Ч. 142 (14.973). ЛЬВІВ, ПЯТНИЦЯ 1. ЛИПНЯ 1938. РІК LIX.

Oprata pocztowa uiszczona g-tówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 243-65
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ґенерал Мирон Тарнавський

Мирон Тарнавський народився 29-го серпня 1869 року у Барилові, радехівського повіту, де його батько був священником. Дуже живої вдачі та рухливий хлопчина скінчив місцеву вселюдну школу і склав іспит до другої кляси німецької гімназії у Бродах. Занадто нецікаве та безбарвне видалося хлопчині, що звик до нічим не вязаної свободи на селі, життя в місті та чужомовній школі. Не помогло нічого й те що батько переніс його до львівської гімназії. Хлопець не міг зжитися з великим містом що погано впливало на висліди в науці. По році він таки на батьківський клопіт утік зі Львова до дому на село. Сільське окруження, до якого звик від дитинства і повна свобода у батьківському домі були тим добрим середовищем, в якому хлопець прийшов до рівноваги, при допомозі домашнього вчителя надробив занедбане і по двох роках склав іспит до шостої кляси гімназії знову в Бродах, де здав матуру.

Після матури мусів зголоситися до війська, щоб відбути однорічну службу. Пів року старшинської школи у Львові і пів року у бріському 10му курені (баталіоні) полевих стрільців це був — перший військовий вишкіл лізнішого начального команданта Української Галицької Армії. З того вишколу вийшов Мирон Тарнавський зі ступнем „ляйтнанта". Думав про ліпу військову службу, але важко було на невідразу рішитися головно тому, що українці як каже ґен. Тарнавський у своїх спогадах, „криво дивилися на активного старшину". Зовсі припадково дістався при допомозі колеґів з рідного села, гр. Баденія, на посаду у Крайовому Виділі у Львові, але на перший запит військової влади, чи не захотів би перейти до цивільної служби, з місця рішився, покинув посаду й опинився у тарнівському 13-ому баталіоні полевих стрільців. Так почалася військова карієра майбутнього ґенерала Мирона Тарнавського.

Після пів року обовязкової практики в тарнівському баталіоні та після іспиту на чинного стрільця, прийшла служба у 18-ому полку краєвої оборони в Перемишлі. В 1896-ому році сигналізаційний курс, в 1899-ому ступінь поручника і перенос до Самбора. В 1902-ому році одружився, пробув з дружиною в Самборі до 1907-го року, звідки на його власне прохання перенесли його до Золочева. Звичайно — як довідуємся зі спогадів — старшини прохали про перенос до Ґрацу або Відня і тому товариші поручника Тарнавського сміялися з його „золочівських амбіцій". „І справді мої амбіції були маленькі та смішні, — каже він — залеж бо цього не хотілося кидати Галичини, своїх дітей, їдні — для великоміського гамору та чужого середовища".

В 1908-му році ступінь капітана, в 1912-ому у звязку з неспокоєм на Балкані частинна мобілізація, коли капітан Тарнавський дістає доручення перейт зі своєю сотнею до Бродів та забезпечити евакуацію тамошніх урядів і каварії. У Бродах пробула сотня два тижні у острому поготівлі, але на цьому й скінчилося, нивого кінця, щоб повернутися за два роки потягнути за собою чотирорічний період світової війни.

Як чинний старшина капітан Тарнавський опинився у перших боях, пройшовши зі своїм полком справжній вогневий хрест під Радивиловом та під Оліевом. У тих перших місяцях війни, тодішній капітан Тарнавський, що як чинний австрійський старшина був безумовно льояльним громадянином держави, з великим болем переживав жахливу трагедію українського народу, що неповинно гинув з рук мадярів. Прийшло перше поранення, прикрі заходи, щоб у перших місяцях воєнного хаосу дістатися до лічниці, потім лікування в Будапешті і Бадені і знову фронт, 12-го травня 1915-го вже в бою під Славськом та в поході за відступаючими москалями.

В січні 1916. р. приділ до Коша УСС, де на становищі команданта Коша і Вишколу залишається до половини 1917-го року, потім — у ступні майора — команда куреня в 35-ому полку піхоти, під Чортковом командант тих сотень УСС, що були тоді на фронті, знову 35-ий полк. За Збручем — референт для українських справ при штабі дивізії. З того, що робив отаман Мирон Тарнавський на становищі згаданого референта на Україні, видно, кілько доброго можна було зробити тоді на Україні, якби в австрійській армії було більше чинних вищих старшин-українців.

В тому часі отаман Тарнавський переходив від приділу до приділу, аж 27-го березня 1918. р. перебирає команду табору австрійських поворотців з полону в Києві. Про його працю на цьому становищі моглаб багато сказати команда Січових Стрільців, що дістала тоді неодну десятку стрільців саме з того табору; отаман Тарнавський доручив при списках полонених відразу вилучувати українців, перетримував їх у таборі довше, а потім, розуміється, тих, що на те погодилися, висилав до СС.

Зі ступнем підполковника Мирон Тарнавський дістав приділ до чеського полку у Бірзулі, з яким мав утримувати порядок серед місцевого населення. І знову біль серця з приводу того, що переживав український нарід від т. зв. „карательних отрядів". У вересні приділ до 16-го полку піхоти, потім до 35-го, до 13-го і знову до 16-го в Гайсині. Тут прийшов розвал Австрії. Підполковник Тарнавський зумів перевести свій 16-тий (мазурський) полк шляхом на Луцьк і Ковель до Кракова, а сам виїхав до Львова, де його арештували та вивезли до Домбя. Як хворий несподівано дістав дозвіл на виїзд до Бадену. Через Відень і Будапешт приїхав до тодішньої столиці ЗОУНР — Станиславова.

Від того часу починаються вже здебільша загально відомі події з життя полковника Тарнавського. В половині лютого 1919. р. перебрав команду „Ґрупи Схід", яку потім перемінили на II-ий Корпус УГА. На становищі команданта II-го Корпусу Мирон Тарнавський дістав ступінь генерала.

Прийшли найважчі часи Української Галицької Армії. Відворот, потім тільки короткий момент чортківської офензиви, але знову відворот і цілковита втрата рідної території. У тому найважчому моменті, коли просто невідомо було, яка буде дальша доля Української Галицької Армії, генерал Тарнавський перебрав з наказу диктатора Петрушевича начальну команду. Мабуть не багато було у світі та в історії начальних командантів, що перебирали би команду армії в такій воєнній та політичній ситуації.

І знову покотилися відомі події: перехід за Збруч, похід на Київ, відступ, тиф та всякі інші страхіття у чотирокутнику смерти. І саме тоді ґенерал Тарнавський мусів пережити найтрагічніший момент свого життя: мусів стануть перед воєнним судом під замітом головної зради. Дарма, що наслідник ґен. Тарнавського на становищі начального команданта ґен. Никитка зробив те саме, що започаткував ґен. Тарнавський, тобто довів до умови з Денікіном, то все-ж ґен. Тарнавського судили. Суд, розуміється, звільнив ґен. Тарнавського від якої онебудь закиду, та проте ця справа була тим, від чого в ньому — як читаємо у спогадах — „щось заломилося".

Злука УГА з большевиками, відсунення ґен. Тарнавського, як і багато інших старшин від армії, життя у Києві, прихід польської армії та її відворот, ґен. Тарнавський дістається до Галичини і до... табору інтернованої УГА в Тухолі.

Після повороту на волю ґен. Тарнавський поселився у відбудованій хаті на звалищах старого двора в селі Черниці, бріського повіту, та посвятився хліборобській праці. І знову виявилася в генералі туга за селом, за життям далеко від гамірного міста, яку знаємо з його хлопячих літ. Хоч у тому часі ґен. Тарнавський взагалі не брав участи у політичному житті, то в 1928-ому році українське громадянство поставило Його кандидатуру на сенатора і вибрало але Він не прийняв вибору.

В затишному селі, при праці в городі, ґен. Мирон Тарнавський відпочивав після такого важкого та виснажливого життя. А все-ж — він відчував свою самоту, від якої двічі-тричі до року втікав до Львова, щоб бодай кілька годин перевести серед колишніх товаришів зброї. Останній раз — це було на наші цьогорічні Зелені Свята — почував себе ще бадьорим, дарма, що жалівся на погане здоровля. Ані він, ані ніхто не припускав, що смерть чигає вже на свою жертву... об.

*

Ґенерал Мирон Тарнавський був типом вояка старої австрійської школи, який одночасно еднав з отим своїм старо-австрійським вихованням — палкий український національний патріотизм. Безумовно, цей патріотизм кристалізувався і поглиблювався щойно з роками, з ходом подій, до чого щиро сам признається Покійний у своїх споминах. Його найбільші прикмети — чисто людські, прикмети хрустально чесної і простолінійної людини, яка не тільки ненавидить всякий підступ та інтриґи, але просто не має для них ніякого зрозуміння. Ця проста, щира вдача Покійного була і слабістю Його на Його високому становищі у надзвичайно складних воєнно-революційних часах і Його силою. Висунений на найвище, бо фактично вирішне становище в часах визвольних змагань галицьких українців (бо уряд і навіть потім Диктатор ЗУНР не мали в часі війни тої позиції, що начальний вождь Армії), без такої попередньої фахово-військової та політичної підготови, як цього може вимагала хвилина. — проте на тому становищі не

Г 493

тільки не заломився, не тільки не наніс ніякої шкоди, але закріпився і здобув собі той авторитет, що його зберігав серед колишніх членів УГА та в усьому українському громадянстві по останні дні свого життя. Допоміг Йому до цього гарт духа, віра в національну справу, здоровий розум праведної людини та надзвичайний змисл автокритицизму. Ґен. Тарнавський був чоловіком, який не тільки не втратив духової рівноваги після каріери, про яку не думав, але який в гурті близьких собі приятелів сам отверто про це висловлювався. Його величезна скромність і нехіть вирішувати авторитативно справи, в яких не почував себе сильним, казала Йому залишати велику свободу рухів старшинам, що вийшли з військової академії та належали до Ґенеральної Булави УГА. Те саме торкалося ділянки політики: слухав тих, у політичний хист яких вірив, — може інколи й занадто поквапно вірив. Зате не помилявся, коли йшло про знання воєнного вояка, вояцької психіки, вояцьких настроїв. Був бояком з крови-кости. Знав настільки знаменито своїх вояків і так близько ними цікавився, що напр. завжди відчував, коли їх втома та їх психічний стан поможе чи пошкодить воєнним операціям. Мав теж ту прикмету вояка, яка може не конче потрібна начальному вождові армії, якого місією не є воювати з крісом у руці: був надзвичайно відважний, у найкритичніших хвилинах зберігав подивугідний спокій, та не відчував взагалі почуття небезпеки для власної особи. Було теж чуже йому бажання пімсти, а супроти ворога ставився завжди з лицарською благородністю.

Ці прикмети єднали Йому загальну пошану і симпатії. Трагедією ґен. Мирона Тарнавського, як і численних інших галичан старшого покоління, було те, що опинився відразу на кермуючім становищі на тому наддніпрянсько-українському грунті, якого раніш не знав та який у часах воєнно - революційного хаосу представився галичанам з їх зовсім іншим вихованням та всім світоглядом — чимось дуже дивним і незрозумілим. У тій ситуації ґен. М. Тарнавський — людина взагалі політиці чужа — тримався найбільш обережно осторонь політичних справ, займаючись виключно справами Армії. Тому трагічним парадоксом можна назвати закиди, що впали на Його голову за ситківську умову УГА з Денікіном, — закиди суто політичного характеру. Не тут місце вдаватись у ближчий розгляд тієї умови, яка має вже цілу свою літературу, і не будемо тут її ані боронити ані ганити. Однак не підлягає сумнівові факт, що 1) її галицькі військові автори та сигнатарі взагалі, зокрема ґен. Тарнавський, не мали найменших русофільських політичних тенденцій і 2) ситківська умова була подиктована тільки і виключно фанатичним бажанням зберігти за всяку ціну УГА, як зорганізований суцільний військовий масив. Нема теж сумніву, що форма, в якій притягнули за ситківську умову ґен. М. Тарнавського до відповідальности, не була відповідна, була для нього великою кривдою та була типовим прикладом, як можна зробити жертвою обставин та людських помилок людину, що може найменше завинила. І тому вся колишня непристойна нагінка на особу ґен. М. Тарнавського, який сам ніколи не дозволив собі на ніякий непристойний випад супроти нікого з земляків на високому військовому чи політичному становищі, не пошкодила тій пошані, що її мали всі до Його особи, — навіть ті, які ніколи не скривали свого негативного підходу до галицько-денікінської історії

З ґенералом Мироном Тарнавським сходить у могилу одна з найсвітліших постатей українського визвольницького зриву. Його смерть серпанком смутку затінює чола всіх тих, які в його могилі бачать — свою власну старість, бо зі смертю колишнього Начального Вождя Української Галицької Армії закривається та картина їхніх споминів, які звязані з їх молодістю.

Сивиною припорошені вже голови всіх тих колишніх молодих вояків, що стояли під командою покійного Вождя. Відпроваджуючи Його на вічний спочинок — відпроваджуватимуть найавторитетнішого живого свідка їх наймогутнішого пориву молодости. Але над свіжою могилою будуть думати про останні хвилини ґенерала Мирона Тарнавського: вмирав як вояк, спокійно, достойно і з вірою у краще. І залишив своїм друзям, що оточували ложе смерти, заповіт: до останніх хвилин вірити, що молодість нації ніколи вмерти не може...

ік.

З НАМИ ЧИ ПРОТИ НАС.

(З приводу „маршу на креси").

В польському громадянстві загострився в останньому часі процес, який торкається українського народу; **йде в ньому боротьба двох течій, з яких одна хотіла би йти з нами проти Москви, друга — з Москвою проти нас.**

Ці політичні течії існують у Польщі від часу, коли скріпилась Московія та почала загрожувати Польщі. І коли від Казимира Великого більші чи менші українські терени почали входити у склад польської держави, **українська справа набрала для Польщі подвійного значіння — внутрішнього й міжнароднього.**

Та обставина, що на сході Европи дозрівають великі події, знову висунула в Польщі українське питання на перший плян. Хто думає, що польське громадянство легковажить українців, той дуже помиляється. **Може ще ніколи питання: „з Москвою чи з українцями?" не стояло так гостро, як сьогодні.**

Відбудовуючи незалежну Польщу, Пілсудський поставив справу ясно: з українцями проти Москви, бачучи в такій політиці єдину справжню забезпеку польської держави між молотом Кремля й ковалом Берліна.

Концепція політичної співпраці поляків з українським народом на Сході така реальна й актуальна, що й німці й москалі однаково добре її доцінюють. У всіх німецьких планах щодо сходу Европи український нарід беруть під увагу як поважний, навіть рішальний чинник. За такий самий страшний для Москви чинник вважають українців і комуністи: ледви Пілсудський прийшов до влади в 1926-ому році, як Москва зараз підіслала Шварцбарта вбити С. Петлюру, щоб цим унеможливити співдіяння на сході польського й українського народу. Сьогодніж, коли події на Сході стануть на порядок дня, йде на Україні „викривання" ріжних українських змов, а насправді — звичайне вистрілювання без вини тих українців, які могліб відіграти поважнішу ролю у майбутніх подіях.

Російська еміґрація таксамо лякалася й лякається порозуміння між польським та українським народом і робить усе, щоб до цього порозуміння не дійшло. Всі памятаємо лист Денікіна до польського народу з пропозицією співпраці (щоб відтягнути поляків від концепції співпраці з українцями). Всі знаємо також, як неприхильно ставляться москалі до нашого національного розвитку, як шкодять нам на кожному кроці й як охоче жертвують нашими інтересами, коли вони в їх руках, як напр. у церковній ділянці. Взагалі чи то комуністи чи москвофіли ріжних мастей, всі вони однаково працюють, щоб не допустити до польсько-українського порозуміння.

По смерти Пілсудського група так званих пілсудчиків продовжувала лінію порозуміння з українським народом для майбутнього співдіяння з ним у майбутніх подіях на сході Европи. Деякі польські часописи, як „Бюл. П.-Украін." і „Бунт Млодих" (сьогодні „Політика") взяли на себе місію вкорінювати цю ідею в польському громадянстві. Появилися навіть окремі публікації, присвячені цій концепції (а що з цього вийшло, побачимо далі).

Одночасно почав зміцнюватися в Польщі й протиукраїнський рух, який ведуть та підсилюють „народові" кола. **Отже атавізм, психічна спадщина минулих століть бере гору над здоровим розумом і самою природою політики, якій можна кермуватися чуттєвими рештками** минулого. Але ця спадщина — це не головний чинник, це тільки стара, подразнена струна, на якій дуже зручно виграє свої політичні концепції російська еміґрація. Навіть редактор Бончковський вже натякав на якусь скриту руку москалів у посиленому поході польських націоналістичних кол проти українства. Інші, дуже вдумливі, політики категорично твердять, що **зміцнений протиукраїнський рух у Польщі інспірують власне емісарі Москви,** одночасно червоної і чорної, а ендеки й усякі інші народовці — це лише несвідоме знаряддя в чужих політичних руках, як це нераз уже було в історії.

Може це й так. Бо абсурдальність і шкідливість для Польщі психічної мобілізації проти себе сорокмільонового українського народу справді кидається в вічі дуже різко. Можливо, що роля російських еміґрантів у протиукраїнському марші й перебільшена. Але що цей марш іде на руку Москві, незалежно від того, на який колір помальований Кремль, це факт. Звичайна річ, тут до москалів не можна мати претенсій: кожний веде таку політику, яка для нього вигідніша.

В кожному разі цілком ясно зарисувалися в Польщі дві течії: перша (течія пілсудчиків і всяких прометеївців — звузити Росію при помочі українців до її етнографічних кордонів; друга (націоналістична) — порозумітися з Росією та ще раз поділити Україну й пересунути свій кордон на схід може аж до Дніпра, як це було колись.

Цілковито ясно, що для нас неоднаково, яка з цих концепцій візьме гору.

Зрештою, яка з них починає брати гору, вже бачимо: концепція друга. Націоналісти, готуючись до ширшої акції на Сході, проголосили вже „марш на креси", щоб, поки прийдуть дальші події, спольщити ці українські етнографічні терени.

А що-ж на це пілсудчики-прометеївці?

Вони дуже гаряче пропагували порозуміння та співпрацю з українським народом на Сході, але дбайливо вимикали актуальні українські питання внутрі Польщі. Отже хотіли зробити чудесну „штуку": **історичне внутрішньо-міжнародне українське питання Польщі перетворити в питання виключно внутрішньо-польське, а з українців у межах Польщі — зробити не союзників, але знаряддя тієї міжнародньої концепції — розбиття Росії.** Та й цього ще мало: Україна й по той бік ризького кордону повинна, у їх мріях, бути не чинником взаємокорисної польсько-української політики (як це є між Францією й Англією), але виключно польської. І в цьому ці прихильники польсько-українського розуміння та співпраці на сході виявили ту саму хоробливу психічну спадщину минулих віків, на яку хворіють і народовці, те саме політичне засліплення й небачення дійсности. І народовці й пілсудчики та прометеївці негують дуже важний факт: що український нарід прокинувся, став волево-діяльним чинником, твердо й категорично заявив світові, що хоче бути й буде підметом а не предметом політики на сході Европи й що з ним можна говорити, лише як з рівнорядним чинником.

Власне декларація УНДО, [з]робила в Европі тільки шуму, [б]ала висловіє волі українського народу: кожне порозуміння та співпраця з ним мусить мати у підставі пошанування української нації та прав її членів, що у Польщі повинно оформитись в автономію.

На диво, ця декларація як [б]умеранґ кинула навіть на тих, які ще напередодні приязно говорили про спільну акцію на Сході. А „Політика", почувши, що українці домагаються автономії, цілковито вийшла з рівноваги й наговорила просто дивовижних речей.

Отже польське громадянство психічно не-підготоване до великих подій на Сході — ні народовці, ні навіть прометеївці в них говорить не політичний розум, але [д]ух прадідів з XVII-го століття. І це настроює [м]оскву дуже бадьоро. Те саме відноситься й до [м]оскалів: даремні їх надії на те, що вдасться колинебудь зробити з великого українського народу предмет своєї імперіялістичної політики чи служняне знаряддя.

Чи доцільна й корисна стака народовців на Москву проти українців, про це не будемо говорити, бо це нас безпосередньо не торкається. Зрештою, про це аж занадто красномовно говорить історія попередніх століть.

Що-ж до сьогоднішнього дня, то ідея прометеїзму в Польщі дістала сильний удар не лише від народовців, що почали „[м]арш на креси", але й від самих прометеївців, які своїм відношенням до декларації УНДО сказали українському народові більше, ніж могліб сказати найлютіші вороги.

бра наука життя: не може бути двох
х політик — одної внутрі, а другої
бо є лише один український нарід
коди той самий. „Марш на креси" від-
не лише в 7-ми міліонах місцевих
але й у цілій українській нації. Чи
ей відгук для польського громадян-
я його східної політики, аж занадто
ясно для сторонніх глядачів і обсерваторів.

Ми певні, що близький уже час, коли польське громадянство зрозуміє, що некорисно було йому йти проти нас з Москвою, і пожалів своїх сьогоднішніх „маршів на креси".

Та не так легко здобувати собі довіря народів, підірване власними руками.

В. Островський.

Нова сторінка в історії Австрії.

II.

Нац- соціялістична революція в Німеччині відкидає політичні демократичні гасла та засади тичного капіталізму та виповідає боротьбу міжнароднім фінансовим центрам. к цієї боротьби в цілому світі: боротьба націоналізмів проти інтернаціоналізмів.

очи сказане, ситуація в Австрії була
ивні елементи населення Австрії, за
малої групи професіональних демо-
політиків та фінансістів, хотіли або
монархії в двох ріжних (по суті су-
формах, або хотіли, щоб Австрія зли-
еччиною — чи то національною чи то
ною. Переможні західні держави та
алої Антанти не хотіли дозволити
а одне ні на друге, але примушували
у формі нібито самостійної рес-
Отже виходив такий парадокс, що
рігала свою республиканську „само-
проти волі великої більшости свого
та під зверхнім примусом. Звідси хит-
сь ніби несформована пливкість ав-
політики та громадянських настроїв,
— здавалося — переважав нахил до
ого соціялізму, то знов до марксиз-
ніби до християнського корпорати-
національ-соціялізму.

ми всіми концепціями та їх реаль-
и приходило до ріжних конфліктів
У цих конфліктах мали свої впливи
инники — особливо всезмінливі на-
ліпше" та психольогічна потреба
новища другорядного — так також
чинники. В цих останніх перева-
міжнародньої фінансієри. А проти
фінансієри збунтували я були в
нал-соціялістична Німеччина та фа-
талія. І між цими двома державами
оції і міжнародньою фінансієрою на
язалася завзята боротьба на життя
і смерть.

На загальні форми цієї боротьби хочемо в ому звернути увагу, і перейти спеціяльно их її фаз, які безпосередньо впливали на мини між Німеччиною й Австрією та на ви не становище в Австрії.

Не ою цієї статті писати ширше про останн номічну кризу, про її причини та про її ку ріжних світових фінансових центрів (головно т. зв. „Льондонської Сіті" в Льондоні та т. зв. „Уол Стріт" (Валової Вулиці) в Нюйорку). Але мусимо тут ствердити деякі її прояви у звязку з нашою темою.

Економічна криза була властиво кризою системи міжнародніх позичок. Ціла господарка повоєнної Німеччини, всі її фінансові інституції, майже ввесь промисл і майже вся торговля були побудовані майже виключно на закордонних позичках. Тимто ця криза, криза системи міжнародніх позичок, захопила і зруйнувала була Німеччину без порівняння гірше, ніж якунебудь іншу державу, бо вирвала і знищила корінь її господарки. Всі німецькі фінансові інституції, включно до державного скарбу, опинились перед крахом; фабрики переставали працювати, о вдома **не мали** кому продавати, а коли й продавали закордон, то зі стратами, для себе або для держави; число безробітних зростало з дня на день до великих міліонів, а з цим ширився теж загальний дефетизм. Люди терпіли голод і холод, бо не мали защо купувати; вони хотіли праці і хліба, але не могли дістати ні одної ні другого, бо перестала функціонувати система накинена світові капіталістичним лібералізмом під законною охороною держав та зосереджена в руках анонімних директорів кількох міжнародніх фінансових центрів.

Оцей загальний хаос, нужда і голод, вкупі з політичним приниженням Німеччини на міжнародньому форумі, викликали серед німецького народу гнів і ненависть мас проти своїх і міжнародніх анонімних орагнізаторів капіталістичної господарки та проти своїх і закордонних її прихильників.

З одного боку марксизм (комунізм та соціялізм) стали захоплювати щораз ширші верстви населення — не так з переконання цих верств, як радше зі спротиву проти розгардіяшу. Звідси загрожував Німеччині повний розклад у класовій боротьбі, яка мусіла вибухнути червоним терором, що відтак з Німеччини міг уже легко перекинутися й до решти Европи та в якійсь загальній братовбивчій війні — остаточно міг зруйнувати всі решткн колишньої християнської цивілізації, які ще були в світі збереглися без огляду на вікове панування капіталізму та новішого колективізму.

З другого боку, глибоко закорінена в Німеччині свідомість великодержавної величини, не могла без бою погодитися з тою дефетистичною, приниженою ролею та долею Німеччини. Щоб вивести Німеччину з політичного розбиття та оминути соціяльної різні, треба було передусім, щоб людям хтось поставив певні гасла, довкола яких вони сами могліб спершу обєднатися та зєднати собі потрібний авторитет мас і відтак узятись за остаточне обєднання цілого народу у конечній боротьбі з розкладом.

Цього завдання піднявся націонал-соціялізм. В розбитому й упокореному німецькому народі стали провідники націонал-соціялізму підносити національну гордість і самосвідомість, розбурхувати патріотичні почування та так спрямовувати народній гнів від негативного самовинищування в сторону національного обєднання та позитивної боротьби з розкладом що валився на Німеччину від інтернаціональних доктрин капіталізму і таких самих, інтернаціональних доктрин марксизму.

Перший етап — національно обєднати активніші елементи — провідникам націонал-соціялізму вповні вдалося. Колиж остаточно і влада перейшла в руки націонал-соціялістичної диктатури, то вона — зі зверхнього боку — зломила принизливі для Німеччини постанови версальського трактату, озброїлася й обсадила Надренію. Цими актами, які націонал-соціялістичні провідники постаралися представити своєму народові як змагання проти політичного закордонного утиску та упокорення, досягнула націонал-соціялістична диктатура внутрішнього обєднання вже цілого народу. А досягнувши цього, Німеччина офіціяльно виступила проти інтернаціонального комунізму, дириґованого з Москви.

* * *

Щоб рятувати своє економічне положення, проголосила Німеччина мораторію закордонних довгів (які тепер, уживаючи модного виразу, „замерзли"), відкинула золотий стандард та запровадила гострі обмеження торговлі девізами й валютами та контролю імпорту і експорту товарів. Всякі спроби обійти ці обмеження вона трактувала нарівні з державною зрадою та суворо карала. Від тепер мала закордонна торговля бути в цілости підпорядкована виключно національним потребам і могла відбуватися тільки як безпосередня вимінa товарів німецьких за товарі чужі, під ґарантією державних установ і без закордонних позичок, себто без плачення міжнароднім фінансовим центрам процен-

---

ЛІТ УРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" ч. 13.

НАТАЛ ОРОШЕНКО.

П года на балю.

А тимчасом на тлі ночі розліталися
у пові тні штучних зірок, розсипалися
цілі к веселкового світла фаєрверків,
крутил ітляні кола, розпливалися стовпи
нарец вис у повітрі штудерно виведений
вогнян ноґрам імяниника. А над усім па-
нувал на, літня тепла українська ніч. Щер-
батий уже сховався за гаєм. Бездонне
небо тіло рясними зірками. Таємничо
перец лися дерева від леготу ніжного ві-
терця пустун то розносив у повітрі па-
хощі их квітів, то раптом швидким порівом з напрям і жбурляв здалека свіжий запах п лодкі пахощі чебрецю, залітав на терас вався волоссям красунь, лоскотав ніжно ня і знову втікав, щоб за хвилину почат у наново. Здолини долітали переливи их хорів, що мов поспішалися використ ий час, якого лишилося вже небагато.

П ракети на мить освітлювали сад і барви ми квітників: здавалося, що невидний ч підіймав раптовно заслону і відкрива стичну казкову картину перед закопле нами глядачів.

О огні фаєрверків згасли... Молодь настр рійливо. Всі почали просити, щоб музик до схону. Полилася ніжна мелодія. К вернулися на старі місця за столиками, дь розмістилася — хто на терасі, хто в рії.

Ф авалося, що вона вже кохає Мішеля. ийсь не такий як інші. Він у сотий раз повторював їй, що вона найчарівніша дівчина в світі. А хтож з молодих дівчат у сімнацять років не схоче повірити таким словам, коли їх повторяти поважним голосом? Олексій із свого кута в сотий раз кидав на Маренича люті погляди, якими здавалося хотів знищити навіки суперника. О, колиб погляди в силі були це зробити, то з Мішеля лишився би сам попіл!

Може Фатмі і від тих поглядів здавалося, що вона ще більше закохана у Мішелю.

— Плюнь, Олексо, не журися! — потішав юнака Андрій, брат Фатми, чи ти не бачиш: він же ледащо і я ніколи не повірю, щоб моя розумна сестричка могла покохати його поважно!

— Але-ж він дійсно привабливий для панночок, безнадійно говорив пересохлими устами бідний Олексій. — Дотогож про його подвиги ходять цілі легенди, а це подобається, як усе незвичайне...

Мімі Кукурікина захоплювалася красою ночі: „Ах, як чудово! Це, як у Ніцці! що за чудові пальми. А став здалека блищить, мов море, правда Зізі?" — звернулася вона до своєї сестри: „Добре б було покупатися й переїхатися по ньому човном".

Тут відізвався Серж Кирпатенко: „Ere!... вночі вас ні за які обіцянки ніхто по тому ставку не повезе". — Чому, чому? посипалися запити. Серж обережно озирнувся, але помітивши, що тут не було Лілі, прошепотів: „Та тому, що на озері вночі зявляється прапабка Лілі, що кинулася в воду ще молодою. Кажуть, що в місячну ніч..."

У панночок мороз поза шкірою пройшов.

— Ой!... — скрикнула одна з жахом.

— Що там? — трівожно відгукнулися навколо.

— Та це кажан — засміявся Андрій.

— Ну, ну, що далі? — підганяли жадібно, хоч і з острахом, аматорки сильних переживань.

— Ну й ось — тягнув далі Серж, багато людей, кажуть, бачило білий привид і тепер давайте хоч тисячу каробованшів ніхто не піде на озеро.

— Що за дурниці! — озвався із свого кута Мішель. Чи можна вірити таким байкам?

— А ви... не вірите?... — широкими очима подивилася на нього Фатма.

— Ну, звичайно не вірю. Це бабські вигадки мандрівні мотиви про білу паню, фантазія поетів — ліниво цідив скрізь зуби джигун.

— А знаєте ви, що в родині Несторенків ходить повіря, що кожному мужчині з їх роду перед смертю зявляється прабабка і що невидна сила вабить їх тоді увечорі до ставка і там вони бачать небіжку? Оповідають, як це почалося: прадід Лілі, що завинив у смерти своєї дружини, після цього спокійнісінько жив, гуляв і не журився. Так прожив щось із пять років. Якось вертався ввечір з пользування на качки попри став, сам: льокай, що з ним ходив на пользування десь відстав. Ось іде аж раптом назустріч йому зявляється утоплена жінка, вся в білому. Волосся дубом у нього стало, язик віднявся. Став бідолаха немов той стовп і не міг поворухнутися. Льокай, що саме наздогнав його, взяв попід руки, розпитує, а той тільки головою мотає. Привів додому і тут не вертається мова. На другий день так і помер. А то було...

— Не оповідайте, не оповідайте таких страхіть! перервали панночки, — а то будемо боятися і на терасу вийти самі.

— Тим краще — підхопили джентельмени: буде нагода товаришити вам.

У дверях тераси зявилася Ліля і небезпечна для безжурних голівок балачка сама собою увірвалася.

(Докінчення буде).

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ – усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами. Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30

Дістати можна у Видавництві „Діло". Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях.

тів та всяких інших додатків, звязаних зі закордонними позичками.

Цими гострими засобами в економічній політиці, які противилися всім засадам і вимогам міжнародньої фінансієри, мусіла Німеччина викликати її гнів і ненависть. І можна було очікувати, що міжнародня фінансієра вжие всіх засобів економічного та політичного утиску — як це бувало старим та досвідченим її звичаєм в подібних конфліктах — на те, щоб або піддати Німеччину назад під свій економічний (а тому й політичний) диктат, або її економічно та політично знищити.

Розпочинаючи наступ на Німеччину, використала міжнародня фінансієра передусім страх Франції за свої кордони через німецьке зброєння. Проти спільного ворога — націонал-соціялістичної Німеччини — знайшла собі міжнародня фінансієра союзницю в недавній своїй антагоністці, комуністичній Москві, яку при помочі французьких лівих та масонських політиків втягнула до Ліги Націй та взагалі до европейських справ. Таксамо використала міжнародня фінансієра страх і настрої англійських, французьких, американських та інших великих і малих інвестантів і спекулянтів, що в попередньому періоді міжнародніх позичок в погоні за більшими процентами інвестували були свої ощадности в ріжних міжнародніх позичках Німеччині та іншим країнам, а тепер мали їх утратити наперед у Німеччині, згодом і в інших краях, бо „погані приклади тягнуть". Отже на спілку з Москвою та міжнароднім марксизмом розпочала міжнародня фінансієра велику пропаганду проти неслухняних і нелюбих їй держав,

Під знаком оцього братання міжнародньої фінансієри, масонів та соціялістичних і комуністичних інтернаціоналів вирінули були в Женеві голосні свого часу пляни політичного окруження й економічної блькади „войовничої" Німеччини при помочі „охоронного ланцюга", зложеного з її „миролюбних" сусідок. Не тяжко собі уявити, що колиб ці пляни були вдалися, то міжнародній фінансієрі булоб дуже легко примусити Німеччину до капітуляції. Міжнародня фінансієра мала такий рахунок: Німеччині бракує сирівців та харчів, без яких ціла її господарка мусілаб скрахувати; ці сирівці та харчі мусить Німеччина купувати закордоном; одначе блькуючі держави не пустять до Німеччини цих сирівців та харчів, доки 1) з політичного боку Німеччина не піддасться під постанови версальського трактату і 2) з економічного боку не приверне в себе назад засад міжнародньої фінансієри: золотого стандарду та вільної торговлі товарами, девізами, валютами й акціями — все це при помочі міжнародніх позичок.

До здійснення цих планів не допустило тоді інакше становище деяких державних урядів: Польщі, Італії та головно Америки. Одначе вже сама поява такого плану та й мабуть недавній досвід зі світової війни диктували німецьким націонал-соціялістам необхідність змагати до економічної автаркії Німеччини, яка раз на все унезалежнилаб німецьке економічне (через те і політичне) життя від примх закордону та освободилаб його від затій міжнародніх фінансових спекулянтів, які — як знаємо — не тільки вміли використовувати для своїх цілей і намірів політичні конфлікти, але вміли такі конфлікти також самі штучно викликувати. (Далі буде).

Р. М-кий.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам Редакція може використати тільки з трудом.

Комунікати

у звязку зі смертю ген. Мирона Тарнавського.

КОМУНІКАТ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

З приводу смерти бл. п. Ґенерала Мирона Тарнавського зібралися дня 29. червня ц. р. в год. 18. представники всіх українських товариств і установ на жалібне засідання.

Зібрані уконституювалися в Громадський Комітет для переведення похоронів бл. п. Ґенерала Мирона Тарнавського, а для виконання технічних праць вибрали окремий Діловий Комітет.

Діловий Комітет повідомляє:

1. Тлінні останки бл. п. Ґенерала Мирона Тарнавського зложені в Храмі св. Юра.

2. Заупокійні Богослуження відбуваються в четвер і пятницю що години від 6—12.

3. В обох цих днях в год. 18. відправляться Парастаси.

4. В суботу, дня 2. липня, в год. 8.30 відправиться Архиерейська Служба Божа, а в год. 16. відбудуться похорони бл. п. Ґенерала Мирона Тарнавського з Храму св. Юра на цвинтар.

5) В парохіяльній канцелярії Храму св. Юра є виставлена **кондоленційна книга**, в яку вписуються усі, що хочуть висловити співчуття з приводу смерти Ґенерала.

6) Кондоленційні письма спрямовувати на адресу Молодої Громади, Львів, вул. Косцюшка ч. 1 а

Діловий Комітет.

КОМУНІКАТ НАРОДНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ М. ЛЬВОВА.

Взиваємо всіх Членів і Членок Народньої Організації Українців м. Львова взяти участь у заупокійних Богослуженнях і в по[х]оні бл. п. б. Начального Вождя У. Г. А. Ґен[е]рала Мирона ТАРНАВСЬКОГО.

Порядок заупокійних Богослуже[нь] подаваний у пресі та в клепсидрах.

Преидія Народньої Організації [У]країнців м. Львова.

ВІД Т-ВА „МОЛОДА ГРОМА[Д]А".

З приводу смерти найстаршого [чл]на Т-ва бл. п. Ген. Мирона Тарнавського, [від]удуться жалібні сходини членів у пятницю [1.] липня в год. 19.30 в домівці Товариства

ДО УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕН[ТІВ].

Українське студентство візьме [орг]анізовану участь в похороні колишнього [Шефа] УГА Ген. Мирона Тарнавського.

Просять всіх товаришок і товаришів, які перебувають у Львові і в околиці явися в суботу в год. 3.45 попол. на пл. св. Ю[ра].

ВІДКЛИКАНІ ЗБОРИ КООПЕРАТОРІВ.

Загальні Збори Товариства Українських Кооператорів, визначені на годину 5-ту попол. дня 2-го липня, через похорон бл. п. Начального Вождя УГА Ґенерала Мирона Тарнавського перенесені на суботу дня 9-го липня на годину 5-ту пополудни. Місце Зборів — дошка РСУК при вул. Техніцькій 1., в малиновій залі.

За раду Товариства Українських Кооператорів: **Ю. Павликовський** в. р. голо[ва] **А. Жук** в. р. секретар

Перенос тлінних останків до храму св. Юра

Вістка про смерть ґенерала Мирона Тарнавського зелектризувала ціле українське громадянство, що майже від перших хвилин після смерти збирається біля трумни, щоб віддати останній поклін ґенералові. В середу, тобто в день смерти, від 4-ої до 7-ої години пополудні поклонилося тлінним останкам б. Начального Вождя поверх 2.000 громадян.

Управа Народньої Лічниці перемінила кімнату дирекції в партері на каплицю. Тут перенесли трумну з тлінними останками ґенерала, що як живий лежав у ґенеральському однострою. Біля труни можна було бачити дружину ґенерала, дочку, сина і зятя. Другий син, той, що малим хлопцем перебув з батьком цілу українську воєнну кампанію, перебуває тепер на Україні.

В 8-ій годині вечором відбувся перенос тлінних останків до храму св. Юра. Вже на довго перед тим часом вул. Скарги та площу св. Юра заповнили маси українського громадянства. Перед домовиною продефілювали колишні старшини. В останнє попрощалася з ґенералом родина. Наложили віко зі шклом та автом перевезли труну перед браму св. Юра. Там взяли її на свої плечі старшини, в брамі священники під проводом о. прал. Кунького від старшин перенесли труну до храму, з нею ішла правили молитви. Серед почесної [ка]паліру б. рідня та б. адютант. Дмитро Пав[лик], що ніс шапку ґенерала.

Ґенерал спочив на катафалку у правій бічній наві церкви. На віку домовини китайка, на ній шапка. Панахида. „Вічная пямять". Перед домовиною проходить маса українського громадянства.

В четвер від год. 6-ої рано священники відправляли Служби Божі одну по одній. Знову маси народу проплили коло домовини, біля якої почесна сторожа б. вояків У[ГА].

УЧАСТЬ ЄПИСКОПІВ У ПОХОРОНАХ.

Довідуємося, що львівські єпископи: Преосв. Бучко і Будка, які перебуваю у краю на візитації, дістали доручення від митрополита взяти участь у похоронах. На поховини приїдуть мабуть також єпископи з Перемишля і Станиславова

Димісія Чан-Кай-Шека передумовиною перемиря.

На пресовій конференції в японськім міністерстві закордонних справ представник міністерства заявив, що

димісія Чан-Кай-Шека — є передумовиною перемиря. До закінчення війни це не вистарчає, бо Японія мусить мати певність, що Куоміптанґ не буде підтримувати дальшої акції спротиву Чан-Кай-Шека.

Далі представник міністерства заперечив рішуче, будьто би амбасадор В. Британії в Токіо запропонував посередництво Англії в японсько-китайськім конфлікті.

Агенція Домеї повідомляє, що італійський уряд відкликав свого амбасадора Коре при китайськім уряді. Його наслідником буде маркіз Франческо Марчіо, італійський посол у Газі.

Політичні кола Токіо приняли з великим вдоволенням вістку про зміну на становищі італійського амбасадора що прийшла одночасно з відкликанням німецького амбасадора Трактмана.

Подвійна зміна на становищах амбасадорів є доказом, на думку політичних кол, що партнери оси Берлін—Рим починають нову політику на Далекому Сході, від якої Японія сподіється підтримки у своїй апрот[и] Китаю. Добре поінформовані полі[тичні] кола підкреслюють, що відкликаний італійський амбасадор Коре пропонував китайсь[кому] урядові Ганкав своє посередництво [в] японсько-китайського конфлікту.

В. БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ ПОМАГАЮТЬ КИТАЮ.

Британський віцеміністр зовнішніх справ Бардер заявив у парламенті, що доки в Китаю буде легальний уряд — В. Британія не признає о[ку]пантського китайського уряду, що повстав при підтримці Японії.

Японське міністерство закордонних справ потвердило вістку про підписання французько-китайського договору у справі заліничого шляху з Індокитаю до [Ю]нану у провінції Квансі. Цей залізничий [від]будують за два роки. Японія вважає [цей] договір підтримкою Францією Китаю.

В кожну Читальню, в кожну [ква]ратиру, в кожну іншу установу та взагалі в кожну [ро]дину хай ювілейні образи „П[ро]

Жіноча сторінка.

Замало нас працює.

У нас [майже хронічне явище, що до балакан[критики найдеться багато охочих, ал[сної, твердої праці дуже мало один[шаєте яке громадське ко-рисне діло[носиться до нього чимало таких, що[раді працювати, але коли треба вже [цю чорну, буденну ро-боту, то [майно все одна-однісінька людина, а[найбільше. Решта гово-рить багат[ше радить, а вже без міри критикує.[найлекше! І праці жадної — і відповіда[ніякої — а таки є можли-вість діжд[яви громадської діячки.

Час би[з тим покінчити. На всіх ділянках [шою пору є в нас так ба-гато праці[раб притягнути до неї і тих, що балака[старих і молодих і жінок і мужчин.[су стояти осторонь роботи зі заложен[ми, тільки з критикою на устах. Год[гідно й спокійно безчинно сидіти, ко[даху над нашою хатою тріщать. Критику наших діл лишім дальшим поколінням, а самі робімо те, що треба.

Прийшли вакації — час відпусток — час відпочинку. Багато з нас вибирається з міста чи то між бойків, лемків та гуцулів чи на зелене Поділля. А дехто може й загляне на північно-західні землі. Ідьмо там не як чужі до чужих, а як рідні до рідних. Несім зі собою привітність, братерство, несім добре слово, несім корисну пораду та щире, дружнє почування українських душ.

Широке поле відкривається тут перед нашим жіноцтвом. Воно повинно передовсім використати цей вакаційний час і побут між нашими селянами, щоб наблизитися до нашого сільського жіноцтва та вполтн в їх душі конечність організованости та участи в громадянській праці.

У нас жіноцтво може і повинно відограти одну з перших роль в національному освідомленні широких мас.

Ліза Крук.

Над могилою артистки.

Минулої [ня відбувся в Долині скром-ний похорон[аж надто тихий і скромний, коли зважи[ховали одну з артисток те-атру Тобіл[що її добре знала і наша провінція і [льний світ. Ховали артистку Посадську. [ерла серед тяжких і довгих мук у шпит[льки дбайлива опіка далекої родини, що[лась в Долині, влекшила їй останні хв[ни.

„Щож?[кують мені, — умирати всім доведеться,[ите навіть хтось і звопікував-ся нею,[мирала!" Так, воно правда, але коли м[мо, що то була людина, яка своєю появ[сцені всеж неодному зробила приємн[ого, ті наші артисти і ар-тистки ти[по провінції та при-миряючи пр[ераз з голоду, грають в невимовно[умовинах і несуть деяку культуру і[сть на нашу провінцію, то може таки[д так звичайно, без уваги, перейти по[трагічну смерть.

Над св[неуправленою могилкою з темним дер[хрестиком без напису та одним одні[вінком з чорною стяжкою теж без нат[неслось в душі якесь гірке почуття, як[тит і протест проти несправедливости[людської невдячности та байдужости[ночасно прийшло до голови й те, що м[самі наші артисти трохи вини-ні, що не[якось себе забезпечити на такі випад[тяжка недуга, або старість. Хібаб не м[ло утворити якогось спе-ціяльного[на такі випадки? Хіба не можна бул[завсекурувати, щоб мати бодай якес[на лікування та похорон? Тепер-же[такі ріжні форми асеку-рації.

І наше[дянство дуже і дуже винне перед наш[тистами. Ось тими днями пе-ребуваючи[дом в кількох наших містах і містечках[илось чути, що був такий то і такий теа[успіху не мав, зібрав 35 зол. за вечір, а[уди виставши й зовсім не від-бувають,бо[ли замало білетів (у одному випадку в[). А проте всі кіна на провін-ції перепо[шим старшим і нашим мо-лодшим громадянством. Жиди тішаться з заробітку, хоч і цілком не звертають уваги на часом цілком слушні домагання української публики, що наповнює їх кишеню своїми грішми, а наші артисти і артистки просто примирають з голоду, сплять дєсь з милосердя на якихось канапках чи в кухні на ліжку слуги. Нераз старші заслужені люди, що їм давно вже належався би відпочинок, мерзнуть і голодують, а ввечір дивляться з жахом на порожні крісла в салі та підчас веселої комедії підраховують, чи їм виплатять завтра бодай на обід з театральної каси.

Чи не булоб обовязком наших пань на провінції куди приїздять театри якось ту справу з розміщенням і прохарчуванням наших артистів зорганізувати. Воно трудно, щоб все ті самі люди опікувались театром, але коли це розложити на більший гурт, то справа зовсім не буде така тяжка. Треба всеж памятати, що ніяке чуже кіно не замінить нам рідного театру з живим словом, народніми звичаями та строями, або і з міжнароднім репертуаром, бо в ньому знайдемо далеко більше ідей і думок, ніж у якійсь фільмі. Впливу на молодь і народні маси театру ніяк не можна порівнювати із впливом кіна. А коли публика буде ходити до нього, коли артистам не доведеться холодувати і голодувати то й їх гра виведення окремих пес буде виглядати інакше. Зрештою давши їм щось, зможемо від них і чогось вимагати. Знаємо, що серед наших мандрівничих театрів маємо немало і дійсних талантів і чимало доброї волі. Тої доброї волі треба також нам і від глядачів, що повинні наші театри наповнювати.

Ось такі невеселі думки роїлись над сумною могилою одної з багатьох наших театральних жертв — артистки Посадської. Нехай цей заклик до доброго серця і доброї волі нашого громадянства, а передусім до нашого жіноцтва буде скромною квіткою на її свіжу могилу.

„Вона стільки на сцені співала і людей розважала — говорила мені в Долині одна з небагатьох пань, що була на її похороні — а над нею навіть хор останнього „Вічная память" не заспівав"...

Х. К.

Вночі ради для мужчин у літі.

Мужчи[природи дещо консервативний. Не любить[розлучитися з капелюхом, який правда сид[ому добре на голові, одначе вже трохи[щений. Кілько нераз треба зу-жити енерг[переконати його, що вже час купити нов[.

Добре[оти того не маємо застере-жень, хоча[асто не можемо зрозуміти цієї любови до с[го капелюха. Та є інші річи, де моглиб м[проявити трохи більше ініціятиви або[звернути увагу на добрі ради, хочби[ходячи від жінок.

Зважте[кілько мужчин дослівно пе-четься в л[ких одягах! А прецінь фа-брики вин[пер цілий ряд літніх матерій. Чому[треба чекати, заки себе зре-формуют[носить убрання з легенької [а льняного полотна? Так виглядає, що наші панове бояться, а прецінь полотняне убрання таке приємне, продувне, легеньке!

Багато мужчин думає, що спортове убрання мусить бути конче із грубої англійської матерії. Спортові штани з такої матерії є добрі на весняні або осінні прогульки. Та навіщо пектися в них улітї?

Це саме і до білля. чи не слід тут дещо змінити? Чи носять улітї направду літнє білля? Ні. А його можна зробити і з легенької попеліни, легеньких полотен, із штучного шовку або вовняної з шовкового трикоту. Це направду ідеальний матеріял на сорочки влітї.

Розгляньтеся лише в поїзді, як вертаєтеся з прогульки! Кілько мужчин потиться в вовняних штанах, а навіть.., у фляпелевих сорочках! Декотрі — о, розпуко! — мають на голові сітку на волоссю. Бояться може, щоб їм свіже повітря не розвіяло гарно прилизаної фризури! Де тут гігієна? — Про естетику вже навіть не згадувати.

До тих добрих рад належить також згадка про шлейки. Вже нераз писали про ту пожиточну і таку часто негарну частину мужеської гардероби. Знаю добре і вже напамять всі заміти про натиск паска на живіт а проте влітї шлейки таки невигідні. Чому? Попросту тому, що мужчина трохи делікатний не може скинути блюзки — як має шлейки. Зновуж мужчина менше витревалий, а рівночасно такий, що не звертає уваги на окружения скине блюзу, а тоді як виглядає його сорочка? Помята, спочена! Тому хто абсолютно не хоче перестати носити шлейок то хай не скидає бодай блюзки! Якщо будете носити легеньку блюзку, то не будете так страшно виглядати у товаристві.

Якщо не носите шлейок, то чому мусите паритися в блюзі? Чому не можете ходити в чистій — гарно випрасованій сорочці? Чому — милий Боже — паритеся в літі у тердім комірці з краваткою? Чому?! Подумайте над тими радами, а певно признасьте мені рацію, може і вдасться Вам Пані, бодай кількох упертюхів з вашого оточення переконати, щоб бодай змодернізували свій літній одяг. Потім вони Вас за це благословлятимуть, але доведеться Вам почути спочатку може й насмішки, що мішаєтесь не до своїх справ.

лю-ко.

Юліян Опільський

ІДОЛИ ПАДУТЬ

Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Том перший.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

170 стор. ЦІНА зол. 2·—

Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.

Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у царгородських імператорів з метою одруження з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту.

Балачки про моду.

РУКАВИЧКИ.

Коли хочемо, щоб наша туалета мала дійсно елєґантне доповнення, то немалу увагу мусимо присвятити нашим рукавичкам.

Наші літні комплети і суконки потрібують відповідної шовкової або ще моднішої цього року плетеної чи гачкованої рукавички. Тут мода має надзвичайно буйну фантазію цього сезону. Гачковані рукавички можна побачити у найріжніших барвах і в найріжнішому виконанні. Маємо цього року також і чимало фантазійних комбінацій з матеріялом, з якого зроблена наша сукня і то нераз дуже сорокатим. Маншети чи навіть ціла спідня частина рукавички нераз зроблені з матеріялу суконки, решта догачкована.

Велика ріжноманітність і в рукавичках шкіряних, що беремо їх до вовняних комплетів чи англійських костюмів. Дуже часто ці рукавички яскравих кольорів, нераз прикрасн на темному тлі дуже барвисті, веселі та відповідають іншим додаткам, як торбинка, капелюх, шалик.

Засада — елеганція цілости, не окремої частини туалети, а до тої цілости перед усім належить черевик та рукавичка.

Рита.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

Сторінка без політики.

У всім треба мати щастя.

Дехто не вірить у щастя — головне у нього це тверезa калькуляція, сила волі і взагалі чинники, залежні лиш від чоловіка. Це все правда — про це вже згадує латинська пословиця: „Сильним доля помагає і вінчає їх короною" — але всеж таки — є в житті ситуації, що виключно й одиноко залежні від щастя. Ось кілька прикладів:

ЛЬОТЕРІЯ НА КРЕДИТ.

У царській Росії відбувалася що якийсь час льотерія преміових позичок. Хто мав позичку— брав що кілька місяців участь у льотерії і міг виграти більшу чи меншу квоту. До одного з банків прийшла одного дня старушка і спитала урядовців чи не виграла на преміївці?

Урядовець спитався: — Яке є число вашої преміївки?

— Та я не знаю.

— Якто? Якже-ж можете виграти, коли не маєте преміївки? — сказав урядовець і вибухнув сміхом.

Старушка відповіла:

— Хто має щастя, може виграти, навіть коли не має преміївки.

Цей випадок розвеселив цілий банк. Врешті, посміявшись, один урядовець каже до товаришів:

— Знаєте що? — Зложімся і купім цій пришелепуватій бабі преміївку. А може справді виграє?

Урядовці згодилися на проєкт товариша. Вручили старушці преміївку з тим, що в 50% візьмуть участь у виграній. Ця преміївка вже в першому тягненні виграла 75.000 рублів

ЗАБУТІ МАРКИ.

У Швеції траплялося давніше нераз, що поштові марки, які не мали збуту (напр. дорожчі) переробляли на такі, що були більш потрібні. На таких марках видруковували нову ціну і готово. І ось у 1913-тім році центральний поштовий уряд ствердив, що має завеликий запас марок із високою ціною. Шоб цей запас зужиткувати — надруковано на них марках нижші ціни і пущено в рух. Ці значки з додатковим друком вислано головно на провінцію. В одному маленькому містечку на далекій півночі купувала часто поштові марки одна молода дівчина. Вона мала хлопця у Стокгольмі та писала до нього що другий день листа. Шоб не бігати кожний раз на пошту, вона купувала собі одноразово цілий аркуш тих передрукованих марок. Та сталося нещастя: її хлопець покинув її. Марки лишилися незужитковані. Вона сховала їх до шафи й забула про них.

У листопаді минулого року давніша покинена дівчина, тепер вже жінка іншого чоловіка і мати дітей — знайшла у шафі аркуш невикористаних марок. Її один синок займався збиранням марок. Зацікавлений цією знахідкою, синок спитався спеціяліста від філятелістики, скільки така марка тепер коштує? — 200 корон! — відповів знавець.

А марок було біля двіста — справжній маєток.

З „ГАНДЕЛЕСА" — МІЛІОНЕРОМ.

Тепер міліонер і „король цини", Сімон Патіно, був колись звичайним „ганделесом", якого ціле майно це був візок з товаром та віз. Він їздив у мало залюднених околицях Болівії і продавав свій товар місцевим трайперам. Одного дня підчас подорожі заскочила його буря. Він скрився у гірському просмику. Упав зливний дощ та його захист наповнився водою. Патіно виліз на скалу.

Раптом скала усунулась і Патіно впав у болото. В цій самій хвилині запримітив у місці, де вода підмила скалу, якісь сріблисті грудки. Кілька цих грудок забрав до найближчого міста. Там довідався від гірників, що це самородки цини. Ніщо нікому не балакаючи, він забезпечив собі права до найденої жили і небавом стався власником одної з найбільш видатних у світі копалень цини.

ХЛОПЯЧІ ІГРАШКИ ГРУДКАМИ ЗОЛОТА.

13-літній хлопець, на прізвище Паркінс, гуляв собі з ровесниками над річкою в Сіерра Невада і знайшов кільканацять камінчиків, що їх приніс до хати, щоб ними бавитися. Камінці були брудні і мати Паркінса викинула їх на смітник.

Тимчасом батько Паркінса довідався, що в околиці річки, над якою бавився його хлопець, находиться імовірно жила золота. Пригадав собі ці камінчики, відшукав їх на смітнику і заніс до фахівців. Виявилося, що це були золоті самородки. По кількох місяцях родина Паркінсів набула терен, що на ньому хлопець найшов самородки і заложила там маленьку копальню. Сьогодні копальня Паркінсів уявляє собою вартість багато міліонів долярів.

Отрута замість ліку.

В останній хвилині урятували життя дитини.

У Ліежі трапилася перед кількома днями подія, яка малощо не закінчилася трагічно — смертю малої дитини. Ціла подія сталася внаслідок помилки аптикаря.

Одного дня вечором аптикар продав якійсь незнайомій жінці, що прийшла припадково до аптики шклянку з ліком, до якої через помилку, замість ліку влив кілька капель смертельної отрути.

Коли аптикар замкнув пізнише аптику, запримітив на столі фляшок з отрутою і зрозумів свою помилку. Він не стратив рівноваги духа, лиш кинувся негайно на поліцію і повідомив про ціле нещастя.

— Кому ви продали лік?

— Не знаю. Та жінка перший раз зайшла до моєї аптики.

Завдяки автобусові, до якого всіла була незнайома жінка, вдалося устійнити приблизно в якій околиці вона живе. Від півночі до 4. ранку поліцаї ходили від дому до дому й будили мешканців та завдавали налякaним, розіспаним людям один і той сам запит:

— Чи ви не купили вчора вечором ліку в аптиці при такій і такій то вулиці? Через помилку до ліку влив аптикар сильну отруту...

В 4. год. рано незнайому жінку знайшли. Кажуть, що її повідомили саме в цій хвилині, коли вона ладилася давати лік своїй недужій дитині. Закінчення дуже нагадує розвязку ріжних кінових драм, але воно так справді буває, що само життя творить найкращі фільмові сценарії.

Нудист на балькoні.

В Парижі тепер неменша спека, як у Львові. Тому теж парижани намагалися якнайлекше одягати й нікого не дивували свобідні одяги, Всеж таки прохожі, які минулої неділі переходили вулицею Ваграм ставали на вулиці, як укопані. На балькoні одної камениці відпочивав собі преспокійно якийсь зовсім голий мужчина.

На вулиці почала збиратися юрба, серед якої можна було почути доволі сильні оклики негодування. Та чоловік в одязі Адама не звертав найменшої уваги на юрбу й далі спокійно ходив собі по балькoні.

Хтось з юрби покликав поліцію. Поліцисти ввійшли до мешкання нудиста, одначе він зробив на їх вид великі очі.

— Кожний може робити в себе те, що йому подобається... Балькон належить до мене і я можу собі ходити по балькoні як мені лиш подобається.

Одначе цей аргумент не переконав поліцаїв, які зладили на нудиста протокол за прилюдне згіршення.

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею „Просвіти"?

Діло 12-10. 142

„ЛЮМОВЕТ DIUBIUCBO „ДІЛО"

24 томи вартости зол. 49·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗЛ. 30·—

	дома подписково зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ АЙ — новелі	1.50
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНО 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ РНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІКИШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКІЙКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ— повість	1.35
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНІ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛНАХ — спомини засланця	1.20
Ільно Борщак: НАПОЛЕОН І УКНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50
Юрій Косач: ЧАД — повість	2.—
Мих. Пасацький: ГРЕЦІЯ — у житті — із 20 ілюстраціями	3.—
Богдан Лепкий: ДО ЗАРВАНИ— „Із казки мого життя"	2.20
Герґард Геземан: УТЕЧА — по»	2.80

—o—

Замовляти: „ДІЛО" — ЛВ, РИНОК 10.

Почтова пересилю сот.

Хто замовить цілий комплєт —платить пересилки.

ВЯЗНИЧНИЙ СТОРОЖ ВЯЗНИЦІ

Поль Адіо, який бувторожем у французькій вязниці Санте, зі рожа вязнів сам став вязнем і сидить у ке— справжня іронія долі — яку передтим під своїм доглядом.

У березні 1936 р. із вяз в Санте втік небезпечний бандит Спілеязень перепилював уночі решітку своєї келирався на двір. Його помічник, який нахся на свободі і підготовив утечу виліз ерево і скинув Спілерові на вязничне по кінець мотуза. Вязень преспокійно втік.

Слідчій владі вже тоді які подробиці втечі були підозрілі, але такомусь часі та справа присохла. Кілька ів пізніше Спілер убив у Сен Жан де Люціпая. Убивника арештували по двох днях і попав у вязницю. Підчас слідства бовні розвязався язик і він почав говорити втечі допоміг йому, за відповідну заплат вязничний сторож Адіо. Він доставив пильник і він у відповідний мент вийшс коридору.

Убрання дміри

з найліпших матеріялів о р у ч а є

ШАПІРА, ву[illegible]ську 4.

ВЕСЕЛЕ

СОВІТСЬКИЙ ПКУТ.

— Вибачте товариші, які вас можуть бути дані на те, щоб твердити буцімто в мене бездротний телєграф?

— Саме найкращим доказом є те, що перешукали цілий дім і не знайшли ніде ні куска дроту.

ЗАОХОТА

Петро зайшов до фризієр голитися.

— Знаєте — каже фризієрський помічник підчас намилювання Петрові — ороди — наш шеф дуже строгий. Коли зн когось клієнта хоч би дрібочку затнемо, ю платити 25 центів кари.

— Але сьогодні — до цього нічого не роблю, бо — я собі на льотерії. ів 20 доляр

Староство припинило діяльність „Лугу".

ПАТ. повідомляє: Повітовий староста у Бродах припинив діяльність Т-ва „Луг" у Немичі пов. Броди за демонстраційний виступ у травні ц. р. і за невиконання доручень адміністраційної влади.

Переговори італійського міністра закордонних справ з британським амбасадором у еспанській справі.

Як подають з Льондону, британський амбасадор у Римі відбув розмову з мін. Чіяном на тему бомбардування британських пароплавів у пристанях червоної Еспанії. Мін. Чіяно обіцяв доложити зусиль, щоби припинити ті напади, але заявив, що не може ручити за вислід своєї інтервенції, бо еспанські нац. збройні сили підлягають виключно ген. Франкові.

МУСОЛІНІ ДОМАГАЄТЬСЯ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ ПРАВ ВОЮЮЧОЇ СТОРОНИ.

У звязку з тою розмовою „Івнінг Стандард" твердить, що Мусоліні висловив зрозуміння для британських домагань і запропонував посередництво у тій справі, але то було би можливе щойно тоді, коли урядові з Бургосу признають комбатантські права, а льондонський уряд запевнить що британські кораблі не будуть займатися контрабандою.

У нараді торкнулися також проекту національного уряду, щоби знеутралізувати одну пристань у червоній Еспанії.

ІДЬ ТІЛЬКИ ПРАВИМ БОКОМ У НАПРЯМКУ РУХУ!

Заворушення у Клайпеді

СУПЕРЕЧНІ ВІСТКИ.

Підчас побуту німецького корабля „Ганзештадт Данціг" у Клайпеді дійшло там до бурхливих німецьких заворушень.

Як подають з литовських джерел, німці уладили протилитовську маніфестацію та повибивали вікна в державних будинках. Райтер і Нім. Інформаційне Бюро згадують, що заворушення спровокував литовський корабель „Перкунас", який пустив струм води на німців, що зібралися у пристані, щоби повитати німецький корабель.

ЖЕРТВИ.

Поліція ужила зброї, ранячи коло 50 осіб, з яких одна померла у шпиталі.

Високі достойники ГПУ намагались отруїти Єжова

„Парі Міді" довідується з Москви, що там викрили змову проти Єжова; мав його отруїти його кухар, що служить у нього 10 літ. Трутину дістав він від шефа протирозвідки ГПУ Щербакова; його арештовано разом з іншими вищими достойниками ГПУ, між якими є м. ін секретар Єжова

Повстання на пограничі Афганістану.

Як подають з Льондону, коло північно-західного пограниччя Індії дійшло до сутички між афганським військом і повстанцями зпоміж місцевих гірських племен. Згинуло понад 100 повстанців.

Турецькі війська вийдуть нині до санджаку Александрети.

АРАБИ, ВІРМЕНИ І КУРДИ МАСОВО ВТІКАЮТЬ.

Німецьке Інформаційне Бюро подає зі Стамбулу, що в четвер північну частину санджаку Александрети обсадять турецькі війська, рівні щодо скількости французьким, які залишаться у південній частині санджаку.

Араби, вірмени і курди масово втікають зі санджаку Александрети — до Сирії, Ливану, Іраку та Єгипту. Влада пускає їх, остерігаючи, що вони не зможуть вернутися.

Дотепер виїхало вже коло 1.100 родин.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Німецькі школи, що можуть цікавити нашого студента, можна поділити на три групи. Перша — це школи загальні, в яких на ріжних факультетах викладають ріжні, часами навіть неспоріднені науки. Другі — це високі фахові школи, яких ділянка навчання обмежовується до кількох споріднених зі собою фахів. Треті — це середні фахові школи, що ставлять менші вимоги до попередніх студій кандидата та дають дуже добрий практичний вишкіл.

До першої групи належать університети та політехніки. В Німеччині є 23 університети. Найкращі з них: в Берліні, Бонн, Бресляві, Франкфурті, Гайдельбергу, Мінхені і Тібенгені. Майже кожний з університетів складається з таких факультетів: теольогія (католицька й евангелицька), право й національна економія, медицина й дентистика, фільософія й історія, психольогія, математика й природничі науки, сільське господарство, ветеринарія.

Політехнік є 10. Кращі з них: в Ахен, Берліні, Брауншвайгу, Дармштадті, Гановері, Мінхені, Штутгарті. Діляться вони переважно на такі факультети: загальні науки, будівництво, будова машин, гірництво й гутництво. Крім того є при берлінській політехніці спеціяльний відділ для техніки зброєння, а при мінхенській відділ для сільського господарства й бреварництва.

До фахових високих шкіл належать: гірничі академії в Клявзталі та Фрайбергу, висока школа сільського господарства в Гогенгаймі, лісничі школи в Еберсвальде, Мінден й Торанд, медична академія в Дісельдорфі, Ветеринарійна академія в Гановері, високі торговельні школи: Кеніґсберґ, Липськ, Нірнберґ, мистецькі й музичні школи: Берлін, Бреслав, Дрезден, Кельн, Липськ. Крім того є ще в Берліні висока школа для політики.

Середніх фахових шкіл так багато, що годі їх тут вичисляти. Вони вишколюють у всіх фахах і дають дуже добрий практичний вишкіл. Шкільний рік у німецьких високих школах складається з двох семестрів. Починається він 1-го листопада. За цілий час студій здається звичайно два обовязкові іспити, один в половині студій та другий — головний при кінці. Подання про приняття треба вносити до 15-го вересня. До подання долучити свідоцтво зрілости в оригіналі, життепис та евентуально свідоцтво відходу з іншої високої школи.

Вписове і початкові одноразові оплати 45 марок. Семестральні оплати пересічно коло 180 марок. Повне утримання коштує місячно від 80 марок в гору. Студенти можуть мати пільгу у формі так званих „регістер-марок". Є це марки по курсі коло 1.35 зол. за одну марку, а не по 2.14 зол. як нормально.

За докладними і вичерпуючими інформаціями звертатися до українського студентського Товариства „Зарево" в Берліні. Адреса: Ukrainische Studenten-Verbindung „Zarewo" Berlin-Charlottenburg 4, Waitzstr. 24/III. 1.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 30 (18) червня 1888.

УКРАЇНСЬКІ ПАРАЛЕЛЬНІ КЛЯСИ В ГІМНАЗІЇ В ПЕРЕМИШЛІ.

З приводу заповідженого відкриття українських паралєльних кляс в державній гімназії в Перемишлі, „Діло" у передовій статті стверджує, що за цю другу, дотого що несамостійну українську гімназію треба було боротися 21 літ. „Яка аномалія" — читаємо — Коли 8200 учеників польської і будьто польської національности мають для національної освіти 22 гімназії і 6 реальних шкіл, коли для 1400 учеників на Шлеську є 6 гімназій, в Країні для 1000 учеників 3 гімназії, то галицькі русини для 2000 руських учеників середніх шкіл в 1896 р. матимуть подви дві гімназії".

СТРІЧА НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ З ЦАРЕМ.

„Нац. Цайтунґ" повідомляє, що кн. Бісмарк мав авдієнцію у цісаря, на якій обговорював програму зїзду цісаря з царем. Цей зїзд має відбутися дня 10. липня ц. р. Місце стрічі має означити сам цар. Кажуть, що при цьому зїзді буде також і кн. Бісмарк, хоч він дістав тепер відпустку на три місяці. „Пост" повідомляє, що кн. Бісмарк іноді у балачці після закриття засідання палати панів, сказав до кільнох членів палати, що він має певну надію на спокійні і мирні часи та на корисний розвиток внутрішніх справ".

СОЮЗ АВСТРІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

„Кн. Бісмарк, діставши відпустку, виїде на купелі до Кіслінґен, де стрінеться імовірно з гр. Кальноким. Ходять чутки, що гр. Кальнокі вибереться з двома секретарями до кн. Бісмарка, щоб вести з ним переговори у справі скріплення союзу з Німеччиною. Ці переговори торкатимуть дуже важних і основних справ".

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала — Львів Хоругвии 5.**, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Порядок церковних Богослужень в церквах Успенській і Преображенській в часі ферій**, себто в липні і серпні буде змінений в той спосіб, що в неділі і свята в церкві Успенія будуть читані Служби Божі в год. 6, 9 і 12, а в Преображенській в год. 7 і 8. Співані Служби Божі будуть в обох церквах в год. 10.

— **В доповненні** до вчорашнього нашого звіту з Загальних Зборів Народної Торговлі подаємо, що у дискусії між згаданими громадянами забирав теж слово дир. Евстахій Нагірний.

— **Арештування в Почаєві.** Дня 24. червня слідчий суддя рівенського окружного суду прибув до Почаєва, перевів ревізію в українській Овочарській Кооперативі і видав наказ про арештування голови управи кооперативи М. Свідерського, якого перевезли з Почаєва до кремянецької вязниці, але по 4 днях випустили на волю. Причина ревізії та арештування невідома.

— **Буревії над Перемишлем.** Над Перемишлем та околицею лютував минулої середи буревій з громами, що спричинили в кількох селах пожежі. Найбільші втрати має селянин Іван Спалюх з Красич, якому згоріли всі господарські будинки з живим інвентарем і хата.

— **Град у Чортківщині.** Над громадою Скородинці пов. Чортків лютував буревій з градом, що знищив збіжжя на просторі 300 морґів. Шкода сягає понад 25.000 зол.

— **Прищиця в Рудеччині.** В селі Холопах пов Рудки появилася пошесть прищиці. Староста видав розпорядок про зберігання чистоти та вживання перевареного молока.

— **Останній комунікат.** Перед виїздом до таборів не забувайте засобитися у фотографічний матеріял в українській фото-крамниці Е-КОМП Львів, Сикстуська ч. 29, тел. 203-30. 1639

— **Поліцай під колами трамваю.** На пішохода П. Кашубу, який вийшов з команди поліції при вул. Казимирівській ч. 35 і переходив на протилежний бік вулиці до трамвайової зупинки, наїхав інж. Мальчевський своїм самоходом. Поліцай упав на вулиці. Саме тоді з вул. Городецької надїхав трамвай і штовхнув його сильно. Важко раненого поліцая відвезли до шпиталю. Інж. Мальчевського переслухала поліція.

— **Львівська хроніка.** При вул. Третього Мая ч. 11. нагло занедужала 24-літня служниця Ірина Грищенюк, яку відвезли до шпиталю. — Поліція шукає за 27-літньою Анною Шелтинською (вул. Сикстуська ч. 21) та 17-літнім І. Бурим (вул. Гранична ч. 19), які десь пропали При вул. Янівській малий хлопчина штовхнув під колa автобусу 3-літнього З. Силінського, якого у важкому стані відвезли до шпиталю Поліція шукає за молодим проступником. —

На ставі „Світязь" втопився 24-літній М. Федорович, який скочив нещасливо до води і вже більше не виплинув. Його витягнула з води щойно пожежна сторожа. — На Клепарові заблуканий стріл з фльоберту зранив 3-літнього хлопця Г. Танєнбавма, якого відвезли до шпиталю. — Поліція арештувала купця Маврикія Б. у звязку з аферою арештованого урядовця тайної сторожі Конопацького та адв. д-ра А. Шарґля. — На Баторівці згоріла в четвер передполуднем частина деревляного дому „Ойкос". — Городське староство у Львові покарало 6-ох власників домів арештом від 7 до 14-ох днів за непереведення ремонту домів.

— **Краєва хроніка.** Невідомий злочинець застрілив у ночі 35-літнього Василя Грабовецького в Бучачках пов. Коломия. Причиною вбивства спір за грунт. — У поштових агенціях: Ясенові коло Березова і Тишківцях пов. Городенка — заведено телефонічну і телєграфічну службу в означених годинах. — В скарбовому уряді в Самборі намагався скінчити самогубством урядовець 29-літній Ст. Камінський і зранився двома вистрілами з револьверу у груди. Причиною намаганого самогубства — фінансові клопоти і погане подружне життя. — З Жукотині пов. Турка корова напала на селянина Ф. Макаришина, який упав на косу і важко зранився так, що по пів годині помер від упливу крови. — В Бистриці у Станиславові втопився 28-літній Н. Кніпель на очах 2.000 осіб.

— **Процес за скарбові зловживання.** Перед окружним судом у Сосновці закінчився процес, що тягнувся кілька тижнів, за грошеві зловживання. Перед судом відповідала ватага аферистів, які зорґанізували в порозумінні зі скарбовими урядовцями тайні горальні з тією метою, щоб дістати високі грошеві нагороди міністерства скарбу за викриття цих горалень. Суд засудив Брониславa Марціша на 2 роки вязниці, його помічників: Ткачика, Б. Кшиштофка і В. Бяліка по 1 рокові з тим, що суд зменшив їм кару на основі амнестії до 6-ох місяців. Скарбові урядовці дістали вищі кари: Ст. Равіч-Тварог на 6 років вязниці і 500 зол. гривни, Р. Бардельський на 4 роки вязниці і 200 зол. гривни, Т. Мровец на півтора року вязниці.

— **Страшна повінь в Японії.** В останніх днях навістили Японію зливні дощі, найбільші в останніх 20-ох роках, і спричинили катастрофальний вилив рік. Крім того тайфун навістив околиці Токіо та Йокогами. На передмістях Токіо замкнено всі школи й уряди. Вода залила понад 120.000 домів. Залізнича і телефонічна комунікація між Токіо та Осака перервана в чотирьох місцях, 11 мостів, шосе і дороги знищені. Недалеко Йосука обсунулася земля і завалила шкільний будинок, під звалищами якого згинуло 11 дітей. Зпід звалищ будинку видобули 6 дітей, з яких двоє померло. Рятункову акцію ведуть далі, хоч нема надії, щоби вдалося вирятувати живих дітей. В Токіо теж завалилося 12 домів тому, що обсунулася земля. В Акасава земля присипала понад 100 осіб. Дотепер видобули 9 убитих. У хвилях води згинуло понад 100 осіб і коло 150 домів, що їх зовсім знищила вода. Токіо зовсім відтяте від решти краю. Шкоди сягають понад 100 мілїонів єн.

— **На очах публики крокодиль зїв хлопця.** Під селом Шаляль в Горішнім Єгипті крокодиль схопив хлопця, який купався з іншими дітьми, і зїв його на очах мешканців села та поліції, що стріляла до нього з крісів майже дві години. Одначе крокодиль преспокійно пливав по воді і щойно по двох годинах пірнув під воду.

— **Масова еміґрація з Александрети.** Зі санджаку Александрети масово еміґрують араби, вірмени і курди до інших сирійських міст, а навіть до Єгипту та Іраку. Влада підтримує цю еміґрацію з тим, щоб еміґранти не вертались назад до Александрети.

— **Кара смерти у Франції.** Французький уряд оголосив декрет про введення кари смерти за злочини проти безпеки і за злочини шпигунства в мирному часі.

— **Недоступний верх Гімалаїв.** Прогулька англійців, що хотіла здобути найвищий верх Гімалаїв Монт Еверест мусіла відступити від своїх планів з приводу некорисних атмосферичних умовин. Цього року прогулька вже не буде вибиратися мабуть на верх недоступної гори.

— **Пошесть холєри десяткує китайців.** У Шанґаю лютує страшна пошесть холєри, що потягає за собою тисячі жертв. Шпиталі переповнені недужими. Санітарна влада заявила, що в найближчих днях не зможе приняти вже піддого недужого. Пошесть холєри тим грізніша, що китайці не мають довіря до щіплянки. Тому по місті їздять санітарні стежі і щіплять кожного, хто не має посвідки, що вже піддався щепленню. З Алягабад повідомляють, що в останніх 11-ох тижнях померло на полєру понад 30.000 осіб. Усі засоби спинити пошесть не вдалися.

— **Два смертні присуди в Берліні.** Минулого четверга рано покарали смертю в Берліні двох братів: Вальтера і Макса Геце, яких засудив наглий суд 24. м. м. на кару смерти за напади на самоходи, бензинові станиці, залізничі двірці і вбивство поліцая та робітника.

— **Велика залізнична катастрофа в Мексику.** Недалеко Сан Люї дійшло до залізничої катастрофи, підчас якої згинуло 20 осіб, 32-ох раненних. Причиною катастрофи було розкручення рейок.

— **Американський міліонер робітником.** Тесть міліонера Я. Астора — Ф. Франк по втраті свого маєтку звернувся до бюра посередництва праці за заняттям. Своє прохання мотивував тим, що зять не дає йому грошей на прожиток. Бюро посередництва праці запропонувало йому працю земельного робітника і Франк згодився на це. Поведінка Франка викликала велике здивування між богачами Ню Йорку.

— **Підступ пачкарів опію не вдався.** Поліція в Марсей викрила в одному з митних складів шість скринь опію, які надано як посилку вуджениn. Поліція арештувала одного купця з Марсей, який з доручення свого клієнта мав вислати скрині до Марокко. Арештований заявив, що не знав, що було у скринях. Поліція ствердила, що арештований був уже караний кількакратно і перед двома роками брав участь у стрілянині в одним з кабаретів на Монмартр підчас порахунків двох ватаг пачкарів наркотиків і паризьких ґангстерів.

— **Заблуканий кит у грецькій пристані.** У пристані Канеї на Кріті зловили велитенського кита, довжини 16 метрів, який заблукався туди з Північного Атлянтійського Океану. Кит важить 50.000 кґ.

— **Прокажені між недужими у шпиталі.** В Констанці у шпиталі санітарна влада інтернувала особи: **двох мужчин і дві жінки,** хорих на проказу. Прокажених відослали до табору прокажених.

— **40-годин. тиждень праці для жінок і дітей.** Від 1. липня ц. р. обовязуватиме в Англії новий закон, що вводить 40-годинний тиждень праці для жінок і дітей до 16 року життя.

— **Ріжні вісти.** В Ню-Йорку помер у 82-ому році життя Вандербільд, власник найбільшого залізничого концерну у Злучених Державах. Покійний був внуком відомого міліярдера Корнелія Вандербільда, піоніра американських залізниць. — У Братиславі втонуло трьох вояків підчас військових вправ технічних відділів, що будували понтонові мости. Четвертий вояк важко ранений. — В копальні срібла недалеко Кобо вірвалася вінда з робітниками, з яких 12 згинуло. — Коло Штрасбурґа згоріло село Меквіль. Шкода сягає півтора міліона франків.

— **Дитячі недуги.** У клінівах для дітей уживають природної гіркої води **„Франціщка Йосифа"** вже при малих постійних запорах з добродійним вислідом.

—o—

З кіна.

КІНО ПАЛЯС: „ПІКОВА ДАМА".

Всі знаємо зміст цієї історії з опери, якої лібретто зладжене за оповіданням Пушкина. Те, що в опері зведене до кількох сцен з невеличкими діяльогами, тут виведене в численних живих картинах. Передовсім відтворена вся атмосфера гарячкової ґри довкола картяних столиків, потім довга підготова поручника Германа, що хоче зєднати собі серце внучки „Пікової дами", щоб таким робом наблизитися до тої бабусі, яка знає велику таємницю щасливої ґри у карти. Сцени болїв роблять теж свої враження. Прегарно виведена сцена нічних відвідин Германа у домі ґрафині Томської та смерть Пікової дами. Режисер Озеп при співучасти першорядних французьких артистів зумів створити першорядну драматичну фільму.

—o—

Дописи.

ЖОВКІВЩИНА

Ювілейне свято „Просвіти" в Добрусині. Дня 18. п. м. відбулося в Добрусині, пов. Жовква, ювілейне районове свято „Просвіти", получене з посвяченням читальнично-кооперативного дому. На свято прибули від Матірної „Просвіти" голова д-р Іван Врбн та інсп. К. Татомир, від філії „Просвіти" в Жовкві д-р Іван Романів, від РСУК у Львові пос. З. Шелєнський, від ПСК у Жовкві дир. Ів. Дорота. На двірці повитали делєгатів члени читалень з Добрусини і Крехова. 14-літній хлопець Яр. Кулявець виголосив привіт і звичайні словами: „Просвіті слава!", що принесені повторили тричі. Голові „Просвіти" вручив китицю цвітів з відповідним написом на стяжці. Голова подякував щирими словами, обдяв і поцілував хлопця в голову. У церковній брамі привитав делєгацію голова Матірної „Просвіти" злїв і сіль. Службу Божу відправив о. Комарницький в асисті о. Цісика з Пнів. Проповідь виголосив о. Комарницький в асисті о. Цісика з Пнів. Проповідь від змісту з ювілеєм виголосив о. Комарницький. Співав хор з Бутин під проводом К. Гавалешського. По богослуженні відправлено панахиду за померших членів читальні і кооперативи. Опісля урядження та організація людей пішло поволи під дім, а процесія з хоругвами та музикою в Бутин. По обох боках дороги цвітами, від брами, від пранорочників. О. Комарницький виголосив промову, від пресвячої енергії громади, що збудувала собі свій дім. Пожаданнє, щоб прошлий освіти рахувалось на користь свого дому, що в осени по всій околиці. В год. 14 почалася академія, що в осени ду на хвалевій дозі відбувався частинно на полі, частинно в домі. Свято відкрив голова читальні відчитав зібраний привіт Матірної „Просвіти". Члени читальні Добрусини, Крехова і Бутин виголосили ґрупову рецитацію „Сумовиця у [illegible]". Ярослав", Яр. Кулявець гарно відділкувався [illegible] летах" Ю. Шкрумеляка. Опісля хори [illegible] Ґлинська разом ок. 200 людей відспівали [illegible] армія йде", чудова пісня зробила велике [illegible] торію розвитку читальні і кооперативи [illegible] дво. Хор з Бутин відспівав кооперативний [illegible] рію відділкувала „Кооперативну працю". Далі промовляв пос. Целєвський, навязуючи до [illegible] читальні і кооперативи та вказав, що тільки в [illegible] Цьомому після привітали учасників рядами [illegible] По дальших виступах оркестра (Просвітянська ґер[illegible] тира) і хору з Бутин промовив голова „Просвіти" д-р І. Брик. „Ті, що не хотять або перестають [illegible] вітній роботі — мусять відійти" — говорив [illegible] „а лишаться лише ті, які хотять працювати для [illegible] ного добра". Далі підкреслив, що лише вірні [illegible] духом дійде до наміченої мети. Промову [illegible] дали слухачі голосними оплесками. По виступі хіру з Ґлинська відчитано імена громади і громадянки Добрусини, які зложили жертву на шитку у ціні 21 „Просвіти" (пізніше розіслали ще і грамоти), здучені зорі від співали національний гимн „Ще не вмерла". Музичний успіх свята величезний. Воно причинилося до підвищення на дусі не лише громадян Добрусини, але й околиці та збудило у всіх пошану відданість Матірній „Просвіті".

ЗАЛІЩИКИ.

Ощадностева акція. З ініціятиви дирекції ґенеральної кооперативи „Українська Каса" в Заліщиках, яка на основі рішення Р. С. У. К. стала організаційним осередком для кредитової кооперації залїщицького повіту, відбули представники повітових установ ще в днях 11. р. спільну нараду у справі дрібної ощадности, на якій референт потребу розбудови господарського фонду представник Центробанку мґр Осип Лопатинський. На цій нараді зложено, як помічний орган в справі збірки дрібних ощадностей, повітовий комітет, в якого склад увійшли представники повітових установ, а саме: д-р М. Домінський від Повіт. Лугу, інж. М. Ґавдиков від філії „Просвіти", д-р В. Вовк від Повіт. Лугу Крушка Р. Ш. — Крім того склікала дирекція у згаданій справі повітову анкету, в якій взяло участь повад 200 осіб з повіту. І на цій анкеті референт теж згадані справи представник Центробанку. Прибрані на анкеті представники різних установ заліщицького повіту прийшли в вдоволенням рішенні Р. С. У. К. На цій основі аванґвардувала дирекція „Української Ґміни" колишнього дистрикту Союзу Українських Кооператив з Боршева Павла Скалецького на інструктора кредитівок і організатора збірниць дрібних ощадностей. Виклад дотеперішньої акції в повіті зовсім добрий. За час від половини квітня до кінця травня ц. р. організували в повіті 15 збірниць, які проявляють добру живу діяльність. Є заходи зорганізувати райфайзенку в збірній громаді Угринівцях, яка під оглядом організаційним виявляється на перше місце.

ЗАЛІЩИЧЧИНА.

Лугові інструкторські курси в заліщицькому повіті. Старшина Повітового Лугу в Заліщиках зорганізувала в повіті інструкторські курси, які відбулися під проводом інструктора Тузика Богдана в часі від 8. квітня до 8. червня ц. р. Курси відбувалися в містах районах, а саме: Цалівцях, Шупромицях, Тлустім коло Торськім, Довжинці та Касперівцях. Участь у курсах взяло 179 учасників-відпоручників 82 місцевих Лугів. Ініціятива зорганізування Лугових курсів у повіті вийшла від місцевих Лугів. І з приводу закінчення курсів склікала старшина Пов. Лугу на день 12 ц. м. в салї „Народнього Дому" в Заліщиках повітову анкету, в якій взяло участь поверх 200 лугарів та лугарок. Анкетою проводив голова Пов. Лугу д-р М. Домінський, лікар зі Заліщик. Реферат організаційно-шкіл[illegible] ного змісту виголосив інсп. Голоян д-р М. Сенгішин лікар із Тлустого. На закінчення анкети здав інструктор звіт зі своєї двомісячної праці та заінструктував перед Старшиною Лугу переробленими вправами на курсах.

Свята полеглих. Заліщицька округа вшанувала в днях Зелених Свят память Тих, що віддали своє життя в жертву Батьківщині. По відправі Богослужіння в заліщицькій церкві вирушив під проводом трьох священників величавий похід, зложений з місцевого гімна-

дництва та великої скількости представників майже 30 сіл повіту на цвинтар. Підчас походу приграваля оркестра з Добровлян сумні мельодії і співали жалібні пісні. На чолі походу йшли за священиками представники повітових установ, за ними зорганізованими групами у вінках відпоручники сільських установ в числі коло 2.000 осіб. Після панахиди на стрілецькій могилі та проповіді, різні повітові та сільські установи зложили на могилах Героїв 15 вінців, плетених з тамучих зел подільського чорнозему. Короткі та глибокі змістом написи на стяжках вінців знаменували наявно, що нарід обєднаний у цю святочну хвилину, одною думкою, яка лучить минуле з теперішнім і дає дороговказ на майбутнє.

Просвітянська окружна нарада відбулася дня 5. ц. м. в салі „Народнього Дому" в Чортові під проводом відпоручника Головного Т-ва „Просвіта" у Львові інсп. Володимира Гафтовича. В нараді взяли участь представники сімох філій „Просвіти". Темою нарад були освітньо-виховні, організаційні справи, та справи звязані з ювілейними святами філій та читалень з приводу 70-ліття Т-ва „Просвіта".

РАВА РУСЬКА.

Традиційний похід на могили полеглих. Від 1928 р. громадянство рав'ського повіту кожного року святкує традиційним звичаєм память полеглих. До свята в честь Полеглих Героїв в рав'ському повіті українське громадянство ставиться з великим пієтизмом і цей гарний звичай, передає грядучим поколінням. Це релігійно-національне свято в честь Полеглих Борців за Волю України відбулося в неділю 19. ц. м. Свято почалося торжественною Службою Божою у парох. церкві, що її відслужив о. дек. Михайло Дороцький, парох з Потелича в асисті о. Гната Зайця, пароха з Любичі Князів. та о. Іллі Блавацького, зав. парохії в Раві Руській. Дяконували о. Митрофан Греділь, хат. з Рави Руської і о. Миронович сотрудник з Гребенного. По службі Божій о. зост. декан Василь Кулинич, парох з Казимир Кривого в асисті 16-ох священників відслужив над прикрашеною по середині церкви вінками і квітами символічною домовищем торжественну панахиду. По богослуженнях у церкві священники пішли в процесійним походом на могили Полеглих. Похід спрямувала вперед жидівськими звуками, заборонюючи йти головними вулицями міста. Головну вулицю, куди що року ішов церковний похід, забарикадували поліцією. В поході взяли участь церковні процесії з Рави Руської, Потелича, Річок, Селиськ і Гійча, делегати з 194 вінками, 18 священників, у тому 17 з рав'ського і 1 з немирівського деканату та непроглядні маси народу. На цвинтарі біля величавого памятника над могилами Полеглих о. дек. Мих. Дороцький в асисті священників відслужив панахиду, після чого о. Костянтин Дацько, парох з Тенетиськ, виголосив відповідну до хвилини проповідь. По богослуженні церковний похід вернувся під церкву, де розвязався. Ціле свято вийшло дуже гарно в участників, злучені духом під релігійним і національним оглядом, спокійно розійшлися домів. З приємністю слід зареструвати, що в історичному святі взяв участь лише хор з Вільок Мазовецьких під управою п. Панаса, що співав Службу Божу і панахиду та хор з Рави Руської. Вкінці слід згадати, що підчас Зелених Свят відбувся при великому здвизі народу величавий похід на могили Полеглих у Немирові і Вербяці. Побажанням булоб, щоб у черговий рочок брали участь в Немирові священники цілого немирівського деканату, у Вербяці — цілого угнівського деканату, в Раві Руській — повітовому осередку священники всіх трьох деканатів.

Загальні Збори філії УКТОДІ в Раві Руській відбудуся 16. червня п. м. Збори отворив муж довіря Т-ва і один з членів основників дир. Степан Совик, привітав делегата Головної Ради Т-ва д-ра Пилипа Дерката, оказав на завдання Т-ва і просив вибрати президію зборів. Предсідником загальних зборів вибрали ініж. Василя Терпелюка, секретарем дир. Степана Совика. З черги д-р Деркач відчитав і полагодив статут, вказав присутним дотеперішню працю Головного Т-ва та його завдання на будуче і попросив вибрати Виділ Філії. По короткій дискусії загальні збори вибрали головою філії о. Іллю Блавацького, до Виділу д-ра Д. Богачевського, дир. Степана Котовича, дир. Чіха Мих. та ін. Сумку Теодора, До Контрольної Комісії дир. Івана Кашанівського, Ксавера Процика і Степана Совика. Зібраний Виділ дав заморуку, що філія виконає свою працю якнайлід

СТАНИСЛАВІВ.

Нова станиця. Недавно збагатився Станиславів на одну нову станицю: п. Ю. Шеремет відкрив перший український склад образів і ром та торговлю деволіоналіями. Наперед будемо мати на відпустах і перших святах свого купця. Громадянство з задоволенням повитало нову станицю, і ми їй в цього місця бажаємо якнайкращих успіхів.

З просвітянського фронту. В неділю, 19-го червня п. р. відбувся фінал ювілейних змагань аматорських гуртків за першенство Станиславівщини. В фіналі змагались гуртки з Черніева та Ямниці, що виставили драму на 2 дії Огарищького: „Зимовий вечір". (Обидва гуртки грали по дві дії). Першуном вийшов згідно з пунктацією гурток Ямниці. Та тому, що Черніїв осягнув теж поважну кількість пунктів і тому, що журі взяло під увагу близькість Ямниці до Станиславова (тобто змогу оглядати частіше на станиславівській сцені добрі вистави, як напр. вистави „Заграви" чи Тобілевича), наслідком чого Ямниця мала кращі умовини праці, — признано гурток Ямниці й Черніева за першунів, з тим, що срібний вінок першуна буде під року в Ямниці і під року в Черніеві. Слід зазначити, що оба гуртки стоять на доволі високому рівні, а деякі аматори сміло могліб дебютувати на сценах наших професійних театрів.

Як там з тією шляхтою... Туристика, як відомо, чудесна річ: шкода навіть витрачувати час і папір на докази, що це таке туристика, бо це справа надто ясна. В західніх народів, — кажуть — туристика займає чільне місце. Але українці волять сидіти дома, як шведятись по світі. Хіба... що це нічого не коштує! І тому добрі сусіди мусять нами займатися та пропагувати серед нас туристику. Не розумію лише, чому ми обурюємось з приводу різних „вишечок" до Варшави, на „свянто моряка", „свянто гур", „свянто гуцульщизни" і т. ін. Адже це туристика... А звичайно на такій „вишечці" можна й дечого навчитись, дещо побачити!... Ось, напр., перед кількома днями загостив до Станиславова „вишечка" шляхти загродової аж з Городенщини. Аж серце радувалось, кілько то ми тієї шляхти маємо! Го, го, го!.. На залізничному двірці сенсація... Милих гостей обступають цікаві... До одного гурта підступає ентузіястка народніх вишивок... На ту хвилину до того гурта зблизився й автор тих рядків, та зачув менш-більш таку розмову: „Ви відки"? — „З Городенщини". — „Чудові вишивки маєте". — „А чудові. І трудні". „Е та для вас воно не тяжко так вишивати". — „Та, для нас ні. А для вон тих..." — і тут дівчина городенських піль показала рукою на своїх сусідок і тих, що плентались по пероні. — „А хіба таєті не тамошні, як і ви?" — „Ніні, та вони такі тамошні, як і ви. От поперебирались, тай до Станиславова нас з собою взяли". — Дальше я не чув, бо надійшов поїзд, а я спішився до нього. А все-ж чи туристика не вчить багато?

Б. Л.

Спорт.

РКС. — ГАСМОНЕЯ 0:0

Останній метч за мистецтво Окружної Ліги закінчився по нецікавій, хоч рівнорядній грі нерішенним висліком.

Кінцева табеля О. Л. така:

		гор	точок	воріт
1.	Чорні	26	40:12	74:29
2.	**Україна**	26	34:18	62:42
3.	Польонія	26	32:20	54:45
4.	**Гасмонея**	26	31:21	40:28
5.	Лехія	26	26:24	57:49
6.	Погонь (Сірий)	26	27:25	69:50
7.	Погонь І. Б.	26	27:25	64:57
8.	Юнак	26	26:26	53:49
9.	Ярослав	26	26:26	35:46
10.	Ресовія	26	25:27	44:51
11.	Р. К. С.	26	25:27	30:36
12.	Корона	26	18:34	40:75
13.	Чувай	26	17:35	33:58
14.	II. Сокіл	26	8:44	18:61

З Ліги „вилітає" Сокіл. Хто буде другим, Корона, чи Чувай, ще покищо невідомо, бо Чувай зголосив протест проти метчу зі стрийською Погонею, в якій грав неуправнений до гри грач. Та одночасно і справа Корони ще у 100 відсотках неполагоднана

СЯН — КАДІМА.

Відплатні футбольні змагання за вхід до Окружної Ліги відбудуться в неділю 3. ц. м. в Перемишлі на грищі Польонії. Початок метчу в год. 5.15 попол.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ НА БІЖНІ.

В неділю 3. ц. м. відбудуться на біжні грища Чорних наколесницькі змагання, що їх організують Чорні й Україна з участю наколесників інших львівських клюбів.

Початок перегонів у год. 5 попол. Ціни вступу незвичайно низькі, бо лиш 25 сот.

Для ліценціонованих відбудеться біг на 20 окружень для змагунів із перегоновими картами на 10 окружень. З України стартують у першій групі: Бабій, Степаняк, Лата й Федак, у другій: Панчак, Єзерський, Левковик і Рудницький.

Нові книжки й журнали.

ЛІТОПИС БОЙКІВЩИНИ. Записки присвячені дослідам історії, культури й побуту бойківського племени. Рік VIII. Ч. 10. Зміст: Д-р Володимир Гуркевич (по смертна згадка). — Михайло Скорик: В десятиліття існування Товариства та Музею „Бойківщина" в Самборі. — Іляріон Свенціцький: Образ розвою українського музеєництва. — Ярослав Пастернак: Струтинське городище. — Іван Крипякевич: Княжий Самбір і Самбірська Волость. — Теофіль Коструба: Найдавніша згадка про Бойківщину. — Володимир Кубійович: Розміщення населення в Бойківських Карпатах. — Ярослав Білінський: Вівчарські шляхи пів.-зах. Бойківщини. — Остап Мисевич: Різдвяні звичаї і пісні з села Веремінь дрогобицького повіту. — Ольга Олександра Дучимінська: Різдвяні і святойорданські звичаї в селі Тинна. — В. М. Стипанівська: „Вечерниці" в с. Опинки Винний. — Володимир Залозецький: Бойківський тип деревляної церкви й його відношення до історичних стилів. — Іляріон Свенціцький: Тематичний укляд стінопису церкви св. Юра в Дрогобичі. — Іван Зілинський: Границя бойківського говору. — Іван Панькевич: Лемківсько-бойківська границя в Чехословаччині. — Ярослав Рудницький: Важливіші іоофони на півночі центральної Бойківщини. — Євген Гринах: Лексика с. Сунишні Ракової у Старосамбірщині. — Антін Кипіякевський: Фонетика підгірського бойківського говору села Тисовиці (гуцульського повіту). — Марія Паршна: З географії бойківських слів. — Рецензії та звідомлення. — о. Юрій Кміт: Словник бойківського говору.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Смерть Ґенерала.

Ішли на Зелені Свята довгі ряди колишніх вояків УГА. Усе в цивільних чорних одягах, а між ними їх Начальний Вождь...

— Котрий то, котрий? — питався хтось із глядачів.

Люди здивовано оглянулись.

— Хіба не видно котрий?!

Сивий, високий, плечі старі, але рівні, крок твердий, хоч тільки літ і тільки світа ним пройшов, зір лагідний, спокійний, але час до часу лискавка в ньому грає.

Ґенерал!

Виходив із брами св. Юра на Янівське кладовище віддати поклін тим, що за спільне добро життя віддали.

А за два тижні?!... За два марні незамітні тижні... наш Генерал умирав.

Ох, який немічний і який сильний, який нещасний і який щасливий Наш Генерал!...

Немічний, бо ні підвестися, ні рушитися не може, сильний, бо затиснув зуби і ні один стогін не вирвається з грудей, нещасний, бо терпить, так тяжко терпить, а щасливий, бо вмирає не на далекім селі, сам серед чотирьох стін. Довкола Його ложа вірні, в огні пробовані товариші зброї. Коли Ґенерал заплющує очі — котяться по їхніх лицях сльози, коли погляне всміхаються їхні уста.

— Пане Ґенерал, буде все добре!

— І я так думаю, панове. Треба подати собі руки і разом...

— Ми про Тебе, Генерале...

— Ех! — махає рукою. — Ого! — і всміхається.

Ціла ніч німої муки, а рано, 9.50 — смерть. Не та велика з огнистим мечем, що стільки літ у стільки боях замахувалась на Нього, три рази поранила Його, а та мала, кощава, з тупою косою, що ні разу не підходила близько аж тепер підкралася як гадина.

Поникла трава жалощами, дерево з туги к'землі приклонилося. Звісила голову Маківка, Лисоня, задрожали поля Чорткова, Бережан, понісся стогін за Збруч на подільські ниви, дійшов до Золотоверхого, упав на Дніпро, а Дніпро Чорному Морю тую журбу-мову на хвилях подав.

Помер Перший Вояк Української Галицької Армії, Лицар без скази, Людина без плями.

На кивок Його руки сто тисяч багнетів іжилось, десять тисяч шабель дзвеніло, пять соток гармат вогнем і залізом ригало. Коли стягав густі брови пять тисяч старшин тремтіло...

А нині лежить так тихо у тісній домовині, такий малий, але такий великий, Ясновельможний Наш Спомин — Мирон Тарнавський.

Ґенерале Наш! Чи тільки Ти сам один лежиш у труні?! Поклалася з Тобою наша буйна многоцвітна молодість, що „була як буря із громом, що була як ніч на Купала

„Безгоміння і сум,
Безгоміння і сон.
Тільки зірка упала"...

Ой, то не зірка, а велика, блискуча зоря упала з нашого неба...

Але лишила по собі вогняну смугу через ціле небо, що не згасне

„Поки сонця-світу,
Поки трав та квіту,
Поки серця в грудях,
А у жилах крови. Амінь

Роман Купчинський.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 1. 7. год. 8. веч. „Воїн короля Мадагаскару".

Субота 2. 7. год. 8. веч. „Люди в білому" прем'єра

Неділя 3. 7. год. 4. попол. „Воїн короля Мадагаскару". Год. 8. веч. „Люди в білому".

Театр Різнородностей:

почишний на час літніх ферій

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДЕЛЯТИН.

1. 7. Невольник.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ЛЕРЕМШЛЯНИ:

1. 7. Нітуш зі Стефою Стадниківною.

2. 7. Сусанна.

3. 7. Ой не ходи Грицю.

Потім театр їде до Рогатина.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

КУТИ:

1. 7. Мазепа.

2. 7. Безталанна.

КОБАКИ:

3. 7. год. 4. попол. Гетьман Полуботок.

КОСІВ:

3. 7. Гетьман Полуботок.

ЖАБЄ:

4. 7. Шпня Бескиду.

5. 7. Чесна Сусанна.

Театр приймє до хору теноріе і басів.

КІНА.

АПОЛЬО: „При зачинених дверях".

АТЛЯНТИК: „Золото на вулиці" з Даніелею Дарів.

БАЛТИК: „Прокляший острів", „24 години кохання".

ВАНДА: „В тіни самітної алиці". і „Любов для початкуючих".

ГРАЖИНА: „Подружжа про око", „Мазур".

ЕВРОПА: „РОБЕРТ І Гльорія" (Магда Шнайдер).

КАСІНО: „День на перегонах".

КОПЕРНІК: „Серце і шпада".

МАРУСЕНЬКА: „Серце і шпада".

МЕТРО: „Орлов", „Бродвей Біх".

МІРАЖ: „Сан Франціско".

МУЗА: „Саратога", „Шість літ кохання".

ПАЛЯС: „Нікова дама".

ПАКС: „Я вишувата" з Даніелею Дарів

РАЙ: „Дядо" з Даніелею Дарів.

РІЯЛЬТО: „З кохання недостаточно", „Все жіночна правда".

РОКСІ: „Дівча з темпераментом".

СВІТ: „Чорний орел", „Дівча з Парижа" з Ліді Поне.

СТИЛЕВЕ: „Світ говорить про вис"

ТОЙ: „Пострах Монголії", „Невинно почалося".

УТІХА: „Прозаше місто" та ревія.

ХІМЕРА: „Обережно з коханням!"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Македонія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швеція, Норвегія, Льофоти".

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасте оголошення до „Діла".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 1. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Оркестра, 8.00 Добрийдень займословним, оповіданнє, пісеньки, 12.03 Пол. днинніе, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з п., 15.00 Хліборобська зірка, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 у білостінській пущі, гутірка для старших дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.45 Городницькі кооператнви на Шлеську, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Фейлетон, Підлъвівські пісні у вид. вок. ансамблю, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Кольорова фотографія, 18.10 Дуети Шуберта на скр. і форт., 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Музика у вик. зальон. тріо: Ем. Філіповський скрипка, Мих. Зіньків віолончелн, Вол. Орліцький форт., 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Оперетковий вечір, орх., сопран, тенор, форт. 20.45 Веч. денник, 21.00 Діялог про літературу: Двацяте століття та середньовічні часи, 21.10 Пісеньки давніх часів, 22.00 Спорт, 22.05 Живий концерт балянь, орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Пісні сучасних композиторів, із пл. (Варшава II.).

Субота, 2. липня 1938

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Пізнайлися на фарбованих лисах", 15.45 Господарські вістки, 16.00 Квартетові мініятури, у програмі італійська музика, у вик. смичк. квартету, 16.45 Культура усміху, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із співаючого альбуза, 17.45 „Золочіа" гутірка, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: форт., віол., 18.45 Фрагмент із „Пана Тадея", 19.00 Співа. ресіталь Вит. Мишковського, баритон у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 З піснею та танком по Шлеську: нар. квартет, тенор, форт., 20.00 „Рік 1920" авд. для дітей, „Казком по Вілії та Німані", 20.45 Вечірній денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Танк. музика, співа, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II).

Неділя, 3. липня 1938.

7.15 Пісня у вик. кашубського хору, 7.20 Кашубські пісні й танки, хор, капеля, 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Газетка, пісні, Новинки зі світа, 8.35 Львів здоровить, 9.05 Дуги оркестра, коло год. 10.30 (після богослуження) Музика в пл., 11.45 Театр. огляд, 12.03 Серенади, муз. поранок, 13.00 Кохання та пригоди у житті Шекспіра, 13.15 Музика, міш. хор, 14.55 Їзда по місті, гутірка, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Під Бабиною Горою, словно-муз. авд., фейл., 16.20 „Чоловік і жінка" ком. Фредра, 17.20 Форт., 17.30 Хвилина Бюра Студій, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Зауж. тиждень, 19.50 Авт. гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта, словно-муз. авд., 20.35 21.40 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Та-йой" вес. авд., 22.10 У літній вечір, муз. авд., 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 1. липня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні, 17.15 Рондо на скр. і орх. Шуберта, 19.10 Розр. музика, 20.00 Марші у вик. військ. орх., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 Форт. твора Ліста, 18.15, 19.00 Цит. музика, 19.30 Співа. ресіталь Марії Басіліадес, 21.20, 22.00 Орг. ресіталь, ВІДЕНЬ 16.00 Орх. 18.00 Молодь грає і співає, 21.00 Симф. концерт, КЕЛЬН 23.00 Симфонія ч. 3 „Еройка" Бетовена. МІЛЯНО 17.15 Форт., 18.30 Концерт солістів, 20.30 Розр. муз., 21.30, 22.0, 23.00 Симф. концерт, ПРАГА 13.00 Орх., хор, 20.55, 21.00 Солісти, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Асмодей" драма Моріяка, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 „Розпіколь" оп. Пієтрія, СОФІЯ 20.45 Співа. ресіталь, 21.50 Симф. концерт.

Субота, 2. липня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 16.00 Весела пятниця мельодій, 20.10 Нар. музика, 21.00 22.30 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Концерт військ. орх., 21.10 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 20.10 21.00 Давні оперетки, орх., сол., ВІДЕНЬ 15.30 Для дітей, 19.10 Вес. нар. авд., 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, 22.30 Розр. концерт, орх., співа, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Чортів ученик" ком. Шова, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.40 20.00 Веселі мельодії, 20.30 21.00 Галевий концерт із сок. здвигу, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 19.30 Розр. музика, 22.00 Орх., СОФІЯ 18.45 Популярна музика, 20.00 Співа.

Неділя, 3. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 15.50 Хор, 17.00 Форт., 18.00 19.00 Цит. музика, 19.45 20.00 Співа, ВІДЕНЬ 15.20 Камер. музика давніх часів, 18.15 Рег. танки та пісні, 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 Орх. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. музика, ПРАГА 12.40 Легка музика, 20.30 21.00 Галевий концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Легка музика, 19.00 Сюїта, 19.30 Пісні, 19.45 Вок. концерт, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Ля жоліс парфімея" ком. оп. Офенбаха, РИМ 17.15 18.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Зінгарі" оп. Леонкавалля.

Ширіть наш часопис!

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 30. червня 12938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·25 пол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	2·30 пол.
1 кг. масла експорт. за зачет.	2·30 пол.
молоко	14—15 сот.
яйця копа)	3·60 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, На яйця звишкова.

Радіокутик.

ПІД ЗАГРОЗОЮ СМЕРТИ

На підставі нового закону, в Німеччині слухання совітських радіостанцій уважатимуть тепер за „приготування до акти держави". Таке переступство загрожує карою смерти. Досі за цей злочин грозила кара кількох літ вязниці.

ПЕРШИЙ МІНІСТР РАДІОФОНІЇ.

В новому бельгійському кабінеті міністрів, вперше в історії радіофонії міністр пост має також офіційний титул міністра бельгійської радіофонії.

РАДІО В ОХОРОНІ АВТ.

За приміром англійської поліції, яка вивінчувала в радіове призадда спеціяльні авта для поборювання крадежей авт, пішла також Італія. Італійський королівський Автомобільклюб збудував короткохвильну радіостанію з метою боротьби зі злодіями авт.

ВИДАВЦІ НОТ ПРОТИ РАДІЯ.

Союз дириґентів англійських оркестр робить заходи у справі налагоди конфлікту між тов. ВБК та англійськими видавцями нот. Видавці нот нарікають, що радіо надаючи перед мікрофоном найновіші „козирі" тимсамим є для них поважною конкуренцією.

НОВИЙ ТИП ГОЛОСНИКА.

На гімнастично-спортовому святі у Бреславі, яке відбудеться в кінці липня ц. р. вперше ужнють голосників нового типу продукції Телефункен. Ці голосники примішуються безпосередньо до землі, а частинно під землею. Горішня частина такого голосника має форму покришки, а на її долішній стороні примішено резервовий ріг, який запевняє рівномірне розходження звуку через напрямну поверхню голосника. Циліндричні дротяні сита хоронять перед дощем. Покришка є така міцна, що на випадок натовпу може на неї стануги 6 дорослих людей. Внизу на долішній стороні є мембрана голосника, яка промінює угору. Обі ці частини голосника знаходяться на бетоновому цоколі, що є вкопаний у землю. Такий голосник може без перешкоди залишатися на повітрі. Подібно як у грибкового голосника, засяг нового сягає 50 м., одначе мусить мати довкола себе вільний простір, щоб звук міг добре рівномірно розходитися у всі сторони. При гімнастичних та тому подібних імпрезах вистачає 10-ватовий голосник, але коли обереться великий натовп, тоді треба заінсталювати вже голосник в силі 20 ват.

Подяка.

Прибитий горем по втраті нашого Найдорожчого Вуйка і Стрийка бл. п. о. ІВАНА ПЕТИКА, пароха Вишкович, який по важкій недузі упокоївся в Бозі в неділю дня 22. 5. ц. р., складаємо подяку всім, що у тих важких для нас хвилинах несли нам слова потіхи та своєю участю звеличали сумні похоронні обряди Покійного.

Щиро дякуємо Впр. оо. деканові Плешкевичеві, м. деканові Кушлікові, сов. Сісікевичеві, Макарені, Рудавському й іншим за св. Сл. Божі і молитви над Покійним, та за провід у похоронах. Дякуємо Впр. оо. Саевичеві, Ільницькому, Корлатовичеві, Перчинському та Масляникові за участь у похороні. Зокрема дякуємо Впр. оо. Городиському, Макарені і Масляникові за відправу парастасів. До глибини душі зворушували всіх прощальні слова проповідей Впр. оо. декана Плешкевича, м. декана Кушлика та Макаре, а нам засумованим тягар з серця знимали. Дякуємо П. Т. Представникам всіх повітових наших установ у Самборі, що мимо непогоди приїхали віддати останню прислугу б. п. Покійному. Особливо дякуємо за ті палкі промови над домовиною Вп. п. дир. Чижевичеві, інж. Бородайкові, м-рові Кульчицькому та Прилипкові. Дякуємо Вп. Учительському Зборові в парохії, що разом з дітьми відпровадили Покійного на місце спочинку. Дякуємо Громадянам парохії і всіх доокольчних сіл за участь і вінки, зокрема церковним провізорам та церковній прислузі. Дякуємо за участь громадянам с. Торганович, що мимо непогоди з так далека прибили відпровадити Покійного. Ніколи не забудемо тої помочі і опіки в остатніх хвилинах життя, яку віддав Покійному Вп. п. м-р Володимир Януш у Львові.

Дякуємо Вп. п. Кешковському, Янушові та Чижевському власт. дібр у Вишковичах, Судковичах і Баранчичах, що прийшли віддати останню прислугу Покійному. Вкінці всім, що несли нам слова співчуття в горю, несли поміч, а яких може через забуття не згадали — шлемо щире Спаси-Біг.

Родина.

Присилайте передплату

Подяка

Ще й нині дорогою дякуємо з цілого серця **Вп. д-рові Малисові**, операторові „Нар. Лічниці", за надзвичайно вміле й щасливе переведення операції нашої доньки і за його жертвенну опіку над нею, а **Проф. д-рові Панчишинові** за успішне лікування і нагляд над хворою При цій нагоді щирий нам буде вільно висловити нове признання „Нар. Лічниці", що є прекрасним, модерним шпиталем, гідним народу. Дякуємо всім Вп. лікарям, гідним народу. Дякуємо всім Вп. Сестрам і Санітарам „Нар. Лічниці" і СС. Служебним Лікарям „Нар. Лічниці" і СС. Служебним Лікарям „Нар. Лічниці" і СС. Служебним Лікарям

Ч. 143 (4.974). Львів, субота 2. липня 1938. Ціна 25 сот. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Тільки короткий час! Сезійна продаж
убрань, пальт суконних, полотняних, мужеських і жіночих, спортових маринарок і т. д. — у фабриці убрань
РОТ і РУДЕРФЕР
ЛЬВІВ, Легіонів З. І. п. (над Кіном Паляс)

СВЯТОСЛАВ ГОРДИНСЬКИЙ.

REQUIEM

Вранці, як мла золотилась над синім шляхом,
Генерале, Ти, жмурячи очі, стававъ на порозі,
Вітер хмурного чола доторкався епічним крилом
І, гриви розбурхавши, гнав хмар безконечні обози.
Спомини важко злітали на серце, як тінь
Днів промінулих: знов вихор просторами віяв,
Зривом батерій курилась шляхів далечінь
На Чортків, на Жмеринку, Хвастів, Козятин, на Київ.
Знов уста запікались пилюгою, кровю боїв,
Скородили землю навхрест переможні маршрути
І так душно під подихом степу повстанського плив
Запах столочених трав і розквітлої піснею рути.
Потім лишився лиш якунь стривожений шум,
Тиша беззбройних років на руїнах дому й держави,
Вивар гірких годин усамотности гордих дум,
Попіл спалених днів вкрила зламані слави.
Тут не треба вже слів. Вічна влада трагічних прав:
Відійшли всі походи, всі стяги розвіяли бурі
И ось — розторощен гарда ось ворогом стоптаний лавр.
Крик глибинний земель над могилами сірих центурій...
Нині сальви жалібні не гримнуть у небо вогнем,
За ляфетою кінь бойовий не буде копитами бити,
— Свій останній похід, на високій ляфеті рамен,
Продудниш Ти по суку сердець, стягом вірним прикритий.

Надзвичайна контрольна комісія в Народньому Домі.

Львів, 1. липня 1938.

В „Народньому Домі" у Львові урядує надзвичайна контрольна комісія, делегована державними адміністраційними чинниками. У склад тієї комісії входять: п. Ауліх, радник воєвідства, як відпоручник цієї останньої установи, п. Пеньковський від Банку Господарства Краєвого, п. Луцик, як громадянський чинник від „галіцких русских", і дир. інж. М. Творидло як представник українців для оборони прав і інтересів української установи. Отже формально, два відпоручники в характері урядовім, два як громадянський чинник. Національно: два поляки, один, по його власному національному самоозначенні, ніби москаль, та один українець.

Ось такий вислід і наслідки довгої господарки москвофілів в українській установі, господарки, про яку українці роками кричали та якій не могли перешкодити, бо москвофільський клян, який ту установу захопив, українців до співпраці на її терені не допускав, во імя добра „русскаво народа"... Не дивниця, що краківський ікацовий опікун і покровитель галицького москвофільства, який одночасно — горрібілі дікту — реклямує себе як орган „ідеї марш. Пілсудського", бє у дзвін на трівогу та остерігає поляків перед українською небезпекою, бо українці, мовляв, опанували знов одну „чужу" установу.

Легко зрозуміти, що засяг діяльности згаданої комісії дуже широкий, а позиція українського представника у ній однаково відповідальна як незавидна. **Тільки дуже сильний і безупинно лунаючий голос даної прилюдної опінії, схвильованої від довгих літ мартирольогією Народнього Дому, може йому його діяльність влегчити та сяк так уможливити.** Не належить до великої приємности порпатись у болоті, в якому загрузнуло і втопилося поверх півтора міліона золотих. Півтора міліона прогайнованого народнього майна — це в нашій мізерії все таки чималий гріш.

Для прочищення атмосфери, для оздоровлення і скріплення гром. відповідальности і моралі необхідна сувора контроля і можливо найбільша прилюдність. Всяку таємничість у грошевих справах громадянство мусить розуміти як потурання зловживанням, добачуючи зловживання навіть там, де його не було. Ми бачили вже нераз, як уряд дійсно безоглядно виступив проти зловживання у чисто польських установах та в самих державних станицях, як напр. проти цілого ряду старостів чи проти таких колишніх достойників, як Міхальський і Даіковський.

Булоб дуже бажано, щоб і на цей раз урядові чинники не робили ріжниці між винуватцями лиха на терені „Народнього Дому" та щоб розвіялось враження, що дехто з колишніх правителів цього „Н. Дому" міг собі кепкувати з громадянської контролі завдяки своєму колишньому політичному становищу.

Ми не сліпі і бачимо, що справа булаб куди легша і менше складна, колиб до шкідників не ставилися так сердечно їх власні партійно-політичні організації, відразу, коли тільки українська преса прилюдно почала видвигати справу господарки в „Народньому Домі". Бо

Москва домагається, щоб барсельонський уряд виповів війну Німеччині й Італії.

ХТО КЕРМУЄ ЗАКОРДОННОЮ ПОЛІТИКОЮ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Французький тижневик „Гренгуар" містить цікаві деталі про куліси відомих приготовлень італійських урядових кругів до виступу проти барсельонського уряду.

Домагання Москви відбулося на пленарне засідання управи компартії Еспанії, на якому були присутні представників Москви. Вони зажадали, щоб утворити тайний комітет, зложений з 5-ох осіб, який кермував би закордонною політикою червоної Еспанії.

НА ПРИКАЗ МОСКВИ...

На другому засіданні тої комісії 15. ц. м. керма закордонної політики партії Смірнов, **згідно з приказом з Москви зажадав від прем. Негріна і мін. дель Вайо — щоб червона Еспанія видала війну Німеччині й Італії.**

ЧЕРВОНІ ЛІТАКИ МАЛИ ЗБОМБАРДУВАТИ ІТАЛІЙСЬКІ МІСТА.

Коли Смірнов ствердив, що летунські випадові бази, зорганізовані в червоній Еспанії у травні й червні, мають досить бомбових і мисливських літаків, він

зажадав 20. ц. м., щоби барсельонський уряд зорганізував у найближчому часі налет на італійські пристані та промислові осередки. У першу чергу мали збомбардувати Міляно, Геную і Турин, опісля Неаполь і Рим. Перший налет мали виконати 10. липня ц. р. х

Як твердить „Гренгуар", вистарчив би наказ комінтерну чи совітського військового атташе, щоби виконати той плян.

Данський національний уряд конфіскує норвеські кораблі, що заосмотрюють червону Еспанію?

Як подає норвеська преса, есенський нац. уряд рішив конфіскувати всі норвеські кораблі, які знаходяться на повному морі з експортами зброї та харчів для червоної Еспанії. Рівночасно ген. Франко складає відповідальність за евентуальне збомбардування норвеських кораблів.

Де Валера зістається премієром Ірляндії.

Ірляндський парлямент вибрав де Валеру більшістю 75-ма голосами проти 68-ох; лейбуристи здержалися від голосування. Парлямент одноголосно затвердив дотеперішній склад уряду.

ПІТ ЗНИК!..
ПУДЕР SUDORYN

усуває основно
ПІТ і ВОНЬ

правда є одна, без огляду на те, в якій мові її казати.

Перше і найголовніше завдання такої слідчої комісії, це — ствердити, коли і які суми та на які політичні цілі були видатковані і чи це згідне зі статутом, характером та призначенням даної установи. Таке ствердження мало б фундаментальне значіння і було б дуже важне на випадок ріжних евентуальних процесів так цивільних, як і карних. Воно причинилось би до викорінення поганої звички деяких „промисловців" — підмазуючись до кожночасного режіму видаткувати гроші з довіреної їм аполітичної установи на такі політичні цілі, які не приносять користи ані державі, ані тій установі, лише їхнім особам. Очевидно, не слід наївно сподіватися, щоб воно мало негайно також практичне значіння, а ще менше, щоб воно вможливило ревіндикацію втрат там, де вона неможлива. Ефект був би передовсім моральний і престіжевий.

Друге завдання, це було прилюдне вияснення таких містерій, які не мають в дійсности ніяких ідейних чи політичних параванів та які викликують може ще більше огірчення у людей. Є їх добра десятка. Декотрі голосні і загально відомі, була про них мова на судових процесах і на сторінках преси, краєвої і навіть заграничної. Не тут місце і не мета цієї статті їх повторяти. Якщо буде потреба, зробимо це іншим разом. Тут хочемо тільки підчеркнути необхідність остаточно полагодити і вияснити ті справи в спосіб, який вдоволяв би вимоги громадянської етики і заспокоював прилюдну опінію. Дозволимо собі на приклад згадати про одну тільки таку справу, яка хвилює прилюдну опінію: чи справді перебудова салі „Н. Дому" мусіла коштувати кількасот тисяч золотих?!

З тими всіми справами інтеґрально звязана справа головного секретаря „Народнього Дому", п. Слезюка. Не хто інший, тільки „Поляк-Грекокатолік", отже орган залежний від неукраїнських чинників, приніс кілька місяців тому вістку, що управа Ставропігії припинила п. Слезюка у правах члена з приводу важких закидів, що їх йому роблять у звязку з його обовязками секретаря „Нар. Дому". Ставропігія замкнена сьогодні в рямцях своєрідного кляну, а суспензія проводом кляну власного члена — це річ небуденна і багатомовна. Коли звакити ще, що загально відоме відношення „Поляка Греко-Католіка" до т. зв. „міродайних" кол та цю обставину, що п. Слезюк це б. урядовець воєвідства з високою емеритурою, та ще до того чоловік самітний, без важких родинних обовязків, то вже сам факт поширення „Греко-Католіком" такої вістки набирає значіння сензації. Але наше громадянство не потребує нездорових сензацій і воно мусить перед ними боронитися всіми силами. П. Слезюк щось впродовж трьох місяців невиконував своїх обовязків секретаря з незнаних нам причин; люди легче відітхнули, але чомусь то недавно він вернувся знову на своє місце. Не лицює, щоб колишній урядовець державної адміністрації, а тепер урядуючий службовик на відповідальному становищі залишався безречинцево під вантажем прикрих закидів і підозрінь. Прилюдна опінія може слушно домагатися, щоб п. Слезюк був як можа найскорше врегабілітований, що можливе також з огляду на його залежність у службових справах від відповідальних формально кермуючих чинників, або щоб в іншому випадку витягнути всі передбачені писаним законом і звичаєвим правом наслідки. Надзвичайна контрольна комісія може і повинна в цьому як і в інших подібних випадках причинитися до можливо найскоршого устійнення і висвітлення фактичного стану річи.

Це на нашу думку булиб найперші і найбільш пекучі завдання згаданої Комісії.

Скіз.

Нова сторінка в історії Австрії.

III.

Національні елементи проти інтернаціонального визиску. — Натиск на Австрію. — Австрія незлібна до діла. — Чому Гаймвера станула на боці Німеччини?

На щастя для Німеччини позицію міжнародньої фінансієри заатакували вже інші уряди: в Італії, Португалії, національній Еспанії і головно в Америці, які подекуди стали відкидати засади ліберального капіталізму та стали запроваджувати в себе нові засади економічної політики, яких підкладом було замість зиску одиниць як єдиного мотиву всієї економічної творчости заспокоїти національні потреби та охоронити слабших перед економічно сильнішими та безоглядніщими. Під впливом цих нових тенденцій навіть влада такої наскрізь капіталістичної держави, як Велика Британія, була примушена перевести деякі дуже поважні обмеження діяльности міжнародньої фінансієри.

Між урядами цих націй на одному боці і міжнародньою фінансієрою на другому (враз з її сучасними союзниками: соціялістичним та комуністичним інтернаціоналом) йде нині завзята боротьба. В цій боротьбі згадані уряди змагаються за **„право на національність"**, себто за право жити економічно, соціяльно та політично своїм власним, свобідним, національним життям і з другими націями свобідно навязувати культурні і торговельні зносини — без диктату всяких анонімних, інтернаціональних, фінансових, комуністичних або соціялістичних центрів, без плачення трибутів першим і без соціяльного диктату обох других. Міжнародняж фінансієра, навпаки, намагається знову накинути всім націям свою економічну надвладу при помочі власне цих оспорюваних засад вільної торговлі товарами, золотого стандарду та системи нею контрольованих міжнародніх позичок; вона хоче й дальше диктувати в цілому світі ціни товарів і праці, золота і грошей; вона хоче й дальше мати у своїх руках силу давати і відбирати кредити, щоб власновільно і безапеляційно диктувати народам, що і скільки кожний із них сміє продукувати, де і по чому має надбутки своїх продуктів продавати, де і по чому має інші продукти купувати — все платячи з цілого обороту, зі своєї праці, з кожного кусника хліба трибут міжнародній фінансієрі.

Сучасні-ж союзники міжнародньої фінансієри — соціялістичний та комуністичний інтернаціонал — йдуть з нею спільним фронтом у т. зв. „людових фронтах" просто тому, що відчувають, що самопасом вони з новими національними рухами не справляться, але також і тому, що само їхне буття нерозлучно звязане з капіталістичним ладом; якби знайшлася така сила, що усунулаб капіталізм та його соціяльні лиха, то тимсамим усунулаб і всяку потребу і рацію істнування соціялізму та комунізму як антагоністів капіталізму. Але міжнародня фінансієра і міжнародній соціялізм та комунізм добре відчувають, що такою силою, яка моглаб їх змести з лиця землі, можуть стати ці нові національні рухи з новими економічними тенденціями. Тимто всі інтернаціоналісти йдуть тепер разом проти спільної загрози, відкладаючи порахунки між собою на пізніші часи.

Ця боротьба між націоналістами та інтернаціоналістами відбивається сильно на всіх політичних подіях, на всіх міжнародніх і внутрішніх конфліктах, у всіх вибухах та спробах до замирення. Її впливи ясні, і у внутрішньому розгардіяші у Франції і в союзі між Францією і Москвою; і в громадянській війні в Еспанії і в явних та тайних інтервенціях в Еспанії інших держав та політичних груп; і в абісинській війні і в тому конфлікті, який довкола неї виріс в Европі та мало не перемінився у світовий збройний зудар; і в японсько-китайській війні і у звязаних з нею тертях між великими державами та інтернаціональними групами; і в ріжних міждержавних торговельних умовах і користях, бойкотах і шиканах.

Ця боротьба між націоналізмами і інтернаціоналізмами відбилась також у взаєминах між Німеччиною й Австрією, внаслідок чого загострилося й внутрішнє напруження в Австрії.

Бо демократичні уряди союзних держав та світова міжнародня фінансієра накинули були Австрії форму демократичної республики, щоб зберегти та поширити демократичний та либерально-капіталістичний лад. Така Австрія, демократична, слаба, що живота їх підтримою „лежала в їх інтересах щей тому, бо так вони могли мати в центрі Европи свій „педал", на який кожного часу можна ло натиснути, аби викликати потрібні їм реакції чи то в сторону мира чи війни. На цей педал і стала тепер натискати міжнародня фінансієра проти збунтованої Німеччини та Італії. Вонамогла це робити, бо державні фінанси Австрії були без її закордонної помочі за слабі. Нитролював їх комісар-чужинець, формально живений Австрії Лігою Націй з нагоди уділи їй фінансової помочі міжнародніми банками під гарантією Ліги Націй. Тож в дійсности цей комісар заступав інтереси тих міжнодніх фінансових і політичних кол, які ці пачки Австрії фактично давали та при їх поміч мали під своєю контролею і диктатом ці економічну працю Австрії, яка мусіла тепер тільки йти врозріз з новими економічними засадами національ-соціялістичної Німеччини, але й була примушена обмежувати всякі торгельні зносини з Німеччиною, а то й діяти перекір Німеччині, перешкоджати її економним планам та спробам експанзії. Це, очевид дразнило Німеччину та наставляло її ворожо уряду в Австрії, який в очах національ-соціялістичної

Свіжі пструги —
ПИВО ПІЛЬЗНЕНЬКЕ
БРІСТОЛЬ

Німеччини — був знаряддям чуторонніх, інтонаціональних ворожих Німеччині сил. Такої Австрії, що направляла вістря на проти збунтованої Німеччини, Німеччинасто не могла стерпіти. Мусіло щось стати.

Інший, з другої сторони, мусів є настрій австрійського німця патріота, якийсь приглядатися, як ціла історична і повна роля його вужчої батьківщини виродилася у принизливе вегетування на ласці хлібі у чужих держав і фінансових центрів наверх у ще більш принизливе становище пастіону чужсторонніх економічних і полних інтересів і впливів проти великої, рідної крови, нимецько-німецької держави!

Заєть ,не тяжко зрозуміти муку і серця австрійських німців та настрій австрійських німецьких націонал-соціялістів.

Із внутрішньої австрійської боби на цьому місці відмітимо лише деякі ні моменти, головні — на нашу думку —, що з них мала початися нова історія Ні Що це не вдалося, за це найбільша ві вини паде на тодішні австрійські провідні — активну меншість. Вона показалась здібна ані зрозуміти новий стан у Німеччині не знайшла в собі сили до виступу. Заговорили в ній рабські інстинкти самозбереження у формі услуг для сусідів, „міжнародніх" та інтернаціональній фінансієрі.

Такий рішальним і переломовним моментом між статмомент перемоги гаймверів марксистичносоціялістичним пучем. В тому момент можна і було зневтралізувати і ці націонал-соціялізму, якби провідні кола сучасні бажали національного відродження. Здавалось бо в гаймверах, та якби будучися рішуче зконструктивну внутрішню лість, а разом тим рішуче відвернулися верхніх чинників та спекуляцій, ставочи на грунт ясно життевої ідеї. Що це було можливе, про свідчить хочби той незаперечний факт, що Гітлер до останнього моменту думав прилуку при збереженню певної самостійности Австрії. Італія теж не ставила такої ці.

Другим переломовним моментом могли ти перемога гаймверів над націонал-соціялістичним пучем. Та хоч як це парадоксально з перемогою — завдяки спекуляції кол — ста Пирговою перемогою: одержавши в повну дуву поразку гаймверів. Їхня ла та обезсоїла своя влада, а на її місце створили сього роду людовий фронт — „патріотичний". Так уряд вирвав перехід гаймверів в дійсности передав її в руки народньої фінансієри, проти якої ідеологічно стояли та ролися гаймвери.

Чи можна після цього дивуватися, що розвязані та упокорені гаймверівці

члени) стали шукати порятунку там, де проголошував хтось ідею повної злуки, особливо в момент, коли націонал-соціялістична партія прийшла в Німеччині до влади та мала блискучі перемоги у боротьбі з марксистами і з впливами колишніх воєнних переможців та з інтернаціональною фінансіерою?

Щоб ліпше зрозуміти події, підчеркуємо той факт, що в ідеї гаймверів проявився був, як ми вже згадали, зачаток нової австрійської монархістичної ідеї — на місце старої. Тут могла Австрія знайти новий зміст: християнсько-корпоративний лад і краю та органічний зв'язок Австрії з іншими німецькими землями у федерації, при чому зберегалаб свою окремішність. Та розвязання гаймверів перекреслило цю місію.

Чи можна дивуватися, що міць Німеччини стала міцною притяжною силою хочби з огляду на свою реальність — реальне осягнення, хоч іншими шляхами, але тих самих цілей, яких прагнуло й австрійське населення: вийти зі становища другорядного, зі становища іграшки в руках чужих інтересів; вибитись в перший ряд рішальних чинників; перемогти марксизм та звільнитись від всякого зверхнього гнету.

І чи дивно, що 99 відсотків гаймверів, які ще так недавно рискували своїм життям у боротьбі з нівелюючим особистість націонал-соціялізмом, вкінці перейшли туди, де дійсно перемогли марксизм, де дійсно відродили мілітарну силу, де дійсно скинули гнет переможців, де дійсно зашахували міжнародню фінансіеру, туди, де „німець" стало почесним словом, туди, де невтомною працею і жертвою осягнули небувалий розвій продукції та енергії!

Гітлер мусів стати тріюмфатором і став ним. Перемогла не ідеольогія, а реальність над тою ідеольогією, яку обезпріднили раби і спекулянти.

(Далі буде).

Р. М-кий.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

З церковно-православних справ.

(Власна кореспонденція).

Варшава, 28. червня 1938.

НАДЗВИЧАЙНА ІНФОРМАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Від двох тижнів кружляли поголоски про намір митрополита Діонисія скликати надзвичайну інформаційно- місійну конференцію представників православного духовенства з земель, загрожених ревіндикаційною акцією.

Ваш кореспондент зібрав такі інформації про цю справу:

В днях 30. червня та 1. і 2. липня ц. р. відбудеться у Варшаві надзвичайний зізд делегатів православного духовенства з Холмщини. Конференцією проводитиме особисто митрополит Діонисій, а — як зачуваємо — мають прибути на неї також усі архиепархіяльні і епархіяльні православні владики. Як делеґати — прибудуть з кожного деканату: декан, священник делеґат духовенства і по трьох вибраних населенням мужів довіря.

Зачуваємо, що зібрані делеґати мають старатися про авдієнцію у премієра міністрів ґен. Складковського, щоб домагатися інтервенції.

Що-ж до другої авдієнції митрополита Діонисія у голови держави, якої можливість ми своєчасно заповідали, то вона не відбулася з огляду на приспішений літній відїзд президента Мосьціцкого за кордон.

ПРОТОКОЛИ, ПРОХАННЯ І ПРОТЕСТИ

До волинської православної консисторії, до митрополії у Варшаві, врешті до міністерства внутрішніх справ напливають — як зачуваємо — все нові *протоколи волинського і* холмського православного духовенства в справі ревіндикації, яка починає неперебирати в найгостріших засобах. Ці протоколи це цілком своєрідні документи нашого часу.

Довідуємося, що абсольвенти православної теольогічної студії варшавського університету демонстраційно відмовились від спільного традиційного прощального обіду, що відбувався рік-річно при участи найвищих політичних достойників з віроісповідного департаменту міністерства освіти. Замість на обід — студенти-теольоґі віддали свої гроші для бездомних та залишених власній долі холмських священників-вигнанців.

Варшавська цензура вже у пяте не дала побачити денного світла журналикові **„Дитина".** В цілій газетці редакція ані разу не вжила слова: український, українець. Редакція передала справу судові

НИКИФОР НИЧКО ТАКОЖ...

Інформують нас з Кремянця: Никифора Ничка, старенького селянина — нещодавнього делеґата православної людности з Кремянеччини до премієра Складковського, — розмову з ним свого часу подавали ми на сторінках „Діла" — виселили розпорядком адміністраційної влади з прикордонної полоси.

Ничко залишений без хліба й опіки йде пішки до Варшави на скаргу до премієра Складковського.

ЩО СКАЗАВ ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ.

„Слово", офіційний орган Православної Митрополії (ч. 25—26) у своєму комунікаті про заборону правити Служби Божі в неетатових парохіях люблинського воєвідства, (про це вже була в „Ділі" мова) пише:

„Пригадуємо для правного обстоювання релігійних прав слова п. преміер-міністра Славоя-Складковського, що він їх сказав у сеймі у відповідь на інтерпеляцію посла Степана Барана в кінці березня ц. р.

„Уряд стоїть на ґрунті загарантованої конституцією свободи віроісповідання і совісти. Заявляю, що я рішуче спротивляюся ріжним спробам викликувати якийнебудь натиск у цій ділянці і разом з цим забезпечую кожному віроісповіданню оборону його дійсних релігійних інтересів".

„ПОБУТОВІ КАРТИНКИ".

Під наведеним заголовком появилася в обговорюваному числі „Слова" ще й така несконфіскована вістка:

„Перед моментом присяги „на католицизм" одна з тих, що їх прилучували так молилася: „Де це взялось на нашу голову... Боже, сохрани нашу віру православну"... (с. Буша на Волині)".

„У м. Острозі є старий Костюк, що має понад 80 років. Йому пояснили, що його прізвище „Косцюшко", а лише московські царі його перекрутили та що, коли він перейде на католицизм, матиме особливі почесті, як наслідник ґенерала. Не будемо цікавитися якими мотивами — пише „Слово" — зєднано Костюка для латинства. Важне те, що опісля — від переживань та клопоту й гризоти він сильно занедужав. Коли йому полекшало, він зажадав православного священника і свідків, дав письменну заяву повороту до православія та висповідався".

А ДЛЯ МИТРОПОЛИТА — МЕДАЛЯ.

Як подає „Слово" на першій сторінці, ректор варшавського університету вручив митрополитові Діонисієві, професорові православної теольогічної студії — „медалю за довголітню службу..."

Фа-ський.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" ч. 13.

НАТАЛКА ДОРОШЕНКО. 5

Пригода на балю.

(Докінчення)

В одному з кутиків затишної тераси сиділа Фатма та її лицар-Маренич.

— Невже-ж таки не боялисяб туди піти? — запитала.

Певне, що ні, відповів молодий задирака: — коч зараз прикажіть. Для вас... — він бачив, що вже подобався і був певний, що ця простодушна закохана дівчина жартує. Здавалося, вона сама до смерти налякалася легендарного оповідання і не пішле на пробу любу їй людину. Зрештою, звичайно він не боїться, все це дурниці і він голосно сказав: „Я взагалі у ніщо не вірю".

У Фатми заблищали очі. Вона, як і всі її приятельки інститутки, була романтична. Сама від природи не була боягузкою. Проявлялася в неї козацька кров по батькових предках. „Як це цікаво", вона задумалася: „лицар вночі йде на страшне місце, сідає на човен, зриває водяну лілею й на колінах подає своїй вибранниці. За це дістає ручку, на якій складає поцілунок, що служить завдатком вірности на все життя. Це дооось варта!" і вона зідхнула та знову задумалася: „Чи Мішель зробив би це для неї, якщо щиро кохає..."

— Про що ви так задумалися? — ніжно спитав Мішель і шукав її ручку.

Вона мрійливо підвела на нього свої великі, таємничі очі, ніби сподівалася, що в них він відчитає її затаєне бажання. Та юнак, що вмів здобувати серця, видно не опанував науки читати у дівочих очах.

— Чи виб все зробили для мене? — запитала вже трохи кокетливо. А в думці її промайнув образок з „Ніви": молода красуня стоїть на березі озера, а закоханий лицар кинувся у воду і бореться з хвилями, щоб зірвати білу лілею... Чи він випливе? — запитувала тоді себе трівожно і лаяла в душі нерозсудливу красуню.

— О, звичайно, все, що прикажете, я вже сказав вам. Для вас, — хоч на край світа, хоч у пекло, але при умові: коли вернуся звідтіля ціло, ви згодитеся бути моєю. Він схилився до її ніжної ручки і обпалив поцілунком: — Так, кохана? — прошепотів.

Серце Фатми забилося швидше: „Ось, він красень, розпещений жінками, тут коло її ніг, немов слухняний лев" — знову промайнуло порівняння в її голівці.

— Добре! Коли так... — в її голосі задзвеніла задиркуватість. — Підіть зараз до ставка й принесіть мені квітку білої лілеї.

— О, коли за те дістану в нагороду правдьву білу лілею — розтягаючи слова промовив він — то з насолодою. Правда, ви згодитеся стати моєю дружиною?... — Йому здавалося, що він дійсно кохає цю вередливу красуню.

— Так — прислонила очі Фатма довгими віями.

Саме до них підійшла Ліля й чула останні слова. Вона зблідла: — Фатма, не жартуй з цим, це гріх!

Мішель усміхнувся. Встав і звертаючися голосно до всіх гукнув: „Медам і месіе! З наказу нашої чарівної цариці сьогоднішнього балю я йду зараз зірвати для неї лілею із зачарованого ставка. Моліться за мене! — трагічно-театральним голосом закінчив він і шеа у пітьмі саду.

У панночок мимоволі мороз пішов поза шкірою і всі мимоволі здрігнулися: „Жорстока!" — прошепотів дехто з них та стали з нетерплячкою чекати повороту смільчака.

Тимчасом, непомітно вислизнули ще дві тіні: це були Фатма і Ліля. Перша вже каялася в тому що послала „туди" Мішеля. Пробираючися по сходах вниз, в глибину саду Фатма призналася зі сльозами в очах що закохалася в Мішелю: — Душечка! — говорила вона, притискаючися до Лілі: — Зрозумій! Я хочу зробити йому приємну несподіванку і в нагороду перша зустрінути мого лицаря.

Ліля сперечалася, але мусіла уступити: — Ну, добре, але не йдім бодай далеко. Сядьмо ось тут в альтанці, це середина дороги і зустрінемо тут Мішеля, як вертатиметься.

Дівчата не помітили, як по їх слідах йшло ще двоє людей: це були Андрій і Олекса.

Приятельки посідали в альтанці. Хвилини чекання здавалися їм годинами. На кожний шелест здрігалися. Не знали: скільки вже минуло часу. Ліля почала вже дзвонити зубами, чи то від страху, чи від холоду, що йшов із долини. Фатма нервово загорталася в білий пуховий шаль і вкривала Лілю. Нарешті їх насторожені вуха вловили хрустіння піску: хтось йшов від ставка просто до них. Дівчата стрепенулися. Фатма кинулася вперед.

Замаячіла темна сильветка на ясним тлі піску алеї. Той хтось ніс у руці якийсь білий пучок квітів.

— Я знала, що ви відважні, мій лицарю! захоплено скрикнула Фатма і простягаючи руки, побігла назустріч. Фігура нерішуче спинилася.

В цю хвилину ясний сніп світла вдарив у обличчя і Фатма з жахом побачила перед собою незнайоме, розгублене обличчя в льокайській лівері. Дівчина скрикнула й повалилася зомліла. Дужі руки брата і чогось зраділого Олекси її підхопили. Фігура в лівері собі скрикнула та кинулася в кущі і тільки зашуміла.

— Льокай Маренича! — гукнув з тріюмфом Олекса Шатунин і розреготався: — Ось вам казковий лицар: руками льокая хоче здобути відразу дві лілеї!

З польської преси.

„Українці шукають витрати своєї енергії в кооперації".

У статті п. н. „Операційна база меншин — де німецька й українська кооперація" (ч. 178 з 1. липня ц. р.) **„Гонец Варшавскі"** пише про перевагу української та німецької кооперації та про причини тієї переваги.

„В Польщі споживча кооперація постійно розвивається. Від року 1928-го до 1936-го число споживчих кооператив зросло з 1185 до 1552. Але хліборобсько-торговельних кооператив маємо тільки 217, а хліборобсько-споживчих 416.

„Тимчасом українці (русині) мають 2243 хліборобсько-споживчих кооператив побіч 135 чисто споживчих. Чисто хліборобсько-торговельних українських кооператив нема.

„Зсумувавши тепер числа тих типів кооператив, дістанемо число 2185 польських кооператив і 2378 українських.

„Чому треба приписати перевагу тих груп українських кооператив над польськими? Вже з порівнання трьох типів кооператив видно, що українці посилюють розвиток типу міщаних кооператив, хліборобсько-споживчих, у нас дуже рідкий. Це кооперативи, в яких селянин може продати хліборобські продукти, купуючи взаміну споживчі товари імпортовані або промислові вироби".

Автор статті Й. Борута твердить, що таку систему торгівлі ведуть жидівські купці по селах та що з ними можна боротися тільки такою самою системою. Українці — на його думку — добре це зрозуміли закладаючи головно кооперативи того типу.

„Інакше виглядає справа німецьких кооператив. Німці майже зовсім не цікавляться кооперацією споживачів, зате великий натиск кладуть на кредитову і молочарську кооперацію. Німецькі кредитові кооперативи дали під кінець 1936-го року 31,9 мільонів золотих кредитів спираючись на капітал, що приходить посередніми дорогами зза кордону. Відношення кредитів, які дали польські кооперативи, до кредитів німецьких кооператив є 7:1, підчас коли відношення польської людности до німецької є 30:1.

„Але справжні тріюмфи має за собою німецька кооперація в молочарстві. Оце до німецьких кооператив доставили в 1936-ому році 194,300.000 літрів молока, а до польських кооператив у цілій державі 771,6 мільонів літрів. Це відповідає відношенню 4:1 при відношенні польської людности до німецької 30:1".

Далі автор особливо підкреслює, що польські хлібороби доставляють молоко до німецьких кооператив, що є навіть кооперативи з більшістю членів поляків, які належать до німецького кооперативного союзу. Головною твердинею німецьких молочарських кооператив є Польща.

„Можна багато сказати про причини послаблення польського кооперативного руху при сильному розвиткові української та німецької кооперації. Німецьку кооперацію фінансує заграниця. Українці шукають витрати своєї енергії в кооперації".

Й. Борута гадає, що головною причиною слабого розвитку польської кооперації є те, що вона була і є тереном небезпечних експериментів та різних політичних акцій.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 2. липня (20 червня) 1888.

КОНФІСКАТА

„Останнє число „Діла" з суботи сконфіскувала ц. к. державна прокураторія за статтю п. н. „Перед лице народу", в якій обговорено наслідки нових законів про податок від цукру і горівки. Конфіската прийшла так пізно, що ми не були вже всилі виготовити другого накладу і тому видаємо нинішнє число у збільшеному обсязі".

ІТАЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВЗАЄМИНИ.

Берлін, 2. липня. Президент італійського набінету, Крісті, вислав телеграму до італійського амбасадора в Берліні, в якій каже, що італійський уряд дуже задоволений заявою цісаря про дружбу з Італією та що те вдоволення поділяє також цілий італійський нарід. На те відповів гр. Герберт Бісмарк, що Німеччина горда з того, що може приходно заявити, що живе у дружбі з Італією".

ПРОБИ З ФРАНЦУСЬКИМИ КРІСАМИ ЛЕБЕЛЯ.

У паризькій медичній академії проф. Дельорм здавав звіт з проб щодо діяння куль карабіну Лебеля на людське тіло. Уставили як ціль 20 людських трупів у стоячому положенні у віддалі 200, 400, 600, 1000, 1400, 1600 і 2000 метрів. На першій віддалі куля Лебеля, що має 8 мм. проміру, так само діяла, як 11-міліметрові кулі, тобто при меншому тягарі і обсязі сила вистрілу така сама. Рани мали менші отвори і тому більше небезпечні та трудніші до вилікування. Кости ламаються дуже рідко, бо кулі з кріса Лебеля вилітають своєї скорости пробивають кість і не ломлять її. Також і порох, якого вживають в тих крісах, цілком іншого складу, бо при вистрілах не видає диму і тому не заслонює виду тим, що стріляють".

Наука релігії

у світлі Української Педагогічної Вистави у Львові.

Про Українську Педагогічну Виставу у Львові писали досі чимало, та при всіх тих описах нема ще подібних оцінок і описів поодиноких відділів фахівцями предмету. Матеріял зібраний для навчання релігії звернув мою особливу увагу. Він приміщений на Педагогічній Виставі в великій салі між двома вікнами під ч. 19. В її центрі уміщено таблицю професорської колегії при греко-катол. Богословській Академії, надолині на столі свого роду вівтар (роботи учениць гімн. Р. Ш. у Львові ім. Кокорудзів).

Велику частину релігійного відділу становлять показові таблиці, що їх можна поділити на 2 групи. Одні з них служать ілюстрацією цілого циклю лекцій, як напр. Церковний календар Символ віри, Мнемотехнічний засіб до науки про вселенські собори, Карта біблійної Палестини, Перегляд церковних посудин. Ці експонати улекшують учителеві загальний погляд на предмет і пригадують слухачеві пройдений матеріял.

Дуже цікаво придуманий календар о. кан. Дзеровича, призначений для народніх шкіл, де визначені одноденні і багатоденні пости, а на кожне свято придуманий якийсь цікавий знак-символ.

На виставі є ще другий календар, виконаний ученицею гімн. СС. Василіянок у Львові, призначений для середніх шкіл; він не такий прозорий як перший, де обидва круги сходяться на одній гармонійній цілости.

Ілюстрований Символ віри зазначує виразно 4 основні думки цієї стародавньої молитви: про Бога Отця, Сина, св. Духа та Церкву. Завдяки цьому учні краще можуть запамятати собі зміст самої молитви і тимсамим не будуть уживати її як якоїсь бездушної формулки. Символ віри опрацьований на виставі у двох різних формах гімназією і захоронкарською семінарією СС. Василіянок у Львові.

Мнемотехнічний засіб до науки про вселенські собори (у виконанні Малої Семінарії у Львові), піддає думку уложити історію вселенської Церкви в звязку з ними. Така карта може бути вельми придатна для навчання предмету.

Карта біблійної Палестини, виконана уч. Малої Семінарії на основі М. Кулицького, це помічний засіб при навчанні біблійної історії Старого і Нового Завіту. Завдяки В-ву „Умя" можуть учні мати такі мапки тогож самого автора.

Перегляд церковних посудин (вик. Торг. Гімн. Р. Ш.), пригадує учням речі, якими не все можуть точно чи то з близька приглянутися. Одначе тут слід замітити, що требаб іще показати учням ті речі в їх властивій формі таки в самій церкві, себто присвятити одну або дві лекції на такий показ.

Розвій фелона в латинській і греко-катол. Церкві, (виконаний в Малій Семінарії у Львові), приводить нас на думку, що різні форми можна звести до одної єдности, коли їх обединує спільна ідея. Головною причиною розвою фелона з первісної округлої форми була практична потреба свободи рук при відправі. Можнаб було дуже цікаво поглядово перевести шкільну лекцію, вказуючи аналогію між нашими церковними ризами і грецькою старовинною.

Духова спадщина святих (виконана в Малій Семінарії у Львові) цікаво й приступно схоплена, хоч схопити такі катихизу це річ доволі тяжка.

Мапку подорожей св. Павла (вик. Гім. СС. Василіянок у Львові) часто можна подибати в різних виданнях св. Письма. Дуже цікава булаб мапка з життя нашого Спасителя, що показувала би в хронольогічному порядку всі місцевости, де Він колинебудь перебував.

Сотворення світа у 6-ьох днях, (вик. Захоронкарським Семінарем СС. Василіянок), хоч має деякі добрі символи, требаб трохи більше упростити.

Доволі багатий на Виставі відділ моделів церковних риз (виконаний Вселюдною Школою СС. В. В. в Яворові і Захоронкарським Семінарем С. С. В. В. у Львові). Зпоміж них цінніші моделі з готовими манекінами, бо вони показують не лише самі ризи, але і спосіб, як її вбирати.

З біблійних образків маємо вже кілька наших видань, якими можна користуватися у вселюдних школах. Добрі є теж чужі видання, передусім німецькі й французькі.

З образів святих, виконаних О. Кульчицькою, слід відмітити їхній національний характер.

Крім знання своїх святих повинні діти дістати теж деякі відомости про стиль і будову наших церков.

Праця катихита в школі обіймає теж шкільні богослужения. В тій цілі зорганізовано малий відділ молитовників і церковних пісень. Є тут і знимка з обрядом Йорданського Водосвя-

тя в школі. Межи молитовниками вже є чималий вибір відповідно до віку та звання, а то й різних обставин серед яких учень виховується. Згадати би лише для прикладу молитовник доброї дитини (для вселюдних шкіл), молитовник для ремісників, чи то вкінці щоденні молитви видані латинською азбукою для наших учнів, що ходять до польських шкіл.

Два великі свята: Українська Молодь Христові з 1933 р. та Конгрес Мужеських Марійських Дружин з 1937 р., зазначені на Виставі великими фотографіями. Марійські Шкільні Дружини мають за собою вже чималу минувшину. Повних 20 літ існує їх Централя Марійське Товариство Молоді у Львові, доказом чого всякі видання, відзнаки, грамоти тощо. Вона подбала за зїзд оо. Провідників Марійських Дружин у 1934 р. З тої нагоди появилася поважна книжка „Методика праці по Марійських Дружинах". Є тут теж докази праці поодиноких марійських клітин, як напр. Мужеської Державної Перемиської Гімназії. При вселюдній школі СС. Василіянок в Яворові виходить журнал п. з. „Ластівка" уже поверх 5 років, а в 1936 р. начислював 44 числа.

Не брак між духовенством людей, що цікавляться реформою школи. Доказом цього кілька брошурок о. д-ра Застирця та о. Годунька. На виставі є теж кілька старших рідких підручників (власність о. М. Лади, як і шкільний часопис з Бродів із 1891 і 92 р. з приватної збірки о. д-ра Застирця).

В релігійному відділі знаходимо ще групу знимок з наших релігійних шкіл в Злучених Державах і Канаді.

Релігійний відділ на Українській Педагогічній Виставі міг би був випасти ще краще, якби ще більше число шкіл було приступило до нього з експонатами. Деякі його відділи ще не цілком повні. Все-ж вже й з того, що на ньому виставлено, ясний цілий обсяг праці катихита в школі за засадами новітньої педагогіки та згідно з потребами часу.

У кожньому відділі вистави гарно булоб приміститн друковані праці учителів з даної ділянки. Це був би образ наукового рівня теперішнього вчительства.

Ціла вистава має без сумніву багато цінного, що варт булоб розкрити перед нашим громадянством. Тоді щойно труд і праця Головної Управи Р. Ш. знайшлиб своє повне признання.

о. д-р Вол. Фіголь.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Економічний огляд.

Перелюднення та промисл наших земель.

Справа індустріялізації всякої аграрної країни стає справжньою пекучою, коли густота її населення починає переходити нормальні межі. Останнє явище сигналізує появу т. званих зайвих робучих рук, чи зайвих ротів у сільському господарстві. Тоді то надвишка сільського населення або починає мандрувати до міст, щоб знайти собі працю і прожиток в інших галузях народнього господарства, зокрема в промислі, торгівлі і ремеслі, або емігрує з рідного краю для хліба на чужину.

Звичайно відповідальні за долю держави чинники, що здебільша водиться у національно одноцілих державах, трактують еміграцію своїх громадян як необхідне лихо. Ці чинники, якщо ведуть доцільну, обчислену на довшу мету економічну політику, часто-густо йдуть на менші чи більші жертви майна, а то й крови своїх громадян, щоб тільки забезпечити істнування майбутніх поколінь.

Коштом жертв майна громадян держава дає почин інколи до зовсім нових галузей народнього господарства. Вона підсилює їх розвій, або розбудовує пляново, роблячи це посередньо чи безпосередньо, більше скрито чи зовсім отверто.

Цього роду економічну політику стосують головним чином держави хліборобські, що ставлять собі за ціль піднести свій господарський рівень при помочі промислу. Це в свою чергу підносить життевий рівень населення, збільшує його добробут, створює підстави і засоби істнування для подвійного чи потрійного числа населення, як це було раніше при хліборобській структурі дотичної країни.

Відоме загально явище, що зріст т. званого національного прибутку, народнього багатства відбувається в далеко швидшому темпі у країнах промислових, ніж це має місце в країнах сільсько-господарських. І мабуть не будемо далекі від правди рискуючи твердженням, що зріст національного прибутку в індустріяльних країнах відбувається в прогресії геометричній, і зріст такого самого прибутку в аграрних країнах тільки в аритметичній прогресії. Очевидно вище приведеного твердження не хочемо обороняти як чогось абсолютного й непохитного, але видвигаємо його радше як своєрідну тенденцію.

Проте дещо інакше виглядає справа індустріялізації в державах, що мають у своєму складі опріч націй панівних ще й недержавні народи ,або т. зв. національні меншини. Прикладом в цьому відношенні можуть бути б. австрійсько-угорська монархія, як також колишня і теперішня російська тюрма народів. В одній і другій українські землі були (в СССР і сьогодні нема в цьому суттєвих змін) своєрідними кольоніями, ринком для збуту промислових виробів німецьких, чеських і російських. Московський державний уряд навмисне не допускав до промисловости на Наддніпрянщині і подібну економічну політику стосувала Австрія до Галичини.

Не могла Австрія перенести нашого нафтового басейну, то бодай збудувала в себе рафінерії для земної ропи, не дозволяючи на будову їх в Галичині. Те саме робила з сільськогосподарською промисловістю, а саме з гральничою, якої півпродукт (сирий спірт) ректифіковано в Австрії. Не було в її інтересі теж творити дерево-обрібну промисловість, тимто вивозила лісний сирівець у формі кльоців. Одночасно всемогутній австрійсько-чеський цукровий картель поборював всякі спроби навіть у напрямі невеликої цукрової промисловости в Галичині.

Відсутність промисловости, нікчемна земельна площа в розпорядженні нашого селянства, має теж свою сумну історію ще з часів панщини, і природний приріст сільського населення довели були вже перед світовою війною до небувалого в Европі роздріблення селянської земельної власности. Наслідком цього була масова заробкова еміграція нашого галицького селянства, що доходила напередодні війни річно до майже 10 прц. загалу населення.

Селянські господарства категорії нижче 2 гектарів (3 і пів моргів) виказували в 1902 р. у Сх. Галичині 44,5 прц. загалу господарств.

Статистика з 1921 р. виказала вже 58% господарств тієї категорії. Але сьогодні на основі наших підрахунків згадана категорія сел. господарств досягла без сумніву до 73% загалу господарств! Іншими словами величезна більшість наших сел. господарств у Галичині не є у спромозі вижити своїх родин, бо морг землі не видає у нас 15—20 метр. сотнарів збіжжя, але на жаль покищо 7—10 сотнарів. Раціональне ведення сільського чи селянського господарства зі становища сільсько-господарської економії, як каже один з кращих її знавців проф. Лявр, вимагає мінімальної земельної площі 2,5—3 гектарів, і то вже ведучи високо інтензивну господарку. „Вентиль безпеки" до якого прирівнюють економісти сільсько-господарську зарібкову еміграцію, від декількох років у нас зовсім нечинний. Українське селянство позбавлене за останні роки можливости набувати взагалі землю з парцеляції великої земельної посілости. Дотого прийшли дошкульні обмеження в обороті нерухомостями, зокрема в прикордонних полосах. До багатьох великих маєтків вперше цього року спровадили їхні власники замісцевих польських сільсько-господарських робітників, позбавляючи праці та хліба наших місцевих зарібників.

Все те глибоко ускладнило і дальше ускладнює незавидні й без того господарські відносини на наших землях так, що якась нормальна, розумна розвязка їх переходить, здається нам, межі людської можливости.

Польські державні чинники беручи на увагу в першій мірі обороноздатність держави, беруться за реалізацію господарського пляну — творення т. зв. центральної промислової округи — ЦОП, про що писалося недавно на сторінках „Діла" (гл. ч. 126). Не сумніваємося і про можливі поважні господарські користи від цього, передусім для польського населення тих районів, як і для самої держави, якщо вдасться повищий плян перевести без перешкод.

Що наші етнографічні землі, за вийнятком частини кількох повітів невключені і не взяті на увагу в повищому пляні, про це будемо тут писати.

Проте наше діло та завдання глядіти хочби тимчасового порятунку для нашого народнього господарства. Нехай, що це будуть тільки своєрідні інекції для скріплення знесиленого народньо-господарського організму, то й тоді не слід нам ніяким чином цього зрікатися.

Про індустріялізацію наших земель мусимо передовсім турбуватися ми самі. Хоч е це завдання, що переходять в сучасних умовинах наші сили, нашу матеріяльну спроможність. Через те й не маємо на увазі індустріялізації в повному значінні цього слова, тільки низку залузей т. зв. легкої, зокрема перерібної промисловости. Це далоб змогу зліквідувати вже у поважній частині найболючішу проблему масового безробіття серед нашого громадянства, тимпаче, що в порівнанні із загальним відсотком всього населення щодо торгівлі, промислу й ремесла на наших землях, українців, що беруть участь у згаданих фахах нараховуємо кругло на 800 тисяч душ замало.

За сільсько-господарську промисловість найкраще братися кооперації, якої головною базою є село. За те інші роди промисловости, що їх осідком особливо місто, дожидають нашої приватної ініціятиви і капіталу. Деякі початки і спроби в цьому напрямі назагал успішні вже маємо. Чимала заслуга та заразом почесна роля вже сьогодні за нашим Промислово-Торговельним Банком („Пром-Банком") в доцільній мобілізації дрібних ощадностей і наших розпорошених капіталів. А таких капіталів, не дивлячися на наші злидні, чи то по чужих фінансових установах, чи то таких, що лежать непродуктивно серед нашого громадянства в тому числі і нашого селянства, що не має як сказано можливости доповнювати свої убогі на землю господарства з парцеляції, — найдеться все ще кілька десятків міліонів. Їх брак в особливій мірі відчувають наші промислові, торговельні й ремісничі станиці, що здані виключно на власні сили та засоби. Ці капітали необхідні ще більше для творення нових підприємств, потреба яких така пекуча, що не перебільшуючи, можна сказати, що появу нового нашого підприємства свідоміша частина нашого громадянства починає витати з неменшим зацікавленням, а то й радістю, як в деяких монархічних державах народини престолонаслідника.

Та ми були короткозорі, чи як то кажуть, не бачили зпоза ліса дерев, якщоб поминули одне з найповажніших джерел і засобів при допомозі яких можемо заощаджувати, нагромаджувати і мобілізувати річ-річно вже тепер десятки, а в дальшому сотки міліонів національного капіталу. Є це доволі обережно підрахована нами сума 276 міліонів золотих, що її віддаємо у формі прибутків здебільша добровільно чужій торгівлі, промислові та ремеслу, що нас обслуговують у господарському відношенні. Ця „маєткова данина" складана нашим народом 16 і пів років, і процентована тільки на 5% річно, рівняється теперішній вартости всього рухомого та нерухомого нашого приватного майна в сумі 7 міліярдів 33 міліони золотих.

Задержати ці величезні суми національного капіталу можемо здебільша вже сьогодні через послідовне здійснювання відомого назагал господарського гасла: „свій до свого — по своє", що його вагу і практичне значіння так мало ще доцінює наше громадянство. Таврують серед нас, доречі зовсім слушно, випадки т. зв. національної зради. Але поміркуймо добре і запитаймо себе: як назвати поголовне індиферентне відношення наше у практичному житті до згаданого гасла?

Якнайшвидше і якнайглибше спопуляризоване гасло: „свій до свого по своє" і стосування його в практиці всіми верствами нашого загалу — це питання нашого — бути, або — не бути!

Необхідність реалізації його диктує нам, не, борони Боже, якась господ. ексклюзивність чи господарський шовінізм, якби це на перший погляд міг хтось незорієнтований у нашій господарській мізерії і відносинах назвати. Ні! Це виключно інстинкт самозбереження, це для нас самих сигнал С. О. С., що його уживають мореплавці, коли мають потопати.

Іван Костів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ГІН ДО ТОРГОВЛІ ЯК ВАЖНИЙ ЧИННИК НАШОЇ УРБАНІЗАЦІЇ І ІІ ЛИХІ СТОРІНКИ.

Цій справі присвячена передовиця в газеті „Торговля і Промисел" ч. 12 (90). Стихійний зріст українського купецтва по містах — це незвичайно корисний прояв так потрібної нам, українцям, урбанізації надвишки сільського населення.

Проте експанзивний елемент зі села не все добірний. Приносить він нерідко зі собою багато легкодушности та сувіра а дібито легку наживу в торговлі, а вате зовсім або майже зовсім не приносить зі собою того, що необхідне: підставових понять про торговлю тих чеснот, що потрібні справжньому купцеві. Це компромітує українську нац. торговлю, ослаблює притягаючу силу гасла „свій до свого" і відштовхує українського покупця. Газета кладе в обовязок купецьким організаціям протидіяти такому зростові купецтва, бо в парі з кількістю мусить іти і якість торговельного активу.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ФРАНЦІЯ В ВІДВОРОТІ ВІД СОЦІЯЛЬНОГО РЕФОРМАТОРСТВА ЙДЕ ДО ВІДНОВЛЕННЯ ДАВНОЇ ПРОДУКЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТИ.

Те, що проходить у Франції, заслуговує направду на велику увагу. Нівеляційний господарський дух, що опанував маси під впливом соціяльних реформ, в подивугідною скорістю змінився, виявляючи суттєконструктивні прикмети. Здавалось, що Франція скочила вже у грізне невідоме, і що дно цього „невідомого" може бути тільки якийсь соціяльний переворот, може навіть за совітськими зразками. Тимчасом, немов за дотиком якоїсь чародійної палички, все успокоїлось, соціяльне реформаторство відійшло на котресь то задне місце, а на передні місця виступило бажання регенерованої господарської, а з тим і політичної сили.

На цю тему появилась на днях цікава стаття в газеті „Курєр Польскі". „Насамперед відродження продукції, а відтак щойно соціяльні добродійства" — ось гасло, що його прийняли тепер у Франції. І то прийняли не тільки в теорії, але і в практиці. Обі законодатні інстанції визнали, що ані господарство Франції, ані її скарб не можуть собі позволити на підвищку урядничих платень, ані на емеритальні обезпечення робітників, ані на субвенції для хліборобства. Якщо додати, що окупаційний страйк в державній карбівні негайно приборкано, то не важко завважити, що Франція є в генеральному відступі від тих 7 засад і методів, що в останніх роках обілювали і дезорганізували її життя.

Замітне при тому, що рішуча постава уряду спричинилась з дуже корисною оцінкою французької опінії. Бо на тлі власних досвідів і на тлі ситуацій, як внутрішньої, так і міжнародньої, французькі широкі круги населення бажають сильного уряду і з вдоволенням витають маніфестації тої правдивої сили, яку приписують урядові і не експерименти і погоня за дешевою популярністю, але реалізм; не насилля і не безсилля супроти безправних актів, а шанування приписів права.

Сторінка без політики.

ДИВОГЛЯДИ СВІТУ.

Раз-ураз нотуємо на нашій сторінці найріжнородніші події та вчинки людей, які видаються нам іноді зовсім неімовірні, або чудернацькі. Зібрати всі ці дивогляди світу, як ми їх називаємо, доволі важко, всеж таки спробуємо їх сяктак зібрати:

Д-р Г. Ф. Геггі з Белойту, Вісконсін, зробив своєму 8-місячному синові штучні зуби (плиту), бо хлопець не мав чим їсти.

Судді краси признали, що панна Доріс Брук, 19 літ з Беверлі Гілс, Каліфорнія, має найкращі ноги.

Панну Льорейн Дженінг, літ 22, з Елвуд, Іллінойс признали королевою доєння корів, бо за 3 хвилини вона надоїла 10 літер молока (вага поверх 22 фунти).

В Шікаго в 1934 р. проголошено конкурс на кликання свиней з поля до дому (як це роблять на фабриках). Зпоміж усіх найголосніше кликала свиней пані Чарльз Гейз з Альфа, Ілл. До клику вживали слова „суу!", бо це одиноке слово, що його свині розуміють та біжать з поля домів.

До великих їдунів-жерунів у 1934 р. належав Ф. Ватсон з Блекстон, Масс., який зїв 60 яєць за пів години (із цього було: 13 яєць зварених на твердо, 19 на м'яко та з 28 яєць зроблено яєшню), другий був А. Кармавіка з Отави, який зїв 104 пампушки за 1 годину і 8 хв. та при тім випив 1/4 галона води. Жаден з їдунів не був хворий по такім обіді.

А. М. Турнер у Вімблєдон, Англія, має найбільшого кота на світі. Кіт є 33 цалі довгий і важить 35 фунтів. За один раз кіт зїдає 1 фунт волового мяса і пів фунта печінки.

В. О. Рід з Фресно, Каліфорнія, має незвичайну природну відпорність на укушення їдовитої гадини. Він дав себе покусати 119 разів ріжному гаддю і ні один раз не захорував.

Ворін Свінґл із двома синами в Равидав, Монтана, убив за один раз 128 тарахкавців.

Бідлі Найгарт, літ 18, з Белейр, Огайо, має найкрихкіші кости, бо досі він мав уже поломані руки і ноги 63 рази.

На великій параді у Севастеполі, Каліфорнія, вживали скрипку, на 14 стіп довгу.

Гері Мавнт, у Ню Брітен, Конетікот, зробив кишеньковий ножик, на 6 стіп і 7 цалів довгий, і важить 49 фунтів.

Г. Г. Райт, професор вищої школи в Юстон, Техсас, зробив столик із 22,168 кусників ріжнородного дерева. Довгі роки збирав ріжне дерево: дуб і тисину з Чорного Ліса в Німеччині, кедр із Лібанону, червоне дерево з Каліфорнії, біле дерево (клен) з Канади, дерево з вишні в Японії, чорне дерево в Бразилії і всі роди дерев, що ростуть у Злучених Державах. Зложення самих кусників забрало йому 16 місяців. Столик варт 1000 долярів.

Леслі Адамс, з Бакінґем, Англія, зробив ціле мале село із коробок з сірників. До цього ужив він 4 міліони коробок. Ніхто не може відгадати, де Адамс дістав стільки коробок.

Професор П. Гіл у Зл. Д. П. А. узяв 100 центів із року 1919 і сто центів 1920 року, помішав їх і вкинув до великої коробки. За кожним разом знову мішав та потім витягав цента й нотував, з якого року був той цент. Виявилося, що із 100.000 (сто тисяч) разів, що він їх міщав — професор витягнув цента 1919 р. 49.855 разів і 50.145 разів цента з 1920 року, отож ріжниця нерівности на сто тисяч разів була лише 290.

Норіс Келом, славний плівак, плив рікою Місісіпі з Каіро у стейті Іллінойс, до Мемфіс, Теннесі — віддаль 225 миль — і ні разу не спочивав.

Панна Бі Коннор принесла на повітову виставу до Льос Анджельос літом 1934 р. китицю винограду, яка важила 112 фунтів.

А. А. Террі з Кушінґ, Оклагома, виплекав у своєму городі білу редьку, яка була на 16 цалів довга і важила 3 фунти. Д. Ламберт із Сан Франціско виплекав гарбузи, поверх 5 стіп довгі. Г. Ф. Бризір з Сільвертон, Орегон знайшов гриба, що важив 23 фунти. Підчас подорожі по ріжних стейтах Бризір загубив свого пса. По трьох місяцях пес прийшов домів, зробивши 2800 миль дороги. Подушечки на ногах пса були майже стерті аж до живого мяса.

Найтрудніша річ — це присвоїти колібри, одначе ця штука зовсім вдалася Р. Аерові з Істонвіл, Кольорадо. Аер терпеливо працював над цим 10 літ поки ці пташки почали прилітати до нього та пити мід із рожі, яку він тримав в устах.

Рекорд безперервного читання біблії здобув проповідник І. В. Пітчер з Бальтимуру, Меріленд, бо при помочі своїх двох асистентів перечитав цілу біблію за 52 годин і 25 мінут. А. Г. В. Грін з Кензас Сіті, Мізурі цитував цілих 10 годин важніші розділи з біблії дослівно без одної помилки.

Тайна листування.

Чи редактор часопису має право відкивати листи, які приходять до редакції на адреси співробітників?

Оттаке питання турбує не лиш нащі редакції, але воно було теж актуальне і у Франції. Редактор часопису „Комедія", який тепер перестав виходити, Жан де Ровера, відкривав листи співробітників. Один із співробітників запротестував проти цього, покликуючися на те, що існує закон про тайну особистого листування.

— Особисті листи можете діставати до себе, до дому — відповів редактор. — У листах, що приходять до редакції можуть бути статті, актуальні новинки, замітки, інформації і т. д. І такий лист може пролежати кілька днів.

Покривджений співробітник звернувся до суду. У першій інстанції суд став по боці редактора і відкинув домагання співробітника. Та апеляційний суд зовсім інакше дивиться на цілу справу і засудив редактора на заплату відшкодування в користь співробітника ...5.000 франків за спричинення моральної шкоди.

Ця справа актуальна в нас тому, що багато листів призначених для редакції приходить на адресу поодиноких редакторів і таким чином вони здебільша стають непридатні. Буває таке, що котрийсь із редакторів занедужає, або виїде на відпустку і тоді стаття чи навіть негайна важна вістка жде тиждень, два на адресата і тратить зовсім актуальність. Іноді така приватна адреса на редакційних листах, може накоїти чимало шкоди і школи не лиш редакції але й цілому громадянству. З другого боку редактор, який кожночасно веде редакцію, має „нюх": знає безліч почерків і пізнає, який лист приватний, який редакційний. Але це не така проста справа, бо деякі автори скриптів чи постійні кореспонденти мають своєрідну амбіцію, щоб акуратно тільки той редактор справляв його скрипти, до якого адресований лист. Бувають теж і такі співробітники, які інколи „скаржаться" перед одним редактором на другого, а чого — очевидно — ніодин з них нічого собі не добить.

У наших обставинах найголовніщий момент, який каже дописувачам адресувати лист на імя одного з редакторів є острах, щоб адреса української редакції не вплинула прикро на долю листа. Тому й гніватись на таких адресатів не можна, але й хвалити їх ні за що, бо Редакція має клопіт

КАЧКА В БУЗЬКОВІМ ГНІЗДІ.

В селі Пензлін недалеко Гамбурга трапилася на днях небуденна й дивна подія. А саме один із робітників поправляв дах сільського дому, на якому було гніздо бузька. Тому, що гніздо вадило йому в направі даху, робітник підійшов до гнізда і струнув його. Можна собі уявити його счудування, коли побачив, що з гнізда випала жива качка. Тоді робітник заглянув до середини гнізда і знайшов у ньому живі каченята, яким на щастя нічого не сталося. Тоді робітник умістив гніздо добайливо на давньому місці. На вістку про цю дивну подію збіглися мешканці майже цілого села, які повисловали собі її як добре віщування для цілого села.

Ця подія про качку правдива, хоч недовірливі читачі подумають собі, що качка на даху була собі звичайною „журналістичною качкою".

ФАРБИ ЛЯКЕРИ, ЛОЙОТИ, КОСМЕТИКА, предмети домашньої потреби, засоби до прання, миття, чищення — новоотворений відділ фірми
Богдан Попович
Львів, вул. Руська ч. 16,
Тел.: 105-05.

СТАРА ВОРОЖКА — ДОСТАВНИЦЕЮ ОТРУТИ.

У Банаті (Югославія) траплялися останніми часами доволі густі випадки затроєнця. Поліція не могла довший час попасти на слід того, хто був доставцем отрути, якої хемічний склад вказував на те, що вона походить все з одного й того самого джерела і що отруту виготовляв хтось із якогось отруйного зілля.

Вкінці поліція почала підозрівати й слідити стару, 90-літню ворожку, яка перед кількома роками спровадилася до місточка Панчево. Всеж таки, хоч підозріння були оправдані й довели стару ворожку до вязниці, смертельні випадки затроєння далі повторювалися. Щойно перед кількома днями поліція попала на слід тієї жахливої афери.

А саме одна селянка зголосилася до молодої панянки, яка мала вже в тій околиці „славу" купчихи цілющих зел і напитків, за ліком для хорого мужа. Вислід такого лікування був фатальний, бо хорий помер негайно після того, як випив лік. Підчас слідства виявилося, що та панянка, учениця середньої школи, дістала від старої ворожки приписи, як приладжувати ліки й отруту за добрі гроші. Панянку арештували й вона призналася, що коли почула від згаданої зажуреної жінки про безнадійний стан хорого, вирішила, що хороба нешлічимим хорого.

Коли стару ворожку поставили віч-на-віч з арештованою панянкою, вона призналася, що продавала отруту кожному, хто лиш цього забажав і що вона в багатьох випадках знала, що одно з подругів хоче позбутися при допомозі отрути другого. Багато її клієнтів купувало отруту для самогубства. Обі отруйниці стануть небавом перед судом.

ІДЬ ТІЛЬКИ ПРАВИМ БОКОМ У НАПРЯМКУ РУХУ!

Перед похороном ґен. Тарнавського.

ПАНАХИДИ І СЛУЖБИ БОЖІ.

В четвер, в год. 18-тій о. митрат Базюк у співслуженні численного духовенства відправив панахиду у храмі св. Юра.

В пятницю від 6-ої години ранку священники відправляли Служби Божі до год. 12.30. Після того церкву замкнули, щоб перенести труну генерала на середину церкви та підготовити все до вечірньої торжественної панахиди.

З краю надходять вістки, що по всіх церквах відправляють заупокійні Служби Божі та панахиди.

ГЕНЕРАЛА ТАРНАВСЬКОГО ПОХОВАЮТЬ НА СТРІЛЕЦЬКОМУ ЦВИНТАРІ.

Діловий Комітет, що займається похороном ген. Тарнавського, задумав поховати б. Начального Вождя на Янівському стрілецькому цвинтарі. На це треба було спеціяльного дозволу влади, бо цвинтарі полеглих вже замкнені і на них нікого не ховають. У тій справі були на авдієнції у воєводи Білика сен. Юліян Павликовський і б. Антін Каштанюк, як голова Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил. Воєвода Білик не вирішив сам тієї справи, але виєднав авдієнцію у премієра Складковського в пятницю в год. 8-ій рано, на якій був сен. Остап Луцький. Премієр Складковський дав свою згоду на те, щоб ген. Тарнавського поховати серед могил полеглих стрільців на Янівському цвинтарі.

ЖАЛІБНІ ДЗВОНИ В КРАЮ.

Ненадійна смерть ген. Тарнавського потрясла до живого цілу нашу країну. Це видно з численних писем та телефонічних запитів до інституцій та редакцій. Багато делегацій та поодиноких людей з найдальших закутин краю вибирається на похорон. Опріч того, як нас інформують, в суботу в 16-ій годині дзвонитимуть по всіх дзвінницях краю дзвони жалібний салют Генералові на його останню дорогу.

КОМУНІКАТИ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

Порядкова секція похорону урядує постійно при вул. Косціюшка 1 а, І. пов., тел. 233-55. Туди звертатися за вказівками щодо місця й участи в похоронному поході.

*

Діловий Комітет просить всі Установи і Товариства, які складають вінки, щоб разом з вінками вислали асисту з 8-ох людей, бо вінків не будуть везти, тільки нести.

*

Всі установи, що беруть участь у заупокійному богослуженні дня 2. липня ц. р., дістануть устні інформації в домівці впорядкової секції у пятницю 1. ц. м. від год. 20-ої при вул. Костюшка 1 а, тел. **233-55.**

*

З кол Ділового Комітету просять усіх громадян, які хотіли би віддати свій останній поклін Генералові, щоб зробили це до 12-ої години в суботу. В той спосіб можна буде вимінути натовпу безпосередньо перед похороном.

*

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

Б. Начального Вождя Української Галицької Армії бл. п. Генерала Мирона Тарнавського провідуть у глибокій жалобі на вічний спочинок: Українська Парляментарна Репрезентація у повному складі, Центральний Комітет і Ви, Члени Партії.

ЗА ПРЕЗИДІЮ:

Василь Мудрий голова — **Д-р Франц Свістель** секретар.

*

ДО ВП. П. ЧЛЕНІВ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УНДО У ЛЬВОВІ.

Президія УНДО просить усіх присутніх у Львові членів Центрального Комітету УНДО взяти корпоративну участь у похороні пок. Ген. Мирона Тарнавського, б. Вождя Української Армії.

ПРЕЗИДІЯ
ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УНДО.

*

ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА!

Українське зорганізоване жіноцтво міста Львова візьме корпоративну участь у похороні Вождя УГА Ген. Мирона Тарнавського. Збірка в суботу 2. липня в год. 3.45 попол. коло головної святоюрської брами.

Мілєна Рудницька.

КОМУНІКАТ МІЩАНСЬКОГО БРАЦТВА.

Видія Т-ва „Міщанське Брацтво" у Львові взиває усіх членів взяти корпоративну участь у похоронах бл. п. ген. Мирона Тарнавського.

КОМУНІКАТ Т-ВА „ЗОРЯ".

Члени Т-ва „Зоря" зберуться в суботу 2. червня перед 4-тою год. під церквою св. Юра в такому порядку: Попереду орхестра, за орхестрою почот з прапором, за прапором Провід Т-ва, далі пані, за панями члени Т-ва й секції.

КЛЄПСИДРИ.

З приводу смерти ген. Мирона Тарнавського появилися на мурах м. Львова клепсидри: від товаришів зброї, Молодої Громади, Червоної Калини, УКТОДІ, Т-ва Охорони Воєнних Могил, та спільна від усіх українських установ.

КОМУНАЛЬНІ КАСИ ОЩАДНОСТИ,

які діють на терені 4-ох воєвідств, виказують постійний розвиток і з кожним днем дістають нових вкладчиків.

Про це свідчать красномовно цифри льокат, які складають тисячі ощадників у К. К. О., що працюють у кожнім повіті і більших містах.

Тільки в однім місяці (травень 1938. р.) вплати на ощадностеві книжечки винесли зол. 15,675.000.—, коли в цім самім місяці минулого року вони дали зол. 15,191.000, зн. менше на зол. 484.000.—.

Загальний стан вкладів ощадностевих у К. К. О. на терені Галичини осягнув з кінцем травня 1938. р. майже зол. 244.000.000.— (на 569.000 ощадностевих книжечках).

НАРАДИ СЕНАТУ.

В пятницю, 1-го липня ц. р., відбулося перше засідання сенату цієї надзвичайної сесії. На початку засідання сенат вшанував память померших сенатора д-ра Бобровського і маршала сойму Цара. На знак жалоби перервали засідання на годину. Після перерви проф. Бартель, якого президент держави іменував сенатором на місце сен. Бобровського, склав сенаторське приречення. Сенат полагодив потім без дискусії всі справи денного порядку. Найближче засідання 6-го липня.

ЗАСУД ЯРОСЛАВА БАРАНОВСЬКОГО В РОТТЕРДАМІ.

В Роттердамі відбувся процес проти Ярослава Барановського, який приїхав туди 23. травня ц. р. по вбивстві полк. Евгена Коновальця. Суддя д-р Бронгерс засудив Барановського на два місяці вязниці за нелеґальний перехід кордону, на основі фальшивого пашпорту з фальшивою фотографією. Розправа виявила, що Барановський мав спочатку данзенівський пашпорт, опісля дістав від якогось чеського студента Бора пашпорт, на основі якого приїхав до Голяндії. Суд умотивував, що Голяндія в обороні своєї безпеки мусить карати з цілою рішучістю пашпортові фальшування. — Низький вимір кари умотивував тим, що провина Барановського не була звернена проти Голяндії.

Барановського відвезли зараз до вязниці, пашпорт Бори знищили і виставили йому данзенівський пашпорт на його дійсне прізвище.

—o—

ЖАХЛИВА БУРЯ НАД ПОЛІССЯМ.

Над Поліссям пройшла вдруге нагальна буря з градом і громами. Втрати, які спричинили громи, пошкодовані рахують загально на 100.000 зол. В лунинецькому повіті на просторі коло 300 гектарів град знищив земляплоди від 75 до 100 відс. Крім того громи убили коло 10 осіб в ріжних місцевостях, а 6 осіб поразили.

—o—

ЯПОНІЯ НЕ ЗАМИРИТЬСЯ З КИТАЄМ, ДОКИ НЕ УСТУПИТЬ ЧАНКАЙШЕК.

Японський міністр закордонних справ заявив, що поголоски про те, немов би посторонні держави пробували посередничити між Китаєм і Японією, є безосновні.

Між Японією та Китаєм не може дійти до замирення, доки існує уряд Чанкайшека. Японія заявила ще в січні, що не буде переговорювати з тим урядом і ця заява є дальше правосильна.

ЗМІНА НА ПРОВІДНИХ СТАНОВИЩАХ ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ В КИТАЮ.

Командантом японської армії, що оперує в північному Китаю, на місце ген. Теравсі став ген. Ксібо, б. ген. губернатор Кореї; його шефом штабу стане ген. Доїгара. Ген. Шіґетсу заступить ген. Кіту на становищі начальника політичних справ.

Провід війсь, що наступають здовж лінії Пекін-Ганков, обійме ген. Уметсу.

—o—

ПАПСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ В ТОКІО ПРОТИ БОМБАРДУВАННЯ КИТАЙСЬКИХ МІСТ.

Як подає „Осерваторе Романо", апостольська столиця поручила апостольському делегатові в Токіо висловити побажання, щоби під час воєнних операцій у Китаю японська армія не бомбардувала отвертих міст.

Мін. Угакі запевнив в імени уряду, що японське командування вжиє всіх засобів, які відповідають воєнним вимогам, щоб забезпечити долю цивільного населення.

На перехресті звільна хід воза!

Розвязали читальню „Просвіти" у Верині.

Воєвідський уряд у Станиславові, рішенням з 20. VI. ц. р. розвязав читальню „Просвіти" у Верині під претокою, що це товариство „викрачає пшецівко обовйонзуйонцему праву в спосуб загражайонци безпеченьству, спокойові і порядкові публічнему, устальоним для стоваржишеня закресові і способом дзіланя, не одповяда варунком свего правнего істнена".

Проти цього рішення вносять читальня відклик до Міністерства Внутрішніх Справ.

Окрема парляментарна комісія розглядає справу зради військової тайни у британській палаті громад.

Британська палата громад вибрала у четвер окрему комісію з 14-ох послів, яка має розглянути справу посла Сандіса; вона приступила негайно до праці, яка потривае мабуть 4 тижні. Вона зложить звіт парляментові, заки він підне літні ферії (від 29. ц. м.).

Комісія буде відбувати свої засідання — явні і тайні — в будинку парляменту. Вона буде мати компетенції найвищої судової інстанції. Посол Сандіс подав з трибуни палати громад деякі тайні інформації про британські протилетунські сили на основі тайного документу, що опрацював командант летунства. Військова влада почала слідство, щоб найти особу, яка зрадила тайний документ, але палата послів спротивилася переслуханню посла Сандіса, бо це нарушувало й незалежність законодатної влади. З огляду на те справу передано на внесок прем. Чемберлєна окремій парляментарній комісії.

—o—

Невтральність скандинавських держав.

Як довідується Німецьке Інформаційне Бюро, оголошено засади невтральности, що їх прийняли скандинавські держави.

Згідно з тими постановами, ворожі кораблі не мають вступу на територіяльні води, хіба тоді, коли вони загрожені.

Данія і Швеція дозволили воєнним кораблям перепливати через деякі райони своїх територіяльних вод з обмеженнями.

Заборонено також воєнним літакам воюючих держав перелітати над територією скандинавських держав. Швеція та Данія допускає деякі винятки.

З життя українців у Німеччині.

НОВІ ФІЛІЇ „УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ".

В останніх тижнях оснувалися дві нові філії „Українського Національного Обєднання" в Німеччині: у Бремен і на Поморю. Таким чином УНО має тепер разом з філіями у Відні, Данцігу і Гафельлянд разом пять філій.

ДРУКОВАНИЙ ОРГАН У. Н. О.

Видаваний досі на цикльостилі орган У. Н. О. „Український Вістник" виходить почавши від червня як друкований місячник. Це сьогодні єдиний друкований український періодик у Німеччині. Редакція „Українського Вістника" заповіла в останньому числі, що перемінить небаром орган У. Н. О. на двотижневик.

БУДОВА ПАМЯТНИКА СЛ. П. ПОЛК. К. НОВОХАЦЬКОМУ.

У. Н. О. перебрало на себе почин поставити памятник на могилі бл. п. Костя Новохацького, голови Української Військової Місії в Німеччині і пізнішого голови Союзу Українських старшин у Німеччині. Ця могила находиться на берлінському православному цвинтарі і має тільки деревляний хрест. Досі вплинули вже на цю ціль до У. Н. О. жертви від українського громадянства в Німеччині й еміграції за океаном на суму 300 нім. марок. Скоро вже буде мати Берлін дві гідно впорядковані могили учасників визвольних змагань 1917—20 рр. — полк. Д. Вітовського та його адютанта четаря Ю. Чучмана і полк. К. Новохацького.

ВІДЧИТ Д-РА О. ГРИЦАЯ В БЕРЛІНІ.

Дня 21. червня закінчило У. Н. О. теперішній сезон імпрез викладом відомого українського поета й літературного критика д-ра О. Грицая п. н. „Тарас Шевченко й сучасне українство". Реферат був виголошений у німецькій мові для відмічення перед німецькою публикою 100-річчя звільнення Шевченка з кріпацтва.

Що з учительськими посадами?

Довідуємося, що досі ніхто з учительських кандидатів не одержав учительської посади на терені львівської шк. кураторії. Чому це так — не відомо. З одного боку — катастрофа, бо більш ніж міліон дітей не дістає науки, а з другого нема посад. Польська преса пише про **недостачу кандидатів** на вчителів, а тимчасом **самих українських безробітних учительських сил є понад 1.300.** Зачуваємо теж, що одна тільки львівська шк. кураторія потребує коло 800 нових сил, щоб заспокоїти своє запотребування на навчальний персонал у вселюдних школах. Пригадуємо, що перед двома роками сойм ухвалив підвишку буджету міністерства освіти саме для піднесення кількости етатів у вселюдних школах. Згідно з тим щороку мали приняти 1.000 нових кандидатів. Та це робили всього два роки. В цьому шкільному році про приняття ні чичирк. Знаємо, що **не приняли ні одного українця,** але знаємо теж, що спинили перенесення українців. Чи це діється в цілій Польщі — не знаємо. Причини цього явища теж не відомі.

Кажуть, що один з послів хотів у цій справі заінтерпелювати мін. Свентославського на останній освітній комісії. Однак міністр відмовився від офіційної відповіди. Мовляв, справи етатів нема на денному порядку надзвичайної соймової сесії! Можеб це заломання в поширенні учительських етатів відповідні чинники вияснили прилюдно? Адже тут річ іде про тисячі безробітних і про понад міліон дітей поза школою! Це явища, які хвилюють громадянство і його не можна заспокоїти формальностями.

—o—

З калькуляції молодого термінатора: Маю років 14 і жде мене три роки терміну й три челядничої практики, разом 312 тижнів праці. Кожного тижня відложу зол. 2.— і це дасть мені зол. 624.—. З відсотків прибуде мені коло зол. 100.—. Маючи 20 років зможу відчинити самостійний ремісничий варстат, *не буду* щасливий та ощадний.

І найдрібніша послідовна цілева ощадність у

Пром-банку

Львів, Городецких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

дозволить відкрити самостійний варстат праці.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ В ПОЗНАНІ.

1. **Познанський університет** має 5 виділів: правничо-економічний, лікарський з фіз. вихованням, математично-природничий з фармацевтичним виділом, гуманістичний, та рільничо-лісний. На лікарському виділі вступний іспит, устний та письменний, з обсягу фізики й хемії, а також зі загальної інтелігенції; на фармації письменний та устний іспит з математики або фізики до вибору; на фіз. вихованні іспит з фізичної справности, психометрична проба та спеціяльні лікарські оглядини. (Звичайні лікарські оглядини обовязують на всіх виділах). На лікарському виділі крім вступного іспиту відбувається ще конкурс матур, себто першенство мають кандидати з добрими матуральними свідоцтвами. На виділах зі вступними іспитами число місць обмежене, на інших ні. Студії тривають на фізичному вихованні 3 роки, на фармації, правно-економічному й рільничо-лісному виділі 4 роки, на медицині 16 триместрів (5 літ і 1 триместр). **Оплати:** Річна оплата 200 зол. (в трьох ратах). На першому році платиться: чесне 200 зол., вписове 30 зол., вступний іспит 10 зол., маніпуляційна оплата 10 зол., лікарські оглядини 4 зол. (три останні оплати перед внесенням подання). На підставі свідоцтва незаможности можна прохати відложити оплати на 10 літ, але на першому році це майже безвиглядне. Подання треба вносити у вересні (докладні речинці складання подань та вступних іспитів і лікарських оглядин будуть устійнені щойно в серпні — тоді їх проголосить у пресі). Подання треба писати на окремому формулярі, на якому треба наліпити також 2 знимки. До подання треба долучити: 1) метрику, 2) свідоцтво зрілости, 3) свідоцтво про відношення до військової служби, 4) свідоцтво лікарських оглядин, 5) евент. свідоцтво моральности (як була перерва в студіях), 6) посвідку квестури про вплату 10 зол. маніпуляційної такси і 10 зол. на вступний іспит.

2. **Висока Торговельна Школа** (В. Ш. Г.). Студії тривають 3 роки. Тепер, коли школа має академічні права, мають увести 4-тий рік, та це ще непевне. Подання складати у вересні та з початком жовтня. Залучники ті самі, що на університеті. Вступних іспитів нема. Річна оплата 360 зол. (по 40 зол. місячно). Вписове 30 зол.; дрібні оплати 12 зол. кожного триместру й 10 зол. робітня (річно). Звільнення на першім році виключене, на дальших можливе.

3. **Вища Школа Будови Машин і Електротехніки** (Паньствова Вижша Шк. Б. М. і Електротехнікі, Познань пл. Бергера). З початком нового акад. року буде відкрита з машиновим виділом. Студії тривають 3 роки. Приймає студентів з матурою і зі вступним іспитом з математики й фізики з обсягу 8 кл. гімн. Іспит відбувається коло 6—8. IX. Подання треба внести до дня 20. VIII. ц. р. До цього долучити: 1) метрику, 2) життепис, 3) свідоцтво моральности (якщо кандидат мав перерву в студіях), 4) матуричне свідоцтво. Річна оплата 200 зол. Вступний іспит 15 зол. Подання слати на подану вгорі адресу і то скоро, бо місць мало. (Школа приймала зголошення вже від зими ц. р.). Школа випускає добре приготованих фахівців. Українські студенти повинні в першу чергу звернути на це увагу, бо нам треба добрих фахівців у нашому молодому промислі.

4) **Школа для пістунок Червоного Хреста.** (Школа Пелєнгнярства польскего Червонего Кшижа, вул. Гротгера 5). Наука тривае 2 і пів року. Приймають учениць між 18 і 35. р. життя. Всі ученниці мусять мешкати в інтернаті. Вимагають свідоцтва 6 кл. гімн. Головну вагу звертають на здоровля кандидатки. Подання можна скласти до 15. серпня, але чим скоріше, тим краще, бо звичайно подань буває дуже багато. До подання долучити: 1) свідоцтво громадянства, 2) метрику, 3) виповнений формуляр (пересилає школа), 4) свідоцтво щіплення віспи, 5) 2 знимки. Свідоцтво здоровля виставляє засадничо шкільний лікар, але кандидатам зпоза Познання може виставити місцевий лікар — найкраще фізик. Лікарське свідоцтво має бути датоване в серпні, тому подання треба внести раніше. Свідоцтво долучити потім. Оплати: вписове 50 зол., місячна оплата за науку й утримання для стипендисток 80 зол. Стипендію дістає кожна учениця, що зобовязується по скінченні студій працювати 3 роки там, де її вкаже П. Ч. Х. Крім цього зол. 25 зол. річно на дрібні видатки й поверх 200 зол. на однострій (у кількох ратах). Вписове треба вплатити до 14 днів по завідомленні про приняття.

5) **Державна Садівнича Школа** (Паньствова Школа Огродніча вул. Домбровського 159). Наука триває 3 роки. Спеціялізація на виділах городової продукції або декоративного городництва. Умовини приняття: свідоцтво VI. кл. гімн. старого типу або 4 кл. нового типу і не більше як 19 літ життя. Подання до 15. VIII. Долучити: 1) шкільне свідоцтво, 2) життепис, 3) метрику, 4) дозвіл батьків, 5) знимки 4×5, 6) евентуально свідоцтво моральности. Оплати: 10 зол. вписове, 25 зол. кавція і 200 зол. річно чесне.

6) Школа декоративного мистецтва й мистецького промислу (Школа Штук здобнічих і пршемислу артистичнего вул. Святославськ 5). Наука тривае 5 літ, два підготова, 3 спеціялізація на 6-ти виділах: переплетництва, керамікн, різьби в металю, внутрішньої архитектури та текстильному. Вимоги: свідоцтво 7-ої кляси народньої або 4-ої середньої школи, вік 15 літ, для кандидаток 16. Вписи з початком вересня. Залучники до подання як вище (без знимки). Обовязує вступний іспит з рисунків. Оплати: кожний семестр 100 зол., вписове 10 зол. і вступний іспит 5 зол. Діти урядовців і військових платять 50%.

Місячне утримання в Познані коштує 60—80 зол. Українські студенти майже не можуть рахувати на стипендію чи інші допомоги, в найкращому випадку можуть їм відложити оплати на вищих роках. Щодо виглядів на приняття, то минулого року приняли на медицину 9-ох українців, а на фармацію ніодного. На інших виділах університету та по інших школах обмежень для українців нема. Багато українців студіює у Високій Торговельній Школі та у Вищій Школі Будови Машин.

Тому, що У. С. Г. від вересня переносить свою домівку, треба звертати увагу на серпневі українські часописи, де буде подана адреса нової домівки У. С. Г. і години дижурів. Абітурієнти, що будуть студіювати у Познані, повинні взяти зі собою членські виказки „Рідної Школи", „Просвіти" й місцевої студ. філії (як така є), бо У. С. Г. прийматиме в члени лише таких, що викажуться згаданими виказками. За всякими іншими інформаціями звертатися в часі ферій на адресу: Ярослав Кришталович, Чорнокінці Малі, п. Чорнокінці Великі, коло Копичинців. На відповідь залучити марку.

Українська Студентська Громада, Познань.

—o—

НОВИНКИ.

— Лижі, пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, I. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Недуга през. д-ра Е. Петрушевича.** З Берліна повідомляють, що там важко занедужав на ниркове каміння през. д-р Е. Петрушевич.

— **Виділ Українського Лікарського Товариства** закликає своїх членів взяти корпоративну участь у похоронах б. Начального Вождя У. Г. А. Генерала Мирона Тарнавського, які відбудуться в год. 4. попол.

— **Репресії за панахиди підчас Зелених Свят.** Львівське повітове староство веде карні дохождення проти греко-католицьких священників у звязку з доносами поліції немов би панахиди підчас Зелених Свят відбувалися за бл. п. полк. Коновальця. Такі дохождення між іншим веде львівське староство проти о. Крупки з Ременова, о. дек. Пилипця з Підлісок Великих, та о. Брезденя з Яричова Нового.

— **Погрожують збірною відповідальністю.** Поліцаї зі станиці поліції в Ставчанах б. Львова заявили на кілька днів перед Зеленими Святами місцевим громадянам: п. п. Дідикові Михайлові, Дідикові Миколі, Морозові Миколі та Іваськові Володимирові, що вони особисто будуть відповідальні за будьякі події, передовсім співи, на Стрілецьких Могилах підчас Панахиди. До зібраних людей будуть стріляти, а згадані особи негайно підуть до арешту. Крім цього категорично домагалися від місцевого священника о. Ів. Ратича, щоб не відправляв Панахиди під загрозою 300 зол. кари за співи навіть „Боже Ве-

ликий"... Відколи це одиниці мають відповідати за громадян цілої громади — тимбільше, що хтось може спровокувати цілий інцидент? Що на це компетентна влада?

— **На якій основі староста домагався зміни обряду?** Перемишлянське староство покарало о. О. Боднара, пароха в Борщеві, гривною 100 зол. або 30-денним арештом за те, що він відіслав повідомлення староства про виступлення його парохіянина, Теодора Заплатинського, з гр.-кат. Церкви, з дописко ю „не приймається до відома". Повідомлення, датоване днем 31. січня ц. р. Окружний Суд в Бережанах обнизив кару на 30 зол., зі заміною на 10 днів арешту. Ця судова розправа виявила, що Т. Заплатинський ні 31. січні, ані ніколи передтим, ні устно, ні письменно, виступлення з гр.-кат. Церкви не зголошував — так зізнав під присягою в суді. Що на такі практики староства в Перемишлянах скаже вища влада і прокуратор? За що покарало староство пароха місячним арештом?

— **Опалюючись на сонці** не забувайте, що найбільш ефектовні знимки з пляжі дістанете на панхроматичних матеріялах з единої української фото-крамниці Е-комп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639.

— **Дирекція Клініки** скірних та венеричних недуг Університету Я. К., вул. Пекарська 69, повідомляє, що амбуляторія Клініки у вакаційний час буде чинна щодня від год. 8—10 рано крім неділь і римо-католицьких свят.

— **XIV. зїзд представників „Звйонзку Музеуф"** відбув свої наради дня 27. і 28. червня ц. р. у Судомирі. Від українських музеїв взяли участь проф. д-р Свенціцький зі Львова, проф. Филипчак з Самбора і Кобринський з Коломиї. Судомир — старинне місто з багатьома памятками, про що вже була в нас згадка (в р. 1934) п. н.: „Судомир та його викопалини". При віднові катедри відкрито в 1934 р. під грубою верство вапна византійські малюнки, під ними написи, написані кирилицею. Тепер відновляють і частинно перемальовують цю катедру, при чому старанно усунено вже, чи замазано дуже цінні написи, що пять віків перестояли під тими малюнками. Легко далося усунути зі стін первісні написи, але не можна змінити історії ні записок Галицько-Волинської Літописи.

— **Львівська хроніка.** На перехрестю вулиць Третього Мая і Костюшка промисловець Ст. Мурин наїхав минулого четверга на Емілію Задорожну, яка легко потовклася. Годину пізніще шофер П. Язвір переїхав при вул. Клепарівській С. Береріша, якого відвіз на рятункову стацію. — При вул. Городецькій самохід наїхав на фіру А. Якеляшка та ушкодив віз. — При вул. Пілсудського ч. 15. впала дошка з руштування на голову мулярського помічника М. Боша, якого і важко зранила. — Окружний суд у Львові засудив Ст. Лупія з Камінки Волоської на 6 років, К. Фітя з Добрян на 2 роки вязниці за злочин державної зради зі ст. 97. к.к.

— **Ледви вирятував лікаря з води.** Лікар д-р Кушнір з Бучача купався у Стрипі недалеко Яличця. Нагло почав тонути. Йому поспішив з допомогою начальник пошти Гурський і по довгих зусиллях вирятував його від смерти. Слід згадати, що начальник Гурський вирятував уже кілька осіб у подібних умовинах.

— **Град у Бучаччині.** Над бучацьким повітом лютував буревій з градом, що заподіяв величезні шкоди на полях. Найбільше шкоди заподіяв на полях сіл Сороки і Поляни, де град знищив зовсім збіжжя на просторі понад 500 моргів. Таких катастрофальних наслідків не памятають найстарші люди в цілій околиці.

— **Пожежа в Бучаччині.** В загороді Славка Олексевича у Грегорові, пов. Бучач, вибухла пожежа, яка знищила господарські будинки з інвентарем і дах хати. Шкоду рахують на яких 3.000 золотих.

— **Бандитизм під Коломнею.** В кількох селах Коломийщини загніздився бандитизм, зокрема опанував такі села: Ключів Вел., Мишин, Вербіж В., Сопів, Кіданч, Дятківці і Раківчик. Бандитизм в останніх чотирьох селах так розрісся, що люди вечером не виходять з хати, між собою розмавляють з острахом, бандитських подвигів голосно не обговорюють або взагалі про них не говорять. В останніх двох тижнях бандити обікрали кооперативу в Кіданчі, сильно побили і зранили касіера кооперативи в Дятківцях, обікрали сторожа кооперативи в Кіданці, який ночуючи в кооперативі, лишив господарство на жінку і діти, вкінці обікрали кооперативу в Сопові. Неймовірне, але правдиве. Інтервенція в поліції залишається без успіху. До того поліція приходить на місце злочину дуже пізно. Нарід шепоче і не може собі пояснити, як довго будуть тревати ці нечувані ненормальні відносини. Дивуються тимбільше, що бандитські напади відбуваються під самою Коломиею. Невже це свідчить про чиюсь безсильність, байдужність чи навіть злу волю? Хіба громадяни мають право домагатися, щоби в їх селах знищити бандитизм, навести остаточно приблизний порядок та дати можність і без того серед тяжких відносин свобідніше і без страху перед нападом животіти. Може б компетентна влада звернула на це свою увагу.

— **Грабунковий напад під Городенкою.** 4 км. від Городенки невідомі бандити напали на купців: Янкнера, Бухгальтера і Нахтігаля та забрали їм 400 зол. Крім того бандити перетяги посторонки від воза, щоб унеможливити погоню.

— **Вистріляли всіх псів у Манаєві.** Скажений пес покусав свого власника І. Дика та його доньку в Манаєві пов. Зборів, кільканацять псів, коня і корову. Наслідок був такий, що покусаний кінь теж сказився. Коня вбили з доручення ветеринарного лікаря. Вистріляли теж усіх псів у Манаєві. Покусаного господаря та його донькою заопікувалися лікарі. В сусідній громаді Гарбузів скажений пес покусав господаря Івана Кривчука, яким теж заопікувалися лікарі.

— **За девізові провини** відбулася розправа перед окружним судом у Торуні. На лаві підсудних засів Гінтер Ебенгардт, Алісія Шнайдер і Карло-Тремкель. Суд засудив Ебергардта на 18 місяців вязниці і 2.000 зол. гривни, Алісію Шнайдер і Карла Тренкля по 6 місяців вязниці та по 1.000 зол.

— **Буревій над Ковном.** Минулого четверга лютував над Ковном буревій, що заподіяв великі шкоди. З богатьох домів буревій позривав дахи, повирива дерева з корінням і затопив човна на Німані. На военнім летовищі вітер підхопив літак і кинув ним 30 метрів оподалік знищивши його. Буревій позривав теж телефонічні і телеграфічні дроти. Вагато осіб важко ранених.

— **Стерилізація подруг, які розводяться.** Відомий противник розводів посол Поліо зголосив у парляменті в Отаві законопроєкт про стерилізацію подруг, які домагаються розводу. Свій законопроєкт зголосив Поліо на засіданні підчас якого парлямент приняв 14 декретів у справі розводів. Свій законопроєкт мотивував тим, що увалення такого закону відобрало би взагалі охоту подругам розводитися. Тепер парлямент в Отаві вирішує розводові справи для провінції Квібек, в якій католицькі суди не дають взагалі розводів. Інші провінції поладнують самі ці справи.

— **Край з 10-ма парляментами і 100-ма міністрами.** Ректор університету Торонто Коді заявив, що Канада є країною з найбільше розвиненою транспортовою сіткою, з високими податками і з найбільшим числом урядів. Ці три болячки Канади загально відомі, але дотепер ніхто не скритикував одночасно всіх цих болячок. Промовець пригадав, що на 11 міліонів громадян Канади припадає 10 парляментів, 10 премієрів і майже 100 постійних активних міністрів.

— **Велитенські розміри повені в Японії.** З комунікату японського міністерства внутрішніх справ виходить, що повінь потягнула за собою смерть понад 300 осіб. Крім того кількасот осіб є ранених. Вода залила 300.000 домів і зірвала 104 мости. В усіх частинах краю земля обсунулася в 107-ох місцевостях. Найбільші розміри катастрофи є в самому Токіо де вода зірвала 11 мостів і де втопилося 40 осіб. В Йокогамі земля засипала 14 осіб. Усі залізничі шляхи, що вели з Токіо, перервані. В усіх місцевостях, що їх навістила повінь, кипить гарячкова праця рятункових військових відділів.

— **Страйк проти підвишки ціни бензини.** Французька преса пише, що організація французьких автомобілістів підготовляє демонстраційний страйк проти підвишки цін бензини. До страйку приступлять і власники приватних самоходів і шофери паризьких таксівок. Власники самоходів стримаються один день від купна бензини.

— **Девятнацятий раз піддається операції.** Відомий паризький лікар електрорадіольог паризьких шпиталів Туршін мусів піддатися 19-ій зчерги операції тому, що недуга далі поширюється. Лікар Туршін важко занедужав від раду. Лікареві відтяли вже долоні і рамена.

— **Запір.** Поважні представники медичного знання переконалися, що навіть найделікатніші діти радо заживають і добре зносять природну гірку воду **„Францішка Йосифа"**.

В кожній місцевині, в день ювілейного Свята „Просвіти" на всіх вікнах ювілейні наліпки „Просвіти"!

З кіна.

КІНО АПОЛЬО: „СПРАВА ПРИ ЗАЧИНЕНИХ ДВЕРЯХ".

Перша фільма складена славним німецьким актором Павлом Вегенером, що залишив собі в ній тільки дрібну, сіру ролю. Є це драма, що нагадує славну колись „Мадам Ікс" або „Жінку, яка вбила" — родинна драма з легким кримінальним посмаком, але поправді дуже добре передумана і без усяких дешевих т. зв. кінових ефектів. Гарний привабливий мужчина у сил віку появляється у великому місті; він уміє своєю поведінкою зєднати собі загальну симпатію, як теж відновити знайомість з жінкою заміжньою, що не хоче мати з ним нічого спільного. Кожна сцена і подробиця дібрана тут так, що вся дія збільшує нашу цікавість аж до останньої хвилини. У головних ролях Ольга Чехова, Іван Петрович ,давно вже не бачений Альфред Абель і дві добрі молоді артистки. Фільма в німецькій мові.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Поклін Героям. Походи на пикулицький цвинтар що відбуваються кожного року в першу неділю по Зелених Святах — це стихійні величаві походи, в яких бере участь кількавацятьтисячна маса українського громадянства довколичних повітів, в яких бере участь і молодь і дорість і дітвора і сивоголові дідусі та бабусі, що з далеких сіл підводами, чи пішком, спішать віддати поклін борцям за волю. Цьогорічний похід на пикулицький цвинтар відбувся в неділю 19. ц. м. В год. 13.30 запід катедрального храму рушив похід зорганізовано до Пикулич. На чолі ішла молодь, за нею комбатанти У. Г. А. і перемиське громадянство, опісля делегації з вінками (330 і кільнадесять китиць). За вінками ішли непоглядні маси селянства, церковні процесії і 27 священників з катедри і довколичних парохій під проводом о. крил. Із. Качмара, о. кан. В. Гринка і о. дек. Ос. Марцинівчик з Війська. В поході програвала дуда оркестра чит. „Просвіти" в Перемишлі та співали хори читалень „Просвіти" з: Мацькович, Дуньковичок, Германович, Болеструшич і Пикулич та хор перемиської молоді. Не було лише хору перемиського Бояна, який чомусь від кількох літ не бере участи в поході на пикулицький цвинтар. Підчас походу маси зберігали зразковий лад. На цвинтарі, на високій могилі у стіп високого залізного хреста, проекту мист. О. Кульчицької, у гуцульському стилю, духовенство відправило панахиду, а о. кан. В. Гринів виголосив пригарну, високопатріотичну проповідь. Могутній спів молитви „Боже Великий" закінчив поклін борцям за волю. З цвинтаря відійшло духовенство, відійшли процесії, делегації, маси народу, а сотки дівчат, стареньких сивоголових дідусів та матерей з маленькими діточками набожно покликали довкола могили і довго-довго молились та оповідали діточкам легенду про героїв. Не від речі буде підкреслити дуже важну справу в осені: потребу заінсталювання мегафонів. Правда, мегафони це дорога річ — але ця поверх 20.000 маса учасників, що приходить з великим пієтизмом на пикулицький цвинтар варт цього видатку.

К-к.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Данило Харамбура: ОСИП МАКОВЕЙ. (Автор оповідань з міщанського побуту). Накладом Видавничої Кооперативи „Гарт" Яворів, 1938. 8-ка, стор. 32.

Даніель Дефо: РОБІНСОН КРУЗО, друга частина. Його мандрівки по широкім світі. Львів 1938. Накладом В-ва „Світ Дитини". Стор. 80, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА. Науково-популярний місячник, присвячений вивченню української літератури. Рік VI. Ч. 6. Червень, 1938. Жовква. Зміст: І. Огієнко: Спряметникувані дієприметники в сучасній літературній мові. — Проф. В. Барагура: Ідея й форма літературного твору. — Ів. Огієнко: Складня української мови. — Проф. Фр. Тихий: Замітки до львівського словника.— Ів. Огієнко: Даньоєвропейська поезія. — Ол. Черкова: Про мовні засоби М. Обідного, Здрібніхі слова в нашій поезії. — Проф. П. Кривоносюк: „Рідна Мова" вказала національну дорогу рідній мові. — Проф. Яр. Гординський: Повість у Радянській Україні. — Проф. Ів. Филипчак: Зробіть „Рідну Мову" журналом і літературним. — С. Крилач, о. Ол. Герета: Рідномовні замітки. — Від Адміністрації.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Двотижневик. Рік VII. Ч. 11. З 1-го червня 1938. Львів. Зміст: Д-р Є. Ю. Пеленський: Підсумки українського виховання за 350 літ. — Таня Петроник: „Гарячий день" у київській школі. — Замість величавого — тихий 70-літній ювілей „Просвіти". — Д. Коренець: Львівські фахові школи. — Введення московської мови як предмету по школах на Великій Україні. — Курси Р. Ш.

для провідниць дитячих садків: у Львові, в Самборі. — Д-р Іван Великорський: Тридцятиліття гімназії Р. Ш. в Яворові. — Державні і приватні школи на Волині. — Д-р Петро Білянин: До чого змагає сучасна школа взагалі і Рідна Школа зокрема? — о. Михайло Цегельський: Давні церковні брацтва і школи в Камінці Струмиловій. — Петро Кривоносюк: Застосування ідеографічного методу в навчанні українського письма. — Загальні Збори Кооперативи „Рідна Школа". — Нові військові приписи для абсольвентів гімназій і ліцеїв. — На терністому шляху. — З життя Рідної Школи. — Бібліографія. — Різні вісти.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Ілюстрований журнал історії та побуту. Річник X. Ч. 6. Червень, 1938. — Львів. Зміст: Ол. Бабій: На Київських Горах. — Теодор Марітчак: Між двома фронтами. — Сергій Федоров: Азов. — Федь Тридцяк: Нічні уявлення. — Василь Совенко: Моя перша зустріч з Симоном Петлюрою. — о. Михайло Божик: Обділена в Вересьді. — Миронів. — о. Михайло Божик: Обділена в Вересьді. — Микола Лебединський: Червоніє червень. — П. Миговичі: При VII-ій Львівській Бригаді на Великій Україні. — о. Іван Левицький: Український галицький шлях в р. 1920-1922-1923 на Великій Україні. — У двадцятиліття походу за Київ. — І. Ш.: Бібліографія.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XIV. Ч. 6. Червень, 1938. Львів. Зміст: Інж. Арсен Шумовський: Дослідна спостережень з практики будови новочасних курієрських паровозів. — Інж. Марія Подлуський: За українське технічне слов'янщину. — Технічно-господарський огляд. — Звіти, рецензії. — З життя У. Т. Т.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік 17. Ч.10. Червень 1938. Львів.

УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ. Місячник присвячений вихованню дітей дошкільного віку в родині та дошкільних і питанням суспільної опіки. Рік I. Ч. 4. Червень 1938. Львів.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Рік II. Ч. 6. Червень, 1938. Луцьк.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 6. Червень, 1938. Львів.

МІСІОНАР Пресвятого Серця Ісусового. Річник 41. Ч. 6. Червень, 1938. Жовква.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. Рік VIII. Ч. 80. Червень, 1938. Львів.

СОНЕЧКО. Український часопис для дітей. Рік видання III. Ч. 10. Червень, 1938. Рівне.

ВІСТНИК МАРІЙСЬКИХ ТОВАРИСТВ. Львів, січень-червень 1938. Р. IV. Ч. 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 2. 7. год. 8. веч. „Люди в білому" премієра.

Неділя 3. 7. год. 4. попол. „Вояк нагороджений Мадагаскаром". Год. 8. веч. „Люди в білому".

Театр Різнородностей:

нечинний на час літніх ферій.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ЧЕРЕМШИНИ:
2. 7. Сусанна.
3. 7. Ой не ходи Грицю.
Потім театр їде до Рогатина.

Український Народній Театр ім. М. Задовського.

ДУТИ:
2. 7. Безталанна.
КОБАКИ:
3. 7. год. 4. попол. Гетьман Полуботок.
КОСІВ:
3. 7. Гетьман Полуботок.
ЖАБЄ:
4. 7. Після Бескиду.
5. 7. Чесна Сузанна.
Театр приймє до хору тенорів і басів.

КІНА.

АПОЛЬО: „При зачинених дверях".
АТЛЯНТИК: „Таємний противник".
БАЛТИК: „Прощавай острів", „24 години кохання".
ВАНДА: „Прокляття" та „Ординат Міхоровський".
ГРАЖИНА: „Подружжя про око", „Мазур".
ЕВРОПА: „РОБЕРТ І Гальорія" (Магда Шнайдер).
КАСІНО: „Анонімовий лебко".
КОПЕРНИК: „Серце і шпада".
МАРУСЕНЬКА: „Серце і шпада".
МЕТРО: „Орлов", „Бродвей Біл".
МІРАЖ: „Сан Франціско".
МУЗА: „Саратога", „Шість літ кохання".
ПАЛЯС: „Пікова дама".
ПАКС: „Я винувата" з Даніелею Дарьє
РАЙ: „Дюке" з Даніелею Дарьє.
РІТЗЛЬТО: „З коханням недостаточно", „Все жіночна правда".
РОКСІ: „Дівча з темпераментом".
СВІТ: „Чорний орел", „Дівча з Парижа" з Лілі Понс.
СТИЛЕВЕ: „Світ говорить про нас"
ТОН: „Пострах Монголії", „Немимо почалося".
УТІХА: „Пропаще місто" та ревія.
ХІМЕРА: „Обережно з коханням!"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Македонія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (ул. Сашам Гавсмана ч. 7):
„Швеція, Норвегія, Льофоти"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 2. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт військ. орк., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орк., 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Пізнаймся на фарбованих листах", 15.45 Господарські вісти, 16.00 Квартетові мініятури, у програмі італійська музика, у вик. смичк. квартету, 16.45 Культура усміху, 17.00 Біжучі вісти з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбума, 17.45 „Золочів" гутірка, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: форт., віол., 18.45 Фрагмент із „Пана Тадея", 19.00 Спів. рецираль Вит. Мишковського, баритон у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 З піснею та танком по Шлеську: нар. квартет, тенор, форт., 20.00 „Рік 1920" авд. для дітей, „Каюком по Вілії та Німані", 20.45 Вечірній денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Танк. музика, спів, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вісти, 23.05—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II).

Неділя, 3. липня 1938.

7.15 Після у вик. кашубського хору, 7.20 Кашубські пісні й танки, хор, капела, 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Газетка, пісні, Новинки зі світа, 8.33 Львів здоровить, 9.05 Дуте оркестра, коло год. 10.30 (після богослуження) Музика з пл., 11.45 Театр. огляд, 12.03 Серенади, муз. поранок, 13.00 Кохання та пригоди у житті Шекспіра, 13.15 Музика, міш. хор, 14.55 Їдьа по місті, гутірка, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Під Бабиною Горою, словно муз. авд., фейл., 16.20 „Чоловік і жінка" ком. Фредра, 17.20 Форт., 17.50 Хвилина Бюра Студій, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Звуч. тиждень, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта, словно-муз. авд., 20.35 21.40 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник. 21.00 „Та-йся" вес. авд., 22.10 У літній вечір, муз. авд., 23.10 Ост. вісти, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 4. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орхестра, 8.00 Ногіл. ран. заливія, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Музика з пл., 14.15 Орк., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. й сусп. вісти, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Літо на селі, повість, 15.30 Фрагм. з повісти в муз. ілюстр., 15.45 Госп. вісти, 16.00 Орк., 16.45 „Галлігос" фейлет., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 „Львів. пера" вірш, 17.25 Плити, 17.30 Орк., 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Спорт. гутірка, 18.10 Концерт амер. муз., 19.00 Воєнька авдиція, 19.20 Актуальна гут., 19.30 Концерт з Торуня, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Техн. сер., 21.10 Легкі мельодії й пісні 21.50 Спорт. вісти, 22.00 Льов. спорт. вісти, 22.05 Вес. концерт бажань. 23.00 Ост. вісти веч. денника, Метеор. ком.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 2. липня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 16.00 Весела китиця мельодій, 20.10 Нар. музика, 21.00 22.30 Танк. музика, ВІЛГОРОД 20.00 Концерт військ. орк., 21.10 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 20.10 21.00 Давні оперетки, орк., сол., ВІДЕНЬ 15.30 Для дітей, 19.10 Вес. нар. авд., 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, 22.30 Розр. концерт, орх., спів, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музики, 21.00 22.00 „Чортів ученик" ком. Шоа, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.40 20.00 Веселі мельодії, 20.30 21.00 Галевий концерт із сов. адвигу, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 19.30 Розр. музика, 22.00 Орх., СОФІЯ 18.45 Популярна музика, 20.00 Спів.

Неділя, 3. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 15.50 Хор, 17.00 Форт., 18.00 19.00 Циг. музика, 19.45 20.00 Спів, ВІДЕНЬ 15.20 Камер. музика давніх часів, 18.15 Рег. танки та пісні, 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 Орх. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. музика, ПРАГА 12.40 Легка музика, 20.30 21.00 Галевий концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Легка музика, 19.00 Сценка, 19.30 Пісні, 19.45 Вок. концерт, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Ля жолік парфімез" ком. оп. Офенбаха, РИМ 17.15 18.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Зінгарі" оп. Леонкавала.

Понеділок, 4. липня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Концерт солістів, 18.00 Розр. концерт, 19.10 Розр. музика, ВІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 18.00 Циган. музика, 19.20 Тироль. пісні, 20.25 21.00 Концерт орх., 22.20 Форт. речіт., 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 15.30 Концерт Баха й Бетовена, 19.10 Військ. орх., 22.30 23.00 Розривк. концерт, КОШИЦІ 12.10 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.10 22.00 Опера „Корневільські дзвони", 23.15 Танк. музика, ПРАГА 18.20 Сальон. квартет, 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 22.00 Галев. концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 Форт. речіт., 20.30 21.00 22.00 Концерт з Він; РИМ 17.15 Камер. муз., 19.30 20.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт.

БІРЖА.

Львів, 1. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·32, 90·85, Доляри американські 5·29·50, 5·27·00 Доляри канад. 5·25·00—5·22·50. Фіорени голл. 294·79—293·05, Франки фр. 14·90—14·60, Франки швайцарські 122·10—121·30 Фунти англ. 26·26—26·20, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 14·50—11·50 Кор. дан. 117·70—116·95 Кор. норв. 132·43—131·45, Корони шв. 135·99—135·00, Ліри італ. 22·70—21·80, Марки фінлян. 11·64—11·25, Марки піл. 77·00 — 71·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки піл. срібні 104·00 — 98·00

Акції.

Банк Польський 119·50 Цукор. 34·00, Вуголь 27·50, 30·00, Ліяпоп 74·00. Можеів 12·50, Островець 57·25, Стараховичі, 35·75, 36·30, Габербуш 47·50.

Папери.

4 і пів проц. „внутр. 65·00, 66·00, 5 інв 1 ем. 81·25, серія немот. 3 поз. інв. 2 ем. 82·00 серія немот. 5. конверс. 71·00 прем. дол. немот. 4 консол. 66·75

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 1. липня 1938.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·25 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·30 вол.
1 кг. масла експорт. за зачет. 2·30 вол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця кона) . . . . . 3·60 вол.
Тенденція на масло й молоко вдержана, На яйця занижена.

Оповістка.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": На Рідну Школу Марія Войнаровська, Пшсуха, воєв. Келешьке, сол. 10.—.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПРИСТІЙНА панна, вчителька, добре спитована бажає пізнати солідного мужчину, доброго характеру, на відповідному становищі до 46 літ у матримоніяльній цілі. Ласкаві зголошення зі світлиною до Адмін. „Діла" під „Спільне життя".
1441 1-1

Позір! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провалжені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запезпечити собі певний прожиток. — Інформації і записи щодня. —

Львів, вул. Сикстуських 43. — Телефон 271-53.

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА, пансіон „Черемшина" запрошує до себе гостей. Пансіон великий, який приміститься в липні курс „Ревізійного Союзу" зі Львова має приміщення і на приватних гостей. Зголошення приймає Наталія Семанюкова, Ворохта „Черемшина". 1431 1-2

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтетична. Ціни низькі. 1379 5-12

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.. девтист тепео Львів, Пасаж Гавсмана 7. 875 46-50

ПЛАСТОВІ убрання 4.40, сіткові сорочки 1.25—1.75, шовкові мілянес подвійні 8.90 „СВЯТ ДЗЄЦКА", Львів, Сикстуська 2. 1191 1-3

ТІЛЬКИ 5.— ЗОЛ. трвала ондуляція з 5-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 1418 2-3

СЕКРЕТ доброї направи годинника — це додаток оригінальних частин годинника. Всякі оригінальні частини має тільки мистець годинникарство **Гутерман, Сикстуська чотирнадцять. 1105 8-12**

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

недуг шкірних, венеричних та лік. косметики

Роман Лисяк

Довголітній заступник д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки ординує 1434 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Рік основ. 1904. Телефон 213-66.
ВИРІБ І ВЕЛИКИЙ СКЛАД
Корсетів, черевних пояс в, гумових паньч х і нагрудників найновіших паризьких і брюсельських кроїв
Я. Шрайбер ЛЬВІВ Гетманська 6.
Ч. 1054 8—10. Ціни фабричні.

Сальон мужеського кравецтва
В. ЦУКЕРКАНДЕЛЬ
Львів, Коллонтая 10. — Тел. 215-37
поручає своїй послуги
Має на складі найновіші матер'яли.
Ціни низькі. Ціни низькі

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 144 (14.975). Львів, неділя 3. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Тільки короткий час! оказійна продаж убрань, пальт суконних, полотняних, мужеських і жіночих, спортових маринарок і т. д. — у фабриці убрань РОТ і РУДЕРФЕР ЛЬВІВ, Легіонів З. і. п. (над Кіном Паляс)

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
Найстарша ощадностева установа заснована в 1843 р.
Вклади ощадностеві з гарантією держави.
Рахунки чекові. — Рахунки біжучі. — Дисконт ремес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно, продаж. — Льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.
РЕЗЕРВИ 5,668.000 ЗОЛ.
Обсяг діяльности — ціла Галичина.
Заміщеві вплати — П. К. О. 500·198.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
У ЛЬВОВІ, ВУЛ РУСЬКА Ч. 20. Тел. 205-47.
приймає до обезпечення:
а) ВІД ОГНЮ хатні й господарські рухомости, худобу, пашу, збіжжя, товари, як теж будинки вільні від примусу обезпечення;
б) ВІД КРАДЕЖІ-ВЛОМУ домашню обстанову, товари в крамницях і складах, готівку, венолі, вартісні папери, уряджения церков, канцелярій і бюр, машини до писання і рахування і т. п.
в) ВІД ГРАБЕЖІ готівку при її переносинах і перевозі.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ
виїхав як щорічно
до Щавниці.

Большевицький генерал, шеф ГПУ Далекого Сходу, втік до Манджурії.

У Тсінкіні появився офіційний комунікат, який стверджує, що большевицький генерал Самойлович Лушков, б. шеф ГПУ Далекого Сходу, перейшов манджурський кордон і піддався під японську опіку, бо нова чистка загрожувала його життю. Його жінка втікла ще перед ним, через західний кордон СССР. Лушков перейшов кордон в повному однострою, з ордерами.

ДРУГИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ УТІК ДО ВНУТРІШНЬОЇ МОНГОЛІЇ.

Рівночасно командант 36. совітської змоторизованої дивізії, що стоїть у совітській Монголії, Францевич, втік до Внутрішньої Монголії, що є під японським впливом.

РОЗСТРІЛЯЛИ ЖІНКУ ЛІТВІНОВА.

У Льондоні говорять, що жінку Літвінова розстріляли. Вона з походження англійка.

Національні війська прорвали кастельонський фронт.

Як повідомляють зі Саляманки, кольони генералів Аранди і Гарсії Веліно почали в пятницю широко закроєну акцію на 25-кільометровому відтинку кастельонського фронту. Не зважаючи на завзятий опір червоних, вони перервали фронт у кількох місцях. Тепер нац. війська віддалені на 15 км. від валенсійської провінції. Здобуті становища незвичайно важні, як це ствердив недавно шеф штабу червоної армії.

ГЕНЕРАЛ ФРАНКО ХОЧЕ ЗАМКНУТИ ДОВІЗ ПОГОННИХ МАТЕРІЯЛІВ ДО ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Британський ген. агент з Бургосу відбув довшу нараду з мін. Галіфаксом. У звязку з тим у поінформованих льондонських колах твердять, що порозуміння між Бургосом і Льондоном у справі невтралізації одної пристані червоної Еспанії стрічає дальші труднощі, бо ген. Франко домагається, щоби до пристані, яка буде під міжнародньою контролею і буде забезпечена від бомбардування, не можна було привозити також і погонних матеріялів.

ВАЛЮТА ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ ПАДЕ.

У звязку з недавними подіями в Еспанії, курс валюти барсельонського уряду поважно обнизився; за 100 червоних пезет платять 29 фр. франків, за 100 національних пезет — 63 франки.

Анґльо-німецьке порозуміння у справі австрійських довгів.

Британський канцлер скарбу сер Саймон повідомив палату послів, що анґльо-німецькі фінансові переговори довели до порозуміння на такій площині:

Незалежно від питання правної відповідальности, німецький уряд поверне британському всі суми, які той останній виплатив як гарантію австрійських позичок. Крім того німецький уряд бере на себе повну обслугу бонів тих позичок, які мали британські віритслі І. ц. м. Договір затверджує також договір між Німеччиною і британським комітетом довготермінових віритслів у справі майбутнього опроцентування німецьких і австрійських довгів. Опроцентування поодиноких позичок обнижені з 7. і 5½ прц. на 5 і 4½ прц.

В обслузі британської транші 4-процентових консолідаційних бонів та бонів австрійського „Кредітанштальту" не буде змін. У справі інших німецьких і австрійських довгів заключено тимчасову умову, що передбачує в найближчих 2-ох роках сплату готівкою 50% номінальної вартости при максимальному опроцентуванні 4%. Дотеперішня умова про банкові довги залишається без зміни.

У справі торговельного обміну дійшло до порозуміння, що має на меті втримати німецький експорт на дотеперішньому рівні.

Чи плоти найбільша справа?

Львів, 2. липня 1938.

Премієр ґен. Славой Складковський видав недавно як міністр внутрішніх справ голосний сьогодні в Польщі і кожному громадянинові відомий розпорядок про віднову фасади домів у містах, віднову і білення хат та господарських будинків по селах, усунення парканів і граничних мурів у містах та заступлення їх мальованим штахетами залізними чи дерев'яними або артистично викінченою дротяною сіткою. Усі плоти по селах мають бути вибілені або мальовані. Вимагають ставлення плотів і в гірських селах, де границі обійстя і грунтів забезпечувано ворінням, що на тлі виключно деревляних будинків зі своєрідною „патиною", зелених полонин, сіножатей, пасовиськ і лісів творило милий для ока і суцільний краєвид. Та ними не питають про те, що в горах наказу ставлення плотів найчастіше не можна виконати з тої простої причини, що в чатинних здебільша лісах взагалі нема матеріялу на хворост до плотів.

Приказ — приказом і його слід виконати негайно. Не питають, що виконання приказу потягає за собою дуже значні видатки в готівці, якої часто не мають власники домів по містах, а тимпаче по селах у час найбільшого насилення передновку чи пак звичайної голодівки при відсутности на місцях якогонебудь заробітку. Вапно і фарби підскочили в ціні майже вдвое, а ще більше платня робітників, що роблять ремонт. Тільки розмови у місті і на селі, що про ремонтовий розпорядок п. премієра.

Очевидно, ніхто з культурних людей не є проти того, щоб зовнішній вигляд міста чи села мав культурний вид. Кожний за тим, щоб по містах і містечках зникли остаточно і безповоротоно гидкі й вонючі жидівські заулки з обдряпаними і напів розваленими будинками зі смердячими жидівськими помиями по ровах. Навіть найбільший прихильник сільської побутовщини мабуть не буде за тим, щоб селянське подвіря представляло копицю обірнику, де літом множаться безчисленні рої мух і щоб гноївка спливала на вулицю та затроювала повітря. Не кажучи вже про те, що ті найцінніші у хліборобському господарстві матеріяли — обірник і гноївка — при дотеперішньому способі господарки пропадали марно а з ними і мільони гроша. Таксамо з будинками і всяким хабазяєм по селах, що їх законом приказано нищити, та які ще у багатьох селах досли собі спокійно.

Словом, добрих намірів ген. Складковського та їх доцільности й користи з приводу ремонтового розпорядку ніхто не буде оспорювати, як і нічого не можна мати проти того, щоб існував примус і карні санкції у випадку його невиконання. Але все те мусить мати свій підхід до справи і відповідний до обставин час виконання. Самим почерком пера при підписі хочби найбільше корисного розпорядку не можна ще тимсамим зробити корисну річ, яку щойно треба виконати.

І саме виконання цього розпорядку в цілости шванкує. Пригадується Шевченківський вірш про старших і пузо. Міністр дав приказ воєводам, воєводи повітовим старостам під особистою відповідальністю, повітові старости бурмистрам і війтам та поліційним станицям, а ті знову від себе сільським солтисам і в цей спосіб урухомлено відразу величезний адміністраційно-бюрократичний апарат у цілій державі під одним гаслом — ремонт зовнішнього вигляду будинків, малювання штахет і білення плотів. Бюрократи, з яких кожний дрожить за свою посаду й екзистенцію, виказують непомірну енергію, що не завжди йде впарі з можливістю виконання і доцільністю На бюрократичних урядовців пішов панічний страх, коли стало відомо з урядового комунікату, що ген. Складковський як міністр внутрішніх справ звільнив з місця зі служби одного зі старостів у центральній Польщі за те, що по селах його повіту плоти не були в порядку. А як пише польська преса, згаданий староста має великі заслуги для культурного й господарського розвою свого повіту і не менші у польській загально-суспільній роботі. Інші старости, де плоти чи паркани були не по урядовій рецепті, дістали поіменну загрозу супроти своєї посади, якщо до двох тижнів чи до одного місяця не вичистять свого повіту на дзеркало.

І пішло все дальше своїм порядком. Чим нижчий чин, тим більше боїться і тим він ревніший. Пишуть нам з ріжних сторін краю, що сьогодні багато сід виглядає як по якому набігу. Найнижчі виконавчі органи і з тим найчастіше бездушні виконавці-солтиси зрозуміли найновіший ремонтовий розпорядок на свій лад. Одної днини при помочі шарваркових робітників порозвалювали плоти, ще зовсім добрі, що могли стояти ще довгі роки, приказуючи ставити негайно нові — хоч це вже літо і ліщина, лозина чи верба давно зеленіють і тепер ніяк не надаються на огорожу — і хоч у часі передновку ніхто на селі не має готівки. В деяких гірських селах ворияня веліли заступити плотами. Усі плоти, стодоли, стайні і хліви без огляду на матеріял, з якого їх збудовано, мають бути білені. Не всюди поставлено плоти замісць збурених і в городи забігають безроги та худоба, що нищать селянську працю. Вибілені плоти вже по першому дощі виглядають дуже погано, як не менш і пообббивані дощем побілені недавно стіни стоділ, стаєн та хлівів.

Та не треба думати, що на українських теренах у Польщі енергія бюрократії тримається виключно плотів. Не забуває вона і про інші справи, що дуже близько торкаються нашого національного життя. Заказ відбути Краєвий ювилейний просвітянський зїзд у Львові, заказ чи обмеження поювилейних просвітянських свят у повітових центрах і подібних публичних свят по місцях — нині, як кажуть, частинно вже ухилений центральною владою, заказ улаштувати вакаційні оселі для нашої молоді в Карпатах, заборона тернопільським воєводою Маліцьким відбуття навіть товариського зїзду бувших учнів та вчителів нині розвязаної української державної гімназії в Тернополі, заборона тернопільським воєводою Маліцьким будови гімназії і ліцею Рідної Школи в Чорткові, на днях у цілости ухилена самим премієром ген. Складковським, неможливість купити нашому селянинові хочби кусник землі у сусіда в прикордонних повітах, а передовсім у тернопільському воєвідстві, історія з вивласненням майдану Сокола-Батька у Львові і багато-багато важних справ у нас в Галичині, якими цікавиться на свій спосіб державна адміністрація, та які усі разом і навіть кожна з них скремо є куди важніші для нас від білених плотів, хоч які вони потрібні й конечні. Не кажемо вже про навертання православних українців на римо-католицизм на Волині та про нову филю зачинювання православних церков і домів молитви й виселювання нештатових православних священників на Холмщині і Підляшші.

Оцінюючи позитивно добрі наміри премієра ген. Складковського у його ремонтовому розпорядку, — про практичний його вислід ми вже вище згадали, — вважаємо, що не згаданий розпорядок повинен бути осередком зацікавлення державної адміністрації у нас, а безмірно важніша справа: як знайти підхід до позитивного наладнання польсько-українських взаємин у Польщі. Тут перед адміністрацією отвертий шлях до справді історичних заслуг. На жаль, цього шляху вона не бачить.

Д-р Степан Баран.

Д-р Мирослав Куник

ординує в місяцях

липні і серпні в

Зелемянці-Живці

коло Гребенова.

Чи справді ми винні?

(На тему польсько-українських пресових інформацій).

У варшавському Бюлетині Польсько-Українському з 19. 6. ц. р. ч. 25. та у „Ділі" з 23. 6. ц. р. ч. 135 появились статті на тему занедбання українцями інформацій про українські справи в польській пресі та серед польського громадянства. Автори обох статей винують за це українців, мовляв, вони замало, а то й зовсім не інформують польського громадянства та польської преси своїми статтями, окремими публікаціями, а то й браком окремого українського щоденника в польській мові. На мою думку обоа автори помиляються.

Неодного з найкращих польських публіцистів та редакторів старого типу дали галицьким полякам українці. Ославлений Ян Добжанський, редактор „Газети Народової", визначний публіцист і політик — з українського роду. Іван Вагилевич, Захаріясевич, Плятон Костецький, К. Сроковський теж з українського роду. К. Сроковський полишив навіть памятку в українській літературі, циклем „Оповідань" які перед війною видала Українська Видавнича Спілка.

Іван Франко, теж довгі роки був членом і співробітником польських редакцій. Вже в часі війни вийшов у Львові грубий том Ів. Франка „В наймах у сусідів" з перекладом його статтей із польської преси. В основанім „Слові Польськім" при його початках, коли воно не було ще органом ендеків працював у редакції д-р Василь Щурат.

А в польській соціялістичній пресі чи мало працювало українців нераз як головні співробітники та начальні редактори? — згадатиб тільки Мих. Павлика, Миколу і Льва Ганкевича, Володимира і Мільона Темницьких, Теофіля Меленя та ін. У краківській „Критиці" Фельдмана писали Кирило Трильовський, Остап Луцький, Михайло Мочульський. Богдан Лепкий, Степан Чарнецький та ін.

Вул. Потоцького — ріг Ленартовича

НОВОВІДЧИНЕНА

ХАРЧІВНЯ МОЛОЧАРНЯ

видає смачні на деревовому маслі різнородні обіди, снідання і перекуски по уміркованих цінах. Льокаль прекрасний.

1355 3—3 власник **В. Крижанівський.**

Чи „Молода муза" не підтримувала звязків з польськими письменниками? Василь Стефаник був другом Вол. Оркана та Пшибишевського, Лепкий — В. Оркана і неодного другого.

А про модну сьогодні для Поляків „Гуцульщину" чи проф. Володимир Шухевич не видав великого твору в 5-ти томах спершу по польськи накладом Музею Дзедушицьких у Львові? Так само про аґрарні наші відносини появилася книжка Вячеслава Будзиновського у Кракові по польськи „Власносць рольна в Галіції" — а щойно пізніше „Хлопська посілість" по українськи у Львові.

А в часі війни чи не сходилися у Відні українці з польськими журналістами та політиками?

Найважніший заміт про брак українського щоденника в польській мові — це справа, яка вимагає вияснення.

Отже імовірно в 1920 р. д-р Лев Ганкевич та інші, між якими здається були теж тодішній голова Наук. Т-ва ім. Шевченка д-р Василь Щурат, директор Національного Музею проф. д-р Свенціцький (який мав бути видавцем і редактором) зголосили у львівській дирекції поліції видавання українського щоденника в польській мові.

Та тоді дістали заказ видавати такий орган.

Те що поляки жалуються, що нема публікацій в польській мові про український нарід, його значіння, літературу і т. д. не зовсім відповідає правді. Богдан Лепкий у 1930 р. видав обемистий нарис історії української літератури польською мовою, у польському перекладі появилися твори Коцюбинського, Стефаника, Ів. Франка. Мих. Яцкова, недавно вийшли „Мотря" Богдана Лепкого та У. Самчука „Волинь". Певно, що це мало. Але самі поляки не дуже цікавляться нашими справами, доказом чого хочби польські книжки про українців Л. Василевського, видавці мусіли розпихати потім як висортований товар по знижених цінах.

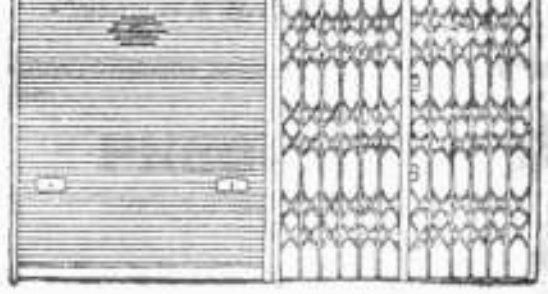

ВУЛ. ФИЛИПА ШЛЯЙХЕРА 6

(давніше Шпитальна 38) тел. 257-10

виконує роботи конструкційні, будівельні, мистецькі, залізні сходи як також усе, що входить в обсяг слюсарства. СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ СТАЛЕВИХ І АЖУРОВИХ РОЛЕТ.

Особисті зустрічі та дискусії на польсько-українські теми, серед польського громадянства дуже рідкі. От бережанська гімназія видала поляків, які заняли нині провідні місця в польській державі, їх шкільні товариші-українці є нині теж непересічними громадськими діячами, послами чи сенаторами, письменниками, публіцистами, церковними та освітними діячами. Чи колись запросили нас наші польські шкільні товариші на дискусію? А зрештою і ми і редактори П. У. Бюлетину добре знають, як ставляться галицькі поляки до української справи (напр. Тернопіль).

Не перечу, що за мало ми інформуємо польську пресу про наші потреби та змагання, але не все ми можемо тут зробити, бо не все це залежить тільки від нас.

А зрештою сказав уже Вол. Оркан про цю справу: „Читаю по українськи. Невжеж це така штука? Тих кілька інших знаків показав мені Влодко Ярош і я тепер не тільки читаю, але й розумію. Ми рішуче замало знаємося і це одна з причин нашої безнастанної гризні. Нарікають мої земляки на ваше нелатинське письмо, але хто ручить за те, що коли ви приймете латинку, то вони будуть ваші книжки читати? Тоді скажуть, що не розуміють ваших слів, щоб ви викинули ваш словник, і так все. Тут треба доброї волі, от що!" (Б. Лепкий: „Три портрети"). Оркан знав добре своє громадянство.

І так воно справді є. Загал польського громадянства не дуже квапиться пізнавати нас. Нами з поляків цікавляться покищо одиниці.

А. Чернецький.

І в час вакаційного відпочинку

відложіть частин у прибутку на ощадність у

Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові,

вул. Словацького 14. (Філія Станиславів, ул. Собіського 11).

Поразка женевських миротворців у Санджаку.

Женева, 27. червня 1938.

Секретаріят Ліги Націй дістав від Туреччини повідомлення, що вона зірвала всі зносини з ліговою комісією, яка виїхала до Александрети укладати виборчі листи; причиною того кроку була односторонність комісії. Негайно опісля вплинуло до Секретаріяту письмо і від французького уряду, який уважає дальшу діяльність женевської комісії зайвою, бо порозуміння в санджаку осягнено. Сама ж комісія подала до відома Секретаріяту, що її діяльність було унеможливили турки, які гноблять і застрашують арабів, греків та алавітів.. На домагання комісії, щоб увязнених голов громад увільнити, а винних жандармів покарати, відповів французький резидент Барро, що він з огляду на сучасне політичне становище в Санджаку того зробити не може. Супроти такої ситуації комісія припинила від 22. червня свою діяльність; до кінця місяця її розвязано. Але генеральн. секретар Ліги вважає, що коли Рада Ліги утворила комісію для Санджаку, то лише вона, а ніхто інший, може її розвязати; він розіслав обіжник до членів Ради Ліги прохаючи їх виключити справу виборів в Санджаку з програми Ліги і зняти таким способом відповідальність з комісії і Ради, що її вислала.

Така є формальна сторінка справи, та вона має властиво найменше значіння; ціла справа незвичайно складна і типова для сучасних політичних відносин в Европі і на Близькім Сході. У санджаку Александрети витворився справжній гордійський вузол конфліктів і противенств інтересів, що виходять далеко поза межі санджаку. Джерелом місцевих конфліктів є національні противенства між турками з одного боку та сирійськими арабами й іншими дрібними меншинами з другого боку, які боються прилучення в тій чи іншій формі санджаку до Туреччини. Сам прихід умовлених контингентів турецького війська до Сандджаку викликує серед вірменів острах, що їх виселять. У своїй основі місцевий конфлікт є питанням турко-арабським. І Сирія, що є тепер у мандаті; залежности від Франції, але має надію позбутися цього мандату, не хоче зрікатися Санджаку. З турко-арабського, себто турко-сирійського, конфлікту повстав з одного боку конфлікт між Туреччиною та Лігою Націй, а з другого боку між Туреччиною та Францією. З 42-тьох мандатів до парляменту санджаку турки сподівалися дістати що найменше 22, себто абсолютну більшість. При зіставленні виборчих лист (що належало до лігової комісії) виявилося, що вигляди турків невеликі. Це викликало серед турків таке обурення, що Туреччина виявила була навіть намір виступити з Ліги Націй. Цим кроком сподівалася Анкара вдарити не по Женеві, якій справу санджаку було доручено за згодою і Туреччини і Франції, а по самій Франції, яка дуже вагається скласти сирійський мандат та визнати незалежність Сирії. Франція дуже заінтересована у сирійських джерелах нафти; щоб мати від Туреччини спокій у Сирії, французький уряд радо годиться дати більш-менш вільну руку туркам в санджаку. Тому в Парижі йдуть тепер переговори з турецьким послом Суад Давацом, що правда дуже повільно, але у всякім разі з виглядами на успіх. Французький уряд годиться забезпечити туркам їх 22 місць у парляменті, незалежно від національного катастру, отже у значному ступні передати в їхні руки управу краєм. Зовнішню безпеку санджаку запевнять рівні числом французькі і турецькі військові частини.

Порозуміваючись у такий спосіб з Туреччиною, Франція завдає важкий удар авторитетові Ліги Націй, якою вона хоче ще послуговуватися і в найближчому вересні. Але це булаб не найважча жертва, яку Париж готовий скласти на вівтар франко-турецької „приязни". Порозуміння з Туреччиною може відбитися досить зле на франко-арабських взаєминах взагалі. Саме тепер високий комісар Франції де Мартель провадить в Дамаску переговори про експльоатацію джерел нафти в Джезіре, де недавно дійшло до досить поважних робітничих заворушень. Остаточно скріпити франко-сирійську „приязнь" має Еріо подорожжю до Дамаску. Як відомо, він вславився свого часу подорожжю до СССР та москвофільською книжкою, що причинилась і до франко-московського союзу. Завершенням франко-турецького зближення мають бути відвідини міністра Боне у Кемаля Ататурка.

Ця французька політика має і свою відворотну сторінку. Під опікою Франції перебувають не лише сирійські араби, а й три невеликі північно африканські краї з переважно арабським населенням, дуже вразливим на французьку політику супроти арабів у Сирії. В цім відношенні може турко-арабський конфлікт в санджаку наробити Франції не менше клопотів як жидівсько-арабський конфлікт в Палестині наробив їх Великій Британії. Політичне становище Франції тим тяжче, що вона ніяким чином не може покликатися тепер на Лігу Націй. Навпаки прихильники Московщини в Женеві піднесли крик, що Франція зломила засади Ліги на користь Туреччини. Женевський „Журналь де Насіон", що його залюбки передруковують „Ізвестія" називаючи його „органом Ліги" виступив і проти Франції і проти Туреччини з великою статтею під наголовком „Дипльомати порушують всюди пакт Ліги Націй". Ця стаття дуже симптоматична для відносин московського уряду до Франції і до Туреччини. Вона є у повній згоді з недавною „передвиборчою" промовою Літвінова проти західних держав, в якій він гостро виступає проти їх „лагідної" політики супроти „фашистівських нападників". І женевський орган прихильників Москви твердить також, що засади Ліги нарушують все, коли йде про інтереси Японії, Італії, Німеччини чи генерала Франка. До цих держав прилучує тепер „орган Ліги" і Туреччину, а посередньо і Францію.

Нема сумніву, що московська дипльоматія в Европі, а московські агенти по арабських землях, вихіснують широко поразку Ліги в Александреті. Ані франко-московських, ані англьо-московських відносин це без сумніву ані трохи не поліпшить.

М. Данько.

—o—

(Спеціяльний КРЕМ спортовий МЕРІДА МЕРІДА Оріховий ОЛІЙОК до опалювання)

МАРК ТВАЙН.

Інтервю з кореспондентом.

Сильний, гарний та звинний юнак сів у крісло, яке я подав йому й заявивши, що він приходить від „Денного громобиття", додав:

— Надіюсь, що ви не розгнівaєтесь: я прийшов до вас з кількома питаннями як кореспондент.

— Як що?

— Кореспондент.

— Гм! вже знаю. Так... так. Гм! Так... так.

Того ранку я почувався трохи зле. Здавалось мені, що мій дух був справді під мрякою. Але я відразу пішов до скрині з книжками й шукаючи там шість чи сім хвилини я зрозумів, що мені залишається тільки знов звернутись до юнака. Я спитався:

— Як ви це пишете?

— Що як пишу?

— Кореспондент.

— Господи Боже! Чому ви хочете написати це слово?

— Не хочу його написати; я хотів би тільки знати, що воно означає.

— Ах, це справді дивно, їй-богу! Можу вам сказати і скажу вам, що воно означає. коли... коли...

— О, гаразд, гаразд. Це вистачить. буду вам дуже вдячний.

— Кор-кор-рес-рес, кореспо..

— Пишете отже з одним „р"

— Очевидно!

— О, тому це дало мені стільки маркої праці.

— Ах, дорогий пане, як писалиб ви?

— Ну, я... я.., ані сам не знаю. Я взяв науковий словник та глядав і шукав взаду в додатках думаючи, що знайду його там між образками. Але я маю дуже старе видання.

— Ах, шановний пане. того образка не знайшлиб ви і в найновішім вид.... пане добродію, прошу вибачення, не маю наміру вас образити, але ви не здаєтесь мені таким... таким... інтелігентним, як я надіявся. Не візьміть за зле... прошу, тільки не візьміт це за зле.

— О, прошу, не прохайте вибачення! Вже часто говорили мені люди, що нерадо підлизуються, бо й не мають чому підлизуватись, що я в цім огляді подивугідний. Так.., так: усі говорять про це з радістю.

— Дуже радо вірю. Але, щоб я не забув іще про одне питання. Ви знаєте безсумніву, що тепер стало звичаєм у журналістів та репортерів звертатись з питаннями до кожної особи, що стала славною.

— Справді? Про це я ще ніколи не чув. Це дуже цікаве. Як і навіщо це робиться?

— (О! ну... ну... ну... це відстрашує) ...Требаб в деяких випадках робити це під загрозою; однак звичайно робиться це так, що журналіст ставить запити, а запитаний відповідає на них. Тепер це в моді. Чи дозволите мені, щоб я поставив вам кілька запитів, з яких для публики зійшлоб належне світло про найважніші сторінки вашого громадянського і приватного життя?

— З охотою... з охотою. Хоч я маю дуже злу память, але думаю, що вам на цім не дуже залежить. Себто, я маю нетривку память.., дивоглядно неточну. Деколи втікає навскач, а деколи требаб чекати і чотирнацять днів, щоб вона пригадала собі, що треба. Це мені осоружне.

— О, це не шкодить, але колиб ви постарались зібрати її докупи.

— Постараюсь. Зберу ввесь свій ум і думки.

— Дякую. Чи можу почати?

— Можете.

Питання: Кілько вам літ?

Відповідь: Девятьнацять в червні.

Пит.: Справді? Я думав, що ви маєте тридцять пять або шість. Де ви народились?

Відп.: В Міссурі.

Пит.: Коли ви почали писати?

Відп.: В 1836 р.

Пит.: Що? Як це можливо, коли ви маєте ледви девятнацять літ?

Відп.: Не знаю. Воно і мені видається якось дивним.

Пит.: Справді видається. Кого ви вважаєте найвизначнішим мужем, якого ви спізнали?

Відп.: Аврона Берра.*)

Пит.: Але Аарона Берра ви не могли ніколи пізнати, коли ви маєте тепер девятьнацять літ...

Відп.: Ну, коли ви знаєте про мене більше як я, то чому ви питаєтесь мене?

Пит.: Це мені тільки так прийшло на думку, нічого іншого. Як ви познайомилися з Берром?

Відп.: Ну, я був випадково на його похоронах і тут він мене напімнув, щоб я так не кричав, а...

*) Полковник Аарон Бер Нитт заступник президента Джефферсона, що знаменувся тим, що 12. липня 1804 р. застрілив у дуелі Александра Гамільтона, репрезентанта конституції Злучених Держав Північної Америки. (Прим. перекл.).

Хорон.ть Ваше майно і життя перед небезпекою громів!

фахові інсталяції громозводів виконує електротехнічна фірма

„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29. тел. 203-30.

Кошториси безплатно.

Нова сторінка в історії Австрії.

IV.

ПРОЛОМ „ЧЕРВОНИХ" ПІД ТЕРУЕЛЕМ І ЗВЯЗАНІ З ЦИМ КОМБІНАЦІЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ.

В Еспанії „червоні" проломили несподівано фронт націоналістів та заняли Теруель. На поміч червоним негайно прискочила пропаґанда світової ліберально-фінансової і лівої преси, яка стала трубити про близький кінець авантури кровожадного фашиста Франка в Еспанії, і про розвал та незгоди між еспанськими націоналістами.

Рівночасно, немов на команду якогось єдиного центру всіх інтернаціоналістів цілого світа, стали у всій „світовій" пресі появлятися коментарі про велике розпорошення італійських військ: в Італії, Абісинії, Лівії та Еспанії, та про те, що властиво Абісинія нібито стала гробом італійської фінансової та фізичної сили, — одним словом: в Італії дуже погано. Інші коментарі переконували світ, що вже надходить кінець і Гітлерові. Бо в Німеччині ніби-то панує велике невдоволення з націонал-соціялістичного режіму, головно серед армії; що навіть серед самих провідників панує велика незгода; що головна команда армії та великі промисловці є проти націонал-соціялістичного режіму та тільки чекають нагоди, щоб з ним покінчити а самим перебрати в руки владу. (Про невдоволення пруських ґенералів та промислових маґнатів націонал-соціялізмом ми ні трохи не сумніваємося. Сензація зовсім не в їх невдоволенню, але в тім, що симпатії фінансових та лівих інтернаціоналістів і пацифістів опинились нараз по стороні колись вненавидженої ними пруської армії через її „мілітаристичний дух" та по стороні промислових маґнатів, яких інтернаціоналісти нараз стали проголошувати „поміркованими" елементами в Німеччині. Нас і не дуже здивувалоб, якби показалося, що ті „помірковані" ґенерали і фінансово-промислові маґнати були менше прихильні союзові з Італією, а більше пертрактаціям з інтернаціональною фінансієрою, навіть з Москвою. В цьому світлі остання перемога Гітлера і націонал-соціялізму над пруським ґенеральним штабом та промисловими маґнатами є власне запорукою продовження дотеперішньої німецької політики, себто союзу з Італією та боротьби проти фінансового та комуністичного інтернаціоналу).

Згідно з цими коментарями також і Японія властиво внутрішньо розчетвертована між ґрупою мікада, токійською владою, командою армії в Китаю та командою фльоти, кожна з яких нібито робить свою власну політику. Японська кампанія мовляв застрягла проти Китаю на мертвій точці, японці перечислилися і вже починають жалувати цілої „авантури"; та й американський президент Рузвельт вже ніби перехиляється в сторону бойкоту і морської блькади Японії, що очевидно потягне за собою і гострішій курс Великої Братинії проти Японії.

Без сумніву, Німеччина й Італія мають свої труднощі і внутрішні проблеми таксамо, як їх має Японія, Анґлія та кожна інша держава. Але ціла штука „доброї" пропаґанди лежить в тім, щоб не виссати з пальця якісь зовсім неможливі речі, але щоб так упорядкувати і в такому світлі та в такій співгрі представити до якоїсь міри правдиві факти і події, щоб цілий образ викликав в умах людей бажане для цілей пропаґанди враження.

Одночасно почали в пресі виринати щораз частіше і впертіше всякі поголоски про Австрію, про можливість реставрації Габсбурґів, якою можнаб ще перешкодити Гітлерові втілити Австрію до Німеччини, бо — мовляв — на Італію годі покладатися, що вона не пустить Гітлера до Австрії, тому власне, що італійська армія сильно розпорошена, а сама Італія фізично і фінансово виснажена.

І справді годі було думати, що Італія буде й далі піддержувати ту спекулятивну владу в Австрії, яка не лиш не переводила в життя умов з Італією, але — опинившись під впливами міжнародньої фінансієри робила з Австрії відбивну площу проти Італії!

* * *

Ціль цієї кампанії та пропаґанди „світової" ліберально - фінансової та лівої преси можна було собі пояснити тронко. Поперше, інтернаціоналісти всіх напрямків самі вже були втратили надію на перемогу „червоних" в Еспанії без отвертої і видатної інтервенції Франції. Щоб Францію до цієї отвертої інтервенції намовити (Блюм та його „людовий фронт" були до цього охочі кожної хвилини, але їх не пускав до цього мабуть французький ґенеральний штаб та уряд Великої Британії), треба було конечно вказати публичній опінії на якийсь успіх червоних в Еспанії, роздути цей успіх пропаґандою та пресовими коментарями, дальше змалювати внутрішню ситуацію в Німеччині, Італії, національній Еспанії та Японії у світлі безсилля, роздвоєння та щораз більшого розкладу, врешті заговорити і про буцім-то охоту Америки та Анґлії зачати блькату Японії. Мовляв: „Вороги крайньо слабі та оточені, отже настав час ударити".

Д-р Ірина Сімович

ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.

При вул. Городецькій 53 а, II. пов.

щодня крім неділь і свят від 3—5 попол. Тел. 274-36.

1394 5—5

Дальшою ціллю інтернаціональної пропаґанди було: Якщо таки не вдасться намовити Франції до інтервенції в Еспанії і так спричинити світову війну (з метою знищити Німеччину й Італію), то принаймні треба створити ще одно огнище, з якого згодом таки колись моглаб ця світова пожежа початися. Цим новим огнищем мала стати Австрія. Все складалося прекрасно. Напруження між Німеччиною й Австрією можна було постійно степенувати при помочі ріжних фінансово-економічних шикан та інтриг. Поголосками про Габсбурґів можна було дражнити та тримати в постійному напруженні та поготівлі держави Малої Антанти й Німеччину, а поголосками про вишлюс знов Малу Антанту, Італію, Францію та ще ось так підложити міну під вісь Рим-Берлін. При тім в середині самої Австрії можна було всіми цими поголосками та інтриґами розварити всіх і так створити напруження, яке кожної хвилини могло вибухнути полумям громадянської війни. А тоді вже Німеччина мусілаб йти на поміч націстам, Італія католикам, може й монархістам і всі інтернаціоналісти світа на поміч австрійським марксистам і „демократам". Дійсно ідеальна країна для всяких інтриг, щоб викликати світову війну! Попросту друга Еспанія!

Вкінці: якби таки не вдалося випровокувати війни ані Еспанією ані Австрією і шанси

Пит.: Господоньку Боже! Коли ви були на його похоронах, то він мусів бути мертвий, а коли був мертвий, то що йому було до того, чи ви кричите, чи ні?

Відп.: Не знаю. Він був у тих справах від народження дивак.

Пит.: Але це мені ніяк не влізає в голову. Говорите, що він з вами балакав, а водночас, що він був мертвий.

Пит.: Може не був мертвий?

Відп.: Я вже вам сказав, що він був мертвий.

Відп.: Ну, хтось говорив, що був, а інший зков говорив, що ні.

Пит.: А що ви про це думали?

Відп.: О, це мене не обходило! Цеж не був мій похорон.

Пит.: Але чи ви..., щодо цього ми ніколи не погодилисьби. Дозвольте спитати вас про щось інше. Котрого дня ви народились?

Відп.: В понеділок, дня 31. жовтня 1693 р.

Пит.: Як? Цілковита неможливість! Тоді ви малиб мати стовісімдесять літ. Як ви це пояснюєте?

Відп.: Я це взагалі не пояснюю.

Пит.: Але раніше ви сказали, що ви маєте тільки девятьнацять літ, а тепер прикидаетесь стовісімдесятьлітнім. Це жахлива суперечність!

Відп.: Ах, ви її замітили? (Стискає йому руки). Багато разів мені здавалось, що це — суперечність, але я взагалі не був у силі дійти до пізнавання правди. Який бистрий ум ви маєте!

Пит.: Дякую вам за комплімент, коли я заслуговую на нього. Чи ви мали або чи маєте братів та сестер?

Відп.: Гм... думаю... думаю... мабуть... так... але я їх не пригадую собі.

Пит.: Ну, це найподивугідніше твердження, яке я колинебудь чув!

Відп.: Чому ви так гадаєте?

Пит.: Якжеж інакше я можу гадати! Ось погляньте сюди. Чий цей образ на стіні? Чи це не ваш брат?

Відп.: О, так, так, так! Тепер пригадую собі; це був мій брат. Це Віліям... Ми називали його Біл. Нещасний старий Біл!

Пит.: Як? Чи він уже вмер?

Відп.: Ах, догадуюсь тільки. Ми цього ніколи рішучо не знали. У цьому саме полягає велика загадка.

Пит.: Це сумно, дуже сумно. Щож, він щез?

Відп.: Ну, так, до певної міри, себто звичайним способом. Ми його поховали!

Пит.: Ви його поховали? Поховали і не знаєте, чи він мертвий, чи живий?

Відп.: О, ні! Це вже ні! Він був досить мертвий.

Пит.: Ну, признаюсь, що я цього ніяк не розумію. Коли ви його поховали й знали, що він мертвий...

Відп.: Ні! Ні! Ми тільки догадувались, що він умер.

Пит.: Ага, вже знаю! Пробудився, правда?

Відп.: Ручу, що ні!

Пит.: Ну, про щось подібне я не чув іще, від коли я живу. Хтось умер. Когось поховали. У чомуж та загадка?

Відп.: Ну в тому уся закарлючка. Гляньте, ми були близнята — небіжчик і я, — а коли ми мали тільки два тижні, нас замінили у купелевій ванні, а один із нас утопився. Але родина не знала, котрий саме втопився. Декотрі думали, що це був я.

Пит.: Це справді цікаве! А що ви про це думаєте?

Відп.: Тільки Бог це знає! Дав би я цілий світ за те, якби я це знав. Ця важна, ця грізна загадка покрила хмарою ціле моє життя. Але я виявлю тепер тайну, якої я не зрадив ще жадній живій душі. Один з нас мав особливий знак... велику бородавницю на лівій руці; це був я. А це дитя утопилось!

Пит.: Ну, гаразд! Не бачу у цьому якоїсь тайни.

Відп.: Ви не бачите? Зате я бачу! Одначе я ніяк не можу збагнути, як наші батьки могли бути такі сліпі, що повірили й похоронили іншу дитину? Але, пссс!... Не говоріть про це голосно, бо ще міг би хтось з наших почути. Бог знає скільки і без того вони витерпіли терпінь та турбот.

Пит.: Гаразд; думаю, що тимчасом я маю досить матеріялу. Я вам дуже вдячний, що ви для мене стільки намучились. Але та загадка про похорон Аарона Берра дуже мене зацікавила. Осмілююсь вас попросити, щоб ви мені ласкаво сказали, чому ви висловили свій осуд, що Берр був дуже знаменитим мужем?

Відп.: О! Це була тільки дрібниця. Цього певно ані один на пятьдесять людей не замітив би. Коли скінчилась похоронна промова і похід рушив у напрямі цвинтаря, Берр сказав, що хотів би востанне ще раз оглянутись довкола, тому встав і сів біля візника.

— Після цього кореспондент чемно відійшов. Він був чудовим співбесідником і я справді жалував, що він уже відійшов.

Переклав **Федір Беркут**

війни малиб остаточно впасти, то при піднесеному штучно воєнному настрою і при піднесених курсах акцій воєнного промислу в цілому світі могли були великі міжнародні фінансові спекулянти принаймні зі зиском випродати ці (сконцентровані в їхніх руках) акції воєнно-промислових підприємств дрібним, незрячим буржуям і їх вдовам, а самі перейти остаточно на акції мирового промислу. Як каже приповідка: „Як нема мяса, то добра псові й муха".

(Докінчення буде.)

Р. М—кий.

Хроніка Совітської України.

ЩОСЬ НЕВИТАНЦЬОВУЄТЬСЯ З ОПЕРОЮ „ЩОРС".

Як відомо, 3 роки працюють вже і над фільмою „Щорс" і над оперою тієї назви. Ясно, завдання не з легких. Треба-ж показати цього самого Щорса і як „легендарного героя" саме совітської України і водночас так, щоб не було в ньому нічого українського; показати, що він відгравав велику ролю у воєнних подіях, але одночасно і не таку вже велику, як найголовніші „вожди". А крім цього і політичні події примушують перероблювати багато. З початку показувалося співпрацю Щорса і з Якіром, і з Примаковим, і з Антоновим-Овсієнком, а потім, коли їх викреслено з історії, доводилося викреслювати це і з опери і з фільми. З фільмою взагалі щось сталося і про неї нічого вже не чути, а з трьох опер, що їх заповідали, залишилася тільки одна —Лятошинського. Її передали київському оперовому театрові, який опрацьовував оперу повних три місяці за вказівками „дружини легендарного начдива Миколи Щорса — Фруми Юхимівни Ростової-Щорс", виведеної в опері під іменем Лії.

Оперу показали делегатам XIV-ого зїзду КП(б)У, але великого захоплення вона не зустріла, зроблено багато зауважень; зазначали, що Щорс мусить бути подібнішим до полководця; що він мусить бути всюди попереду, але, розуміється, не висуваючи себе; що в опері треба значно виразніше подати допомогу російського пролетаріяту українському у бойовій обстанові; що не слід підкреслювати смерть Щорса, як великий удар для червоної армії; що занадто перебільшено ролю Лії, яка відводить самого Щорса на другий плян; що треба посилити в опері українські народні мотиви; що зовсім неправильно потрактовано в опері типи гайдамаків, що їх виведено не як бандитів, а як якусь зорганізовану, культурну у військовому відношенні силу... В усякому випадку опера і після цього ще світу не побачила

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЄ МИСТЕЦТВО У ЛЕНІНГРАДСЬКОМУ МУЗЕЮ.

В ленінградському державному центральному музею етнографії йде праця перед відкриттям постійного українського відділу, який має охопити історію України від найдавніших часів. Там зібрано вже велику колекцію килимів від XVIII. до XX. століття; вишивок, спеціяльно зроблених для запорізьких церков XVII. віку; вишивок взагалі; писанок (понад три тисячі штук); українського одягу (коло 4.000 експонатів); кераміки; гуцульських виробів, що є свого роду унікатом (здається їх взяли у Львові підчас великої війни). Перед відкриттям відділу мають зорганізувати у серпні тематичну українську виставу; для цього цілий ряд працівників музею має виїхати до України для збирання потрібного матеріялу... При цьому виринає мимоволі запитання: чому це все мусить бути в Ленінграді, а не дома, в музеях України?! Але потім приходить до голови, що може збирати скарби українського мистецтва в Ленінграді легше, безпечніше, надійніше ніж в Україні. Така уже діялектика дійсности на нашій славній Україні.

СЦЕНАРІЙ З ЖИТТЯ ШЕВЧЕНКА.

Український письменник С. Голованівський написав сценарій „Поетова доля", в якому висвітлив період життя Шевченка до заслання. На обговоренні серед письменників відзначили високий ідейно-мистецький рівень сценарія. Якщо останне треба розуміти не „діялектично", а в простому змісті, то боїмося, що цей сценарій, другий з життя Шевченка, за ввесь час існування УССР, не скоро побачить світ.

АНСАМБЛЬ ІМЕНИ ЛЕОНТОВИЧА.

А повна його назва Чернигівський ансамбль української пісні й танцю імени Леонтовича. Він є найстарший у Совітській Україні, бо засновано його ще 1920 р. Він недавно повернувся з своїх гостинних виступів у Таджикістані і Туркменістані. На початку липня він виїздить взяти участь у двомісячнику українського мистецтва на Уралі... Справді сумна діялектика.

РЕСТАВРАЦІЯ ПАМЯТНИКІВ ПОЛТАВСЬКОГО БОЮ.

Уряд УССР відпустив 135.000 карбованців на реставрацію і ремонтування памятників, споруджених свого часу у Полтаві на згадку полтавського бою.

ПРОГРАМА КУРСУ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.

Інститут історії Академії наук УССР підготував до друку програму курсу історії України від стародавніх часів до наших днів для університетів та педагогічних інститутів.

ТВОРИ ДРАМАТУРГА І. КОЧЕРГИ.

Державне літературне видавництво видало збірку пес Кочерги, а саме: „Майстри часу" (песу відзначили третьою премією на всесоюзному конкурсі), „Підеш — не вернешся", „Свічине всілля" і „Алмазне жорно".

СКАРБ.

Підчас розкопок у Києві знайдено скарб річей з княжих часів, серед них золоті сережки, браслєти, ланцюжок завдовшки в 62 центиметри, намисто з великих медаліонів, тощо.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 3. липня (21 червня) 1888.

АНГЛІЙСЬКА ПОЛІТИКА.

„У справі англійської політики в Европі пишуть з Льондону так: Англійському політикові дуже важко рішитися, яке становище має занята Англія в концерті европейських держав на випадок якихсь запутанин в майбутности. Ця суперечність проявляється також у статтях „Пель-Мель Газетти" про війну та мир, які є наслідками подорожі редактора тієї газети п. Стіда по Европі. Він каже так: „Коли ми не можемо грати кращої ролі, як перед вибухом останньої турецько-російської війни, то краще триматися політики абсолютної невтральности, бо краще бути трупом і числом, як божевільним і чортом".

НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

„До „Кройц. Цайтунг" доносять з Петербурга, що з найближчого окруження царя вийшла вістка, що кн. Бісмаркові вдалося відклонити Росію від союзу з Францією. Між Німеччиною і Росією настали тепер дуже добрі відносини, а публика матиме незадовго дуже добрі докази цього. Факт, що обергрокурор св. синоду, Побєдоносцев, який, як відомо, є покровителем панславістів, виїхав в теперішню дуже важну пору на відпустку до Вільдбад на купелі, уважають за важну познаку, що значіший панславістичний рух в Росії поставили тепер на другий плян".

ВОДНІ БУДОВИ В ГАЛИЧИНІ.

„Водні будови на кошт держави почнуться в найближчому часі на деяких ріках в Галичині. А саме: цього року призначили на водні будови на Дунайці коло Нєцєчи і Пшибиславич 10.721 зр., коло Пасіки Отфинівської 29.920 зр., а на будови на Дністрі під Єзуполем 23.245 зр.

ПЕРШІ ПОЧИНИ ДО ЗАСНУВАННЯ МЕДИЧНОГО ВИДІЛУ ПРИ ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

„Вінер Альг. Цайтунг" повідомляє, що міністерство освіти вирішило вибудувати при львівському університеті новий будинок, де примістилисяб природничі відділи університету. Це була би одна з перших умовин оснування медичного виділу. Кошти цієї будови мають вставити вже в буджет 1889 р.".

Українські делегації з Холмщини на авдієнції

в міністерствах віроісповідань і внутрішніх справ.

Варшава, 30 червня 1938.

В останніх двох тижнях майже щодня прибувають до Варшави (часто пішки!) делегації православного українського населення з Холмщини для інтервенції в поодиноких міністерствах у справі закритих чи розібраних адміністраційною владою церков.

Поодинокі делегації обходять у Варшаві всі можливі уряди й установи, в яких надіються знайти підтримку й охорону у своїй кривді. В міністерстві віроісповідань українські делегації приймає здебільша сам віцеміністр **Александрович,** у м-стві внутрішніх справ начальник національного виділу при Президії Ради Міністрів дир. **Папроцький.** Оба державні мужі подрібно цікавляться всіма справами, звязаними з подіями на Холмщині і збирають матеріял про настрої від делегатів.

Треба підкреслити, що всі делегати — це переважно свідомі селяни, що приїздять, або приходять часто власним коштом. В останніх днях були на авдієнції в обох згаданих міністерствах селянські делегації з таких місцевостей Підляшшя і Холмщини: Хмільок, Липини, Депултичі, Серебрище, Могильниця, Ліщани, Свіже, Сліпче, Городло Верешин, Бусько, Неледва, Стрільці, Замостя, Шевня, Комарів, Ходиванці, Угнин і Любень.

Ваш кореспондент мав нагоду розмовляти з деякими з тих делегацій.

Селяни висловлюють своє вдоволення з того, що високі державні достойники їх чемно приняли, мають надію, що уряд прихильно поставиться до їх слушних домагань та направить кривду, яку спокійному населенню заподіяли повітові адміністраційні чинники.

Так обіцяв м. і. багатьом делегаціям віцемін. Александрович, заявивши тільки, що, на думку уряду, нема потреби відкривати православні церкви в тих місцевостях, де мало українців, чи де є близько етатова православна парохія.

Дир. Папроцький поінформував м. і. сьогодні селян Дмитра Гринюка та Пилипа Муховецького, делегатів з Грубешівщини, що до міністерства вплинуло 70 прохань православного населення з Холмщини та що уряд візьме лише ті з них на увагу, які відносяться до околиць справді з перевагою українського елементу.

Часто-густо довідуються здивовані селяни в міністерствах, що вина за теперішний стан справ не в уряді, а в місцевій адміністрації, яка надужила довір'я уряду.

Ці делегації, що їздять до Варшави, — це переважно свідомі селяни, що приїздять, або приходять часто власним коштом. В останніх днях були на авдієнції в обох згаданих міністерствах селянські делегації з таких місцевостей Підляшшя і Холмщини: Хмільок, Липини, Депултичі, Серебрище, Могильниця, Ліщани, Свіже, Сліпче, Городло Верешин, Бусько, Неледва, Стрільці, Замостя, Шевня, Комарів, Ходиванці, Угнин і Любень.

Ваш кореспондент мав нагоду розмовляти з деякими з тих делегацій.

Селяни висловлюють своє вдоволення з того, що високі державні достойники їх чемно приняли, мають надію, що уряд прихильно поставиться до їх слушних домагань та направить кривду, яку спокійному населенню заподіяли повітові адміністраційні чинники.

Так обіцяв м. і. багатьом делегаціям віцемін. Александрович, заявивши тільки, що, на думку уряду, нема потреби відкривати православні церкви в тих місцевостях, де мало українців, чи де є близько етатова православна парохія.

Дир. Папроцький поінформував м. і. сьогодні селян Дмитра Гринюка та Пилипа Муховецького, делегатів з Грубешівщини, що до міністерства вплинуло 70 прохань православного населення з Холмщини та що уряд візьме лише ті з них на увагу, які відносяться до околиць справді з перевагою українського елементу.

Часто-густо довідуються здивовані селяни в міністерствах, що вина за теперішний стан справ не в уряді, а в місцевій адміністрації, яка надужила довір'я уряду, заладе на... вищу духовну православну владу. Деякі делегації інтервеніювали теж у цивільній канцелярії президента держави — а всі, зрозуміло, шукають захисту перш за все у Православній Митрополії і Консисторії.

НАДЗВИЧАЙНА МІСІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ ВЖЕ РАДИТЬ.

„Діло" заповіло вже, що митрополит Діонисій скликав **надзвичайну місійну конференцію-нараду** делегатів православного духовенства і населення з Холмщини. Відкриття цієї конференції відбулося сьогодні вранці в тутешній митрополичій палаті. Конференція має суто внутрішній характер і, зрозуміло, представників преси туди не допустили.

Проте з дуже добре поінформованих кол довідуємося, що наради делегатів під проводом митрополита Діонисія та єпископа Симона мають надзвичайно цікавий і піднесений характер. Слово забирає не лише духовенство, але і прості селяни, що подрібно розповідають своїй духовній владі про події, настрої та ситуацію на місцях. Подрібні реверяції з тієї конференції передамо в окремому інтервію і її учасниками після закінчення нарад, тепер подаємо тільки персональний склад самої конференції. Бере в ній участь усе варшавське православне духовенство, всі декани з Холмщини й Підляшшя (6), делегати духовенства (м. і. відомий з багатьох останніх процесів о. Іван Олійник з Хмільча, о. Коробчук з Красноставщини й інші), врешті делегати інтеліґенції (б. пос. Любарський, дир. Рочняк) та багато селян.

НА ХОЛЩИНІ ЦЕРКВИ ПЕРЕПОВНЕНІ.

При нагоді інформуємо, що — як розказують делегати — всі церкви на Холмщині й Підляшші переповнені, а комунізм спливає мов з водою. В Грубешові, Матчі, Дубенці, Тарногороді та багатьох інших місцевостях відбулися тисячні здвиги православного населення. На святі в Яблочині 25. червня ц. р. тисячі народу на колінах повзали чверть кільометра за митрополитом до церкви.

Гром.

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа **плащів, суконь, костюмів**
у фірмі „VOGUE" **Б-ти Штавбер**
Львів, пл. Марійська ч. 617.
Обслуга по українськи.

Вийняткове становище англійської нації.

НОВИЙ ЧЛЕН „ФРАНЦУСЬКОЇ АКАДЕМІЇ" ПРО АНГЛІЮ.

Склалося так, що саме напередодні приїзду англійської королівської пари до Парижа, Французька Академія приняла у свої члени французького письменника Андре Моруа, що найбільше з усіх франц. письменників присвятив своїх творів Англії. Цей вибір перевели навіть у дусі такого „політичного" моменту. Тепер уся Франція живе під знаком англійського політичного і культурного сезону: безупинні візити англійських державних мужів, англійських мистців (вистава англійського мистецтва) в Люврі та непроглядної юрби англійських туристів, а коронуванням цієї „антант кордіяль" буде приїзд короля і королеви Англії до Парижа.

Спеціялістка в жіночих недугах і поліжництві
Д-р Софія Парфанович
вернулася і ординує як досі
Львів, пл. Болеслава Пруса ч. 2.
(передше Зиблікевича 51)

Андре Моруа є автором знаменитих життєписів: Байрона, Шеллея, Дізраелі, Едварда VII., автора цілого ряду нарисів про англійську літературу, врешті блискучої історії Англії.

Він є теж подекуди духовим обороицем англо-французького культурного і політичного зближення. Ми писали колись на сторінках „Діла" про театральний англійський сезон у Парижі та про враження, яке була викликала у Парижі англійська неса в його перерібці п. н. „Королева Вікторія". Сьогодні дозволимо собі навести кілька рядків із твору Андре Моруа „Історія Англії", де він знаменито характеризує вийняткове становище англійської нації:

„Ми мусимо завжди памятати, що ми є сусідами, але не частиною континенту. Цей вислів Болінгброка — дефініює оригінальне становище Англії. Вона є сусідкою континенту, так що в пляжі біля Кале бачимо білі скелі Дувру. Що за спокуса для наїздника! Цілі тисячі років вона була злучена з Европою, а Темза довгий час впливала до Рейну. Тварини, які по ледяній добі жили в Англії і перші ловці, що полювали на них, прийшли з Европи сухоземом. Хоч таке не глибоке і хоч таке вузьке те рамя моря, що відділює сьогодні англійський острів від Бельгії і Франції, то всеж воно створило тому краєві, якого воно боронить, особливу долю. Англія є островом, але це не означає, що вона відокремлена. Европа є надто близько, щоб острівні ідеї і звичаї англійців, були без домішки. Можна навіть твердити, що ця острівність є більше людським ділом, ніж явищем природи. На початку її історії на Англію нападали, як і на всі інші землі, і вона дуже зле боронилася. Вона жила тоді хліборобством і скотарством. Її мешканці були радше пастухами і хліборобами, ніж купцями або моряками. Щойно далеко пізніше, коли англійці збудували сильну фльоту та стали почувати себе безпечно, хоронені добре бороненим поясом моря, вони відчули справжні користи своєї острівности, що звільнила їх від страху наїздів і на кілька століть теж звільнила їх від військових потреб, які верховодили політикою інших націй. Таким робом вони могли теж випробовувати в себе і то без ніякої шкоди, нові форми правління.

Щасливий припадок схотів, що найдоступніша частина, ця південно-східна долина Англії, лежить напроти Европи. Колиб земля острову була похилилася в інший бік, то кельтійські і скандинавські морські розбишаки були б відкрили в перших своїх подорожах тільки недоступні гори, і ледви чи котрийнебудь з них намагався би ввійти у той край. Тоді історія того краю» булаб виглядала зовсім інакше. Однак приплив моря заносив кораблі ген далеко до добре хоронених річних гирл; крейдяні поклади поросли землею дозволили ближче пізнати острів, без того, щоб запускатися в ліси чи мочари; вкінці і підсоння було тепліше, ніж в інших землях положених в тій самій географічній ширині, бо Англію обвіває зимове тепло гольфу, створене мокрими і теплими мряками океану. Отже всі ті риси того побережжа заохочували наїзднпка, що був одночасно і творцем.

Ця доступна Англія є положена на кордоні, що відділює романські і германські мови (нині фляидську мову від французької). Отже їй було призначено прийняти посланців романської та латинської культури, як теж і посланців тевтонської культури. Ця обставина дозволить їй в ході історії витворити із сполуки елементів тих двох культур, свою власну національну культуру. Саме тим Англія глибоко відріжнюється від Франції або Італії, де не зважаючи на деякі германські впливи, верховодить постійно латинський елемент, як теж і від Німеччини, для якої латинська культура була завжди тільки прикрасою, яку часто Німеччина відкидала з відразою. Тричі римською займанщиною, християнством і за посередництвом норман, Англія ввійшла в контакт з латинським світом, який залишив в Англії свій глибокий слід. Може виглядати це парадоксально, але так воно є: становище Англії у світі змінилося між XV-им і XVII-им століттям. Для народів старовини і середневіччя ті землі оповиті мрякою були кінцем світу. Це далека Тюле, магічна ; нелюдська, така близька до пекла. Поза тими скелями, в які вдаряють великі хвилі океану, починається на заході безкрає море, на півночі вічні леди. Тільки найвідважніші заходять туди, щоб шукати за золотом, перламн, далі за вовною, але хтож з них міг передбачити велитенську майбутність тих островів? Уся людська діяльність відбувалася тоді посередньо, чи безпосередньо в басейні Середземного Моря. Щойно баріера Ісляму, відкриття Америки, а передовсім еміграція пуританів переставила купецькі шляхи і зробила з британських островів, що лежать напроти нового світу, найдальше висунену морську базу Европи.

Вкінці у XVIII-ому і XIX-ому столітті, ця острівність дозволила Англії надати собі під охороною своєї фльоти більше внутрішньої свободи, ніж могли мати народи континенту і завдяки тій фльоті здобути світову імперію. Верховодство над морями, це розвязка проблеми національної оборони, яку накинуло Англії її географічне положення, і воно пояснює подекуди імперіяльну історію цієї нації. Винахід літака є для Англії найважнішою й найнебезпечнішою подією нашого часу".

*

Поруч Андре Моруа працює у Франції ще й цілий ряд інших французьких учених, письменників, публіцистів і мистців, що безупинно і послідовно присвячують свій талант справам Англії та її імперії. Згадаємо тут тільки для прикладу імена Жака Барду, проф. Сігфріда, Поля Морана і ін.

Політична співпраця двох народів вимагає постійного контакту інтелектуального світу. Буває часто, що саме цей інтелектуальний світ стає авангардою такого зближення.

Тимто не дивно, що вся Англія приняла вістку про вибір Андре Моруа в члени рішелієвської Академії одноголосним вдоволенням, вважаючи, що він займаючи фотель у найвищій науковій установі Франції буде „відповідною людиною на відповідному місці".

Юрій Студинський.

З українського життя на Буковині.

УКРАЇНСЬКІ АРТИСТИ З ВОВЧИМ БІЛЄТОМ.

Артистам українського театру в Чернівцях пп. Іванові Дудичеві, А. Дудичевій, Іванові Дутці та Сидорові Терлецькому заборонила румунська влада виступати на будьякій сцені на терені цілої Румунії. Як причину заборони подали, що вони ірредентисти. Всі три артисти — це єдині у нас здібні режисери. Щороку об'їздили вони з українськими виставами цілу Буковину і Басарабію. Тепер всі українські вистави заборонені, але якби і прийшов дозвіл, не буде кому поставити песу.

АРЕШТУВАННЯ.

У с. Вилавчу арештувала жандармерія селянина Дмитра Стасюка за те, що вулики його пасіки були помальовані на жовто-блакитно.

У с. Ростоках (Вижниччина) арештували селянина Михайла Різуна за те, що збирав добровільні датки на український Народній Дім.

У Вишилівці арештували студентів Дмитра Звізду та Геліоса Малика за „українську пропаґанду".

Всіх арештованих відставила жандармерія до воєнного суду в Чернівцях.

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ.

Заслужене з передвоенних часів освітне Т-во „Руська Бесіда", централя в Чернівцях, святкуватиме в січні 1939 р. 75-ліття свого існування. Т-во задумує відсвяткувати свій ювилей святочною академією та виданням ювилейного альбому.

ДИТЯЧА ВИСТАВА.

Відома у нас режисерка народніх та дитячих вистав п. Одарка Князька підготовляє чергову дитячу виставу, яку виставить Т-во „Жіноча Громада". Песи „Цвіт папороти" та „Сон весняної ночі" виставлять у рямках великого народнього фестину.

СІЛЬ KLAWIOL ЗАПОБІГАЄ ВСІЛЯКИМ НЕДОМАГАННЯМ ШКІ

НАШІ ПРОМИСЛОВЦІ.

Інж. Хемік Волод. Гулка та правник Максим Тарко заснували вирібню мила „Таромар". Ініціятори працьовиті та рухливі, тому треба сподіватися, що їх почин матиме успіх.

Дм. Хмара.

З діяльности українських студентів у Празі.

У Празі перебуває на студіях багато студентів зі всіх закутин наших земель: з Вел. України, Галичини та Закарпаття. І хоч вони перебувають у злиднях, не сидять бездільно, але на кожнім кроці поширюють знайомість української культури між чужинцями.

В січні цього року студенти основали „Український Академічний Музичний Гурток", який спільно з „Українським Академічним Хором" поставив собі за ціль пропагувати українську пісню не тільки між українським громадинством, але теж між чужинцями концертами і виступами в радіо. „Музичний Гурток" має 12-членну мандолінову орхестру з гітарами, що виступає або в повному складі, або в зменшеному в супроводі скрипки та фортепіяну. Диригує талановитий студент п. Окар Калер, який є душею і тілом цілого гуртка.

До цього часу „Музичний Гурток" виступив кілька разів на забавах українського громадянства і на ріжних українських академіях. Крім цього виступив двічі в радіо. Приємно було почути на хвилях етеру чудові українські мельодії, що їх відтворив згаданий гурток. Щодо виконання не можна робити закидів, бо орхестра вміла якслід віддати духа української пісні, що є великою заслугою диригента О. Калєра.

Довідуємося, що 13-го липня ц. р. кошицька радіостація надаватиме авдицію під назвою „Кличемо вас до Праги", яку виконає „Музичний Гурток" при співучасти „Студентського Драматичного Гуртка".

Бажаємо українським студентам якнайкращого успіху в їх корисній праці!

Беркут

Закарпаття.

„НОВА СЦЕНА" КРАЄВИМ УКРАЇНСЬКИМ ТЕАТРОМ.

Надзвичайні загальні збори „Дружества Руський Театр" відбулися в Ужгороді за головуванням предсідника д-ра Мих. Бращайка у присутності всіх членів і представників трупи. У програмі була зміна статутів, на основі чого дружество від нині має таку урядову назву: „Нова Сцена Український Театр, дружество з обм. порукою в Ужгороді". Далі збори вислухали звіту представників трупи і постановили дальшу програму театру. Від 7. липня пічнеться драматична школа (7 тижнів) для членів трупи під веденням фахівців. Після закінчення школи переведуть іспити. Дальше рішено домагатися краєвої і державної субвенції для цього одиного українського театру на Закарпатті. Підчас загальних зборів приступило багато нових членів-пайщиків.

По широкому світі.

Мадярський преміер Імреді з міністром закордонних справ Канією виїде з офіційною візитою до Риму, опісля до Берліна.

Італія підпише 5. ц. м. у Токіо торговельний договір з Японією та Манджурією.

Мексиканська конференція праці домагається, щоб усунути з краю жидівських промисловців, які спричинили там кризу.

Совітський уряд розписав 5-міліонову внутрішню позичку на третю пятирічку.

Румунський військовий суд засудив 19-ох діячів „Залізної Гвардії, на 1—9 років вязниці, а одного увільнив.

Японський уряд заперечив поголоску з китайських джерел, немов би японська армія вживала на китайському фронті трійливих газів.

ФРАНКО-ТУРЕЦЬКЕ ВІЙСЬКОВЕ ПОРОЗУМІННЯ У СПРАВІ АЛЕКСАНДРЕТИ.

У пятницю вечором мін. Бонне заявив на пресовій конференції, що в найближчому тижні парафуватимуть франко-турецький пакт приязни, якого метою є забезпечити рівновагу сил і „статус кво" у східному басені Середземного моря. Крім того заключено штабовий договір, що зясовує франко-турецьку військову співпрацю в санджаку Александрети та франко-турецько-сирійський пакт приязни.

Петровський, Косіор, Чубар та Волков перед судом.

В половині ц. м. перед судом в Москві стануть: голова КП(б)У Петровський, заступник голови совнаркому СССР Косіор, ген. секретар КП(б)У Чубар і голова компартії Білоруси Волков та 64-ох видних достойників української та білоруської компартії. Ім закидають, **що вони намагалися відірвати Україну та Білорусь від СССР при підтримці одної постороньої держави.**

ЯК ВОРОГИ НАРОДУ РОЗБИВАЮТЬ КП(б)У.

З нагоди XIV. зїзду комуністичної партії большевиків України помістив Бурмистенко у „Правді" з 19. VI. ц. р. велику статтю, що є справжнім актом обвинувачення проти КП(б)У. В статті між іншим пишеться: „У минулих 4—5 місяцях по цілій Україні вибрано 15.902 секретарів парткомів і парторгів. З них 3.646 вибрано вперше і 12.256 вибрано знову. На Україні вибрано 19.957 членів партійних комітетів, з них вибрано вперше 6.508, себто 32%, решту вибрано вдруге". Отже майже третину цілого партійного складу на Україні зліквідовано в той спосіб лише за останніх місяців. Подробиці подає сам Бурмистенко: „Шкідництво в партійній роботі йшло незвичайно справно й хитро. Вороги, що дістались до проводу, робили все, щоб розвалити партійний актив, сіяли зайві підозріння в лавах комуністів, ширили непослух в партійних організаціях. Головні змагання ворогів були звернені на те, щоб знищити кадри порядних большевиків. Вороги народу К. і О., що перебували на керівних становищах у партійних організаціях, зазначили у своїх зізнаннях таке: „Ми намагалися виключити можливо багато членів з партії, навіть таких, кого не було за що виключати, щоб збільшити скількість невдоволених, тим самим наших співробітників. Порядних людей, що противились цій злочинній діяльности, виключували негайно з партії, а на їх місце приймали троцькистів і буржуазних націоналістів". Вороги містили своїх людей на відповідні пости і тим дискредитували порядних комуністів. Один з ворогів, що дістався на чільне становище, зізнав, що він викликав невдоволення комуністів не посилаючи їх на роботу. А коли й посилав, то на таку, де вони мусіли перепасти, бо вона не відповідала їхній спромозі. Розбиття партійного апарату було вислідом підкопної діяльности ворогів народу. Ворог народу М., що дістався до одного з обкомів України, зізнав таке: „За 5—6 днів я розігнав апарат обкому, звільнив з роботи майже всіх керманичів секцій, нагнав 12—15 інструкторів, і навіть технічний апарат обкому. Все це я робив ніби для вичищення обкому від людей, що втратили політичну чуйність. Те ж саме зробив я і з горкомом та райкомом. В короткім часі я звільних 15 секретарів, проти яких не було ніякого матеріялу, який міг би їх обтяжити. Учасників нашої контрреволюційної організації я переводив на нижчі посади, щоб урятувати їх від провалення..." Ворог народу

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 17

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ПЕРЕНІЖНЕНА ЧУТЛИВІСТЬ.

З книжечки „Із днів журби" довідуємося, що поетові привиджувалася: „гниль" і „погані ляри"[1]), а з повісти „Перехресні стежки" ще й „погане хробацтво"[2]).

У людей з перечуленими нервами трапляється цікаве психічне явище, відоме під назвою audition colorée — вони відчувають деякі звукові тони як зорові враження певних фарб, чи інакше, вони чують фарби й бачать тони. З літератури знаємо, що audition colorée, мабуть перше, як учені, вивчили на собі письменники-невропати. Е. Т. А. Гофман (1776—1822) каже: „Я бачу гармонію барв, тонів і запахів. Мені думається що вони повстали таємничим способом із ясного проміння й опісля зеднались у величний концерт"[3]). У Юлія Словацького (1809—1849) слова бувають „ясно-червоними"[4]), а твори мають один спільний кольорит, напр., „Сон літньої ночи" видається йому „блакитним і місяцевим", а „Макбет" „сірим і червоним образом"[5]). В його поемі „Król-Duch" читаємо:

A jam zacierpiał jak szatan —
W iskrze duchowej niby w diamencie,
Mając boleści różnych tajemnice,
Kolory—krzyki—jęki—błyskawice[6])
Przypatrywałem się jak ludzie, co słyszą
Muzykę duchów — w kolorów zamieszce[7])...

А в Шарля Бодлера (1821—1867) зливалися в одно: запахи, коліри і звук (les parfums, les coulers et sons se répondent)[8]). Слух на коліри (audition colorée) знайшов свій найкращий пластичний вираз у поезії нашого Франка. Мало того, що Франко малює переживання слуху чулого на коліри, він дуже докладно записує процес того дивного психічного явища, подібно як Достоєвський процес своєї епілепсії, Мопасан процес діяння етеру, а Герман Нотнагель процес умирання:

Зразу все немов померкло
Перед ним і дрож пробігла
по ..... тілі,
і зомліли змисли всі.
Потім мов теплом дихнуло,
і по тілі розлилося
щось солодке, мягко-мягко
попід шиєю пройшло.
. . . . . .
Потім слух його прокинувсь;
мов діяментова нитка
Тон якийсь потягся довгий —
любий, радісний такий!
І душа мов той метелик —
десь летить за любим тоном,
та чим далі, тонів більше
і все дужчають вони.
Вже гармонія могутня,
ллється синьою рікою
і розкішні тони, бачся,
небо й землю обняли.
І пливе душа...
на гармонії величній,
мов на морських хвилях лебідь
вверх гойдається, то вниз
Поміж небом і землею
вверх то вниз душа...
розколисана несеться
швидше, швидше, розкішно
І гармонія величня
робиться фіолетова,
далі синьо-лазурова,
далі пурпуром ярким.
Ось із хвиль тих пурпурових
стрілив промінь золотистий,
вибухнув вулькан огнистий,
ріки світла потекли.
Розлилось безмежне море
світла ясно-золотого
і зелено-золотого
й білого неначе сніг.
Грають світляні каскади,
величезні колеса
у всіх кольорах веселки
котяться по небесах.
І рука якась незрима
розпуска барвисті пасма,
розпуска могутні тони
з краю світа аж на край.
Розпускає, порядкує
і збирає і мішає, —
мов калейдоскоп гігантський
грає світ весь перед ним.
Мов дитя, душа...
потонула в тому морі
тонів, фарб, у тім розкішнім захваті —
(Іван Вишенський, пісня V).

Що Франкові попередники сказали кількома словами, те Франко розвинув у могутню кольорову, поетичну картину.

ВНУТРІШНІЙ НЕСПОКІЙ.

У деяких поезіях „Із днів журби" відбивається тривога та якийсь внутрішній неспокій поета. Найкраще той прикрий настрій змалював поет в отсих строфах:

В глубокім, темнім пралісі
мандрівець блудять змучений;
тривога, голод, близька ніч

[1]) Ibid. ст. 11. [2]) Ibid. ст. 45.

[3]) Kreisleriana. (Sämtliche Werke von Eduard Grisebach, Leipzig) том I, ст. 46.

[4]) Król-Duch. Rapsod I. пісня I. строфа LIII.

[5]) Krytyka krytyki i literatury (Dzieła Słowackiego, вид. д-ра Бр. Губриновича, том X, ст. 94). Подібно Фльобер, пишучи „Салямбо", хотів створити „quelque chose pourpre", а в „Madame Bovary" хотів дати „couleur de poissisure de l'assiolance de cloportes".

[6]) Rapsod II, строфа X.

[7]) Rapsod IV, пісня II, строфа IX.

[8]) „Correspondances" (Les fleurs du mal, стр. 92).

Єгоров зізнав: „Я нарочно не виконував січневих постанов ЦК ВКП(б), наслідком чого в Києві не видано партійних білетів 500 особам, яких повернено до партії. В Старобільській окрузі на одним засіданні полагоджено 134 заяви про приняття до партії. Потім виявилося, що між принятими було багато сумнівних осіб... Вороги нарочно проволікали приняття до партії. Один з них П. утворив 6 до 8 інстанцій для приняття до партії. В одеській области прохання лежали звичайно пів року, а часом і по півтора року. При перевірці справ донецького обкому виявилося, що ворог народу, який сидів там, заховав від ЦК КП(б)У 2000 апеляцій виключених з партії. В Житомирі працював ворог народу Юсов, який за 2 години розглянув 300 апеляцій і значну частину їх відіслав до архіву. Колишній керманич київського обкому Фролов витворював нарочно лад, при якім апеляційні справи розтягалося. Тимчасом зроблено для ліквідації шкідництва в партійній роботі на Україні дуже мало. Досі ще 15.000 осіб, яким привернено їхні партійні права, не видано ще партійних білетів. В партійних організаціях України було в останньому часі 3.825 випадків втрати партійних документів..."

ПІДРУЧНИК ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ НАРОДІВ С. С. С. Р.

Минулого року „ущасливлено" совітських школярів трьохтисячелітньою історією совітських народів. Цього року дістануть вони підручник історії письменства цих народів. До „бригади" авторів належать Гуковскій, Димшіц, Єфімов, Западов, Корихалов, Мануілов, Аксенов і Соболев. Чужим націям СССР дозволено посилати до цеї бригади дорадників у справах національних меншинств. Завданням підручника є показати впливи новітньої московської літератури, „найбільш передової і міцної" на письменства інших совітських народів... Як бачимо, цей новий загально-совітський підручник є одним зі засобів московщення чужонаціональних школярів.

(Офінор).

Наталко! Всього добра з нагоди уродин Сина. Радію, що Ти й Дитина здорові. Вашу адресу вислала я до Пром-банку, щоб передали Малому уродинову книжечку. Хай від перших днів привикає до ощадности. Одночасно і від себе вложила я малий дарунок на книжечку, щоб згадав колись тету Люсю.

УРОДИНОВА КНИЖЕЧКА

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. 1. п.

Тел. 292-15 і 200-15

заповнить Дитині самостійний вартат праці.

Польсько-німецький торговельний договір.

У висліді довших переговорів, що йшли у Берліні, підписано у пятницю господарський та розрахунковий договір, що обіймає також Австрію. Він увійде в життя 1. вересня ц. р., уневажнюючи всі польсько-австрійські договори та буде обовязувати до 28. лютого 1941 р. Польсько-німецькі торговельні обороти помітно збільшаться.

Китайські війська знову затопили свою батьківщину, щоби спинити наступ ЯПОНСЬКИХ КОРАБЛІВ.

В суботу досвіта китайці зірвали таму на ріці Янтсе, 20 км вгору від уфортифікованої запори у Матун, що спинювала наступ японських воєнних кораблів на Ганков. Вони хотять обнизити плесо ріки, щоб утруднити рухи японських кораблів.

Як подають летуни, маси вод спливають до озера Пасов. Стратегічно важний простір між рікою і горами у південно-західній частині провінції Агвей замінився в одно велике озеро.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРИГОТОВЛЮЮТЬ ПЕРЕВОРОТ, ЩОБИ ПОВАЛИТИ УРЯД ЧАНКАЙШЕКА.

Як подають з Токіо, китайська компартія проготовлює переворот, щоби усунути правицю куоміntану, яка змагає до порозуміння з Японією.

Вістка про договір між Москвою і Ганков потверджується.

КУРС НІМЕЦЬКИХ ПОЗИЧОК ІДЕ ВГОРУ.

Під впливом англо-німецької фінансової умови курс німецьких позичок сильно пішов угору: позичка Дейвіса з 52 на 65, позичка Йонга з 39 на 51.

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ПОСОЛ У РИЗІ.

Новий польський посол при уряді Латвії, Юрій Клопотовський, зложив повновласти през. Ульманісові, який опісля приняв його на приватній авдієнції.

Перша Українська Педагогічна Вистава поставить нам перед очі не лише дотеперішні наші осяги, але й недостачі в ділянці шкільництва, освіти й виховання. Вона дасть змогу витичити шлях дальшої організації шкільництва й освіти.

мов звіря дикого стрільці
його женуть все дальш і дальш.
У груди духу не стає, —
здається, тріскне серденько,
і ноги змучені тремтять,
а він біжить, біжить, біжить!
І причувається йому,
що десь далеко, ледво чуть
теленька дзвоник: дзінь-дзінь-дзінь!
Він знає, що весь день уже
за тим зрадливим голосом
біжить даремно; інколи
догадується, що мабуть
це дзвонить власний страх його,
та він проте біжить, біжить[9])!

Страждання поета мусіли бути великі. Ми й невсилі уявити собі їх. Недаром з глибини його серця добувається важкий, болючий, пройманочий стогін:

Близько вже. Мабуть для того
і остання часть дороги
бе на мене вал останній
так болюща і важка.
Вже не довго. Боже! Боже!
Облекши мені тягар мій!
Просвіти остатню стежку,
що мов губиться у млі[10])!

Наш поет був подібний до того чоловіка, що то попав у безодню і що з усіх боків загрожувала йому небезпека, але він побачив на гілках березки, за яку був учепився, щільник з медом, тоді забув він за своє горе, піднявся трохи вгору й почав із щільника мед пити. І наш поет у своєму горі знайшов щільник з чудодійним медом, що

розширює життя людське в безмір,
підносить душу понад всю тривогу,
над всю турботу їзза діл минущих —
в простори повні світла і свободи,

і сам почав із того щільника чудодійний мед пити та іншим роздавав той мед щедрою рукою.

Наш поет, приймаючи в основу свого світогляду принцип утилітаризму, і в основу своєї громадянської діяльности кладе Бентамів принцип: the greatest happiness of the greatest number. На думку поета, лише суспільна праця, праця на користь загалу вичерпує до дна життя людини й приносить щастя, внутрішнє задоволення діячеві і загалові, що на його користь він працює[11]). Людина, а тим більше українець, не має права вживати життя та його радощів, коли бачить, що „мільони його народу не мають чим вдоволити найконечніших потреб життя", — вона повинна зректися „усіх своїх приємностей і розкошей і зробитися аскетом і слугою бідних та нещасливих усіх людей, а передовсім своїх, українців"[12]). Поет поставив собі ціллю життя здобути найбільше щастя для найбільшого числа одиниць, себто альтруїзм, але тимсамим не спроневірився він принципові утилітаризму, бо позбуваючися всіх своїх приємностей і розкошей матеріяльних нижчого ряду, своєю альтруїстичною суспільною діяльністю, що має на меті увільнити від страждання (freedom from pain) найбільше число людей, здобув собі розкіш вищу, розкіш духову. Звільняючи інших від страждання, він звільняв себе від свого страждання, забував за власне горе.

„ЗІВЯЛЕ ЛИСТЯ" ДОПОВНЮЄ „ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ".

В 1900 році на сторінках „Літ. Наук. Вістника" друкувалася повість „Перехресні стежки". Герой цієї повісти має подвійне обличчя — Франкове і Франкового приятеля, пок. д-ра Евгена Олесницького, прегарного промовця, визначного адвоката й відомого громадського діяча. Коли поет малює громадську діяльність героя, — виступає на сцену д-р Рафалович-Олесницький; коли-ж малює любовні переживання героя, бачимо на сцені автора „Зівялого листя". Порівняйте „Зівяле листя" з „Перехресними стежками" і пересвідчитеся, що повість доповнює ліричну драму. Душевні переживання героя змальовані ядерними, короткими, драматичними словами в поезії; зате фізичний і духовий образ героїні „Зівялого листя" виступає пластичніше в повісті. Коли не хочете, щоб не погасло проміння поезії, що йде від постаті героїні „Зівялого листя", не читайте одночасно „Перехресних стежок". „Зівяле листя" написане під впливом живого, свіжого, еротичного захоплення; у „Перехресних стежках" малює поет еротичні почування, просіяні через густе сито рефлексії. Фізичні риси героїні любовної драми однакові в поетичних строфах і в прозі, тільки що її візерунок писаний у „Зівялому листі" рукою захопленого поета, у „Перехресних стежках" значно вже поправлений рукою холодного анатома: вона білявка, а чорними як ніч очима, стрункa, але в неї „ніс задовгий, уста завеликі, овальлиця не зовсім правильний"[13]). Та й візерунок душі героїні не таким гарним виступає перед нами у „Перехресних Стежках", як у „Зівялому листі": вона — не українка, малоосвічена, а середовище, в якому вона жила, досить загадкове. Чи героїня любовної драми, що її змалював Франко, поетична фікція, чи реальна фігура, що мала б відіграти таку високу ролю в житті поета, не маючи певного матеріялу, не беруся рішати. Ще час шукати слідів „тих металевих ниток" нашого поета, „де його твір вязався з його власним життям".

(Далі буде.)

[9]) Із днів журби, ст. 18—19.
[10]) Оп. ціт., ст. 102.
[11]) Із днів журби, ст. 14—15.
[12]) Перехресні стежки, ст. 134—133.
[13]) Перехресні стежки, ст. 66.

Літературна сторінка.

Повість про смерть, що прикрашує життя?

Якби ми мали видавництво, що моглоб видавати переклади найновіших і найкращих творів чужої літератури, то до тих, що варт булоб видати якнайскоріше належалаб остання повість англійського письменника Чарльза Моргана „Спаркенброк". Морган має за собою вже дві першорядні речі: „Портрет у дзеркалі" і „Фонтанну". Остання розвинула деякі прикмети його уяви, завдяки якій він уміє надавати звичайному життю глибший зміст поза явищами та переживаннями.

Европейська сучасна повість або занадто живо відтворює нам наші брутальні часи або втікає з країни, де ми моглиб забути про сучасність. Таким робом занадто часто повість розчаровує нас тим, про що і так уже знаємо або стає втечею перед життям, до якого наші думки раз-у-раз вертаються. Морган вернувся до великої проблеми: становища людини супроти любови, мистецтва та смерти. Він нагадав нам славні сюжети Данта, Петрарки, Шекспіра, Шеллі, — головно — Платона і мотив „Тристана та Ізольди".

Сама основа повісти дуже проста, майже вбога. Великий і славний 40-кількалітній англійський письменник льорд Спаркенброк має прегарний маєток з палатою і веде панське життя. Тільки невеличку частину року він проводить в Англії з жинкою і сином, бо воліє Італію, самотню працю і несподівані романтичні знайомости. Він здає собі справу із своєї негідної поведінки супроти жінки, що кохає його безмежно і прощає йому все — трохи в імя його великого таланту. Підчас одного побуту у свому замку, Спаркенброк робить знайомість з чудовою 18-літньою дівчиною, що осліпила його своєю красою, щирістю та простотою. Мері Левальд промовила до нього як Ізольда, саме тоді, коли він працює над новою версією „Тристана та Ізольди". Мері заручується із другом Спаркенброка, совісним, чесним, пресимпатичним лікарем. Цей факт не був би перешкодою для Дон Жуана, щоб йому відобрати її, тимбільше, що Мері закохується в небезпечному Дон-Жуані теж до нестями.

Припадок сприяє зустрічам закоханої пари, навіть після подружжя Мері з лікарем. Та всі ті щасливі обставини, що повинніб довести до їх злуки впливають саме на те, що їх любов залишається платонічна, майже надзмислово ідеальна. Спаркенброк відчув, що дійшов до тої хвилини у своєму житті, коли може не тільки дати свій найкращий твір, але і може втратити ввесь зміст свого життя, коли не зеднає почування мистецтва, кохання та смерти в одному останньому зусиллю. Ще змалку як 13-літній хлопець він пережив небувалий досвід: його приятель підчас хованки замкнув його вночі у родинному гробівці Спаркенброків і згубив ключ до гробівця; хлопчина за кілька годин серед покійників пережив не жах смерти, а містичне захоплення спокоєм людини після скону. Від тої хвилини Спаркенброк дивиться на життя, як на підготову до того вищого зеднання, коли тіло і думка шукають позачасової форми блаженности.

Уся книжка є описом духової боротьби письменника, що свідомо хоче перемогти в собі всі ті нахили, за якими йшов досі. Він знає їх таксамо добре, як змислове кохання, що проминає залишаючи нову жагу. Тепер зустрівши свій земний ідеал в особі тої, що дає йому надхнення у кожній хвилині зустрічі і навіть, коли вона віддалена від нього, він не хоче його втратити. „Спаркенброк" це лектура нелегка. На 500 сторінках автор зібрав роздумування про мету життя і творчости, про фізичні та духові пориви, про хвилини знемоги, самобичування та найвищої інтелектуальної насолоди, коли все пережите відбивається у свідомости, як у плесах ставу, де на дні спочили потопельники, а на поверхні ростуть найкращі лілеї.

Герої цієї повісти мають усі зверхні ознаки реальних людей. Нераз Спаркенброк нагадує нам поодинокі моменти з життя Шеллі, Байрона, Оскара Уайльда, Новаліса або Гете. Над реальним життям і звичайними конфліктами нависла вища платонська ідея того пориву „завдяки якому душа, вражлива на привабу досконалої краси змагає до безсмертности". Сам герой цієї повісти аналізує ту свою „оману безсмертности серед бажання" і тоді коли перетворює свої ідеї та почування у гарні слова, що залишаються на папері, прирівнює себе до короля Мідаса, для якого все те, чого торкнувся перемінюється — в літературу, у золото, яким не можна наситити свого щоденного голоду.

Уявляємо собі, що таку повість міг би був написати Фльобер, якби для своєї „Спокуси св. Антонія" був вибрав форму і матеріял „Пані Боварі" та „Виплеканих почувань". м. р.

—o—

А. Моруа про зміст життя.

Нововибраний до Французької Академії „безсмертний" Андре Моруа, чи не найпопулярніший на чужині серед поважних сучасних французьких письменників. Він зеднав собі популярність головно своїми великими життєписами, що неодному читачеві заступають повість. Шелі, Байрон, Дізраелі, Тургенєв — виступають у цих біографіях, наче дієві особи повісти. А. Моруа вихований в Англії і цікавиться живо різними суспільними проблемами. Він теж повістяр і його повість „Підсоння" — одна з цікавіших з останньої доби.

Кілька років тому Моруа помістив цікаву статтю, яка живо характеризує його стиль і ум:

„Який є зміст життя? — Я раз задумався. Була неділя, червень. Біле сонце нагрівало мури. При відчинених вікнах люди у літніх сорочках дрімали над газетами. Почта принесла мені між іншими грубий лист з Америки. Я розрізав його перший:

„Скажіть мені — писав до мене один організатор американської анкети — який є зміст життя? Астрономи навчили нас, що вся історія людства це тільки один момент дороги одної звізди. Історики навчили нас, що ввесь поступ — омана, бо кожна величина кінчається занепадом; психольоги, що наша воля і свідомість це тільки безсиле знаряддя середовища і спадковости. лікарі. що любов це прояв локального запалення. Життя наших суспільних громад нагадує муравлище або планетарну пляму, що одного дня щезне. Нічого нема певного, крім невдач і смерти, сну, з якого ще ніхто не прокинувся? Чи на вашу думку, сучасна наука, яка відкрила нам ці правди не відобрала нам ілюзій по грібних до життя. Чи нема якогось захованого скарбу..."

Моруа у відповідь на цей лист уявив собі, що нововинайдена ракета дозволнла людям безпечно висісти на Місяць. Люди спершу побудували там фабрику з киснем і з синтетичною поживою, щоб не вигинули серед ворожої їм атмосфери. Серед дикої пустині люди утворилиб уряд, що дбав би головно за кисень, воду та їжу. Десять років пізніше людська кольонія вже розвивалась би: родились би люди, заробляли би, терпіли би, думали, але не моглиб іще створити ракети, щоб вернутися на землю. Англійці поводились би там, як в Англії: одягались би щолня до вечері і святкувалиб день уродин свого короля.

Двісті років пізніше сьоме з черги покоління вже не могло уявити собі життя на іншій планеті. Повстає партія та ідеольогія, що заперечують істнування землі і походження своїх предків з тої планети. Даремне старше покоління накликує шанувати традицію. Приходить доба всяких нових свободолюбних ідей і появляється перший великий поет, який оспівує красу життя на місяці. Він не приймає віри у те, що діється на землі, але теж їй не заперечує. Він показує красу боротьби за краще життя своїх співгромадян і вчить жити так, начеб кожний мусів жити вічно. Байдуже, як хто уявляє собі цю вічність.

Із фантазії Моруа, яку він може колись іще здійснить у повісти, малоб вийти, що зміст життя — його притаєний скарб не може бути інший серед інших умов, на іншій планеті, ніж той, який відкриваємо і тепер серед своєрідних, дуже обідніших обставин.

Кілька фільософічних повістей А. Моруа, як напр. „Машина, що відчитує думки" зеднують першорядну літературну форму із глибоким змістом.

НА ВИЇЗДІ Купелеві плащі — ручники — плєди — подорожні коци.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР:
А. Петрушевський ЛЬВІВ Галицька 20.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Літературна хроніка.

ЦІНИ КНИЖОК У РІЖНИХ КРАЇНАХ.

Товариство французьких книгарів видало цікавий огляд цін на книжки в ріжних країнах. Коли в Парижі книжка коштує 25 франків, то в Льондоні її ціна 144 фр., у Ню-Йорку 112 фр., у Відні 114 фр., в Амстердамі 133 фр., у Буенос Айрес 88 фр., у Стокгольмі 102 фр. Це значить що ціна друку і гонорарів стоїть у таких пропорціях до цін у Франції, бо франц. книжки на чужині незвичайно дешеві з огляду на низький курс франка. Рідкі бібліофільські видання дешевші у Парижі, ніж у Німеччині, Англії та Америці. Німці відлавна найшли раду на високу ціну англо-американських книжок і кращих автовів перевидають у себе в оригінал.

Поштова скринька.

С. Г. „Бал у Дворянському Зібранню". За багато подробиць наведених у Вашому оповіданню для читача зовсім незрозумілих; так теж Ви передаєте розмови і натякаєте на події, які мабуть колись правдиві, для Вас близькі та самозрозумілі, але якслід не відтворені. Треба було зректися опису ріжних подробиць зовсім непотрібних для головної дії, а виразніше змалювати дію та головні особи. Вся та передвоєнна атмосфера російської петербурської аристократії не вийшла навіть досить „весело".

А. С. „Сонячна ідилія". У Вашій картині сцєни та річних кунелів є кілька дотепних завваг, але це не оповідання ані літературна картина. Ви зупинилися тільки на одній думці про те, що люди мають багато гірших прикмет від... свиней і з того свинячого чи людського болота Ви таки не вилізли. Ваша притча про правду і щастя нагадує зразки індійської мудрости і не підходить під умови нашого конкурсу.

Аня „Перші вечерниці". Ваш опис „Перших вечерниць" простий, у такому наївненькому тоні, як і переживання 14-літньої дівчини, що мріяла про перші танці на балевій салі. Але та 14-літня Леся таки справді нічого більше не пережила як те, що кілька разів обкрутилася по салі і вернулася до хати — розчарована. З такого „нічого" важко зробити оповідання, тимто не дивно, що і Ваше є тільки звичайною спробою, за яку в якійсь класі в гімназії Ви дісталіб середньо добру ноту.

Е. М. Безвас. „Зачинаю бути письменником". Тема Вашого оповідання дуже актуальна, бо справді нерідко трапляється таке, що хтось не знайшовши ніякої праці з розпуки чи повний надій бере перо, щоб описати свої невдачі та тупцяння праці. Так Гамсун написав „Голод", Джек Льондон „Морського вовка" і т. д. Але Ви не зуміли описати ніодної своєї пригоди цікаво та яскраво, а проходите забідно мимо намірених професій механічно. Можливе, що в дійсности всі ті переживання коштували Вас багато крови та думок, але не все, що щось глибоко переживають уміють це описати. Ваш нарис робить вражіння найбайдужішого реферату.

Сторінка без політики.

Відкрили найбільший водопад.

Летун збивається з дороги.

Американський летун Джек Анджель перелітав північну частину південної Америки понад горами Паміра. Його вислало одно копальняне товариство з Болівару над Оріноко з метою доїхати до Боготи в Кордиліерах. Прийшла буря і він мусів здійматися щораз вище понад хмари до висоти 3.500 м. Він летів цілими годинами понад довжезні зелені ліси, які, здавалося, не мали краю. Після них прийшли дикі скелі. Його радіовий апарат зіпсувався, мотор був непевний. Летун мав враження, що має під собою країну ще зовсім непрослідженну. Серед цієї країни він мусів осісти на землю. Найближче місце, з яким міг порозумітися направленим радіовим апаратом було так далеко, що він не мав надії на поміч. Анджель не міг нічим направити свого мотору. Летун рішив вибратися пішки. Узяв фотографічний апарат, харчі і пішов берегом Кароні та інших побічних рік Оріноко, що ще незазначені на географічних картах.

Пішки серед пустелі.

Анджель мандрував цілий місяць, шукаючи по ночах захисних місць перед хижаками та отруйними зміями. Вже у перших тижнях своєї дороги він відкрив такі речі, що не тільки вчені в Америці, але в цілому світі нами зацікавилися Коли він дійшов до одної лісової прірви, його вразив такий сильний грюхіт, якби оподалік ішов могутній гарматній бій. Летун мусів втратити кілька годин на те, щоб найти причину цього грюхоту. На одній вузькій скелі спадав потік у чарівну долину. З тої долини злітав унїз новий водопад небувалої сили та краси. Два дні треба було, щоб добратися до місця водопаду. Щойно там він міг зробити знимку, щоб зберегти достовірний доказ неймовірного чуда природи.

Три кільометри одної течії.

Нововідкритий водопад довгий на три кільометри. Він розбитий на чотири каскади, з яких одна паде течією води завдавшки 1800 м. Така маса води прожолобила у скелі величезний котел, з якого йде така луна, що її чути на кілька км. довкола. Навіть другий маленький водопад, що котиться далі має 400 м. довжини. Всі вони тягнуться на три кільометри. Анджель ідучи за течією надибав тубильців, що дали йому човен і допомогли доплисти до перших місць, де живуть люди з культурою. Коли він дістався до Болівару і там показав свої знимки вчені заявили одноголосно, що Анджель відкрив водопад ,який багатократно перевищає Ніягару та недавно відкритий Какенаам. Тепер уже підготовляють наукову виправу до тих непрослідженних закутин під проводом Анджеля.

У Нанті висвятили наймолодшого у світі єпископа Терріен, що має всього 35 років.

У франц. місті Льоріян святкували день 100-літніх уродин пані Жафро, що тільки раз у житті нездужала легкою грипою.

Після паризьких перегонів, на яких тисячі людей виграло від 100 тисяч до 5 мілїонів, до каси зголосився один араб, щоб відобрати виграу на 50.000 фр. Його заарештували, бо він склеїв собі щасливий льос із двох частин, щоб мати потрібне число.

У Мексику дістала посмертну пенсію 63-літня Мерседес Моражс де Гарсія як мати 30 дітей. Із них досі живе 19, найстарший син має 44, наймолодший 4. Уся її рідня має тепер 150 осіб.

У Сараєво ствердили випадково лікарі, що синок пекаря з Баналюки Джафер Лютич — дивогляд природи. Він має серце на правому боці, нирки на лівому, шлунок зовсім праворуч і всі інші органи теж пересунені. Проте дитина живе нормально і не відчуває ніяких болів.

—o—

Відпочиваймо продуктивно.

Надійшов час ферій, пора відпусток і відпочинку. Годиться при тому згадати, що пишуть про відпочинок педагоги, гігієністи та інші знавці. Отже справжній відпочинок не в тому, щоб нічого не робити — а радше в тому, щоб змінити працю й зацікавлення. В кожному разі відпочинок того, хто старається нічогісінько не робити й не думати, має сумнівну вартість. Тому зовсім справедливо пише часто наша преса наприклад про те, що наші літники повинні в часі ферій зайнятися культурною працею в місцевих сільських установах. Очевидно, така гарна праця не стане на перешкоді попрацювати і над собою, наприклад попрочитувати найкращі твори останнього року, яких за буденною працею не встигаємо переглянути. Або подумати взагалі про себе, про своє життя, про свою майбутність — це теж праця! Призадумаймося, наприклад над тим, чи ми забезпечили собі й на другий рік такий відпочинок або чи взагалі забезпечили себе і своїх найближчих на гірше, бо ніщо сьогодні не є певне і ріжне ще може прийти. А що найтривкішою запорукою майбутности є ощадність, то подумаймо, скільки ми досі заощадили, і то раціонально, в рідним банку, де наші ощадности приносять і нам і загалові користь. Коли й защадили що, то не забудьмо навіть з грошей, призначених на відпусткову приємність, відложити щось на дальшу ощадність. А коли не заощадили, то тим більше відложім щось з вакаційних грошей, щоб мати певнішу надію на чергові приємні відпочинки. (ю.).

Листи з того світу.

В Бостоні відкривають музей, в якому мають зібрати записки та письма моряків, що їх вони кидали в море у запечатаних пляшках з часі корабельних катастроф. Оті, в більшости випадків, передсмертні благання виловлювали багато літ потім, коли вже всяка поміч була запізна.

Вістка зперед 62-ох літ.

В 1889-ому році біля ірляндських берегів рибалки зловили в сіти пляшку, в якій було повідомлення, що американський капітан з семи моряками в 1837-ому році були приневолені пересісти з потопаючого корабля на човен та плисти у невідомому напрямку, до якогось острова, що виднів на горизонті. Хто був той капітан, ніхто вже не міг сказати. В тому часі, коли прийшов його лист, про його драму вже зовсім забули.

Більш-менш у тому часі, трохи вище, біля берегів Англії, виловили пляшку, в якій знайшли вістку про криваву драму. Молодий помічник капітана англійського корабля „Букінгем" повідомляв, що на кораблі вибух бунт; капітана і старшого помічника вбили, а його нова команда залишила живим, але вимагає, щоб він вів корабель до Бермудських островів.

„Поможіть... гинемо"...

В листопаді 1891-го року англійський пароплав „Коллєр" вийшов із Грімсбі до Гуль. В дорозі трапилось з ним якесь нещастя і ніхто з команди не залишився між живими. Тільки багато місяців потім приплила до берега дошка, на якій олівцем були надрапані слова: „Той, хто знайде цю дошку, нехай повідомить куди треба, що пароплав „Коллєр" розбився при зударі з якимсь невідомим кораблем, який скрився, не давши команді „Колєра" допомоги... Ми гинемо... Поможіть..."

Пропав дирижабль.

Зараз після війни виловили з моря звичайну пляшку з пива, скинену з німецького дирижабля „Ч 19", який в часі бурі мусів опуститися на Північному Морі 2-го лютого 1916 року. У пляшці знайшли 15 листів, які написали члени команди. В одному листі було написано: „Ми всі ще живі, але не маємо ніяких харчів. Ранком пройшов попри нас англійський воєнний корабель „Король Стефен", але не захотів нас спасти. Командант дирижабля повідомляє, що хвилі вже заливають дирижабль, який може кожної хвилини піти на дно.

Документ, що не дійшов до людства.

Один з перших морських листів та одночасно один з найцікавіших ніколи не дійшов до людства. Він звідомляв про відкриття Америки і вислав його Христоф Колюмб. У поворотній дорозі, після відкриття нової землі, Колюмба 14. лютого 1493 року заскочила буря. Побоюючись, щоб його корабель не пішов на дно, він написав листа до короля Еспанії повідомляючи його про свої відкриття. Лист, написаний на пергаменті, вложив Колюмб до невеличкої бочки та кинув в море. На другий день буря втихла і Колюмб щасливо добився до берегів Еспанії. Якби він був загинув, про його відкриття Америки світ був би не знав, бо бочівки з його листом і досі не виловили.

Успіхи телєвізії.

До цього часу телєвізійну програму паризької стації передавали на розмірно невеликий простір, в колі з лучем яких 60—70 кільометрів. В одному з останніх днів червня телєвізійну програму з Айфлевої вежі передавали уперше до Льондону. Анґлійські глядачі (приватні люди в Анґлії мають вже до 10.000 телєвізійних апаратів) досконало бачили і чули французьку співачку, були присутні при сцені боротьби і любувалися трійкою ексцентриків з „Фолі Бержер". Передача під оглядом читкости фотографій і звуку була, як рідко, удала. Дуже можливо, що до Анґлії передадуть телєвізійним шляхом приїзд короля Юрія VI. і королеви Єлисавети до Парижа.

З усіх кінців світа.

Підчас будови хмародеру у Ню-Йорку з 14-го поверха впав на вулицю залізний молот. Молот розбив дах авта, убив шофера і поранив пять осіб прохожих.

В Анґлії заснувалося товариство, що заохочує 5 мілїонів мешканців великих міст перенестися до тихих малих містечок, з яких кожне матиме по 50.000 мешканців. Із самого Льондону перенесеться 2 мілїони до таких містечок, які пічнуть будувати з якнайбільшими вигодами серед зелені і води.

У Копенгаґені істнує бондарське підприємство, яке виробляє величезні бочки із спеціяльного канарійського дерева. Найбільші зроблені ним бочки поміщують 350.000 літрів і важать більш як 40 тон. Самі обручі до них мають півпята тон.

Оженився син президента Зл. Держав — Джон Рузвельт. На весільному бейкеті було 700 госте; для них приготовили 80 пулярд, 200 фунтів лосося, 100 фунтів шинки, 600 фунтів телятини і розбіфа, 120 фун. морозива, 150 літрів лімонади і кількасот пляшок шампана.

ВЕСЕЛЕ

НЕ ЗНАЄ ЙОГО БУДУЧЧИНИ.

Молодець приходить до славної ворожки, багатої дами. Вона питається його:

— Як бажаєте собі, щоб я поворожила вам щодо вашої будуччини — з карт, чи може на підставі гущі на дні кави?

— Я не прийшов за цим, а хотів попрохати вас дозволу на подружжя з вашою донькою.

— Я не можу дати вам своєї згоди, коли я не знаю ваших плянів на будуче!

ОСВІДЧИНИ.

Пан до служниці: Василино! я хотів би мати ті всі гроші, які ти вкрала в мене за довгі роки!

Служниця: Чи пан хотять мене образити чи може так освідчаються мені?

ЩЕДРИЙ ШОТЛЯНДЕЦЬ.

Шотляндець купався в морі і почав тонути. Бідак, що йшов берегом вирятував його. Скупий шкот почіхався у голову і каже:

— Я повинен би вам дати якусь нагороду, але не маю дрібних, тільки цілого шилінґа. Гадаю, що пів шилінґа булоб досить!

— То скакайте ще раз до моря, щоб був цілий шилінґ!

В Долині староство припиняє діяльність читалень „Просвіти".

Повітове староство в Долині рішенням з 20. червня ц. р. Ч. БН 4 (Р 55/55) Дз. І. Гр. І. припинило діяльність читальні „Просвіти" в Ріпнім. Як причину подало постанови зі ст. 16. закону про товариства, кажучи, що „stwierdzone zostało, iż działalność stowarzyszenia zaczęła wykraczać poza ramy statutowe i skierowana została na tory polityczno-wywrotowe, co zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu".

Одночасно поліцаї місцевої стацині поліції перевели контролю читальняної бібліотеки та інвентаря і забрали всі книги, печатку й готівку, що була в касі і домівку опечатали.

Слід зазначити, що читальня „Просвіти" в Ріпнім була одною з найрухливіших і найдіяльніших читалень Рожнітівщини і тому припинення в діяльности такої рухливої читальні відчуло громадянство Рожнітівщини дуже болюче тимбільше, що згадана читальня працювала завсіди в рамах статута і ніколи його не переступала. На потвердження свого рішення староство не подало і не може подати ніяких конкретних фактів.

Крім того згадане староство припинило діяльність читальні „Просвіти" й т-ва „Сокіл" у Струтині Нижнім і домівку опечатало.

—o—

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що порівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30

Дістати можна у Видавництві „Діло" Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях

В дозвіл на будову Гімназії і ліцею Р. Ш. в Чорткові.

Кружок „Рідної Школи" в Чорткові від літ старався про будову власного новочасного будинку на приміщення удержуваної ним гімназії і ліцею. Пляни будови тернопільське воєвідство держало у себе кілька літ і їх не полагодило, хоч будівельний виділ тернопільського воєвідського уряду не підніс ніякого заміту проти предложених йому плянів будови і сам прихильно ставився до справи. Перепоною була відома політика тернопільського воєвідства.

Справа зі затвердженням плянів будови стала безнадійною. Остаточно комітет будови рішив внести нові пляни на будову чиншового дому, які магістрат у Чорткові затвердив. Восени м. р. виставлено велику двоповерхову будівлю і покрито її бляхою. Пляни чиншового дому не надавались очевидно на приміщення школи. Тому комітет чи пак виділ Кружка „Р. Ш." вніс додаткові пляни на зміну у внутрішньому розкладі, подаючи, що в нововибудуваному будинку має бути приміщена бурса. Магістрат відослав нові пляни до воєвідського уряду і воєвода Маліцький відмовився затвердити пляни. Не помогли нічого інтервенції у воєвідському уряді сенатора д-ра Горбачевського — послів д-ра Барана й Болюха та місцевих діячів д-ра Електоровича і д-ра Росляка. І знову будівельний виділ у воєвідському уряді не підносив ніяких технічних замітів, а Львівська Шкільна Кураторія прислала на письмі свою опінію, що в будівлі Р. Ш. в Чорткові на парцелі недалеко вязниці можна примістити школу. Воєвода Маліцький полагодив відмовно одно подання на бурсу, подаючи як одиноку причину відмови, що бурса буде недалеко вязниці. З тої самої причини полагодив відмовно і друге подання на школу. Магістрат у Чорткові здержав після того усяку дальшу будову і наложив грошеві кари на д-ра Росляка.

Проти відмовних рішень внесено відклик до міністерства внутрішніх справ. У цій справі була 27. червня ц. р. депутація у складі: сен. д-р Горбачевський, пос. д-р Баран і д-р Росляк у премієра ген. Складковського і він, познайомившися з цілою справою, заявив, що не бачить причин, чому у новій будівлі не можна примістити школи, зате заявився проти того, щоб там приміщено бурсу, саме в огляду на близькість вязниці.

Другого дня, 28. червня ц. р., були сен. д-р Горбачевський, пос. д-р Баран і д-р Росляк у директора політичного департаменту Жиборського і він, знаючи вже становище свого шефа премієра Складковського, заявив, що до справи поставиться позитивно. Відклик міністерство взяло під увагу і тепер вже буде можна докінчити будову шкільного будинку, у якому від вересня ц. р. знайдуть новочасне приміщення гімназія та ліцей Р. Ш. в Чорткові.

—o—

Шість тижнів сонця й радости.

Після закінчення шкільної науки кожне більше місто немов засипляє. Ще день-два гомонять шкільні будинки гамором молоді, ще день-два заливаються вулиці каскадами сміху шкільної дітвори, розрадуваної відпочинком, успіхом в науці, ріжними батьківськими нагородами і... надією на виїзд кудись далеко від сірих, розпалених мурів міста, кудись, де багато простору, сонця, повітря, волі... По кількох днях пустіють вулиці й площі міста.

Пустіють? Ні, бо лиш якась частина шкільної молоді виїздить у гори, на села... По вузьких вуличках передмість тиняються мужденні, кволі дитячі постаті з блідими, наче відлитими з воску личками. Вони тиняються з вулиці на вулицю та уладжують справжні перегони зі сонцем. Зазирне воно зизом у якусь закутину вулиці — там, наче з під землі виростає юрба дітвори. Перекине сонце свій скупий усміх у другу закутину, чи таки втече на іншу вулицю, вони за ним. І так від досвітку до вечора.

Цеж діти найбідніших, діти, що може й не мають батьків — діти великого міста-середовища, в якому затирається національна окремішність. Вулиця переробляє ніжні дитячі душі на свій лад, вливає в серце їдь, витискає гавро, якого згодом або зовсім не можна стерти, або з великими й важкими зусиллями. Українські діти залишені на вулиці, пропадають, розпливаються в ріжношерстній юрбі інших дітей вулиці. В зимі зберігає їх перед погубними впливами вулиці школа, може трохи батьки — та літом, коли дитині українських нуждарів вулиця стає домом — є найбільшою небезпекою у вихованні.

З тою небезпекою бореться від багатьох літ Т-во „Українська Захоронка" й Комітет Українських Півосель, зорганізований при при цьому товаристві. Боротьба дуже важка і невдячна. Важка, бо кожний крок і почин розбивається на недостачі грошевих фондів, невдячна, бо вона не має найчастіше ніякого признання серед власного громадянства. Проте Т-во Українська Захоронка й Комітет Півосель під проводом невтомної робітниці й голови п-і С. Ракової не вгаває у праці ні на мент. Не відступає із загроженого становища ні на крок.

І цього року відбудуться у Львові півоселі для українських дітей, для тих найбідніших і для тих, що не мають ніякої змоги виїхати кудинебудь на ферії. Півоселі будуть на Жовківськім передмісті, Знесінні, Личакові, Пасіках (вище), на Городецькім, Клепарові, Богданівці, Сигнівці, Баторівці (вперше ц. р.) і Левандівці. В десятьох точках міста матимуть наші найменші й найбідніші не лиш совісну і дбайливу опіку, але здоровий та обильний харч, сонце, повітря — цілих шість тижнів, від 4. ц. м. — до 22. серпня. Матимуть вони шість тижнів усе те, чого не мають цілий рік і цих шість тижнів мусять їм теж вистачити знову на цілий рік.

На півоселях знайде приміщення 856 українських дітей, з того 400 дошкільних „найменших" і 456 шкільних дітей.

Чи цій дітворі справді треба дрібку сонця, повітря, відживи й радости, про це може найкраще засвідчити виклід лікарських оглядин на одному лиш передмісті жовківському, на якому д-р Берест знайшов всього 40% сяк-так розвинених дітей. Сяк-так розвинених! Всі інші загрожені або туберкульозою, або рахітизмом або... чимало ріжних недуг, що змалку нищать ніжний організм майбутніх громадян?

Тому не сміє бути у Львові ніодного українця, який не зрозумів би великого значіння дитячих півосель. Ніхто не сміє відмовити хочби найменшої лепти для нашої дітвори спрагненої сонця й радости.

Комітет Українських Півосель у Львові уладжує в неділю 3. ц. м. за дозволом городського староства вуличну збірку, з якої дохід призначений на удержання 10 львівських півосель.

Не жалуймо жертв для тих, на яких жде вулиця, щоб їх розлютити у своїй отрутній атмосфері.

З життя наших установ.

РІК ПРАЦІ Т-ВА НАУКОВИХ ВИКЛАДІВ ІМ. П МОГИЛИ В Р. 1937-38.

Надпрограмово, з уваги на проголошений Єпископатом ювилей хрищення України, Товариство оголосило виклад проф. д-ра Чубатого: „950 літ християнства на Україні". Актуальна тема й імя відомого ученого зібрали не надто численну, зате добірну авдиторію. Прелеґент подав мало в нас відомі історичні події, що склонили князя Володимира Великого і приспішити хрещення і прийняти хрест із Византії.

Серію складених і заповіджених на 1937-38 рік викладів розпочав теж принагідний, але науково оброблений реферат М. Дужого про Пастернакову нахідку в Крилосі і про добу наймогутнішого галицького володаря Ярослава Осмомисла.

Сімсотпятдесятліття „Слова о полку Ігоревім" звеличало матірне Т-во разом із львівською філією та львівським кружком студенток урочистою академією. Виклад про традицію „Слова" виголосив д-р Д. Лукіянович, про поетичну дактуру поеми Богдан Кравців, уривки з поеми рецитувала Леся Кривіцька.

Велике зацікавлення викликав, широкий круг фахівців і ляїків, старших громадян і молоді зібрав мовознавчий виклад, проф. д-ра Сімовича п. н. „Нові тенденції в українській літературній мові". Тричі виїздив із цим викладом д-р Сімович, запрошуваний до провінціональних міст.

Глибоко продумані і життєздатні тези вияснив проф. д-р Старосольський у викладі „Етика і право", що теж зібрав поважних юристів і всіх, хто цікавиться суспільним питанням.

Поезією в астрономії можна назвати виклад предеґента з Божої ласки д-ра Зарицького „Генеза назв сузірів".

У Шевченкові роковини говорив проф. Тисовський про ремінісценції „Слова о полку Ігореві" в поемі „Гамалія"; мистецькі рецитації Гургулівни були окрасою Шевченкового вечора.

Пятдесятьліття Федьковичевої смерти помянуло Т-во ім. Могили викладом д-ра Д. Лукіяновича про співця гуцульських гір (у Рогатині).

З ділянки „українка" треба відмітити основно оброблений, зразково виголошений і показами демонстрований виклад інж. Пастернака п. н. „Мінеральоґічні багатства України". Окреме місце належиться трьом викладам першорядного популяризатора української історії дир. О. Терлецького п. н. „Україна й Европа". Прелеґент провів паралелю культурного розвитку україни й Европи від XI. стол. до нових часів.

У звязку з цим історичним оглядом виголосив д-р Д. Лукіянович і на провінції повторений виклад „Про вагу й потребу традицій".

Не зважаючи на зріжничкування популяризації наук циклями спеціяльних і професійних викладів, не зважаючи на модну автаркію і помітне відокремлення викладової праці в поодиноких наших установах — універсальна викладова праця Т-ва ім. П. Могили далеко не зайва. Тим більше, що через свої філії і звязок із філіями „Учительської Громади" праця цього Т-ва поширилась і поза Львів. Тому заслуговує вона на увагу й підмогу.

С. Ч.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі

ПОХОРОНИ ҐЕН. МИРОНА ТАРНАВСЬКОГО.

ЛЬВІВ ПІД ЗНАКОМ ПОХОРОНУ.

Цілий український Львів уже третій день під вражінням смерти та похорону ґен. Тарнавського. На всіх українських установах повівають жалібні прапори. На мурах великі клепсидри. Між тими, які ми вчора згадали, також від родини: дружини, дітей та внуків, від Інвалідів УГА та від підстаршин і рядовиків УГА. На вулицях видно багато молодих селян — це члени делеґацій, що приїхали на похорон з краю.

ПАНАХИДА.

В пятницю пополудні перенесли труну з тлінними останками ґен. Тарнавського з бічної нави на середину храму св. Юра, де поставили її на високому катафальку. Довкола чорна драперія, над труною синя.

В 6-тій годині вечором о. прал. Куницький відправив панахиду у виповненому вщерть храмі. Б. старшини УГА тримали шпалір від входу церкви до труни. На перших місцях — родина Ґенерала: дружина, доньки, син і внучки.

В часі тієї панахиди віддали Ґенералові честь полковники, підполковники та отамани українських армій.

ЖАЛІБНІ СХОДИНИ В „МОЛОДІЙ ГРОМАДІ".

В пятницю, в 7-ій годині вечором відбулися з приводу смерти ґен. Тарнавського жалібні сходини членів т-ва „Молода Громада". Сходини відкрив короткою промовою дир. Юліян Шепарович, після чого присутні вшанували память Вождя однохвилинною мовчанкою. Наприкінці сходин голова Ділового Комітету, інж. Андрій Мельник подав плян участи „Молодої Громади" в похороні.

В СУБОТУ РАНО...

В суботу, від самого досвітку, дефілювали перед домовиною колишні старшини та стрільці УГА. Крім них проходило ще багато народу, що хотів віддати поклін Начальному Вождові Української Галицької Армії.

АРХИЄРЕЙСЬКА ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА.

Від год. 8.30 до 10.30 в церкві св. Юра відправили Архиерейську Заупокійну Службу Божу: Преосв. Кир Іван Бучко, Преосв. Кир Никита Будка й о. Мітрат Базюк в асисті членів Капітули. Співав мішаний хор під орудою І. Охримовича. Шпалір від церковної брами аж до великого вівтаря творили українські комбатанти, члени УГА й Армії УНР, причому почесну варту при катафальку виконувало по пять колишніх військових з обох боків. Почесна варта змінялася що 15 хвилин. Перед головним вівтарем на приготованих кріслах заняла місце родина Покійного, колишні члени уряду ЗУНР і представники установ. Сам катафальок стояв посередині церкви св. Юра на тлі жалібної драперії, на якій пишався тризуб. Високопоставлена домовина, накрита червоною китайкою, в головах домовини військова шапка Покійного.

Вгорі над домовиною серед квітів уставлено портрет Ґенерала в домовині, який робив сильне вражіння. Серед повені вінків і квітів — на першому пляні великий вінок від дружини, дітей і внуків.

На богослуженні була маса народу. Не зважаючи на те, як також на руштування з приводу ремонту церкви — в церкві панував зразковий порядок.

ЗЕМЛЯ З РІДНОГО СЕЛА.

Делеґати установ з Радехівщини привезли на похорон Ґенерала посвячену землю з села Барилова, в якому Ґен. Тарнавський народився. Цю землю дадуть до гробу.

КОНДОЛЄНЦІЙНІ ПИСЬМА І ТЕЛЄҐРАМИ.

До Ділового Комітету наспіло багато кондоленційних письм та телеґрам. Між іншими прийшли кондоленції від: Українського Центрального Комітету у Варшаві, Управи Українського Товариства Допомоги Інвалідам з Великої України, від Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, Т-ва Українських Кооператорів у Львові, від Яворівщини, від Радехівщини, від молоді Борщівщини, від Рідної Школи, з Балинців коло Коломиї, від б. Старшин УГА зі Станиславова.

ЛЕТЮЧКА ПОРЯДКОВОЇ СЕКЦІЇ.

Порядкова Секція Похоронів видала спеціяльну летючку, в якій подала порядок похорону, місця, де мали збиратися учасники похоронного походу та вказівки, як треба пірчас похорону поводитися.

В ЦЕРКВІ І НА ПОДВІРІ СВ. ЮРА.

Хоч похорон був назначений на 4-ту годину, то вже на довго перед тим на площі св. Юра почали збиратися маси народу. Згідно з заповідженим порядком всі, що мали взяти орґанізовану участь в похороні уставлялися на призначених вісцях.

Вівтар, що знаходиться на подвірю церкви св. Юра, прикрашено великим жовтоблакитним прапором з відзнакою УГА та двома чорними прапорами, перепоясаними ґенеральськими відзнаками. перед вівтаром уставлено високий катафальок.

Коли в церкві почалася відправа похорону на подвірі перед катафальком уставилися колишні старшини УГА, Молода Громада та комбатанти поділені на 3 ґрупи відповідно до колишніх трьох корпусів. Перед комбатантами станули делеґати з ріжних сторін з землею в урнах.

ЗЕМЛЯ З КРАЮ.

Привезли землю з родинної місцевости, Барилова: з могил батьків та приходства, з Золочева: з мешкання Ґенерала, з Підлисся, з Яворова, з Лисоні, з Маківки, Чорткова, Копичинців, Дори та з Надвірнянщини.

ДУХОВЕНСТВО.

Після відправи похоронного обряду в церкві вийшло духовенство з Преосвященними Іваном Бучком та Никитою Будкою і Мітратами о. д-ром Сліпим і о. Базюком у проводі. Крім львівського духовенства було багато священників з поза Львова, також з інших епархій. Духовенство — понад сто осіб — стануло ліворуч катафальку.

Фотель з Ексц. Митрополитом, що взяв участь у похороні, уставили на підвищенні ліворуч вівтаря, перед яким заняло місце вище духовенство.

ЗАГРАЛИ ТРЕМБІТИ...

В часі виносу домовини з храму заграли трембіти на церковному бальконі. Домовину вкриту жовтоблакитним прапором та червоною китайкою, уставили на катафальку, по обох боках якого загорілися смолоскипи й уставилася прибічна сторожа.

ПРОПОВІДЬ О. ПРАЛ. КУНИЦЬКОГО.

З трибуни, уставленої на терасі церкви св. Юра виголосив проповідь о. пралат **Куницький**. „У світі жив, але світ не для нього був — казав проповідник. — Всім були для нього люди, його люди, а особливо його хлопці, тому ті його хлопці його любили, бо він, як вони голодував, як вони мерз і як вони терпів. І як вони з любови вдався в боротьбу".

ОСТАННІЙ РАПОРТ...

З черги промовив голова „Молодої Громади" інж. А. Палій, який закінчив свою промову рапортом:

„Пане Ґенерале! Голошу слухняно, що до звіту зголосилося кільканацять тисяч Твоїх старшин і вояків. Вибач, що не в одностроях, але Ти не дав такого наказу. Вибач, що не справляємо Тобі гетьманського похорону, з гарматніми стрілами та жалібним верблем. Нині гуде жалібний вербель наших сердець і заплакали по Тобі тужні трембіти нашої верховини".

ДЕФІЛЯДА.

Після закінчення похоронної відправи перенесли домовину на площу перед брамою св. Юра, де був уставлений другий високий катафальок. З нього приняв Начальний Вождь останню дефіляду, на чолі якої перейшов д-р Володимир Старосольський, що ніс на подушечці відзнаку УГА в товаристві одютантів П. Палієва та Купчинського. За ними дефілювали: Молода Ґромада, Делеґації з урнами, Парляментарна Репрезентація, Делеґації з краю, Комбатанти з колишніх 3-ох Корпусів УГА, Інваліди та інші.

ПОХОРОННИЙ ПОХІД.

Після Євангелії, яку на площі св. Юра відчитав о. прал. Куницький, рушив похоронний похід, який впорядчики вже заздалегідь уставили.

Починав похід хрест вкритий серпанком, за ним комендант походу отаман Ст. Шухевич з адютантом П. Постолюком та сурмач. За ними відділ комбатантів, прекрасний хоровід делеґацій зі 160 вінками, хор, під орудою І. Охримовича, орхестра „Зорі", уладні ряди комбатантів — Корпуси перший, другий і третий, духовенство з єпископами Кир Іваном та Кир Никитою у проводі, адютанти з відзнакою, делеґації з землею, трембітарі з Березова, караван з домовиною з почесною сторожею по боках, рідня делеґація колишнього Українського Уряду, делеґація Української Галицької Армії, делеґація Армії УНР, Рада „Молодої Громади" та інші делеґації. В похоронному поході взяли участь орхестри Читалень „Просвіти" з Підбірців та Ременова.

НА ЦВИНТАРІ.

В моменті, коли це пишемо — година 6.45 — чоло походу дійшло до брами Янівського цвинтаря. Згадаємо, що з площі св. Юра похід вийшов в год. 5.10.

На цвинтарі після похоронних відправ промовить колишній голова уряду ЗУНР президент д-р Кость Левицький, загуде останній вербель і делеґати кинуть грудки землі до могили.

Подробиці похорону та опис його закінчення на цвинтарі, сьогодні через спізнену пору не могли увійти до числа, подамо в понеділок.

Юліян Опільський

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „Д І Л А"

ІДОЛИ ПАДУТЬ

Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Том перший.

170 стор. ЦІНА зол. 2·—

Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.

Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у царгородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ У КРАКОВІ.

У Кракові є такі високі школи:

1) Ягайлонський університет, що має 5 виділів: а) теольоґічний, б) медичний, в) права й адміністрації, г) фільософічний та ґ) рільничий. При правничому виділі існує школа політичних наук (2 роки), при медичнім виділі студія фізичного виховання, при рільничому курси: горо дничий (2 роки) і кооперативний (1 рік). Оплати на всіх виділах університету такі: вписове 30 зол., маніпуляційна такса 10 зол., річна оплата 200 зол. (можливі знижки).

2) **Гірнича Академія** (одинока в Польщі) ділиться на 2 виділи: гірничий і (гутничий) металюрґічний. Оплати: 30 зол. вписове, 10 зол. маніп. такса, річна оплата 230 зол.

3) **Торговельна Академія** (3 роки). Річна оплата 365 зол. (в міс. сплатах).

4) **Академія Мистецтв** має 2 виділи: малярство й різьба. Оплати: 10 зол. маніп. такса, 30 зол. вписове, 160 зол. річна оплата.

Крім того вищими школами у Кракові є ще:

1) **Державна Педаґоґія** (2 роки). Оплата 50 зол. за цілий рік.

2) **Адміністраційно-Торговельний Курс** (1 рік). Оплати: 15 зол. вписове, річна оплата 350 зол. (платиться в місячних оплатах по 35 зол.).

Далі є такі фахові школи:

1) **Готелярська Школа** (вимагають 6 гімн. кляс — триває 2 роки). Річна оплата 400 зол. (платна в 6 міс. оплатах), вписове 15 зол. і 30 зол. наукові помочі.

2) **Університетська Школа Пістунок і Ґіґієністок** (6 кляс гімн., треває 2 і пів року). Оплати: вписове 50 зол., кавція 20 зол., повне удержання й плата за науку 120 зол. місячно.

3) **Державна Промислова Школа** (вим. гімназія нового типу). Треває 3 роки. Ділиться на: а) фахові ліцеї (будівельний, телекомунікаційний, механічний, хемічний та водно-меліораційний), б) школу орнаментального мистецтва та артистичного промислу. Оплати: вписове 25 зол., піврічна такса 85 зол. У Кракові можна скромно прожити за 50—60 зол. місячно. За подрібними інформаціями належить звертатися до управи Української Студентської Громади (Kraków, ul. Asnyka 3. m. 2.); долучити марку на відповідь та свою точну адресу. — За Управу: Федак Вол. — гол., Гарасовський Андрій — секр.

Зі сойму.

Адміністраційно-самоуправна комісія відкинула внесок пос. д-ра Ст. Барана на введення безпосередніх виборів до волосних повітових рад.

В пятницю 1. ц. м. відбулося дальше чергове засідання соймової адміністраційної комісії під проводом пос. д-ра Духа, присвячене виключно урядовому проєктові виборчої ординації до громадських, волосних і повітових рад. На попередньому засіданні комісії після реферату пос. д-ра Кшечуновича і по переведенні генеральної дискусії комісія ухвалила виборчу ординацію до громадських сільських і маломістечкових рад з деякими змінами, за пропонованими референтом або поодинокими послами. Вибори до громадських рад будуть загальні, безпосередні і тайні, при поділі більших громад на виборчі округи, при чому комісія відкинула проєктовані урядом мандатові округи, приймаючи дво- і більше мандатові округи, які означує староста. Комісія змінила теж на ліпше виборчу техніку, продовжуючи виборчі речинці і забезпечуючи відповідно чистоту виборів. Активне виборче право признано всім громадянам без ріжниці пола, що скінчили 24 роки життя; пасивне тим, що скінчили 27 літ, при чому в засаді є вимога найменше однорічного замешкання в громаді. Виборчі протести вирішує не сам староста, як проєктовано, але староста на основі ухвали повітового виділу з рішальним голосом, так, що фактично виборчі протести вирішуватиме повітовий виділ.

На засіданні комісії в дні 1. ц. м. референт пос. д-р Кшечунович не зявився, тому реферат обняв сам председник пос. д-р Дух. На денному порядку були постанови проєкту про вибори до волосних і повітових рад. Як перший зголосився до слова **пос. д-р Баран,** проєктуючи зміну ст. 51, а саме заведення загальних, безпосередніх, тайних і пропорціональних виборів до волосних рад, замість проєктованих урядом посередніх — як вже зрештою є досі. Відповідно до цього малаб бути змінена і ціла виборча техніка. Анальогічний з внеском посла д-ра Барана внесок поставив пос. д-р Зомерштайн. Уряд заявився проти внеску посла д-ра Барана, а за повним удержанням і на будуче посередности при виборах до волосних рад, де виборцями можуть бути тільки громадські радні, солтиси й підсолтиси. В голосуванні за внеском посла д-ра Барана заявилося пятьох послів на 23 присутніх і він очевидно перепав. Пос. д-р Баран зголосив його як внесок меншости на пленум сойму.

Щодо технічно-виборчих прав поставив кілька внесків **пос. д-р Троян** і вони перепали, хоч це не були ніякі засадничі справи. З важніших поправок, принятих комісією, є поправка пос. Мірського, якою комісія відкинула проєктовані одно- і двомандатові виборчі округи, приймаючи, що виборча округа може обіймати найменше три мандати при голосуванні на листи. Спосіб обчислення голосів буде подібний, як при виборах до міських рад. Виборчі протести вирішуються у такий самий спосіб, як при виборах до громадських рад.

З черги приступлено до подрібної дискусії над виборчою ординацією до повітових рад. І тут при ст. 79 **пос. д-р Баран** поставив внесок на введення загального, рівного, безпосереднього і пропорціонального права голосування при виборах повітових радних, замісць проєктованої урядом посередности через вибір повітових радних волосними радними, війтами, підвійтами, як є у теперішньому виборчому регуляміні. І тут проти внеску посла д-ра Барана заявився уряд устами присутнього на комісії віцеміністра Корсака. При голосуванні внесок посла д-ра Барана перепав такою самою скількістю голосів, як йогож внесок при волостях. Пос. д-р Баран зголосив свій внесок як внесок меншости на пленум сойму. Перепали теж дрібні технічно-виборчі внески пос. д-ра Трояна, зате принято деякі внески польських послів, на основі яких виборча техніка при виборах повітових радних буде подібна, як при виборах волосних радних. Вкінці пригадуємо, про що вже „Діло" писало давніше, що право пасивного вибору мають усі, що скінчили 30 літ життя і від року мешкають на території волости чи повіту.

Цілу виборчу ординацію принято у третьому читанні і вона прийде на найближче засідання сойму, яке вже назначено на середу 6. ц. м. Прийдуть теж тоді і виборчі ординації до шістьох найбільших міст та до решти міст, як теж статут Варшави, ухвалені вже на комісії.

Тогож дня 1. ц. м. відбулося засідання соймової комісії закордонних справ. На порядку дня був проєкт ратифікації договору, заключеного у Варшаві 20. червня ц. р. між Польщею й Апостольською Столицею дотично церков і грунтів, що належали давніше до уніятської церкви. Є це властиво легалізація відомого нам стану зі захопленням православних церков і грунтів римо-католиками і переміною їх на костели. На основі закону про уявлення в гіпотечних книгах власности поуніятських грунтів з дня 28. квітня 1938 р. В. З. Р. П. ч. 36, поз. 303 і згаданого договору позбавлять вже законно і без ніякого відшкодування православних їх церковного добра, що перейде на основі закону на римо-катол. костел або на державу, чи польських кольоністів. Проти проєкту договору говорив у часі дискусії **пос. Василь Мудрий,** виказуючи, що ані польська держава, ані римо-катол. костел не можуть бути наслідниками майна колишньої уніятської церкви, бо ним може бути тільки греко-катол. церква, істнуюча і признана в Польщі, що є безпосереднім продовженням католицької унії в Польщі. Вкінці пос. Мудрий заявив, що Українська Парляментарна Репрезентація на пленумі сойму буде голосувати проти згаданого договору.

В осіб, хворих нервово або психічно делікатна природна гірка вода **Францішка Йосифа** дає багате випорожнення, побуджує переміну матерії, добре травлення і привертає апетит. Спитайте Вашого лікаря.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів Хоругщини 5., поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Найцікавіший і найбагатший змістом** український релігійний часопис **„Лицарство Пресвятої Богородиці".** Львів, вул. П. Скарги 5. Ч. розр. переказу 233. Річна передплата 1.20 зол. Поодиноке число 10 сот. —4

— **Д-р Е. Т. Бурачинський вернувся.** Львів, вул. Л. Сапіги 43. тел. 279—70. 1451

— **Виїзд Митрополита Шептицького на вакації.** Високопреосвященний Митрополит Кир Андрей, виїзджає зі Львова на довший час на вакації і тому вже не приймає нікого на авдієнції.

— **Виїзд проф. Д. Дорошенка до Канади.** На прохання Союзу Українців Самостійників Канади приїхав до Едмонтону проф. Д. Дорошенко, де від 4. м. м. викладає українську літературу в інституті ім. М. Грушевського.

— **Українець професором університету в Канаді.** Новоутворену катедру екольогії в університеті в Саскатуні обняв Т. Павличенко, який здобув собі широку славу самостійними дослідами на полі екольогії.

— **Ступень магістра фільольогії** у львівському університеті дістали у весняній сесії 1938 на основі праць та іспитів: 1) Михайло Дуліба (Галицькі байкарі), 2) Роман Завадович (св. Параскевія в літературі і фольклорі), 3) Семен Михайлишин (Слово про Ігорів похід і народня творчість, 4) Марія Парипа (Говір села Липовиці, пов. Долина).

— **Українка.** Софійський щоденник „Зора" (ч. 2695 з 18. ц. м.) п. н. „В совітській Україні кипить" подав довшу статейку про великі непорядки в УССР. Пригадує, що в останніх трьох тижнях згинуло там 18 секретарів ком. орг., 6 комісарів ГПУ і 22 кореспондентів московських газет. Жертв адміністраційного терору ГПУ начислюють сотки, в самому Києві заарештовано 753 осіб. На звільнені урядові місця призначають виключно москалів. — Енріко Інсабато видав книжку „Л' Україна, пополяціоне ед економія" (Рома Л.Економія Італіяна, 1938), в якій подає статистичні дані про українські землі, населення, простір, багатства, тощо.

— **Тропікальна спека.** Від кількох днів панує у Львові і взагалі в Галичині тропікальна спека. В тіні тепломір вказує 35° Цельзія, на сонці до 40 ступнів. Тому львівські купальні переповнені публикою і вулиці опустіли. Крамниці світять пусткою. Автобуси і поїзди, що відходять зі Львова, переповнені.

— **На численні запити** П. Т. Світлиців повідомляємо, що кому бракує фотографічний матеріял ,тому висилаємо на літнище приспішеною почтою негайно по одержанні замовлення. Фотокрамниця Екомп, Львів, Сикстуська 29.

— **Жертви Дністра.** У заліщицькому повіті втонуло 4-ох хлопців: у Колодрібці 14-літній Степан Динський, у Жиравці двох синів Івана Юхи (один 9-літній, другий 10 літній) та 9-літній Гарасимович.

— **Жертви Сяну і Дністра.** Підчас купелі в Сяні у Перемищині втонув 19-літній Василь Наконечний, помічник у цукорні, на очах кількасот осіб. Тіла Наконечного не виловили. Наконечний купався в дуже глибокому місці Сяну. — 4 км. від Заліщик у Жиравці купалося двох синів польського кольоніста Яна Юхи, який приїхав з Ряшівщини у квітні ц. р., у віці 9 і 10 років та 9-літній син сусіда Гарасимовича. Усі три перейшли за Добрівлянами на острівчик на Дністрі. Вертаючись на беріг вхопила їх сильна струя Дністра і всі три хлопці потонули, хоч рятували один другого і робітники, які надійшли берегом, прийшли їм з допомогою. Щойно по годині вдалося витягнути тіла хлопців.

— **Збіжева біржа.** Стихійні нещастя: буревій з градом і зливними дощами, що навіщують раз-у-раз Галичину, Волинь, Полісся, Холмщину та Піляшша, заподіяли дуже великі шкоди хліборобам. Крім того в деяких повітах Галичини, зокрема в Бучаччині, кинулася на збіжжя ржа, зокрема на пшеницю, ячмінь та овес. Ці стихійні нещастя вплинуть рішуче на змешшення урожаю, що заповідався дуже добре.

— **Велика пожежа в Косові.** Опівночі з пятниці на суботу вибухла пожежа в центрі міста при вул Пілсудського і знищила пять домів з усім уладженням. У рятунковій акції брали участь пожежні сторожі з Косова і Кут. Пожежа знищила найгарніші доми міста та склад меблів. Кільканацять родин залишилося без даху над головою. Шкоди дуже великі. Дільниця, де живуть літники, зовсім не потерпіла. Поліція шукає за причинами пожежі.

— **Пожежі в Перемищині і Рудеччині.** В останніх днях було кілька пожеж по селах перемиського повіту. І так у Библі згоріли будинки Михайла Петровича. Шкода сягає понад 1.000 зол. У Дубецьку — згоріли будинки В Кустри. Шкода сягає понад 5.000 зол. У Шептацях пов. Рудки згоріли будинки Михайла Макара і трьох сусідів з живим та мертвим інвентарем. Причина пожежі невідома.

— **Буревій зі зливним дощем** та громами перейшов над стрийським, рогатинським і коломийським повітом. У Коростові к. Сколього згорів від грому громадський млин. У Ціневій пов. Коломия грім убив пару коней та оглушив візника. Такий самий випадок трапився в Данильчу пов. Рогатин.

— **Здавав іспит „в заступстві".** Станиславівська поліція заарештувала 24-літнього Теофіля Гловацького, який здавав іспит в гімназії за своїх товаришів, уживаючи фальшивих легітимацій.

— **Перед новим політичним процесом.** Перед окружним судом у Бережанах відбудеться в липні процес проти Стельмаха та Кушніра із Зарваниці пов. Підгайці, яких прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 § 1.

— **Трагічна смерть м-ра Т. Целевича.** Минулої пятниці кинувся під поїзд на шляху Львів-Підзамче-Личаків м-р Теодор Ілля Целевич з Камінки Струмилової, який приїхав до своєї рідні до Кривчич. Причиною самогубства був нервовий розстрій. При небіжчику найшли його документи тотожности, його легітимацію як адвокатського апліканта та щадничі книжечки.

— **Злодії в суді.** До суду у Сколім вдерлися злодії та вкрали 422 зол. готівкою і депозити вартости 700 зол.

— **Чотири процеси перед Найвищим Судом.** На днях до Найвищого Суду у Варшаві вплинули касаційні скарги у справах: адвоката Шуманського, д-ра Дробнера, доцента Цивіньского і Дори Фляйшерової, засудженої в афері Парилевичевої. Ці справи розглядатиме суд щойно підчас осінньої сесії.

— **Ураган над Познанем** наробив чимало шкоди: повиривав дерева, телефонічні стовпи, паркани і плоти, скинув кілька дахів, поперериває електричні проводи (що спинило трамваєву комунікацію). Чимало потерпіла й околиця міста. — У Новолосеніци вітер пірвав стодолу і кинув її 40 метрів дальше.

КОСИ — СЕРПИ

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

безконкуренційні.

— **Страшний вибух бальоників.** У Версаю у Франції відбувається щороку в червні свято дітей, в якому беруть участь тисячі дітей. Майже всі діти мали бальоники, з яких виходив газ. Нагло газ одного бальоника вибух наслідком необережности одного з курців. Від цього бальоника загоріли інші бальоники так, що загоріло їх тисячі. Від вибуху важко попарилося багато дітей і дорослих осіб. Кількох важко ранених відвезли до шпиталю.

— **Боротьба з китайськими піратами.** Товариства прибережного мореплавства в Шангаю вимагають від пасажирів, щоб перед входом на корабель показали посвідки про заплачення кавції і легітимувалися документами тотожности. Управи товариств сподіються, що таким способом унеможливлять перепачковування піратів на кораблі, де вони опісля помагають підчас нападу на кораблі піратським суднам. Крім того залога кожного корабля дістає зброю до боротьби на випадок нападу піратів на повному морі. Ці засоби обережности дають щораз кращі успіхи.

— **Шмелінг заповідає реванж.** Відомий німецький боксер Макс Шмелінг, що його перемігнедавно американський мурин Люїс, висловив бажання ще раз зустрінутися з цим боксером. Речинець стрічі ще не устійнений.

— **Дерево замість бензини.** З Москви виїхало 12 вантажних самоходів, яких мотори порушують не бензиною але деревом. Траса — довжини 10.650 км. веде з Москви до Ленінграду — Мінська — Києва і до Москви. Цю трасу самоходи мають переїхати за 60 днів. На цілій трасі уладжено відповідні склади з деревом, кожний самохід може забрати запас палива на 100 км. Метою цього рейду випробувати вантажні самоходи, що їх мотори порушують деревом, бо продукція бензини на потреби вантажних самоходів не вистачає. Слід зазначити, що хліборобство зуживає майже 2/3 загальної продукції бензини. Справу переходу з бензини на дерево пояснюють теж мілітарними оглядами, бо на випадок війни бензина необхідна для війська.

— **Опіка над батьками багатьох дітей.** Дирекція поліції у Граці остерігла всіх власників каменицьь, що притягне їх до строгої відповідальности, якщо відмовлятимуться від винайму помешкань батькам багатьох дітей. Це один зі засобів підтримки націонал-соціялістичного уряду природнього приросту німецького народу.

— **Катастрофа в копальні.** В Бірмінґгем у стейті Алябама обсунувся хідник у копальні вугілля у глибині 1.000 метрів. Сімох вуглекопів згинуло, багато ранених.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому (143) числі „Діла“вкралася прикра помилка з підписом автора статті п. н. „Перелюднення і промисл наших земель“ (Економічна Сторінка). Зам. Іван Костів має бути: **інж. Петро Костів.**

— **Мило** — урядово проаналізоване, пристосоване до кожної цери, навіть до найвражливішої. Мило видатне до останку, з густою піною і милим запахом, то лише мило Візія, аптикаря в Перемишлі 2—7

—o—

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК“: „ТАЄМНИЙ ПРОТИВНИК“.

Пізнаєте ріжні особи з нюйорського світа багатіїв аж од Їх улюблених псів включно. Одні кудись вибираються в подорож, другі розмовляють про якісь інтереси, інші про кохання. Мусите добре стежити за кожною особою зокрема, бо ось в одній хвилині всі ті читки, що вилуть їх знайомістю та інтересами поплутаються і ви будете в такому самому клопоті, як поліційні урядовці, що скотять розяснити смерть одного з них і потім другого. Вся ця історія має всі прикмети добре криміяльної історії з Конана Дойля чи Едґара Волласа. Вона така заплутана, що тільки завдяки талянові приватного детектива, якого цим разом грає відомий сальоновець Віліям Повел, ми врешті розяснюємо собі відношення поодиноких осіб до сенсаційного вбивства.

Зі судової салі.

ЗА САМЕ ОБГОВОРЕННЯ ЗМІНИ ОБРЯДУ — КАРА НА СВЯЩЕННИКА.

Староство в Копичинцях покарало о. Михайла **Коржинського**, завідателя парохії у Васильківцях, за проступок зі ст. 18 (нехіть супроти Польщі) права про проступки. Цього проступку — на думку староства — о. М. Коржинський допустився тим, що публично осудив з проповідниці в церкві у Васильківцях дня 2. січня ц. р. зміну греко-кат. обряду на римокат. обряд його парохіянином М. Уліновським. Покараний відкликався до окружного суду в Чорткові, який по розправі засудив **о. М. Коржинського** за інший проступок, а саме зі ст. 31 **на кару 100 зол. гривни зі заміною на 5 днів арешту** і на заплату судових коштів. Суд станув на становищі, що о. М. Коржинський допустився проступку не зі ст. 18-ої, але 31-ої, яка каже: Хто публично допускається необичайного вибрику — підлягає карі арешту до двох тижнів або гривні до 500 зол. Цього проступку — каже суд у своїх мотивах — о. М. Коржинський допустився такими словами, що їх висловив з проповідниці в церкві: Микола Уліновський не належить вже відтепер до нашого обряду, до нашої церкви і тимсамим і до нашого народу. Сумно це, але це ознака, які важкі часи переживає тепер наш нарід. І як вітер віє і відлітає полова від зерна — так і від нас відлітає все те, що пусте...“ Куди пішов — можете легко додуматися. Тими словами — каже суд — покараний хотів понизити не лише М. Уліновського, але також суспільність рим-кат. костела, до якої він приступив. Від присуду окружного суду в Чорткові о. Коржинський зголосив касацію і щойно Найвищий Суд скаже, чи у словах о. Коржинського містяться знамена згаданого проступку зі ст. 31.

Пізнавши на Першій Українській Педагогічній Виставі напрямні сучасної педагогічної думки, зміркуєте самі, до яких шкіл посилати своїх дітей, якої їм треба науки, освіти й виховання.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ.

Забороняють уладити і вживати прапор „Просвіти“. Філія Т-ва „Просвіта“ в Копичинцях існує вже 40 років і з тієї причини виділ філії рішив відсвяткувати цього року ювілей повітовим святом, на якому задумував теж посвятити філіяльний прапор. Дня 23. квітня ц. р. виділ філії вніс до воєвідства у Тернополі прохання у справі дозволу на уладження і вживання прапору проекту проф. Буцманюка з Жовкви. На прапорі — згідно з проектом проф. Буцманюка — виднів би на одній боці образ Володимира Великого та 4 герби українських земель, а другого боку емблема „Просвіти“ (відчинена книжка), а по краях назви всіх читалень, що належать до копичинецької філії. Одначе воєвідство рішенням з дня 21. травня ц. р. ч. П. Б. 6/38 відкинуло прохання філії не подаючи причин, покликуючися на ст. 75 уст. 3. розпорядку президента про адміністраційну процедуру. Від цього рішення виділ філії вніс відклик до міністерства внутрішніх справ. Здається, що копичинецька філія буде святкувати свій ювілей без прапору.

Фестин „Рідної Школи“ відбувся дня 19 ц. м. у лісі гр. Баворовського за міським цвинтарем. До програми фестину ввійшли вправи шкільної дітвори, що почалися піснею „Боже Великий“, опісля слідували масові вправи учениць та учеників, вправи дівчат маками, танець дівчат. По вправах дітвори під звуки орхестри „Бонна“ дефілювали перед прапором і старшинною „Р. Ш.“. З програми відпали: стовп щастя, перегони, пошта, ворожка, колесо щастя, японська гра, цяпки зручности і несподіванки. Немилою несподіванкою для публики був звук сирени, що повідомляє про пожежу, якої не було. Публика перестрашена побігла на край ліса, але побачила, що її обманули і вернулась знову на фестин, але не вся. Публики як на Копичинці мало.

Ювілейні свята „Просвіти“ почалися по селах копичинецької філії у травні ц. р. і тепер відбуваються дальше. Дотепер відбулися свята в таких селах: Хоростків, Увисла, Карашинці, Верхівні, Перемилів, Оріховівці. В Перемилові відбулося районове свято для читалень хоростківського району. На липень ц. р. приготовляється повітове свято „Просвіти“ в Копичинцях.

„Дитячі садки“. Повітове староство в Копичинцях обмежило на 1938 р. число „дитячих садків“ у копичинецькому повіті до 8. На кількакратні інтервенції голови П. С. К. „Р. Ш.“ адв. Трояна староста Городецький заявив, що не може дати дозволу на більше садків, бо по інших селах будуть „громадські садки“ і діти зможуть до них ходити. „Дитячі садки“ відбудуться в таких селах: 1) Копичинці-Баворівщина, 2) Копичинці-Калинівщина, 3) Гусятин, 4) Васильківці, 5) Хоростків, 6) Чорновівці Великі, 7) Чорновівці Малі, 8) Коване.ьке.

КОЛОМИЯ.

Річний попис елєвів філії Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Коломиї відбувся 23. п. м. У попису взяло участь 29 елєвів, в тих п. Марія Витвицька як абсольвентка дістала вже дипльом. Програма була дещо більша, як звичайно, але завдяки меткому і справному проводові, та збереженій економії часу, приявні, що цим разом ущерть виповнили салю, з приємністю та насолодою слідкували за щораз кращими осягами адептів-у грі на скрипці, чи фортепіяні. Приявні у своїму захопленні і не здавали собі справи в того, що поміж ід малою перервою між І. і ІІ. частиною тревав майже чотири години. Слід згадати, що музичні твори відповідно підібрані для елєвів були відіграні з памяти. З 16 елєвів-скрипаків на найбільше признання заслугує відомий уже місцевому громадянству з попередніх попису Овчагін Еміль, який у відіграним Бетовена „Концерті“ Д-дур (І. ч.) виявив незвичайну техніку, що вже захопив слухачів і викликав загальний подив. Добре відіграла Онищук Ольга Вєнявського „Легенду“, а Сергій Вінярський: Роде „Концерт“ е-моль (ІІ. і ІІІ. ч.) На окрему згадку заслугує Фреліх Фр., яка зі зрозумінням і чуттям віддала Чайковського „Серенаду“, а дальше і Стрільбицький Франц, що у творі Берйота „Концерт“ VIII (І. ч.) виявив чималу техніку. З молодших елєвів-скрипаків вибиваються вправи пильній праці і безупинним справам: Дарія Кассіян, що звернула на себе увагу головно чистими флянжолетами в Зінгелевій „Фантазії“, опісля Богдан Фіґлюс, що бездоганно виконав Левицького „Романсу“, Марта Косса та інші. Слід підкреслити теж значний поступ у Басмгартена Карла та Райса Мечислова в порівнянні з минулорічним пописом. З 12 фортепіянових точок найкращою була Шопена „Балляда“, що її з повним зрозумінням віддала вищезгадана: Марія Витвицька. Зовсім удатно відіграла Коссак Люба Шопена „Дві Етюди“, а Ковалів Любомир Шопена „Ноктюрн“ Ес-дур. Чималу справу виявила Надія Недільська у виконанні Моцарта „Фантазії“ д-моль та Яремич Оксана у Ґріґа „Метелику“ й „До весни“, вкінці Фреліх Едіта, що бездоганно відіграла Гаде: „Елегію“ та Шуберта „Жарт“ Б-дур. Всі згадані елєви служили теж фортепіяновим акомпаніяментом своїм товаришам-скрипакам. З інших елєвів фортепіяну слід згадати ще: Михайлів Дарію, що відіграла Чайковського „Сніжинки“, Новодворського Юрка, Отепанюк Наталію і Фреліх Мірім. Є надія, що при дальшій пильні і безупинній праві всі елєви робитимуть щораз кращі поступи. Вершком попису і його завершенням була Шуберта „Симфонія“ г-моль, що її прекрасно відіграла орхестра Музичного Інституту під управою директора п. Романа Рубінґера. З повним вдоволенням і щирим побажанням найкращих успіхів у майбутньому нашій рідній музичній станиці Покуття розходилися всі до дому. **В. М.**

по цілім світі усувають відтиски без болю При купні домагатися оригінальної коробки LEBEWOHL На кожнім пластерку є також напис

LEBEWOHL

Спорт.

ЧИ ВПАДЕ РЕКОРД ПУБЛИКИ В ПЕРМИШЛІ?

Відплатний метч **Сян — Кадімаг**, що відбудеться в Перемишлі 3. липня, викликав таке велике зацікавлення в Перемишлі, ближчій і дальшій околиці, що на цьому метчу впаде мабуть рекорд публики на спортових імпрезах у Перемишлі. Фаворитом змагань є очевидно Сян, що виступить у повному складі зараз із Ходачем на правій помочі, що його суддя п. Свєцький усунув зовсім безпідставно з гриша в Бориславі.

ЗРЕВАНЖУЄТЬСЯ СКАЛА (СТРИЙ) ДРОГОБИЦЬКОМУ ТУРОВІ, ЧИ ВТРАТИТЬ ОСТАННЮ ШАНСУ?

Відплатні змагання Скала (Стрий) — Тур (Дрогобич) за титул мистця дрогобицько-стрийської підокружи відбудуться 3. липня в Дрогобичі. Минулотижневу поразку Скали з Туром (2:3) у себе дома вичагає відплати в Дрогобичі. На відплату стрийська Скала стати.

ПІСЛЯ НАКОЛЕСНИЦЬКИХ МІСТЕРІЙ З УКРАЇНСІЮ — ФУТБОЛЬНІ МІСТЕРІЇ З ЛЬВІВСЬКОЮ ЗОРЕЮ.

Останній комунікат ВІФ львівської округи повідомляє, що змагання Зоря — Гапоель, які відбулися тому 2 місяці в Городку з висліком 4:0 для Зорі, уневажнено, бо, мовляв, суддя змагань порушив правила гри.

Чи суддя справді порушив правила гри, нам ближче невідомо. Зате знаємо напевно, що ВІФ за ганебною сугерінків Зорі з львівського Поляк Клюбу Спортового порушує своїми рішеннями в самих основах справедливість і спортову етику.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

НАРОДНА ТОРҐОВЛЯ в році 1937. Звідомлення Дирекції за LIII Загальні Збори НТ враз із заключними рахунків і білянсом на 31. XII. 1937. Накладом Народної Торговлі, Краєвого Союзу Споживчого, возн. з відп. уділ. у Львові. 4-ка, стор. 24.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ, Акційна Спілка у Львові. Звіт з діяльности за діловий рік 1937 затверджений 24-ми звичайними Загальними Зборами акціонарів у дні 30. квітня 1937. Накладом Земельного Банку Гіпотечного С. А. у Львові. Львів, 1938. 4-ка.

ЖУРНАЛИ:

RUCH SŁOWIAŃSKI. Miesięcznik poświęcony życiu i kulturze Słowian. Rok III. Nr. 5. Lwów, 1938.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Czasopismo poświęcone zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Rok XII. Nr. 4—5. Kwiecień—maj 1938. Lwów.

PROMETHEE. Organe de défense nationale des peuples opprimés de l' U. R. S. S. XIII. Année. Nr. 136—137. Mars—Avril 1938. Paris.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 3. 7. год. 4. попол. „Воїн королеви Малагаскару". Год. 8. веч. „Люди в білому".

Понеділок 4. VII. о год. 8.30 веч. Гостинний виступ з сестер Галіна.

Второк 5. VII. о год. 8. веч „Ріголетто" опера.

Театр Різнородностей:

Від дня 1. VII. щодня нечинний

Український Театр Йосифа Стадника (свіжора).

ПЕРЕМИШЛЯНИ:

3. 7. Ой не ходи Грицю.

Потім театр їде до Рогатина.

Український Народній Театр ім. М. Садовського

КОВАКИ:

3. 7. год. 4. попол. Гетьман Полуботок.

КОСІВ:

3. 7. Гетьман Полуботок.

ЖАБЄ:

4. 7. Пісня Бескиду.

5. 7. Чесна Сузанна.

Театр приймє до хору тенорів і басів.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ірн зачинених дверях".

АТЛЯНТИК: „Таємний противник".

БАЛТИК: „Пропащий острів", „24 години кохання".

ВАНДА: „Прокляття" та „Ординат Міхоровський".

ГРАЖИНА: „Подружжя про око", „Мазур".

ЕВРОПА: „РОБЕРТ І Гльорія" (Магда Шнайдер).

КАСІНО: „Анонімовий любко".

КОПЕРНИК: „Серце і шпада".

МАРУСЕНЬКА: „Серце і шпада".

МЕТРО: „Орлов", „Бродвей Біл".

МІРАЖ: „Сан Франціско".

МУЗА: „По великій війні".

ПАЛЯС: „Пікова дама".

ПАКС: „Я жнувата" з Даніелею Даріо

РАЙ: „Дедо" з Даніелею Даріо.

РІЯЛЬТО: „Соловій з Відня" з Мартою Егерт.

РОКСІ: „Дівча з темпераментом".

СВІТ: „Чорний орел", „Дівча з Парижа" з Ліді Поос.

СТИЛЕВЕ: „Світ говорить про нас"

ТОН: „Пострах Монголії", „Невинно почалося".

УТІХА: „Пропаще місто" та ревія.

ХИМЕРА: „Обережно з коханням!"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Македонія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швеція, Норвегія, Льофоти".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 3. липня 1938.

7.15 Пісня у вик. кашубського хору, 7.20 Кашубські пісні й танки, хор, капела, 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Газетка, пісні, Новинки зі світа, 8.35 Львів здоровить, 9.05 Дуэт оркестра, коло год. 10.30 (після богослуження) Музика в пл., 11.45 Театр. огляд, 12.03 Серенади, муз. поранок, 13.00 Кохання та пристрасть у житті Шекспіра, 13.15 Музика, мін. хор, 14.55 Їдуть по місті, гутірка, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, під Бабиною Горою, слівно муз. авд., фейл. 16.20 „Чоловік і жінка" ком. Фредра, 17.20 Форт., 17.50 Хвилина Бюра Студій, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Звук. тиждень, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта, слівно-муз. авд., 20.35 21.40 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Та-йой" вес. авд., 22.10 У літній вечір, муз. авд., 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 4. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Оркестра, 8.00 Полід. рин. задниця, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Музика з пл., 14.15 Орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. й сусп. вісти, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Літо на селі, повість, 15.30 Фрагм. з повісти з муз. ілюстр., 15.45 Госп. вісти, 16.00 Орх., 16.45 „Галяпагос" фейлет., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 „Львів. пера" вірш, 17.25 Плити, 17.30 Орх., 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Спорт. гутірка, 18.10 Концерт амер. муз., 19.00 Вольська авдиція, 19.20 Актуальна гут., 19.30 Концерт з Торуня, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Техн. скр., 21.10 Легкі мельодії й пісні 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льок. спорт. вістки, 22.05 Вес. концерт бажань, 23.00 Ост. вістки веч. денника, Метеор. ком.

На виїзд на вакації

найдогідніше позичає книжки у 5 мовах 3—4

„VITA" пл. Марійська 8.

Вівторок, 5. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. муз. орх., 8.00 Ранок при мікрофоні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Муз. з пл., 14.12 Для пань дому, 14.15 Конц. бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Байка з муз. ілюстр., 15.35 Фінанс.-господ. актуальности, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Концерт з Вильна, 16.45 „Пригода в Пенінах опов., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 „Серед жінок" гутірка, муз., 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Гутірка з Вильна, 18.10 Марші на 2 форт. 18.45 „Літо лісових людей" фрагм. з пов. 19.00 Спів. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві: 2 балєві розмови, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка про ексклюзив. грунтів, 21.10 Концерт регіон. хорів з Катовиць, Вильна й Лодзі, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Львівськ. спорт. вістки, 22.05 Слов.-муз. авдиція, 23.00 Останні вістки веч. ден., Метеор. комунікат.

Середа, 6. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх., 8.00 Перше снід. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Україн. інформ. газетка, 14.10 Музика з пл., **14.35 Арії й пісні Л. Рейнаровича** з орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. й сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Муз. ревія з Кракова, 16.45 Відчит з Вильна, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Увертура до „Циган. барона" з пл., 17.20 Львів. комедія, фрагмент, 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Фейлетон з Познання, 18.10 Муз. з Торуня, 18.45 „Літо лісов. людей" фрагм. з пов., 19.00 Легкі пісні з Варшави, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Орх. і хор з Варшави, в перерві гуральн. опові., 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Програм. резерва, 21.10 „Повість про Шопена" з Варшави, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льок. спорт. вістки, 22.05 „На побраніч" орх., 23.00 Ост. вістки веч. денника, Метеор. комунікат.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасте оголошення до „Діла".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 3. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 15.50 Хор, 17.00 Форт., 18.00 19.00 Циг. музика, 19.45 20.00 Спів, ВІДЕНЬ 15.20 Камер. музика давніх часів, 18.15 Рег. танки та пісні, 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 Орх. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. музика, ПРАГА 12.40 Легка музика, 20.30 21.00 Галевий концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Легка музика, 19.00 Сценка, 19.30 Пісні, 19.45 Вок. концерт, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Ля жолія парфімез" ком. оп. Офенбаха, РИМ 17.15 18.00 Розр. музика, 21.00 22.00 28.00 „Цінгарі" оп. Леонкавалл.

Понеділок, 4. липня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Концерт солістів, 18.00 Розр. концерт, 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 18.00 Циган. музика, 19.20 Тирольські пісні, 20.25 21.00 Концерт орх., 22.20 Форт. речіт., 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 15.30 Концерт Баха й Бетовена, 19.10 Військ. орх., 22.30 23.00 Розривк. концерт, КОШИЦІ 12.10 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.10 22.00 Опера „Корневільські дзвони", 23.15 Танк. музика, ПРАГА 18.20 Сальон. кварт., 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 22.00 Галев. концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 Форт. речіт., 20.30 21.00 22.00 Концерт з Віш; РИМ 17.15 Камер. муз., 19.30 20.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт.

Вівторок, 5. липня 1938

БЕРЛІН 15.00 20.00 21.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 18.25 20.30 Орх., 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. муз., 17.30 18.00 Танк. муз., 19.00 20.00 Орх., 21.25 22[illegible] Циган. музика, 22.45 23.05 Джез. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Розр. музика, 22.30 23.00 Танк. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 18.15 Форт. речіталь, 19.30 Легка музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера Цінгарі, ПРАГА 18.00 Орх., 18.30 Хор, РАДІО ПАРІ 22.15 23.00 Камер. музика, РИМ 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оп. „Цінгарі", 22.00 23.15 Танк. музика.

Середа, 6. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Кварт., 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Спів, речіталь, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 23.10 Циган. музика, 19.15 Спів. речіт., 20.50 21.00 Джез. музика, 21.45 22.00 Опер. орх., ВІДЕНЬ 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 23.00 Танк. музика, 24.00 Нічн. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет., 23.15 Танк. музика, ПРАГА 16.55 Чеські нар. пісні, 17.30 18.30 Солісти, 21.00 22.10 23.00 Опера „Либуша", РАДІО ПАРІ 20.30 Форт. речіт., РИМ 17.15 Солісти, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.10 Форт. речіт. 23.15 Танк. музика.

БІРЖА.

Львів, 2 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·32, 90·85, Долярн американські 5.30.00, 5·27·50 Долярн канад. 5 25·00—5.22·50. Фунтн голл. 294·99·—293·23. Франки фр. 14·92—14·62, Франки швайцарські 122·15—121·35 Фунти англ. 26·40—26·24, Гульденн данц. 100·35—99·75, Корони ч. 14·50—11·50 Кор. данн. 117·80—116·95 Кор. норв. 132·63—131·65, Корони шв. 136·09—135·10. Ліри італ. 22·70—21·80, Марки фінлян. 11·66—11·25, Марки нім. 75·00 — 70·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 119·50 Цукор, 34·50, Вугель 29·25, 29·38, Лісьпол 74·00. Можеїв 12·50, Островець 57·25, Страховичі, 35·75, 36·00, Габербуш 47·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 66·50, 3 інв. 1 ем. 82·00, серія 91·00 3 пов. зал. 2 ем. 82·38 серія 92·35 5. конверс. 71·00 прем. дол. нендт. 4 консол. 67·-5

Тенденція дуже слабка.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 2. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·30 зол.
1 кг. масла експорт. за вачет. 2·30 зол.
молоко 14—15 сот.
яйця коп.) 3·00 зол.
Тенденція на масло й молоко вдержана. На яйця занижена.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім кіс, мануфактури і галянтерії, шукає агента хриспіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ШУКАЮ інтелігентної старшої жінки до управи домом на провінції. Зголошення до „Діла" під „Урядовець". 1436 2-2

ПАНСІОНИ

ДОРА! Пансіон „Малина" давніше „Олена" в найгарнішим і дотіднім положенню поручає сонячні кімнати, домашній здоровий харч у власній управі. Зголошення в Управі. 1218 8-10

ВОРОХТА: Пансіон під „Матірю Божою" під управою Т. Дмитерковой, над Прутом, парк, границе, сонячна плянна, поручає гарні кімнати з добрим харчем. Ціни приступні. 1316 6-6

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Плянка, купіль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 9-20

ГАРНА, елегантна кімната з кухнею в підгірській околиці, близько Підхитого, на липень і серпень до винайму. Зголошення до „Діла" під „Перегінсько". 1439 2-2

ГАРНА лісьна околиця, інтелігентний дім дасть повне здорове утримання більш. особам. Ліщинська, Стшижська — Шкло. 1451 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ОБЄКТ промисловий, віадова брама, з трикімнатним мешканнем до продажі або винайму. Відомість: Друкарня Більфа, Львів 24. Телеф. 213-41. 1417 3-3

ДОБРА НАГОДА. Недокінчений дім критий бляхою, 4 кімнати, кухня, лазничка, комора, пивниця й ін., балькон з терасою, криниця; парцеля до полудня 350 сажнів квадр. в Рудні — Зимна Вода, 10 мін. їзди зал. зі Львова, 2 мін. ходу від стації. — Відомости подасть **Т-во „Супруга"**, Львів, Коперника 26.

МЕШКАННЯ

ДВІ КІМНАТИ, перекімната, кухня, повний комфорт, сонячне. Одна кімната, кухня, комфорт, сонячне, город, ул. Мучна (Мочна) 23 а, бічна Личаківської, при трамваю. 1443 2-3

ДВІ ВЕЛИКІ КІМНАТИ, гарна передкімната, кухня, повний комфорт, перший поверх. Вйтівська (Вуйтовска) ч. 2 бічна Личаківської, при трамваю. 1443 2-3

КІМНАТА для кавалєра, сонячна, умебльована до винайму. На Байках, 26, м. 12. 1452 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УРЯДНИК ДЕРЖ. кавалір, літ 27, брунет, навіть непоганий, університет, без налогів — оженився з панною до літ 35, симпатичною, розумною, небідною; інакше змушений взяти неукраїнку. Згод. **Poznań 1. poste restante „Okaz. les. 823".**

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з капіталом 50 тисяч зол. приймe активне мясарське підприємство. Зголошуватися: Тернопіль, поштова скринька 51. 1442 1-1

РІЖНІ

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизійніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 61-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1138 8-0

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу, мужеську. **Коперника 26**, подвіря. 1456a 1-1

ЛЕДІВНІ герметичні, кухні новітні — найдешевше „МЕБЛЯК", Мільвів, Сикстуська тринадцять. 1454 1-1

І ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26**, подвіря. 1456 1-1

КНИГАРНЯ І ВИПОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК „СЛОВО", Львів, Руська 5 — книжки, театральні пєси, церковні книги і канцелярійне приладдя. 1-1

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 67-100

ПЕКАРСЬКІ КОШИКИ і всякі кошикарські вироби — Виробня „РЕКС", Городецька 47. 1353 5-5

ПОЛОТНА льняні (ручної роботи) поручає по найнижчих цінах „ВОЛОКНО", Львів, Замарстинівська 29. 1407 3—4

С-ГАЗ вигублює блошиці із заплодами. Інформації: САНОС, Львів, Танської 8, телефон 212-62. 1297 5-10

ТІЛЬКИ тоді добре направлений годинник, коли додамо оригінальні частини марки годинника. Всякі оригінальні частини до всіх марок має тільки ГУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять. 1105 8-12

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берлині, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР

недуг шкірних, венеричних та лік. косметики

Роман Лисяк

Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує 1434 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

ПОДЯКА

До Шановної Фірми М. Фрайліх. Заведення виробу бандажів пропукл. черевн. — Львів, Городецька ч. 85. З вдоволенням потверджую В. П., що наложений мені бандаж пропуклиновий обосторонній вилікував мене в цілости, а сьогодні ні сліду не маю з попередньої недуги.

З високим поважанням
ВЛАДИСЛАВ ШИМКОВИЧ
П. П. Поліції Державної Зимна Вода.

ОГОЛОШЕННЯ.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюбн, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська виробня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 36-50

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вліс студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативах і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з ґалузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. 3 літора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та перероблення садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь присилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Instytut. Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

ХВОРИЙ ШЛУНОК є нераз причиною найрізнороднійших хвороб

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА

не добрий засіб до управильнення шлунка, усувають запір, лагідно природним способом прочищують та усувають гнильні субстанції, які затроюють організм.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА

вживають теж при недугах печінки, нирок, жовчових каменях і гемороїдах — їх радо приймають хворі.

ВІД НИНІ **Посезонова випродаж**

по небувало низьких цінах у відомім магазині жіночої конфекції

Е. ТАББЕ, Львів, Рутовського 11.

УВАГА: Тільки ко роткий час. Просимо оглянути наші вистави. 1422 1-2

Український Текстильний Склад

„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3

Поручає: модніші шовки на сукні, вовни на дітські костюми, комплєти та сукенки. — Камгарни на мужеські літні одяги, матеріяли на загортки, попеліни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотяговых, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

Робітня ювілерсько-золотнича

Йосифа ГАХУЛЯ

Львів, ул. Хорущини 14.

виконує всякі роботи з біжутерії, нові, перерібки, направи скоро і солідно, теж відзнаки товариств, клюбів, жетони, плякети, прапорці, і ін.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Важне для Пань! Важне для Пань!

ПЕРША УКР. РОБІТНЯ ГАПТІВ І ПЛІСУВАННЯ

ОЛЕКСАНДРА БІЛИК

Львів, вул Пілсудського 10.

Виконує: гапти, пліси, ондулі, аплікації, мережки, закладки, обтягання гудзиків і пр. Виконання солідне. — Ціни найнижчі.

4113 4—6

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛУБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар пожиточний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

Найдешевш мебл.

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корнякт 1. Тел.: 272-64

Смачні сніданя, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі

Салон мужеського кравецтва

В. ЦУКЕРКАНДЕЛЬ

Львів, Коллонтая 10. — Тел. 215-37

поручає свої послуги

Має на складі найновіші матеріяли.
Ціни низькі. Ціни низькі.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

За 10 сотинів леду — 3 дні холоду дають тільки ГЕРМЕТИЧНІ

ледівні САКА

найдешевше купите просто з фабрики Львів, Сикстуська 18 (ріг Костюшка) тел. 115-86. 1119 1-20

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,55
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова тоетним друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 145 (14.976). Львів, вівторок 5. липня 1938. Орган руських ціхсових установ. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ.
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Невідома доля большевицьких маршалів.

Місце побуту марш. Бліхера невідоме

Перед місяцем його завізвали до Москви, на переговори з китайським представником Суифо. Говорили, що він виїхав до Хабаровська, але до тепер там його нема. Появилася поголоска, що він переводить інспекцію військ Зовнішньої Монголії.

Маршала Будьонного не вибрали до найвищої ради РСФСР; мабуть він попав у неласку.

ПРИЧИНА ВТЕЧІ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ДОСТОЙНИКА.

Б. шеф ГПУ Далекого Сходу, Самойлович, який втік до Манджурії, ось як пояснив японським дипльоматам причину своєї втечі:

Він рішив утікати у хвилині, коли його завізвали до Москви, разом з партійним провідником Далекого Сходу Сташевичем. Він вагався, чи втікати, щоб не наражувати своєї родини — вкінці рішився, щоб відкрити перед світом злочини большевицької диктатури

РЕВЕЛЯЦІЇ КОЛИШНЬОГО ШЕФА ГПУ.

Самойлович розчарувався до совітського режиму. Колись він сам брав участь у злочинах ГПУ, бо сам був визначним співробітником большевицької диктатури. Він вів слідство проти членів лівої опозиції в рр. 1935-6, тому знає, що їхні зізнання вимушено тортурами.

СССР намагається ввійти у війну з Японією, тому він зосередив на Далекому Сході 400.000 війська, понад 200 літаків та 90 підводних човнів. Большевики приготовляються до тої інтервенції не з огляду на симпатію до Китаю. В останньому часі в СССР арештовано 11.000 китайців, 8.000 з них заслано.

Париж і Льондон домагаються,

щоб Прага приспішила переговори зі судетськими німцями.

Як подає британська преса, в суботу британський посол у Празі Нютон запитав премієра Годжу, коли оголосять меншинний статут, та висловив побажання, щоби приспішити переговори зі судетськими німцями

Французький посол у Празі зробив подібний демарш у пятницю

Чому Велика Британія не хоронить

британських торговельних кораблів перед бомбардуванням.

Премієр Чемберлен виголосив у суботу велику промову, в якій торкнувся деяких питань зі закордонної політики.

Брит. уряд доложив усіх зусиль, щоб еспанська війна не стала міжнародньою. З огляду на те він не стає в обороні британських кораблів, що їх корабельні товариства висилають до Еспанії, не зважаючи на перестороги. Вони роблять це на власний риск — і зрештою на тих виправах незгірше заробляють: фрахти до Еспанії 4—5 разів вищі ніж нормальні.

Хоч під цю пору нема безпосередньої небезпеки війни, уряд дбає про те, щоб дозброїти Англію.

15 кільометрів вперед.

Як подають зі Саляманки, на **теруельському** фронті нац. війська здобули важні позиції та взяли чимало военного матеріялу і кількасот полонених. Під кінець другого дня офензиви вони заняли простір довгий на 15 км., широкий на 12 км.

На фронті **Кастелльону** нац. війська заняли кілька гір. Під **Бечією** вони відбили ворожий протинаступ і пішли вперед.

З Барселюни подають, що нац. війська атакують, при підтримці повзів і літаків, околиці Кублі та Алькудії дель Бео.

Франко турецький військовий договір у справі санджаку Александрети.

У висліді нарад представників ґенеральних штабів Франції та Туреччини підписали в Антіохії франко-турецький військовий договір про співпрацю в обороні санджаку Александрети. Турецька делєгація виїхала до Анкари, залишаючи лише полковника Фавзі Еманда як звязкового.

До санджаку прийде 25.000 турецького війська.

Перед новою війною між Болівією та Параґваєм.

Мирова конференція в Буенос Айрес не дає виглядів на успішний кінець, не зважаючи на всі зусилля невтральних держав. З дня на день росте небезпека конфлікту між Параґваєм і Болівією. Прийшли вже вістки про сутички на спірній території Чако

Китайці затоплять околицю Ганков.

Домеї подає: китайське верховне командування рішило знищити греблю на Янтсе під Ганков, щоби спинити японську офензиву на останній оборонній лінії перед містом.

ЯПОНСЬКА АРМІЯ РОЗБИЛА КИТАЙСЬКІ ЧЕРВОНІ ЧАСТИНИ.

Як повідомляє Домеї, японці розбили нічайним атаком групу китайських військ, що належать до 8. комуністичної армії; китайці втратили кількасот убитих.

Крім того японські війська очистили з решткн партизанів залізницю Пекін-Ганков

Не залишай воза без надзору!

Куліси т. зв. ревіндикації.

ЩО ТАКЕ КООРДИНАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ?

Луцьк, початок липня 1938.

Як це не дивно, але всі, навіть ті, що слідкували і слідкують з найбільшою увагою за т. зв. ревіндикаційною акцією за сокальським кордоном, не мали й досі змоги довідатись чогось певного про її куліси, зокрема про орґанізацію, що кермує цим рухом. А тимчасом та організація істнує вже цілого пів року, обіймає собою ціле люблинське й волинське воєвідство та веде широку й інтенсивну акцію, знану всім добре під назвою „ревіндикації".

Як воно не дивно, але так є. Бо кермуючі ревіндикацією чинники вважали до якогось часу за потрібне не маніфестуватись і по змозі не виступати зовсім перед публичною опінією. Тепер, коли від „успіхів" акції закрутилась у декого з керманичів голова, покинули вони свою „конспіративність" і тому можемо подати деякі цікаві подробиці про цілу організацію та її діячів до прилюдного відома.

Отже всією ревіндикаційною акцією кермує т. зв. Координаційний Комітет. Його керманичі виробили собі докладний плян праці і рішили вести її так, щоб: 1) назверх залишити ревіндикаційній акції „спонтанний характер", щоб ясно всім було, що українське населення приймає католицизм і визнає польську національність уповні добровільно, з вищих духових мотивів..., 2) щоб утруднити оборону українській стороні. Цей останній мотив і є одною з причин, чому люди з Координаційного Комітету не виступали досі прилюдно ні в пресі, ні перед ширшим громадянським форумом.

Та не тільки це. Бо й усі зібрання Комітету мають, як досі, характер довірочний. Члени зобовязані до дискреції. Та деякі відгомони все таки вже були. Останніми часами щораз частіше появляються вістки в польській пресі, що офіційні чинники мають повне зрозуміння для потреб зорганізованого польського громадянства на східних кресах, ідуть йому на руку і т. п. Свербить журналістів язик... Дійсно, відповідальні офіційні чинники дуже добре поінформовані про акцію Координаційного Комітету. Очевидно — акція ця має характер майже конспірації, але конспірації легальної.

А тепер ще дещо даних. Творцем Координаційного Комітету є командант Д. О. К. в Люблині, генерал С. Моравінський. В Люблині теж є централя Комітету. По всіх повітових містах істнують місцеві комітети, залежні від централі. З правила осідком комітетів є місцеві військові ґарнізони, а кермують ними старшини в чинній службі. До Комітету входять представники всіх польських організацій, що стоять на становищі ревіндикації. Знайдемо тут організації, що дбають про „розвуй зем всходніх", римо-католицький клер, Звйонзек Стшелецкі, Мацеж Школьну, Звйонзек Научицельства Польскего", ріжні професійні організації і т. д. Головна роля, як зачуваємо, призначена тим організаціям, що стикаються з селом, у першу чергу учительству, яку воно, треба признати, сповняє дуже совісно. Вистане пригадати, що майже у всіх звідомленнях з „ревіндикаційних урочистостей" скромно згадують також про участь у них місцевого учителя. Та скромність має свою тактичну вимову. Йде про те, щоб голосною реклямою не утруднювати учительству „праці" на нових теренах, тимбільше, що праця та з одної сторони найбільш делікатна і найбільш відповідальна, з другої обіймає крім дорослого населення також шкільну дітвору. До учительства належить „переконати", „защіпити нові погляди", „наверну-ти", словом — підготовити все до формального акту. Якби не те, що учительство веде свою акцію в тіні авторитету військового одно-

строю, не легко булоб вивязатися йому з цього завдання. А з цілою певністю тяжче, як пристосувати до ревіндикаційної акції свою демократично-ліберальну ідеольогічну декорацію, з якою ще досі носиться „Зайонзек Научищельства Польскего".

Та помилкою булоб думати, що Координаційний Комітет займається тільки ревіндикацією. Його завдання багато ширші: зміцнити польщину під кожним оглядом, отже: політичним, господарським, культурним. Тому не розріжнює він лівих від правих, а збирає довкола себе усіх поляків.

Здаємо собі справу з того, що ці інформації ще далеко неповні. Але й вони дозволять нам зрозуміти краще цілу низку справ, звязаних із цілістю всіх пекучих проблем наших земель на північ від Сокаля. Тому й подаємо ці інформації під увагу найширшим кругам українського громадянства. Коли поляки чваняться у своїй пресі, що за останнього пів року перейшло з православія до римо-кат. костела 8.000 осіб, то ми повинні знати, хто в дійсности кермує цілою т. зв. ревіндикаційною акцією та як нам їй з успіхом протидіяти

—o—

П. Т. Пром-банк, Львів. Сподіюсь, що поможете своєму давньому шадникові й призначите мені короткорочнищеву позичку в висоті зол. 100.—. Як поруку задучую посвідки трьох шадників, що годяться ручити за мене вплаченими ощадностями. Наші ощадности разом перевищають зол. 100.—. З поважанням — Ярослав Губка.

Дрібна ощадність заповнює позичку під застав дрібної ощадности в

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

Нова сторінка в історії Австрії.

V.

Кінець одної інтриги і кінець Австрії.

(Докінчення).

Надії міжнародньої фінансієри щодо обох перших можливостей скоро розвіялися. Скільки-ж хто заробив, а скільки хто стратив на акціях, про це мабуть таки ніколи не довідаємося, хіба припадком.

Червона офензива під Теруелем обернулася в катастрофальну поразку їх самих. Сила й рішучість Італії та добра рада Великої Британії таки стримали Францію від отвертої інтервенції в Еспанії в користь червоних.

В Німеччині перевів Гітлер безкровну, але радикальну „чистку" в міністерстві війни, в генеральному штабі та на високих військових командах, в дипльоматичному корпусі та в економічно-політичних сферах. Всі ці уряди перейшли остаточно і без решти під контролю націонал-соціялістів. Яке це має значіння для скріплення Гітлерової позиції, це легко зрозуміємо, коли пригадаємо собі наприклад факт, що усунений нині генеральний штаб був свого часу проти окупації й укріплення Надренії, які тоді Гітлер перевів проти ради та інтенцій генерального штабу. А було це — не треба забувати — в часі европейської кризи через Абісинію, коли-то кожної хвилини могла вибухнути світова війна. Гарно булаб в тій війні виглядала ситуація Німеччини, якби Гітлер не був завчасу осадив і укріпив Надренії: з півдня вільна, неукріплена, дорога через Надренію для французької армії, від північного сходу ще тоді Москва та неясна ситуація супроти Польщі, а ворожо наставлені сусіди з усіх сторін! А прецінь німецький генеральний штаб був тоді проти реокупації й укріплення Надренії! Видно, що генеральний штаб мав тоді свої погляди на закордонні взаємини Німеччини і вріяв тоді (як і тепер) про багато вищу політичну ролю для себе ніж забезпечення німецьких кордонів проти можливого наступу ворожих держав. Телеграма Мусолінія зі щирими гратуляціями з приводу переведеної реорганізації генерального штабу каже теж догадуватися, що сподівана перемога генералів над Гітлером не булаб приємна для Італії.

Щодо самої оси Рим—Берлін та очікуваного її ослаблення через Австрію то й тут інтернаціоналісти згрунту перечислилися, бо не доцінювали значіння певних внутрішніх процесів у Німеччині і — як наслідку цих процесів — зміни поглядів італійської політичної думки. Так передусім великий вплив на вартість оси Рим—Берлін мало те, чи в Німеччині перемагали впливи пруських генералів та промислових магнатів, чи впливи Гітлера. Бо симпатії прусського генерального штабу та промислових магнатів були віддавна звернені в сторону лібералізму та торговельного імперіялізму — отжеж в сторону міжнародньої фінансієри. А перемога міжнародньої фінансієри в світі означалаб кінець надій на економічну незалежність Італії, зовсім зрештою таксамо як і Німеччини. Перемога-ж Гітлера над генеральним штабом та промисловими магнатами була не тільки рівнозначна з перемогою в Німеччині нових, самостійницьких (автаркних) націонал-соціялістичних течій в її економічній політиці та продовження боротьби проти міжнародньої фінансієри (яка була спільним ворогом націонал - соціялістичної Німеччини та фашистівської Італії), але попросту символічно вкалувала на якесь пересунення в Німеччині точки тяжести з торговельно - імперіялістичної та мілітаристичної Прусії на південь — до славних місць старої римської та католицької культури та цивілізації . Отже для Італії була велика ріжниця в тім, чи Австрія мала бути дружньою, або навіть злучитися з Німеччиною під командою Прусії і промисловців, чи з Німеччиною Гітлера. Перемога в Німеччині Прусії і промисловців — ось від чого могла ослабитися вісь Рим—Берлін. А окупація Австрії старим пруським генеральним штабом могла ту вісь зовсім зломити, а навіть перемінити в зоровий конфлікт. Але окупація Австрії Гітлером, після того, як завдалегідь усунули старий пруський генеральний штаб та зломили вплив промислових магнатів, цієї оси ані не зломила ані не ослабила.

Але коли йде про Італію — яка вдійсности була одинокою силою, що могла не допустити до аншлюсу Австрії — то, крім внутрішних обставин у Німеччині, були ще й інші обставини, які казали Італії не ставитися вороже до аншлюсу. Так уже той самий факт, що австрійську господарку й економічну політику опанувала міжнародня фінансієра (яка могла Австрії довільно позволити або й не позволити на тіснішу економічну співпрацю з Італією) та що австрійські урядові і неурядові кола вели постійні пертрактації з міжнародніми фінансовими групами, в останніх часах дуже некорисно впливав на становище Італії до австрійської республики. Були, правда, в Австрії тенденції до реставрації Габсбургів при згоді Італії. Але-ж бо цю кандидатуру Габсбургів висувала та сама міжнародня фінансієра, проти якої Італія боролася. Кандидатура Габсбургів проти інтенцій міжнародньої фінансієри — це булаб одна річ в очах Італії; але їхня кандидатура з допомогою міжнародньої фінансієри — це вже була зовсім інша річ, якої Італія не могла боронити.

Серед таких обставин відбулася розмова Шушніга з Гітлером у Берхтесгадені, де Шушніг приобіцяв визнати в Австрії націонал-соціялістичний рух рухом легальним, перестати його переслідувати, прибрати деяких його провідників до влади, в закордонну та економічну політику Австрії повести в тісній співпраці з Німеччиною. Так, на підставі мирної угоди, мала Австрія перейти з обрію інтересів міжнародньої фінансієри та ворожо до Німеччини наставлених держав у сферу економічних та політичних інтересів Німеччини. Це не був ще формальний аншлюс, але великий крок до нього. А при добрій політиці Австрії той аншлюс ще тоді можна було перевести в такий спосіб, що Австрія булаб прилучилася до інших німецьких земель у формі органічної федерації. В такій федерації могла Австрія відіграти велику, переломову ролю в цілому дальшому розвитку німецького народу, скріплюючи в ньому тенденції універсалістичні (тенденції до обеднання ріжного в спільному) і гальмуючи тенденції, що нівелювали особистість людей і краю.

Однак зараз після заключення берхтесгаденської умови почався в Австрії великий шум і неспокій — навмисне розбурхуваний інтернаціоналістами в надії викликати громадянську війну та інтервенцію чужини. Шушнігові почала вимикатися влада з рук. Він завагався: „Чи не ліпше булоб покликати Габсбурга? Або може помиритись із соціял - демократами та вкупі з ними продовжувати республику?" Хто збагне, які ще інші мотиви, впливи та нашіптування тут важили, коли він в якімсь фатальнім настрою нараз розпорядив нещасний „плебісцит"? Може він дійсно думав, що виграши цей плебісцит якоюсь великою більшістю голосів, йому ще вдасться — на підставі даного йому народом авторитету — взяти знову владу міцно у свої руки та не допустити до проливу братньої крови?

А проте заповіджений Шушнігом плебісцит був виразним зломанням берхтесгаденської умови між ним і Гітлером і — в очах Німеччини — спробою австрійської влади повернути назад до сфери інтересів інтернаціоналістів. Блискавичним темпом, без одного стрілу, осадив Гітлер Австрію та перевів аншлюс. Так він здавив, між іншим, одну велику інтригу та врятував Австрію перед громадянською війною і Европу перед новими необчисленими конфліктами та мабуть і перед світовою війною.

Мусоліні не лиш не протестував, але ще й післав Гітлерові гратуляційну телеграму. Вісь Рим—Берлін не заломилася, а скріпилася. Англія і Франція слабо запротестували, але приняли аншлюс до відома. Гітлерів плебісцит закінчив його формально та урочисто.

Такий був кінець Австрії.

Ми коротко накреслили, як це сталося. Повстає питання: Чи це просто випадок, чи може так мусіло статися в силу якихось законів?

Доки провідні верстви націй є свідомі значіння і ролі своєї держави: оборони культури, цивілізації та віри, доти держава-нація зберігає в собі потенціяльну силу. Свою самостійність вона може втратити тільки як герой у якійсь великій катастрофі. Колиж вона в такій катастрофі і стратить свою самостійність, але збереже в собі свідомість своєї історії, то цим вратує надію і внутрішню силу, щоб її відвоювати.

Коли німецькі лицарі закладали „Східню Марку" (Ост-Марке), себто клали основи під пізнішу Австрію, то вони були свідомі своєї культурної та цивілізаційної ролі. Свідомість цієї ролі то сильніше то слабше втримувалася і в пізніших віках.

Після світової війни свідомість цієї ролі в Австрії цілковито затратилася. Як окрема держава вона втратила теж розуміння свого становища у світі. Її провідні верстви не могли віднайти традиції і не зуміли придбати „якогось" нового змісту для громадянського життя. Ідеї яка народилася була в русі гаймверів, не розуміли і не дали їм можливости розвою. І ось настав фізичний кінець Австрії, кінець вже мабуть остаточний, бо після прилучення до Німеччини у формах однорідно-державних, водночас щезла індивідуальна одиниця Австрії, австрійське населення починає знаходити собі нові ідеали, новий сенс життя, але вже не австрійські, а велико-німецькі.

Р. М-ий.

ПОХОРОН ҐЕН. МИРОНА ТАРНАВСЬКОГО.

Багатотисячна українська маніфестація у Львові.

В попередньому числі „Діла" подали ми в останній хвилині короткий, загальний опис похорону ген. Тарнавського. Сьогодні подаємо доповнення до вчорашнього звіту і те, що до неділького числа не могло вийти через спізнену пору, бо похорон скінчився по 9-ій годині вечором.

ТАК БОГ ДАВ...

Свою проповідь виголошену в часі похорону ген. Тарнавського о. прелат Куницький закінчив думкою, що „так Бог дав, що Ґенерал, який тілько разів приїздив до Львова, щоб у храмі св. Юра помолитися за своїх хлопців в листопадові роковини та в задушну суботу, сам у свою останню годину теж приїхав до Львова і теж загостив до храму св. Юра, щоб саме тут помолилися за Нього і його хлопці та й цілий український народ. Люди булиб так не придумали".

І справді так Бог дав, що серед днів непевної погоди, на похорон випав день пречудовий, сонячний, світлий, гарячий. Напевно за довгий час своєї військової та воєнної служби ген. Тарнавський мав неодин такий гарячий день, коли сонце припікало, але це не могло бути перешкодою у виконуванні обовязків на стійці. Не була суботнішня спека перешкодою для українського громадянства в тому, щоб взяти масову участь у похороні б. начального Вождя У. Г. А.

ЗВИСОКА ГЛЯДІВ ҐЕНЕРАЛ...

Не зважаючи на те, що на площі св. Юра чинилися великі маси народу, панував там зразковий порядок. Луговики замкнули площу тісним кордоном і пропускали тільки делеґації, журналістів та фотографів.

Вже в останньому числі звернули ми увагу на гарну декорацію вівтаря на подвірі церкви св. Юра. Високий катафальок, уставлений посередині подвіря, перед вівтарем, з двома смолоскипами по боках, робив велике враження на тлі великанського жовтоблакитнього та двох чорних прапорів. Звисока глядів Ґенерал востанне на представників своїх колишніх корпусів, що станули перед катафальком уладними рядами.

ПРОМОВА ДИР. АНДРІЯ ПАЛІЯ.

Що це за стогін пронісся по цілому світі? Тут в Европі і там за океанами і на Зеленому Клині і всюди там, де живе наш великий нарід, де тільки бється українське серце, полилися рясні сльози, коли наспіла громова вістка:

Ґенерал Мирон Тарнавський, колишній Начальний Вождь У. Г. А., помер ненадійно у Львові 29 червня 1938 р. в год. 9,50 ранком.

Відійшов уже від нас на віки ген. Мирон Тарнавський та залишив по Собі горем прибитий увесь український нарід.

Товариші зброї наложили на мене цей почесний, але непосильний обовязок попрощати Його на вічну дорогу.

Ех! Як важко лишень подумати, що нашого любого Генерала уже нема між живими, але стократ важче говорити про цю величаву постать у почутті відповідальности за кожне слово, що не може навіть приблизно віддати величі й заслуг цього Мужа Провидіння.

*

Хтож це такий Мирон Тарнавський?

Чи це могутній, у блискучій короні володар, якому прийшли поклонитись його підданні?

Чи це багатий та впливовий магнат якого прощають залежні від нього маси?

Чи це палкий та популярний політичний діяч в окруженні своїх політичних однодумців та прихильників?

Ні, ні! Це неустрашимий і твердий Воїн, що полюбив Свою Батьківщину понад усе та за її жертвеннику поклав Своє трудяще вояцьке життя. Це володар, але душ і сердець Своїх старшин і стрілецтва.

Це той зразковий старшина б. австрійської армії, який при першій зустрічі з У. С. С. непохитно забажав вступити в їх ряди та прислужитися цілим Своїм єством до здійснення підятої ними Ідеї.

І здійснюється Його мрія.

Він, як комендант вишколу У. С. С., вливає в палкі душі стрільців знання твердого воєнного ремесла. Сторонні затії не дозволяють Йому на постійне залишитись між улюбленим українським стрілецтвом. Австрійське командування при поході на Україну тримає його свідомо осторонь від завязку українського війська.

А коли в огні подій знову відродилась Українська Армія і не стало вже зовнішніх сил, що його стримували, то національний обовязок поставив Його в ряди рідної Армії.

Воля народу покликала Його на чоло II-го корпусу, а згодом дала Йому найвищу владу в Армії — Начального Вождя.

В тому часі ген. Мирон Тарнавський переводить Свою геройську, але знеможену воєнними трудами і позбавлену муніції армію за Збруч.

Новий Начальний Вождь вливає в ряди того вояцтва нового духа віри і сили.

Реорганізує Армію та вказує Своєю булавою шлях — на Київ.

Цим доказав ще раз, що Його любов до Батьківщини — це всеукраїнський ідеал, який веде теж Його геройську Армію від перемоги до перемоги, аж до Золотоверхого Києва.

Опісля ділить радощі і горе Своєї Армії на Великій Україні аж до самого краю.

А потім, у своїй вужчій Батьківщині, в далекій сільській закутині, не відпочиває, а служить далі прикладом Свого скромного, але чесного і трудящого життя та підкріплює усіх на дусі.

В особистих зустрічах зі Своїми молодшими товаришами викликує подив Своїм оптимізмом і постійною заохотою до дальшої праці, бо він вірить, що **„незадовго буде краще і мусить бути краще!"**

*

Чого ж так гірко плаче ввесь український нарід над Його домовиною?

Чи це плач розпуки і безрадности по батькові, що залишив немічні і малолітні діти?

Ні!

Його діти вже дорослі, їх голови притрушені сивиною. Вони досвідчені у важких боях і в твердому буденному житті уже самостійні та непохитні у своєму нестримному поході.

Вони дадуть собі у житті раду, бо це вже велика національна сила і свідома воля загалу, яку можуть тільки незрячі легковажити, а легкодушні ображувати.

Ми — діти його боліємо невимовно над тим, що цей суворий, але добрий наш Батько відходить від нас так передчасно, бо ми хотіли ще осолодити Його старечі літа великим ділом.

Не тільки ми того хотіли, але Він Сам три тижні тому говорив: **„Мушу ще жити 15 років, хочу ще дожити великої хвилини і співділати".**

Не пощастило! Невблаганна смерть і воля Всевишнього забрала нам зпоміж нас нашого найдорожчого Вождя. Але Він нам лишив Свій заповіт, який часто повторяв: „Хлопці мої, держіться разом, а певно і скоро буде добре!"

Сьогодні зібрані непроглядні маси з цілого краю — це частинне здійснювання Його заповіту.

Тут зібралися **всі разом** без різниці станів, віроісповідань і політичних переконань. **Так він казав, так має бути і так буде.**

*

Коли ми тут **усі разом** зібралися, то мій обовязок при прощанні на останню дорогу зложити звіт нашому Панові Ґенералові:

Пане Генерале, голошу слухняно, що до звіту явилося кільканацять тисяч **Твоєї старшини і козацтва. Пане Генерале, вибач, що вони не в однострояхі, і не в стрункихі вояцьких лавах, але все те тому, що Ти вже не видав такого приказу.**

Пане Ґенерале, прошу слухняно, прости, що ми не справляємо належних Тобі гетьманських похоронів. Не воркочуть жалібні верблі бубнів, не стогнуть срібні літаври. Не воздають Тобі яси димом боїв закопчені дула гармат.

А зате — чуєш Пане Генерале? — гуде жалібний вербель сердець тисячних мас тут і мільонів у цілому світі.

А замість срібних літаврів заплачте ви, тужливі трембіти з зелсної Верховини!

Прощай, Пане Ґенерале, в Твою безконечну путь.

Ти відходиш, але одночасно лишаєшся між нами на віки — як світлина постать нашої історії.

ЯК ПЕРЕД РОКАМИ...

Ті, що бачили останню дефіляду перед Начальним Вождом, що відбулася на площі св. Юра, матимуть незатерте враження на ціле життя. Це-ж ішли ті, що перебули з Ґенералом всі радощі й недолю Української Галицької Армії, ті що може дефілювали перед ним перед роками... Але тепер... Можете уявити собі ті почування, що розпирали груди кожного з учасників тієї останньої дефіляди? І чи можете уявити собі, як ті почування перелилися у розмірений крок колишніх вояків, що перейшли серед непомірних воєнних трудів здовж і вширш цілу Україну і тепер прощають того, що він їх до перемоги? Не можемо Вам цього списати. Не маємо слів... Цю дефіляду треба було бачити.

ПОХОРОННИЙ ПОХІД.

Похоронним церемоніялом проводив порядковий відділ Ділового Комітету, яким керував провід в особах: інж. Хроновят, о. ректор Малиновський та сотник Климкевич. Праця порядкового відділу — це треба особливо підкреслити — не була даремна: рідко де бачиться такий зразковий порядок, який був на похороні ген. Тарнавського, від початку до кінця. Пильнувало того порядку 500 впорядчиків, які справді зуміли втримати у зразковому ладі тисячні маси народу. Що й казати, що цей порядок, на який звернули свою увагу чужинці, причинився у великій мірі до звеличання останньої дороги б. Начального Вождя УГА.

Як це ми вже вчора написали, похоронний похід починав хрест, вкритий серпанком, за ним ішов комендант походу отаман Степан Шухевич з адютантом Т. Постолюком. Відділ комбатантів, а за ним...

БЕЗКОНЕЧНИЙ ХОРОВІД ВІНЦІВ.

За четою б. старшин УГА, яка йшла на самім переді похоронного походу зачався барвний хоровід делеґацій з вінцями з цілого краю. Наперед ішли б. старшини й козаки Армії УНР., Наддніпрянці, з трьома вінцями: від Головного Отамана Військ УНР, від ген. Сальського і Вояцтва УНР і від „Братів Вояків знад Дніпра", Дальше несли вінці від рідні з Америки, політичних вязнів, української студентської молоді, Української Студентської Громади в Познані; делеґація від союзу корпорацій „Чорноморе" йшла в шапках, з лентами і шпадами. По делеґації від іншої корпорації та Українського Християнського Інтернату несли помисловий вінець від Бібрецької Землі у формі ґранати з барвінку. Дальше йшли: Бориславський ФНЄ з Дрогобича, Бережани (2 вінці, від установ і комбатантів), Чорниця (Броди), Борщів, Рогатинщина, із Львівщини: Кукизів, Оброшин, Глуховичі, Грядa, Зашків, Солонка, Винники, Любінь Великий, Підберізці, Черепин, Боршовичі; за ними: Судова Вишня, Радехівщина, з Бібреччини: Бертешів і Девятники; Комарно (Марійська Дружина Дівчат), Перемишлянщина, Дрогобич (Український Народній Комітет), Дрогобицька Земля, Печеніж, Ширеччина, Галич, Жовква, Яворівщина, Бучаччина, Луги з Селиськ, Руданців, Підгородища; Делятинщина, Кипячка, Кривчиці під Львовом. Дальше несли вінці від центральних установ: „Просвіти", Наук. Т-ва ім Шевченка, „Сільського Господаря", української кооперації. Потім ішли: службовики РСУК, Сокіл III., Нар. Торговля, Службовики Нар. Торговлі, Центробанк, Центросоюз, службовики Центросоюзу, Суспільний Промисл, Марійська Конґрегація Дівчат, Львівські Наддніпрянки-емігрантки, Запомогове Т-во українських жінок у Чікаґу (вінець несла член цього т-ва п. Анна Процюк що приїхала з Америки до старого краю), Бурштинщина, УНДО, „Вогні", Земельний Банк Гіпотечний, працівники фабр. „Мота", Дівоча гімназія Р. Ш. ім. Кокурудзів у Львові, українське зорганізоване жіноцтво, Т-во Письменників і Журналістів, українське Технічне Т-во, українські техніки, Карпатія, Український Католицький Союз, Супруга, працівники „Дендри", КІР, ФНЄ, від адютанта Дмитра Палієва, КЛК, Українське Сокільство, співробітники „Промбанку", Дирекція „Дністра"; співробітники „Дністра", Міщанське Братство, фабрика мила „Чайка", „Зоря", Личаківське громадянство, Спорт. Т-во „Україна", Союз Українських Купців — та його секції:

промисловців, споживчої бранжі, й торговельної молоді; УСДП, Ремісничa Бурса, Жіноча Ремісничa Молодь, чит. „Просвіти" на Галицькім, Сигнівка, Народня Лічниця, Будучність (2 вінці), „Рідна Школа", „Орли", Топ, фабрика паперових виробів, Лікарське Т-во, Знесіння Нове і Старе, Великий Луг, Луг у Львові, Луги з Чижикова, Скнилова, Малехова, Сорок, Лісневич, Зашкова, Мостищини, Черкас, Ляшок Мурованих, Жиравки, Острова, Янівщини, Кугаєва й Звенигороду. Дальше Запитів (підстаршини й рядовики УСС), Старшини Начальної Команди, Синевідсько Вижне (5. вояки УГА), інваліди УГА, УКТОДІ, Т-во Воєнних Вдів і Сиріт, Т-во Охорони Воєнних Могил, зокрема його львівська філія, Старшини і стрільці Покуття (гуцули в білих полотняниках з Печеніжина), Старшини і стрільці Дрогобиччини, Ременів, Молода Громада (Львів), члени Уряду ЗУНР, (прекрасний вінець), Старшини Станиславова, III. Бригада УГА, Підстаршини й рядовики УСС, УСС, „Червона Калина", Товариші зброї, VII. Львівська Бригада та інші. Деякі вінці були без стяжок. Усіх вінців було 177.

Хоровід вінців замикала орхестра „Зорі".

ХЛОПЧИНА З ВІНКОМ КОНЮШИНИ.

Було усіх 177 вінків. Було між ними багато непересічних, було багато дорогих, та найдорожчий був той, про який оце хочемо розказати.

Ішов хоровід делегацій з вінками... А по боках маси народу на хідниках. В одному місці, перед лавою глядачів батько — міщанин чи робітник — з хлопчиною. В руках хлопчини великий вінок з конюшини. Він приніс його Генералові, що відїздить у свою останню дорогу. Хотів би понести його разом з тими усіми, що проходили перед його очима.

Побачили його пані, що несли вінки, і заликали до хороводу. Зрадів батько і засміялися очі хлопчика з великого щастя, що його вінок з конюшини теж звеличав похорон Генерала.

І ЩЕ ОДИН ДОРОГИЙ ВІНОК...

Не можемо не згадати ще одного дуже дорогого вінка, який склали на могилі Генерала. Дві служниці з „Молодої Громади" зі своїх тяжко зароблених грошей дали 28 золотих на вінок для того, що був найвищим командантом Української Галицької Армії.

КОЛИШНЄ ВОЯЦТВО...

Твердим вояцьким кроком ішли відділи комбатантів: старшини булави УГА, старшини Армії УНР, старшини і підстаршини I., II. і III. корпусу УГА, разом коло 1.000 осіб. Між комбатантами видно кільканацять жінок і кількадесять священників, б. вояків УГА.

За ними йшли інваліди УГА і б. політичні вязні зі своїм капеляном, о. д-ром О. Кладочним.

ХОР, ТРЕМБІТИ, ДЕЛЄҐАЦІЇ З ЗЕМЛЕЮ.

Збірний мужеський хор, 120 осіб, під проводом п. І. Охримовича, співав цілу дорогу похоронні пісні. За хором ішли з трембітами 4 трембітарі з Річки коло Косова, (не з Березова як ми вчора помилково подали) в гуцульських одягах. За ними делегації несли в урнах землю з Барилова, родинного села пок. ген. Тарнавського, з Черниці, Річки, Галича, Маківки, Лисині, Бережан, Яворівщини, Чорткова, Копичинців, Золочева і Белза.

ДУХОВЕНСТВО.

За церковними хоругвами йшли двома рядами по обох сторонах дороги: Сестри Служебниці, Отці Студити з о. Ігуменом Климентієм Шептицьким, коло 90 священників, о. Митрат Сліпий, Преосвященний Бучко, і Будка в асисті вищого духовенства.

Б. АДЮТАНТИ, КАРАВАН З ДОМОВИНОЮ, РІДНЯ.

Перед караваном ішли три б. адютанти Вождя, ред. Р. Купчинський, ред. Д. Паліїв і д-р В. Старосольський. Середній ніс на темночервоній подушці відзнаку пок. Генерала.

Чотири гарні карі коні тягнули караван з домовиною. На каравані вінці від рідні.

За караваном ішла рідня: четверо малих внучат (три дівчинки й один хлопчик, усі в білому), дружина, донька, син, і дальша рідня.

ДЕЛЄҐАЦІЇ.

Опісля йшли члени б. Уряду ЗУНР, делегація УГА й Армії УНР, УПР, Рада Молодої Громади, делегації військових частин, інвалідів, політичних вязнів, політичних еміґрантів, політичних угруповань, центральних установ, організацій, товариств. Ішли зорганізовано українські лікарі, інжиніри, жіноцтво (у великому числі), працівники кооперації, Маслосоюзу, Центросоюзу, Дністра, Народньої Торговлі, Суспільного Промислу, Бібльосу, всіх українських фабрик, члени Супруга, СУК, Міщанське Братство, Зоря, молодь Ремісничої Бурси. Йшло багато селян, міщан і робітників. У поході грало 12 орхестр.

Похід замикав великий відділ луговиків (к. 500) зі старшиною Великого Лугу й головою д-ром О. Дашкевичем на чолі, та чета б. старшин, членів „Молодої Громади".

Наш кінооператор, п. Ю. Дорош, сфільмував цілий похорон і похід. В поході взяло участь кільканацять тисяч осіб, разом з тими, що стояли по боках, на хідниках, можна рахувати на кількадесять тисяч.

ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ ШЛЯХ...

Це було на Янівській вулиці. Одна пані, що йшла в хороводі з вінками, глянула перед себе:

— Що це? Шлях застелений жовтоблакитними прапорами?

— Ні, це сонце кинуло такі відблиски... — сказала сусідка.

НА ЦВИНТАРІ.

Початок походу вирушив зпід св. Юра в год. 5.10 і дійшов до Янівського цвинтаря в год. 6.45. Домовину внесли на цвинтар б. старшини в год. 7.50, кінець походу дійшов на цвинтар коло год. 8.30.

Коли похоронний похід прийшов на місце вічного спочинку пок. Вождя, вже стемніло. На ясному небі показався місяць-молодик. Могила пок. ген. Тарнавського ліворуч від центрального хреста, що домінує над квадратом стрілецьких могил.

Делєґації уставили вінці коло хрестів на стрілецьких могилах.

В 8 год. засурмів трубач. Похоронну відправу довершив Преосв. Іван Бучко в асисті о. Мітрата Сліпого й вищого духовенства. Після „Вічная память" промовив б. голова Уряду ЗУНР, през. д-р К. Левицький.

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО.

І знову перед нами нова відкрита могила на леваді борців за волю України. До неї сходить Великий Лицар, Начальний Отаман тих передових легіонів-полків УГА, що заприсягли, як співається у відомій пісні, визволити нашу славну Україну.

За цим Великим Лицарем прийшли тут Його вірні Стрільці і представники всього українського народу цієї Землі, щоб супроваджати Його на останньому шляху — до місця вічного спочинку.

Перед нами стоїть тут великий хрест — як знамя терпіння-боротьби і знамя віри у перемогу правди народу. Бо так судилося нашому народові: терневим шляхом боротьби і жертви добувати свою долю.

В історії кожного народу появляються діячі, живі творчим духом, що ведуть свій нарід до волі й самостійности. До осьтаких визначних наших діячів належав покійний ґенерал Мирон Тарнавський, що призначив своє життя військовій службі та способився до неї, щоб, як прийде відповідний час, станути на чолі рідної збройної сили і поставити її на службу рідного народу. Тому як прийшов час нашого Великого Зриву, Він негайно рветься до УГА і переходить сюди з австрійського війська, щоб стати командантом, генералом і Начальним Вождом рідного Війська.

На цьому становищі, за ввесь час воєнних змагань, Він видержав характерно, непохитно і славно до самого кінця — силою свого духа, силою любови рідного народу і твердої віри в життя української нації. Звідси вийшла світла постать цього Великого Лицаря, який зображує нам наш Зрив і дає нам велику цінність чеснот — зразків грядучим поколінням. Ці чесноти творять заповіт Його життя: щоб невсипущою працею-посвятою творити доцільні діла, що гартують духа нації, щоб ніколи, серед ніяких обставин не затрачувати віри у кращу будучність, як також щоб єднатися й одностайне стати, коли знову прийде наш час.

Тому сьогодні ввесь український нарід нашої Землі клонить свої голови перед отсею домовиною Великого Лицаря та віддає належну прощу і глибоку пошану духові Ґенерала Мирона Тарнавського, Нач. Вождя Українського Війська.

Він відходить від нас тілом, але духом залишається між нами; дух Його буде присвічувати нам нераз у наших громадянських ділах. Сьогодні дух Генерала Тарнавського лине від нас поміж тих Стрільців і тих усіх, що стояли з ним на полі бою і які сьогодні тут і там, дальше і ближче, вже спочивають. Поміж тих своїх товаришів зброї, що їх у війні стратив і за котрими тяжко затужив, так тяжко, що не видержав у тузі за ними. І з цієї великої туги Він покинув цей світ.

Дух Його пішов між тих борців, що лягли за волю України, щоб їх потішити та їм звістити, що український нарід живе, творить нові національні цінности та не спочине, доки не здобуде кращої долі українській нації.

І ми Тебе, Батьку Отамане, Начальний Вожде УГА, не забудемо, бо ми ховаємо Тебе, першого ґенерала Українського Війська, на нашій землі по довгих віках тяжкої недолі українського народу. І не забудемо Тебе, доки віку стане. Вічна Тобі память від роду в рід!

НЕХАЙ ЛЕГКА ТОБІ БУДЕ ЗЕМЛЯ..

Застукотіли грудки землі, що їх делегати з ріжних сторін краю привезли. Короткі слова прощання кожної делеґації і стукіт грудок... Нехай легка Тобі, Ґенерале, буде рідна земля...

Заграли трембіти.

А за делеґаціями тиснеться народ, кожний хоче кинути грудку землі від себе... На могилу Ґенерала.

Похорон закінчив останній апель полковника Бізанца.

ЗМУЧЕНІ ХЛОПЦІ...

На цвинтарі... Луговики, що втримували порядок, справді змучилися: Такий гарячий день... Зрозуміла це якась жінка. Їй жаль хлопців... І ось вона вже біля них зі збанком води.

— Пийте, хлопці, ви втомилися.

ЖАЛОБА У СТАНИСЛАВОВІ.

Вістка про смерть ґен. Тарнавського звору шила до глибин українське громадянство Станиславова. Всі українські товариства й установи вивісили жалібні чорні прапори. На мурах міста появилися клепсидри, що повідомляли громадянство про панахиду. Відправив її в суботу, 2-го липня ц. р. Преосв. Іван в асисті двох крилошан. В часі панахиди співав хор „Думка". Взяли в ній участь б. старшини УГА, делегати українських товариств та установ та багато громадян.

БУЧАЧ У ЖАЛОБІ.

На вістку про смерть б. Начального Вождя УГА ґен. Мирона Тарнавського появилися на мурах міста Бучача жалібні оповістки підписані Виділом Філії Товариства Охорони Воєнних Могил в Бучачі та клепсидри, які видали б. товариші зброї й українські установи у Львові, з повідомленням, що заупокійне богослужения за душу Покійного та панахида будуть відправлені в суботу 2. липня ц. р. в церкві Покрови Пресв. Богородиці. В них запрошували місцеве громадянство взяти участь в богослуженні та панахиді.

Вечором 1. липня відбулося жалібне засідання Міжорганізаційного Комітету Українських Товариств та Установ Бучача, на якому явилося поверх 20 представників повітових та місцевих Товариств і Установ.

Засідання відкрив голова Філії ТОВМ, дир. Сильвестер Винницький, повідомляючи присутніх про смерть Вождя. Його память вшанували присутні вставши з місць та мовчанкою.

З черги дир. Винницький повідомив присутніх про видання жалібних оповісток, познайомив присутніх про дотеперішні заходи для вшанування памяти Вождя, подав до відома речинець богослуження й панахиди та візвав до поголовної участи.

Заразом подав, що від Бучаччини виїхала на похорон до Львова делеґація в складі: б. пор. УГА д-р Роман Слюзар, б. пор. д-р Михайло Гринів та б. десятник УГА й член прибічної сторожі Вождя Микола Кізюк, які зложать на могилі вінець від Бучаччини. Потім відчитав кондоленційне письмо, яке вислано від Бучаччини „Молодій Громаді" у Львові з приводу великої втрати та кондоленції для родини Покійного теж на руки „Молодої Громади". Присутні аклямацією акцептували зміст згаданого письма. Вирішено уладити в четвер 7. липня ц. р. святочний вечір, присвячений памяті Покійного, для ширшого загалу громадянства.

На цьому дир. Винницький закрив жалібне засідання.

В суботу 2. липня в год. 8-ій ранку в церкві Покрови Пресв. Богородиці в Бучачі відправлено заупокійне богослуження та панахиду за спокій душі б. Нач. Вождя. До Служби Божої стануло трьох священників: о. парох Мельничук, о. Харук та о. Микола Косарчин. В часі Служби Божої та панахиди співав церковний хор жалібні пісні.

В год. 4-ій попол. того самого дня, у хвилині коли у Львові рушив похоронний похід з тлінними останками Вождя з гори св. Юра, дзвони всіх церков в Бучачі 10 хвилин грали Вождові останній салют.

Сторінка без політики.

Коли хто терпить на безсонність.

У гарячі ночі, після літньої перевтоми багато людей не може спати. Є й такі, що не сплять і в холодні ночі. Багато недуг, головно нервових, проявляється безсонністю. Медицина знає проти неї багато ліків, але не всі вони і не всім помагають, бо безсонність найчастіше приходить від „нервів", а нерви це майбутня телевізія медицини. Якийсь часопис, що має більше довіря до своїх читачів (себто ворожбитів, ворожок і шептух) звернувся до чільніших із них зі запитом, що вони роблять, коли терплять на безсонність.

Одна опереткова співачка відповіла так: „Я починаю підспівувати собі старі пісні, яких текст я позабувала. Тому, що нелегко їх пригадати, то я при цьому страшенне мучуся і засинляю.

Один актор з великою фантазією каже: „Я уявляю собі, що саме тепер морозний день година пята вранці, в кімнаті холодно і я мушу встати. Це помагає відразу!" (Нехай би спробував це на рівнику!)

Один учений мандрівник має такий спосіб: „Я випробував це підчас своїх подорожей у бразилійському пралісі. „Іти спати, це значило там зашиватися в мішок. Коли-ж я не міг заснути то я вставав і працював аж до втоми".

Одна співачка в радіо має такий досвід: „Я почала в безсонну ніч рахувати вівці в уяві, але коли вони почали мені в ухах блеяти, то аж тоді я не могла заснути. Від того часу я почала рахувати смашні овочі на дереві".

Один театральний критик напружує свою фантазію в напрямку спорту: „Я уявляю собі площу до гри гольфа тому, що я не маю поняття про цю гру. Я сам починав грати в гольфа і це мене так мучить, що мушу спати".

Один учений радить робити рухавку віддихання: „Я встаю з ліжка, виходжу поза поріг на двір, дві хвилини стою голий на повітрі, глибоко його вдихаючи. Після цього сплю як суслик".

Одна письменниця має свій спосіб: „Я віддихаю 20 разів дуже глибоко. Після двацятьпершого разу зупиняюся якнайдовше. Коли зроблю це все-тричі, я смертельно втомлена".

Один репортер має таку власну рецепту: „До склянки чаю всипую ложечку перцю, вливаю гарячого молока і випиваю. Цього навчили мене старі індіяни в південній Америці".

Одна фільмова артистка робить так: „Я стаю напроти кльошу зі золотими рибками. Рибка підпливає до скляної стіни і відкриває рот. Я починаю позіхати. А коли позіхаю кілька хвилин, вертаюся до ліжка".

Ми поставили той самий запит ріжним знайомим у Львові і дістали теж цікаві ради проти безсонности.

Один старий діяч каже: „Коли я не можу спати то йду до шинку і там пю пиво. Пиво впливає добре на сон. Так просиджую до ранку в доброму товаристві".

Один наш письменник каже: „Я вибираю собі якусь лектуру, напр. звіт із Народньої Торговлі" або якогось банку. Прочитавши дві сторінки очі мені самі замикаються".

Один радник каже: „А я уявляю собі, що сиджу на засіданні і слухаю промови радника Ікс, що завсіди і всюди забирає голос. До пяти хвилин сплю".

Один власник камениці каже: „А я при безсонниці, уявляю собі, що до мене приходить коморник за податки. Я заплющую зі страху очі і засипляю".

Папіроски без паперу.

Молодому мадярському письменникові Істванові Тамашові та його приятелеві, інжинірові Йосипові Гіоркі, вдалося винайти папіроску без паперу. Замість тутки служить тоненька оболонка зроблена з тютюневих волокон. Вона два рази тонша від звичайної папіросної бібулки, але при цьому вона дуже сильна і папіроски в тій новій оболонці зберігаються не гірше як у папері.

Медики та тютюневі знавці твердять, що ця нова тутка не має того смаку, що звязаний нерозлучно зі звичайною папіроскою та до якого всі курці звикли.

Винахідники виїхали зі своїм патентом до Америки і в Ню Йорку запропонували їм за винахід міліон долярів і пять відсотків від доходу.

Будова машини для виробу нових туток коштуватиме 15.000 долярів, видаток розмірно невеликий, особливо коли брати під увагу, що продукція нових папіросок прибере світові розміри.

Тамаш запевняє, що він сам ніколи не курив, але вигляд папіроски в білому папері завсіди вражав його очі і він вирішив якось поправити цю недостачу.

Як легко ошукувати людей.

Коли читаємо у повістях про ріжні способи ошуканства та штудерні тріки всяких пройдисвітів, дуже часто кажемо, що все те вигадане автором, неприродне. А проте сотні та тисячі людей живе на світі всякими обманами, над якими довго думає. Ось кілька свіжих способів.

Продав чужий павільон.

Один торговець овочів у Ню Йорку помітив, що один багатий італійський промисловець хоче щось купити. Він підійшов до італійця і сказав йому, що на великій площі „Центральній Стації" продають великий павільон і що він виступає як посередник. Легковірний італієць спитав про умови і почувши, що на завдаток вимагають однорічне комірне. Італієць зараз заплатив бажану суму і коли прийшов перебирати павільон — побачив іронічні усмішки людей і не побачив ніколи більше торговця овочів, що за той час перенісся до іншого міста.

Новий винахід.

Із другого міста така сцена. Якийсь елєгантний панок у дорогому авті висідає коло бензинової стації і прохає, щоб наповнили йому збірник водою. У першій хвилині власник стації не розуміє. „Водою?" — Так, водою. Нема ради, вволяють його волю. Після цього власник авта вкидає до збірника дві пігулки і хоче відїздити. Власник стації зацікавлений, питається, що це таке. Власник авта поясиює, що він хемік і винайшов новий засіб уводити авто в рух замість бензини при помочі синтетичного хемічного складника. „А дорогі ці пігулки?" — Но, багато дешеваші від бензини! Власник бензинової стації захоплений і купує від винахідника кількадесять пігулок. Авто винахідника (наповнене в одній половині з окремим переділом бензиною) відїжджає, а власник бензинової стації пробує надаремне рушити власне авто водою та пігулками.

Лікар-чудотворець.

По селах уживають ошуканці такого способу. Один прикидається сліпим серед дороги так, щоб люди його бачили. За якийсь час приїжджає автом панок. Він зупиняється у коршмі, де щось, згодом приходить туди сліпець. Панок дає йому милостиню і питається про його недугу. При цьому признається, що він окуліст зі столиці і вміє лікувати полуду на очах. Але така операція коштує дуже дорого. Бідак нарікає, що не може собі на неї позволити. Лікар заявляє, що річ ясна, він може бідних лікувати згідно з їх засобами. Він витягає зі своєї торбини всяке приладдя і на очах людей переводить операцію. Операція вдається чудово: лікар тримає в руках шкірку зняту з ока (яку взяв з операції курки). Після цього чуда, люди з села сунуть лавою до чудесного лікаря і платять, що можуть за операції очей. Лікар зникає з добрим заробітком.

Як дешево зїсти обід.

В Індіянополіс зайшов до ресторану бідак і прохав дуже дати йому щось скромного зїсти, бо він не має грошей. Господар згодився. Коли бідак уже кінчав їсти, він витягнув хустину і з неї вилетів 20-доляровий банкнот так, що господар його помітив. Господар ухопив гроші і поквапно відтягнув собі ціну обіду 75 центів. Бідак дістав решту 19 дол. 25 центів за фальшивий банкнот. На поліції його звільнили, бо господар мусів стверднти згідно з правдою, що гість заявив буцімто не має грошей. Бідак знав, що його банкнот фальшивий, тимто не хотів ним платити в ресторані, а господар хопив гроші сам

РЕКОРДИ.

Австралійський мисливець Чарльз Рос міг донедавна почванитися, що застрілив 516 слонів. Тепер уже не може, бо 517-ий слон помстився за своїх братів і розпоров йому живіт.

У Сиднею помер Джон Беннел, що мав на своєму тілі 800 колірових образків — витатуованих.

У Кантоні повісили китайського банкира і купця Фузіга. Під шибиницею він похвалився, що ошукав „грубшим способом" 5.000 осіб.

Американський суд засудив Джона Бровна за ріжні обманства та шантажі. За кожний прогріх він дістав відповідну кількість років кари. Він мусить відсидіти 2.783 років у вязниці. Чи витримає так довго — сумніваємося.

У Брюсселі засудили за надмірний нахил до подружжя і до заручин паню Адріенну Куйо. Вона була заручена 652 разн (за кожним разом діставала перстень і дарунок) і всього 50 разів брала шлюб.

В одній европейській пристані заарештували Йошуу Гарсона, американського громадянина, що пробував без білєту переплисти океан. Він їхав уже (наскільки відомо американській та европейській поліції) 153 разів кораблем задурно („зайцем"). І такому аматорові моря досі не видали безплатного білєту на всі лінії!

Грецький міліонер Степан Георгакопульос перейшов досі 44 операції. Він має штучну золоту частину черепа, носа, вух, одне штучне око, пару рук і ніг — одні із золота, другі із зрібла, сталі, слоневої кости, скла і парафіни. Не тому, що може собі нужденне людське тіло заступити дорогоцінним матеріялом, а тому, що на кожному кроці чекало на нього якесь нещастя

МІСТЕЧКО НАЙКРАЩИХ РУСЯВОК.

Містечко Брумфільд у графстві Ессекс в Англії славне на цілий край з того, що його мешканки належать до найкращих русявок, бо мають чудовий відтінок волосся і дуже делікатну церу. Увійшло навіть у приповідку: „чудова цера, як у Брумфільдянок".

Міська рада, горда зі своїх так расово гарних дочок, окружає їх дбайливою опікою та намагається робити усякі удогіднення в ділянці жіночої гігієни та косметики, щоб надалі підтримати славу краси своїх мешканок, які майже на всіх конкурсах краси перемагають своїх дооколичних суперниць. В містечку повстало навіть окреме „товариство охорони русявки та її цери", що має на меті давати допомогу та опіку загроженим красуням.

Саме тепер прийшла така загроза. Графство Ессекс ухвалило прилучити містечко Брумфільд до загальної водопровідної сіти, бо до того часу мешканці черпали мягку воду з керниць і та вода, як кажуть, дуже помагала зберігати свіжість жіночої цери. Вода з водопроводів тверда і — на думку мешканок Брумфільду — вплинула би відємно на дотеперішню делікатність цери.

Ця ухвала викликала загальну тривогу в містечку. Жінки зібрали підписи. Товариство русявок вислало меморіял до влади графства проти водопроводів і після гарячої дискусії відложили ухвалу графства до кінця 1941 року.

ВЕСЕЛЕ

ЧЕСНІСТЬ.

Учитель у школі: Я даю вам тему на вправу „Чесність не є найкоротшою дорогою до цілі, але найкращою". Хто дасть якийсь добрий приклад, щоб усі зрозуміли?

Учень: Я дам, прошу пана професора. Коли я наприклад відпишу вправу від свого товариша, то це триває десять хвилин, а коли мушу написати її сам то це забере мені годину. Я тільки не знаю, як буде з другою половиною теми, бо коли я напишу вправу чесно сам, то вона не буде найкращою".

СПОРТОВА ДОБА.

— Я чув, що твій молодший брат хворий і лежить у ліжку.

— Так.

— А що йому бракує?

— Ми бавилися в кімнаті і нараз заложилися хто з нас більше вихилиться через вікно.

— Ну і що?

— І він виграв.

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа плащів, суконь, костюмів
у фірмі „VOGUE" Б-ти Штавбер
львів, пл. Марійська ч. 617.
Обслуга по українськи.

„Все залежить від премієра Складковського.

Відповідь міністра Свєнтославського на інтервенцію митроп. Діонізія.

(Летунською поштою від власного кореспондента).

Варшава, 2. липня 1938.

Ваш кореспондент довідується з д. добре поінформованого джерела, що міністр віроісповідань Свєнтославський прийняв на окремій довшій авдієнції митрополита Православної Церкви у Польщі Діонізія, який інтервеніював уже втрете в останніх двох місяцях у справі тих випадків, що запали на тлі церковно-релігійних антаґонізмів на Холмщині й Підляшші.

Міністр Свєнтославський мав вдповісти, що він особисто схиляється до просьби українського населення і бажає мирного співжиття обох ніціональностей та віроісповідань на терені останніх подій. Одначе рішення в цій справі, себто авторитетне і справедливе полагодження конфлікту між адміністраційною владою та українським православним населенням залежить виключно від премієра ген. Складковського.

Холмські прохання літаком до Президента.

Довідуємо також, що цивільна канцелярія Президента держави, який — як відомо — перебуває тепер за кордоном в Абації, на відпочинку, переслала прохання холмськс - підляшських селян у справі правосл. церков до диспозиції особистої канцелярії президента за посередництвом курсуючого між Варшавою та місцем побуту през. Мосціцького, літака. Вказувало би це може на позитивні наслідки інтервенції правосл. митрополита у президента держави, про що „Діло" своєчасно інформувало

Комунізм раз за раз проти.

З останніх вісток, які надходять звідусіль до Варшави, виходить, що комунізм, донедавна д. сильно поширений на Забужжі, займає невдецидоване і дивне становище супроти відомої акції, яку там проводять деякі короткозорі чинники.

Отож в одних околицях, а саме там, де місцевий „комунізм" є лише здегенерованою і природно зрозумілою формою національної свідомости — його впливи цілковито або майже цілковито підупали і скорчилися в користь отвертого українського націоналізму; в тихже місцевстих, де комуністичною акцією проводять „фахові" комінтернівці, комуна виступає супроти українського населення провокаційно і навіть похвалює та підпомагає польську протицерковну акцію.

Ця зрозуміла і природна на цілому світі постава служальців червоної Москви видається на Забужжі, де існують специфічні віроісповідно-національні обставини, парадоксальною і можна її пояснювати лише й виключно, як свідоме і кермоване підливання оливи до українсько-польського вогню для викликання корисного для комунарів міжнаціонального конфлікту.

Українські делеґації знов інтервенюють у міністерствах.

В останній хвилині інформують нас, що в пятницю і. ц. м. була в міністерстві віроісповідань ще одна селянська делеґація з тих сіл Грубешівщини, що лежать недалеко сокальського кордону.

Тому, що віцемін. Александрович з огляду на смерть свого батька не урядує, делеґацію прийняли в його заступстві радники віроісповідного виділу, які запевнили делеґатів, що протиправославна акція в їхніх околицях буде перервана. В склад селянської делеґації входили господарі, свідомі українці, що їх сини погинули на службі в польській армії підчас травневих подій 1926 р.

В менті, коли відсилаємо ці вістки, б-особова делеґація цілої Холмщини відбуває свою „мандрівку" по міністерствах. **Фа—ський.**

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 4. липня (22 червня) 1888.

ЦІСАР — МИРОТВОРЕЦЬ.

У передовій статті п. н. „Надії і обави", присвяченій закордонній політиці, „Діло" пише про німецького цісаря Вільгельма II.:

„Загально говорили, що уряд цього князя, якого уважали за беззастережного прихильника німецького канцлєра, як тільки він прийде до влади, буде напевно насрізь реакційний, а вступлення його на престол означатиме неминучу війну. І ось, як хибним показався цей погляд. Не минуло ще і кілька неділь, від коли той князь, теперішній цісар Вільгельм II., засів на німецькім престолі, а вже повіяло з Берліна іншим духом, просто противним первісним здогадам. В заграничній політиці настала така рішуча, така ясна і очевидна зміна, що можна сказати, що вступлення на престол Вільгельма II. зазначилося бодай у першій хвилині миром, а не війною, як то загально припускали".

СЛАВЯНСЬКИЙ КРУЖОК".

„П. Іван Франко відчитає нині в год. 7. веч. на засіданні цього кружка в XV. салі університету свою розвідку: „Російська література в XIX. віці".

По широкому світі,

Прем. Годжа приняв на авдієнції минулого понеділка пополудні кс. Глінку, провідника словацької народньої партії.

— До Токіо приїхав большевицький ген. Самойлович-Лушков, який втік на днях з СССР до Манджу-ко.

Грецька фльота виїхала на маневри на Йонське Море. Опісля вона зревізитує британську фльоту на Мальті.

Румунська влада припинила на 3 дні щоденник „Універсуль", який не пристосувався до нових приписів про контролю доходів.

У Швайцарії введено спільний карний кодекс, що обовязує всі кантони.

Америка мала в минулому році 1,451,000.000 дол. дефіциту, в попередньому 2,707,000.000.

—o—

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПАЛЕСТИНІ.

Минулої неділі вечором на вулицях Єрусалиму згинуло чотирьох арабів, 10-ох було ранених. В Яффі вбито одного араба. Під Тель-Авівом згинув від бомби один араб, чотирьох було ранених. В Єрусалимі поліція арештувала вісьмох жидів за вбивство арабів.

Двох поліцаїв, яких ранили підчас заворушень минулої суботи, померло. Крім того вбито одного арабського поліцая і жида. В Тиверіяді зранили одного британського поліцая і 6-ох жидів. У багатьох місцях поперетинали телефонічні дроти. Воєнний суд в Гайфі засудив на смерть одного араба.

Польська преса про похорон ґен. Мирона Тарнавського.

З львівської преси „Хвіля" помістила довший звіт з похорону, підкреслюючи, що в похороні взяли участь тисячні маси народу, охоплені подивугідною дисципліною.

Доволі довгу замітку вмістило теж ендецьке **„Слово Народове"**, яке на самому вступі написало: „як можна було передбачувати, похорон умерлого перед 4-ма днями б. начального вождя УГА, ґен. Тарнавського, став великанською українською маніфестацією. З усіх сторін Східної Галичини зїхалися делеґації з урнами з землею або з вінками". „Слово Народове" подає число учасників похоронного походу на 20 тисяч. Цій своїй замітці дало „Слово Народове" такий наголовок: „Замість забороненого здвигу українці уладили маніфестаційний похорон генерала". І позатим кілька ендецьких колючок.

Коротку замітку про похорон вмістив озонівський **„Дзєннік Польскі"**, а з позальвівських часописів краківський „ІКЦ".

—o—

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 18

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ЗУСТРІЧ ІЗ М. ГРУШЕВСЬКИМ.

Десь у 1900 р. я знайшов у Миколаєві над Дністром привілеї того містечка та листування Миколи Устияновича. Я зробив копії з привілеїв, і з листів, і післав Наук. Товариству ім. Шевченка. Незабаром я одержав листівку від Франка, якою він сповістив мене, що готується критичне видання творів М. Устияновича, які зібрали студенти дух. семінарії у Львові, і що в це видання ввійдуть і листи, які я прислав. Але критичне видання творів Устияновича чомусь не вийшло, і Франко післані йому листи видрукував у „Записках" аж у 1907 році п. з. „З коресподенції Миколи Устияновича". Трохи пізніше я одержав листа і від проф. Михайла Грушевського. В цьому листі писав він, що копія з миколаївських привілеїв буде видрукована, просив тільки від мене виписок з магістратських книг та з парохіяльних документів Миколаєва.

Щоб порозумітися з проф. Мих. Грушевським щодо згаданих виписок, я вибрався до нього додому. Він жив тоді на вулиці Довбровського. Це було в першій половині січня 1901 року. Професора я не застав дома, він був на проході у стрийськім парку. Мене попросили підождати. Довго я не ждав. Проф. Грушевський прийняв мене ввічливо і між нами завелася зараз розмова на теми наукові й ненаукові. З проф. Грушевським я вже був трохи знайомий, бо ходив раніше час до часу на його університетські виклади. Тимто й розмова не йшла пияво. Проф. Грушевський ставився завжди до молодих людей по-приятельськи й старався віднайти в них наукові чи літературні нахили, а коли вже знайшов їх, то й знайомість з ним не маліла. Коли я вже мав відходити, надійшов Степан Рудницький, колишній учень проф. Мих. Грушевського, тепер ґеоґраф. Він приніс тоді відомість, що проф. Фінкель не хоче прияти докторської дисертації Степана Томашівського. Ця відомість засмутила була професора і він обіцяв поговорити з проф. Фінклем за Томашівського, що, як я знаю, він і зробив. У 1901 році в книжці XLIII. „Записок" появилися „Привілеї міста Миколаєва над Дністром".

ТИП ІЗ „ПЕРЕХРЕСНИХ СТЕЖОК".

В перших днях липня 1901 р. я зайшов якось з Мих. Новаківським, моїм товаришем, пізнишим адвокатом і послом, до кавярні Шнайдера у Львові, що при Академічній вулиці. Ми застали там Ів. Франка, Остапа Терлецького й Леся Мартовича і присілися до них. Новаківський познайомив мене з ними, хоч я з усіма так сказати „здалека" був уже знайомий і доводилося мені нераз стрічатися з ними в громадському житті. Мартович кінчав оповідати про те, як то він перебирався на нову кватиру, і оповідання, видно, подобалося, бо Франко був у доброму настрої й радив, щоб Мартович списав свою веселу пригоду в формі новелі й видрукував у „Літ. Наук. Віснику". Терлецький всміхався й переглядав мовчазно якийсь гумористичний журнал. Я й Новаківський читали недавно разом „Перехресні стежки" і хвалили Франка за судлю Страхоцького, який удався йому. Страхоцький — його властиве прізвище було інше — це була загально відома фіґура у Львові. Франко змалював його в „Перехресних стежках" якнайкраще. Франко дуже тішився, що нам подобався Страхоцький, а Новаківський хвалився пізніше передомною, що подробиці до портрета Страхоцького він постачив Франкові. Поволі вичерпалися теми до розмови, і ми почали розходитися. Перший вийшов Терлецький, а потім і ми всі, Франко спішився, бо на другий день мав їхати кудись на риби.

(Далі буде).

Поставмо вже раз справу ясно!...

(Голос у дискусії на тему „Війна чи мир з москвофілами").

Дискусія, яка ведеться на сторінках „Діла" про можливости співпраці українців з москвофілами з одної сторони корисна, але з другої — серед деяких кол українського громадянства викликує застереження щодо її доцільности.

Це й зрозуміле. Москвофільство серед нашого народу, це страшний роп'ючий болячок, який спричинив нам, як нації, страшні спустошення у нашому внутрішньому і зовнішньому житті. Назовні світ не міг зрозуміти нас, що ми за нація, якої частина заперечує її існування та робить усе, щоб нам шкодити. Серед нашого народу, між його масами, москвофільство ширило деморалізацію, демобілізувало нас безнастанним вижиданням на поміч великого російського народу та його могучої імперії.

Так зложилося життя тої частини нашого народу, яка опинилась в бувш. Австро-Угорщині, що хоча пень народу селянство зберегло признаки національної окремішности — рідну мову та побут — то провідні наші верстви, відірвані від народу та національних історичних традицій, довго не могли себе віднайти та національно оформити. Підлягаючи в щоденному житті німецькій та польській культурі, стрічаючись в церкві та релігійному житті зі старославянщиною, частина нашої провідної верстви вважала мову народу негідною „справжньої" культури і науки та називали її мужицькою. Думали вони про якийсь окремий „галицко-руский" нарід, якого літературною мовою сталаб старославянщина. Активніші з них були виховані в польському дусі і признавались до поляків. Адже батьки нинішнього москвофільства о. Іван Наумович, о. Теофіль Дудикевич, батько ославленого амбасадора з Коломиї Володимира, — це польські конспіратори, сам Наумович у студентських часах носив конфедератку. Мих. Качковський родом з Лемківщини в родинному домі підлягав польщині, Денис Зубрицький написав головний свій твір: „Кроніка міста Львова" — по польськи, а решту по німецьки або язичієм, бо російської мови не знав.

Зродилося у нас москвофільство як зневіра власними силами добитись успіхів у боротьбі з польським наступом та як жадоба використати політичну кон'юнктуру і при помочі Росії, яка давала щедрі „пособія", добитись для себе кращих успіхів.

По погромі Австрії у війні з Німеччиною 1866 р. під Садовою, москвофіли проголосили в „Слові" ч. 59 з 27. липня 1866 що:

„Ми Русины, не умѣемъ корыстати съ клопотовъ правительства (— кон'юнктури!) и яко люде добросердныи, кромѣ того привязаны сыновною любовью къ августѣйшой нашой династіи не выступим тепер ни съ однимъ требованіемъ..." і от вложили „требованіе"! „що Русь Галицка, Угорска, Кіевска, Московска, Тобольска и пр. взглядомъ етнографическимъ историческимъ, лексикальнымъ, литературнымъ, обрядовымъ ест одна и таяже самая Русь, мимо того, що въ Галичинѣ она вѣрно предана своему возлюбленному Монарху и Его свѣтлой династіи, а там за границею она тоже предана свому Монарху и своей династіи. На соймѣ Львовскóмъ была добра способность выповѣсти ясно и откровенно, що преданіемъ нашимъ историческимъ есть исконный отецъ нашихъ обрядъ русскій, чистый, совершенный, и що никто розумный не можетъ тому дивоватися, если Русь пламенно нынѣ желаетъ освободитися отъ узовъ іезутизма подъ взглядомъ обряда и вѣри"...

...„Мы не Рутены съ 1848 року, мы настоящіи Русскіи не можемъ отдѣлитися и отстояти отъ языковой, литературной, церковной и народной связи со всѣмъ русскимъ міромъ!"...

Ця „заява" стала політичним „вірую" („зложивши такое вѣроисповѣданіе" — писало „Слово"), національної апостазії галицького москвофільства, зірванням з народнім українським пнем. І цьому залишились москвофіли вірні в цілій своїй діяльности аж до нині, це й подиктувало та диктує їм непримирну поставу супроти українців, яких не признають наші москвофіли за самостійний нарід та вважають їх за ворогів своєї російської нації та відповідно до цього, як вимагає інтерес російської нації, пристосовують свою політику. Salus Moscoviae — це для них suprema lex.

І давніше бували спроби українців дійти до порозуміння з москвофілами. У 1879 році велись переговори (широко про них пише Олекс. Барвінський у „Спомини з мого життя" т. II.). та з цього ніщо не вийшло. У 1880 році хвилево дійшло до порозуміння. Уладили навіть спільне віче у Львові, та потім натура потягнула знова вовка до ліса, москвофіли таки вернулись до своєї російської платформи.

У 1882 р. відбувся у Львові карний процес за державну зраду проти москвофілів Ольги Грабар і тов. На цій розправі підтримали вони заяву „Слова" з 1866 р. а тільки відпекувалися політичного моменту, себто відірвання від Австро-Угорщини українських земель. Характеристичне при цьому, що хоч у трибуналі було 3 українців (Бучацький — предсідник, Литвинович заст. вотанта та протоколянт Ілевич) та 2 поляків, то всі москвофільські тузи Іван Наумович, його син Володимир, Площанський, Марков і інші зізнавали по польськи, а Адольф Добрянський (який своєю російщиною на угорській Україні спричинив знищення і мадяризацію) та його донька Ольга Грабар зізнавали по німецьки, а тільки селяни Шпундер і Залуцький по українськи. Те саме було з їх свідками. По польськи складали присягу і зізнавали о. Мих. Малиновський, офіцял гр.кат. капітули та жінка підсудного Трембіцького, яка заявила навіть, що вона римо-католичка і польська патріотка, вкінці льокай Добрянського, Григорій Барановський. Православний священник з Валяви на Буковині о. Микола Димитрієвич, який був правос. парохом у Львові, хоча присягав він по українськи, то зізнавав по німецьки, Богдан Дідицький, який теж зізнавав по польськи, хоча всі свідки українці (живе з них ще д-р Лесь Кульчицький б. дир. З. Банку у Львові і добре булоб, щоб він написав спомини про цей процес) та меншого калібру москвофіли присягали і зізнавали по українськи. По польськи говорив теж одиноκий оборонець москвофіл д-р Іскрицький зі Сянока (бо два інші адвокати це були поляки).

Як сказано, на цьому процесі підтвердили москвофіли „вѣроисповѣданіе" з 1866 р. та ще й додали коментарі.

Іван Наумович на питання судді Литвиновича перекладав Русь — на Reussen Roth-Reussen додаючи на дальше його питання, як погодити це з тезою одної, неподільної Руси, що: „Фактичне так ест, бо нема ані дві, ані венцей Русі, тилько єдна, як єдне Німци, Влохи і т. д.", а навіть в полеміці з суддями присяглими поляками додав, що „Малорусіні не сон без примешек"; добачував у нас татарів, волохів і т. д.

Знову Марков заявив, що: „Шляхта польска била і ест патріотичнон, пшелевала кров за свойом ойчизнен, то узнаєн і мам для ней вельке пошановане". („Стенографическій отчетъ изъ судовой росправи по дѣлу Ол. Грабарь и тов. Львовъ 1882 из типогр. Ставроп. Института).

Тільки для свого народу, для України, не мали ці апостати пошани.

Про характер самого Ів. Наумовича свідчить хоч би дискредитування власного співобвинуваченого сина. Коли вирнула нечиста справа його служби за гроші як доносчика та московського шпигуна серед українських та революційних студентських кол (Мих. Павлик, віденські „Січ" і „Буковина"), то старий Наумович заявив дослівно: „Венцей юж не написалем (про ті товариства, які знав як посол) аж до мего виязду, а потем напісалем (до сина) же венцей пісаць не бенден, альбовем видала мі сен та цала справа подейжанон". (Стеног. отг. ст. 29).

Як сказано, були з українського боку спроби дійти з москвофілами до порозуміння, роблено виборчі компроміси, творено навіть спільні посольські клюби, та ніщо з того путнього не виходило.

Аж українська молодь поставила тому кінець. Коли в 1898 р. з нагоди 50-ліття знесення панщини народовці заключили з москвофілами консолідацію, на вічу на Високому Замку у Львові українська студентська молодь, яка видвигнула вже політичне гасло „самостійна Україна" проти цієї косолідації з москвофілами гостро запротестувала, вважаючи її за затемнювання національного ідеалу.

Коли по виборах 1907 р., які дали нам 27 парляментарних мандатів, старорусинам 3 (д-р Король, о. Давидяк, Куриловичі) 2 москалям (Глібовицький, Марков) створено ще раз спільний клюб в парляменті (без українських соц.-дем.) — але той клюб москвофіли розбили, розділюючись ще потім між собою на дві згадані групи. Тоді знову видвигнули стару платформу російської нації, починаючи в парляменті промовляти по російськи та домагаючись ввести російську мову до шкіл та урядів в Галичині і на Буковині; тоді то й заключили москвофіли угоду з поляками проти українців за часів намісництвування гр. Андрія Потоцького.

Про їх ролю у великій світовій війні, знає наше теперішнє покоління аж надто добре. Цілою силою пари йшли вони на знищення українства, як ворога своєї нації та Росії.

Сентимент маємо до москвофілів за їх становище в часі польсько-української війни. Станули вони тоді разом з нами, пішли в ряди УГА. Та не перецінюймо цього епізоду, а пригляньмо правді і фактам в очі. Війна велася тоді проти Польщі, що була не тільки нашим, але й ворогом Росії. Не заявили ніде москвофіли, що вони стоять за обеднюючим актом з 22-го січня 1919 р., що хочуть самостійної української держави. Сподівались вони, що настане все таки злука з Росією, а там мазепинству прийде кінець. Адже москвофіли Лемківщини створили „Русску Народну Республику", яка не признавала польської влади на Лемківщині, на своїх перших зборах у Фльоринці грибівського повіту 5. XII. 1918. р. заявилася за ЗУНР-ом, але зараз по розгромі УГА, на других зборах у тій самій Фльоринці 12. III. 1920. заявилася вже за прилученням до совітської Росії, а не до радянської України, хоч таку тоді большевики творили.

Львівські москвофіли, основуючи в грудні 1918 р. „Русскій Исполнительний Комитетъ" і видаючи відозву до „Русского Народу Прикарпаття", в органі „Прикарпатская Русь" 25. XII. 1918 р. заявилися за прилученням до Росії, за яку боровся Денікін. Цю відозву редагували члени РИК-та Дмитро Марков, Кир. Черлюнчакевич, К. Вальницький і наш дискутант радник Микола Третяк.

У рядах добровольчої армії Денікіна боролись посол ББ Мих. Бачинський, „сельроб" Хам й ін.

Коли воно не довело до реституції єдиної, неділимої Росії, тоді старого автораменту діячі, між ними п. Третяк з ненависти до українців погодилися з поляками. Не знаю, чи пригадує собі п. Третяк, як то відбирав він від пок. д-ра Федака Ставропігію та як водив його по ній делегат поліції п. Вагнер, та яку міну зробив він, коли зайшли до редакції „Вперед-у", одинокого тоді українського часопису у Львові.

Молодші москвофіли, дійсні по своєму вихованні і культурі росіяни, д-р Маріян Глушкевич і Кир. Вальницький, — не могучи особисто погодитися з раболіпієм старих своїх однодумців, які всіми засобами і за всяку ціну вислугувалися польській адміністрації за підтримку проти українців, зірвали з ними. Глушкевич, хоч уладжував „день русскої культури", хоч хотів у неб. Скрипника вимантити червоноруську совітську республику, наблизився до українців, викладав у тайному українському університеті, боронив з усім своїм умінням українських політичних вязнів, вдержував з українцями товариські звязки — та в душі залишився таки росіянином і чесно ним був.

Кирило Вальницький, меткий політик, вихований на новій російській культурі, який мав звязки як студент вже не з російським урядом, як його старі сопартійники а з революційними

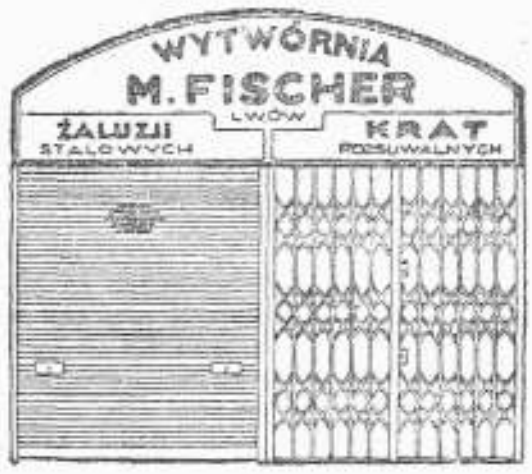

ВУЛ. ФИЛИПА ШЛЯЙХЕРА 6
(давніше Шпитальна 38) тел. 257-10

виконує роботи конструкційні, будівельні, мистецькі, залізні сходи як також усе, що входить в обсяг слюсарства. СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ СТАЛЕВИХ І АЖУРОВИХ РОЛЕТ

російськими колами та який підчас одної зі своїх студентських поїздок до Росії, попав назіть у царську тюрму — взяв інший політичний гон. У львівській „Трибун-і Роботніч-ій" (1924-25) боронив для себе і своєї групи тези на право „самоозначення" як для росіян, але коли з цим йому не пішло, признав українську мову і навіть націю.

Але його признання українства не перешкодило йому разом з польськими комуністами Сохацьким і Камінським та жидами поборювати шумськістів, бо в душі був він росіянином по вихованні та культурі і цього перебороти в собі він не міг та не хотів.

Те, що до українського табору пристало багато москвофілів, як д-р Мих. Король, д-р Дрималик, д-р І. Свенціцький, д-р Евген Давидяк і ін. — це таке саме явище, як перехід до українства від поляків В. Антоновича, Т. Рильського, В. Ліпінського і ін. та свідчить тільки про їх чесність, працювати та жити для того народу, з якого вийшли та серед якого живуть.

Певне, що тут, на галицькому ґрунті замирення з москвофілами скріпилоб нас супроти наступу поляків, але чи до цього дійде, на якій платформі та чи москвофіли дотримають угоди? А при тім не забуваймо, що нашими противниками є не тільки поляки, але й росіяни. Може проти поляків москвофіли підуть з нами — хоч певне не всі — але проти Москви, проти якої ми неминуче мусимо виступити і з якою розіграємо остаточну й рішаючу боротьбу як нація, вони з нами ніколи не підуть.

Якаж користь такого компромісу? Творити знову у нас фікцію про український і руский чи руський нарід — адже на цьому скористають на нашому ґрунті перш усього поляки — ну й очевидно самі москвофіли. Не забуваймо, що тут йде не тільки про політичну орієнтацію чи союз, не про суспільний устрій, про що можемо дискутувати, тут стає до вирішення справа засадничa про істнування українського народу та про апостазію від нього, про його нетацію. По Скрипнику, Хвильовім та Любченку нема вже у нас на це місця, нема вагань.

Хто вийшов з нашого ядра, кого з нами вяжуть кровні звязки, хто живе серед нас і у нас, той може, повинен і мусить бути тільки українцем. Коли він чесний — іншого виходу нема для нього. І тут нема і не може бути компромісів.

Життя це потверджує і тому занепадає москвофільство, а все, що живе і активне, переходить на бік українців. І так воно буде далі — бо це природний процес життя і на це не мають москвофіли ради.

Коли давні москвофіли хочуть бути з нами і з собою чесними, то одна для них дорога — поворот до українського народу, або ясно і отверто признатись, що вони москалі, але ніколи ні ми, ні вони не говорім про якийсь анонімовий спільний нарід, бо такої симбіози реальне новочасне життя не знає і такий самообман нас може болюче пімститися.

А. Чернецький.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ПРО СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ У ГРАЦУ.

Виділ Українського Студентського Т-ва „Січ" у Граці подає зацікавленим до відома, що виписи на зимовий семестр 1938/39 тревають від 20. жовтня до 15. листопада. Початок зимового семестра зачинається 1. листопада. Грацький університет має такі факультети: теольогічний, фільософічний з фармацією, правничий і медичний. Крім університету є теж техніка зі всіма факультетами. Кандидатів на медичний факультет просимо прислати: свідоцтво зрілости, метрику, 2 фотографії і свідоцтво незаможности. 10 зол. на покриття коштів на впис і на потрібні посвідки до пашпорту зложать кандидати на місці у Т-ві в Граці. На прожиток у Граці необхідно коло 120 зол. місячно. Щодо семестральних оплат нема покищо точних даних з огляду на зміну режіму. Ближчі інформації в цій справі подамо ще до відома в осени. Зацікавлені які звертаються за інформаціями до Т-ва, долучать *міжнародні купони.* У всіх справах просимо звертатися на адресу:

Ukrainischer Studentenverein „Sitsch" in Graz — Deutsches Reich.

Свіжість тіла та успіх, успіх осягнеш вживаючи ПУДЕР ПРОТИ ПОТУ **SUDORYN** АП. КОВАЛЬСКІ

НОВИНКИ.

— **Спеціялістка** в жіночих недугах і поліжництві **Д-р Софія Парфанович** вернулася і ординує як досі **Львів, пл. Болеслава Пруса** 2 (раніше Заблікевича 51). 1453 2—3

— **Лиси,** пелерини, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Злива по тропікальній спеці у Львові.** Минулої неділі тропікальна спека осягнула свій вершок, бо тепломір виказував вполудне 46° Цельзія. Тому хто лише міг — покидав Львів і виїздив поза місто. Не диво, що всі підміські поїзди та автобуси були виповнені вщерть мешканцями Львова, що вполудне майже опустів. В усіх львівських ставах і критій пливальні годі було знайти вільне місце. В малім ставі Лазовського в Зимній Воді втопився вполудне 15-літній хлопчина невідомого прізвища. У ставі в Наварії к. Львова втопився 26-літній муляр Ст. Білий зі Скнилова. Щойно коло 5-ої год. попол. надтягнула буря зі зливним дощем і громами та очистила повітря. Пів години пізніше над Львовом перейшла другий раз буря з громами і зливним дощем що затопив нижче положені камяниці і канали. Громи не заподіяли ніяких шкід у Львові. Зате дощ падав уже з невеликими перервами цілу ніч і в понеділок.

— **Опалюючись на сонці** не забувайте, що найбільш ефектовні знимки з пляжі дістанете на панхроматичних матеріялах з єдиної української фото-крамниці Е-комп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639.

— **Припинення трамваєвого руху.** Минулого понеділка пополудні тріснула водопровідна рура під вул. Легіонів. Вода висадила частину вулиці Легіонів і хідник від вул. Станислава до Великого Театру. Тому припинено рух трамваїв, замкнено доплив води, а робітники приступили негайно до направи рури, вулиці і хідника.

— **Львівська хроніка.** При вул. Краківській намагався скінчити самогубством 37-літній Болеслав Ценжкий. Його відвезли до шпиталю. — При вул. Клепарівській сполошилися коні, що вивозили сміття. Один кінь забився до придорожнього дерева. — При вул. Сапіги самохід інж. Тадея Гурського наїхав на робітника М. Андрибуру і потовк його. — При вул. Личаківській напроти церкви св. Петра і Павла вискочив з рейок трамвай ч. 1. Жертв у людях не було. — Поліція арештувала 74-літню старушку Броніславу Маліновську за крадіж плаща у вірменській катедрі. — Робітник Л. Вантух у бараках на Знесінні зранив важко сокирою свою жінку зате, що видала поліції злодія, який вкрав тютюн.

— **Дивне явище природи** могли заобсервувати мешканці Городенки та околиці дня 29. м. м. на небі по заході сонця, де появилася від заходу до сходу смуга ясноблакитного кольору, при чому частина неба була блідорожева. Це дивне атмосферичне явище природи тревало майже годину.

— **Згоріло 180 овець від грому.** Минулої неділі перейшла над Улашківцями (7 км. від Тлустого) буря зі зливним дощем і заподіяла великі шкоди. Від грому згоріла стодола гр. Лянцкороньского, а в ній 180 овець і сусідні шопи. Крім того грім поранив двох робітників, які хотіли вигнати вівці зі стодоли. Шкоди дуже великі. Слід пригадати, що минулого року 3. липня і в тій самій годині грім убив солтиса громади Улашковець Наребецького.

— **Таємне вбивство в Шумлянах.** До 42-літнього селянина Шведа в Шумлянах пов. Бережани зайшло пятьох мужчин, розпитуючись за ним. Довідавшись від жінки, що її чоловік пішов до кооперативи, пішли за ним туди. По дорозі стрінули Шведа і негайно засипали його револьверовими стрілами в самому центрі села. По вбивстві злочинці преспокійно відійшли. Швед, подіравлений мов сито, згинув на місці. До Шумлян виїхав прок. Вежбіцький з Бережан зі судово-слідчою комісією і веде слідство. Причина вбивства — невідома.

— **Причина великої пожежі в Косові.** Пишуть нам: В год. 1-ій в ночі дня 2. липня ц. р. в середмістю Косова повстала велика пожежа, що знищила 5 будинків враз з деревляними забудуваннями. Вогонь повстав у стайні, в якій ночували з кіньми візники. Причиною пожежі були мабуть недокурки. На вид вогню і на рятунькові сигнали сирен та дзвонів зібралося коло пожежі майже ціле громадянство Косова. Серед рятункової паніки 14-літня донька Герша Зломила ногу. Шкоди сягають 200.000 зол. Енергійна та швидка рятункова акція не допустила до поширення пожежі на ціле місто. Поліція шукає винуватців пожежі.

— **Краєва хроніка.** В Березовиці Великій пов. Тернопіль потонув підчас купелі 20-літній Михайло Хвалюк. Хоч Хвалюка витягнули по кількох канацятьох хвилинах — не вдалося привернути йому життя. — З ріки Яселки витягнули тіло 60-літнього бляхаря Йосифа Домаславського з Ясла, який напився якоїсь отрути і з ножем скочив до ріки. Причиною самогубства були матеріяльні клопоти. Осиротив жінку і кількоро дітей.

— **Зливний дощ загасив пожежу.** Над Новгородком перейшла сильна буря з градом і зливним дощем та спричинила великі шкоди в місті та в околиці. Град поломив галузя і заподіляв великі шкоди на полях, в городах та повибивав вікна, а вода знищила хідники. Саме під час бурі з градом і дощем почало горіти в стайниці Делячицького. Одначе заки приїхала пожежна сторожа зливний дощ загасив пожежу.

— **Характеристичний прояв здичіння.** Польська преса повідомляє, що в неділю 3 ц. м. трапився в костелі св. Яцка у Варшаві такий святотатський випадок. На пароха згаданого костела кс. Тадея Пудра ,який підчас Служби Божої ішов на проповідницю щоб виголосити проповідь, напав зі заду якийсь Рафал Міхальський і два рази вдарив його з окликом: „Це жид!" Присутні в костелі вірні станули в обороні нападеного кс. пароха, вивели напасника з костела і важко його побили. Напасника забрала поліція на комісаріят і стверднла, що Рафал Міхальський мешкає при вул. Півней у Варшаві та є шевським челядником. Стан здоровля напасника утруднює дальше слідство. Цей напад є найкращим доказом здичіння обичаїв — стверджує Кат. Пресова Агенція так, що навіть святині ні тайна священства не стримують злочинців від подібних напастей. Щож торкається кс. Пудра — читаємо далі — то він є дійсно з походження жидом, але завжди вважав і вважає себе поляком. Слід згадати, що кс. Тадей Пудер є парохом костела св. Яцка щойно від 1. червня ц. р. на місце кс. пралата Станислава Тшецяка. По згаданім напалі кс. Пудер пішов на проповідницю, виголосив проповідь і докінчив опісля Службу Божу. Негайно по богослуженні прийшов до захристії пралат і декан кс. Фаєнський як представник Митрополичої Консисторії. Слідство виявило, що Міхальський мав пятьох спільників. Підчас ревізії в його помешканні поліція забрала брошури політичного змісту. Напад Міхальського попередила гостра кампанія ОНР і Фалянги проти кс. Пудра.

— **Засуд комірника за зловживання.** Окружний суд з Седлец засудив на виїздній сесії в Гаволіні комірника Словіковського на три місяці вязниці за грошеві зловживання.

— **Страшна самоходова катастрофа** трапилася між Серадзом і Здунською Волею, де зударився самохід з Лодзі зі самоходом зі Серадза. Наслідки катастрофи страшні. Згинув судля Фіхтенгольц з Лодзі, два шофери важко ранені чотири пасажири легко ранені. Оба самоходи знищені зовсім.

— **Спільний фронт меншинних адвокатів у Румунії.** В Тімішарі в Банаті дійшло до конфлікту між адвокатською палатою і жидівськими, німецькими та мадярськими адвокатами. Ці останні відмовилися здавати іспит з румунської мови перед комісією, що її визначила адвокатська палата. Адвокати національних меншин у Румунії стоять на становищі, що скінчили університетські студії і не підлягають дальшим іспитам. До того розпорядки у справі мовних іспитів суперечать з постановами нової румунської конституції.

— **Примусова організація журналістів у Туреччині.** Новий пресовий закон передбачує створення „союзу турецької преси" з осідком в Анкарі, що матиме свої ві-

лі в більших містах Туреччини. До союзу мусять належати видавці і ввесь редакційний персонал, себто редактори, фотографи, коректори і т. д. Дотепер були зорганізовані лише журналісти у Стамбулі.

— **Корабель пішов на дно.** На ріці Ля Плята недал. пристані Ля Плята зударився аргентинський корабель „Марконі" з англійським кораблем „Корацеро". Аргентинський корабель пішов на дно за три хвилини разом з чотирьома членами залоги. Решту членів залоги вдалося врятувати.

— **Пошесть холери на теренах залитих водою.** 25 км. на північний захід від Каіфен-фу, на просторах навіщених великою повінню, лютує страшна пошесть холери. На просторі, де лютує пошесть холери, мешкає понад 5.000 родин. Майже в кожній родині занотовано один випадок смерти.

— **Рекорд швидкости залізниці.** Льокомотива англійського т-ва „льондонської північно-східної залізниці" побила рекорд швидкости, бо переїхала за годину 209 км. Льокомотива, збудована з нагоди останньої коронації, має форму аеродинамічну і наймодерніший механізм.

При неправильнім випорожнюванні, коли нарушена травлення і зле самопочування, то треба довший час пити щоранку натще і ввечір перед сном пів склянки природної гірської води **Францішка Йосифа.**

— **Погоня поліції двох держав за грізним бандитом.** Поліція Югославії повідомила болгарську поліцію, що до Болгарії втік грізний бандит Павло Дошіч, що має на своїй совісти 25 вбивств. — Дошіч утік з Югославії, хоч велику облаву зробила поліція з військом і цивільне населення. Уряд Югославії визначив за схоплення Дошіча нагороду 100.000 динарів. Болгарська поліція веде енергійні рушшуки за втікачем.

— **Смерть 4-ох старшин від динамітового вибуху.** Підчас військових вправ полку піонірів недалеко Кральової не вибух своєчасно динаміт. набій. Тому кількох вояків зі старшиною зблизилося до набою, щоби провірити причину. Саме тоді розлягся вибух динаміту, від якого підпоручних і трьох підстаршин згинуло, двох вояків ранених.

— **Зудар самоходу з поїздом.** Недалеко місцевости Агіля у стейті Гоагілля дійшло до зудару вантажного самоходу з поспішним поїздом. У катастрофі згинуло 9 осіб, які їхали самоходом.

— **Вибух складів муніції наслідком спеки.** Минулої неділі пополудні у форті Афумарці в околиці Букарешту дійшло до вибуху муніції наслідком страшної спеки. Три склади муніції знищені, число жертв не устійнене.

— **Ріжні вісти.** Грецька воєнна фльота виїхала на Йонське море на маневри. Після того поїде на Мальту з ревізитою до англійської фльоти. — Недалеко Бельфесту згинуло дві особи в летунській катастрофі. — На днях закінчили будову телефонічної лінії між Туреччиною, Сирією та Єгиптом, що її незабаром відкриють.— У Відні арештувала поліція відомого видавця жида д-ра Герцога. — На північний схід від Квібек осів на мілині англійський корабель „Асканія", що віз вантаж золота штабами, вартости 3 міліони долярів. 360 пасажирів удалося врятувати. — Цикльон на острові Цейльоні заподіяв велитенські шкоди. Ріки виступили з берегів. Багато домів знищених.

— **До Льондону, Варшави і Гдині.** Як ми вже повідомляли Польська Спілка Обуви „Бата" зорганізувала для своїх працівників курс науки чужих мов. Саме тепер курс скінчився, а три найкращі учні дістали нагороди пильности. Перша нагорода — подорож до Англії і Голяндії, друга нагорода — подорож і трьохденний побут у Гдині, третя нагорода — подорож до Варшави і трьохденних побут. Напевне такі цінні нагороди стануть спонукою до дальшої праці над опануванням чужих мов, яких знання в торговельнім світі конечне.

—o—

З театру.

Великий Театр: „ЛЮДИ В БІЛОМУ", песа на 8 яв Сиднея Кінгслея.

Люди в білому це лікарі у шпиталі, без хвилини відпочинку. Шпиталь, який бачимо — має у проводі великого лікаря; його асистент — дуже талановитий, здійснює свою давню мрію і паде з утоми, щоб придбати поруч нього якнайбільше знання і практики. Та він має і наречену, що воліє бути щаслива звичайним людським щастям, ніж мати славного чоловіка, який не має для неї ні хвилини часу. Конфлікт між ними — справжній, високодраматичний, виринає у звязку з трагедією шпитальної пістунки, яка закохалася в тому молодому лікарі, а він під впливом настроєвої хвилини з нею „забувся". На сцені маємо нагоду оглядати приготування до небезпечної операції нещасливої жертви. На салі чути навіть запах карболю, вражливіші можуть іти додому, не дочекавшися гепіенду. Але хто витримає дві години шпитальних дзвінків і телефонів, може сміло йти під операційний ніж.

Ту саму песу ми бачили торік у фільмі. У фільмовій перерібці вона трохи погідніша. Львівська вистава бездоганна. незвичайно дбайлива; поважні люди, що люблять драму мають те, чого хотять. У головних ролях: дир. Варнецький — природний, свобідний, меткий, Махальський, що вміє завсіди дати гарний тип, Гутнер, Ратчка, Боровий, Сташевський, Боровський дуже добрі. — знаменита Гурська і д. добра Беліцька.

Спорт.

Імпонуючий вислід.

ПЕРЕМИШЛЬ. СЯН — КАДІМАГ 10:2 (4:1).

Перемогти Кадіму, дружину, заправлену в боях з поважними противниками двоцифериим вислідом — річ не легка. Отже коли вчорашній телефонат з Перемишля до „Діла" сповістив вислід метчу 10:2 для Сяну, не улягало сумнівом, що маємо до діла чи не з найбільшим успіхом Сяну в дотеперішніх його мистецьких стрічах.

Великі перемоги мають до себе те, що демобілізують на деякий час психіку переможця. І тому буловельми бажане, щоб похмільну чашу перемоги випили якнайшвидше змагуни та симпатики і щоб до часу рішальних стріт були зовсім тверезі й готові прийняти важкий бій у повній свідомости, що без моральної та фізичної видержки, без боротьби за кожний м'яч і квадратний метер гриша — перемога прийти не може. Що більше, може прийти поразка навіть зі слабшим противником. А тимчасом ні Т. Ш. Л., ні Єгуди до слабих противників зачислити не можна.

Постава Сяну на відбутому метчу з Кадімою є гідна похвали. Признання належиться нашій перемиській дружині тому, що вона підійшла до свого противника поважно і зі сильною волею перемоги. Тієї волі ослабив у нічому борисславський успіх Сяну, а навпаки — скріпив її.

Високу перемогу завдячує Сян своєму перевозному опануванню, стартові та гармонійній, сущільній праці всіх змагунів.

Найкращою частиною дружини була поміч в Федоровичем II. на середині. В нападі крім Турка і Медицького блестів Суський гарними заграннями і знаменитою стріловою диспозицією. Залога Побідинський-Медвіть розбивала успішно небезпечні акції нападу противника. Лозинський на воротах не мав багато нагод до попису, але те, що показав, ставить його в ряди найкращих наших воротарів.

До рівня класи Сяну достроївся у гостей лише напад з Оберманом на чільнику.

Ворота для Сяну стрілили Турко 5, Суський 3, Гібалевич і Медицький по одному. Для переможених Оберман і Роснер. Суддя кап. Шнба вдовольнив. Глядачів коло 2000. Склад дружини переможців: Лозинський, Медвіть, Побідинський; Ходань, Федорович II, Неофіта; Рапівський, Суський, Турко, Гібалевич, Медицький.

У передметчі розіграли змагання за мист. кл. Б Сян II — Польонія II з вислідом 2:2 (1:1).

ЗА ВХІД ДО ОКРУЖНОГ ЛІГИ.

Єгуда — ТШЛ 3:1 (3:1). Реванжові змагання Єгуда — ТШЛ у Львові принесли несподівано переконливу перемогу тернопільській дружині. Єгуда була краща передовсім у лінії нападу, який грає дуже швидку гру, швидко добуває терен та створює перебоєння раз-уразгрізні ситуації під воротами. Єдині ворота для ТШЛ добув Бас І. з вільного. Ворота для переможців добули Кац (2) і Шпумберг. Глядачів к. 500.

Третій, рішальний метч відбудеться 10. липня у Львові або в Тернополі.

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

ДРОГОБИЧ. **ТУР — Скала (Стрий) 3:1 (0:1).** Фінальні змагання за мистецтво Б-кляси та півфінальні за вхід до А-кляси принесли стрийській дружині другу програву. Таким чином Скала відпала від дальших гор за вхід до А-кляси. Стрийська дружина рішуче за слабо підготовилася до важких і вояких кінцевих боїв. Технічно поставлена Скала на добрім рівні, одначе ховдинійну сильно недомагала. У першій половині переважала Скала, яка теж здобула в тому часі одиноке ворота. Після перерви Тур використав свою кондиційну перевагу і в вищі заложинів Скали здобув три ворота. Суддював п. Боруть.

НОВИНА!
„Говерля" найкращі ровери (колеса) **„Буктур"**
єдиної кооперативної монтівні
Кооп. „ПЛАСТ"
Львів, Городецька 95.
Жадайте проспектів — цінників!

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

ВАТРА ЗАПЕВНИЛА СОБІ МІСЦЕ В Б-КЛЯСІ

СТРИЙ. **Ватра — РКС 5:2 (4:0).** Відплатні змагання за вдержання в Б-класі вирішила Ватра певно у свою користь. Дрогобицька українська дружина заграла загал добре. РКС грав увесь час гостро, тому теж судця виключив двох грачів РКС-у з гриша. Напад Ватри, скріплений новим лівим крайовим Кінським, грав зовсім добре. На поміч добре заграли Недільнко й Кушнір. Оборона пересічна. Суддював добре п. Волошський.

Після метчу грачі й симпатики РКС-у, невдоволені з вислідуа, кинулись на змагунів Ватри і потурбували їх. Щойно інтервенція поліції завела лад на гриші.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ХОЖІВ. АКС — Погонь 3:1.
КРАКІВ. Варшавянка — Краковія 3:1.
ПОЗНАНЬ. Сьмігли — Варта 3:2.
ЛОДЗЬ. ЛКС — Рух 2:2.
ВАРШАВА. Вісла — Польонія 3:2.

В табелі веде Рух (10 гор, 13:7 пкт. і 30:19 відн. воріт) і він здобуває весняне мистецтво Державної Ліги. 2) Варшавянка (10, 13:7, 26:21), 3) АКС (9, 11:7, 20:10), 4) Погонь (10, 11:9, 11:11; далі йдуть Вісла, Краковія, Сьмігли, Варта, ЛКС і Польонія.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

СТАНИСЛАВІВ. **Ревера — Чорні 1:0.** Чорні програли несподівано у Станиславові свій перший метч за вхід до Д. Л. Ревера переважала легко в першій половині і здобула теж у тому часі одиноке ворота в підворітній суматорі. У другій половині переважали Чорні, одначе всі їх зусилля не увінчались успіхом. Судця п. Мітусінський із Кракова.

ЛЮБЛИН. **Унія (Люблин) — Легія (Варшава) 1:0.**
СОСНОВЕЦЬ. **Туристи — Заглембє 2:1 (1:0).**
ВИЛЬНО. **Погонь (Берестє) — Макабі (Вильно) 1:1.**

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ НА БІЖНІ.

На біжні гриша Чорних відбувшся наколесницькі змагання з участю наколесників України, Чорних, ЛТКМ-у й інших. Ця перша цього роду імпреза зібрала на трибуні дозолі велику скількість глядачів. Одначе з причини бурі й дощу змагання перервали, тож що відбулися лиш передбіги для ліценціонованих наколесників у трьох групах, із трьома змагунами в кожній групі. Передбіги були на 2 і пів окруження — 1 км.

У першій групі переміг **Бабій (Україна)**, який осягнув найкращий час дня — 1 хв. 34 сек.

У II. групі переміг Зайонзеп (Чорні).

У III. групі переміг **Лата (Україна).**

НА ПОРОЗІ БОКСЕРСЬКОГО СЕЗОНУ.

Боксерська секція С. Т. „Україна" починає новий боксерський сезон товариським метчом зі Світязем, який відбудеться в неділю 10. липня. З уваги на знамениту форму обох дружин, зокрема, нашої репрезентаційної вісімки, метч заповідається дуже цікаво. Про місце та годину стрічі повідомимо своєчасно.

ВІДПЛАТНІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

В неділю 3. липня відбулися відплатні змагання з такими вислідами:

ТОРІНО: **Ювентус — Гунгарія 5:1.**
ЗАГРЕБ. **ГАСК — Кладно 2:1.**
БУДАПЕШТ. **Кішпешт — Амброзіяна 1:1.**
БУДАПЕШТ. **Ференцварош — Жіденіце 1:0.**
МІЛЯНО. **Міляно — Рінензія 3:1.**
БУКАРЕШТ. **Рапід — Уйпешт 0:4.**
ПРАГА. **Спарта — Дженова 1:1.**

Метч Славія — Белградські, що мав відбутись у Празі, переложено.

Беручи під увагу вислідн двох стріч (метч і реванж), до дальшої рунди закваліфікувалися такі дружини: Ювентус (Торіно), Кладно (Кладно), Амброзіяна (Міляно), Жіденіце (Жіденіце), Рінензія (Букарешт), Уйпешт (Будапешт), Дженова (Дженова). Іншими словами: 3 італійські дружини, 2 чеські (окрім Славії) і по одній **мадярській та** румунській. Це у спортовій мові означає погром для мадярського футболу.

СМЕРТЬ НАЙСЛАВНІШОЇ ФРАНЦУСЬКОЇ СИТКІВКАРКИ.

В понеділок 4. п. м. рано померла в Парижі найславніша французька ситківкарка Зузанна Ленглен на левкемію, себто недостачу білих тілець крови. Ленглен здобула вже в 1914 р. мистецтво світа, а крім того в роках 1919 до 1921 р. мистецтво світа на кортах у Вімблєдонї в Англії в поодинчій і подвійній грі пань. В 1927 р. перейшла на професійну ситківкарку і закупила школу ситківкарів, що видала собі прозвище і славу в цілій Франції.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Второк 5. VII. о год. 8. веч. „Ріголетто" опера.

Театр Ріжнородностей:

Від дня 1. VII. щодня неділький.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

КОСІВ:

5. 7. Чесна Сусанна.

Театр приймє до хору теноріе і басів

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

РОГАТИН.

5. 7. Князь старого млина.

6. 7. Грищь.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ірн зачинених дверях".

АТЛЯНТИК: „Таємний противник".

БАЛТИК: „Пропащий острів", „24 години кохання".

ВАНДА: „Проклята" та „Ординат Міхоровський".

ГРАЖИНА: „Подружжя про око", „Мазур".

ЕВРОПА: „РОБЕРТ І Гльорія" (Магда Шнайдер).

КАСІНО: „Анонімовий любко".

КОПЕРНИК: „Серце і шпада".

МАРУСЕНЬКА: „Серце і шпада".

МЕТРО: „Орлов", „Бродвей Бід".

МІРАЖ: „Фредек ушасливлює світ" і „Дівчата з Новоліпок".

МУЗА: „По великій війні".

ПАЛЯС: „Цікова дама".

ПАКО: „Я вигувата" з Даніелею Даріе

РАЙ: „Доде" з Даніелею Даріе.

РІЯЛЬТО: „Соловій з Відня" з Мартою Егерт.

РОКСІ: „Дівча з темпераментом".

СВІТ: „В огні куль" і „Теодора".

СТИЛЕВЕ: „Світ говорить про вас"

ТОН: „Пострах Монголії", „Невинно почалося".

УТІХА: „Пропаще місто" та ревія.

ХИМЕРА: „Обережно з коханням!"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Бад Гаштайн".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 5. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. муз. орх., 8.00 Ранок при мікрофоні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Муз. з пл., 14.12 Для пань дому, 14.15 Конц. бан., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Баїка з муз. ілюстр., 15.35 Фіванс.-господ. актуальности, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Концерт з Вильна, 16.45 „Пригода в Пенінах" опов., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 „Серед жінок" гутірка, муз., 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Гутірка з Вильна, 18.10 Марші на 2 форт. 18.45 „Літо лісових людей" фрагм. з пов. 19.00 Спів. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві: 2 балеві росмови, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка про клясифік. грунтів, 21.10 Концерт регіон. хорів з Катовиць, Вильна й Лодзі, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Львоваль. спорт. вістки, 22.05 Спов.-муз. авдиція, 23.00 Останні вістки веч. ден., Метеор. комунікат.

Шануйте наш часопис!

Український Текстильний Склад

„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

Поручає: модніші шовки на сукні, вовни на літні костюми, комплєти та сукоики. — Камгарни на мужеські літні одяги, матеріяли на загортки, попелівни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

Середа, 6. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх., 8.00 Перше снід. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Україн. інформ. газетка, 14.10 Музика з пл., **14.35 Арії й пісні Л. Рейнаровича** з орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. й суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Муз. ревія з Кронова, 16.45 Відпит з Вильна, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Увертура до „Цигам. барона" з пл., 17.20 Львів. комедія, фрагмент, 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Фейлетон з Познаня, 18.10 Муз. з Торуня, 18.45 „Літо лісов. людей" фрагм. з пов., 19.00 Легкі пісні з Варшави, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Орх. і хор з Варшави, в перерві гураль. оповід., 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 „Пристрасть про Шопена" з Варшави, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льов. спорт. вістки, 22.05 „На добраніч" орх., 23.00 Ост. вістки веч. денника, Метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 5. липня 1938.

БЕРЛІН 15.00 20.00 21.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 18.25 20.30 Орх., 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. муз., 17.30 19.00 Танк. муз., 19.00 20.00 Орх., 21.25 22.10 Циган. музика, 22.45 23.05 Джез. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Розр. музика, 22.30 23.00 Танк. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 18.15 Форт. реціталь, 19.30 Легка музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера Цінгарі, ПРАГА 18.00 Орх., 18.30 Хор, РАДІО ПАРІ 22.15 23.00 Камер. музика, РИМ 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оп. „Цінгарі", 22.00 23.15 Танк. музика.

Середа, 6. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Квартет., 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Спів. реціталь, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 23.10 Циган. музика, 19.15 Спів. речіт., 20.50 21.00 Джез. музика, 21.45 22.00 Опер. орх., ВІДЕНЬ 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 23.00 Танк. музика, 24.00 Нічн. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет., 23.15 Танк. музика, ПРАГА 16.35 Чеські нар. пісні, 17.30 18.30 Соліети, 21.00 22.10 23.00 Опера „Либуша", РАДІО ПАРІ 20.30 Форт. речіт., РИМ 17.15 Соліети, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.10 Форт. речіт. 23.15 Танк. музика.

Четвер, 7. липня 1938.

БЕРЛІН 14.45 15.00 19.10 Розр. муз.; БІЛГОРОД 18.05 Орх., 18.45 Нар. пісні, 20.30 Орх., 21.30 Сонати; БУДАПЕШТ 13.30 Циган. музика, 17.30 Сербськ. речіт., 18.15 Орх., 19.30 20.00 21.00 Оперет. музика, 22.10 Циган. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Севотет, 20.00 21.00 Вес. музика, ДОВЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.25 Пісні, 19.10 Вес. муз., 20.10 21.00 Опера: „Веселі куми з Віндсору", 22.30 Соліети; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. муз., 21.00 22.00 Сербськ. речіт., 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 16.00 17.10 18.00 Вес. муз., 20.30 Соната Баха, 22.20 23.00 Розр. концерт, ПРАГА 17.40 Спів. речіт., 18.20 19.25 20.00 Орх., РАДІО ПАРІ 20.15 Форт. речіт.; РИМ 17.15 Концерт з Бразилії, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Опера „Цигаперія".

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

Радіокутик.

ІТАЛІЯНСЬКЕ РАДІО ШКОЛИТЬ ТЕХНІКІВ.

Італійське радіофонічне товариство, завдяки постійному розвою своїх технічних уряджень, потребує все нового персоналю. Одначе виявляється, що нема багато техніків, які відповідають жадним вимогам. Тому тов. ЕІАР зорганізувало курс технічного вишколу, який мусить скінчити кожний кандидат на посаду в ЕІАР.

ДОЗВОЛИ ДЛЯ КОНСТРУКТОРІВ АМАТОРІВ.

В Італії Найвищий Суд затвердив остаточно присуд одного з провінціяльних судів стверджуючи, що громадяни Італії та особи, які мешкають у цій країні, мають право діставати дозвіл від влади на продукцію радіоприймачів, за деякі оплати, встановлені залежно від величини підприємства. Суд виявив, що аматори-конструктори мають також право діставати такий дозвіл.

ЩОБ БУЛО СПРАВЕДЛИВО.

У Бельгії працюють два зовсім окремі радіофонічні товариства. Французьке ІНР та фляндське НІР. Мають вони одну висильну станцію біля Лювену та висилають свої програми на ріжних довжинах хвиль. Виявляється, що дотеперішня сила станції не вистачає, тому її збільшать до 100 кв. Виринула потреба збудувати нову станцію, яка матиме дві висильні рівної сили. Назагал завжди при виборі місця під будову нової радіостанції рішають виключно технічні оглядн, одначе в цьому випадку головну ролю відограла мова. Тому вибрано терен у Брабанті, який лежить на мовній границі так, що фляндська антена буде на фляндській землі, а французька в віддалі кільнадесяти метрів на вальонській землі.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·30 зол.
1 кг. масла експорт за зачет.	2·30 зол.
молоко	14—15 сот.
яйця копа	1·60 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана. На яйця зниження.

ОПОВІСТКА.

25 зол. на Українських Інвалідів, замість квітів на домовину Начального Вождя У. Г. А. зложили працівники фабрики залізних виробів „Сталь" у Винниках.

КУПНО - ПРОДАЖ

СОНЯШНА велика парцеля при Кордецького (550 сяжнів, нарікних) оказійно дешево до продажі. Телефон 237-39. 1461 1-1

КАЗКОВО дешево, з причини виїзду на продаж парцели при Святохрестів (Свентокшиська) 1800 сяжнів, фронт 28 метрів, по зол. 15.— за сяжень. Телефон 116-27, від 2—4-ої. 1459 1-1

ПАНСІОНИ

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтетична. Ціни низькі. 1879 6-12

ГАРНА лісьна околиця, інтелігентній дім дасть повне здорове утримання кільком особам. Лішпіська, Стариська — Шило. 1451 2-3

МЕШКАННЯ

ДВІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, повний комфорт, сонячне. Одна кімната, кухня, комфорт, сонячне, город, ул. Мучна (Монтна) 23 а, бічна Личаківської, при трамваю. 1443 2-3

ДВІ ВЕЛИКІ КІМНАТИ, гарна передпокій ната, кухня, повний комфорт, перший поверх. Вайтівська (Вуйтовська) ч. 2 бічна Личаківської, при трамваю. 1443 3-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 875 47-50

ПІЖАМИ поплінові, пасмисті 3.75, хлопячі сіткові сорочки шовкові 1.25—1.75 у „СВЯТ ДЗЄЦКА", Сикстуська 2. 1191 2-3

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-1 АВ. Діє станете всюди. 1297 6-10

МАРКОВІ годинники як Омега, Довсл, Льонжін, Шафгавзен і т. д. направляє найкраще **ГУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять,** бо має оригінальні частини годинника. 1105 7-12

ТОРБИНКИ жіночі, плякеві, паски, перерібки. направи „БАРАЖ", Сикстуська 29 1400 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

недуг шкірних, венеричних та лік. косметики

Роман Лисяк

Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує 1434 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спец. ального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 8 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0,35	Остання сторінка 1/1 вол. 480.—
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	вол. 0.60	Остання сторінка 1/2 вол. 250.—
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	вол. 0.80	Остання сторінка 1/4 вол. 130.—
Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15	Остання сторінка 1/8 вол. 70.—
купно, продаж, винаєм і т. п.	вол. 0.10	
шукаючі праці	вол. 0.05	

слова товстим друком подвійно.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 146 (14.977). Львів, середа 6. липня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-41
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 000. Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Французи заняли китайські острови Парасель.

НЕБЕЗПЕКА ФРАНКО-ЯПОНСЬКОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.

Французький уряд повідомив британський, що його фльота заняла коралеві острови Парасель, положені на південний схід від острова Гайнан.

НА ЯКІЙ ОСНОВІ?

На запити в цій справі французькі дипльоматичні кола відповідають, що вже в початках минулого століття острови Парасель належали до королівства Анаму, що тепер є під французьким протекторатом.

ПОЛІЦІЯ ЧИ ВІЙСЬКО?

Тепер вислано туди поліцію з Анаму, щоб берегла морські ліхтарні та метеорольогічну стацію. Військо обсадить острови, щоб запевнити безпеку французького Індокитаю на випадок якби японці обсадили Гайнан. Франція займає острови Парасель у порозумінні з Англією.

Як відомо перед кількома днями французький уряд разом з англійським остеріг Японію, що окупація Гайнану загрожує міжнародніми комплікаціями.

ЯПОНЦІ РОЗЗБРОЯТЬ ФРАНЦУСЬКУ ЗАЛОГУ ОСТРОВІВ?

Як подають із Токіо, до тепер ще не поінформовано японського уряду про окупацію островів Парасель. Японська фльота буде контролювати шляхи, які ведуть до тих островів і як буде треба, не завагається роззброїти військові частини, що займуть ті острови. Ніяка держава не має права того робити, бо острови належать до Китаю.

Японці занали Пукав.

У вівторок в 17 год. заняли японці місто Пукав над озером Поєн; то озеро попало під обстріл японської артилерії. Треба сподіватися, що японські війська, які наступають здовж Янтсе, здобудуть небавом Манчан та залізницю до Чанча.

Японці заняли Пукав завдяки своїм мінеловам, що усунули 6 мінових піль та проломили гать коло каналу і тим способом отворили шлях більшим японським кораблям.

ВІДВОРОТ КИТАЙСЬКИХ ВІЙСЬК.

Японські військові кола вважають, що відворот китайців з північного берега Янтсе, коло Тайго буде поважно утруднений Китайські частини будуть мусіти перейти між горами і рікою під вогнем японської корабельної артилерії.

Крім того японці приготовлюють наступ на простори на південь від Чіентану, щоби приспішити відворот китайців з лінії Панчав-Вугу.

РОЗГРОМ КИТАЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА КОЛО НАНЧАНУ.

Як повідомляє Домеї, японські летуни завтакували у понеділок Нанчан. Вони знищили 40 китайських літаків, самі втратили один літак.

Турків з Югославії переселять до Туреччини.

Премієр Стоядіновіч заявив послам з прорядової партії, що тепер розглядають проект переселення турків з південної Сербії до Туреччини. Преселились би лиш ті, що того бажали би — уряд не хоче позбуватися льояльної турецької меншини

Як відомо, після останньої турецько-грецької війни переведено таку виміну меншин між Туреччиною та Грецією.

Бомбардування британських кораблів у еспанських приетанях та Італія.

У британському парляменті появилась інтерпеляція з внеском, щоби італійський уряд в інтересі добрих взаємин з Англією відкликав свої літаки з національної Еспанії, а то вони бомбардують британські кораблі.

Віцеміністр закорд. справ відкинув ту пропозицію, бо за ті налети може відповідати виключно уряд з Бургосу.

Жиди переходять до терористичної акції в Палестині.

У відповідь на убивство жидівського кольоніста, жиди розвинули у 2-ох минулих днях завзяту терористичну акцію, в якій убили 24-х арабів і 15-х ранили; кількох поліцаїв померло від ран, кількох жидів важко ранено

Мандатна влада проголосила виняткový стан в Єрусалимі, Яфі і в Тель-Авіві. Арештовано 19-ох жидівських ревізіоністів.

Турецькі війська ввійшли до санджаку Александрети.

Турецькі війська, розміщені на пограниччі санджаку Александрети, дістали телєграфічний приказ увійти у вівторок рано до Кіріхану, в середу до Антіохії.

Поворот шефа польського головного штабу.

Шеф головного штабу ґен. Стахевич прилетів літаком з Гельзінгфорсу до Талліна, відтіля через Ригу до Варшави.

ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР У БЕРЛІНІ ПРОТЕСТУЄ.

Як подає британська преса, польський амбасадор у Берліні дістав наказ запротестувати перед німецьким урядом проти антипольського виступу часопису „Остлянд", який у звязку з берлінською ремісничою виставою назвав краї положені на схід від Німеччини варварськими.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Між трьома соснами —

ДЕРЖАВНІСТЮ, ПОЛЬСЬКІСТЮ І РИМО-КАТОЛИЦТВОМ.

(З приводу інтервю п. Дунін-Борковського.)

I.

Б. львівський воєвода п. Дунін-Борковський зараховується до знавців української проблєми в Польщі. Тому-то з особливим зацікавленням ми прочитали його інтервю, поміщене в „Політиці" (ч. 14), після його поїздки на Волинь.

Мимохіть усміхалася нам думка: може нарешті від цього вдумливого поляка, знавця української справи, почуємо те, що повинна би знати й думати про Волинь та про інші надбужанські землі польська суспільність, хоч би у власному інтересі.

Правда, знайшли ми в інтервю п. Дунін-Борковського влучні спостереження волинської дійсности ,які зовсім покриваються з тим, що ми нераз уже писали про цю дійсність. Але не знайшли головного: того обективного й уповні безстороннього підходу, без якого неможлива ні діягноза на якусь суспільно-політичну недугу, ні холодні висновки науковця.

Маємо враження, що автор виїхав на Волинь, як і його численні попередники-польські політики, не шукати тут, на місці, правди, хочби вона була яка несподівана й неприємна, а знайти підтвердження згори виробленої власної думки про Волинь, власних, зрештою спільних у даний мент цілому польському громадянству, надій, сподівань та мрій.

Кажучи ясніше, враження таке, що п. Дунін-Борковський заглянув на Волинь не з тим, щоб знайти тут підтвердження аксіоми, що винародовлення мільонів українців, як і кожного іншого здорового, в розцвіті, народу, найочевидніший абсурд, найбільше шкідливий для тих, що беруться за таке винародовлення, — а хотів побачити, які поступи робить асиміляція українців, яких помилок допустився б. воєвода Г. Юзевський та що треба змінити, щоб асиміляція вдалася. Ще ясніше кажучи, що треба зробити, щоб абсурд перестав бути абсурдом, у можливість чого вірить сьогодні все польське громадянство. Хоч сам автор каже: „Не можна дивуватися, що місцева українська інтеліґенція не боїться національної асиміляції від Польщі".

Слушно, українська інтеліґенція без ріжниці напрямків не боїться асиміляції. Бо хтож би боявся маняка, який плянував би спинити життя волинської фльори чи фавни. А хіба свідомий нарід, що просто пре до життя із самої землі Волині, политої кровю зрошеної кістками і слізми багатьох поколінь, зачарованої її піснями й найглибшими та найсильнішими почуттями — хіба такий нарід Волині не сильніший за її фльору чи фавну?

Не тому треба дивуватися, що волиняни (й не тільки інтеліґенти) не бояться асиміляції свого народу, а тому, що польське громадянство вмовляє в себе, що тепер уже спроможеться доконати того чуда, якого безуспішно пробувало воно вже від Казимира Великого та з якого вийшов лише дуже шкідливий для самогож польського народу „пшик"

Ще маємо й таке враження, що автор відвідав Волинь не з метою знайти тут живі під-

Спеціялістка в жіночих недугах і поліжництві
Д-р Софія Парфанович
вернулася і ординує як досі
Львів, пл. Болеслава Пруса ч. 2.
(передше Зиблікевича 51)

твердження другої аксіоми: що заходи в справі асиміляції українців безумовно шкідливі для польської держави, — я приїхав сюди, щоб знайти докази, що ця аксіома, під ділянням асиміляційних чудотворців XX. століття, перестане бути аксіомою, природа перестане бути природою й українці перестануть бути українцями; що те, що суперечить природі, дасть користь, а не шкоду.

Направду, ці асиміляційні політики подібні до мужичка в російського письменника Горбунова, мужичка, що „кожний раз вивертав віз на тому самому місці" й усеж їхав тим самим шляхом.

Скільки вже разів історична Польща зазнала ріжних шкід від „асиміляції українців" і все ще польське громадянство пре на той самий катастрофальний шлях (здається, одні оо. єзуїти найліпше розуміють, що треба вже перестати наслідувати Горбунівського мужика).

А може волинська дійсність дає авторові інтервю докази, що асиміляція українців таки йде, таки дає якісь користи державі? Тоді звернемось до його власних спостережень. Перше питання: чи б. воєвода Юзевський асимілював Волинь?

„Не бачу — каже п. Дунін-Борковський — суттєвих ріжниць між політикою воєводи Юзевського на Волині й політикою воєводи Бернацького на Поліссі".

Одної цієї заяви вистачилоб, бо асиміляційна політика воєводи Бернацького всім добре відома. Але автор наводить і докази асиміляційних заходів п. Юзевського.

„У відношенні до українців та політика (воєв. Юзевського — політика сокальського кордону) виявлялася в ліквідації всіх легальних організацій господарських і культурних, що існували на терені Волині.. Були з одного боку читальні „Просвіти" та з другого торговельні й молочарські кооперативи. Їх загальне число доходило до 800... Що торкається самоуправи, то її віддано виключно в руки місцевих поляків. Українці з неї цілковито усунені і таксамо, як і з посад у державній адміністрації... Шкільництво на Волині таксамо зовсім спольщене. **В ділянках самоврядній та шкільній політика воєводи Юзевського була багато більш протиукраїнська, ніж діяльність його товаришів на терені Галичини (Малопольщі)"...**

П. Дунін-Борковський не довідався, що *зліквідовано* ще за часів воєводи Юзевського дві філії „Сільського Господаря", його поодинокі кружки, Пласт та інші спортові організації, врешті життя політичне та пресу; відібрано кільканацять церков, луцьке Брацтво і т. д. Всеж таки із слів автора видно ясно, що політика п. Юзевського мала на меті одно: асимілювати українців.

А які висліди цієї політики? Чи зеднав п. Юзевський українців для Польщі? Чи викликав у них зичливість і симпатію? Чи відвернув їх від СССР? Чи нарешті визбулися вони бажання жити самостійним українським культурним і господарським життям та чи примирилися з тим, що накинув їм б. воєвода?

„Один із запалених юзевчиків — каже п. Дунін-Борковський — заявив мені, що колиб дозволити відновити організації з Галичини, то вони дуже швидко знову опанувалиб терен". До речі: автор не знає, що лише „Сільський Господар" і „Пласт" прийшли на Волинь з Галичини; Просвіти, кооперативи і т. д. — все це виросло з місцевого ґрунту під впливом організаційного руху на східних землях України.

Далі автор інтервю каже, буцім-то під покришкою ВУО (Вол. Українське Обєднання) працюють комуністи й УВО, що асиміляційна акція п. Юзефського „не осягнула ніякого позитивного асиміляційного висліду", бо, як кажуть знавці, багато комуністів рекрутується з найбагатших волинських селян". Це дуже цінне спостереження, лише пояснення причин цього явища неправильне. Чому українці Волині зараз відновилиб зліквідовані організації? Чому комуністи й УВО (якщо це правда) пристосовуються у ВУО? І чому навіть найбагатші селяни йдуть у комуну, яка загрожує їм відібранням землі в колективи?

Тому, що волиняни почуваються частиною одного великого українського народу і ніякі штучні регіони, ніякі сокальські кордони не вспіли вбити в них почуття цієї єдности, незалежно, де живуть вони — на Волині, Поліссі чи Холмщині. І всі заходи, щоб їх поріжнити й розбити, даремні.

Тому, що українці стихійно хочуть розвиватися культурно та господарчо і коли п. Юзевський позамикав їм їхні легальні організації, то вони справді пролазили декуди в організації, які їм накинув б. воєвода, щоб там робити те, що рятує націю від упляновaного винародовлення.

Тому, що український нарід з такого самого тіла, костей і людського духа, як і нарід польський та інші (хоч деякі поляки думають інакше). Не лише самий хліб, але й булка з маслом у заможному господарстві не дає їм задоволення життям — вони ще бажають поживи для душі, національного розвитку і хочуть плекати всі свої природні здібности на рідному ґрунті. Звідси оце явище, що навіть заможні селяни цікавляться комунізмом. Але не ідеольогією комунізму, а тими мінімальними можливостями національного життя, які таки існують під большевицьким режімом та про які таки довідується наш селянин, хоч може й у перебільшеному вигляді.

І ось вислід асиміляційної акції: селяни звертають очі на схід. І коли п. Дунін-Борковському відомо, що навіть наші заможні селяни звертають туди свої очі та готові принести в жертву свою власність задля мінімальних можливостей вільного національного життя, то він легко може зрозуміти, що засимілювати українців-волинян не так легко. Може зрозуміти й те, що проголошена асиміляція вигідна лише для сусідів, але не для Польщі.

Скажемо більше: деякі волиняни ідуть навіть до польських організацій (у ріжні „кулаки", „Стшельци" й ін.), навіть записуються (комуністи) до шляхти й на католиків (бо їм все одно, як їх хтось запише), аби тільки мати вільну руку в своїй роботі.

А це вже деправація населення, бо деправацією є й уся асиміляційна акція. Адже асимілітори збірають з українського народу лише такий елемент, який для нікого не може бути корисний.

II.

Кажуть, що психоза заразлива. І справді, навіть тверезі люди, попадаючи хоч би на кілька днів на захоплену асиміляційною психозою Волинь, нараз починають зраджувати познаки того самого психічного стану.

Не хочемо образити п. Дунін-Борковського, але не можемо не признатися, що в його інтервю добачуємо дещо з волинської асиміляційної психози. Просимо послухати, які несподіванки він робить читачам:

„Треба витворити якнайбільші психічні ріжниці між нашим східним сусідом і кресовими провінціями. Більше як 150-літнє співжиття з російською державністю витворило велику психічну подібність між Волинню та властивою Росією. Навіть коли на руїнах СССР повстане колись незалежна Україна, буде дуже важко, щоб Волинь під оглядом психічного й культурного типу якнайбільше від неї відріжнялася. **Це велика частина так званої польської місії на сході".**

„Фінансовий стан (осадників) дуже сумний, жалюгідний. Це ділянка волинської політики, в яку уряд повинен якнайхутше ввійти".

„Цією дорогою (признанням українським селянам шматків землі з парцеляції) не осягнено ніякого асиміляційного ефекту" (а якби українцям землі не дати, то вони стали б вірнішими громадянами й асимілювалися б?).

„З правдивим острахом треба обсервувати невиявлені підстави деяких напрямків нашої віроісповідної політики у відношенні до православія..., яке має поволі витиснути (!) універсальний католицизм. (Виходить, буцім-то православіє тут фаворизують?).

„Оскільки йде про ревіндикацію осіб для римо-католицької віри на Волині, то... не може вона дати більших вислідів з огляду на дуже упрощену... методу вирішування релігійних питань". (Очевидно, у прикордонній смузі!).

Як бачимо, в інтервю п. Дунін-Борковського самі жалі: що асиміляція, ревіндикація душ і церков (луцький собор ще не ревіндикований), використовування сокальського кордону, осаблювання православія, витворювання психічної ріжниці між українцями тут і на Великій Україні ведеться незручно й невідповідними методами. А якби все те вели зручніше, то автор хвалив би це? Така-то заразлива асиміляційна психоза навіть для людей такої міри, як п. Дунін-Борковський.

ФАРБИ ЛЯКЕРИ, ПОКОСТИ, КОСМЕТИКА, предмети домашньої потреби, засоби до прання, миття, чищення —
новоотворений відділ фірми
Богдан Попович
Львів, вул. Руська ч. 16.
Тел.: 105-05.

А може тут хтось пожартував собі з автора? Бо справді, в його інтервю багато дечого подобає на кепські жарти, як наприклад: оте наділювання українських селян землею попереду військових осадників, оте протегування православія перед римо-католицтвом і т. д. В кожному разі можна з певністю сказати, що п. Дунін-Борковського інформували чистої води волинські асимілятори й ревіндикатори, даючи йому ролю пропаґатора всяких їхніх планів, як ревіндикації церков, недопускання українців до землі, ведення „західної політики" і т. д. Можна з певністю сказати й те, що п. Дунін-Борковський не інформувався в українців про їхній погляд на речі. Через те його насвітлення волинської дійсности місцями таке далеке від цієї дійсности, аже таке близьке до поглядів місцевих народовців - асиміляторів...

Не можемо поминути і твердження про „психічну подібність між Волинню та властивою Росією". Це просто революційне відкриття. Досі ще ніодин українець цього не признав і ніодин з чужих мандрівників по українських землях цього не зауважив: усі чужинці в один голос твердили, що між українцями й росіянами величезна психічна ріжниця. Зрештою, признають це й росіяни. Очевидно, п. Дунін-Борковський досі не знав українців по цей бік сокальського кордону, а хтось на Волині підсунув йому цю думку, як підставу до ревіндикаційного чи асиміляційного „очищення" психічного типу українців Волині. І не дивуємось: чого сьогодні не вигадують на Волині та про Волинь?...

Не дивуємося й думці п. Дунін-Борковського про необхідність витворити „психічну ріжницю" між волиняками й (не росіянами, ні, що булоб льогічне, а... українцями-наддніпрянцями), бо в цій думці відбивається все сказане автором в інших місцях інтервю та з приводу інших питань.

Якже розуміти ці „психічні ріжниці"? І чи цю думку не треба вважати за чергову утопію? Адже сам автор ствердив в інтервю, що сокальський кордон не затер національної спільности між волиняками й галичанами, а ризький кордон не створив ріжниці між тими-ж волиняками й українцями Великої України. Не витворила цих ріжниць і десятилітня енергійна праця п. Юзевського та видумані б. воєводою ріжні організації для українців.

Бо ніхто й ніщо витворити подібні ріжниці не всилі. Якби волиняни придбали собі якусь нову психіку, то перестaлиб бути українцями. **Отже витворення іншої психіки — це та сама, лише замаскована фразеольогією, асиміляція. І тому, що асиміляція абсурд, то такий самий абсурд і витворення якоїсь нової українсько-волинської психіки.**

Цікаво, чи припустив би автор можливість витворення іншої психіки в жидів, циганів, румунів, німців? Напевне ні. То чомуж він думає, що можна по свому сфасонувати душу волиняна? Як видно, їздити на Волинь, заражену асиміляційною психозою, дуже небезпечно.

Є у п. Дунін-Борковського глибоке місце, на жаль, у пітіївській формі: про потребу **на Волині справжньої европейської політики (значить, досьогоднішня політика не европейська!), яка „зробила би з Волині країну направду атракційну для народів, що живуть поза межами Р. П.".**

Це найрозумніше місце інтервю. Треба лише наповнити його правдивим змістом. Якби Волинь стала атракційною країною, то справді українці не позиралиб за східний кордон, не втікалиб у підпілля, не нарікалиб на свою долю, не бажалиб собі, як ті заможні селяни „гіршого, аби іншого".

Знаємо такі атракційні країни: Швайцарію, Канаду, Злуч. Держави Півн. Америки, навіть... Бразилію, Аргентину, куди втікають наші волиняни. Бо там їх не асимілюють, не ревіндикують, не „витворюють у них іншої психіки", не закривають їм їхніх організацій, не позбавляють їх права бути добрими громадянами, а в наслідку — урядовцями, послами, мерами.

Так, цей проект п. Борковського — це єдиний розумний і дійсно корисний для Польщі проект. Якби ви зробили з Волині не кажу Швайцарію чи Канаду, а бодай якийсь там атракцій-

ний Парагвай, де можна вільно дихати, то українці низько вклонилисяб вам і ніколи не забулиб вас, поки буде жити український нарід. Усі-ж інші проекти — це плід політичного запаморочення, яке ніколи, від Казимира В. і Ягайла аж до 1796 р., крім лиха, нічого доброго Польщі не давало.

Джерело помилки в старій польській політичній альхемії, що намагалася змішати вогонь з водою — інтереси держав з інтересами польськости й римо-католицтва.

Пятьсот років польський нарід блукав між цими трьома соснами і знову сходить на старі сліди: хоче погодити те, що себе взаємно виключає. **Або мають домінувати інтереси держави, яка складається з громадян ріжної національности й віри та ще з власними етнографічними теренами, а справи польськости й костела відійдуть на другий плян, — або будуть домінувати ідеї національної асиміляції і релігійного навертання, а інтереси держави будуть терпіти шкоду.**

Щодо Волині, то стане вона атракційною країною лише тоді, коли запанує тут національна, релігійна й політична свобода. Така свобода справді може витворити одну ріжницю в психіці волинян: почуття задоволення в той час, як на Наддніпрянщині панує почуття пригноблення. Але ревіндикаційна й асиміляційна акція виключає цю можливість.

Під цим оглядом „марш на креси" це акція, яка вдаряє в державні інтереси й веде до великих шкід. А проте, блукання між трьома соснами: держаністю, польськістю та католицтвом продовжується.

В. Островський.

Дар льондонських Данаїв.

ПЕРЕД ЕВАКУАЦІЄЮ ДОБРОВОЛЬЦІВ З ЕСПАНІЇ.

У льондонському комітеті неінтервенції діються в останньому часі дивні речі. Комітет дійшов до порозуміння і то в настільки дражливій справі як евакуація добровольців з Еспанії. Правда — від постанови до виконання деколи доволі далеко, але вже сам факт однозгідности — небувала подія в короткій, але такій неспокійній історії льондонського комітету. Найцікавіше, що на ніякий дисонанс не позволив собі тим разом навіть совітський делегат, дарма, що до тепер совітська дипльоматія руками й ногами боронилася перед евакуацією міжнародніх бригад з еспанської червоної армії, згідно з інтересами Комінтерну.

Чи справді інтерес Комінтерну вимагає, щоб добровольці — справжні і такі, що їх пишеться у знаках наведення — залишилися дальше в червоній Еспанії? У цьому напрямі можна мати деякі сумніви.

Як лише льондонський комітет поробив перші — зрештою не дуже то щасливі — кроки на своєму тернистому шляху та взявся до справи добровольців, це дуже обурило одного нашого знайомого. „Не пускати кандидатів до міжнародніх бригад до Еспанії? Нонсенс! Евакувати з Еспанії тих, що вже туди дістались? Безглуздя! Чи не краще, щоб усі уряди „буржуазних" держав самі повели вербунок до еспанської червоної армії і дали добровольцям безплатні пашпорти, візи ‚білети... Тоді вистарчило би вислати до Еспанії здоровий німецький чи італійський експедиційний корпус — він вже був би увільнив Европу від „клясово найбільш освідомленого" елементу".

Здається, що завдяки дотеперішнім успіхам комітету неінтервенції зближувався такий саме кінець інтервенції Комінтерну в еспанській громадянській війні. Від коли національні війська пробилися до Середземного Моря, на французьку територію могли схоронитися лише ті червоні частини, які залишились у Каталонії. Решта червоної Еспанії стала островом, замкненим між фронтом і морем, яке є під повною контролею національної фльоти. Цей червоний острів меншає постійно хоча поволи і скоріше чи пізніше прийде хвилина, коли червона армія, притиснена до морського берега буде мусіти скапітулювати — так, як скапітулювали червоні в Астурії. Заки до того дійде, червоні ряди ще поважно прорідяться — після капітуляції національні військові суди оцінять заслуги поодиноких полонених для революції. Тому треба припускати, що евакуація добровольців може і зменшить силу червоної армії і тим самим скоротить війну, але зате врятує життя і свободу комуністичним елементам що їх притягнула еспанська громадянська війна.

Важко оцінити, котра з еспанських армій дістала більшу поміч із закордону — поважнішу скількостево і якостево. Якщо вартість помочі людським матеріялом рівна для обох сторін, евакуація чужинців залишила би дотеперішне відношення сил на еспанському фронті — та не на фронті світової комуністичної революції.

Щоб це зясувати собі, треба згадати про ріжницю між добровольцями, що беруть участь в еспанській війні по обох боках фронту. По національному боці є це здебільша італійці й німці — громадяни країн, що мають націоналістичну владу.

Навпаки склад червоних міжнародніх бригад дуже пестрий — належать до них здебільша громадяни „буржуазних" держав. Ця обставина дає спеціяльне політичне значіння евакуації добровольців з Еспанії. Коли італійські легіонери та німецькі інструктори і специ покинуть еспанську національну армію і вернуться домів — до касарень чи до своїх вартатів праці — вони тим самим покинуть фронт активної боротьби проти Комінтерну. Годі сказати подібне про здемобілізованих вояків червоних міжнародніх бригад: вертаючися до своїх рідних країн, вони лише змінять терен і засоби діяльности.

Очевидно не всі. Широко закроєна і добре зорганізована вербункова акція стягнула до червоної Еспанії крім комуністичних і комунізуючих елементів чимало темних жертв несвідомости і лихоліття, які прияли безкритично обіцянки комуністичних агентів, або які воліли вмерти від кулі ніж від голоду. Що таких жертв є чимало, це стверджують вістки про бунти в деяких міжнародніх відділах еспанської червоної армії та про десперацькі зусилля частини „добровольців" вернутися домів. Без сумніву — евакуація таких елементів є лише побажана не лише з гуманних оглядів, але і з політичних: вони зможуть оповісти своїм землякам чимало про блага диктатури пролєтаріяту.

Та ці елементи — малосвідомі і пасивні — ледви чи будуть становити відповідну противагу „клясово освідомленої" частини репатріянтів. Еспанську війну можна вважати вичерпуючим курсом революційного вишколу; якщо той практичний вишкіл навіть не був зовсім повний, вояки міжнародніх бригад доповнять ще його перед репатріяцією у таборах, де вони після демобілізації чекатимуть на поворот домів.

Европейські краї знову дістануть своїх блудних синів, що нишком виїхали, частинно як несвідомий сирівець а вернуться на державний кошт, як викінчений продукт комуністичної школи.

Щож, большевики — мистці експорту...

(гал.)

25 українських еміґрантських родин примирає на варшавській вулиці.

Варшава, 1. липня.

Юрба любить глядіти на нужду. Біля православного собору на Празі у Варшаві окружає вона гурток людей-нуждарів на маленьких, чудернацьких возиках і підсміхується незичливо, зачувши чужу їй, дивну, співучу мову.

Нуждарі на возиках — це українські еміґранти, кавалери боєвих відзначень У. Н. Р., колишні мешканці еміґрантського табору в Каліші, нині — жебраки і посміховище варшавської вулиці, людські руїни в лахманах, без хліба і даху.

В новинкарській мові ціла та жалюгідна історія виглядає так:

Тиждень тому до Варшави прибула купка мандрівних нуждарів і примістилася під тином біля православної церкви. Згодом виявилося, що ці бідолахи — це підстаршини й козаки армії У. Н. Р., викинені з табору в Каліші. Викинула їх таки — як вони кажуть — українська управа табору, при чому як причини такого жалюгідного поступку послужили якісь типові еміґрантські спори і колотнечі. Бездомні б. українські вояки з численними родинами відкликались до міністерства внутрішніх справ, але там їм відповіли, що міністерство не може змінити рішення Українського Центрального Комітету. Що мали діяти забавлені даху над головою скитальці? Прибули пішки (бо не можна їхати мініятурно-карикатурними возиками) до Варшави просити таки свою владу, себто У. Ц. К., щоб ними заопікувався. В У. Ц. К. прийняли наших скитальців адміністративно-урядничим розведенням рук, кажучи, що годі тут щось зробити, що це і те й тамте. Нарешті по довгих просьбах, торгах, заходах і молестаціях 25 українських родин зникло десь з бруку. Видно, десь їх примістили, бо навіть чужа влада не могла толерувати табору голодоморів у центрі міста.

Не входимо в причини, що спонукали еміґраційну українську владу залагодити в такий риґористичний, а не в інший спосіб справу виселення своїх-же українських братів з малими дітьми з Каліша. Може вина буда й по їх боці. Одначе маємо підставу вірити підст. Сильвестрові Чернявському, кавадерові залізного хреста учасникові Зимового Походу, батькові п'яте-ро дітей, чи Денисові Мельниченкові з окремої кінної дивізії (6 осіб родини), чи врешті усім тим Шевченкам, Крикунам, Бугаївам, Луценкам та іншим, які колись боролися за Україну, а тепер з жалем оповідають, якто українська управа табору в Каліші викидала їхні діти з лекцій рідної мови!!

Запір. Лікарські поради висловлюються з признанням про успішне діяння природної гіркої води **„Франціішка Йосифа"** також у людей у пізнішому віці

А вже нікого зі своїх ані тимбільше з чужинців не збудує отака картина: Під розваленим плотом на вулиці стоїть поломаний дитячий візок, в якому сидить троє брудних голих дітей. Четверо інших шкрабів теж голих і теж брудних повзає довкруги двох жінок, що біля возика „перуть" дитяче лахмання у мисці, з якої перед хвилиною кормили дітвору кислим молоком. Довкруги тої макабричної ґрупки людей — юрба міщухів.

— Чого дзвеці наґо тшимаце? — питає одну жінку якийсь панок з юрби.

— Бо бєлізне мусіми випраць, а нема в цо пшебраць — відповідає зрезиґновано жінка.

Питаємо по українськи: А де чоловіки?

— Пішли в У. Ц. К.

— Обіцяли вам там поміч?

— Але, обіцяли. Бодай їх взяло...

— А за що вас викинули?

— Або ми знаємо? Викидали збунтованих ґенералів, викинули й нас. Але що ґенералові? Він має 140 зол. пенсії, а нам — здихай.

Жінки говорять з польська, тому й питаємо:

— Ви польки?

— Так, але за українців повиходили, то й українками стали.

— Добже їм так — відзивається голос з юрби — нех би били свого не жуцали!

Гадаємо, що цей один оклик повинен зліквідувати цю прикру й непотрібну справу, що компромітує загал української еміґрації.

КТВ.

На трамваєвих зупинках стримай від доки трамвай не рушить!

Після похорону ґен. Тарнавського.

КОМУНІКАТ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

Діловий Комітет похорону Ґен. Мирона Тарнавського повідомляє:

1) Всенародня жалоба кінчиться у **вівторок 12-го липня ц. р.**

2). Жалоба б. вояцтва кінчиться у **пятницю 29. липня цр.**

3). В **неділю 7. серпня ц. р.** в год. 5-ій пополудні, як у сороковий день смерти Генерала, просимо відправити панахиду.

У Львові, 4. липня 1938.

Діловий Комітет.

ПРОМОВА О. Д-РА ВАСИЛЯ ЛАБИ.

У вчорашньому звіті з похорону ґен. Тарнавського не подали ми промови о. д-ра Лаби на цвинтарі, бо не мали її повного тексту. О. д-р Лаба промовляв після президента д-ра Костя Левицького, коли вже зовсім стемніло і наш справоздавець не міг записати точно змісту. Сьогодні, дістявши повний текст, з приємністю друкуємо промову в цілости.

Сповнюю почесний обовязок, який вложив на мене мій Владика, Високопреосвященний Митрополит. Не всилі провести повні покорони свого великого вірного, ґен. Мирона Тарнавського, Високопреосвячений Митрополит доручив мені, колишньому начальному духовникові Української Галицької Армії в Його заступстві перейти з похоронним походом перед домовиною Покійного. На жовнярській могилі доручив мені Високопреосвященний Митрополит в Його імені зложити вислови глибокого і щирого спочування Рідні Покійного. Вдові Ґенеральші, дітям-сиротам і дальшій рідні. Високопреосвященний Митрополит для потіхи велів мені заявити, що біль родини Тарнавських поділяє вся українська сімя. Коли цей біль особливо діткнув родину Тарнавських, то цей біль нехай влекшить те, що Покійний Ґенерал родину Тарнавських своїм достойним і заслуженим життям вдруге нобілітував.

А Тобі, Покійний Пане Ґенерале, велить наш Високопреосвященний Митрополит кинути грудку рідної землі на твою жовнярську домовину і під стукіт грудки сказати Тобі, що український нарід вписує Тебе в альбом своїх визначних світлих мужів, що в українському народі раз на завжди залишишся Лицарем, яким Ти був зі зброєю і без зброї, яким Ти був без застережень. Під замовкаючий стукіт грудки об Твою домовину велить Тобі Високопреосвященний Митрополит сказати: вічна Тобі память, така вічна, як вічним є український нарід, коли видав зі себе такого сина, як Ти, а для грядучих поколінь такий високовиховний зразок, як Ти.

КЛЄПСИДРИ.

Крім вичислених у попередніх числах клєпсидр, що у звязку зі смертю ґен. Тарнавського появилися на мурах Львова, запримітили ми також клепсидру гетьманців-державників.

ВПОРЯДЧИКИ.

Вже у вчорашньому звіті підкреслили ми ту велику працю, яку мали впорядчики, щоб утримати справді зразковий лад підчас цілого похорону. Хто були ті молоді, рухливі люди з синіми опасками на руках, що всюди були, всього доглянули і все зробили, щоб похорон Начального Вожда пройшов у найкращому порядку? Сині опаски нічого нам не сказали. Це були українські соколи та студенти. Позатим були ще сотні луговиків в одностроях, що ми вже підмітили в попередньому числі.

ДЕЛЄҐАЦІЯ ВІД ХОЛМЩИНИ.

Між далегаціями, що взяли участь в похороні ґен. Тарнавського, була також делєгація від українців з Холмщини з вінком.

НА НАГРОБНИК ГЕНЕРАЛА.

Гурток б. старшин Української Галицької Армії в Катовицях надіслав разом з кондоленційним письмом 100 золотих на нагробник на могилі Ґенерала Тарнавського.

КОНДОЛЄНЦІЙНІ ТЕЛЄҐРАМИ Й ПИСЬМА.

З приводу смерти ген. Тарнавського надіслали до „Молодої Громади" у Львові кондоленційні телеграми та письма: Українське Т-во допомоги емігрантам з України у Львові, культурно-освітні та економічні установи в Тухлі, громадяни заліщицького повіту, б. старшини УГА д-р Роман Стефанович, д-р Іван Гурко і Маріян Панас із Заліщик, ген Курманович з Бадену, гетьман Павло Скоропадський з Ванзе, УНДО в Рівному, б. підхорунжий Карпинський з Борщева, громадянство Яворівщини, Союз Кооператив у Стрию, українські установи Скалатської Землі, українські установи міста Скали, українське громадянство Зборівської Землі, управа Культурно-Історичного Музею НТШ, громадяни і культурно-освітні установи села Псари, рогатинського повіту, українські установи села Стрілківці, Міжорганізаційний Комітет українських товариств та установ у Бучачі, Товариство Українських Кооператорів у Львові, Математично - Природописно - Лікарська Секція НТШ у Львові, управа Природописного Музею НТШ у Львові, громадяни села Баличці, повіт Коломия, Українське Фотографічне Товариство у Львові, Дмитро Герчанівський з Крилоса, кооператива „Праця", Читальня „Просвіти" і кружок „Сільського Господаря" в Саногові, борщівського повіту, б. стрільці УГА з Саногова, борщівського повіту, директор Музею НТШ др. Ярослав Пастернак з Крилоса, українські товариства у Верхняківцях, борщівського повіту, українське жіноцтво Зборова, Т-во б. Українських Вояків у Бельгії, українські товариства й установи Рудеччини, українські товариства й установи в Турильчу.

„Стара Война" УСС з Гуцильщини, б. рах. віступ УГА, тепер кравець Петро Ковтун зі Львова, українські товариства й установи в Болехівцях, дрогобицького повіту, українські товариства й установи в Солотвині, надвірнянського повіту, Повітове Кредитове Товариство у Львові, голова Уряду УНР Андрій Лівицький і ґен. Сальський, українські товариства в Товмачі, читальня „Просвіти" в Буську, молоді соколи в Буську, українські установи і громадяни в Бродах, ґен. Сальський, українські установи і громадянство Городенщини, вояки УГА й українські організації в Монастириськах, бучацького повіту, Зенон Пеленський зі Скориків, гурток б. старшин УГА в Катовицях, українські установи Радехівщини, б. поручник УГА, м-р. Іван Романівський і б. четар УГА, дир. Петро Ґераль з Борщева, б. посол до австр. парляменту, члени Нац. Ради в Станиславові, о. Степан Онишкевич, парох у Купновичах Старих, рудецького повіту, б. поручник УСС, проф. Григорій Микитей зі Львова, державний секретар ЗУНР, Антін Чернецький з Острова, тернопільського повіту, долинська область „Фронту Національної Єдности", редакція журналу „Наша Батьківщина" у Львові, члени УГА з Купча коло Буська, українські товариства й установи в Заболотові, українські установи в Теребовлі, українські товариства в Угнові, ґен. О. Павленко, інж. А. Галька і Я. Олексенко (Колегія Пропам'ятної Відзнаки УГА), Т-во „Будучність" у Львові, СУПРУГА у Львові, Товариство „Українська Захоронка" у Львові, б. держ. секретар публичних робіт, інж. Маріян Козаревич із Зимної Води, хемічна вирібня „Мота" у Львові, Рідна Школа у Львові, молодь Бережанщини, Кооперативний Союз у Сокалі, б начальник оперативного штабу, сотн. УГА Ганс Кох з Бреслава, голова Уряду УНР Андрій Лівицький, Фронт Національної Єдности (калуська область), Український Спортовий Клюб „Сян" у Перемишлі, Український Молодий Театр „Заграва", голова Рідної Школи, проф. Іван Галущинський з Ямного, повітові господарсько - кооперативні установи в Буську, б. вояки УГА та українське громадянство Калущини, українське громадянство Самбірщини, б. поручник УГА, Ярослав Малиняк, Мартинець з Перегінська, Повітовий Комітет Комбатантів у Підгайцях, Українська Громада в Моравській Острові (ЧСР), б. полевий духовник Бригади УСС, ігумен монастиря, о. Макарій Каровець ЧСВВ, б. старшини УГА у Станиславові, Преосв. Лакота з Перемишля, Український Театр „Богема" з Коломиї, українське громадянство Яворівщини, Ясеніцькі і Пашковські з Кракова, Український Центральний Комітет з Варшави, б. підстаршини і стрільці УГА з Крилоса. Союз Купців і Промисловців у Бродах.

Легко перейдеш крізь життя

вживаючи LEBEWOHL, необхідного пластру на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — Теж на кожнім пластрі є напис: LEBEWOHL

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 5 липня (23 червня) 1888.

ДЕПУТАЦІЯ ВІД АБІСИНСЬКОГО НЕҐУСА.

„З Петербурга повідомляють, що до Одесси приїхали цими днями три православні священники в депутації від абіссинського короля, який вислав їх, щоб вони взяли участь у ювілейному торжестві хрещення Руси. Депутація, з якою приїхав також відомий вольний козак Ашинов, їде через Київ до Петербурга, щоб доручити цареві власноручне письмо негуса Абісинії, а потім вернеться назад до Києва, щоб тут затриматися вже довше".

КН. БІСМАРКОВІ НА РУКУ...

„З Берліна повідомляють, що гадка подорожі цісаря до Петербурга вийшла таки від нього самого, але прийшла кн. Бісмаркові і його політичним планам дуже в пору. Коли плян цієї подорожі приняли в Петербурзі прихильно, зараз почалися дипльоматичні переговори, а кн. Бісмарк казав пояснити у Відні і Римі, що цісар тільки тому їде раніше до Петербурга, що є своїком царської родини, але ціль потрійного союзу через те зовсім не зміниться, навпаки, справа мира на цьому ще зискає. Німецькі удільні князі похвалили гадку цієї подорожі. Безпосередньою метою подорожі має бути: довести до порозуміння між Віднем і Петербургом на підставі відновленої дружби між Берліном і Петербургом".

СПАДЩИНА НОБЕЛЯ.

„Померлий недавно в Петербурзі славний промисловець, Нобель, що на кавказькій нафті доробився великого богацтва лишив своїм наслідникам 4.800.000 рублів, від яких треба було заплатити тільки за самі стемплі 48.000 рублів.

ПОЕМА РУМУНСЬКОЇ КОРОЛЕВИ

„Румунська королева написала поему на смерть цісаря Фридриха III і післала її в оукопісі цісаревій вдові".

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ. ПІДГАЄЧЧИНА.

Повітовий Комітет Комбатантів УГА в Підгайцях на вістку про смерть ґен. Тарнавського скликав 30-го червня ц. р. жалібне засідання, на якому вшановано память і заслуги померлого Вожда. На мурах міста появилися клепсидри з повідомленням про смерть Ґенерала та про річинець похорону.

На похорон виїхало з Підгайців 15 комбатантів та коло 100 осіб молоді з повіту з вінком. На жовто-блакитних стяжках вінка був напис: Б. Старшини і Вояки УГА Підгаєччини — Великому Вождові.

На всіх Народніх Домах у повіті повівають жалібні прапори, що залишаються 14 днів. Дня 9-го липня ц. р. у всіх церквах відбудуться заупокійні богослуження.

ДРОГОБИЧЧИНА.

В Дрогобичі відправлено 2-го липня ц. р. заупокійну Службу Божу. На домі Союзу Кооператив повівав національний прапор з жалібним серпанком, на домівці В-ва „Батьківщина" — чорний прапор з жовто-блакитною перевязкою.

В Болохівцях, дрогобицького повіту, відправлено заупокійну Службу Божу 2-го липня ц. р. Були на ній присутні представники усіх місцевих установ. На домівці читальні „Просвіти" повівав національний прапор, сповитий жалібним серпанком.

БРОДИ.

Українські установи в Бродах повідомили українське громадянство про смерть ґен. Тарнавського клєпсидрами. В пятницю, 1-го липня ц. р. відправили в церкві св. Юра заупокійне Богослуження.

БЕРЕЖАНИ.

В неділю, 3-го ц. м., в парохіяльній церкві в Бережанах відправили панахиду за ґен. Тарнавського. Богослуження відправив о. канонік Евген Бачинський в асисті трьох священників. Про богослуження сповістили громадянство клєпсидри.

КОМУНІКАТ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

Діловий Комітет звертається з проханням до всіх світлиць, щоби для вжитку музеїв переслали чи передали на адресу Молодої Громади, Львів, Костюшка 1-а — по 4 світлини з похорону Ґенерала, а всі Редакції, щоби переслали по 4 примірники часопису, в якому була згадка про вістку, смерть чи похорон Ґенерала.

Правнича сторінка.

Поширення прикордонного поясу на цілі повіти.

Міністр внутрішніх справ розпорядком з 10. червня ц. р. (Денник Законів з 25. червня ц. р. ч. 43, поз. 360) **поширив прикордонний пояс на цілі повіти.** І так нині прикордонний пояс простягається **у краківському воєвідстві на повіти:** новосандецький, горлицький та ясельський; у львівському воєвідстві на повіти: **короснянський, сяніцький, ліський, турчанський** і **дрогобицький;** у станиславівському воєвідстві на повіти: **стрийський, долинський, калуський, городенський, коломийський, косівський, снятинський** і **надвірнянський;** у тернопільському воєвідстві на повіти: **заліщицький, чортківський, боршівський, копичинецький, теребовельський, тернопільський, скалатський** і **збараський,** а зі **зборівського пов. на збірні гром.: Богданівку, Озірну, Оліїв, Залізці** і **Залісці-місто; у волин. воєвідстві на пов.: здолбунівський, кремянецький, рівенський, костопільський** і **сарненський,** а з **дубенського повіту на збірні громади: Дубно, Дубно-місто, Ярославичі, Малин, Млинів, Княгинин, Судовичі, Варковичі** та з **луцького повіту збірні громади: Ківерці, Княгинінок, Колки, Новий Чарторийськ, Олика, Олика-місто, Піддубці, Полонка, Рожище, Рожище-місто, Сільно** і **Тростянець** та вкінці у поліському воєвідстві на повіти: **лунинецький** і **столинський.** Ось так згаданий розпорядок **поширює обмеження** на 31 повіти в цілости і частинно на деякі збірні громади та містечка трьох повітів — **на Лемківщині, Сх. Галичині, Волині та Поліссі, в яких замешкує українське населення.**

Хоч ми вже писали про всякі обмеження у прикордонному поясі, проте не завадить ще раз їх пригадати у звязку зі значним поширенням прикордонного поясу. Отже згідно з новелізованим розпорядком президента з 23. грудня 1927 р. (Денник Законів ч. 11, поз. 83 з 1937 р.), про кордони держави **прикордонний пояс обіймав простір повітів ширини 30 км. від граничної лінії.** Одначе міністр внутрішніх справ міг поширити простір прикордонного пояса на всі або лише деякі сумежні повіти до прикордонних повітів чи на їх частини — з оглядів безпеки та охорони кордонів. З цієї постанови ст. 10-ої уст. 2 зновелізованого розпорядку президента скористав саме тепер міністр внутрішніх справ і поширив прикордонний пояс на цілі повіти або на збірні громади і містечка деяких повітів. Крім прикордонного поясу розпорядок президента знає ще **граничну дорогу і прикордонну смугу.**

Гранична дорога — обіймає простір грунту ширини найбільше 15 метрів від граничної лінії або такий самий простір грунту здовж берега граничних вод. Граничною дорогою ходить сторожа, що береже кордонів, себто здовж східнього кордону польської держави ходять вояки КОП-у, здовж полудневої — у Карпатах — члени митної сторожі.

Прикордонна смуга — обіймає простір **ширини двох кільометрів** від граничної лінії здовж цієї лінії.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Обмеження у прикордоннім поясі.

Згідно зі ст. 6-ою розпорядку президента міністр внутрішніх справ може **обмежити рух** на цілім просторі прикордонної смуги або на деяких її відтинках, якщо це необхідне для охорони держави, зокрема узалежнити від дозволу адміністраційної влади побут у цій смузі осіб, які там постійно не мешкають. Від цього обовязку **звільнені: польські громадяни** тих місцевостей у прикордонній смузі, в яких мають нерухоме майно або бодай мешкали шість місяців від хвилини діяння цього розпорядку; **державні і самоуправні урядовці** та службовики й особи, які мають пашпорти або відповідні перепустки. **Воєвода** або **уповажнена ним повітова влада загальної адміністрації** (староство) може заборонити замешкувати і перебувати на просторі прикордонної смуги на обмежений час або на постійе, якщо цього вимагають огляди безпеки й охорони держави. Вкінці повітова влада загальної адміністрації може заборонити замешкувати або перебувати у **прикордонному поясі на час від 1 до 3 років** особам, покараним правосильним судовим присудом або правосильним рішенням адміністраційної митної чи скарбової влади за протидержавну діяльність, за пачкування або за нарушення постанов розпорядку про кордони держави; **особам, покараним за провини супроти безпеки держави може заборонити замешкувати або перебувати у прикордонному поясі на час до 10-ох років.** До того не слід забувати, що така постанова старости є негайно викональна. З цих постанов користають старости у прикордонних повітах і виселюють небажаних собі осіб. Цю благодать відчувають дуже дошкульно селяни прикордонних повітів на Волині, де йде жива акція за навертанням православних на римо-католицький обряд.

Далі згода повітової влади загальної адміністрації, незалежно від дозволів іншої влади, необхідна на будову нових чи перебудову старих будинків у **прикордонній смузі.** В тій смузі може теж **влада переводити** вивласнення нерухомостей для державного скарбу, якщо це потрібне для охорони держави.

У прикордонному поясі воєвода може заборонити з оглядів публичної безпеки або охорони кордонів, щоб поодинокі особи працювали в торговельних чи промислових підприємствах і в установах публичної ужиточности; **може припинити або заборонити** діяльність кожного товариства, союзу чи кооперативи або їх філій чи відділів, якщо міркує, що така діяльність не вказана з оглядів публичної безпеки або охорони кордонів. Далі польські громадяни і правні особи **можуть набувати** нерухомости лише за дозволом дотичного воєводи, хіба, що дістають їх на основі законного дідичення. Цього дозволу потрібно теж **на внарендування нерухомости, продовження договору аренди, ужиткування або управу нерухомости.** Купно нерухомости, аренда і ін.) без дозволу воєводи неважні.

Замешкання і побут у прикордонній смузі.

Особи, які бажають замешкати в одній з місцевостей у прикордонній смузі, повинні **виєднати дозвіл дотичної повітової влади загальної адміністрації.** Воєводи **мають право узалежнювати побут осіб** у прикордонній смузі, які постійно там не мешкають, від виєднання спеціяльного дозволу з тим, що: 1) **дозвіл на тимчасовий побут** (напр. літникам у горах) може видати дотична повітова влада загальної адміністрації з огляду на місце замешкання; 2) на час, потрібний до осягнення мети (переведення відпочинкової відпустки) з тим, що повітова влада загальної адміністрації може продовжити побут; 3) **можна мешкати лише в тих місцевостях,** в яких влада дозволила перебувати; 4) повітова **влада** (староста) **може кожної хвилини** заборонити особі дальший побут у дозволеній місцевости. Особа, якій воєвідська влада заборонила дальшого побуту, обовязана покинути прикордонну смугу до 24-ох годин.

Дозволу на замешкання і побут у прикордонній смузі не потрібно тим польським громадянам, які мешкали там бодай 6 місяців від хвилини, як почав обовязувати розпорядок міністра внутрішніх справ з 22. січня 1937 р. (Денник законів ч. 12, поз. 84); і мають там нерухомість; є членами родин згаданих осіб; є державними чи самоуправними урядовцями або службовиками, чужинцям, які користають з права екстериторіяльности.

Особи, які прибудуть до якоїнебудь місцевости у прикордонній смузі, обовязані до 24-ох годин зголоситися до управи збірної громади або до солтиса. На кожне домагання адміністраційної влади, поліції, митної сторожі та органів збірної громади така особа **обовязана показати свій документ тотожности, посвідку, що зголосила свій побут і дозвіл на побут у прикордонній смузі.** Нічний рух без спеціяльного дозволу заборонений. За нічну пору вважає розпорядок час від заходу до сходу сонця. Вкінці слід згадати, що без дозволу повітової влади загальної адміністрації не можна мати зі собою фотографічних апаратів, не можна теж фотографувати, фільмувати, мати телефон чи телеграф, годувати та утримувати голуби. За нарушення цих постанов грозить кара арешту до року або гривн-

Нема доброго сніданя
без кави з цикорією
Л У Н А
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

ЗБІЛЬШЕННЯ СЛІДЧИХ СУДДІВ.

Міністр справедливости розпорядком з 13. червня ц. р. (Денник Законів з 25. червня ц. р. ч. 43. поз. 361) збільшив число слідчих суддів до справ спеціяльного значіння в апеляційнім суді у Львові до двох, у Варшаві до чотирьох.

—o—

ЗАСАДНИЧЕ ОРЕЧЕННЯ НАЙВИЩОГО АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ТРИБУНАЛУ.

Велике зацікавлення викликало між правниками засадниче оречення Найвищого Адміністраційного Трибуналу у справі привернення емеритури. Це оречення видав Н. А. Т. у звязку зі справою І. Ставярського, б. урядовця залізничої дирекції, якого засуджено на 6 місяців арешту, наслідком чого усунено його зі служби і позбавлено його права до емеритури. І. Ставярський — згідно зі ст. 90 к. к. — виєднав від суду постанову про заподання його засуду і викреслення з карних реєстрів. Опісля звернувся до Н. А. Т. з проханням, привернути йому права до емеритури. Н. А. Т. прихилився до його становища, підкреслюючи, що поворот до чесного життя дає право б. урядовцеві до емеритури.

Юліян Опільський
ІДОЛИ ПАДУТЬ
Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Том перший.
НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „Д І Л А"
170 стор. **ЦІНА зол. 2·—**
Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.
Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у патріородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту.

ОБІЖНИК У СПРАВІ ВИМІРУ ГРИВНИ.

Міністерство внутрішніх справ видало обіжник у справі виміру гривни. Згаданий обіжник видало міністерство у звязку з внесками воєводів, які прихильно ставляться до прохань покараних у справі дарования кари гривни, що її наложила адміністраційна влада, з тієї причини, що заплата гривни довела б покараного до матеріяльної руїни. Міністерство пригадує, що адміністраційна влада повинна накладати гривни щойно після того, як провірить маєтковий стан караної особи.

—o—

ЗАЛІЗНИЧІ ЗНИЖКИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ ОБЕЗПЕЧАЛЬНІ.

Міністерство комунікації видало обіжник у справі залізничих знижок для працівників, які виїзджають на відпустку. Право залізничої знижки мають всі фізичні та умові робітники, які мають книжечки суспільної обезпечальні та їдуть на відпочинкові відпустки, що їх організують суспільні і культурно-освітні організації в сільських відпочинкових місцевостях. Зі залізничих знижок мають право користати теж члени родини обезпечених, себто жінка і діти до 18 року життя. Легітимаційними документами є обезпеченеві книжечки та інші документи з фотографіями, що їх признає міністерство комунікації вірними. Залізничі знижки сягають від 50 до 66% з тим, що міністерство може признати ще більші полекші, залежно від пори року, віддалення відпочинкової місцевости і т. д.

Сторінка без політики.

З усіх кінців світа.

В околиці англійського міста Пріисес Рісборов відкопали велику віллю, що походить іще з римських часів.

Французький музей памяток по Наполеоні у Мальмезон відкупив від одного париського ювеліра перстень, який дістала від Наполеона в день шлюбу його жінка — австрійська княжна Марія Люіза. Від 1811 р. про цей перстень не було ніякої згадки у французьких архівах і навіть там, де про нього повинні були писати — бракувало листків, які хтось видер. Украдений перстень сто років мандрував по світі.

Льондонський перегоновий букмейкер Бенсон купив за 60.000 фунт. шт. італійського перегонового коня „Неарко", що виграв у Парижі „Гран Прі де Парі" (велику париську нагороду). За змагунів, що дістають перші нагороди ніхто не платить таких грошей.

Цими днями відкривають у Парижі в „Оранжери" Тюілерського саду виставу присвячену єгипетській кампанії Наполеона. На виставі буде залізне „похідне ліжко" на якому спав імператор підчас виправи і верблюд на спині якого Наполеон проїхав усю дорогу в Єгипті. Верблюд має 140 років і річ ясна виступає вже неживий, випханий. Сам Наполеон іще за свого життя казав його випхати. Наполеон не любив їздити на верблюді, бо заколисний рух їзди нагадував йому подорож кораблем. Після виставн верблюда перешлють до Наполеонівського музею в Мальмезон.

Відомий американський письменник Ернест Геммінгвей зробив подорож по республиканській Еспанії і вернувся до Голівуду з багатим матеріялом, щоб зробити величезний сценарій. Багато голівудських артистів заявило, що хоче грати ролі у фільмі, навіть найскромніші. Покищо відомо, що візьмуть участь Фредерік Марч, Поль Муні, Монтгомері, Франшо Тон, Люіза Райнер і Джон Крофорд.

У Женеві зорганізували плавацькі змагання з газовими масками. Це має бути проба, як люди мають рятуватися у воді перед літаками.

У Копенгагені заарештували відомого „джезового" співака Єнсена, дуже гарного мужчину. Він ошукав 36 жінок (і дівчат), обіцював подружжа і видурював від них гроші на пошлюбну подорож. Його пісеньки допомагали йому підбивати наївні серця. Єнсен — жонатий і має двоє дітей.

В Авіньоні помер 87-літній мельник Рібен славний тим, що Альфонс Доде взяв з нього зразок до своїх „Листів із мого млина". Село Фонвіель, де і досі стоїть змальований Доде-том млин, притягало довгими роками туристів. Рібе знав письменника і оповідав про нього анекдоти.

У Будапешті підготовляють конґрес карликів з цілого світа. На цьому конґресі мають між іншим перевести резолюції, щоб „великі" (себто нормальні) люди не ставились до карликів як до дивоглядів, яких показують у різних цирках і паноптікумах. Сумніваємося, чи ця резолюція щось поможе, бо карлики, здебільша каліки, нездібні до праці, саме добре заробляють завдяки тому, що природа їх скривдила.

Нагороди для тихих героїв.

ФОНД КАРНЕҐІ.

У 1904 р. трапилася в Америці у Гарвік страшна копальняна катастрофа, в якій згинуло чимало шахтярів та інжинір. При цій катастрофі багато проявило небувалу сміливість і саможертву, рятуючи нещасливих. Тоді відомий міліярдер Андро Карнеґі рішив призначити постійний фонд 5 міл. дол., щоб щорічно відзначати вийнятково заслужених „тихих героїв". Цим фондом опікується комісія з 21 членів, які мають за обовязок збирати вістки про всякі геройські вчинки та їх перевірювати. „Комісія фонду героїв" роздала досі нагороди 3.000 особам; серед них 19 дістало золоту медалю, 551 срібну, 2.395 бронзову. Кожний нагороджений крім медалі дістає теж відповідні гроші.

У КРАТЕРІ ВУЛЬКАНУ.

Один член згаданої комісії оповідає деякі приклади із своєї практики. Два хлопці 14 і 17-літні вибралися над кратер вигаслого вулькану, щоб його прослідити. Один із них упав до середини. Другий побіг шукати помочі. Один бідний столяр Мек Лейн рішився без вагання допомогти хлопчині у кратері. Він приніс старий поржавілий дріт, прикріпив його нагорі і спустився до кратеру на 200 осіб униз, де лежав хлопчина. У кратері були змії, що нападали на нього. Повітря там страшне від газів і відпадків залишених лиликами, що там ховаються. На кожному кроці у темряві легко було сховзнутися по каменюках, які творили дивовижні скелі та прогалини. Хлопчина побачивши когось, що хоче його рятувати, дістав істеричної атаки, бо боявся ворухнутися з місця над глибокою ямою, де лежав. Сам Мак Лейн поранив собі голову та ноги і підорвав собі легені так, що мусів пролежати місяць у шпиталі. При допиті комісії столяр заявив, що здавав собі справу з небезпеки своєї виправи і засобився чим міг, щоб оборонитися перед небезпечними тваринами у кратері. Хлопця, якого взявся рятувати, не знав раніше. Сам мав пятеро дітей. На запит якої винагороди він бажав би собі, він відповів, що хотів би поправити собі свій варштат, щоб краще працювати.

ГЕРОЙСТВО НЕЧЕСНИХ.

Герої сміливости не завсіди мають кришталний характер. Підчас пожежі одного хмародеру у Сан-Франціско один китаєць, відомий злодій, зарискував своє життя, щоб спасти в огні чужу дитину. Водночас у юрбі, що приглядалася пожежі, він украв кілька портфелів. У стейті Мейн на озері за селом ховзалося пять дівчат. Лід був крихкий, заломився, і дві з них упали у воду. Третя, що хотіла їм допомогти теж щезла під кригою. Дві, що залишились, кричали перелякані. На цей крик надбіг якийсь подорожний і скочив до води. Видобув дві, а за третьою мусів плавати аж під криги. Вона ледви віддихала. Масажем він зумів привернути їй віддих. Усі три взяв під свою опіку і відпровадив у село. Там шериф (війт і суддя в одній особі) пізнав його, що це небезпечний злочинець, за яким віддавна шукала поліція. Сцени, які бачимо на фільмах часто повторяють геройські події передавані пресою. Так нпр. один робітник побачивши вантажне авто, як гнало без шофера, із стрімкої гори просто на школу, з якої виходили діти, скочив на нього із власного авта в розгоні і покермував ним в інший бік. Він поломав собі кістки і не здавав собі справи, що зробив геройський учинок. „Я сам маю діти" — пояснив те, що зробив, як щось звичайне.

—o—

Фантастичний острівець у підбігунових околицях.

Кілька років тому вернулася з Норвегії німецька експедиція, що мала найти якийсь острів названий „Фата Морганою", де як твердять норвеські подорожники, вдорозі до бігуна має знаходитися ідеально затишне мале місце, вільне від вітрів і бурхливих течій. Німці ствердили, що це легенда. Аж ось до Осльо приїхав у червні славний бідбігуновий мандрівник і дослідник сер Губерт Вількінс, який організує нову виправу, щоб віднайти таємничий острів. Для норвежців, яких кораблі зазнають постійної шкоди від бурей, головно підчас ловлі риб, таке затишне місце далеко на півночі мало незвичайне значіння тому, що вони хотіліб у ньому вибудувати стацію для поміру вітрів і течій.

Французький міліонер і дослідник.

У новій сміливій експедиції до Ґренляндії має теж узяти участь французький граф Гастон Мікар, віддавна аматор усяких таких виправ. Він має незвичайно багатий досвід, велике теоретичне знання підбігунових країн і гроші. Він брав участь уже у пяти підбігунових виправах. Подорожники вже збудували „вітрову стацію", яку повезуть із собою літаками. Вона складається з частин, як ті модерні доми, що їх можна перевозити автами. Крім цього повезуть зі собою радіову стацію, трактор і два мешкальні доми. Така маленька підбігунова оселя, складена заздалегідь, виїде з ними з Аалесунду.

Плян сера Вількінса.

Перший етап транспорту відбудеться кораблем. Відтак американські літаки перевезуть усю обстанову та приладдя до фіорду Інфольосльо в останній хвилині новий плян; він хоче добитись до бігуна — підземельними човнами т. зв. „У-субмаринами". Такі субмарини можуть плавати під вічними кригами на 25 м. заглибшки. Зате інструменти, що досліджують зміну температури мусять бути наверха.

Плян Вількінса наскрізь революційний і має перевагу над дотеперішніми спробами небезпечної подорожі підчас якої дуже часто пропадало технічне приладдя. Субмарина має певний безпосередній контакт із місцем відчалу. У субмарині є відповідна та сама температура і вигода для залоги. Норвежці мають дати ще свою згоду на цей плян і обраховують місце, де сподіваний острів може приблизно знаходитися. Дуже можливо, що підчас останньої німецької виправи великі ледяні гори закрили мандрівникам „фату-моргану".

ПАНІ РУЗВЕЛЬТ І „НЕЩАСНІ" АМЕРИКАНКИ.

В Льондоні є спеціяльні курси для молодих панночок, які підготовляються до того, щоб після представлення їх королівській парі, почати свою товариську каріеру у „великому світі". Ті курси призначені для англійок, але досі було так, що найбільше учасниць тих курсів походило з Америки. Рік річно десятки, ба навіть сотні молодих американок приїздили з мамами до Англії, щоб пройти ті курси двірської етикети та вдягнути приписаний одяг, доступити тієї чести, що їх у гурті вибранок представлять королеві й королевій Англії.

Цього року злобна доля в особі амбасадора Злучених Держав Джорджа Кеннеді зробила тим амбітним прихильницям перестарілого церемоніялу прикрого збитка. Оце на 300 кандидаток допустив Кеннеді на королівський двір всього... 7, і крім цього заповів, що на будуче допускатимуть до репрезентації тільки американок, які живуть в Англії.

Розпуки недопущених претенденток просто не можна описати. Матері нещасних панночок звернулися телеґрафічно до „першої лейді" Злучених Держав, пані Рузвельт з проханням інтервеніювати. Але пані президентова не взяла собі занадто до серця тієї справи, навпаки, ще й підтримала становище амбасадора Кеннеді.

— Як американка хоче, щоб її представили на дворі короля Англії — відповіла своїм співгромадянкам — то мусять бути до цього якісь вийнятково важні причини. Але перепливати океан виключно з тією метою, щоб зробити кілька реверансів і вертатися назад, це не видається мені такою дуже важною справою. Трудно, але розпука тих пань не будить в мені великого спочуття.

Бідні багаті американки...

—o—

ВЕСЕЛЕ

НЕФАХОВА СПРАВА.

Славний подорожник сідає до стола у багатій родині і каже:

— Так, мої панство, мені довелося останніми роками жити серед людоїдів...

— Вибачте, пане професоре, що ми не дамо вам нині на обід людське мясо, тільки звичайне.

ВПЛИВ ПРОПОВІДІ.

Славний німецький церковний проповідник Абрагам а Санта Кляра запросив раз одного славного місіонаря до своєї церкви з проповіддю. Абрагам прислухувався проповіді, але заснув. Місіонар звернувся до нього пізніше з докором: — Отче, ви проспали мою проповідь.

— Не нарікайте — відповів Абрагам — бо ви самі заколисали мене до сну своїми словами.

ДИПЛЬОМАТІЯ.

Кромвель, як кожний державний муж, мав свого секретаря. Він диктував йому звичайно у дуже важних справах три-чотири листи на ту саму тему, але суперечні. Раз секретар здивувався: чому він інформує ріжних людей ріжно про ту саму справу.

— Я пишу їх не для інших, а для вас, щоб ви не знали, який з тих листів я вишлю.

Свято на Маківці.

В неділю 7. серпня ц. р. відбудеться, як щороку, Свято на Маківці в честь поляглих там У. С. С-ів з такою програмою:

1). Год. 10.30 полева Служба Божа
2). По Службі Божій проповідь.
3. По проповіди панахида.

Свято матиме виключно релігійний характер. Просимо Вп. Громадянство зберегти в часі Свята спокій і повагу, не датися спровокувати постороннім чинникам і не оплескувати проповіди. В часі Свята відбудеться збірка на Т-во Охорони Воєнних Могил, яку переведуть священники, та продаж знимок памяткової плити. Позатим ніяка інша збірка недозволена. З огляду на адміністраційні приписи просимо повинуватися вказівкам впорядчиків, які матимуть жовто-блакитні опаски на рукавах. Організований похід, особливо через Сколе, заборонений.

За Виділ Філії Т-ва Охорони Воннних Могил У Сколім:

О. М. Мосора, голова, **Мр. М. В. Кошів,** секрет.

Прав. сторінка

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала — Львів Хоругвини 5.,** поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Празник у церкві Премудрости Божої** при монастирі Св. Іванської Лаври оо. Студитів на Чернечій Горі (Кайзервальді) у Львові відбудеться в четвер 7. ц. м., в день св. Івана. Богослуження того **дня зачнуться вже** від 6. год. рано, торжественна Служба Божа зачнеться в год. 10.30 У торжестві сподівана участь Високопреосв. Митрополита. До участи в цьому торжестві запрошують оо. Студити найширші маси українського населення Львова і його найближчих околиць.

— **Служба Божа в радіо.** В четвер 7. ц. м. у свято св. Івана Хрестителя львівська радіостація трансмітуватиме Службу Божу з Успенської церкви. Підчас Служби Божої співатиме хор Успенської церкви під проводом проф. Орленка-Прокоповича. Початок трансмісії Служби Божої в год. 9-ій рано.

— **На численні запити** П. Т. Світлицців повідомляємо, що кому бракує фотографічний матеріял, тому висилаємо на літнище приспішеною почтою негайно по одержанні замовлення. Фотокрамниця Екомп, Львів, Сикстуська 29.

нині в АПОЛЛЬО

найбільш величава сенсаційна фільма виробні 20 th Century Fox

Тінь Шангаю

В гол. ролях **ПЕТЕР ЛЬОР,** як японський детектив містер Мото, Гільда Бек Руман і інші. Режисер Норман Форстер

— **Арештування за невідновлення каменици.** У вівторок 5. ц. м. рано зайшов поліцай до помешкання Й. Бомбаха, власника реальности при вул. Жовківській ч. 17 і арештував його. Городське староство засудило його на 14 днів арешту за невідновлення каменици. Покараний зголосив відклик до окружного суду і тому його відставили до суду.

— **Львівська хроніка.** Минулого понеділка пополудні дійшло до бійки при вул. Судовій між мулярем Ст. Адамчуком і Романом Смулкою на тлі суперництва за гарну жінку. Оба вони прийшли по ню під будинок арешту і по її виході негайно приступили до неї, пропонуючи, щоб пішла з одним з них. По гострій суперечці на цьому тлі Смулка зранив Адамчука і втік. — З помешкання кравчині Н. Шпайсерової при вул. Міцкевича злодії забрали невикінчену гардеробу клієнток пошкодованої. Поліція шукає за злодіями. — При вул. Пелчинській самохід наїхав на наколесника К. Новаківського і потовк його. Шофер М. Ковальський відвіз його до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** Сімнацятилітнього різника Ріблера, що їхав возом з Бурштина до Дамянова, убив якийсь невідомий напасник, пробиваючи його ножем в околиці серця. — На двірському лузі в Соснові, підгаєцького повіту, хтось підпалив 11 копиць сіна на шкоду дозорця Корнила Мандзія. — На шкоду Гринька Олійника, господаря в селі Утішкові, золочівського повіту, спалив хтось 6 копиць конюшини і 2 копиці соломи — Під Петриковом, тернопільського повіту, втопився у Сереті 12-літній Петро Дунець з Тернополя. Того самого дня втопився у Тернополі біля млина капраль місцевого полку піхоти, Владислав Єнджейовський. В річці Золочівка втопився 4-літній Ярослав Квас з Почап, повіт Золочів.

— **Півгодинна боротьба з бандитами.** На полі села Беляни Великі пов. Луків поліція окружила у збіжжі двох грізних бандитів: Й. Русина і Й. Задурського, які від довшого часу були пострахом Люблинщини і вбили кількох поліцаїв. По півгодинній стрілянині поліція вбила обох бандитів, забираючи кілька крісів, револьверів і багато грошей з грабунку. В одінні Задурського поліція знайшла два золоті годинники а біля Русина військову гранату з запальником.

— **Смерть трьох дітей підчас пожежі.** В будинку вселюдної школи в Ясьонівці пов. Білосток вдарив грім і почали горіти сходи будинку. Між дітьми, які приїхали на півоселю, повстав переполох і діти почали вискакувати крізь вікна. — В селі Юліянів пов. Опатів вибухла пожежа в будинках М. Вагнера, які згоріли до тла з трьома його дітьми.

— **Засудили вбивників лісничого.** У грудні мин. року вбили на дорозі в Потуторах пов. Бережани 28-літнього доглядача лісів фундації гр. Потоцького Йосипа Онущака. Тепер відбулася судова розправа, на якій справців того вбивства засудили: Петра Панькова на 10 літ, Петра Сачка на 8 літ і Атаназія Сачка на 6 літ, всіх з утратою прав на 8 літ.

— **Бійка між польськими і жидівськими студентами.** В Микуличині дійшло до завзятої бійки між польськими студентами львівської політехніки і членами жидівської студентської кольонії. Кільканацять учасників бійки легко ранених.

— **Грабункове вбивство в Надвірній.** В ночі з понеділка на вівторок невідомі злочинці вбили 27-літнього власника ресторану Богдана Демянчука при вул. Мосьціцького ч. 1. Тіло вбитого Демянчука знайшли у вівторок вранці в калюжі крові з глибокою раною на карку. Крім того має втятий палець правої руки. Поліція стверднла, що бандити забрали 150 зол., напитки, чеколяду і т. п. У правій долоні вбитого, між пальцями, знайшла поліція жмут волосся напасника, з яким убитий звів завзяту боротьбу. Рано відбулася льокальна візія, вполудне секція тіла. Кружляють теж поголоски, що Демянчук упав жертвою конкуренції.

— **Великий здвиг чеських соколів у Празі.** У Празі відбувається здвиг чеських соколів. В суботу 2-го ц. м. приїхало до Праги 144 спеціяльних поїздів і кількадесять автобусів, що привезли 140.000 гостей. Приїхали делегації з Югославії, Болгарії, Румунії, Англії, Канади та інших країн. Здвиг почався 3-го ц. м. при участи 150.000 членів. На почесній трибуні заняли місця: президент Бенеш, міністри й дипльоматичний корпус. Чеський „Сокіл" має 700.000 членів.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 19

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ВОЛ. ГНАТЮК.

Осівши у Львові в липні 1901 року з наміром прожити у ньому довший час, я дуже часто, майже щодня, заходив до Наукового Товариства імени Шевченка, записався в його члени і був членом виділу від 1904 р. до 29. червня 1913 року. Секретарем Товариства був Володимир Гнатюк, з яким я був добре знайомий ще з університетських часів, отже було й до кого зайти та побалакати. Гнатюк, хоча був селянський син і фізично кремезний, був слабого здоровля. На своє лихо він простудився в 1902 році — дехто каже, що ловлячи рибу з Франком, — і за лікарською порадою виїхав був на острів Корфу. Там підкріпив був своє здоровля і підбадьорений на дусі вертав уже додому. Але по дорозі захотілося йому зробити етнографічну екскурсію до українських кольоністів, розсіяних по полудневій Угорщині. Там мав він ріжні прикрості від угорської влади і застудився ще раз так добре, що після повороту до Львова розвинулася в нього грудна недуга, що прикувала його згодом до крісла, а пізніше й до ліжка, і поклала кінець усяким його екскурсіям, а 6. жовтня 1926 року й життю.

Гнатюк був чоловік товариський, лагідної вдачі, жартівливий, любив листуватися, в його руках сходилися нитки від Наукового Товариства ім. Шевченка, „Літ.-Наук. Вістника" і „Укр.-руської Видавничої Спілки", був люблений Франком і проф. Мих. Грушевським[1]), тому й кожний, хто мав яке діло до цих останніх, звичайно підготовляв собі ґрунт у Володимира Михайловича.

Не диво, що до нього приходило багато людей і через його руки проходило багато записаного паперу. Гнатюк заохочував теж молодих людей до етнографії і дуже тішився, коли хто переймався любовю до народньої творчости. За якийсь час довкола нього стояла громадка добре вишколених етнографічних записувачів; жаль тільки, що не виховав він собі вчених дослідників фольклору.

У МАШИНІ НАУК. ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА.

Буваючи часто в Наук. Товаристві ім. Шевченка, я уважно придивлявся до його машинерії. Колісця рухалися точно, гладко, справно, без скреготу, як у добрім годиннику. Часом дзвонив телефон. То проф. Грушевський питав про коректу, довідувався про хід друку книжок або назначував речинець засідань виділу, секцій або дирекцій. Часом і сам проф. Грушевський зявлявся в Товаристві, ідучи з університету. Але бувало, що проф. Грушевського не було у Львові. Тоді колісця в машинерії рухалися трохи повільніше. Статті до „Записок" чи до „Літер.-Наук. Вістника" відкладалися. Якжеж прийшов лист, що він уже вертається, а ще більше мені: „Що вас вразило так у статті про Н. Т. ім. Ш. щодо Мих. Серг.? Не знаю чи він читав статтю, але ми тепер листуємося з ним і то з його ініціятиви. Може я там і що непотрібно скалав (я тепер статті не хочу вже раз читати), та я писав її давно, а друкував вже пізно. Я старався кілько можна бути обективним і не встряв у сліди тих, що проти нього писали і виступали вже перед війною"...

[1]) В. Гнатюк у своїй статті „Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові", видрукованій у „Літ.-Наук. Вістнику" за рік 1925, докоряє Михайлові Грушевському ніби через нього він та його сімя не були якслід забезпечені матеріяльно від Наук. Товариства, щоб воно дало йому на випадок його неспроможности до праці пенсію гімназіяльного вчителя, а на випадок його смерти відповідну пенсію його дружині та дітям до 24-го року життя. Поминаючи те, що Товариство давало Гнатюкові спромогу заробляти своїми науковими працями стільки, скільки він при своїм здоровлі навіть мріяти не міг би, як гімназіяльний учитель; що давало йому платні відпустки для порятунку здоровля, не раз майже цілорічні; що його домагання розглядала осібна комісія, до якої як знавці належали д-р Вол. Охримович і В. Угрин, ані проф. Грушевський, який по-приятельськи ставився до Гнатюка, ані виділ Товариства, що цінив високо наукові заслуги Гнатюка, не могли робити прецеденту і, не маючи певних доходів, не було вспкі Товариство виконати всі його побажання, тільки значну їх частину і в межах найдалі посуненої можливости. Очевидно, Гнатюк не був задоволений з того, що дало йому Товариство, і відси походить його жовч до М. Грушевського і виділу від 1912 р. Таксамо безпідставно жалувався Гнатюк, що у 1912 р. його не вибрали членом дирекції Видавничої Спілки, бо він, будучи хворим, не приходив на засідання Спілки, а від лютого до кінця року 1912 жив у санаторії поза Львовом. Через несповнені свої домагання Гнатюк довший час мав жаль і до мене як члена виділу, а потім наслідком смерти Ясеницького і комісії для службової прагматики, хоча я супроти цифр бухгальтера В. Угрина і мотивів вище сказаних був безсилий, і не згадав навіть слівцем у своїй довгій статті мене, хоча я безкорисно працював для Товариства близько десяти літ. Коли між нами обновилося листування, я дорікав Гнатюкові за статтю „Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові". В одному з листів з дня 24. квітня 1926 р. він

НА ВИЇЗД! Купелеві плащі — ручники — пледи — подорожні коци.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР:

А. Петрушевський ЛЬВІВ Галицька 20.

— **Пропадають молоді дівчата.** Поліцію в Букарешті повідомили, що в столиці Румунії пропали три молоді дівчата у віці від 13 до 17 років. Поліція намагається вияснити куди поділися дівчата.

— **Масові процеси у справі звороту відступного.** Віденські суди засипані позвами у справі звороту відступного, що їх платили льокатори власникам каменищ, хоч їм закон забороняв брати відступне. Масові процеси кінчаться присудом проти власників, які мають звернути відступне за помешкання.

— **Розкопки на Капрі.** Відомий італійський археольог Маюрі виїде в серпні ц. р. на острів Капрі, де продовжуватиме археольогічні розкопки. Археольог сподівається, що йому вдасться відкопати прегарні будівлі з часів цісарів Августа і Тиберія.

— **Примусова праця для пяниць і бездітних.** Естонський уряд зладив законопроект про заложення спеціяльного табору примусової праці для батьків, які не мають дітей, і налогових пяниць. До табору будуть висилати особи від 18 до 60 року життя.

— **Смерть теоретика соціялізму.** В Парижі помер д-р Отто Бавер, б. провідник австрійської соціял-демократичної партії і відомий теоретик соціялізму. Залишив багато творів, що їх переклали на чужі мови. По революції соціял-демократів у Відні виемігрував з Австрії. На еміграції займався далі науковою і публіцистичною працею.

— **Ріжні вісти.** У Консберґу в Норвегії викрили поклади срібла на глубині 80 м. Жила срібла широка на 1 м. і довга на кільканацять метрів. — В Австрії приступають до будови подвійної залізничої лінії, що получить Гамбурґ з Берхтесґаден.

— **Музей „Бойківщина" в Самборі"** мав від 1 квітня до 30. червня ц. р. 17 катальоогових чисел приросту до ч. 4.665 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: у відділі археольогії 15, етнографії 23, історичних памяток 2, печатки 1; в архіві і бібліотеці: світлин 6, часописів 483 ,книжок 34. Жертводавцями були: о. Білий Ст., Білинський А., проф. Горняткевич Ю., д-р Дубовий М., д-р Княжинський А., радн. Козбур І., Лужецький І., д-р Пастернак Я., д-р Скорик М., проф. Филипчак І., Филипчак М., Яблонський І. Жертводавцям складає управа Музею щиру подяку. — Одночасно управа Музею складає щиру подяку також тим прихильникам музею, що на першу вістку про наші заходи роздобути фонди на будову домівки поспішили зі своїми добровільними жертвами не ждучи часу оголошення прилюдної збірки. Досі вплинуло на наш рахунок (ч. книжечки вкл. 109, число складанки ПКО 508.060, конто Українського Кооперативного Банку в Самборі) 2.757.23 зол. та ціла низка деклярацій на квоти від 25 до 300 зол. Докладний виказ наших Добродіїв оголосимо пізніше. — Адреса Музею „Бойківщина": Самбір, вул. Тиха І. Музей відчинений щоденно від год. 10—12 та 15—17.

— **Новий щоденник.** Управа Польської Спілки Обуви „Бата" в Хелмку заінсталювала в своїх заведеннях голосники і щодня надає всі фабричні галі короткі комунікати із життя професійного, господарського, суспільного, культурного і спортового, як теж забезпеки праці. Це новий дальший крок вперед у ділянці культури праці і усуспільнення працівників. Підчас обідової перерви і по праці фабрична радіева стація надає музику.

— **Все у знаменитій формі.** У спортовім клюбі „Корона" було весело й гамірно. Перед пів години дружина клюбу зі знаменитим воротарем Валигорою виграла найтруднішій метч із „Чорними". Зібрані в гарячих словах подивляли прегарну оборону Валигори, зокрема підкреслювали й то а приятелем все знамениту форму цього непереможного туза дружини. Почали довідуватися таємниці цієї прегарної форми, без сліду найменшої втоми. Саме появився на салі сам герой Валигоро. Всі кинулися до нього і засипали його потоком слів: Як ти це робиш? Як виграєш метч без найменшої втоми, без одної краплини поту? Що то за таємницю маєш? На це Валигора: Моєю таємницею є славний Судор — плян, якого фірми Ап. Ковальський. Перед кожним метчем уживаю його і саме йому завдячую 90 відсотків своїх успіхів.

ше, що вже ось-ось відізветься телєфон і поспитає за статті, тоді молоді автори (д-р Іван Джиджора, Микола Євшан-Федюшка та інші) не виходили з хати, пили чорну каву й писали, щоб статті були скоро готові.

Точно коло 12. години опівдні й коло 6 години ввечір, майже щодня, приходив до Товариства Іван Франко. Він приносив рукопис до друку, забирав коректу або матеріял до перегляду, часом щось написав, прийняв якого молодого автора на розмову, побалакав і йшов далі. Франко поступав уполудне перед приходом до Товариства до так званої „Віденської кавярні", а ввечір, вертаючись з Товариства, до кавярні „Монополь" (перенісся з кавярні Шнайдера) і там, випивши чарку кави, переглядав газети. Хто мав яке діло до Франка, міг у тім часі бачити його у згаданих кавярнях. Коли зустрічав у кавярні кого зі знайомих, він найдовше годину бував у ній. Увечір, в будні дні й опівдні в неділі та свята бував він у товаристві Гнатюка а деколи і мойому.

Франко як редактор, коли знаходив у писаннях новика щось живе, ідейне, не жалував праці, щоб виправити рукопис, ошліфувати форму, зробити придатним до друку. Франко, не міняючи змісту, умів чужим творам дати гарну форму. Беручися до виправки писань молодих авторів, він говорив жартівливо: „тржеба скруціць і упіенкшиць". Велику вагу клав він на чистоту мови й стиль. Коректу читав сам кілька разів, навіть після коректи Гнатюка. Хто не бачив ніколи Франкової коректи, той не всилі уявити собі, скільки праці вложив він у чужі писання

(Далі буде).

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „АНОНІМОВИЙ ЛЮБКО".

Американські міліонери є дуже частою темою комедій тому, що вони таксамо несподівано тратять майно, як його здобувають, мають фантазію, свої примхи і чудацтва. Ось такий „князь сталі", що платить на всі боки фантастичні суми, одного дня попадає в лють (зовсім слушно) через таку дрібницю, що його жінка купила собі за кілька чи кільканацять тисяч дол. нове футро, хоч її шафа повна футер. Розлючений він вибігає за жінкою, яка втікає із новим футром, аж на верх хмародеру і там видерши їй ту дорогоцінність, щоб заплатити нею якийсь довг, кидає футро вниз на вулицю. Футро паде на голову молодої бідної дівчини, дівчина шукає власника футра, міліонер зустрівшися з нею докуповує їй іще дорогий капелюх і від тої хвилини починається фантастично - прекомічна карієра дівчини, яка сама не знає, чому на неї спадають усі ті блягодати. У комедії головні ролі розділені між першорядних артистів починаючи від Джіна Артура і Реп Мілянда. Комедія справді дуже весела і добре змонтована.

КІНО „ЕВРОПА": „РОБЕРТ І ГЛЬОРІЯ".

Безжурна дотепна австрійська комедія в німецькій мові у головних ролях із Віллі Форстом і Мартою Шнайдер. Дія йде на Рівієрі, здебільша в Ніцці, куди славний оперетковий композитор Отмар вибирається у відвідини до багатих незнайових, щоб оженитися з їх донькою, яка йому подобалася з фотографії. Він дістає лист із рекомендацією від одного знайомого графа, але в останній хвилині за радою свого камердинера воліє використати цей лист для ролі льокая. Бо як упевняє досвідчений камердинер, Наполеон мав сказати, що єдиний хто знає правдиву вдачу — всі хиби та прикмети — чоловіка чи жінки, це їх льокай. З цього ясний висновок: треба спершу стати льокаєм тої, в якій ми закохані, щоб її якслід зблизька пізнати Молода, багата, гарна дівчина має багато кандидатів до своєї руки і маєтку, але таки їй найбільше подобається той, що вміє не тільки грати на фортепіяні, але і на її щоденних примхах. Комедія має дуже добру інтригу і веселі сцени.

—o—

Дописи.

КОМАРНО.

Свячене в читальні „Просвіти" ім. І. Мазепи. В дні 21. V. ц. р. влаштувала читальня „Просвіти" ім. І. Мазепи в гарно прибраній салі Українбанку традиційне свячене, в якому взяло участь коло 100 осіб: членів і запрошених гостей (відпоручників інших установ). По посвяченні дарів о. М. Ферепц виголосив гарну промову, в якій,складаючи побажання, взивав учасників до обєднання для оборони церкви і нації. Від виділу читальні заст. голови М. Вітер привитав у кількох словах учасників „свяченого". Відтак промовив голова філії „Просвіти" і перший голова тойж читальні по п відновленні м-р О. Утриско, який підніс передовсім гарний звичай тойж читальні влаштовувати рік-річно традиційну просфору і свячене. По прочитанні надісланого тепер. виділом читальні змістовного письма на адресу голови філії „Просвіти" промовець порушив справу власної домівки читальні. Започаткована збірка на власну домівку читальні випала гарно. Серед співу стрілецьких пісень усі гарно провели цей вечір.

Гостина українського театру під управою І. Коновала. В днях 10., 12. і 13. VI. ц. р. гостив у Комарні український театр під управою І. Коновала, який виставив у салі Українбанку три пєси: „Чарівник зпад Дніпра", „Зруйнування Сіти" і „Жінка вампир". Влучний добір пєс, добра гра артистів вряд з гарною власною орхестрою лишили по собі найкраще вражіння, колиб не тісна і мала саля Українбанку в Комарні та ще й до того серед горячих днів цього літа. Вже втретє цього року відмовлено українським театрам салі місцевого польського „Сокола", якою головою є місцевий лікар д-р Тобіяшек. Насувається думка про потребу власної великої салі на всякого роду наші імпрези в Комарні чи то через поширення дотеперішньої салі Українбанку, чи через збудування нової.

Курс передсвяточного печива. Секція господинь при кружку „С. Г." в Комарні під проводом п-і О. Ліщинської влаштувала в перших днях червня ц. р. курс передсвяточного печива для дівчат і господинь Комарна. В дні 12. VI. ц. р. відбулося святочне закінчення цього курсу, на якому були присутні учасниці курсу і запрошені відпоручники місцевих українських установ. У гарно прибраній салі читальні „Просвіти" на передмістю дол. засіло понад 50 осіб до столів, де при чаю і всякого роду печивах гарно провели зі собою кілька годин серед промов, що їх виголосили: голова кружка „С. Г." проф. М. Ліщинський, о. Ференц, м-р О. Утриско та одна з господинь-учасниць курсу А. Радович. Переплітані стрілецькі пісні та гарно виголошена деклямація гром. Н. Калимонівної достроїлись до цього вечора. Збірка, переведена в тім дні на українських інвалідів, принесла понад 22 зол.

Анкета читалень „Просвіти". В дні 20. VI. ц. р. влаштувала філія „Просвіти" в Комарні анкету читалень, на якій були присутні відпоручники 12 читалень (на 24 читальнь у районі філії). Отворив і проводив анкетою голова філії „Просвіти" м-р О. Утриско. Інсп. Гол. Т-ва В. Городиський виголосив реферат у звязку з ювілеєм Матірного Т-ва та вказав на деякі недомагання в просвітянській організації. В оживленій дискусії забирали голос: о. декан С. Качмар, о. С. Шеремета й о. І. Захарієвич, урядовець філії М. Пелеканський та багато інших, доповнюючи реферат своїми увагами. Полеві роботи на селі були мабуть причиною, що не всі читальні (передовсім ближчі, як у Татаринові, Конюшках Корол. і Тулиголові, Голодівці, Кліпку й ін.) вислали своїх відпоручників на повищу анкету.

КОЛОМИЯ.

Філія Т-ва „Зорі" ім. Франкові. В дні 19. червня п. р. влаштувала філія Т-ва „Зоря" в Коломиї 22. роковини смерти Івана Франка врочистим концертом. Програму його виповнили: вступне слово, тенорове сольо, деклямації та хори. Проф. Володимир Масевич вказував у своїй промові безграничну любов поета до народу та його незломне змагання вирвати люд цей із гнетучих кайдан рабства та наймів. Тенорове сольо „Не забудь" І. Франка-Лисенка виконав п. Василь Ткачук, однак краще вивязався соліст із деклямації. Рясними оплесками привітала публіка молоденьку, талановиту декляматорку Любу Савчук, що зайшло й гарно відрецитувала три поезії з Франкових „Веснянок". На інші 6 точок програми уложилися місцеві хори Т-ва „Зоря", читальні ім. Шевченка та читальні ім. Шашкевича. Виконано: Франко-Кудрик „Правда", Франко-Ярославенко „Місяцю князю", Франко „Пісне моя", Франко-Січинський „Даремне пісне" та Франко-Гайворонський „Коваль". Виконання кожної пісні робило додатає

вражіння. Найкраще звучав добре зіспіваний хор чит. ім. Шашкевича під управою проф. Д. Николишина, а бадьорий „Коваль" Гайворонського був дуже щасливим вибором для нього. Останню точку програми виконали злучені хори обох читалень та Т-ва „Зоря" під диригентурою проф. Р. Шипайла. Грімко й могуче залунало Стеценкове „Єднаймося" та ніжно переплів його сопрановий сольо-речитатив п-і Скрипникової. Фортепіановий супровід мала п. Я. Мельник. Правдиво очаровувала всіх та своєрідного революційного чару вливала у присутніх (на жаль, як звичайно, дуже нечисленно зібраних) чудово розмальована декорація арт.-маляром Я. Лукавецьким. Кольосальна гранітна покрава скеля, на її тлі велитень Каменяр-Франко з пером у руці, а побіч, як землі, дзвигав. Так і хотілось підбігти туди, схопити покинутий дзвигав і кинутись до діла, бо на горішній рамі сцени видніє, немов вайвак, могутній імператив: Лунайте цю скалу! **М. Б.**

Проща до Гошова. Заходом колом. католицької читальні „Скала" відбулася в днях 25. і 26. червня велична проща до чудотворного образу Богоматері в Гошові. Поверх 1.100 осіб — селян, міщан та інтелігентів — під проводом голови „Скали" п. М. Мацкевича та секретаря о. М. Кисіля, а також позамолюмийських оо. Бахталовського, Данилевича, Лоточинського, Березюка й ін. після Служби Божої, відправленої в парохіяльній церкві в 5. год., поблагословлені на дзвіці о. пралатом Русином, вибралися окремим поїздом у дорогу з цілим колом. церковним хором. Перед Болеховом здалеку витали прочани білу сильветку монастирської церкви на Ясній Горі, сповитій здолу від Свічі до верху зеленим кучерявим лісом. Великим походом з піснею „О спомагай нас" добилися прочани до цілі. Апжеж тут виникла деяка трудність із вічлігом для несподіваної скількости осіб... Та сприятлива погода помогла його перебути щасливо. Дбайливо вдержувана й відновлена знутрі церква приймала, наче голубила своїх далеких дітей. Привітання о. ігумена та проповіди його й інших оо. Василіян глибоко зворушували і схвильовували навіть більше загартовані серця. Богослуження робили своє. Декого вражали тільки органи (рідкість у нашій церкві), хоч вони може і рятують деколи богомільців перед завеликою різноманітністю дзівських напівів з різних околиць. Головну Службу Божу целебрував о. Бахталовський, дяконували оо. Кисіль і Березюк. Співав удачно колом. церковний хор, який підчас причастя виконав Д. Бортнянського Концерт Х.: „Пойте Богу нашему, пойте". Після обідного відпочинку, попсованого сильним вихром і легким дощем, відспівали прочани молебен до Матері Божої і відійшли серед прекрасної погоди до поїзду на станцію в Болехові та серед бадьорого настрою, викликаного побожними і світськими піснями, доїхали по 23. год. до Коломиї, звідки дешевим гуртом стелилася ще далека дорога „до своїси".

КРЕМЯНЕЦЬ.

Загальні збори Українського Добродійного Т-ва у Кремянці відбулися 26. червня п. р. при участи 200 осіб, між якими барвну групу творили дівчата в народніх строях. Зі звіту присутні довідалися, що за 3 роки свого істнування т-во має 1338 членів, причому в 1937 році вступило 238 членів. На початку 1938 року т-во мало в повіті 32 філії, а яких адміністративна влада замкнула 2 філії (в Шишколосах і Підлісцях) і вже два роки не дає дозволу на відкриття нових філій, хоч заголошень є багато. У відчитовому році, що рахується від 1. квітня 1937 р. до 1. квітня 1938 р., уряджено в місці і повіті 72 імпрези (академії і вистави). Управа відбула 33 засідання. Т-во провадить вже два роки дешеву їдальню, де обід з 2-ох страв з хлібом коштує 55 сот. За відчитовий рік видано 5961 сніданків, 3743 обіди і 2727 вечер на загальну суму 8211 зол. 19 сот., в них безплатно 549 сніданків, 1172 обіди і 101 вечері здебільша для шкільної молоді. Їдальня не дає недобору зорганізована на засаді самовистачальности так, що на 100 обідів може видавати 80 обідів безплатно. З початку 1937/38 шкільного року Т-во заложило в місті хлопчачу бурсу для учеників середніх шкіл, де за 28 зол. ученик має повне утримання (помешкання, сніданок, обід, вечеру і прання білизни). У відчитовому році в бурсі було 18. осіб. Вона теж організована на засаді самовистачальности. За рік бурса мала приходу 2542 зол. 14 сот., видатків 2541 зол. 63 сот.; в тому числі придбано інвентаря на 393 зол. 45 сот. До цього треба додати, що кремянецький повітовий відділ на утримання бурси видав Т-ву субвенцію в сумі 600 зол. Збори ухвалили доручити управі вжити всіх заходів до залоснення від нового шкільного року ще дівочої бурси. Ухвалено теж бюджет Т-ва на 1938/39 рік, що передбачує 18.615 зол. доходів і 18.519 зол. видатків. Т-во має у Кремянці бібліотеку для загального користування, що складається з 3.830 томів; крім того має 15 мандрівних бібліотек по 100 книжок в кожній, в окремій шафці, що їх видають на села. На купно нових книжок та їх оправу витрачено 594 зол. 10 сот. Між іншим збори винесли подяку д-рові Дм. Дм. Левицькому за пожертвовані ним для бібліотек філій видання „Червоної Калини" на 205 зол. 50 сот. Загальний оборот Т-ва за діловий рік сягав 28.856 зол. 09 сот.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Сорок тисяч.

Золоте сонце на синьому небі, а в долі ті самі краски і на прапорах і в сорок тисячах сердець. Але ні сонце, ні прапори, ні серця не зібрались під Святоюрським Собором витати Генерала, а зібрались прощати Його. Бо Генерал відходив на Янівський цвинтар між своїх хлопців, що там поклалися на вічний сон, довгими рядами так, як колись стояли на перегляді. Там посередині чекає на Нього остання Його кватира — найспокійніша з усіх тих, які мав у воєнних походах. У ній виспиться нарешті сивий Генерал, відпічнуть спрацьовані руки, перестане боліти стільки разів ранене серце. У тій кватирі буде так тихо, так затишно, як ніколи. Ніякий голос людський не перерве тиші, хіба одна рідна Земля час до часу промовить. Вона одна матиме і право і обовязок.

Сорок тисяч людей зійшлося прощати Генерала з усіх усюдів. І звідси і звідти, а всі свої, рідні люди. Нема між ними ні одного, хто мусів би і тому кожний з них то тисяча людей, а разом — сорок мілионів. Ідуть перед Його домовиною, ідуть за Його домовиною зі щирим болем у грудях з достойною сльозою в оці. Ніхто того болю не жадав, ніхто тієї сльози не накликував, тому той біль золото, а сльоза брилянт.

Сорок тисяч!...

Саме стільки, скільки цвіту зівяло галичанам...

Зійшлося сорок тисяч народу прощати Генерала, а там десь, за золотим сонцем, у синьому небі сорок тисяч вояків зібралося витати Його.

Двадцять девятого червня 1938 року, в 9.50 рано затрубів сурмач збірку. Покотився гомін сурми далеко, широко і стрепенулися хлопці, деб вони не були, як твердо не спалиб.

„До нашого Пана Генерала збирайтеся всі!"...

Вмить збіглися з усіх усюдів, так як колись на землі. Вмить вистроїлися в лави і завмерли в німім ожиданні.

А на переді полковник Дмитро Вітовський.

Три дні ждало товариство з отаманням на прихід Вождя.

Врешті генеральний марш сурмачів. Вітовський блиснув шаблею.

„Позір! В право глянь!"

Із сизої далі вирнула висока, так добре всім знана Постать. Золота зубчатка блистить, булавки на рукавах миготять, остроги подзвонюють.

„Пане Генерале! Голошу слухняно: сорок тисяч людей — старшин і вояцтва, що чесно і до краю сповнили свій найбільший обовязок!"

Генерал проходить перед фронтом. Сотень, куренів, полків, бригад... Кожне обличчя, кожний відділ то спомин якогось бою, а всі разом — Великої Дії.

„Позір! Почесний похід у право. Сотня ходом руш! В право глянь!!"

І рівний стукіт вояцьких ніг котиться громом по синяві.

Всміхаються сиві очі Генерала, хоч густі брови грізно насуплені. Хлопці машерують справно як колись... Усміхаються серцями до Генерала, хоч лиця як камінні. Так бувало і так має бути.

„Пане полковнику! Дякую, добре. „Спочинь" і відпровадити на кватири!"

А ці кватири такі як Генералова на Янівськім: два метри довгі, метер широкі і тихі-тихі...

Роман Купчинський.

Спорт.

РУСЬ (ХУСТ) У БОЯХ ЗА ВХІД ДО ДИВІЗІЇ.

Друге коліще гор за вхід до дивізії з неділі 3. липня ц. р. принесло такі висліди:

С. К. Русь (Хуст) — КШЦ (Кошиці) 3:3 (1:2).
Славія (Пряшів) — ЧШЕ (Хуст) 2:0 (1:0).

Русь грала змагання у себе дома. Нерішений вислід відповідає ходові гри. Ворота для Руси добув Фідяк і Тоза.

Табеля гор виглядає так:

1) КШЦ (Кошиці)	2	3:1	4:3
2) Славія (Пряшів)	2	3:1	3:1
3) Русь (Хуст)	2	2:2	4:4
4) ГШЕ (Хуст)	2	0:4	0:3

*

В боях за вхід до чеської державної Ліги, відзначити треба четверту зчерги поразку недавнього супернника ужгородської Руси — КАЦ-у з Кошиць, який програв у неділю 3. б. у себе дома з празьким Богеміансом 0:1 (0:0). Інші висліди:

КОПІСТИ: Лібен — Копісти 3:0 (0:0).
ЗЛІН: Батя — Теплінер 6:3.

В НЕДІЛЮ 10. ЛИПНЯ РІШАЄТЬСЯ СПРАВА А-КЛЯСИ ПРОЛОМУ.

Станиславівський Пролом гратиме рішальні змагання за здержання в А-клясі станиславівської округи з надвірнянською Бистрицею 10. липня у Станиславові. Свідомість ваги справи повинна вказати змагунам цілої дружини на обовязок власти у ці змагання всі моральні сили, які допомогліб дружині опанувати себе і вирішилиб змагання у свою користь.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Юліян Тарнович: ВЕРХАМИ ЛЕМКІВСЬКОГО БЕСКИДУ. Мандрівницький провідник по Лемківщині. — Львів 1935. Накладом Українського Туристично-Краєзнавчого Т-ва „Плай". Стор. 64, ф. 16°.

о. Віктор Цебровський: ЧУВАЙТЕ. Про сектантство. Накладом Комітету Будови Церкви в Брахівці. 16-ка, стор. 48.

М-р Петро Ісаїв: НА ПЕРЕКРОЮ ДВОХ ЕПОХ. Найновіші світоглядові напрямки. Бібліотека „Дзвонів". Львів, 1938. Вел. 8-ка, стор. 42.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 6. Червень, 1938. Львів. Зміст: Живе свято. — Наталька Дорошенко: Яворів. — Василь Пачовський: Будова тіла й характер людей. — Каліграт Добрянський: Заклиначі від укусу гадини. — Хр. Сімзіль: Співпраця у природі. — П. Г-ка: Їжа і здача. — П. Г-на: Шклані гроші. — Євмен Приступа: Сніг під рівником. — З. Я. Фодьків: Кишенева крадіж. — А. Антонюк: Зелені свята в нас, в білорусів і в москалів — дв: Тронали-дерева. — Маріян Стахурський: Чистота шкіри, передумова здоровля й дохідности тварин. — дв: Глибокий відділ — тайна здоровля і вдоволення. — Богдан Галайчук: Литва. — Микола Бажалук: Дрімлюх — комедій. — Михайло Соневицький. У змаганні до історичної правди. — М. Б.: Кілько нафтяної роби добули на землі від 1934—1936 р. — Володимир Барагура: Рисунок — дитяче мистецтво. — Б. Олесницький: Чи можна побільшити ріст людини. — В. А.: Дещо про французькі переклади „Слово о полку Ігоревім" — пф.: Вогнепальна зброя. — П. Франко: Як вертять зі нафтою. — Володимир Самбірський: Як людина дійшла до домашніх звірят. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія. — Помічені помилки.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 6. Червень, 1938. Львів. Зміст: о. Петро Хомин: Евхаристійний Конгрес в Будапешті. — о. Всеволод Дурбак: Літургічний рух. — Богдан Казимира: Що таке ЖОК? — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — о. Іван Ратич: о. Вільгельм Піхлер. — Відозви й комунікати. — Нові книжки. — Всячина.

ШЛЯХ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ. Педагогічний тримісячник. Орган Т-ва „Взаїмна поміч Українського Вчительства". Рік XII. Кн. 2. Квітень—червень, 1938. Львів: Зміст: Перша українська Педагогічна Виставка. — А. Живонько: Рукописні часописи української молоді. — Д-р Микола Пушкар: Діти, що їх тяжко виховати. — Іван Филипчак: Учительська Семінарія в Самборі. — М-р Яр. Чума: Виховні конференції Католицької Акції. — З освітньої діяльности. — Серед книжок.

УКРАЇНСЬКА КНИГА. Місячник присвячений бібліольогії та бібліофільству. Орган Бібліольогічної Комісії Наукового Т-ва ім. Шевченка та Українського Т-ва Бібліофілів у Львові. Рік видання II. Ч. 5. Травень, 1938. Львів. Зміст: Б. Р. Книжкова продукція в Галичині за 1937 р. — Аркадій Животко: „Основа". — Володимир Січинський: В справі Івана Федоровича. — З життя видавничих установ. — Нові видання.

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XIX. Ч. 6—7. Червень—липень, 1938. Львів.

СКОБ. Журнал пласту на чужині. Ч. 3. Травень, 1938. Париж.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 24. З 12. червня 1938. Париж.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 11. з 15-го червня 1938. Львів.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 25. З 19-го червня 1938. Париж.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник 41. Ч. 7. Липень, 1938. Жовква.

Обєднуймося на культурнім фронті! Всі однодушно відсвяткуймо в своїй місцевині Ювілей „Просвіти"!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 6. 7. год. 8. „Люди в білому".
Четвер 7. 7. год. 8. „Люди в білому".
П'ятниця 8. 7. год. 8. „Люди в білому".
Субота 9. 7. год. 8. „Люди в білому".

Театр Різнонародности:

Четвер 7. 7. год. 8. „Есмеральда муха" виступ От. Селянського.
П'ятниця 8. 7. „Есмеральда муха".
Субота 9. 7. год. 8. „Есмеральда муха".

Український театр Йосифа Стадника (сеніора):

РОГАТИН:
6. 7. Гриць.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тінь Шангаю".
АТЛЯНТИК: „Таємний противник".
БАЛТИК: „Прощавай острів", „24 години кохання".
ВАНДА: „Прокляна" та „Ординат Міхоровський".
ГРАЖИНА: „Подружжя про око", „Мазур".
ЕВРОПА: „Роберт і Гльорія" (Магда
КАСІНО: „Анонімовий любко".
КОПЕРНИК: „Серце і шпада".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Без свідків", „Р. 107. вспіває помочі".
МІРАЖ: „Фредик упасливлює світ", „Дівчата з Новолипок".
МУЗА: „Після великої війни".
ПАЛЯС: „Пікова дама".
ПАКС: „Я вінувата" з Даніелею Дарів
РАЙ: „Дедо" з Даніелею Даріо.
РІЯЛЬТО: „Соловій з Відня" з Мартою Егерт.
РОКСІ: „Кохання у масці".
СВІТ: „В огні куль" і „Теодора".
СТИЛЕВЕ: „Світ говорить про нас"
ТОН: „Пострах Монголії", „Невинно дочалося".
УТІХА: „Товариші зброї" та ревія.
ХІМЕРА: „Обережно з коханням!"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Бад Гаштайн".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 6. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. 8.00 Перше снід. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Україн. інформ. газетка, 14.10 Музика з пл., **14.35 Арії й пісні Л. Рейнаровича** з орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. й суспл. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Муз. ревія з Кракова, 16.45 Відчит з Вильна, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Увертура до „Циган. барона" з пл., 17.20 Львів. комедія, фрагмент, 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Фейлетон з Познання, 18.10 Муз. з Торуня, 18.45 „Ліго лісов. людей" фрагм. з пов., 19.00 Легкі пісні з Варшави, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Орх. і хор з Варшави, в перерві гураль. оповід., 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Програ. резерва, 21.10 „Повість про Шопена" з Варшави, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Львів. спорт. вістки, 22.05 „На добраніч" орх., 23.00 Ост. вістки веч. денника, Метеор. комунікат.

Четвер, 7. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. концерт орх. мазд., 8.00 Вес. добрийдень (пл., анекдоти), 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Твори Мендельсона — форт., 14.35 Легка муз. з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспл. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „На селі" повість для дітей, 15.30 „Ідилія в Татрах" фраґм. пов. з муз. ілюстр., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх. з Лодзі, 16.45 Культура на літниці, гутірка, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Поль. нар. пісня, дует з форт. 17.40 „Через степи" Сенкевича, 17.55 Гальо, увага, 18.00 Перегляд видавництв, 18.10 Співн. речіт. з форт., 18.30 Театр у вас „Уніх", 19.00 Ліверет варш. консерват. перед мікроф., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Муз.-слов. авдиція з Познання, 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Вес. слов.-муз. авдиція з Кракова, 23.00 Останні вістки веч. ден. і метеор. комун.

П'ятниця, 8. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Сальон. орх. з Познання, 8.00 Добрийдень найменшим: оповід., байки й пісні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневі авдиція з Варшави, 14.00 Легка муз. з пл., 14.13 Авдиція, 14.15 Попул. музика з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспл. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мрії про дійсність", оповід. для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Військ. орх. з Вильна, 16.45 „Шлеськ" відчит, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Орх. з львів. купелиска, **17.45 „Енеїда" І. Котляревського (в 140 роковини появи) літерат. шніц в українській мові м-ра М. Семчишина,** 17.55 Гальо, увага, 18.00 Гутірка з Варшави, про літах, 18.10 Концерт солістів з Торуня, 18.45 Літерат. новини з Варшави, 19.00 Пісні з Кракова, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 „Америка на весело" орх. і Америк. мигунці, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Хлібороб. гутірка, 21.10 „Трубадури передвістя" легка муз. з Катовиць, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Львів. спорт. вістки, 22.05 Живий концерт бажань з орх., 23.00 Останні вістки веч. денника і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 6. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Кварт., 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Співн. речіталь, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 23.10 Циган. музика, 19.15 Співн. речіт., 20.50 21.00 Джаз. музика, 21.45 22.00 Опер. орх., ВІДЕНЬ 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 23.00 Танк. музика, 24.00 Нічн. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет., 23.15 Танк. музика, ПРАГА 16.55 Чеські нар. пісні, 17.30 18.30 Солісти, 21.00 22.10 23.00 Опера „Лібуша", РАДІО ПАРІ 20.30 Форт. речіт., РИМ 17.15 Солісти, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.10 Форт. речіт. 23.15 Танк. музика.

Четвер, 7. липня 1938.

БЕРЛІН 14.45 15.00 19.10 Розр. муз.; БІЛГОРОД 18.05 Орх., 18.45 Нар. пісні, 20.30 Орх., 21.30 Соната; БУДАПЕШТ 19.30 Циган. музика, 17.30 Скрипк. речіт., 18.15 Орх., 19.30 20.00 21.00 Оперет. музика, 22.10 Циган. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Секстет, 20.00 21.00 Вес. музика, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.25 Пісні, 19.10 Вес. муз., 20.10 21.00 Опера: „Веселі куми з Віндсору", 22.30 Солісти; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. муз., 21.00 22.00 Скрипк. речіт., 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 16.00 17.10 18.00 Вес. муз., 20.30 Соната Баха, 22.20 23.00 Розр. концерт, ПРАГА 17.40 Співн. речіт., 18.20 19.25 20.00 Орх., РАДІО ПАРІ 20.15 Форт. речіт.; РИМ 17.15 Концерт з Бразилії, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Опера „Цигаперія".

П'ятниця, 8. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Орх., 19.10 Опер. муз.; БІЛГОРОД 18.20, 20.00 Орх., 21.00 Концерт з Загребу, 22.15 Співн. речіт.; БУДАПЕШТ 17.30 17.30 Сольо на кларн., 18.00 Циган. муз., 20.25. 21.00 Симф. орх., 21.50, 22.00 Мурин. і індійські пісні, 23.10 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 15.30 Арії, 21.00 Вечір. концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 15.35 Пісні, 17.10 Розр. концерт, 18.30 Солісти, 20.00 Концерт з Осльо, 22.30 Сюїта; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Сольо на гарфі, 20.30 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; МІНХЕН 17.10, 18.00 Розр. музика, 18.15 Хор з Кельну, 19.10 Давні пісні, 20.00 Форт. речіт., 20.30, 21.00 Конц. фільгарм. з Берліна; ПРАГА 18.20 Орх. мазд., 19.25 Нар. пісні, 21.00 Концерт орх. фільгарм.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 20.15 Форт. речіт. 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.10 Танк. муз., 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперет. Штравса, 23.15 Танкова музика.

Радіокутик.

ТЕЛЕВІЗІЯ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Одна з французьких лікарів представив паризькій медичній академії випадки смерти викликані невідповідним виконуванням гімнастичних вправ у часі радіових авдицій. Лікарі, які виступають проти передачі гімнастичних вправ через радіо, вважають, що телєвізія може усунути небезпеку при помочі задемонстрування відповідного способу виконання даної вправи.

ЗМІНИ У ВІДНІ.

Віденська радіорозсильня, яка 6 разів тижнево транслює програми інших німецьких станій, не буде вже надавати джезової музики. Праця радіорозсильні починається тепер в год. 6. ранком та тріває без перерви 21 годину. Вечірні програми матимуть багато більше музики як раніш, але зникнуть зовсім гутірки, такі, які можуть цікавити тільки невеличкий гурт слухачів. Ясно, що жиди не можуть бути виконовцями. Значно розширено радіовий денник та посвячено багато часу державній пропаґанді та політичним промовам.

БІРЖА.

Львів, 5. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·32, 90·85, Доляри американські 5·30·00, 5·27·50 Доляри канад. 5·25·00—5·22·50. Фльорени гол. 294·49—292·75, Франки фр. 14·91—14·61, Франки швайцарські 122·10—121·30 Фунти англ. 27·38—26·22, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·00—12·00 Кор. дан. 117·80—116·95 Кор. норв. 132·53—131·55, Корони шв. 136·04—135·05. Ліри італ. 22·50—21·70, Марки фінлян. 11·66—11·25, Марки нім. 76·00 — 70·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 120·00 Цукор. 34·00 Вуголь 29·75, 3 2% Фінансп. 74·40. Можеїв 12·50, Островець 57·25, Стракович, 36·50, 36·25, Габербуш 47·50.

Папери

4 і пів проц. мунтр. 66·25, 66·13, 3 пів. 1 ем. 82·25, серія 92·25 5 поз. пів. 2 ем. 82·75 серія неконв. 5. конверс. 71·00 прем дод. 41·75 4 консол. 67·00

Тенденція неодностайна

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·30 зол.
1 кг. масла експорт. за зачет. 2·30 зол.
Молоко 14—15 сот.
Яйця коп. 3·50 зол.
Тенденція на масло й молоко здержана. На яйця занижена.

ПІДПРИЄМСТВА

ДЛЯ ЗБУТУ овочів, городовини, меду організується у Варшаві Українська Спілка з обмеженою відповідальністю. Уділ 500.— зол. Уділовець може мати довільну кількість уділів. У справах Спілки звертатися: J. Baziak, Warszawa, ul Wspólna 31. m. 9. Tel. 928-42.

МЕШКАНИЯ

ГАРНА фронтова кімната з кухнею, п. пов., у середмісті, комірне 45.— зол. до винайму. Адреса і бланкові інформації в Адміністрації „Діла", Відділ оголошень. 1-3

ПАНСІОНИ

ДУРА! Пансіон „Малина" давніше „Олена" в найгарнішім і догідним положенню поручає осонні кімнати, домашний здоровий харч у власній управі. Зголошення в Управі. 1218 10-0

ГАРНА лісьна околиця, інтеліґентний дім дасть повне здорове утримання кільком особам. Лінинська, Стрийська — Шкло. 1451 2-3

ТАТАРІВ, пансіон „Панночка", город, ліс, ріка, сонячні веранди, здоровий харч, ціни помірковані. Мирослава. Морозова. 1464 1-2

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жиркові, проти усування матиці з 3-річною гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 68-160

ЩЕ НЕДАВНО совісний годинникар вислав зіпсовані прецизійні годинники до Швайцарії — нині вже вікові оригінальні частини має постійно **ГУ. ТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять.** 1105 8-10

ТІЛЬКИ 5.— ЗОЛ. тринка ондуляція з 5-місячною гарантією. Сальон. чесанка пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 1463 1-2

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує вовкі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, а відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

МЕБЛІ Їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська виробнича столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41 Тел. 292-78.
498 37-50

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і нотицах	зол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	шукаючі праці	зол. 0,05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Не допускає наклад другий

Ч. 147 (14.978). Львів, четвер 7. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504 060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) . 5.00 зол.
чвертерічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Розвязали Союз Українок.

Дня 5. липня ц. р. в год. 5. попол. (отже в останній день законного двомісячного речинця) доручили голові Союзу Українок п. Мітені Рудницькій розпорядок львівського воєвідського уряду про розвязання Центрального Українського Жіночого Т-ва „Союз Українок" у Львові.

Мотивація цього рішення на 8 сторінках машинового письма наводить здебільша ті самі аргументи, що їх подано в розпорядку львівського городського староства про припинення діяльности Т-ва, а саме: участь у виборчій акції в 1928 і 1930 рр., бойкот виборів у 1935 р., деякі статті з „Жінки", порушування справи бл. пам. Ольги Басараб на міжнародньому терені в 1924 р., панахида за душу бл. пам. Ольги Басараб у 1929 р., листування з Організацією Українок Канади ім. Ольги Басараб, кілька рефератів, заквестіонованих мабуть по Філіях „С. У.", яких — до речі — Централя ніколи не поширювала і загалом ніколи на очі не бачила, збірка на цілі Т-ва Фонд воєнних вдів і сиріт, співпраця з українськими національними установами.

Ось так виглядають „злочини" Союзу Українок, які влада закваліфікувала не тільки як переступлення статуту Т-ва, але теж як „політику" та як діяльність, що „у високому ступні загрожує прилюдній безпеці, спокоєві та правному порядкові".

Про зразкову господарку Союзу Українок свідчить факт, що двомісячна, мабуть дуже докладна провірка книг, каси і писем Т-ва не виказала навіть найменшого занедбання так, що розпорядок львівського воєвідства не наводить ніодного факту недокладности в книгобо діловодстві С. У.

Закид „роблення політики" виглядає дуже дивно в світлі наскрізь політичних резолюцій недавнього польського жіночого конгресу, скликаного кількома статутовими організаціями що під проводом маршалкової Пілсудської радив при кінці червня у Варшаві

Головний Видія Союзу Українок вносить від цього рішення відклик до Міністерства Внутрішніх Справ.

ДО ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ належить обезпечити від огню також господарські знаряддя, живий інвентар, хатню обстанову, одяги, білля і т. п.

У ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Димітров арештований.

ВІДГУК ПОДІЙ В ЕСПАНІЇ

У Москві говорять, що арештовано голову Комінтерну, Димітрова.

Причиною арештування є мабуть невдачі Димітрова в Европі, а саме упадок червоної Еспанії та неуспіхи в організуванні „людових фронтів". Його позиція захитана від довшого часу

Лейбуристи домагаються, щоб Велика Британія

скріпила летунство погрожуючи ревеляціями.

Трьох лейбурівських провідників доручило прем Чемберленові меморіял про недостачі у брит. летунстві; опрацювала його окрема партійна комісія.

Посол Етлі загрозив, що оголосить той меморіял, якщо уряд не поробить негайно відповідних кроків, щоби поправити положення летунства.

Барсельонський уряд пропонує Анґлії та Франції Мінорку

за протекторат над Катальонією?

Італійська преса довідується з Бургосу, що валенсійський уряд запропонував відступити Мінорку на спільну базу французької та британської фльоти. Зате ті дві великодержави мали би підтримати на міжнародній арені проект незалежної катальонської республики та обняти протекторат над нею аж до дефінітивного урегулювання еспанських справ.

ГРАД БОМБ ПАДЕ НА ЕСПАНСЬКІ МІСТА.

Авас повідомляє: У вівторок національні літаки перелетіли коло Валенсії та збомбардували місцевість Суеку, 35 км. на південь від Валенсії. Шкоди великі. Збомбардовано двічі передмістя Барсельони, Бадалену. 15 осіб згинуло, 20 ранених.

Зміст франко-турецького договору приязни.

Франко-турецький договір приязни, що його парафували в Анкарі, обіймає такі постанови:

1. стаття забороняє контрагентам заключувати політичні й господарські договори, що наражують інтереси другої сторони;

2 ст.: забороняє помагати державам, що напали на другу сторону;

3. ст.: обіймає постанови щодо східної частини Середземного Моря.

4. стаття затверджує арбітражеві зобовязання між обома державами;

5. ст. передбачує відклик до Ліги Націй.

ПІДПИСУЮТЬ ГРАНИЧНИЙ ДОГОВІР.

Представник французького високого комісаря в Алепі виїхав з отаманом Боном до Анкари, щоб підписати сирійсько-французький граничний договір.

СТРАЙК ПЕРСОНАЛУ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ.

Як подає Райтер, у вівторок рано застрайкував цілий персонал акційної спілки „Суезький Канал". Дійшло до сутички — кількох европейців ранено.

Не залишай воза без надзору!

Україна — знехтований чинник міжнародньої політики.

Львів, 6. липня 1936.

Політичні події, що цікавлять світ із дня на день, відсувають у тінь ті великі міжнародні проблеми, які чекають своєї черги. Несподівана війна чи революція або й напів „мирний" конфлікт, що погрожує війною, пригадують світові такі пекучі, неполадні справи, що наче притаєна недуга одного дня захитують усім організмом. Ніхто з далекосяжних европейських політиків не сумнівається, що одною з таких притаєних недуг в організмі сучасної Европи є українська справа — скарбниця найбільшої европейської території — Совітського Союзу.

А проте про Україну згадує европейська преса рідко і мало. Сильна і впливова російська еміграція, яка в европейських осередках інформує чужинців про „Росію", все ще живе надією віднови царського режиму з „Малоросією". А наша еміграція за слаба, розсіяна, без впливів у західно-европейській журналістиці. До того більшість західно-европейських журналістів воліє чекати на події на „Сході Европи", як вони самі розвинуться, ніж знайомитися з такою неясною для них проблемою. Крім „Журналь де Женев" якого редактор знає добре відносини у славянських краях та їх звязки із сусідами мало який більший щоденник освітлює якслід нашу справу.

Тимто треба відзначити появу статті у „Нає Фрає Прессе" з 2-го ц. м. п. з. „Доля України", опертої на статті ірляндського часопису „Корк Ексамінер". Віденський щоденник попереджує хід думок ірляндської статті своїм вступом у звязку з австрійським „аншлюсом". „Коли 11. березня ц. р. зєдналася Австрія з німецьким Райхом, у більшої частини Европи совість заворушилася панічним страхом. Що сталося? Нічого більше, як те, що німці по століттях неприродного відмежування якнайприродніше знову опинилися разом". Ця подія насуває німецькому журналістові такі дальші рефлексії у звязку з Україною:

„Нині навіть ті, що не мають охоти слухати і що досі були глухі, починають чути, що 45-міліоновий український нарід — пасинок Европи, якого позбавили, знехтувавши права на самоозначення, власної державности, розшматований між чотири держави, починає стукати до воріт Европи. Навіть політик з найбільшими наушниками мусить поволі доходити до свідомости, що українці — єдина досі незаспокоєна у своїх домаганнях велика европейська нація, щораз голосніше пригадують свої права на самостійну, незалежну національну державу в етнографічних межах. На думку деяких кол природний розвиток української справи у звязку із сподіваними обставинами вже тепер вимагає великої уваги та застанови".

Ірляндський „Корк Екзамінер" звертає увагу, що тоді, коли европейська преса повторяла аж до нудоти фразу про намір Гітлера завоювати Україну, ніхто ні словом не згадав про саму Україну і про ту ролю, яку вона має відограти у конфлікті. Українська територія втрое більша від Великої Британії. Її нарід з

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа **плащів, суконь, костюмів**
у фірмі „VOGUE" **Б-ти Штавбер**
Львів, пл. Марійська ч. 517.
Обслуга по українськи.

кожним днем щораз більше свідомий своєї одноцільности та певний, що його національний ідеал мусить стати важним чинником в європейській політиці. Хто не хоче мати несподіванок, мусить із цим чинником рахуватися. Мало хто знає, що Совітська Росія досі не могла втягнути у себе т. зв. Совітську Україну і що домагання української незалежности не фікція і не вимоги якогось малого гуртка людей, а виростають вони з руху цілої народньої маси. „На жаль, тільки Німеччина зрозуміла цей факт" — каже ірляндський часопис.

Чи Німеччина має намір поширити свій економічний вплив на Україну? Так — відповідають ірляндці, але це не означає поневолення України. Найбільше імовірно Берлін знайде спосіб порозуміння з Україною, щоб спільно звернутися проти спільного ворога. У Німеччині живо цікавляться Україною. За її прикладом повинніб піти інші держави. Не треба повтаряти, що незалежна Україна, сперта на Східну Европу, буде обороннною стіною між азійською Москвою і Східною Европою. А про її економічне, політичне і культурне значіння зайве вже й говорити.

До цих слів ірляндського щоденника додає німецький орган іще свої висновки про те, що німці та українці, як несусіди, не мають спірних питань, а багато спільних цілей та інтересів, як нпр. політично - економічні огляди. Він пригадує навіть такі давні взаємини, як торговельний рух у середньовіччі між Україною і такими німецькими, містами, як Регенсбург, Зальцбург, Пассав, Данціг, Кенігсберг, головно Бреслав. Хліборобська країна та країна промислова можуть доповнювати одна одну, а вимінa духових цінностів може дати неодну спонуку до творчої праці.

Зовсім природне явище, що статті на таку тему появляються в Ірляндії, з якою вже нас неодна спільна риса національного лихоліття, та в Німеччині, де віддавна знавці присвятили увагу багатствам української землі. Затє мовчанка про нашу справу в інших державах має свої ріжні причини, починаючи від політичної ворожнечі та повного незнання, кінчаючи інтригами наших „приятелів". Усі ці огляди ми повинніб мати на увазі у нашій праці на закордонному терені.

Хорон ть Ваше майно і життя
перед небезпекою громів!
фахові інсталяції громозводів виконує електротехнічна фірма
„Е-КОМП" Львів, Сикстуська 29.
тел. 203-30.
Кошторисн безплатно.

Національний статут Ч. С. Р.

Прага, 5. VII. 1938.

Голова ради міністрів д-р М. Годжа вже закінчив розмови із заступниками меншинових угрупувань і політичних партій та має докладні інформації про домагання національних меншин, що замешкують чсл. республику. Повний проект національного статуту досі ще не предложений національним меншинам. Це має статися аж по закінченні сокільського здвигу.

Розмови й дискусії над проектом національного статуту велися більше, як два тижні. Після викінчення національного статуту має він піти на ухвалу парляменту. Розмови розпочались в першу чергу з представниками судето-німецької партії. Основою для цих розмов був меморіял судето-німецької партії, поданий урядові Ч. С. Р. та основні теази урядового проєкту національного статуту. Після цього запрошено представників інших національних меншин — мадярської та польської, що також подали були урядові свої меморіяли з побажаннями.

Майже всю працю в останніх тижнях сконцентрував уряд на проблемі національної політики, котрою докладно займався комітет політичних міністрів. Головна праця уряду йшла на випрацювання національного статуту. Національний статут побудований головним чином на широкім самоврядуванні громад, округ і земель. Статут забезпечує мовні права й національність кожного громадянина законом.

Влада й заступники меншин, що були запрошені до голови ради міністрів для інформаційних розмов про свої домагання і виявлення становища до окремих проблем, зберігають довірочність про зміст цих розмов і тому преси не інформовано про хід цих розмов. Це мотивували в першу чергу тим, що прилюдна дискусія про невирішені ще справи може викликати непотрібне напруження, яке утруднювалоб дальші розмови.

Крім урядових нарад відбувалися в парляменті наради голов коаліційних партій і голов парляментарних клюбів цих партій над справою унормування національних відносин в республиці.

Найбільше праці мав голова уряду д-р Годжа, в якого руках скупчилися всі нитки переговорів про національно - політичні справи меншин, як з коаліційними партіями, так і з представниками національних меншин.

Національний статут — це не буде односторонній акт влади. Бо не лише влада, що вела переговори з меншинами, але також і всі партії та парлямент, що має проект національного статуту ухвалити, матимуть однакову відповідальність перед народом і своїми виборцями.

Чи приймуть генляйнівці національний статут? Більшість чеської преси сходиться на тому, що коли Берлін буде мати добру волю до згоди, то ця воля проявиться також у генляйнівців. Висловлюється також погляд, що національнин статут буде здійснений навіть і в тому випадку, коли на нього не погодиться й генляйнівці.

Чеська прилюдна опінія, що виявляється у пресі, стоїть на тому становищі, що дух конституції та цілість держави не сміють бути національним статутом нарушені. Преса підкреслює, що національний статут — це немала жертва чеського народу і підготовляє національну опінію до того, що чехам прийдеться зробити значні уступки та принести поважні жертви. Напр. національна пропорція серед урядництва на довші роки замкне шлях чеській академічній молоді до урядових посад, а реформа мовного закону утрудинть тим теперішнім урядовцям, що не знають німецької мови, всякі аванси та дальшу урядничу кар'єру.

На грунті теперішньої дискусії про розв'язку національної проблеми в ЧСР віджили старі суперечки двох концепцій будови держави — чи ЧСР має бути державою національною, чи державою національностей? Як відомо, то президент-визвольник Т. Г. Масарик обстоював концепцію держави національностей за зразком Швайцарії, тоді коли д-р К. Крамарж обстоював концепцію, що ЧСР має бути державою національною. Соц.-демокр. посол Стівін помістив цими днями у „Право Ліду" статтю, в якій пише, що можна булоб уникнути теперішньої тяжкої ситуації республики, якби не було концепції д-ра К. Крамаржа, що чсл. республика має бути державою національною, а не національностей. Стівін признає, що великою помилкою було те, що з самого початку ЧСР не збудовано як державу національностей.

Націонал-демократична (крамаржівська) преса обурена тим, що пос. Стівін понижує память покійного К. Крамаржа та, мовляв, дає зброю в руки Генляйнові. Це зденервування чеських нац.-демократів цілком зрозуміле. Вони мають тепер свого представника в уряді і йому приходиться мимоволі брати участь у направлюванні помилки концепції д-ра К. Крамаржа при помочі національного статуту.

М. О—вич.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

„Не вгнемося перед ніяким насильством!"

Хід і резолюції конференції делегатів православної Холмщини й Підляшша.— Рішучі заяви селянства. — Меморіял до міністерств.

Варшава, 1. липня 1938 р.

Конференція православних ерархів та делегатів православного населення Холмщини й Підляшша, що — як ми вже повідомляли — почалась у Варшаві в піднеслому настрою і вже першого дня нарад виказала нечувані наслідки протиправославної акції на Холмщині й Підляшші, закінчила вже сьогодні свої засідання. На закінчення конференції промовив ще раз митрополит Діонізій, завізвавши делегатів, щоб понесли в народ слова Божої потіхи й ідею загальної консолідації в обороні св. віри. Не треба — говорив далі митрополит — ятрити й загострювати ненависти до тих, що переслідують Православну Церкву, лише треба спокійно і мужньо обстоювати правду. Наприкінці голова Православної Церкви передав делегатам і цілому населенню, що страждає в цих днях, архипастирське благословення.

З рефератів усіх представників поодиноких деканатів Забужжа довідались учасники про загальну ситуацію на церковно-народньому фронті цілої Холмщини й Підляшша, ситуацію, що виглядає дуже сумно, чорно, безнадійно та водночас героїчно.

Велике враження на учасниках конференції викликала поява нових делегатів з Грубешівщини, які привезли жмут останніх невеселих вісток: вже підчас нарад конференції розібрали церкву в с. Чомові, а в Маночі спалили. Справники — невідомі.

Така доля стрінула вчора церкви в Рашкові, Новосілках, Жабчі, Виткові. Невідомі справники підпалили теж в останніх двох днях деякі приходства, побили двох священників, а одного, хотіли застрілити.

Після палкої промови епископа Симона конференція прийняла одноголосно текст меморіялу, що його доручить завтра в поодиноких міністерствах спеціяльно вибрана світська делегація. Склад делегації такий: Олександер Рочняк — Замостя, б. посол С. Любарський з Грубешівщини, б. посол Пастернак з Підляшшя, селянин Вищук Семен, Божик Яків, Рабчук і Дмитро Бик.

Меморіял, що його названа делегація доручить премієрові, міністрові відосповідань, цивільній канцелярії президента держави та крім того Українській Парляментарній Репрезентації, українським послам з Волині і головному комендантові поліції ґен. Кордіянові Заморському, обіймає в короткій постулятовій формі м. і. домагання: 1) відкликати негайно акцію протиправославної пропаганди, 2) запереставти нищення церков, 3) залишити на місці виселених владою священників, 4) приспішити скликання Собору, 5) упорядкувати правний стан відносин між Правосл. Церквою і державою та врешті 6) дозволити навчати релігію та проповідувати виключно в матірній мові населення.

Після закінчення конференції відправили зібрані духовники молебен у митрополитальному Соборі.

Мусимо ще раз підкреслити незвичайно сильну і певну себе та дійсно імпозантну поставу українського селянства, яке своєю палкою обороною прав своєї Церкви і національности викликало подив навіть у найвищих державних чинників.

Фа-ський.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Хроніка Совітської України.

ДЕ ДІЛИСЯ СОТНІ ТИСЯЧ ВИБОРЦІВ?

Закінчилися вибори до верховних рад 11 „суверенних" республик СССР і хоч не закінчилася ще радість з приводу „перемоги" сталінського бльоку комуністів з безпартійними (ніби ніхто цього не очікував, ніби для всіх це стало радісною несподіванкою?!), а вже подано наслідки цього голосування, наслідки, які мусять вразити ввесь світ, наслідки, які, справді наздогнали і перегнали плебісцити „капіталістичного світу". І цеж наслідки „таємного" голосування, а не щобудь і не інакше?! Справді щасливий виборець поспішав до приміщення виборчої комісії. Щаслива виборча комісія брала у нього паспорт, звіряла з загальним реєстром виборців, відмічала, що виборець такий-то, скажім ч. 7755, узяв участь в голосуванні, видавала щасливому виборцеві коперту з бюлетеном за ч. 7755, щасливий виборець заходив до кабінки, виймав бюлетень, на якому передбачливо надруковано прізвище кандидата „сталінського бльоку", щасливо дивився на цей бюлетень, ховав його до коперти, виходив з кабінки і щасливо на очах у всіх опускав до урни цю коперту і зворушений таким таємним голосуванням виявляв свою радість як хотів: чи танцював, чи співав, чи тільки викрикував „Хай живе Сталін", якщо не вмів танцювати і співати, бо навіть танцюристи і співаки, зрозуміло теж таке викрикували...

Але вертаймося до цих висліднів. Добре ще памятаємо висліди голосування 12. грудня минулого року і якби хто захотів порівняти ті висліди з теперішніми, то мабуть би був зразу трохи здивований. Адже населення СССР, всіх „11 зірок щасливого сузіря" зростає і зростає, тобто зрозуміло кількість виборців у кожній республиці повинна би збільшитися... і раптом ні, цілком навпаки!

Хочете переконатися? Дозвольте подати декілька нудних цифр: У РСФСР 12 грудня було 60,571.292 виборців, тепер їх є 60.368.858, тобто зникло 202434 виборці. В УССР було 17.539.866 виборців, тепер їх 17.536.486, зникло 3.380. В Білорусі було 3.007.342 виборців, тепер їх 3.040.710 виборців, тобто кількість їх збільшилася аж на 33.368 осіб. Та це одна така республика. Не буду наводити всіх цифр виборців в інших республиках, зазначу тільки брак виборців. Отже в Азербейджані забракло 76.531 виборців, у Грузії — 42.506 виборців, у Вірменії 8.571, у Туркменістані — 36.203, у Узбекістані — 111.216, у Таджикістані — 10.381, у Казахстані — 47.299 і в Киргізстані — 5.442. Отже в цілому СССР в порівнанні з 12 грудня минулого року забракло 510.605 виборців.

Виникає льогічне питання: чому?

Відповісти можна тільки гіпотетично.

На нашу особисту думку безумовно не можна припустити, що така велика цифра вийшла через те, що всіх тих осіб похоронили або увязнили, особливо тому, що в таких неспокійних „націоналістичних" республиках, як УССР та БССР, де найбільше „працюють" наркомвнудельці цифри ці дуже скромні (у БССР навіть великий прибуток). От таку цифру, як 3.390 в УССР цілком погоджуємося записати на рахунок „товаришів" Хрущова та Успенського, але звідки такі самі великі цифри головне на сході?

Коли ми приймемо на увагу, що в СССР ввесь склад червоної армії це виборці, що саме на весні цього року воєнні події в Китаї трохи змінились, щастя іноді почало приходити і до китайців, в усякому разі вони стали ставити міцніший опір ніж раніш; що відповідно переодягнувши вояків мабуть дуже трудно відріжнити якихнебудь узбеків, таджинів чи казахів від китайців ріжних провінцій: що суходільні шляхи між СССР і незавойованим Китаєм ще не перерізані та їх таємниці ніби недоступні для чужої цікавости: що швидше завоювання Китаю і воєнні успіхи Японії зовсім не на руку СССР, то може перекинути до Китаю три, чотири сотні тисяч червоноармійців і то так, щоб це було непомітно.

І зрозуміло, військові частини головне можна брати з тих тубільчих середньоазійських або сибірських військових частин, які надаються до відправи і відправа яких не відібється на боєздатности не дуже то й активних відтінків: Зрозуміло, не можна брати їх зі західнього кордону, де навпаки може треба трохи і збільшити їх (наприклад у Білорусі).

Така, на нашу думку, розгадка цих цифр, цифр, які несподівано стали трохи неясні.

Заборона 16 дитячих садків у Чортківщині.

Українське населення Чортківщини задумувало цього року уладити у 21 селах під фірмою і проводом Повітового Союзу Кружків Рідної Школи дитячі садки. Рада Союзу Кружків Р. Ш. занялася цією справою. У 21 селах винанято льокалі під садки, родичі зголосили участь своїх дітей у тих садках, словом — приготовано все до їх орухомлення з днем 1. липня. Рада Союзу Кружків Р. Ш. майже на два місяці наперед зголосила в старостві в Чорткові, що з днем 1. липня уладжує дитячі садки у 21 селах. Староство передержало зголошення довший час і щойно дня 28. червня, отже напередодні отворення тих садків, повідомило Раду ПСК. Р. Ш. в Чорткові, що не приймає до відома відкриття дитячих садків у селах: Шманьківчики, Ридодуби, Мухавка, Сосулівка, Росохач, Скорднинці, Шманківчики, Ягольниця Стара, Долина, Милівці, Білобожниця, Свидова, Шульганівка, Джурин, Калинівщина, Полівці, а приймає до відома відкриття садків в селах: Пашківка, Базар, Звиняч, Угринь і Криволука. Мотиви цього рішення староства такі характеристичні, що подаємо його в цілости:

Starosta Czortkowski.

Czortków, dnia 28. VI. 1938.

Nr B 10.

Do
Powiatowego Zarządu Kruzków Ridnej Szkoły
w Czortkowie.

Na zasadzie art. 2. rozp. Prezydenta Rz. P. z dnia 22. IV. 1927 o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 40. poz. 354) nie przyjmuję do wiadomości zgłoszenia o otwarciu ogródka dziecęcego (sadka) w....., ponieważ Wydział powiatowy w Czortkowie prowadzić będzie w tej miejscowości półkolonie dla wszystkich dzieci bez różnicy wyznań i narodowości.

Prowadzonie zaś w tej samej miejscowości osobnego ogródka dziecinnego wyłącznie tylko dla dzieci jednego wyznania, względnie jednej tylko narodowości, wytwarzają w

---

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 14.

МАРКО ТИМКО.

КАМСА.

Перший промінь раннього сонця пробився крізь напівспущені зелені жалюзії і відбився у великому дзеркалі та розсипався срібними краплями по розкиданих дрібничках на туалетовому столику, потім пробіг через цілу кімнату і освітив ліжко, ніжно погладивши два тіла.

Його пишне каштанове волосся, наче темний ліс виділялося на білій подушці, а її чорні довгі коси, як змії вилися по білому простиралі.

Другий промінь червневого сонця вже яскраво освітив всю постіль і сховзнув по обличчях. Жінка відкрила очі, і щойно тепер відчула, що їй незручно лежати на руці свого чоловіка, бо її мулить шию. Але він певно тримав її в обіймах і міцно спав. Жінка потихеньки, поволеньки висвободила голову і сіла. Потім стала пильно дивитися на чоловіка у сні, якби студіювала його риси.

— Любий, любий, прошепотіла — яка я щаслива — подумала — що нарешті ми самі і так далеко від людей!

Їй вже не хотілося спати, але вона так би сиділа і дивилася на нього. Мала таке враження, якби вперше так близько бачила це миле, дороге обличчя. Та нараз щось почула з улиці, здавалося їй, що там бігають люди. Долітали щораз сильніше голоси і тупотіння. Жінка прислухувалася, а потім тихенько зіскочила з ліжка і підбігла до вікна. Вона розсунула легко жалюзії і подивилася на вулицю. Мимо вікон пробігло декілька жінок з ведрами і декілька дітей з кошиками. Всі бігли в напрямку моря.

„Що таке скоїлося?" подумала і їй цікаво було дізнатися, що трапилося на березі моря. Вона підбігла до ліжка і ніжно поцілувала свого чоловіка. „Вставай, Михайлику! вже день, ходи на беріг моря, там щось сталося".

Михайло пробудився, але замість устати, мовчки схопив її і притягнув до ліжка, цілуючи в уста.

— Не хочу вже спати, — бурмотіла — вставай, ідемо на беріг... — Як вюн виховзнулася з обіймів і підбігла до вмивальника.

Коли Михайло зіскочив з ліжка і хотів знову схопити свою Галю, вона бризнула на нього водою.

— Соромся! вже день. Я бачила, як люди біжать в напрямку берега. Одягайся і ми підемо подивитися.

— Чого-ж так рано йти купатися? миж вчора пізно лягли! Це-ж наша перша ніч над Чорнем Морем. Все якось досі ми не мали можливости побувати на самоті

Але жінка поквапно милася.

— Скоренько мийся, підемо на беріг, — говорила, якби не чуючи його.

Михайло підійшов до вікна.

— Справді щось скоїлося на березі, бо туди біжать люди.

І він став теж умиватися.. Обоє скоренько одяглися й вийшли на вулицю.

Від моря тягнуло прохолодою і в повітрі було чути запах сирої риби. Дім, де вони вчора наняли кімнату в Анапі, стояв на кінці вулиці, що межувала з надбережною. Там у затоці, що широко розкинулася, рухалися люди, як комашня. Чути було гомін: жінки, діти, чоловіки метушилися біля води і щось черпали з моря. Близько берега стояли в морі баркаси і рибалки черпали з води щось біле, як срібло і накладали у човни.

Там вдалині синіло безкрайне Чорне Море, а тут біля берега вода була сріблиста. На кілька сяжнів від берега вся затока була повна маненької риби, яка ворушилася, як живе срібло і переливалася білим блиском у сонці.

— Дивись, повна затока риби! — скрикнув Михайло. Він тісно притиснув руку Галі до свого боку, йдучи під рамя. Вони зійшли до самого берега.

Галя широко відкритими очима, здивовано дивилася на чудо, яке бачила перший раз у своєму житті, хоч неодне літо провела вже в Анапі. На кілька сяжнів від берега, вся затока була просто забита якоюсь біленькою, маненькою рибкою, яка ворушилася, підскакувала і блискала, як живе срібло. Баркаси рибалок теж ущерть були наповнені цим живим сріблом. Жінки, діти, старі і малі, всі хто хотів кошиками, лопатами, а то просто пригорщнями набирали рибку у ведра, жінки у фартухи, а діти в подолки своїх сорочок, що хто мав під рукою.

Михайло і Галя, як і інша літнискова публика, що спішно підходила на беріг, мов зачаровані дивилися на таку масу риби. Виглядало так, якби риби не хотіли плавати у воді, а хотіли переселитися на сушу.

— Що це за рибка? Як вона тут опинилася? Це рибалки пригнали її з моря? Чи сітями притягли стільки риби? — Всі питали один одного і кожний пояснював собі по свому таке небувале явище.

— Добрий день, панство! І ви прийшли подивитися на наш дар моря? — звернувся високий, худорлявий мужчина до Михайла і Галі. Це був господар їхнього помешкання.

— Добрий день, пане Миколо, що це за рибка?

— Хіба-ж ви не пізнали? Цеж камса.

— Таж справді, це тюлька, як у нас її називають в Темрюці — сказав Михайло і лукаво подивився на Галю.

Галя почервоніла. — А якжеж стільки її тут опинилося? — скоренько запитала вона, щоб не дати Михайлові дійти до слова

darej gromadzie fermenty i tarcia na tle narodowościowym i religijnym, jak to miało miejsce w niektórych gromadach ruku ubiegłego i to już u samej dziatwy w wieku przedszkolnym.

Tego rodzaju rozdźwięk między dziećmi nie leży w interesie ani gromady, ani gminy, ani też Państwa polskiego.

Od niniejszej decyzji przysługuje Panu prawo wniesienia odwołania do Wojewody Tarnopolskiego za moim pośrednictwem w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu jej doręczenia.

Starosta powiatowy
Dr. Kaczkowski.

Обовязуюча досі ст. 110 польської конституції з 1921 року постановляє, що польські громадяни, які належать до національних меншостей, мають конституційно застережене право засновувати, надзорувати і завідувати своїм коштом добродійними заведеннями, релігійними, школами й іншими виховними заведеннями, як також уживати в них свобідно своєї мови та виконувати приписи своєї релігії. Тимчасом рішення староства в Чорткові відразу перечеркує загарантовані конституцією права і всупереч конституції каже, що не позволяє вести українські дитячі садки тільки тому, бо в тих місцевостях будуть польські дитячі садки, отже туди мають іти українські діти. Значить: конституція дозволяє зберігати національну окремішність, а влада на місцях виразно і недвозначно хоче асиміляції українських дітей.

Таке виразне поставлення справи маємо тепер уперше. Досі робилося те саме, але під іншим плащиком: то льокаль невідповідний, то провідничка некваліфікована і т. д. Тепер староство вже виразно проповідує засаду асиміляції українських дітей. Бож тільки асиміляцію мають на меті дитячі садки, ведені Повітовим Виділом. У тих садках нема ані одної провіднички українки. Провідничкн говорять до наших дітей тільки по польськи, науку релігії подають тільки римо-католицькі парохи. Нічого дивного, що до тих дитячих садків, веденнх Повітовим Виділом, українське населення не має довіря і українські свідомі родичі своїх дітей до тих заведень не посилають. Розуміється, що і цього року ніхто з українців не буде посилати своїх дітей до польських садків і асимілиційні змагання п. старости не поведуться.

Таким чином дуже багато дітвори підчас ферій залишиться без опіки і через те скоїться неодно лихо. Мусять цьому запобігти хоч частинно наші оо. парохи по селах. Староство видало заказ Рідній Школі уладжувати дитячі садки на основі вище наведеного розпорядку. Як відомо, цей розпорядок виразно виключає зпід своєї інґеренції установи релігійні, отже душпастирів. Обовязком наших душпастирів є заопікуватись дітворою своїх парохіян у часі жнив, коли то родичі не мають змоги стежити за релігійним вихованням своїх дітей.

Як зачуваємо, крім дитячих садків Повітового Виділу будуть по наших селах у часі ферій діяти ще вакаційні кольонії університетської молоді, зокрема медиків. У нашому чортківському повіті дотепер передбачені осідки для таких студентських кольоній у трьох селах: Джурині, Свидові і чи не в Шманьківчиках.

Д-р І. Х.

Спеціялістка в жіночих недугах і поліжництві
Д-р Софія Парфанович
вернулася і ординує як досі
Львів, пл. Болеслава Пруса ч. 2.
(передтим Зиблікевича 51)

„Дзялаче“ в сутаннах.

Нам попав у руки такий цікавий документ-летючка на цикльостилі:

Lwów, dnia 19. czerwca 1938.

Przewielebny Księże!

W dniu 27. bm. odbędzie się we Lwowie Walny Zjazd polskiej spółdzielczości niesocjalistycznej, zorganizowanej w Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych.

Spółdzielczość na terenie Małopolski Wschodniej stanowi ważny czynnik w walce o utrzymanie i powiększenie polskiego stanu posiadania. Jej placówki (Kasy Stefczyka, Mleczarnie, Spółdzielnie Rolniczo-handlowe) stanowią niejednokrotnie jedyną twierdzę, chroniącą polskiego chłopa przed zruszczeniem i oddaniem pod wpływy wzrastającego ukraińskiego.

Znane stanowisko Rządu w kwestji „ukraińskiej“, — brak opieki nad elementem polskim nakłada na polskie społeczeństwo ciężki i odpowiedzialny obowiązek utrzymania obecnego stanu posiadania własnymi siłami.

Wobec polityki „niedrażnienia“ mniejszości narodowych (reprezentowanej przez czynniki oficjalne) społeczeństwo musi wykorzystać należycie aparat, którym dysponuje — mianowicie spółdzielczość, by przeciwstawić się wrogim siłom, godzącym w interesy i dobro Narodu polskiego.

W tej sytuacji, wymagającej połączonego wysiłku wszystkich warstw, czynniki nieodpowiedzialne (w szczególności „wiciarze“), wszczynają na terenie Związku akcję opartą na nienawiści klasowej — przeciwstawianiu jednych członków Narodu — drugim, waśnienia Polaków między sobą, — akcję, zmierzającą do rozbicia, z trudem montowanej jedności dla klasowych urojeń.

Na każdym zatym świadomym członku Narodu polskiego, zdającego sobie sprawę z tego, że nie czas na wysuwanie hasła walki klas w momencie, kiedy wszystkie klasy zagrożone są przez wrogie nam żywioły, ciąży obowiązek stanięcia do walki o przyszłość polskiej spółdzielczości.

Zwracamy się przeto do Prawielebnego Księdza z gorącym apelem o przybycie na Walny Zjazd Związku Spółdzielni Roln. i Gosp. Zarobk. w dniu 27. bm. i o udział w dyskusji, przeciwstawiającej się warcholskim poczynaniom tych, którzy sądzą, że przez rozbicie jedności narodowej zapewnią lepszą przyszłość warstwie chłopskiej.

Jeśli spółdzielnie mają opłacać koszty wyjazdu delegatów, to niech tymi delegatami będą ci, którzy spółdzielczości rozwój, a nie upadek zapewnić mogą.

O próbach osłabienia i rozbicia spółdzielczości informuje prasa, ponadto ze swej strony załączamy odbitkę ulotki, rozprzestrzenianej w terenie przez „wiciarzy“.

(—) Ks. Władysław Matus (—) Ks. Bolesław Grudzieński.

Такі відозви-заклики видають ріжні „дзялаче“ в сутаннах. А що то за крик піднявсяб у польській пресі та взагалі серед поляків, якби так подібну відозву важився підписати й видати хтось з греко-катол. духовенства!

Юліян Опільський
ІДОЛИ ПАДУТЬ
Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Том перший.
170 стор. **ЦІНА зол. 2·—**
Дістанете у Видавництві „ДІЛО“, Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.
НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА“
Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у царгородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту.

— Невже сітками? — спитав Михайло, бо він був уперше в Анапі.

— Ні, це море само нам сьогодні вночі пригнало до берега стільки камси, чи пак тюльки. Вже кілька років не було такого врожаю на рибу. Та вже й час, бо вже місяць мучимося і нічого не піймали. Слава Богу! Народ трохи підживиться. От і я собі насолю на цілу зиму. А Вас сьогодні моя Євдоха нагодує смаженою камсою. Побачите, яка смашна, хоч така маненька. А солона! Це, як сардинки. Ми Вам дамо додому на дорогу.

— Та ми знаємо, що тюлька смашна, але ніколи не бачили, щоб було її стільки!

— Таке чудо буває один раз на довгі роки — додав Микола. — Ви йдете купатися? Євдоха приготовить Вам сніданок.

— Дякуємо, ми ще тут побудемо, а потім підемо купатися...

— Гальо, мабуть ми після купелі десь поснідаємо в кавярні? — запитав Михайло.

— Ні, тут непринято, щоб жінки ходили до кавярні. Просимо вас, пане Миколо, попросіть паню Євдоху, щоб приладила сніданок так на девяту годину.

Молода подружня пара банзько притулившися одне до одного, як зачаровані дивились на затоку. А люди, то відходили від берега з повними ведрами, кошиками, то приходили нові і все черпали з моря живе срібло. Та рибки не зменшувалося. Не було видко води, лише хвилювалася сріблиста маса.

— Галю, це-ж ти тюлька! Така, що трапляється раз на довгі роки!

— Мовчи Михайлику! — Галя закопилила уста.

— Хіба це погано, що тебе тюлькою вчені звали тюлька? Вони-ж тебе любили. Тюлька приносить людям лише добро, вона-ж смашна і гарна, бачиш, як рибалки радіють, що Бог послав їм це добро...

— Знаю, що діти люблячи мене, так називали мене, але невжеж я аж така маленька?..

Михайло ще міцніше притиснув руку Галі.

— Ось коли прийдемо до дому після купелі, так я тобі покажу, яка ти справді маненька. Хочеш, так зараз от тут на вулиці, візьму тебе на руки. Він удав, ніби-то хоче її підняти...

— Михайлику, не жартуй, Ми-ж тут серед людей, що вони подумають...

— Нічого не подумають, скажуть, що чоловік несе на руках свою маненьку жіночку...

Галя засміялася від радощів, але нараз її настрій чомусь змінився і вона прошепотіла:

— Любий, я так тебе кохаю, аж боюся, що помру. Та нехай і помру, мені добре...

— Нічого не розумію! Дурниці! Слухай Галю, це-ж сама доля дає нам вказівки. Дивись, учора ми сюди приїхали, як чоловік і жінка, а сьогодні море принесло такий багатий дарунок. Це знак, що якась сила звязує нас з собою. Так буде все життя — воно буде як це щедре море.

У Галі очі наповнилися радісними сльозами. Їй було і любо і соромно.

Три дні вибирали люди з моря живе срібло. Три дні приїздили козаки з близьких станиць возами і набирали камсу на солення, щоб дома зробити з неї „чорноморські сардинки“. Вістка про багатий дар моря скоренько рознеслась по всіх околицях Анапи.

Михайло і Галя кілька разів на день приходили дивитися на маленьку рибку, якої повно було в затоці.

Але коли на четвертий день вранці перед купелею, Михайло і Галя прийшли на беріг — там було пусто. Стояло декілька возів, але вже порожніх, бо камси вже не було.

— Деж риба? Що це означає? питали люди з публики, що збиралася на березі.

Михайло і Галя сумно подивилися на себе. Море було тихе, спокійне, сине-сине, але живого срібла в ньому не було. Було якось сумно, аж дивно.

Два рибалки приправляли баркас. Один із них старий, почорнілий від вітру і сонця натягав вітрила. Він почувши запити сказав „Море дало, море й взяло: Сьогодні вночі був сильний відлив і вся камса пішла в глибину моря“.

— А деж баркаси рибалок?

— Наші молоді рибалки поїхали шукати камси, але я добре знаю, що вже її не найдуть. Це був щедрий дар моря, але море не може розкидати своїх дарів щодня. Як не схоче то не дасть нічого. Михайло і Галя знову сумно подивилися на себе і якось ближче притулилися.

— А ми все життя будемо дарувати одне одному. Від нас самих залежить щастя. Ми не будемо як море химерні.

— А ви теж їдете шукати камсу? — спитав Михайло рибалки.

— Ні, я з сином поїду шукати кефалі, бо завжди після камси йде кефаль, не такими стадами, як камса, але кефаль більша риба, смашніша і дорожча.

— Я дуже хотів би побачити, як ловлять кефаль, — сказав Михайло.

— Як найдемо, то ми можемо вас узяти, але ми ловимо кефаль уночі — сказав старий рибалка.

— Дякую, ми тут живемо у пана Миколи, так прошу покличте мене, я поставлю Вам могорича“.

— Добре, до побачення!

Михайло і Галя пішли купатися.

— Галю, чого ти посумніла? Жаль тобі рибки чи людей?

— І того і другого, а головно того, що ти хочеш сам їхати на море. Ще може надійти буря вночі. Я тебе не пущу.

— Не пустиш? То я візьму тебе з собою. Тоді напевне буде море таке щедре, як у той день, коли я вперше підійшов до нього з тобою.

Вони були молоді — вірили в це і сміялися до моря, як воно до них у ясні-ясні дні, що виблискували рибою або самою водою, наче живе срібло.

З польської преси.

Чого бракує українцям до щастя?

„Дзєннік Польскі", львівський орґан Озону, час до часу пише про необхідність польсько - українського порозуміння. Правда, ми ніколи не чули від нього докладно, як він собі те порозуміння уявляє, але деякі „вимоги", що мали б бути умовинами „порозуміння" знаємо. Зрештою „Дзєннік Польскі" пригадав їх в найновішому числі (ч. 184 з 7-го липня ц. р.) у статті п. н. „Обосторонне „ґетто" польсько-руське", що є відгомоном статті „Діла" п. н. „Самі інформуймо поляків про себе".

„Пишучи на цих шпальтах — читаємо у цій статті — про справу польсько - руських взаємин, ми нераз вказували на шкідливість „китайського муру" взаємного незнання, яке панує по обох боках. Поляки про українців знають сьогодні у власній державі багато менше, як знали під чужою займанщиною, а в українському громадянстві поширюється найгірше, бо сфальшоване і перекручене знання про польську державу, її підстави, сили та можливости.

„В такій атмосфері „нормалізація" наосліх буцімто засадничі вирішення та розвязання мають тільки маніфестаційний характер, якого — правда — не треба багателізувати, але не можна його й переціновати. На нашу думку для дальшого розвитку польсько-руських взаємин необхідно покласти натиск на речі обективні, конкретні та інформаційні. Тому від декількох літ висуваємо постійно два постуляти: 1) одностайного григоріянського календаря на території південно-східніх воєвідств Річипосполитої і 2) одностайної латинської азбуки. Ми нераз вказували, що юліянський календар (тобто окремі свята) і кирилиця — це чинники, які між руським і польським громадянством творять штучний мур, який особливо сьогодні важко пройти. Ми вказували теж, що коли українці уважають себе народом західно-европейської культури, то відтинатися від заходу перегородою календаря й азбуки є також з їх становища помилкою. Певно, сентимент вяже руське громадянство, звязане з юліянською та кирилицькою традицією, та все-ж історично - цивілізаційні огляди промовляють безсумніву за календарною й азбучною революцією".

У наведеному уступі ми залишили терміни „український" і „руський" так, як їх автор статті ужив. Цікаве! Комусь буцімто залежить на тому, щоб поправити польсько-українські взаємини, і той хтось свідомо не хоче вживати офіційно принятої назви „український". І плутає: раз українці і зараз при цьому „руський". Ендеки направду послідовніші, коли вживають терміну „руський", а українці та український пишуть у знаках наведення. Це бодай якась програма! Та це мимоходом. Що-ж торкається самої суті справи, то „Дзєннік Польскі" заговоривши про необхідність польсько-українського порозуміння, ні словом не згадує про те, як він ставиться до українських політичних домагань, але висуває свої „постуляти". Отже: змініть календар, заведіть латинську азбуку і справа полагоджена. До щастя українцям більше нічого не бракує, так принайменше думає „Дзєннік Польскі".

Що-ж, ми не можемо сказати, що ми не знаємо, чого бракує українцям до щастя. Ми знаємо, що українцям бракує національної свободи, бракує можливости плекати свою культуру, свою мову, свої традиції, свої звичаї, бракує можливости плекати свої національні почування, бракує можливости плекати свою національну гідність. Ми знаємо, що українцям бракує можливости плекати свою національну ненависть, то принайменше нехіть до українців та української мови. В тих умовинах змушувати дитину вчитися мови ворогів, це може витворити тільки ненависть до викладача того предмету, що з черги впливає відемно на поведінку дитини в клясі.

„Потім стверджено, що мова народу без держави, без минулого, без літератури і культури, не може дати дитині ніякої користи. Особливо треба звернути увагу на те, що мова українця зі Львова ріжниться від українця зі Станиславова, з Волині і т. д. Це не літературна мова, тільки жаргон".

Що „Родзіна Колейова" в Ківерцях таке ухвалює, не дивуємось. Але що польська преса такі речі друкує, то це свідчить про її рівень.

„Родзіна Колєйова" в Ківерцях

ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД ТА ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

В польській пресі появилася вістка про те, що „Коло Родзіни Колєйовей" у Ківерцях ухвалило на свому зібранні звернутися до міністра освіти з проханням звільнити дітей залізничників від обовязку вчитися української мови у середніх школах.

„Залізничники мотивують меморіял тим, що „більшість наших дітей, заки пішла до гімназії, не чула української мови, натомість чула багато про українські жорстокости в часі війни. І тепер також багато наших дітей чує, навіть поза домом, про те, що українці вбивають поляків".

„Далі залізничники стверджують, що факти, які діються у Східній Галичині, впоюють в душу дитини, якщо вже не ненависть, то принайменше нехіть до українців та української мови. В тих умовинах змушувати дитину вчитися мови ворогів, це може витворити тільки ненависть до викладача того предмету, що з черги впливає відемно на поведінку дитини в клясі.

„Потім стверджено, що мова народу без держави, без минулого, без літератури і культури, не може дати дитині ніякої користи. Особливо треба звернути увагу на те, що мова українця зі Львова ріжниться від українця зі Станиславова, з Волині і т. д. Це не літературна мова, тільки жаргон".

Що „Родзіна Колейова" в Ківерцях таке ухвалює, не дивуємось. Але що польська преса такі речі друкує, то це свідчить про її рівень.

У жінок, які довгі роки хворіють на затяжний запір вжерть склянки природної гіркої води Францішка Йосифа щоранку і ввечір дає звичайно знаменні успіхи.

Закарпаття.

ТРАҐЕДІЯ ПРЯШІВЩИНИ.

У Пряшівщині, — найдалі на захід висунені частині української землі, — живе к. 200.000 українського народу, що його намагаються словаки зденаціоналізувати за всяку ціну. Тому в чисто українських селах позакладали словацькі школи й обсадили словаками всі уряди. Число наших народніх шкіл і наших урядовців у Пряшівщині мінімальне. Словацькі гуррапатріоти не дозволили відкрити ніодної нашої державної гімназії. Тому минулого року пряшівський єпископ Павло Гойдич відкрив приватну нашу гімназію у Пряшеві. В таких умовинах наші брати ведуть уже 20 років затяжну боротьбу за свої права і домагаються, щоби Пряшівщину прилучено до Підкарпатської Руси. З цією метою наші брати з Пряшівщини вислали меморіял до президента Ч. С. Р. д-ра Бенеша з домаганням негайно направи заподіяної кривди: себто прилучення Пряшівщини до Підкарпатської Руси, обсадження урядів виключно нашими людьми, заснування державної гімназії в Михайлівцях та промислової і торговельної школи, введення народньої мови до урядів, признання господарських концесій, поширення національного статуту на Пряшівщину і т. д. Меморіял прислали всі наші організації і представники українського народу на Пряшівщині. Одначе траґедія Пряшівщини в тому, що майже всі наші самошні діячі є русофілами, які поширюють між народом незрозумілу йому московську мо-

Як приємно взяти на лице якийсь милий і направду солідний крем!

Попробуйте розкішного КРЕМУ МЕРІДА!

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 20

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ЗАҐАЛЬНІ ЗБОРИ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА.

Будучи членом Наукового Товариства ім. Шевченка, я бував на його загальних зборах і сьогодні з прикрістю мушу сказати, що отсі збори не завжди мали характер поважний, часто панував на них вічевий дух, якому не місце в строго науковій установі. А діялося це головно тому, що Товариство побіч дійсних членів, з науковими кваліфікаціями, має звичайних членів, якими може бути кожний, кого прийме виділ, і хто платить вкладки, а які дуже часто не мають нічого спільного з наукою і бувають слішим знаряддям наших політиків. Отсі то політики часто з особистих причин організували опозицію на загальних зборах і вносили в них гострий, вічевий тон. Скликавши своїх прихильників з провінції, вони в яскравих кольорах малювали їм загрожений стан посідання чи ще більше: самі обіймали провід опозиції на загальних зборах, а „провінція" й покірні „прихильники" опозиції на їхню команду голосували. Так було, коли в Товаристві йшла бортьба за його науковий характер і коли воно перестало у своїй друкарні друкувати політичні ґазети, між іншими „Діло": так було, коли в деяких членів Товариства була ображена амбіція з приводу прихильних оцінок у „Записках" їх праць, друкованих деінде, або з приводу критики М. Грушевського їх політичної діяльности; так було, коли М. Грушевський не підходив під передвоенні пляни галицьких політиків і вони хотіли або заміняти його на проф. д-ра Івана Горбачевського або, коли це не вдасться, то бодай дати йому свій виділ, у якому кожний член мав би, як казалося, свою самостійну думку, а властиво, у якому сиділи б його явні вороги.

Були ще й інші бурі в Науковому Товаристві ім. Шевченка, як з приводу участи закордонних членів Товариства в загальних зборах через повновласників (Павлик), з приводу „Гуцульщини" Вол. Шухевича і кліш до неї та загалом з приводу гонорару за наукові праці, друковані в Товаристві, або з приводу того, що Видавнича Спілка продала магазин книжок книгарні Товариства[1]).

Не памятаю щоби які загальні збори Наук. Товариства ім. Шевченка обійшлися без Франка: він точно зявлявся на кожні збори і завше брав у них визначну участь. Хто б він не був, коли тільки підривав науковий престіж Товариства чи якимбудь способом підкопувався під його фундаменти, Франко явно й сміливо виступав проти нього й нищив його своїм дотепом та їдкою сатирою. Навіть на загальних зборах 29-го червня 1913 р., коли то галицькі політики зорґанізували були велику опозицію проти проф. Грушевського, уже недужий Франко боронив його перед їх нападами і доводив, що з виходом проф. Грушевського почнеться й упадок Наукового Товариства ім. Шевченка.

[1]) В. Гнатюк у своїй статті про Наук. Тов. ім. Шевченка написав, що на тому інтересі навпаки: не Товариство ім. Шевченка, але Вид. Спілка зле вийшла.

VI.

ФРАНКО НА ЗБОРАХ І ЗАСІДАННЯХ.

Я засідав із Франком не тільки у виділі Наук. Товариства ім. Шевченка, але також і в дирекції Укр.-руської Видавничої Спілки і у виділі Товариства прихильників української літератури, науки та мистецтва. Бував також і на засіданнях наукових секцій, у яких Франко брав участь. Франко приходив на засідання точно, один із перших, і в засідання вносив свою ясну і здорову думку. Незвичайна скромність, великий розум, простота, ввічливість, притім еспріт скептицизм та іронія окрилювали Франкову постать і робили її приємною в зустрічі. Ані дрібки радости, чванства, пихи ви ніколи не помітили у Франка. Одночасно не забудьмо, що характер у Франка був чистий, як кришталь.

ФРАНКО ДОМА.

Коли-не-коли я заходив до Франка додому. Він купив собі 1901 року невеличку площу при вулиці Понінського ч. 4 і поставив собі на ній гарний будиночок який і любив він дуже, де написав свої найкращі твори і де перестало битися його серце. Коли я входив до поетового буди-

ву і тимсамим підготовляють поле до словакізації нашого народу. Доки пряшівські провідники не зрозуміють, що поширювання „общерусскаго языка" між народом є лише водою на млин словацьких шовіністів, так довго даремна буде їх боротьба зі словакізацією вашого народу на Пряшівщині.

ЕТНОГРАФІЧНА ВИСТАВА В МУКАЧЕВІ.

Етнографічне Т-во Підкарпатської Руси в Мукачеві, відкрило 15. м. м. етнографічну виставу в будинку ремісничої школи. У трьох салях розміщено народні вишивки, писанки, килими на народні мотиви, модерні меблі і т. д.

ЗА ВІДКРИТТЯ ФІЛІЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ В МУКАЧЕВІ.

У губернатора Грабаря зявилася делеґація батьків, діти яких складали вступний іспит у Торговельній Академії в Мукачеві. Делеґація передала губернаторові письмо з проханням, щоб міністерство шкільництва отворило паралельку при першій класі Торговельної Академії в Мукачеві, бо до вступних іспитів зголосилося 230 учеників, з яких можна приняти ледви 40. Батьки зобовязалися покрити всі видатки, звязані з відкриттям паралельки. Губернатор обіцяв, що буде домагатись відкриття згаданої паралельки.

ПО ДВІ ЧЕСЬКІ ЗАХОРОНКИ В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ.

Село Буштин має майже 4.000 населення. Українські свідомі селяни домагалися, щоб у Буштині засновано бодай одну захоронку, до якої ходилоб майже 200 дітей у віці від 4 до 6-ох років. Одначе українські селяни не можуть до нині допроситись української захоронки, зате в Буштині є аж дві чеські державні захоронки — здебільша для жидівських дітей. До одної чеської захоронки ходить приблизно 10—12 дітей, до другої ледви 5—8 дітей.

ЗІЗД „РУССКИХ„ УЧИТЕЛІВ.

У неділю 26. м. м. відбувся в Ужгороді зїзд „русских" учителів, які належать до свого станового „Учительскаго Товарищества". Не зважаючи на величезну пропаганду москвофільської преси, на зїзд прибуло ледви 250 учителів. Це смішне мале число, коли взяти під увагу, що теперішній шкільний режім на Підкарпатській Руси підтримує завзято москвофілів, завів „русскі учебники" до українських шкіл і т. д. На зїзді дісталося губернаторові Грабареві за те, що він затвердив підручник для шкіл „Жива Мова", писаний народньою мовою. У відповідь на напасть на нього на зїзді, губернатор покинув демонстративно салю цього зїзду. Далі на зїзді „русскі" учителі виступали проти єдиного українського щоденника „Нова Свобода" за його кампанію проти теперішнього шкільного режіму на Закарпатті, а „малорос" секретар Василенко, домагався заведення до всіх українських шкіл „русскіх учебників", назначення „русскіх" управителів і т. д. Москвофільська і чеська преса запевняє, що конґрес випав „благополучно", хоч за кулісами „Учит. Товарищества" йде завзята боротьба між прихильниками Фенцика і куртяківцями. З ухвалених резолюцій виходить, що зїзд „русских" учителів пройшов під знаком повної дезорієнтації і лайок на українців.

ВЕЛИЧАВЕ ПРОСВІТЯНСЬКЕ СВЯТО В ПЕРЕЧИНІ.

В неділю 26. м. м. відбулося в Перечині величаве свято окружної філії „Просвіти", яке виявило, що просвітянський рух ширіться і могутніє з кожним днем. На зїзд прибуло 1.500 просвітян з найдальших читалень Перечинщини, далі пластуни і пластунки, старі і молоді, щоб заманіфестувати свої домагання. Свято почалося Службою Божою під голим небом, що її відправив о. Д. Натоля з двома молодими дїяконами І. Рогачем та Волошином. По богослуженні о. Натоля виголосив патріотичну промову. З черги головною вулицею Перечина перейшов гарно зорганізований похід з орхестрою і жовтоблакитним та державним прапором до парку, де в год. 11-ій учит. І. Гопко відкрив збори, витаючи присутніх і гостей. Орхестра відограла державні гимни і представник уряду та староста складали привіти з побажаннями якнайкращих успіхів зїздові. Зїзд вислав привітальні телеґрами през. Бенешеві, губернаторові Грабареві та о. А. Волошинові. Опісля промовляли: пос. Ю. Ревай, Ст. Клочурак від Матірного Т-ва „Просвіта", ред. І. Рогач, поет В. Гренджа-Донський, організаторка жінцтва і письменниця І. Невицька та інші. Пополудні відбувся концерт, на програму якого вложився виступ перечинського хору та орхестри, хору пластунів, мандолінової орхестри, народні танці і т. д. Свято залишило між присутніми незатерте вражіння.

КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА.

В днях 2.—4. липня ц. р. відбувся в Ужгороді в салі „Народнього Дому" восьмий конґрес „Учительської Громади", яка є становою організацією українського вчительства й обединює понад 1.600 членів на дві тисячі усіх учителів. Для порівнання треба взяти під увагу, що мадярсько-москвофільське „Учітельское Товаріщество" має всього четвертину того числа членів.

Після звітів з діяльности „Учительської Громади" відбулися вибори нової управи і зібрані ухвалили відповідні резолюції. Перед конґресом (в суботу) відбулося ділове засідання Учительської Ради, на якому ухвалено плян майбутньої праці, буджет на найближчий рік та обговорено багато інших справ „Учительської Громади".

На третій день (у понеділок) молоді учителі відбули свою першу спеціяльну конференцію, на якій обговорювали справи звязані з учительським званням і справу громадської праці вчителів. На цій конференції учитель Леликач виголосив реферат на тему: „Молодий учитель і національне відродження Закарпаття".

Про цей конґрес подамо ще докладний звіт.

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Субота, 7 липня (25 червня) 1888.

„ПО ДОВГИХ І ТЯЖКИХ ТРУДАХ.

У звязку з цісарською постановою відкрили у Перемишлі українські паралельні кляси в гімназії. „Діло" писало:

„Так отже по довгих і тяжких трудах удалося нам добитись бодай тих мізерних руських паралельок у Перемишлі! Все те нічого не значить супроти того, що нам належиться, але все-ж можемо сказати, що ми зробили один крок, хоч малий, наперед. Тому не зневіруймося, але поступаймо і дальше сміло наперед! Від першого почину залежить і ціла справа. Від численної фреквенції залежить і доля другої руської гімназії на руській землі в Галичині".

ЩЕ ОДИН КРОК ВПЕРЕД.

Знов один крок вперед поступила галицька Русь. Гадка, що її ще позаторік кинув у „Ділі" один наш патріот, щоб львовяни взялись заснувати платну бурсу для руських учеників, воплотилась. Руське педагогічне товариство, а саме його дотеперішній енергійний виділ, взявся за цю справу і понінчив досі підготовні роботи, тобто виробив статути для тієї нової установи, подбав про затвердження влади і сьогодні може вже оповістити, що з найближчим шкільним роком, від першого вересня, відкриває ту інституцію".

ПЕРЕД ЗІЗДОМ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ З ЦАРЕМ.

„Згідно зі звістами німецьких часописів цар приймав спеціяльного німецького посла, ген. Папе, дуже торжественно. Кажуть, що Папе привіз цареві крім офіційного письма також і приватне, власноручне письмо цісаря Вільгельма! Ген. Папе був три чверти години на авдієнції у царя, а звичайно відбувається така авдієнція не довше, як пять мінут. З того, як цар приймає ген. Папе по авдієнції, догадуються, що цар був дуже задоволений з тих вістох, які йому Папе устно передав.

МОБІЛІЗАЦІЯ В ЄМЕНІ ПРОТИ АНҐЛІЇ.

Влада Ємену рішена всіми способами протиставитись Анґлії, яка займає нові території на пограниччі Ємену і британської кольонії Адену. Вислано туди всі еменітські війська, крім того в південному Ємені проголошено мобілізацію.

Командування обняв Алі Абдулла аль Вазірі, що має головну квятиру в Тоїзі

йочка, оточеного деревцями, по високих, камяних східцях мені мимохіть нагадувався манастир. Я раз і сказав це поетові, коли він відчиняв двері до цих східців, і порівняв його тоді з манастирським двірником, а він усміхнувся і сказав: „так кс. Амброжи—слуга божи". Довкола хати панувала тиша, хіба часом галасували поетові діти або співала птаха в недалеких кущах. Двері від хати були зачинені і захожих впускала поетова дружина — невеличка, сухорлява жінка з блискучими, чорними очима і з гладко зачесаним чорним волоссям. Зодягнена просто й убого. Вона, коли захожий був їй незнайомий, питала з порога коротко, врівчастими словами: „До кого? За чим?" Коли поета не було дома, вона казала: „Нема Франка"! — і двері зачинялися перед захожим.

Кімнати в поета були влаштовані бідно. Меблі прості, примітивні. Тільки кілька образів окрашувало стіни: портрети Шевченка й самого поета роботи арт. Юліяна Панькевича, та „Вид на Дніпро" роботи арт. Труша[1]). Ось і вся окраса. На довгім, простім столі — сила книжок, паперів і гарний ріг, що його подарувала поетові арт. Сальомея Крушельницька. За цим столом і працював поет. Під стінами стояли полиці та невеличкі шафи з книгами, і було їх доволі. Книги стояли на полицях, нераз у двох рядах, у найбільшім порядку. Поет, як рідко котрий поет, завжди знав, де шукати бажану книгу. Брошури, листування та інші матеріяли оправляв поет в осібні книги. Робив він це тому, щоби, як казав, не пропали йому підчас поліційних трусів. А так завжди міг бодай перевірити, що пропало й де шукати його. В невеличкій шафі переховувалися рукописні матеріяли. Свої поезії ховав поет у звичайну паперову коробочку. Гарних гаптованих течок не було в нього. Писав він не на гарнім гладкім папері, а на клаптиках паперу, що попадали йому під руки.

СКРОМНЕ ЖИТТЯ.

Поетова дружина, Ольга Хорунжинська, походила з Києва. Вона була „толстовка". Сама одна хозяйнувала: прибирала хату і ладила прості страви. Служниць не було у неї ніколи. Не любила, щоб письменниці приходили до чоловіка. До грошей прикладала малу вагу. Коли селянка поставила собі якусь ціну напр. за суниці, то вона давала їй удесятеро більше: „Якто стільки разів треба схилятися по суниці, щоб їх назбирати, і так мало жадають за них!" Сама вона людина освічена і я сам бачив, як вона помагала деколи поетові у літературній праці: перекладала з французької мови і переписувала до друку, як що треба було.

Як на одіж, так і на їжу Франко був дуже невибагливий. Задовольнявся чимбудь. Поза домом їв також прості страви. Не догоджував собі, не курив, напитків майже не вживав. Пив часом пиво, але мало; під кінець життя любив баварське; вино пив з водою. Жив, як аскет.

Найбільшою радістю у житті поета було, коли він наловив багато риб або назбирав багато грибів. На рибах і на грибах він розумівся дуже добре. Мріяв усе своє життя мати свій власний ставок з рибами і як усе в його житті, так і ця мрія не сповнилася ніколи.

В. Охримович пише[2]), що Франко не любив товариства. Але-ж Франко любив товариство. тільки на жаль, не мав доброго і не завжди мав час на товариські розмови. Довкола себе він любив рух. Найкращий доказ, сам він брав велику участь у вічах і стикався багато з людьми. Не утікав від людей і дуже радий був зустріти созвучну душу. Деколи він ходив до театру і на концерти. Музику і спів він любив дуже. У гостях бував наш поет рідко. Не ставало у нього часу. Найчастіше я бачив його у Грушевських, а часом заходив до Гнатюків. До Грушевських завів мене навіть сам поет. Не будучи знайомим з Маріею Сильвестрівною, дружиною Михайла Сергієвича, я не хотів іти на перший раз у звичайному одязі, але поет потягнув мене за собою: „Ходіть, вони гостинні люди і не знають етикети! Будете, як у себе дома!" Поет почував себе вільно у Грушевських, бував веселий та гутірливий і любив ходити до них. Недаром присвятив він свою найкращу повість „Перехресні стежки" — „Марії і Михайлові Грушевським на доказ щирої приязни". У вільних хвилинах, особливо в літі, їздив поет на село до приятелів і знайомих.

(Далі буде)

[1]) Крім згаданих картин висіло на стінах, у всіх кімнатах, багато картинок у чорних узеньких рамках — з ніжномалітними сюжетами.

[2]) Новий Час. 1926 п. Ч. 49

З природи і життя.

Змії в літі.

Нема майже людини, що не відчувала би страху перед зміями. Випадки покусання зміями людей у нас зовсім не такі рідкі. Ще донедавна в нас усі поручали немилосерно нищити змії, тому, що їх загально вважали шкідниками, без найменшої вартости. В останніх днях дуже цікаве становище зайняв польський Комітет охорони природи у відповідь на запит народніх вчителів чи треба нищити змії.

Цей комітет ствердив, що не треба цілковито винищувати жадної тварини що є Божим твором, радується життям і грає відповідну ролю в цілому житті природи. Винищення даної тварини це зубожування тієї цілости живого світа. Найновіше етично-релігійне виховання молоді саме має на ціли м. ін. шанувати життя у всіх його проявах.

Сучасна біольогія (наука про життя) не знає тварин „шкідливих" і пожиточних у господарстві людини, бо нема тварин, що були би цілком шкідливі, а з другої сторони навіть найпожиточніші тварини розмноживши надмірно (напр. крілики в Австралії) можуть стати шкідливі для людини. Тепер кожний знає, що напр. винищувані давніше хижаки, є потрібні для рівноваги серед тваринного світа.

Міністерство В. і О. П. у своїм підручнику п. з. „Завваги про прогульки для шкільної молоді" каже, що змій також не треба вбивати, бо змія є пожиточною твариною, що нищить миші. Небезпеки зустрічі зі змією можемо легко уникнути, вдаряючи патиком по кущах чи траві, де підозріваємо, що змії ховаються.

Про змії витворилося багато всяких забобонів та нісенітниць, які часто зустрічаємо в часописах, що головно в літнім „огірковім" сезоні часто повторяються: якто змія вповала сплячому хлопцеві до уст, або скочила комусь до грудей і т. п.

Тимчасом змія не лише не вміє скакати і неподразнена людиною ніколи й сама не зачіпає. Змія полохлива і втікає, головно тоді, коли вона далеко від своєї нори. Найчастіше вона кусає тоді, коли її натоптати чи роздразнити навмисне, а її отрута входить до тіла тільки при вкушенні нагого тіла. Укушення змією дають дуже малий відсоток смертних випадків, — ось напр. у цілих Прусах у роках 1927—1933, себто за сім років ледви 7 осіб згинуло від укушення змії, коли в тім часі 890 осіб потратували коні, 211 корови, а при самоходових випадках гине річно в Німеччині коло 8 тисяч осіб. В деяких краях, як напр. в Саксонії вже від 50 літ не знають ані про один випадок смерти покусання змією, а у нас також смертність від укушення змій є майже нінка, головно коли даній людині дати зараз відповідну поміч.

Убивати змії навіть заборонено в народніх парках і резерватах природи. Природники кажуть, що змії не треба вбивати, а треба це залишити їжакам. Винищувати змії треба лиш в сусідстві людських мешкань у городах і публичних садах по містах.

Коли змія вкусить..

Змііна отрута викликує спочатку засинене місце де вкусила. Пізніше кінцівка ((рука нога) опухає і болить, появляються синці. Далі як прояв загального затроєння, головно нервової системи, в укушеної людини може дійти до нудоти, задухи, людина стає сонна, кидається, маячить і попадає у сплячку.

Укушення змії пізнаємо, коли побачимо дві коло себе положені ранки від їдовитих зубів змії.

Лікування полягає на негайнім впорскненні сироватки проти укусу змії. що її можна дістати в кожній аптиці. Її впорскують до м'яснів кількости 10—20 цм³. В самім початку можна ранку виссати устами чи прикласти на ранку баньку. Далі можна ранку випалити азотовим квасом, витяти її, або затиснути кінцівку на час не довший від 2 годин, щоб утруднити отруті поширення на цілий організм. Притім кінцівку (руку ,ногу) треба уштивнити двома дощинками. Хворому треба подавати багато чаю з коняком чи ромом та багато алькоголю.

Природно, що після такої першої помочі, треба вкушеного якнайскоріше відвезти до лікаря, щоб той впорснув сироватку, яка є єдиним ліком, що забезпечує перед непримемними проявами затроєння, а то й смерти

—o—

Нова форма людського мешкання.

Статистика з 1931 р. виказала, що 25% заміжніх шведок працює зарібково поза домом. Отже що четверте подружжя не може провадити нормально родинного життя, в якому чоловік працює зарібково, а жінка займається дітьми та господарством.Тільки деякі з них можуть дозволити собі на платну поміч. Щоб зарадити лихові — повстало в Швеції будівельне товариство, що будує великі мешканеві колективи.

Товариство збудувало вже один такий колектив, де опіка над дітьми, кухня та спрятання є сцентралізоване у фахових руках. З кухні провадять до кожного мешкання вінди. На першому поверсі є малий дитячий шпиталик, саля до навчання, а навіть спальні, з яких користають діти тоді, коли батьки є поза домом вечорами. В домі є також бібліотека, ресторан, саля для забав тощо.

Конструкція будинку желізо-бетонова. Тут є широко використані новочасні будівляні матеріяли. На увагу заслуговують прилади, до яких вкидається брудне білля, що провадять його просто до пральні. Цілий будинок повязаний телефонічною інсталяцією.

В цілому будинку є 57 мешкань, що складаються від 1 до 4 кімнат.

Великий успіх колективних мешкань у Швеції вказує, що це дуже добрий спосіб розвязки виховання дітей для батьків, що обоє працюють поза домом.

Про життя ростин.

Ростини вважають люди за живі твори, що мають дар довгого життя. Одначе довгота життя ростин вагається в дуже ріжних межах, бо від кількасот літ до кількох мінут чи навіть секунд.

Найлекше можна подати вік дерев поміркованої смуги нашої землі, що відзначаються щорічним приростом т. зв. слоїв. На основі тих річних приростів дослідили, що рослини, які найдовше живуть — це дерева з ґатунку шпилькових. Прикладок є секвоя в Каліфорнії, яку називають мамутовим деревом. Деякі з них мають обвід 36 м. а високі на 142 м. (удвоє вижчі ніж ратушна вежа у Львові). Вік тих дерев доходить до казкового для нас числа 5.000 літ.

У природничих музеях Парижа і Льондону є п-ні секвої значно молодші, що мають яких 1.500 літ.

Характеристичне, що секвоя грубне дуже незначно щороку, бо до 500 літ наростає щороку 5 мм. від 500—1000 коло 2,5 мм., а повище 1.000 літ всього 1 мм. на рік.

Інші довговічні ростини — це тиси (таксус бакката), що доходять до віку 3.000 літ. Головно багато таких старих тисів в Англії. З інших шпилькових дерев довгого віку доживає кипарис (до 3.000 літ), ялівець, ливанські кедри (коло 1.000 літ), модерев, сосна, смерека.

З листкових дерев довго живуть липа, дуб. що часом доживає і 1.000 літ. вязи. клени (500 літ), вільха і тополя (коло 300 літ) верба (150 літ).

Навіть менші ростини, як напр. дика рожа, можуть доживати 400 літ, дерен до 300, виноград до 100, верес 40, берберис 20 і т. д.

Найкоротше живуть найнижчі ростини, до яких належать папороти, мохи, гриби, водорости і бактерії. Вони бувають дуже ріжнородні своєю формою і не мають характеристичного річного приросту, по якім можнаб пізнати їх вік. Напр. одні папороти бувають малими, ледви помітними ростинками, інші у гарячих краях творять цілі кущі та дерева, що можуть жити і кількадесять років. Мохи доживають віку 10 років. Гриби живуть дуже коротко; довше втримуються лише гриби з ґатунку деревних губ, що деревіють і корковатіють і утримуються при житті кілька літ.

Водорости доживають віку 2 літ. Зате деякі морські водорости доживають і 200 літ. Малі одноклітинні водорости живуть дуже коротко, бо всього кілька днів (4—5 днів).

Рекордово коротко живуть бактерії. Деякі з них розмножуються 20—30 разів на мінуту, тому життя одного покоління тревае кілька секунд. Отже бактерії це найкоротше живі створіння нашої землі.

З того ясно видно, в яких широких межах перебігає життя ріжних ростин. Ця скаля дуже широка і обіймає час від кількох секунд життя до кількох тисяч років.

ЗАРИБЛЮВАННЯ КАНАДІЙСЬКИХ ОЗЕР.

Зариблювання великих канадійських озер було дуже трудне і невигідне. Щойно недавно використали оригінальну думку одного військового летуна, що пропонував ужити до зариблювання озер літаків. Цей спосіб показався дуже зручним. Літак перелітає над озером 2—3 метри над плесом води і висипає рівночасно нарибок, що без жадної шкоди для себе опинюється в воді.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Сторінка без політики.

Король ковбоїв.

Біллі Єнкінс — це світова слава. Бо те, що він є та що він може, межує майже з чудом. Свідчить про те пророчисто те, що за свої просто казкові штуки він дістав відзначення, яке рідко кого з людей стрічає. Індіянське плем'я Ірокезів іменувало його почесним начальником. Це важніше від багатьох ордерів та дипльомів, бо Ірокези дуже стримані і не люблять розкидати своїх титулів. Є всього чотирьох почесних начальників Ірокезів. Другий — це директор цирку Ганс Стош-Саррасані, третій — еспанський мистець у їзді на коні, Моезер Хозе. Четвертий — це віденець д-р Георг Грубер, управитель віденського хлопячого хору ім. Моцарта. В часі свого турне по Америці він дістав титул почесного начальника індіянського племени Ірокезів.

Вони, всі чотири, оті почесні начальники Ірокезів, зїхалися тепер у Відні. Директор цирку Саррасані, довідавшись, що Біллі Єнкінс приїхав до Берліна, не надумуючись довго „скочив" літаком і привіз Біллі до Відня, нехай покаже віденській публиці свої штуки. А тих штук знає Біллі чимало. Не вважаючи на те, що його ім'я і прізвище звучать по американськи, Біллі справжній німець. Малим хлопцем вимандрував зі своїми батьками до Злучених Держав і вів там на дикому Заході свобідне життя ковбоя. Всіх своїх штук вивчився, як забав. Ще був хлопцем, як вже умів, як ніхто інший, уїзджати диких коней, стріляти, як чорт та присмирювати найдикіші звірята.

Та найбільш він любить птиць-хижаків. А з тієї любови зродилося і його звання, що принесло йому багато слави та чести. Ще нікому досі так не вдавалося, як йому, освоювати орлів з кондорів, щоб вони приходили на найлекший заклик.

Кілька літ тому підчас побуту в Гамбургу втік Єнкісові орел. Один з найліпших та найкращих. Зааларомовано цілу державу. Великий любитель звірят, Герман Геринг, сам дав наказ, щоб усюди шукати за втікачем. І справді одного дня якийсь лісничий з околиць Дрездена заголосив, що в його лісі зявився орел. Біллі Єнкінса повідомили телефоном. Ще того самого дня він поїхав автом туди і лісничий завів його до ліса, де він бачив орла. Біллі закликав так, як звичайно того орла кликав, зачекав з тривогою хвилину, знову закликав і знову чекає. Раптом його обличчя розяснюється, йому відповів крик орла, за хвилину зашуміли крила і його улюблений, невірний орел вернувся слухняно на рамя свого пана. Послух та любов завели його знову в неволю.

Біллі Єнкінса зараховують до найкращих стрільців світу. Він знає усі штуки у меті ляссом, тому його називають „королем ковбоїв". Своїми сильними руками він приборкає найдикшого бика. І крім цього він має ще одно звання, що не дуже підходить королеві ковбоїв чи індіянському начальникові, та все-ж Біллі віддається йому з великою пильністю: він письменник. Його книжки, яких сюжетом є „дикий захід" з захопленням читають молоді і старі.

Отой Біллі Єнкінс, великий король ковбоїв стрінувся тепер у Відні зі своїми трьома „товаришами Ірокезів". Д-р Грубер привитає його хлопячим хором, а Біллі розкаже йому неодну зі своїх ковбойських пригод.

При гробі Ромеа та Джулієти.

Хто мандрує по Італії не повинен оминати Верони. Це не тільки славне місто з чудовими палатами, мальовничими місцями і замками, але незвичайно приємне. Здається, що найбільше відвідувачів цікавиться могилою Ромеа та Джулієти. Найцікавіше тут те, що деякі твердять буцім-то вся ця романтична історія, з якої Шекспір зробив свою безсмертну драму це тільки фантазія поета, легенда. А проте інші вірять в історичну правду цієї події.

Звичайний дім.

У кількох кроках від мальовничої площі Д'Ербе стоїть скромний камяний бльок вмурований у звичайному домі. Можнаб прийти мимо не звернувши уваги на мармурову таблицю, яка повідомляє, що тут жила нещаслива Джулієта. Століття не минуло безслідно. На залізних гратах і дверях осіла ржа. Є тут теж ліхтарня — ні, тільки якийсь останок її кістяка, та, якою Джулієта освічувала собі дорогу. Місце спочинку нещасливих коханців віднайти нелегко. Треба взяти зі собою як провідників міських карабінієре і перейти базар із худобою, увесь у пилюзі. Між гліциніями і дикими рожами тягнеться старий коридор. Колись він вів до церкви Сан Франческо, поки експльозія пороху (300 років тому) не знищила цього місця. У галі обсаджений колюмнами на підвищенні стоїть мармуровий саркофаг, де Ромео та Джулієта зединилися уперше у холодних обіймах.

Шукають памяток.

Бачите тут гурток подорожних і цікавих. Найбільше молодих закоханих пар, що прийшли сюди, щоб постояти мовчки. Багато з них чуло, що хто відвідає це місце, той зазнає щастя в коханні. Деякі залишають свої візитові білети. Довгий час ріжні аматори мистецтва наслідували частини того гробу, щоб робити з них прикраси, які мали буцім-то чародійну силу. Були й такі, як подорожники з Греції, що шукали якогось кусня каменя, щоб відорвати його на памятку. Такий камінчик давали оправляти у золотаря і носили як амулет. Королева Марія Люіза казала собі зробити цілий нашийник із камінчиків із гробівця Джулієти, що вже й дивуватися не-королевам.

Колюмна на амулєти.

Увесь гробовець міг легко щезнути від пієтизму подорожників. На щастя один веронський різьбар відкрив на стіні сусіднього дому червону мармурову колюмну, що була зовсім подібна до каменя, з якого зроблений гробовець. З тої колюмни почали веронці виробляти готові амулєти, перстені і фігурки, які продавали романтичним мандрівникам, буцім-то це вироби з гробівця Ромеа та Джулієти. За такі памятки чужинці платили великі гроші. Але були і недовірки, які хотіли бачити на власні очі, що дістануть „кусень" із гробівця. І на них найшли дотепні італійці спосіб. У гробовець вмурували другий такий кусень каменя, який облуплювали, щоб виробляти всякі памятки. Такі кусні були штучно вложені так, що самі відскакували і на їх місце після продажі одного вкладали нишком інший для нових аматорів „амулетів. Мармуровий гробовець мусів мати справді чародійну силу, завдяки якій відроджувався, коли він вистачав для тисячей закоханих пар у цілому світі. Тепер уже нема амулетів, бо нема їх з чого робити. Зате мешканці Верони, які проводять прочан до романтичного гробу оповідають їм „правдиву" зворушливу історію Ромеа та Джулієти. Хто дасть більше, той і більше почує, з більше романтичною прикрасою. Але найбільше правдиву версію цієї історії написав Шекспір, про якого теж ходять досі легенди, бо нема певности, чи він був автором своїх пєс.

—o—

З усіх кінців світа.

Шведський інжинір, як повідомляє стокгольмська преса, Свен Ліндеквіст винайшов мотор, що може працювати нормально в літаку на висоті 18.000 м. і робити 750 км. на годину. Цей винахід розвяже перелет у стратосфері. Його буде експльоатувати окреме шведське товариство і зробить пробну спробу восени у Стокгольмі.

Індійський князь з Багавальпур має намір тепер після 2000 років шукати за скарбом Олександра Великого, що має находитися у садах Багавальпура. Олександер В. заховав його буцім-то там при відступі збунтованого війська, що хотіло вернутися з Індії до Персії; скарб варт сотні мільонів. Досі ніодин індійський князь не зважувався його шукати у т. зв. „святім саді" аж згаданий володар хоче перебороти віковий пересуд.

Трьох-моторовий французький літак, що виїхав на просторі Альжир-Тананаріко (Мадагаскар) мусів осісти у пралісі між фортом Аршамдо та Бангуї. Із Франції полетіли 3 військові літаки й один цивільний, щоб допомогти сім подорожникам відрізаним під світа.

У Тиролі в м. Тукс грім забив дзвонаря, коли він дзвонив на богослужбу.

У двох німецьких місцевостях у Тавкірхен і Арндорфі померло одночасно дві рідні сестри Йоганна та Кекилія Авцінгер, не знаючи нічого про недугу другої.

Наукова комісія італійського альпейського клюбу при систематичних дослідах печер у Карсті ствердила, що тепер тих печер є там 3.500.

Англійські вегетаріянці незадоволені своїм славним прихильником Бернардом Шов, який як довголітний вегетаріянець дозволив лікарям, щоб на анемію вприскували йому екстракт печінки.

У Франції є досі 4,447.261 радіоабонентів, які заплатили державі за минулий рік 222 міл. фр. радіового податку.

30. червня взяло у Ню-Йорку 600 пар шлюб, утрое більше ніж звичайно. Така велика охота до подружжя пояснюється тим, що від 1. липня починає у Спол. Державах мати силу закон, що вимагає для дозволу шлюбу представити свідоцтво аналізи крови. Багато осіб хотіло оминути цієї формальности.

Населення Японії збільшилося за минулий рік на 972.000 голов.

—o—

ХТО ЩО МОЖЕ ЗІСТИ.

В Югославії живе лісничий, що прославився великим апетитом. Недавно приглядалися йому, як він зїв таріль фасолі, таріль гуляшу, таріль буряків і салати, кажучи, що страшенно голодний. Тоді хтось заявив, що заплатить йому два фунти солонини, як він їх зїсть. За десять хвилин солонини не було на тарелі і лісничий заявив, що тепер може йти спокійно додому на вечерю.

Славний англійський поет Шеллі годувався головно хлібом, зїдаючи нараз малий бохонець. Але цей хліб мочив раніше у гарячій воді, посипав цукром і меленими горіхами.

Американський письменник Торо, автор славних „Лісів" відповідав на запит, що волів: „Те, що лежить найближче".

Бетговен, приходячи до ресторану, сидів цілими годинами і не міг відважитися, що має зїсти і коли має відійти.

Один англійський моряк, якого буря викинула на самотний острів східних Індій, шість місяців годувався т. зв. перченою фасолею, що там росте дико.

Про Будду оповідають індійці, що він шість років зїдав щоденно тільки одне зерно... конопель.

ЛИХОВІСТНА МУМІЯ ЖРЕКИНІ АМЕН-РА.

На розпорядок директора Британського музею, одну з найбільш гідних уваги мумій, мумію жрекині храму Амен-Ра перенесли з горішніх саль у підземелля і відвідувачі вже її більше не побачать.

Зробили це на вимоги публики, яка твердить, що мумія має лиховістний вплив на тих, які на неї довго глядять. Багато забобонних англійців писало до Британського музею оповідаючи про те, що з ними діялось після того, як вони оглядали мумію жрекині.

Особливо настирливо громадяни почали домагатися, щоб усунути мумію з музею, після того, як хтось розповів у якомусь часописі її історію. Мумію купив один англієць в 1921-ому році на арабському базарі. На другий день він сам себе небезпечно ранив з мисливської рушниці. Черговий власник мумії, єгиптольог, нагго вмер. Того було досить, щоб забобонні люди сплели довкола мумії цілу низку легенд, в яких померла перед кількома тисячами літ жрекиня відіграє лиховістну ролю. Щоб усі ті балачки припинити, дирекція музею вирішила перенести мумію в підземелля, де її зберігатимуть здалека від відвідувачів.

—o—

ВЕСЕЛЕ

ПРИ ІСПИТІ.

— Яка ріжниця між президентом республики і королем?

— Король є сином свого батька, а президент ні.

Після похорону ґен. Мирона Тарнавського.

ДАЛЬШІ КОНДОЛЄНЦІЙНІ ПИСЬМА.

Дальші кондоленційні письма надіслали: Михайло Зарічний, Зебржидовіце, Софія Щуровська, Бельско, культурно-освітні й економічні установи і гурток комбатантів з Винятинець, заліщицького повіту, духовенство стрийського деканату, б. державний секретар ЗУНР і ж. Іван Мирон з Дори, Українське Краєве Товариство охорони дітей та опіки над молоддю у Львові й українські товариства та установи у Шниреві, повіт Броди.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Городок.

На першу вістку про смерть Начального Вождя ґен. Мирона Тарнавського появилися на всіх українських установах в Городку чорні прапори. — Дня 1-го липня ц. р. відбулися жалібні сходини, на яких явилися представники городецьких товариств та установ. По місті розліплено клепсидри від товаришів зброї із закликом до громадянства взяти масову участь у панахиді й заупокійному богослуженні. В неділю 3-го липня в год. 5-тій пополудні відправив о. парох Епіфаній Роздольський у сослужені оо. О. Шараневича та О. Квіта панахиду за душу бл. п. ґен. Тарнавського. В часі панахиди співав хор Е. Мельника. Після панахиди о. Е. Роздольський кількома словами сказав про ґен. М. Тарнавського, підкреслюючи прикмети його характеру як вояка та ставляючи його як гідний наслідування зразок.

В понеділок 4-го липня в год. 7-ій рано відправлено заупокійну Службу Божу, на якій явились українські комбатанти, члени товариств та багато українського громадянства.

В похороні ґен. Тарнавського у Львові взяв участь гурт городецького громадянства, у ньому б. військові УГА.

Надвірна.

Члени проводів українських установ у Надвірній відбули жалібне засідання з приводу смерти бл. п. ґен. Тарнавського. На цьому засіданні вибрали делегацію, яка взяла участь у похороні. В Надвірній відправили у парохіяльній церкві панахиду.

Мединичі.

В Мединичах та дооколичних селах на всіх українських установах повівали жалібні прапори. Майже всюди відбулися панахиди та жалібні сходини з відповідними рефератами.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА В УЖГОРОДІ.

В неділю,3-го ц. м., відправили в Ужгороді заупокійну Службу Божу за спокій душі б. Начального Вождя УГА, ґен. Мирона Тарнавського.

РОЗВЯЗАЛИ ДВІ ЧИТАЛЬНІ.

Як подає ПАТ, зборівське староство розвязало читальні „Просвіти" в Гукалівцях та в Озірній зате, що вони „нарушили статутний обсяг діяльности, зокрема поширювали між членами заборонені книжки та публікації, переповні ненавистю до польського народу та зневагами проти нього".

—o—

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД НЕ ПРИЗНАЄ ПРЕТЕНСІЙ ФРАНЦІЇ ДО ОСТРОВІВ ПАРАСЕЛЬ.

Представник японського міністерства заявив, що 1920. і 1931 р. Франція та Англія признали, що острови Парасель належать до Гайнану. Тим самим Франція не має ніякого права до тих островів.

Японська преса погрожує Франції та пригадує, що острови Парасель, як частина китайської території, є тереном воєнних операцій.

—o—

ГЕНЕРАЛ ФАЛЬКЕНГАВЗЕР ВІРИТЬ У ПЕРЕМОГУ КИТАЮ.

До Гонкону приїхали з Ганков німецькі військові дорадники, що на домагання німецького уряду покидають Китай. Шеф німецької місії, ґен. Фальхенгавзер, висловив надію у перемогу Китаю.

У Гонконі говорять, що ґен. Фальхенгавзер з 4-ма іншими членами місії не вернеться до Німеччини.

Знову припинили діяльність читалень „Просвіти".

Повітове староство у Зборові припинило діяльність читалень „Просвіти" в **Гукалівцях** та **Озірній.** Свою постанову староство мотивує тим, що виділи згаданих читалень нарушили статутову діяльність поширюючи між членами заборонені книжки.

З рішень Управи Пром-банку:

Кредит будуть признавати в першу чергу тим нашим міщанам, в яких підприємствах чинно працює ощадностева Збірниця. Доказ зрозуміння дрібної ощадности — це доказ свідомости й совісности підприємця. Надто банк має моральне зобовязання супроти тих, що приходять до банку не тільки тоді, як їм треба кредиту.

Піоніри ощадностевої акції користуються довірям

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

ФРАНЦУЗЬКЕ ВІЙСЬКО НЕ ОБСАДИТЬ ОСТРОВІВ ПАРАСЕЛЬ.

АВАС стверджує, що ті острови здавна належали до Анаму.

У звязку зі справою островів Парасель Авас підкреслює, що їх не обсадили ніякі французькі війська; вислано туди лише кілька анамітських поліцаїв, які мають берегти морські сигнали й метеорольогічну стацію, що остерігає, коли зближуються тайфуни. Анамітська влада оснувала ті стації вже давніше.

Авас стверджує, що від початку минулого століття острови Парасель належать до Анаму.

—o—

ДОЛЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ.

Як подає „Дейлі Експрес", б. совітський амбасадор у Варшаві Давтян відібрав собі життя; його жінку заслали на Сибір. Б. шефа дипл. протоколу Бакова розстріляли, б. секретаря варшавської амбасади Віноградова засудили на 15 літ вязниці.

З Москви повідомляють, що сина Літвінова заслали на Кавказ, дочку до Свердловська. Його жінка перебувала на засланні у Свердловську за виступ проти Єжова. Тепер спровадили її до вязниці до Москви за те, що вона висловилася прихильно про англійську демократію.

Канадійський уряд не спішиться приймати утікачів з Німеччини

Делегація канадійських жилів предложила канадійському урядові петицію, домагаючися, щоб Канада приняла деяку скількість політичних емігрантів зі Середущої Европи, між якими є не лише жиди.

Представник уряду відповів, що уряд не рішить нічого в тій справі до міжнародньої конференції у справі політичних утікачів, яка збереться у липні в Парижі.

—o—

Неписьменність — не страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб виницити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанок „ДО СОНЦЯ" — найновіша книжечка „Просвіти".

НОВИНКИ.

— **Тому, що в четвер 7. ц. м. припадає наше торжественне свято св. Івана Хрестителя — найближче число „Діла" вийде щойно в пятницю 8. ц. м.**

— **Д-р Богдан Макарушка,** урольог, Львів, ул. Руська 16, виїхав на 4-тижневий відпочинок. 1466 1—2

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **На засіданні новопризначеної Адвокатської Ради** у Львові, що відбулося минулого вівторка 5. ц. м., вибрано деканом адв. д-ра Яна Перацького. Внесок українців і жидів, щоб Рада вибрала по одному заступникові декана зпоміж українців і жидів, польська більшість відкинула і заступниками декана вибрала двох адвокатів поляків: д-ра А. Чудовського і д-ра М. Касінського; двох секретарів: д-ра Ю. Белтовського і д-ра А. Нападієвича; першим дисциплінарним речником д-ра М. Франке. Нова Рада починає урядувати від 12. серпня ц. р.

— **Іспити для екстерністів.** Міністерство освіти вислало обіжник до кураторії у справі іспитів для екстерністів середніх шкіл. Іспити відбуватимуться до кінця 1938-39 р. залежно від числа зголошених кандидатів.

— **Арештування.** Як подає львівська вечірня преса, у Самборі арештували адвокатського апліканта м-ра Антона Сілецького за промову, яку він недавно виголосив у Лютовиськах.

— **Жирували на нужді.** Перед львівським городським судом відповідає 5 осіб, які ошукали кількадесятьох бідаків. Вони брали від них кавції, тримаючи їх на фіктійних посадах, по короткому часі звільнювали їх, але кавцій не звертали. Коли обвинувачені появилися на салі, покривджені мало що не злінчували їх.

— **Що на це скаже міністерство хліборобства?** В суботу 25. червня ц. р. сторожа надлісництва державних лісів з Ослави заняла 190 овець гуцулам з Бані Березів пов. Коломия, мовляв вівці паслися в державних лісах і заподіяли шкоду. Інж. Кузьмінський зі згаданого надлісництва зажадав 750 зол. за винагороду шкоди. Почувши таке домагання Іван Васкул, який займався випасом овець, зімлів і щойно по довшій рятунковій акції вдалося його відрятувати. Коли нічого не помогло прохання, щоб бодай надлісництво обизнило квоту 750 зл. та розложило її на сплати — виїхала делеґація до Львова і тут пос. Біляк інтервеніював у дирекції державних лісів у понеділок 27. і вівторок 28 м. м. у цій справі. Делеґація дістала відповідь, що надлісництво випустить вівці і піде гуцулам якнайдальше на руку, бо дістало такий телеґрафічний приказ. Тимчасом по повороті делеґації зі Львова інж. Кузьмінський заявив, що овець не випустить і зажадав уже 1.040 зол. Господар у розпуці, бо на передновку не мають ні грошей ні молока. Що скаже міністерство хліборобства на таку поведінку інж. Кузьмінського, який доводить своєю неуступчивістю гуцулів до розпуки?

— **Страшне знищення від граду.** В селі Іздебки пов. Березів упав град величини голубиного яйця і знищив усе збіжжа на просторі трьох кільометрів, подіравив дахи і вибив майже всі вікна в хатах. Найстарші люди не памятають дотепер в цілій околиці такого страшного знищення від граду.

— **Швидке поширення прищиці.** В часі від 19. до 25. червня ц. р. пошесть прищиці поширилася на 5.696 загород, себто зросла на 56%. І так дня 25. червня ц. р. прищиця лютувала у 41-ій місцевости білостоцького воєвідства, в 390-ох келецького воєвідства, 116-ох краківського, 61-ій люблинського, 340 лодзького, 227 поморського, 1015 познанського, 103 шлеського, 202 варшавського і 2-ох волинського воєвідства. В одній місцевости зліквідовано пошесть вибивши всі звірята, у 198-ох місцевостях сама вигасла. Пошесть прищиці вибухла теж у кількох місцевостях недалеко Данціґу, де її занесли моряки. Влада видала розпорядки, щоби зльокалізувати заразу.

— **Останній комунікат.** Перед виїздом до таборів не забувайте засобитися у фотоґрафічний матеріял в українській фото-крамниці Е-КОМП Львів, Сикстуська ч. 29. тел. 203-30. 1639

— **Грізна пожежа в Підкамені.** В будинках Теклі Скібіцької в Підкамені, вибухла пожежа, що знищила хату, господарські будинки зі стодолою та перекинулася на господарські будинки сусіда Івана Гудими, якому згоріла теж хата з коморою і стайня. Крім того згорів інвентар обох господарств. Шкода сягає понад 3.000 зол. **Виявилося, що пожежу спричинив 13-літній син** Скібіцької **Петро, який розбирав у стайні крісові набої, висипав порох, підпалював його і таким чином підпалив солому.**

— **Припинили слідство.** Слідчий суддя IV. району львівського окружного суду у порозумінні з прокуратором припинив слідство проти членів львівського відділу „Ліги оборони прав людини і громадянина". Слідство тривало півтора року.

Львівська хроніка. Минулої середи скочила при вул. Арцішевського ч. 8. з третього по верху 19-літня **Ванда Весола,** яку у грізному стані відвезли до шпиталю. Причиною намаганого самогубства родинне непорозуміння. Годину пізніше каретка рятункового поготівля відвезла до шпиталю 29-літнього вуличного торговця І. Шапіру, який зажив 24 „когутики". Причиною намаганого самогубства нещаслива любов. — Адв. д-р М. Райс зам. при вул. Главацького ч. 14. повідомив поліцію, що послугачка Р. Щудло вкрала його тещі А. Цверлінговій 2.000 зол. — Невідомий злодій украв коня Ф. Гутлякові з Замарстинова.

— **Краєва хроніка.** Окружний суд у Тернополі засудив на 7 років вязниці Ор. Келбіцького з Буд Ланцутських, який убив свою любку, що мала стати матірю. — У Самборі збожеволіла 18-літня дочка одного гімназійного професора; вона роздягнулася і бігала по місті. З трудом зловили її та відвезли до санаторії. — У ставі в Косові, пов. Чортків, потонув підчас купелі 7-літній Микола Васаха.

— **Тіло старушки волікла корова.** На пасовиську Глубоке в Ярославі пасла корову 65-літня старушка Марія Сокіл, яка обвязалася шнуром і лягла на траву, де паслася корова. Нагло М. Сокіл важко занедужала і не мала сил уже розвязати шнурка, яким тягнула її корова щораз то далі за собою. Щойно прохожі відвязали старушку, яка за кілька хвилин померла.

— **Бандит утік поліцаям з поїзду.** Підчас перевозу поїздом бандита Й. Влодаркевича з Лодзі до Плоцка Влодаркевич вискочив недалеко стації Гостимін і втік. Його засудив суд у Лодзі на кару смерти за грабунокві напади і тепер перевозило його скованого двох поліцаїв до Плоцка, де мав відповідати перед судом за інші провини. Негайна погоня не увінчалась успіхом, бо Влодаркевич пропав мов камінь у воду.

— **Нова страшна повінь в Японії.** Внаслідок безнастанних дощів м. Кобе залила вода. Підчас наглої повені згинуло 164 особи, 82 ранені. Хвилі води забрали зі собою 174 особи. Між убитими є двох португальців, один німець та один француз. Хвилі води змили 1.305 домів, знищили 1.535 домів зовсім або лише частинно і затопили 167.086 домів. Залізнична комунікація між Осакою і Шімоносекі перервана недалеко м. Кобе. В околиці Токіо гарна погода.

— **Вольфрамові руди в Болгарії.** Молодий вуглекоп Іван Ковачев знайшов недалеко Казанлаку, 8 жил невідомої руди. Переведені досліди прібок виявили, що це дуже цінна вольфрамова руда. Раньше викрили теж припадково вольфрамову руду недалеко місцевости Прачківці.

— **За дохід з льотерії світова вистава.** Італійський уряд рішив уладити льотерію, з якої дохід призначений на видатки світової вистави, що відбудеться в 1942 р. в Римі.

— **Чехословаччина замикає свої університети для чужинців.** Чехословацьке міністерство освіти своїм найновішим розпорядком дуже обмежило та утруднило чужинцям доступ до чехословацьких університетів. Досі тільки німецькі та б. австрійські громадяни мусіли мати дозвіл чеського міністерства, коли вони хотіли студіювати в чеських університетах. Згідно з новим розпорядком, такий дозвіл мусітимуть тепер мати громадяни всіх держав, що сусідують з Чехословаччиною, крім цього громадяни Литви і Латвії. Причина того розпорядку — брак місць в університетах.

— **Боротьба з приватниками безуспішна.** В Ростові над Доном суд засудив 9-ох спекулянтів на вязницю від 2-ох до 10-ох років. Високий вимір кари вказує, що приватна торговля в СССР є загальним явищем і боротьба з приватниками є безуспішна.

— **Катастрофа в копальні.** Минулого понеділка трапилася катастрофа в копальні вугілля „Людвік" недалеко Моравської Острави, де обсунулася земля у глибині 500 м. і засипала вісьмох вуглекопів. Завдяки негайній рятунковій акції вдалося врятувати пятьох робітників, за трьома шукають досі.

— **6 мілионів прокажених.** У Льондоні відбувся зїзд англійської філії організації св. Франца з Асижу до боротьби з проказою. Зі світу виходить, що на цю страшну недугу нездужає тепер 6 мілионів на цілому світі, з того два мілиони в англійських кольоніях. Ледви 1/10 частина недужих має відповідну опіку, решта залишається під опікою своїх найближчих. Опіка над одним прокаженим коштує пересічно 15 англійських фунтів річно.

— **Гроби аварів.** У Бачці в Югославії студенти університету з Берліна, які ведуть там розкопки, натрапили на сліди гробів аварів. Поміщо відкопали багато гробів на просторі 30 м². Кістяки находяться у глибині 3 метрів під землею. Біля кістяків найшли багато самоцвітів, перел, списи і деревляні прикраси, довоєнні вже знищені. Знаходки передано до музею в Білгороді.

— **Велика Пожежа під Парижем.** Минулої ночі вибухла пожежа в Бульонь н/Сеною, що знищила великі магазини кінематографічних декорацій і пять будинків, в яких мешкали робітники. В рятунковій акції брали участь всі відділи пожежної сторожі з Парижа. Тисячі робітників залишися без даху над головою. З острахи перед пожежою поліція наказала мешканцям цілої дільниці покинути свої помешкання.

— **48 днів без їди.** Минулого року один з найбогатших мешканців Дальматії Іванісевич рішив позбутися свого товщу і придбати з поворотом стрункий стан. Тому 54 днів нічого не їв, лише попивав чай. Наслідок був такий, що його вага зменшилася зі 120 кг. на 70 кг. Його вигляд теж змінився на краще. Не диво, що його слідами пішов його слуга — великий товстюх. Одначе йому не вдалося побити рекорду свого пана, бо вже 49-го дня перервав голодівку зі страху, що вмре.

— **Епохальний винахід.** Шведська преса повідомляє, що начальному директорові державних фабрик Свен Ліндекістові вдалося збудувати мотор до стратосферичних летів. Свій винахід зберігає інжинір покищо в найбільшій тайні. Інжинір працював над винаходом кільканацять років, а його будинок увесь час берегли. Новосконструований мотор виконує нормальну працю щойно на висоті 18.000 м. осягаючи на цій висоті швидкість 750 км. на годину. Перші спроби з винаходом переведуть в осени ц. р. у Стокгольмі. З тією метою повстала спеціяльна акційна спілка під проводом відомого конструктора легкопадів Тернбальда. Преса пише що з винаходу Ліндевіста радітиме ціле людство.

— **Страшна спека на Мадярщині і в Румунії.** Тропікальна спека, що панує від кількох днів в Европі, далася у знаки населенню Мадярщини і Румунії. Дня 1. липня ц. р. в Будапешті було три смертні випадки від соняшного удару. Крім того трапилося понад 100 випадків занедужання на пляжах і в ріках підчас пливання так, що треба було зорганізувати спеціяльне поготівля. Температура на Мадярщині доходить до 39 ст. в тіни. В Румунії тепломір вказує на 53 ст. на сонці. Метеорольоґічні стації передбачують дальший зріст температури.

— **Важне для Пань дому.** Незрівняну книжку з приписами Д-ра А. Еттера п. н. „Добра господиня пече сама" дістанете у всіх кращих кольоніяльних, книгарнях і у заступників фірми Еттер. Ціна знижена 30 сотиків. Книжечка неоцінена дає багато приписів на печиво, тощо.

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

Відозви й комунікати.

ПОМОЖІТЬ НАМ!

Село Яремків, рудецького повіту, приналежне до душпастирства в Рудках, має 62 ч. домів, з чого 48 гр.-кат. та 14 римо-кат., і то в більшости мішаних. Через несвідомість і доброту наших людей випадково в громадській раді мають більшість радні римо-католики. Цю обставину використали власть імущі і за їх впливом рішила громадська рада заінтабулювати громадський цвинтар виключно на римо-кат. костел у Рудках, на що Повітовий Виділ дав свою згоду. Через це стратили гр.-кат. вірні право там бути хованими, хіба за заплатою й дозволом римо-кат. пароха в Рудках. Похід на могили в часі цьогорічних Зелених Свят не міг відбутися з причини спротиву римо-католиків.

Щоб не бути від ніхого залежними, рішили гр.-кат. вірні Яремкова купити площу під власний цвинтар та заінтабулювати її на власність гр.-кат. церкви в Яремкові. А що власними засобами вони не всилі покрити ціни купна, Комітет звертається з горячим проханням до всіх, котрим дорога наша Церква й Нарід, по допомогу. Ласкаві жертви проснмо слати на адресу: Гр.-Кат. Уряд Парохіяльний у Рудках з допискою: На цвинтар у Яремкові.

Комітет.

ДО НАШИХ БУВШИХ УЧЕНИЦЬ І ПРИХИЛЬНИКІВ ДІВОЧОЇ ШКОЛИ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ!

Сорок літ минає від дня заснування цієї школи гуртком ідейних одиниць. У сорокалітніх змаганнях великих духів виховувала школа ряди молоді, свідомої своїх важних завдань. Зпоміж провідників і працівників видільової і всенародньої школи, а також і семінарії Р. Ш. згадаємо тих, що вже відійшли: пок. Марію і Василя Вілецьких, о. Теодозія Лежогубського, д-ра Михайла Коцюбу, д-ра Остапа Макарушку, Олену Прокеш і тих, що все живі своїми поривами: Андрія Аліськевича, Константину Малицьку, що жертвувала школі стільки літ своїх великих, ніким невступлених трудів. Ми свідомі того, що не легко вдержати на відповідному рівні й колу, з якої виходила молодь із печаттю духа найвизначніших педагогів, а все ж таки Старшина Кружка, провід школи та учительський збір із усіх сил змагають до того, щоб зберігти високі традиції найдавнішої школи Р. Ш. Ввесь тягар матеріяльний і моральний взяв на себе невеликий гурток людей доброї волі. Тому звертаємося до всіх, що покінчили цю школу, до всіх, що зв'язані з нею, до всіх, яким лежить на серці її добро і дальший розвиток, щоби приступили до співпраці з нами. Кожній виховній установі потрібні матеріяльні основи. В ювилейному році школи зложіть почесний дар одноразово, або невеликими ратами від 1.— зол. почавши на книжечку Промбанку у Львові ч. 369. Таким чином виконаєте громадянський обовязок супроти цієї важної виховної станиці

Старшина Кружка ім. Ганни Барвінок, Львів, ул. Мохнацького ч. 12.

ДО ВСІХ Б. УЧНІВ ПЕРЕМИСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖ. ГІМНАЗІЇ!

Справа 50-літнього ювилею гімназії.

Пригадуючи нашу давнішу відозву, просимо всіх б. учнів перемиської української держ. гімназії, що ще не дістали нашої відозви: 1) подати свою точну адресу, 2) надсилати замовлення на Ювилейний Альманах, 3) слати датки на „Ювилейну стипендію ім. Гр. Цеглинського". Слати на адресу: Українська Шадниця, Перемишль, Ринок. Точний речинець ювилею подамо в свій час. **Ювилейний Комітет.**

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША.

През. Бенеш виголосив до чеських соколів велику промову, в якій заявив, що Чехословаччина бореться тепер за демократію в цілій Европі та стоїть на сторожі европейської рівноваги. Уряд не зробить нінкого кроку, який загрожував би демократичному і республиканському устроєві держави.

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Пресов. Кир Іван у Нараєві. Дня 18. і 19. червня п. р. Нараїв витав Пресов. Кир Івана, що нінчив тут канонічну візитацію нараївського деканату. При тріюмфальній брамі очікувала Достойного Гостя зорба вірних та більша скількість священників. Тут повітано владику від місцевого громадянства, читальні „Просвіти", аружків „Р. Школи", від „Орлів", Марійської Дружини та шкільної дітвори. В церкві по відправленні молебня виголосив Пресов. Іван першу проповідь, при чому подивував за сердечні привіти. Другого дня, в неділю, відправив владика архиерейську Службу Божу. Асистували о. Кушнір, парох Вербова та о. Скасків, парох Дібрнова. Діяконували о. Гуглевич в Подусова й о. Цибран зі Стрінганець. У часі Служби Божої співав міш. хор під управою п. В. Цяпинока. По службі Божій і відспіваній гимну „Боже Великий Єдиний" виголосив владика другу вельку проповідь. Сильним голосом, живим стилем, глибоким змістом порвав слухачів. По соборчику та спільній фотографії священників велики маси вірних та численна бандерія відпроваджували Пресов. Івана в напрямі Бережан на дальшу візитацію пом. деканату.

В. Ц.

В кожному селі, в кожній місцевині ювилейне свято „Просвіти"!

Спорт.

НАЮЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

Продовження наюлесницьких змагань на біжні гри пп. Чорних, перерваних з уваги на дош і бурю в неділю 3. липня, відбудеться у пятницю 8. липня п. р. в год. 18. Білети вступу в неділі важні на пятницеву імпрезу. Пригадуємо, що переможцями у передбігах на 1.000 м. у мин. неділю були Бабій і Лата з України і Вейсензее (Чорні).

ВИГЛЯДИ РУСИ В НОВОМУ СЕЗОНІ.

Гарні виглядн має Русь (Ужгород) у новому футбольному сезоні 1938-39. Наша ужгородська дружина буде підсилена чотирьома аматерськими змагунами, а саме молодим учителем Фалесом (правим лучником С. К. Славія-Мукачів), Гладоніком (заложником пряшівської Славії, тож молодим учителем), Чончіновом (чільним нападу С. К. Жіденіце) і мабуть Осипом Філиком з хустської Руси.

ПРАГА. СЛАВІЯ — БЕОГРАДЗКІ 2:1 (1:0).

Перложені з неділі 3. 7. на вчора (5. 7.) змагання за чашу середущої Европи вирішила Славія знову у свою користь з відношенням воріт 2:1. Перший метч другої рунди гратиме Славія в Амброзіяною (Міляно).

МИСТЕЦТВО ВІДЕНСЬКОЇ ЛІГИ

здобув „Рапід" (30 точок) Вінер Спортклюб — 28 т., Остмарк — 21; 4. місце здобув Вакер, 5. Вієнна, 6. Адміра, 7) ФЦ Він. Найменше точок (7) здобув Сімерінг.

ВАНДА: „Провалена" та „Ординат Міхоровський".
ГРАЖИНА: „Подружжя про сас" „Мазур".
ЕВРОПА: „Перли і серце".
КАСІНО: „Анонімовий любко".
КОПЕРНИК: „Серце і шпада".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Без свідків", „Р. 107 взиває помочі".
МІРАЖ: „Фредек упасливлює світ" „Півчата з Новолипок".
МУЗА: „Після великої війни".
ПАЛЯС: „На ярмо життя".
ПАКС: „Я винувата" з Даніелем Дарріє
РАЙ: „Альторія" і додатки.
РІЯЛЬТО: „Соловій з Відня" з Мартою Егерт.
РОКСІ: „Кохання у масці".
СВІТ: „В огні вуль" і „Теодора".
СТИЛЕВЕ: „Без приказу", „Кавярня на границі".
ТОН: „Пострах Монголії", „Невинно почалося".
УТІХА: „Товариші зброї" та ревія.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Бад Гаштайн".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 7. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. денник, 7.15 Рам. концерт орх. мандр., 8.00 Вес. добрийдень (пл., анекдоти), 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Твори Мендельсона — форт., 14.35 Легка муз. з пл., 15.00 Бірка, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „На селі" повість для дітей, 15.30 „Ідилля в Татрах" фрагм. пов. з муз. ілюстр., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх. з Лодзі, 16.45 Культура на літниці, гутірка, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Поль. нар. пісня, дует з форт. 17.40 „Через степи" Сенкевича, 17.55 Гальо, увага, 18.00 Перегляд видавництв, 18.10 Спів. речіт. з форт., 18.30 Театр уяви „Успіх", 19.00 Літерат варш. консерват. перед мікроф., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Муз.-слонна авдиція з Познання, 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Вес. слонно-муз. авдиція з Кракова, 23.00 Останні вістки веч. ден. і метеор. комун.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Ісаїя Годуньо: ПЕРШІ ПРОМЕНІ. Оповідання з перших часів христіянства на Україні. Бібліотечка „Моя книжечка". Накладом В-ва „Наш Приятель". Львів 1938. 16-ка, стор. 30.

о. Ісидор Лу5 ЧСВВ.: ПРО СВЯТЕ ПИСЬМО. Бібліотечка релігійної освіти. В-во ОО. Василіян. Жовква, 1938. 16-ка, стор. 32.

о. д-р Г. Костельник: ПРАВДА ПРО СТИГМАТИЧКУ ЕВСТАХІЮ БОХНАК. (Письмо до Митрополичого Ординаріяту). Власним накладом. Львів, 1938. 8-ка, Стор. 70.

С. Гайдучок: ВПЛИВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ВДАЧУ НАШОЇ МОЛОДІ. Відбитка із збірника „Перший Український Педагогічний Конгрес 1935". — Львів. 1938. Мала 8-ка, стор. 12.

М. А. Славинський: НАЦИОНАЛЬНО-ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПРОБЛЕМА В СССР. Bibliotheque du Comité d' Amité des Peuples du Caucase, du Turkestán et de l' Ukraine. Paris, 1938. 8-ка, стор. 75.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Рік видання пятий. Ч. 10 З 15-го червня 1938. Львів. Зміст: Михайло Острозерха. Лист з Риму. — Святослав Гординський: Розмова з українським дівчинком. — Богдан Кентржинський: А. Чайковський і кобзарство. — Юрій Косач: Леопарді. Кров. — Сава Голованівський: Амалія. — Михайло Романишин: Відпуст у Явориві. — Отто Гостшаль: Про поета й поезію. — Вистава мистців самоуків. — Ю. Луцький: Краса змагу. — Спроба синтези в музиці. — Поезії О. Бабія, Поль Кльодель: З пяти великих од. — Володимир Гаврилюк: Збляклий слід. Синій дощ. — Огляди й рецензії. — Крапка над і. — Хроніка.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіді і катехизації. Рік III. Ч. 7-8. Липень-серпень 1938. Львів. Зміст: о. Вол. Рабій: Проповідь на Пр. Верх. Ап. Петра і Павла. — о. Гр. Кубай: Пропов. на нед. V. після З. св. Д. — о. П. Мригород: Проповідь на нед. VI. після З. св. Д. — о. Вол. Рабій: Проповідь на Пр. Преобр. Госп. — о. Ом. Горчинський: Проповідь на Пр. Преобр. Госп. — о. Ом. Горчинський: Проповідь на Нед. XI. після З. св. Д. — о. П. Дзедзик: Проповідь на ювилей Хрещення Руси України. — о. В. Попадюк: Остання IX (пропальна) реколекційна наука. — Більше людяности для звірят! (Пропов. евент. на IV. нед. після З. св. Д.). — о. Василь Попадюк: Четверта наука в честь Пр. Д. М. на місяці травень. — о. Вол. Рабій: Короткі катехизи для підготови дітей до св. Сповіди і Причастя. — Третя станова наука для невіст. — о. І. Миронюк: Проповідь на посіщення св. Тайн. — о. П. Дзедзик: Через обнову проповідництва — до обнови христіянського життя. — Рецензії. — Бібліографія.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 7. 7. год. 8. „Люди в білому".
Пятниця 8. 7. год. 8. „Люди в білому".
Субота 9. 7. год. 8. „Люди в білому".
Неділя 10. 7. год. 4. попол. „Воля королеви Мадагаскару". Год. 8. веч. „Люди в білому".

Театр Різнородностей:

Четвер 7. 7. год. 8. „Еспанська муха" виступ От. Селянського.
Пятниця 8. 7. „Еспанська муха".
Субота 9. 7. год. 8. „Еспанська муха".
Неділя 10. 7. год. 4. попол. „Еспанська муха"; год. 8. веч. „Еспанська муха".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

МИКУЛИЧИН:
7. 7. Погода в Черні.
8. 7. Лісова пісня.
9. 7. Під курателею.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тінь Шангаю".
АТЛЯНТИК: „Таємний противник".
БАЛТИК: „Магнолія", „За кулісами слави".

Пятниця, 8. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Сальова орх. з Познання, 8.00 Добрийдень найменшим: оповід., байки й пісні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція з Варшави, 14.00 Легка муз. з пл., 14.18 Авдиція, 14.15 Попул. музика з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Бірка, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мрії про дійсність" оповід. для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Військ. орх. з Вильна, 16.45 „Шлезьк" відчит, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Орх. з льніз. купелиска, 17.45 „Енеїда" І. Котляревського (в 140 роковини появи) літерат. шкіц в українській мові м-ра М. Семчишина, 17.55 Гальо, увага, 18.00 Гутірка з Варшави, про літак, 18.10 Концерт солістів з Торуня, 18.45 Літерат. новини з Варшави, 19.00 Пісні з Кракова, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 „Америка на весело" орх. і Америк. мугунці, 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Хлібород. гутірка, 21.10 „Трубадури передмістя" легка муз. з Катовиць, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льок. спорт. вістки, 22.05 Живий концерт бажань з орх., 23.00 Останні вістки веч. денника і метеор. комунікат.

Присилайте передплату!

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.
Поручає модні тканини на сукні, вовни на літні костюми, комплєти та суконки. — Кампарни на мужеські літні одяги, матеріали на загортки, попеліни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

Субота, 9. липня 1938.

6.45 Руханка. 7.00 Рав. денник, 7.15 Рав. муз. — орх. поль. держ. поліції, 8.00 Ноттіна ранішн. авдиція, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд. з Лодзі, Полудн. газетка з Варшави, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Обід. муз. — орх. 15.05 Господар. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. зрогр., 15.15 Театр уявн. для дітей: слуховище „Петсідор-олімпійський змагун", 15.45 Госпол. вістки з Лодзі й Торуня, 16.00 Муз. репортаж: румун. мельод., 16.45 Ля передпівку — фейлетон, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Спорт і ритм, 17.55 Гасло — спорт. 18.00 Наша програма, 18.19 Конкурсова авдиція П. Р., 18.30 Плити. 18.45 Шлеськ — повт. квадр., 19.00 Твори І. Падеревського — форт., 19.20 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор у піснях С. Монюшка, 20.00 Авд. для поляків закордоном, 20.45 Вечірн. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Розмова із слухачами дир. Петрі, 21.10 Польськар. жителя, 21.45 Фрагм. міждерж. легкоатлет. мечу Польща—Німеччина з Хейгсберіи., 21.50 Спорт. вістки, 22.10 Година несподіванок, 23.10 Остан. вістки вечір. ден. і метеор, комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 7. липня 1938.

БЕРЛІН 14.45 15.00 19.10 Розр. муз.; БІЛГОРОД 18.05 Орх., 18.45 Нар. пісні, 20.30 Орх., 21.30 Сонати; БУДАПЕШТ 13.20 Цигап. музика, 17.30 Сюрпик. речіт., 18.15 Орх., 19.30 20.00 21.00 Оперет. музика, 22.10 Цигап. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Секстет, 20.00 21.00 Вес. музика, ДОВЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.25 Пісні, 19.10 Вес. муз., 20.10 21.00 Опера: „Веселі кумн з Віндсору", 22.30 Солісти; КОШИЦІ 18.00 Для Заморп., МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. муз., 21.00 22.00 Сюрпик. речіт., 23.15 Танц. музика; МІНХЕН 16.00 17.10 18.00 Вес. муз., 20.30 Соната Баха, 22.20 23.00 Розр. концерт, ПРАГА 17.40 Співа. речіт., 18.20 19.25 20.00 Орх., РАДІО ПАРІ 20.15 Форт. речіт.; РИМ 17.15 Концерт з Бразилії, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Опера „Циганерія".

Пятниця, 8. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Орх., 19.10 Опер. муз.; БІЛГОРОД 18.20, 20.00 Орх., 21.00 Концерт з Загребу, 22.15 Співа. речіт.; БУДАПЕШТ 17.30 17.30 Сольо на кларн., 18.00 Цигап. муз., 20.25, 21.00 Симф. орх., 21.50, 22.00 Мурин. і індійські пісні, 28.10 Цигап. муз.; ВІДЕНЬ 15.30 Арії, 21.00 Вечір. концерт; ДОВЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 15.35 Пісні, 17.10 Розр. концерт, 18.30 Солісти, 20.00 Концерт з Осло, 22.30 Сюїта; КОШИЦІ 18.00 Для Заморпаття; МІЛЯНО 17.15 Сольо на гарфі, 20.30 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; МІНХЕН 17.10, 18.00 Розр. музика, 18.15 Хор з Кельну, 19.10 Давні пісні, 20.00 Форт. речіт., 20.30, 21.00 Конц. фільгарм. з Берліна: ПРАГА 18.20 Орх. мамд., 19.25 Нар. пісні, 21.00 Концерт орх. фільгарм.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 20.15 Форт. речіт. 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.10 Танц. муз., 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперет. Штравса, 23.15 Танцова музика.

Субота, 9. липня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Вес. муз., 18.00 Розр. муз., 19.10 Твори Верділя, 20.00, 21.00 Розр. конц., 22.30, 23.00, 24.0 Танц. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Гавай. орх., 22.15, 23.00 Орх., 23.15 Нар. муз., 23.30 Танц. муз.; БУДАПЕШТ 17.25, 18.00 Військ. орх., 19.00 Мадяр. нар. пісні, 21.55, 22.00 Джез. муз., 23.10 Танц. муз.; ВІДЕНЬ 12.00 Симф. орх., 13.15 Розр. муз 20.00, 21.00 Оперет. Каляїна, 22.30, 23.00 Розр. конц.; ДОВЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Оперет. мельодії, 19.00, 20.00, 21.00 Вес. муз., 22.30 Квартет; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера Мефістофель; МІНХЕН 12.00 Конц. орх. віден. фільгарм., 14. 25, 15.00 Розр. муз., 17.00 Нар. пісні, 18.10 Солісти, 19.40 20.00, 21.00 Опера Штравса „Аріядна на Наксосі", 22.20, 23.00 Розр. конц.; ПРАГА 18.20 Орх., 19.20, 20.00 Оперет. мельод., 21.10 Конц. орх. чеськ. фільгар.; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 22.05 Симф. муз., 23.00 24.00 Танц. муз.; РИМ 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Симф. конц., 23.15, 24.00 Танц. музика.

БІРЖА.

Львів, 6 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90.32, 90.85, Доляри американські 5.20.80, 5.27.01 Доляри канад. 5.97.00—5.24.10 Фіяорени гол. 294.14—292.40, Франки фр. 14.91—14.61, Франки швайцарські 192.05—121.25 Фунти англ. 26.37—26.31, Гульдени данц. 100.25—99.75, Корони ч 15.00—12.00 Корони дан. 117.80—116.95 Кор. норв. 132.45—131.80, Корони шв. 1.6.03—135.05, Ліри итал. 22.50—21.70, Марки фінлянд. 11.66—11.25, Марки нім. 76.00 — 70.00, Філь Авст 26.20—25.95, Марки нім. срібні 103.00 — 97.00

Акції.

Банк Польський 120.00 Цукор. 34.00. Вугель 29.75, 3.7.50, Дільпон 74.40, Мокесів 12.50, Островець 57.00, Стараковіце, 36.50, 36.25, Габербуш 47.00.

Папери

4 і пів проц. внутр. (6.50, 66.25, 3 пив. 1 ем. 52.25, серія 92.25 3 пов. пив. 2 ем непот. серія непот. 5. конверс. 71.00 прем. дол. 41.75 4 консол. 67.00

Тенденція неодностайна

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2.25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2.30 зол.
1 кг. масла експорт. за зачет. 2.30 зол.
молоко 14—15 сот.
яйця (копа) 3.60 зол.
Тенденція на масло й молоко здержана. На яйця зайшкова.

ОПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адмін. „Діла": на Українських Інвалідів замість квітів на домовину Нач. Воєнда бл. п. Ген. М. Тарнавського зол. 2.— м-р Я. Домарадський з Перемишля і зол. 3.— М. Зубрей з Перемишля. На Студ. Молодь зол. 3.— Зонон Марек з Пашко.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФАХІВЦЯ-ГОСПОДАРЯ, енергійного, неженатого, з курсом господарським — зараз приму. о. А. Боднар, Яйківці, п. Мшанська, ж. Жидачова. 1472 1-2

НАУКА

ВАКАЦІЙНИЙ курс крою, моделювання починаю 18. липня. М.Козловська, Львів, Академічна 22. І. пов., тел. 235-43. Ціни знижені. 6/22 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СТАРША панна, сирота по священикові, радо займеться ведениям дому і кухні в місті або на провінції. Зголошення до „Діла" під „Самітна". 1473 1-2

МЕШКАННЯ

ГАРНА фронтова кімната з кухнею, ел. пов., у середмісті, комірне 45.— зол. до вшайму. Адреса і ближчі інформації в Адміністрації „Діла", Відділ оголошень. 2-3

ДЕШЕВО, бо 22 зол. місячно віднайму кімнату з кухнею чесним спокійним людям. Воробець, емер. учитель, Львів-Левандівка, вул. Загороди 11. 1467 1-3

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, кушіль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 10-2

ТАТАРІВ, пансіон „Павротка", город. ліс, ріка, сонячні веранди, здоровий харч, ціни помірковані. Мирослава Морозова. 1464 2-2

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтетична. Ціни низькі. 1379 7-12

ГРЕБЕНІВ — пансіон Яблонських у власній управі. 1468 1-6

РІЖНІ

ПОЛОТНА лляні (ручної роботи) поручає по найнижчих цінах „ВОЛОКНО", Львів, Замарстинівська 29. 1407 4—4

С-ГАЗ вигублює блошиці із заплодами. Інформації: САНОС, Львів, Таньскої 3, телефон 212-62. 1297 6-10

КЛІНІКА годинників **ГУТЕРМАН** при **Синстуській чотирнацять** справді видає тільки 1-річну гарантію, але вони ходять роками. 1105 8-12

1 ЗОЛОТИЙ — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвірп.

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу. мужеську. Коперника 26, подвірп. 1469 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики

Роман Лисяк

Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує 1434 при вул. СИНСТУСЬКІЙ 56. 1-10

Д-р Олександер Лаврівський
перепровадився з днем 1. червня ц. р. на вул. Льва Сапіги 2, партер
Тел. 244-56.
Приймає в жіночих недугах і поліжництві. — **Лікування коротковхилевим апаратом.** 3-5

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові (вул. Технічна 1) вніс подання за концесією на тримісячний кооперативний кооперативний ліцей у Львові. Навчання мало би зачатися у вересні ц. р.

З цього приводу розписуємо конкурс на:

1) вчителя товарознавства,
2) вчителя книговодства з рахунками,
3) вчителя англійської і німецької мови з кореспонденцією.

Кандидати мусять мати повну кваліфікацію.

Подання з документами або легалізованими відписами вносити до кінця липня ц. р. Дирекція Р. С. У. К.

КОНКУРС.

Відділ Товариства „Бурса ім. св. о. Николая" в Перемишлі приймє на пн. р. 1938-9 на повне утримання у своїх установах (бурсі та інституті) 150 учнів середніх шкіл. Місячна оплата 45 зол. Одноразова річна адміністраційна такса (інвентар) в інституті 20 зол., в бурсі 10 зол. Колишні вихованці вносять прохання наново. Зами хто внесе прохання мусить вирівняти цілу залеглість, інакше прохання відкинеться.

На початку шк. р. приняті учні мусять заплатити адміністр. таксу і оплату за вересень. Прохання вносити до дня 25. липня на адресу: Бурса ім. св. о. Николая Перемишль, вул. Вашітова 34 з долученим зазадресованої на відповідь листівки. Відділ.

КОНКУРС

„Кооперативна Здоровля" в Боднарові оголошує конкурс на посаду кооперативного лікаря. Зголошення найдальше до 1. серпня ц. р., приймає і подає умовини Ревізійний Союз Українських Кооператив, Львів, ул. Технічна 1.

Дирекція Р. С. У. К.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі **АРХО**
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

Важне для Пань! Важне для Пань!
ПЕРША УКР. РОБІТНЯ ГАЛТІВ І ПЛІСУВАННЯ
ОЛЕКСАНДРА БІЛИК
Львів, вул Пілсудського 10.
Виконує: галти, пліси, ендлі, аплікації, мережки, закладки, обтягання гудзиків і пр. Виконання солідне. — Ціни найнижчі.
4113 5—6

КІР
Львів, Уейського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеві шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.85
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по куппо, продаж, винаїм і т. п. . . . . вол. 0.15
шукаючі праці . . . . . вол. 0.10
слова товстим друком подвійно. вол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 148 (14.979). Львів, субота 9. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtowo. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10 II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГУ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

АНДРЕЄВ — ПРЕДСІДНИКОМ
центр. виконавчого комітету УССР на місце Петровського.

СОВІТСЬКУ УКРАЇНУ КОЛЬОНІЗУЮТЬ МОНГОЛАМИ.

Уряд УССР утворив окремий комітет для відсвяткування 125-ліття уродин Шевченка. **Декрет у тій справі підписав не Петровський лиш Андреєв як „виконуючий обовязки голови Ц. К. УССР". Цікаве, що про зміну на тім становищі не було ніякого офіційного комунікату** — ходили лиш поголоски про арештування Петровського. (ПАТ).

Підчас святкування 15. роковин бурято-монгольської автономної совітської республики між партійними і державними достойниками було видно дуже мало бурято-монголів; ювилейні агітаційні видання появилися здебільша в московській мові.

Виявляється, що населення республики складається тепер більше з наплывового елементу; бурято-монголів переселено до інших совітських країв, здебільша до УССР (АТЕ).

Фінляндсько-естонське порозуміння проти СССР.

Совітська дипльоматія з несупокоем слідкує за розвитком приязних взаємин між Естонією та Фінляндією; у тому зближенні добачують протисовітське вістря. Оба уряди мабуть хотять опрацювати плян широко закроєної спільної акції проти комінтерну, щоб унеможливити агентам комінтерну діставатися на захід.

Французький суд не признав барсельонському урядові права до еспанського золота, здепонованого в Парижі.

Париський апеляційний суд відкинув домагання барсельонського уряду, щоби йому звернути 40 тон золота, що його перед 7-ма роками еспанський держ. банк здепонував у французькому як застав за позичку. Це золото залишиться в Парижі, доки його зворот не наразить Банк Франції на те, що він буде мусіти заплатити його другий раз.

БРИТІЙСЬКИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ АГЕНТ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО БУРҐОСУ.

Як говорять у льондонських поінформованих колах, брит. уряд наказав своєму представникові вернутися до Бурґосу та дав йому інструкції. Уряд взагалі не брав під увагу відкликання представника з Бурґосу.

ЛИШ КОМІТЕТ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ МОЖЕ ПРИЗНАТИ НАЦІОНАЛЬНОМУ УРЯДОВІ ПРАВА ВОЮЮЧОЇ СТОРОНИ.

Уряд ствердив, що він сам не може признавати урядові з Бурґосу комбатантських прав, бо це входить у виключну компетенцію комітету неінтервенції.

АНГЛІЇЦІ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА НЕВТРАЛІЗАЦІЮ АЛЬМЕРІЇ.

Комітет власників брит. торговельних кораблів, що плавають до Еспанії, заявив у комунікаті, що пристань Альмерія, яку ген. Франко запропонував зневтралізувати є невистарчальна. В Альмерії є місце лиш на 7 кораблів, коли тимчасом тепер вивантовує товари в червоній Еспанії 45 кораблів, а до 2-ох тижнів причалить дальших 50.

Таке саме сказав у парляменті прем. Чемберлен; він підкреслив, що пристань Альмерії не є досить розбудована та що має слабий звязок зі запіллям. Він запевнив, що уряд не вирішить тої справи без порозуміння з парляментом.

27 жертв терору в Гайфі.

Хвиля терору в Палестині росте. Найбільше жертв принесли замахи в Гайфі: 27 арабів згинуло, 92 ранено з них 52 перевезено до шпиталю. Жидів згинуло 6, ранено 11.

Згинув м. ін. інж. Туніс, зять д-ра Вайцмана, голови жидівської агенції та міжнародньої сіоністичної організації.

ПОЛІЦІЯ СТРІЛЯЛА ДО ЮРБИ.

Заворушення викликав вибух двох бомб, що їх кинули на арабську кавярню; дійшло до загальної стрілянини. Поліція дала кілька зальв у юрбу, не остерігаючи її. Зате арештовано 10-х поліцаїв.

В ЄРУСАЛИМІ.

У старій дільниці Єрусалиму кинув хтось бомбу на гурт арабів, згинув один араб, ранено 2 арабки і 5 арабів.

На самохід заступника орит. окружного комісаря у Назареті кинули бомбу, але вона нікого не ранила.

У жидівському селі Раанан вистрілив хтось кілька разів до таксівки, вбиваючи 1 жида і раняючи 2.

Арабські купці в Яффі замкнули крамниці на протест.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД УЖИЄ ГОСТРИХ ЗАСОБІВ ПРОТИ ТЕРОРУ В ПАЛЕСТИНІ.

У звязку зі загостренням терористичної акції в Палестині, брит. міністр кольоній Мек Дональд дав губернаторові Палестини повноваження ввести стан облоги на цілому просторі, який йому підлягає.

У льондонських політичних колах твердять, що уряд вжие дуже гострих засобів, щоби спинити теперішню хвилю терору. Висилку 5.000 війська, що мало виїхати до Палестини в осени, приспішать. Британський кружляк, що плив до Мальти, завернувся з дороги до Гайфи.

Японський протест у Парижі у справі островів Парасель.

Японський уряд потверджує, що він переслав французькому урядові ноту з протестом проти окупації островів Парасель

Японські урядові кола заперечили вістку з китайських джерел, немов би японський кружляк висадив десант на тих островах

Останній акт.

ДОГОВІР МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА ВАТИКАНОМ У СПРАВІ ПОУНІЯТСЬКИХ ЦЕРКОВНИХ ЗЕМЕЛЬ.

Львів, 8. липня 1938.

Сойм саме ратифікував договір між Польщею та Апостольською Столицею, яким Рим за 2 чи 2½ міліона золотих відступає польському урядові ніби-то своє право до земель і майна, що колись належали до Греко-Католицької Церкви та українського населення, яке творило цю Церкву. Польський уряд цим договором хоче: 1) начеб залеґалізувати те, що via facti сталося з б. уніятськими церквами та землями, 2) найдешевшим коштом набути для себе право власности на землі православних, колись уніятських церков. Найцікавіше, що справжній власник тих земель — а ним є без сумніву український нарід і та уніятська церковна організація, яку він творить, не бере участи в акті договору. Сторони, що договорюються між собою, наче не знають, хто є ним дійсним та правним власником колишніх уніятських, нині православних церковних земель. Тому легко дійшло у них до порозуміння.

Трансакція, яку переводять між собою Польща й Ватикан, позірно має вигляд формально - правного акту. Лише біда в тому, що при цьому обидві сторони оперують правними фікціями, а не *правно - реальними фактами.*

Землі, що є предметом трансакції, в історичній дійсности належали до автохтонного українського населення та до тієї церковної організації, яку цей нарід творив. Байдуже, що ця церковна організація в ході історії змінювалась, а саме первісно була православна, потім греко-католицька, вкінці знову православна. Церковні землі чейже належали до **живих людей**, що творили дану церковну організацію, а ті живі люди — завжди та незмінно належали до одного і того самого українського народу. Це є дійсне, вічне в історії, і цього факту не обминути ніякими софістичними правними формулками.

Але як і стати на чисто правний ґрунт, то чейже вихідними точками, що определювали *правний стан цих церковних земель*, треба признати передовсім IX. і X. том російських законів, які признавали за Православною Церквою право до земель, що були в її посіданні до світової війни, а ті закони й досі не втратили своєї обовязуючої сили. Другим рішальним ментом є польська конституція, що признає за Православною Церквою право власности до її майна, при тому таке саме, яке має, скажім, і римо-католицький костел. Третій, хоч нерішальний, зате цікавий момент той, що при цій трансакції зігноровано зовсім Православну Церкву, яка чейже істнує. Адже в цих 12.000 га, які стали предметом торгу, є тисячі гектарів землі і десятки церков, які дотовано в XIV. і XV. ст., або перед війною без сумніву за гроші православних, коли ще унії не було. Чи й вони є „поунійні" добра?

Очевидно держава завжди має право застосувати вивласнення церковних чи костельних земель. Але тоді вона обовязана власникові заплатити за вивласнений обект по його *фактичній ціні. І нічого простішого не було*, як приноровити цю процедуру і до українських земель. Можна було їх забрати, але треба було за них заплатити. Кому? Очевидно, тому **хто фактично та правно був і є власником цих земель.** А ним є одиноко та виключно український нарід і та церковна організація, що її він у даному менті творить, себто Православна Церква. Досі уряд забрав від Православної Церкви округло 73 тисячі га землі. Якби вартість одного гектара землі оцінити тільки на тисячу золотих, то це творило би суму 73 міліонів зол

Очевидно, вигідніше було заплатити 2 і пів мільона, ніж 73.

Чомуж Рим згодився на таку невеличку суму? Ватикан свою претенсію до церковних українських земель базував тільки на формальному принципі, а саме на тому, що колись українці цих земель творили Греко-Католицьку Церкву. З того титулу у хвилині, коли ця колишня Греко-Католицька Церква перетворилась на іншу церковну організацію, Ватикан міг заголосити своє право, хай би й чисто формальне до відшкодування. І він це зробив та **відшкодування від царського російського уряду дістав повністю.** Через те тепер вдруге домагатись відшкодування властиво не було вже підстав, тим більше, що латинські костели на Холмщині й Підляші вія факті таки заволоділи значною пайкою церковних земель і очевидно не дали за цю землю ані сотика. З тих причин Ватикан властиво не міг дорожитись при заключуванні трансакції: кожна сума, яку годився йому заплатити польський уряд, була для Ватикану начеб дарунком від поль. уряду, точніше сказати це була заплата за прислугу, яку Ватикан зробив польському урядові. Адже завдяки договорові з Римом витворилась омана легалізації того стану, що повстав був при помочі доконаних фактів. І за цю саме прислугу, а не за право власности, Ватикан казав собі заплатити.

Може з фінансового погляду це і добра трансакція. Але з інших, передовсім релігійних міркувань вона не представляється дуже світло та є щонайменше ризиковна. Насамперед теперішнім договором не може захоплюватися Греко-Католицька Церква. Вона не тільки безпосередньо сама не дістала того, що колись творило її майно, але й бачить, що колишня приналежність до Греко-Католицької Церкви стала причиною нещастя для її братів, православних українців та привела до великого зменшення національного українського майна. Греко - католики ві сумом і прикрістю далі відчувають, як постпонують самий східний обряд, бож колишні греко-католицькі святині переробили тут і там на латинські костели, або їх просто руйнують і палять замість того, щоб їх з пієтизмом зберігати. А все це разом взяте ще й компромітує та підважує саму велику ідею зєднення християнських церков: західно - католицької та східно-православної.

Адже не тільки православні українці, але й увесь православний світ ніколи не забуде того, яку ролю відограв Ватикан у акції позбавлювання українського православного населення його вікових прав до церковної землі. Це роля спільника, завдяки якому ціла справа виглядає так, начеб-то все було в порядку і ніякому не сталась ніяка кривда. Нічого казати, що така роля понизить авторитет римо-католицького костела в очах всіх тих, що хотілиб у церковній організації бачити забороло найвищих цілей. А вже понад усякий сумнів тепершній договір Ватикану з польським урядом перекреслить великі плани на зєднання з Римом всього Сходу Европи.

Не можна не відмітити ще й того, що нова трансакція Риму проходить у своєрідній атмосфері, яка витворилась у Польщі на національно-релігійному фронті. Цю своєрідність творить відома „місіонарська" праця військово-поліційних чинників у прикордонних повітах Волині. А ще більше — висилка православних священників та масове закривання, розбірка і палення православних, колись уніятських церков на Холмщині. Ця атмосфера кидає на договір Риму з Польщею таке понуре світло, що гадаємо, його Рим не міг собі бажати.

Х.

Перемога і невидні вороги довкола.

Величезна маса людей по київських вулицях і площах! Лопотять полотнища червоних прапорів! Ліс портретів і плякатів! І4 орхестр гремлять на самому Хрещатику! Співають хори:

За вчителя, батька,
За рідного друга,
За Сталіна ми
Подаєм бюлетень...

А з другого кінця доноситься вже інше:

О, слався наш великий Сталін,
Вкраїни перший кандидат...

Гугнявять мегафони, кричать у рупори з трибун, з автомобілів, з бальконів:

Хай живе великий російський нарід!...

Хай живе непохитний більшовик Нікіта Сергеєвіч Хрущов!...

Кричить нарід: у-р-р-р-а-а!...

Це в Киеві, у столиці Совітської України святкують перемогу оцей самий „непохитний" більшовик" і всі його прибічники, члени політбюра, партійні секретарі, „славні наркомвнуделъці", оті всі Осіпови, Сафронови, Вяткіни, Жаброви...

Та як же не святкувати?! 12. грудня минулого року на виборах до Верховної ради СССР приняло участь в голосуванні 97,8 відсотків усіх виборців, з яких за московських кандидатів голосувало тільки 38,1. Та що ж можна було вимагати від цих Станіслава Косьора та Ізраіля Леплевського? А ось тепер, коли прибули на Україну та пропрацювали там Нікіта Хрущов та Александер Успенський, то і наслідки зовсім інші!... надзвичайні!.... блискучі!...

26. червня приняло участь у голосуванні 99,62 відсотків усіх виборців, (о, товарищ Хрущов завжди боронить докладности до одної сотої відсотка!), з яких за московських кандидатів голосувало аж 99,60 відсотків...

Можна справді сказати наздогнав і перегнав і Косіорівське і всілякі там закордонні голосування!...

Та таки виходить — скаже хтось наївний, — що знайшлись такі відважники, які голосували проти? Цікаво хто вони?...

ФАРБИ ЛЯКЕРИ, ПОКОСТИ, КОСМЕТИКА, предмети домашньої потреби, засоби до прання, миття, чищення — новоотворений відділ фірми
Богдан Попович
Львів, вул. Руська ч. 16.
Тел.: 105-05.

І здається нам, що при такому запиті закахикалиб оці браві капітани і лейтенанти безпеки... О, товарищ Хрущов добре знає, що 100 відсотків моглиб ще викликати підозріння за кордоном, а з цих хохлів безумно ніхто не проголосує „проти", ну і доводиться „для порядку" наказувати „наркомвнуделъцам" голосувати проти...

Але недаремно в Москві є таке прислівя: „І на старуху проруха", трохи прорахувались і Хрущов з Успенським, замало мабуть вивчали свого часу аритметику, всі ці додавання та відніманння...

Бо, далебі, якже це виходить? За офіційними даними на 12. грудня 1937 року виборців по УССР нараховувалось 17,539.876, минуло з того часу аж шість місяців, може дехто і вмер, але мусіливж приднатися нові виборці, що народжувалися 18 років тому за цілих шість місяців по всій Совітській Україні, адже збільшується населення „квітучого форпосту" СССР.

А тут за офіційними даними на 26. червня 1938 року виборців по УССР нараховується тільки 17,536.486 тоб то на 3.390 менше ніж пів року тому, а не чути було, щоб на Совітській Україні були якісь епідемії чи масові недуги божевілля... А коли це наслідки тяжкої праці Хрущова та Успенського, то чи можна виявляти такі державні таємниці? Ой, чи похвалять за те в Москві?

Ну за це вже хтось відповідатиме, а покищо можна святкувати, можна трохи відпочити після праці... Ох, і любить же український нарід Хрущова, скільки довелося наслухатися вирід Хрущова, скільки довелося наслухатися вирікнень цієї любови, справді ніби Сталін у Москві, а Хрущов у Киеві... фотографії, привітання, похвали...

Що то значить переможець, що то значить перемога хоч і не 100 відсоткова, але в усякому разі 99 відсоткова...

Та якось не по переможному оренить голоси цих переможців...

Ось, наприклад, уступ з промови самого Хрущова: „Нам треба очищати країну від буржуазних націоналістів. Наша справа (цього самого очищення!) свята справа. І той, у кого здригнеться тепер рука, хто зупиниться на півдорозі, у кого коліпки затрясуться перед тим, щоб знищити десяток, сотню ворогів, той піддасть революцію небезпеці. Хто збереже кілька ворожих життів, той загрожує заплатити за це сотнями, тисячами життів кращих синів нашої батьківщини!"

Цеж не врівноважена промова, чванливого переможця, це істеричний вереск, (а своєю комплексією Хрущов щось не подібний до якогось неврастеніка), вереск страху перед ворогами. І чого боятися? Здавалось усе, як на долоні. Тих ворогів, які не мали права голосувати, вже цілком знищено, і тільки сорок сотих одного відсотка ніби голосувало проти урядових кандидатів, та завдяки мудрій техниці „таємного" голосування вони ж відомі ці опозиціонери, (хай навіть будуть вони не „наркомвнуделъці"), отже дати собі раду з ними дуже легко. Ні, зрозуміло, Хрущов боїться не цього дробу відсотку... він боїться цього „вірнопідданого" народу, народу, що радіє, що співає пісень на честь Сталіна, що славить його, Хрущова, що на кожному кроці кричить аж до хрипки „Ура"...

І всі вони, і другий секретар центрального секретаря Бурмистенко, і голова раднаркому Коротченко, і „славний чекіст" Успенський, і Щербаков, Осіпов усі вони кричать на голос, кричать, що треба вишукувати „ворогів народу", „викорчовувати" їх...

Тобто є невідомі вороги, вороги, що цілком добре законспірувалися, що назверх цілком льояльні, вірнопіддані...

Бо не можуть вони не знати, не памятати, як цей самий нарід кричав „ура", як цей нарід славив і Постишева і Косіора і Леплевського, а потім, як багато викривають ворогів серед народу... Та що говорити про ввесь нарід, але еліта його, але Центральний комітет компартії України минулої каденції, його політбюро — їх обрано по чистках, по перечистках; по вказівках з Москви і майже ввесь склад, як виявилось, це „вороги народу" і партійні секретарі, і голова Центрального виконавчого комітету, і голова раднаркому, і командувач військом, і начальник ГПУ, і народні комісарі, ну всі... а що ж робили ті, хто їх рекомендував, ручився за них, то і вони або сліпі до нічого, „ідіоти", або теж вороги?!

Ну розгромили тепер ніби верхівку, ну знищили бездіч рядових членів цих буржуазних націоналістів... Алеж і року 1930 знищено ніби всіх, а підчас повстання 1931—1932 звідки взялись нові тисячі?!... Знищено й їх ніби до

ПІТ ЗНИК!..
ПУДЕР SUDORYN

усуває основно
ПІТ і ВОНЬ

кінця... А на весні року 1937 знову нові тисячі!... знищено!... і знову нові!... знищено знову!... Як добре, як урочисто, як віддано Москві проходили вибори в грудні 1937 року до верховної ради СССР, яких „непохитних большевиків" обирано тоді!... А скільки з них були замасковані вороги?!...

І чи можна після цього всього вірити всім украіїцям з походження?!

І чи не примружують часом у Кремлі східні очі, поглядаючи на Чубаря, чи стовідсотково певні й оці Бурмистенки, Коротченки, Тимошенки?! Правда, вони стараються можна сказати з усіх сил, а чи не старалися свого часу всі ці Любченки, Гриньки, Балицькі, Євтушенки?! й ще як!..

А чи можна покластися цілком на всіх червоноармійців, бойців і командирів, хоч їх профільтровано, хоч їх пороскидано по всьому СССР, поза Україною, алеж з відки вони, алеж з українською землею, з українською мовою звязують якісь дивні нитки кожного українця.

І це всі оці кляті вороги народу, оті Шумські та Гриньки, що, підроблюючись під Ленінську національну політику, запровадили на Україні якусь суто націоналістичну, шовіністичну українізацію, українізацію, що охопила, заразила вже всіх українців, коли в Москві розібрали в чім справа.

І виходить, що має рацію цей „ідіот" Косьор, коли казав, ніби все доросле населення на Україні непевне, бо все мріє про відірвання України від СССР...

Може і дають собі якусь раду з теперішніми дітьми, зрусифіковуючи їх змалку, але коли вони виростуть, що буде далі? Єдиний спосіб — арештовуй, арештовуй, засилай і засилай, розстрілюй і розстрілюй. Але кільканацять мілюнів дорослого населення, що з ним поробиш?

І нема певности в перемозі, нема впевненості у міцному становищі в істеричних викликах Хрущова й Успенського, хоч ідуть численні арешти і розстріли, хоч усе населення славить їх, кричить їм „ура", голосує за них, несе транспаренти, червоні прапори, бо бояться вони цього населення, бо бояться вони завтрашнього дня...

Так чи можна ж за таких обставин говорити про справжню остаточну перемогу Москви на Совітській стільки вже років заокупованій Україні?! Ні.

Гл. Л.

До моїх товаришок праці.

Дістаємо такий поклик до поміщення:

Подаю до відома всім Філіям і Кружкам Союзу Українок та всім членам Товариства, що дня 5 липня ц. р. в год. 5 попол. (себто в останньому дні закінного двомісячного речинця) доручили мені розпорядок львівського воєвідського уряду про розвязання Центрального Українського Жіночого Т-ва „Союз Українок" у Львові. Рівночасно львівський воєвідський уряд відкинув відклик Головного Виділу С. У. від розпорядку львівського городського староства з дня 6. травня ц. р. про припинення діяльности Т-ва. Залишається нам ще відклик від рішення про розвязання С. У. до Міністерства Внутрішніх Справ та опісля евент. заскарження рішення Міністерства до Найвищого Адміністраційного Трибуналу і — ясна річ — всі ці законні засоби, що стоять до нашого розпорядження, ми використаємо.

Але незалежно від висліду наших заходів у справі реактивування Товариства я прошу Вас задержати рівновагу і не падати на дусі. Важкі пережнвання не сміють ослабити наших духових сил. Гідно зносити удари, не схилити чола навіть у нещастю — ось обовязок дочок великої культурної Нації і ми цей обовязок виконаємо.

Прошу Вас теж не приймати ніяких самочинних рішень, не робити ніяких виступів на власну руку. Як довго розпорядок про розвязання С. У. не є правосильний, до того часу всі ми є членами Союзу Українок. З важкої проби ми вийдемо не розбиті й ослаблені, але скріплені, загартовані і сконсолідовані тільки тоді, коли збережемо сущільність українського жіночого руху.

Минулі два місяці обеднали нас тісніше, як довгі роки спільної праці. Всі ми почуваємось немов членами одної великої сімї, що переживає спільне горе. За цю Вашу сердечну журбу, за те Ваше велике привязання до Союзу Українок, а також за Ваше повне довіря до проводу, що виявилось у важких для Т-ва хвилинах, дякую Вам з цілого серця

Я не сумніваюся, що в слушному, вже недалекому часі всі ми станемо знов у зорганізованих рядах до національної праці. Ніхто не знищить Ідеї, якій ми служили і якій дальше будемо служити.

Мілена Рудницька.

Що сказав би про це все Реймонт?...

ІНТЕРВЕНЦІЯ ХОЛМСЬКО - ПІДЛЯШСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ В УРЯДІ І ЗАКОНОДАТНИХ ПАЛАТАХ. — НОВІ ЖАХЛИВІ РЕЄСТРИ. — ВЕЛИЧАВА МАНІФЕСТАЦІЯ ПРАВОСЛАВНОГО ПІДЛЯШША. — КУНКТАТОРСТВО ПРАВОСЛАВНОЇ МИТРОПОЛІЇ — ПОЛЬСЬКІ ГОЛОСИ НА ТРИВОГУ.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 6. липня 1938 р.

Інтервенція холмсько-підляшської делеґації православного населення в урядових і законодатних чинників — через непередбачені технічні труднощі, продовжуватисьме ще й у понеділок і вівторок. Крім державних осіб та інституцій, про намічену інтервенцію в яких „Діло" інформувало в попередній кореспонденції, делеґація має намір просити про авдієнцію у маршалка Сміґлого-Ридза, марш. сойму Славека та марш. сенату Пристора.

Головна причина опізнення праць делеґації — це те, що наспівають щораз нові сумні вістки з терену, які разом з підготованим матеріялом значно побільшають і так вже ревеляційний матеріял до соймової інтервенції посла д-ра Барана, що її всі вичікують на засіданні сойму в середу.

До провідника православної делеґації наспіли вчора м. ін. дві телеґрами такого змісту:

1) До села Шароволя, тарноватської волости, томашівського повіту, прибуло 2-го липня ц. р. 60 поліціянтів та 100 робітників-поляків, які розібрали православну церкву, що перед війною тай по війні була відчинена і в якій постійно відбувалися богослуження. Св. Евхаристія й церковне приладдя залишилися під руїнами розібраної церкви!!!

2) На Грубешівщині розібрали знову 2 церкви: 30-го червня — в Чомові; 1-го липня в Городку. Населення чекає висліду інтервенції в уряді.

Зміст цих обох телеґрам разом з багатьма іншими документами, які надходять, долучили до меморіялу.

*

Страждання, що їх переносить мученицька холмська земля не заломлюють невгнутого духа її населення. З усіх сторін надходять вістки про самочинні релігійні маніфестації. Ми інформували вже коротко про величавий хід свята українського Підляшшя в свят-Онуфріївському манастирі **в Яблочині** на Бугом.

Тепер дістали ми докладні відомости про його хід. 24. і 25. м. м. до Яблочина прибуло кількадесять тисяч паломників, при чому більшість їх прибула в зорґанізованих процесіях. Одна з них (1000 людей) мандрувала 3 тижні з далекого жировецького манастиря на білоруській Гродненщині! Два тижні мандрували на Підляшшя вірні волиняки під проводом клеванського збірного хресного ходу. З Підляшшя і Холмщини прибули десятки таких процесій. Три дні відбувалися в Яблочині величаві богослуження, підчас яких митроп. Діонисій, еписк. Симон, архимандрит Митрофан і десятки духо-

КАРЛО ЧАПЕК.

Смерть Архімеда.

Та історія з Архімедом не відбулася цілковито так, як про неї пишуть; хоча правдою є, що його вбили тоді, коли римляни здобули Сиракузи, але неправда, буцім то до його дому ворвався римський вояк з думкою грабити і що Архімед, занятий рисуванням якоїсь геометричної конструкції, крикнув на нього грізно:

— Не руш моїх кругів!

Насамперед Архімед то не був якийсь розсіяний професор, що не знає про те, що довкола нього діється, а навпаки це був уроджений правдивий вояк, який видумав для сиракузців воєнні машини для оборони міста, подруге: той римський вояк не був якийсь пяний завойовник, але освічений та честилюбивий штабовий сотник Луцій і він знав, з ким має честь балакати. Він не прийшов грабити, але на порозі віддав військовий поклін і сказав:

— Вітай, Архімеде!

Архімед підвів очі від воскової таблиці, на якій дійсно щось рисував та спитав:

— Що треба?

— Архімеде — відповів Луцій, — ми знаємо, що без твоїх воєнних приладів оті Сиракузи не вдержались би були ані місяць; а так ми маємо з ними два роки тяжкого бою. Повір нам, що ми вояки вміємо це оцінити. Чудові прилади! Ґратулюю!

Архімед махнув рукою: — Прошу тебе, у цьому нема нічого, от звичайні собі метавки — така собі забавка. Науково вона не має великого значіння.

— Але військово має, — замітив Луцій. — Слухай, Архімеде, я прийшов сказати тобі, щоб ти працював з нами.

— З ким?

— З нами, римлянами. Мусиш пречінь бачити, що Картаґіна занепадає. Нашо їй ще помагати! Тепер закрутимо з Картаґіною так, що ти дивуватимешся. Краще з нами вам іти, вам — усім.

— Чому? — спитав Архімед. — Ми, сиракузці, випадково греки. Отже чому ми маліб йти з вами?

— Бо ви живете на Сицилії, а ми потребуємо Сицилії.

— Чому-ж ви потребуєте її?

— Бо хочемо заволодіти Середземним Морем.

— Ага — проворкотів Архімед і задумано глядів на свою табличку. — А навіщо-ж ви цього хочете?

— Хто є володарем Середземного моря, — відповів Луцій, — той є володарем світа. Це-ж ясно!

— А що-ж, ви мусите бути володарями світу?

— Тка! Призначення Риму — стати володарем світу. І говорю тобі, що він ним стане.

— Можливо. — відповів Архімед і щось стирав на восковій табличці — Але я вам цього не радив би, Луціе. Слухай, бути володарем світу — це принесе вам колись конечність жорстокої оборони. Шкода тієї праці, що її з тим матимете.

— Це все одно; але будемо великою державою.

— Великою державою?... — бурмотів Архімед. — Коли я нарисую малий круг або великий круг, то це тільки круг. І тут і там границі,— ніколи нема круга без границь, Луціе. Думаєш, що великий круг досконаліший від малого круга? Думаєш, що ти більший геометр, коли нарисуєш більший круг?

— Ви — греки— завсіди бавитесь аргументами, — замітив сотник Луцій. Ми доказуємо свою правду інакше.

— Чим?

— Чином! Наприклад, ми здобули ваші Сиракузи. Отже Сиракузи належать до нас. Чи це не ясний доказ?

— Так, — сказав Архімед та пошкрябався за вухом писальцем. — Так, ви здобули Сиракузи, одначе це вже не є і не будуть ті самі Сиракузи, що досі. Це було велике та славне місто, чоловіче, але тепер вже ніколи воно не буде велике. Шкода Сиракуз!

— Зате Рим буде великий. Рим мусить бути найсильніший на всій землі!

— Чому?

— Щоб він удержався. Чим ми сильніші, тим більше ворогів маємо. Тому мусимо бути найсильніші.

— Щодо сили, — воркотів Архімед — то я трохи займаюся фізикою, Луціе, і тобі щось скажу. Сила буває залежна...

— Що це означає?

В перші роковини смерти бл. п.
Івана Левицького
відправиться
Поминальне Богослуження
в понеділок, 11. липня ц. р. в год. 8-ій в церкві Успення Пресв. Богородиці, на яке запрошують Товариші і Знайомих
Дружина, діти і брат.

венства проповідували до зібраних під голим небом мас. Учасники того свята оповідають, що плач, який ніся довкруги манастирських церков, приглушував церковні дзвони.

*

Підчас побуту у Почаївській Лаврі на Волині, митрополит Діонисій двічі розмовляв з новим волинським воєводою Гавке-Новаком, що зложив православному єрархові візиту, а потім митрополит його ревізитував. Митрополит Діонисій заєував — як довідуємося — волинському воєводі свої погляди на справу ревіндикації і поінформував його про факти, до розголосу яких нижча адміністративна влада не допускає. Ці розмови відбулися 14-го і 15-го м. м.

Перед тижнем ПАТ подав вістку про одночасну авдієнцію двох воєводів у президента держави: Юзевського і Гавке-Новака. На цій авдієнції през. Мосціцький поінформував обох воєводів про свої погляди і побажання відносно віроісповідної політики на Волині.

Слід тут відмітити, що воєвода Новак веде — як дотепер — дуже нескристалізовану політику і більше пересиджує у Варшаві ніж у Луцьку. На питання, чому так є дотепер, в польських „народних" колах Варшави, відповідають, що „новий воєвода мусить зорієнтуватися якслід в ситуації", а польські справи й так від цього не потерплять, бо опікується ними військо".

Але це так мимоходом. Вертаючись до актуальних справ холмсько-підляшської делеґації, слід підкреслити, що відношення православної митрополії до тих преважних справ, які вирішують проблему бути чи не бути православію на Холмщині — досить нерішуче і дивне. Правда — промова митрополита, виголошена на конференції, мала сильні акценти, але й у парі з цим дивно виглядає факт, що митрополит не заакцентував напр. **проекту селян проголосити на знак протесту, в цілій православній церкві — 3 дні загального посту і молитв за покривджених.**

Митрополія не дозволила теж вжити в меморіялі до влади терміну „український" заступаючи його „русинським". А крім цього не подбала про належне технічне вивінування конференції, через що напр. опізнено на день складення меморіялів (консисторія не виготовила на час відбиток!).

Це невиправдане і шкідливе кунктаторство і зле зрозуміла „льояльність" вищих православних чинників до живого обурює українські маси і викликало протести селян-делеґатів. Лише повага переживаного моменту відхилила сильніші вияви протестів з того приводу. Не час на „добрі форми", коли гряде заглада!

*

Ситуація, що розвинулася останніми днями на західніх частинах наших північних земель вимагає скоординованої акції цілого українства. Протестаційний меморіял, який складають холмсько-підляшські делеґати в польському уряді, це ніщо інше як символічний наворот тих земель до комплексу загально-української політики. Голосною мовою кричить факт, що інтерпеляцію у справі Холмщини вносить посол — галичанин. Є це природне право консолідації одного народу.

Доцінює цей факт передовсім ціле православне українство і — починають врешті доцінювати і розуміти його ті далекозорі польські пресові кола, які зрозуміли, що старостинська політика брутальної негації може довести до несподіваних і вагітних у наслідках перемін. Доказом цього — критичні голоси у справі ревіндикації, що появляються вже не тільки в „Дзєнніку Людовому", „Роботніку", „Чарно на Бялем" чи „Віцях" — але й у „Пшеґльонді Католіцкім" єзуїта о. Урбана.

Ці всі голоси, як своєрідні документи часу наповнює „Діло" згодом окремо, але й бо їх поява тим більше підкреслює оцей грізний симптом ситуації, яка зависла над нашими землями.

Коли читаємо історичний меморіял українського населення Холмщини й Підляшшя, його зміст подамо по зголошенні інтерпеляції) мимоволі питаємо себе: де ми, в яких часах? Або ще краще: що на це все сказав би Реймонт, автор знаменитих вражінь-репортажів зперед 20 років, коли Москва нищила на Холмщині латинство, Москва, з якої там тепер не лишилося ані сліду?

Гром.

З коштами паспорту, дороги, мешкання й повного утримання коштує **місячний побут:**

В Берліні	**зол. 681.—**
у Відні	**зол. 672.—**
в Міляно	**зол. 825.—**
в Парижі	**зол. 777.—**

ЯК ДОБУТИ ГРОШІ НА КОРИСНЕ ПЕРЕВЕДЕННЯ ВІДПУСТКИ ЗА КОРДОНОМ РАДИТЬ
Пром-банк
Львів. Гр[illegible]цких 1. І. п.
Теп. „92-15 і 200-15

— Це такий закон, Луціє. Сила, що діляє тимсамим і залежна. Чим ви будете сильніші, тим більше своїх сил будете потребувати на це, в одного разу прийде така хвилина — —

— Що ти хотів сказати?

— Ет, нічо. Я не пророк, чоловіче; я тільки фізик. Сила залежна. Більше не знаю.

— Слухай, Архімеде, чи ти не хотів би працювати з нами? Не маєш ані поняття, які величезні можливости відкрились би тобі в Римі. Ти будував би найсильніші метавки на світі.

— Мусиш вибачити мені, Луціє; я старий чоловік, а я хотів би випрацювати ще одну або дві зі своїх думок. Як бачиш, саме тепер рисую собі щось.

— Архімеде, чи не манить тебе здобувати разом із нами володіння над світом? Чому мовчиш?

— Вибач, — бурмотів Архімед над своєю табличкою. — Що ти сказав?

— Що така людина, як ти, могла б здобувати володіння над світом.

— Гм, володіння над світом? — сказав Архімед задумано. — Не гнівайся, але я маю тут щось важніше, знаєш, щось тривкіше, щось, що дійсно залишиться.

— Що це?

— Уважай! Не зітри моїх кругів! Це спосіб як можна вичислити площу кругового сектора. . . . . .

Пізніше видали комунікат, що вчений Архімед згинув випадково.

З чеської мови переклав **Ф. Беркут.**

„Наші збори виявляють радісний зріст народньої свідомости".

ВЕЛИЧАВИЙ, МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗІЗД „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ" В УЖГОРОДІ.

Голова закарпатської „Учительської Громади", о. Августин Волошин, сказав на зїзді тієї організації, що відбувся 3-го липня ц. р., що „конґреси „Учительської Громади" стають щораз важнішими парляментарними нарадами провідного елементу українського народу" на Закарпатті. Ці слова вповні підтвердив зїзд, в якому взяло участь 1284 учасників.

Уже в суботу, тобто в переддень зїзду, прибуло до Ужгороду багато учительок та учителів і на вулицях міста того дня було чути майже виключно українську мову.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ВІДКРИТТЯ ЗІЗДУ.

В неділю вже перед означеною годиною велику кінову галю „Народнього Дому" виповнили по береги учителі та гості. На трибуні заняла місце президія зїзду: голова „Учительської Громади" **о. Августин Волошин,** заступник голови **Полянський,** секретар **Свереняк,** члени виділу **Яцько, дир. А. Штефан,** редактор „Учительського Голосу" **А. Ворон.** Зібрані привитали їх бурею оплесків.

О. А. Волошин вікрив конґрес промовою, в якій ствердив: „Від перевороту пережили ми дуже важку добу народнього відродження і як сьогодні наші загальні збори уявляють собою радісний зріст народньої свідомости, то це є доказом того, що наш народ злучивши свою долю з чехословаками, в часах перевороту вибрав собі приналежність до держави, яка своєю конституцією забезпечила й нам можливість вільного розвитку рідної культури".

У звязку з тим о. Волошин заявив протест проти ворожих змагань заздрісних сусідів, спрямованих проти цілости території чехословацької держави. До такого становища — казав промовець — приводить закарпатських українців факт, що українське шкільництво зробило за минулих 19 літ великий поступ. Це не значить, що закарпатські українці вже задоволънені — вони ще мають багато дальше домагань та побажань.

„Найбільшими шкідниками — говорив о. Волошин — нашої народньої культури є несвідомість т. зв. „русскіх", які ще сьогодні переживають добу національної примітивности, відсталости й назадництва. Вони замикають свої очі перед природньою й науковою правдою, що наш народ належить до української нації й доводять до такого абсурду, що ми ще й сьогодні, у 20-тому році існування республики, в державі народу Коменського й Масарика, мусимо боротися за права матірної мовч в народній школі".

О. Волошин закінчив свою промову ствердженням, що на Закарпатті нема двох народів, а є тільки один український народ".

Після того голова зїзду відчитав спис померших учительок та учителів, членів „Учительської Громади", яких память присутні вшанували стоячи однохвилинною мовчанкою.

ДІЯЛЬНІСТЬ „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ".

„Коротка історія нашого станового життя — говорив звітодавець, секретар „Учительської Громади", В. Свереняк — доказує, що наші змагання служили не тільки тим, що для тієї цілі згуртувалися. Наша учительська організація пробуджувала свідомість учительства, працювала для кращої школи і кращої будуччини. Раз-у-раз закликає своїх членів виховувати свідомих і розумних громадян. Висліди тієї праці показалися дуже корисними в боротьбі за рідну культуру. Наше вчительство з охотою стануло під прапор демократії, іде з народом і помагає нашим провідникам будувати на Підкарпатській Руси демократію не тільки політичну, але й господарську. Наша невтомна праця підносить свідомість одиниць під селянськими стріхами. Гірше є з тією свідомістю під панськими стріхами. Це велика перешкода, яку треба конче усунути. Шкільне й позашкільне виховання приносить корисні наслідки в цьому бурхливому й непевному часі".

ФАХОВА ПРАЦЯ.

„Учительська Громада", як видно зі звіту, веде фахову бібліотеку для своїх членів, дбає про те, щоб учителів приймали на посади, працює також в тому напрямку, щоб абітурієнти середніх шкіл не йшли всі учителювати, але щоб займали посади і в інших ділянках. З допомогою посла Ревая вдалося вмістити 15 учителів при залізниці, на почті, в банках та інших урядах.

Для доповнення фахової освіти своїх членів „Учительська Громада" улаштовувала курси для підготови до іспитів, курси тіловиховання, педаґоґічні дні з фаховими рефератами, доповнюючі університетські виклади.

Звітодавець обговорив справу плебісциту та особливо підкреслив переслідування українських учителів, яких влада за вживання української мови суспендує або переносить.

КІЛЬКО ЧЛЕНІВ МАЄ „УЧИТЕЛЬСЬКА ГРОМАДА"?

„Учительська Громада" має тепер 1631 членів. Стан членства по округах виглядає так: Берегівщина 69, Березнянщина 59, Волівщина 146, Іршавщина 97, Мукачівщина 201, Перегинщина 61, Пряшівщина 16, Рахівщина 149, Ростовщина 42, Свалявщина 36, Севлюшина 208.

Тячівщина 187, Ужгородщина 136, Хустщина 173, нові члени, що ще не мають приділу до округів, 50.

ПРЕСОВІ ОРГАНИ „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ".

„Учительська Громада" видає правильно два органи „Учительський Голос і „Нашу Школу" і видала в минулому році книжечки, яких друк коштував 11.500 кч. Для порівнання варто навести, що „Учітельское Товаріщество" дякувало дуже Краєвому Виділові за те, що він субвенцією 26.000 кч. дав змогу його журналові „Народня Школа" правильно виходити.

На майбутнє щоденник „Нова Свобода" служитиме своїми сторінками „Учительській Громаді" та міститиме вістки зі шкільного та учительського життя.

СУБВЕНЦІЇ І СТИПЕНДІЇ.

„Учительська Громада" дістала від Краєвого Виділу 1000 кч. субвенції на видавництво і 1.000 кч. на санаторію для учителів. Крім цього дістала ще на санаторію 200 кч. від хустської округи. З другого боку „Учительська Громада" дає три стипендії високошкільним студентам у Празі.

Юліян Опільський

ІДОЛИ ПАДУТЬ

Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Том перший.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

170 стор. ЦІНА зол. 2·—

Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.

Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у царгородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту.

ПРОМОВА ПОСЛА Ю. РЕВАЯ.

Звіт секретаря доповнив посол **Ю. Ревай**, який заявив, що українці Закарпаття не бояться ніяких плебісцитів, але домагаються, щоб ті плебісцити переводили згідно з приписами та щоб допускали прилюдну контролю. Голосування у справі шкільних підручників не є остаточним вирішенням справи, бо про те батьки мають право висловлювати свою думку. Тому треба повести в тому напрямі сильну пропаганду і переконувати, щоб батьки купували для своїх дітей тільки українські підручники, бо нема такої сили, щоб могла відібрати від дітей те, що батьки бажають їм дати.

Вкінці пос. Ревай закликав учителів, щоб вони вживали в урядовій кореспонденції тільки літературної української мови „Правда — казав він — за українську мову покарали декількох українських учителів, але 1630 учителів не засуспендують.

РЕЗОЛЮЦІЇ.

Зїзд „Учительської Громади" ухвалив низку резолюцій, в яких українське учительство: 1) проголошує свою вірність чехословацькій республиці, 2) стверджує, що закарпатські русини — це частина української нації, 3) домагається, щоб влада поробила кроки в напрямі зміни, тобто оздоровлення теперішнього шкільного режіму на Закарпатті.

Крім цього зїзд ухвалив резолюції про середні і фахові школи.

НОВИЙ ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ".

Зїзд вибрав новий Головний Виділ „Учительської Громади" в такому складі: **голова:** Августин Штефан, дир. торг. академії Мукачево. **Члени Головного Виділу,** Юлій Гуснай, шкільний інспектор Берегово, заст. голови; Василь Сверняк, фах. учитель Мукачево, секретар; Адальберт Балаж, проф. Мукачево, скарбник; Олекс. Полянський, упр. шк. Мукачів, член президії; Михайло Ердевдій, упр. шк. Кальник, член президії; Юліян Ревай, посол Н. З. Ужгород, Іван Гопко, фах. учит. Перечин, Іван Гриць, фах. учит. Берегово, Франц Агій, фах. учитель, Ужгород.

Заступники членів Головного Виділу: Олександер Маркуш, шк. інсп. Тячово, Юрій Качала, учитель Горонда, Евген Шерегій, учит. Хуст, Михайло Мегела, фах. учит. Рахів, Марія Репаєва, фах. учит. Севлюш, Войтіх Староста, директор Вел. Березний, Єлисавета Петрашківна, фах. учит. Білки, Андрій Вучкан, учит. Кошельово. Павло Волощук, учит. Косівська Поляна

Контрольна Комісія: Михайло Івашкович, Олександер Тар, Михайло Карбованець. **Редактори:** „Учительський Голос": Андрій Ворон; „Наша Школа": Іван Васько

ЄПИСКОП ОЛЕКСАНДЕР НА ЗЇЗДІ.

На зїзді „Учительської Громади" явився єпископ **Олександер,** якого зібрані приняли бурхливими оплесками. Цю симпатію учасники зїзду виявили єпископові Олександрові тимбільше, що він не брав участи у зїзді „Товариства". Єпископ прислухувався з увагою нарадам зїзду.

ПРИВІТИ.

На зїзд наспіла низка привітних телеграм. А зїзд вислав від себе телеграми: президентові держави Е. Бенешові, премієрові д-рові Годжі та губернаторові К. Грабареві.

ОКРЕМІ НАРАДИ.

З нагоди зїзду „Учительської Громади" відбулися в Ужгороді: нарада українських професорів, конференція молодих учителів-членів У. Г. і нарада вчителів соціял-демократів. На цій останній нараді було 220 учителів.

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Понділок, 9. липня (27 червня) 1888.

ДОПОВНЯЛЬНІ ВИБОРИ ДО СОЙМУ.

В округах Снятин-Заболотів і Рудки-Комарно та в містах Станиславів і Ярослав мали відбутися доповняльні вибори до сойму на місце одного посла, що зрезигнував з мандату і трьох, що поскорли. „Діло" в передовій статті закликає українську громадянство згаданих округ та міст, щоб прилюдно вало справи виборів:

„Попередні вибори до сойму дали нам ланий доказ, що наші виборці стоїли досить сильно при своєму праві. На руських кандидатів упало пересічно більше голосів як 11 літ тому. Поступ буа, а нині ми не сумніваємося ні на хвилинку, що Снятин-Заболотів і Рудки-Комарно переведуть щирих й інтелігентних русинів до сойму".

НЕ ЗА ТЕ, ЩО ПРИЛУЧИВ ДО МОСКВИ.

У вістях з України находимо замітку про те, що в другій половині липня буде готовий памятник Богдана Хмельницького в Києві. З приводу написів: „Волим под царя восточного православного" і „Єдіная неделімая Росія", що мали бути на памятнику, „Діло" писало: „Неначе хтось питав „неделімую" Росію чи хоче вона ставити памятник Богданові чи ні. Та й справді, яке діло полякові, татаринові або черкесові до цього памятника, а вони теж належать до „єдіної неделімої Росії". Ще б сказати: Русь, та й то, хіба український нарід знає, що від нього ставлять памятник Богданові; хіба-ж йому вільно сказати, хоче він чи ні. Якби можна було сказати, то напевно сказав би, що не хоче, а хоч і хоче, так не за те, що прилучив до Москви"

КЛАДОВИЩА У ЛЬВОВІ.

„Рада міста Львова ухвалила на своєму засіданні заложити нове християнське кладовище на Янівськім. У справі похоронів вирішено: На личаківському кладовищі хоронитимуть покійників з IV-ої (Личаківської) дільниці і середмістя, на стрийському з I-ої (Галицької) дільниці і зі шпиталів, на Янівському з II-ої (Краківське) і III-ої (Жовківське) дільниці та вязнів з Бригідок і Марії Магдалини. Померлі у вязниці краєвого суду належать до Стрийського кладовища. Цей розпорядок не виключає довільного вибору, але за те треба заложити відповідну оплату.

ПАРОВИЙ ТРАМВАЙ У ЛЬВОВІ.

Громада міста Львова заключила умову з дирекцією львівсько-чернівської і львівсько-белзецької залізниці, яка мала побудувати паровий трамвай на янівській вулиці. Трамвай мав їти зі стації львівсько-белзецької залізниці Янівською вулицею до костела св. Анни і мав мати бічні шляхи до парового млина Тома і бровару Шмельцера.

З БІЛОРУСЬКИХ СПРАВ.

СПРАВА БІЛОРУСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

Виленський воєвідський уряд відкинув відклик проти постанови виленського городського староства, що розвязало Білоруський Національний Комітет. Білоруссини зробили тепер відклик до Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

ОДИНОКИЙ БІЛОРУСЬКИЙ МУЗЕЙ ЗАГРОЖЕНИЙ.

Виленський воєвідський уряд запропонував директорові одинокого білоруського музею у Вильні ім. Івана Луцкевича, щоб злучити музей зі збірками недавно розвязаного Білоруського Наукового Товариства та утворити державний „регіональний музей". Директор не погодився на це, бо фундатор Білоруського Музею, бл. п. І. Луцкевич, зазначив, що музей має зберегти білоруський національний характер.

Воєвідський уряд перестав виплачувати після того музеєві субвенцію — він тепер не має чим заплатити комірного.

ВИСЕЛЮЮТЬ БІЛОРУСЬКИХ ЧЕНЦІВ.

Адміністраційна влада виселила з монастиря оо. Маріянів у Друї всіх ченців-білорусинів, мовляв: Друя лежить у поликордонній смузі.

Крім того загрожує виселення з Вильна о. Германовичеві, супериорові дому студій оо. Маріянів. Минулого року виселяли його з Друї.

НАГІНКА ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ НА БІЛОРУСЬКИХ ОО. МАРІЯНІВ.

У звязку з виселенням оо. Маріянів з Друї польська преса розвинула проти них живу кампанію. Напр. „Век Нови" закидує оо. Маріянам, що вони... намагались викликати серед населення походження білоруської національної окремішности „і перевиховати „тутешніх" на ворожо настроених до Польщі білорусинів". При свому монастирі оснували вони ювенат, де виховували бідних сільських хлопців на свідомих білорусинів, учили їх, що „білоруський діялект є мовою істнуючого народу", відсепарували їх від поляків. Здібніших гімназистів висилали до бурси у Вильні, „де поглиблювали ту науку і вже звертали увагу на політичні питання".

Ось за які „злочини" видалено друїнських оо. Маріянів. Мабуть редактор „Веку" зясовує собі, наскільки неповажні ті заміти, тому дозволяє собі твердження, що оо. Маріяни мали підтримку комуністів!

Інші польські часописи ще закидують оо. Маріянам, що вони усунули зі свого костела образ Ченстоховської Богоматері та хоругви з орлом, зорганізували похід, гостили у себе комуністичних послів (?!) і... поширювали білоруську пресу та виголошували проповіди по білоруськи.

Польська Католицька Пресова Агенція оголосила спростування від зверхности чину оо. Маріянів, з якого виходить, що не лише замість звязку з комуністами безосновний, але навіть замість суспільної праці, що її польська преса називає чомусь „сепаратистичною". Виявляється, що настоятелем друїського монастиря є поляк, що більшість питомців ювенату — це поляки, що оо. Маріяни виголошували проповіди у двох мовах і т. д.

—o—

Зі сойму.

В четвер сойм почав наради над проектами самоуправних законів. Законопроект про вибір радних у Кракові, Львові, Лодзі, Познані, Варшаві і Вильні референував пос. Дух. Він ствердив, що цей законопроект має перевести в життя засаду аполітичности самоуправних виборів, крім цього нова виборча ординація не дає адміністраційній владі надто великого права вмішуватися до виборів. Вибори будуть 4-роприкметникові.

—o—

По широкому світі.

З **Данціґу** виїхав б. тамошній єпископ гр. О'Рурке.

На Литві жиди уладжують протибританські демонстрації у звязку з присудом на Бен Юсуфа.

На фінляндські територіяльні води недалеко Гельзінґфорсу впало гарматне стрільно, мабуть зі совітської фльоти, що відбуває тепер маневри.

Филипинський президент приїхав з офіційною візитою до Токіо.

—o—

1,300.000 КИТАЙЦІВ УБИТО Й РАНЕНО У КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКІЙ ВІЙНІ.

У перші роковини вибуху далекосхідної війни японський уряд стверджує, що дотепер убито 36.269-ох японських вояків і старшин. Китайські втрати оцінюють на 1,300.000; на побоевищах японці найшли 510.000 китайських вояків.

Ювилейне Свято „Просвіти" у Вашій місцевині — це мірило національної свідомости Вашої громади!

Сторінка без політики.

Смерть жінки, що як 12 літня дівчинка здобула мистецтво світа.

У 39 р. життя померла найбільша французька тенісістка Сузанна Ленґлен. Її звали „божеською". Від дитячих літ вона присвятила свій запал ситківці, в ідеальному місті для такого спорту — Ніцці. Її батько оцінив її талант і розвинув його, даючи їй змогу вправляти на ідеальних кортах, як багач тільки може. Її дідо вже був багачем — власником автобусової лінії. Сузанна мала найкращих тренерів і не вчилася нічого, чого не хотіла або не потребувала до своєї карієри. В 11-ім році життя вона грала у ситківку так добре, що її приняли до клюбу дорослих спортовців. Місяць пізніше вона вже виграла метч проти відомої англійської спортовки Дейл у відношенні 6 до зера і 6 до 1. Було це в 1910 році і від того року імя Сузанни Ленґлен пішло у світ.

Перемоги.

За першою виграною у Бордиґері, пішли змаги у Компієнь і Ліль. У Ліль одна з найкращих англійських спортовичок Кольстон знову програла метч у відношенні 9:7. Маючи 12 років вона здобула в Кан — мистецтво світа проти тодішньої королевої ракети Міс Елізабет Раєн. Прийшла війна і замість мячевих куль, літали крісові та гарматні, про Ленґлен забули. Аж у 1919 р. вона виїхала до Англії до Вімблєдон, де зїджаються щороку найкращі тенісісти світа. Вперше француженка виграла там проти англійців мистецтво у тій чисто англійській грі.

Недуга.

Після цього йшли перемоги одна за одною. Ленґлен була негарна, але мала у собі щось дуже симпатичне, веселість і великий темперамент. Французи залюбки робили з неї карикатури, як з „англійки". Англійці глузували з неї, що вона відмовилася приїхати до Вімблєдону, де при грі мала бути привязна королівська пара. Ленґлен виправдалася англіною, але як тепер бачимо, це не була звичайна тимчасова недуга. Вона мала левкемію — недостачу червоних тілець крови. Не помогли трансфузії крови і ради найкращих лікарів

—o—

Двійняк Ібсена.

У 90-их роках XX-го століття, коли Мінсен був одним із осередків великого літературного руху, щось наче малим Парижем, цей рух можна було помітити головно у кавярнях, де письменники, малярі та актори жваво суперечалися про таємниці свого мистецтва. У кавярні на вул. Максиміліяна приходив щодня коло год. 3-ої на чорну каву один із представників того руху великий „Північний Сфінкс" — Генрік Ібсен. Кавярня находилася напроти державного театру, де виставили вже неодну песу великого норвежця. Ібсен не приходив на розмову, а на газети. Він мав окремий столик, що чекав на нього із скриткою скандинавських та інших часописів.

Власник кавярні опікувався Ібсеном як найнятковим гостем, бо багато місцевої публики і проїзжих заходили туди, щоб подивитися на найбільшого тодішнього драматурга. Ібсен мав голову грізного лева, мовчав як маґ, не диво, що жадні сензації англійки підсувались часто до його кутка з мармуровим столиком. Ібсен мав звичку підносити газету в руках, коли читав, так що зпоза газети виглядала часто тільки частина його голови або чуприна.

Та коли прийшло літо, Ібсен щез. Він виїхав на північ до рідного краю і власник „Максимілянки" втратив через це багато гостей. Кельнери та буфетові відчули теж дошкульно цю втрату, не діставши „чаєвих" від чужинців, яким можна було показувати Ібсена, наче якогось своєрідного лева. Одна з буфетових (і досі „історія" памятає її імя — Цілля) піддала власникові кавярні думку, що на місці Ібсена требаб посадити когось, хто міг би його підчас ферій заступити.

Найшли в Мінхені безробітного актора відповідного росту та будови, який зумів дочіпити собі Ібсенову бороду, окуляри та волосся, наложив такий самий шлюсрок із відзнакою у дірці і сів на порожньому місці. Хоч актор не знав ні шведської ні норвеської мови і не був аматором газетної лектури, мусів виконувати всі ті самі рухи, що норвеський драматурґ, за що діставав каву, тістечка, ще й кілька марок гонорару. Кавярня знову оживилася — інтерес ішов, як нормально, чужинці присідалися до сусідніх столиків, щоб приглядатися славному письменникові.

І так було щороку. Власник кавярні знав заздалегідь, коли Ібсен вертається з вакацій і актор умів у відповідну пору зникати. На його місце сідав правдивий Ібсен і ніхто не помічав ріжниці. Аж одного дня Ібсен вернувся з вакацій раніше на день чи два. Він підійшов своїм спокійним, розміреним кроком до „свого" столика і побачив свого двійняка! Що він сказав тому двійнякові чи директорові кавярні — про це історія мовчить.

З усіх кінців світа.

День 4-го липня це державне свято Злуч. Держав. У той день американські громадяни так тішаться, що 300 з них згинуло: 200 під колесами авт, 80 у ріках, решта іншими американськими способами.

Того самого дня у Франції згинуло від авт та інших моторових машин 62 особи.

Найбільшу статую Богородиці матиме французьке село Ле Мас Ріліе біля Ліону. Її зробив різьбар Серрас за класичним ґотицьким зразком на 36 м. завдовшки, з білого мармуру. Вона важить 440 тон.

Німецькі летуни на запросини болгарського Аероклюбу взяли участь у змаганнях на майдані у Софії і там один із них Бройтіґам установив новий рекорд перелету на ширяку через Балкани до Варни переїхавши 420 км. за 8 годин і 40 хвилин.

В університеті Падуї промувався на д-ра лікарських наук 56-літній місіонар Діодато Десенцані, щоб могти вести лікарську станицю для прокажених в Індії. Він почав студіювати медицину 6 років тому.

По причині надмірної посухи над Сеною гинуть риби так, що парижани лякаються за свою найбільше улюблену страву.

Офіціяльна болгарська статистика стверджує, що в 1937 р. багато малолітніх вийшло заміж і поженилося. Є між ними три дівчата і чотири хлопці у 12 р., 17 дівчат і 23 хлопців у 13 році, 178 дівчат і 62 хлопців у 14 р. Причина цих ранніх подруж скора зрілість і нужда батьків, які пробують поправити свою долю подружніми звязками дітей. Між одруженими одна 14-літня дівчина вже встигла стати вдовою.

Небезпечний спадок.

В одному з нюйорських банків лежить 30.000 долярів, які залишились після якогось Михайла Берґмана. Не вважаючи на те, що залишилися законні спадкоємці, ні один з них не має охоти зголоситися по спадок. Причина: цей спадок приносить нещастя.

В 1906-ому році румунський жид Олександер Берґман виїхав до Америки шукати щастя. Пять літ після того він мав уже невеличку крамницю з футрами. Берґман спровадив з Румунії свою наречену. Від того дня почався безперервний ланцюг нещасть. Сам Берман швидко вмер на туберкульозу. Його жінка теж вмерла два роки потім і на ту саму недугу. Спадок перейшов до рук батька Берґмана, якого вбили ножем на мітінгу.

Його дочка Марта рішила, що крамниця з футрами приносить нещастя, продала її і за отримані гроші купила красильню. У подругів Кенде (так називалася дочка Берґмана за мужем) зразу справи пішли чудово, але в 1926-ому році, при випробовуванні нового хемічного засобу трапився вибух. Кенде згинув, його жінка осліпла і небаром теж умерла.

Спадок доходив тоді до суми 20.000 долярів. Гроші перейшли в руки тіточного брата Марти Кенде, який не злякався приняти спадок, що приносить нещастя. В минулому році на вулиці пяний італієць без найменшої причини застрілив його з револьвера. Так умер останній наслідник Михайла Бергмана. В Америці і в Румунії є Берґмани і Кенде, що мали би право до того маєтку, здепонованого в банку, але всі вони, не вважаючи на свою вбогість, не хочуть мати нічого спільного з грішми які приносять нещастя.

МОЖЕТЕ НЕ ВІРИТИ, ЩО...

1-го липня в Англії в ріжних містах падав сніг при грюхоті громів, у супроводі граду і дощу. Деякі містечка та дороги залиті як після повені.

У болгарськім місті Тірново залізничий урядовець Стойко Павлов вернувся зі служби 2. грудня 1937 р. і ляг спати. Його не могли збудити ні на другий день ні на третій. Лікарі мусіли відживляти його штучно — тиждень, місяць, два... поки він не прокинеться. Павлов проспав 212 днів і ночей і прокинувся 2. липня, якби нічого не бувало, одягнувся, щоб піти на службу. Він не почував утоми, хоч за час сну їв тільки третину нормальної поживи. Ясно, що він дивується, як міг так довго спати.

В англійському містечку Каерфіллі взяло шлюб двоє глухонімих, що не могли порозумітися навіть знаками. Підчас шлюбу стояли між ними „перекладачі", які давали їм знаки, щоб новоженці знали, коли мають присягати на вірність.

СКРИПКА МОЦАРТА.

„Версайське т-во концертів" придбало дорогоцінний інструмент: скрипку неаполітанського майстра Піколя Каяно. Цю скрипку подарував неаполітанський король Карло III. донці Людвика XV. Аделяйді, якій вдалося в 1791 р. втекти з Франції підчас великої революції. Перед відїздом з Версаю Аделяйда подарувала скрипку одній з придвірних дам Ляваль Монморансі.

Підчас одного зі своїх гостинних виступів у Версаю Моцарт попросив, щоб йому дали скрипку. Його бажання як стій виповнили і Моцарт відограв на скрипці княжни Аделяйди один зі своїх концертів. Тепер по 147-ох роках скрипка, на якій грав Моцарт, вертається назад до апартаментів королівської палати у Версаю. Підчас візити англійського короля Юрія VI. та королеви Єлисавети відомий скрипак Казадезій відограє на цій скрипці „концерт" Моцарта.

—o—

ВЕСЕЛЕ

ЩОСЬ З ЛІТЕРАТУРИ.

— Будьте ласка, пане доктор, зайти до нас нині на вечерю.

— Дякую дуже, але я маю нині „Дику Качку" Ібсена.

— То нехай він прийде з Вами. Ми маємо індика.

ПОРТРЕТ.

Гуцул побачив маляра, як малював краєвид і спитав його, чи не міг би намалювати його портрету та кілько би коштувало.

— А ви як хотіліб, бадіку, водними фарбами чи олійними?

— Та я бачите дуже худий то волів би, щоб вийшов трохи грубший, дайте олійні.

У ШКОЛІ.

— Назви мені пять диких звірят, що живуть в Африці?

— Три льви і два тигри.

ПРИЧИНА РАДОСТИ.

— Чому ти такий усміхнений, Миколо.
— Бо я вертаюся від дентисти.
— Вирвав тобі зуб?
— Ні, його не було.

ПРИЧИНА ВТОМИ

— Ти чому такий утомлений? — питається бюровий товариш сусіда.

— Уяви собі, що я вернувся над ранком додому. Я ввійшов до своєї кімнати так тихо, що жінка спочатку не чула, а потім, коли скидав черевики, вона крикнула: „Чи ти вже так рано встаєш?" і я, щоб не зрадитись уже не роздягався, тільки вдав, що я убраний

Величавий здвиг соколів у Празі.

В четвер 7. ц. м. закінчився у Празі величавий здвиг соколів, що викликав велитенський ентузіязм і захоплення в цілій Чехословаччині та подив і найщиріші признання для організаторів здвигу від гостей-чужинців, які прибули масово до столиці Чехословаччини. Чеська і чужинна преса однозгідно стверджує, що Прага не переживала від кількох років такої вдатної імпрези, якою був цьогорічний здвиг соколів, що почався минулої неділі й осягнув свій кульмінаційний вершок у середу 6. ц. м. підчас дефіляди соколів (ок) вулицями Праги, що її відобрав сам президент д-р Е. Бенеш.

Здвиг соколів попередили руханкові пописи сокільського дорослу, що відбувся ще минулого тижня. Тоді то на найбільшому і найкращому стадіоні імени президента Т. Масарика у Празі станула 100.000 молоді обох полів між 16. і 18. роком життя до вправ, що їх виконали прегарно руховики (чки) під такт одної пісні, яку відграла орхестра. Тому, що на цілій поверхні стадіону розміщено в землі мегафони так, що і команду і музику могли чути руховики (чки) на цілому стадіоні, всі вправи дорослу та соколів випали дійсно прегарно і публика нагороджувала їх бурею оплесків. У руханкових пописах дорослу і соколів взяли теж масову участь соколи з Югославії, Болгарії, делегації чеських соколів з Америки, **делегація Союзу Українського Сокільства за кордоном з Праги,** польська делегація соколів з Польщі, делегація з Румунії і делегація москалів-емігрантів. На здвиг прибуло до Праги майже 500.000 гостей і крім поданих більші делегації з Англії, Франції, Злучених Держав та інших держав Европи й Америки. Руханковим пописам дорослу і 75.000 соколів (ок) приглядався президент Бенеш з дружиною, члени уряду, дипльоматичний корпус і понад двіста тисячна маса глядачів.

Одначе неописаний ентузіязм, як уже сказано, огорнув населення Праги щойно минулої середи, коли то вулицями міста перейшло понад 75.000 соколів (ок). Похід тревав 4 і пів години. Учасників походу, які йшли національними групами в народніх строях зі своїми державними чи національними прапорами, витали сотки тисяч публики рясними оплесками та бадьорими окликами, зокрема дуже сердечно витали чехи соколів з Югославії та французьку делегацію. **В поході взяла участь теж зорганізована численна делегація Союзу Українського Сокільства за кордоном** (зЧСР) з національним прапором (жінки в народніх строях), яку публика витала теж дуже сердечно.

На закінчення здвигу відбувся на стадіоні Масарика попис відділів усіх родів зброї чехословацької армії при участи 200 літаків. Цей попис виявив велику справність і дисциплінованість чехословацької армії. Публика нагороджувала кожний виступ відділів поодиноких родів зброї просто френетичними оплесками, зокрема акробатичні пописи летунських ескадр. Слід згадати, що на стадіоні пописувалися теж військові делегації югославянської та румунської армії, яких теж публика сердечно витала як союзників своєї батьківщини, що опинилася тепер у важкому положенні.

Цей зразково зорганізований і переведений здвиг соколів зміцнив не лише патріотичні почування чехів, але теж положення уряду, виявивши перед чужинцями високу фізичну і духову культуру, здисциплінованість і зорганізованість чехів, що дає їм змогу дещо спокійніше переносити критичне політичне положення своєї держави.

В перші болючі роковини смерти в понеділок 11. VII. ц. р. в год. 7.30 рано відбудеться

Заупокійне Богослуження і Панахида

за

Богдана Ігоря Антонича

в селі Покійного Бортятині й рівночасно у храмі св. Юра, на яке запрошують Приятелів, Знайомих і ціле українське Громадянство

Батьки і наречена

„Боронимо православну Церкву з національного українського обовязку".

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ. — ЗНАМЕННА ДЕКЛЯРАЦІЯ ПОСЛА Д-РА БАРАНА. — НОВІ ВІСТКИ З ХОЛМЩИНИ. — ТЕЛЄГРАМА МИТРОП. ДІОНІЗІЯ ДО МАРШАЛА СМІГЛОГО. — ПОЛЬСЬКІ ІНТЕЛІГЕНТИ В ОБОРОНІ ПРАВОСЛАВНОГО НАСЕЛЕННЯ.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 6. липня 1938.

День 6. липня 1938 р. матиме в історії поважних українських галицько-волинсько-холмських відносин окреме історичне значіння. Сьогодні заманіфестували репрезентанти українського греко-католицького та православного населення з Галичини, Волині, Холмщини й Підляшша в польському соймі свою українську національну єдність та спільноту в обороні спільних національно-церковних позицій.

Так як це передбачувано, на сьогоднішньому пленарному засіданні сойму посол Кребль зреферував звіт комісії закордонних справ дотично урядового проекту „закону про затвердження укладу з дня 20. червня 1938 р. між Ватиканом і польським урядом у справі земель, костелів (церков) і каплиць, загарбаних — буцімто — Росією."

Дискусія, що розвинулася довкола того реферату, далеко відбігала від пересічних того роду дискусій на вул. Вейскій, пригадавши собою сумні дні, коли то посол Войцеховський з нечуваним тупетом атакував галицького Митрополита. Зоря посла Войцеховського вже пригасла — а вага української справи залишилася й далі в цілій своїй вимовній тяготі і зависла сьогодні в неакустичній салі польського сойму драстичним питанням: до чого доведе політика, яку проводять на етноґрафічних українських землях?

Як перші з українців забрали голос у дискусії посли з ВУО — **о. Волков і Скрипник.** Коли о. Волков почав промовляти, на салі запанувала повна тиша. На урядовій лаві зявився рідкий гість парляменту, міністр закорд. справ Бек, міністр віроісповідань Свентославський, опісля міністр Понятовський, преміер Складковський і віцем. військових справ ґен. Глуховський, що — як кажуть — патронує акції відомого вже читачам „Діла" і загалові українського населення Координаційного Комітету в Любліні, на чолі якого стоїть тамошній ґен. Сморавінський (не С. Моравінський, як було помилково зложено в „Ділі").

О. посол Волков промовляв понад пів години і накресливши історію православної Церкви в історичній Польщі, домагався, щоб нереалізований акт президента держави з 1930 р. (про скликання Правосл. Собору) врешті таки зреалізували на традиціях пинської конґреґації з 1791 р.

„Ситуація, що запанувала сьогодні у відношенні польського уряду до православної віри й Церкви — казав о. Волков — це повторення часів 17. століття, коли то у варшавському соймі 1620 р. посол Лаврентій Древінський положення православного населення схарактеризував так: „Церкви в селах і містах позамикали, церковне майно зграбували, священників розігнали, без сповіди і св. причастія люди вмирають"...

Промова православного духовника викликала на д. численно зібраних послах і переповненій галерії помітне враження. Зросло воно ще більше підчас промови другого волинського посла Скрипника, що в темпераментних словах, вказував на погубну протиправославну політику уряду й польських кругів, звернувши увагу на зростаюче водночас зацікавлення православієм серед німців.

„Коли православна єрархія у Польщі — говорив посол — рішалася на проголошення автокефалії, населення протестувало, вбачаючи у цьому залишення православія у Польщі без звязків з іншими правосл. Церквами та без оборони. Після президентського акту про скликання Собору, православна американська єрархія проголосила бойкот правосл. єрархів у Польщі за їх „шкідливу льояльність". Синод Правосл. Церкви у Польщі рішуче тоді запротестував проти цих постанов. А сьогодні? Сьогодні ситуація виправдала рішення американських православних. У Берліні краще розуміють, видно, ролю православія, ніж у Польщі, коли там організують Правосл. Церкву і виховують німецьке правосл. духовенство..."

Промова посла Скрипника викликує бурю: настрій на салі підноситься, лави уряду заповнюються персоналом міністерств, входять сенатори, „цвіщенруфам" нема кінця. Маршал Славек, що цілий час особисто проводить дискусією, дає голос католицькому священникові о. Довнарові, якого промова має на меті — зрозуміло протиділати й боронити інтереси Ватикану, але не має аргументів, крім статистичних даних з бюджетного прелімінаря. Дані ці в порівнянні з числом поверх 4 міліонів православних нікого не дивують.

У напруженій до найвищих меж, хоча поважній атмосфері маршал Славек заповідає промову посла д-ра Степана Барана, що, вступивши на трибуну, пілої пів години у надзвичайній формі реферує ситуацію на Холмщині й Підляшші, обосновуючи її історично-фактичними аргументами і даними. Посол д-р Баран, що — як відомо — складає на руки преміера інтерпеляцію в справі неймовірних випадків на Холмщині, зібрав пребагатий точний матеріял від самих делегатів населення нещасливих земель. Його знамениту промову подамо завтра повністю, обмежившися нині до головних її думок.

Текст умови між Ватиканом і Варшавою називає власником поуніятських земель і церков — римо-католицький костел, а чейже є це давня власність уніятської холмської єпархії, сьогодні правна власність Православної Церкви й населення. Чейже власне на Холмщині у 1720 р. в Замості відбувся синод Уніятської Церкви, якого канони обовязують у греко-катол. церкві до нині. Положення православних українців на захід від Буга — жахливе. За останні три місяці адміністраційна влада запечатала там 39 церков, розібрала цілком 33 церкви й молитовні доми.

Найбільше враження зробили факти з останніх днів, що їх д-р Баран почав наводити.

„Передаю — казав посол — отсі факти з останніх днів:

У громаді Угнин володавського повіту, існує правосл. парохія. Функції душпастиря виконував там тепер для 2.000 вірних о. Володимир Котевой. Істнує там церква з 1911 р., недавно відремонтована місцевим українським населенням. Цю церкву влада має розібрати сьогодні 6. липня 1938 р. Матеріял з розваленої церкви призначують на польський народній дім. О. Котевому загрозили виселенням.

„У громаді Королівка на Володавщині з наказу влади розвалено 1. липня 1938 р. мурована правосл. церкву.

„В громаді Бородиця на Грубешівщині місцева влада призначила на розбірку 6. липня 1938 р. місцеву зачинену церкву. Місцеве православне українське населення з власної волі окружило церкву, щоб пильнувати її днем і нічю. **Наказ державної влади викликав обурення навіть серед частини польської суспільности в Грубешові,** в імени якого інтервеніюватиме у центральної влади голова Т-ва Сташіца в Грубешові **Чекановський** у тому напрямі, щоб церкви не нищено та щоб могла з неї користати місцева українська православна людність."

„Як українець греко-католик, що підлягає Апостольській Столиці і папі, в імени Української Парляментарної Репрезентації Галичини заявляю, що справа оборони православної Церкви — це національна справа цілого українського народу і тому ми українські галицькі посли греко-католики голосуватимемо проти постанов дискутованого укладу."

Розляглися оплески з українських лав, на обличчах польських достойників і послів зависло збентеження, в очах холмсько-підляських делегатів на соймовій ґалерії заблисли сльози. Була це історична хвилина навороту до одноцілої української національної політики обабіч сокальського кордону

*

Заява посла д-ра Барана викликала — зрозуміло — негайні гострі репліки з польської сторони. Один з послів поляків, війт з Білгорайщини, що сам заанґажований у політику нищення православія, намагався боронити ту політику неправдивими фактами і старався її представити, як вияв спонтанічної реакції місцевого польського населення на зріст українізму.

Знаючи детально справи й терен, про які оповідав згаданий війт, пояснюємо, що він сам — кольоніст, сам ворогує з довколичними поляками — здебільша людовцями. Село Горний Поток, про яке він говорив, дійсно вживає розговірної польської часами мови,, але є україн-

ське свідоме національно, передплачує українську львівську пресу. Єпископ Сава дійсно говорив підчас візитації у 1933 р. по польськи, але тоді місцеві православні поляки казали про нього таке:

— Наш біскуп, навет броде ма, але якось не наш, бо по польску мувi!

Спростуємо теж при нагоді ще й такі неправдиві інформації згаданого посла.

Православним парохом у с. Поток є віддавна о. Дмитро Павелко, старенький священник і делегат Холмщини на Всеукраїнський Зїзд у Києві, а не „молодий духовник, що кінчив студії в Чехословаччині". Служниця о. Павелка, що — як нам відомо — 20 років розмовляла в хаті по польськи, відколи о. Павелко під загрозою кари почав уживати польської мови — почала демонстраційно розмовляти по українськи.

Але це так для насвітлення „поінформованости" п. війта.

Дуже гостру відповідь на адресу українських послів, виголосив посол Ваґнер, що м. і. „післав" посла Скрипника до Берліна, на що він з місця зареплікував.

В закінченні дебати українські посли з ВУО зголосили **внесок у справі покликання 7-особової соймової комісії** (в її складі малоб бути 3-ох православних послів) під проводом віцемаршала **для справ Правосл. Церкви,** що приступилаб до праці підчас найближчої будżетової сесії.

Цей внесок марш. Славек відкинув, як невластивий, а **сойм у голосуванні прийняв проект укладу у 2-ому і 3-ому читанні.** Деякі з польських послів голосували проти

*

Ваш кореспондент довідується з дуже д. поінформованих джерел, що в хвилині, коли в соймі дебатували над справою подій на Холмщині й Підляшші, до Православної Митрополії наспіли нові тривожливі телеґрами з терену про найактуальніші випадки.

Митрополит Діонізій негайно вислав від себе до **марш. Ридза Сьміглого і премієра Складковського** телеґраму ось-такого змісту:

„В кількох повітах люблинського воєвідства розібрали багато православних святинь, профануючи святощі та покривдивши православне населення, залишене своїх місць молитви, збудованих його працею й коштом. З огляду на масове розвалювання Божих домів православні вірні є в розпуці та у високій мірі у горечі. В імя справедливости й любови христіянської гаряче благаю припоручити стримати розбірку домів Божих". **Гром.**

—o—

БОЇ НА КОРДОНІ ПАЛЕСТИНИ І ТРАНСЙОРДАНІЇ.

Майже 200 озброєних арабів намагалося перейти вчора Йордан між Палестиною і Трансйорданією. Прикордонна сторожа розігнала арабів при допомозі літаків, які відступили зі значними втратами

Літературні нагороди Українського Католицького Союзу.

Головна Рада Українського Католицького Союзу уфундувала — подібно, як попередніх літ так і цього року — літературні нагороди за 1938 рік у висоті 1000 зол. Цьогорічне жюрі візьме під увагу як мистецькі літературні твори, що вносять в українську літературу позитивні вартости з христіянського і національного погляду, так і ідеольоґічно-світоглядові праці, видані в 1938 р., що розробляють католицьку ідеольоґію та пристосовують її до сучасних українських обставин

Членами жюрі для визначення згаданих нагород іменувала Головна Рада УКС-у: о. д-ра Гавриїла Костельника (як голову), ред. д-ра М. Гнатишака, ред. П. Ісаєва, м-ра Ю. Редька й о. ред. П. Хомина.

Виклід літературного конкурсу подамо до відома 10. II. 1939 р.

За Головну Раду Українського Католицького Союзу:

Модест Каратницький, голова — **О. м-р Олександер Бущ,** секретар.

Після похорону ґен. Мирона Тарнавського.

КНИЖКА-АЛЬБОМ ПРО ОСТАННІ ХВИЛИНИ ҐЕНЕРАЛА.

Як довідуємося, заходами Ділового Комітету улаштування похорону Ґенерала Мирона Тарнавського появиться небавом книжка-альбом про останні хвилини Генерала. У ній буде зібране все, що відноситься до кінця життя Ґенерала та світлини з Його життя.

Незалежно від того окрема редакційна колеґія приготовляє пропамятну книгу про цілість життя пок. Ґенерала.

КОНДОЛЄНЦІЙНІ ПИСЬМА.

До „Молодої Громади" надіслали у дальшій черзі кондоленційні телеґрами та письма: б. старшини УГА в Борщеві, українські установи в Немирові, українські установи в Вороблячині, українські установи в Дорі, українське громадянство Мединич, Зенон Кузеля з Берліна, Т-во б. Українських Вояків у Бельгії, Українська Спілка ім. гетьм. І. Мазепи у Празі, о. Стефан Ядловський, парох Полян Суровичних, д-р Олександер Марітчак зі Львова, Володимир Балтарович зі Львова, Союз Організацій б. Українських Комбатантів у Празі, українські товариства у Відні, Українське Бюро в Льондоні, українські установи та б. вояки УГА у Бобреччині, українські установи в Ланівцях, Володимир Радзикевич з Вишенки, Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил у Чорткові, Осип Кокилка зі Львова.

БОБРЕЧЧИНА.

Вістка про ненадійну смерть бл. п. Генерала Мирона Тарнавського дійшла до Бібрки аж із пресою, тобто 30. червня. Ввечорі зібралися колишні комбатанти та представники установ на жалібне засідання. Нараду отворив найстарший віком та ступнем із УГА д-р Ярослав Дудикевич і коротко зясував незабутню ролю Покійного в історії українського народу. Присутні пошанували память Покійного Начального Вождa одно-хвилинною мовчанкою

Постановлено: надрукувати ручно (за браком української друкарні в Бібрці) клєпсидри, розвісити по місті та розіслати на села; вивісити на українських установах жалібні прапори, вислати кондоленційне письмо до „Молодої Громади"; уладити панахиду дня 1. липня в бобрецькій церкві ввечорі; зладити вінець із написом „Незабутньому Вождові — Бобрецька Земля" та з вінцем вислати делеґацію з колишніх комбатантів. Клєпсидри розіслано післанцями. Післанці принесли вістки, що з сіл без ніякої агітації заповідається численна участь у похороні.

Панахиду відправив місцевий парох о. Дяків при численній участи громадянства. З обох сторін символічного катафальку станули рядами колишні комбатанти й усім при співі муж. хору закрутилася сльоза, як згадали величні дні, що їх пережили чи в горю, чи в радощах під проводом Незабутнього Начального Вождa. Також по всіх парохіяльних церквах відправлено панахиди.

Крім вінця Бобрецької Землі в формі стоячої гранати з барвінку та китиць калинових ягід — із хрестом УГА з цвітів — зложили вінці: Бертешів, Гринів (без напису), Девятники і Звенигород. Крім численного громадянства взяли в похоронах організовану участь мундуровані „Луги" з Гринева, Звенигороду, Підгородища, Серник і Суходолу.

ЧОРТКІВ.

На вістку про смерть ген. Тарнавського зібралися в Чорткові представники всіх українських повітових та місцевих установ на жалібне засідання. Проводив д-р В. Електорович. Вирішено вислати делеґатів з землею на могилу Вождa в особах **д-ра Електоровича і дир. Василя Шмати.** Делеґати забрали землю зі стрілецьких могил у Чорткові та відвезли її до Львова у різьбленій у гуцульському стилі урні.

В Чорткові відправлено в парохіяльній церкві жалібне богослуження і панахиду, на які запрошено громадянство клєпсидрами. Службу Божу і панахиду відправив о. Герник в асисті оо. Таущького, Кубійовича і Дідика. Співав хор „Чортківського Бояна" під орудою студ. Богосл. Акад. Борси

КАЛУЩИНА.

Клєпсидри на мурах Калуша сповістили українське громадянство про смерть б. Начального Вождa. На знак жалоби на „Народньому Домі" та всіх українських установах повівали чорні прапори.

В четвер відбулося в „Народньому Домі" жалібне засідання, на якому дир. Ступницький говорив про ген. Тарнавського та відчитав уривки з книжки В. Ласовського „Ґенерал Тарнавський". Потім подав до відома програму похорону у Львові та заупокійні богослужения в Калуші.

В неділю 3-го ц. м. відправлено в парохіяльній церкві панахиду. На похорон до Львова виїхала окрема делеґація. Б. старшини УГА і громадянство Калущини вислали до „Ділового Комітету" кондоленційне письмо.

В селах Калущини відправлено заупокійні богослужения і панахиди.

БЕРЛІН У ПАМЯТЬ ҐЕН. М. ТАРНАВСЬКОГО.

З Берліна повідомляють нас, що ненадійна смерть ген. М. Тарнавського глибоко діткнула всю місцеву кольонію. У пятницю вечором в ц. м. у церкві при Пфальцбурґерштрассе відбулась панахида, яку відправив місцевий парох о. пралат д-р П. Вергун. У середу 13-го ц. м. уладжує „Українська Громада" в салі „Ляндверкасіно" жалібну академію, на якій промовлятимуть проф. бреславського університету д-р Ганс Кох і д-р Сократ Іваницький

Пліт помальований гноївкою.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ У СПРАВІ ОБІЖНИКА ПРЕМІЄРА СКЛАДКОВСЬКОГО

Посол Артур **Тарновський** зголосив у соймі інтерпеляцію у справі відомого обіжника премієра Складковського про малювання плотів. Він твердить, що тепер будівельні комісії та представники всякої влади, почавши від старости і скінчивши на поліцїянті, непокоять громадянство по містах і селах домагаючись: малювати або білити плоти, усувати неприписові паркани, переводити ремонт будинків, вимощувати доїзди до прилюдних доріг і т. д. Все те треба виконати в речинцях від 3-ох до 14-ти днів.

З початку — кажеться в інтерпеляції — людність пробувала боронитися проти того, але коли побачила, що під охороною поліції валять плоти почала безкритично наосліх виконувати накази зі страху перед консеквенціями. Але ті технічно невикональні розпорядки ображують громадянство на великі шкоди і тепер, на переднівку, це для людности непосильний тягар. Люди мусять запозичатися на купівлю матеріялів, які дорожіють, а вся робота це нічо інше тільки тандита, бо що можна зробити наосліх. Плоти білять чистим вапном, а був такий випадок, що один чоловік не маючи грошей на вапно, помалював пліт... гноївкою.

Наслідок того розпорядку — роздражнення громадянства до крайніх меж. Дійшло до того, що міська управа в Тарнобжегу подалася до димісії, бо не хоче брати відповідальности за те, що діється у місті.

Пос. Тарновський твердить, що будівельна влада не може домагатися негайного виконання своїх наказів, бо це відбирає громадянам право рекурсу від осудів адміністраційної влади. Припис про примус в адміністрації можна пристосовувати тільки у „загальному інтересі" або у „винятково важному інтересі сторони", а ясна річ, що в такій великій кількости випадків не може бути ані загрози для загального інтересу, ані важного інтересу зацікавлених осіб.

Згадані накази — суперечні з засадою правдивости і вони підривають авторитет репрезентантів адміністраційної влади та псують їх взаємини з огірченою до великої міри людністю.

Пос. **Кшечуновнч** вніс теж інтерпеляцію, в якій гостро критикує примус ремонту домів та огорож. Він навів факти, що влада розбирає і нищить будівлі й огорожі. Один селянин під Томашевом наложив на себе руку і як виявило слідство причиною того було те, що йому казали відновити і перемалювати стодолу. Як малоземельний він не мав засобів, щоб виконати наказ, а його прохання, щоб його звільнити від віднови, влада відкинула і розібрала стодолу. Доходить до того, що навіть живоплоти з наказу ревної влади білять вапном, що є катастрофічним нищенням природи.

ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ ЧАСТИННО ПРИПИНИВ СВІЙ РОЗПОРЯДОК.

Премієр Складковський видав обіжник до воєводів, в якому каже, що з уваги на те, що сільська людність у великій мірі виконала розпорядок щодо віднови осель, можна припинити виконування цього розпорядку на час гарячих робіт у полі; по селах і осадах та в містечках, що мають хліборобський характер

Константин Шараневич
емеритований суддя
упокоївся в Бозі по короткій і тяжкій недузі дня 7. липня 1938 р. у 66. році життя.
Похорони відбудуться в суботу 9. липня 1938 р. в год. 4. попол. з криптн Вірменської Катедри, при вул. Вірменській на Личаківський цвинтар, на які запрошують Свояків і Знайомих
Сестра і Рідня.

БАНДИТСЬКІ НАПАДИ НА УЧАСНИКІВ ПОХОРОНУ НАЧАЛЬНОГО ВОЖДА.

Серед темної ночі, коли учасники похорону бл. п. Генерала Тарнавського вертались фірами домів, на дорозі в **Сихові** засілися якісь „лицарі ночі" та обсипали фіру градом товченого, гострого каміння. Ніхто не сподівався нападу й чимало людей покалічено та побито камінням. І так з бобрецької Соколівки дістав у тімя так сильно, що відразу зімлів, справник кооперативи Олекса Дулька, рану в задню частину голови дістав Іван Зданкевич, а в рамя дістав сильно каменем Олекса Щур. — Напасники нападали на цілі валки возів, навіть на мундуровані „Луги". І так напали на „Луг" із Гринева. При нападі на „Луг" із Звенигороду дістав сильно каменем у руку інвалід Петро Гураль — саме над раною, що зробила його інвалідом. Луговика Богдана Орача якийсь „герой" ударив палкою між пальці та покалічив. Напасники нападали на самітні фіри, а у валках на останні і зараз утікали. Покалічених та побитих буде більше, це тільки назвища тих, що про них досі зібрано вістки.

—o—

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Останнє число (ч. 147) „Діла" з 7. ц. м. підпало конфіскаті за статейку п. н. „До історії ревіндикації".

— **Преосвященний Йосафат Коциловський,** що перебув важку операцію в одній з віденських клінік, вертається поволи до здоровля, чого якнайщиріше бажаємо Проесвященному Владиці. Хоч покищо Кир Йосафат ще не виходить з кімнати — лікарі запевняють, що вже незабаром покине віденську лічницю.

— **Д-р Маріян Панчишин** виїхав на вакаційний відпочинок та вернеться до Львова щойно 15. серпня ц. р. 1484

— **Виділ Українського Лікарського Товариства** пригадує своїм членам, що зголосили участь у прогульці до живця „Черче", що прогулька відбудеться в неділю, дня 10. ц. м. Для львівських Товаришів збірка в год. 6. уранці на площі Бандурського, коло станиць автобусів.

— **Кінцевий іспит Захоронкарської Семінарії СС. Василіянок** у Львові при вул. Потоцького 35, відбувся під проводом п. проф. Ядвиги Вуйцік, письменний дня 30, 31. травня і 1. червня і устний 14, 15, 17 і 18 червня ц. р. Іспит зложили: Ваколюк Галина, с. Галамай Агнета, Гарапа Ірина, Гева Ярослава, Галан Надія, Даніленко Ольга, Домбровська Віра, Дучимінська Наталія, Калустяк Ольга, Коссак Василина, Кривоніс Марія, Кушнір Анна, Лозинська Юлія, Луцак Марія, Мацієвич Анна, с. Муж Домініка, Новаківська Евгенія, Процак Любомира, Рикшинська Наталія, Романович Параскевія, Тарнопільська Ольга, Хаврона Параскевія, с. Харків Софія, Швак Олександра, с. Шлиян Йоанна, Юрчинська Олена, Юрчук Ірина, Янович Олександра, Яременко Ярослава.

— **Чому не було нашої Служби Божої в радіо?** Нині дістаємо з усіх усюдів телефонічні запити, чому вчора, в день св. Івана Хрестителя, не було трансмісії нашої Служби Божої з Успенської церкви, хоч таку трансмісію „Діло" заповіло. Такий запит спрямовуємо ми до Дирекції львівського радія і чекаємо її вияснення.

—**Величаве храмове свято** відбулося минулого четверга у Свято-Іванській Лаврі в оо. Студитів на чернечій горі (Кайзервальді), при участи понад 1.000 осіб зі Львова. Свято почалося торжественною Службою Божою в гарно прибраній каплиці біля церкви, яку відправив о. крил. д-р В. Лаба в асисті о. сов. Е. Дуткевича, о. д-ра О. Кладочного; діяконував о. Кипріян Шульган (студит). Співав хор Петро-Павлівської церкви під проводом п. Цапа. На цей празник прибула процесія зі Знесіння з гарно вишитими хоругвами під проводом о. В. Харини. Ввесь час сповідало кількох священників, до св. Причастія приступило понад 200 осіб. Після Служби Божої відспівано многоліття св. Отцеві, ВПреосвященному Митрополитові та єпископам, о. ігум. К. Шептицькому, о. крилош. Лабі та українському народові. Прегарну і добре обдуману проповідь виголосив о. д-р І. Гриньох. По богослуженні відправили водосвяття о. В. Харина та студити о. Кипріян Шульган, о. Іван Петерс та о. Сава Савицький. Вкінці слід згадати, що ВПреосвященний Митрополит не міг приїхати і виголосити, як минулими роками проповідь, бо був перешкоджений.

— **Гостинний виступ нашого співака Голинського в опері.** В неділю 10. ц. м. в год 7.30 вечором на стадіоні „Сокола" (при вул. Личаківській біля парку) виставлять дві опери: „Кавалєрія рустікана" і „Паяци". В ролі Канія в „Паяцах" виступить відомий наш оперовий співак Михайло Голинський. Крім того беруть участь: Зенон Дольницький, І. Романовський, Ф. Плятівна, М. Будзішевська, М. Поповичівна, Я. Гінґлерівна, Я. Гляди, Л. Рейхан, М. Салецький, збільшена орхестра і хори львівської опери. Ціни місць від 1. до 2. зол.

— **Опалюючись на сонці** не забувайте, що найбільш ефектовні знимки з пляжі дістанете на панхроматичних матеріялах з єдиної української фото-крамниці Е-комп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639.

— **Львівська хроніка.** В ночі зі середи на четвер при вул. Дзялинських дійшло до бійки між п'ятьма робітниками, підчас якої згинув Я. Курлей. Поліція арештувала кількох авантурників під закидом убийства. — З помешкання купця Акса при пл. Стрілецькій ч. 12. невідомий злодій вкрав минулого четверга вечором мужеську гардеробу вартости понад 2.000 зол. — При вул. Личаківській нагло занедужала Юстина Кузьмирів. Її відвезли до шпиталю, де вона теж померла.

— **Арештували вбивника власника ресторану.** Поліція у Станиславові арештувала 37-літнього Михайла Ковалюка, який признався до вбийства Богдана Демянчука, власника ресторану в Надвірній. При вбивникові найшла поліція пограбовані предмети і 507.10 зол. У. бивник був два тижні в Надвірній і заходив до ресторану Демянчука.

— **Кари на студентів.** Коломийське староство покарало студентів: О. Гошовського, Б. Тичинського, Е. Молощука і М. Вонсуля по 3 і 4 тижні арешту за те, що вони носили чорні опаски на знак жалоби по бл. п. Коновальцеві.

— **Ревізії й арештування у Бережанщині.** З початком липня ц. р. поліція перевела ревізії в Семена Весоловського, Михайла Кавфера та Івана Петруха у Стриганцях, бережанського повіту. По ревізії арештували Гринька Петруха, Михайла Кавфера та студ. Карла Весоловського. Крім цього переводять ревізії між громадянами в Гиновичах і Вербові.

Краєва хроніка. В Коропужі пов. Рудки невідомий напасник важко зранив й опісля задушив 62-літнього селянина М. Савроцького в його хаті. Поліція шукає за вбивником.

У фабриці льняного промислу в Коросні вибухнув збірник одної з машин у сушарні і знищив машину. Відломки заліза зранили важко робітника Пенцака, якого перевезли у безнадійному стані до шпиталю.

В Кривчичах Великих повстала пожежа в хаті Михайлини Базилевичевої від поганої будови комину. Пожежа знищила дах помешкання і зложені на стриху два вози сіна. — Поліція арештувала Василя Стабрина з Плешовець під замітом підпалу стодоли своєї мами, щоб дістати асекураційну премію. — В Комборні недалеко Коросна бавився над ставом чотиролітній хлопчина Ст. Малиновський. Нагло хлопчина втратив рівновагу, впав до води і втонув. Прокуратор притягне батьків до відповідальности за те, що не опікувалися якслід своєю дитиною.

— **Дві дівчини під колами самоходу.** Минулого четверга на одній з вулиць Варшави переїхав М. Волінський дві чотиролітні дівчини, які вибігли на вулицю. Одну з них Б. Червінську перевезли у важкому стані до шпиталю, другу лекше ранену віддали під опіку батьків. 23-літня сестра Червінської, яка йшла з обома дівчатами, збожеволіла і її відвезли теж до шпиталю.

За крадіж авта міністра справедливости паризький суд вимірив злодієві Карлові Гізелє найвищу кару. Покараний зорганізував своє підприємство дуже зручно відкривши в шістьох містах Франції свої філії, в яких перепродував крадені самоходи. З тією метою подавав до преси оголошення того змісту, що високий кольоніяльний урядовець, призначений до Індокитаю, мусить негайно продати новокуплене авто. Один з найзручніших успіхів цього злодія від самоходів розглядав саме тепер паризький суд. Гізелє вкрав перед міністерством справедливости новісенький самохід міністра справедливости Кампонкі і відпродав його три дні пізніше президентові апеляційного суду в Марсей Воренові. За цю мандрівку самоходу міністра справедливости, що викликала велике зацікавлення між французькими судовими колами, вимірив паризький суд найвищу кару.

Д-р Ірина Сімович
ординує в недугах шкірних і венеричних та лінар. косметики
При вул. Городецькій 53 а, II. пов
щодня крім неділь і свят від 3—5 попол. Тел. 274-36.
1394 6—7

— **Вибух вулькану Кракатав.** З найбільшого вулькану в Азії Кракатав випливають потоки лави, та попіл з камінням вилітають до висоти 1.800 м. У хмарах диму і пари чути раз-у-раз страшні підземні вибухи. Населення втікає в переполосі. У напрямі вулькану виїхала голяндсько-індійська наукова прогулька.

— **Страшна самоходова катастрофа.** З високого насипу шоси недалеко кліматичної місцевости Дорна Ватра на Буковині скотився автобус до ріки Бистриці. З 30-ох подорожніх 7-ох важко ранених, одна дитина померла.

— **Монополь на шкільні підручники.** Румунський міністр національного виховання Каліпеску рішив завести монополь на шкільні підручники. Дотепер керманичі шкільних округ видавали самі шкільні підручники і батьки мусіли купувати щораз то нові книжки.

— **Нові катакомби в Римі** в околиці вія Апія відкрила папська археольогічна комісія. В катакомбах відкрили нові гроби з написами в латинській і грецькій мові. Здогадуються, що катакомби походять з другої половини IV. віку. Дослідами нововідкритих катакомб занялася спеціяльна комісія.

— **З Відня на сільські роботи** в Долішній Австрії виїхало 2.000 молодих дівчат. Вони перебуватимуть у спеціяльних таборах і помагатимуть 6 тижнів селянам в їх праці.

— **Смерть визначного фільольога.** Цими днями помер у Відні князь Микола Трубецкой, професор славянської фільольогії у віденському університеті. Він уродився у 1890 р. у Москві, студіював у Ляйпцігу та в Берліні. Він належав до нової школи мовознавців, що використали нові здобутки психольогії, соціольогії та фільософії і залишив цілу низку першорядних праць, як „Морфольогічна система російської мовк" і „Вступ до опису фенольогії". Він належав до чільних представників евразійського руху. Цікавила його еволюція поглядів на українську мову. Йому присвятимо окрему статтю.

— **Сензаційний шпигунський процес** почався в м. Тарту перед воєнним трибуналом. На лаві підсудних засіла 24-літня красуня Зіна Литвиненко (правдиве прізвище Альма Райнвальд). Вона довший час перебувала в Естонії де скінчила університет і розвідчу школу комінтерну. З весною ц. р. підсудна вернулася нелегально до Естонії, замешкала під прибраним прізвищем у Тарту, де намагалася зорганізувати шпигунську акцію. Завдяки своїй красі Литвиненко намагалася навязати контакт з естонськими старшинами і дістати від них бажані інформації. Одначе вже по трьох місяцях опинилася в арешті. Їй грозить довголітня вязниця.

— **Страшні розміри прибрала повінь** в м. Кобе, де вода зірвала три водні збірники і залила зовсім м. Кобе. Стихійна катастрофа потягнула за собою 311 убитих, 430 пропало без сліду і 1400 ранених. Підчас повені згинуло 40 европейців і 600 дітей. Вода знищила зовсім дві дільниці. Рух у цілому місті припинений.

— **Нечувані відносини в парках.** Большевицька преса поміщує листи читачів з жалобами на нечувані відносини в московських парках і городах, в яких нема лавок. Вечором в парках та городах нема світла і тому діються в них нечувані неморальні історії, не згадуючи про всякі грабункові напади на прохожих і поодиноких міліціянтів.

— **Запір.** Фахові свідоцтва лікарських авторитетів підкреслюють успішне діяння природної гіркої води **Францішка Йосифа** в людей, які мало вживають руху.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonialnej Rok XV. Nr 6. Czerwiec, 1938. Warszawa.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 21, 12 czerwca 1938. Warszawa.

AMERICAN BEE JOURNAL. The Oldest Bee Journal in the English Language. Vol. LXXVIII. Nr. 4. April 1938. Hamilton, Illinois, U. S. A.

Спорт.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ У БОКСІ

Метч Україна — Світезь, що буде інавгурацією нового боксерського сезону у Львові, відбудеться в неділю 10. липня ц. р. на площі Сокола-Батька. Початок в год. 17.

Боксери України виступлять у найкращому своєму складі з Білим на чолі. Знаменита форма цілої нашої дружини дає запоруку, що метч стоятиме на високому рівні.

ЧУВАЙ ЗАЛИШАЄТЬСЯ В ОКР. ЛІЗІ.

Слідство в справі вставлення стрийською Погонею неуправненого змагуна під чужим іменем до змагань неупрaвненого змагуна під чужим іменем до змагань проти Чуваю винайшло стійність домагання Чуваю. Признали йому з цього приводу вояжер. ВТіД. львівської округи не полагодила цієї справи офіційно, але позитивне її рішення в користь Чуваю є лише питанням часу.

Одночасно зачуваємо, що ПЗПН у Вершаві відмінив відзнак самбірської Корони щодо звороту втраченого воєвером 3 пунктів. Таким чином Корона таки муситиме попрощатися с Лігою.

БЄГУДА — Т. Ш. Л

Третій, рівальний метч за мистецтво групи Львів-Тернопіль і доступ до фіналу гор за вхід до Окружної Ліги відбудеться в неділю 10 липня у Львові на гриші Цитаделі передполуднем. Переможець тих змагань зустрінеться зі Сяном, причому перший метч відбудеться 17. липня у Перемишлі, а решта 24. липня у місці осідку переможця групи Львів-Тернопіль

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 9. 7. год 8. „Люди в білому".
Неділя 10. 7. год. 4. попол. „Вояк королеви Мадагаскару". Год. 8. веч. „Люди в білому".

Театр Різнородностей:

Субота 9. 7. год 8. „Еспанська муха".
Неділя 10. 7. год. 4. попол. „Еспанська муха"; год. 8. веч. „Еспанська муха".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

МІКУЛИЧИН:
9. 7. Під курателею.
10. 7. Невольник.
З Микуличина їде театр до Ворохти, Жаб'я, Косова і Кут.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тінь Шангаю".
АТЛЯНТИК: „З піснею крізь життя".
БАЛТИК: „Магнолія", „За кудлатими зірками".
ВАНДА: „Прокажена" та „Орднат Міхоровський".
ГРАЖИНА: „Танго залюблених", „Мельодії знад Дунаю".
ЄВРОПА: „Перли і серце".
КАСІНО: „Люди Висли".
КОПЕРНИК: „Весела чвірка", „Побралися за скоро".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Обманута чена", „Коли ти заблудиш".
МІРАЖ: „Фредик ушасливлює світ", „Дівчата з Новолипок".
МУЗА: „Після великої війни".
ПАЛЯС: „На ярмо життя", „Кавалєрія на границі".
ПАКС: „Я кинувата" з Даніслею Daplé
РАЙ: „Альстрія" і додатки.
РІЯЛЬТО: „Соловей з Відня" з Маргою Егерт.
РОКСІ: „Кохання у масці".
СВІТ: „В огні куль" і „Теодора".
СТИЛЕВЕ: „Без приказу" і ревія.
ТОН: „Нансі Стіль прокада", „Переможна боротьба".
УТІХА: „Товариші зброї" та ревія.
ХИМЕРА: „Обережно з коханням!"

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Бад Гаштайн".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 9. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. муз. — орк. поль. держ. поліції. 8.00 Поздн. ранішн. авдиція, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд. з Лодзі, Полудн. газетки з Варшави, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Обід. муз. — орк. 15.05 Господар. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. прогр., 15.15 Театр уявн для дітей: слуховище „Пейсідор-олімпійський змагун, 15.45 Господ. вістки з Лодзі й Торуня, 16.00 Муз. репортаж: румун. мельод., 16.45 На передмістю — фейлетон, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Спорт і ритм, 17.55 Гальо — спорт, 18.00 Наша програма, 18.10 Конкурсова авдиція П. Р., 18.30 Плити, 18.45 Шлеськ — поет. квадр., 19.00 Твори І. Падеревського — форт., 19.20 Актуальна хутірка, 19.30 Гумор у піснях С. Монюшка, 20.00 Авд. для поляків закордоном, 20.45 Вечірн. денник, 20.55 Авт. хутірка, 21.00 Розмова із слухачами дир. Петрі, 21.10 Поль. нар. мелеля, 21.45 Фрагм. міждерж. легкоатлет. метчу Польща—Німеччина з Кенігсберга., 21.50 Спорт. вістки, 22.10 Годинна несподіванок, 23.10 Остан. вістки вечір. дан. і метеор. комунікат.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

Позір! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Проваджені українськими фахівцями силами, поручається всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і записи щодня. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 9. липня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Вес. муз., 18.00 Розр. муз., 19.10 Твори Верді, 20.00, 21.00 Розр. конц., 22.30, 23.00, 24.0 Танк. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Гавай. орх., 22.15, 23.00 Орх., 23.15 Нар. муз., 23.30 Танк. муз.; БУДАПЕШТ 17.25, 18.00 Військ. орх., 19.00 Мадяр. нар. пісні, 21.55, 22.00 Джез. муз., 23.10 Танк. муз.; ВІДЕНЬ 12.00 Симф. орх., 13.15 Розр. муз 20.00, 21.00 Оперет. Каллнра, 22.30, 23.00 Розр. конц.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Оперет. мельодії, 19.00, 20.00, 21.00 Вес. муз., 22.30 Квартет; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера Мефістофель; МІНХЕН 12.00 Конц. орх. відом. фільгарм., 14. 25, 15.00 Розр. муз., 17.00 Нар. пісні, 18.10 Солісти, 19.40, 20.00, 21.00 Опера Штравса „Аріядна на Наксос", 22.20, 23.00 Розр. конц.; ПРАГА 18.20 Орх., 19.20, 20.00 Оперет. мельод., 21.10 Конц. орх. чеськ. фільгар.; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 22.05 Симф. муз., 23.00 24.00 Танк. муз.; РИМ 17.15 Форт. рецІт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Симф. конц., 23.15, 24.00 Танк. музика

Неділя, 10. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Любі мельодії, орх., 20.00 21.00 Розр. концерт, 22.30, 23.00 24.00 Весело й радісно, розр. муз., БІЛГОРОД 18.15 Плити, 22.20 Радіооркр., БУДАПЕШТ 15.45 Поліц. орх., 17.00 18.00 20.00 22.50 23.00 Циган. музика, 18.40 19.00 Форт. рецІт., 19.15 Словно-муз. задиція, 20.15 21.00 Вольси й давні танки, орх., 22.20 23.10 Джез. муз. ВІДЕНЬ 12.00 Симф. орх., 13.15 Розр. концерт, 15.36 Смичк. квартет, 18.20 Воєнькі пісні, 19.10 Соната Брамса, форт., 22.30 23.00 Танк. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Португаль. мельодії, 15.00 Розр. муз., 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, МІЛЯНО 17.10 Симф. концерт, 19.45 20.30 Розр. музика 21.00, 22.00, 23.15 Танкова музика, МІНХЕН 17.00 18.00 Розр. музика, 19.10 Концерт орх. і сол., 21.00 Фестіваль у Домі Ним. Культ., ПРАГА 12.25 Концерт орх. і хору з солІст., 16.30 Легка музика, 17.00 Військ. орх., 17.45 18.00 Учит. хор, 18.30 Росій. хор, 20.15 21.00 „Експрес до Ніцци" оперетка, 22.35 23.00 Танкова музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, 23.00 24.00 Танк. муз., РИМ 17.15 18.00 19.45 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Франческа да Ріміні" опера

Понеділок, 11. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 Розр. музика, 17.00 Солісти (форт.-і скр.), 19.10 Твори Ліста, БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, 20.00 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 18.30 Циган. музика, 17.30 18.00 23.10 Джез. музика, 21.10 Циган. і військ. орх. і солісти, 21.55 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 20.00 Вес. концерт. орх., солісти, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Концерт, 20.00 Розр. музика, 21.15 Камеральна орх., 22.30 Квартет, 23.00 Нічний концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 18.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.10 22.00 23.00 Біблій. драма, опера, МІНХЕН 16.00 Орх., 17.10 18.00 Розр. музика, 19.10 20.00 Вес. музика, 21.10 Форт. квартет, ПРАГА 17.40 Форт. рецІт., 18.20 Орх., 19.25 20.0 Франц.-чеський концерт з Парижа, 21.25 Концерт Мендельсона, 22.45 Симф. Фібіха, орх. фільгарм., РАДІО ПАРІ 18.15 Легка музика, 20.20 Вокальн. концерт, РИМ 17.15 Форт. рецІт., 19.30 20.30 21.10 Розр. муз., 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт.

БІРЖА.

Львів, 8 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·32, 89·85. Долярн американські 5,30·00, 5·27·00 Долярн канад. 5·27·00—5,24·00. Франки гол. 293·39—291·85, Франки фр. 14·88—14·58, Франки швайцарські 121·80—121·00 Фунти анга. 26·30—26·14, Гульдени данські 100·25—99·75, Корони ч. 15·00—12·00 Корданн. 117·45—116·50 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·64—134·65. Ліри італ. 22·70—21·90, Марки фінлян. 11·62—11·30, Марки нім. 79·00 — 73·00, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 121·00 Цукор. 34·50. Вугель 3,·25, Ліквідон 75·50. Можеїв 12·75, Острівець 37·25, Старихокичі, 37·00, Габербуш 46·00.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56·25, 5 інв. 1 ем. 82·25, серія 82·25 3 пов. нов. 2 ем. непот. серія непот. 5. конверс. 71·00 прем. дол. 41·75 4 консол. 67·00

Тенденція неодностайна

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 8. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вик. з опак. 2·70 зол.
молоко . .6—17 сот.
яйця (копа . . . 1·55 зол.
Тенденція на масло сильна, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

Ювилей 50-ліття української державної гімназії в Перемишлі. Приєднуються що вїзд колишніх абітурієнтів української перемиської гімназії з нагоди її пятьдесятьлітнього істнування відбудеться з кінцем вересня або з початком жовтня н. р. Докладний річинець оголошено в часописях. Просимо всіх кол. абітурієнтів, котрі з якоїнебудь причини досі не зголосили своєї участи у святі, зробити це негайно. З нагоди ювилею постановлено створити стипендіїйний фонд ім. Григорія Цегликівського і видати Альманах. Зачети на повищі цілі просимо надсилати на адресу „Української Шадниці" в Перемишлі через П. К. О. число конта 144.755. — **Комітет.**

Загальні Збори „Рамісничо-Промислової Бурси" у Львові відбудуться в неділю 17. липня 1938 року в год. 9. ранку у власній домівці при вул. Бартосівки 8, а таким порядком нарад: 1) Звіт з діяльности, 2) Ухвалення абсолюторії, 3) Вибір голови, трьох членів Ради, двох заступників і трьох членів Провірної Комісії, 4) Внески і запити. На випадок неприбуття приписаної кількости членів, Загальний Збір відбудеться в год. 10-тій з цим самим порядком нарад при довільній кількости членів. 1477

Замість вінка на могилу бл. п. Ген. М. Тарнавського зложив на „Рідну Школу" зол. 10.— Олекса Овчарик з Лодзі.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МАШИНУ до шиття „Мерседес 3" добру, продам. Зголошення до „Діла" під „450 зол." 1481 1-1

МАГІСТЕР фармації з Познані шукає початкової практики в аптиці. Умовини прошу слати: Богдан Кощитко Ходорів, Рінок 1485 1-2

ПІДПРИЄМСТВА

3.000—4.000 зол. приймемо до добре розвиненого підприємства на догідних умовах. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Розвиток". 1478 1-2

МЕШКАННЯ

ДЕШЕВО, 60 зол. місячно віднайму кімнату з кухнею чесним спокійним людям. Воробець, емер. учитель, Львів-Левандівка, вул. Загороди 11. 1407 2-2

ГАРНА фронтова кімната з кухнею, II. пов., у середмісті, комірне 45.— зол. до винайму. Адреса і ближчі інформації в Адміністрації „Діла", Відділ оголошень. 3-2

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. техн. дентист тепер Львів. Пасаж Гавсмана 7. 875 48-50

ТІЛЬКИ 5.— ЗОЛ. тривка операція з 5-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 1463 1-2

СЕКРЕТ доброї направи годинника — це додаток оригінальних частин годинника. Всякі оригінальні частини має тільки мистець годинникарства **Гутерман, Сикстуська чотирнадцять.** 1105 9-12

ІВАН КРИВУН уневажнює вкрадені: książka wojskowa z kartą mobilizac. P. K. U. Lwów-powiat i dowód osobisty. 1488 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Управа гімназії СС. Василіянок у Яворові оголошує цим конкурс на вчительську (ля) до історії. Вимагані повні кваліфікації. 1483 1-2

Рік основ. 1904. Телефон 213-06.
ВИРІБ І ВЕЛИКИЙ СКЛАД
Корсетів, черевних поясів, гумових паньчіх і нагрудників
найновіших паризьких і брюсельських кроїв
Я. Шрайбер ЛЬВІВ Гетманська 6.
Ч. 1054 9—10. Ціни фабричні.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спец. ялового певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
ФІЛІЯ КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костюк Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Рінок 10.

Ч. 149 (14.980). ЛЬВІВ, НЕДІЛЯ 10. ЛИПНЯ 1938. Oprata pocztowa uiszczona g. ryczałt. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Тільки короткий час! оказійна продаж убрань, пальт суконних, полотняних, мужеських і жіночих, спортових маринарок і т. д. — у фабриці убрань РОТ і РУДЕРФЕР ЛЬВІВ, Легіонів З. і. п. (над Кіном Паляс)

1480 1 — 1

Купуйте виключно ЦВЯХИ української фабрики СТАЛЬ у ВИННИКАХ

ЦЕНТРАЛЬНА Малопольська Каса Ощадности У ЛЬВОВІ (раніше Галицька Каса Ощадности)
Найстарша ощадностева установа заснована в 1843 р.
Вклади ощадностеві з гарантією держави.
Рахунки чекові. — Рахунки бікучі. — Дисконт ремес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно, продаж. — Льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.
РЕЗЕРВИ 5,668.000 ЗОЛ.
Обсяг діяльности — ціла Галичина.
Замісцеві видати — П. К. О. 500-198.

ПОЖЕЖА НИЩИТЬ НЕНАДІЙНО НАШІ ГОСПОДАРСТВА тому хоронім і забезпечуймо своє майно, всяко руючи від огню також свої рухомости (хатню обстановку, господарське знаряддя, живий інвентар, пашу і збіжжя)
У ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20.
яке за дрібну оплату виплачує повне відшкодування за втрачене майно.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку в ЦЕНТРОБАНКУ У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15, бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Від 1. липня 1938. Д-р В. Кашубинський внутрішні недуги ординує від 3—4 попол. Львів, ул. На Байках 24, партер тел. 283-47.

Нові самоуправні закони.

Варшава, 8. липня 1938.

Вчора перединскутовано і принято два нові проекти законів: 1) про вибір міських радних, 2) про вибір громадських, волосних і повітових радних. Прийнято їх без змін так, як їх запропонували комісії. Соймова більшість відкинула всі поправки, зголошені українцями, польськими лівими послами і жидами. За короткий час оба проекти стануть законами і вибори до самоврядних тіл, які відбудуться вже восени цього року, відбуватимуться на підставі ухваленої сьогодні виборчої ординації до міських, сільських та повітових рад.

Українська преса й українські політичні організації подбають певно своєчасно про те, щоб засади новоухвалених законів стали докладно відомі найширшим колам українського громадянства. І тому сьогодні не станемо займатися подрібною аналізою поодиноких їхніх постанов. Звернемо тільки увагу на кілька справ загальнішої натури.

Як відомо, 13. липня 1 933 р. увійшов у життя новий польський самоуправний закон з 23. березня 1933. р., який містив у собі не лише постанови матеріяльного громадського права (неначе — громадську конституцію), але одночасно й засади виборчої ординації до самоуправних тіл. Подробиці виборчої техніки устійнила ціла низка виборчих регулямінів, які оголошено в другій половині 1933. р. як розпорядки міністра внутрішніх справ. Отож нові самоуправні закони, ухвалені вчора, це здебільша ці дотеперішні виборчі міністерські регулямини, яким надано форму законів. Вони дотеперішньої самоуправної неначе конституції не змінюють, зате підвищують виборчі приписи, сказавши, до гідности норм закону.

Нас очевидячки цікавить найбільше питання: чи нові самоуправні закони дадуть змогу українському громадянському чинникові впливати на обличчя міських, громадських та інших рад більше, ніж дотеперішні виборчі регулямини з 1933. р.? На це питання не можна відповісти одним словом. Адже ми знаємо, що в теперішній дійсности писані закони відбігають від практики життя, як ніколи перед війною. Безліч щоденних прикладів підтверджує сказане. І хоч премієр Складковський і віцеміністр Корсак заповідали недавно на пресовій конференції, що недалекі самоуправні ви-

Дальші сутички у Клайпеді.

Ситуація у Клайпеді дальше напружена, сутички тривають дальше. У литовських крамницях і установах бють шиби і замазують вивіски. Асекураційні товариства не хотять обезпечувати виставових шиб у литовських крамницях.

Литовська преса домагається гострих репресій проти німецької меншини у Клайпеді, та уряд мабуть буде шукати порозуміння.

Німецького поета Альберта Анута засудили на 3 роки вязниці за те, що він видав вірші протидержавного змісту.

УСУВАЮТЬ ЛИТОВЦІВ З КЛАЙПЕДСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.

З адміністрації клайпедського краю та з підприємств, що належать до німців, систематично усувають литовців; в останніх часах звільнено одного урядовця і одного учителя.

Національні війська здобули Нулєс

І МАШЕРУЮТЬ НА САГУНТ.

На кастельйонському фронті нац. війська здобули наступом укріплене місто Нулєс. Йдучи дальше на південь, вони дійшли до району Монфокар, відтіля звернулися на захід та окружили гори Сієрра Оспаден, де червоні побудували головну лінію оборони Сагунту. Тепер ті укріплення втратили всю вартість.

Комунікат барсельонського міністерства оборони потверджує вістку про упадок міста Нунче.

РУЇНА І ТЕРОР.

Заки червоні покинули Нулєс, вони висадили в повітря всі церкви й публичні будинки; надаремне нац. команкування намагалось при наступі охоронити місто від руїни. Так само червоні палять усі евакуовані села і тероризують населення, намагаючися драконськими засобами здавити відрухи розпуки.

У Франції повстало товариства приятелів Японії.

У Парижі зорганізовано „французьке товариство приятелів Японії", до якого вступили м. ін. маршали Петен і Франше д' Естрета б. міністр Ляказ. Воно має ширити відомости про Японію та протидіяти протияпонській пропаганді „товариства приятелів Китаю".

4 убитих і 18 ранених в автобусі.

ПОЛІЦІЯ ОБСАДИЛА ВСІ СТРАТЕГІЧНО ВАЖНІ МІСЦЯ В ЄРУСАЛИМІ.

На автобусовий перестанок коло яфської брами в Єрусалимі заїхав автобус з арабськими селянами, що приїхали на ярмарок. Хтось кинув на автобус бомбу, що вбила 4-ох арабів і ранила 18-ох, крім того одного поліцая. Арештовано замаховців — є це одна жидівка і 3-ох жидів.

Поліція й військо розігнало юрбу, та обсадило всі стратегічно важні місця. Виняткový стан загострено.

АНГЛІЯ ВИСИЛАЄ ДО ПАЛЕСТИНИ ДАЛЬШІ ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ.

Міністр кольоній Мек Дональд заявив у палаті громад що з огляду на події в Палестині вишлють туди негайно з Єгипту два піхотні курінні, які залишаться там до приїзду двох бригад з Англії. До Гайфи причалить панцирний кружляк з відділом піхоти.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа **плащів, суконь, костюмів**
у фірмі "VOGUE" **Б-ти Штавбер**
Львів, пл. Марійська ч. 6/7.
Обслуга по українськи.

бори мають бути „чисті й ретельні", то проте дозволимо собі сумніватися, чи місцеві чинники у своїй „ретельности" занадто не перебірщять. Слушно іронізував вчера один з польських послів. Знав я, казав, він, преміера, який наказав воєводам чесні вибори, одначе вислід виборів був несподіванкою для... цього преміера. Слід підкреслити, що нові самоуправні закони не обмежили рішального впливу державної адміністрації на всі види самоуправи. Вона, чи то затверджуванням і відхилюванням висліду виборів, чи рішальним впливом на викроювання виборчих округ, чи врешті контролею над ухвалами рад матиме далі тут такий вплив, як мала досі. Самоуправні тіла залишаться далі органами державної адміністрації, а не свобідним виявом волі та змагань широких кол населення рішати про свої безпосередні потреби й болячки. Не без іронії сказав у дебаті на пленумі сойму референт закону про вибори міських радних: Коли державна адміністрація так ділатиме, щоб польська людність була всюди господарем, то все буде в порядку... Ми певні, що вона на нашій території саме так ділатиме. Та чи це буде в порядку? Ось площина політичної боротьби, хоч як самоуправні закони стараються чинник тієї боротьби зі самоуправи усунути.

Проте обективно треба ствердити, що нові самоуправні закони творять деякий поступ у відношенні до нині обовязуючих. Сказане відноситься особливо до закону про вибори міських радних. Цей поступ добачуємо в тому, що громадянський чинник матиме в майбутньому більшу, ніж досі, контролю над актом голосування, обчислюванням та устійнюванням висліднів голосування. Мужі довіря виборців матимуть право бути приявними підчас виконування повищих чинностей, матимуть теж право зголошувати свої завваги до протоколу виборчої комісії. Крім цього при виборі громадських радних надзірна влада матиме обовязок у більш, ніж досі, доступний спосіб повідомлювати загал виборців про вибори, а також продовжувати речинець складати виборчі протести.

Крім угорі згаданих недостач під видом рішального впливу державної адміністрації, виборчої геометрії і т. ін. нові закони мають ще дві засадничі недостачі: вони зносять пропорціональність виборів та при виборах волосних і повітових радних зберігають посередність. Безпосередні, загальні, рівні і тайні є лише вибори громадських та міських радних. Як згадано, всі поправки, які в цьому напрямі зголосили українці — соймова більшість відкинула.

Ясно, що на випадок, коли виборча ординація до сойму й сенату не буде змінена, самоуправні тіла стануть предметом гострої політичної боротьби для всіх тих політичних груп, які захотять мати своїх представників у парляменті. Адже рішальними для парляментарних виборів є передвиборчі колегії, до яких можна дістатися, отже поставити кандидатів на послів, лише через самоуправні тіла. І тому, далі, шлях до безпартійности самоуправи веде лише через зміну виборчої ординації до сойму й сенату.

Найближча осінь покаже, скільки правди в поголосках про зміну тієї ординації. Радше треба рахуватися з тим, що тієї зміни не буде. Одначе, незалежно від цього український політичний та громадянський світ повинен використати навіть той невеличкий для свого вияву простір, який дають нові самоуправні закони, і поправити український стан посідання на терені самоуправи. Вплив на самоуправу — це вплив на безпосередні потреби українського населення. Він був досі майже ніякий. Нові самоуправні закони дадуть нам деяку спроможність — при відсутности зловживань, закти візуванні й солідарности українських мас та при усуненні дотепер пороблених помилок — цей вплив скріпити. І це повинно стати спільним завданням усього політично думаючого українського загалу. Він повинен іти до самоуправних виборів восени ц. р. справді сконсолідований

К.

Хорон.ть Ваше майно і життя
перед небезпекою громів!
фахові інсталяції громозводів виконує електротехнічна фірма
„Е-КОМП" Львів, Сикстуська 29.
тел. 203-30.
Кошторися безплатно.

Унія для Ліги Націй чи для СССР?

(Від власного кореспондента).

Женева, 6. липня 1938.

В Копенгазі відбуваються Загальні Збори Унії для Ліги Націй, в яких бере участь і українська Асоціяція. Чи не востанне? Про це довідаємося незабаром. А тимчасом варто звернути увагу на засадничу сторінку участи українців у цій інтернаціональній установі. Дуже добру аналізу формального боку справи знаходимо у статті нашого приятеля, редактора „Журналь де Женев" п. П. Е. Бріке, з 3. ц. м. під наголовком „Лихо переможеним": „Уступаючи перед тисненням крайніх лівих, Унія перевела в 1936. р. зміну статутів, наслідком якої можна позбавити грузинську й українську Асоціяцію їхніх прав і виключити їх фактично з Унії. Бюро Унії висловилося в цім напрямі. Лишається почекати, чи Загальні Збори, що зберуться в неділю у Копенгазі, потвердять це рішення.

„Щоб осягнути свою мету, ввели противники українців та грузинів в Унії різницю між „членами філіями" та „прилученими членами". Ці останні мають обмежений дорадчий голос; належать до них Асоціяції в кольоніях та краях підчинених чужим державам. До них мають належати Асоціяції емігрантів.

„Грузинська й українська Асоціяція зазначують у своїх протестах, що вони не складаються з емігрантів, бо їх засновано в часі незалежности їхніх держав на національній території. Ані України, ані Грузії не можна прирівняти до кольоній чи залежних країв, бо це противиться конституції СССР, яка твердить, що він є конфедерацією. Звичайні члени Унії, „філії", мають заступати нації незалежні чи такі, що можуть ними зробитися, а розділ 14. конституції СССР признає Грузії та Україні право виступити з нього, себто зробитися незалежними. Чи Унія Асоціяцій має показатися більш совітофільською, ніж самі Совіти та відмовити Грузії й Україні тих невеликих прав та надій, які ще залишає Москва?

„Про Асоціяції для Л. Н. кажуть, що вони небагато варті. Але вони можуть багато значити. Для цього треба, щоб вони прислухувались до голосу людяности і правди".

Не тут місце критикувати цю аргументацію. Вона може бути добра остільки, оскільки осягне свою мету, себто оборону прав української Асоціяції в межах Унії для Л. Н. Але варто поставити питання, чи й на скільки сама присутність української Асоціяції в Унії є доцільна. В незалежних державах ті Асоціяції є приватними товариствами, за які уряди не відповідають. Насувається питання, чи доцільно для України мати в Європі товариства, за які легальний національний провід відповідальности не ребирати не може, і чи можна перебрати відповідальність за участь в Унії для Л. Н. в її сучасім складі? Колишній голова швайцарської Асоціяції п. Альберт Мальш заявив наприклад, що „Унія дає кермувати себе силам, які розкладають Л. Н.", отже робить властиво теж саме, що й п. Літвінов.

Треба признати, що Унія зробила свого часу багато, щоб ознайомити Европу з українською справою та здобути симпатії для України Але чи не починає вона руйнувати тепер те, що будувала раніше? Для сучасної української інформаційної акції важна не скількість, а якість. У звязку зі сучасними подіями на Україні говориться про неї тепер у світовій пресі доволі багато. Тепер іде не про те, скільки міліонів людей знає про Україну, а про те, що про неї знають і хто про неї знає. А сучасний склад і тактика Унії насувають питання, чи участь у ній є доцільна і навіть, чи не компромітує нас.

Формального політичного звязку зі самою Лігою Націй Унія ніколи не мала, тепер-же вона опинилась навіть у політичному противенстві до Л. Н. Коли в Женеві підчас минулої сесії Ради московський уряд з його еспанськими та китайськими союзниками попав у ізоляцію, то Унія заняла і в еспанській і в китайській і в етіопській і в багатьох інших справах ясь скрізь московське становище. Унія в її сучасні складі зовсім не є міжнародньою організацією що висловлює політику обєднаних держав і націй: ця установа зовсім опанована московськими впливами. Вона щораз то більше зближується до РУП (Всесвітне Обєднання для мира), якого провід опанували цілком французькі і англійські приятелі Москви.

Коли погодитися з поглядом деяких українських політиків, що приятелів треба всюди мати, а українську справу треба всюди пропагувати, то доведеться хіба вступити й до Товариства для „культурного" зближення зі СССР. Коли ж станемо на становищі, що засадою української політичної акції в Европі має бути не співробітництво з тими чи іншими партіями й суспільними течіями, а чинна участь у протимосковському фронті держав, то залишиться хіба одно: виступити і з Унії, що працює тепер зовсім не для Л. Н., може навіть краще-ніж чекати, аж українську Асоціяцію виключать на основі нового статуту.

М. Данько.

По розвязанні Союзу Українок.

Отже Союз Українок розвязаний! Хоч ми цього і сподівались, а таки жевріла десь у глибині душі іскорка надії і... погасла. Правда, лишається ще відклик до Міністерства, але тут вже процедура довша, оконечне вирішення владди безречинцеве, справа може проволікатись роками: Союз ніби живе на папері, а в дійсності поволі конає.

І як у хорої людини найдуться завжди десятки приятелів-лікарів, фаховців та аматорів, що хочуть рятувати її своїми рецептами — одбуцім то успішніша від другої, — таке й зі Союзом Українок. Вже по припиненні його діяльности посипалися з усіх сторін поради, що робити членам Товариства, щоб „часу не гайнувати" і „з форми не вийти".

Одна з універсальних рецепт, що найшлася теж на сторінках жіночої преси, це завів, щоб дотеперішні члени Союзу Українок по Філіях і Кружках творили жіночі секції при загально-краєвих національних установах таких, як Просвіта', Рідна Школа, Сільський Господар і там працювали.

У починах жіночого руху в нас, коли наше жіноцтво не було ще якслід зорганізоване, не мало ясно наміченої ідеольогії, входили свідомі жінки до краєвих товариств спершу одиницем, відтак у секціях, яких діяльність обмежувалася звичайно до харитативної або господарської-гастрономічної сторінки з приводу ріжних свят чи імпрез дотичної установи. Та розважмо питання, чи сьогодні жіночі секції при краєвих установах можуть заступити Союз Українок і виповнити в чужих рямцях уповні завдання самостійної жіночої організації, що її коріння сягає року 1884, часів піонірки жіночої еманципації Наталії Кобринської.

Наші аргументи негативної постави до такої фузії:

І. Ніяка наша краєва установа не погодиться на те, щоб жіноцтво продовжувало дотепер рішню свою роботу під її фірмою, бо зовсім

слушно буде побоюватися, щоб і її не стрінула доля Союзу Українок. Якщо жіноцтво і вступило у члени котрогось із краєвих культурно-освітніх чи економічних товариств, то могло би працювати тільки в межах дотичної організації.

2. Ніяка краєва установа не має такої широкої програми, як Союз Українок. „Просвіта" обіймає ділянку культурно-освітню, „Рідна Школа" виховно-шкільну, „Сільський Господар" господарсько-економічну, кооперація спілчанську, „Відродження" протиалькогольну і т. д., тоді коли Союз Українок по своїй програмі веде працю поміж жіноцтвом на всіх тих ділянках, а крім того ще й на інших, як пропаганда гасла „свій до свого", плекання народнього мистецтва, звязки з міжнародніми жіночими організаціями та українським жіноцтвом поза Галичиною і т. ін.

3. Правильники жіночих секцій при краєвих установах (Просвіта, Сільський Господар) дуже обмежують діяльність жіноцтва. Так наприклад усі рішення жіночої секції мусить затвердити виділ читальні, чи пак кружка „С. Г." Секція не може мати власних фондів і т. ін. Такі жіночі секції не є ніякими автономними тілами і стоять немов під курателею виділу читальні чи кружка „С. Г.", значить: жіноча секція не може бути повним виявом самодіяльности жіноцтва, ані засобом його суспільного вишколення.

4. Якщо жіноцтво, згуртоване досі в Союзі Українок, вступило би масово у члени краєвих наших установ і зрезигнувало з власної організації, воно не матиме власногоо краєвого проводу, не матиме змоги відбувати зїздів, конференцій, конгресів. Без свого проводу, без одноцільного пляну діяльности — український жіночий рух перестане бути жіночим рухом, а жіноцтво перестане бути тим чинником у національному нашому житті, яким було досі.

Висновок зі сказаного:

Жіночі секції при краєвих установах не є ніяким виходом зі ситуації і нам по остаточнім розвязанні Союзу Українок таки треба обстоювати окрему самостійну жіночу організацію, бо досвід останніх десятиліть виказав, що завдання перевиховання жінок на свідомих громадянок може виконати тільки окрема жіноча організація та що діяльність її є корисна і потрібна для народу. Можливі дві її форми: або творити нове статутове товариство, що під теперішню хвилину не має майже виглядів на здійснення, бодай не скорого, а нам земля горить під ногами; або створити власні нові рямці, які обхопили би те все, що досі було змістом Союзу Українок. Котру з тих двох форм вибере провід Товариства, не знаємо, але віримо, що вибере таку, яка сьогодні найбільш нам підходить і даватиме найпевнішу запоруку, що вона серед загалу жіноцтва прийметься та поведе таку саму хосенну діяльність, як досі.

Віримо, що так воно станеться, а дух великої княгині Ольги, першої української жінки володарки-дипльоматки, якої память святкуємо в цьому місяці, покаже нам правильний шлях. Під її покровом станемо знову до праці для свого народу — непоборені, зі свіжими силами.

Конст. Малицька.

ПІДЧАС ЛІТНЬОЇ
ВИПРОДАЖІ
посезонової
...без сіти
а одначе

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА
Del-Ha
Дістанете у всіх філіях

Обєднуймося на культурнім фронті! Всі одностайно відсвяткуймо в своїй місцевині ювилей „Просвіти"!

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до Себе нашого найліпшого мужа, батька і дідуня — **Генерала Мирона Тарнавського.**

У нашому невимовному горю знайшли ми стільки доказів щирого співчуття і такої великої пошани для Покійника, що легче нам буде знести той тяжкий хрест.

На цьому місці нехай нам вільно буде сердечно подякувати Їх Ексцеленції Митрополитові Кир Андрееві та на Його руки Преосвященним Єпископам Кир Іванові й Кир Никиті та всьому Всч. і Впр. Духовенству за звеличання похоронів.

Діловому Комітетові за дбайливу організацію похорону та на його руки Делегаціям, Хорові, Орхестрам, Впорядчикам, бувшим Товаришам зброї Покійника та Всьому Українському Громадянству складаємо найщирішу подяку.

Окремо дякуємо Дирекції, Лікарям і Персоналові Українського Шпиталю у Львові за всі безкорисні труди і дбайливу опіку в Його останніх годинах життя.

Нехай Господь Бог нагородить за це усім добром.

Дружина, діти, зять, невістка і внуки.

Золочів, 7. липня 1938 р

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

БОЛЬШЕВИЦЬКА ЧИСТКА У „НЕЗАЛЕЖНІЙ" МОНГОЛЬСЬКІЙ РЕСПУБЛИЦІ.

Як подають з Манджурії, у Зовнішній Монголії розстріляно 12-ох начальників округів та крім того чимало буддайських священників.

На монгольській території є 3 совітські дивізії піхоти і 3 змоторизовані бригади. — Зовнішня Монголія становить совітську республику, яка не належить до СССР і номінально йому не підлягає, але фактично є під повним впливом Москви.

ПРОВІДНИК БРАЗИЛІЙСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ ВІДДАВСЯ В РУКИ ПОЛІЦІЇ.

Один з провідників бразилійського фашистівського пучу 11. травня п. р. полк. Фурніе, що два місяці ховався в будинку італійської амбасади в Ріо де Жанейро, віддався в руки поліції.

Соняшна купіль це здоровля!
але
бережіться пораження шкіри!
Розкішне і безпечне опалювання
при
Крему й Олійку МЕРІДА

АНАТОЛЬ ФРАНС.

Штукар.

У часах Людовика жив у Франції один бідний штукар, родом з Компієнь, на імя Варнава, що ходив з міста до міста й показував всякі штукарства сили та зручности. На річних торгах розпростирав на площі старий килим, зовсім знищений від уживання, а коли привабив дітей та прохожих дотепними промовами, — які вивчив від якогось старого штукаря і в яких нічого ніколи не змінював — поставив собі на ніс цинковий таріль, щоб утримати ним рівновагу. Люди гляділи на нього спочатку байдуже, але коли він станув на руки й ногами підкинув у повітрі шість мідяних куль, що виблискували на сонці й знову їх ловив — або коли вигнувся так, що головою доторкався своїх пят, подобаючи зовсім на колесо, і почав так кидати сюди-туди дванацять ножів — тоді дрібні монети падали, наче дощ, на килим. А проте, як і більшість тих, що живуть тільки зі свого заняття, Варнава з Компієнь мусів багато працювати, щоб міг прохарчуватись. Заробляючи свій хліб у поті свого чола, переношував більше ніж свою частину біди, яку спричинив нам наш прабатько Адам.

Чи він міг працювати більше, ніж сам хотів би? Треба було йому соняшного тепла й денного світла, щоб міг показати свій хист, саме так, як конче потребують їх дерева, щоб видавати квіти та овочі. Взимі виглядав наче дерево, позбавлене листя й напівмертве. Замерзла земля для штукаря була тверда. І наче коник-стрибунець, про якого говорить королева Марія, зносив холод і голод в цю погану пору року. Але що був простого серця, переносив своє нещастя терпеливо.

Він ніколи не думав над походженням багатства, ані над нерівністю стану людей. Вірив певно, що коли цей світ злий, то інший не міг би бути добрий і ця надія його підбадьорювала. Він не наслідував злодійських та безбожних блазнів, що запродали свою душу чортові. Ніколи не зневажав Бога; жив чесно і хоча не був женатий, не бажав жінки свого ближнього, бо жінка — це ворог сильних мужів, як учить притча про Самсона і як написано у Письмі Святому.

Правду сказавши, його дух не звертався до бажання пристрастей, але це коштувало йому багато боротьби, заки зрікся склянки, таксамо, як і жінки. Але не йдучи на гріх проти тверезости, радо напився, коли було гарячо. Це була чесна душа, що боялася Бога і щиро віддана Пречистій Діві Марії. Коли ввійшов до церкви, ніколи не забував клякнути перед образом Преч. Діви й вислати до неї молитву: „Мати Божа, охороняй мене аж до години моєї смерти, і за Божою волею і по моїй смерти дай, щоб я побачив райські радощі".

* * *

Коли одного вечора по слотливім дні він ішов сумний та згорблений, несучи під пахою свої мідяні кулі, скриваючи свої ножі у старім килимі й шукаючи якоїсь стодоли, де міг би переспати без вечері, побачив на дорозі черця, що йшов у ту саму сторону: поздоровив його з найбільшою чемністю. А тому, що вони йшли спільною дорогою, почали розмовляти.

— Приятелю, — сказав чернець, — звідки та приходиш, що ти одягнений в зелену одежу? Чи це не тому, що ти маєш грати ролю блазна в релігійній виставі?

— Ні, отче, — відповів Варнава. — Так, як мене бачите, називаюся Варнава, із фаху штукар. Булоб це найкраще заняття на світі, якби я міг при ньому кожного дня наїстись.

— Приятелю Варнаво — відповів на це чернець, — уважай, що говориш. Нема кращого заняття, як чернечий стан. Ми співаємо похвальні пісні Богові, Пречистій Діві і святим, а релігійне життя — це постійна похвальна пісня для Господа.

Варнава відповів:

— Признаюся, що я говорив як неук. Ваш стан не можна порівняти до мого, а хочби яка заслуга була танцювати на стовпі і тримати при цьому на носі динар у рівновазі, ця заслуга взагалі навіть не приближається до вашої заслуги. Дуже радо я хотів би, отче, так як ви, служити кожного дня Службу Божу, особливо службу до Пречистої Діви, яку я особливо шаную. З великою охотою я зрікся би свого штукарства, яким я прославився від Суассон аж до Бове, у більше ніж шістьсот містах та селах, щоб я міг посвятитися чернечому стану.

Чернець був зворушений щирістю штукаря і хоча йому бракувало хисту пізнавати людські душі, все-ж пізнав у Варнаві людину доброї волі, одного з тих, про яких Спаситель сказав: „Мир вам на землі!" І тому сказав:

— Приятелю Варнаво, ходи зі мною, до-

НА ВИЇЗД! Купелеві плащі — ручники — пледи — подорожні коци.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР:
А. Петрушевський ЛЬВІВ Галицька 20.

Удар у Православну Церкву й український нарід.

Промова посла д-ра Степана Барана на пленарному засіданні сойму 6. липня 1938. щодо затвердженого договору між Апостольською Столицею і Польською Республикою у справі земель, костелів і каплиць поуніятських, які Католицькій Церкві відобрала Росія.

З ІСТОРІЇ УНІЯТСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Високий Сойме! Річ іде про майно поуніятської церкви. Досі промовляло в цій справі трьох промовців: двох православних, з них один православний священник і один польський римо-католицький священник. Не було досі промовця — представника тої Церкви, яка єдина має право до тих речей, що тепер предметом законопроекту.

Пан референт згадав на початку про фльорентійську унію, відтак згадав про берестейську унію. Фльорентійська унія не дала досі ніяких практичних висліпів, зате великі історичні наслідки потягла за собою релігійна унія між Православною Церквою на терені польської держави з кінцем XVI. в. і римо-католицькою Церквою, чи точніше безпосередньо з Ватиканом. Цей факт має велике історичне значіння і уніятська Церква, якої теперішньою представницею у Польщі та колишній Австрії є греко-католицька Церква, що у часі істнування Польщі перед розбором на терені теперішніх східних земель відограла велику творчу ролю. Більшу ролю вона відограла під національним оглядом, уже по розборах там, де та Церква збереглася, тому, що уніятську Церкву на терені колишнього російського царства зліквідували етапами, спершу на Поділлі, Східній Волині і пізніше на тих північно-східних землях, що тепер входять у склад польської держави.

КРУЖЕ.

Перший етап у 1839 р. зліквідував усе, — залишилася при уніятській Церкві тільки дрібна частина на захід від Буга в колишній холмській дієцезії. Останки з неї зліквідували в 1875 р. В історії Польщі відома назва одної місцевости — Круже, де в 1893. чи 1894 р. була масакра уніятського населення. Тоді появилася в десятках тисяч примірників брошура п. з. Круже зі заголовною емблемою „Хрестом і кровю довкола хреста. Хтож це був! Чи це були віроісповідники римо-католицької Церкви, що такі великі трагедії переходили підчас російського панування! Ні, це були віроісповідники уніятської Церкви, непольської національности, що в обороні своєї релігії зазнавали великих мук. Усе це вже за нами. Нема вже царської Росії, нема православного синоду, нема тих, що пригнітали не тільки польський нарід, але і римо-католицьку Церкву, а передовсім уніятську Церкву, бо в тій уніятській Церкві була національна українська організація. Російський уряд, бачучи великі національні заслуги цієї Церкви для зросту національного відродження українців у колишній Галичині був найбільшим ворогом уніятської Церкви. Нїодин уніятський священник перед війною за ніякі гроші, за ніякі скарби не дістав пашпорту до Росії — віжджати уніятським священникам до Росії не дозволяв закон.

ДВІ МІРКИ.

Коли не стало гнобителів польського та українського народу — російських царів, славалося, що ті люди, які раніше були уніятської віри і перейшли на православя, матимуть змогу свобідно вибирати свою віроісповідну приналежність і нагоду вернутися до тої релігії, що була їхньою аж до 1875 р. — до скасування останнього етапу уніятської Церкви на землях теперішньої Польщі. Але так на жаль не сталося. Вже від самого початку, від 1918 р., від першого дня істнування польської держави, бачимо ... тактики — іншу на захід від Буга та іншу на схід від Буга, бо в тактиці поведінки польського уряду супроти православної Церкви завжди треба відріжнити дві ріжні речі — інакше ставляться до православної церкви на схід від Буга та інакше на захід від Буга. Там є ціла маса, там більшість людности православного віроісповідання є непольської національности, на захід від Буга є тільки останки української національности, тільки історичні останки церкви тепер православної. Коли там на Волині у північно-сідних воєвідствах, не було може тієї яскравої поведінки при ревіндикації, яку може менш драстично переводили, то в цілости переводили її на терені теперішньої варшавсько-холмської дієцезії, на Холмщині та на Підляшші. Не належить це до світлих сторінок найновішої історії. Кожний, хто оцінює позитивно значіння Польщі для сумежних народів, відчуває тут великий біль, що в перших роках чи навіть в перших днях віднови самостійности держави — держава не вчинила так, як у даному випадку повинна була вчинити в інтересі самої держави. В тому часі на терені варшавсько-холмської дієцезії, отже найбільш спірної, було 310 православних святинь. Більшість тих святинь ніколи не була в руках римо-католицького костела. Річ була в чому іншому, а саме, що в тому часі між роком 1918. і 1920. вели на більші розміри осадничо-військову акцію.

ПРАВНИЙ НАСЛІДНИК ПОУНІЯТСЬКИХ ДІБР.

Згадав уже п. референт, що в тому часі, тобто в перших роках істнування польської держави — бо військового осадництва в останніх роках не переводять — 40.000 гектарів землі, що була власністю православної Церкви, забрали на військово кольонізаційні цілі, і тільки частину тієї землі розпарцелювали між інших парцелянтів Ці числа дуже значні. Те, що залишилося тепер в руках православної Церкви — це дуже незначні останки, а й ті останки згідно з законопроектом про договір між Апостольською Столицею й Польською Річчипосполитою, мають майже в цілости зліквідувати. Я є членом греко-католицької Церкви, членом тієї Церкви, що єдина має право називатися наслідником тих поуніятських дібр. В 1720-ому році відбувся на терені люблинського воєвідства у Замості, в тих околицях, де тепер йде найбільший натиск і нагінка на православну Церкву, православний уніятський собор. Той уніятський собор устійнив основи уніятської Церкви що тепер називається греко-ка-

---

зволю тобі вступити до монастиря, де я є ігуменом. Той, що вів Марію Єгипетську на пустиню, привів тебе на мою дорогу, щоб тебе повести на дорогу спасення.

Так і сталось. Варнава став черцем. У монастирі, де його приняли, ченці згідно з бажанням прославляли Пречисту Діву, а кожний, щоб прислужитись Їй, старався виявити весь свій розум та ввесь талант, що йому Бог дав. Що до ігумена, то він писав книги, присвячені на підставі схоластичних студій чеснотам Матері Божої.

Брат Лаврентій переписував учеными рукою цей твір на пергаменові листки.

Брат Олександер рисував на листках ніжні мініятури. Видно там було Царицю неба, що сидить на престолі Соломона, біля Її ніг лежали чотири леви, а довкола її голови, авреолею осьтленої, літало сім голубів, що уявляли собою сім дарів святого Духа.

Брат Марбод був правдоподібно одним з найніжніших синів Марії. Безупину тесав з каменя її постать, так, що вуси, брови та волосся були покриті білим порохом, а його очі були завсіди напухлі й повні сліз; але він був повний сили та радости, хоч у старшому віці і Царица Раю очевидячки охороняла старість своєї дитини. Марбод зображав її, як сидить на престолі, з чолом окруженим авреолею, на краях посипаним перлами. Він старався про те, щоб довга шата закривала ноги тієї, про яку пророк говорить: „Наче загорода замкнута еси, моя кохана!" Часто також зображував її наче дитя, повне ніжности і тоді вона начеб промовляла: „Боже, ти мій Господь!"

В монастирі були теж поети, що складали латинською мовою римовані гимни у честь Преч. Діви Марії, а навіть був там і Пікард, що переклав „Чуда Матері Божої" на народню мову та у римованих віршах.

Бачучи, як інші братчики змагалися навипередки у пошані Богородиці і таку творчу плодючість, Варнава нарікав на свою простоту і незнання.

— Горе — думав проходжуючись сам у монастирській Загороді, — я дуже нещасливий, що не можу якслід віддати почесть Матері Божій, якій я жертвував ніжністю свого серця, як і мої брати. Горе, горе! Я — людина без таланту й не можу служити тобі, Богородичко, ані вченою проповіддю, ані ніжними малюнками, чи статуями прецизно вирізьбленими, ані віршами писаними у римах відповідно до такту. Взагалі не маю нічого, ох, горе!

Так зідхав і віддавався смуткові. Одного вечора, коли ченці забавлялись розмовою, почув, що один з них оповідав про якогосьченця, що не вмів нічого іншого співати, тільки „Аве Марія". Вони погорджували цим ченцем через його нетямущість; однак він умер, з його уст виросло пять троянд у честь пятьох букв в імені „Марія" і так його святість закріпилася.

Коли Варнава слухав цього оповідання, знову дивувався доброті Пречистої Діви; однак приклад цього святого ченця не міг його потішити, бо його серце було повне завзятости, бо він хотів звеличати хвалу Пречистій Діві, що перебуває в небі. Шукав для цього засобу, ал не міг його знайти і тому з кожним днем ставався ще більш сумним. Аж одного ранку, пробудився з веселим настроєм. Побіг до капліці і там перебув цілу годину. По обіді знову туди вернувся.

Ця незвичайна поведінка мусіла викликати цікавість ченців. Питалить один одного, чому це брат Варнава так часто віддалюється.

Ігумен, якого обовязком є слідкувати за поведінкою всіх ченців, рішився стежити за Варнавою. Тому одного дня, коли цей — як звичайно — знову замкнувся в каплиці, ігумен у супроводі двох найстарших ченців прийшов поглянути крізь дірочку від ключа, що в каплиці діється.

І бачили, як Варнава стоїть на руках, ногами вгору, перед вівтарем Пречистої Діви та кидає й ловить шість мідяних куль і дванацять ножів, що падали вниз і зринали вверх. Він показував перед Пречистою Дівою ті штуки, за які дістав він у своєму житті найбільші похвали. Два старі ченці, не розуміючи, що ця проста людина цим способом віддає свій талант на послуги Богородиці, кричали, що це наруга, святотатство.

Ігумен знав, що душа Варнави невинна, але думав, що Варнава зїхав з глузду. Всі три приготовлялись вивести його з каплиці, але нараз побачили, що Пречиста Діва зійшла з вівтаря і полою своєї синьої шати втерла піт, що штукареві скапував із чола.

Тоді ігумен впав лицем на камінну долівку, бив поклони, вимовляючи такі слова:

„Благословенні нижчі духом, бо тих є царство небесне!"

— „Амінь!" — відповіли старші ченці цілуючи землю.

з франц. мови переклав
Федір Беркут.

толицькою під оглядом організаційним релігійної та церковної дисципліни. Всі ті постанови замойського собору ще й тепер у нас в цінности обовязують. В історичній Польщі ніхто не твердив, що уніятська Церква — це юридична особовість, така сама правна особа, як римо-католицька Церква, і ані один політичний практик, ніодин державний муж передрозборової Польщі ані ніякий церковний чи світський історик ніколи не ідентифікували правної особовости уніятської Церкви з правною особовістю римо-католицького Костела. Це була зовсім окрема особовість, зовсім окремий правний підмет і маєтки належали зовсім окремо до одної чи другої Церкви. Отже коли брати річ льогічно та ставитися до справи з чисто юридичного погляду, римо-католицький Костел ніколи ані одну хвилину не володів більшістю тих дібр, які тепер називають поуніятськими, і не має тепер ні якого права до того, щоб називатися наслідником тих дібр.

150 ЦЕРКОВ ЗАМІНИЛИ НА КОСТЕЛИ.

Український нарід в польській державі більш-менш у половині належить до уніятської, греко-католицької Церкви і в половині — до православної Церкви. Між нами є великі ріжниці догматичні, релігійні, але є єдність крови, єдність традиції та єдність змагань. Коли у цій хвилині забираю слово в обороні переслідуваної тепер православної Церкви, то роблю це у тому переконанні, що виконую у добрій вірі свій національний обовязок.

Прошу Високої Палати, те, що тепер діється у варшавсько-холмській православній дієцезії, нагадує в цілости перші роки того хаосу, неупорядкованого життя, яке було в рр. 1918, 1919, найдалі до року 1920. З 370 православних святинь на терені Підляшша і Холмщини, отже на терені варшавсько-холмської православної дієцезії, більше як половину, бо понад 150 церков замінили на костели, а навіть одна десята частина тих святинь ніколи не належала до римського Костела. Добре розумію, що юридично можна виправдати ревіндикацію тих обєктів, церков чи земельних дібр, що колись були під владою римо-католицького Костела, але не бачу ніякої юридичної рації, коли йде про обекти тих святинь, які ніколи ані одного дня не були під владою римо-католицького Костела, а вони творять щонайменше 90 прц. тих обектів, які римо-католицький Костел забрав собі

Щадничі вклади на три міліони

свідчать про велике довіря громадянства до

Земельного Банку Гіпотечного у Львові,

вул. Словацького 14. (Філія Станиславів, ул. Собіського 11).

ЖАХЛИВІ ФАКТИ.

Прошу Високої Палати, факти, що трапилися сьогодні, вчора, що трапилися в останніх місяцях, — це факти жахливі. Вже від початку цього, 1938-го року, на терені варшавсько-холмської православної дієцезії, отже на т. зв. Холмщині та Підляшші замкнули та опечатали православні церкви й доми молитви у повітах: білгорайському 6, влодавському 4, грубешівському 6, томашівському 8, холмському 11. Разом в тому 1938-ому році — 35 святинь.

Але є ще більші та жахливіші факти. В тому, 1938-ому році зруйнували та спалили православних церков і домів молитви: в грубешівському повіті 9, томашівському 23, влодавському 1, разом 33. Деякі старости у цілій низці повітів в останніх днях, саме тоді, коли нинішній законопроект мали обговорювати в соймі, може для повнішої ілюстрації, наказали розбирати або руйнувати православні церкви. І таких фактів, прошу Високої Палати, в нинішніх днях, сьогодні, вчора чи передучора, маємо цілу низку. Тільки коротко згадаю, що в громаді Угрин, влодавського повіту, була парохіяльна православна церква, збудована безпосередньо перед війною в 1911-ому році, отже церква, що ніколи не була уніятська, бо про уніятські церкви можна говорити тільки перед 1875-им роком. Ту церкву знищили, розібрали і тепер матеріял мають передати або на будову людового дому, або на хліборобську школу. Звертаю увагу, що в тій місцевості є чимало православних, бо 2.000.

У громаді Королівка цього самого повіту з доручення державної влади, збурено дня 1. липня 1938 р. мурована православну церкву. Ці факти подаю лише з останніх днів. У громаді Витично, володавського повіту, мають розібрати церкву з доручення старости дня 6. липня ц. р., себто нині. У громаді Бородиця, грубешівського повіту, мають теж розібрати церкву нинішнього дня, себто 6. липня. Місцеве українське православне населення самочинно зібралося коло своєї церкви і пильнує її в день і в ночі, щоб не допустити до збурення своєї власної святині. А тепер найважніше — ці факти обурюють навіть місцеве польське населення. Розпорядок влади у справі тієї церкви, про яку я згадав у цій хвилині, викликав обурення навіть між польським громадянством. Від католиків у Грубешові має інтервеніювати нині в польському уряді у Варшаві п. Чекановський, голова Т-ва ім. Сташіца у Грубешові. Таксамо у громаді Деканів, грубешівського повіту мають збурити нині церкву. У громаді Матків, грубешівського повіту, державна влада призначила розібрати місцеву православну церкву, збудовану по 1875 р., себто тоді, коли унії на цих землях зовсім не було. Вкінці у громаді Свірже, холмського повіту, місцева влада замкнула православну церкву і призначила її знищити; її мають розібрати в найближчих днях. Це дати і числа з останніх днів.

КАРИ ЗА ВІДПРАВУ ПРАВОСЛАВНИХ БОГОСЛУЖЕНЬ.

Не лише такі речі діються. Не тільки позбавляють церков православне населення, населення християнське — догматичні ріжниці між католицькою і православною Церквою не є такі великі, як між католицькою і протестантською Церквою. На цю христ. Церкву, що панує на сході Европи і більшости славянських земель, спадають удари не тільки від того, що їй відбирається змогу відправляти богослуження. Зате, що православний священник відправляє православне богослуження у православній церкві, спадає на нього кара. В останніх днях тижня покарано багато православних

У хворих жінок склянка природної гіркої води **Францішка Йосифа** дає неохибне і легке випорожнення теж дуже часто впливає добродійно на схворілі органи.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 21

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

В Д А Ч А.

Франко був мовчазний і не любив звірятися перед кимнебудь. Душі не відчиняв настіж, бо знав, що люди увійшли б зараз до неї з брудними чобітьми. Він більше любив прислухуватися, як інші говорили, а тоді і сам сказав кілька слів. Але часом оживлявся і ставав говірким.

Супроти жінок поет був ніжний, привітний і ласкавий, але трохи несміливий. До молодих письменниць ставився уважливо і мягко. Коли я написав раз трохи гострішу критику на перший збірник поезій Христі Алчевської п. з. „Туга за сонцем", поет поспитав мене: „Ви бачили Христю"? Я кажу: „Живої не бачив, тільки портретик у збірці поезій"... — „То мало", каже поет, „коли ви побачили б її живою, ви не писали б такої критики". Тоді написав він сам оцінку і видрукував її у „Л.-Н. Вістнику" (1907 р., кн. VII).

На подружжя дивився Франко як на компроміс двох людей ріжного полу. Таку думку виявив він раз мені: таку виявив він і в „Перехресних стежках" (с. 256).

Як хто прогрішився проти поета, він не довго носив гнів у своєму серці. А коли сам зробив кому кривду у першому гніві, жалував того і старався направити зло.

Д-р Андрій Чайківський причинився головно до того, що Франка за його соціялізм усунули колись з студенського товариства „Дружний Лихвяр". Чайківський писав у „Літ.-Наук. Вістнику" за 1904 рік[1]): „Мені самому за себе соромно, що я до такого діла міг приложити руку, але тоді не лиш я сам був рад цьому, але діждався признання від старшої братії за мою проворність і енергію". Хто інший, як Франко, може був би до смерти не простив Чайківському образи, хоч як давно вона сталася, та Франко не лише простив йому образу, але один з перших заохотив його писати; на конкурсі „Зорі" заступався за ним, щоб його „Олюньку" поставити на першому місці[2]), і пізніше завжди з великою прихильністю промовляв за ним, коли його який твір мав друкуватися у „Літ.-Наук. Вістнику" або коли йшла річ про висоту гонорару за видрукований твір.

В. ФЕЛЬДМАН.

Ще скажу кілька слів про Вільгельма Фельдмана. Фельдман — була цікава людина. Він походив з бідної сімї маломістечкових хассидів, на 17-му році життя скінчив народню школу і власною працею та енергією добився до того, що зайняв визначне місце в польському культурному житті: був журналістом, літературним критиком і автором книги „Пісменництво полске". У 1891 році він сидів на лаві обжалованих за належність до соціялістичної партії (в акті обжалування „соціялістично-декадентистичней") і мав марку радикала, симпатика робітничого руху та прихильника українців[3]). Від 1902 року я листувався з Фельдманом і дописував часом до його журналу „Критика". Користаючи з мого знайомства, він у січні 1905 року написав до мене, що їде до Росії, не з агітацийною, тільки з інформаційною метою, що може буде по дорозі у Києві, і просив мене, щоб я здобув для нього які листи від Франка або Павлика до кого з визначних українців. В кілька днів після того листу він уже був у Львові, відвідав мене, і сказав мені, що він хоче бачитися з Франком, але боїться, чи він схоче з ним говорити, бо що недавно написав якусь неприємну статтю проти нього. Я розказав про все те Франкові, але він усміхнувся і сказав: „Нехай прийде до „Віденської кавярні" „в полудень". Я прийшов з Фельдманом в означеному часі до кавярні. Фельдман почав просити Франка вибачення, але Франко про ніщо не хотів слухати, побалакав з ним приязно і дав йому декілька інформацій та лист, мабуть, до ак. Сергія Єфремова.

Там, де дійсно була яка заслуга у кого, Франко признавав її навіть своєму противникові напр. Олександрові Барвінському[4]).

VII

ЯК ФРАНКО ПИСАВ

Д-р Василь Щурат на основі власних спостережень і оповідання самого Франка розказує у своїй статті „Франків спосіб творення"[5]), що наш поет поки написав вірш перш усього підшукував для нього мельодію, а знайшовши її, — форму. Маючи готову форму, він вкладав у неї слова, „мугикаючи" їх так довго, аж повстали мельодійні рядки, а опісля й ціла строфа. Строфа мусіла, як казав поет, „співати". Коли строфа „співала", поет давав їй рими. Тим способом створені строфи та уступи, поет списував на клаптиках паперу і записане залишав у спокою. Аж по якомусь часі він читав написаний вірш і виправляв що треба було

[1]) З часів переполоху. Кн. II. с. 113.

[2]) Новий Час, 1926 р., ч. 42.

[3]) В книзі „Строннїцтва і програми політичне в Галіцїї" показав Фельдман українцям свої ріжки і з приводу цієї книги ми перестали листуватися, а в часі війни він показав себе україножером і в Берлині агітував проти українців.

[4]) Житє і Слово, 1896, ст. 489

[5]) Українська Рада, 1925 р., ч. 19

одначе до середини допущено лише одного з них, а саме б. сенатора Пастернака.

— Прошу мене зголосити до п. преміера, як делеґата православного населення з Холмщини й Підляшшя — сказав сенатор.

Дижурний урядовець здивувався.

— Пастернак? То ви українець і православний? Чейже ваше прізвище польське...

Знаю з преси — відповів сенатор — одного жидівського поета, висланого до Берези, що називається так як я, але з вами не маю наміру на цю тему дискутувати.

Після довгих формальностей, при яких нахабний урядовець „радив" навіть п. Пастернакові йти до... католицьких епископів (!), меморіял таки доручено котромусь з радників.

На прохання побачити преміера, українській делеґації відповіли, буцім-то преміер хворий, а тимчасом всім було з преси відомо, що преміер здоровий і приймав того таки дня ґен. польські делеґації, а саме одну військову й одну від союзу власників нерухомостей.

У міністерстві внутрішних справ прийняв делеґацію як і всі попередні, п. Соха-Папроцький, (а не, як ми подавали, дир. Папроцький з національного виділу Президії Міністрів), що розмовляв у дискусійній формі з делеґатами довший час.

У міністерстві освіти роля делеґації обмежилася лише до передачі меморіялу.

Крім загальної делеґації, до згаданих міністерств прибули вчора й нині нові поодинокі делеґати з тих сіл, де влада рішила розбирати церкву. Є це висланники громад Ценива та Витичної на Володавщині (Сергій Будко й Осип Ярош) та багатьох сіл Грубешівщини. Всі вони склали свої прохання в міністерствах.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЕЛЄҐАТІВ З УКРАЇНСЬКИМИ ПОСЛАМИ.

У вівторок перед обідом всі православні делеґати, що перебували у Варшаві, прибули до соймy і представившись українським послам, прохали їх парляментарної оборони. Посли дістали від делеґатів вичерпуючий інформаційний матеріял у справі актуальних подій до соймової інтерпеляції.

ВІДНОШЕННЯ ПРЕСИ.

Випадки на Холмщині дійшли вже до відома польської і чужинецької преси, що виявляє велике зацікавлення ними. Як нас інформують, до української делеґації зверталися із запитами про події і настрої найрухливіші варшавські журналісти, м. ін. ред. Зінґер-Регніс з „Нашого Пшеґльонду", кореспондент виленського „Слова" й інші.

Крім того делеґація доручила текст свого меморіялу найбільшим вашавським редакціям, відвідала ред. Бончковського, та інтервеніювала в нач. редактора місцевого відділу „І. К. Ц." през. Ґелжинського в справі брехливих і провокаційних репортажів п. Петерса з квітня ц. р.

Фа-ський.

КОСИ — СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
безконкуренційні.

Луцький православний собор сіллю в оці.

Багато всяких нісенітниць вийшло вже зпід пера польських відвідувачів Волині, які забували поінформуватися в українців. Бо місцеві польські інформатори — великі збиточники й жартуни. Ось недавно „пожартували" вони собі і з такого поважного польського громадянина й політика, як б. львівський воєвода Дунін-Борковський, що перед пару тижнями відвідав Волинь. зокрема Луцьк.

Очевидно, спираючись на інформації польських луцьких жартівників, п. Дунін-Борковський у своєму знаному вже інтервю в „Політиці" (ч. 14) каже ось такі дивовижні речі про ревіндикацію церков на Волині та про луцький православний собор, Іверську капличку і т. д.:

„Оскільки говориться про ревіндикацію об'єктів т. зв. уніятських чи римо-католицьких церков (костелів), замінених пізніше на православні, то засадничо видається вона слушною. (Навіть ревіндикація українських уніятських церков, що ще раніше були православні — ? Ред.). Одначе треба сказати, інколи її переводять незручно. Ось наприклад у центрі Луцька є колишній розкішний монастир оо. Бернардинів, замінений на православну церкву, що служила російським урядовцям православного віросповідання. Та сьогодні всі урядовці римокатолики (не всі, є і православні) і мусять бігати два кільометри за місто до катедри біля замку Любарта (і це неточне: частині урядовців близько), в тому часі, як неревіндикована церква пустіє (!). Чи це має сенс?"

Як бачимо, п. Дунін-Борковський, не вислухавши другої сторони, відразу згодився на ревіндикацію православного собору в Луцьку! Але й цього було йому чомусь замало — він звернув увагу й на православну капличку в центрі міста, якої вже ніяк не можна ревіндикувати, бо вона ніколи католицькою не була. Згадка про цю капличку свідчить про те, що п. Дунін-Борковський писав зі слів тих, які вже (вночі чи на світанку) розвалили залізну огорожу біля неї (потім мусіли заплатити) і навіть уже потирали руки, щоб таким самим способом розібрати й капличку. Але не пощастило їм — капличка врятувалася. Тому-то мабуть незадоволені з першої своєї спроби самочинної „ревіндикації" оповіли п. Борковському такі дивовижні речі про Іверську капличку: що буцім-то вибудована вона в память відірвання Холмщини від польського королівства й „усміреня польскаво мятежа 1863 р."

Може читачі думають, що й ми жартуємо? Ні. Цитуємо п. Дунін-Борковського з „Політики" слово в слово.

Дивовижно? Це правда. Але так воно є. Так завжди виглядає правда в устах волинських інформаторів. А в дійсності вона така:

При кінці XV. століття, перед берестейською унією, в Луцьку були 4 православні монастирі: св. Василія і Пречистенський у центрі Луцька, Черчицький біля передмістя Черчиці (сьогодні істнує там церковця) і Спаський на передмісті Красне. Було тоді в Луцьку коло 15 церков: св. Анастасія, Воскресення, Вознесення на Яровиці (частина міста біля стації), св. Михаїла, св. Івана (катедральна в замку Любарта), Покровська, Пятницька (сьогодні там каплиця), Рождественська, св. Духа, св. Симеона, Троїцька й інші. З того всього надбання православного міста Луцька залишилися церкви: св. Покрови, Брацька, Чеснохрестна й Черчицька та Пятницька капличка. А решта? Решта щезла в часах королівської Польщі від рук ріжних тодішніх „ревіндикаторів".

Може хто хотів би знати, як це сталося Нехай поцікавиться актами луцького городського суду і знайде в них скарги ченців брацького монастиря та братчиків Чеснохресного Брацтва, що ріжні особи нападають на них і на церкву та „чинять насилля і безчинства". А ось і малюнок, як ті напади виглядали: В 1634 р. 24 травня, на Боже Тіло, учні місцевої езуїтської колеґії напали на монастир цього брацтва, побили й покалічили палками та камінням ченців, учителів і учнів, що вчилися у брацькій школі; не пожалували й калік, що жили у брацькому захисті. В церкві вони знищили дорогі килими, з церковної каси забрали коло 150 зол.

Так-то щезли сотні православних церков на Волині, коли запанували тут настрої, подібні до сьогоднішніх.

А тепер кілька слів про православний собор. Волинь приєднано до Росії в 1796 р. Незабаром зачинено в Луцьку бернардинський монастир (зачинила його російська влада, за яку українці не можуть відповідати). Костел монастиря дійшов до стану руїни. Православне населення Луцька й околиць (Двірець, В. Омеляник), що втратило стільки церков за часів історичної Польщі, випросило собі в 1867 р. у влади руїни костела й на ремонт його зложило 40 тисяч рублів золотом. Були це гроші самого громадянства і церква була не уряднича, а парохіяльна для православного населення Луцька та згаданих сіл (собор є парохіяльною церквою православного населення й сьогодні). І не пустіє він, як каже п. Дунін-Борковський, а завжди переповнений, за виїмком субот і вечірень напередодні менших свят, коли сільському населенню важко йти до міста; але перед великими святами й в самі свята собор не може вмістити всіх вірних.

Вже були „ревіндикатори", що хотіли відібрати собор, але парохіяни на правній дорозі оборонили свої права на нього. Відібрати його можна хіба силою та безправством. Бо в гру входять крім ріжних моментів оці 40 тисяч рублів золотом.

Зрештою, ця боротьба так уже надокучила мирному православному населенню Луцька, що воно йде на уступки. „Зверніть нам — кажуть — вложені гроші (коло 200 тися зол.) і ми віддамо вам собор". Гадаємо, що римо-католики не тільки повинніб звернути вложені в собор гроші, але ще й подякувати православному населенню Луцька, бо якби не воно, то з колишнього бернардинського костела сьогодні не було б і сліду, як не залишилося слідів і з деяких інших костелів.

Всевода Юзефський, хоч як він дбав за інтереси польського населення, але не міг піти проти правди й допустити до „ревіндикації" собору, себто до покривдження православного населення на таку велику суму. А крім цього собор заступає гарнізонову церкву: до нього в неділі та свята водять православних вояків.

Хіба не правда, що інформатори здорово „підвели" своїми інформаціями п. Дунін-Борковського?

Але ще більше зажартували собі з нього в справі Іверської каплички. На тому місці, де вона сьогодні стоїть, була колись згадана вище церква св. Михаїла. За цією церквою був монастир Тринітарів (нині окружний суд) і поволі доведено церкву до ліквідації, щоб вона не заслонювала цього монастиря. Власне на цьому місці, де після церкви залишився хрест, і збудовано капличку Іверської Божої Матері.

Як дивовижно виглядає заувага п. Дунін-Борковського, що ця капличка збудована буцімто в память відірвання Холмщини та „усміреня мятежа", видно з того, що повстання було 1863 р., а виділення Холмщини в 1912—1913 р., отже пятьдесять років пізніше. Зрештою, що було Луцькові до Холмщини? Справді: „у городі бузина, а в Киеві дядько..."

Отак інформують польське громадянство про волинські справи. Отак підготовляють всякі ревіндикації.

В. О-ський.

НА ТЕ ЄДИНА РАДА:
Вживати пластер LEBEWOHL, неохибний на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — На

З документів часу.

Попав нам у руки такий характеристичний документ часу:

TELEFONOGRAM.

Zarząd Gminy Babice pow. Biłgorajskiego
L. 27/B. R.
Obrza, 2 maja 1938.

Do
Urzędnika Stanu Cyw. Praw. Parafi. w Babicach.

Zarząd Gminy Babice dowiedział się, że w dniu dzisiejszym ma się odbyć w cerkwi w Babinicach ślub Sieniawskiego z Zamchu. Ponieważ Sieniawski zgłosił chęć do zmiany prawosławnego na rzym.-kat., przeto ślubu nie może brać w cerkwi. Radzimy zatem Ks. Proboszczowi ślubu nie udzielać pod rygorem surowej karnych. (—) Wójt Gminy Babice Kurowski.

Таку телефонограму дістав о. Іван Которович, православний парох у с. Бабичах на Холмщині. Згаданий у ній Сенявський, молодий селянин, під натиском білгорайського старости Шаловського підписав на військовій комісії заяву з обітницею переходу на латинство, але опісля відмовився від тої вимушеної „заяви". Цей оригінальний і вимовний документ долучили разом з багатьома іншими подібними до меморіялу, зложеного делеґацією українського населення Холмщини й Підляшша у преміера ґен. Складковського.

5 українських інтерпеляцій у соймі.

„СКОРЕГУВАЛИ" ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ ПОСЛА Д-РА БАРАНА В СПРАВІ ХОЛМЩИНИ. — ЗЕМЕЛЬНА ПОЛІТИКА ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВІДСТВА І ЧОРТКІВСЬКОГО СТАРОСТВА ЗОКРЕМА. — ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВОЛИНСЬКИХ ПОСЛІВ. — НА ХОЛМЩИНІ БЕЗ ЗМІН.

(Власна кореспонденція).

Варшава, 8. липня 1938.

Деякі польські посли до варшавського сойму ніяк не всилі зрозуміти одного, а саме, що бувають у тому соймі „українські дні", коли то цілість або більшість справ і промов торкається та кружляє довкола українських питань. Такими українськими днями були на варшавській Вейскій знову дні 6., 7. і 8. липня ц. р.

Вагу першого, як тої дати, що символізуватиме наворот української політики у польській державі до загально-українських, а не тільки галицьких рам, ми вже підкреслили; 7. липня наші посли звели баталію за міську та сільську самоуправу, при тому торкнулись і територіяльної автономії. Цю останню справу підніс пос. Целевич. (На маргінесі промови посла Целевича слід зазначити, що не знайшла вона — це симптоматичне! — майже ніякого відгуку з польської сторони. Неостанню ролю відіграло тут заключене напередодні пресове порозуміння у Варшаві, на що звертаємо увагу в окремій кореспонденції).

Сьогодні 8. липня на руки маршала сойму вплинули врешті 3 українські галицькі інтерпеляції, а 2 волинські вплинуть на черговому засіданні палати.

Перша інтерпеляція **д-ра Степана Барана** — це інтерпеляція до голови Ради Міністрів у справі „трагічного сучасного положення Автокефальної Православної Церкви, її духовенства та вірних на терені люблинського воєвідства (Холмщина й Підляшша), де живе українське населення", як також у справі „дотеперішнього неунормування в формі окремого закону відношення Польської Держави до Автокефальної Церкви у Польщі".

Повища інтерпеляція була опрацьована на підставі строго провіреного, оригінального, історичного і фактичного матеріялу з місць, що його доставили Українській Парл. Репрезентації українські делегації в місць відомих подій. Займала вона 41 сторінок машинового письма.

Напередодні зложення її маршалові, віцемарш. **Подоський та Шецель**, подали свої застереження щодо прийняття згаданої інтерпеляції. Тому посол д-р Баран згідно з їхніми вимогами усунув з першої редакції своєї інтерпеляції відписи двох меморіялів, що були справжніми документами часу та змінив її у двох несуттєвих точках. Зредаговану наново інтерпеляцію приняли разом з незміненим текстом двох інших інтерпеляцій тогож посла, що торкаються галицьких справ.

Перша з тих інтерпеляцій, зложених міністрові внутрішніх справ, торкається справи систематичної відмови тернопільським воєвідством дозволу рефлектантам української національности набувати нерухомости в повітах, де обовязує розпорядок президента про кордони держави; другаж інтерпелює тогож міністра в справі заборони Повіт. Союзові Кружків „Рідної Школи" в Чорткові місцевим староством відкривати й вести 16 дитячих садків на терені повіту.

*

Довідуємося, що крім згаданих 3-ох інтерпеляцій посла д-ра С. Барана на найближчому соймовому засіданні вплинуть ще дві українські посольські інтерпретації. Одна з них, торкатисьме подій на Холмщині і внесе її з благословення митроп. Діонизія посол о. **Волков** з ВУО, другу — в справі волинської „ревіндикації" — складе другий посол тоїж партії **Скрипник**.

*

А на Холмщині, на жаль, як можна було передбачити вже з ходу засідання сойму в середу — без змін. Правда, у Варшаві появилися чутки, буцімто **міністр Бек**, який пильно прислухувався усім промовам українських послів у холмській справі, з власної ініціятиви конферував на цю тему з **премієром Складковським** у напрямі злагіднення пресії на українське населення. Але знаючи, хто властиво кермує актуальною акцією та знаючи відношення ріжних чинників до керманичів „холмської чистки", можна сумніватися, чи буде який вислід всіх українських і навіть польських заходів у цій справі.

Гром.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 10. липня (28 червня) 1888.

СЛАВЯНИ В АВСТРІЇ.

Реферуючи полємічу російської та чеської преси про становище славян в Австрії, „Діло" писало: „Про те, що славяни мають тут свою вагу та що їх вплив на державні справи, внутрішній перестрій і навіть заграничну політику росте і приносить слякі-такі плоди — про те в Росії дуже мало знають. Ще менше знає офіційна Росія про національний рух австрійських славян. Ціна і вартість національного розвитку є для росіян, що переживають нині у себе дома ледви часи Метерніха, країною фантазії. Хоча на їх очах Австрія перетворюється в державу зі славянським кольоритом побіч німецько-мадярського, то цього перевороту Росія або не добачує або задля своїх егоістичних планів добачити не хоче. Австрійські славяни, витримавши щасливо часи німецької централізаційної системи, початої Йосифом II. і довершеної Метерніхом і Бахом, не мають нині найменшої причини боятися германізації. Їх культура встоюється успішно проти німецької культури".

СЕРБСЬКИЙ КОРОЛЬ МІЛЯН СТАРАЄТЬСЯ ПРО РОЗВІД.

В цілій Европі стала дуже голосна справа сербського короля Міляна, який звернувся до Синоду, щоб той перевів розвід з його жінкою Наталією. Про причини того, яких направду поза найближчими колами ніхто не знав, ріжно говорили й писали. Загально догадувались, що король підозрівав свою жінку начебто вона вела політику на власну руку і хотіла усунути його з престолу та сама стати регенткою в імені свого малолітнього сина. Найбільшою перешкодою до розводу було те, що королева Наталія не хотіла дати на розвід своєї згоди. Королева перебувала за границею з наслідником престолу, а король Мілян робив усякі заходи, щоб відібрати від неї сина.

Шевченківське свято в Берліні.

Дня 15. червня ц. р. відсвяткувала „Українська Громада в Німеччині" свято Тараса Шевченка у великій концертовій салі Бехштайна. На дійсно богату програму складалося вступне слово, виголошене проф. д-ром Кузелею, рецитації п-ні Семаки-Борель і виступ трьох наших мистців-музик: п-ні Іванни Синенької-Іваницької (сопран), Маркіяна Лепкого (скрипка) й Тараса Микіши (фортепян).

Проф. д-р Зенон **Кузеля** з вибраних цитатів створив один образ-мозаїку, профіль творчости Шевченка. Цей короткий ядерний, прегарно виголошений вступ лишив на численно зібраній публиці українській і німецькій глибоке враження.

П-ні Лідія **Семака-Борель** — це рецитаторка, якої здібности дійсно причинилися до захоплення німецької публики творами нашого генія Тараса. Рецитаторка володіє гарним голосовим матеріялом, доброю дикцією та мімікою. Виїмки з творчости Шевченка виголосила в німецьких перекладах, чистою німецькою мовою.

П-ні **Синенька-Іваницька** дала прегарний перегляд вокальної творчости наших новіших композиторів — Стеценка, Нижанківського, Лисенка, Степового, як також чужих — Бойто, Сілеа, Вебера. Велика легкість володінням голосу, поправність інтонації та вирівняність звуку — це головні й характеристичні риси співачки. Голос аксамітно мягкий захоплює спеціяльно в суто ліричних творах.

Наш молодий скрипак Маркіян **Лепкий** володіє добре своїм інструментом і легко опановує публику. Своїм глибоким мелянхолійної закраски тоном, великою скалею динамічних нюансів, виробленою технікою — творить те, що носить назву музика.

Знаний віртуоз, лявреат міжнародніх конкурсів у Будапешті й Відні, пяніст Тарас **Микиша** переконав слухачів і цим разом, що його талант непересічний. Велике відчуття стилю (Вах-Бусоні, Бетовен) і блискуча техніка (Ліст-Мазепа) складаються на того роду велику одиницю. Микиша виступив теж із своєю власною, бравурною композиціею на тему одної чумацької пісні і його, подібно як і п-ню Іваницьку, примушено до наддатків —ий.

*

До слів нашого фахового рецензента додамо, що Шевченківське свято приняла незвичайно прихильно місцева фахова критика, що звичайно дуже вибаглива й часто користає з права „критикувати". Вже на другий день появилися дві обширні згадки про концерт у берлінському „Ост-Експресі" (ч. 138.) та в дуже поширеній полудневій газеті „Б. Ц. ам Міттаг", що зокрема виріжнили спів п-ні Іваницької, гру пп. Микиші й Лепкого та деклямації п-ні Семаки.

Прегарні рецензії принесли відомі поважні щоденники „Берлінер Берзенцайцунг" (ч. 282. з 20 VI.) і „Дойтше Альгемайне Цайтунг" (ч. 281. з 19. VI.), що звичайно дають у себе вістки тільки про кращі та вартніші імпрези. В першій з тих газет відомий музичний критик Отто Штайнгаген присвятив теж чимало місця промові проф. Кузелі й особливо виріжнив мистецькі цінности п-і Іваницької, зокрема її прекрасний голос і глибоко мистецьку інтерпретацію українських пісень, що полишили по собі дійсно непроминаюче враження. З особливим захопленням про спів п-і Іваницької та про гру п. Лепкого висловилася п-і Гертруд Рунге в „ДАЦ", характеризуючи рівночасно українську музичну творчість і підкреслюючи великий інтерпретаторський талант нашої співачки.

Рецензент „Берлінер Льокальанцайгера" (ч. 151. з 24. VI) п. Юпп Міллер-Марайн підніс велику вартість українського концерту, що вияви для чужої. німецької публики справжньо музикальність і велику любов до рідного краю. Зокрема ще виріжнив він високий мистецький рівень концертових солістів п-і Іваницької (її співацьку культуру), п. Лепкого (музичний темперамент), п. Микиші (дотримання стилю) і відомого берлінського акомпаніятора Германа Гоппе.

Ріахрд Петцольдт, що помістив обширну рецензію в „Берлінер Тагбляті" (ч. 291. з 22. VI.), був захоплений безпосередністю української музики й найдовше спинився над музикою п. Микиші, якою за його музикальність і техніку назвав першорядним мистцем.

Високий мистецький рівень признав українському концертові д-р Ріхард Ян у щоденнику „Штегліцер Анцайгер" (ч. 166. з 18. VI.) та щедрими похвалами обсипав усіх трьох солістів, зокрема ще п-ю Іваницьку за її прегарний, чистий та мельодійний голос, що приступом захопив усіх присутніх, п. Лепкого за шляхотність тону і п. Микишу за просто блискучу віртуозність.

З інших рецензій окремо треба ще згадати ентузіястичний допис п. Е. Сімсона в „Судетендойтше Тагесцайтунг".

Залізничі знижки для дітей.

Польська державна залізниця проголосила, що в часі від 11-го до 21-го липня ц. р. діти у віці до 14-ти літ матимуть змогу діставати значну знижку від ціни білетів. В тому часі кожна особа (не молодша від 18літ), що купить нормальний чи пільговий білет, зможе забрати зі собою пятеро дітей, закупивши для них пільгові білети. В тій цілі треба дістати для дітей карти участи „Ліги для підтримки туристики", які можна дістати у кожній білетовій касі по 30 сот. за штуку. Ці карти треба виповнити і на них каса видасть пільгові білети зі знижкою 75 відс. на переїзд „туди". Закуплені білети і карти треба зберегти, бо вони дають право на безплатний поворот до дня 21-го липня.

Ці знижки для дітей важні у всіх клясах в особових та швидких поїздах Особи, що їдуть на безплатні, службові, окружні чи часові білети, не мають права забирати дітей.

В часі подорожі на знижкові білети для дітей можна робити перерви з тим, що не треба зголосити на двірці. Кожна дитина може забрати зі собою 15 кг. багажу.

Літературна сторінка.

Премія за недруковану повість
4000 долярів.

18 місяців тому міжнародня комісія літературознавців нагородила повість мадярської письменниці Йолянти Фельдеш „Вулиця Кота Рибалки" премією на 4000 дол. Цю премію заснували два англійці Айвор Нікольсон і Вотсон. Тепер вони повторяють свій конкурс. В англійській пресі находимо коротку оповістку про це, а саме, що в кожній країні істнує окремий комітет, який вибирає найкращу книжку зпоміж присланих на конкурс рукописів і поручає її центральному комітетові в Льондоні. Представником англійської літератури у цьому журі є відомий письменник Франк Свіннертом. Рукопис повісти може бути в одній із дванацяти европейських мов.

Ось і все. У польській пресі ми нічого не читали про комітет для такого конкурсу. Англійська преса не розяснює теж подрібніше, які саме ці 12 мов, хоч точно зазначує, що повість не може мати більш як 60.000 слів (в Англії рахують рукописи та гонорарі на слова, а не на сторінки або рядки). З досвіду дотеперішніх міжнародніх конкурсів можна тільки приблизно встановити, що приняті літературні мови для такого конкурсу такі: англійська, французська, німецька, італійська, еспанська, шведська, норвеська, данська, португальська, російська, мадярська — так ми дійшли до цифри 11. Щодо 12-ої то можна відгадувати: голяндська, чеська, польська...

Зваживши, що про остаточний вислід рішають знавці, які читають сами представлені твори в ріжних мовах, мало імовірне, щоб між цими знавцями були люди, які знають більш як шість мов. Таким робом нагорода припадає найчастіше творам написаним у мовах найбільше поширених між европейськими критиками.

Премія більш як 20.000 зол. є тільки невеличкою частиною заробітку, який дістає автор за одну повість. Її перекладають звичайно на кілька мов і за кожний такий переклад повістяр дістає окремі гонорарі від кількости проданих примірників.

—o—

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Совітський письменник
про теперішній стан совітської літератури.

У Празі мав прилюдний відчит відомий російський совітський письменник А. Фадеєв на тему нової совітської літератури. Прага як відомо є віддавна осередком пропаганди російської культури без огляду на те, як виглядає політика на терені колишньої Росії. Минулими роками подібні відчити мали там Третяков і Еренбург.

Такі мандрівні відчити совітських письменників на чужині від кількох років щораз рідші. Большевики нерадо випускають на чужину навіть своїх „благонадьожних" партійців. Слухачі відчиту Фадеєва мали нагоду ствердити, що він зрікся вічевої деклямації і вживав якнайменше комуністичної термінольогії. Мало там було про марксизм, пролетаріят, клясову боротьбу та інші демагогічні гасла, що мають таку силу у Совітах. Але таки не обійшлося без фрази про Леніна та Сталіна, яких то так велично змальовують совітські письменники.

Фадеєв тримався „ділово" теми, говорячи про напрямки та ідеали совітської літератури, ніби-то з формального боку. При цій нагоді згадав, що там розвивається література у 152 (!) мовах ріжних національностей, що клясичні твори оригінальні та переклади поширюються серед маси у міліонах примірниках. Упали тут імена Шекспіра, Ґете, Бальзака, Фірдусі, Руставелі, Пушкина, Толстого, Гоголя, Шевченка і Горкого — для прикладу.

Новий напрям літератури у сучасних письменників названий новим гуманізмом і соціялістичним реалізмом. Гуманізм це симпатія для бідних, нещасливих, покривджених, гуманні почування. Та зараз до цього додане пояснення, що спочування людському лиху вимагає теж боротьби, що змінилаб дані соціяльні умови. Це вже не метода літературної праці, а „ідеал". Він зливається з новим терміном „соціялістичний реалізм", в якому прикметник соціялістичний затирає значіння іменника „реалізм". Совітський референт дуже дипльоматично не вжив слова „комуністичний". І тут знову він повторив те про що говорив при „гуманізмі" — про порив, який тягне людину до боротьби за краще завтра замість пояснити, чим ріжниться той новий реалізм від давнього у Гоголя, Толстого, Турґенева, Чехова, Короленка і від реалістів французьких, що перемішалися згодом із натуралістами.

Новою рисою за останні роки совітської літератури має бути зворот повістярів, щоб відтворювати не саму загальну масову боротьбу, а вже й одиниці, що беруть у ній участь. Цей нахил індивідуалізувати постаті збігається, як ми знаємо, з потребою звеличувати Леніна, Сталіна і кого там треба із самодержців. Фадеєв пробував при цьому збивати загально поширену думку буцім-то совітські письменники пишуть на замовлення. Ні, вони пишуть із власної потреби. Фадеєв виїхав на чужину говорити про те все мабуть теж із власної потреби. А всі інші його приятелі навіть не хотіли покинути Совітів, так їм добре дома.

50-ліття смерти Т. Шторма.

Минуло 50 років від смерти німецького письменника Теодора Шторма, якого мало знають на чужині і ще менше читають, а вже ніхто не наслідує у простоті літературних засобів та життєвої скромности. Батько Шторма — радник, походив з селянської родини; родина віками була звязана з гольштайнською землею. З маминого боку він мав між предками бурмистрів, сенаторів і купців. Шторм дістав солідне виховання і все життя провів серед прегарної тихої природи на фрізійській території. У 26 р. життя він вступив до суду, у 30 р. оженився із своєю кузинною і купив собі дім. Коли територія, де він жив перейшла до Данії, він перенісся до Потсдаму. У тузі за втраченою батьківщиною він написав чимало прегарних поезій і новель.

У новелях Шторма відтворений північний німецький краєвид; за ним пішли пізніше Шпільгаген, Фонтане, Ліліенкрон, Тім Крегер, Лянс. Коли Шлезвіг-Гольштайн вернувся до Німеччини, Шторм у 1867 р. зертається на власне бажання як судця до рідного міста. Він починає підтримувати дружні зв'язки із деякими письменниками — Айхендорфом і Меріке; з якими має неодну спільну рису: щире почування, повість, тепло, простоту висловлювання. Світ у Шторма, складається з тихих контрастів і напів висловлених суперечностей, без ріжків і гострої боротьби. Його твори сповиті солодкою томливою меланхолією. Він змальовує спокійне родинне життя людей, які лякаються ширшого світа з його брутальністю.

Шторм змальовує гарно „весняні бурі" — час молодечого перелому і завзяття у зрілому віці. У 1881 р. він сказав таке: „Сучасна новеля є сестрою драми і найсуворішою формою поетичної прози; як драма торкається вона найглибших проблем людського життя і таксамо потребує одного центрального конфлікту, довкола якого організується цілість".

Найбільше відомі твори Шторма: „Гінцельмаєр", „У Санкт-Юрґен", „Психе", „Аквіс субмерзус"; ;;Карстен Куратор", „Ренате", „Екенгоф", ;;Сини сенатора", „Мовчанка", „Гэнс і Гайнц Кірх", ;;Хроніка Гізбрехтсгузе", „Сповідь". „Пасторський їздець".

РОВЕРОВІ ОЛОКИ

ДРІБНІ ВІСТКИ.

У Парижі почав виходити новий журнал присвячений справам видавання книжок і мистецького друку. Він називається „Гутенберґ" і матиме співробітників зпоміж видатних письменників.

У Загребі помер один із чільних югославянських поетів Мілян Ракич.

За 60 сторінок рукопису Діккенса заплатив граф Сіавлие 10.000 фунтів, щоб їх дарували музеєві Діккенса в Льондоні. Є це одна глава з повісти „Ніколлс Ніклбі", 11 сторінок рукопису з „Наше завдання" і 10 сторінок „Історія школяра".

Один празький книгар видав каталог, в якому зазначені всі переклади із чеської мови на чужі та з чужих на чеську в рр. 1932—37. Перекладний чеський рух незвичайно багатий; найбільше перекладають із англійської та франц. мови.

Вийшла по французьки антольогія мадярських поетів п. з. Великі мадярські поети, починаючи від Даніеля Берсенія, арістократа XVIII віку аж до Александра Кадрері, що помер у 1920 р.

Вийшла посмертна збірка оповідань „Рукальчина полиня" болгарського поета Миколи Ракитича, що покінчив самогубством у 1934 р.

Німецький критик Йосиф Бонке видав невеличку студію про славну повість „Улісес" Джеймса Джойса доказуючи подрібною аналізою, що це величезна сатира і треба її брати так, як деякі Шекспірові фарси.

У Фльоренції почав виходити трьохмісячник „Ля Рінашіта" (Відродини) присвячений звязкам італійського Ренесансу з европейською культурою. Редактором журналу є відомий письменник Папіні

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

Б. Жарський. Коли присилаєте машиновий рукопис залишайте інтерлінію, бо нема місця на поправки.

І. С. „Суперники". Ваша історія повинна б бути якнаріше сумна, ніж погідна, якби вважати, що це таки закінчена історія. Подумайте самі: пірна, інтеліґентна дівчина, що має симпатію (може і ще щось більше) до молодого інтеліґентного чоловіка, волів перебувати в товаристві 40-літнього волоцюги, недотепи та блазна і навіть дозволив йому цілувати себе. Ваш герой залишається в неприємним вражінням так само як ми і нічого не розуміє: чому дівчина вибрала „кошмарного суперника з червоним носом, у коротких штанах і вусом, мов у кельовна?" Ми теж не розуміємо. Чи ню причину розумієте бодай Ви?

І. Ч. „Сумні моменти веселих переживань". Кажете про себе у цих хлопячих споминах: „У тих роках я завсіди мав повну голову неймовірних помислів(!)". Якби Ви могли пригадати собі бодай одно із таких „фантастичних" задумів то могліб його описати. А так? Історія в найлінем їкарем ані нова, ані цікава, „Нічне життя" ми саме дістали.

Б. І. Б. Бережани. „Цілунок". Це поема у прозі, а не оповідання. Не підходить.

П. Б. Станиславів. „Ах, вакації!" Кожний із вас мав десять разів на вакаціях таку пригоду, що десь на вакаціях зустріч якусь дівчину, що йому подобалась, він їй, вони мали зустрітись — не зустрілися, потім забули одне про одного і нараз десь зустрілися... Але як страшенне важко оповісти про це так, щоб сусіди не позіхали! Ваш „Щоденник" зовсім звичайний собі пустун, що не вміє нічого нового записати. Не пишіть „оглядаєсь", „розлягаєсь" (зам. „-еться", ані ;;у кашкетові" (чи кажете „у столові"?), ані „колесів"...

Вуко Міко. Треба було описати хочби одну сцену з театральних невдач дебютантки, але совісно, вправдо; Ви замість зобразити комічну сцену, кажете нам вірити на слово, що всі реготалися. Ми хотіли бодай усміхнутися. Зачали Ви від якогось богослова і закінчили на галантерійній крамниці, забувши про початок.

Сторінка без політики.

Карлики домагаються власної держави.

Як ми вже повідомляли, до Будапешту зїзджаються карлики з цілого світу на конгрес, щоб нарадитися, що вони мають зробити у світі „Гуліверів"-велитнів. Вони хотять звернути нашу увагу, увагу „великих людей", що у тому світі, де ми живемо з ними, їм діється кривда і що цю кривду требаб якось направити. Ними проводить король карликів Юлій Гонт.

Цей король має 78 цм. 7 м. і його всі знають у Будапешті. Він має добру голову, а відомо, що розум не залежить від величини ніжку. Зорганізувати такий конгрес неабияка штука: до Будапешту має зїхатися 56.000 карликів. Гонт займається живо політикою і його підготова до конгресу вказує на великий організаційний хист.

Чим займається маленький король.

Гонт має свю фабрику. У ній він виробляє одяг і всяке приладдя для карликів, часто на міру. Не все те, що вживають діти, придатне для дорослих малюків. У фабриці працюють теж карлики. Інтерес іде добре, кріза ним не захитала. Мадярщина недурно є краєм, де живе в Европі найбільше карликів — 20.000. Гонт уже нераз звертав увагу громадянства, що в Мадярщині, де карлики є рівнорядними громадянами ними нехтують, навіть знущаються над ними. І досі панує там по ріжних селах звичай, щоб не давати карликам нормально розвиватися, щоб їх можна було за більші гроші продавати циркам і всяким паноптікумам. Бувають випадки що деякі селянки хотять родити карликів і вживають штучних шнурівок і ременів, щоб дитина вродилася недородком. Усякі покручі, що приходять на світ без вух, носів і з покрученими руками, є джерелом доходу бідних родин.

Домагання покривджених карликів.

Чогож домагається карликовий король в імені своїх підданих? Передовсім, щоб держава ними заопікувалася, видаючи окремі закони. Трапляється дуже часто, що карлики женяться з нормальними людьми і через те стають страшно нещасливі, бо чоловік або жінка можуть над своєю „маленькою" не „половиною", а „десятиною" знущатися фізично. Гонт домагається, щоб держава на такі недібрані подр[illegible] не дозволяла. Карлики повинні жити у своєму світі і Мадярщина повинна їм виділити територію, де вони моглиб улаштувати собі автономічну (чи самостійну) державу. У світі, де є такі високі сходи у хатах, трамваях і залізницях, де клямки від дверей не можна досягти рукою, де до ліжок треба вилізати по драбинці і при столах не можна нічого бачити — карликам жити тяжко.

Гонт упевняє, що якби карлики зорганізували собі державу, то вона булаб найбільше зразковою з усіх. Хто зна, чи він не має рації. Карлики не фабрикувалиб гармат, й не підготовлялись би до війни і мабуть ніяка держава не хотілаб їх завойовувати. А це в нинішніх часах перші дві умовини спокою і доброго розвитку країни

Сензаційний винахід столяра.

Данський столяр з міста Ааргус, якого прізвище не дійшло ще до чужинної преси, зробив сензаційний винахід. На одній грамофоновій плиті можна буде помістити музику, що гратиме повних пять годин і вона буде ще дешевша, ніж дотеперішні плити. У цьому винаході застосований мікрофон анальогічний до звукової фільми. Звук буде чистіший і на плиту не треба буде вставляти голки.

З усіх кінців світа.

Князь Віндсору наняв у Ніцці яхт, щоб зробити собі подорож із жінкою по Середземному Морі.

Німецький шкільний корабель „Адмірал Карперангер", що виплив з Австралії ще весною пропав безслідно.

У Голівуді взяв шлюб 78-літній евангелист Джіпсі Сміт з 26-літньою Аліссою Шов.

На доручення уряду совітської кримської республики прискорено переклад татарської літератури в латинської азбуки на кирилицю. Латинську азбуку ввели на місце арабської кілька років тому. Татари-вчителі, що не вміють читати кирилиці мусять записатися на курси.

Американський фільмовий режисер Дариль Цанук подав до відома, що до його бюра приходить тижнево 63.000 листів для його артистів. Найбільше листів дістає Шерлі Темплей, потім Соня Геніє, потім Тирон Повер, Аліса Фай і Дон Амече. Ця фірма випродукує за найближчих 12 місяців 52 фільми за 25 міл. дол.

14. липня буде цього року у Франції вийнятковим державним святом з огляду на франко-англійське братання. Париж приберуть на головних площах і будинках, над Сеною і в деяких парках будуть штучні вогні, по шпиталях і в державних театрах будуть безплатні вистави для бідних. Парижани пічнуть танцювати вже 13-го липня і танцюватимуть до 20-го вранці. 19-го приїде англійська королівська пара.

Після дуже довгих дискусій норвеський парлямент прийняв законопроєкт, який дозволяє жінкам ставати священниками.

У Льос Анджелес підчас судової розправи фармер Гансон обурений, що програв процес, убив двох адвокатів, що заступали його противників.

Британський уряд дозволив у травні виїзд до Англії 750 австрійським підданим, що покинули Австрію назавсідн.

У Парижі продали на ліцитації образ Фрагонора „Сон жебрака" за 205.000 фр. За столик з тої самої доби Людвика XIV. заплачено 50.500 франків.

Американські фільмові підприємства продали на чужину за рік фільм на 900 міл. дол

У Відні — найбільша книга світу

За найбільшою книгою світу, що находиться у Відні, не треба шукати у славних бібліотеках чи прилюдних книгозбірнях ані теж у музеях. Бо вона збережена у тихому закутку Відня, в монастирі Домініканів.

Хто входить до того монастиря, залишає за собою гамірний світ і раптом опинюється в атмосфері спокою. За тим, що прийшов замикається брама, і до нього починають говорити вікові мури. Вони розказують про ті часи, коли мистецтво мало єдине прибіжище в церквах та монастирях, про часи нужди та й про часи добробуту. Стіни прикрашують гравюри, картини та портрети монастирських братчиків, що вже давно спочивають у холодній землі.

Отець-провідник не принаглює, щоб іти далі, бо тут взагалі ніхто не спішиться. Тут є час послухати гри на органах, яку чути з недалекої церкви, або джерготу горобців за монастирськими вікнами. Коли міська людина має час на такі приємности? Але тут, у монастирі Домініканів може собі на те позволити

Людина просто забуває, чого сюди прийшла. Але ось білий монах, увічливий провідник по сходах і коридорах монастиря, зупинився

Увага млинарі!

Найгарнішу муку мають ті млинарі, які мелять на каменях першої якости

Т-ва „Мукомол"

Towarzystwo „MUKOMOŁ" Lwów, Kazimierza Wielkiego l. 35 tel. 294-61.

1486

перед стінною шафою. Тут є книга. При цьому провідник показує чудову плиту, виконану з міди, що служить за окладинку для найбільшої книги світу. Цимчасом провідник отворив шафу, чи радше скриньку, що й є тією великою книгою. Чотири стопи висока три широка. Тобто малощо менша від дорослої людини. Двері скриньки — це окладинки, листки — це тоненькі дощинки обтягнені пергаменом.

Перші сторінки порожні. Братчик листкує, обертає сторінку за сторінкою. На кожній дрібні малюнки. Тільки одна більша картина: Страшний Суд. Бог Отець сидить на престолі з хмар, судить живих і мертвих, відділяє добрих від злих. Під картиною нема ніякого підпису, намалював її мабуть якийсь скромний монах, покірний, безіменний слуга Божий. Ніхто не знає навіть, хто заложив ту книгу і хто написав мотто, цитат зі Святого Письма: „Тільки той має щасливу смерть, чиє життя було похвальне".

Текст тієї великої книги зачинається датою року. „Року 1410. 2. червня. Пр. О. Лаврентій Лев." Нічого більше. А потім сторінка за сторінкою тільки імена і роки. Чорними і червоними буквами. Імена померших братів Домініканів. Це свого роду календар померлих, це збірка некрольогів віденського монастиря проповідників. Це немов прохід по цвинтарі з численними памятками та написами.

Одна і та сама рука вписувала прізвища до тієї книги до 1680 року, видно, що книгу тоді заложили. Імена вмерлих до того часу Домініканів тоді втягнули. Зміна письма у книзі вказує, коли того, що записував досі, втягнули як чергового на цю безконечну листу. Вже хто інший малював чорні і червоні букви на пергамені, аж доки й він не відклав пера. Рік за роком. Часом під одним роком кілька імен, то знову цілий ряд. В 1683-ому році треба було вписати до тієї книги вмерлих багато імен. Девятьнацять. Це був рік турецького наїзду на Відень. Письмо в тому році нерівне, непевне. В іншому часі букви виконані з дбайливою педантерією. Після імени йдуть часами ближчі пояснення, які кажуть, що вмер полевий духовник, сповідник, вчений або новик. Пізніше додавали навіть історичні замітки.

Цілий ряд імен у тій найбільшій книзі світу, імен монахів, з яких багато лежить у підземеллях сусідньої церкви. О. Додерлян — це імя останнього Домініканіна, якого віднесли до крипти. Роки при іменах щораз більше наближаються до теперішности. Останній: „Року 1933". Чергові сторінки порожні. Вони можуть приняти ще багато імен. І письмо ще нераз зміниться.

Провідник замкнув книгу, в якій ніхто не записував ані своїх ані чужих випадків, тільки те, що диктувала вічність.

—o—

ЛІГА ПРОТИ ЗАКОХАНИХ

Одна ліга ірляндського міста Льондондерді прийшла до висновку, що деякі громадяни міста ведуть неморальне життя. Є це „Ліга для морального розвитку" (як у старій німецькій фарсі Арнольда і Баха „Еспанська муха") і вона рішила, що треба заборонити закоханим зустрічатися потайки. Отже: не вільно ходити на прохід до місяця, ані нишком (а прилюдно) цілуватися. Не вільно ходити без цілі вночі на прохід, навіть по оживленій вулиці Карляйд, щось як львівській Академічній. Молодим парам взагалі не вільно показуватися на вулиці, бо за ними стежать таємні аґенти — члени згаданої Ліги, які мають „дижури" поділивши місто на ріжні відтинки.

—o—

ВЕСЕЛЕ

РАДА, ЩОБ ПОХУДІТИ

Пані П. іде до лікаря і нарікає:

— Пане доктор! Я хотілаб похудіти. Я вже все пробувала, що мені радили: я робила руханку, масажі, вживала валків, щоб розтирати собі тіло, підскакувала...

— А не пробували ви кивати головою на оба боки оттак, як коли кажемо „ні"?

— Ні.

— Попробуйте.

— А кілько разів денно це робити?

— За кожним разом, як вам приносять їсти.

САМОПОЧУВАННЯ

Директор до співробітника:

— Якби ви не запивалися так часто, то я вже давно міг би вас був поручити на керманича одного з відділів нашого банку.

Співробітник: Зате як я випю, пане директор, то почуваю себе як ґенеральний інспектор усіх банків.

РЕКЛЯМА

При одній малій жидівській крамниці на вул. Краківській стоїть купець і так запрошує прохожих: „Купіть для свого синка на літо гигієнічні, спортові штани! Наші штани найдешевші на світі. Одна нога коштує тільки одного золотого! Перед і зад задурно!

—o—

священників у багатьох громадах і повітах на просторі люблинського воєвідства за те, що відважилися відправляти православні богослуження. І тек у білгорайському повіті покарано адміністраційним шляхом 4-ох священників гривною від 200—500 зол., у володавському повіті покарано шістьох священників гривною по 500 зол., у грубешівському повіті 6-ох священників гривною від 300—500 зол, у томашівському повіті — 7-ох священників: одного гривною 1.200 зол., інших — одно-дво- або чотиромісячним арештом.

ЄДИНІ ДОМАГАННЯ ПРАВОСЛАВНОГО НАСЕЛЕННЯ.

Ці справи схвилювали ціле населення, а це населення представляється чисельно дуже поважно, бо на цьому терені мешкає більш ніж 1/4 міліона православного населення і це населення кожного дня кожного тижня, вибирається власним коштом до Варшави по справедливість, висилає і передає до рук уряду багато меморіялів з фактами і датами.

Це населення має право домагатись охорони тимбільше, що польська конституція з 17 березня 1921 р. у ст. 111, 113 і 115 виразно гарантувала релігійну толеранцію, змогу відправляти богослуження і релігійний культ, очевидно в межах того віроісповідання, яке держава признає важним. А православна Церква, вірні цієї Церкви — як уже заявив о. Волков — займають перше місце після вірних римо-католицької релігії. У польській державі їх коло 5 міліонів або понад 12 прц. — це дуже поважна кількість, яка у критичних часах може бути навіть грізна. На тих теренах особливо де православне населення від віків живе спільно з поляками, на Холмщині й на Підляшші, воно не відносилося й не відноситься ворожо до польської держави. Воно лиш домагається, — і має право домагатися— щоб справедливо ставитися до того, що є найсвятіше для людини.

ПРАВОСЛАВНІ МАЮТЬ ПРАВО ДОМАГАТИСЯ — НЕ ПРОСИТИ.

Історія українців у Польщі знає такі різкі факти, як пацифікація у Східній Галичині 1930 р. То, що діється тепер, є ще страшніше. Ніхто так не розуміє подібного становища, як англьо-саксонський світ, де навіть найменше нарушення релігійних почувань стрічає врозумління. Теперішні факти — валення святинь, паленння їх — при чому поліція ніколи не знайшла винновників, страшніші ніж події 1930 р. у Східній Галичині. Кожна правно визнана релігія, що на цій підставі має право до правної охорони, має право виконувати свій культ, як це гарантує конституційний закон, має право до святинь, що їх збудувала і якими донедавна володіла, має теж право домагатися від уряду — не просити —, щоб він поставив цю справу інакше ніж дотепер. Мої два передбесідники — православні українці, добре заслужені для української справи, вгадували, що домагаються лише справедливости у виконуванні істнуючих законів, щоб автокефальна православна Церква в Польщі дочекалася принайменше такого відношення до неї, яким користується горстка мусульманів та ще менша горстка караїмів. Велика православна Церква, що має 5 міліонів вірних, дотепер спирає своє істнування на тимчасових приписах про відношення уряду до православної Церкви з 30. січня 1922, які підписав лише тодішній міністр віроісповідань та освіти А. Поніковський. Оголошено ці тимчасові приписи в „Моніторі Польськім" — там, де звичайно оголошують білянси акційних спілок, а не в „Деннику Законів" — і на тих приписах має спирати своє істнування православна Церква, найбільша у Польщі по римо-католицькій. Це істнування пливке і здається, що свідомо продовжується ту пливкість це неуправильнене відношення до православної Церкви в Польщі, щоб і на майбутнє продовжувати такі факти, які ще дотепер істнують і ще тепер трапляються на багатьох теренах на схід від Бугу.

„В ОБОРОНІ БЛИЗЬКОЇ НАМ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ".

Оцінюючи це все, вважаємо, що законопроект, який тепер є предметом дебат, звернений проти православної Церкви та проти інтересів українського народу. І тому ми, українські посли зі Східної Галичини, греко-католики, що шануємо авторитет Ватикану, папи і його делеґатів — будемо голосувати проти того закону, в обороні близької нам православної Церкви та в інтересі українського народу, в ім'я його історичних і тепершніх прав.

Складаючи впродовж року щотижнево:

по зол. 13.10 виїдеш на місячний побут до Берліна
по зол. 12.90 виїдеш на місячний побут до Відня
по зол. 15.90 виїдеш на місячний побут до Мілляно
по зол. 15.15 виїдеш на місячний побут до Парижа

Запевнить Тобі змогу виїзду за кордон послідовна ощадність у

Пром-банку

Львів. Гродзіцких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15

Українських делеґацій з Холмщини

НЕ ДОПУСТИЛИ ДО ПРЕМІЄРА.

(Від власного кореспондента).

Варшава, 6. липня.

Як ми вже інформували коротко в попередніх кореспонденціях, вибрана українським населенням Холмщини й Підляшша спеціяльна делеґація в складі 6 осіб, що заступають усі повіти тих земель, зложила в поодиноких заінтересованих міністерствах та у найвищих державних чинників обширний меморіял у справі подій, що потрясають від трьох місяців православною Холмщиною.

На жаль, як довідуємось, української делеґації не допустили до того, на кого вона найбільше надіялася — до премієра ген. Славой-Складковського.

Дня 4. липня ц. р. усі холмсько-підляшські делеґати прийшли до президії Ради Міністрів,

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

До Шуратових слів я додам дещо й від себе. Це правда, що Франко, як каже Шурат, ідучи вулицею, компонував часом вірші. Я й сам бачив, як він, прийшовши з дому до Наук. Тов-а ім. Шевченка, вітався мовчки, сідав, брав зі столу папір і писав на ньому вірш, очевидно, свіжо скомпонований. Але Франко не конче мусів мати рух, коли складав вірші; не конче, складаючи вірші, мусів ходити по кімнаті або йти вулицею, як пише Шурат. Коли я поспитав раз поета чому він пише так мало віршів, сказав мені: „Але, якже я можу писати їх багато, коли з писання віршів не вижию!" І тоді то він розповів мені, що вдень він пише для прожитку, а тільки що вночі, коли не може спати, складає вірші. „Прийде ідея — каже поет — зложу вночі вірш, а ранком запишу його на папері та й маю готовий вірш". „Колись, як осліпну, — додав він, а поет майже не виходив з недуги очей, — отто тоді будете мати від мене багато віршів".

А раз розповідав мені поет, що вірш повстає у нього тим способом, що він обертає ідеями й ребоурс. Приходить йому до голови така ідея: в псаломі есть — „Блажен муж, иже не ідет на совіт нечестивих", а чому не може бути навпаки? і тоді укладається йому в голові вірш: „Блаженний муж, що йде на суд неправих". Подібним способом всупереч словам псалома: „Рече безумен в серці своем, яко ність бог", повстав також вірш: „Говорить дурень в серці своїм: — Єсть бог і есть він богом моїм! Такий спосіб творення подекуди показує рисочку Франкового характеру.

Часом знову — розказував мені іншим разом поет — мучив його душу якийсь клаптик пейзажу, нпр. гнилий, зеленкуватий ставок у гущавині і то так довго не давав він йому спокою поки не скристалізувався в поетичний образ. Таким способом повстала чудова поезія, що починається словами: „Опівніч. Глухо. Зимно".

НАДХНЕННЯ.

Надхнення являлося поетові нераз несподівано. Щось мигнуло, як блискавка, у його голові, образ виринав з душі за образом і вірш складався сам собою. Такому надхненню ми завдячуємо коштовну перлину „Конкістадори". Оцю поезію зложив поет літнім ранком на пероні у Кохавині, залізничій стації за Жидачевим. Федір Вовк, з яким поет їхав кудись, віддалився був на кілька хвилин, а тимчасом Франко зложив „Конкістадорів".

Випадковим способом повстав славний прольог до Франкового „Мойсея". Я був з поетом у друкарні саме тоді, коли кінчився друк „Мойсея". Зажурений управитель друкарні К. Беднарський показав поетові, що на початку надрукованої поеми лишається кілька незадрукованих сторінок і радив написати передне слово. Поет подивився на білі сторінки і сказав спокійно: „Добре, добре, я щось напишу і принесу". І приніс на другий день — відомий прольог.

Нові поезії читав поет знайомим, але таким, про яких знав, що їх цікавить його творчість.

У Згаданій статті „Франків спосіб творення" пише Шурат про спосіб творення Франком повісті „Для домашнього огнища". Поет поклав собі був наперед угольний камінь під повість, себто центральну подію, а потім добирав до цієї події епізоди й епізодичні постаті та добудовував епільогову партію. Франко розказував мені, що тільки повість „Для домашнього огнища" він творив пляново, маючи тоді багато вільного часу, всі інші свої повісти він писав фелієтоново, з одної книжки журналу до другої. Франкові слова правдиві, бо в його інших повістях трапляються неточности щодо імен і прізвищ героїв, а навіть ситуацій. Шурат мабуть помиляється, пишучи, що Франко повість „Для домашнього огнища", написану спершу по польськи, передав був Зигмунтові Василевському до друку в Варшаві. Я думаю, що це скорше був Леон Василевський, автор книжки „Україна і справа українська", з яким Франко був добре знайомий і який в одній із своїх статтей у літературному додатку до „Курера Львовского" писав дуже прихильно про літературну творчість Франка. Польський текст повісти „Для домашнього огнища" загубився. Франко просив мене якось раз, щоб я видобув йому польський текст цеї повісти від Б. Полонецького, власника „Польскей Ксенгарні" у Львові, в якого на його думку знаходиться рукопис, але, коли я поспитав Полонецького за ним, він сказав мені, що шукав, але не знайшов його.

Новелі, розповідав мені Франко, приходили йому легко. Коли тема була в голові, він сідав і писав без труду. Про публіцистичні статті нема що й говорити. Він писав їх без надуми. Я був свідком, як скоро при мені він написав статтю „Східно-західні непорозуміння" (1904). Я оглядав його бібліотеку, а він скоренько писав статтю і написавши першу II частину, зараз поніс II зі мною до друкарні. Дещо дрібніше він писав таки в кімнаті „Наукового Товариства імени Шевченка". Думаю, що й наукові статті після простудіювання матеріялу небагато забирали йому часу. Я знаю, що статтю „Польська поема про уманську різню" (1904 р.) він реферував ввечір, потім пішов до каварні, напився чорної кави, а на другий день уполудні приніс готову статтю до друку

(Далі буде).

Українці без девізового банку.

Польська преса повідомила недавно, що деяким з тих краєвих банків, які досі мали девізові управнення, між ними і нашому Земельному Гіпотечному Банкові у Львові — відобрали ті управнення подаючи як причину за малий девізовий оборот у тих банках.

Можливе, що супроти польських і жидівських банків, яких в краю маємо кількадесять, цей розпорядок має своє річеве оправдання, якщо деякі з тих банків не виказали достаточного девізового обороту — одначе думаємо, що не годилися позбавити девізових управнень єдиний український банк у краю, себто Земельний Банк Гіпотечний. Такий крок компетентних чинників кидає деяке світло на відношення тих чинників до українських установ і українських потреб, яке вже помічаємо від кількох років.

Не можемо також поминути питання, чому то наш Земельний Банк Гіпотечний не проявив достаточного девізового обороту і тут треба нам ствердити, що на жаль не всі наші економ. установи і не всі наші громадяни зверталися зі своїми девізовими справами до Зем. Банку, а навпаки чомусь часто зверталися з ними до чужих банків. Тимто й не диво, що Земельний Банк мусів виказати менший девізовий оборот, як би це було тоді, коли загально в нас ішлиб за гаслом „свій до свого".

На наш запит Управа Земельного Банку потвердила той наш останній здогад, і при тій нагоді просить нас виразно зазначити, що хоч Земельний Банк Гіпотечний не має тепер уже прав девізового банку, все-ж є він девізовим агентом і тому може та буде посередничити у переказуванні грошей за границю через намічений девізовий банк та буде давати в девізових справах інтересентам фахові інформації.

Земельний Банк Гіпотечний як девізовий агент має право купувати всі валюти, чеки і золото, тож обовязком нашого громадянства є полагоджувати ті справи в Земельному Банку.

Незалежно від того Земельний Банк вжие у властивім часі заходи, щоб йому привернули девізові права.

Вкінці Управа Земельного Банку просить нас зазначити, що не треба мішати справи девіз зі справою пересилання готівки зза кордону до краю. Переказування грошей зза кордону готівкою чи в чеках треба дальше полагоджувати через Земельний Банк (Львів, ул. Словацького 14)

Лише 27 таборів польської молоді
зголосилося до „маршу на схід".

Варшава, 8. липня 1938.

Ще 2. липня ц. р. виїхала з Варшави на „схід" перша (як кажуть, мають бути ще й інші, але надії на це слабі) група польських академіків, зложена з 27 таборових відділів.

Як ми своєчасно подавали в „Ділі", на „вреси" мало виїхати понад 200 таких шестиособових таборів. Але заповідана шумно акція варшавських ендеків не вдалася. Причина? По-перше — не стало охочих кандидатів (знайшлось їх 6×27 = 162!); по-друге — більша частина польської академічної молоді має поважніший підхід до українських справ, ніж здавалося задивленим у новий „подвиг" і... заробіток організаторам; по-третє не всім усміхалася непевна „місійна" робота.

Справу теперішнього стану „маршової" акції обговоримо на днях подрібно. Тепер обмежимося до отаких д. цікавих і характеристичних рисок:

Регулямін „таборовиків" д. гострий і передбачає д. багато праці. Зацікавлення загалу студентства — слабе. Хоч „Польска Мацеж Школьна" з ініціятиви її голови Солтана, зорганізувала спеціяльний 10-денний інструкторський ідеольогічний курс для провідників табору, багато учасників табору мало свій окремий підхід до тої справи, поїхало просто з цікавости, а деякі приходили навіть за пропаґандивними матеріялами до редакції „Бюлетину П. У.", де дістали книжечку ред. В. Бончковського: „Азбука польсько - української проблеми".

Довідуємося, що управа Кола Медиків У. Й. П., яка кермує таборовою акцією, перед виїздом д. пильно студіювала відгуки тої акції в українській пресі. Під впливом перечитаного запала там постанова, що пресові вістки про висліди акції опублікують після її закінчення.

*

Незалежно від мандрівних таборів на Сокальщину виїхав великий, давно нами заповіджений, зорганізований її комендантом полк. Томашевським — табор Легії Академічної

Цікаво, що всіх українських студентів-учасників табору спрямували до Підзаборку над німецько - пруським кордоном.

—o—

Після похоронів ген. Тарнавського.

ВІД ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ВЛАШТУВАННЯ ПОХОРОНУ НАЧАЛЬНОГО ВОЖДА.

Їх Високопреосвященству Ексц. Митрополитові Кир Андрееві за особисту участь і відправу Панахиди й відчитання св. Євангелії та за ласкавий дозвіл на перенесення Достойного Покійника до Святоюрського Собору і виведення там похоронного обряду. За виделеґування на похорон свого Відпоручника, б. начального Духовника У. Г. А. о. д-ра Василя Лаби і за надгробне слово в його імені.

Преосвященним Кир Іванові і Кир Никиті, Високопреподобним Отцям Мітратам Д-рові Йосифові Сліпому та Олексі Базюкові, Ігуменові Климентію Шептицькому і всім Отцям Крилошанам Львівської Капітули, зокрема о. Пралатові Леонтію Куницькому, як парохові св. Юра та Всьому Духовенству цілої Галицької Провінції за провід та участь у похороні, а Неприятним за молитви та Панахиди у цілому краю — складає глибоку подяку.

Дирекції, Лікарям і Персоналові Народньої Лічниці за дбайливу опіку в останніх годинах життя Ґенерала та всім Орґанізаціям і Товариствам, які брали участь у похороні чи то корпоративно, чи через делеґатів, або на місцях у якийнебудь спосіб дали вияв свого глибокого жалю з приводу смерти Начального Вожда, Співакам під проводом І. Охримовича й оркестрам, Впорядчукам та всім Учасникам останнього маршу Генерала за жертвенність і дисципліну висловлює заслужене признання

Діловий Комітет для вшанування похорону Начального Вожда Ґенерала Мирона Тарнавського.

Львів, 7. липня 1938 р.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Самбір.

Вістка про смерть б. Начального Вожда УГА прийшла до Самбора у четвер. Зараз вечором відбулися жалібні сходини представників усіх товариств, установ та комбатантів УГА, які скликав радн. Козбур. На сходинах вибрано комітет, який мав занятися висилкою делеґації на похорон та уладженням жалібних богослужень у Самборі. Зібрані на сходинах вислали кондоленції на руки „Молодої Громади" у Львові.

Клєнсидри повідомили українське громадянство Самбора про смерть ґен. Тарнавського та про панахиду

Як делеґати на похорон з вінком виїхали пп. Темник, Коберський та Хомяк. В день похорону, в год. 4-ій дзвонили дзвони самбірської церкви, прощаючи Ґенерала на Його останню дорогу. На всіх українських установах маяли чорні прапори.

У вівторок, 5-го липня ц. р. відправили у парохіяльній церкві заупокійну Службу Божу і панахиду оо. М. Юзьвяк, Івашко і Матюк. Співав хор „Самбірського Бояна". На тетраподі прибрано зеленю та червоними ґрояндами порт-вет ґенерала

SUMALT
Suchard
НАЙКРАЩИЙ НАПИТОК
У КОЖНІЙ ПОРІ
зміцнює сили і нерви
бо має ВІТАМІНИ
в часі спеки SUMALT
на зимно гасить спрагу

Заліщиччина.

Вже в середу 29-го червня ц. р. на вістку про смерть Начального Вожда УГА бл. п. Генерала Мирона Тарнавського вечором замаяв на домі Української Каси в Заліщиках чорний прапор, у четвер на домі філії „Просвіти", а в пятницю на зазив проводу відбулися сходини, на яких по промові д-ра Р. Стефановича вшановано память Начального Вожда 1-хвилинною мовчанкою

Президія ПНК УНДО в Заліщиках клєпсидрами повідомила заліщицьке громадянство про панахиду, яка відбулася в дні похорону Начального Вожда в суботу 2-го липня ц. р. Заповіли її також церковні дзвони в год. 4-ій у цілій парохії. До панахиди стануло 7 священників. Могила прикрашена зеленю, квітами та вінком рож, червоною китайкою, шаблею і старшинською шапкою при повному електричному освітленні церкви та зворушливе слово о. проповідника про бл. п. Начального Вожда викликали глибоке вражіння та витиснули у присутніх, які виповнили місцеву церкву по береги, сердечні сльози жалю-болю. Єдина розрада, надія та потіха — це повторені о. проповідником слова Начального Вожда, одні з останніх: „Не буде в нашому народі роздору!"

В більшости громад заліщицького повіту відбулись панахиди по бл. п. Генералові Тарнавському, при чому сповіщали їх скрізь церковні дзвони.

Зі сойму.

ДОМАГАЄМОСЯ НАЛЕЖНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА В МІСЬКИХ РАДАХ.

На пленумі сойму в дні 7-го липня ц. р. у справі законопроєкту про виборчу ординацію до міських рад пос. д-р Ст. Біляк сказав м. ін. таке: Обовязуюча конституція з 23-го квітня 1935 р. покликує у статтях 72 і 75-ій до життя територіяльну самоуправу, щоб вона виконувала завдання державної адміністрації в обсягу місцевих потреб. Тому то значіння територіяльної самоуправи для населення дуже поважне, від її справности залежать у значній мірі умовини добробуту населення. Українське населення сіл і міст добре розуміє та відчуває важні функції самоуправи, ними цікавиться, та на жаль не має до неї належного доступу. Перешкодою в цьому є постанови виборчої ординації до самоуправ.

Також теперішній законопроект виборчої ординації до міської самоуправи не усуває тих постанов, які спричинили, що українське населення по містах не має належного представництва в міських радах. Воно по деяких містах мінімальне, а в інших його зовсім нема. А кількість українського населення по містах південно - східних воєвідств, тобто Східної Галичини, доволі значна. І так на основі останнього загального спису з 1931 р. у львівському воєвідстві на 775.000 міського населення було українців, чи пак греко-католиків 138.000, у станиславівському воєвідстві на 295.200 міського населення було 99.600 українців, у тернопільському воєвідстві на 271.800 міських мешканців 73.900 українців.

Яскравим прикладом анормальних відносин у представництві українців по міських радах є місто Львів. Згідно зі списом Львів мав у 1931 р. 312.000 мешканців, з чого 49.800 були греко-католики, отже українці. При останніх виборах до міської ради у Львові в 1934 р. віддано на 85.485 важних голосів, з чого на українські національні листи впало 7.382 голосів. Все-ж на 72-ох міських радних у Львові признали українцям тільки один мандат, коли польським ендекам, які дістали 8.401 голосів.

Д-р Ірина Сімович

ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.

При вул. Городецькій 53 а, II. пов.

щодня крім неділь і свят від 3—5 попол. Тел. 274-36.

1394 6—7

признано 7 мандатів, а жидам, які мали 15.134 голосів, 16 мандатів. Причиною цього очевидного покривдження українців була штучна виборча геометрія при викроюванні виборчих округ у місті, яку переведено в той спосіб, що місто поділено штучно на округи з якнайменшою кількістю українців, щоб вони не мали змоги осягнути потрібної кількости голосів, не кажучи вже про ріжні протизаконні практики в ході виборчого акту.

У дальшій промові посол Біляк ствердив, що деякі постанови нової ординації теж не дадуть змоги українцям здобути належне представництво у міській самоуправі, та все-ж ця ординація краща від дотеперішньої. Коли-ж вщеміністр Корсак заявив, що вибори до самоуправ будуть чисті, що їх переведуть чесно, що не буде виборчих зловживань і сторонничого впливу державної адміністрації, то УПР готова заявитися за тим законопроєктом.

ЗАКОНОПРОЄКТИ ПРО КОМУНАЛЬНІ ФІНАНСИ ТА ПРО САМОУПРАВУ ВАРШАВИ.

В пятницю сойм радив над законопроєктом про комунальні фінанси та над законопроєктом самоуправи громади м. Варшави. Перший законопроєкт принято у першому та другому читанні та відіслано його до скарбової комісії, щоб вона узгіднила деякі суперечности, що виринули внаслідок принятих поправок.

Законопроект про самоуправу Варшави приняли у всіх трьох читаннях.

Ці законопроєкти перейдуть тепер до сенанту і невиключене, що сенат поробить свої поправки, тоді вони знову мусітимуть вернутися до сойму. Тоді надзвичайна сесія протягнулася-ся.

КІЛЬКО БУДЕ НОВИХ УЧИТЕЛЬСЬКИХ ЕТАТІВ?

Пос. Андрій Зубжицький зголосив на пятничевому засіданні сойму інтерпеляцію до мін. освіти у справі 4.000 нових учительських етатів, які мають створити у вселюдних школах у шкільному році 1938/39. У буджеті передбачений кредит на 4.000 нових етатів. Про це говорив у соймі міністр освіти, про це поінформовано громадянство, але тепер ходять чутки, що нових етатів створять тільки 1700. Це затривожило людність. Пос. Зубжицький питається, чи міністерство освіти використає в цілости ухвалений соймом контингент нових учительських етатів в числі 4.000 у шкільному році 1938/39.

СПРАВА КОМІСАРЯ ДУМАНСЬКОГО.

Пос. кс. Любельський вніс інтерпеляцію у справі скарбового комісаря в Грудзьондзу Стефана Думанського, якого суд звільнив від вини і кари за неморальні вчинки з нелітніми дівчатами, ставши на становищі, що він це робив у службових цілях. Пос. кс. Любельський питається, чи воно так справді було, а як було, то що премієр гадає зробити, щоб дати сатисфакцію ображеній моральній опінії громадянства. Колиж такого факту не було, то чому не оголошено спростування, щоб заспокоїти прилюдну опінію.

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб винищити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанок „ДО СОНЦЯ“ — найновіша книжечка „Просвіти“.

Вистава української ґрафіки в Римі.

Рим, липень 1938.

Заходом фашистівської Конфедерації Професіоністів і Мистців у Римі в одній із просторих саль експериментального Театру — при вул. Січілія 59 — відкрито 30 червня ц. р. виставу української ґрафіки. На відкриття виставки прибуло багато гостей чужинців і наших. Бачили ми приявних на отворенні Вспр. о. архімандрита Д. Ткачука Ч.С.В.В., представника від Конфедерації мистців Італії посла Амато, проф. Льогатто, проф. Тоскі, який був від Інституту Мистецтва звязків із закордоном, др. Ен. Інсабато та багато інших відомих гостей.

Вистава нараховує 370 чисел експонатів. Переважно твори, що були на виставах у Львові, у Празі, в Берліні, але ще більше вибрані, а багато бачимо й нових творів — як І. Анисимів, Біляс, І. Курах, В. Масютин, і інші. Зі старих ґрафіків, що для італійців є всі нові та незнані, заступлені тут М. Кричевський, Ю. Нарбут, П. Ковжун, Р. Лісовський, а дальше: К. Антонович, С. Бойчук - Наліпинська, М. Бутович, П. Холодний мол., В. Добровольський, Б. Домашик, Л. Гец, С. Гординський, І. Іванець, В. Касіян, О. Кравченко, О. Кульчицька, Г. Мазепа, Я Музика, М. Михалевич, М. Осінчук, І. Падалка, О. Сахновська, М. Стефанович, В. Цимбал, О. Сельський, О. Усачов, В. Васьківський і інші.

Вистава робить на чужинців добре, як не велике вражіння своїм високим мистецьким рівнем, своїми осягами. Зокрема чужинців цікавить Ю. Нарбут, Р. Лісовський, П. Ковжун, В. Кассіян, І. Падалка, В. Масютин, П. Холодний мол., і М. Бутович.

Впорядив виставу проф. Роберт Лісовський, який вложив у неї багато труду. Упорядкування цієї вистави робить приємне враження. Катальог, вступ до якого написав проф. В. Січинський, скромний, але з естетичнрго боку гарно оформлений.

Вистава відкрита до 10. липня ц. р. Голоси італійської преси подамо іншим разом.

М. О.

НОВИНКИ.

— **Д-р Богдан Макарушка,** урольог, Львів, ул. Руська 16, виїхав на 4-тижневий відпочинок. 1466 —2

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430, 47—?

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів Хоругщини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Пансіон „Стахова Воля“ в Гребенові** — в Карпатах серед смерекових лісів у власнім кількаморговім саді та городі над Опором — поручає соняшні кімнати. Харчі — смачні й здорові Концерт, дансінги щодня. Ціни приступні. Власна постіль побажана. 1500

— **Вже появилося** заходом і коштом Товариства „Просвіта“ і продається нове видання книжки Омеляна Терлецького **Історія України,** що виходила 1936 р. місячними книжками „Просвіти“. Це розкішне видання, на ясному папері, з 163 образками та 16 мапами, сильно доповнене в першій частині, переглянене та справлене, обіймає 26 і пів аркуша друку (408 ст.) — пригодиться всім, що цікавляться минулим і недавно минулим українського народу. А вже молоді, читальням, освітнім працівникам — без неї не обійтися. Книжка, як на свій обем, дуже дешева, коштує **всього 3 зол.** Виходить вона в ювілейний рік „Просвіти“ і в цьому році повинна найтися в кожній хаті: Замовляти: **Книгарня „Просвіти“, Львів, Ринок 10. 1.**

— **Шкільна молодь не може ходити до кабаретів.** Шкільні кураторії видали розпорядки у справі нагляду над молоддю підчас шкільних ферій. Підчас літніх ферій шкільна адміністрація має **звернути пильну** увагу на відповідну поведінку учеників і учениць вселюдних, середніх і професійних шкіл. Не вільно м. ін. ученикам і ученицях ходити до кабаретів і т. д. До 1. листопада ц. р. мають управи шкіл зложити точні звіти в цих справах дотичним кураторіям.

— **Премії для кондукторів і ревізорів.** Міністерство комунікацій у Варшаві видало розпорядок, що кондуктори і ревізори, які викриють пасажирів без білетів, мають право до премії, у висоті 15 пр. ціни білетів.

— **На численні запити** П. Т. Світанців повідомляємо, що кому бракує фотографічний матеріял, тому висилаємо на літнище приспішеною почтою негайно по одержанні замовлення. Фотокрамниця Екомп., Львів, Сикстуська 29.

— **На 15 літ за вбивство жінки.** Михайла Ружанського, що відповідав перед львівським судом за вбивство жінки, засудили на 15 літ тюрми.

— **Щадничі книжечки та облігації на смітнику.** Перед тижнем почали заводити лад на стриху в будинку міської управи в Перемишлі і в цієї причини повивозили всі старі папери на смітник за місто. Кілька днів пізніше зголосився до міської управи один з мешканців Перемишля і передав кілька щадничих книжечок та облігацій народової та інвестиційної позички, що їх знайшов на смітнику. Слідство виявило, що цінні папери і щадничі книжечки вкрали перед кількома роками невідомі злодії, які розбили касу в бюрі міського водопровідного заведення. Злодії зорієнтувалися мабуть, що згаданих паперів не продадуть і тому викинули їх. У кожному випадку пропало багато облігацій інвестиційної позички; невідомо ли ше, чи їх забрали злодії, чи пропали щойно тепер на смітнику.

— **55 польських півосель для дітей в українських селах** Заходом польських суспільно-освітніх організацій у зборівському повіті відкриють 55 осель для дітей в українських селах. Ці півоселі відбудуться в часі від 10. липня до 25. серпня ц. р. У надвірнянському повіті зорганізували поляки 20 вакаційних півосель для сільських дітей у віці від 4—12 років уже від 5. липня ц. р. Дітьми будуть „опікуватися“ спеціяльно вишколені виховниці-польки.

— **Краєва хроніка.** В селі Задвіря к. Устрик Долішніх невідомі напасники напали на дім Леся Вацюка і вбили його з жінкою та його тестя Василя Бережанського. По вбивстві бандити ограбили помешкання. Поліція веде слідство. — В Милятичах пов. Львів 23-літній зарібник Ф. Майстрів важко зранив свою наречену 17-літню Каролину Вагнерівну. Причиною намаганого вбивства нещаслива любов. Вагнерівну відвезли до шпиталю, Майстрів зголосився на поліцію. — В селі Ковалівці пов. Бучач вибухла пожежа в будинках В. Кузьмінського і знищила будинки кількох сусідів. Пожежу вгасили щойно з тяжким трудом пожежні сторожі з Ковалівки і сусідніх сіл. — На залізничому шляху між Роздолом пов. Жидачів і залізничим мостом на Дністрі льокомотива переїхала 3-літню дитину М. Колоздри.

— **Голяндська престолонаслідниця сподівається нового потомка.** Кн. Бернард, чоловік голяндської престолонаслідниці кн. Юліяни, вибирається до місцевости Бікок к. Берліна, де 11. липня ц. р. відбудеться вінчання його приятеля гр. Дона з Анною ван Вільдрехт, донькою голяндського роду. Опісля поїде до купелевої місцевости Гайлігендан над Балтійським морем, де приїде теж його дружина кн. Юліяна з донькою кн. Беатрічею і поїдуть яхтом на прогульку. Приватний яхт кн. Юліяни відплив уже до пристані Варнемінде. Товариські кола Гаги запевняють, що кн. Юліянна сподівається нового потомка при кінці ц. р. Цю вістку подала бельгійська преса, хоч голяндська преса мовчить. Одначе тому, що кн. Юліянна не взяла перед кількома днями участи у святі Червоного Хреста — цей факт уважають потвердженням згаданих поголосок.

— **Страшна смерть підчас пожежі автобусу.** На підміській шосі недалеко м. Константин в Альжирії упав автобус з подорожніми у пропасть і почав горіти. В катастрофі згинуло 7 осіб, 17 було важко ранених.

— **Обмежена продаж алькогольних напитків.** Президія поліції в Данцігу заборонила продавати алькогольні напитки в пятниці від год. 2-ої до 8-ої вечором в усіх гастрономічних підприємствах, ресторанах, кавярнях і харчівнях, а в дестиляторнях від год. 2-ої аж до визначеної поліційної години. Не вільно теж продавати алькогольних напитків у фляшинах від год. 1-ої. Поліція видала таку заборону тому, що багато робітників по виплаті за тижневу працю в пятницю — пропивало зароблені гроші.

— **Масово троїла старі жінки.** По кількотижнях скінчився в Леодіюм у Бельгії сенсаційний процес проти Марії Бекер, яку прокуратор притягнув до відповідальности за масове троєння старих жінок і грабіж їх грошей та дорогоцінностей. Марія Бекер, з професії кравчина,

жила спокійно та самітно і не звертала уваги на себе. Щойно по 40-ім році скромна жінка забажала бавитись за всяку ціну і почала вести подвійне життя. В день працювала як кравчиня, вечорами відвідувала найкращі льокалі і весело забавлялася з молодими мужчинами. На це потребувала грошей, грошей і ще раз грошей. Тому зголошувалася до кожної богатої старої самітної жінки, яка занедужала, на доглядачку. Майже кожна така недужа багата жінка швидко вмирала, а її гроші та дорогоцінности пропадали. Акт обвинувачення каже, що Марія Бекер троїла масово самітні старі жінки отрутою дігіталем, щоб опісля забрати всі гроші і дорогоцінні предмети. Марія Бекер увесь час запевняла про свою невинність. Масове купно дігіталю в аптиках пояснювала тим, що цю отруту відкуповувала від неї одна голяндка, яка перепачковувала опісля до Голяндії. Запевняла теж, що ця голяндка сама зявиться в суді, щоб рятувати її. Одначе так не сталося, а понад 300 переслуханих свідків обтяжило її і присяглі судді потвердили вину підсудної. На цій основі трибунал засудив Марію Бекер на кару смерти.

— **Цілий тиждень гулятимуть у Парижі.** Кожного року в ночі 14. липня, з нагоди національного свята Франції, гуляють на вулицях Парижа, зокрема на менше рухливих вулицях. Тоді поліція стримує всякий самоходовий рух на вулицях Парижа, щоб юрба могла танцювати на середині вулиці при заімпровізованій музиці. Тепер з нагоди недалекої візити англійської королівської пари в Парижі префектура поліції дозволила на танці на вулицях Парижа не лише 13., 14. і 15. липня, але також 16. і 17. липня до год. 12.30 вночі, а підчас другого дня побуту королівської пари, себто 20. липня цілу ніч і рано.

— **Опікунка стенотипісток.** У мадярських колах католичок-стенотипісток з живою радістю приняли до відома вістку про беатифікаційний процес Етель Богнард, що стане святою патронкою стенотипісток, секретарок, машиністок та інших умових працівничок. Мадярка Етель Богнард виховувалась водному з чеських монастирів. Вона мусіла по смерти батька два роки заробляти на життя як стенотипістка. Опісля вступила до монастиря, де померла в 1932 р. До її гробу їздять прогулькн бюрових працівничок.

Справнення помилки. До вістки п. н. „Нагінка польської преси на білоруських оо. Марінів вкралася друкарська помилка, тому друге речення стало незрозуміле. Його треба читати так: „намагались викликати серед населення білоруського походження свідомість білоруської національної окремішности".

— **Перможна боротьба з опирем весняноk.** Боротьба з опирем весняноk — це предмет довгого опрацювання великого тому, який ілюстрував би широку скалю засобів попросту геройського змагання людського роду з цією весняною золотавих і бронзових плямок, які опоганюють шкіру і церу. Всі засоби — різні парасольки, заслони, нераз навіть досить комічні — показалися безуспішні і були тільки півзасобами. Щойно новітній косметиці вдалося по довголітніх лабораторійних дослідах осягнути перемогу в цій боротьбі. Вона створила успішні охоронні препарати. Серед уживаних у краю косметичних препаратів на перше місце вибивається крем і мило „Лєшніцера", виріб відомої в цілім краю фірми Алтштар Дранч і Ска в Бельську. Цей препарат усуває весняноk і всяку іншу нечистоту шкіри і цери, хоронячи перед весняноками, що опоганюють лице.

—o—

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК": „ВЕСЕЛА ЧВІРКА" І ПОБРАЛИСЯ ЗА СКОРО".

Перша з цих фільм американська комедія з чотирома добрими коміками, між якими визначується відомий Міша Ауер у ролі факіра. Чотири кабаретові артисти опікуються молодою дівчинкою - сиротою залишеною після смерти їх спільної приятельки і заступають цій сироті батьків. Коли дівчина хоче вийти заміж вона не може розстатися із своїми опікунами що бідують, а водночас її майбутня багата свекруха не хоче дозволити своєму синові на подружжя з артисткою. Щоб улекшити своїй вихованиці подружжя, вони придумують усякі штуки, щоб переконати багату даму, що її син зробить пречарну партію.

Легка погідна драма „Побралися за скоро" показує нам типовий випадок американського подружжя під впливом примхи та бізнесу. Багатий молодий архітект жениться зі своєю секретаркою тільки на те, щоб омминути високого податку і обігнатися від ріжних знайомостей з молодими жінками. Його секретарка віддавна закохана в ньому, про що він не знає. Починається свобідне подружжя із ріжними „взаємними" лекціями, поки до голосу не приходить перший доказ враженого серця: заздрість. Головну ролю грає Дусон Бовлас.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Бувають хвилини.

Бувають хвилини в житті нації, коли мовкнуть партійні гелікони, гуртові клярнети чи індивідуальні барабани. Все, що живе стає в ряди одної орхестри, бо пісня, яку мають грати не має ніодного партійного ключа нотки, чи касівника.

Бувають такі хвилини в житті нації, хвилини і веселі і сумні.

Недавно пережили ми таку сумну хвилину, від якої ще досі серце щемить, до якої щораз думка лине і яка на довго лишиться в памяти живих, а в переказах ненароджених! Похорон генерала.

Сумно було прощати любленого всіми передового мужа визвольної війни, але радісно було констатувати, що на вістку про його смерть втих гамір українського, будня, замовкли світоглядові Крилоси. В жалібні дні не було партій, гуртків чи фракцій а був — Нарід. Перед маєстатом смерти склонив голову кожний і мовчки віддавав шану цінности цілого племени.

І тому похорон був такий як був і тому край відчув смерть генерала так як відчув.

Навіть чужі серцем і мовою люди зрозуміли, що смуток мілионів є чимсь самозрозумілим, а віддання останньої почестн покійникові обовязком співгромадян, які шанують себе і хочуть, щоб їх інші шанували.

— Треба признати, що ви це зробили гідно і достойно! Казав один чужинець.

Приємно почути такі слова з уст чужинця — до речі, ненастроєного до нас прихильно.

— Взірцевий порядок зроблений такими слабими силами, повага в лицях і рухах десятків тисяч учасників — це все свідчить про вас добре і мусить знаходити признання.

— Дуже дякую! — відповів українець. — Але ми направду дещо більше варті як про це пише І. К. Ц., або плете „Родзіна Колійова" з Ківерців.

— Ви зараз заїзджаєте на політику. І. К. Ц. уважає, що побільшить тим способом наклад, а на якусь там слабо розвинену „Родзіну" хіба не будете звертати уваги. Але вертаючи до похорону: котрий то був єпископ з Перемишля, а котрий зі Станиславова? Мій колега впевняв мене, що станиславівський їшов по правій стороні, а перемиський по лівій. Такий високий з бородою?!..

— О, ні. Перемиський єпископ хорий, можс читали, тепер перебуває у Відні. а суфраган також нездоровий...

— А котрий то був станиславівський?

— Станиславівський людина вже старша І не можна вимагати, щоби приїхав.

— Ех, та я не питаю спеціяльно про ординарія! Адже є там суфраган... Мені цікаво, бо я сперечався з колегою... Ага! ще одно: скільки було каноніків з тамтих капітул?...

Бувають хвилини сумні і веселі в житті нації, бувають і в поодиноких людей.

Наприклад сумна у людей: не знаеш що відповісти, а весела: хтось тебе в цьому моменті закличе.

Саме так сталося з вище згаданим українцем...

Галактіон Чіпка.

Дописи.

КРМЯНЕЧЧИНА.

„Ласкаве телятко хоче дві матки ссати". До якого стану можна дійти, вказує випадок, що недавно трапився на Кремяноччині. Підчас канонічної візитації латинського біскупа кс. Гавліни, котрий 24. червня прибув до примордонної смути на Кремяноччині в район Дедеркали-Ланівці, щоб скріпити ревіндикаційну акцію КОП-у й латинського духовенства серед православних православний священник, парох села Нападівки, протоєрей Анфім Лукасевич на чолі православної церковної процесії в літургічних ризах вийшов назустріч латинському бібскупові й виголосив до нього привіт у польській мові. До цього часу православне духовенство такого не практикувало. Священник Лукасевич належить до стовпів московського духовенства, дуже неприхильно ставиться до українського церковного руху і на цьому тлі повстають у нього постійно конфлікти з парохіянами. Тому-то він і старається „скрізь приятеля матн"... До цього треба додати, що в січні цього року, коли православний єпископ Олексій візитував ту саму місцевість, то не тільки ніякому латинському ксьондзові не прийшла до голови думка зустрічати православного архипастиря, але навіть офіційні чинники, як гміна, учительство, військо, відмовилися брати участь у зустрічі, хоча раніш завжди це робили. Невже о. Лукасевич та йому подібні не можуть зрозуміти, які думки їх поведінка викликує серед православного населення?

Повикидали зі школи св. образи і портрет Шевченка. В с. Лопушні на Кремяноччині існує державна вселюдна школа з українською мовою навчання. Єдина то школа в повіті, котру вдалося свідомим громадянам зберегти підчас шкільних плебісцитів та після довгих зусиль як українську. Бачучи солідарність свідомого населення, котре поставовило собі вжити всіх заходів, щоб мати свою школу, шкільна влада крепті-репт залишила їх у спокою, ніяких експериментів не робила і дала до школи 2 українські учительські сили, котрі вели навчання в школі українською мовою, згідно з програмою. Так було кілька років. Однак в початком 1937-38 шкільного року українців-учителів забрали і на їх місце шкільний інспектор призначив управительською української школи п. Завільську, жінку військового осадника, польку зпід Кракова, а учителем п. Павловським, котрі зеленого поняття не мають про українську мову та й не бажають її знати. Можна уявити собі, які наслідки дає таке навчання, коли вчителі та учні взаємно себе не розуміють. Одначе завжди виходить так, що винні в цьому лише діти. Крім того учні нераз бувають свідками життєвих, з виховного боку не дуже додатніх сцен з родинних відносин поміж учительським персоналом. Знову нераз на грунті заздрости билися між собою підчас шкільної науки чоловік управительки школи з учителем Павловським. Раз у присутности дітей так билися, що предмет їх сварки — управителька — мусіла обливати їх холодною водою, щоб їх розборонити. І всьому цьому приглядаються діти та діляться своїми враженнями. Але на цьому не кінець. Управительку краковянку очевидно пекло, що в українській школі, де вчаться самі православні українські діти, на стінах висять православні образи, а до того всього портрет Шевченка. І вона наказала пипипути це все й повісила в класі латинський „кшиж". Така поведінка учительки викликала обурення дітей і справедливі нарікання батьків. Навіть на громадському зібранні порушили цю справу і запитали вчительку, яким правом вона повикидала образи. Вона стала виявити, що зробила це лише тому, що вони вже старі, брудні та їх просто треба замінити на нові, але школа на це не має фондів. Тоді батьки купили за свої гроші св. образи, оправили їх, освятили в церкві і принесли до школи. Управителька з цим якось помирилась, одначе з портретом Шевченка, того страдника за долю українського народу, вийшло інакше. Хоча вона і погодилася замінити старий портрет на новий, але коли люди витратилися на купно нового портрету і принесли його до школи, то п. Завільська категорично відмовилася його приняти, не подаючи вже тепер причини даної заборони. І вір після того панському слову... Ось один з численних маленьких відносин, які сьогодні панують на нашому селі.

ДРОГОБИЧ.

Невдале віче „Української Аграрної Партії". Великими буквами голосили афіші густо розліплені по Дрогобичі: Українська Аграрна Партія скликає велике віче для громадян Дрогобиччини на день 27 червня п. р. в Дрогобичі, в салі жидівського кіна „Ванди". На зібранні явилось коло 150 осіб, переважно молоді. Урядовці староства й поліція переглядаючи прибувших, попередили аранжерів, що на салі зібрались самі „неблагонадьожні". Після того незнаний нікому гість почав свою промову про сучасне політичне положення, про конечність війни з Московщиною та потребу зброї для тієї війни. Зараз після кількох вступних завваг почали падати на салі запити: „Хто ви такі, як називаєтесь?" Коли промовець вагався назвати своє прізвище, а свали зараз рішучіше стали домагатись того, виступив наперед п. Циб, про якого кажуть, що є огородником у Стрию, щоб представити зібраним референта, свого товариша. Та п. Циба не допустили до слова його віряні селяни окликами: „Віддай гроші, ганьба вам!" На салі очевидно такий гамір, що промовець з трудом пробував продовжувати свою мову. Серед кризу й метушні п. Циб після наради з комісарем мусів покінчити віче. Так українці Дрогобиччини заявили, що не тільки не хотять дискутувати з такими панами як п. Циб і його товариш, але не бажають собі бачити його в Дрогобичі. Всі присутні з насмішками опустили салю, а панове аранжери в свиті поліції відійшли до магістрату. На салі було ледви чотири до пять прихильників „аграрів", які є членами „Християнського Польсько-Українського Зайсенаку" і від яких кожний чесний українець чи поляк відхрещується руками й ногами. Отжак приймало всіх пророків дрогобицьке громадянство. Присутні були дуже заінтересовані тим, хто цю акцію фінансує, бо щось коштують і афіші, і сала, ну, й сам п. Циб, здається, за дурно не шукав би собі біди. А знаємо п. Циба, як людину, що своїми грішми писнувати не любить.

КОЛОМИЯ.

Нарада громадянства в справі філії „Просвіти". Сумної слави загальні збори місцевої філії „Просвіти" дня 10. квітня, сварливовані головою філії п. д-ром А. Кузьмичем та його дорадником д-ром Новодворським і помічником д-ром Турянським, довели, як можна було сподіватися, до розбиття здезорієнтованого громадянства — з великою шкодою для просвітньої праці в місті й повіті. Ширша громада, необзнайомлена докладно зі справжніми цілями теперішнього проводу філії, який вирішив не випустити за ніяку ціну з рук авантюрного інструменту — читальняної сітки в повіті, здебільша переповнена найвищою вірою в добрі інтенції згаданого проводу, легко дала себе збаламутити сплетням, вигадкам і брехням, поширюваним заінтересованими людьми успішно та в партійній пресі, мовляв, услід „авангардисти та ундофашисти" роблять наступ на філію, хочуть її вирвати з рук „поступового" елементу та загарбати і т. п. нісенітниці. Щоб покласти край тій брехні, скликано другу нараду колом. громадянства дня 18. червня (перша була 16. квітня і на ній осуджено руйницьку роботу проводу філії „Просвіти" та за потоптання статутових прав членів „Просвіти" поставлено пп. д-ра А. Кузьмича, д-ра І. Новодворського і д-ра І. Турянського поза скобки громадянського й товариського життя). Президіювали пп. радн. Б. Діднцький, дир. Свенький і Б. Войтків. Референтував проф. Дм. Нижанківський. Насвітливши ролю й діяльність дотеперішніх виділів філії від десятка літ, майже цілий час під головуванням д-ра А. Кузьмича, яка поклала на націоналізовані сільні проти інтелігенції та недопускавні її до просвітньої праці на селі, співпрацю тих виділів з такими типами, як Голуб (якого висилано до читалень як делегата), нерозумну господарку майном філії (обдовженим на тисячі зол.), нехтування розпоряджень і наказівок Головного Виділу, перейшов референт до останніх загальних зборів, скликаних щойно по трьох роках (по відповідній підготові), і подав докладний хід тих зборів (про них була вже в „Ділі" реляція), як його списано у протесті членів Філії до Головного Виділу. У висліді тих зборів громадянство відмежувалось від згаданих трьох спричинників потоптання ідеї Просвіти на загальних зборах. Одначе керуючись добром „Просвіти", усе таки опозиція проти проводу Філії дала нагоду тим особам направити шкоду, заподіяну ними „Просвіті" й українській нації. Загально шанована та безсторонна особа, а саме о. прелат А. Русин підняся у найкращій думці та інтенції місії довести до порозуміння між представниками ураженних у своїй гідності коломийських членів „Просвіти" та згаданими трьома особами. Тут зголошується до слова о. прелат і широко розказує історію свого посередництва. Стверджує, що члени виявили максімум доброї волі ліквідувати той фатальний розкол, але ні дарма. Мосильницький, повноважник пп. Кузьмича і С-ки, ні самі вони особисто не згодилися на пропоновану ним реальну спробу ліквідації конфлікту. Не переконали тих осіб спрецизовані ним три точки тимчасового заміру: 1) що винули „Просвіту" на поталу низовим несвідомим членам та ворожо наставленим нечленам, 2) що розділювали тенденційно громадянство на „панів" і „хлопів". Покладаючись на свій хист розкладати й ослаблювати табор противників тільки їм притомними способами, вони відкинули найбільш компромісову пропозицію: поручити підготову нових загальних зборів під проводом д-ра А. Кузьмича (!) окремій комісії, вложеній з представників обидвох сторін, — заявивши, що вони мають „свою власну контрольну комісію", вибрану на загальних зборах (вимі тих опротестованих дня 10. квітня). Стало ясно, що вони ніякого компромісу не хочуть. Тому о. прелат ствердив злу волю і брак патріотизму у пп. Кузьмича, Новодворського і Турянського. Дальше шановний промовець заявив, що він зворушений великою скількістю присутніх (198 осіб), бо його впевняли, що не тільки півтора десятка невдоволених одинців їх бойкотує. З жалем, що не міг полагодити конфлікту з вищ згаданих трьох панів, зложив він свій мандат посередника. Гадає, що може який мировий суд міг би найти якусь форму залагоди, хоч дотеперішній хід справи не дає надії на успіх. — Після того радн. Діднцький спростував брутню „Гром. Голосу", начебто Ремісннча Бурса осудила бойкот, вона тільки зазначила, що в рамах бурси бойкот не повинен мати місця, тобто справу полишено свобідному рішенню членів. — Дальше арт.-маляр Лучавецький висловився скептично про спробу наладнати співжиття з людьми, які те життя розкладають, а дир. Бойчук, навязуючи до слів о. пралата, що ті панове мають надію розложити й ослабити табор, котрий хоче оздоровлення відносин на терені „Просвіти", обстоює рішуче потребу витримати і пропонує резолюції такого змісту: 1) привіт Матірному Т-ву „Просвіта" у Львові в нагоди 70-ліття його праці над вихованням народу для здійснення його найвищих національних ідеалів; 2) всякі намагання понизити авторитет Мат. Т-ва „Просвіта" в теперішніх умовинах української твердої дійсности є рівнозначні з національним злочином; 3) зарозкладову роботу, що вдарює в просвітню організацію і тимсамим у самі основи української національної організованости та в підставові елементи внутрішньо-української законности, уважають вібрбові поведінку пп. адвокатів д-ра А. Кузьмича, д-ра І. Новодворського і д-ра І Турянського на т. зв. загальних зборах філії „Просвіти" в Коломиї 10. IV. і пізнішу до сьогодні; 4) осуджують ту роботу і спосіб боротьби (устно і в пресі) в тим, які стоять тільки за збереженням ладу й дисципліни в нашому збірному житті; 5) одобрюють працю гуртка членів „Просвіти", що поставив собі за ціль оздоровити відносини в колом. філії „Просвіти" й усунути анархію з нашого життя та, супроти ствердженого безсторонніми особами факту злої волі у згаданих трьох панів, взивають українське громадянство додержування і надалі його постанови з 16. квітня. — Перед голосуванням намагався д-р Я. Шипайло переконати учасників, що конфлікт може і повинен розвязати щасливо мировий суд, а коли виказано нереальність такої певности, радив здатися на громадянський суд. Але й це нічого не перековало. Через те одиноюкий д-р Я. Шипайло висловився в голосуванні проти резолюцій (признав тільки першу). Радн. В. Кобринський стверджує, що анкета наглядно опрокинула твердження противників („Гром. Голос"), начеб оздоровну акцію на терені „Просвіти" проводила тільки жменька „авангардистів", це робить уся колом. інтеліґенція. Рішуче противиться всяким угодовим спробам, бо ці спроби інспірують заінтересовані особи на те, щоб розложити нас і в місце одводушности внести між нас незгоду. — Після ще кількох промовців радн. Діднцький ствердив однодушність усіх присутніх у справі потреби й методи оздоровлення відносин на терені колом. філії „Просвіти" і замкнув нараду. Всі розходилися з тим переконанням, що Матірне Т-во „Просвіта" у Львові вгляне в справу і видасть зарядження, якими в ділі впорядкує цю важну просвітньо-організаційну стяганину на Покутті

Член „ Просвіти".

Спорт.

ВСІ НА ПЛОЩУ СОКОЛА-БАТЬКА В НЕДІЛЮ 10. ц.м.

Боксерський сезон 1938-39 започаткує С. Т. Україна товариськими змаганнями зі Світезею на площі Сокола-Батька в неділю 10. липня ц. р. в год. 17. Стріча заповідається дуже цікаво, бо обидві дружини виступлять у найкращих складах. У вісімці України побачимо: Тиха, Кота, Рудницького, Кулика, Ощудлика, Левковича, Білого і Помірка. Світезь виступить зі Шмідом, Герляхом, Ганчаком, Закшевським і Загачевським на чолі. Маємо надію, що Україна зреванжується завтра за незаслужену зрештою поразку зі Світезею в лютому ц. р.

ЦИМ РАЗОМ НЕ ВСЕ ГОВЕЛОСЯ.

У фіналах вишолесницьких бігів на біжні гриця Чорних, що відбулися 8. липня ц. р., вищі змагуни дали себе випередити змагунам інших клюбів, що постійно тренують на цій біжні.

Фінали бігу на 2 і пів окруження (1000 м.) у двійці Бабій (Україна) — Зайонзек (Чорні) виграв Зайонзек у часі 1:45 хв. У другій двійці Лата (Україна) — Брошак (Отшелєн-Рожен) виграв Брошак у часі 1:35 хв. Найкращий час у цьому суперництві поставив нелїцінціонований Цетолєц (Польонія-Львів), що у півфіналі мав час 1:32,9 хв.

Фінал бігів на 6 і пів окружень (3.000 м.) у групі ліцінціонованих виграв Бакеха (Чорні) в часі 5:05 хв. У групі нелїцінціонованих виграли Сасорський і Павчак (Україна).

Біг порівнянь, в якому стартували ліцінціоновані і нелїцінціоновані, виграв 1) Бабій, 2) Зайонзек.

КАЛЄНДАРЕЦЬ НА НЕДІЛЮ 10. ЛИПНЯ Ц. Р.:

СТАНИСЛАВІВ: **Пролом — Бистшица.** Рішальні змагання за вдержання в А-клясі.

НАДВІРНА. **Бескид — Тесп.** Змагання за вхід до станиславівської А-клясн.

ТЕРНОПІЛЬ. **Поділля — Кресн.** Товариські змагання.

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв.

Зложили **по 200 зол.:** Центробанк Львів, Маслосоюз Львів; **по 100 зол.:** Суспільний Промисл Львів, Карпатія Львів, Дністер Львів, Народна Торговля Львів; **по 25 зол.:** Левицька і Ска Львів, Союзний Базар Львів, **по 20 зол.:** Народний Дім Стрий, Каса Стефчика Вікторія; **по 10 зол.:** Іван Кокур Варшава, П. С. К. Ярослав, Районова Молочарня Немирів, Укрбанк Стрий, громадяни Діднлова; **по 5 зол.:** кооп. Єдність Лежайськ, Іван Микита Львів, Евстахій Думин Львів, Юрій Ореб-ка Дрогобич, о. мітр. Базюк Олекс. Львів, Козальчук Володимир Катовиці, о. Патрило Петро Перегінсько, Павойківна Марія Львів; **по 3 зол.:** Палятинська Олена Антонів, д-р Андрій Корвова Копичинці, Чорній Юлія, Мисик Софія Пикуличі, Гринай Теодор Чудель; **по 2 зол.:** м р Шатинський Всевод. Краків, Вінницький Дмитро Нежухів, Нагуловий Лука Сазбір, д-р Евген Филин Львів, Ігнат Евстахій Львів, Ярмолюк Олександер Чижів; **по 1 зол.:** Чорний Левко Хожів, дир. Курдидик Онуфрій Станиславів; зі Львова: Терлецький Марсіян, Береська Анна, д-р Волошин Михайло, д-р Чалдінський Лев, інж. Левицький Всеволод, д-р Кордюк Юліян, інж. Барвінський Роман, Галібей Михайло, інж. Марковський Іван, Домбчевська-Гірняхова, Курилович Степан; **по 50 сот.** (зі Львова): д-р Студинський Кирило, Тисовська Ірина, Салдит Юрко, Кульчицька Ольга, Мовцібович Степанія, Проконович Теодор. **Рівне** (в зол.): Центросоюз Львів 500, громадяни Перемишля 300 (за травень і червень), службовики Т-ва „Просвіта" Львів (1 проц. від плятні за 4 місяці) 189.20, РСУК Львів (щомісячний датох) 125, Українська Парляментарна Репрезентація (щомісячний датох) 70, Укрсільбанк Долина 50, Службовики кооп. „Будучність" Тернопіль (за травень і червень) 45.61, Союз Кооператив, Стрий 30, О. С. К. Шпирець 40, службовики „Сільського Господаря" Львів (щомісячний датох) 16.62, службовики „Народної Торговлі" Львів 15, службовики „Маслосоюзу" Стрий 14.10, службовики „Маслосоюзу" Львів 13, службовики Дністра Львів 28.50, Стефановський Львів 5, о. канц. Галянт Микола, Львів 5, дир. Борисевич Перемишль 8, о. Марнович Йосиф Військо 7.60, проф. д-р Чубатий Микола 19 зол.

Всім П. Т. Жертводавцям складаю щиру подяку.

За Академічне Душпастирство:
О. д-р Іван Гриньох, Львів, пл. св. Юра 5

В кожній місцевині, в день ювилейного свята „Просвіти" на всіх вікнах ювилейні наліпки „Просвіти"!

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

АРХІВ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА. Том І. Листування Київської Старої Громади з М. Драгомановим (1870—1895 рр.). Праці Українського Наукового Інституту. Том XXXVII. Варшава, 1938. 8-ка, стор. 442.

ЗВІДОМЛЕННЯ Дирекції 4-літньої коедукаційної купецької гімназії Т-ва „Рідна Школа" у Львові за 1937-8 шкільний рік. Накладом куп. гімн. Т-ва „Рідна Школа" у Львові. Львів, 1938. 8-ка, стор. 24.

4-ЛІТНЯ КОЕДУКАЦІЙНА КУПЕЦЬКА ГІМНАЗІЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ". Проспект. Львів, 1938. 16-ка, ст. 14.

ЗВІДОМЛЕННЯ приватної коедукаційної гімназії та загальноосвітнього гуманістично-природничого ліцею Т-ва Рідна Школа з українською мовою навчання в Тернополі за шкільний рік 1937-8. Тернопіль, 1938. 8-ка, стор. 22.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-наукний журнал-місячник. Рік XI. Ч. 7-8. Липень-серпень 1938. Львів. Зміст: Богдан Вістовий: Над водами Дніпра (у 950-ліття Володимирового хрищення України). — Свято Християнської України (1 обр.). — Василь Пачовський: Володимир Великий у світлі легенди. — д-в: Поміри поверхні землі з літаків. — К. Кречет: Леся Українка (з приводу 25-ліття смерти). — О. Кобець: На смерть Лесі Українки. — Йосип Шемлей: Скоморохи. — С. Ордюк: Памяті Лесі Українки. — П. Г-ка: Спів пустині. — Смерть і похорони Лесі Українки (переклала Марія Дерлач). — Маріян Стахурський: Якими шляхами поширюються поширені хороби поміж тваринами. — П. Г-ка Попрацюють чоловічий одяг. — І. Мяркович: Злука Австрії з Німеччиною. — Б. О.: 120 роковини народин Земмельвайса. — Я. М. Береза: Слухайте люди (з давніх козарських звичаїв) — К. Жарський: Від я-

вка до риби. — М. П.: Полковник Іван Богун, великий лицар-самостійник. — Гр. Бобик: Два празькі етюди. — Анатоль Курдидик: Давня українська порцеляна. — „Музей визвольної боротьби України“ має свій дім у Празі. — П. Франко: Освітлювання спиртом. — Антін Лотоцький: Історія хліба. — Микола Бажалук: Невинність і ненависть — змія-погамка. — К. Вадим: Ворожба птахів. — Найкраща пам'ятка ювілейного року „Просвіта“. — Льонгін Лясевич: Бог-перун у різних видах — про різні роди грому. — М. Островерха: Тарпейська скеля. — Франц Коковський: Зброя. — Юрко Мушак: Ще дещо про т. зв. чуда світу. — О. Фацієвич: Короткий огляд зільництва. — м. б.: Кілько нафтяної роси добули на землі в 1937 р. — І. К.: Про давній одягалищах міщанок. — Борис Кудрик: Відносини українських поетів і письменників до музики. — дв: Хемічний мірник підхмеленості. — Богдан Олександрський: Сонце-лікар. — П. Г-ка: Сварка за їжею. — Іван Галушинський: Педагогіка — наука виховання. — Хр. Сімзіль: Співпраця поміж квітами, птахами та комахами. — Ж. Грамок: Шермування. Л. Б. С.: Тайна морських глибин. — Юліян Тарнович: Левківські „збійники“. — Ромма Слинка: Українські Спортовці „Просвіті“. — Бібліографія. — † Генерал Мирон Тарнавський.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСТНИК. Місячник. Рік І. Ч. 1—2. Липень—серпень 1938. Львів. Зміст: Від Редакції. Омелян Логуш: За правильні напрямні в студентському житті. — Віталій Пилипчук: Провідницька верства. — Мирослав Прокоп: Актуальні речі. — Степан Осінський: До концепції імперіялізму. — Мирослав Стиранка: Шляхами нашої державницької свідомости. — Зиновія Кравців: На своєму місці. — Михайло Полідович: До проблем фізичного виховання. — Тимко Семчишин: З приводу одної анкети. — Із студентського життя.

ВІСТНИК. Місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Річник VI. Книжка 7—8. Липень—серпень 1938. Львів. Зміст: О. Стефанович: До книги „Кінець світия“. — В. Ткачук: Діточе віно. Аби не дати... — Ю. Соболів: Липень 1914 р. у Петербурзі. — * * *: Остання прихильність Наполеона. — Вол. Реш-Лозовський: Йоганнес Фолькельт про естетику трагедії. — Церберт Н. Кассон: Про успішність у бізнесі. — М.: М. П. Драгоманов в оцінці москвофілів та москалів. — Ст. Льозан: Я повстав суд Лівча? — О. Думін: До почитків організації Наддніпрянських Січових Стрільців. — В. Заморський: Відгук еспанської війни на американському континенті. — Н. Геркен Русова: Завдання і організація героїчного театру. — Д. А.: Зрада амфіктіонів. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ЖИТТЯ І ПРАВО, вістник теорії і практики. Львів, червень 1938 р. Р. XI. Ч. 2. Зміст: Д-р Лев Ганкевич: Українське назвище в метрикальних книгах і карне право. — Д-р Михайло Волошин: Арт. XVII. впровідних приписів до права про судове екзекуційне поступовання у теорії і практиці. — За вдержанням судів присяглих (промова сен. д-ра А. Горбачевського). — Петро Коник: Поняття зневаги в польському карному кодексі. — М-р Роман Гутлевич: Спільні громадські ґрунти. — Вирішення Найвищого Адміністраційного Трибуналу. — Загальні Збори Адвокатів Львівської Палати. — Л. Г. Бібліографія. — Термінологічна Комісія. — Ореченння Найвищого Суду.

НАША БАТКІВЩИНА. Орган Українського Краєзнавче-Туристичного Товариства „Плай“ у Львові. Рік II. Ч. 7 і 8. Липень-серпень 1938. Львів.

УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ. Місячник присвячений вихованню дітей дошкільного віку в родині та дошкільлях і питанням суспільної опіки. Рік І. Ч. 5-6. Липень-серпень 1938. Львів.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 27. з 3-го липня 1938. Париж.

ЄДНІСТЬ. Орган української самостійної соборницько державної думки. Рік видання II. Ч. 6. Червень 1938. Брно. Відбито на гектографі.

НАША ШКОЛА. Педагогічний часопис. Місячник. Річник IV. Ч. 5. Травень 1938. Ужгород.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований релігійно-виховний місячник. Рік видання III. Ч. 7. Липень 1938. Львів.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 26. З 26-го червня 1938. Париж.

КАЛОСЬСЕ. Беларускі літаратурна-навуковы і грамадзкі часапіс. Год. IV. Кніжка 2. 1938. Вільня.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 10. 7. год. 4. попол. „Вояк королеви Мадагаскару“. Год. 8. веч. „Люди в білому“.

Понеділок 11. 7. год. 8. „Вояк королеви Мадагаскару“.

Театр Ріжнородностей:

Неділя 10. 7. год. 4. попол. „Еспанська муха“; год. 8. веч. „Еспанська муха“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

МИКУЛИЧИН:

10. 7. Невольник

КІНА.

АПОЛЬО: „Тінь Шанґаю“.
АТЛЯНТИК: „З піснею крізь життя“.
БАЛТИК: „Магнолія“, „За кулісами слави“.
ВАНДА: „Прокляена“ та „Ординат Міхоровський“.
ҐРАЖИНА: „Танго залюблених“, „Мелодії знад Дунаю“.
ЕВРОПА: „Перли і серце“.
КАСИНО: „Люди Висли“.
КОПЕРНИК: „Весела чвірка“, „Побралися за скоро“.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Обвинувачена“, „Коли ти залюблена“.
МІРАЖ: „Фредя ушасливлює світ“, „Дівчата з Новолипок“.
МУЗА: „Після великої війни“.
ПАЛЯС: „На праю життя“, „Кавярня на границі“.
ПАКС: „Я винувата“ з Даніелею Даріє
РАЙ: „Альотрія“ і додатки.
РІЯЛЬТО: „Соловей з Відня“ з Маргою Егерт.
РОКСІ: „Кохання у масці“.
СВІТ: „В огні куль“ і „Теодора“.
СТИЛЕВЕ: „Без приказу“ і ревія.
ТОН: „Нансі Отіль протеста“, „Переможна боротьба“.
УТІХА: „Товариші зброї“ та ревія
ХИМЕРА: „Обережно з коханням!“

ФОТОПЛАСТІКОН
(пл. Марійська)
„Бад Ґаштайн“.

ФОТОПЛАСТІКОН „Сонтовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 10. липня 1938.

7.15 Пісня „Найсвятіша Діво“, 7.20 Лег. муз. орк. пожар. стор. з Калуша, 8.00 Ран. ден., 8.15 Хліборід. газет., 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліборід. гутір., **8.50 Хліборід. гутір. в україн. мові інж.** **М. Доберчака,** 9.05 З нар. муз. — пл., 9.15 Богослуж. з костела Домініканів у Львові, 10.30 Музика з пл., 11.45 Фільм. перегляд, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. ранок з Вильна, 13.00 Літерат. нарис: Книжки мого дитинства, 13.15 Обід. музика, 15.00 Авдиція для села: гутірка, музика, 16.30 „Верш. мітли“ старосвітський курант, 17.20 Резерва з Варшави, 17.30 Трансм. з життя, 18.00 Підвечірок у городі театру в Бидгощі, 18.55 Бюро студій, 20.00 Завтр. програма, 20.05 Популяр. слов.-муз. авдиція, „Люди зпід соломяної стріхи“, 20.35 Льокаль. спорт. вістки, 20.40 Політ. перегляд, 20.50 Вечір. денник, 21.00 „Дивна пригода“ з Вильна, 21.40 Міждер. легкоатл. метч Польща-Німеччина з Кенігсбергу, потім спорт. вістки, 21.10 Опер. репортаж „Севільський цирульник“ з Познання, 23.10 Останні вістки вечір. денника і метеор. ком.

Понеділок, 11. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 „Починаємо тиждень“ погід. ран. авдиція, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 „Вязанка для всіх“ орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. й суспвістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Мої вакації, пов. для дітей, 15.30 „Подорож на схід“ фраг. поеми Ю. Словацького з муз., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Сальон. квінт., 16.45 „В батьківщині каріокн“ фейл., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 „Вах — реліг. композ. муз. репортаж, 17.55 Гальо увага, 18.00 Гутірка за завтра, 18.10 Сальон. тріо, камер. мініят., 18.30 Стрілецька авдиція, 19.00 Пісні Брамса, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, 20.40 Вечір. денник, 20.50 Акт. гутірка, 20.55 Техн. скринька, 21.10 Мадяр. муз., 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Спорт. льок. вістки, 22.05 „Вечір. серен.“ розр. конц., 23.00 Ост. вістки веч. денника і метеор. комунікат.

Вівторок, 12. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. муз. орх., 8.00 Плити, анекд., комун. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспвістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „На широкому світі“ авдиція для дітей, 15.35 Фінанс.-господ. актуал., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Спів. речіт., 16.45 „Мотоциклем по Польщі, опов., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Гутірка і пісні, 17.55 Гальо увага, 18.00 Гутірка про іловитих вужів, 18.10 Солісти, 18.45 „Сахем“ опов., 19.00 Пісні чолов. хор, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 „Радн. Строїнь на дансінгу“ розр. концерт, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 „Три питальнички“, 21.10 Танк. музика, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льокаль. спорт. вістки, 22.05 „Львів. комедія“, „Панна Емілія“, 22.40 Легкі пісеньки, 23.00 Ост. вістки вечір. денника і метеор. комун.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 10. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Любі мельодії, орх., 20.00 21.00 Розр. концерт, 22.30, 23.00 24.00 Весело й радісно, розр. муз., БІЛГОРОД 18.15 Плити, 22.20 Радіоорх., БУДАПЕШТ 15.45 Політ. орх., 17.00 18.00 20.00 22.50 23.00 Циган. музика. 18.40 19.00 Фолт. речіт., 19.15 Словно-муз. авдиція, 20.15 21.00 Вальси й давні танки, орх., 22.20 23.10 Джез. муз. ВІДЕНЬ 12.00 Симф. орх., 13.15 Розр. концерт, 15.36 Смичк. квартет, 18.20 Воякські пісні, 19.10 Соната Брамса, форт., 22.30 23.00 Танк. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Португальськ. мельодії, 15.00 Розр. муз., 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, МІЛЯНО 17.10 Симф. концерт, 19.45 20.30 Розр. музика 21.00, 22.00, 23.15 Танкова музика, МІНХЕН 17.00 18.00 Розр. музика, 19.10 Концерт орх. і сол., 21.00 Фестіваль у Домі Нім. Культ., ПРАҐА 12.25 Концерт орх. і хору з соліст., 16.30 Легка музика, 17.00 Військ. орх., 17.45 18.00 Учит. хор, 18.30 Росій. хор, 20.15 21.00 „Експрес до Нісси“ оперетка, 22.35 23.00 Танкова музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, 23.00 24.00 Танк. муз., РИМ 17.15 18.00 19.45 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Франческа да Ріміні“ опера.

Понеділок, 11. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 Розр. музика, 17.00 Солісти (форт. і скр.), 19.10 Твори Ліста, БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, 20.00 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 13.30 Циган. музика, 17.30 18.00 23.10 Джез. музика, 21.10 Циган. і військ. орх. і солісти, 21.55 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 20.00 Веч. концерт, орх., солісти, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Концерт, 20.00 Розр. музика, 21.15 Камеральна орх., 22.30 Квартет, 23.00 Нічний концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 16.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.10 22.00 23.00 Біблій. драма, опера, МІНХЕН 16.00 Орх., 17.10 18.00 Розр. музика, 19.10 20.00 Вес. музика, 21.10 Форт. квартет, ПРАҐА 17.40 Форт. речіт., 18.20 Орх., 19.25 20.0 Франц.-чеський концерт з Парижа, 21.25 Концерт Мендельсона, 22.45 Симф. Фібіха, орх. фільгарм., РАДІО ПАРІ 18.15 Легка музика, 20.20 Вокаль. концерт, РИМ 17.15 Форт. речіт., 19.30 20.30 21.10 Розр. муз., 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт.

Вівторок, 12. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 19.10 Розр. муз., 15.20 Лег. муз., 17.30 Пташиний конц., 18.00 Розр. конц.; БІЛГОРОД 16.25 Віольонч. речіт., 18.55, 19.0 Нар. пісні, 20.00 Співоч. речіт., 20.30, 21.00 Орх.; БУДАПЕШТ 13.30, 18.00 Військ. орх., 18.30, 19.00 Танк. муз., 20.30, 21.00 Опер. орх., 22.10 Циган. муз., 23.10 Джез. музика; ВІДЕНЬ 21.15 Твори Шумана, 24.00 Нічн. конц.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. мельодії, 16.00 Розр. муз., 18.00 Форт. речіт., 18.30 Сольо, 19.10 Муз. мозаїка, 20.00 Розр. конц., 22.30 Клавесин. речіт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Віольонч. речіт., 19.30, 20.30, 21.40, 22.00 Розр. муз., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.00 Твори Бартельса — солісти, 17.10, 18.00 Орх. і солісти 21.00 Твори Шіліпга — орх., ПРАҐА 17.40 Пісні, 18.20 Лег. муз.; РАДІО ПАРІ 19.00 Форт. речіт., 20.15, 21.00 Камер. муз.; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Біблійна драма.

Середа, 13. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Камеральн. концерт, 19.00 Орх., 20.00 Вязанка мельодій, 21.30 Мельод. з плит; БІЛГОРОД 18.20 Радіо-орх., 20.00 Сюрпрк. вечір., 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Орх., 18.45, 19.00 Цит. муз., 20.05, 21.00, 22.00 Опера Моцарта, 23.10 Джез. муз.; ВІДЕНЬ 15.30 Солісти, 22.30, 23.00 Симф. орх.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оперетк. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.15 Сонати на скрипку, 19.10 Солісти, 22.30, 23.00 Симф. орх.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оперетк. мельодії, 16.00 Розр. конц., 18.15 Сонати на скрипку, 19.10 Солісти, 20.00 Марші й пісні — орх. і хор, 22.30 Солісти; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. муз., 20.30 Орган. муз., 21.00 Симфон. конц., 22.30, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.00 Солісти, 17.10, 18.0 Розр. муз.; ПРАҐА 16.15 Популярний концерт, 17.00 Лег. муз., 17.40 Сольо на обою, 18.20 Сальон. муз., 19.25 Орх.; РАДІО ПАРІ 19.25, 20.30 Скрипк. речіт., 21.00, 22.00 Розр. муз.; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 22.00, 23.15 Танк. муз.

БІРЖА.

Львів 8 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·22, 89·85, Доляри американські 5·30·00, 5·27·00 Доляри канад. 5·27·00—5·24·00 Фльорени голл. 293·59—291·85, Франки фр. 14·88—14·78, Франки швайцарські 121·80—121·10 Фунти англ. 26·30—26·14, Гульдени дачн. 100·25—99·75, Корони ч. 15·00—12·00 Корони. 117·45—116·50 Кор. норв 132·23—131·25, Корони шв. 135·64—134·65, Ліри італ. 22·70—21·90, Марки фінськ. 11·62—11·30, Марки нім. 79·00 — 73·00, Чеськ Авзт 26·25—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 121·00 Цукор. 3½·50, Вуголь 3·25, Лізпол 75·50, Мокеів 12·75, Островець 57·25, Старяховичі, 37·00, Габербуш 46·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 56·50, 66·25, 3 інв. 1 ем. 82·25, серія 92·25 3 поз. зам. 2 ем. ненот. серія ненот. 5. конверс. 71·00 прем. дол. 41·75 4 консол. 67·00

Тенденція неодностайна

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 8. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок без оп.	2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·70 зол.
Молоко	6—17 сот.
Яйця (копа	3·65 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко та яйця вдержана.

МЕШКАННЯ

ДЕШЕВО, бо 22 зол. місячно відданому кімнату з кухнею чесним спокійним людям. Воробець, емер. учитель, Львів-Левандівка, вул. Загороди 11. 1467 3-3

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-ГАЗ. Дістанете всюди. 1297 7-6

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МАҐІСТЕР фармації з Познаня шукає початкової практики в аптиці. Уприємнить прошу слати: Богдан Коваїко, Ходорів, Ринок. 1485 3-2

ПАНСІОНИ

НИНА — комфортовий пансіон „СВІТЛИЦЯ". Їдальня, кухня, вокні вигоди. Ціни помірковані. Управительна управа. 1362 12-2

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр) поручає свої нові гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1379 v-12

ГРЕБЕНІВ — пансіон Яблоновських у власній управі. 1468 2-6

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АДВОКАТСЬКОГО апліканта, рутинованого, прийме адвокат на провінції. Зголошення до „Діла" під „Аплікатура". 1499 1-2

ЗАСТУПНИКІВ для мануфактурних товарів — вибраднє з практикою — пошукує Фабрика „Текстиль", Перемишль, Лукасінського 8. На відповідь марка. 1493 1-4

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Виключний Дім шє, мануфактури і галантерії, шукає агентів хрестіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338

СТАРША панна, сирота по салцешнику, радо займеться веденням дому і кухні в місті або на провінції. Зголошення до „Діло" під „Самітна". 1473 2-2

ФАХІВЦЯ-ГОСПОДАРЯ, енергійного, неженатого, з курсом господарським — зараз приїму. с. А. Бодиар, Ліпівці, п. Мшанець, к. Жидачова. 1472 2-2

РІЖНІ

ІВАН КРИВУН увідомляє вправдові: książka wojskowa z kartą mobilizac. P. K. U. Lwów-powiat i dowód osobisty. 1488 2-3

НАЙДЕШВШЕ дістанете сливку, фарби, лякери і новости в українській фірмі „РУСАЛКА", Львів, Більчевського 4, тел. 246-84. 1497 1-4

НАЙНОВІШІ моделі корсетів і корселетів гарно і дешево виконує „ШИК", Ринок 12 в (в подвірю). 1490 1-1

ПЕРЕПИСУВАННЯ — відбивання в різних мовах першорядно, дешево, на ретинвень. Ост. Письм. Міколяша, II. сходи, тел. 223-15. 1498 1-1

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить укрїнська фірма П. Карпеняя у Львові вул. Домінікавська ч. 7. 1930 63-9

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи і. 1138 0-0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чорні, жіночі, проти усування матиці зд гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 20-100

ТІЛЬКИ тоді добре направлений годинник, коли додамо оригінальні частини марки годинника. Всякі оригінальні частини до всіх марок має тільки ГУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять. 1105 9-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

ас. лікар (асистент) Клінік у Берлині. Прави, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики

Роман Лисяк

Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує 1434 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

Сирий білянс Пром-Банку
на 30. VI. 1938 р.

Рахунки:	Обороти 1. I. 1938 — 30. VI. 1938		Сирий білянс:	
1. Суми до диспозиції: (каса, банки, в. папері)	3756978.50	3679353.72	77624.77	
2. Недвижимости	50590.10		50590.10	
3. Р-ки бікучі	4648073.21	4667755.80	296854.80	315536.50
4. Ремеси	773383.65	497294.50	278089.15	
5. Кредит короткочасний	339040.37	254040.79	54999.58	
6. Позички вексльові	443316.20	130681.88	312634.32	
7. Заскаржені справи	3745.43	1924.34	1821.09	
8. Адміністрація	45475.56	17563.15	27912.41	
9. Інші активна	38594.16		38594.16	
10. Вклади	326088.06	743181.40		417093.34
11. Дрібна ощадність	70527.22	130590.43		60063.21
12. Рооскомт	179229.12	271737.82		92508.70
13. Банк. кредити (вкл. і ін.)	187256.56	264389.76		77133.20
14. Уділи	242.—	113093.50		112851.50
15. Запасні фонди	174.70	22281.68		22106.98
16. Відсотки і провізії	17243.20	48020.51		30777.31
17. Інші пассива	3224.46	4273.21		1048.75
	12885182.30	12885182.30	1140919.88	1140919.88
Різні за інвасо	78274.65	109648.75		31874.10
Інвасо документи	109648.75	78274.65	31874.10	
	13073105.90	13073105.90	1172293.98	1172293.98

Львів, 5. липня 1938 р.

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.
Поручає: модніші шовки на сукні, вовни на дітні костюми, комплєти та суконки. — Камгарни на мужеські дітні одяги, матеріали на загортки, попелїни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

ХВОРИЙ ШЛУНОК є нераз причиною найріжнороднїших хвороб
ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА
не добрий засіб до управильнення шлунка, усувають запір, лагідно природними способом прочищують та усувають гнильні субстанції, які затроюють організм.
ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА
вживають теж при недугах печінки, нирок, жовчевих каменях і гемороїдах — Їх радо приймають хворі.

П. Т. Фірма
М. ФРАЙЛІХА
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 35.
За заложення мені бандажу Вашого патенту щиро дякую. Тепер можу знову рухатися свобідно й почуваюся зовсім здоровий. Поручаюся ВП. радо кожному
Д-р Іван Данельський,
старший повітовий лікар у Рашеві.

Купуйте тільки знаної доброти
ГОЛУБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ
ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИННОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар пожиточний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

На виїзд
ВАЛІЗКИ з дикти
опатентовані ч. 6483 власний виріб
ціни конкуренційні!
М. ГАЛЬПЕРН
пл. Голуховських ч. 1.
(Дім Скарбка — проти театру)

Робітня ювілерсько-золотнича
Йосифа ГАХУЛЯ
Львів, ул. Хорущини 14.
виконує всякі роботи в біжутерії, нові, переробки, направи скоро і солідно, теж відзнаки товариств, клюбів, жетони, пляхети, прапорці, і ін.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ

Вибагливі
снідання, обіди, вечері
знаменити напитки
подає
„Pomorzanka"
Львів, Академічна 24. Тел. 107-42

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16

Смачні сніданя, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки
В РЕСТОРАНІ
М. Кузишина
Перемишль, пл. На Брамі.

„ВОДОТЯГИ".
Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

КІР
Львів, Усйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське вощ. підпр. самох. перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію від найкращої достави. 1-5

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХ
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-0

Важне для Пань! Важне для Пань!
ПЕРША УКР. РОБІТНЯ ГАПТІВ І ПЛІСУВАННЯ
ОЛЕКСАНДРА БІЛИК
Львів, вул Пісудського 10.
Виконує: гапти, плісе, видлі, аплікації, мережки, закладки, обтягання гудзиків і пр. Виконання солідне. — Ціни вмірковані.
4113 6—6

МЕБЛІ їдальні, спальні, на бівати, сальони, кл ки, тапчани, матрацн і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-
498

КОНКУРС.

Управа гімнавії СС. Василіянок у Я. воров оголошує один конкурс на вчительку (ся) до історії. Вимагані повні кваліфікації. 1483 2-

Інж. Юрій Пясецький
держ. уповажнений інженер будови
Львів, Мучна 46, тел. 270-27
виконує усі праці в обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0,35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаєм і т. п.	вол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	вол. 0.60	шукаючі праці	вол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	вол. 0.80	слова товстим друком подвійно.	вол. 0.05

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—
Остання сторінка 1/4	вол. 130.—
Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 150 (14.981). Львів, вівторок 12. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 300 000. Банку Чеськия Легіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Румунський уряд перепустить

через свою територію совітські транспорти літаків і муніції до Чехословаччини.

Як твердить льондонський „Сандей Таймс", румуиський король Карло запевнив Чехословаччину, що на випадок німецького нападу на неї Румунія дозволить на перелет совітських літаків понад своєю територією та на транспорти совітської муніції через Румунію.

Тимчасовий шеф румунського міністерства освіти усунув ґенерального секретаря і двох директорів департаментів міністерства, 86 інспекторів та 6 університетських і 24 ґімназійних професорів, заанґажованих у розвязаній Залізній Ґвардії.

проти веснянок

КРЕМ АЛЯБАСТРОВИЙ ВИБІЛЮЮЧИЙ ALOE

„Чорні сорочки виступлять

проти большевицьких сил в европейській або у світовій скалі".

У вступі до видання актів великої фашистівської ради Мусоліні підкреслює осяги фашизму в останніх роках і торкається участи італійських фашистів у еспанській війні. „Оце вперше — може і востанне чорні сорочки виступили на міжнародньому терені проти большевицьких сил. Не знаємо, чи та подія ще повториться в европейській або у всесвітній скалі. Одно є певне: що фашизм не боїться війни, яка може вирішити долю континенту".

Абісинська війна устійнила напрямні закордонної політики Італії, дала їй світовий засяг. Вона готова приняти ширші форми співпраці, але рішуче опирається на оси Берлін-Рим і на трикутнику Рим-Берлін-Токіо".

Гострий виступ барсельонського уряду проти Франції.

Як це ми згадували, паризький апеляційний суд видав присуд, на основі якого Банк Франції не має виплачувати барсельонському урядові золота, що його еспанський державний банк здепонував у Парижі.

Тоді амбасада барсельонського уряду в Парижі оголосила комунікат, в якому гостро накидується на французьке судівництво та на Банк Франції.

Цей виступ шкодить інтересам Банку Франції, тому в Парижі приняли його як великий скандал.

Національні літаки збомбардували

чотири міста в червоній Еспанії.

Барсельонське міністерство оборони стверджує, що національні літаки збомбардували міста: Валєнсію, Сіллю, Альхемезі та Беніфайо.

Райтер подає, що летунські бомби ушкодили в барсельонській пристані три британські кораблі, службовика комітету неінтервенції, бельгійця, ранено.

300 УБИТИХ ПІД РУІНАМИ МІСТА НУЛЄС.

Як це ми згадували, перед евакуацією міста Нулес червоні висадили у повітря церкви і публичні будинки; виявляється, що під румовищами згинуло коло 300 цивільних осіб.

ҐЕНЕРАЛ МІЯХА УКРІПЛЮЄ ВАЛЄНСІЮ.

Командант оборони Мадриду ґен. Міяха приїхав до Валенсії, щоб кермувати укріпленням міста. Він заявив, що Валенсія стане нездобутиною твердинею, другим Мадридом.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ПРИ БАРСЕЛЬОНСЬКОМУ УРЯДІ УСТУПИТЬ?

Як говорять у Сен Жан де Люз, британський амбасадор при барсельонському уряді, Чільтон уступить; на його місце прийде британський посол з Мексика О'Маллі.

Окрема постійна установа займеться еміґрацією жидів

з Німеччини.

Як виходить зі суботніх нарад міжнародньої конференції для справ політичних утікачів, що зібралася в Евіян, у найближчому часі повстане в Льондоні окрема постійна установа, що займеться тими справами; її головою буде американець.

Ця установа переведе переговори з Німеччиною, щоб ця дозволила жидам забрати зі собою хочаб частину майна та з державами, які дозволили би жидам оселитися на їхній території.

Покищо деякі обіцянки в цьому напрямі поробили лише південно-американські республики й Австралія.

Разом коло 300.000 жидів хоче виемігрувати з Німеччини.

Sygn. VI. 1. Pr. 237/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. Dr. J. Locker i P. Dysiewicz, w sprawie konfiskaty Nr. 126 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, dnia 11 czerwca 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 237/38, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 czerwca 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanowił: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 10 czerwca 1938 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo", Nr. 126 z daty Lwów, dnia 11 czerwca 1938, zawierającego: 1) w notatce zaczynającej się od słów: „Służba Boża" — w całości z tytułem, znamiona przestępstwa z art. 154, §. 1 i 2 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 n. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. W wymienionej notatce zawarta jest gloryfikacja człowieka, którego działalność była notoryjnie skierowaną przeciw całości Państwa w czym mieści się uznanie tej działalności, a zatem pochwalanie przestępstwa. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Ł. Malicki w. r. Protokólant: J. Dorożyński w. r. Za zgodność: Z. Warzoszczak kier. sekret.

—o—

Від 1. липня 1938.

Д-р В. Кашубинський
внутрішні недуги
ординує від 3—4 попол.
Львів, ул. На Байках 24, партер
тел. 283-47.

За одностайний вияв національної зрілости.

ДО ЮВИЛЕЮ „ПРОСВІТИ".

Львів, 11. липня 1938.

Нація має неодну нагоду виявити свою зрілість і коли скажемо, що одною з основних ознак національної зрілости є однодушність та одностайність у всіх починах загально-національного значіння, то при кожній нагоді треба ту одностайність виявляти. Це — сказав би хтось — тільки властиво зверхня форма якогось почину і якоїсь дії, та коли подумати глибше, то ця форма необхідна для поглиблення національного аміету, так само, як форма письменницького твору необхідна для його мистецької вартости. Крім цього запитаймо себе: яку вартість матиме якабудь загально-національна акція, отже сам її зміст, коли не візьме в ній участи ввесь нарід?

Ми відчуваємо на кожному кроці, чи якийсь почин загально-національної міри „вдається" або „не вдається". І радіємо, коли вдається, хоча чавіть не думаємо, в чім саме полягає той успіх. Та майже все, коли приглянемось і пошукаємо того „чому", побачимо, що про успіх рішила однодушність. Добрий приклад ми мали недавно. Справді, душа радувалася, коли було дивитись, як українське громадянство достойно віддало останню прислугу своєму заслуженому громадянинові. Одноґідність бажань і настрою удержала лад, що його подивляли і чужі люди.

Непохитна правда про ту ознаку національної зрілости нагадується нам цілком природно, коли думаємо про ювилейний рік „Просвіти", який добіґає до своєї половини. Гідно почався він спільним маніфестом „Просвіти" і всіх наших централь та владик і сеніорів. Гідно і добре — як знаємо — веде свою працю Ювилейний Комітет 70-ліття нашої найстаршої установи. Ювилейні свята — не з нашої вини — не пройшли згідно з наміченим пляном. Головно неможливо було вшанувати роковини „Просвіти" одною всекраєвою і всенародньою маніфестацією. З неї залишилося тільки, правда, величне і зворушливе, але скромне у своїм обсягу, посвячення прапору „Просвіти" 22. травня ц. р. Та це ще не стає на перешкоді зазначити і виявити при вшануванні ювилею „Просвіти" ту нашу зрілість — всенародньою однодушністю.

Розуміємо це так: Ювилейний рік „Просвіти" накладає на нас, як на свідоме громадянство, деякі обовязки, які полягають між

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа плащів, суконь, костюмів
у фірмі „VOGUE" Б-ти Штавбер
Львів, пл. Марійська ч. 6/7.
Обслуга по українськи.

пишним і на зверхньому святкуванні. Свята популяризують установу й підносять свідомість ма та підтримують усіх на дусі. Тимто треба подбати про загальне уладження ювилейних святкувань і хоча вони вже тепер відбуваються по всім краю, то всеж варто особливо інтелігенції подбати, щоб ті свята проходили жвавіше і скрізь та головне, щоб у всіх місцевостях відбулися вони найдалі до грудня цього року. Багато моглаб тут зробити студентська молодь і взагалі інтелігенція, що виїхала у край на літо. І цього від неї ждати.

Та така сама однодушність, щира й відрухова, просто стихійна, повинна лягти в основу всіх інших ювилейних обовязків. Згадаємо тут тільки про загальне членство Матірної „Просвіти" і про жертвенність на нитку у прапорі „Просвіти", бо головно ці дві справи рішать про ту моральну і матеріяльну підтримку, яку ми дамо цій установі для зміцнення її дальшої і то конечної праці для всенароднього добра. Загальне всенародне членство в такій установі як наша „Просвіта", булоб у кожного іншого культурного народу чимсь цілком самозрозумілим і з тим не чекалиб вони аж на 70-ліття. Виконаймож бодай у 70-ліття „Просвіти" те, що повинні були зробити вже давно! Станьмо всі її членами, памятаючи, що тільки масове членство, а не випадкова жертівлки масове членство, а не випадкова жертівність, дасть такій установі моральну і матеріяльну основу для видатної праці. Самозрозумілий теж обовязок окремої жертви на празумілий теж обовязок окремої жертви на пр.пор. Подумаймо тільки, що в такім випадку зробилиб, наприклад, чехи, відомі з того, як вони збудували свій театр, або — як підтримували ті часописи, які переставали виходити через переслідування австрійської влади...

Правду сказати, то дещо прикро ставити нас за зразок інші народи і зясовувати щось, здавалось би, цілком ясне. Та виправдує нас у цьому добра справа і прикрі досвіди. Тим-то ще раз пригадуємо: Нехай друга половина ювилейного року „Просвіти" стане переломовою у виявi нашої національної одностайности, в цім випадку щодо ювилейних обовязків супроти „Просвіти". Нехай та зрілість та однодушність виявиться в загальному святкуванні ювилею на місцях, загальним членством і жертвенністю! Виявім ту одностайність і для заслуг „Просвіти" і для всенароднього добра!

Як кожна нова ідея, так також ідея Українського Педагогічного Інституту в самих своїх початках ясно ще не скристалізована. Навіть беззастережні прихильники такої установи не здають собі ще нині ясно справ з її організаційних форм. Цю справу повинна підготовити найширша теоретична дискусія.

Український Педагогічний Інститут, на нашу окрему думку, не має бути вищою педагогічною школою для практичної підготови кандидатів до педагогічного, виховного та учительського звання, але педагогічним науковим товариством, свого роду Педагогічною Академією. Українського Педагогічного Інституту не може створити чи заснувати одно товариство, одна організація чи якийсь один відлом громадянства, але спільно всі наші товариства й організації. Матеріяльне забезпечення такої Академії мусять уяти на себе всі наші товариства, що стоять ближче чи дальше освітньо-виховної праці в народі. Діяльність цього наукового педагогічного товариства повинна спиратися на науковій праці українських освітників, педагогів і виховників. Можуть у ньому поширювати й поглиблювати своє знання на спеціяльних наукових викладах також і кандидати педагогічного звання.

Під організаційним оглядом повинен Український Педагогічний Інститут складатися з відповідних наукових катедр чи секцій, педагогічної бібліотеки й музею та потрібних досвідних лабораторій. Словом, ця установа повинна стати ідейно-керовним науковим осередком усього педагогічного руху в українському народі.

Найповажніші українські педагогічні кола згідні в погляді на потребу створення Українського Педагогічного Інституту. Згідні всі також і в тім, що ініціятиву в цій справі повинна взяти у свої руки Рідна Школа. Вона має в народі у шкільних і виховних справах заслужену славу й авторитет та започаткувала вже неодну добру й цінну справу. Треба вірити, що Рідна Школа не відмовиться також і від цього нового, хоча дуже важкого, але не менше почесного обовязку. Нехай буде певна, що на її заклик відгукнеться все зорганізоване українське громадянство.

Іван Ющишин

НА ВИЇЗД! Купелеві плащі — ручники — пледи — подорожні коци.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР:
А. Петрушевський
Львів
Галицька 20.

Український Педагогічний Інститут.

(Потреба наукової синтези українського педагогічного руху).

В осередку культурних зацікавлень українського громадянства в місяці червні ц. р. стояла Перша Українська Педагогічна Вистава. Хто раз поглянув на цю виставу критичним та обєктивним оком, той виніс тверде переконання, що в нашому національному вихованні та освіті є свої недомагання, що впливають із загального політичного становища українського народу, але є й безперечні осяги. Вони свідчать, що народня енергія не марнується та звертається навіть і в найважчих ситуаціях на шлях продуктивної праці, що має забезпечувати життя та всебічний розвиток нашого національного організму.

Але вистава ця була важніша ще й із того погляду, що вона викликувала серед ширших кол українських освітників, педагогів та вихованців нові думки, нову ініціятиву. Дотеперішні наші виховні й освітні осяги, не вважаючи на всі незалежні від нас недомагання, безумовно позитивні. Щойно на Першій Українській Педагогічній Виставі ми побачили їх в одній картині. Тут побачили ми, що в освітньо-виховній праці виростають правдиві нові культурні цінности і розвивається новий тип українського громадянства.

На наших очах повстають нові типи шкіл, що підготовляють молоде покоління до всебічної суспільної праці, підносять цю працю на відповідний їй педестал, учать однаково шанувати кожну продуктивну суспільну працю, призвичаюють цінити й шанувати людину при кожному варстаті праці — духової, фізичної на якоїбудь іншої, але продуктивної та корисної з національного погляду. Вони виховують сучасну нашу молодь практично в атмосфері ціеї правди, що праця і лише праця є основою та правдивим мірником збірного розвитку народу.

Перша Українська Педагогічна Вистава неначе пригадала нам, що попри школи ріжних організаційних типів, шаблів та систем навчання ведуть освітньо-виховну працю в народі ріжні товариства та суспільні організації. Згідно із своїми статутовими завданнями, підготовляючи фахових працівників, у своїй ділянці, поширюють вони освіту, виховують громадян своїми власними засобами й методами та для своїх специфічних організаційних цілей. Ця виховча праця наших організацій і товариств, якщо оцінювати кожну зокрема, безумовно продуктивна й позитивна. Але може вона легко зійти на національні манівці, якщо не обединаємо її довкола одної ціли, в одній, ясно передуманій і витиченій ідеї.

Ця небезпека стала вже нині предметом тим суспільної свідомости серед наших педагогічних і виховних кол. Нам потрібний уже сьогодні осередок, де українські педагоги та виховники ріжних ділянок і течій педагогічної праці моглиб науково розвивати свої педагогічні погляди і змагання та звязати їх в одне ціле.

З калькуляції молодого термінатора: Маю років 14 і ще мене три роки терміну й три челадничої практики, разом 312 тижнів праці. Кожного тижня відложу зол. 2.— і це дасть мені зол. 624.—. З відсотків прийде мені коло зол. 100.—. Можчи 20 років змогу відчинити самостійний ремісничий варстат, як буду пильний та ощадний.

І найдрібніша послідовна цілева ощадність у
Пром-банку
Львів, Городзіцких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15
дозволить відкрити самостійний варстат праці.

З ким тут миритися?

ГОЛОС У ДИСКУСІЇ НА ТЕМУ: ЧИ МИРИТИСЬ НАМ З МОСКВОФІЛАМИ?

(Стаття надіслана з Лемківщини).

Щодо селян, міщан, робітників, то нема двох слів, що так. Цеж наш нарід, тільки, на жаль, збаламучений, оббріханий. З тим народом мусимо порозумітись, мусимо йому отворити очі і повчити його, хто він і хто йому ворог. А що до т. зв. інтелігенції, то тут уже інша справа. Кажуть, що й між ними, між москвофілами-інтелігентами, є порядні і розумні люди... Я сам, колись 100-процентовий кацап, мав з ними багато до діла та їх доволі добре знаю і те, що тут пишу, оперте на досвіді. Сходився я з ними і сходжуся та часто з ними балакаю і то тільки з людьми з т. зв. вищою освітою.

Не знаю, чи в інших народів є такі типи, які заперечували би право на самостійність тому народові, до якого належать, які висміваліб його мову, його звичаї, його побут, його мислення, його ідеали... Вони, ті наші „русскі", не тільки висмівають, вони ненавидять наш народ... Вони кажуть, що хахол усе куди дурніший, як кацап. — Ось, кажуть, гляньте на нашого бойка чи лемка, яке то все темне і дурне... Коби ви бачили великоросів там коло Москви, яка в них культура! Нехай сховаються якісь німці чи англійці!...

Наші москвофіли — це наші найлютіші вороги, може ще більші, як польські ендеки — і за це їх польські ендеци так дуже люблять... Певно, цеж їх союзники, які помагають їм українців нищити. Ті „льовяльні, пожондні, добже виховані і пшиємні в обцованю старорусіні" є супроти нас, українців, крайне нетолерантні, навіть брутальні. Підписаному доводилось бути раз у гостині в українському домі, де були самі українці, між якими найшовся один „русский" — талергофський „мученик" — зі своїм сином і донькою. І знаєте що? — Той „русский" відважився — в українському домі між самими українцями! — викрикувати, що нема ніякої України й ніколи не буде і т. д. А ті українці, замість показати такому добродіяві фізично, що Україна є та буде, ще його делікатно успокоювали і гарно погостили...

Відомо, що наші „русскі" люблять покланятись Вакхові. І ось в одному містечку один господин — також „талергофський мученик" — з талергофським тринаменним хрестом і русинерці що вечора давав за дурно полякам по ґукував: „Німа жадней України, ест тилько Росія і Польска..." Аж деяким полякам було неприємно глядіти на того пияцюгу й один з них — не гнівайтесь — якби мяли свою державу, то ве скоро її пропилиб..."

Перед підписаним один „русский корифей" прозивав ті мільони, що гинули на Україні з голоду через большевицьку господарку, „українськими сириломучениками"... Той самий геній

вихваловав прилюдно перед поляками Сталіна за те, що за одного Кірова вистріляв лиш у Києві 28 українських „націоналістів"... О, вони — т. наші „русскі" — Соса Віссаріоновича дуже люблять — один зі знайомих „русских" називав Соса раз перед підписаним (зовсім поважно) „гаднóй атец"... А як наші „русскі" ликують, як почують, що там над Дніпром виробляють усілякі Хрущови!...

Нема нічого огиднішого, як ті „русскі" часописи. Нема числа „Русского Голосу" та ще більше „Землі і Волі", в якому не булоб цькування на українство — аж до обридження... Тут треба цілком обективно признати, що в українських часописах про кацапів нема чогось подібного. Бо в наших часописах цілими тижнями і навіть місяцями нема про них і згадки так, начеб тих „русских" між нами зовсім не було.

Я з початку не вірив, що є де на світі такі люди, які можуть так думати, як пише „Русскій Голос" чи „Земля і Воля". І тому я старався балакати із самими „русскими" про наші справи. Якеж враження? — Найгірше. Ті люди справді так думають, як ті їх часописи пишуть, значить, присвоюють собі гадки зі своїх часописів і те все вам повторюють. І так під впливом великого корифея-слявіста Ваврика мало що не кожний „русский", який не знає ніякої іншої мови крім польської, є таксамо знаменитим філологом-слявістом, який вам якслід доказує, що українська мова — це діялект російської. І то чим той „русский" дурніший, тим завзятіше це робить. Насамперед заки зачне дискусію про мову, то мусить вам висказати своє негодування з приводу нашої національної назви. Слово „український" доводить неодного господина або госпожу до формальної фурії.

І „русскі госпожі" люблять вас переконувати, що українї таки не мають рації. Кажуть, що то все одно, чи українець, чи русский, що вони переїхали увесь південь давньої Росії, а ніякої України там не бачили, що кінчили гімназію в Ростові і знають дуже добре русский язик, що наша мова — це діялект російської, що нема чого ділитися, що Росія така велика, сильна, багата, гарна, а ми такі маленькі, такі білні, такі слабенькі, що ми самі собі не дамо ради з противниками, які нас навмисне ділять, щоб так нас скорше пожерти, що німці — це наші найгірші вороги, що славяни повинні триматися купи, що русска література перша у світі, що русский язик такий багатий і найкращий по італійськім, що русский народ дав світові таких геніїв, як Пушкин, Достоєвський, Ленін і т. д. Як врешті побачать, що ані русска сила, ані русскі багацтва, ані русска культура, ані всі русскі ґенії — включно з усіми тими Ленінами і Распутінами вам ані руш не імпонують, тоді стараються вас образити, кажучи, що в 1914 р. українці доносили на „русских" до австрійської жандармерії та висилали їх до Талергофів і на шибеницї, що українців видумали німці до-купи з поляками... Кожна дискусія з правила кінчиться образою.

А раз один „русский" признався мені щиро, якто тяжко він тих українців ненавидить, що він скорше став би поляком, як українцем... Ну, кажу, вольному воля. На милування нема силування.

І з ким-же тут миритися? Що ті наші „русскі" представляють? Яка їх сила? Народні установи, в яких господарили, розгарбали і пропили... Що вони ще мають? Ставропигію, кількадесять кооператив, які ледви кулгають, „Ризницу" в Самборі і філію в Сяноці? — „Бескид" у Сяноці був би вже давно пішов у чужі руки, колиб його був не санував їх (перше риманівське, а тепер сяніцьке) Високопревосходительство...

Хто хоче знати, хто вони такі, ті наші „русскі", той нехай читає їх часописи, в яких вони люблять горлати на всі чотири сторони світа про свою льояльність: Ось глядіть на нас прихильно — миж були всі льояльні, ми від колиски до гробу льояльні, ми ніколи з ніким не воювали, ми ніколи нікого не вбивали, наша молодь іще льояльніша, як її батьки, нас ніхто ніколи не пацифікував, ми нікуди ніяких петицій не висилали... Ми дуже, дуже льояльні, не так, як українці. Але на що ви впустили їх — тих наших ворогів і ваших — до Народнього Дому? То за нашу льояльність?

Але вже хіба доволі.

З тими кацапськими ніби-інтеліґентами шкода — на мою думку — навіть говорити. Бо з ким ви до чогось договоритеся? З Ґанасевичами, Вавриками чи Мікадами?

Зовсім інша справа із селянами, хоч т. зв. русских селян уже нині небагато. Хіба десь у забитих кутах та у нас на Лемківщині. Для цих мусимо найти добре слово. Треба видавати відповідні публікації в цій справі та отвирати народові очі. З простим народом можна напевно скоріше дійти до ладу.

Бувший русский.

Недоля українських студентів політехніки.

(Зі студентських кол).

Умовини, в яких приходиться студіювати та добувати правильне знання нашим студентам-технікам такі, яких мабуть нема ніде інде у світі. Ніде політичні мотиви не є рішальним чинником у тому, як молода людина підготовляється до якогось звання. Але в нас так, на жаль, є. У міністерстві виготовляють спис студентів-техніків, передусім вищих років, яким не можна признати практики, бо вони — мовляв — ворожо наставлені до польської держави. Невідомо, на чому, на яких даних спирається міністерство, виготовляючи такі списи.

Відомо, що на деяких виділах політехніки, як ось механічний з підвідділами: електричним, нафтовим і машиновим, а далі хемічний та архитектурний, вимагають практики, що є головною умовою допущення до кінцевого іспиту. На інших виділах практика не обов'язкова. На механічному та архитектурному виділі вимагають бодай 6-ти місячної, на хемічному бодай 6-ти тижневої практики. Тимчасом українців студентів львівської політехніки, що стараються дістати практику, скреслюють у деканатах, як це було в минулому році на машиновому виділі, або, як навіть деканати їх закваліфікують, скреслюють їх у міністерстві. Всякі відклики залишаються звичайно без відповіди. Цього року справа представляється ще гірше, а на механічному та хемічному виділі просто безнадійно.

Ствердивши, що деканати не закваліфікували їх на практики, українські студенти почали інтервеніювати у референта практик і потім у декана. Референт відсилав до декана, а

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 15.

ЖИГМОНТ ПРОЦИШИН.

Знайомство з правдивою леді.

Андре Мертенс був підхмелений. А коли чоловік на підпитку, тоді в його серці або крайня ненависть або крайня любов. Він настирливо пропонував мені скористати із щедрого нутра його папіросниці. Зайве було відмовлятися, що в мене боліло горло і що я не мав найменшої охоти курити. Жертвована цигара була символом його найблагороднішої любови ближнього; не прияти її булоб те саме, що дати доказ сумніву у щирість та правдивість цього почування. І коли я вже прийняв цигару, він покликав кельнера.

Кельнер явився миттю при столику. Космополітичну публику славної „Каварні під банею" на Монтмартрі завжди миттю обслуговували. Вона була рухливіша, мінливіша і химерніша від публики по інших кавярнях, але і залишала в кишені більше грошей. За хвилину наповнилися перед ними келихи оригінальним португальським портом.

— Чи слухаєш, мене, друже?

— Здається, що так!

— Добра моя цигара?

— Добра.

— Пеш мое вино?

— Пю.

— Отже послухай тепер мою останню історію!

Був це брехун, один із перших але він мав серце, що гріло та світило навіть крізь брехню. Зрештою здавалося мені, що по такому вступі він не буде видумувати.

— Кельнер! Подайте андрутів і заберіть ті шклянки з кави, вони псують настрій. Отже: Я гуляв з нею в „Блакитньому Павільоні"...

— Чекай! Я хочу звернути тобі увагу на те, що найбільш плодючою темою твоїх оповідань завжди була і є жінка. Чи не міг би ти хоч раз почати з іншої бочки?

— Не перешкоджай. Вона є автентичною англійською леді і зветься Маргарита Кеннеді. Я бачив її пашпорт. Її адреси не знаю, але ледви, чи вона виїхала вже з Парижа. Сині очі, ясне волосся та лице, що нагадує білу лілею на глибокому озері. Спершу я гуляв з нею і познайомився з нею щойно після цього. Ще раніше я танцював з немолодою вже голяндкою, що сиділа із крикливим та задимленим цигарами товариством. Одна з тих дам, що намагаються говорити про французьку літературу, але плутають Моріяка з Моруа і Поль Кльоделя з Кльод Фарером. Потім вона розговорилася з такою поетичною силою чуття про весну (мотто: „Ах, ваш Париж у травні"), що я мав чортівську охоту запитати її, чи наприклад славні голяндські корови є теж вражливі на чар весни. Я відвів її до її веселого товариства і не мав уже ніякої охоти рухатися від мого стола, пив воду з горілкою та обсервував людей. Не людей, а їхні очі. Одну, дві пари, десятки пар очей, що міряють і сверлять одні одних, наскакують і відстають мов сполохані, то без виразу, мов скляні галки, то граються в хованку, пестять і потапають в любовному цілунку. Ах, як страшенне я люблю очі!..

— Може бодай я нарешті почую, що з очима леді Кеннеді було трохи інакше?

— Так. Її обличчя та її постаті я не міг не бачити, бо аж надто добре читав у її очах. Я знав, за чим вона приїхала в Париж і чого вона шукає в „Блакитньому Павільоні". Справжня англо-саксонка. Спокійна та зрівноважена зверху, але з притаєною душею неаполітанки. Те, що в полудневих жінок є стихійне, що бурлить і клекоче, в англійок стає приглушеним, майже тихим вогнем...

— Фройдівської лихоманки...

— Так. По Парижах, Брюселях і Монтекарлях вони нагадують долю вигнаних із Альбіону книжок Льоренса, дають себе читати. Ах, людина мусить мати завжди якусь фіртку і я переконаний, що у найбільш зрівноважених людей та фіртка отвирається завжди над провалля.

Ми вийшли біля півночі. Вона взяла із собою червону троянду, що лежала на скатерті.

Ми проходили міським садом. Була субота і в темряві плила ще музика. При столиках ресторану і на стежках гомоніла ще юрба і на двісті лавках парку сиділо двісті пар закоханих. Повітря було легке та свіже, мов пелюстки цвіту. При виході з парку вона дала мені троянди і взяла мене попід руку. Я сказав їй:

— Я бачу, що ви вже зовсім освоїлися зі мною. Невже не боїтеся міледі, що я можу бути якимсь Синьобородим або другим паризьким Ляндрі?...

Вона всміхнулася і мовчала. Ніколи ще таємниця жіночої душі не промовляла так виразно до мене, як тоді. Вона може і потерпала на дні душі, що її пригода може покінчитися стереотипним варіянтом у багатій кримінальній хроніці паризької преси, а проте в її кроці не було найменшого вагання.

Ми йшли мовчки. Мовчанка — добра, краща від розмов про Сфінкса та Синьобородого і в найкращій, бо мовчазній згоді з моєю леді та з трояндою, яку вона мені подарувала, я дійшов до мого дому.

В сусідній камяниці ямник сидів на вікні в партері і глядів на останки вуличного руху з таким самим тупим виразом очей, як і його власник, що сперся біля нього. Заскрипів ключ у дверях. Блимнуло світло і моє помешкання напевно видалося дуже скромним тій відважній леді, що приїхала до Парижа по пригоди. Я поміг їй зняти плащ, показав фотель, встромив троянду у шклянку з водою і поставив вино. Я майже не відзивався і кожний мій рух був такий самопевний, начеб ми були знайомі вже цілі роки. Ти знаєш мене, в день я завжди рухливий та гомінкий, як середміська вулиця, при якій я живу, а вночі такий самітний, — не смійся — драбуго!... як тихий, припорошений сном будинок, де крім мене мешкають самі поважні люди. Мовчанка двох істот, це неначе таємниця і чар із сплетеними долонями.

І треба було, щоб моя леді попсувала той чар і зворохобила мою химерну вдачу своїм нагло пробудженим даром мови. Чи від страху, що може нагло прокинувся в неї, чи з похмілля, вона говорила тепер про все — про Париж, „Блакитний Павільон" і про чоловіка, що вона

Увага млинарі!

Найгарнішу муку мають ті млинарі, які мелять на каменях першої якости

Т-ва „Мукомол"

Towarzystwo „MUKOMOŁ" L w ó w, Kazimierza Wielkiego l. 35 tel. 294-61.

1450

декан давав звичайно ухильчиву відповідь. Конкретну відповідь дістали українські студенти-техніки на механічному виділі, а саме, що деканат має з міністерства — невідомо котрого: освіти чи внутрішніх справ — спис студентів, приналежних до ОНР, ОУН та комуністів, яким не можна дати не тільки практики, але й ніякої грошевої допомоги. З розмови з деканаті хемічного виділу можна було вичути, що є розпорядок якогось міністерства, на підставі якого практику можна давати тільки римо-католикам.

Цікаве, що практики признано „дзялачам ОНР", організаторам протижидівських ексцесів, яких є найбільше на обох згаданих виділах, та що більше, багато практик і то найкраще платних признано студентам-полякам І-го року, хоч вони не мали повних кваліфікацій.

Щоб не бути голословним подам кілька чисел зі шкільного року 1937/38. На механічному виділі подавалося на практику 22, дістало 9, на листі є 9, чотирьом з років II-го і III-го бракує кваліфікацій. На хемічному виділі: подавалося 14, дістало 3, інші мабуть на листі. На архітектурі: подавався 1, не дістав (усіх українців на усіх роках того виділу є 12). На інженірії сухоп. і водній: подавалося 19, дістало 5.

Коли-ж якомусь студентові українцеві удається якимсь чином дістати якусь приктику, він стрічає інші перешкоди. Ось, напр., на машиновому виділі двох студентів IV-го року завалі фікували до одної з більших українських фірм на 1-місячну практику за винагородою 75 зол. (нормальні платні практикантів вагаються там від 120 до 200 зол. залежно від року студій). Міністерство затвердило обох, але коли вони зголосилися в управі фірми, їм заявили, що вони практики не дістануть, бо у міжчасі контролю над фірмою перебрало військо, і в такій установі ніякий українець практикувати не може з уваги на „добро паньства". Або такий випадок: один студент інжинірії дістав затверджену міністерством практику на Поліссі. Поїхав туди, але коли при полагоджуванні формальностей вийшло, що він грекокатолик та українець, староста заявив, що це якась помилка, що він не може відбувати практики, бо він за одну годину знівечив би його 8-літню, тобто старости, працю.

У найтрагічнішому положенні находяться механіки та хеміки, бо у нас тих віток промислу нема, ми не всилі заложити своїх електрівень чи хемічних фабрик. Що мають зробити зі собою українці-студенти тих виділів. Правда, теперішній декан обіцяв, що ті, що є на листі, матимуть змогу робити дипльоми без практики, але що варт інжинір-теоретик, що не був ні одного дня на практиці, а по друге, чи ця заява буде обовязувати також чергового декана?

Таким чином українці студенти техніки, хоч платять високі оплати та студіюють, не можуть внаслідок таких обставин здобути фахового дипльому, щоб могти виконувати своє звання. Який вихід з цього? Його важко знайти. Але чи не прийшлиб нам у цьому з допомогою наші центральні економічні установи, що вимоглиб від своїх доставців бодай по одній практиці для тих, кого вони поручать?

Студент IV-го року техніки.

Залізничний звязок між Палестиною та Єгиптом перерваний.

Арабські саботажисти перервали у кількох місцях залізницю з Палестини до Єгипту, якою йдуть транспорти британських військ до Палестини.

ПОЛІЦІЯ В АРАБСЬКОМУ ПОЛОНІ.

Великий загін арабських партизанів вдерся в неділю до Тулькарему та взяв у полон 7-ох арабських поліцаїв.

64 ОСОБИ ЗГИНУЛО В ПАЛЕСТИНІ В ОДНОМУ ТИЖНІ.

Як подають з Льондону, в минулому тижні згинуло в Палестині 52 арабів і 12 жидів, ранено 145 арабів і 20 жидів.

ТЕРОР ШАЛІЄ.

У неділю кинули на жидівський автобус у Палестині бомбу; 12 осіб ранено, в них 7 важко. У Гайфі застрілили одного жида та обкидали камінням жидівський автобус, ранячи 7 жидів. У Тиверіяді ранено 9 жидів. У трьох місцях араби завтакували англійців.

АРЕШТУВАННЯ.

У суботу замкнено в концентраційному таборі під Акре коло 100 нео-сіоністів. Крім того арештовано 400 арабських селян.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Японія взиває чужинців евакуювати Ганков та кілька інших китайських міст.

ЯПОНЦІ НЕ ВИЗНАЮТЬ „СМУГИ УТІКАЧІВ" У ГАНКОВ".

Японська влада у Шанґаю звернулась до представників чужих держав з нотою, в якій домагається, щоб усі чужинці евакували міста, Ганков, Кіюкіян, Нанчан, Сініян (на залізниці Ганкав-Пекін) та Йочав, Чанча і Чушав (на залізниці Ганкав-Кантон). У тих містах зосереджуються китайські війська, тому японці будуть мусіти перевести проти них воєнні операції.

При кінці нота стверджує, що Японія вважає нейтральною французьку концесію в Шанґаю, але не визнає ніякої „смуги утікачів", яку мабуть хоче зорганізувати консулярний корпус.

його лишила по тому боці Ля Маншу і якого вона навіть жалує, бо з розпуки за нею він напевно запропащує свої бізнеси на біржі. Потім вона впевняла мене, що вона вірить у мандрівку душ і переконана, що в неї всадився дух Клеопатри, бо таксамо, як Клеопатра, вона любить шкуру муринів і вона жалує, що я не мурин.

Чар моєї леді вянув від її потоку слів і перемінявся в невидні, холодні шкла на моїх очах. Моя химерна вдача поволі заволоділа мною і я наливав тільки раз-у-раз вина, що здавалося, підсилювало її балакливість. Вона пила широким жестом, виймала троянду із склянки, клала її туди назад і безліч разів поправляла зачіску, так, начеби її руки були перед хвилиною звязані і потребували свободи.

Вкінці вона замовкла, згасила недокурок і нетерпеливим рухом скинула із шиї тюлевий шаль... може був це шовк, я мало розуміюся на таких речах...

Я мовчав. Моя папіроска ритмічно нахилялася над попельничкою і я вперто та цікаво глядів на мою гостю.

Моя мовчанка булаб може протягнулася в безконечність, колиб не срібна, метка Мікі. Вона покинула свою теплу подушку і нечутно прийшла витягнути свій гнучкий хребет на моїх колінах.

Тоді я почав із Мікі розмову, таку невинну розмову з котом, що мала привести до рівноваги мою гостю.

— Мікі, скажи леді Кеннеді, що моє скромне помешкання удостоїлося дуже великої почести, бо ще ніколи ніяка правдива леді не була в ньому. Скажи її теж, що мені дуже і дуже прикро, але в моїй душі є тепер вовсім інакші аражіння, а в моїй голові зовсім інакші думки, ніж перед годиною. Мікі, скажи тій пані, що коли має всі прикмети, щоб очарувати кожного незнайомого з паризького дансінгу, але що таки вона повинна якнайскоріше вернутися до свого чоловіка по тому боці Ля Маншу і рятувати його бізнеси на біржі.

Я глянув на леді Кеннеді, щоб побачити вислів моєї розмови з котом. Він був неочікуваний: дуло малого дамського револьвера, звернене у холодні шкла на моїх очах. Була це справжня мистецька цяцька, гідна аристократичної долоні, яка її держала. Цього я не бачив в її торбинці.

Її очі гляділи на мене з тим самим, може більш блискучим, упертим бажанням пригоди, що там, у „Блакитньому Павільоні".

Вона була рішуче пяна, ота леді, але на диво, її рука держала ніжну зброю з неменшою певністю себе, ніж рука найпритомнішої людини.

Тепер вона говорила до Мікі:

— Мікі, скажи твому панові, що його фільософія, повна непожиточної моралі, але вже спізнена.

Можливе, що вона мала слушність. Можливе, що моя поведінка була нельояльна і що навіть тоді, коли ми не можемо — повинні бути завсіди джентельменами.

— Міледі, успокійтеся. Це така сама примха, як і ваш револьвер.

— Я не буду стріляти, якщо ви зробите те, що я вам накажу. Ви мусите або зобовязатися тиждень ходити зі мною скрізь, як мій приятель або будете ласкаві негайно позичити мені 500 франків, які мені необхідні, щоб я заплатила собі заступника... Я числю до десяти.

І вона справді почала числити чистим, спокійним голосом із найбільше природним усміхом.

— Але ви даєте слово, що після цього не буде більше погроз?

— Ні... Ви тільки мусите мене ще відпровадити до авта.

Я витягнув портфель і передав їй 500 франків. Це було безпечніше. Я не боявся її вже, тільки вся історія видалася мені занадто глупою... а може я попросту не хотів бути більше знаряддям якихось її планів.

Я поміг їй одягнути плащ і отворив перед нею двері з цілою пошаною, належною дамі, якій ми робимо прикрість. На площі Вандом, біля постою таксівок вона зупинилася і мовчки ждала, щоб я пішов геть. Я віддав її револьвер, який вона ласкаво звернула мені, хоч мав охоту сховати собі його на спомин і вклонившись перед кам'яною статуєю, в яку вона перемінилася, вернувся до хати.

Я отворив очі у фотелі, ранком. Крізь відчинене вікно заглядала блакить і віяв вітер. Суприна пестила мені чоло. Десь шуміли верби. У прозорій склянці на ясній політурі стола стреміла голова когута з зеленим клювом. Троянда відцвітала, її пелюстки нагадували настовбурчене піря птиці. На вулиці шумів уже рух. Було хмарно і падав дощ. Я стояв у вікні і тер чоло.

* * *

Мій приятель, найбільший брехун, якого я колинебудь знав, мабуть перший раз оповів мені правдиву історію. Я не потребував читати правди в його обличчі і в його очах, що гляділи тепер на мене з неспокійною цікавістю.

Я сміявся.

— Знаменита історія з тим револьвером леді Кеннеді. Якби ти був розумніший, то ти міг би відразу догадатися...

— Чого?

— Що в револьвері твоєї леді не було ні одної кулі. Таксамо добре вона моглаб була стероризувати тебе своєю пудреничкою!...

— Що ти плетеш?

Тоді я витягнув з кишені вечірню газету і показав йому першу сторінку, з якої він довідався про дальшу історію леді Кеннеді. Сьогодні на „файв-о'кльоку" в Гранд Отелі вона змушувала до танцю якогось незнайомого, що сидів у товаристві жінки та своїків, тероризуючи його і ціле товариство револьвером і викликуючи паніку в льокалі. Покликана поліція відобрала їй зброю, що була без набоїв і як виказали ближчі оглядини, ніколи не мала в собі куль.

Найкомічніше те, що леді була — божевільна. Вона втікла з одним джезбендовим музикантом і від кількох тижнів за нею шукали по цілій Европі. Гроші, які вона діставала від усяких джентельменів по доброму і під загрозою своєї забавки, вона складала на фонд оборони муринів перед білою расою.

Відгук краю на декларацію УНДО з 7.V. ц. р.

ПОВІТОВИЙ НАРОДНИЙ ЗІЗД УНДО В СЯНОЦІ.

Дня 16. червня ц. р. відбувся у Сяноці Повітовий Народній Зізд УНДО при участи 115 осіб з 22 місцевостей сяніцького та березівського повіту. Нарадами проводив голова Пов. Народнього Комітету адв. д-р Василь Блавацький, секретарював п. Петро Венгльовський.

Реферат про сучасне положення нашого народу та про діяльність УПР виголосив пос. д-р Степан Витвицький, відчитуючи при кінці своєї промови декларацію та резолюції Центрального Комітету УНДО з 7. травня ц. р.

Після дискусії перевибрано Повітовий Народній Комітет, залишаючи його майже в незміненому складі та ухвалено одноголосно резолюції, в яких запротестовано проти розвязання „Союзу Українок" і Т-ва „Сила" та проти вивласнення площі Сокола-Батька. Крім цього Зізд ухвалив вимогу територіяльної автономії для земель з українською більшістю та покищо ухвалив домагання привернення дійсної громадської самоуправи і скасування збірних громад. Врешті зажадав Зізд усунення лемківського букваря зі шкіл Лемківщини, навчання дітей з українських підручників та українським учительством і негайного зліквідування Апостольської Адміністрації.

Зібрання закінчилося відспіванням національного гимну.

ПОВІТОВА НАРАДА УНДО В БОЛЕХОВІ І ДОЛИНІ.

Дня 22. травня відбулася в Болехові політична нарада членів УНДО у прияві 190 учасників зі всіх громад Болехівщини. Нараду отворив о. крилошанин Володимир Сухий, проводив нею п. Тарас Сімків з Болехова як голова та п. Пристай Микола як секретар. По звідомленні посла Д. Великановича почалася дискусія, в якій забирали слово громадяни: Щиглюк з Тяпча, Бартків Онуфрій з Розтічок, Матіїв Михайло з Тяпча, Тарас Сімків з Болехова та інші, які жалувалися на тяжкий режім, заборону українських імпрез, непереводження регуляції рік і невідповідне трактування селян при комасації. По дискусії ухвалено резолюції, в яких зібрані піддержали ухвали Центрального Комітету УНДО з дня 7. травня ц. р. в справі територіяльної автономії і режіму, який панує на наших землях, а також ротест проти розвязання українських установ.

Дня 24. травня відбулася в Долині така сама нарада делегатів долинського району при участи 110 делегатів під головуванням о. Чорнеги. Референтував теж пос. Великанович. Дискутанти на нараді пп. Михайлишин з Надієва, Левко Володимир з Долини, дир. Майхрович, д-р Луців з Долини, о. Чорнега з Долини, Дудина з Мізуня, Грамак з Долини, Куціль з Яворова, Кардаш з Долини, Чуевич з Мізуня й інші порушували тяжкий адміністраційний режім, який панує в Долинщині, зокрема підносили труднощі в набуванні грунтів у граничній смузі, труднощі в користуванні сервітутами у приватних і державних лісах, великі кошти за податкові упімнення, невиплачування відшкодування за шкоди, які робить дичина на господарських полях та використовування людей при закупні нафтових теренів. Підкреслювано теж справу наступу на нашу шляхту, яку ріжними способами перетягають на латинство і силують ставати поляками. По дискусії на внесок д-ра Луцева ухвалено через аклямацію резолюції з підтримкою декларації Центрального Комітету УНДО в справі автономії всіх українських земель у Польщі і протестом проти розвязання українських установ як Союз Українок і робітниче т-во „Сила" та проти задуманого вивласнення площі Сокола-Батька. Наради закінчив о. Чорнега зазивом до організації.

Обі наради закінчено відспіванням національного гимну.

ПОВІТОВА НАРАДА УНДО В ГОРОДКУ.

Дня 23. VI. відбулася в Городку заходами Повітового Народнього Комітету УНДО повітова нарада. Присутних було поверх 100 членів і симпатиків УНДО. Нараду відкрив голова Повітового Народнього Комітету м-р Степан Андрущишин. Посол д-р Ст. Біляк змалював політичне положення українського народу. В дискусії забирали голос: о. Омелян Шараневич з Городка, п. Івасик зі Ставчан, о. Ступак з Тучап, п Михайло Янчура з Дроздович та інші. По дискусії м-р Андрущишин відчитав і пояснив декларацію Центрального Комітету УНДО з 7. V. ц. р., з якою всі присутні заявили свою повну солідарність та візвали Центральний Комітет, щоб повів акцію в напрямі консолідації всіх українських сил. У дальших резолюціях зібрані висловили обурення з приводу недавніх нападів у соймі на українське духовенство, зокрема на нашого Князя Церкви Митрополита Андрея і запротестували проти: а) вивласнення площі Сокола-Батька, б) припинення Т-ва „Союз Українок", в) розвязання Т-ва „Сила". Наради закінчено відспіванням національного гимну.

Закарпаття.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР.

Три роки тому повстало на Закарпатті товариство „Краєвий Карпаторуський Театр", що поставило собі завдання: „працювати над піднесенням нашої театральної культури та вибудувати дім для краєвого театру в Ужгороді. До того товариства вступило багато українців в надії, що можна буде знайти у тій діяльности якийсь спосіб співпраці з москвофілами.

Але ті надії не сповнилися. Москвофіли зараз на перших загальних зборах намагалися домайоризувати українців і так поводилися, що українці мусіли демонстраційно покинути салю. На тих зборах вибрали до управи тільки двох українців, але з їх голосом ніхто не рахувався і театр замість народнім, на що москвофіли спочатку годилися став чисто москвофільським.

Не маючи виглядів, щоб дійти з москвофілами до якогось порозуміння, о. дир. Августин Волошин уступив з управи „Краєвого Карпаторуського Театру" і всі інші українці перестали бути членами того товариства. Вони на бажання українського громадянства і „Першої Центральної Руської (Української) Ради" вреорганізували істнуюче вже „Дружество Руський Театр", що почало свою працю під новою назвою: „Український Театр Нова Сцена"

Організатори „Нової Сцени" в окремій відозві до українського громадянства заявили:

„Останні загальні збори „Українського Театру Нова Сцена", що відбулися 27-го червня ц. р. в Ужгороді, постановили, що репрезентантом театрального мистецтва українців на Підкарпатті є одиноко „Український Театр Нова Сцена" і що „Карпаторуського театру" або його української секції — яку аж тепер хочуть робити — рішуче не можна признати репрезентантом нашого театрального мистецтва. Збори домагалися та домагаються, щоб усі краєві і державні підмоги (субвенції) призначені для піднесення чи то для підтримки театрального мистецтва, давати в цілости тільки товариству „Український Театр Нова Сцена в Ужгороді".

У цій відозві підписані закликають усіх українців у краєвому, окружних та сільських представництвах, щоб вони підмогами підтримували „Нову Сцену". Крім цього підписані закликають українське громадянство, щоб воно підтримувало український театр, який розвинув дуже гарну діяльність, і в перших днях червня ц. р. своїми виступами у Празі здобув собі признання.

Відозву підписали: о. А. Волошин, д-р М. Ьращайко, д-р Мик. Долинай, В. Гренджа-Донський, д-р В. Бирчак, В. Желтвай, Ірина Невицька, С. Шерегій.

Українські учителі на конґресі „Учительської Громади", про який ми обширно писали, ухвалили окрему резолюцію, в якій заявляють, що „Нова Сцена" є єдиним краєвим українським театром на Закарпатті, а „Карпаторуський Театр" не може бути репрезентантом підкарпатського народу, бо він є театром тільки одного москвофільського напрямку. Конґрес визнає тільки театр „Нова Сцена" і стоїть на становищі, що тільки той театр повинен дістати субвенції, призначені на театральний фонд.

„У ВИСТАВІ ВІДЗЕРКАЛЮВАЛАСЯ ДУША УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ".

Етнографічна вистава в Мукачеві, про яку „Діло" вже писало, зробила сильне враження. Ужгородський чеський часопис „Подкарпатске

Заборони й заборони...

(Допис з Долинщини).

Вже від довгого часу долинське староство не дає майже зовсім дозволів на імпрези і то не лише на якісь поважніші песи, але навіть на комедії та на релігійні песи. І так в останньому часі дістали заборони на імпрези такі товариства: кружок Р. Ш. в Ціневі (Праведний Йов), читальня Перегінсько (Свято Матері), читальня Спас (Лицарі ночі), читальня у Струтині Нижнім (Батраки), кружок Р. Ш. у Брошневі (Лицарі ночі), читальня у Струтині Вижнім (Там, де воля), читальня Ріпне (Гапка бущовничка), читальня Дуба (Клюб суфражисток), читальня у Сваричеві (концерт Шевченка). Багато читалень взагалі не вносять подань у справі імпрез знаючи завдалегідь, що дозволу не дістануть, бо — мовляв — не мають — як каже староство — відповідних під оглядом публичної безпеки домівок.

Не дає також дозволів долинське староство на дитячі садки. І так минулого року на кільканацять подань у справі садків староство не дало дозволу на відкриття ні одного садка. Цього року дістала вже заборону на садок читальня „Просвіти" в Рожнітові.

Староство ставить також дуже великі перешкоди в уладжуванні ювилейних свят „Просвіти" по селах. Не позволяє на походи, на участь у святі хорів зі сусідніх сіл, бо — мовляв — свято повинно бути уладжене виключно силами самої читальні без співучасти інших товариств даного села. Не вільно уладжувати свят під голим небом, лише в замкненім льокалі і т. п.

Осьтак всяка культурно-освітня праця по читальнях стає у нас неможлива тому, що деякі з читалень зражуються тими заборонами і перестають взагалі працювати. Крім того такі заборони підривають товариства матеріяльно і вони не лише не можуть виповнити своїх зобовязань супроти централі і філій, але навіть деякі з них не мають за що купити собі книжки або вислати передплату за часопис. Одначе тим товариства не повинні зражуватись і не переставати працювати; навпаки — вони повинні ще більше скріпити свою працю, звертаючи головно увагу на найважнішу частину освітньої роботи, а саме: на читання книжок і часописів, на відчити й реферати, на організування курсів для неграмотних і самоосвітніх гуртків і т. д. А точним плаченням членських вкладок поможуть матеріяльно своїм товариствам продовжувати їхню корисну діяльність.

Громадянин.

Литовська торговельна делеґація у Варшаві.

У понеділок виїздить до Варшави литовська делеґація, зложена з представників міністерства закордонних справ і державного банку на торговельні переговори. Ті переговори — припускають у Ковні — протягнуться щонайменше до серпня.

Небавом пічнуться морські переговори між Польщею та Литвою.

Гляси", який рідко коли обективно ставиться до українців та до української справи, написав про ту виставу, що „у виставлених експонатах народньої творчости нема сумнівів чи вагань, нема „мовного питання": в цілій виставі відзеркалювалася душа українського народу, а тому й залишила вона таке сильне враження тією єдністю стилю, єдністю ідеї, від великого килима почавши, кінчаючи дрібним орнаментом на деревляній мисці гуцула-різьбаря".

ГУБЕРНАТОР К. ГРАБАР У ПРЕМІЄРА ГОДЖІ І ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША.

Губернатор Константин Грабар виїхав до Праги і був 4-го липня на авдієнції у премієра Годжі з делегацією, до якої належали: віцегубернатор д-р Мезник, д-р Дрбал і члени краевого представництва: д-р Штефан, інспектор Гуланич і Яцина. Дня 8-го липня през. Бенеш приняв на авдієнції губернатора К. Грабара, який інформував президента про політичні відносини на Закарпатті. В розмові порушено також справу автономії.

ПРЕМІЄР ГОДЖА ЗАПРОСИВ ПОСЛА Ю. РЕВАЯ НА НАРАДУ.

Посол Ю. Ревай дістав від премієра Годжі запросини на наради у справі автономії для Закарпаття. Ця авдієнція має відбутися цими днями.

ЧИ ВІЦЕГУБЕРНАТОР Д-Р МЕЗНИК ВІДХОДИТЬ?

„Нова Свобода" довідується з достовірного джерела, що премієр д-р Годжа заявив делегації аграрної партії, що він погоджується, щоб віцегубернатором Закарпаття на місце д-ра Мезника був закарпатський уроженець, тимбільше, що на Закарпатті є вже багато місцевих кваліфікованих урядовців.

ІСТОРІЯ ОДНОГО ПРАПОРУ.

В Невицькому відбулося ще 22-го серпня 1937. р. посвячення ювілейного жовто-блакитного прапору з нагоди 900-ліття проголошення Пречистої Діви Марії Царицею українського народу. Після того свята чеська влада робила слідство, арештувала та допитувала багато студентів, учителів та селян. Прокуратура усіх звільнила, але прапор забрали і щойно після довгих заходів невичанських громадян віддали його епископові Олександрові з дорученням змінити напис „З нагоди 900-літнього ювілею проголошення Пречистої Діви Марії Царицею українського народу" і нашили новий: „Прапор Товариства Живого Ружанця". На другому боці замість „Царице українського народу заєднай і визволи нас" нашили: „Пресвятая Богородице, спаси нас!"

Цей прапор 20-го червня ц. р. вдруге посвятили і по десятимісячній неволі передали невичанським вірним.

ВИЗНАЧНИЙ ГІСТЬ НА ЗАКАРПАТТІ.

Директор госляндського радія Павло Спест відвідав у днях 28-го і 29-го червня ц. р. Ясіня, Берегово й Мукачево. Він мав нагоду пізнати наших гуцулів, їх одяг, хати та почути пісні. В Мукачеві дир. Спеєт оглянув етнографічну виставу та монастир ОО. Василіян. П. Спест є приятелем українського народу.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 12. липня (30 червня) 1888.

ІНСТИТУТ ПІД ПОКРОВОМ СВ. О. НИКОЛАЯ.

Виділ „Руського Товариства Педагогічного у Львові" в окремій відозві повідомляє громадянство, що з початком шкільного року 1888/9 Т-во відкриває інститут для хлопців, що матимуть в ньому відповідну опіку під матеріяльним, моральним та науковим оглядом.

МАЛО ЛІКАРІВ.

По державній реорганізації лікарської служби по повітах виявилося, що число повітових лікарів недостаточне. На заходи намісництва міністерство вирішило побільшити число повітових лікарів на 10, з цього 5 посад мали відкрити в 1889-ому році, і 5 в 1890-ому. В 1889-ому мали дістати лікарів повіти: Хшанів, Мисленици, Домброва, Ропчиці і Рудки. В 1890-ому: Живець, Величка, Жидачів, Теребовля і Бригородчани.

ПРОЄКТ ПАМЯТНИКА ВОЛОДИМИРОВІ БАРВІНСЬКОМУ.

Артист-різьбар Ст. Лавандовський надіслав до Львова модель памятника Володимирові Барвінському. Проект такий: На скалі стоїть жінка з животворним огнем у правій руці, символ любови, просвіти і патріотизму. Біля її ніг присів хлопчина: у правій, випрямленій перед себе руці тримає лавровий вінок, у лівій — герб Руси. Лавровий вінок він тримає на погруддям В. Барвінського, викутім на скалі. На долині на скалі тривимірний хрест і напис: Барвінський. Згідно з обрахунками мистця будова цього памятника мала коштувати 1500 зр.

РЕПЕРТУАР УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ.

„Руско-народній театр" мав у тому часі у своєму репертуарі такі: пєси: „Запорожець за Дунаєм", „Циганський барон", „Наталка Полтавка", „Павло Полуботок", „Чорноморці" Лисенка з „Вечерницями" Ніщинського, „Дзвони з Корневілю", „Дай серцю волю, заведе в неволю" Кропивницького, „Ходачкова шляхта" Цеглинського.

НАЦІОНАЛЬНА БОРОТЬБА ЧЕХІВ З НІМЦЯМИ.

„Національна боротьба чехів з німцями перенеслася і до Відня та поширюється там щораз більше. У Відні є багато чехів, особливо чеських робітників на передмісті Фаворітен. Нині тиждень відбулося в німецькій церкві на цьому передмісті чеське богослужіння і німці так цим переляналися й озлобилися, що громадська рада того передмістя постановила внести протест до президії віденської громадської ради. Громадська рада того передмістя подає в цьому протесті між іншим і той мотив, що боїться, щоб чеське богослужіння другий раз не повторилося, бо через те набрало би те передмістя характеру двомовного і втратило би свій німецький характер."

Ще одна телєґрама...

ІНТЕРВЕНЦІЯ МИТРОП. ДІОНІЗІЯ У МІНІСТРА СПРАВЕДЛИВОСТИ. — ВІДКЛИКАНА ВІЗИТАЦІЯ. — НОВІ ВІСТКИ З ХОЛМЩИНИ.

Варшава, 10. липня 1938.

Православне „Слово" (ч. 28) приносить у сьогоднішньому числі таку телєграму:

„Dzisiaj wysłałem do prokuratora w Zamościu następujący telegram: We wsi Szarowoli gmina Tarnawatka, powiat Tomaszów, niemcami osadnicy burzą cerkiew prawosławną. Ponieważ w cerkwi znajdują się poświęcone przedmioty, jakto komunikanty, antymins (relikwiarz) i t. p., przy rozbiórce dopuszczano się wyzwyzdzenia i profanacji przedmiotów religijnych. Uprzejmie proszę o natychmiastowe wstrzymanie rozbiórki cerkwi i rozpoczęcie śledztwa, celem pociągnięcia winowajców do odpowiedzialności z art. 263 par. 1 i 4 oraz 173 K. K. Wobec dużego wzburzenia ludności prawosławnej proszę o traktowanie sprawy, jako gminej i domowej z punktu widzenia interesów państwa. Dionizy, Metropolita Kościoła Prawosławnego w Polsce.

Wobec powyższego i wobec wielokrotności analogicznych wypadków w ostatnich dniach wierzę, iż Pan Minister, jako Naczelny Prokurator Państwa, zechce spowodować energiczne wystąpienie organów prokuratury celem obrony autorytetu prawa. Dionizy, Metropolita Kościoła Prawosławnego w Polsce".

Цю телєграму вислав 2. липня ц. р. православних митрополит до міністра справедливости Грабовського.

*

Ваш кореспондент довідується з добре поінформованих джерел, що проектований візитаційний виїзд арх. Олексія до прикордонної смуги на Кремянеччині — відкликаний.

„Слово" подає отсі нові вістки з Холмщини:

„На Грубешівщині арештували єромонаха Августина".

„4. липня поліція перевезла до монастиря в Яблочині о. ігумена Єфрема, пароха в. с. Королівка; о. Афанасія — пароха в Туркович та о. єромонаха Леоніда з Хижович (о. Леонід та о. Афанасій були ще 3. липня як делегати на конференції у Варшаві). Поліція домагалася від ігумена монастиря посвідки про доставлення арештованих осіб". Фа-ський.

Де поділася стипендійна фундація

О. МИХ. БІЛЕЦЬКОГО?

Пишуть нам з Городка Яг.:

В городецькій міській раді почалися тепер нові порядки. Нововибраний бурмистр п. Лєбкіхлер старається довести до порядку надірвані магістратські фінанси і при цьому виходять наверх старі довжники магістрату. При цій нагоді хочемо пригадати також довг, що його має городецький магістрат за давньої управи та якого вірителем є греко-католицька студіюча молодь. Ідє про стипендійний фонд о. Михайла Білецького, пароха Городка, який свою гарну реальність у ринку (одноповерховий дім з городом, будівн. парц. ч. к. 24) записав для міста Городка (правним власником його є донині магістрат) з тим, що будуть щороку виплачувати дві стипендії для греко-католицьких учеників. Подаємо витяг з катастральних книг оригінали судової ухвали:

Wpis: 1) Z ks. Dom. Gródek Tom. II. pag. 483. n. 7 on w L. 34. pr. 8 stycznia 1860. Na podstawie testamentu ks. Michała Bieleckiego z daty Gródek 4. kwietnia 1857 obowiązek wypłacania po wszystkie lata dwóch stypendjów po pięćdziesiąt złr. Mk za rzecz fundacji stypendyjnej ks. Michała Bieleckiego dla ubogich gródeckich gr.-kat. młodzieńców, w stanie biernym realności pod lk 24 m. w Gródku się prenotuje Juste, tom V. pag. 863 n. 842. 2) Z ks. Dom. Gródek tom II. pag. 483 n. 8 on L. 2650 pres. 25. sierpnia 1863. Wskutek uchwały c. k. sądu powiatowego w Gródku z dnia 2 listopada 1863 l. 2650 prenotacyę obowiązku do wypłacania po wszystkie lata dwóch stypendyów po pięćdziesiąt złr. Mk dla ubogich gr.-kat. młodzieńców uchwałą z dnia 6 maja 1869 l. 34 dozwoloną, a wedle Dom. II. pag. 483. n. 7 on. uskutecznioną na rzecz fundacyi stypendyjnej ks. Michała Bieleckiego w stanie biernym realności pod lk 34 m. w Gródku se intabulacya ale zamienia.

Це все можна знайти в книгах катастральних ч. виказу гіпотечного 1283, ч. катастральне 242.

Ця каменица стоїть досі і приносить гарний дохід з чиншів, але про обовязок виплачувати щорічно стипендії давня управа магістрату чомусь забула, хоч іще в довоєнному часі ці стипендії виплачувано.

Ще тому кілька літ розписав був магістрат конкурс на стипендію в квоті 100 зол. у гімназії, але тоді не було вже згадки про греко-католиків. Можливо, що відпис фондаційного акту десь загубився у фондаційнім департаменті Воєвідського Уряду, тому й не розписувано щорічно конкурсу. Думаємо, що нова управа міста направить занедбання своїх попередників та не схоче відмовляти слушних прав до стипендій нашій убогій студіюючій молоді.

Наші адвокати і священники в Городку повинні б цією справою зацікавитись дещо ближче.

По широкому світі.

Союз швайцарських журналістів рішив вступити з міжнародньої журналістичної федерації.

Еспанський червоний уряд дістав британський проект евакуації добровольців — розглядає його в найближчих днях.

Німецький провідник Бальдур фон Ширах виїздить до Італії, щоб з ним. Стараче перевести переговори у справі вимін молоді.

Альбанський король виїхав з королевою до Піцан.

Конгрес французьких державних і самоуправних урядовців зажадав підвишки платень, погрожуючи страйком.

—o—

СТРАЙК ВАЛІЙСЬКИХ ВУГЛЕКОПІВ.

У південній Валії застрайкувало 10.000 вуглекопів на знак протесту проти необединання організацій.

НЕДУГА БРИТИЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Король Великої Британії захорував. У його здоровлю помітна поправа, але він ще не встає з ліжка.

Сторінка без політики.

Велика лакомінка — огірки.

Люди і газети ввійшли, ні, вїхали повною парою в огірковий сезон. Звідки взялася ця назва „огірковий". Попросту від того, що з давніх-давен на наших землях приходив час, коли збирали огірки і ними годувалися. А що бідний селянський нарід не міг їсти суниць, полуниць ні порічок, то огірки стали символом поживи для бідаків. Недурно салату з огірків назвали в Галичині „мізерією", а у Відні „швайнерай". Але були часи, коли огірки мали славу екзотичної рослини, панського овочу. І тепер, коли журналіст у спеці, веде над каламарем пісяче життя, мріє про те, що колись „огірковий сезон" мав таку саму привабу, як нині „винагродовий", „морелевий" або „помаранчевий".

ОГІРКИ У СТАРОВИНІ.

Першими аматорами огірків були греки та римляни. Вони годували огірки в оранжеріях і щоб надати їм ніжніший смак садили їх між рожами, виноградом і бресквами. Для цілої римської держави огірки були лакоминкою. До доброго тону між аристократами належало мати власні оранжерії для годівлі огірків. Туди водили гостей з гордістю і дістати в дарунку від господаря один огірок це була неабияка честь.

В арабів і персів огірки шанували як рідку страву і тільки багаті вибранці могли ними насолоджуватися. Коли у Смирні вродився перший огірок, ціле місто святкувало цю подію і коли огірок відрізали — з мурів міста дали святочні гарматні стріли.

МОНГОЛЬСЬКИЙ ВОЛОДАР.

Про страшного монгольського володаря Тімура Ленґа, що гнобив перський нарід 25 років, оповідають, що він нераз помилував засудженого, коли дістав у дарунку огірок. Коли він у 1405 р. нарешті вмер, нарід із радости положив йому у гріб кошик повний огірків, щоб він ними наївся до відброду і ніколи більше не покинувся. Огірки були тоді такі дорогі, що кілька днів після похорону, ввесь коших зник із гробу сатрапа. Коли Могамед II. здобув у 1453 році Константинополь і зробив з цього міста столицю держави, він приймав своїх придворних великим бенкетом. Як окрема страва стояли на срібній таці — приправлені огірки. Він сам дуже любив їх. На таці бракувало двох із числа виданого до кухні. Султан попав у лють і казав перешукати цілу палату. Злодія не знайшли. Тоді він казав припровадити перед себе всіх чур і почав шаблюкою розрізувати їм живіт. Коли вбив сімох — на салю ввійшов перший із запрошених гостей і так різня припинилася. Щойно коли за столом Могамед наївся огірків — його лють минула.

ПІД ШИБЕНИЦЕЮ.

У XVII. віці панував у Німеччині загальний звичай, що в день, коли тратили когось на шибениці, всі, що виконували присуд — судді, священники і кат діставали панську вечерю. Один злочинець покористувався правом, що може висловити свою останню волю, що хоче перед смертю зїсти і випити та замовив собі — порцію огірків, рідку лакоминку. Це значило, що його кат і його судді мусіли дістати теж те саме. Про таку вечерю мусів подбати сам кат і кошта за неї вставити пізніше в рахунок для суду. Але при найкращій волі він не міг ніде роздобути огірка. Засудженець обстоював при своєму і судді мусіли відложити кару. Цілий тиждень шукали за ними, і мусіли їх привезти аж з України. Так огірки продовжили злочинцеві життя.

На просторах давньої російської імперії огірки були віддавна народньою стравою. Там нарід уперше придумав спосіб класти в оцет з ріжним корінням, себто „квасити" їх. Так там їдять їх і досі. Але їдять теж зовсім сирі, тільки із хлібом. Люди в вибагливим піднебінням прицмокують язиком на саму думку, як огірки смакують до сала та горілки.

За цілий день не стрінете воза з кіньми.

Хто з наших людей, що звик до нашої країни, мав би нагоду чи змогу помандрувати трохи по Франції, набравсяб дивних вражінь та стрінувсяб з неодною несподіванкою. Бо і краєвид і гостинці і навіть оселі, що їх стрічається по дорозі — все те дуже інше від наших.

Даремне хтось шукав би у Франції таких характеристичних для нашого краєвиду сіл з катами, критими соломою. Тут села виглядають радше як частини містечок. Доми з цегли і каменя, дахи криті дахівкою. Вулиці вимощені, всюди газове або електричне освітлення. Мимоходом кажучи, у Парижі, наприклад, на деяких вулицях і досі не завели електричного світла з естетичних оглядів. Ґазові ліхтарні мають свій особливий чар, про що легко можна переконатися на незамешканому відтинку Елізейських піль. Зате французькі села мають зовсім новочасне освітлення. Вигляд містечок і сіл дуже естетичний. Всюди чистенько, багато чистіше, як у більших містах.

На дорогах і гостинницях впадає в очі просто знаменитий уклад орієнтаційних таблиць. Можна переїхати цілу Францію здовж і поперек не питаючись аніразу за дорогу, не питаючись навіть: „Що це за ріка? Що це за містечко? Що це за село?" Нема роздоріжжя, ані вїзду, ані навіть потічка, де орієнтаційна таблиця не подавала би необхідних інформацій. Але ще більше від тієї великої кількости інформаційних таблиць здивує нашого туриста... цілковитий брак возів і коней! Можна вибратися в дорогу в 8-ій рано і до години 10-ої вечором не стрінути на дорозі ані одного коня. Шляхи часами аж надто залюднені, особливо у святочні чи вільні від праці дні, але „натовп" тут тільки моторизований. На шосах стрінете приватні авта, таксівки, автобуси, автокари і вантажні вози всякого типу, але звичайних возів не найдете і на лік. В більших містечках, що їх стрічаєте по дорозі, регулює рух міська поліція, на шосах, у небезпечних місцях, пильнує руху жандармерія.

Франція — це справжній рай для автомобілістів. Користають вони на французьких шляхах з великих удогіднень: досконалі наверхні, докладна дорогова сигналізація, брак звичайних возів і на кожному кроці... бензинова станція. Тому французи люблять їздити самоходами. Правда, тут ще далеко до того, щоб кожний робітник мав своє авто, як у Злучених Державах, але самохід перестав бути у Франції вибагом. Не бракує тут також фанатиків автомобілізму. Один торговець, якому трапився фатальний самоходовий випадок, стратив владу в обох ногах. Але як тільки вийшов з лічниці, то його перша орудка був ...новий сахомід. Один швець з Картіе Лятен працює цілий тиждень, дає золівки, направляє обцаси, але що неділі виїздить за місто власним автом. В Бульонському ліску в неділю чи свято видно малощо не тільки самоходів, кілько людей на траві.

Одна подробиця, прикметна майже всім французьким містечкам середньої величини, як Шартр, Бове чи Понтуаз; постій самоходів на вулицях регулюють згідно з раз на завжди устійненим порядком: по одному боці їздні в парисні дні, по другому в непаристі. Просте і нескомпліковане.

Орґанізатор фільми.

До визначних паризьких артистів зголосився журналіст Жан-Кльод Армаль з доброю пропозицією. Представившись і показавши свою легітимацію він заявив, що організує фільму „Приватне життя льорда Байрона" і пропонує артистові в ній ролю. Згоду дали вже такі артисти як Ґаррі Бор і Пер Бляншар. Артисти радо згодилися. Журналіст мав уже готові друковані контракти і представляв тим, що годилися. У Франції такий звичай, що кошти реєстрації і штемплів платить той, хто підписує умову. Кожний з артистів платив радо по 300 і 400 фр. з огляду на корисні умовини контракту. Коли Армаль зголосився до батька малолітньої артистки Ґабі Тріке, той почав з ним переговорювати, заки не явилися повідомлені ним поліційні агенти. Армаль був звичайним ошуканцем. У його кишенях знайшли ріжні готові контракти. Тепер він у вязниці подумає над новим сценарієм.

РЕКОРДИ.

У місті Зл. Держав Пенсильвенії курка сиділа три тижні, заки знесла яйце і врешті побила рекорд, бо яйце мало 250 грамів ваги і виглядало як подвійна „жидівська" булочка.

Найбільший успіх популярної пісеньки, що пішла у світ здобув еспанський тенор Мігуель Флята, який помер цього місяця в 41 р. життя. Його відкрили у віденській опері, звідки він перейшов до „Ля Скала" у Міляно і звідти у світ. Флята співав прегарно народню еспанську пісеньку „Аяяй" і то так, що він продав із неї... 200.000 грамофонових плит!

За останній коліровий рисунок до фільми „Білосніжка" Уот Дісней дістане мілїон 200.000 фунтів шт. Сам автор здивувався такій висоті гонорару і рішив усім своїм співробітникам-рисівникам підвищити їх плату, додаючи ще потрійну місячну пенсію. Один такий рисунок робить... 800 рисівників!

У Базелі перевели досвіди з новим кіновим апаратом, який зможе схопити навіть лет вистріленої кулі. Кажуть, що цей апарат може дати 80.000 знимок на секунду. (А може це така помилка з тими цифрами?! Прим. складача.).

—o—

ПІШКИ ДОВКОЛА СВІТА

До Бріндізі прийшов пішки данський лікар д-р Карло Нордфорт із Копенгагену, що вибирається до Токіо на Олімпійські змагання, які відбудуться у 1940 р. Він вийшов з дому 26. травня 1936 р. Д-р Нордфорт іде головними дорогами і пройшов уже Німеччину, Чехословаччину, Мадярщину, Балкани і дійшов до Італії. Звідти піде на Сицилію і переїде море до Африки. Перейшовши Туніс та Єгипет, хоче перейти в Палестину, Трансйорданію, Персію і з Індії піти до Японії. Він не вибирає найкоротшої дороги, тільки таку, щоб пізнати якнайбільше країв. У повороті з Японії він хоче обійти другу половину земної кулі з Америкою та Австралією. Така дорога забере йому багато літ і коли він не буде читати за той час ґазет то вернувшися до Европи, може застати її більше зміненою, ніж сам за той час змінився.

—o—

НЕЛЮДЯНИЙ БАТЬКО.

Власник одної з нюйорських гостинниць Нельсон обезпечив життя свого 10-літнього сина на 900 долярів, а щоб дістати цю премію запропонував своїм двом служницям, щоб убили хлопчину, то він поділиться з ними премією. На домагання батька служниці тягнули жереб, котра з них має вбити його сина. Жереб упав на Верну Фовлер, яка ввечір пішла до спальні хлопчини і вбила його вистрілом у потилицю. Поліція не повірила зізнанням батька, будьтоби хлопчина сам застрілився припадково і тому допитала обі служниці, які в перехресному вогні допитів призналися до всього. Обі заявили, що власник гостинниці Нельсон хотів дістати 900 долярів премії і намовив їх до вбивства його сина за винагородою 300 долярів. Тому то за згодою батька тягнули жереб — хто з них має застрілити хлопчину. Нелюдяного батька жде кара смерти.

—o—

ЗАБАВА ЗАДУРНО.

Паризька поліція арештувала цими днями три австралійки, які хотіли оглянути місто і жити в ньому занадто дешево. Місяць тому вони зупинилися в одному паризькому готелі з ріжними пакунками, нанявши гарні кімнати. Найстарша оповідала всім на всі боки, що приїхала із Льондону з двома доньками Сильвією та Іреною. Назвала себе Віклиї. Сильвія мала бути драматичною артисткою. Тому, що були багаті, не квапилася платити готелевих рахунків. Але власник готелю вимовивши їм кімнати затримав їх багаж. Дами перенеслися до іншого готелю. Але там не помогли великопанські міни — готеляр домагався грошей згори. Вони оправдалися, що чекають на присилку грошей, але виявилося, що вони приїхали без сотика і хотіли прожити в Парижі дурничкою. Тепер сидять у вязниці і чекають, хто їх викупить.

—o—

15.000 ФРАНКІВ ЗНАХІДНОГО ЗА САМОЦВІТ

Багата англійка леді Деллі зголосила комісареві поліції, що втратила самоцвіт вартости 250.000 франків. За знахідне обіцяла заплатити 15.000 франків. Поліція перешукала всю віллю, де мешкала багата англійка, кожну дірку на пляжі, вулицях і крамниці, але без ніякого успіху. Щойно послугачеві касіна Ліоне вдалося знайти самоцвіт під подушечкою крісла. Щасливий робітник поділився знахідним з трьома своїми товаришами, які чистили одночасно з ним ждальні.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Легше верблюдові перелізти врізь вухо голки

НІЖ УКРАЇНСЬКОМУ КЛЮБОВІ ДО ВИЩОЇ КЛЯСИ.

Широкі кола українських спортовців та симпатиків спортового руху памятають ще мабуть зовсім добре знаменний виступ делеґата львівських Чорних на загальних зборах ЛОЗПН, який був не лиш наскрізь політичним виступом у спорті, але і справжнім безглуздям, як це виявилося на продовженні згаданих зборів, коли то того „спортового" діяча зовсім відсунули від впливів на округу. Та все таки його „політичні" методи, внесені до спорту, не залишилися без наслідків і найдошкульніше відчувають їх саме українські спортові товариства.

Адже вишукування дір у плоті, щоб лиш не допустити **львівську Зорю** до Б-кляси, можна назвати хіба скандалом, тимбільше, що деякі провідні кола львівської округи мовчки, а то і явно, цьому скандалові потурають. Дружина наша здобула без найменших сумнівів мистецтво на зеленій мураві, не зважаючи на ріжні перешкоди. Проте тепер дехто вживає ріжних заходів, щоб відібрати українській дружині заслужений лавр перемоги. Пригадувати інші подібні випадки зовсім зайве, одначе не можемо перейти до денного порядку над іншою справою, що виринула саме тепер у дрогобицькій підокрузі, яка має вже свою сумну славу у зв'язку з минулорічними мистецтвами А-кляси **(справа Дністер—Бялі).**

Мистецтво групи згаданої підокруги здобула беззастережно у прегарному стилі **стрийська „Скала"** і здавалося, що ніщо не стримає нашої дружини від авансу до А-кляси, який тій дружині належиться з уваги на довголітню спортову традицію клюбу, але й тому, що це товариство репрезентує справді вищий спортовий рівень у своїй підокрузі. Та коли прийшло до рішальних змагань, почали діяти інші чинники, які зі спортом не мають нічого спільного. Останній свій метч за мистецтво групи виграла Скала у Бориславі зі „славними" Бялими, не зважаючи на ріжні „тихі" перешкоди 3:0. Колиж на грищі не вдалося нашій дружині нічим пошкодити, суддя тих змагань п. Ендзьоровський викинув із грища без найменшої причини найкращого змагуна, стрільця і пробоєвика Скали Новака. Підокруга миттю поспішилася покарати його двомісячною дискваліфікацією. Одначе тому, що той змагун не був ще караний, припинили йому кару на 6 місяців. Та якеж було счудування і збентеження Скали, коли вже тиждень пізніше вона довідалася, що припинення тієї кари відкликали і Новакові не дозволили таким чином брати участи у півфінальних змаганнях за вхід до А-кляси з дрогобицьким ТУР-ом. Про це постарався секретар підокруги п. Ляхович, який є **одночасно головок ТУР-у,** доказуючи невідомо якими „доказами", що Новак був уже караний. Заломана психічно дружина Скали програла метч із Туром, хоч була від нього кращою дружиною. Незалежно від цього провід української дружини поробив ріжні заходи, щоб доказати, що Новак не був ніде і ніколи караний.

Та вже мабуть вершком усього доброго був відплатний метч у Дрогобичі, що його українська дружина рішила виграти навіть без здискваліфікованого неправно свого найкращого змагуна. Одначе всі її зусилля розбивалися на новій несподіваній і непердбаченій перешкоді. А саме той метч суддював не один суддя, як наказують правильники футбольної гри, а... трьох! Один головний суддя (п. Борута) і двох бічних, виставлених Туром, і всі три судді свистали підчас метчу наперегони. **Кожну стовідсотково певну почицію Скали ліквідували бічні судді, відсвистуючи раз-у-раз якісь уроєні офсайди і розброї.** Куріоз, який мабуть не мав ще досі прецедесу. Зовсім зрозуміле, що Скала і той метч мусіла програти, хоч вела 75 хв. 1:0!

Тепер українська дружина вживає зовсім оправданих заходів, щоб оба вирішні метчі уневажнити, а то і признати Скалі век-овер, з уваги на те, що в „унешкідливленні" Скали брав явну участь голова ТУР-у п. Ляхович. Делеґати нашої дружини виїхали безпосередньо, після тієї сумної афери до Станиславова, куди Скала перше належала та до Львова і дістала посвідки, в яких управи обох округ урядово ствердили, що покараний **грач Скали Новак не був від 1931 р.досі зовсім караний.** Одночасно провід стрийської дружини подав до відома відповідним спортовим чинникам ненотовану досі подію, що один метч суддювало аж трьох суддів зі свиставками одночасно.

Осьтакі містерії діються у ріжних містах, містерії, яких не можна інакше назвати, як лиш звичайним несмачним скандалом. Усе те б'є по українських спортових товариствах, які виказують звичайно кращий спортовий та організаційний рівень від деяких польських і через те стають засліпленим „льокальним" патріотизмом та своєрідним шовінізмом „спортовим діячам" сіллю в оці. Засоби, що їх останніми часами вживають деякі провідні польські спортові діячі на знищення українських спортових товариств, не мають нічого спільного ані зі спортовою етикою, ані взагалі з етикою чесної людини.

Та українські спортові товариства не дозволять себе безкарно кривдити і зуміють обстояти свої права. Від своїх слушних домагань не відступлять і боронитимуть їх на кожному кроці, так як цього вимагає добро українського спорту. А ріжні „діячі" шовіністи повинні запамятати собі, що зброя, якою вони воюють, може найдошкульніше вдарити саме по них. Вони мусять памятати ще і про те, що зі українськими спортовими товариствами стоять маси прихильників і симпатиків, які напевно не будуть приглядатися байдуже всім злітям, скермованим проти українських спортових товариств. Бойкот імпрез ріжних „махльойкарів" буде доброю научкою для таких клюбів, що вживають нечесних засобів у боротьбі з українськими товариствами і для тих, що тому потурають.

Ждемо, щоб львівська спортова магістратура поклала вкінці край ріжного роду „махльойкам" і дала справедливим рішенням сатисфакцію українським спортовим товариствам.

Р. С.

Поручаємо!
„Говерля" „Буй-тур"
ТА ІНШІ РОВЕРИ (КОЛЕСА)
кооп. „ПЛАСТ"
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 95.
ЖАДАЙТЕ ПРОСПЕКТІВ — ЦІННИКІВ.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ВАРШАВА. **ПОЛЬОНІЯ — АКС 4:2 (1:0).** Єдиний метч за мистецтво Державної Ліги в неділю 10. ц. м. був одною з найбільших несподіванок весняної руиди Держ. Ліги. Ворота для Польонії стрільнули Назрот (2), Пазурек і Куля, для АКС Пятель і Сікора.

У весняній руиді Державної Ліги зосталося до розіграння ще один метч, а саме Польонія—Краковія у Варшаві, але він не матиме впливу на чоло табелі, де першують з Рух, на другому місці Варшавянка, на третьому АКС. Замикає табелю Польонія

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ

ЛЬВІВ. **ЧОРНІ — ДОМБ 2:1 (1:0).** Гра цікава, а безліччю ідеальних підворітних ситуацій, одними і другими невикористаних. Ворота для Чорних здобув Журавський (з вільного) і молодий змагун Терес. Єдина ворота стрільнув Домб на 5 хв. перед кінцем гри. Глядачів к. 2.000. Судди п. Брах зі Станиславова.

КРАКІВ. **ГАРБАРНЯ — РЕВЕРА 7:1 (2:1).** В І. половині була Ревера різнорідним противником. У II-ій не видержала темпа. Ворота для Гарбарні здобули: Полюс, Кремень по 2, Скура, Пазурек і Станжуш. Для Ревери Новак.

СВІНТОХЛАВІЦЕ. **ЛЕҐІЯ (Познань) — ШЛЕСЬКІ 2:1 (0:0).** Легія виграла змагання завдяки кращій кондиції.

ДОМБРОВА. **РКС-ЗАҐЛЕМБЄ — ЛЕҐІЯ (Варшава) 5:0 (3:0).**

ЛОДЗЬ. **ТУРИСТИ — УНІЯ (Люблин) 3:1 (2:0).**

БЕРЕСТЯ. **ПОГОНЬ — ВКС (Ґродно) 6:5.**

ЛУЦЬК. **ПКС — МАККАБІ (Вильно) 5:1 (3:0).**

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ

ТЕРНОПІЛЬ. **КРЕСИ — ПОДІЛЛЯ 3:0 (2:0).** Серед дощу відбулися товариські змагання двох давніх суперників, що виступили у резервовому складі. Креси виграли заслужено.

ЗОЛОЧІВ. **РУСАЛКА — ЯНІНА 5:2 (4:1).** Наша молода дружина здобула неабиякий успіх, перемагаючи високо й заслужено А-клясову Яніну. Змагання ці відбулись у рамцях турніру за чашу ОРБ-у. Ворота для нашої дружини здобули: Строзак (2), Боконюк, Рудий і Клименко. Судднвав п. Рудзикевич з Тернополя.

ПЕРЕМИШЛЬ. **ПОЛЬОНІЯ — ТАРНОВІЯ 3:3 (3:1).** Польонія була безумовно дружиною кращою і мала заміну перевагу. Нерішений висліл завдячує Тарновія щастю. Судця проф. Розвинець.

ПЕРЕМИШЛЬ. **ПОЛЬНА — ЧУВАЙ 3:1 (2:1).** Несподівана, але заслужена перемога Б-клясової Польної над лідером Чуваєм.

ЛЬВІВ. **ҐУТНІЧАНКА — ЛУҐ 3:2 (2:2).** Товариські змагання.

ЛЕГКОАТЛЄТИКА.

НІМЕЧЧИНА — ПОЛЬЩА 105:73.

Міждержавний легкоатлетичний метч Німеччина—Польща у Кенігсберґу закінчився перемогою Німеччини.

БОКС.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Перший товариський боксерський метч у новому сезоні 1938/39, визначений на 10. ц. м., не міг відбутися через дощ. Метч переложено на неділю 17. липня п. р., при чому місцем стрічі буде площа Сокола-Батька. Україна виступить у найкращому складі з Коцком, Тисьом, Котом, Руданицьким, Куликом, Ощудляком, Лазковичем, Білим і Помірком

Спортові новинки.

Бочкай звернувся до С. Т. Україна, пропонуючи їй два метчі у Львові. Чи С. Т. Україна прийме цю пропозицію, покищо невідомо.

Корона виграла відклик. В суботу вечором управа львівської округи дістала письмо з Варшави з повідомленням, що ПЗПН рішив зверифікувати змагання Україна—Корона і Погонь І. Б.—Корона згідно з наслідком на грищі. Своє рішення мотивує ПЗПН браком вини Корони, що затягнула карколомного змагуна і лучого Мирослава до мистецьких гор, бо не сталося за дозволом голови управи львівської округи. Таким чином Корона дістала 3 пункти і відмежується від Чувая ріжницею 4 пунктів у табелі. Отже в Окр. Лізі залишиться така Корона.

МИСТЕЦТВО А-КЛЯСИ.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ — БИСТШИЦА 1:1 (1:0).** Відбуті в неділю 10. ц. м. рішальні змагання за вдержання в А-клясі чи пак уладок до Б-кляси між Проломом і надвірнянською Бистшицою закінчилися ремісом 1:1 і замість винести справу вдержання чи уладку ще більше її замотали. Ситуація Пролому стала дуже невесна, бо на вирішення чекають дві справи, в яких Пролом зацікавлений, а саме: невідомо яке рішення прийме станиславівська округа 1) в справі звороту коломийському Покуцю 2 пунктів, утрачених у користь Пролому воковером і 2) як поладнає округа домагання Пролому в справі призначення йому воковеру за неприбуття на метч з Проломом у первісно визначеному річниці.

Змагання Пролом—Бистшиця відбулися серед фатальних теренових умовин, в яких про нормальну гру не могло бути мови. Ворота для Пролому добув Урсакий у 43. хв. Бистшиця вирівняла у 48. хв. Судця п. Квецінський знаменитий.

ЛЬВІВ. **ТШЛ — ЄҐУДА 3:1 (2:1).**

Треті рішальні змагання між львівським ТШЛ і тернопільською Єгудою за вхід до фіналу гар. що мав рішити про аванс до Окружної Ліги, відбулися в неділю у Львові на грищі Цитаделі, яке обидві дружини згодилися вважати нейтральним. Змагання скінчилося перемогою ТШЛ. у відношенні 3:1. Загальне відношення воріт трьох стріч ТШЛ — Єгуда 6:4 для ТШЛ. Про рівень гри не приходиться говорити. Він був фатальний, але так виглядають звичайно рішальні метчі за вхід до вищої і упадок до нижчої клясн. Ворота для ТШЛ добули: Бас II., Бродецький і Бас І. по одному. Для Єгуди Кац. Судцював п. Бжуховський.

МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ.

Тернопіль. ПОДІЛЛЯ — КРЕСИ 2:1 (1:1). Рішальні змагання за першенство юніорів тернопільської округи поміж Поділлям і Кресами відбулися в середу 6. липня п. р. Своєю заслуженою перемогою здобуло Поділля мистецтво підокруги, яке управнює до участи в таборі юніорів у Східниці. В цьому таборі, окрім Поділля, возьмуть участь Погонь, ЗЗК і Лехія (Львів), Польонія (Перемишль), Гурка (Станиславів), Юнак (Дрогобич) і мистці округ Волині, Полісся та Люблина. Провідником табору, що його організує львівська округа, є п. В. Кухар. Табор тревatиме 10 або 15 днів, відкриття його відбулося 11. липня п. р.

Після похорону ґен. Тарнавського.

ДАЛЬШІ КОНДОЛЕНЦІЙНІ ПИСЬМА

У звязку зі смертю ґен. Тарнавського крім поданих вже досі, надіслали кондоленційні письма: б. урядовець УГА Маріян Д. Термир з Білгороду (на руки Редакції „Діла"), Союз Українок Емігранток у Польщі, Я. Макогін з Аляссіо (Італія), б. сотник Юрій Кононів з Долини, філія „Просвіти" ім. М. Шашкевича у Підкамені к. Бродів, б. хорунжий УГА Лев Федорович з Ракова, ґен. Всеволод Петрів з Праги, українські установи і громадянство Більча Золотого, пов. Борщів, б. четар УГА д-р Микола Янів з Маленовиць, б. державний секретар ЗУНР д-р Роман Перфецький з Долини.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Богородчанщина.

На сумну вістку про смерть Ґенерала Мирона Тарнавського вивішено на „Народньому Домі" жалібні прапори. В суботу, 2-го липня зібралися представники усіх українських установ Богородчанщини (крім кооп. „Селянська Спілка та Сокола) на жалібне засідання, на якому голова філії „Просвіти" розказав зібраним про світлу постать бл. п. Начального Вождя. — В неділю, 3-го липня, в год. 5-ій попол. відправлено заупокійну панахиду коло жалібно прибраного, з портретом небіжчика тетраподу. До панахиди стануло пятьох священників під проводом Вс. о. пароха З. Кисілевського. Місцеве міщанство, багато селян з дооколичних сіл та представники усіх читалень взяли масову участь у тому жалібному богослужені. Замість вінка на могилу Вождя вислано жертву на українських інвалідів.

Любінь Великий.

На вістку про смерть бл. п. ґенерала Тарнавського зібралися на нараду представники громадянства і установ Любіня Великого під проводом о. д-ра Ігнатія Цегельського на жалібне засідання. Ухвалено вивісити жалібний прапор на Народньому Домі, вислати делеґацію з вінком на похорони та уладити панахиду і жалібні сходини. Панахиду відправив в неділю 3-го липня ц. р. в год. 20. вечором при гарній стрілецькій могилі з портретом бл. п. Ґенерала — місцевий душпастир о. д-р Ігнатій Цегельський та виголосив відповідну проповідь. Старшини підстаршини та стрільці УГА тримали свічки у двох рядах. Співав хор молоді під орудою студ. богосл. Ар. Цегельського. Опісля відбулися жалібні сходини в Народному Домі. Відкрив їх голова читальні „Просвіти" п. Лига. Реферат про життя і діяльність Покійного Ґенерала виголосив лікар д-р Чвартацький, репортаж з похорону студ. Соловій. Сумні стрілецькі пісні та національний гимн закінчили сходини. Могилу уладили та зробили вінки члени Орлів під проводом голови п. Богоноса.

Яблонів.

В Яблонові к. Коломиї в неділю 3. ц. м. в год. 4-ій попол. відправлено урочисту панахиду, а в понеділок в год. 6. рано відправлено заупокійну Службу Божу, підчас якої о. Бахталовський виголосив релігійно-патріотичну проповідь. В середу 6. ц. м. відбулись в Яблонові жалібні сходини членів всіх місцевих установ, де промовляли: о. Бахталовський, П. Чукур, Р. Антонович і Т. Руденський.

Як пропадають твори мистецтва.

У звязку з відомою акцією „ревіндикації" на Холмщині, Підляшші й Волині якось досі ще ніхто не звернув уваги на те, яка велика скількість творів мистецтва гине підчас буреня церков. Очевидно, коли „горять ліси, не час ритувати рожі", але не можна теж рівнодушно дивитись на загин нераз багатовікових мистецьких скарбів, творів українського духа та культури.

З наочних реляцій свідків, осіб, що на місці особисто перевірили справу і на місці власними очима все бачили, можнаб скласти справді жахливий образ нищення культурних памяток. В одному томашівському повіті, отже в промірі 75—100 км. від Львова, начисляють розібраних церков до трицяти, а про те, як церкви розбирано, моглоб послужити доказом хоч би село **Ріплин**, де 4. липня ц. р. збурено церкву, просто перекинувши її; під голим небом, на ласці дощу та сонця, лишилися старі ікони, церковні хоругви, книги й інше церковне добро! І так скрізь. Де тоді були консервацорські комісії, яких обовязком є охорона творів мистецтва, невідомо.

Тому, що до тих, які „розбирали" церкви, злишньо мати будьякі культурні претенсії, і, зважиши, що вже запізно розпачати над доконаними фактами, лишається перед українською громадськістю одно негайне завдання: не дати пропасти тим мистецьким творам, що ще залишилися незнищені під румовищами повалених церков.

Вони повинні або бути збережені на місці, або, що ціннїші, передані нашим музеям. Щодо цього останнього маємо запевнення, що церковні комітети дуже радо на це згодяться. Треба лиш, щоб хтось якнайскорше виїхав у терен, зробив перегляд зацілілого майна та евентуально перебрав мистецькі твори для музеїв. Колиб роблено в цьому напрямку які перешкоди, зібрати конкретні факти і подати їх до відома преси й авторитетним мистецьким організаціям які негайно використають їх на своїм терені, маючи там численні звязки.

Справа — спішна, тим більше, що від теперішньої православної духовної влади, годі сподіватися будь-якої конкретної помочі, крім петицій та заломлювання рук, що мистецьких творів не врятує

С. Гординський.

В кожному селі, в кожній місцевині ювилейне свято „Просвіти"!

Комінтерн розвязав комуністичну партію Польщі?

Як подає польська преса, у „Червоним Штандарі", нелегальнім органі польських комуністів, появився **розпорядок комінтерну про розвязання центрального виконавчого комітету та всіх окружних і місцевих груп КПП. Комінтерн організує нову польську комуністичну партію та заіменує для неї виконавчий комітет.** Всі партійні легітимації КПП уневажнено, хто ними послуговувався би, того будуть уважати провокатором.

Усіх 12-ох членів центр. комітету КПП розстріляно або заслано; коло 300 визначних польських комуністів увязнено.

—o—

О. ГЛІНКА ВАЖКО ХОРИЙ.

Провідник словацьких автономістів, о. Глінка, важко захорував

—o—

НОВИНКИ.

— **Тому, що у вівторок 12. ц. м. припадає наше свято св. Петра і Павла — найближче число „Діла" вийде щойно в середу 13. ц. м. а нинішне число „Діла" з датою 12. ц. м. виходить у збільшеному обемі 12 сторінок.**

— З якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430, 47—?

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Камінь Довбуша** — над Прутом, вілля **„Зелена Палатка"** поручає сонячні кімнати з добірним харчем. Власний ліс, парк і пляжа. Тенісовий корт і гаражі в місці. Інформації дає: **п. С. Олесницька**, Камінь Довбуша. п. Ямне. 1501, 1—2

— **Рентгенольог** Народної Лічниці **Д-р Ярослава Рудницька-Криштальська** виїхала.

— **Зелярська кооператива „Рута", Львів,** Скарбківська 35, тел. 218-68, улаштовує організаційно-інструкторський курс плекання, збирання і сушення ліково-промислових рослин від 25. липня до 5. серпня ц. р. в годинах вечірніх. Вишколені інструктори знайдуть негайно працю в терені. На курс можуть записатися всі, що цікавляться цією ділянкою та хочуть збирати і плекати зілля. Оплата за курс мінімальна. На бажання учасників з провінції управа курсу подбає про дешеві нічліги. Зголошуватись до 20. ц. м. на адресу кооперативи.

— **„Розюшони тлум" і геройська оборона Когута в очах дописувача „ІКЦ".** Краківський „ІКЦ" з 11-го ц. м. написав про „небувалий" випадок, що трапився в Комарні підчас метчу між українською дружиною „Сокіл" і польською „Стшелец" з Рудок. Підчас метчу зударилися поляк Когут з українцем Косом. Тоді — пише „ІКЦ" — на Когута кинулося 600 людей з криком: „Бий! Забий!" Когут утік і сховався до якоїсь хати. Почалася облога, „геройська" будова барикад Аж приїхала на роверах поліція і розігнала „розюшони тлум" та визволила геройського Когута. Але мабуть, не було воно так з одного боку страшно, а з другого „геройсько".

Заборона у справі прапору філії „Просвіти". Воєвідський уряд у Тернополі заборонив філії „Просвіти" в Золочеві зладити й уживати прапор на основі проєкту мистця Ю. Буцманюка з Жовкви — не подаючи ніяких причин. Слід згадати, що той самий воєвідський уряд дозволив минулого року філії „Просвіти" в Камінці Струмиловій зладити та вживати прапор на основі роєкту Ю. Буцманюка.

— **З прикордонної смуги** виселила влада інж. Е. Архипенка, б. міністра УНР, який був управителем маєтку самоурядування у Здолбунівшині на Волині. Польська преса запевняє, що Архипенко був завзятим ворогом поляків, не приймав до праці польських робітників і т. д. Тимчасом Архипенко був членом ВУО, себто відомої групи П. Певного, — але це вже нині не помагає по приході на Волинь воєводи Гавке-Новака та в часі відомої ревіндикаційної акції.

— **Помер польський фільмовий режисер** Ришард Біске. Він вирежисерував чимало фільмів, здебільша короткометражових та основав фільмовий архів.

— **Продала дитину.** Марія Гавронська з Ґромніка п. Тарнів продала свою нешлюбну донечку циганам за.., одного золотого і курку. Її арештували, дитину дали до приюту.

— **Львівська хроніка.** Минулого понеділка передполуднем повісився 42-літній К. Струшкевич підчас неприсутности домашніх. — З помешкання Зібценерової (Ринок ч. 17) злодії вкрали минулої неділі дві валізи з гардеробою

на шкоду проф. Й. Поляка зі Снінока кілька годин по його приїзді до Львова. Шкода сягає 800 зол.

— **Краєва хроніка.** Саля Штайнер, жінка коломийського купця, втопилась у млинівці. — У Ганівцях п. Рогатин виловили з Дністра тіло 13-літнього Івана Целемея з Острова п. Станиславів; поліція підозріває, що його хтось убив. — Льокомотива, що їхала зі Львова до Стрия, переїхала недалеко мосту на Дністрі 3-літню дитину. — У Фельштині п. Самбір Бронислав Цемняк у нервовому розстрою убив свою жінку та відібрав собі життя. — 41-літній Михайло Гетнарович з Білого Ліса намагався знасилувати в лісі одну дівчину, колиж вона наробила крику, він кинувся втікати. По дорозі він стрінув ріку і скочив до неї, а що не вмів плавати, утонув. Його тіло виловили коло Мостів Великих. — У Дністрі втонула підчас купелі 15-літня Софія Гагалюк зі Заліщик, яка пішла купатися під міст, де заборонена купіль. — Чергового дня потонув 18-літній Ян Гводзь з Катовиць, який їхав каяком по Дністрі, перевернувся і втонув. — У кузні Сюрмака в Лучці пов. Тернопіль вибух запальник від гранати, що його найшов 12-літній Ст. Заричанський і кинув до вогню. Відломки запальника вибили хлопчині праве око. Заричанського відвезли до шпиталю у Львові.

по цілім світі усуваючи відтиски без болю При купні домагатися оригінальної коробки LEBEWOHL На кожнім пластерку є також напис

LEBEWOHL

— **Як у нас підтримують своїх.** Пишуть нам: О. Олексій Іжевич, греко-кат. парох у Квасинівці, повіт Добромиль, вніс позов проти Васька Кравця, господаря в Арламові (свого парохіянина) за заплату чинщу-аренди за вживання церковного грунту до гр. суду в Добромилі до ч. II. C. 91/38 через канцелярію адв. Антона Янковського (поляка) хоч у Добромилі є аж двох українських адвокатів. Запізваний селянин Васько Кравець у цьому спорі прибрав собі оборонця укра...

— **Вбивство і самогубство зі заздрости.** У Фельштині пов. Самбір від 3. ц. м. перебуває на відпустці у своїх тестів учитель Й. Деминяк з Вижниці-Виженки пов. Янів Люблинський, зі своєю жінкою Леонтиною і двома дітьми. Минулої неділі Деминяк застрілив свою жінку і сам скінчив самогубством. Кружляють поголоски, що причиною страшного злочину була заздрість і нервовий розстрій. Сусіди радили навіть учителеві Демиякові поїхати до лікаря до Львова і він теж вибирався вчора з жінкою до Львова. Одначе в останній хвилині ввійшов до кімнати своєї жінки, яка вбиралася, і вбив її.

— **Сипляться масові карні накази.** Повітове староство в Городку покарало гривною по 10 зол. понад 20 свідомих українських хлопців з Мшани пов. Городок за проступок зі ст. 18. закону про проступки з 1932 р. (нехіть супроти польської держави). Покарані допустилися цього проступку — мовляв — тим, що на другий день Зелених Свят носили жалібну відзнаку... по вбитім полк. Коновальцеві.

— **Може селяни і власники домів відітхнуть дещо з полекшою.** Міністр внутрішніх справ змінив свій розпорядок з 16. березня ц. р. у справі відгородження посілостей і наділів. На основі зміненого розпорядку компетентна влада повинна взяти під увагу стан огорожі і матеріяльну спроможність зобовязаних до віднови огорожі і домів при устійненні речинців віднови огорожі та домів. Як відомо, згаданий розпорядок з 16. березня ц. р. передбачує дволітні речинці для віднови будинків у містах, грилітні по селах і 5-літні для огорож, збудованих по 1. січні 1935.

— **Сензаційна афера в Татарові.** Централя польської кооперативи „Лесьнік" у Львові, що приміщується в дирекції державних лісів, відкрила кілька своїх філій у долині Прута від Надвірної по Ворохту. В короткому часі звільнено під закидом більших зловживань, кількох управителів філії цієї кооп. „Лесьнік" у Татарові разом зі службовиками. Вистане згадати, що від січня до травня ц. р. у згаданій філії стверджено зловживань на 8.400 зол. Тому справою цих зловживань заялася основніше поліція з Надвірної та арештувала 5-ох злодіїв і 7-ох купців з Татарова під закидом, що злодії постійно обкрадали згадану філію й опісля відпродували товари по низькій ціні арештованим купцям. „Век Нови" з 12. ц. м. запевняє, що саме систематична крадіж товарів була причиною постійних недоборів філії кооп. „Лесьнік" у Татарові. Тому то — читаємо далі — польська опінія в Татарові страшенно обурена тим фактом і жде на дуже строгі кари, не менше на регабілітацію чесних управителів, які відійшли — завдяки ... ватазі — з пятном дефравдантів і втратили прожиток. Що було причиною великих зловживань польської кооп. „Лесьнік" у Татарові вияснить судова розправа. Слід лише побажати, щоб поліція з такою самою енергією, що її проявила у згаданій справі, побирювала язву зломників, що доконують зломів до українських кооператив, забирають товари і готівку і на жаль — у великій більшости випадків — залишаються невловними. Тоді напевно і польські кооперативи працювали б спокійніше.

— **Малий прикордонний рух між Польщею і ЧСР.** Воєвідський уряд у Станиславові скасував розпорядок про замкнення особового руху на польсько-чехословацькому кордоні. Від 1. ц. м. відбувається туристичний рух на основі польсько-чехословацької туристичної конвенції. Польсько-чехословацький кордон мають право переходити особи, які мають членські виказки ПТТ, або ПЗН під умовною, що по 1. липні ц. р. вони дістануть потвердження дотичної повітової влади загальної адміністрації.

— **Залізничо-автобусові білети.** Міністерство комунікації у Варшаві ввело для вигоди туристів та подорожних до живців новий тип мішаних залізничо-автобусових білетів. Ці білети будуть видавати всі залізничі каси до таких живців: — Чорштин, Коростенко, Щавниця, Буськ і Солець.

— **Стягнула окуп по 5 зол.** З прогулькою варшавських туристів до Карпат вибрався д-р М. Добія радник генеральної прокураторії. Підчас відпочинку туристів у колибі д-р Добія вийшов оглянути околицю і заблукався на румунський бік. Там почав стріляти до нього румун з прикордонної сторожі. На відгомін стрілів надбіг ще капраль румунської сторожі й оба зажадали від д-ра Добії по 5 зол. окупу для кожного з них. Заблуканому туристові не залишилося нічого іншого, лише заплатити по 5 зол. окупу, щоб вернутися до своїх.

— **Директогом союзу господарських кооператив в Ужгороді** призначили інж. Слявіка з Праги на місце дотеперішнього директора українця Василя Струка, який пішов на емеритуру.

— **Самоходовий випадок польского посла.** На самохід польського посла в Ковні Ф. Харвата наїхало вантажне авто. Пос. Харват легко ранений. Поліція веде слідство в цій справі.

— **Кінець романтичного життя циганів.** Управа націонал-соціялітсичної партії в Австрії рішила унормувати життя циганів в Австрії на зразок ніриберських законів, що нормують життя жидів. В Австрії, зокрема в Бургенлянді, число циганів доходить до 10% загального числа населення. За поладнанням цієї справи промовляє те, що цигани є расовими мішанцями і між ними є багато злочинців. Далі санітарні моменти промовляють за унормуванням життя циганів. Крім того контролю над циганами, які живуть густо на східних кордонах Австрії, хочуть розтягнути з чисто політичних мотивів, бо циганів уважають непевним політичним елементом, що займається шпигунством і робить доноси на націонал-соціялістів. Тому слід сподіватися, що романтичне життя циганів в Австрії незадовго скінчиться.

— **Волоцюги до таборів праці.** Президент Естонії Петс затвердив новий закон, на підставі якого висилатимуть до таборів праці всіх волоцюг і тих осіб, які не хочуть утримувати своїх родин. До таборів праці висилатимуть особи у віці від 18. до 60. р. життя. Зароблені гроші у таборах примусової праці висилатимуть їхнім родинам. Правильник у таборі праці дуже строгий і передбачує за непослух за першим разом 25 буків.

— **„Хотів очистити чоботи през. Рузвельтові".** Підчас подорожі през. Рузвельта, який об'їздить тепер ріжні стейти і виголошує промови за демократичними кандидатами до парляменту, трапилася така подія: Коли самохід през. Рузвельта виїздив на двірець в Оклягома — озброєний в гумову палицю мужчина намагався перервати кордон поліції і кинутися на през. Рузвельта. Одначе агентам тайної поліції вдалося його обезвладнити. Обурена юрба намагалася злінчувати атентатчика та уладила велику овацію през. Рузвельтові. Поліція з трудом вирвала атентатчика з рук юрби. Слідство виявило, що атентатчик називається Вуд Гакарі та є божевільним. Він намагався раніше вдарити державного секретаря військових справ Вудрбига. Атентатчик заявив, що хотів очистити чоботи през. Рузвельтові.

— **Катастрофальний зудар двох поїздів.** Недалеко Райнеберг у Бранденбургії зударився особовий поїзд з моторовим. Пять осіб, між ними кондуктор моторового поїзду, вбитих, 14 важко ранених.

— **Страшна смерть зі спраги.** Суддя Рамод з Баґдаду вертався з 5-ма членами родини возом до Баґдаду. По дорозі заблудив у пустині. По двох днях відшукали віз, на якому лежало трьох трупів подорожніх, які померли зі спраги.

— **Криваві порахунки між ґангстерами.** На вулиці в Кан згинув від 10-ох стрілів Марґен. Це вже четверта жертва кривавих порахунків двох ґангстерських ватаг, що суперничають зі собою на паризькому Монтмартр. Марґена вбили двох убивників, які втікли опісля самоходом до Ніцеї. Підчас погоні за втікачами поліції, бандити переїхали і вбили дві особи на передмістю Ніцеї. Затримався щойно тоді, коли в самоході почав горіти збірник з бензиною подірявлений кулями. Всеж таки поліції, яка здоганяла бандитів, не вдалося зловити їх. Убитий Марґен застрілив рік тому на Монмартр Стефанія, якого брат згинув теж від таємної кулі кілька місяців раніше. Стефанія підозрівали, що він убив у 1934 р. дитину ґанґстера Фоа з Монмартр.

— **Погоня за шофером у білих панчохах.** Минулого четверга напав гурт осіб на шофера Убеля пос. Франке з партії Генляйна по виході з кавярні. Здогадуються, що юрба напала на шофера тому, що мав на собі білі панчохи, в яких ходять всі німці в Чехословаччині, які належать до націонал-соціялістичної партії Генляйна. Шофер хотів рятуватися втечею і скочити до трамваю, але юрба здогнала його і побила пястуками.

— **Зміна подружного закону в Німеччині.** Минулої пятниці оголосив німецький уряд новий подружний закон, що обовязуватиме від 1. серпня ц. р. в цілій Німеччині. На основі цього закону важними будуть лише подружжя, заключені в цивільному уряді. Десятки тисяч подруж, що живуть в сепарації в Австрії, дістануть розвід. Згідно з новим подружним законом розводи можна буде осягнути в усіх випадках, в яких подружжя не мають вартости для держави. Дальшою причиною розводу є рішуча нехіть одного з подруг мати діти. По осягненні розводу діти виховуватиме не той подруг, що не дав причини до розводу, але той, що викликує більше довіря. В оголошених мотивах звертається більшу увагу на демографічне значіння нового подружного закону.

— **Запір.** Вже старі майстри лікарської науки признавали великі приміти природної гірької води **Францішка Йосифа**, як одинокий гідний довіря прочищальний засіб кишок.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

ВЕСЕЛЕ

ВЕҐЕТЕРІЯНЕЦЬ.

— Якто? ти веґетеріянець їш біфштек?

— Я веґетеріянець другого ступня і їм тільки ті тварини, що їдять рослини, а не мясо.

У ТЕАТРІ.

Дама при касі:

— Я просилаб одне місце.

— На „На дні"?

— Ні, не на дні, а на першому поверсі.

ПАН ДОМУ.

Чоловік до жінки: Не гнівайся, моя кохана, що я розібю тепер таріль, але я заложився зі своїм сусідом за стіною. Я маю йому дати доказ, що я є тут паном дому!

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ПЕРЛИ І СЕРЦЕ".

Двох голівудських підприємців відкриває на дорозі в авті молодця з чудовим голосом. Вони обіцюють йому карієру і везуть його до великого голівудського кіновласника, щоб він зробив пробу свого голосу. Проба зааранжована якнайкраще на вечорі, коли фільмовий магнат видає заміж свою доньку. Тоді, як переодягнений за паяца (з „Паяців") тенор захоплює слухачів, пропадають перли — дарунок мільонової вартости для кіномагнатки. Опікуни тенора придумали таку штуку і пориваючи його та звільнюючи забороняють йому співати під загрозою смерти, щоб поліція не попала на їх слід. Як тенор таки доходить до голосу і як закохується, про це оповідає сентиментальна американська комедія у головній ролі з італійським тенором Ніно Мартіні.

КІНО „АПОЛЬО": „ТІНЬ ШАНГАЮ".

Сан-Франціско, Нію-Йорк, корабель, що їде до Шангаю, Шангай. Пахне шпигунами, контрабандою, опіюмом, — є теж діяманти без запаху. Гарний, статний американський молодець везе до Шангаю лист від свого батька — управителя одного корабельного товариства до його приятеля теж великого бізнесмена. Довгий час не знаємо, що в цьому листі за звістки. Є таємні трупи і дуже таємнича поведінка японця, що стає головною дієвою особою цієї історії, дарма, що ввесь час тримається осторонь і тільки у рішальних хвилинах, коли треба комусь допомогти чи зашкодити, зявляється як „тінь Шангаю" — лиховісна тінь. Це постать цікава і згодом симпатична; завдяки ній глядачі можуть півтора години стежити за кримінальною історією.

—o—

✝ Посмертні згадки.

МАРІЯ ПЛОЩАНСЬКА.

Дня 22. м. м. відбулися похорони бл. п. Марії з Запшалів Площанської, учительки вселюдної школи ім. Кінги у Стрию. Покійна походила з мішаного подружжа, побачивши світ дня 7. квітня 1890. р. в Стрию. У 12. році життя втратила маму, обіймаючи опіку над молодшими дітьми. Учительську семинарію скінчила з відзначенням. Під впливом учительки Іванни Вітковицької, стала свідомою українкою, бо з дому не винесла національного освідомлення. В 1909. р. дістала Покійна учительську посаду в долинському повіті. В 22. р. вийшла заміж за учителя Михайла Площанського, який походив з москвофільської родини, що ціла майже спольщилася. Свідома молода Марійка взялася нетільки за працю в школі, але впливаючи відповідно на свого чоловіка, стали обоє головними моторами культури й добробуту сіл, в яких перебували. Селяни з гордістю гляділи на своїх провідників. За те шкільні інспектори переносили їх на щораз то гірші посади, але дарма. Їхня праця розвивалася далі у полишених селах. Замість верб — росли сади, замість коршем — читальні „Просвіти". Підчас пожежі школи у Спасі, М. Площанська занедужала важко на серце. Ця недуга розвивалася опісля щораз то більше, але Покійна не залишала своєї позашкільної праці. За їх заходом вибудовано у Краснолуці гарну школу, в читальня, що була в москвофільських руках, перейшла до рук „Просвіти" і стала вогнищем розвитку і культури села. Згодом заложили обоє кооп. „Свічу", в яку вложили 760 зол. уділу, вели її особисто безплатно, як книговоди і крамарі, щоб кооператива розвинулася і стала на відповідному рівні. По році ця кооператива заложила касу, до якої обоє вложили свої ощадности. Завдяки їхній праці ці два товариства разом з „Просвітою" так розрослися, що в селі побудовано великий Народній Дім з прегарною театральною салею. Нова школа, у якій працювали містилася мов у парку. Діти за гарним приміром своїх учителів позакладали біля своїх хат цвітники, дістаючи від Покійних даром насіння і рослини. В 1929. р. помер її чоловік на затроєння крови, занедужавши при праці в городі. Це так поділало на Покійну, що вона втратила свідомість і мову. По довшім лікуванні прийшла до себе і в 1930. р. переноситься до Стрия де серед найтящих обставин вчила свої діти і вела хатню господарку. В Покійній втратила родина велику опікунку, товариші і товаришки зразкового члена, нація обовязкову громадянку, що все віддала для Неї. Похорони відбулися при численній участи товаришів і товаришок. Грала шкільна орхестра з Угорська. Прощальну промову виголосив о. Маріян Цурковський в церкві, тов. В Котович над гробом Нехай її праця стане зразком для тих, які виховують молоде покоління. В. Ів. П.

† МИХАЙЛО СИМ,

У Вишневі, пов. Рогатин, помер 9. ц. м. **Михайло Сим,** управитель вселюдної школи. Покійний уродився 1887. р. в Яворові. Вчительську службу розпочав ще в 1910. р. у Рогатинщині. Підчас світової війни служив у рядах австрійської армії; з упадком Перемишла попав у московський полон, звідки вернувся в 1918. р. і вступив в ряди УГА. З нею пішов за Збруч і в зимі 1919. р в Дерелині запав на тиф. В 1920. р. попав до табору інтернованих у Пікуловичах, звідкіля в 1921. р. вернув до Рогатинщини і по якімсь часі дістав учительську посаду у Вишневі. Тут працював в істнуючих місцевих наших установах та заснував нові: Кружок Р. Ш., „Сільського Господаря" і кооперативу „Злука". За це мав дисциплінарку, але аж до смерти не покидав праці в цих установах. Передплачував 25 літ часопис „Діло". Покійний належав до людей сильного характеру. В. Й. П.

СЕМЕН ВАСИЛАК.

По довгій і важкій недузі помер у Ходорові дня 8. ц. м. **Семен Василак,** довголітній начальник роздільні в Ходорові Окружного Союзу Кооператив у Рогатині. Похорон відбувся в неділю 10. ц. м. при численній участи кооператив та українського громадянства. В. Й. П.

Дописи.

ГАЛИЧ.

Загальні Збори читальні „Просвіти" відбудися 15. лютого п. р. Провід в д-ром В. Муровичем на чолі лишився той сам, що минулого року. Треба підмітити, що в діловому році значно збільшилася діяльність тієї освітньої станиці, що спеціяльну увагу звернула на побільшення бібліотеки, уладжувала найріжнороднішї відчити та вела самоосвітній гурток. Читальня обединує 59 членів. Відчувається аж надто брак власного дому. Читальня властиво не має своєї домівки.

Звичайні загальні збори Філії „Просвіти" відбулися 15. травня п. р. Філія обеджує 34 читальні з 4027 членами, в тому 214 членів Головного Товариства. Заступає уродовця, проф. Льва Короля, який вкладав аж надто багато енергії в організацію. Разом з членами Видїлу відбув він 109 поїздок. Канцелярія філії „Просвіти" видала 15 обіжників, полагодила 226 ріжних дозволів. Видїл відбув 12 засідань. Загальний прихід 1745.42 зол., розхід 1567.98 зол. Загальний оборот усіх читалень представляється в приході квотою 10.421.64 зол., в розході 9.540.62 зол. Стан читальняних бібліотек: 8.822 книжок в 1518 сталими читачами, в тому 309 жінок. У філіяльній окрузі проявляє діяльність 11 самоосвітніх гуртків з 292 учасниками, 29 театральних гуртків, 14 хорів. 13 читалень мають свої власні доми, 3 читальні будує. Понадто 11 читалень мають свої пляці. Загальне майно 54.368.25 зол. Філія організувала конкурс самоосвітніх гуртків (7 гуртків брало участь) і конкурс хорів (брало участь 9 хорів) з дуже гарним виспідом. На загальних зборах ухвалено спеціяльні резолюції про те, як наладнати фінанси Головного Товариства, зорганізувати самоосвітні гуртки у всіх читальнях та зорганізувати курс для дириґентів. Провід залишився далі в руках дотеперішнього Видїлу, в головою дир. В. Сирепговичем.

Загальні збори кружка „Рідної Школи" відбулися 19. червня п. р. Кружок „Рідної Школи" в Галичі від кількох літ станиця повітовим осередком і філією, обединує 34 кружки з 1577 членами. Сам Кружок „Р. Ш." в Галичі виказ найбільше енергії у зорганізуванні самоосвітного гуртка з 32 членами, в тому 22 дівчат. Створено спеціяльну бібліотеку для дітвори і збільшено її з добровільних жертв — має тепер 122 томи. На загальних зборах вибрано Старшину з дотеперішнім головою д-ром В. Муровичем. У дискусії порушено спеціяльно три справи, а саме: посилення праці у самоосвітніх гуртках, створення книгарні і справу допомоги студіюючій молоді. У всіх тих справах ухвалено відповідні резолюції чи то побажання до нововибраного Видїлу.

Книгарня кружка „Р. Ш.". З днем 22. червня п. р. відкрив Повітовий Кружок „Рідної Школи" в Галичі свою власну книгарню й базар. Отправочися на добровільних датках деяких громадян та установ, кружок мав намір в найближчому часі перейти на кооперативну систему. Торги з кожним днем побільшуються, а початкове недовіря громадянства помалу розвіюється.

Вистави. З ініціятиви місцевих СС. Студиток відбулися в Галичі, Дубівцях і Болшівцях вистави під заголовком „Вестальки" зі вступним словом о. декана Яновича. Гарний успіх можна завдячувати тільки невсипущій праці сестер Студиток і о. проф. Ласовського.

Розкопи в Крилосі. Дня 27. червня п. р. почалися наново розкопи у Крилосі під проводом проф. Пастернака. З усіх усюдів спішать менші чи більші групи людей, щоб відвідати Крилос. Перші цього року були прогулки з Заліщик і Миколаєва над Дністром.

За Крутянську академію. За те, що улаштували академію в селі Сапогів під фірмою місцевої читальні „Просвіти", відповідало перед карним відділом городського суду в Галичі 13 осіб, в тому двох хлопців і 11 дівчат. Справа виглядала так: Поліція не тільки розігнала впадане свято, але теж виготовила проти 18 осіб акт обвинувачення дотично провини зі ст. 128 і 162 к. к. По кількох розправах Суд звільнив обвинуваченних, сталуваши на становищі, що читальня „Просвіта" в Сапогові мала право улаштувати для своїх членів таке свято без спеціяльного дозволу староства, а нібито „непристойна" поведінка учасників була тільки реакцією на розігнання свята. Боронив м-р Володимир Бачинський, субститут д-ра В. Муровича в Галичі.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Czasopismo poświęcone zagadnieniom społecznym nad dniestrem. Rok XII. Nr 6. Czerwiec 1938. Lwów.

UKRAINIAN YONTH. Official Organ of the Ukrainian Catholic Yoth League. Vol. V. N: 6: June 1938: Jersey City, N. Y. U. S. A.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 12. 7. год. 8. „Іван"
Середа 13. 7. год. 8. „Люди в білому".
Четвер 14. VII. год. 8. веч. „Іван".
Пятниця 15. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".
Субота 16. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю". (Премієра).

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. І. [illegible] довського.

ЖАБЄ:
12. VII. Мати найманчка.
13. VII. Безробітні.
14. VII. Чесна Сузанна.
15. VII. Мазепа.
16. VII. Хата за селом.
17. VII. Безталанна.
19. VII. Незольник.
20. VII. Воскресення.
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.

МИКУЛИЧИН:
26. VII. Мати найманчка.
14. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пісня Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найманчка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави", „Півнич кличе".
АПОЛЬО: „Тінь Шангаю".
АТЛЯНТИК: „З пісенею крізь життя".
БАЛТИК: „Магнолія", „За кулісами слави".
ВАНДА: „Прокажена" та „Ординат Міхоровський".
ГРАЖИНА: „Танго залюблених", „Мельодії знад Дунаю".
ЕВРОПА: „Перли і серце".
КАСІНО: „Люди Вісли".
КОПЕРНИК: „Весела твірка", „Побралися за скоро".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Обвинуваченна", „Коли ти залюблена".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Після великої війни".
ПАЛЯС: „На прадо життя", „Кавярня на границі".
ПАКС: „Я винувата" з Даніелею Дарьє
РАЙ: „Альотрія" і додатки.
РІЯЛЬТО: „Бурхлива молодість" з Волесом Бірі.
РОКСІ: „Вуят залоги" і додатки.
СВІТ: „Проклята" і „Ординат Міхоровський".
СТИЛЕВЕ: „Без приказу" і ревія.
ТОН: „Нансі Стіль провідна", „Переможна боротьба".
УТІХА: „Лицарі степу" і ревія.
ХИМЕРА: „Голівуд".

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ
ціна зл. 1.25
в найкращих крамах
Й. ШАХ ВАРШАВА

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ul. Marjańska)
„Суматра".
ФОТОПЛАСТІКОН „Салтовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7)
„Голяндія".

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.
Поручає модніші тканини на сукні, вовни на літні костюми, комплєти та сукенки. — Камгарни на мужеські літні одяги, матерії на загортки, полотна та оксфорди на спортові сорочки та інше.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 12. липня 1938

6.45 Гуцанка, 7.00 Рад. денник, 7.15 Ран. муз. орк., 8.00 Плити, анекд., муз. комун. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „На широкому світі" авдиція для дітей, 15.35 Фінанс.-господ. матеріал., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Спів. речіт., 16.45 „Мотоциклем по Польщі, опов., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Гутірка і пісні, 17.55 Гальо! увага, 18.00 Гутірка про здорових нужи, 18.10 Солісти, 18.45 „Сахем" опов., 19.00 Пісні чолов. хор, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 „Радн. Огронць на дансінгу" розр. концерт, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 „Три пятальнянки", 21.10 Танк. музика, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льокальн. спорт. вістки, 22.05 „Львів. комедія", „Пашна Емілія", 22.40 Легкі пісеньки, 23.00 Ост. вістки вечір. денник і метеор. комун.

Середа, 13. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Сальон. ансамбль, 8.00 Перше снід. при оркестрі, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., **14.000 „Інформаційна газетка" в українській мові ред. М. Ковалевського, 14.10 Українська музика з плит.**, 14.40 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. прогр., 15.15 „Грохи пісні, трохи слова", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Лег. муз.-орк., 16.45 Міжнар. вист. санітар. летунства в Люксембургу, відчит, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Камер. конц. — муз. старих мистців, 17.40 „Отарий Львів", гутір., 17.55 Гальо! увага!, 18.00 Місто форсиції й далій — гутір., 18.10 Сьмічн. орх., 18.45 „14. липня" — франц. поезія, 19.00 Пісні, 19.20 Акт. гутір., 19.30 Розр. муз., 20.40 Вечірн. ден., 20.50 Акт. гутір., 20.55 Хлібороб. гутір., 21.10 Шопенівський концерт, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льокальні спорт. вістки, 22.05 Легка музика, 23.00 Ост. вістки, вечірній денник і метеор. комунікат.

Четвер, 14. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. конц. з Вільна, 8.00 Плити, анекдоти, комун., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка муз. з пл., 14.15 Несполітан. пісні, 14.35 Легка муз. з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" — пов. для дітей, 15.30 „Подорож на схід" — фрагм. з поеми Ю. Словацького, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 „Пізнаймо ворога" — гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Камер. муз. з плит, 17.40 „Через стежки", спов. Г. Сенкевича, 17.55 Гальо! увага!, 18.00 Перегляд видавн., 18.10 „Косцюшко з Лазенках" — слуховище, 18.45 Легка словно-муз. авдиц., 19.20 Львівськ. спорт. вістки, 19.25 Акт. гутір., 19.35 Лег. французька музика, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Актуалія, 21.10 „Легар Кальман" — оперет. попурі, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Франц. муз., 22.55 Перегляд преси, 23.00 Ост. вістки, вечір. денник і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 12. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 19.10 Розр. муз., 15.20 Лег. муз., 17.30 Пташинний конц., 18.00 Розр. конц.; БІЛГОРОД 18.25 Вільнонч. речіт., 18.55, 19.0 Нар. пісні, 20.00 Співоч. речіт., 20.30, 21.00 Орх.; БУДАПЕШТ 13.30, 18.00 Військ. орх., 18.30, 19.00 Танк. муз., 20.30, 21.00 Опер. орх., 22.10 Циган. муз., 23.10 Джез. музика; ВІДЕНЬ 21.15 Твори Шумана, 24.00 Нічн. конц.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. мельодії, 16.00 Розр. муз., 18.00 Форт. речіт., 18.30 Сольо, 19.10 Муз. мозаїка, 20.00 Розр. конц., 22.30 Кавесин. речіт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вільнонч. речіт., 19.30, 20.30, 21.40, 22.00 Розр. муз., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.00 Твори Бартельса — солісти, 17.10, 18.00 Орх. і солісти 21.00 Твори Шілінга — орх., ПРАГА 17.40 Пісні, 18.20 Лег. муз.; РАДІО ПАРІ 19.00 Форт. речіт., 20.15, 21.00 Камер. муз.; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Біблійна драма.

Середа, 13. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Камеральн. концерт, 19.00 Орх., 20.00 Вязанка мельодій, 21.30 Мельод. з плит; БІЛГОРОД 18.20 Радіо-орх., 20.00 Скрипк. речіт., 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Орх., 18.45, 19.00 Цик. муз., 20.05, 21.00, 22.00 Опера Моцарта, 23.10 Джез. муз.; ВІДЕНЬ 15.30 Солісти, 22.30, 23.00 Симф. орх.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оперет. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.15 Сонати на скрипку, 19.10 Солісти, 22.30, 23.00 Симф. орх.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оперетові мельодії, 16.00 Розр. конц., 18.15 Сонати на скрипку, 19.10 Солісти, 20.00 Марші в пісні — орх. і хор, 22.30 Солісти; КОШИЦІ 16.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. муз., 20.30 Орган. муз., 21.00 Симфон. конц., 22.30, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.00 Солісти, 17.10, 18.0 Розр. муз.; ПРАГА 16.15 Популярний концерт, 17.00 Лег. муз., 17.40 Сольо на обою, 18.20 Сальон. муз., 19.25 Орх.; РАДІО ПАРІ 19.25, 20.30 Скрипк. речіт., 21.00, 22.00 Розр. муз.; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 22.00, 23.15 Танк. муз.

Четвер, 14. липня 1938

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 19.10 Розр. муз., 15.20 Лег. муз., 17.00 Твори Моцарта й Шуберта, 20.00 Оперетк. мельод. з пл., 21.00 Танк. муз.; БІЛГОРОД 18.00 Радіоорх., 20.00 Нар. пісні, 21.00 „Луїза" — опера Шарпантіє; БУДАПЕШТ 13.30 Військ. орх., 17.00 Циган. муз., 18.30, 19.00 Хор. 19.50, 20.00 Солісти, 22.15 Опер. орх., 23.20 Танк. муз.; ВІДЕНЬ 18.00 Камер. муз., 19.10, 20.00 Вес. муз.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. муз., 18.30 Форт. квартт., 19.10 Вес. вязанка мельод., 20.10, 21.00 Танк. муз., 22.30 Соната Томаса; КОШИЦІ 16.10 Для Закарп.; МІЛЯНО 19.30 Розр. муз., 21.35, 22.05, 23.15 Форт. речіт. муз.; МІНХЕН 16.00 Легка муз., 16.25 Нім. нар. пісні, 17.10, 18.00 Розр. муз., 19.10, 20.00 „Фрідеріка" — оперетка Легара, 21.05 Твори Шмідта; ПРАГА 12.45 Орх., 20.55, 21.00 Галевий конц. у знаку з франц. нац. святом, 22.20 Франц. танк. муз.; РАДІО ПАРІ 19.30 Розр. муз., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симфон. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз.; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30, 21.00 Розр. муз., 22.10, 23.15 Хор і танк. музика.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 14. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·90 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця (копа)	1·75 зол.

Тенденція на масло занижова на молоко та яйця сильна.

ОПОВІСТКА.

КОМУНІКАТ.

К. В. О. М. М. подає:

Зі знаних причин ми змушені пересунути річниці другої черги організованих нами таборів, як теж частинно змінити місцевости, що в них табори ті відбудуться. В другій черзі організуємо ось такі табори-оселі:

1. **На Остодорі** для хлопців у віці 7—14 літ від 29. липня до 24. серпня п. р. Оплата 45 зол.

2. **У Славську** для дівчат у віці 9—13 літ від 29. липня до 22. серпня ц. р. Оплата 45 зол.

3. **На Соколі** для дівчат у віці від 14—18 літ від 29. липня до 20. серпня п. р. Оплата 40 зол.

4. **На Гуцульщині** (м. Брустур) для хлопців у віці 16—18 літ, під шатрами, від 27. липня до 16. серпня. — Оплата 35 зол.

Запопідженний табор у Старині для хлопців 7—9 літ не відбудеться. Всі ті, що заголосилися на цей табор, можуть перебігати на табор на Остодорі (як т. 1.).

Заповідженний табор на Остодорі для дівчат 10—13 літ відбудеться в Славську (як т. 2.). Всі заголошення на дівочий табор на Остодорі ми переписали на славський.

Заголошени на табор на Остодорі для хлопців 10—13 літ, що ві зважних причин не міг відбутися в першій черзі, остають важними на осель на Остодорі в другій змінї (як т. 1).

Просимо всіх тих, що зацікавлені повищими змінами повідомити нас якнайскорше, чи на них погодичуються і на даний табор поїдуть. Зокрема просимо всіх тих, що резигнують із табору, щоби зарядити свою резигнацію, а тих, що не прислали виповнених квестіонаріїв, щоби їх долучили.

Додаткові заголошення на вище подані оселі-табори приймаємо до дня 24. ц. м. щоденно від год. 17. до 18. Письменні заголошення слати на адресу: Комісія Виховних Осель і Мандрівок Молоді, Львів, Потоцького 11 а. Оплати на адресу: Земельний Банк Гіпотечний, ІНО 500.170. Лиш задатковані заголошення будуть узгляднені.

Речинці збірки і відїзду учасників ось такі:

1. На Остодір, Сокіл і Славсько дня 29. липня (пятниця): збірка у Львові в год. 6. рано у вестіб. гол. двірця, відїзд в год. 7.15; збірка в Брошневі (Ост. і Сок.) в год. 11.13 на заліз. дворці, відїзд в год. 12-ій; збірка в Славську в год. 11. на заліз. дворці.

Оплата за переїзд зі Львова зол. 3·50 за попереднім заголошенням і вплатою належности (найдальше до 26. ц. м. год. 18-та).

2. На Гуцульщину дня 27. липня (середа): збірка у Львові в год. 6.20 у вестібулі гол. двірця, відїзд год. 7.20; збірка в Коломиї в год. 12. на заліз. дворці.

Оплата за переїзд зі Львова залізницею і автобусом (згл. фірами) зол. 7.50 за попереднім заголошенням і вплатою до дня 25. ц. м., год. 18. 1506 1—1

ІВАН КРИВУН уневажнює карту książka wojskowa z kartą mobilizac. P. K. Lwów-powiat i dowód osobisty. 1438

С-ГАЗ вгутовує блошнні із заплодн. Інформації: САНОС, Львів, Таїнська телефон 212-62. 1297

МАРКОВІ годинники як Омега, Довн Льонжін, Шафгавзен і т. д. направ. найкраще ГУГЕРМАН, Синстуська тирнадцять, бо має оригінальні чаш годинника. 1105

ТРИВКА онлуалія з 6-міслячною га тією. Сальон чесання панъ, Синстуська вхід через браму. 1504

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. ме метики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурн та лікар шкірно-венер. клініки орд 1434 при вул. СИНСТУСЬКІЙ 56.

ОГОЛОШЕННЯ

КОНКУРС.
Управа гімназії СС. Василіянок у воровві оголошує оцим конкурс на тельку (ки) до історії. Вимагані валіфікації. 1468

МЕБЛІ Ідальні, спальні, бінети, сальони, ки, тапчани, матраци і декорації пор Віденська вирібня столярсько-тапіцер
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Синстуська 41. Теп. 498

БРАТИ ДМИТЕРКО
єдине українське конц. підпр. самопереносове
Львів, Ринок 43, тел. 272-
виконує всякі перевози до всіх і з місцевостей в краю — дешево, с і солідно. Спеціяльні авта для пер возу меблів, з відповідною кваліф виконою обслугою — дають гаран 805 найкращої достави.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВ
і т. п. зникне при вживанні спец ного певного і нешкідливого пу
пудру „CSAVE" 50 со
Пробний пакет. Перфумер
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИНСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 в.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч.

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, купіль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1862 12-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні вімнати. Кухня дієтетична. Ціни низькі. 1379 9-12

ГРЕБЕНІВ — пансіон Яблонських у власній управі. 1468 3-6

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРОДАМ уділ повнящої української фабрики. Зголошення: „Діло" — під „10.000". 1505 1—3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВЛАСНИК ремісничо-торговельного підприємства у Львові, літ 33, вища освіта, неодружений, познайомиться з інтелігентною, освіченою, неодруженою українкою, яка вислаб до підприємства 8—10 тисяч золотих. Ласкаві заголошення зі знимкою яку звернє під словом дивительність, до Адм. „Діла" під „Подружжя-співпраця" 1456 1—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

РОБІТНЯ арт.-позолотарська Миколи Пальниха шукає здібного золотаря. Жовква, вул. Коновніцької ч. 1. 1507 1—2

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех., дентист тепер Львів. Пасаж Гавсмана 7. 875 49-50

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".
Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція зо зол. 0.15
купно, продаж, визнам і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол.
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол.
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол.
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок

Ч. 151 (14.982). Львів, четвер 14. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Роковини 950-ліття християнства в СССР.

Паріський щоденник „Парі Міді" повідомляє, що в СССР сильно зріс релігійний рух. За кілька тижнів Православна Церква святкуватиме 950-ліття хрещення Руси-України. Сподіються, що большевицький уряд заборонить святкування цих роковин, бо в останньому часі безбожники розвинули оживлену акцію проти Православної Церкви. „Парі Міді" пише, що в останніх тижнях замкнули в Москві 15 церков. Одначе в Москві ще є 25 церков, які від ранку до вечора переповнені вірними.

В останніх днях большевицький уряд заборонив відправляти богослуження в московській катедрі, яку мають замкнути. Ця заборона викликала велике схвилювання між вірними.

Перед страшними наслідками вогню

охоронитеся найкраще, якщо обезпечите своє майно (в цілости або щонайменше вартісніші господарські і домашні рухомости) від вогню в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Другі роковини війни в Еспанії.

На день 18. липня припадають другі роковини війни в Еспанії. З цієї нагоди відбудеться велике свято на території Еспанії, занятій національними військами. Дня 18. липня ц. р. ґен. Франко оголосить маніфест до еспанського народу.

ОЖИВЛЕНА АКЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЛЕТУНІВ.

Головна кватира національних військ оголосила такий комунікат:

Минулої ночі відділи національних військ заняли висунені позиції червоних на фронті Толедо.

На фронті Кастельон національні війська відбили наступи червоних у долині Увсо і в горах Пунталь на відтинку Вілявієва. Втрати червоних величезні.

Національні летуни збомбардували залізничий двірець у Сагунто, летовище під Валенсією та двічі пристань Картахіна. На летовищі під Валенсією знищили летунські гангари і кілька літаків. Радіостація червоних мовчала цілий день. Здогадуються, що її ушкодили бомбами. Шкоди бомбардування велитенські.

У КАТАЛЬОНІЇ АРЕШТУЮТЬ СТАРШИН

Як подають з французького пограниччя, в Барсельоні арештували в понеділок 7-ох полковників, 9-ох підполковників, 8-ох отаманів і багато молодших старшин армії з каталєнського фронту. Арештованим закидують, що вони вели акцію проти уряду в Барсельоні.

ІТАЛІЙСЬКІ ЛЕТУНИ СКИНУЛИ 1,440.000 БОМБ НА ЧЕРВОНУ ЕСПАНІЮ.

„Джіорнале д' Італія" подає статистичні дані про активність італійського летунства в Еспанії. У 3-ох минулих місяцях італійські летуни-добровольці виконали 7.565 летів, що тривали разом 14.174 годин і скинули вони 1.440.866 кг. бомб та зужили 180.000 набоїв.

ЕВАКУАЦІЯ ДОБРОВОЛЬЦІВ З ЕСПАНІЇ ПРОТЯГНЕТЬСЯ 5 МІСЯЦІВ.

У віторок вечором опубліковано англійський плян відкликання добровольців з Еспанії. Цей плян, як відомо, приняв комітет неінтервенції, його передано теж до апробати обом урядам в Еспанії. Згідно з пляном, треба 45 днів на евакуацію добровольців, без хорих, ранених і полонених, дальше 49 днів на розшуки за мародерами. Виходить, що на повну евакуацію треба 164 днів, себто повних 5 місяців. Автори пляну передбачують, що добровольців перевезуть з фронту до окремих таборів, де вони будуть чекати на виїзд домів.

КАТОЛИЦЬКА КАПЛИЦЯ — ДОМІВКОЮ МАСОНСЬКОЇ ЛЬОЖІ.

Як подає паріська преса, підчас володіння червоних у Кастельоні замінили тамошню капличцю св. Миколая на масонську льожу. Позамальовували у ній всі мозаїки. (КАП)

Венезуеля виступила з Ліги Націй.

ВЖЕ ДЕВЯТА АМЕРИКАНСЬКА ДЕРЖАВА ПОКИНУЛА ЖЕНЕВУ.

Міністр закорд. справ Венезуелі повідомив секретаріят Ліги Націй, що Венезуеля покидає Лігу.

Є це вже 9. держава латинської Америки, що виступила з Ліги; до тепер покинули Лігу: Бразилія, Чілі, Костаріка, Ґватемала, Гондурас, Нікарагуа, Парагвай і Сальвадор. У Лізі Націй залишилося ще 12 американських держав.

Постійний „Комітет пятьох" займається долею утікачів з Німеччини.

У висліді розмов у Евіян вирішено утворити у Льондоні постійний „комітет пятьох", зложений з представників Англії, Франції та скандинавських і американських держав. Председником комітету буде британський делегат; американський делегат буде підтримувати звязок з Лігою Націй та вестиме переговори з Німеччиною.

Чи пропаща сила?

ПРО РОЗПЛИВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ВЧИТЕЛЬСТВА.

Львів, 13. липня 1938.

Скільки у нас нині українського народнього вчительства? Де воно? Що робить? Як живе? Яку позицію займає в живому біляНсі суспільно-національного руху українського народу? От-такі та їм подібні питання виринають у нас час до часу при якихсь важніших суспільних подіях нашого назагал спокійного національного життя.

Така незначна, тиха суспільна подія недавно відбулася. Дня 28. червня ц. р. відбувся у Львові XXXIII. Загальний Збір членів професійної організації нащого народнього вчительства „Взаїмної Помочі Українського Вчительства". Збір цей не викликав майже ніякого відгуку в нашому національно-суспільному житті; навіть преси не повідомлено про його скликання. Пройшов він у повному спокою та організаційній діловости, не викликавши ні в загалу своїх членів, ні в ширшому громадянстві живішого зацікавлення. І не міг викликати, **бож сучасне українське народне вчительство не грає майже ніякої активнішої ролі в зорганізованому національно-суспільному житті українського народу.** Не грає проти своєї волі та переконання.

На збір виготовив провід організації обширне друковане звідомлення*) про стан членства, майна та діяльність Товариства. Нас цікавить стан членства організації, бо з нього при помочі анальогій та дедукцій можемо дійти до приблизного числа українського народнього вчительства в Польщі, зокрема в нашому рідному краю.

Національної статистики народнього вчительства в Польщі нема. Видно, що національна статистика цього вчительства для неї байдужа, а може й зайва. Отже з загального стану членства ВПУВ ми можемо при допомозі відповідних висновків дійти більше-менше вірно до приблизного числа українського народнього вчительства в Польщі.

В дні 31. грудня 1937 мало Товариство **2013 статутових членів,** себто таких, що не залягали з членськими вкладками більше ніж 3 місяці; в тому: 1965 звичайних, 4 надзвичайних і 44 спомагаючих членів. У порівнянні з попереднім роком був приріст — 48 звичайних і 30 спомагаючих, разом 78 членів. У дійсности в 1937 р. принято 175 нових і поновних членів. Однак частина з них померла, виступила або перестала платити членські вкладки, так що остаточна цифра членства ВПУВ в дні 31. XII. 1937. була 2013.

В цій загальній цифрі було 212 членів із західних повітів держави, або зпоза меж нашого рідного краю, так що на нашій землі було 1801 членів ВПУВ. Не в усіх повітах трьох

*) „Учительське Слово", ч. 8—9 з 1.—15. травня 1938. — „Звідомлення з діяльности Товариства „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" за 1937. р." Ст. 90—119.

Sygn. VI. 1. Pr. 240/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O.: Dr. J. Locker i P. Dysiewicz, w sprawie konfiskaty Nr. 127, czasopisma pt. „Dilo" z dnia Lwów, dnia 12 czerwca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 240/38, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 czerwca 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 11 czerwca 1938 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo", Nr. 127 z daty Lwów, dnia 12 czerwca 1938 r. zawierającego w artykule pt. „Protesty proty wywłaszczenia pieszczi „Sokoła-Bat'ka", — a) w ustępie od słów: „Wyjaśnienia" — do słów: „narodu", — b) w ustępie od słów: „zresztoju" — do słów' „neobchodnoho", znamiona występku z art. 170 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie: Wymienione ustępy mają na celu przez tendencyjne naświetlenie zarządzeń władz w stosunku do jednego z towarzystw ukraińskich, przedstawić w sposób nieprawdziwy położenie społeczeństwa ukraińskiego w Polsce, w taki sposób szerzyć wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§. 487, 489 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Ł. Malicki w. r. Protokólant: J. Dorożyński w. r. Za zgodność: Z. Warzeczczak, kier. sekret.

—o—

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа плащів, суконь, костюмів
у фірмі „VOGUE" Б-ти Штавбер
львів, пл. Марійська ч. 6/7.
Обслуга по українськи.

ліденно-східних воєвідств однакове число членів ВПУВ. Воно хитається від 3 у борщівському повіті до 154 у львівському. Від 3—20 членів мали отсі повіти: Болехів, Броди, Буськ, Бучач, Войнилів, Городок, Грибів, Долина, Заліщики, Збараж, Жидачів, Журавно, Камінка, Копичинці, Лісько, Миколаїв, Мостиська, Рожайтів, Рудки, Скалат, Сколе, Снятин, Товмач, Чортків, Ярослав і Волинь. Від 20—40 членів мали такі повіти: Бібрка, Богородчани, Зборів, Жовква, Косів, Любачів, Перемишль, Перемишляни, Підгайці, Радехів, Солотвина, Теребовля. Вище 40 членів мали повіти: Бережани, Городенка, Дрогобич, Золочів, Калуш, Коломия, Львів, Надвірна, Рава Руська, Рогатин, Самбір, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль, Турка та Яворів.

В загальному числі 1801 членів найшлося поверх 60 народніх учителів Рідної Школи та 14 членів з Волині, так, що без них мала ВПУВ всього **1727 членів, народніх учителів державних народніх шкіл.** Але не забуваймо, що в цій загальній цифрі є бодай 50 відс. емеритів; у самому лише львівському повіті на 154 членів є аж 120 українських народніх учителів-емеритів. Тому цифри членів ВПУВ в окремих повітах не є ідентичні з фактичним станом українського народнього вчительства в чинній службі у державному народньому шкільництві. Є **повіти, де нема вже мабуть ніодного українського народнього вчителя в чинній службі,** а в деяких треба прийняти половину або й менше стану членства ВПУВ. Якщо і є члени ВПУВ, то вони не мають ніякого реального значіння в загальному національному житті українського народу.

Тому з загальної цифри 1727 членів ВПУВ українських народніх учителів держ. нар. шкіл можнаб без грубшої помилки прийняти всього **700—800 українських народніх учителів у чинній службі в державних народніх школах на терторії Л. Ш. О.** На 3.000 українських громад ледви 700—800 українських народніх учителів! Значить: один недобиток українського народнього вчительства випаде пересічно на чотири українські громади. Якщо прийняти 300.000—400.000 українських дітей у державних народніх школах, то **один рідний ,український народній учитель припадає приблизно на 500 наших дітей...**

Правдива цифра українського народнього вчительства апоза меж нашого рідного краю, якщоб її якимсь чудом можна роздобути, нас тут мало цікавить, бо це вчительство, зорганізоване чи незорганізоване, свідоме чи несвідоме національно, ідейне чи безідейне, не має в цій хвилині й умовинах майже ніякого конкретного значіння в нашому національному житті.

Як виглядає виховання українських дітей у школі в тих наших громадах, де є лиш один, або й нема ніодного українського народнього вчителя? Кажем виразно **виховання,** бож нинішня школа має не лише вчити, але також і то головно **виховувати** дітей! Хто промовить до уяви, серця й почувань цих дітей?

Але й це хирляве число народнього вчительства не грає в сучасному збірному житті українського народу ніякої активної ролі. Не вклоно його навіть на його професійно-природному фронті — культурно-освітному. Про культурно-освітню ділянку праці членів ВПУВ читаємо таке коротке звідомлення: „Ця ділянка праці як у централі Т-ва, так теж і у Відділах була заступлена ріжними формами. В централі Т-ва згадатиб: а) видавництва, б) Центральну Педагогічну Бібліотеку, в) Архів, г) Педагогічний Музей. У Відділах репрезентують її: а) бібліотеки Відділів, б) відчити та реферати на сходинах, в) видавництва. Т-во вміру спроможности підпомагало також інші педагогічні видавництва".

На фронті ширшої суспільно-культурної праці українського народнього вчительства зовсім не було. Принайменше його організаціям не подано ніяких відомостей з цієї ділянки.

Отже українське народне вчительство, як динамічний суспільний актив, з року на рік розпливається, маліє. Не далекі вже ті часи, коли мабуть і ніяка статистика не згадуватиме про українське народне вчительство...

Чи не є це стан нашого національного посідання, що **повинен затривожити всє українське громадянство,** приневолити глибше призадуматися над цією справою всі провідні наші кола та щось радити й робити? Живий культурний нарід не має нині свого народнього вчительства, як динамічного рушія педагогічно-виховного руху та національно-громадянського активу. За кілька літ, як так піде далі, не буде взагалі цього вчительства, навіть як формального статистичного матеріялу.

Чи маємо сидіти із заложеними руками та похитувати головами, аж до хвилини, поки доживемо до цього катастрофічного стану?!

Змагання за ключ до Індокитаю.

ФРАНКО-ЯПОНСЬКИЙ КОНФЛІКТ ЗА ОСТРОВИ ПАРАСЕЛЬ.

Слабий, політично й економічно підупалий Китай став при кінці минулого століття тереном живої експанзії, майже всіх великодержав. Після кількох збройних та дипльоматичних невдач мусів він відступити деякі свої области та місцевости білим переможцям під безпосереднє володіння, як концесії, смуги впливів. З погляду японської експанзії це відворотна сторінка медалі. Сам факт, що Китай слабий, для японців дуже симпатичний — менше симпатична для них та ціла система осередків чужих впливів, з якими японська армія стрічається у своєму переможному поході.

Пригадуємо собі, яку поважну перешкоду для японської експанзії у північному Китаю становили російські впливи. Підбиваючи Манджурію, японська армія цілий час чула над собою Дамоклів меч червоної армії, чує його і тепер, підчас підбою північної частини властивого Китаю — у зовнішній Монголії, що тепер становить совітську, але ніби незалежну від СССР республику, розбудувала Москва поважну оперативну базу.

Пригадуємо собі, як важко було японцям наступати в середущому Китаю, де що крок стрічали вони на терені операцій чужинецькі концесії та кораблі, де кожний необережний вистріл наражував японський уряд на небезпечні міжнародні конфлікти, упокорюючі сатисфакції.

Колиж японське командування взялось до офензиви проти південного Китаю, воно побачило на своєму шляху Францію. Та остання загрожена японською збройною експанзією на китайському терені, як ніяка інша держава — хіба за винятком СССР. Якби японці заволоділи південним Китаєм, японська армія станулаб на границі французького Індокитаю — одної з найбагатших частин французької кольоніяльної імперії. Французький Індокитай **зложений** з кількох кольоній і тубольчих держав **під про**текторатом — заселений народами **з доволі ви**сокою і старою культурою, виплеканою **на пе**рехресті впливів Китаю та Індії. Під **французьк**ім панування дістались вони розмірно **недавно** (80. рр. минулого століття) — і до **тепер не мо**жуть з ним погодитися; у французькім Індокитаю йде сепаратистичний рух, що його **францу**зи намагаються представити як комуністичний. З огляду на такий внутрішній стан **тої багат**ої кольонії зрозуміло, що Франція **боїться япон**ського сусідства і волілаб до нього не **допусти**ти. Тому вона дала китайському урядові **більш**позичку на... розбудову залізниць між Індокитаєм та сусідними південно-китайськими **про**вінціями. Що Франція здавна має впливи у **тих** провінціях і що розбудова шляхів ті **впли**скріпила би — це відоме; але невідомо, чи **й**тай вихіснує французький капітал саме на **ц**іль, а не на оборону перед японським **наст**пом; на оборону своєї території перед **япон**ським наступом... і рівночасно на оборону **фран**цуської кольонії перед небезпечним **японськ**им сусідством.

Та японська офензива загрожує **фрэнцуз**кий Індокитай не лиш від суші, але й від мо**ря**. Північна частина кольонії, яка межує з Китаєм — Тонкін — лежить над Тонкінським заливом, що його відділює від повного моря **велик**ий китайський острів Гайнан. Цей острів **прегар**но надається на базу для офензиви проти **півден**ного Китаю, японська воєнна фльота **досить** сильна, щоб його опанувати. Все було би **гаразд**... колиб не інтереси посторонніх **великодер**жав. З Гайнану японці завтакувалиб не лише **пів**денний Китай (квантунську провінцію), але **й** французький Тонкін, тому французький уряд при солідарній підтримці британського — **зр**ивив, що не допустить до японської окупації Гайнану.

Зрештою Франція не обмежилась **до тог**о, лише взяла ініціятиву у свої руки: жандар**ме**рія Аннаму, одної з індокитайських держав, **що** приняли французький протекторат, обсадила острови Парасель, розкинені серед Південно-китайського моря на південний схід від Гайнану, при вході до Тонкінського заливу; небаз**ом** в тій околиці появилася французька ескадра. Японський уряд запротестував, мовляв: острови Парасель належать до Китаю; Франція відповіла, що вони підлягають Аннамові. По чийій стороні правда — не легко ствердити, бо ті дрібні коралеві рафи й острівці, як багато інших, не**зал**юднених острівців та морських скал, не **ма**ли фактично під нічім володінням, коли не **бр**ати під увагу побудованої там французькою метеорольогічної станції.

Як розвинеться франко-японський конфлікт — важко передбачити. Треба припускати, що Японія — подібно як підчас недавних непорозумінь з Англією та Америкою — займе при**мир**не становище, щоб не ускладнювати свого становища в часі, коли війна вимагає поважних зусиль.

(гал.)

З ПРЕСИ.

„Голосіння народнє".

Під таким наголовком „Слово", орган варшавської Православної Митрополії, в найновішім 28. числі з 10. 7. ц. р. містить передовицю, де змальовує церковно-релігійне життя Холмщини так:

„Те, що діється на Холмщині, спокійно описати вже тяжко. Того багацтва фактів, що напливають кожного дня, вже не обняти в кількох словах статті. Та й тяжко виділити й відріжнити те, що діється, як „легальні дії", від ексцесів та діл темних типів, за які влада не може брати на себе відповідальности.

Нарід голосить. На численні заяви про алярмуючі безчинства, що діються поруч з чинами „з наказу", приходить відповідь: „Ліс рубають, тріски летять".

З місць лунає одно: „Рятуйте нас"!

Десятки делегацій оббивають пороги установ. І поки вони тут, пливуть до них телеграми з місць про те, що останній крок зроблено: „Церков збуржоно" — „церкву знищено".

Одинокими маяками стоять церкви так зв. „статних" парафій. Старі, давно замкнені церкви, де богослуження взагалі не відправляється, бурять, „ажеби свим відокем не шпеціли мейсповосьці і не пшипомінали Росії Совецкей", Нові скромні молитовні доми і церкви, побудовані замість них, бурять „для того, же сон не легальне".

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. личаківська 1.

Православні цвинтарі та кладовища при всіх тих церквах закривають. Ксьондзи в супроводі поліціянтів приїздять пересвячувати церковні цвинтарі та кладовища на католицькі.

Невідомі особи роблять нахабні напасти на православних священників: вибивають вікна в домах, стріляють; не говорячи вже про образливі словами.

Десять жінок з парафії с. Хмільок, деякі відірвані від грудних дітей, сім тижнів терпіли в арешті в м. Білгороді за спротив владі при замиканні молитовного дому.

Кривд так багато, що їх уже перерахувати і переказати не можна.

Треба зазначити, що делегації знаходять у високих представників влади у Варшаві уважливе прийняття: їх вислуховують, обіцюють направити кривди та виконати їх вимоги.

Та коли? Як уже все зроблено!..

Зазначене число „Слова" переповнене вістками про нові розбирання церков, про телеґрами митрополита Дениса до найвищих державних чинників, про його інтервенції... Грубі томи оповідань не всилі дати такого вражіння, як назване число органу православного митрополита.

Жидівська кооперація відрікається

жидівських псевдо-кооператив з „Ревіз. Союзу Русских Кооператив".

У найновішому ГКЧ читаємо:

Орган Союзу жидівських кооператив „Рух Спулдзельчи", що виходить у польській і жидівській мові приносить у ч. 6. за червень ц. р. в „Огляді преси" нотатку п. з.: „Жидівські кооперативи в Русскім Ревізійнім Союзі". Подавши короткий зміст статті І. Ольхового в ч. 20. „ГКЧ" п. з. „Русскі кредитові кооперативи", Редакція додає такий свій коментар:

„До повищих, у засаді слушних уваг хочемо дати деяке спростування. Жидівські „кооперативи", про котрі мова у згаданій статті, є псевдо-кооперативами, що їх постійно поборює наш Союз з огляду на їх характер. Ці кооперативи належали свого часу до т. зв. „Центрального Союзу Самодопомогових Кооператив" у Львові, який тільки з формальних оглядів був кваліфікований як Союз жидівський, але ніколи жидівське громадянство не трактувало його як складову частину жидівської кооперації.

Ані в 1934 р. підчас переговорів у справі консолідації кооперативного руху, ані в 1935. після розвязання „Центрального Союзу" ми не годились на приняття тої групи кооператив до нашого Союзу і навіть не хотіли вести розмов на цю тему з огляду на характер цих псевдокооператив".

Як бачимо, Жидівський Союз Кооператив навіть говорити не хотів про приняття у свої члени жидівських кредитових псевдокооператив, що їх „Русский Ревіз. Союз" приняв з отвертими раменами, щоб пізніше їх статистикою підрепаровувати „блестящій стан русских кооператив".

З римо-католицької акції на Волині.

АКЦІЯ НАВЕРТАННЯ В КОСТОПОЛІ Й САРНАХ.

При кінці травня в Костополі на Волині відбулося зібрання „шляхти загродової". Підготовлене воно було так: Усім тим, що мають прізвище на „ський", „цький" та „ич" і деяким іншим православним вислано запрошення на письмі. Вибрано головно тих, що займають ріжні посади емеритів та військових інвалідів. В тижні перед зборами комендант „ПВ і ВФ" викликував поодиноких православних українців, намічених до „навернення", і всякими способами **переконував** їх, що вони мусять покинути українство і православія та „навернутись". А в тому часі хтось ширив серед цих кандидатів тривожні чутки, що їхні посади, емеритура і навіть право жити у прикордонному поясі загрожені. „Кандидати" зі слізми на очах звертались до православного духовенства та інших людей з просьбою рятувати їх.

„Жице Католіцке" (ч. 98) так описує навертання „шляхти" в Сарнах дня 19. черня ц. р., на яке стягнено з повіту аж к. 2.000 душ:

„В 10. год. всіх зібраних на спортовому стадіоні тісними рядами повели до костела... **Сльози текли по обличчі тих людей"...**

„Ж. К." додає, що після промови полковника КОП-у Плахти-Платовіча, що знову накликував зібраних навернутися, люди теж плакали: „Чи дивні могли бути — каже „Ж. К." — почуття та сльози, що тиснулися (в тих православних) до горла й очей?"

Зовсім недивні! Неодин з нас, можливо, заплакав би, якби опинився в такій ситуації.

ВИШНЕВЕЦЬ І КВАЧІВКА.

Кореспондент „Жиця Католіц-кего" (ч 28) так починає свій допис з Вишнівця на Волині про урочистість Божого Тіла:

„Ми, мешканці старого граду князів Вишневецьких, слушно можемо гордитися великими змінами, які відбулися в нашому надгориньському „гродзе"... „Минули, як лихий сон, ті часи, коли наш улюблений костел у Старому Вишнівці **світив пусткою"...**

Автор забув додати, що Вишневець — це город українських православних князів Вишневецьких (окреме коліно роду князів Острожських, нащадків князя Володимира). Зрештою, не дивуємось. Може колись почуємо, що й сам Володимир теж не наш.

Цікавіше, чому це костел у Стар. Вишнівці давніше „світив пусткою", а в часі Божого Тіла вже був наповнений? Відповідь дає автор допису, кажучи:

„За великою процесією пішли і православні".

Відповідь про волинську дійсність аж занадто промовиста. Спочатку церкви ревіндикують, потім світять пусткою і нарешті „навертається" українська шляхта, або робиться так, як це було на передмісті Вишнівця — у Квачівці.

Шкода лише, що автор не сказав, як це сталося, що ці православні українці у свій робочий день пішли за процесією? І чи вони могли не піти?

Зрештою, і на це питання можна відповісти, бо, як каже автор допису, народження цих змін у Вишнівці „не обійшлося без стогону й лементу". ...„Але польська культура, що йде побідно, упоралася з незадоволеними", ...„шатанське пентно", яке витиснули „окропне часи... гайдамачизни", усунене...

Добре, коли говориться щиро! XX.

Ювілейне Свято „Просвіти" в Вашій місцевині — це мірило національної свідомости Вашої громади.

Володимир Бяза

український політичний вязень помер у вязниці в Равічі (Познанщина).

Повійний був засуджений на 12 літ тюрми в процесі за вовків на совітський консулят і б. вуйтра Галомського у Львові.

Вічна йому Память!

„День посвяти — Просвіта".

Ювилейне Свято з нагоди 70-ліття істнування Т-ва „Просвіта" в Мостах Вел., пов. Жовква.

В неділю 10. ц. м. улаштувала читальня „Просвіти" в Мостах Великих при співучасти читалень „Просвіти" Мостищини ювилейне свято „Просвіти".

Читальня „Просвіти" в Мостах Великих — це одна з кращих читалень жовківської філії, завжди діяльна, замітна плановою освітньою працею і матеріяльно сильна. Велику заслугу в тому має довголітній її голова адв. д-р Малко Іван, який, не зважаючи на перепони деколи наміть і своїх, дбає про розвиток читальні.

День 10. липня від самого ранку дощевий, хмарний. Настрої наші і так не найкращі, бож багато цей рік дав уже нам несподіванок, а ця похмура, дощева днина ще більше їх поглибила. Та всеж таки із вдоволенням, із почуттям гордости треба ствердити, що хоч бракувало життєрадісности та веселости, то тимбільше на перше місце вибилась дисципліна, почуття виконання свого обовязку у всіх учасників свята.

На свято прибули відпоручники Гол. Виділу Т-ва „Просвіта" і повітових установ Жовківщини, з прапорами Т-ва „Просвіта" і Філії Т-ва „Просвіта" в Жовкві: від Гол. Т-ва пп. начальник П. Петрик, секретар Гол. Виділу м-р Микола Дужий та інж. Володимир Татомир, від Виділу Філії „Просвіти" в Жовкві: голова д-р Іван Романків, д-р Антін Орловський, від П. С. К. дир. Іван Дорота, дир. Карпів, від інших установ пп.: Утриськівна Евгенія, проф. Романків Теодор і ще дехто. Перед читальняною домівкою зібрались делегації читальні Мости і сусідніх читалень Мостищини, і ось уперше стрінулися два прапори „Просвіти", золото-синій прапор Матірньої Просвіти і перший філіяльний прапор із знаком Володимира Великого — гордощі Жовківщини — прапор Філії „Просвіти" в Жовкві. Виструнилися члени філіяльного прапорового почоту, похилився прапор Філії перед прапором Матері всіх установ. Тихе без слів повитання прапорів — знак часу.

Голова читальні д-р Малко повитав оба прапори і відпоручників установ та передав відпоручникові Гол. Виділу хліб, сіль і ключі від читальняного дому. Трикратне „Слава" з уст привяних було виявом подяки за те, що прапори верховних установ пошанували їхне свято. В імени Гол. Виділу подякував за привітання секретар Гол. Виділу п. Дужий, а маленька дівчинка місцевої захоронки з китицею квітів передала не тільки вивчені слова привіту, але і щире дитяче захоплення.

Під опікою „прапорової охорони" відійшли оба прапори до церкви, де до торжественної Служби Божої станули: о. радн. Бариляк Ілля, о. проф. Клос та о. радн. Боднар, місцевий парох; співав хор читальні з Мостів Великих. Після Служби Божої відправлено панахиду за померших членів „Просвіти" Жовківщини і членів основників читальні в Мостах Великих.

Уставка до походу пройшла справно і скоро. Перемарш і привітання відібрав прапор Матірньої Просвіти від учасників походу в брамі чит. дому. Йшли зорганізовані ряди просвітян, задивлені в прапор Матері-Просвіти. Майже в кожного учасника походу пишалась на грудях ювилейна відзнака; в поході було багато жіноцтва. Мовчанка учасників насувала якісь дивні думки. В поході взяли участь читальні: Боянець, Боркове, Желдець, Купичволя, Реклинець, Двірці-Плисків і Двірці-Заріка, Бутини-село і Бутини-Шишаки та Мости Великі. Гарні строї дівчат свідчили про те, що Жовківщина пильно дбає, щоб не дати загинути традиції гарної народньої ноші. На площу, де мала відбутись академія, прийшли ще раз учасники походу перед прапором Філії „Просвіти" в Жовкві. Перемарш і привітання перед прапором Філії відібрав голова місцевої читальні д-р Малко. Участь у поході взяло к. 2.000 членів читалень.

По півгодинній перерві почалась академія на площі. Збірні хори всіх читалень (Бутин-се-

Перший міжнародній ономастичний конґрес

У ПАРИЖІ (25.—29. VII. Ц. Р.).

В днях 25.—29. липня ц. р. відбудеться в Парижі перший міжнародній ономастичний конґрес. Мета його зблизити й запізнати між собою наукових робітників на полі назовництва й надати дальші напрямні в цій ділянці знання. Як виходить із віздових комунікатів, зїзд обіймати-ме програмою особове й географічне назовництво, загально-методольогічні справи та спеціяльні ономастичні реферати, як етимольогія поодиноких назв, огляди ономастичних студій серед поодиноких народів і т. п.

В склад почесного комітету входять заступники таких країв: Франції, Італії, Данії, Бельгії, Німеччини, Злучених Держав П. А., Еспанії, Англії, Швайцарії, Румунії, Швеції, із словянських Польщі та Югославії. Голова зїзду заслужений у ділянці ономастики проф. Альберт Дова. Зїздові мови: французька, італійська, німецька й англійська. Відкриття конґресу відбудеться 25. VII. в 10. год. в амфітеатральній салі Сорбони. Праці конґресу — реферати, дискусії, резолюції почнуться цьогож дня і йтимуть перед полуднем чергових днів. Пополудневі години призначені на звиджения міста, Версалю, приняття й ономастичну прогульку в долину де Галі.

На листу рефератів конґресу заголошений з українців д-р Ярослав Рудницький із рефератом: „Справа міжмовних взаємин у ділянці топономастики" (по німецьки). З обсягу українського особового назовництва нема ніякого реферату, хоч у нас не бракує тої міри ономастів, що проф. В. Сімович. Не заголосили теж рефератів наші історики-ономасти, як нпр. заслужений у цьому напрямку проф. Кордуба. Словянської ономастики торкаються реферати Будімира (Београд), Рудніцького (Познань), Шварца (Прага) і Скока (Загреб). Імена учасників конґресу відомі здебільша в ділянці мовознавства і тому сам конґрес носить виразний ономастично-мовознавчий характер. З. К.

—o—

ло, Мости Великі, Двірці-Плосків і Зарічна, Реклинець, Борове) відспівали просвітянський гимн. Участь збірних хорів на академіях — це вже від довшого часу введений спосіб у Жовківщині, тому нема чого дивуватись, що ця точка вийшла бездоганно. Голова Філії д-р Романків виголосив вітальне слово з нагоди посвячення прапору Матірньої Просвіти та її відпоручників на святі. Голова читальні адв. Малко відчитав збірний привіт для Матері-Просвіти від читалень Мостищини та передав його Головлазму Виділові на руки секретаря п. Дужого. На дальші точки програми склались виступи поодиноких хорів та орхестр, які відспівали й відіграли пісні, видані з нагоди ювилейного року „Просвіти". Як звичайно, на перше місце вибився хор читальні Бутини-село, але це не дивно, бож це перший хор Жовківщини; однак і інші хори подобались, передовсім хор з Мостів та орхестра з Мостів і орхестра з Реклинця. Члени читальні з Мостів Великих виконали інсценізацію пісні „Боже Великий, Єдиний"; вражіння було сильне. Дівчатам-членкам читальні Мости належиться признання за вдатне виведення цієї точки. А дощ лив, лив підчас виступів хорів, майже від самого початку академії і тільки завдяки великій дисципліні хорів, які серед дощу і то сильного, без накриття (передовсім дівчата) виконали свої програмові точки, не розійшлись гості і під парасолями видержали до кінця.

Серед дощу подякував іменем Гол. Виділу Т-ва „Просвіта" секретар Дужий Мостищині за цей гарний ювилей. Його слова зробили поміг-не вражіння. Голова Філії д-р Романків роздав після того грамоти членам „Просвіти", видані Гол. Виділом з нагоди ювилейного року (тих грамот було коло 70). Відспіванням національного гимну в супроводі орхестр закінчено це свято, що виявило велику посвяту хорів і членів читалень, які на зазив своєї Філії серед дощу і непогоди, в часі важних літніх полевих робіт, зійшлися до Мостів, щоб віддати шану Матері-Просвіті. Цей день 10. липня був справді днем посвяти для Ювилятки. **Учасник.**

Інтервенція в справі українських політичних вязнів.

Дня 24. м. м. вручив я як опікун політичних вязнів українців шефові департаменту тюремництва у польській державі й дир. Креховському „Про меморія", яке за його згодою оголошую.

Найважніші постуляти українських політичних вязнів:

1) Іменування щонайменше одного політичного вязничного капеляна гр.-кат. обряду для тих вязниць, в яких перебувають вязні гр.-кат. обряду, та які не мають свого постійного капеляна.

2) Допущення українських книжок. — Вязничні бібліотеки не мають українських книжок. Українські суспільні організації готові допомогти вязничним управам в усуненні цих браків через безплатне доставлення українських книжок для влучення їх у вязничні бібліотеки. Декотрі вязниці не допускають до вязниць українських книжок, пересиланих вязням їх родинами та приватними особами.

Частина політичних вязнів присвячується науковим студіям. Вязничні власти часто не позволяють на вимінку тих книжок наукового змісту між вязнями, а в останніх місяцях траплявися випадки, що такі книжки відбирають вязням. Такі практики треба вкоротити. Брак українських книжок, як також брак наукових книжок, відчувають вязні, як велику моральну кривду.

3) Майже всі управи вязниць, не виключаючи і Львова, не допускають до вязнів українських часописів. Цю справу слід би вирішити в позитивному змислі.

4) Усунення докучливих цензурних практик. Декотрі управи вязниць переводять додаткову цензуру українських книжок і часописів, доставлюваних вязням, не зважаючи на те, що ці книжки пройшли цензуру адміністраційної та судової влади. Таке поведення не має ніякого усправедливлення і викликує серед вязнів фермент. Таке поведення вязничних управ треба скасувати.

5) Листування з родинами. — Управи вязниць забороняють вязням української народности листування в українській мові. Такі заборони викликують багато спорів і велике незадоволення, бо вони вражають особисту й національну гідність вязнів.

Управи вязниць усправедливлюють свою поведінку браком цензорів, які володіють українською мовою. Покликання до життя одної централі для цензури листів українських вязнів може легко розвязати цю проблему в позитивному змислі.

6) Політичні вязні української народности відбувають кари майже в усіх вязницях польської держави. Доцільно булоб скомасувати політичних вязнів українців і примістити їх у вязницях на території, замешкалій українською людністю. Доцільно булоб умістити політичних вязнів українців у спільних келіях, дати їм дозвіл на спільні проходи і т. д. Дозвіл у всіх вязницях на посідання писарського приладдя, музичних інструментів, малярського приладдя, ріжних дрібничок, як фотографій і т. п. впливнулоб дуже додатньо на психічну поправу стану українських вязнів.

7) Занехання і здержання переслідувань за вживання української мови. У вязничних школах нема навчання української мови. Вязнична служба в багатьох вязницях, у тому й у карній вязниці у Львові, принаровлює ріжні шикани й репресії до вязнів, що послуговуються українською мовою у відношенні до вязничної служби.

8) Поправа гігієнічних відносин у вязницях. В деяких карних вязницях, напр. у Львові, запанували фатальні гігієнічні відносини, спричинені дуже великим перелюдненням вязниць. Таке переповнення спричинює поширення заразливих хоріб, як сухоти, шкірні хороби, грипа і т. д. Прошу змінити ті відносини, особливо супроти політичних вязнів українців, з огляду на їх молодий вік.

9) Признавання виздоровних відпусток. Великий відсоток українських політичних вязнів у вязницях поважно хворіє. Управи вязниць ставляться вороже до признавання виздоровних відпусток. Також утруднюють, або й не дозволяють управи вязниць на постачання родинами чи приватними особами лікарських засобів, або лічення на власний кошт вязнів.

Ліберальне трактування повищих справ облегчувалоб **дуже важку долю** українських політичних вязнів.

О. ЛЕОНТІЙ КУНИЦЬКИЙ,
опікун політ. вязнів.

Перед японським наступом на Ганков.

БОРОДІН ЗНОВУ В КИТАЮ.

Домеї повідомляє, що до Ганков приїхав колишній політичний дорадник Куомітану з часів домашньої війни (1923—1927), Бородін; його приїзд держать у тайні. Він має довести до зустрічі між Чанкайшеком і Бліхером (який в літах 1923—1927. був військовим дорадником Куомітану). Бородін не має мабуть повного довіря Сталіна з огляду на його давні контакти з Зіновєвом; його вислали до Китаю тому, що він добре обзнайомлений з китайським терєном і має там звязки з впливовими людьми.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ ГАНКОВ.

У вівторок вполудне 34 японські літаки виконали налет на Ганков, але сильний вогонь протилетунської артилерії змусив їх до відступу; вони скинули кількадесять бомб на передмістя Ганков.

На великому озері Поян дійшло до бою між японською канонірко й китайським торпедовцем. Японці затопили торпедовець.

СПРАВА ОСТРОВІВ ПАРАСЕЛЬ.

Як подають з японських джерел, ескадра зложена з 6-ох французьких военних кораблів зблизилась до островів Парасель. Два военні кораблі вивантажили на цих островах більшу скількість амуніції і зброї. Авас заперечує ці вістки.

КИТАЙЦІ ЗНИЩИЛИ АМЕРИКАНСЬКІ ЗБІРНИКИ НАФТИ.

Китайці знищили під Кукіяном три великі збірники нафти фірми „Стендерт Оіль"; британських нафтових магазинів вони не рушили. Треба сподіватися, що американський уряд запротестує.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 14. (2.) липня 1888.

УПРАВИТЕЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ПАРАЛЄЛЬОК ПРИ ГІМНАЗІЇ В ПЕРЕМИШЛІ.

„П. Григорія Цеглинського, професора академічної гімназії у Львові, іменували управителем руських паралельок при гімназії в Перемишлі."

СТАТИСТИКА УЧНІВ АКАДЕМІЧНОЇ ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ.

У шкільному році 1887-8 вписалось загально до всіх кляс руської гімназії у Львові 463 звичайних учнів і 4 приватистів. Посеред року виступило 81 звичайних учнів і один приватист, так що число ліпших звичайних учнів і один приватист, так що число ліпших звичайних учнів було 400 звичайних і трьох приватистів.

РОЗВІД СЕРБСЬКОГО КОРОЛЯ.

Жінка сербського короля Мілана, що не хотіла зразу згодитися на розвід ані віддати престолонаслідника королеві, сьогочасно позволила синові виїхати до Білгороду. Вона сама переїхала з Віобадену до Відня.

ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВЗАЄМИНИ.

„Хоч централістичні німецькі і чеські часописи писали, що перед осінньою сесією німецького парляменту не буде ніяких переговорів з німецькими послами, то тепер є чутки, що все-ж мають зробити деякі кроки, щоб помирити німців з чехами. Кажуть, що на бажання цісаря піднявся гр. Тун, як довірений цісаря, помирити обі сторони з собою. Цісар бажає собі, щоб заки він приїде до Чех, німці вже рішилися вступити до чеського сойму."

ЦІКАВИЙ ЗАКЛАД.

„Один багач у Берліні заложився, що вишле банкнот на 1.000 марок в незапечатній конверті як побанкнот без вартости до Кольонії та що вона туди дійде. І справді виграв заклад."

Доля большевицьких ґенералів.

БУДЬОННИЙ АРЕШТОВАНИЙ.

„Матен" подає, що у Москві говорять про арештування маршала Будьонного. Ще у квітні ц. р. покинув Будьонний становище ґенерального інспектора червоної армії і залишився командантом московської військової округи.

Рівночасно арештовано шефа штабу Будьонного, Запорожця.

БЄЛОВА РОЗСТРІЛЯЛИ.

Львівський кореспондент ПАТ-а довідується, що ГПУ розстріляло Белова, команданта білоруської военної округи. Становище Белова було здавна захитане: його висували як кандидата на депутованого до Верховної Ради СССР, але пізніше його кандидатуру зняли з невідомих причин.

Особам, які мають мало руху, кільканадцятиденне лікування природною гіркою водою ФРАНЦІШКА ЙОСИФА часто приносить просто неоцінені прислуги. Треба пити щоранку натще або ввечір перед спанням одну шклянку природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА. — Спитайте Вашого лікаря. 1—1

СЛІДСТВО У СПРАВІ САМОЙЛОВИЧА.

Домеї довідується, що до Хабаровська приїхав совітський віцекомісар оборони і шеф політичного виділу червоної армії Мехліс, щоб перевести слідство у справі б. шефа ГПУ Далекого Сходу Самойловича-Лушкова, що втік до Манджурії. Це слідство доручено первісно самому Єжову, який виїхав до Хабаровська, але з дороги відкликали його чомусь до Москви.

ЧИСТКА МІЖ БОЛЬШЕВИЦЬКИМИ ЖУРНАЛІСТАМИ.

Японський щоденник „Ніші-Ніші" повідомляє з Владивостоку, що ГПУ арештувало б. кореспондента агенції ТАСС у Токіо.

ПОЗИЧКА ДОБРОВІЛЬНА, АЛЕ...

Московський уряд розписав нову позичку на 5 міліярдів рублів на 20 років. Вона зветься „позичкою третьої пятилітки". „Ізвєстія" з 3. липня ц. р. повідомляють про це і містять палку демагогічну статтю зі закликом до участи у позичці: „Агенти фашистівської розвідки будуть намагатися всякими способами піркопувати під фінанси совітської держави та компромітувати ідею позички. Вони будуть намагатися шкодити нам, де лише можна, щоб ударемнити нову позичку. Тому ні на хвилину не можна покидати чуйности... Позичка є добровільна, але не повинно бути ні одного робітника, який не підписався би на неї у висоті 2—3 тижневого заробітку. Нема сумніву, що найдеться багато робітників, які підпишуться на більшу суму... Робітники, селяни й інтеліґенти виконають свій обовязок перед батьківщиною і підпишуть всі як один позичку". — (Офінор)

З природи і життя.

Нове значіння дерева.

Польща — це країна, де є багато ліса. Тому й не диво, що в такій багатій на дерево країні стараються мати якнайбільше користи з цього природного багатства. Ось недавно в журналі „Польський ліс" появилася цікава стаття, в якій автор підносить значіння дерева, що в деяких випадках може заступити вугілля, а навіть ропу. Дерево може служити до виробу деревного газу, а цей до фабричних моторів, навіть самоходових, заступаючи там нафтову ропу. Відпадки при продукції дерева надаються добре до витворювання електричної енергії і опалювання кітлів у фабриках. Прикладом перших є деякі тартаки, що мають свої власні електрівні, які витворюють електричний струм енергією деревних відпадків. На наших землях такі тартаки є в Микуличині і Ворохті. Далі автор пропонує збільшений виріб деревного вугілля в лісистих околицях. Цей вуголь також надається до фабричних і автових моторів, головно в гутах. Такий ужиток дерева буде конечний особливо у випадку війни, коли не можна буде спроваджувати вугілля з заграниці. Тому автор радить вже тепер робити запаси деревного палива на випадок війни, що буде потрібне також до опалювання залізниць. Крім цього дерево повинно причиниться до господарського розвитку східніх убогих земель, що віддалені від осередків продукції вугілля і роли, зате мають доволі дерева, що може їх заступити.

Ще про вітаміну „А".

Зпоміж вітамін, тих таємних субстанцій, що находяться в їжі людини і мають преважний вплив на її здоровля, на одно з перших місць висувається тепер вітаміна А. Вже давніше дослідили, що брак цієї вітаміни спричинює у людини такі хворобові прояви як тяжкі схоріння спойвки та рогівки ока.

В останніх часах крім того впливу віт. А дослідники пізнали ще інші випадки, коли вона має цілющий вплив на стан здоровля людини. І так вона не дає творитися камінцям у жовчевім пікурці, та камінцям у нирках і сечовому пікурі, як це ствердив своїми досвідами англійський лікар Гайґенс. Він подавав багато віт. А хворим, яким операційно усунено жовчеві камінці, і через це через довший час запобігав творенню нових камінців, а навіть твердить, що під впливом віт. А зникали розпливаючись уже витворені малі камінці.

Також лікарі дослідили, що віт. А має лікувальну міць на чиряки. Коли хворому на чиряки подавали багато віт. А, тоді зропілі та розогнені місця засихали та засклеплювалися у дуже скорому часі.

Рівночасно лікарі, що досліджували вплив віт. А на організм людини, виказали, що в організмі людини істнує ворожнеча (антаґонізм) поміж віт. А і гормонами борлакової залози, що лежить у передній частині шиї на горлянці (польська тарчица).

Лікарі думають використати це явище при лікуванні хвороби Базедова, що саме є схорінням борлакової залози. Головними проявами цієї хвороби є воло, витрішкуваті очі і прискорена праця серця. Хвороба ця повстає наслідком надмірної чинности цієї залози і надпродукції її гормонів, які затроюють тоді організм людини. Крім того при тій хворобі є потривожена психічно-нервова система, тому хворий чи частіше хвора) є дуже неспокійний та вражливий.

Тепер лікарі сподіваються, що віт. А зможе принести при тій хворобі значну полекшу, а в лекших випадках може її навіть знищить зовсім. Вітаміна А має вплив і на здорову борлакову залозу обнижуючи її працю. Гормони борлакової залози спричиняють вихудніння людини, тому віт. А як ворог тих гормонів діє у противежному напрямку і є добрим засобом, щоб набрати тіла.

З цього видно, які овочі дає праця впертих дослідників, щоб можна щораз успішніше боротися із хворобами.

—o—

Наталко! Всього добра з нагоди уродин Сина. Радію, що Ти й Дитина здорові. Вашу адресу вислала я до Пром-банку, щоб передали Малому уродинову книжечку. Хай від перших днів привикає до ощадности. Одночасно і від себе зложила я малий дарунок на книжечку, щоб купив колись тету Люсю

УРОДИНОВА КНИЖЕЧКА
Пром-банку
Львів, Городоцких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15
заповнить Дитині самостійний вартат праці.

З чудес техніки.

Одним з найпотрібніших предметів щоденного вжитку є електрична жарівка. Тому не диво, що у фабриках жарівок йде невпинна праця над видосконаленням цього наймодерніщого джерела світла. Ціль тут є дістати такі жарівки, що зуживалиб якнайменше електричного струму, не тратилиб намарно енергії на витворювання непотрібного тепла, а давалиб дешеве, ясне світло.

Світло у шляхотних газах.

Дотеперішні жарівки мали в скляній банці випомповане повітря, себто була в них порожнеча і вольфрамовий дротик, що розжарений перепливаючим електричним струмом, світив. Вони мали ту хибу, що вольфрам швидко парував і через те дротик скоро перепалювався. Жарівка в короткім часі „спалювалася" і ставала нездатна до вжитку. Дослідники виказали, що коли до скляної баньки жарівки впровадити один із т. зв. шляхотних газів, себто газів, що не творять з іншими первнями ніяких хемічних сполук як аргон, гель, криптон, неон, ксенон, тоді можна значно зменшити парування вольфрамового дротика.

Одначе трудність полягала в тім, що дуже *трудно добути ті гази*, бо їх дуже мало в повітрі. За давнішими обчисленнями хемічного складу повітря нашої землі, є в ньому криптону всього 1 м.³ на 20 міл. м.³ повітря, а ксенону 1 м.³ на 190 міл. м.³ Тому продукцію тих газів, що їх можна дістати тільки з повітря, вважали за дорогу для виробу жарівок. Однак пізніші досліди хеміків виказали, що напрасаду в повітрі є 20 разів більше криптону і 16 разів більше ксенону, ніж це подавали давніші обчислення.

Тоді хеміки почали видобувати ті гази. Француз Кльод витягав криптон і ксенон з побічних продуктів, що повставали при добуванні з повітря газів азоту і кисня. Вже тоді вдавалося йому добувати з повітря кількадесять літрів того газу денно.

Уже в 1936 р. у Франції появилися перші криптонові жарівки, що є найближчі до ідеалу доброї жарівки.

Через те криптоново-ксенонові жарівки можуть бути менші ніж досі вживані.

Як добувають шляхотні гази?

Щоб добути ті шляхотні гази на більшу скалю охолоджують дуже значно повітря і спрямовують його до спеціяльних дестиляційних апаратів, де воно зустрічає струю скропленого повітря, що пливе в протилежну сторону. За обчисленнями у пливкім повітрі є до 150 разів більше повітря ніж у звичайнім газовім. Дотепер продукцією криптону і ксенону займається французьке товариство „Пливке повітря". Воно фабрикує його перепроваджуючи повітря у стан пливкої рідини, і за годину дістає 10—15 м.³ рідоти, а в ньому 3—5 проц. шляхотних газів, які вже потім легко витягнути. Супроти великого розвитку нового типу жарівок можна сподіватися, що вже незадовго і в нас будемо освітлювати тими жарівками, а наші теперішні з до музею старовини

—o—

ЩЕ ПРО СОНЯШНІ КУПЕЛІ.

Зпоміж усіх соняшних променів найбільше знаємо про вплив на орґанізм людини т. зв. позафіолетових променів, що мають найкоротші хвилі. Від цих променів зміняється барва шкіри (почервоніння) і повстають у шкірі вітаміни Д з товщеватого хемічного тіла ергостерини, якої є багато в шкірі і яка під впливом тих променів переміняється на вітаміну Д. Бронзовий колір шкіри від діяння променів сонця, як це виказали новіші досліди, повстає також під впливфакт, що соняшні насвітлювання впливають добрже на орґанізм людини також навесну і восени, коли у соняшнім світлі мало позафіолетових променів. Соняшні купелі тоді лише мають цілющий вплив на орґанізм людини, коли їх брати обережно і поволі збільшувати час насвітлювання.

Цей вплив соняшних купелів видний на здорових і на хворих. Дуже велике лікувальне значіння має насвітлювання сонцем у всяких хоробах кісток (кривуха-рахітіс, розмягчення кісток), у ріжних хворобових станах, коли в орґанізмі замало вапна, при деяких схорінях орґанів, що витворюють кров (шпік, лімчатичні залози), в деяких нервицях і в хірургічній туберкульозі.

Чи знаєте, що...

Затроєння газами, що повстають при спалюванні бензини в автових моторах стають щораз частіші? Вони мають в собі багато отруйних складників, окису вугілля, що викликує сонність і втрату притомности. Ось нпр. в 1937 р. пасажири американського тримоторового літака прибули на летовище майже цілком удушені.

Пияк може втроїтися оливом, як про це пише британський медичний журнал. Налоговий аматор пива брав пиво постійно з одного бару, де пиво відпроваджували оливяними трубами. Досліди хемічні виказали, що в пиві було багато олива, яким пияк сильно затроївся.

У лондонськім зоольоґічнім саді цього року вперше від 100 років вибухла папузина хвороба.

У місточку Каяма в Мексику 35-літня жінка вродила семирачки (6 дівчаток і одного хлопчика). На жаль усі новородки прийшли на світ вежні.

Союз аптикарів у Чехословаччині жаждав урядового заказу видавати ліки на нечитькі лікарські рецепти.

Сторінка без політики.

Кінець циркових акробатів „Алізе".

Цими днями гості ірландського купелевого міста Блекпул приглядалися незвичній акробатичній виставі членів славної трупи „Алізе", що були наслідниками славної трупи Коденас. Два мужчини і одна жінка — Міес Мадо, названа „королевою повітря" виконували на трапезах вправи небувалої сміливости та зручности.

Із крамничної дівчини — акробаткою

Карієра Міес Мадо небуденна. Вона з походження паризанка Маделена Квізіно і працювала в одній паризькій крамниці. Її чоловік був шофером. Одної неділі, маючи власне авто, вони поїхали собі на прогульку до Джоанвіль. Там зайшли вони до кабарету, де виступали теж акробати. Після танців у перерві, Маделена підійшла до руханкового приладдя і показала кілька вправ із власної охоти. У школі вона мала найкращу ноту з гімнастики зпоміж усіх учениць. Акробати почали придивлятися їй спочатку з іронічною усмішкою, потім з увагою. Вона виконувала щораз тяжчі вправи і тоді два акробати Пер і Люіс заявили їй, що вона вроджена акробатка і повинна попробувати своїх успіхів у цирку. Маделені загорілися очі від цієї пропозиції. Вона найбільше з усього любила руханку. Її чоловік поставився прихильно до пропозиції, яку зробили його жінці, вважаючи, що це великий компліжент для неї. „Попробуй! ануж ти зможеш показати якусь небувалу акробатичну сензацію!" Ця заохота її чоловіка рішила про її карієру.

В іншому світі.

Від того дня Маделена почала уренувати. Спочатку чоловік тішився її успіхами, але скоро зажурився побачивши, що вся її увага відвернулася від дотеперішнього способу життя. Почалися домашні сцени — докори, що вона не цікавиться домом ні своєю працею. Маделена покинула свого чоловіка, забула про ввесь свій дотеперішній світ і вступила до цирку. Кілька місяців пізніше великі афіші в Парижі повідомляли про акробатів „Алізе" у великому цирку Медрано. Успіхи нових акробатів були небувалі. Париж пригадував собі давні часи, коли небувалі акробатичні штуки стягали тисячі до цирку. Останній великий акробат Кодона недавно був загинув на арені, впавши із трапеза і не мав наслідників. Трупа Кодони розбилася і директор Медрано мусів заангажувати новий невідомий терцет.

Помста заздрісного чоловіка.

Той новий терцет з Маделеною Квізіно, що прибрала псевдонім Міес Мадо, всім подобався. Не жаль Маделена мала хвилини, коли на неї находив жах, — вона лякалася помсти свого чоловіка. Терцет виїхав щасливо після успіхів із Парижа до Блекпул. Але за ним виїхав туди теж чоловік Маделени. Коли вона побачила його в цирку підчас вправ, мусіла заволодіти собою, щоб не впасти. Він зайшов до неї підчас перерви до роздягальні і домагався, щоб вона вернулася до нього. Вона відповіла: „Це неможливе. Моя нова праця виповнює мені життя і я не покину її". Квізіно витягнув револьвер і стрілив. Товариш Маделени закрив її своїми грудьми і впав від револьверової кулі; вона сама з кулею у хребті лежить у шпиталі. Так закінчилася коротка карієра славних акробатів. Забобонні пригадують, що їх попередники Кодони теж усі скінчили нещасливо.

Цив лізація добивається до Мекки.

Від кількох літ ми є свідками, як цивілізуються найбільш віддалені й ексцентричні людські скупища. Мекка, оте святе місто музулманів, яке досі пильно берегли перед усякими, навіть найлекшими новочасними подувами, змагає тепер семимилевими кроками до того, щоб зрівняти ті ріжниці, які ділять її від інших культурних людських середовищ. Паломники, що донедавна ще послуговувалися виключно традиційними верблюдами, тепер щораз частіше прибувають до святого міста літаками або самоходами. В останньому часі у тій ділянці зроблено новий крок. Як повідомляє египетський урядовий щоденник, святе місто має дістати електричне освітлення. Та не кінець на цьому. Воду зі святого джерела мають від тепер стерилізувати. Дотепер побожні паломники черпали солодкаву у смаку воду відрами і пили її з глиняних горняток. Тепер діставатимуть її у щільно замкнених пляшках, стерелізовану, очищену від шкідливих заразнів, які давніше були причиною частих епідемій, що вибухали серед паломників, які заволікали їх потім і в найдальші музулманські країни.

З усіх кінців світа.

Міжнародній театральний конґрес відбувся від 2—9. ц. м. у Льондоні і в місті народин шекспіра у Стретфордон-Евоні.

Один словенський студент, що вже від кількох років веде студії над... походженням китайського маршала Чіянгкайшека знайшов у словенському манастирі документ з якого виходить, що китайський маршал — словенець. У 1620 р. виїхав із Словенії до Китаю місіонар Ігнац Кайшек і там оженився з донькою одного мандарина. Згодом він сам став мандарином і цісарським дорадником. Словенський студент хоче навіть вибратися до Китаю, щоб іще на місці перевірити цей факт.

Американський статистичний уряд ствердже, що у Спол. Державах живе тепер 153.335.000 осіб; біла і чорна раса зростає у тій самій пропорції; в останніх роках пожвавилося число народин серед індіян.

111-літня Ірландка Йоганна О'Коннор з села Гедфорд на запит, чому так довго живе здорова, заявляє, що ніколи не покидала свого села і від кількадесяти років курить люльку.

Філятелістам цікаво довідатися, що у Німеччині появилися нові марки з нагоди спортового свята у Бреславі, переговів у Мінхені і з нагоди 100-літніх уродин Цеппеліна. У Данії видали марку за 15 ерів у роковини 150-літнього скасування панщини, у Швайцарії в честь Вільгельма Телля з видом на Урське озеро, ціною 10 р., у Швеції марки по 5, 15 і 30 ерів з портретами шведського короля Густава V. з нагоди його 80-ліття; у Болгарії марки з однорічним наслідником престола Симоном від 1 до 14 лей; у Франції марку за 1 фр. 75 цм. з рисунком шампанської дівчини з чаркою в руці, з видом Авіньону по 3 фр., з вежою замку Ценсен по 10 фр. і морським містом Сен-Мальо по 20 фр.; у Бельгії марки по 5 і 10 центимів і по 5 фр. із серединою катедри в Брюссель — Кекельберг.

Французька молодь захоплюється спортом, як і в багато інших країнах. А як сильно доказ такий: при цьогорічній матурі були часті випадки, що на свобідну тему з історії абітурієнти вибирали собі такі „Лютер на авті виїхав із Вормса", „Св. Женевієва дістала радіову вістку, що ворог наближається".

У Ню Йорку італієць Перелльо напав на поліцая на вулиці і кілька разів його ударив. На допиті він пояснив, що бажає вернутися до вязниці, де він мав прегарні умови життя, бо належав до команди спортової дружини „бейзбола" (відбиванки), а на волі він може бути тільки бідним волоцюгою.

Кожного четверга вполудне у всіх паризьких дільницях гудять сирени, які підчас війни повинні повідомляти населення столиці про те, що наближаються ворожі літаки. Щоб запамятати вийятковий день 21. липня, коли до Парижа приїде англійський король із жінкою, всі сирени замовкнуть.

Американський президент Рузвельт виїжджає на кілька тижнів на острови Галяпальос і Кокос, щоб там займатися спортом, головно риболовлею.

Новий чотиромоторовий німецький літак „Кондор" переїхав із 17 німецькими журналістами з Кельна до Парижа 400 км за півтора години.

У середу в околиці мексиканського м. Таяльтізапан відчули сильний землетрус, час якого згинуло 40 осіб і багато домів лилося.

Египетське міністерство здоровля зо нізувало для населення віддалених місць гі но на пустині десять моторових аїкарсь возів які можна вживати безплатним тел ном.

Бельгійський король Леопольд III. ви ся у товаристві своїх товаришів інкогніт туристичну подорож на Мінорлян. Але зна, що він подорожує під іменем графа

Французькому північному містечку загрожує величезна скеля, що ось-ось го вілорватися. На цій скалі стоїть монумен на статуя Богородиці, зроблена з гармат, бутих над москалями під Севастополем. М вже почало будувати рушування, щоб його не засипала, як обірветься.

—o—

СОБАКИ НЕ ЛЮДИ.

У місті Ель Біярі (Альжир) перед франц ким судом власничка підприємства годіал бак, пані Люіза Франкор, подала в суд од члена жюрі з конкурсу „собачої краси" за с зи. Справа була проста. Її фокстерієр „К сунь Брокар" уже дістав був кілька пр за високу расу. Один із членів жюрі нувши на собаку дозволив собі щодо ви сти його раси мати сумнів і сказав те слово про собаку. Собака нагороди не діст Люіза Франкар домагається від того неспр ливого судді 30.000 фр. відшкодування разо карою за образу. Суд став на становищі, закон про образу людей не можна стосувати тварин, отже на собаки вільно людям говор свобідно, що про їх вартість думають. Не термін „собака" вважають образою дуже несправедливо.

—o—

МОЖЕТЕ НЕ ВІРИТИ, ЩО...

В англійському місті Чепль на острові пані С. Бачер уродила дитину, що у хв появи на світ важила 7 кільо 20 дека.

В італійському містечку Альбенга грач у карти не маючи вже грошей, зго на пропозицію свого партнера поста ставку свою бороду. Виграний відрізав противникові бороду ножичками.

Турецький уряд заборонив виста мої оперетки Суллівена „Гейша" з мо що ця пєса народилася „з духа хвороб європейського нахилу до екзотики".

Американський щоденник „Льос Ан лес Таймс" поміщує такий анонс: „Багне не надається до модерної війни, але кол маєш то можеш його чудово використати вкриваючи коробку до папросів із цельоф

Один багатий турок купив на ба своєї сестріниці і головної спадкоємиці косметичні засоби та цяцьки. Але коли на другий день явилася перед ним з на кованими устами, він так розлютився, що свій маєток записав на шпиталь для бідни

—o—

„СИСТЕМА" ДИРЕКТОРА ВЯЗНИЦІ В СУНДЕРЛЯНДІ.

Загально відомо, що майже у всіх вя вязнів, що провинилися проти вязничного вильника, карають карцером получених часто з темницею. Донедавна було так те англійській вязниці у місцевости Сундер Але після зміни на становищі директора в завелись там інші порядки. Вязень, що п нився проти правильника, дістає наказ ста ся на боксерському рінгу. Він дістає бокс рукавиці, поучують його про основні пр боротьби, а як його противник виступає директор вязниці у власній особі. Боротьб чинається правильно, судія пильнує її ход один вязень після такої боротьби не спіш шоб стануги вдруге на рінгу. Директор вя краєвий мистець у боксі в середній вазі, за дуже швидко рішає боротьбу. У виспід „метчів" противники директора — вязні нуються, щоб більше не мусіли до такої ротьби ставати.

ВЕСЕЛЕ

З ДОБРОГО ТОНУ

— Ах, як я вас довго не бачив, пані М Як здоровля вашого чоловіка?

— Але-ж я ще незаміжня.

— Ага, то ваш чоловік іще собі пан чить!

Після похорону ґен. Тарнавського.

КОНДОЛЕНЦІЙНІ ПИСЬМА.

Дальші кондоленційні письма надіслали: Українська Національна Рада в Бельгії, Союз б. вояків Армії УНР у Франції, зорґанізоване українське громадянство Луччини на Волині, проф. д-р Степан Смаль-Стоцький з Праги

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Збараж.

Перша вістка про смерть ґенерала Мирона Тарнавського надійшла до Збаража 30-го червня ранком та викликала між громадянством велике вражіння. Українські установи вивісили жалібні прапори. Вечором того самого дня зібрались бувші старшини і військові У. Г. А. та провідники поодиноких українських установ, щоб вислухати звідомлення про смерть Ґенерала і нарадитися над тим, як ушанувати память Покійного у Збаражі. Коротке звідомлення склали б. сотник У. Г. А. д-р Володимир Гамаль і дир. Лев Краснопера. Присутні вислухали їх стоячи, при чому память Покійного Ґенерала вшанували 1-хвилинною мовчанкою. На цьому зібранні вибрано делеґацію у складі 3-ох бувших старшин, які мали репрезентувати Збаражчину на похороні Ґенерала у Львові і скласти на Його останню дорогу прощальний жалібний вінець. Намічено також порядок ушанування памяти покійного Ґенерала на місці.

В пятницю появилися в місті клепсидри. Клепсидри вислано теж до всіх сіл Збаражчини. В суботу рано в год. 8.30 відправив о. дек. Василь Боліновський в асисті двох священників Службу Божу і панахиду за спокій душі Вождя. Церква була прибрана червоними трояндами і маками. В год. 4-ій поп., в часі виносу тіла Ґенерала з церкви св. Юра, дзвонили у збараських церквах дзвони 15 хвилин. Вечором в год. 7-ій відбулася в Українському Домі жалібна академія, на якій дир. Лев Краснопера подав короткий життєпис Ґенерала, згадав про славні дні У. Г. Армії в часі, коли її провід був у руках Ґен. Тарнавського і візвав присутніх до 1-хвилинної мовчанки. Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено це сумне свято і присутні, хоч у жалібному настрою, але піднесені на дусі розійшлись домів. При цій нагоді зібрано 47.07 зол. на українських інвалідів та вдови і сироти по українських вояках. Треба було признати, що і на панахиді в церкві і на академії зявилося українське громадянство численно.

Добромиль.

На вістку про смерть Начального Вождя УГА відбулося в пятницю 1-го липня ц. р. спільне жалібне засідання представників повітових і місцевих товариств та установ. Засідання відкрив голова філії „Просвіти" д-р В. Паславський, який повідомив присутніх про смерть ґен. Тарнавського. Память Покійного вшанували присутні вставши з місць та однохвилинною мовчанкою. Після того вибрано комітет, що мав занятися справою вшанування памяти померлого Вождя в Добромилі. Вибрано делеґацію на похорон в особах б. старшин УГА. — інсп. Ґригорія Турка і д-ра В. Паславського. Загал громадянства сповістили про смерть Вождя клепсидри, на Народньому Домі вивішено чорний прапор.

В суботу — в день похорону, в год. 4-тій пополудні дзвонили дзвони місцевої парохіяльної церкви та в церквах усіх сіл повіту.

В середу, 6-го липня ц. р., відправлено в парохіяльній церкві заупокійну Службу Божу і панахиду. До Служби Божої стануло 11 священників добромильського й устрицького деканату під проводом о. крил. Мариновича. Співав читальняний хор з Ляцька під управою о. Ю. Ковальського. Місця на переді, перед вівтарем, заняли: провідники комбатантів, представники повітових і місцевих установ. На тетраподі уміщено портрет померлого ґенерала, на жалібному прапорі, серед квітів і зелені; на жовтоблакитному прапорі повішено велику відзнаку УГА. Від тетраподу аж до входових дверей стояв шпалір б. вояків УГА, які прибули майже з кожного села повіту. По скінченні Служби Божої виголосив проповідь о. крил. Маринович.

Після того відправлено панахиду, до якої стануло 15 священників. Підчас панахиди стануда біля тетраподу почесна сторожа з 4-ох б. вояків УГА і представники установ зі свічками. Була це зворушлива хвилина, коли всі священники почали співати пісню „Со духи праведних" та обходили довкола тетрапод, на якому виднів портрет Начального Вождя.

Княж-город Галич і Галиччина.

Усі культурно-освітні Т-ва княж-города Галича вшанували память бл. п. Ґенерала Тарнавського жалібним засіданням. Порішено тоді: 1) вислати на похорон до Львова 4-особову делеґацію під проводом д-ра В. Муровича з урною землі з розкопаної катедри князя Ярослава Осмомисла в Крилосі, 2) доручити у своєму районі одно-місячну жалобу, 3) в год. 16. в день похорону 15-мінутове подзвіння, 4) в усіх українських домах вивісити чорні прапори.

Треба замітити, що все громадянство виконало ті доручення.

У самому Галичі відбулася в дні 5. ц. м. урочиста панахида при співучасти дооколичного духовенства та великого здвигу громадянства.

Краків.

Вістка про смерть Начального Вождя УГА викликала в українців краківської кольонії глибоке вражіння. Тому всі, без ріжниці віку та суспільного стану, взяли участь у панахиді, що відбулася заходом філії Т-ва Охорони воєнних могил у Кракові в неділю 2-го липня ц. р. в 11-ій годині. Панахиду відправив о. д-р Павло Хрущ, співав церковний хор, складений зі студентів та інших громадян. Про смерть Вожда повідомила краківське українське громадянство клепсидра родини Покійного, що видніла кілька днів на мурі краківської церкви.

Жовква.

Про смерть ґен. Тарнавського сповістили українське громадянство Жовкви окремі клепсидри.

У вівторок 5-го ц. м. відправлено в церкві ОО. Василіян заупокійне богослуження. Службу Божу відправив о. шамбелян Омелян Погорецький, діяконували оо. В. Байрак ЧСВВ і М. Федорович ЧСВВ. Співав місцевий мішаний хор під орудою Й. Рогатинського ЧСВВ. По Службі Божій орхестра відіграла жалібний

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 21

З останніх десяти літь життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ЗАВДАННЯ КРИТИКА.

На думку Франка літературний критик має передовсім відповісти собі на питання: яке є зідношення мистецтва до дійсности? чи твір мистецтва дає нашій душі естетичне задоволення і якими засобами автор спричинює це задоволення? а коли критик відповів собі на ці питання, він буде в змозі відповісти собі на дальші питання: чи в автора є талант і який талант у нього? чи ідеї звязані органічно з подіями та образами, виведеними автором у творі? а коли й на ці питання критик дав собі ясну відповідь, тоді вже може він на основі даного твору робити й дальші висновки про соціяльні, політичні чи релігійні погляди автора. Свої естетичні висновки має сперти критик на психольоґічних, строго наукових дослідах, бо естетика — це наука про почування і як така входить в обсяг психольоґії. Коли Франкова літературна критика — наукова та ще й спирається на аналізі естетично-психольоґічній, то дехто думав зараз, що та Франкова критика, то ніщо інше, як естопсихольоґія Еміля Еннекена; тимчасом той, хто так думає, помиляється. Еннекен не мав на меті виявляти значіння твору мистецтва відкрити засоби, що за їх допомогою вони створені; він не аналізує твору мистецтва, як такого, його змісту, тенденції, еволюції, він шукає в творах мистецтва знаків (сігнес) душі письменника і споріднених йому людей, суспільних груп. Завдання критики Еннекена, як бачимо ін-

ші й ширші, як Франкові, наскільки я знаю, Франко навіть не погоджувався з Еннекеном. Коли я раз, ідучи вулицею з Франком, розвивав перед ним плян студії про Коцюбинського за еннекенівською методою, він дуже скептично дивився на висновки аналізи. За тою методою і під впливом нашої розмови написав у канцелярії Наукового Товариства ім. Шевченка на якусь статтю Юрія Кміта листа, який дав прочитати мені й Гнатюкові, і в якому дісталося Еннекену. Якщо у Кміта зберігся той лист, то можна буде перевірити мою думку.

VIII.

МАРКСИЗМ У ГАЛИЧИНІ.

Марксівські ідеї почали ширитися на Україні від появи „Капіталу" (1867 р.) дуже скоро. Микола Зібер уже у 1870 р. читає доповіді про „Капітал" у київських студентських ґуртках, а після пише й наукові праці про Маркса. І річ цікава: марксівські ідеї перемандрували до українського студентського товариства „Січ" у Відні, не з заходу, а власне з Києва. Про ролю Олександра Русова і Миколи Зібера у поширюванні марксизму поміж галичанами у Відні нема у нас певних відомостей. Знаємо, що Русов навіть не подобався. Мелитон Бучинський писав у 1871 році до Володимира Навроцького: „Русов, прости Боже ґріха, трошки нігіліст, та недоварений, мало жив і думав"... Зате без сумніву, зробив на галичан велике вражіння побіч Михайла Драгоманова — Сергій Подолинський[1]), людина „дуже охоча і симпатична", як схарактеризував його той самий Бучинський.

Він прожив з Зібером у Відні в січні 1872 р. тиждень і побурив зараз старі галицькі божки. Недаром М. Павлик починає історію галицького соціялістичного руху роком 1872. Подолинський був знайомий особисто з Марксом і Енгельсом і звернув був на себе їхню увагу своїми оригінальними причинками до марксівської теорії. Він то захопився був дуже їхніми ідеями і захотів щиро пропаґувати їх не тільки поміж українцями, але, загалом, поміж славянами. Для цієї мети він забажав осісти у Відні і жив там якийсь час у 1875 р. Зпоміж віденських „січовиків" найбільше перейнявся був марксизмом Остап Терлецький. Він стає щирим приятелем Подолинського, згодився допильнувати видання соціялістичних агітаційних брошурок і дати їм свою фірму, себто свій псевдонім — В. Кістка.

На весну 1875 р. з віденської друкарні Болгарина Янка Ковачева виходить перша українська соціял-революційна брошура „Парєва Машина", написана самим Подолинським. За цією брошурою йдуть інші, одна за одною скорим темпом. В тім самім 1875 р. виходить іще друга брошура Подолинського „Про бідність. Розмова перша" і його перерібка московської „Хитрої Механики". В 1876 р. вийшла брошура Фелікса Волховського „Правдиве слово хлібороба до своїх земляків", яку забрала зараз віденська прокураторія та видала за неї процес Остапові Терлецькому і Янкові Ковачеву. Це був в Австрії перший український, а другий славянський (після процесу Серба Таушановича) процес соціялістичного характеру. Суд присяжних виправдав Терлецького і Ковачева, але заборона поширювати брошуру не була знята, ще більше: львівська прокураторія заборонила поширювати й незаборонені віденською прокураторією брошури.

(Далі буде).

[1]) Найбільше відомостей про Сергія Подолинського зібрав у нас Мих. Грушевський у книжці „Мих. Драгоманов і женевський соціялістичний ґурток".

марш. Після того відправлено панахиду, до якої крім згаданих стануло ще трьох священників.

В богослуженні взяло участь багато української інтеліґенції та міщанства

Золочів.

В Золочеві перебував Покійний ген. Тарнавський ще як австрійський старшина і тепер живе в тому місті родина Покійного. Тому громадянство Золочева особливо болюче відчуло ту велику втрату.

В суботу 9-го ц. м. в церкві св. Миколая о. Микола Стечишин відправив у приявности членів Родини Покійного заупокійну Службу Божу. До панахиди, яку відправлено по Службі Божій, станули крім о. Стечишина оо. Юліян Микитин та Олексій Зарицький. Співав хор філії Т-ва „Просвіта". В церкві зібралося велике число українського громадянства.

Того самого дня в 8-ій год. вечором у салі „Бесіди" відбулися жалібні сходини, в яких взяла участь Дружина Покійного. Д-р О. Залужний передав пані Тарнавській ще раз конколенції від усіх місцевих установ. Після того д-р Теодор Ваньо говорив про Покійного Вождя УГА та про Його участь у визвольній боротьбі.

Зібрані короткою мовчанкою пошанували память Покійного.

ФАРБИ ЛЯКЕРИ, ПОКОСТИ, КОСМЕТИКА, предмети домашньої потреби, засоби до прання, миття, чищення — **новоотворений відділ фірми**

Богдан Попович

Львів, вул. Руська ч. 16.
Тел.: 105-05.

ПАНАХИДА ПО ГЕНЕРАЛІ М. ТАРНАВСЬКОМУ В БЕРЛІНІ.

В пятницю 8-го липня віддала українська кольонія у Берліні останню послугу колишньому Начальному Вождові Української Галицької Армії, Ґенералові Миронові Тарнавському. На прохання Союзу Гетьманців-Державників у Німеччині, у порозумінні з греко-католицькою парохією та „Українською Громадою в Німеччині" відправив о. пралат д-р Петро Вергун у каплиці на Пфальцбургештрассе жалібну панахиду за спокій душі бл. п. ґенерала.

Підчас панахиди о. пралат у проповіді підніс заслуги і значіння Померлого: „Він був, казав о. пралат, українським Радецьким, опікуном і батьком своїх вояків, що любили Його й готові були віддати за Нього своє життя. В тяжку хвилину перебрав ген. Тарнавський провід над Українською Галицькою Армією, коли вона була здесяткована тифом та боями, але Він ніс цей тягар до самого кінця, не заломившись. Якби ми — казав далі о. Вергун — знали краще нашу історію і витягали з неї науку, якби ми не ворогували взаємно та не виступали проти своїх княжих та козацьких часів, коли ріжні „татарські люди" бунтувалися проти своїх володарів, але були обєднані любовю до своєї Держави і свого державного проводу, то не поневірялись би тепер. Наше завдання — працювати для добра українського народу".

На панахиді були присутні: гетьман Павло Скоропадський з донькою Єлисаветою і ріжні ґрупи української кольонії Берліна, співробітники Українського Наукового Інституту, члени Української Громади, українське робітництво, студенти та інші. Були теж німці і представники грузинської кольонії. Співав хор під орудою диригента п. Зар-Зарицького.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Допомога Турчанщині.

КОМУНІКАТ ДОПОМОГИ ГОЛОДНИМ У ТУРЧАНЩИНІ Ч. II.

Дальші жертви на допомогу голодним Турчанщини зложили: Окружний Союз Кооператив у Сокалі (Фіяла в Белзі) 10 тон бараболь за половину ціни, кооператива „Калина", фабрика цигарок кооп. „Будучність" у Тернополі 15 тон бараболь, О. С. К. в Рогатині 10 тон бараболь і 84 зол., Суспільний Промисл 10.300 кг. бараболь, П. С. К. Рудки 255.17 зол., П. С. К. в Боршеві 9.000 кг. бараболь, Повітова Торговля в Буську 30 зол., Михайлина Гординська в Яворові 5 зол., гр.-кат. парохіяльний уряд Вапівка коло Коросна 10 зол., Ю. Саладонова Камінки коло Підволочиськ 5 зол., Повітовий Союз Кооператив у Ярославі 100 зол., д-р Мишкевич Думка Свящінни Вісвіське 5 зол., Райнова Молочарня Лішни коло Бобрівки 10 зол., Марія Вацинин Ярослав 12 зол., о. Е. Гавриляк Мізунь Ст. (збірка в церкві) 7.30 зол., Григорій Демчишин Вілшни коло Бережан 3 зол., службовники Т-ва „Просвіта" у Львові 31 зол., о. Омелян Калинець Реклинець 5 зол., о. Мирослав Горинь Кобилоносовки 5.50 зол., Український Кооп. Банк „Народній Дім" у Яворові 325 зол., парохіяльний уряд у Коршці 21.37 зол., кооп. „Гарасд" у Мшані коло Львова 20 зол., „Український Народній Дім" у Судовій Вишні 10 зол., о. Йосиф Маринович Військо (збірка 15.30 зол., о. Іван Іоаїв Крехівці 3 зол., В. Пашко Церавуф коло Варшави 2.50 зол., Матвій Шайравський Кобилянка 2.50 зол., Микола Камінецький Монастир Лішнянський 5.50 зол., о. Осип Годунько Львів (збірка в церкві св. Петра і Павла) 16.90 зол., Деметій Ковальчук Лопушно — Вестинь 50 зол., церква в Сморжу 4 зол., Кооперативний Осередок Олешичі 60 зол., П. С. К. Золочів 100 зол., Перперовський Миколо 2.70 зол., Районова Молочарня Судова Вишня 5 зол., о. Кость Стисловський Рівня Руська 2.30 зол., о. Степан Онишкевич Куповичі 3 зол., гр.-кат. церква Висоцько ад Броди 7.50 зол., Іван Ярославич Райське 3 зол., Леонтина Кузьмич Львів 2 зол., читальня „Просвіти" Станиславів-Гірка 12 зол., Союз Кооператив Заболотів 25 зол., гр.-кат. парох. уряд Гошів ад Болехів 4 зол., гр.-кат. парох. уряд Вузинка 5 зол., о. І. Мінко Кривє (збірка) 9 зол., Ірина Гаук, Олег Вороневич Гдиня 4 зол., читальня школи СС. Василіянок Яворів 5 зол., гр.-кат. парох. уряд Городок 25.35 зол., Петро Ковальчук Гелесіна 1 зол., гр.-кат. парох. уряд Перерів 9 зол., інж. Кость Яремкевич Запитів 5 зол., гр.-кат. церква Нестанчі 13 зол., Марія Дакуда Березовиця 1.50 зол., пос. Дм. Великанович 10 зол., о. Йосиф Нащочин Мацошин 5 зол., о. Петро Подлашецький Дорожів 3 зол., О. Галушак, В. Волосянська Яворів 7 зол., Е. Винницька Винніпічик 3 зол., о. Омелян Білинський Білина 5 зол., о. ігумен Багак Лаврів 10 зол., Маслосоюз Львів 600 кг. сира (товарові) і 20 кг. сира тропіст.

Всім Жертводавцям складає Комітет щиру подяку.

НОВИНКИ.

ПРОСИМО наших Передплатників подавати при зміні адреси на час вакацій теж і СТАРУ ДОТЕПЕРІШНЮ АДРЕСУ. Також просимо конечно надсилати 50 сотиків за зміну адреси.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

— **В суботу 16. липня ц. р. всі до Гребенова.** В пансіоні **„Стахова Воля"** в Гребенові, в прекрасній, гірській місцевости серед запашних лісів — зустріч усіх знайомих не тільки з цілої долини Спору, але теж і з дальших околиць. Дансінґ, повний милих несподіванок і чарівного настрою. В неділю вранці прогулки в гори, соняшні та річні купелі. Не тільки відпочинок, але й мила забава. Получення на залізничій лінії Львів--Гребенів дуже вигідне: відїзд зі Львова в суботу в год. 1) 14.55; 2) 18.40. Приїзд до Гребенова в год.: 1) 18.12; 2) 22.05. Відїзд з Гребенова в неділю в год.: 1) 19.38; 2) 20.28 (приспішений). Векендові (поворотні) білети з важністю на 10. днів у ціні 8.80, кожний може дістати в „Орбісі". 1509, 1—1

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430, 4 —?

— **Камінь Довбуша** — над Прутом, вілля **„Зелена Палатка"** поручає соняшні кімнати з добірним харчем. Власний ліс, парк і пляжа. Тенісовий корт і ґаражі в місці. Інформації дає: **п. С. Олесницька,** Камінь Довбуша. п. Ямне.

— **Важне для прогульковців!** Усі прогульковці до княж-города Галича і Крилоса повинні звертатися у власному інтересі за інформаціями у справі відповідних провідників і наладування нічлігів виключно до книгарні та базару „Рідної Школи" в Галичі, при вул. Пілсудського, де можуть дістати теж потрібні книжечки і пляни про розкопи, картки, солодощі тощо.

— **Комунікат управи аплікантів при Союзі Українських Адвокатів.** Управа секції аплікантів при С. У. А. у Львові взиває усіх товаришів аплікантів, членів секції, що відбувають 5 ий рік адвокатської аплікації або її покінчили та зложили адвокатський іспит чи мають його складати, щоб до кінця **липня** ц. р. зголосилися письменно та подали повищі обставини і місцевість, в якій бажалиб відкрити канцелярію, у справі заходів про установлення відповідного контингенту нових адвокатів. Кореспонденцію слід надсилати на адресу: М-р Ол. Дроздовський, Львів, вул. Крашевського 23. ЗА УПРАВУ: **М-р Ю. Фединський,** голова; **М-р Ол. Дроздовський,** секретар.

— **Недуга проф. Смаль-Стоцького.** У Празі важко занедужав проф. Степан Смаль-Стоцький, відомий український фільольог. Не вважаючи на поважний вік визначного вченого пощастило лікарам усунути небезпеку так, що є надія швидкого повороту до повного здоровля і наукової праці, чого йому бажають зі щирого серця всі його ученики та прихильники. (О. фінор).

— **Успіх нашої співачки у Відні.** Відома наша співачка п. Геня Зарицька дістала на міжнародньому співочому конкурсі у Відні в червні ц. р. четверту нагороду. Цей успіх нашої землячки стане нам у властивім світлі, коли зважимо, що до конкурсу зголосилося поверх 100 кандидатів, а після елімінації стануло до кінцевого конкурсу 16 вибраних співаків. Чужинецька фахова критика згідно піднесла значні голосові вальори і велику культуру української співачки.

— **Причинок до почтових практик на Лемківщині.** Для ілюстрації почтових практик на Лемківщині подаю до прилюдного відома отсі факти, що мали місце в розмірно короткому часі з кореспонденцією, що приходила до мене в часі мого побуту в Криниці. Поручений лист наданий у Львові дня 22. червня б. р. прибув до Криниці з дописком **„нашедл в стане одклейоним".** Лист експрес, наданий у Львові дня 23. червня доручено мені щойно дня 25. червня, хоч міркуючи по почтовій печатці прийшов до Криниці вже дня 24. червня, а запитаний листонош про причину такого пізного доручення цього експресового письма заявив мені, що лист наспів видно пізно в ночі. Вкінці поручена посилка, надана в Раві Руській дня 6. липня наспіла до Криниці щойно 8. липня з дописком на ній з дати Струже 7. липня 1938 **„Надшедл ушкодзони в одсилце „Л" з амб. Лв.—Струже 172 дня 7/7. 1938". Пос. д-р Р. Перфецький.**

— **Найвище відзначення за збірки українських марок.** Чеська преса пише, що на міжнародній виставі поштових марок у Празі, що тривала від 26. м. м. до 7. ц. м., Україна була заступлена трьома великими збірками: п-ні С. Ф. Макогонової, д-ра Р. Заліхтера і п. Е. Вирового. За свою збірку українських марок п-ні С. Ф. Макогін дістала золоту медалю, д-р Р. Заліхер срібну медалю, п. Е. Вировий дістав пропамятну плякету виставн. Крім цього редактор д-р Іван Турин з Відня, який видає місячник „Український Філятеліст" дістав бронзову медалю за гарне зорганізування філятелістичної літератури України на цій виставі і за згаданий місячник.

— **Заборонені видання.** Міністерство внутрішніх справ відібрало поштовий дебіт і заборонило поширювати такі книжки і часописи, що появилися закордоном: „Альманах на службі нації", „Де стоїмо", „Доба націоналізму" — Ярослава Оршана, „За збройну Україну", що появилися в Парижі. Далі заборонило поширювати тижневик „Лемко", що виходив у Нью Йорку.

— **Припинили** „Гомін Краю", „Голос" з 17. ц. м. у 22—23. ч. повідомляє: Городське староство

у Львові письмом з 20. червня ц. р. припинило виливання часопису „Голін Краю". Видавництво внесло відклик.

— **Ревізії й арештування.** Дня 30. червня ц. р. сокальська поліція арештувала купця Гринюка Романа. По ревізії в його помешканні забрали його до арешту, а по 3-ох днях відставили його до слідчої вязниці в Сокалі. — У Зболбунові поліція перевела ревізію в д-ра Ірини Пріснєвської, б. голови філії „Союзу Українок", у заступниці голови Ольги Ціховської та в домівці „Союзу Українок". Після того Ольга Ціховська дістала наказ до кількох днів покинути Волинь.

— **30 польських півосель в Яворівщині.** Заходом польських організацій, як ТШЛ, і „Звйонзку Праци Обивательскей Кобет" зорганізовано в Яворівщині 15 півосель для дітей. У найближчому часі відкриють дальших 15 півосель. З видатною матеріяльною допомогою польським півоселям прийшов повітовий виділ у Яворові. Ось чому польські півоселі ростуть по українських селах мов гриби по дощі. Одночасно влада заборонила цього року в багатьох повітах відкрити для українських дітей дитячі садки.

Нема доброго снідання
без кави з цикорією

ЛУНА

— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика

Сусільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

— **Відгомін подій у Белзці к. Золочева.** Перед Найвищим Судом у Варшаві відбулася касаційна розправа у справі І. Кука і Володимира Качора, яких трибунал у Золочеві засудив на основі вердикту присяглих суддів у березні ц. р. на кару смерти за вбивство Мечислава та Марії Ясінських, а П. Цицу на досмертну вязницю. Найвищий Суд затвердив присуд і якщо президент не помилує засуджених, — кару смерти виконають щодо обох засуджених. Кука і Качора перевезли зі Золочева до вязниці у Львові, де виконаліб кару смерти, якби президент держави не помилував їх.

— **Ще про „ікацівського героя" Когута.** У звязку з нашою новинкою у попередньому числі „Діла" п. н. „Розюшони тлум" і „геройська" оборона Когута в очах дописувача „ІКЦ" довідуємося, що той Когут мин. року в часі матчу спорт. дружини „Хуртовина" тепер. „Сокіл" з дружиною „Стшельца" зломив ногу воротареві „Хуртовини" Перунові. Цього року мин. неділі, коли „Сокіл" у першій половині гри переміг у відношенні 3:0, ціла дружина „Стшельца" почала грати дуже брутально. Особливо виписувався Когут, який між іншим так вдарив ліктем одного грача „Сокола", що той зімлів. Суддя казав Когутові зійти з грища. Але він не виконав доручення, ще й вилявся. На це зареагувала публика і стала домагатися, щоб Когут покинув грище. Когут накинувся образливими словами на публику і почав утікати. Кілька осіб побігло за ним, він сховався до недалекої хати. Ті, що бігли за ним, вернулися, бо метч відбувався далі. Крім поліціянта, який завжди є на місці, не було ніякої поліції, яка буцімто, згідно з реляцією „ІКЦ", визволила Когута з облоги. Дивуємося, що „Сокіл" погодився грати з такою дружиною, що відома зі своєї брутальної гри та невідповідної поведінки своїх грачів.

— **Ярослав Барановський на волі.** Минулого четверга вийшов з арешту в Роттердамі Ярослав Барановський, якого голяндський суд засудив на 2 місяці арешту за нелеґальний перехід кордону Голяндії у звязку з убивством полк. Е. Коновальця. Поліція відставила Я. Барановського до кордону Німеччини, звідкіля Барановський поїхав до Відня.

— **Вбивство з милосердя.** Минулого понеділка вечором зайшло до жидівської лічниці у Львові при вул. Раппапорта 8 двох мужчин, відштовхнувши Маслянку, портіера, один з них побіг до середини, приступив до 29-літнього Давида Кернера, кравця зі Львова, недужого на чахотку костей, що перебував у лічниці вже 21 місяців, поцілував його та крикнув: „Вже тепер не будеш мучитися! Вже буде тобі зовсім добре!" і стрілив до недужого двічі з револьвера. Кернер згинув, вбивники втікли. Слідство виявило, що вбитий називається Давид Бікгоф походить з Америки ,був злодієм, 11 разів караним у Польщі. Вбивник зголосився на поліції. Виявилося, що Бікгофа вбив його приятель Гірш Перльмуттер фальше Лехем, літ 35, замешкалий у Львові при вул. Смочій 5. Його товариш це М. Доннер (теж Смоча 5). Перльмуттер заявив на поліції, що застрілив свого найкращого приятеля з милосердя. Його товариша Донера поліція теж арештувала.

— **Буревій зі зливним дощем і громами** лютував минулого понеділка над Рудками і повітом та заподіяв величезні шкоди зокрема в селі Бучали к. Комарна, де град величини волоського оріха знищив коло 20 проц. засівів. Град вибив 12 шиб у стаційному будинку на стації Комарно-Бучали. Крім того буревій перекинув стодолу Мартина Дрозда в Бучалах і поломив велику кількість дерев. Шкоди дуже великі. У Княжім Мості, пов. Мостиська грім убив на полі 14-літнього Тадея Кушика, його маму Францішку зранив. Її привезли у важкому стані до шпиталю у Львові.

— **Краєва хроніка.** До ліса у Скоморохах, пов. Бучач вибрався Адам Демянчук зі своїм товаришем по дерево, де стяли дві великі липи. Вертаючись із липами Демянчук зачепив за дерево і полетів у пропасть, де розбив собі голову. — В Ляшках Завязаних, пов. Рудки вибухла пожежа в будинках Я. Берльфайна і знищила хату, стайню, дві фіри сіна та одяг. Шкоди понад 1.000 зол. — У копальні в Гумниськах, пов. Березів Л. Скальський скалічився відломком заліза у черево так нещасливо, що підчас операції у шпиталі в Коросні помер. З ріки Вишні витягнули в Накловичах, пов. Мостиська тіло 33-літньої Катерини Шпаковської. — Під закидом вбивства поліція арештувала її мачуху Анну Шпаковську. — На полі села Красне, пов. Скалат знайшли у збіжжі тіло 30-літньої Р. Гаврилишин-

Переворот у воєнно-летунській стратегії.

НЕЧУВАНИЙ РЕКОРД АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНА.

Відомий американський летун та міліонер Говард Юз рішив побити світовий рекорд на своїм літаку „Лекгед 14" довкола світу **на трасі: Ню Йорк — Париж — Москва — Омськ — Красноярськ — Якутськ — Фербенкс (Аляска) і Ню Йорк, довгій приблизно на 25.000 кільометрів.** За летом сміливого американського летуна слідкує з захопленням цілий світ, бо **Юз устійнив уже нечуваний рекорд, перелетівши першу частину траси понад Атляптійський Океан з Ню Йорку до Парижа в 16-ти годинах і 35-ох хвилинах.** Шю саму дорогу перелетів відомий американський летун полк. Ліндберґ у 33-ох годинах і 30-ох хвилинах. До Парижа Юз прилетів минулого понеділка 5 годин швидше ніж його сподівалися і тому ледви в останній хвилині вдалося американському амбасадорові Булітові з летунським аташе прибути на летовище в Бурже. Направивши швидко антену свого літака, Юз із 4-ма своїми товаришами вибрався негайно в дорогу до Москви, де прилетів уже у вівторок передполуднем. Дорогу з Парижа до Москви Юз перелетів за 7 годин, а звідтіля до Омська, дорогу довгу на 2.300 км. перелетів у 7-ох годинах і 27-ох хвилинах, **себто пересічно летить зі скорістю понад 336 км. на висоті 3.200 м.** По 10-ох хвилинах відлетів до Якутська і в середу в год. 3.30 вранці був над Красноярськом і в год. 10.20 осів у Якутську.

Дальший етап дороги веде до Фербенкс на Алясці, довжини 3.960 км. та останній з Фербенкс до Ню Йорку 5.400 км., де летун сподівається прилетіти вже в четвер рано.

Це буде дійсно феноменальний рекорд перелету довкола світа в 4-ох днях, що притьмарить всі дотеперішні летунські рекорди, зокрема В. Поста, який перелетів трасу довкола світа в 7-ох днях і 19-ох хвилинах.

За летом Юза слідкують головно військові кола, які не скривають своєї думки, що цей рекорд спричинить основну зміну в дотеперішній воєнно-летунській стратегії.

Слід згадати, що цей лет Юза має пропагандивне значіння. Його вислав комітет світової вистави в Ню-Йорку з запрошеннями до европейських держав уяти участь у виставі. Літак Юза має два мотори, три радіостації, два радіокомпаси подвійну інсталяцію жироскопів і ввесь час втримує контакт з радіостаціями, які подають летунові звіти про атмосферичні умовини.

Остерога! Неймовірне а проте правдиве. Слово „Лєбеволь", це синонім полекші для аболілих ніг. Цей універсальний, випробуваний пластер, який радикально усуває відтіжки, зслужив на признання, яким його надіяють. Пам'ятайте, що треба виразно жадати пластрів „ЛЄБЕВОЛЬ", бо є багато безвартісних наслідувань. Провірте, чи дістаєте це, чого жадаєте, бо на кожнім пластрі є напис „ЛЄБЕВОЛЬ".

Спорт.

КОМУНІКАТ НАКОЛЕСНИЦЬКОЇ СЕКЦІЇ С. Т. „УКРАЇНА".

Технічна референтура окружного накольоснищького бігу за чашу дир. О. Левицького на трасі 230 км. Львів — Миколаїв — Стрий — Дрогобич — Самбір — Рудки — Городок — Львів звертається цією дорогою з проханням до гімдачів і симпатиків у поодиноких містах на трасі бігу зберігати лад, обмежитись до постою на ріжниках і залишати дорогу зовсім вільною. Референтура просить усіх симпатиків, накольоснників і мотоциклістів не підтягати і не перешкаджати змаганням. Подає теж до відома, що авта, заголошені до контролі бігу, будуть означені хоругвами С. Т. „Україна" (червоно-чорної барви) та матимуть такі числа: 1) командор змагань (дир. Левицький) і головний судія, 2) траса та делегати клюбів, 3) технічний провід змагань і технічна поміч (п. Ярмовяк), 4) преса і колегія мірячих час, 5) санітарний віз (д-р Мрин).

ГРИ ЗА ВХІД ДО ПІДКАРПАТСЬКОЇ ДИВІЗІЇ.

Змагання Русь (Хуст) — ГШЕ (Хуст) перервано при стані 0:0 через бурю. Переможцем у другій парі вийшов КШЦ (Косині), що переміг у себе дуже противіську Славію 1:0 (0:0).

С. К. ЛІҐЕН І С. К. БАТЯ КАНДИДАТАМИ ДО ЧЕСЬКОЇ ЛІҐИ.

Пята рунда принесла дві несподіванки: нерішену Теплінеру з кошицьким КАЦ-ом (2:2) і поразку Коністів з Богеміяне (1:2). Поза цим Батя зремісувала з Теплінером (2:2).

Табеля виглядає так:

1) Ліґен	5	9:1	11: 5
2) Батя	5	7:3	18: 8
3) Коністи	5	5:5	6: 9
4) Богеміяне	5	5:5	6: 8
5) Теплінер	5	3:7	10:14
6) КАЦ	5	1:9	5:11

ПОГРОМ АМБРОЗІЯНИ.

В неділю і понеділок (10. й 11. липня) відбулися гри другої рунди за середньо-европейську чашу. Найбільшою несподіванкою тієї рунди і взагалі дотеперішніх гор за чашу був погром дружини славного Амброзіяни у Празі. Виспіли:

Прага. Славія — Амброзіяна (Міляно) 9:0 (2:0).

Торіно. Ювентус — Кладно 4:2 (2:2).

Темешвар. Ференцварош (Будапешт) — Рівнезін 5:4 (3:3).

Дженова. Дженова — Рапід (Букарешт) 3:0 (1:0).

Театри.

Великий Театр:

Четвер 14. VII. год. 8. веч. „Іван".

Пятниця 15. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".

Субота 16. VII. год. 8. веч. „Мусим бути меми". (Прем'єра).

Театр Різнонародностей.

Від понеділка 11. 7. неділький.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ГАЛИЧ:

13. VII. Казки старого млина.
14. VII. Сусанна.
15. VII. Ой, не ходи Грицю.
16. VII. Тітка Карла.

Театр кінчить постановку „Хама".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА:

14. VII. Лісова пісня.
15. VII. Прощє Мері Дейтон.
16. VII. Шарівка.
17. VII. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЕ:

14. VII. Чесна сусідка.
15. VII. Мадона.
16. VII. Хата за селом
17. VII. Бестальщина.
19. VII. Невольник.
20. VII. Воскресіння.
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави", „Пінгіч кличе".

АПОЛЬО: „Тінь Шангаю".

АТЛЯНТИК: „З піснею крізь життя".

БАНДА: „Промінна загадки" і „Пригоди в Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Танго залюблених", „Мельодії над Дунаєм".

ЕВРОПА: „Лікар гарних жінок"

КАСІНО: „Люди Вісли".

КОПЕРНИК: „Весела вдівка", „Побратися на скоро".

МАРУСЕНЬКА: Нічиє в причини реконструкції.

МЕТРО: „Вільми моє серце", „Я невинний".

МІРАЖ: „Подвійне весілля"; „Світ живе сенсацією".

МУЗА: „Після великої війни"

ПАЛЯС: „На ярмо життя", „Кавалки на границі".

ПАКС: „Я випускаю" з Даніелем Дарьє

РАЙ: „Ти, що в Острій світиш Брамі" з додатками.

РІЯЛЬТО: „Бурхлива молодість" з Волесом Бірі.

РОКСІ: „Бунт залоги" і додатки.

СВІТ: „Проміжена" і „Ординат Міхоровський".

СТИЛЬЕВЕ: „Без приказу" і ревія.

ТОН: „Нансі Стіль проміні", „Переможна боротьба".

УТІХА: „Пінгарі стежу" і ревія.

ХІМЕРА: „Голівуд".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Суматра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Свєтозір" (вул. Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 14. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. дзв., 7.15 Ран. конц. з Вільна, 8.00 Павти, анекдоти, комун., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. вістки, 14.00 Легка муз. з пл., 14.15 Неополітан. пісні, 14.35 Легка муз. з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" — нов. для дітей, 15.30 „Подорож на схід" — фрагм. з поеми Ю. Словацького, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 „Шануймо ворога" — гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Камер. муз. з плит, 17.40 „Через стежки", опов. Г. Сенкевича, 17.55 Газьо! увага!, 18.00 Перегляд видань, 18.10 „Косцюшко в Лазенках" — слуховище, 18.45 Легка словено-муз. вправа, 19.20 Львівськ. спорт. вістки, 19.25 Акт. гутір., 19.35 Лег. французька музика, 20.45 Вечір. дзв., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Актуалія, 21.10 „Легар Кальман" — оперет. попурі, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Франц. муз., 22.55 Перегляд преси, 23.00 Ост. вістки, вечір. дзвінок і метеор. комунікат.

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

Поручає модніші тканини на сукні, вовни на літні костюми, комплєти та сукенки. — Камгарни на мужеські літні одяги, матеріяли на загортки, пелеринки та оксфорди на спортові сорочки та інше.

Пятниця, 15. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. дзв., 7.15 Ран. муз., 8.00 Ран. вадом. для дітей, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. вадом., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Поміж. муз. з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Весела вадом. для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Легка музика, 16.45 „Суд над тушпанцями" — фейл., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Пол. муз., 17.45 „Інститут львівської Старомістя", 17.55 Газьо, увага! 18.00 „Сигнали часу молодшої доросли", 18.10 Солісти, 18.45 Літерат. хроніка, 19.00 Вільнонар. творч., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. конц., 20.45 Вечір. дзв., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Львівська опера, 21.10 Останній пісенькар Львова, 21.30 Спортові вістки, 22.00 Львівські спорт. вістки, 22.05 Львівські конц. бажань в орк., 23.00 Останні вістки вечірн. дениика і метеор. комунікат.

Субота, 16. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. дзв., 7.15 Ран. концерт, 8.00 Погід ран. вадом., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. вадом., 14.00 Легка муз. з пл., 14.15 Обід. муз., 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Театр учня для дітей: „Де подівся тінь", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Концерт лег. муз., 16.45 „Дозрівають яблука в Голяндії" — гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Новини зі світу, 17.45 З червеньської землі" — гутірка, 17.55 Газьо, увага! 18.000 Наша програма, 18.10 Форт. речіт., 18.45 „З довенських споминів", 19.00 Арії й пісні, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Вокальна вадомія, 20.00 гутірка, 19.30 Вокальна вадомія, 20.00 Вадомія для пешків на кердоном, 20.45 Вечірній дениик, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Розмова зі слухачами дир. Петрі, 21.10 Польська народня вадомія, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Годинь господінок, 23.00 Ост. вістки вечірн. дениика і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 14. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 19.10 Розр. муз., 15.20 Лег. муз., 17.00 Твори Моцарта й Шуберта, 20.00 Оперетк. мельод. з пл., 21.00 Танк. муз.; БЕЛГОРОД 18.00 Радіоорк., 20.00 Нар. пісні, 21.00 „Лютза" — опера Шарпантіє; БУДАПЕШТ 13.30 Військ. орк., 17.00 Циган. муз., 18.30, 19.00 Хор. 19.50, 20.00 Солісти, 22.15 Опер. орк., 23.20 Танк. муз.; ВІДЕНЬ 18.00 Камер. муз., 19.10, 20.00 Вес. муз.; ДОВЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. муз., 18.30 Форт. квартет., 19.10 Вес. вязанка мельод., 20.10, 21.00 Танк. муз., 22.30 Соната Томаса; КОШИЦІ 16.10 Для Закарп.; МІЛЯНО 19.30 Розр. муз., 21.35, 22.00, 23.15 Форт. речіт. муз.; МІНХЕН 16.00 Легка муз., 16.25 Нім. нар. пісні, 17.10, 18.00 Розр. муз., 19.10, 20.00 „Фрадерина" — оперетка Легара, 21.05 Твори Шмідта; ПРАГА 12.45 Орх., 20.55, 21.00 Газовий конц. у авлаку в франц. нац. святом, 22.20 Франц. танк. муз.; РАДІО ПАРІ 19.30 Розр. муз., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симфон. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз.; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30, 21.00 Розр. муз., 22.10, 23.15 Хор і танк. музика.

Пятниця, 15. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 18, 19 Розр. муз., 17.00 Вез. мельод. і танк., БЕЛГОРОД 18.20, 21.00 Радіоорк., 20.00 Вечір. конц.; БУДАПЕШТ 12.05 Конц. орк., 13.30 Циган. муз., 17.30, 18.00 Джез. муз., 19.00 Форт. ..., 20.35, 21.00 Пісні, 21.45, 22.00 Камер. конц., 23.10 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 15.30 Солісти, 18.00 Молодь грає і співає, 19.00 Вечір. пісні, 20.10, 21.00 Симф. конц. ДОВЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 19.00 Вес. муз.; МІЛЯНО 17.15 Сарказт. речіт., 19.20, 20.30 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симфон. конц.; МІНХЕН 16.00 Розр. муз., 18.20 Солісти, 19.15, 20.00, 21.00 Вечір. конц.; ПРАГА 17.15 Військ. орк., 18.20, 19.25 Салонн. конц., 20.30 Солісти, 20.50, 21.00 Вечір. пісні, 21.05 Конц. фільгарм. орк.; РАДІО ПАРІ 18.00 Конц. амер. комедія., 19.00 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Британія", пєса з муз., 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Чорна дама" — оперетка, 23.15 Танк. музика.

Субота, 16. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розар. муз., 19.00 Опер. мельод., 20.10, 21.00 Вес. суб. вечір. 22.30, 23.00, 24.00 Легка й танк. муз.; БЕЛГОРОД 20.00, 22.15 Нар. пісні, 21.00 Радіоорк., 23.00 Розр. муз., 23.30 Танк. муз.; БУДАПЕШТ 17.45, 18.00 Циган. муз., 18.55, 19.00 Військ. орк., 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 Легка музика, квартет і солісти; ВІДЕНЬ 19.00, 20.10 Муз. вечір, 22.30, 23.00 Розр. муз., ДОВЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 18.00, 19.00 Вес. муз. конц., 20.10, 21.00 Вязанка мельод.; МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. муз., 21.00 22.00, 23.00 „Совінь царулик", опера Россіні, 2.30, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 14.25, 15.00 Розр. муз., 18.10 Конц. сол., 22.30, 23.00 Танк. муз.; ПРАГА 16.10 Лег. муз., 18.20 Симфон. муз., 22.30, 23.00 Джез. муз.; РАДІО ПАРІ 19.00 Шлягери, 22.05 Симф. муз., 23.00, 24.00 Танк. муз; РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 22.00 Конц. трія, 23.15, 24.00 Танк. музика.

БІРЖА.

Львів 13 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·27, 89·80. Доляри американські 5·30·00, 5·27·00 Доляри канад. 5·27·00—5·24·00. Фунти гол. 293·59—291·85, Франки фр. 14·88—14·28, Франки швайцарські 121·80—121·00 Фунти англ. 26·30—26·14, Гульдени дан. 100·25—99·75, Корони ч. 15·00—12·00 Корони дан. 117·45—116·50 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·64—134·65. Ліри італ. 22·70—21·90, Марки фінлян. 11·62—11·30, Марки нім. 79·00 — 73·00, Тезаврація 26·25—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 122·00 Цукор. 34·50. Вугіль 3·25, Ліденон 75·00. Можейовіце 12·75, Островець 17·25, Страховичі, 37·00, Габербуш 46·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·35, 66·25, 3 і пів 1 ем. 82·25, серія 92·25 3 поз. 1ам. 2 ем пенот. серія пенот.5. конверс. 71·00 прем. дол. 41·75 4 консол. 67·10

Тенденція нестійка

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 14 липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 3·75 зол.
Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця сильна.

ПАНСІОНИ

ПОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтетична. Ціни низькі. 1379 1-9

ГРЕБЕНІВ — пансіон Яблонських у власній управі. 1465 1-6

ДОРА коло Яремча, пансіон „МЕТА" в прегарному положенні, поручає сонячні кімнати з добрим харчем. Ціни приступні. Під управою власниці Ольги Чорненкової. 1508 1—2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВЛАСНИК ремісничо-торговельного підприємства у Львові, літ 35, вища освіта, неодружений, познайомиться з інтелігентною, освіченою, неодруженою українкою, яка внесла б до підприємства 8—10 тисяч золотих. Ласкаві зголошення зі знимкою яку зверне під словом джентельмена, до Адм. „Діла" під „Подружжя-співпраця" 1456 2—3

МОЛОДА ГАРНА панна, з середньою освітою, майно 25 морґів землі вартости 20.000 золотих, познайомиться з ціли подружжя з молодим інтелігентним урядовцем, найрадше лятомцем, що кінчає студії. Зголошення до „Діла" під „20.000". 1511 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРОДАМ дім, муровинний, новий, одноповерховий, центр Самбора. Відомість: Кунферберґ, Самбір, Собіського 22. 1-2

ПАРЦЕЛЯ окалійно до продажі. Листи до Адміи. „Діла" під „Лічаків". 1513

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОСТІЙНЕ заняття в промисловому підприємстві дістане кількох безробітних інтелігентів. Вимагана готівка 500 до 1.000 зол. Тільки письменні зголошення здати до Адміи. „Діла" під шифру: „Промисл". У зголошенні подати: вік, освіту, звання, короткий життєпис і марку на відповідь. 1512 1-2

РІЖНІ

НАЙДЕШВШЕ дістанете сипку, фарби, лякери і пензлі в українській фірмі „РУСАЛКА", Львів, Більчевського 4, тел. 246-34. 1497 2-4

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блошиць свічкою С-ГАЗ. Дістанете всюди. 1297 8- 0

ЩЕ НЕДАВНО совісний годинникар виконував цілковиті ґварансійні годинники до Швайцарії — нині всякі виконувані ориґінальні частини має постійно ГУ. ТЕРМАН. Сикстуська чотирнацять. 1105 5-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки ординує при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10 1434

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головна Управа Рідної Школи розписує отсим конкурс на: 1) управителя торговельно-кооперативної гімназії РШ в Станиславові; 2) учителя фахових предметів у тій самій гімназії. Від кандидатів вимагане повчення Високої Торговельної Школи, а кандидат на управителя мусить виказатися відбутим вищим педагогічним іспитом. 1514 1-1

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

На виїзд
ВАЛІЗКИ з дикти
опатентовані ч. 6483 власний виріб
ціни конкуренційні!
М. ГАЛЬПЕРН
пл. Ґолуховських ч. 1.
(Дім Скарбка — проти театру)

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Присилайте передплату

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 152 (14.983). Львів, пятниця 15. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Міністер Бек у Ковні.

Мін. Бек відлетів до Риги. По дорозі він причалив на 20 мінут у Ковні, де його повитав литовський віцеміністр Урбшис зі шефом протоколу та посол Харват з персоналом польського посольства.

На рижському летунському майдані повитав мін. Бека латвійський міністр закордонних справ з представниками влади та персонал польського посольства.

Мін Бек замешкав у готелі „Римським"; пополудні почав він складати офіційні візити.

Польща дістала від Анґлії позичку
на елєктрифікацію.

У Варшаві появилась поголоска, що у Льондоні почались переговори на тему британської позички у висоті 5.000.000 фунтів на електрифікаційні інвестиції у Польщі. Умовини позички були би подібні, як усіх інших англійських позичок

Комітет і підкомітет над утікачами
з Німеччини.

Утворений в Евіяні постійний комітет для справ утікачів збереться 3. серпня і вибере підкомітет з представників Анґлії, Франції, Америки, Аргентини і Бразилії, під проводом британського представника. Крім того виберуть постійного адміністраційного директора комітету.

Велика офензива національних військ на теруельському фронті
почалася.

Комунікат національного командування повідомляє, що нац. війська почали велику офензиву на теруельському фронті, здобуваючи Сарріон та кілька ворожих становищ. Втрати червоних чималі.

В ночі зі середи на четвер нац. літаки збомбардували кілька червоних залізничих станцій, при чому знищили поїзди з воєнним матеріялом. За два дні зістрілено 6 ворожих літаків.

БАРСЕЛЬОНСЬКИЙ УРЯД НАМАГАЄТЬСЯ УНЕМОЖЛИВИТИ ЕВАКУАЦІЮ „ДОБРОВОЛЬЦІВ".

Цікаві інформації про відносини у міжнародніх бригадах еспанської червоної армії дали два дезертири-французи, що від початку еспанської домашньої війни воювали в одній з міжнародніх червоних бригад і брали участь майже у всіх великих боях. Вони заявили, що в міжнародніх бригадах більшає з кожним днем обурення, бо червоне командування не виплачує платень і постійно вживає міжнародні відділи при всяких наступах. Британський плян евакуації добровольців з Еспанії приняли вояки цих бригад з радістю, бо тепер вони служать у війську лиш під примусом. Перед місяцем воякам міжн. бригад відібрано пашпорти і видано легітимації з еспанськими прізвищами. Тепер є лише дві міжнародні бригади — всі інші вже розвязано, а вояків під еспанськими прізвищами приділено до еспанських червоних полків. Дві міжнародні бригади задержано на те, щоб утруднити працю контрольних комісій комітету неінтервенції, які мабуть небавом виїдуть до Еспанії.

Британський уряд не дасть позички
Китаєві.

Як подає „Дейлі Телєграф", британський уряд відкинув прохання китайського уряду у справі позички у висоті 20,000.000 фунтів.

ЯПОНІЯ ПОШАНУЄ ЕКСТЕРИТОРІЯЛЬНІ ПРАВА ЧУЖИХ ДЕРЖАВ У КИТАЮ.

У відповідь на інтерпеляцію британський віцеміністр заявив у палаті громад, що японський уряд запевнив Англію, що він не думає анулювати екстериторіяльних прав чужих держав у Китаю.

650 ЖЕРТВ ЛЕТУНСЬКОГО БОМБАРДУВАННЯ КАНТОНУ.

Японська ескадра скинула 30 бомб на Кантон; 30 осіб згинуло, 500 ранено. Це що мабуть не всі жертви, бо збомбардована дільниця не була евакуована.

Савдійська Арабія зброїться проти Анґлії.

Уряд Савдійської Арабії плянував зробити головним військовим осередком місто Ріяд, як зближене до малих арабських держав над Перським заливом, що є під впливом Анґлії.

Тимчасом недавно дійшло до конфлікту з Анґлією на півдні, в Азірі, де британські старшини квестіонують приналежність пограничних територій. Тому королівська прибічна рада радить утворити другий військовий осередок — у Таїфі.

ТЕРОР У ГАЙФІ.

У Гайфі підпалено три доми і ранено камінням двох жидів. Араби напали на недалеку жидівську кольонію і ранили двох жидівських поліцаїв. Арабські партизани обстріляли жидівський автобус біля Гайфи, подорожні ледви втікли. Висланий на місце відділ морських стрільців звів битву з арабами. У ріжних дільницях Гайфи кинено 4 бомби, синагогу жидів у Іраку підпалено і цілком знищено. Жиди втікають масово з мішаної дільниці Гайфи. У Кабабельгаві дійшло до сутички між ґрупами арабів і британським відділом; згинуло 6 арабів, кількацять ранено.

—o—

Де вихід з тяжкого положення?
Хто і що може заступити українське народне вчительство?

Львів, 14. липня 1938.

В передовій „Чи пропаща сила?" в ч. 151 „Діла" порушили ми вельми важну національну проблему. Ми поглянули сміливо правді в очі, хоча вона для нас дуже прикра. Адже всі знаємо, що українське народне вчительство розпливається, його чисельний стан з року на рік маліє. В аналогічній статті в ч. 39 „Діла" з минулого року начислено ще до 900 українських народніх учителів у чинній службі в державних народніх школах на території Л. Ш. О. Цього року вже не можна їх більше нарахувати, як 700—800, себто один український народній учитель припадає тепер на чотири українські громади, або на 500 українських дітей.

Частина цього вчительства вимирає, частина переходить на емеритуру, нові кандидати майже не прибувають, так, що за яких 10 до 15 літ, якщо тут не зайдуть якісь зміни, український нарід у Польщі залишиться зовсім без свого рідного народнього вчительства. Ми мусимо бути свідомі цієї правди **та шукати за виходом з тяжкого положення.**

Суспільна роля кожного народнього вчителя подвійна: він реалізує освітньо-виховні постуляти народу в школі та бував осередком і мотором освітньо-культурного руху в своїй громаді, особливо в сільській. Так воно було в нас фактично в довоєнних часах. Наше народне вчительство й духовенство виховувало в школі українську дітвору та стояло звичайно в осередку культурно-освітнього руху в громаді. **В школі ніхто й ніщо не заступить народнього вчителя; не заступить живої людини, виховника, його живого слова, духового впливу.** Тому кожний нарід старається мати свою рідну школу і в ній свого рідного вчителя. І ми не сміємо ніколи зрезигнувати зі своєї рідної народньої школи зі своїм рідним учителем. Провід націй, цілий нарід мусить усі свої зусилля звернути в тому напрямі, щоб здобути собі свою рідну народню школу зі своїм рідним учителем. Цю народню школу, цього народнього вчителя ми сьогодні вже тратимо. Назвім прикру справу її властивим іменем.

Та який великий не був би вплив народньої школи на виховання молоді, то він не одинокий і недовговічний. Людину виховує також родина, громада, ближче й дальше довкілля, зорґанізоване життя народу та її власний гін до індивідуального розвитку і праці найближчої спільноти. Отже зорґанізоване суспільне життя заокруглює та завершує те, що почала народня школа.

Освітньо-виховна праця на відтинку зорґанізованого національного життя у нас кріпшає. Недавня Перша Українська Педагогічна Вистава переконала нас реальними цифрами й автентичними матеріялами, що у нас прибувають сотки й тисячі освітньо-виховних клітин на теренах культурно-освітніх та економічних орґанізацій. Виростають у нас також сотки й тисячі громадянських діячів з середньою, ба навіть і вищою освітою, що в ділянці своєї фахової праці присвячують чимало уваги й енергії виховним справам українських дітей і молоді. У нас множаться рік-річно установи дошкільного виховання — дитячі садки, захоронки, оселі й півоселі; прибувають також усе свіжі і свіжі виховниці дошкільних установ. Вони не лиш виховують нашу малеч, але несуть також у нарід світло знання та національної свідомости. Розвиваються у нас орґанізації молоді — молода „Просвіта", ґуртки хліборобського вишколу молоді „Сільського Господаря" і т. п., ведені фахово освіченими людьми. Виростають також нові кадри

своїх купців, ремісників, промисловців та людей з середньою і вищою технічною освітою, що починають ступнево опановувати також і міста. Одночасно й на селі твориться у приспішеному темпі свої інтелігенція таки з самих селян, твориться самотужки при помочі самоосвіти й самодіяльности. Всі вони заступають уже сьогодні з повним успіхом давнішу суспільну працю українського народнього вчительства на селі й у місті. Їхня сьогоднішня громадянська праця навіть вища від колишньої праці народнього вчительства, бо коли **вчительство могло вести головно пропагандову й агітаційну акцію**, то сучасна інтелігенція **веде фахову, творчу громадянську працю.** Підносить вона не лише рівень суспільної зорганізованої діяльности українського народу, але також і його національну свідомість, характерність та волю.

Очевидно — треба рахуватися з тим, що ці нові ділянки громадянської праці нової інтелігенції зустрічатимуть щораз-то більші труднощі. Отже в ділянці національного виховання наших дітей і молоді ми мусимо викристалізувати **успішніші засоби й методи домашнього, родинного виховання** по думці гасла: „Твердзом нам бендзе кажди пруг". Це виховання мусить стати для нас наказом аж до хвилини, поки не минеться переходова історична доба кризи нашого народнього шкільництва й українського народнього вчительства.

Питання народнього шкільництва й учительства стало нині віссю національної політики всіх культурних народів. Нема сьогодні в цілому світі такого культурного народу, що дав би собі ті вирвати з рук своє народне шкільництво й учительство. **І в нас також справа народнього шкільництва й учительства мусить стояти в самому осередку праці нашої національної політики. Ми мусимо добути собі поновно своє народне шкільництво та своє рідне українське народне вчительство!**

Цілий нарід треба покликати до активної зорганізованої боротьби за українську народню школу, за українського народнього вчителя!

Національно-віроісповідна боротьба.

ЩО СКАЗАВ ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ МИТРОПОЛИТОВІ ДІОНИСІЄВІ?

Варшава, 12. липня 1938.

Вістки, що надходили до Варшави в середу з Холмщини й Підляшшя були такі ревелляційні, що митрополит Діонисій, який ранком того дня — як ми вже подавали — вислав дві розпучливі телеграми до марш. Сьміглого і премієра Складковського, в обідніх годинах подбав за авдієнцію у премієра, який його приняв.

Авдієнція православного владики викликала у Варшаві велике зацікавлення: що сказав митрополитові премієр?

Як ми вже подавали в „Ділі", міністр віроісповідань узалежнив був унормування відносин на теренах, де заогнилася віроісповідна боротьба від рішення ген. Складковського. Тимчасом у пресових тутешніх колах розійшлася позавчора і вчора вістка, буцімто сам премієр безсильний супроти подій у повітах холмському, томашівському, грубешівському, белодавському, замійському і білгорайському.

Тимбільш цікаво було знати, що почув від премієра митрополит.

На цю тему Вашому кореспондентові вдалося почути з певних джерел, таке:

Премієр — як кажуть — знаменито про все, що діється по той бік Буга, поінформований, але сам не в силі рішати. Та справа залежить від чинників, до яких йому годі мішатися. Залишилася одна дорога: інтервенція через президента, якого нема тепер у краю. Характеристичне, що навіть в найближчому окруженні митрополита Діонисія не знають точнішого змісту розмови. Але здогад, висловлений вище — говорить дуже багато.

„УКРАЇНЦІ ДЕМОНСТРАЦІЙНО КОНСОЛІДУЮТЬСЯ".

Польську прилюдну опінію, передовсім брукову, револьверову, польську пресу заскочила спільна акція обох українських парляментарних репрезентацій в обороні Православної Церкви. В кулюарах парляменту дошукувалися з тої причини якихось впливів, до тайного порозуміння включно, хоча відомо, що — як сказав у своїй промові посол д-р Баран — українські парляментаристи сповнили лише свій національний обовязок, обовязок крови.

Не диво ,що вся польська преса, яка дотепер галасливо кермувала ревіндикаційною акцією — покищо притихла і старається ігнорувати вагу українських актуальних справ. Зачуваємо навіть, що т зв. „народові" редакції на чолі з одним дуже поважним органом, якого іменниково-прикметникової назви цензура не любить пускати — скликали пресову „приватну" нараду, щоб окреслити і зайняти спільне становище до українців. Польській прилюдній опінії залежить очевидячки, на тому, щоб справа релігійних ферментів не дісталася за кордон, але це обраховане на коротку мету, бо вже сьогодні комінтерн — як доходять вістки — засипає Холмщину, Волинь і Галичину масами летючок адресованих „до української молоді з релігійних товариств", і вся „українська" большевицька преса поміщує статті про Богдана Хмельницького (!) і т. д.

Але можна напевно сподіватися, що цими днями почнеться червона атака польської преси на уявний „українсько-німецький склад о-европейський блок", почнеться на нову посуху; жить хочби, гостя [illegible] Скрипник.

НЕЙМОВІРНІ ПАРАДОКСИ.

Вістки, що надходять з самого терену „ревіндикаційних" подій, дивують і заморожують проречистістю свого, анахронічного на тлі нашого століття, змісту.

Оце, як нам відомо, відчас авдієнції холмської делегації у міністерстві внутрішніх справ — начальник Соха-Папроцький ставляв делегатам як приклад нельояльности православного духовенства — справу **о. декана Метюка** з Грубешова, що буцім то „поламав (!) цвинтарну **католицьку браму**". Ми зібрали точний, провірений матеріял у справі цих воріт і для характеристики настроїв подаємо його, як exemplum temporis до прилюдного відома.

Повітове місто Грубешів належить до тих міст Холмщини, де національно-віроісповідна боротьба тягнеться зі змінним щастям для обох сторін української і польської, віками. При одній вулиці стоять там напроти себе церква і костел. Парох костела старий пралат Юсцінський, відомий передвоєнний діяч — перебрав на себе ролю православного священника: по війні він горою і він фірмує акцію „ревіндикації".

В березні ц. р. вмер у Грубешові Тома Борисевич, православний міщанин, що був дуже побожний і перед самою смертю передав у руки місцевого церковного брацтва 140 зол. на церкву.

До о. дек. Метюка зголосилися негайно по смерти Томи — його брат Яків Борисевич і сини Павло Борисевич. Оба вони всупереч волі свого померлого брата і батька — перейшли вже по війні — один за жінкою, другий через посаду на латинство. Похорон мав відбутися на мішаному цвинтарі в Грубешові, що споконвіку є для обох віроісповідань спільний.

Коли похоронний похід прийшов під головну браму і виявилося, що вона зачинена, похід вимінув її та хотів за порадою о. Метюка йти довкола огорожі до іншої. Але виведений з рівноваги син покійного Павло, римокатолик, самочинно зняв з воріт малі зверцятка і похорон увійшов тою фірткою на цвинтар. Після похорону всі спокійно вернулися до дому.

Але тут почалася „історія", одна з тих, що живцем нагадують спопелілі аннали XVII-го століття. Місцеве **староство** покарало адміністраційно: о. Метюка за „модлітвен на цмен-тожу католіцкім" (!) (так написано у старостинському вироку) — 400 зол. кари, римо-католика Якова Борисевича 30 зол., римо-католика Павла Борисевича 60 зол. (обвинуваченний за зняття воріт — боронився тим, що не міг терпіти наруги над тілом батька), врешті церковного старосту Івана Бобровича, за те, що заінкасував жертву від покійного на церкву — 100 зол. кари (!).

Хіба можна до тієї „картинки" додавати ще якісь коментарі?

ДЕЩО З РУБРИКИ, ЩО МАЄ НАЗВУ: „З ЖИТТЯ ХОЛМЩИНИ".

Офіційний пресовий орган православного митрополита „Слово" приносить в 27-ому, несконфіскованому числі, у згаданій рубриці такі інформації:

За останні дні розвалено такі православні церкви:

18-го червня розібрали 2 церкви у містечку Тишівцях на Томашівщині; церкву св. Великомученика Никити (збудована в 1559 р. отже перед берестейською унією — Ред.) церкву Різдва Пресв. Богородиці (збуд. 1571 р.); 20-го червня, себто на само Вознесіння розібрали церкви в сс. Голубе і Забірцях Грубешівщині, 22-го червня в с. Панькові Томашівщині, 23-го червня в с. Юрові — того самого повіту, 24-го червня в Клятві і Микулячах того самого повіту і в с. Копилові на Грубешівщині.

Убрання до міри

з найліпших матеріялів **поручає**

ШАПІРА, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Всюди — пише „Слово" — розбірку церков водили під нагляду війтів і поліційної влади, спеціяльні відділи робітників при співучасті римо-католицького населення. Передбачують дальшу розбірку церков у сс. Тарнаватці, Тербіні, Малкові і інших. (Вже розібрані — Ред.). Віцестароста у Томашові повідомив о. благочинного (декана), що всі православні церкви, молитовні доми будуть розібрані, щоб не прогадували населенню Совітської Росії (!). (Старости у Томашові — п. Казімеж Вєляновський жид!).

Далі читаємо:

„Матеріялу з розібраних церков не відають церковній владі".

„Православні кладовища біля розібраних церков, і також ще нерозібрані церкви цвинтарюють латинські священники, що розїзджають в супроводі поліції по селах Томашівщини".

„1-го червня в с. Жерниках, де є досить латинських родин, з католицької ксьондзи прийшли з процесіями посвятити місце, на якому стояла спалена цими днями православна церква і поставити там латинський хрест. Православні довідавшися про це прибули на площу зі своїм священником о. Хомейком і молилися там від 8-ої ранку до 7-ої вечора, щоб не допустити до заняття площі. Православні поставили на місці вівтарної частини спаленої церкви хрест і 50 жінок зголосилося добровільно боронити його днем і вночи. 23. VI. ц. р. о. Р. Хоменко дістав поклик до тишовецького суду на 24. VI. ц. р. В суді переслухав його слідчий опісля арештував і відіслав під конвоєм поліцянта до прокуратора в Замості. Того самого дня до Жерник прибув відділ 60 поліцянтів і перевів арешти в селі за те, що недозволено ксьондзів на площу".

„Свящ. с. Могильниці, холмського повіту о. В. Радзивоника в год. 2 по півночі в суботу на неділю 19-го червня ц. р. — розбудила поліція і перевела його негайно пішки на перерунок в м. Сідлище, а звідти до повітового комісаріяту поліції в Холмі, де його перетримали до 11. год. ранку. Опісля перевели авто (під ескортою) до староства, де заступник старости зажадав від нього, щоб не вертався до Могильниці. Такі вимоги під загрозою арешту дістали інші пак-отці, що виконують пастирські обовязки у т. зв. нештатових, себто фіяльних приходах. Свящ. с. Угнина, на Волині, о. В. Кошевой (не Котевой, як мило складено у „Ділі") — покараний грошевою 500 зол. з заміною на місяць арешту за відправлення церковних треб без окремого дозволу влади. Багатьом священникам грубешівського повіту не видають державних дотацій (це практикують всюди на Холмщині — Ред.).

„Священникам — пише далі „Слово" — о. М. Войтовичеві, о. З. Салямонові (полякам походження — Ред.) і іншим грубешівським староста Марек пропонував перехід на латинство, обіцюючи посади або 500 зол. місячної дотації, якщо вони „перевелиб" за собою і свій приход.

„20-го червня запечатали церкву в Угнові на Володавщині. В церкві залишився св. антиминс". (Цю церкву розібрали 7. ц. м. — Ред.).

„18-го червня в 10-ій год. вечора невідомі справці підпалили дім правосл. священника в Новосілках. Коли священник відчинив двері, рятуючись від вогню, зза вугла хати вистрілили кількакратно до нього з револьверу. Стало, що його перевели другого дня — не відомо підпалячів ані тих, що стріляли".

Телеграфічний стиль православного органу — такий цікавий, як... кримінальна повість....

ЗАМАХ І НАПАД НА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ.

Повідомляють нас з містечка Тишовець в Томашівщині, що невідомі справці напали

дім тамошнього лікаря-українця д-ра Сагайка, побили його, поранили дружину й немовлятко та здемолювали мешкання.

В Тарногороді нічю повибивали всі шиби в домі дек. о. Матвійчука.

Начальник стації у Вербковичах на Грубешівщині відмовив в останній хвилині без причини залізничої знижки українським дітям греко-католицького віроісповідання, що під проводом о. Сироїда готовилися поїхати на празник до Жовкви.

Фа—ський.

Одно українське торговельне підприємство

В ТОРОНТІ, КАНАДА.

Торонто, червень 1938.

В 1929 р. повстало в м. Торонто, на Сході Канади, одно підприємство із дивною мабуть для наших земляків на рідних землях назвою: „Toronto Sansage Co" (Спілка для виробу ковбас Торонто). Повстало воно в часі, коли американський добробут „prosperity" захитався, затріщав і завалився на довгі роки та полишив на своїх руїнах міліони безробітних. Направо й наліво ліквідувалися давні, великі торговельні підприємства, а в тому самому часі зростала отся українська торговельна установа. Зростала повільно, але певно — slow but sure як каже англієць. Спочатку працювало в ній два робітники — сам власник та його помічник. Опісля число робітників зростає, аж дійшло до числа тринацять.

Власником цього підприємства є гром. Б. Паславський, емігрант з нашої таки Галичини з Брідського повіту. Завдяки купецькому хистові, впертости та послідовности його мясарські вироби поволі опановують ринок. Бо виробляє він не тільки ковбаси, але ріжні-преріжні мясні продукти. Репортер одної торонтонської газети назвав його „українським королем ковбас".

Щоденно три прекрасні тягарові авта розвозять свіжий товар по цілому Торонті та доокольчних містечках, а залізниця розводить ці продукти по всіх майже закутках Онтарія. Бо ковбаси Паславського — спеціяльно „вінерки" — стали дуже популярні.

При цьому й сама особа власника стає щораз-то популярніша завдяки щедрій жертвенности на всякі громадянські й організаційні цілі. Нема української організації в Торонті, що не дісталаб щедрої жертви від гром. Паславського. Робить він це не із самолюбства, але щиро і дає так, що ліва не знає, що робить права. Попри свої щоденні заняття й турботи він цікавиться громадянським життям не тільки українським, але й у ширшому розумінні.

Недавно один репортер мав із ним розмову, яку помістив на сторінках одного торонтського щоденника. З тієї розмови ширший загал познайомився з одним цікавим пляном, що його продумав гром. Паславський, а саме з „пенсійним пляном", що забезпечував би безтурботне життя людям на час їхньої старости, себто на час їхньої фізичної неспроможности до праці. Плян цей викликав велике зацікавлення серед канадійського громадянства, а преса рознесла його широко по всіх канадійських провінціях. Він опирається на отаких висновках: Держава має чимало клопоту із нездібними до праці громадянами, головно з тими, що з причини старшого віку втратили спроможність заробляти на свій прожиток. Для таких людей деякі держави, як от нпр. Канада, виплачують скупенькі т. зв. старечі пенсії. Щоб скинути такий тягар з держави та громадянства, гром. Паславський пропонує, щоб держава видала окремі значки, які повинно закупити кожне детайлічне торговельне підприємство та видавати їх своїм покупцям на кожну, хочби й найменшу суму. Ці значки покупці тримають у себе, але за те кожний власник крамниці виплачує державі пять відсотків із загальної суми, зложеної покупцями за закуплені товари. Держава завідує цим фондом. Коли хтось не може більше працювати, йде з тими значками до державної каси та дістає своїх пять відсотків. Оце менш-більш булиб головні засади цього „пенсійного пляну". Пляном цим зацікавилися вже й урядові кола, тимбільше, що саме тепер канадійський уряд занятий вирішуванням цієї самої проблеми.

Цікаве відношення гром. Паславського до своїх робітників. Він заявляє, що ніякий страйк йому не загрожує, бо робітники, заняті в його фабриці (великій, обширній будівлі з наймодернішим устаткуванням та з великими холодільниями), зазнають найкращого відношення від свого роботодавця.

Кожного ранку він приводить своїх робітників до роботи і вечором відвозить додому. Крім цього що-року одну четвертину свого чистого приходу він розділює по рівній частині поміж своїх робітників; за минулий 1937 рік кожний дістав 110 дол. як додаток до своєї звичайної платні.

Та надзвичайну популярність зєднав собі гром. Паславський одним оригінальним жестом. Публично проголосив, що він платить кошти подорожі до Совдепії кожному большевицькому агітаторові в Канаді, але словянського походження, який хоче туди виїхати на постійний побут без права повороту назад у Канаду. Вже пройшло кілька місяців від часу проголошення тієї заяви, але ще ніхто із тих крикунів не зголосився за шифкартою.

На закінчення годиться додати, що в Торонті самому за останніх 5 літ українці зробили величезний поступ на торговельному полі. Коли настала кріза, то кожному розважному стало ясно, що на якусь роботу у фабриці нема чого ждати, а витрачувати готові гроші нерозумно. Тому кожний хапався за торговлю. Дехто стратив на тому, але більшість героїчно витримала кризу і тепер має забезпечений прожиток. У Торонті в останньому році було коло 200 українців власників споживчих крамниць. Крім цього багато є занятих вуличною продажею овочів та ярини; багато власників перевозових авт, багато українських ресторанів, кільканацять торговельних агентів, що обслуговують більші гуртівні; накінець задля обслуги українського ринку збуту є в Торонті 4 великі пекарні й одна велика молочарня. Це все великі здобутки, що ними дійсно можна почванитися.

Г. Шумливий.

Дальші археольоґічні розкопи

в княжому Галичі.

Княжий Галич-Крилос, 11. 7. 1938.

Від кінця червня на терені княжого Галича-Крилоса ведуться дальші археольоґічні досліди столиці галицької княжої держави. Цьогорічні розкопи ведуться у двох напрямах. Завдяки щедрій руці Ексц. Митрополита Шептицького д-р Я. Пастернак дальше обслідовує фундаменти Осьмомислової катедри. Дотепер вже відкрито східну частину двох поздовжних північних нав та частину головної, середущої нави. Взірцева обрібка будівельного каменя, що з нього побудовані фундаменти, їх монументальні розміри і передовсім те, що вони так добре збереглися до наших часів, викликують справді подив і захоплення серед численних відвідувачів прогульковців. Несподіванкою дотеперішніх обслідів є кусні алябастрових плит підлоги катедри, що збереглися в якнайкращому стані.

Обвідні фундаменти та саркофаґ, що їх відкрито минулого року, тимчасом покриті провізоричним дахом, побудованим на час осінніх та весняних дощів і перед снігом та морозами.

Одночасно з розкопами біля Осьмомислової катедри ведуться археольоґічні досліди на т. зв. „Золотому Тоці", де по нашим літописним запискам стояв княжий терем-палата, а побіч нього двірська церква Св. Спаса. Тут ведуться розкопи заходом і коштом Товариства Прихильників Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Як коло катедри, так і тут розкопи увінчалися вже досі дуже гарним вислідом. Стільки находок, цінних під культурно-історичним оглядом, ледви чи деінде найшлося. Всі вони дають образ високого рівня культури княжої доби та вказують на живі політичні і торговельні звязки Галицької, опісля Галицько-Волинської Держави з тодішнім культурним Сходом і Заходом. Тому треба надіятися, що цьогорічні прогульковці, які вже численно відвідують княжий Галич-Крилос, дадуть Т-ву Прихильників культ.-істор. Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка матеріяльну підтримку для переведення в діло того справді великого і культурного пляну, яким є намічений обслід цілого „Золотого Току" в Крилосі.

Довідуємося, що в серпні до княжого Галича-Крилоса вибирається кількох чолових закордонних археольоґів, щоб наочно переконатися про монументальність цієї „другої Св. Софії", як один з них назвав Осьмомислову катедру.

С. Ґ.

Подяка.

Отсею дорогою складаю щиро-сердечну подяку В. П. панові д-рові Якові Наглякові у Винниках за правдиву батьківську і щиру опіку над моїм важко хворим батьком.

Роман Голіян — син
з матірю іріднею у Винниках.

§19.

До Редакції „Діла" у Львові.

У звязку зі змістом вістки, поміщеної в „Ділі" (ч. 143) з 2. ц. м. п. н. „Никифор Ничко також", Львівське Городське Староство надіслало нам таке спростування Волинського Воєвідського Уряду:

Неправда, що Никифор Ничко, старий селянин з кремянецького повіту, який належав до делеґації православного населення, що її приняв недавно п. прем. Славой-Складковський . . . , рішенням адміністраційної влади виселений з прикордонної смуги. Зате правда, що між особами, які взяли участь у делеґації до п. премієра Славой-Складковського, — не було Никифора Ничка, ні теж на просторі прикордонної смуги. Зате у згаданій делеґації брав участь Ничко Юстин, мешканець села Гринки, кремянецького повіту, якого від часу участи в делеґації не виселено ані він нікуди з цього села не виходив.

За воєводу:
М. Стефаніцький,
начальник Виділу.

З польської преси.

Хто за що гнівається?

У 147-ому числі „Діла" з 7-го липня ц. р. у цій самій рубриці вмістили ми кілька думок з приводу статті „Дзенніка Польского" п. н. „Обосторонне гетто польсько-руське". У відповідь на наші замітки **„Дзеннік Польскі"** (ч. 192 з 15. липня ц. р.) умістив статтю, сигновану буквами М. П., п. н. „Назва, календар та азбука". У звязку з нашим мимохітним зауваженням, що „Дзеннік Польскі" свідомо не хоче вживати нашої офіційної назви „українець" та „український", але й не уживає постійно „русин" і „руський", тільки плутає обі ці назви, з чого часто виходять дивогляди, автор згаданої статті пише:

„Від декількох літ повторюємо і далі повторюватимемо, що термінів русин, руський та українець, український уживаємо як рівноправних назв. Шануємо волю національности, що хоче називатися українською. Має до того право, як кожний інший нарід має право устійнити свою назву. Але ми маємо теж право зберегти стару назву, вживану у польській мові: русин і руський. Що ми сказали би, якби нпр. італійці виступили з претенсією, щоб поляки закинули старий прикметник „włoski" і конче почали говорити і писати „italski"? Під цим оглядом представництво Італії у Варшаві висувало навіть несміливі сугестій, але ті сугестії не могли змінити відвічної традиції польської мови. Коли у „Дзенніку Польскім" ставимо справу цілком щиро і заявляємо, що терміни русин, руський і українець, український уважаємо рівноправними (один традицією польської мови, другий волею українського народу), то не думаємо, щоби в інтересі „Діла" було вмовляти нам якісь побічні інтенції й охоту уникати „офіційно" принятої назви. Дивує нас тільки, що „Діло" вертається що якийсь час до тієї справи у спосіб, який свідчить про хоробливу перечуленість у цій справі".

Вже попереднього разу ми замітили, що торкаємося цієї справи **тільки мимохіть**, бо направду нам зовсім байдуже, як нас називають — це самої справи не змінить. Що торкається обох тих термінів, то й ми самі уважаємо їх за рівнорядні і сьогодні мабуть ніхто з нас не зачинав би полеміки чи суперечки з тим, хто обстоював би за всяку ціну уживати також термін русин і руський. Та річ у чому іншому. На нашому терені термін „руський" вносить деяку плутанину тому, що одна група в нашому народі уживає тієї назви для піжреслення свого національно-політичного становища. Не можемо погодитися з аргументом, що, мовляв, термін русин, руський треба обовязково зберегти з уваги на традицію польської мови. Бо якби так було, то завіщо тоді приймати другий рівнорядний термін? Сказали ми попереднього разу, що ендеки консеквентніші у справі нашої національної назви. Сьогодні спростуємо цю думку настільки, що скажемо, що ендеки й озонівці з „Дзенніка Польского" однаково послідовні: перші в тому, щоб не признавати нашої назви, другі, щоб непотрібно її плутати.

У дальшій частині статті п. М. П. торкається справи польсько-українських взаємин'

Щодо „мерітум" самої справи польсько-українських взаємин, то полеміка з „Ділом" виглядає завжди таксамо. Ми висуваємо справи конкретні, практичні, що сягають у щоденне життя обох громадянств, а „Діло" сідає на великого коня „політичних домагань" і від того хоче зачинати всяку дискусію. На нашу думку це фальшива метода або свідоме торпедування всякої дискусії. Як є які труднощі, а багаїх і то поважних, то не можна зачинати дискусії від річей найважчих і найдальших".

Сказати простою мовою, то воно виходить так: „Дзеннік Польскі" хоче зачинати наладнання польсько-українських взаємин від „найлекших" справ, тобто від зміни календаря й абуки, від справ, які деякі народи вирішували століттями, а ми від „найважчих", бо домагаємося аж... пошанування наших національних пр. ь.

„Не розуміємо — пише п. М. П. — чому „Діло" впадає раз-у-раз у гнів, коли торкнутися справи кирилиці й календаря".

Панові М. П. здається, що „Діло" впадає у гнів, коли торкнутися справи кирилиці й календаря. На жаль, маємо багато важніших та актуальніших справ, з приводу яких мусимо не тільки гніватися, але й обурюватися — справа кирилиці й календаря нас не зворушує. Але „Дзеннік Польскі" гнівається таки дуже часто за те, що українці домагаються своїх національних прав. Навіть у наведеній статті назагал доволі спокійній, панові М. П. не подобається, що „Діло" сідає на великого коня політичних домагань і від того хоче зачинати всяку дискусію. Трудно. Панові М. П. і „Дзенікові Польскому" може це не подобатись, але вони мусять собі це освідомити, що мова про якінебудь польсько-українські взаємини може початися тільки з хвилиною задоволення українських вимог та запевнення українцям у Польщі свобідного національного розвитку.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 16 (4) липня 1888.

„НАША СПРАВА УВІНЧАЄТЬСЯ НЕБАВОМ БІЛЬШИМИ УСПІХАМИ".

У відозві до „Русинів землі Володаря" з закликом до підтримки українських паралельних клас при гімназії у Перемишлі, Видїл „Народньої Ради" писав між іншим:

„Хоч основання паралельних руських клас при державній гімназії у Перемишлі не відповідає в цілости домаганням, які руський нарід поставив до уряду і краєвого сойму: хоч наших конституційних представників коштуватиме ще багато труду, заки вдасться їм побороти неприхильні нам змагання, то в Бозі надія: наша справа чиста і гуманна увінчається небавом більшими успіхами".

ЛЕТЮЧКА „ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ".

Краківська „Нова Реформа" надрукувала текст якоїсь летючки, яку хтось масово поширив за границею. Летючка надрукована в якійсь „Народній друкарні української" і в ній якийсь „Екзекутивний Комітет" у звязку з відкриттям памятника Хмельницькому у Києві, заявляє, що злука українського народу з Московщиною не була актом піддання України Москві, але мала характер „союзу рівного з рівним" і протестує проти московського гнету на Україні, висловлюючи при тому надію, що народи, які визволили балканських славян, поможуть тим українському народові „скинути ярмо православних татарів, що називають себе великоросами".

„Діло" подало текст тієї летючки за „Новою Реформою" та висловило погляд, що мабуть цю летючку видали не українці.

ПЕРША МАТУРА В СТРИЮ.

У стрийській гімназії відбулася в часі від 9-го до 14-го липня перша матура, до якої зголосилося 37 звичайних учнів і 2-ох приватистів. З українців здали: Олександер Колесса, Володимир Охримович (обоа відзначенням), Богдан Бачинський, Лев Чаплинський, Стан. Горус, Евг. Гарвимович, Мих. Яцкевич, Ом. Кузьма, Олекса Пристай, Ів. Сіменович, Ом. Іваницишин, Ів. Стефанчук.

Хроніка Совітської України.

ГОТУВАННЯ ДО РОКОВИН СМЕРТИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

З нагоди 25 років із дня смерти письменниці, бібліотека Академії Наук УССР готує велику виставу, численні відділи якої широко мусять висвітлити життевий шлях, письменницьку й громадську діяльність Лесі Українки. Спеціяльний відділ покаже велику роботу письменниці, як вона збирала та вивчала народні пісні і використувала фольклор. Буде також відділ: „Леся Українка й сучасність", відділ з новими рукописами письменниці, недавно виявленими в рукописному відділі бібліотеки Академії.

ПРОСИМО наших Передплатників подавати при зміні адреси на час вакацій теж і СТАРУ ДОТЕПЕРІШНЮ АДРЕСУ. Також просимо конечно надсилати 50 сотиків за зміну адреси.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

ПЕРШИЙ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ КАНДИДАТ ФІЛЬОЛЬОГІЧНИХ НАУК.

29. червня ц. р. на засіданні наукової ради київського державного університету відбувся прилюдний захист дисертації старшого наукового працівника Інституту літератури І. Стебуна на вчений ступінь кандидата фільольогічних наук, тема дисертації була: „М. М. Коцюбинський, його життевий і творчий шлях". Офіційні опоненти, доктор літературознавства проф. О. Білецький і проф. Б. Якубський дали добру оцінку і таємним голосуванням І. Стебунові присуджено вчений ступінь кандидата фільольогічних наук.

ВИДАТИ ХРЕСТОМАТІЮ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ.

Київська „Літературна Газета" осмілюється висунути проект видання такої хрестоматії із творів „великих письменників-класиків: Боровиковського, Метлинського, Срезневського, Костомарова (балядн), Забіли, Петренка, Афанасієва Чужбинського, це з поезії, а з прози: Свидницького, Стороженка, Щоголева, Грабовського, Манжури, Старицького, Федьковича. Хоч це дуже скромні бажання і автор проекту пробує його „денаціоналізувати" покликаючися на переклади Боровиковського з Пушкіна, на музику Глінки до творів Забіли тощо, маємо сміливість думати, що проект цей далі за шпальти „Літературної Газети" не піде

РОСІЙСЬКА МОВА — ВЛАСНІСТЬ СОВІТСЬКИХ НАРОДІВ".

Виявляється, що російська мова є теж один із здобутків жовтневої революції, бо до революції російську мову могли вивчати тільки паничі з національних буржуазій, народні-ж національні маси тільки мріяли про таке щастя Це щастя принесла з собою революція і бажання у всіх народів вивчати російську мову величезне. І це цілком зрозуміло: для цілком правовірних совітських громадян тому, що це-ж російський нарід проробив величезну роботу знищення національного пригноблення і національної нерівности (далебі, ми й не знали, що це так зветься!), що це-ж великий російський нарід викував російську мову. Для трошечки, але льояльно національно настроених осіб додають тут, що „великий український поет революнер-Шевченко „виховувався на творах Белінського, Добролюбова, Герцена, Чернишевського", що російська література була джерелом для творчости грузинського письменника Чавчавадзе. Марксисти мусять знати, що „Маркс і Енгельс виявили геніяльну прозорливість, коли визнавали неодмінність вивчати російську мову". Для ентузіястичної молоді говориться, що російську мову „вивчають в окопах героїчні бійці червоних Еспанії та Китаю". І взагалі додається, що російська мова на зміну колись латинській, а потім французькій стає за міжнародню мову соціялістичної культури. Справді, як не любити, як не тяготіти до такої мови! І ось уряди, союзний і республиканські, йдучи назустріч цьому тяготінню народніх мас і завели обовязкове навчання російської мови по всіх неросійських школах. Це все цілком зрозуміле, адже тяготінням буде, коли і „тягнуть". Та незрозуміла друга частина статті, де висловлюється жаль, що у національних республіках непомітно „большевицького запалу", щоб заводити це обовязкове навчання. Деж та любов?!

Про цю любов в даному разі українського народу хочуть засвідчити цілим поїздом 25 вагонів у складі 180 осіб і стаття про

„ГАСТРОЛІ (ГОСТИННІ ВИСТУПИ) МОСКОВСЬКОГО ТЕАТРУ ВАХТАНГОВА НА УКРАЇНІ.

Але дивно, багато в цій статті говориться про повнокровне радісне життя українського народу під сонцем Сталінської конституції про „квітнучу Україну", про зустрічі на двірцях, про багатолюдні передвиборні збори, про столицю України, про „стародавній і молодий, наш, совітський" Київ, про те, що артисти вважали себе за посланців червоної Москви, про єдність народів, та ні одним словом не згадано, як цей „повнокровно радісний нарід" приймав ці театральні візити, чи багато людей їх відвідувало... Незвичайна скромність! Бо, знаєте, цей „повнокровно радісний нарід" іноді може зробити несподіванки.

Наприклад, відбувся, як відомо XIV. зїзд комуністичної партії більшовиків України, на якому так маніфестували любов українського народу і до Сталіна, і до Москви, і до Хрушова, раділи з цього приводу, святкували! І ось після зїзду, коли вернулися делегати додому, секретар Миколаївського міськпарткому Ставигін зрозуміло побажав ощасливити і тих комуністів Миколаївців, які не мали щастя бути делегатами на зїзд і оповісти їм власними словами про все, що там було. Аж 680 осіб запрошено на ці збори.

ЗБОРИ МИКОЛАЇВСЬКОГО ПАРТІЙНОГО АКТИВУ.

Та з великим спізненням прибуло тільки 319 осіб. Довелося почати і при такому комплеті та підчас реферату Тагиріна розповзлось ще чимало, залишилось в салі тільки 186. Отже вирішено збори перенести на завтра. Але „завтра" зявилося тільки 182 і почали спішно реєструватися. По реєстрації на салі опинилося тільки 120. Довелось припинити „ощасливлення" і розійтись. Але не треба дивитися на речі занадто песімістично. Є й на Україні совітській особи, які виконують свої обовязки, люблять те, що треба любити, демонструють це, ну і зрозуміло, виконуючи обовязки, мають і права. Як відомо „хвиля невимовної радости" сколихнула щасливі народи радянської країни — уряд СССР оголосив декрет про випуск нової „добровільної внутрішньої позички". Радість ця виявляється в тому, що треба „добровільно" передплатити облігацій цієї позички на суму 2—3 тижневого заробітку. Переплатили цю позичку і „радісні, і схвильовані" письменники совітської України. Корнійчук передплатив на 20.000 карбованців, Рильський і Талалаєвський на 2.000, решта: Сосюра, Гофштейт, Кочерга, Суходольський та інші на 1.500—1.000 карбованців.

Воно і зрозуміло. Чим краще виконуєш обовязки, тим більше і прав маєш. **Л.**

—o—

Після замкнення Педагогічної Вистави.

Дня 3. ц. м. замкнено Першу Українську Педагогічну Виставу. І з голосів тих, що відвідували Виставу, і з голосів преси можна стверднти, що Вистава сповнила своє завдання. Одначе це було можливе лише завдяки незвичайно успішній співпраці усіх тих установ, шкіл і товариств, що брали участь у виставі, як також усіх тих, що присвятили свій час і знання та допомогли улаштувати Виставу. Головна Управа Р. Ш. на цьому місці складає отсим щиру подяку усім Установам, Товариствам, Школам, Дирекціям Шкіл, Учительським Зборам, Молоді та всім Співробітникам Вистави, як також Редакціям українських часописів, що кожночасно поміщували у себе всіляні відозви та писъма і присвятили самій Виставі багато місця.

ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ РІДНОЇ ШКОЛИ:

О. Дзеревич Юліян, заст голови. Гусак Володимир, з. секретаря.

В оборонi „Українського Городу“ у Львовi.

ДОВІРОЧНА НАРАДА В МИКОЛАЄВІ Н. ДН.

Дня 19-го червня ц. р. відбулася в Миколаєві н. Дн. довірочна нарада в справі вивласнення площі Сокола Батька у Львові. На цій нараді мешканці Миколаєва ухвалили таку резолюцію-протест:

Протестуємо якнайрішучіше проти насильного вивласнення площі Сокола Батька у Львові, бо ця площа є всенародним добром українського народу, що добув її своїми жертвами.

—o—

Підготовляють тріюмфальне привитання летунів

Сміливий американський летун Юз прилетів до Фербенксу на Аляску в год. 0.31 опівночі з 13. на 14. ц. м. Там привитала його вдова відомого американського летуна В. Поста, який згинув в 1935 р. на Алясці. Шлях Якутськ —Фербенкс довгий 3.330 км., перелетів він за 12 годин і 17 хвилин. Це був найбільше небезпечний етап лету, бо летуни летіли над великими просторами диких степів і над морем Берінга. У Фербенкс летуни заявили до радіо, що змучені, але почуваються добре. В Якутську витали їх, але вони не могли порозумітися з населенням. Лет з Фербенкс до Ню Йорку відбудеться мабуть з перервою в Едмонтоні, або в Вінніпегу в Канаді, або в Сент Поль в стейті Міннесота, бо летуни не хотять ризикувати в останньому етапі лету. Сподіються, що Юз прилетить до Ню Йорку в четвер вечором, де йому та його товаришам уладять тріюмфальне привитання.

Після похорону ґен. Тарнавського.

КОНДОЛЕНЦІЙНІ ПИСЬМА.

До „Молодої Громади“ надіслали у дальшій черзі кондоленційні письма: українські установи села Ляцько, повіт Добромиль, отаман Омелян Клюн з Бадґаштайну, комбатанти села Ляцько, добромильського повіту, Т-во „Український Фонд воєнних вдів і сиріт“ у Львові.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Долина.

На вістку про смерть ген. Тарнавського зав'язався в Долині комітет під проводом д-ра Переша, що мав завдання вшанувати память Начального Вождя. На його доручення вивішено на всіх українських установах жалібні прапори і виїхала делеґація комбатантів на похорон. Дня 2-го липня ц. р. відбулося жалібне засідання виділів усіх місцевих товариств. Засідання відкрив місцевий парох о. М. Чорнеґа короткою промовою і покликав до президії найстарших комбатантів. Проф. Стефанишин виголосив промову про життя і заслуги бл. п. Ґенерала. По однохвилинній мовчанці о. парох повідомив, що 3-го липня по Службі Божій відправиться панахида за душу Начального Вождя. В неділю, 3-го липня стануло до панахиди 3-ох священників, співав хор, громадянство явилося численно.

Теребовля.

На вістку про смерть бл. п. ґен. М. Тарнавського на українських установах і домах Теребовлі появилися чорні хоругви, а на мурах міста клепсидри, що повідомляли про сумну подію. Підчас похорону, в суботу 2-го ц. м. в 4-ій год. дзвонили всі дзвони парохіяльної церкви чверть години. Таксамо дзвонили дзвони в неділю 3. ц. м. в 4. год. підчас панахиди за душу Покійного Начального Вождя, яку відправив о. дек. Ст. Мохнацький з місцевими українськими священниками. Простору церкву виповнило українське громадянство. Вечором у місцевій читальні „Просвіти“ відбулися жалібні сходини, присвячені памяті ґен. Тарнавського. Після однохвилинної мовчанки д-р Антін Заплітний виголосив промову про життя і вчинки б. Начального Вождя УГА. Українське громадянство Теребовлі масовою участю в панахиді та в жалібних сходинах гідно вшанувало память ґен. М. Тарнавського.

Лущик.

У вівторок 12-го липня ц. р. в українській Чесно-Хрестній церкві в Луцьку відправлено заупокійну Службу Божу й панахиду за спокій душі Начального Вождя Української Галицької Армії. Службу Божу й панахиду відслужив о. протопресвитер Павло Пашевський, що виголосив гарну проповідь про Українську Галицьку Армію та її Начального Вождя. Підчас Служби Божої і панахиди співав хор Чесно-Хрестної церкви під орудою п. Колесниченка.

Церква була переповнена — українське громадянство Луцька прийшло масово

—o—

МОНАСТИРІ ВЯЗНИЦЯМИ.

12-ох б. членів „Залізної Гвардії“ висланo на однорічний примусовий побут у монастирях. 4 засуджені жінки відбудуть кару у монастирі в Сузарі, мужчини — у Цюп

—o—

САБОТАЖ В УКРАЇНСЬКОМУ КОЛГОСПІ.

Нагляй суд засудив на розстріл двох селян, братів Якінів, які 1. ц. м. підпалили 350-гектаровий лан пшениці у колгоспі Побіда Сталінської области УССР.

—o—

БОЛЬШЕВИЦЬКІ РЕКОРДИ.

Як подає Домеї, б. шеф далеко-східного ГПУ Самойлович заявив журналістам, що в СССР є тепер понад міліон вязнів. Вязниці переповнені, тому утворено 35 концентраційних таборів у Сибірі й на Уралі. ГПУ розстріляло понад 10.000 урядовців і старшин.

—o—

ТАЄМНИЦІ ПОЖЕЖІ ЛІСІВ.

У совітській прикордонній смузі, здовж естонської границі, помічено низку великих пожеж лісів. Припускають, що большевики тим способом очищують терен під будову укріплень

—o—

ПЕРЕД РЕФОРМОЮ ШКІЛЬНИЦТВА НА ЗАКАРПАТТІ.

Як подає ПАТ, чехословацький уряд приготовлює реформу шкільництва на Закарпатті. Шкільний примус продовжать з 6-ох до 8-ох літ, скількість дітей в одній клясі обмежать з 80 на 50.

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД“

повість.

Є ця історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло“, Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ 22

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

БРОШУРИ І ПРОЦЕСИ

Але, хоча львівська прокураторія поклала свою руку на віденські брошури, вони й женевська „Про богатство та бідність“ почали розходитися по Галичині в другій половині 1876 року і їх читала галицька молодь, а навіть під впливом агітації М. Павлика та його сестри Ґанни й гуцули у Коломийщині та Косівщині. Крім згаданих брошур чималим ферментом у розвитку соціялістичних ідей у Галичині були й приватні розмови приїжджих українців-соціялістів з Києва.

Та ледви стали прийматися соціялістичні ідеї на галицькім ґрунті, а вже галицька адміністрація вжила всіх заходів, щоб затоптати їх у перших починах. Почалися труси, арешти, переслідування і безглузді процеси. В марті 1877 р. відбувся один український соціялістичний процес, що закінчився засудом трьох українців за взаємини з женевською „Громадою“ й перевіз соціялістичних книжок, а в січні 1878 р. відбувся другий процес, на якому судили, між іншими Остапа Терлецького, М. Павлика і Франка — за приналежність до фіктивного тайного соціялістичного товариства з осідком у Женеві, з Драгомановим на чолі.

Чи Франко вчасі процесу був марксистом? На це питання він сам дав ясну відповідь: „Я був — каже він — соціялістом по симпатії, як мужик, але далекий був від розуміння, що таке соціялізм науковий“. „Капітал“ Маркса й інші писання його та інших соціялістів студіював Франко аж після виходу свого з тюрми.

Українські соціялістичні арешти та процеси зацікавили не тільки українську молодь, але й львівських робітників, не тільки українських, але й польських, і привели їх до соціялістичної думки. Тоді то, як пише Павлик, кожна молода людина, робітник чи інтелігент, хотіла знати, що це за диво соціялізм, і познайомлювалася з соціялістичними ідеями наборзі з таких соціялістичних книжечок у польській мові, як Люї Бляна „Вяра соціялістув“, Лімановського „О квестії роботнічей“, Лясаля „Програм роботнікув“ тощо. На ґрунті соціялістичних ідей зійшлися були українські соціялісти з польськими і писали у заложеній у липні 1878 р. друкарській робітничій газеті „Праца“. Франко був співробітником „Праци“ і сходився з робітниками.

МАРКС.

В листі з 20. вересня 1878 р. до Ольги Рошкевичівни, у якому Франко кристалізує свій соціялістичний світогляд, є уже згадка про „Капітал“ Маркса[1]). Видно ще в тюрмі лежав поетові на серці Маркс і як тільки став вільним узявся зараз читати його, а щоб підготовити себе до зрозуміння соціялістичних ідей, він учиться економії у проф. Білінського, пізнішого австрійського міністра. В 1878 р. Франко написав невеликий катехизм соціялізму, який видали львівські робітники. В 1879 і 1880 рр. він читав суспільну економію в робітничих ґуртках самоосвіти. А в половині 1879 р. написав „Основи суспільної економії“, елементарний підручник за Міллем, Чернишевським і Марксом на зразок сербської компіляції Светозара Марковича. До цього підручника зладив був Франко в осени того самого року і переклад двацять четвертої глави першого тому Марксового „Капіталу“. Але ані згаданий підручник, ані переклад з Маркса не вийшли друком за життя Франка. З „Основ суспільної економії“ вийшла тільки частинка особною книжечкою, виданою у 1883 р. „Просвітою“ п. з. „Про гроші і скарби“, а решта рукопису розгубилася. Переклад з Маркса видрукував аж у 1926 р. М. Возняк у львівському журналі „Культура“ (чч. 4—9). Наскільки Франкове розуміння марксівських ідей увійшло в основу женевської брошурки „Програм соціялістув ґаліцийскіх“ (1881), трудно тепер розібрати, тим більше, що Франко сам сказав, що вона написана не ним, тільки при його співучасти. Як живо цікавився Франко науковим соціялізмом, видно ще з цього, що коли тільки вийшли книжкою у 1878 р. критичні статті Фрідріха Енгельса „Herrn Eugen Dührings Umwälzung der Wissenschaft“ він зробив собі з них виписки, які й переклав на українську мову у 1878 або 1879 р. Але переклад, на жаль, не вийшов у світ у свому часі і появився друком завдяки М. Вознякові щойно в 1926 р. в „Культурі“ побіч перекладу з Маркса.

(Далі буде).

[1]) М. Возняк: Розділ Марксового „Капіталу“ в перекладі Франка. (Культура, 1926. №№ 4—9, ст. 54).

Сторінка без політики.

ТВАРИНИ У ГІПНОЗІ.

Про людську гіпнозу вже писали багато. В останніх роках медицина ствердила рішуче, що гіпнози можна вживати як лікувального засобу і головно у криміналістиці використали її до деяких майже сенсаційних висліпів. А все-ж учені ставилися скептично до гіпнози у тварин.

У ріжних паноптікумах, цирках і на продукціях „факірів" можна бачити у гіпнотичному стані курки, собаки, жаби, вужі та ящірки. Тварини деревіють, можна їх орґани тіла викривляти на всі боки і вони залишаються у такій нерухомій позиції довший час, як довго тривае гіпноза. Тварини рідко коли можуть самі перервати своє задубіння. Є ріжні способи, щоб їх увести в такий стан. Наприклад можна курку посадити на чуже гніздо, вложивши їй голову під крила і заколисати її. Курка дуже боязка; коли звяжемо їй ноги шнурком, посадимо на землю і проведемо довкола від дзюба знак крейдою на підлозі, вона попадає у непорушність, т. зв. каталєптичний стан.

Вражливі нерви.

Тварини деревіють чи камяніють від несподівано гострого зору якогось ворога: напр. дрібні пташки та мишки від погляду вужа. Деякі тварини, напр. собаки слухають гострого пронизливого погляду. Відомий є вплив на деякі нерви, коли їх одноманітно лоскочемо, погладжуючи тіло в ріжних місцях або проводячи по ньому рукою, як при масажі. Ріжні повзуни легко піддаються такому способові. Тимто мандрівні гіпнотизери залюбки вибирають собі для своїх експериментів кертиць, ящірок і вужів. Таксамо можна поводитися з раками або ріжними родами птахів. Рідше вдаються такі досвіди з собаками та котами.

Експерименти з алігаторами.

Улюблені досвіди роблять із крокодилами-алігаторами. Присмирники диких звірів — сильні, сміливі і зручні, мусять іще знати слабі сторінки таких хижаків. Звичайно випускають алігатора із клітки і дразнять його поліном, яке вкладають йому до пащі. Вкусивши його, роздроблює його на кусні, як скло. Тоді присмирник підходить до алігатора, що хоче його схопити. Треба тоді швидким рухом схопити звірюку за пащеку, тримати її міцно і стулити обі її частини. Після того треба взяти алігатора за задні ноги. Найслабше його місце — під горлом. Провівши під горлом руками, якби для масажу, можна ввести алігатора у стан сонноти і взяти його на руки як дитину. Тоді можна вже відчиняти його пащу не лякаючися страшних зубів. Коли присмирник покладе алігатора на землю і ще раз торкнеться його під горло, алігатор стає ворушкий, але водночас такий перелякани силою свого противника, що втікає мерщій до своєї клітки.

З усіх кінців світа.

Мало хто знає, що в республиканській Франції, яка шанує традицію існує всього... 103 ріжних ордерів. Загал знає їх не більше як 10. Але 93 інші мають усякі коліри та форми; за що їх признають і як вони точно виглядають, про це знають тільки нагороджені. Коли Наполеон створив відзначення „Почесної легії" червону стяжечку роздавали дуже рідко. За ввесь час Імперії її дістало всього 5.250 осіб. Тепер ма» це відзначення 196.146 французів. Більш як міліон французів має т. зв. „академічні пальми", 30.000 ордер за „хліборобські заслуги". Тепер уряд рішив видати декрет, що обмежить число щорічно заслуг.

У Парижі продали на ліцитації шкатулку, що згідно з історичною леґендою належала до Марії Антуанетти. В ній королева мала ховати свої листи і всякі дорогоцінні цяцьки. Її оцінили на 20.000 фр. і продали за 17.500 фр. тому, що не було письменних доказів, чи справді вона була власністю Марії Антуанетти.

—o—

Почтова трубка пані Мічель.

У столітті автомобілів на почтову трубку мало місця. Хіба ще вийнятково можна її почути у якійсь романтичній долині, до якої ще з ріжних причин авто не знайшло дороги.

Але особливу службу виконує почтова трубка в Літле Бреді, невеличкій англійській місцевости. Почтовий та телеґрафічний уряд обслуговує там одна особа, пані Мічель. Вона мусіла замикати уряд на якийсь час за кожним разом, коли мусіла доручити комусь телеґраму. Тому її сусід, багатий поміщик, призначив їй до помочі огородникового помічника, що працював звичайно у віддалі 500 до 700 метрів від почти. Як тільки приходить якийсь письмний лист або телеґрама, управителька почти трубкою прикликає посланця. Як трубка відізветься тричі, то це знак, що посилка призначена для мешканця тієї самої місцевости і посланець не має йти далеко. Але як трубка відізветься чотири рази, то посланець мусить брати з собою ровер, бо посилку треба завести до адресата з дальшої околиці. Ця служба функціонує бездоганно.

Брюсселя наблизилася до Парижа

Брюсселя, столиця Бельгії, була віддалена від Парижа 310 кільометрів. Тимчасом ця віддаль... зменшилася тепер майже на 40 кільометрів. Яким чином це сталося? Тайна лежить у тому, що тепер передали до прилюдного вжитку нову автостраду, що тягнеться на просторі 273 кільометрів з Парижа до Брюсселі у простій лінії. Таким чином сьогодні можна дістатися автобусом або автом з Парижа до Брюсселі за яких 3 до 4 години. Час тієї подорожі скоротився на 33 години за останніх сто літ. В 1838-ому році диліжанси потребували 36 годин, щоб дістатися з Парижа до Брюсселі. А треба знати, що тоді пасажири були дуже задоволені з такої швидкої їзди.

—o—

Фільмовий дебют у 87-ім році життя.

87-літня англійка Кароліна Кук з Тепертону дістала два місяці тому пропозицію заграти у фільмі ролю старшої поважної дами. Вона не виступала ніколи в театрі і не грала у фільмі. До свого дебюту вона приготовлялася так пильно, що цілими днями вичитувала часописи, щоб довідатися, коли пічнуться перші проби її фільми. Тих її хвилювань не витримало її вже немолоде серце і вона вмерла на тиждень перед призначеною першою пробою.

Нюйоркська всесвітня виставa.

Підготова до всесвітньої виставки в Ню Йорку, яку мають відкрити в 1939-му році, йде повним ходом. Недавно генеральний комісар дав великій харчевій фірмі, Брен..., концесію на організацію 80 буфетів на цілім ...риторії виставки.

В контракті підкреслено, що той буфет повинен бути свого роду атракцією: кожну страву подаватимуть гостеві з точним виказом кількости вітамінів, що в ній находяться. Відвідувачі виставки зможуть укладати собі „наукові" меню і при виборі страв кермуватися кількістю вітамінів.

Згідно з контрактом товариство Брендс повинно підготовити для буфетів 30 міліонів пар ковбасок. Необхідною на це кількістю мяса можна наповнити 187 ваґонів-холодільень.

Щоб зачудувати уяву американців, часописи подають таку ілюстрацію: якби розтягнути ковбаски, що їх зїдять на виставі, в один ланцюг, то він простягнувсяб через Атлянтійський Океан та злучив би Ню Йорк з Льондоном. Булками, розрізаними на половину, можна булоб покрити всі вулиці та хідники Ню Йорку.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „Л І Л А"

Юліян Опільський

ВІДОМИ ПАДУТЬ

Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Том перший.

170 стор. ЦІНА зок. 2·—

Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книґарнях краю.

Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у царгородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту

ДИВОГЛЯДИ.

Кілька років тому „Діло" завело маленький кутик „дивоглядів", щоб реєструвати події, які нелегко було підтягати під інші відділи. Скажіть, будь ласка, куди інде можна вписувати такі звістки:

Анґлійський суддя Бенслі Велс у ґрафстві Савтварк розложив 100 фунтів довгу за податки з девіних років Альбертові Дорей на... 115 років.

Артур Ґодвін Гльовер із Сиднею (Австралія) овдовів у 15-ім році життя. Виявилося, що щоб узяти шлюб із 18-літньою він пофальшував метрику і представив фальшивих свідків.

Обезпеченеве товариство „Льорд" повідомляє, що в нього одна французька артистка обезпечилася перед виїздом кораблем, на випадок, якби згинув їй підчас подорожі дорогий капелюх.

Одна американка обезпечилася перед переїздом кораблем на той нещасливий випадок, якби якийсь красномовний місіонар несимпатичної їй секти таки зумів її навернути.

Одна американська фільмова артистка обезпечилася на 5.000 фунтів, якби мала втратити свій південний акцент.

Громадянин Джордж Вашинґтон обезпечив свої штучні зуби на 2.000 фунтів, на випадок, якби їх утратив — від їжі, з вини дентиста, що кепсько їх вложив або від чужого пястука.

Шотляндські дослідники обезпечилися на випадок, якби їм удалося живцем схопити таємну потвору з Льоч Нес, що буде звязане з великими коштами.

ТРИЧІ ЖОНАТИЙ ЗА 48 ГОДИН.

Є в Америці місцевість Рено. Звуть її „раєм розводів". Туди приїхав минулого тижня 24-літній син нафтового міліонера Джеймс Мекдональд, щоб розвестися зі своєю жінкою Алісією, що його покинула. Він дістав розвід і годину пізніше оженився з 22-літньою панною Доріс Мері Каннінґгем. Минуло дві-три години і Мекдональд вернувся схвильований до уряду, щоб домагатися нового розводу. Як причину він подав: жорстокість жінки. Подробиць тієї жорстокости не знаємо, але судді йому повірили. На другий день він відїхав до Карсон Сіті і там оженився з панною Джюн Кернс. Аж згодом виявилося, що розвід із міс Каннінґгем перевів Мекдональд тільки на те, щоб дати прізвище дитині, яка вродилася рік раніше.

НЕ ЙДЕ ПІД ВОДУ.

Льондонські вчені мають новий предмет дослідів. Він зветься Вин — є кравцем, має 59 років, зовсім нормально збудований, а має ту прикмету, що не може потонути. Він упершe переконався про те, коли заснув підчас купелі в мотимчасом він жив здоровий і здивований, що спить на воді. Вчені досі не дослідили, від чого залежить цей хист дивного кравця.

НЕ БАЧИВ ЩЕ ЖІНКИ.

На чернечій горі Атос один із братчиків Михайло Колотос скінчив цими днями 80 років. Підчас розмови з тими, що прийшли до нього з побажаннями, він признався, що ніколи в житті не бачив іще жінки. Навіть своєї мами не може собі пригадати, бо вона вмерла, коли він був немовлятем. Відомо, що до атонського манастиря не мають права вступу жінки. Колотос бачив тільки єдиний раз жінку на — фотографії.

Справа поуніятських дібр у Сенаті.

Сенат на своєму пленарному засіданні, що відбулося в четвер 10-го ц. м. прийняв без дискусії закон про військову академію фізичного виховання ім. Йосифа Пілсудського.

Після того почалися наради над законом про поуніятські добра. Сен. Луцький зазначив у своїй промові, що той законопроект діткнув болюче цілу українську людність на Холмщині та Підляшші. Навівши ріжні випадки підпалу та бурення церков та акцію, яка приневолює православних переходити на католицизм, сен. Луцький заявив, що з тих оглядів не може голосувати за законом, але не протестуватиме проти рішення Апостольської Столиці; його протест торкається тільки фактів, що були особливо на Холмщині та Підляшші.

Після дискусії сенат прийняв законопроект. Далі полагодив справу закону про інвестиції з державних фондів.

—o—

Останні вістки про лет Юза.

Останні телеграми повідомляють, що Юз летить в напрямі Вінніпегу на висоті 14.000 стіп. Залога користується апаратами з киснем.

З Нью-Йорку подають вістку, що в четвер в год. 7-ій рано Юз повідомив, що причалить коло полудня у Вінніпегу, щоб доповнити припаси бензини. В тому часі літак Юза перелітав над найвищою та найнебезпечнішою частиною канадійських скельних гір.

—o—

ЯПОНІЯ НЕ ВІРИТЬ У ШВИДКИЙ КІНЕЦЬ ВІЙНИ.

Урядово проголосили, що японський уряд вирішив відложити проектовану на 1940-ий рік світову виставу в Токіо „до часу привернення миру".

Японський міністр публичного здоровля заявів, що Токіо зрезигнує з уладження олімпіяди в 1940-ому році. Офіційне рішення у цій справі проголосять у пятницю після засідання ради міністрів.

З цих вісток видно, що Японія рахується з можливістю, що війна з Китаєм може не скінчитися до 1940-го року.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

РЕКОРДОВИЙ ЛЕТ.

Летуни Кокінакі і Бряндянський, що перелетіли з Москви до Владивостоку за одну добу, вилетіли з Хабаровська поворітьма до Москви. У тій поворотній дорозі летуни спиняться в кількох місцях, м. ін. у Чіті, Іркутську та Новосибірську

НОВИНКИ.

— **Сторінка Жіноча й Економічна відпаде в „Ділі" до кінця липня ц. р.** через виїзд дотичних наших референтів на відпустку.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів Хоругщини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Камінь Довбуша над Прутом.** Пансіон „Зелена Палатка" — поручає кімнати з утриманням. Власний парк і пляжа. (Інформації дає С. Олесницька — Камінь Довбуша п. Ямна). -2

— **Спис вулиць і майданів Львова.** Управа міста Львова видала докладний (відбитий на цикльостилі) спис вулиць і майданів Львова. При кожній вулиці та майдані зазначене їх положення та подана дільниця. На кінці спису вміщений дуже доцільний і необхідний виказ вулиць і майданів, що мають тепер інші назви. Спис складений повзбучно, тож легко можна знайти в ньому все потрібне. Можна дістати в ціні 50 сот. за примірник в організаційному відділі міської управи.

— **Дві опери під голим небом** відбудуться в неділю 17. ц. м. в год. 7.30 вечором на стадіоні польського „Сокола" при вул. Личаківській. Участь беруть визначні артисти, оперові співаки, між ними відомий наш співак Михайло Голинський. Тому, що білетів по 2.20 зол. вже небогато, слід поспішитися з купном білету в „Орбісі" при пл. Марійській, де продають білети кожного дня до год. 1-ої, а в день вистави при касах на стадіоні від год. 3-ої пополудні. Збільшене число трамваїв уможливить приїзд і поворот з опери.

— **Свято на Підлиській Горі.** В неділю 31. липня ц. р. відбудеться — як щороку — величаве свято на Білій Горі біля Підлисся, без огляду на стан погоди. Свято уладжує Т-во ім. М. Шашкевича в Золочеві в честь Пробудителя Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича.

— **Осторога.** Пишуть нам: По селах чортківського повіту волочиться якийсь тип Павло Оленський, який обдурює людей і при допомозі „чародійної палички" вишукує за добрі гроші воду, нафту, вугілля тощо. Деякі легковірні люди дали себе „натягнути". Бував він теж у Коломийщині, Дрогобиччині та інших повітах. В Дрогобичі один з наших інжинірів його здемаскував, тому остерігаємо наших людей перед ним обманцем. Він вернувся недавно з Канади, де також в подібний спосіб „натягав" наших людей. — Інж. Г. Іванський з Дрогобича.

— **Посвячення нового костела під Львовом.** В неділю 31. ц. м. відбудеться в Куровичах посвячення нового костела, що його збудовано за 100 тисяч зол. Більшу половину гроша на будову костела дав ординат Альфред гр. Потоцький з Ланьцута, що має теж свої добра в Куровичах.

— **Наказують будувати памятники.** Преміер Складковський видав обіжник, яким доручає будувати памятники полеглих у боротьбі за незалежність Польщі в 1918—20 рр. Обіжник зазначує, що такі памятники повинні повстати масово, передусім по сільських волостях. Будова цих памятників не примусова, але „дуже побажана". Будовою памятників мають занятися спеціяльні комітети, у склад яких мають увійти представники суспільних та військових організацій. Фонди на будову тих памятників мають зібрати з масової жертвенности та з датків самоуправних установ. Розуміється, що на ці фонди мусітимуть складатися найширші кола населення.

— **„Я бим пана научил, гдиби то било в моїм рейоне"...** Страшну ненависть наших сусідів до всього що українське — ілюструє досадно осьтакий інцидент, що трапився в четвер 14. ц. м. рано в особовім поїзді Підгайці—Львів. Цим поїздом їхав до Львова молодий хлопчина з Гаїв к. Львова п. Дамян Прус і попросив по українськи кондуктора, щоб продав йому білет з Підберізець до Лисинич. Кондуктор накинувся на нього і заявив, що „не розуміє" чого хоче та відійшов собі. По відїзді зі станції Винники прийшов ще раз до п. Д. Пруса з другим кондуктором, який щойно по довшій балачці зрозумів таки по українськи, що п. Дамян Прус хоче купити собі білет з Підберізець до Лисинич і такий білет йому теж видав. На чемну заввагу одного нашого священника, що їхав теж тимсамим поїздом, що по українськи кондуктор повинен розуміти і продати подорожньому бі-

М. НЕЗВАЛЬОВА.

Сині Гіякинти.

— Панунцю, панунцю, такі гарні квітки вам принесли! — крикнула Берта, як тільки Олена показалась у дверях.

— Квітки? мені? — здивовано спитала Олена. Подала Берті рукавички й калитку, а сама, скоро скидаючи футро, бистрою ходою ввійшла до кімнати. Берта, що теж хотіла побачити захоплення своєї пані, пішла вся розгойдана за нею. І справді, на скляній дошці низького стола стояв кіш із синіми гіякинтами. Було їх вісім: вісім пишних, дрібними квітами обтяжених грозн стриміло там на дужих билинках. А довкола по кімнаті йшов від них чудовий, глибокий запах, саме такий солодкий, як була солодка синя барва цих гордих квітів.

— Які чудові гіякинти! — промовила Олена зі здивуванням, дивлячись на цю запашну красу.

— А хто це прислав, Берто? Жадного листа при цьому не було? Ані білету?

— Ні, панунцю. Квіти принесла дівчина з торговлі і сказала тільки, що це для вас.

Берта ще хвилину стояла, відтак вийшла з кімнати. Олена задумано дивилася на квіти. „Ба, від кого вони? Чи післав їх Франк? Або Генрі? Чи може Макс? Поглянула у вікно: там вянув у низонькій вазі малий букет фіялок. Їх купив їй перед двома днями Павло. І тому вона знала відразу, що гіякинти від Павла не можуть бути, тим більше, що він був бідний маляр. Хоча він мав талант, але був бідний і саме тепер здобував собі ім'я, а тими букетиками фіялок, що їй завсіди посилав, здобував серце Олени. Ні, ні, вони не від Павла. Це дорогі квітки, а купити їх можуть дозволити собі тільки ці три: Франк, Генрі або Макс. Ах, ці дорогі, любі хлопці! Вже майже рік, як Олена познайомилася з ними. Вони всі старались зєднати собі її. Всі її кохали, вони ще й багаті — але дивно: до цього часу ще ніхто з них не післав їй квіток. Щойно тепер Олені прийшло це на думку. Але щож! тепер уже їй мало на тім залежить. Олена цілий рік вагалась між цими трьома мужами. Вона любила всіх трьох і тому відсувала раз-у-раз своє рішення. Вірила у нагоду і тепер, коли вона стояла перед цією синьою красою, рішилась використати цю нагоду. Той, хто післав їй гіякинти, заслужив собі її кохання.

Олена поглянула на годинник. Була третя година. Франк ще мабуть у канцелярії. Взяла телефонічний апарат і закликала знайоме число.

— Ви, Франку? Так, це я, Олена... так, я дома й маю велику радість... Ну так, уявіть собі, що тут появились сині гіякинти... Гальо, гальо!.. чи подобаються мені сині гіякинти?.. Щоб я це сказала? Не пригадую собі, Франку. Але це не вадить. Гальо! не розумію, Франку. Ті гіякинти ви прислали? що ви говорите? так?.. Ах, який ви чемний, Франку! так, я дуже тішуся... Чи можете зайти до мене ввечір? Мусите, Франку, я вас запрошую. До побачення!

Олена зідхнула. Отже це Франк. Дуже добре, що це Франк. Поправді, то Олена найбільш його кохала.

Призвала Берту і наказала: ввечір прийде пан Франк, треба приготовити щось доброго. Олена поглянула на кошик; гіякинти пахнули. Мабуть і життя з Франком буде наче запах. Вона сподівалась цього. Хтось на коридорі задзвонив. Олена почула голос Берти і відтак ще один: алеж так, це говорить Генрі. Якже це, що він поихолить її відвідати? Різко бувало, коли він по обіді мав вільне, бо працював у фабриці. Генрі ввійшов до кімнати.

— Ах, які чудові гіякинти, Олено! — крикнув. Поцілував її в руку. Олені здавалось, що він трохи усміхнувся.

— Так, чудові, Генрі. Уявіть собі, поки мене не було дома, принесли ці квіти без візитівки і знаєте хто? —

— Ну, а чи подобаються вони вам, Олено? — спитав Генрі.

— Ох! дуже подобаються, але —

— Це головна річ, Олено. Я хотів зробити вам радість.

— Але-ж, Генрі, що ви говорите? Ці гіякинти від вас?

— Так, так, моя кохана, а від кого-ж іншого? Ви здивовані? Прецінь ви знаєте, що я вас кохаю вже так давно і нехай вам ці квітки скажуть про те замість мене. Вони сині, Олено, а ця барва означає вірність, це... —

Олена підняла руку до чола.

— Мовчіть, Генрі — несподіванка так мене зворушила — дякую вам. Не уявляєте собі, що це для мене означає, що ви прийшли. Я булаб зробила велику помилку.

Вона не пояснила, яку помилку, хоча він домагався того:

— Ах, той Франк! брехун, обманець, хвалько!

Була вдячна Генрикові і в душі була переконана, що від першої хвилини це був Генрі, якому належало її серце. Генрі відходив того дня від неї з обіцянкою, за яку він вицілував Олені руки.

Ледви Олена вернулась з передпокою до кімнати, ввійшла за нею Берта. Вона вертілася з базару, а в руках несла кошик. Була зовсім задихана

лет — перший кондуктор зачав викрикувати, що він „по українськи не розуміє і не мусить розуміти додаючи з іронією, що якби до Польщі приїхав турок, то він мусів би розуміти по турецьки". Одночасно докинув на відхідним: „Я бим пана научил, ґдиби то било в моєм районе". Дійсно дивні відносини запанували на наших землях, як кондуктор позваляє собі на подібні погрози в поїзді у присутности різних подорожніх, між якими можуть бути теж чужинці. Можеб так компетентна влада повчила таких панів кондукторів, щоб вони на звук української мови не вискакували зі шкіри і не сипали — мов з рукава — різними погрозами.

— **Галабурда перед шлюбом.** Вчора перед шлюбом, відомої в товариських колах пані Амелії Ф. і пана д-р К. трапився малий бешкет. Пан молодий д-р К. прийшов на шлюб у фраку і бронзових пів-черевиках. Всі присутні збентежилися. Пізна молода виразно заявила, що не стане під бальдахимом, доки її майбутній муж не візьме лякерів. Одначе він визнав з плачем, що ніяк не може цього зробити, бо страшно терпить через відтиски. Невідомо, як би це все було скінчилося, якби не думка майбутнього шурина. Він таки зараз сказав служниці купити в найближчім аптичнім складі пластер ЛЄБЕВОЛЬ, який радикально усуває і втихомирює болі. — Марусю — звернувся до служниці — вважай, що треба просити не звичайний пластер, бо можеш дістати безвартісний продукт, але треба докладно провірити, чи на цім пластрі є напис „ЛЄБЕВОЛЬ".

— **Жнива вже почалися.** В цілій Галичині і на Волині та Холмщині вже почалися жнива. Дуже добре заповідається збір жита, і щодо намолоту і щодо соломи так, що цього року наші селяни матимуть подостатком соломи для худоби. Зате зі збором пшениці погано, бо наслідком нагальних зливних дощів в останніх тижнях пшениця вилягла. Селяни побоюються, що намолот пшениці буде мінімальний і солома теж буде струпішіла. Збір овочів назагал більше ніж марний, бо приморозки і шкідники цього року знищили цвіт овочевих дерев. Садівники обчисляють, що збір овочів зменшиться цього року майже на 30—50% у відношенні до минулого року. Тому-то овочі подорожіють, зате на збіжевім ринку слід сподіватися зниження цін, бо в Польщі — згідно з теоретичними обчисленнями фахівців — надвишка збіжжа дійде до міліона тон.

— **Арештування у Старо-Самбірщині.** Дня 9. ц. м. поліція арештувала в Лужку Горішнім богослова Олексу Татомира на основі знайдених підчас ревізії концептів невиголошених промов до Соколів і Луговиків ще в рр. 1931—1933., в яких зрештою поза закликами до організації нема ніяких протидержавних чи протиурядових висловів. — Цього самого дня перевела поліція ревізію в голови місцевого „Лугу" Юліяна Фусяка, в якого нічого не найшла, та у Василя Головчака, в якого спершу не найшла нічого, щойно інший поліцай вдруге, шукаючи на кухонній шафі, дивним дивом найшов три летючки з датою **серпень 1938** (!). Василя Головчака арештували. Слід згадати, що 18. м. м. поліція арештувала старшого сина о. Ю. Татомира, Ярослава, абсольв. агрономії, під замітом саботажу тому, що 12. червня ц. р. він на станції Соколики вскочив до поїзду в русі. Проти о. Юліяна Татомира ведеться слідство на основі брехливих доносів місцевих типів, які вже в 1933. р. спричинили арештування о. Татомира, але суд увільнив його від вини і кари.

— **Львівська хроніка.** При вул. Зеленій скочила минулої середи пополудні з другого поверха 25-літня Ядвіга Б., жінка скарбового урядовця і по двох годинах померла. Причиною самогубства подружжі непорозуміння. До шпиталю вілвезла каритка рятункового поготівля 70-літню М. Коженьовську, яка занедужала на вулиці — Самохід т-ва львівських броварів наїхав на 9-літнього Л. Сьвідерського при вул. Клепарівській, який потовкся.

— **Краєва хроніка.** На пасовиську в Баличах пов. Мостиська, земля засипала підчас добування глини 70-літнього Михайла Мусійовського, який згинув.

— **Страшна смерть під колами самоходу.** На залізничому шляху 18 км. від Соснівця наїхав поспішний поїзд на санітарне авто суспільної обезпечальні і знищив його зовсім. Під колами поїзду згинув шофер і чотири особи, які їхали автом.

— **Круліковський умер у большевицькій тюрмі.** Польська преса повідомляє на підставі вістки з Москви, що у вязниці в Володимирі вмер б. посол до варшавського сойму, комуністичний діяч, Круліковський. Він перед кількома роками виїхав до Совітів і довший час не було про нього чутки. Тепер виявляється, що московський суд засудив його на 20 літ тюрми, в якій він умер на чахотку.

— **Дослідн глибин океану.** Проф. Пікар, відомий зі своїх летів до стратосфери, заявив журналістам, що задумує в найближчому році приступити до дослідів дна Атлянтійського океану у глибині 5.000 метрів під поверхнею океану.

— **Велика пожежа в Києві** вибухла на днях в одному з найбільших промислових підприємств цього міста — у фабриці взуття. Пожежа знищила зовсім чотироповерховий будинок з уладженням. По кількагодинній рятунковій акції семох відділів пожежної сторожі вдалося врятувати від пожежі сусідні мешкальні доми. У фабриці згоріли наскрізь модерні машини, що їх спровадили недавно з Америки. Негайне слідство виявило, що пожежа повстала внаслідок крізи. Г. П. У. арештувало здогадних „шкідників", які ніби то є членами законспірованої опозиційної групи в комуністичній армії".

— **Страшна самоходова катастрофа.** Недалеко громади Гарен к. Аахен згинуло підчас катастрофи автобусу 7 осіб, 20 було ранених. До катастрофи дійшло тому, що автобус, зїзджаючи з гори хотів виминути повериста і наїхав на дім ударившись зі стіною. Автобусом їхали б. комбатанти з членами родин. Удар був такий сильний, що стіна зарисувалася і будинок мусіли розібрати.

— **Спеціяльним поїздом до Ґдині.** Під гаслом „Пізнай свій край, а будеш його більше любити" уладила Управа Польської Спілки Обуви БАТЯ в Хелмку другу з черги чотироденну прогульку працівників, тим разом до Ґдині, винаймивши в тій цілі спеціяльний поїзд із одинацяти туристичних вагонів. Першу таку збірну прогульку уладила фабрика до Кракова. Взяло в ній участь 1.410 працівників. Кошти переїзду в обі сторони покривала в цілости фірма. Прогульку вів директор фабрики п. Іван Е. Ремер.

— **Два листи.** Перший лист. Найдорожча Лесю! Вже давно я не писала, бо таки не було нічого цікавого. Я дуже поденервована і в поганім гуморі. По довшій застанові я рішила звіритися Тобі зі своїх турбот. Ти-ж знаєш, пишу це без найменшої тіні зарозумілости, що я, в повному значінні, гарна дівчина, а одначе, петрушкувала в жуті. Прийми мілїон поцілунків від о Боже!, як я маю звіритися — мужчини виразно від мене бокують. В минулу неділю я була зі своєю приятелькою на дансінгу, вона постійно танцювала, а я Твоєї нещасливої Галі!... — Другий лист. Дорога, наймилїша Лесю! Не знаю, як маю Тобі подякувати за Твою раду. Буду вдячна до гробової дошки. Моя журба вже зовсім уступила і я така щаслива, така щаслива... Вчора на дансінгу просто билися про мене. А все це зробило чудове, справді чародійне тєчиво **Судорин,** пробу фірми Ап. Ковальські. Цей винахід усуває раз на завжди піт і неприємний запах.

Дописи.

ДОЛИНЩИНА.

За „фальшування метрик". Прокуратор Окружного Суду в Стрию обжалував кількох священників з долинського деканату за переступлення арт. 287 § 1. к. к., себто за посвідлення неправди при записах до метрик, бо писали закінчення прізвищ — „ий", „ич". Дотепер дістали акт обвинувачення отсі священники: о. дек. Базилевич, Княжолуки, о. Бордун з Тури Вел., о. Гаврилюк з Мізуня, о. Михайлів з Велдіжа, о. Рущенський з Рахині й зааст. дек. о. Чорнета з Долини. Правдоподібно дістануть акт обвинувачення й інші священики тутешнього деканату, бо всі вели і ведуть метрики однаково.

КОСІВ.

Припинили діяльність Т-ва „Сокіл" у Косові. Рішенням з дня 8-го червня п. р. повітовий староста в Косові припинив діяльність Руханково-спортового Т-ва „Сокіл" з осідком у Косові гуцульським, бо „стоважи-

---

— Ох, панунцю, лечу до дому, щоб вам щось сказати. О, ви певно будете здивовані, панунцю, тарабанила Берта, — я вийшла з крамниці, а недалеко від мене стануло авто, знаєте, панунцю, жовте авто пана Макса, вибачте пана доктора. Він позвав мене до себе і питався, чи ви дома. Ох, панунцю, я ще все така розпалена, — я сказала панові Максові, панові докторові, що ви муситє відійти — очікуєте-ж пана Франка — і я сказала йому теж про гіякинти, що хтось післав вам цілий кошик, а ви не знаєте хто? Вибачте, панунцю, що це я йому сказала — але він сказав, уявіть собі, що ті квіти він післав! Так, сказав мені, ще й дуже тішився, що вони вам так подобались! Ви певно тішитиметесь, що вже знаєте, хто вам їх післав. А теж мушу вам сказати, що пан Макс завсіди мені подобався, — він такий елегантний і має своє авто і — — —

Олена гляділа на Берту дуже здивована, а та, замітивши те, замовкла.

— Отже Макс теж? — промовила вона по хвилині. Післала здивовану Берту до кухні, а сама задумалась. Так! Справа чим дальше, тим краща, але Олені вже якось було все байдуже. Почала дивитись на це з гумористичного боку.

І водночас дозріла в ній думка: це ані Франк, ані Генрі, ані Макс! Безперечно вони всі брешуть — всі! — Вийшла до кухні.

— Берто, на вечір нічого не готуйте. Я не буду дома.

— Але-ж панунцю, я приготовила вже...

— Ні, Берто. Коли прийде пан Франк, скажіть, що...

В тій хвилині озвався дзвінок. Берта відчинила двері і в них появилась молода дівчина. Дивилась з налякання очима на Олену й промовила:

— Вибачте, шановна пані, але сталась помилка — я, я принесла сюди сині гіякинти.

— Ну, так, — притакнула Берта, — це та дівчина.

Олена допитливо поглянула на дівчину: — Ну, що сталось?

— Той кошик, шановна пані, належить до другого поверху. я помилилась; простіть пані. Прийшла до нас та пані, чому ми не несемо їй замовлені квітки і таким способом це виявилось — за це накинувся на мене шеф. Даруйте, пані, але я мушу віднести цей кошик.

Олена вже не могла стриматися від сміху. А здивована Берта повела налякану дівчину до кімнати, що була наповнена лагідним запахом.

Коли дівчина вийшла з кошиком, Олена поставила на порожне місце на столі фляконик зі зівялими фіялками. — Маленький, але мій! — сказала весело й пішла одягатись. На відході сказала Берті:

— Скажи Франкові, що я відійшла; можливо йому прийде на думку чому? — Ага, Берто — чи подабається вам ще пан Макс?

Берта підняла очі й сказала потихоньки, начеб Бог зна яку правду говорила:

— О, панунцю, які це брехуни люди!

Олена знайшла в малій кавярні Павла. Знала, що він там буде. Бував там щодня, кував там пляни і деколи тут стрічався з Оленою, коли вона ввечір не мала заняття.

Майже не перевернув столик, коли її побачив. Кинувсь їй назустріч:

— Олено, яка ви чесна, що ви прийшли! Я хотів завітати до вас, але я не відважувався, хоча хотів би я вам щось сказати!

Сіли й Олена весело запиталась:

— Чи не те, що ви післали нині кошик з синіми гіякинтами?

— Гіякинти? Хтось вам післав кошик з гіякинтами? О, якби це я міг бути, Олено! Як радо я післав би вам не тільки кошик, але разом усі квітки з цілого світа! Тимчасом тішуся, що можу вам час до часу купити букетик фіялок, але підождіть, Олено — на це колись прийде час! Саме це хотів я вам сказати, вам першій! Олено, моя вистава мала нечуваний успіх, самі запропонували мені продовжити її, а Ріхтер, один з найбільших критиків, знаєте, що сказав?

Очі Павла палали, коли докінчував. — Сказав: „Накінець по довгім часі маємо знову маляра, правдивого маляра!"

Олена мовчки стиснула йому руку. Скільки вона бажала тепер йому, цьому скромному й чесному юнакові та як далеко в тій хвилі опинились в її думках Франк, Генрі та Макс!

Постановили, що Павлів успіх вони відсвяткують десь при вині та музиці. Коли йшли освітленою головною вулицею, Олена сперлась на рамя Павла, підійшла до них старенька жінка:

— Купіть панні фіялки, пане!

Павло взяв один букетик з руки жінки і подав його Олені зі словами:

— Мабуть це востанне даю вам фіялки, Олено. Можливо, що на другий раз буде це кіш синіх гіякинтів!

— Так, Павле, я думаю, що найкраща квітка — це справді синій гіякинт, але — вона залежить теж від адреси.

Що мали гіякинти спільного з адресою, про те Павло ніколи не довідався; але в кімнаті Олени навіть і тоді, коли вона вже була Павловою дружиною, завсіди, коли прийшла пора тих квіток — стояли на столі сині гіякинти.

З чеської мови переклав:

Ф. Беркут.

шено то вимога пашепівко обовязуючому праву в способу загрожайонци безпечьноству, спокойові і пожиткові публічнему, устальонім для стоважишеня вакресові і способом дзялання і не одповяда вимогам свого правнего істнення". Особливо закидається „Соколові", що „1. XI. 1937 склав присягу на вірність Україні, виховує своїх членів у протидержавному дусі, учить їх співати пісні, які пропагують та глюрифікують простушки, злобно представляє у відемному світлі польську дійсність і через те поширює ідейчіння обичаїв та деморалізацію". Одночасно староство назначило куратором майна Т-ва Миколу Девдюка з Косова Старого. Поминаємо сам факт признанення та його мотивів, але спиняємося над фактом доручення куратурії Миколі Девдюкові, с. Василя з Старому Косові. Відоме, що Микола Девдюк с. Василя зі Старого Косова був караний за зневагу Матірного Т-ва, інспектора Гафтковича і що на загальних зборах філії „Просвіти" в році 1935 спричинив і вів бучу та намагався побити інспектора Гафтковича, за що його покарав городський суд в Косові. Громадянство Косівщини здивоване, що чемна вже кого іншого, кому можна булоб доручити тимчасову управу майном і взагалі чи можна такій людині доручати якінебудь громадські справи. Громадянство Косівщини просить Парляментарну Репрезентацію, щоб занялася цією справою.

З просвітнього життя Косівщини. Дня 26-го червня ц. р. в год. 14.50 в салі „Рідної Школи" відбулися звичайні загальні збори філії „Просвіти" в Косові. Збори відкрив і проводив ними довголітній голова філії д-р Петро Рондяк, секретарював м-р В. Ковтун. Голова філії в коротких словах подав огляд „Просвіти" за її 70 літ праці на Гуцульщині. По відчитанні протоколу з попередніх зборів, голова подав зборам звіт з діяльности філії. Філія відбула 16 засідань, зорганізувала чотири просвітні анкети, виготовила плян праці і стежила, щоби низові читальні виконали його. В роках 1935—1936 працював при філії просвітний організатор проф. Когут, який за час своєї праці відбув 147 поїздок до читалень, перевів 32 люстрації читальняного книговодства, виголосив 61 викладів, перевів 19 зборів, відбув 16 показових лекцій, перевів 14 проб до хистів і відбув 19 засідань з видїлами читалень. Заходом філії улаштовано 8 театральні курси в Шешорах, Старих Кутах і Соколівці. В 1937-ому році просвітня праця в окрузі дещо прикинилася, а це тому, що не було в тому часі постійного освітнього інструктора. Від початку 1938. р. працює при філії освітній інструктор п. Вонсуль і від того часу знову освітня праця в Косівщині [illegible] звичайним руслом. За той час придбано 32 членів Матірного Т-ва, зорганізовано культурно-освітню секцію, до якої вступили як члени такі люди, що можуть багато помогти в культурно-освітній праці філії. По звітах вибрано новий видїл з д-ром П. Рондяком у проводі.

Нечувана провокація в Косівщині. В селі Хімчия, яке належить адміністраційно до волости Старого Косова, незнані типи в половині червня п. р. прибили на будинку читальні „Просвіти" велику вирізьблену патраменту звіаду. Очевидно, що це комуністична провокація, яка змагає до того, щоб спричинити розвязання читальні „Просвіти" тому, що в цьому році громадянство Косівщини повело рішучу боротьбу з комуністичними впливами по читальнях.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

Небуденна імпреза в Стрілках. Заходом гуртка свідомих громадян під проводом місцевого священника о. Данилкова відбулося 26. червня ц. р. у Стрілках „Свято Жінки", на яке склалася дуже гарна й багата програма. Гарні хори, деклямації, квартет смичковий та передовсім реферати, як: „Жінка — громадянка", „Завдання матерей" і „Чистота хати" дали цілість не лиш милу для вуха, але й повчальну, з якої пробивалося повне зрозуміння великої вартости жінки в житті родинному і суспільному. Реферати ті виголошували самі селяни: Руся Данилків, Марія Перушька і Руся Свистун. Реферат про релігійність жінки виголосив о. Данилків, про жіночу організацію Союз Українок — Стефанія Мороз зі Старого Самбора, підчеркуючи, що коли нині нашому громадянству прибувають такі великі чети свідомих та активних жінок, то це передусім заслуга цієї організації. Дуже гарне враження зробило на присутніх і те, що навіть старша віком сільська жінка Настуня Буяк взяла у цій імпрезі участь і виголосила деклямацію. Це гарний приклад для жіноцтва нашого повіту. Також з чуттям і зрозумінням виголосила деклямацію „Свято Жінки" Юстина Вишинська. На закінчення промовила до жінок п. Марія Мартинякова зі Ст.Самбора, закликаючи їх до праці не лиш у товариствах, але також у громадських радах. Слід ще додати, що програму „Свята Жінки" виконано й оправлено дуже добірливо завдяки праці о. Данилкова і його рідні. Дуже бажано, щоб і інші села взяли собі приклад в почину, що його нам дало село Стрілки.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА.

Ювилейне свято „Просвіти" в Лошневі. Село Лошнів, пов. Теребовля, уладило величаве ювилейне свято „Просвіти". Це годиться піднести з тим більшою увагою, що Лошнів — це село з неукраїнською перевагою: на 4.000 мешканців є там тільки 600 українців. Відношення населення — колись 28 проц., сьогодні тільки 14 проц. українців — змінюється в нашу некорить, та все таки українська меншість тримається дуже добре, не зважаючи на великі постороні заходи прозомити національну свідомість. Читальню „Просвіти" засновано тут у 1903. р., в 1906. здвигнено гарний дім, де міститься й кооператива, що дуже гарно розвивається та всі інші українські установи. Завдяки місцевій інтелігенції та свідомим селянам уладжено в Лошневі 28. і 29. травня ювилейне свято „Просвіти", що дає гарне свідоцтво свідомости лошнівських українців. Свято складалося з двох частин і пройшло згідно зі зразком, поданим у Ювил. Календарі та в журналі „Просвіта". Вечором у суботу 28. травня на голос дзвонів посипали люди до церкви, де відправлено панахиду за померших членів читальні. Потім пішли всі під домівку читальні, прикрашену внутрі і зверха зеленю і прапорами та освічену лямпами. Обабіч входових дверей примішено портрети Шевченка і Франка та емблеми „Просвіти". При декорації стояли чотири хлопці з прапорцями в поставі „позір" — це почесна сторожа. Серед глибокої тишини відчитав п. В. Пасіка (студ. богословія) змістовний привіт „Просвіті", який присутні привітали тричленним „слава". Заст. голови читальні п. Мельво відчитав імена покійних просвітян. По кожнім імені дівчата і хлопці на переміну виголошували: „Вічная память". А всім, що діло попередників гідно продовжують, вспомнули зібрані тричленно: „Слава". Мішаний хор під орудою п. О. Ганчара відспівав дві пісні і на цьому закінчено першу частину свята. Зібрані розійшлися, зісталася тільки сторожа, що вартувала цілу ніч, по двох на зміну. Чергового дня, в неділю 29. травня в год. 9. ранку на голос трубки зібрався нарід під читальнею. Прийшло багато і з сусідніх сіл, головно з Кровінки і Сущина. Впорядники установили похід шістками, заграла орхестра зі Сущина (під орудою С. Рудика) і похід рушив до церкви, де місцевий парох і голова читальні о. М. Кузьма відправив Богослужбу в наміренні „Просвіти". Пречарну проповідь виголосив о. Ол. Герета зі Скоморох. На закінчення богослужения відспівано пісню „Боже Великий" і потім похід рушив знову до читальні: на переді орхестра, потім дітвора, видїли всіх установ, жіноцтво, чоловіки, молодь. Інші навіть старенькі люди. В читальні відбулась академія. Вступне слово і закінчення виголосив о. Кузьма, промову делегат Філії м-р П. Луців. Виступи хору й орхестри, деклямації, м. ін. дитячі, вийшли дуже вдачно. На закінчення відспівано національний гимн. — Годиться ще згадати, що в день свята місцеві свідомі громадяни прикрасили свої вікна видінками „Просвіти", а себе ювилейними відзнаками, особливо молодь. Між хлопцями трудно знайти когось без золотої відзнаки „Просвіти". Це тепер наша благородна „мода" і гордість. Кількадесять людей стало також членами Матірної „Просвіти" та йдуть заходи, щоб ними стали всі. Загалом ювилейне свято „Просвіти" в Лошневі піднесло на дусі українців Лошнева й околичних сіл та підбадьорить певно і всіх тих, що ней допис будуть читати, бо це свято свідчить про непохитну свідомість народніх мас навіть серед найбільш неспожогих обставин.

Гість.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Цікава хороба.

Загнала мене пополудньова година на лікарський виклад про глухоту. Тому кілька літ напевно не був би звернув уваги на оповістку і не був би пішов, але нині цікавлюся чією недомогою людського орґанізму більш як іншими. Свого часу завважив я, що мій годинник далеко голосніше тикає при моїм правім вусі як при лівім і це звернуло мою увагу на справу акустики. Багато моїх знайомих зрадило мені, що і в них не дописує слух лівого, правого або й обох вух та просили, щоби йти з ними з лівого чи правого боку, або говорити голосніше.

На викладі довідався я неодного: про ріжні роди глухоти, про ріжні причини її та про лічення цієї прикрої недомоги орґанізму.

Але прелеґент, хоч і знавець слухової справи, не вичислив усіх родів глухоти, а я, хоч і знав про ще один рід, не мав відваги забрати голос у цій матерії.

Зате роблю це в нинішнім фейлетоні...

Отже: є не тільки глухота з уродження і від нещасливого випадку (сварка за межу, хороба, війна, подруже непорозуміння), але й глухота маєткова. Виступає вона дуже часто, здається серед українців частіше як серед інших народів Европи, і виступає в тим гострішій формі чим більший маєток.

Мав я одного знайомого. Памятаю, хлопцем ще дивував мене гостротою слуху. Бувало сидимо в каварні, при другім столику якесь інше товариство. Я ледви якесь слово переловлю, а він цілу розмову повторить.

— Чув ти, що вони говорили про зїзд „Рідної Школи"?...

— Чув пяте через десяте, але нічого не зрозумів.

— То я тобі скажу: Один каже... — і слово в слово.

Але це було в часах, коли мій знайомий був бідний, світив ліктями, а за черевиками лишав сліди пальців.

Минуло з того часу кілька літ, мій знайомий заробив на якійсь парцеляції чи іншій комбінації добрі гроші і тепер його слух ані не вмився до колишнього. Просто оглух чоловік як пень. Не кажу в справах позички, чи підпису на векслі, бо в цім напрямі нині майже всі недочувають, але так — у зовсім невинній матерії.

Наприклад:

— Як думаєш, буде завтра погода?

Або:

— Куди ти цього року їдеш на ферії?

Громадянин сидить, навіть дивиться на вас, але стріляйте — не чує. За першим разом ви тільки дивуєтесь, за другим вас шевська пасія хапає, а за третім ви є прибиті і принижені, бо зрозуміли врешті причину глухоти: гроші.

На щастя маєткова глухота не є постійна, як нестале є все на світі — до грошей включно. Тому кілька літ, пригадую собі, один пан страшенно недочував, маючи вуха заткані сто тисячами долярів — нині в нього слух як анґлійська бритва. Стратив гроші на нещасливих комбінаціях і відразу прочув.

Не знаю, чи медицина займається такими випадками. Коли ні, то подаю їй це до відома і прошу винайти якийсь менш болючий лік ніж страта маєтку.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

МЕТЧ, ЯКИЙ РІШАТИМЕ ПРО ВХІД ДО ОКР. ЛІҐИ.

В неділю 17. липня стрінеться перемиська Сян у себе у фінальному метчу з львівським ТШЛ. Цей метч рішить у великій мірі про аванс одного з партнерів. У кращій ситуації є Сян, що як сподіваний переможець тієї стрічі потребуватиме на відплатних змаганнях у Львові лише зремісувати, щоб запевнити собі заслужений аванс. Ми боїмось тільки одного: щоб наша перемиська дружина не мусіла змагатись не лише з одинадцяткою противника, але й із суддею, як дванадцятим її змагуном... Наші змагуни мусять бути приготовані на таку можливість і прийняти бій мужньо, рішучо та з якнайбільшим спокоєм і рівновагою нервів та духа. Симпатики і глядачі повинні якнайдружніше дати моральну поміч, але в культурній формі, та передовсім повинні бути джерелом нервового успокоєння, а не заломлювання змагунів. Змагання Сян — ТШЛ відбудуться 17. липня в год. 5.15 пополудні на ґрунті Польонії в Перемишлі.

НА ОДИН КРОК ПЕРЕД Б-КЛЯСОЮ.

В неділю 17. липня відбудеться в Городку повторний метчу за мистецтво Ц-класи львівської підокруги між Зорею і місцевим Гапоелем. Попередні змагання скінчились, як відомо, висліком 4:0 для Зорі, але управа львівської округи наказала їх повторити. Гадаємо, що й Зоря повторить свій успіх і здобуде таким чином право змагатись у фіналі за вхід до Б-класи з перемишлянським Стшельцом.

НАЙБІЛЬШИЙ НАШ НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІҐ.

На старті бігу за часу дир. О. Левицького, що відбудеться в неділю 17. липня ц. р. на трасі Львів — Миколаїв — Стрий — Дрогобич — Самбір — Городок — Львів (230 км.), побачимо всіх найкращих змагунів С. Т. Україна й окрім них усіх чільних змагунів інших львівських клюбів, представників Станиславова, Дрогобича та імовірно Волині. Титулу першуна цього бігу боронить змагун Щотка (Чорні), який мин. року здобув часу. Старт бігу точно в год. 7. ранку на стрийській рогачці. На мети треба очікувати змагунів коло год. 13.30 на городецькій рогачці біля пекарні Меркурія.

Для орієнтації наших провінціональних Читачів подаємо приблизний час переїздів змагунів через поодинокі міста: Миколаїв 8.30, Стрий 9.30, Дрогобич (півметою) 10.15, Самбір 12.

Наколесники С. Т. Україна одягнені в білі сорочники з чорно-червоним поясом на грудях і на голові мають червоно-чорні шапочки.

—o—

Нові книжки і журнали.

КНИЖКИ:

Проф. д-р Ів. Огієнко: СКЛАДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. Частина друга: головні й пояснювальні частини речення. „Бібліотека Рідної Мови". Жовква, 1938. 16-ка, стор. 230.

Інж. О. Лошинський: ВИРІБ ОВОЧЕВИХ ВИН. (З додатком: виріб овочевого оцту). Бібліотека „Сільського Господаря". Накладом Краєвого Госп. Т-ва „Сільський Господар". Львів. 1938. 16-ка, стор. 70.

ЖУРНАЛИ:

РІДНА МОВА. Науково-популярний місячник, призначений вивченню української мови та теорії літератури. Рік VI. Ч. 7—8. Липень—серпень 1938. Жовква. Зміст: І. Огієнко: Історія слова „ліп". — В. Коблик: Слово „ліп" у Галичині. — Проф. В. Барвінгура: Психольогічні основи успіху літературного твору. — І. Огієнко: Складня української мови. Проф. Яр. Гординський: Повість у Радянській Україні. — І. Огієнко: Адам. Мовно-теольогічний нарис. — Л. Українка: Що дасть нам силу. — о. А. Отаманинець: Мадяризм на Закарпатті. — І. Огієнко: Вимова біблійних імен. — І. Огієнко: Для спочинку. — І. Шевченко: Молитва. — А. Ф.: 30-ліття наукової праці проф. І. Огієнка. — Життєпис. — о. О. Гереta, о. А. Отаманинець: Рідномовні завваги. — Відповіді на запити наших читачів. — Допис Прихильників Рідної Мови.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. Рік V. Ч. 7—8. Липень—серпень 1938. Каліш.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 28. З 10-го липня 1938. Париж.

Листування Редакції.

Вп. Д. Антончук, Прага: Спомин дуже цікавий. — Думали помістити його пізніше, а саме роковини. На бажання передали його тепер до календаря „Червоної Калини".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 15. VII. год. 8. веч. „Люди в лісі".

Субота 16. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моїм". (Прем'єра).

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український театр Йосифа Стадника (сезонна).

Гастролі.

15. VII. Ой, не ходи Грицю.

16. VII. Тітка Карла.

Театр кінчить постановку „Хама".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА:

15. VII. процес Мері Дейєн.

16. VII. Шаріка.

17. VII. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЕ:

15. VII. Мазепа.

16. VII. Дама за селом.

17. VII. Безталання.

19. VII. Невольник.

20. VII. Воскресення.

21. VII. Дай серцю волю.

23. VII. Пан Твардовський.

24. VII. Гетьман Полуботок.

МИКУЛИЧИН:

25. VII. Мати наймичка.

14. VII. Чесна Сузанна.

27. VII. Пісня Бескиду.

28. VII. Мазепа.

29. VII. Безталання.

30. VII. Гетьман Полуботок.

ЗОРОХТА:

1. VIII. Мати наймичка.

2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави", „Пісня ключа".

АПОЛЬО: „Тінь Шанхаю".

АТЛЯНТИК: „З піснею крізь життя".

БАЛТИК: „Для жінки"; „Магічний ключ".

ВАНДА: „Промінь загади" і „Пізнались в Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой мигноводі".

ЕВРОПА: „Лікар гарних жінок".

КАСІНО: „Секретарка й мужа"; „Симфонія молодости".

КОПЕРНИК: „Циганська княжна".

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Візьми моє серце". „Я невинний".

МІРАЖ: „Ромео і Юлія".

МУЗА: „Подвійне весілля"; „Сенсаційно живе світ".

ПАЛЯС: „Проклятий скарб".

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Ти що світиш в Острій Брамі" і додатки.

РІЯЛЬТО: „Панове з товариства".

РОКСІ: „Бунт залоги" і додатки.

СВІТ: „Пожежена" і „Ординат Міхоровський".

СТИЛЕВЕ: „Під чужим прізвищем" і ревія.

ТОН: „Нанесі Стіль промовляє", „Переможна боротьба".

УТІХА: „Лицарі степу" і ревія.

ХИМЕРА: „Незнайомий любко".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Суматра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Сеятовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 15. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. муз., 8.00 Ран. авдиц. для дітей, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Попол. муз. з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Весела авдиція для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Легка музика, 16.45 „Суд над турками" — фейл., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Пляти, 17.45 „Інститут львівської Ставрогінії", 17.55 Гальо, увага! 18.00 „Сигнали зимової допомоги", 18.10 Солісти, 18.45 Літерат. хрон., 19.00 Вільовч. теорія, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Госп. конц., 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Львівська опера, 21.10 Останній пасажер Львова, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Львівські спорт. вістки, 22.05 Львів. конц. бальний з орх., 23.00 Останні вістки вечірня денника і метеор. комунікат.

Субота, 16. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт, 8.00 Погід. ран. авдиц., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка муз. з пл., 14.15 Обід. муз., 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Театр уявлн для дітей: „Де поділася тінь", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Концерт лег. муз., 16.45 „Дозрівають вишні в Голяндії" — гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Новини зі світу, 17.45 З червенської землі" — гутірка, 17.55 Гальо, увага! 18.000 Наша програма, 18.10 Форг. речіт., 18.45 „З ловецьких спомнів", 19.00 Арії й пісні, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Вокальна авдиція, 20.00 Авдиція для поляків за кордоном, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Розмова зі слухачами дир. Петрі, 21.10 Польська народня капеля, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки вечірн. денника і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 15. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 18, 19 Розр. муз., 17.00 Вид. мельод. і танк., БЕЛГРОД 18.20, 21.00 Радіооpх., 20.00 Вечір. конц.; БУДАПЕШТ 12.05 Конц. орх., 13.30 Циган. муз., 17.30, 18.00 Джаз. муз., 19.00 Форт. 20.35, 21.00 Пляти, 21.45, 22.00 Камер. конц., 23.10 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 15.30 Солісти, 18.00 Молодь грає і співає, 19.00 Вечір. пісні, 20.10, 21.00 Симф. конц. ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЬР 15.15 Дитячі пісні, 19.00 Вес. муз.; МІЛЯНО 17.15 Сюрпр. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симфон. конц.; МІНХЕН 16.00 Розр. муз., 18.20 Солісти, 19.15, 20.00, 21.00 Вечір. конц.; ПРАГА 17.15 Військ. орх., 18.20, 19.25 Сальон. конц., 20.30 Солісти, 20.50, 21.00 Вечір. пісні, 21.05 Конц. філ-гарм. орх.; РАДІО ПАРІ 18.00 Конц. камер. консерв., 19.00 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Бретанія", пєса з муз., 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.45 Спів. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Чорна дама" — оперетка, 23.15 Танк. музика.

Субота, 16. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 19.00 Опер. мельод., 20.10, 21.00 Вес. суб. вечір, 22.30, 23.00, 24.00 Легка й танк. муз.; БІЛГОРОД 20.00, 22.15 Нар. пісні, 21.00 Радіооpх., 23.00 Розр. муз., 23.30 Танк. муз.; БУДАПЕШТ 17.45, 18.00 Циган. муз., 18.55, 19.00 Військ. орх., 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 Легка музика, квартет і солісти; ВІДЕНЬ 19.00, 20.10 Муз. вечір. 22.30, 23.00 Розр. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 18.00, 19.00 Вес. муз. конц., 20.10, 21.00 Вязанка мельод.; МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. муз., 21.00 22.00, 23.00 „Севіль. цирулик", опера Россінія, 3.30, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 14.25, 15.00 Розр. муз., 18.10 Конц. сол., 22.20, 23.00 Танк. муз.; ПРАГА 16.10 Лег. муз., 18.20 Сальон. муз., 22.30, 23.00 Джаз. муз.; РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 22.05 Симф. муз., 23.00, 24.00 Танк. муз; РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 22.00 Конц. трія, 23.15, 24.00 Танк. музика.

Тільки оголошуючись у „ДІЛІ" можете успішно продати, купити або замінити реальність.

Радіокутик.

ВЕЛИКИЙ УЧЕНИЙ Д-Р І. ПУЛЮЙ.

Про цю небуденну постать дуже цікаво сказав інж. Роман Крохмалюк у своїй гутірці дня 22-го червня ц. р. До чого може довести жадоба науки наглядів д-ра Пулюя була форфорязинка спінчів теольогію, виїхав до Відня, щоб тут у високих школах та лабораторіях посвятитись науці. І цей звичайний міщанин із Гримайлова показався світові як великий ученый. Залишив по собі не лише велику кількість наукових праць з ділянки електротехніки та багато винаходів, але збагатив наукові бібліотеки та музеї багатьох держав західньої Европи. Одним із визначніших винаходів д-ра Пулюя була форфорязинка лямпа, що була предтечою лямпи Рентгена. Д-р Пулюй хоч був на еміграції не забував про свій край і народ: він залишився до смерти вірним сином українського народу. За його наукові заслуги Виділ Наук. Т-ва ім. Шевченка іменував д-ра І. Пулюя почесним членом.

ОРИГІНАЛЬНЕ ЗАСТУПСТВО.

Недавно у Ню Йорку один робітник зовсім припадково перервав 4 телефонічні каблі, працюючи згущеним повітрям. Через цей випадок перестало діяти 5 телефонічних централь у найрухливіших дільницях міста. Шпиталі та тисячі інших власників телефонів, між ін. поліційні комісарійти „відрізано від світа". Щоб зарадити біді, припоручено 20 поліційним авт, виїжджаним у короткохвильові висильники, контрольовані 4-ма готовими радіостаціями, переказувати відомости телефонічним абонентом, зокрема для шпиталя повитух. Крім цього ще два інші шпиталі скористали в часі направи зі своїх послуг поліційних авт.

РАДІО ТА КАТОЛИКИ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Чехословацький епископат вислав до чехословацького радія у Празі листа, в якому чехословацькі епископи займають рішучу поставу супротив Дирекції Радія, яка не приймає на увагу потреб католицького населення. Епископи жадають, щоб радіостації не висилали авдицій, які могли б вразити релігійні почуття та переконання католиків. Крім того домагаються, щоби католики у тижні користали з кількох годин часу перед мікрофоном та щоб у Дирекції та Раді були католицькі представники. Лист, підписаний кардиналом Гаспаром та всіми чехословацькими епископами, кінчається словами: „Маємо надію, що домагання наші будуть завдоволені та баламо, щоб католики не були приневолені пригадувати за свої права в інший спосіб.

БІРЖА.

Львів 14 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги белъг. 90·12, 92·65, Долярн американські 5·30·00, 5·27·00 Доляри канад. 5·27·00—5·24·00. Фльорени гол. 293·59—291·85, Франки фр. 14·88—14·78, Франки швайцарські 121·80—121·10 Фунти англ. 26·30—26·14, Гульдени дачні 100·25—99·75, Корони ч. 15·00—12·00 Кордан. 117·45—116·50 Кор. норв 132·23—131·25, Корони шв. 135·64—134·65. Ліри італ. 22·70—21·90, Марки фінлян. 11·62—11·30, Марки нім. 79·00 — 73·00, Гель Аств 26·25—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 126·00 Цукор. 34·50 Вуголь 32·00, Ліпопол 75·50. Можсів 12·75, Островець 57·25, Стараховичі, 37·00 Габербуш 46·50.

Папери

4 і пів пром. внутр. 67·38, 66·25, 3 інв. 1 ем. 82·25, серія 92·25 3 пол. інв. 2 ем. неконв. серія неконв. конверс. 71·00 преміал. 41·75 4 консол. 67·00

Тенденція неодностайна

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 14. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 зол.
молоко . . . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . . . 3·75 зол.
Тенденція на масло звижкова на молоко та яйця сильна.

ОПОВІСТКА.

Жертви, зложені в Адміністрації „Діла": Отець Кеніг в Радомишлі зол. 1 на Українських Інвалідів 1 зол. 2 на „Рідну Школу"; Михайло Гошик-Березовський з Коломиї зол. 2.50 на українську студіюючу молодь.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВЛАСНИК ремісничо-торговельного підприємства у Львові, літ 35, вища освіта, непоганий, познайомиться з інтелігентною, освіченою, непоганою українкою, яка внесла б до підприємства 5—10 тисяч золотих. Ласкаві зголошення зі знімкою яку зверне під словом джентельмена, до Адм. „Діла" під „Подружжя-співпраця" 1456 3—3

ПАНСІОНИ

ДОРА коло Яремча, пансіон „МЕТА" в прегарному положенні, поручає сонячні кімнати з добірним харчем. Ціни приступні. Під управою власниці Ольги Чорненкової. 1508 2—2

КУП ІО — ПРОДАЖ

ПРОДАМ дім, мурований, новий, одноповерховий, центр Самбора. Відомість: Купферберг, Самбір, Собіського 22. 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОСТІЙНЕ заняття в промисловому підприємстві дістане кількох безробітних інтелігентів. Вимагана готівка 500 до 1.000 зол. Тільки письменні зголошення слати до Адмін. „Діла" під шифру: „Промисл". У зголошенні подати: вік, освіту, звання, короткий життєпис і марку на відповідь. 1512 2-2

РІЖНІ

КЛІНІКА годинників **ГУТЕРМАН** при Синстуській чотирнацять справді видає тільки 1-річну гарантію, але вони ходять роками. 1105 9-12

УНЕВАЖНЮЮ „довуд особисти", згублений або вкрадений мені в Справу дня 25. VI. 1938. р. **Дмитро Дружбян, Лисів, Ринок 40.** 1516 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спец'яльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 153 (14.984). Львів, субота 16 липня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Перша розправа за вивласнення площі „Сокола Батька".

В покликаному воєводою окремому суді відбулась у Львові в четвер 14 ц. м. перша розправа за вивласнення площі Сокола-Батька. Власника площі заступав д-р К. Паньківський. В ході розправи д-р К. Паньківський заявив, що Старшина Сокола-Батька не може в ніякому разі продати площі при вул. Стрийській.

На це представники війська, воєвідства й магістрату сказали, що мусять забрати площу, бо вона потрібна для цілей оборони держави.

На попередній спротив власника площі, що площі Сокола-Батька не забирають для цілей оборони, протилежна сторона заявила, що про те може рішати тільки військова влада.

П списанні протоколу покликали оціночну комісію зложену з кількох інжинірів, що має оцінити вартість площі. Переведення оцінки потривае довший час (коло 6 тижнів). Тому розправу відложили аж до видання осуду оціночною комісією.

Нова протимосковська змова київських старшин.

Між політичними комісарами і командантами деяких відділів київського гарнізону дійшло до непорозуміння. Комісарі наказали перевести ревізії при яких викрито широко розгалужену протимосковську організацію, зложену з вищих старшин.

Арештовано кільканацять осіб, м. ін. одного команданта бригади.

СЕСІЯ НАЙВИЩОЇ РАДИ УССР.

25. ц. м. отворять 1. сесію найвищої ради УССР. До неї належить 22-ох комуністів і 82-ох безпартійних.

18. ц. м. збереться на першу сесію найвища рада молдавської автономної республики.

(ВУ)

Італійські фашисти і расизм.

На сторінках „Джіорнале д'Італія" появилася велика заява у справі становища фашизму до питання расизму. Та заява складається з 10-ох точок; уложив її гурт італійських учених, що зібралися під впливом міністерства культури.

Населення Італії — стверджує заява — в дебільша арійське, італійська культура також арійська. Від тисячі років італійці суцільні з расового погляду. Існує чиста італійська раса — і свідомість того факту мусить найти що раз то більше зрозуміння в народі. Питання італійського расизму необхідно розглядати з біольогічного погляду.

Жиди — це одинока частина населення Італії, яка не засимілювалася; вони зложені з чужих, неевропейських первнів.

Німецьке Інформаційне Бюро довідується, що заява має на меті лиш означити становище фашизму до питання расизму; вона не матиме ніяких правних наслідків.

З мілянських міських читалень забирають книжки німецьких письменників жидівського походження.

Большевики заняли манджурську місцевість Шанфен.

Совітський відділ перейшов кордон у місці, де сходяться границі СССР, Кореї та Манджурії, заняв місцевість Шанфен і окопався на сусідніх горбках, які мають велике стратегічне значіння, бо панують над ріками Тумен і Юкі та над пристанею Рашін.

Команда квантунської армії готова поробити енергійні кроки, якщо совітська влада не поладнає тої справи.

МОРСЬКІ ЗБРОЄННЯ У СССР.

Совітський уряд призначив 7 міліярдів рублів на розбудову морських збройних сил. Цю квоту зужинють у першу чергу на будову великих кораблів для балтійської та полярної фльоти та на розбудову морського летунства, що дістане три бази: над фінським заливом, на озері Ладога і на півострові Коля. Далекосхідна фльота дістане нові підводні судна.

Судетські німці не думають страйкувати.

У деяких чеських часописах появилася вістка, що робітники-генляйнівці хотять проголосити страйк, що мав би політичний характер і був би протестом проти праського уряду, який не приняв постулятів Генляйна. „Ді Цайт", щоденник судетської партії, називає ті поголоски брехнею і пробою дальше загострювати чесько-німецькі взаємини.

ГЕНЛЯЙН НЕ БУДЕ ЗАГОСТРЮВАТИ КОНФЛІКТУ З ЧЕХОСЛОВАЦЬКИМ УРЯДОМ.

Райтер повідомляє з Праги, що през. Бенеш і преміер Годжа роблять усі можливі заходи, щоб довести до компромісу з Генляйном. Німецька сторона також заняла компромісове становище: на недавній конференції між Гітлером, Герінґом і Генляйном у Мінхені рішено не загострювати чесько - німецького конфлікту. Генляйн дальше буде домагатися, щоб його усі постуляти в цілости заспокоєно.

НЕУСТУПЧИВЕ СТАНОВИЩЕ ПРАГИ.

Паризький „Пті Журналь" помістив інтерв'ю свого чехословацького кореспондента з Праги з міністром закорд. справ Крофтою. Мін. Крофта обговорив уступки, що їх уряд дасть нац. меншинам, та що Чехословаччина не дозволить, щоби внутрі чеської держави повстала друга держава, тому територіяльна автономія для судетських німців є недопустима.

Китайська провінція Квансі проголосить незалежність і заключить сепаративний мир з Японією?

Як подає шангайський кореспондент щоденника „Асагі Шімбун", два визначні провідники з провінції Квансі виповідять у найближчому часі послух марш. Чанкайшекові і запропонують Японії сепаратний мир, що загарантував би незалежність провінції Квансі.

Страшна мова фактів.

Львів, 15. липня 1938.

У невимовно невідрадних відносинах знайшлося сьогодні чверть міліона українського православного населення на захід від Буга — у Холмщині і на Підляшші. Живцем повторюються часи зперед більше як триста років, про які на варшавському соймі в 1620 р. посол Важинець Древінський обговорюючи тодішне положення православного населення, так сказав: „Церкви по містах і селах замкнені... церковне майно зграбовано... священників розігнано, люди вмирають без св. сповіди і св. тайн". Численні депутації з цілої Холмщини і Підляшшя приїзджали до Варшави боронити своєї віри і Церкви. Розказували речі й події, в теперішніх часах — здається — неправдоподібні, а таки правдиві...

З повітів на захід від Буга, два повіти мають найбільший відсоток українського православного населення і до приходу польської влади мали український етнічний характер: грубешівський у сусідстві сокальського повіту і томашівський — на північ від руcько-равського повіту. Щойно після світової війни на розпарцельованих фільварках і на землях православної Церкви осіли польські кольоністи, що й повели на місцях при допомозі адміністрації і польського римо-кат. духовенства протиукраїнську акцію. Висліди її відомі. Навели їх у своїх меморіялах до польського уряду поодинокі депутації з місць, заговорили про них українські посли зі соймової трибуни в дні 6. липня ц. р.

До суто українських частин Холмщини належить у першу чергу томашівський повіт і в ньому сьогодні найбільший протиукраїнський наступ під проводом старости Веляновського, що піднесено й у меморіялах до уряду. На великі розміри переведено у цьому повіті замикання і бурення православних святинь. Ось і факти:

В селі Тарноватка опечатано дім молитви 2. травня ц. р. Староста Веляновський вивселив священника Семена Демчука і покарав його двомісячним арештом.

В селі Паньків 22. червня ц. р. з доручення цього старости збурено деревляну церкву. При збуренні асистували війт і комендант місцевого постерунку поліції.

В селі Корчині опечатано церкву 22. квітня ц. р. і її мають тепер збурити на приказ старости. Дня 27. червня ц. р. збурено в цілости церкви в селах: Гопки і Неледів. Того самого дня збурено церкви в селах: Моратин, Зимно, Недежів, Підледів, Пиняни і Ратичів, при чому в Моратині арештовано в часі бурення церкви 20 жінок і 4 мужчин, частину з них побито і поранено так, що треба було примістити їх у шпиталі. Побили їх і поранили підчас того, як вони боронили церкву перед бурєнням.

В селі Юрів спалено 25. квітня ц. р. богослужебну каплицю. Злочинців поліція не викрила досі, як теж і у всіх інших селах, де цього року спалено церкви або богослужебні каплиці. В тому самому селі збурено церкву 23. червня ц. р.

В селі Жарники спалено церкву 30. квітня ц. р. Арештовано місцевого священника, о. Романа Хомсика і покарано вязницею за відправу православної Служби Божої.

В дні 28. червня ц. р. збурено церкви в селах: Ляхівці, Ратків і каплицю в селі Посади, де минулого року збурено церкву, а з матеріялу вибудовано польську школу. У дні 25. червня ц. р. збурено церкви в селах: Дутрів, Кміхин, Ликошин, Старе Село, Радостів. В осаді Тишівці збурено церкву 17. червня ц. р., в селі Микулин збурено церкву 23. червня, в селі

Клятви 24. червня, врешті в селі Вакіїв 27. червня, при чому виселено о. Гната Космія і укарано двомісячною вязницею за відправу богослуження.

В селі Переорськ була православна парафія і православна церква, в якій відправляв богослуження о. Андрій Ковальчук, обслуговуючи православних і в сусідніх селах: Курчині, Переволока, Жилка і Руда Залізна. Староста Веляновський велить о. Ковальчукові покинути своє теперішне службове становище в Переорську під загрозою висилки до Березі Картуської.

В селі Ходиванці місцеву православну церкву, виставлену самими православними ще в 1920 р., перемінено на римо-кат. костел. Тоді православні богослуження відправляли в каплиці, яку в січні ц. р. з приказу старости Веляновського опечатано. Місцевого душпастиря о. Мирослава Шелинського староста Веляновський виселив і покарав тримісячною вязницею за відправу богослуження.

В селі Реплин, по довгих заходах отворено 5. січня 1937 р. місцеву церкву, замкнену ще в 1919 р. До парафії належить понад 2.000 православних з кількох осад. Місцевого душпастиря о. Івана Жуковського староста виселив і покарав двомісячною вязницею за те, що у дні храмового свята в прилученому селі Лагівці (24. травня ц. р. св. Олексія) відправив Службу Божу під церквою на цвинтарі, бо церкву опечатано.

В селі Витків місцевий душпастир о. Кость Якимчук відправляв богослуження у дзвінниці, бо церкву опечатано. Цей сам священник з доручення свого ординарія заступав о. Миколу Лящука з сусідного села Чесники, що хвилево проживає на покуті в монастирі в Яблочині. Зате виручування староста Веляновський покарав о. Костя Якимчука двомісячною вязницею і загрозив виселенням.

В селі Новосілки були дві церкви, вибудовані православними, стара деревляна і нова велика — мурована. Мурована церкву забрали на костел, а деревляну на цвинтарі замкнули і щойно в 1935 р. дозволили отворити. Священником був там о. Льонгин Кресович. Цього року церкву опечатали, а о. Кресовича покарали одномісячною вязницею за відправу богослуження і загрозою виселення.

В селі Верешиця є філіяльна церква парохії в Шлятині, яку обслуговував о. Іван Кріпський. У дні 24. квітня ц. р. дістав заборону доїзджати до Верешиці під загрозою арештування і виселення. Церкву у Верешиці замкнено і богослужень для численної громади православних тепер там нема.

В селі Комарів були дві церкви — стара деревляна і нова мурована — збудовані православними, з яких користали і дооколичні села. В 1922 р. місцеві поляки розібрали мурованку церкву, а з її матеріялу вибудували для себе вселюдну польську школу; тоді теж розібрали і деревляну церкву і частину матеріялу ужили на будову згаданої школи, а решту продали. Православні, — є їх коло 1,200 душ — стративши дві святині, купили собі дім молитви, де відправляв богослуження о. Олексій Денисюк. Тепер його виселюють і опечатують дім молитви.

Про буріння церкви в містечку Лащів, що діялося від 4. до 7. ц. м., напишу окремо.

Факти, які я подав, зібравши на основі документів і оповідань очевидців, торкаються тільки одного томашівського повіту і відносяться до кількох останніх місяців, чи навіть тижнів. Всюди при масовому бурінні православних церков працювали робітники римо-католики з чужих громад при асисті війтів-поляків і численних постерункових, звичайно на місці незнаних, присланих з дальших постеручків.

Я навів тільки факти, а вони вже самі досить пророчисті.

Д-р Степан Баран.

Жидівська справа на конференції в Евіяні.

(Від власного кореспондента).

Женева, 12. липня 1938.

На французькім березі Леману, в Евіяні, кілька десятків кільометрів від Женеви, розпочалась 6. ц. м. міжнародня конференція, що протягнеться мабуть до кінця цього тижня. Характер її наскрізь женевський, не лише тому, що вона відбувається так близько від осідку Ліги Націй, а й тому, що в ній беруть участь властиво ті самі політичні елементи, не поминаючи Авеноля, генерального секретаря Ліги та Вінана, майбутнього директора Інтернаціонального Бюра Праці, присутніх в Евіяні. Почин до конференції вийшов з Америки.

Відчиняючи конференцію перший делегат Франції, Беранже, висловив свою пошану президенту Рузвельтові за його шляхотні почини. Починаючи загальну дискусію представник американського уряду Мирон Тайльор запропонував занятися долею не лише тих, що вже покинули Німеччину, а й тих, що мають намір це зробити, не лише еміґрантів з Німеччини та Австрії, але й інших незалежно від їх походження, співпрацюючи з технічними органами Ліги Націй. Але вже другий промовець, представник Англії Льорд Вінтертон, зазначив, що на його думку конференція має займатися виключно еміґрантами з Німеччини та Австрії, і його пропозиція очевидно перемогла, бо досі конференція займалася виключно справами цих еміґрантів. Сама Англія має надмір безробітних, отже розглядає проекти поселення виходців з Німеччини на південнім заході Африки. Представник Франції витає палко ініціятиву американського уряду, але заявляє, що Франція перебрала властиво вже більше еміґрантів, ніж вона може це робити. Він запрошує до співробітництва всі держави, навіть і ті, що не належать до Ліги.

Наскільки новий вибух заворушень у Палестині повязаний льогічно з конференцією в Евіяні, ствердити тяжко. Але не підлягає ніякому сумніву, що ця конференція порушила, справді лише частинно і дуже поверховно, поважну проблему новорозселення жидів у звязку з подіями останніх років у центрі і на сході Европи. Так дивиться на справу і поважний дослідувач

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 23

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ВПЛИВ ДРАГОМАНОВА.

Вже те, що Франко не випустив у світ ані своєї компіляції „Основи суспільної економії" ані перекладу згаданої глави з Марксового „Капіталу", ані витягу із згаданої Енгельсової книжки, (хоча з залишеного рукопису перекладів видно, що вони мали друкуватися у „Дрібній бібліотеці", перший п. з. „Карло Маркс. Початок і історичний розвиток капіталістичної продукції в Англії", другий п. з. „Початок і теорія соціялізму Фрідріха Енгельса"); далі, що Франко під весну 1881 р. покинув Львів, жив якийсь час у рідним селі Нагуєвичах і з тої пори обірвалися його взаємини з „Працон" і львівськими робітниками, — показується, що у Франковому світогляді зайшла переміна, що не дозволила йому стати послідовним марксистом. Які чинники спричинили цю переміну у франковому світогляді, для недостачі матеріялу не можна нічого певного сказати, можна тільки здогадуватися, що ними були ідеї Драгоманова та його поклики до освічених людей іти на службу мужицтву. Коли взяти під увагу, що Галичина країна наскрізь рільнича і через те Франкова роля у львівських робітничих організаціях не могла бути велика; що він опинився там серед чужого елементу та й ще не настроєного інтернаціонально, не дивниця, що Франко пішов за голосом Драгоманова і пішов на службу селянству, з якого сам вийшов.

Франко взяв від Драгоманова не тільки ідею, що „сила кожної породи людської лежить у мужицтві", але й віру, що корінні зміни усіх громадських і господарських, навіть державних порядків, стають ділом не революції, тільки еволюції, та що до ідеалу соціяльного чи політичного треба йти шляхом щоденної, чорної роботи „на близькі часи". Оці ідеї, проповідувані Дригомановим і були провідними ідеями Франка. Він вірив у силу селянських мас і працював для розвитку цієї сили все своє життя. Він не вірив у теорію соціяльних катастроф і не леліяв у своїй душі мальовничих образів будучини, — навпаки: цупко тримався землі і соціяльні деформи та політичну боротьби вязав зі сучасними потребами та найближчою майбутністю. Навіть, коли Франко радив галицьким селянам творити спілки для спільного господарства на злучених в одну господарську цілість ґрунтах, хотячи, щоб за той час „доки тривала би спілка, всі члени, що в ній працюють, мали однакове удержання", маючи на оці ідеал комуністичного ладу, він мав на серці перш усього сучасні потреби селян і бажав, щоб хлібороби внаслідок комуністичного способу праці менше зуживали енергії коло ріллі, зате більше могли мати часу на освіту, науку.

КРИТИЧНЕ ВІДНОШЕННЯ ДО СОЦІЯЛІЗМУ.

Ідеал Драгоманова, щоб людство організувалося у спілки громад, „вільних у всіх своїх правах", себто у спілки вільних осіб, що по волі вязалисяб „для спільної праці й помочі у вільні товариства". — якийсь час був дуже близький Франковому серцю, як то видно з повісти „Захар Беркут". Але згодом він стратив віру в осягнення того ідеалу і був тієї думки, що коли він навіть здійснивсяб, то не встоявсяб довго.

Марксизм, можна сказати, цікавив Франка, як то видно з його статтей, усе його життя. Він ставився до нього з великою повагою і високо ставив заслуги та історичне значіння Маркса й Енгельса, але одночасно й критично. На жаль, Франко не мав часу самостійно студіювати марксизм і через те висновки його критики не були оригінальні.

Франко не погоджувався з ніякою соціялістичною системою; в кожній знаходив він якісь хиби, але й сам не склав ніякої оригінальної теорії, — він уважав себе за прихильника „старого, щиролюдського соціялізму, опертого на етичнім, широко гуманнім вихованню мас народніх, на поступі і загальнім розповсюдженню освіти, науки, критики і людської та національної свободи"[2]).

До війни 1914 р. та й під час війни, навіть поміж европейськими робітниками, була сильна віра у непохитну міць капіталістичного ладу, панувала психольогія миру поміж клясами, і треба було аж ситуації, в якій „дальше жити так не можна", щоб захитався старий лад і повстав новий та й то не всюди. Нічогож дивного, що і Франко думав реформувати людство, підготовляти для соціялістичного ладу, чи як сам казав, „для осягнення великого ідеалу — соціяльної справедливости на ґрунті гуманного чуття", а не бурити революцією старий лад і ставити новий на нових основах.

(Далі буде)

[2]) Мій Ізмарагд. с. VIII.

східньо-европейських справ, редактор „Журналь де Женев" Бріке, із статті якого беру нижчі дати. „Втікачі з Німеччини майже виключно жиди. Від 1933 р. покинуло її 150.000 осіб, з них 120.000 здобули вже нові підстави існування. Полишилося в межах Німеччини ще 350.000, та в Австрії принаймні 200.000. Коли Німеччина хоче, щоб усі жиди покинули її територію, що можна припускати, то наслідком цього повсталаб поважна еміграційна проблема. Колиб пощастило перевести поділ Палестини, то в цій новій британській домінії можна булоб оселити ще 500.000, якби вони були добрими хліборобами та привезли з собою потрібні грошеві засоби. Але Німеччина забороняє вивіз капіталів, а жиди, що займалися переважно вільними фахами, не можуть перейти безпосередньо до хліборобства. До Франції перенеслося 40.000 жидів, і більше вона їх приняти не може. Щодо Сполучених Держав Америки, то й там існує вже антісемітизм, і Рузвельт дбаючи про тузин мільонів безробітних не може приняти багато сотень тисяч жидів. В Аргентині є вже 300.000 жидів на шіснацять мільонів мешканців, і там існує вже протижидівський рух, також як і в Мексику, що годиться приняти деяке число жидів. Згідні на це й Бразилія, Венецуеля, Нікарагуа та деякі інші держави Південної Америки. Але всі вони потрібують лише рільників з капіталами, отже можуть лише частинно причинитися до розвязання проблеми. Коли німецькі заходи виселити жидів матимуть успіх, то це може спокусити й деякі держави східньої Европи пійти за німецьким прикладом. У Польщі є жидівського населення 3,275.000, в Румунії 800.000, в Угорщині 440.000, і в Литві 160.000. Жидівський Світовий Конгрес, який є в деякій мірі жидівським урядом, виступає за більшим розсіянням жидів, щоб вони не творили ніде більшої меншини, яка моглаб дратувати національну більшість держави..." Так обективно зясували жидівську проблему в Евіяні.

Характеристичний факт, зазначений і німецькою пресою, що в евіянській конференції не взяли участи ані СССР, ані ЧСР, хоч у межах СССР істнує навіть, як відомо, карикатура жидівської республики на Далекім Сході, а в межах ЧСР осередок пресової, почасти і політичної, акції на користь жидів. Можливо, що саме певна відмова німецьких і всяких інших жидів перенестися до країни московського імперіялізму, спонукала Кремль стриматися від участи в евіянській конференції, що моглаб дати дуже сприятливе поле для протинімецької демагогії.

З німецького боку заняв становище до справи порушеної в Евіяні Альфред Розенберг у „Фелькішер Беобахтер". Він бачить рішення жидівської проблеми в оселенні жидів на порожній більш-менш території, отже в Уганді чи на Мадагаскарі. Палестина на його думку як жидівська держава булаб лише центром жидівської торговельної експанзії на Середземному Морі та Близькому Сході. Довелося мені чути тут і думку одного визначного сіоніста про Мадагаскар. Він уважає його малярійною околицею, цілком непридатною для жидівської імігрції, позатим він не зазначив ніякої країни окрім Палестини, яка булаб придатна для цього. На моє здивування він дуже мало цікавився становищем жидів у СССР і не був ні трохи поінформований про національні відносини в його межах.

А поцікавитися цими відносинами треба булоб порадити сіоністам тим більше, що СССР як джерело цілої европейської, почасти і світової кризи, причинився в значній мірі й до сучасного загострення жидівської проблеми, зрештою дуже пожаданого загострення для Кремлю. Розвиток московського імперіялізму викликав як реакцію могутній розвиток наскрізь зрозумілого націоналізму майже у всіх сусідів СССР, наслідком чого жидівство опинилось між молотом і ковалом. Розвязання жидівської проблеми без їх власної енергійної участи розуміється неможливо, як певне те, що жидівський опортунізм спрямує його на середні і комбіновані шляхи. Але поза всяким сумнівом є те, що дальший розвиток московського імперіялізму буде загострювати і жидівське питання в Европі, про розвязання якого навіть часткове до розподілу СССР на його складові національні частини нема чого властиво й думати. Сотворити окремий орган для опіки над жидівськими емігрантами з Німеччини як це проектують тепер в Евіяні — багато змінити справи не може.

Між промовами ріжних делегатів треба зазначити промову представника Швайцарії Ротмунда, який між іншим заявив, що Швайцарія має тепер на чотири мільони свого населення 320.000 кружків, з них 300.000, які мають дозвіл провадити підприємства. Від квітня до вересня 1933 р. через сам Базель прибуло 10.000 німецьких жидів до Швайцарії. Від 12. березня до 1. квітня цього року до Швайцарії вмандрувало 2—4 тисячі австрійських жидів. Маючи власних майже 100.000 безробітних і витрачаючи на їх підтримання приблизно 90 мільонів франків, Швайцарія може давати дозвіл лише для переїзду емігрантів до інших держав і заводить візи для тих, що приїздять з Австрії. Думка Швайцарії очевидно міродайна і для інших малих держав довкола Німеччини і Австрії.

Дивне, чому президент Рузвельт турбується про долю емігрантів лише з Німеччини, а не із СССР. Та може це й краще, коли таких двох прикрих справ не мішають до купи.

М. Данько.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. личаківська 1.

З польської преси.

Дім шевця Снітка.

Редактор виленського „Слова" п. Цат-Мацкевич умістив (ч. 189 з 12-го липня ц. р.) статтю п. н. „Доми мають бути гарні як Аполльо", в якій широко займається справою білення паркалів та руйнування огорож і домів у звязку з відомим розпорядком премієра Складковського. Цю статтю викликало між іншим твердження варшавського „Куріера Поранного", що, мовляв, „парканову" політику премієра Складковського поборюють „багаті кляси", „обшарники", „Левіятан" (великий промисл), „графи" та „фабриканти", словом усякі багачі.

„Не знаю — пише п. Цат — хто набереться на цю плитку демагогію. Кожний, що має сяку-таку уяву про сільські відносини, знає, що естетизування премієра Складковського багато більше обтяжує дрібну власність ніж більшу земельну власність, хочби з тієї простої причини, що селянин у пропорції до землі, яку має, має більше парканів і більше будинків та що купно вапна тяжить на ньому більше, як на власнику фільварку. Тому ті „шкаради", що появилися в нашому селі внаслідок розпорядку мін. Складковського, білені вапном але теж дослівно обмиті слезами".

Далі п. Цат наводить приклади, якими доказує, що внаслідок розпорядку мін. Складковського не збурили ані одного дому якогось багача, але — нпр. у Вильні — наказа-

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 15.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ

ДОРОГА ДО СЛАВИ.

I.

Іларіон Латка, поет великих можливостей, про якого покищо критика мовчала, гаряче вірив, що його слава повинна колись нарешті голосно загриміти. Він мав свою фільософічну систему. Він був трохи фаталіст, трохи мелянхолік, а передовсім щира душа, непоправний романтик і мрійник.

Зрештою, як кожний мистець, визначався вебуденною непорадністю й браком життевого хисту, що чимало впливала на його талант.

Колиб ви попали ненароком у його кімнату і розкрили один із товстелезних зшитків, записаних густо кошлатим і нерівним письмом, ви переконались би, що Іларіон Латка всі свої маріння втіляв у постаті якоїсь химерно гарної, неймовірно ідеальної жінки, що раз повинна б увійляти в поетове серце отруту, чи за іншим разом бальсаму на його зневіру до життя; що деколи нагадувала колющу, але хорошу троянду, інколи отруйну лілію, що самим своїм пахом убивала, чи ще коли інше ліричний цвіт папороті, що приносить радість і сміх, лікує рани й біль.

Але колиб ви зайшли в розмову з Іларіоном Латкою, ви побачилиб, що він знає, що такої істоти на світі не має. Він сказав би:

— Гай... Гай... Мистець, як резервуар усіх людських тут за красою вичаровує візії, вбірає їх у якусь форму, і показує іншим, що не мають змоги шукати краси напоказ. Я знаю, що мої образи не істнують. Вони зродилися тільки в моїй підсвідомости, в мому вражливому серці. Таксамо, як і постать моєї Музи, що її ніколи мені не знайти. Я буду ціле своє життя шукати її, тужити за нею, терпіти через неї, але її не знайду...

Він, як правдивий мистець, вірив у неможливе, хоч рівночасно знав, що неможливе ніколи не стане дійсністю.

Не дивотаж, що коли пані Михайлина Тріска, сороклітня, огрядна власниця ресторану, затуживши за родинним життям і забажавши щераз засмакувати таких чарівних хвилин, таких поетичних, як пережила їх тому двацять років із своїм блп. мужем, запропонувала свою руку Іларіонові Латці, він рішився скоро.

Бо, Іларіон Латка знав, що гідної себе жінки не знайде на цілому світі, бо Муза істнує тільки у фантазії. Затеж пані Михайлина має непересічно поетичну душу, Чейже-ж вона задовольнялася його віршами й тижнями не вспоминалася заплати рахунку, отже вміє відчути його правдиву вартість, а ще й, як заможна власничка ресторану напевно не пожалує грошей на видання його поезій.

Зваживши це все разом Іларіон Латка одного весняного ранку, коли розцвітали бузки і пахнули конвалії, попровадив під вінець паню Михайлину Тріску й присягнув їй досмертну вірність. Того самого дня на дві години перед шлюбною церемонією написав він останнього кавалірського вірша. Його найгарніша частина виглядала так:

Пролетять бурі мрій і снігу
І серце перегіркне наго.
Тоді роозкрию вчену книгу
Про духа й тіла рівновагу.

Пані Михайлина визначалася непересічним обемом, так, що при ній Іларіон виглядав як справжня латка. Все одно він тримався підчас шлюбу вельми добре й справно, з гордістю споглядаючи довкола й думаючи:

— Егеж. Щойно тепер стану чоловіком. Неправильно я думав, що мені тільки горе принесла доля в дані. Видам тепер одну книжку, потім другу, а так прийде слава, гроші, виїду на Рівіеру, у світ шукати чарівної пані моїх мрій.

При останній думці вкусився Іларіон Латка в язик. Боязко глянув на паню Михайлину, але зараз підбадьорив себе.

— Щож. Я мужчина! Я — голова родини. Я маю голос.

Почував у собі неабияку силу.

На вечері, що її влаштувала пані Михайлина для своїх знайомих довелося вислухати Іларіонові неодну нудну промову підпитих гостей, що бажали молодій парі щастя й добра. Накінець пан Іларіон виголосив патетичну відповідь, так що аж присутнім сльози стояли в очах і голосною піснею закінчено цю велику днину в житті Іларіона Латки.

II.

І поплили тихі, спокійні дні.

Не можна сказати, щоб Іларіонові не припало до смаку подружне життя. Він віднаходив притаєні прикмети пані Михайлини і писав щораз кращі вірші. Був, так мовитиб, у творчому періоді свого життя. Раннім ранком виходив за місто і присівши над берегом потока, запускав у каламуть вудку, дожидаючи, коли застрибає зелений поплавець і спивав красу природи, укладаючи її в мистецьку форму вірша.

Коли смакував дома обід приладжений за мистецькими приписами його дружини, йому находили на гадку колишні злидні і тоді Іларіон, похитуючи головою, мимрив про себе

— А всеж можна жити...

Частенько мусів він прочитувати пані Михайлині свої найновіші твори. Тоді вона прилягала на витовченій дещо своїм тягарем софі, заплющувала побожно очі й час-до-часу прошіптувала:

— Боженьку якеж це гарне...

Тоді пан Іларіон почував себе таким бадьорим, таким сильним, аж страх. Як кожний мистець, коли знайде в авдиторі зрозуміння.

ПІТ ЗНИК!..
ПУДЕР SUDORYN

усуває основно
ПІТ і ВОНЬ

ли збурити цілий ряд дімків, що належать переважно до бідноти. Як ось дімок шевця Снітка:

„Снітко — швець і ось його дім мають збурити без ніякого відшкодування, збурити на його власний кошт. Якщо Снітко його не збурить, то приїде воєнна сторожа і зробить це, а зі Снітка стягнуть належність за працю.

„Що сталося! За що? Що це за контрибуція, яка нагадує часи, коли викидали меблі крізь вікна з наказу розгніваного намісника Берга чи теж руйнували доми в Каліші для репресій у перших місяцях війни".

П. Снітко дістав кілька документів, в яких дотична влада наказуючи збурити дім поклику-ється на розпорядок президента держави про будівельний закон. П. Цат перестудіював цей закон і цей розпорядок, але не знайшов у них нічого, що давало би підстави до наказу збурити дімок п. Снітка. Є тільки одне: якщо якийсь дім поганить вулицю, то влада може видати відповідний розпорядок.

„Але де тут сказано, що цим розпорядком має бути вивласнення без відшкодування, збурення поганого будинку коштом власника. А тут саме нема випадку з опогануванням. Занедбання на будинку Снітка не видно, навпаки і внутрі і назверх цей дімок робить зовсім охайне враження, прилюдній безпеці не загрожує, бо мури, дах і балки у досконалому стані, як це ствердили судові оглядини. Залишається тільки „бридота". І ось Снітка, якого дім має вже 30 літ, мають покарати за бридоту його дому, бо він має збурити його власним коштом, тобто оплатити цю бридоту гривною яких кільканадцять тисяч золотих.

„Хто знає, чи в найближчому році після гривни за погані доми не почнуть накладати на нас гривен за погані обличчя. Жюрі, що вибирало досі місс Польонію, заангажують, щоб призначувало ті гривни і таким чином збільшувало засоби державного скарбу. Ни-

ні все можливе. Якби мені ще рік тому хтось був сказав, що швець, власник дому, мусітиме збурити його власним коштом, бо той дім поганий, то я був би не повірив."

У дальшій частині статті п. Цат заявляє, що не розуміє, чому дім шевця Снітка, якого світлина вміщена у тому числі „Слова", бридший від 25 відс. домів Вильна. Поняття „бридоти" — умовне. Сьогодні комусь може видаватися бридким те, що завтра для когось іншого буде дуже гарне. Але коли вже хтось хоче на підставі свого погляду про „бридоту"естетизувати і переводити у звязку з тим прикрашування, то нехай це не спричинює руїни окремих людей, як це чекає шевця Снітка. Тоді треба подумати про відшкодування так, як платиться за вивласнені для війська обєкти чи вивласнену землю під залізницю.

„Швець Снітко може покликатися на того мельника з загально відомої і банальної історичної анекдоти. Фридрих II. був тоді естетом, як і наші владарі, і хотів збурити млин, який торчав йому перед вікнами палати ки в „Сан Сусі". Мельник сказав: — „є судді у Берліні" і виграв справу проти короля, а млин стоїть і досі біля палати, як пророча памятка справедливости. Я цікавий, що станеться з домом п. Снітка. Нема малої справи, коли йде про засади. Якщо справді збурять цей дім на кошт того шевця, то на жаль у Польщі ще раз хинули би законність на землю."

Це мова про Вильно. Але таких „дімків" більше і поза Вильном.

—o—

Канадійські українці в обороні „Українського Городу".

Письма до премієра Складковського.

ПИСЬМО БРАЦТВА СВ. НИКОЛАЯ.

„Українське Запомогове Брацтво св Николая в Канаді" вислало до президента міністрів Складковського таке письмо:

Віннипег, Ман., 13. червня 1938. До Іх Ексцеленції Премієра Міністрів Польської Республики, Варшава, Польща.

Ваша Ексцеленціє!

Позволяємо собі звернути Вашу увагу на справу **„Українського Городу"** у Львові, який є спортовим майданом для українських школярів, ремісників, робітників, зарібників і всіх старших громадян.

Це є єдина спортова площа, яку мають українці в цілій польській державі, підчас коли польська молодь має до своєї розпорядимости сотні спортових майданів. На цю площу складало українське громадянство датки від 1911 року почавши і до нині складає, щоб сплатити в цілости одинадцять моргів землі і щоб уладити цей простір для спортових цілей і прилюдних торжеств.

Наше товариство посилало також датки, щоб помогти сплатити землю і тому осмілюється звернутися до Вашої Ексцеленції з такою просьбою.

Воєвідський уряд у Львові зарядив, щоб українці передали свій єдиний **спортовий майдан для політехніки**, не вважаючи на те, що у Львові можна найти багато свобідної землі, відповідної під будову, потрібну для тієї школи.

Наше Товариство та інші канадійські українці посилали датки на закупно саме тієї землі, яку тепер займає „Український Город" при стрийськім шляху і не можуть пристати на те, щоб українська молодь забиралася примусом з того майдану, який вибрав для неї цілий нарід. Цей майдан має гарне положення, з ним звязані історичні спомини, дотогож це також власність жертводавців з Канади, Америки, Арґентини і Бразилії. Ці жертводавці бажають, щоб українська молодь мала ту площу, а не іншу, тому, що ця площа для неї відповідна і з цією площею звязана історія українського тіловиховання.

Просимо Вашу Ексцеленцію оцінити справедливо наше пояснення і спричинити, щоб „Український Город" лишився в посіданні „Сокола-Батька", який завідує тією спортовою площею і збирає на неї датки в імени нас всіх. Для політехніки можна у Львові найти прекрасні площі, що досі не заняті і їх можна купити.

Віримо, що бажаєте, щоб громадяни польської держави відчули свободу і вдоволення з уряду, який править державою.

Будемо вдячні за прихильне Ваше рішення з правдивою пошаною

„Українське Запомогове Брацтво св. Николая в Канаді".

ПИСЬМО „ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ" У ВЕНКУВЕРІ.

Ексцеленція Складковський, Президент Міністрів, Варшава, Польща.

Ексцеленціє!

Довідуємося, що влада Польщі забрала від українців город у Львові, на який і ми, канадійські українці, складали свої датки.

Ми, зібрані на масовому вічу у Венкувері в Канаді, сподіємося, що Ви, Ексцеленціє, под-

---

А пані Михайлина не турбувала чоловіка жадними домашніми справами, бо, як казала в гурті своїх знайомих, її чоловік, письменник, приготовляє книжку, що від неї ахне цілий світ.

І дні проминали, Іларіон ловив у ріці всю рибу й щораз більше зшитків записував віршами.

Аж одного дня, коли, як звичайно сидів над берегом і пильно стежив за поплавцем, зустріла його пригода.

Був погожий ранок. Вода сплывала, ніжно шепчучи до вуха Іларіонові найкращі, найзвучніші рими; поплавець підстрибував, бо риба, як то кажуть „брала" і перед очима сновигалися чарівні картини чудесних країн, де щастя у формі великих, листастих цвітів порозцвіталось, тільки підійти й зірвати.

І тоді почув пан Іларіон спочатку тихий, дедалі щораз голосніший плюскіт. Миттю зникли вперед очей візії, ріка перестала шепотіти, поплавець перестав стрибати.

Пан Іларіон став сердитись.

Гнів перевершив його мале, віще серце і в сторону спричинника галасу, що розбив казкову плетінку мрій та відігнав голодну рибу від гачка впало сердите слово.

— А, щоб тобі тай човен перевернуло!!...

Вийняв пан Іларіон вудку з води і ждав на незнаного спортсмена, що розігнав йому затишні мрії. Скоро зпоза закруту виплигнув синьолякерований каюк і наближався до місця, де сидів Іларіон. Вже здалеку помітив Іларіон, що свій прокляття кинув у сторону якоїсь жінки, що підспівуючи, справно веслувала, не звертаючи наніщо уваги. Вже і пожалував своїх необачних слів, коли скоїлось лихо.

Не знати, чи вир підвернув каюком, чи що іншого сталось, все одно човен хитнувся і його пасажирка бовтнула в воду. Вуха пана Іларіона задрижали від її пронизливого войку. Він довго вагаючись шубовснув у воду, щоб рятувати незнайому. Але в запалі свого геройського діла забув пан Іларіон, що плаває він добре тільки у ванні. Не дивота, що стратив грунт під ногами і сам почав потопати. Побачив ще, що незнайома вже знов на поверхні й зовсім спокійно пливе в сторону каюка. Крикнув голосно й чорна пітьма закрила його ясні очі.

Коли пан Іларіон зачав вертатися з чорної безодні забуття в гарний і веселий світ, він розкрив свої ясні очі. Увесь стрепенувся й пильно придивлявся гарній незнайомій, що заходилась коло нього.

— Хто ви? — прошептав кволим голосом.

— Не говоріть, відпочивайте, поки вам стане лекше.

Безсумніву він знає звідкись це ніжне, нелюдське обличчя, ці янгольські оченята, ці уста, як розхилені платочки рожі, цей голос, як звук божеських арф...

Память пана Іларіона працювала напружено. Десятки знайомих прізвищ перебірав, аж у кінці прояснилося йому в голові.

Пригадалися всі колибудь і денебудь написані вірші. При них постать солодкої Музи.

Пан Іларіон щіпнув себе, не вірячи очам. Це було щось неймовірне.

А коли почув пан Іларіон мягку й теплу руку на своєму чолі, закрив очі і прошептав.

— Музо моя... Я ждав на тебе так довго... Я вірив, що почерез перешкоди туземного життя колись тебе знайду, пані моїх снів.

І зівяло опала голова Іларіона на руки незнайомої.

III.

Три тижні кидався пан Іларіон Латка у гриповій гарячці. Пані Михайлина день і ніч не відступала від ложа свого подруга, що крізь просохлі уста щораз випускав приглушені й болісні оклики.

— Де ти? Де ти?

Пані Михайлина була певна, що пан Іларіон допитується так за нею і, як уміла так пробувала хворому влекшити терпіння.

Від коли якась незнайома жінка привезла фіякром непритомного пана Іларіона додому й розказала цілу пригоду, пані Михайлина тонула щораз більше. Попід очима показалися в неї від безсонниці синці, а шкура на обличчі морщилась.

Вона не відступала від Іларіона

Аж одного дня доктор потішив паню Михайлину, сказавши, що її чоловік видужає.

Як спасення ждала пані Михайлина хвилини, коли хворий розплющить очі й тоді вона склонить голову на його груди.

Про це писав пан Іларіон у своїх чудових віршах, що їх пані Михайлина знала майже напамять.

І нарешті затремтіли повіки пана Іларіона. Тілом пройшли майже непомітні дрижаки. Його руки простягнулися в дожиданні палких обіймів і уста прошептали:

— Кохана, я ждав цієї хвилини від ранніх літ мого життя...

Пані Михайлина зі сльозами радощів в очах упала в його обійми і не знала, що щойно, коли її мясисті уста зависли на його устах спечених гарячкою, він направду глянув на світ.

Ведро ледоватої води не вразило би болюче пана Іларіона, як приявність його дружини. Не її бачив він у своїх довгих снах. Не до неї витягав свої вихудлі руки.

Але пан Іларіон пригадав собі свою теорію: Не можна-ж здійснити всіх своїх мрій. Не існує богиня моїх снів. А все таки шукатиму її доки життя горітиме в моїх жилах."

І пан Іларіон Латка заспокоївся.

З мелянхолійною усмішкою обняв пан Михайлину і поцілував її гаряче. Вона заплакала з великого щастя. І пан Іларіон заплакав. Обидвоє плакали з іншої причини.

—o—

баєте, щоб цей розпорядок уневажнити, про що дуже просимо.

З правдивою пошаною
Українське Запомогове Товариство „Взаїмна Поміч", відділ ч. 20, Венкувер.

ПИСЬМО УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ У КЕНОРІ, ОНТ.

Ваша Ексцеленціє!

З часописів довідалися ми, що влада в Польщі зажадала, щоб українці відступили доконче Український Город у Львові для її потреб.

Знаємо, що на купно тієї землі, одинацять моргів, українці вже 25 літ складали і складають датки, щоб українська молодь мала свій спортовий майдан, на якому моглаб скріпляти своє здоровля спортом і руханкою. Тепер малабуть українська молодь втратити цей майдан на приказ уряду.

Такий приказ викликав тут у Канаді велике вдивування. У Львові є багато свобідного простору, який влада може купити на свої ціли, і не потребує позбавляти українську молодь її майдану і при цьому турбувати своїх українських громадян.

Ми, українці в Канаді, складали також наші жертви саме на цю площу і тому сподіємося, що Ви, Ексцеленціє, подбаєте, щоб цей розпорядок скасувати, про що дуже просимо.

З високою пошаною:
Українське Просвітне Т-во ім. Т. Шевченка, Парохія Гр.-Катол. Церкви св. о. Николая, Українське Запомогове Т-во „Взаїмна Поміч".

ПИСЬМО ВІДДІЛУ Т-ВА „ВЗАЇМНА ПОМІЧ" У ДЖЕРАЛДЖОН, ОНТ.

Відділ Т-ва „Взаїмна Поміч" у Джералджон у своєму письмі до преміера Складковського підкреслює те, що між іншими теж і канадійські українці складали жертви на Український Город у Львові, щоб українська молодь мала свій спортовий майдан, і хоч розуміє, що військова влада, яка вивласнює площу Сокола-Батька, може потребувати такого обєкту, то всеж вірить, що преміер Складковський зробить усе можливе, щоб українська молодь того купленого за всенародні збірки спортового майдану не втратила.

ТЕЛЄГРАМА ВІДДІЛУ „ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ" У ФОРТ БІЛЛІЯМ, ОНТ.

Відділ Т-ва „Взаїмна Поміч" у Форт Вілліям, Онт., що нараховує 300 членів, надіслав до преміера Складковського протест проти вивласнення „Українського Городу" у Львові.

П. Т. Пром-банк, Львів. Сподіюсь, що поможете своєму давньому шадникові й призначите мені короткоречинцеву позичку в висоті зол. 100.—. Як поруку залучую посвідки трьох шадників, що годяться ручити за мене вкладеними ощадностями. Наші ощадности разом перевищають зол. 100.—. З поважанням — Ярослав Губка.

Дрібна ощадність заповнює позичку під заставу дрібної ощадности в

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

Відгук краю на декларацію УНДО

з 7. V. ц. р.

ПОВІТОВА ПОЛІТИЧНА НАРАДА В НАДВІРНІЙ.

Дня 29. червня ц. р. відбулася в Надвірній повітова політична нарада УНДО, в якій взяло участь коло 200 делегатів громад Надвірнянщини, Делятинщини та Солотвинщини. Нараду відкрив та обняв її провід голова Повітового Народнього Комітету УНДО д-р Микола Николайчук, секретарював м-р Мисюк. Посол Завалик зясував зібраним теперішне політичне і господарське положення українського народу, а головний секретар УНДО д-р Ф. Свістель обговорив організаційні справи партії. Опісля м-р Мисюк відчитав зібраним відому декларацію Центрального Комітету УНДО з 7. травня ц. р., яку зібрані приняли однодушно. По рефератах переведено живу дискусію, в якій забирали голос: пп. Мирослав Гнип, Михайло Бойчук з Камінного, п-і Лиликова, Михайло і Дмитро Деманчук та п. Михайло Волинський з Надвірної, Михайло Кепещук з Переросля, Іван Плазинський з Грабівця, Микола Гладиш із Стримби, М. Гаврищук з Фиткова, д-р Банах та інші.

По дискусії ухвалено однодушно резолюції з протестом проти безпідставної відмови адміністраційною владою дозволу на набування нерухомостей у надвірнянському повіті в хосен українського населення, зокрема проти відмови набуття нерухомости в хосен греко-катол. парохії в Надвірній; проти непринимання українських працівників до праці та проти вимагання від кандидатів до праці чи то в публичній чи в приватній службі зміни віри та народности; проти утруднювання та навіть унеможливлювання українським родинам плебісцитової акції за українською мовою навчання у вселюдних школах та проти заборони уладжування дитячих садків для української дітвори. Крім цього повітова нарада УНДО в Надвірній візвала все свідоме громадянство надвірнянського повіту згуртуватися в орґанізації УНДО; далі візвано всіх громадських, волосних і повітових українських радних зорґанізувати окремі українські клюби та непохитно заступати інтереси українського місцевого громадянства; вкінці рішено посилити гасло „Свій до свого" і в кооперації на селах і супроти приватного купецтва по містах.

Нараду закінчено відспіванням національного гимну.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА В ЗБОРОВІ.

Дня 4. липня ц. р. відбулася в Зборові заходом Повітового Народнього Комітету повітова нарада УНДО при участи понад 200 запрошених делегатів зпоміж селян, духовенства і світської інтеліґенції з поодиноких сіл Зборівщини (з винятком Залозеччини, яка мала свою повітову нараду кілька днів передтим). З винятком містечка Поморян зявилися на нараду делеґати з кожного села Зборівщини та з тих бережанських сіл, що тяготіють до Зборівщини. Нараді проводив голова Повітового Народнього Комітету УНДО м-р Стефанишин, адвокат у Зборові, запрошуючи до президії о. Романа Ганаса зі Зборова, Осипа Іванція з Озірни і Степана Кругляка з Хоростця. Секретарював п. Петро Рак. В нараді взяли участь: посол Золочівської Землі Володимир Кузьмович і посол зборівської округи д-р Степан Біляк.

Посол Кузьмович представив загально теперішне політичне положення і, навязуючи до декларації Ц. К. УНДО з 7. травня, візвав запересгати міжпартійну боротьбу, сконсолідувати всі національні сили і розбудовувати наші національні установи, культурно-освітні, господарські і політичні. Опісля промовляв посол д-р Біляк, який склав звідомлення з діяльности Української Парляментарної Репрезентації та спинився над явищами нашої політичної дійсности.

По тих рефератах вивязалася жива дискусія, в якій забирали голос: о. Ганас Роман, Семен Рубас, Наливайко, о. Хабурський, п. Тимкевичева, о. Гулей, Пташник, Ходаківський, Будний, о. Савчук, Масний, Луцишин, Коцур, Моравський, Далик, Лакомський, Хомишин, Турчак, Рак, як делеґати з поодиноких місцевостей.

На внесок о. Романа Ганаса ухвалено одноголосно резолюції з апробатою декларації УНДО з 7. травня та з вимогою територіяльної автономії на землях заселених у більшості українцями. Зокрема ухвалено домагатися рівних для українців прав у самоуправі, пошанування української мови, буджетування на українські національні цілі, принимання українців до праці в державних і самоуправних установах та права набування землі з парцеляції. Також ухвалено: запротестувати проти того, що право до праці можуть набути тільки ті, які змінять обряд і покинуть свою віру та проти вивласнення площі Сокола-Батька, яка є майном цілого народу і не може бути продана ані заміняна; домагатися реактивування української ґімназії в Тернополі і заснування українського університету у Львові; домагатися припинення ревіндикації церков, які є власністю греко-католицької і православної Церкви; запротестувати проти закриття органами влади Т-ва „Сила" і Т-ва „Союз Українок" та домагатися привернення права навчання релігії в публичних школах тим парохам, яким не право відібрано; запротестувати проти того, що в селі Махнівцях у домівці читальні „Просвіти" державна поліція забрала українські вишивки і вимагати їх звороту. Вкінці зібрані запротестували проти закриття і припинення діяльности читалень „Просвіти" в Гарбузові, Сервирах і Бліху та кружка „Рідної Школи" в Гарбузові.

Нараду закінчено відспіванням національного гимну.

ПОВІТОВІ ЗБОРИ УНДО У СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 7. липня ц. р. відбулися у Станиславові в салі „Сокола" повітові сходини активу УНДО Станиславівщини. На нараду допущено також прихильників інших національних українських політичних угрупувань. На збори прибуло коло 350 делеґатів, представників понад 20 сіл станиславівського повіту.

Зібрання отворив заст. голови Повітового Народнього Комітету УНДО у Станиславові д-р Микола Бих. До президії Збори покликали: радн. інж. Володимира Дутку як провідника, п. Амалію Рублеву, Панька Сворака з Підпечар як членів і м-ра Ярослава Ясеницького як секретаря.

Перший промовив сен. О. Луцький, який зясував сучасне політичне положення українського народу на всіх його землях. Зокрема докладно зясував наше політичне положення в Польщі і політику УНДО. З черги сен. д-р Антін Горбачевський виголосив реферат про праці Української Парляментарної Репрезентації в польських законодатних палатах. Вкінці ред. З. Пеленський обговорив найближчі організаційні завдання УНДО.

По рефератах вивязалася дискусія, в якій забирали слово: Микола Пилипчак з Радча, Петро Рогатинський зі Станиславова, д-р Микола Бих зі Станиславова, Долішній Дмитро з Колодіївки, І. Березовський зі Станиславова. Лосить агресивно виступив репрезентант Фронту Національної Єдности п. Петро Рогатинський. Всеж по вияснениях змодифікував своє становище так, що присутні насалі фронтовики разом з цілим збором голосували солідарно за підтримкою автономічної декларації УНДО, ухваленої Центральним Комітетом дня 7. травня ц. р.

Крім того Збори ухвалили одноголосно протест проти розвязання Товариства „Сила" і „Союзу Українок", проти вивласнення площі Сокола-Батька та проти відомих антиукраїнських виступів у Золочеві та Радехові.

Політичний рівень Зборів був дуже високий. Треба підкреслити факт, що на салі зявилися не принагідні люди, але таки справді свідомі та активні делеґати Станиславова. Приємно вражав факт, що всі присутні мали ювилейні відзнаки „Просвіти", перевязані крепою на знак жалоби по бл. п. ґенералі Мироні Тарнавському. Особливо рішуче висловили Збори побажання, щоб проводи українських національних політичних угрупувань намагалися за всяку ціну дійти до порозуміння та обєднання. Ухвалено теж резолюцію в цьому дусі.

В пізніх пополудневих годинах закінчено Збори відспіванням національного гимну.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 17. (5.) липня 1888.

ПАМЯТНИК ВОЛОДИМИРОВІ БАРВІНСЬКОМУ.

„Памятник для пок. Вол. Барвінського стане на личаківському кладовищі готовий аж 1-го жовтня 1889. р. Поставлення памятника передав памятниковий комітет контрактом з дня 16-го липня ц. р. артистові-різьбареві, п. Ст. Левандовському, землякові з України і людині, що сьогодні на полі різьбарської штуки заслужив собі широку славу та кілька золотих медаль.

МАЛЮЮТЬ КАПЛИЦЮ СВ. НИКОЛАЯ В ПЕРЕМИШЛІ.

„Львівський маляр, п. Теофіль Копистинський, працює від довшого часу при каплиці св. Николая, якої малювання передала йому тутешня гр.-нат. капітула."

ПЕРЕД СТРІЧЕЮ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ З ЦАРЕМ

Петербург, 17. липня. „Журналь де Ст. Петербург" витає цісаря дуже симпатично і доказує, що стріча монархів може тільки причинитися до скріплення мирної політики. Стріча відбудеться 19-го ц. м. і цісар Вільгельм побуде в Росії 3 дні.

СНІГИ І МОРОЗИ В ЛИПНІ.

„В Каринтії, в тамошніх горах, упали обильні снїги. В Карнионшах коло найвищого верха т. зв. Шевкоппе лютувався вічно з дня 11-го на 12-го липня страшна снігова заметіль при двох ступнях морозу. Коли тамошні мешканці пробудилися ранком, побачили всюди значні верстви снігу. Навіть промені сонця не змогли за одну добу стопити всього того снігу. Не диво, що — як пишуть — на дорозі біля Шебрав, на Моравї, замерз цими днями якийсь 60-літній чоловік. Гарний липень, нема що й казати."

Сторінка без політики.

„Вік-енд" великого міста.

Залопотіли сильними крилами дикі качки над Спревою, плюснули этиха дрібні хвилі і в мить понесли раніший привіт у сонними ще мріями сповите місто. Здрігнулися шепотом кучерявих дерев малі вулички, простяглись у пружну лінію головні артерії, — позіхнув дужим віддихом зелених легенів Зоольогічний Сад і Берлін звільна розплющив очі. Пригорнувся до нього бадьорий, літній ранок, і положив ніжно на твердому обличчі іскристий росою, теплий цілунок. Засмівся під вусом сірий велитень, простягнув жилаві руки і мозолистими долонями ловить тремке проміння сонця та повними жменями кидає золоті колосочки, однаково у венецькі вікна новітніх домів чи у віконниці старих камяниць. І враз веселим гуркотом підстрибують угору пасманисті завіси, виглядають простісінько в небо прижмурені очі і вже мельодією блакитною та гнучкою лине по всьому місті чарівне слово „Вохенденде, Вохенденде!"

Зчинився гамір. Місто ожило, та не життям трудовим і буденним, не одноманітним скавулінням фабричних сирен, але барвистими людськими струмками, що пливуть з поспіхом відосередньою силою, начеб хотіли якнайшвидше видістатись із бетоново-залізних кліщів міста. У-сіх — старих, молодих, багатих чи бідаків веде одно непереможне бажання у простір — зелений і безмежний — у ліс живицею запашний, — на воду.

Рівними та пливкими пасмами котиться безліч роверів, багато з них має кошичок зпереду, що в ньому мама везе маленьку дитину, до сідла прикріплений наплечник з прогульковим виряд-дом. Їдуть і їдуть, як нестримна хвиля наколесницького райду. А по ховзькім як скло асфальті лише мигають лімузини Фордів і Шевролетів та здалека повівають у них хоругвки сільських хустинок, що ними свої головки завязують берлінські елеґантки. У нас також хустини виперли вже вигідні і „лицеві" пільотки.

Одні прогульковці стрічаються у підземельних залізницях, або в омнібусі, інші спішать до пристані над Спревою, щоб неділю провести з веслом у руці на каюку або на чердаку пароплаву. Мало хто залишається в хаті, бо навіть хворих вивозять візками за місто, хочби до підміських городців, що наче оздоровні оази розкинені по периферіях, головно у фабричних осередках. Бо у неділю сонце світить для всіх. І всіх приймає молоде літо, роскішне, румяне, як жниця, що у квітчастій хустині йде між житами.

„Сила завдяки втісі" — таке гасло лунає по всій сьогоднішній Німеччині. І тоді, коли у нас нудьгою мнеться недільне пополудне і сном важким притьмарена вся хата, (декого витягають зпід його влади лиш атракційні футбольні змагання!) на Заході — півтора дня після тижневої праці — славний анґлійський „вікенд", е радісним закінченням робочого тижня, скріпленням фізичних і духовних сил у цілющому джерелі вільної природи.

І щойно, коли сонце вже ляже за обрієм спочивати і у фіолетову тінь западеться день, — коли хвилястою арабескою неонів розцвите велике місто, тоді його мешканці вертаються до дому життерадісні, з блисками міді на осмаленім тілі і з очима повними зелені та сонця.

А ввечір збирається у берлінському Курфірстендам елегантний світ і на тарасах каварень, що тонуть у квітах пишних орхідей і рододендронів при склянці віски або „баварського", розказують собі враження перебутого дня. Мрійливе танґо закінчує тужним і неспокійним фіналом чудові переживання „вікенду".

М. Пастернакова.

Може не знаєте, що...

Про останню велику війну люди написали 400.000 книжок. Це добра тема для вченої студії для когось, хто хоче познайомитися з „цілою літературою предмету".

У Британському Музею у Льондоні є атлас на 2 метри. Кажуть, що це найбільша книга у світі.

У Льондоні є клюб противників цілунку. У ньому самі жінки. Їм не вільно цілувати жінок. Мужчин вільно.

У паріському музею Лювр є дорогоцінна мапа Франції. Її тло з яспісу, головні міста із самоцвітів, ріки із платини, кордони округ блищать від діямантів.

Винайшли спосіб на голубів, щоб вони не літали. Їх яйця підкладають куркам; так уроджені голубята не мають сили голубиних крил.

Бернард Шов, відомий анґлійський драматург, не має ніяких ліній на руках.

—o—

Скринька, що відкриває правду.

При університеті в Шікаго є окрема наукова лябораторія, де перевірюють злочинців, чи вони кажуть правду. Роблять це не якимсь психольогічним допитом, а таки апаратом званим „Поліграфом Кілера" або „детектором брехні". Його винайшов професор Леонар Кілер із правничого факультету.

Журналіст, який описує дослід того апарату, каже, що ввійшовши до лябораторії, сів на фотель, де заложили йому якийсь прилад і відповідав на запити:

— Чи ви їли нині снідання?

— Так.

— Чи ви приїхали до Шікаго поїздом?

— Так.

— Чи ви завсіди у згоді зі своїми видавцями?

— Так.

Остання відповідь була брехнею. „Нюдин автор — каже Генрі Прінґль, що описує це — не може жити завсіди у згоді з видавцями." Поліграф зазначив тільки невеличкий відхил стрілки.

Приплив і відплив крови.

На якій засаді побудований цей ніби-то фантастичний винахід? Фізіольоги та психольоги знають відавна, що коли людина хвилюється, тоді в її тілі відбуваються зміни. Самі відчуваємо, коли з сорому, обурення чи ніяковости „кров ударяє нам до голови", від страху „мурашки пробігають по тілі". Поліграф Кілера саме записує такі зміни прискореного віддиху, живчика, ріжного тиску крови. Коли людина на хвилину завагається — це відбивається відповідною реакцією всередині організму. У згаданій лябораторії досі дослідили 20.000 осіб і за кожним разом із можливою точністю могли перевірити, чи хто каже правду. Поліція стейту Мічіґену, Пенсильванії, Беркелей, Пальо Ато, Чінчінаті і Род Айленд уживає поліграфу, щоб добути правду від злочинців.

Закон дозволяє мовчати.

Усе-ж досі нікого не змушують зізнати перед цим небезпечним інструментом і не вживають його як доказового свідка проти обвинувачених на суді. Обвинувачений може покликатися на закон, що дозволяє йому мовчати — про себе. Але хто відмовляється від поліграфу, то кидає на себе непевне світло. Більшість людей переконана, що вони можуть ошукати малу чорну скриночку, коли ошукують людей. Ще інші гадають, що ухильчиві відповіді не пояснюють дослідникам нічого. А проте всередині організму кров реаґує на запити без огляду на те, що людина відповідає — хіба, що вона взагалі не слухалаб запитів і не думалаб. На 100 досліджених осіб 75 починає признаватися добровільно до вини, коли бачить, що апарат їх демаскує.

Як ловлять брехуна.

Ось приклад: Вломник увійшов до хати і несподівано господар застав його при „роботі". Вломник хотів вискочити вікном, але там були спущені стори. Він кинувся до дверей і застрілив господаря. На другий день поліція злопила пять підозрілих. Усі протестували, що вони невинні. Їх поставили перед поліграф. Їм ставили питання не про вбивство, а такі собі звичайні як: „Чи ви маєте у себе дома тяжкі стори на вікнах?" Кожний з них був нервовий, але ніодин не хвилювався спеціяльно. Два дні пізніше зловили і своїх підозрілих. Один не виглядав на брехуна, другий відповідав сміливо і різко. Йому поставили нараз такі запити: „Чи ви пробували розбити касу", „Чи ви вбили чоловіка?" Обвинуваченій заперечив рішуче, але поліграф зрадив його. Побачивши доказ — якусь „лінію брехні", він признався.

Непоказний апарат.

Як виглядає цей страшний апарат? Маленька скринька стоїть у тихому покою з машиною, до дослідженому привязують до рамени тубу, подібно як при досліді тиску крови. Другу тубку т. зв. пневмограф прикладають до грудей. Тубки злучені з малими металевими щитами, де є дві вказівки. Зміни тиску крови та віддиху відбиваються значками, наче голкою на грамофонівовім кружку. Людина, що хоче стримати небажане слово — мимоволі робить внутрішне зусилля. Душевна реакція звязана тут тісно з фізичною. Власники банків уживають поліграфу, щоб перевірити чесність своїх урядовців. Залежно від зручности оператора поліграф може давати зовсім несподівані висліди, як у тій забаві, де самі відповіді „так" і „ні" доводять того, що питає, до відгадання найскладніше задуманих предметів.

Страшні наслідки.

Коли пропали якісь великі гроші, поліційний агент бере попросту мапу, розкладає її перед обвинуваченими і питається: „Чи ті гроші сховані тут?" показуючи в ріжних місцях. Чим більше буде наближуватися палець до небезпечного місця, тим трудніше буде злодієві заволодіти собою. А все-ж судівництво ще не вживає цього винаходу. У славному процесі злочинця Бруна Гартмана, його жінка згодилася відповідати перед поліґрафом, але після першої відповіди, коли ствердили, що вона каже неправду, вона сама просила, щоб її звільнити від дальшого допиту. Можна уявити собі, яка революція почалась би у школі та дома, якби вчителі та батьки вживали такої чорної скриньки, щоб вирідатися правди. Неодне подружжя розлетілося би теж першого дня, якби замість радієвої скриньки поставили таку правдомовну скриньку. Та ще частіше скринька розлетілась би сама від удару невдоволених.

—o—

СТОЛІТТЯ ЖНИВАРКИ.

Цього року минуло 100 літ від хвилини, коли в 1838-ому році молодий фармер у Злучених Державах Північної Америки, на прізвище Мек Кормік, винайшов першу жниварку і почав нею працювати. Як кожний перший винахід так і жниварка Мека Корміка не працювала якслід. Мек Кормік не зражувався цим і з великою впертістю працював над тим, щоб усунути всі недостачі та завести нові удосконалення. Він осягнув свою ціль, коли президент Лінкольн наказав завести жниварки у всіх стейтах Злучених Держав, де працювали фармери. Мек Кормік умер в 1884 р.

—o—

БАЛТИК ОГРІВАЄ ЦІЛУ ПІВНІЧНУ ЕВРОПУ.

Чому у прибалтійських країнах бувае звичайно тепла осінь? Це цікаве питання вияснив шведський метеорольог Андерс Анґштрем, що вернувся цими днями з наукової подорожі на кораблі „Скагерак", призначеному до обсервації кліматичних змін на Балтійському морю. На думку Анґштрема, довгі і теплі осені, що панують на балтійському побережжі, спричинюють прикмети морської води, яка втягає в себе та зберігає довший час велику кількість сонячного тепла. Шведський метеорольог гадає, що тепло, яке виділяє Балтик, огріваючи надбережні країни, рівняється теплу, яке витворюється при спаленні 10 міліярдів тон вугля річно. На весну і влітку кожний метер поверхні води абсорбує багато сотень тисяч калорій сонячного тепла, яке виділяє потім у часі осени. Проф. Анґштрем перевів також цікаві досліди в ділянці радіоактивности сонячного проміння та спромоги води втягати в себе тепло.

ВЕСЕЛЕ

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЗВІР

Лекція зоольогії у народній школі. Учитель питається, які дикі звірі є в Африці. Учень забув згадати носорога.

— Ти забув іще одно звіря. Воно дуже небезпечне... но... має ріг на переді.

— Автомобіль!

—o—

Така політика небезпечна для держави й обох народів.

ПРОМОВА СЕН. ОСТАПА ЛУЦЬКОГО, ВИГОЛОШЕНА НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ СЕНАТУ, 14-го ЛИПНЯ Ц. Р. В ДИСКУСІЇ НАД УРЯДОВИМ ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДОГОВОРУ З АПОСТОЛЬСЬКОЮ СТОЛИЦЕЮ У СПРАВІ ПОУНІЯТСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ, ЦЕРКОВ ТА КАПЛИЦЬ.

Висока Палато! Великий біль і великий смуток охоплює мене у цій хвилині, коли маю промовляти у Високій Палаті у справі, що стоїть на порядку наших нарад в часі, коли Висока Палата має затвердити договір з дня 20-го червня ц. р. між Апостольською Столицею і Річпосполитою Польською у справі поуніятських земель, церков та каплиць.

Цей законопроект діткнув боляче цілу українську людність на Холмщині, і Підляшші, людність, яка від початку християнської культури на Руси аж до кінця XVI-го століття належала до православної Церкви, потім внаслідок історичних випадків перейшла до католицької уніятської Церкви, вкінці коло рр. 1870 і 1875 внаслідок безоглядної російської політики знову перейшла на православне віроісповідання перейшла, очевидна річ, нераз серед болючих хвилювань, відомих вам, панове, бо відбилися вони широким відгомоном у цілому католицькому, зокрема польському громадянстві. Для нашої людности тих земель, що всеж зжилася вже з православним віроісповіданням, з вірою, яка, підкреслюю це, до шіснацятого століття була вірою її дідів і прадідів, наслідки цього закону болючі тому, що у її правному переконанні церковна земля належить до вірних, має служити релігійному культові, що його той нарід за ввесь час своєї історії зберігає. Але з формально-юридичного становища наші браття українці православного віроісповідання, читаючи чи чуючи, що тепер ті земли, як поуніятські, мають перейти на власність римокатолицького Костела, не можуть чейже не бачити факту, що в межах польської держави друга частина українців творить саме ту уніятську Церкву, яка згідно з правним переконанням нашої людности мала би хіба найбільше навіть формально-юридичне право до тих дібр, колись дібр уніятської Церкви. Бо всі знаємо, що уніятська Царква була *правною одиницею, була предметом права*, а тепер її майно переходить до католиків, але в кожному разі іншого обряду, до якого поуніятські церкви та їх маєтки ніколи не належали.

КОНСТИТУЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧУЄ СВОБОДУ ВІРИ.

Ми, українці з давньої Галицької Руси, — католики, хоч і розуміємо біль наших православних братів, які тепер у багатьох випадках залишаються без церков, без майна тих церков, без змоги відправляти богослуження і виховувати в тому культі свої діти, то всеж ми, як католики з переконання, як люди конструктивної думки, знаючи що значить для нас захід і західно-християнська культура, напевно не належимо до тих, що навіть у тій болючій для нашого народу хвилині, хотіли би в чомунебудь підважити авторитет Апостольської Столиці. Хоча маємо сумніви щодо справедливости цього закону, то всеж біль не понесе нас так далеко, щоб ми при тій нагоді аверталися проти авторитету Апостольської Столиці. Але не можемо у цій хвилині поминути дуже болючих фактів, які безпосередньо не вяжуться з наслідками цього закону, але розпалюють болісний фактичний стан, який цей закон хоче правно утривалити. Але правний стан є направду такий, що конституція Річпосполитої, стара і нова, понад всякий сумнів забезпечує всім громадянам свободу відправляти богослуження, виконувати релігійні практики, словом — свободу віри. Також обовязуючі тимчасові приписи про відношення уряду до православної Церкви у Польщі постановляють зовсім виразно у ст. 16-тій, що уряд забезпечує вірним, які належать до православної Церкви в Польщі, згідно зі ст. ст. 111 і 114 конституції з 17. березня 1921 р. свободу відправляти прилюдні богослуження і виконувати релігійні практики. У ст. 18-тій цих приписів сказано: „Уряд дбатиме, щоб наука релігії для учнів православного віроісповідання у прилюдних школах була обовязкова та щоб її викладали в матірній мові учнів". Ст. 17-та каже, що уряд забезпечує православному духовенству в Польщі право користуватися святинями, які йому призначать. А тимчасом що діється? Як сказав п. референт, в роках 1918—1920 на Холмщині і Підляшші наша людність православного віроісповідання мала коло 370 православних церков. У тих перших роках відродженої Річпосполитої ця людність втратила з 370 своїх церков коло 320, з цього більш-менш половину перемінили на римо-католицькі костели, хоча в минулих століттях ці церкви ніколи не були римо-католицькими або як були, то в дуже нечисленних випадках. Православні церкви перебудовано на людові доми, решту замкнено. Залишилося тільки невеличке число чинних церков. Без церков залишилися місцевости, що мають 1000 до 2.000 православної людности. Коли православна людність втратила церкви й етатову забезпеку праці своїх душпастирів, у багатьох випадках звернулася до зверхників своєї церкви з проханням, щоб прислали їм священників, які вже не будуть на державному етаті, але людність буде їх сама утримувати. Православний митрополит у багатьох випадках висилав людям душпастирів, яких вони домагалися. Вони мешкали в сільських хатах і несли поміч та релігійну потіху людности, яку в чималій мірі внаслідок відібрання церков охоплювала комуністична пропаганда. Вкінці людність, що власним коштом утримувала духовних, почала будувати доми молитви, в яких відправляли богослуження.

НОВА ХВИЛЯ РЕЛІГІЙНОЇ БОРОТЬБИ.

Внаслідок цього в чергових роках хвиля релігійної війни трохи успокоїлася. Але земля, яку „правем і левем" відібрали церкві, стала власністю не місцевої церкви, тільки чужої людности, яку спровадили на цю територію. Кожний розуміє, що нема у світі народу, який глибоко не відчув би факту, що зперед його очей зникають святині, зперед його очей втікає земля. А коли пригадаємо собі гасло, що тепер обовязує: „Ані пяди польської землі українцям", польської нібито тому, що належала колись до фільварків які були власністю людей польської національности, то в цьому випадку наш нарід мусить дивитися на те, що одночасно земля Церкви українського народу не може дійти до рук вірних того народу і взагалі до рук місцевих людей.

Швидко проминули літа розмірного спокою, бо оце саме цього, 1938-го року, коли вкінці договір уряду Польської Річпосполитої з Апостольською Столицею мав би якось заклепити старі рани та свіжі згоїти, власне цього року ми є свідками нової, небувалої, направду шаленої хвилі, що принесла на наші землі нову релігійну боротьбу.

Прошу панів, — це факт, що в теперішньому часі з кол державної адміністрації та зближених до неї прибудівок пішла агітація, сильний натиск, щоб у цій решті поавославних церков, що залишилися на Підляшші та Холмщині і навіть на Волині, відправляти православні богосляження у польській мові. Від православних священників вимагають, щоб вони виголошували проповіди в польській мові. Такі факти знаю з повітів томашівського, білгорайського, грубешівського, холмського і знає про них також уряд. Адміністрація примушує етатових і неетатових духовних, щоб вони не виконували душпастирських обовязків, щоб покидали свої стійки, етатовим відбирають за невиконання таких доручень дотації, а на неетатових накладають грошеві кари і карають арештом. Наші діти у прилюдних школах на східних і північних землях дуже часто не можуть вчитися навіть релігії у матірній мові. За останніх кілька місяців цього року на Холмщині і Підляшші опечатали нових 39 церков і домів молитви. Але це число, розуміється, недокладне, бо цього місяця майже кожного дня дістаємо вістки, що в тій чи іншій місцевости замкнули церкву, що опечатали нові церкви. Але цього всього мало. Там не тільки замикають та опечатують церкви наших православних братів. Більш-менш на 1-го липня ц. р. мали ми вже там 33 церкви, які збурено або спалено. Ніколи ще не зловили при цьому чоловіка, що спалив церкву. Прошу панів, — не все згідне з правдою, що руйнують, опечатують і палять тільки ті церкви, котрі російський уряд забрав уніятам і які тільки тому стали православними. Ні! Замикають, опечатують, руйнують і палять, на тому терені також такі православні церкви, які збудовано по 1875 навіть в 1911 р. Замикають доми молитви, які збудовано і в яких відправляють богослуження вже тепер у Польщі.

КАРИ ЗА ВІДПРАВУ БОГОСЛУЖЕНЬ.

Таксамо, ясна річ, мушу мати поважні застереження щодо заяви п. референта кн. Радзівіла, що [illegible] уніятської, тепер православної, Церкви [illegible] на хибній переважно з дотацій католиків римо-католицького обряду. Бо всі знаємо, що в цьому церковному майні є переважно інша земля.

За відправу богослужень та виконування релігійних требів карають духовних, що там працюють, всякими адміністраційними карами. Я міг би навести імена й прізвища. У білгорайському повіті маю записаних 4-ох священників, з яких кожного покарали гривною від 200 до 500 зол. за те, що відправляли богослуження. У володавському повіті наложили на 6 священників гривни по 500 зол., у грубешівському повіті наложили на 8 священників кару від 300 до 500 зол. Найгостріші кари обовязують у томашівському повіті, там карають священників, напр. о. Лисюка, гривною 1200 зол. Для інших є арешти.

Сьогоднішні часописи приносять нам вістки, як то державна поліція відвозить цим разом до манастиря одного священника за другим як арештованих. Поліція віддає їх ігуменові як людей, що мають відбути кару.

Як ці справи йдуть день за днем, наведу тільки для прикладу:

В ОДНОМУ ПОВІТІ...

В одному томашівському повіті 2-го травня ц. р. у селі Тарноватці опечатали дім молитви, священникові вибили вікна і з доручення старости видалили з Тарноватки. Крім цього покарали його 2-місячним арештом. У селі Пінькові розібрали церкву з доручення старости, а розбірки пильнували волосний війт та командант постерунку в Тарноватці. Сталося це 22-го червня. В селі Корчині опечатали церкву 24-го квітня; з доручення старости мають її розібрати або може вже розібрали. В селі Неледів розібрали церкву 27-го червня. В селі Гопки розібрали церкву 27-го червня. В селі Моратин 27-го червня розібрали церкву, арештували 20 жінок і 4 мужчин, дошкульно їх побили і поранили, наслідком чого треба було їх примістити у шпиталі. В селі Зимно розібрали церкву 27-го червня. В селі Стенятин опечатали церкву 20-го червня. В селі Юрів спалено 25-го квітня каплицю, а церкву в тім-же селі розібрано 23-го червня. В селі Ходиванці опечатано каплицю 20-го квітня, священника засуджено на 3 місяці арешту і виселено зі села Ходиванці. В селах Неджів, Підлядів, Пеніни, Ратичів розібрали церкви 27-го червня ц. р. У селі Жерники спалили церкву 30-го червня. Священника арештували і віддали до суду за відправу богослуження. В селі Підсадків розібрано церкву у 1937 р., а з матеріялу побудовано школу. Староста Веляновський наказав розібрати каплицю-трупарню на місцевому цвинтарі. В селі Ляхівці розібрано церкву 28-го червня. В селі Ратків розібрано церкву 28-го червня. В селі Дутрів розібрано церкву 25-го червня. В селі Кнічин, Ликошин, Старе Село розібрано церкву 25-го червня. Це — панове — лише один повіт. Люди днями і ночами не сплять, лише моляться. На площах біля замкнених церков клячать цілі села і не дають доступу поліції, щоб не взяла хреста на знак, що уже хто інший забрав цей маєток, в даному випадку католицька Церква. Все це мусить засмутити й сполохопити великим жахом кожного християнина і — не трачу теж надії — кожного дозрілого громадянина Польщі.

РЕВІНДИКАЦІЙНА АКЦІЯ.

Але, на жаль, це діється не лише на Холмщині і на Підляшші. Адже подібну акцію, хоч без нищення і палення церков, ведеться теж на Волині. Там почалася саме тепер т. зв. ревіндикаційна акція. Старшини КОП-у видають листи з дорученням, що ще цього року мусить 3.500 православних перейти на католицизм. І така аклині, — але слушно потішає другий часопис, що новий волинський воєвода не урядує на Волині, — але слушно потішає другий часопис „Слово Народове", своїх читачів, що неприсутністю воєводи — нема чого журитися, що воєвода може часто перебувати у Варшаві, бо політику на Волині вже веде військо. Нині я вичитав в іншому часописі, — на жаль церковному, — вістку, як то гарно виглядало Боже Тіло у волинській місцевости Старий Вишнівець. Пишуть там так: Наша католицька церква була дотепер порожна, а в цьому дні була повна, прийшло населення раніше православне, прийшло і плакало. Булоб може важко зорієнтуватися, чи це був плач радости повороту на лоно давньої церкви

У ТРЕТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ
бл. п. незабутнього мужа
Інж. Василя Гузія
відбудуться в неділю 17. VII. ц. р. в год. 8. ранку
Поминальні Богослуження
в Любичі-Князі і церкві оо. Редемптористів у Львові.

батьків чи дідів, чи це був крик жалю, а може плач розпуки. Газетка висвітлює це в кількох рядках далі і каже: Ну, справді, ця акція КОП-у не відбувається без сліз і протестів, але польська думка і культура мусить перемогти. „Чорне" пятно зникло". Так пише газета з далекої Волині.

Отже це вже система. В нас у Галичині, робиться дещо інакше. Там є лемківська і смішна гуцульська акція, там нашу шляхту, замість радіти, що вона є між українським громадянством остаточно дбати, щоби стала основою якогось більшого сентименту до Польщі, замість її берегти між українцями — намагаються від браги її від нашого народу до польського гріхом, покликом до найнижчих інстинктів людини, при допомозі цілого апарату зложеного з возводів, старостів, поліцаїв і добровільних поліцаїв.

ОСТЕРІГАЄМО, ЩО ТАКА ПОЛІТИКА НЕБЕЗПЕЧНА!

Панове, це все викликує в нашому народі, католицькому і православному, почуття великого огірчення. Такі речі ніколи не проходять без наслідків. Наші народи мають вже великий досвід ще з XVII-го століття, до чого така політика доводить. Ми, українці, зробили все можливе, щоб довести до порозуміння мім нашими народами саме тепер, у цьому історичному часі. Ми зробили все можливе, щоб Москва вже ніколи не мала претексту інґерувати в наші справи, як оборонець дисидентів, як оборонець православної Церкви, як визвольник славянських народів. А тепер нема українського дому, православного чи католицького, нема української родини, де жінки і діти не дрожали би з обурення, читаючи часописи з вістками про ці шалені факти. (Голос зі салі: Перебільшення!) Пане генерале Зарицький, я людина дозріла, знаю яке обурення панує в нашому народі і знаю, що ані нам ані нікому не вільно з цим не рахуватися.

Маршал: Пане сенаторе, маєте ще дві мінути часу.

П. Луцький: Панове! Не хочу нікого дразнити, але справа вимагає великого спокою та поміркування. У цих умовинах не можемо відати наших голосів за предложеним нам законом, але не буде це протест проти постанови Апостольської Столиці. Нашим голосуванням протестуємо лише проти болючих фактів, які тепер трапляються майже що дня, зокрема на Холмщині і на Підляшші. Протестуємо — і хочемо зберегти як найбільший спокій у нашому народі, бо знаємо, що політика не є справою нервів і сентименту. Ми вже раз болюче потерпіли за такі наслідки польської політики і певно не хотіли би ще раз дійти до таких наслідків, але апелюємо до вас, панове, щоб ви, може не на цій салі, але серед вашого народу і уряду промовили і звернули увагу кому треба, що так не може бути. Наш народ не може зрозуміти, що за дводенне припізнення у білетні живоплотів може вилетіти староста, а на те все, про що я говорив, нема кари. Остерігаємо, що така політика добра для Росії, але небезпечна для польської держави і для обох наших народів. (Оплески на українських лавах).

—o—

СЕНАТ ПРИНЯВ ЗАКОН ПРО ВИБОРИ ДО МІСЬКИХ РАД.

На нинішньому (пятниця) пленарному засіданні сенат розглядав урядовий законопроект про вибори міських радних. Сен. Голуховський зреферував законопроект, підкреслюючи поправки, що їх ввела комісія.

У дискусії сен. Дещикевич і сен. Олевінський боронили свої поправки, сен. Зберський висловився за законопроектом, сен. Шор — проти нього, сен. Дідушицький домагався, щоб відіслати законопроект до комісії.

Віцемін. Корсак підтримав сен. Олевінського, б. прем. Козловський висловився проти його поправок.

Сенат приняв більшу частину поправок, їх ухвалила комісія, та поправку сен. Олевінського.

ДИМІСІЯ ДВОХ ПЕРСЬКИХ МІНІСТРІВ.

Двох перських міністрів: закорд. справ і освіти подалося до димісії. Оба міністерства дістали тимчасовних керманичів.

—o—

АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА ГОТОВА...

През. Рузвельт приняв дефіляду 70-ох американських воєнних кораблів у заливі Сан Франциско. Перед тим він виголосив промову, в якій підкреслив, що американська фльота постійно готова боронити Злучені Держави.

—o—

НОВИНКИ.

— **З нинішнім числом „Діла" (153) розсилаємо своїм точним передплатникам чергову книжкову премію за місяць червень — повість Юрія Опільського „ІДОЛИ ПАДУТЬ" том II.** Пригадуємо, що хто не прислав 25 сотиків на пересилку книжки, нехай їх долучить до найближчої передплати. Реклямації щодо цієї книжки адміністрація „Діла" приймає тільки до 14. днів.

— **Найближчі українські авдиції.** Ще до кінця цього місяця почуємо з львівської радіостанції, крім щотижневої газетки (в кожну середу в год. 14.00) та концертів українських пісень з кружків після них, три цікаві українські авдиції. Це буде фейлетон ред. А. Курдидика „Вимираючі типи села" у вівторок 19. ц. м. в год. 21.00—21.10, що кине жмут спогадів про ті постаті наших сіл, яких щораз менше, далі гутірка ред. З. Пеленського в год. 17.45—17.5[illegible] в пятницю 22 ц. м. „Найстарші українські часописи", яка обговорить перші кроки української журналістики, врешті рецитації творів розстріляних у Совітах українських письменників у виконанні Зенона Тарнавського в середу 27. ц. м. в год. 14.25—14.35 п. з. „Жертви говорять.." Українські радіослухачі напевно цих авдицій цікаво послухають.

— **Чому не було радіопередачі богослуження?** На такий запит у „Ділі" з 9. ц. м. управа львівської радіостації прохає нас повідомити всіх українців-радіослухачів, що радіопередача богослуження у дні св. Івана з Волоської церкви не відбулася виключно з технічних причин: богослуження зголошено запізно, а новий спікер, неповідомлений про нього, не встиг приготовити всього потрібного для такої радіопередачі й головне — замовити технічний персонал. Інших причин не було й не могло бути.

— **Нова українська крамниця з фарбами у Львові.** Кооп. „Фарбокрам" повідомляє про відкриття власної кооперативної крамниці з **фарбами, лякерами, покостами, оліями та всякими предметами потрібними в домашньому господарстві** з ділянки чищення, дезинфекції, консервації та косметики. Крамниця приміщується близько Ринку при вул. Собєського 7. (відтинок між Галицькою і Марійською Площею). Прохаємо ласкаво поладнувати всі свої орудки в нашій кооперативній крамниці. Своїми цінними замовленнями допоможете „Рідній Школі", бо ввесь дохід передає кооперативна „Фарбокрам" на потреби „Рідної Школи". Замовлення і всі письма до кооперативи „Фарбокрам" прохаємо висилати на нову адресу: Львів, вул. Собіського 7.

— **Загальні Збори** т-ва ремісничої і промислової бурси у Львові відбудуться в неділю 17. ц. м. в год. 9-ій рано у власній домівці при вул. Бартосівної ч. 3.

— **Учитель, що знущається над шк. дітьми.** Пишуть нам з Перемишлянщини: Дня 13. ц. м. бережанський шкільний інспектор у товаристві ще одного члена інспекторату приїхав до Унева перемишлянського повіту і переслухував ославленого учителя, управителя місцевої школи Миколу Новаковського, страшного україножера і

Чому польські півосені виростають мов гриби по дощі.

У Сх. Галичині поляки повели широку акцію у справі зорганізування літніх півосель по наших селах. Агенція „Всхуд" повідомляє, що дотепер **урухомлено вже понад 2.000 півосель у громадах з мішаним населенням у воєвідствах: львівському, станиславівському і тернопільському. До цих півосель ходить майже 80 000 наших дітей, яких „виховують" польки, що покінчили спеціяльні курси під проводом Т. Ш. Л.** До цієї акції півосель привязують поляки велику ролю сподіючить, що швидше побільшать ось-так свій „стан посяданя". Тому то в багатьох повітах повітова влада загальної адміністрації заборонила відкрити зовсім садки „Рідної Школи", щоб уможливити польонізаційну акцію польськчм суспільним організаціям під проводом Т. Ш. Л. при допомозі своїх півосель. Одначе і ця акція їм напевно не вдасться, лише ще більше загострить польсько-українські взаємини.

•

Староство в Сокалі не дозволило дотепер ні на один дитячий садок у Белзчині. Заборони вже дістали: Миців, Русинь, Гора, Будинин. Вербіж і Осердів не дістали дотепер ніякої відповіди. У всіх випадках внесено відклик. Як мотив заборони подало староство, що „коло господинь вейських" зголосило свої садки і тому „ведення" другого садка недоцільне.

Староство в Жидачеві дозволило по багатьох інтервенціях ледви на один садок у Журавні, а з рештою не відомо, що станеться. Велику перешкоду робили тут волосні війти, що не хотіли затверджувати планів льокалів садків

Французький премієр висловлює Гітлерові признання

ЗА ЙОГО МИРОВУ ПОЛІТИКУ

На бенкеті провансальців, що мешкають у Парижі, виголосив прем. Далядіє політичну промову. Він заявив, що Франція рішена виконати всі зобовязання супроти держав Середущої Европи та висловив признання для Гітлера за його мирні інтенції; Гітлерові треба завдячувати — на рівні з урядами Англії та Франції — що 21. травня ц. р. не вибухла війна. Коли йде про внутрішню політнку, уряд рішуче забезпечить нормальну працю публичних установ. Промова Далядіє викликала велике вражіння

Тріюмф американського летуна.

В четвер 14. ц. м. в год. 20.36 середньоевропейського часу сміливий летун Говард Юз прилетів до Ню Йорку й осів на летовищі Фльойд Бенета. **Лет довкола світа відбув він у часі трьох днів, 19 годин, 14. мін. і 10 сек. Юз побив рекорд В. Поста на 85 годин.** Уже кілька годин перед прибуттям Юза, летунський майдан і цілу околицю заповнили непроглядні маси народу. Летовище, де осів літак Юза, було огороджене високою залізною баріерою та кордоном поліції і моряків. Юз прилетів з трьома гидроплянами, що вилетіли йому на стрічу. Окруживши двічі летовище Юз осів серед овацийних окликів юрби народу, представників влади та гомону самоходових сирен. Захоплення юрби було величезне і тому вона прорвала залізну баріеру, кордон поліції та окружила літак. Перший з літака висів Юз, який привитався з родиною, представниками влади та заявив: „Почуваюся дуже щасливий, що осягнув такий успіх, але не хотів би відбути ще раз цей лет. Тепер хочу викупатись, обголитись, і їсти". Фільмові оператори ловили кожний рух летуна. В год. 21-ій Юз відїхав з летунського майдану самоходом, прибраним нац. прапорами Злучених Держав у супроводі 50-ох поліцаїв на мотоциклях.

Задоволений незвичайним успіхом цього пропагандивного лету, голова комітету світової вистави в Ню Йорку Гвейлен заявив, що буде старатися, щоб **Олімпіяда в 1940 р.** відбулася на терені світової вистави в Ню Йорку. Відбуття тої Олімпіяди в Токіо остаточно відкликане.

Сміливий летун заявив, що від неділі спав лише 4 години. Він і чотири його товариші висіли з літака дуже втомлені.

Представникові Аваса Юз заявив, що метою його лету не було побиття рекорду В. Поста, лише наукові досліди. Додав, що опрацював мапу північного Сибіру. Заявив, що решту свого життя думає посвятити дослідам дальших можливостей розвою летунства. Юз і товариші виспались у готелі, а в пятницю рано витав їх посадник міста Ню-Йорку у ратуші. З Ню-Йорку виїдуть вони до Вашингтону, де на їх честь уладжують ріжні бенкети та імпрези.

ворога українських шкільних дітей. Про знущання того „педаґоґа" писало „Діло" вже двічі. При цій нагоді кликав інспектор кільканацять селян-родичів, які зізнали, що Новаковський від кожної шкільної дитини побирав щороку 2 зол. вписового та крім того титулом оплат за шкільне приладдя брав ту саму належність по кілька разів, так, що за 1935—7. рр. побрав від людей неправно к. 900 зол. Слід пригадати, що люди на його знущання і побої дітей скаржилися до інспектора та до Кураторії, а коли і це не помогло, внесли дня 28. квітня ц. р. жалобу до Міністерства Освіти. Міністерство письмом з 5. ц. м. повідомило селян, що поручило Львівській Кураторії ту справу розглянути, (яку, до речі, вже „розглядано" і ніщо з того не вийшло). Цікаво знати, чи й цим разом залишать на місці того зненавидженого цілим селом п. Новаковського. Селяни домагаються рішуче його усунення.

— **Масові арештування у Щиреччині.** В останніх днях поліція зі Щиреччини, зміцнена поліцією зі Львова, переводить масові ревізії та арештування по селах Щиреччини. Поліція відводить арештованих до Львова. Причина ревізій та арештувань невідома.

— **Ревізія за метрикальними книгами.** Дня 14. ц. м. перевела поліція з Біскович ревізію метрикальних книг у парохіяльному уряді у Викотах, пов. Самбір. Ревізію перевели поліцаї кажучи, що роблять це на приказ староства в Самборі. Шукали в метриках за прізвищами, закінченими на „ський" та „нч".

— **Ціни предметів першої потреби у Львові.** Від 9. до 15. липня ц. р. були такі ціни: булка 1 сот., житний хліб 32 сот., житний-разовий хл. 27 сот., пшен.-житний хл. 41 сот., пшен. мука 30% 48 сот., житня мука 95% 29 сот., пшен. мука 65% 44 сот., житня мука 65% 27 сот., пшен. мука 50% 46 сот., десерове масло 3.10 зол., кух. масло 2.70 зол., молоко повне 20 сот., сметана 1.20 зол., сметанка 90 сот., звичайний сир 61 сот., яйця 7 сот., ковбаса звич. 1.70 зол., сало 1.80 зол., смалець 2.20 зол., солонина свіжа, солена 1.65 зол., цвіклові буряки 20 сот., цибуля вибирана 60 сот., свіжа капуста 20—40 сот., морква 40 сот., петрушка 50 сот., каляфіори 10—60 сот., шпінак 10 сот., салата 5 сот., редька 15 сот., калярепа 3—5 сот., часник 80 сот., шпарагова фасоля 1 зол., помідори 3.50—4.50 зол., гриби 10—14 зол., свіжі огірки 15—50 сот., квашені огірки 10—15 сот., гуска бита 3—4 зол., качка бита 2—3 зол., жива курка 2—3.50 зол., курята 1.30—3.50 зол., бараболі 1 зол.

— **Страшний буревій** перейшов над столинським повітом і заподіяв величезні шкоди. Буревій зірвав понад 60 дахів, перекинув коло 30 домів. У селі Городні вітер зірвав вежу з православної церкви, а не далеко церкви вирвав дуб з XVI. в. Підчас буревію згинуло кілька осіб, багато є раненних. Шкоди дуже великі.

— **Нещасливі випадки.** У каміноломах у Потиличі пов. Рава Руська за скоро вибух порох і ранив двох робітників. — 4-літній Михайло Ярмович утонув у калабані, що повстала по дощі на пасовиську у Маленичах пов. Броди.

— **Затроїлося трьох вояків.** Минулої середи три вояки з 29. п. п. у Коломиї чистили виходки в військових касарнях у Березові Середнім. Підчас праці всі три вояки затроїлися газом і попадали до виходків. Два з них згинули на місці, а одного, який ще виявляв деякі познаки життя відвезли до шпиталю в Коломиї. Жертвами цього трагічного випадку були: українець, поляк і жид. В четвер відбулася секція трупів.

— **Затроїлись мороженим у Делятині.** у хаті одної інтелігентної родини в Делятині затроїлося мороженим десять осіб. Затроєння виступило в усіх осіб у дуже гострій формі так, що лікар д-р Максим Тимків відослав трое з них до шпиталю в Надвірній. Решта недужих лежить у важкому стані в хаті під опікою лікаря.

— **Краєва хроніка.** В Устю Зеленім, пов. Бучач рибаки виловили з Дністра тіло молодої дівчини 16-літньої Яніни Дубанович, що втонула підчас купелі. — В Янівцях, пов. Бучач, скінчив самогубством 80-літній Й. Николів, опинившись без засобів до життя. — Підчас бурі з громами, що перейшла в останніх днях над сяніцьким і ліським повітом, грім убив 13-літню Анну Пелех з Лукавиці. По бурі знайшли на полі звуглене тіло дівчини. — У Серафинцях, пов. Городенка, напився оцтової есенції, щоб відібрати собі життя, крамар кооперативи Юрко Мартинюк. Причина — манко у висоті 200 зол. — У Княжих Мостах, коло Судової Вишні, грім убив 14-літнього Тадея Кусика та важко поразив його маму, яку перевезли до шпиталю. — У Никловичах, пов. Мостиська, виловили з ріки тіло Катерини Шпаковської; поліція веде слідство. — Перед окружним судом у Рівному, стануло 24-ох вязнів під замітом намаганої втечі з вязниці в Дубні.

— **Великі вистави під голим небом.** У старинним місті Сегедині організують при участи найвизначніших мадярських і чужинних мистців великі вистави під голим небом. Вистави відбуватимуться на катедральній площі майже чотири тижні, від 23. ц. м. до 15. серпня ц. р. Під голим небом виставлять 15 драм та опер, між якими на перше місце вибивається „Турандот" Пуччінія при участи італійських співаків з опери „Ля Скаля" в Міляно і спеціяльний концерт з творів Кодалія. Ці вистави, що відбуваються в Сегедині вже від 8-ох років, стягають великі юрби закордонних туристів.

— **Пошесть прищиці поборюють... масовими розстрілами.** На Сов. Білоруси вибухла пошесть прищиці, що десятикує і так невелике число худоби в колхозах і совхозах. Пошесть шириться нагально тому, що нема ветеринарів. Дотепер згинуло 40.000 худоби на прищицю. Большевицька влада бореться покищо з цією пошестю вишукуванням і розстрілами „ворогів народу", які нібито свідомо поширюють заразки цієї пошести. Під закидом поширювання прищиці ГПУ арештувало партійного секретаря гомельської округи Курганова і негайно його розстріляло. Пошесть прищиці може теж поширитися на сумежні республики СССР.

— **Усіх непевних до шпиталів для божевільних.** Большевики хопнлися нового засобу винищування громадян, які не мають особистих документів або не хочуть їх показати. Таких людей поміщують тепер большевики у шпиталях для божевільних, бо їхні вязниці переповнені. Слід додати, що ці шпиталі уладжені дуже примітивно, без лазничок, пацієнти без взуття і шляфроків, коридорі та їдальні заставлені ліжками. „Ленінградська Правда" повідомляє, що в II. психіятричному шпиталі в Ленінграді є кількадесять людей зовсім умово здорових, які не мають особистих документів. Так то большевики замінили шпиталі для божевільних на „допоміжні вязниці".

— **Підпалюють збіжжя на пні.** В колхозах СССР, селяни доведені до розпуки постійними реквізиціями збіжжя, підпалюють збіжжя на пні, бо не бачать надії на поправу свого положення. Селяни переконані, що їм відберуть збіжжя, бо большевицький уряд збільшив значно контингенти достав збіжжя. Пожежі збіжжя ширяться на полях совхозів і колхозів у Донецькому і Ростівському районі. Підпали збіжжя прибрали більші розміри так, що навіть большевицька преса зачинає писати про це. Одночасно ГПУ переводить масові арештування між селянами і видає масові смертні присуди.

Спорт.

НЕВІДРАДНЕ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ НА БУКОВИНІ.

Румунські реформатори, що **загнали майже ціле наше організоване життя в безглуздну сліпу вулицю самоліквідації**, не спинилися й перед заходами знівечити ввесь організаційний дорібок нашого спортового руху на Буковині. Новий декрет, що має на днях появитись, передбачує, що голову і половину членів виділу кожного товариства іменуватиме в уряду патріотичний національний (румунський) комітет. Очевидно, що ті люди з румунського національного комітету виконають доручення і свою місію гробокопателів нашого організованого життя у всіх ділянках, у тому числі і спортовій.

Згаданий декрет приходить саме в часі розбудови українського спортового руху на Буковині. Зусиллями приятелів української молоді і спорту організовано цілу мережу спортових товариств по містах, містечках і селах. Серед таких умовин українські спортовці виявляють подивугідну видержливість і не попадають у зневіру, а маси глядачів приймають з незвичайним захопленням появу наших дружин на різних грищах буковинських міст та містечок.

Надзвичайною фрекьонцією тішились в останньому часі між іншими товариські змагання чернівецького „Довбуша" у Сторожинці, Садагурі і Кіцмані. Виліди цих змагань такі:

Довбуш (Чернівці) — тім Сторожинець 7:2.
Довбуш (Ч.) — Довбуш (Садагура) 4:1.
Довбуш (Ч.) — Кармелюк (Кіцмань) 3:0.

ЗМІНА ГОДИНИ БОКСЕРСЬКИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Заповіджені на год. 5. пополудні боксерські змагання Україна — Світезь відбудуться на площі Сокола-Батька в неділю 17. VII. **в год. 10-ій передполудням.**

НАПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКИХ НАКОЛЕСНИЦЬКИХ ЗМАГАНЬ.

Нагороди для найкращих змагунів.

Накотесницькі змагання за часу дир. О. Левицького викликали незвичайне зацікавлення у спортовому світі Львова і краю. Виявом цього зацікавлення можна вважати заофіровання різними фірмами цінних нагород для найкращих змагунів. А саме на руки Виділу С. Т. „Україна", як організатора змагань, злюжили: **„Даймон"** — наколесницькі лямочки, **„Батя"** — комплет різного роду спортової обуви, **„Центра"** — наколесницькі ланцюхи, **„Санок"** — опони, **Печиньські** (Варшава) — рами, **Роман Ігн. (Львів) і Електро-РаЙо-Спорт** (Львів) — частини роверу.

КОМУНІКАТ ТЕХНІЧНОЇ РЕФЕРЕНТУРИ НАКОЛЕСНИЦЬКОГО БІГУ.

Технічна референтура подає до відома, що досі зголосило свою участь у бігу 30 змагунів. Визначніші змагуни матимуть такі числа: Вуцик 4, Степанюк 8, Бабій 12, Федак 16, Івасів 18, Лата 20 (всі С. Т. Україна), Губер (ЛТКМ) 3, Дандзан (Раз-Два-Три Сталиславів) 1, Опіят (ЛТКМ) 5, Брощак (Стш. Рожен) 6, Завойський (Чорні) 9, Нойгебавер (Стш. Рожен) 10, Зайончек 11, Щотка (Чорні) 19.

СТЕП — ГРАНІТ.

Товариські змагання між Степом і віцемистцем Волині Гранітом (б. дружина Богурата) відбудуться в неділю 17. ц. м. в год. 9. ранку на грищі 40. п. п. (Клепарів).

ОЛІМПІЯДА НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ В ТОКІО.

Японський уряд затвердив внесок міністра здоровля Кідо, щоб не уладжувати в 1940. р. в Токіо Олімпіяди ані світової вистави. Причиною відкликання Олімпіяди є те, що Японія мусить усі державні доходи посвятити на ведення військових операцій. Крім того повінь спричинила 200 мілїонів ен шкід. Рішення уряду викликало в Токіо велику сенсацію. Публична опінія прийняла це рішення без нарікання, але не скрывае свого розчарування. Прихильники Олімпіяди вказують, що відкликання Олімпіяди викличе погане вражіння за кордоном. Частина преси намагається переконати уряд, щоб відкликав своє рішення. Щоденник „Ніші-Ніші" пригадує, що Олімпіяда в 1940. р. припадала саме на 2.600-і роковини повстання японської держави і могла бути доброю нагодою, щоб Японія підкреслила своє неупорядне становище між державами світу. Інші ча-

ворога українських шкільних дітей. Про знущання того „педагога" писало „Діло" вже двічі. При цій нагоді кликав інспектор кільканацять селян-родичів, які зізнали, що Новаковський від кожної шкільної дитини побирав щороку 2 зол. вписового та крім того титулом оплат за шкільне приладдя брав ту саму належність по кілька разів, так, що за 1935—7. рр. побрав від людей неправно к. 900 зол. Слід пригадати, що люди на його знущання і побої дітей скаржилися до інспектора та до Кураторії, а коли і це не помогло, внесли дня 28. квітня ц. р. жалобу до Міністерства Освіти. Міністерство письмом з 5. ц. м. повідомило селян, що поручило Львівській Кураторії ту справу розглянути, (яку, до речі, вже „розглядано" і ніщо з того не вийшло). Цікаво знати, чи й цим разом залишать на місці того зненавидженого цілим селом п. Новаковського. Селяни домагаються рішуче його усунення.

— **Масові арештування у Щиреччині.** В останніх днях поліція зі Щиреччини, зміцнена поліцією зі Львова, переводить масові ревізії та арештування по селах Щиреччини. Поліція відводить арештованих до Львова. Причина ревізій та арештувань невідома.

— **Ще про арештування у Ставчанах.** Пишуть нам: Ще минулого місяця „Діло" помістило новинку про масові арештування серед дітей і молоді до 18 літ у с. Ставчани б. Львова. Всі думали, що це собі звичайна справа — забава дітей у „військо". Однак так не є, бо місцева поліційна станиця „роздула" цей факт до величезної політичної сензації. Вже майже місяць поліція переводить щодня ревізії та арештування серед дальших учасників того „війська". Арештують навіть 7-літні діти, при чому всякими способами стараються видобути потрібні їм зізнання. Передовсім іде їм про т. зв. „штаб" цього „війська"! Тому почали вже „тягнути за язики" старших громадян. Досі в цій справі переарештовано майже всіх дітей села (село має коло 500 чисел) та списано цілі гори протоколів. Деякі з арештованих сидять у вязниці, м. ін. Денис Микола (16 л.) у Львові. Старші громадяни, учасники світової війни, дивуються: вони оповідають, як діти біля Кракова забавлялись у „військо" поруч вправляючих військових частин і австрійська влада з цього не робила ніякої „політики". Бо вважала все за дитячу забавку, як це було і в Ставчанах.

— **Ревізія за метрикальними книгами.** Дня 14. ц. м. перевела поліція з Біскович ревізію метрикальних книг у парохіяльному уряді у Викотах, пов. Самбір. Ревізію перевели поліцаї кажучи, що роблять це на приказ староства в Самборі. Шукали в метриках за прізвищами, закінченими на „ський" та „ич".

— **Ціни предметів першої потреби у Львові.** Від 9. до 15. липня ц. р. були такі ціни: булка 4 сот., житний хліб 32 сот., житний-разовий хл. 27 сот., пшен.-житний хл. 41 сот., пшен. мука 30% 48 сот., житня мука 95% 29 сот., пшен. мука 65% 44 сот., житня мука 65% 27 сот., пшен. мука 50% 46 сот., десерове масло 3.10 зол., кух. масло 2.70 зол., молоко повне 20 сот., сметана 1.20 зол., сметанка 90 сот., звичайний сир 61 сот., яйця 7 сот., ковбаса звич. 1.70 зол., сало 1.80 зол., смалець 2.20 зол., солонина свіжа, солена 1.65 зол., цвічлові буряки 20 сот., цибуля вибирана 60 сот., свіжа капуста 20—40 сот., морква 40 сот., петрушка 50 сот., каляфіори 10—60 сот., шпінак 10 сот., сэлата 5 сот., редька 15 сот., каляpeпа 3—5 сот., часник 80 сот., шпарагова фасоля 1 зол., помідори 3.50—4.50 зол., гриби 10—14 зол., свіжі огірки 15—50 сот., квашені огірки 10—15 сот., гуска бита 3—4 зол., качка бита 2—3 зол., жива курка 2—3.50 зол., курята 1.30—3.50 зол., бараболі 1 зол.

— **Страшний буревій** перейшов над столинським повітом і заподіяв величезні шкоди. Буревій зірвав понад 60 дахів, перекинув коло 30 домів. У селі Городні вітер зірвав вежу з православної церкви, а не далеко церкви вирвав дуб з XVI. в. Підчас буревію згинуло кілька осіб, багато є ранених. Шкоди дуже великі.

— **Нещасливі випадки.** У каміноломах у Потилячі пов. Рава Руська за скоро вибух порох і ранив двох робітників. — 4-літній Михайло Яримович утонув у калабані, що повстала по щоті на пасовиську у Маленичах пов. Броди.

— **Затроїлося трьох вояків.** Минулої середи три вояки з 29. п. п. у Коломиї чистили виходки в військових касарнях у Березові Середнім. Підчас праці всі три вояки затроїлися газом і попадали до виходків. Два з них згинули на місці, а одного, який ще виявляв деякі познаки життя відвезли до шпиталю в Коломиї. Жертвами цього трагічного випадку були: українець, поляк і жид. В четвер відбулася секція трупів.

— **Затроїлись мороженим у Делятині.** у хаті одної інтеліґентної родини в Делятині затроїлося мороженим десять осіб. Затроєння виступило в усіх осіб у дуже гострій формі так, що лікар д-р Максим Тимків відослав трое з них до шпиталю в Надвірній. Решта недужих лежить у важкому стані в хаті під опікою лікаря.

— **Краєва хроніка.** В Устю Зеленім, пов. Бучач рибаки виловили з Дністра тіло молодої дівчини 16-літньої Яніни Дубанович, що втонула підчас купелі. — В Янівцях, пов. Бучач, скінчив самогубством 80-літній Ф. Николів, опинившись без засобів до життя. — Підчас бурі з громами, що перейшла в останніх днях над сяніцьким і ліським повітом, грім убив 13 літню Анну Пелех з Лукавиці. По бурі знайшли на полі звуглене тіло дівчини. — У Серафинцях, пов. Городенка, напився оцтової есенції, щоб відібрати собі життя, крамар кооперативи Юрко Мартинюк. Причина — манко у висоті 200 зол. — У Княжих Мостах, коло Судової Вишні, грім убив 14-літнього Тадея Кусика та важко поразив його маму, яку перевезли до шпиталю. — У Никловичах, пов. Мостиська, виловили з ріки тіло Катерини Шпаковської; поліція веде слідство. — Перед окружним судом у Рівному, стануло 24-ох вязнів під замітом намаганої втечі з вязниці в Дубні.

— **Великі вистави під голим небом.** У старинним місті Сегедині організують при участи найвизначніших мадярських і чужинних мистців великі вистави під голим небом. Вистави відбуватимуться на катедральній площі майже чотири тижні, від 23. ц. м. до 15. серпня ц. р. Під голим небом виставлять 15 драм та опер, між якими на перше місце вибивається „Турандот" Пуччінія при участи італійських співаків з опери „Ля Скала" в Міляно і спеціяльний концерт з творів Кодалія. Ці вистави, що відбуваються в Сегедині вже від 8-ох років, стягають великі юрби закордонних туристів.

— **Пошесть прищиці поборюють... масовими розстріляни.** На Сов. Білорусі вибухла пошесть прищиці, що десяткує і так невелике число худоби в колхозах і совхозах. Пошесть ширится нагально тому, що нема ветеринарів. Дотепер згинуло 40.000 худоби на прищицю. Большевицька влада бореться покищо з цією пошестю вишукуванням і розстрілами „ворогів народу", які нібито свідомо поширюють заразки цієї пошести. Під закидом поширювання прищиці ГПУ арештувало партійного секретаря гомельської округи Курганова і негайно його розстріляло. Пошесть прищиці може теж поширитися на сумежні республики СССР.

— **Усіх непевних до шпиталів для божевільних.** Большевики хопилися нового засобу винищування громадян, які не мають особистих документів або не хочуть їх показати. Таких людей поміщують тепер большевики у шпиталях для божевільних, бо їхні вязниці переповнені. Слід додати, що ці шпиталі уладжені дуже примітивно, без лазничок, пацієнти без взуття і шляфроків, коридорі та їдальні заставлені ліжками. „Ленінградська Правда" повідомляє, що в II. психіятричному шпиталі в Ленінграді є кількадесять людей зовсім умово здорових, які не мають особистих документів. Так то большевики замінили шпиталі для божевільних на „допоміжні вязниці".

— **Підпалюють збіжжя на пні.** В колхозах СССР, селяни доведені до розпуки постійними реквізиціями збіжжя, підпалюють збіжжя на пні, бо не бачать надії на поправу свого положення. Селяни переконані, що їм відберуть збіжжя, бо большевицький уряд збільшив значно контингенти достав збіжжя. Пожежі збіжжя ширяться на полях совхозів і колхозів у Донецькому і Ростівському районі. Підпали збіжжя прибрали більші розміри так, що навіть большевицька преса зачинає писати про це. Одночасно ГПУ переводить масові арештування між селянами і видає масові смертні присуди.

Спорт.

НЕВІДРАДНЕ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ НА БУКОВИНІ.

Румунські реформатори, що загнали майже ціле наше організоване життя в безглузду сліпу вулицю самоліквідації, не спинилися й перед заходами знівечити ввесь організаційний дорібок нашого спортового руху на Буковині. Новий декрет, що має на днях появитись, передбачує, що голову і половину членів виділу кожного товариства іменуватиме з уряду патріотичний національний (румунський) комітет. Очевидно, що ті люди з румунського національного комітету виконають доручення і свою місію пробоскопателів нашого організаційного життя у всіх ділянках, у тому числі і спортовій.

Згаданий декрет приходить саме в часі розбудови українського спортового руху на Буковині. Зусиллями приятеля української молоді і спорту організовано цілу мережу спортових товариств по містах, містечках і селах. Серед таких условин українські спортовці виявляють подивугідну напруженість і не попадають у зневіру, а маси глядачів приймають з незвичайним захопленням появу наших дружин на різних гриндах буковинських міст та містечок.

Надзвичайною фреквенцією тішилися в останньому часі між іншими товариські змагання чернівецького „Довбуша" у Сторожинці, Садагурі і Кіцмані. Висліди цих змагань такі:

Довбуш (Чернівці) — тім Сторожинець 7:2.
Довбуш (Ч.) — Довбуш (Садагура) 4:1.
Довбуш (Ч.) — Кармелюк (Кіцмань) 3:0.

ЗМІНА ГОДИНИ БОКСЕРСЬКИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Заповіджені на год. 5. пополудні боксерські змагання Україна — Світезь відбудуться на площі Сокола-Батька в неділю 17. VII. **в год. 10-ій передполудником.**

НАПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКИХ НАКОЛЕСНИЦЬКИХ ЗМАГАНЬ.

Нагороди для найкращих змагунів.

Наколесницькі змагання за часу дир. О. Левицького викликали незвичайне зацікавлення у спортовому світі Львова і краю. Вилом цього зацікавлення можна вважати зголошення різними фірмами цінних нагород для найкращих змагунів. А саме на руки Виділу С. Т. Україна", як організатора змагань, зложили: **„Дайомон"** — наколесницькі памперки, **„Батя"** — комплет різного роду спортової обуви, **„Центра"** — наколесницькі ланцюхи, **„Санок"** — спокн, **Печиньскі** (Варшава) — рами, **Роман Ігн. (Львів)** і **Електро-РаЙо-Спорт** (Львів) — частини роверу.

КОМУНІКАТ ТЕХНІЧНОЇ РЕФЕРЕНТУРИ НАКОЛЕСНИЦЬКОГО БІГУ.

Технічна референтура подає до відома, що досі зголосило свою участь у бігу 30 змагунів. Визначніші змагуни матимуть такі числа: Бупик 4, Степанюк 8, Бабій 12, Федак 16, Івасів 18, Лата 20 (всі С. Т. Україна), Губер (ЛТКМ) 3, Дандзан (Рав-Два-Три Станиславів) 1, Опієт (ЛТКМ) 5, Брошак (Отт. Рожен) 6, Завойський (Чорні) 9, Нойгебавер (Отт. Рожен) 10, Зайонзек 11, Шотва (Чорні) 19.

ЗТЕП — ГРАНІТ.

Товариські змагання між Отепом і вішемовцем Блиском Гранітом (б. дружина Богурата) відбудуться в неділю 17. п. м. в год. 9. ранку на гриші 40. п. п. (Клепарів).

ОЛІМПІЯДА НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ В ТОКІО.

Японський уряд затвердив внесок міністра здоровля Кідо, щоб не уладжувати в 1940. р. в Токіо Олімпіяди ні світової вистави. Причиною відкликання Олімпіяди є те, що Японія мусить усі державні доходи посвятити на ведення військових операцій. Крім того понінь спричинила 200 мільонів ен шкід. Рішення уряду викликало в Токіо велику сенсацію. Публична опінія прийняла це рішення без нарікання, але не скрила свого розчарування. Прихильники Олімпіяди вказують, що відкликання Олімпіяди вникливе погане вражіння за кордоном. Частина преси намагається переконати уряд, щоб відкликав своє рішення. Щоденник „Ніші-Ніші" пригадує, що Олімпіяда в 1940. р. припадала саме на 2.600-і роковини повстання японської держави і могла бути доброю нагодою, щоб Японія підкреслила своє непорушне становище між державами світу. Інші ча-

осмисл підкреслюють, що годі було вимагати від японського народу ентузіязму, необхідного до організування ігрищ у хвилині, коли всі зусилля звернено на підтримку воєнної акції в Китаю.

Остаточне рішення у справі Олімпіяди западе в Лондоні на спеціяльному засіданні міжнароднього олімпійського комітету, що відбудеться в найближчому часі в Лозанні. Вістка про визнання олімпійських ігрищ у 1940. р. в Токіо викликала в цілій Німеччині величезне вражіння. З відкиданням олімпійських ігрищ у Токіо вілпеться теж справа зимової олімпіяди у Сапоро. Сподіяться, що Зимова Олімпіяда в 1940. р. відбудеться в Норвегії, а саме в Гольменколлген або в Рюкан. Член екзекутиви міжнароднього олімпійського комітету фон Гальт запевняє, що на випадок відмови Фінляндії, Олімпіяда відбудеться в Лондоні.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ДЗВОНИ. Літературно-науковий місячник. Рік видання 8. Ч. 6. Червень 1938. Львів. Зміст: Ю. Лиса: І прийде час. — Р. Арсен: Присвята (переклав Ю. Клен). — Ю. Косач: Осмомисл. — Б. Лисянський: Поезії. — І. Панін: Всі зложили обітницю. — О. Гук: Пять вроків. — Г. Костельник: Розмови з Христом. — Р. Лащенко: Кобзарі і лірники у Великій Україні. — Дм. Бакуренко: Весна. — В. Залозецький: Мистецькі цяцьки в Долині. — Ю. Косач: Дон-Кіхотова місія і М. Унамуно. — о. Ф. Шіпраго: Філософія терпіння. — Генер. інст. Катол. Акції: Основи католицького виховання. — Різний. — З преси і книжок. — Нові книжки.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Двотижневик. Рік VII. Ч. 13—14. З 15-го липня 1938. Дрогобич. Львів. Зміст: † Ген. Мирон Тарнавський. — Основуйте Львів. Зміст: † Ген. Мирон Тарнавський. — Основуйте бурсп. — Олена Цегельська: „Не дивуйтесь дітям". — Вітаутас Валюс: Народня школа в Литві. — М-р Мавтаутас Валюс: Народня школа в Литві. — М-р Мавтаутас Валюс: Народня школа в Литві. — М-р Мавт

Ч. 154 (14.985). Львів, неділя 17 липня 1938. Орган робітничих низових гуртків. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) . 5.00 зол.
квартярічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
Найстарша ощадностева установа заснована в 1843 р.
Вклади ощадностеві з гарантією держави.
Рахунки чекові. — Рахунки біжучі. — Дисконт ремес. — Позички вексельові і гіпотечні. — Купно, продаж. — Льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.
РЕЗЕРВИ 5,668.000 ЗОЛ.
Обсяг діяльности — ціла Галичина.
Замісневі вклади — П. К. О. 500·198.

Не можете виїхати на відпустку чи на ферії
доки не обезпечите від крадіжі-злому свойого домашнього уряджения в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
Львів, вул. Руська ч. 20.

з КРЕМОМ **АЛОЄ** *на сонце*

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ
виїхав як щорічно
до Щавниці.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Від 1. липня 1938.
Д-р В. Кашубинський
внутрішні недуги
ординує від 3 — 4 попол.
Львів, ул. На Байках 24, партер
тел. 283-47.

Сензаційна сесія найвищої ради Совітської Росії.

ПЕТРОВСЬКИЙ, ПОСТИШЕВ І ЖІНКА ЛІТВІНОВА ПОЯВИЛИСЬ НА САЛІ НАРАД, КОСІОР, ЧУБАР ТА БУДЬОННИЙ — НІ.

У пятницю почалась перша сесія найвищої ради РФССР. Сесію відчинив найстарший віком депутований Борисов, що відчитав промову зі славословіям у честь СССР, його демократичного устрою та Сталіна. Присутні зареагували бурею оплесків. Предсідником вибрали Жданова.

По правій стороні президіяльного стола засіли члени політбюра: Сталін, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калінін Андреев, Мікоян, Єжов, Жданов, Літвінов і Петровський. По лівій засіли члени уряду московської республики під проводом Булґаніна та прокуратор Вишинський. **На салі нема двох членів політбюра: Косіора й Чубара; це потверджує поголоски, що вони зникли з політичного життя.**

Присутність Петровського, що його недавно усунено зі становища голови центрального виконом. комітету УССР і не вибрано на депутованого, викликала здивування між закордонними кореспондентами; невідомо, в якому характері находиться він між членами політбюра. Постишев також був на початку сесії найвищої ради, але опісля зараз зник. Неприявність маршала Будьонного також звернула увагу. Зате в ложі спеціяльних гостей був Отто Шмідт, а у ложі для дипльоматів жінка Літвінова з дочкою.

Протикомуністична Ліґа Східніх Держав.

У німецькому щоденнику „Тіркіше Пост", який виходить у Царгороді, появилась телеґрама з Токіо, з якої виходить, що там має небавом постати „мусулмансько-японська протикомуністична ліга". В її організуванні беруть участь представники арабських держав, Індії, Туреччини, малоазійських держав, Китаю, Монголії та народів середущої Азії.

Анатолійська аґенція урядово повідомляє, що Туреччина не приступила до тої ліги.

Пощо Ферстер їздив до Льондону?

Провідник гітлєрівців з Данцігу, Ферстер, їздив до Льондону, відкіля вернувся до Берліну. З тої нагоди польська преса висловила підозріння, що Ферстер вів якісь інтриґи проти Польщі. Тимчасом Ферстер заявив представникові Райтера, що його гостина мала чисто приватний характер і що він не бував у Льондоні в політичних цілях. Вістка, що предметом розмов було питання Данцігу, неправдива.

—o—

Анґльо-німецькі розмови.

Як подає британська преса, британський амбасадор Гендерсон відбув розмову з німецьким віцеміністром закорд. справ Вайсекером. Цей останній запевнив, що ревеляції одного англійського часопису на тему викладу ґен. Райхенава про користи з еспансько-німецького порозуміння на випадок конфлікту з Анґлією є вигадкою. Райхенав такого викладу не виголошував і навіть не був у Еспанії.

Крім того Вайсекер висловив невдоволення, що еспанська домашня війна протягається так довго — це продовжує стан непевности в Европі та утруднює анґльо-німецьку співпрацю.

Німецький уряд не вдоволиться чеським проектом розвязки судетського питання.

ПРОСИМО наших Передплатників подавати при зміні адреси на час вакацій теж і СТАРУ ДОТЕПЕРІШНЮ АДРЕСУ. Також просимо конечно надсилати 50 сотиків за зміну адреси.
АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

Український день у сенаті.

Варшава, 15. липня 1938.

Польський сенат пережив сьогодні справді історичний момент. Ще ранком розійшлася в кулюарах парляменту вістка, що від українців в обороні Православної Церкви і покривдженого народу буде промовляти о. сен. **Лободич.** Заповідь промови українського католицького священника в обороні православної частини свого народу перед кривдою з латинської сторони стягнула до пресової льожі найповажніших парляментарних журналістів. На лавах уряду зявився знову премієр Складковський, віцем. Кавецький, віцем. Шембек (у заступстві перебуваючого у Ризі мін. Бека), мін. Свєнтославський, дир. Потоцький з департаменту віроісповідань і багато інших членів уряду.

Після реферату сен. Радзівілла в справі ратифікації відомого вже договору між польським урядом та Ватиканом дотично поунійних церков та їхніх маєтків віцемарш. Маковський передав голос сенаторові О. Лущкому.

Український сенатор, якого несподівана поява на трибуні викликала деяке здивування, виголосив знамениту змістом і формою промову, яка і наведеними у ній даними і способом виголошення зробила в цілій палаті глибоке вражіння. (Промову ту помістили ми в цілости вчора. — Ред.)

Після промови роздались оплески. Премієр Складковський має змучене лице і без слова відходить із сенатської салі. Голос забрав сенатор **Маслов** — українець з Волині. Промова сен. Маслова, що зсолідаризувався з заявами свого попередника, не викликує стільки гомону і має дещо навіть за лагідні, як на таку важливу тему, сформулування, але й він підкреслив однозгідність та консолідацію цілого українського національного масиву в обороні своїх підставових прав

ЦИНІЧНА ВІДПОВІДЬ ПОЛЬСЬКИХ СЕНАТОРІВ.

На салі запанувала тиха констернація. Правда, підчас „лагідної" промови сен. Маслова польські сенатори мали час прийти до себе і хоча більшість з них (як признавались опісля) не мала найменшої уяви (або тільки так удавала) про волинсько-холмські події, всеж таки до голосу вписався сен. **Петражицький**, що старався, хоча плитко й поверховно, затерти вражіння обох попередніх промов.

На його гадку, „жалі" українців — необоснований. Православна Церква є більш воююча, як католицький Костел. П. сенатор пригадав навіть (як „аргумент") відомий конфлікт в Югославії! Для нього образ терпінь у промові сен. Лущького — це тільки „оповідання зі сльозами". Йому „невідомі цитовані факти", але „він певний, що це все неправда і що уряд провірить дані". (Аби швидше!). „Палення церков" — це зрозуміло, „збродня", але й, сенатор не вірить фактам!

Одначе не на цьому скінчив п. сенатор Петражицький. Він починає пробувати підозрілих полемічних метод. Його „обурюють" деякі вислови українських сенаторів і він їх починає „хапати" — досить нефортунно — за слова. Сенатор Лущький зі свого місця голосно реплікує і навіть попереджує закиди промовця. На поміч тому останньому приходить референт граф **Радзівіл**. Пан граф має дуже опанований великопанський голос і боронить самої „букви закону". Його „не обходять випади українців не на тему". Він, нащадок православних князів, кальвінів і лютеран, не може зрозуміти, чого властиво хочуть православні від суто-католицьких справ!

І він просить прийняти проект закону і сенат виконує його просьбу. Міністр Свентославский посміхається, журналісти в льожі теж. Вонц, обсерватори парляментаризму „згори" добре зорієнтовані в дійсній ситуації — мають ще одну нагоду конфронтації „дійсности" з „дійсною дійсністю". А зрештою для декого з них це все байдуже, і так треба писати буде інакше...

ВІДГУКИ.

Обективно треба признати, що справа „ревіндикації" починає силою факту цікавити врешті й самих поляків. Заговорили про неї в польських демократичних кругах, говорять про неї в кулюарах парляменту. Ще сьогодні таки до сен. Лущького зголошувалося багато польських сенаторів по інформації.

Буде поважним прогріхом з нашої сторони, якщо не подбаємо за якнайшвидше видання останніх промов та інтерпеляцій наших послів друком по польськи. Цю справу треба полагодити в найближчих днях.

КТВ.

—o—

Вовк та ягня.

Байка, яка стала дійсністю.

Всі ми вивчали за дитячих наших років байку Глібова „Вовк та Ягня". Жаль було тоді цього дурного, беззахисного звірятка, що не пробувало навіть утікати перед загрозою неминучої жахливої смерти від кровожерного хижака.

Щось подібне до цього діяльогу уявляє собі дехто у відношенні Москви до українського народу на заокупованій Україні.

Справді — кажуть вони — всілякі найжорстокіші експерименти провадять там окупанти, а обект цих експериментів, цієї вівісекції, український нарід, якнеяк, а понад трицятьмільонова маса, компактна, без жадних меншин уявляє собою ніби справжню отару баранів, які по черзі, без жадного опору підставляють голови ненажерливому молохові.

Колись то шляхетний, бідний лицар сумного образу помилився, вважаючи овечу отару за рівних собі лицарів.

Отже чи не трапляється і тепер з нами така оптична помилка, але так би мовити відворотна, чи не вважаємо ми за отару баранів нарід, який в ніякому разі не заслуговує на цю зневажливу для нього та і для нас самих назву.

Справді, чи тож цілком по баранячому поставився він до окупантів, зараз по завоюванні його, чи не заподіяли великої шкоди червоним росіянам усі ці повстанчі отамани на чолі своїх загонів, Шуба і Левченко на Полтавщині, Мордалевич на Волині, Ангел, Лотошко й Панченко на Чернигівщині, Струк, Пирхавка та Волощенко на Київщині, всі ці напів легендарні Хмари, Палії, Лиха?!..

Так, але це були одиниці, а не нарід, а потім знищенож їх. Не можна і навіть не слід заперечувати, що це були одиниці, що нарід в цілому тоді, приспаний національно віками, ще не прокинувся цілком, ще не прийшов до памяти.

Та велике заперечення викликає думка, ніби то повстання на заокупованій Україні на початку двацятих років припинились через те, що ніби всіх повстанців винищено. Чи не була це скоріше мудра зміна тактики, адже ясне ставало ,що збройними, незорганізованими ще повстаннями ворога-окупанта перемогти не можна, отже чи не спробувати поборотися з ними на економічному фронті?! І стихійно всю Совітську Україну покрили кооперативні товариства сільсько-господарські, машинові, споживчі, бурякові... обзавелись вони в повітові союзи, потім в губерніяльні, у всеукраїнські центри. І ті, що вчора тримали в руках обрізи, сьогодні в олівцем у руках підводили рахунки, розїаджали, як інструктори по кооперативній периферії.

Окупанти спочатку поставились дуже прихильно до цього руху, адже „шлях до комунізму йде через кооперацію".

І якби українські кооператори тримались тоді по ягнячому, цілком застосовуючись до бажань Москви симбіоз тривав би і тривав та річ у тому, що по новоповсталих кооперативних технікумах виховували українських кооператорів, що кооперативні цукроварні були українські цукроварні, що культурно освітні відділи кооперативних губсоюзів провадили українську культурну роботу, що комуністи українці, відряджувані до цієї кооперації, незабаром самі просякали її духом і ставали гарячими патріотами цих українських кооперативних союзів. Отже Москва змушена була, може і проти своєї охоти, боротися з українською кооперацією.

Увага млинарі!

Найгарнішу муку мають ті млинарі, які мелять разівку на каменях першої якости фабрики

Т-ва „Мукомол"

Towarzystwo „MUKOMOŁ" L w ó w, Kazimierza Wielkiego l. 35 tel. 294-61.

1490

А українізація? Її теж розглядають, ніби це окупантський винахід, ніби його навмисне запровадили окупанти, щоб у такий спосіб виявити українські культурні сили і знищити їх... Зрозуміло, забувають при тому, що проект українізації повстав на зїзді комуністичної партії України, де за тих часів занадто мало було ще комуністів-росіян, що Москва тільки підтримала цю українізацію, розглядаючи її, як один із проявів Ленінської національної політики.

І якщо українці тихо і похірно українською мовою були славили Леніна, потім Сталіна, то спочатку всесвітній інтернаціоналізм, а потім улюблений братерський великий російський нарід, то чогож треба булоб іще для втілення большевицької національної політики, тобто для підпорядкування Москві її „молодшого брата", підпорядкування не тільки тілом, але й душею?

Але в тім то і річ, що з величезним, може занадто самовпевненим, запалом віддалися всі, хто тільки міг, чи не найпочеснішому завданню остаточно збудити свій нарід, остаточно національно освідомити його.

І це робили вчителі по школах(а школи мали і в місті, і в селі одну програму, а навчання було загальне); це робили агрономи по дослідних полях і станціях, на селянських нивах, це робили кооператори; це робили новонавчені молоді паяотці автокефальної православної церкви... І часто багато з них звичним рухом торкалися свого лівого боку, ніби вони сить там ще шабля, і в багатьох з них спереду на кашкетах помітна була ще кругла невиливала від сонця плямка де причеплялося колись військову блакитну зі золотом ознаку.

А українські письменники комуністи (далебі чимало з них дійсно були талановиті, вийшовши з саміських українських кадр!) чи своїми творами не розясновали вони читачам, що між українським і російським народом нема нічого спільного?...

А ті культурні глибоко національні українські цінности, що їх творили тоді українські наукові сили, а створювання української фразеольогії, відмінної від російської?

Цеж усе творилося за важких часів окупації.

І від теорії до практики був тільки один крок.

І повстають тоді так широко, так глибоко розгалужені: Спілка Визволення України і Спілка Української Молоді. Во ім'я чого?

Може в них і чимало було провокації, але чи не є ці Спілки доказом того, що для людей часом не грають ролі ні забезпечене становище, ні можливість спокійного існування і далі ще, ні можливість спокійного істнування і далішої улюбленої наукової праці, що вони це все промінюють на найнебезпечнішу політичну роботу.

Так, скаже дехто, але поведінка на суді цих діячів СВУ чи не носила вона цих прикмет народу баранів?

Та чи прийде до голови комунебудь з цих добровільних додаткових обвинувачів, що це був єдиний спосіб оповістити всьому світові, що діється там на Україні, оповістити про визвольну боротьбу яка не припиняється, оповістити про наміри, про надії, про пляни, бо якщо не булоб цієї поведінки, то невже їх допустилиб були до мікрофону, невже в Европі почулиб були їх голос?

Але знову чогож досягли вони, ті одиниці?!

А досягли вони, ті одиниці того, що за ввесь час своєї роботи вони зукраїнізували український нарід, тобто національно усвідомили його, сконсолідували, зміцнили! І за якийсь рік окупанти могли вже переконатися в цьому. Говоримо за повстання на Совітській Україні у роках 1931-1932 про справжню кольонїяльну війну яку провадила там тоді Москва.

Знову таки подавали події, ніби Москва, як справжній хижий вовк прагне чомусь та винищити голодом українців, а ті, як справжні овечки, голодують і вмирають. Забували тільки додати до цього, що українці перші відмовились платити даннину Москві, відмовились не тому, що не могли, а тому, що не хотіли (урожаї років 1931 і 1932 були далеко не гірші попередніх), і ось через це повстання, коли Москва змушена була вогнем і залізом здобувати собі продукти з України, через його проборкування повстав голод на українському селі. Та підчас цього повстання переконались окупанти, що на Україні нема вже ріжниці між селом і містом, між комуністами і безпартійними, раз вони українського походження.

Здавалось після дантейських сцен замирення України року 1933 нікому вже, особливо тим, з ягнячою вдачею і у сні не сниться знову починати щось проти московської окупації.

А чи не вибухло на Совітській Україні року 1937 справжне нове повстання, хоч і в цілком нових формах?!

Бо чим, як не повстанням можна назвати факт, коли 400 комуністів українців вимагають від Москви на всеукраїнському партійному зїзді, щоб усі посади на Україні надавати тільки українцям з походження?!..

Або коли ми бачимо, що могутня українська національна стихія схоплює там усіх без винятку українців, дехто глибокодумно висловлюється тут, що цеж окупанти використовують в міру потреби певних українців, а потім і нищать їх.

Тобто все діється за певним пляном? Незрозуміло тільки, чому, якщо все діється за пляном, як грушки з дерева летять з України всякі Постишеви, Кудрявцеви, Ізраілі Леплевські та Станіслави Косіори, що мусіли запроваджувати цей план? Чому треба компромітувати всю окупаційну політику зарештовуючи людей на найвищих посадах, щойно нагороджених, щойно прославляних по цілому СССР?!

У тому то і річ, що чимало планів творилося в Москві для запровадження нарешті нормального ладу на Совітській Україні та всі ці пляни догори ногами перекидає дійсність, бо проти кожного пляну виникає на Україні „зустрічний план", цілком непередбачений, цілком новий.

І це все по 19 роках окупації!

А здається, що вівці (соромно якось справді називати свій нарід баранами!) не належать до тварин, яких не можна приручити?!

Ні! Відносини там, на заокупованій Україні, нагадують скоріше іншу байку, байку про лізли у псарню.

Бож псячою звуть непохитну вірність, вірність своїй батьківщині, вірність боротьбі за її визволення, за поновлення її державности!

Гл. Л.

Нова опіка над селом.

Можна ствердити, що в останньому часі село знову звернуло на себе увагу. Ріжні політичні та господарські чинники ломлять собі голови над методами, якими можна булоб опанувати село взагалі, а наше зокрема. При нагоді всяких зїздів, нарад, тощо на перше місце вибивається гасло: „Лицем до села", „Фронтом до села"...

Ці гасла не є винаходом найновішої доби; знали його вже давніше, лише не трактували його так поважно, як тепер. Донедавна було це гасло „про свято" — в останньому часі бачимо велику зміну в тому напрямі.

Особливу увагу присвятив селу голова польської держави, президент І. Мосціцький у своїй промові дня 19. березня ц. р., а за ним премієр Складковський у своїй інспекції по краю, вкінці проурядова група ОЗН найбільше уваги присвячує, у своїй політиці, селу. Не згадуємо вже про те, що всі ліві польські партії мають себе теж за опікунів села. У політиці зацікавленій селом, наше село дуже болюче її відчуває, бо вона не для нашого села призначена.

Вже два роки тому генерал Складковський у своїй промові на нараді Президії Ради Міністрів у справі піднесення культури села говорив: „Тепер треба не голодних хлопських синів, що бють большевиків, але ситих хлопських синів, що битимуть біду на селі". Слова ці мають багатий зміст і не стратили актуальности досі. Справді нам треба мати по селах свідомих селянських синів, які зуміліб дорогою господарської освіти піднести своє господарство, свій життєвий рівень.

Для нас справа організування села, його суспільно-господарського та культурно-освітнього життя не є нічим новим. Навпаки на цьому полі, на яке саме польське громадянство враз з урядом кладе такий натиск, маємо вже чималий досвід. Але не менший досвід маємо в... поборюванні трудностів, які робить нам бюрократія, яка повинна сприяти всякій роботі для піднесення села, байдуже, чи то село українське чи польське. Тимчасом все виглядає зовсім інакше;

Ніхто напр. не заперечить, що театральні вистави, мають велике культурно-освітнє значіння для виховання селянської молоді. Одначе скільки нераз трудностів мусять побороти наші аматорські гуртки, заки дадуть виставу. Кожний повітовий референт при старостві не вдоволяється тим, що песа перейшла львівську цензуру, але на власну руку переводить нову цензуру, або зовсім забороняє виставу, часом не подаючи причини. Щоб не бути голословним наведемо одну таку заборону з Самбірщини в оригіналі:

Starostwo Samborskie L: Pol. 10/38. Sambor, dnia 7. czerwca 1938 r. Do Zarządu Tow. Czytelnia „Proświty" w Bykowie. Starostfo powiatowe w Samborze na zasadzie art. 11. rozp. o przedsięwzięciach rozrywkowych Dz. U. Rzp. P. Nr. 85/33 poz. 632. odmawia zezwolenia na odegranie w dniu 25. IV. br. w sali Czytelni w Bykowie sztuki pt. „Łycari nocxi".

Od tej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez Starostwo w ciągu dni 14-tu po dniu doręczenia decyzji. Za Starostę powiatowego Mgr. Zdanowicz.

Це саме староство покарало мин. року цілий ряд селян із Самбірщини за те, що брали участь в чисто господарському святі „Обжинок", улаштовуваних філією „Сільського Господаря" з Самбора. Кари ці йдуть від 5 зол. до 38.50 зол. на одного чоловіка — разом понад 200 зол.

Відомо вже, як виглядає у практиці розпорядок про віднову фасади домів і білення хат, плотів і господарських будинків по селах. Солтиси виконують наказ „згори" в той спосіб, що йдуть в село з шварварковими робітниками і... валять плоти, які могли стояти ще кілька літ і наказують ставити нові. Вислід такого бюрократичного підходу такий, що багато господарств залишається без огорожі, бо не мають на те потрібних засобів, щоб поставити нову огорожу. Думаємо, що премієр Славой-Складковський мав на думці піднести культурний вигляд села без його матеріяльної шкоди, тимчасом його розпорядок виконують силою навіть там, де селянам не то на пліт, але на сіль до картоплі не стає грошей. А такий стан у цілому нашому Підкарпатті і наших гірських околицях.

Чи не краще булоб спершу піднести свідомість населення, щоб воно мало зрозуміння культури взагалі. Чи не краще булоб в гірських околицях подбати про народні школи, де ще досі маємо коло 90 прц. анальфабетів. І не диво! Бо де ті наші люди мали навчитися грамоти, коли в селі нема школи. У самому ліському повіті є ще багато сіл, де нема ні школи, ні шкільного примусу. Нпр. села Гошів, Стражик, Криве, Гільське, Руське і ін. лежать недалеко міста, але школи не мають, і тим ніто не журиться.

Чи не краще булоб спершу подбати про те, щоб ті діти, що ходять до школи, не ходили голодні, щоб вони мали що їсти, щоб не мусіли ходити по 5 км. до школи, щоб не мусіли ходити в лахмітті, щоб не мусіли ходити босі, щоб не мусіли ходити в школу, коли в хаті нема що їсти, щоб не мусіли ходити в школу, коли в хаті нема що одягнути, щоб не мусіли ходити в школу, коли в хаті нема що обути.

Те, що каже зробити розпорядок негайно і тільки зверха, в нічому не змінить щоденних дошкульних потреб села. Коли не можна селянам допомогти матеріяльно, то бодай можнаб їм дозволити допомагати собі самим культурним розвитком. Бо від рівня культури залежать усі інші потреби та способи, як їх заспокоїти.

А. Самбірський.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 24

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

IX.

НАУКОВІ ПОГЛЯДИ І ПОЕЗІЯ.

З ідей, розсипаних Франком у його творах, можна скласти його фільософічний світогляд. Закріпити свою фільософію у невеличкій скількости строф, це не така легка річ, як може здаватися, а всеж Франко здужав це зробити. Приглянувшися ближче до його фільософічних ідей, ми бачимо, що вони побудовані на новіших відкриттях у сфері вивчення структури матерії[1]). Франко каже: матерія є вічна, без початку й кінця, жива й сильна: атом не пропадає і є „тривкіший, ніж всі боги"; життя у всесвіті — це вічний круговорот, ніщо у всесвіті не гине, тільки переходить з одної форми в іншу; „все є одно": світовий етер, чи як індійці кажуть, нірвана, згущується напротязі міліонів років і творить енергію; енергія згущується напротязі того самого часу і дає спочатку мертву матерію, вложену з атомів, потім органічну матерію, коли атоми сполучилися в молекули, ще пізніше організовану, живу матерію чи білковину, а вкінці й молекулу мізку, зокрема мізку людини; і знову згодом жива матерія розкладається і переходить у мертву матерію, мертва розкладається і переходить в енергію, енергія переходить в етер і знову на протязі міліонів років з нірвани родиться нове життя і так у безконечність".

Не раз у безмісячні, ясні ночі блукали Франкові очі по темнім небі, засіянім безліччю зір. Міліони-міліони зір гляділи на нього своїм білим, жовтим, червонавим світлом і будили в його душі тихі, мелянхолійні, глибокі думки. Коли земля, рівняючи її до сонця, зеренце гірчиці, а нпр. Арктур три тисячі разів більший за сонце, то якою-ж мікроскопійною пилинкою супроти них є людина? І уявити собі: „у безмірному морі" що виповняє небесний простір, безжурно кружляють велитні-сонця зі своїми трабантами та сателітами і женуть у безвість з незвичайною скорістю. А з ними молекули, що думають „маленькі бомблики людські", як каже Франко, які щось „міркують, мучаться, бажають вічности море вмістити в собі" і розприскуються в „безодні Нірвани", щоб знову засяти у новій формі.

Думка про взаємини людини до всесвіту та її роля у всесвіті добре мусіла мучити мозок Франка, коли він не закріпив її у золотих строфах поезії „Душа безсмертна! Жить віковічно їй! Жорстока думка...", але вже хворий склав до цієї поезії мельодію, яку й списав при мені та при пок. Августі Дермалю Філарет Колесса у книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка дня 20 грудня 1910 року.

Ще одно питання цікавило дуже Франка: Звідки взялося життя на землі? І на це питання дав він собі відповідь: „крихта теплоти і світла"... „душу будить, без тієї теплоти душі нема".

У справах релігії Франко був раціоналіст, але супроти віруючих був толєрантний, стоячи на тому, що не треба „вірних щирі чуття дразнить"[2]).

X.

ВАЖКІ ОБСТАВИНИ.

Жити і творити доводилося Франкові серед дуже тяжких і несприятливих умовин соціяльних, економічних і особистих. Він творив серед громадянства консервативного, квієтистичного й вороже настроєного до поступових ідей; для різьблення душі свого народу йому треба було вживати не тільки рилця, але й грубого долота й молота; ту душу треба було не цизелювати, але згрубша обтісувати і він не жалував ніякої праці, хоча б найчорнішої, щоб структуру душі свого народу зробити кращою, яснішою. Він творив серед громадянства бідного; найкращі свої сили він витрачував на прожиток себе і родини за будьщо, багато працював він зовсім безкорисно; найкращі свої твори видавав сам[3]) і кошти накладу ледви повертались йому, а коли видавав їх чужим накладом, то діставав за них невеличку плату[4]). Найбільший гонорар, що дістав він у своєму житті, був за статтю для лексикону Брокгавза та Ефрона „Южнорусская литература" у 1904 р.

---

[1]) Порів. акад. А. Старкова „Загальну біологію" та М. Галагана „Атомістично-молекульву теорію".

[2]) Зівяле листя, ст. 104.

[3]) „Зівяле листя", „Із днів журби", „Мойсей"; накладом дружини Ольги вийшли: „В поті чола", „З вершин і низин".

[4]) За „Поезии" — 92 кор.; „Семпер тіро" — 100 кор., за оповідання „На лоні природи" — 320 кор., за „Мойсея" і інші — 325 кор.

З причини перебудови льокалю оказійна, дешева продажа плащів, суконь, костюмів у фірмі „VOGUE" Б-ти Штавбер Львів, пл. Марійська ч. 6/7. Обслуга по українськи

ється, бо Лемківщина — це не Гуцульщина і лемко — не гуцул. Лемко багато твердший і характерніший. Він на ніякі обіцянки, ані поїздки до Варшави і Гдині і т. д. зловити не дасться. На Гуцульщину наступають тільки одним шляхом: з гуцулів роблять „регіональни наруд гуцульско - гуральскі". Зате на Лемківщину наступають нараз кількома шляхами, але без ніяких успіхів, бо лемки тверді немов те каміння на їх полях і грунях і не даються ні надгризти, ні надщербити з ніякого боку. Все домлять собі зуби, звідкіля не починаймб їх гризти.

НАСТУП НА ШКІЛЬНІМ ФРОНТІ.

Про „лемківський буквар" і провал цієї акції відомо нам усім і про це нема що писати. Одначе не слід міркувати, що по невдачі з „лемківським букварем" „научнцеле" і „научицелькі" заложили руки і сидять бездільно. Ні! Вони працюють і то завзято працюють. Вони знають добре, що найкраще „заразити" організм у молодому віці, щоб він опісля швидше розложився згідно з нашою приказкою: Нагинай галузку, поки молода. І вони нагинають молодь на свій бік.

Якже це роблять і з якими наслідками? Хай говорять самі факти: В селі Стежниці недалеко Балигорода був собі такий учитель зза Кракова, який доконче напосівся, щоб діти попереносили свої метрики з церкви до костела. Спершу просив дітей та їх батьків, намовляв, обіцював ріжні грушки на вербі, але нічого не помогло. Діти не хотіли переносити метрик, ще й застрайкували і кілька днів не пішли до школи, доки учитель не дав собі спокою з намовами Одначе учитель не дав за виграну і вів далі свою „працю", лише більше обережно й підступно, переконавшися, що ні дітям ні їх батькам не помагає просьба, ні погрози, ні навіть обіцянка, почав „дарунками" заманювати дітей з церкви до костела. І не цукорками або чекол.дкою. Ні! Він купив чоботи (але вже не знаю, ви чиї гроші) і як першу жертву, якої душу хотів купити за чоботи, вибрав собі найбіднішого в селі школярика.

З цією метою скликав одного дня всіх дітей до одної „ізби", викликав на середину дього найбіднішого школярика, витягнув чоботи і сказав, що дарує йому чоботи тому, що він найбідніший і не має в чім ходити. За ці чоботи нічого не хоче, лише щоб батько переніс його метрику з церкви до костела і щоб він ходив на польську релігію. За те пізніше дістане ще більше подарунків. Опісля звернувся ще до всіх дітей і сказав, їм, що такі чоботи дістане кожне з цих, як лише перенесе метрику і буде ходити на польську релігію. По такій промові дав найбіднішому школярикові лемкові чоботи. Учитель був переконаний, що цей бідний школярик з радістю візьме чоботи, а батьки радо перенесуть метрику з церкви до костела, а за ними підуть інші батьки. Тимчасом сталося зовсім не так, як цього він сподівався. Бо бідний школярик кинув подарованими йому чобітьми учителеві під ноги і плачучи з обурення сказав:

— А що то собі пан учитель гадають, що я жебрак, що мені чоботи дають і ганьбу роблять мені перед усіми дітьми? Як мені треба буде чобіт, то мій тато зароблять і куплять мені, а ваших не потребую... І на поляка мене ніколи не намовляйте, бо мій батько ніколи поляком не був і не буде і я також не буду!

Опісля сплюнув, як старий, розгніваний газда, і демонстраційно вийшов з кляси. І так згаданому учителеві не вдалося зловити на гачок з чобітьми молоді душі українських дітей.

НАСТУП НА РЕЛІГІЙНІМ ФРОНТІ.

На релігійнім фронті ведуть зорганізовану

На релігійнім фронті ведуть зорганізовану акцію душехватства і то на більшу міру. Одначе і тут лемки таксамо не подаються, хоч не обходиться без таких самих хитрих і підступних способів, обіцянок та зогиджувань греко-катол. віри. Нічого не помагає переконування, що греко-катол. віра — це віра самих „хлопів" і „хамів", зате латинська віра — це віра панська і всі, що ще належать до греко-катол. віри, повинні стидатися того і якнайскоріше переходити на панську віру. Також не помагають обіцянки, що як хто змінить обряд, то при найближчих виборах буде солтисом, не буде платити податків, дістане довгоречинцеву і беззідсоткову позичку в банку і т. п.

Колиж і це не помагає, беруться до інших душехватських способів. Отже вишукують у метрикальних книгах, чи часом батьки, діди або прадіди теперішніх греко-католиків не були колись латинського обряду. Якщо вдасться їм такого вишукати, тоді вже всіма силами стараються назад „навернути" його на „вірен ойцуф".

Саме в селі Тискова коло Балигороду вишукали такого, що його батько був латинського обряду. Отже закликали його до волости і намовляли, щоб переніс свою метрику до костела, щоб став „поляком", бо і його батько був колись „поляк". При цьому обіцювали йому ріжні дарунки. Але це не помагало. Лемко не хотів переносити метрики. Закликали другий раз — не хотів, закликали третій раз — лемко прийшов і рішуче заявив:

— Я вам ніякої метрики переносити не буду, хочби не то війт, але сам пан староста, сам пан воєвода а навіть сам пан міністер з Варшави мене до того намовляв. То кажу вам бракітер.*)

Опісля лопнув дверима, аж війт перестрашився і пішов. А метрики таки не переніс.

Ба, ще більше, трапилося навіть таке, що в одним селі жив ще один старший газда — лемко, який був латинського обряду, святкував латинські свята, ходив завжди до костела сповідатися, але почував себе не поляком, тільки українцем. Латинського обряду був лише тому, що тоді, як його хрестили, не було близько гр.-кат. священника і його охрестили в костелі. Зате всі його діти були вже хрещені в церкві. Отже доки не було душехватства, було все в порядку. Газда був латинником. Але прийшов новий, загонистий польський священник і при великодній сповіди почав старому дорікати, як того він, латинського обряду, себто поляк, міг допустити до того, що всі його діти похрещені в церкві. При цьому додав, що це ще можна направити, нехай лише зараз попереносить метрики до костела. Кінець цієї сповіди був такий, що схвильований газда перервав сповідь і розгніваний занявив:

— Прошу ксендза, я прийшов сюди до сповіди, а не на політику... І вийшов з костела. Метрики своїх дітей не лише не переніс з церкви до костела, але зовсім навпаки: свою переніс з костела до церкви.

НАСТУП НА ШЛЯХОТСЬКІМ ФРОНТІ.

Шляхту між лемками теж організують, але і на цім фронті їм таксамо не вдається, як на інших. Не тому, щоб поміж лемками не було прізвищ, закінчених на „ський", „цький" або „ич", є тут таких прізвищ багато. Зрештою якби хто хотів записатися до „кулка шляхецкего", то не мусить називатися на „ський", „цький" або „ич". Тут до шляхти приймають навіть з такими нешляхотськими прізвищами, як: Дрозд, Ребро (Дзьоброо), Піонтек, щоб лиш хто хотів вступити. Одначе саме в тому сук, що ніхто з лемків не хоче вступати; зате місцеві поляки (саме з такими шляхотськими прізвищами) вступають туди дуже радо. Але що організаторам шляхти з таких членів? Адже вони хочуть тим шляхотським клином розколоти українців, не поляків.

Але правда, мають вони теж одного нашого члена і то навіть... греко-катол. священника. Він дуже діяльний член: навіть з проповідниці проповідує разом зі словом Божим — „слуфко шляхецке". За те обіцюють йому, що як добре піходить коло організації шляхти, то зроблять його військовим капеляном. Прізвище того духовника подамо при іншій нагоді.

МОНОЛІТ.

Ось так Лемківщина бореться на всіх фронтах і досі ще ні на крок не подалася. Але чи довго так видержить вона той великий наступ ріжних сил, які напосілися всіма способами надірвати цей твердий моноліт, що від віків відбиває на заході своєю твердістю впливи польонізації і латинізації? З обсервації дотеперішньої боротьби можемо бути певні, що Лемківщина, як і дотепер і далі не подасться. Одначе мусимо собі засувати справу, що цю боротьбу ведуть самі лемки-селяни, бо української інтеліґенції на Лемківщині дуже мало. Такоїж інтеліґенції, що бодай загрівалаб лемків до дальшої боротьби й ос-ідомлювала під раціонально-релігійним оглядом, майже не видно.

Тимчасом Лемківщина вимагає багато праці. Тут ще багато сіл, де нема зовсім шкіл і люду всіх навчити читати, освідомити їх, хто вони, чиї діти, дати добру книжку і газету — якжеж би тоді інакше виглядала боротьба на Лемківщині!... Все це можна направити, коли якслід заопікуємося Лемківщиною. Тоді ця земля витримає ще твердший оборонний мур, ніж ним є тепер.

Степан Женецький.

Він творив, як сам казав, серед „сирітства духового". Обставини особистого життя поета склалися так, що він не міг почувати себе щасливим. Ясні, веселі промені щастя дуже й дуже рідкими гістьми були у його вбогій хаті.

Зміст свого життя поет заповнив суспільною працею і серед тієї праці він забував власне горе, тяжку невлічиму недугу, і серед тієї праці лунав його спів далеко й широко, спів повен радости, енергії та сили. Але в останніх роках перед психічною катастрофою його пісня обсотувалася нераз чорною хмарою смутку, безнадійности; сонячний спів поета обривався і тоді його душа вчувала серед тиші відгомони далеких кроків смерти. З філософічним спокоєм прийняв поет засуд природи; знав, що смерть неминучий вихід із його невлічної недуги, але все-ж, як людина живуща, та й ще така, як наш поет діяльна, палка, повна планів, задумів, мрій, він не бажав собі смерти й тривожився її приходом. Він знав, що непрошений гість прийде неминуче і може незадовго застукає до його дверей, але боявся того стуку, надслухував його і тривожився.

Багато сумних, тривожних хвилин із своїх важких переживань зокрішив поет, як уже знаємо, у невмірущі строфи своєї книжечки „Із днів журби". Страждання та душевні муки поета відзеркалюються особливо з його поезіях з 1901 і 1902 років. В тих роках смерть дуже близько підійшла була до поета й нашептала йому до вуха багато невеселих, безнадійних думок, коли його поезії з тих часів так глибоко сумні, коли на нас подихає з них чорна розпука.

(Далі буде)

*) бракітер — остаточно, без заклику.

Легко перейдеш крізь життя

вживаючи LEBEWOHL, необхідного пластру на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — Теж на кожнім пластрі є напис: LEBEWOHL

Мов сильний дуб устоїшся бурі

коли забезпечиш собі майбутність ощадностями

в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові;

вул. Словацького 14. (Філія Станиславів, вул. Собіського 11)

„Гарне село".

„National denken, sozial handeln".
(З промови Г. Геріна).

Берлін, у липні 1938.

За почином міністра Геріна ведеться в Німеччині приблизно від року цікава акція на селі. Під гаслом „Німецьке село мусить бути взірцево гарне" здійснюється одна з реформаторських дій німецького націонал-соціялізму, що приковує до себе увагу своїх і чужих.

Значіння акції „гарне село" можна зрозуміти й оцінити тільки на тлі доцьогочасних відносин у німецькому селі. Крім добре загосподарованих і назагал заможних селян-власників та побіч посідачів дідичівського двора, називаних у північній Німеччині юнкрами, в Німеччині існує ще третя категорія мешканців села, т. зв. сільсько-господарські робітники. Доля останніх була — як на німецькі обставини — незавидна. Це наймити і фільварочні робітники, відносини яких до двора побудовані були на правах та обовязках майже з февдальних часів. Часто траплялося, що в того самого дідича-юнкра, у якого худоба приміщалася в ясних, мурованих, у зимі огріваних та електрикою освітлюваних стайнях, сільський робітник тулився з численною рідню в деревляних, „вітром підшитих" бараках, на прічах касарняного типу й серед хатніх обставин, що нагадували життя циганського волокити.

Одною з причин, що такі відносини февдального типу могли зберегтися в багатьох околицях північної і північно-східної Німеччини до сьогодні, було те, що більшість тих сільських робітників була славянського походження. „Полякен" звали їх згірдно німецькі господарі й не дуже журилися тим, щоб піднести їх до культурного і господарського рівня, на якому стояв і стоїть німецький нарід, навіть тоді, коли ті „полякен" крім діялекту німецької мови, ніякої іншої мови вже не знали. Нічого дивного, що так трактований і так легковажений сільський „поляке" був елементом національно нестійким, соціяльно непевним, джерелом постійного невдоволення і податливим ґрунтом для усякої революційної пропаґанди з комуністичною включно.

Реформуючи національно-державне життя до самих основ, будівничі нової Німеччини не могли не спинитися на легковажених людьми й забутих долею сільсько-господарських робітниках. Іхній ідеал національної спільноти (Volksgemeinschaft) був би очевидно брехнею, якби вони й далі толерували істнуючий стан і мовчки до денного порядку переходили над фактом сильного соціяльного противенства, яке навіть після перемоги націонал-соціялістичної революції істнувало ще в німецькому селі між дідичівською палатою (Schloss -ом), бараками підьких робітників (Schnitterkaserne) і наймитською халабудою (Landarbeiterkate). Вони зрозуміли, що не вистане сільського робітника зодягнути в однострій штурмовика та що щира національна спільнота може бути побудована тільки на глибоких суспільно-господарських реформах. І від року націонал-соціялістична Німеччина такі реформи в користь сільсько-господарських робітників дійсно переводить, власне у рямках акції „гарне село".

Одно з найважніших завдань акції „гарне село" — це будування взірцевих мешкань для сільсько-господарських робітників. Деінде, в інших державах, таке масове будівництво переводилося або заходами спекуляційних будівельних спілок, що солено ще до третього поколінння казали собі ці будівлі сплачувати, або (як це було у Відні) будовано робітничі доми заходами міської управи, коштом міських податників, до яких чейже й бідні належать. Інакше поставлена справа будови мешкальних домів для сільсько-господарських робітників у Німеччині. Акцією будови кермує сільська спільнота (Dorfgemeinschaft). Одначе під сільською спільнотою не треба розуміти адміністраційних або партійних провідників, тільки сільський актив, вибраний мешканцями села спеціяльно для цілі будівництва. Село — саме його заможніша частина — дає матеріял і добровільну працю, а обласна організація (Gauarbeitsgemeinschaft), що відіграє ролю покровительки будівельної акції на селах, доставляє архитектів, городників та всяку іншу допомогу, на яку не кожну громаду власними силами стати. Це заможні й досі упривілеєні кола суспільности ділами доказують, що вони сплачують свій національно-суспільний довг супроти тих, які досі були громадянами нижчої категорії. Тому, що акція будови сільсько-господарських мешкань не обраховано на зиски, деякі будівляні підприємці, кликані обласною спільнотою до праці, не виказували з початку надмірної охоти помагати в будівляній акції „гарного села". Тоді націонал-соціялістична партія зарядила, що лише ті будівляні підприємці дістануть державні замовлення, які добровільно возьмуть участь у розбудові сільсько-господарських домів. Це зараз помогло.

І так у 1938 р. в одній Мекленбурщині побудовано у рямцях акції „гарне село 1.700 будинків для сільських робітників. У таких самих розмірах і в такім самім темпі, при активній допомозі всієї суспільности, йде ця будівляна акція і в інших областях Німеччини. Доми будують з червоного каменя з трьома або чотирома кімнатами, кухнею, лазничкою і верандою. Уладжується їх модерно, тобто з електричним світлом, проводами теплої води і т. д. Всі ці доми положені в городах серед цвітників та овочевих дерев. Поміж поодинокими комплексами домів уладжені майдани з травників та площі ігор для дітвори. Поміж оселями сільсько-господарських робітників прокинено гарно бруковані дороги, відчищено часті і характеристичні для північної Німеччини стави, а де треба, окремі смуги довкола осель заліснено смеречиною та сосною.

Убрання до міри

з найліпших матеріялів поручає

ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

Провідники акції „гарне село" всюди підкреслюють, що їхня мета бачити здорових, веселих, культурних та у все потрібне забезпечених сільсько-господарських товаришів, серед яких не булоб тяги до міст і які булиб спроможні основувати численну та здорову сімю. Щоб якнайдальше віддалити журбу за щоденне істнування, всі оплати сільсько-господарського робітника в Німеччині обмежуються 5 марками в місяць, стяганими зі заробітної платні.

В одній зі своїх промов Ґерінґ напоминав своїх слухачів, щоб не забували, що вони не тільки німці, але також соціялісти. У внутрішньому німецькому житті, при практичному здійснюванні націонал-соціялістичної програми, головний акцент кладуть тепер на соціялізм діла. Це видно на прикладі з сільсько-господарськими робітниками, яких підтягається зі становища сільських пролетарів на положення рівноварних громадян національної спільноти.

Відношення сільсько-господарського робітника до власника більшої посілости нормується тепер заходами т. зв. фронту праці окремими розпорядками і тарифами. Та про це іншим разом.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

ДЖІОКОНДА ГОЛОТІЧ.

В Італії, зокрема на півдні, істнує добрий звичай: театри голотіч. Єдина прикраса: зоряне небо, місяць, кипариси, пінії, пальми, інколи ще й староримські руїни.

В Римі, влітку, коли тут не паде ні краплини дощу, ці видовища голотіч мають свій чар. Ось наприклад: цього літа кілька вистав дає драматичний театр на Пінчіо. Сидить народ, кидає оком на баню Мікельанджеля на Петрі, що важкою головою виринає з вечірніх сутінків, то на Монте Маріо, що темно зарисовується на краю неба, де сонце зайшло. А в долині шумлять фонтани і мовчаливо бовдурюють пінії.

А приїхав „Карро ді Теспі" — мандрівна опера — то просто на шляху біля Колісею, у сторону луку Константина, розташувався, прибрався у Палатин із пальмами, у Челіо, що роїться від старих мармурів і різьб, у святиню Роми і Венери і дає прекрасну з найліпшими співаками й орхестрою оперу „Аїду".

Симфонічні концерти, кожний третій-четвертий вечір відбуваються у базиліці Масенція. Орхестра розсідається у середній — із трьох — могутній абсиді, а тисячі народу під зоряним небом, що похитує кипарисами на Палятині, звідкіля несеться гомін фонтан.

А оце недавно відкрили в Римі сезон королівської опери. Вистави йдуть голотіч у термах Каракаллія. Ще поки стану говорити про опери в термах, скажу хоч дещо про самі терми. Є їх у Римі кілька: найбільші простором Діоклеціяна, потім ідуть терми Каракаллія, а там Траяна. Це суща благодать для сучасних римлян ці старовинні терми. Найперше для архітектів зразки будови могутніх палат. А далі з термів Діоклеціяна, а саме з „тепідаріо" ще в шіснацятому столітті зроблено церкву, що шириною хто зна чи не переходить і ринку у Львові. „Палестри" пристосовано на музей. У термах Каракаллія „авля центральна" знаменито надається на театр-оперу. Колись у цих термах від полудня, а за Діоклеціяна щойно від 2-ої год. п. п., кипіло життя: римляни уживали насолод купелі. Це життя термів чи не найкраще описав старий Сенека: шум, галас, удари масажистів по голому тіні, мугикання купальників у воді, писк. Лихо його брало, коли бачив тих, що вискубують непотрібне волосся на людині. Каже: поки не найде жертви, то він кричить, а найде жертву, то він уже мовчить, а за кожним вирваним непотрібним волоском пищить жертва. І подумати, що римляни, ті расові, то майже не мились: щоденно мили руки і ноги, а решту — інколи. Щойно зустрівшись із народами середземноморського Орієнту, римляни починають митись, будувати купальні. А щойно по Христі будують ті кольоси — терми.

Так ото в термах Каракаллія й розпочався оперовий сезон королівської опери в Римі. Сцена в мурах термів, глядачі на просторі термів, де у давнину теж були мури. Обабіч сцени, наче дві безформні високі вежі, грубезні, сильні, коемезні мури термів, що тягнуться ліворуч і праворуч. Напроти сцени амфітеатрально побудовані сидження: на двацять тисяч глядачів. Обабіч амфітеатру високі дві вежі, з яких визирають безліч очима — проєктори. На чотирьох кінцях амфітеатру чотири великі бари, де на павзі народ гасить римську спрагу.

Мистецький склад ансамблю.. Що тут говорити! Коли згадати імена: Бенямінo Джілі, Ебе Стіняні, Камілія, Бенвенуто Франчі, то вони самі за себе говорять. Орхестра до стопістьдесять професорів. На відкриття сезону пішла „Джіоконда" Понкіеллія. Усі двацять тисяч місць були зайняті. Був і Мусоліні.

„Джіоконда" само імя, що увіковічнив його Леонардо да Вінчі, що надав йому незбагненого палу таємничости, — як опера, зовсім не одна з найкращих. Має пречудові фрагменти в аріях, повні вогню і пориву, зокрема, коли співають головні ролі Джілі і „Джіоконду" Стіняні. Хори — всі, скільки їх є, незвичайно багаті гармонією і кольоритом. Правда, що й самі хори королівської опери небувало опрацьовані у своїй прецизности.

Дія цілої опери проходить у Венеції. На дворі пізній вечір, іще теплом дня тремтять зорі, а на сцені сине небо, на якому темніють византійським обрисом бані Марка і частина палати Дожів у Венеції. Тяжко здіймаються сходи Гігантів. А на правдивому небі — на заході усіми кольорами краси конає день, довго конає, наче ночі лякається. Кидаєте очима довкола: темно, простірно, тільки мовчазно паде на амфітеатр сяйво місяця, тільки кипариси наче навшпиньках стоять і теж заглядають на сцену — бо там, серед цієї природи,

„Дружина Княгині Ольги".

НОВА УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ.

Дня 12. липня ц. р. відбулась у Львові довірочна нарада, на якій покликано до життя нову політичну організацію, що прийняла назву „Дружина Княгині Ольги".

Присутні на нараді прийняли ідеольогічні тези нової організації, засали організаційного статуту та вибрали тимчасову Головну Раду в такому складі: Бережанська Іванна, Голіянова Ольга, Голубцева Катря, Капустієва Анна, Матицька Константина, Метельська Ліда, д-р Парфанович Софія, Рудницька Мілена, Савойкова Любов, Сухова Ольга, Тишинська Евстахія, Цілановська Ольга, Шепарович Олена.

Програмова заява **Дружини Княгині Ольги** складається з вісьмох тез, які висловлюють „національно - політичне вірую" нової організації. Вони звучать ось-як:

1. Національно - політичний ідеал.

Найвищим своїм наказом уважаємо працю в тому напрямі, щоб Українська Нація заняла належне їй місце побіч усіх інших культурних націй світу.

2. Роля жіноцтва у здійсненні Національного Ідеалу.

Для самовизначення Нації необхідна кристалізація ідеольогічних і політичних прямувань не лише мужчин, але й жінок та участь жіноцтва в ролі співрішального і співвідповідального чинника в національному житті.

Тому змагаємо до моральної і фізичної тугости української жінки при помочі її політичного освідомлення, піднесення її культурно-освітнього й економічного рівня, боротьбою за зовнішні умовини її розвитку та опікою над її здоровлям.

3. Релігія і Церква.

Визнаємо велике значіння релігії, як одного з найглибших винявів людського духа і велику ролю Церкви, як морального і державотворчого чинники, що зберігає і розвиває етичні й культурні цінности народньої душі.

Приймаючи засади християнської віри і цивілізації в основу духового розвитку Нації та уважаючи ідеальним станом релігійну єдність Нації, обстоюємо вимоги релігійної толеранції та протиставляємось релігійним роздорам внутрі Нації.

Обстоюємо засади, що між духовенством і народом повинна бути якнайтісніша національна й духова єдність.

4. Родина.

Родину вважаємо основною біольогічною і суспільною клітиною народнього орґанізму, що від її фізичного й морального здоровля залежить тугість всієї Нації, зокрема нових поколінь і мораль суспільности.

Особливу ролю в родині признаємо жінці, як творцеві духового життя родини і першій виховниці Нації. Тому домагаємося, щоби становище жінки в родині відповідало висоті її завдання та вартости її праці.

5. Духова культура, виховання.

Хочемо будити, плекати і розвивати духові цінности Нації, а саме: історичну традицію, національну культуру, народню творчість, усе, що вяже українську сучасність з минулим Нації і дає підстави до вдержання її серед теперішнього лихоліття та могутнього розвитку у майбутньому.

Виховання нових поколінь мусить мати на оці великі історичні завдання Нації.

Найдбайливішою опікою треба охопити українську дітвору і молодь, запевнюючи кожній українській дитині вільний і всесторонній розвиток її духовних та фізичних сил.

6. Засади суспільного ладу.

Суспільно--політичний лад спираємо на двох основних засадах: свободи й авторитету.

Обстоюємо засаду виборности й відповідальности проводу; активної і рішальної участи найширших кругів Нації в політичному житті; забезпечення всіх прав людини і громадянина, при обовязку кожного в міру сил і засобів помагати здійснювати основні завдання Нації. Рівночасно признаємо конечність сильного й авторитетного проводу та послуху йому.

7. Господарство.

Основою добробуту Нації вважаємо працю, яка є суспільним обовязком і правом кожної української людини.

Домагаємося збереження засад суспільної справедливости та забезпечення працюючим верствам народу належного користування продуктами праці.

В суспільно-господарських справах визнаємо засаду національного солідаризму всіх верств Нації та підпорядкування всіх особистих, групових і станових інтересів інтересам Нації.

Розбудова народнього господарства повинна змагати до господарської незалежности Нації.

8. Етика громадянського життя.

На українську Націю дивимось як на велику сімю-спільноту і тому кермуємося найглибшою пошаною до української людини, її гідности та свободи. Будемо ширити засади взаїмної терпимости і льояльности внутрі громадянства та плекати почуття єдности й солідарности всіх членів Нації.

Від усіх українців вимагаємо характерности, витревалости в праці, відданости національній справі, непохитного зберігання національної чести..

Будемо поборювати всі вчинки, що суперечать достоїнству Нації.

*

Треба надіятися, що наскрізь національна ідеольогія нової організації, сильно підкреслена засада рівновартности жіноцтва в національному житті та особистий склад управи матимуть велику атракційну силу для жіноцтва, яке залишилося тепер без власної організації.

Адреса Дружини: Львів, вул. Сикстуська 48, тел. 26677

НА ВИЇЗД! Купелеві плащі — ручники — плєди — подорожні коци.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР:
А. Петрушевський
ЛЬВІВ Галицька 20.

Нова фаза й наслідки „навертання" волиняк.

ПАНОНЬКУ! ІДЬТЕ ДОДОМУ!

В м. Корці рівенського повіту живе собі пан, цивіль. Прізвище його нам відоме. Зате про його ціль жити в Корці та справжній „фах" кореччани говорять між собою тихцем. Через те й ми це промовчимо.

— Нудиться від безділля, — позіхнув пан-цивіль, — може поїдемо „навертати"?

— Куди?

— Та хочби до Козака, недалечко, всього кілька кільометрів.

Справді, село Козак від Корця близенько, рукою можна сягнути. Тож поїхали: той пан-цивіль і підпор. КОП-у. Але головну ролю відограваа цивіль. Наказав умить зібрати селян. У Козаку загуло:

— Приїхали навертати нас!

— Чи йти?

— А чому ні! — каже старенький дідусь. — Ходім, послухаємо та й самі слово скажемо.

Пішли.

Цивіль довго говорив на таку саму тему, як і в Гриньках, Козачках, Дедеркалах, Житині й інших прикордонних селах: про прізвища, русифікацію, віру батьків, усякі блага і т. д. Селяни мовчки слухають і поглядають на дідуся, а той лише гладить собі бороду та про щось думає.

Врешті пан-цивіль скінчив, чекає, коли козаківці „задекларують" свою згоду

Тоді виступає дідусь і каже:

— Паноньку! Пошо ви приїхали? Пошо ви все це кажете? Ми якими народилися, якими були наші діди-прадіди, такими й зостанемось. А скільки ви надавали іншим, ми вже знаємо. Отже їдьте собі здорові додому. А нам, люди, час розходитись: робота нас чекає.

На цьому навертання в селі Козаку і скінчилося.

150 КІЛЬОМЕТРІВ ПО ОБІЦЯНЕ.

Було це в половині м. м. До уряду земського в Луцьку пришкандибала з прикордонного села Кремяниччини старша жінка. Кого лише стрінула за порогом уряду, кожному оповідала, яка діється їй кривда, звичайно, з земелькою.

КОСИ — СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
безконкуренційні.

— Пустіть мене до презида! — атакує возьного.

Презида був занятий і прийняв її урядовець, вислухав і пояснив, що формально все в порядку й помогти їй не можна. Та жінка не вступалася і врешті, коли возьний глянув убік, як стій вдерлася до кабінету презида й наробила крику, кричала:

— Я католицтво приняла! Мені обіцяли, що все для мене зроблять. Я стопятьдесять верств пішки прийшла. А тепер викидають мене. Не піду звідси. Або давайте мені віру або землю!

Порядок вимагав того, щоб енергійну жінку, що, до речі, формально не мала рації, усунути з будинку уряду. Зрозуміла річ, що жінка

виходила не мовчки. Урядовці й інтересанти бентежились та ховали очі.

А один добродій навіть пробурмотів:

— До дябла! Лазять по селах, обіцяють хлопам грушки на вербі, а ти тут слухай за них авантур!

ХИТРІ ХАХЛИ.

Автентична розмова двох селян-українців з Рівенщини, що зустрілися поза межами свого повіту (один виселений).

— Що там у вас чути?

— Парцеляція має бути. Кажуть, що як „навернемось", то дістанемо землі, а православним нічого не буде.

— Ну, і що?

— Та варто булоб отак ошукати й дістати. А потім можна й назад. Хе-хе-хе!

— А як тебе ошукають і не дадуть?

— Ого, я не такий дурний, як інші. Спершу землі дай, прав дай, а потім побалакаємо. Знаю, як надавали іншим.

— Я тобі нічого, сам думай. А тільки як то буде потім... зі своїми?

— І то правда. Ну, бувай здоров. Хай його з тим панством. **В. П.**

ЗА ОКЕАНОМ.

СВЯТО ГЕРОЇВ У ВІННІПЕГУ.

Українське громадянство міста Вінніпегу кожного року вшановувало урочисто память українських вояків, що полягли у боротьбі за кращу долю Батьківщини. Цього року, в перший день Зелених Свят це торжество відбулося з нечуваним досі в Канаді успіхом. Свято улаштовувала Провінціональна Управа Братва Українців Католиків, масову участь у цьому Святі Героїв взяли всі українські католицькі парохії зі своїми братніми організаціями, всі українські культурно-освітні товариства і Союз Гетьманців Державників.

У перший день Зелених Свят з усіх вулиць, що збігаються біля церкви св. Володимира й Ольги і біля церкви св. о. Николая вже від години 1.30 пополудні почали напливати маси старших громадян і молоді. Одні пішком, інші гарно удекорованими автами. На двох великих товарових автах примістились українські пластуни, пластунки і б. вояки Української Галицької Армії разом з двома десятками прапорів, що є власністю парохій або організацій.

Була чудова погода. Довга валка, зложена з понад 200 прибраних авт, під проводом впорядника В. Комана, простягнулася далеко вулицями міста. Чотирьох пластунів на гарно прикрашених роверах отвирали величаву маніфестацію. Здовж вулицями з хідників та з вікон приглядалися маси цікавих. На рогах перехресних вулиць фотографи здіймали та фільмували похід, що посувався українським північним Вінніпегом на український цвинтар, віддалений 10 канадійських миль. У поході їхали автами: Братво Українців Католиків, парохія св. Володимира й Ольги, парохія св. о. Николая, св. Покрови і Пресв. Евхаристії, далі Інститут „Просвіта", читальня „Просвіта", Український Народній Дім, Рідна Школа ім. Марк. Шашкевича, читальня „Просвіти" ім. Шевченка і Союз Гетьманців Державників. На самому кінці 16 великих автобусів везли тих, що не мали змоги їхати автами. Такого масового здвигу і такої стихійної маніфестації українське громадянство Вінніпегу ще не переживало.

На цвинтарі, на самому фронті висока зелена могила „Незначому Українському Стрільцеві", що її висипали б. стрільці Української Галицької Армії в 1936. р. Могила з високим дубовим хрестом і з написом „Полеглим Героям за Волю України" прикрашена церковними хоругвами та численними прапорами організацій. На могилі по обох боках хреста тримають український і британський прапори пластунка і стрілець в одностроюю. Авта поволі заїхали на свої місця. Чотири тисячі народу обступило могилу з трьох боків. В неправильний чотирокутник, який утворили хоругви-прапори, пластуни і пластунки, увійшло по два представники з вінками від парохій та організацій. Почесну сторожу творили б. вояки Української Галицької Армії. Чотирьох священників з місцевих українських католицьких парохій, о. д-р В. Кушнір, о. ігумен Жидан ЧСВВ, о. С. Семчук і о. П. Божик, ставуло до панахиди. Після панахиди о. д-р Кушнір виголосив гарну, патріотичну проповідь.

Лавою похилились прапори і вінки вкрили стрілецьку могилу. Після ще кількох коротких промов присутні на колінах відспівали пісню „Боже Великий Єдиний".

Твоє лице
звільниш від веснянок
КРЕМ
і МИЛО
LESZNICERA.

ЮВИЛЕЙ „ПРОСВІТИ" В КАНАДІ.

Згідно з рішенням Головного Видилу Матірного Т-ва „Просвіта" і представників 54-ох українських центральних установ у Львові з 22. квітня 1937. р., українське громадянство Канади вирішило відсвяткувати в 1938-ому році 70-літній ювилей Матери „Просвіти" під протекторатом Кир Василя, єпископа українців-католиків у Канаді.

За почином Брацтва Українців Католиків та Освітньо-Економічного Гуртка у Вінніпегу відбулося чотири конференції всіх культурно-освітніх організацій у Вінніпегу у справі ювилею. Конференції відбувалися під проводом о. д-ра В. Кушніра й адвоката Д. Якиміщака. Участь у конференціях взяли, через своїх представників: Брацтво Українців Католиків (секція Манітоби), Економічно-Освітній Гурток, Інститут Просвіти, читальня Просвіти, Народній Дім, школа ім. М. Шашкевича, читальня ім. Т. Шевченка на Елмвуд, читальня ім. Т. Шевченка на Ст. Боніфас, Інститут ім. Т. Шевченка на Брукленде, Товариство Кобзар.

На останній конференції вибрали Діловий Ювилейний Комітет, до якого увійшли: о. д-р Василь Кушнір, голова, Т. Ферлей, 1-ший заступник голови, Д. Якиміщак 2-ий заступник голови, І. Байдак, діловий писар, А. Загарійчук, писар пропаґанди, Г. Мудрий, скарбник, А. Господин, скарбовий писар. До Програмної Комісії увійшли: М. Мелещця, С. Мотало, С. Сірий.

До почесного комітету вирішено попросити чільніших громадян з цілої Канади.

ФІЛЬМА „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ"

Дня 8-го червня ц. р. у студії В. Авраменка під проводом проф. А. Рудницького та під доглядом В. Авраменка закінчили накручувати музично-вокальну частину фільми „Запорожець за Дунаєм". Таким чином закінчено половину фільми. Дня 9-го червня почали фільмувати окремі сцени, а від 15-го червня події в Запорожській Січі. Дирекції Фільмової Компанії вдалося винаймити великий маєток католицького монастиря ОО. Бенедиктинів в Нютон під Ню-Йорком і там збудували „Запорожську Січ" та українське село.

У фільмі грають: **Марія Сокіл** — ролю Одарки, **Галя Орленко** — ролю Оксани, **Олекса Черкаський** — ролю Андрія **Михайло Швець**, — ролю Івана Карася, **Микола Карлаш** — ролю султана, **ген. Володимир Сікевич** — ролю Кальнишевського, **Дмитро Креона** — виступить як кобзар. Танцюрист **Василь Яцина** з Вінніпегу танцюватиме у фільмі сольо.

Праця йде повним темпом і фільма заповідається якнайкраще.

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

На турковицькому святі.

(Від власного кореспондента).

Турковичі, 15. липня.

Великий, на всю Холмщину славний празник Положення Ризи Пр. Богородиці заповідався цього року під сумними авспіціями, бо рівночасно руйновано всюди церкви і наші приятелі поширювали чутки, що й турковицька церква вже зникла з лиця землі. Але холмський нарід такий привязаний до своїх святощів, що, не вважаючи на погрози й заборони, плив з усіх сторін юрбами, так що остаточно свято відбулося при участи найменше 10.000 людей. Попередніми роками бувало прочан до 40.000, але при теперішніх відносинах і це число імпозантне.

Свято відбувалося у невеличкій церкві-каплиці, що її побудували власними коштами селяни на доволі широкій площі. У церкві міститься чудотворна ікона Богоматери, найбільш почитана у Холмщині. Перше православні мали в Турковичах величавий собор і манастир, з будинками на нічліги для прочан — все те перейшло тепер у польські руки.

Прочани почали збиратися у навечеря празника, — всі дооколишні поля покрилися масою селянських возів. У церкві безнастанно, цілі два дні і також ніччю, відбувалися богослуження, молебні та проповіді і побожні холмщани одні по других тиснулися до церкви, щоб хоч на хвилину клякнути перед іконою. Вечором на стіні сусіднього будинку висвітлювали чарівним ліхтарем релігійні картини і священник пояснював їх зміст.

Але найбільше враження робили нічні молитви і співи селянських хорів, що відспівували старовинні пісні з богогласника. Особливо вражала усіх відома пісня про облогу Почаєва турками, що намагалйся зруйнувати церкву, але Мати Божа до того не допустила.

Всі чекали, що на свято зявиться або сам митрополит Діонізій, або котрийсь з єпископів, але не приїхав ніхто; говорили, що мав приїхати острізький єпископ Симон, але влада заборонила. Не допустили також ніяких процесій з корогвами — просто завертали їх з дороги.

Нарід зібрався з ріжних сторін і на турковицькому цвинтарі обговорювали всі одну справу — руйнування церков. Оповідання такі, що сльози найтвердшим людям тиснулися до очей. Оповідали прочани, як нарід плаче і благає пощади, як кидається навколішки, як жінки мліють і відходять від памяти... А кілько разів попало оборонцям прикладами по плечах!.. У Малкові і Кулаковицях у Грубешівщині, селяни потерпіли найбільше.

Але нарід вірить у Божу опіку. У Вакієві найбільш знущався над церквою один кольоніст: але у хвилині, коли він найбільше шалів, принесли йому вістку, що в Тучві потонула його донька... Це зробило незвичайне враження. У Пригорилому під Криловом не могли зруйнувати сильно побудованої церкви — відразу появилася чутка, що Мати Божа боронить своєї святині. І того самого дня малі діти-школярі почали показувати на хмари, що там бачать Богоматір серед ангелів, а до неї ідуть юрби народу... Кликали тих дітей до уряду розсліджувати цю справу і показалося, що це зявище бачили не тільки православні діти, але й католики. Всякі дивні чутки і вістки йдуть між народом.

Пригноблення у масі велике, але не видко упадку духа, навпаки — силу і завзяття! — це загальне гасло. „Хочби ми мали, як жиди, сходитися по пятьох в одній хаті, то таки по своєму будемо молитися!" — чути усюди. А один селянин з Грубешівщини заявив на слідстві: „Як не дозволите хреста, то поставлю перед собою палицю і буду молитися до неї — Бог зрозуміє мою молитву!"... Холмський нарід відомий зі своєї лагідности і доброти, але при тому він незвичайно „твердий"; з розмов селян бє велике завзяття, незрушимість і віра в майбутне.

Велике враження зробила у Турковичах поява галицьких туристів, що кількома групами з ріжних сторін надійшли на празник. Було навіть трьох греко-католицьких священників. Селянство знає Галичину і ставиться до неї з великими симпатіями та чекає від галичан допомоги. Помітно зростає зацікавлення українською книжкою. Один покупець, що зайшов сюди з букварями, продав їх щось до тисячі примірників. Теперішні події дуже болючі, але вони дуже сильно скріпили любов народу до своєї віри і разом з тим поглиблюють національну свідомість.

Холмщак.

Небезпека совітсько-японського конфлікту.

Манджурський уряд вислав до Москви гострий протест проти нападу совітського військового відділу, що обсадив одну манджурську місцевість.

В японських колах підкреслюють, що коли большевики не відкличуть свого відділу, це доведе до компліка́цій, які годі передбачити. Японці поможуть Манджурії.

ЯПОНСЬКІ ПЕРЕМОГИ У ПРОВІНЦІЇ ШАНСІ.

Японці заняли місцевости Юанку, Юнчан і Тотсін у південній частині провінції Шансі. Опір китайських військ проломаний — вони відступають на південь і захід. Японська офензива звернена на Льоєнту і Сіян.

КИТАЙСЬКА ПАРТИЗАНТКА.

Японські військові кола вважають, що китайські партизантські відділи не сповнили того чого від них сподівалися. Вони не спинили японського наступу. Щоб зорґанізувати партизанів, мусіло японське командування ослабити армію на 100.000 вояків.

ЗНОВУ ГРІЗНА ПОВІНЬ В КИТАЮ.

Китайці зірвали греблю на однєму з допливів Жовтої ріки. Вода перервала шлях Кайфен-Лянсеи. Положення грізне, з огляду на довгі дощі.

Місцеве населення намагається направити греблю.

КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ВІДІБРАЛИ ЯПОНСЬКИМ ОСТРІВ.

Китайський комунікат подає, що 30 джонок висадило на одному острові коло Амой 500 китайських вояків, які прогнали японську залогу. Місцеву владу покарано смертю за те, що вона помагала японцям.

Про еміґрацію до Австралії.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ „ДІЛА".

Деякі з наших молодих інтеліґентів, переважно з укінченими університетськими студіями, які в краю не можуть знайти праці, звернулися до мене з запитом у справі еміґрації до Австралії та з проханням, щоб виробити для них дозвіл на візд до Австралії й евентуально вишукати для них працю, хочби фізичну. Не маючи змоги відповісти на ці запити кожному зокрема, подаю до загального відома декілька завваг щодо еміґрації до Австралії під теперішню пору.

Перед війною кожний міг приїхати до Австралії без ніякого окремого дозволу і навіть без паспорту. Знаю це з власного досвіду, бо сам у цей спосіб приїхав перший раз до Австралії. Але в тих часах мало хто в Европі цікавився Австралією, бо вся еміґрація з Европи звернена була переважно до Злучених Держав та до Канади, а до Австралії приїздили тільки імігранти з Великої Британії; через це населення цього краю майже в цілости британського походження (98%). Щойно по війні почали приїздити до Австралії в більшій скількости імігранти з Італії, Греції, Югославії, Німеччини і т. д. Це і спонукало федеральний австралійський уряд видати в 1925—26. окремий іміграційний закон, що ним імігрpreцію з европейських країв обмежено до означеної квоти, щоб у цей спосіб дальше задержати типово-британський характер Австралії.

Щоб дістатися з Польщі до Австралії, треба на підставі цього закону внести через британський консулят у Варшаві подання до австралійського уряду в Канбера (Commonwealth of Australia, Departament of Interior in Canberra, Australia) на дозвіл візду т. зв. „Landing Permit" і виказати, що дана особа має щонайменше суму 200 (двісті) австралійських фунтів, котру мусить привезти зі собою як квоту показову при візді до Австралії (4.000 польських золотих). Тепер австралійський уряд видає такі дозволи для рільників, ремісників, кваліфікованих робітників електротехніків, рисівників, будівничих, радіотехніків, механіків і т. д. без перешкод, бо таких фахівців тут ще бракує.

Для осіб, котрі мають свояків або приятелів в Австралії, показова квота при візді до Австралії тільки 50 австр. фунтів (коло 1.000 зл.) і для таких еміґрантів дозвіл на візд можуть легко вистарати в австрал. уряді їх свояки або приятелі, що тут замешкалі, оскільки зложать письмену гарантію, що будуть щонайменше 5 (пять) літ опікуватися новоприбулим еміґрантом, і на цілий той час запевнять йому працю, або удержання. В противнім випадку зобовязані вони відіслати його на власний кошт до Европи, якщо іміґрант не міг би знайти для себе відповідної праці, до котрої надававсяб. З цього закону масово користають осілі тут уже давніше греки, італійці, югославини й жиди і що року спроваджують до Австралії свояків та приятелів. Можна сміло сказати, що майже вся іміґрація з Европи відбувається в цей спосіб тепер до Австралії.

Щодо студій в австралійських університетах, то чужинці, котрі хотілиб записатися в університет у Сидней чи Мельборн (два найбільші і найліпші університети в Австралії), або перенестися сюди з европейських університетів, мусять здавати вступний іспит; навіть особи з покінченими університетськими студіями і дипльомами мусять наново відбувати тут цілі студії і здавати приписані іспити, бо в Австралії, крім британських університетів, европейські університети не признані. Тепер в Австралії дуже добрі вигляди для всяких вільних фахів, як всякого роду інжинірів, хеміків, аптикарів, архітектів, лікарів, ветеринарів і т. д., бо тут по скінченні фахових студій ніхто на посаду не чекає, але посада — розуміється, в приватних підприємствах — чекає на нього. Для фільософів, правників, лісничих і т. д. нема тут ніяких виглядів, хіба що вони приготовані після приїзду до Австралії взятися до всякої фізичної праці, хочби найтяжчої.

Сидней, 15. VI. 1938.

Степан Барчинський.

Адреса: **Stephan Bartzynsky in Sydney, 4. S. W. AUSTRALIA, G. P. O. Poste restante.**

Незвичайні успіхи нашого співака на чужині.

Наш відомий тенор **Клим Андрієнко** мав нагоду виїхати на чужину, підготовитися до виступів у столицях і здобув незвичайні успіхи. Маємо перед собою вирізки з голосів чужинної преси, які подаємо дослівно в перекладі.

З берлінської преси. „Дер Таг": „Перед нами проплив голос у всій своїй красі, у всіх переливах від піяна до повних соковитих тонів так, що справді можна було найти в ньому схожість із голосом славного тенора".

„Дойче Альгемайне Цайтунґ": „Матеріял незвичайно гарний і співак свідомий його техніки та вміє по мистецьки ним володіти. Небагато тенорів уміє високе „б" в арії „Аїди" добути так без зусилля і так його тримати... Були хвилини осліпливого враження. Треба стежити уважно за дальшою дорогою співака".

„Ное Цайт": „Феноменальний голос в блискучими верхами, широкою розтяжністю чарівного звуку в усіх позиціях, дозволяє на порівняння з найбільшими співаками".

„12 Ур Блятт": „Вийнятково гарний, блискучий голосовий матеріял... Лірична мягкість і спромога розвивати свою міць, як це ми подивляли у славного італійського тенора... Можна його з повним правом зарахувати до першорядних відомих мистців високого „Ц".

Дортмундський часопис „Роте Ерде" попросту при похвалах **Андрієнка** згадує імя Каруза, таксамо як і другий часопис того міста „Національ-Цайтунґ"

Паризький часопис „Ля Ренесанс" називає Андрієнка „тенором, який рідко родиться і володіє незвичайною технікою у широкій програмі... з чудовим голосом і незвичайною перелачею, повною внутрішнього переживання".

Довголітній акомпаніятор Каруза — Ренато Вірджілію, каже, що „це один з найдосконаліших голосів, які він чув в останніх роках".

Таких голосів маємо перед собою ще кільканацять. К. Андрієнко, що довгі роки пробував улаштуватися на краєвих сценах, нарешті знайшов можливости для свого таланту на широкому світі.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 18 (6) липня 1888.

ГУЦУЛЬСЬКА ПРОМИСЛОВА СПІЛКА В КОЛОМИЇ".

На першому місці „Діло" містить відозву до земляків, у якій управа „Гуцульської промислової спілки в Коломиї" повідомляє, що окружний суд заки в Коломиї зареєстрував спілку та закликає громадян, щоб численно вступали в члени. Спілка поставила собі завдання: розвиток промислу між гуцульським народом двигнути той нарід з економічного упадку і промисловою працею привести український нарід назад до добробуту.

28 УЧНІВ.

До українських паралельок в Перемишлі зголосилося 28 учнів. З них одного не приняли, бо не мав ще приписаного числа літ, а одного репробували.

ПРОЄКТ НОВОЇ ЗАЛІЗНИЦІ.

„Міністерство торговлі дозволило адвокатові д-рові Ем. Бикові і підприємцям І. Розенцвайґові та Кар. Лиссови зі Львова впродовж шести місяців переводити передвступні технічні роботи для льокальної залізниці Карла Людвика до Винник.

АНАРХІСТИЧНИЙ ЗАГОВІР У ШІКАҐО.

Шікаго, 18. липня. Викрили тут заговір, якого метою було висадити в повітря доми суддів, що свого часу засудили були анархістів. Був також плян висадити в повітря й інші публичні будинки. Трьох заговірників арештували, а в їх мешканні знайшли 12 динамітових бомб, револьвери і штилєти.

8-МАНДАТОВІ ОКРУҐИ.

Минулої пятниці сенат розглянув проєкт про виборчу ординацію для міст, що його зреферував сен. Голуховський. Референт підкреслив, що сенатська комісія на внесок сен. Голуховського приняла поправку до законопроєкту редукуючи число мандатів в округах з 8-ох на 4. Одначе сен Олєвінський зголосив поправку, щоб сенат приняв законопроєкт згідно з текстом сойму. Його внесок підтримав вісємін. Корсак і сенат приняв більшістю голосів поправку сен. Олєвінського до згаданого законопроєкту.

СПІЛЬНА ЗАЯВА ПРО АНҐЛЬО-ФРАНЦУСЬКУ СПІВПРАЦЮ.

„Дейлі Геральд" довідується з французьких джерел, що напередодні візити британського короля в Парижі британський премієр обмінявся з французьким приватними листами, в яких обі уряди запевнили себе взаїмно про якнайближчу співпрацю та порушили загальні питання закордонної політики і справу Еспанії та Середземного Моря

АПЕЛЯЦІЙНА РОЗПРАВА Я. БАРАНОВСЬКОГО В ГАЗІ.

ГАҐА, 7. липня 1930. В четвер 7. ц. м. відбулася перед апеляційним судом у Газі апеляційна розправа Ярослава Барановського у справі його візду до Голяндії на несвій паспорт. По переведеній розправі апеляційний суд станув на становищі, що затримання Я. Барановського було незгідне з голяндськими законами. На цій основі апеляційний суд рішив негайно звільнити Барановського з вязниці. Тому то Ярослава Барановського негайно звільнено так, що він 9. ц. м. покинув Голяндію.

Друга з черги апеляційна розправа відбудеться 20. ц. м. Апеляційний суд у Газі розглядатиме присуд поліційного судді в Роттердамі з 29. червня ц. р., що ним засуджено Я. Барановського на два місяці вязниці.

—o—

КАНАДА НЕ МАЄ ВЛАСНОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ.

У щоденнику „Монтреальська Звізда" появилася стаття, яка висловлює погляд, що Канада, не маючи наміру вмішуватись до воєн, не повинна мати окремої закордонної політики, яка повинна зводитись до оборонної готовости. На випадок війни Канада зробить те саме, що інші домінії. Канада не повинна давати Англії рад що до закордонної політики, бо вона не має власних джерел інформації ні контакту з европейськими урядами.

—o—

По широкому світі.

З американської средновіти причалили до британської пристані Портсмавт, де залишаться один тиждень.

Британський канцлер скарбу предложив парляментові преліміпар додаткового буджету у висоті 9,015.000 фунтів з того 8,500.000 на закупно воєнних припасів харчів.

Манджурський цісар обмінявся з Гітлером ґратуляційними телеґрамами з нагоди введення у життя договору приязни між обома державами.

Літературна сторінка.

Сім питань перед дискусією про твір.

У польських літературних колах іде від довшого часу жива дискусія на літературні теми. Широко обговорюють завдання історії літератури та науки про літературу, йде полеміка про обсяг і завдання літературної критики, говорять про потребу „нової історії літератури", спертої на інших як досі засадах. При цьому виявилася потреба, щоб докладно зясувати значіння поодиноких термінів, яких так часто ужи-вають у ріжному сенсі, та ясно визначити сам предмет дослідів та його основних прикмет.

Найвизначнішими появами були тут більші праці проф. Р. Інгардена („Літературний мистецький твір" і „Про пізнання літературного твору") та проф. Манфреда Крідля („Вступ до дослідів над літературним твором"). Зокрема заслугують на увагу праці проф. Інгардена. Цікаві вони вже хочби тим, що тут занявся деякими основними питаниями з обсягу літературознавства не історик літератури, а професор фільософії. Та суть їх значіння в чому іншому: в самому підході до справи. А саме проф. Інгарден виходить зі становища, що всякі дискутанти на літературні теми не можуть порозумітися головно тому, що назагал у їх дискусіях панує великий хаос і вони перемішують дуже ріжнородні справи, а не зясовують навіть значіння термінів, що їх раз-у-раз уживається. Дещо вже меншим, але не маловажним лихом є брак фільософічної підготови дискутантів. Тому треба здати собі справу з поодиноких ділянок літературознавства в широкому значінні цього слова, виразно й недвозначно відповісти на питання, що має бути предметом досліду, та які саме є його сутні прикмети. На думку проф. Інгардена, найважнішими дисциплінами, що входять в обсяг літературознавства, є: 1) загальна фільософічна теорія літературного твору, 2) наука про літературу, з відмінами чи галузями: а) теоретично-описовою, б) історичною, та нарешті 3) літературна критика. Нарис першої з тих дисциплін саме дав автор в обох названих працях.

Студії проф. Інгардена мають величезну вагу для розвитку поглядів на літературу не тільки тим, що проаналізовують, не тільки з огляду на величезну ерудицію автора, але головно для свого чисто предметового підходу питань, для строго льогічного способу думання і прецизного формулювання думок. Для літературознавця вони дуже часто будуть розвязкою проблем, що довго його непокоїли, або потвердять чи оформлять неодну думку, що десь дрімала „на дні душі", остаточно не сформульована. Зате для читача фільософічно непідготовленого вони неразпринесуть деяке розчарування: він часто не знайде в них бажаної „простої та ясної" відповіді на свої сумніви — лише побачить нові перспективи, що вимагатимуть дальшого труду, дальшої праці думки.

В одній своїй статті „Справа форми та змісту в літературному творі" проф. І. зясував сім основних питань, на які треба наперед відповісти, заки можна буде приступити до вирішення затяжних спорів між „формалістами" та „змістовцями": у чім саме вартість літературного твору — у змісті („ідеї") чи в формі (мистецьких прикметах).

Наведемо ці питання у скороченні, без пояснень автора; ось вони:

І. Що таке форма, а що зміст літературного твору?

ІІ. Чи вартість мистецького, зокрема літературного твору залежна від його форми, чи від його змісту, чи від одного і другого?

ІІІ. Якого роду вартости прислугують літературним творам і зокрема: чи лише одного роду, чи ріжних родів?

IV. Чи естетичні вартости творять цілком окремий тип, чи можна їх „звести" до вартостей іншого роду, напр. до моральних, економічних і подібних вартостей?

V. Чи естетичні вартости є самостійні, себто чи можливе, щоб мистецький твір мав лише естетичну вартість і ніякої іншої?

VI. Чи естетичні вартости є незалежні, себто: чи виступаючи поруч з іншими прикметами, напр. добра і правди, естетична вартість сама від того росте або маліє, чи загалом не змінюється?

VII. Чи існує єрархія між вартостями ріжних типів, себто чи можна порівнювати щодо „величини" вартости такі ріжні, як напр. естетичні й етичні?

Після сформулювання цих сімох питань автор не дає тут на них відповіді, — бо й не міг цього зробити на кільканацятьох сторінках своєї статті. Залишаючи поза розглядом шість дальших питань, займається фільософ тільки першим питанням, але і в цій справі, як сам каже: лише „пробує висказати кілька вступних завваг". А саме дає коротенький огляд найважніших поглядів на проблему змісту (або „матерії") і форми взагалі, починаючи від Платона, через Аристотеля, Канта, Гобса аж до новочасної загальної теорії предмету.

„Як бачимо — кінчить свою статтю проф. Інгарден — ціла справа „форми" і „змісту" літературного твору цілком не проста. Хто її вважає простою і думає, що можна її полагодити на кількох або кільканацятьох сторінках, той загалом іще не стрінувся з цією проблемою в цілому її багатстві та гостроті."

Відомо, що і в нас велися дискусії, навіть полеміки на цю тему. Більшість дискутантів не ломила собі навіть голови над питаниям, що таке зміст, а що форма літературного твору, а попросту зробили з цього якусь ідеольогічну полеміку.

І тут конче треба пригадати слова проф. Інгардена з його іншої праці: що хто високу вартість признає літературному творові з огляду на зміщені в ньому прикмети етичні, моральні, суспільні і т. д., цей видає оцінку слушну — лише з одним застереженням: це не є **літературна** оцінка, бо вона спирається на цілком **позалітературних** критеріях. А коли йде про оцінку твору з літературою себто естетичного погляду, то проф. Інгарден відповів, що коли літературний твір містить у собі високі цінности позаестетичного характеру, то це саме поменшує його потенціяльну естетичну вартість, бо ці позаестетичні („ідейні") цінности перешкаджають виявитися, оформитися естетичним вальорам твору, „заглушують" їх.

Петро Коструба.

Літературна хроніка.

ЩЕ РАЗ ПРО „ГАМЛЄТА".

Німеччина, від часів Шлєгеля, залишається країною, де все ще появляється найбільше студій про Шекспіра. Правда, багато з тих студій мають насквірь університетський характер; у них професори перепівдають уже відомі праці або утворюють власні гіпотези, яких щодо Шекспіра можна творити тузинами. Саме появилася нова студія Віллі Гайна, у Берліні, п. н. „Гавлете, я викликаю тебе-" У ній автор пояснює причину, чому Гамлет вагається з помстою: данський королевич мусів би вбити разом із Клявдієм теж свою маму, яка є справжньою вбивницею свого чоловіка. Це останне твердження неясно із текстом Шекспірової драми, де виразно сказане, що Клявдій влив отруту до вуха своєму братові. Автор не використав дуже добрих новіх англійських студій про „Гамлета".

УНАМУНО ПЕРЕД СМЕРТЮ.

У свіжо виданих споминах про великого еспанського письменника Унамуна маємо дані на те, що громадянська війна скоротила йому життя. Алан Мартен пише між іншим таке: „Унамуно підбадьорював себе, говорив менше знайомим людям, що вірить у майбутнє своєї батьківщини, але рідко вмів заволодіти розпукою, яка на нього находила. „Що робити, що робити?" — повторяв він перечитуючи часописи. — Треба переконувати людей, що дух, думка і культура ще можуть перемогти над варварством, тому, що інакше все назавжди пропаліб. Я бачу довкола себе тріюмф варварства і знаю, що його не можна зупинити. Раніше я думав, що самогубством можуть кінчати тільки одиниці, тепер боюся, що самогубством хоче покінчити Европа і ми захочуємо її до цього." У хвилини найбільшого розпалу революції старий фільософ і поет брав у руки Шекспіра, щоб при лектурі забути про те, що діється. „Слово, слова, слова! — повторяв він. — Як довго я ще повинаю у світі мистецтва, я ще можу бути щасливим, але коли виходжу в нього скрізь бачу те саме." Його ніжне серце не витримало гуку бомб, скорострілів і лойку раненних.

Д. ДЖОЙС ДАЛІ ЕКСПЕРИМЕНТУЄ.

Англійський письменник Джеймс Джойс, автор славного „Улісса" помістив у квартальнику „Верв" частину свого нового твору, над яким працює вже від довших років. Ця частина має заголовок „Твір у стадії розвитку", якби автор свідомо хотів зазначити методу, якою користується. Є це спроби дати водночас образ, як повстає задум письменника і як він розвивається у самому процесі, коли письменник з ідей, вражінь та творів уяви хоче відтворити якусь частину дійсности переміщану із своїми переживаннями. Твір Джойса йде далі по лінії експериментів „Улісса".

ПРОЦЕСИ ЗА ЗДОГАДНУ ОБРАЗУ.

У Льондоні закінчився процес, який англійські письменники витягнуть як дуже прикру для них новину. А саме якийсь добродій Каннінг подав у суд видавців Колінсів за те, що вони видрукували повість, де одна з діючих осіб називалася Каннінг і була зображена у поганому світлі. Обвинувач домагався, щоб видавці знищили видання тієї повісти. Він подавав у своїй скарзі мотив, що багато осіб уважало його за особу, змальовану автором і це шкодило його професії. Очевидно, автор ніколи не знав такого Каннінга і вибрав собі прізвище по вподобі, а характер змалював з уяви. Суд відкинув домагання обвинувача приймаючи доказ обвинених, що це звичайний збіг обставин. Таких випадків скарги є в Англії багато і автори часто вибираючи якесь прізвище чи змальовуючи неприємні типи такої професії зазначають на вступі, що не мали на думці ніяких дійсних осіб і не хотіли їх образити. Але і це не завсіди помагає. Після останнього випадку видавці сподіваються, що суди не будуть засуджувати видавців, коли на суді обвинувач спереді не доказе, що автор мав намір змалювати погано таку-то дійсну особу.

РОДИНА Д'АНУНЦІЯ ВДОВОЛЕНА.

Розібралися у пресі чутки, що родина Д'Анунціа хоче скаржити його довголітнього секретаря Тома Антонджіні, що видав книжку про італійського поета з ріжними подробицями з його приватного життя. Ця чутка неправдива, бо жінка Д'Анунціа та його сини зовсім задоволені обективною біографією поета, якою прикмх чи хиби характеру не відбирають вартости цінним сторінкам його вдачі.

ШОВ ЖАРТУЄ.

Бернард Шов приготовляє нову пєсу „Женева" — про Лігу Націй. А що він завідував то директори театру, які мали пєсу виставити, захвилювалися. Шов успокоїв одного з них упевняючи, що пєса буде готова в липні, перед днем його уродин. Він пише свої пєси тільки в непаристих роках, а що небавком кінчає 82 роки то мусів би знову чекати цілий рік, щоб закінчити почату пєсу. Та чи це жарт чи вахи до забобону, — ніхто не знає, бо Шов жартуючи не усміхається.

Філіжанка холодного
КАКАО
ВЕДЛЯ
з бішкоптами
знаменитий підвечірок
на дні великої спеки

Поштова скринька.

Мі-Ка. Ваше „В год. 8.15" не було ані оповіданням ані враженням з подорожі. Ви написали це так недбайливо і не передумавши тема, що не можна було ніяк використати.

І. Ч. „Нічне життя Парижа" — зовсім непікаве, коли хтось описує його, не бачивши його. Воно змальоване у сотні творів і тисячі статтей. Багато цікавіше як тема „Нічне життя Теребовлі", бо її не торкнулося ще перо ні великих ні малих письменників. Доречі — інтрига, яку Ви взяли за основу своєї новелі не нова, відома з ріжних сенсаційних фейлетонів.

Артим Хмара. Ідея добра, але в такій формі виводити її не можна. Передовсім багато представників наших установ уважатиме це за особисту образу — за свідомий пашквіль.

Фалина Томасівна. Така сцена трапляється у кожній школі. Вона не є оригінальна, не цікава. Щоб зробити з неї оповідання — на це треба великого літературного таланту.

О. Василенко. „Товариш" має деякі дуже добрі моменти і з них можнаб скласти оповідання. У Вас дещо вийшло замадто брутально. Сам окіне схематичний, не такий, як треба у літературному творі.

Сторінка без політики.

Скарби цісаря Максиміліяна.

До пристані Нюпорт-Нюс у стейті Віргінія приплив італійський корабель „Фалько", якого капітан подав до відома, що його водолазам удалося знайти місце катастрофи пароходу „Меріда", що затопився біля берегів Віргінії в 1911-ому році. На тому пароході перевозили скарби мексиканського цісаря Максиміліяна. Водолази знайшли не тільки кадовб корабля, але й два якорі, якими пробували добути затоплений корабель.

Історія „Меріди" така. В 1863-ому році брата австрійського цісаря Франца Йосифа Максиміліяна, при підтримці Наполеона III. проголосили мексиканським цісарем. Та його панування було недовге. В Мексику вибухло повстання, повстанці під проводом Беніта Хуареца схопили Максиміліяна і розстріляли.

Колекцію цісарських дорогоцінностей, що складалася головним чином із родинних каменів Габсбургів, що походили з захоплених у XVI-ому столітті бірманських каменів, передали до державного скарбу Мексика, де вона й зберігалась.

На місце Хуареца в Мексику швидко прийшов Діац, що проголосився президентом і залишався на цьому становищі аж до 1911-го року. Проти нього зорганізував повстання Мадеро. Діац мав тоді вже 80 літ. Він вирішив задер. Діац мав тоді вже 80 літ. Він вирішив забезпечити собі останні роки життя і навантажив на швидкий пароход „Меріда" золоті штаби мексиканського скарбу, срібло і дорогоцінні камені та й бриліянти цісаря Максиміліяна і вислав усе до Америки.

„Меріда" в часі мряки ударилася біля берегів Віргінії з американським пасажирським пароходом, який вибив у ній таку діру, що „Меріда" за кілька мінут пішла на дно з усіми скарбами. З парохода встигли врятуватися тільки пасажири й екіпаж.

Вже було декілька спроб добути з дна моря ті скарби, але всі вони покінчилися невдачею.

Як повстала перша радіова програма?

Пітсбург в Америці гордий на те, що від нього вийшла перша ідея використати радіо для практ. відомостей і далі торговельних інтересів. А сталося це, як багато винаходів у світі, випадково. Один місцевий інжинір Франк Конрад заложився у 1912 р., що його годинник іде точніше від годинника його приятеля. На те, щоб провірити свій час, він почав ловити радіо маринарської стації в Арлінґтоні, що подавала точний час. Та замість бажаного часу він почув дуже дивні звуки „буз-буз", що йшли з якогось невідомого місця. Звуки були рівномірні і виглядало, що їх висилає якась людина. Конрад почав шукати за слідами цих звуків і виявилося, що вони йшли від дому в недалекій околиці, де лежав молодий технік Колеман, недужий, що займався експериментами з радіо, більше для забави, як поважно. Після того знайомства вони почали взаємно порозумівatися. Конрад удосконалив свій апарат так, що з вибухом війни він вступив до центральної державної організації, що давала радіові звістки летунам на літаках.

ТІТКА ЗЕНОВІЯ.

Після війни всі знали, що радіо заступить у великій мірі телєфон і телеґраф, але воно мало одну велику хибу: кожний міг вмішатися до розмови двох осіб, які хотіли обмінюватися звістками. У 1919 р. він звернув увагу на одну цікаву звістку, яку хтось пустив до радія: „Моя тітка Зеновія приїзджає до нас на другий тиждень. Вона не вірить, що музику можна посилати навіддаль повітрям. Чи ви не були б такі добрі і пустили для неї в радіо яку грамофонову плиту в год. 10-ій у найближчий четвер?"

Тоді Конрад подав до відома із свого апарату, що в кожну середу та суботу буде висилати в год. 7.30 музику на дві години. Він мав свою малу стацію над ґаражем. З того малого приватного місця почалися радіові авдиції для всіх. Нові грамофонові плити можна було дістати у крамницях, які радо їх позичали для радіових авдицій з тим, що перед музикою спікер мусив повідомляти для реклями, з якої фірми взяті плити. Таким робом купці зрозуміли, що реклямa пущена у світ на хвилях радія виплачується більше, ніж будьяка інша.

Інжинір Конрад, щоб зробити приємність своїм слухачам, заанґажував згодом своїх двох синів, які почали співати в радіо, а до них додав потім іще програму місцевих артистів. Коли артисти томилися, тоді їм помагали грамофонові кружки.

ІДЕЯ КУПЦЯ.

Така радіова програма тяглася до весни 1919 р. Одного дня одна крамниця у Пітсбургу Горна помістила оголошення, що хто купить її радіові апарати, той зможе слухати радіові програми д-ра Конрада. Це піддало д-рові Конрадові нову ідею. Коли його може слухати хтонебудь, то чому не можнаб до співу, музики та відчиту додавати реклямових оголошень? У Пітсбургу вибудували на даху одного дому станцію, що передавала реклямy якогось підприємства рослин. 2. листопада 1920 р. підчас передвиборчої президентської кампанії передавали вперше висліди її голосування спеціяльним способом. Д-р Конрад не міг використати своєї першої ідеї фінансово. Її використали інші. Так повстали перші загальні радіові авдиції.

І буря в природі вчить...

Як поезію прикрашують і поглиблюють порівнання з життя природи, так і деякі життєві явища залюбки порівнюємо з явищами природи. Тут приходить нам на думку могутня буря з громами, що в літі її часто обсервуємо. Як у кожному стихійному явищі — є і в бурі краса, але і є жах. І саме ця грізна сторінка стихії стає часто засобом поетичного порівнання. Кажемо наприклад так: Горе тому, кого буря-громовиця захопить у чистому полі, де нема йому схоронища. Та тричі горе тому, кого життєва буря і важкі удари-громи захоплять безпомічного, незабезпеченого матеріяльними ні моральними силами. Втрата здоров'я, праці, чи якесь інше нещастя — ось ті життєві удари ,що на них кожний повинен бути приготований, коли не схоче занапастити себе і своїх найближчих, коли не хоче марно загинути у нерівному бою. Проти бурі в природі найкраща забезпека — добрий дах над головою. А проти життєвої бурі і невзгодин єдиною забезпекою є матеріяльні надбання, які додають людині моральної сили і віри в себе — і дають чоловікові також той дах над головою! А найліпшим засобом для матеріяльних надбань є ощадність, раціональне щадження свого гроша в рідних фінансових установах. Хто ще не пізнав досі тої простої та глибокої правди, нехай усвідомить собі її ще цього літа — слухаючи грізної громовиці в чорних хмарах. Будьмо ощадні — то життєва буря нічого нам не вдіє...

Людина-обрубок.

Коли влітку до Морбіян — у Франції — приїзджають туристи ,місцеві мешканці у першу чергу питаються їх:

— Чи ви бачили Пера Мае? Це — наша знаменитість.

Пер Мае — людина-обрубок. Від народин він не має рук ані ніг, але він багатий і, як сам каже, найщасливіша людина в цілому селі.

— Як я народився — оповідає він відвідувачам — лікар вирішив, що я не проживу довше, як місяць. Сьогодні я вже маю коло 60 літ, а той лікар давно вмер... У моїй родині довго живуть. Моя мати вмерла минулого року у 80-ому році життя, а батько живе досі. Має тепер 86 літ.

Має ніколи не нудьгує. Він уміє писати тримаючи ручку зубами. Таким самим способом він виробляє чудові меблі для ляльок, які продає потім відвідувачам по дрібній ціні. Любить випити вина, викурює денно пачку паперосок.

Він має гарні ощадности і дуже цікавиться курсом фунта. Часами людина-обрубок має авто і їде до кіна. Багато разів йому пропонували виступати в цирку, але Мае рішуче відмовився.

— Треба жити просто, — каже він, — для своєї приємности і як можна довго.

—o—

Вистава перемог.

Адміністрація Ермітажу в Ленінграді почала працю над улаштуванням вистави перемог москівської зброї. Секретар Ермітажу Раков сказав співробітникові „Вечірньої Москви", що на виставі, згідно з пляном, який затвердив уряд, будуть представлені воєнні події за 200 літ, від початку XVII-го до початку XIX-го віку.

Багатою збіркою експонатів буде представлена перемога нижногородського народнього ополчення під проводом князя Дмитра Пожарського в 1612-ому році над польським військом.

Багато експонатів відноситься до сухопутних та морських перемог Петра I-го над шведами.

Період Цариці Єлисавети Петровни представлять матеріялами, які відносяться до перемог російської армії над військом пруського короля Фридриха II-го в часі Семилітньої війни. Зібрано велику кількість експонатів, що характеризують російські перемоги над пруським військом під Цорндорфом, Кунеєдорфом і підчас захоплення Берліна.

Період Катерини II-ої представлятимуть трофеї перемог Суворова і Кутузова. До цих двох російських полководців орґанізатори вистави відносяться з особливою увагою.

Зібрано великий матеріял, що торкається війни в 1812-ому році. У тому відділі виставлять прапори та орли, що їх захопили від французької армії, шаблю Наполеона, маршалківський скиптр Даву і т. і.

Вистава займе чотири салі у т. зв. Зимовій Палаті, в тому числі й оспівану Пушкином ґалерію 1812 р.

ТАБОР 90-ЛІТНІХ.

В Геттісбурзі, у стейті Пенсильванія, уладили табор, в якому нема ані одного пенсіонера молодшого від 90 літ. На тому місці, де тепер табор, 1-го липня 1863 р. відбувся кровавий бій, що вирішив долю громадянської війни. Для учасників громадянської війни, що залишилися в живих, саме й уладили згаданий табор.

З року на рік число ветеранів громадянської війни зменшується. Під цю пору залишилося їх не більше, як 2.000 осіб, при чому усі давно перейшли вік 90 літ.

Щоб дати змогу тим шанґідним старикам приїхати до табору без шкоди для їх здоровля, до Геттісбурґу пустили спеціяльні поїзди. При їзжих стрічали призначені до цього молоді люди, причому багатьох ветеранів доставляли до табору у спеціяльних колясках.

Не вважаючи на поважний вік учасників табору, всі вони у ці дні намагаються підтягнутися і виглядати дуже весело. В таборі був президент Рузвельт, який у присутности учасників бою, що відбувся 75 літ тому, відкрив памятник мира у формі жертвенника з вічним огнем.

—o—

ВЕСЕЛЕ

ІНТЕРЕС

— Шофер! Кілько хочеш до Винник туди і назад?

— Десять золотих!

— Ви сідайте на моє місце, а я вас повезу за два!

СТРАШНІ ЧАСИ.

— Уявп собі, що Гринь оповідав усім, що я дурень.

— Страшні часи! Кожна вістка зараз усім відома.

НЕПЕВНІСТЬ.

— За один цілунок від вас, я готов жертвувати своїм життям.

— Якби я була певна, що ви вміете дотримати слова.

ДЕФІНІЦІЯ.

— Тату, що таке липльомат?

— Це чоловік, що завсіди памятає про день уродин жінки, а забуває про рік її уродин.

—o—

ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ

Діяльність Пром-Банку

за перший піврік ц. р.

В „Ділі" в 10. липня ц. р. помістив Пром-банк свій черговий сирий білянс; цим разом за перший піврік цього року. Навіть найбільше скептично наставлена до банку людина не може не витягнути зі сухих цифер одного висновку, а саме, що **Пром-банк здобув собі довіря**. Говорять про це головно дві позиції: **вклади**, які щораз більше наближуються до висоти півміліона зол. та **уділи**, темпо зростання яких випередило темпо зростання чужих оборотових фондів.

Довіря? Зкі несхопні бувають його причини? Від чогож залежить довіря до банку, ще й українського банку?

Знаємо: банки здобувають собі довіря великими власними фондами, гарантіями держави, міста тощо. Але Пром-банк того всього не має. Його основні фонди більше ніж скромні. Він і сьогодні щодо оборотових фондів не може рівнятися з банками інших народів.

Тому зацікавлені проблемою довіря, просили ми деяких даних від дирекції банку. Зачали ми від порівняльного насвітлення вкладів та уділів.

На вкладах кожний день приносив у цьому році **на чисто** пересічно по 1.400 зол., коли в тому самому часі рік тому приносив тільки по 120 зол., себто в цьому році мав банк денні впливи **дванацятькратно** більші. У висліді в цьому півроці вклади зросли більше ніж два і півкратно, до суми 417 тисяч.

Уділи в порівнянні з днем 30. VI. 1937 (тобто за рік) зросли **більше ніж чотирикратно.** Особливо скоро зростали вони **в останньому квертьроці;** а саме вони зросли на 48.708.40 зол. (до висоти 112.851.50 зол.), тобто в порівнянні зі станом з 31. III. 1938 на 76 проц. У тому часі всі оборотові фонди зросли тільки на 43 проц., вклади на 47 проц., рееконт на 44 проц., біжучі рахунки на 22 проц., дрібна ощадність на 9.5 проц. Тільки одні банкові кредити зросли в сильнішому темпі, але то тільки тому, що в цьому часі набув Пром-банк нерухомість з гіпотечним обдовженням. Як бачимо, Пром-банк присвятив уділам уперше більше уваги. Була це спроба **поважнішого зрівноваження власних і чужих оборотових фондів.** Завдяки цій спробі власні фонди, які в дні 31. XII. 1937 р. уявляли собою 10.86 проц. усіх оборотових фондів і які в дні 31. III. 1938 р. впали навіть у порівнянні з усіми оборотовими фондами до 9.9 проц., тепер не тільки повернулися до попередньої пропорції, але й перевищили її і **сьогодні власні фонди дають 11.84 проц. усіх оборотових фондів.** Іншими словами: власні фонди стоять сьогодні у відношенні до чужих, як 1:7.4, коли дня 31. III. ц. р. відношення звучало: 1:9.1.

По цих вступних інформаціях, які ясно ілюструють сухі цифри білянсу, питаємо за джерелом отого довіря, що висказується в числах:

„Суспільність — чуемо — любить розмах", організованість, пляновість. Організованість проявляється скоро в розвоєвій динаміці, в рості. І динаміка промовляє краще, ніж мертві гаранті. Бо характер одиниці є кращим забезпеченням, ніж найкращі гарантії. А динаміка й ріст є відзеркаленням характеру та світогляду". З досвіду знаємо, що дійсно найбільше всіх цікавить розвоєва динаміка.

Щож нового в цій ділянці довідуємося з півріччного білянсу? Отже обороти в першім півроці ц. р. перевищили вже цілорічні обороти з 1937 р. і то перевищили вже на 27 проц. (10.114 тисяч у цілому 1937 р. і 12.885 тисяч у першому півроці ц. р.). За пів року оборотові фонди подвоїлися — докладно зросли на 111 проц. (на 255 тисяч у першому чвертьроці, на дальших 345 тисяч у II. чвертьроці) і під цю пору дають кругло міліон сто сорок тисяч зол.

Як зі зросту вкладів відчитуємо зріст довіря **загалу** громадянства, так про довіря **купецького** середовища говорить нам інша позиція, а саме: **біжучі рахунки.** І тут обороти теж уже за пів року перевищили цілорічні обороти з 1937 р. на 27 проц. В білянсі нема окремо поданих касових оборотів, але з вияснень дізнаємося, що обороти на біжучім перевищили значно касові обороти. Це доказ, **що зростають щораз більше переливи, грошеві перекази, безготівкові розплати, а пляново меншають готівкові оруди.** Надто більшає без сумніву круг купців, що працюють на біжучому, бо не тільки обороти живіші, але й сальдо біжучих постійно росте. Воно майже подвоїлось і сьогодні доходить до 318 тисяч.

Воно й не диво: співпраця на біжучім приносить чи не найбільші користи для купця: окремий видділ Пром-банку в Бориславі, шість постійних кореспондентур — у Стрию, Перемишлі, Тернополі, Сокалі, Самборі і Станиславові запевняють скоре й точне полагоджування торговельно-фінансових орудок.

Очевидно, довіря **купецтва** добре заслужене, бож воно **найбільше** користає зі співпраці з банком. Ремес зесконтував банк купцям у цьому році вже стільки, що в цілому минулому році (на суму 618 тисяч), кредити іншого роду (не вчисляючи кредиту з біжучого р-ку) дали вже 607 тисяч і перевищили анальогічні минулорічні цілорічні кредити на 44 проц.

Найбільші місячні обороти були у травні й червні і вони перейшли 2 і пів-міліона зол. чи так наближились до тієї висоти. Оборотовими фондами обернено в півроці приблизно 15 разів. Як бачимо, обороти е й надалі дуже живі, що потягає за собою конечність удержувати великий персонал та збільшує кошти завідування, але одночасно дозволяє їх покрити.

Іншими словами: останній піврік — це послідовне продовження попередньої праці і доказ, що Пром-банк залишається на позиціях своїх напрямних.

При кінці дістаємо інформації, що спілки „Сталь" у Винниках і „Буг" у Кристинополі, їжній капіталову під"отову перевів Пром-Банк, уже урухомлені і перші продукти й вироби тих фабрик появилися на нашому ринку. Пром-банк і надалі думає помагати названим спілкам — тепер при помочі оборотового кредиту. Але ці справи вимагають окремого обговорення.

Жалібна академія в честь ген. М. Тарнавського в Городку.

Заходом читальні „Просвіти" в Городку-середмісті відбулася 12. липня ц. р. в год. 8-ій вечором у домівці читальні жалібна академія, присвячена памяти ген. Мирона Тарнавського. Академію відкрив добре продуманим вступним словом голова читальні о. Омелян Шараневич. Опісля мужеський хор під управою п. Евстахія Мельника відспівав „Ой Морозе, Морозеньку". Б. пор. УГА Йосафат Сідельник у довшому, гарно опрацьованому рефераті представив життєвий шлях пок. нач. вождя УГА. Черговою точкою була деклямація Іванки Кальмуківної „Смерть Вождя". Опісля хор відспівав пісню „Ой щож бо то за ворон", далі виголосив Д. Закидальський нарис Романа Купчинського: „Смерть ґенерала" (з „Відгуків дня" в „Ділі"), що помітно зворушив зібраних. Після відспівання пісні „За рідний край" закінчено академію відспіванням національного гимну. Домівку читальні прикрашено зеленю і цвітами. На червоному тлі уставлено жовто-блакитний і два чорні прапори, між ними портрет Нач. Вождя (рисував Маркіян Фесоловнч), вгорі відзнака УГА (хрест). Академію улаштувала читальня для своїх членів; прибуло понад 100 осіб, так, що мала домівка не могла всіх помістити.

У Празі.

Вістка про смерть ген. Тарнавського викликала глибоке враження серед української кольонії в Празі. Бувші вояки УГА відбули жалібне засідання, розіслали клепсидри по усіх українських організаціях в ЧСР та влаштували панахиду в греко-кат. церкві в неділю 10-го липня ц. р.

Уся українська кольонія в Празі, між іншими: проф. д-р І. Горбачевський, ген. О. Павленко, ген. Трутенко, б. вояки обох українських армій, і представники усіх організацій виповнили вщерть церкву. При портреті Покійного тримали почетну сторожу б. вояки УГА, почесна сторожа з двох людей стояла при пропамятній военній відзнаці УГА, покладеній на подушці, прикрашеній національними барвами.

Голова галицької української еміграції в ЧСР, б. пов. державний комісар ЗУНР і б. старшина УГА **інж. А. Галька** виголосив до зібраних промову, у якій підкреслив болючу передчасну втрату, та розказав про величаву національну маніфестацію у Львові. Навязуючи до звіту голови „Молодої Громади" у Львові закінчив: „а ми скитальці, розпорошені по усьому світі, пане Генерале, виправдуємося слухняно, що не зявилися на звіті у Львові — з причин від нас незалежних". На закінчення панахиди хор відспівав „Боже великий единий".

ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ В ПАМЯТЬ ГЕН. ТАРНАВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.

Після панахиди за упокій душі б. Начального Вождя Української Галицької Армії Генерала М. Тарнавського, про яку ми вже в „Ділі" писали, 13-го липня відбулася в німецькій мові присвячена Його памяти жалібна академія.

Промовляли на ній бувші старшини У. Г. А.: українець д-р С. Іваницький і німець проф. д-р Ганс Кох.

У гарній і змістовній промові д-р С. Іваницький яскраво змалював постать померлого Генерала і ті важкі шляхи, якими довелося проходити Галицькій Армії, що, окружена зі всіх боків ворогами, без муніції і зброї, винищувана тифозною пошестю, але запалена гарячою любовю до Батьківщини, доконала геройських чинів.

Про ті геройські чини Галицької Армії говорив найближчий співробітник і приятель б. Вождя У. Г. А., один з двох ще живих членів Його штабу, безпосередній свідок і учасник усіх найважніших военних і політичних чинів Генерала М. Тарнавського — проф. д-р Ганс Кох, директор Східньо-европейського Інституту в Бреславі.

Цей виступ проф. Г. Коха виходить далеко поза рямці звичайних викладів і своїм змістом

Після похорону ген. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Городенщина.

В селі Чортовець, городенського повіту, відправлено за упокій душі ген. М. Тарнавського Служби Божі та панахиди 5-го липня, 9-го липня, 10-го липня й 11-го липня. Дня 10-го липня, в неділю, на торжественну панахиду в год. 5-ій пополудні прибули великі маси громадян, передовсім жіноцтва. Між присутніми були б. підстаршини та стрільці УГА.

В понеділок, 11-го липня, на закінчення всенародної жалоби відправлено торжественну Службу Божу. На середині церкви уставлено катафальк, по його боках стояла почесна сторожа б. вояків УГА. Службу Божу відправив о. Василь Малкович, б. підхор. УСС.

Дня 10-го липня відправлено Службу Божу і панахиду за душу ген. Тарнавського у селі Гавриляк, що належить до парохії Чортовець. І в Службі Божій і в панахиді взяло масову участь громадянство Гавриляка. Після панахиди дзвонили дзвони і нарід відмовив клячучи молитви за генерала.

Підгаєччина.

Від пятниці 1-го ц. м. на знак жалоби по бл. п. ген. М. Тарнавському на всіх читальняних домах у Підгаєччині повівають національні прапори з жалібним серпанком. В суботу, 9-го ц. м. у всіх церквах повіту відправлено поминальні богослуження.

В суботу 9-го ц. м. в парохіяльній церкві в Підгайцях відправлено заупокійну Службу Божу й панахиду, в яких взяли участь місцеві комбатанти, молодь та багато старших громадян. Службу Божу й панахиду співав хор читальні „Просвіти" з Підгаєць під орудою м-ра Е. Сени

Жидачів.

У вівторок 12-го ц. м. після Вечірні, відправлено в парохіяльній церкві в Жидачеві панахиду по бл. п. ген. Тарнавськім. Серед церкви уставлено домовину в зелені та квітах. До панахиди станули о. дек. Раковський та о. катехит Раковський. Проповідь виголосив о. декан Раковський. Співав церковний хор і грала дута орхестра „Сокола". Почесну сторожу тримали місцеві громадяни, між ними б. вояки УГА.

Вже й Мамай фотографує
Все приладдя в нас купує

Фотографічна крамниця

„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКЕТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

заслуговує на увагу всього українського громадянства і його треба спеціяльно відзначити. Звязаний своїм теперішнім офіційним становищем, проф. Г. Кох скористав, мабуть, з цієї сумної нагоди, щоби в українському колі поділитися своїми споминами з тієї, чи не найдорожчої, сторінки свого життя.

Слухаючи проф. Г. Коха, його пересякнутої любовю до України мови, важко було би сказати, чи це говорить німець — наш щирий і вірний приятель, чи український патріот, що хвилювався навіть і тепер з естради бесідника і видно, переживав усі наші помилки, страждання і горе.

Проф. Г. Кох річево порівняв Г. Армію, що походила лише з частини нашо землі, найбільш виснаженої війною, мобілізаціями, без зброї, без зрозуміння світу, зі свіжою польською армією, що доповнювалася молодими, не втомленими вояками з заощаджених німецькою окупацією польських територій, що до того ішли до своїх частин у запалі відродженої і обєднаної польської держави, дитини Антанти, тодішньої володарки світу.

Лікарську ординацію
В ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГАХ
по бл. п. др. Е. Дурделі
перебрав
Др. Михайло Дубовий
та веде її у ЛЬВОВІ, вул КОСТЮШКИ 4.
(проти „Народньої Гостинниці")

Найбільшою честю для Г. А. є те, що тільки свіжа, озброєна французами армія генерала Галера могла рішити в польську користь львівські бої, а геройством і чудом є Чортківська офензива, де вперше у воєнній історії піхота, артилерія і штаб вкупі ішли в наступ. Перелицювання армії, що відступала з заходу на схід, в армію, що наступала з заходу на схід, є подиву гідним і абсолютно незрозумілим з погляду воєнної техніки чином.

Проф. Г. Кох переповів далі свої цікаві спомини про зустрічі ґен. М. Тарнавського з Головним Отаманом С. Петлюрою, про те як ґен. М. Тарнавський хотів наступати на Одесу, аби таким чином мати якийнебудь контакт з рештою світу і як він потім скорився перед наказом Головного Отамана, щоб ітти на Київ, бо зайняття Киева мусіло мати велике внутрішньо-політичне значіння.

Повна трагізму зупинка на цілих вісім днів у Мотовилівці, що мала такі прикрі наслідки для дальшої долі українського Киева! Як відомо, Г. Армія мала наказ чекати ці, безконечно довгі, дні, щоб вступити в столицю України разом із наддніпрянськими частинами, які спізнювалися у своєму наступі на Київ.

Решта відома: вступ відразу після українських військ білоросійських частин Бредова, інциденти з прапорами на київській городській думі, тощо.

Ще в Мотовилівці ґен. М. Тарнавський звернувся до Головного Отамана за наказом на випадок евентуальних сутичок з біломоскалями. На це Головний Отаман відповів, що сутичок не може бути і не буде, бо біломоскалі перейдуть відразу до українців. На своє друге, третє, четверте прохання все таки дати формальний наказ на такий випадок — ґен. М. Тарнавський не дістав жадної інструкції.

Само собою розуміється, що найбільше місця у своєму слові присвятив проф. Г. Кох угоді з Денікіном.

В турботі за рештки У. Г. Армії, що перебувала в страшному становищі, ґен. М. Тарнавський звернувся до диктатора д-ра Е. Петрушевича за інструкціями — і не один, а багато разів — настирливо. Востанне наказав ґен. М. Тарнавський Кохові післати диктаторові телеґраму з заявою, що він піщатиме на свою відповідальність, як д-р Е. Петрушевич і далі буде мовчати. Проф. Г. Кох, щоби не викликати конфлікту, ослабив форму цієї телеґрами і зголосив генералові, що доручення він виконав. Але, ґен. М. Тарнавський, що завжди мав необмежене довіря до прелеґента, на цей раз мав якісь сумніви, бо прийшов особисто до апарату і наказав у другє надати цю телеґраму і саме у первісній формі.

Диктатор д-р Е. Петрушевич не дав ніяких інструкцій.

Далі відомо: угода, суд, звільнення і нарешті ратифікація диктатором Е. Петрушевичем тієї угоди, за яку Ґенерала віддав він передтим під суд.

— Я почуваю себе полоненим у Камянці — заявив він покійному Ґенералові.

Характеризуючи особу ґен. М. Тарнавського проф. Г. Кох підкреслив усі його прикмети старшини німецької військової школи, згадав цікавий перехоплений австрійцями документ російської розвідки, де поруч з імям М. Тарнавського стояла помітка:

„Малорос, не бере"*).

„Ґенерал М. Тарнавський був справжнім ґенералом, а не отаманом!" — такими кінцевими словами прелеґент змалював померлого Вождя У. Г. Армії.

Наприкінці, проф. Г. Кох згадав тих 350 старшин У. Г. А. — німців, до яких належав і він, їх ролю, значіння і їх відданість українській справі. Більша частина з них вмерла за українську справу на полі битви чи від пошести. Вони були кільцем, що звязувало тоді народи український і німецький, народи, що і сьогодні, які 20 років тому, мають спільні інтереси у боротьбі проти одного ворога, — Сов. Союзу.

Цей незвичайно цікавий виклад проф. Г. Коха, який ми переповіли тут з усіми, навіть прикрими для українців твердженнями, за які відповідає, розуміється викладач, але правдоподібність яких підтверджується загально відомими відносинами тієї доби, повинен залишитися в українській мемуаристиці.

Цілий виклад був пересяклий болем, з приводу програної української справи, болем людини, що так глибоко пережила один етап нашої боротьби. Та це відбилося на оцінці ріжних подій, до яких прелеґент підійшов тільки з погляду цього етапу. А загально-український обрій значно ширший і з такого широкого виднокругу багато річей стає більш зрозумілими і загалом виглядають цілком інакше.

Може не зовсім щасливе було протиставлення „ґенерала" — „отаманові"!

Але треба думати, що прелеґент мав, очевидно, на увазі не так отамана чи отаманів, як радше страшне, негативне явище в нашій визвольній боротьбі, відоме під назвою „отаманії".

Жалібна академія скінчилася співом українського гимну.

Наприкінці з сумом треба ствердити, що розпорошеність і взаємна ворожнеча, що пожирає всі сили української еміґрації в Німеччині, причинилася і цим разом до того, що тільки частина українського громадянства в Берліні була і на панахиді і на жалібній академії, хоча вшанувати У. Г. А. в особі її померлого вождя, це мусіло лежати близько серця кожного українця

Тарас Чміль.

*) Непідкупний.

Закарпаття.

ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ — НЕЩАСЛИВА ДУМКА.

Аграрний „Словенський Денік" і за ним народньо-соціялістичний „А-Зет" проголосили розмову з губернатором Підкарпатської Руси, в якій губернатор Константин Грабар між іншим сказав про шкільний плебісцит у справі підручників.

„Голосування — то нещасливa думка: давати неусвідомленому населенню рішати про важливе культурне питання. Вислід голосування, яке наказано ще перед важністю губернаторського закону, не відзеркалює політичного складу населення. Плебісцит тільки непотрібно поновив та загострив сумно-звісну „культурну боротьбу" між прихильниками українського та великоруського напряму".

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „Д І Л А"

Юліян Опільський

ІДОЛИ ПАДУТЬ

Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Том перший.

170 стор. ЦІНА зол. 2·—

Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.

Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його підвійни у царгородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і лави. побуту

ПРИШПИЛЮЮТЬ МОСКВОФІЛІВ.

На зїзді „Учительского Товарищества" секретар Василенко твердив, що більшість учителів находиться в їх таборі та що членами „Учительської Громади" є невчителі, навіть ремісники.

Після зїзду „Учительської Громади" орган москвофілів „Русскій Народный Голос" доказував, що „Учительська Громада" не має тільки членів, кілько виказує".

Подавши це, „Нова Свобода" пише:

„Оба ці твердження — брехня! Отже панове з Русснарголосу й Учительского Товарищества, ідімо на денне світло! Давайте невтральну комісію, що ствердила би справжній стан. Доки на таку комісію не згодитеся, доти всі ваші твердження щодо членства „Учительської Громади" важатимемо голою брехнею.

ПОСОЛ Ю. РЕВАЙ У ПРЕМІЄРА РОДЖІ.

В четвер, 13-го липня, посол Ю. Ревай переговорював з премієром Годжою у справі автономії.

НЕ „ДУШУ Й ТІЛО"...

Управитель школи в одному селі на Закарпатті, п. Орест Онуляк, надіслав до Видавництва закарпатського щоденника „Нова Свобода" таке письмо:

„Не кажу, що „душу й тіло я положу за нашу свободу", бо покищо і душу і тіло можу собі заощадити добровільним датком на пресовий фонд „Нової Свободи" і так, думаю, зробить відповідно до своєї маєткової спромоги кожний національно-свідомий член українського громадянства, забезпечуючи в цей спосіб видавання щоденного часопису на будуче.

„Притримуюсь засади, що ніякий, навіть найслабший, ворог не боїться ніколи пустих фраз, тільки фактичних вчинків. У важних хвилинах національно-культурного життя нашого народу такими пророчистими вчинками для скріплення й поглиблення національної ідеї та єдности в широких народніх масах можуть стати лиш: жертва майна і жертва праці, і щойно в критичних моментах завершенням національного патріотизму — жертва інша. Не забуваймо, що кожна корона зложена на цілі й потреби свого народу — це влучна стріла до табору наших ворогів.

„Вірю, що Перша Українська Народня Рада, в руках якої зосереджується тепер національно-політичний провід цілого нашого народу на Підкарпатті, матиме у всіх напрямах належну підтримку всього українського громадянства, щоб дійшла переможно до своєї мети.

„Ідіть помалу, але витривало вперед, памятаючи, що хто раз поклав руки на свій плуг — не повинен більше оглядатися поза себе.

„На пресовий фонд „Нової Свободи" складаю від себе скромний даток у сумі 250 Кч.".

Вакаційно кооперативний курс

У ВОРОХТІ.

Четвертий з черги вакаційний кооперативний курс відбувається в цьому році у Ворохті. Влаштовує його, як і в попередніх роках, РСУК. Яке велике зацікавлення кооперативними курсами, свідчить небувала кількість курсантів, бо аж 80 осіб. У курсі беруть участь співробітники центральних та повітових установ, жінки і мужчини

Відкриття курсу відбулося 11-го липня ц. р. На відкриття прибув зі Львова голова РСУК інж. Ю. Павликовський та дир. Р. С. У. К. Остап Луцький. Зі Станиславова як відпоручник О. С. К. інж. І. Семянчук. Зявилися теж представники ворохтянських господарських та освітньо-культурних організацій. До учасників гр мовив перший інж. Юл. Павликовський, витаючи їх, бажаючи їм успіхів та милого побуту в нашій Верховині. Відтак сен. Остап Луцький у довшій промові указав на вагу курсів, розвинув картину кооперативних змагань та ролю в них людини як підстави кооперативної організації. З черги витав курсантів як господар кооперативного району інж. Семянчук. Щирими і теплими словами іменем українських ворохтянських організацій витав їх гуцул Гавриляк, радіючи, що кооперативні працівники завитали у Верховину, в надії, що й у дальшому будуть нею гідно і щиро не тільки цікавитись, але й підтримувати серед гуцулів кооперативну ідею.

Наприкінці забрав слово ще раз голова Р. С. У. К. інж. Павликовський і повитав заокеанського гостя, знаного громадського діяча сі-дого главого о. Олексу Пристая, автора загально відомої монографії „З Трускавця у світ хмародерів", котрий по 31 роках приїхав відвідати старий край. Приявні гучними оплесками витали дорогого гостя. Зворушений привітанням о. Пристай дякував за теплі слова голови Р.С.У.К. і сказав, що по повороті на американську землю розкаже, як працює для добра народу кооперація.

На закінчення управитель курсу д-р К. Кобер'ський привитав курсантів і подав порядок занять. Від чергового дня зачалися виклади.

Напевно цей кооперативний курс у нашій глибокій Верховині серед гарної природи лишиться надовго в памяти місцевого громадянства й учасників курсу.

При застійнім катарі кишок, опухах стінки грубої кишки і схаорізних захінчення кишки, сьлінка природної гірної води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА вжита рано натще з знаменитим прочищальним засобом кишок.

Кошти лету довкола світу.

Населення Ню-Йорку зорганізувало для сміливого летуна Юза та його товаришів тріюмфальний похід через Бродвей до ратушу, де відбувся бенкет. Усі вікна домів були прибрані квітами, гірляндами і зеленню. Юза, його товаришів та їх найближчих обсипало населення квітами, повінню конфетті та серпентин. Перед ратушем летунів привитав посадник Ню-Йорку Ля Гардія. Юз відповів короткою промовою підкреслюючи, що його лет не був акробатикою, лише виконанням добре приготованого пляну. Захопленя населення Ню-Йорку Юзом годі описати. Ню-Йорк не переживав подібного захоплення від часу привитання Ліндберґа. **Секретар Юза заявив, що лет довкола світу коштував 300 тисяч долярів, з чого 200 тисяч долярів припадає на купно та уладження літака.**

В інтервю з представниками преси Юз заявив, що свій лет приготовляв від трьох років і мав підчас лету велике щастя. Найнебезпечнішим відтинком лету була траса Ню-Йорк — Париж, бо летуни мали ледви необхідну кількість палива. Літак був замалий, щоби взяти більшу кількість бензини. Підготовив теж свої мьпи, бо ті, що їх дістав, були недокладні, зокрема недокладна була подана висота гір.

Як довідуємося, літак Гозарда Юза був вивчуваний виключно у хронометри і хронографи швайцарської фірми **Longines**

ВИЇЗД МІН. БЕКА З РИҐИ.

У пятницю в год. 14.30 мін. Бек відлетів з рижського летунського майдану; прощали його члени уряду, урядовці міністерства закорд. справ і старшини.

НИНІ в АПОЛЬО розбавлений Париж, розгулянні герльси в казковій і проперченій комедії

Весна над Секваною (рай залюблених)

ВІДГУКИ ДНЯ.

Пятниста Бережанщина.

Бережанщина спеціяльно приємна для ока. .., Ліси, діброви, гай, луги. А верхи гір"... Щоправда не сягаються зір, але зате милують зір кожного, хто йде, їде, чи живе серед них. Приємна Бережанщина! Зелена своїми левадами та лісами, привітна своїми людьми, патріярхальна своїми селами. Хатки невеличкі, не першої молодости, але кожня з них „наче в віночку", а довкола кожньої пліт як стяжка довкола китиці пільних квітів.

Тому стільки гарного написали свої і чужі поети про Бережанщину. Від Словацького до Лепкого. А кожний славив її красу і захоплювався її зеленню.

Цікавий я, що написав би великий Юліюш, коли б переїхався тепер по тій країні, а Богдана Лепкого прошу, щоб почекав з відвідинами до більшої слоти.

Бував я в Бережанщині за війни, коли димами ґранат курилися бережанські гори з Лисонею на чолі, коли кожня хата мала рани від куль, а пліт діри від рук кухарів. Все таки, хоч як люди старалися її опоганити, зісталася в моїй памяти прекрасною, гідною доброго маляра і поета. Серпанок жаху чи потім серпанок смутку не затер її краси...

Але був я минулого тижня в Бережанщині і не пізнав її. На горах своєю дорогою, бо загребущі руки лісових гандлярів витеребили ліси, а в селах своєю дорогою, бо змінили свою краску плотів, живоплотів, поруч, стовпів на красу.

Казали мені, що тому тиждень було все це біле, на жаль — упав дощ і зісталися тільки білі рештки. Думаю, по першій добрій слоті лишиться з білого тільки спомин, хіба що знов прийде новий наказ білення.

Впевняли мене нераз, що біла краска гарна краска, а й я сам свого часу написав у стрілецькій пісні з Бережанщини:

„В місячнім сяйві біліють хати"...

А тепер бачу, що вона може різати очі як єгипетське запалення, як найтвердший пісок, як кусень колючого дроту.

Бережанські села виконали наказ білення не в сто, а стопятьдесять відсотках. Прийшов наказ білити плоти, то білили і живоплоти і корчі і брами і поруччя і стовпи і хрести і все, що стояло близько дороги. Люди покинули працю в дома і гнали наввипередки до Бережан за вапном. Там ставали в чергу і ждали со трепетом, аиуж не стане вапна і треба буде вертатися вполудне назад.

Хто добув груду вапна, той мастив ним що попало і врешті відітхнув з полекшою: Богу дякувати. А аматори білих плотів, корчів і т. п. любувалися приписовим видом села.

Але чи через помилку, чи може вмисне надійшла одна-друга хмара, люнув один-другий дощ і пропала тяжка праця та ще тяжчі гроші. Плоти стали красі, брами пругасті, а живоплоти та корчі майже зелені.

На біло покроплена Бережанщина жде більшої слоти, очевидно по жнивах і має надію вернутися до свого первісного виду, чого їй з душі-серця бажаю.

Писав колись Словацький:

„Pan Brzeżan w cudnej mieszkał okolicy..."
Маю враження, що тепер дописав би:
...„Ale się wyniósł za morza, za lądy,
Gdy przyszły nowe na krasę poglądy
I gdy wieś każdą z jakiegoś powodu
Nieczystym wapnem ochlapano z przodu..."

Галактіон Чінка.

Свіжість тіла та успіх, успіх осягнеш вживаючи ПУДЕР проти ПОТУ SUDORYN АП. КОВАЛЬСКІ

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (153.) число нашого органу підпало конфіскаті за цілу передову д-ра С. Барана, включно з наголовком, за одну новинку зі Ставчан і за одно слово в новинці „Затроїлося трьох вояків".

— **Д-р Іван Бережницький** виїхав на відпочинок. Вернеться 15. серпня. 1518 1-1

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ" у Львові,** при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 1—15

— **З нагоди Ювилею д-ра В. Барвінського** на видавничий фонд СУПРОМ-у зложили: Виділ Музичного Т-ва ім. М. Лисенка в Бориславі 20 зол. і Вп. п. проф. Наталія Кулицька 10 зол. Рада СУПРОМ-у складає цим першим Жертводавцям щиру подяку. Дальші жертви просимо слати на адресу: „Пром-банк" через П. К. О. 506.778 на конто 630. 1523

— **Лікар-дентист Сичула Володимир, Ярослав,** абс. Стоматольог. Академії у Варшаві, відкрив канцелярію й ординує в **Тернополі, вул. Пілсудського 18.** Власна технічна робітня. 1526 1—3

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430, 4 —?

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Окружне свято „Просвіти" у Винниках.** Виділ Філії Т-ва „Просвіта" ім. М. Шашкевича у Львові, повідомляє, що дня 17. ц. м. відбудеться на площі УСК „Дніпро" у Винниках окружне свято з нагоди 70-ліття Матірного Т-ва „Просвіта" при співучасти хорів та оркестр читалень „Просвіти" винницького району. Свято почнеться в год. 10. рано торжественною Службою Божою в місцевій парохіяльній церкві і панахидою за померших членів „Просвіти". В год. 3-ій пополудні відбудеться академія на площі УСК „Дніпро". Тому спішіть усі в неділю до Винник. Догідне получення автобусом з пл. Бандурського.

— **За інформаціями** про медичні та фармацевтичні студії в університеті Я. К. у Львові слід звертатися до Т-ва „Медична Громада" у Львові: у липні і серпні письменно на адресу секретаря: С. Барвінський, Львів, Театинська 12 а, у вересні особисто або письменно на адресу: „Медична Громада" Львів, Чарнецького 26, II п. На відповідь слід долучити почтову марку. Точніші дані про подання, іспити та вписи будуть подані у пресі.

Комунікат!

Подаю до відома П. Т. Установ, Бурсам, школам і Власникам реальностей, що вже останній час провірити печі на зиму, а провірку і перебудову переводить солідно, скоро і дешево у Львові і на провінції тільки відома від 30-ти літ ф-ма Михайло Ганібей Львів, ул. Петра Скарги 5., тел. 261-65. — Спеціяльність: Ощадностеві печі на яких ощаджується 30 проц. опалу а отримується 60 % більше тепла.

— **Дві опери під голим небом** відбудуться в неділю 17. ц. м. в год. 7.30 вечором на стадіоні польського „Сокола" при вул. Личаківській біля Личаківського парку. Участь беруть визначні оперові співаки, між ними наш відомий співак Михайло Голинський, Романовський, З. Дольницький, Плятівна і т. д. Білети дуже дешеві, бо по 1 і 2 зол. можна купувати в „Орбісі" при пл. Марійській до год. 1-ої, а при касах на стадіоні від год. 3-ої пополудні.

— **Масова заборона дитячих садків у Підгаєччині.** Повітове староство в Підгайцях по довгих заходах та інтервенціях довело до

З рішень Управи Пром-банку:

Кредит будуть призначати в першу чергу тим нашим міщанам, в яких підприємствах чимало процвіт ощадности — це докази свідомости й совісности підприємця. Надто більше моральне зобов'язання супроти тих, що приходять до банку не тільки тоді, як їм треба кредиту.

Піонірн ощадностевої акції користуються довірєм

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

відкрити дитячі садки „Різної Школи" ледви в 14-ох селах, забороняючи вести дитячі садки в 25-ох селах. Як причину заборони староство подало, що у згаданих селах буде „самоуправний" садок, де зможуть найти опіку всі діти в передшкільному віці дотичної громади.

— **Посвячення нового костела коло Рудок.** У Підгірцях к. Рудок польський єпископ з Перемишля д-р Ф. Барда посвятив в асисті духовенства новий костел що його збудовано за 100 тисяч золотих. На будову костела дали гроші громади Підгірці і Чайковичі, дооколичні ліднчі, учителі і т. д.

— **З Кошицької радіостації** почнуть слухачі у вівторок 19. ц. м. в год. 18-ій відчит Семенз Романця про творчість нашого закарпатського поета Петра Міговка; в четвер 27. ц. м. від год 18.35 відчит П. Барвичка про 950-ліття хрещення Руси.

— **Підземні хідники в Теребовельщині.** В селі Говилові пов. Теребовля запалася припадково земля і відкрила слід підземних хідників і комор у глибині трьох метрів під землею. В коморах і 5-ох хідниках стверджено сліди побуту людей, а закіпчені стіни вказують, що там варили страви. Комора має форму кола, проміру 4 м. і спирається на грубім стовпі з глини. Хідники і комора викопані у глині. Селяни оповідають, що 40 років тому відкрито теж припадково підземну комору з останками горшків і тканин, яку власник грунту велів засипати. Здогадуються, що хідники і комори походять з часів турецьких і татарських наїздів.

— **Село Поточиська має водопровід.** На днях відбулося посвячення новозбудованого водопроводу в Поточиськах, що його довершив о. декан Собейко. Опісля городенський староста Рутковський виголосив принагідну промову і відкрив водопровід. Селяни Поточиськ довгими роками не мали доброї води, бо джерела лежали кілька кільометрів за селом. Щойно недавно один з мешканців піддав думку, щоб збудувати воропровід і спровадити здорову джерельну воду до села. Цей проект село взапробувало і з тією метою повстала спеціяльна кооператива до будови водопроводу. Одні селяни доставили будівельних матеріялів, інші дали гроші і безплатну працю і чичі село Поточиська має холодну джерельну воду. Ось так спільним зусиллям можна побороти і найбільші трудноші.

— **Не вільно допускатися неморальних чинів для „добра служби".** Голосним відгомоном відбилася справа скарбового інспектора Стефана Думанського, який відповідав перед судом за неморальні вчинки з малолітніми нібито в „інтересі" і для „добра служби". Найцікавіше, що суд увільнив його від вини і кари. У звязку з кампанією польської преси в цій справі міністерство скарбу оголосило комунікат, що скарбова палата у Грудзьондзу припинила в урядуванні Думанського, зменшила йому платню на половину і веде проти нього дисциплінарку, бо ніякими службовими оглядами не можна оправдати його неморальних вчинків.

— **Львівський городський староста** Порембальський виїхав у суботу 16. ц. м. на відпустку. Його заступатиме заступник старости д-р Дембовський.

— **Відгомін подій у домівці Демократичного Клюбу.** В городськім міськім суді у Львові почалася розправа проти трьох провідників-студентів вшехпольяків у Львові: Яна Корнаса, Йосифа Наружанського — обох студентів медицини і Яна Павлішака — студ. фільософії за напад з боївкою ендецької молоді на домівку Демократичного Клюбу при вул. Коперника дня 27. м м., де розігнали сходини і зранили важко трьох учасників. Підсудні заперечують вину. Свідки обтяжують підсудних.

— **Львівська хроніка.** Невідомий напасник напав минулої пятниці вечором на перехрестю вулиць Листопада і св. Яна з Дуклі на М. Байлову (Потоцького 71) та вирвав її торбинку з 33 зол. і дрібничками. — З крамниці Германа Лева при вул. Берка Йоселевича ч. 6 невідомі злодії вкрали більшу кількість шкіри вартости 2.000 зол. — З помешкання Т. Лясоти при вул. Ліса Кулі ч. 2 невідомий злодій украв убрання та інші речі вартости 100 зол.

— **Трагедія недалеко звалищ старого замку.** Недалеко звалищ старого замку в Раківці, пов. Городенка розігралася таємна трагедія. З каюка на Дністрі висіло на беріг двоє молодих людей. Нагло мужчина стрілив до своєї товаришки, а сам побіг на сусідні поля, де скінчив самогубством.

— **Краєва хроніка.** При вул. Тарнавського в Городенці невідомі напасники вбили ножами Михайла Лазарка, який має коло 30 ран. Влада веде слідство. — В Бірчі, пов. Рудки згоріла стодола Івана Кравчишина зі сіном. Причина пожежі невідома. — Хвилі Сяну забрали в Перемишлі кілька кабін, що їх удалося затримати щойно біля мосту. В одній із кабін спав її власник. — На терені копальні „Малопольска" в Березівці, пов. Березів невідомі люди ушкодили приладдя до верчення вартости коло 1.000 зол. Поліція шукає за винуватцями.

— **Нечуваний скандал з молодю.** Польська преса пише, що громадянство Кремянця обурене до краю з ось такої причини: В ліцею відбувався курс у справі підготови шпитальних доглядачок. У звязку з цим курсом кільканацять учениць у віці від 15 до 16 років пішло з учительками до шпиталю, де саме тоді лікар зганяв плід. Тоді то дві ученици зімліли, кілька втікло. Польська преса домагається вияснення в цій справі від шкільної влади.

— **До чого довело інтервю співака Кепури?** Польська преса помістила розмову з Кепурою на тему опери, який м. ін. заявив, що „якби не був співаком, пас би нині свині або був би адвокатом". Наслідок цього „інтервю" був такий, що адв. Гофмокль-Островський вніс до варшавського окружного суду акт обвинувачення проти Кепури за зневагу адвокатського стану. Після того Кепура вияснив у пресі, що журналіст не зрозумів його слів про адвокатів. У звязку з цим вясненням „Слово Народове" з 16. ц. м. пише, що нема причини невірити журналістові з „Вечора Варшавск-ого" будьто би він перекрутив слова Кепури. Одночасно радить цьому співакові, щоб „не хлопав словами на право і на ліво", бо „не зробить каріери ні як політик ні як промовець. Голос має на те, щоби співав, а зрештою повинен мовчати". Ледви чи цієї розумної ради послухає п. Кепура.

— **Новий лет довкола світу.** Минулої ночі вилетів з летовища Темпельгоф у Берліні німецький летун Ганс Бертрам на літаку „Дойче Люфтганза" до Баґдаду, щоб облетіти довкола світу на літаках, що літають на комунікаційних летунських лініях. Бертрам задумує перелетіти за 19 днів 21 год. і 35 хвилин трасу довжини 39.350 км. З Баґдаду Бертрам полетить через Карачі—Калькуту до Банґкоку, звідтіля до Гонґконґу. Опісля відлетить до Гонолюлю—Сан Франціско і Нью-Йорку, а звідтіля до Лісабони. Бертрам сподіється вернутись до Берліну 3. серпня ц. р. в 10-ій год. вечором.

— **Будова доріг до найвищих верхів Альп.** На днях скінчено пляни будови сімох доріг до ледняків альпейського ланцюга, яких загальна довжина доходить 100 км. Нові дороги влекшать туристам доступ до найвищих верхів Альп. Дороги широкі на 4 м. і матимуть численні місця до виминання самоходів. Роботи при будові цих доріг треватимуть два роки. Реалізація цього пляну уможливить доступ до 200 верхів Альп, високих понад 3.000 м. Крім того проектують будову великої альпейської поперечної дороги, що получить м. Блюденц у Передаруляні з Лієнц у Сх. Тиролі.

— **Бомби на пачкарів телят.** Бельгійська митна сторожа дістала ручні гранати, виповнені до половини вибуховим ладунком, щоби спинити пачкування худоби з Голяндії до Бельгії. Кілька днів бельгійська митна сторожа покористувалася вперше цими гранатами, щоби спинити шофера пачкаря, який віз вантажним самоходом телята. Одначе шоферові вдалося втекти, бо митна сторожа не вміє ще якслід обходитися з новою зброєю.

— **Страшні летунські катастрофи.** Минулого четверга в год. 7.35 рано вилетів з м. Каліярі на Сардинії пасажирський гидроплян, що втримує комунікацію між Сардинією і Римом. Згідно з розкладом гидроплян повинен був прилетіти до Риму в год. 10.35 передполудням. Останню вістку з гидроплану переловили радіостації в годину 9.30 того змісту, що все добре. Одначе тому, що гидроплян не прилетів в означеному часі на летовище в Римі, італійський уряд вислав кілька літаків і военних кораблів на розшуки. Щойно перед вечором знайдено на Терентському морі частину гидроплану і шість трупів. Згодом вилowили з моря ще шість тіл. Стверджено, що під час катастрофи згинуло 16 подорожніх і 4-ох членів залоги. В катастрофі згинуло дві сестри і сестрінка італійського віцеміністра летунства Валле. До катастрофи дійшло тому, що гидроплян мусів осісти на воду тоді, як з приводу низьких хмар зовсім нічого не було видно. Транспортовий літак, що летів до Бразилії, упав недалеко Ігуазінго на шпиталь для божевільних, що почав горіти. В пожежі згинуло страшною смертю 50-ох божевільних.

— **Продаж самоцвітів родини Габсбургів.** Архикн. Отто Габсбург рішив продати славний 133-каратовий діямант з корони Габсбургів зв. „фльорентійчиком". Діямант оцінюють на 100 тисяч фунтів штерлінгів.

— **Ріжні вісти.** Уряд Злучених Держав рішив вислати до Гонг-конґу при участи американського Червоного Хреста 1.000 літрів протихолеричної щіплянки. — Населення Японії зросло в 1937 р. на 972.835 осіб, а в порівнанні з 1936 р. приріст перевищає 101.144 особи. — Большевицькі летуни Ковінакі і Врвндянський, які за одну добу перелетіли з Москви до Владивостоку, вилеті з Хабаровська назад до Москви. — Вчора вечором помер у Чітта дель Ватікано кард. Серафіно.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ К. В. О. М. М

К. В. О. М. М. подає:

Після усунення перепон зі сторони адміністраційної влади, що змусили нас відкликати наші оселі на Соколі й Остодорі в першій черзі повідомляємо, що табори другої черги на Соколі й Остодорі відбудуться.

Всетаки з організаційних причин пересуваємо речинці другої черги наших таборів як теж частинно змінюємо місцевости, в яких табори відбудуться.

Отже в другій черзі організуємо осьтакі табори-оселі:

1. **На Остодорі** для хлопців у віці 7—14 літ від 29. липня до 24. серпня ц. р. Оплата 45 зол.
2. **У Славську** для дівчат у віці 9—13 літ від 29. липня до 22. серпня ц. р. Оплата 45 зол.
3. **На Соколі** для дівчат у віці 14—18 літ від 29. липня до 20. серпня ц. р. Оплата 40 зол.
4. **На Гуцульщині** (к. Брустур) для хлопців у віці 16—18 літ, під шатрами, від 27. липня до 16. серпня. — Оплата 35 зол.

Заповіджений табор у Старяві для хлопців 7—9 літ не відбудеться. Всі ті, що зголосилися на цей табор, можуть переїхати на табор на Остодорі (як т. 1).

Заповіджений табор на Остодорі для дівчат 10—13 літ відбудеться в Славську (як т. 2). Всі зголошення на дівочий остодірський табор ми переписали на Славську.

Зголошення на табор на Остодорі для хлопців 10—13 літ, що зі знаних причин не міг відбутися в першій черзі, остають важними на оселю на Остодорі в другій зміні (як т. 1).

Просимо всіх, що зацікавлені повищими змінами, повідомити нас якнайскорше, чи на них погоджуються і на даний табор поїдуть. Зокрема просимо всіх тих, що резигнують із табору, щоби заявили свою резигнацію, а тих, що не прислали виповнених квестіонарів, щоб їх долучили.

Додаткові зголошення на вище подані оселі табори приймаємо до дня 24. ц. м щоденно від год. 17. до 18. Письменні зголошення слати на адресу: Комісія Виховних Осель і Мандрівок Молоді, Львів, Потоцького 11 а. Оплати на адресу: Земельний Банк Гіпотечний, ПКО 500.170. Лиш задатковані зголошення будуть узгляднені.

Речинці збірки і відїзду учасників ось такі:

1. На Остодір, Сокіл і Славсько дня 29. липня (пятниця): збірка у Львові в год 6. рано у вестіб. гол. двірця, відїзд в год. 7.15; збірка в Брошневі (Ост. і Сок.) в год 11.15 на залізн. двірці, відїзд в год. 12-ій; збірка в Славську в год. 11. на залізн. двірці

Оплата за переїзд зі Львова зол. 3.50 за попереднім зголошенням і вплатою належности (найдальше до 26. ц. м. год. 18-та).

2. На Гуцульщину дня 27. липня (середа): збірка у Львові в год. 6.20 у вестібулі гол. двірця, відїзд год. 7.20; збірка в Коломиї в год. 12. на залізн. двірці.

Оплата за переїзд зі Львова залізницею і автобусом (зга. фірами) зол. 7.50 за попереднім зголошенням і вплатою до дня 25. ц. м., год. 18.

Спорт.

Неділя 17. липня, год. 10, площа Сокола-Батька — це місце і час боксерської стрічі **Україна — Світязь**. Склад дружини України: Копак, Тишо, Кіт, Рудницький, Кулик, Ощудляк, Левковик, Білий і Помірко.

В неділю 17. ц. м. коло год. 13.30 ждатимемо наших пахолесників **на городецькій рогачці.** Мета бігу перенесена трохи далі з уваги на розкопи вулиці біля лікарні Меркурія.

ДВА ЗМАГУНИ УКРАЇНИ В РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Спортовий капітан львівської футбольної округи визначив на матч львівської округи зі шлеською двох змагунів України, а саме Свистеня і Богурката. Обоє вони вряз із Шевчиком (Юнівом) творитимуть середущу трійку нападу львівської репрезентації. Матч Львів—Шлеськ відбудеться у Львові в неділю 17. липня на грищі Погоні. Початок в год. 5. попол. Попередять змагання Галя (Східниця) — Чорні.

КАЛЄНДАРЕЦЬ НА НЕДІЛЮ 17. VII.:

ПЕРЕМИШЛЬ: **Сян — ТШЛ.** Змагання за вхід до Окр. Ліги. Пляжа Польовій, год. 17.15.

ГОРОДОК: **Зоря — Ґапсель.** Змагання за мистецтво Ц-класи.

ЛЬВІВ: **Степ — Граніт.** Тов. змагання. Грище 43. п. п. (Клепарів). Год. 9. рано.

КАЛЄНДАРЕЦЬ НА 18. VII.:

СХІДНИЦЯ: **Поділля — Лехія.** Змагання за мистецтво юніорів львівської округи.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ. Nr. 61—62. Maj—czerwiec 1938 Warszawa.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 27. Z 10-go lipca 1938. Warszawa.

PRZEGLĄD POLSKO-WĘGIERSKI. Organ Towarzystwa Polsko-Węgierskiego im. Stefana Batorego. Rok III Nr. 2. Czerwiec 1938. Warszawa.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 17. VII. год. 4. поп. „Люди в білому".

Неділя 17. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".

Понеділок, 18. VII. год. 8. веч. „Жовтір королеви Мадагаскару".

Вівторок, 19. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".

Середа, 20. VII. год. 8. веч. „Іван".

Театр різнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА:

17. VII. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБА:

17. VII. Безталання.
19. VII. Невольник.
... VII. Воскресення.
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.

МИКУЛИЧИН:

25. VII. Мати найманчя.
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пожи Весілку.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталання.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:

1. VIII. Мати найманчя.
2. VIII. Чесна Сузанна.

На виїзд на вакації

найдогідніше позичає книжки у 5 мовах 3—4

„VITA" пл. Марійська 8.

КІНА.

АДРІЯ: „Смерть чигає в джунглях"; „Забута симфонія".

АПОЛЬО: „Тінь Шангаю".

АТЛЯНТИК: „Готель Голівуд".

БАЛТИК: „Для жінки"; „Магічний ключ".

БАНДА: „Промінна заглади" і „Пізнання в Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой німоволі".

ЕВРОПА: „Лікар гарних жінок".

КАСІНО: „Секретарка й мужа"; „Симфонія молодости".

КОПЕРНИК: „Цигансьва кальва".

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Візьми моє серце". „Я невинний".

МІРАЖ: „Ромео і Юлія".

МУЗА: „Подвійне весілля"; „Сенсацію життя світ".

ПАЛЯС: „Проклятий скарб".

ПАНС: нечинне.

РАЙ: „Ти що сидиш в Острій Брамі" і додатки.

РІЯЛЬТО: „Папове з товариства".

РОКСІ: Фіфі і додаток.

СВІТ: „Проклажена" і „Орднват Міхоровський".

СТИЛЕВЕ: „Під чужим прізвищем" і ревія.

ТОН: „Навсі Стіль пропала", „Переможна боротьба".

УТІХА: „Пінгарі степу" і ревія.

ХИМЕРА: „Незнайомий любко".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Суматра".

ФОТОПЛАСТІКОН „Скотсвід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 17. липня 1938.

7.15 Пісня „Аве Марія", 7.30 Ран. концерт, 8.00 Ран. ден., 8.15 Хлібор. газет., 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліборобська сер., 8.50 Хлібор. гутір., 9.05 Вонцькі пісні, 9.15 Регіон. авдиція з Замостя, 10.00 Резерва, 11.45 Гутірка амат. фільму, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Муз. ранок львівськ. орх., 12.50 Гутірка про мотор., 12.55 Літер. варнє „Книжка мого дитинства", 13.10 Трансмісія з Замостя, 13.25 Трансмісія з Катовиць: обід. муз., 15.00 Авдиц. для села, 16.30 Комедія Фредра „Перша ліпша", 17.00 Вільонч. речіт., 17.30 Звук. тижд., 18.00 „Два серця в ритмі вальса" — оп. Штольца, 18.55 Бюро студій, 20.00 Завтр. програма, 20.05 „Львівська сторожа", 20.35 Місцеві спорт. вістки, 20.40 Політ. перегляд, 20.50 Вечірній дневник, 21.00 „Та йой" — „Не годиться" — вес. авдиц., 21.40 Спортові вістки, 21.41 Спорт. вістки з Варшави, 22.00 Трансмісія з Замостя, 22.15 Розр. конц., 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Понеділок, 18. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. муз., 8.00 Погід. ран. авдиц., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Вязанка для всіх — орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" — пов. для дітей, 15.30 Тайни Львова — пов. з 1848 р., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. конц. воєн. музики з Гдині, 16.45 „Через арабську пустиню" — фейл., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 „Львів. пера" — вірші, 17.25 Музика з пл., 17.55 Місцеві спорт. вістки, 18.00 Спорт. гутірка, 18.10 Конц. солістів, 19.00 Вонцька авдиція, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. конц. з Познання; у перерві „Новий вальс" — анекд., 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Технічна скринька, 21.00 Розр. конц., 21.45 Спорт. вістки, 22.00 Симф. конц. з Будапешту, 22.55 Резерва, 23.00 Останні вістки веч. ден. і метеор. комунікат.

Вівторок, 19. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. муз.-орх., 8.00 Ранок при мікрофоні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Конц. бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Леонінки" діт. відпочинкова колонія, 15.35 Перегл. фінанс.-господ. актуалій, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Твори й пісні Ґріга, 16.45 Мотоциклем по Польщі, опов., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 „Серед жінок", 17.55 Гальо, увага! 18.00 Гутірка з Вильно, 18.10 Симфон. концерт, 19.10 Рецитац. з Варшави, 19.25 Авт. гутірка, 19.35 Розр. конц., у перерві нар. монольог і скеч, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, **21.00 Завмираюча романт. села — гутірка в українській мові ред. А. Курдидика,** 21.10 Легка слівно-муз. авдиц., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Місцеві спорт. вістки, 22.05 „В ритмі танку", 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Середа, 20. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт військ. орх., 8.00 Перше снід. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка муз., 14.10 Легка муз. з пл., **14.35 Українська музика з плит.** 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 Відчит, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Картки з подорожі, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Фейл. з Познання, 18.10 Співочий речіт., 18.45 Китайська казка, 19.00 Розр. конц., 19.50 Акт. гутірка, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Авдиц. для села, 21.10 Шопен а Польща, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Місцеві спорт. вістки, 22.05 Радіокабарет — слов.-муз. авдиц., 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 17. липня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх. і форт. дует, 15.30, 20.10, 21.00 Любі мельодії, 18.00 Розр. муз., 19.20 Увертюри і танки з опер., 22.30, 23.00, 24.00 Легка й танкова муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 15.45 Форт. хор, 17.00 Циган. муз., 18.30, 19.00 Джез. муз., Військ. орх., 23.00 Танк. муз.; ВІДЕНЬ 19.50, 20.00 Скрипк. речіт., 21.35, 22.00 12.00 Симф. орх., 15.20 Конц. квартет, 18.25 Солісти, 20.00 Мельодії; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Розр. муз., 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.10, 21.00 „Лекція любови", вес. муз., 22.30 Легка й танк. муз.; КОШИЦІ 18.00 Радіофільма для Закарп.; МІЛЯНО 16.40 Хор, 17.15, 18.00 Симф. конц., 20.35 Розр. муз., 22.15, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 14.00 Розр. муз., 18.00 Вес. муз., 19.20 Нар. муз., 20.10, 21.00 З італ. опер; ПРАҐА 15.30 Популяр. конц., 17.30 Легка муз., 18.00 Розр. муз., 18.30 Клясс. оперет. мельод.; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.30 Орх., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Франц.-англ. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз.; РИМ 16.40, 18.00 Вокальний концерт, 20.35 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Лінда ді Шемоні — опера Доніцетія.

Понеділок, 18. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 15.20 Розр. муз., 16.30 Румун. й семигород. пісні й танки, 17.00 Форт. речіт., 18.00 Розр. конц., 19.00 Вес. муз.; БІЛГОРОД 18.05 Концерт, 20.00 Хор консерв. з Праги, 20.40 Форт. речіт., 21.00 Опер. муз.; БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 13.30 Симфон. орх., 17.30, 18.00 Джез. муз., 18.30, 19.00, 23.40 Циган. муз., 19.40, 20.00, Легка муз., 22.00 Опер. орх.; ВІДЕНЬ 16.00, 17.00, 17.10 Розр. муз., 18.15 Югослав. муз., 18.45, 19.00 Муз. слуховище, 20.10 „В нім. опер" симф. орх., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. мельод., 18.00 Вес. муз., 18.45 Сольо, 22.30 Форт. тріо, 23.00 Ніч. муз.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.10, 22.00 Оперет. Варнея, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.00 Розр. конц., 18.20 Вокальн. квартет, 19.15 Розр. муз., 20.10 Танк. муз., 21.10 Твори Баха; ПРАҐА 14.10 Конц. з пл., 17.40 Романси Ферстера, 18.20 Орх., 21.00 Радіоорх.; РАДІО ПАРІ 18.00, 20.15 Пісні, 19.00, 20.30, 21.00, 22.00 Конц. орх.; РИМ 17.15 Конц. квартет, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00 Розр. мельод., 21.30, 22.00 Симфон. конц., 23.00 Танк. музика.

Вівторок, 19. липня 1938.

БЕРЛІН 15.20 Розр. мельод., 18.00, 19.00 Розр. муз., 20.00, 21.00 „Дон Цезар" — оперет. Деллінгера; БІЛГОРОД 18.35, 19.00 Радіоорх., 20.00, 21.00 Симф. конц., БУДАПЕШТ 17.25, 18.00, 18.55 Марші й вальси, 19.00, 20.00 Вечір мадяр. муз., 20.30, 21.00 Форт. речіт., 21.35, 22.00 Військова орх., 23.10 Джез. муз.; ВІДЕНЬ 19.00 Італ. нар. пісні, 20.10 Фільм. мельод., 24.00 Нічний концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Танк. мельод., 16.00 Розр. муз., 18.00 Класична. речіт., 19.00 Вес. муз., 20.10, 21.15 Вечір. муз., 22.30 Соната Бетговена: КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Лінда ді Шамоні" — оп. Доніцетія; МІНХЕН 18.20 Солісти, 19.00 Пісні й муз., 20.10, 21.00 „Подорож до Парижа" — муз. комед., ПРАҐА 17.40 Нар. пісні, 18.20 Орх.; РАДІО ПАРІ 19.00 Франц. сонати; РИМ 17.15 Тріо, 19.30, 20.30, 21.35, 22.00 Розр. муз., 23.15 Танк. музика.

Середа, 20. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.30 Квартет Шумана, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Муз. вечір; БІЛГОРОД 18.05 Радіоорх., 20.00 Пісні, 21.30 Плитя; БУДАПЕШТ 12.05 Вокальний концерт, 17.20, 18.00, 23.10 Циган. муз., 19.00 Співв. речіт., 21.45, 22.00 Радіоорх.; ВІДЕНЬ 15.30 Твори Штрауса, 16.00, 17.10 Опер. орх., 21.00 Симф. конц., 22.30, 23.00 Розр. концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 18.20 Пісні, 19.15 Дрібна муз., 20.15 Розр. муз., 22.30 Соната Моцарта; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.10, 22.00 Вокальн. речіт., 19.30 Популяр. муз., 20.30, 21.00 Розр. муз., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Нар. пісні, 16.00 Розр. конц., 18.20 Солісти, 19.15, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00 Розр. муз., Нічний конц.; ПРАҐА 12.45 Орх., 18.20 Конц. орх., 20.05 Легка музика, 20.55, 21.00 Конц. фільт. орх.; РАДІО ПАРІ 18.30 Муз. гутір., 19.00 Вільонч. речіт., 21.30, 22.00 Камер. муз., 23.15, 24.00 Танк. муз.; РИМ 17.15 Вокальн. конц., 19.30 Популяр. муз., 20.30, 21.00 Розр. муз., 22.15 Пісні, 22.45, 23.15 Танк. муз.

БІРЖА.

Львів, 16. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 89·70, Доляри американські 5·30·00, 5·27·00 Доляри канад. 5·27·00—5·24·50, Фльорени голл. 293·04—291·30, Франки фр. 14·82—14·72, Франки швайцарські 121·80—121·00 Фунти англ. 26·27—26·11, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Корони. 117·30—116·45 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·59—134·60. Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлян. 11·60—11·30, Марки нім. 80·00 — 74·00, Гель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 104·00 — 98·00

Акції.

Банк Польський 127·00 Цукор, 33·75 Вугель 31·25, Ліквідов 80·50, Можеїв 12·75, Островець 38·50, Стараховичі, 37·50 Габербуш 46·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·25, 67.00, 3 інв. 1 ем. 83·25, серія 92·25 3 поз. інв. 2 ем. ненот. серія ненот. 5. конверс. 70·75 прем. дол. 41·75 4 консол. 67·50

Тенденція неоднострайна

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко . . . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . . . 3·75 зол.
Тенденція на масло звижкова на молоко та яйця сильна.

Оповістка.

КОНКУРС.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові пошукує для Рогатинщини енергійного організатора (дирігента). Посаду можна обняти з днем 15. серпня 1938. Платня після умови. Зголошення слати до Т-ва „Просвіта", Львів, Ринок ч. 10/I. 1530

ПАНСІОНИ

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 1—10

ЛІТНЯ
Випродаж
Знижка до 20%

Bata

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Плаяа, купіль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1302 13-0

ГРЕБЕНІВ — пансіон Яблонських у власній управі. 1408 5-6

ПІДПРИЄМСТВА

3.000—4.000 зол. приймемо до добре розвиненого підприємства на догідних умовах. Згоджування до Адміністрації „Діла" під „Розвиток". 1478 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Внеплюсний Дім кіс, мануфактури і галантерії, шукає агент'в християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

УПРАВИ домом у самітних шукає жінка середніх літ. Згоджування: „Діло" під „Совісна". 1522 1—2

РІЖНІ

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополумінна 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 4-10

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 63-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1133 0-0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиць під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 70-100

ТРИВКА ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесаня пань, **Сикстуська 8**, вхід через браму. 1504 2—5

С-ГАЗ вигублює блощиці із заплодамн. Інформації: САНОС, Львів, Таньської 3, телефон 212-62. 1297 8-10

ГІЛЬКИ тоді добре направлений годинник, коли додамо оригінальні частини марки годинника. Всякі оригінальні частини до всіх марок має тільки **ГУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять.** 1105 10-0

ЗОЛОТИЙ — перероблюю вінцелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26**, подвіря. 1524 1-1

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу, мужеську. **Коперника 26**, подвіря. 1525 1-1

ЛЕДІВНІ герметичні, новітні кухні — найдешевше „МЕБЛЯК" Мільвів — Львів, Сикстуська 30. 1525 1—1

НАЙДЕШВШЕ дістанете **синку**, фарби, лякери і покости в українській фірмі „РУСАЛКА", Львів, Більчевського 4, тел. 246-34. 1497 3-4

Ширіть наш часопис!

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Обробляння шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На першу відповідь пришлайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сніри., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики

Роман Лисяк

Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує 1434 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

До П. Т. фірми

М. Фрайліха

Завдення спеціяльних бандажів у Львові.

Повідомляю ласкаво В. П., що я переконався, що опаски Вашої системи дуже добрі та усувають пропуклину в дуже короткому часі.

З поважанням
Д-р Кароль Бахман
лікар В. П. у Бережанах

ОГОЛОШЕННЯ.

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар пожиточний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Gołub, Pomorze.

„ВОДОТЯГИ".

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

На виїзд
ВАЛІЗКИ з дикти
опатентовані ч. 6483 **власний виріб**
ціни конкуренційні!

М. ГАЛЬПЕРН
пл. Ґолуховських ч. 1.
(Дім Скарбка — проти театру)

МЕБЛІ Ідальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 40-50

Смачні сніданя, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки
В РЕСТОРАНІ
М. Кузишина
Перемишль, пл. На Брамі.

Робітня ювілерсько-золотнича
Йосифа ГАХУЛЯ
Львів, ул. Хорущини 14.
виконує всякі роботи в біжутерії, нові, перерібки, направи скоро і солідно, теж відзнаки товариств, клюбів, жетони, плякети, прапорці, і ін.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

Кафлярська кооператива
„КЕРАМІКА"
ЛЬВІВ, ул. Шептицьких 16а
Телефон 296-19.
Виконує всякі кафлярські роботи солідно й на час.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

КІР
Львів, Усійського 5
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4, II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	шукаючі праці	зол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 155 (14.986). Львів, вівторок 19 липня 193[illegible]. Орган руських католиків. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чехословаччина таки зосереджує військо на німецькому кордоні.

АЛЯРМ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

„Фелькішер Беобахтер" твердить, що Чехословаччина — не зважаючи на всі заперечення — таки зосереджує війська на німецькому пограниччі.

Також „Дойче Альгемайне Цайтунг" пише, що шляхи біля чеського кордону минулої суботи обсаджено чеськими військами й забарикадовано. З німецького боку навіть видно було становища артилерії та скорострілів. У ріжних місцях сконцентровано військові відділи.

ЛЬОНДОН І ПАРИЖ ЗАНЕПОКОЄНІ.

Англійська амбасада в Берліні вислала в окслиці, де є рухи чеських військ свого представника Нютона.

Рухи чеських військ та гостра полеміка між чеською й німецькою пресою викликали неспокій у Парижі.

ПРАГА ЗАПЕРЕЧУЄ.

Чехословацький посол у Берліні заперечив перед німецьким урядом поголоски про мобілізацію та концентрацію чехословацької армії.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ЗМАГАЮТЬ ДО ПОВНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Меморіял судетської партії, що його посол Кундт предложив празькому парляментові, подає пляни реорганізації Чехословаччини. На думку суд. німців Чехословаччину треба поділити на округи поодиноких народів. Законодатну й виконавчу владу можнаб поділити на дві частини: на загально-державну і владу поодинокнх народів. Кожна національна округа мала би свій сойм і свойого президента, якого затверджував би президент держави. Ці президенти округів поодиноких меншин входилиб у склад уряду, їх вибиралиб на 6 літ. Державною мовою булиб мови всіх народів, що живуть у Чехословаччині.

Центральна влада зложена з пропорціональної скількости урядовців поодиноких народів, порозумівалась би з владою кожної округи в її національній мові.

Манджурсько-совітський конфлікт

поладнають у безпосередніх переговорах між військовими командами.

Домеї повідомляє зі столиці Корей: Совітсько-манджурський граничний конфлікт полагодять у безпосередніх переговорах зі совітською командою приморської військової округи.

ПОЛОЖЕННЯ БУЛО ДУЖЕ ГРІЗНЕ.

Перед тою заявою, що принесла відпруження ситуації, положення було вже дуже грізне. Японський шарже д'афер Ніші зложив гострий протест у совітському народньому комісаріяті закордонних справ. Він домагався, щоб відкликати совітський відділ з Чанкуфенгу. Стомоняков відповів, що ця місцевість належить до СССР. Конференція між Ніші й Стомоняковом тривала майже цілу ніч, але не дала ніякого висліду. Тоді Ніші заявив, що відповідальність за інцидент спадає на СССР. Японська команда була вже рішена почати енергійну акцію, щоб усунути совітських вояків з Чанкуфену, який большевики наборзі укріплюють.

МОТИВИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРОВОКАЦІЇ.

На думку японських кол, випад на згадану місцевість виконали большевики, щоб затерти враження по втечі б. шефа ГПУ. Самойловича-Лушкова до Манджурії. Японський комунікат підкреслює, що Чанкуфен беззастережно належить до Манджурії.

ЯПОНСЬКИЙ ПРОТЕСТ У МОСКВІ.

Представник японського міністерства закорд. справ заявив, що у звязку з інцидентом під Тучем, большевицькі вояки убили японського жандарма.

В неділю японський уряд вислав до Москви гострий протест у цій справі.

Концентрація червоної армії на Далекому Сході.

Як подає Домеї, минулої ночі почалась концентрація совітських військ коло Посієту, на південний захід від Владивостоку.

Маршала Бліхера заіменували головним комендантом далеко-східного фронту. На Далекому Сході проголошено военний стан, у напрямі Хабаровська безупинну їдуть транспорти військ

РОЗБІЖНІ ПОГОЛОСКИ ПРО БЛІХЕРА.

З ріжних джерел наспіла вістка, що Бліхера покликали до Москви, щоб переслухати його у справі втечі Самойловича, та що йому відібрали зверхність над фльотилею на Амурі й над летунством.

НАСЛІДНИК САМОЙЛОВИЧА.

З Токіо повідомляють, що на місце Самойловича-Лушкова іменовано шефом експозитури нар. комісаріяту внутрішніх справ (ГПУ) на Далекому Сході б. віцекомісаря внутр. справ СССР Фріновського.

Чи джерело нової політичної сили?

(В альбом „Дружині Княгині Ольги").

Львів, 18. липня 1938.

В попередньому числі нашого часопису й одночасно в двох інших українських щоденниках появилася програмова заява нової політичної організації, „Дружини Княгині Ольги". Таким чином, проголошуючи своє ідеольогічне „вірую" та подаючи до прилюдного відома персональний склад свого відповідального проводу, нова політична організація виконала приписані правом умовини своєї легалізації: вона стала одним з діючих елементів українського політичного життя.

Поява нової політичної організації — це безумовно явище, яке часто не трапляється. Нічого й додавати, що тут маємо до діла з жіночою організацією, себто з явищем, яке в українському громадянському житті зустрічаємо вперше. Тому й не диво, що на цьому місці присвятимо цій події кілька слів уваги. Підкреслюємо відразу, що зробимо це з погляду загального українського інтересу, як ми його розуміємо. Якінебудь партійні чи гурткові політичні інтереси, що їх безумовно мусить зачіпати нова політична організація вже самою своєю появою — задишаємо на боці. Також не торкаємось тез політичного „вірую" тієї організації. Вони зрештою сформуловані так загально і стримано, що могли би дати точки зачіпу хіба тільки для теоретичної дискусії.

Кожний погодиться, що рішальним критерієм оцінки всякого громадянського явища є його корисність чи шкідливість для національного життя. Тому при аналізі появи „Дружини Княгині Ольги" на арені українського громадянського життя мусить бути поставлене таке основне питання: Чи те життя матиме від тої появи користь? Чи нова політична організація причиниться до впорядкування українського політичного хаосу, чи навпаки — поглибить його? Чи добуде вона нові сили з нутра нації, чи зорганізує їх, чи навпаки — діятиме лише в конкуренції до істнуючих?

Організаторки „Дружини Княгині Ольги" не перечать того, що цю організацію покликали вони до життя головно тому, бо, з хвилиною розвязання „Союзу Українок" і неможливости його відновн, ідейні та організаційні надбання українського жіноцтва могли зовсім пропасти. Грозила затрата тієї елітенської енергії, яку в українське життя вложив був український жіночий рух. Він-же викристалізував був уже окремі, відмінні від мужеських форми діяльности українських жінок, їхніх зацікавлень і навиків, він надав був їхній, новій в українському житті, духовій дисципліні неначе новий стиль громадянської праці. Безперечно, якась конкретна жіноча діяльність, скажім, господинська чи культурно-освітня, не потребувала аж окремої жіночої організації. Вона могла найти свій вияв в істнуючих уже того типу українських установах. Та проте, на нашу думку, українська жінка виявила стільки снаги в конкретизації своїх змагань, стільки амбіцій й оригінальности у своїй творчости, що окремі рямці для проявлення її громадянської енергії, здається, є потрібні. І коли „Дружині Княгині Ольги" вдасться поглибити громадянське самопочуття української жінки, коли до старту за піднесення тугости українського народу „Дружина" покличе нові змагунки з мілионових жіночих українських мас, тоді вона свою появу виправдає. В загально-національному інтересі це булоб безумовно побажане.

Як згадано, „Союз Українок" створив уже був тип громадянської діяльности, який у ніякий інший істнуючий не вкладався. Ані в освіт-

Присилайте передплату.

Sygn. VI. l. Pr. 245/38.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego.

Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. Dr. J. Locker i J. Niementowski, w sprawie konfiskaty Nr. 131 czasopisma pt. „Діло" z daty Lwów dnia 18 czerwca 1938 r., do Sygn. VI. l. Pr. 245/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 czerwca 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 17 czerwca 1938 r., przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Діло" Nr. 131, z daty Lwów, dnia 18 czerwca 1938 r., zawierającego w artykule pt. „Dżenist i mistyfikacja na Wołyni, Polisi i Chołmszczyźnie" od słowa: „ukraiński" do słowa: „zemel" znamiona zbrodni z art. 154. §. 1 i 2 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechnienia tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Wymieniony ustęp propaguje ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne a tym samym nawołuje do zbrodni stanu i ją pochwala. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: L. Malicki w. r., Protokolanti: Mgr. J. Doroźyński w. r. Za zgodność Z. Warzoszczak w. r. kier. sekret.

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа **плащів, суконь, костюмів**
у фірмі „VOGUE" **Б-ти Штавбер**
львів, пл. Марійська ч. 6/7.
Обслуга по українськи.

ній, ані в господарський, ані політичний. Та саме тому діяльність „Союзу Українок" мусіла викликувати, скажім, пертурбації там, де витворюваний ним тип діяльности зазублювався з існуючим. Таким робом зроджувалась потреба узгіднювати цю діяльність і з „Просвітою" і з „Сільським Господарем" і з кооперацією. Пригадуємо теж гострі суперечки, які повстали в українському громадянстві на тлі підходу „Союзу Українок" до питань феміністичного руху, або просто такий до політики. Нова організація має під цим оглядом чистий стіл. Вона може цілими пригорщами використовувати досвід „Союзу Українок" і може всі помилки, які він колинебудь поробив, направити. У всіх цих справах нова організація — це неписана карта. Вона й найшлась у сприятливих умовинах: фактичний спадкоємець богатих надбань українського жіноцтва — вона проте не обвантажена відповідальністю за добутий спадок. Однак українське громадянство матиме право домагатися від нової організації, щоб вона залишений спадок не прогайнувала. Висказуємо надію, що це не ставиться. Будемо раді, коли справді нова організація скріпить ролю української жінки як „співвідповідального і співрішального чинника в національному житті", спираючись на дотеперішніх досягненнях жіноцтва, однак не починаючи праці від незнаного нового.

Найменше відомо, яке буде політичне обличчя нової організації. Хоч українському громадянству відомі провідниці нової організації і хоч вони мають здебільша солідний громадянський стаж, проте годі передбачити, куди вони спрямують вітрила своєї організації. Та якби не було: три і півмільонова маса українського жіноцтва — це величезний резервуар політичних сил, досі майже невикористаних. Хочемо вірити, що нова організація туди звернеться, що вона не засклепиться в колі вузько партійних чи гуртових інтересів та що не піде на боротьбу з існуючими українськими партіями лиш на те, щоб збільшувати себе їхнім коштом. Це поглибилоб тільки існуючий український політичний хаос і довелоб до дальшої атомізації нашого політичного життя.

Нова політична організація зможе причинитись до впорядкування нашого життя під одною умовиною: коли зрозуміє, де є джерело сили українського жіноцтва. Нам видається, що сила українського жіночого руху саме в тому, що це був досі неокреслений рух, динаміка без форми, гін до життя, який хотів проявити себе всюди. І коли вітрила судна, на якому почала плисти „Дружина Княгині Ольги", будуть наставлені на ці всеобіймаючі, хоч неокреслені порухи хотінь українського жіноцтва, то воно, те судно, плистиме у напрямі самовизначення Нації. Колиж провід наставить його на гуртові, вузько партійні чи навіть особисті амбіції, то воно скоро погрузне на мілині.

Цих кілька завваг вписуємо в альбом нової політичної організації. Вони подиктовані журою за український національний порядок. І так нехай їх „Дружина Княгині Ольги" прийме.

Причина дезорганізації гірництва Совітської України.

КРИВИЙ РІГ.

В „Ізвестіях" з 9. ц. м. помістив велику статтю управитель копальні Артема, член найвищої ради СССР, Лаштоба. Він скаржиться, що „керманичі поодиноких частин капалень довше як місяць не лишаються на своїм місці. В багатьох частинах змінилось за рік 10—12 керманичів. Спроби спинити цю пливкість робилось лише про око — це були тільки тактичні маневри троцькистівсько - бухаринських нетягників. Часті зміни начального складу мали на меті дезорганізувати працю в копальнях. Це були диверзійні вчинки, яких метою було ударемнити добування руди. Вороги народу твердили, що величезні поклади залізної руди просто не існують. Колиж не пощастило захопити найбільшого басейну, що постачає майже дві третини цілої залізної руди СССР, вони перейшли до диверсійної тактики. Їх пляни були ясні, вони намагались льокалізувати стаханівський рух, спиняти роботу по шахтах, викликувати катастрофи, що часом коштували життя робітників. Керманичі дбали лише про те, щоб в часі їхнього побуту добути найбільше руди, але цілком занедбували приготовчі праці. Обласна партійна конференція та XIV. з'їзд КП(б)У визнали роботу Криворіжжя невдовільною. План добування руди виконано лиш на 80%, план приготовавчих робіт на 61,2%. Причини того стану: ніхто не веде поважної боротьби проти шкідництва. Інжиніри, керманичі частин та гірничі майстри не стають у проводі стаханівського руху, але повертають стиха до старих метод праці; рештки ворогів міняють засоби шкідництва. Пляни робіт існує лиш на папері, пояснення до нього переведено у двох викладах, які мало хто зрозумів. Дисципліна на Криворіжжі дуже розхитана; профспілка спілка починаючи з ЦК і кінчаючи шахтарськими комами не провадить боротьби проти хижацтва та некарности. Від справ виробництва професійні організації усунулись, вважаючи, що ця царина належить господарникам. Частина управи ставиться лагідно до руйників дисципліни, а часом і безсила супроти них. Коли таких деорганізатора видалюють, то суд часом звільнює його, а навіть присужує видати йому плятню за вимушену перерву в роботі. Такими ухилами не можна зміцнити виробничої карности. Вороги народу звертають всі свої зусилля на те, щоб витворити неможливі умови роботи в штольнях. Вентилятори занедбано так, що повітря вистарчає лиш на шість годин. Порожній простір під землею дійшов до 1.500.000 куб. метрів, що збільшує поважно число катастроф. (Офінор).

ДОНЕЧЧИНА.

„Правда" з 1. ц. м. принесла дуже цікаву статтю Щербакова, секретаря Обкому в Сталіно, з якої виходить, що причини постійної обниженки продукції вугілля в Донеччині наскрізь політичного, себто національно - політичного характеру. На його думку, копальні мають найновійші й найкращі машини та всі інші передумови для бездоганної праці; для робітників вибудовано нові мешкання і витрачено багато грошей на їх культурні потреби. „Але вороги народу дістались потайки до Донецького Обкому, до багатьох райкомів і горкомів та до проводів трестів і поодиноких шахт. Вони зруйнували партійну дисципліну та защепили комуністам дух дрібно-міщанського безсилля і недбальства. В багатьох шахтах не скликали робітничих зборів більш ніж від року, бо керманичі партійних і професійних організацій були цілком неактивні. На ті збори не являлась і половина організованих комуністів і комсомольців. Це виявляє занепад дисципліни і політичної активности між робітниками. Найповажніші питання обговорювано на зборах, що тривали 5 хвилин. Керманичі шахт відокремлювали нарочито політичну діяльність від праці, тому не добачували шкідників між робітниками. В шахті „Красная Звезда" тресту „Буденний" з 9-ох штолень завалилося 7. Керманичі вважали це звичайним нещасливим випадком, тимчасом це були акти саботажу кулаків, які вдавали робітників. Вони не помітили також, що диверсанти завалили 30 метрів рейок в тресті „Артемвугіль". Саботажисти і противники

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ 25

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

СТРАШНИЙ ДУХОВИЙ НАСТРІЙ.

Яскраво малюють неспокій поетової душі, тодішній важкий його настрій — поезії: „Маєві елегії", „Опівніч. Глухе"..., „Як голова болить...", „Ти знов літаєш надо мною, галко"... Навіть весна не в силі була розважити, звеселити безрадісну душу поета, навпаки, вона мучила його „міліонами кольорів, тонів, ліній і творів". Довкола поета рух, життя, але він утікає від них, вони мучать його, — його мелянхолійні очі бачать на „болотнистому дні" свого „я" — „черепи стовчених мрій, кістяки неоправданих планів, зломки дрібних пожадань, трупи обманних надій, гидкі слимаки самолюбства, медузи зависти, хроби гризот, кефальоподи підлот". Поет у розквіті життя, та його „давить життя тягота". Ще хотілось би йому „майнути" „на романтичнім візку в край реалізму", але смерть шепче йому до вуха — „жорстоке, понуре „ніколи".

З поезій „Маєві елегії", „Опівніч"..., „Голова болить" видно, що душу поета не переставали мучити „дикі якісь появи", як гидкі слимаки, хробаки, медузи, кефальоподи, гниль; йому причувалися голоси („не дійсний голос, але щось далеке, слабе, марне, тінь голосу"), зойки, ридання; йому явижалися „сині, білі, пурпурові ракети", що перед ним вертілися „огняним млинком"[2]); в нього були неспокійні сни і візії. З поезій видно, що перші Франкові галюцинації з'являлися опівночі або вночі, себто тоді, коли його мозок був страшенно виснажений, бож, як знаємо, поет, не зважаючи на свою недугу, перевтомлював себе дуже невсипущою літературною працею. На зміст галюцинацій, без сумніву, мала вплив і його жива поетична фантазія.

Коли я сказав раз поетові, що мені дуже подобається його поезія „Опівніч. Глухо"[3]), він усміхнувся сумно і сказав: „не дай Бог прожити те, що я прожив, складаючи сю поезію". Пишучи статтю про його „Семпер тіро", я просив поета, щоб він пояснив мені суть поезії „Як голова болить"...[4]), але він не хотів цього зробити, кажучи: „дайте прочитати собі її якому доброму декляматорові і зміст поезії буде вам ясний". Я зрозумів тоді, що змістом цієї поезії є його надто особисті переживання і не питав уже більше про дальші пояснення.

Настрій поета у 1901 і 1902 роках був дуже поганий, як це саме видно із згаданих його поезій. Йому було так гірко взимі 1902 р., що йому здавалося, що вже наближається скорий кінець його життю або божевілля:

Ти знов літаєш надо мною, галко,
І крячеш горя пісню монотонну:
. . . . . .
О, знаю, заклюєш ною ти душу!
. . . . . .
Моє ти фатум, невідступна зморо,
На мозок мій нещасний кандидатко,
Не кряч так зично, не лети так гадко!
Не бійсь! Піде твоя побіда гладко!
Я не втечу! Впаду вже скоро, скоро![5])

Проблиски надії гаснуть у душі поета; в його вухах бренять слова „не надійся нічого!", але фізичні сили, яких доволі ще було в організмі поета ского перемагають недугу, і душа поета на білих крилах поволі підіймається з „темної ями" до світла.

Очевидно, про повне видужання поета не було й мови, навпаки: після погоди наступала слота, а то й буря синьо-огняними блискавками, що прорізували чорне небо. Важкі переживання розбили ще більше нерви поета, антончили та вигострили їх до неможливих границь. Поета будь-що прикре дразнило і він, хоча на око спокійний, не давав стриму своїм нервам, здебільш у статтях. Так сталося напр. з Павликом.

(Далі буде)

[2]) Д-р Володимир Щуровський у своїй статті „Іван Франко серед Українських Січових Стрільців" (календар „Червоної Калини" на 1927 рік) пише, що Франко під кінець свого життя казав, що „сила у виді електричної струї виходила з його рук, розсіваючись у просторі і освітлюючи зеленувато-синім світом кімнату".

[3]) Поезія „Опівніч. Глухо" написана 20 листопада 1901 року.

[4]) Поезія „Як голова болить"... написана 2 грудня 1901 р.

[5]) Отся поезія зложена 22. січня 1902 року.

механізованої роботи скорочували нарочно штольні, перешкоджували постачанню дерева, дезорганізували підготовчі роботи і т. д.... Комуністи дуже неохоче працюють під землею і шукають легчої роботи на поверхні землі. З 26-ох комуністів, які були заняті в тресті „Куйбішоввугіль" лише двох працювало під землею. Комуністи творять лише незначний відсоток робітників. З 3.000 вирубачів вугля в Горлівському районі лише 62-ох себто 2% були комуністами. З 2.592 вирубачів і вантажників Мауіївського району лиш 57 були комуністами, і т. д.

(Офінор)

З контами паспорту, дороги, мешкання й повного утримання коштує місячний побут:

В Берліні	зол. 681.—
у Відні	зол. 672.—
в Мілляно	зол. 825.—
в Парижі	зол. 777.—

ЯК ДОБУТИ ГРОШІ НА КОРИСНЕ ПЕРЕВЕДЕННЯ ВІДПУСТКИ ЗА КОРДОНОМ РАДИТЬ

Пром-банк

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ.

З акту формально-правного — політичний.

Під таким наголовком помістив пос. В. Кузьмович статтю у „Мегі" з приводу договору про поунійні добра. Переповівши коротко зміст договору, п. Кузьмович аналізує застереження українців православних і греко-католиків:

„Православні опоненти (о. Волков) висувають тезу, що багато поля і церков, які увійшли в комплекс „поунійних земель", фактично ніколи не були в посіданні уніятів. Це були або дотації, фундовані особами без сумніву православної віри (напр. тільки один православний монастир набув 1.200 гект. на власність), або церкви, побудовані у 15. і 16. столітті, отже перед уведенням Унії (таких є 4), або побудовані після внесення Унії перед війною, себто перед 1914 р. (таких є 39). Отже треба було, згідно з цією тезою, перш усього відмежувати добра, які є без сумніву поунійні, від дібр, які є без сумніву власністю Православної Церкви, і щойно після цього повести пертрактації. Таким робом це останнє не могло статися без співучасти Православної Церкви. Одначе її при цьому поминемо зовсім.

Застереження українців греко-католиків випливають з мотивів: 1) історичних і 2) національних".

Далі автор спіраючись на промові д-ра Барана в соймі, наводить історичні застереження і пише:

„Колиж підходити до проблеми з національного боку, то треба ствердити, що матеріяльні підстави під українську церковну організацію, якою вона не булаб, творили фізичні одиниці української народности. Тут не важне те, що в ході історичних подій та церковна організація змінювалась: раз вона була православна, потім уніятська, опісля знову православна. Другорядною справою є теж і те, що ці церковні організації, які змінювалися, не були спадкоємцями одна другої. Зате фактором вирішного значіння — у сенсі його розумування — є обставина, що фізичні одиниці української народности набували, фундували і збільшували матеріяльні добра своїх Церков. І тому de iure чи ex iustitia є що-найменше спірною річю, чи добра, набуті одиницями української народности, могли без застережень стати предметом договору, що одну їх частину визнав за польською державою, отже за осадниками польської національности, а другу за латинським обрядом Католицької Церкви, який у цілости в згаданих вище епархіях є в руках клиру польської національности. Зайве пояснювати, що фактичний стан, у якому сьогодні найшлися поунійні добра, є лише наслідком ходу політичних подій, некорисних для українського народу. Звідсіль висновок, що український нарід мусітиме вважати договір, який петрифікує стан, витворений політичною конюнктурою, політичним. Однак трудно вимагати, щоб політичний договір признала сторона, яка договірною не була, тим більше, коли договір відбувся її коштом.

Та однак цим проблема не вичерпана. Договір з 20. VI. припав на час т. зв. ревіндикаційної акції, яку ведуть польські громадянські і військові кола на Волині і Підляшші. Ця акція торкається ревіндикації душ і ліквідації православних церков та парохій. Не будемо входити в її поодробиці, вони аж надто відомі. Хочемо лише на цьому місці підкреслити, що не було, здається, в цілій історії польсько-українських взаємин справи, яка так сильно сколихнулаб до глибини цілим українським народом без різниці стану, кляс і вір, як саме ця ревіндикаційна акція. В таку пору договір у справах поунійних дібр стає автоматично, хоч це безперечно не було його інтенцією, у ряді тих актів, які сьогодні спрямовані проти Православної Церкви, та з якими ніхто з українців, де вони не жилиб і коли вони не жилиб, не погодиться.

Таким робом акт, здавалось би, формально-правний стає фактом суто політичним і ревіндикаційним. В очах широких кол українського населення він буде третьою ревіндикацією: легалізація фактичного стану зробиться „відібранням", поунійні добра стануть поруч ревіндикації душ і ревіндикації церков. Сміємо твердити, що це було щонайменше зайве. Бо який сенс був позбуватися поважного аргументу, а саме, що Рим стоїть осторонь теперішньої ревіндикаційної акції? Кому потрібно було втягати його у крутіж тієї акції і давати ворогам у руки протилежний аргумент, що саме Рим цю акцію апробує, хоч так без сумніву не є?

З черги виринає питання, чи ці помилки ревіндикаційної акції відібються на акції унійній? На нашу думку, безумовно так. Адже для кожного, хто знає настрої широких українських мас не лише на північно-західніх землях, але й усюди, де живуть українці, є ясним, що не було в українській історії більше болючого удару, нанесеного ідеї Унії, як саме остання ревіндикаційна акція з її засобами примусу. В українському народі незвичайно сильне бажання релігійного зєднення. Однак незєднених треба позискати, а не примушувати! Треба, щоби словом Божим, але не винародовленням, проповідю, а не приниженням здійснювано волю Христа: одно тіло під одним Пастирем. Якже сьогодні затемнено, як відчужено від українського православного простолюдля ідею Унії, саме вживаючи відомих ревіндикаційних засобів! Український широкий загал не розбирається в тонкостях, він не знає, на чий рахунок таку чи іншу „ревіндикацію" записати. І тому записує всі на конто тих, у чию користь, вони йдуть. І — утотожнює ревіндикаційну акцію з унійною

І врешті останній момент. „Апостольська Столиця", „Рим", „Папа" — це слова, які православне населення зустрічало з безсумнівним сентиментом, навіть симпатією. У своєму релігійному опущенні те населення мало неясні сподівання, що з цього боку може прийти оборона, опіка... І неодин виступ представників Катол. Церкви поглиблював цю симпатію. Згадаємо хочби відомий виступ Митрополита Андрея у справі церков на Волині, памятаємо шляхотний жест Папи Пія XI. зперед кільканацяти років. Відомо, що Св. Отець заявив тоді готовість викупити всю церковну посуднину з православних церков на терені Совітської Росії, яку Совіти хотіли колись сконфіскувати. Св. Отець мав намір цю посудину відлати назад православним церквам у Росії. Годі без болючого жалю не згадати про це. Правдоподібно Апостольську Столицю більше коштувалаб посудина — колиб Совіти були згодилися на пропозицію Папи Пія XI —ніж варта є поунійні добра. Та чи не виплатилосяб було сторицею викупити з „поунійних дібр" бодай ті, які є безсумнівною власністю православних і віддати їм їх назад? Чи на терезах подій, які грядуть, не заважив би цей жест тягарем рішального фактора?"

З цих мотивів автор ставиться критично до способу поладнання справи поунійних дібр і закінчує:

„Відповідальність за це та головно за незвичайно непригожий підбір моменту поладнання проблеми поунійних дібр мусить упасти на тих, які, фальшиво оцінюючи вартість українського національного чинника, піддали Апостольській Столиці думку вирішити цю проблему так, як її вирішено".

Убрання до міри

з найліпших матеріялів поручає

ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

Вистава української книжки і преси у Ворохті.

Читальня „Просвіти" у Ворохті владила з нагоди 70-ліття матірного товариства між 3. і 12. липня виставу української книжки і преси. Вистава, як на місцеві відносини була багата і владжена з досить добрим знанням. Поміщалася вона у двох просторих кімнатах „Народнього Дому" у Ворохті — власність „Читальні Просвіти". В кімнаті розкладено видання, плякати та пропаґандивні листки Т-ва „Відрождення", крім цього, велике місце відведено католицькій пресі і взагалі виданням духовного змісту. У другій кімнаті, де порозвішувано на стінах образи ріжних видавничих українських фірм, куди більшій і простірнішій, приміщено видання таких товариств та фірм: Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Наукового інституту у Варшаві, „Просвіти", „Діла", „Української Преси", „Українського Видавничого Інституту", „Червоної Калини", „Ізмарагду", „Рідної Школи", УФОТО, видання „Вістника", „Дешева книжка", „Самоосвіта", „Українська Культура", „Українська Дітвора", „Шлях Молоді", „Вогні", „Малі Друзі", „Авангард" і д. т. На окремому столі можна було бачити позагалицькі видання: американські, буковинські, закарпатські, укр. видання з Югославії (відділ укладений трохи хаотично). На стінах висіло багато образів, у гарних рямах, що їх поробив (у гуцульських узорах) місцевий молодий просвітянин Павло Юрашук. Із усіх його робіт найкраще виконана ювілейна відзнака „Просвіти", зроблена з дерева — висіла над столом із виданнями „Просвіти", поміж ілюстраціями з життя освітніх установ у ріжних частинах краю (фотографій доставило Матірне Товариство). На столах серед кімнати багато місця заняли образи з „Української Загальної Енциклопедії" та дереворити молодого брустурового мистця Івана Мантелюка (екслібріси та краєвиди), хоч зовсім непотрібно було йому робити собі самореклями листом, що долучив до своїх експонатів. Його дереворити й без того вказують на те (напр. Оришківський портрет, Громовик, краєвид із Шешор та Брустур...), що він має талант, тільки його треба розвинути дальшою наукою.

Дуже приємно вражали гарні написи на стінах, звязані із значінням книжки та преси.

Над виставою найбільш попрацював бібліотекар читальні Василь Мочерняк, якому допомагав раз-у-раз Дмитро Росинський, і голова читальні — Федір Гавришук, — усі невсипущі місцеві просвітянські діячі.

За час від 3. до 12. липня провідало виставу до 400 людей, між ними — половина відвідувачів селяни. Організатори вистави мали надію, що їх буде більше, зробили із свого боку все, щоб як найбільше людей мало змогу її побачити, порозліплювали по цілій Ворохті й по всіх сусідних селах друковані гарні оповістки, але через відомі тут умови число відвідувачів не перейшло 400. Цікаво, що вселі Яблониці, де відбувається саме місія, впорядчик місії, вважаючи чомусь виставу української книжки за якусь ніби то провокацію, сам (кажуть, тричі!) своєю достойною рукою зривав друковані оповістки. Такий учинок викликує щонайменше здивування. Цеж перша вистава української книжки та української преси на Богом забутій, занедбаній нашій Верховині. А проте — хоч і не серед великого числа людей — вона викликала велике зацікавлення серед гуцульського населення.

Дня 12. липня в 4. год. зполудня відбулося закриття вистави у заповненій ущерть дуже гарній салі „Народнього Дому". Було багато місцевих людей, гуцулів, старших і молоді, було немало інтеліґенції зпоза Ворохти, літників та інших гостей. У своїй промові голова читальні дякував дуже теплими словами всім, що прийшли на свято, і зазначив усі труднощі, серед яких доводилося влаштовувати цю першу на Гуцульщині виставу книжки. Між іншим, дуже тактовно зазначив свій жаль із поводу жалю-

гідного інциденту із зриванням виставових оповісток у Яблониці та закінчив свою промову похвалою для праці матірнього Товариства „Просвіта" у Львові та запевненням, що, не вважаючи на всі перепони, місцева читальня „Просвіти" з усіма своїми установами (бібліотека з 700 томами, драматичний гурток і т. д.) далі вестиме свою корисну працю.

Від Головного Виділу „Просвіти" промовляв посол З. Пеленський, який в імені Матірного Товариства висловив радість із приводу осягів читальні „Просвіти" в Ворохті, яка своїми силами, без нічиєї допомоги влаштувала цю гарну виставу й звохочував членів її до дальшої праці й висловив бажання, щоб ворохтянська читальня стала зразковою для всіх читалень Верховини та щоб просвічувала всім гуцульським горам своєю працею. Учасник.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Діяльність Товариства Українських Кооператовір

У ПЕРШІМ РОЦІ ІСТНУВАННЯ.

Дня 9. липня ц. р. відбулися Загальні Збори Товариства Українських Кооператорів у Львові, на яких зложено звідомлення з діяльности Товариства в першім році його істнування.

Збори відкрив і ними проводив голова Т-ва інж. Юліян Павликовський, згадуючи на вступі про помершого члена-основника Т-ва В. Темницького, якого память ушанували присутні повстанням з місць.

Звідомлення Ради з діяльности Т-ва за час від 13. червня 1936. р. до 31. грудня 1937. р. зреферував секретар Т-ва ред. Андрій Жук. Тому, що членам роздано обширне друковане звідомлення з діяльности Т-ва, ред. А. Жук подав головніші факти і сумаричні цифри, які характеризують діяльність Товариства у звітовому періоді.

Звідомлення обнимає півтора року істнування Товариства, рахуючи від установчих Зборів 13. червня 1936. р. і 15 місяців діяльности, рахуючи від першого прилюдного виступу Товариства, яким було кооперативне свято, що відбулося під кінець вересня і в перших днях жовтня 1936. р.

Статутовою метою Товариства є наукові досліди з обсягу народнього господарства та популяризування економічного і кооперативного знання. Тими цілями означується членський склад Товариства — воно обєднує кооперативну інтеліґенцію. З кінцем звітового періоду реєстр членів Товариства виказує 286 осіб, з того зі Львова 159 і провінції 126; один член помер, лишилося 285.

Рада Товариства відбула у звітовому періоді 8 засідань, на яких обговорювано головно справу внутрішньої організації праці та програму діяльности Товариства.

У звітовому періоді Товариство виказало таку діяльність: 1) Улаштовано два кооперативні свята, в 1936. і 1937. р. у формі богослужень, академій і равтів. На академіях в обох роках і на равті 1937. р. виголошено разом 7 рефератів. Присутніх на академіях було коло 400 осіб, на равтах 900 осіб. У 1937. р. складовою частиною кооперативного свята була вистава кооперативної преси і книжки, яку звиділи присутні на академії (200); в дальших двох днях вистави звиділо її коло 600 осіб, у тім учні торговельної ґімназії і філії академічної ґімназії. Чистий дохід з равтів в обох роках призначено на добродійні цілі — в 1936. р. на школу Кружка ім. Г. Барвінок (150 зол.), у 1937. р. на впорядкування стрілецьких могил на Маківці (105.38 зол.). 2) Улаштовано 6 викладів на економічні й кооперативні теми для членів і запрошених гостей та дві академії в память Ш. Фуріє і Ф. Щербини, на яких виголошено по два реферати, отже разом відбулося 10 рефератів. Частина їх появилася друком у „Кооперативній Республиці", або в „ГКЧ", деякі друкуються в „Річнику" Товариства на 1938. р. На викладах та академіях було присутніх 670 осіб. 3) Приготовано до видання серію переписних листків для кореспонденції, з портретами кооперативних діячів. 4) Видано серію портретів кооперативних діячів (8 штук) для прикрашення домівок кооператив (Г. Галагана, М. Зібера, М. Левитського, В. Доманицького, М. Туган-Барановського, В. Нагірного, К. Паньківського, о. О. Нижанковського). 5) Видано серію кооперативних гасел (12 шт.). 6) Пороблено приготування до видання історії кооперації в біоґрафіях. 7) Співділано при організації Товариством „Сільський Господар" викладів у радіо на господарсько-кооперативні теми, редаґовано ці виклади й рішено видати їх книжкою. 8) Співділано з туристично-випочинковою кооперативою „Громада" у Варшаві, в справі організації закордонних і краєвих прогульок. За посередництвом Товариства виїхало в 1937. р. із закордонними прогульками 8 осіб і до Ліскова на виставу „Культура і праця села" найменше 100 осіб

Рахункове замкнення виказує в оборотах 20.742 зол., білянс 1.294.19 зол., білянсова надвишка 444.91 зол.

Відтак для інформації подав ще ред. А. Жук, що в 1938 р. 1) видано кооперативну повість О. Білозерського „Димарівка живе"; 2) зібрано поверх 10 рукописів біоґрафій українських і чужих кооперативних діячів, які приготовляються до друку; 3) друкується „Річник" Товариства на 1938 р., який крім звідомлення з діяльности містить деякі реферати, читані на сходинах членів Товариства та кооперативну статистику; 4) влаштовано 7 викладів і дві академії, на яких було коло 700 осіб.

Після того член Ревізійної Комісії дир. Ю. Шепарович відчитав протокол з провірки діловодства і книговодства Т-ва за звітовий рік, як теж додатково інформаційний звіт з провірки за перший півріч 1938 р. та поставив внесок признати абсолюторію Раді Т-ва за діяльність у 1937 р. й затвердити рахункове замкнення і білянс за 1937 р.

В дискусії над звідомленням Ради і Ревізійної Комісії забирали голос: дир. Ю. Шепарович, інсп. П. Кіт, дир. О. Луцький, дир. М. Скрипка, інж. Ю. Павликовський, ред. А. Жук. Бесідники клали головний натиск на потребу оживити діяльність Товариства і поширити її на провінцію; на розбудження більшого зацікавлення справами Товариства серед службовиків кооперативних установ; на приєднання до праці в Товаристві студіюючої молоді високих шкіл; на видання пропаґандивної літератури і т. п. В тій цілі треба заангажувати платного урядовця, який би займався виключно справами Товариства.

По дискусії Збори одноголосно признали абсолюторію Раді Товариства й затвердили рахункове замкнення і білянс за час від 13/6 1936 р. до 31/12. 1937 р.

Відтак вибрано одноголосно на членів Ревізійної Комісії дир. Палія Андрія з М. С., інж. Гната Еліяшевського з ЦС й інс. Юліяна Галяревича з НТ, на заступника д-ра Романа Мармаша з „Дністра".

По вичерпанні порядку нарад предсідник, замикаючи Збори, підчеркнув найближчі завдання Т-ва, як навязання звязку з молоддю і поширення праці Т-ва на край.

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

РІНА БАЛАҐУРСЬКА.

Товариський зїзд.

— Но, годі вже, Ірко, не дуйся. Вибий уже сооі раз той зїзд з голови. Нема звідки і що зробиш? Де я тобі возьму?

Ірка відвернулась від чоловіка, що старався її вговорити. Але Іван страшенно не любив дивитись на засумоване лице своєї жіночки і тому ке піддавався. Ану-ж, випогодиться, дасть себе переконати.

— Бо правду сказати, і пощо такий бабський зїзд?.. Матуральний, дяй! яй! Пятнацять літ не бачились, треба наспіткувати. Треба поплакати, ану чи дуже та чи інша постаріласъ. Або похвалитись: „Е-е, а в мене пятірко „потіх", а в тебе що?" Ого, знаю я ті ваші амбіції!..

Ірка відвернулась до чоловіка і пхикнула йому в лице, як кітка настирливій собачці.

— А так, щоб ти знав, і сплітками забавитись і похвалитись, хіба не можна?.. А тож не кожна може похвалитися такою колекцією „потіх", як я. А ти мені всього боронив би. А сам минулого року, то їздив на свій зїзд. А що ви там робили? теж гострили собі язики, теж дивились, котрий уже посивів, котрий полисів, а котрому животик виріс... Сам-же ти мені про це розказував — відгризалась жінка. Чоловік перебив їй:

— Ого-го! дай-же мені прийти до слова. У нас то що інше. То було 25-ліття нашої матури, а не якесь там 15-ліття! По друге, ми мужчини, люди на ріжних становищах, то цікаво було. Ми навязували порвані нитки давньої дружби. А ви що? Одна — мама, друга — мама і так дальше, в найліпшім разі якась учителька і кінець. Про дружбу у вас нема мови, бо кожна з вас заздрить другій як не чоловіка то дітей, а навіть капелюха.

— Досить вже того! Я думала, що ти все таки краще поняття маєш про жінок. Заявляєш себе „феміністом", а ось такий!..

— Голубонько, та який-же я?.. Тебе кохаю, дітей кохаю, то хіба я злий?.. А тобі то я ще щось скажу — і він щепнув їй на вушко — твоя знаєш лінія вже трохи не тее, буде тобі потім заздро, як побачиш у котрої товаришки лінію голівудської зірки і замість вдоволена вернутися, зіпсуеш собі настрій.

Іван узяв у долоні голову жінки і усміхаючись торочив:

— Хіба тобі зле коло мене?

Ірка висвободилась з рук чоловіка і буркнула нетерпляче:

— Угм. Не підлабузнюйся. Знаеш мою слабу сторону щодо тої лінії і тим мене хочеш взяти. Але ні, братіку, не возьмеш! Я і дальше таксамо хочу їхати і годі! Моя трохи за кругла форма мене зовсім не відстрашує... Ах, яка шкода, що я не маю своїх грошей! — зідхнула тужливо.

Іван засміявся. — А хіба я маю свої гроші?.. Є лише наші гроші. Я заробляю, але і так нічого з цього не маю. Не маеш чого і ти мати жалю до гіркої долі!

Тимчасом Іван положився на отоман на пообідній відпочинок, вигідно простягнувся, накінець простягнув руку до жінки:

— Дай мені, Ірчик, ґазету, не мни її так, бо я ще не читав...

Жінка, що з нетерпячки скручувала і розкручувала часопис, подала його чоловікові і хотіла вже відступитись, коли він наразі ухопив її за руку і притягнув до себе.

— Но, ти, мій старий дітваку, я знаю, тебе печуть ті 50 золотих, що я відложив собі минулого місяця на убрання. Правда? Алеж, видиш — я конче таки конче мушу собі купити новий гарнітур. Мені вже соромно в такім зношенім ходити.

Ірка хотіла звільнитись з рук чоловіка і говорила з ґримасою:

— Пусти. Не потребую твоїх грошей. Не маю своїх, то обійдеться! Якбн я була скінчила університет, то булаб мала посаду і свої гроші. А так що?..

— А так маеш пятеро дітей і такого гарного чоловіка, як я!..

— Невидалище! — фукнула Ірка. — Якби я могла заробити, не потребувалаб тобі кланятись за кожний сотик...

Іван зареготався і пустив Ірчині руки. — Люди добрі! вона мені коли кланяється за гроші! Та то я тобі, смаркачу, кланяюсь, як потребую на тютюн, а тих 50 зол. то я за твоєю волею відложив на убрання... Ой ти, ти! ..

Іван узяв назад у руки ґазету, що всунулась була з отомани на землю і став переглядати. Ірка хвилину ще постояла, подумала, зідхнула і поступила в сторону дверей, звідки вривався у кімнату крик і сміх дітей. Вже брала за клямку — коли спинив її голос чоловіка:

— Пожди, пожди, голубко ти моя сизокрыла, є тут щось для тебе. Но, ходи-ж бо! — кликав на жінку весело. Ірка верталась і з зацікавленням спитала:

— Що таке? — покажи!

— Зараз, зараз, будь терпєлива, Ось тут є для тебе заробіток! Саме 50 зол.! О, читай! „Літературний конкурс". Видиш, а що? „На погідну новелю"... Пиши голубко, будеш мати гроші. Іван реготався і махав ґазетою.

Ірка нахмурилась.

— Що за клини?... Знаеш, що я не пишу .. не пробувала... Я не є ніяка письменниця.

— Ірчик, алеж читай! — У конкурсі можуть брати участь усі і ті, що не вміють писати, видно стоїть чорне на білім. А ти хвалилася, що в ґімназії так гарно задачі писала... Спробуй!..

(Далі буде).

Сторінка без політики.

Американки воліють европейців.

Американська письменниця Марджорі Доббінс Керн написала статтю на тему, чому американки воліють виходити заміж за европейців. Вона висловлює не тільки свої особисті досвіди, але і збирає водно матеріял від ріжних жінок, з якими вела про це розмову. Одна з її приятельок заявляє, що якби ще раз була молода, то не вийшлаб навіть за англійця, бо і англійці занадто подібні в поведінці зі своїми жінками до американців.

Доббінс каже, що вона знає причину, чому подружжя в Европі тривають довше. Передовсім американки мають дуже неспокійну вдачу, люблять невпинну зміну, це найбільше нервові жінки в цілому світі. Далі: які прикмети переважають у вдачі европейця? Европеєць не замикає себе в окремому світі, шукаючи приємностей тільки для мужчин; він радо супроводить свою жінку у те товариство, в якому вона залюбки буває і бере її із собою до свого. Він бере жінку з усією її психольогією, пробуючи пристосуватись до неї, а не залишає її на поталу жіночих клюбів і товариств. Американець не має багато часу для своєї жінки, бо має теж свої чисто мужеські товариства і залишає її часто навіть тоді, коли вже скінчив свою працю.

ПРИМІТИВНИЙ ПОГЛЯД НА ЛЮБОВ.

Европеєць старається яко мога поділитися думками зі своєю жінкою про те, що він робить, над чим працює, рад бачити би її своїм співробітником, а не тільки товаришем на спортових прогульках, чи танцях. Европеєць старається задовольнити духові та фізичні потреби своєї жінки у більшій мірі, ніж американець, який залишає їй більшу „свободу". Крім цього в Европі мужчини не поринають з таким фанатизмом у свою працю, як американці, що хотять за всяку ціну зробити якнайскоріше великі гроші чи добитися каріери. У Европі час на працю і домашнє життя досить рівномірно поділені і жінка не мусить чекати на свого чоловіка до безконечности. У Европі нерідко чоловіки цікавляться навіть гардеробою своїх жінок, допомагаючи їм нераз добирати деякі її частини, відповідно до свого смаку. Американці занадто примітивно розуміють подружжя, вважаючи, що головну ролю грає в ньому любов. Жінка потребує завсіди якоїсь духової поживи, хочби найскромнішої, завдяки звичайній вимінні думок. Саме така товариська гутірка про всякі справи підтримує зацікавлення подружньої пари саме в любовному значінні.

ДУХОВЕ ЖИТТЯ ЖІНКИ.

Американці не тільки не цікавляться духовим розвитком своїх жінок, але попросту погорджують усяким знанням, яке не приносить безпосередніх практичних користей. Через те жінки мають голод культурної людини, якого не можуть заспокоїти. Багато американок воліло-б діставати менше грошей від своїх чоловіків, щоб вони мали для них більше часу. Найрізнішу ріжницю між підходом американців та европейців до „жіночого питання" зазначив один американський журнал анкетою стверджуючи, що життя американських жінок кінчиться у 40. році, бо ніхто не хоче дивитися на 40-літню жінку, коли може дивитися на 25-літню. Для спорту та товариства американці шукають тільки молодих і старші жінки мусять радити собі самі, коли залишаються дома в кухні.

ДІТИ НЕ ТОВАРИШІ

Европеєць має протилежний погляд: що щойно від 30 р. життя жінка має якесь глибше внутрішнє життя і починає бути цікава. Европейка не мусить бути ні молода ні гарна, щоб подобатися. Американці часто глумливо висловлювалися, що та „симпатія" чи „таємничий чар", які мають у собі европейські жінки пливе саме від їх чоловіків себто, що мужчини вкладають у них прикмети, які в них хотілиб найти. Багато американок байдужніє, старіється і стає нецікавими тільки тому, що мужчини їх занедбують. Американці ставляться до жінок по дитячому, задовольняючи їх забаганки, байдужі до того, чи вони переживають якісь поважні проблеми. Европеєць волів би бачити в жінці свого товариша рівного собі духового і зацікавленого всіма тими самими справами, що він.

З усіх кінців світа.

У головній салі міської паризької управи виложені дарунки, які від міста Парижа дістане англійська королівська пара: король дістане золоту папіросницю з гербом Парижа, королева чудовий столовий сервіс із кришталю, з гербами, для їх дітей. Стоїть там ціла бібліотека чудово оправлених французьких клясиків і (для малої княжни Маргаріти-Рожі) забавку — пригарний модель крамниці, що має на складі „все".

У Спол. Державах сподіваються цього року рекордового врожаю збіжжя.

Є сплітки офіціяльно не провірені, що голяндська княжна Юліяна має при кінці цього року знову стати матірю.

Французький корабель-велитень виїхав сотий раз із Ню Йорку на море з пасажирами в Европу.

Усередині серпня з Капштаду виїде оригінальний похід — возів із волами. Їх буде 16 і одна партія поїде до Кривавої ріки в Наталю, друга до Преторії. Так бури відсвяткують 100-літні роковини історичної виправи, коли вони з кольонії в Кап виїжджали до північних частин Африки, шукаючи нових селитьб.

Англійські лікарі впевняють, що жінці одного безробітного в Савт Шільдс уродилася дитина, найменша з тих, про які знає медицина в Англії в останніх кількасот роках; вона важить усього 500 грамів і треба її підтримувати штучними засобами, як канадійських „пятенят".

В Атенах почали будувати амфітетр у клясичному стилю на 10.000 місць. Його відкриють на весну 1939 р. і ставитимуть там не тільки грецькі клясичні трагедії, але і песи нових славних авторів.

Картини, як думки кружляють довкола землі.

У Відні є уряд, якому більше як якій іншій приватній чи прилюдній установі, доводиться тримати руку на живчику подій, що ними цікавиться цілий світ. Важні політичні зустрічі, катастрофи, діяльність визначних людей чи цікаві спортові змагання — все те у слові чи картині проходить через один апарат, щоб кілька годин пізніше появитися в ілюстрованих часописах Берліна, Парижа, Льондону, Ню Йорку, Токіо і т. д. Це не є ніяке чародійство тільки штука техніки, яку називаємо — телеграфією картин.

ТУГА ЗА ПЕРЕЖИВАННЯМИ.

Телеграфія картин для сьогоднішньої людини — це вже самозрозуміла річ. Стала вона вже звичайною, буденною справою, що не викликає здивування та про яку вже ніхто й не думає. Для сьогоднішньої, жадної безпосередніх переживань людини, друкованого слова вже замало. Вона хоче переживати, хоче бачити, що діється у світі. Зорові враження може — зовсім природно передати у найживіший спосіб тільки картина. Тому нині перемагає ілюстраційна ділянка, причому швидкість — це найважніша річ. А хіба можна сьогодні передати щонебудь швидше, ніж це діється на крилах електрики?

Телеграфічна пересилка картин дуже проста й вигідна. У Відні треба піти до окремого відділу найближчого почтового уряду, передати урядовцеві світлину і доручити переслати її телеграфічно до Сіяму, Буенос Айрес або Токіо. Далі не треба вже нічим більше турбуватися. Поручення виконають якнайшвидше та якнайдокладніше. При цьому телеграфічна пересилка картин рішуче не дорога. У багатьох сучасних родин це вже увійшло у звичку телеграфічно пересилати фотографії з радісних родинних подій далеким своякам чи знайомим. Здивовані та зворушені дістають вони в Римі чи Льондоні світлину вінчання, що відбулося у Відні перед двома чи трьома годинами. І дістають таку досконалу світлину, що її не можна відріжнити від оригінялу. Техніка телеграфії картин осягнула вже такий високий рівень, що які небудь поліпшення вже майже неможливі.

НЕДОСТАЧІ БЕЗДРОТНОЇ ТЕЛЕГРАФІЇ КАРТИН.

Зовсім інакше представляється справа з бездротною телеграфією картин. Світлини, які пересилається етером, не доходять до місця призначення у такому безлоганному стані, як ті, що їх висилають дротом. Бо вони натрапляють на всякі перешкоди атмосферичних впливів зовсім так само, як радіопередачі. В голоснику ті перешкоди виявляються як свисти й тріскоти, у картині як грубі риси чи точки. У цьому випадку тріюмфує телеграфія картин при допомозі дроту. Їй вже майже не треба ніяких поліпшень у той час, коли у бездротній телеграфії картин поліпшення майже неможливі.

ПЕРША ПОСТІЙНА ТЕЛЕГРАФІЧНА ПЕРЕСИЛКА КАРТИН.

Що телеграфічна пересилка картин у короткому часі дійшла до такого високого рівня — в ньому чимала заслуга віденських техніків. Перед одинацяти роками переводили вони інтенсивні лябораторійні досліди і одною з перших ліній, якою в Европі пересилали телеграфічно картини, була лінія Відень—Берлін. Обидві великі міста започаткували 1-го грудня 1927 р. обосторонню телеграфічну пересилку картин. Відень уже від довшого часу стоїть у безпосередньому звязку в ділянці телеграфічної пересилки картин з багатьома приватними й державними станціями, до яких як найдальші треба зарахувати Ню Йорк, Сан Франціско, Буенос Айрес і навіть Сіям.

ЯПОНІЯ — КРАЇНА ТЕЛЕГРАФІЇ КАРТИН.

Найкраще розвинулася телеграфія картин не в Европі ані теж в Америці, як хтось міг би думати, але — в Японії. І то з дуже простої причини. Треба тільки пригадати собі: країни з образковим письмом довго мали з телеграфом великий клопіт. Для їх багатотисячної образкової „азбуки" телеграфічна знакова система не то не вистарчала але була просто нікудишня. Їм не залишалося ніщо інше, як висилати телеграми в чужій мові або в якийсь свій устійнений спосіб. Щойно винахід телеграфічної пересилки картин приніс розвязку цього важного для них питання. Тепер можна на кусочок паперу накидати яких хто хоче значків та пересилати це телеграфічно як картину. Ось яйце Колюмба! В Японії нема тепер більшого міста, в якому не було би телеграфу для пересилки картин.

Австрія, докладно кажучи, Відень, має не тільки ту честь, що він перший в Европі обмінювався картинами електричним шляхом на сотні кільометрів, але він находиться ще й в особливому становищі тому, що це найбільш висунена на схід европейська стація для телеграфічної пересилки картин. Країни, що лежать на схід від Австрії, вживають літаків, як найшвидшого способу пересилки картин якихсь важливих чи сенсаційних подій. Літаками висилають ці країни, між ними й Австралія, свої пресові світлини до Відня і щойно з Відня йдуть вони у світ на хвилях електрики.

—o—

Дивуймся.

ТРІЙНЯКИ НА РАТИ.

В одній громаді у Хорватії жінка місцевого кельнера вродила 28. червня хлопця, що важив три кіля. Два дні пізніше досвіта прийшла на світ дівчинка, а вечір того самого дня ще одна дівчинка. При третій дитині мама вмерла, а всі троє дітей живуть здорові.

НА ВЛАСНІ ПАНАХИДІ

У югославянській місцевости Валієво 118-літня селянка Яновка Єремич замовила собі тими днями похорон, приготувавшись на смерть. Вона казала відправити за себе панахиду і посаятити на своїм гробі хрест. Коли її спитали, навіщо вона це робить, заявила, що не має ніякої рідні, яка подбала би за її похорон. Після всіх заходів пішла до дому, зачинилася у хаті і на другий день знайшли її мертву.

—o—

ВЕСЕЛЕ

— Чи ви чули, що всі шотляндці, які живуть тепер в Америці це не емігранти, а вже там уродилися?

— Це дуже можливе. Вони такі скупі, що хотіли заощадити собі ціну білету.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

НОВИНА!
„Говерля" найкращі ровери (колеса) „Буйтур"
єдиної кооперативної монтівні
Кооп. „ПЛАСТ"
Львів, Городецька 95.
Жадайте проспектів — цінників!

Степаняк здобуває чашу дир. Левицького для свого Товариства.

Львів, 18. VII, 1938.

Цьогорічний окружний наколесницький біг за чашу дир. О. Левицького на лінію Львів—Миколаїв—Стрий—Дрогобич—Самбір—Рудки—Львів мав дати відповідь на питання: чи Україна справді безконкуренційна під цю пору наколесницька дружина в Галичині і чи наші наколесники відберуть „свою" чашу, яку минулого року так нещасливо випустили з рук? Наші змагуни дали сьогодні на обо питання таку відповідь, що кращої не можна було сподіватись. **Чолосий наколесник України Микола Степаняк виграв чашу на 1938 рік, виграв не дробами секунди, як минулорічний переможець Щотка. Виграв здецидовано і безконкуренційно. Здистансував другого з черги змагуна на повних вісім хвилин.** А решта наших хлопців, не дожидаючи на численні дефекти й упадки, заняла 4 дальші місця у першій десятці.

Старт.

Точно в год. 7.45 рушило зі старту коло бетонірки на стрийській шосі 30 наколесників з пятьох країв. Крім того рушило в дорогу пятьох змагунів поза конкурсом.

Горнета, місцями фатальна траса (перебудова доріг) і соняшна жара дають про себе знати вже на першому етапі. Пех не минає і наших надій — Степаняка й Бабія. Степанякові тріскає в Розвадові гума. На поміч приходить Буцик, що віддає свій ровер Степанякові, який дотягне з Бабієм чолівку (Опіят, Щотка й інші).

Степаняк виходить на чоло.

Степаняк випадає перший до Стрия, а на 12 км. перед Дрогобичем використовує неуважу конкурентів і „втікає". Гострий фініш і **Степаняк випадає на півметок під могутні оплески як переможець у часі 3 год. 17 хв.** Дальше приходять по черзі: 2) Дубель (Чорні) 3:18:09 год.; 3) Бабій (Україна) 3:18:09, 4) Нойгебавер (Стшелец-Рожен) 3:18:13, 5) Стапінський (Ч.) 3:18:30 і 14 інших. — 9 змагунів відпало.

Зразковий порядок на півметку.

Настрій знаменитий, порядок на півметку взірцевий. Організатори інж. К. Кіцюло й п. Р. Сасин дюжать ся і троються.

Півгодинний примусовий відпочинок, перекуска у гостинних ватрівцях і — змагуни рушають у дальшу дорогу. Одиницем, у такому відступі часу один від одного, як прийшли на півметок. Перший Степаняк. За ним Дубель, Бабій, Нойгебавер, Стапінський і т. д.

Проте щастя не „приймає" в нашими. Зараз за Дрогобичем мусить Бабій зрезигнувати з бігу. За багато сил дефекти і надробляванні втраченого. Буцик далеко позаду, Івасів, Пік та інші повідступали. Лишається одна надія — Степаняк.

А тимчасом наш атлетичний лідер минає самітно Самбір. Брак товариства примушує його вводити боротьбу тільки з часом: 30 км. на год., 35, 40, 45!

Фатальна дорога й жара змушують за Рудками звільнити темпо. Але перемоги 9 хвилин вистане й так.

Тимчасом несподівана жара (в. 40 Ц.!) десятькує ряди змагунів. Уже лиш 18-ох, 15, 12, 10.

Фініш.

За Любінем Вел. починає Степаняк фініш і **впадає серед величезного ентузіязму публики переможно на мету в часі 7 год. 08 мін., 55 сек.,** 2) Дубель (Чорні) 7:17:00, 3) Стапінський (Ч.) 7:17:01, 4) Нойгебавер, 5) Брощак, 6) Опіят, 7) Бучак В., 8) Буцик (У), 9) Лаєк (У), 10) Федак.

Організація бігу знаменита.

Вечором у домівці України відбулася роздача нагород.

Перед останнім іспитом.

Перемишль: СЯН — Т. Ш. Л. 4:1 (1:1).

Перемога Сяну над Т. Ш. Л. у першому фінальному метчу за вхід до Окр. Ліги відчинила йому наполовину ворота Ліги. Слідівана перемога, а принайменше перішена Сяну на відплатних змаганнях у Львові 24. липня замешкать нашій дружині остаточно аванс до найвищої класи округи. В цьому останньому іспиті, яким будуть відплатні змагання Сян — Т. Ш. Л у Львові, наша дружина мусить виявити якнайбільшу жертвенність і всі свої вмілости.

В перемиському метчу Сян не мав „свого дня", зате мав його Т.Ш. Л. і тому залишив враження доброї та грізної дружини. В дружині Сяну слабо виявили ся цей раз обидва крилові (Медицький і Ряшівський) та обо бічні помічники (Неофіта і Ходань). Зате добре грала трійка нападу з Турком на чільнику та Суським і Гібалевичем по боках. Єдиним недомаганням дучників було те, що вони не вертались взад для скріплення оборонних ліній. Федорович на середині помочі був, як звичайно, одною з найсильніших точок дружини. Залога Медвідь — Побідинський виконала своє завдання задовільно. Лосинський на воротах мав кілька блискучих інтервенцій.

Т. Ш. Л. був рівнорядним противником Сяну лише в І. половині. В ІІ-ій вибився зі сил, віддав всецілю ініціятиву Сянові та обмежився до оборони автами й рогами.

Ворота для Сяну здобули: Турко 3 і Гібалевич, для Т. Ш. Л. Бас І. Крім того Турко перестрілив власного.

Глядачів к. 4.000. Судив п. Саварин.

—o—

МИСТЕЦТВО Ц-КЛЯСИ.

ГОРОДОК: **Зоря — Галоедь 2:0 (0:0).** Зоря таки повторила в Городку свою перемогу над Галоедом, а всі ті, що спекулювали на втрату Зорею одного чи двох пунктів та разом із ним фіналу за вхід до Б-класи, перерахувались.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Степ — Граніт 3:1 (2:0).** Гарна гра і заслужена перемога Степу над віцемистрем Б-класи в товариському метчу. Слід згадати про жалюгідний інцидент: Деякі прихильники Степу висловили дуже непарламентарні завваги в сторону судді п. Краха, за що провід секції Степу перепросив суддю. Коли скінчаться у нас ординарні образи суддів?

ДРОГОБИЧ. **Ватра — Кадімаг (комб.) 1:0 (0:0).** Єдині ворота здобув Колодрубець.

Ватра (юніори) — Кадімаг (юніори) 3:2 (2:0).

Ватра II. — Ватра (юніори) 3:2 (3:0).

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян II. — Польна II. 2:2 (1:1).**

МІЖОКРУЖНІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Репрезентація львівської округи — репрезентація шлеської округи 7:1 (4:0).** Міжокружні змагання у Львові принесли високу перемогу репрезентації львівської округи, в якій виступали два змагуни України — Скоцень на правому лучнику і Богурат на чільнику нападу (в II. половині на лівому лучнику) й обо заграли дуже добре. Ворота для Львова стрілили: Скоцень (2), Журковський (2), Майовський (2) і Незген. Суддя п. Зайднер з Кракова. Шлеськ гоав від 10 хв. у десятку. Видів до 4.000.

СТАНИСЛАВІВ. **Краків — Станиславів 2:0 (1:0).**

ВИЛЬНО. **Варшава — Вильно 3:0.**

ЛОДЗЬ. **Лодзь — Поморя 2:1**

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

Катовиці. ДОМБ:ГАРБАРНЯ 6:1 (3:1).

Єдиний метч за вхід до Держ. Ліги, що відбувся в суботу 16. VII., закінчився погромом Гарбарні.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

Тернопіль. СПАРТА—ЄГУДА 10:3 (4:2)

Повторений метч за мистецтво А-кляси. Погром резервової дружини Єгуди був усе таки несподіванкою. Ця перемога Спарти не рятує її перед упадком до Б-кляси.

Перемишль. ПОЛЬОНІЯ—ПОЛЬНА 2:1 (1:0).

Товариські змагання.

Борислав. БЯЛІ—СТШЕЛЬЦ 4:3 (1:2).

Несподівана поразка Стшельца у товариському метчу.

Борислав. МАККАБІ (Краків)—КАДІМАГ 2:0 (2:0).

Дрогобич. ЮНАК—МАККАБІ (Краків) 3:1 (1:0).

Випадкова перемога Юнака. Макабі була дружною кращою.

Львів. ГАЗИ (Східниця)—ЧОРНІ І. Б. 8:2 (5:2).

Гази потвердили свою добру марку на цьому метчу, що попередив змагання Шлеськ—Львів.

ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ

БУКАРЕШТ. **Рапід—Дженова 2:1.**

МІЛЯНО. **Амброзіяна—Славія 3:1.**

БУДАПЕШТ. **Ференцварош—Рапензія 4:1.**

Вдачна інавгурація боксерського сезону С. Т. „Україна".

ЗНАМЕНИТИЙ СТАРТ БОКСЕРІВ УКРАЇНИ. — РЕВЕЛЯЦІЙНИЙ ДЕБЮТ КОТА ІІ. — ДВА НОК-АВТИ. — ПОМІРКО БЕЗ ПРОТИВНИКА.

УКРАЇНА—СВІТЕЗЬ 9:5.

Львів, 18. VII. 1938.

Відкриття боксерського сезону у Львові відбулося вчора на гриці Сокола-Батька у горячу передполудневу спеку. Україна виступила до цих змагань у сильно ослабленому складі без Пашина, Рудницького, Левковича і Тизя. Зате дебют новиків відкрив два знаменити таланти: Андрія Кота і Кулика.

Висліди поодиноких стріч були ось-такі:

Вага мухи: Кальт (Світезь) виграє воковером з приводу браку противника. Обі заповіджені „мухи" України (Тизьо і Копак)не явилися. — 2:0 в користь Світезі.

У вазі когута: Кіт Вол. (Україна), виграв певно на пункти з Кальтом (С.). Боротьба ця відбулася поза конкурсом.

Вага перо: Один з найкращих боксерів Світезі — українець, **Горбань** виграє у III. рунді технічним нокавтом з дебютантом Кузьмичем (У.). Кузьмич заповідається все таки дуже добре — 4:0 для Світезі.

У легкій вазі: Другий новик України **Кулик** у дуже гарній боротьбі перемагає високо на пункти **Цюрак.** — 4:2 для Світезі.

Вага півсередня: Стріча найліпшого змагуна Світезі **Скжишевського** з Ощудляком викликує неабияке зацікавлення. **Ощудляк,** не зважаючи на те, що рутинований противник був від нього 6 кг. тяжчий, зумів розумною тактикою виборотн нерішений висліл. — 5:3 для Світезі.

У вазі середній: маестро **Білий** вдесяте доказав, що не має у Львові противника і вже в першій рунді приневолив **Гроховського** відлежати на дошках 10 секунд, потрібних до нок-авту. — Стан стріч 5:5.

Вага півважка: Найбільшою сенсацією змагань виявився знаменитий дебют **Андрія Кота** (У.). Цей нововідкритий змагун по ледви двох тренінгах у житті вже у перших секундах післав рутинованого **Загачевського** (С.) поза ринг, а по мінуті боротьби шаленим наступом знок-автував противника. Його залізним ударам і змаговій верві ворожимо у боксі гарну будуччину. — 7:5 для України.

У важкій вазі: Помірко мусів обійтися лиш апетитом, бо його противник зі Світезі, бачучи два кок-автн своїх попередників, волів зрезигнувати з боротьби.

Останній висліл 9:5 для України. Судіювали обективно п. Болібжуховський на рінгу і п. Лукасевич на пункти. Глядачів коло 1.000.

ВДАТНИЙ СТАРТ НАКОЛЕСНИКІВ УСТ. „РУСАЛКА" В ЗОЛОЧЕВІ

Перший старт наколесників золочівської Русалки у рямцях бігу за першенство Золочева 3. липня п. р. на трасі 30 км., закінчився неабияким успіхом наших змагунів. На 17 стартуючих заняли вони чотири дуже добрі місця, в тому числі першенство. **Переможцем бігу був Черняк, з часом 59 хв.** Трете, четверте і шесте місце заняли за чергою: Івасів (час 63 хв.), Ваньо (64,5 хв.) і Лисько (67 хв.). Годиться згадати, що переможець бігу Черняк прибув на ці змагання колесом з Дубна на день перед стартом.

З ЛЬВІВСЬКОГО КЛЮБУ СИТКІВКАРІВ.

Дня 15. м. м. відбулися Загальні Збори **Львівського Клюбу Ситківкарів.** У склад нового Виділу увійшли: як голова дир. Маркіян Кисілевський і як члени Ольга Струмінська, Дора Дмоховська, м-р Стефан Рожанковський, інж. Зенон Сасик та Евстахій Струк. До Контрольної Комісії вибрано: дир. Андрія Палія, Олену Шепарович і дир. Василя Паліва. Мировим суддею вибрано д-ра Володимира Лишняка.

Рішено відписати всі залеглі членські вкладки та установлено висоту членської вкладки на рік 1938 в квоті 0.50 зол. місячно на час 5 місяців, тобто від 1. V.—30. IX., з тим, що Виділ має право відповідно обнижувати її незможним членам.

Новий Виділ поставив собі за мету оживити Клюб і згуртувати якнайбільше число членів, вокрема молоді. З огляду на спізнену пору Виділ рішив не винаймати окремих кортів для Клюбу, лише винаймив корт на „Світезі" покищо на вівторки і четверги від години 5—7 на те, щоб члени могли в тім часі сходитися і тренувати за великою знижкою. Крім того Виділ порозумівся з управою „Світезі", щоб члени Клюбу платили за винайм корту на одну годину по 0.50 зол.

Щоб приєднати якнайбільше молодого нарибку до Клюбу, Виділ упросив б. нашого мистця інж. **Зенона Сасика,** котрий погодився вести курс для початкуючих ситківкарів у вересні ц. р. на корті „Світезі". Зголошення на цей курс приймають там кожного вівторка і четверга від год 5—7.

В тім часі можна також вплачувати членські вкладки, відбирати членські виказки і позичати безплатно ракету та м'ячики, які Клюб поставив до диспозиції своїх членів і прихильників, бажаючи дати змогу навіть незможним ученикам чи студентам спробувати своїх сил у білому спорті.

Виділ.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

ПЗПН рішив відкликати свій наказ про повторення метчу за мистецтво Держ. Ліги Краковія—Польонія і **зверифікував** його згідно з первісним висліром на гриці 3:2 для Краковії

Метч за вхід до Державної Ліги Унія (Люблин)—Легія (Варшава) 1:0, зверифікував ВГ. і Д. ПЗПН як воковер для Легії, бо в Унії грали два неуправнені змагуни.

Бокс. НІМЕЧЧИНА—ІТАЛІЯ 10:6. На метчу не було ніодного нокавту.

За дах для ремісничої молоді.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА РЕМІСНИЧО-ПРОМИСЛОВА БУРСА У ЛЬВОВІ.

Ремісничо-промислова Бурса — це мабуть одно з тих наших товариств, про діяльність якого широкий загал нашого громадянства найменше знає. Просто тому, що саме це товариство рідко пригадується памяти громадянства не вважаючи на те, що виконує працю першорядної ваги для нашої національної справи. Не треба, мабуть, спеціяльно підкреслювати того, яке велике значіння має для нас, особливо для наших міст, розвиток українського ремісничого стану. Отже / Ремісничо-Промислова Бурса має єдине завдання: дати змогу нашим хлопцям, що напливають з сіл, перебути у можливих умовинах час необхідний на науку ремесла, даючи їм мешкання, харч та відповідну опіку.

Сьогодні українська Ремісничо-Промислова Бурса у Львові — дім при вулиці Бартосівській 3 і філія при вулиці Пасічній — утримує коло 150 хлопців. Це число, яке з трудом удалося приміститн в обох, і так переповнених, домівках товариства і воно далеко не вичерпує того числа хлопців, що напливають кожного року до Львова, щоб учитися ремесла. І хоч товариство піднаймає і приватні приміщення, то це не поправляє положення, бо треба платити чинш, а ці гроші при власній відповідній домівці можна булоб повернути на допомогу хлопцям.

Тому перед Т-вом станула необхідність: розбудувати теперішній будинок бурси. І цій справі в головній мірі були присвячені останні загальні збори Т-ва. З уваги на те, що на зборах не міг бути присутній голова Т-ва, о. проф. Бучацький, який виїхав зі Львова, зібрані обговорили тільки справу розбудови дому і відложили продовження загальних зборів на жовтень ц. р.

Товариство має призбирані деякі фонди на розбудову, закупило вапно та частину потрібної цегли і будова почнеться в найближчих днях, щоб до осени можна було її підтягнути під дах. Товариство хотіло би за всяку ціну вже на весну найближчого року віддати новий будинок до ужитку тимбільше, що він стане на місці одного старого, який треба буде розібрати, внаслідок чого число місць для питомців зменшиться. Було би найкраще, якби той час, коли бурса могтиме тримати менше питомців, був якнайкоротший.

Ремісничо-Промислова Бурса від найдавніших часів свого істнування тішиться підтримкою українського громадянства. При нагоді слід згадати, що до найщедріших меценатів бурси належав покійний славний наш оперовий співак Олександер Мишуга, який зі спеціяльною любовю відносився до нашої ремісничої молоді і завжди, нераз дуже великими сумами, підтримував Ремісничо-Промислову Бурсу. В 1912-ому році надіслав 25.000 корон, за які Т-во закупило одноповерховий дім. Та й тепер є багато громадян, що прихильно відносяться до Ремісничо-Промислової Бурси і підпомагають її в міру своїх сил та спромоги. Тому Т-во сподівається, що й тепер знайдуться громадяни, може знайдеться багато таких, які схочуть помогти Т-ву в будові нового дому, що має стати захистом для наших хлопців у часі, як вони добувають собі фахове знання. У нинішніх часах, коли треба дорожити кожною одиницею нашого народу, якщо вона дає якінебудь надії, що стане колись корисною для нації, особливою опікою повинні ми охопити нашу ремісничу молодь. Це й робить Ремісничо-Промислова Бурса. Уладження її, які ми мали змогу оглянути, переконали нас, що опіка над ремісничою молодю в нашій Ремісничо-Промисловій Бурсі справді дбайлива і всестороння, і нашим бажанням повинно бути, щоб кадри нашого молодого ремісництва виховалися під дахом тієї установи. Але той дах мусить бути широкий, як найширший. А щоб він такий був, мусимо масово до цього причинитися.

Загальні Збори відбулися в їдальній салі Р.-П. Бурси при вул. Бартосівській 3. Проводив ними заступник голови п. Михайло Стефанівський, секретарював п. Василь Цьонь. Справу розбудови дому референували п. радн. Юліян Мудрак та п. Михайло Галібей

Що писало „Діло" 50 рокiв тому.

Четвер, 19 (7) липня 1888.

ВІСТКИ ПРО СИНОД.

Вістки про синод руської церкви в Галичині нотує знову „N. Fr. Presse" і каже, що всі три руські епископи ревлять заходи, щоби скликати синод до Львова. В нарадах синоду мають взяти участь відпоручники деканатів, крилошани, професори теольогічного виділу і світські люди. Предметом нарад мають бути: справа управильнення права патронату, яку порушив сам уряд, щоб мати потім підставу внести в державній раді відповідний проект; реформа теольогічних студій; поліпшення науки в народніх школах і скасування заборони руським священникам другий раз женитися.

ПАПА І НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР.

Рим, 19. липня. Цісар Вільгельм має приїхати до Риму щойно на весну найближчого року. Кажуть, що папа доручив усім нунціятурам подбати про те, щоби зізд цісаря з королем Гумбертом не відбувався в Римі.

НЕЧУВАНА ВИСОТА.

В новинці про заповіджену париську світову виставу „Діло" писало: „Головною точною проектованої виставки є залізна вежа, яку будує інжинір Айфель. Доходить вона нечуваної висоти 300 метрів. Коли прирівняємо всі найвищі будівлі на світі, то виявиться, що ця залізна вежа майже два рази переходить найвищу з них щодо висоти. І так: костел св. Петра в Римі 132 метри високий, штрасбурський собор 142, піраміда в Гізех 146, кельонський собор 159 і памятник Вашингтона у Філядельфії має 169 метрів. Ще перед десяти роками не можна було би видвигнути такої височезної будівлі. Але найновіші винаходи на полі інжинірії щодо обчислення напору воздуху, сили вітру в такій висоті і т. і. дозволили сміливо взятися до будови тієї новочасної вавилонської вежі".

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Перемишль.

Сумна вістка про смерть Начального Вождя У. Г. А. Ґен. М. Тарнавського дійшла до Перемишля щойно рано 30. ц. м. і викликала серед українського громадянства пригноблений настрій. Кілька годин пізніше на домах українських установ повисли чорні прапори. Вечором того-ж дня зійшлись комбатанти та представники українських установ на жалібні сходини, які відкрив б. полк. Красіцький Ол. коротким рефератом у вояцькому стилі та змалював постать бл. п. Начального Вождя У. Г. А. Реферату присутні вислухали стоячи. В пятницю 1-го ц. м. на мурах міста появились великі клепсидри. В неділю 3. ц. м. в год. 12 у катедральному храмі о. Маселко Вол. в асисті двох священників відправив жалібне Богослуження, після котрого о. прелат Гмитрасевич Вол. в асисті численного духовенства відправив панахиду.

Тернопіль.

На вістку про смерть Генерала М. Тарнавського утворився в Тернополі за ініціятивою інсп. Сіяча гром. комітет для вшанування памяти б. Вождя УГА. Вечором 1. липня відбулось жалібне зібрання президій усіх наших установ і б. старшин УГА. Зібрання відкрив інсп. Сіяч та візвав присутних ушанувати память покійного Вождя 1-хвилинною мовчанкою та вислуханням життепису й історії діяльности Його з часів наших визвольних змагань.

У суботу 2. липня відправив о. крилошанин В. Громницький заупокійну богослужбу і панахиду, на які прибули численно б. члени У. І. А. і громадянство Перемишля. Співав муж. хор під орудою В. Майковського

Рогатин.

Про смерть Ген. Мирона Тарнавського довідалося громадянство Рогатина вже в середу 29. червня. Проф. М. Угрин-Безгрішний скликав жалібне засідання на год. 21. до салі „Української Бесіди". В ньому взяли участь такі члени УГА: Гандзя Дмитерко-Ратич, В. Ратич, В. Кривоус, др. П. Онуфрик, Степан Пилат, В. Бурачок та Йосип Сличенюк. Засідання отворив і проводив ним проф. М. Угрин-Безгрішний. По дискусії вибрано Комітет з трьох осіб: М. Угрина-Безгрішного, В. Кривоуса й В. Бурачка, що мав перевести в життя всі постанови. Постановлено: надрукувати клепсидри, вислати делеґацію в особах Гандзі Дмитерко-Ратичевої й Івана Поритка на похорон від рогатинців, зладити вінець з дубового листя та маків; у суботу, 2. липня в год. 20. до участи в панахиді у міській церкві Прес. Богородиці запросити всіх місцевих священників та з ближчих сіл; у неділю 3. липня скликати ширші сходини всіх членів УГА в Рогатині на жалібну академію.

Всі обовязки розділено між приявних членів для негайного виконання. На другий день, 30. червня рано, появились великі клепсидри від б. членів УГА на мурах міста Рогатина. В тім дні члени Комітету роздавали клепсидри делегатам з повіту. Дня 1. липня розліплено на мурах Рогатина клепсидри від центральних установ зі Львова. З пятниці на суботу в ночі виїхало кільканацять наколесників на похорон до Львова. В суботу 2. липня Окружний Союз Кооператив вивісив жалібний прапор. Того дня в год. 11. виїхала з Рогатина автом делеґація з вінком у числі 7-мох громадян, членів УГА до Львова. В год. 16-тій того самого дня по всіх церквах Рогатинщини дзвони голосили жалібний салют Генералові на Його останню дорогу. В годині 20-тій була панахида в міській церкві при численній участи громадянства. До панахиди стануло чотирьох священників: о. дек. Т. Кудрик, о. Давидович, о. Клодзінський та о. Степан Кіржецький. По середині церкви у квітах стояв гробовець. На квітах пишалася мазепинка. Почетну сторожу держали: В. Ратич, Сличенюк, Польовий та М. Угрин-Безгрішний. Співав муж. хор під орудою В. Кривоуса, грала орхестра чит. „Просвіти" під проводом М. Пирога. Перед панахидою о. дек. Т. Кудрик виголосив настроєву, патріотичну проповідь.

Дня 3. липня, точно в 12. годині, відбулися довірочні сходини членів УГА в салі „Українбанку" з таким порядком: вибір президії, відданя почести Вождові, реферат про життя Генерала та звідомлення з похорону, національний і стрілецький гимн. На куртині видніє портрет Генерала, по боках державно-національні прапори, перевязані жалібною лентою, в низу світлини з життя Генерала в легіоні У. С. С. і Його автограф. Сходини відкрив М. Угрин-Безгрішний і покликав до президії рад. П. Когута, сотн. А. Пирога й учит. В. Кривоуса. Другу частину програми виконали приявні на приказ голови президії, рад. П. Когута. Реферат і звідомлення з похорону виголосив дир. ОСК І. Поритко. Звідомлення викликало надзвичайно глибоке зворушення на всіх приявних, у багатьох показалися щирі сльози... По відспіванні обох гимнів закінчилася академія. Очевидці запевняли, що в похороні Вождя взяло участь поверх 70 членів УГА. з Рогатинщини. **Аскет.**

—o—

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ТА МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У РИМІ.

У понеділок в год. 8.15 приїхав до Риму мадярський премієр Імреді з міністром закорд. справ Каніею.

На двірці, прибраному італійськими й мадярськими прапорами, повитав гостей Мусоліні з міністрами: Чіяном, Стараче, Альфієрієм, віцеміністрами, німецьким амбасадором і ін.

—o—

КОЛЮМБІЯ ВИСТУПИЛА З ЛІҐИ НАЦІЙ.

Як подають з Нью-Йорку, південно-американська республика Колюмбія виступала з Ліги Націй. Премієр Колюмбії заявив, що приналежність до Ліги Націй не годиться з інтересами Колюмбії, бо Ліга це в першу чергу европейська установа.

ФРАНЦУСЬКА СОЦІЯЛІСТИЧНА ЛІВИЦЯ ОРҐАНІЗУЄТЬСЯ.

Минулої суботи почався в Парижі перший зїзд т. зв. „соціялістичної партії селян і робітників" Марсо Півера. Нова партія матиме в Парижі мабуть досить сильну позицію. Як відомо, та партія повстала у висліді роздору у французькій соціялістичній партії, якій Півер закидує занадто помірковане становище супроти центру і правиці.

Аліканте збомбардоване.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЙДУТЬ ВПЕРЕД.

Як подає Авас, національні літаки скинули в неділю дуже сильні бомби на місто і пристань Аліканте. Втрати поважні.

Як подають з Бургосу, нац. війська заняли в неділю місцевости Ногереля, Ареонозо і Фуентес де Рібіельос та зістрілили 5 червоних літаків.

Також червоне міністерство оборони стверджує, що нац. війська заняли — при підтримці літаків і 50-ох повзів — Барракас і Піну.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ВВІЙШЛИ ДО ВАЛЄНСІЙСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ.

В неділю рано виконали нац. війська успішний маневр здовж шляху Теруель—Сагунт, окружуючи червоних. Вони посунулися 6 клм. і зблизились на 14 клм. від міста Сеґорбе, положеного на півн. захід від Валєнсії, над рікою Ґвадалявіяр. Крім того нац. війська здобули також місцевість Сан Августін, положену 8 клм. на південь від Альбентіса у провінції Валєнсії.

Японські налети.

ЧА ГАНКОВ.

18 японських бомбових літаків та більша скількість мисливських виконала налет на летунський майдан у Ганков. У битві з китайськими літаками японці втратили 1 літак та зістрілили 2 ворожі, опісля збомбардували китайські форти на горі Ліон.

НА НАНЧАН.

Домеї повідомляє, що японська ескадра збомбардувала місто Нанчан, столицю провінції Кіянсі; японці знищили 22 китайські літаки, ангари й варстати.

Інша японська ескадра збомбардувала й затопила на Янтсе китайську канонірку „Пінмін".

НА КАНТОН.

Японські ескадри виконали в неділю 2 налети на Кантон, скидуючи коло 60-и бомб. Матеріяльні шкоди великі, втрати в людях малі.

НОВІ СУТИЧКИ НА ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОМУ ПОГРАНИЧЧІ ІНДІЇ.

Підчас боїв з повстанчими відділами факіра з Іпі у Вазірістані згинуло чотирьох англійських вояків і двох індійських підчас наступу на печеру, в якій сховався факір з Іпі. Наступ англійських відділів не вдався.

В кожному селі, в кожній місцевині ювилейне свято „Просвіти"!

НОВИНКИ.

— **Лікар-дентист Ірина Рибачек-Кисілевська** виїхала зі Львова на відпочинок. 1534

— **Д-р Олександер Подолинський,** провідний ординатор положничо-гінекольогічного відділу Українського Шпиталя у Львові, **вернувся** і приймає недужих при **вул. Потоцького ч. 6** від 10—12 рано і 3—5 попол. 1531

— **Музичне Товариство ім. М. Лисенка, Філія Стрий** оголошує оцим конкурс на посаду учителя фортепіяну і теоретичних предметів, а заразом управителя Музичного Інституту в одній особі. Подання проситься слати найдальше до дня 20. серпня ц. р. на адресу: В Котович, Стрий, Лелевеля 36. 1533 1—2

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 49—?

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоругвини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 18—100

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ" у** Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **Конфіската „Діла".** Недільне (154.) число „Діла" підпало конфіскаті за вступ передової статті п. н. „Український день у сенаті", за репортаж з Лемківщини (в цілости), за два уступи статті п. н. „Нова опіка над селом", за допис з Болині (в цілости) та вкінці за більшу половину допису п. н. „На турковицькому святі".

— **Виїзд Митрополита.** Ексцеленція Митрополит Андрей Шептицький виїхав на довший час зі Львова.

— **Протестують проти будови гімназії „Р. Ш." у Чорткові.** Повітовий зїзд членів О. З. Н. у Чорткові, що відбувся з початком липня ц. р., приняв м. ін. протест проти намаганого перенесення української гімназії до нелєгально (?) побудованого будинку коло окружного суду і вязниці, бо вважають, що заборона будови гімназії з тому місці повинна дальше „обовязувати". Дивне становище. Болить їх навіть будова такої культурної станиці, якою є гімназія. Ось тобі відносини.

— **Чому воєвідський уряд не дав дозволу на купно будівельної площі?** До воєвідського уряду у Станиславові вніс я прохання у справі дозволу купна пів (1/2) морґа грунту під будову хати, щоб мати на старість власний куток для себе і для своєї родини. Ця грунтова парцеля положена на передмістю Одиниця в Долині. Як дальший мотив подав я — що внаслідок втрати здоровля перенесли мене передчасно на емеритуру так, що не дослужив до повної емеритури. Воєвідський уряд у Станиславові рішенням з дня 6 липня ц. р. Ч. S. P. B. 61/1206/38, відмовив мені дозволу на купно грунтової парцелі. Виходить, що українцеві не вільно купити клаптика землі. — Долина, 16. липня 1938 р. — Михайло Юркевич, емер. скарбовий ревідент.

— **Спростування Українського Центрального Комітету у Варшаві.** У звязку з дописом нашого варшавського кореспондента, поміщеним у „Ділі" з 6. ц. м. (ч. 146) п. н. „25 українських еміграндких родин примирає на варшавській вулиці", Головна Управа Українського Центрального Комітету у Варшаві надіслала нам величезну заяву-спростування з нападом на нашого кореспондента. Помішуємо з усього того лише саме вияснення справи. Отже з надісланої нам заяви виходить, що в другій половині червня прибули до Варшави лише дві українські еміграндкі родини з Каліша у складі 13 осіб і зголосилися до Головної Управи У. Ц. К. за допомогою та підшуканням для них праці. Від Головної Управи дістали вони 26 зол. і ці дві родини дійсно отаборилися на Празі під православною церквою. Тоді дістали вони ще 40 зол. від українських службовиків Прав. Митрополії та від українських теольогів.

— **Напад на українців Католицької Пресової Аґенції.** Польська К. П. Аґенція з Варшави напала в дуже гострій формі на українців за їх становище у справі поунійних дібр, головно за промову пос. д-ра Степана Барана в соймі. „Косьцюл католіцкі не вєлє може мєць поцєхи з тего родзаю визнавцуф", пише „К. А. П.". Дивні претенсії. Невже К. А. П. сподіється, що українці будуть ще приплескувати у справі тих відносин, які тепер діються з „ревіндикацією" душ і паленням церков, що навіть осудив польський сенатор?

— **До українських лікарів-дентистів.** Повідомляю всіх Вп. Товаришок і Товаришів лікарів-дентистів, що вибори до лікарсько- дентистичної Палати у Кракові відбудуться у вересні ц. р. До „виборчої комісії" нашої Палати не назначено ніодного лікаря-дентиста українця. Щоб ми мали бодай одного українця заступником наших інтересів в Раді Лікар.Дентистичної Палати у Кракові, взиваю всіх Вп. Товаришок і Товаришів негайно зголосити реклямацію проти невписання їх на листу виборців до Лік.-Дент. Палати (право відклику прислугує до 30. липня ц. р.) на руки урядового комісаря В. Войнарського у Кракові при вул. Асника ч. 3, або його заступника на краківську округу п. Мансвета Пирки (та сама адреса) і зголосити домагання до „виборчої комісії", щоб запроектувала зголошених нами трьох кандидатів на членів Ради. Для намічення і устійнення кандидатів українців до Ради Лікарсько-Дентистичної Палати, прошу Вп. Товаришок і Товаришів, з огляду на короткий час негайно порозумітися зі мною. Одночасно прошу всіх лікарів-дентистів українців якнайскорше подати мені свою адресу. До дня 31. серпня ц. р. буду в Косові Гуцульськім панс. „Вікторія", від 1. вересня у Львові, вул. Трибунальська ч 1. **Войнаровський Роман,** лікар-дентист.

— **„Нем тудум мадярум".** Минулого четверга пополудні приїхав до Перемишля автом лікар з Коломиї д-р Ганьківський з родиною. В ринку біля книгарні повстав у моторі самоходу маленький дефект П. Ганьківська оглядаючись за крамницею з приладдям до авт, завважила на вулиці поліцая ч. 2046 і до нього звернулася за інформаціями. Поліцай ч. 2046 почувши українську мову на вулиці міста, що лежить на українській етноґрафічній території, зробив великі очі, запінився і піднесеним тоном, сказав: „нем тудум мадярум". Можеб так компетентні чинники повчили поліцая, що він повинен дати чемну відповідь, як до нього звертаються за інформаціями.

— **Акція за будовою „домув стшелецкіх".** В Рудках поляки повели широку акцію за будовою „домув стшелецкіх" у повіті. На ту ціль оподаткувалися ріжного роду урядовці.

— **Млин з XVII. віку.** При копанні ровів на фундаменти під будову Українбанку в Яворові, робітники відкопали на площі Народнього Дому при вул. Старозаконній останки водного млина у глибині трьох метрів. Робітники відкопали млинський камінь і деревляне корито на просторі 7 метрів. Здогадуються, що млин походить з XVII. віку.

— **Нова жертва страшної спеки.** Минулої неділі мешканці Львова, які не виїхали на відпочинок облягали всі львівські і підльвівські купальні та стави. Підчас купелі у ставі при вул. Замарстинівській почав тонути в саме полудне молодий мужчина. Йому поспішило з допомогою кілька осіб, з яких дві теж почали потопати. Вкінці вдалося витягнути всіх трьох на беріг. Виявилося, що перший з них називався Леопольд Вільдер 23-літній дентистичний технік, який прийшов до купелі ледви що кілька хвилин. Лікареві не вдалося вже привернути життя Вільдерові, якого швидко витягнули з води. Здогадуються, що Вільдер помер на удар серця.

— **Львівська хроніка.** 22-літня Р. Шарфґут при вул. Гофмана ч. 16 намагалася отроїти світляним газом. Її відвезли до шпиталю. — При вул. Академічній авто наїхало на кінну дорожку і зломило дишель. — Минулого понеділка перед полуднем лікар рятункового поготівля ствердив, що 32-літній М. Лемчишин, який зголосився до рятункового поготівля, ранений з револьверу. Поліція занялася висвітленням цієї справи.

— **Краєва хроніка.** В Гумниськах, пов. Березів, скалічився робітник копальні Л. Скальський в черево так нещасливо, що негайно помер у шпиталю. — Минулої суботи невідові напасники знищили частинно пасіку Ілька Матвієва в Улашині, пов. Бережани, стероризувавши його жінку. — Поліція шукає за винуватцями. — В Гадиниківцях, пов. Копичинці, глина присипала Тадея Орнатовського, який помер. Його брат Казимир врятувався, бо земля присипала його лише до половини. — В селі Річиця, пов. Рівно, С. Курилюк убив Дмитра Михальчука на тлі особистих непорозумінь. — В саджавці у Кременці втопилося підчас купелі двох малих хлопчиків 10-літній Василь Новаківський і 14-літній Володимир Скалій.

— **Згоріла половина села.** Перед двома тиждянями вибухла жахлива пожежа в с. Северинівці коло Маневич на Поліссі, що знищила понад 80 господарських будинків і хат. Наслідки пожежі більше ніж катастрофальні. Більша половина села лишилася без даху над головою. Пожежа повстала внаслідок підпалу. Згоріло багато будинків, що не були обезпечені. Таке нещастя в селі напереднівку — це крайня руїна!

— **Трагічна смерть від грому.** У Свиднові пов. Бучач ударив „кулистий" грім у хату Олександра Вістрюка, обіг цілу хату і вбив на лїжку 46-літню Маланку Гуцул. Опісля грім розгандрував до сусідньої хати В. Гриця, де вбив дві безроги. Одночасно буря заподіяла великі шкоди. На хуторі Яринівка пов. Косто-

ніль грім убив 26-літнього Серафима Ченурка в його хаті. В селі Залаве пов. Сарни грім убив 36-літню Теодозію Масович, теж в її хаті.

— **Підготова до величавого приняття англійської королівської пари в Парижі.** Париж кінчить з поспіхом підготову, щоб якнайвеличавіше прияти англійську королівську пару, що приїзджає до Парижа у вівторок 19. ц. м. Прикраси здовж вулиць вже майже закінчені. Майже всі великі доми і крамниці прикрасили фасади своїх будинків і то не лише здовж дороги, куди буде переїздити королівська подружа пара,але теж на всіх головних вулицях. У Парижі нема майже ніодної більшої крамниці, що не виставила би у вітрині портретів англійської подружої пари або англійського гербу. До Парижа приїхало вже кілька тисяч англійських туристів. У пристані Бульонь стоїть фльотиля з 4-ох кружляків, друга ескадра підводних човнів і дві ескадри торпедовців, що під проводом контрадмірала Горефрея ескортуватимуть яхт, яким приїде англійська королівська пара. Англійський король з королевою замешкає в палаті Ке д'Орсе, де приміщується французьке міністерство закордонних справ. Над відновленням апартаментів, призначених для королівської подружої пари працювало тисячі робітників, які зужили 500 тон мулярських і столярських матеріялів, 35 км. дроту і каблів та 3.250 м. водопроводних рур. Кімнату короля лучить з кімнатою королеової окрема телефонічна лінія. В кімнаті заінстальовано радіовідбірник найновішого типу.

— **Пожежа лісів наслідком спеки.** З Ню Йорку надходять вістки, що на просторі Злучених Держав горять від кількох днів великі простори лісів. Пожежі повстали в понад 200 лісах наслідком страшної спеки. Понад 3.000 лісничих і службовиків з державних лісів з пожежною сторожею бореться надаремне з пожежою.

— **Масова втеча дітей з відпочинкових таборів.** Хоч большевицька преса дуже захвалює відпочинкові табори для дітей — в останніх часах діти масово втікають з цих таборів. Большевицька преса скидає вину за стан таборів на „ворогів народу" і при цій наголі виявляє, в яких жахливих умовинах живуть діти по таборах. „Красная Газета" пише, що в одному з таборів у 30-ох маленьких кімнатах, поміщено 500 дітей, які без постелі сплять в одіннях. Кімнати дуже брудні і з блощицями. Хоч діти перебувають у таборі вже майже місяць — ще ні разу не купалися і навіть не мають води до миття рук. Харч гірше ніж поганий, бо управа табору послідовно відпродує приділені таборові харчі, білля і посуду потайним торговцям.

— **Протилетунські і протигазові курси для учителів у Ковні** зорганізовано при військовій школі, щоб познайомити їх з протигазовою акцією. Курс скінчило 119 учителів На днях відбудеться новий такий самий курс для учителів з краю. Литовське міністерство національної оборони рішило уладити в усіх народніх і середніх школах цикль відчитів про протилетунську і протигазову оборону.

— **Подорож літаком з Америки до Европи за 450 дол.** Американські товариства летунської комунікації рішили вести далі досліди у справі летунських перелетів понад Атлянтійський Океан. Управи згаданих товариств сподіються, що вже при кінці 1938 р. пасажир, який матиме 450 дол., зможе перелетіти за 24 години з Ню Йорку до Льондону. Злучені Держави сподіються, що в найближчому часі наладнають правильну повітряну комунікацію для пасажирів і пошти, бо нові літаки, що їх кінчать будувати у фабриках Сітль є останнім висловом техніки і перевищать все, що дотепер у цій ділянці витворено. Не виключене, що з початком нового року до постійної комунікації з Америкою приступить теж. В. Британія.

— **Масове затроєння мясом.** Населення СССР. дуже відчуває недостачу мяса. Тому на ринку появилося богато мяса з недужих тварин, що спричинило масове занедужання людей і навіть багато випадків смерти. Дійшло до того, що у відпочинковій місцевости під Москвою Ґатчині подали в харчівні робітничої оселі котлети з вепровини, що розкладалася і до того була затроєна ще стрихніною. Кільканацять осіб затроїлося. Незважаючи на те, управа харчівні велїла подати на вечеру котлети з цього самого мяса не зважаючи на протести столівників. Найцікавіше те, що совітська влада взагалі не реагує на випадки масового затроєння і не притягає винуватців до відповідальности.

— **Затроїлось 150 осіб.** У громаді Агресесті в Румунії затроїлося 150 осіб мясом зі скаженої безроги. По виявленні цього факту всі люди, які їли мясо зі скаженої безроги пішли до місцевого громадського уряду домагаючись, щоб їх відвезли на кошт громади до пастерівського інституту у Клюзі. Громадський уряд, не маючи фінансових засобів на те, уступив щойно під натиском згаданих 150 осіб.

— **Зменшення безробіття в Австрії.** Від березня ц. р., себто приключення Австрії до Німеччини, безробіття постійно зменшується і спало з 600 тисяч більше ніж на половину. В червні ц. р. дістало працю 76.000 безробітних так, що 30. червня безробітних в б. Австрії було 274.627 осіб, з чого 160.556 мужчин і 114.071 жінок. Найбільше зменшилося безробіття у Відні, Ґрацу, Лінцу та Інсбруку.

— **Страшне знищення від цикльону.** Побережжа Ню-Джерсі шириною 6 км. і довжиною 10 км. знищив зовсім цикльон. Шкоди сягають понад 100 тисяч долярів. Одночасно над Ню Йорком лютувала страшна буря дві години так, що радіополучення з Европою було перерване на короткий час.

— **Бандитський напад на власника моторівки.** Недалеко Марсей побачили прохожі і рибалки з побережжя вогонь на морі у віддалені к. 600 метрів. Кількох рибаків поплило негайно з допомогою і привезло на беріг трьох мужчин, з яких один власник моторівки був важко ранений револьверовими кулями. Поліція затримала подорожніх і ствердила, що оба пасажири моторівки це молоді німецькі втікачі з Касель, які спинилися без сотика у Марсель. Тому рішили здобути гроші винаймаючи моторівку, щоб на морі вбити її власника. Одначе раненому вже власникові вдалося запалити баньку з бензинею і кинути її на передню частину моторівки, щоб заалярмувати ось-так рибаків і поліцію. Напасників арештовано.

— **Ріжні вісти.** В Ню Йорку скінчив самогубством інспектор поліції Чарльз Ніднг. — Шведського престолонаслідника Густава вибрали почесним доктором гвардського університету. — Мадярський міністр пропаганди Гоман, який прихильно ставився до національ-соціялістів, покинув своє становище. — В Парижі збудують велику палату електричної енергії — До Німеччини приїхала румунська місія під проводом ґен. Негреску. — В румунській місцевости Ульпені вибух котел парової машини підчас молочення збіжжя. Пятьох робітників згинуло, пятьох важко ранених. — Міністрів Куза — батька і сина — запросив канц. Гітлер на міжнародній протижидівський конгрес, що відбудеться у вересні в Нірнбергу.

—o—

З театру.

Великий Театр: „МУСИШ БУТИ МОЄЮ", легка комедія на 3 дії Л. Вернея.

Верней пише комедії, як деякі журналісти статті — трохи води, трохи клею і ножичок — готово! Це не комедія, а фарса. У фарсі головну ролю грають двері. Одна діева особа завсіди виходить одинми дверима на те, щоб за той час друга могла ввійти чи втекти іншими і ті, що мають зустрінутися виминають себе аж до розвязки. Закохався молодець у чужій жінці, познайомився чоловік цієї жінки з якоюсь сумнівною дівчиною, зайшов тричі давній приятель цієї дівчини до чужої хати і за кожним разом, коли якась пара почала розмову про преважну справу — за дверима чекала на них несподіванка.

Оповідати перипетії такої комедії це буз би не тільки гріх, але і даремний труд: коли молодець закохується в незнайомій жінці, яка не хоче його знати і раз-у-раз викидає його за двері, а він настирливо вертається, то все те, що він робить виглядає безглуздо. А проте ми сміємося з його фантазії та труднощів.

Головні ролі дуже симпатично відограли Войтецький, Барвінська і Шлетинський; Шлетинський створив прекомічний, наскрізь оригінальний тип; таксамо Мадалінський показав, що вміє, коли хоче, бути коміком.

м. р.

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ВЕСНА НАД СЕНОЮ".

Англійська фільма з париським сюжетом. Сюжет наскрізь американський. Молода дівчина, танцюристка в ревіовім театрі мріє про кар'єру. Вона гарна, з добрим голосом, ось і все. Припадок хоче, що вона присілася до авта одного міліонера, завдяки чемности шофера і від тої хвилини пішла сплітка, що нею опікується міліонер. Сам міліонер — молодий, повний темпераменту бізнесмен, роками сидів у бюрі між папєрами, поки зовсім випадковий інци-

дент з рахунками якоїсь незнайомої дівчини, що почали приходити на його імя — не розбудив у ньому бажання „вийти у світ". Є тут веселі „кві про кво" репортера з міліонером і повні гумору сцени, коли сам міліонер пробує наслідувати манери ...міліонера. Банальний сюжет не позбавлений гумору. Головну ролю грає мало відома артистка Патріція Елліс. Її партнер зі зовсім невідомим прізвищем — першорядний танцюрист.

КІНО „КОПЕРНИК": „ЦИГАНСЬКА КНЯЖНА".

Дія фільми починається у 1890 р. в Ірляндії. Табор циганів заїжджає на якесь узлісся, що належить до якогось графа. Власник замку випадково проїжджаючи верхи звертає увагу на чудову молоду циганку. Він закохується в ній, жениться з нею і вступає у нещасливому випадку. Над його родом нависає на три покоління прокляття. 50 років пізніше бачимо внучку тої молодої вдовиці, що покинула замок з обіцянкою, що ще колись вернеться. Вона мандрує по Еспанії з циганами і вертається до Ірляндії саме перед великими кінськими перегонами в Епсом. Внучка циганки робить знайомство із далеким кревняком своєї родини, що приїхав із Канади. Вона показується вперше переодягнена за хлопця і на цьому тлі приходить до веселих сцен непорозуміння. Головну ролю грає французька артистка Аннабелл. Фільма має прегарні краєвиди, а що вся кольорова, то залишає дуже приємне враження.

КІНО „ЕВРОПА": „ЛІКАР ГАРНИХ ЖІНОК".

Цей американський лікар має величезний успіх не тільки завдяки своїй незвичайній оперативній зручности але і завдяки своїм зверхнім прикметам, які притягають йому ріжних пацієнток. Він має дві асистентки, що поводяться з ним по диктаторськи, майже як з дитиною, не залишаючи йому ні хвилини вільного часу, навіть свободи, як він має одягатися. Серед своїх пацієнток він звертає несподівано увагу на одну молоду красуню, в якій закохується. До подружжя летять вони обидвоє американським темпом. Незвичайно щаслива молода жінка має тільки єдиний клопіт, що її чоловік більше присвячує часу своїй професії, ніж їй, бо нераз на добу тільки кілька годин пізно вночі буває дома. Одна з асистенток лікаря розбуджує сумніви у молодої себелюбної жінки. Жінка, що не любить неясних ситуацій і хотілаб розвіяти всі свої сумніви, витворює щораз більше ускладнені ситуації. Саме ці ситуації і ріжні подробиці, що характеризують американське життя і професію такого популярного лікаря, складаються на живу, цікаву, дуже дотепну фільму, в якій головні ролі грає дібране тріо: Вернер Бакстер, Льоретта Йонг і Вірджінія Брюс.

КІНО „КАСІНО": „СИМФОНІЯ МОЛОДОСТИ" І „СЕКРЕТАРКА ЧОЛОВІКА".

Перша з цих фільм весела комедія, в якій головне місце займає ревія. Цю ревію влаштували студенти одного американського університету, під проводом одного голівудського режисера. Ревію попереджує веселий конфлікт студентів з деканом, який забороняє їм виставу. З довгої, дуже багатої ревії на увагу заслуговує справді гарний балет, підчас якого виконавці складають ріжні фігури у формі букв.

Друга комедія „Секретарка чоловіка" це жива історія двох бідних машиністок, з яких одна виходить несподівано за міліонера. Друга, приятелька, займає згодом місце особистої секретарки в її чоловіка. З наведеного прикладу виходить, що особиста секретарка великого шефа це найбільше небезпечна суперниця жінки, але коли жінка розумна і головно кохає свого чоловіка то все мусить кінчатися добре, як в усіх американських комедіях.

—o—

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ:

Ruch Słowiański: Miesięcznik poświęcony życiu i kulturze Słowian. Rok III. Nr. 6. Czerwiec, 1938. Lwów.

Slovanskij Přehled. Sborník propovídání politického, socialního a kulturního života slovanských států a národů. Ročník XXX. Číslo 6. Červen 1938. Praha.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок, 19. VII. год. 8. веч. „Мусили бути мосю".
Середа, 20. VII. год. 8. веч. „Іван".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (совіора).

ТИСЬМЕНИЦЯ:
19. VII. Сузанна.
20. VII. Казка старого млина.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
19. VII. Він.
20. VII. Шалапут.
21. VII. Циганський барон.
22. VII. ?
23. VII. Шалена Льодя.
24. VII. Лісова пісня.
ЖАБА:
25. VII. Орфей у пеклі.
26. VII. Орлеяна.
27. VII. Пригода в Черчі.

Український народний театр ім. М. Садовського.

ЖАБА:
19. VII. Непольним.
20. VII. Воскресення.
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.
МИКУЛИНЧИН:
25. VII. Мати наймичка.
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пісня Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.
ВОРОХТА:
1. VIII. Мати наймичка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Смерть чигає в джунглях"; „Забута симфонія".
АПОЛЬО: „Весна над Сеною".
АТЛЯНТИК: „Готель Голівуд".
БАЛТИК: „В обороні"; „На змагодері".
БАЙДА: „Проминні загади" і „Пізнались в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой мимоволі".
ЕВРОПА: „Пансіон Мімоза".
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Цигансьна княжна".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Такі бувають дівчата"; „Жінка за 1000 рублів".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Подвійне весілля"; „Сенсаційно живе світ".
ПАЛЯС: „Проклятий скарб".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Ти що світиш в Острій Брамі" й додатки.
РІЯЛЬТО: „Пансіон з товариства"
РОКСІ: Цісєї — оперетка.
СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смосарською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.
СТИЛЕВЕ: „Під чужим прізвищем" і ревія.
ТОН: „Зрадливий провал"; „Збудися й ний".
УТІХА: „Пісня заслання" і ревія.
ХІМЕРА: „Невайомий любо".

ФОТОПЛЯСТІКОН
(на Марійській)
„Суматра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

Присилайте передплату

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 19. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. муз. орх., 8.00 Ранок при мікрофоні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Конц. бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспіл. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Лісовіянки" дит. відпочинкова кольонія, 15.35 Перегл. фінанс.-господ. актуалій, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Твори й пісні Гріга, 16.45 Мотоциклем по Польщі, опов., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 „Серед жінок", 17.55 Гальо, увага! 18.00 Гутірка з Вільна, 18.10 Симфон. концерт, 19.10 Рецитац. з Варшави, 19.25 Авт. гутірка, 19.35 Розр. конц., у перерві нар. моноль. і скеч, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Авт. гутірка, **21.00 Завмираюча романт. сцена — гутірка в українській мові ред. А. КурАидика,** 21.10 Леска словно-муз. авдиц., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Місцеві спорт. вістки, 22.05 „В ритмі танку", 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Середа, 20. липня 1938

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт військ. орх., 8.00 Перше снід. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Муз. з пл., 14.10 Легка муз. з пл., **14.35 Українська музика з плит,** 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспіл. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 Відпит, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Картки з подорожі, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Фейл. з Познання, 18.10 Співочий речіт., 18.45 Китайська казка, 19.00 Розр. конц., 19.50 Авт. гутірка, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Авдиц. для села, 21.10 Шопен а Польща, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Місцеві спорт. вістки, 22.05 Радіокабарет — слов.-муз. авдиц., 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або заміняти реальність.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 19. липня 1938.

БЕРЛІН 15.20 Розр. мельод., 18.00, 19.00 Розр. муз., 20.00, 21.00 „Дон Цезар" — оперет. Деллінгера; БІЛГОРОД 18.35, 19.00 Радіооорх., 20.00, 21.00 Симф. конц., БУДАПЕШТ 17.25, 18.00, 18.55 Марші й вальси, 19.00, 20.00 Вечір мадяр. муз., 20.30, 21.00 Форт. речіт., 21.35, 22.00 Військова орх., 23.10 Джез. муз.; ВІДЕНЬ 19.00 Італ. нар. пісні, 20.10 Фільм. мельод., 24.00 Нічний концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Танк. мельод., 16.00 Розр. муз., 18.00 Клявесин. речіт., 19.00 Вес. муз., 20.10, 21.15 Вечір. муз., 22.30 Соната Вавсенерна; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Лінда ді Шамоні" — оп. Доніцетті; МІНХЕН 18.20 Солісти, 19.00 Пісні й муз., 20.10, 21.00 „Подорож до Парижа" — муз. комед.; ПРАГА 17.40 Нар. пісні, 18.20 Орх.; РАДІО ПАРІ 19.00 Франц. сонати; РІМ 17.15 Тріо, 19.30, 20.30, 21.35, 22.00 Розр. муз., 23.15 Танк. музика.

Середа, 20. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Кварт. Шумана, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Муз. вечір; БІЛГОРОД 18.05 Радіоорх., 20.00 Пісні, 21.30 Плити; БУДАПЕШТ 12.05 Вокальний концерт, 17.20, 18.00, 23.10 Циган. муз., 19.00 Співи. речіт., 21.45, 22.00 Радіоорх.; ВІДЕНЬ 15.50 Твори Штравса, 16.00, 17.10 Опер. орх., 21.00 Симф. конц., 22.30, 23.00 Розр. концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 18.20 Пісні, 19.15 Дрібна муз., 20.10 Розр. муз., 22.30 Соната Моцарта; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.10, 22.00 Віольонч. речіт., 19.30 Популяр. муз., 20.30, 21.00 Розр. муз., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Нар. пісні, 16.00 Розр. конц., 18.20 Солісти, 19.15, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00 Розр. муз., Нічний конц.; ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Конц. орх., 20.05 Легка музика, 20.55, 21.00 Конц. фільт. орх.; РАДІО ПАРІ 18.30 Муз. гутір., 19.00 Віольонч. речіт., 21.30, 22.00 Камер. муз., 23.15, 24.00 Танк. муз.; РІМ 17.15 Вокальни конц., 19.30 Популяр. муз., 20.30, 21.00 Розр. муз., 22.15 Пісні, 22.45, 23.15 Танк. муз.

Четвер, 21. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.15, 18.00 Розр. муз., 17.00 Соната Бетовена, 19.00 Оперові мельодії, 20.10, 21.00 Староберлін. вечір танку, БІЛГОРОД 18.100 Орх., 20.00 Російські пісні, романт. й мельод., 21.00 Староберлін. вечір танку, БІЛГОРОД 18.00 Орх., 20.00 Росій. пісні, розм. й мельод., 21.00 Співи. речіт.; БУДАПЕШТ 13.30, 17.00 Цигап. муз., 18.15, 19.00 Солісти, 20.05, 21.00 Орх., 21.40, 22.00, 23.10 „Ріголето" — оп. Вердія з пл.; ВІДЕНЬ 20.10 Муз. вечір — Товариші гір", ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 20.45 21.00 Камер. муз., 16.00 Розр. муз., 18.00 Балт. пісні й балади, 18.45 Соната Юона, 19.45 Весела музика, 22.30 Соната Телемана, 23.00 Розр. муз.; КОШИЦІ 18.15 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. конц., 19.30, 20.30, 21.40, 22.00 Розр. і орган. муз., 22.10, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Дітячі пісні, 16.00 Мельод. Штравса, 19.15, 20.00 Оперетькові мельодії, 21.00 Пісні й муз.; ПРАГА 16.15 Лег. муз.; 17.00 Орх., 17.40 Нар. пісні, 20.25, 21.00 „Легенда про Кітежу" — оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 з Відні, РІМ 17.15, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Марістелля" — оп. Пістріа.

Радіокутик.

РАДІОВА ВИСТАВА У ВАРШАВІ.

Польська радіофонія вже вкотре зорганізувала радіові виставки в різних містах Польщі. Брала вона також участь у кількох міжнародніх виставах, як нпр. на Світовій Виставі у Сполучених Державах Америки в Шікаго в 1933 та в 1937 р. в Міжнародній Виставі в Парижі. Попередні імпрези Польського Радія в цьому напрямі мали характер загальної пропаганди радіофонії. В цьому році перший раз буде зорганізована виставка у формі дорічного осіннього сальону. Крім відділу чисто промислового радіової продукції вистава приготовить відвідувачів атракційними експонатами з галузі мікрофонової праці та її кунсе короткохвильового руху та прерізних винаходів, що знайшли застосування в радіофонії.

Відкриття загальнокрасвої Дорічної Радіової Вистави визначено на день 25. серпня. У виставі візьмуть участь усі найповажніші фірми радіотехнічного промислу. Буде зорганізоване велике число популярних поїздів в усіх кінців краю. Вже оголошено поважну вільність шкільних прогульок з кількох кураторій.

На терені вистави відбудеться багато імпрез, м. ін. перші загальнопольські змагання у пересилі та відборі знаків Морзе та конкурс на винаходи в галузі радіотехніки. Дорічна радіова вистава мусить стати повалним засобом популяризації і пропаганди радіофонії.

ТРАНСМІСІЯ МІЖДЕРЖАВНИХ ПЛИВАЦЬКИХ ЗМАГАНЬ.

Польський Союз Пливаків організує у днях 23. та 24. липня велику імпрезу. Буде це міждержавне змагання пливаків Польща — Фінляндія. Фінляндські пливаки становлять добру европейську клясу. Польські змагуни тренують багато і вже помітно поправили свою форму. Таким чином заповіджений матч буде неабиякою атракцією для всіх спортовців.

Зваджаючись подаємо точно час авдицій, а саме: дня 23. липня — год. 21.40, а дня 24. липня — год. 21.30. Трансмісії переведе п. Войцех Трояновський.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко . . . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . . . 3·75 зол.
Тенденція на масло звижкова на молоко та яйця сильна.

Оголошення.

На 26—28. червня ц. р. вислали ми збіркові листи до переведення збірки за дозволом влади.

З тої збірки мусимо зробити виказ та звіт і тому просимо всіх збирачів негайно звернути збіркові листи повітових осередкам або нашому Товариству разом зі зібраними жертвами.

Повітових організаторів просимо передати звіти зі збірок у повіті. — Управа Товариства „Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт", Львів, Потоцького 48.

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-І-А-З. Дістанете всюди. 1297 9-10

ПАНСІОНИ

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 2—10

ГРЕБЕНІВ — пансіон Яблонських у власній управі. 1468 6-6

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

УПРАВИ домом у самітних шукає жінка середніх літ. Оголошення: „Діло" під „Совісна". 1522 2—2

РІЖНІ

МАРКОВІ годинники як Омега, Довса, Льонжін, Шафгавзен і т. д. направляє найкраще ГУТЕРМАН, Синетуська чотирнадцять, бо має оригінальні частини годинника. 1105 9-12

1 ЗОЛОТИЙ — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвір'я.

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию гардероб жіночу, мужеську. Коперника 26, подвір'я. 1532 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки ординує 1434 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-16

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенові шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 156 (14.987). Львів, середа 20 липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-40
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Розвалили церкву в Турковичах.

Пишуть нам з Холмщини:

Того таки дня, коли маси прочан не встигли ще розїхатися домів, привезені робітники й поліцаї розвалили одиноку, малу деревляну турковицьку церковцю. Церква ця була поставлена жертвами цілої Холмщини. **Гром.**

Розвязали громадську раду.

Громадська рада в Якимові, пов. Камінка Струмилова, ухвалила дня 19. VI. відові ширшому загалові протестаційні резолюції. На місці зявився зараз інспектор Повітового Виділу та намовляв раду уневажнити свою попередню ухвалу. Одначе рада не пішла на ніякі уступки. Тоді на спеціяльно скликаному засіданні Повітового Виділу на внесення старости Фрончковського, рішено розвязати „непокірну громадську раду в Якимові".

Рівночасно староста заборонив солтисам піддавати під голосування подібні резолюції, а в останньому часі заборонив навіть скликувати засідання громадських рад без окремої згоди війта даної ґміни.

У справі розвязання громадської ради вніс пос. В. Кузьмович інтерпеляцію в соймі 17. ц. м.

Римська візита мадярського премієра

й міністра закордонних справ не доведе до нових рішень.

Мадярська Телеграфічна Агенція повідомляє: З нагоди поїздки мадярського премієра й міністра закордонних справ до Риму, в деяких часописах появились тенденційні вістки, немовби в Римі мало дійти до якихсь нових рішень.

Мадярські офіційні кола вже давніше остерігали закордон перед такою інтерпретацією римської подорожі, підкреслюючи, що тут іде лише про звичайні особисті контакти в рамах мадярсько-італійського договору.

Японський уряд домагається,

щоб совітське військо негайно залишило Манджурію.

Як подає японська преса, японський уряд знову звернувся до совітської влади з домаганням, негайно забрати свої війська з манджурської території. Переговори між СССР і Манджурією йдуть дальше.

Преса підкреслює, що атмосфера дуже напружена — токійські політичні кола не є певні, чи вдасться мирно полагодити той інцидент.

ПОСПІШНИЙ ПОВОРОТ ЯПОНСЬКОГО АМБАСАДОРА.

Японський амбасадор у Москві Шігемітсу, який подорожує по Европі, відлетів зі Стокгольму до Москви, щоб узяти участь у переговорах у справі конфлікту на манджурському пограниччі.

27 японських літаків збомбардувало Ганков.

Домеї повідомляє: Минулої ночі, коло 2 години, 27 японських бомбових літаків бомбардувало Ганков. Шкоди великі, м. ін. зовсім знищено театр.

Від початку війни є це найбільший налет на Ганков.

КИТАЙЦІ ЗДОБУЛИ ОСТРІВ НАМОА.

Як подають з китайських джерел, китайці знову заняли острів Намоа, положений коло китайської пристані Сватав. Японці кілька разів обстрілювали острів — є чимало втрат у людях.

Роковини національного повстання в Еспанії.

В цілій національній Еспанії святкували величаво в понеділок 2. роковини повстання. Генерали виголосили промови, вояки дістали дарунки.

Тимчасом на фронті йшли завзяті бої, не зважаючи на спеку, що доходила до 50° в тіні.

ПРИВІТ МУСОЛІНІЯ

З нагоди 2. роковин повстання Мусоліні вислав до ген. Франка телеґраму, в якій висловив надію на недалеку перемогу нац. військ та підкреслив італійсько-еспанську приязнь, освячену кровю італ. добровольців.

Померла румунська королева-мати.

В понеділок в год. 18.30 померла в Сінаї румунська королева-мати Марія; в четвер вернулась вона зі санаторії під Дрезденом, переїзджаючи через польську територію.

Королева Марія прийшла на світ в Англії 1875. року. Її батько — син британської королеви Вікторії опісля князь Кобурґ-Гота; мати — одинока дочка царя Олександра II. В 1893. р. вона вийшла за наслідника румунського престолу Фердинанда, що 1914. року став королем і помер 1927. р. Вона мала шестеро дітей: короля Карла II., Єлисавету — жінку Юрія II. грецького (з яким розвелася), Марію — вдову по Олександрі I. югославянськім, Миколу — що його минулого року виключили з династії за морганатичне подружжя. Ілеану — жінку арх. Антона Габсбурґа, та наймолодшого сина Мірсею, що помер 1916. р. в 3. році життя.

Королева Марія займалася літературною творчістю.

ЖАЛОБА.

У Букарешті проголосили 6-місячну жалобу для двору й армії.

Тому, що королева Марія була внучкою королеви Вікторії, також на британському дворі проголосять жалобу.

ПОХОРОН.

У вівторок рано забальсамовано тіло королеви Марії, в середу перевезуть її до Букарешту. Похоронять її мабуть у суботу, у монастирі в Куртеа де Арджес, де похоронено тіла обох перших румунських королів.

Дивогляднй мотив: садки лише „самоходові"!

Львів, 19. липня 1938.

Сезон пільних робіт — це сезон дитячих садків. Є це громадянські установи, сказатиб, найбільш примітивного ступня. Не можна їх назвати ані виховними установами, ані якоюсь поважною суспільною опікою. Щось у роді домашнього надзору над дітьми у передшкільному віці, з вщіплюванням у їхні головки найпростіших засад гігієни й естетики зовнішнього вигляду, з виправлюванням їхньої мови, навчанням молитов, перших понять національної свідомости і т. п. Здавалося би — речі, що не повинні викликувати ніякого спротиву, навіть сумніву в їхню доцільність. Здавалось би, що всі чинники, які мають щонебудь спільного з владою, просто навипередки стануть до помочі всякій одиничній і громадянській ініціятиві у незвичайно корисній суспільній акції, якою є така опіка над дитиною. Та воно лише так здавалось би...

Українське громадянство перестало вже чомунебудь дивуватись. Воно й не дивувалося, коли від цілого ряду літ, від коли почали в нас цю акцію дитячих садків, здебільша все, що стоїть близько влади або є владою, стало навипередки цій акції.., перешкоджати. Раз ми були свідками довгого спору за компетенцію. Не знати було, хто властиво мав право мішатися до садків: шкільна, чи адміністраційна влада? Очевидно, на тому спорі виходили найгірше самі садки. Бо або ставлено до них за великі вимоги, неначе до шкіл, або спір протягався доти, аж минуло літо. Врешті, здається, після двох чи трьох літ компетенційний спір покінчено. Признано, що садки — це не школи, що це радше клітини суспільної опіки отже належать до компетенції адміністраційної влади. То знову ми раптом стали запримічувати велику журу адміністрації, щоб українські дитя чі садки станули на вершинах досконалости того типу установ. Вимоги до льокалів, до здоровля й освіти провідниць, до внутрішнього порядку в українському садку були просто аворушливі. Ось у цьому році староство в Калуші домагалося від провідниць 25 літ життя, дволітньої практики, фахової освіти, захоронкарської матури, далі правильника садка та його статуту і врешті поставило спеціяльні вимоги щодо льокалів. Староство в Золочеві домагалося теж матури від провідниць та відбуття спеціяльного курсу, далі свідоцтва здоровля провідниць, програми садка і посвідки віку дітей. Староство в Стрию бажало собі, щоб свідоцтво здоровля садівнички було потверджене фізикатом, що коштує 11 зол., хоч досі того не домагалося. Фізик у Копичинцях знову попав на помисл рентґенувати садівнички.

Як сказано, такі вимоги нікого не дивували. Навіть не дивували, коли їх не ставлено до польських садків. Люди повикли до льогіки,

що від коли існує держава, від тоді є й адміністрація. Знають теж, що адміністрація всіх рас і культур має деякі спільні прикмети, які чинять з неї специфічну верству, відмінну і не дуже милу для решти людности. Та цього року ми почали вже направду дивуватись. У цілій низці повітів (Підгайці, Перемишляни, Камінка Струмилова, Теребовля, Чортків, Борщів і ін.) староства не дозволили на відчинення садків або припинили ті, на які дали були тимчасовий дозвіл (Камінка Струмилова), подаючи мотив, який повторяється у всіх цих заборонах: мовляв, існує „гмінна" півкольонія і тому існування двох півкольоній недоцільне. Староство в Сокалі пішло так далеко, що вже навіть зголошення садків „колами господинь вейських", отже чисто польської громадянської установи, вистачило йому, щоб застосувати заборону для українських. Нема сумніву, що і в інших повітах є багато місцевостей, де напр. відчинено садок ТШЛ чи якоїсь іншої польської установи, а заборонено український.

Не маючи відповідних матеріялів під рукою, я виїхав у кілька місцевостей повіту Камінка Струмилова, щоб безпосередньо стрінутися з нашими людьми і такий матеріял зібрати. Отож стверджую, що хоч каменецький староста заборонив у 15 місцевостях свого повіту ведення українських дитячих садків з мотивів, що там існують „гмінні", то проте в цілій низці інших місцевостей (Кізлів, Новосілки, Полонична, Любина Нова) на українські садки дозволив, хоч там існують садки „гмінні". Стверджую, що у всіх „гмінних" садках є вчительки лише польки, вони вчать дітей лише польської молитви й говорять з ними лише по польськи. До „гмінних" садків ходить незвичайно мало дітей, а українські діти сторонять від них свідомо, або ходять туди лише одиниці, звичайно крайня біднота, щоб дістати тепле молоко чи цукор. У Стрептові в гмінному садку є коло 20 дітей і дві вчительки (!), в Желехові Великім коло 12 дітей і дві вчительки (!), в Горпині 8 дітей. Переїжджаючи припадково через Янчин, перемишлянського повіту, я нарахував у „саможондовім" садку лише 5 дітей! Всі вони — це діти місцевих посторункових та інших гмінних достойників. Ані в Стрептові, ані в Желехові, ані в Горпині, ані в Янчині не дозволено на український дитячий садок. Люди розповідали мені, що солтис із Волиці Деревлянської, повіту Камінка Струм., дістав наказ від війта, приготовити фіру дров на варення дітям страви, мешкання для садівнички і 25 зол. — очевидно для „гмінного" садка. У Хренові, цьогож повіту, староста заборонив український садок, зате дав дозвіл на польський і... москвофільський!

З цих помічень можна зробити такі два висновки: 1) перш усього у тернопільському воєвідстві виростає до панівної системи засада: в народовостево мішаних місцевостях має бути **садок лише польський, як інструмент полонізації**, до того вдержуваний засобами й української людности; 2) **українське населення** розуміє докладно польонізаційне призначення тих установ і, **глибоко діткнене у своєму розумінні справедливости**, стоїть від них осторонь.

Не будемо повторювати аргументу беззастережно правильного, що його подав д-р І.Х. у своєму дописі з Чорткова, поміщеному в „Ділі" з 7. липня. Це аргумент, що заряджения старостів, які не дозволяють на українські дитячі садки лише тому, бо в тих місцевостях є польські, противляться обовязуючій ст. 110 польської конституції. Вони просто перекреслюють наші права, загарантовані нам основними законами держави. Саме польська конституція застерігає польським громадянам, які належать до національних меншин, право засновувати, надзорувати і завідувати добродійними заведеннями, школами й іншими виховними установами, вживати в них свобідно своєї мови та виконувати там приписи своєї релігії.

Однак цього нашого ствердження мало. Ось на наших очах державна адміністрація хоче надати **право громадянства засаді, яка грозить незвичайно поважними наслідками всьому нашому зорганізованому життю.** Цією засадою має стати, покищо вимога, що **не повинно бути місця на українську установу там, де є аналогічна установа польська.** Коли ця засада втримається у відношенні до дитячих садків, то ніде нема сказано, що її не стануть колись пристосовувати до Просвіти, Рідної Школи, кооперації. Таким чином довкола дитячих садків завязався цього року вузол, який може в недалекому майбутньому звязати все наше зорганізоване життя.

Тому здивування українського громадянства, що адміністрація винайшла цього року такий дивоглядний мотив для заборони українських дитячих садків, повинно перемінитись **у поважну оборонну акцію.** Ця акція повинна обхопити не лише ті установи чи клітини громадянського життя, які зацікавлені безпосередньо дитячими садками, як Рідну Школу чи громадські ради, але й усе активне українське громадянство. Зрозуміймо, що активізуючи себе довкола боротьби за українські дитячі садки, ми одночасно обороняємо український характер усього нашого зорганізованого життя. Тимчасом активність, яку проявляють на цьому полі українські установи чи одиниці, незвичайно слаба на місцях. За мало йде відсіль інформаційного матеріялу до централь, за мало притягнено населення до заходів та оборони дитячих садків, **за велика тут апатія.**

Не є завданням часописної статті подавати подрібні плани громадянської акції. Це повинні перевести покликані до цього установи. Нашим завданням звернути увагу на небезпеку, яка нам грозить і мобілізувати прилюдну опінію, щоб дати відпір цій небезпеці. Сенс теперішнього часу той, що нема ніякого громадянського явища, яке можнаб ізолювати, чи відокремити без шкоди для громадянства. І тому журу за дитячі садки не можна залишити лише одиницям чи гуртам. Її треба перекинути на все українське громадянство.

В. Кузьмович.

Загроза мира.

Політичний барометер виказує сильне тиснення.

В місяцях т. зв. огіркового політичного сезону, тобто від половини червня ц. р., відбулися, відбуваються або відбудуться — без особливого розголосу і ширшої громадянської уваги, нереєстровані — осьтакі поїздки, відвідини і конференції міжнароднього значіння:

Шеф румунського штабу побував добрий тиждень у запрязненій Польщі; італійський шеф штабу зложив довшу візиту штабовцям союзної Німеччини; американський військовий шеф побував кільканацять днів у Льондоні; преміер Греції в окруженні військових фахівців відбув прогульку до Туреччини, щоб побачитися з Ататірком та його штабовцями; литовський міністр закордонних справ Лазорайтіс зачепив у своїй закордонній подорожі за Берлін і мав там побачення з приятелями на Вільгельмштрассе; румунський король Карло переживає заслужений вакаційний відпочинок і їде на днях до Льондону, щоб побачитися з англійським королем і премієром Чемберленом; англійський король вибирається — як відомо, з великою парадою — до столиці запрязненої та усоюзненої Франції; регент Угорщини адмірал Горті рішився уже в цьому місяці побувати в гостях у свого приятеля Гітлера; небавком, найпізніше в перших днях вересня, відбудеться в Копенгазі конференція міністрів закордонних справ Швеції, Норвегії, Данії, Фінляндії, Бельгії, Голяндії та Люксембурга; польський міністр закордонних справ Бек іще не випочав добре після своїх подорожей до Румунії і Латвії, а вже стало відомо, що їде в дуже короткому часі до скандинавських держав, а саме до Норвегії та до Швеції.

Це маленький і неповний вирізок з одномісячної історії дипльоматичної метушні на европейському континенті.

Як всім громадянам загально і кожному громадянинові зокрема відомо, ціла та метушня дипльоматів і військових штабовців має одноєдину ціль на оці: утримати мир. Польський міністр закордонних справ у розмові з представниками лотишської преси дав пояснення, що відколи Ліга Націй з універсальної, світової установи для береження мира стала організацією, яка не обіймає собою навіть усіх держав Европи, то сторожами мира мусять бути самі держави, не оглядаючись багато на „симпатичні зрештою" ідеї Ліги Націй". Зажурені збереженням мира дипльомати їздять у товаристві військових знавців (або й без них) і нараджуються в поті чола над — каже п. міністр Бек — „системою міжнародньої співпраці" та над „будженням духа довіря й солідарности", з „увагою до суверенности кожної держави".

І мусять спішитися, коли акція „рятунку мира" не має прийти за пізно. Бо крім кровавих центрів міжнародньої кризи в Еспанії, Китаю та Палестині повисли грізні хмари й над центральною Европою у виді німецько-чеського конфлікту. Дає теж знати про своє наближування туча на манджурсько-совітському кордоні.

Український свідомий загал має причину насторожити свою увагу і застановитися над своїм положенням.

З польської преси.

Адміністраційна драбина:

„ПОБАЖАННЯ", „РАДА", „ДОРУЧЕННЯ", „НАКАЗ".

В одному з попередніх чисел „Діла" вмістили ми коротку замітку про новий розпорядок премієра Складковського у справі будови пам'ятників у честь полеглих у боротьбі за незалежність Польщі. Це не примус, але „булоб побажане", щоб таких памятників було якнайбільше „в цілій державі, особливо на терені сільських громад". У звязку з цим розпорядком „Глос Народови" у статті п. н. „Для зміни — памятники" пише:

„Ще не скінчилися перипетії громадянства з малюванням плотів, які в одній Польщі з усіх держав світу виросли до значіння першорядної суспільної проблеми, і вже появився новий обіжник міністра внутрішних справ, що в теорії дуже гарний, але у практиці може показатися дуже прикрим для громадянства, особливо на східних землях.

„Ініціятива, треба признати, гарна, але міркуючи на підставі останніх історій з парканами, можна її просто боятися. Полеглим треба віддавати честь і шанувати їх память, бо це найсвятіший символ зусиль народу — зусиль та жертв боротьби. Народ, що не шанує своїх полеглих — не шанує свого минулого, не заслуговує на те, щоб називати його народом. Але така честь мусить мати самометний, добровільний характер, її джерелом мусить бути справжнє переконання і свідомість того, що робиться.

„Чести не можна вимусити і не можна наказати, особливо тоді, коли йде про таку поважну справу, як справа полеглих у боротьбі за свободу чи величінь народу. І тому не треба організувати її урядово, тому не треба заохочувати до неї обіжниками. Крім цього урядова честь, яку передали в руки бюрократії, може набриднути навіть ентузіястам. Бо беручи під увагу ревність нашої адміністрації, уявім собі, що може статися...

„П. міністр „уважає дуже побажанним, щоб ця форма вшанування полеглих знайшла широке застосування на терені цілої держави", але чи п. міністр передбачує, що те, що у нього „побажане", у воєводів стане „радою", у старостів „дорученням", і вкінці дістане назву „наказу".

„Важко бути пророком взагалі, але легко стати ним по досвідах останніх днів. Можна сміливо твердити, що Польща вкриється тисячами комітетів, що шукатимуть прізвищ полеглих, місць, де вони полягли і грошей на памятники. І в суспільній географії країни появиться нова проблема: чим дальше на захід, тим лекше за гроші, але труднійше за полеглих, і чим дальше на схід, тим менше грошей і більше полеглих. І може трапитися випадок (не виключене), що під Серадзем якесь село чи волость не матиме кому поставити памятника, хоч знайде готівку, а під Молодечном селяни зголошуватисямуть з запитанням, чи не можна відсидіти „добровільної жертви" на памятник.

„Переборщення? Ні, не переборщення, тільки висновки з того, що вже нераз бувало. Злука бюрократичної ревности з охотою як найшвидше, як найсправніше поставити якнайкращі памятники може дати фатальні наслідки.

„Треба при цьому памятати, що ціла та акція буде порядно коштувати. Бо кілько є у Польщі місць, де треба би поставити памятник (якщо їх ще нема)? Ну, легкою рукою можна подати 1000 місцевостей. А кільних кількасот золотих! Звідки взяти ті гроші тепер, в 1938-му році?

„З прилюдної жертвенности! Так принайменше каже обіжник. Дуже це гарно і важко відмовити, бо ціль гарна. Але-ж таку саму гарну ціль мають збірки на ФОН і на ФОМ

і на будову шкіл і на Червоний Хрест і на Білий Хрест і на Морську Лігу і на Мацєж Школьну і на ЛОПП та на гіржі інші речі.

„А все-ж найбільше памятників ставлять там, де було найбільше боїв в рр. 1918—1920 тобто на східних землях, тут де сільський люд найбідніший. Тутешні селяни в короткому часі ставитисямуть до цілої тієї ініціятиви як до охоти наложити на них новий податок, і до памятників відноситисямуть щонайвище байдужно".

Закінчуючи свою статтю, автор С. Л. ще раз підкреслює, що як навіть станути на становищі, що треба будувати памятники поляглим, то не можна робити цього урядово, не з „поради", не з „доручення" ані „наказу". До того Польща має сьогодні багато більших турбот і краще булоб занятися ними.

Соймові інтерпеляції пос. д-ра Ст. Барана.

На повному засіданні сойму 8. липня ц. р. прийнято три інтерпеляції посла д-ра Степана Барана до голови рад міністрів, а саме:

1) В справі сучасного положення Автокефальної Православної Церкви, її духовенства і вірних на терені повітів люблинського воєвідства, замешкалих українським православним населенням, як теж у справі дотеперішнього неуправильнення у формі окремого закону відношення Польської Держави до Автокефальної Православної Церкви в Польщі.

2) В справі систематичної відмови воєвідським урядом у Тернополі дозволу рефлектантам української народности набути нерухомости в повітах, в яких обовязує розпорядок Президента Річипосполитої про границі держави.

3) В справі заказу Товарству „Повітовий Союз Кружків Рідна Школа" в Чорткові повітовим староством у Чорткові отворити і вести 16 дитячих садків на терені чортківського повіту.

У першій інтерпеляції, найобширнішій взагалі, яку досі зголошено в польському соймі, посол д-р Баран наводить сотки фактів, зібраних ним безпосередньо від делегатів українських православних парохій і церков на Підляшші й Холмщині про сучасний стан Православної Церкви і духовенства та обговорює обширно теперішне правне положення Автокефальної Православної Церкви в Польщі і вкінці запитує уряд (наводимо дослівно з інтерпеляції):

„1) Чи уряд схоче розслідити обективно всі наведені в інтерпеляції факти, що відносяться до сучасного положення Автокефальної Православної Церкви на території люблинського воєвідства, а саме факти замикання, паління і буреня православних церков і домів молитви, невіддавання православним істнуючих ще церков і домів молитви, переслідування православного духовенства і карання його гривною або вязницею за відправу православного богослуження та виселення його з його дотеперішніх душпастирських станиць?

2) Чи уряд схоче потягнути до відповідальности органи державної влади, а передовсім дотичних повітових старостів, котрі спричинили факти, описані в І-ому уступі?

3) Чи уряд схоче дати охорону православному населенню і православному духовенству перед незавиненими шиканами і напастями, як теж чи схоче поручити своїм підвладним органам потягнути винних до відповідальности, спинити в спосіб, передбачений законами, недозволену вічеву акцію і пресову пропаганду, спрямовану проти Автокефальної Православної Церкви та її духовенства і проти православного населення?

4) Чи уряд схоче видати безпроволочно заказ бурити дальше православні церкви і доми молитви, як теж чи схоче віддати в ужиткування православних замкнені православні церкви і доми молитви, врешті чи схоче не робити перепон у ремонті старих та у будові нових православних святинь?

5) Чи уряд схоче заперестати робити натиск на православне духовенство щодо відправи православних богослужень у польській мові в місцевостях, де нема визнавців православія польської народности, щодо виголошування проповідей у польській мові та уділювання науки православної релігії у польській мові православним учням непольської народности і взагалі, чи схоче заперестати мішатись у чисто внутрішнє життя Автокефальної Православної Церкви в Польщі?

6) Коли уряд задумує рушити справу Автокефальної Православної Церкви в Польщі і в законний спосіб управильнити відношення цієї Церкви до Польської Держави?

7) Чи уряд схоче зарядити реституцію фактичного і правного стану там, де відобрано православному населенню його святині, або де їх збурено чи замкнено, як теж там, де виселено правосл. духовенство, чи пак заказано йому відправи православних богослужень?

8) Чи уряд схоче загарантувати православному населенню свободу сумління і віроісповідання, право свобідного визнавання його віри, право уладжування збірних і публичних богослужень, ведення його внутрішніх справ, посідання його святинь, як теж іншого майна, нерухомого і рухомого, що служить релігійному культові, врешті свобідного ним завідування і розпоряджування?"

В другій інтерпеляції посол д-р Баран наводить подрібно 17 фактів з іменами і назвищами інтересованих осіб, датами і числами рішень воєвідського уряду в Тернополі з терену повітів: чортківського, скалатського, тернопільського і збараського, яким відмовлено дозволу набути нерухомости, найчастіше одного морґа землі, і то у випадках, коли обі договірні сторони були українцями та запитує уряд:

„Чи уряд схоче поручити розслідити повищі факти і видати в цій справі відповідне заряджения дотично наведених в інтерпеляції фактів, як теж відповідне заряджения підвладним органам, щоб на майбутне постанови декрету Президента Річипосполитої про границі держави щодо набуття нерухомостей рефлектантами української народности пристосовувано обективно і річево без ніяких шикан з титулу їх національної приналежности і згідно з духом та інтенцією повищого декрету тільки виключно під кутом дійсних інтересів оборони границь держави?"

Врешті в третій інтерпеляції, навівши рішення повітового староства в Чорткові з дня 28. червня 1938 ч. Б. 10, котрим повітовий староста в Чорткові д-р Качковський заказав отворення в 16 громадах чортківського повіту 16 дитячих

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 26

XI.

М. ПАВЛИК.

Дехто думав та й ще може думає, що Франко з Михайлом Павликом були собі приятелі, але поправді та приязнь то була вічна суперечка. Вона за все їхне знайомство, не меншала, але більшала, аж поки не довела до розриву у 1905 році. Вони обидва, як сам Франко пише у своїй автобіографії, селянські сини, але їхнє „виховання, розвій і склад думок були дуже не однакові, не говорячи вже про велику ріжницю темпераментів і привичок".

Я познайомився з Михайлом Павликом десь 1897 р. Йому було тоді коло 44 років. Це був невеличкий зростом чоловік, тендітний, слабосилий, лисий, з добре поснівілою бородою; з меланхолійним обличчям; з очима немов „примглиними слізми"; з одноманітним, напів-сентиментальним, напів-проповідницьким голосом. Я був кілька разів у нього в хаті — в нього було чистенько, блискуча воскована підлога і квітки на столику. Ми сходилися дуже рідко, але з тих розмов, що були між нами, я помітив, що він думав думками Драгоманова; що для нього селянин був фетишем; що хоча публично він виступав сміливо і гостро критикував своїх противників, у своїй хаті чи в замкненім кабінеті бібліотеки Наукового Тов. ім. Шевченка, він чомусь говорив притишеним голосом, оглядався на всі боки, ніби тривожився, чи хто не підслухує розмови. Вразило мене особливо дуже, як він остерігав мене, коли я від Кузьми-Ляхоцького хотів добути для бібліотеки „Академічної Громади" драгоманівські видання, щоб їх держати під ключем, осібно й обережно, бо за них може бути біда від поліції, тимчасом, коли під ту пору не тільки драгоманівські видання, але й інші женевські можна було мати без поліційних перешкод. Згодом, оця тривога, як я сам помічав та й інші мені казали, значно зросла у нього, — він нпр. у парку любив балакати на зовсім відлюднім місці — і мабуть та тривога у часі московської окупації у 1914 р. й була причиною його смерти.

Хоча як Драгоманів любив Павлика, вважав його своїм найвірнішим учнем і спирався на ньому у всіх своїх політичних плянах, все-ж він не міг закрити очі на деякі риси Павликової душі такі, як „мілка амбіція", „самоосліплення", впертість чи як сам Павлик казав „запеклість" і неохота до систематичної праці. Він відкладав вникнення поважних праць і як писав Драгоманів, „кидався за хвилевими фантазіями". Через те, хоча як Драгоманів хотів помогти йому „встроїти себе", Павлик так і не „встроїв себе" до самої смерти. Ще, як довго жив Драгоманів, він як міг рятував його, але коли Драгоманова не стало, а Павлик скоро покинув і службу бібліотекаря у Науковому Тов. ім. Шевченка, думаючи писати монографію про Драгоманова, йому доводилося жити дуже важко. А все-ж і тоді, маючи багато вільного часу, він не взявся за ніяку поважнішу самостійну літературну працю, не говорячи вже про монографію Драгоманова.

РИСИ ПРИВАТНОЇ ВДАЧІ.

Дотого-ж Павлик, як пише д-р Володимир Схримович[*]), був у своїх політично-суспільних поглядах „занадто наївний і безкритичний, занадто односторонній і засліплений у Драгоманові". Поза Драгомановим він не бачив світа, не хотів вірити, що ідеї та й ще політично-суспільні не вічні і не вільні від еволюції, і критикував гостро кожного, хто не йшов по лінії ідей Драгоманова чи його, Павлика. Недаром Я. Струхманчук поставив у ілюстрованих „Житіях святих" поміж святими і портрет Павлика з евангелієм у руці.

Без сумніву, чималі заслуги мав Павлик для розвитку політичної думки й поступу в Галичині та й коло освідомлення народніх мас і я зовсім не хочу їх уменшати, але я говорю про Павлика, як людину, а не про Павлика, як публіциста, політично-суспільного діяча, і характеризуючи його як людину, я хочу показати тільки на причину розриву з Павликом багатьох людей, а між ними і Франка.

Коли Павликові було 50 років життя і він серед бідноти, матеріяльної скрути й безрадности скоро постарів, зівяв і знемощів, згадані мною риси його ще яскравіше виступили в нього

[*]) Цитовані „Причинки до біографії і характеристики Івана Франка".

садків „Рідної Школи" з тої причини, що у тих громадах мають бути дитячі садки під управою повітового виділу,інтерпелянт домагається, щоб уряд провірив повищий факт і видав доручення підчиненим політичним адміністраційним органам, щоб на будуче не робили ніяких перепон товариству „Рідна Школа" отвирати дитячі садки у всіх тих місцевостях, де істнують дитячі садки, ведені повітовим виділом або якоюнебудь польською організацією чи товариством.

„Сталін відчиняє російський парлямент на Кремлі.

Під таким заголовком подає кореспондент „Дейлі Телеграфу" (з 16. ц. м.) довший опис відчинення „парляменту" РФСРР, яке відбулося в пятницю, 15. ц. м.

„На відчинення — пише кореспондент — зявилися крім Сталіна, президент республики Калінін; премієр Молотов, низенький і рухливий комісар внутрішніх справ Єжов, який є теж і головою тайної поліції; Лазар Каганович, комісар важкої індустрії і залізниць та Жданов, голова партії ленінградської округи. Присутнім був також і Літвінов, що сидів у рядах „власть імущих", хоч не біля Сталіна. Багато здогадів викликала присутність і пані Літвінової, колишньої місс Айві Лов з Льондону. Дальше від Єжова сидів Петровський, старий віцепрезидент Совітського Союзу, про якого за кордоном писали, що його Єжов був арештував. Загальну увагу звернула відсутність Косьора і Чубаря, провідників Совітської України, визначних членів централі політбюра. Не зважаючи на їхнє колишнє велике значіння, ніодного з них не вибрано ані до українського ані до російського парляменту. Ця обставина, здається, потверджує вістку, що вони зникли з політичного овиду."

(УКРБЮРО, Льондон).

Вісти з Буковини.

ЗА РІДНУ ЦЕРКВУ.

Воєнний суд у Чернівцях засудив 8. VII. ц. р. **студента Дмитра Звізду** на 6 місяців вязниці та 10.000 левів гривни (350 зол.) за те, що він підчас панахиди на могилах поляглих у селі Добринівцях жадав в імени селян, щоб панахида правилася не по румунськи, але по українськи, бо чейже всі полягли, як і теперішні вірні — українці. Головним свідком прокуратора був священник Дмитро Діяконович, москвофіл. І у нас є ще такі типи, хоч, правда, вони аже вимирають.

Той сам воєнний суд засудив **селянина Іфтимія Житарюка** з с. Жучки (передмістя Чернівець) на один рік вязниці і 10.000 левів гривни за те, що він завзивав односельчан співати підчас Служби Божої по українськи.

Від присудів воєнного суду нема відклику.

ПЕХ РУМУНІЗАТОРА.

Румунська поліція була приневолена арештувати начальника податкового уряду у м. Вашківцях, Мірчу Ота, за грубі зловживання. В касі „бракує" поверх міліона левів. Пан Мірча признався до вини. Він належить до молодих румунських шовіністів, котрі прийшли на Буковину з наміром привернути „зукраїнізованих румунів" назад до рум. звичаїв. Ще будучи головою товариства румунських студентів у Чернівцях, Мірча громив на публичних зібраннях „торбарів і зайдів з Галичини" (так називають рум. шовіністи буковинських українських автохтонів). Знавці твердять, що він не посидить довго у вязниці, але буде авансувати.

СКРОМНИЙ ДОРІСТ.

Зі всіх середніх шкіл Буковини та хотинського повіту в Басарабії ставилось до іспиту зрілости всього 49 українців. Матуральне свідоцтво дістало їх 11. Решта — перепала. Подаємо імена щасливців: Винницька Софія, Андрієць Наталія, Русчак Віра, Влад Ігор, Томюк Степан, Комарич Богдан, Суховерський Борис, Жуковський Всеволод, Куницький Дмитро, Окуневський Володимир, Наградецький Мирослав.

СВЯТО МАТУРИСТІВ З 1913 Р. Б. КІЦМАНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

Заходом ініціятивного комітету відбувся в Чернівцях дня 12. ц. м. зїзд матуристів з 1913 р. б. української кіцманської гімназії. Шкільна влада не дала дозволу, щоб свято відбулося в Кіцманю у шкільнім будинку. По панахиді за померших товаришів та зложенні вінців на могилах тих, що поховані у Чернівцях, учасники зійшлися в реставрації на прочитання катальогу і т. д.

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Пятниця, 20 (8) липня 1888.

ЦІСАР ВІЛЬГЕЛМ У КРОНШТАДІ.

„Про приїзд цісаря до Росії наспіли вже такі вістки: Від семісільного ранку чекали вже в кронштадтському порті російські воєнні кораблі з вивішеними хоругвами на приїзд цісаря. До них прилучилися також і приватні кораблі, всі прикрашені і прибрані святочно. На березі зібралося було також багато народу, щоби придивитись приїздові німецького монарха. Коло 2-ої год. зполудня доглянено дим з кораблів німецької ескадри і в порті заланував незвичайний рух; все ладилось на привитання цісаря. Коло пятої години надплила ескадра до порту, а на її привитання роздалися тепер вистріли з гармат у всіх твердинях. Потім наступило привитання обох монархів. При першому привитанні цісар мав на собі мундір російської маринарки. Цісар переніся на російський як „Александер" і оба монархи поплили тепер разом аж до місця, де висідається на беріг. Заки ще вийшли на беріг змінили ще оба монархи мундіри: німецький цісар надягнув на себе мундір російських гренадирів петербурського полку, цар у бровся у пруський мундір. На помості, в місці, де висідається на беріг, чекала на гостя цариця. Цісар вийшовши з корабля поспішив зараз до неї і поцілував її в руку. Музика заграла німецький народній гимн і цісар пішов оглянути почетну компанію. Коли оба монархи оглянули військо всіли до воза і поїхали до палати.

АНТИСЕМІТИЗМ У ВІДНІ.

У довгому, спеціяльному допису з Відня кореспондент „Діла" пише про те, як жиди розростаються у всіх ділянках життя наддунайської столиці та як розвивається у Відні антисемітський рух. Між іншим він каже: „На всякий випадок антисемітизм у Відні є тепер силою, з якою місто і уряд мусять рахуватися. З наміром сонувати свій щоденний часопис думають антисеміти братися до поважної активної праці".

ВИДАВНИЧИЙ РУХ.

У першім півроці 1938 р. видано на Буковині всього три українські брошурки, але навіть ті не оригінальні. П. Івашко видав малу збірку О. Ю. Федьковича, п. Стасюк переклад німецької праці п. н. „Жидівська небезпека", а п. Д. Нестуняк маленький збірник Шевченкових поезій. Окрім того видавництво „Час" видало календар на 1938 р. Потребу української книжки заспокоює нарід на ярмарку ріжною тандитою; крім того за дорогі гроші можна там купити передвоєнні видання „Руської Ради" та дуже рідко видання „Самостійної Думки".

Дм. Хмара.

Британська королівська пара

ВИЇХАЛА ДО ФРАНЦІЇ.

Британська королівська пара виїхала в год. 9.10 у вівторок з льондонського двірця Вікторії до Довру. Населення Льондону вилягло на вулиці та оваційно витало короля й королеву підчас переїзду через місто. В год. 10.05 королівська пара відчалила з Довру на яхті адміралїції „Енчентрес" до Франції. Згідно з програмою, королівський яхт причалить до Бульонь в год. 12.40. Короля й королеву привітає французький премієр Далядіе, мін. закорд. справ Бонне та англійський амбасадор сер Ерік Філіпс. Опісля поїздом приїде король до Парижа. В хвилині, як поїзд з королівською парою заїде на париський двірець, загремить сальва. На двірці повитає королівську пару президент Лебрен з предсідниками обох законодатних палат і члени уряду. Крім міністріа будуть: префект Секвани, префект париської поліції, президент міської ради та президент департаментальної ради. З двірця в Бульонському лісі відїдуть гості з почотом 11 автами під палату Д'Орсе, де замешкає королівська пара.

—o—

НАСЕЛЕННЯ ГАНКОВ УТІКАЄ.

Хоч Чанкайшек вірить в успішну оборону міста Ганков і зосередив там чимало добрих дивізій, це не піднесло на дусі населення міста, яке приготовлюється до евакуації.

—o—

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ВОЯК УБИВ ДІВЧИНУ НА ПОЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ.

У селі Кісоричі, пов. Сарни совітський граничний сторож перейшов кордон і застрілив з кріса на польській території 16-літню Марію Кирильчук, опісля втік до СССР.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

го. Вже Драгоманів писав про Павликове „самоспліплення", а під ту пору, себто у 1904 році, воно виявилося вже у формі, я сказав би, нарцизму. Доволі прочитати книжечку „Ювілей 30-літної діяльности Михайла Павлика", в якій містяться його промови, та й ще деякі пізніші його статті, щоб пересвідчитися, що Павлик захоплюється нарцистично самим собою: — він лагідний, добрий, делікатний, походить з гарної, доброї, навіть лицарської, селянської сімї, з нього „гостре почуття правди й завзятости"; його ідеї непомильні й всесильні, а його писання мають просто магічну міць, — вони всіх переконують і справляють на едино добрий шлях.

БОРОТЬБА З ФРАНКОМ.

Цінуючи себе так високо, Павлик ставився дуже гостро, а навіть з погордою до інших, що не йшли його шляхом, між іншими й до Франка, особливо відколи той виступив з радикальної партії. Як довго жив Драгоманів, він лагодив суперечки та сварки між Франком і Павликом, хоча не завжди йому це вдавалося, тим більше, що Франко підозрівав Павлика в бунтуванні Драгоманова проти нього, але, коли Драгоманів умер і Павлик забажав зайняти місце Драгоманова супроти Франка та й ще почав зачіпати, а то й лаяти Франка публично, Франкові почало не ставати терпцю. Ще в оповіданні „Хома з серцем і Хома без серця", Франко змалював своє відношення до Павлика у формі легко сатиричній, але коли Павлик на своєму ювілею, правда, не називаючи Франка по імені, але так прозоро, що кожний знав про кого йде річ, напав у своїй промові на Франка дуже гостро й грубо, обвинувачуючи Франка в тому, що він причинився до розпаду радикальної партії, „топчучи ногами ідеали своєї молодости", що він „посягав" „на ті ідеали й на все найдорожче в других"; що він „насміявся з людей ідейних і сталих", себто з Павлика, „як з дурнів", а сам „замотувався в павутиння" „політики", — „ширшої" і „вужчої" високої і низької, — „в павутиння нещирости, нелюдяности, безідейности", та ще й думав, „що цього всього вимагає добро нашої нації, поступ, культура, наука, навіть соціялізм"[2]), тоді, очевидно, терпець увірвався Франкові і після появи друком ювілейної книжечки Павлика він і надрукував відому статтю „Михайло Павлик. Замість ювілейної сильветки", в якій важким келепом розбивав „ті численні легенди, що наросли вже за 30 років довкола особи Павлика і яким поперед усього, здається, повірив він сам"[3]). Я чув, як дехто докоряв Франкові цією статтею і ганявся за посторонніми впливами не знаючи, що конфлікт між Франком і Павликом істнував уже давно, корінився в непідходящих до себе вдачах, неоднаковому розвиткові і складі думок, застарілих ранах, які один одному завдавав не раз і не два в болющих нервах обидвох, та що останньою важкою краплею, що перехилила Франкову чашу з жовчею, — була саме згадана ювілейна промова Павлика. (Далі буде).

[2]) Ювілей 30-літної діяльности Михайла Павлика. У Львові, 1905, с. 76.

[3]) Літ.-Наук. Вістник за март 1905 р.

Правнича сторінка.

Перед виборами до Лікарсько-Дентистичних Палат.

ЧОМУ НЕМА НІОДНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ-ДЕНТИСТА ЗІ ЛЬВОВА У СПИСІ ВИБОРЦІВ?

Міністр суспільної опіки видав розпорядок з 30. квітня ц. р. про виборчу ординацію до окружних лікарсько-дентистичних палат (Денник Законів ч. 34 поз. 295). Він теж призначив урядового комісаря В. Войнарського, щоб перевів вибори до Лікарсько-Дентистичних Палат, що їх у Польщі створено чотири, а саме: у Варшаві, Познані, Вильні і Кракові. **Терен цієї останньої Лікарсько-Дентистичної палати простягається на воєвідства: келецьке, краківське, люблинське, львівське, станиславівське, тернопільське, і волинське,** себто територію, де мешкають майже **всі українські лікарі-дентисти (ки).** Поліське воєвідство приділено до Вильна, але там наших лікарів-дентистів можна почислити на пальцях одної руки. Отже здавалось би, що як уже не призначено ніодного українця лікаря-дентиста до виборчої комісії, то „власть імущі" повинні бодай у списку виборців **помістити всіх українців лікарів-дентистів, які виконують свою практику.**

Тимчасом зі Львова, де є кількох українських лікарів-дентистів (ок), нема у друкованому списі виборців, що його оголосив урядовий комісар у „Моніторі Польскім" з 2. ц. м. (ч. 148 поз. 269) і як залучник до свого оголошення у справі виборів до рад окружних лікарсько-дентистичних палат **ніодного українця лікаря-дентиста (ки).** Читаєте й очам своїм не вірите. Тому ще раз уважливо переглядаєте спис виборців, замешкалих у Львові, але прізвища українського лікаря-дентиста, хоч би на сміх, бодай одного таки не находите. Дійсно нечувана містерія — навіть як на наші відносини, де вже діялися ріжні речі з виборами і зі списками виборців, але щоб такі несамовиті речі діялися зі списками виборців до самоуправної установи, де членами є виключно люди з високою освітою, під національним оглядом определені — цього ще не було. З іншими нашими більшими містами в Галичині, де є нині бодай по двох українськх лікарів-дентистів теж не краще, але хоч про око поміщено у списі виборців по одному українському лікареві. Єдина рада, щоб українські лікарі-дентисти (ки) самі подбали про охорону своїх прав.

Тому то згідно зі згаданим оголошенням урядового комісаря в „Моніторі Польскім" про вибори до рад наших становних палат мусять **усі українські лікарі-дентисти (ки), яких не поміщено у списі виборців, зголосити реклямації на руки згаданого урядового комісаря В. Войнарського або на руки його заступника капітана Мансвета Пирки (Краків, вул. Асника ч. 3. з терену Лікарсько-Дентистичної Палати у Кракові) і то найдалі до 30. липня ц. р. Лікарі, які домагаються, щоб їх втягнено до спису виборців до рад окружних палат, повинні долучити до зголошення відпис реєстраційної посвідки і подати рік уродження.**

ХТО З ЛІКАРІВ УПРАВНЕНИЙ ДО ГОЛОСУВАННЯ?

Згідно з оголошенням урядового комісаря **управненими до голосування є лише ті лікарі, які є втягнені до друкованого спису виборців або найдалі до 30. липня ц. р. зголосять устно або письменно реклямацію і викажуть своє право брати участь у голосуванні. Таке право мають не лише ті лікарі-дентисти, які 30 днів перед оголошенням виборів виконували свою діяльність на просторі дотичної своєї палати, але також ті особи, які мають ліше право виконувати свою лікарську практику, але ще не зареєстровані. Такі особи обовязані теж до 30. липня ц. р. устно або письменно домагатися ,щоб їх вписано на листу виборців предкладаючи лікарсько-дентистичний диплом або інші рівновартні документи з посвідкою польського громадянства. Таке зголошення згаданих осіб є однозначне зі зголошенням домагання вписати їх на листу членів дотичної Лікарсько-Дентистичної Палати.** Зголошених реклямацій лікарів по 30 липні не будуть розглядати.

РЕЧИНЕЦЬ ВИБОРІВ ТА КАНДИДАТИ.

Вибори до окружної Лікарсько-Дентистичної Палати у Кракові відбудуться **18. вересня ц. р. у Кракові при вул. Асника ч. 3.** Тому, що кандидатів членів ради, яких краківська палата має 24 та їх заступників (12) проектує виборча комісія, в якій нема ніодного українського лікаря, всі наші лікарі-дентисти вже вписані до спису виборців чи ні, які тепер щойно внесуть реклямації, обовязані зголошувати теж домагання на руки згаданого урядового комісаря чи його заступника, щоб виборча комісія поставила бодай трьох кандидатів зпоміж українських лікарів-дентистів на членів ради і трьох їх заступників, як цього добилися українські адвокати у львівській Адвокатській Палаті. Якщо виборча комісія злегковажить домагання українських лікарів-дентистів і не запроектує висунених нашими виборцями кандидатів на членів ради — **всі українські лікарі-дентисти повинні — згідно з § 24 виборчої ординації устійнити спільно своїх кандидатів на членів ради і лише на них віддати всі свої голоси. Голосування є тайне і відбувається карткамн,** де є виписані кандидати: запроектовані виборчою комісією, або самими виборцями. Голосувати можна **особисто** переданням картки в коперті предсідникові виборчої комісії, який кидає її до урни, або поштою. В цьому останньому випадку виборець надсилає до виборчої комісії коперту до голосування з карткою з кандидатами. Цю коперту пересилає в більшій коперті, на якій подає своє імя, прізвище та адресу з написом на передній стороні „вибори" Цю коперту, що в ній є коперта до голосування, слід висилати як поручений лист. Голосування відбувається від год. 9-ої рано безперервно до год. 9-ої вечором. По скінченні голосування виборча комісія обчислює число голосів. Членами ради та їх заступниками є ті члени, які дістали найбільше число голосів. По оголошенні висліду виборів в урядовому часописі **кожний виборець має право зголосити до 14 днів від дня оголошення спротив на письмі до Начальної Лікарсько-Дентистичної Палати на руки предсідника виборчої комісії;** згадана Начальна Палата вирішує спротив по переведенні дослідів.

•

У справі зорганізування участи українських лікарів дентистів у виборах до ради окружної лікарсько-дентистичної палати у Кракові слід **негайно** звернутися за ближчими інформаціями до лікаря-дентиста **Романа Войнаровського** на адресу: **Косів** — пансіон „Вікторія" до 1. вересня ц. р. (опісля: Львів, вул. Трибунальська ч. 1.). Українські лікарі-дентисти повинні негайно поінформуватися в лікаря Р. Войнаровського, щоб узгіднити спільних кандидатів на членів ради і тому повинні теж подати свої адреси та інших українських лікарів-дентистів з даної місцевости.

—o—

Нема доброго сніданння
без кави з цикорією
Л У Н А
— яку виробляє єдина —
українська взаємн. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

що нарушення тілесної нетикальности є справді провиною зі ст. 239 § 1 к. к., що звучить так: хто вдарить чоловіка або в інший спосіб нарушить його тілесну нетикальність підлягає карі арешту до року, але картання дітей побиттям доконане учителем, який на основі ст. 22 к. к. є урядовцем — є вже злочином зі ст 286 § 1. к. к. тому, що не зважаючи на спеціяльні управнення, що їх посідає учитель супроти дітей — пристосування якихнебудь тілесних кар, себто і звичайного биття є заборонене статутом публичних шкіл (Денник Розпоряджень Мін. В. Р. і О. П. ч. 14 з року 1933 поз. 194). На основі 286 § 1 к. к. урядовець підлягає карі вязниці до 5 літ, який переступаючи свою владу або не доповнюючи обовязку — діляє на шкоду публичного або приватного інтересу. Отже може би так батьки 11-літнього Матвія Курія скористали з цього оречення Н. Суду і потягнули Марію Войцеховську до карної відповідальности.

Подав **обор. Р. Д., ем. суддя.**

ВІДСОТКИ ВІД СУДОВИХ ДЕПОЗИТІВ.

Міністр справедливости Грабовський видав обіжник у справі опроцентування грошевих сум, складаних до судового депозиту. Отже від суду залежатиме, чи грошева сума буде опроцентована. Якщо суд згодиться на це — відсотки від грошевих сум сягатимуть місячно **2 проц.** Далі міністр доручив, щоби президенти окружних та апеляційних судів підчас своєї візитації основно провірювали судову адміністрацію, стан актів і т. д. Далі міністр доручив, щоби президенти окружних та апеляційних судів ходили на судові засідання у цивільних і карних справах.

Як притягали до карної відповідальности учителів (-ок) за побиття дітей.

В часописі „Український Бескид" з 10. м. м. (ч. 23) появилась новинка такого змісту: „В Дернові, пов. Камінка Струмилова, учителька Марія Войцеховська побила по лиці 11-літнього Матвія Курія у школі підчас науки за те, що замало виписав висловів з „ра". Удар в лице був такий сильний, що відразу потекла хлопчині кров з носа так, що навіть лікар не міг спинити крови. Батько дитини зізнає, що хлопець пролежав 3 дні хорий і боявся признатися. Оглядана лікарем д-ром Лемішкою дитина має опухлий ніс, зачеповання кроваворопним струпом, крім того на лиці й носі має 12 ропних струпів, що правдоподібно походять від закаження нігтями учительки. Це ще один доказ — що побивання дітей [illegible] „педагогічну" [illegible].

Виринає питання, чи дер[illegible] можуть пристосовувати тілесні кари, [illegible] ні — яка це провина? В подібній справі [illegible] Суд видав таке оречення з [illegible] 2 К 650/37: Найвищий Суд у [illegible]

НА ТЕ
ЄДИНА РАДА:
Вживати пластер LEBEWOHL, неохибний на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — На

Сторінка без політики.

В обороні кота.

Що таке кіт? Возьміть до рук славного Брема „Ілюстроване життя тварин" і там прочитаєте: „Це тваринка прегарної вдачі, чепурна, чистенька, принадна, мила. Кожний її рух гарний і приємний, подивугідної меткости. Ходить рівномірно і ступає оксамитними лапочками безшелесно. Кіт — гордий, привязує більшу вагу до свого способу життя, як до харчу. Його досконала будова тіла, вагадує молодого лева чи мініятурового тигра".

Вже у старовину вважали кота за мудру, вірну та пожиточну тварину. При описах домашньої ідилі не бракувало ніколи мурчітливого котика.

Великі і славні люди любили товариство котів: Петрарка, Дант, Торквато Тассо, Гете, Лессінг, Геббель, Скарлятті, Французького кардинала та міністра Рішеліє кіт не відступав при найважніших дипльоматичних нарадах, сидячи при його бюрку. Маляр Готфрід Мінд ціле своє життя присвятив малюванню котів. В останніх часах почалася нагінка проти котів зі сторони товариств охорони птахів. А проте, коли порівняти ту невеличку, смішно малу кількість пташат, що гине від котів і ту величезну кількість птахів, які вбивають люди, то кіт виходить зовсім невинний.

Є теж багато осіб, які топлять молоді котенята, а інші, що зачиняють перед котами двері. Хибний є погляд, що кіт не може бути вірний і привязаний. Не так давно у Варшаві кіт загриз на смерть напасника, що хотів убити його господиню. Є давній переказ про те, що Магомет відрізав полу свого плаща, щоб не збудити кота, який спав на ньому. Магомеданам закон забороняє убивати псів і котів.

З природи кіт не є фальшивий. Його злодійкуватість буває часто виною людей, що не годують його, як треба і він примирає голодом. Кіт, якого захистили, коли він тинявся по вулиці у голоді та холоді, вміє проявити свою вдячність. Відомо, що він сильно привязується до місця, де живе і не любить його змінати. Недавно ми читали статтю одного вченого, який поставив собі питання: яке створіння на світі найдосконаліше? Він довго не міг знайти відповіди на це. Аж раз проходячи мостом над Сеною в Парижі побачив, як по шнурі над водою йшов кіт, так спокійно, самовпевнено і при цьому обережно, чутливо прислухуючися до всіх звуків, що долітали з усіх боків із мільонового міста. Тоді він рішив, що щодо будови тіла, вигляду і доцільности всіх органів нема досконалішої тварини від кота. **Валерія Дудкевич.**

З усіх кінців світа.

Американські лікарі почали з незвичайним успіхом уживати для лікування астми сполуку гелія і кисня.

Ісляндці рішили піти за прикладом данців і плекати в себе банани та південні овочі. Хоч клімат у них препоганий, але гарячі джерела ґейзерів допоможуть їм виплекати пальми спроваджені з Ямайки.

Совітський уряд висловив згоду — як повідомляє англійська преса — звернути Польщі корону і скиптр Станислава Понятовського. Переговори в цій справі велися... 18 років.

В англійському міністерстві переводять спис робітників. Один із репортерів поцікавився їх прізвищами і ствердив, що є там 37 таких, що звуться Стенлі Болдвін, колишній англійський премієр, 17 Вінстонів Черчілів і один Рамсей Мекдональд. У списі є 406 тисяч Смітів і 305 тисяч Джонсів, що є найбільше поширеними англійськими прізвищами. Багато прізвищ прекумедних, таких як Буенос Айрес і що означають такі предмети: Ріка Йордан, Рання Роса, Порожній Базар, Дуже Дивний, Елеґантний Офіцир тощо.

Великі паризькі купці створили комітет, що почав організувати „Тиждень мужеської елеґанції". Мета — заохотити парижан одягатися дбайливіше та чепурніше. Мужчини у Парижі (за винятком відомих чепурунів), зовсім не дбають про свій вигляд, носять роками старі капелюхи, штани, плащі, без огляду на моду. Згаданий тиждень пропаґанди протягнеться від 18. липня до 25. Реклямова афіша кличе: „Будьте елеґантні, щоб подобатися, щоб підтримати славу французького смаку і щоб причинитися до загального добробуту".

Коло грецького міста Олімпу в тім місці, де колись Демостен мав свою славну промову, відкопали неоціненої вартости предмети в руїнах добре збережених домів.

У Голівуді винайшов якийсь Йосиф Валентіно таку призму для кінового апарату, що зможе давати пластичні знимки.

На північ від Пекіну в области Чангу відкрила льондонська наукова експедиція забуте монгольське місто зі 100 святинями. Усередині міста стоїть палата з XIII. стол. монгольського цісаря Кубля Хана; є там сліди небувалої колишньої пишноти.

Італія дістане нових 21 радіових висильних станцій.

Таємниче душегубство з Гудсонської ріки.

У Ню Йорку закінчився один сенсаційний процес. Джона Поля Бателта засудили на досмертну вязницю.

У травні минулого року оженився відомий американський спортовець Джон Поль Бательт. Він багатий, мешкає при славній Парк Авеню, гарний, подобається жінкам. Жінку він вибрав собі зпоміж багатої аристократії. Вона була скромна, не наслідувала екстравагантних мільонерів, дивилася розумно, тверезо на світ, була природна. Часописи писали про зразкове щасливе подружжя. Минуло кілька місяців.

Аж ось одного дня поліція виловила в Гудсоні потопельника. Ствердили, що покійний це був відомий льотерійний грач і „перегонівець" Чарльс Морріс. Він мав на тілі знаки ножа. Всі гадали, що він був десь щез. Неважко було ствердити, що його вбили. Він довго лежав на дні ріки з цементовим відливом, щоб не міг виплисти наверх, але коли вода прожерла цемент, тіло показалося. Не виключене, що якийсь якір корабля розбив цю хитро придуману домовину.

Нерозяснені здогади.

Усі познаки поліції звернулися в бік Бательта як убийника. Ми не знаємо мотивів, але видко вони мусіли бути поважні, бо поліція довго вагалася, чи можна такого багатого, шанованого спортовця арештувати. Після тижневих допитів Бательт заломався і признався, що вбив Морріса на тиждень перед своїм шлюбом. Але мотивів свого вбивства не виявив. Суд мусів принати дефініцію „душегубство другого ступня" доконане в афекті. Кара — досмертна вязниця. Ніодною рискою Бательт не зрадив на суді свого схвилювання — стояв як задубілий.

Здогади йшли в ріжних напрямках. Можливе, що Морріс позичив Бательтові більші гроші і він програв їх. Між бути і заклад між ними на якусь мільонову суму, а пізніше прийшло до суперечки, з якої не було іншого виходу, як смертельна розправа — з ненависти. Не виключене, що Морріс був кандидатом до руки дівчини, з якою Бательт хотів оженитися або що він якимись скандальними ревеляціями хотів припинити це подружжя. Якби Бательт міг був виявити правду то можливе, що ріжні обставини злочину булиб злагіднили його кару. Американське судівництво мало знає випадків такого кримінального злочину, коли багата інтеліґентна людина зважилася свідомо на ганебне душегубство, призналася до нього і не хотіла, — боронитися. Можливе, що вязниця таки приневолить Бательта до сповіді. Його молода жінка покищо дістала розвід і виїхала. Американці певні, що таємниця вбивства Морріса випливе ще колись, як його тіло із дна Гудсонської ріки.

—o—

НЕСПОДІВАНКИ В ПАРИСЬКІЙ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ.

Паризька Академія Мистцтв призначує щороку великі нагороди т. зв. „римські" за найкращі праці на загально завдану тему для своїх слухачів. Цього року дістав таку нагороду 26-літній Анрі Жан Бернад за працю з архітектури і 29-літній Еліо за працю із гравюри. Ця друга нагорода викликала збірний протест студентів, які обвинувачували професорів, що нагородили — плаґіятора. А саме в салях Академії виситьна стіні колись у 1894. р. нагороджений такою самою нагородою малюнок Дешено з тою самою темою — „Юдита показує народові відрізану голову Гольоферна". Товариші Еліо твердять, що він попросту позичив собі найважніші мотиви з того твору. Але професори є іншої думки і не називають доброго впливу „плаґіятом". Еліо, згідно з умовою конкурсу поїде на рік до Риму, де у славній віллі призначеній для лавреатів конкурсу, зможе завдяки великій стипендії, спокійно працювати. Разом із ним поїдуть теж дві молоді жінки — Рафін, що дістала другу нагороду ґравюри і справжня лавреатка 25-літня Маделена Лявентір, що дістала велику нагороду за найкращий образ. Це подія рідка. Лявентір маленька, непоказна дівчина, донька паризького купця. Її товариші, згідно із прийнятим звичаєм, скупали її на подвірю у великому басені.

КУЛЬТУРА.

Старий китайський дипльомат Лі-Тчінґ-Ван, який обїхав цілий світ і був представником „Небесної Імперії" в кількинадцять державах, так висловився про культуру ріжних народів:

Якби наша китайська культура запанувала над світом, тоді земля перемінилась би у краминичку, курильню опію і заквітчаний корабель.

Якби арабська культура запанувала над світом, тоді світ став би гаремом і лазнею.

Якби американська культура запанувала над світом, тоді світ став би фабрикою, боксерським рінґом, кіном і мюзік-голом.

Якби анґлійська культура запанувала над світом, то він перемінився би у корабельну та торговельну контору і спортовий майдан.

Якби еспанська культура запанувала над світом то це був би манастир і арена для боротьби биків.

Якби російська культура запанувала над світом то світ став би заведенням божевільних і мітинґовою салею.

Якби німецька культура запанувала над світом то це булаб касарня і лябораторія для виробу дітей.

Якби французька культура запанувала над світом то це булаб мистецька вистава і кабарет з кафешантаном.

Тепер нехай кожний читач відповість собі сам на питання, як виглядав би світ, якби над ним запанувала українська культура. Нам здається, що це був би хор у народніх строях, якого члени сварились би, чому завчасу не подумали про його кращу організацію.

—o—

ВЕСЕЛЕ

У ресторані.

— Маєте раки?

— Саме варимо одну порцію.

— Принесіть, щоб побачити, чи великі... О, дуже малі. Яка ціна?

— Пять золотих порція.

— Подивіться! чорні раки почервоніли зо-соромлені, що ви ставите такі ціни.

Відпочинок.

— Якже-ж ти, Марусю, використала мій виїзд? Відпочила за той час, коли мене не було дома?

— Так, прошу пані. Я вже від тижня навіть обіду собі не варила.

— А то чому?

— Бо вже всі тарелі брудні, і я не маю на чому їсти.

Велика втрата для мовознавства.

Смерть М. Трубецького.

З кінцем червня прийшла через Прагу звістка, що 25. минулого місяця вмер по довгій недузі, відомий мовознавець, Ніколай Трубецкой. Покійний був політичним російським емігрантом, що тішився серед своїх земляків великою повагою спершу як визнавець дуже поширеного серед російської еміграції т. зв. евразійства, а далі, коли він відійшов від евразійців — як визначна наукова сила, першорядний лінгвіст. Коли по смерти проф. Вондрака опорожнилася катедра славістики на віденському університеті, філософічний факультет того університету спинився на особі Трубецького, і він займав від яких десятьох років, до самої смерти цю катедру, звязану з іменами Міклошіча та Ягіча.

Трубецкой був дуже діяльним членом „Лінгвістичного Гуртка" у Празі, виступав на всіх міжнародніх лінгвістичних зїздах і хоч нечасто навідувався з Відня до Праги — своєю лінгвістичною методою був тісно звязаний із „Гуртком" і тішився серед його членів великим поважанням.

Празький „Лінгвістичний Гурток" підходить до лінгвістичних дослідів із фонольоґічного становища, себто розсліджує й досліджує мовні явища з погляду структуральних законів мови та з погляду — функцій, які ті явища в мові мають; усупереч давнішої школи т. зв. молодограматичної, яка роздрібнювала мову, фонольоґи студіюють мову, як систему. Прихильник фонольоґічної методи, пок. проф. Трубецкой полишив багато фонольоґічних праць, при чому фонольоґічну методу використовував він не тільки при розслідах живих мов, але й давно вимерлих (його клясична праця про полабську мову, її будову й систему). Звичайно, його праці торкаються найбільш російської літературної мови, але займався він, крім цього, головно кавказькими й фінськими мовами, і своє велике знання тих мов використовував для ріжних теоретичних фонольоґічних міркувань. Система фонем, себто звукових типів у поодиноких мовах.

Професор словянських мов, Трубецкой мусів визначити своє становище й до української мови. Із своєї батьківщини виніс він принятий у російській науці історичний погляд про т. зв. праруську єдність, і цієї теорії, коли мати на увазі, історію мови, він придержувався дотя, доки його цікавила діяхроністична (історична) метода досліду мовних явищ. Це й видно із його статті, що її помістив він у „Цайтшріфт фір слявіше Фільольоґі" 1925 р. Може цей погляд у нього залишився й на далі, позаяк хибний, на хитких збудований основах. Та цього ми не можемо докладно простежити, бо Трубецкой круто повернувся від цієї методи й на цю тему вже пізніше не висловлювався. Правда, доводилося у приватних розмовах стверджувати, що, мовляв, із історичного погляду питання самостійної будови української мови для нього важке, неясне, але зовсім ясне з погляду сьогочасної будови української мови, мови цілком окремої, самостійної, із своїми цілком окремими, оригінальними й цікавими структуральними законами. У своїх френольоґічних працях він скрізь трактує самостійно явища української мови й на кожному кроці зазначує їх питоменність (між іншим, уживає виключно терміну „українїш", „українїше шпрахе", „українїше Діялекте і т. д. — майже всі свої праці писав він по-німецьки). До ясного погляду на українську мову допомогло йому, росіянинові, що у своїй батьківщині не чув живого українського слова (народився 1890 р. в Москві, жив увесь час до еміграції в Росії) те, що в „Лінгвістичному Гуртку" у Празі стрінувся з українцями і що мав нагоду почути живу українську мову від своїх студентів українців у Відні.

Із цим своїм науковим переконанням Трубецкой не ховався ніде перед своїми земляками і перед кожним його боронив. Коли 1929 р., після І. Зїзду славянських фільольоґів у Празі, розюшені московські учасники зїзду, застрашені т. зв. „українським засіллєм" (воно так зле не було з цим „засіллєм", бо й так українська участь у конґресі не була така з організаційного погляду, як це ми хотілиб) скликали росіян на окрему нараду, що їм робити з українцями, й на цій нараді накидалися на „український сепаратизм" — Трубецкой, зовсім спокійно забрав голос, висловив свій лінгвістичний погляд на українську мову і щоб довго не говорити, показав зібраним науковий збірник на честь проф. Багалія на 2.000 сторінок друку...

— Ось вам, панове, найкращий доказ, що нічого штучного в українстві нема!

Вклонився й подався на своє місце.

Знаємо, що російська еміґрація, хоч і шанувала його, ховалася за його авторитет, але його... не любила.

З Трубецьким сходить у могилу великий учений, обективний дослідник, неабиякої міри славіст. І для віденського університету, і для славянської, а то европейської науки це — велика втрата. Не так легко можна буде поповнити ту прогалину, яка повстала через смерть Трубецького у славістиці, і головно — в фонольоґічній меторі досліду мовних явищ...

Василь Сімович.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Камінка Струмілова.

На першу вістку про смерть ґен. Мирона Тарнавського зарядив голова П. Н. К. в Камінці Стр. жалібні сходини представників усіх товариств повітових і місцевих установ, як теж бувших членів Української Армії. Такі сходини відбулися 30. VI. в год. 18. у салі Народнього Дому, на які прибуло 60 людей.

Жалібне зібрання відкрив коротко бувший старшина УГА д-р Іван Лемішка, згадавши про світлу постать Вождя. Цієї промови приявні вислухали стоячи і пізніще 1-хвилинною мовчанкою віддали почесть Покійному. Другий реферат — спомин виголосив д-р Петро Мінко, о. поручник УГА.

По рефераті зібрані постановили проголосити одномісячну жалобу й окремими клепсидрами від б. вояків УГА, від П.Н.К. й української молоді повідомити повіт та місцеве громадянство про смерть та похорон Начального Вождя, як і про торжественне богослуження за душу Покійника.

На другий день, 2-го липня цр., відправив о. шамб. Цегельський в асисті о. Евгена Дмитрука і діякона Івана Давидовича заупокійне богослуження враз з панахидою у вщерть виповненій церкві. О. шамб. Цегельський виголосив глибоко продуману проповідь. Зібрані зложили в часі панахиди 24 зол. на тревалий памятник Вождові.

Того самого дня вислано окреме кондолєнційне письмо до „Молодої Громади".

В похоронах у Львові взяла участь дуже численна делеґація б. вояків, громадянства та молоді з Каменеччини.

Майже в кожній місцевости повіту відбулися заупокійні богослуження та жалібні сходини.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 17.

ІРІНА БАЛАГУРСЬКА. 2

Товариський зїзд.

Іван жартував, але Ірка здається не бачила цього, бо якось поважно задумалась і бомкнула:

— Так, так, але тема? де тему взяти? У світі я мало буваю, мало переживаю...

— Що? моя жіночка зацікавилася конкурсом! Браво! Зараз тобі поможу шукати теми. Ось зараз, о є!.. Опиши, наприклад, як то Ромко дістав від тебе в шкіру, що подер нову панчішку, а показалося, що то писько пробував своїх молодих зубів на дитячій панчішці. Або — ага! — ти запросила на обід паню Н. а ябчанку подала солену, бо ти помилилася і замість цукру дала соли... Або як Параска казала, що хтось украв твою комбінацію на стриху, а ти її знайшла у куфрі Параски.

— Буде вже; буде; це глупі теми, а дотого кожна та історія кінчалася сльозами або бійкою, а тож має бути п-о-г-і-д-н-а новеля, розумієш? А тиб так не міг що написати? Заробиш. Ти колись такі гарні любовні листи писав до мене! — заатакувала Ірка Богу духа винного чоловіка.

— Я, я?.. — перелякався Іван — я писати? Сохрани мене Господи від критики, цензури і тим подібних приємностей! Ти, що іншого, попробуй! — зрештою я жартував, щоб тебе трохи оживити... Не хочеш, то ні...

Але вже пропало. Не знати, чи то було в таку пору сказане, чи на такий стан душі Ірки впало досить, що Ірка взяла часопис у руки і перечитувала раз і другий умови конкурсу. А що якби, так? — думала — не святі-ж горшки ліплять. То і письменник, заки став письменником мусів пробувати. Сіла на фотелю коло бюрка і думала, думала... Іван раз і другий поглянув у сторону жінки і нишком усміхнувся. „Добре, що запрятала собі голову чим іншим, буду мати спокій з тим зїздом!"

А Ірка дерла тимчасом кусник ґазети на ще дрібніші кусники, гляділа у куток кімнати і усміхалася до своїх думок. Нараз тріпнула рукою по бюрку і радісно кликнула:

— Маю!

— Що таке? — підняв голову чоловік, що збирався вже засипляти — що маєш?

— А тему. Зараз сідаю і пишу.

І вона з грюкотом присунула фотель до бюрка і стала шукати в шуфляді за папером. Іван похитав головою.

— Якто? так відразу ти найшла тему, сідаєш і пишеш?

— Авжеж — кивнула самопевно жінка головою. — Надхнення, розумієш? треба користати, поки є. А знаєш? буду писати про тебе...

Папір білівся вже на бюрку і Ірка мачала перо в чорнило.

— Отже зачинаю...

Іванові відразу пройшла охота до спання.

— Ірка, ти поважно про мене?

— Авжеж. хіба не можна? Література не дивиться в ніякі огляди навіть супроти найближчих. Так, життева правда передовсім... — захоплювалась своєю темою.

— Слухайно, а можеб ти так узяла собі за тему, котру зі своїх знайомих? Чому саме мене? Що я тобі завинив? — просився Іван трохи жартуючи.

— Ні, не можна, моглиб образитися! — впевняла Ірка.

— Но, а я, я не числюся? Як ти щось такого на мене понаписуєш, будуть люди з мене сміятися! Не хочу! Чуєш, не хочу і не дозволю! Кинь це Ірчик, то не має жадного сенсу! Іди, чуєш! там діти щось чубляться... А я чаю хочу...

Іван піднявся вже з отомани і сів. Дивився безнадійно, як бігало по папері перо, поскрипуючи в руці жінки. Ірка не відповідала на всі зі переконування чоловіка, занята своїми думками. Врешті дала крапку і спинилась.

До нічого перо — сказала — не маєш ліпшого?

— То письменниця до нічого. Маєш там у скритці нове, але і то тобі нічого не поможе! — хотів її докучити і знеохотити.

— Я чаю не можу допроситись, діти вереск счинили, а вона собі пише... А то я собі клопіт наголову напитав! — жалувався Іван поглядаючи з-під ока на жінку. Слова чоловіка відбивались від Ірки як мячики, ні трохи її не боліли ані трівожили. Поволі закладала нове перо і зневажливо говорила:

— То нічого. Ти від чого тато? успокій сам діти і скажи собі дати чаю, Параска зробить. А ти мені не перебивай, бо видиш, що я занята...

Іван устав зрезиґнований і вийшов до другої кімнати. Там Ромчик рвав деревляному коневі конопляну гриву, а менший Юрчик валив братика маленьким кулачком по животі і кричав, аж шиби дзвеніли.

— Тихо діти — що то за вереск? Галю, чому не успокоїш братчиків? — спитав сердитий батько старшеньку донечку.

— Та, бо вони мене не слухають — оправдувалось дівчатно — оба хотять вилізти на коня і один не хоче другому уступити.

— А то впертюхи! тихо, бо оба наберете, а диви геть коневі гриву обірвав, тепер кінь не схоче їхати! Будьте чемні, то дістанете десять сотиків на цукорки — закінчив вже ласкаво.

— А мамуся, де мамуся? — допитувались діти. — Ми хочемо до мамусі!

— Там не можна іти! — стримав їх тато — мама тепер занята, пише...

— Мамуся лист пише? — спитала дівчинка.

— Ні, щось страшніше. Але ви тут будьте тихо, а ти Галю, скажи Парасці, щоб принесла мені чаю до моєї кімнати —

(Далі буде).

Буськ

За почином проводу Камінки Стр. скликав д-р М. Струтинський дня 2-го VII. жалібні сходини місцевого громадянства на год. 7. веч. до місцевої читальні. До численно зібраних промовили: д-р Струтинський, д-р Ваврик і д-р Бай, після чого приявні однохвилинною мовчанкою вшанували память помершого Генерала.

Дня 2-го липня в год. 9. відправив о. радн. Калиневич заупокійне богослужения, та в год. 4. попол. панахиду при живій могилі, вбраній цвітами та вінками. Співав місцевий хор.

Читальня „Просвіти" і Т-во „Сокіл" вислали окремі кондоленційні телеграми до Львова. На похороні була теж делегація з Бузеччини.

НОВИНКИ.

— **Лікар-дентист Сичула Володимир, Ярослав,** вбс. Стоматольог. Академії у Варшаві, відкрив канцелярію й ординує **в Тернополі, вул. Пілсудського 18.** Власна технічна робітня. 1526 —3

— **Музичне Товариство ім. М. Лисенка, Філія Стрий** оголошує оцим конкурс на посаду учителя фортепіяну і теоретичних предметів, а заразом управителя Музичного Інституту в одній особі. Подання проситься слати найдальше до дня 20. серпня ц. р. на адресу:В Котович, Стрий, Лелевеля 36. 1533 1—2

— **У Черчі** відбудеться дня 21-го ц. м. „Вечір живого слова" Л. Кривіцької. Управа живця-Черча хоче не тільки розважити своїх численних гостей, але і дати їм змогу послухати творів наших кращих поетів.

— **„Рута".** Під цим наголовком появилось у Львові з датою 15. липня 1938 р. 1-ше число місячника, що є органом плянтаторів ліково-промислових ростин. Адреса редакції й адміністрації „Рути": Львів, Скарбківська 35, тел. 218-68. Поодиноке число коштує 20 сотиків.

— **Арештування урядовця в Турці.** Дня 11. ц. м. поліція в Турці арештувала урядовця Філії „Просвіти" Андрія Горечка і відвезла його до Самбора. Причина арештування невідома.

— **Український скрипак у льондонському радіо.** Льондонська радіо-стація Брітіш Бродкастінг Корпорейшен, запросила нашого скрипака Богдана Губіцького, щоб він узяв участь у програмі, що її радіо-стація буде надавати на кортких хвилях 22. серпня ц. р. для всієї британської імперії. Гра п. Богдана Губіцького почнеться в год. 4.10 ранком (льондонський час) і буде тревати майже пів години. На програму складаються твори Рахманінова, Вуфа, Маттесона, Вєнявського і Римського-Корсакова. Українських творів цього разу у програмі немає, бо замовлені, не прийшли на час. (Укбюро Льондон).

— **Золота медаля за збірку українських марок.** Англійська преса широко описує величаву виставу поштових марок, що відбулася у Празі від 26. червня до 4. липня ц. р. „Дейлі Телеграф" з дня 4. липня подає також імена тих, що дістали відзначення за свої експонати. Між ними находиться також імя п. С. Макогін з Бостону, яка дістала золоту медалю за свою збірку українських поштових марок. Ця збірка була одною з найкращих і безсумніву зробила українській філятелістиці чималу рекляму. Складалася вона із 400 аркушів, які творили цілість, три прегарні альбоми, оправлені в сине полотно зі золотим тризубом і написом. (Укбюро Льондон).

— **Далі розкопують могили наших стрільців.** Минулого понеділка прибув відділ робітників в асисті поліції на Золоту Гору в Щирці коло Львова, де спочиває хорунжий Полотнюк та інші вояки УГА на цвинтарному посвяченому майдані, і почали розкопувати камяну могилу. В одній домовині добре збереглися рештки військового однострою. Поліція заявила, що має приказ від воєвідства зліквідувати цю могилу.

— **Обіжник у справі злої поведінки з кіньми** видав мін. Славой-Складковський до воєводів. Згідно з обіжником поліція має звертати увагу на ранених, хворих, або вимарнілих наслідком злої відживи коней, що їх далі вживають до праці і має доносити на людей, що вживають цих коней до праці. На шию такого коня треба накладати лякову печатку на тектурі або дошці. Повітова адміністраційна влада має видавати заборони вживати такі коні до праці. Кари за злу поведінку з кіньми, за перетяження їх працею або вживання хворих коней до праці будуть загострені.

— **Жахливе положення молодих будівельних робітників у Львові.** Здавалось би, що в часі масового відновлювання каменищ у Львові, між будівельними робітниками нема взагалі безробіття, бо ще ніколи не було для них такого доброго сезону як саме тепер. Так теж кожному здається, але так воно не є. До праці не приймають молодих будівельних робітників, хоч з початком цьогорічних сезонових будівельних робіт на одній з конференції воєвідських директорів „Фонду Праці" у Варшаві рішено розвязати проблему безробіття саме між молодю. Тимчасом новий директор „Фонду Праці" у Львові заявив делегації безробітної будівельної молоді, що не має фондів, щоб дати їй працю нпр. при будові спортових площ, як це було минулого року. Тоді делегація будівельної молоді звернулася до львівського воєводи, який заявив, що має ще майже 100 безробітних і мусить їм дати працю. Справу безробіття між молодю велів ще раз зясувати директорові „Фонду Праці", який свого становища не змінив і молодь далі залишається без праці. Невже нема виходу з цього положення? Адже істнують табори праці, де беруть молодих хлопців. Невже бодай там не можна примістити цієї безробітної молоді зі Львова, для яких нема цього року фондів на роботи з „Фонду Праці"?

— **Нова польська туристична організація.** Недавно львівське воєвідство покликало до життя „Звйонзек летніскова-туристични „Бещади" з обсягом дїяльности на львівське воєвідство. Головою нової організації є інж. Т. Верещинський, до управи входять представники самоуправи, культурно-освітніх та господарських організацій. Зорганізовано курс для туристичних інструкторів у повітах і громадах та зладжено проект туристичних інвестицій на найближчі два роки.

— **Львівська хроніка.** Минулого понеділка авто наїхало при вул. Ягайлонській на трьох робітників: Василя Теліщука, Миколу і Василя Надоптів, власників візків та їх зранило. — Шофер Прокіп Сех відвіз усіх трьох до рятункового поготівля. — Між приятелями шлюсарем Маріяном Демчишином і бляхарем Володимиром Лучкою дійшло до бійки, яка скінчилася стрілянниною і зараненням Демчишина. Причиною бійки було підозріння Демчишина, що його жінка зраджує його з його приятелем.

— **Нещасливі випадки.** У Серетці пов. Зборів вкоп присипав Станислава Кусяка; добули його без життя. — С. Барбека впав з драбини у Львові при вул. Волинській 6 і зломив ногу. — І. Житніцький на шляху Золочів-Львів наїхав мотоциклем на фіру, впав з мотоцикля і зломив ногу.

— **Краєва хроніка.** В Перемишлі заборонила влада купатися в Сяні у звязку з поширенням прищиці, але над Сяном повно людей. — Під колами поспішного поїзду кинулася 40-літня Анна Гуралевич, жінка залізничого будника і згинула на місці. Причина самогубства невідома. — На пасовиську в Серетці, пов. Зборів земля присипала Ст. Кусяка підчас добування піску. — Над Ворохтою лютувала минулої неділі страшна буря зі зливним дощем. Вода у Пруті піднеслася на півтора метра і позривали кладки. — В. Кільчицький, засуджений на досмертну вязницю, вискочив з вікна станиславівської вязниці, щоб відібрати собі життя, але лише важко поранився.

— **Свастики жидівської продукції.** Від якогось часу на Поморі та в Данцігу масово продають цукорки, запаковані в папір, на якому надрукована гітлерівська свастика. Поліція викрила, що ті цукорки продукує одна познанська фабрика, а свастики на опакуванні друкує одна з варшавських жидівських друкарень.

— **Дівчинка зовсім здичіла в лісі між медведями.** Турецька преса повідомляє, що в лісах Бруса вдалося ловцям віднайти дівчинку у віці 12—13 років, що її схопили медведі ще дволітньою дитиною. Дівчину примістили у шпиталі в Бакіркосі над Босфором під обсервацією лікарів-психіятрів. Дівчина кидається на людей, драпає, кусає, бурмоче мов медвідь. В перших днях свого побуту у шпиталі дівчина, замість митися, облизувалася мов звіря. Наслідком десятилітнього життя між дикими звірятами дівчина є ненормальною і лікарі не мають надії вилікувати її. Ловці, які її зловили, оповідають, що вона зробила на них підчас схоплення страшне враження. Була зовсім нага, її тіло було покрите шерстю, волосся довге на метер, нігті дуже довгі і закривлені.

— **Згоріла рафінерія нафти.** У стейті Нью-Йорк згоріла рафінерія нафти товариства „Сінклєр Ойль". Підчас пожежі вибухло 13 великих збірників нафти. Згинули три особи, які приглядалися пожежі, 50 важко або легко ранених.

— **Страшна смерть у церкві від грому.** В останніх днях лютувала над Чехословаччиною страшна буря з громами і зливним дощем. Минулої неділі грім ударив у церкву в селі Станово на Закарпатті, де було повно людей на богослуженні. Грім убив дві особи, одну важко ранив, 25 осіб лекше.

— **Дві летунські катастрофи.** Гидроплян, призначений до норвеско-французької експедиції над Ледовим Океаном упав до моря підчас лету з Ослю до Алєзунд. Летун вирятувався, долпливаючи до берега. — У Парагі підчас вправ вибухла бензина в одному з військових літаків. Летун згинув, механік і радіотелеграфіст важко ранені.

— **Велика автобусова катастрофа.** На одним з переїздів недалеко залізничої стації Кокімбіто в Аргентині льокомотива наїхала на автобус і знищила його. Підчас катастрофи згинуло 11 осіб, 5 важко ранених. — На стації Альтенбург у Німеччині вивернувся поспішний поїзд. Реблін у Німеччині вивернувся поспішний поїзд. Машиніст і кондуктор ранені, палій згинув.

— **Національна Олімпіяда в Ковні.** Минулого понеділка почалася в Ковні литовська національна Олімпіяда, що її відкрив президент Сметона. В Олімпіяді бере участь понад 1.000 спортовців з Литви і з усіх держав, де живуть литовці. Минулої суботи спортовці пішли похотовці. Минулої суботи спортовці пішли похотовці. дом на грїб Невідомого Вояка, де запалили смолоскипи, що ними запалили на стадіоні олімпійський вогонь. Кожна делегація йшла у поході з прапором тієї держави, з якої прибула. Змаганням приглядалося понад 10.000 видців.

— **Косять косами, бо машини понищені.** Большевицька преса пише, що селянство страшенно невдоволене машинами. В колхозі „Серп і Молот" у ленінградськім районі селяни косять косами, бо машини нездатні до ужитку. Косарки мали скосити 2 га сіножати денно. Тимчасом селяни біл-ше косять косами, ніж косарками. Тому що за невиконання на час робіт спадають на селян гострі кари — селяни боронять перед уживанням машин, що припізнюють працю на полі, замість її приспішити.

— **Новий подвиг американського летуна.** Каліфорнійський летун Дуґляс Коріґен, який вилетів минулої неділі вечором, осів у понеділок в год. 2.30 пополудні в Бальдонель в Ірляндії. Підчас злету летуна з летовища Фльойд Беннет ніхто не здогадувався, що Коріґен полетить понад Атлянтійський Океан бо його літак був старою машиною того самого типу, що на нім перелетів полк. Ліндберг Атлянтійський Океан. До того Коріґен не мав радіостації на свому літаку. Коріґен перелетів Атлянтійський Океан за 28 годин і 13 хвилин. Журналістам у Деблині Коріґен заявив, що прилетів до Ірляндії помилково. З нюйорського летовища висмикнувся летунській владі, що заборонила йому вертатися до Льос Анджельос у Каліфорнії. Коріґен задумував вернутися до Каліфорнії, але помилково полетів у напрямі Европи. Осівши на летовищі коло Дебліну, Коріґен зателеграфував до посольства Злучених Держав, але урядовець не хотів навіть з ним говорити, міркуючи, що це якийсь божевільний. Тому Коріґен сам мусів їхати самоходом до посольства у Деблині.

— **Бомбовий замах на домівку щоденника.** До домівки філії льондонського щоденника „Дейлі Мейль" у торговельній дільниці у Бельфасті вкинено бомбу, що заподіяла великі шкоди. Бомба знищила виставові вікна. Здогадуються, що бомбу кинено зі самоходу і що цей атентат був протестом ірляндських націоналістів проти становища, що його займає згаданий щоденник в ірляндських справах. Ніяких жертв у людях не було. Поліція дотепер не зловила атентатчиків.

— **Масове затроєння большевицьких вояків.** На території военної білоруської округи у т. зв. літніх военних таборах невідомі люди продавали воякам хлібний квас. По споживтю квасу майже всі вояки важко занедужали з проявами затроєння. Офіційний комунікат каже, що багато вояків померло у страшних муках.

— **Різні вісти.** Всі італійські урядовці носитимуть підчас служби спеціяльні однострої. — Організація німецьких комбатантів у Чехословаччині рішила приступити до організації судетських німців Генляйна. — Дирекція залізниць у Румунії заборонила залізничим урядовцям пити алькогольні напитки. Крім того вони мусять нажати до протиалькогольних організацій.

— **Немила пригода мільонера.** На чердаку великого трансатлянтійського корабля, який плив з Данцігу до Північної Америки, трапився прикрий скандал. Вибагливе товариство банкарів, промисловців і плянтаторів почало щораз більше бойкотувати відомого в Европі і Америці мільонера, власника вельоніяльних складів. Саме він розсилав тисячі доларів на гуманні та приватні цілі, який був би для нього вертіснішний від золота і дотяжким конечним багатому американцеві був СУДОРИН Ап. Ковальського, засіб, який усуває піт і неминий запах рук, ніг і пахвин, запах такий неманий для середовища. Коли капітан корабля довідався про цей прикрий товариський бойкот, зараз таки післав мільонерові коробку з порошком Судорин Ап. Ковальського враз з способом ужитку. Американець зараз зрозумів про що йде і вже за кільна годин знову приняли його до товариства. Хочь ця історія виглядає на вийнятек з фантазійної повісти, — а проте і Ви затямте її собі. Цей піт і неминий запах рук, ніг і пахвин можна усунути і вилікувати. Відомий і незаступимий від літ стосіття Судорин Ап. Ковальського в коробці зі синтом усуває піт і неминий запах. Дістанете у всіх аптиках, аптичних складах, дрогеріях і парфюмеріях.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Ювилейне свято „Просвіти" в Зашкові. Для вшанування 70-ліття Матері-Просвіти уладнили спільними силами три сусідні села: Зашків, Гряда і Зарудці велике свято „Просвіти" на спортовім майдані в Зашкові в день св. Петра і Павла 12. ц. м. Це свято мало відбутися 10. ц. м., але перешкодив цьому недільний дощ. Це мабуть і було причиною, що не зявилися ще два дальші сусідні села, Вульча і Гамулець. Цим разом погода була добра і свято відбулося справно та без перешкод, залишаючи по собі назагал гарне враження; тільки числа учасників-гладачів було за мало, хоч Зашків зачисляється до найбільших та освідомлених сіл у Львівщині. Відкрив імпрезу вступним словом місцевий парох о. Володимир Мармаш, опісля злучені хори Зашкова, Гряди і Зарудець під управою місцевого просвітянського працівника п. Любомира Ламніки відспівали низку пісень у таким порядку: Ніжанківський-Курдидик „Сонце Просвіти", Колесса-Курдидик „Просьвіти армія йде", Колесса-Антонич „Приступаймо шляхи", Колесса-Курдидик „Воскресний дзвін", Колесса-Гординський „До лав Просвіти", Ніжанківський-Антонич „У гору стяг", Вахнянин-Шурат „Кривос" (хорал у честь кн. Ярослава) і Кудрик-Курдидик „Шлях мілізнів". Хори, хоч без спільних проб, були добре приготовані й зіспівані; було тільки дещо за мало мужеських голосів з тої причини, що багато співаків змушені у наші свята працювати у Львові. В перервах між виступами хорів п. Любомир Ламніка виголосив гарно опрацьовану промову. Крім цього виголосили такі деклямації: Семен Гапа (Гряда) „Казку про Велитня" Шкрумеляка, Тюридало Анна (Зашків) Курдидика „Просвіті" та малий 7-літній Богдан Граб с. Михайла вірш Красовиченка „Прокидайтесь". Це памятне свято закінчилось відспіванням національного гимну. **Т. Ч.**

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

В районі Філії „Просвіти" Перемишляни уладжено квіт. свята у Волкові (5. червня), Лагодові (13. червня), Коросні (19. червня) та в Ушковичах (26. червня). Всі ті свята були збірні, бо брали в них діяльну участь теж довколичні місцевини. Програма цих свят була багата і відбулися вони з участю м. і. о. Ковча, о. Желоловича, о. Боднара й о. Лиховича, хору з Мерищевя, Коросна, Лагодова, Ушковичі і Борщево, голови філії д-ра Ос. Якимова (промова) та численних декляматорів поміж дорослих і молоді. Підчас цих свят розпродано понад 700 квіт. каліпок. — Далі мають відбутися або вже відбулися: подібне районове святкування в Лапівцях та місцеві свята в поодиноких селах повіту.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ТЕРНОПІЛЬ.

Величаве посвячення розбудованої церкви св. Успення оо. Редемптористів у Тернополі відбулося 7. ц. м. в день св. Івана Хрестителя. Торжественне посвячення величавої церкви почалося архиєрейською Службою Божою, що її відправив Преосв. Чарнецький. На богослуженні були присутні представники всіх українських установ і товариств, 500 паломників зі Станиславова, які приїхали під проводом о. ігумена Бучьса та о. Стернюка, редемптористів зі Станиславова, ігумен о. Вандемале і протоігумен о. Де Вохт з Ковля, делегати воєвідства і староства з Тернополя та маси вірних. Прегарну змістом і формою проповідь виголосив ігумен монастиря оо. Редемптористів у Тернополі о. Породко. Паломники зі Станиславова приїхали спеціяльним поїздом у навечерія свята св. Івана Хрестителя б. п. м. пополудні. Їх привитали на станції оо. Редемптористи з процесіями з усіх церков Тернополя і маси вірних. Опісля похід пішов до парохіяльної церкви, а звідтіля по молебні вірні пішли до церкви оо. Редемптористів, де Преосв. Чарнецький уділив усім благословення Найсвятішими Тайнами. Велике враження між паломниками викликав концерт церковних пісень у церкві оо. Редемптористів, що їх відспівав дівочий хор. Не менше величаво пройшли паломників у четвер 7. ц. м. вечором при їх відїзді до Станиславова, бо на дворець супроводжали паломників процесії всіх церков. Це свято залишило між присутніми велике враження.

ГОРОДОК.

Що робить комітет будови Народнього Дому? Як відомо, ще на початку 1937. р. створено при Філії „Просвіти" комітет будови Нар. Дому в Городку, якого завданням було викупити площу в ринку від каси „Поміч" і поставити на ній Нар. Дім. Одначе Філія „Просвіти", якої головою є о. Мик. Думанський, чомусь не взяла собі до серця цієї справи, а відколи о. Мик. Думанський зрезигнував з головства комітету, справу зовсім занедбано. Правда, на публичну збірку в лютім не дало дозволу староство з огляду на „помощ зимову" (хоч такого дозволу й не конче треба, бо збірка повинна бути добровільна, коли повести відповідну акцію). Тепер уже можна би переводити збірку, але чомусь мало заінтересовання тою справою проявляють ті, що повинні би повести всю акцію. Досі зібрано всього 2.000 зол. Решту в сумі 5.000 зол. (стільки бракує до викупу площі) можна би зібрати, коби тільки принялися справи. Речинець викупу площі продовжила каса „Поміч" до кінця 1938. р., отже ще доволі часу, щоб цю важну справу довести до кінця.

ГОРОДЕЧЧИНА

Свято „Просвіти" в Кирниці. Гарно відсвяткувала ювилей „Просвіти" читальня в Кирниці, яка рівночасно святкує цього року і свій ювилей з приводу 40-ліття істнування. В сонячну неділю 3. липня почалося торжество богослуженням у церкві, закінченим могутнім „Боже Великий", що його відіграла трубна орхестра. По обіді рушив похід з тисячі осіб на громадську площу. Похід передефілював перед делегатами зі Львова та з Городка і потім почалась академія. Хор з Любіня Вел. відспівав „Учітеся". О. дек. Крук (голова читальні) привитав усіх, підкреслюючи радість Кирниці з такого великого свята. На дальшу програму зложилися промови, хори, орхестра і деклямації. Від Матірнього Товариства промовляв інсп. Городиський, що подав історію читальні в Кирниці, яку основано 17. липня 1898. р. Згадав усіх заслужених просвітян Кирниці, згадав, що Кирниця в 1935. р. здвигнула Нар. Дім і відкав присутніх до масового членства в „Просвіті". Від Філії „Просвіти" промовив д-р Карачевський, що виголосив признання громадянам Кирниці і візвав їх до єдности. Потім ішли привіти від „Сільського Господаря", від кооперації та від Маслосоюзу з Городка. Деклямації виголосили: С. Галамай, М. Жеребух, О. Шандра, А. Михайлишин, усі дуже гарно. Орхестра й хори попписалися також знаменито. Орхестра грала і в перервах. Кінцеве слово виголосив о. дек. Крук, після чого відспівано національний гимн. Потім відбулися мічеві змагання Любінь — Кирниця з висліком 4:2, але завзяті кирничани обіцюють відплату. Глибоке враження з гарного свята лишиться кирничанам на довгі часи як заохота до дальшої праці.

ЗАЛІЩИКИ.

Розвязали Товариство „Сила" в Заліщиках. Як про це вже свого часу „Діло" писало, дня 28. квітня п. р. завісило пов. староство в Заліщиках діяльність товариства українських ремісників, зарібників і слуг „Сила" в Заліщиках. Це було того самого дня, коли гор. староство у Львові завісило рівночасно діяльність товариства українських робітників „Сила" у Львові, хоч „Сила" в Заліщиках є вовсім самостійна і не стояла в ніяких звязках з товариством „Сила" у Львові. За причину завішення діяльности товариства „Сила" в Заліщиках подано, що це товариство переступило статутові рами, вступаючи на політичний шлях, хоч заліщицька „Сила", ведена в чисто національному дусі, не займалася ніколи ніякою політичною акцією і від свого основання на весну 1925. р. аж дотепер не дістала ніколи з приводу своєї діяльности ніякого упімнення ані остереження ані від повітової політичної влади, ані від поліції. Проти рішення староства в Заліщиках про завішення діяльности „Сили" в Заліщиках внесло це товариство відклик до тернопільського воєводи, котрий без переведення якихбудь дохідень затвердив оспорене рішення староства в Заліщиках та рівночасно з тих самих мотивів, що і староство в Заліщиках, рішенням з дня 25. червня 1938 р. Ір. Р. В. 79/в/38 рішив розвязання тогож товариства. Проти того останнього рішення внесло товариство „Сила" в Заліщиках відклик до міністерства внутрішніх справ у Варшаві

БОБРЕЧЧИНА.

Ювилейне свято „Просвіти" в Стрілиських Ст. Стрілиська Стара, пов. Бібрка, уладили ювилейне свято „Просвіти" 15. м. м. з таким порядком: панахида за покійних просвітян (відправив о. дек. С. Ковалів) і концерт у читальні. Сцену прикрашено по вказівках Юв. Календаря „Просвіти" і журналу „Просвіта", при чому на сцені крім інших написів у честь „Просвіти" вміщено також спис місцевих членів Матірньої „Просвіти", членів читальні в 1038. р., спис померших просвітян і спис жертводавців на прапор „Просвіти". Програма складалася з виступів хору під орудою Яр. Фостика, вступного слова о. дек. Ковалева, промови д-ра Д. Мякотинського та деклямацій — у тім і дитячих. Голова читальні І. Павліш відчитав в імени читальні й інших місцевих установ привіт „Просвіті". Крім того прочитано, що ця місцевина зробила в ювил. році: крім уладжених різних імпрез місцеві установи рішили спільно оплатити науку 4 хлопців у миловицькій господ. школі Просвіти, зібрало жертви на Просвіту і Р. Школу, посаджено біля читальні два дуби і дві липи на памятку ювилею і т. д. Відчитано теж, хто скільки жертвував на просвітні цілі. В селі продано ювил. відзнак на 62 зол. 95 сот. Вкінці голова читальні візвав усіх масово стати членами читальні і Матірньої „Просвіти" та відспівано національний гимн.

КАЛУШ.

Малювання і віднова парохіяльної церкви в Калуші. У найближчому часі закінчиться малювання парохіяльної церкви в Калуші, що його підняли в цьому році інші відомі мистці-маляри П. Ковжун і М. Осінчук. Крім цього відновлюють головну баню та бічні копули. Щодо покінчення згадочних праць стане ця церква завдяки своїй архітектурі, як і цінній внутрішній стінописі одною з найкращих церков на цілому Підкарпатті. Жертви на окрасу і відпову церкви зложило майже виключно місцеве українське громадянство.

Д-р Ірина Сімович
ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.
При вул. Городецькій 53 а, II. пов.
щодня крім неділь і свят від 3—5 попол. Тел. 274-36.
1394 7—7

Спорт.

УРОЧИСТЕ ЗАКІНЧЕННЯ НАКОЛЕСНИЦЬКОГО БІГУ ЗА ЧАШУ ДИР. ЛЕВИЦЬКОГО.

В мин. неділю пізнім вечором відбувався в домівці спорт. Т-ва „Україна" урочиста роздача нагород учасникам наколесницького бігу Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Львів за чашу дир. О. Левицького. Салі льокалю „України" виповнилися гістьми і членами Т-ва. Крім майже всіх учасників бігу були представники клюбів, яких змагуни брали участь, судейська комісія і делегація Наколесницького Союзу.

Від господарів у заступстві неприсутнього голови дир. Левицького привитав присутніх секретар Т-ва М. Дуткевич. Як представник Виділу „України", господаря й організатора повищого бігу, зложив п. Дуткевич щиру подяку в першій мірі змагунам за масову участь і направду геройський осяг — перемогу над 280 кільометрами майже безкадійних доріг у пекольну спекотну днину. Опісля подякував судейській комісії і всім, що причинилися до переведення цього бігу. З черги провідник наколесницької секції „України" п. Р. Яримович, вказуючи велике досягнення наколесників, побажав їм дальших успіхів і подякував фірмам за уфундування нагород. Представник Л. О. З. К. п. Адамовський, висловив велике признання організаторам змагань, завважив, що направду заскочений і захоплений добійливим та вайрпевним переведенням бігу. Він підчеркнув теж, що змагання відбулися незвичайно фер — усі змагуни вдоволені і не мають ніяких замітів, чого доказом є рідкий у теперішніх наколесницьких змаганнях факт, що по біґу ані один зі змагунів не зложив протесту.

По відчитанні листи десятьох змагунів, що у незвичайно важких умовинах перемогли трасу, відбулася роздача нагород. Під рясні оплески присутніх у заступстві дир. Левицького вручив п. Дуткевич переможцеві Степанякові чашу і жетон; крім того знаменитий наколесник „України" здобув нагороду Дрогобича (гарний мармуровий годинник) — як перший змагун у Дрогобичі і статутову переможця (нагорода ритівничої фірми В. Яроша) — як перший на півметку. Всі дальші змагуни (2. Дубель — Чорні, 3. Стопінський — Чорні, 4. Нойгебавер — Стшелки Рок., 5) Брошак — Стшелки Рок., 6) Опітт — Л. Т. К. М., 7. Бущак — Л. Т. К: М:, 8) Буцик — Україна, 9) Латта — Україна і 10) Федак — Україна) дістали пригарні памяткові жетони. Крім дійсних-почесних нагород усі наколесники дістали з рук п. Яримовича багато практичних нагород (як мешти, складові частини колеса: рями, лапюги, керівниці, шприхи, гамульці, лямки й ін.), деклароване фірмами: Дайнсен, Центра, Печинський, Бетя, Електро-Радіо-Спорт, І. Роман та іншими.

На закінчення всі зібрані наколесники і присутні внесли тричі грімке „слава" на честь фундатора чаші та великого опікуна й добродія українського наколесництва, дир. О. Левицького.

ЮНІОРИ ПОДІЛЛЯ ЗРЕГАБІЛІТУВАЛИСЯ.

Східниця: ПОДІЛЛЯ — ЛЕХІЯ 3:0 (3:0).

Після високої поразки в першому метчу з Юнаком (2:7) зрегабілітувалися наші юніори на метчу з мистцем Львова — Лехією. Наша дружина грала в І. половині знаменито. Ворота стрілили: Дайчак, Майка і Любінецький. У II. половині гра вирівнялася.

УСПІХ ХУСТСЬКОЇ РУСИ.

У недільних змаганнях за вхід до закарпатської дивізії хустська Русь перемогла на своєму грищі прятівську Славію у відношенні 5:3 (2:2). В другій парі змагалися КШЦ (Кошиці) з ГШЕ (Хуст) у Кошицях. КШЦ розгромив свого суперника 7:0 (3:0) і закріпив таким чином свою позицію лідера.

Нові книжки й журнали.

Nachrichten aus der Physik, Astronomie, Geophysik, Technik, 3. Band. Nr. 7. Einfluss geringer Fremdionenunterschüsse auf die Gitterkonstante von Alkalihalogenidkristallen von Dr. E. Saur und Dr. O. Stasiw. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1938. Стор. 77—84.

В кожному селі, в кожній місцевині ювилейне свято „Просвіти"!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа, 20. VII. год. 8. веч. „Іван". (Ціни вступу по 1 зол.).

Четвер, 21. VII. год. 8. веч „Мусиш бути моєю".

Пятниця, 22. VII. год. 8. веч. „Гнізда в огні".

Субота, 23. VII. год. 8. веч. „Мовчир королеви Маргаритки". (Ціни вступу по 1 зол.).

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. неділький.

Український Театр Йосифа Стадника (сезона).

ГИСЬМЕНИЦЯ:

20. VII. Казка старого млина.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:

20. VII. Шалапут.
21. VII. Циганський барон.
22. VII. У
23. VII. Шалена Льолі.
24. VII. Лісова пісня.

ЖАБЕ:

25. VII. Орфей у пеклі.
26. VII. Орлеяк.
27. VII. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЕ:

20. VII. Воскресіння.
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.

МІНКУЛИЧИН:

25. VII. Мати найомичка.
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пекла Беатріче.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:

1. VIII. Мати найомичка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Смерть чигає в дахунках"; „Забута симфонія".

АПОЛЬО: „Весна над Сеною".

АТЛЯНТИК: „Готель Голівуд".

БАЛТИК: „В оборонні"; „На хмародері".

ВАНДА: „Магнолія"; „Грішних чимось вони".

ГРАЖИНА: „Дітя вулиці"; „Герой мимоволі".

ЕВРОПА: „Пансіон Мімоза".

КАСІНО: „Кадети маршалки"; „Життя вдвійку".

КОПЕРНІК: „Циганська кажана".

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Такі бувають дівчата"; „Жінка за 1000 рубля".

МІРАЖ: „Ромео і Юлія".

МУЗА: „Подвійне весілля"; „Сенсація живе світ".

ПАЛЯС: „Пролитий скарб".

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Ти що сніпш в Острій Брамі" й додатки.

РІЯЛЬТО: „Панове з товариства".

РОКСІ: Цісєї — оперетка.

СВІТ: „Я сказала неправду" зі Сонсарсьом; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Повс.

СТИЛЕВЕ: „Під чужим прізвищем" і ревія

ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"

УТІХА: „Пісня засуджених" і ревія.

ХІМЕРА: „Незнайомий любко".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Марійській)
„Суматра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 20. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт військ. орх., 8.00 Перше свід. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. надш., 14.00 Муз. з пл., 14.10 Легка муз. з пл., **14.35 Українська музика з плит.**, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 Відчит, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Картки з подорожі, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Фейл. з Познани, 18.10 Співочий речіт., 18.45 Китайська казка, 19.00 Розр. конц., 19.50 Авт. гутірка, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Аудиція для села, 21.10 Шопен а Польща, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Місцеві спорт. вістки, 22.05 Радіокабарет — слов.-муз. аудиція, 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Четвер, 21. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх., 8.00 „Вес. добрий день", пл., авеод., комун., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Добрі орх.-пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вісти, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" — пов. для дітей, 15.30 „Тайни Львова" — пов. з 1848 р., 15.45 Госп. вістки, 16.00 конц. солісти, 16.45 „ЦОП" — репортаж, 17.00 Вісти з міста й пров., 18.10 Вільнонч. речіт., 17.40 „Через степи" — оповід. капітана — Г. Сенкевича, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Перегл. напрямництва, 18.10 Арії й пісні, 18.30 Театр уяви — слуховище „Поворот", 19.00 Розр. конц., 19.45 Конкурс. завдан. П. Р., 20.45 Вечір. ден., 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Авт. гутір., 21.10 Розр. конц., 21.50 Спортові вісти, 22.00 Камер. конц., 22.35 Місцеві спорт. вістки, 22.40 Вес. слов.-муз. авдиц., 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комун.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 20. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Квартет Шумана, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Муз. вечір; БІЛГОРОД 18.05 Радіоорх., 20.00 Пісні, 21.30 Плита; БУДАПЕШТ 12.05 Вокальний концерт, 17.20, 18.00, 23.10 Циган. муз., 19.00 Співи. речіт., 21.45, 22.00 Радіоорх.; ВІДЕНЬ 15.50 Твори Штрауса, 16.00, 17.10 Опер. орх., 21.00 Симф. конц., 22.30, 23.00 Розр. концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 18.20 Пісні, 19.15 Дрібна муз., 20.10 Розр. муз., 22.30 Соната Моцарта; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.10, 22.00 Вільнонч. речіт., 19.30 Популяр. муз., 20.20, 21.00 Розр. муз., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Вар. пісні, 16.00 Розр. конц., 18.20 Солісти, 19.15, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00 Розр. муз., Нічний конц.; ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Конц. орх., 20.05 Легка музика, 20.55, 21.00 Конц. фільг. орх.; РАДІО ПАРІ 18.30 Муз. гутір., 19.00 Вільнонч. речіт., 21.30, 22.00 Камер. муз., 23.15, 24.00 Танк. муз.; РИМ 17.15 Вокальни конц., 19.30 Популяр. муз., 20.30, 21.00 Розр. муз., 22.15 Пісні, 22.45, 23.15 Танк. муз.

Четвер, 21. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.15, 18.00 Розр. муз., 17.00 Соната Бетовена, 19.00 Оперові мельодії, 20.10,21.00 Староберлін. вечір танцю; БІЛГОРОД 18.00 Оркестра, 20.00 Російські пісні, романтичні й мельод., 21.00 Співи. речіт.; БУДАПЕШТ 13.30, 17.00 Циган. муз., 18.15, 19.00 Солісти, 20.05, 21.00 Орх., 21.40, 22.00, 23.10 „Ріголєто" — оп. Вердія з пл.; ВІДЕНЬ 20.10 Муз. вечір — Товариші гір", ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 20.45 21.00 Камер. муз., 16.00 Розр. муз., 18.00 Балт. пісні й балади, 18.45 Соната Юона, 19.45 Весела музика, 22.30 Соната Телемана, 23.00 Розр. муз.; КОШИЦІ 18.15 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. конц., 19.30, 20.30, 21.40, 22.00 Розр. і орган. муз., 22.10, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Дитячі пісні, 16.00 Мельод. Штрауса, 19.15, 20.00 Оперетові мельодії, 21.00 Пісні й муз.; ПРАГА 16.15 Лег. муз.; 17.00 Орх., 17.40 Нар. пісні, 20.25, 21.00 „Легенда про Кітежу" — оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 з Вінні, РИМ 17.15, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Маріетела" — оп. Пінтрія.

Пятниця, 22. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Італійські пісні, 17.15 Форт. речіталь, 19.00 Опер. мельодії, 20.10 Летун. орх., БІЛГОРОД 18.30, 19.00 Орх., 20.00 Вечір. концерт, 21.00 Орх., 22.45, 23.00 Співи. реч., БУДАПЕШТ 13.30 Квінтет, 17.30, 18.00 Орх., 19.00, 20.00 Циган. муз., 20.35, 21.00 Співи. речіт., 21.20, 22.00 Смичк. квартет, 22.40, 23.10 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Нові нім. пісні, 16.00, 17.10 Популярн. концерт, 18.00 Молодь грає й співає, 20.10 Балет. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діт. пісні, 19.15 Вес. муз., 20.30 Соната Корелія; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30, 21.00 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симфон. конц., МІНХЕН 16.00 Орх. і солісти, 18.20 Солісти, 19.15 Форт. речіт., 20.00 Симф. Брамса; ПРАГА 18.20 Сольов. муз., 19.25 Орх., 20.55, 21.00 Симф. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Конц. амер., конверс., 20.15 Пісні, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка Пальєомбія, 23.15 Танк. муз.

Радіокутик.

НОВА ФОРМА ДРАМАТИЧНОЇ АВДИЦІЇ.

Радіофонічна Дойчляндзендер вислала останню експериментальну авдицію. Під оглядом форми є вона зближена до репортажу та до слуховища. Цю нову форму німці окреслюють назвою „Цайтбільд". Вона має давати водночас картину довгих часів, як і живої сучасности. Ця форма вимагає вжити всіх засобів, які треба знати при пересилі радіових репортажів та слуховищ.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ ФЛЬОТИ.

В німецькій фльоті на 3.000 пароплавів, тільки 300 має радіові прилади для обірного слухання. В звязку з цим німецька преса нагадує на те, щоб у недалекій будучині всі німецькі пароплави були засоблені в радіові приймачі, завдяки чому вся залога зможе у вільних хвилинах, або в важних політичних випадках, слухати радія.

ФРАНЦІЯ РАТИФІКУЄ МІЖНАРОДНУ РАДІОФОНІЧНУ УМОВУ.

1. червня ц. р. Франція ратифікувала міжнародню умову у справі радіового миру, підписану в вересні 1936 в Женеві. Умова ця забороняє державам, які приступили до неї, надавати завдій, які загрожують мирові та внутрішньому порядкові наших держав. Крім цього і держави зобовязуються спростовувати неправдиві відомости про іншу державу та контролювати ці відомости, щоб не йшли у світ тенденційні комунікати.

ПАРЛЯМЕНТ ЧИСЛИТЬСЯ З РАДІЄМ.

В новозеландському парляменті заінсталювано 5 мікрофонів, получених з великою загальнонародною радіостанцією. Помічено, що від цього часу панове посли почали дуже старанно обдумовувати свої промови. Числиться вони зі своєю новою величезною авдиторією. У вечірніх годинах почали тепер відбувати найважніші засідання, тоді саме, як більша частина населення заслідає до своїх радіоприймачів. Таким чином парламентарні дискусії та промови представників уряду можуть мати безпосередній вплив на широкі кола громадянства.

РАДІОВИСИЛЬНІ НА ТУРЕЦЬКИХ ЛЕТУНСЬКИХ МАЙДАНАХ.

Вождь сучасної Туреччини Кемаль Ататурк модернізує свій край над Босфором у прискіпленому темпі. Нічого дивного, що великий реформатор завдавав запевнити безпеку повітряного руху. На летунських майданах в Істамбулі та в Анкарі вибудовано радіовисильні, що доручили де завдання промисловому заведенню Філіпса. Кожна з цих радіостацій складається з надайпотужного та довгохвильового, які працюють на хвилях 30 м. та 500—2.000 м. Радіостації почали вже свою працю.

БІРЖА.

Львів 19 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 89·70 Доляри американські 5·30·00, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·00—5·24·50. Фльорени гол. 293·04—291·30, Франки фр. 14·82—14·52, Франки швайцарські 121·80—121·00 Фунти анга. 26·27—26·11, Гульдени данп. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Корданг. 117·30—116·45 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·59—134·60. Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлян. 11·60—11·30, Марки нім. 80·00 — 74·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 104·00 — 98·00

Акції.

Банк Польський 126·00 Цукор. 36·00 Вугель 31·25, Ліяпор 80·50. Можеів 12·75, Островець 28·50, Стараховичі, 37·50 Габербуш 46·500.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·25 67.00, 3 інв. 1 ем. 83·25, серія 92·25 3 пов. інв. 2 ем. ненот. серія ненот.5. конверс. 70·75 прем. дол. 41·75 4 консол. 67·00

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . 3·75 зол.
Тенденція на масло звижкова на молоко та яйця сильна.

КУП..О — ПРОДАЖ

ПРОДАМ уділ повазанної української фабрики. Зголошення: „Діло" під „10.000". 1505 2—3

РІЖНІ

ЩЕ НЕДАВНО совісний годинникар висилав віпсовані прецизійні годинники до Швайцарії — вищі всякі віковічні оригінальні частини має постійно ГУ. **ТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять.** 1165 10-6

ПЕРЕПИСУВАННЯ — вправляши в різних мовах, першорядно, дешево, на решницю. **Ост**, Пасаж Миколяша II. сходи, телефон 223-15. 1538 1—2

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, виркові, проти усування матиці під ребрі, виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 71-100

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові пошукує для Рогатинщини енергійного організатора (дирігента). Посаду можна обняти з днем 15. серпня 1938. Платня після умовн. Зголошення слати до Т-ва „Просвіта, Львів, Ринок ч. 10/1. 1530 2-2

КОНКУРС.

Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові (вул. Технічна 1) вніс подання за концесією на тримісячний кооперативний кооперативний ліцей у Львові. Навчання мало би зачатися у вересні п. р.

З цього приводу розписується конкурс на:

1) вчителя товарознавства;
2) вчителя книговодства з рахунками;
3) вчителя англійської і німецької мови з кореспонденцією;
4) вчителя організації і техніки торгівлі та кооперативного підприємства;
5) вчителя права.

Кандидати мусять мати повну кваліфікацію (високі торговельні студії, педагогічна і госп. практика).

Подання з документами або легалізованими відписами вносити до кінця липня п. р. **Дирекція Р. С. У. К.** 1533 1—2

Вже йде до Різдва, а не до Петра!
Тому не чекайте — про свої ноги подбайте.
Щоб не померзли, бо йде люта гостра зима

Тому спішіть до відомої фірми

Михайло Галібей

Львів, ул. Петра Скарги 5.

Тел. 261-65

а ця фірма дасть запоруку, що **задля** коштом забезпечите собі тепло **вашої** у своїх кімнатах.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

МЕБЛІ ідальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. **Тел. 292-79.**
498 41-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохідперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 157 (14.988). Львів, четвер 21 липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10 II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Король і королева Вел. Британії у Парижі.

В годині 16.40 приїхав до Парижа поїзд з Бульонь, що привіз королівську пару. Загреміли гарматні сальви над Бульонським лісом випущено тисячі білих голубів.

Поїзд спиняється на пероні, орхестри грають оба національні гимни. У рецепційних салях двірця през. Лебрен з жінкою витає гостей, опісля похід рушає вулицями міста. Наперед ідуть вояки з фанфарами і прапорами, дальше спагіси (кольоніяльна кінота). У першому самоході їде король з президентом, у другому — королева з жінкою президента, у дальших 9-ох самоходах — королівський та президентський почот. Похід замикає республиканська гвардія та спагі.

4 шпаліри поліції та війська спинює юрбу, що з ентузіязмом витає британійських гостей. В год. 17.21. приїхав король з королевою до палати Ке д'Орсе.

В год. 20. виїхали вони на приняття до президента до Елізейської палати. Підчас цього приняття виголосив през. Лебрен промову, в якій звернув увагу на щирі взаємини обох народів. У відповідь король Юрій виголосив тоаст подібного змісту. Опісля розмовляв король з ріжними французькими політиками, між ін. з Жеанні, Еріо, Мілерандом, Кайо, Флянденом, з премієром Далядіе та міністрами Шотаном, Бонне й Сарро. Перед приняттям представлено королеві цілий париський дипльоматичний корпус.

ФРАНКО-БРИТІЙСЬКІ НАРАДИ.

В середу коло полудня відбудеться перша розмова між міністрами Галіфаксом і Бонне. Опісля наради будуть іти аж до виїзду королівської пари на Гарден парті до Багателі. Вечором ніяких політичних розмов не буде.

Новий китайсько-совєтський тайний договір.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАЙМУТЬ КИТАЙСЬКИЙ ТУРКЕСТАН?

До Шангаю наспіла вістка, що між совєтськими й китайськими представниками підписано тайний договір, на основі якого СССР зобовязався боронити китайський Туркестан (Сінкіян) на випадок японської офензиви зі сторони Внутрішньої Монголії. Підчас переговорів у тій справі Китай заступав Сунфо і ген. Мачуїн. СССР марш. Бліхер та емісар Комінтерну Бородін.

Тепер СССР веде інтенсивну підготову до опанування Сінкіяну. У сумежній кіргізькій совєтській республиці зосереджено чимало кінноти, змоторизованих військ та літаків

„Замах" на провідника французької комуністичної партії.

Як твердить комуністичний офіціоз „Юманіте", у Греноблі, в місті де мав промовляти комуністичний лідер Торез, найдено бомбу.

„Юманіте" закидує той намаганий замах прихильникам Доріо та домагається, щоб арештувати його і всіх фашистів.

Тимчасом Авас виясняє, що в парку в Гренобль, де мало відбутися комуністичне віче, найдено... бляшану пушку, виповнену шротом і обвинену в обсмалений папір, без льонту, пороху, ані ніяких інших вибухових матеріялів.

Катальонські сепаратисти змагають до порозуміння з ген. Франком.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

З Катальонії наспіла така вістка: катальонські сепаратистичні кола заявили, що на випадок упадку Валєнсії вони змагали би до переговорів з нац. урядом, щоб піддати йому край.

Комунікат національної кватири подає: На фронті Таху, на відтинку Фуенте де Арзобісно, нац. війська заняли села: Вутан і Навамораєхо, на кастельйонському фронті, на східному відтинку, села Рахіда, Дебльо де Аренозо, Каунос і Сан Вінсенте та шлях з Матанехос до Кабієс Алісент

Большевики затримали японських парляментарів на маджурському пограниччі?

Домеї повідомляє: Японські парляментарі, які ще в понеділок вечором приїхали до квартири комманданта совітських військ, щоби предложити японські домагання, ще не вернулися. В японських колах бояться, що совітська влада затримала їх під якимнебудь претекстом.

Демонстраційне повитання виленських литовців у Ковні.

До Ковна на олімпіяду приїхало майже 50 литовців з Вильна, що дало нагоду до протипольських виступів. Ще перед приїздом „Союз Визволення Вильна" накликував у відозвах до величавого привитання цеї першої прогульки литовських спортовців з Вильна. Справді перед залізничним двірцем у Ковні зібралось кілька тисяч осіб, що уладили гостям з Виленщини ентузіястичне привитання. Одного з них схопили на руки й винесли перед двірець. Тут виленським литовцям доручили кількадесять китиць цвітів і виголосили кілька промов. Одного з учасників прогульки, Зизмериса удекорували відзнакою „Союзу добровольців литовської армії", опісля почали співати пісню „До Вильна". Один із промовців, представник союзу старшин резерви, сказав м. ін.: „Вірю, що стрінемося з вами на горі Гедиміна у Вильні".

По промовах і відспіванні низки пісень зібрані перед двірцем рушили походом вулицями Ковна. Підчас походу падали ріжні оклики на тему відзискання Вильна. Опісля демонстранти скандували під такт маршу: „Наше Вильно", „Наше Вильно"... Коли виленські литовці появились на бальконі, юрба довго підносила оклики.

—o—

Хто хоче зразково вести господарство

мусить обезпечувати від огню і від крадежі-злому свое рухоме майно (живий і мертвий інвентар, збіжжя і пашу) в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Країна, що завмирає.

Львів, 20. липня 1938.

Країною, що завмирає є сьогодні широка смуга при кордонах польської держави, що охоплює коло одної пятої частини простору цілої Польщі, де обовязує зновелізований президентський розпорядок про кордони держави з 23. грудня 1927 р. Остання, у своїх постановах незвичайно строга, новеля вийшла у формі закону з 9. липня 1936 р. і щойно від тоді населення прикордонних повітів і деяких повітів сумежних з ними відчуває незвичайно болюче цілу строгість цього закону, головно від хвилини оголошення розпорядку міністра внутрішніх справ з 22. січня 1937 р. Цим розпорядком спинено майже в цілости оборот нерухомостями й у великій мірі спаралїжовано економічне і всяке інше громадянське життя.

Усі ті декрети, закони і розпорядки мають військовий чи радше воєнно-оборонний характер і тому в їх виконанні має голос не тільки державна політична адміністрація, але й Корпус Охорони Пограниччя (КОП) у повітах, що межують зі Совітами. Розпорядком міністра внутрішніх справ з 10. червня ц. р., оголошеним у Вістинку Законів з 25. червня ц. р. ч. 43, поз. 360, що зачне обовязувати з днем 25. липня ц. р., поширено прикордонний пояс на цілі повіти, що не є граничними, а саме на дрогобицький львівського воєвідства коломийський станиславівського воєвідства, чортківський, теребовельський і тернопільський та на частину зборівського повіту тернопільського воєвідства, врешті на частину повітів луцького і дубенського волинського воєвідства з тим, що всі прикордонні повіти в цілости, без огляду на віддаль їх громад чи волостей від кордону, підпадають під постанови зновелізованого декрету про державні кордони.

Не знаємо, як виконують згаданий декрет на заході зате знаємо як його виконують у повітах, де живе українське населення, а таких повітів є аж 34 від нового Санча в краківському воєвідстві аж до Столина на Поліссі. Про життя у прикордонному поясі та у прикордонній смузі писали ми нераз у нашій пресі, його чорні сторінки знають з практики наші місцеві установи і поодинокі громадяни прикордонних повітів, знають теж і культурно-освітні, рідно-шкільні, тіловиховні та економічні централі у Львові, знає і польський сойм з інтерпеляцій та промов наших послів.

Очевидно, не було і не могло бути інтенцією законодавця вважати у практиці декрет про кордони держави за спосіб дошкулювання місцевому населенню, ані за один з головних засобів у протиукраїнській політиці. Аджеж постанови є ті самі і у нас на сході чи у Карпатах, де живе українське населення, і в Познанщині чи на Поморю, де живуть самі поляки. Але виконання тут і там зовсім інакше і мені не доводилось ані читати, ані чути у соймі від польських послів про якісь спеціяльні нарікання на невідповідне або надто прикре для місцевого населення виконування згаданого декрету. А напевно вони піднеслиб публично крик,

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа ПЛАЩІВ, СУКОНЬ, КОСТЮМІВ
у філії „VOGUE" Б-ти Штавбер
Львів, пл. Марійська ч. 6/7.
Обслуга по українськи.

люби було інакше. Отже нема сумніву, що там на заході декрет про кордони держави виконують людяно і рахуються з життєвими інтересами населення.

Не будемо тут наводити подробиць згаданого декрету і найновішого міністерського розпорядку з 10. червня ц. р., бо про них зреферовано обширно у правничій сторінці „Діла" ч. 146 з 6. ц м., де й подані найважніші постанови, з якими наше громадянство повинно зазнайомитися. Зрештою не є ніякою тайною, що і досі — а так буде напевно й у майбутньому — строгість президентського декрету і дотичних виконавчих розпорядків на місцях відчували ріжні ріжно, залежно від того, хто був комендантом відтинку КОП-у. У приватних і товариських взаєминах люди якось уміли собі радити, хоч дуже часто з бідою і трудом

Одначе в одному в останніх часах — зокрема на території тернопільського воєвідства — було слідно якусь плянову політику у звязку з постановами президентського декрету про кордони держави. Нею був оборот землею. До лютого ц. р. всяка трансакція щодо нерухомостей на селі з обшаром до одного гектара не потребувала ніякого дозволу влади, не кажучи про оборот з парцеляції, де обовязують окремі земельні закони. А що на селі рідко хто купує більше як один гектар, то що-найменше у 90% трансакцій нерухомостями селяни не відчували строгости цитованого декрету.

Те все на території тернопільського воєвідства змінилося в лютому ц. р. Від тоді треба дозволу на купно навіть кількох квадратових метрів, а дозвіл дає тільки воєвідський уряд. Його тяжко дістати, і нашому чоловікові майже неможливо навіть в тих випадках, де український селянин купує клаптик землі у свого таки сусіда, теж українця. Мотивації відмовного рішення не треба і його воєвідський уряд не дає. Витворився такий парадоксальний стан, що заінтересовані не звертаються до которя для списання договору купна-продажі і не вносять подання до воєвідського уряду, знаючи, що його не дістануть. Продавець бере гроші і віддає грунт упосідання купцеві, який уважає себе за власника і за такого вважає його теж і продавець та з того приводу до процесів між ними не приходить. Щораз більше витворюється таких незгідностей між фактичним станом володіння нерухомостями і станом, що вписаний у грунтові книги. Отже життя само прокладає собі шлях, не оглядаючись на писані закони, чи практику, яку стосує урядова бюрократія.

Та таких відважних ще небагато навіть і при ліцитаційному купні, бо і на ліцитації треба мати на купно попередній дозвіл воєвідського уряду. Страшенне відємно відбивається це не лише на селі, але й у місті. Згідно з найновішим розпорядком міністра внутр. справ про цю справу з 10. червня ц. р. на території самої Східної Галичини — менші міста у прикордонних повітах поминаю — належать до країни, що завмирає: Сянік, Ліско, Турка, Дрогобич, Стрий, Долина, Калуш, Коломия, Надвірна, Косів, Снятин, Городенка, Заліщики, Борщів, Чортків, Копичинці, Теребовля, Тернопіль, Скалат і Збараж. Судячи з дотеперішньої практики — принайменше на терені тернопільського воєвідства — і в тих містах українець чи українська установа не зможуть купити парцелі під будову. Це й відбилося відразу на вартости нерухомостей у тих містах, бо ціна їх упала дуже сильно, коли виключення на практиці українців, як теж і жидів, обизвило непомірно число набувців.

У цьому широкому поясі здовж Карпат і східного кордону повстає справді завмерла країна, бо у ній завмирає щораз більше економічне життя. Охочих робити вклади - інвестицій у завмерлій країні очевидно нема. Українець не має до цього і законної спромоги, не дістаючи дозволу на купно нерухомости, а чужий і не дуже туди сьогодні пхається. Не кажемо вже про ріжні адміністрац. несподіванки, як виселення чи заказ приїзду або побуту.

В часі, коли в центрі Польщі твориться сьогодні коштом цілої держави великий промисловий осередок, де має повстати нове економічне життя, на широких периферіях тої самої держави — на півдні і сході — завмирає економічне життя, силою писаних законів, а властиво практичного стосування тих законів. Невідкличним наслідком цього буде обіднінння цілих десятків повітів і міст та їх упадок і зріст грізного соціяльного й політичного фермекту — і то саме у смузі, де населення повинно бути якнайбільше вдоволене.

Отже треба негайної зміни, у стосуванні декрету про кордони держави, щоб, зберігаючи мету оборони держави, не робити з нього національно-політичної та економічної зброї з протилежними наслідками: не для оборони держави, але для певних означених політичних тимчасових завдань. **Д-р Степан Баран.**

Азербейджан у боротьбі за незалежність.

Між народами, що змагаються за визволення зпід московського ярма, одно з передових місць займають азербейджанці. Той мусулманський нарід, расово й мовно близько споріднений з турками, живе здовж південної частини західного берега Каспійського Моря. Державний кордон ділить Азербейджан на дві частини: південна належить до Персії, північна до СССР; лиш цю останню обіймає азербейджанський рух.

На початку XIX. століття, коли Росія взялась до послідовного підбою Кавказу, Азербейджан ділився на кілька дрібних ханатів, що підлягали Персії. Після двох невдатніх воєн Персія зреклась північного Азербейджану на користь Росії — та не значило це, щоб Азербейджан перейшов під російське панування. Щоби справді заволодіти Азербейджаном, мусіли москалі по черзі підбити всі азербейджанські ханати, що завзято боронились, зокрема ханат Ганджа.

Азербейджан славний своїми багатствами нафтової ропи. Вже у старині славився він своїми вічними вогнями, що їм поклонялись сповідники релігії Заратустра; це горіли земні гази, що добувались на поверхню. Від коли люди навчилися уживати нафту, до Азербейджану звернулись модерні паломництва поклонників нафти. Широкою стрією поплив чужий капітал, ще ширшою — російське й вірменське робітництво. Баку, столиця Азербейджану, стало великим міжнароднім містом. Азербейджанці проявили куди більше господарського хисту, ніж галицькі українці: поважна частина нафтових теренів залишилась у татарських руках, виросла нова верства — азербейджанська плютократія. Таке діялось у Баку — зате на провінції небагато змінилось: азербейджанський селянин залишився вірний своїм консервативним предкам, своїй мусулманській релігії, своєму духовенству та своїй шляхті.

Прийшла революція, соціялізм вирвався з конспіративного підпілля і став пануючою догмою новоутворених держав — лиш до консервативної азербейджанської суспільности він не вдерся. Серед азербейджанців повстала зближена до большевиків партія „гюмет", але вона не мала ніяких впливів. Більшість азербейджанців обєдналась у консервативно-клерикальній „партії мусулман у Росії" і трохи ліберальній партії „мусават", що гуртувала інтеліґенцію, діячів і капіталістів — себто найбільш впливові верстви. Мусаватові припала роля провідної партії в азербейджанській державі.

Народини тої держави були важкі, криваві. Збольшевизовані вояки з протитурецького фронту, що розлетівся після революції, рабували край масово, вбиваючи азербейджанців. Большевицький совіт у Баку рішив заволодіти містом після 4-денних завзятих вуличних боїв у березні 1918 р.; московське робітництво перемогло, бо помогли йому місцеві вірмени численні та добре озброєні. Ту перемогу закінчили вірмени жахливим погромом цивільного мусулманського населення.

Азербейджанські національні елементи зосередились у західній частині краю, зорганізували там армію та розвинули регулярну війну з російсько-вірменськими військами бакунського совіту. Той останній користувався підтримого совіту. Той останній користувався підтримого совіту. Той останній користувався підтримого

Битись чи миритись?

Основи порозуміння між українцями й москвофілами в освітленні „Русского Голосу".

Відгомоном на започатковану й далі ведену нашим органом дискусію про можливість та потребу припинити, або бодай вигладити гостроту боротьби в площині українсько-москвофільських взаємин, є м. ін. передова стаття москвофільського „Русского Голосу" з 17. ц. м. п. н. „Єдиненіе" (єднання). Автор статті зачинає від ствердження, що на ґрунті дійсности українського (у автора „русского") народу в Польщі питання про єднання усіх сил народу в цілях самооборони мусіло виринути і зокрема питання про примирення між українцями і москвофілами. Дискусія на цю тему на сторінках „Діла" виявила — каже автор — ріжні погляди: від найбільше приємливих до цілковито неприємливих, але показала істнування свідомости про необхідність зближення в обличчі грізної небезпеки для всього народу. Та ріжниці в розумінні основи справи показалися за великі, і саме наслідком — як твердить автор — невисокого ще рівня політичної думки і слабої ще свідомости щодо дійсного стану річи у відношенні обох сторін до себе та народу як цілости. Дискусійна стаття в „Ділі" п. Галібея та ще більше становище „Мети" є для „Русского Голосу" неприємливі. „При всім нашім бажанні — лише автор — вірити, що наші українці бажають згоди з нами, мусимо, на жаль, стверднти, що вони (українці) ще не засвоїли собі дійсного значіння угоди, або бажають накинути нам „угоду", в роді тої, яку заключили з ними поляки. Якщо так, то ми, навчені в дечім досвідом минулого і сучасним досвідом українців, воліємо вже боротьбу, ніж „нормалізацію".

Автора статті в „Русскім Голосі" болить те, що українці відмовляються хочби тільки de facto признати галицьким „русским" їхню національну індивідуальність, що посягають на їхне (?) національне майно і що те, що з української сторони сказане було у пресовій дискусії, виглядає на сондування, чи „русскі" не пішлиб на максимальні уступки аж до капітуляції включно. „Русскій Голос" заявляє, що „русскі" про капітуляцію не думають, бо почувають себе „досить сильними, щоб її омминути".

„Одначе — пише „Русскій Голос" — **і боротьба буває всіляка, а її засоби, темпо і розмах залежать від обставин. Обставини-ж такі, що українське („русское" в оригіналі) населення в Польщі переживає один з найтрагічніших періодів своєї історії, а це приказує і нам і українцям (українофілам) звести міжусобну боротьбу до мінімум і по змозі змягчити її форми, щоб не ускладнювати положення і без того страждущого народу.** Свідомі цього, ми, беручи під увагу положення народу і стан нашої міжусобиці з українцями, придержуємося того самого погляду, яке було висказане одним з „русских" учасників дискусії: Умовини до русско-українського порозуміння ще не дозріли, **одначе обставини переживаного всім українським („русским" в оригіналі) народом сумного часу велять звести русско-українську боротьбу до рівня суперництва, з властивою йому увагою, поважанням і льояльністю у відношенні до противника".**

Автор статті в „Русскім Голосі" до цього додає, що це залежить від обох сторін та що від українців, як більшости в краю, залежить рішати про характер боротьби. З того й висновок, що „русскі будуть придержуватися принципу взаємности".

Життя — чи́таємо далі — сильніше від доктрин і теоретичних міркувань. Воно підказувати буде — пише автор — українцям, в міру зросту натиску ззовні, свідомість конечности „загально-руського єднання", так, як і нам підказує поважання і признання за їхні зусилля оборонити загальне достоїнство народу: його Церкву, землю, мову і т. д.

Кінчиться стаття „Русского Голосу" такою заявою:

„Підходячи таким чином „sine ira et studio" друг до друга і до спільного нашого народу, як до цінности вищого порядку, солідаризуючися в починах на користь народу, ми створимо з часом ґрунт для порозуміння."

І формально й мериторично стаття „Русского Голосу" є — радо це признаємо — заміт ним причинком до започаткованої нами дискусії.

Про одну модну українську болячку.

Торонто, червень 1938.

Недавно читали ми тут про напади на редакції українських щоденників у Львові, про чинне зневажання їхніх редакторів, ще давніше про напад на ґанк української преси, про напади на вулиці на нелюбих людей і т. д. І боляче стає на душі, коли чуємо, що такі геройські вчинки виконують своїж таки брати-українці та ще в додатку молоді люди. Боляче і ще раз боляче! Та ще болячіше стає, коли така мода вже переноситься і до Канади, до тієї країни, де навіть і влада толерує найкрайніші течії. Тільки не видно тієї толеранції між українцями, що задля доброї репутації перед чужинцями, головно англіцями, повинніб уникати всяких ексцесів, що можуть кинути погане пятно на нашу націю. Повинніб! Та декому море по коліна!

От не так давно в місті Содборі, Онтаріо, сталася така подія: Організатор Союзу Українців самостійників у Канаді Ів. Данильчук мав відчит у винаймленій салі української греко-кат. церкви. Відчит був строго обєктивний. Нікого не нарушував і не дразнив. Підчас відчиту вдерлися до салі гуртом розбивачі та без найменшої причини несподівано на знак голови УНО (Українського Національного Обеднання) Никільчука підняли крик та вереск і кинулися на сцену бити промовця та предсідника, п. Й. Гаврачинського, що сам був стрільцем в Українській Армії підчас війни.

Ось таку подію підхопила англійська преса та давай висвітлювати її по свому. Давно вже українці не давали їй нагоди написати щось поганого про себе. Колись большевики-яничари займалися подібними вчинками; робили бешкети, вікна били, розбивали голови, нищили крісла та на зміну їй прийшла друга — гурра-націоналістична.

Ось витяг про цю подію із торонтського щоденника „Телеґрам": **„Содборі держить шістьох українців у церковних розрухах.** Обвинувачення за побиття і шкоду слідують за фашистським

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 27

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета)

XII.

ПЕРШИЙ ПОЧИН ДО „МОЙСЕЯ".

Мабуть у серпні 1904 р. відбув Франко подорож до Італії. Яке враження залишила Італія в його душі, ми не знаємо. Після подорожі Іван Труш, який видавав тоді „Артистичний Вістник", просив поета, щоб він написав для його журналу щось про свою подорож. Поет у відповідь на його просьбу сказав, що напише про „Мойсея" Мікель Анджея, який був дуже захопив його. Але поет не написав обіцяної статті, зате написав нам свою величну поему „Мойсей".

Думка написати „Мойсея" або взагалі поему про народнього проводира і змалювати в тій поемі душу юрби супроти високих змагань народнього героя, мусіла віддавна непокоїти поетову уяву. Що зпоміж світових народніх провідників найбільше підходив до його плянів Мойсей, на це показують уже слова з „Похорону": „Я з тих, що люд ведуть, мов стовп огнистий, що вів жидів з неволі фараона" і нічого надзвичайног в тім, коли зважиться, що історія жидівського народу і змагань Мойсея визволити його з египетської неволі дуже подібна ставала йому до історії українського народу та його політичного ідеалу. Написати поему про Мойсея тим більше хотілося Франкові, бо міг він у тій поемі змалювати і своє відношення до українського народу і свої настрої, які переживав він підчас „весняної доби" у 1905 р., коли то у Росії й на Україні „тріскала крига абсолютизму та деспотизму", і „народні сили серед страшних катастроф шукали собі нових доріг і нових форм діяльности"; коли побіч великого народнього зриву чулися і слова зневіри, що „обіцяний край — це казка"; коли поетові так бажалось „серед трубного грому" ввійти у вільну країну, одночасно він і переживав тяжкі хвилини у своєму житті, коли то здавалося йому, що вже „близька година" його, „та остання, незнана". Рішучим товчком, що примусив поета взятися за перо скристалізувати думки та почування, що ворушили душу, і написати „Мойсея", це безсумніву був „Мойсей" Мікель Анджеля, який захопив його, який раз-у-раз стояв йому перед очима і домагався покликати його до нового життя, могутнім словом українського генія.

„ФІЛЬОСОФІЯ ПОЛІТИКИ".

Десь у березні 1905 р., вертаючися з Франком з засідання Наук. Тов. ім. Шевченка, я захоплювався його поезіями „Із книги Кааф", саме надрукованими в „Літ.-Наук. Вістнику", та й радив йому написати цілу книгу тих поезій, у яких закріпивби свою фільософію життя. Поет усміхнувся і сказав: „а тимчасом я пишу поему, в якій матимете фільософію політики"... Поет у той час писав „Мойсея" і в нього на думці було дати своїм землякам фільософію політики — політичний заповіт.

Який же то Франків політичний заповіт? Поет дуже добре знав, що неволя деморалізує людину: дає їй душу „похилу, повзку, мов буян"; учить її „на лапки ставати" і „лизати ту руку, що її бє", та каже брехати і всміхатися до тих, що „катують його рід", тому й не інший політичний ідеал був у нього, як той, щоб український нарід „засяв у народів вольних колі" і глянув „як хозяїн домовитий по своїй хаті і по своїм полі". Але яким способом дійти до того ідеалу? Поет у своїх міркуваннях прийшов до думки, що історію творять не герої, тільки маса, а що маса, це „многодушна істота", себто складається з одиниць, а в кожній одиниці є своя „керма і власть" є „сила", що „назначує" їй „місце", отже й кожна одиниця, кожна душа в „рух мас" вносить „частку свойого льоту". Маса як стихійна колективна сила завжди „в страшному зусиллі спішить до незримої цілі" і в своєму бігу „топче рідне й знайоме", маючи на оці „неосяжне", „фантастичне". Тимто треба й справити ту велику стихійну силу на шлях, що веде до мети, до мети реальної, не фантастичної. Треба складати пляни відповідні до сил, а ціль означити відповідну „до актів". А що на масу складаються одиниці, отже й треба комусь перш усього й „льотові" одиниць дати відповідний напрям чи інакше треба виховати їх, треба дати їм ідеал, „високі змагання", віру в перемогу та осягнення ідеалу; треба дати їм „іскри", щоб „душі їх розжеврить, запалить, щоб вуголь їх в алмаз перетопився". Виховувати і давати напрям льотові одиниць, тимсамим і масі, „многодушній істоті", може знову ніхто інший, як такі

зударом підчас відчиту. Промовець побитий". (Спеціяльно). Суперничаючі фашистівське та протифашистське сторонництво в українській православній церкві в Содборі зударились минулої ночі, на відчиті, що відбувався в парафіяльній салі. Обвинувачення за напад з ушкодженням тіла, непорядну поведінку і злобну шкоду виставлено нині проти шістьох українців з Содборі. Говориться, що вони гуртом напали на промовця, Ів. Данильчука з Вінніпегу, коли він пробував дати відчит на тему „Обовязки українського громадянства в Канаді". П. Данильчук, що переїхав з відчитами напоперек Канади в інтересі Союзу Українців Самостійників, сказав нині, що він вже дав 868 відчитів у різних містах і містечках Канади на цю тему і минулого вечора мав він перший неприємний інцидент. Як каже Іван Тавер, предсідник мітингу, шість осіб увійшло до салі під проводом одного. Вони якийсь час переривали промовцеві, а відтак на даний сиґнал кинулися на платформу, збили з ніг п. Данильчука та побили його по голові й тілі кріслами та стільцями. Поломано крісла і столи, понищено папери і промовець дістав кілька ран та потовчень. Покликано поліцію, та коли поліція прибула, саля була в стані безладдя, однакож всі члени ґенґу (нападу) усунулися. Деяких людей, що мали взяти участь у драчі ідентифікував предсідник мітингу, наслідком чого нині виставлено обвинувачення".

Стільки „Телеґрам", ґазета може з усіх у Канаді найприхильніша українцям та найбільш обзнайомлена з українськими відносинами.

Писали про цю подію і ґазети у Вінніпегу. Одна з них („Трибюн") помістила новинку під отаким наголовком: **„Українські завадіяки (равдіс) покарані в Содборі.** Наслідком обвинувачень за побиття з ушкодженням тіла і за злобне ушкодження майна проти (тут вичислені проступники) були кари по 2 дол. за шкоду, одначе засуди за спричинення тілесної шкоди лишено в завішенні".

Ось так пише про цю подію англійська прeса. Розуміється, що така писанина українській нації чести не приносить, тимбільше тим, що горлають усюди „Нація понад усе!" Годиться додати, що п. Данильчук їздить по Канаді та організує СУМК (Союз Української Молоді Канади), організацію корисну, що вже нараховує яку десятку тисяч членів по цілій Канаді, організацію, оперту на пластових, релігійних та національних засадах.

Ми нарочно подали оці виписки з анґл. ґазет, щоб деякі наші молоді люди у старому краю знали, як на подібні вибрики дивляться інші народи, щоб витягнули собі з того відповідні висновки та стали розважніші.

Гр. Шумливий.

самі одиниці, тільки, що ті одиниці мають бути визначні, розумні, вибрані, — такі, що самі „стелитисямуть внизу", щоб лиш маси „буяли до неба", самі „гинутимуть на шляху", щоб лиш маси „росли все краще". Коли-ж народні маси виростуть „ціпкі і тверді до великої зміни", тоді й знайдуться герої, які поведуть їх до „обітованого краю". Але нехай добре памятають українці, що здобуття вільного кутка землі для себе, це ще не все, це лише „задаток" до обітованого краю; не „скарби землі" мають бути оконечною метою українського народу, тільки — „скарби духа"; обітованим краєм має їм бути — безмежна, осяйна країна духа...

Франко слідив за враженнями, які робив „Мойсей", переглядав часописи, перечитував рецензії на „Мойсея" і був дуже незадоволений з них, — так і ніхто з рецензентів не міг попасти на провідну думку поета. Поза фразами і похвалами поет не бачив зрозуміння його твору і тому, прочитавши рецензію, гірко усміхався, кажучи: „пусте"! Особливо сердила його стаття М. Євшана: „Але-ж цей чоловік попросту прочитав енцикльопедію, виписав з неї твори, в яких героєм був „Мойсей", і хоче мого „Мойсея" мати залежним від тих творів. Але-ж нічого подібного! Єдиним джерелом мого „Мойсея" — це біблія". Хоча не зовсім погоджувався поет з розвідкою Якима Яреми про „Мойсея", все-ж, коли хворому поетові у 1912 р. показав управитель книгарні Наук. Товариства ім. Шевченка, Август Дермаль, розвідку Яреми, він сказав: „Я читав її., Нічого собі, нічого"!...

(Далі буде).

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

З польської преси.

Найбільша політична помилка Польщі.

Недавно прогомоніли в Римі та в Польщі торжества звязані з канонізацією єзуїта кс. Андрія Боболі, якого зробили святим за його місіонарську працю між православною людністю на Поліссі, де й згинув в 1657 р. Орган союзу польської сільської молоді **„Віці"** (ч. 28 з 10-го липня ц. р.) вмістив про цього нового святого статтю д-ра Станислава Пйотровського, яка у великій мірі може нас зацікавити, бо торкається нашої справи. На початку статті д-р Пйотровський заявляє, що у справі діяльности кс. Боболі „треба спростувати деякі недокладности та представити у властивому світлі історичне тло справи".

„Отож насамперед треба ствердити, що не можна, говорячи про кс. Боболю, покликуватися на улюблений вислів, що Польща була завжди передмурям християнства, бо кс. Боболя не навертав на християнську віру турків чи татарів, але тільки наклонював до переходу на католицизм козаків і руський, тобто український православний народ, дуже до своєї православної віри привязаний. Власне тією акцією здобув собі кс. Боболя ненависну для привязаних до православія козаків назву „душехвата" або ловця православних душ для католицизму. Православіє не є для християн на широкому світі поганською вірою. Покликування на передмуря християнства з нагоди кс. Боболі спричинило теж велике огірчення серед польських громадян православних, яких маємо багато на східних окраїнах, а що вже й говорити про поляків православного віроісповідання, бо і таких є пів міліона, як подає „Мали Рочнік Статистични" за 1938 рік.

„Таким чином ми не допомогли, але зробили велику шкоду ідеї злуки християнських віроісповідань у Польщі. Цим шляхом не можемо теж здобути привязання громадян православного віроісповідання до польської держави."

Автор наводить думку Ал. Сьвентоховського з його „Гісторії Хлопуф Польскіх", що „найбільшою політичною помилкою Польщі було те, що залишила західні кордони, якими увійшла найнебезпечніша займанщина (пруська) і вдиралася у східне сусідство, якого не зуміла привязати ані силою ані культурою і яке втримувала коштом великих втрат державної енергії."

„В тій величезній помилці містилася догана поведінка з козаками. Вони довго були зичливою військовою службою Річипосполитої. Козацтво уважало себе незалежним, отже й ненависним панам, що у себе й коло себе хотіли мати тільки підвладних. Польський уряд не опанував Руси з якимсь політичним пляном, але просто дарував її можновладним панам до довільного вжитку. Країну видали на поталу „короленятам", магнатам, які жили завжди в роді, не в народі.

Далі автор пише про те, як ті магнати панували над великими просторами землі та над великими масами підданих дуже часто через арендарів-жидів, що

„без милосердя обдирали селян з цілого добутку і мали часами над ними навіть право смерти. До того стану річей на окраїнах вмішалися ще єзуїти і долили оливи до вогню своєю пропагандою католицизму. І так магнат, жид і єзуїт стали для люду і козацтва символом польської державної ради на окраїнах. А все-ж козаки, як тільки вміли ними послужитися, ставали вірно в потребі Річипосполитої і власними грудьми заслонювали Річпосполиту перед загладою. Не було би перемоги під Хотином в 1621-ому році, а тільки напевне повторилась би Цецора і Любомирський дав би життя так як Жолкевський, якби не 30 тисяч козаків, що доказували чудес геройства супроти 300-тисячної турецько-татарської навали підтримуючи слабі польські сили. Хоробрість козаків славив у „Хотинській Війні" наш письменник Вацлав Потоцький. Чи-ж не були тоді ті козаки власне передмурям християнства? Щож сталосяб, якби їх там тоді не привів нам на підмогу їх гетьман Конашевич? Й коли вже тодішня не так державна рація як дійсність перла нас на схід, то треба було консеквентно змагати до того, щоб утриматися там на завжди."

Тут автор робить докір єзуїтам, що вони зробили велику шкоду польській державній раці тим, що перешкодили Володиславові IV., синові Жигмонта III. Вази, засісти на московському престолі. Не булоб тоді Катерини II-ої ані большевицької революції.

„А коли ще за панування хороброго короля Стефана Баторого Польща була близька до того, щоб розгромити Москву і польське військо, а в ньому козаки і добірна ланова піхота, складена з польських селян, стануло під мурами Пскова, відомий єзуїт Поссевін, з доручення папи спонукав короля до перемиря і спас царя Івана Лютого перед погромом. Стоючи перед архитвором Івана Матейка „Баторий під Псковом", картиною нашої збройної слави й політичної поразки, кожний поляк з відразою глядить на знаменито відтворену постать хитрого дипльомата в єзуїтській рясі."

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

І далі нагадує автор, що саме за того Жигмонта III-го почалося у Польщі переслідування ріжновірців, якому проводили саме єзуїти. Релігійна нетолеранція відкрила Москві ворота до Польщі. Цю думку підтверджує у своєму творі „Чотиролітній Сойм" кс. Калінка.

Наш епископат виступав крім цього не тільки проти рівноправности православних, але — що гірше — протиставився з завзятою впертістю навіть рівноправности уніятів, отже католиків, тільки іншого, грецького обряду, і нищив цим справу берестейської унії з 1596 р. Латинське духовенство, пише кс. Калінка, було надто пересякнуте шляхотськими поглядами, історія унії майже на кожній сторінці мусить складати прикру заяву, що латинські епископи нераз їй шкодили. Опору нашого епископату не переломав навіть Іван Собеський, який писав до папи, що унію з цілою православною церквою зараховув би собі за найбільшу заслугу у Христовій справі.

„Доки Русь тримала з Польщею, доти Москва була безсильна супроти Річипосполитої. Комісія Чотиролітнього Сойму ствердила, що унія була тоді могутньою зброєю проти Росії, що єдиною людиною, з якою Росія рахувалася, був уніятський митрополит і найкращим союзником Росії було легковаження унії. На жаль і тоді ще, малощо не в останній годині наш епископат спротивився внескам соймової комісії."

На думку д-ра Пйотровського були це очочі релігійної нетолеранції, які вкоренилися в польському громадянстві завдяки вихованню у єзуїтських школах, яке вповівало погорду до інших християнських віроісповідань. Наслідком того виховання було те, що не тільки відбирало свободу тим, що були грецького віроісповідання у виконуванні релігійних практик, але в 1636-ому році заголошено домагання, щоб православні церковні достойники не тільки не вживали титулу епископа але й не носили на собі хреста — кінчить свою знамениту статтю д-р Пйотровський.

З природи і життя.

Про життя

ЩО ТРИВАЄ ВІЧНО.

Наука про життя т. зв. біольогія знає одно непорушне правило: все, що живе — мусить умерти. Воно торкається всіх живих істот. А проте майже у всіх народів зустрічаємося з вірою у безсмертність і то у народів, що стоять на найріжніших ступнях культури. Однак та віра у безсмертність звернена переважно до душі, тіло-ж усюди вважають за власність неблаганної смерти.

Хоча щоденна обсерваціа потверджує такий погляд, всеж новітні біольоги пробували глибше заглянути в суть життя і висловили недавно погляд, що безсмертність істнує і вона нероздільно звязана з самим життям.

Таку думку висловив перший славний біольог з Фрибурґа А. Вайсман. На його думку у кожної живої істоти находимо безсмертність.

Клітини двоякого роду.

Вайсман каже на оправдання свого погляду, що в кожнім живім орґанізмі зустрічаємо двоякого роду клітини. Одні тілесні (соматичні), що є матеріялом, з якого збудовані всі орґани тіла. Вони смертельні, їх смерть провадить до того, що називаємо смертю орґанізму. Однак крім тих клітин є ще інші, розродчі клітини; в них находиться зародкова плязма, де збережені дідичні прикмети. Саме ті клітини вважає Вайсман безсмертними; вони переходять з одного покоління в дальші. Їх безсмертність полягає в тім, що із зародової плязми тих клітин відділяються частини, що без зміни переходять у склад полових клітин нового покоління.

Соматичні (тілесні, смертні) клітини що є матеріялом, з якого збудоване тіло, є дуже ріжноманітні. Вони розмножуються через поділ і можуть витворювати лише такі самі клітини. Зате розродчі клітини мають у собі здібність витворювати зі себе всякі потрібні для орґанізму клітини Тому вони потенціяльно безсмертні і творять суть даного ґатунку живих істот.

За Вайсманом кожна жива істота є лише висліком розвою розродчих клітин даного ґатунку. Найглибша суть життя криється саме у тій вічнотривалій розродчій плязмі (живій матерії). Тому з природничого погляду вважають життя притаене у тій плязмі за щось тривке і безсмертне, а сама одиниця — людина чи якась інша істота, — це щось, що проминає. Природа збудувала істоту так, що м. ін. призначила їй ролю переховувати і відживляти безсмертні розродчі клітини.

Безсмертні істоти.

Згаданий погляд потверджують т. зв. протозоа, себто маленькі одноклітинні живі істоти, яких орґанізм складається лише з одної клітини, що є заразом соматичною і розродною, а навіть більше розродчою. Тому вони є безсмертні, коли не брати на увагу випадків їх смерти, спричиненої випадками зверха (зїдження іншою живою істотою, розторощення та ін.). Вони не знають старости ані природної смерти; їх життя то безупинне розмножування через поділ клітини. Попросту така істота-клітина ділиться на дві істоти, з яких кожна провадить далі самостійне життя.

Те, що такі протозоа вкінці вмирають пояснює славний біольоґ некорисним середовищем, що впливає на ці істоти шкідливо фізично чи хемічно, бо в дійсности самі протозоа є безсмертні. Хоч у хвилині поділу одної істоти-клітини на дві дана одиниця перестає істнувати, але не вмирає; при цьому процесі нема смерти і нема трупа.

Чи і звичайні клітини безсмертні?

Звичайні тілесні клітини складаються на ґрупи звані тканками, що творять поодинокі орґани тіла. Вони вмирають усі у хвилині смерти орґанізму. Одначе як це виказали досліди американського лікаря Карелія та багатьох інших дослідників, частини орґанізму і поодиноких тканок можуть бути безсмертні. Поодинокі тканки можна годувати штучно поза орґанізмом навіть тоді, коли орґанізм, з якого вони походять вже давно не живе. Дослідники роблять це в той спосіб, що кусень живої тканки витятий з орґанізму переносять до відживчого течива, яке складається з цукру і мінеральних солей у такім складі, як вони находяться в крові даної істоти (т. зв. рідина Рінґера). Карель уживав до цього кровяної сироватки, себто тої плинної частини крови, що відділюється у посудині над сціпом крови. Він вміщував у такій сироватці кусник серця курячого зародня, зміняючи що два дні сироватку. Клітини ті живуть досі, себто вже двацять шість років (від 1912 р.). Усі клітини того кусника серця живуть зовсім нормально; вони втягають і травлять поживу а навіть сильно розмножуються при помочі поділу.

Згадані досліди дають добрий вислід і в людини. Дотепер така штучна віджива людських клітин і тканок дала добрі висліди.

Окремо можуть жити ріжні неболонні клітини, залози, мясні, частинки нирки, селезінки, печінки, нервові волокна та ін. Коли зі свіжого трупа взяти ріжні тканки і перенести їх до відживного середовища, то вони будуть жити і рости багато років, може навіть безконечно, хоч орґанізм, з якого їх виняли вже давно розпався. Ті самі клітини залишені у мертвім орґанізмі, загинулиб разом з ним; — окремо можуть жити при відповідній відживі. Отже таксамо і звичайні тілесні клітини живого орґанізму можуть у відповідних умовинах ставати безсмертними.

Чому жива істота вмирає?

В нормальних умовинах живий орґанізм мусить умерти. Діється це тому, що в орґанізмі поодинокі тканки затроюються і забивають себе взаїмно плодами переміни матерії. Колиб усунути ті витвори — то живі орґанізми сталиб безсмертні. Досі це можливе лише у лабораторійних дослідах, виконаних на дрібних вирізках тканок. Теоретично, колиб щось подібне можна було зробити з цілим орґанізмом, тоді він став би безсмертним як орґанізм протозоа, тих безсмертних одноклітинних істот.

В кожному разі у такому освітленні погляд Вайсмана, що безсмертність є невіддільною прикметою життя, зовсім не видається позбавлений слушности.

В обіймах холодної води.

Майже кожного дня читаємо в новинках „Діла" вістки про смертні випадки утоплення підчас купелів. У дні великої спеки число тих випадків значно зростає, бо спека жене виснажених людей в обійми освіжливої води.

Причини утоплення бувають ріжні. Найчастішою причиною є те, що люди не вміють утриматись на воді і взагалі плавати. Коли особа, що не вміє добре плавати легкодушно вживає купелі на глибокій чи рвачкій воді, за нещастя неважко.

Другою частою причиною, коли людина йде безсильно під воду це нагла прохолода поверхні тіла і нагле звуження кровоносних судин шкіри, через що підноситься незвичайно тиск крови в середині тіла, і може довести до наглої смерти. Така нагла прохолода виступає головно при скоках до води, коли з гарячого повітря орґанізм нагло переходить у холодну воду. Іншою доволі частою причиною смерти з утоплення є діраві вушні тарабанчики по запалених вуха, через які вода вливається до середнього вуха і викликує сильні памороки і втрату рівноваги тіла.

Щоб уникнути занадто швидкого звуження кровоносних судин шкіри добре є натерти перед довшим плаваниям шкіру товщем чи кремом. Через те шкірні кровоносні судини корчаться поволіше і менше крови спливає до середини тіла.

Людей, що пішли під воду, треба рятувати щонайменше і найкоротше 20 мінут. тому що хребетний стрижень, а саме та його частина де находиться осередок віддихання та обігу крови може знести недостачу кисня і затроєння двоокисом вугля не довше як 15 мінут.

Як рятувати?

Коли потопельник не віддихає, а серце ще працює, треба старатися привернути віддих штучним віддиханням. Колиж серце вже перестало „битися" треба відживних способів рятунку, таких як впорскування до жили чи до серця сильно побудливих ліків, та це може зробити тільки лікар, якого треба якнайскоріше прикликати.

Штучне віддихання найліпше робити методою Сільвестра. Потопельник мусить лежати, голова має звисати вбік. Долішню щоку треба витягнути вперед і також язик. Два асистенти беруть за рамя потопельника, і підносять догори руки потопельника, аж його лікті торкнуться потилиці. Так тримають його руки 2—3 сек. ,потім спускають долів, притискаючи їх до передньо-бічної сторони грудної клітки. Штучне віддихання треба виконувати щонайменше 2—3 години. В тім положенні при віддиханні виходить теж вода і не треба очищувати устної ями і горла з нечисті, через що тратиться багато часу, тоді як при рятуванні найважніше якнайскорше привернути віддих.

З відживних засобів найважніше впорскнути до серця адреналіну чи зробити дожильний впорск з 10 цм³ кораміни.

Лікар Б. Г—й.

НОВА ОТРУТА.

На заході Польщі поширюється серед тамошньої людности новий, жахливий наліг, на жаль знаний і на наших землях (Лемківщині). Той наліг — це етерове пиянство. Заволікли його туди робітники, що бували в Німеччині на сезонових роботах, а піддержують пачкарі, що переносять його дотайки з Німеччини.

Польська преса б'є на сполох, бо етеромания це дуже шкідливий наліг, що у скорому темпі, скорше ніж алькоголь допроваджує цілі покоління до звиродніння. Особливо шкодить етерове пиянство на нервову систему людини, допроваджуючи її до усяких нервових хвороб і до божевілля, що ним напр. заплатив за свій наліг славний французький письменник Мопасан — налоговий етероман.

На жаль і у нас головно на Бойківщині і Лемківщині цей жахливий наліг дуже поширений, а як дотепер боротьба з ним не дала ще поправи

Сторінка без політики.

Що 100 років тому було віденською сенсацією.

У віденському „Нвес Вінер Журналь" находимо цікаву статейку п. з. „Сто років тому у Відні...", де зібрані деякі факти, що колись їх уважали за сенсацію.

100 років тому в театрі Йосефштадт виступав маґік Деблер, який одним стрілом з револьвера запалював 50 свічок і з одного капелюха читягав 500 китиць, які розкидав між публикою.

100 років тому була у Відні в кабареті „Елізеум" печера, де росли правдиві пальми. На тих пальмах сиділи папуги і скакали малпи.

100 років тому у театрі Кертнертор виступала танцюристка Фанні Ельслер, що ввела новий танець, відомий у Росії „качуча". Вона танцювала з таким темпераментом, що деякі глядачі здирали із себе одяги і... поліція мусіла постійно інтервенювати.

100 років тому у Відні 1-го травня відбувалися перегони людей у головній алеї Пратеру. Тих, що падали з утоми, збирав віз, який їхав за ними.

100 років тому у Відні ввели перший міський трамвай.. з кіньми.

100 років тому заснували там товариство обезпечень для необережних візників. Коли хтось із гостей зазнав їдучи якоїсь шкоди, йому виплачували премію.

100 років тому Відень мав товариство, якого члени не мали обовязку здіймати капелюха на вулиці, щоб поздоровляти знайомих. Там висунули проект, щоб кожний член міг платити спеціяльний податок на бідних і за це міг причіпити собі відзнаку на капелюсі на знак, що він заплатив уже за незложений поклін. Проект не вдався.

Від 100 років люди щойно почали масово і прилюдно курити. Спочатку була думка заборонити курити на вулицях. Віденці переходячи поруч поліцая виймали з уст папіроску на знак пошани для влади як це роблять звичайні вовки, коли зустрічають високого старшину. Інакше поліцай мав право такого громадянина — арештувати. У Відні був наказ, щоб до цигар дочіпляти якусь охоронну бляшку з остраху перед... пожежою від іскри.

100 років тому у Відні почали у театрах заводити замість нафтових лямп... ґазове освітлення.

100 років тому у Відні мав великий успіх провінціяльний театрик із тресованими щурами переодягненими за ляльки. Щурі грали цілу комедію.

100 років тому у Відні від дому до дому ходила жінка, яка позичала пивки для тих, що потребували собі спустити кров і за якийсь час відбирала їх.

100 років тому продавали у Відні сірники, які запалювалися, коли було на них... дмухнути.

З усіх кінців світа.

Кожний знає, що Ісляндія — дикий неврожайний край. Там не ростуть пальми, навіть верби ні. Аж ось приходить звістка, що ісляндці займуться годовлею — бананів та інших південних овочів. У який спосіб? При помочі гарячих джерел, славних гейзерів, що сприятимуть розвиткові пальм, спровадженних з Ямайки.

Англійський дослідник С. Ц. Смадлі винайшов спосіб, як можна тримати цілий рік городовину та овочі так, щоб не зіпсувалися. Дві-три години після того, як їх зірвати в городі чи саді, треба їх сховати у скриньки з воску і тримати у відповідно холодній температурі. Після того, як зняти віск, що їх покриває, треба чекати дві години, заки вони не дістануть своєї нормальної температури. Винахід має величезне значіння для торговлі і для боротьби з голодом.

Коло Лінцу відкопали побоєвище з IV. віку перед Христом з ріжними людськими кістяками.

У Монте Карльо трапилася цими днями у салі гри в рулетку небувала сенсація. Кулечка, що паде на стіл з цифрами та коліровими полями 114 разів із черги падала на той самий колір — червоний. Згідно з рахунком імовірности треба кілька тисяч років, щоб знову повторилася така довга серія того самого коліру. Люди, які ставили в той день на „червоне" виграли величезні гроші, ті, що трималися „чорного", чекаючи на природну зміну „серії", протратили маєтки.

Загадка вулькану Кракатав.

Недавно грізний вулькан Кракатав знову пригадався світові своїм вибухом. Історія того вулькану і острову, що має ту саму назву є дуже цікава. 26. серпня 1883 р. вибухнув вулькан Кракатав, розсадив половину острову, другу половину прикрив грубою 7-метровою верствою попелу. Все життя на острові щезло. По тій катастрофі, що в цілім світі викликала деякі потрясення і бурі, уперше станула людська нога на острові. Тоді острів був нагий і пустий, ні рослинки ні іншої істоти не було на ньому. Величина острову з 33 км. квадратових зійшла на 10 км. кв. Вчені природники цікаві були знати, чи на тім завмерлім ґрунті збудиться колись життя, чи замешкають колись іще якісь тварини; чи може острів на віки залишиться мертвий?

Тим питанням найбільше зацікавився зоольоґічний інститут в Амстердамі. І тепер, точно в 55 літ по катастрофі Інститут вислав на острів експедицію. Голяндські дослідники зробили відкриття, що потрясло цілим науковим світом. Пятьдесять літ треба було, щоб Кракатав покрився буйними рослинами. Острів ожив. 623 родів тварин і птахів загніздилося на острові. Цікаво, що на острів знайшли собі дорогу також щури, ящірки, навіть вужі. Як вони там дісталися ніхто не може збагнути. Те, що ростини там є, вчені пояснюють тим, що вітри та птахи занесли їх на острів. Вчені ствердили ще, що в 15 років після вибуху Кракатав появилися на острові перші комахи: павуки, блощиці, хрущі, мухи і метелики. Тоді то єдиною рослиною на острові були водорості. Комахи і слимаки прийшли на острів із птахами, рибами, із вітрами та морськими течіями. Птахи перші самі найшли собі дорогу. Питання, як на острів дісталися лилики, ящірки і вужі? Найближчий острів від Кракатав віддалений на 200 миль. Отже годі повірити, щоб ті вужі, ящірки тощо могли зробити таку велику дорогу. Та правдою є, що голяндські вчені між 623 родами живих істот найшли навіть великі вужі: кілька питонів, між ними один велитень, почувалися на острові знаменито.

Нерозяснені дива йогів.

Европейські вчені та дослідники стараються віддавна відкрити деякі таємниці індійських факірів, здебільша безуспішно. Індійці не допускають до себе людей іншої раси та культури, а їх „чудотворці"-йоґи творять такий щільний гурт, що дістатися до нього сторонним неможливо. Неодне неймовірне в наших европейських очах явище можна пояснити автосуґґестією чи ріжними „штуками", відомими жерцям „чорної магії", де до ріжних прикмет сильної волі, престиджітатори додають теж трохи вишуки. Але є теж явища, перед якими найбільше досвідчені вчені, стають безсильні, признаючи, що вони таки — трапилися. Ось один із них, англієць Ґеофрей В. Шарпер, що віддавна досліджує йоґів, наводить кілька прецікавих прикладів.

Як йог може щезати.

Кілька років тому один вищий англійський старшина опинився у славнім тибетанськім манастирі „Будда Ґая". Сам ігумен цього манастиря Таші Ляма зробив йому цю честь і в доказ великих заслуг англійця, прийняв його особисто. Таші Ляма мав славу — йога. Англієць звернув розмову на „чудеса" йоґів і висловив бажання сам колись переконатися в їх правдивості. Йог не відповів нічого, тільки усміхнувся і зараз за одну мить розширилися з дива очі англійця — йог щез із свого місця. Англієць не був сам, а в товаристві прибічної сторожі старшини. Вони всі почали шукати за йогом надаремне. А коли вернулися до кімнати-вітальні, побачили якогось бідного прочанина, що кланявся перед кріслом Таші Лями. Крісло було порожне і за мить знову Ляма сидів на ньому.

Масова сугестія та сильна воля.

До того самого типу масової „суґґестії" належать численні штучки факірів, загально відомі. Нпр. факір кидає у повітря грубий шнур і цей шнур повисає, якби перемінився у дрючок. Хлопчина вилізає вверх цим мотузом і там угорі щезає. За хвилину всі бачать, як шнур і хлопчина, що прийшов разом із факіром, сидять спокійно на піску. Нікому з европейців не вільно фотографувати таких явищ, бо плівка апарату не схопить — омани очей. Але бувають випадки, коли фотоґрафічний апарат записує диво. Один англійський майор привіз фотографію, де видно, як факір підпершися на цінку лівою рукою лежить позе́мо у повітрі, якби на столі. Факір був у трансі і можна було перевірити, що під його тілом нема підставки. Це явище „автолевітації" нарушує закон притяжности земної. Такі явища, як спромога ходити босими ногами по гарячих вуглях або цвяхах, стверджені незвичайною силою волі факірів, що стають нечутливі на біль. Факіри вміють теж переходити у стан глибокого сну, що нагадує смерть, коли всі органи стримують свої функції; у такому стані вони можуть лежати тижні і місяці, поки їх хтось не збудить.

НЕ ЛЕҐЕНДАРНИЙ ЗМІЙ, А МАМУТ.

Недалеко манастиря Норбертанок у Кракові купався у Вислі якийсь Йосиф Нахая і натрапив на якусь велику кість. Як витягнув її на беріг, усі побачили жахливо велику пащу якогось звіра. Та знахідка стала великою сенсацією в Кракові. Всі люди одноголосно погодилися з тим, що ця паща — це паща легендарного вавельського змія, що був тріс, бо випив забагато води, тоді, коли зїв барана зі сіркою, коли то хитрий Кракус йому його підкинув. Тою пащею зацікавилися і вчені. Вони ствердили, що це не є ніяка паща якогось там легендарного змія, а в дійсности — паща мамута. Замість піти до паноптікум, щоб страшити діти, її передали до музею

ЕМІҐРАНТИ З XVII. СТОЛІТТЯ.

В північній Америці відбулося величаве свято 300-ліття шведської кольонії „Нова Швеція". З того приводу тепер відкрили у Ґотенбурґу прегарну виставу річей, що є суто зязані з історією шведської кольонії в Америці. На виставі можна оглянути цілий ряд цінних експонатів. Між іншим є там оригінальний опис пригод, що їх зазнав і описав швед Пер Ліндерштрім у „Новій Швеції" від року 1632 до 1655. Той опис зілюстрований самим автором, а знайшли його в шкільних бібліотеках в місті Лінкіпінґ. Між незвичайно цікавими документами, перше місце займає спис вприяду тодішніх кольоністів. Серед річей, що були обовязковим багажем для емігрантів, знаходилися, між іншим деревляні тарелі, деревляні горнятка, та біблія і молитовник.

В найближчих днях мають прикрасити цю виставу єдиною того роду мапою північної Америки, що її зроблено на початку 17 століття. На цій мапі є гарно зілюстрована „Нова Швеція". Мапа покищо находиться в Льондоні і звідтам мають її надіслати.

РЕСЕЛЕ

Між приятельками.

— Степан завсіди каже мені, що я — його єдина думка.

— То він мусів бути вчора в кіні з одною із своїх підсвідомих думок.

Оповістка для автомобілістів

Управа одного англійського міста помістила на дорозі перед містом такі оповістки:

„Хто їде поволі, той побачить наше гарне місто. Хто їде за скоро, той побачить нашу поґану вязницю."

Заборонили дитячі садки в Каменеччині.

Повітове староство в Камінці Стр. письмом до ч. В. 10. з дня 21. VI. 1938. заборонило вести дитячі садки в 16 місцевостях, а саме: Банюнині (чисто українське село, без латинників), Горпині, Дідилові, Грабовій, Желехові Вел., Купчі, Ланах Польських, Неслухові, Ріпневі, Спасі, Стрептові, Язениці Руській, Верблянах, Чучманах, Гумниських і Хрекові, мотивуючи тим, що у вище згаданих місцевостях існуватиме ґмінна півкольонія самоуправна і тому рівночасне ведення українського дитячого садка, мовляв недоцільне.

Більшість із цих заборонених садків належала до наших найкращих садків у повіті. Про їх вивінування кружки РІШ. в дотичних селах подбали якнайкраще. В багатьох селах було наладнане при садках спільне доживлювання для найбідніших дітей. Родичі цих дітей, ідучи в поле, часто-густо лишають дитині одну суху паленицю, як харч на цілий день. І діти нераз мліли з голоду, на що маємо докази от хочби в Горпині, де саме заборонено вести дитячий садок, в якому найбідніші діти діставали молоко і хліб, ба навіть горячу страву. В той спосіб садок приносив велику поміч найбіднішим дітям у часі переднівку.

Так зв. самоврядні півкольонії, організовані не самими родичами дітей та ведені нефаховими силами, не приносять для української дитини найменшої користи. В такій самоврядній півкольонії ведеться садок у нематірній мові, яка для три — чи семилітньої дитини є незрозуміла; до того й молитва ведеться в неукраїнській мові, що згори противиться основним засадам педагогіки та постановам самої конституції Р. П., яка гарантує свободу релігійних та національних почувань усім громадянам.

—o—

дозволяє вправляти всякі спорти.
Пачка 100 гр. — 60 сотиків.

Складаючи впродовж року щотижнево:
по зол. 13.10 виїдеш на місячний побут до Берліна
по зол. 12.90 виїдеш на місячний побут до Відня
по зол. 15.90 виїдеш на місячний побут до Мілляно
по зол. 15.15 виїдеш на місячний побут до Парижа

Запевнить Тобі змогу виїзду за кордон послідовна ощадність у

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.
Тел. 282-15 і 200-15.

Районове ювилейне свято „Просвіти“ у Винниках.

В неділю 17. липня відзнував район Винники к. Львова ювилей „Просвіти“. Ранком по привитанні делегатів хлібом-сіллю та квітами перед місцевою читальнею вислухали учасники богослужби під церквою. Богослуження в намірені „Просвіти“ відправив о. крил. Гірняк в асисті о. Іваниця з Миклашева й о. Оляновича з Лисинич. Прекрасну проповідь виголосив о. Осташевський з Підберізців. Проповідник підкреслив співпрацю рідної Церкви і духовенства з „Просвітою“, яка від самого початку своєї діяльности таксамо тісно співпрацювала з Церквою і ствердив, що тільки тісна співпраця Церкви і „Просвіти“ дає запоруку кращої майбутчости українського народу.

Після богослуження рушив процесійний похід — при участи згаданих оо. духовних та ще о. Романчукевича, о. д-ра Богонюка, о. Стасишина й о. Скульського — на площу УСК. „Дністро“. Тут відправлено панахиду за покійних членів читальні.

По панахиді відбулося торжественне піднесення національного прапору, при чому відіграно національний гимн. Потім хори й орхестри та зорганізовані учасники передефілювали перед делегатами: секр. М. Дужим, членами Виділу ред. М. Тараньком і дир. Миговичем, дир. С. Магалясом і нач. П. Петриком. Святочну промову виголосив з питомим собі хистом секр. Дужий, вказуючи на подвійний ювилей: хрещення України і 70-ліття „Просвіти“, на звязок великої події над Дніпром тому 950 літ і заснування „Просвіти“ тому 70 років та на міць духа народу, що випливає з тих двох епохальних подій. „Просвіта“ орґанізує ту духову міць з такою силою, що притягає і скріпляє всіх нас, коли ж до тої сили додамо ще віру, то хочби які супротивні сили стали проти нас, ми встоїмося, бо духа і сили його ніхто знищити не зможе. Переривану рясними оплесками промову закінчив промовець виголошенням за всіх присяги на вірну службу народові з „Просвітою“. Слідували дальші точки програми, на яку зложилися продукції хорів, рецитації, деклямації і продукції орхестр. У виконанні програми взяли участь хори з Винник, Германова, Глуховичі, Грибович Вел., Гаїв, Миклашева, Лисинич, Підберізець і Підборець, разом 208 співаків. Орхестри з Лисинич, Миклашева, Підберізець і Підбірець, разом 56 інструментів. Участь у збірних рецитаціях взяла молодь з Гаїв, Глухович, Миклашева і Підберізець, разом 61. На закінчення відспівали злучені хори в супроводі орхестри національний гимн. При прекрасній погоді свято закінчилося в год. 18.

Годиться висловити признання учасникам свята, зокрема членам хорів, орхестр та рецитаторам з подальших сіл, що не жалували труду взяти участь у програмі. Признання належиться теж декляматоркам за гарно виголошені деклямації (А. Курдидика: „Просвіта“ і Ю. Шкрумеляка: „Казка про Велитня“). Одно трохи прикро вражало: не на всіх українських домах видко було ювилейні наліпки „Просвіти“, а цеж у день свята в місцевости для всіх українців обовязкове.

Гість.

Зворушливий привіт.

„Просвіта“ дістає в своїм ювилейнім році дуже багато щирих привітів від своїх філій і читалень, як і від інших установ та від поодиноких громадян. А всі ті привіти свідчать про вірну відданість „Просвіті“ і всі зворушливо сердечні. Деякі з них дуже оригінальні, написані з великим поетичним хистом.

Та мабуть не було ще дотепер такого привіту, як оце дня 19. липня вписали його в хроніку „Просвіти“ українці з західних окраїн нашої землі. Цікавий він і зворушливий тим, що „Просвіту“ витають її діти, які вже, на жаль, не говорять по українськи. Та нехай сам привіт говорить за себе:

„My Ukraińcy z pod Rzeszowa (nie mówiący i nie piszący po ukraińsku) z okazji swojego pobytu we Lwowie składamy pokłon najpiękniejszej Przewodniczce Naszego Narodu — Macierzystemu Towarzystwu „Proswita“ w Jej jubileuszowym roku“. (Ідуть підписи).

„Просвіта“ і ми всі радіємо таким привітом бо безперечно автори його — щирі українці хоча не говорять уже рідною мовою. Але цей привіт повинен також пригадати нам усім на наші обовязки супроти „Просвіти“, яка м. і. поклала собі за мету виховувати в національнім дусі теж українців на найдальших окраїнах, щоб і вони стали українцями не тільки духом і серцем, але й рідною, тепер призабутою мовою.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 17

РІНА БАЛАГУРСЬКА. 3

Товариський зїзд.

Погладив обох хлопчиків, що вже в згоді знищували рештки гриви з кінської голови і завернув назад до своєї кімнати. Застав жінку, як писала безупину. Здавалось, що гадка за гадкою стелиться в неї на білому папері. Нараз у тишу кімнати впадає оклик Ірки:

— Що то знов?

Іван підійшов до неї подивився на пляму на папері і засміявся.

— Муха — не видиш, втопилася була в чорнилі, а ти її витягнула з пером у великім письменницькім запалі. Теж певно якась невдала письменниця. Слухайно Ірцю, знаєш, залиши ти те своє писання. Та вдохла муха на твому рукописі — це недобрий знак. Не дістанеш першої нагороди, або взагалі і не надрукують.

„Іван Тиранський сидів у клюбі опертий вигідно в фотелі і мішав карти...“ прочитав Іван початок рукопису, схилившись над бюрком. Нараз перервав і прибираючи трагічну позу, закликав:

— Чи той Іван Тиранський, то може я?...

— Авжеж — потвердила Ірка.

— Бій-жеся Бога, жінко, ти хіба не викувала цього прізвища від слова „тиран“?

— А власне, що так — кивнула головою.

— Гарна історія, я — тиран... Та було б-дай дати інше імя, а не моїм витирати кути якоїсь там новелі. Можеш його назвати Стефаном чи як...

— Не можу — Стефан то була моя перша любов. Не випадає... — противилась Ірка.

— Ага, а рідного чоловіка то випадає називати тираном! І що ще?! Я граю в бріджа... Та хтож мене видів при бріджі, питаю тебе? Я-ж за картами не дуже, часом хіба десь тарока заграю, оттак для товариства. Але бріджа? І то має бути правда? — удавав обуреного.

— То нічого — так мені виходить з ситуації. Мусиш грати там бріджа.... То зрештою модніше... — запевняла Ірка і знов перевернула свіжу картку.

Іван читав далі. Робилося йому щораз більше неприємно, бо ті, що його знали і чули дещо про той смішний епізод, що його тепер з такою насолодою витягала жінка на денне світло — напевно пізнають його в сій новелі як героя, дарма що прізвище змінене. Був злий на себе, що сам піддав жінці таку гадку, а на жінку, що саме його коштом хотіла інших бавити.. Та правду сказавши глупо було ображуватись чи забороняти, щоб не зробитись смішним в очах жінки. Зрештою не мав певности, чи таку писанину видрукують. Отже не було чого і бучу збивати. — А про літературну нагороду думати — це-ж була пуста фантазія... яку так легко вдалося йому засуггерувати його жінці. І бачив вже в уяві дві можливости, обі для нього немилі. Або новелю видрукують (але не буде премійована), а він в ній як комічний герой: тут амбіція його буде подразнена. Або новелю відкинуть і з того вийде трагедія новоспеченої письменниці: прикро йому за жінчине розчарування. В однім і другім випадку позитивною висліду в формі 50 зл. нагороди не буде. Отже лиш даремний труд... А хто тому буде винен?... Очевидно ніхто інший, тільки він... А най то... лихо возьме!

Закурив папіроску, щоб найти серед клубів диму якусь спасенну гадку. Хвилину надумувався і врешті рішився.

— Слухай голубко, зробимо інтерес... Я дам тобі тих 50 зл., що на убрання, їдь собі вже на той зїзд, а лиши то писання, згода?...

Був певний, що переміг, хоч була це Пиртова побіда. Все одно, не міг дивитись, як жінка пише, що їй у голову влізе, якісь дурниці, а він не всилі її спинити. Жінка перестала писати. Подивилась на записані картки, відтак на чоловіка і спитала:

— Чи ти поважно?

А коли побачила його поважну міну, стала надумуватись. Іван почав вже жалувати своєї обітниці, шкода йому стало убрання. „Ех, треба було якимось дешевшим способом її спокусити. А він вирвався, як який дурень. Також не мав роботи? Сьогодні рішуче у нього неховий день!!...

— Не хочу. Не потребую. Тримай собі свої гроші! — кликнула Ірка вперто. — Я собі зароблю. Ти мені потім лиш вигладиш рукопис, а може будуть які прогріхи проти правопису — то... —

— О, що то, то ві! Щоб я якісь пашквілі на себе та ще й вигладжував!... Про мене, пиши, бери потім залізко і вигладжуй...

(Докінчення буде).

Англійська преса про смерть
ГЕНЕРАЛА ТАРНАВСЬКОГО

Українське Бюро в Льондоні негайно по одержанні телеграми із вісткою про смерть ген. Тарнавського вислало відповідні згадки до англійської преси.

„ТАЙМС" з 5. липня подав: „Дня 30. червня (помилка в даті спричинена тим, що в телеграмі не було подано дня смерти) помер у Львові визначний український громадянин, генерал-четар Мирон Тарнавський, у 69-му році життя. За Австрії був він комендантом Коша Українського Легіону, підчас українсько-польської війни комендантом корпусу. В літі 1919 р.ку проводив він Українською Галицькою Армією, що заняла Київ від большевиків. У 1928 р. вибрало його українське громадянство сенатором у Польщі, але він вибору не прийняв, заявляючи що йому булоб важко брати участь у нарадах з тими, проти яких він боровся зі зброєю в руках за незалежність свого народу. Смерть його болюче відчув увесь український нарід".

Подібну вістку подали й інші часописи. Дня 15. липня подало Українське Бюро у своєму черговому звідомленні довшу посмертну згадку, яку розіслано до 230 провінціональних часописів. **(Укбюро, Льондон).**

По операції черевної ями уживають природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА як знаменитий проносний засіб, бо дуже і докладно прочищує кормовий провід та додатньо впливає на правильну переміну матерії. Спитайте Вашого лікаря 1 -1

МІН. БЕК У ДАНЦІГУ.

Від минулого понеділка перебуває в Данціґу на відпочинку мін. Бек у генерального комісаря Польщі в Данціґу мін. Ходацького.

—o—

ГПУ ПІРВАЛО СЕКРЕТАРЯ ТРОЦЬКОГО?

Організація французьких троцькістів повідомляє прокуратуру, що 12. ц. м. пропав без сліду в Парижі Рудольф Кичман, що перебував під фальшивим призвищем Бертрана. Він був колись секретарем Троцького, а тепер секретарем „IV. Інтернаціоналу" (троцькістів).

Передвчора приятелі Кичмана дістали лист висланий з Бернінґу 15. ц. м. з підписом Кичмана; вони твердять, що підпис сфальшований.

—o—

ЩЕ ОДИН ІНЦИДЕНТ НА МАНДЖУРСЬКО-СОВІТСЬКІЙ ҐРАНИЦІ.

На східній границі Манджурії, коло Гуліну (350 км. на північ від Владивостоку) совітські вояки обстрілювали станицю японської жандармерії та поранили одного підстаршину.

Манджурське міністерство закорд. справ вислало протест до совітського ґен. консуляту в Харбіні.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— З якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3, І. пов., телефон 254-46. 1430 ..—?

— Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хоругвини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81. 1186 18—100

— Залізничі знижки на Східні Торги. Міністерство комунікацій признало учасникам цьогорічних Східних Торгів у Львові, що відбудуться від 3. до 13. вересня ц. р. залізничі знижки з поворотом у висоті 75 проц. На основі карти участи можна приїхати до Львова в часі від 1. до 12. вересня, виїхати зі Львова назад від 3. до 16. вересня. Карти участи, видані заходом Ліґи підтримки туристики можна купити в ціні 3-ох зол. на всіх більших стаціях, у бюрах „Орбісу", „Вагонс Літс Кук" і „Франкополь". Подорожні, які виїзджають з менших залізничих стацій, повинні замовити карти на кілька днів наперед перед виїздом, щоб могли дістати карту участи. Далі повинні остемплювати в касі залізничої стації карту участи при купні повного білєту до Львова, щоб могли дістати 75 проц. знижку з поворотом зі Львова. Остемплювавши карту участи в адміністраційнім бюрі Східних Торгів власник карти дістане безплатний білєт на Східні Торги і карти з купонами, що уповажнюють до знижених цін за побут у гостинницях, до знижкових цін білєтів до музеїв і т. д.

— Хто виграв на льотерії? Минулого вівторка, першого дня тягнення впали такі більші виграні: Стала денна вигра 5.000 зол. впала на ч. 15531; 25.000 зол. на ч. 115999; 10.000 зол. на ч. 83195, 136789; 5.000 зол. на ч. 7133, 51354, 58632, 84940, 97178; 2.000 зол. на ч. 83836, 103228 110144, 133839; 1.000 зол. на ч. 26902, 27156, 58677, 122662; 500 зол. на ч. 7022, 73467, 94351, 142389, 145622, 154542, 159413; 250 зол. на ч. 1272, 4042, 9714, 10526, 11257, 15503, 17367, 20275 23769, 27304, 37736, 38929, 43699, 45011, 56751, 60668, 62246, 64571, 65885, 70636, 83027, 83530, 8930, 91555, 94517, 98823, 106572, 112141, 123913. Минулої середи, другого дня тягнення впали та кі більші виграні: 25.000 зол. на ч. 29827; 10.000 зол. на ч. 130179, 141870; 5.000 зол. на ч. 11438, 21561, 36714, 85064; 2.000 зол. на ч. 13528, 21540, 37366, 87226, 105608; 1.000 зол. на ч. 11498, 20700, 39138, 73215, 76213, 92236, 99266, 107460, 121155, 152499; 500 зол. на ч. 3569, 16142, 25607 48523, 69702, 4492, 96520, 153669.

— Ревізії й арештування на Волині. Поліція з Луцька перевела ревізії в кількох молодих хлопців у селах Смоличові і Литві коло Торчина. Опісля арештувала трьох хлопців та одну дівчину і відвезла до арештів у Луцьку під закидом комуністичної діяльности.

— Закривають українські молочарні на Волині. Молочарські станиці, в селах Новащеві і Хорлупах, що належать до Районової Молочарні у Воротневі, мусіли припинити свою діяльність на домагання адміністраційної влади. Не врятувала їх від ліквідації навіть достава масла через свою Районову Молочарню до Польського „Звйонзку спулдзельні млєчарскіх і яйчарскіх" у Луцьку.

— Драматична стріча на Левандівці. Перед 4-ма роками 24-літня Софія Колос, кравчиня зі Львова, пізнала в Чорткові підчас побуту у своїх свояків, Теофіля Валєску з Румунії, який заявив, що є фризієром з Черновець. Незадовго обоє повінчались і поїхали до Черновець, де молода жінка довідалася, що її чоловік є фризієрським помічником. Одначе молода жінка махнула рукою і рік життя минув швидко молодятам. По році Валєску пішов до війська, звідкіля по кількох днях утік і від того часу пропав за ним слід. Не маючи засобів до життя його жінка вернулася до Львова, де кравецтвом заробляла на життя. На днях стрінула свого чоловіка на Левандівці з іншою жінкою. З радістю кинулася в обійми свому чоловікові, який її брутально відштовхнув і заявив, що її не знає. Бідна кравчиня довідалася, що її чоловік оженився у Львові з іншою жінкою. Справа опинилася в суді.

— Пропала служниця мов камінь у воду. До І. комісаріяту поліції у Львові зголосилася Ганна Барачова (вул. Хорущини ч. 22) і заявила, що ще 15. ц. м. її 22-літня служниця Станислава Котюшко виїхала до Луцька в родинних справах і дотепер не вернулася. Котюшко дуже гарна дівчина, просила її, щоб могла виїхати на кілька днів до Луцька в родинних справах. Барачова згодилася з тим, що найдалі за 3—4 дні вернеться до Львова. Тому, що не приїхала в означеному дні Барачова написала до її нареченого Луцького, який негайно відповів, що Котюшко взагалі в Луцьку не була. Тепер поліція шукає за молодою гарною служницею.

— Львівська хроніка. Минулого вівторка кишеньовий злодій витягнув у Ринку Софії Курасьовій 10 зол. з торбинки і втік. — Перекупці Катерині Маюковій пропало теж 30 зол., але поліція арештувала негайно злодія П. Гнатишина (вул. Урбана ч. 6). — З домівки „звйонзку оброньцуф" при вул. Театинській невідомий злодій відімкнув підробленим ключем двері і вкрав машину до писання. — Поліція уладила минулого вівторка пополудні облаву на циганів у Львові арештуючи 39 осіб, з яких 7-ох пошукує влада за ріжні провини.

— Краєва хроніка. З помешкання адвоката д-ра І. Левенталя в Перемишлі невідомі злодії вкрали 160 зол. долярів, 1.100 зол. і шадничу книжечку на 700 зол. Поліція арештувала під замітом цієї крадежі його служницю Л. Станько. — В поїзді з Хирова до Загіря невідомий злодій украв адв. д-рові Готданкові, який їхав на відпочинок з родиною, 600 зол. і тому адв. Готданк мусів вернутися до Перемишля. — В с. Михальче, пов. Городенка затонув підчас купелі Ян Твардовський. Його тіла не віднайшли. — В с. Поверхові втонув підчас купелі у Дністрі 30-літній Х. Ганущак. Його тіла не знайшли. — Михайло Миськів з Погорець, пов. Рудки упав з черешні і повис на колі від плоту, що пробив його наскрізь. Його відвезли до шпиталю у грізному стані. — В ріці Стрий утопився підчас купелі кс. Владислав Гадух, езуїт зі Львова, який приїхав до Кохавини з кількома священниками на відпуст. По богослуженні пішов з іншими священниками купатися до ріки Стрий, де теж затонув. Його тіло швидко витягнули на беріг, але не вдалося його вже привернути до життя.

— Хто пляновав атентат на полк. Коца? Польська преса пригадує, що на днях минув рік від атентату на полк. Коца у Сьвідрах Малих коло Варшави. „Роботнік" з 20. ц. м. (ч. 199) звертає увагу, що влада безпеки й органи вимірю справедливости повинні виявнити бодай, до яких висновків дійшли в цій справі. Можна сподіватися, що слідство не виявило мотивів атентату ні середовища, з якого вийшов атентат. У такому випадку слід це ствердити. Можна теж здогадуватися, що слідство йде далі, але і це слід ствердити, бо годі міркувати, що зі слідством сталося так, як з кроплями води по дощі. Мін. Грабовський — пише „Гонец Вєчорни" — заявив у соймі, що слідство йде далі, отже третя можливість не входить у гру. Залишаються лише дві перші можливости...

— Дивний випадок. 35-літня Ярошимчукова зі села Курани пішла до лікаря у Білостоці, який ствердив, що вона привела на світ неживу дитину. Тимчасом по кількох днях Ярошимчукова привела на світ живу дитину і по дальших двох днях почала навіть працювати. Одначе тоді дістала сильні болі так, що мусіли перевезти її до шпиталю, де привела на світ ще двоє неживих дітей. Її стан дуже важкий. Цим дивним випадком живо зацікавилися лікарі.

— Намагалися знасилувати в самоході. Зі Сребрна верталися до Лодзі Марія Збих і Станислав Грабовський. По дорозі сіли відпочивати в рові. За хвилину надїхав самохід від Константинова і спинився перед Грабовським та його товаришкою, які відпочивали. Зі самоходу вийсів Ян Зингер і Тадей Біньковський з Лодзі, заявили, що є агентами поліції і мусять їх забрати зі собою, бо схопили їх на неморальному вчинкові. Опісля всадили обоїх силоміць до самохо-

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 21. (9.) липня 1888.

„ВСЯКЕ ХИТРУВАННЯ УСУНУТИ НА БІК".

Реферуючи брошуру д-ра Фішгофа про мовну боротьбу в Австрії „Діло" цитує такий уступ:

„Австрія, що має в собі елєменти німецький, славянський та романський, залишиться так довго захиданським Заходу, як довго забезпечить тим елєментам національний розвиток. Кожна партія, що хотіла би її на тій дорозі (рівноуправнення тих народів) спинити, виставляє Австрію і себе на найбільшу небезпеку. Був би це атентат на життєві інтереси нашої держави. Ані славянин не повинні змагати до супрематії над німцями вже з огляду на те, що Німеччина стоїть за Австрією, ані австрійські німці не повинні огірчувати славян, яких помочі Австрія на Сході потребує. Не йде тут про ніяку анексію, але про витворення атракційної сили, именно супроти балканських народів. А чи зможе Австрія витворити таку атракційну силу, коли вона своїх славян буде гнобити? Кожний посол, що не йде за хибними інстинктами, але кермується розумом, мусить всіх своїх сил докладати, щоб усунути внутрішні роздори. Супроси такого важного історичного завдання треба всяке хитрування і всяку малодушність усунути набік".

Очевидна річ, Австрія ніколи не послухала того розумного голосу.

ЗІЗД ЦІСАРІВ.

„Російська преса витає приїзд німецького цісаря симпатично, але стримано. „Новое Время" називає цісаря Вільгельма посланцем мира і каже: Росія не противилась в нічому, щоб Німеччина злучилась в одну державу і тому домагається такого відношення до змагань славянських народів, що хочуть злучитися духом з Росією й коло неї згрупуватися.

ДОБРИЙ ЛІК

„У Васильківцях коло Гусятина впав один селянин з дерева і дуже занедужав. Тоді його мати, Гануська Мальська, пішла до тамошньої „лікарки" Голодної (вона так називається) і та ворожка дала якийсь напиток, який назвали дванацяткою. Жінка недужого не дала чоловікові пити того ліку, тоді сама Гануська випила його. Від того почала дуріти. Їй привиджуються якісь паничі і гості, за якими кидає сокирою. В додатку погостила вона тим ліком своїх сусідів, що теж від нього дуріли і билися між собою цілу ніч".

ду і поїхали у напрямі Лодзі. Переїхавши 300 м. самохід затримався будьтоби внаслідок дефекту. Тоді Біньковський вислав Грабовського, щоб приніс з дому свої документи, бо хоче його звільнити. Ледви Грабовський відійшов — Біньковський намагався знасилувати Збихівну, якій на щастя прийшли з допомогою дооколичні мешканці і віддали обох злочинців поліції.

— **Нові поміри Ледового Океану.** Географічний інститут у Гельсінках приступив до помірів північних країв. У цій справі скликано спеціяльну конференцію, на якій делєгати Норвегії : Фінляндії зясували свої пляни. Плян праці обіймає передовсім нові поміри Ледового Океану, що їх пічнуть від місцевости Петсамо.

— **Будова палати для іранського престолонаслідника.** Шах Ірану Різа Пагляві рішив вибудувати в Каїрі палату для свого сина, престолонаслідника, який заручився в останньому часі зі сестрою єгипетського короля. Кошти будови обчислюють на суму 250.000 фунтів. Іранське посольство веде вже переговори у справі купна ґрунту над Нілем.

— **Літак відважного летуна до музею.** Відважному летунові Коріґенові, який без дозволу перелетів на старому літакові Атлянтійський Океан, висловила летунська влада в Ню-Йорку догану, не зважаючи на те, що лет закінчився успішно. Посадник м. Сен Люї, з якого походить Коріген, повідомив летуна в Дебліні, що місто рішило купити його літак до музею.

— **Корабель пішов на дно.** На ріці св. Лаврентія пішов на дно корабель „Асканія", що за 13 років перевіз тисячі еміґрантів з Европи до Канади. Корабель розбився на підводних скалах ріки св. Лаврентія 150 миль за Квібеком. Вода залила вмить кілька комір. Пасажири чули зудар, але не зоріентувалися в чому діло і пішли спати. Вночі надплили рятункові кораблі і забрали рано 400 пасажирів так, що ніяких жертв у людях не було і не дійшло теж до переполоху, хоч міг вибухнути тимбільше, що корабель був віддалений понад 25 миль від берегів ріки. Катастрофою корабля затрівожився банк Канади, бо „Асканія" віз півтора мільона долярів у золоті до англійського банку. Катастрофа „Асканії" є першою, що її занотовано на ріці св. Лаврентія від багатьох літ.

— **Наглий приїзд кн. Миколи на похорон.** Минулого вівторка прилетів до Букарешту літаком кн. Микола, брат румунського короля Карла з Венеції, де живе на вигнанні. Кн. Микола поїхав негайно з Букарешту до Сіная, де замешкав у королівській палаті. По молитві перед домовиною своєї матері кн. Микола пішов до палати короля Карла, який затримав його на обіді. Оба брати не виділися від жовтня м. р., коли то кн. Микола виїхав з Румунії на вигнання. Політичні кола підкреслюють, що з нагоди приїзду кн. Миколи до Букарешту зустрічали його з почестями, що їх віддають членам королівського дому.

— **Сильний землетрус у Греції.** Минулої ночі мешканці Атен і цілої Аттики відчули сильний землетрус, що тревав 20 хвилин. У селі Паляція землетрус був спеціяльно сильний, бо майже всі доми знищені. Число вбитих і ранених дуже велике. Інші села теж частинно знищені. Влада вислала рятункові експедиції.

— **Арештування еміґрантів з Австрії.** Чеська преса пише, що на днях перейшло чеський кордон коло Знойма в полудневій Моравії багато утікачів з Австрії. Поліція перевела масові арештування на граничній дорозі і в синагозі Селекс, щоб відставити утікачів назад до німецького кордону. Щойно внаслідок інтервенції у краєвім уряді у Брні вкінці дозвіл на побут утікачам у Брні.

— **Грім убив 38 овець.** В місцевости Ґувея грім ударив у стадо овець, що паслися, і вбив 38 овець. Ні вівчар ні вівчарські пси не потерпіли від грому.

— **Ріжні вісти.** У Швайцарії перебуває тепер кількох королів, як туристів, а саме: бельґійський король, королева Голяндії Вільгельміна і б. еспанський король Альфонс XIII. До Швайцарії приїхав теж італійський амбасадор у Льондоні Ґранді з дружиною. — Дружина Франкліна Рузвельта, третього сина през. Рузвельта привела на світ сина. Це вже восьмий внук през. Рузвельта. — Дня 8. вересня ц. р. приїзджає до Піщан на тижневий побут альбанський король Зоґу з дружиною. Король візьме участь в ловах, що їх орґанізує в його честь ґр. Каролі. — Турки рішили установити в санджаку Александрети неділю відпочинковим днем, замісць пятниці. — Князь і княжна Віндсор виїхали минулої середи своїм яхтом на Капрі. — Литовська преса пише, що мін. Бек вибирається з візитою до Осльо

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „КАДЕТИ МАРИНАРКИ" І „ЖИТТЯ ВДВІЙКУ".

Американські фільмові виробництва використовують орґанізацію кадетської школи американської маринарки для фільми, які мають на меті показати молоді та світові, які є прикмети американських моряків. Молоді хлопці які проходять школу в кадетській школі навзводи жертвують собою, щоб підтримати високий ідеал дружби, солідарности та героїства американських моряків. У цій фільмі зображена дружба трьох студентів першого року; вони походять із ріжних суспільних кляс і кожний має іншу вдачу. Вони приймають свої обовязки у школі з гумором, з молодечою фантазією, часто і не без бунту. Велику ролю ґрає в їх студіях момент мячевих змагань, що як звичайно виведені дуже живо на екрані.

Друга фільма „Життя вдвійку" це любовна історія одного молодого маляра, що пішов за нерозсудливим поривом. Головні ролі ґрають Роберт Монтґомері та Росалінда Рассель.

Подяка.

Ощим почуваюся до обовязку вложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих трудношів виплачення повної обезпеченої суми по моєму бл. п. Мужеві о. Володимирові Котисові, парохові в Ульвівку, пов. Сокаль.

Скоре та акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим колам української суспільности.

Ульвівок, 19. червня 1938.

Марія Котис.

Дописи.

ЖУРАВНО.

Дозвіл на дитячий садок під спеціяльною умовиною. Повітове староство в Жидачеві письмом з липня п. р. дозволило на ведення дитячого садка Р. Ш. у Журавні з тим, що до програми праці садка вставило і свою окрему точку — гимн Польщі. Повний текст цього гимну доручено зі староства разом з дозволом поштою.

„Апостоли" від шляхти. Явісь два підозрілі типи полочаться по селах Журавенщини і пробують закладати „шляхотські кола". Недавно забрили вони і до забутої Богом та людьми Корчіаки, бо довідалися, що там багато наших селян з прізвищами на „ський" і „цький", щоб там заложити таке „шляхотське коло". Одначе до цього „кола" ніхто не вписався. Всеж таки оба „апостоли" запевнили своїх зверхників у Жидачеві, що „коло готове" і негайно з Жидачева прийшов дозвіл на забаву в „колі", хоч його не заложено. Народ сміється, хто в цьому „колі" буде працювати.

Як польська молочарня намагається підкопати „Р. М." в Журавні. Польська молочарня в Дашаві вислала до читальні Качковського в Ляховичах Подорожних таке довірочне письмо:

Prosimy uprzejmie o zapodanie nam, kiedy WPanowie będą dostarczać śmietanę i jak ewentualnie załatwili sprawę sporną po naszej propozycji. Równocześnie prosimy o zapodanie, jak mleczarnia Rejonowa w Żurawnie płaci za miesiąc marzec. Wiadomość tą prosilibyśmy przesłać nam przez specjalnego posłańca, któremu wypłacimy za stratę czasu 1 zł. — Z poważaniem

(Підпис нечиткий)

На жаль, деякі наші несвідомі селяни, запаморочені москвофільством, співпрацюють дійсно зі згаданою польською молочарнею в Дашаві.

КАЛУЩИНА.

Гасло „свій до свого" в Бабині Середнім у практиці. Село Бабин Середній назагал доволі свідоме і чисто українське, бо на приблизно 120 українських родин живе лиш одна полян-млинар. У селі існує читальня „Просвіти", кооперативне „Вода", аружок „Сільського Господаря" з хліборобським вишколом молоді і секція господинь та сметанкова збірня Р. М. в Боднарові. На жаль — як у кожному селі — є теж у нас несвідомі люди, які не лише не розуміють значіння своїх орґанізованих товариств та орґанізацій, але ще й шкодять їм. Таких несвідомих селян є в нас аж 15. Вони і свої носять молоко до приватної молочарні Мехля Бегверка аж до сусіднього села Кудлабівки і ще й переговорюють тих селян, які носять молоко до своєї збірні, щоб носили його до приватної молочарні. Єдиний їх аргумент — це, мовляв, більша користь з приватної молочарні, бо Мехель Бегверк виплачує за молоко споживчими товарами і дає на кредит. Ця приватна молочарня М. Бегверка існує лише тому, що її підтримують теж деякі наші селяни ще й зі сусідних сіл, як ось з Кудлабівки. Тимчасом у нашому важкому положенні ми всі повинні обєднатись у своїх товариствах та підтримувати виключно своїх згідно з гаслом „свій до свого".

АНТОНІЯ З КАЛИНОВИЧІВ

ДОРУНДЯКОВА

вдова по адвокаті бл. п. Михайлові Дорундякові в Борщеві, упокоїлася в Бозі дня 13. липня 1938 р. по довгій і тяжкій недузі.

Похорони відбулися в суботу 16. липня в Грабівниці Отяжеській на місцевий цвинтар.

Вічна Їй Память!

Спорт.

ДИКА РЕКЛЯМА, ЧИ МОБІЛІЗАЦІЯ ПОГРОМНИЦЬКИХ НАСТРОЇВ?

Напередодні відплатних змагань за вхід до Окр. Ліги Сян—ТШЛ, що відбудуться у Львові 24. липня ц. р., появилась у „Віку Новім" з 20. ц. м. нотатка про метч Сян—Т. Ш. Л. у Перемишлі, в якій автор (буцімто перемиський дописувач „Віку"), оперуючи фантазією і брехнею, намагається представити сяновиків брутальними, а змагунів ТШЛ і його кібіців як невинні, плаксиві ягнята. Все це має очевидно на меті або викликати якнайбільше зацікавлення змаганнями, або просто мобілізувати погромницькі настрої згідно з крикливими взивами ТШЛ-івців, мовляв, левандівська публика „справить лазню" дружині Сяну ще перед змаганнями. До цієї справи приложив руку „Вік Нови" і він нестиме моральну співвідповідальність за евентуальні наслідки, що могтимуть вирости у хорій психозі погромництва.

Якжеж виглядала в дійсности справа в Перемишлі?

Саме ТШЛ був тою стороною, що пустила в рух атут грубої брутальности, а метою ліквідувати індивідуально змагунів Сяну, ослабити таким чином нашу дружину і розчистити собі поле для львівського реванжу. В такій оцінці однозгідна вся без виїмку преса, що зараз на другий день (у понеділок) подала звіти зі змагань. Ствердженням тієї правди є між іншими і рішення судді п. Саварина, який був змушений викинути з грища Басса II. за копнення без мяча змагуна Сяну Ряшівського.

Після програного метчу і повороту до Львова панове з виділу ТШЛ явилися гремільно в понеділок 18. липня в льокалі управи львівської футбольної округи і там ширили брехні та кидали погрози в бік Сяну. Як приняли ці всі вчі присутні члени Управи, ближче нам невідому, але факт, що терен спортової магістратури стає місцем, де відбуваються клюбові мітінги, які ображують засади, що їх ісповідує спортова магістратура — говорить сам за себе.

Ціла справа змагань Сян—ТШЛ у Львові, приймає в вини „Віку" і ТШЛ-івців характер наскрізь нездоровий. Гадаємо, що українські спортовці Львова доложать зусиль, щоб дружина перемиських гостей не зазнала прикрощів від тих, що хотіліб у Львові продовжувати свої брутальні практики

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

AMERICAN BEC JOURNAL. Vol. 78. Nr. 7. July, 1938. Hamilton, Illinois, USA.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonialnej. Rok XV. Nr. 7. Lipiec, 1938. Warszawa.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 21. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".

Пятниця, 22. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".

Субота, 23. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю". (Ціни вступу по 1 зол.).

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
21. VII. Циганський барон.
22. VII. ?
23. VII. Шалена Льолля.
24. VII. Лісова пісня.

ЖАБЄ:
25. VII. Орфей у пеклі
26. VII. Орлеяк.
27. VII. Пригода в Чарлі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЕ:
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.

МІЙКУШЧИН:
25. VII. Мати займичка.
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пан Твардовський.
28. VII. Маруся.
29. VII. Безталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати займичка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Смерть чигає в джунглях"; „Забута симфонія".
АПОЛЬО: „Весна над Сеною".
АТЛЯНТИК: „Десятьох з Павяка".
БАЛТИК: „В обороні"; „На хмародері".
ВАНДА: „Люби лиш мене"; „Больо з Львівщини".
ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой мимоволі".
ЕВРОПА: „Пансіон Мімоза".
КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя вдвійку".
КОПЕРНИК: „Циганська княжна".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Такі бувають дівчата"; „Жінка за 1000 рублів".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не спала любови".
ПАЛЯС: „Шейк" з Рамоном Новарро.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Ти що світиш в Острій Брамі" й додатки.
РІЯЛЬТО: „Панове з товариства".
РОКСІ: Цісі — оперетка.
СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смаргевською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.
СТИЛЕВЕ: „Чорти побережжа" і ревія „Уста й випні".
ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"
УТІХА: „Пісня засуджених" і ревія.
ХІМЕРА: „Незнайомий любко".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Суматра".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід"
Гавсмана ч. 7):
„Голляндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 21. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх., 8.00 „Вес. добрий день", пл., анекд., конгун., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Обід. музика, 15.05 Госп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої захвати" — пов. для дітей, 15.30 „Тайни Львова" — пов. з 1848 р., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Конц. солістів, 16.45 „ЦОП" — репортаж, 17.00 Вістки з міста й пров., 18.10 Вільонч. речіт., 17.40 „Через степи" — оповід. капітана — Г. Сенкевича, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Перегл. видавництв, 18.10 Арії й пісні, 18.30 Театр уяви — слуховище „Поворот", 19.00 Розр. конц., 19.45 Конкурс. авдиц. П. Р., 20.45 Вечір. дон., 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Авт. гутір., 21.10 Розр. конц., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Камер. конц., 22.35 Місцеві спорт. вістки, 22.40 Вес. слов.-муз. авдиц., 23.00 Ост. вістки вечір. дон. і метеор. комун.

Пятниця, 22. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. муз. військ. орк., 8.00 Ран. авдиц. для дітей — опов., вірші, пісні й мельод., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспіл. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Авдиція для старших дітей, 15.30 Розмова з вещунами, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Популярна музика, 16.45 ЦОП — репорт., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Репортаж з життя й жива музика, **17.45 Найстарші українські часописи — гутірка по українськи ред. З. Пеленського,** 17.55 Гальо, увага! 18.00 Гутірка з природи і техніки, 18.10 Фортеп. твори, 18.45 Літерат. новини, 19.00 Поль. пісні, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві „Згублена торбинка" — скеч, 20.45 Вечір. дон., 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Програм. резерва, 21.10 Слов.-муз. авдиція, Давні пісні, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Місцеві спортові вістки, 22.05 Жив. концерт бажань з орк., 23.00 Ост. вістки вечір. дон. і метеор. комунікат.

Субота, 23. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх. з Вольна, 8.00 Погід. ран. авдиц., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Обід. музика, 15.05 Госп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Театр уяви для дітей — слуховище „Лісова королівна", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт, 16.45 ЦОП — репорт., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 З альбому сигнера, 17.45 Спорт. гутірка, 17.55 Гальо — спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Коли співав Шаляпін — репортаж із плит, 18.45 „Могорт", лінгвіст. рапсод., 19.00 Кларнет. речіт., 19.20 Авт. гутірка, 19.30 Нар. мельод. з Великими, 20.00 Авдиція для поляків за кордоном, 20.45 Вечір. дон., 20.55 Авт. гутір., 21.00 Розмова зі слухачами дир. Петрі, 21.10 Нар. капела, 21.40 Фрагм. плавацького матчу Польща—Фінляндія і спорт. вістки, 22.10 „Година несподіванок", 23.10 Ост. вістки вечір. дон. метеор. комунікат.

Найкраща українська **ПАСТА** до взуття і підлоги включно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 21. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.15, 18.00 Розр. муз., 17.00 Соната Бетовена, 19.00 Оперові мельодії, 20.10,21.00 Староберлін. вечір танцу; БІЛГОРОД 18.00 Оркестра, 20.00 Російські пісні, романтичні й мельод., 21.00 Спів. речіт.; БУДАПЕШТ 13.30, 17.00 Циган. муз., 18.15, 19.00 Солісти, 20.05, 21.00 Орк., 21.40, 22.00, 23.10 „Ріголєто" — оп. Вердія з пл.; ВІДЕНЬ 20.10 Муз. вечір — Товариші гір", ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 20.45 21.00 Камер. муз., 16.00 Розр. муз., 18.00 Балт. пісні й балади, 18.45 Соната Юона, 19.45 Весела музика, 22.30 Соната Телемана, 23.00 Розр. муз.; КОШИЦІ 18.15 Для Захари.; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. конц., 19.30, 20.30, 21.40, 22.00 Розр. і орган. муз., 22.10, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Дітячі пісні, 16.00 Мельод. Штравса, 19.15, 20.00 Оперетькові мельодії, 21.00 Пісні й муз.; ПРАГА 16.15 Лег. муз.; 17.00 Орк., 17.40 Нар. пісні, 20.25, 21.00 „Легенда про Кітежу" — оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 з Вісні, РИМ 17.15, 19.30, 20.30 Розр муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Марістелля" — оп Пістрія.

Пятниця, 22. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Італійські пісні, 17.15 Форт. рециталь, 19.00 Опер. мельодії, 20.10 Легун. орк., БІЛГОРОД 18.30, 19.00 Орк., 20.00 Вечір. концерт, 21.00 Орк., 22.45, 23.00 Спів. реч., БУДАПЕШТ 13.30 Квінтет, 17.30, 18.00 Орк., 19.00, 20.00 Циган. муз., 20.35, 21.00 Спів. речіт., 21.20, 22.00 Смичк. квартет, 22.40, 23.10 Орк., ВІДЕНЬ 15.30 Нові нім. пісні, 16.00, 17.10 Пополудн. концерт, 18.00 Молодь грає й співає, 20.10 Балет. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діт. пісні, 19.15 Вес. муз., 20.30 Соната Корелія; КОШИЦІ 18.00 Для Захари.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30, 21.00 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симфон. конц., МІНХЕН 16.00 Орк. і солісти, 18.20 Солісти, 19.15 Форт. речіт., 20.00 Симф. Брамса; ПРАГА 18.20 Сальон. муз., 19.25 Орк., 20.55, 21.00 Симф. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Конц. амер., консерв., 20.15 Пісні, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка Пальомбіні, 23.15 Танк. муз.

Субота, 23. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 19.00 Форт. конц., 20.30, 21.00 Оперетка В. Кокка, 23.30, 23.00, 24.00 Лег. й танк. муз. БІЛГОРОД 20.00 Н. пісні, 21.00 Оперет. мельод., 22.15 Нар. пісні, 22.40, 23.00 Розр. муз., 23.10 Танк. муз., БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Джез. муз., 18.45, 19.00 Орк., 20.00, 21.00 „Гейша" — оперет., 22.10 Цигап. муз.; ВІДЕНЬ 19.00 Пісні й нар. муз., 23.00 Розр. конц., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Солісти, 20.10, 21. „Радість і смуток любови" — хор і орх., 22.30 Дует. КОШИЦІ 18.00 Для Захари., МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера, МІНХЕН 13.15 Розр. конц., 18.10 Сюїти, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00. Вес. вечір, 22.20, 23.00 Танкова муз., ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Військ. орх., 19.20, Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 20.15 Вокаль. дуети, 21.00 Джез. муз., 21.45 Веч. конц., 22.05 Симф. муз., 23.00, 24.00 Танг. муз. РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30 Розр муз., 22.20, 23.00, 24.00 Танк. муз

Радіокутик.

СПІЛЬНІ АНТЕНИ В ПАРИСЬКИХ ДОМАХ.

В Парижі управа міста веде будову більшости нових мешкальних домів. Нові доми виконані переважно з залізобетону. Показується, що в таких будівлях радіовий відбір без зверхньої антени є дуже тяжкий. Всюди знайшли вихід: будівельний відділ доручив інсталювати у всіх нових домах спільні зверхні антени, до яких може приключитись кожний льокатор

ПРОПАГАНДОВІ ВОЗИ ТА ПРОТИЗАКЛОТНІ ЕКІПИ.

Німецька радіопалата урухомила для пропаганди спеціяльні вози, які об'їздили всі округи Німеччини, пропагуючи Велику Радіову Виставу, яке 15. в черв. В акції цих возів співпрацює від місяця березня п. р. пошта, яка зі свого боку розсилає по краю самоходові протизаклотні екіпи. Радіофонічна Палата подає кожночасово пошті плян обїзду пропагандових возів, щоб узгіднити акцію обох інституцій. Протизаклотні екіпи стають дорадниками радіослухачів, які завжди мають якісь клопоти зі своїми приймачами. Ці протизаклотні екіпи з великим успіхом співділають у поширюванні радія в Німеччині

ПЕС ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Коло Бальтіморе в Америці пес урятував із води свого пана. Слава про героїського пса пішла по всій Америці. Радіостанція ВВАЛЬ у Бальтіморі запросила до свого мікрофону ратовного пана враз зі своїм ратівником-псом. Пан оповідав про те, як його ратував пес, а мудрий Бурко підчас проповіди свого пана весело ганяв за вид кусника цукру, поміщеного на мікрофоні. В той спосіб урятований і ратівник дали спільну інтерв'ю бальтіморському радію.

БІРЖА.

Львів 20 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·12, 89·63, Долярн американські 5·28·00, 5·27·00 Доляри канад. 5·27·00—5·24·50. Фінляндські гол. 293·04—291·30, Франки фр. 14·82—14·52, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти англ. 26·20—26·04, Гульдени голяндські 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Корони дан. 117·30—116·45 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·59—134·60. Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлянд. 11·60—11·30, Марки нім. 80·00 — 74·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 104·00 — 98·00

Акції.

Банк Польський 126·00 Цукор. 36·00 Вугель 31·75. Ліліпол 80·50. Можеля 12·75, Островець 58·50, Стараховичі, 37·50 Габербуш 46·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·25, 67·00, 3 і пів 1 ем. 83·25, серія 92·25 3 пов. зам. 2 ем. ненот. серія ненот.5. конверс. 70·75 прем. дол. 41·75 4 консол. 67·50

Тенденція неодностайна

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 20 липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа	3·70 зол.

Тенденція слаба.

Оповістка.

На утримання вселюдних львівських шкіл „Р. Ш." зложив **о. Теодор Савойка,** парох у Селиськах, диміяського деканату 30.— зол.

Замість квітів на могилу пок. Антонії Дорундяк зложили 10.— зол. на „Рідну Школу" **Ольга і Осип Роздольські.**

Вп. Жертводавцям складає сердечну подяку **Рада Львівського Повіт. Союзу Кружків Р. Ш.**

ПАНСІОНИ

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 3—10

МЕШКАННЯ

КІМНАТА, окремий вхід, для Пана на сталовизні. Глубока 8, I. пов. на право. 1539 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЗДІБНА правничий вже вели сумі і біля по домах на посадах, дешево. Листи до „Діла" під „Працьовита". 1547 1-3

РІЖНІ

НАЙДЕШЕВШЕ дістанете **сливу,** фарби, лакери і покости в українській фірмі „РУСАЛКА", Львів, Вільчевського 4, тел. 246-34. 1497 4-4

І ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26,** подвір'я. 1524 4-4

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию гардеробу жіночу, мужеську. **Коперника 26,** подвір'я. 1525 1-4

С-ГАЗ знугублює блощиці із заплодами. Інформації: САНОС, Львів, Таньської 3, телефон 212-62. 1207 9-10

КЛІНІКА годинників **ҐУТЕРМАН** при **Сикстуській чотирнацлять** справді видає тільки 1-річну гарантію але вони ходять роками 1105 10-0

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Шукаємо свідомих правників на становища повітових організаторів і до ведення Повітових Народніх Канцелярій. Зголошення з відповідними поручennями слати до Краєвої Народньої Канцелярії, Львів. Підвалля 7, III. поверх.

Головний Секретаріят УНДО.

КОНКУРС.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові пошукує для Рогатинщини енергійного організатора (дирігента). Посаду можна обняти з днем 15. серпня 1938. Платня після умови. Зголошення слати до Т-ва „Просвіта, Львів, Ринок ч. 10/I. 1530 3-3

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пуАру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

До конфіскати наклад друку

Ч. 158 (14.989). Львів, пятниця 22. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 804.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Большевицько-японський конфлікт загострюється.

Відносини між СССР та Японією далі загострюються. Большевицький уряд не дав ніякої відповіди на останній протест японського уряду, а японські парляментарі, які виїхали ще минулого понеділка до Новокиївська з нотою до команданта большевицьких військ, дотепер не вернулися. Минулої середи

японський міністр війни ген. Ітаґакі по нараді з міністром закордонних справ ген. Уґакі був на авдієнції в цісаря, якому зреферував хід конфлікту. Вернувшись від цісаря міністр війни скликав на нараду вищих старшин міністерства війни і генерального штабу. На авдієнції в цісаря був теж шеф генерального штабу кн. Канти.

Одночасно большевики далі концентрують свої війська і фортифікують місцевість Чан-куфен. Сильні артилєрійські і змоторизовані відділи виїхали з Новокиївська Славянки над кордон.

З Москви надїзджають щораз то нові відділи війська до Никольська і Владивостоку. Совітські літаки перелетіли манджурський кордон. Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що привернення статус кво на території Чанкуфен є одним із мирних способів поладнання конфлікту.

Японський амбасадор у Москві Шіґемітсу, по повороті зі Стокгольму, відбув минулої середи довшу, майже двогодинну розмову з ком. Літвіновом у справі прикордонного конфлікту у Гун-Шун. На основі доказового матеріялу японський амбасадор заявив, що обсаджена совітськими військами територія належить до Манджуко і тому Совіти мусять її негайно опустити.

Ком. Літвінов відповів, що совітські війська нічим не провинились, бо обсаджена місцевість належить до СССР.

ПРОТЕСТ МОСКВИ.

На відміну совітська амбасада в Токіо złожила в японському міністерстві закордонних справ протест з приводу бурхливих демонстрацій японських націоналістів перед совітською амбасадою в Токіо, підчас якої демонстранти розкидали летючки протисовітського змісту.

Мусоліні проти Габсбурґів на Мадярщині

Анґлійська преса пише, що підчас наради мадярського прем. Імреді з Мусолінієм і мін. Чіяном обговорено теж справу наслідника регента Горті, який вже доволі старий. Мусоліні спротивився покликанню ерцгерцога Оттона Габсбурґа на мадярський престіл. Наслідником рег. Горті повинен бути один з архикнязів, які мешкають на Мадярщині.

Тайні наради мін. Галіфакса з прем. Далядіє і мін. Бонне.

Минулої середи мін. Галіфакс відбув тайні наради з прем. Далядіє і мін. Бонне. Політичні кола запевняють, що мін. Галіфакс звернув увагу на **необхідність поладнати чехословацьку справу. На його думку слід зневтралізувати Чехословаччину і признати адміністративну автономію Судетам.** Далі темою нарад була еспанська справа.

Про хід нарад появиться офіційний комунікат.

Затіснення приязни між Анґлією та Франціею.

Столиця Франції — Париж осяяна від минулого вівтірка величавими ілюмінаціями, і штучними вогнями. З найдальше віддалених дільниць Парижа надтягають до середнин міста юрби народу, щоб оглядати прегарні декорації і взяти участь у народніх забавах на вулицях міста. В театрах відбулися безплатні вистави і концерти для народу.

В середу другого дня побуту анґлійської королівської пари в Парижі король Юрій złożив вінець на могилі невідомого вояка під Тріюмфальним Луком. В год. 10.30 перед полуднем відвідав королівську пару на Ке д' Орсей президент Лебрен з дружиною й опісля поїхав з гістьми до ратуша, де гостей витав в імени міста президент мійської ради, префект Сени та інші достойники. У відповідь на їх промови король Юрій виголосив теж коротку промову такого змісту: „Мій дідусь був тут у 1903. р. і поклав основи під французько - бритійську приязнь. Мій батько був тут у квітні 1914. р., щоб потвердити ту приязнь, що незадовго перейшла боєвий хрест. Нині з черги я прибув тут, **щоби ствердити, що наша приязнь не втратила на своїй силі і живучости.** Королева й я дуже радіємо вашим прегарним приняттям, якого приязний характер нас дуже зворушує. Всім вам сердечно дякую".

По промовах гості перейшли до сальону мистецтва і науки в ратуші, де на столі стояли вже приготовані **дари міста Парижа** для королівської родини. Король дістав золоту папіросницю, королева прегарний кришталевий сервіс, княжна Єлисавета цілу бібліотечку французьких авторів, княжна Маргарита забавки.

Опісля королівська пара, през. Лебрен з дружиною та інші достойники відїхали моторівкою по Сені до палати короля на Ке д' Орсей. Підчас їх їзди по обох берегах ріки трискали фонтанни немов підчас паризької вистави. Пополудні в парку Багателі, славному з плекання рож, відбулася забава в городі **гарден-парті,** на яку прибуло запрошених майже тисячу осіб з політичних, літературних, мистецьких і науковних кол Парижа. Перед забавою королівська пара відвідала ще виставу архитворів анґлійського мистецтва в Люрві. Вечором у Великій Опері, спеціяльно прибраній й ілюмінованій відбулася ґалева вистава четвертого акту опери „Салямбо", балєтової суїти Ліфара та архитворів Шопена.

В четвер, третього дня побуту королівської пари у Парижі, король відібрав дефіляду французького війська у Версаю.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Незагоєна рана.

ПРО НАУКОВІ ПРОГРАМИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ І МОЛОДІ.

Львів, 21. липня 1938.

Вже добігає 19 літ, як Польща перебрала у свої руки керму виховання й освіти шкільних українських дітей та молоді. Попередня і теперішня конституція забезпечує кожному громадянинові свобідний розвиток його національної культури й віроісповідання. Теоретично забезпечує, але в щоденній практиці життя нічим не допомагає цьому розвиткові та не бере його в чинну опіку. От-так буква конституційного закону в справах культури національних меншин є лише мертвою деклярацією.

Але попри конситуцію є ще і два інші основні закони, що прокладають шлях практичному виконанню конституційної деклярації про вільний розвиток національних культур та віроісповідань: мовний закон Грабського з 1924 року та закон міністра Єнджеєвича про реформу шкільництва з 1932 року. Мовний закон Грабського дуже вже популярний, щоб його тут ближче пояснювати. Що він дав нам у ділянці шкільництва, також знаємо: ледви 100 народніх шкіл (офіціяльна статистика начислює їх поверх 400) з т. зв. „руською" мовою навчання, може яких 700—800 недобитків колишнього українського народнього вчительства, ніодної державної фахової школи з українською мовою навчання. Закон міністра Єнджеєвича з 1932 року про реформу шкільництва приняв у свою основу тезу державного виховання, **що в практиці рівнозначне з польським національним вихованням.** Діти національних меншин, дістаючи у школі державне виховання, підпадають повній польонізації та денаціоналізації.

Українські педаґоґи й непедаґоґи розуміють добре, що держава має право виховувати всіх своїх громадян у державному дусі; вони заступають одночасно погляд, що діти національних меншин, зокрема української, повинні у школі попри державне виховання, діставати також основні елементи національного виховання, конкретно: **українські діти і молодь повинні у шкільному вихованні пізнати основи наук з ділянки українознавства, себто української мови, літератури й культури, історії, географії, мистецтва, фізичного виховання.** З цього погляду виходячи, опрацювали професійні організації українського вчительства („Взаїмна Поміч Українського Вчительства" й „Учительська Громада") наукові програми з ділянки українознавства в народніх і середніх школах для українських дітей і молоді та вручили їх у 1934 р. Міністерству Освіти. Міністерство Освіти, приймаючи до відома проекти опрацьованих програм, заявило, що визнає слушність поглядів українських педаґоґів і виховників та, як лише покінчить пильніші праці, звязані з реформою шкільництва, приступить негайно до праці над науковими програмами для шкіл національних меншостей, у тому числі й української. Тоді також прийде час на розгляд проектів наукових програм українознавства, опрацьованих професійними організаціями українського вчительства.

З того часу минули вже повні чотири роки, а наукові програми для шкіл національних меншин, головно української, все ще неактуальні. На них нема часу, бо є пильніші праці.

Навчання вже не всіх предметів українознавства, але самої лише української мови опинилося в сліпій непедаґоґічній вулиці. За поміж 19 літ не появилася ще програма науки української мови! Є програми науки польської, німецької, французької й анґлійської мови, нема лише української. На неї все ще час!

„Учіть української мови так, як учите польської, спираючись на програмі науки поль-

ської мови" — от звичайна собі відповідь представників шкільної влади, якщо з ними заговорити про наукові програми української мови в народніх і середніх школах. Про абсурдальність такого непедагогічного погляду не варто навіть говорити. Він не гідний поважної дискусії. Так начеб то програма науки й методика навчання української мови одне й те саме. Програма науки й методика навчання — це зовсім дві ріжні педагогічні справи, одна від другої майже незалежні. Якщоб навіть і так, то інша буде методика навчання в українській школі польської мови, бож це не рідна мова українських дітей і молоді та зовсім інша їхньої рідної мови, української.

Де є український учитель, що знає літературну українську мову, там дає він собі якось та мусить давати раду і без офіціяльної програми. Але де такого вчителя нема та — навпаки — є вчитель, який щойно від шкільних дітей учиться місцевої „руської" мови, там, легко собі уявити, як виглядає у практиці наука „літературної" української мови... А виглядає вона так, що вчитель часом дещо побалакає з дітьми „по руськи", діти прочитають дещо з книжок у галицькім польсько-українськім макаронізмі та на цім і кінець науки рідної української мови.

Такий стан виховання й навчання молодого українського покоління є образою національної гідности всього українського народу. Нарід, його національна політика повинні змагати до того, щоб покласти край такому педагогічному дивоглядові XX. століття, такому грубо непедагогічному експериментові.

Педагог.

Лікарську ординацію
В ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГАХ
по бл. п. др. Е. Дурделі
перебрав
Др. Михайло Дубовий
та веде її у ЛЬВОВІ, вул КОСТЮШКИ 4.
(проти „Народньої Гостинниці")

Зміцнення англійсько-французького союзу.

Побут англійської королівської пари в Парижі став нагодою до голосної маніфестації французько-англійської дружби. Гучне, простр блискуче прийняття, що його париська вулиця зготовила британським суверенам, є виявом щирої симпатії франц. народу до Англії і доказом, що уклад французько-англійських міждержавних відносин у ментальности французького народу глибоко закріплений. Промови, якими обмінявся англійський король Юрій VI з президентом Франції Лебреном, не лишають ніякого сумніву, що вузол англійсько-французької дружби в останньому часі ще затіснився.

„Мій дідо — говорив король Юрій у відповідь на вітальну промову президента Парижа — прибув сюди в 1903 р. і поклав основи під французько-британський союз, мій батько приїздив сюди у квітні 1914 р., щоб скріпити цей союз, який небавком потім дістав боєве хрещення. З черги приїхав сьогодні я, аби ствердити, що наш союз нічого не втратив на своїй силі і життєздатности".

А у відповідь президентові Лебренові король Юрій ще докладніше зясував мету своєї поїздки до Франції: „Булоб нам тяжко пригадати собі період, в якому наші відносини булиб тісніші... Довголітнє та тісне співробітництво доказало, що нами кермують ці самі ідеали. Оба наші народи мають таке саме привязання до **демократичних засад**, які найкраще відповідають їхньому природньому геніеві і проняті тою самою вірою в добродійства **індивідуальної волі.** Ми горді на цей наш політичний символ віри, що його визнаємо разом з іншими великими народами".

Не менше ясно виложив завдання французько-англійського союзу президент Франції Лебрен:

„У часі морального роздору, в якім находиться цілий світ, великі обовязки падуть на наші обидва народи, однаково проняті ділом поступу людства. Утримання мира в дусі пошанування міжнароднього права не дасть погодитися ні з ваганням у виконанні обовязків ні з послабленням щоденного зусилля. Саме в цьому напрямі повинні бути скермовані в невгнутий спосіб наші тісно скоординовані думки. Ласкава присутність Вашого Королівського Величества на цьому місці є найщиршим свідоцтвом тої спільної волі, яка з кожним днем скріплює повну довіря симпатію обох країн, а також тісну співпрацю їхніх представників. **Порозуміння між обома народами, тепер досконаліше, ніж колинебудь передше,** успішне на всіх областях, становить суттєвий елемент безпеки і згоди з найбільшою користю для цивілізації і мира".

В кінцевих уступах промов заявив король Юрій VI. (і подібно президент Лебрен), що „англійсько-французький союз не є експльозивний", або „проти когобудь звернений" та що навпаки — „горячим бажанням наших урядів є при помочі міжнародніх переговорів найти розвязку тих міжнародніх питань, які загрожують світовому мирові".

Опінія політичного світу не сумнівається, що запевнення англійсько-французьких друзів про їхні бажання утримати мир бодай на европейському відтинку — щирі і правдиві. Але відоме також загально і **це виходить зі** змісту промов короля Юрія VI. та президента Лебрена, що затіснення англійсько-французького союзу має на меті — **власне в імя мира** — стримати німецький та італійський експанзивний розмах. Проти „римсько-берлінської оси" — тісний союз „великих західних демократій".

Сторонники англійсько-французького союзу впевняють, що відколи керма Франції є в твердих руках Делядіе, минули безповоротно часи тріюмфів фірера і дуче, що період несподіванок у роді загарбання Абісинії Італією та Австрії Німеччиною більше на повториться. Вказують також на перший успіх блоку „великих демократій" проти „римсько-берлінської оси", а саме на стримання Гітлера від нападу на Чехословаччину. Очевидно, що бадьорий і союзно - сердечний тон, який тепер запанував у французько - англійських відносинах, матиме вплив на громадянські настрої в цілій Европі.

І якщо світова преса добре розуміє й оцінює нинішню ситуацію, то висилка Гітлєром свого адютанта Відемана до Льондону з якимись запевненнями і пропозиціями до англійського уряду спричинена німецьким побоюванням за дальші наслідки англійсько-французької дружби...

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „Д І Л А"
Юліян Опільський
ІДОЛИ ПАДУТЬ
Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Том перший.
170 стор. ЦІНА зол. 2·—
Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.
Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел і його відвідини у царгородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 17.

РІНА БАЛАГУРСЬКА. 4

Товариський зїзд.

(Докінчення).

Перейшов раз і другий раз покій, ще щось поміркував, а відтак зарискував:

— А якби я тобі ще до того додав 10 зол. на новий капелюх? перестанеш писати?

— Ні — стояла тверда відповідь.

— Га — як так — то пиши... Божа воля! — здвигнув раменами.

Ірка писала — день, два, три, бо треба було ще й переписати, а тут і лад у хаті треба всьому дати, пятеро дітей, то не байка! Чоловік вже не мішався до тої писанини. Бачив, що не дасть ради. Рукопис пішов на час і тепер прийшло те найприкріше: ожидання. Кожного дня хапала Ірка запопадливо ґазету, шукала за своєю новелею, або хоч за „поштовою скринькою". Але не було нічого. Іван бачив неспокій жінки, в духу сміявся, але назверх удавав, що про цілу ту справу забув. Минуло так дві неділі. За той час помістили вже кілька новель. але Ірка крутила на них лиш головою.

— Моя ліпша... Деж тут що погідного? В ось тій наприклад... або тут відбігає автор від теми, а тут знов... не вяжеться одно з другим... Критикувала, якби сама сиділа в конкурсовім жюрі.

Але раз глип: Є до неї скринька поштова. І щож? ...пишуть, що написано грамотно, але требаб сильно підмалювати і т. д. Ірка опустила безрадно руки. І що то значить? Саме надійшов Іван.

— На читай, що то має значити?

Іван перебіг очима записку і засміявся.

— А то значить, що написала ти без правописних помилок. Бачиш, що таки тебе чогось в гімназії навчили — жартував.

— Не смійся, але кажи, що то значить треба „сильно підмалювати" — допитувала ділово.

— А то значить, що письменник мусить бути і малярем. От ти так гарно умієш підмальовувати губки, то требаб і новелю — жартував.

— Ах так — розумію. Зараз підмалюю. — Хопила свій старий рукопис і стала листкувати. Іван дивився на схвильовану жінку все ще усміхаючись. „Вилікується раз на все — думав. Слава Господеві!"

А Ірка водила вже пером по папері, щось черкала, дописувала, поправляла.

— Чи ти гадаєш то поправляти, чи там підмальовувати? спитав вже затрівожений Іван.

— Авжеж — була коротка відповідь.

— І знов посилати? — питаввся огірчений.

— Егеж! — відбуркнула жінка.

— Та щож ти поправляєш? — запитав вже з одчаєм.

— Ось послухай — ходи ближче — кивнула йому рукою запрошуюче.

— Послухай, тут допишу так:

„Іван Тиранський був колись записаний на медицину, але що сирим мясом дуже гидував, кинув все і переписався на фільософію".

— Алеж — зажди, Ірусь — голубко — перебив їй Іван — та що ти робиш? що тут спільного має ціла подія з сирим мясом і з факультетом, що собі вибрав твій герой? — розвів руки Іван.

— Не треба ніякого звязку, йде про те, щоб було підмальоване. Я недавно такий саміський звязок бачила в якійсь новелі і добре було, все в порядку. Зажди, а тут так: „Іван носив 41 ч. черевиків, а повинен був носити 42 — бо мав на великім пальці нагніток. Це йому псувало раз-у-раз гумор, і відбивалось некорисно на його підвладних..."

— Гвалту, рятуйте — та пощо той нагніток! Ірка — чи ти направду хочеш у той спосіб цілий рукопис поправляти? — заломив руки Іван.

— Менше-більше — потвердила незражена нічим Ірка. Тобі це не подобається?

— Чи подобається? Чи ти з глузду зїхала, та цеж не має ніякого сенсу. Дай спокій, Ірчику: возьми ті 50 зол. від мене, нехай то буде твоя літературна нагорода... від мене. Добре? Іван з надією в голосі сказав це останнє „добре?", бо Ірка вже заткала каламар, зложила рукопис і махнула зрезигновано рукою.

— А нехай буде по твому!... Але...

— Що таке? — спитав неспокійно Іван.

— А тих 10 зол. ще, що ти тамтого разу обіцяв на капелюх — вже не даш? — спитала з невинною міною.

— Ти не забула? Ото пех! Ні, голубко, требаб було брати тоді, як я давав. Тепер я виплачую тобі тільки літературну нагороду, яку присначив часопис. Ти не тільки сама намучилася, але і мені впав тяжкий тягар із серця.

По великому зриві — річку Збруч переступили.

(1. XI. 1918—18. VII. 1919).

Отсе недавній історичний момент, памятна подія з часу наших збройних змагань.

Заки дійшло до великого зриву у нас, відбулися національні збори у Львові 19. жовтня 1918 року, що **конституували Українську Державу** на українських територіях австрійсько-угорської монархії.

Наради відбулися під проводом президента Української Національної Ради д-ра Евгена Петрушевича. Він подав до відома зборів, що уконституювалася Українська Національна Рада та проголосив заснування **Української Держави на українських територіях** австрійсько-угорської монархії — **на праві самоозначення народів.**

На цих зборах зложив Микола Ганкевич, український соціял-демократ, окрему заяву, в котрій сказав: „У великій історичній хвилині, коли валяться основи старого світа і на його руїнах зростає нове життя воєнних, самостійних народів, що самі рішають про свою долю і будучність, — Національні Збори українців австро-угорської держави проголошують торжественно перед цілим світом, що домаганням і ціллю усіх українців є зєднинення всіх українських земель австро-угорської держави в одну державу, та що ціллю наших національних змагань є — зєдинена, вольна, самостійна українська Республика."

А д-р Степан Баран відчитав грамоту, передану від українців із Закарпатської Руси, в котрій було сказане до нас: „Ви, наші рідні братя, повинні стати за нами і зєднати з собою. Наш нарід дожидає того спасення, щоб раз вже вирободитися від ярма другого народу"...

На цих основах повстав: великий зрив 1 листопада 1918 року. Відтак треба було більше нашого війська, щоби вдержати в ладі Львів і весь край. Тому наш Перший Уряд вислав своїх послів: інж. Володимира Шухевича і д-ра Осипа Назарука до гетьмана Павла Скоропадського в Київ прохаючи помочі, передовсім відпустити полк наших стрільців з Білої Церкви під Львів. На це згодився гетьман, але військова старшина не погодилася, щоб цей полк пішов на поміч, щоб забезпечити західні межі української території....

І тому Українська Галицька Армія боролася сама на західних окраїнах, аж прийшов тяжкий день, коли **зажурилися наші стрільці січовії,** як річку Збруч переступали — у відвороті на Великую Україну, 18. липня 1919 року. Чогось те чисте серце заболіло і розривалося, як покидало рідну землю, що вчила його Україну звати й Україну любити... Чогось!

Бо не в добрі воно покидало свою землю і незабезпечену її лишало та й не знало, чи вернеться в рідний край. Неспроможність оборонити рідну землю — смутила те щире серце. Так! Воно роздиралося над цим, чи тут зберігати, чи там рятувати; воно відчувало, що не гаразд вчинили, бо тепер сили не стало, щоб збияти Соборну Україну....

Отсе моє слово під цей момент — не в зло ніксму, а під увагу грядущим.

Д-р Кость Левицький.

За амнестію.

ПЕРЕЛЮДНЕННЯ ТЮРЕМ У ПОЛЬЩІ.

Справа тюремництва є відзеркаленням політичних, економічних і культурних відносин кожної держави. З заздрістю, але і з подивом та пошаною доводилося неодному громадянинові центральної та східної Европи читати минулого року, на жаль, мало або й зовсім некоментовану вістку, що в Норвегії зліквідовано ряд тюрем, бо число засуджених там за ріжні проступки так було зменшилося, що не було ким ці тюрми обсадити. Не є це справа сентименту, але просто здорового розуму, що кожна держава в ім'я власного, життєвого інтересу повинна змагати до наладнання таких відносин, щоб позбавлювання особистої волі людей людьми звузити до одиниць з вродженими кримінально-злочинними нахилами. Великодушність, лицарськість і розумна толеранція у відношенні до проступків, зокрема до тих, що зродилися на грунті політичної боротьби, ніодній державі ще не зашкодила, особливож такій державі, що не є однородно національна, в якій політичний промах чи проступок супроти законів має часто основою спонуку наскрізь ідейну і де не нагінка, не переслідування і не вязнення, а основні реформи відносин є ліпшою державно-виховною педагогікою, ніж адміністраційно-поліційна ревність. Совітське тюремництво є хіба для усього культурного світу страшним прикладом для усього людства і доказом на те, якими не повинні бути відносини в зорганізованій людській спільноті — державі.

Як представляється тюремництво в польській державі? Про це пише тижневик „Czarno na białem" м. і. ось що:

В 1937 р. мали ми в Польщі 333 тюрем, у 1938 р. число їх упало до 330. Дуже гарно. Аби їх було якнайменше. Нехай якнайбільше нових шкіл повстане на звалищах тюрем! Але загляньмо до „Статистичного Рочніка" — в цім самім часі число вязнів **піднеслося з 59.469 до 68.008.** Деж примістилися ці „нові"? Чи келії розрослися, мури поширилися, буділі стали більше поємні? Виявляється, що залюднення тюрем у Польщі висловлюється показчиком 164, тобто, що на кожних 100 вязнів, для яких є місце, в тюрмах находиться іще 64 „надконтингентових". Це число пересічне для всіх тюрем у Польщі. В окремих апеляційних округах справа представляється ще трагічніше.

Киньмо оком на статистичні дати „Рочніка":

Апеляція Показник у роках	Залюднення тюрем 1928	1937	1938
варшавська	86	131	164
люблинська	88	190	206
виленська	110	158	180
познанська	48	134	155
катовицька	55	133	136
краківська	74	134	153
львівська	59	123	127
ся **Польща**	73	143	164

Відцифруймо жахливу дійсність, що криється за спокійними рядками чисел. У люблинській апеляції на кожних 100 місць перебуває 206 вязнів. Крива залюднення тюрем підносить-

МАР—КО.

Гребенів у липневих ліщах.

„НА ЗЕЛЕНІМ МОСТІ".

Не зелений він іще правда, цей новий міст, але незабаром певно буде зелений. Позеленіли плоти, прийде черга і на мости. І тоді буде справді, як у пісні. Цей новий міст, це справжня атракція Гребенова, мало — гордість його!

Бо подумайте: коли всі дороги тонуть у болоті, на ньому, як на столі сухесенько. Коли авто наче тайфун на шляху, то на мості ані порошинки. Кажу вам — розкіш, не міст!

Для Гребенова він щось більше, як Академічна для Львова.

А вечорами...

Коли втихомириться гомінкіша частина літників і долиною перекотиться тиша, коли між Ділком і Кичеркою повисне блідолиций, а Опір зачне переливатись золотом поміж камені, тоді на мості від „На зеленім мості", через „Вечірній дзвін", аж ген до „Гриця"...

Та не приходіть послухати — прошу...

Вам соромно буде.

Трицять, чи більше, добрих, молодих голосів. А пісні, що кіт наплакав... От гомонять.

А село принишкле слухає... Жде хоч на пісню. Пісню сильну, гомінку.

Он кількох сільських хлопців слухає!

О! напевне не такої пісні вони ждуть?... І їм теж певно, як мені, ніяково...

Слухаєш і нагадується тобі:

Стільки то тисяч юнаків, чужих студентів, пішло на обози на наші тихі села. Пішли не тільки з піснею. А й пісня їх певно більш згармонізована, бальоріша і голосніша.

І тут їх стоїчаєш.

Переходять селом твердим, рівним кроком: „Воєнно, воєнко..."

Навіть якісь жидівські відділи:

„А ми оба-цвай..."

Ідуть шляхом Святослава. І дорогою на Ключ і Маківку.

А чомуж твоєї пісні не чути, ти, що теж сюди ходиш і тут перебуваєш?

Щоб заспівати хором, треба принайменше стати пліч об плече, поділитись на голоси, комусь зачати, а іншим тягнути.

Чи не помічаєте, що нам і те часом важко?...

Пляжа.

Був би я забув про щось найцікавіше

У Гребенові роблять пляжу!! Правдиву, правдивісеньку пляжу!

Зачали від табличок: „По вулиці не ходити в купелевих строях", „Для молоді", „Для старших" а бойки вивозять каміння знад ріки.

Отже аматори правдивої пляжі радійте і — до Гребенова!

Для мене пляжа річ байдужа, але і я радію. Бо чи не радісна перспектива: вся літниськова „більшість" певно окупує пляжу, а для тебе брате увесь Опір, як довгий та широкий.

Бо допетер наш брат, як злодій на тому Опорі.

Послухайте про нашу біду:

Зробили ми собі вище залізного моста місце до купання. Намозолились чимало, заки виложили з каміння невеличкий басен, поглиблювали ж його власними нігтями.

Дивимось другого дня, а з нашої „фамілійної ванни" вода верхом ллється, стільки там жидів.

Олена хотіла виганяти. Я задержав її. „Можна це зробити тільки якимсь способом" — кажу.

Я побачив сусіда у корпорантській шапочці і зачинаю скандувати:

„Жон-да-ми гет-та на пля-жи! Жон-да-ми гет-та на пля-жи!"

Думав — шапка підхопить і ванна наша.

А знаєте, що шапка зробила?

Скочила до нашої ванни за жидівочками і в найбільшій згоді купалась з ними...

А ми мусіли з берега мочити ноги...

Собача історія.

Серед літниськовйх лінощів розказують люди про нелітниськові гребенівські будні:

Приїхали рік тому до Гребенова дві паніємеритки. Здоровля, краса, ну, і селу помогти в чомусь можна. Захопились і спровадились на постійне сюди.

І поживали собі гарненько. До читальні ходили, гарно працювали, бібліотеку читальні подарували, садком займались. Словом — добродійки села.

А мали при собі собачку. Собачку гарненьку, слухняну, хоч цілуй. Собачка, хоч яка кохана, всеж собака. Солоденька собачка вкусила сільську приятельку наших пань. Дотогож вийшло, що собачка скажена. (Не з любови, ні, а так собі).

Щеплення, лікування, історія. Відтак відшкодування. Домагання покусаної приятельки зростали. Бо пані добрі, собачка була добра, але і гроші добрі.

Розжалобилися пані: „Ми для села те, мя тамтеє, а **вони** з нас шкуру дерлиб... А щоб проклняте те місце!"

І покинули пані Гребенів. З жалем покинули.

А шкода. Бо з добрим серцем приїхали до села і добро творили.

А село напевно добром їх згадувати буде. Та й вони певно жаліти будуть за Гребеновом, коли нової собачки доховаються.

А тимчасом: собака завинила, а для Гребенова втрата.

ся раптовно у всіх апеляціях і в цілім краю. В Познанщині десять років тому було зайнятих ледви 48% місць, сьогодні на кожних 100 вязнів припадає 55 „надконтингентових".

Приглянемось тепер цій самій проблемі не з боку релятивних чисел, а з погляду **дійсного числа** вязнів у Польщі за останніх 10 років. У цім часі число вязнів зросло **майже подвійно:**

1928	1932	1934	1936	1937	1938
29.796	37.922	48.44	55.336	59.496	68.008

Амнестія з 1935 р. не розвязала проблеми перелюднення тюрем, бо не обняла вона собою м. і. довгорічницевих вязнів. Число тих вязнів було: в 1935 р. — 8.947, 1937 р. — 9.222, в 1938 р. — 10.498.

З огляду на таке пере ≈селення тюрем і шкід, яких зазнає через це здоровля вязнів, польська преса домагається широкої амнестії для вязнів. Нагода для амнестії є, бо саме в листопаді цього року святкуватиме Польща 20-ліття своєї державної незалежности. „В радости з відзискання незалежности — пише „Wiek Nowy" з 20. ц. м. — повинні взяти участь усі громадяни, навіть ті, й особливож ті, яким її рововини отворять вязничну браму".

Перелюднення польських тюрем і в звязку з цим доля українських політичних вязнів є — зрозуміло — предметом важкої журби не тільки родин вязнів, але й цілого українського народу. Український загал привитав би широку амнестію для політичних вязнів, яка зрештою повинна бути корисна для самої держави, з великим вдоволенням.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам

Лист з Канади.

Торонто, червень 1938.

У ВЛАСНІЙ ХАТІ

Українські установи Торонта, що недавно помішувались у винаймлених домах, в останніх часах набрали величезного розмаху до купівлі своїх власних будинків. Українська православна громада недавно купила прекрасний будинок у гарній околиці м. Торонта. За нею в слід пішов Союз Гетьманців - Державників та купив ще більший та догідніший будинок. Обидва будинки куплено по 19.000 дол. Це дуже гарне чинше і здорова думка — мати свою власну хату. Тільки лихо в тому, що на конто цього купна заплачено одну третину, а решта лишається на сплати та ще в додатку треба і проценти платити. Тимчасом ще нема ніодної української установи в Торонті із своїм власним будинком без довгу. Всі вони з довгами, які тепер важко сплачувати. Тому слід побоюватися, що ці нові тягарі будуть для української колонії м. Торонта за прикрі. Треба тільки побажати, щоб ці всі будинки вдержалися в українських руках.

КЕРЕНСЬКИЙ У ТОРОНТІ.

Торонто мало недавно надзвичайного гостя в особі О. Керенського, що приїхав сюди з публичним викладом, який відбувся перед 1.000 слухачами, але бесідник не зазнав тут ані щирого приняття, ані не удостоївся популярности. Найбільший його клопіт був у тому, що не міг дістати чоловіка, що сидів би, як предсідник на сцені підчас його реферату. Отже Керенський мусів сам себе представляти, сам бути за впорядчика та ще в додатку в такому місті, де він був перший раз. Говорив він на тему: „На добро демократії". Нічого цікавого він не сказав, бо в Канаді, мабуть найбільш демократичній країні в цілому світі, кожний пересічний громадянин порад Керенського не потребує, знаючи, як безсоромно він загирив справу демократії у Росії. Як тихенько приїхав він до Торонта, таксамо й відїхав, забравши в кишеню пару сотень дол. Це був його мабуть найбільший успіх.

УКРАЇНСЬКІ РАДІОВІ ПРОГРАМИ.

Цього року українці на сході Канади, в таких місцевостях у полудневому Онтаріо, як Гамільтон, Брентфорд, Сент Кетеринс, мають велике щастя до виступів у радіо. В Гамільтоні та в Сент Кетеринс є періодичні українські програми. Це дуже відрадне явище, але клопіт у тому, що наші земляки деколи дуже переборщують, через що їхні програми інколи бувають несмачні, в деяких випадках до такого ступня, що приходиться часами паленіти із сорому. Такою є українська програма із Гамільтону, зорганізована якимсь Галаном ,яку можна почути кожної неділі попол. повних 45 хвилин. Власиво її українською трудно назвати, бо радіослухач за цих 45 хвилин має нагоду наслухатися таких чудасій, як польські оберки, чеські польки, мадярські чардаші і т. п. (все з грамофонових плит), але зате чути голос впорядчика, що звичайно проголошує по українськи, але передпотоповою літературною мовою. В деякій мірі згаданого Галана можна оправдати. Ріст програма зорганізована на бізнеських засадах. За вживання радіостації треба платити. Отож п. Галан ходить по всяких бізнесових підприємствах, збирає від них платні оголошення на оплату радіостації і в заміну за це реклямує ці фірми, вплітаючи дуже незручно рекламу до концертової програми. Оголошую рекламу до концертової програми. Оголошень від українських купців за мало, то він бере, звідки попало, від поляків, мадярів, чехів, англійців. У висліді виходить ціла вавилонська мішанина. Одної неділі слухачі мали нагоду слухати програми, присвяченої памяті Шевченка. Співав український хор, був реферат про Шевченка, грала мандолінова орхестра. Все було б гарно, якби не оті оголошення, що страшно покалічили й попсували гарний святочний настрій. Багато краще заповідається програма в Сейнт Кетеринс.

Г. Шумливий.

Закарпаття.

З УКРАЇНСЬКИХ ГРУДЕЙ.

Як тільки поширилася вістка, що в Іршаві відкривають українську народню школу, діти з цілої околиці йшли, щоб до тієї школи записатися. Прийшло також 6 дітей з села Гребля. Запис переводив учитель Лендел. Коли при записі діти заявляли, що вони української національности, учитель став їх переконувати, що вони не уродилися на Україні, тому не можуть називатися українцями.

Та це дітей не збентежило. Вони почали спорити з учителем і доказувати йому, що в їх краю живуть мадяри, які не уродилися на Мадярщині, та всеж називають себе мадярами, то чомуб вони не мали називатися українцями, хоча вродилися на Підкарпатській Руси?

— Ні, не ссали ви молока з українських грудей! — намагався учитель переконати дітей.

Але діти рішуче заявили, що з українських.

В ТЕАТРАЛЬНІЙ ШКОЛІ „НОВОЇ СЦЕНИ".

Провід „Нової Сцени" зорганізував у Великому Бичкові театральну школу, щоб підготовити у ній сили та пєси на новий сезон. Школу веде головний режисер східно-словацького театру Ярослав Скала, чех, але такий, що любить нашу мову, пісню й культуру. Він викладає історію розвитку театральної культури. Словацька балетниця Ема Дуганьова підучує український балетний доріст для „Нової Сцени".

Головний режисер „Нової Сцени" Аркас подав до відома, що театр підготовляє такі пєси: „Страшна помста" Гоголя-Черкасенка, „Біла пошесть" К. Чапека, „Часи минають" і ко-

---

Та чи то лиш на літниську через собачку, чи Анничку, скроплюється злість не тільки на ній, але й на громаді цілій?

Церква теж винна...

— Чому у гребенівській церкві в неділю повно літників, а селян на пальцях порахуєш? Комуністи, чи безбожники?

— Та де там пане! Віруючі.

— Зі священником зле живете?

— Та де там — добре. Проти єгомостя нічо не маємо.

— А чому ви у церкві не були?

— Бо то пане таке: люди часто виходили з церкви підчас Богослуження. Душно. Наші-ж єгомость були противні тому і казали заперти церкву на час проповіди. Від тоді то й я не ходжу.

От Петро К. має поважну причину.

Питаю другого старшого газду.

— То народ такий: бачить пани не хочуть, тай собі не йде. Робота при хаті.

— Та-ж літники ходять до церкви.

— Та де там, пане. Не всі.

— Хіба жиди — кажу.

— Ну, та жиди...

— А ми-ж?

— Та не жиди, пане, правда.

І я не довідався таки чому гребеніяці омінають церкву. Особливо ця молодь, що кажуть, добре живе зі священником...

Чи може гребенівці з чемности відступають на час ферій разом з мешканнями і свою прекрасну церковцю? Хотять, щоб для панів була гарна і чиста... Хто їх розбере?

Гребенів бавиться.

Розумію: з літнища вам цікавіше булоб послухати про сонце, воду і лунький, сріблистий сміх. Добре, нехай дещо і з радости липневих **діношів.**

Товариство широке-широке. Пані бідкаються, що від мужчин просто обігнатись не можуть, бідні мужчини облягають залізничий двірець і погрожують італійським страйком, якщо до тижня число пань не подвоїться.

(Пані! Тільки будьте розумні і не зробіть наїзду на Гребенів, бо я за нині відповідаю, але за завтрішній день, вже ні!).

Парашка, Зелемін, Магура, Урич, аж вгинаються під прогульковцями. Тих прогульок, прогульок! От хочби нині:

Дарка, як комендант ескапади (в повному виряді — при ремені, лише та клята тривка ондуляція, та щож волосся не відрубаєш!) — повела щось десять осіб на Урич.

Теольоги (кандидати до подружжя), як те побачили, давав їм зі своїми прихильницями: Олею, Соломою, Тамарою, Лідкою, Сяхою і Тітою навперейми через Парашку і Корчин.

Врешті третя ескапада молоді (пересічний вік 50 років) на прохід на Зелемін (1167 м.).

Вимер Гребенів. Лише я нудьгую в хаті. У кожній групі моя симпатія і не знав я з котрою вибратись. А може я залишився вірний четвертій Олені, що як звичайно спить у хаті...

Сонце не пражить. Лише блискає з неба час до часу. Хмаринки з вітром граючись переганяють десь скоролетними тінями моїх прочан. Таки жаль, що я не пішов із ними.

Весело і у „Зелеміні". (3 поверхи — 500 м.), особливо на відбиванці. (Не думайте, що це рекляма, я сторонній).

Ось учора відбулись великі змагання за чашу проф. Т. Партія з директором на чолі побила у високому відношенні противника і нині відпочиває на лаврах. Гра була мало що не така „фер", як на метчі Україна — Юнак. Пані дир. Р. за кожним разом, як хто гатив у мяч, бігала до несесеру і поправляла нігті. Чи може бути більш культурна гоа?

Джеа у „Стаховій Волі" аж гуде.

Жалоба ще, чи ні? Ось проблема що трохи непокоїть молодших. Ольга ввесь час переконує Лідку, що жалоба скінчилась. Лідка не вірить і каже, що їй теж так здається, але один товариш казав їй, що жалоба буде здаєтся до вересня.

— Не хочу, щоб мене у Львові бойкотували!

Лідка, здається, тямить равт преси...

„Бо ми лицарі грізні..."

Є їх сорок.

А у лиці кожного тільки поважного скупчення та буйної веселости.

Коли йдуть, співають аж відгомін іде. Принайменше в їх душах, бо голосків їх ще далеко не чути.

Співаючи йдуть — і на Опір і на гутірку і до церкви.

Часом несуть гордо жовто-блакитні прапорці.

Це лицарський орден Марусі Садівнички. Гарна, весела компанія.

Коли вам знудяться за якийсь час липневі ліноші, то можете піти у відвідини до тих лицарів.

Привітають вас радісним „Слава Ісусу Христу", відтак переспівають і віддеклямують самочинно все, що вміють, а коли скінчать то з радісною усмішкою ждатимуть ваших похвал.

Вже поможіть малим, ось хочби робити квітки, а коли за років 10—15 приїдете знову до них у гості, буде вам серед ваших давніх знайомих певно веселіше у наших горах, як сьогодні.

Бо властиво, хоч сміетесь тут найбільш, то властиво не дуже є тут з чого радіти...

Бо часом сумні думки ялиці навівають.

медію „Ніобе" Ю. Ґріма та „Лев Абісинії" Аркаса-Чирського.

Відкриття школи відбулося в неділю 10-го липня ц. р. у приявности понад 150 гостей. Вступну промову виголосив управитель Іван Гриць, від Шкільного Реферату промовляв інсп. Шкарпішек, про завдання українського театру на Закарпатті говорив шеф школи Ярослав Скала.

ПОРТРЕТ-ПЛОСКОРІЗЬБА О. А. ВОЛОШИНА.

Мистець Юлій Адам у Мукачеві виконав портрет-плоскорізьбу відомого закарпатського діяча, о. Августина Волошина.

ПОСОЛ О. БОРКАНЮК У ПРЕМІЄРА ГОДЖІ.

Премієр Годжа приняв на авдієнції представників комуністичної партії для переговорів у справі національного статуту. Цю комуністичну депутацію вів голова партії Ґотвальд, українських комуністів заступав посол О. Борканюк.

ПРОТИ КАЛІЧЕННЯ ДІТЕЙ.

Плебісцит у Королеві над Тисою випав на користь московських підручників. Якже-ж почалася наука і виявилося, що діти не розуміють московської мови, батьки стали домагатися зміни московських підручників на українські. Зібрання батьків, на якому було понад 200 осіб, ухвалило усунути граматику Сабова і, заки заведуть „Живу Мову", завести знову граматику Панькевича. Це зібрання батьків вибрало депутацію з 10-ти осіб, яка має передати рішення батьків до Шкільного Реферату та губернаторові і запротестувати проти дальшого каліченя дітей та проти експериментів з „русскими учебниками".

МОСКАЛІЗАЦІЯ УЖГОРОДСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

В ужгородській гімназії в останніх роках ідé безпощадна москалізація. Директор гімназії Сулинчак при допомозі своїх прихильників професорів мадярів і чехів, вирішував по своїй уподобі справу мови навчання, не зважаючи на законні приписи. Згідно з приписом, московська мова навчання має бути тільки у вищих клясах, але директор і професори вже від першої кляси заводять московську мову і московські книжки.

В УЖГОРОДІ ВІДКРИЛИ НОВУ КУПАЛЬНЮ.

В неділю, 10-го липня ц. р. відбулося в Ужгороді врочисте відкриття нової купальні. Ця нова купальня побудована над рікою Ужом у городському парку. Знавці кажуть, що вона належить до найкращих та наймодерніших купалень у цілій чехословацькій державі. Басейн 50 метрів довгий, 18 метрів широкий. Вода напливає з ріки Ужа, перепливаючи крізь відповідні фільтри, припливає та відпливає. При купальні є 75 модерних кабін, ресторан, лежаки, місця для забави, туші та всякий можливий комфорт.

Всі пляни та праці коло будови купальні виконали ужгородчани, які теж постягали потрібний до будови матеріял. У часі відкриття промовляв посадник Ужгороду Ернест Дудаш.

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Городенщина.

Вістка про смерть ґен. Мирона Тарнавського наспіла до Городенки в четвер 30. червня ц. р. Тогож таки дня розліплено клепсидри з вісткою про сумну подію і всі установи Городенщини вивісили на своїх домівках на знак жалоби чорні прапори, які висіли аж до неділі 3. липня до пізного вчора.

На поклик б. сотників УГА адв. д-ра Романа Комаринського й інж. Богдана Білинського зібралися в пятницю І. липня в год. 7.30 веч. представники всіх установ та широкі круги нашого громадянства в числі до 300 осіб у салі Народнього Дому на жалібні сходини, які отворив д-р Роман Комаринський короткою гарною промовою. Промовець візвав усіх присутніх пошанувати память бл. п. Начального Вождя 1-мінутовую мовчанкою. Опісля інж. Богдан Білиський перечитав присутнім короткий життепись бл. п. Генерала. Жалібні сходини замкнув д-р Комаринський. Замість вінця на домовину Покійного зложено 40 зол. на інвалідів УГА. Відспіванням „Ви жертвою в бою" та національного гимну закінчено жалібну академію.

В суботу, в день похорону, від год. 4-ої сполудня цілу годину і в Городенці і по всіх селах ороденщини жалібно голосили дзвони Городенської Землі, зливаючи свої сумні звуки із свято-юрським дзвоном і дзвонами цілої Галицької Волости.

В неділю 3. липня заходом всіх установ Городенщини відправлено жалібну панахиду у парохіяльній церкві в Городенці в год. 11.30 передполуднем. Панахиду відслужив адміністратор парохії Городенка о. Лев Бурнадз, б. старшина УГА, в асисті о. катехита Евгена Бахталовського й о. сотрудника Гаєвського. На середині церкви приготовано величавий, убраний зеленню катафальк з клепсидрою по бл. ґен. Тарнавським і стрілецькою шапкою. По обох боках катафальку уставилася почесна сторожа, зложена з двох б. сотників УГА — адв. д-ра Романа Комаринського й інж. Богдана Білинського, двох підстаршин УГА — Василя Гонтара і Іоннізія Дашо та двох стрільців УГА — Федора Лазорка і Леся Підвербецького. В часі панахиди виголосив о. Лев Бунардз відповідну проповідь, в якій змалював вагу посвяти і жертви для народу та вказуючи на світлу постать бл. п. Генерала, що був прикладом Найкращого Воїна за правду і волю, візвав присутніх до дальшої праці. В часі панахиди співав злучений хор Город. „Боян" і читалень „Просвіти". Розлягалося могутне „Вічная память" під стрій „Ой та зажурились Стрільці Січові", загули всі дзвони парохіяльної церкви і понеслася перед Престол Всевишнього молитва за душу бл. п. Вожда і за наш Нарід.

По відспіванні „Боже Великий Єдиний" серед піднесеного настрою з сумними лицями, та з вогнем в очах виходили громадяни з церкви.

Любачівщина.

Сумна вістка про смерть Начального Вождя У. Г. А. ґен. М. Тарнавського дійшла до Любачева щойно 30. червня ц. р. і зараз вечором того самого дня зійшлися представники всіх повітових та місцевих українських установ на жалібне засідання, на якому зворушливу промову виголосив бувший старшина УГА д-р Юрій Дякунчак, якої всі приявні вислухали стоячи. На цьому засіданні устійнено теж програму вшанування памяти бл. п. Начального Вождя.

В суботу 2. липня виїхала на похорон до Львова делеґація з Любачівщини в складі 7-ох осіб, у тім був один представник з Олешич від пов. осередка кооператив. В год. 4. попол., в часі похорону у Львові, вдарили при місцевій парохіяльній церкві всі дзвони, які цілої пів години сповіщали місцевому громадянству сумну вістку, що ось у ту саму пору тисячі громадян краю відпроваджують покійного ґенерала на Його останне місце спочинку.

В четвер 7. липня у вщерть виповненій церкві відправив о. дек. Анатоль Козак в асисті о. Ю. Горницького і діякона Володимира Савки заупокійне богослуження враз із панахидою. Панахиду відправили при гарно прибраним вінцями і зеленю тетраподі на тлі жовто-блакитного прапору. В часі панахиди довкола тетраподу стояли б. старшини і стрільці У. Г. А. О. дек. А. Козак виголосив після панахиди глибоко продуману проповідь.

Про богослуження і панахиду повідомили все любачівське громадянство видані в тій цілі любачівськими установами клепсидри.

Майже в кожній місцевости повіту відбулися заупокійні богослуження і жалібні сходини, при чому треба зазначити, що громадяни міста Олешич повідомили ще місцеве громадянство про смерть та похорон Начального Вождя окремими клепсидрами. К.

Хирівщина.

В середу 13-го липня з приводу смерти Начального Вождя У. Г. А. ґенерала Мирона Тарнавського відправлено в парохіяльній церкві в Хирові заупокійне богослуження. Службу Божу відправив о. крилошанин Маринович, парох з Війська, діяконували оо. І. Прийма і д-р Фр. Масляник. Співав місцевий мішаний хор. На тетраподі уміщено серед зелені і квітів портрет помершого Ґенерала, окружений жовто-блакитними прапорцями; від тетраподу аж до входових дверей стояв із запаленими свічками в руках шпалір бувших вояків У. Г. А., теперішніх громадян Хирівщини.

По Службі Божій відправлено панахиду. В часі цілої панахиди у битком заповненій громадянством Хирівщини церкві жалібно гуділи усі дзвони, а з церковної копули повівав жовто-блакитний прапор, перевязаний жалібною чорною лентою. Після панахиди о. крил. Маринович виголосив високо-патріотичну проповідь, якою зворушив присутне громадянство до сліз.

Слід замітити, що громадянство Хирова й околиці врозумило вагу хвилини, бо, не зважаючи на звичайний день праці та жнива у полі, численно зібралося в церкві і в той спосіб віддало останню прислугу покійному Вождові.

Радехів.

На вістку про смерть Нач. Вождя У. Г. А. ґен. Мирона Тарнавського відбулося в Радехові жалібне засідання представників усіх місцевих установ під проводом голови Пов. Комітету УНДО д-ра Яр. Селезінки. 1-хвилинною мовчанкою віддали присутні почесть Покійному. Зібрані рішили на знак жалоби на домах українських установ вивісити жалібні прапори, клепсидрами повідомити громадян міста й повіту про смерть Вождя, вислати до родинного села Барилова по землю, щоб її занести на могилу Покійника, й вислати на руки „Молодої Громади" кондоленційне письмо. На похорон виїхала делеґація місцевих установ і „Лугу".

В суботу 2. липня в годині 16. довго дзвонили церковні дзвони Радехова, — вони голосили громадянству про останній похід Вождя на місце вічного спочинку.

В неділю 3. липня в год. 17-ій місцевий парох о. М. Зінкевич відправив у церкві панахиду за душу пок. Вождя при численній участи громадянства. Молодь висипала могилу і прикрасила її зеленю та цвітами. Довкола могили держали почесну сторожу луговики в однострояx „на позір". Співав місцевий хор та грала дута орхестра. Заупокійне богослуження закінчено відспіванням пісні-молитви „Боже Великий, Єдиний". Підчас панахиди зложили присутні 18 з. як жертву на вдови і сироти по полеглих членах У. Г. Армії.

Заборони й заборони.

(ДОПИС ІЗ ПЕРЕМИЩИНИ.)

Вже від осени минулого року в перемиському повітовому старості повіяло супроти нас якимсь іншим духом: дістаємо заборони за заборонами, а то й ліквідують одну по одній наші установи.

В свій час згадували ми про припинення діяльности двох читалень Просвіти (Вільшани і Рікшичі), про відмову заснувати сокільські гнізда в кількох селах, між ін. у Бушковичах і Валяві, бо, мовляв, члени-основники є вороже наставлені до польської держави. В останньому часі всім читальням, що вносили подання за дозволом, на вистави, забави чи фестини, перемиське повітове староство відмовилось дати такий дозвіл. Щоб не бути голословним, подаємо відпис письма, яке дістали читальні у відповідь на свої подання.

Starostwo powiatowe przemyskie L. Pol. P. 5/949/38. Przemyśl dnia 11/7. 1938. Do Zarządu Czytelni „Proświty" w.... Starostwo powiatowe przemyskie nie uwzględnia wniesionej tu przez tamt. Zarząd prośby z dnia 5. 7. 1938 i zakazuje na zasadzie §. 2. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28. 12. 1933 o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. Rz. P. Nr. 103. 801) urządzenia w dniu 12 lipca 1938 w.... przedstawienia, festynu, zabawy tanecznej publicznej. Decyzja niniejsza jako pozostawiona całkowicie swobodnej ocenie władzy, zgodnie z art. 75 ust. 3 zdania pierwszego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. 3. 1928. (Dz. Rz. P. Nr. 36 poz. 341) o postępowaniu administracyjnym w brzmieniu zmienionym w art. 2 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28. 12. 1934 (Dz. U. Rz. P. Nr. 110 poz. 976) nie wymaga uzasadnienia. Od tej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez Starostwo powiatowe przemyskie w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia decyzji. Za Starostę powiatowego. (Підпис).

Дальше староство ставить дуже великі перепони при влаштовуванні ювилейних свят Просвіти по селах. Воно домагається, щоб читальні залучували до подань на ювилейне свято текст промови і прізвище промовця, як також пісень, що мають бути відспівані на святі і то писані латинкою в двох примірниках. (Таку вимогу поставлено читальні в Храпличах). Не дає староство дозволу на походи, на співучасть хорів сусідніх читалень, на сокільські вправи. Заказано співати просвітянський гимн і вивішувати прапор (Холовичі й Библо). Ба, що більше, перемиське староство посунулось так далеко, що з програми ювилейного свята Просвіти в Новосілках вичеркнуло богослуження і панахиду в церкві та заказало цю точку. Це вже не тільки нечуване, але й ніяк незрозуміле.

Ці заборони перемиського староства викликали очевидно згозумілі настрої серед населення та одночасно деяку дезорієнтацію. Але й вони не вбють нашого духа! К—р

Сторінка без політики.

Париж відновлений на привіт англійського короля.

До останньої хвилини Париж хвилювався, чи англійська королівська пара таки відвідає прибране місто, що витратило чимало гроша на такі відвідини. Король Юрій VI. мав грипу, а грипа не знає, що таке король ані маніфестація цілої столиці. Король на кожний випадок узяв зі собою до Парижа своїх двох прибічних лікарів льорда Довсона оф Піна і сера Джон Вейра. Королівський яхт супроводили воєнні кораблі — 4 кружляки, 1 контрторпедовець, ескадра підводних човнів, разом 16 одиниць. Вони виїхали на пів дороги каналу Ля Манш і супроводили яхт до пристані Бульонь.

Замість старих двірців — новий.

Французи відповідають за життя англійського короля і рішили опорожнити всі залізничі двірці, якими від Бульонь до Парижа він проїжджатиме з королевою. Мешканці Бульонь можуть тільки подивляти саму пристань, що виглядає як квітник або ревів в голівудській фільмі. Там теж відкриють з цієї нагоди статую „Британія". Париж має старі двірці — брудні, негарні. Відчистити їх чи прикрасити булоб нелегко, тимто недалеко двірця Дофін побудували окремий павільон, звідки найближче до Авені Фоша. Всі сусідні домн у прапорах і квітах. Чи їх відновляли і білили, цього преса не пише. Досить, що на двірці приготовили окрему салю на зразок полевого шатра, викладеного гобеленами. Там приймуть королівську пару, коли вона вийде з поїзду. Пара пройде шпалїром блакитних гортенсій. У шпалірі стоятиме прегарна статуя різьбаря Бурделя зі символом Франції.

Від Тріюмфального Луку до Лювру.

У дільниці Тріюмфального Луку вулиці прибрані як на небуденне свято. На алеї, що веде від станції Дофін до Луку 50.000 дітей стоятиме в рядах із англійськими хоругвками. На площі Етуаль стоятимуть найкращі відділи війська у барвистих костюмах. Королівське авто проїде одною з найкращих алей світа від Тріюмфального Луку Елізейськими Полями до площі Згоди — під сам Лювр. Не можна уявити собі тої гри кольорів, що від зелені, неба, прапорів і квітів розсипалася на цьому просторі. Навіть із старого трохи припорошеного Парляменту поздіймали золоті стріли, що псували естетику цілости. У перспективі трохи в бік розгнаний на вітрі велитенський англійський прапор (1575 метрів!) на висоті третьої платформи (250 м. над землею!) вежі Айфля. У хвилині, коли англійський король прибуде у Париж, той прапор підтягнуть на щоглу і випустять над місто 10 000 голубів.

Шатро, різьби і світла.

Над Сеною напроти міністерства закордонних справ вибудували друге шатро — біло золоте. У ньому долівка вся у мозаїці. Королівська пара переїде на другий бік Сени, так начебто це була Венеція, білим човном класичної простоти з білим бальдахимом. Над берегами Сени стоять ріжні різьби — химерних потвор, граціозних і легких. Від XVI. віку парижани люблять такі подоби і завсіди, коли мають приймати небуденних гостей проявляють багато фантазії у таких прикрасах. Та вже найбільші майстри вони у світляних ефектах. Париж уночі стократно гарніший від тисячі світел, ламп і штучних огнів, що перелітають по небі у найгарніших кольорових арабесках. Коли королівська пара вийде на дах Опери на перерві оперової вистави, вона побачить каскаду світел — у казковому місті. Вся Сена тремтітиме бенгальськими вогнями.

Нові королівські апартаменти.

Король і королева мешкатимуть у Палаті Д'Орсе. Французький уряд приладив зовсім наново той старий будинок, нанявши кілька тисяч робітників, що під проводом найкращих архітектів мали його змодернізувати. Палата побудована в 1850. р. зберегла свій стиль „другого цісарства", її тільки відмолодили, наче 80-літню даму, що хотіла показатися в ролі молодої. Найтяжча справа була із внутрішньою вигодою, комфортом. На перерібку старих стін і кімнат пішло 500 тон заліза, цегли та вапна, 35.000 м. електричних каблів, 3.500 м. каналових рур, 22.000 м. усяких складових частин у звязку з освітленням. З найкращих історичних музеїв Версалю, Фонтенебльо, Шантії та Бове уряд перенїс стилеві меблі, образи, килими, дорогоцінні цяцьки, щоб прибрати ними королівські апартаменти.

Деякі кімнати.

Перша передкімната вся червоно-золота з гобеленами та образами Делякруа, Жеріко, Констабля. Друга жовта передкімната це малий музей комод, консолів, годинників, дзеркал і стилевих свічників. Там завішені портрети королеви Вікторії, дітей Карла I. та Едварда VII. — кисти Вінтергальтера, Бастієн Лепажа, Ван Дайка. З ротунди одні двері ведуть до „малого салону" — короля і до другого — кімнати королеви, де вони вранці будуть їсти снідання. Поруч буде окрема кімната для кухаря з готелю Крійон, що буде щоранку підготовляти традиційний „брекфест" (сніданок). Королівський кабінет увесь у стилі ампір. Тільки на старинніім столі поруч класичної лампи — апарат радія і два телефони. Один телефон безпосередньо получений з королівською палатою в Льондоні. У глибині під альковою ліжко з музею Фонтенебльо. Кажуть, що на ньому спав колись Наполеон. У стіні ванничка з ванною з позолоченої мозаїки.

Ліжко Марії Антуанети.

Поруч кімната королеви. Хоч за оригінальність ліжка Наполеона не можна ручити, то нема сумніву, що англійська королева спить на ліжку Марії Антуанетти. Стіни кімнати обиті ясно-зеленим шовком, прикрашені образами з життя дітей — найбільших світових мистців. Деякі з них висіли над столиком королеви Марії Люізи. Комода Людовика XVI. сама оцінена на півтора міліона франків. Ванна королеви зі срібної мозаїки. Парк на Ке д'Орсе занедбаний довгими роками перетворився в чарівний затишок. Є тут троянди, водограї, англійські травники. Його видко з вікон їдальні, що має 120 крісел. Зате зверха будинок міністерства виглядає суворо скромно — тільки відчищений, а не переробленій. На ньому за ввесь час побуту короля висітиме тільки єдиний прапор — англійський.

Найстрашніша армія муравлів.

Бразилійський дослідник гр. Квікереа зорганізував наукову виправу до пралісів у Ріо Пара, щоб дослідити невідомі рослини у закутках, куди рідко доходять люди. Великою подією в цій виправі була звістка місцевого провідника „гавчо" (пастуха худоби на степах), що з недалекого лісу суне ціла армія — муравлів. Здавалось би, що люди узброєні у всяку зброю, з якою сміливо воюють проти найбільших звірів не потребують боятися комашні під ногами. Сам провідник виправи був тої думки, що Гавчо перебільшує і що можна з табором залишитися на місці. Коло півночі почали коні проявляти неспокій та іржати. Індіяни, що супроводили виправу оглянули зі смолоскипами найближчі місця, а коли перейшли добрий кусень дороги зняли крик „муравлі"! З табору вибігли за ними люди над потік і вже у перших променях досвітка побачили, як з недалекого лісу посувається вперед величезна жива смуга. Виглядало це так, якби трава рушила. Мілїярди чорних муравлів ішли вперед, як армія.

ЖИВИЙ ПОТІК.

Ціле щастя, що потік відділював людей від тієї страшної пливкої маси. Але вода не стримала муравлів. Далековидами можна було доглянути, як вони підготовлялися до походу вбрід. За якийсь час вода потоку перемінилася в чорнило; воду вкрили муравлі. Вода порівала їх і розривала; знід води якісь інші тварини стягали їх своїми пащами, а проте тута стяжка не зменшувалася, а згущувалася, якби творила щораз міцніший міст. Мандрівники підготовилися до атаки, щоб знищити ті, які переправляться на другий беріг. Самі ноги у грубезних чоботах не помагали; ціпки з гострими кінцями не могли розігнати цих вліпливих комах, що сунули щораз густішою хмарою. За якийсь час їх було стільки, що людські ноги чалапали в них як у болоті. Укуси від таких муравлів дуже болючі. Др. Квікереа мусів ужити останнього способу, щоб рятувати табор і при помочі бензини розвів огонь довкола табору. Сморід від мілїярдів муравлів, які шкварилися був страшний, але вони таки і серед огню не зупинилися в поході.

ЗОВСІМ ЯК ВІЙСЬКО...

Зовсім як військо, на яке натиснули з одного боку, муравлі обійшли всі місця, де горіло і почали обходити табор з інших боків, немов обручем. Їх прибувало щораз більше. Люди не могли вже втікати з табору, якби і хотіли були знищити все добро. Треба було копати рови довкола. Муравлі падали до глибоких долів, виповнювали їх і по трупах одних пнялися вгорх, щоб перейти на другий бік.

18 год. боронилися мандрівники перед армією несїкомих, що зажерливо перли на них, якби хотіли зїсти всіх до тла. Щойно після того часу прийшла їм підмога від далеких фармерів, які довідалися від пастухів про цей наступ, поспішили на своїх автах з поміччю. Вони мали спосіб, як зливати землю бензиною і підпалювати траву так, щоб муравлі зрозуміли свою загибіль. Тільки одна десятина муравлів вернулася назад до пралісу. Учасники цієї виправи оповідають, що ніякої небезпеки від хижаків не можна рівнати з походом муравлів, які не залишають нічого на своїй дорозі — ні трави, ні рослин, ні людських тіл.

—o—

ЛЬОС ПРИНІС НЕЩАСТЯ.

Цікавої долі зазнав один льос мадярської льотерії. Число льосу 131.313 уважали чомусь нещасливим. Власники цього льосу, дивним припадком, попадали в ріжні нещастя, діставали якусь недугу, останній власник льосу помер від божевілля, що його дістав на тлі льотерії. На лихо той льос ніколи не виграв. Тепер нараз той льос виграв 100.000 пенгів Але і в цім випадку цей льос приніс нещастя, бо його власник, убогий вирібник із радісного зворушення помер нагло на серцевий удар. 100.000 пенгів одержала рідня.

—o—

ЛИХОВІСНЕ ВЕСІЛЛЯ.

В англійській місцевости Гіт двічі мусіли перервати той самий шлюб. Спочатку підчас вінчання 24-літньої дівчини упав від апоплексії мертвий священник, а вдруге від такої апоплексії вмерла в церкві мама молодої. Молода дістала нервовий розстрій.

—o—

КОРАБЛЕВА ШРУБА ВБИЛА ПЛИВАЧКУ.

Трагічний та незвичайно рідкий випадок трапився недавно в Лідо. 17-літня студентка з Трієсту плавала довкола моторового човна. В одній хвилині пасажири почули пронизливий крик. Вода довкола човна була червона. Один пасажир миттю ускочив до води тай витягнув нещасливу студентку, якій кораблева шруба відтяла праву руку. Лікарі нічого не помогли, в пів години студентка померла.

—o—

ВУЛИЦЯ ІЗ ХЛІБА.

У Голівуді підготовляють історичну фільму „Якби я був королем" у головній ролі з Ролянд ом Кольманом. Кольман має там грати ролю славного французького поета Франсуа Вільона, „короля волоцюг". Треба теж у фільмі зобразити облогу Парижа, як юрба рве камені з вулиці і як каменюками з мурів обороняються мешканці міста. Камені зробили з гуми, але гума відскакувала від голов і предметів так, що вся сцена боротьби вийшла комічно. Тоді режисер придумав вихід: камені зробили із хліба. Можна уявити собі, кілько треба було цього хліба, щоб виложити ним вулицю! Але фільмові підприємці це сучасні королі, які не рахуються з видатками. Якби таку фільму ставили в місті, де є тисячі безробітних, хліб під ногами актора не пропав би надурно.

ВЕСЕЛЕ

НЕСПОДІВАНКА.

Один приятель проводить другого до хати. Під вікнами його дому зупиняється і каже:

— Подивися... вломник лізе до твоєї спальні... Треба покликати поліцію!

— Ні,.. сиди тихо... нехай лізе. Моя жінка буде переконана, що це я... Почекаємо хвилину... побачиш, як вона кине на нього неприготованого чимось гострим! Нехай бандит раз має несподіванку!

У справі українсько-німецького та німецько-українського словника.

Комунікат ч. 4.

До замісцевих співробітників і тих, що хотіли би приступити до співпраці з Словниковою Комісією при УНІ в Берліні, звертається Комісія з таким покликом:

З уваги на ферії прохаємо використати побут серед простолюддя для призбирання словникових матеріялів, а саме:

а) з ділянки народньої астрономії (терміни на визначення поодиноких зір, зоряних констеляцій, планет, народне календаріюм і т. п.);

б) з ділянки географічної термінольогії (народні терміни на означення гір, долин, вод, лісів, піль і т. п.);

в) з ділянки зоольогічної та ботанічної термінольогії (народні назви звірят, ростин);

г) з ділянки хатнього побуту (назви домашніх приладів, занять, сусідського життя, звичаїв та обрядів і т. п.);

ґ) з ділянки господарського побуту (назви господарських занять і звичаїв, господарського приладдя та його частин і т. п.);

д) з ділянки народнього мистецтва й ремесла (народні терміни з ділянки різьбарства, малярства, писанчарства, народніх ремесел: ткацтва, гончарства, столярства, ковальства, шевства й ін.);

е) родинної термінольогії (назви членів сімї, приймаків, хресних взаємин, посвячення і т. п.).

Кожне гасло виписуємо на окремій картці з відповідним поясненням (по змозі з німецьким перекладом), зазначуючи пильно наголос та місце й дату запису.

Матеріяли пересилати на адресу Словникової Комісії при УНІ

Матеріяли пересилати на адресу Словникової Комісі при УНІ.:

Ukrainisches Wissenschaftliches Institut,
Wörterbuch. Berlin C 2, Breitesti. 36.

—o—

Офіційний комунікат про англо-французькі розмови в Парижі

В четвер в годині 18.30 появився в Парижі урядовий комунікат такого змісту:

При нагоді візити британської королівської пари мін. Галіфакс розглянув з прем. Далядіє і мін. Бонне цілу міжнародню ситуацію та питання, що зокрема інтересують оба краї. Під час цих розмов, що пройшли у питомій для франко-британських взаємин атмосфері взаїмного довіря, міністри ще раз висловили спільну волю дальше вести акцію успокоєння й поєднання та ствердили, що вповні збережено гармонію поглядів, устійнену підчас візити французьких міністрів у Льондоні 28. і 29. квітня цр.

Хроніка Совітської України.

„СПРАВА ЧЕСТИ".

В даному разі говоримо про Інститут мовознавства Академії Наук УССР, а справою чести для нього є випустити до 1. грудня року 1938 перероблений і доповнений російсько-український словник. Що для цього потрібне? Глибоко вивчити народню живу українську мову; для цього при Інституті працює спеціяльна група тяборантів, досліджуючи і збираючи нові слова з української живої мови. Зібрано вже понад 20 тисяч нових слів, що ввійдуть до словника. Подруге потрібно глибоко вивчити мову братнього російського народу. І нарешті очистити українську мову від буржуазно-націоналістичних тенденцій. Ось і все. Правда, це все, так би мовити, тільки квіточки, робота наосліх, бо справжні ягідки зявляться аж у 1939. році, коли має вийти з друку цілком уже новий російсько-український словник у двох томах. Приладять теж новий „не шкідницький" український правопис.

На фотографії великого фізично-культурного свята на Київському величезному стадіоні, що звався торік стадіоном імени Балицького, а тепер зветься стадіон імени Єжова (для тих, хто знає Київ — на теренах колишньої сільсько-господарської вистави 1913 року) кілька тисячний колектив українських фізкультурників вишикувався, утворюючи собою великий напис: „Привет великому Сталину!" Це із словника нової живої української мови.

ДО 125-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ШЕВЧЕНКА.

В київському будинку музею Шевченка приготовляються до відзначення ювилейної дати. Працівники музею готують збірник картин для ілюстрацій радянських малярів до творів Шевченка. Харківські малярі працюють над копіями оригінальних картин Шевченка, його автопортретів для цього музею. Щоб уточнити та доповнити окремі відомости про життя і творчість поета працівники музею виїздять до Москви, Лєнінграду та інших міст. Зокрема збе-

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Понеділок, 23 (11) липня 1838.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА

У всіх краях Европи чути загальний жаль на сучасне економічне положення. Кажуть — Европа перебуває тепер економічну кризу, яка дотикає рівно всі стани, особливо ті, що живуть з праці рук. Одною з причин і то певно не підрядних такого невідрадного положення є страшна дешевість хліборобських продуктів на всіх майже европейських торгах. Ця дешевість довела до зубожіння хліборобів, які творять у деяких краях переважну, а в деяких дуже значну частину населення. Вбогість хліборобської класи спричинила зменшення сили купна взагалі і тимсамим зменшення попиту за багатьома предметами, які певно знайшли би збут, якби загальне економічне положення було краще. Так за зубожінням хліборобства прийшло зубожіння промислу та промислової продукції і всіх тих, що працюють на полі тієї продукції".

Після такого вступу зреферована книжка професора д-ра Серінґа з Бон, який твердив, що причинок тієї европейської кризи є американська конкуренція у збіжевій продукції.

ФОНЕТИКА.

„Буковини" ч. 13. появилося надрукування фонетичним правописом. Редакція пояснивши своїм читачам в популярний спосіб зміну свого правопису заявляє, що від тепер таким правописом видаватимуть „Буковину" та всі буковинські видання для народу.

ЯНІВСЬКИЙ ЦВИНТАР У ЛЬВОВІ.

„Нове львівське кладовище на янівському передмісті відкрюють дня 5-го н. с. серпня. Посвячення кладовища довершать парохи церкви св. Юра і костела св. Анни.

рігають додатковий історичний матеріял про звязки Шевченка з передовими представниками російської літератури, Чернишевським, Белінським тощо. Як відомо, цей духовий звязок Шевченка з російськими письменниками найбільше цікавить совітських його дослідників, це найулюбленіша їхня тема. Звичайно вони не згадують таких виразів Белінського з приводу засудження Шевченка на заслання: „Віра творить людей з ослів та бовдурів, вона може зробити і з Шевченка мученика за волю, та здоровий розум мусить вбачати в Шевченкові осла, дурня і паскудника".

Новий орґан Хрущова „Советская Украина" теж уважав за свій обовязок присвятити навіть передову статтю Шевченкові й його звязкам з російськими письменниками, Чернишевським, Добролюбовим, Некрасовим і дійшла навіть до того, що приписує їм ніби це завдяки їхнім заходам викуплено Шевченка з кріпацтва.

Характеристичне, що коли Шевченка викупили, Некрасову було 17 років, Чернишевському 10, а Добролюбову 2 роки. Отже участь у викупленні Шевченка двохрічного немовляти залишається на сумлінні Хрущова... Та що там, „для хахлов і так сойдьот!"

ЗАГАДКА.

Поміж Лаврською дзвінницею і срібними стрілками Андріївського собору, створеного за рисунками Растреллі, піднеслися робітничі бу-

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 28

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XIII.

ПОЕЗІЇ САМІЙЛЕНКА.

В 1904 р. Франко редагував мої переклади з чеської мови творів Юлія Заєра, що вийшли п. з. „Легенди". В 1905 р. ми займалися виданням поетичної спадщини молоденького поета Олександра Козловського, якого талант Франко призбирав я. Рукописами, що були у Франка, дещо з рукописів та ввесь життєписний матеріял призбирав я. Рукописами, що були у Франка, я користувався для написання біографічно-літературного нарису про Козловського на основі зібраного мною життєписного матеріялу, а потім я ввесь рукописний матеріял і свою статтю про Козловського дав Франкові, той вибрав з поезій Козловського ті, які вважав гідними друку, ошліфував їх, як слід, написав на основі моєї статті, яка щойно у 1906 р. була викрукована у Наук. Збірнику, присвяченому проф. Мих. Грушевському, і додав від себе біографійку Козловського з описом його спадщини. Так повстала книжечка, якій я вже сам дав наголовок „Мірти й кипариси". Книжечка вийшла у світ у 1905 р. накладом „Українсько-руської Видавничої Спілки".

ЗБІРКА САМІЙЛЕНКА.

В 1906 р. ми видали накладом тієї Спілки збірник поезій Володимира Самійленка. Нам давно хотілося мати збірник поезій цього поета, тим більше, що книжечка „З поезій" видрукована у Києві 1890 р. була в Галичині бібліографічною рідкістю тай не давала повного образу творчости Самійленка. Франко намовив мене зібрати його твори. Але якже було збирати мені чужі твори, коли їх автор був безприкладно байдужий до них? Отже треба було приступити до редакції поезій Самійленка так, як би автора й не було поміж живими. Я перш усього позичив у Франка київський збірничок і переписав з автографів поезії, що зберігалися у нього й були колись призначені Самійленком для видання їх у Львові осібною книжечкою, або які недавно появилися у „Л.-Н. Вістнику". І здобувши тим способом основний камінь, я взявся до будови. Переглянув я докладно галицькі й українські видання, де друкувалися поезії Самійленка, позводив з них копії і устійнив їх тексти та дати написання, опісля вже й упорядкував їх хронольогічно до друку. Дуже помічним був мені у розслідженні авторства поезій Федір Матушевський, який жив під той час у Львові й редагував агітаційні метелики. Він то, чи за його спонукою Сергій Єфремов, не памятаю добре хто саме з них, надіслав був навіть мені з Києва рукописний зшиток поезій Самійленка, повернений цензурою, яким я й користувався якслід при остаточній редакції збірника до друку. Коли-ж Франко у своїй передмові до збірника написав, що Самійленко мені „з усякою готовістю уділив усіх жаданих інформацій", то поправді не так ідеально було, як він написав. Я писав лист за листом до Самійленка, натискав на нього через Михайла Коцюбинського, але Самійленко мовчав, як би річ ішла не про його поезії, тільки про його ворога. Аж коли збірник був зладжений і друкувався, я несподівано дістав від нього листа, в якому він писав, що за всяку ціну я мушу пропустити поезії видруковані у „Складці" Білиловського п. з. „Посвята Зинаїді Р-ській", навіть, якби вони були вже видруковані, бо інакше він спинить друк книжки. На щастя згадані поезії були зложені, але не видруковані, я вволив волю автора і книжка друкувалася далі вже без перешкоди. Коли вийшла, автор був задоволений і з тексту і з хронольогії поезій. Заголовок книжці „Україні" дав Франко, який займався її коректою і друком. Такого заголовку бажав собі Самійленко колись, коли раніше збірка його поезій мала друкуватися у Львові і тому Франко дав його теперішній збірці.

динки і велитенський дім раднаркому України, якого видно навіть з Десни.

Просторий урядовий майдан влаштовано саме там, де колись з одного боку стояли палати Ольги та Володимира, де з другого Ярослав, розбивши у прах печенігів, спорудив храм Софії і сам ліг відпочивати під його холоднуватими склепіннями.

Нові дільниці збудовано на Печерському там, де за Олега рушили на захід угро-мадяри, де липневої ночі року 1015 таємно перевозили тіло Володимира з села Берестова до Десятинної церкви.

Новий залізничний дворець споруджено там, де колись не можна було на Либеді напоїти коней через невпинні печенізькі стріли, де стояли колись лаврські млини.

Правий беріг Дніпра, звідки колись предки наші на своїх суднах вирушували в похід на Візантію і куди, до річки Почайни, спускались Ігорівни, щоб охреститися, тепер одягнено у граніт ...

Треба відгадати, де це і коли надруковано?

Так ось ці рядки — зрозуміло, мовою російською, надруковано року 1938 в „Известиях всесоюзного и всероссийского советов робочих, крестьянских и солдатских депутатов", органі уряду СССР і РСФСР, що виходить, як відомо, у Москві, в тій самій Москві, де захоплюються тепер „героїчною історією нашої батьківщини", „героїзмом великого російського народу", де готуються виставити в великому оперовому театрі оперу „великого російського композитора" Глінки, „Іван Сусанін" де відкрито музей перемог славетного російського війська". Як же проминути Київ „рать городов русских", „русской слави колибель"?!

А головно все це так легко почерпнути із підручника російської історії Іловайского, що видавався і перевидався за часів царату і де так добре описано і про Київ, і про Володимира, і про Москву, і про Кутузова та Суворова.

Л.

Новий російський уряд.

Найвища Рада СССР затвердила склад нового уряду московської большевицької республики. У склад нового уряду ввійшли: Булганін, Кабаров, Чадаєв, Смірнов, Лукін, Кудряшов, Лобанов, Ступов, Попов, Любімов, Дмітрієв, Белоусов, Тюркін, Вахрушев, Памфілов, Безпалов і Федоров.

—o—

ЛИТОВСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПРИЇДЕ ДО ВАРШАВИ?

У литовській пресі появилася вістка, що в половині вересня ц. р. міністр закорд. справ Литви Лозорайтіс відвідає Варшаву. Після тої візити треба сподіватися закріплення польсько-литовських взаємин на міжнародньому терені.

10 км. наперед.

Головна кватира національних військ оголосила такий комунікат: На фронті Теруелю національні війська заняли Льос Кальпес, Пердете де ля Рейна, Монтанехос, Монтан, Кавдель. **На фронті Естрамадури на відтинку Ля Галіяна нац. війська пішли 10 км. наперед на фронті довжини кільканацять км. Нац. війська бомбардували Мадрид. Всі частини столиці опинились під обстрілом артилерії. Гранати ушкодили багато будинків. Передні сторожі національних військ дійшли до передмістя Сагунту.**

ПОСПІШНІ ТРАНСПОРТИ БОЛШЕВИЦЬКОГО ВІЙСЬКА.

Японський щоденник „Ніші-Ніші" повідомляє, що **до Владивостоку приїхало 30.000** вояків, здебільша змоторизованих. На східнім кордоні Манджу-ко (в околиці Нікольська над рікою Усурі і заливом Посієт) є тепер 100.000 **большевицького війська.** На схід від Байкальського озера большевики сконцентрували 400.000 війська або 20 дивізій. У Владивостоці є тепер 400 літаків і 20.000 моряків. **З Владивостоку до заливу Посієт перевозять большевицькі транспортовці військо.** Вечором совітські воєнні кораблі освітлювали рефлекторами небо, щоб охоронитися перед японськими літаками.

По широкому світі.

За два останні тижні в Палестині було 77 убитих, 237 ранених, 32 бомбові замахи і 52 напади.

Кн. Штарешберг знову робить заходи у справі дозволу на поворот до Німеччини, але покищо безуспішно.

До Москви приїхав на вакації большевицький амбасадор з Риму Штайн.

Председник болгарського парляменту Стоічо Мошанов вибирається в серпні ц. р. з офіційною візитою до Білгороду.

Президент мадярського торговельного банку Филип Вайс (жид) подався до димісії. Його наслідником є Янош Телєскі.

Мадярський міністр закордонних справ Каня виїхав минулої середи з Риму.

Афганський уряд звернувся до турецького уряду, щоб вислав на 4 роки старшин як інструкторів до афганської військової школи і корпусу кадетів.

В кожну Читальню, в кожну Кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювілейні образи „Просвіти"!

КАТОЛИКИ І ПРОТЕСТАНТИ В НІМЕЧЧИНІ.

„Дойче Евангеліше Кореспонденц" подає статистичні дані про положення католиків і протестантів у Німеччині.

Католиків є там 26,000.000 (36 прц. населення), протестантів 41,000.000 (54 прц.). Католицьких парохій є 12.482, протестантських 13.470.

Католицького духовенства є майже два рази стільки, що протестантського: католицьких священників (монахів та світських) є 33.914, протестантських — 18.196.

—o—

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величинною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Записати — запамятати і купувати. Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ"** у Львові при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527. —15

— Сім нових священників оо. Василіян. У церкві оо. Василіян у Лаврові к. Старого Самбора відбулося 10. ц. м. свячення сімох нових священників чина св. Василія Великого. Священничі свячення з рук Преосв. Лакоти дістали: Маркіян Глібчук, Осип Кушнір, Северин Пришляк, Павло Розкіп, Маріян Шабан, Орест Яворський та Юрій Янтух.

— Вислід конкурсу на ювилейну відзнаку „Свята Христіянської України". Мистецька секція Ділового Комітету „Свята Христіянської України" подає до відома про вислід мистецького конкурсу на ювилейну відзнаку. Першої нагороди не признано, рішено розділити першу нагороду в сумі по 50 зол. таким мистцям: 1) Остапові Нагірному Львів, 2) Петрові Обалеві, Старогард, 3) Галі Захаріясевичівній, Відень. Крім того нагороджено проекти пп. Ю. Кирієнка та В. Конаша. Відмічено проекти пп. Романа Пачовського, П. Мегика, Ігора Старосольського і А. Манастирського. Ненагороджені праці можна відібрати за гаслом у домівці Діл. Ком. С. Х. У., Львів, вул. Новий Світ, 22 Мистецька Секція Діл. Ком. „Свята Христіянської України".

— Помер негайно по виході на волю. У „Правді" з 24. ц. м. (ч. 30) читаємо: В Рудні коло Львова арештували перед трьома тижнями і відвезли до Львова до „Бригідок" студ. Романа Кулика, голову читальні і старшину „Лугу". Підчас його побуту у вязниці нікому з рідні не дозволили відвідувати арештованого. Щойно 13. ц. м. родина виведнала, що Романа Кулика звільнили, але годину після того цей арештований помер. Родина помешого старається, щоб лікарі перевели секцію тіла Романа Кулика, але секції не було, бо не приїхала судова комісія. Величавий похорон Р. Кулика відбувся в Рудні 15. ц. м.

— Стан здоровля Масного кращає. Урядовець філії „Просвіти" у Стрию, якого кілька тижнів тому зранили невідомі напасники, вийшов уже зі шпиталю і відпочиває в родинному селі

— Бійка з поліцією в лісі під Пінськом. Поліція в Пінську довідалася, що до СССР втікає гурт комуністів. Підчас облави поліція зустрінула в лісі 25 осіб, які хотіли перейти большевицький кордон. Між поліцією та втікачами прийшло до перестрілки, підчас якої важко ранено начальника слідчого відділу в Пінську аспіранта Кренжеля, кількох утікачів, між ними одну жінку. Поліція арештувала 12 мужчин і жінку, інші скрилися в лісі. При арештованих поліція найшла й забрала 5 довгих крісів і два короткі. Втікачі хотіли дістатися до СССР, щоб опісля виїхати до Еспанії.

— Новий лет з Европи до Америки. З Лондону вилетів минулої середи літак до Нової Землі. Літак складався з двох апаратів, з яких один допоміг до злету. В год. 8-ій вечором вилетів літак з летовища і 300 метрів по злеті відчепився від нього один апарат. Летун забрав зі собою 500 кг. ріжних товарів і фільму з подорожі англійської королівської пари до Парижа.

ДИВНІ НАСТРОЇ ФРАНКА.

Стрічаючися з Франком при редагуванні поезій Самійленка частіше ніж звичайно, мене дуже вразили у 1906 р. дві розмови з ним, яких тоді ніяк не міг я зясувати собі, не знаючи зовсім стану його здоровля. Ідемо ми, мабуть у липні того року, вулицею, розмовляємо чомусь про Шевченка і нагло Франко починає ганити форму поезій Шевченка, кінчаючи свою критику у подразненому тоні: „Ви візьміть та прочитайте Лермонтова або Пушкіна, там ви знайдете гарну форму, але не у Шевченка"!... Якби я не знав був нічого про великий пієтизм Франка до Шевченка, мене не так дуже здивували б його слова, але, може рік раніше, Франко захоплювався його геніем передімною, кажучи при тім, що знає „Кобзаря" напамять та що дуже часто читаючи його, не може стримати сліз, і мені тому стало тепер від Франкових слів моторошно на серці. Іншим разом знову каже він мені: „Знаєте проф. Грушевський переберється скоро у Київ, я куплю у нього дім[1]) і заведу собі на його площі ставок з рибою"... Нічого й казати, що Франкова фантазія була дивна, бо ані грошей не було у нього, вінже-ж завжди, як сам говорив про себе, був „безгрішний", ані другого дому не треба було йому, ані площа не надавалася для ставку, автім і шкода було б ужити її на ставок... у місті. Надто дорога була б це забавка!..

Ще скажу кілька слів як під ту пору часто мінялися настрої у нашого поета. Хвалить він наприклад „Самотніх людей" Гавптмана, а коли якийсь час пізніше я кажу, що добре було б перекласти їх для Спілки, то він легко обурюється: „Але-ж скорше вже давайте ви переклад „Дикої качки", ніж „Самітних", це-ж неоригінальна, слаба драма"! А коли я іншим разом хвалю Ібсена, він дивується: „Що вам подобається в Ібсені!". Таксамо я переклав був „Also sprach Zarathustra" Ніцше. Франко довгий час не хотів й чути про Ніцше. „Ні фильософія ні поезія — каже він — ви прочитайте Шопенгауера, в нього бодай система, думки пливуть логічно, не скачуть, як у Ніцше"... Але якось здибає мене Франко й усміхаючися каже: „Знаєте? — взяла моя жінка та й читає „Also sprach"... захоплюється, взявся і я читати, нічого, гарні, поетичні місця у нього"... „А видите! — кажу я — треба тільки попробувати, засмакує"... І був би надрукований мій „Also sprach"... але я взяв від Франка руковис і читав його ще укупі з Гнатом Хоткевичем. Тимчасом прийшла катастрофа Франка, потім війна, та й у життевій мандрівці розгубився по світу рукопис...

(Далі буде).

[1]) Хата Грушевського була сусідня з Франковою хатою.

— **Хто виграв на льотерії?** Минулого четверга впали такі головні виграні: 125.000 зл. на 53377, 25.000 зл. на ч. 27393, 10.000 зл. на ч. 30200, 2.000 зл. ин ч. 14854, 68207, 70200., 1.000 зл. на ч. 28204, 46047, 52287, 68008, 74055. 500 зл. на ч. 6348, 13827, 17116, 23549, 27154, 32492, 33065,57507, 97999, 134980.

— **Запис до високих шкіл перед військовою службою.** Згідно зі зневелізованим законом про загальну військову службу абсольвентів гімназій і ліцеїв покличуть в осені до військової служби. Міністерство освіти звертає увагу, що абітурієнти повинні записатися до високих шкіл, якщо думають опісля студіювати. По записі такі студенти дістануть від ректоратів відпустки, щоб могли виконати військову службу. Зате в осени 1939 р. будуть могти студіювати вже без запису.

— **Львівська хроніка.** При вул. Янівській наїхав трамвай на Р. Вавську, яка потовклася. — Е. Крижановський повідомив поліцію, що його 15-літній син Мєчислав вийшов з хати і не вернувся дотепер. — За крадіж і зловживання засудив суд Болеслава Йосифа Пірктардта на 3 роки вязниці і Романа Крулікевича на 2 роки вязниці. Оба засуджені були членами „Фаланги".

— **Краєва хроніка.** У Дрогобичі кинувся під поїзд 50-літній інжинір емігрант Михайло Миронов, б. професор хемії університету в Києві. Миронов працював у рефінерії „Нафта" як помічник машиніста. По 18-ох роках праці важко занедужав, а до того покинула його жінка з дитиною. — В Зимній Воді 19-літній слуга Шурківського Банах зранив важко ножем робітника Германовича, який помер. — 23-літня К. Стшелецька з Кремяниця намагалася скінчити самогубством. — У селі Жиличин пов. Луцьк підчас копання криниці в Якова Шевця земля присипала 40-літнього Якова Ульмана, який згинув. — Під селом Омельно пов. Сарни грім убив 55-літнього А. Грабовського. — В селі Стишин пов. Луцьк втопився в р. Стирі підчас купелі 19-літний Василь Семенюк. — Дня 19. ц. м. вибухла одночасно пожежа у двох місцях Городенки внеможливлюючи рятункову акцію. Згоріло три стодоли. Це вже третій випадок протягом тижня. — У Щитівцях пов. Заліщики грім убив під деревом 20-літнього Федора Кузика і 26-літнього Миколу Григоришина з Кутатовець.

— **Вбивство у віллі в околиці Варшави.** Минулої ночі невідомий зломник дістався вночі до віллі Едварда Кростовського у Глогові під Пясечном. Підозрілі шелести збудили вночі Кростовського, який завважив мужчину, що витягав годинник з нічної шафки. Кростовський вискочив з ліжка і схопив грабіжника за руку, але саме тоді розлягся револьверовий стріл і Кростовський упав на землю. Вбивник утік, ранений за хвилину помер. Поліція устійнила, що грабіжник дістався до віллі крізь відчинене вікно перетинаючи ножицями дротяну сітку. Поліція здогадується, що Кростовського вбив 26-літній Евген Козьол, засуджений на 5 років вязниці, який 15. ц. м. утік підчас переможення до вязниці.

— **Ген. Загурського суд признає померщим.** Польська преса пише, що в одному з найближчих чисел „Монітора Польского" появиться рішення окружного суду у Варшаві того змісту, що суд признав ген. Загурського померщим.

— **Клопіт 15-ох адвокатів.** Процес доц. д-ра Цивінського потягнув за собою низку дальших судових процесів. Незалежно від акту обвинувачення, що його внесло 15-ох адвокатів, обороніців д-ра Цивінського, проти польського письменника Мельхіора Ваньковича за зневагу, прокуратура притягнула до відповідальности всіх цих 15 адвокатів за зневагу суду. Цієї провини мали допуститися підсудні в касації проти присуду на доц. Цивінського гострою критикою представника трибуналу Зборовського, який проводив розправою проти доц. Цивінського. Двох адвокатів, які підписали касацію, уже переслухав прокуратор.

— **Дві копальняні катастрофи.** В копальні „Валенти—Вавель" у Руді завалилися минулої середи боки хідника у глибині 417 метрів і присипали 16 людей. По двогодинній рятунковій акції вдалося видобути 12 засипаних робітників, з яких один згинув, 10 легко ранених. Двох робітників дотепер не відкопали. — В копальні „Ренард" у Соснівці вутілля присипало трьох вутлекопів, з яких один згинув.

— **Вибух кітла і динаміту.** В ректифікації „Гартвіг Канторович" у Познані вибух минулої середи котел з вином. Завдяки негайній рятунковій акції пожежної сторожі і робітників вогонь зльокалізовано. Вибух знищив понад 600 літрів вина. Один з робітників має попарену руку. — Недалеко Бальтімор дійшло до вибуху у складі динаміту. 5 робітників убитих, 15 ранених.

— **20 осіб згинуло від громів.** У несьвежському повіті громи вбили цього літа 20 осіб, а других 20 поразили. Найстарші люди не памятають такої великої кількости смертних випадків і пожеж від громів.

— **Відважний летун-міліонер глухий.** Американська преса описує життя міліонера летуна Юза, який облетів довкола світа. Юз дістав по батькові 17 міліонів долярів, студіював у кількох школах, але ніодної не скінчив. Міліонер Юз від уродження частинно глухий.

— **Великий процес проти фільмовних продуцентів.** На внесок генерального прокуратора Камінґса перед федеральним судом у Ню-Йорку почався процес проти 8-ох найбільших фільмових підприємців. Прокуратор закидає підсудним, що змонополізували у своїх руках усі фільмові підприємства та ставлять перешкоди у продукції й експльоатації фільмів інших підприємств. Метою процесу привернути свобідне суперництво в усіх ділянках кінематографічного промислу і скасувати перевагу великих фільмових виробництв над меншими. Процес викликав негайну реакцію фінансових кол і тому курс акцій великих фільмових підприємств упав на біржі.

— **Страшні наслідки землетрусу у Греції.** Населення Аттики, що її навістив вночі з вівторка на середу землетрус, живе далі в переполосі, бо підземні струси повторяються, хоч уже не такі сильні. Заскочені землетрусом у сні мешканці сіл і містечок Аттики вибігали на вулиці. Внаслідок землетрусу завалилося багато домів, де розіграпися драматичні сцени, бо батьки з нараженням свого життя шукали за своїми дітьми. І так один учитель згинув під звалищами дому, бажаючи врятувати свою дружину і дитину. Землетрус знищив залізничий шлях у віддалі 62-ох кільометрів від Атен так, що поїзди мусять об'їздити окружною дорогою і приїзджають з опізненням. Двірець на стації Малякаса знищений, сейсмографи астрономічної обсерваторії в Атенах теж. Число вбитих сягає 50 осіб, ранених до 180. Землетрус знищив вязницю Оропос, під звалищами якої згинуло пятьох поліцаїв, пятьох було ранених. Здогадуються, що згинуло теж кількапацять вязнів. Підчас катастрофи 500 вязнів намагалося втекти, але їм унеможливили втечу. На місце катастрофи виїхали відділи війська і Червоного Хреста. Осередок землетрусу находився у північній Аттиці, 45 км. від Атен і на каналі Еврілос.

— **Будова памятника для летунів.** На спортовім стадіоні в Ковні починають в найближчому часі будувати памятник для двох литовських летунів Даріюса і Гіренаса, які згинули трагічною смертю у Сх. Прусії перелетівши Атлянтійський Океан. Памятник, проекту одного з найвизначніших литовських різьбарів матиме 23 метри висоти.

— **Сезон летів понад Атлянтійський Океан.** Ню-Йорська преса пише, що по перелеті Юза починаються пробні лети вісьмох літаків, що належать до трьох закордонних летунських товариств. Усіх летів понад Атлянтійський Океан буде в цьому сезоні 57. Лети започатковує Англія, за нею піде Німеччина, Франція і вкінці Злучені Держави.

— **Наймолодший „парлямент" на світі.** Масові „чистки" в СССР. довели до того, що щораз то менше можна побачити старших людей. Доказом того є вік послів до „парляменту" найбільшої совітської республики РСФСР. На 727 послів лише 190 має понад 40 років, 10 послів не має навіть 20 років, 57 має від 21 до 25 років. Большевиків, які боролися підчас громадянської війни в роках 1917—1922 р., творили червону армію й організували совітську державу, вистріляло ГПУ на приказ Сталіна.

Прикрі друкарські помилки попали у статтю проф. В. Сімовича про пок. проф. М. Трубецкого п. з. „Велика втрата для мовознавства" („Діло" ч. 156). У першій шпальті 11. рядок знизу речення „Система фонем, себто звукових типів у поодиноких мовах" треба читати **як пояснення у скобках речення попереднього.** У другій шпальті замість **„У своїх фонольогічних працях"** надруковано помилково: „френьольогічних". — При цій нагоді згадаємо, що пок. проф. М. Трубецкой був професором у віденському університеті від 1922 року.

— **Жіночі недуги.** Автори класичних підручників про жіночі недуги підкреслюють поважне ділання природної гірської води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА, теж у ділянці своєї практики.

Таємниця інжинїра З. В одній забагливім павільоні в Закопанім мешкали молоді і гарні пані з Варшави. Між панями в павільоні найбільшою симпатією тішився молодий інж. З., який був прегарним товаришем прогульок. Інж. З. зачаровував пані на далекі прогульки у гори і все віддавав їм до вжитку свій вигідний наплечник. Кожний знав, яка приємність оглядати види Татр, одначе пані напевне воліють не звигати тяжких наплечників. Інж. З. з успіхом виповнював наплечник причандалями своїх товаришок, які хоча раді, все докучали йому, що він буде пізніше „солїта". То всі чимало здивувалися, коли інжинїр ішов з тяжким наплечником увесь час зовсім легко, без труду і без сліду поту на лиці. Вернувшися до павільону пані і панове окружили пана інжинїра та почали його просити, щоб зрадив таємницю своєї свіжости і такої подивугідної витривалости в часі останньої прогульки. Інжинїр з усміхом показав їм невеличку червону коробку і малий флякончик. „Ось це ціла таємниця. Коробка пудру „СУДОРИН" і плин „СУДОР" Ап. Ковальського. Вони запевняють мені свіжість тіла і зберігають ноги перед відпарзмі. Підіть і Ви за моїм прикладом і на другу прогульку заробіться у ці предмети, тоді втома і піт напевне зникнуть, як за дотиком чародійної палочки."

—o—

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ „СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ".

Діловий Комітет „Свята Христіянської України" повідомляє, що ювилейні проповіди і бюлетин уже розіслані всім парохіяльним урядам. Інші ювилейні видання будуть вислані 23. ц. м. збірними посилками до деканальних урядів, звідки Всч. оо. відберуть собі призначений на кожну парохію матеріял. Усі посилки повинні бути на місцях уже 26. ц. м.

Подаємо спис видань, які досі появилися.

1) **Світло з неба в Україні** — найкраща й найбагатша змістом книжечка про славну подію охрещення Руси-України. Колірова вінетка, 64 стор. друку, багато ілюстрацій — ціна тільки 50 сот. У великі всенаціональні роковини повинна ця книжечка находитися в кожній українській хаті.

2) **З нами Бог** — матеріяли до уладжування ювилейних академій у 950-ліття хрещення Руси-України. 52 стор. Ціна 1 зол.

3) **Цим знаком переможеш** — ювилейні проповіди на торжества, звязані з 950-літтям хрещення Руси-України. 72 стор. Ціна 1 зол.

4) Б. Кудрик: **Блажен муж**, мотет, слова Т. Шевченка; **При шелесті стягів і лент**, слова Уляни Кравченко. Ноти, ціна 2 зол. Оба твори на мішані хори.

5) **Ювилейний пропагандивний афіш** — ціна 10 сот.

6) **Нова радість** — ювилейний молебен на 950-ліття хрещення Руси-України. Ціна 10 сот.

Образи хрещення, медалики, відзнаки, наліпки і т. п. появляться в найближчих днях. Замовляти: Діловий Комітет „С. Х. У.", Львів, вул. Новий Світ 22.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ШЕЇК".

Давно небачений у нас Рамон Наварро знову зявився на екрані: Одягли його в арабський бурнус і сказали грати таємничого володаря пустині з преніжним серцем. До Арабії приїжджає ексцентрична родина з іще більше ексцентричною донькою, що шукає за найкращим коньом до перегонів. Коли її кінь побє на перегонах коня її нареченого — якогось англійського льорда, тоді вона не вийде за нього замїж. Шукаючи за таким коньом вона вибирається у рисковну породож, як завсіди відважна. Але один молодий еспанський граф, вихований в Арабії, переодягнений за араба, аранжує в порозумінні з іншими арабами та шеїком напад на англійців і відвідини буцім-то в шеїка на те, щоб з англійкою... взяти шлюб.

Банальна фільма огіркового сезону, в якій нема навіть гарних краєвидів.

—o—

Дописи.

БРІДШИНА.

„Цим знамям побідиш". У важких часах, які тепер переживаємо, щасливо і радісно пережитий день належить до рідких винятків. Усе таки такі дні виняткові трапляються тут і там по наших селах і містах. Якийсь вияв жертвенности і безкорисної праці, якась маніфестація порядку і дисципліни раз-у-раз активізують нашу волю, випогоджують зажурені чола, випростовують плечі, що подалися під важким тягарем наших будніх. Такий радісний день пережило недавно (12. ц. м., на св. Петра і Павла) село Яличик (п. Бродн) разом з дооколичними селами: Берлином, Конюшковом, Білящими і Клекотовом. Нагодою до цього було посвячення хреста для новозбудованої церкви. Акту посвячення довершив о. дек. Н. Дейчинський в окруженні оо. Мікура, Цюпки, Кулицького і Левенця. Проповідь про значіння хреста виголосив о. проф. М. Осадца. Великий здвиг вірних

слухав науки про хрест у глибокім релігійнім піднесенні. Всім приявним сильно вбилися в память слова, що від часів Константина Вел. по винішній день хрест — це знамя перемоги і тріюмфу — дарма, що колись був знамям ганьби і пониження. Христос підніс значіння хреста до тих висот, до яких не дійде ніякий людський символ, ніяка людська сила. Хрест переміное Савлів у Павлів, довершує чудес, що переходять людську уяву і непохитно стоїть від 2000 літ серед безупинно мінливого світового хаосу. Ось тому покірна гордість повинна наповняти серця тих, що вірують у хрест, що зносять хрести у своєму збірному й індивідуальному житті, що надіються на правду Христа і хреста. По посвяченні під звуки пісень майстри укріпили величавий хрест на найвищій банї нової церкви. У промінних сонця радісно засяло знамя нашої віри немов друге сонце, що дає силу і життя. Усміхнулись обличчя, змоглися пісні, бадьоріше заграла лугова орхестра з Клекотова. Довкола чути було молитви, побожні зідхання і якісь небуденні „Отче-наші", „Хресту Твоєму покланяємся Владико" — бо не маємо іншої помочі ні надії. Учасники цього радісного свята вертались домів іншими людьми. Якась могуча віра у правду, у її перемогу, вітала на всіх обличчях. Не чути було звичайних нарікань ні жалів. Віра у правду хреста та у власні сили, немаче ріка на весну, наповнила усіх довкруги.

Яр. Стиранський

—o—

Спорт.

ЗМАГАННЯ ВИГРАЮТЬ ЗДОРОВШІ НЕРВИ.

Хто виграє відплатні змагання Сян—Т. Ш. Л. у Львові 24. ц. м., що відбудуться на гриші ТШЛ. в год. 4-ій пополудні? На це питання дадуть відповідь у першу чергу нерви. В кого вони будуть спокійніші і здоровіші — той вийде переможцем. Гадаємо, що Сян є в кращому положенні, бо йому вистане вже реміс до остаточного авансу. Цього авансу чекають від нашої дружини усі наші спортовці і приятелі спорту. Знаємо, що наші львівські спортовці дадуть відповідну охорочу нашій перемиській дружині і рішуче відпарують ев. ентуальні провокації, колиб ТШЛ-івці завважились їх застосувати. Дружина Сяну може бути спокійна

ПОДІЛЛЯ—РЕСОВІЯ 0:1 (0:1).

Дальші гри за мистецтво юніоріа у Східниці принесли незначну поразку Поділля у стрічі з Ресовією. Треба зазначити, що Ресовія перемогла Чорних 2:1 і є одною з найкращих дружин табору та мистцем своєї групи.

Інші висліди: **Погонь (Луцьк)—Гірка 3:1; Лехія—Юнак 4:0 (1:0); Польонія (Перемишль)—Ресовія 5:1 (2:1).** Ці останні змагання за мистецтво юніорів перемиської підокруги виявили добру форму перемишлян. Дружина Польонії здобуде мабуть мистецтво львівської округи.

У рямцях гор за першенство табору відбулися такі змагання: **Чорні—Ресовія 2:1 (0:0); Юнак—Польонія 3:1 (1:1).**

Нові книжки й журнали.

НАЙМИЧКА. Поема Тараса Шевченка, з мовними поясненнями проф. Ів. Огієнка для навчення української літературної мови. „Бібліотека Рідної Мови", Жовква, 1938. 16-ка, стор. 32.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця, 22. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".
Субота, 23. VII. год. 8. веч. „Жовнір королеви Мадагаскару".
Неділя, 24. VII. год. 4. попол. „Люди в білому".
Неділя, 24. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".
Понеділок, 25. VII. год. 8. веч. „Іван".

Театр Миниродностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

БОРОХТА:
22. VII. ?
23. VII. Шалена Ліська.
24. VII. Лісова пісня.
ЖАБЕ:
25. VII. Орфей у пеклі.
26. VII. Орлеянка.
1. VII. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М Садовського.

ЖАБЕ:
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.
МИКУЛИЧИН:
25. VII. Мати наймичка.
26. VII. Чеська Сузанна.
27. VII. Пісня Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.
ВОРОХТА:
1. VIII. Мати наймичка.
2. VIII. Чеська Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнич кличе".
АПОЛЬО: „Весна над Сеною".
АТЛЯНТИК: „Десятьох з Павлика".
БАЛТИК: „В обороні"; „На хмародері".
БАНДА: „Люби лиш мене"; „Больо з Льольо".
ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой Чимоволі".
ЕВРОПА: „Пансіон Мімоза".
КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя вдвійку".
КОПЕРНИК: „Цигаська княжна".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Такі бувають дівчата"; Жінка за 1000 рублів".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не знала любви".
ПАЛЯС: „Шейк" з Рамоном Новарро.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Ти що світиш в Острій Брамі" з додатки.
РІЯЛЬТО: „Палове з товариства".
РОКСІ: Цісі — оперетка.
СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смоларською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.
СТИЛЕВЕ: „Чорти побережжа" і ревія „Уста й вишні".
ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"
УТІХА: „Пісня засудження" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівча півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 22. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. муз. військ. орх., 8.00 Ран. авдиц. для дітей — опов., вірш, пісні й мельод., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Авдиція для старших дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Популярна музика, 16.45 ЦОП — репорт., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Репортаж з життя й жива музика, **17.45 Найстарші українські часописи — гутірка по українськи ред. З. Пеленського,** 17.55 Гальо, увага! 18.00 Гутірка з природи і техніки, 18.10 Фортеп. твори, 18.45 Літерат. новини, 19.00 Поль. пісні, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві „Згублена торбинка" — скеч, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Програм. резерва, 21.10 Слов.-муз. авдиція, Давні пісні, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Місцеві спортові вістки, 22.05 Жив. концерт бажань з орх., 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Субота, 23. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх. з Вильна, 8.00 Погід. рол. авдиц., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Обід. музика, 15.05 Госп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Театр уяви для дітей — слуховище „Лісова королівна", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт, 16.45 ЦОП — репорт., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 З альбому співака, 17.45 Спорт. гутірка, 17.55 Гальо — спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Коли співав Шаляпін — репортаж із плит, 18.45 „Могорт", лицар. рапсод., 19.00 Кларнет. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Нар. мельод. з Виленщини, 20.00 Авдиція для поляків заграницею, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Розмова зі слухачами дир. Петрі, 21.10 Нар. каделя, 21.40 Фрагм. плавального метчу Польща—Фінляндія і спорт. вістки, 22.10 „Година несподіванок", 23.10 Ост. вістки вечір. ден. метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 22. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Італійські пісні, 17.15 Форт. речіталь, 19.00 Опер. мельодії, 20.10 Летун. орх., БІЛГОРОД 16.30, 19.00 Орх., 20.00 Вечір. концерт, 21.00 Орх., 23.45, 23.00 Сніз. реч., БУДАПЕШТ 13.30 Квінтет, 17.30, 18.00 Орх., 19.00, 20.00 Циган. муз., 20.35, 21.00 Сніз. речіт., 21.20, 22.00 Симчк. квартет, 22.40, 23.10 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Нові нім. пісні, 16.00, 17.10 Пополудн. концерт, 18.00 Молодь грає й співає, 20.10 Балет. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діт. пісні, 19.15 Вес. муз., 20.30 Соната Корелія; КОШИЦІ 18.00 Для Захарн.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30, 21.00 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симфон. конц., МІНХЕН 16.00 Орх. і соліста, 18.20 Солісти, 19.15 Форт. речіт., 20.00 Симф. Брамса; ПРАГА 18.20 Сальон. муз., 19.25 Орх., 20.55, 21.00 Симф. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Конц. амер., консерв., 20.15 Пісні, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка Пальомбія, 23.15 Танк. муз.

Субота, 23. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 19.00 Форт. конц., 20.30, 21.00 Оперетка В. Колля, 23.30, 23.00, 24.00 Лег. й танк. муз. БІЛГОРОД 20.00 Н. пісні, 21.00 Оперет. мельод., 22.15 Нар. пісні, 22.40, 23.00 Розр. муз., 23.10 Танк. муз., БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Джез. муз., 18.45, 19.00 Орх., 20.00, 21.00 „Гейша — оперт., 22.10 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 19.00 Пісні й нар. муз., 23.00 Розр. конц., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Солісти, 20.10, 21. „Радість і смуток любви" — хор і орх., 22.30 Дует, КОШИЦІ 18.00 Для Захарн., МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера, МІНХЕН 13.15 Розр. конц., 18.10 Солісти, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00, Вес. вечір, 22.20, 23.00 Танцова муз., ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Військ. орх., 19.20, Сальон. квартет.; РАДІО ПАРІ 20.15 Вокаль. дуети, 21.00 Джез. муз., 21.45 Веч. конц., 22.05 Симф. муз., 23.00, 24.00 Танк. муз. РИМ 17.15 Сніз. речіт., 10.30, 20.30 Розр. муз., 22.20, 23.00, 24.00 Танк. муз.

БІРЖА.

Львів, 21 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·97, 89·50, Доляри американські 5.50·00, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·00—5.25·50. Фінляндські гол. 292·39—290·56, Франки фр. 14·78—14·44, Франки швайцарські 121·85—121·05 Фунти анга. 26·18—26·02. Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Корони. 116·25—116·10 Кор. норв. 131·58—130·60, Корони шв. 134·99—134·00. Ліри італ. 23·40—22·50, Марки фінлян. 11·26—11·30, Марки нім. 81·00 — 75·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 126·00 Цукор, 35·75 Вуголь 31·25, Ліланоп 84·50. Можеів 12·75, Островець 38·25, Старахович, 37·50 Габербуш 48·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 67.00, 3 інв. І ем. 83·25, серія 92·25 3 пов. інв. 2 ем. ненот. серія ненот.5. конверс. 70·75 прем. дол. 41·50 4 консол. 67·50

Тенденція неоднострайна

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 21. липня 1938.

1 кг. масла десер. бальон. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·61 зол.
молоко 15—16 сот.
яйця (копа 3·70 зол.

Тенденція слаба.

Оповістка.

Вписи до Державного Рільничого Ліцею з українською мовою навчання в Черниці, почта Пісочна (Пасечна к. Жердачова) тревають тільки до кінця липня; подання вносити до Дирекції Ліцею, адреса як вище. 1551 1—2

Головна Управа Т-ва „Будучність" подає до відома, що збірка в дні 10. липня 1938 р. принесла **272 зол.** 1550

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЕМЕРИТИ на провінції шукають дуже совісної служанки до кухні та городу. Платня по умові. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Коломия". 1549 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

РЕАЛЬНІСТЬ у Винниках к. Львова до продажі! 254 сажні городу з овочевими деревами, деревл. дім та мурований господ. будинок. Оглядати: Винники, Собіського 8. Інформації: С. Український, Львів, Потоцького 48. 1553 1—2

МЕШКАНИЯ

ВИНАЙМУ дві умебльовані кімнати в городі, можливо з харчем, окремо, одній або двом особам. Вул. Львівських Дітей ч. 57 а. 1552 1—2

РІЖНІ

ПЕРЕПИСУВАННЯ — відбивання в різних мовах, першорядно, дешево, на речинець. Ост, Пасаж Миколяша II. сходи, телефон 223-15. 1588 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 16.

Ч. 159 (14.990). Львів, субота 23. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-40
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Посол д-р Степан Баран у Митрополита Діонізія.

В четвер 21. ц. м. вполудне голова Автокефальної Православної Церкви в Польщі Митрополит Діонізій приняв на довшій авдієнції посла на сойм д-ра Степана Барана. Темою розмови було сучасне положення Православної Церкви на Холмщині і Підляшші, де в часі двох останніх місяців цього року збурено з приказу місцевих повітових старостів 112 православних церков і йде дальше акція буреня. Крім цього спалено там у цьому часі в злочинний спосіб без викриття підпалячів три православні церкви. В цій справі пос. д-р Ст. Баран вніс велику інтерпеляцію на пленарному засіданні сойму 21. ц. м. до голови ради міністрів, яку на томуж засіданні принято після попередньої основної цензури віцемаршалком сойму Шецлем.

Собор епископів Автокефальної Православної Церкви в Польщі оголосив пастирський лист з 16. ц. м. до своїх вірних про теперішне положення Православної Церкви на Холмщині і Підляшші, заряджуючи з того приводу триденний загальний піст на 1., 2. і 3. серпня ц. р. з відповідними до цього молитвами. Єпископом ординарієм православної варшавсько-холмської єпархії, до якої належить Холмщина і Підляшшя, є Митрополит Діонізій.

Відслонення памятника в честь полеглих австралійських вояків

І ВІДІЗД КОРОЛІВСЬКОЇ ПАРИ.

Відвідини королівської пари у Франції закінчилися в пятницю пополудні в містечку Віер Бретоно, де король відкрив памятник у честь полеглих вояків, що прибули на фронт з Австралії. Король привитав президента, як на своїй території, бо Франція вважає цей цвинтар австралійською землею.

По церемонії та зложенні вінків король та королева відїхали в напрямі Кале, де всіли на свій яхт, а президент Франції повернувся до Парижа. Таким чином остання зустріч короля і президента відбулася у Віер Бретоно, у стіп памятника в честь полеглих вояків підчас світової війни і неначе на спільній французько-англійській землі.

Король Юрій VI. відбирає дефіляду французької армії.

Вчора рано приїхав англійський король у товаристві президента Франції до Версай, де відбулася в його честь велика дефіляда французького війська. У дефіляді взяли участь військові частини з Парижа, відділи 20. Корпусу та кольоніяльні війська. З приводу великої мряки обмежили летунську дефіляду до перельоту мисливських літаків, що летіли зі скорістю 470 кільометрів на годину.

БЕНКЕТ У ДЗЕРКАЛЬНІЙ САЛІ.

По дефіляді король і президент Франції прибули на королівський замок, де їх очікували королева і дружина президента Франції. В год. 13-тій подали обід у дзеркальній салі, в якій був підписаний версайський трактат. Взяли в ньому участь король і королева, президент Лебрен, пані Лебрен, премієр Далядіє, заступник премієра Шотан, льорд Галіфакс, президент Сенату Жанене, посол Канади, члени французького уряду, президент Кайо, англійський амбасадор у Парижі, французький амбасадор у Льондоні, б. міністр Черчіль і много інших достойників. Служба, що подавала страви була у білих перуках, та в блакитно-червоних одягах.

ПРЕЗИДЕНТ ЛЕБРЕН ЗАПРОШЕНИЙ ДО ЛЬОНДОНУ.

Льондонське радіо подало до відома, що король Юрій VI. запросив президента Франції Лебрена приїхати з офіційною візитою до Льондону. Тому, що мандат президента Лебрена кінчиться дня 10. травня 1939. р., офіційна ревізита президента Лебрена і його жінки відбудеться вже в перших місяцях 1939 р.

КОРОЛІВСЬКИЙ ДАР БІДНИМ.

Король Юрій VI. вручив підчас гарден парти (приняття в городі) у Багателі президентові міста Парижа п. Прево-де-Льоне чек на сто тисяч франків призначений бідним міста Парижа.

ВІДЗНАЧЕННЯ ФРАНЦУЗІВ.

Англійський король надав премієрові Далядіе і міністрові закордонних справ Боне велику стяжку ордеру св. Михайла й св. Юрія. Заступник премієра Шотан, мін. внутрішніх справ Саро, міністр освіти Зе, шеф генерального штабу ґен. Ґамлен, шеф адміралїції віцеадмірал Дарлен, шеф летунства ґен. Віемен і французький амбасадор у Льондоні Корбен, отримали великий хрест королівського ордеру Вікторії.

ПАРИЗЬКА ЮРБА МАНІФЕСТУЄ В ЧЕСТЬ КОРОЛІВСЬКОЇ ПАРИ.

Вчора до пізної ночі парижани викликували безнастанно на балькон палати Ке д' Орсе англійського короля і королеву. Цілу ніч Парижани перебували на вулицях Парижа поширяючи в останнє прегарні прикраси та захоплювалися красою штучних вогнів.

Повна однозгідність Франції й Анґлії.

Дипльоматичний редактор „Птіт Парізіен" Лісіен Бургес обговорює вислід розмови між премієром Далядіе, міністром Боне і льордом Галіфаксом. Він стверджує повну однозгідність обох великодержав в усіх питаннях і зокрема в чехословацькій справі. Польська телєграфічна агенція подає, що Париж і Льондон застановляються над справою евентуального арбітражу в чесько-німецькім конфлікті.

Заява Чемберлєна в палаті громад про місію адютанта канцлєра Гітлєра.

Премієр Чемберлєн у відповідь на запит одного посла в справі побуту у Льондоні капітана Відемана, заявив у палаті громад ось таке: капітан Відеман відбув підчас свого короткого побуту в Льондоні інформативну розмову з міністром закордонних справ. Капітан Відеман не був приготований до вирішування яких-небудь проблем. Однак його звязки з міродайними німецькими колами дозволили йому зложити підчас розмови запевнення, що німецький уряд бажає поладнати мирним шляхом усі актуальні справи.

Дві смуги, що не мають спокою.

Львів, 22. липня 1938.

Дві смуги на території з українським населенням не мають спокою на релігійному фронті: у прикордонному зі Совітами поясі відбувається акція навертання на латинський обряд, а на етнічному польсько-українському пограниччі, на Холмщині й Підляшші, замикають і бурять церкви та виселюють священників.

З дива не можна вийти, що польські шовіністи не звернули уваги на те, як їхня акція на православному фронті йде як не могла більше по лінії інтересів московського комунізму. Цеж вимріяна річ для комуністів, що саме ці пограничні смуги, державна та етнічна, не мають спокою. У державно-прикордонній смузі, де місіонарі в одностроях ведуть акцію навертання на латинство і польськість, хіба не можна в кращий спосіб обезцінити сам релігійний первень, як власне зводячи релігію до ролі знаряддя денаціоналізації. Адже тут православних українців не просто переводять на латинство, але з них хочуть зробити поляків — і це є головне завдання. Бож не до подумання є, щоб наприклад новонавернениим українцям-латинникам дали ксьондзів українців або щоб для них додаткові богослуження відправляли по українськи. З цілковитою певністю можна твердити, що вся теперішня акція навертання на латинство відразу скінчилась би, якби нові латинники-українці висунули домагання, щоб їм додаткові богослуження відправляли по українськи та взагалі щоб їм призначали ксьондзів українців. А це не тільки каноніно дозволене, але навіть в інтересі самого Костела лежить, щоб духово-релігійну місію очистити від домішок національно-політичних, таких яскраво земських, бож ці сторонні цілі підважують саму релігію, бажаючи підпорядкувати небо землі. Оскільки Рим не може відмовитись від місіонарської акції серед православних українців, то її ведення треба знову віддати в руки Греко-Кат. Церкви, себто треба надати їй суто релігійний характер.

Колиж місіонарством серед православних у цілях їх денаціоналізації занялись старшини і підстаршини КОП-у, маючи змогу користати при тому зі всіх знаних уже широко приписів про прикордонну смугу включно до виселення з неї, то така акція не тільки компромітує Рим, але підважує саму релігію. І тому теперішня акція навертання на латинство і польськість, що її ведуть власне у прикордонній зі Совітами смузі самі — horribile dictu — пограничнo-військові та поліційні чинники, найбільше сприяє плянам російських комуністів. Те, що твориться нині у прикордонній смузі, є начеб будування лінії Мажінота, але большевиками по польській стороні у душах українського населення. І большевики радіють; маємо відомости про те, що комуністичні агітатори вдоволені з акції навертання на латинство.

Не менше дивна і не менше сприятлива для комуністів та широка акція, що тепер відбувається на Холмщині і Підляшші. Тут наново кровавить рана, що повстала в бурхливих 1918—1919 роках. Знову розбирають і палять церкви та виселюють священників і не дозволяють їм свобідно відправляти Службу Божу. На Холмщині повторюється стара історія релігійних терпінь і страждань, тільки в значно ширших розмірах. Цей момент грубої релігійної нетолєранції навіть заслонює собою всі інші цілі, хочби й ціль денаціоналізації українців. Нічого казати, що такий характер акції найбільше припадає до вподоби агентам комунізму. Бо щож може нині відстрашувати холмщака від комуністичної зарази, коли він і тут не має релігійної свободи? Що більше, нещасливий холмщак, якому нічого

не лишилось свого поза церквою, тепер зі здивуванням бачить, що саме нині, коли йому відбирають цю найбільшу святість — його церкву, ніхто не приходить йому бодай з моральною допомогою, як хіба одні комуністичні аґітатори. Адже на Холмщині большевики поширюють відозву серед православних українців, в якій закликають до боротьби в обороні нищених церков...

З дива не може вийти холмщак: Як це так, що йому забирають церкву, а ніхто не стане в його обороні? І чому в обороні церков видали відозву до народу одні тільки комуністи? Справді бракує лише, щоб нарком Літвінов на підставі клявзуль рижського трактату виступив з нотою перед польським урядом в обороні релігійних прав українців, так, як це вже раз зробили були московські комуністи у минулому.

Апоґей французько-анґлійської дружби.

„Дивна, і безсумніву найвеличавіша і найсвітліша нація в Европі, гідна подиву чи погорди, але ніколи індеферентности", писав про французів один із найвизначніших політиків Німеччини Вільгельма II. князь фон Більов у творі п. н. „Ді Дойче Політік", твір, що появився кілька років перед світовою війною.

Українське громадянство, перед війною — і тепер, мало вже нераз нагоду стояти перед якоюсь тяжкою до розвязки загадкою, коли річ іде про Францію.

Перед 1914-им р. ц. к. австрійське пресове бюро вчило український мозок політ. правд. Довоенним українцям говорили, що Австро-Угорщина і Німеччина, дотого в союзі з Італією розібють в одну мить Францію, а німецький марш „Нах Паріс" — буде доконаним фактом кілька тижнів після проголошеної війни. Вже тоді була теорія про „бліцкріґ"! В додатку французи — так тоді балакали і так говорять у нас ще сьогодні — фізичні деґенерати, попросту на візочках їздять, бо ноги в них до нічого.

Очевидна річ: з живим трупом не треба було числитися, отже ми і махнули рукою на передвоенну Францію.

Про Анґлію ми тоді взагалі мало думали, а зрештою: „Got strafe England"! Перемога Антанти — при такій політичній ставці — мусіла одночасно означати українську програму. Ми далекі від того, щоб критикувати тих передвоенних українських політичних діячів, що ставили на німецько-австрійську карту, але дивне, що в довоенному українському громадянстві не було ні одного політика, який був би заздалегідь подумав, що станеться з українською справою, коли Німеччина та Австрія програють війну?

*

Із Парижа йде на цілий світ гомін від величавого приняття у честь короля і королеви Анґлії, що складають першу свою закордонну візиту президентові Франції. Друга кольоніяльна імперія світу приймає в мурах своєї величавої столиці короля і цісаря першої імперії. Анґлійці мають змогу оглядати тріюмфальний вїзд своїх володарів до Парижа таки у себе дома в телевізійних апаратах. Вони бачать, як їхня володарська пара перепливає на воєнному кораблі море — Ля Манш у супроводі воєнної французької фльоти. Радіо передає їм гук гарматніх стрілів французьких батерій, що складають військовий привіт...

Анґлійський король і президент Франції стискають собі руки на париському двірці, у Бульонському ліску; кольоніяльні французькі відділи творять почетну сторожу при автах короля, президента та їхнього почоту, а парижанки із захопленням глядять на тих своїх гарних молодих офіцирів і вояків, що їдуть у червоних пелеринах на гарних арабських білих конях — (у заморській Франції їх звуть червоними чортами).

Король над гробом невідомого вояка Франції... Король і королева пливуть Сеною серединою Парижа на чердаку яхту до ратуша, де їх витає президія міста;... король і королева в Опері;... ґалеве приняття у Версайському замку у т. зв. дзеркальній салі;... король відбирає дефіляду французької армії;... французькі діти витають короля і королеву та співають Боже хорони короля! (Одна землячка приїхавши у Париж, коли побачила дітей у Люксембурському садї аж крикнула з дива: „Ах! які тут гарні діти в Парижі!).

Ціле місто в ґірляндах, прибране анґлійськими і французькими прапорами; водограї кидають снопи води; уночі електричний рай — море світла; при музиці танцюють парижани по вулицях цілу ніч та щораз вигукують — Вів ле руа! — нехай живе король! — вів де рен! — нехай живе королева!

*

У тім самім часі у затишних кімнатах французького міністерства закордонних справ, лїорд Галіфакс, анґлійський міністр закордонних справ, премієр Франції Далядіє, міністр закордонних справ Франції Жорж Боне та цілий штаб анґлійських і французьких цивільних і військових достойників — відбувають наради. „Відвідини, які потверджують політичну еволюцію світового значіння" твердить париска преса.

Анґлійський король заявив зовсім отверто таке: „Мій дід прибув сюди 1903. р. і поклав основи французько - анґлійського союзу; мій батько приїхав у квітні 1914. р., щоб потвердити цей союз і пізніше цей союз перейшов ще хресний огонь у світовій війні. Сьогодні я приїхав сюди, щоб ствердити, що наш союз нічого не втратив на своїй силі і живучости".

При обміні тостів президент Франції сказав, що французи й анґлійці мають таке саме поняття вартости людини, а король підкреслив, що демократичний режім найкраще відповідає геніеві обох цих народів. Нині французи й анґлійці не скривають, що мають уже заздалегідь приготовану спільну команду на випадок війни; вони віддали собі до взаємних послуг свої морські пристані та летовища; вони вимінюють між собою новини щодо технічних уліпшень; вони ведуть спільну дипльоматичну акцію і співпрацю в Еспанії, Чехословаччині й Китаю. Франція та Анґлія стоять на сторожі европейської рівноваги і йдуть рука в руку у поборюванні плянів німецької геґемонії в Европі. Щораз голосніше: „ґальт!" — паде з Льондону і Парижа.

Сьогодні бавитися в якінебудь пророцтва річ дуже рисковна. Чи погодяться тотальні держави і демократії? Чи прийде між ними до удару? Хто виграє? Хочемо тільки при тій нагоді запитати: Чи істнує сьогодні якась українська політична ґрупа, що думає про те, що станеться з українською справою, коли знову як в останній війні матимуть перевагу у світі Анґлія та Франція підтримана Америкою та анґлійськими домініями? **Юрій Студинський.**

Марево війни на Далекому Сході.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ СССР І МАНДЖУ-КО ПЕРЕРВАНІ.

Зі столиці Манджу-ко Гсін-кін надійшли вістки про зірвання переговорів з большевиками. Тому що нема далі ніяких вісток про японських парляментарів і не довели до нічого переговори японського амб. Шіґемітсу з ком. Літвіновом — атмосфера пересичена електрикою і кожної хвилини може дійти до удару між японськими і большевицькими військами. По захопленні большевицькими військами Чан-ку-фен кампанія преси і відкинення большевиками японського протесту розвіяли надію на мирове поладнання справи.

Добре поінформовані японські кола сподіваються, що СССР схоче використати інцидент, щоб осягнути зобовязання Японії, що вона не звернеться проти СССР по закінченні китайської війни. Дуже можливо, що СССР розпічне теж війну з Японією, якщо Японія не схоче дати большевикам ґарантій на майбутне. Далі японські кола стверджують, що надії большевиків на важке положення Японії безпідставні. Дуже можливе, що у звязку з напруженим положенням на большевицько-манджурському кордоні японські війська спинять марш на Ганкав аж до осени. Аґенція Домеї повідомляє, що **30 большевицьких літаків перелетіло рано над Птунінґ, прикордонним містом східного Манджу-ко, незважаючи на зливний дощ.**

„Ексчендж Телеґраф" повідомляє, що **Японія зорґанізує велику військову демонстрацію на японсько-большевицькому кордоні, якщо С. С. С. Р. до тижня не відкличе своїх військових відділів. Демонстрація буде останньою осторогою, що Японія не згодиться під ніякою умовиною на анексію ґори Чан-фен. Якщоб і в цьому випадку большевики не відкликали своїх відділів — японські війська розпічнуть офензиву.**

Все-ж таки японський уряд не тратить надії, що японському амбасадорові Шіґемітсу в Москві вдасться переконати большевицький уряд про необхідність мирового поладнання конфлікту.

ЗГИНУВ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ВОЯК.

Большевицький вояк, що його взяла минулої середи до неволі, прикордонна манджурська сторожа помер від ран, що їх дістав підчас сутички між манджурськими і большевицькими вояками, які перейшли кордон Маджу-ко.

„Уряд, що його мусять затвердити"...

ПЕРЕД НОВОЮ „ЧИСТКОЮ" КОМІСАРІВ?

Вчорашне засідання найвищої ради республик СССР було доволі сензаційне — як на большевицькі умовини життя. Отже „вибранець" Сталіна пос. Угаров, який промовляв в імени округи: московської, ленінградської, куйбишівської, вороніжської та автономних республик: татарської, башкірської і чечинської, дуже гостро критикував народніх комісарів. Зокрема Угаров напав на комісаря здоровля Чистякова обвинувачуючи його, що він не будує шпиталів, не дбає про здоровля населення, а свою діяльність обмежує до видумування нових назв недуг. Далі Угаров атакував комісаріят освіти за те, що не будує нових шкіл і не ремонтує старих. Згідно з пляном комісаріят освіти мав видати 85 міліонів шкільних підручників тимчасом видав ледви 34 міліони. Далі напав гостро на комісаря промислу Вотрушова і комісаря торговлі Любімова. Промова Угарова викликала велике вражіння у Москві. Кружляють поголоски, що у звязку з промовою Угарова ГПУ переведе нову „чистку" між комісарами або теж.. новий „вибранець" вже більше не зявиться на трибуні совітського „парляменту".

Слід згадати, що голова ради народніх комісарів російської республики Булґанін заявив, що Любімов залишиться на становищі комісаря торговлі, якщо протягом 2—3-ох місяців усуне всі помилки і недостачі свого ресорту. Подібні догани дістали комісарі: Нахрушев, Лобов, Тюркін і Ступов. В інших комісаріятах — заявив Булганін — теж не все в порядку. Представляючи склад уряду Булґанін заявив: „уряд, що його найвища рада мусить затвердити"...

Візита бельґійського короля в Голяндії.

Офіційна візита бельґійського короля Леопольда III. в голяндської королеви Вільгельміни визначена на листопад. Король Леопольд буде два дні в королівській палаті в Газі й один день у королівській палаті в Амстердамі.

„ЗОЛОТА СЕРЕДИНА".

(Голос у дискусії на тему: „Війна чи мир з москвофілами?").

При всякого роду дискусіях мусить бути якийсь чинник, що кермував би дискусією, впорядчик, котрого завданням є подбати за те, щоб дискусія оберталася в побажаних для вияснення чи вирішення проблеми рямцях, схопити відповідний мент, коли дискусія осягнула вже свою кульмінаційну точку, свою мету та устійнити її оконечний вислід. Коли дискусія йде на сторінках часопису, то таким кермуючим нею і формуючим чинником є звичайно сама редакція часопису, або один з дискутантів, котрий дискусію започаткував та брав у ній вирішну участь. Це завдання мусить бути і на цей раз виконане. На цьому місці подаємо завваги до дотеперішньої дискусії.

Треба пригадати, що проблема, довкруги котрої мала обертатися дискусія, була поставлена так: 1) Чи побажане з точки української політичної рації порозуміння з нашими „старорусинами" чи пак москвофілами? 2) Чи таке порозуміння можливе? 3) Чи воно можливе в площині ідеольогічній і політичній, чи тільки в площині виключно політичній?

На ті всі питання не повинно бракувати в дискусії ясної відповіди, особливо на перше з них. Бо ясно, хтось може мати думку, що таке порозуміння можливе, але з деяких причин небажане, і навпаки, що порозуміння неможливе, хоч воно булоб бажане. Саме таку думку висказують деякі учасники дискусії на сторінках „Діла". Інші з них здебільша добачують можливість порозуміння виключно тільки в політичній царині. Та ця дискусія перекинулася на сторінки також інших часописів, не тільки українських („Українські Вісти", „Свобода"), але і москвофільських („Русскій Голос", „Земля і Воля") та навіть польських (напр. „Польсько-Український Бюлетин").

Цікаво, що і „Українські Вісти" і „Земля і Воля" висказали думку, що порозуміння ідеольогічне булоб найбільш доцільне, але що воно неможливе. Очевидно, що цей погляд кожна з тих газет обосновує зовсім іншими аргументами.

На перше питання, чи помирення з москвофілами бажане, впала мабуть одна тільки ясно і виразно сформулована, негативна відповідь. Позатим ще декуди була помітна між віршами нехіть до такого почину, та назагал опінія була за тим. Між аргументами речників негативного становища почесне місце займають аргументи, сперті на статистиці, що виказують слабість і занепад москвофільського табору. Нема з ким, мовляв, миритися, бо такий контрагент ані не представляє якоїсь вартости, ані як противник не може бути грізний.

Це погляд помилковий і тому може спричинити шкоду, затьмарюючи правильну оцінку справжнього стану справи. Бо чи справді політичний потенціял якоїсь організації міряємо виключно тільки скількістю явно зареєстрованих її членів, скількістю і силою підпорядкованих очевидячки її впливам легальних установ та скількістю випущених нею легальних періодиків і видавництв? Хіба ніхто не підпишеться під таким твердженням, бо з нього виходило би, що сильні підпольні організації, які одного дня, негайно, захоплюють владу, до того часу не істнували. Я зовсім не маю наміру тут сказати, що наші сучасні москвофіли — це саме така організація. Хочу лише вказати на льогічну неправильність розумування, котра може довести до помилкової оцінки політичного потенціялу наших москвофілів. А друге: не треба забувати, що статистика — це двосічний меч. Тож ця сама статистика оцінює скількість наших москвофілів на двацять з чубком відсотків нашого загалу. І вкінці: чи не добре булоб тямити знану засаду конспіраторських практиків, таких, що вийшли переможцями, що в домашньому господарстві кожне барахло придасться?...

Щож до другого питання, то справа ідеольогічного порозуміння висувається вже від самого початку силою факту на перший плян дискусії. Навіть речники порозуміння виключно в політичній царині мусять мимохіть доторкати і розгортати суть ідеольогічних проблем. Тут уже сама номенклятура — це суто ідеольогічні проблеми. Маємо діло з умовинами зовсім своєрідними. Бо нема в світі другого такого прикладу, щоб два брати, котрі вийшли зпід одної стріхи, кормилися молоком одної матері і говорили одною мовою, почувалися приналежними до двох окремішних націй та щоб хто силкувався зараховувати маси народу до якоїсь нації, котрої мови ті маси не знають.

Проблема є така: одна нація і дві національні політики. В кого є здоровий глузд, той мусить про це подумати. Ті, що бажають порозуміння виключно тільки в політиці, мусять насамперед розкусити ще такий льогічний ребус: Які спільні, загально-національні цілі можуть мати два ворожі собі національні потенціяли? Яким правом можна вимагати солідарности в суто національній політиці від людей, котрим цілі тої політики зовсім чужі і ворожі? Як можна вкінці сподіватися, що вони забудуть про засаду „sacro egoismo"? Без розвязки цього гордійського вузла не то вже якесь ширше і глибше порозуміння, а навіть звичайний обмін думок неможливий.

І друге: доцьогочасний хід дискусії виказав (на диво!), що сяка-така розумна балачка між обома таборами була лише так довго можлива, поки бесіда йшла на чисто ідеольогічні теми. Коли ж бесіда дотокнула політичних справ, відразу посипалися бомби і шрапнелі. Оте і є головна мета й користь дискусії на ідеольогічні теми, що дає змогу взагалі, хоч пристрасно, розмовляти. Бо в політичних справах сьогодні пристрасти такі розбурхані, що роблять балачку без попереднього приготовлення взагалі неможливою. Тут є тільки альтернатива: Я або ти!

Щойно коли будуть признані як спільні усім якісь вищі засади, можна буде вимагати від усіх обмеження егоцентризму саме в ім'я тих засад.

Годі опертися вражінню, що вислову про „ідеольогічне порозуміння" дехто в нас не зрозумів правильно, а дехто не розуміє зовсім. Ідеольогічне порозуміння — це далеко ще не стовідсоткове узгіднення й утотожнення двох суперечних чи навіть ворожих світоглядів. Це тільки віднайдення тієї „золотої середини", тих беспірних, признаних обома розеднаними сторонами правд, принципів, на котрі вони могли б та мусілиб погодитися, зберігаючи зрештою усю іншу, навіть найбільш екстремну суть своїх світоглядів. З цього виходить, що в цій „золотій середині" не можуть уміститись найбільше крайні погляди, та що вже само домагання, щоби друга сторона приняла і признала такі погляди, це доказ безкомпромісовости й неспосібности вести політику компромісів. Якщо речники одної або обох сторін стануть на такому становищі, то це означає розбиття переговорів. Такий самий вислід буде, коли обі сторони, чи тільки одна з них не найдуть взагалі ніяких тез, на які моглиб погодитися. Де нема тієї „золотої середини", там, значить, нема ніяких спільних інтересів і цілей, а є тільки одні суперечности і ворожнеча, там не може бути вамирення і може бути тільки боротьба.

ПІТ ЗНИК!..
ПУДЕР SUDORYN

усуває основно
ПІТ і ВОНЬ

АНДРЕ ТЕРІЄ

КЛЬОДИНА.

Було це минулого року, в Савої, куди я мандрував зі своїм приятелем Яковом. З наплечниками, у камашах, що сягали нам аж по коліна, блудили ми одного разу від раньої зорі по стежках гори Рок де Шер, шукаючи за альпейською рожею. Домашні ботаніки нам сказали, що ця квітка з лавровим листям, рожевими коронами, яка звичайно розвивається на висоті двох тисяч метрів у сусідстві з ледниками, находиться мабуть вийнятково на цій горі, що підіймається тільки на пятьсот метрів.

Ця гора де Шер зі своїми каштановими гаями, зі своїми полями, своїми полонинами, що глибоко врізуються в ліси, зі своїми величезними білими скалами, що пнуться понад полями, виглядає у своїй самотности наче зачарована. Кретський лябіринт був нічим супроти замотаної мережки стежок, що тут сплелись. Даремне ти вертався би ними; кожний раз знайдеш нові стежки і кожним разом заблудиш.

Вже було коло третьої години по обіді, а ми ще не знайшли ніодної славної рожі, зате заблудили. Сонце скажено пражило на полях. Ми йшли лябіринтом зрадливої стежки, що тягнулась попід скалу і що по ріжних закрутах завела нас саме там, звідки ми вирушили. З Якова аж лилось, він нарікав на нестерпну спрагу. Час до часу він стирав піт, мляскав висохлим язиком та проклинав учених і природознавців, яких називав підлими хвальками. Яків — спіритуаліст і в нього, коли його тіло змучене, душа залюбки вдарює у позитивне століття.

— Ну, і добрі мені ботаніки: — лаявся. — Один з них чув від якоїсь баби, що тут ростуть альпейські рожі і не провіривши справи, записав це негайно до своїх нісенітниць. За ним інші ботаніки як стій повторили ту саму брехню. Ані один з них не бачив тієї вилуманої квітки. Це називається наука, основана на позитивних дослідах. Що за нетямущість! Ці люди ставляться ще до метафізики наче до опрокиненої гіпотези!...

Після цього ми запустились у розмову дуже квасну, аж вкінці переконались, що умремо від спраги і що все більш та більш крутимось у лябіринті тією самою стежкою.

*

Коли ми вже більш як годину ходили сюди-туди в сонящій спеці, вкінці прийшли ми на скальну стіну, звідки ми побачили пожовтілі стріхи сільських домів у невеличкім горіховім лісі. Без слова — бо розмова вже перервалась давно і ми йшли зі запертими устами — поспішили ми просто до тих хат і ввійшли в одну вулицю села змучені, спітнілі, з устами висохлими наче губка.

Село, чи власне сільце, здавалось нам пустим та сонним. Всі люди були на полях, а заїзду не можна було побачити. І так ми прийшли на скісну луку, де були посаджені горіхи, а на вершку цієї луки дім гарним виглядом підіймав свою фасаду, заквітчану винною лозою. Походив мабуть з вісімнацятого століття; стріха покривала його передпокій зі стовпами та з круглими бальконами.

— Чудово тут виглядає — бурмотів Яків. А якби ми так постукали у двері?

І почали ми стукати, спочатку слабо, опісля сильніше. По кількох мінутах на першім поверсі відчинилось вікно на бальконі і в зеленім лямуванні винної лози вихилилась з вікна голова молодої жінки, чудова голівка рудого волосся і синіх очей; опісля чистий звучний голосочок спитався, чого ми собі бажаємо.

— Ми хотіливб знати, — відповів Яків, здіймаючи капелюх, — де ми находимось і де ми моглиб знайти якийсь заїзд, гостинницю?

— Ви тепер в Ешарвінах — відповів молодий та ясний голос — а щодо заїзду, то тут нема жадного.

Ця відповідь так допекла моєму приятелеві Яковові, що він зробив кислу міну. Молода дівчина не могла стриматись, щоб на її вид голосно не засміятись.

— Справді тут нема заїзду, але видно по вас, які ви змучені і булоб нелюдяно залишити вас на дорозі... Ходіть ближче, відпічніть собі в нас, коли бажаєте...

І в тій хвилині збігла вдолину, відчинила двері, якими ми ввійшли до передпокою, що вів водночас до загороди і до низької кімнати, вікна якої були закриті засловами, витканими в ясминові квітки. Рухом руки позвала нас іще далі і ми стануливіч на віч перед чудовою дівчиною, звинної та гарно розвиненої постаті, круглого та свіжого обличчя, прикрашеного інтеліґентним чолом; чисті сині великі очі і зовсім білі зубики додавали її обличчю ще більш привабливости. Одяг її був напів селянський, напів міщанський. Як селянка мала на собі звичайну суконку та запаску з синього полотна, що прилягала до тіла, але взута була кокетніше, ніж звичайно можна побачити на селах, лискучі пряжки її черевиків з високими закаблуками ріжнились від сірих шовкових панчіх; на шиї мала стяжку веселої барви, а в її вухах блищали туркусові ковтки.

Тільки далі, панове — сказала з ласкавою усмішкою — вступайте в домі Кльодини Ляхеналь.

*

Вона завела нас до великої темної кімнати, вікна якої були заслонені деревляними ставами: було там чути приємний цитриновий за-

Чи сьогодні, на підставі дотеперішнього ходу дискусії, можна було б дійти до висновку, що її завдання вже виконане та поставлені проблеми розгорнені і висвітлені задовільно?

Відповідь може бути тільки така: Ще ніхто з речників, ані тих, що заявилися за порозумінням у площині ідеольогічній і політичній, ані тих, що визнали побажання щодо порозуміння виключно тільки в царині чисто політичній, не зясував платформи, тобто не поставив конкретних тез, котрі могли би стати вихідною точкою для такого порозуміння під пресумпцією, що будуть одобрені обома таборами. Доцьогочасні спроби в цьому напрямку були відірвані, принагідні, неповні, інколи хаотичні.

Вкінці, колиб така платформа чи програма була виготовлена, тобто з українського боку поставлена і принята, щойно тоді булаб нагода для другої сторони, до котрої вона булаб спрямована, занятн в цій справі становище. Та і тут вийшло не так, як треба. Ця друга сторона забрала голос передчасно і, головно, нетактовно, а навіть непристойно, неначеб це робила на чужий приказ. Та позволимо собі заквестіонувати, чи такі голоси, як голос Ганасевича, є висловом думки загалу москвофілів.

Дотеперішня дискусія може на свому конті записати вже один безсумнівний успіх: і речники українського і москвофільського табору виразно висказалися, що українці і „старорусини", без огляду на розбіжність своїх політично-національних світоглядів, признають свою приналежність до одного і того самого національно-етнічного моноліту. А чейже недавно ще було під цим оглядом дещо інакше.

Скіз.

З калькуляції молодого термінатора: Маю років 14 і маю мене три роки терміну й три челядничої практики, разом 312 тижнів праці. Кожного тижня відробку зол. 2.— і це дасть мені зол. 624.—. З відсотків прийде мені коло зол. 100.—. Маючи 20 років змогу відчинити самостійний ремісничий варстат, як буду щасливий та ощадний.

І найдрібніша послідовна цілева ощадність у

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

дозволить відкрити самостійний варстат праці.

З польської преси.

„І. К. Ц." висисає з пальця факти, щоб нацьковувати на українців.

Краківський „І. К. Ц." (ч. 201. з 23-го липня п. р.) знову робить великий крик. Знайшов собі причину. Проречистий наголовок: **„Спільна господарсько-політична атака німців та українців у Польщі".** За наголовком — ревеляція: всі німецькі кооперативні й господарські організації у Польщі і Данцігу підписали умову з українськими кооперативами у справі хліборобського експорту, головно збіжжя й особливо на терені Вільного Міста Данцігу. Від німців беруть у цій умові участь **„Ляндвіртшафтліхе Центральгеноссеншафт"** у Познані, **„Гросгандельсгезельшафт** у Грудзьондзу, **„Райфайзен"** у Данцігу, і від українців **„Центросоюз"** у Львові. Цю вістку дістала редакція „ІКЦ" — як про це запевняє — безумовно з віродостойних джерел. І діставши цю вістку з тих „віродостойних джерел" „ІКЦ" алярмує польську опінію, бо співпраця української й німецької кооперації — це „явни брак льояльносьці вобец паньства польскего". „ІКЦ" пише:

„Так маємо з одного боку злуку всіх централь німецької кооперації в Польщі, що досі працювали окремо, і з другого боку співпрацю одноцілого німецького фронту з українцями.

„Ця вістка має дуже важне значіння політичне і господарське.

„Під політичним оглядом маємо тут спробу відтворити у змінених обставинах славетний „меншинний блюк". Таким робом німці дістають величезний фінансово-політичний вплив на українців у Польщі, підпорядковуючи господарську діяльність української людности своїм директивам. Тому, що це ноторійна річ, що господарська діяльність німців у Польщі залежна від диспозиційних засобів зпоза меж Річипосполитої, — доходимо у двацятому році незалежности до такої аномалії, що заграничний осередок диспозиції матиме вплив на дуже велику частину господарських варстатів у Польщі".

Сівши на свого коника „німецької інтриги" автор „ІКЦ" повторює всі ті твердження, що їх ми мали нагоду вже нераз читати на сторінках того часопису:

„Памятаємо голосні ревеляції польського публіциста Франціщка Салезого Крисяка, проголошені ще перед війною, з яких наявно виходило, що організації Гакати (Остмаркферайн) фінансували й організували український політичний рух та українську господарську діяльність у довоєнній Галичині.

„Про політичні і фінансові контакти Берліна з українцями у повоєнній добі вже багато писали. Зрештою всі знають, які близькі були ті взаємини, що виявлялися у фінансуванні української акції і навіть у доставі зброї українським саботажникам.

„Свого часу на сторінках ІКЦ друкували ми ревеляційні докази, вміщуючи документи й фотографії зі стріч українських провідників з органами німецької влади на терені Берліна чи на терені Польщі в німецьких консулятах. Тих ревеляцій, в яких ми навели, як учасників і політиків, що живуть і працюють, м. ін. о. пралата Куницького, ніхто не заперечив".

Це в Ікаца звичайна історія, він памятає тільки те, що він колинебудь на когось ляпнув, і буде це повторювати з упертістю маніяка, не вважаючи на те, що йому доказали брехню. Ось так воно є і з тими Ікацовими ревеляціями про о пралата Куницького. Появилися вони в „ІКЦ" саме в тому часі, коли о. пралат Куницький сидів у чортківській вязниці, арештований в Тернополі в часі посольської інтервенції. Очевидна річ тоді о. пралат Куницький не мав змоги ані нічого заперечувати ані стростовувати. Але ці справи, що їх „ІКЦ" тоді вилвигав, як закиди проти о. пралата Куницького, тобто якась протипольська діяльність закордоном, були предметом окремого обвинувачення о. пралата Куницького. У цій справі приїздив до о. пралата судця для спеціяльних доручень Янушевський до Чорткова, до вязниці, переводив слідство і потім акт обвинувачення у звязку з цим закинув о. пралатові Кунцькому приналежність до ОУН та „державну зраду", окрім обвинувачення за посольські промови. На розпорядженні Ікаца є ще й інші „ревеляції", але ми не будемо їх тут розбирати, бо вони не варті уваги.

Убрання до міри

з найліпших матеріялів поручає

ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

пах та розкішний холод. Попросила нас зразу сісти а я не міг їй надякуватись. За той час Яків — хоча спіритуаліст — боявся за шкаралущу своєї безсмертної душі, завязав собі горло хустиною і скоро проходжувався.

— Бррр!... — почав він — пані добродійко... чи панно?..

— Панно — відрубала бистро.

— Ну, панно Кльодино, у вашій кімнаті холод наче у льоху; я трохи спітнілий і ви зробилиб мені велику прислугу, якби ви визичили мені якийсь шаль.

Вона поглянула на нього трохи здивована, а відтак засміялась:

— Прошу, хоч би й два, коли бажаєте собі!

Звинно вибігла на перший поверх та принесла тартановий шаль і вовняну хустку. Опісля сама загорнула Якова в тартан, а хустку завязала йому довкола шиї. Мій приятель, так загорнений, виглядав дуже смішно у своїм соломяним капелюсі та камашах. Дав завинутись і тримався поважно наче осел, коли його чешуть. Його сива борода аж підскакувала.

— Вже вам краще? — спитала трохи з насмішкою... — А тепер не пошкодилаб вам склянка білого вина.

— Дякую — відповів Яків, що завсіди мав манери хлопця — я волів би чогось теплого. Це здоровіше!

Вона сповнювала весело всі його забаганки і приготовила йому склянку гарячого молока.

Коли Яків так піклувався „шкаралущею своєї душі", я розбалакався з панною Кльодиною. Вона не була без природного гумору і чудово оповідала про све життя. Жила вона якийсь час у Парижі, опісля один її стрийко, після смерти якого мала дістати його майно у спадщині, взяв її до себе на провінцію, щоб ним піклувалась і вела йому господарство, бо він вже — так сказатиб — став немічною дитиною.

— І так зробилася з мене правдива селянка, — додала вона — доглядаю наше господарство і дотримую товариства стрийкові, що вже сам не може залишити своєї канапи. Я приказала витапетувати його кімнату образковим папером і я оповідаю йому казки про особи, намальвані на тапетах. Я вже одну стіну докінчила; ось так минає наш час дуже весело.

Була напричуд гарна, коли пояснювала спосіб, як забавляє дідуся. Залишила нас самих, бо мусіла йти заколисати стрийка. Легонько зникла на сходах, а Яків дивився за нею здивовано, вирячивши свої малі очі.

*

Вона вечеряла знову спільно з нами. Вечерю мали ми добірну, домашне вино блищало в чарках. Кльодина дуже сміялась з нашої прогульки, якто ми шукали альпейської рожі на Шерському верху, і поводилась так просто та природно, що мій приятель Яків, усе завитий у свій шаль, почав ставати галянтним. Ешарвінське вино вдарило йому в голову і милий Яків відважувався посилати на адресу панни Кльодини вирази, запозичені з Пісні пісень. Я лишив їх на хвилину на самоті, хотячи закурити в загороді, але я чув, що Яків говорить з подвійною пристрастю. Кльодина відповідала йому з голосними вибухами сміху, опісля було тихо, але нагло почув я сухий звук, наче плескіт удару в лице... Я скоро вернувся і при світлі лямпи побачив я містичного Якова зніяковілого, як долонею гладить собі лице. Кльодина стояла поруч, її очі кидали лискавокові іскри. Побачивши мене, почала знову сміятись і тоді її риси злагіднились.

— Чи не думаєте — промовила вона до мене, — що ваш приятель занадто червоний? Мабуть сонце його обпалило, а я думаю, що йому час іти спати.

Приказала служницю і наказала, щоб вона повела нас до нашої кімнати.

— Добраніч, панове, — додала — у щасливу дорогу!...

*

Вранці, коли ми пробудились і одяглися, застали ми в долішній кімнаті тільки служницю. Кльодина дуже вранці відійшла подивитись до косарів, що косили на луці.

— Панночка прохає вибачення — сказала мені служниця — а це вона дала мені для вас.

Подала мені китицю альпейських рож свіжо нарваних. Ми йшли досить довго мовчки. Хоча ми мали бажану китицю, всеж нам здавалось, що Яків розстроєний та сердитий. Коли ми скручували дорогою до Талейрів, побачили ми нараз на Шерському верху стрункy жіночу сильвету, що відбивалась на тлі синього неба. Я пізнав в ній Кльодину. Гарна наша господиня махала нам на прощання своїм соломяним капелюхом та гострим дзвінким голосом бажала нам:

— Щасливої дороги!

— Чудова дівчина — я сказав — така весела, така природна і така жива!

— Гмм! — бурмотів Яків, — трохи невихована... Мені не подобається цей тип жінок. Їхня душа аж занадто потопає в матерії, прилипає тільки до зверхнього світа.

Бідний, наївний Яків! Ще й досі відчував свій поличник... Я сам не містик і тому після я останнє вдячне позалорвлення Кльодині, якої молода й чудова сильветка зникла нам скоро за закрутом дороги.

З французької мови переклав:

Ф. Беркут.

—o—

НИНІ В АПОЛЬО

друга велека сензоція по „Тіні Шангаю" як вдалося нам дістати

АЛЯРМ у ПЕКІНІ

Фільма небувалої напруги із війни на Далекому Сход'.

правві, що відбулася у Львові, суд засудив о. пралата Куницького за його посольські промови, але відкинув закид приналежности до ОУН та головної зради. Таким чином судовий присуд заперечив „ревеляції" „ІКЦ" у відношенні до о. пралата Куницького. Але Ікац про те не згадує, рахуючи на те, що люди забули отже можна ще раз повторити свої „ревеляції". Все знайдеться хтось, що повірить.

Далі „ІКЦ" *пише*:

„Після 1934-го року, тобто після нормалізації польсько-німецьких взаємин, явна підтримка, яку давав Берлін польським українцям, припинилась. Але виявляється, що старі контакти не ржавіють. Нова умова, що її заключили німецькі кооперативи з українськими поминаючи польські кооперативи — свідчить, що починається знову стара гра. Видно, що в політичному пляні німецьких чинників лежить: втримати звязок з українцями і навязати співпрацю, яка з одного боку зробить з українців німецьких васалів, а з другого боку створить „господарську" оману для фінансування політичної акції українських елєментів у Польщі.

„Оце політичний білянс умови, що є — ще раз підкреслюємо — якимсь новим „бльоком меншин у Польщі"

Очевидна річ, що „ІКЦ" не пише того всього надармо. Маючи на меті цькувати він особливо підкреслює:

„Остання німецько-українська умова хіба вже виразно переступає межі господарської діяльности. Бо ніхто не повірить, що злука Данціга, Поморя і Лозді з українськими кооперативами у Львові має на увазі господарські або кооперативні цілі. Це повязання двох кінців держави з національних оглядів з поминенням польської кооперації — це під господарським глядом щось у найвищій мірі анормальне і це треба уважати виключно за політичну акцію".

Ось у чому річ. Ікацові саме йде про те, щоб доказати, що українська кооперація робить політичну роботу і до того ця політична акція української кооперації — „антипаньствова". Це вже з ділянки політичної нагінки всієї украіножерної польської преси й „ІКЦ" особливо на українську кооперацію. Розвиток української кооперації — це сіль в оці „ІКЦ". Цей розвиток треба загамувати. Але до нього треба мати претекст і „ІКЦ" його має: українська кооперація веде протидержавну політичну акцію, бо заключила умову з німецькою кооперацією у справі.. експорту збіжжя.

Тепер приходить найцікавіше у цілій цій справі та в цілому цьому ікацівському алярмі. У цих вістках з „безумовно вірогідних джерел" **нема ні слова правди.** Так! Довідуємося про це з комунікату, що його вміщаємо на іншому місці. Отже стара ікацівська метода: виссати з пальця факти, щоб можна було цькувати українців та їх працю з метою накликати на них репресії.

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Вівторок, 24 (12) липня 1888.

ДОПОВНЯЮЧІ ВИБОРИ ДО СОЙМУ.

У двох сільських округах у східній Галичині, а саме Рудки-Комарно і Снятин-Заболотів розписано на 3-го вересня доповняючі вибори до сойму. У звязку з тим „Діло" цитує вступну статтю „Курієра Львовского" у тій справі, в якій той часопись між іншим писав:

„Серед ріжних комбінацій щодо осіб кандидатів бере верх гадка, що в округах, де русини мають переважну більшість, (Рудки і Снятин) повинен вийти з урни русин-народовець. Вироблюється погляд, що як кандидатом буде щирий русин-народовець, то всі виборці повинні на нього віддати свої голоси. Таке пошанування прав застережених конституцією братній національности і зірвання з деморалізуючими засобами, якими треба би добиватись сумнівної вартости перемоги у згіршуючій боротьбі, буде з польської сторони щирим поданням руки до згоди".

„ЗІЗД МОНАРХІВ ПОЧИНАЄ НОВУ ДОБУ".

„Російська преса не має досить похвал для Німеччини і німецького цісаря і зазначує одноголосно, що зізд обох монархів починає тепер нову добу і що від тепер Европа буде числитися з інтересами Росії. Зате виступають російські часописи дуже гостро проти Австрії і доказують, що вона тільки в самолюбних цілях старається використати дружбу з Німеччиною. Велику радість викликало також, що цісар старався при кожній нагоді, де стрічався з російським військом, говорити по російськи.

ЮВИЛЕЙ ХРЕЩЕННЯ РУСИ.

Київ, 24. липня. Вчора почалося ювилейне торжество хрещення Руси молебнем на могилі княгині Ольги, який відслужив сербський екзмитрополит Михайло. Також відбулося торжественне посвячення памятника Богдана Хмельницького.

Серед яких умовин жиємо і працюємо.

Здавалось би, що чим дальше на захід, тим культурніша і толерантніша повинна бути поведінка одних осіб у відношенні до других, установ і т. п. Тимчасом переконуємося, що вже й там зачинають брати верх добре знані нам методи поведінки. Йде нам у цьому випадку про поведінку деяких кругів населення та — що гірше — відповідальних чинників супроти нашої чисто господарської установи, що має за завдання дбати кооперативним способом про піднесення добробуту хліборобства. Цією установою є наш добре відомий Маслосоюз, який відкрив свої відділи в Катовицях і Бельську (містах промислової округи, що споживають товар, спроваджуваний з дальших околиць) і то ще в тому часі, коли ніяка польська кооперативна організація не мала там поважнішого осередку збуту набілу. Нині ця наша установа є сіллю в очах деяких осіб та установ, ба, навіть дійшло вже до того, що офіційна організація купців проголошує явно бойкот Маслосоюзу за те тільки, що він є українською кооперативою, не зважаючи на те, що це організація громадян Польщі.

Для ілюстрації повищого подаємо в дослівному перекладі текст дотичної точки комунікату „Стоважишеня Польскіх Купцуф Хшесьціян" у Катовицях з дня 15. червня ц. р., а саме:

„Стоважишене Купцуф Польскіх Хшесьціян в Катовіцах. Катовіце, дня 15. VI. 1938. Комунікат. В справі фірми Маслосоюз. Всім членам наших Стоваришень з бранжі набілової, харчевих товарів і т. п. звертаємо увагу, що Молочарська Кооператива „Маслосоюз" є українського походження і зорганізована на тут. терені для деяких згори передуманих політичних і господарських цілей. У звязку з повищим слід заперестати доконування закупів у фірмі „Маслосоюз", а піддержувати чисто польські молочарські орґанізації, як нпр. „Малопольскі Звйонзек Млєчарскі", що має свій Відділ у Катовицях при вул. Словацького 36, якого вироби в нічім не уступають виробам українського „Маслосоюзу". — За Управу: (—) Чапліцкі Ст., презес."

Два тижні пізніше тижневик „Жице Польске", що виходить у Бельську, в ч. 27. з 3. липня ц. р. передрукував згадану точку комунікату „Стоважишеня Польскіх Купцуф Хшесьціян" у цілости і тимсамим візвав тих купців також на терені бувшого австрійського Шлеська не закуповувати набілу у відділах Маслосоюзу.

Чи не гарні відносини, коли чисто-господарській установі закидають, що вона зорганізувала свої відділи на терені Шлеська для деяких згори „обдуманих політичних і господарських цілей" і в цей спосіб нацьковують суспільність, щоб цю установу бойкотувала, хочби з власною втратою на якости товару?

Думаємо, що не зважаючи на таку нагінку і такі заклики, тамошне населення не перестане купувати масло в Маслосоюзі, бо воно вже привикло до солідної обслуги та чесної поведінки, з якою не зустрічається у своїх „крикунів".

Зачуваємо, що Маслосоюз виготовив спростування до названого часопису, а рівночасно вносить скаргу до суду за незаконну поведінку згаданого Союзу.

Побачимо, з яким вислідом.

Червоні відступають у переполоєї.

НАЛЕТ НА ПРИСТАНЬ ЧЕРВОНИХ.

Головна кватира національних військ оголосила такий комунікат: Національні війська осягнули вчора великі успіхи на гірському відтинку Саляда, здобуваючи позиції червоних у Хігерас і Бенафар. У полон попало коло тисячі червоних. На відтинку Фанзара національні війська заняли добре укріплену місцевість Археліна і відбили всі протинаступи червоних на цю позицію.

На фронті Естрамадури національні війська посунулися наперед на відтинках Пуенте Аргобіспо і Льохрізан та 10 км. наперед ріки Гвадіян, змушуючи червоних до панічної втечі, які залишили багато воєнного запасу. В ночі з 20. на 21. ц. м. національні літаки бомбардували військові обекти у Валенсії, в Аліканте і фабрику воєнних матеріялів у Кастель де Фельс недалеко Барсельони.

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею „Просвіти"?

Закарпаття.

ДЕЛЕҐАЦІЯ УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЄПИСКОПА ОЛЕКСАНДРА.

Делеґація Учительської Громади, у склад якої входили голова Громади директор А. Штефан, посол Ю. Ревай, секретар В. Свереняк і редактор А. Ворон, відвідала єпископа мукачівської епархії Преосв. Олександра Стойку. Делеґація передала епископові письмо, в якому укґація передала епископові письмо, в якому укґація передала епископові письмо, в якому ук

Сторінка без політики.

Останній інкас?

Коли відкрили Америку, тоді кольоністи зовсім винищили нарід, що замешкував Америку — інкаси. Про останнього інкаса тепер тільки ходять чутки і то, мовляв, він живе десь у полудневій Америці. Як відомо, держава інкасів була знаменито зорганізована і культура стояла на високому рівні. Інкаси створили ніде невідоме до того часу закарлючене письмо, що разом з ними і загинуло. Держава інкасів займала великий терен полудневої Америки, де тепер є такі держави: Перу, Болівія, Еквадор, частина Аргентини і Чіле. Держава інкасів була наймогутніша і займала перше місце по середньо-американській державі ацтеків. Та держава правдоподібно повстала 1.200 літ перед Христом. По ній залишилися тільки руїни. З тих руїн ще можна дізнатися, як високо тоді стояла архітектура. Між іншими відкопано величезну „браму сонця" з доби культури інкасів. За останнього інкаса досі вважали Атагальпа, що з своїм примітивним військом воював з еспанцями в 16. столітті. Його військо начислювало 10 тисяч людей. Як оповідають тепер у місцевостях полудневої Америки був він лише останнім провідником інкасів, а не останнім інкасом. Кажуть ще, що королівський рід інкасів до цієї пори не вимер і втримався, навіть володіє невеличкою горсткою своїх людей. Згідно з тими переказами Атагальпа мав сина Рока, що ледви врятувався з грізного бою з еспанцями, оженившися зі своєю кузинкою. По Атагальпі став він головою королівського роду. Тепер, кажуть, його нащадок живе в одним містечку в Еквадорі і має незвичайно довге прізвище, а саме Дон-Люіс-Филіп-Гавракарі-Духікеля. В тім містечку править він своїм родом в рівночасно продає книжки та писальне приладдя. Він спокійна, опанована людина, але все чваниться і величається тим, що є нащадком Атагальпи.

У своїм чудово влаштованім домі переховує він королівські інсигнії, червоне шатро та чимало дорогоцінностей.

—o—

Човна-церкви і човна-шпитал на аргентинських ріках.

Великі громади кольоністів і цілий християнський тубильський нарід, що осів уздовж аргентинських рік Парана, Пількомаво, Борнео, Балядо — донедавна іще були без душпастирської опіки. Щойно тепер прийшла зміна. Католицькі черці, що працюють у безмежних аргентинських пампах, створили власну річну фльоту — і так тим величавим громадам несуть релігійну поміч, при цьому також дбають про їх здоровля, доставляючи їм поживу.

На аргентинських ріках пливають прегарні човна-церкви. Кожний човен на чердаку має каплицю з прегарною деревляною вежею. На деяких вежах є вирізьблена статуя Христа або Божої Матері. Ті всі човни на розгойданих водах виглядають зовсім, як рухомі церкви. Водяні каплиці мають такі стіни, що розсуваються. Як вони підпливають до берега, тоді стіни розсувають і люди, що є на березі можуть сміло брати участь у богослуженні. Човна є моторові. Досі таких церков на аргентинських ріках є 8. Багато ще будують. Крім цього католицькі місіонарі мають ще на човнах шпиталі. В тих перевозних шпиталях є лікарі та сестри милосердя. З хвилиною, коли пустили по ріках водні шпиталі здоровля серед кольоністів на 50 проц. поправилося.

Як добре голитися?

Американські вчені люблять займатися практичними питаннями. Чи є щось практичніше, як знайти добру раду, що робити з волоссям на бороді і під носом, що раз-у-раз відростає? Покищо вони не придумали як його знищити зовсім, а почали студіювати, як люди голяться. Для цього вони взяли своїх учнів-студентів, щоб приглянутися, як вони голяться. Вибрали таких, що їм найбільше росте волосся, чорних і білявих. Досліди були подрібні. Вчені посписували цілі томи. Покищо з їх висліпів довідуємося загально, що коли волос спочиває у воді 100 секунд, то на 70 прц. росте швидше, ніж без тої води. Але щоб голитися без води треба купувати дорогий крем. Практична рада пітсбурських професорів така: Заки голитесь натирайте лице півтора хвилини чистою гарячою водою і милом, дальші три хвилини втирайте зокрема мило у шкіру рукою і щойно після цього протягайте мило квачиком, щоб зробити піну. Вістря бритви тримати не просто, а під кутом 25—30 ступнів. А як усунути волосся взагалі без голення, над цим учені щойно роздумують.

—o—

Заздрісний за... безплатні білєти.

Прерізні були вже причини, що люди відбирали собі життя. Та мабуть ще газетна хроніка не записала такого випадку, щоб людина відобрала собі житту із заздрости за безплатні білєти. Така „історія", що виглядає неправдоподібно, трапилася в Буенос Айрес цими днями. В однім саді на передмістю біля віллі проходжувався Джон Мільтон — із прізвищем великого поета! — *син багатого промисловця* зі своєю нареченою Дженні Говард. Коли його наречена витягнула хустинку з торбинки, тоді вилетів заадресований і оплачений невеличкий лист до посилки. Джон підніс той лист, відчинив коперту, що була заадресована до чужого мужчини і витягнув... два безплатні білєти до театру. Коли він спитав, що то має значити, вона відповіла, що посилає своєму знайомому білєти до театру. Тоді Джон у великій розпуці витягнув револьвер і забився на місці.

Ріжні народи --- ріжні спорти.

Не всі народи вживають однакового спорту. Це залежить від їх вдачі, темпераменту, традиції і підсоння. Дарма, що тепер по цілому світі поширюються ті самі роди спорту, деякі з них беруть верх у поодиноких народів. Англійці — завзятущі спортовці, дуже ріжносторонні, таки найрадше люблять копаний мяч. У цій грі вони *найбільші мистці* і при всіх змаганнях дружин народів, досі ніхто їх не перевищив у футболі. Індійці незрівняні у змаганнях гокея на землі і в гокею теж їх досі не перемогли. Таксамо канадійці непереможні у гокею на леді. Европейці нераз пробували їх перемогти — надаремне.

Зате скандинавці славляться у лещатах. Вони виграють у бігу на довжину і на скорість, з перешкодами чи без. Раз нагороду дістає норвежець, то знову швед або фінляндець. Навіть завзяті японці ломлять собі зуби, коли хотять їм дорівняти. Другою спеціяльністю фінляндців це мет списом; вони перші перевищили віддаль 70 метрів. Голяндці найшвидші пливаки, головно жінки; імена Рагнільд Гвеґар і Мамми Бравн, дуже молоденьких, славні у світі. Щойно в останніх роках американці, японці та німці хотять вирвати їм цей лавр. Недосяжні у скоку американці. Австралійці та бразилійці славні у грі в польо. Гарно булоб, якби ми мали теж власний спорт, в якому інші народи не моглиб нам дорівняти. Колись це був кулачний бій, званий тепер боксом.

ЗЛОЧИН ПІД ВПЛИВОМ КРИМІНАЛЬНИХ ФІЛЬМ І КНИЖОК.

Жахливий злочин стався в цих днях у Загребі. Слідство виявило, що злочину допустилися два хлопці, один літ 19, а другий 14. Обоє вони пізним вечором усміхнені прийшли до одного знайомого шофера і попросили, щоб він показав їм, як кермується автом. Коли шофер сів при кермі і хотів їм показати, як це робиться, один з тих хлопців ударив шофера молотом по голові. Після цього витягнули його з авта і там ріжним гаражовим приладдям та ножами забили його. Тіло вбитого положили в куті гаражу, самі сіли в авто і відїхали. Поліція зараз почала слідити за злочинцями і швидко натрапила на слід. На слідстві хлопці призналися до вини і до подробиць, переповівши хід злочину. Обоє хлопці є синами відомих і шанованих батьків. На питання, звідки взялася в них така думка злочину, відповіли, що зробили це під впливом сензаційних фільм і кримінальних повістей. А коли спитали їх, яка ціль була того душегубства, вони не вміли відповісти.

НЕ ВИПЛАЧУЄТЬСЯ ЛИКАТИ КРАДЕНОЇ БІЖУТЕРІЇ.

Білгородська преса розписується про кримінальну подію, що розсмішила багатьох читачів. Перед двома днями поліція арештувала циганку за крадіж біжутерії. Арештована циганка скористала з хвилевої неуваги поліцаїв і ликнула кілька краденних перстенів. При дальшім ликанні поліцаї вже завважили цей маневр циганки, але не перешкодили їй, бо лягали зі сміху. Щойно за третім разом, коли циганка намагалася ликнути великий золотий дукат — розсміяним поліцаям удалося перешкодити і відобрати його циганці.

Преса підкреслює, що циганка мала щастя в нещастю, бо якби поліцаї не перешкодили їй в ликанні дорогоцінностей, циганка ликнулаби напевно цілий мішочок краденых дорогоцінностей, що могло би скінчитися для неї трагічно. Найбільше сміху викликала заява комісара поліції, який заявив репортерам, що видав відповідні доручення вязничній сторожі у справі звороту предметів, що їх циганка ликнула.

ПЯНІ ПАВЯНИ НАПАЛИ НА МІСТО.

Недавно трапився в полудневій Америці незвичайно цікавий випадок. Коло 200 павянів напало на містечко Марікані. Невідомо чого вони були такі розлючені, але однаково нападали, на чорних, як і на білих. Вибивали вони виставові шиби, вдиралися до мешкань, розбивали начиння, ломили меблі і зїдали все, що тільки доглянули.

Затрівожена поліція оповістила, що за кожного вбитого павяна, що його принесуть до уряду дадуть велику нагороду. На другий день по тім рідкім випадку на одній бічній вулиці лежало 60 павянів. Щойно пізніше виявилося, що ті павяни „при смерти" були пяні. Вони вдерлися до спіритусового складу і вицідили там велику бочку. Павянів перевозили до уряду ті мешканці, що хотіли одержати нагороду. Уряд не згодився дати нагороди, бо вважав, що мешканці зовсім не намучилися при такім полюванні.

1832 ЛІТАКИ В ЦІЛІМ СВІТІ.

Згідно зі статистичними обчисленнями англійського міністерства летунства, у всій світі є 1.832 пасажирських літаків. Перше місце займає Англія, бо має 444 літаків, друге Америка має 311 літаків, далі Франція 173, Німеччина 151, Італія 108, Голяндія 46. Інших держав нема на списі.

ВІЛЬГЕЛЬМ II. МАЄ 1800 КРАВАТОК.

Відомий фільмовий артист Адольф Менжу приїхав до Франції і привіз із собою колекцію краваток, що складалася з 250 найріжнородніших краваток. Цей артист мав у пляні в трьох днях попарадувати в трицятьох кравatках у той час, коли гоститиме англійська королівська пара. І так Менжу мав 10 разів денно зміняти кравatку. Він і здобув собі велике признання від найславнішого англійського чепуруна Джорджа Бруммеля, бо він уважає, що головною прикрасою мужчини є саме кравatка. Одначе Менжу не осягнув рекорду, бо його перевищив знаменитий французький актор Карло Барті, що мав колекцію 600 краваток. Хтож би міг собі уявити, що в цій ділянці таки здобув рекорд ніхто інший, а... колишній німецький цісар Вільгельм II? Свого часу англійський „Тіт-Бітс" подав був, що колекція Вільгельма II. начислювала 1.800 краваток!

В справі смерти Володимира Нидзи.

Інтерпеляція посла д-ра Степана Біляка до міністра справедливости в справі неприродної смерти політичного вязня Володимира Нидзи у вязниці в Равічу, внесена на пленумі сойму дня 21. VII. ц. р.

„В карній вязниці у Равічу помер нагло 11. липня ц. р. політичний вязень Володимир Нидза, 24-літній студент львівської політехніки, який відсиджував кару вязниці за участь у нападі на консулят СССР у Львові. Батько його Данило Нидза, замешкалий у Львові на Левандівці дістав телеґрафічну вістку з управи вязниці в Равічі про смерть сина і в звязку з тим поїхав 13. липня до Равіча, щоб бути на похороні сина. На запит Данила Нидзи в управі вязниці, що було причиною смерти сина, сказали йому, що вязень Володимир Нидза повісився у вязниці. По молитві коло тіла померлого сина п. Данило Нидза докладно оглянув тіло сина і ствердив на підставі свого життєвого досвіду, що на тілі, головнож на шиї, не було ніяких слідів повішення. Зате на лівій стороні лиця під оком в околиці носа і лиця завважив червону округлу пляму величини менш-більш гроша, з якої текла ропа. Ця обставина зродила у п. Данила Нидзи поважні сумніви щодо причини смерти сина. Ті сумніви збільшилися поважно, коли п. Данило Нидза довідався, що його син бл. п. Володимир Нидза на день перед смертю весело розмовляв зі співвязнями і зовсім не обявляв самовбивних намірів. На короткий час перед смертю сина дістав п. Данило Нидза листа від бл. п. Володимира Нидзи, з якого слідно, що його син був зовсім психічно зрівноважений, фізично здоровий, обіцяв дальшу кореспонденцію, просив всяких вістoк з родинного життя — так, що і зміст цього листа свідчить без сумніву про брак якихнебудь самовбивних намірів у бл. п. Володимира Нидзи.

З уваги на те звертаюся до п. міністра справедливости, щоб зарядив дохodження, які устійнилиб дійсну причину смерти бл. п. Володимира Нидзи у вязниці в Равічі, як теж видав відповідне зарядження, яке забезпечило би здоровля і життя вязнів у карній вязниці в Равічі, а на випадок ствердження службового зловживання потягнув винних смерти бл. п. Володимира Нидзи до відповідальности".

Відповідь голови Надзірної Ради Центросоюзу

СЕНАТОРА ОСТАПА ЛУЦЬКОГО НА АЛЯРМУЮЧУ СТАТТЮ „ІКЦ." З 28. Ц. М. П. Н. „СПІЛЬНИЙ ГОСПОДАРСЬКО - ПОЛІТИЧНИЙ НАСТУП НІМЦІВ ТА УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ".

У вступній статті нинішнього „ІКЦ." я вичитав черговий наступ на українську кооперацію, зокрема на Центросоюз. У цій статті подано алярмуючу вістку, що цими днями заключено господарсько-політичну умову поміж Центросоюзом і всіми німецькими кооперативними та господарськими організаціями, що працюють у Польщі, зокрема з „Landwirtschaftliche Zentralgenossenschaft" у Познані, „Grosseinkaufsgessellschaft" у Ґрудзьондзу і „Raiffeisen" у Данцігу. „ІКЦ." заявляє, що ця умова мусить заалярмувати польські відповідальні політичні та господарські чинники, бо вона торкається українсько - німецької співпраці в експорті рільничих продуктів з поминенням польських організацій, робить українців господарськими васалями німців, відбудовує „бльок меншин" у Польщі та є господарським паравaном для німецького фінансування української політики в Польщі.

Як голова Ради Центросоюзу заявляю, що **ніколи не було і нема ніякого порозуміння, а тимпаче списаної умови, поміж Центросоюзом і будьякими німецькими організаціями в Польщі чи поза її межами в справі експорту рільничих продуктів чи в будьякій іншій справі.** Що торкається збуту рільничих продуктів, заявляю, що в 1937 році всі збутові операції Центросоюзу збіжжям дійшли до 52.382 тон. З цього вислано до Ґданська 5 ваґонів (75 тон) через „Związek Gospodarczy Spółdzielni Rolniczo - Handlowych" (колишні (P.Z.P.Z.), 2 ваґони через „Landwirtschaftliche Grosshandelsgeselschaft" у Ґданську і 62 ваґони через відому нім. фірму „Centrala Rolników" у Познані. Цілу решту збуту на внутрішнім ринку, в цьому 239 ваґонів через „Związek Gospodarczy Spółdzielni Rolniczo - Handlowych". — У 1938 році Центросоюз збув через той самий „Związek" 116 ваґонів збіжжа, з чого 30 ваґонів пішло на Ґданськ, а через познанську фірму „Centrala Rolników" (ввідділ у Ґданську) 108 ваґонів. У 1938 році не збуто ані одного ваґону збіжжа через будьяку німецьку фірму. До Ґданська чи Ґдині спрямовує Центросоюз тільки ячмінь та дещо гречки, все інше збіжжа збуває на внутрішнім ринку.

Оці факти стверджують понад усякий сумнів, що поміж Центросоюзом і німецьким господарським світом нема ні умовленої, ні помітної дійсної співпраці. Інша справа, що якби й була, то очевидно не малоб це ніякого політичного значіння.

Дирекція Центросоюзу розважить, чи і як має зареаґувати на вище названу статтю „ІКЦ.", яка не тільки алярмує владу і цілу польську опінію проти Центросоюзу, але також проти національних Ревізійних Союзів, зокрема проти Ревізійного Союзу Українських Кооператив, який буцім-то закриває перед владою і польськими чинниками таку протидержавну діяльність своїх членів. У цій останній справі стверджую, що згідно з постановами кооп. закону, вся діяльність нашого Ревізійного Союзу та всіх наших кооперативних централь безпосередньо провірює Кооперативна Рада, яка є відділом Міністерства Скарбу. В таких умовинах твердження „ІКЦ", що ніхто поза українцями не має вгляду в усі справи української кооперації, є таксамо безпідставне і незгідне з правдою, як і його алярми з приводу буцім-то істнуючої політично - господарської умови поміж Центросоюзом та німецькими установами.

Львів, 23. липня. 1938.

Остап Луцький.

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб винищити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанок „ДО СОНЦЯ" — найновіша книжечка „Просвіти".

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 18.

В. НАГЛОЧ.

УЛЬТРАБЛАКИТНІ ПРОМЕНІ.

I.

Ах, це був чудовий час!

Літо, пречарне гірське літо стояло над землею і сміялось до всіх румяними, обсмаленими щоками. Зелені рвучкі потоки гнались у долини, шуміли борами високі сосни, корови і люди пяніли разом зі сіном та запашними травами, Гей! — гукали лунко русяві дівчата — мавки по дебрах, гей! неслося із широких грудей легінів по полонинах, гей! зідхав я сам блаженно, простягаючи свої злиденні руки до доброго сонця, що шугало сюди-туди мов золотий карась у синій глибині. А може саме тоді янголята грались ним як мячем по блакитньому гриищі?...

Я відчував, як у кожний мій нерв, у кожну бючку влипається якась невидна, чарівна речовина, що пахне як живиця і знемагає мене. Удолі десь шуміла гірська ріка, сміялись пружні купальниці, співав якийсь заблуканий тенор. Повіки клеїлись щораз більше, я перестав крутити пальцями млинка на запалому животі і безжурно позіхнув.

Тоді погане хіхотіння стрибнуло знечева мов пакісний струмок у час повені. Я піднісся на своїх, худих, цибатих ногах і зверещав готуром:

— Хто це посміа нарушити спокій смерекового полудня, зневажити непорочну тишу гір?! Виходь, сякий-такий враже!

Я втягнув у свої вузькі груди бальсамічне повітря, напружив біцепси, що Говерлею і Піп-Іваном впинялись на моїх руках.

Нараз я почув нову каскаду сміху і вполя плиці виплигнула якась маленька постать.

— Хе, хе, хе... — реготався маленький дідок, підступаючи до мене. — Що це ви, товаришу, кричите?

Я задерев'янів. Дідок робив несамовите враження. Його пронизливі очі сверлували мене і я відчував щоразто сильніше, що в ньому криється якась дивна сила. Із засохлого лоба звисав останок гирі мов справжній „оселедець" наших бравих запорожців.

Незнайомий вимахував живо смерековим ціпком і врешті тицьнув ним мені під ніс:

— Щож ви молодче так посоловіли? Сідайте і розказуйте щонебудь... хе, хе...

— Теодосій Голодняк — я засоромлено вимимрив і стукнув босими пятами.

— Не шкодить — відповів дідок і сів задумано на шовковому мосі, підібравши по турецьки ноги.

Високо над нами дебела ялиця насунула на чубок сонце мов памаранчевий берет. Жуки чимчикували кудись ділово, а довкруги дзинчали рої мушок. Тоді дідок пхнув смерековий бучок у муравлище і почав:

— Те, що я зараз вам розкажу, Теодосіе Голодняче, це не звичайні собі теревені. І леда кому не говорив би я про це. Та на вас я звернув увагу не від нині — тут його очи впились у мене мов пиаки — і вас єдиного вважаю тут на тій пустині гідним пізнати мою велику таємницю. Присягніть, що нікому не зрадите нашої спільної тайни.

— Шановний добродію — і піт виступив на моє чоло — я звичайний собі студент...

— О, ні — показав дідок жовтого зуба у у чорному роті — не будьте скромні. Треба лише хотіти. Про мене теж тепер ніхто багато не знає, але небавком — гого! пождіть — цілий світ гудітиме: Слава Панкратієві Порхавці!!

Я миттю зірвався на рівні ноги:

— Ах, це ви, великий професоре?! Світоче науки! — затремтів мій голос і голова склонилась додолу.

І я став асистентом професора Панкратія Порхавки.

II.

— Всі ми окружені ріжними невидними силами. Вчені щойно вайшли в цей густий ліс невідомого. Промені ультра чи інфра, промені Альфа, Бета, Гама... але ми ще свого останнього слова не сказали!.. — і сухорлява рука проф. Порхавки блиснула у зелено-фосфоровому світлі.

Я дивився набожно у свого майстра і з запертим віддихом слухав його пророчих слів.

— Чи вам відомо, асистенте Дозику, що сміливі вчені відкрили? — професор підступив ближче. — Чи ви знаете, що корінці цибулі, нашої простої цибулі емітують теж преважливі промені? Промені, що дають почин новому зростові, новому життю?

Потім він підійшов до вікна і задивлений у тьмяну долину рек:

— Та, що всі промені альфа, бета, гамма, ікс чи інсильон значать супроти моїх ультраблакитних променів життя? Питаю вас — гукнув знечева надхненно — що?! Ні, ви ще не знаете!

Над Карпатами зарокотіли громи. Ясна блискавиця, прорізала ґранатовий небосклін і освітила Порхавкову лябораторію. На її тлі професор виглядав величаво. Його цінну голову окружало зеленкувате хемічне світло, а крізь вікно били в неї зигзаки блискавиць.

— Промінювання, це лиш одна із форм всемогутньої енергії. І моєю віковічною заслугою для людства буде не тільки відкрити ультраблакитні промені, але перемінити їх у вищий рід енергії!

— Майстре! гухнув я захоплений. Я ввесь до ваших услуг. Возьми мене, маестро, замість крілика чи щура на експеримент!

І ціла нужденна, заімпровізована фізично-хемічна лябораторія в гуцульській хижі здавалась мені кузнею кращого майбутнього нашої планети.

Професор Панкратій підступив і положив руку на моє рамя.

— Молодий друже! Ти мені потрібен до помочі. А обект до експериментів уже я знайшов. Та я на всякий випадок забезпечу Тебе перед непередбаченими можливостями, бо ми працюватимемо у спокусливих обставинах.

В обороні Православної Церкви.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ПОСЛА Д-РА СТ. БАРАНА ДО ГОЛОВИ РАДИ МІНІСТРІВ.

На пленарному засіданні сойму в четвер 21. ц. м. посол д-р Степан Баран зголосив велику інтерпеляцію до голови ради міністрів **у справі „збурення з наказу повітових старостів 107 православних церков, як теж спалення в злочинний спосіб без викриття підпалячів трьох православних церков у місяцях червні і липні 1938 р. на терені люблинського воєвідства, як також переслідування і карання на віроісповідно-релігійному підложі православного духовенства і вірних на терені тогож воєвідства".**

Згадана інтерпеляція пос. д-ра Барана стоїть у безпосередньому звязку з його інтерпеляцією до голови ради міністрів з 6. ц. м. в справі сучасного положення Автокефальної Православної Церкви, її духовенства і вірних на терені повітів люблинського воєвідства, замешкалих українським православним населенням, як теж у справі дотеперішнього неуправильнення у формі окремого закону відношення Польської Держави до Автокефальної Православної Церкви в Польщі — і є фактично її продовженням, що обіймає події і факти по останні дні.

В новій інтерпеляції посла д-ра Барана наведено статистику колишньої уніятської холмської єпархії на основі шематизму з 1875 р., останнього, який вийшов друком, бо в 1875 р. Унію там скасовано. Цифри церков, парохій і вірних — уніятів — по деканатам (11) відносяться до стану з кінцем 1874 р. Колишня холмська уніятська єпархія, що обіймала Холмщину і Підляшша, входить сьогодні в цілости у склад варшавсько-холмської православної єпархії. Уніятів на згаданому терені було в 1874 р. 249.146 душ, парохій 256, парохіяльних церков 256, філіяльних церков 74 — разом усіх уніятських церков було там 330. Всі вони після 1875 р. стали православними, а до світової війни прибули на тому терені православні церкви в 9 місцевостях, так, що всіх православних церков було там коло 340. З того числа поляки забрали під свої костели коло 150 церков, решту з приходом польської влади замкнено й опечатано; опісля був дозвіл на отворення тільки деякої їх частини. Тепер на Холмщині і Підляші з 340 церков передвоєнних, включно з церквами, що їх побудовано вже за польської влади в місцевостях, де православні церкви забрано під костел, що є так званими етатовими церквами парохіяльними або філіяльними, є всього 54 церков на близько 250.000 душ православного населення.

Багато православних церков знищено в перших роках польської влади. На основі подрібного виказу по місцевостям і повітам в останніх двох місяцях — червні і липні по день 19. липня ц. р. включно — збурено на Холмщині і Підляшші 112 церков, а три спалено, при чому акції бурення не припинено ще й досі. Між збуреними церквами є **церква в Щебрешині з 1184 р.,** церква в Корниці з 1578 р., церква в Білій на Підляшші (собор) з 1582 р., церква в Замістю з 1589 р. — як теж церкви в Холмі (собор), в Ярославці і Модрині без точної дати збудування, але збудовані напевно ще перед берестейською унією, себто перед 1596 р. — Ці церкви — як теж і деякі інші були історичними памятниками архітектури давніх віків, які через збурення безповоротно пропали.

Обі інтерпеляції посла д-ра Ст. Барана, цензуровані строго президією сойму перед їх приняттям у соймі на пленарному засіданні 8. 21. ц. м., сподіємося подати в цілости без ніяких змін і додатків у тексті, в якому принято їх у соймі, очевидно в дослівному перекладі з польської на українську мову. Обі ці інтерпеляції з описом деяких подій і поданням точних дат є вже сьогодні історичними документами, що відносяться до теперішнього положення Православної Церкви на Холмщині й Підляшші.

В останній інтерпеляції посла д-ра Ст. Барана є теж згадка, що в місцевостях, де в останніх двох місяцях збурено церкви (в числі 112 по день 19. липня ц. р.), місцеве православне населення мусить ще платити кошти того збурення, що доходять нераз до квоти 1.000 зол.

Нова соймова інтерпеляція посла д-ра Ст. Барана з 21. ц. м. кінчиться так (цитуємо дослівно):

„Піддержуючи в цілости усі мої внески під адресою уряду, поміщені при кінці моєї вище цитованої інтерпеляції з 6. липня 1938 р., запитую:

1) „Чи уряд схоче розслідити усі вище мною наведені факти, що торкаються збурення, як теж спалення православних церков, вичислених у моїй інтерпеляції, дальше наведені факти укарання православних священників за відправу богослужень, та уділювання релігійних послуг і виселення їх з їх дотеперішніх місць замешкання, як теж факт зневаги повітовим старостою Веляновським у Томашеві голови Автокефальної Православної Церкви в Польщі о. Митрополита Діонізія — врешті факти шиканування православного населення на віроісповідно-релігійному підложі?"

2) „Чи уряд схоче потягнути до відповідальности органи державної влади, передовсім дотичних старостів, які спричинили факти, наведені у моїй інтерпеляції?"

3) Чи уряд схоче дати охорону православному населенню і православному духовенству перед незавиненими шиканами і репресіями?"

4) „Чим врешті усправедливить уряд масове бурення православних церков з наказу державної влади і з якою це сталося метою та чи схоче винагородити шкоди, що повстали внаслідок повищих заряджень влади?"

—o—

Дні Сталіна почислені.

Шеф ГПУ на Далекому Сході ген. Самойлович-Лушков, який недавно втік до Японії, заявив журналістам ось-що: Моїм завданням — заявив Лушков — було демаскувати можливі замахи, шпигунства серед населення і в армії на Далекому Сході. Це викликало заздрість і страх марш. Бліхера. Совітська закордонна шпигунська служба була донедавна дуже добре зорганізована, але від коли провід у ГПУ обняв Єжов, цілий апарат на Далекому Сході кульгає зі страху перед протишпигунством. **Головні методи інквізиції ГПУ є такі: позбавлення сну, позбавлення їди, накладання болючих кайдан, биття.** Совітське населення не вірить у масові процеси, що їх уладжує уряд, ні в обвинувачування в тих процесах, ні в їх висліди. Дипльоматичний апарат Літвінова зовсім розложений. Літвінов ізольований і стратив довіря у совітських можновладців. Сталін „приятелює" з Ворошиловом і Бліхером. Першого боїться, другого використовує як супротивника Ворошилова. Не має довіря до обох. Єжов поручив Лушкову, щоб слідив за Бліхером. **Внаслідок глибокого незадоволення у краю та зовнішньої ізоляції переворот у Совітах неминучий.** Місце Сталіна займе Молотов або Ворошилов. Найближчою метою московських можновладців викликати неспокій на кордонах Манджуко.

ДАЛЬШІ ТРАНСПОРТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ВІЙСЬК.

З Москви виїздкають далі транспорти старшин панцирних відділів, летунства і лікарів.

—o—

Професор Панкратій Порхавка впорснув мені під шкіру якусь дивну речовину і мені видалось, що я западаюсь у глибоке провалля.

III.

Минуло з того часу кільканацять гарячих днів та запашних ночей. Ми працювали з професором над ультраблакитними променями безупинку. Вкінці одного дня проф. Панкратій сказав:

— Сьогодні звершиться діло мого життя, праця мого мізку від кільканацяти років. Отже до побачення колєго Дозику, в десятій ввечір!

Серпнева ніч удалась нам напричуд. Я сидів над срібним ручаєм і ждав на майстра.

Гей, стільки то вражінь за цей малий шмат часу! Чи справді вдасться Порхавці довершити свого діла?

Я споглядав на таємні чорні сильветки дерев, мерехтливі зорі на небі, кришталеву водицю гірського потічка — та все те не розніжувало мене. Мені здавалось, що всюди на горах, на долах, на небі якийсь таємний ткач пряде тендітну мережку з ультраблакитних променів і осотує нею усе й усіх. А люди мов мухи падуть у неї і шарпаються в обличчі великого павука нашого життя.

Враз стало мені жаль тих двоє людей, що несвідомі мали своїм особистим щастям пожертвуватись для людства. І я тяжко зідхнув.

— Гей, вгору чоло! — штовхнув мене бадьоро професор Панкратій. — Беріть, Дозику, лямпу, жарівки і динамо. Ходім, хутчіше!

Ми поволі почали спинатись угору.

— Як ця гора називається тепер? — зашамшів беззубий професор.

— Оленева.

— Буде зватись Порхавкова — свйснув самопевно дідок і шпарко задріботів тоненькими ногами.

Великий мідяний місяць повис над далекими вертепами мов щаслива монета гірських парних ночей. Пахла тиша.

— Обережно, щоб їх не сполошити — прошепотів Порхавка і став спинатись навшпиньки.

Ми їх побачили. Сиділи так як звичайно. Вона чудова, стрункa, русявокоса гладила ніжно його чорні, блискучі і тверді кучері. Потім його зуби блискали здоровою сніжною білиною, аж доки не зникали під дотиком соковитих, багряних уст. У світлі місяця та пара таємних любків видавалась дивно недійсною і несамовитою.

Порхавка востанне глянув у люпу, записав у нотатнику кут насвітлювання і дав знак:

— Позір! починаємо!

Затурчіла тихесенько машина. Заблищало фіолетно-блакитно-зелене світло і його сніп упав на дві жертви науки.

Професор споглянув на годинник:

— Останній акт почався. За годину-півтора буде фінал. Сповняться мрії. Ультраблакитні промені Панкратія Порхавки перемінять еротичну енергію в вольонтаристичну! Епохальний винахід! — дідок цілий горів. — Революція у цілій науці, в цілому світі. Чи знаєте, що я буду найбільшим народнім героєм? Розумієте, що це значить?! Нас 40 міліонів підібе цілий світ! Слава! — гукнув враз, забувшись, на ціле горло Порхавка.

Любка зірвалась мов сполошена серна, а юнак став мов олень готовий до боротьби.

— Втікаймо! — шепнув я налякано.

— Тепер? Ніколи — харчав дідок, попавши геть у транс. — Це власне ділають промені! У ньому народжується вольонтаристична енергія. Ось він її покидає, ось іде, затиснув кулаки... Сла!...

І в ту мить юнак кинувся на нас мов скажений хижак-самець. Ми схопили машину і шугнули в хащі.

Порхавка десь загубився. А юнак гнав за мною мов несамовитий. Я замотався у малинник, кинув жарівки, динамо й люпу і біг наосліп.

„Траах!.. розлетілась на моїй голові дерев'яна скринька від Панкратієвої машини. Я приставив і в той мент дістав здоровий боксерський „серп" у зуби і під ребра...

IV.

На другий день я лежав над рікою мов білий Йов. У роті бракувало півтора зуба, боліли всі костомахи, в голові шумів водопад Ніягари. Таксамо гарячо пекло сонце, таксамо звинно хлюпались у воді чоколядові купальниці, таксамо тонко співав заблуканий тенор. Я останнім зусиллям волі споглянув на записку, яку передав сьогодні рано мені посланець.

„Коханий асистенте! Вчорашня ніч запечатала знов одну главу мого життя, моєї праці та історії всесвітньої науки. Я побачив, що мої ультраблакитні промені приносять не те, чого я бажав. Про наслідки емоціонально-потенціональної енергії переконались ви, здається, самі. Спочуваю з вами та дякую водночас, що ви посвятились для науки. Бо я встиг скритися перед скаженим молодиком, зате не міг сам переконатись про вплив моїх променів на його товаришку-Дозику! Від сьогодні я починаю працю над справою відмолоджування людей! Я мушу винайти якісь нові чарівні промені, що із старців робили б жвавих юнаків. І я це винайду у власному інтересі!

Сподіваюсь, що ви надальше будете співпрацювати зі мною і наша співпраця видасть нові овочі!

Тримайтеся холодно!

Панкр. Порхавка".

* * *

Того самого дня я відписав великому вченому:

„Мій високошанований Учителю! Я з найбільшою приємністю буду помагати Вам у нових досвідах над новими променями, але поки що сам почав експерименти зі сонцем. Я вже познайомився з тою невинною жертвою Вашого досвіду і вона сама зацікавилася Вашою теорією. Тільки щодо відмолодження то ми рішили ще почекати бодай із 20 років. Гадаю, що до того часу Ви зберете весь потрібний матеріял. Я вибираюся у високі гори з моєю новою знайомою. Вона каже, що знає таке місце, де фіолетові промені мають зовсім колір її сукні".

ВАЖНІ НАРАДИ МІНІСТРІВ ВІЙНИ В ПАРИЖІ.

Британський міністр війни Гор Беліш відїхав, по посвяченні памятника в честь полеглих австралійських вояків у Віе-Бретонс, з шефом британського ґенерального штабу і двома експертами міністерства війни до Парижа.

Мін. Гор Беліш відбуде нараду з ген. Гамлен, прем. Далядіе та багатьома представниками військових і політичних кол.

—o—

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ УРЯД ВІДКЛИКАВ ВІДПУСТКИ.

Дипльоматичні і торговельні представники СССР у столицях прибалтійських держав: Талін, Разі і Ковні дістали з Москви наказ, щоб совітські службовики стримались з відпустками аж до відкликання. Цей наказ Москви викликав ріжні коментарі в політичних колах, що пояснюють його розвитком події на Далекому Сході.

НОВИНКИ.

— **Конфіскатá „Діла".** Вчорашнє число (158) „Діла" підпало конфіскаті за статтю през. д-ра Кості Левицького з наголовком.

— **Дружина Княгині Ольги** подає до відома, що домівка централі міститься у Львові при вул. Сикстуській 48, тел. 266-77. Секретаріят урядує кожного дня крім неділь і свят від год. 8. рано до 3. попол. Президія приймає кожного дня крім суботи в год. 12—1 вполудне. Зголошення в члени приймає Секретаріят і там можна дістати всі інформації. На бажання висилаємо на провінцію організаційний статут та інструкцію, як основувати повітові місцеві Дружини Княгині Ольги.

— **Цей „номер не пройдьот".** Від 24. липня появляється у Станиславові п. н. „Народній Голос" часопис, що є „органом українського працюючого народу" й організаційним осередком з великої букви „Українського Світа Праці". Вже перше число цього органу реклямує свою фірму достаточно. Є тут мова і про „посідаючий нарід, що бореться з працюючим народом" (made „совітський нарід"), і про „агентури фашизму в кожній державі", про „фашизм як номер (!) перший", пишеться там про „перевроми (!) фашистівських зривів" та „расистівські бредні (!)", нападається на „теорії про безкласовість капіталістичного суспільства", звертається увагу на „небезпеку українського націоналізму для українського працюючого народу", є вкінці всілякі „кавалки" про Еспанію, Австрію, конкурента Голуба, про орнати (!) розпачі, про „пашу рекіна" і „погній". — Отже „номер" собі нічого, хоч „бреднів" є подостатком і написано чимало „страшної трагедії". Зате нема в часописі нічого про немаловажну, думаємо, справу, а саме про „агентуру большевизму". Шкода, бо українського читача (хіба глухого і сліпого) не вольмеш нині на такий „номер". „Народньому Голосові" доведеться обійтися таки без українського народу — аякже!

— **Поляки будують у Львові костели.** По посвяченні 16. ц. м. нового костела оо. Кармелітів Босих поляки приступають до будови трьох нових костелів у Львові: оо. Кармелітів на передмісті Козельники, оо. Місіонарів при вул. Дзержинського і оо. Салетинів на Знесінні, де вже по війні вибудували новий костел. — У серпні ц. р. оо. Бернардини зі Львова відкривають монастир у Гусятині над Збручем.

— **Арештування у Станиславівщині.** Польська преса пише: Поліція арештувала кількох хлопців з Підпечар та одного студента техніка зі Львова під замітом висипання могили на шляху між Станиславовом і Підпечарами з написом у честь полк. Коновальця. Влада наказала розкинути цю могилу.

— **„Дом людови" в Переволочній.** У присутности золочівського старости Плахти і полк. Домбка відбулося посвячення „дому людового" в Переволочній пов. Золочів.

— **Нові шкільні свідоцтва.** Міністерство освіти видало низку обіжників у звязку з новим шкільним роком 1938/39. Міністерство устійнило новий зразок шкільних свідоцтв для тих, які кінчать народні школи. Свідоцтва подаватимуть загальну оцінку науки учеників та учениць. Ніяких завваг не вільно буде поміщувати на свідоцтвах.

— **Довгоречинцеві кредити для польських купців.** Банк Краєвого Господарства призначив кредити на підтримку ґуртівників християнських купців. Позички даватимуть індівідуально, філії Банку. Відсотки від кредитів сягають 6% річно.

— **Кілько є в Польщі неписьменних жінок?** На основі даних Статистичного Уряду у всіх більших містах Польщі є богато неписьменних жінок. І так у Варшаві на 98 тисяч неписьменних є 68 тисяч жінок; в Лодзі на 81.000 неписьменних — 54 тисячі жінок; у Львові на 21 тис. — 15 тис. жінок; у Познані на 2 тис. — 1.500 жінок; у Вильні на 19 тисяч. — 13 тис. жінок. Отже жінок є богато більше неписьменних, ніж мужчин.

Львівська хроніка. В ресторані Цукермана при вул. Зіморовича дійшло до суперечки між двома товаришами: мясарем Яном Баранським і робітником Яном Ліпським, який зранив свого товариша ножем у груди. Раненого Баранського відвезли до шпиталю, Ліпського поліція арештувала. — При вул. Божничій ч. 22 повісився у своєму помешканні Й. Капнер. Причиною самогубства тяжка недуга.

— **Скажений пес у Львові.** Минулої суботи появилася при горішній вул. Стрийській худоща собака, що забігла між бльоки міських домів, де зловив її лупій. Виявилось, що собака була скажена. Тому всі особи, що їх покусала згадана собака і всі власники покусаних собакою звірят, повинні негайно зголоситися до міського ветеринарійного відділу при вул. Булярда ч. 2.

— **Краєва хроніка.** В Губичах викосили злодії кільком господарям збіжжа і конюшину за те, що вони зізнавали проти них у суді в Добромилі. Поліція шукає за ними. — На залізничому шляху недалеко Медики кинувся під поїзд Кухаречко і згинув. Причиною самогубства невилічима недуга ніг. — У Хирові повісився 24-літній божевільний П. Горґут. — На полі осади Заглобин, пов. Володимир невідомий напасник зранив з револьвера осадника Й. Ґроцького, якого відвезли до шпиталю. На місце випадку приїхав староста і дав грошеву поміч родині Ґроцького. — На передмістю Луцька Красне пожежа знищила великий столярський варстат з будинками Олександра Галковського і три автобуси. Шкода сягає понад 90.000 зол. Внаслідок пожежі варстату втратило працю 25 осіб.

— **Трагічна смерть від їдовитої мухи.** В останніх днях померла у Станиславові 39-літня Марія Устіяновичева, яку здається вкусила їдовита муха. Другий трагічний випадок трапився з 26-літньою донькою Зінґера, яка померла на запалення мізкових опон від соняшного удару.

— **Людовці бють ендеків.** В Бельску Підляським відбулося віче людовців. Віче намагалися розбити ендеки, але дістали доброго прочухана і мусіли втікати з віча.

— **Страшне вбивство на очах розбавлених жінок.** На полях під Щенсьцівицами недалеко Варшави знайшли тіло 27-літнього Маріяна Бічака з раною в серці та розбитою головою. Слідство виявило, що його вбив Стефан Ґенсіна, який вибрався з кількома мужчинами і жінками у напрямі Щенсьцівиц, де на полях весело забавлялися. А що попри них переходив з гармонією М. Бічак — підхмелені мужчини затримали його наказуючи, щоб він заграв їм до танцю. Коли Бічар відмовився грати на гармонії — Ґенсіна кинувся на нього, зранив його ножем й опісля добив його цеглою. Поліція арештувала вбивника і дві жінки і шукає за його товаришами.

— **Прояви здичіння між дітьми.** В окружнім суді в Катовицях відбулася небуденна розправа. На лаві підсудних засіли діти: 15-літній Ґергард Зоґаля і 13-літній Станислав Ожеґовський з Шопениць. Акт обвинувачення закидає їм, що вони 1. липня м. р. свідомо вбили свого товариша 14-літнього Маріяна Кравчика, кидаючи його до ріки Рави. Акт обвинувачення закидає Зоґалі, що він убив Кравчика а Ожеговський тільки помагав йому. Як виявило слідство оба хлопці здавали собі справу зі свого вчинку, зокрема Зоґаля все це робив з холодним обрахуванням. Зоґаля і Кравчик довший час „ненавиділи" себе так, як це трапляється між дітьми на будь-якому тлі. Неприродно меткий Зоґаля рішив позбутися свого „ворога" і на допомогу попросив собі Ожеґовського. Опісля обдумали як піместитися. Отже оба погодилися „про око" з Кравчиком, опісля заманили його на беріг ріки Рави. Кравчик ішов з ними преспокійно на беріг, нічого злого не сподіваючись. На березі ріки оба несподівано винулися на нього, звалили його на землю. Ожеґовський штовхнув його у воду, а Зоґаля старався відвернути увагу дітей, що оподалік бавилися. Коли нещасний Кравчик просив помочі і йому діти бігли на поміч, тоді Зоґаля і Ожеґовський відганяли їх і недопускали, щоб ішли його рятувати. Опісля загрозили, що горе буде тому, хто відважився б оповісти про те, що бачив над рікою. І дійсно діти мовчали, аж доки ріка не викинула тіла Кравчика. Щойно тоді правда вийшла на верх. Цікаво, що Зоґаля на розправі холоднокровно відпікувався від усього та ще відважився сказати, що зізнання всіх свідків-дітей неправдиві. Тимчасом зізнання дітей були такі переконливі до найменших подробиць, що годі повірити Зоґалі. До того ще вчитель та священник з Шопениць висловилися про нього дуже неприхильно. Як виявилося, 15-літній Зоґала має вже багато проступків на своїй совісти. Курив, перебував у товаристві старих і підозрілих людей та кілька разів впився. У школі був злим духом і тираном для дітей. Суд без найменшого вагання признав вину обох хлопців і засудив Зоґалу до поправного дому. Ожеґовський буде ще відповідати перед суддею для малолітніх.

— **Мілїонова крадіж у міністра справедливости.** „Дойче Тагеспост" повідомляє, що невідомі вломники дісталися до віллі б. румунського міністра справедливости Юніяна в Букарешті, звідкіля забрали 20.000 леїв готівкою, біжутерію і дорогоцінні предмети вартости понад три мілїони золотих.

— **Домагається пів мілїона франків відшкодування.** Б. прем'єр Бельґії Ван Зелянд вніс акт обвинувачення проти провідника рексістів Дегреля до суду за зневагу. Ван Зелянд домагається відшкодування пів мілїона франків і відкликання закидів у часописах.

— **Підпали лісів в Америці.** У стейтах Орегон і Вашинґтон горять великі простори лісів. Від 10-ох днів пожежні сторожі ведуть розпучливу боротьбу з пожежами, що знищили вже 35.000 гектарів ліса у північно-західній частині стейту Вашинґтон. Побоюються, що пожежа знищить дальших 16.000 гектарів лісу. Пожежа поважно загрожує містові Кемпбелл.

— **Ріжні вісти.** Папа призначив кардинала Тісеран предсідником папської біблійної комісії на місце помершого кард. Біслеттія. — В Японії є 300.000 католиків. У Токіо є 20 католицьких церков. — У СССР є 24 університети, 92 педагогічні університети і 109 учительських інститутів, які мають приняти цього року 64.820 нових студентів. — З Ясс виемігрувало до Півн. Африки 100 жидівських родин. — Румунська влада відобрала право виконувати практику 100 жидівським лікарям та аптикарям тому, що по скінченні студій за кордоном виконували свої обовязки на основі фальшивих нострифікаційних дипльомів.

— **РозлаАдя у травлянні.** Повсякні інтервісти стверджують успішне діяння природної гіркої води **Францішка Йосифа** для шлунка перевантаженого їжою і напитками.

Подяка.

У звязку з відбутим дня 17. липня п. р. наколесницьким бігом Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Львів Виділ С. Т. „Україна" у Львові почувається отсим до милого обовязку зложити щиру подяку Українським Спортовим Товариствам „Ватра" — Дрогобич, „Скала" — Стрий і „Дністер" — Самбір за поміч і взірцеве уладження порядку підчас переїзду змагунів через згадані міста, а спеціяльно Виділові „Ватри" з пп. Романом Сасиком та інж. Костем Кіцилою на чолі за взірцеве зорганізування півметку в Дрогобичі. Вп. Д-рові Мрицові зі Львова і Д-рові Могильницькому з Дрогобича за дбайливу лікарську опіку над змагунами. П. Т. Фірмам О. Левицька і С-ка та Суспільному Промислові за відступлення авт на повищу імпрезу, а Маслосоюзові за уфундування відживного перестанку в Дрогобичі. Т-вам „Скала" — Стрий, „Ватра" — Дрогобич і Фірмам: Ритівничому Заведенню В. Яроша — Львів, „Батя" — Хелмек, „Даймон" — Старогард, „Санок" — Сянік, „Центра" — Познань, Печиньські — Варшава, „Електро-Радіо-Спорт" — Львів за уфундування гарних нагород для переможця й інших змагунів бігу. Українській пресі: „Ділові", „Новому Часові" та „Змагові" за поміщування комунікатів про змагання і звідомлень. І вкінці глядачам усіх місцевостей, куди вела траса бігу, за придержування порядку підчас змагань і горяче привитання наших змагунів, що у великій мірі додавало їм сил до боротьби, та всім, що помогли і причинилися до успішного переведення цієї імпрези — щире спасибіг.

Львів, дня 19. липня 1938. р.

За Виділ С. Т. „Україна"

О. Левицький, голова — **М. Дуткевич**, секретар

Від Ред.: При цій нагоді подаємо до відома, що годинник у мармурі для першого змагуна - українця у Стрию (не в Дрогобичі) призначило Т-во „Скала" — Стрий.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

§ 19. У зв'язку з дописом зі Ставчан, поміщеним у „Ділі" з 21. січня н. р. (ч. 13) п. н. „Школа чи тортура" львівське городське староство надіслало нам таке спростування львівської Кураторії: Неправда будьобон Софія Броговська, учителька всеклодової школи у Ставчанах не дозволила ученикові І. класи Степанові Добрівецькому вийти на двір, щоб полагодити фізіольогічні потреби тому, що він просив її в українській, а не польській мові, внаслідок чого цей учень мав завечинити одяг і занедужати. Зате правда, що виїзний розслідач Львівської Кураторії, що згадана учителька ніколи не мала подібного випадку підчас цілої своєї учительської праці

Спорт.

ХТО ГРАВ БРУТАЛЬНО В ПЕРЕМИШЛІ.

Довідуємося, що левандівський ТШЛ вніс до ВГіД львівської округи письмо з домаганням покарати Сяну та деяких його змагунів за те, що впорядники Сяну під час змагань польського кельонджа і тренера. На цій підставі ВГіД уповажнив п. Павловського провести слідство.

Одночасно наша Редакція дістала листа від Виділу Сяну і відпис його письма до Управи Перемиської Підокруги, в якому представлений дійсний стан справи. Виявляється, що всі сплетні, що їх розпускав ТШЛ доточно брутальної поведінки сяновців, є твором безстидного нахабства і брехні. Позаяк виділові Сяну покликуються на свідоцтво окремої судейської комісії, виділегованої спортовою владою на змагання Сян — ТШЛ у Перемишлі, а саме на п. Далецького і проф. Романця та стверджують: 1) що нотатка у „Вечу Новім" з 20. н. м. є від початку до кінця видумана, а тенденція її наскрізь провокаційна; 2) що Бас П. (якого дехто з ВГіД звільнив від відповідальності) кинув у варіят сільний спосіб змагуна Сяну Рашівського **без мяча**, за що судця виключив його з гри. Наслідком дальших брутальних чинів змагунів ТШЛ були контузії Сусьського, Неофіти, Ходаня і Рашівського, що ще до сьогодні не зовсім вилікувалися з ран; 3) що ніодного змагуна Сяну судця навіть не упімнув, що доказує про гру фер Сяну, знаного зрештою загально із може надто жвавої гри. За свою фер гру був Сян нагороджуваний двічі (1936/37 і 1937/38) часово, що й дістав від Управи львівської округи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота, 23. VII. год. 8. веч. „Жовнір королеви Мадагаскару".
Неділя, 24. VII. год. 4. попол. „Люди в білому".
Неділя, 24. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".
Понеділок, 25. VII. год. 8. веч. „Іван".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТИСЬМЕННИЦЯ:
22. VII. Чарівна дівчина. (Виступ Стефи Стадниківної).
23. VII. Казка старого млина.
24. VII. Сини вівтка.
ГОВМАЧ:
25. VII. Добродійна Сусанна.
26. VII. Чорноморці.
27. VII. Тітка Карла.
28. VII. Жінка на цензурі. (Виступ Стефи Стадниківної).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

БОРОХТА.
23. VII. Шалена Льоля.
24. VII. Лісова пісня.
ЖАБЕ:
25. VII. Орфей у пеклі.
26. VII. Орлеяк.
27. VII. Пригода в Черні.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЕ.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.
МИКУЛИЧИН:
25. VII. Мати найманчка.
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Шопи Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталання.
30. VII. Гетьман Полуботок.
ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найманчка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнів влаче".
АПОЛЬО: „Аларм у Пекіні".
АТЛЯНТИК: „Десятьох з Пазяка".
БАЛТИК: „В обороні"; „На хмародері".
ВАНДА: „Люби лиш мене"; „Больо і Льольо".
ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой мимоволі".
ЕВРОПА: „Пансіон Мімоза".
КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя вдвійку".
КОПЕРНИК: „Циганська княжна".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Пропащий овид" і Теодора робить карієру".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія"
МУЗА: „Більше чим секретерка"; „Не знала любови".
ПАЛЯС: „Шейк" з Ремоном Новарро.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „В заметілі вогню й сальза" та додатки.
РІЯЛЬТО: „Любовні маневри".
РОКСІ: „Найгеніяльний день у моєму житті".
СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смаґарською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.
СТИЛЕВЕ: „Чорти побережжа" і ревія „Уста й вишні".

Позір! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всестороннє знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і вписи щодня. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 23. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. деп., 7.15 Орх. з Вальна, 8.00 Погід. ран. вядом., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. вядом., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Обід. музика, 15.05 Госп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Театр уяви для дітей — слуховище „Лісова королівна", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт, 16.45 ЦОП — репорт., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 З альбому співака, 17.45 Спорт. гутірка, 17.55 Гальо — спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Коли співав Шаляпін — репортаж із плит, 18.45 „Могорт", лінар. рапсод., 19.00 Кляринет. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Нар. мельод. з Вялешшини, 20.00 Авдиція для поляків за кордоном, 20.45 Вечір. деп., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Розмова зі слухачами дир. Петрі, 21.10 Нар. капеля, 21.40 Фрагм. піпязацького матчу Польща—Фінляндія і спорт. вістки, 22.10 „Годіна несподіванок", 23.10 Ост. вістки вечір. деп. метеор. комунікат.

Неділя, 24. липня 1938.

7.15 Ран. пісня, 7.20 Орх., 8.00 Ран. деп., 8.15 Хлібороб. газетка, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хлібороб. гутірка, 9.05 Музика з пл. В танк. ритмі, 9.15 Регіон. трансмісія з Кремянця, 11.45 Муз. перегляд, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. ранок орх. з Вильна, 13.00 Літературний нарис про Е. Ожешкову, 13.15 Пані при керівниці — гутірка, 13.20 Обід. музика, 15.00 Авдиція для сеня, 16.00 Регіон. трансмісія з Кремянця, 16.30 Театр уяви, слуховище „Вузол", 17.10 Форт. речіт., 17.40 Звуковий тижневик, 18.10 Підвечірок при мікроф. — орх., 19.00 Бюро студій, 20.00 Завтр. програма, 20.05 Попул. слов.-муз. авдиція, 20.35 Місцеві спортові вістки, 20.40 Політ. перегляд, 20.50 Вечір. деп., 21.00 „Мельомани" — вес. авдиція, 21.30 Фрагм. І. плавацького матчу Польща — Фінляндія, 21.50 Заг. спорт. вістки, 21.51 Спорт. вістки, 22.10 Танк. музика з пл., 22.15 „Діна" — водевіль, 23.00 Ост. вістки вечір. деп. і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 23. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 19.00 Форт. концп., 20.30, 21.00 Оперетка В. Колля, 23.30, 23.00, 24.00 Лег. й танк. муз. БІЛГОРОД 20.00 Н. пісні, 21.00 Оперет. мельод., 22.15 Нар. пісні, 22.40, 23.00 Розр. муз., 23.10 Танк. муз., БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Джез. муз., 18.45, 19.00 Орх., 20.00, 21.00 „Гейша — оперт., 22.10 Цигап. муз.; ВІДЕНЬ 19.00 Пісні й нар. муз., 23.00 Розр. конц., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Солісти, 20.10, 21. „Радість і смуток любови" — хор і орх., 22.30 Дует, КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Діогенгрія" оп. Вагнера, МІНХЕН 13.15 Розр. конц., 18.10 Солісти, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00, Вес. вечір, 22.20, 23.00 Танкова муз., ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Військ. орх., 19.20, Сальон. квартет.; РАДІО ПАРІ 20.15 Вокаль. дуети, 21.00 Джез. муз., 21.45 Веч. конц., 22.05 Симф. муз., 23.00, 24.00 Танк. муз. РИМ 17.15 Спів. речіт., 10.30, 20.30 Розр. муз., 22.20, 23.00, 24.00 Танк. муз.

Неділя, 24. липня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., 14.10 Конц. з пл., 18.00 Розр. муз., 19.00 Військ. оркестра, 20.10 Розр. конц.-орх. і квартет., 22.30, 23.00, 24.00 Розр. муз.; БІЛГОРОД 18.00 Пісні, 20.00, 21.00 Нар. муз., 22.15 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 15.45 Цигап. муз., 17.30 Форт. речіт., 18.30, 19.00 Легка музика, 20.10, 21.00, 22.00, 23.00 „Гари Янош" — оп. Кодалія з Шегедину; ВІДЕНЬ 16.00 Смичковий квартет, 18.00 Свято нар. пісні, 19.00, 20.00 Вес. муз.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Гірні мельод.-орх., 19.00, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00, 24.00 Легка й танкова музика; МІЛЯНО 17.15, 18.00 „Мадам Батерфляй" — оп. Пуччінія, 20.35 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Набукаднезар" — оп. Вердія; МІНХЕН 13.00 Попул. музика, 18.00 Кантата на орх., хор і солістів, 19.10 Розр. концерт, 20.10 Муз. вечір; ПРАГА 12.25 Попул. концерт, 15.30 „Король волоцюг" — оперета Фрімля, 17.30 Військ. орх., 18.00 Радіоорх.; РАДІО ПАРІ 18.00 Легка музика, 18.20 Розр. муз., 19.30, 20.15 Пісні, 20.30 Вільсвч. речіт., 21.05, 22.00 Англій-франц. конц., 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 17.15, 18.00 Конц. з Лайпціґу, 20.35 Розр. музика, 23.15 Танк. музика.

Понеділок, 25. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір; БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні, 18.20, 19.00 Радіоорх., 20.00, 21.00 Опера з пл.; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 13.30, 23.10 Цигап. музика, 17.00 Танк. музика, 18.15, 19.00 Поліц. орх.; ВІДЕНЬ 11.00 Конц. Бетовена, 11.45, 12.00 Реквієм Моцарта, 15.30 Орх., 17.00 Пісні, 17.20 Квартет. Моцарта, 19.30 Квартет. Бетовена, 21.00 Кантата, 23.00 Орх.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. мельод., 16.00 Популярн. конц., 18.30, 19.30 Розр. муз., 20.10 Військ. орх., 22.30 Твори на орг. і дуту орх.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.10 Розр. мельод., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; МІНХЕН 16.00 Попол. конц., 18.20 Орх. і сол., 20.20 Танк. й розр. муз., 21.30 Пісні Шуманн, ПРАГА 14.10 Конц., 17.40 Співоч. речіт., 18.20 Розр. музика, 21.10 Симф. Дрожжка; РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.15 Форт. речіт., 20.30, 21.00, 22.00 Трансм. з Відні; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.10, 22.00, 23.00 Опер. вечір.

БІРЖА.

Львів 22 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 89·70, Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·50—5·25·00. Фунтарени гол. 293·74—291·00. Франки фр. 14·79—14·49, Франки швайцарські 122·05—121·2 Фунти англ. 26·20—26·04. Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Кор. дан. 116·90—116·05 Кор. норв. 131·58—130·60. Корони шв. 135·14—134·15 Ліри італ. 23·60—22·70, Марки фінлянд. 11·97 —11·30, Марки пін. 80·00 — 76·00, 101·00 Авіз 28·20—25·95, Марки пін. срібні — 95·00

Акції.

Банк Польський 126·00 Цукор. 38·00 Вуголь 31·75. Лільпоп 85·50. Монета 13·50, Островець 38·25, Стараховичі, 38·25 Габербуш 48·500.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 67.00, 3 інв. 1 ем. 82·75, серія 92·75 3 поз. інв. 2 ем. 81·34 серія 9·25 5. конверс. 70·75 прем. дол. 41·50 4 консол. 67·50

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 22. липня 1938.

1 кг. масла десер. більок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	3·70 зол.

Тенденція слаба.

МЕШКАНИЯ

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати і кухня з повним комфортом від 1. серпня, вул. Пісковa 26 1559 1—2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВИСОКОГО, симпатичного, на вищім становищі до 36 літ пізнає багата і вродлива. Зголошення до Адмін. „Діла" для „Любки" 1556 1—1

ПАНА старшого, поважного, інтелігентного, гарної презентиції, матеріяльно незалежного у Львові пізнає навіть не в матримоніяльній цілі 50-літня приємна жінка, матеріяльно незалежна. Зголошення зі знімкою до Адм. „Діла" під „Спільні проходи". 1—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

УКІНЧЕНА семінаристка або гімназистка, солідна, працьовита і терпелива, знайде зараз заняття при родині до опіки дітей з лекцією. Зголошення з подяним вимог: Гр.-кат. Парох. Урад, Корчин, п. Снятовідською Вижне. 1556 1—3

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 1—10

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пуару „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костюк. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 16.

Ч. 160 (14.991). Львів, неділя 24. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАШУ І ЗБІЖЖЯ
висліди Вашої цілорічної праці і головні засоби на життя, о б е з п е ч у й т е с я від огню
в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Д Н І С Т Е Р"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
Найстарша ощадностева установа заснована в 1843 р.
Вклади ощадностеві з гарантією д е р ж а в и.
Рахунки чекові. — Рахунки біжучі. — Дисконт ремес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно, продаж. — Льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.
РЕЗЕРВИ 5,668.000 ЗОЛ.
Обсяг діяльности — ціла Галичина.
Замісцеві вклади — П. К. О. 500-198.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Страшна катастрофа польського літака на Буковині.

ВСІ ПАСАЖИРИ І ЧЛЕНИ ЗАЛОГИ ЗГИНУЛИ.

Літак польських летунських ліній „Льот" „Льокгед 14", що летів з Варшави до Букарешту, розбився минулої пятниці пополудні 40 км. на схід від Кімполюнгу, недалеко села Столпин, на Буковині. В катастрофі згинуло 14 осіб, всі пасажири і члени залоги.

Літак „Льокгед 14" вилетів минулої пятниці 22. ц. м. в год. 1-ій вполудне з варшавського летовища на Окенцю з одинацятьома пасажирами і чотирьома членами залоги.

До Львова літак прилетів згідно з розкладом їзди і по короткім побуті на летовищі відлетів до Черновець, куди прилетів в год. 5.20. Звідтіля вилетів в год. 5.25 до Букарешту. Ще в 5.38 радіостація оголосила комунікат, що літак летить на висоті 2.000 метрів. Комунікат згадував, що звязок дуже слабий внаслідок сильного атмосферичного виладування. Незадовго по цьому комунікаті дійшло до катастрофи літака в підгірській околиці, де найвищий верх не перевищає 900 м.

У катастрофі згинуло чотирьох членів залоги: летуни: Владислав Котарба та Олімпій Наріовський, радіооператор Зигмунт Зажицький та механік Франц Панек. Згинули теж усі пасажири: японський підполк. Вака з Варшави, болгарин Радев, швагер болгарського посла у Варшаві, журналіст Каро зі Злучених Держав, Граздовський з Варшави, Валішевський і Гнись зі Львова, які летіли на острів Родос. Крім того в Чернівцях сіло чотирьох пасажирів, яких прізвища невідомі. Згаданим літаком летіло зі Львова ще двох пасажирів Яхимовичів, але вони, на щастя, висіли в Чернівцях.

На місце катастрофи виїхали в Черновець: генеральний консуль М. Уздовський, керманич відділу „Льоту" в Чернівцях кап. Дашевський і кореспондент ПАТ-а. В суботу передполуднем вилетіла з Варшави спеціяльна комісія у складі: інж. Е. Малецький з міністерства комунікації та інж. Филип з контролі цивільних літаків З „Льоту" полк. Ю. Гілевич, референт навігації Казимир Дзвонковський, шеф летунів Ю. Міц, шеф штабу Б. Ратайчак, контрольор Дзівак, радіоконтрольор Р. Вислоцький, керманич руху Р. Буяк і старший референт дирекції Й. Міхальський.

Літак „Льокгед 14" є того самого типу, на якім перелетів американський летун Юз довкола світа. Здогадуються про такі дві можливости катастрофи: літак обнизив лет наслідком бурі і розбився до скали, або теж наслідком мряки стратив звязок з гоніометричною стацією. Про катастрофу надійшли вістки щойно в суботу 23 ц. м. в год. 3-ій вранці.

На розшуки літака виїхала рятункова експедиція з Черновець.

Овації в честь королівської пари у Льондоні.

Король Юрій VI. і Королева Єлисавета відплили на своїм особистім яхті вчора в год. 17.30 з Дувру вертаючися з Франції до свого краю. Сотки тисяч англійців витали зі захопленням своїх володарів. Льондонська юрба прорвала поліційний кордон, окружила королівське авто вигукуючи в честь короля і королеви. На переміну юрба співала Марсилезу і „Боже спаси короля".

Судовий епільог заворушень у Клайпеді.

Слідчий суддя литовського апеляційного суду покінчив слідство проти 14-ох осіб, що брали участь у клайпедських заворушеннях 21. червня ц. р. У серпні вони стануть перед судом — мабуть військовим — під замітом ворохобні проти держави та опору державній владі.

Перед новим скоком.

Львів, 23. липня 1938.

Московський Комінтерн, що керує комуністичною акцією у цілому світі через свої організації і своїх агентів у поодиноких державах з первісною метою викликати світову революцію та створити світову комуністичну імперію в Москвою у проводі, не викресливши очевидно зі своїх рахунків та найближчих тактичних комбінацій і українських земель, що опинилися поза Совітами. Він звернув окрему увагу передовсім на Східну Галичину і Волинь, для яких створено Комуністичну Партію Західної України (КПЗУ) як автономну секцію Комуністичної Партії Польщі (КПП) і таку саму автономну секцію створено і для Білоруси як Комуністичну Партію Західної Білоруси (КПЗБ).

Комінтерн використав з агітаційною метою існування правно-державної фікції, якою від початку була Українська Соціялістична Радянська Республика, в дійсности вже з самого засновку творця червоної Москви Леніна, московська колюнія. В будівництві нової імперії вжили тріку, проголошуючи самовизначення народів включно з правом кожного народу колишньої царської Росії вийти зі Союзу Совітських Республик і створити самостійну незалежну державу. На цей трік зловилося багато наївних і ними воювали большевицькі керманичі Української Соціялістичної Радянської Республики вже з перших років її істнування. Пригадати хочби протест „президента" УССР в Харкові Раковського, болгарського жида, натуралізованого в Румунії, проти признання Радою Амбасадорів у Парижі Східної Галичини Польщі 24. березня 1923. р. без ніяких окремих застережень.

Ділом Комінтерну були голосні збройні диверзійні набіги на Східну Галичину восени 1922. р. при участи галичан, що після 1920. р. залишилися за Збручем і у своїй наївности вірили, що при допомозі большевиків удасться їм здійснити свою національну ідею. Те саме підложжя мали і численні поменші диверзійні набіги на Волинь, що продовжувалися ще цілі роки після 1922. р. Агітаційну мету і для внутрішнього національного ринку і для притягаючої сили для українців поза Совітами — у першу чергу в Польщі, мала і т. зв. українізація державного апарату і публичного життя на території УССР. І на цю агітацію взялось чимало — теж і зпоміж галичан, особливо на еміграції; зродилися „зміновіхівці", що в добрій вірі пішли за Збруч помагати большевикам будувати українську державу хочби у червоному большевицькому мундурі. Всі вони пропали, бо усіх їх розторощила безпощадно червона Москва.

Перед десяти роками розвинулося у нас в Галичині до небувалих розмірів радянофільство, навіть серед чільних провідників нашої інтеліґенції. Була це просто жахлива психічна недуга, що зі своїм зростом і закріпившись могла принести нам необчислені національні і моральні втрати. Колишній москвофіл Кирило

Увага млинарі!

Найгарнішу муку мелють ті млинарі, які мелять разівку на каменях першої якости фабрики

Т-ва „Мукомол"

Towarzystwo „MUKOMOŁ" Lwów, Kazimierza Wielkiego l. 35 tel. 294-61.

Вальницький у своїй уяві чувся вже не лише головою Сельробу, але і червоним диктатором західно-українських земель. Під комунофільський прапор пішли не тільки майже поголовно українські селянські маси північних земель, але стали горнутися під нього і цілі области Східної Галичини, особливо там, де колись мали голос довоєнні галицькі москвофіли або українські радикали.

Червона Москва зробивши добрий інтерес на наших зміновіхівцях та боячись зросту і скріплення свідомої української національної сили, що булоб ліквідацією большевизму і московського панування, відкрила своє справжнє обличчя і заграла в отверту гру. Увертюрою був процес Спілки Визволення України, по якій прийшли самогубні стріли Хвильового, Скрипника, трагедія Крушельницьких і масова безперервна праця ГПУ, а метою навіть фізично винищувати українські селянські низи й українську інтеліґентську верхівку. Захиталася й остаточно пропала фікція української держави в УСРР. У нас в Галичині пропало радянофільство, до якого у нас сьогодні майже ніхто не признається.

Після загрозливого розмаху на переломі 30-тих і 40-их років нашого віку большевицька агітація і комунофільство відпливли зовсім з галицького села за винятком деяких околиць на Покутті (Косівщина) та деяких околиць Жовкви і Рави. Останки притихли, здесятковані арештою судовими присудами. Жидівський елемент, бо він стояв у величезній переважі у проводі КПЗУ, не міг майже нічого вдіяти. Зменшилися помітно його недавні ще успіхи на Волині і Холмщині.

В міжчасі перейшли основну еволюцію і самі московські большевики з теперішньої „казьовщини" Сталіна. Те, що большевики признали права не московським народам, — це була концесія в конечности, а властиво зручний тактичний маневр. Комуністична ідеольогія, партійна організація, Че-ка, ГПУ — це були реальні вязання, що споювали в одно совітські республики, спертї на ілюзоричній суверенности. Совітський Союз у концепції Леніна був подуманий як інструмент, що мав конкурувати з твором Вільзона — Лігою Націй. Коли виявилося, що вибух світової революції — це утопія, а інші народи й держави зовсім не мають охоти лучитися зі Совітським Союзом, ставться він в доктрині і практиці большевизму щораз більше „батьківщиною пролетаріяту". Цей процес у своїй послідовности дає в Союзі Соціялістичних Совітських Республик перемогу концепції теперішнього його диктатора Сталіна — будови соціялізму в одній країні. Так і витворилося поняття „соціялістичної батьківщини", яке уформлено остаточно і залеґалізовано у Сталінській конституції СССР.

Ця еволюція теорії і практики родить у свою чергу — „совітський патріотизм" звязаний з інтернаціоналізмом, бо „соціялістична батьківщина" має бути батьківщиною робітників цілого світа. Тому що „соціялістична батьківщина" охоплює фактично тільки територію СССР, родиться з льогічної послідовности патріотизм російський, а властиво національно-московський.

Нинї режім Сталіна, якщо йде про його національну сторінку, покривається у своїх засновках і у своїх практичних висновках з режімом царя Петра І. і цариці Катерини ІІ, найбільш маркантних творців московського імперіялізму. Сьогодні в „соціялістичній батьківщині" відживає у практиці у сто відсотках ще й з гаком передвоєнний московський націоналізм, а з ним і культ навіть деяких царів, Ломоносова, Пушкина, і всіх тих, що причинилися до скріплення московського народу. Говориться вже ясно і про російський (в національному розумінні) патріотизм і про російський нарід і його провідну ролю, тобто месіяністичну ролю у світі. Хоч як це парадоксально, то модерний московський націоналізм творять щойно большевики під проводом грузина Сталіна з великою імперіялістичною експанзією на зовні, як у другій половині 18-го віку творила його — у іншій очевидно формі — німкиня Катерина ІІ, що остаточно скінчився на заході розгромом і розбором Польщі.

Ця величезна внутрішня переміна в пануючому большевицькому таборі в напрямі ренесансу і скріплення московського націоналізму має вже і матиме ще більше практичне значіння і для нас, і матиме теж без сумніву дуже загрозливе значіння і для польської держави і її істнування. Практичну сторінку нової національної московської большевицької течії бачимо вже нині над Дніпром у посиленій русифікації і безпощадному касуванні всіх залишок передсталінської ери, що нагадують хочби фікцію державної самостійности України. Живцем повторюються часи касування Катериною ІІ залишок і тіней гетьманщини на Лівобережжі.

Вачучи історичну анальогію, мусимо бути приготовані і на поворот покатеринської епохи щодо західних українських земель — себто встрявання у наші внутрішні справи, неконечно вже під заслоною червоної плахти. Московські большевики — майстри, коли йде про те, щоб підшукати відповідну тактику. Не слід нам при цьому забувати, що панованню жидів у большевицькому таборі приходить кінець, а при зрості московського націоналізму у цьому таборі він неминуче мусить прийти. З усуненням жидів, по своїй психіці універсалістів і нівеляторів національного життя, виникне з большевицької практики і теперішній універсалізм у червона Москва явно і славно перейме роль царської Москви. А це не за горами і лісами і мабуть не дуже далеке щодо часу.

На нас жде новий московський скок і тут у нашій тіснішій батьківщині. Покищо будуть спроби скоку большевицьких агентів на наше село; вони використовуватимуть сучасну пригожу для скоку нагоду. Кон'юнктура для емісарів червоної Москви під цю пору незвичайно корисна. Промахи польської політики відносно українців — як це нагадує половину 17-го віку з часів історичної Польщі на українських землях! — неполадження рішального для Польщі українського питання, а властиво трактування його per non est — земельна політика, земельні практики у пригранічних повітах, місія навертання на Волині і ловлення ходачкової шляхти, політика супроти інтеліґенції у шкільній та церковній ділянці — врешті голосні сьогодні і нова Польщею події в православним церквами і православним духовенством на Холмщині і Підляшші напевно заохочують емісарів Москви до нового скоку. Правда, охороною для нас наша національна свідомість і сучасна політика самої Москви супроти нас. А все-ж з цього скоку може вийти деяка поважна шкода і для нас, а думаю, ще більше для Польщі.

Др. Степан Баран

Перевозить і магазинує **Меблі, товари** в усіх і до всіх місцевостей краю. МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива **ГАРМА** Львів, Потоцького 11а. Телєф.: 111-21

Обличча Італії під цю пору.

(Від нашого кореспондента).

Рим, 18. липня 1938.

Воно цікаво булоб пізнати докладно обличчя Італії під цю пору, коли Европа під покришкою примирности скриває велику загадку. Завтра, коли непевність політичного положення вичуваєте майже кожного дня, передати настрій, моральний стан теперішньої Італії булоб дуже на часі. Спробуємо це зробити.

Найперше протимосковська вісь Рим-Берлін, що безспірно сильно діє на політику Европи, має чималий вплив на безпосередніх партнерів тієї осн: Німеччину й Італію. Себто: впливає країна на країну психольогічно і то зокрема культурно, політично, мілітарно. Водай в Італії цей вплив помітний. Антисемітизм опановує й Італію, у формі делікатній, проворній, зручній. Під покровом міністерства народньої культури ідуть у римській пресі статті на теми расизму — арийщини, семітизму. Доказують, що Італія має свою расу від хвилини, коли на ці землі прийшли льонгобарди. Щораз частіше у приватних розмовах чуєте дискусії на цю тему.

Ще більше впливу Німеччини зауважуєте на війську, чи на військових формаціях узагалі, зокрема на чорних сорочках. Внутрішньо — не знаємо, але зовнішньо — великий вплив. Ще недавно пять-шість років тому, коли дорогами, підчас якогось перегляду, проходили формації чорних сорочок, то нам, у першу чергу тим, що виховані в німецькій військовій школі, було важко розріжнити: „позір" від „спочинь" чи й від „свобідно", бо й „позір" було таке як і „свобідно". Коли ви на це звертали увагу італійця, то він відповідав: „ми не німці!" Сьогодні уже тієї дібнички, того недогляду нема. Кожний відділ війська, чи фашистівської молоді, проходить замкнутими у квадраті рядами і ноги вибивають отой ставелий крок, що передає вираз сили. Цей сам вплив тіснішої дисципліни бачите й серед авангардистів, а то й серед малих балілля. Ніхто не заперечить, що це вплив Німеччини.

Цікаве й те, що ніде на дорозі не натрапите сьогодні в містах Італії на беззахистних дітей, на тих шибайголов, халамидників. Вони — щезли. Бо коли хлопчина в шестому році життя іде у фашистівську організацію „Сини вовчиці", а потім у „Балілля", то йому вже ніколи товктися по розпуттях великих доріг сучасних міст Італії. Це дешевше обходиться батькам і приносить користь нації, якої дух мілітарно скріплюється, дисципліна увіходить уже в кров.

За останні роки помітно, що й народ, усе населення Італії ще більше здисциплінованє, чого не було ще до абісинської війни. До скріплення цієї дисципліни причинилась італо-абісинська війна, яка піднесла Італію до імперії, а ще більше — санкції пятьдесяти двох держав проти Італії. Цей дипльоматичний удар Англії сцементував, здисциплінував нарід Італії так, що ще й сьогодні вичуваєте повну готовість Італії супроти ударів іззовні.

Розуміється, час до часу, ви помітите, як несподівано, нишком, мов крізь шпару, дмухне вітер рвучкої струї сучасної Італії. Виразно чуєте, що це „легіт" із темних шляхів Москва—Париж, що руїнною бурею хотів би розгулятись по всій Европі. Ці подуви ви вичували підчас побуту тут Гітлера. Можна було їх вичути й

тоді, коли прийшов розпорядок домішувати до хліба трохи кукурудзи. Нічого незвичайного! Адже істнують сьогодні на світі народи, що кукурудзяного хліба не мають, а не то що мішати 20% кукурудзи з пшеницею. Але це вистачало Москві, чи її сателітам, підняти шушукання серед частини населення Італії. А народ — шушукати любить. Уряд покарав тих пекарів, що давали більший процент кукурудзи до хліба, як було приписано, і то важко покарав їх, і хліб дальше мішаний, а народ уже привик і мовчить.

Що закордонні осередки антифашизму вже не мають просто з чим виступати проти фашизму й у своїй антифашистівській пропаганді доходить інколи до смішного, оце доказ: „Муссоліні довів до того, що сьогорічний урожай доходять інколи до смішного, це доказ „Муссоліні винен, що дощу не має. І ця пропаганда має зовсім протилежні наслідки, бо й селянин і робітник бачить, що це вже переборщене, поминаючи те, що врожай не менший, як минулого року.

І так попиту на цей „легіт" тут немає. Не то що, а ще більше: червона політика у Франції, жорстокости червоної Еспанії, звірства Сталіна, безустанні кровані протести проти Москви в Україні — усе те доказує, що червона Москва не принесе Европі нічого іншого, тільки руїну всього, що істнує в Европі, що червоній Москві доступ до Европи треба замкнути.

М. Зазамський.

ВЕЛИКА ВИГРА

50.000 зол.

на ч. 67422

15.000 зол.

на ч. 104679

10.000 10.000

ЗОЛ. на число 26070 ЗОЛ. на число 155389

І теж багато вигр нижче 10.000 зол.

впало в тягненні 2 кляси на льоси куплені в незмінно щасливій колєктурі

„Надія", Львів, Легіонів 11

Перед маєстатом історії.

Голос у дискусії на тему: Чи миритись нам з москвофілами?

Часто згадуємо про струсину тактику, тобто про безглуздий навик удавати, що не бачимо небезпеки або неприємної халепи, перед якою ми опинилися, та якій треба би сміло глянути в очі, щоб зарадити лихові. Та може ще частіше доводилось би говорити про „правду наполовину", тобто про таку роботу, коли ми правду бачимо, та визнаємо її тільки „напів", так довго і в такому обсягу, поки вона для нас у даному менті байдужа або навіть чомусь вигідна, та не хочемо бачити і визнати її решти, яка з першою її частиною нерозривно звязана.

Таке було з поділом нашого народу в Галичині на українців і „русинів". Тут не місце писати про те, як до цього дійшло. На це треба би обширної студії, щоб виказати, які пекольні потуги перфідії з одного та глупоти людської з другого боку при цьому „співпрацювали". Навіть неодин, втаємничений у політичні містерії діяч схопився би з жахом за голову, колиб пізнав усю тайну, як довершилася ця неймовірна політична містерія з „русинами". Та сьогодні стоїмо перед довершеним фактом, що „русини" дістали вже свою окремішню рубрику в статистиці, а одна політична організація на цьому коніку сидить і їде. Ще гірше, що недавно, бо ледви три роки тому, не лише такий часопис, як „Русскій Голос", але й деякі поважні українські часописи в якомусь затьмаренні політичного глузду писали про — дві окремішні нації українців і „русинів" у Галичині, доливаючи оливи до вогню під рожном, у котрім самі мали смажитися. Сьогодні справи зайшли так далеко, що треба буде витрати багатьох сил, щоб дальший розвиток убивчих для нашого народу подій припинити, та ще й до того без непохитної певности, чи знайдеться спосіб нівечити успішно вплив чародійної різки, яка ті магічні штуки з „русинами" вичаровує.

Тому добре булоб заздалегідь адуматися в це положення, яке сьогодні виглядає ще абсурдальне, та яке незабаром вже може стати дійсністю: положення таке, що на території Галичини поруч українців появиться окремішня нація „русинів", зі всіми прерогативами „меншостевої нації" та зі всіми її аспіраціями, очевидно— „суб авспіціїс" чародійної різки. До цього дійде з математичною певністю, якщо не дійде до справжньої нормалізації (без лапок!) внутрішніх відносин українського народу. А тямити треба також, що за хід і розвиток подій мусить подбати завжди найбільше численна і впливова верства народу.

Нема сумніву, що не тільки в українському, але також у староруському таборі є багато людей, котрим вище вказана перспектива розвитку майбутніх подій не є побажана та котрі підсвідомо вичувають можливість такого майбутнього. Отже, коли тепер іде дискусія про „війну чи мир з москвофілами", мабуть на часі булоб конкретно зясувати собі, чи не найшлись би якісь ідеольогічні тези, на які могли би врешті-решт погодитися навіть найбільше суворі

При розладі шлунка і кишок, зокрема коли кормовий провід перевантажений їжою і напитками, оливка природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА — це правдиве добродійство. — Спитайте Вашого лікаря.

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ.

Двобій.

Сонце заходило над пустинею.

Довкола, куди тільки долетить зір, тягнеться пуста, одноманітна рівнина. На полі перемагали три рослини, що їх угорський люд називає жабячим молоком, чортовим возом і королівською свічкою.

Перша з цих рослин мабуть означала, що цей клаптик землі живить своїх синів, виховуючи жаби; друга служила чортам, а третя королівська свічка, мабуть від того дістала імя, що там, де знаходиться ця трава, висока наче людина, що жалає наче смолоскип, повна жовтих квітів, там хоч і багато ґрунту, але вже давно необроблюваного.

Порох покривав усі дороги, так що не було видно ні сліду. По будинках тут і сліду не було, тільки сторчали стіни деяких руїн з пустими вікнами і в високої трави блищали білі кістки тварин, що загинули.

Невеличкі горбки розвіяв вітер, засипав країну ніжним білявим летючим піском, що досягнувши траву, засипав її, кущі ба навіть і дерева, вершки дерев поховав і все далі летів аж на край багна, де пускався до нового бою з болотом, поки і воно зі свїми зігнилими рослинами йому не піддалося. Опісля панували в цій країні у зимі пилюга, у слітну погоду багна.

На слабо жовтім, хворім, поблідлім небі потопало сонце без променів, що подобало на позбавлену блиску кулю. На цім небосхилі не було ні хмаринки. Тільки ген далеко на сході показувалась якась примара, але і це не була хмара .Було це щось таке, що формою нагадувало величезне римське S з гострим чорним обрисом, який не був позолочений вечірніми променями. Ця подоба, що рухалася в повітрі, постійно змінювала свою форму, чим більше наближалась; і раз-у-раз збільшуючись, подобала на криве грецьке С і перемінившись у безконечного гада, знову наче черепаха звинулась, а врешті розвинувшись, розіпняла крила і хвіст, наче дракон у страшній казці.

Куди тільки досягне зір, ніде не було ні вежі, тільки геть у долині чорніло пасмо ліса, з середини якого сторчав маленький домик. В напрямі до цього дому їхав пустинею, баліголовом і жовтячкою буйно зарослою, розсіяний відділ кінноточників. Несимпатичні, худі постаті; їхній одяг — всіляке шмаття із базарів старовини з цілого світа; панцир з вальонської буйволячої шкіри; обшиті староугорські сідла, ю їх молі поїли; татарські дротяні сорочки; оксамитні кожухи з віддертими рукавами і з відірваними шнурками, що звисали вдолину; турецькі штани і чоботи з великими острогами, шоломи або шкіряні з медведя. Зброя теж була подібна: пістолі та держаки, обвинуті ланцюгами, криві мечі та тригранні штилети, могутні сокири й довгий спис. Вираз їх обличчя годився до їхнього одягу та зброї: старі, гніді чудські риси, довгі, залишені вуси і кострубата борода; зпід сірих, щетинястих повік іскристі, темні очі, замотані густі пасма волосся; малі голови, гострі обличчя, іскристі татарські очі; турецькі черепи, круглі наче гарбузи, відділ людей наче мандріяна каравана між Бухарою й Самаркандом.

Образ, що його тут подаємо, ми черпали з другої половини минулого століття, з часів цариці Марії Терезії. Подія відбувалася між Тисою й Дунаєм.

Згаданий нами клаптик землі був цілковито запустілий. Насамперед знищила його внутрішня війна і внутрішні чвари. Народи, держави взаємно винищували себе. Цісарські наємники називались „лабанці", наємники угорських самостійних князів Ракоція та інших називалися „куруци". Куруци вигубили лабанців, лабанці куруців; опісля куруци кинулись на „раців", сербів грецької віри і теж вигубили їх. Накінець цісарське військо стануло проти всіх і знищило куруців, лабанців та сербів. Куруців прогнали до Туреччини, сербів до Росії, лабанців розігнали на всі сторони світа. Потім не було у краю ні цих, ні тих, що моглиб орати поля й тому землі стояли пустинею, незаселені, без пана.

Караванa, що саме по цій пустині посуваеться, це один з тих наємних відділів, що відірвались з головної групи, відпочиваючи після перемоги.

Грабують тепер на власну руку. А щож малиб тепер робити? Праці нема, а того, що давав би її теж нема; але жалюгідне є те, що вже тут нема ані людини, яку можнаб пограбити.

В тім домі, що вдалі блищить, живе шляхтич пан Габор Кондай. Можливо виплатиться застукати його ще в осінній вечір.

Він сам теж був проводирем одної банди; можливо, що проводирем саме цього мандрівного відділу. Але байдуже! Вовки і між собою пожруться. „Ти є пан, ми бідні люди. Ти сам, нас багато. Ти ситий, ми голодні". Це кодекс!

Але раніш, ніж їздці доїхали до будинку в лісі, вони мусіли ще позмагатись з тією примарою, що все більше й більше приближалась. Розширилась по цілому небосхилі і виглядала наче з арабської казки велитень-птах, якого оба крила досягали від сходу до заходу. Був це чорний непроглядний бовван, що не випускав ані не приймав променів. Накінець ця поява почалась спускатись на землю. При ближчій уважі було чути одурманливий шум, начеб море кипучим олієм гуділо, якби там угорі крутилось міліони горлатих вовків.

Хмара сарани спустилась на землю. Казкові, опанцирені комахи, на зеленошкірих крилах, як каже народне повіря, написано гебрейськими або халдейськими буквами (хто знає їх, може прочитати): „Мене вислали і я йшов; я повстав з пороху проклятої землі!"

За кілька хвилин не було на небі сонця й на землі світла; настала ніч і темрява. Розірвана хмара шіркатих комах сипалась на землю; чудовий страшний шум, серед якого кожний атом вів власне життя, а рівночасно й нападав. Плащем розпростертим на землю, а також при помочі своїх капелюхів старались їздці закритись; але дарма! Сарана запліталась до їхнього

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа плащів, суконь, костюмів
у фірмі „VOGUE" Б-ти Штавбер
львів, пл. Марійська ч. 6/7.
Обслуга по українськи.

пуритани одного і другого табору. Бо коли хтось погоджується на те, що українці і москвофіли належать до одної і тої самої нації, а не до двох окремішних націй, то мусить для нього очевидною стати абсурдальність такого стану, що оба ті табори не можуть найти ніяких спільних національно - ідеольогічних засновків.

Коли автор цієї статті зважився на це дуже важке і рискове завдання вказати на можливість визнання обома таборами деяких на його думку неспірних правд, то це не значить, ще, що наведені нижче тези вичерпують уже в сто відсотках цілу проблему, або що вони не могліб бути змодифіковані. Це мав би бути тільки субстрат до річевої дискусії „ін конкрето", бо доси дискусія була ведена лише загальниками. Також треба передовсім звернути увагу на суть, а не на форму, в цьому випадку термінольогію, та розуміти, що суть проблеми лежить не в назві „український" чи — як москвофіли хочуть — „малоруський", а в координації понять „українці" і „москалі" (великороси), так, що оба ті поняття є рівнорядні, байдуже, чи в ерархії людства ми помістимо їх під назвою „націй", „народів", „етнічно-національних монолітів", чи як ще інакше.

Тези, що можуть на скромну думку автора бути приняті обома таборами, такі:

I) Українці і москалі (великороси) — це рівнорядні і рівновартні в сімї людства національні потенціяли, байдуже, чи ми їх назвемо націями, народами, етносами, чи як ще інакше. Їх взаємне відношення мусить бути признане як відношення рівнорядности, а не підпорядкування одного другому.

II) Як українці, так і москвофіли галицької области признають, що належать до одного і того самого етнічно-національного моноліту.

III) Москвофіли признають, що до українського, по їхньому: малоруського етносу вони належать не лише чисто теоретично, але також емоціонально, зі всіми наслідками такого стану річи, отже що не почувають себе великоросами (москалями).

IV) Москвофіли признають своїм моральним обовязком у всіх евентуальних конфліктах між українцями та великоросами ставати безвастережно по боці українців, а не великоросів, та признають, що ставши в такому конфлікті по боці великоросів, поповнили би зраду.

V) І українці і москвофіли признають, що в майбутньому буде наклеймлений як зрада всякий договір, компроміс чи угода чи то з великоруським, чи яким іншим етносом, заключений у справах, що доторкають інтересів цілого народу, кимнебудь тайком і без відома та згоди свобідно та прилюдно вибраного, загально-народнього представництва українського (малоруського) народу.

VI) Як несвобідно вибране буде визнане кожне представництво, вибране в супроводі насилля і терору внутрішнього чи зовнішнього. Почини та зобовязання вибраного такими засобами представництва нікого морально не зобовязують та вигасають з моментом, коли перестане діяти сила, яка покликала до життя представництво.

VII) Беручи під увагу, що 1) центр і перші форми державности, як також всі без винятку найцінніші культурні і цивілізаційні здобутки аж до XV. віку були власністю і продуктом творчого духа та праці (малоруського) українського, а не великоруського етносу, 2) що витвори виключно великоруського етносу, самодержавний деспотизм та агресивний імперіялізм, як царський, так і большевицький, які не розвязали суспільної проблеми забезпечення народові громадянських прав і вольностей та справедливого розподілу матеріяльних дібр і добробуту, не можуть бути признані цінним культурно-цивілізаційним надбанням як совершенніші, ніж інші форми суспільно-політичного ладу, 3) що красне письменство у великоруській мові, званій „общерусским языком", з проповідуваними ідеалами, як передвоєнної, так і післявоєнної доби, має дуже проблематичну вартість, — москвофіли не будуть звеличувати культуру і цивілізацію великорусів як вищу і ціннішу, ніж культура і цивілізація українців.

VIII) З огляду хочби на те, що засвоєння великоруської мови, званої москвофілами „общерусским літературним язиком", загалові у області є в сучасних умовинах недосяжна мрія, та що пропаганда трудних до здійснення теорій викликує замішання і спомагає у практиці денаціоналізацію, — москвофіли будуть для цілей шкільного навчання і поширювання народньої освіти вживати виключно спільної з українцями мови, співпрацюючи над її дальшим розвитком щиро з українцями, при чому в міру практичних потреб можуть улаштовувати спеціяльні курси російської мови і літератури.

IX) Москвофіли признають, що сучасний російський большевизм є для інтересів нашого народу шкідливий та з його духом суперечний, як форма деспотії, що кровавим терором, нуждою і гнобленням мас вдержується при владі і як форма агресивности специфічно великоруського імеріялізму.

X) Українці і москвофіли погоджуються виключити всяку релігійну пропаганду із засобів політичної боротьби.

Д-р Володимир Колпачкевич.

волосся, до грив їх коней, що ставали дуба, так що їздці тяжко витримували в сідлах. Маса сарани падала все густіше та окружила їх голови сильною верствою; коні іржали, їздці проклинали, але в цім оглушливім шумі моря не було чути ані ржання коней ані проклонів. Коні без поводів ішли вперед до темної ночі; їздці хотіли закрити тільки свої очі, але падали до глибоких ям, продирались терням, западались у багно, злізали з коней: аж нарешті по довгій годині томливого бою видістались із хмари сарани, що впала на землю. Знову побачили небо у вечірніх сутінках.

Самітне господарство в лісі лежало біля дороги, але й ця була травою заросла. Паркан з палених цегол запустілий; великий просторий двір був теж пустий. І тут не було нічого, що потребувалоб воріт та огорожі.

Передня частина дому починалась приземеним коридором, стовпи якого були злучені залізними штабами, які в ліпших роках прикрашували вінки турецької кукурудзи. Тепер вони були голі.

Двері дому були тільки заперті, замок не був запертий. З передпокою можна було ввійти до кімнати господаря без попередження.

І тут не можна було багато бачити; старі скрині без замків та засувок, поломані крісла, в яких бракувало або частини поруччя та ноги у дубового стола; це був увесь панський комфорт.

Промені сонця на заході освічували ще вікно. Нараз увійшли до отвореної світлиці гості. Їх проводирем був мешканець пусти зі заплетеним волоссям, за ним ішов Вальон, відтак інші.

Господар сидів за дубовим столом, у руці тримав ніж з оленячим рогом, перед собою кусник чорного хліба й чорну редьку.

— Слава Ісусу Христу! — сказав старий лабан і спішним рухом зняв капелюх.

— Тому слава, кому подобається! — відповів холодно господар, навіть не встаючи.

Був це прегарний, високий мужчина кремезної постаті. Вигляд його обличчя виражав усміх, спротив та щирість у дивнім завзятті.

Коли побачив гостей, від сорому та гніву обличчя його почервоніло; як тільки промовили до нього, відразу поблідло. Він не хотів жартувати.

— Чи радо хотілиб ви бачити гостей, шановний пане? — питався з удаваною покорою старий розбишака, закручуючи великі вуса на обі сторони.

— Бачу вас дуже радо, кумоньку, — відповів господар, хоча з крісла ані не ворухнувся. — Будь ласка повечерити зі мною! Вечеря вже готова.

— Що це таке? — питався старий лабан, приближаючись до стола. — Що? Чорний хліб та редьква? Отже цим живиться шановний пан?

— Тим, що тут є, кумоньку. А крім того це останній кусник хліба, що знаходиться в цьому домі.

— Чи це можливе?

— Можливе. Військо прогнало сербських розбійників, з худобою втік пастух та більше не вернувся. Потім прийшла сарана й пожерла ще й те останне стебло соломи.

Пан господар встав, щоб отворити вікно і показати свій порожній двір.

Старий лабан удавав, начеб витирав сльози і почав з плачем нарікати:

— О, шановний пане, мій добрий пане! Отже ти таку гірку долю мусів перенести?

І з великого співчуття, впав панові на груди та обняв його. Тоді кинувся і другий з них йому до ніг, які сильно обняв під колінами.

Габор замітив занадто пізно воєнні лестощі. Ці ніжні обійми означали, що вони хотять використати своє право. Звязали йому руки й ноги, опісля привязали його до крісла.

Потім почали з ним уже інакше говорити.

— Обманче! Таким способом ти хочеш з нас дурнів поробити? Ти бачив уже здалека, що ми сюди приходимо і тому ти покрив стіл чорним хлібом та редьквою та оповідаєш про смерть з голоду. Але стрівай, ми тебе зараз погостимо твоїм власним маетком. Хлопці, розбийте його пивниці та його комори!

Селяни поспішили виконати наказ, але скоро вернулися з вісткою, що в пивниці лежать порожні бочки, а в коморі тільки вонючі горшки і з голоду здохлі мухи.

Відділ лабанців шалів, довідавшись про такий стан

— Чи на те волочились ми змучені сюди, щоб тут з голоду вмерти?

— Візьміть собі все, що тут маєте! — байдуже сказав звязаний.

— Ані краплі вина, ані кусника хліба — знову шалів старий лабанц.

— Не правда! Там на столі лежить ще хліб!

— Що? — крикнув крайньо розгніваний старий лабанц і взявши кусник хліба, що на столі лежав, кинув його на землю та потоптав його ногами. „Маніхейці — так говориться у біблії — видумали проклони і на хліб".

Але звязаний сміявся ще більше.

— Тільки смійся, смійся! — крикнув лабанц, я дам тобі гострим залізом науку, щоб ти це запамятав. — В тій хвилині витягнув кривий ніж і обернувши його до очей полоненого, питався його, ріжучи в зуби: — Ну, де є той скарб? Де лежить той великий скарб?

Полонений більше вже не сміявся. Попередня блідина запанувала на його обличчі

— Скарби? Цих маю багато!

— Сюди з ними!

— Хочете золото чи срібло?

— І це і те!

— Маю і це і те.

— Де?

— Тут, в ящику у столі, витягніть собі.

Трое з них відразу скочили, витягнули скриночку, але зі здивування відскочили взад, побачивши, що вона порожня.

— Тут нема нічого; нічого тільки кусник вогкого паперу!

Перечитай! — сказав звязаний

(Далі буде.)

Сконтролюйте свої видатки,

счеркніть неконечні і складайте заощадження

В ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14 (Філія Банку: **Станиславів, ул. Собіського 2.**)

На випадок совітсько-японської війни.

У звязку з загостренням совітсько - японського конфлікту й можливістю совітсько-японської війни, думки неодного українця спинюються над питанням, чи змоглиб ми в нашому сучасному положенні мати якийбудь вплив і чи булиб ми спроможні використати якнебудь евентуальну совітсько-японську війну для здійснення наших національних змагань? Це питання тимбільше до речі, бо у світі панує погляд, що внутрішнє положення Совітського Союзу таке слабе, що досить одного більшого удару ззовні, одної, скажім, невдачної, або тільки затяжної війни, щоб „могутнє і гігантичне" царство Сталіна розсипалося в пух і прах. Якби навіть уважати надто песимістичними твердження деяких европейських військових знавців про те, що совітська армія наслідком недавніх масових розстрілів старшинського складу неспосібна до воєнних дій у більших розмірах, то лишається незаперечний факт загального невдоволення, терору і хаосу на цілому просторі „соціялістичної батьківщини". І тому вибух війни напевно отворив би у Совітському Союзі двері усяким можливостям і поставив би також українство перед важними історичними завданнями.

Безгласне, організаційно, ідейне й політично неоформлене українство царської Росії все-ж спромоглося зараз з вибухом революції виявити себе зорганізуванням Центральної Ради і живловим творенням українських військових формацій. Нехай-що це діялося на початку в рямцях „загально-російської революції", але діялося, стаючи основою для дальших етапів розвитку національно-політичної думки, доки цей розвиток не завершився зрозумінням потреби і конечности не тільки національного, але й державного самовизначення і найшов своє здійснення у створеній Української Народній Республиці. Невжеж — по анальогії беручи — те українське „чудо над Дніпром", що сталося несподівано не тільки для світу, але й для більшости українців в 1917 р. не моглоб повторитися при подібних умовинах у 1938 р. — на випадок невдачної для большевиків війни?

При сьогоднішній відокремленності Совітського Союзу від решти світу, зокрема при цілковитому відрізанні т. зв. Радянської України від західних українських земель важко наперед сказати, чи, як і коли зареагувалиб підсовітські українці на випадок совітсько-японської війни. Перші стріли зрушилиб напевно до посиленої активности наших земляків на Далекому Сході, в Манджурії та Китаю. Так само певно, що задрожалиб серця тих українців, що їх большевицькі інквізитори порозкидали на засланнях по „столь атдальонних местах" Сибіру й Зеленого Клину. Саме там караються в тундрах і тайгах кілька сотень тисяч українських „контрреволюціонерів" не тільки наддніпрянських, але й наддністрянських. Від Байкалу по Владивосток розкинені меншими або більшими ґрупами оті „злочинці", що за часів Шумського і Скрипника творили актив і кадри „українізаційного будівництва" і також ті „кулаки" що не хотіли без ропоту сприйняти „досягнень революції" у формі колективізації. Треба і можна припускати, що болючі досвіди і переживання зужиткувалиб вони у відповідний момент і в доцільний спосіб тим більше, що вони одинокі моглиб мати безпосередній вплив на хід подій над Дніпром.

На всякий випадок вибух совітсько-японської війни мусів би дуже зактуалізувати всеукраїнську проблему. Щоб так сталося — багато залежить також від українців з інших земель та нашої американської еміграції.

І. Д.

по цілім світі уживаючи відтисни без болю При купні домагатися оригінальної коробки LEBEWOHL На кожнім пластерку є також напис

LEBEWOHL

Про минуле і майбутнє в діяльности Т-ва „Просвіта".

Хочу, не перший раз, зясувати ті шляхи, якими досі йшла діяльність нашої „Просвіти" та які завдання стоять перед нею — як **наше майбутнє.**

З минулого годиться нагадати, що почин до оснування товариства „Просвіта" у Львові дала **українська студентська молодь.** Студентська громада звернулася була до старших громадян у Львові, щоб помогли скласти статут цього товариства. До цих старших українців належали тоді: д-р Корнило Сушкевич, Анатоль Вахнянин, Олександер Борковський, Юліян Романчук і Олександер Огоновський. З них не живе вже ні один.

На першому загальному зборі „Просвіти" у Львові в дні 8. грудня 1868. року зявився був єдиний священник з краю **о. Йосиф Заячківський** з Лопянки коло Долини і єдиний селянин: **Йосиф Михаличко** з Підберезець коло Винник.

Першому зборові проводив львівський міщанин **Іван Товарницький.** Секретарювали: д-р Корнило Сушкевич, секретар Прокураторії скарбу у Львові і Володимир Гашкевич, студент прав, що з кінцем сімдесятих років відкрив адвокатську канцелярію в Бучачі.

На тому першому загальному зборі „Просвіти" у Львові сказав **о. Йосиф Заячківський** оці **памятні слова** до „чесних русинів львівських", значить, до молодої української інтелігенції, що була зібралася на тому зборі:

„...Праця — це ваш капітал, з котрого маєте сплатити **найсвятіший** довг **народові.** Таж ви знаєте, і нарід свідом того, що ваша нинішна наука оплачується по найбільшій части тим мізерним грошем, на котрий нарід кервавo працює"...

Слова давні, але й сьогодні живі!... Оце перший обовязок кожного свідомого українського громадянина супроти освіти рідного народу. Та сьогодні, по 70-ти роках, слід нам поміркувати, чи наше громадянство виконувало і виконує той обовязок?...

О. ТЕОДОР ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ

60 літ по матурі.

(Спомини із Бережан).

Як нині тямлю. До Бережан я прибув враз з мамою вдовою по священнику з початком шкільного року 1875. Прийшов до 5 гімназ. кляси з академічної гімназії у Львові. Невигідно це було. У Львові я вчився по українськи, дома говорили ми теж все по українськи, — а тут прийшлось нагло все вичувати в польській мові. Тяжко було мені, головно з природничими науками. Бузька я все називав „bećkom" — а окладинку „deczk-ою" — так, що якийсь час прозивали мене в школі „беньцьком", — а вчитель польської мови загрозив відразу, що не дістану від нього доброї ноти.

Я був малого росту і коли ввійшов до 5-тої кляси поміж чужих нових товаришів, я почув „chłopcze, chłopcze, ty nie trafił, tu piąta klasa". Не зважаючи на це, я сів в останню лавку і коли ввійшов господар кляси і побачив такого маленького гуманіора та розвідавшись, що я приїхав зі Львова, де скінчив нижчу гімназію і маю 8 льокацію казав мені сісти у другій лавці спереду коло відзначаючого ученика; щойно тоді товариші почали мене шанувати.

Ми мешкали на вулиці Фарній, що вела з Ринку до Раю посілости гр. Потоцького, напроти дому гр.-кат. пароха, тоді о. Глібовицького (діда Богдана Лепкого) в реальности Козіцької, яка мала поверховий дім при дорозі, а на подвірю партеровий дімок (3 малі кімнати і кухня) де мешкала моя мати, що тримала на станції учнів. В домі тім. пізніше власність лікаря Урановича, мешкав за студентських часів теперішній маршал Сміґли-Ридз.

На станції у нас були: Стефан Крижановський, двох Богачевських, Дияковських, і двох Білинських зі Шибалина. На тій самій вулиці мешкав професор Мількович, а в нього двох учнів: Теодорович Ришард і Клим Соневицький, відтак лікар Літинський зі сином і нашим товаришем Михайлом, а вище від нас вдова по священнику Зарицька, яка також тримала на станції свою рідню і ще декого чужого.

Недалеко Ринку мешкала ще вдова по священнику Левицька, яка теж тримала на станції учеників; тоді Бахталовського, Турулу, Йосифа Ганкевича та Евгена Мартинця.

Життя в Бережанах було тоді дуже дешеве. Ученик міг дістати станцію з добрим харчем, світлом, паливом і пранням за 7 ринських місячно, або за крупи, муку, хліб і тд., відповідно до ціни. В зимову пору або коли на весну був лід - ожеледа, то ми з Фарної вулиці могли на совгах заїхати аж під саму гімназію. В зимі перед 8-мою, а в літі перед 7-мою год. рано студенти усе вступали до церкви в Ринку, де щодня катехит читав Службу Божу, а дяк Сойка гарним баритоном виспівував рівночасно утреню, яку заставали ми на „Величить душа моя Господа"! або на „Чеснішою Херувим" по кілька разів зі стихами. В неділі і свята співав на нашій Службі Божій гімназійний хор, в якім відзначувався Лев Гузар тенор, Северин Зарицький 2-гий тенор, і два сильні баси — бородатий Червінський і Амброзій Рибак.

Деякі з нас належали до самоосвітнього тайного студентського кружка. Раз ми урядили вавіть на передмістю в хаті одного міщанина Шевченківський концерт, при щільно заслонених вікнах, на якому був теж колишній ученик бережанської гімназії питомець дух. семинарії Евген Гузар, пізніший пралат.

Бережанський став був для нас великою атракцією; в літі були тут чудові купелі, а в зимі совганка. Не було дня, щоб нас не було на ставі. Став той стоїть вище як місто і коли раз прорвало трохи його греблю то вода залила Бережани, сягаючи аж по 1-ший поверх гімназії в ратуші. На щастя не було великої шкоди, але Бережани зробили жертву і дали до Зарваниці Чудотворній Матері Божій таблицю з відповідним написом у подяку за рятунок.

В осьмій клясі деякі товариші святкували імянини з вечерою та забавою. Найгучніше випали імянини Северка Зарицького, який саме дістав стипендію 150 ринських зі шляхотської фундації. Був звичай, що катехит шамбелян Соневицький зібравши гурток співаків ходив по Йордані зі свяченою водою по домах професорів, де приймали нас вином та тістами. На польського св. Антонія 13-го червня ходили ми на гору Бернардинів, де тоді відбувався відпуст, та де було сила народу і дідів. Нарід ночував всуміш на манастирських коридорах, де правили акафист і мольби. Заглядали ми теж і за манастирську загороду де зганяли стада овець і лошаків, які богомольці приносили в жертву.

Тепер згадаю професорів і товаришів з 8 кляси 1878 року.

Директором був Матій Куровський, фізик, катехитом о. шамбелян Мих. Соневицький, господар кляси Роман Шпіцер, учив історії і польського, людина вельми справедлива, всіми поважана, все тверезий, бо інші професори любили забавлятись; математики вчив Йосиф Чай.

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 208-30.

Перший статут Товариства „Просвіта", названого науковим, поклав був за ціль товариства: **пізнання і просвіту народу**, та як способи до тієї цілі вказав: „а) збирання і видавання плодів народної словесности, і б) видавання популярних письм в усіх галузях науки, відповідних поняттям народу і його потребам"...

Першу книжечку для Товариства „Просвіта" написав професор **Омелян Партицький**: читаночку „Зоря" в році 1869. Львівський купець **Михайло Димет** складав датки на дешеві видавництва „Просвіти" — для народу...

Перший період діяльности „Просвіти", — це час від оснування Товариства до року 1890. У тому найважчому періоді були головами „Просвіти": Анатоль Вахнянин, Юліян Лаврівський, Володислав Федорович і д-р Омелян Огоновський.

У цьому періоді діяльність Товариства була вельми ріжнородна. Побіч видавання книжечок для освіти народу, Головний Виділ мусів турбуватись видавництвом **українських книжок для шкіл**; збиранням фонду на п[о]могу українській молоді середніх і вищих шкіл; організацією українського ремісничого товариства у Львові; веденням у Львові школи українського читання і писання для старших; втримуванням звязків із Закарпатською Україною; висилкою пропамятних письм у справі рівноправности українського народу, заявляючись за єдністю всього українського народу, як самостійного й окремого від народів: російського і польського, та розведенням організації народніх читалень по селах, містечках та містах, щоб **не тільки письмом, але й живим словом** нести освіту в маси українського народу. Відповідно до цих завдань **змінювано кілька разів перший статут „Просвіти"**.

Це значить, у первісному свому початку була „Просвіта" з конечности, якої вимагали тогочасні обставини й потреби життя українського **народу, нашою підставовою установою та була** представником і викладником українства на всіх ділянках нашого громадського життя — аж до кінця вісімдесятих років минулого століття.

З кінцем першого періоду **відтяжується „Просвіта" від справ: шкільних, наукових і політичних**, бо в цих ділянках творилися вже питомі установи.

Другий період діяльности „Просвіти" починається з роком 1891 і триває до часу світової війни. З кінцем 80-тих років минулого століття **пішов напір на „Просвіту"**, щоб вона взяла у свою програму: плянову **економічну роботу.** Цей напір — домагання пішов знову від наших студентів.

З доручення загального збору в р. 1890. **мав я обовязок виготовити** новий поширений статут Товариства „Просвіта", принятий надзвичайним загальним збором Товариства у Львові в дні 25. березня 1891. р.

Не тільки поширювання освіти, але й **піднесення добробуту українського народу** стало **новим завданням** Товариства „Просвіта". Наша **„Просвіта" перетворилася** тоді з освітнього товариства в **товариство освітньо-економічне.** Народні читальні нового типу, як читальні „Просвіти", покликано до тієї поширеної діяльности, щоб вони були не тільки читальнями до читання, вечерниць і театральних вистав, але давали теж почини і напрямні до засновування крамниць, позичкових кас, щадниць та хліборобсько-господарських і промислових спілок. Таким способом читальні „Просвіти" стали самоуправними чинниками в освітньо-економічній роботі та в них вже український нарід став підметом діяльности „Просвіти" І її творчої розбудови.

А провідною думкою цих нових змагань була ідея, що тільки нарід економічно сильний здатний приймати здобутки культури й освіти та йти у політичну боротьбу...

Цей період — це **епоховий момент в історії** „Просвіти", бо звідси черпали своє життя: організації українських кооператив, як також сільсько-господарських і промислових установ, аж до поширення діяльности Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" та до заснування Земельного Гіпотечного Банку у Львові.

З цього підложжя вийшов **перший Український Просвітно-Економічний Конгрес**, що його улаштувало Товариство „Просвіта" у Львові в днях 1. і 2. лютого 1909. року. Цей конгрес вказав **витичні тези**, що були висновками основного реферату **д-ра Евгена Олесницького:**

1) що освітня організація має спиратися на Товаристві „Просвіта", його центральному виділі з секціями, на філіях і читальнях „Просвіти";

2) що цю організацію треба переводити і вона має розвиватися поруч з економічною організацією, — її освітня й економічна сторінка однаково важні і не треба розвивати одної на шкодою для другої;

3) що перша й головна умовина успіху цієї організації — це повна демократизація всього українського громадянства; наближення інтелігентних верств до народу; зрозуміння і відчуття його потреб та інтересів і дальший інтенсивний розвиток цього громадства під гаслом: **„Вперед з народом!"**.

При влаштуванні цього першого конґресу заслужився був між іншими також наш довголітній діяч, професор **д-р Михайло Кордюба.**

Цим шляхом ішла праця далі і „Просвіта", виконуючи цю підставову й поширену роботу — самочинно знову відтяжувалася від економічних справ у міру, як повставали кооперативні організації, сільсько-господарські, господарсько-промислові та інші.

І ось так у тому розмаху скорого розвою дійшла наша „Просвіта" до часу світової війни, що зруйнувала нам велику частину просвітянських здобутків: забираючи нам велике число освітників-організаторів, значне число членів, — велику силу майна та підважуючи основи просвітньої моралі: характерність, працю і єдність!

Тому негайно по світовій війні зачинається **третій період** діяльности **„Просвіти"**, — **період** відбудови просвітнього життя, що зачався **за** головства професора **Михайла Галущинського.** Цей період триває до сьогодні та мабуть він триватиме ще довго, доки не загояться всі рани, що їх війна завдала нашій „Просвіті"...

З конечности у тому повоєнному періоді мусіли всі три звена: Головний Виділ, філіяльні виділи і читальні „Просвіти" ставати до відбудови просвітньої організації, щоб приєднати нових членів, виховати і вишколити нових просвітянських діячів, дати їм у руки книжку, відбудувати просвітні домівки і вести підставо-

---

ковський дуже добрий педагог, такий, що по його викладі не треба було дома доучуватись, як хто робив собі записки. Мав він звичай до слабших учеників говорити: „дранце" та за неувагу казав навіть в 8-мій клясі ставати під печею. Всі його поважали і любили, бо був правдивим батьком молоді. Микола Віновський учив латини та української мови — українського в заступстві, бо не було іншої сили, сам говорив „docendo discimus", але латину знав знаменито, з памяти цитував цілі уступи ріжних авторів. Була це оригінальна людина. Син мельника з Теребовельщини, здібний, скінчив теольогію і фільософію, а в старших літах вже на пенсії скінчив ще у Відні медицину і був лікарем в Австрії долішній ще підчас війни. Був поетичної вдачі, переробив Шілерович „Дзвін" на „Млин". Любив нераз оповідати пригоди мельників. Раз оповідав, що його мама тримала раз 5 хлопців терминаторів. На обід ставила їм миску з кашею і *ложкою*, робила чотири рівці поливаючи їх омастою та приговорювала: tędy idzie św. Mikołaj, a tędy św. Piotr, a tędy św. Paweł, a tędy św. Jan" — так що пятому найменшому хлопцеві залишалася каша немащена. Але той видячи свою кривду, взяв ложку і сказав мішаючи все, „a за ними всі святі, a за ними всі святі"...

Німецького вчив Котецький, а греки Зенон Мількович.

В 8-мій клясі було всіх 26 учеників з того 13 українців, 12 поляків, 1 жид С. Поль пізніший адвокат у Відні.

Жидів ходило мало тоді до бережанської гімназії, та були між ними незвичайно здібні, як Лев Бігеляйзен пізніший історик літератури, приятель українців, який знав польську мову і літературу вже в гімназії краще, ніж поляки, мав величезну бібліотеку, писав задачі цілими зшитками, які відчитувано на конференціях. Був і фаденгехт, що став опісля рабіном у Римі, та ще один, якого прізвища не памятаю, а який знав так математику, що по скінченні 4 кляси, міг з математики здавати матуру.

З українців були в 8-мій клясі: 1) автор — тепер парох ювилят у Струсові, 2) Лавро Дияковський не живе, парох у Половім коло Радехова, 3) Йосиф Ганкевич не живе, парох у Красним коло Грималова, 4) Микола Голінатий — парох, не живе, 5) Лев Гузар, не живе, нотар у Галичі, (він мав найкращу українську бібліотеку як ученик), 6) Стефан Крижанівський парох в Уричу к. Сколього, 7) Стефан Лежогубський, (брат Теодозія) умер як парох Дитятина к. Рогатина, 8) Северко Підляшецький, парох Уваст коло Хоросткова помер весною цього року, 9) Дмитро Ухнат парох, помер, 10) Михайло Курилович генерал-аудитор і председник Найвищого військового Суду у Відні, 11) Клим Розлуцький умер як нотар у Буківську, 12) Северин Зарицький, умер як гімназ. професор у Перемишлі, 13) Евген Мартинець, умер як нотаріяльний кандидат. При житю залишилося нас ще здається тільки чотирьох.

Писемна матура почалася в червні. Дижурний професор не дуже нас доглядав. Пригадую собі ще теми матуральних задач:

З польського: 1) Назвати всі надморські держави, подаючи причини їх зросту та занепаду; з українського — історія — вчителька життя; з німецького: Величина і упадок Валенштайна. До устної матури допущено всіх. Почалася вона 16. VII. 1878 р. в неділю пополудні. Те саме вже не дуже нас підбадьорювало. Всі студенти розїхалися вже, а ми матуранти мусіли ще добре намучитись, до того не було ще й перед ким показатись з матуральною паличкою.

Інспектором і председником був А. Солтикевич, колишній директор, що пацифікував бережанську гімназію після польського повстання 1863 року, страшний не тільки для учеників, але й для молодших професорів. Лице у нього було завсіди строге, майже ніколи не усміхнувся.

Мені особисто доводилось згадувати цю матуру неконче весело.

Я був відзначаючим учеником, а моє матуральне свідоцтво було досить „сорокате". В 8-ій клясі я набрав багато приватних лекцій, то й не стало часу повторити старинну історію, а саме три питання дістав я при матурі з тої старинної історії, на які навіть не брався відповідати. А що історію питали як останній предмет, а я здавав 17. VIII. від 8 ранку до 7 вечора та був такий змучений, що й на інші питання з середньовічної та новішої історії досить неясно відповідав то соромився перед собою і перед комісією. Проте я матуру здав. По матурі ходили ми прощатись з господарем кляси Романом Шпіцером, шкода тільки, що не попращались з катехитою Соневицьким та іншими професорами.

Нині 60 літ минуло від тої матури, згадую давні часи, добрих учителів - громадян, щирих *любих товаришів*. З перших нікого нема вже між живими, а з других мало, страшенне мало живе, немов останні могікани на спомин бурхливої нашої запашної та ідейної молодости та давньої слави бережанської гімназії — що так багато нам дала і цілій нашій українській суспільности.

ву працю **защіплювання здобутків культури, здорового поступу і правдивого знання.**

Наша „Просвіта" стає в цьому періоді вже **чисто освітньою установою** і тому другий Конгрес „Просвіти" з 1929. року — мав виключно **культурно-освітній характер.** Він вказав і устійнив **великанські завдання** „Просвіти" під теперішню пору. ∞ в области культури й освіти, що для життя української нації в сучасних обставинах **найважніші,** — щоб наш нарід перебув незвичайно важке лихоліття.

З цих причин прийшла справа поширення і поглиблення освіти в масах нашого народу **позашкільним вихованням:** позашкільна освіта та скріплення моралі серед дорослих, роля жіноцтва у позашкільному вихованні молоді, доцільна організація освітньої праці, сільські народні університети та значіння рідної історії в національному освідомленні нашого народу — оце була **головна тема освітнього конгресу** ∞ з нагоди 60-ліття „Просвіти".

А ця тема, — це наше сучасне і майбутне в діяльности Т-ва „Просвіта" з метою перевиховати грядуче покоління на основі **нових здобутків культури й освіти** з увагою до народнього мистецтва і суспільної гігієни.

Ці програмові завдання й досі стоять перед нами і тому ми мусимо усунути ті перепони, що **стоять на шляху,** який веде до всенародньої культури і правдивої освіти народу:

По-перше: мусимо довести до тривкого **зеднання всього українського громадянства для пошани ідеї „Просвіти" і для праці в „Просвіті".** А до цього треба нам покинути повоєнну звичку: вважати „Просвіту" теренom до ведення партійної боротьби, що розбиває „Просвіту, а не відбудовує. „Просвіта" — понадпартійна установа, що має служити для добра всього українського народу без ріжниці партій. „Просвіта" — це не установа до полагоди партійних порахунків, але **святиня праці для всіх людей доброї волі,** що хочуть працювати для кращої долі рідного народу. А до управ просвітніх установ мають право належати тільки **досвідні і справжні ідейні просвітні діячі, що працюють з посвятою без огляду на партійні кличі.**

Просвіта —це правда громадянського життя, а не пристановище для політиканства.

По-друге: маємо досить боротьби перед нами, бо ми не виконали ще нашого головного обовязку щодо **ліквідації неписьменности в нашому народі,** а це найважчий ворог культури, освіти і поступу. Недавно сказав один публіцист, що „ми важко змагаємося між собою, а селянин до цієї пори здебільша анальфабет, ходить до ворожки і боїться дідька"...

Оце страшне занедбання безумовно мусимо змести з лиця землі... Не переходім над цим до денного порядку, але постановім собі вже раз рішуче і по правді, що **на черговому освітньому конгресі** викажемо ліквідацію цього соромного відсотка наших анальфабетів!

По-трете: наше українське громадянство не може забувати, що воно обовязане **власними силами вивінувати „Просвіту"** матеріяльними засобами, необхідними до виконання тих завдань, які творять наше майбутне в діяльности Т-ва „Просвіта". Ми дуже радо і дуже часто послуговуємося гаслом „власні сили" і то безоглядно та без пардону. Але нікуди правди діти, — ми не завжди виконуємо це гасло насправді. Кілько тисяч членів має наша „Просвіта", членів, що платять належні членські вкладки, а кілько десяток тисяч членів мають у своїх „Просвітах" менші від нас народи, як словінці і хорвати?...

Оце дуже слаба позиція нашого просвітянського білянсу і її ми мусимо самі піднести.

Нехай кожний **свідомий українець** і кожна свідома українка стануть членами „Просвіти" і складають рік-річно свої вкладки-лепти, — а тоді управа „Просвіти" не буде знемагати у виконанні того всього, чого від неї вимагаємо для поширення культури й освіти рідного народу.

Це той **„найсвятіший довг народові". Але це має зробити кожний і кожна без винятку,** щоб доказати, що ми не розбіжна маса народу, але зорганізована нація!

Коли ось так **зеднаємось у громадній праці в „Просвіті"** і пошануємо нашу „Просвіту", коли станемо разом у **боротьбі з неписьменністю** та власними силами докинемо до праці ще потрібні матеріяльні **засоби,** то найдемо **живі шляхи** — до кращої долі рідного народу.

Д-р Кость Левицький.

З польської преси.

Відносини у шкільництві й українці.

„На все є гроші, а що з дітьми та школами?" — такий наголовок дає „Гонец Варшавскі" (ч. 200 з 23-го липня ц. р.) у статті п. Р. Стан. про нинішній стан шкільництва в Польщі.

„Алярми, що йдуть від батьків, які турбуються долею своїх дітей та відповідною для них школою, не вмовкають. Навпаки, зростають.

„Організації і батьки не мають досі позитивної відповіди, дуже часто не дістали ніякої! Бо відповідь, яку дають управителі переповнених шкіл, що не від них залежить відкриття паралельки чи кляси, не є остаточною відповіддю. Міністерство Віроісповідань та Освіти мовчить Не вивела його з тієї вакаційної дрімоти інтерпеляція в соймі. Не змінила того стану внесена в сенаті інтерпеляція сенатора Петражицького. Єдина, наполовину певна вістка, що дійшла до ширших кол громадянства, — це відгомін конференції краківських послів з мін. Свєнтославським. Краківські посли, заалярмовані звітом з передвакаційних вписів до вселюдних шкіл і відмовою приділити нові етати у більшій кількости, яку дістав краківський куратор шкіл від міністерства, зголосилися на авдиенцію у міністра. Вони виказали, що на 560 нових дітей припадає 1 новий учитель, що це небезпечне погіршення відносин у шкільництві, вже і без того поганих і просили відповідно побільшити число учительських етатів. Дістали відповідь, що міністрові не збуває на добрих намірах,

---

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 29

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XIV.

ПАТРІОТИЗМ ДРАГОМАНОВА.

Дня 15. липня 1906 року відбулося велике віче українських студентів львівського університету. При тій нагоді молодь забажала пошанувати память Михайла Драгоманова, улаштувала в його честь концерт і запросила Франка, щоб мав на ньому реферат про Драгоманова. Я на концерті не був і не знаю яке враження зробив Франковий реферат на молодь; досить, що за кілька днів прочитав я у „Громадському Голосі" гостру статтю проти Франка власне за ту річ про Драгоманова. Я побачився після тієї статті з Франком і делікатним способом зняв річ про реферат, зокрема поспитав його, чи це правда, що він сказав буцім-то, що Драгоманів до кінця свого життя залишився „gente Ukrainus, natione Russus" Франко не перечив. Я взяв тоді в оборону Драгоманова і сказав Франкові, що на мою думку такий докір не має основи і що коли тільки він візьме Драгоманівські ідеї в їх історичному розвитку, то дійде до іншого висновку. — Прочитайте, пане докторе — кажу я йому — „Листи на Наддніпрянську Україну". У них власне Драгоманів очищує себе від подібного докору, зробленого йому Грінченком, і виразно говорить: „космополітизм в ідеях і цілях, національність у ґрунті і формах культурної праці", отже не порушує тут Драгоманів ані української форми, ані українського ґрунту, не каже працювати ані виключно для Росії ані в російській мові, навпаки: каже працювати для України і на українській мові і то ще й як працювати каже він — заповняти українські форми вселюдськими ідеями, вязати українську думку з думкою поступової Европи, здобувати місце українському народові у великій сімї народів... Автім, — додав я, — коли, хто так, як Драгоманів, ціле своє життя віддав українській справі і був високо ідейною людиною, той може не боятися вашого докору, — малої національної свідомости чи чого гіршого... Франко вислухав моїх слів, не вдаючися в дискусію; виправдував себе тільки, що був хворий, що просто з ліжка пішов читати реферат і може, сказав дещо не так, як треба, але він видрукує її у „Л.-Н. Вістнику"[1] і тоді я зможу виробити собі суд про неї. На тім наша розмова про Драгоманова скінчилася й ми перейшли на іншу тому. Зараз у серпні появилася Франкова доповідь друком у „Л.-Н. Вістнику" п. з. „Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова", але, як сам він пише, „майже без змін".

Коли хто спитав би мене чому Франко обійшовся так гостро з Драгомановим[1]), я не помилюся, кажучи, що товчок до гніву на Драгоманова дали Франкові листи Драгоманова до нього, що саме ладилися до друку. Вони, ті листи, розятрили старі рани, що спричинив Драгоманів Франкові, очевидячки, не маючи на думці спричинити їх, і підняли „бунт" у Франковій душі проти Драгоманова. Через те ще яскравіше Франків гнів виявився у передмові до першого тому листів Драгоманова до нього: там той гнів перемінився просто у ненависть до Драгоманова.

Франко, наскільки знаємо, бачився з Драгомановим віч-на-віч і розмовляв з ним довше всього двічі, у 1890 і 1892 рр., себто тоді, коли Драгоманів лікувався у Відні у славного Нотнагля. Про 1876 р., коли Франко вище бачив Драгоманова в авдиторії Омеляна Огоновського, а пізніше познайомився з ним в „Академ. Кружку" й може сказав кілька слів до нього, нема що й згадувати. А так вони знались тільки з листування, яке почалося між ними десь узимі у 1877 р. з приводу арешту Павлика і тривало до самої смерти Драгоманова. Може в тому і все лихо, що вони знались тільки з листів, бо живе слово, яке воно не було б, я думаю, не допустило би було до яскравих конфліктів між ними.

РОЗБІЖНОСТИ МІЖ ПРИЯТЕЛЯМИ.

У Драгоманова повстала була ідея створити у Галичині базу для своєї культурної діяль-

---

[1]) У postscriptum-і до своєї статті „Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова" Франко так написав про розуміння Драгомановим суспільного ладу: „...можна сказати, що вчений історик розминувся зі своєю наукою і замість наукового викладу дав нам наївні міркування чужинка, що не бачив світа і не погодився підняться думкою до зрозуміння вищої суспільної організації понад свою громаду або свій повіт і одиноко підвалинною суспільного звязку бачить свою особисту користь і приємність"

але щоб урухомити нові етати, навіть ті, що передбачені в буджеті, на те треба, щоб міністр скарбу відкрив відповідні кредити, а він покищо не дає на це згоди. Покищо..."

А тимчасом стан у шкільництві Жахливий. Посол кс. Ст. Довнар у своїй соймовій інтерпеляції ствердив, що минулого року, не вважаючи на добрі іспити не приняли до першої кляси гімназій загально-освітнього типу державних шкіл коло 4.000 молоді. Цього року положення ще гірше.

П. Р. Стан. наводить у своїй статті нарікання батьків поляків та такий стан у шкільництві. Що мають казати українці, для яких цей стан ще гірший, бо української дитині дістатися сьогодні до державної школи важче, як біблійному верблюдові пролізти крізь вухо голки. Маємо відомости, що в деяких гімназіях на наших землях перепав при іспитах великий відсоток наших учнів. Причина цих гострих іспитів ясна: у школі нема місця, а ті місця, що є, треба залишати для своїх, отже лихий стан у шкільництві скроплюється на наших землях головно на українцях.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Центросоюз і німці.

(Справлення друкарської помилки).

У моїй вчорашній відповіді в „Ділі" краківському „Ілюстрованому Куріерові" знаходжу прикру друкарську помилку. Фірма „Centrala Rolników" у Познані — це не німецька (як видруковано в „Ділі"), тільки відома польська фірма. Ще раз стверджую, що в 1937 році Центросоюз збув 52.382 тони збіжжа і з цього передав на експорт тільки 69 вагонів (5 вагонів через польський Związek gospodarczy Spółdzielni rolniczo-handlowych, наслідника колишніх PZPZ, 62 вагони через польську познанську фірму „Centrala Rolników" і тільки 2 вагони через німецьку Grosshandelsgesellschaft у Гданську. В 1938. році передав Центросоюз до експорту 30 вагонів через Związek Gospodarczy Spółdzielni rolniczo-handlowych, та 108 вагонів збіжжа через Central-ю Rolników у Познані і ні одного вагону через будь-яку німецьку фірму. Всю решту збіжжа збув Центросоюз у 1937 і 1938 році на внутрішнім ринку не німцям і без будь-якого німецького посередництва. **В алярмі „Куріера" на тему протидержавного договору поміж Центросоюзом і німцями нема ні слова правди.** Є тільки знову злобний наступ на українську кооперацію та на українців взагалі.

Остап Луцький.

Наталко! Всього добре в нагоди уродин Сина. Радію що Ти й Дитина здорові. Вашу адресу вислала я до Пром-банку, щоб передали Малому уродинову книжечку. Хай від перших днів привикає до ощадности. Одночасно і від себе вложила я малий дарунок на книжечку, щоб згадав колись тету Люсю.

УРОДИНОВА КНИЖЕЧКА
Пром-банку
Львів, Гродзіцких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
заложить Дитині самостійний вартат праці.

Примушують дітей греко-католиків учитися римо-кат. релігії.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ПОСЛА ВАСИЛЯ БОЛЮХА ДО МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ І МІНІСТРА ВІРОІСПОВІДАНЬ.

Посол Василь Болюх вніс у соймі до міністра внутрішніх справ і міністра віроісповідань таку інтерпеляцію:

У державній народній школі у Старому Скалаті, повіт Скалат, тернопільського воєвідства, місцевий римо-католицький священник, що вчить релігії, в порозумінні з управителем школи змушує шкільних дітей греко-католицького обряду користати у нього з науки релігії, проти волі їх батьків і не вважаючи на те, що в тій школі відбувається правильно навчання греко-католицької релігії, яке веде місцевий греко-католицький священник.

На науку релігії у священника римо-католицького обряду мусіли ходити оці діти греко-католицького обряду:

1) Ольга Бомок з першої кляси, дочка Михайла і Марії Довгошня, ур. 10. X. 1930 р., 2) Осипа Олійник з першої кляси, дочка Михайла і Анни Зигман, ур. 12. XII. 1930 р. З другої кляси: 3) Анна Гладиш, дочка Івана і Анни Хрущ, ур. 28. X. 1928 р., 4) Марія Гочинська, дочка Петра і Теклі Теренда, ур. 19. квітня 1929, 5) Павло Колісник, син Павла і Розалії Василишин, ур. 5. липня 1929 р. З третьої кляси: 6) Марія Гайдамаха, дочка Павла і Осипи Замщик, ур. 15. II. 1928 р., 7) Павлина Зарачинська, дочка Антонія і Анни Задорожної, ур. 6. XII. 1925, 8) Степанія Тарнавська, дочка Андрія і Марії Гладиш, ур. 10. I. 1928 р., 9) Осипа Теренда, дочка Андрія і Юлії Задорожної, ур. 13. II. 1928 р. З четвертої кляси: 10) Марія Василишин, дочка Івана і Тетяни Карієв, ур. 25. квітня 1927 р., 11) Анна Канарська, дочка Кирила і Марії Сурок, ур. 2. серпня 1927 р. З пятої кляси: 12) Текля Чирик, дочка Павла і Катерини Олійник, ур. 1. X. 1926 р. З шестої кляси: 13) Анна Чирик, дочка Павла і Катерини Олійник, ур. 12. квітня 1925 р., 14) Осип Салик, син Павла і Анни Гладиш, ур. 24. II. 1925 р.

Всі ці діти охрещені в греко-катол. обряді і вписані у метрикальні книги греко-католицької парохії в Старому Скалаті. Вони української національности, і їх батьки виховали їх, виховують, і далі виховуватимуть у греко-католицькому обряді.

Супроти того, що досі не помогли у цій справі інтервенції у місцевого римо-католицького священника, ані в управителя школи, ані також у шкільного інспектора підчас візитації школи, при чому поширюється чутки, що греко-кат. дітей змушують до науки релігії римо-кат. обряду з наказу повітового староства у Скалаті, подаю це до відома Панів Міністрів та прошу видати після перевірки наведених фактів відповідні розпорядки з метою, щоб шкільних дітей греко-катол. релігії не змушували користати з науки релігії римо-кат. обряду.

Большевики розбудовують летунство на Закавказі.

Як довідується царгородський щоденник „Тіркіше Пост", головна управа совітського цивільного летунства хоче зреорганізувати відділ на Закавказзі, творячи окремий відділ у кожній з трьох закавказьких республик. На цілому Закавказзі побудують нові летунські майдани, найбільший у Баку.

У тій справі приїхала до Тифлісу окрема комісія з Москви.

Еспанські літаки перелетіли франц. кордон.

Як подають з Перпіняну, в пятницю в год. 15. перелетіло французький кордон 6 еспанських літаків, але французька протилетунська батерія змусила їх завернутись. Вони відлетіли в напрямі Леріди.

ности, — він хотів, як писав Франкові 26. вересня 1884 р., мати в Галичині „громаду прогресистів", нехай „найбільше поміркованих, та безповоротних", яка притягала б до себе галицьку молодь і „поступові елементи з українців російських". Очевидячки, Драгоманів бажав собі скласти громаду поступовців, яка сліпо була б йому віддана, не ходила „на совіт нечестивих" і йшла за його голосом у всьому, включно до правопису. Але підібрати людей до такої громади буде дуже трудно Дпагоманову, тимпаче, що доводилося йому вибирати людей для своєї мети у Женеві, здалека, та ще й був він страшний у Галичині через свої ідеї. Давні галицькі приятелі після арештів і процесу в 1877 р. покинули його і завязком його вимріяної громади залишилися, можна сказати, тільки Франко і Павлик, особливо перший, який був мало слухняний, але якого таки він вважав талановитішим за другого. Драгоманів радів був дати навіть стерно в руки Франка[3]), одначе Франко не похочував взяти його, — він волів бути рядовим, ніж командантом.

Ідейно Драгоманів і Франко були собі дуже близькі люди, але щодо тактики вони розходилися. Франко любив заходити на „суд неправих", там „за правду" „голос свій підносити" і „термосити" „сумління" нечистивих, а Драгоманів власне таку тактику Франка уважав за нетакт, — бо не годилося Франкові як його приятелеві працювати укупі з його ворогами, — а навіть за зраду поступових ідей. Драгоманів стояв на тому, що „кому багато дано, з того й потребується багато", і справді ставив великі вимоги до наукової праці Франка, без сумніву, маючи на оці, — не що інше, як власне славу Франка, як великого европейського вченого, але праці, які він читав незавжди стояли на висоті вимог Драгоманова. Драгоманів цінив Франка, як белетриста, але не любив, коли він відступав від реалізму „то з фантазії, то з символізму і тенденції". Нарешті і літературні орудки Драгоманова не полагоджував Франко так, як бажалось йому, напр. справа з листом Тургенева з заміткою Драгоманова, з рефератом для „Етнограф. Кружка", з життєписом у „Житті і Слові" тощо.

Оці відхили від ідеалу, яким Драгоманів хотів мати Франка, й були джерелом частих конфліктів Драгоманова з Франком, ба навіть дуже близького вже у 1886 році розриву приязни між ними („ми тепер ріжного поля ягоди"). Драгоманів був людиною високої моралі, високо ідейною, широко і глибоко освіченою людиною, без компромісів, коли йшла боротьба за принципи; людиною чистою, з дуже чутким сумлінням і при тім у справах принципу „без милости до своїх і чужих". Як розказує п. Лідія Драгоманова-Шишманова[4]) та і як самі знаємо з його листів, Драгоманів уже з природи був „страшно гострий на язик", а вже за неповажність, поверховність, безпринципність він колов і пік своїм сарказмом до живого. Правда, Франко стояв високо етично і принципи були в нього, тай ідейний був, і працював понад сили, але Драгоманів, пізнавши в ньому неабиякий талант, ставив до нього великі вимоги, узяв його в свою ідейну опіку і за кожну його неслухняність, за його a rebours-ність, за його відхил від свого ідеалу, він писав до нього листи „без милости". А слова Драгоманова сердиті, хоч любовю напоєні; саркастичні, хоч власною мукою диктовані; гіркі, хоч заправлені солодощами чистого духа, падали у Франкову душу вразливу, мов листочки мімози, і лишали по собі незатерті сліди, незагоєні рани... Франка муличи догани і гостра критика Драгоманова; мучили його листи, в яких було багато розуму, але замало серця, і створили у Франковій душі жах перед Драгомановим. Франко такий енергійний, відважний, згодом почав боятися Драгоманова, і той жах так глибоко закорінився був у його душі, що, коли Франко занедужав, той жах у хворій душі розвинувся у страшного демона і — мучив його бідну душу до самої смерти[5])...

(Далі буде).

[3]) У листі з 18 вересня 1885 р. писав Драгоманов до Франка: „З теперішніх галичан Ви більше других маєте даних стати проводирем нової партії"...

[4]) Нова Україна, червень, 1923 р.

[5]) Д-р Володимир Щуровський у своїй статті п. з. „Іван Франко серед українських січових стрільців" (календар „Червоної Калини" на 1927 рік) пише, що під кінець життя Франка „з'являвся дух померлого батька або Драгоманова. Провадив поета зі собою в космічні простори і показував уладження надземного світа. Це величаві будівлі з заліза і каміння, уладжені з вибагливою розкішністю для праведних, а для грішних тісні комори з дивовижними машинами для тортур".

Літературна сторінка.

Повість про Володимира Великого.

Юліян Опільський: „Ідоли падуть!" — два томи.

Над цією повістю працював Опільський з ріжними перервами десять років. Коли він її скінчив почалася в нього друга журба: як, де її видати? Повість була величезна. Автор не мав рукопису переписаного на машинці, а досить було поглянути на одну сторінку його письма, щоб дати йому щиру відповідь: „Ви розумієте, що прочитати це..." Деякі сторінки його макового письма містили в собі дві сторінки друку. У Британському Музею можна оглядати подібний рукопис Шарльоти Бронте, що вимагає побільшального скла.

І так через таку собі звичайну перешкоду: недостачу машинки — рукописи Опільського лежали роками в нього самого або у видавців. І ті, яким він залишав їх „для перегляду" рідко дочитували їх до половини. А дати переписати рукопис на 1000 сторінок друку — це-ж маєток, що напевне перевищив би сподіваний у наших обставинах гонорар.

Зіпсувавши собі зір і загартувавши нерви на закарлючках ріжних письменників, я таки продерся крізь гущавину останньої повісти Опільського, щоб мати можливість порозмовляти з ним на тему її композиції. Він належав до авторів, що підготовлялися до своїх повістей довго, дбайливо і залюбки розмовляли про технічне виконання задуманого сюжету. Вже видруковані ним повісти, з яких деякі стали обовязковою шкільною лектурою, збагатили його досвід; він мусів навіть мати нагоду за час своєї довголітньої вчительської служби почути неодну заввагу про тяжкий стиль і зайві епізоди.

І так на два роки перед своєю смертю Ю. Опільський прийшов після виміни думок до висновку, що його велитенська історична повість виграла б якби її скоротити, головно повикидавши з неї ріжні епізоди та надмірну „ерудицію".

Здається, що хто знає всі попередні повісти Ю. Опільського, не матиме великих вагань, щоб сказати, що „Ідоли падуть!" — живіші, читати їх лекше, хоч сам сюжет цієї повісти багато важчий від інших і тло її темніше.

Не будемо викликати при її аналізі імен великих історичних повістярів, бо і так чуємо в нас часто фразу, що не слід прирівнювати того, що родиться в наших обставинах із плодами народів багатіших і щасливіших. Досить пригадати, що проблемі, як володар чи нарід приймають християнство присвячений неодин твір світової слави, і що Ю. Опільський знаючи ці великі зразки пробував власними силами, як умів, дати передовсім книжку для молоді із доби забутої нашими повістярами.

Приложивши руку при виправі рукопису, не хочу входити в чисто літературну оцінку цієї повісти, а хочу звернути увагу на одну її рису — для автора дуже характеристичну.

Ю. Опільський захоплювався світом старогерманських заг, знав їх, довгі роки годував ними свою уяву, тимто не диво, що в повісти вийшли в нього найкраще постаті диких варягів, непохитних, кровожадних вояків і сцени злоби, люті та помсти. Він мусів протиставляти їм ідеал нової християнської віри, але водночас мусів теж змальовувати криваві бої, різні, хитрощі і пориви безоглядних лицарів, що палали жадобою перемог. Не диво, що саме сторінки битв заняли в повісти таке велике місце і що постать невгамовного страшного Свена хвилинами прикриває постать Володимира Великого.

Цінний тут теж матеріял, яким автор доповнює своєю ерудицією саму дію. Чи він вірний — про це нехай судять спеціялісти.

Не тільки молодь, але і старші, що люблять романтичні сюжети на історичному тлі прочитають цю книжку без нудьги і з цікавістю. **м. р.**

Повість про два покоління.

ЩО ЗАБУЛИ ПРО СВОЇ РІЖНИЦІ.

Відомий дуже талановитий французький повістяр Бернард Барбей видав нову повість „Сутінки ранку", що змальовує психольогію нового покоління. Нема в цій повісти якогось незвичайного середовища або сензаційних подій, як їх бачимо в кіні. Це оттака собі звичайна родинна історія — історія сина, його батьків та його нареченої. Син — Тіеррі Льотеліє має 22 роки, його мама 42. Іще 22 роки тому повістяр представлючи нам таку маму казав про її „поважний" вік і казав їй дивитися на молодих з вершин „пережитого" життя. Нині 42-літня жінка — молода, не тільки завдяки спортові, косметиці та еманципаційному рухові, а передовсім завдяки мужчинам, які вважають її молодою.

Цей звичайний факт набирає в повісти Барбея першорядного значіння. Ріжниці між батьками і сином, розмови чоловіка і жінки, що має 42 роки — зовсім інакші, ніж перед війною. Що вже й казати про молоду пару, яка вибираючися на прогульку автом погоджується перестерігати деяких „списаних" (!) пунктів умови, що товариш подорожі „буде поводитися у словах і жестах супроти молодої дівчини якнайчесніше".

Але ті молоді люди, пяні своєю молодістю, хоч і признають молодий вік своїх батьків, не так легко можуть погодитися з деякими фактами, з якими їм доводиться стати віч-у-віч уперше. Мама 22-літнього молодця це майже приятелька його приятельки. А що ця приятелька звикла занадто щиро говорити про все, що вона думає, то в один момент вона скаже у нападі щирости своєму нареченому щось, що вона вважає за зовсім природне — про його маму. Ця таємниця належить до минулого. Такі таємниці чував сучасний молодець нераз, коли йшло про ріжні особи. Але коли йде про рідну маму — звичайна дурна звістка западе йому в душу так, що його поведінка супроти приятельки своєї мами буде зовсім інша, ніж повинна бути, як він цього сам і його наречена сподівалися. Малі причини родять великі наслідки. Молодець закоханий у своїй Беатріче (так вона і зветься в повісти) одного дня скаже собі, що це почування — тимчасове і не оженитися з нею, хоч повинен би це зробити, як джентельмен, що знає, коли таки слід з обовязку женитися.

Герої повісти — швайцарці і протестанти. Це теж ріжнить їх від героїв численних французьких повістей, що виховані в іншій культурі мають інакші погляди на щирість. Едмонд Жаль пишучи про книжку Барбея стверджує, що неодин француз знаходить у ній місця, що його приголомшують, вражають своєю брутальністю. У „Сутінках ранку" нема нічого брутального у бульварному розумінні, але розмови дієвих осіб ведені так, як француз ніколи не зважився би говорити про свої переживання перед близькою особою, якби — не мусів. Французи виходять з того погляду, що треба шанувати чужі нерви і чужий духовний спокій, а власні гріхи полагоджувати самому, із власною совістю, а не кидати їх на голову дорогих осіб. Члени родини Льотеліє хотять бути щирі, згідно з поняттям про обовязок голосної сповіди, прийнятої у протестантів. З огляду на цей обовязок 42-літня пані Льотеліє сповідається перед своїм чоловіком із минулого, яке має давно за собою і то у хвилині, коли він найменше цього сподівається, бо веде з нею спокійну теоретичну розмову.

Повість Б. Барбея показує нам, як у сучасному житті на голову людей падуть цегли зовсім несподівано тільки тому, що це сучасне життя витворило щораз більше будівель. Цегли нібито непомітні, сховані десь високо, а на кожному кроці чигають на нас, як інші нещасливі випадки серед великоміської метушні. Молодим видається, що вони можуть технікою і спортом випередити деякі моральні принципи, — старшим, що вони можуть затерти межі віку. Через те виходять комедії і трагедії.

—o—

Присилайте передплату.

Літературна хроніка.

ЩО ТАКЕ „ДЕНДІ"?

Великий французький письменник Барбей д'Оревілі, автор славних „Чортиць" залишив невеличку книжечку „Жорж Брумель і дендизм". Саме ця книжечка заохотила одну англійку Єлисавету Крід написати свою докторську дисертацію з французької літератури „Дендизм Ж. Б. д'Оревілі". Головною проблемою праці було: що таке дендизм і як його розумів д'Оревілі, що вважав себе за наслідника Брумеля. Англійський теоретик чепуруни надав колю 1813. р. слову „денді" в Англії новий чар і зміст. Він творив моду своїм одягом і манерами так, що наслідник престолу, пізніший король Жорж IV. став його прихильником. Яке первісне значіння слова „денді", що перейшло до всіх мов, важко збагнути. За Брумеля воно дістало новий зміст: вибагливого зверхнього вигляду, що бентежить, дивує, захоплює, викидається як ідеал моди. Брумель був пустим чваньком, що все своє життя присвятив вигадкам, як одягатися, поводитися, гостити знайомих, щоб вони не виходили з дива. З нього залишилася одна тільки глибша думка про одяг: що суть елеганції в тому, щоб ніхто не помітив, що ви елегантні, себто щоб досконалість одягу була природною ношею.

Барбей д'Оревілі, що був великим письменником, мав смішну манію чепуритися та ексцентрично одягатись. Він насолоджувався, коли бачив спантеличених і згірчених довкола себе — сам непорушно спокійний у барвистих камізольках, краватках і широкополих капелюхах. Узявши собі приклад із Брумеля він хотів поглибити „філософію одягу" і підсував під чудацтва та слабощі англійського чепуруна вожі теорії. Те, що було зверхнім ефектом знудженого каботина, він намагався перетворити у щось глибше — у духовну постанову супроти світа. У своїх „Чортицях" він вивів кілька типів таких „денді"; Брассар з „Карамазинової завіски" і Равіля Равілес з „Найкращого кохання Дон-Жуана" мають його зверхні та внутрішні риси.

У дефініції д'Оревілі „денді" не людина, що нічому не дивується, ніколи не хвилюється, перед іншими не виявляє своїх почувань, гордо мовчазна і щаслива свідомістю своєї самотности. Це був своєрідний стоїцизм. У книжечці про Брумеля читаємо: „Денді — людина, що відчуває в собі щось більше, ніж те, що можна бачити в ньому і що має природний хист бути байдужим до всього". Пригадаймо, що до назви денді мав уже право Алькібіяд, — що кожний такий стоїчний чепурун нагадує самозакоханого Нарциза і що романтизм створив цілу галерію таких типів, а Оскар Уайльд дав своїм життям незабутній зразок такого короля природженої екстравагантности. Навіть геніяльний Бодлер підпав під вплив цієї романтичної позиції. Коли він раз пофарбував своє волосся на зелено і прийшов до поета Банвіля, щоб йому заімпонувати, Банвіль навіть не моргнув оком, удав, що нічого не помічає. Бодлер вийшов від нього скажений.

Увесь дендизм д'Оревілі робить враження такої „зеленої" голови; вона пропадає непомітно серед його природно оригінальної постаті і наскрізь оригінальної творчости.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Поштова скринька.

Авторам конкурсових новель. Не всі Ви, пані і панове, знаєте, що літо — пора найстрашнішої праці для деннизварів. Половина товаришів виїжджає на відпустки, а ті, що залишаються в редакції — мусять перебирати на себе їх працю. І так замість обідати в год. 2-ій деякі обід їдять а вечерю, інші, що ніколи не вставали досвіта — встають на дві-три години раніше, щоб на чім позаписувати цілу газету. А чужинні газети приносять ще дотого так мало новин у т. зв. „огірковому сезоні". У такій порі час корчиться як „тародійна шкіра" в героя повісти Бальзака і замало його на літературу. З новелями присланими на конкурс виходить зовсім так, як з черешнями на тарелі: спочатку хапаємо за ті, що лежать зверха і гарно виглядають, а відсуваємо на бік усі, що зверхнім виглядом розбуджують хочби малий сумнів. Через те може недва добра річ лежить „на споді" тільки тому, що написана недбайливо, має за багато мовних і правописних помилок або... за довга. Літературний референт, що єдиний на цілому світі прочитав всі твори прислані на літературний конкурс „Діла" просив вибачення у тих ВП. Шановних Авторів, які досі не дістали ніякої звістки про присланні ними плоди свого духа. Він просив в них теж відпустки бодай на один місяць, щоб мати змогу розглянутися у горі записаного паперу. Оця літературна сторінка нехай буде теж виправданням: самими рукописами не проживеш, треба часом читати і друковані книжки.

Сторінка без політики

Кораблі-примари.

Хто опиниться у Льондоні, безумовно повинен зайти до найбільшого обезпеченевого товариства на світі Льойду. В галі величезного будинку звертає на себе увагу відомий дзвін, званий „Лютін Бел". Той дзвін усе сповіщає смерть кожного затопленого корабля. Він виконує свою службу вже від 1733 року. Колись був він корабельним дзвоном фрегати „Кутіне", що потонула в 1799 р. на Звідерзе враз із цінним вантажем золота вартости коло одного міліона фунтів. Катастрофа по нинішній день невияснена. А потонув він серед прегарної природи, оттак без причини пішов на дно моря. Морські хроніки записали багато таких таємничих катастроф. В червні 1909 р. пішов на дно корабель „Варата" з 400 людьми.

Першого вечора бачили якийсь англійський корабель, і зараз після того, як мала запасти ніч, корабель пішов під воду. Море було тоді гладке, як стіл і в тім місці на океані не було скель. Анґлійський корабель, що пішов на розшуки за ним — нічого не знайшов. Море проглинуло ще одну таємницю. Щойно чотири роки пізніше хвилі викинули на береги Нової Зеляндії корабель „Варати". Але на ньому не було вже людського сліду. Десять літ пізніше на тім самім місці трапився такий самий випадок з новим англійським кораблем. На повнім морі нагло якась сила потрясла кораблем і зараз помітили, що дно корабля має велику діру. Вияснити причину було годі. Коли приїхали дослідники, то ствердили, що в тім місці океан дуже глибокий і зовсім неможливо, щоб якась морська хвиля пробила дно корабля. Від того часу всі моряки мають великий страх перед тим місцем та його обминають.

Дехто навіть вірив, що в тій бездонній глибині живуть якісь таємні потвори, які нападають на кораблі. Та не тільки океани мають такі таємниці. Малі моря теж відомі з того, що і в них без сліду зникали кораблі. Так нпр. сорок літ тому загинув без сліду в ризькім заливі російський корабель „Русалка". Катастрофа трапилася біля острова Даго. З кораблем на дно моря пішло 180 людей. Здавалося, що на рухливім каналі Ля Манш ніколи не міг би затонути корабель, одначе такий випадок трапився в 1930 році. Того самого року втопився анґлійський почтовий корабель „Гальдер", що переплив з Гамбургу до Гелю кілька разів. У квітні 1931 р. той корабель пропав. Навіть сліду не знайшли по ньому. Маряки створили легенду, що ті всі кораблі не пропали, а що вони тиняються по океані, як примари. Бувають такі випадки, що моряки надибують якийсь корабель, що давно пропав і з ним не можуть порозумітися, бо він щезає.

Багатство, яким обдаровує нас море.

Північні моря Европи мають багато в собі оселедців, тільки тому вони там дешеві. Крім того, що оселедці дешеві, ще вони дуже поживні, тож уживають їх до ріжних перерібок. В північних морях Европи виловлюють 1.000 до 1.200 міліонів кільоґрамів оселедців, удвое більше, як іншої дріботи, що під тим оглядом займає друге місце. З 1.000—1.2000 міліонів кільоґрамів оселедців начислюють коло 10 міліярдів штук. На кожного мешканця нашої земної кулі припадає річно по 4—5 оселедців. Люди зїдають оселедці у ріжних формах. Ловля оселедців зачинається більш менш від червня. Від шотляндських островів їдуть рибалки на полудне, вздовж берегів Шотляндії, попри Фляденґрунд і Ґат аж до Доґґербанк. Ловля кінчається в листопаді. Від половини жовтня до половини грудня ловлять оселедців у заливах та на Балтику і на Північному Морі. Оселедці у Балтику менші, як у Північному морі і там їх менше. Здавалось би, що такі дорогі риби, як лосось або угри мають більше товщу, як оселедці, але ні. Оселедці мають таксамо багато, як ті дорогі риби, дуже вартісного, поживного і легкострав ного білка. Крім того молочко та ікра мають в собі вїт. А і Д. Оселедець має ще в собі: вапно, фосфор, залізо та йод. Це тільки один приклад, які великі багатства добуваємо з моря.

З усіх кінців світа.

У Петрограді відкрили міжнародню ліцитацію шкур. Туди приїхало 73 представників чужих фірм з ріжних країв на пять днів продажі.

З „Красної Газети" довідуємося про деякі ціни овочів і городини на петербурських базарах: кільо черешень 6 рублів, суниці від 6—8 рб., вишні і морелі по 6, порічки півтретя, малини 5 рб. Кажуть, що це ціни — знижені.

Від страшної спеки у Зл. Державах вибухли величезні пожежі і горять ліси в околиці Сан-Франціско; кілька тисяч людей пробує стримати вогонь.

Від 1. січня 1938. вкладки у французьких касах ощадности зросли на нових 400 міл. фр.

Після того, як японці заняли Пекін перестав там виходити найстарший часопис у світі „Урядовий пекінський листок". Цей часопис почав появлятися вже 1000 років тому. 24 років тому він уперше перестав виходити періодично при зміні імператора. Тепер він щез на час японської перемоги.

Російські емігранти в Парижі склавши комітет із мистців, акторів і письменників вибрали, як щороку „Місс Росію" — найкращу московку на чужині зпоміж 12 кандидаток на це місце. Вона має 24 років, зветься Е. Дашкевич, донька нафтяря, тепер „манекен" у паризькій крамниці жіночої моди.

У французькому місті Лімож здавала іспит стенотипістки 7-літня Жанна Лепо-Робен, що зуміла написати під диктатом 40 слів на мінуту. Це наймолодша секретарка у світі.

Що таке ощадність?

Вже з принагідного читання і розмов знаємо, що ощадність — то громадження матеріяльного добра, завдяки зменшуванню видатків на неконечні речі. Хто відмовляє собі неконечної речі (часто люксусової або й шкідливої) і таким чином видає менше, як має, тому залишається ощадність. Це так звана ощадність запобіґлива. Такий щадник наперед запобігає матеріяльним бракам, яких колись міг би зазнати, якби з якоїсь причини його конечні видатки мусіли збільшитися понад прибутки, або якби прибутки зменшилися. Просто сказавши: щадник творить собі запас на непередбачені лиха і клопоти, щоб ніколи не вийти з рівноваги, а якщо ті лиха не надійдуть, то зможе побільшити своє добро якоюсь тривкою інвестицією: наприклад, побудує дім, прикупить землі, засне підприємство і т. п. Та є ще й другий рід ощадности: коли ощадний щадить на предметах. Наприклад шанує одежу і носить її два роки, замість носити рік. Так може щадити і все інше. Це ощадність — господарська. Ці оба роди ощадности тісно звязані зі собою. Хто ощадний господарсько, той звичайно щадить і гріш та складає до рідного банку. Звичайно в ощадних людей ці обидві ощадности сходяться разом і виходять людині на велику користь. Сконтролюйте себе, чи ви відзначаєтеся бодай одною з тих ощадностей. (Ю.)

БУРЛАКИ КОРОЛЕВІ.

Здається, що найориґінальніший дарунок дістане в Парижі анґлійський король від місцевих бездомних. Є їх 10.000. Вони не мають даху над головою і ночують голотіч або у підземельній залізниці, на лавках ріжних залізниць, — найчастіше над берегом Сени. Поліція полює на них щораз енерґічніше, але вони мають власний „союз" і знаходять щораз-то нові способи оборони своєї бездомної незалежности. Вони мають навіть власний журнал. У цьому журналі вони пригадали своїм читачам, що анґлійський король опікується бездомними. У його честь вони замовили статуетку з теракоти, що зображує бурлаку, як сидить на лаві серед вулиці і передали цей дарунок через анґлійське посольство у Парижі.

КОРОЛЬ МАНДРІВНИКІВ.

Щоб побачити приїзд анґлійської пари у Париж, прийшов туди пішки славний обходир світ Бен Франк. Його можна назвати королем мандрівників. Ціле життя він провів у поїздах і на кораблях. Він обїхав світ 12 разів довкола, 56 разів переїхав Атлянтик і знає найславніших людей у ріжних закутинах землі. Коли він був у Зеляндії його представили анґлійському князеві — теперішньому королеві. У Мезамбіку він познайомився із князем Віндсору; він побував на дворі сіямського короля і має у своєму альбомі підписи ріжних знаменитостей.

ЩО ДОДАЄ АПЕТИТ.

У Шікаго відкрили новий ресторан, з новою, чисто-американською ідеєю. Вся служба в ньому штукарі, акробати, танцюристи, пісенькарі. Гість, який відчиняє двері до того ресторану відразу має виставу: портіер стає коміть головою, у ґардеробі виймають гостеві портфель і годинник непомітно, що він не чує і... віддають їх на доказ зручности престидиґітатора, що роздягає гостей, кожний кельнер, платничий чи який інший член ресторану має за завдання забавляти гостей дотепами, танцями, штуками. Кажуть, що після пів години гості дістають подвійно більший апетит, ніж мають у звичайних ресторанах без „атракцій". Коли цю ідею почнуть наслідувати інші ресторани то бідні вуличні та циркові акробати та блазни знайдуть нове джерело заробітку.

НАЙБІЛЬШИЙ ВОДОҐРАЙ В ЕВРОПІ.

Недавно перебували в Женеві організатора міжнародньої вистави, що має відбутися в Ліеж у Бельгії в 1940 році, а властиво в 1941. Там вони обчислювали, скільки має коштувати водоґрай, щоб був подібний до найкращого водограю в Европі, який находиться у Женеві. Цей водограй, що його задумують вибудувати на площі вистави мав би бути багато більший і гарніший, як женевський. На підставі планів, які імовірно виконають, водограй мав би бути заввишки на 10 метрів, а струя води мала би бити уверх на 85—90 метрів. Водограй буде освітлений ріжнобарвними рефлекторами, яких світляна сила матиме 300 свічок. На одну секунду водограй буде викидати 300 літрів води. Воду до водограю будуть вливати рурами з розрізом 50 цм. Будова такого водограю, зрозуміло, стрінулася з великим зацікавленням, бо ніхто досі не бачив ще такого „водного хмародера".

Дивогляди.

ПЛЯШКИ НА ҐРОБІ.

Льондонський чудак Е. Ґіґнет, що недавно помер, залишив заповіт, де висловив побажання, щоб на його ґробі не поклали камінної плити ані будьякої статуї, тільки — порожні пляшки з шампана. Чи родина виконає це, ще невідомо.

ТУҐА ЗА... ПРОКАЗОЮ.

Гарна 18-літня англійка Маріон Філіп з Ешфорду скінчивши ґімназію рішила присвятити всі свої сили... лікуванню прокази на Далекому Сході. Для цієї цілі вона виберется на студії до Кардіфу, де є спеціяльна лябораторія для вивчення цієї страшенної недуги.

МІЛІОНИ ДЛЯ НЕЧЕМНОГО.

У Шікаґо помер чудак-міліонер, який записав ціле своє майно найнечемнішому і найбільше нахабному хлопцеві у поправчій місцевій школі. Від зробив це тому, бо сам колись мав подібну вдачу, непокірливу, збунтовану проти всіх приписів і шкільних засад, а проте „вийшов на чоловіка".

Немила полєміка.

ВІДПОВІДЬ „УКРАЇНСЬКИХ ІМПЕРІЯЛІСТІВ".

На наші статті у справі Криму, що появились в „Ділі" під кінець минулого року, зареаґував ґурток татарської молоді у Варшаві протестом у „Бюлетині польсько-українськім" з 2. січня ц. р. (на який ми відповіли в „Ділі" з 13. січня ц. р.) а цієї весни появилась у польській мові окрема брошура, що полемізує з нашими статями. (Kirimli Yigit:*) W odpowiedzi ukraińskim imperialistom, Wilno, 1938. Drukarnia Bajewskiego, ul. Tatarska 13).

З огляду на навал редакційного матеріялу обговоримо її щойно тепер.

Полеміку з 28-сторінковою брошурою не легко помістити у ґазетній статі. Щоб не перевантажувати шпальт нашого щоденника історією, ми на цьому місці зовсім не будемо торкатися справи походу полк. Болбочана, блькади Криму та українсько-кримських переговорів. Який був справжній хід тих подій (що його п. Ігіт представляє зовсім інакше як проф. Дорошенко, квестіонуючи на 8-ій ст. обективність та наукову вартість праці того останнього) на це питання відповімо на сторінках „Літопису Червоної Калини", а тут порушимо лиш інші точки брошури п. Ігіта.

Саму появу такої брошури треба повитати прихильно, бо дискусія, а навіть полеміка — це куди доцільніший шлях до розвязки спірних питань ніж шабльонові протести. Очевидно — лише тоді, коли обі сторони проявляють добру волю та намагаються найти спільну мову, площину можливого порозуміння, і рівночасно — коли вони стоять на площині реальних можливостей та не хотять, щоб дійсність пристосувалася до їхніх ідеольоґічних програм.

На жаль, не можемо цього сказати про п. Ігіта, якого тон і форма полеміки підходить куди краще до партійних порахунків на якомусь еміґрантському подвірячку ніж до виміни думок між представниками двох народів, що будуть мусіти у ближчому чи дальшому майбутньому найти modus vivendi Сподіємося, що п. Ігіт простить нам, коли ми до його пестрого, орієнтального стилю не пристосуємося.

Зрештою п. Ігіт не обмежився у своїй агресивности до нашої особи і дозволив собі на кілька не дуже тактовних особистих та загально-національних випадів. Про його відношення до української нації напишемо опісля, тепер лише згадаємо, що він зачіпив двох українських учених, які зовсім не брали участи у нашій полеміці, а саме проф. Д. Дорошенка („авторитет п. Галайчука") та доц. д-ра В. Кубійовича („якийсь Куйбишевич").

Вдаючись у полеміку з поодинокими нашими твердженнями, п. Ігіт послуґується доволі оригінальною методою „Покликуватись на хибні джерела і невластиві авторитети (йде тут про проф. Д. Дорошенка) — це властиве для п. Галайчука" — пише він і тому сам не покликується взагалі на ніякі джерела за винятком двох коротких спогадів очевидців (п. Ахматовича і п. Кричинського) — бо хіба годі за джерела вважати 3 публіцистичні брошурки та одну статтю, в яких можна найти хіба особисті погляди авторів. В економічній аргументації п. Ігіт покликується на „низку праць про економію України і Криму", але не називає ні одної з них (ст. 14). Двічі наводить він погляд маршала Франше д' Еспре, але не згадує, відкіля його зачерпнув і тим самим не дає нам змоги справдити, чи взагалі згаданий маршал такі слова сказав, серед яких обставин і т. д. Колиж і ця „упрощена" метода полеміки заводить, п. Ігіт обмежується до того, що називає наші погляди наївними, шаленими і т. п.

Полеміка з п. Ігітом стрічає деякі термінольоґічні труднощі: він дає деяким словам значіння, якого вони не мають. Нпр. коли я стверднв, що Україна з огляду на свої довгі незахищені кордони буде мусіти опертись об море на цілій довготі побережжа, то п. Ігіт уміщує чомусь цей аргумент „на площині не так военно-стратеґічній як імперіялістично-стратеґічній" (ст. 18, 19), дарма, що поняття імперіялізму вяжеться виключно з аґресією, не з обороною.

Відомий татарський провідник і б. міністр Джафар Сейдамет признає, що татари хотіліб утворити на Кримі державу під мандатом якоїсь західної великодержави („Кгум", стор. 144). На наш заміт, що мандат і незалежність — це понятя які виключують себе, п. Ігіт пояснює, що під мандатом татарська еміґрація розуміла лише „форму ґарантії незалежности". Не знаємо, як розуміє поодинокі слова п. Ігіт — стверджуємо лише, що у праві народів ліґовим мандатом зветься звичайна кольоніяльна влада під позірною контролею Ліги Націй, як нпр. французька в Сирії чи британська в Палестині. П. Ігіт вважає мильною анальоґію між Кримом і Сирією та Палестиною, „що були частиною переможеної Туреччини, тому Антанта трактувала їх як добичу, як кольоніяльні терени нездібні до самостійного істнування, що їхньої незалежности ані фактично не проклямовано ані не загарантовано" (ст. 21). Як бачимо, невідомо п. Ігітові, що підчас світової війни арабські повстанці виступали як союзники Антанти, що за цю поміч Анґлія обіцяла Ім утворити всеарабську державу, що така держава навіть короткий час істнувала, заки французи не здобули Дамаску і не прогнали відтіль Фейзаля. Чи про такі ґарантії та взагалі про таку позицію супроти великодержав можуть мріяти татари — це залишаємо під осуд деяким татарським колам.

[illegible]

Інтерпретуючи довільно слово „мандат", п. Ігіт намагається доказати, що йде тут про опіку не якоїсь одної держави лише Ліґи Націй. „Що татари у своїй боротьбі за незалежність Криму бажають підтримки Ліги Націй — це зовсім зрозуміле". (ст. 21). Для нас зовсім незрозуміле, як у 1938. якийнебудь публіцист може думати про якунебудь поміч від здискредитованої женевської установи. Так само незрозуміле, як можна очікувати мандату Америки чи якоїсь европейської держави — і рівночасно обурюватися, коли хтось сумнівається у можливість істнування незалежної кримської держави.

Після цих вступних формальних завваг перейдемо у черговому числі до мериторичного розгляду брошури п. Ігіта. **Б. Галайчук.**

*) Це мабуть псевдонім, бо Кірімлі Ігіт значить по татарськи: „молодий людина з Криму".

Еміґраційні справи.

ЕМІҐРАЦІЯ РОДИН ДО КАНАДИ.

Реєстрація родин на виїзд до Канади на поселення в 1938 р. вже покінчена. Виїде невелична кількість родин з показовим капіталом 1.000 дол., решта поїде, а тих буде більше, з капіталом 500 дол. Ті, що не могли вийти в цьогорічний контингент, зможуть виїхати щойно в черговому році.

Канадійські кольонізаційні підприємства повідомили, що переселенці, які їдуть з показовою квотою 500 дол., мусять прибути до Канади перед днем 15-го серпня ц. р.

Отверджено, що деякі особи затаюють факт, що вже були в Канаді. Відноситься це передовсім до тих, яких депортували з Канади. Тому, що депортовані не можуть вдруге дістати віза на виїзд до Канади, вони затаюючи що депортацію, зовсім собі не помагають, навпаки шкодять. Канадійська влада переводить точну контролю і коли вийде на верх затаювання, такого еміґранта завертають з ґдині, часом і з канадійського порту. Це наражує еміґранта на втрати, і нерза цілком руйнує.

У звязку з недалеким виїздом родин до Канади канадійська влада пригадує, щоб до пакування багажу не вживати матеріялів з юти або конопель, бо таке опакування треба дезинфекувати. Спричинює це провізку у висилці багажу. До опакування треба вживати льняного або вітрильного полотна. Не можна привозити з собою насіння і так зв. сушеного мяса (вуджених). Вся тих артикулів заборонений привізами канадійського міністерства рільництва. Коли митна влада находить такі артикули, нищить їх або конфіскує.

ЦІНИ ЗА ФРАНЦУСЬКІ ВІЗИ.

Від 10-го червня ц. р. консулати французької республики побирають за побутову візу 12 зол. від еміґрантів, що їдуть на основі поіменних завізувань. Візу побирають, як і досі, від паспорту.

До віз треба складати спеціяльні формуляри, що тепер мусять мати фотографію. Еміґранти, які беруть візу у Варшаві, мусять привезти з собою по 1 фотографії. Замужні жінки повинні подавати на формулярі своє дівоче прізвище.

У СПРАВІ ЕМІҐРАЦІЇ ДО БЕЛЬҐІЇ.

Бельґійська влада видала розпорядок, який вимагає, щоб кожна особа, що прибуджає до Бельґії на підставі контракту праці, для одержання візи предкладала свідоцтво моралі, виставлене староством за час останніх 5 років. Приймативуть лише ті свідоцтва моралі, що виставлені найпізніше на 3 місяці перед днем виїздом візи.

Свідоцтво моралі легалізує консулят. Кошт легалізації 7.50 зол. Залеґалізоване свідоцтво моралі повинен робітник, що виїздить, зложити в громадській управі, де йому видадуть карту зголошення призначену для чужинців.

Еміґраційний Синдикат пригадує, що особи, які їдуть до Бельґії не на підставі контрактів, але на підставі поіменних завізувань, мусять при візі мати також свідоцтво моралі, але того свідоцтва не треба легалізувати.

Ґірники, що мають контракти праці, не можуть тепер дістати візи.

Бельґійський уряд видав розпорядок, що всі особи, які переїздять транзитом Бельґію, мусять мати транзитову візу. Таку візу треба завчасу взяти у бельґійському консуляті тієї країни, з якої дана особа виїздить. Транзитових віз не видаватимуть на границі. Транзитна віза коштує далі 2 зол. Бельґійські візи видає паспортове бюро бельґійського консулату у Варшаві.

НОВІ ПОДАННЯ НА ЕМІҐРАЦІЙНІ ПАШПОРТИ.

Польська еміґраційна влада устійнила новий зразок подань на еміґраційні паспорти.

Питання, що їх вміщено в поданні, на які кандидат на еміґранта мусить річево відповісти, служитимуть інспекторові для еміґраційних справ, як підстава для розгляду подання, і дадуть статистичний матеріял, з якого можна буде робити висновки щодо еміґраційних конюнктур.

Впровадження нових формулярів обовязує вже кандидатів на переселенців без огляду на край, до якого думають еміґрувати.

Нові заворушення в Палестині.

В минулу пятницю вибухли нові заворушення в Палестині підчас яких згинуло девятьох жидів і двох арабів. До завязятого зудару прийшло в містечку Роман-Ґаговеш на рівнині Шарон. Араби острілювали автобус, що тамтуди переїздив, виповнений жидівськими робітниками. Поліцієнти, які ескортували автобус ужили зброї. Вбили двох напасників, один пасажир є вбитий, а шістьох тяжко ранених.

Мусулманський конґрес у Каїро.

Пропалестинський конґрес, що скликаний а жовтні ц. р. в столиці Єгипту буде найбільшою всемусулманською маніфестацією від часу великої війни. В програмі нарад конґресу є ось такі проблеми: 1) значіння Палестини для арабського і мусулманського світу, 2) проект політичного статуту для Палестини. Тисяча відпоручників з усіх мусулманських країв візьмуть участь у нарадах.

—o—

До кінця липня китайський уряд покине Ганков.

Як подає Домеї, марш. Чанкайшек наказав перенести всі державні уряди до міста Чункіну в провінції Сечуан. Евакуація міста Ганков має покінчитися до 31. ц. м.

Первісний пляч евакуації міністерства закорд. справ до Юнанфу закинено з огляду на настрої населення того міста. З огляду на те дипльоматичні місії виїдуть разом з урядом до Чункіну.

Після похорону ґен. Тарнавського.

Жалоба по Начальному Вождові.

Перемишль.

В поміщеній у ч. 155. нашого часопису вістці з Перемишля про жалобу по Начальному Вождові зайшла і похибка і недокладність. А саме торжественне поминальне богослуження по бл. п. Начальному Вождові відправив у неділю 3. ц. м. в катедральному храмі не, як було подано, о. В. М., але парох церкви о. пралат Вол. Гмитрасевич в асисті двох оо. духовних. Опісля відправив панахиду о. каноник-мітрат Пинило в асисті 6 священників. Численно зібране громадянство і представники комбатантів та установ заповнили Божий Храм. — У похоронним акті у Львові взяла з Перемишля участь делегація з 44 осіб, які вписались у кондоленційній книзі. Замість вінця зложило перемиське громадянство 104.50 зол. на фонд Т-ва Военних дів і Сиріт до диспозиції централі. — Цю цілу акцію вів Комітет, вибраний задля цього на жалібних сходинах дня 30. м. м. — Заупокійними богослуженнями та панахидами вшанував і перемиський повіт память Начального Вождя.

Чесько-німецький пакт ненападу?

Чеський щоденник „Празскі Лісти", подає вістку, мовляв німецький канцлер по нараді зі своїми мужами довіря рішив запропонувати Чехословаччині пакт ненападу на 3 або пять років. Зате Чехословаччина малаб зірвати договір взаемної допомоги з СССР. Ходять теж чутки про якийсь плебісцит у Судетах та багато інших непровірених вісток про Чехословачину, звязаних з недавною поїздкою капітана Відемана до Англії. Телеграми, що наспіли з Берліна твердять, що всі ті поголоски є оперті тільки на здогадах.

Поворот японських парляментарів зі СССР.

Совітська влада у Владивостоці повідомила вчора японський ґенер. консулят, що японські парляментарі, вислані до СССР 18. ц. м. вернуться нині до Манджурії.

КУДИ ВИПЛИЛА СОВІТСЬКА ДАЛЕКОСХІДНЯ ФЛЬОТА?

В японській пресі появилася вістка, що всі воєнні кораблі, які стояли у владивостоцькій пристані, відплили в невідомому напрямі. 6 большевицьких торпедовців мабуть причалило в заливі Посет на совітсько-кореанській границі

ПЕРСТРІЛКА МІЖ ЯПОНЦЯМИ І БОЛЬШЕВИКАМИ?

ТАСС подає, що 21. ц. м. дві японські кавонірки висадили на совітському острові Файнгов (на ріці Усурі) 6 манджурських вояків, які взялись обстрілювати большевицьку моторівку, що стояла недалеко на якорі. Дійшло до перестрілки, після якої манджурські вояки піддалися; двох з них ранено.

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 25 (13) липня 1888.

„НЕМА РІЖНИЦІ МІЖ ПОЛЯКАМИ І РУСИНАМИ".

У статті про зізд польського педагогічного товариства, до якого мусіли належати й українці — зізд відбувався у Рашові — читаємо:

„Дальше обговорювали справу бурс для учительських синів, при чому виявилося, що не всі відділи товариства підтримують цю справу і що тому ці бурси не можуть відповідно розвиватися. При дебаті над причинами, як зарадити злому, поставив учитель Балих внесок, щоб усунути непорозуміння між поляками і русинами так, щоб усі учителі, без огляду на національність, підтримували учительські бурси; але референт тієї справи п. Скшинський заявив, що в товаристві нема різниці між поляками і русинами. Ця заява п. Скшинського була настільки правдива, що справді ніхто не міг би був і допустити, що в товаристві і на зборах находяться якісь русини, бо цілий час не відізвався ніхто руським словом, хоч були балачки і про такі справи, що не торкалися відносин у шкільництві виключно у західній Галичині."

ЮВИЛЕЙ ХРЕЩЕННЯ РУСИ.

„Росія і з нею й Русь-Україна святкує тепер велике свято 900-літнього ювилею хрещення Руси, та жаль тільки, що це велике свято обходиться не так, як воно повинно обходитись після Христової науки в братній любови, але святкується по указу. В Києві це торжество матиме тільки церковний характер. Кажуть, що уряд не дозволить славянським благотворительним комітетам у Києві та Москві уладжувати торжественних засідань, щоб не допустити до політичних маніфестацій."

ЖІНКИ В АМЕРИЦІ.

„При кінці марта ц. р. відбувся у Вашингтоні міжнародній жіночий конґрес, в якому взяло участь 3.000 відпоручниць-жінок з Америки та з багатьох країв Европи. Промова предсідниці цього конґресу була ось яка: „Перед 150 літами жінок не допускали ні до публичних заведень ні до праці у промислі. Тепер є в Америці до 2.000 жінок, що мають дипльоми докторів медицини, кількасот адвокатів і навіть один з найкращих правничих часописів у Шікаго редагує жінка. Жінки є також професорами в університетах і літератками. Тисячі жінок заняті в редакціях часописів, як співробітники, у семому Ню Йорку є їх 200. Школи ведуть майже виключно жінки, учительок можна рахувати на 100.000. В адміністраційних урядах є до 3.000 урядовців-жінок. У двох територіях і в одному стейті можуть жінки голосувати при виборах, в багатьох містах вибирають жінок до громадських рад."

Інтерпеляція посла д-ра Степана Барана
до Пана Премієра Ради Міністрів

у справі збурення з доручення повітових старостів 107 православних святинь та спалення в злочинний спосіб трьох православних святинь без виявлення паліїв, в місяцях червні і липні 1938 р. на території люблинського воєвідства, як також переслідування і карання на віроісповідно-релігійному тлі православного духовенства і вірних на терені того воєвідства.

В дні 6. липня 1938 р. зголосив я інтерпеляцію до Пана Премієра Ради Міністрів у справі теперішнього трагічного положення автокефальної православної церкви, її духовенства і вірних на просторі повітів люблинського воєвідства, що їх замешкує православне українське населення та в справі дотеперішнього неуправильнення у формі окремого закону відношення польської держави до автокефальної православної церкви в Польщі. Ту інтерпеляцію приняв п. Маршалок сойму на пленарному засіданні сойму в дні 9. липня 1938 р., а відпис її переслав п. Премієрові Ради Міністрів.

Теперішне трагічне положення автокефальної православної церкви в Польщі, її духовенства і вірних на просторі повітів люблинського воєвідства, які замешкує українське православне населення зобразив я дуже численними фактами, подав час, місцевости й особи, у таких випадках, як заміна православних церков на римо-католицькі костели і то часто таких, які ніколи унійними не були, замикання, паленння та масове бурення православних святинь з доручення державної адміністраційної влади, при асисті державної поліції, вкінці переслідування православних вірних і православного духовенства на віроісповідному підложжі та неетатового православного духовенства і виселювання його з заниманих дотепер душпастирських місць за відслужування православної Богослужби.

В міжчасі вже по внесенні тієї моєї соймової інтерпеляції положення автокефальної православної церкви, її духовенства і вірних на згаданім вище терені значно погіршилося, бо вже в останніх днях по день 18. липня 1938 року зайшли нові численні випадки бурення православних святинь навіть в дуже знаних відпустових місцевостях, де в часі відпусту збиралися десятки тисяч православних вірних як напр. в Турковичах пов. Грубешів, де по ревіндикації великого мурованого православного монастиря враз з церквою і численними будинками перед кільканацяти літами, збурено з доручення повітового старости в Грубешові в дні 16. липня 1938 р. безпосередньо по відпусті, що відбувся 15. липня ц. р. православну каплицю, в якій відслужувано Богослужби в часі відпусту. В тій каплиці находився чудотворний образ, а недалеко чудотворне джерело над річкою Гучвою. В тім самім дні 16. липня ц. р. збурено в містечку Савин холмського повіту з доручення пов. старости мурована православну церкву збудовану в 1867 р. Була це офіціяльна церква філіяльна, а душпастир тієї церкви, о. мітрат Ксенофонт Мільков діставав дотацію в квоті 20 зол. місячно і мав право ведення книг цивільного стану і навчання в школі православної релігії. Цього душпастиря усунено і тепер є він сотрудником пароха православної парохії в Сичині на Холмщині. В той спосіб позбавлено тепер православне населення в містечку Савині церкви і душпастиря. Ту церкву збурено в короткий час по її направі на весну ц. р. до якої то направи крім вкладок вірних причинилося також і повітове староство в Холмі квотою 300 зол. з державних фондів.

Від 4. липня до 7. липня 1938 р. збурено з доручення пов. старости в Томашові, Казимира Беляновського православну церкву в містечку Лащів, томашівського повіту під особистим наглядом війта лащівської волости Казимира Хмеля і при асисті численного відділу державної поліції, озброєної в кріси з настромленими багнетами, під командою коменданта постерунку з Тишівців. Бурення тієї великої деревляної церкви, відновленої і відмальованої в 1936 р. коштом понад 3.000 зол. і яка була в доброму стані, перевели спроваджені робітники поляки, яким плачено по 5 зол. денно.

В понеділок 4. липня 1938 р. зявився рано біля церкви в Лащові війт Казимир Хмель в асисті численного відділу державної поліції з поліційною собакою враз з робітниками поляками з дооколичних місцевостей і зараз приступлено до бурення церкви одинокої православної церкви на цілу широку околицю з кількома тисячами вірних православних. На вид бурення церкви, збіглося кількасот людей, місцеве українське православне населення. Прибігли малі діти, прийшли і старики над гробом, зявилася молодь, жінки і мужчини. Поніслся страшний плач і голосіння серед зібраних православних. Тоді державна поліція пустила свого пса на малі діти, а старших почали бити гумовими палками і кольбами крісів, стараючися їх відогнати від церкви. Побито тоді багато людей. Поліція утворила кордон довкола церкви і асистувала ввесь час бурення церкви, що тривало три дні. Місцеве українське православне населення було очевидно безсильне супроти численного озброеного поліційного відділу і тільки голосним плачем і хлипанням протестувало проти бурення їхньої церкви. Серед голосно хлипаючих жінок находилася теж і місцева 25-літня дівчина Анастазія Козак, яка серед спазматичного плачу крикнула: „люди рятуйте церкву, бо не будемо мати де молитися. За це забрано її на місцевий постерунок поліції, де комендант постерунку Мечислав Матчиньскі перед переслуханням побив її гумовою палкою, словами її зневажаючи. На постерунок поліції спроваджено теж і інших місцевих православних Страшено їх, що будуть виселені, коли не змінять віроісповідання і не перейдуть на римокатолицизм і погрожувано їм адміністраційними карами.

При православній церкві в Лащові, яку тепер збурено, був неетатовим душпастирем о. Григорій Павловський, якого удержувало місцеве українське православне населення. З церкви в Лащові і з релігійних послуг о. Павловського, виконуючого свої духовні функції з доручення Митрополита в Варшаві, користало українське православне населення з дооколичних сіл Ратичів, Зимно, Моратин, в котрих то місцевостях православні церкви замкнено і збурено, як рівнож і з інших сіл і присілків.

На початку бурення церкви в Лащові спроваджено під багнетами поліції о. Павловського, а війт Хмель зажадав від нього, щоби виніс з церкви Найсвятіші Дари. В асисті поліції озброеної в кріси з наїженими багнетами ввійшов до церкви о. Павловський. Поліція підійшла до великого вівтаря, а з нею війт Хмель в капелюсі на голові, якого ввесь час свого побуту в церкві не знимав з голови, бо в той спосіб хотів показати публичну погорду для православної релігії. Поліція загрозила о. Павловському, що коли

зія не винесе Найсвятіших Дарів, то негайно відставить його до вязниці окружного суду в Замості до диспозиції прокуратора. Під цією погрозою о. Павловський виніс з церкви Найсвятіші Дари і антимінс.

Церкву в Лащові збурено цілковито. Частину матеріялу продав війт Хмель місцевим і доокольчним полякам, решту відложено і призначено на продаж. Робітники, які бурили церкву, розкопали могилу б. православного пароха в Лащові о. Андрія Каролинського, помершого перед 40 літами і похованого звичаєм православних зараз біля церкви. Його трумну отворено, шукаючи, як оповідають за золотим хрестом, що мав бути в трумні. Не найшовши цього хреста, робітники засипали назад розкопаний гріб о. Каролинського, при чому розбили і знищили камінний його нагробник. Ані війт ані поліція не перешкодили тій профанації. Рівночасно зрізано всі дерева, що росли біля церкви, щоби й сліду не було де цілими віками стояла православна церква. Площу, на якій стояла церква в Лащові мають призначити на місце забав для місцевої польської молоді.

В селі Сілець холмського повіту збурено в дні 15. липня 1938 р. деревляну місцеву православну церкву збудовану в 1876 р. отже вже по скасуванні унії. Це село — це знане серед православних відпустове місце з каплицею св. Анни і джерелом, після віруваць православних чудотворним, до якого громадно приходили і католики. Тепер і ту каплицю збурено, а дерево з неї вкинено до води.

При бурення православних церков і каплиць нищено умисно образи святих та інші церковні обстанови. В селах Депултичі і Серебрище холмського повіту збурено в липні 1938 р. місцеві православні церкви вже по їх віднові, забрано з них і вивезено дзвони недавно куплені на векслевий кредит. Цей довг досі несплачений і тепер ті, що підписали векслі мусять їх очевидно викупити, не маючи сьогодні ані церкви ані дзвонів. Таких або подібних як вище образків з часів буренія православних церков з доручення державної адміністраційної влади можу навести багато десяток; для скорочення вичислю лише місцевості, в яких в останніх двох місяцях, отже вже в часі теперішньої надзвичайної соймової сесії, збурено 107, як також спалено в злочинний спосіб без виявлення паліїв — три православні церкви на терені люблинського воєвідства: а особливо — на терені таких повітів:

Повіт Біла-Підляська:

1. Біла Підляська, 2. Константинів, 3. Загорів (церква і 5 каплиць), 4. Межилісся, 5. Кієвець, 6. Модень, 7. Костомолоти, 8. Заболотів.

Повіт Білгорай:

1. Біша, 2. Липин, 3. Хмільок, 4. Замх, 5. Обша, 6. Княжпіль.

Повіт Холм:

1. Поболовичі, 2. Коленчиці, 3. Черніїв, 4. Лещани, 5. Березно, 6. Розтока, 7. Свіржа, 8. Серебрище, 9. Кулик, 10. Хутче, 11. Могильниця, 12. Вільховець, 13. Депултичі, 14. Добромисль, 15. Гусинне, 16. Савин, 17. Сілець (церква і дві каплиці), 18. Покровня.

Повіт Грубешів:

1. Забірці (стара), 2. Забірці (нова), 3. Бусьно, 4. Ласків, 5. Верешин, 6. Городло, 7. Лужків, 8. Гребенне, 9. Бородиці, 10. Діяконів, 11. Городок надбужний, 12. Горощиці, 13. Кулаковичі, 14. Убродовичі, 15. Копилів, 16. Чортовичі, 17. Крилів, 18. Голубе, 19. Сліпче, 20. Космів, 21. Чомів, 22. Гусинне, 23. Кобло, 24. Теребінь, 25. Малків, 26. Ярославець, 27. Минями (спалена), 28. Ощів, 29. Прегориле, 30. Стрільці, 31. Модринь, 32. Турковичі.

Повіт Томашів:

1. Шароволя, 2. Замлиие, 3. Дубина, 4. Лащів, 5. Новосілки (спалена), 6. Типін, 7. Клятви, 8. Зерники (спалена), 9. Паньків, 10. Юрів, 11. Микулин, 12. Тарноватка, 13. Вітків, 14. Ходиванці, 15. Нелядва, 16. Гопків, 17. Морятин, 18. Зимно, 19. Недежів, 20. Поледів, 21. Пиняни, 22. Ратичів, 23. Посадів, 24. Ляхівці, 25. Радків, 26. Дутрів, 27. Кмічин, 28. Лукошин, 29. Старе Село, 30. Радостів, 31. Забче, 32. Вакіїв, 33. Наброж, 34. Ріплин, 35. Прюрськ.

Повіт Володава:

1. Королівка, 2. Головно, 3. Збереже, 4. Угнія, 5. Витично, 6. Луковок, 7. Колехович, 8. Лубінь (дім молитви), 9. Голешів, 10. Голя.

Повіт Замость:

1. Шевня.

З повищого виказу слідує, що в місяцях червні і липні 1938 р. збурено в повітах: 1) Більсько-Підляським 8 церков, а крім того 5 каплиць, 2) Білгорайським 6, 3) Холмським 18 церков і 2 каплиці, 4) Грубешівським збурено 31 святинь і спалено в злочинний спосіб одну святиню без виявлення паліїв, 6) Володавським 10 і 7) Замостьським 1 святиню.

Між збуреними з доручення відносних повіт. старостів святинями були теж історичні памятки місцевого будівництва, які треба було зберегти з огляду на їх історичну архитектонічну вартість. Не помогли ніякі інтервенції місцевого православного населения через окремі депутації навіть в мін. кабінетах, ані окремі представлення вищої православної духовної влади і міродайних чинників. На факти замикання, буренія і паленія православних святинь, переслідування, карання і виселювання адміністраційною владою православного духовенства за відправу Богослужб, „навертання" на Волині при погрожуванні карами, та виселювання місцевого українського православного населення, звернено увагу уряду на пленарному засіданні сойму 6. липня 1938 р. в промовах послів о. Волкова і Скрипника, а також в моїй промові як і промовах українських сенаторів Луцького і Маслова на пленарному засіданні сенату в дні 14. липня 1938 р. при нагоді дебат в соймі, вглядно в сенаті в справі затвердження укладу з 20. червня 1938 р. поміж Апостольською Столицею і Польською Річпосп. в справі земель, костелів і поунійних каплиць, яких Росія позбавила католицький костел. Рівнож внесено в тій справі до уряду в перших днях липня 1938 р. два обширні меморіяли і цілий ряд менших меморіялів через окремі депутації місцевого безпосередньо зацікавленого православного населення з території люблинського воєвідства, котрі то меморіяли доручили окремі депутації Президії Ради Міністрів в Мін. Внутр. Справ і в Мін. Релігійних Віроісповідань і Публичної Освіти. Всі ті заходи остали без ніякого висліду, а цих депутацій навіть не приняли дотичні міністри чи віцеміністри.

Збурено, вглядно спалено цілий ряд православних святинь на території люблинського воєвідства, православної дієцезії варшавсько-холмської, навіть такі, котрі мішана порозумівавча комісія зложена з Митрополита Діонізія, о. Архиепископа Волинського і Кременецького Олексія і о. Арх. Поліського і Пинського Олександра та представників уряду, призначила згідно відкрити для виконування релігійних обрядів. Місцевостей тих узгіднених на території люблинського воєвідства, де мали бути отворені православні парохіяльні церкви або філіяльні — мало бути 112, а іменно: 1. Бабичі, 2. Бердище, 3. Берестъ, 4. Бужок, 5. Біла Підляська, 6. Білгорай, 7. Біша, 8. Бонча, 9. Бубель, 10. Гусно, 11. Холм, 12. Хмільок, 13. Ходиванці, 14. Черничин, 15. Чесники, 16. Депултичі руські, 17. Долгобичів, 18. Дратів, 19. Дрелів, 20. Дубінка, 21. Городиславичі, 22. Гнойно, 23. Грабовець, 24. Голя, 25. Голешів, 26. Головно, 27. Городло, 28. Горостита, 29. Гостинне, 30. Грубешів, 31. Гусинне, 32. Яблошна, 33. Кієвець, 34. Кобиляни, 35. Кодень, 36. Колеховичі, 37. Комарів, 38. Конюхи, 39. Королівка, 40. Косинь, 41. Костомолоти, 42. Крупе, 43. Кульно, 44. Кулаковичі, 45. Ліщани, 46. Липини, 47. Люблинь, 48. Лащів, 49. Лазиска, 50. Матче, 51. Мазили, 52. Межилісся, 53. Мягке, 54. Могильниця, 55. Мунятичі, 56. Мшана, 57. Наброж, 58. Неледів, 59. Новосілки, 60. Носів, 61. Обша, 62. Отроч, 63. Ощів, 64. Переспа, 65. Плаваничі, 66. Підгірці, 67. Потік горішний, 68. Потурин, 69. Прегориле-Крилів, 70. Преорськ, 71. Риплин, 72. Сагрин, 73. Савин, 74. Серебрище, 75. Селиська, 76. Сільце, 77. Сілець, 78. Славатичі, 79. Стрільці, 80. Стрижів, 81. Сухава, 82. Сичин, 83. Шара Воля-Тарноватка, 84. Шевня, 85. Шлятин, 86. Шостка, 87. Шиховичі, 88. Сліпче, 89. Свірже, 90. Тарногород, 91. Телятин, 92. Тератин, 93. Теребінь, 94. Томашів, 95. Турковичі, 96. Тишівці, 97. Угнин, 98. Угрузк, 99. Валіїв, 100. Вернин, 101. Витків, 102. Володава, 103. Войславичі, 104. Витично, 15. Заболотя, 106. Замх, 107. Загорозо, 108. Замость, 109. Збереже, 110. Зерники, 111. Жмудь, 112. Жулин.

(Докінчення буде).

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

ВІДГУКИ ДНЯ.

В час відпусток.

Так тішиться кожний з нас, коли крізь темряву весняних хмар продереться боже сонечко і огріє продряхлі кости. „Ох, це вже недалеко до відпусток!" — шепче розмріяний бюрораб. „Поїду над море, кажім над Прут, або загалом денебудь, коби тільки зі Львова!" І жде на цю солодку хвилю, рахує місяці, потім тижні, вкінці дні.

А як урешті прийде довгожданий день... не знає що з ним робити. Море — „деде мені до моря! Залізниця туди, залізниця назад, пансіон, т. зв. дрібні видатки"... Гори — „і це не піде! Дорога, пансіон, дрібні видеркаси. Отже куди?!"...

Минає один день відпустки, минає другий — не їде, бо ще не рішився куди їхати, щоб можна було провести час сяк-так по людськи, а недорого. І тяжко повірити, але проклинає свою відпустку, що наробила йому стільки клопоту.

Кожного дня змінне постанову, врешті рішається: „Поїду покищо до Черча, а там побачимо".

Черче лежить на середині нашої країни і колиб ішло про безпеку столиці, то вона повинна б бути в Черчі. З кожного боку далеко границі, а само місце надзвичайно оборонне; особливо в слоту, коли розмокнуть дороги і стежки.

Отже їде до Черча, а там — побачить.

Те саме роблю нині і я, прощаючи коханий Львів на довший час і їду до Черча надумуватись. Припускаю, що поїздка над море здається відпаде, не тому, щоб я не любив моря, а просто тому, що воно найменше триста кільометрів задалеко. Ех, колиб так воно було коло Бібрки, Жовкви чи іншого Радехова і мало черчанські пансіони з їх цінами.

КРЕМ **HALINA** Nr. 2
магістра **В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО**
плекає церу усуває морщини
Добрий під пудер.

Лишаються до вибору наші рідні гори і доли. Гори, через поширення прикордонних полос втратили свою атракційну силу, а доли... також сильно обтяті — ціле Поділля, а там майже ціла Волинь і пів Полісся. Остався вузький пояс менш-більш від Сокаля до Станиславова, посередині з... Черчем. Десь там треба шукати пристановища на тих кільканацять днів віддиху...

А може зробити так, як зробив мій один знайомий.

— Ти їдеш куди? — питав я його тому кілька днів.

Подивився довкола, чи хто нас не підслухує і шепотом сказав:

— Я вже другий тиждень на відпустці.

— І ще у Львові?

— А деж маю бути. Чудово відпочиваю. В хаті нікого нема, сплю доки хочу, їм що забажаю, виходжу коли мені подобається, а приходжу ,коли вже не маю на місті що робити. Може ще десь скочу на кілька днів, але аж жінка прийде.

А нині здибав його як виходив танковим кроком з головної почти.

— Певно кудись їдеш? — догадувався я.

— Мови нема. Навпаки, сиджу далі у Львові.

— Чогож ти такий розсміяний?

— Післав своїй старій гроші, щоб ще собі побула трохи на селі.

Після тієї розмови я знов нерішений.

Може й собі зробити так, як мій знайомий?!...

Галактіон Чіпка.

Лікарську ординацію
В ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГАХ
по бл. п. др. Е. Дурделлі
передбрав
Др. Михайло Дубовий
та веде її у ЛЬВОВІ, вул. КОСТЮШКА 4.
(проти „Народньої Гостинниці")

НОВІ ПАМЯТНИКИ ШЕВЧЕНКА.

Окрема комісія для відсвяткування 125-ліття уродин Т. Шевченка на Совітській Україні рішила на внесок письменника Корнійчука перемінити памятник на могилі у Каневі на новий, модериніший. Крім цього рішено закінчити будову початого памятника в Києві. Ріжні пропамятні таблиці в честь поета мають теж повстати в містах, де він жив і працював.

—o—

Жінки протестують.

З філядельфійської „Америки" довідуємося, що 4. червня ц. р. відбулось у Ню Йорку велике протестаційне віче українських жінок проти припинення діяльности „Союзу Українок". На віче в „Купер Юніон Гол" прибуло 2 тисячі жіноцтва, представниць Союзу Українок, Червоного Хреста, сестриць та ріжних клюбів.

Представниці Червоного Хреста пішли до польського консуляту і перед секретарем зложили устний протест проти завішення „Союзу Українок" у Галичині.

Подібні протестаційні віча українського жіноцтва відбулися також по інших містах Злучених Держав і Канади.

—o—

По широкому світі.

Аргентина затягнула позичку на нюйорському ринку у висоті 25 міліонів долярів.

В Осльо почалися наради чотирьох міністрів закордонних справ скандинавських держав.

Канц. Гітлер приїхав до Кіль, щоб оглянути доки военної маринарки.

—o—

ПОДРОБИЦІ СТРАШНОЇ ЛЕТУНСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.

До Варшави надійшли дальші подробиці страшної летунської катастрофи на Буковині. Зі зізнань свідків, дооколичних селян виходить, що літак упав з великої висоти. Розсліди слідчої комісії потверджують здогад, що причиною катастрофи був удар грому в літак. У катастрофі згинуло 15 осіб.

НОВИНКИ.

— **Лікар Степан Брик,** ординує в нутрішних недугах від 3—5, Львів, ул. Хмельовського 15 II. (бічна вул. Мохнацького). 1570, 1—6

— **Лікар-дентист Чичула Володимир, Ярослав,** абс. Стоматольог. Академії у Варшаві, відкрив канцелярію й ординує **в Тернополі, вул. Пілсудського 18.** Власна технічна робітня. 1526 3—5

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 19—?

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоружчини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 18—100

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ" у** Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, чокости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє число (159) „Діла" підпало конфіскаті за передову статтю в цілости з наголовком і частинно за першу вістку на першій сторінці п. н.: „Посол д-р Степан Баран у Митрополита Діонізія".

— **Вистава українського народнього мистецтва в Данцігу.** Заходом Т-ва українських студентів „Основа" у Данцігу відкрито 22. ц. м. виставу українського народнього мистецтва в Данцігу, Йоненгассе ч. 65. Вистава протягнеться до 5. серпня ц. р.

— **Дружина Княгині Ольги** подає до відома, що домівка централі міститься у Львові при вул. Сикстуській 48, тел. 266-77. Секретаріят урядує кожного дня крім неділь і свят від год. 8. рано до 3. попол. Президія приймає кожного дня крім суботи в год. 12—1 вполудне. Зголошення в члени приймає Секретаріят і там можна дістати всі інформації. На бажання висилаємо на провінцію організаційний статут та інструкцію, як основувати повітові місцеві Дружини Княгині Ольги.

— **Популярний поїзд до Славська.** Делеґатура ліги для підтримки туристики організує в неділю, 24. ц. м. прогульку популярним поїздом зі Львова до Славська. Відїзд зі Львова в 6.40 год., зі Славська в год. 20.03. Кошт в обі сторони 6.50 зол. Контрольні карти можна дістати в білетовій касі ПКП при вул. Красіцьких 5 та в бюрах подорожі.

— **Нові ревізії у Ставчанах.** Пишуть нам: Дня 16. 7. в с. Ставчани, б. Львова місцева станиця держ. поліції перевела численні ревізії серед місцевих громадян, шукаючи цим разом за зброєю та нелеґальною літературою, передовсім за летючками, присвяченими памяті вбитого полк. Е. Коновальця. Основні ревізії відбулись у таких осіб: Івасика Волод. (забрали реферати та записки з історії сіл), Пакоша Мик., Дідика Мик. (забрали карту України та реферат „Крути"), Лісового Олекси й інших.

— **Вийшли на волю.** Минулої середи 13. ц. м. вийшов на волю по 3-деннім побуті в арешті в Самборі п. Андрій Горечко, урядовець філії „Просвіти" в Турці тому, що причина арештування виявилася безпідставна. З арешту в Бережанах вийшов на волю Ілько Мультан і Степан Волощук з Вівся, яких поліція арештувала під замітом підложення бомби в могилу, що вибухла підчас усування могили і зранила людей. Слідство проти обох арештованих припинено.

— **Вияснення.** У звязку з посмертною згадкою про бл. п. Марію Площанську, поміщеною в „Ділі" з 12. ц. м. (ч. 150), дістаємо вияснення того змісту, що ніхто з родини бл. п. Михайла Площанського, чоловіка бл. п. Марії Площанської, не спольщився ні не змінив греко-католицького обряду. Навпаки — всі члени родини Площанських є свідомими українцями.

ПРИГАДУЄМО!!!
Що збірним осередком нашого духовенства, інтеліґенції, кол мистецьких, редакційних, промислових, купецьких, міщанських, тощо є
ЛЬОКАЛЬ
ҐАСТРОНОМІЯ
Львів, Костюшки 3. Тел. 294-85.
Кезовідкритий ресторан, кімнати до снідань „Секції Гастрономічного Промислу при Є. У. К." дає запоруку повного вдоволення П. Т. Гостей.

— **Перед розправою проти 35-ох молодих українців.** Над них прокуратор доручив акт обвинувачення 35-ом молодим українцям з Жовківщини, яких прокуратор притягнув до відповідальности за приналежність до ОУН., деяких за переховування зброї. Всі підсудні перебувають в арештах у Львові від 20. січня ц. р. Розправа відбудеться мабуть в осени ц. р.

— **Кілька цифр.** У цьому році було в духовних семінаріях у Польщі 541 студентів богословії греко-кат. обряду (в попереднім році 592) і 2.101 римо-кат. обряду (2.287 у 1937 р.). — В минулому році існувало в Польщі 9.212 спортових товариств, які гуртували 521.000 членів, у цьому числі 128.000 жінок. — У Львові занедужало в першому кварталі ц. р. 446 на заразливі недуги.

— **Пропадають свідомі українці в Бережанщині.** Минулого року і на весну цього року пропали в таємничий спосіб у Бережанщині такі свідомі українці: Микола Пришляк, Роман Кадайський та його жінка з Гинович. Тепер така сама доля стрінула 19-літню дівчину Ярославу Шпирку з Комарівки пов. Бережани, яка пропала в ночі з 20. на 21. ц. м. З оповідання її матері виходить, що 5 тижнів тому підкинено їй картку з погрозами, щоб вона перестала займатися працею в читальні, бо жде її смерть. Тому слід здогадуватися, що дівчина впала жертвою тих, яким не подобалася її праця в читальні та в інших українських товариствах. Ярославу Шпирку забрали з замкненої стодоли підчас великого дощу так, що щойно рано другого дня знайдено її спідничку і білля. Напасники дісталися виломаними дверцятами від стриху, вийшли головними дверима відсунувши засув.

— **Роковини страйку людовців.** Головна управа „Стронництва Людов"-ого дістала повідомлення з 200 місцевостей про приготування до свята „чину хлопскего" на 15. серпня ц. р. У звязку з підготовою до цього свята головна управа партії людовців видала відозву, щоб людовці ще раз заманіфестували свої політичні домагання.

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує
1548 при вул. СИНКСТУСЬКІЙ 55. 1-10

— **За приналежість до К. П. З. У.** засудив суд у Луцьку селян з Торчмина Миколу Кравчука на 7 років вязниці, Миколу Міщука на 2 роки, Максима Іванюка на 1 рік вязниці. Кількох підсудних суд увільнив.

— **Львівська хроніка.** На паркані при вул. Городецькій ч. 177. побачили робітники минулої суботи вранці тіло молодої жінки, яка повісилася. При ній не знайшли ніяких документів. — З руштування при будинку при вул. Красінського ч. 3. впало з висоти 4-ох метрів двох робітників: Станислав Словец і Михайло Шпик та важко поранилися. Їх відвезли до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Бориславі зударився мотоцикль з автобусом. Г. Гамський та Я. Михаць, які їхали мотоциклем, потовклися. — Підчас осідання на летовищі у Станиславові літак зачіпив Гелену Плешер, яка їхала ровером. На щастя обійшлося без катастрофи, бо Плешарівна лише потовклася. — У вязниці у Дрогобичі повісився 36-літній І. Тулай, якого суд у Замостю засудив на 10 років вязниці за вбивство і підпал. — Від грому згоріла стодола Марка Боднара в Дарахові, пов. Теребовля. Згоріла теж стодола і хата Дмитро Дяміцького. — У Брикулі Старій, пов. Теребовля грім убив корову Л. Зелінського і запалив дах стодоли, що згорів.

— **66.000 прочан до Мекки і Медини.** З усіх мусулманських країв взяло участь у цьогорічнім паломництві до Мекки і Медини 66.000 осіб, минулого року лиш 53.000. Тому кожний з прочан видав здебільша 15 фунтів скард. Скарб Іба-Савда мав понад 250.000 фунтів чистого зиску.

— **Бої дітей у Ленінграді.** Внаслідок постійної мілітарної пропаґанди між молодю і ненависти до цілого небольшевицького світа на вулицях Ленінграду зводять зі собою малі діти формальні бої поділившись на дві ворожі армії: большевицьку і німецьку. Зброю дає дітям міліція, що сама організує й обіймає протекторат над такими „забавами". А що діти дістають часто гострі замість сліпих набоїв, наслідки такої забави бувають дуже сумні. В останньому часі в одній з таких забав згинуло двох хлопців: 12-літній Терехов і 13-літній Тюнін, кількинадцять було ранених.

— **Моляться по лісах.** У лісах недалеко Семипалятинська в окрузі Казакстану Г. П. У. відкрило в лісах християнську секту та арештувало 165 осіб, між ними 55 жінок і дітей. Дорослі відповідатимуть перед судом за тайну протидержавну діяльність, дітей примістили у виховних домах. Члени секти молилися і постили, щоб Бог увільнив їх край від комунізму. Провідником секти був один селянин. Г. П. У. викрило теж образи святих і ручно переписувані молитви, що їх передали до протирелігійного музею.

— **13-ох здорових людей до шпиталю для божевільних.** Представник руднянського районового комітету у смоленській окрузі Лосенков, начальник виділу здоровля Поляков і предсідник міської ради в Осиповиках Гладченко рішили замкнути у шпиталі для божевільних усіх виборців, які слабо орієнтуються в політичних справах. Ось-так до шпиталю для божевільних попало 13 здорових людей. Винуватців притягнули до судової відповідальности.

— **Самоходові перегони довкола Литви.** Вже почалися самоходові перегони, що їх зорґанізував литовський автомобілевий клюб. Загальна довжина траси 1278 км., з того 645 км. припадає на шосу і 663 км. на гостинці. Одночасно відбувається мотоциклевий рейд на довжині траси 923 км. До цих рейдів литовські військові кола привязують велике значіння.

— **Населення СССР. не може купити ні мяса ні риб.** Населення СССР. відчуває щораз то більше недостачу харчів. З Мінська повідомляють, що від довшого часу населення не може купити ні мяса, ні риб. Тепер не можна взагалі купити вепровини навіть у спекулянтів, хоч ще недавно продавали на ринку по 12 рублів за кільоґрам і воловину по 10 рублів за кільоґрам. Немає теж товщів, за які ще недавно платилося на ринку по 18 рублів за солене масло, по 21—22 рублів за солонину. Недостачу харчів, з окрема мася і товщів, пояснюють інтенсивним магазинуванням харчів військовою владою у звязку з маревом війни на Далекому Сході.

— **Велика спека у північнім Сибірі.** Большевицька преса повідомляє про нечувану спеку в північнім Сибірі у смузі вічних ледів. На Тай-

мирським півостровi, найдалі висуненім на північ, температура дійшла до 24-ох ступнів Цельзія. На полярнім острові Діксона температура дійшла 14 ц. м. до 21 ступня. В тундрах Сибіру розцвіло дуже багато квітів і появилися невідомі дотепер комахи та метелики.

— **Повінь у північному Китаю.** Зливні дощі заподіяли в північнім Китаю великі шкоди. В багатьох місцях вода перервала комунікаційні шляхи. Простір між Тієнсіном і Пекіном під водою. Тому, що вода в ріці Гоан-го швидко підноситься, сподіються дальшого поширення повені.

— **Рівні права для жінок у Болгарії.** У болгарськім парляменті пос. Борис Даскалов зголосив законопроект про признання жінкам повних політичних прав. Жінки в Болгарії дістали вперше політичні права підчас останніх виборів. І так підчас виборів до територіяльної самоуправи право голосу дістали матері шлюбних дітей, а підчас виборів до парляменту взагалі заміжні жінки. Одначе жінки не мали права бути вибраними ні до парляменту ні до самоуправи. Метою нового законопроекту признати всім жінкам рівні політичні права з мужчинами.

— **Велика „чистка" у фабриці Уралмас.** „Правда" пише, що в уральській фабриці будови машин Уралмас перевели основну „чистку" та усунули як „ворогів народу" понад 250 службовиків з провідних становищ. На їх місце прийшли робітники стахановці. Одначе вже по цій основній „чистці" фабрика виробляє далі лихі вироби, яких випустила минулого року за суму 10 мілл., приймає замовлення на короткий речинець, хоч до їх виконання треба багато часу і т. д. Цей хаос викликали у фабриці „вороги народу" і „шпигуни", які походять зпоміж німецьких фахівців. До того народній комісаріят будови машин зміняв дуже часто замовлення, що наразило „Уралмас" на великі втрати. Тому, що комісарем будови машин є М. Каганович. „Правда" називає такі розпорядки цього комісаріяту лише технічно незрозумілими.

— **Мило** — урядово проаналізоване, пристосоване до кожної цери, навіть до найвразливішої. Мило видатне до останку, а густою піною і милим запахом, то лише мило Віоля, аптикаря в Перемишлі. 2—7

—o—

Спорт.

СЯН — Т. Ш. Л.

Змагання цих дружин за вхід до Окружної Ліги відбудуться в неділю 24. ц. м. о год. 5. попол. на гриші Т. Ш. Л. у Левандівці. Дружина Сяну приїздить до Львова поспішним побадом о год. 1,35 пополудні і тоді повитають її на двірці львівські її симпатики.

Пачка 100 гр. 60 сотиків

ЗАКІНЧЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ ЗМАГАНЬ НА ТАБОРІ ЮНІОРІВ У СХІДНИЦІ.

В четвер 21. ц. м. мали відбутися в таборі останні гри за мистецтво львівської округи. Тимчасом провінціональні дружини, між ними й Поділля, виїхали зі Східниці в середу, переконані, що ніяких змагань більше не буде. Тому львівським дружинам, що залишилися, приємно вкоронити в непривітніми і мистецтво львівської округи здобула при зеленому столику львівська Лехія.

Єдиний матч, що відбувся в четвер за першенство табору між Ювахом і Чорними, закінчився перемогою Ювака у відношенні 5:3 (3:2).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно

З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

„БЛИСК"

ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА

Станиславів, ул. Жулковського 3.

Театри.

Великий Театр:

Неділя, 24. VII. год. 4. попол. „Люди в білому".
Неділя, 24. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".
Понеділок, 25. VII. год. 8. веч. „Іван".
Вівторок, 26. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (сенйора).

ТОНМАЧ:
25. VII. Добродійна Сучасна.
26. VII. Чоловікоморці.
27. VII. Тітка Карла.
28. VII. Жінка на деньгурі. (Василуш Стефи Стадникової).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
24. VII. Лісова пісня.

ЖАБЄ:
25. VII. Орфей у пеклі.
26. VII. Орлеянка.
27. VII. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЄ:
24. VII. Гетьманя Полуботок.

МИКУЛИЧИН:
25. VII. Мати найменчика.
26. VII. Чесне Сусанна.
27. VII. Пісня Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Весталанка.
30. VII. Гетьманя Полуботок.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найменчика.
2. VIII. Чесна Сусанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Аларм у Пекіні".
АТЛЯНТИК: „Десятьох в Панама".
БАЛТИК: „В обороні"; „На хмородері".
ВАНДА: „Люби лиш мене"; „Больо і Льолько".
ГРАЖИНА: „Тільки раз кохала"; „В шамшанська ніч".
ЄВРОПА: „Плясіон Мімоза".
КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя адмірала".
КОПЕРНИК: „Останній акт пімсти"; „Мілюнер на тиждень"; Метч: Шмелінг —Лей.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Пропащий овад" і Теодора робить карієру".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не вмала любови".
ПАЛЯС: „Шейк" з Рамоном Новарро.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „В заметілі вогню й заліза" та додатки.
РІЯЛЬТО: „Любовні маневри".
РОКСІ: „Найгарнішій день у моєму житті".
СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смосарською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.
СТИЛЕВЕ: „Чорти побережжа" і ревія „Уста й зимні".
ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"
УТІХА: „Після засудження" і ревія.
ХИМЕРА: „Діяда з далекої півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Скатовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 24. липня 1938.

7.15 Ран. пісня, 7.20 Орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Хлібород. газетка, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хлібород. гутірка, 9.05 Музика з пл. В танк. ритмі, 9.15 Регіон. трансмісія з Кремінця, 11.45 Муз. перегляд, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. ранок орх. з Вільна, 13.00 Літературний ранок про К. Оженшкову, 13.15 Пані при керівниці — гутірка, 13.20 Обід. музика, 15.00 Авдиція для села, 16.00 Регіон. трансмісія з Кремінця, 16.30 Театр уяви, слуховище „Вузол", 17.10 Форт. речіт., 17.40 Звуковий тижневик, 18.10 Підвечірок при мікроф. — орх., 19.00 Бюро оглядів, 20.00 Завтр. програма, 20.05 Популяр. слов.-муз. авдиція, 20.35 Місцеві спортові вістки, 20.40 Політ. перегляд, 20.50 Вечір. ден., 21.00 „Мельсомена" — вес. авдиція, 21.30 Фрагм. І. плавацького метчу Польща — Фінляндія, 21.50 Заг. спорт., вістки, 21.51 Спорт. вістки, 22.10 Танк. музика з пл., 22.15 „Діна" — водевіль, 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Понеділок, 25. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. музика, 8.00 Починаємо тиждень — поміл. ран. авдиція, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" — пов. для дітей, 15.30 „Таємниці Львова" — пов. з 1848 р., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Концерт солістів, 16.45 Провансія, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Легка музика, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Спорт. гутірка! 18.10 Плитн., 18.30 Авд. Академ. Лєгії, 19.00 Пісні — чоловічий хор, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт; у перерві скеч — Передостання пригода Шерлока Гольмса, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Радіотехнічна гутірка, 21.10 Югословян. концерт з Катовиць, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Камераль. концерт, 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Вівторок, 26. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт, 8.00 Ранок при мікрофоні — плити, авекд., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з плит, 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Географічна загадка для старших дітей: Таємнича подорож вуйка Ілярія, 15.35 Перегляд фін.-господ. актуалій, 15.45 Господ. вістки, 1.00 Розр. концерт, 16.45 „Мотоциклем по Польщі" — гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Орх., 17.55 Гальо, увага! Спорт. вістки, 18.00 „Милостиня серед жаб" — гутірка, 18.10 Камер. конц., 19.10 „Пан амандатарій уридує", фрагмент із „Заклятого двору" В. Лозінського, 19.25 Актуальна гутірка, 19.35 Концерт оркестри, в перерві „Токай" — скеч, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Театр. гутірка, 21.10 Вальси, 21.25 Військова трансміся, 21.55 Спортові вістки, 22.05 Краків. весілля, 23.00 Ост. вістки вечір. денника і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 24. липня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., 14.10 Конц. з пл., 18.00 Розр. муз., 19.00 Військ. оркестра, 20.10 Розр. конц.-орх. і квартет., 22.30, 23.00, 24.00 Розр. муз.; ВІЛГОРОД 18.00 Пісні, 20.00, 21.00 Нар. муз., 22.15 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 15.45 Циган. муз., 17.30 Форт. речіт., 18.30, 19.00 Легка музика, 20.10, 21.00, 22.00, 23.00 „Гарі Янош" — оп. Кодалія з Шегедину; ВІДЕНЬ 16.00 Смичковий квартет, 18.00 Свято нар. пісні, 19.00, 20.00 Вес. муз.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Гарні мельод.-орх., 19.00, 20.00 Орх. і соліотн, 22.30, 23.00, 24.00 Легка й танкова музика; МІЛЯНО 17.15, 18.00 „Мадам Батерфляй" — оп. Пуччіпія, 20.35 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Набукаднезар" — оп. Вердія; МІНХЕН 18.00 Популяр. музика, 18.00 Кантата на орх., хор і соліотів, 19.10 Розр. концерт, 20.10 Муз. вечір; ПРАГА 12.25 Популяр. концерт, 15.30 „Король волоцюг" — оперета Фрімля, 17.30 Військ. орх., 18.00 Радіоорх.; РАДІО ПАРІ 18.00 Легка музика, 18.30 Розр. муз., 19.30, 20.15 Пісні, 20.30 Військов. речіт., 21.05, 22.00 Англій-франц. конц., 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 17.15, 18.00 Конц. з Лайпціґу, 20.35 Розр. музика, 23.15 Танк. музика.

Понеділок, 25. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір; ВІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні, 18.30, 19.00 Радіоорх., 20.00, 21.00 Опера з пл.; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт соліотів, 13.30, 23.10 Циган. музика, 17.00 Танк. музика, 18.15, 19.00 Поліц. орх.; ВІДЕНЬ 11.00 Конц. Бетовена, 11.45, 12.00 Реквієм Моцарта, 15.30 Орх., 17.00 Пісні, 17.20 Квартет. Моцарта, 19.30 Квартет. Бетовена, 21.00 Кантата, 23.00 Орх.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. мельод., 16.00 Пополудн. конц., 18.30, 19.30 Розр. муз., 20.10 Військ. орх., 22.30 Твори на орг. і дуту орх.; КОШИЦІ 15.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.14 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.10 Розр. мельод., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; МІНХЕН 16.00 Попол. конц., 18.20 Орх. і сол., 20.20 Танк. й розр. муз., 21.30 Пісні Шумана, ПРАГА 14.10 Конц., 17.40 Співоч. речіт., 18.20 Розр. музика, 21.10 Симф. Дворжака; РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.15 Форт. речіт., 20.30, 21.00, 22.00 Трансм. з Вінні; РИМ 17.15 Соліоти, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.10, 22.00, 23.00 Опер. вечір.

Вівторок, 26. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Опер. мельод., 15.20 Орх., 18.00 Розр. муз., 20.10 Шопенівський концерт, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 „Кармен" — оп. Бізета, ВІЛГОРОД 18.35 Орх., 19.00 Нар. пісні, 20.00 Сирпик речіт., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30, 18.00, 23.10 Цит. музика, 21.30, 22.30 Військ. орх., ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 16.00, 17.10 Розр. конц., 15.30 Муз. на віольонч. і форт., 18.00 Давні віденські танкові мельодії, 20.10 Веселі народні мельодії, 21.15 Радіобразки з муз., 22.30, 23.00 Легка й танкова муз., 24.00 Нічний конц., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Опер. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.30 Форт. речіт., 19.30 Вес. муз., 20.10, 21.10 Орх., 22.35 Конц. квартет., КОШИЦІ 18. Для Закарп. радіосцен. і нар. пісні, МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер, МІНХХЕН 12.00 Розр. конц., 16.00 Розр. авд., 18.20 Соліоти, 20.40, 21.00 Концерт Моцарта, ПРАГА 16.15, 17.00 Популярний конц., 17.40 Співоч. речіт., 18.20 Сальон. квартет, РАДІО ПАРІ 20.15, 21.00 Камер. муз., РИМ 17.15 Тріо, 19.30, 20.30 Розривн. муз., 21.00 Трагічн. марш, 21.40, 22.00 22.30, 23.15 Танкова музика.

БІРЖА.

Львів, 23 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 90·12, 89·65, Долярн американські 5,30·50, 5·28·00 Долярн канад. 5·27·30—5,25·01. Фльорени гол. 292·79—291·05, Франки фр. 14·79—14·49, Франки швайцарські 121·95—121·15 Фунти англ. 26·20—26·04, Гульденн данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Кор. данн. 117·00—116·15 Кор. норв. 131·68—130·60, Корони шв. 135·14—134·15. Ліри італ. 23·60—22·00, Марки фінлян. 11·56—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Гель Авія 26·20—25·95, Марки нім. срібні 100·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 123·00 Цукор, 36·00 Вуголь 31·25, Лісьпол 88·50. Можеїв 13·50, Остроленць 38·25, Стараховичі, 38·50 Габербуш 48·500.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 67.00, 3 і пів 1 ем. 82·75, серія ненот. 3 пов. і пів. 2 ем 81·75 серія ненот. 3. конверс. 70·00 преа дол. 42·00 4 консол. 67·50

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 23. липня 1938.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·75 зол
1 кг. масла бочков. нид. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . 3·70 зол.

Тенденція слаба.

Оповістка.

Вписи до Державного Рільничого Ліцею з українською мовою навчання в Чернилі, почта Пісочна (Песечна к. Жидачова) тривають тільки до кінця липня, подання вносити до Дирекції Ліцею, адреса як вище. 1551 2-2

Службовики фабрики „Фортуна Нова" вложили на фонд военних вдів і сиріт вол. 70.— і на Т-во Вакаційних Осель вол. 50.—. Повищі вноти передано компетентним Товариствам.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім шукає агента християнина до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

УКІНЧЕНА семінаристка або гімназистка, солідна, працьовита і терпелива, знайде пару заняття при родині до опіки дітей з лекцією. Зголошення з поданням вимог: Гр.-кат. Парох. Уряд, Корчин, п. Синевідсько Вижне. 1558 2—

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРОДАМ уділ поважної української фабрики. Зголошення: „Діло" під „10.000". 1505 3—3

РЕАЛЬНІСТЬ у Винниках м. Львова до продажі! 254 сяжні городу з овоченими деревами, дерев. дім та мурований господ. будинок. Оглядати: Винники, Собіського 3. Інформації: С. Український, Львів, Потоцького 48. 1553 2—2

МЕШКАНИЯ

КІМНАТА, окремий вхід, для Пана на отаповиці. Глуборка 8, І. пов. на право. 1539 2—2

ВИНАЙМУ дві умебльовані кімнати в городі, можливо з харчем, окремо, однім або двом особам. Вул. Львівських Дітей ч. 57 а. 1552 2—2

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати і кухня з повним комфортом від 1. серпня, вул. Пісковa 26. 1559 2—2

ТАКСИ в гаражах. Спортова Палата, Зелена 59 до винайму. 1564 1-1

КІМНАТА умебльована, фронтова з утриманням або без і з уживом лазнички, до винайму. Вул. Головінського (бічна Личаківської) ч. 2, III. п., м. 7. 1-1

ДО ВИНАЙМУ або продажі дім 2 рази 3 кімнати, кухня, веранда півтора моргa городу в Тисьменниці, 7 км. від Станиславова. Відомість: Львів, ул. Шумлинських ч. 15, м. 3. 1567 1—3

ДО ВИНАЙМУ умебльована кімната. Гевіята 24, І. пов. 1555 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ХТО з культурних мужчин, літ 40—48 хоче познайомитися зі старшою панною, солідною людиною, державною урядничкою, з майном кільканадцять тисяч вол., зволить зголоситися зі знимкою до Адміп. „Діла" для „ЕНЕ". Побажане: вища освіта, зартісний характер, добре становище, симпатична поверховність. Дискреція запевнена честю. 1554 1-1

ПАНА старшого, поважного, інтелігентного, гарної презентації, матеріяльно незалежного у Львові пізнає навіть не в матримоніяльній ціли 50-літня приємна жінка, матеріяльно незалежна. Зголошення зі знимкою до Адм. „Діла" під „Спільні проходи". 2—3

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Плажа, купіль, всякі вигоди. Ціни поміркувані. Українська управа. 1362 14-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дістична. Ціни низькі. 1515 4—10

РІЖНІ

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополумінна 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 5-10

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновіші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1563 1—8

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направлюю, перероблюю, шию гардеробу жіночу, мужеську. Коперника 26, подвіря. 1532 1-1

І ЗОЛОТИЙ — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвіря.

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 2—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черезні, жіркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 72-100

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпиця у Львові вул. Домініканська ч. 7, 1930 64-0

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

6. лікар (асистент) Клінік у Берлині. Прави, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Філія Т-ва „Просвіта" в Городку Яг. приймe з днем 15. серпня 1938 р. постійного урядовця-організатора для своєї округи за винагородою по 50 вол. місячно готівкою, надто мешкання, світло і паливо та суспільні обезпечення. Зголошення вносити враз із відповідними документами на руки заступника голови м-ра С. Андрущишина, адвоката в Городку Ягайлон. 1542

КОНКУРС.

Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові (вул. Технічна 1) вніс подання за концесією на трирічний кодукаційний кооперативний ліцей у Львові. Навчання мало би зачатися у вересні п. р.

З цього приводу розписуємо конкурс на:

1) вчителя товарознавства;
2) вчителя банководства з рахунками;
3) вчителя англійської і німецької мови з кореспонденцією;
4) вчителя організації і техніки торгівлі та кооперативного підприємства;
5) вчителя права.

Кандидати мусять мати повну кваліфікацію (вищі торговельні студії, педагогічна і коом. практика).

Подання з документами або легалізованим відписами вносити до кінця липня п. р. Дирекція Р. С. У. К.

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ І ДИТЯЧІ МУЖЕСЬКІ майже **ДАРОМ**

з найтривалійших гатунків і найновіших взорів поручає першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ. ЛЕГІОНІВ 29, в пасажі на право, зараз біля „ОРБІСУ". Направи і покриття виконуємо на місці майже даром. 1—10 Увага на адресу і число дому.

Інж. Юрій Пясецький

держ. уповажнений інженер будови

Львів, Мучна 46, тел. 270-27

виконує усі праці з обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури. 8—19

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
а назвою „ROTR", бо це товар пожиточний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтесь всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166. Станиславів, 3-го Мая 12.

Смачні снідання, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

МЕБЛІ Ідальні, спальні, кабінети, сальонік, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-78. 498 42-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. Перфумерія

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Кожіть найвигіднішої для ЦЕРИ і для НОВОРОДКІВ І НЕМОВЛЯТ

Аптикаря Візля

прикладово — після — перопшу

ВІЖНЕ МИЛО для дітей

Пятна „Звізди" без жодної шкоди

Перемишль

РЕВЕЛЯЦІЯ СЕЗОНУ

американський самохід 4. цил.

„WILLYS"

6. сідлевий. Радіо — зужиток 8—9 літрів.

Тихі біги, прегарна лінія, комфорт.

СПОРТОВА ПАЛАТА

Зелена 59. Тел. 208-71.

Найдешевші меблі

в українській кооперативі

АРХО

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Кафлярська кооператива

„КЕРАМІКА"

ЛЬВІВ, ул. Шептицьких 16а
Телефон 296-19.

Виконує всякі кафлярські роботи солідно й на час.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і поміжках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
куплю, продаж, вимін і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 161 (14.992). Львів, вівторок 26. липня 1938 р. Оплата поштова вигодована готівкою Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Масакра української родини
в Чижикові.

В Чижикові, підльвівському селі, в якому в останньому часі, як ми про це писали, кільканацять родин римо-католиків перейшло на греко-католицизм, скоїлася нічю з неділі на понеділок 24. на 25. ц. м. жахлива подія. Десь коло години 2-ої над ранком до хати родини Касперських, одної з тих, що перейшли на греко-католицький обряд, упали замасковані типи, озброєні в палки та ножі і почали жахливу масакру. В хаті було трьох братів Касперських (четвертий на військових вправах), стара мати і жінка одного з братів, Степана. Напасники побили всіх трьох братів до непритомности. Жінці Степана, яку теж побили, вдалося вибігти з хати й заалярмувати сусідів. Та заки якнебудь допомога прийшла, напасники здемолювали хату, повибивали вікна, побили образи і встигли втекти.

Побитих перевезли сьогодні рано до Українського Шпиталю. У хвилині, коли це пишемо, поліція ще не почала слідства.

Хоч мотиви нападу очевидні, бо родина Касперських відома зі свого українського патріотизму, то всеж стримуємося покищо від якихнебудь коментарів.

Британський посол намовляє празький уряд до уступок супроти судетських німців.

В суботу і в неділю брит. посол у Празі відвідав премієра Годжу. У Льондоні припускають, що він дорадживав чехословацькому урядові не переривати під ніяким претекстом переговорів зі судетськими німцями лиш робити їм можливо найбільші уступки. Зокрема брит. посол остерігав Прагу перед якоюнебудь добре непередуманою акцією.

Німецько-литовські сутички у Клайпеді.

У Клайпеді дійшло до нових сутичок між литовцями і німцями.

До Клайпеди приїхали мадярські та британські пластунки, що верталися з джемборі у Ковні. Коли литовські пластунки відводили їх до гімназії на нічліг, напало на них двох німців з лайкою. Поліційні аґенти затримали напасників, прохожі потурбували їх; опісля їх відставлено до будинку губернатури. Перед згаданим будинком зібралась юрба німців, що викрикувала протилитовські оклики; розігнала їх поліція. У литовській гімназії у Клайпеді хтось вибив шиби

Бомбардування Мадриду.

В неділю в 20. год. національна важка артилєрія збомбардувала Мадрид; по 15-мінутовій перерві бомбардування почалося знову і тривало до год. 22. Коло 200 стрілен калібру 110 і 115 мм упало на найрухливіші вулиці міста та знищило чимало будинків.

ЗГИНУЛО 3 ОСОБИ, РАНЕНО 33.

Було це найгрізніше бомбардування Мадриду від вибуху війни

ЕСПАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ УРЯД ПРИНЯВ ПЛЯН ЕВАКУАЦІЇ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

Барсельонський уряд приняв на 4-годинній нараді плян евакуації чужинців-добровольців, що його предложив комітет неінтервенції; нині перешле у тій справі відповідь до Льондону.

Як говорять у барсельонських політичних колах, уряд поробив деякі застереження, які зрештою не нарушують засади пляну евакуації.

Похорон румунської королеви-матері.

В неділю рано відбулися в Букарешті похорони румунської королеви Марії. В ночі перенесли її тіло до престольної салі королівської палати, куди рано прийшла родина: король Карло, архикнязь Антін Габсбурґ, б. князь Микола, великий воєвода Михайло, кн. Фридрих Гогенцолерн, кн. Кенту, кн. регент Павло, кн. Кирило, великий князь Дмитро, опісля ввійшло духовенство. Тіло королеви зложили на ляветі. Похоронний похід перейшов жалібно прибраними вулицями Букарешту на двірець, відкіля тіло королеви відвезено окремим поїздом до Курнеа де Арджезі, де похоронені всі померші члени румунської династії

Стан облоги в Гайфі.
35 УБИТИХ, ПОНАД 60 РАНЕНИХ.

Минулого понеділка згинуло від вибуху бомби на арабській торговиці 35 осіб. Число ранених сягає понад 60. Тому в Гайфі оголошено стан облоги, мешканцям заборонено ходити по вулицях, якими кружляють стежі поліції і війська. Бибух бомби викликав великий переполох між населенням. Недалеко Назарету вбито минулого понеділка двох арабів, а недалеко гори Кармель під Гайфою знайдено вбитого жида.

СССР намагається відтяжити
китайський фронт.

В кореанських політичних колах добачують у прикордонному інциденті в Туншуні та концентрації совітських військ біля кордонів Манджурії манево, що має на ціли не допустити до висилки японських військ з Манджурії до Китаю. Японське командування, не зважаючи на це, всежтаки переводить перегрупування.

—o—

ЗІ СІМЕНОВИЧІВ
НАДІЯ ЛЮБОМИРА
ФЕННОШИН
заснула на віки дня 23. липня 1938 р. у 40. році життя.
Похорони відбудуться у вівторок, дня 26. липня 1938 в год. 17-ій із цвинтарної каплиці в Голоску Великім, на які Кревних і Знайомих запрошує М у ж.

Історичні гріхи міжнародньої політики.

Львів, 25. липня 1938.

Дві повоєнні публікації англійських політиків, відомого премієра **Льойда Джорджа** і професора **Сетона Ватзона**, займають сьогодні увагу дипльоматичного світу своїми думками про минуле й майбутнє. **Минуле** — це версайський мировий договір, подиктований антантськими переможцями переможеній Німеччині, **майбутнє** — це наслідок Версаю, що витворив німецьку небезпеку, яка прибиває Европу своїми страхіттями...

„Гріх версайський" — це спільна тема цієї міжнародньої дебати над тим, як цей гріх спокутувати чи зменшити, щоб позбутися грізної небезпеки.

А гріх це тяжкий, бо нікуди правди діти, що версайський договір не був справедливим договором, в якому причасні сторони порозумілися і договорилися, — це був у дійсности диктат, що його переможці приказали німцям прийняти, не питаючи про їхню волю, і кинули їм до підпису цирограф під загрозою смерти. Та й перемоги цих держав антанти не були стратеґічними перемогами у завзятих боях, бо німці були вже під Парижем, а французьких військ під Берлїном не було; перемогу держав антанти спричинила поміч Америки, що виголодила осередні держави й довела в той спосіб до закінчення війни.

Тому ці антантські переможці не можуть величатись ані великою славою воєнних перемог у завзятих боях, ані великим дипльоматичним розумом у наладнанні міжнародніх відносин по війні, бо за тих двацять років по світовій війні стало ясно, що взагалі народам тепер значно тяжче жити, як було перед світовою війною.

І тому, коли порівняємо умовини й наслідки договору німців з Францією з 1871 р. з версайським диктатом з 1919 р., то треба признати, що по 1871 р. настав був дійсний мир і відтак міжнародній добробут, а по 1919 р. не видно дійсного мира, тільки безнастанні зброєння і господарське лихоліття, з якого годі вийти. Франція заплатила Німеччині воєнну контрибуцію з 1871 р. у свому часі, відтак піднесла своє господарство упромисловленням свого краю і в 1877 р. була вже всилі уладити світову виставу; по світовій війні настав збройний мир, що тяжчий від самої війни, бо війна має свій початок і кінець, а затяжний мир з дозброюваннями іде без кінця і звідси повстає німецька небезпека.

Льойд Джордж сам признає, що версайський договір „без клявзуль" нічого вже не значить, бо німці подерли ці клявзулі на кусники. А німці кажуть, що вони, програвши війну наслідком недостаточної військової апровізації, тезаврують її тепер, а щоб не повторилося виголодження і програна війна, вони мусіли скинути зі себе накинені Версаєм кайдани. І скинули їх докладно, а переможні держави

давньої антанти, розєднані між собою, сидять тихо і шукають виходу з німецької небезпеки..

А щож лишилося їм по світлих здобутках світової війни, таких здобутках, як от: щоб при помочі інструменту **Ліги Націй** завести справедливість і дійсний мир між народами Европи та забезпечинням прав **національних меншин** осолодити долю тих народів, що не дістали своїх держав, як самі переможні держави навіть у себе не дали охорони національним мешинам?! І тому не дивно, що Польща, як найльояльніший член Ліги Націй, односторонньо виповіла договір про національні меншини. Або те, що діється на **еспанському терені війни**, де одні держави постачанням зброї підтримують давній уряд, другі допомагають з усіх сил урядові ґен. Франка, а Ліга Націй не має ні сили ні авторитету, щоб спинити страшну різню на руїнах старої Еспанії.

Також не рахуються переможні держави антанти з тим, що зробили з **давньої Австрії**, якою оперували то в цей, то в той бік, аж німецький кістяк з колишньої Австрії докотився на домену Гітлера! І аж тепер нагадує собі дехто давню приповідку чеського історика, що якби Австрії не було, то требаб її творити для життя народів середущої Европи. А це вже хіба за пізно...

Вкінці, оба згадані англійські політики бажають собі того, щоб **створити мир і безпеку життя народів.** Та як це вдіяти, коли всюди йдуть війни, коли ніхто не почувається безпечний і кожний готовиться до оборони своєї держави?!

Одначе треба вийти з того блудного кола еґоїзму і користолюбивости та свавільної самоволі і завернути до культури й міжнароднього права, що спирається на здоровій етиці — почутті справедливости народів між собою, а не на безпамятній ненависти, що топче усякі поняття культури й людяности.

Колиж інструмент Ліги Націй до нічого і не має сили піднести ідеольогію міжнароднього права, то треба **на конгресах націй відновити міжнародне право про війну й мир.** А колиб і цей шлях не довів до мети-спамятання, то залишається давня метода Бісмарка — про боротьбу з піратами.

За багато вже ллється крови!

Кость Антонович.

Інавґурація ювилею 950-ліття хрещення Руси-України

О. МИТРОПОЛИТОМ ШЕПТИЦЬКИМ

Підлюте, 24. липня 1938 р.

((Г. М-й). Сьогодні в неділю 24. VII. ц. р., в дні свята нашої княгині св. Ольги, Голова гр.-кат. Церкви Високопреосвященний о. Митрополит Кир Андрей, що перебуває тепер у Підлютім, заінавґурував ювилейні торжества з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України у місцевій церкві, побудованій 1862. р. о. митрополитом Григорієм Яхимовичем.

Вже від 6-тої години зранку служили священники тихі Богослужби, а в 9. год. почалася велика Служба Божа у приявї о. Митрополита Службу Божу співав проф. о. Степан Рудь, в часі якої всі возгласи з благословенням відправляв о. Митрополит. Церкву битком виповнили лікуванці й місцеве населення. Співав заімпровізований хор лікуванців.

Після Богослуження у звязку із започаткуванням ювилейних торжеств виголосив Ексц. Митрополит піднеслу та глибоку змістом проповідь. На вступі підкреслив владика жаль, що не міг ще зазнайомити вірних з думками та змістом ювилейного посланія, яке припізнилось через те, що його підписують, крім о. Митрополита, оо. епископів ординаріїв та їхніх помічників-епископів Галицької гр.-кат. Церковної Провінції та оо. епископів гр.-кат. провінції Закарпаття, також усі інші гр.-кат. епископи Старого й Нового світа, щоб цим способом підкреслити вагу історичного ювилею в житті нашої Церкви та задокументувати національно - ідеольоґічну єдність українського нарсду.

Після проповіди вірні серед піднеслого настрою відспівали молитву: „Боже великий, единий". По многолітствіях та уділенні архиерейського благословення о. Митрополит серединою шпаліру вірних подався до кедрової палати.

З польської преси.

Бреши, та міру знай!...

Похорон ген. Тарнавського відбувся 2-го липня ц. р., отже добрих три тижні тому. Безпосередньо після похорону появилися в українській пресі дуже докладні звіти і в польській більші чи менші замітки. У ніякій з тих чужих заміток не знайшли ми нічого про якийнебудь нелад підчас похорону, про якінебудь інциденти. Навпаки, автори заміток підкреслювали незвичайний порядок та незрівняну уладність учасників похорону. Щойно тепер краківський Ікац причепився (ч 203 з 25-го липня ц. р.), що буцімто на похороні ген. Тарнавського якийсь „рускі парох" казав польському офіцерові, що проходив попри похорон зняти шапку, що буцімто впорядчики похорону „відтручували насильно жінок і брутально кидали на землю стариків, що намагалися пройти вулицю поміж учасників похорону" Не знаємо про такі факти, але знаємо, що дорога похоронного походу була обставлена густо поліцією, що мала пильнувати порядку і не було ані одного випадку, щоб поліція мусіла інтервеніювати. А мабуть булоб не присохло не першому-ліпшому впорядчикові похорону, якби він справді був кинув когось, не кажемо вже старика, на землю. Чи панове редактори Ікаца справді такі наївні та переконані, що їм хтонебудь повірить, коли вони напишуть, що українці в білий день у Львові на вулиці, що густо була обставлена поліцією, потручували, копали, били і кидали на землю людей? У нас у таких випадках кажуть: „Бреши, та міру знай!"

Все те понаписував якийсь кореспондент Ікаца, якого правдомовність характеризує такий дрібний факт, як реляція, що на клепсидрах було написано: „генерал Українських Січових Стрільців". Клепсидри на мурах Львова кожний міг прочитати і легко було переконатися, що такого там не було, бо й не могло бути.

Але чому Ікац так пізно причепився до похорону? Розуміється що тут річ не в самому похороні а в чому іншому. Зрештою Ікац виразно пише про те, що його болить:

„Можна було бачити на тому похороні делеґації дослівно з усіх місцевостей трьох південно-східних воєвідств. Коли взяти на увагу короткий час, яким диспонували організатори маніфестації — бо інакше того похоронного походу не можна назвати — то муситься ствердити, що організація була досконала й учасники походу показали, що готові кожної хвилини стануги не тільки як учасники похоронного походу".

Дуже нас це тішить. Направду! Так не маємо довіря до себе, до своєї зорґанізованости, ба, навіть до самої своєї організаційної здібности, що просто нас розпука бере. Але як те, що ми показали підчас похорону ген. Тарнавського, було досконале, то все в порядку. Будемо старатися!...

Правда, ікацівський кореспондент називає це чомусь скандалом:

„В серці польського Львова трапився скандал, що повинен нас якнайскоріше збудити з летаргу і закликати до відповіди напруженою акцією в національному дусі".

Щось трохи того не розуміємо. Якто скандал? Такий красний похорон, якого Львів від літ не бачив?! Мабуть тому ікацівському дописувачеві щось побаламутилось. "Не диво, вакації. Не досить, що спізнився три тижні з дописом, а ще й нагородив ні в пять ні в девять. Треба післати хлопа на відпочинок.

Та в цьому самому числі Ікаца є ще жахливіші „реляції" про те, до чого то доходить, на що собі українці вже позволяють. Бо прошу тільки подумати: на мєтчу Т. Ш. Л. (Львів)—Сян (Перемишль), що відбувся в неділю 17-го липня, українці — як каже управа клюбу ТШЛ у своєму рапорті до спортової влади — тероризували проклонами та погрозами, навіть били кулаками і палками польську публику; впорядчики Сяну схопили тренера клюбу ТШЛ і били його по лиці, по плечах, по голові та копали ззаду; ті самі впорядчики Сяну побили автового суддю ТШЛ. Яна Здобиляка; українська публика побила кількох членів ТШЛ, що сиділи серед публики і протестували проти того українського розбишацтва; українська агресія виявлялася не тільки у відношенні до цивільних, але й до військових, до священника, до поліції і передовсім до відзначених хрестами оборони Львова...

Кажуть, що нема у світі більш флеґматичних поліціянтів, як англійські. Але бігме ніодин англійський поліціянт не був би встояв спокійно, якби перед його очима хтонебудь так масакрував, розторощував бідних, спокійних людей. А перемиські поліціянти ані вусом не моргнули — замісць отих всіх українських розбишаків позабирати до Іванової хати. Це раз флеґма!

На маргінесі рапорту клюбу ТШЛ Ікац пише:

„Гадаємо, що нема що далі цитувати тієї жалоби, що її вніс клюб ТШЛ до спортової влади, і яку підписав голова **кс. Вітковський** і секр. п. Лесль. Досить того, що вже сказано, щоб переконатися, що маємо до діла не тільки зі здичавінням на тлі виродження спорту, але також — і це може передовсім — з актом зроґанізованої і доцільно виладованої національної ненависти. Ординарні оклики мали протипольський характер; били і зневажали передовсім людей, заанґажованих у національній праці, особливо — стид це казати — оборонців Львова, відзначених ордерами.

„Коли цей випадок поставити поруч з поведінкою руського пароха на похороні Тарнавського у Львові, то важко не снувати дуже мелянхолійних рефлексій про відносини, серед яких живемо".

Тільки „ІКЦ". Для пояснення — короненьке звідомлення про згаданий метч у Перемишлі, вміщене у спортовому тижневику „Змаг" (ч. 27. з 25-го липня ц. р.):

„Не маючи ніяких шанс виграти метч у чесний спосіб, приїхала дружина ТШЛ та й кібіци до Перемишля, щоб: 1) по змозі якнайбільше і якнайсильніше покалічити грачів Сяну та зробити їх неспосібними до гри і 2) пробувати вдертися на грище та спричинит воковер для себе. Перше завдання вдалося ТШЛ-ові у великій мірі. Змагуни Сяну: Суський, Ряшівський, Неофіта і Ходань ще до нині не вилікувались зовсім з ран. Дружина ТШЛ вернулася без ніякого каліцтва до дому.

„Порядок на площі був зразковий, бо опріч впорядчиків Виділ Сяну подбав про сильну асисту поліції, яка на спілку з впорядчиками Сяну забезпечила повну безпеку кібіцам ТШЛ, що вели себе у незвичайно провокаційний спосіб. Треба додати, що велику частину прогульковців ТШЛ рішив Виділ Сяну пустити даром на площу.

„Очевидно, що про ніякі побої ксьондза Смереки, якому один з Виділових Сяну відступив місце в льожі, та побої чи плюгавлення інших приїзжих зі Львова ТШЛ-івців — і мови не було й бути не могло".

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА. вул. Личаківська 1.

Інтерпеляція посла д-ра Степана Барана

до Пана Премієра Ради Міністрів

(Докінчення)

Як виходить з порівнання назв місцевостей де тепер збурено, зглядно спалено православні церкви з поданими вище місцевостями цілковитому знищенні підпали в останніх двох місяцях ц. р. і ті православні святині, які на підставі згідної ухвали мішаної порозумівавчої комісії з 1937 р. мали бути етатовими парохіяльними або філіяльними церквами. Зі сторони уряду, послів і польських сенаторів а також польської преси аргументовано, що ревіндикування православних святинь, які замінено на римо-катол. костели чи їх замкнено а відтак збурено чи спалено, були колись унійними церквами і щойно коли російський уряд скасував унію, змінили їх насильно в 1875. р. на православні церкви. Що воно так не було, що ревіндиковані православні святині перемінені потім на римо-католицькі костели або перероблені на польські школи чи збурені або в злочинний спосіб спалені, не були побудовані уніятами, виказую оцим списом, подаючи при кожній святині дату її побудування. як також, що сталося з кожною по відбудові польської держави.

Всі нижче вичислені святині положені на території люблинського воєвідства: 1. Буковичі — 1896 р., перемінено на римо-кат. костел; 2. Мшана — 1914 р., пер. на римокат. костел; 3. Хлопків — 1890 р., перем. на римо-кат. костел; 4. Лисів — 1881 р., пер. на римо-кат. костел; 5. Корниця — 1578 р., збурено; 6. Межилісся — 1907 р., збурено; 7. Кодень — 2 церкви перед 1596 р., перемінено на римо-кат. костели; 8. Загорово — 1909 р., збурено; 9. Кієвець (2 церкви) 1902—1936 р., збурено; 10. Березівка — 1890 р., перероблено на польську школу; 11. Біла Підліська (собор) — 1582 р., перемінено на рим.-кат. костел; 12. Біла Підліська — 1929 р., збурено; 13. Горбів — 1904 р., перемінено на рим.-кат. костел; 14. Воскреничі Великі — 1902 р., перемінено на рим.-кат. костел; 15. Ортель Княжий — 1879 р., перемінено на рим.-кат. костел; 16. Ломази — 1889 р., збурено; 17. Шостка — 1890 р., висвячено на рим.-кат. костел; 18. Городок — 1914 р., висвячено на рим.-кат. костел; 19. Вогін — 1893 р., висвячено на рим.-кат. костел; 20. Радче — 1892 р., висвячено на рим.-кат. костел; 21. Пашинка — 1894 р., висвячено на рим.-кат. костел; 22. Радин — 1882 р., висвячено на рим.-кат. костел; 23. Біща — 1911 р., висвячено на рим.-кат. костел; 24. Біща — 1930 р., збурено; 25. Липини — 1936 р., збурено; 26. Майдан княж. — 1905 р., перемінено на рим.-кат. костел; 27. Княжполь — 1937 р., збурено; 28. Замх — 1936 р., збурено; 29. Обша — 1937 р., збурено; 30. Хмельок — 1936 р., збурено; 31. Гусинне — 1909 р., збурено; 32. Вільховець — 1881 р., збурено; 33. Могильниця — 1912 р., збурено; 34. Седлище — 1910 р., перемінено на рим.-кат. костел; 35. Холм (собор) перед 1596 р., перемінено на рим.-кат. костел; 36. Холм (вул. Оболонська) — 1908 р., збурено; 37. Депультичі — 1908 р., збурено; 38. Підгіря (Спас) перед 1596 р., перемінено на рим.-кат. костел; 39. Чорніїв — 1912 р., збурено; 40. Березно — 1914 р., збурено; 41. Сілець — 1877 р., збурено; 42. Тучапи — 1877 р., перемінено на рим.-кат. костел; 43. Ухане — 1883 р., збурено; 44. Лещани — 1908 р., збурено; 45. Закровець — 1906 р., збурено; 46. Янів любл. — 1879 р., збурено; 47. Туробин — 1882 р., збурено; 48. Забірці — 1914 р., збурено; 49. Гдешин — 1899 р., перемінено на рим.-кат. костел; 50. Горощичі — 1913 р., збурено; 51. Ощів — 1909 р., збурено; 52. Кулаковичі — 1884 р., збурено; 53. Сагрин — 1878 р., перемінено на рим.-кат. костел; 54. Чортовичі — 1908 р., збурено; 55. Крилів — 1911 р., збурено; 56. Прегориле — 1907 р., збурено; 57. Голубе — 1876 р., збурено; 58. Курманів — 1907 р., перероблено на польську школу; 59. Гусинне — 1905 р., збурено; 60. Малків — 1907 р., збурено; 61. Модринь перед 1596 р., збурено; 62. Ярославець — 1596 р., збурено; 63. Турковичі — 1930 р., збурено; 64. Турковичі — 1903 р., збурено; 65. Ласків — 1890 р., збурено; 66. Неверків — 1899 р., перемінено на рим.-кат. костел; 67 Горишів польський — 1907 р., перемінено на рим.-кат. костел; 68. Лащів — 1878 р., збурено; 69. Зерники — 1893 р., спалено; 70. Наброж — 1907 р., збурено; 71. Кмічин — 1892 р., збурено; 72. Ликошин — 1908 р., збурено; 73. Тарноватка (2 церкви) 1890 р., 1897 р., перемінено на рим.-кат. костел; 74. Тарноватка — 1930 р., збурено; 75. Лагівці — 1906 р., збурено; 76. Шароволя — 1902 р., збурено; 77. Клятви — 1910 р., збурено; 78. Гонятичі — 1896 р., перемінено на рим.-кат. костел; 79. Годиванці — 1911 р., перемінено на рим.-кат. костел; 80. Крів — 1895 р., збурено; 81. Топільча — 1912 р., перемінено на рим.-кат. костел; 82. Щебрешин — 1184 р., збурено; 83. Бортатичі — 1886 р., спалено; 84. Замость — 1589 р., перемінено на рим.-кат. костел; 85. Монастирок — 1885 р., перемінено на рим.-кат. костел; 86. Розвадівка — 1910 р., перемінено на рим.-кат. костел; 87. Головно — 1881 р., збурено; 88. Угнин — 1911 р., збурено; 89. Колиховичі — 1882 р., збурено; 90. Острів к. Любартова — 1890 р., збурено; 91. Ганськ — 1882 р., перемінено на рим.-кат. костел; 92. Витично — 1930 р., збурено; 93. Збереже — 1908 р., збурено; 94. Голя — 1936 р., збурено; 95. Любінь — 1938 р., збурено.

Отже разом 98 православних святинь, які побудовано або перед берестейською унією в 1596 р. чи пак по скасуванні унії, отже по 1875 році, до котрих не може в ніякій мірі відноситися ревіндикація, залегалізована вище згаданим договором поміж Апостольською Столицею та Річпосполитою, з 20. червня 1938 р. Між збуреними святинями були найстарші святині або одні з найстарших на території польської держави, як церква в Щебрешині 1184 р., церква в Корниці 1578 р., собор у Білій Підліській 1582 р., церква в Замості 1589 р. і церкви в Холмі (собор), в Врославці і Модрині без докладної дати, однак на кожний випадок побудовані перед 1596 р. Отже ті найстарші памятки церковної архитектури збурили тепер в цілости на доручення державної адміністреційної влади. Це невиджалувана втрата для історії культури.

З цього спису виходить теж, що між збуреними православними святинями було 16 православних святинь, побудованих вже по світовій війні, отже за часів польської влади, зокрема в повіті більсько-підляським 4 (Біла Підліська, Кієвець, Кодень і Костомолоти), в пов. білгорайськім 6 (Біща, Хмільок, Княжполь, Липини, Обша і Замх), в пов. грубешівськім 3 (Бусно, Городло і Теребінь), вкінці в повіті володавськім 3 (Голя, Любінь і Витично).

Вартість спалених і збурених святинь іде в мільони золотих.

Щоб підкреслити теперішній стан, подаю число уніятського населення та уніятських церков в 1874 р. в уніятській холмській діецезії, на підставі офіційного шематизму тієї діецезії за рік 1875. отже безпосередньо перед скасуванням там унії в 1875 р.

Ця, колись уніятська холмська діецезія входить тепер в цілости в склад православної варшавсько-холмської діецезії:

Деканати	Число уніятів	Число церков парох.	філіяльних	разом	Число вірних на 1 парохію	на 1 церкву
Білгорайський	21.215	17	3	20	1.250	1.060
Грубешівський	28.615	31	17	48	920	600
Замойський	15.590	22	6	28	710	560
Красноставський	13.847	21	2	23	660	600
Томашівський	27.174	30	35	65	910	420
Холмський	19.531	26	4	30	750	650
Більський	31.016	30	3	30	1.030	940
Володавський	99.429	31	1	32	1.270	1.230
Константинівський	22.878	22	—	22	1.040	1.040
Радинський	24.577	16	1	17	1.530	1.440
Соколівський	5.274	10	2	12	530	440
Разом	249.146	256	74	330	970	760

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла
та лікар шкірно-венер. клініки ординує
1548 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

З цього виказу виходить, що в часі скасування церковної унії в 1875 р. в б. уніятській холмській діецезії число уніятів (майже виключно української народности) було тоді 249.146 душ, число уніятських церков 330, в цьому 256 парохіяльних і 74 філіяльних, на одну уніятську церкву припадало 760 душ, на одну уніятську парохію припадало 970 душ. За часів православія від 1875 р. побудовано церкви тільки в 9-ти місцевостях так, що число православних церков доходило в 1914 р. до 340.

Тепер на території люблинського воєвідства є 54 православних етатових церков, при чому число православної людности на цьому терені в 1931 р. згідно з офіційним списом людности було 210.400 душ, у цьому коло 200.000 української народности. Загальне число православної людности, коли взяти під увагу природний приріст, доходить тепер до 230.000 душ. Для тієї людности, розсіяної на широкому просторі, 54 етатових парохіяльних і філіяльних церков рішуче замало, бо на одну етатову православну церкву припадає коло 4.260 душ.

Уніятський обряд (гр.-кат.) в Галичині, яка сусідує з люблинським воєвідством зовнішно дуже подібний до православного обряду і має ту саму літургічну старо-славянську мову. В сусідуючих з люблинським воєвідством повітах львівського воєвідства, згідно зі статистикою з 1931 р. є: в сокальському повіті 69.260 гр.-католиків і 41 парохій по 1.700 душ, у любачівському 44.696 гр.-католиків і 25 парохій по 1.780 душ, і в ярославськім повіті 32.238 душ і 31 парохій по 1.680 душ.

Характеристичною познакою східної християнської (зєдиненої і незєдиненої) церкви у відрізненні від рим.-кат. костела в католицьких державах є те, що на одну парохію і на одного священника припадає розмірно мале число вірних. Церков є багато, але вони найчастіше невеликі. Населення хоче мати церкву близько своїх мешкань, бо східний обряд вимагає від своїх вірних частішої і довшої присутности в церкві так, що вірні східної церкви беруть живішу і більш безпосередню участь у богослужебних відправах, не так, як це є в рим.-кат. костелі, де тієї безпосередньої участи вірних у богослужебних відправах у такій великій мірі нема.

Наводжу ці обставини в тій ціли, щоб виказати, що православне населення на території люблинського воєвідства не треба було позбавляти святинь в інтересі релігійного культу і закріплення релігії, що хіба лежить теж в інтересі держави.

Тимчасом для цього населення з 300 кількадесять церков залишено ледви 54 церков, ревіндиковано коло 150, навіть таких, які не були збудовані за часів унії, перемінюючи їх на рим.-кат. костели, а решту в останніх днях збурено з доручення державної адміністраційної влади, не зважаючи цілковито на благальні просьби зацікавленого місцевого православного населення, яке правильно уважає збурення своїх святинь великою моральною кривдою для себе і дуже боляче її відчуває, що зрештою зрозуміле для кожної культурної людини без огляду на віроісповідання і національність. Тимбільше зрозуміє це кожна релігійна і глибоко віруюча людина.

Факти масового і плянового бурення православних святинь на території люблинського воєвідства вкрили тяжкою жалобою всіх православних вірних у Польщі, і ту важку жалобу своїх братів поділяє в цілости українське гр.-кат. населення в Польщі.

Додатково подаю, що в днях 18. і 19. липня 1938 р. збурено ще кілька православних церков і акцію бурення ведуть дальше, при чому місцеве православне населення мусить часто платити кошти бурення в квоті, що сягає і до 1.000 зол. Досі збурено 112 святинь.

Вичислю ще цілу низку фактів переслідування і карання православних священників на релігійно-віроісповідній основі. За відправу богослужень і уділення релігійних послуг покарали таких православних священників:

Повіт Білгорай: 1. о. Іван Олійник, 2. о. Петро Зроль, 3. о. Прокіп Вальченко, 4. о. Анатоль Ключ — гривною від 200 до 500 зол.

II. Повіт Володава: 1. о. іг. Єфрем Федоренко, 2. о. Евген Охнич, 3. о. Методій Лулякевич, 4. о. Евген Кальчук, 5. о. Волод. Кошевой, 6. о. Василь Білецький — по 500 зол.

III. Пов. Грубешів: 1. о. Теодор Садко 300 зол., 2. о. Яков Авг. Шкварко 300 зол., 3. о. Вол. Охаб 400 зол., 4. о. Ізидор Захожий 200 зол., 5. о.Леонід Пазинський 500 зол., 6. о. Іг. Атанасій Бокієвич 300 зол.

IV. Пов. Томашів: 1. о. Яків Лисюк 1.200 зол., 2. о. Іван Жуковський 2 місяці арешту, 3. о. Гнат Космій 2 міс. арешту, 4. о. Ярослав Шелінський 3 міс. арешту, 5. о. Крисович 1 міс. арешту, 6. о. Конст. Якимчук 4 міс. арешту, 7. о. Семен Демчук 2 міс. арешту.

Пароха грубешівської парохії покарали карою гривни в висоті 400 зол., за мольбу на спільному цвинтарі, на котрім від найдавніших часів аж до останньої хвилини без ніяких перепон хоронили померлих і відправляли мольби.

Для характеристики відносин, що панують тепер на території повітів, на яких мешкає українське православне населення, подаю поведінку повітового старости в Томашеві, Казимира Веляновського, який свідомо понижує гідність і підважує авторитет Голови Православної Церкви в Польщі, Митрополита Діонізія, називаючи його саботажистом державних законів і розпорядків адміністраційної влади.

Треба зазначити, що цей пан Веляновський за 11-літній час свого урядування в томашів. повіті не лише не зумів злагіднити антагонізму католицького і православного населення, але навпаки, кинув кістку ненависти між населення обох віроісповідань та своїм непогамованим гоном до замикання і бурення святинь, викликав замішання та хаос у томашівському повіті, розбудив комунізм та сектярство, які довели вкінці до пацифікації в 1936-ому році. Про розміри бурення православних святинь під кермою старости Веляновського в томашівському повіті, свідчить число збурених святинь і домів молитви на терені того повіту.

Органи адміністраційної влади дуже часто карають православне населення на території люблинського воєвідства за оборону прав своєї церкви та релігії. Характеризують це в моїх інтерпретаціях з 6. липня ц. р. і нинішній події в них наведені, як також події наведені в промовах українських послів у соймі в дні 6. липня 1938 р. як також у промовах українських сенаторів в сенаті в дні 14. липня 1938 р., про що я вгорі згадував.

Підтримуючи в цілости всі свої внески під адресою уряду, поміщені при кінці моєї, згаданої вгорі інтерпеляції з 6. липня 1938 запитую:

1. Чи уряд схоче провірити всі факти, які я вгорі навів і які відносяться до збурення та спалення православних святинь, вичислених в моїй інтерпеляції, дальше наведені факти карання православних священників за відправу богослужень та уділювання релігійних послуг і виселювання їх з дотеперішніх місць їх замешкання та факт зневаження повітовим старостою Веляновським в Томашеві Голови Автокефальної Православної Церкви в Польщі, Митрополита Діонізія, вкінці факти шиканування православного населення на віроісповідно-релігійному підложжі.

2) Чи уряд схоче потягнути до відповідальности орґани державної влади, передовсім дотичних старостів, які спричинили факти наведені в моїй інтерпеляції.

3) Чи уряд готов дати православному населенню та духовенству охорону перед безосновними репресіями.

4. Чим вкінці виправдає уряд масове буренння православних святинь, що відбувається з доручення державної влади, в якій ціли це сталося і чи схоче винагородити заподіяні шкоди, що повстали наслідком згаданих розпорядків влади.

Варшава, дня 21. липня 1938 р.

Д-р Степан Баран,
посол до сойму.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Четвер, 26 (14) липня 1888.

ТОВАРИСТВО „НАРОДНЯ РАДА“.

„Товариство „Народня Рада“ піднявшись важного обовязку стояти на сторожі прав руського народу в Галичині, совісно і всесторонньо виконує той свій обовязок. Не перейде, можна сказати, ні одна народня справа, що зявиться на денний порядок, щоб виділ „Народньої Ради“ її не обговорив і не вирішив, яким чином довести її до доброго кінця в користь народу“.

Багато ухвал „Народньої Ради“ — пише „Діло“ — з останніх часів покищо не можна проголосити.

НЕБЕЗПЕКА НЕ МИНУЛА.

„Стандард“ остерігає перед великими надіями на мир і каже: Кн. Бісмарк не перестає журитись; Франція залишилася отвертим, а Росія тайним але смертельним ворогом Німеччини. Французько-російський союз — це тільки питання часу. Злука Німеччини з Росією позбавилаб її тільки інших приятелів і звідси це положення дуже скомпліковане“.

АНГЛІЙСЬКО-ТУРЕЦЬКИЙ КОНФЛІКТ.

„Згідно з вістками з Льондону заноситься між Англією й Туреччиною на досить небезпечний конфлікт, який дуже легко міг би стати причиною війни. Кажуть, що Англія дуже невдоволена з того, що Туреччина укріплює свої позиції над Евфратом і Тигром і запротестувала проти того і навіть загрозила, що на випадок, якби той протест був без успіху, вона уважатиме це за причину до війни. Здається, що в цій справі проявляється боротьба Англії з Росією.

ВЕСЕЛКА ВНОЧІ.

Над Будзановом появилася 18-го липня в год. 11-тій вночі веселка, що її викликали промені місяця. Веселка мала такі самі живі краски, як взень від променів сонця. Явище тривало 15 хвилин, народ ворожив з цього велику війну.

НЕЗВИЧАЙНА ПРОСЬБА.

Засуджений на смерть злочинець вислав до італійського короля просьбу, щоб він його не помилував, бо утримання його у вязниці багато коштувало би; ті гроші влада нехай радше передасть його бідній родині, бо Італія і так нічого не втратить з його смертю.

Українські інтерпеляції в Соймі.

Посол Володимир Кузьмович зголосив у соймі дві інтерпеляції до міністра внутріших справ: 1) у справі заборони кружкам Рідної Школи вести дитячі садки в деяких місцевостях повіту Камінка Струмилова, тернопільського воєвідства, і 2) у справі розвязання громадської Ради в Якимові, повіту Камінка Струмилова, тернопільського воєвідства.

Посвячення церковно-народнього дому
в Старім Яричеві.

В неділю 24. липня ц. р. відбулося посвячення Церковно - Народнього Дому в Старім Яричеві. Посвячення довершив о. пралат Леонтій Куницький в асисті оо. заст. декана Миколи Землинського, пароха Старого Яричева, Гр. Березденя, пароха Нового Яричева, Вол. Виницького, пароха Цеперова і Ю. Малого, пароха Якимова.

По посвяченні о. Землинський іменем Матєркової Парохіяльної Ради в Старім Яричеві подав рахунковий звіт та вказав на всі трудноші, які треба було побороти при будові. Будова дому коштувала коло 17.000 зол., на її повне викінчення й адаптації салі треба ще 2—3 тисячі.

Відтак репрезентанти установ та організацій складали привіти і побажання: від Т-ва „Просвіта“ дир. Магаляс, голова Філії „Просвіти“ на львівський повіт, від Т-ва „Рідна Школа“ проф. Ластовецький, голова Повітового Львівського Союзу Кружків „Р. Ш.“, п. Мельник: від кооперації в Яричеві Новім, др. Свістель від Проводу УНДО й о. пралат Куницький від гр.-кат. Митрополичої Капітули.

На закінчення цього милого свята відбулася в салі ново-побудованого дому народня забава з танцями, що разом з тацою в часі посвячення дала 251 зол. доходу.

Слід підкреслити, що завдяки невтомній праці о. М. Землинського повстала домівка, в якій буде зосереджуватись освітнє, господарське і національне життя Старого Яричева.

Учасник.

Совітські республики
тратять буджетову окремішність.

„Правда“ з 11. VII. повідомляє: на засіданні 10. ц. м. совнарком СССР, рішив доручити наркомфінові СССР виробити єдиний статут, який-би охоплював буджет СССР і то всіх республик та місцевих органів влади. Для приготування цього закону совнарком утворив комісію під проводом В. Молотова, в якій мають брати участь також представники союзних і автономних республик та місцевих совітів...“

СПІЗНЕНІ ЖНИВА НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„Ізвестія“ з 15. VII. пишуть: „До 10. ц. м. скошено в цілому СССР 6,567.000 гект. збіжжа. Минулого року до цього часу скошено 7,300.000 гектарів, хоч жнива й почалися трохи пізніше. У передових рільничих районах як Крим, Одещина, Краснодарщина, Орджонікідзівський край та Ростовська область збіжжа достигло швидко й одночасно, а зі жнивами там не спішаться, тому є небезпека, що зерно висипеться. В Одещині скошено лише 14% збіжжа. Комбайнів не приготовано як слід, обслугу комбайнерів організовано зле“. (Офінор).

УКРАЇНСЬКІ КОМУНІСТИ ДАРМУЮТЬ.

„Правда“ з 11. ц. м. жаліється, що комуністи на чужонаціональних землях занедбують пропаганду. „Ледви почалися жнива, як припинено масову роботу, що так могутньо розвинулася в часі виборчої кампанії. В багатьох місцевостях партійні організації рішили, що в часі жнив вони не мають чого робити. В бригадах Сальського району Ростовської области, Хорловського району Миколаївської области та в багатьох інших районах не видно ані агітаторів, ані промовців, туди не привозять навіть часописів...“

„Правда“ з 10. ц. м. подає дуже цікавий допис з Миколаєва: „По скінченні XIV зїзду КП(б)У миколаївський горком рішив скликати збори міського партійного активу, щоб обговорити справи зїзду, розіслано 680 запрошень. Годину після визначеного речинця прийшло на збори 319 осіб. По рефераті та по обговоренні справ лишилося 186 осіб. На другий день зявилося на зборах лише 182 особи, але більшість з них заголосивши свою присутність опустили негайно салю“.

Страйковий рух у Польщі.

Головний Статистичний Уряд подає дати про безнастанний зріст страйкового руху в Польщі. Цей рух збільшується, починаючи від 1931 р.

В 1930 р. було 312 страйків у 1.185-тьох підприємствах з 48.000 робітниками; в 1932 р. число страйків збільшилося на 504, в 6.219 підприємствах з 314.000 страйкарями; в 1934 р. було вже 946 страйків і відбулися вони в 9.416 підприємствах з 369.000 робітниками, а в 1936 р. нараховано аж 2.056 страйків у 22.016 підприємствах з 675.000 страйкуючими робітниками. Щойно в 1937 р. напруження страйкового руху дещо зменшилося. В цім році були 2.074 страйки в 22.058 підприємствах з 543.000 робітниками.

Яке тло, яка причина була, що робітництво мусіло кидати працю і пристосовувати страйкову боротьбу супроти працедавців?

У 1937 р. виникли страйки з таких причин: 893 страйки (на 2074 разом) з домаганням підвишки платень; 62 страйки з вимогою необнижувати заробітну платню; 250 страйки через невиплату заробків і 144 страйки — протестаційні й солідарности.

З даних Головного Статистичного Уряду виходить, що в 1937 р. — 1476 страйків виграно і тільки 358 програно. Ці числа говорять проречистою мовою, а саме, що страйкова акція була на загал виправдана й завинена самими працедавцями, які аж під загрозою спинення роботи йшли на уступки. Коли брати під увагу низький рівень робітничої платні, в Польщі, то дивно виглядає, що аж у так багатьох випадках треба було загрозити страйку, щоб працедавці виплатили залягаючі заробітки.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти“!

ПОВОРОТ БРИТІЙСЬКОГО МІНІСТРА ВІЙНИ ДО ЛЬОНДОНУ.

Після нарад з марш. Гамленом, віцепрем. Шотаном та іншими французькими державними мужами, брит. міністр війни Гор Беліша відлетів з Парижа до Льондону.

Сторінка без політики.

З американських судових помилок.

Два американські правники видали цілу книжку цікавих правничих „казусів", для прикладу, як американські судді йдуть за здоровим розумом, стосуючись до писаних законів. Хто з читачів хоче, може сам забавитися у суддю і рішити наведені конфлікти. Щойно при кінці ми передаємо розвязку кожного зокрема.

1. Смерть від пальця.

Томаса Гарлянда звабили у пастку і ограбили бандити. У бійці зранили йому великий палець. Лікар оглянувши палець сказав, що треба його негайно оперативно відрізати, бо закаження загрожує життю. Гарлянд не послухав і за кілька днів треба було ампутувати палець, але пацієнт таки вмер. Зловили бандита, який зранив Гарлянда. Лікар ствердив на суді, що якби були ампутували палець раніше, Гарлянд не був би вмер.

Проблема: Чи бандита можуть засудити на шибеницю через те, що з його вини ограблений умер?

2. Чиї вишні?

Велика вишня, що належала до Сари Гофман, росла у віддалі двох стіп від сумежного саду, що належав до Абнера Армстронга. Пень дерева був на цьому боці, але галузі звисали над Армстронговим садом. Коли треба було зривати вишні, Сара мусіла вилізати на дерево і вже находилася вгорі над садом свого сусіда. Коли Армстронг це побачив — заборонив їй зривати вишні. Повстала суперечка. Американський закон каже: „Власник грунту розпоряджає ним і вверх над ним аж до неба і внизу аж до середини земної кулі".

Проблема: Хто дістане вишні з галузей, які висять над садом Армстронга?

3. Спеціяліст.

Анну Мор боліло так дошкульно вухо, що коли лікар порадив їй зробити операцію, вона радо на це згодилася. Лікар мав їй вухо знечулити. Вона була переконана, що знечулить їй праве вухо, яке потребувало операції. Як вона здивувалася, коли відкрила, що він зоперував їй ліве вухо. На суді лікар боронився, що він перед операцією оглянув обидва вуха пацієнтки і ствердив, що ліве потребує швидшої операції. При операції був приявний домашній лікар Анни Мор і знав про це. Операція пройшла добре, а проте Анна Мор подала лікаря в суд. Вона покликалася на такий закон: „Хто нарушить якусь частину тіла другої особи без її дозволу, відповідає за напад і мусить платити відшкодування".

Проблема: Чи Анна Мор має право домагатися відшкодування?

Коли хтось грає на носі...

Морріс Гарстенфельд при ріжних нагодах приставляв до свого носа великий палець і так прилюдно „заграв на носі" у сторону Джона Шаннон. Цей казав його арештувати. Американський закон каже: „Кожна особа, яка з наміром нарушити чужий спокій або коли таки нарушує чужий спокій своєю поведінкою, вживаючи образливих слів чи жестів підлягає карі".

Проблема: Чи гру на носі пальцем і рухи в повітрі довкола свого носа можна вважати образою?

5. Поквапний шлюб.

У вересні 1921 р. взяли шлюб панство Міріціо. Обидвоє римо-католики погодилися, що вони не пічнуть разом мешкати ані жити, аки не візьмуть іще церковного шлюбу на Різдво. Прийшло Різдво, а чоловік не зявився у церкві. Жінка внесла розводову скаргу з претенсією платити їй аліменти. Чоловік не заплатив нічого.

Закон каже: „Коли без слушної причини жінка відмовляється мешкати разом із чоловіком, він не має обовязку її утримувати".

Проблема: Чи суд засудив Міріціо на аліменти своїй жінці?

6. Поступовий купець.

„Поступові купці продають сало Стар..." Після цього йшли назви крамниць, які продають це сало. Макс Бравн перейшов вулицею, побачив на списі і своє прізвище — скипів від обурення. Він же-ж кошерний різник. Від фірми Стар він домагався негайно, щоб його счеркнули зі спису, але фірма не хотіла, кажучи, що слово „поступовий" це похвала, а не образа.

Закон каже: „Оголошення фальшивого тексту, що захитує добрим іменем якоїсь особи або осмішує її — підлягає карі".

Проблема: Чи Бравн виграв процес за образу?

Розвязка.

1. Бандит відповідає за вбивство. Нема ріжниці, чи рани були смертельні відразу чи спричинили смерть пізніше, без огляду на те, що зробив Гарлянд при лікуванні.

2. Вишні належать до Сари. Про право власности рішає місце, де росте пень. Коли Армстронг хотів, міг заздалегідь домагатися, щоб забрати галузі з його частини саду, згідно з законом про „грунт уверх аж до неба".

3. Анна Мор дістала відшкодування від лікаря 14.000 долярів. Лікар може оперувати тільки ту частину тіла, на яку згодився пацієнт. Лікар може несподівано переводити операцію тільки тоді, коли є загроза смерти. Факт, що якась операція повелася не виправдує лікаря, коли він зробив не ту, яку бажав пацієнт.

4. Моріса Гарстенфельда засудили за образу. Малі хлопці можуть грати собі на носі, щоб дразнити один одного, але у старших людей це не забава, а образа.

5. Чоловік не має обовязку платити нічого, бо американський закон визнає подружжя вже на підставі світського шлюбу. Жінка раз заміжня не може відмовлятися від співжиття.

6. Кошерному купцеві назва „поступовий" шкодить в інтересі. Навіть коли якась особа має добрі наміри, але спричиняє шкоду чи ображує другого невідповідним словом — вона винувата.

Перегони довкола земної кулі.

Філеас Фог — це перший чоловік, який за наших часів піддав думку, щоб відбулися перегони довкола земної кулі. Та найцікавіше те, що Фог взагалі не істнував. Фог герой усім відомої повісти Жіль Верна „Подорож довкола світа в 80 днях". Ця книжка доказує, що Жіль Верн був радше ясновидцем, як мрійником, коли казав своєму героєві в 1872 році обійти світ у 80 днях. Ледви минуло 17 літ від хвилини, як вийшла книжка Верна, а вже найшовся такий, що зумів побити повістевий рекорд. Таланновитий нюйорський репортер Бляй у 1889 році обїхав нашу землю в 72 днях. Минуло чверть століття і знайшовся ще ліпший турист. Ось у 1913 році Джон Г. Марс обїхав землю в 35 днях 21 год. і 36 хвилин. Марсові помагали побити рекорд поїзди та кораблі.

Повітряна дорога.

Всі вище згадані рекорди побили літаки. Повітряна дорога показалася найвигіднішою і найпрактичнішою до перегонів. Перед вибухом війни потрібно було 4 тижні, щоб обїхати землю. В 1926 році вже зовсім вигідно можна було обїхати землю в 4-ох тижнях. Два американські журналісти Еванс і Велс із щоденника „Нью-Йорк Ворлд" обїхали землю лише в 28 днях, 14 год. і 36 хвилинах. А в 1928 році Джон Г. Мірс і сотник Коліер обїхали земну кулю в 23 днях 15 годинах і 15 хвилинах. Після цього американські видавництва придумали зорганізувати перегони довкола землі. Цю думку приняли дуже прихильно і так у 1936 році відбулися перегони. Перше місце здобув нюйорський журналіст Г. К. Екінс. На те місце, звідки він виїхав прибув по 18 днях, 11 годинах і 14 хвилинах. Потім такі подорожі довкола землі стали природним явищем. Тепер зовсім не треба спішитися, щоб у 2—3 тижнях обїхати землю.

Цепеліни.

Правдивий повітряний лет довкола землі датується властиво від 1929 року. В тім році директор закладів цепелінів Екенер виїхав літаком з Фрідріхсгафен, облетів Росію, Токіо, Льос Анджелес, Лейкгерст і вернувся до Німеччини по 20 днях і 4 годинах. Цю подорож директор Екенер згори собі уплянував — і згідно з пляном обїхав землю без найменших пригод.

Останні рекорди.

Останній рекорд перед Хюзом, здобув Вілей Пост. Перший лет Поста був у 1931 році. 15474 км. зробив він у 8 днях, 15 год. і 51 хв. Цим непересічним осягом Пост не задоволився. У 1933 р. вирушає знову в подорож довкола глюбу. Йому вдається ще швидше облетіти землю. Ту саму дорогу, що першим разом, він зробив у 7 днях, 13 год., і 49 хв. Коли говоримо про лет довкола нашої землі, не можна не згадати нещасливої Амелії Іргард, яка вибрала була собі найдовшу дорогу, ген понад рівник. Відважна летунка зробила тільки половину дороги. У другій половині дороги ураз із своїм другом-літаком нещаслива загинула на водах грізного океану. Останнім героєм перелету є Г. Хюз, який облетів землю в 91 годині, без жадних прикрих пригод.

ЛІКАРІ КУХАРЯМИ.

Офіціяльне британське лікарське товариство видало „Куховарську книжку для лікарів". Поява такої книжки в Англії подиктована своєрідними обставинами. У Англії дуже погано варять і сотні тисяч громадян нездужає на шлунок. Щоб запобігти цьому лікарі зібрали найголовніші приписи дієти і вказівки, чого не можна мішати. Крім цього зредагували відділ страв, як їх приладжувати та як вязати на обід і вечерю, з програмою на три тижні. При стравах доданий теж цінник.

—o—

НАСЛІДКИ ШТУЧНОЇ КРАСИ.

Ню-Йорські жіночі товариства почали величезну кампанію проти ріжних „сальонів краси". Виявилося, що за один минулий рік на просторі ню-йорського стейту 4500 жінок дістало ріжні недуги через невдатні операції в тих сальонах, головно нечистоту. Наслідком цієї кампанії всі сальони краси та косметичні кабінети підлягатимуть від тепер контролі Міністерства Здоровля.

—o—

ЗНАЄ 290 МОВ.

У Франкфурті живе проф. Ганс Шутц, який знає 290 мов. Його батько знав усього 12 мов; він дістав по батькові мовознавчий талант і в 9 ому році почав вивчати італійську, французьку та англійську мову. Після них систематично вивчав групами всі европейські споріднені мови та їх діялекти. Шутц каже, що найкраще було йому вивчити — мадярську мову, баскійську і деякі діялекти індійські та кавказькі.

—o—

КОМІРЦІ ДЛЯ ЛЕТУНІВ.

Для летунів Спол. Держав придумали комірець, який виконує ролю апарату, щоб можна порозумітися з землею та радіовими апаратами на інших літаках. На комірці є мікрофон напроти горла; коли летун говорить радіові хвилі передають незвичайно виразно його слова. Військове міністерство Спол. Держав тримало цей винахід у тайні вже два роки

—o—

ВЕСЕЛЕ

— Чую, моя дорогенька, що ти їздиш тепер щодня верхи? Чи від того можна похудіти?

— Ще й як! Прийди подивитися на мого коня. Шкіра і кости!

ЧИМ НАЙКРАЩЕ БУТИ.

Підчас вечері Фридриха Великого з Йосифом II. і князем де Лінь, спитали князя: „Чим би ви хотіли найрадше бути?" Де Лінь відповів без надуми: „До тридцятого року гарною жінкою, до шістьдесятого розумним і щасливим полководцем, пізніше — кардиналом".

ЧЕМНІ ПРОКЛОНИ.

Сектантам квакрам не вільно ані присягати ані проклинати. Але бувають хвилини у житті, коли людина має потребу заклясти у люті. Тоді квакри помагають собі описовими фразами. І так один із славних квакрів розгніваний на свого приятеля, сказав: „Джіме! Ти знаєш, що я ніколи не прозиваю інших. А проте, якби суддя звернувся до мене з проханням, щоб я показав йому у місті найбільшого брехуна і нахабу, то я прийшов би до тебе чемненько і сказав тільки: „Приятелю Джіме! Суддя хоче з тобою порозмовляти!"

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Лінивство чи байдужність?

СПРАВА ФУТБОЛЬНИХ СУДДІВ

Майже на кожному кроці чуємо нарікання наших футболістів, провідників дружин та широких кол спортової публики на „сторонничість суддів" підчас футбольних, зокрема мистецьких змагань. Ці нарікання стали вже правилом і таким чином змагуни чи провідники дружин намагаються найчастіше виправдати невдачі на зеленій мураві. Все і всюди винен суддя. Очевидно — так воно не є. Але справа спортових суддів стає у нас, головно тепер, напередодні нового футбольного сезону, знову гостро актуальна.

Тут хочемо звернути увагу на дивний і нічим неоправданий факт, що українських спортових суддів майже нема, бо тих кількох суддів, що мають змогу і право суддювати важніші футбольні змагання, рішуче за мало у відношенні до скількости й сили українських клюбів Це явище наскрізь ненормальне і його треба якнайшвидше змінити на краще.

Адже метчі львівської Окружної Ліги можуть суддювати лиш: інж. Хомишинець зі Стрия і проф. Романець із Перемишля. А-клясові й поважніші товариські метчі суддює ще проф. Хичій із Перемишля. Коли ж до цих трьох суддів додамо ще двох-трьох суддів із Перемишля і може одного-двох із Тернополя, то вичерпаємо вже листу українських футбольних суддів. Львів — найважніший і найсильніший осередок українського футбольного життя — **не має дослівно ніодного свого судді!** Таким чином метчі України та інших українських дружин суддюють завжди лиш судді поляки або жиди. І хоч претенсії української публики та змагунів до тих суддів не все оправдані, проте годі сподіватися, щоб чужий суддя був завжди у важних вирішних метчах наскрізь обективний. Бож у таких метчах, крім всякого роду натиску на суддів, крім нездорового явища „натягання" і „фабрикування" вислідів, чималу ролю грає теж і своєрідний сентимент до власних чи близьких дружин. А таким сентиментом кермуються судді поляки чи жиди доволі часто.

Чи є на це рада? Очевидно, що є. Одначе це не такі засоби, як їх уживає частина нашої публики, невдоволена майже усіма рішеннями футбольних суддів, бо некультурні вигуки, прізвища, погрози-тероризування і т. д. не лиш не дають ніяких успіхів, але найчастіше можуть ще пошкодити українському клюбові. На поправу відносин у суддівських справах є лиш одна рада: **якнайбільше число футбольних суддів-українців.**

Та щоб цих рядків не пояснював собі хтось мильно, **замітимо**, що судді українці не потребують зовсім виявляти підчас виконування суддівських функцій на грищі своєрідного сентименту до української дружини. **Ні, вони повинні бути лиш строго обективні.** Це зєднає їм не тільки признання серед своїх, але й серед чужих і авторитет українських суддів буде тоді такий сильний, що його не зможуть підважити ніякі злобні зазіхання.

Всі ці міркування лиш на випадок... як будуть українські футбольні судді. А покищо знаємо, що навіть серед членів львівських клюбів важко було недавно знайти людей, які хотіліб перейти курс кандидатів на суддів, що його недавно організувала львівська округа. Невже серед маси цих молодих людей, що вигукували підчас метчів, виявляючи при тім іноді крайню ігноранцію правил і приписів гри, не знайдеться хоч кільканацятьох людей, що не полінувались би познайомитись основніше з футбольними правилами? Віримо, що така мінімальна скількість таки може знайдеться і на цих людей упаде почесний обовязок виповнити цю занедбану прогалину в ділянці спортових суддів та працювати справді для добра і доброї слави українського спорту.

Р. С.

Поручаємо!
„Говерля" „Буй-тур"
ТА ІНШІ РОВЕРИ (КОЛЕСА)
кооп. „ПЛАСТ"
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 95.
ЖАДАЙТЕ ПРОСПЕКТІВ — ЦІННИКІВ.

ВІДКЛИКАННЯ МЕТЧУ СЯН — ТШЛ.

В мин. суботу ввечорі дістала львівська футбольна округа й обі зацікавлені клюби повідомлення львівського Городського Староства про заборону змагань за вхід до Окр. Ліги в неділю 24. липня. Свого рішення Городське староство не тотивувало, але є зовсім ясно, що воно зробило це з уваги на публичну безпеку, чого такий „господар", як ТШЛ, не міг гарантувати.

В недільних пополудневих годинах пішли зі всіх усюдів на Левандівку маси народу, що не знав нічого про заборону і відкликання змагань. Між подорожничи, у 80 відсотках нашими людьми, було багато таких, що відбули дуже далеку дорогу пішки. Обраховують, що число подорожних доходило до 3 тисяч осіб.

Коли і де відбудеться відкладений метч Сян—ТШЛ, покищо не відомо. Мабуть у неділю 31. липня ц. р. Вістки про це своєчасно подамо.

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ.

Турнір 4-ох дружин за чашу Стрия.

В неділю 24. ц. м. почався у Стрию футбольний турнір за чашу Стрия, що тревотиме три тижні. В турнірі беруть участь: Скала, Погонь І. Б., Стрийка і РКС. Турнір відбувається пунктовою системою, без реванжів.

Скала — Погонь І. Б. 3:2 (2:2). Наша дружина заграла дуже змістно і без тих провінціональних втрат, як „нервання" й егоістичне возки з мячем. На цьому скористала сама гра, що була гарна для ока і продуктивна. Ворота для нашої дружини стрілили: Павлічка (2) і Малецький. Суддював Кручковський. До цих змагань виступила наша дружина в складі: Малецький, Біїв, Держко; Шевчук, Мочульський, Котурбач; Улицький, Малецький, Павлічка, Заллатинський, Горохомінка.

Другий метч **Стрийянка — РКС** 4:0, був повалом слабої гри обидвох дружин.

ТУРНІР ЗА ЧАШУ ЗОЛОЧЕВА.

ЗОЛОЧІВ. **Русалка — ОРБ 2:2 (0:1).** Змагання за чашу Золочева. В таблі веде ОРБ (4 пкт.), 2) Русалка (3 пкт.), 3) Янівн (1 пкт.) і ЖТГЕ (0 пкт.).

* * *

КАМІНКА СТРУМИЛОВА. **Буг — Стріла (Жовква) 6:2 (1:0).** Наша дружина грала добре, але без щастя.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

КРАКІВ. **Гарбарня — Чорні 5:1 (2:0).** Чорні були рівнорядною дружиною лише в перших хвилинах гри і на початку другої половини. Єдині ворота для Чорних стрілив Журковський.

СТАНИСЛАВІВ. **Реввра — Домб 2:2 (1:1).** Дуже цікава гра. Домб був дружиною швидшою і комбінійно кращою.

ВАРШАВА. **Туристи (Лодзь) — Легія 4:1 (2:1).**

ПОЗНАНЬ. **Гриф (Торунь) — Легія 3:3 (2:1).**

ЛЮБЛИН. **Унія — РКС (Заглембє) 3:3 (2:2).**

ВИЛЬНО. **ВКС (Гродно) — Маккабі 1:0 (1:0).**

ЛУЦЬК. **ПКС — Погонь (Берестя) 3:1 (1:0).**

В І. групі ведуть Туристи (3 грн, 6:0), в групі II. Легія (Познань) (2, 3:1), в групі III. Гарбарня (3, 4:2), в групі IV. ПКС (Луцьк) (3, 4:2).

ЗА ВСІД ДО А-КЛЯСИ.

НАДВІРНА: **Бескид—Сьвіт (Монастирська) 3:3 (2:1).** Наша дружина вела майже до кінця змагань 3:2, але судця п. Євонюк волів нерішену і поміг Сьвітові вивезти з Надвірної один пункт. Ворота для нашої дружини стрілили Богайчук, Полатайко і Зубаль. Після змагань прийшло до прихрих інцидентів та бійок.

У грах за вхід до стан. А-кляси веде Сьвіт перед Теспом (Калуш) і Бескидом.

Скала (Стрий) гратиме ще раз з дрогобицьким Туром.

Ми повідомляли вже наших читачів про дивачні практики на відплатному метчу Скала—Тур у Дрогобичі (1:3), який суддювали три судді зі свиставками. Тому, що така практика незгідна зі суддейськими правилами, Виділ Скали вніс протест до дрогобицької підокруги і до ВГ і Д львівської округи. Львівський ВГ і Д не приняв ще рішення в цій справі, але існує загальна опінія, що згаданий метч Скала—Тур уневажнить і накажуть його повторити.

ЗА ВХІД ДО Б-КЛЯСИ.

Зоря (Львів) починає за тиждень гри за вхід до Б-кляси.

Після остаточної верифікації змагань та устійнення табелі двох груп львівської Ц-кляси визначено стрічі мистця групи І. — ЗОРІ (Львів) з мистцем групи II. — СТШЕЛЬЦОМ (Перемишляни) на 31. липня ц. р. Метчі ці відбудеться у Львові. Реванж — 7. серпня у Перемишлянах. Відимо, що наша львівська дружина вийде переможцем і здобуде заслужений аванс.

РІВНЕ: **Горинь—Стшелец (Дубно) 3:0 (1:0).** Перші фінальні змагання, розіграні 17. ц. м. за вхід до Б-кляси Волинської Округи з мистцем II. групи Стшельцом з Дубна, вирішила одинадцятка Горині у свою користь у гарному стилі 3:0 (1:0). Від першої хвилини гри Горинь накидає шалене темпо і майже повних 45 хв. не сходить з карного поля Стшельца. Дружина гостей почала грати брутально, головно залога. Друга половина почалася шаленим эрквом нашого нападу. Під кінець II-ої половини доходить до голосу Стшелец, але наша оборонна трійка була все на місці. Ворота стрілили Мозгов та Іллюк (2). До цих змагань виступила Горинь у такому складі: Тетеря, Крисюк—Козуб; Мельничук—„Коля"—Симонь'чук; Іллюк — Мозгов — „Олесь" — Левицький — Саблій.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННя.

СТАНИСЛАВІВ: **Ревера II.—Пролом 3:2 (1:1).** Ворота для Пролому стрілив Урсакий.

ДРОГОБИЧ: **Ватра II.—Нордіяг (Дрогобич) 5:3 (2:0).** Гарна перемога II-ої дружини Ватри, в якій добре зграли Романяк у нападі і Грибович на середині помочі.

ДРОГОБИЧ: **Стшелец (Борислав)—Юнак (Дрогобич) 4:1 (2:1).** Змагання за чашу ПВ і ВФ покінчилися сенсаційною перемогою А-клясового Стшельца над ліговим Юнаком, що виступив у своєму повному складі. Гра на низькому рівні і дуже брутальна з обидвох сторін. Суддя п. Гальперн зі Стрия мусів викинути з грища Здобилиха (Юнак) і Гуліча (Стшелец).

ПЕРЕМИШЛЬ: **Польна—РКС 3:1 (0:0).** Сенсаційна перемога мистця Б-кляси перемиської підокруги над ліговою робітничою дружиною зі Львова в товариському метчу. Суддя п. Матушек.

ТЕРНОПІЛЬ: **Єгуда—Легіон 3:2 (0:2).** Змагання за мистецтво міста Тернополя.

СХІДНИЦЯ: **Кадімаг—Газн 5:2 (1:1).** Заслужена перемога технічно кращої дружини Кадімагу.

ЗА ЧАШУ СЕРЕДУШОЇ ЕВРОПИ.

Півфінальні змагання дали такі вислідн:

ТУРІНО: **Ювентус—Ференцуварош 3:2 (2:1).**

ДЖЕНОВА: **Дженова—Славія 4:2 (2:1).**

КАЛЄНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ ЗА МИСТЕЦТВО ЛЬВІВСЬКОЇ ОКР. ЛІГИ В ОСІННЬОМУ СЕЗОНІ 1938 Р.:

Господарі на першому місці. Буквою X означений переможець фіналу Сян—Т. Ш. Л.

14. серпня: X — Польонія, Ресовія—Погонь І. Б., ВКС—Корона, РКС—Лехія.

21. серпня: Україна—Погонь І. Б., Корона—Гасмонея, Польонія—Лехія, Юнак—Ресовія, РКС—Погонь—Стрий, ВКС—X.

28. серпня: Лехія—Чорні, Ресовія—Україна, Гасмонея—ВКС, Польонія—Юнак, X—Погонь, Стрий, Корона—РКС.

4. вересня: Чорні—X, **Україна—Погонь**=Стрий, Погонь І. Б.—Гасмонея, Корона—Польонія, Лехія—Ресовія, Юнак—РКС.

11. вересня: Юнак—Чорні, **Польонія—Україна,** Погонь=Стрий—Гасмонея, Погонь І. Б.—Корона, X—Ресовія, ВКС—Лехія.

18. вересня: Чорні—Україна, РКС—Гасмонея, X—Юнак, ВКС—Погонь І. Б., Лехія—Погонь=Стрий, **Ресовія—Корона.**

25. вересня: РКС—Чорні, **Україна—ВКС,** Гасмонея—Польонія, Юнак—Корона, Погонь=Стрий—Ресовія, Погонь І. Б.—Лехія.

2. жовтня: Польонія—Чорні, **Гасмонея—Україна,** Погонь І. Б.—Юнак, Погонь=Стрий—Корона, ВКС—РКС, Лехія—X.

9. жовтня: Ресовія—Чорні, **Корона—Україна, Юнак**—Гасмонея, РКС—Погонь І. Б., Погонь=Стрий—Польонія.

16. жовтня: Гасмонея—Чорні, **Україна—РСК, Польонія—Ресовія,** Корона—Лехія, Погонь І. Б.—X, ВКС—Юнак.

23. жовтня: Чорні—Корона, Гасмонея—X, ВКС—Польонія, Лехія—Юнак, Погонь=Стрий—Погонь І. Б, РКС—Ресовія.

30. жовтня: Погонь І. Б.—Чорні, Польонія—РКС, Погонь=Стрий—ВКС, X—Корона, Лехія—Гасмонея, **Юнак—Україна.**

6. листопада: Чорні—ВКС, Погонь—І. Б.—Польонія, Юнак—Погонь=Ттрий, РКС—X, Ресовія—Гасмонея, **Україна—Лехія.**

13. листопада: Погонь=Стрий—Чорні, Ресовія—ВКС X—Україна.

МОЛОДІ НАКОЛЕСНИКИ НА СТАРТІ БІГУ ЛЬВІВ—МИКОЛАЇВ—ЛЬВІВ.

31. липня відбудуться *наколесницькі змагання нелі*ценціонованих з участю всіх львівських клюбів на трасі Львів—Миколаїв—Львів (70 км.). У цьому бігу можуть стартувати також змагуни таких клюбів, що не належать до Державного Наколесницького Союзу, коли викуплять змагову карту („карта висьцігова"), долучать одну знимку враз із генераліями та заплатять 1 зол. до каси. Зголошуватись найдалі до 29. ц. м. на адресу: С. Т. Україна, Львів, вул. Льва Сапіги 49, І. Винсове 1 зол.

Для пятьох перших змагунів призначені памятні жетони і цінні нагороди.

Учасники цього бігу матимуть опісля право старту в бігу за часу „Діла" і ф-ми Стефановича.

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Рудки.

Вже дня 1-го липня повівали жалібні хоругви з домівки Повітового Союзу Українських Кооператив, де містяться всі повітові установи, та звіщали про смерть Начального Вожда. Представники нашого повіту між ними старшини і стрільці Української Галицької Армії, взяли численну участь у похороні Вожда у Львові. Дня 3-го липня кілька тисяч народу з Рудецької округи, в цьому 10 процесій взяло участь у панахиді по бл. п. Начальному Вождові, яку відслужив о. декан Ігнатій Галушка в асисті 15 священників. Грімке „Со святими упокой" і „Вічная память" неслося з кількатисячних грудей. Місцевий парох о. проф. Гадзевич у коротких словах повідомив зібраних про смерть Вожда та розказав про його життя і працю.

На манджурсько-совітському пограниччі.

ПЕРЕД ДЕМОНСТРАЦІЄЮ СОВІТСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Берлінський „Ангріф" довідується, що на нараді вищих морських старшин у Москві рішено уладити демонстрацію совітської фльоти коло побережа Кореї. До далекосхідної фльоти приділено найліпших старшин чорноморської та балтійської фльоти.

ЩЕ ОДИН ІНЦИДЕНТ.

Домеї повідомляє про новий інцидент на совітсько-манджурському кордоні: 60 вояків червоної армії над рікою Уссурі обстрілювало 10 манджурських селян; деякі з них ранені.

ПАРЛЯМЕНТАРІ ЩЕ НЕ ВЕРНУЛИСЯ.

Не зважаючи на большевицькі обіцянки, ще до тепер не вернулися до Манджурії японські старшини, які 18. ц. м. виїхали на переговори зі совітським командуванням.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ СТАРШИНИ В КИТАЙСЬКІЙ АРМІЇ.

Домеї повідомляє, що до Китаю виїхало на початку липня багато совітських старшин, які донедавна були в Еспанії. Частина цих совітських старшин відїхала до Ганков, де заступить німецьких дорадників, що недавно виїхали з Китаю, друга частина — здебільша військові політичні комісарі — приїде до Єнану у провінції Шен-Сі. У тому місті зорганізовано комуністичний університет, де звертатимуть увагу на вишкіл у тактиці партизанської війни. На перший курс спрямовано до 5.000 старшин китайських комуністів. Крім цього передбачений вишкіл 2.000 студентів і 300 студенток. Місто Єнан стане осередком комуністичної пропаганди; воно положене у збольшевизованому районі Китаю (провінції Шенсі, Кансу і Ніндія).

У китайських амоторизованих частинах совітські вояки заступили китайських.

П. Т. Пром-банк, Львів. Сподіюсь, що поможете своєму давньому шадникові й призначите мені короткоречинцеву позичку в висоті зол. 100.—. Як поруку залучую посвідки трьох шадників, що годиться ручити за мене включеними ощадностями. Наші ощадности разом перевищають зол. 100.—. З поважанням — Ярослав Губка.

Дрібна ощадність запевнює позичку під заставу дрібної ощадности в

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Японська офензива на Кіюнкіян.

Японська офензива на Кіюнкіян, якої сподівалися здавна, почалася в суботу.

Як подають з Ганков, японці висадили під освоною артилерійського вогню військо на беріг ріки Янтсе. З огляду на сильну протиакцію китайської артилерії японці заняли лише вузку смугу на південному березі ріки.

ПЕРЕД БОЄМ ЗА ШЛЯХ З КИТАЮ ДО СССР.

Домеї повідомляє, що японська армія почала сильний наступ так у напрямі на Ганков, та на західньому відтинку Льонґгайської залізниці. На тій останній, між містами Ченков, Тункуан зосередили китайці біля 200.000 найкращого війська, яке має боронити т. зв. „червоний шлях", що лучить Китай зі Совітами; туди постійно йдуть до Китаю транспорти зброї й муніції з СССР.

Наступ на Ганков здержують але озброєні китайські відділи, коли ще звяти під увагу приказ про евакуацію Ганков, виходить, що кит. уряд зрезиґнував з оборони Ганков.

ПЛИН KLAWIOL «АП. КОВАЛЬСЬКІ» УСУВАЄ ВІДТИСКИ І ЗГРУБІННЯ СКІРИ

СІЛЬ KLAWIOL ЗАПОБІГАЄ ВСІЛЯКИМ НЕДОМАГАННЯМ НІГ

Свято на Підлиській Горі.

Як ми вже повідомляли, в найближчу неділю 31. ц. м. відбудеться величаве свято в честь Пробудителя Галицької Землі, о. Маркіяна Шашкевича, на Білій Горі біля Підлисся. На це всенародне свято вибираються як щороку — маси народу, щоб вшанувати память М. Шашкевича. Свято на Підлиській Горі уладжує Т-во ім. М. Шашкевича в Золочові.

—o—

НОВИНКИ.

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ" у Львові**, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **Лікар-дентист Чичула Володимир, Ярослав,** абс. Стоматольог. Академії у Варшаві, відкрив канцелярію й ординує **в Тернополі, вул. Пілсудського 18.** Власна технічна робітня. 1526 —5

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —9—7

— **Українська авдиція в радіо.** Львівське радіо надаватиме в середу, 27. липня ц. р. від год. 14.10—14.25 українські пісні з плит і від год. 14.25—14.35 літ. нарис Зенона Тарнавського п. н „Пісня лишилася" („Голоси зза світа").

— **Змінюють назви вулиць у Львові.** Львівський магістрат рішив на засіданні 23-го ц. м. переіменувати частину вул. Снопківської на вул. Яніни Карловичівної, а одну з вулиць назвати 5-го п. п. Легіонів.

— **Припиняють діяльність читалень „Просвіти".** Повітове староство в Жидачеві припинило постановою з 7. ц. м. діяльність чит. „Просвіти" в Монастирці. Як причину припинення діяльности староство подало, що діяльність читальні переступає дозволені межі діяльности. Крім того 9. червня ц. р. заквестіоновано в домівці чит. „Просвіти" 2 мапки українських земель, на яких автори В. Кубійович і М. Кулицький „прилучили східні польські землі аж до Берестя н. Б. до українських земель". Крім того Виділ чит. „Просвіти" на останньому засіданні скреслив — мовляв — безпідставно з листи довголітніх членів читальні Василя Гаврилюка, Миколу Шараневича та Олексу Стехновича.

— **Бурхливе польське віче в Чижикові** відбулося в неділю 24. ц. м. На вічу порушували теж

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 2

Двобій.

Старий лабанц потряс головою. — Читати? Прецінь не живемо тепер у часах Матвія Корвина, що вибудував у Будині академію для двацятьчотирьох тисяч студентів; що сам ходив дивитись, як учать у сільських школах та учителеві з Цінкоти дав відзначення. У найкращім випадку вміє читати єпископ.

— Хто з вас розуміється на письмі?

Лабанц у панцирі з буйволячої шкіри розумівся на письмі. Був вихований у черців. Йому дали письмо. Перечитавши, скинув шолом з голови, поспішив до звязаного пана, перетяв умить мотуз на його руках, які опісля поцілував, упав перед ним на коліна, але скоро знову встав, щоб з радости по кімнаті підскакувати, покручуючи над головою листом. Здавалось, що він збожеволів.

Порядний удар у спину привів його до спокою.

— Що в тім листі написано? Говори зараз!

— Що написано? Золото і срібло! Про скарби Дарія, що мабуть в Угорщині закопані! Оксамитні одяги у скринях та цілі тижні забави. Райське життя аж до смерти! Вино, що його пють священники і на кожний день гарна дівчина! Вогонь, полумя, кров, поцілунок, гроші, вино, війна, бої — все!

— Він з глузду зїхав!

— Послухайте тільки! — промовив Габор Кондай, маєстатично підіймаючись і скидаючи свої пута. Те, про що цей збожеволілий хлопище викрикує, це все написано в тім письмі і це все ви дістанете. Цей кусник паперу — це лист, яким наша славна королівна уповноважнює мене, щоб я наняв собі відділ кінноти. Війна виповіджена: наш володар іде до бою проти прусського короля та баварського курфірста. Маємо тут лист та печатку, що ми маємо силоміць увірватись до тих країн і за той час, якщо головні війська поведуть бій між собою, ми маємо в запіллі ворога грабити й нищити його міста. Чи хочете зі мною йти?

Грабіжники кинулись із криком радости до свого давнього начальника, підняли його на руки і витягнувши мечі, присягали, що з ним і до пекла підуть.

— Ні, до неба! — кричав з радости старий лабанц. — Баварія — це рай! Знаю її! Недаром у нас говорять: „Живемо, наче Господь Бог у Баварії!"

* * *

За три дні чатардський ліс ожив. З усіх сторін спішили сюди відділи їздців. Зброю й коня кожний мав із собою. Вже були тут вози й вино у великих бочках — хто знав, з чиєї ласки? Грабіжники гостили вже господаря, бо навіть привели йому й коня. Після цього все відїхало у світ.

Попри чатардський ліс тягнулись розбишацькі відділи, а коли прийшли на куманську пусту, побачили перед собою чорну землю.

Ця земля рухалась, начеб ішла вперед. Враз чорна рілля почалась підіймати і піднялася в повітря. Була це хмара сарани, що летіла зі сходу на захід.

Кілька днів пізніше побачили добрі баварі теж ту дивну хмару, що прийшла у формі закарлюченого „Є", що прибрала форму грецької букви, накінець подабала на гада, потім на дракона чи птаха з арабської казки.

Але що йшло за самою хмарою!

* * *

І саме тоді у пристанях далекої европейської ріки гарна і досвідчена у любощах володарка — царица Єлисавета — своїх козаків та башкирців і дала їм теж наказ нищити ниви чудової Бранденбургії.

Знавці воєнного мистецтва думають, що це було добре задумано: треба було короля Фридриха II., що окружив р. 1760 біля Готтербергу австрійського надвоєводу Давна, викурити з позицій і за його спиною здобути Берлін та Потсдам.

Але нехай ніхто не чекає від мене якогось опису війни!

Ні, я вже червоним чорнилом не пишу!

(Далі буде)

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на серпень 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

справу переходу кільканацятьох місцевих римокатоликів - українців на греко - католицький обряд. У звязку з тим прийшло до гострих перепалок між учасниками віча.

— **Ледви один український лавник у Городку.** Староство в Городку рішило на днях остаточно справу вибору українця на лавника в міській управі Городка п. Михайла Цуньовського, якого міська рада вибрала ще в осені 1937 р. Проти вибору внесли радні-поляки (ендеки) спротив до староства, що його щойно минулого тижня по сімох місяцях староство відкинуло як безосновний. Таким робом до управи міста Городка увійшов одинокий українець — людина загально поважана. Тепер має міська рада в Городку на 24-ох радних ледви 3 українців, хоч українці творять третину населення Городка.

— **По 100 зол. гривни за чорну стяжку.** Жидачівське староство карним наказом дня 21. ц. м. покарало Степана Величка, Миколу Гірника, Анну Курилко, Анну Козинську та Ольгу Петрівську всіх з Миколаєва за ношення чорної стяжки на відзнаці т-ва „Просвіта" — кожного по 100 зл. гривни або по 10 днів арешту. Засуджені відкликалися до окружного суду.

— **„Як хочеться виграти змагання при помочі боївки".** „Век Нови" з 26. ц. м. (ч. 11.162) у новинці під поданим вгорі наголовком заповняє своїх читачів, що львівське городське староство заборонило змагання за вхід до Окружної Ліги між Сяном і Т. Ш. Л. у неділю 24. ц. м. тому, що — мовляв — Сян організував боївки, з якими мав намір приїхати до Львова. Ось такою то брехнею годує „Век Нови" своїх читачів і далі цькує проти української дружини, щоб за всяку ціну не допустити Сяну до Окружної Ліги. Якщо вже брехливість „Веку Нового" посунулася аж так далеко, що хапається свідомого наклепу, то нехай здобудеться бодай на відвагу і подасть джерело своїх інформацій про „організування Сяном боївок". — При цій нагоді слід теж згадати, що „Слово Народове" з 23. ц. м. (ч. 211) помістило велику статтю п. н. „Котрий то батяр зі Львова? Так витають українці польських змагунів" з корчемною лайкою та брехнею на поведінку української публики і змагунів Сяну підчас мячевих змагань у Перемишлі 17. ц. м. Свою статтю кінчить „Слово Народове" таким багатомовним покликом: „Усі спортові клюби повинні стриматися від змагань з нашими ворогами". Ось до яких висновків дійшов орган ендеків у своїй сліпій ненависти до українців. Коментарі хіба зайві.

— **Нові алярми ендеків про „курчене сен стану посядання" у Львові.** „Слово Народове" з 24. ц. м. (ч. 212) помістило велику статтю п. н. „Алярмуйонце весьці з Личакова", в якій бє на тривогу, що українці викуповують — мовляв — „польські парцелі і будинки" на Горішнім Личакові. Далі зі „Слова Нородов-ого" довідуємося, що українці задумували викупити парцелю п. Ношковської при тракті Глинянськім під будову церкви, але „мешканьци Личакова чувалі і заалярмовалі за помоцон нашего пісма натріотични Львув". Ось чим хвалиться „католіцко-народове" „Слово Народове". „Архикатолики", за яких себе вважають польські ендеки і на кожному кроці це підкреслюють, не допустили до купна площі під будову католицької святині. Так, так! Є чим хвалитися. Повинні були у своїй ширости додати, що швидше згодяться на будову мечету або синагоги на Горішнім Личакові, ніж на будову католицької церкви. Далі „С. Н." алярмує своїх „родакуф", що „Центросоюз" купив реальність з площею при вул. Личаківській ч. 100 на мясарню, а влада рішила вивласнити 42-моргову площу на Личакові, на якій раніше була площа „Гасмонеї" і віддати її українцям в заміну за вивласнену площу Сокола-Батька. Свої алярми „С. Н." кінчить покликом до „Звйонзку оборонцуф Львова", щоб зацікавився справою вивласнення цієї площі, себто щоб не допустив до її переходу в українські руки, бо, мовляв, на цьому терені мали повстяти „мапіли для обороньцуф Львова".

— **38 польських півосель у бучацькому повіті.** Заходом польських організацій відкрито на селах бучацького повіту 38 півосель для сільських дітей.

— **За комуністичну діяльність** почалася минулого тижня розправа проти Абрагама Манастера, Василя Гранички і 10-ох товаришів перед трибуналом окружного суду у Львові під проводом д-ра Льокера. Підсудних обвинувачує прок. Ольшевський, боронить кількох адвокатів, між ними адв. д-р Скибінський. Підсудних арештувала поліція на основі знайдених матеріялів в архіві польського комуніста Стефана Цивінського у Відні. Підсудні заперечують свою вину.

— **Львівська хроніка.** В ночі з неділі на понеділок невідомий напасник зранив Михайла Біляка і Романа Гасюка при вул. Яблоновських. Раненних відвезли до шпиталю, де їх переслухали поліційні агенти. — З відділу пошесних недуг львівського шпиталю втік минулої ночі 54-літній Микола Титин зпід Бучача. — Слідство виявило, що молода жінка, яка повісилася минулої пятниці на паркані при вул. Городецькій називається Тавбе Кавфман і мала 25 літ. Причиною самогубства нещаслива любов. —

— **Краєва хроніка.** Вантажне авто А. Боднівського зі Станиславова переїхало в Бучачі 80-літню Н. Сейферову, яка померла. — В Перемишлі занедужала одна особа на прищицю. Влада заборонила згнаняти худобу до міста, щоб не розволікати далі цієї пошести.

— **Причина катастрофи польського літака.** Польська і румунська комісія закінчили слідство у справі катастрофи польського літака на Буковині. На основі зібраних матеріялів слід здогадуватися, що до катастрофи дійшло внаслідок поганих атмосферичних умовин. Комісія не ствердила ніяких дефектів у моторі ні приладді. Літак виявив у повітрі надзвичайну тривалість і розбився щойно при зударі з землею. Пошта, товари і клунки подорожніх не знищились. Всі подорожні були обезпечені на випадок смерти по 40 тисяч золотих, літак теж на повну вартість.

— **Страшне здичіння на селі.** З Хмельова пов. Тарнобжег вийшла з хати минулої неділі вечором 24-літня Анеля Ядах зі своїм нареченим 27-літнім М. Козьолом і вже більше не вернулася до дому. Повідомлена поліція арештувала Козьола і знайшла тіло його нареченої. Козьол убив свою наречену, закопав на своєму полі, що його заорав і засіяв любінем.

— **Нова диверсійна ватага** озброєних селян появилася на Поліссі на просторі мірочанської громади, пінського повіту. Першу ватагу поліція розбила в лісах кобринського повіту. Слідство в цій справі — пише польське преса — виявило, що ватага складалася з „розагітованих" селян, які рішили перейти кордон до УССР, а відтіля до Еспанії.

— **Як агітують енедеки.** Перед окружним судом у Лодзі відбувається розправа проти 58-літнього Романа Котасіньского, діяча „Стронніцтва Народового", що на вічу в Пйонтку сказав: „Пророкую упадок Польщі, якщо в ній будуть кермувати жиди. Проступки державних урядовців безкарні Їх покривають мовчанкою. Ніодна держава не числиться з Польщею". Суд у першій інстанції покарав Котасіньского 3. місячною вязницею і 50 зол. гривни. Тепер справу розглядає суд другої інстанції. Котасіньскі двічі був у Картуській Березі.

— **До Берези Картуської** вислала влада одного з найнебезпечніших торговців живим товаром. Венямина Леща з Варшави. Лещ має на совісти кількадесять молодих дівчат, яких вивіз за кордон обіцюючи добрі посади, а в дійсности передав їх своїм агентам живим товаром.

— **Афера рабіна, який торгував наркотиками.** Паріська поліція арештувала рабіна головної нюйоркської дільниці у Бружліні Ісаака Лайфера за торговлю наркотиками, його спільника Гольдінера та одного з паріських інтролігаторів Ляйфер висилав наркотики поштою, скриваючи їх між окладниками гебрайських книжок до богослуження. Безпосередньо перед арештуванням Ляйфер вислав з одного з паріських поштових бюр цілий транспорт жидівських молитовників, в окладинках яких знайдено кілька фунтів кокаїни. Зі зізнань інтролігатора виходить, що він згодився вкладати в окладинки запечатані посилки довіряючи Ляйферові що переслає святу землю з Палестини.

— **Постійні платні безробітним.** Міська рада в Гаврі рішила з власної ініціятиви виплачувати від 1. серпня ц. р. постійні платні у висоті 2 до 3-ох тисяч франків усім колишнім працівникам, які мешкають в Гаврі і не мають засобів на прожиток. Платні виплачуватимуть з міських фондів з тим, що не буде ніякої підвишки податків. Платні можуть дістати безробітні, які

скінчили 60 років і мешкають від трьох років в окрузі Гавру. Ось так Гавр буде першим французським містом, в якому старі робітники діставатимуть платні.

— **Велика пожежа у двох пристанях.** Минулої суботи пополудні велика пожежа знищила більшу частину французької пристані Гравелен і спричинила понад 20 міліонів шкоди. Згоріло багато товарових складів та фабрика консерв. Рогонь перекинувся теж на товари на мольо, між якими були легкопальні матеріяли, як олива, нафта і збіжжя. — У грецькім порті Пірей пожежа знищила галю овочів і кілька сусідніх будинків. Шкоди обчислюють на 40 міліонів драхм.

— **Залізнича катастрофа** трапилася минулої неділі перед полуднем на двірці м. Ст. Тронд у Бельгії. На перехрестю шляхів вискочив третій ваґон і перекинув високий сигналовий машт, що буквально переполовив вагон на половину. Пятьох подорожніх убитих, кількадесять ранених.

— **Роковини національ-соціялістичної революції в Австрії.** В неділю, 24. ц. м. відбулися в цілій Австрії великі свята з нагоди четвертих роковин національ-соціялістичної революції, підчас якої згинув канц. Дольфус. У Клягенфурті, де вибух революції був дуже кривавий, промовляв заступник канцлера Гітлера Рудольф Гес.

— **Цера земляки і жінки Заходу.** Коли при нагоді за границю обсервуємо лице жінки на Заході, вражає вас не тільки у вибраних „десяти тисяч" але теж у найширших колах працюючих жінок подивугідна чистота цери, яка підкреслює красу вічної жіночости і молодечого вигляду. У нас новинки бачимо таку велику кількість гарних личок, а правильними рисами, одначе занедбаних, опеганених, покритих прищами та іншою нечистотою шкіри та веснянками. В чім лежить таємниця цієї різниці, такої прикрої для естетики і жіночої краси. Тільки в занедбанні плекання і то радикального цери, яка вимагає засобів, тепер дешевих завдяки масовому розширові багатьох косметичних препаратів, які відроджують тільця шкіри і усувають веснянки та іншу нечистоту цери. Поступово свідомість цієї пильности та успішних засобів проникає теж у найширші кола жінок у нас і недовго вже не будемо сороматися більше порівнянь наших гарних лиць із лицем паризанки. Серед чужинних косметичних препаратів посувають на перше місце крем і мило „Лешніцера" аптіб відомої у краю фірми Антикар Дранч і Ска в Бельску. Цей препарат усуває веснянки і всяку нечистоту шкіри і цери та не дає творитися новим веснянкам, які о-пеганюють лице.

✝ Посмертні згадки.

МИХАЙЛО ЛИЛА.

В Ужгороді помер Михайло Лила, гарячий український патріот-соборник. Народився 14. лютого 1886 р. в Безлюдівцях на Полтавщині. В часі визвольницької боротьби був високим урядовцем міністерства почт, потім їздив у дипльоматичній місії до Чехословаччини. З урядом УНР був якийсь час у Тарнові, потім проживав у Чехословаччині В. Й. П!

—o—

Спортові новинки.

Україна—Стріла. Дня 31. липня ц. р. виїздить комбінована дружина України до Жовкви, де гратиме з жовківською Стрілою.

Мостиська „Скала" влаштовує з нагоди свого 15-ліття дводенний футб. турнір, що відбудеться імовірно з участю України (Львів), Сяну (Перемишль), Дністра (Самбір) і Скали (Мостиська).

Ювилей „Поділля". Видія С. Т. „Поділля" в Тернополі подає до відома, що 30-літній ювилей Товариства, проектований на 3. і 4. вересня ц. р., не відбудеться тому, що Міський Комітет ВФ і ПВ не дав дозволу на відступлення свого грища на ювилейне свято, не зважаючи на те, що Товариство вислало прохання в цій справі ще у травні ц. р.

Т. С. Т. „Ропник" у Бориславі підготовляє з нагоди 75-ліття „Просвіти" футбольний турнір у Бориславі з участю чотирьох клюбів, а саме: Дністра (Самбір), Скали (Стрий), Ватри (Дрогобич) і Ропника (Борислав). Речинець турніру передбачений на 20. і 21. серпня цього року.

Бокшай Олесь, воротар празької Славії, напитав собі контузію на відплатному метчу Славія—Амброзіяна в Мілянo, з якої вже видічився.

Польща—Фінляндія 91:82. Міждержавні плавацькі змагання у Варшаві закінчились перемогою Польщі.

—o—

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ПАНСІОН „МІМОЗА"

Пансіон у Монте Карльо — тихий, скромний, для скромних гостей. У ньому безлітна пара виховує малого приймака, якого батько сидить у вязниці. Ці „кумн" так полюбили хлопчину, що переживають як трагедію день, коли його відбере від них батько. Мине 20 років; похресник живе десь у Парижі і тільки зряди-годи пише листи... за грішми. Прибрана мама не жаліє йому нічого. Та раз зацікавлена сумною і сумнівною звісткою — виїде у Париж побачити „сина". Він живе серед апашів, картографів, ошуканців, зрештою чепурний, симпатичний, навіть „із серцем". У цьому середовищі він знайшов свою „велику любов". Хресна мама робить усе, щоб перетягнути його до власного дому. Приходять хвилини щораз більших її компромісів і жертв. Вона годиться дати у своєму пансіоні захист нареченій свого похресника, хоч знає, з якого подвіря це птаха. Молодець задурений у дівчині, що хоче його тільки використати зважується на щораз рисковніші засоби здобути гроші. Вся ця історія це трагедія сороккількалітньої жінки, яка кохає до нестями свого вигодованого похресника. До яких меж можуть іти ці почування і які вони по своїй суті — над цим глядач мусить думати сам. Французька фільма, сценарій відомого драматурга Жоржа Фейдо; першорядний сюжет якнайкраще оброблений, повний драматичної сили — ні в одній сцені небанальний.

Дописи.

БОРЩІВ.

Голови читалень „Просвіти" перед судом. Останніми часами на воканді городського суду в Борщеві знайшлася ціла низка справ за провину з § 24. австрійського пресового закону з 1862. р. Спираючись на донесеннях поліції з Турильча прокуратура Окр. Суду в Чортківі обвинуватила Миколу Шморгуна, голову чит. „Просвіти" з Вережанки, Дмитра Петраша, голову чит. „Просвіти" з Гуштинки, Нікіфора Демкова, голову чит. „Просвіти" в Турильчу, Прокопа Федірчука, голову чит. „Просвіти" у Вербівці, Петра Зюбрецького, голову чит. „Просвіти" в Іванкова, Петра Бабія, голову чит. „Просвіти" і Миколу Бурденюка, б. бібліотекаря в Залучу за поширювання заборонених друків. Городський суд в особі судді Ленчнера покарав Д. Петраша в Гуштинки і М. Шморгуна з Вережанки гривнами по 100 зол. Н. Демкова в Турильча, П. Федірчука з Вербівки і Петра Бабія зі Залуча над Збручем увільнив. Справу П. Зюбрецького відложив. У звязку з цими справами треба завважити, що сала Вережанка, Вербівка, Залуче лежать над самісіньким Збручем і разом з Гуштинкою та Іванковом входять у зрнкороднну полосу, вовкоти Турильча. Життя тут дуже важке. Вистави, якщо й дістається дозвіл, треба вчасно кінчити. Кожну аматорську пробу треба щоденно голосити на станнці К. О. П. Дозволи треба заголошувати на військовій станиці, на поліції, у солтиса, у волости і т. д. Часом одна влада дозволить, а друга не хоче. Центральною точкою є військові станиці. Поліція в Турильчу останніми часами забрала багато книжок несконфіскованих, або таких, що їй здавалося, що вони сконфісковані. Між іншими напр. „Українські народні думи", „Гайдамаки" Мордовця, що вже й назати про Історію України, яку забирають без слова. Історію України, видання „Просвіти" в 1936 р. забрали з бібліотеки чит. „Просвіти" в Іванкові, бо „завера мапи України", календар Ч. К. з 1923 р., бо „завера проге наставлене до армії і народу, а в шегульності подчас войни польско-українській", „Територію і людність українських земель" В. Кубійовнча, бо „завера мапи України". Книжка „Кровавий шлях" Бояринова В-ва „Українська Бібліотека" „завера на стороні 15-тей ненависть до Панъства Польского". „Вплив природи на історію України" „завера фонця мапи України". Так само робить поліція донос за якебудь виданая Кобзаря, без огляду чи всно сконфіковане чи ні. Книжку „Гайдамаки і Гайдамаччина" Мордовця забирають підтягаючи під число конфіскат харківського видання з 1923 р. і так без кінця. Поліція не знається у справі, забирає книжки, вони опісля волокуться по судових архівах, і загал членів читалень на цьому дуже терпить. Поліція розсилає анкети читалень (як ось 7-го липня п. р. у Вербівці), виходячи з того заложення, що членами читальні є тільки ті, що заплатили членські вкладки за 1938 р., що суперечить § 16. статуту Т-ва „Просвіта". Поліція вимагає, щоб всі анкети і зібрання заголошувати у них. Ті самі вимоги ставить військо. Помимо такі речі, як ось те, що в Іванкові постерунковий Шрайбер лаяв у невідповідний спосіб Петра Басарабу, с. Васюля за те, що той йому не вклонився, і ще, що постерунковий Вусовський глузував собі з українських національних красок і т. д. Останніми часами переводять ревізії по селах і деяких наших діяльних громадян, як напр. п. Михайла Короля, зм. учителя, голову кружка Р. Ш. переконували перед, що йому не треба мішатися до нічого, що, мовляв, він бере державну пенсію і т. д. Таких добросусідських впливів та втоворювань можна почути більше. А все те складається на дуже важке життя.

КОМАРНО.

„Дзіч шалєс". В останньому часі чимало непотрібного розголосу наробила частина польської преси: „Век Нови", „І. К. Ц.", „Слово Народове" й Темпо Дня" і тимсамим зробила славним місточко Комарно з приводу дрібного інциденту підчас гри копаного мяча між українською дружиною „Хуртовина" з Комарна і дружиною „Сгшелєц" з Рудок дня 8. липня п. р. в Комарні. Ще перед змаганнями всі відраджували в Комарні грати „Хуртовині" з дружиною „Стшельца" з Рудок, яка має за багато спортових промахів за собою, а деякі її грачі є просто мистцями в розбиванні інших дружин. Щоб не бути голослівними, наведемо кілька фактів: У 1935 р. в другій половині місяця липня грачі „Стшельца" в Рудках розбили підчас гри 2 грачів „Гапоелю" з Городка так, що аж була потрібна негайна лікарська поміч. У тім самім році грачі „Стшельца" в Рудках розбили підчас гри 3 грачів „Хуртовини" з Комарна: О. Бучківича, Я. Карабина і М. Полевського так, що грачі „Хуртовини" внаслідок брутальної гри „Стшельца" були примушені зійти з грища. В 1937. р. у Комарні грачі „Стшельца" з Рудок підчас гри розбили трьох грачів дружини „Стшельца" з Комарна: Р. Смалця, В. Зомера і А. Клімовича, які довгий час ходили при палиці. В дні 26. вересня 1937 в Комарні у змаганнях „Хуртовини" з дружиною „Стшельца" в Рудок грач тої останньої Анджей Мосцан так сильно копнув у ліву ногу Івана Перуна, воротаря „Хуртовини", що спричинив у нього зломання костей підуддя і вирушив чинність лівої ноги на час що-найменше 20 днів, унаслідок чого гор. суд у Комарні вироком з 10. грудня 1937 онин. акт. IV. Кг. 1028/37 засудив Анджея Мосцана з Рудок на 1 місяць арешту, завіпуючи йому кару на 2 роки. Тому слушно тутешня публика остерігала „Хуртовину", щоб не грала з дружиною, яка постійно розбиває інші дружини. Та проте таки „Хуртовина" запросила до змагань у Комарні на день 3. липня п. р. дружину „Стшельца" з Рудок, хоч грачі „Стшельца" заздалегідь заповіли, що будуть „гостро" грати; публика зрозуміла це в той спосіб, що тут знову не обійдеться без розбивання грачами „Стшельца", як це вони передтим часто робили. Зійшлось до 200 осіб (ніколи 600, як це зподала польська преса), на гриші, щоб приглянутися спокійній грі „Хуртовини" II. з дружиною „Стшельца" II. з Комарна, яка попереджувала гру „Хуртовини" з дружиною „Стшельца" з Рудок. Підчас гри „Хуртовини" з дружиною „Стшельца" з Рудок та остання почала грати дуже брутально. Грач „Стшельца" Когут ударив так сильно грача „Хуртовини" О. Коса, що той вімлів. Судця казав Когутові зійти з грища, але він доручення судці не виконав і в додатку ще й вилаяв суддю. Публика зареагувала і почала домагатися, щоб Когут покинув грище. Когут накинувся з лайкою на публику і почав утікати, а за ним побігло доспівно кількацятьох осіб, переважно дітей. Когут сховався до недалекої хати. Ті, що бігли, вернулись небавком знову на грище. По скінченні змагань дружина „Стшельца" убралася спокійно в дорідві „Хуртовини" і відїхала до Рудок. І на цьому цілий інцидент був би скінчився. Але від чогож є кореспондент „Веку Нового" п. К. з Рудок, який за всяку ціну хотів зробити з дрібного інциденту на спортових змаганнях якусь політичну аферу? Одна хиба є у цього кореспондента: він сам ніколи не є очевидцем того, що описує у „Веку Новім", але опирається лише на інформаціях скоплених з повітря і внаслідок цього постійно перебоїться. В цім році цей кореспондент у рудецькій хроніці „Веку Нового" про вічє в Комарні в „Домі Польскім" дня 27. III. подав невірно число учасників 500, коли в дійсности було 100—150. Відтак у рудецькій хроніці „Веку" з 7. 7. подав він під шумним наголовком „Дзіч шалєс", що 600 учасників кинулось на грача „Стшельца" з Рудок, описуючи при цьому зовсім невірно і по своєму цілу подію. За „Веком" повторила це інша польська преса: „І. К. Ц.", „Слово Народове" і „Темпо Дня", додаючи шумні наголовки в дописах про ту подію: „600 українців хотіли злінчувати польського грача" і т. д., а „Темпо Дня" в розгоні побільшило число учасників змагань з 600 на 6.000... Здорово пробрехались, бо містечко Комарно має взагалі несповна 6.000 душ. Тимчасом тут громадянство взагалі щойно з польської преси довідалося про повищий інцидент на спортових змаганнях. Поважніші громадяни поляки з Комарна здивувалися з дива лише раменами, перечитавши в кільна днів по інциденті дописи в польській пресі, сильно напіпованні патріотичним сосом, бо знали і памятали добре виступ дружини „Стшельца" з Рудок у минулому році в Комарні. Польська преса з краківським „Курієрком" на чолі дошся здорово набрати кореспондентові „Веку Нового" з Рудок. Довазом цього хочби й те, що влада, прозірнувши справу, залишила дальші доходження. Тут, видно, не йшло дописувачам про сам інцидент на спортових змаганнях, але зате впадає в очі закулісово уплянована ще одна нагінка на українську спортову установу. Наслідки такої нагінки в польській пресі не дали на себе довго ждати, бо ось перед кількома днями якась злочинна рука викопала зі землі одні ворота, „власність „Хуртовини" і забрала їх з грища. Треба тепер хіба вірити словам кореспондента „Веку Нового" з Рудок, що справді таки „дзіч шалєс".

Очевидець.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

ПІДГАЄЧЧИНА.

Преосв. Кир Никита в Зарваниці. По скінченні візитації Жидачівщини Преосв. Кир Никита виїхав до Зарваниці. Вже в передодень св. Івана Хрест. зійшлося до Зарваниці коло 20.000 вірних; між ними було багато зі станиславівської дієцезії. Вечором відбулася величава процесія зі свічками до каплиці в лісі. Прегарну проповідь виголосив о. І. Пламіок з Товмача, який проповідав теж на другий день підчас Служби Божої. В день св. Івана Хрест. рано приступило до св. Причастя багато тисяч вірних. Сповідало коло 50 священників. Архиерейську Службу Божу відправив Преосв. Никита в окруженні зарваницького декана о. Яремяка та інших священників. У суботу 9. п. м. вечором підчас процесії до каплиці і в неділю 10. п. м. виголосив відповідні проповіди о. В. Дурбак зі Львова. В неділю 10. п. м. Преосв. Никита відправив архиерейську Службу Божу. Народу було вище до 20.000. Велика буря перешкодила прибути багатьом процесіям. У понеділок 11. п. м. по Всенощній Преосв. Никита виголосив дуже повчальну проповідь про життя св. Петра і Павла, а в сам празник обох Апостолів відправив архиерейську Службу Божу і виголосив дуже змістовну проповідь про Верховних Апостолів, порівнюючи св. Петра до сонця, що світить перших християн, а св. Павла до місяця, що світив у темряві поганства. Вірних було до 5.000, через бурі та зливи. Відпустове кіно висвітлювало Страсти Христові. — В Зарваниці, як і скрізь, вимагають ставити нові плоти, або білити й малювати, що дуже часто переходить сили власників. Старостве погрожує карами парохіяльному уфіяві. Сестри Василіянки вкінчують свої забудування, щоб могли вести дитячий садок. Влада вимагає від усіх зарваницьких торговців, щоб посилали своїх дітей до польського дитячого садка. В цілій Підгаєччині заборонили українські дитячі садки в 25 селах, дозволили тільки в 12 селах. Кооператива в Зарваниці замкнена, бо арештували двох крамарів за протидержавну акцію. Поліція вчинила обшуки в кількох хатах і крамницях.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Проф. О. Лотоцький: АВТОКЕФАЛІЯ. Том II. Нариси історії автокефальних церков. Праці Українського Наукового Інституту. Варшава, 1938. Велика 8-ка, стор. 560.

Ярослав Вільшенко: ПРИГОДИ РОМКА БОМКА й інші веселі вірші. Бібліотечка Нашого Приятеля. Накладом В-ва „Наш Приятель". Львів, 1938. Мала 8-ка, стор. 64.

Редіярд Кіплінг: КАЗОЧКИ ТА ІСТОРІЙКИ для малих дітей. Збірка. Дитяча Бібліотека. Накладом В-ва „Світ Дитини". Львів, 1938. 16-ка, стор. 72.

О. Горицвіт: СВІТЛО З НЕБА В УКРАЇНІ. Памятне 950-ліття Хрещення Руси-України. Накладом Ділового Комітету Свята Християнської України. Львів, 1938 8-ка, стор. 54.

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Економічно-суспільний місячник. Річник XI. Ч. 7—8. Липень—серпень, 1938. Львів. Зміст: На окраю днів. — В. Іванис: Хемічна промисловість в УССР та на Північному Кавказі. — Державно-планова організація молочного господарства в Німеччині. — „Світла й тіні валютового націоналізму". — Л. Шанковський: Кооперація і приватники на фронті свого шкільництва. — П. Панченко: Організаційно-інструкторська діяльність Окружних Союзів кооператив. — І. Ольховий: Як працює наша кредитова кооперація. — В. Тотомінян: Кооперативний рух у Китаю. — Організаційні проблеми англійської кооперації. — В. Левинський: Литовська кооперація. — Б. Тотомінян: Кооперативні праці в Італії. — Серед книг. — З преси й життя. — Хроніка.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 29. З 17-го липня 1938. Париж.

СВІТЛО Й ТІНЬ. Щомісячник. Журнал Українського Фотографічного Товариства у Львові. Рік VI. Ч. 6. Червень, 1938. Львів.

СВЯТО ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ. Бюлетин Ділового Комітету Святкування 950-ліття Хрещення Руси-України. Неперіодичне видання. Липень, 1938. Львів.

СВІТ МОЛОДІ. Рік VI. Ч. 6—7. за червень—липень 1938. Коломия.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XIV. Ч. 7—8. Липень—серпень, 1938. Львів. Зміст: Д-р Іван Пулюй. — Прослідкуймо минувшину — творім традицію. — Занедбана ділянка. — Технічно-господарський огляд. — Звіти, рецензії. — З життя У. Т. Т.

Сирий Білянс
Земельного Банку Гіпотечного С. А у Львові
НА ДЕНЬ 30. ЧЕРВНЯ 1938.

Чинний стан: Каса і сума до диспозиції: готівка, рах в Банку Польським ПКО і державних банках 167.654.75. Заграничні валюти 6.313.91. Цінні папери: а) державні позички 51.579.75, б) заставні листи 18.125.02, в) акції 4.148. Цінні папери зак. резерв. фонду 115.954.35. Консорціяльні інтереси 43.289.50. Краєві банки 204.594.62. Заграничні банки 49.672.01. Векелі 2,101.243.56. Протести 1,334.902.01. Кредити в біж. рахах 417.506.89. Термінові позички (в тім договори за посередн. Банку Акцептаційного) 5,312.624.43. Рухомости 46.612.28. Неруховости 474.469.31. Переходові рахунки 207.945.15. Довготермін. гіп. позички 186.428.68. Р-ки відділу довготермінового 47.762.18. Р-ки відділів 385.191.95. Адміністраційні кошти і прочі 174.287.92. Разом зол. 11,353.906.17.

Довжний стан: Власні капітали: а) акційний 5,000.000, б) резервовий 265.335.98, в) інші резерви 63.851.12. Амортизаційний фонд долгу 176.103.61. Вклади: а) на вкладкові книжечки 2,446.570.83, б) інші сеньйо платні 349.399.45, в) інші платні за виповідж. і терм. 41.394.63. Біж. р-ки (кред. сальда) 200.814.63. Різні негайно платні зобовязання 47.897.00. Краєві банки 500.000. Заграничні банки 1.437.21. Ресконт векселів 529.117.20. Дисконт акц. Акц. Банку 751.934. Переходові рахунки 108.140.13. Заставні листи 186.428.63. Р-ки відділу довготермінового 33.298.40. Відділ і Агенція 385.191.95. Відсотки, провізії і різні збори 232.244.41. Рахунок відписаних претенсій 2.910. Збоки з попередніх літ 28.235.91. Разом зол. 11,353.306.17.
Гаранції зол. 26.650—, інкасо зол. 102.692.25. 1574

Театри.

Великий Театр:
Вівторок, 26. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".
Середа, 27. VII. год. 8. веч. „Романс із скарбовим урядом". Премієра!

Театр Ріжнородностей:
Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).
ТОВМАЧ:
26. VII. Чорноморці.
27. VII. Тітка Карла.
28. VII. Жінка на цензурі. (Виступ Стефи Стадниківної).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:
ЖАБЄ:
26. VII. Орлеяна.
27. VII. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
МИКУЛИЧИН:
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пісня Бескіду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталання.
30. VII. Гетьман Полуботок.
ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найманчка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.
АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пізніч кличе".
АПОЛЬО: „Аларм у Пекіні".
АТЛЯНТИК: „Десятьох з Павлака".
БАЛТИК: „Почалось у поїзді", „Двоє в юрбі".
ВАНДА: „Промені заглади", „Пізнавався в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Тільки раз кохала"; „П шампанська ніч".
ЕВРОПА: „Павсіон Мімоза".
КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя вдвійку".
КОПЕРНИК: „Останній акт пімсти"; „Міліонер на тиждень"; Метч: Шмелінг—Лю.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Пропащий овад" і Теодора робить каріеру".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не знала любови".
ПАЛЯС: „Шейк" з Ремоном Новарро.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „В заметілі вогню й заліза" та додатки.
РІЯЛЬТО: „Любовні маневри".
РОКСІ: „Найгарнішій день у моєму житті".
СВІТ: „Гра змислів", „Таємниця самотнього дому".
СТИЛЕВЕ: „Чорти побережжа" і ревія „Уста й вишні".
ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"
УТІХА: „Срібна торпеда" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівча з далекої півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 26. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт, 8.00 Решок при мікрофоні — плити, анекд., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з плит, 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Географічна загадка для старших дітей: Таємнича подорож вуйка Ілярія, 15.35 Перегляд фін.-господ. актуалій, 15.45 Господ. вістки, 1.00 Розр. концерт, 16.45 „Мотоциклем по Польщі" — гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Орх., 17.55 Гальо, увага! Спорт. вістки, 18.00 „Малючка серед жаб" — гутірка, 18.10 Камер. конц., 19.10 „Пан мандатарій урядує", фрагмент із „Закляного двору" В. Ловінського, 19.25 Актуальна гутірка, 19.35 Концерт оркестри, в перерві „Тонай" — скеч, 20.45 Веч. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Театр. гутірка, 21.10 Вальси, 21.25 Військова трансмісія, 21.55 Спортові вістки, 22.05 Краків. весілля, 23.00 Ост. вістки вечір. дениика і метеор. комунікат.

Середа, 27. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. дениик, 7.15 Ран. музика, 8.00 Орхестра, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Плити, **14.10 Українська музика з плит, 14.25 „Позістала пісня" (голоси з того світу) літер. нарис д-ра З. Тарнавського,** 14.35 Плити, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. й сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Орх.-оперет. музика, 16.45 Військовий відчит, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Розр. музика, 17.55 Гальо увага! 18.00 „Англій. город", фейл., 18.10 Опер. арії, 18.45 „Пан мандатарій урядує", фрагм. пов., 19.00 Вільсн. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві „Байки з царства фавни", „У зоо" скеч, 20.45 Вечір. дениик, 20.55 Акт. гутірка, 21.10 Шопен і Польща, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льск. спорт. вістки, 22.05 Вес. слов.-муз. авдиція, 23.00 Ост. вістки вечір. дениика і метеор. комун.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 26. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Опер. мельод., 15.20 Орх., 18.00 Розр. муз., 20.10 Шопенівський концерт, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 „Кармен" — оп. Бізета, БІЛГОРОД 18.35 Орх., 19.00 Нар. пісні, 20.00 Скрипк. речіт., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30, 18.00, 23.10 Циг. музика, 21.30, 22.30 Вієьк. орх., ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 16.00, 17.10 Розр. конц., 15.30 Муз. на вільонч. і форт., 18.00 Давн. віденські танцові мельодії, 20.10 Веселі народні мельодії, 21.15 Радіобразки з муз., 22.30, 23.00 Легка й танкова муз., 24.00 Нічний конц., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Опер. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.30 Форт. речіт., 19.30 Вес. муз., 20.10, 21.10 Орх., 22.35 Конц. квартет., КОШИЦІ 18. Для Захарп. радіослуш. і нар. пісні, МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер, МІНХХЕН 12.00 Розр. конц., 16.00 Розр. авд., 18.20 Солісти, 20.40, 21.00 Концерт Моцарта, ПРАГА 16.15, 17.00 Популярний конц., 17.40 Співи. речіт., 18.20 Сальон. квартет, РАДІО ПАРІ 20.15, 21.00 Камер. муз., РИМ 17.15 Тріо, 19.30, 20.30 Розрнк. муз., 21.00 Трагічн. марш, 21.40, 22.00 22.30, 23.15 Танкова музика.

Середа, 27. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 16.00 18.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Вес. вечір, 22.30 Вальси. БІЛГОРОД 18.20 19.00 Орх., 20.00 Пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Скрипк. речіт., 18.30 19.00 Орх., 19.30 20.00 Циган. орх. і сол., 20.55 21.00 Симф. концерт, 22.05 Оперн. музика, 23.10 Джез. музика, ВІДЕНЬ 13.15 Розр. концерт, 15.30 Твори Брамса, 18.20 Розр. музика, 20.10 21.00 Фестів. симф. орх., 22.30 23.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Дріб. музика, 21.15 Легка муз. орх., КОШИЦІ 18.00 Для Захарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.50 22.00 Скрипк. речіт., 23.15 Танк. музика, МІНХХЕН 13.15 Орхестра, 18.20 Сонати, 20.10 Вес. муз., ПРАГА 16.15 Солісти, 17.00 Танк. музика, 17.40 Форт. речіт., 18.20 Сальон. музика, 20.55 21.00 Фільг. орх., 22.30 Смичк. квартет., РАДІО ПАРІ 18.00 Пісні, 19.00 Форт. речіт., 20.30 21.00 Концерт, 21.30 22.00 Розр. музика, РИМ 17.15 Скрипк. речіт., 19.40 Розр. музика, 20.30 Легка музика, 21.00 Хор, 21.40 22.00 Симфон. концерт, 23.15 Танк. музика.

Четвер, 28. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Танки, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Фолкл. 20.30 Співи. речіт., 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 13.00 21.45 22.00 Циган. музика, 17.25 18.00 Військ. орх., 19.25 Співи. речіт., 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 16.00 Орхестра, 21.00 Вечір. музика, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 16.00 Розр. концерт, 19.00 Весела музика, 21.00 Розр. музика, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ісабо" оп. Масканія, МІНХЕН 13.15 16.00 22.45 23.00 Розр. музика, 18.20 Солісти, ПРАГА 12.45 14.10 Популяр. концерт, 18.20 Орх., 20.35 21.00 „Легенда про Китежу" оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 22.00 Розр. мельодії, 22.30 23.15 Танк. музика.

Радіокутик.

АМЕРИКАНСЬКІ АВДИЦІЇ ДЛЯ ЕВРОПИ.

Американська радіофонія від липня цього року, що неділі, надає на коротких хвилях інформаційні авдиції для европейських країн. Авдиції подають у 5 мовах: французькій, німецькій, італійській, еспанській та португальській.

„ТІЛЬКИ ДЛЯ МУЖЧИН".

Одна американська радіостація заповіла у своїй програмі авдицію під таким інтригуючим наголовком, притягаючи таким чином до приймачів не тільки мужчин, але й багато цікавих пань. Слухачі розчарувалися в своїх надіях, бо перед мікрофоном виступив лікар та оповів про способи плекання мужеської краси.

АНКЕТА В СПРАВІ СІЛЬСЬКОЇ РАДІОФОНІЇ.

Французький Союз Хліборобів Палат підняв ініціятиву перевести анкету в справі сільської радіофонії, яка у Франції не бере на увагу потреб сільського та хліборобського населення. В цій цілі Союз видав спеціяльну інформаційну книгу з докладно опрацьованим квестіонарем. Книжку розсилають місцеві Палати всім заінтересованим.

ІТАЛІЯ ТА МАНДЖУ-ГО.

Італійська радіофонія зорганізувала вимінні авдиції з радіостацією Хсінкінг в Манджу-Го. Проби переведені ще в місяці травні цього року увінчалися повним успіхом.

ЗАГАЛЬНОПОЛЬСЬКІ СПОРТОВІ ВІДОМОСТИ.

Польський спорт з кожним днем збільшує свої ряди. Тепер у Польщі нараховують більш 500.000 чинних зорганізованих спортовців. Всеж це повсякне число не досягає числа спортовців у Франції, Німеччині, Англії, не кажучи вже про Америку. Крім зорганізованих спортовців у Польщі існує велика маса симпатиків та ентузіястів спорту, які з нього користають по змозі, як нпр. їздять на лещатах, каюках, ходять на прогульки, грають у теннїс і т. п. Існує ще окрема категорія людей т. зв. „кібіців", які самі не плекають спорту, а трактують спорт як емоційне видовище. Вся ця величезна маса населення, яке так чи сяк цікавиться спортом вимагає від радія ріжнородних, основних і завжди актуальних спортових інформацій. З огляду на це Польське Радіо ввело до своєї програми Щоденні Загальнопольські Спортові Відомости, які інформують про актуальні сенсації, висліди та проекти. Ці відомости — це справжній радіовий спортовий дениик. Усі готовіші відомости з цілого світа з ділянки спорту цікавий радіослухач може щоденно послухати коло год. 23.00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 3·70 зол.
Тенденція слаба.

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Плажа, купіль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 15-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 5—10

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

УКІНЧЕНА семінаристка або гімназистка, солідна, працьовита і терпелива, знайде зараз заняття при родині до опіки дітей з лекцією. Зголошення з поданням вимог: Гр.-кат. Парох. Уряд, Корчин, п. Сяневідською Вижнє. 1556 3—3

РІЖНІ

С-ГАЗ вигублює блощиці із заплодами. Інформації: САНОС, Львів, Таньскої 3, телефон 212-62. 1207 1-0

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, оправа образів найдешевше — виключно В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 1-15

СЕКРЕТ доброї направи годинника — це додаток оригінальних частин годинника. Всякі оригінальні частини має тільки мистець годинникарства Гутерман, Сикстуська чотирнацять. 1105 10-0

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ОРДИНАТОР
Д-р Нарциз Лукіянович
спеціяліст у нервових і психічних недугах ВЕРНУВСЯ і ординує щодня від 3—5 попол.
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. САПІГИ 6.
1573 Тел. 114-10. 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.
Красне Пасічницьке Обєднання „РІЙ" у Львові приймє до праці референта на самостійне становище від 1. серпня п. р. Вимоги: 1) Середня освіта, 2) Знання пасічництва і садівництва, 3) Торговельна практика, 4) Референції. Першенство мають пасічники і садівники. Платня згідно з умовою. Подання разом із приложеними слати на адресу: „РІЙ", Львів, Ринок 42, II. Зголошення не взяті під увагу залишаться без відповіди.
Управа.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пуару „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 162 (14.993). Львів, середа 27. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Ваньку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Льорд Рансіман буде посередничити

МІЖ ЧЕХОСЛОВАЦЬКИМ УРЯДОМ І СУДЕТСЬКИМИ НІМЦЯМИ.

У льондонській пресі появилася вістка, що небавом виїде до Праги льорд Рансіман, щоб посередничити між празьким урядом і Генляйном. Преса підкреслює вагу місії Рансімана та доходить до висновку, що положення в Чехословаччині дуже поважне. Підчас дебат у парляменті у вівторок пополудні прем. Чемберлєн мабуть пояснить, яку саме місію поручено Рансіманові.

Еспанські національні війська

заняли висунену позицію червоних.

1.000 УБИТИХ І РАНЕНИХ ВТРАТИЛИ ЧЕРВОНІ У НЕВДАТНОМУ ПРОТИНАСТУПІ.

Барсельонське міністерство оборони повідомляє: Нац. війська дальше завзято наступали, щоб окружити енкляву червоних, між Компанаріо, Кастуера і Монтеррубіо. Червоні завзято боронилися, тому нац. війська мусіли ужити великі резерви. Кінець кінців оборонці енкляви мусіли відступити, — відворот перевели вони в порядку, забираючи ввесь воєнний матеріял.

Як подає національна головна кватира, на відтинку Тортоза фронту Ебра червоні побудували два мости, та нац. літаки знищили їх досвіта. Кілька червоних частин все таки переправилося на другий беріг, де їх нац. війська розбили в прах. Червоні втратили коло 1.000 вбитих і ранених.

ПОРТ ГАНДІЯ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Нац. літаки два рази збомбардували Порт Гандія. Від одної бомби загорівся британський корабель, але пожежу погашено.

Хто убив Дольфуса.

Німецька преса містить статті з нагоди роковин нац. соціялістичної революції, підчас якої згинув канц. Дольфус. „Вінер Нойесте Нахріхтен" твердить на основі тайних документів Шушніґа, що Дольфус віддав добровільно перед смертю уряд у руки Ріттелєна.

Уряд Шушніґа зрадив націонал-соціялістів, а саме дав їм запоруку свободи, а опісля засудив їх на смерть. за убивство Дольфуса. Шушніґ знав, хто убив Дольфуса, але не додержав слова супроти націонал-соціялістів.

Справу Дольфуса називає віденський щоденник неясною, бо судова секція найшла в його тілі дві кулі ріжного калібру. Віденська преса заперечує будьто би Дольфус упав від кулі Плянетти; взагалі австрійські націонал-соціялісти не хотіли вбити Дольфуса, бо в їх інтересі було почати переговори з канцлєром.

В цілій Австрії відбулися в роковини першої націонал-соціялістичної революції величаві маніфестації.

У звязку з тою пресовою кампанією припускають, що Шушніґ небавом стане перед судом.

У Парижі відправлено заупокійне богослуження за канцлєра Дольфуса.

Японські парляментарі вернулися

щойно тепер з СССР до Манджурії.

До Манджурії вернулися 2 японські старшини, що їх перед тижнем вислали до совітського командування з домаганням евакувати манджурську місцевість Чанкуфан.

У звязку з їхнім поворотом японська преса стверджує, що в совітсько-манджурському конфлікті прийшов зворот до ліпшого.

ЯПОНІЯ НАМАГАЄТЬСЯ МИРНО ПОЛАГОДИТИ КОНФЛІКТ З СССР.

З японських офіційних кол повідомляють, що японський уряд постановив запропонувати Москві комісію, зложену з представників СССР, Манджурії й Японії, яка мала би поладнати інцидент у Чанкуфен. Як СССР прийме цей проєкт, Японія запропонувалаб мабуть створити другу комісію або підкомісію, яка остаточно устійнилаб кордон між Манджурією і Кореєю з одної сторони та СССР з другої.

Домеї підкреслює, що Японія готова мирним шляхом поладнати справу інциденту біля Чанкуфен. Премієр кн. Коное мабуть хоче навязати безпосередні переговори зі Совітами та Англією.

Представник міністерства закорд. справ заявив журналістам, що ситуація не погіршилася. На питання про спільну кордонну комісію, відповів представник міністерства, що ще остаточно тої справи не рішено.

—o—

Гра йде за більшу ставку.

З приводу втрати 260 церков на Холмщині і Підляшші.

Львів, 26. липня 1938 р.

Стоїмо перед фактом, з якого може й не здаємо собі докладно справи: за два місяці зліквідовано — щоб ужити лише такого слова — на терені люблинського воєвідства 112 православних церков, призначених для українського населення. Коли до цього додати коло 150 церков, ревіндикованих давніше і перемінених на римо-католицькі костели за останніх 20 років, то матимемо незвичайно важкий білянс втрат: **поверх 260 церков — на тристакільканадцять!** Двістатридесятьтисячне українське населення Холмщини і Підляшша має сьогодні всього 54 церкви. Пригадуємо, що воно мало їх коло 340 з хвилиною віднови польської держави.

Це, такби мовити, сирий, циферний білянс останнього 20-літнього розділу історії Холмщини і Підляшша. Червень і липень 1938 р. був у цьому 20-літті найважчий. Він був теж безперечно навіть густіший у красках, ніж усі дотеперішні релігійні потрясення за час шестисотлітньої історії тієї нашої окраїнної землі.

Оця нагальна ліквідація церков без сумніву заскочила й українську політику і православну Церкву й український нарід. Майже з дня на день наш нарід опинився віч-на-віч перед втратою, якої не знає його історія. Маємо надію, що й українські політичні чинники і православна ерархія зроблять усе, щоб удар злагіднити та зорганізувати негайний відпір, який поправив би в нашу користь цей дотеперішний для нас такий негативний білянс. Тому ці, сказатиб, бічучі справи залишаємо на боці. Думаємо, що ще нераз матимемо нагоду висловлюватися з цього приводу, особливо, коли стане прилюдно відоме те, яких засобів відпору вжила наша політика чи православна ерархія.

Втрата 260 церков та передовсім засоби, якими їх усунено з лиця землі, викличуть у цілому українському народі глибоке потрясення. Важко подати мірило, щоб ним те потрясення оцінити. Його переживатиме не лише населення, яке бачило безпосередньо, що з його церквами діялось, але й увесь український нарід, коли до його свідомости все це дійде. Ось і ця реакція, ці здвиги українських настроїв можуть почати нову добу нашої історії.

Безперечно, далеко не важне в цій хвилині те, які аргументи будуть подані для оправдання ліквідації 260 церков та які цю ліквідацію осуджуватимуть. Менше важне теж у цій хвилині, скільки знищених церков удасться відзискати чи відбудувати. Зате найважніше тут питання: **чи матеріяльний ефект ліквідації церков на Холмщині і Підляшші матиме бодай у приближенні подібний національно-політичний і моральний ефект?** Себто, чи 250.000-а українська людність Холмщини і Підляшша заломиться після такої болючої втрати? Чи її національна відпорність зменшиться з хвилиною, коли зменшився матеріяльний стан посідання її Церкви? Адже не підлягає найменшому сумніву, що 260 церков не зліквідовано лиш на те, щоб забрати їхнє майно, що такої важної пертурбації в державному житті не заризиковано задля якихсь благих другорядних причин. Гра йде за більшу ставку. Без сумніву, ініціяторам тієї акції привиджувався приклад переходу на католицизм поверх 150.000-ної маси колишніх „упорствующих" унітів після появи толеранційного акту 1905 р. **Бій, який ось далі йтиме на Холмщині і Підляшші, це буде бій за душу 250-тисячної національної збірноти, раптом позбавленої майже цілком одної з найсильніших підстав своєї відрубности.**

Syga. VI. 1. Pr. 256/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy. Wydział VI karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O.: Dr. J. Locker i Mgr. W. Kapecki, w sprawie konfiskaty nr. 132 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów dnia 19. czerwca 1938 r. do Syga. VI. 1. Pr. 256/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 23. czerwca 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 18. czerwca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 132, zawierającego w artykule zaczynającym się od słów: „Z żyttia" — w całości z tytułem, znamiona przestępstwa z art. 154. §. 1 i 2 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 o. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. — Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Wymieniony artykuł propaguje ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne, a tym samym nawołuje do zbrodni stanu i ją pochwala. — Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Ł. Malicki w. r. Protokólant: Mgr. J. Dorożyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kier. sekret.

І тому, поруч цілої низки актуальних питань, звязаних з політичною боротьбою за відзискання втраченого стану посідання, перед нами далеко важніша проблема: як використати без сумніву корисні для української національної і релігійної справи настрої українських мас, сколихнуті і виведені з рівноваги останніми подіями на Холмщині і Підляшші? Як при допомозі тих настроїв **унешкідливити намірений національний ефект**, що його задумали здобути ініціятори ліквідації церков на цьому терені?

Перший чинник, що його приходиться при аналізі цих питань брати під увагу, це сила православної Церкви і її єрархії. Чи ставила вона досі достаточний відпір наступові на Холмщину і Підляшшя? Чи не було в її організації, в її церковній політиці слабих місць, які вможливили таку нагальну, просто легковажну для нас, як національної сили, поведінку? Це питання основне для справи, яку порушуємо. Важне воно теж і з цього приводу, що дотеперішні помилки, в майбутньому повторені, можуть бути для нашого народу ще більш катастрофальні.

Не будемо в сьогоднішній трагічній хвилині розводити непотрібної полеміки, чи шукати діри в плоті. Коли ці питання дискутуємо, то лише для добра справи, саме в почутті поваги хвилини, яку переживаємо. Не хочемо теж повертатись до рекримінацій, які на цьому місці ми нераз під адресою православної єрархії підносили. Звернемо увагу лише на одну обставину. Що не закидатиб єрархії православної Церкви, які її помилки не пригадуватиб, без сумніву рішальним для її потуги, для сили й відпорности організму православної Церкви в Польщі, є засадниче питання: **наскільки ця Церква та її єрархія спірається на український нарід, його змагання і потреби, на його волю мати рішальний голос у справах своєї Церкви?** Для кожного, хто знає відносини на цьому відтинку нашого збірного життя, не підлягає найменшому сумнівові, що ключ до значіння православної Церкви в Польщі не лежить ані в її автокефалії, ані в її продержавній політиці, ані врешті в її опертю на російську національну потенцію. Тим ключем може бути лише **єднання з українською національною стихією.** Ось правда, яку доказує кожної днини безліч фактів на цілій Волині і Поліссі, фактів, що їх не маємо просто змоги сьогодні тут пригадати. Останні події на Холмщині і Підляшші доказали теж, що лише тоді православне духовенство почувало себе міцніше, коли за ним стануло українське населення. І тому лише тоді, коли православна єрархія в Польщі утотожнить рацію православної Церкви з українською національною рацією, коли вона вповні і без застережень стане по боці української стихії, вона видержить напір, який на неї започатковано, та зуміє зберегти себе, свою незалежність і свій стан посідання. З радістю витаємо всі ці справи, яких ми в сьогоднішніх часах релігійної смути були свідками та які вказують на повільний зворот до кращого. Маємо на думці апель православної єрархії до українських вірних та її єднання з українськими громадянськими чинниками в акції оборони свого положення.

З черги вкажемо лише в кількох словах на інші далекосяглі акти, яких практичне переведення перекреслить політичні наміри ініціяторів разом з ліквідацією православних церков на Холмщині і Підляшші зліквідувати там українське питання. Маємо на думці перш усього **солідарність усього українського народу, де він не жив би, з Холмщиною і Підляшшям.** Цілий український нарід мусить духово обєднатися з 250.000-ним населенням цих земель. Всюди, і в Польщі і в Европі і в Америці повинні потворитися гурти чи групи людей, які зорганізували би духовну, моральну і матеріяльну допомогу для цього населення. Практичних виявів тієї допомоги чи опіки не будемо порушувати.

Думаємо далі, що наспіла пора для узгіднення засобів позаобрядового обєднання живих сил української греко- католицької і православної Церкви. Перш за все голосно і рішуче мусимо ми, українці-католики, заявити нашим православним братам і всьому світові, що з тією „католицькою" ревіндикацією, яку на наших північно-західних землях називають „католицькою акцією", не маємо і не хочемо мати нічого спільного. Маємо надію, що наша, українська греко-католицька єрархія найде достаточно засобів, щоб і свою солідарність — під цим оглядом — з українським греко-католицьким народом заявити і відповідальними актами задокументувати. 950-ліття хрещення Руси-України — це саме найкраща нагода, щоб у цьому загально-українському національному святі змістити рацію обох українських Церков: католицької і православної. Створім духовну єдність вищого ступня, не цю дрібну, душехватську, лише вищу, універсальну, єдність двох духових потенцій одного і того самого народу!

Коли на цих основних ідеях, на ідеї української всенаціональної солідарности з Холмщиною і Підляшшям, на ідеї духової єдности православної єрархії в Польщі з українським народом, врешті на ідеї колябораційї греко-католицької і православної Церкви в питаннях, які торкаються українського народу, як цілости, коли отже на цих ідеях побудуємо відпір на події на Холмщині і Підляшші з усіми їхніми наслідками, — тоді напевно ці події не принесуть успіху, що його бажалиб собі їх ініціятори. Ті ініціятори надіялись не стрінути ніякого або стрінути примітивний опір кольонії: плач, бунтарство і заломання. Треба, щоб почули опір нації: гарт, єдність і координацію сил.

В. Кузьмович.

Англійське посередництво

в німецько-чеському спорі.

З непослабленим зацікавленням, коли не сказати трівогою, слідкує політичний світ за дальшим розвитком конфлікту між Німеччиною та Чехословаччиною у справі судетських німців. Льондонська преса розписується про песимістичні настрої в дипльоматичних канцеляріях і заявляє, що англійський уряд рішив докласти всіх зусиль, щоб Чехословаччина не стала другою Еспанією, бо це був би кінець Европі. Затрівожена англійська дипльоматія і справді розвиває дуже енергійну акцію посередництва не тільки у Празі, але також у Берліні.

Англійський посол у Празі Ньютон конферував в останніх днях кількома наворотами з чехословацьким премієром Годжею та президентом Бенешом і за кожним разом підкреслював конечність признати судетським німцям широкі уступки і то в якнайкоротшому річниці. Англійський уряд дорадже чеським державникам у цій справі поспіх. Зовсім оправдано, бо Чехословаччина очевидно грає на проволоку, щось як у справі автономії для українського Закарпаття, що товчеться вже роками по празьких канцеляріях, вже ніби туй-туй здійснюється, але все ще її не видно. Одночасно відбуваються англійські інтервенції також у Берліні з порадами німцям бути поміркованими і з пригадкою, що західні держави не погодилисяб з нарушенням незайманности чехословацької республики.

Взагалі — інформує „Дейлі Мейль" — і Англія і Франція підготовляють усі засоби, які треба булоб пристосувати на випадок, коли безпосередні переговори між Прагою та судетськими німцями не довелиб до конкретних вислідів. На той випадок передбачено конференцію в Льондоні за участю Англії, Франції, Німеччини, Чехословаччини та ще може декого.

В цій атмосфері непевности в пресі аж кишить від усяких чуток, менш або більш правдоподібних здогадів про закулісові торги в судето - німецькій справі. В англійській пресі промайнула вістка, що Англія пропонує „божий мир" на три роки між Німеччиною та Чехословаччиною. Якийсь оптиміст довідався і ділиться в західно-европейській пресі з публикою вісткою, немовто Чехословаччина готова заключити з Німеччиною пакт неагресії навіть на 10 років; знову якийсь французький песиміст твердить зовсім протилежне і з найліпшого джерела нібито знає, що Чехословаччи на ніякі „упокорення" супроти Німеччини не піде та не зірве свого військового союзу з Совітами для „гарних очей" Гітлера.

Ще новіші повідомлення тому цікаві й важні, бо говориться в них про нову подорож адютанта Гітлера, капітана Відемана, до Льондону. Вслід за ним має тудиїхати, також уже другим наворотом, провідник судетських німців Генляйн. Це свідчить про те, що німецько-чеська криза опинилася в найактуальнішій стадії. „Менчестер Гардіян" приписує кап. Відеманові місію прослідити в Льондоні, чи на випадок німецько-чеської війни Англія справді заангажуваласяб у користь Чехословаччини. Ця вістка мало правдоподібна. Таксамо не виглядає на правду телеграма цього часопису з Праги, немовто Німеччина від довшого часу ночами відправляє через Відень транспорти муніції на чехословацький кордон. Відомий американський журналіст Кнікебокер подає вже навіть речинець вибуху німецько-чеської війни. Німеччина готова, мовляв, вмашерувати до Чехословаччини зараз після жнив, а найпізніше після остаточної перемоги ґенерала Франка, якої треба сподіватися в найближчих двох місяцях. Кнікебокер ворожить, що напад Німеччини на Чехословаччину диктує льогіка німецького генерального штабу: треба використати положення, бо Франція зашахована буде небавком Еспанією ген. Франка в Піринеях, Совіти Японією на Далекім Сході, а Англія сама не схоче наставляти своєї голови в інтересі Чехословаччини.

Що на заході Европи не виключають можливости дальших ускладнень та всіляких несподіванок при пинявім ході німецько-чеських переговорів — це факт. Тому Англія з ревністю взяла на себе ролю „чесного маклера" вславши одночасно своєму військовому міністрові Горе Белісі на всякий випадок і якнайсолідніше скоординувати військові справи Англії з такими самими справами Франції. Навіть недільного спочинку не було перед чотирьома днями у Парижі для англійських і французьких штабовців. На прийнятті французької преси Горе Белісса ще раз підкреслив відомий факт тісного співробітництва військових штабів Франції та Англії і значуче додав що французько-англійська приязнь дійшла до таких меж, що відтепер годі буде вже відріжнити барву британського прапору від барви французького трикольору...

Одночасно варто занотувати повідомлення, що небавком відбудеться у Бреславі демонстраційне німецьке спортове свято, в якому має взяти участь 15.000 судето-німецьких спортовців та сам Генляйн.

Найближчі тижні, а може і дні будуть політично вагітні. Як дотепер, то з німецько-чеського спору витягнули для себе користь поляки Чехословаччини. Стараючися про прихильність Польщі, чехословацький уряд дав своїй польській меншині цілу низку важних концесій і — як слідно з преси — готов ще щось додати. Де два бються, там третій користає.

Закарпаття.

ЯСІННЯ НА ДОБРІЙ ДОРОЗІ.

Велике гуцульське місто на Закарпатті, Ясіння, швидким темпом розвивається і йде вперед під кожним оглядом. Сьогодні вже всі ясінці національно свідомі. До цього часу недомагала тільки громадська господарка. Але з хвилиною, коли нотарем у Ясінні став рухливий та працьовитий громадянин Юрій Сабов, справи і в цій ділянці дуже поправилися. Новий нотар добудував громадський уряд, салю засідань, архів, побудував мурована різню, заснував громадську бібліотеку, до якої закупив уже книжок за 4705 Кч.

Населення Ясіння дуже полюбило нотаря Юрія Сабова і вірить, що він заведе ще лад і в громадському уряді. В Ясінні живе понад 10.000 душ, в тому 70 відс. українців, але в громадському уряді є тільки 1 українець, 4-ох жидів, 1 мадяр і 1 словак. Це ненормальне і українці Ясіння домагаються, щоб той стан змінити на користь українців.

ПОСВЯЧЕННЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ.

Одне зі свідомих сіл Закарпаття, Косівська Поляна, дочекалася нової церкви. В день Петра і Павла посвятив її Преосвященний Олександер, Єпископа, що приїздив посвятити церкву стрінула бандерія і циклісти. Привітальну промову виголосив громадський староста, свідомий українець, голова читальні Просвіти, Михайло Брехлічук. В центрі села вітали єпископа від лі-

сової управи, читальні Просвіти, церковної куратерії та учительської корпорації. Промова учительки Анни Ткачуківни зробила велике враження на всіх присутніх і самого єпископа Олександра. Від читальні Просвіти промовляв учитель Павло Волощук, який підкреслив велике завдання Просвіти у відродженні українського народу.

В часі Служби Божої Преосвященний поблагословив усіх приявних. Співав хор Просвіти під орудою учителя Павла Волощука.

Преосвященний Олександер у своїй промові закликав зібраних громадян триматися тієї мови, якої вчила рідна мати.

ОКРУЖНИЙ ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ЗІЗД.

Філія Т-ва Просвіта в Рахові уладжує 14-го серпня ц. р. окружний просвітянський зїзд всієї Гуцульщини. Найголовнішою точкою програми того зїзду буде посвячення й відкриття Народнього Дому, що повстав як вислід зусиль свідомого українського громадянства.

КРЕМ **HALINA** Nr. 2
магістра **В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО**
плекає шкіру усуває МОРЩИНИ
Добрий під пудер.

ХТО РОЗДУВАЄ АНТАҐОНІЗМ?

Відповідь „українських імперіялістів"

II.

Тому, що татарські еміґрантські публікації зокрема ті, що появляються у Варшаві, видвигають концепцію кримської держави незалежної від України, ми вважали за відповідне пригадати, що така концепція не годиться зі становищем влади недавньої Української Держави та з українськими інтересами. При цьому обмежились ми до раціональної аргументації, дбайливо оминаючи все, що мериторично не торкаємося теми і що могло би нарушити чиїнебудь національні почування. Тому з чималим здивуванням прочитали ми заміт п. Ігіта, мовляв: ми виступаємо проти рації істнування незалежного Криму „з ворожою пристрастю".

Зате чимало „ворожої пристрасти" супроти української нації проявляє п. Ігіт. Вдаряючи вряди-годи в нуту солідарности поневолених Росією народів, він зовсім не криє своєї антипатії до України, антипатії, що межує з погордою. На його думку українці стоять куди нижче від татар під оглядом культурної окремішности та історично-державницьких традицій (12 і 26 ст.). Україна — противно як Крим — у минулому ніколи не творила справді української, справді незалежної та устабілізованої держави (ст. 5), українці ніколи не виступали в історії Східної Европи як підмет (ст. 13).

Не будемо розглядати питання, чи запорожці були **підметом** історії: про те мали нагоду переконатися предки п. Ігіта, які нераз були **предметом** запорожських воєнних виправ. Про ролю київської та галицької держави міг би п. Ігіт довідатися з якогонебудь підручника історії.

Очевидно — всі ті протиукраїнські випади записуємо на особисте конто п. Ігіта, і не обтяжуємо ними відповідальности татарського громадянства. Що відношення того останнього до України інакше, це стверджує сам п. Ігіт, який подає факти, що характеризують приязне становище татар до України 1918 р.: Татари — мовляв — перші повитали Центральну Раду, перші запротестували проти большевицького нападу на Україну; відділи татар звели з большевиками бій к. Олександровська. Залишім питання, чи в татарському інтересі не було зломити наступ большевиків, заки вони ще ввійшли на Крим. Спинімся на цікавіших фактах, а саме на інтервенції татарських діячів Челябі-Джігана і Джафара Сейдамета у Царгороді у користь України. Ми не мали змоги справдити тих фактів (п. Ігіт на жаль дуже скупо подає джерела), але зрештою не маємо причини в них сумніватися. Віримо, що татарські провідники 1918 р. намовили турецький уряд дати підтримку Україні — вони як тверезі політики зясовували собі це, *про що забуває* відірваний від кримського грунту п. Ігіт: що коли на північ від Перекопу буде Росія, Крим мусітиме до неї належати, бо сам не оборониться.

Віримо, що зрештою турецький уряд навіть без ніяких посторонніх впливів був би занявся таке саме становище, бо турецька політична думка мусіла зясовувати собі, що як довго північний беріг Моря належить до Росії, над Проливами і над цілою Туреччиною висить постійно Дамоклів меч російського імперіялізму.

Віримо, що українсько-турецькі взаємини будуть усе щонайменше вповні поправні, та не значить те, щоб майбутня Українська Держава мала виставляти їх на пробу, толеруючи протиукраїнські інтриги на Кримі. Зрештою сам п. Ігіт впевнює нас, що коли би влада над Кримом попала в руки його однодумців (а ми не знаємо, наскільки його погляди популярні серед татарського громадянства), Крим став би осередком протиукраїнських інтриг.

Зразок таких інтриґантських маневрів подає сам п. Ігіт. „Імперіялістичні наміри України супроти Криму стрінуть рішуче відповідно живу реакцію турко-татарського світу" — пише він на 24 стор. „Севастополь має стати випадовою базою майбутньої України, щоб дійти може слідами Олега до воріт Царгороду" (20 стор.). „Туреччина не схоче бачити української фльоти на водах Севастополя" твердить п. Ігіт (на 16 стор.) і натякає, що на випадок української блькади Криму Туреччина моглаб замкнути для України чорноморські проливи.

Цікаве, що висловлюючи надію на протиукраїнську інтервенцію всього турко-татарського світу, п.Ігіт заперечує — і то в іронічній формі — істнування пантюркізму (ст. 22—23). Чи це не називається перечити самому собі — залишаємо під осуд п. Ігітові, а на його заміт (ст. 23) вияснюємо, що у наших статтях ніяких подібних розбіжностей не було.

Вважаємо, що Туреччина не є досить сильна на морі, щоб могла дати **позитивну** поміч при спробі будови татарської держави на Кримі, але не значить те, щоб з турко-татарського світу не могла вийти якась **негативна** акція, що не помагаючи кримським татарам, могла би пошкодити Україні.

Зрештою можливу небезпеку з тої сторони уявляємо собі інакше як п. Ігіт. Віримо, що турецький уряд не дав би зловити себе на вудочку інтриг та що не довів би до конфлікту зі сусідньою сильною державою в *обороні* нездійсненної концепції; відповідальний державний муж думає іншими категоріями як еміґрант. Енвер Паша, один з найвизначніших провідників новітньої Туреччини та всього турко-татарського світу заявив у листопаді 1914 р. представникам Головної Української Ради д-рові С. Баранові та Л. Цегельському, що як військовий він розуміє, що Крим мусить належати до майбутньої української держави.*) Віримо, що стільки само зрозумілости проявив би уряд Азербейджану та інших тюркських держав які повстануть на звалищах СССР. Вони — подібно як в рр. 1917—1920 бачитимуть в Україні лише союзника, з яким не матимуть ніяких суттєвих конфліктів; зрештою вони матимуть

*) Подаємо цей факт на основі оповідання д-ра С. Барана.

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 3

Двобій.

Існує одно жорстоке божище: в Мексику називають його „Фіцлі-пуцлі", а в Европі „шановна публика". Це Божище прагне кровавої жертви і у свому бажанні помсти не може насититись воно; не задоволене, коли бачить, що нині тече кров тільки чотирьохсот людей. „Це дуже мало! Вчора земля пила кров саме тільки десятків тисяч людей!" Божище, що скрегоче зубами над страхом двох сот тисяч людей, що спрагнене чигає, коли пів міліона людей зрубає голови другій половині міліона... Ні! Я не вгашу спраги фіцлі-пуцлі! Хто привик випивати море крови, то що для нього моя одна чаша крови!

Осоружна стала мені геройська поезія. Ще-ж муза з божим обличчям та з заболоченими ногами!

Плянові союзників пощастило. Тотлебен, Тоттенборн та Лячій здобули Берлін; але щодо поділу добичі, то почали між собою сварку. Козаки грабили тільки для себе, а з цілої користи, в Берліні здобутої, припало Лячієві тільки 200.000 талярів. Потсдам був щасливий, що його заняв Павло Антін Естергазі. Але ще щасливіший був Ґабор Кондай, що не служив під Естергазієм, — бо той князь заборонив своїм відділам грабити й сам з Потсдаму не виніс нічого крім портрету пруського короля та його флейти.

Але тим більше лихо чекало на замку королівни. До Шенгаузену прийшли відділи Кондая, а під Лячієм було гасло, що їх обовязок звести нанівець ворога. Але на жаль не знайшли ті чесні люди, з якими ми познайомились на початку оповідання, в замку королівни скарбів золота та срібла, що там мали бути!

Кожні двері розбили, кожну стіну тільки трохи підозрілу бурили: але скарбів ніде не знайшли. Замкового гетьмана теж не могли знайти.

В парку королівни находився штучний рибник, де в часах миру пани плекали золоті та срібні рибки. По середині ставку стояла восьмигранна китайська паґода. Підозріла річ.

На ставку не було ні одного човна: всі були затоплені.

Мала це охорона для паґоди. Кондай скочив з конем у воду, за ним його товариші і до паґоди! Мечами прорубали собі дорогу і вступили до середини.

В паґоні знайшли захованого замкового отамана, лицаря Брандта. Він приступив до грабіжників.

— Чого собі бажаєте, панове герої? — питався.

— Де находяться скарби королівни?

— На місці, де людина не досягне.

— То я туди дістанусь, бо я сам чорт. Де вони?

— Цього Брандт не скаже!

— Ні? Друзі! Прицільтеся до нього або вбийте йому залізні голки під нігті, тоді нам скаже!

— Вірте, панове герої, — відповів старий — що я в огні вже був. Замок горів, а моє дитя було в нім. Я кинувся у вогонь, щоб його спасти. Я вхопив його, мій одяг горів, моя шкіра й таки не стратився. Я висвободив своє дитя з була спалена, нігті відпадали мені з пальців, але вогню. Попробуйте, чи що зробите, щоб я зрадив!

— Отже, ти маєш дитину? — крикнув Кондай. — Тепер з тобою заложуся, що скажеш.

З середини паґоди було чути слабий плач. Кондай виломив і ці двері та ввійшов до середини.

В кімнаті бачив молоду жінку на колінах, що притискала свого малого сина до грудей. Була це дочка замкового гетьмана, а її чоловік служив у цінтійських гусарах. Молода жінка була гарна й мала цікаві риси обличчя.

Кондай приступив до неї і зловивши за її руки, спитав її:

— Де находяться королівські скарби?

Жінка прошептала: — Не знаю! — Молоденька жінка мала в ухах дорогоцінні ковтки: чорні перли, обложені діямантами.

Кондай ухопив за один ковток і повторив своє питання:

— Скажете, де находяться королівські скарби, чи ні?

— Не можу цього сказати! — зідхнула пані.

— Ні?

В тій хвилині Кондай вирвав суворо один ковток з чорними перлами з вуха молодої жінки, так, що кров зразу забарвила її плече.

Молода жінка, побачивши кров, так сильно налякалась у страху, що саме чекає її, що вона відсунувши дитину від себе, кинулася з вікна паґоди у ставок. Даремно спішили, щоб спасти її. Вона не появилась більше на поверхні.

Старий замковий отаман простягнув руки до Кондая:

— Будь проклятий — крикнув — живий, а також і в пеклі! Будь проклятий сім разів і всі твої нащадки, що ти позбавив мене дочки. Коли ти маєш дружину, яку кохаєш, коли ти матимеш кохану дитину то покарай Боже тебе за них!

досить власних турбот при будові й обороні своїх держав.

Віримо в те, але не думаємо висловлювати пророцтв. На ніякому психольогічному стані — а до таких належить і віра — не можна опирати безпеки. Надію на дружне співжиття України з її мусулманськими сусідами опираємо на льогічному розумуванні, але льогічна інтерпретація національних інтересів не є одиноким мотором у міжнародній політиці. Не можемо передбачити, по якій лінії піде еволюція світогляду поодиноких тюркських народів — зокрема тих, що до тепер ще не здали іспиту повної політичної зрілости. Не можемо ручити, що в тому чи іншому народі расовий чи віроісповідний інстинкт не переможе національного, що той чи інший уряд не попаде під впливи доктринерів, що в тій чи іншій столиці не запанує демагогія. Одиноким певним сторожем безпеки держави є власна збройна сила, тому безпека України так довго не була би запевнена, доки оборона Криму не булаб в українських руках.

Не може чи не хоче того зрозуміти п. Ігіт. Коли уважно прочитаємо його брошуру, дійдемо до переконання, що йому не залежало на тому, щоб найти площину порозуміння з українцями. Полемізуючи з нашими доказами про вагу Криму для оборони України, він не видвигає ніякої концепції забезпеки українських інтересів при збереженні незалежности Криму, він у легковажному тоні взагалі негує українські інтереси (ст. 22).

Видвигаючи розвязку питання політично-правного відношення Криму до майбутньої Української Держави в елястичній, рамовій, формі, ми тим самим дали площину до дискусії. Та п. Ігіт згори відкинув усяку можливість компромісу і замість арґументів проти українсько-татарського співжиття у формі автономії**) він дав... протест. Коли з українського громадянства — мовляв — ніхто не осудить нашого виступу, татарська еміґрація буде мусіти сумніватись у щирість тих українських кол, що з нею співпрацюють і „поробити низку кроків політичного характеру, за вислід яких відповідальність візьмуть на себе українці." (Ст. 28).

Ґротесковий характер таких „ультимативних протестів" підмітили ми ще в „Ділі" з 14. січня п. р. Коли п. Ігіт зі своїми однодумцями чекає на осуд нашого виступу з української сторони, він мабуть чекатиме доволі довго: сумніваємося, чи найшлась би якась українська політична ґрупа, що мала би відвагу проголосити перед українським громадянством desinteressement до Криму. Чи таке українське становище має протитарське вістря — над цим застановлюся у черговому числі.

Б. Галайчук.

**) „З підсумків міркувань п. Галайчука виходить, — пише п. Ігіт (ст. 26), що він бажав би бачити Крим просто як кольоніяльну провінцію (?) України, що мала би відіграти роль щиту у здійсненні майбутньої кольонізаційної політики (?) пп. Галайчуків". На якій основі п. Ігіт робить такі підсумки — не знаємо.

З польської преси.

Несамовите хвилювання.

Б. англійський премієр міністрів з часів війни й один з головних творців повоєнної Европи Льойд Джордж містить тепер на сторінках льондонського „Дейлі Телеґраф-у" статті про причини розпаду австро-угорської монархії. Метою його статтей — як це він зазначив на самому вступі — є спростувати грубі помилки, що їх повно в ріжних історичних публікаціях при обговорюванні справ б. наддунайської монархії.

В черговій статті Льойд Джордж обговорює також східно-галицьку справу. „

„ІКЦ" з 25. VII. ц. р. приносить такий уступ з цієї статті:

„Антантські союзники в Польщу, яка не без причин почувала себе загроженою Німеччиною та Росією, вислали польські дивізії, створені з полонених під командою французького генерала Галера. Галєр вмашерував до Галичини нібито проти большевиків, а в дійсности, щоб цю країну анектувати"!

На маргінесі цієї статті „ІКЦ" характеризує особу Льойда Джорджа як „неука, що виказує недостачі в елементарній освіті" і як „старого ігноранта", що „бажаючи інших справляти, сам пише бздури" та є „рекордистом у неуцтві". Стаття Льойда Джорджа — пише „ІКЦ" — аж „кишить від скандальних нонсенсів" і „має гумористичні вальори".

Мусить це бути велика стаття, коли удостоїлася разом з автором стільки блискучих епітетів.

Але — пише „ІКЦ" далі — „очевидно в цьому випадку пан Льойд Джордж помішав мабуть Галичину з провінцією тої самої назви в Еспанії".

Отсим ревеляціям „ІКЦ" дає наголовок „З ослячої толоки"... й апелює до англійців, щоб спинили дальшу публіцистичну роботу Льойда Джорджа.

Це все ясне й очевидне. Не розуміємо тільки, чого „ІКЦ" так страшно хвилюється тою „еспанською Галичиною" і так її завзято обороняє перед англійським „неуком". Якесь дивне qui pro quo.

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Пятниця, 27 (15) липня 1888.

„РОСІЙСЬКІ ТОРЖЕСТВА В КИЄВІ".

Під таким наголовком пише „Діло" на першому місці про святкування 900-ліття хрещення Руси та про відслонення памятника Богданові Хмельницькому в Києві між іншим таке:

„Ціле торжество випало дуже сухо, мертво. Не то ентузіязму, але й радости, яка звичайно при таких торжествах проявляється, не було видно. І не диво! То не нарід, якого Богдан Хмельниицький був славним гетьманом, відслоновав йому памятник, але офіційна Росія.

„На Софійському майдані в Києві не загомоніло рідне слово Богдана Хмельницького! І де-ж би то було нині можливе в колишнім „столичнім місті" гетьмана! Безперечно, не сподівалася перед 234 літами козацька рада в Переяславі, коли казала: „Волимо під царя православного", що в Києві в 1888 р. не буде ані одної шкілки української, ані одної газетки, — що слово українське стогнатиме під обухом указу з 1876 року!"

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ.

Саме у тому часі покавилося по довшій перерві нове число американського українського часопису „Америка". Редакція повідомляє, — пише „Діло" — що до Шенандору приїхав складач з Галичини і тепер вже не буде перерви у видавництві.

За „Америкою" „Діло" пише про працю українців в Америці, про будову нових церков у ріжних місцевостях, про організацію релігійного життя, про основання крамниць „Народньої Торговлі" та організацію народніх читалень.

НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ЧАСОПИС.

„Цими днями появився новий часопис „Товариш", печатаний фонетичним правописом в друкарні Т-ва Ім. Шевченка. За редактора підписаний Ст. Козловський. Львівська поліція забрала цілий наклад цього часопису.

АРХИКНЯЗЬ РУДОЛЬФ У КРАКОВІ.

До Кракова приїхав на військову інспенцію архикнязь Рудольф. На залізничому двірці не було ніякого офіційного привитання.

Кондай сміявся.

— Дурню! — крикнув. — Не маю нікого, кого я любив би; але якби прийшло мені на думку одружитися, присягаю тобі, що моя вістка цей ковток матиме в день шлюбу. Крім того я вже знаю досить. Дочка твоя зрадила мені, де находяться скарби королівни! Тут вони, на дні ставку! Випустіть воду!

Вгадав. У високім ставку знайшли чотирокутний камінь, що закривав заглиблення, де були скриті скарби королівни. Дочка старого Брандта лежала ще на камінню та її руки тримали міцно залізного кружка.

Ще тепер оповідають, що двацятьчотири возів зі золотом і сріблом вивезли з того, що було у ставку. Вартість усього який міліон на тодішні гроші, які Кондак відіслав наперед домів.

За два дні прийшла вістка, що король Фридрих II. з усім своїм військом підходить до Берліна і так забрався козак та лабанц, один сюди — другий туди, геть з Бранденбургії, значучи свою дорогу обпаленими мурами. Украдений міліон був уже на безпечному місці.

Але все-ж була при цьому одна неприємність: на величезну цю добичу було багато учасників. Цілий відділ хотів з неї розбагатіти. Дуже трудно можна було з ними порозумітися.

Найкраще вирівнялось це так, що герой Габор завів своїх людей у торґавзькій битві у лябіринт між пруські війська, так, що повстало питання, чи він хоче тільки себе спасти, або чи хоче дати себе зі своїм відділом вигубити? Сталося це перше. Його кінна бригада дісталась між цітенських гусарів, направо був ставок, наліво ставок, а перед ними гори. Була це правдива львина яма, де треба було боротись так довго, поки одна із сторін не полягла.

(Далі буде).

Літні насолоди.

Є їх так багато і вони такі ріжнородні, а вибрати між ними так важко тому, що не для кожного, на жаль, всі вони доступні. Державні установи і суспільні організації роблять у цім напрямі дуже багато, щоб якнайширші кола громадянства мали змогу провести літній відпочинок приємно і з користю. Та вони таки не мають змоги запевнити свої послуги всім і тому багато із нас стає перед трудним питанням: звідки взяти засоби, щоб гідно провести вакації?

Ті, яким Фортуна не пожаліла своїх щедрот, нпр. вигри на льотерії, — ці не знають такої журби. До цих щасливців належить уже багато осіб, яким повелося у недавнім тягненні другої кляси сорокдругої клясової льотерії.

Головною вигрою в квоті 125.000 золотих поділилися мешканці Львова, співвласники числа 53377. Кожний з них, як власник пятої частини дістав до рук 20.000 зол.

До львовян належали теж поодинокі „пятки" числа 67422, яке виграло 50.000 зол. Кожному із співвласників припало на чисто 8.000 зол. В однім і другім випадку льоси належали до представників інтеліґенції, які працюють.

Мешканців столиці наділила вигра 75.000 золотих, яка впала на число 131.106. Власником одної „пятки" є

п. Щепан Півоварек, сторож дому при вулиці Сизькій число 43. Пан Півоварек ще не рішив, що зробить з одержаною квотою 12.000 зол. Покищо помістив її на ощадностеву книжечку.

Про дальшу серію щасливців повідомимо після тягнення третьої кляси, яке відбудеться в днях 11. і 12. серпня ц. р. Головна вигра — 150.000 золотих, а крім цього є ще дві вигри по 75.000 зол., стільки по 50.000, три по 25.000, дві по 20.000 і багато інших.

Тому памятайте заздалегідь засобитися в льос.

Правнича сторінка.

Кредит під застав збіжжа.

Вже від 1928 р. державні банки і ті кредитові установи, що їх уповажнив міністр скарбу, дають позички під застав збіжжа. З цих позичок користають в першу чергу великі землевласники і польські селяни, бо зпоміж українських банків лише „Центробанк" дістає в останніх роках мінімальну квоту 200 тисяч зол. кредиту, щоб розділити його між селян під застав збіжжа. З кредиту під застав збіжжа повинні користати наші селяни, щоб негайно по жнивах не випродували свого збіжжа за безцінь на заплату податків чи інших пекучих довгів. Далі наші селяни повинні звертатися за позичками під застав збіжжа до польських банків, використовуючи постанови розпорядку президента з 22. березня 1928 про реєстрований хліборобський застав (Д. З. ч. 38, поз. 360). Отже згаданий розпорядок постановляє, що фізичні і правні особи, які ведуть рільне господарство, можуть установити реєстрове право заставу, себто дістати позичку під застав продуктів хліборобства і рільн. промислу. Таку позичку можуть дістати і хлібороби-власники й арендарі під умовиною, що продукти хліборобства і рільн. промислу є їхньою виключною власністю.

Арендарі повинні виєднати згоду власника землі на установлення реєстрового права заставу. Згода власника землі має щойно тоді значіння, якщо списано її на письмі у формі урядового або приватного акту з нотаріяльно або судово удостовіреним підписом власника. Договір у справі позички з банком теж списується в такій самій формі з тим, що нотар або суд удовірює підпис заставця. В такому договорі точно означують суму грошей і предмет заставу. Правні наслідки супроти третіх осіб постають щойно з хвилиною впису до заставного реєстру, що його веде городський суд. Право заставу вписує суд, в окрузі якого положене рільне господарство чи промислово-рільниче підприємство на внесок заставника або заставця. Суд веде окремий реєстр для кожного господарства або підприємства. За впис права заставу платиться в суді оплату: при вірительностях до 2.000 зол. по 40 сот. за кожних розпочатих 200 зол., себто при позичці 2.000 зол. — 4 зол. оплати; понад 2.000 до 20.000 зол. — за перші 2.000 зол. 4 зол., від надвишки за кожні розпочаті 1.500 зол. 1.50 зол. Крім того за внесок платиться оплату при вартости до 1.000 зол. — 1 зол.; понад 1.000 до 5.000 зол. — 3 зол., понад 5.000 зол. — 5 зол. Судові оплати треба заплатити одночасно зі зголошенням внеску до суду.

Характеристичною рисою цього заставу є те, що предмет заставу (збіжжа, мука, тощо) залишається в посіданні хлібороба довжника, себто заставця. Обовязаний лише допустити представника банку, або адміністраційної влади, щоб оглянули предмет заставу, бо у противежньому випадку довг стає негайно платним. Як довго не сплатиться вірительности — предмет заставу не підлягає екзекуції, хіба що йде про заплату грунтового, маєткового і промислового податку.

Право заставу вигасає на основі самого закону по 18-ох місяцях від зареєстрування або коротшого часу, до якого позичка мала бути сплачена. Одначе це право не вигасає, якщо перед згаданим речинцем заставник предложить у суді посвідку, що веде проти довжника екзекуції. **Якщо довжник продасть нерухомість, де находиться предмет заставу або усуне його — позичка стає негайно платною.** Те саме діється, якщо предмет заставу знищений або ушкоджений. Якщо обезпечений предмет заставу згорить — тоді право заставу розтягається теж на суму відшкодування, що його виплачує обезпеченева установа. За свідоме знищення або безправне усунення предмету заставу закон передбачує кару до 2 років вязниці і гривну до 10.000 зол. Справи розглядає окружний суд.

Нові будівельні обмеження.

Пілчас метушні з відновлюванням каменяниць, біленням плотів оголошено розпорядок міністрів з 29. квітня ц. р. (Д. З. ч. 32 поз. 278), що вводить нові великі обмеження чи пак пристосування нових будівель до протилетунської і протигазової охорони. В більших містах закон обовязує вже від 15. травня ц. р., по менших містах і містечках та селах обовязуватиме щойно з хвилиною оголошення тих місцевостей в дотичних „Воєвідських Денниках". З постановами цього розпорядку мусить познайомитися кожний, хто будує новий будинок. Суттєві постанови цього розпорядку такі:

Пляни будови.

Нові оселі і нові дільниці, призначені під будову, повинні мати неправильну форму, в кожному випадку не можуть мати форму кола або квадрату. Комунікаційні артерії повинні бути простолінійні і по змозі згідні з напрямами вітрів, що панують в дотичній околиці, якщо цьому не стоять на перешкоді здоровні або інші огляди. Віддалення між фронтовими лініями забудови при головних комунікаційних артеріях, що біжать шляхом державних або воєвідських доріг чи є безпосереднім продовженням таких доріг — повинно сягати найменше 60 метрів, при інших головних артеріях 34 метри; при вулицях, що не є головними комунікаційними артеріями залежно від висоти будинків, отже найменше 18 метрів, якщо висота будинків не перевищає 16 метрів; 22.5 м., якщо висота будинків сягає понад 16 до 19 метрів; півтора найвищої допускальної висоти будинків, якщо висота будинків сягає понад 19 м. Розпорядок забороняє будувати замкнені вулиці, хіба що призначені виключно для пішої комунікації. Найбільше теренів мусить бути незабудованих. Окремі дільниці повинні бути переділені городами, публичними площами, смугами зелені, обсаджуваними деревами, корчами або обсіяними травою. При будові нових осель і дільниць слід призначити найменше 40 проц. цілого простору на сквери, парки, городи спортові площі і т. п. Під будову і комунікаційні артерії не можна призначити більше ніж 60 проц. простору. Державні будинки не можуть відріжнятися своєю висотою від сусідніх і не можна їх зосереджувати в одному місці. Промислові дільниці слід закладати на малих поверхнях та далеко віддалені одні від других. Більші промислові дільниці можна будувати лише тоді, якщо малих не можна будувати з оглядів безпеки життя, людського здоровля або важних господарських оглядів. Відношення поверхні промислових дільниць в містах до поверхні цілого міста з виключенням незабудованих смуг, не може бути як 1:7. При суцільній забудові слід залишити — при устійненні задних ліній забудови — вільні смуги від забудови між будівельними блоками смуги широкі найменше на 25 м.

Площі під деревами, корчами і травою.

Розпорядок забороняє змінювати площу засаджену лісом на інший рід управи або викорчовувати дерева на деяких просторах без дозволу влади. Терени призначені на ліс, городи і т. п. слід довести до цього стану до трьох років від оголошення цього розпорядку або від дня правосильности плянy забудови. Воєвода може наказати засадити дерева або корчі на означених просторах, якщо їх не вживається доцільно з господарських оглядів. Частину будівельних площ, непризначених на будову, комунікацію, городи і т. п. слід засадити деревами, корчами, засіяти травою до трьох років.

Забудова площ.

Розпорядок постановляє, що можна забудувати в середмістю в торговельних дільницях найбільше 45 проц. площі. Віддалення між будинками на подвірю і між новим будинком, призначеним на помешкання для людей та якимнебудь сусіднім будинком не може бути менше ніп 10 метрів, а віддалення від межі площі найменше половину цього віддалення. Не можна будувати на подвірю однотрактових та односторонньо освітлених будинків, далі будинків, що прилягають до задніх або бічних меж будівельних площ. Ця заборона не торкається деяких господарських будинків, як гаражів, не вищих ніж 3.5 м. Брами нових домів з трьома і більше кондигнаціями мусять бути легко продувні. Ширина таких брам мусить виносити найменше 1/6 довжини найдовшого фронту будинку, висота найменше 3,6 м.

Огорожі.

Нові огорожі площ і нерухомостей, від вулиці і публичних площ та від сусідніх площ і нерухомостей, мусять бути легко продувні, крім тимчасових огорож з дерева. Підмурівка огорож не може бути вища ніж на 1 метер.

Будова домів.

Фундаменти зовнішніх мурів будинків з чотирьома кондигнаціями (себто будинки з рівними площами і висотами) і вищими понад 16 м., мусять бути заложені у глибині щонайменше 2.5 м. нижче хідника. Не можна будувати з дерева зовнішніх стін, стовпів і дахів хіба що йде про партерові будинки, тимчасові будинки і такі, що стоять самітно. Будинки з 5 кондигнаціями і вищими та взагалі будинки понад 16 м. не вільно будувати з цегли лише з залізо-бетону. Сволоки і склепіння в публичних і мешкальних будинках слід будувати з каміння, бетону, цегли і подібних вогнетривалих матеріялів. Дахи публичних і мешкальних будинків слід будувати з залізо-бетонової плити грубої найменше на 8 цм. або з заліза, прикритого плитами з незапального матеріялу і рівноважними залізо-бетоновій плиті на 8 цм, під оглядом видержливости на пробиття. Стрих можна поділити металевою сіткою. Сходи слід будувати з вогнетривалого матеріялу і мусять вести до пивниць з протилетунськими сховами. Вхінці не можна будувати помешкань на підданші з двома кондигнаціями і вищими.

Протилетунські сховн.

Мешкальні будинки обему понад 2.500 м³ повинні мати протилетунські схови для осіб, які замешкують цей будинок. Протилетунські схови можуть бути під будинком або поза будинком. Схов мусить мати два входи з передсінками. Висота найменше на 2,20 м. Схов мусить бути газощільний. Схов мусить мати штучну вентиляцію, водопровід та кльозет з водою. Якщо нема в дотичній місцевости водопроводів ні каналізації — у схові мусить бути збірник на воду і щільно замкнений кльозет.

Постанови цього розпорядку не відносяться до будинків, будованих на основі дозволів перед оголошенням цього розпорядку.

Нема доброго снідання без кави з цикорією

Л У Н А

— яку виробляє єдина — українська кооп. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Легко перейдеш крізь життя

вживаючи LEBEWOHL, необхідного пластру на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — Теж на кожнім пластрі є напис: LEBEWOHL

СКАСУВАННЯ ГОРОДСЬКОГО СУДУ В ГОРОДИЩІ.

Міністр справедливости скасував розпорядком з 14. ц. м. городський суд у Городищі і прилучив його територію до округи городського суду в Барановичах.

Сторінка без політики.

ЗОЛОТО НА ДНІ МОРЯ.

Корабель, який потонув 139 років тому, піднесуть із дна моря.

Минуло 139 років від того часу, коли воєнний англійський корабель „Лютін" пішов на дно моря. Нині вся англійська і голяндська преса роздумує, якби то вдалося видобути його з незбагнутої морської глибини. Чому нині ще люди сушать голови собі, щоб видобути „Лютін"? А тому, що з тим кораблем пішли на дно великі скарби, які досі не дають людям спокою. Нема чого й дивуватися. У тому кораблі є стільки золота, що за нього можнаб нині дістати 25 мільонів голяндських ґульденів. Як потонув корабель „Лютін"? Чи може противники згладили його зі світа? Ні! Він уночі, коли буря шаліла і кидала ним, як лушпинкою з оріха, натрапив на скелі біля голяндського острівника Тершелінґ, розбився і разом з залогою та скарбом захлинувся від розюшених вод, поринаючи у безмежну глибінь. Це сталося у 1799 році.

Лише 18 метрів.

Після катастрофи багато людей пробувало видобути скарб із дна моря. Не тільки люди з острівчика Тершелінґ пробували своїх сил, але приходили сюди рибалки і моряки з цілої Европи. Та вони нічого не вдіяли. Навіть англійський уряд — власник корабля, стратив усю надію, махнув рукою, взагалі перестав журитися кораблем. Англійці погодилися з тим сумним фактом, що корабель годі видобути, хоч він від поверхні моря лежав усього на 18 метрів. У 18. столітті техніка була ще заслабо розвинена, щоб її можна було вжити до видобування корабля. Чим більше розвивалася техніка водолазів, тим частіше люди говорили про корабель „Лютін". Але фахівці не бралися до праці, бо знали, що корабель мусів на дні моря застрягти у намулі, а не було способу його звідти добути. Минали десятки літ, а до англійського уряду напливали просьби, щоб уряд дозволив шукати корабля, головно скарбів. Англія, щоб позбутися прохань сміливих людців, справу розшуків скарбів передала відомому обезпеченевому товариству „Льойд".

Успіх інж. Тореля.

При кінці минулого століття вдалося одному інжинірові дістатися до корабля. Був це англієць, інж. Торель. Він почав навіть видобувати скрині золота, але на нещастя буря перепинила йому в праці. Одначе він зумів витягнути на беріг одну скриню золота вартости пів міліона ґульденів. Про цей успіх загуділа ціла Европа. Перед війною Торель іще раз пішов на дно моря, але цим разом нічого йому не вдалося виловити, бо корабель багато глибше загряз у намул.

Акційне товариство.

У 1935 році один голяндський інжинір видумав нову машину, таку, що нею можна видобувати потонулі кораблі. Та кошти приготувань були такі великі, що той інжинір задумав створити акційне товариство, щоб таким робом здобути необхідні капітали. І так повстало акційне товариство, яке з анґлійським обезпеченевим товариством „Льойдем" зробило умову тай взялося до праці. Сама будова конструкції машини тривала кілька місяців. До самої праці на морі не могли ще приступити тому, що у тому місці все шаліла буря. Відомо, що море довкола острова Тершелінґ завсіди неспокійне, тільки у літі на кілька тижнів воно успокоюється. Коли врешті прийшов той день, що мали спускатися на дно моря, коли вже всім серця забилися і обличчя палали від надії, тоді трапилося щось зовсім несподіване, а саме: на машині повстав вибух і знищив її. Хтось з боку похитнув головою, кажучи, що щоб справді скарби видобути, треба раніше скарби викинути. Після того уряд розвязав то акційне товариство.

Нове підприємство.

Минуло три роки, а справа „Лютін" не перестала бути актуальна. Тепер тою справою зайнялась велика капіталістична організація „Білітон", яка має свої власні копальні цини в полудневій Америці, а також по цілому світі розкинені власні підприємства. „Білітон" порозумівся з „Льойдем" і вже побудував найбільший у світі корабель „Корімата", який саме має піднести з дна моря „Лютін". Пробу зроблять невдовзі. На острові кілька тижнів уже пильно працюють. А ініціятори вичікують тільки погоди.

Голяндія і Анґлія, з ними і цілий світ жде, який буде вислід. Цікаво, чи скарби, які прожерли морські хвилі 139 літ тому побачать світ? Чи може заздре море заховало золото так глибоко у свій намул, що покищо машини його не видобудуть.

Музей з документами страшної смерти.

Недавно відкрили в Сиднею оригінальний музей: він має показувати ріжні документи і матеріяли, як люди гинуть у найдивогляднішій спосіб. Головна збірка складається з ріжних памяток залишених катастрофами на морі за останне століття. Є це останні листки паперу, на яких пасажири перед смертю писали до своїх найближчих, пляшки з листами кинені на воду, щоб доплили до берега, дошки, за які чіпалися судорожно нещасливі жертви. Крім цього є там описи виняткових смертельних випадків.

Останні листи моряків.

Ось один із них. У 1922 р. у затоці Галіфаке один рибалка витягнув із моря дошки. Коли їх розрізував доглянув на них ріжні знаки, що вказували на письмо. Показалося, що це останки з відомої шкуни „Гіндерс", яка потонула чотири роки раніше серед бурі на коралевих рифах. Залога спаслася на якомусь острівці, але хвилі підіймалися щораз вижче так, що заливали їх захист. Вони списували свої передсмертні враження на дошці:

„Ми втекли на останній клаптик сухої землі Довкола нас плавають уже пажерливі риби. Нема надії".

Не залишалося нічого іншого як забувати про те, що небавком усі згинуть. Тоді вони почали писати останні прощальні слова — ножиками на дошках.

Другий випадок. При берегах Нових Гебридів виловили одного дня з моря пляшку. З неї добули листок паперу покритий кровю. Слова були безладні, намазані так, як пишуть божевільні. Довго треба було їх відчитувати. Це писав моряк-старшина з корабля „Ікер", що пропав 6 років тому таємничо. Виявляється, що на кораблі збунтувалися моряки і вбили капітана в околиці островів Самоа. Старшину теж зранили у бійці в руку. Пляшка оплила два рази світ довкола, заки її знайшли. Найстарша записка в цьому музею є з 1866 р. від капітана корабля „Париж" Бодуена. У кількох словах змальована вся трагедія людини: „Буган Ріф. На корабель напали китайські бандити. Всі офіцири вже неживі. Пливемо на південний захід. Поможіть!"

Підошви на пустині.

Не менше страшну смерть зазнають люди на пустині. Австралія має таку свою пустиню. Давно вже, як сміливий мандрівник Рівердейл вибрався з одним своїм товаришем у непрослідженні частини цієї пустині. Він означив приблизно місця, де залишатиме звістки про себе. В одному місці слід пропав. Мандрівники збилися зі шляху і в дорозі вичерпався засіб їх води. А води в пустині не було. Вони блукали цілими днями і впали мертві... на один кільометр перед чудовою криницею. Рівердейл списував свої враження спершу на клаптиках паперу, потім уже на підошвах. Ці підошви це один з найцікавіших експонатів сиднейського музею. Подібну трагедію пережили учасники т. зв. експедиції Жирарда у 1891 р., що вибралися від затоки Спенсера у глиб Австралії і ніколи не вернулися. Аж у 1905 р. один мандрівник знайшов дошку, на якій були такі слова: „Ах! якби ми могли знайти хоч краплину води!

Рідкі випадки смерти.

Невідомо, чи організатори цього музею зібрали теж дані з історії про дуже дивні випадки смерти. Пригадуємо собі, що Ізадора Дункан згинула від власного шалю, який заплутався в колесо авта і підчас їзди задушив її. Моліер згинув на сцені, граючи у своїй пєсі. Божеський Аретіно вмер від сміху. Клементій XIV. затроївся паштетом. Діомеда зїли коні, адмірала Дрейка — морські краби, Айсхиля вбила велика черепаха, впавши на нього, Голіята вбив грім, Клеокоона задушили два вужі, Марата вбили штилетом у ванні, з Марсіяса зняли живцем шкіру, Пліній старший згинув під лявою Везувія, Пирра вбила цегла з даху, Самсон згинув під завалищами святині, яку сам завалив, Ісаю розрізали надвоє між двома дошками, Абсальон згинув повішений на власному волоссю. Небуденну смерть мали Анакреон, що задушився зерятком винограду і Софокль, що вмер на удар серця від — щастя.

З розвитком техніки і серед щораз складніших умов життя читаємо майже щодня про щораз більше дивоглядні причини смерти. Смерть у катастрофах це вже щоденна банальна причина; на електричних кріслах гинуть бандити, на верхах гір, серед лісів люди вмирають теж таксамо, як їх попередники. Усе-ж лекше придумати якийсь оригінальний спосіб, як умерти, ніж оригінально жити.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

ВЕСЕЛЕ

— Ганю, чи ти дала золотим рибкам свіжої води?

— Прошу пані! вони ще не випили вчорашньої.

ДОБРА ІНФОРМАЦІЯ.

— Я мав учора дуже добру думку і я звернувся до інформаційного детективного бюра, щоб вони мені подали деякі дані про мене. Це добрий спосіб, щоб знати, яку я маю опінію.

— І що вони тобі сказали?

— Порадили мені, щоб я тримався від себе здалека.

ДОБРА РАДА.

— Моя донечко! тепер коли Степан тобі освідчився, ти мусиш йому сказати все про своє минуле.

— Але як я це зроблю?

— Сядеш йому на коліна і погладиш його двома руками по волоссю...

— Чому я маю його гладити аж двома руками?

— Щоб йому волосся не стало дубом, моя донечко.

КІМНАТА ДО ВИНАЙМУ.

Господиня до гостя: — Добре, я винайму вам цю кімнату, але під умовиною, що сюди не будуть приходити ніякі жінки.

— А мужчини можуть?

— Можуть.

— То я беру цю кімнату для своєї нареченої.

БАГАТСТВО.

Поет: Що-ж! піле моє багатство це мій талант!

Фінансіст: Щож! бідити не треба соромитися.

ФАХ.

— Я чув, що ваш син мав стати спеціялістом від ушних недуг, а тепер читаю, що він відчинив дентистичний кабінет.

— Що робити? тяжкі часи. Ми пригадали собі, що люди мають тільки два вуха, а тридцять два зуби.

СМІЛИВІСТЬ.

— Я тебе не розумію, Галю, ти така несміливa... Такою методою ти ніколи не вийдеш заміж. Ти мусиш того інжиніра осліпити. Я раз ударила в лице одного князя, щоб його спровокувати...

— Коли-ж це було?

— А минулого року. У „Брістолю" представився мені один князь, я з ним познайомилася і показалося, що це звичайний фортанцер.

НЕ ЗНАЄ ЙОГО.

— Чи ти знаеш добре Миколу Паламаренка?

— Дуже добре. Я позичив йому вчора десять золотих.

— То ти не знаеш його зовсім.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ У ВІДНІ.

Українське Академічне Товариство „Січ" у Відні подає до відома ,що вписи у всіх високих школах у Відні в тому році тривають до 1. листопада включно. Додаткові вписи не всюди допускальні, тому треба пильнувати головного речинця. До впису потрібні такі документи в оригіналі: 1) метрика, 2) свідоцтво зрілости (важне також Малих Духовних Семінарій), 3) свідоцтво приналежности, 4) дві знимки та 5) свідоцтво моральности — лише в тім випадку, якщо була перерва в студіях або по матурі. Добре теж привезти зі собою свідоцтво незаможности, щоб можна було зараз старатися за знижку.

На підставі нових розпорядків медицина має такі відділи:

Загальна медицина. Студії тривають 10 семестрів (5 літ) до абсолюторії. Два семестри по абсолюторії треба стратити на те, щоб скласти другий і третій ригороз і добути докторат. Семестральна оплата була дотепер 300 зол., але в найближчому році мають знизити на 125 зол. Труднощів з прийняттям не роблять. **Ветеринарія.** Студії тривають 8 семестрів до абсолюторії. На другий та третій ригороз треба числити 2 семестри. Оплати ті самі, що й на медицині, тільки лекше дістати знижку. **Дентистика** цього року введена як окремий відділ. Студії триватимуть 3 роки. Ближчих інформацій покищо нема. **Фармація.** Студії тривають 4 роки. Оплати як на загальній медицині.

Висока Торговельна Школа. Студії тривають 3 роки до дипльому, а 4 роки до докторату торговельно-економічних наук. Вступних іспитів нема Оплата 100 зол. семестрально. Знижку можна дістати досить легко.

Висока Школа аграрних наук. Має виділи: лісничий, сільсько-господарський, перетворів та загальний. Студії тривають 4 до 5 літ. Семестральна оплата 150 зол.

Академія музики. Студії тривають 5 літ. Оплата на рік коло 400 зол. Вступний іспит обовязковий. Можна здавати на вищі роки, залежно від здібностей та дотеперішнього знання.

Техніка. Будівничий виділ. Студії тривають 4 і пів року. Відділ поділений на підвідділи: а) будова мостів, б) водне будівництво, в) залізничне будівництво та г) загальне будівництво (доми). 2) **Архітектура.** Студії тяивають 4 роки. 3) **Машиновий відділ** з підвідділами: Будова машин, електротехніка: а) сильного струму, б) радіевий (слаб. струму), в) будова корабельних машин; 4) **Хемічний** з підвідділами: а) Технічна хемія, б) газова техніка. Студії тривають 4 роки. 5) **Загальний виділ** з підвідділами: Технічна фізика (студії тревають 3 і пів року). Мірництво (3 роки). Виділ начеркової геометрії.

Вступні іспити. **Абсольвентів гімназій** на хемію або обезпеченевий відділ не обовязує вступний іспит. На архитектуру іспит з начеркової геометрії та рисівництва. На всі інші відділи обовязує тільки іспит з начеркової геометрії. **Абсольвентів реальних гімназій** з начерковою геометрією обовязує тільки іспит з рисівництва на архитектуру. Оплати були дотепер понад 300 зол. семестрально, в найближчому році мають знизити всі оплати для чужинців до 100 зол.

Висока кола Консулярних Наук. Студії тривають 3 роки. Обмежень нема, зате дуже високі оплати.

Школа для мистецького промислу. Вступні іспити з рисівництва. Студії тривають в нормальних відносинах 3 роки. Оплати досить низькі. Щоб цю школу успішно покінчити треба мати спеціяльний хист.

Крім наведених високих шкіл є у Відні багато ріжнородних одно- та дворічних курсів з ріжних ділянок знания: радіотехнічні, торговельні, готелярські, ріжного року механічні і т. і.

Утримання у Відні не дуже дороге.

Всякі формальности з вписами переводить У. А. Т. „Січ". Ближчі інформації подаємо кожному, що надішле почтову марку на відповідь.

Виділ У. А. Т-ва „Січ" у Відні.

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ

Стрий.

Як тільки дійшла до Стрия жалібна вістка про смерть нач. вожда У.Г.А., зібралось численно місцеве громадянство в „Міщанській Бесіді", де до приявних промовив найстарший рангою полковник-лікар д-р Іполит Левицький. На знак жалоби на всіх українських установах вивішено жалібні прапори, вибрано делегацію на похорон, а в Стрию в парох. церкві відправлено в суботу вечором панахиду, до якої стануло пятьох місцевих священників. Церква була вщерть заповнена. Дня 8. липня відправив у парох. церкві в асисті о. декана і місцевого духовенства о. парох Службу Божу. Співав ад гок зібраний хор українських комбатантів. Прочитано національну жалобу, якої всі придержувались.

Бандитський напад у Чижикові.

НІЧНА МАСАКРА

Ніччю з неділі 24-го липня на понеділок 25-го липня невідомі злочинці напали на дім Касперських у Чижикові, під Львовом.

В годині 1.30 по півночі пятьох до сімох бандитів дісталося дверми, які мабуть забув засунути той, що вертався останній до хати. Вони увійшли до кімнати, де спало двох братів Осип і Павло та їх стара мати. Бандити, у масках і темних плащах, озброєні револьверами й залізними дрючками, кинулися при світлі електричних ліхтарок на обох братів і змасакрували обох дрючками. Побачивши, що діється, мати наробила крику, але один бандит прискочив до неї та заткав їй уста патиком.

ПРИГАДУЄМО!!!

Що збірним осередком нашого духовенства, інтелігенції, кол мистецьких, редакційних, промислових, купецьких, міщанських, тощо є

ЛЬОКАЛЬ

ГАСТРОНОМІЯ

Львів, Костюшки 3. Тел. 294-85.

Козирідкритий ресторан, кімнати до снідан., „Секції Гастроном. чного промислу при С. У. К." дає запоруку повного вдоволення П. Т. Гостей.

Після того злочинці перейшли до другої кімнати, в якій спав третій брат, Степан з жінкою і дитиною. Степана найжахливіше змасакрували, від чого на ліжку й під ліжком цілі потоки крови. Побили й жінку Степана, а хтось з бандитів накликав, щоб забити маленьку, однорічну дитинку.

Бандити понищили в хаті ровер, дві машини до шиття, покалічили чотири великі образи на стінах і портрет Івана Франка й повибивали всі вікна. На подвірі застрілили пса, що вже 14 літ був на привязі.

Цілий напад тривав не довше, як вісім-десять хвилин.

МІСЦЕВИЙ ПАРОХ НА МІСЦІ НАПАДУ.

Точно в 2-ій годині одна жінка з рідні Касперських застукала до вікна на приходстві з криком: „Мордують Касперських! Нехай отець ідуть сповідати, бо вже конають".

Священник **о. Осип Скульський,** за чверть години був уже з Найсвятішими Тайнами на місці нападу. Оглянув побитих та висповідав і запричащав Осипа і Степана.

ЖЕРТВИ МАСАКРИ У ШПИТАЛІ.

Безпосередньо після нападу один громадянин поїхав ровером до Львова, щоб приготовити місце у шпиталі і подорозі повідомив лікаря у Винниках, **д-ра Нагляка,** що по нього прийде фіра та просив, щоб він зараз поїхав до Чижикова. Д-р Нагляк приїхав до Чижикова в год. 5.30, побандажував побитих і відіслав до Львова, до шпиталю.

Привезли їх до „Народньої Лічниці" десь коло тринацятої години в понеділок. А саме:

1. **Степана Касперського,** літ 30, жонатого; має зломану руку й ногу, зломане ребро і побиту голову.

2. **Осипа Касперського,** літ 24, нежонатого; має побиту голову, плечі й мабуть повібиванні легені.

3. **Павла Касперського;** має побиту голову і втовчену руку.

4. **Анну Касперську,** жінку Степана; має побиту голову.

Степан і Осип Касперські, яких стан здоровля загрозливий і вимагає постійної лікарської опіки, залишилися в „Народній Лічниці" до лікування. Павло і Анна Касперські після перевязання ран вернулися до Чижикова.

О. ПРАЛАТ КУНИЦЬКИЙ У ЧИЖИКОВІ.

З доручення Преосвященного Івана в понеділок 25-го ц. м. *приїхав* до Чижикова автом **о. пралат Леонтій Куницький.** Заїхав на приходство, де привитав його парох о. Скульський. Потім пішли до дому Касперських, де вже зібралося багато народу, що чекав зі слізми в очах. Плакала стара мати Касперських показуючи свої рани. О. пралат Куницький потішив її та зібраний народ у такому важкому нещастю.

По дорозі до дому Касперських о. пралат Куницький вступив до дому читальні „Просвіти", де роздав цукорки дітям у „Дитячому Садку".

В год. 6.30 о. пралат відїхав до Львова.

ПОЛІЦІЯ ВЕДЕ СЛІДСТВО.

Впонеділок коло тринацятої години постерункові з постерунку в Гаях прийшли на місце нападу та списала протокол.

„Жиди становили головний штаб антифашизму".

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ФАШИСТІВСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРО ІТАЛІЙСЬКИЙ РАСИЗМ.

Ген. секретар фашистівської партії, мін. Страче приняв університетських професорів, які недавно зредагували відомий маніфест італійського расизму. Він згадав, що практично вже від 16-ох років фашизм веде політику расизму. Тепер ця справа стала ще актуальніша, від коли італійці здобули кольоніяльну імперію та мусять боронитися перед домішкою чужої крови.

Маніфест італійського расизму не має виключно теоретичного значіння, після нього прийде подрібно обдумана політична акція.

Жиди в цілому світі становлять від тисячі літ окрему расу. **Не зважаючи на толерантну політику, жиди — при всіх своїх можливостях і матеріяльних засобах — становили головний штаб антифашизму.**

Японці заняли Кіюнкіян.

Японський наступ, що почався в понеділок, покінчився перемогою: японці ввійшли до міста Кіюнкіян; китайці відступили на схід.

ФРАНЦІЯ ПОМАГАЄ КИТАЙСЬКОМУ УРЯДОВІ ЗБРОЙНО, МУНІЦІЄЮ ТА ЗАЛІЗНИЧИМ МАТЕРІЯЛОМ.

Домеї повідомляє: Французька влада дальше помагає урядові Чанкайшека, постачаючи йому чимало зброї, муніції та залізничого матеріялу.

Кореспондент „Ніші-Ніші" стверджує, що у пристані Гайнону зложено чимало скринь зі скорострілами, частинами літаків і т. п. Все те переладовують на залізницю. Військові транспорти йдуть щодня.

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ВІЙСЬКО ЗНОВУ ПЕРЕЙШЛО МАНДЖУРСЬКИЙ КОРДОН.

Домеї повідомляє: Совітський відділ, зложений з 30-ох піхотинців і 20-ох кінноти чків перейшов манджурський кордон коло Сіянопаліну та загнався на 1 км. у глибину Манджурії. Манджурська військова стежа змусила большевиків вернутися за кордон.

—o—

ДИМІСІЯ СИРІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Минулої ночі сирійський уряд подався до димісії; президент Сирії поручив дотеперішньому премієрові утворити новий уряд, який повстане мабуть ще у вівторок.

Причиною димісії є ускладнення у звязку зі справою санджаку Александрети

—o—

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє „Діло" (ч. 161) підпало конфіскаті за першу вістку на першій сторінці про Чижиків.

— **Лікар Степан Брик,** ординує в нутрішних недугах від 3—5, Львів, ул. Хмельовського 15 II. (бічна вул. Мохнацького). 1570, —6

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Нарешті дозвіл на 10 садків.** Копичинецьке староство дозволило нарешті по двомісячних заходах членів Ради Повітового Союзу Кружків „Р. Ш. у Копичинцях на 10 садків „Р. Ш." в таких місцевостях: Копичинці-Баворівщина, Копичинці-Калинівщина, Хоростків, Гусятин, Чабарівка, Васильківці, Чорнокінці Великі, Чорнокінці Малі, Гадинківці, Кривеньке. Не дало дозволу на ведення садків у 17-ох селах. Зате у копичинецькому повіті є аж 34 польські півоселі, що їх веде здебільша „Т. Ш. Л." У „громадських" садках учать провідниці польки, які не вміють української мови і кажуть українським дітям молитися по польськи.

— **Ревізії й арештування в Яворові.** Від кількох днів поліція переводить масові ревізії й арештування у Яворові та Яворівщині. Минулої суботи поліція арештувала Михайла Чопика, службовика Кооперативного Союзу. минулого понеділка 25. ц. м. арештувала Мирона Кулинича, Остапа Линду, теж службовиків Союзу Кооператив, Степана Линду, службовика „Просвіти", Михайла Завадку диригента Філії „Просвіти".

— **Припиняють масово діяльність читалень** „Просвіти". Рішенням з 21. ц. м. староство припинило діяльність усіх читалень „Просвіти" в окрузі суду в Миколаєві н. Дн. тому, що — мовляв — члени читалень брали участь в поході на Зелені Свята. З тих самих мотивів припинило теж діяльність чит. „Просвіти" і кружка „Р. Ш." в Миколаєві н. Дн. і читальняну домівку запечатала влада. Всі читальні „Просвіти" і кружок „Р. Ш." внесли відклик до станиславівського воєвідства.

— **Український ресторан у Парижі.** У Парижі відкрили при рю Жіт-ле-Клер, VI. (метро Сан Мішель), у самому центрі Парижа, кооперативний ресторан „Україна". Саля удекорована в українському стилі. Кухня подає українські і французькі стравн. Потребу такого ресторану в Парижі вже давно відчували. Дотеперішні спроби створити приватні українські ресторани, були звичайно доривочні.

— **Зразок „католицької толєранції" і джентельменства.** Польський відділ Католицької Акції у Стрию уладив з початком липня ц. р. більшу прогульку до Ченстохови, Познани, Гнезна, Гдині і Варшави. З прогулькою виїхало 9. ц. м. зі Стрия понад 400 осіб, між ними двох українських священників, кількох інтелігентів зі Стрия та Калуша з найближчими та кількох українських міщан і селян. По приїзді до Ченстохови наші священники хотіли відправити богослуження. Якеж було здивування молодого священника о. М. Ліщинського, якому оо. Павліни не хотіли дозволити правити богослуження, хоч показав їм документ у латинській мові Гр.-Кат. Митрополичого Ординаріяту зі Львова на доказ, що може всюди правити Службу Божу. Щойно на інтервенцію кс. Свежавського, польського катехита і провідника прогульки зі Стрия, оо. Павліни дозволили відправити Службу Божу в нашім обряді перед чудотворним образом Богоматері. Пізніше оо. Павліни були вдоволені, бо наша Служба Божа дуже подобалася полякам, які приїхали з прогулькою зі Шлеська, Виленщини і Познанщини. Польські черці і черниці та священники уважливо приглядалися нашій Службі Божій. що її по черзі відправляли оба наші священники: о. М. Ліщинський та о. Торуняк. Зате по дорозі з Ченстохови до Познаня трапився нашим прогульковцям уже куди прикріший інцидент, що його викликав польський студент зі Стрия. Сам звук української мови, що нею заговорила донька до свого батька в купе вистарчив, щоб вивести польського студента католика з рівноваги. Він накинувся у присутности багатьох подорожніх з такими лайливими словами на панну Залеську: „ти гайдамачко", „ти хамко" і т. п. По такій поглядовій лекції „толеранції і товариської культури супроти молоденької панни закокурічений польський студент загрозив, що викине її з поїзду зате лише, що вона розмовляє з батьком по українськи. Одначе відійшов — як непишний — тоді, як в обороні донъки станув батько та старенька їмость, що їхала в тім-же купе. Щож, нема кому дивуватися, бо польські католицькі студенти загально відомі зі своєї толеранції, культури і лицарськости супроти жінок.

— **Польські студенти пропагують антисемітизм по українських селах.** Заходом „Зєднчєня полякуф Земі Чєрвеньскей" розїхалось по Галичині з початком липня ц. р. майже 110 польських студентів нібито з відчитами на освітні теми. На які це теми — не важко здогадатися. Рубець відслони відхилило львівське „Слово Народове" з 25. ц. м., яке повідомляє, що по селах Березівщини їздить трьох польських студентів-медиків з одною студенткою і замість освіти ширять програмові гасла ОНР та виголошують відчити на тему боротьби з жидами. З такими відчитами виступали польські студенти в українському дуже свідомому селі Володжі та сусідніх наших селах. „С. Н." запевняє, що ідеольогія ОНР у Березівщині не матиме прихильників. Добре знати і запамятати собі, яку то місію виконують польські студенти.

— **За комуністичну діяльність.** У вівторок, 26. ц. м., другого дня розправи зізнавали далі підсудні у великому комуністичному процесі, що відбувається перед трибуналом окружного суду. Підсудні не признаються до вини, заперечують приналежність до К. П. З. У. Підсудних боронять адвокати: д-р Лятошинський (поляк), д-р Аксер, д-р Ляндав і д-р Гельб, д-р Стєросольський і д-р Скибінський.

— **Львівська хроніка.** При вул. Сикстуській 25-літній Роман Клюк, шевський челядник, важко зранив ножем свою жінку по сварці на тлі заздрости. — В помешканні при вул. Кордецького ч. 33 важко попарилася 60-літня Марія Рущишинова, при запалюванні дерева в печі бензиною; вогонь перекинувся на старушку, яку важко попарену відвезено до шпиталю. — 23-літні Гнат Доброжанський пробував їсти шкло, тому помандрував до шпиталю з покаліченими устами.

— **Самогубства.** У дрогобицькій вязниці повісився 36-літній Іван Тулей, засуджений на 10 літ вязниці. — У лісі коло залізничої стації Рихтичі пов. Дрогобич найдено вісільника, якого важко зідентифікувати.

— **Краєва хроніка.** Селянин Ф. Дінер з Копичинець пов. Городенка переправлявся з трьома кіньми через Дністер, де він глибокий на 7 метрів. Сильна струя схопила коні і всі вони потопилися, сам селянин ледви врятувався. — Зі страху перед карою батька 15-літній хлопчина Е. Зайончковський з Біскович кинувся під поїзд і згинув. — На стрийському двірці залізничий робітник Корнель Петрів дістався між буфори двох ваґонів — помер у шпиталі.

— **Населення Варшави зростає.** Згідно з останніми статистичними даними Варшава мала 1-го червня ц. р. 1,271.000 мешканців.

— **За щасливий лет — безплатний поворот кораблем.** Американський летун Дуґляс Коріґен, який перелетів недавно понад Атлянтійський Океан без дозволу летунської влади приїхав з Дебліну до Льондону в гості до амбасадора Злучених Держав. Коріґен відплине до Ню-Йорку кораблем „Менгетен" безплатно у вибагливій кабіні на запрошення корабельного товариства, до якого належить корабель.

— **Джемборі латвійських пластунів.** Минулої суботи відкрито національне джемборі латвійських пластунів у надморській місцевости Лелюп під Ригою. На цей зїзд прибуло багато делеґацій пластунів зза кордону.

— **По буревію поля покрились ледом.** В останніх днях перейшов над Естонією сильний буревій з градом, що заподіяв великі шкоди. Град знищив 600 га засівів у північній Естонії, повибивав усі шиби в домах, посік листя та понищив овочі. В деяких місцевостях падав град, що важив 80 ґрамів. По буревію великі простори піль покрилися грубою верствою леду. Шкоди дуже великі. Естонський уряд рішив перевести публичну збірку на допомогу пошкодованим.

— **Дві катастрофи.** Недалеко Лінцу ударився моторовий вагон з особовим поїздом. Одна особа вбита, кілька важко ранених. — У фабриці міди у Кромпаві на Словаччині вибух котел зі смолою. Один робітник згинув, 13 важко ранених.

— **Большевики вивозять золото і платину.** На шляху Москва-Рига-Стокгольм відновили летунську комунікацію, але літаками на цій лінії їздить дуже мало пасажирів. За те літаки з Москви привозять золото, платину. Минулої неділі большевицький літак привіз транспорт діямантів ваги 3 кг. і 700 ґрамів, вартости 10 міліонів фунтів штерлінґів. У Стокгольмі забрав цю посилку літак, що відлетів до Брюселі.

— **Величаве богослуження у православній церкві у Москві.** Минулої неділі відправлено в найгарнішій з незамкнених ще православних церков Трьох Святих у Москві заупокійне боговслуження за душу померщої румунської королеви Марії. Богослуження відправлено зовсім явно і з великим блеском, невиданим у Москві від часів большевицької революції тому, що большевицький уряд на запит румунського посла в Москві не заборонив богослуження. Тому теж церква, до якої ходили звичайно лише старики і бідаки, які не боялися репресій за явне визнавання християнської релігії, заповнилася минулої неділі дипльоматами і військовими атташе в ґалевих одностроях. Між членами дипльоматичного корпусу був теж присутній директор протоколу в комісаріяті закордонних справ Барков. Одночасно в Москві звертають увагу, що цей жест чемности супроти Румунії не є однозначний зі зміною становища большевицького уряду супроти православної церкви. Найкращий доказ це завзята кампанія большевицької преси, яка домагається енергійної репресійної акції супроти священників всіх віроісповідань, бо, мовляв, вони є „агентами міжнароднього фашизму".

— **Місто, де мешканці не ходять.** Контроля руху на головніших вулицях столиці Голяндії Ґаги виказує щораз то більше зменшення пішого руху. І так на одній з більших вулиць Ґаги піхотинці творять ледви 9 відсотків загального числа прохожих, повери 50 відсотків опісля йдуть трамваї і самоходи.

— **Жахлива летунська катастрофа в Колюмбії.** На великій площі вправ Санта Анна, 20 км. від столиці Колюмбії Боготи відбулася велика військова ревія з участю літаків. Підчас перелету ескадр літаків один літак упав недалеко трибуни президента між юрбу народу. Тому що вибухли збірники з бензиною наслідки катастрофи дійсно жахливі, бо згинуло 55 осіб, понад 100 важко ранених. Жертви катастрофи були такі змасакровані, що годі було пізнати тіла вбитих. Страшний випадок трапився на очах президента Льопеза, який уступає 7. серпня ц. р. та його наслідника Сантоса і багатьох закордонних дипльоматів.

— **Ґураґан і повінь у Злучених Державах.** Сильний ґураґан зі зливним дощем лютував над Ню-Йорком, ушкодив багато домів, поперекидав дерева і понищив телефонічні получення. Ґураґан кинув теж до землі бомбовим літаком. Усі три члени залоги згинули. Недалеко Ню Джерсі ґураґан перекинув автобус. Одна особа вбита, 9 важко ранених. У полудневосхідній частині Тексасу буря знищила 8.000 км² управних піль. Дві особи вбиті, кількадесять ранених, понад 500 без даху над головою. Внаслідок зливного дощу повиливали ріки. Повінь заподіяла великі шкоди. Залізнича комунікація в богатьох місцевостях перервана. 20 осіб. затонуло. В нюйорській окрузі вода залила шоси так, що тисячі самоходів стоять на дорогах без власників.

— **Ріжні вісти.** Зі Стокгольму виїхав відомий диригент Л. Стоковський. На двірець відпровадила його відома фільмова артистка Ґрета Ґарбо, яка теж за кілька днів покидає столицю Швеції та їде до Парижа, де стрінеться зі Стоковським. — Бельґійський король Леопольд відслонив у Нюпор памятник свого батька, трагічно померщого короля. — Чотири німецькі альпіністи здобули верх Айґер. Вістка, що її подало швайцарське радіо, викликала між туристами в Альпах велику сензацію. — Яхтом „Корін 2" приїхав марш. Ґерінг до Гельсінґер, а звідсілля до замку Кронборґ на виставу „Гамлета".

— **Недуги переміни матерії.** Дослідники на полі лікарської науки щодо переміни матерії запевнюють, що вживаючи природної гірської води **„Францішка Йосифа"** осягнемо знаменити наслідки.

Дописи.

СТРИЙ.

Продукції учнів фортепіянової та скрипкової кляси Вищого Муз. Інституту ім. М. Лисенка, філії в Стрию, відбулися 20. м. м. в салі Н. Дому. На 45 учнів взяло участь у пописі 29, а саме: проф. І. Старосольської 5 учнів, проф. І. Повалички 9 учнів, проф. Р. Савицького 14 учнів і проф. М. Котовича 1. Треба піднести велику дбайливість за розвій Інституту проф. В. Котовича, голови Т-ва, що цілою душею віддався Інституто-ві, як також нач. Пристая, що безінтересовно працює над підвесенням музичного рівня школи. Продукції розпочала уч. І. кляси фортепіяну Лищинська Марія, граючи 2 Етюди Гурлітта. Вже ця перша учениця показала, що Інститут дійсно гарно вивязується зі своєї задачі, бо обі етюди виграли зовсім бездоганно, важливим, що то тільки І. кляса. Пізніші пописи щораз-то різнородніші і кращі, а деякі, як напр. Монципайн Альберт, також учень І. року форт., відіграв по мистецьки Баєр: 2 Етюди і Шін: Колисанка і Гопак. В школі скрипки Куцина Гельго (скрипка III. кляси) захопила правильних відіграванням: Моцарта-Бурмейстера „Менуета". Також Кінаш Богдан (сер. II. сер.) відіграв дуже вдатно свою точку. Слід піднести великі здібности уч. Лешка Ігора (форт. III. с.), Цурковської Надії (форт. IV. сер.), Винницької Стефанії (форт. I. вищий), Шинка Мирона (сер. III. сер.) та Довяд Аліції (форт. I. кляси). Попис закінчив мистецьким відіграванням концерту г-моль І. і II. частини Бруха учень Гайт Альфред (скрипка I. в.). Побажатиб, щоб такі пописи відбувалися частіше, бо таким чином виробить собі стрийське громадянство музичний смак, а й учні певно на тім скористають.

Ювилейний концерт читальні „Просвіти" на передмісті Лани відбувся в Німецькім Домі з початком липня. Перед численно зібраним міщанством передмістя виступив власний хор читальні і відспівав під диригентурою п. Гицака удатно ювилейні хорові прогукції. Також три деклямації казують багато про рівень праці в читальні. Ювилейну промову відчитав у заступстві перешкодженого адвоката Падоха голова філії дир. Нарожняк. Відспіванням національного гімну закінчився концерт читальні. Зважаючи всі трудности в праці і спеціяльно в доборі відповідних творів, треба піднести працю проводу читальні. Слід би тільки місцевій інтелігенції більше зацікавитись цією чи не єдиною працездатною установою на передмісті Лани.

Новий осередок культурної праці. Користаючи з розпорядку мін. Складковського про ремонт домів, місцеве церковне братство ім. св. Миколая при парохіяльній церкві рішило у своїм домі уладити більшу кімнату, де могтиб відбуватися сходини й імпрези місцевих установ. Стрий розростається, а Нар. Дім вже давно за малий на великого роду імпрези. Поки побудують „Дім Української Культури", велика скількість місцевих установ зможе користати з нової салі, тим більше, що й сусідство з церквою може дуже причинитись до догідного улаштування відчитів чи товариських сходин.

ЗАЛІЩИКИ.

Прогулька сільсько-господарського вишколу хліборобської молоді заліщицького повіту в осінком філії в Тлустім відбулася в днях від 11. до 14. б. п. р.: в ній взяли участь представники кружків „С. Г." з Добрівляни, Девятняча, Цаповець, Устечка та Нараєва. Прогульковим проводив інструктор-агроном філії „С. І." в Тлустім п. Рогожинський Іван. Прогульковці вирушили зі Заліщик до Неквиск та околиці, де оглянули поклади фосфоритів. Звідтіля поїхали через Товмач до Миловання і там оглянули в господарсько-садівничій школі „Просвіта" годівлю молочних корів, безрог, курей, пшілки, насінництво і вкінці сам інститут. Тому, що прогульковці мали на меті оглянути памятки давньої нашої старовини в Крилосі, одна з учасниць прогульки В. Х. М. Ворсун Саввина з Девятняча виголосила з інституті „Просвіта" реферат про значіння розкопок у стародавньому городі Галичі, якого вислухали учасники прогульки й учні госп.-садівничої школи в Миловані, між якими були галичани, поліщуки й волиняки. По такій підготові прогульковці завдяки Крилос і відтак садівничо-насінниче заведення п. Терпилика в Залуцві. Вертаючись через Станіславів, Тисьменицю, Товмач, зайшли вони теж до Городенки, де звиділи державну господарську школу й наші установи, між ними гімназію Р. Ш. Слід би зазначити, що такі прогульки причиняються багато до пізнання рідного краю, його цінностей, збагачують світогляд наших громадян і з цього приводу бажано бульб, щоб наші сільсько-господарські установи приділяли їм більше уваги.

ГОРОДОК.

„Дитячий празник" в українській захоронці. В неділю 17. липня п. р. відбулася справді мила і дня дітей небувала імпреза в Городку. Українська захоронка (дошкілля), зорганізована недавно в Городку заходом місцевого громадянства, яка має приміщення при церкві св. Івана Хрест. у недавно викупленім з жидівських рук, гарно відновленім та улаштованім домі, уладила чудовий празник-попис дітей, які в цьому гуртуються. В теперішній порі є там коло 50 дітей у передшкільнім віці, які приходять до захоронки переважно з передмістя Черлянського і Осіцька, а також деякі з міста. Та мила дитяча імпреза дала покою ослів тих маленьких громадян — потіху своїх батьків. Виведено кілька співок та хороводів, кілька гарних національних танків, співів та деклямацій. Молодь і старші були захоплені маленькими актерами й танцюристами, які під звуки оркестри безжурно і весело бавилися під проводом своєї учительки. Опісля, коли вже малі танцюристи помучилися, сіли гарненько до лавок і саме тоді відбувся цей празник, який заповідали афіші. Буфетом занялися пані. Попис наших найменших, що виступили в гарних національних строях, зворушив неодного зі старших та показав, що захоронка в Городку має добру, фахову силу, яка вміє здобути симпатію дітей та ними добре покерувати. Тому треба би подбати, щоб українська захоронка в Городку вдержалася, а родичі повинні старатися, щоб усі діти в передшкільнім віці до неї ходили. Головне йде тут про поблизьке Заставське передмістя, де цього року нема дитячого садка. Городок у ділянці виховання молоді має великі заведбання в давніх літ, тому нині треба з особливою увагою піклуватися нашими найменшими. Акцію виховання маленьких потіх повинні підтримати всі українські матері та взагалі все свідоме жіноцтво Городка, де всюди може мати перший голос і завсіди велике та вдячне поле до праці.

Початок ювилейних торжеств у звязку з 950-літтям хрещення України в Городку. Ювилейні торжества з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України почалися вчідно з пляном Ювилейного Комітету в день св. Ольги, в неділю 24. липня п. р. В дуже добре справленій та з загалом виголошеній проповіди на Службі Божій про велику київську княгиню св. Ольгу поставив й о. Омелян Шараневич як взір до наслідування зокрема жінкам у цьому ювилейному році. Глибокі думки проповіди (спеціяльно актуальні на городецькому терені, як напр. виховання дітей на свідомих громадян, що дорожили своїм рідним обрядом і за ніщо в світі його не вирікалися) помітно зворушили всіх вірних, зокрема жіноцтво. В полудне від год. 12 до 12.15 лунали без перерви дзвони всіх трьох городецьких церков, звіщаючи всім початок ювилейного року. Вечором в год. 6. зібралися в салі вади „Поміч" представники товариств та громадянства в справі основання місцевого Ювилейного Комітету. Зборами проводив о. Епіфаній Роздольський, парох Городка. Від Українського Католицького Союзу, який склікував нараду, зреферував справу ювилейних торжеств адв. Клим Каратевський. Опісля розвинулася дискусія, в якій засвоєно програму ювилею згідно з вказівками Головного Ділового Комітету у Львові. Після того вибрано Ювилейний Комітет, який має заняттися влаштуванням ювилейних свят. У склад Комітету ввійшли всі священники та чільніші громадяни Городка усіх кругів. По зборах відбулося засідання вже самого Комітету, на якому він уконституювався та розділив між поодиноких членів функції.

X.

Спорт.

БЕЗПРИКЛАДНІ МЕТОДИ.

Методи, що їх застосували деякі людці з левандівського Т. Ш. Л. для вдистансування кращого противника на спортовому полі, себто перемиського „Сяну" — можнаб опатентувати, колиб існував у державі уряд, якого ціллю булоб культивувати моральну гниль, брехню та провокацію. Колиж зважити, що левандівському клюбові ТШЛ патронують два латинські священники — парох і сотрудник місцевої парохії, то справа починає бути просто несамовита.

Як розуміє один з патронів клюбу ТШЛ, о. Смерека, спортову етику, на це вказує така його промова, виголошена підчас перерви на метчу Сян—ТШЛ у Перемишлі до змагунів львівської дружини: „Не допусьцьце до того, жеби польска дружина пшеграла з руском дружином на польскей земі!"

Не диво, що дружина, яка має таких „спортових" дівчів у проводі, вийшла по перерві на грище і почала розбої направо й наліво. Жертвою її брутальної гри (це ствердила й польська спортова преса після змагань) упали змагуни Сяну — Суський, Ряшівський, Неофіта і Ходань, яким ще досі не погоїлися рани.

У звязку з цим треба виявити признання впорядчикам Сяну і перемиській публиці за збереження холодної крови і запевнення брутальним змагунам ТШЛ повної безпеки. Впорядчик Сяну і перемиська публика заслуговують тим більше на признання, що ТШЛ — як видно — мав згори устійнений плян спровокування Сяну і публики і для переведення в життя того пляну робив усе можливе як на грищі (грачі ТШЛ), так і на площі (кібіци ТШЛ).

План ТШК скрахував на перемиському грищі, де господарем був Сян, але ТШЛ не зрезигнував зі своїх замислів. Почалася за інспірациями ріжних людців з ТШЛ пресова нагінка на добре ім'я Сяну й на перемиську українську публику. На услуги тим нікчемним методам пішла велика частина польської преси: „Век Нови", „Експрес Вечорни", „Слово Народове" і краківський „І. К. Ц.". Завданням тієї преси було змобілізувати публичну опінію проти Сяну при помочі наскрізь брехливих „реляцій" та стероризувати нашу перемиську дружину настільки, щоб вона під такою загрозою згори скапітулювала і здала свої позиції в користь Т.Ш.Л. І цей власне намір ограбити клюб і дружину з його моральних вартостей є одною з найнікчемніших практик, неготованих досі, хіба ніде у світі! Методи деяких людців з ТШЛ є дуже грізною осторогою для спортової влади і коли вона радикально їх не зліквідує, то все спортове життя може легко перемінитися у нас в левандівський загумінок. Цю справу кладемо на совість також нашим відпоручникам у львівських спортових магістратурах, а всіх українських спортових дівчів і чинних спортовців взиваємо до боротьби з моральним бандитизмом і всяким хуліганством у спорті.

*

Народню приказку про свиню, що сама міх дре і сама квичить, можна прикласти у дослівному розумінні до нотатки у „Веку Новім" і краківськім „І. К. Ц." з вівторка 26. ц. м., де подана причина відкликання метчу Сян—ТШЛ у Львові.

Відкликання змагань пояснює „Век Нови" небезпекою, що грозила публичній безпеці від тих численних боївок, що їх буцімто зорганізував Сян на свої відплатні змагання у Львові. Виходить, що Сян — це справді якась надзвичайна організація. Бо уявіть собі: в Перемишлі влаштовує вона погром грачів і прихильників Т. Ш. Л., вганяє, бє і тероризує всіх поляків, зокрема відзначених хрестами оборони Львова, приневолює до мовчанки поліцію, а до того перед виїздом до Львова організує боївки, які мали повторити тут перемиський погром. Не вірите? Послухайте, що пише „ІКЦ": „З дружином пшемиском пшибило до Львова кілька тисенци кібіцуф україньцуф, в тем ржекомо кілька боювек українських, ктуре мяли в разе некожистнего виніку для Пшемисьля вцонць буйкен".

Ось і маєте знамениту ілюстрацію до історії про свиню, що сама міх дре і сама квичить.

Як виглядає подана і „Веком" і „ІКЦ" вістка в світлі правди, зрозумієте, коли візьмете під увагу факт, що „дружина пшемиска", тобто Сян, до Львова взагалі не приїздила у неділю 24. ц. м. і самозрозуміло не могла привозити зі собою ніяких кібіців. Автим і заборони змагань на грищі ТШЛ в мин. неділю Городським Старостом подиктована була оглядами на прилюдну небезпеку, якої люди з ТШЛ, що розпутали при помочі шовіністичної преси таку ненависть польської вулиці до перемиської української дружини, очевидно не могли дати. Таксамо арештою пояснював відкликання недільних змагань спортовий референт львівського радія. З цього хіба ясно, що і „Век Нови" і „І. К. Ц." подотали в цім випадку правду цілковито, очевидно не вперше і — ми певні — не востанне.

Русь (Хуст) стратила 2 пункти.

В неділю, 24 ц. м. програла хустська Русь у Кошицях з тамошнім КШЦ свої передостанні змагання за вхід до дивізії у відношенні 2:3 (1:2). Ця перемога запевнила КШЦ першенство й аванс до дивізії.

В другому метчу Славія (Пряшів) розгромила в Хусті дружину ГШЕ 7:1 (4:1).

ЗА ВХІД ДО ЧЕСЬКОЇ ЛІГИ.

В грах за вхід до чеської Державної Ліги 24. ц. м. занотовано такі висліди:

Лібен—КАЦ 4:0.
Батя—Копісти 12:0.
Богеміенс—Гепліцер 4:3.

У табелі веде Лібен без втрати пункту, 2) Батя, 3) Богеміенс, 4) Копісти, 5) Тепліцер, 6) КАЦ. Лібен має вже запевнене місце в Лізі, хто буде другий щасливець, ще не знати.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

ЗВІДОМЛЕННЯ з діяльности Товариства Українських Кооператорів у Львові за час від 12. VI. 1936 до 31. XII. 1937 р. Накладом Т-ва Українських Кооператорів. Львів, 1938. 8-ка, стор. 20.

З НАМИ БОГ. Матеріяли до улаштування ювилейних академій у 950-ліття Хрещення України. Накладом Ділового Комітету Свята Християнської України. Львів, 1938. 8-ка, стор. 54.

ЦИМ ЗНАКОМ ПЕРЕМОЖЕШ. Ювилейні проповіди на торжества звязані з 950-літтям Хрещення Руси-України. Накладом Ділового Комітету Свята Християнської України. Львів. 1938. 8-ка, стор. 72.

Театри.

Великий Театр:

Середа, 27. VII. год. 8. веч. „Романс із скарбовим урядом". Прем'єра!
Четвер, 28. 7. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".
Пятниця 29. 7. год. 8. веч. „Романс із скарбовим урядом".
Субота 30. 7. год. год. 4. попол. „Іван". Год. 8. веч. „Романс із скарбовим урядом"

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТОВМАЧ:
27. VII. Тіпка Карла.
28. VII. Жінка на цензурі. (Вистуи Стефи Стадникової).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖАБА:
27. VII. Пригода в Черчі.

Укрвінський Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКУЛИЧИН:
27. VII. Пісня Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталання.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найманчка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

АНТИКВАРСЬКИЙ ЯРМАРОК

місячник, містить **безплатно** оголошення тих, що хочуть продати чи купити книжки, часописи, нотн то перепродують дешево всякі видання в усіх мовах. Ціна зошита в видавництві тільки 1 зол., у продавців 2 зол.

ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,
1579 **Станиславів, Йосафата 4.** 1-4

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півень кличе".
АПОЛЬО: „Аляска у Пекіні".
АТЛЯНТИК: „Острова засуджених".
БАЛТИК: „Почалось у погоді", „Двоє в корбі".
ВАНДА: „Промені загладн", „Пізнались в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Тільки раз кохала"; „В шампанську ніч".
ЕВРОПА: „Комбатанти".
КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя вдвійку".
КОЧЕРНИК: „Останній акт пімсти"; „Міліонер на тиждень"; Метч: Шмеллінг—Люї.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Пропащий овад" і Теодора робить карієру".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не знала любова".
ПАЛЯС: „Шейк" з Рамоном Новарро.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „В заметілі вогню й заліза" та додатки.
РІЯЛЬТО: „Любовні маневри".
РОКСІ: „Найгарнішний день у моєму житті".
СВІТ: „Гра змислів", „Таємниця самотнього дому".
СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".
ТОН: „Твої Парижа", „Кавярня на границі.
УТІХА: „Срібна торпеда" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівча з далекої ґенеочі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл Марійська)
„Мадейра".

[illegible]ПЛЯСТІКОН: (Палац Словіда" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 27. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. дениик, 7.15 Рад. музика, 8.00 Орхестра, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Плити, 14.10 **Українська музика з плит, 14.25 „Позістала пісня" (голоси з того світу) літер. нарис д-ра З. Тарнавського,** 14.35 Плити, 15.00 Бірка, 15.05 Госп. й сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Орх.-оперет. музика, 16.45 Військовий відділ, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Розр. музика, 17.55 Гальо увага! 18.00 „Англій. город", фейл., 18.10 Інтер. арій, 18.45 „Пан мандатарій уряду", фрагм. пов., 19.00 Вільон. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, а перерві „Байки з царства фавни", „У зоо" скеч, 20.45 Вечір. дениик, 20.55 Акт. гутірка, 21.10 Шопен і Польща, 21.50 Спорт. вісти, 22.00 Льок. спорт. вістки, 22.05 Вес. слов.-муз. авдиція, 23.00 Ост. вістки вечір. дениика і метеор. комун.

Четвер, 28. липня 1938.

6.45 Рухавка, 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх., 8.00 Плити, анекд., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Вес. часи в Київі, пл., 14.15 Форт. рецітал, 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Бірка, 15.05 Госп. й сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" опов., 15.30 „Таємниці Львова", пов. з 1848 р., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Сальон. музика, 16.40 „Як повстає авто?" гутірка, 16.45 Турист., літнищ., коозер., фейл., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Камер. музика, 17.40 „Через степи", оповід. капіт., 17.55 Гальо увага, 18.00 Перегляд авдитн., 18.10 Вязанка шлеських нар. пісень, хор 18.30 Театр уявн: слуховище „Тривога в Сан Антоніо", 19.10 Концерт лавреат. Варш. Консерваторії, 19.30 Акт. гутірка, 19.40 Розр. концерт, в перерві „Пакетна поема одома" скеч, 20.45 Веч. дениик, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Актуалія, 21.10 Співн. реціталь, 21.35 II. ч. симф. конц. з Парижа, 22.30 Авдиція Нар. свята в Перу в Варшавии, 22.50 Спорт. вістки, 22.55 Льок. спорт. вістки, 23.00 Ост. вістки веч. дениика і мет. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 27. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 16.00 18.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Вес. вечір, 22.30 Вальси. БІЛГОРОД 18.20 19.00 Орх., 20.00 Пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Сатирнк. рецітн., 18.30 19.00 Орх., 19.30 20.00 Цигап. орх. і сол., 20.55 21.00 Симф. концерт, 22.05 Опер. музика, 23.10 Джаз. музика, ВІДЕНЬ 13.15 Розр. концерт, 15.30 Твори Брамса, 18.20 Розр. музика, 20.10 21.00 Фестів. симф. орх., 22.30 23.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Дріб. музика, 21.15 Легка муз. орх., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танцова музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.50 22.00 Сатирнк. рецітн., 23.15 Танк. музика, МІНХЕН 13.15 Орхестра, 18.20 Соната, 20.10 Вес. муз., ПРАГА 16.15 Солісти, 17.00 Танк. музика, 17.40 Форт. рецітн., 18.20 Сальон. музика, 20.55 21.00 Фільг. орх., 22.30 Смичк. кварт., РАДІО ПАРІ 18.00 Пісні, 19.00 Форт. рецітн., 20.30 21.00 Концерт, 21.30 22.00 Розр. музика, РИМ 17.15 Сатирнк. рецітн., 19.40 Розр. музика, 20.30 Легка музика, 21.00 Хор, 21.40 22.00 Симфон. концерт, 23.15 Танк. музика.

Четвер, 28. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Танки, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Фдет, 20.30 Співн. рецітн., 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 18.00 21.45 22.00 Цигап. музика, 17.25 18.00 Військ. орх., 19.25 Співн. рецітн., 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 16.00 Орхестра, 21.00 Вечір. музика, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 16.00 Розр. концерт, 19.00 Весела музика, 21.00 Розр. музика, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ісабо" оп. Масканія, МІНХЕН 13.15 16.00 22.45 23.00 Розр. музика, 18.20 Солісти, ПРАГА 12.45 14.10 Популяр. концерт, 18.20 Орх., 20.35 21.00 „Легенда про Кітежу" оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 22.00 Розр. мельодії, 22.30 23.15 Танк. музика.

Пятниця, 29. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 Розр. музика, 15.30 Солісти, 17.30 Пісні, хор, 20.10 Славні диригенти, 21.00 Цитра, БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні, 18.30 Нар. музика, 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 18.00 23.20 Цигап. музика, 19.00 Легка музика, 20.25 21.00 22.00 „Отелло" оп. Верділя, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 18.00 Нар. мельодії, 20.10, 21.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Вільонч. рецітн., 20.10 21.00 Вес. вечір, 23.30 24.00 Нічний концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Орх., 21.00 Концерт орх., 22.00 Концерт хору, 22.30 23.00 Танк. музика, МІНХЕН 13.15 16.00 Розр. концерт, 18.20 Солісти, 20.10 21.00 Симф. Брізнерка, орх., ПРАГА 14.10 Концерт, 17.00 Військ. орх., 18.20 Сальон. музика, 20.35 21.00 Хор морав. учит., 21.05 Симф. Ферстерка, 22.30 Слов. танки Дворжака на форт., РАДІО ПАРІ 18.00 Музика й цвіти, 20.15 Пісні, 23.00 24.00 Нічн. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет. Карабелів, 23.15 Танк. музика.

Радіокутик.

КАМЕРАЛЬНА МУЗИКА З КОПЕНГАГЕНУ ДО ПОЛЬЩІ.

Данська музика минулого століття спочатку розвивалася під німецькими впливами. Одначе згодом ця музика придбала власний національний колорит, який полягав скоріше на самій атмосфері музики цього краю, ніж на програмовому використанні фольклору. З симфонічною і репрезентаційною творчістю сучасних данських композиторів зазнайомлять нашські радіослухачі в європейському концерті, трансмітованому з Копенгагену перед роком. Тепер Польське Радіо трансмітує дня 25. 7. год. 22.00 також концерт прибличений данській камерільній музиці. Фіні Генрік, ученик Свендсена Йоахіма, композитор з великим темпераментом репрезентує пісноромантичний напрямок. До цієї генерації належить інший композитор Данії Герман Зандбя, творець камеральних і оперових композицій, пісень і т. д. Твори цих двох композиторів — Фіні Генрік — смичк. концерт а-моль, смичковий концерт а-моль, смичковий квартет ч. 3 Зандбя та Германа Д. Коппеля дует на кларнет та фагот становитимуть програму трансмітованого концерту в виконанні самих данських артистів.

РАДІОФОНІЧНІ ПРОГУЛЬКИ.

Велике значіння для популяризації радія серед найширших верств населення, зокрема шкільної молоді, мають прогульки, яких члени відвідують студії та технічні урядження виспльні Польського Радія. Завдяки цим прогулькам случаї зазнайомлюються з технікою переслиги авдицій та умовами праці в радіоевих студіях. Останньо у зв'язку з заключенням шкільного року можна було помітити збільшення прогулькового руху в усіх висильних Польського Радія.

Позвавсему висильно Польського Радія відвідало в червні повад 1.000 осіб, переважно школярів приладних та середніх шкіл. Учасники прогульок оглядали студії, відділи мікрофону, почули радіову гутірок і т. д. і вислухали рефератів на тему розвитку краєвої радіофонії та дістали пропагандові брошури.

Не підлягає жадному сумніву, що більше поширення таких прогульок — дасть обопільну користь — не тільки радіові, але й самому населенню.

БІРЖА.

Львів 26 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·07, 89·60, Долари американські 5·30·50, 5·28·00 Долари канад. 5·27·50—5·29·00 Фальорени гол. 292·60—290·90 Франки фр. 14·74—14·64, Франки швайцарські 121·95—121·15 Фунти анга. 26·19—26·03 Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·25—14·80 Корони дан. 117·60—116·15 Кор. норв. 131·53—130·55 Корони шв. 134·91—135·95, Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·57—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тельки 26·20—25·95, Марки нім. срібні 100·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 123·00 Цукор. 36·75, Вугель 31·75, Ліяльон 88·00, Можеїв 13·50, Островець 58·75, Стараховичі, 38·50 Габербуш 48·00.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 67.13, 3 пів. 1 ем. 82·75, серія 93·00 3 пов. ім. 2 ем. 81·75 серія неког. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·25 4 консол. 67·25

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 26. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . 3·70 зол.

Тенденція слаба.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

БУВША вчителька займеться виховуванням дітей або веденням дому тільки за утримання. Ласкаві зголошення до „Діла" під „Культурна новелімка". 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОСАДИ канцелярійні жінкам, мужчинам дадуть без практики міські філії взаємарської спілки. Письменні інформації: **В. Магун, Станиславів, Йосафата 4.** 1579 1-3

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 3-100

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновіші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1563 2-3

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття й. ШТРАССЕР (передше Крака), Галицька 15 **(подвіря).** 1578 1-10

ОГОЛОШЕННЯ.

ЛІТЕРАТУРА

місячник письменства й видавничо-книгарської справи запрошує цим усіх, особливо молодих, починаючих авторів присилати негайно для поміщення свої твори та праці з усіх ділянок.
Містить і переклади. Приймає видання і пресу для рецензій і бібліографії. Дає справки, поради, оцінки творів.
Окремий зшиток у видавництві тільки 1 зол. 20 сот., у продавців 2 зол.

ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,
1579 **Станиславів, Йосафата 4.** 1-3

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. **Тел. 292-79.**
498 43-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.. перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1.50

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 163 (14.994). ЛЬВІВ, ЧЕТВЕР 28. ЛИПНЯ 1938. Druk. poczt. uiszczono gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національний статут Чехословаччини.

5 ЛІТ ВЯЗНИЦІ ЗА НАМАГАНЕ ВИНАРОДОВЛЕННЯ.

Чехословацький політичний комітет міністрів затвердив мовний закон і національний статут. Цей останній складається з 13-ох точок, з яких важніші ось які:

1) Громадяни є рівні перед правом без огляду на народність.

2) Всі громадяни, що покінчили 18. рік життя, мають право означувати свою народність.

3) За намагане винародовлення загрожує кара від пів до 5 літ вязниці.

Дітей не можуть виховувати особи іншої народности як родичі.

5) Адміністраційні урядовці будуть здебільша рекрутуватися зпоміж громадян тої народности, яка заселює ту околицю.

6) Самоуправні органи мусять рівно трактувати всі народности, коли йде про поміч та публичні роботи.

7) Кожна народність буде мати скількість шкіл, пропорціональну до чисельности.

13) 50 послів і 25 сенаторів може покликати конституційний трибунал вирішити, чи ухвалений закон є згідний з конституцією (дотепер треба було більшости парляменту і сенату).

Мовний закон

дає право громадянам звертатися до влади у рідній мові, навіть там, де тою мовою не говорить 20% населення. У шкільній адміністрації буде обовязувати мова навчання, а не — як дотепер — чеська мова.

БУДИНКИ

в будові аж до часу їх викінчення і укінчення, фабрична і фабричні будинки, більші млини водні, турбінові і машинові, цегольні, будинки провізоричні до часового вжитку, будинки в яких міститься театральна сала, якщо сала займає більшу половину будинку (напр. сали „Народніх Домів" і Читалень „Просвіти") є вільні під примусового обезпечення в П.З.У.В. Ці будинки кожний українець обезпечує на повну вартість у

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Британська закордонна політика

в насвітленні премієра Чемберлєна.

МІСІЯ ЛЬОРДА РАНСІМЕНА.

У відповідь ліберальному послові серові Сінклерові виголосив прем. Чемберлен велике експозе на тему міжнародньої політики.

На початку він ствердив, що Англія не зважаючи на великі зброєння, змагає до миру.

ФРАНЦІЯ.

Поїздка королівської пари до Парижа становить поважний успіх. Оба демократичні народи мають спільні інтереси й ідеали, та це обєднання не є звернене проти ніякої держави. Паріські розмови скріпили ту „сердечну антанту", але не принесли ніяких нових зобовязань.

ЕСПАНІЯ.

Нема виглядів, щоб еспанська війна покінчилась у ближчому майбутньому; інтервенція посторонніх держав шкодить тут чимало. Червоний уряд погодився на плян евакуації добровольців, національний ще не відповів.

Національний уряд погоджується, щоб комісія зложена з одного британського старшини й одного еспанського розглянула справу бомбардування британських кораблів.

ІТАЛІЯ.

Договір з Італією ввійде в життя, коли погодять еспанську справу. Що дотепер до того не дійшло, — не є це вина італійського уряду, який зменшив залоги в Лібії та співпрацює з комітетом неінтервенції. Льондон жалує, що договір з Італією не входить у життя, але не може зрезигнувати зі своєї умови.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Англія зробила у порозумінні з Францією все можливе, щоб мирно розвязати судетське питання. Це питання існує від століть, тому не легко розвязати його до кількох тижнів. Льондон не робить натиску на Прагу, щоб вона приспішила рішення, — він боявся, щоб чеський уряд не робив нерозважних кроків, тому радив йому не предкладати парляментові пропозицій, заки узгіднить їх з Генляйном.

Тимчасом виявилося, що без помочі зі зовні порозуміння неможливе. На прохання пражського уряду **британський уряд висилає льорда Рансімена, щоб він розглянув справу на місці та поставив внески, що дали би змогу успішно покінчити переговори. Льорд Рансімен виступає незалежно від британського чи якогонебудь іншого уряду.**

„Дейлі Телеґраф" сфальшував інтервю Генляйна?

Бреслав, заявив, що в останньому часі він не давав ніякого інтервю.

У „Дейлі Телеграфі" появилось сенсаційне інтервю Генляйна, який м. ін. заявив, що **судетські німці не погоджуються на те, щоб їхні землі стали тереном воєнних операцій. Вони не домагаються аншлюсу, лиш повної автономії. Генляйн відкликує домагання плебісциту. Хоче лише, щоб німці дістали рівні з чехами права.**

ДЕМЕНТІ.

Німецьке Інформаційне Бюро подає з Праги: Генляйн, що перебуває тепер у

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ПРИХИЛЬНО ПРИЙМУТЬ ЛЬОРДА РАНСІМЕНА.

Після промови прем. Чемберлена пізним вечором **провід судетської партії оголосив комунікат, в якому прихильно витає місію льорда Рансімена та взиває всіх судетських німців дати йому всяку можливу поміч.**

—o—

Вже й Мамай Фотоґрафує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

За інформування польського громадянства про українську справу.

Львів, 27. липня 1938.

Недавно тому на сторінках „Діла" піднесли ми потребу інформаційного органу, редагованого українцями для пропаганди української справи серед польського громадянства. Ідея, що правда, не нова, але дехто надіється на значні користи та досягнення в ділянці українсько-польських взаємин, коли читаюча й головне політично думаюча частина польської суспільности діставатиме у зрозумілій їй мові правдивий образ життя, діяльности і змагань українського народу.

В українсько-польських обставинах чинником посередничення в области взаємної інформації про громадську думку обох суспільностей з природи річи повиннаб бути львівська преса: українська щодо поляків і польська щодо українців. Так повинноб бути, але так воно не є. Бо в часі, коли українська преса старається свою суспільність інформувати про важніші моменти польського громадянства та політичного життя майже до подробиць, на основі самих таки польських джерел і в освітленні цих джерел, — найближча їй по сусідству львівська польська преса підходить до проявів українського громадянського життя або зі становища плиткого, зідливого, сенсаційного репортажу, або в дусі погрожуючого адміністраційного функціонаря, або по лінії замазування й замовчування навіть найбільш конструктивних проявів української національної збірноти. Пристойність і джентельменство цієї преси до українського сусіда — річ майже нечувана.

Ясно — якби львівська польська преса хочби з „пресового обовязку" і користуючись доступними їй кожної хвилини українськими джерелами виконувала цю — здається, самозро зумілу — роботу інформування своєї суспільности про українське життя, то українській суспільности нічого булоб журитися пропагандою своєї справи серед польської суспільности й організуванням якогось польського пресового органу, редагованого таки самими українцями; українська суспільність зужилаб відповідну енергію на інформування про себе ширшого світу в англійській, французькій та німецькій мові, хочби з огляду на положення українського народу на Наддніпрянщині.

Одначе справа стоїть так, що львівська польська преса до ролі інформаційного посередника між українською й польською суспільністю не надається і до таких завдань узагалі не рветься. Ба — що більше — правду кажучи, польської преси в передвоєннім розумінні у Львові майже нема. Колишні великі й поважні польські щоденники („Газета Народова", „Курер Львовскі", „Слово Польске", „Пшеґльонд", „Газета Вечорна-Поранна", „Глос" і т. д. заступлені сьогодні репортажною, менш або більш крикливою бібулою, що не виявляє пре-

тенсій до глибшого, поважнішого підходу до будьяких справ — про проблему українсько-польських взаємин не кажучи. І перед війною ворожа українству польська преса тенденційно та в кривім дзеркалі інформувала свою суспільність про українські справи. Але інформувала і то систематично. Коли проф. Грабський у „Слові Польскім", або Меруновіч у „Газеті Народовій" писали протиукраїнські статті й розвідки, то підходили до української справи з якимись аргументами, в площині якоїсь своєрідної ідеольогії, з якою варто було спорити, оплачувалося зусилля її опрокидувати, вияснювати і проти аргументу ставляти свій аргумент. Та одночасно можна було в іншій польській пресі („Курер Львовскі", „Газета Вечорна", „Век Нови" та особливо соц.-дем. „Глос") подибати українку, що намагалася знайти об'єктивний і зовсім пристойний підхід до української справи, можна було читати річи більше продумані, які за нинішнім днем уміли турбуватися й завтрішнім, розуміючи, що українська проблема — справді велика проблема.

Не те нинішня львівська польська преса. Це справа польського громадянства відповісти собі на питання, чи всі їх теперішні пресові органи відповідають духовим потребам польського громадянства, чи „Век Нови" є рівноварт'ним продовженням передвоєнного органу тієїж назви, чи „Слово Народове" підходить до публіцистичного рівня й культурного стажу колишнього „Слова Польского", чи взагалі нинішня львівська польська преса витримує якесь порівняння от хоч би з жидівською, в польській мові редаґованою „Хвілею".

Українське громадянство остільки цією справою зацікавлене, що воно бачить перед собою духову порожнечу на тому місці, яке воно хотілоб бачити станицею духового посередництва між українською та польською суспільністю. Цю порожнечу можнаб заповнити справді тільки в такий спосіб, якби українське громадянство подбало само про зорґанізування й пущення в рух видавництва — інформаційного джерела для польського громадянства.

—o—

З рішень Управи Пром-банку:

Кредит будуть призначати в першу чергу тим нашим місцевим, в яких підприємствах чинно працює ощадностева Збірниця. Доказ зрозуміння дрібної ощадности — не доказ свідомости й совісности підприємця. Надто банк має моральне зобов'язання супроти тих, що приходять до банку не тільки тоді, як їм треба кредиту.

Піонірн ощадностевої акції користуються довірям

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Боротьба проти неправдивих
або небажаних вісток.

Женева, 20. липня 1938.

Чим більш напружена буває політична ситуація в Европі, тим небезпечніші є фальшиві, чи лише тенденційні вістки, які німці звуть „Цвекліген" (намісними брехнями). Вони з'являються раптом, часом невідомо звідки, й осягнувши чи не осягнувши своєї мети, затихають. Типовим зразком таких вісток була недавня сензація лондонського „Нюс Кронікль" про мітичний виклад генерала Райхенав перед керманичами національно-соціялістичної партії, який містив ніби докладний плян нападу на Анґлію, зокрема про німецьку загрозу Ґібральтару. Згідно з повідомленням цього денника в еспанській національній фльоті малоб бути 5.000 німецьких моряків, а 12.000 німецьких техніків малиб обернути цілу національну Еспанію в одну велику фортецю. Німці спромоглися справді довести, що джерелом повідомлень „Нюс Кронікль" є московське радіо; німецька преса спеціяльно „Фелькішер Беобахтер", виступила з дуже рішучими і гострими спростуваннями та порадила британському урядові зробити лад з пресовими органами цього роду. Але політичну атмосферу всеж принайменше на короткий час затроєно. В Палаті послів представники опозиції виступили із запитами в справі оборони Ґібральтару і дістали відповіди, які їх, розуміється, не задоволили. А відомий приятель Москви, колишній міністр французького летунства, Пер Кот, виступив з обширним пляном превентивної війни проти Німеччини, в якім поважна роля мала би припасти московській повітряній фльоті, скупченій на її чехословацькій базі... Варто згадати, що й мобілізацію чеської армії викликали також фальшиві вістки про мобілізацію та пересування німецьких військових частин. Великий алярм викликали також недавно вістки про намір уряду червоної Еспанії збомбардувати італійське побережжа, фальшиві справді настільки, наскільки Барцельона московського наказу виконати не зважилася. Дрібніші фальшиві повідомлення, що мають цілком ясно означені провокаційні цілі, можна стрінути в европейській пресі майже що дня. Більшість їх походить очевидно з Москви.

На тим більшу увагу заслуговує акція швайцарської Асоціяції видавців і директорів часописів проти „фльшивих повідомлень", яку вона веде вже кілька років. Чотири роки тому товариства видавців часописів Швайцарії, Польщі і Голяндії заключили умову, згідно з якою ці товариства попереджають одна одну про появу фальщивих повідомлень, які могли би шкодити добрим відносинам між їх країнами. Цієї умови точно додержувано, і минулого року на річних зборах інтернаціональної Федерації видавців та директорів у Відні запропоновано поширити її й на інші держави. Голова Феферації, директор „Нае Ціріхер Цайтунг" п. Е. Рітман, виробив при помочі кількох людей проект „Конвенції про спростування фальшивих чи перекручених повідомлень". Цей проект розглянули делеґати на останніх зборах у Римі і ствердили, що для добрих відносин між націями має панувати в пресі дух зрозуміння взаємних інтересів. Разом з тим прийшло до порозуміння, що якби появилося фальшиве чи перекручене (чи небажане одній з держав) повідомлення, треба звертатися до асоціяції, до якої належить обвинувачений часопис, щоб він умістив спростування пошкодованої країни. Право вимагати спростування чи пояснення належить до орґанізації видавців та директорів заінтересованої країни.

До цієї конвенції пристали без застережень представники національних асоціяцій отсих пятьох держав — Швайцарії, Голяндії, Італії, Польщі і ЧСР. Французька делеґація відложила свою відповідь до чергових зборів таксамо як угорська та югославянська. Німецькі делеґати стрималися, як і представники федерації скандинавських держав. Анґлія не взяла взагалі участи в конференції.

„Журналь де Женев" дивиться досить оптимістично на можливости боротьби проти фальшивих повідомлень та на висліди римської конференції. Він висловлює також погляд, що Ліґа Націй була би властиво найбільш покликаною установою кермувати цілою акцією, але на перешкоді до цього стоїть те, що багато держав не належать до неї. Таким чином вести дальшу акцію мають самі асоціяції видавців та директорів.

Розміри цієї акції звужує, розуміється, та обставина, що головне джерело фальшивих вісток та їх фінансування по ріжних державах Европи знаходяться в Москві, отже поза межами впливів „буржуазної" преси.

М. Данько.

Подяка

Високоповажаному і вельми шанованому Панові **д-рові ЯРЕМІ МАЛИСОВІ, при площі Архиєпископа Більчевського ч. 11** складаю цією дорогою сердечну і гарячу подяку за **якнайшвидше** вдатне переведення операції правої руки зараженої вугликом, як теж за лікування і опіку під час занедужання легенів і слабости.

Марія Стровська.

У справі Товариства „Союз Українок"
КОМУНІКАТ.

Подаю до загального відома, що декретом Городського Староства у Львові з дня 14. VII. 1938 ч. Поль Б. 4/904 I./Стов./1938 іменовано куратором для ведення необхідних справ, звязаних з управою майна завішеного, чи пак неостаточною децизією Воєвідства розвязаного Т-ва „Союз Українок". З огляду на те, що агенди тої кураторії обіймають як Централю, так також усі Філії і Кружки у краю вище згаданого Товариства, звертаюся отсим із зазивом:

а) до всіх віритслів Товариства, щоб до дня 15. серпня ц. р. зголосили свої претенсії до Товариства на мої руки, особисто, чи письменно;

б) до всіх довжників, щоб негайно вирівнювали свої запавші вже зобовязання і супроти Товариства і також супроти видаваних тим Товариством журналу „Жінка" і часопису „Українка";

в) до всіх тих, що чи то з титулу своєї приналежности до Виділу чи іншого мають у себе в перехованні готівку, або інші маєткові вальори, що були власністю Філій чи Кружків, а які випадково не були заарештовані владою у хвилині завішення, щоб зголошували чи пак пересилали їх на мої руки в цілі їх зареєстрування, відповідного уложкування й евентуального зужиткування на сплату зобовязань Товариства, чи його Філій або Кружків.

Тих, що завідували дотепер нерухомостями що є власністю Філій чи Кружків завішеного чи пак розвязаного Товариства „Союз Українок", прошу повідомити мене, чи і які заходи пороблено на місцях в цілі забезпечення тих нерухомостей по завішенні Товариства.

Зі зголошенням особистим треба звертатися що вівторка, середи і четверга від год. 10—13 до бюра, що міститься покищо в давній домівці Товариства „Союз Українок", Львів, вул. Сикстуська ч. 46, партер, а письмені треба пересилати під адресою вище поданою, або мені особистою: Львів, Генінга 30.

Володимир Михалевич.

Молодим, що дорастають дасмо час до часу вранці скляночку природної гіркої води **Францішка Йосифа**, яка має ті прикмети, що прочищує шлунок, кишки і нирки та дає часто у дівчат як теж у хлопців знамениті висліди. Спитайте Вашого лікаря.

ЗРІСТ ВКЛАДІВ У КОМУНАЛЬНИХ КАСАХ ОЩАДНОСТИ.

Комунальні Каси Ощадности 4-ох полудн.-східних воєвідств виказують в місяці червні ц. р. **ДАЛЬШИЙ ЗРІСТ ВКЛАДІВ** ощадностевих **на КВОТУ ЗОЛ. 3.648.000.—** через що сума ощадностевих вкладів у Галичині зросла до **247 міліонів 500 тисяч золотих.** Стан ощадностевих вкладів, які поміщені в 95 К. К. О. на терені Галичини, оставав **в дні 30. червня 1938 р.: ЗОЛ. 247.600.000 на 569.665 книжечках.**

Зайві релігійні обєкти...
ЧОМУ СКОНФІСКУВАЛИ ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ ПРАВОСЛАВНИХ ЄПИСКОПІВ.

Адміністраційна влада сконфіскувала пастирський лист Собору Єпископів Православної Церкви з 16-го липня ц. р. у справі розбирання церков на Холмщині.

Подаючи вістку про цю конфіскату, аґенція „Іскра" пояснює, що влада тому сконфіскувала згаданий пастирський лист, що в ньому православні єпископи намагаються накинути прилюдній опінії думку, буцімто державна влада неприхильно ставиться до Православної Церкви тим, що усуває сліди колишньої русифікації і ліквідує **зайві релігійні обєкти,** тобто церкви.

Змагання — каже комунікат „Іскри" — православних єпископів у напрямі оборони „підставн, що її створив для побічних цілей займанщик", не дадуться погодити з польською державною рацією і тому влада мусіла лист сконфіскувати.

Аґенція „Іскра" — не вважаючи на цілу низку промов та інтерпеляцій у парляменті і статтей в українській пресі про цю справу — підтягає під окреслення „підстави, що їх створив для побічних цілей займанщик", усі церкви, що їх перемінили на костели або зруйнували, як „зайві релігійні обєкти". Зайві, хоч за ними плачуть цілі села.

В кожній місцевині, в день ювилейного свята „Просвіти" на всіх вікнах ювилейні наліпки „Просвіти"!

З польської преси.

В кого „канікула“?

„Політика" (ч. 17. з 25-го липня ц. р.) в редакційній замітці п. н. „Канікула в „Ділі" негодує на статтю п. Володимира Островського, що п. н. „Між трьома соснами" була вміщена в 146-ому числі „Діла" з 6-го липня ц. р., і яку автор написав з приводу інтервю б. львівського воєводи Борковського про політику б. волинського воєводи Юзевського на Волині.

„Недавно напечатане у нас — пише редакція „Політики" — інтервю з б. воєводою Борковським про положення на Волині, викликало в польській пресі широкий відгомін, який вказує на велику актуальність та на загострення волинської проблеми. Цей відгомін був утриманий більш-менш у стерпному рівні і то без уваги на тенденцію окремих відломів нашої преси.

„Тому теж доводиться непомірно дивуватися, що в українській пресі, і то в „Ділі", яке слушно вважають не тільки за найповажніший український часопис, але й за один з найкраще редагованих найповажніших часописів, що виходять у Польщі, появляються статті, яких автор виявляє різке легковаження поважної теми. Маємо на увазі дуже довгу вступну статтю в „Ділі" пера п. Островського п. н. „Три сосни". Автор присвячує майже цілу ту статтю поборюванню тези, що її буцімто висунув б. воєвода Борковський, про необхідність національної асиміляції українців. Булоб сміншо, якби ми знижувалися до запевнювань, що інтервю зовсім не уповажнює нікого імпутувати Борковському або „Політиці" таку тезу, або якби ми уважали за відповідне пригадувати, що Борковський є одним з найперших і найбільш послідовних противників асиміляційної доктрини.

„Мимоходом зазначім, що п. Островський не називає мешканців Волині інакше, як „фавною" тієї країни. Це вводить деяку риску гумору та викликує жаль у читача, що не читає цього роду міркувань у знаменитому львівському „Комарі".

Признаємося, що прикро нам було читати ану редакційну замітку (підписано: Ред.) „Політики" і ще прикріше нам сьогодні про неї писати. Бо: 1. Ми завжди уважали „Політику" дуже поважним часописом і були переконані, що „Політика" навіть до статтей інших часописів, хочби вони були для неї неприємні, зуміє поставитися поважно й обективно. 2. Ми вірили, що Редакція „Політики" солідно читає іншу пресу і ніколи не дозволить собі на ніякий вискок, вже й не казати про „несмачний" вискок, на підставі поверховного перечитання статті, з якою полемізує. А тимчасом...

Ми теж були досі тієї думки, що б. воєвода Борковський є одним з противників асиміляції і тому п. Островський спеціяльно підкреслив своє здивування з приводу думок, які п. Борковський висловив у свому інтервю. І п. Островський зробив тільки те, що навів дослівні цитати з інтервю п. Борковського і зробив з них льогічні висновки. Не вина ані п. Островського, ані „Діла", що ті цитати не хочуть бути інші. Може бути, що п. Борковський не так думав, як сказав, тобто зле формулував свої думки (хіба це можливе у такого бистрого спостерігача й визначного політика?), або Редакція „Політики" неправильно ці думки передала. Алеж п. Борковський потім не спростував ані одного свого вислову.

А п. Борковський у свому інтервю виразно казав:

„Так нпр. у середині Луцька є давній, чудовий монастир оо. Бернардинів, що його перемінили на православну церкву, яка служила російським урядовцям православного віроісповідання. Сьогодні всі урядовці римо-католицького віроісповідання мусять бігати 2 км. за місто до катедри біля замку Любарта, коли тимчасом неревіндикована церква світить пусткою. Чи це має змисл. А напроти суду стоїть єдина у своєму роді православна капличка, вибудована на памятку відірвання Холмщини від Польського Королівства і здушення „польскаво мятєжа" в 1863 р. Одночасно ревіндикують малі церковці в місцевостях, де римо-католиків взагалі нема!!..

Чи цим п. Борковський не показує виразно, що влада не ревіндикувала ще собору в Луцьку. А тимчасом п. В. Островський у своїй статті п. н. „Луцький православний собор сіллю в оці" („Діло", ч. 149 з 10. липня ц. р.) доказав, що той собор збудували православні громадяни Луцька — правда, на руїнах побернардинського костела — коштом 40 тисяч рублів золотом. Отже не перемінили „чудового монастиря оо. Бернардинів на православну церкву", — як це каже кимсь зле поінформований п. Борковський.

Ще цікавіші завваги п. Островського у згаданій статті про ту капличку, що нібито її збудували на памятку відірвання Холмщини від Польського Королівства. П. Островський доказав, що цю капличку збудували на місці зліквідованої церкви св. Михайла.

Так виглядають інформації п. Борковського, що на їх підставі він поробив відомі висновки у свому інтервю. А коли п. Островський все те збиває, то Редакція „Політики" називає це „легковаженням поважної теми". Хто тут поважну тему злегковажив?!

Або такий уступ з інтервю п. Борковського:

„Основною метою нашої політики на всіх окраїнних провінціях повинно бути: втримати їх для польської держави. До того треба витворити якнайбільші психічні ріжниці між нашим східним сусідом та окраїнними провінціями. Понад 150-літнє співжиття з російською державністю витворило велику психічну подібність між Волинню і властивою Росією. Навіть якщо на руїнах сьогоднішнього СССР повстане колись незалежна Україна, то буде важна справа, щоб Волинь під оглядом психічного й культурного типу якнайбільше від неї ріжнився. Це велика частина так званої польської місії на сході".

Здається нам, що думка цього уступу ясна, як сонце. Що значить, щоб Волинь під оглядом психічного й культурного типу якнайбільше ріжнилася від тієї частини українського народу, що живе за теперішним польським кордоном. Чи не значить те, що Волинь треба приєднати до іншого психічного й культурного типу. Чи п. Островський не мав рації, коли писав: „Отже витворення іншої психіки — це та сама, лише замаскована фразеольогією, асиміляція".

Тому наведена редакційна замітка „Політики" що-найменше дивна. Її появу можемо собі пояснити хіба тим, що писав її хтось, що зло-

Вже надійшло
свіже
ПИВО ОЛЬЗНЕНСЬКЕ
до
БРІСТОЛЮ

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 4

Двобій.

Зі завзятої боротьби, що тривала аж до ночі, спасся дивним способом тільки сам Кондай. Скочив на коні у рибник і щасливо переплавав його. Потім з другої сторони дивився, як його товариші падуть на землю мертві. Декотрі з них пробували наслідувати його вчинок: переплисти рибник. Але дно було зарослe водоростями. Тільки один із них дістався аж до другого берега. Був це довгоногий його вальонський товариш; але ледви наблизився до берега, його кінь заплутався в густій водяній рістні ставу, що його проковтнув. Але вояк ще довго борсався в багні, поки багно не обліпило його ноги і не затягнуло глибоко під воду. Потопаючи кричав, щоб його проводир поміг йому. Колиб він був кинув йому свій шкіряний пояс, легко був би його витягнув з багна. Але Кондай цього не зробив й побачивши, що брудна вода покрила його голову, відійшов. Останнього товариша вже не було; всі згинули. Він сам був тепер єдиним власником того вкраденого міліону, тих возів наповнених сріблом. Не влучила його куля ні вістря меча. Вертався домів, наче щасливий вояк, зискавши славу і везучи зі собою багатство.

* * *

Довга семилітня війна пруського короля скінчилась миром в губертськім замку дня 15. лютого 1763 р. Вона почалась була битвою біля Льобосіц 1. жовтня 1756 р. Все спочивало тепер на своїх лаврах та відзнаках.

Зруйновані німецькі села знову відбудувались; залишена угорська пуста знову ожила. На просторі між Дунаєм і Тисою випасувались знову стада худоби, овець та табуни диких коней. А коли хтось опинився рано-раненько на дунайських берегах і аж до пізнього вечора їхав на возі, а також другого дня від ранку знову до ночі, і питався пастухів, чия це худоба, вівці та коні, діставав два дні завсіди ту саму відповідь:

— Це Його Ексцеленції, графа Габора Кондая.

Отже граф! Так, граф — це той господар, що володіє над берегами від однієї ріки аж до другої.

В тих часах в Угорщині легко можна було придбати землю. Трицять років не було у маєтку жадного порядку. Частина власників під час війни виселилась і хто як ясноволосий парубок відійшов в р. 1733, а за трицять років вернувся як сивоволосий старець, той мусів довго шукати свідків, що потвердилиб його ідентичність. Потім мусів шукати священничих капітул, що були сторожами його власности, коли їх не знищив ворог. З ріжних родин вернулись тільки внуки, що тільки з оповідань знали, що ця пуста і той маєток колись належав їхнім батькам. Тепер власником був інший, могутній пан, з яким судитись було тяжко. Хто був сильніший, той міг стати власником. Маєток знаних ребеліянтів забрала держава й обдаровувала ними вояків вірних короні і тих, що визначились у війні. У далеких країнах народжені сини батьків, що не послухали суддів, втратили, як їхні наслідники, свої маєтки, яких ніколи і не бачили. Пусту в розмірі десять тисяч гектарів вимінювали за кожух з куниці, підшитий шовком. А коли таки зявлявся чоловік, що свого права боронив і що не хотів уступитись з дороги перед розпаношеним паном, то мусів зазнавати багато прикрощів і гніву, мусів витерпіти багато переслідувань. Підчас полювання його озимину толочили, його пастухів убивали, його полеві будинки палили, його самого засуджували, майно забирали й переслідували так, що накінець зі спадщини яку дістав від своїх предків, утікав, а майно своє залишав сильному панові, що в середині величезних маєтків, наче малий король, жив на Чатардськім замку.

Цей замок був зразком французького будівничого стилю зі статуями й вежами; відзнаки й залізні крати були позолочені, кожні двері з різьбленого дерева, кожен килим із шовку, а стеля чудово розмальована, наче якийсь храм. На гостей не чекав уже чорний хліб та чорна редьква, але завсіди накритий стіл та завсіди повні комори. Замок був місцем сходин для всіх веселих товаришів половини держави.

Її ексцеленція королева задумала приборкати дикого героя. Вона вже раніш своєю щедрістю засипувала його; бож він був полковник, граф та рицар ордену войовників.

Габора Кондая покликали до Відня. Він дістав титул „ексцеленція", став державним угорським бароном. Не залишалось нічого більше, як оженити його.

Він властиво не був великим приятелем жіночого роду. Жінка була для нього, наче склянка: коли ти випорожнив її, кинь нею об землю! Герой Габор не любив з одної склянки часто пити!

Але королева Марія Терезія була великою чародійкою в цім фаху. Вона сплела тоді багато шлюбів між уграми та німцями. Збунтованого льва звязала золотою обручкою і шовковим волоссям. Він зломав залізо, але дав зловитись у ці ніжні кайдани.

На королівськім дворі находилась чудова княжа дочка, внучка старої родини з роду Тифенбергів, з материнської сторони спорідненого з Ковніцем. Була це княжна Агата. Була це класична красуня, як статуя, голівка, про створення якої мабуть сам Створитель подбав, щоб могли висловлюватись прихильно про велике мистецтво. Не хибувало їй нічого, тільки життя. Княжна була гарною маскою, що не мала спільного звязку зі зверхнім світом. Не кохала, не ненавиділа, не нудилась; тільки радувалась.

На тій красі вже багато мотилів обпалило собі крила. Чому також Габор Кондай не міг би осмілити свого погляду?

Королева бажала собі, щоб з них була подружня пара. Ця чудова дівчина подобалась Кондаєві, і також йому подобалась корона воєводи над подвійним гербом. Княжна Агата не сказала „так", не сказала „ні", не радувалась, ані не плакала. Дарунки жениха не розяснили її погляду, діяманти та перли не розяснили її об-

вжив підписом Редакції, хтось, що не прочитав якслід статті п. Островського, або її не зрозумів у цілости так, як не зрозумів того місця з „фавною". Це характеризує цю „редакційну" замітку „Політики" і тому ми це докладно наведемо.

Навівши слова п. Борковського з його інтервю, що волинська українська інтеліґенція не боїться національної асиміляції від Польщі, п. Островський так писав:

„Слушно, українська інтеліґенція без ріжниці напрямків не боїться асиміляції. Бо хтож би боявся маняка, який плянував би спинити життя волинської фльори чи фавни. А хіба свідомий нарід, що просто пре до життя із самої землі Волині, политої кровю, зрошеної кістками і сльозми багатьох поколінь, зачарованої її піснями й найглибшими та найсильнішими почуттями — хіба такий нарід Волині не сильніший за її фльору та фавну".

Навіть поверховний читач зрозуміє, що тут автор говорить про справжню фльору і фавну Волині і твердить, що як волинської фльори і фавни ніхто зі звичайних людей не зміг би змінити на іншу, то тимбільше ніхто не може змінити українського народу на Волині на якийсь інший нарід. Думка ясна! А Редакція „Політики" — правда — мимоходом зазначує, що п. Островський називає мешканців Волині не інакше, як „фавною" тієї країни. Чи це поважно? І як це виглядає, коли хтось на підставі своєї помилки ще й глузує собі з другого, що буцімто в „Ділі" канікула. А що-ж ми повинні сказати?

Щодо п. Борковського, якого ми все цінили й поважали, то ми вірили і хочемо далі вірити, що він є противником асиміляції. Але що в „Політиці" від якогось часу щось псується — це очевидне".

Поляк про східно-галицьке село.

З височини польського уряду виходять в останньому часі розпорядки й заклики, що м. і. торкаються зовнішнього вигляду села. Про відомий розпорядок у справі перемальовування парканів і плотів редакції польських та українських часописів доволі широко розводилися, не жалуючи чорнила та місця. Зате менше відомий серед широких громадських кол заклик до збирання датків на памятники, які малиб стануги по селах у честь заслужених для польської справи людей. Цій справі присвячує у „Веку Новім" з 27. ц. м. якийсь непідписаний автор такі уваги:

„Якщоб уряд умів вслухатись у дійсний живчик суспільного організму, відчув би безмір **шарпанини й борикання,** що є змістом існування сорок тисяч громадян. Колиб він у перший ліпший ярмарковий день подивився не на плоти повітового містечка, але заглянув в очі громадян, що глотяться у сінях **податкового уряду,** то відкрив би стільки траґедій, що безсумнівно відкликав би неодин обіжник. Та чи тільки сіни податкового уряду віддзеркалюють нам настрої суспільности?

„Вертаюся з засідання громадської ради східно-галицького села. Як червона нитка тягнеться через наради: нестатки, хвороби, недостача засобів. *Школи нема. Доріг нема.* Ті, що є, навіть так звані повітові — це рекорд ям і трясовиння, це дорога, де навіть корови, вертаючися з пасовиська, мусять іти гусаком ровом. Це час сінокосів. Сотки й сотки моргів млак чекають на осушення. Міжтим селянин, роздягнений до нага, косить у воді, складає копиці у воді, потім запрягає коні, витягає перемоклі копиці на вищий терен, розкидає ці копиці, пересушує сіно, знову робить з нього копиці, а коли їх сонце осушить, звозить счорнілі стебла додому — на підстілку. І він має мати охайні оселі, великі вікна, цвіти, фіранки, мурований комин, замість курного вогнища, має мати здорові легені, незаражених чахоткою нащадків і годящу огорожу? **Він має зложити даток на памятник?**

„Ні він, ні його сусід, ні той третій і четвертий, не зроблять цього. Не зі злої волі, але просто тому, що їм, притолоченим тягарем щоденної журби і клопотів, недостає зрозуміння для чого іншого, як для гнітучого тягару життя. А потім — хочаб памятники повстали на селі. Чи вибір героя, що йому мав би бути присвячений памятник на селі — нпр. у громаді з польською меншиною — не викличе пристрастей і не розпутає аґітації? Чи відмовимо меншостям права почитати їхніх героїв, чи таки поставимо на своїм і тільки своїм памятник виставимо? Скільки громад з польською меншиною, стільки розогнення, стільки жалового антаґонізму й у висліді — стільки збільшеного роздвоєння. Не мішаймо памяти наших героїв, що живуть у наших серцях, до цих конфліктів! Цим не довершимо двигнення Польщі вгору. Не зробимо цього ні приказом відновлювати фасади, ні закликом творити памятники серіями".

Галицьке село — безконечна тема. Для одних воно справа експериментів, для других зміст траґедії. Навіть польський автор, що знає село, має сумління і почуття людяности, не може стриматися з критичними увагами.

Що писало „Дло" 50 років тому.

Субота, 28 (16) липня 1888.

„ДАРМА ГОВОРИТИ ПРО БРАТНЮ ЛЮБОВ".

Посол до львівського сойму кн. Юрій Чарторийський на вічу у Перемишлі заявив між іншим, що не можна говорити про якунебудь угоду з русинами. „Може був час — казав він — що це було можливе; може знову такий час прийде. Покищо нема повноважних сторін, тобто між русинами нема партії, з якою можна би пактувати у пересвідченні, що той пакт признає більшість тих, що признаються до руської національности. Не менше треба сумніватися, чи таку угоду, заключену групою поляків, затвердила би і наша більшість. Дарма також говорити про братню любов і подібні сентименти, коли в політиці треба глядіти на речі холодно й розумно".

У дальшій промові кн. Чарторийський сказав, що не бере української (руської) справи, як цілости, але окремо кожну справу в міру того, як вона стоїть на деякому порядку, і бажає полагодити її предметово, згідно з правом і справедливістю. Тому він голосував і за українськими народніми школами по містах і за українською гімназією у Перемишлі, бо уважає, що сойм повинен підтримувати справедливі домагання русинів.

„РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ" ГАЛИЦЬКОЇ РУСИ.

„На торжество до Києва виїхали зі Львова пп. Марков, рдактор „Червоной Руси", Мончаловський, редактор „Страхопуда" і колишні три редактори „Мира"; Іван Ем. Левицький, д-р Клим Ганкевич і Вол. Луцик. Репрезентація Галицької Руси — дуже поважна".

СМЕРТЬ ҐЕНЕРАЛ-ҐУБЕРНАТОРА ПІДЧАС ЮВИЛЕЙНОҐО СВЯТА.

Київ, 27. липня. Підчас ювилейного торжества київський ґенерал-ґубернатор Дрентельн погиб на коні, ражений апоплексією й упав бездушний на землю. Можна уявити собі вражіння, які той страшний факт викликав серед учасників і неучасників торжества.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

личчя, але також і не затьмили. Ґабор просив її, щоб на шлюбну присягу перед вівтарем убрала той один ковток, до якого хибувало йому другого. Була в ній чорна перла, що мабуть була чарівна. Вона приняла й носила її в день шлюбу. А коли стояли перед вівтарем — сама королева була присутня — не повторила невіста ані однієї букви з формули присяги, хоч сам угорський архієпископ у храмі святого Степана давав шлюб; а коли питався: „Чи любиш свого мужа?", мусіла сама королева замість невісти відповісти: „Очевидно, що любить його, якже могловб бути інакше!" Їх Ексцеленція мусів примусити наречену клякнути біля мужа, коли єпископ давав благословення.

Але таки все було впорядку, шлюб закінчився, і Кондай привів свою гарну дружину домів, на чатардський замок. По році Ґабор Кондай вислав одного післанця до її ексцеленції до Відня, щоб довідатись, чи володарка дозволить, щоб його первородний син у честь її коронного князя міг дістати імя Йосиф.

Королева не тільки дала свій дозвіл, але післала ще первородному дорогоцінний подарунок на хрестини і власноручно підписала ґратуляційний лист.

Графиня Аґата, будучи ще в ліжку, призвала до себе одного дня свого чоловіка й обнявши його своїми гарними, наче алябастер, білими руками, сказала:

— Тепер признаюсь тобі, що я тебе кохаю: ти мій найдорогоцінніший скарб; обожаю тебе!

І при тім цілувала його стільки разів в обличчя й уста, що вистачило, щоб з людини став ангел, а з ангела знову чорт!

Княжна Аґата не кохала свого чоловіка, вона ненавиділа його, погорджувала ним. І признавшись йому, що кохає його, пригортаючи його до своїх грудей та цілуючи його, мстилась над ним без крихітки милосердя, як це тільки жінка вміє!.., Бо-ж вона носила смерть в серцю! Знала, що не переживе того дня і тому хотіла залишити в розпуці свого мужа над її трупом.

Але Кондай по цім признанні почував себе в семім небі. Уявляв собі, що він божок; бачив якусь перемогу в своїм опяненім мізку: перемогу над людською й надлюдською міццю! Було це тільки опяніння і воно тривало аж до вечора. А ввечір приготовив його лікар на те, що мусить очікувати найгіршого: ґрафиня вмре!

Ґабор Кондай хотів по цих словах лікаря задушити; але опісля кинувся перед ним навколішки. Але лікар не міг вже нічого зробити.

— Бог милосерний, — сказав — а людина не може вже помогти.

Кондай побіг до кімнати жінки; але вона вже не пізнавала його, боролась зі смертю.

Кондай не міг цього перенести, не міг слухати того смертельного хропіння, не міг дивитись на скривлене з болю обличчя. Побіг до своєї збройниці й слугам заявив, що хто його двері отворить з вісткою про смерть ґрафині, того він застрілить.

А що він обіцяв, то виконував. Пистолет завсіди лежав на його столі.

Другого дня мусів хтось таки передати йому цю вістку. Але ніхто не відважувався. Накінець зголосився циган, що якнеяк, а піде звістити пана.

Не треба було його будити, бо пан цілу ніч не спав.

— Ну, що? — крикнув Кондай на цигана, що появився в дверях.

— Приходжу від ґрафини!

— Ти бачив її?

— Я її бачив, але вона не бачила мене.

— У м е р л а? — крикнув тоді пан.

— Ну, нехай шановний пан сам стрілить собі у голову, — сказав циган, — бо ваша ексцеленція сказала те слово, не я.

Гарна пані справді умерла. Відчув Кондай уперше в той день, що крізь його серце щось перейшло, наче гострий ніж; повний розпуки, що бачить перед собою трупа дружини, що сказала йому: „кохаю тебе!"

Але таки ніхто не смів бачити, що його болїло.

Адже залишилося по померший єство, якому вона передала всю свою любов: дитя! Воно було таке гарне, як його мати, з такими самими великими блакитними очима і з таким золотобарвним волоссям.

По похороні матері Кондай цілі дні перебував біля свого дитяти. Няня говорила, що дитина — маленький янгол.

— Янгол! — пробурмотів бабтько. — Не хочу виховувати для неба янгола. Мій син мусить бути такий як я. Правда ти малий пустунчику?

І дитя усміхалось.

Але одного разу пістунка сказала ґрафові, що з малого графа Йосифа таки буде янгол. Болить його в горлі і...

Це рогнівало графа. Покликав до себе лікаря.

— Мій син смертельно хорий, — сказав голосом, тремким зі зворушення. — Тут на столі є скринька золота, а біля неї лежить набитий пістолет. Коли виздоровите мого сина — ваше золото; коли вмре, підете і ви за ним.

Лікар дуже радо хотів би утекти перед цим „або-або", але не пустили його. Сторожили його наче полоненого. Не мав ні вдень, ні вночі спокою.

Але також і батько дитини не мав спокою. Проходжувався удень і вночі по своїх великих кімнатах. Коли сів, або коли ляг, не давало йому це спокою. Мусів і то пережити, який це гострий ніж у серце, коли кохана дитина лежить у смертельній хворобі!

Третього дня опівночі сказав йому лікар, також блідий, щоб опанував свій гнів, бо у хворобі дитини настав рішальний момент. Можливо, що за годину вона буде вже мертва

Кондай проклинав.

— О, пане, радше моліться! — шептав лікар.

— Молитись? — крикнув магнат і побіг до своєї збройниці. Лікар втік і замкнувся в кімнаті.

— Але Кондай зірвав два пістолети з гаку і з непокритою головою, напів одягнений, вибіг з дому до парку, а за ним челядь. (Далі буде).

З природи і життя.

СОНЦЕ І ВОДА В ЛІТІ.

Літо — це пора сонця та води. Тоді в людині відживає первісна туга за цими двома джерелами сили і здоровля і кожний не може дочекатися тої хвилини, коли нарешті зможе цілий день купатися у ріці, сполоскувати себе під рвучким водопадом чи дати себе пірвати хвилям моря.

Звичайно буває так, що пересічний міщух ледви приїде на літнище, вже того самого дня біжить над ріку, щоб якнайскоріше передати своє тіло в обійми сонця та води і нагородити собі за той час, коли мусів за тими життєдайними стихіями природи тільки тужити. Такого міщуха найдемо того самого дня чи на другий день по приїзді на пляжі, де він не дарує одної хвилини сонця; він прагне відразу на літнищі стягнути на себе всі промені сонця, все здоровля і силу занедбане за цілий рік.

Зате на другий день даремне шукатимемо за тим нашим знайомим на пляжі чи на надбережних скалах. Аматор сонця лежить дома на ліжку, перевертається збоку на бік, бо шкіра пече його як вогонь, і нещасний не може найти собі місця. І так замість приємности, минають йому дні у болях. По кількох днях наш знайомий виглядає невесело. Шкіра лущиться з нього цілими платами, свербить його і він дряпається.

Цей невеселий образок зовсім нерідкий. Таке буває з великою частиною нерозсудливих аматорів сонця, яке замість допомогти їм, стає для них шкідливе, а то і небезпечне. Причиною є тут наглий, сильний вплив соняшніх світляно-тепляних променів на білу неприготовану до оборони людську шкіру.

Оборона перед сонцем.

Найліпшу забезпеку проти шкідливого діяння соняшних променів на людську шкіру, творює сама-ж шкіра. Це бронзовий барвник шкіри т. зв. **мелянін,** що твориться у горішніх верствах шкірних клітин під впливом сонця. Тим то у країнах, де багато сонця люди мають темнішу барву шкіри, багатшу на мелянін, як ось смагляві мешканці полудневої Европи чи мурини в гарячих краях.

Другий спосіб проти шкідливого впливу соняшніх променів **розумно підготовляти шкіру на вплив сонця.** Треба, щоб шкіра поволі до нього звикала. Першого дня не треба насвітлювати тіла довше ніж 10-15 мінут; кожного дальшого дня на 5 мін. довше перебувати на сонці так, щоб по тижневі бути годину денно на сонці. При цьому треба ввесь час зміняти положення тіла, а не виставляти на діяння сонця лише одну частину тіла. Голову треба накрити капелюхом, найліпше білим чи парасолькою. Треба також узяти під увагу, що в горах промені сонця діють сильніше ніж на долах, і тому в горах треба бути обережнішим.

Запалення шкіри.

Хто не зважає на те, щоб шкіра поволі звикла до соняшних променів, той спричиняє її **запалення.** Звичайно в першій хвилині не відчуваємо його; щойно вернувшися додому наша шкіра червоніє і болить, навіть від дотику сорочки. У таких випадках треба покривати шкіру вазеліною чи спеціяльною прохолодною маслю, яку припише лікар. Спеціяльно блъондини мають шкіру дуже вражливу на сонце, яка навіть від короткого перебування на сонці переходить у запальний стан. Коли запалення дуже сильне, тоді треба на шкіру прикладати оклади з оливяної чи квасної води і покривати її маслю, коли болі вже щезнуть.

Сонце не для кожного!

Принялося так, що соняшних купелів вживає кожний, хто тільки забагне. Люди вірять свято, що сонце лікує всі хвороби, „витягає" схоріння з усяких органів тіла, і тому надія на такий цілющий вплив сонця каже кожному насвітлюватись якнайінтенсивніше. Одначе не кожному вільно вживати соняшних купелів!

В першу чергу хворі **на серце** повинні уникати соняшних купелів, бо вони збільшають тиск крови і примушують серце до більшої праці. Також старші особи зі **склерозою** (звапнінням) кровоносних судин мусять оминати сонця. Знаємо навіть випадки чи бодай появу поражень у таких осіб. Таксамо **анемічні** з ослабленою акцією серця особи повинні радше оминати соняшних купелів, або бодай вживати їх обережно і то за дозволом і під контролею лікаря.

Одначе може найбільше обережні при соняшних купелях повинні бути **хворі на сухоти.** Спеціяльно при розвинених уже сухотах з гарячкою, сильним кашлем і густими плювками, особи сильно ослаблені зі швидким пульсом повинні взагалі уникати сонця. Зате при старих сухотах, безгарячкових, пригоєних можна вигріватися на сонці дуже обережно.

Цілющий вплив холодної води.

Мало є таких приємних станів, як почування відсвіження коли в гарячу літню днину знеможені спекою кидаємося в обійми холодної води. Людина оживає тоді та вискакує з води весела і здібна до праці. Правда організм позбувається надміру тепла, нагромаджуваного в тілі і природним способом від почення, але при тому процесі само почення вимагає від тіла стільки енергії, що тоді приходить втома.

Багато простіше прохолоджувати тіло холодною купіллю. Найздоровіший для організму є рух у воді; людина не повинна стояти в однім місці, лише порушатись, найліпше плавати. Найздоровіша є коротка купіль, довша вже нездорова.

Таксамо як соняшніх купелів, так і водних не кожний може вживати. Передовсім не вільно вживати їх **хворим на серце,** бо це може загрожувати навіть наглою смертю. Знані є випадки смерти від наглого напливу крови зі звужених кровоносних судин шкіри до середини тіла. Те нагле переміщення великої маси крови обтяжує хворе серце, що може його не витримати. Серце перестає корчитися і наступає нагла смерть. Таксамо повинні бути обережні при використуванні водних купелів особи хворі на сухоти, ревматизм, ісхіяс і всякі невральгії. Особи дуже змучені нпр. довгим виснажливим маршем теж не повинні кидатися нагло у воду. Треба наперед прохолонути, а потім щойно ввійти до води. Взагалі заки хто ввійде до води повинен раніше обмити тіло чи пірнути лагідно, щоб тіло звикло до зміни температури.

Таким чином можна витягнути з літнього сонця та води якнайбільше користи і оминути непримних і шкідливих для здоровля випадків.

Лікар Б. Г-й.

Як їсти овочі?

Овочі — це один з найцінніших дарів літа. Саме почалася пора, коли на ринках і в крамницях появилися і ще більше появляться цілі гори овочів. Овочі — це дуже здорова їжа, головно **сирі,** в яких більше здорових складників, ніж в овочах варених (нпр. вітаміни). Однак сирі овочі можуть їсти тільки особи зі здоровим шлунком і кишками, зате варені овочі чи компоти не шкодять навіть хворим особам, старшим та ослабленим.

Овочі, що їх хочемо їсти сирими, мусять бути **дозрілі.** Заки пічнемо їх їсти, найліпше їх докладно обмити і то найліпше гарячою водою. Щоб пізніше овочі не лежали довго у шлунку, треба їх докладно погризти і перемішати в роті зі слиною, що має велику ролю при травленні овочів (слина розкладає цукор, якого багато в овочах).

Таксамо треба важати, щоб не їсти забагато овочів. Зараз по зїдженню овочів не можна пити води, хіба найбільше один ковток, бо від більшої кількости води частини овочів у шлунку і кишках пучнявіють і викликують прикрі болі та шлунково-кишкові корчі.

Найздоровіше споживати овочі по іншій їжі на „дессер", себто по сніданку і обіді, підвечірку чи вечері. Вийнятком є тут такі овочі як нпр. помаранчі, з яких пємо сік чи інші овочеві соки. Пиття помаранчевого соку є дуже поширене в деяких краях нпр. в Америці, де тамошні пані відкрили, що помаранчевий сік перед сніданням щоденно вживаний впливає дуже корисно на гарну церу.

Як вже згадано, особи що мають вражливий шлунок чи кишки (катар кишок, затяжний катар шлунка) не повинні їсти сирих овочів; зате цілком стравними для них є овочі в соках, компотах і т. п.

З чудес техніки.

Ще в травні 1936 р. пустили в рух у Зл. Д. П. Америки поїзд з льокомотивою-велитнем мотором сили 1200 КМ. З початком 1937 р. американцям і такого дива було замало і вони випустили ще сильнішу льокомотиву з трьома моторами, що мали разом 3000 механічних коней. Цього року на відтинку Нюйорк-Шікаго урухомили найбільшу і найсильнішу льокомотиву світа, що має мотор дізлево-електричний. Вона складається з трьох злучених в одну льокомотив з шістьома моторами, що разом мають 5400 мех. коней і має ще крім цього додатковий мотор сили 1200 МК. Ця льокомотива-велитень довга на 65 м. (!). До неї причіплено 14 вагонів аеродинамічної будови, щоб тертя і опір повітря були якнайменші. В той спосіб стараються американці скоротити якнайбільше час подорожі, тоді як у нас античні паровози-самовари цілими годинами тягнуться нудно навіть до близької місцевости.

Лікарську ординацію
В ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГАХ
по бл. п. др. Е. Дурделлі
перебрав
Др. Михайло Дубовий
та веде її у ЛЬВОВІ, вул. КОСТЮШКА 4.
(проти „Народньої Гостинниці")

СЛИНА ТА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ.

Слина з рота людини під оглядом хемічним діє як основа (нпр. луг), тоді як шлунковий сік має квасний характер. Російський психольог Блонський дослідив, що хемічний характер слини підлягає невпинним змінам за час життя і розвитку людини. Він досліджував слину в багатьох хлопців та дівчат, в яких рівночасно досліджував духовий розвиток. Показалося, що ті діти, яких слина була більше лугувата стояли вище інтелектуально від своїх ровесників. Лугуватість слини зростала також підчас збільшеного умового зусилля, нпр. при розвязуванні усяких поставлених дітям питань.

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

Сторінка без політики.

САМОДРУК.

З Америки виїде у світ новий апарат, який може змінити колись усю пресу та видавання книжок. Ним при помочі радія можна друкувати всі часописні новини. Перший такий апарат заведений у Ню порті у Зл. Державах кілька місяців тому. Тепер його уліпшили і він подібний до радіевої скриньки, коштує 35 дол. За годину той апарат друкує 1 м. 85 цм. рядків, фотографій або рисунків — це ще дуже мало. На те, щоб переписав цілий часопис потреба кілька годин, довше, ніж друкарська машина. Саме цю недостачу будуть старатися усунути.

Апарат назвали „Прінтінг" — себто друкування, можнаб його назвати самодруком. Його прилучають на ніч до радія, коли висильні апарати замовкають, і на другий день уранці власник апарату знаходить на своєму столі задруковані сторінки з усіма новинами. Винахідники стараються найти спосіб, щоб можна теж передруковувати численні газетні ілюстрації. До тексту можна теж буде додавати готові рисунки. Так передруковані тексти складаються на маленькі томики з гарним письмом. Кошта друку мінімальні за папір та електричну енергію. З загальних вісток про винахід покищо не можемо уявити собі його праці ні далекосяжних наслідків, що рішать про всю техніку передачі новин, може і майбутніх бібліотек.

Азійське Монте Карльо.

Не цілих чотири години плавби кораблем з Гонконгу лежить острів Макао. Цей острів — найстаршою европейською оселею на Далекому Сході. Хоч европейців на острові нема тепер багато, всеж він має великий добробут. Макао доставляє цілому Далекому Сходові сірники, що їх виробляють китайські робітники у великих місцевих фабриках. Далі воно відоме є зі штучних вогнів, які виробляють китайські халупники, врешті його головним торговельним артикулом є опій, якого, правда, вивозити не вільно, а таки його вивозять. Та всі ті роди промислу бліднуть перед головним „фантаном", що з нього живе цілий острів.

Фантан — це дуже улюблена китайська газардова гра. Вона не вимагає ніякої інтеліґенції. Вистане уміти числити до 4-ох. Система гри фантану така, як і в Монте Карльо, себто, що банк усе виграє, але, що китайці найбільше загорілі грачі на світі, то ніщо їх не може відстрашити від гри. Багато, а то й просто тисячі людей приїзджає на острів, тимбільше, що в інших місцевостях газардові печери відчинені щойно ввечір, а в Макао біржа гри „працює" вже від ранку.

Хоч є там дуже багато кімнат і столиків у кожній кімнаті, то над печерою можна прочитати напис: „Дім гри переповнений, тому тимчасово зачинений". За столиками сидить ріжношерста публика: міліонери, плянтатори, купці і куліси (китайські робітники) з передмістя, що ввесь свій денний заробіток кладуть на терезки щастя. Коли куліси програють свій заробіток, тоді вибігають на вулицю, жебрають від европейців кілька мідяків і знову біжать до касина пробувати щастя.

При фантанових столах за кілька хвилин пропадають великі маетки. Від жовтих грачів бє якась неприємна сила, що наче злий дух запоморочує всіх довкола. Неодин білий сідаючи за столик на кілька хвилин так під впливом настрою цих жовтих запалиться, що встає аж тоді, як усе програє. Часто жовті заманюють туди торговців зброї, які нераз програють там ціле своє майно.

Поміж грачами вештаються і такі люди, що ніколи не хвилюються, ані не пізнати по них запалу до гри. Це є „банкірі", які готові програному стати в пригоді, готові помогти, якщо програний згодиться стати шпигуном у користь Японії. Хоч китайці великі патріоти, трапляються випадки, що програвши у прикрій ситуації приймають оферти японського агента.

Як у Монте Карльо таксамо в Макао сидять такі грачі, що записують кожний вислід гри. На основі даних ті маніяки опрацьовують „неохибні системи", якими можна розбити банки, що більше: як за чверть години можна стати міліонером.

Є ще між грачами такий один, що не опрацьовує ніяких систем, а тільки записує обороти, з яких третю частину забирає до державної каси. Коли хто спробує обшахрувати уряд, тоді відбирають йому концесію. Концесію на салю гри видає португальський уряд.

Видно, що дохід державного скарбу з того джерела мусить бути дуже великий, бо в Макао слідно великий поступ ,багатство бє з усіх сторін. Державні будинки зовсім новочасні і гарні. Вулиці і тротуари чистенькі та гарні, а в місті працює навіть уряд суспільної опіки, чого ніде нема на Далекому Сході.

В останньому часі темпо життя в Макао значно пожвавіло. Багато є тут чужинців та китайських вояків, яким хочби й найдовший час швидко збігає при грі.

На кожнім кроці тут чути запах воєнного пороху. Є тут побічні роди „воєнного промислу" — нічні льокалі і коршми — які забирають вояцам усе те, що вони привезли з поля бою або виграли.

Отой легкий зарібок оподалік воєнних теренів притягає сюди ріжної раси европейців з преріжними відтінями шкіри. І справді, неодин приїзджає сюди з леда чим, а виїзджає з набитими кишенями, та більшість із них тратить те все, що нераз довгими роками запрацювали.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

З усіх кінців світа.

Англійська королева Єлисавета прийняла у себе французьких кравців і замовила в них деякі сукні.

Від 2. до 9. вересня у Кельні буде радити міжнародній конгрес фризієрів.

У Копенгагені вбіг у білий день до одної каварні бик. Усі гості розбіглися перелякані. Бик зірвався з ланцюга, коли його привезли кораблем.

На одному передмісті в Марсейль напали в білий день на банкового урядовця бандити, відобравши йому 100.000 фр.

В околиці німецького міста Ессен є село Гальтерн, де мешканці показують грушу, що вже двічі цього року заквітла і дала овочі, а тепер квітне втретє.

У Капштадті померла 70-літня Марія Сміт, яку всі вважали за дуже бідну, бо сусіди мусіли давати їй їсти. Тепер показується, що вона залишила 22.556 фунтів, окрім цього ріжні суми для своєї родини і для товариства охорони звірят і найцікавіше те, що вона все життя ненавиділа псів і котів.

—o—

На соняшну машину.

Бостонський міліонер д-р Годфрей Кабот жертвував 674.000 долярів технічному інститутові в м. Кеймбрідж (стейт Масачузетс), щоб робити досліди над методою, як можна соняшну енергію перетворити у таку, щоб її використати для ріжних практичних цілей. Досліди вже почалися; в них беруть участь визначні фізики, хеміки та електротехніки. Є надія що можна буде витворити енергію, яка вводитиме в рух ріжні машини і соняшне проміння перетворить на електрику. Запаси вугілля на землі обмежені, отже людство завчасу мусить думати про те, що буде з паливом, коли його не стане. Американцям не йде про те, щоб дорогим коштом перетворити соняшну енергію в якусь іншу, але щоб добута енергія була дешевша від дотеперішніх.

—o—

З ЛЬОНДОНСЬКОГО РУХУ.

Міська управа Льондону видала книжку, де зібрані ріжні дані про рух столиці. Мешканців вона має 8,233.942. Щодня там родиться 56.000 дітей і вмирає 51.000 осіб, 120 осіб бере шлюб, 17.000 осіб у рік попадає у поліційні комісаріяти за пянство. Довжина всіх льондонських вулиць 2.325 миль. На рік є у Льондоні 187 дощевих днів і 42 мрячних.

—o—

БУДИЛЬНИК ДЛЯ НЕЖОНАТИХ САМОТНИКІВ.

Якийсь фабрикант із Фльоренції придумав новий тип будильника. Цей будильник має електричну пружину, що діє дуже справно. На кілька хвилин перед тим, як він має дзвонити, пружина натискає якийсь гудзик получений з чайником води, де починає кипіти вода потрібна для голення і для кави. З будильником звязаний теж млинок на каву, який автоматично починає молоти каву. Шкода, що винахідник не злучив іще будильника з кріслом, де лежать штани, щоб автоматично можна їх одягати і в автом, яке чекає на самотного парубка перед домом.

—o—

МОЖНА ВИГРАТИ ЖІНКУ НА ЛЬОТЕРІЇ.

В австралійському місті Вінтон приготовляють оригінальну льотерію, з якої дохід призначений на будову захисту для сиріт. Льоси купують тільки молодці, які хотять женитися. Кожний льос коштує 20 фунтів. Головна вигра — 20-літня місцева красуня, якої прізвище тримає місцевий комітет у тайні. Хто здобуде головну вигру оженився з дівчиною, яка згодилася для добродійної цілі вийти заміж за невідомого їй кандидата. Дівчина — з доброї родини, дуже доброї вдачі, гарна, а про решту довідається молодець пізніше. Тому, що кожне подружжя нагадує по трохи льотерію, не буде нічого дивного, як молода пара матиме найбільші несподіванки аж по шлюбі.

—o—

ПАМЯТНИК РИБИ.

Люди відкривали вже преріжні памятники. Цікаві є памятники почтового голуба, пса, винахідника сира „Камембера". Тепер задумують поставити памятник, який не буде подібний до ніякого памятника на цілому світі. В м. Літорія, які побудували на осушених понтійських болотах, мають поставити памятник у честь риби. Рибку, якій поставлять памятник мініятурної величини, спровадили італійці вже давно з Полудневої Америки, і вона на італійському морі віддала величезні послуги.. Риба для населення є головною поживою. Крім того вона винищує комарі-ляряни, які розносять бацилі малярії. Вирізьблена риба на памятнику буде велика на два метри, і зображуватиме момент, як кидається на комаря, що розносить малярію. Мешканці міста Літорії задумують дуже святочно відкрити цей памятник.

—o—

ЧИ БУДЕМО ІКАРАМИ?

Італійський капітан Люкаті з Фіюме мав придумати машину, завдяки якій можна буде літати в повітрі силою самих мязнів. Є це маленький літак без мотору, дуже легенький, з пропелєром і педалами. Пропелєр робить 1.500 оборотів на мінуту. З Риму повідомляють, що проби дали добрі висліди. Якби ці звістки були правдиві, тоді за якийсь час небо над нашими головами буде темне від людей, які будуть літати як ворони.

—o—

СКАРБ У КОШІ З ПАПЕРАМИ.

Недавно один малий купець в Утрехті робив порядки на своїм горищі. Між іншими старими причандалами був там старий кіш з паперами ще з минулого століття. На копертах були дуже старі і дорогі марки. Купець сам був філятелістом. Коли пішов він зі знайденими марками до знавців, вони оцінили їх на 6500 голяндських гульденів.

—o—

МАШИНІСТКА-САМОУК.

33-літня англійка Айві Джібсон виграла премію „Нюс Кронікл" призначену для найшвидшої машиністки та стенотиністки. Вона брала участь у змаганнях уперше в 1934 р., але заняла дуже далеке місце. Два роки пізніше вона стояла на шостому місці а рік пізніше на другому. Вона пише стенографічно 150 слів на мінуту і 85 слів на машині. Лекцій не брала ніде, тільки вправляла сама. Спершу була вчителькою стенографії в народній школі, потім машиністкою в адвоката. Її вчинлють з Льондону до Голяндії на міжнародні змагання машиністок.

Варшавська опера й українці.

Українська справа починає щораз більше тяжити — так бодай запевняє вся польська преса — на цілому польському житті. Залишимо на боці всі ті трівожні заклики всякого роду „Курієрків", яким привиджуються українці з ножем у зубах, в день і в ночі, і то 365 разів у році. Не диво, що хвилинами маємо враження, що вся та психоза, викликана на українському тлі, належить радше до ділянки психіятрів і що можна на це все глядіти тільки з медичного становища. Однак думаємо, що один такий „казус", свіжо тепер нотований у Варшаві, такий характеристичний, що цікаво його згадати.

Мабуть ні одному українцеві навіть не снилося, яку то **важку печать українська дійсність витиснула на...варшавській опері.** Тому хочемо розказати про пригоду великого польського оперового співака п. Яна Кепури, якого всі змагання створити добрий оперовий театр у Варшаві розбилися таки через нас — українців.

Українському читачеві не потребуємо представляти цього польського співака, бо він його добре знає якщо не з театральної або концертової салі чи радія, то бодай зі звукової фільми. Саме тепер п. Кепура перебував у Варшаві, де переговорював з міродайними польськими чинниками про створення великого оперового театру у Варшаві. Варшавська публика хоче мати в себе дома добру оперу. Це бажання зрештою зовсім стправедливе, бо постійну й добру оперу мав за австрійських часів навіть Львів, що був тільки столицею ц. к. намісника.

В додатку оперовий театр, крім своїх музично-артистичних цінностей, має теж великий **вплив на жіночу і мужеську моду даної країни** — тобто на один із найголовніших промислів кожної культурної держави. Відома річ, що мешканці країв, де нема доброго оперового театру, але вбираються. Опера — тут необхідно додати: і кінські перегони є чинниками, що підтримують кравецький промисл. Таке діється в Парижі, в Льондоні, в Берліні, в Міляно, в Римі, у Відні чи в Букарешті. Наприклад париську моду накидує національний оперовий театр і кінська перегонова площа в Льоншан — ці два головні місця зустрічі т. зв. елеґантного світу.

Але вертаймося до клопотів п. Кепури. Як ми вже згадували, він відбув цілу низку нарад у Варшаві та поставив урядовим варшавським колам вимогу поважної грошевої допомоги для опери. Як відомо, кожний оперовий театр у світі потребує великих державних, краєвих чи міських грошевих субвенцій. Напр. римський оперовий театр, що грає щоденно при випроданих місцях, виказує 11 міл. лір річного недобору.

П. Кепура впевняє, що під орґанізаційним оглядом все було би в порядку — біда тільки з грішми. Навмисне передамо перо варшавському „Czas"-ові (ч. 193), що в статті п. з. „Z podwieczorku u Kiepury. Walka o narodową operę" пояснює причину цієї грошевої скрути. Наводимо текст в оригіналі.

„Najważniejsze pytanie: skąd wziąć pieniądze na operę? — pozostaje wciąż bez odpowiedzi. Sądząc ze stanowiska Min. Oświaty, Ministerstwo to nie jest skłonne udzielić odpowiedniej zapomogi i nie uważa za wskazane „na siłę" forsować sprawę opery. Podobno min. Świętosławski miał w rozmowie z Janem Kiepurą oświadczyć, że **trudno mu dać taką sumę na operę w czasie, kiedy musi polonizować Rusinów na Kresach.**" (Підкреслення наше — Ред.).

Отже тепер уже нам зовсім ясно, чому варшавяки не мають і не будуть мати доброго нац. оперового театру. А що ми, українці, муз. нарід, то нам ця вістка робить чималу прикрість: Тимпаче, що ми побоюємося, що **з нашої причини (ми не кажемо: вини) столиця ніколи не матиме доброго оперового театру.** І таким чином польська dramma in musica, чи там dramma per musica буде справжньою траґедією музикальної Варшави. (Ю. С.).

Після похорону ґен. Тарнавського.

КОНДОЛЕНЦІЙНІ ПИСЬМА.

На руки „Молодої Громади" надіслали у дальшій черзі кондоленційні письма з приводу смерти ґен. Тарнавського: філія „Просвіти" в Глинянах і представники читалень „Просвіти" Глинянщини, Зиновій Решетилович, б. поручник УГА, „Дружина Княгині Ольги" у Львові, Микола Королюк, б. УСС з Красної коло Перегінська, д-р Назар Світлик б. поручник УГА з Відня, Микола Угрин-Безгрішний і Антін Лотоцький за б. „Пресову Кватиру УСС", Яків Грех, б. хор. УГА з Відня, Теодор Марітчак, б. хор. УГА з Відня, комбатанти з б. українських армій та культурно-освітні установи в Трускавці.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Трускавець.

Гурток комбатантів УГА в Трускавці скликав ширші сходини, на яких вибрано комітет, що мав занятися вшануванням памяти Першого Вояка УГА в Трускавці.

На мурах міста появилися клепсидри, що сповіщали про смерть ґен Тарнавського та заповідали жалібне богослуження. Відправлено його у вівторок, 19-го липня ц. р в парохіяльній церкві в Трускавці. Службу Божу за спокій душі б. Начального Вождя відправив місцевий парох о. Іван Валюх в асисті о. Льва Ваня, катехита в Самборі, і о. П. Чубатого, пароха Чорткова. До панахиди станули ще крім згаданих о. Володимир Вербенець, парох Бережан, і о. Йосиф Бачинський, парох Богородчан.

В часі богослужень біля портрету Ґенерала, прибраного квітям, тримало почесну сторожу 12 комбатантів зі свічками у чорних серпанках; за почесною сторожею стояло чвірками коло 150 бувших вояків УГА, місцевих і літників. За ними маса громадянства. Електричні свічки на головному вівтарі та на павуках посередині церкви були прибрані серпанком. Підчас відправи співав добре вишколений мужеський хор під орудою Осипа Біласа. Гарну проповідь виголосив о. Іван Валюх.

На церкві та на домівці „Просвіти" повівали жалібні прапори.

Після богослуження в домівці „Просвіти" відбулося жалібне зібрання. Відкрив його короткою промовою місцевий парох і голова кількох товариств о. Іван Валюх, після чого на пропозицію б. хор. УГА Осипа Біласа присутні вшанували память Покійного Генерала 3-хвилинною мовчанкою. Після короткого реферату сходини закінчено національним гимном.

Не зважаючи на те, що це був час пильних робіт у полі та занять у пансіонатах коло літ-

---

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 30

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XV.

ПОЕЗІЇ, СТАТТІ, ГАЛЮЦИНАЦІЇ.

Під кінець 1906 р. Франко випустив у світ томик своїх поезій п. з. „ „Semper tiro"(„Завжди учень"). Поезії, що містяться у цьому томику, це спілі, солодкі ягоди Франкового ґенія. Щодо форми та глибини думки їх сміливо можна поставити побіч рефлексійної лірики великого Ґете. Після появи „Semper tiro" я написав статтю у „Л. Н. Вістнику" в грудневій книжці за 1906 р. Франко читав статтю у рукописі і з моїм поясненнням його поезій він цілком згодився, так що мої коментарі можна вважати і Франковими.

У першій половині 1907 року Франко брав участь у полемічних змаганнях Бернсона, Сенкевича і Падеревського на сторінках віденського журналу „Zeit". Товчок до тих змагань дали польсько-українські змагання у Галичині та симпатії Бернсона по боці українців. Турнір наробив був багато шуму, а виступ у ньому Франка[1]) викликав був у патріотичних польських серцях багато гніву й злоби. Пани билися з північним лицарем з лицарською галянтерією, а ось прийшов мужик і побив їх ціпом. Навіть Бернсонові дісталося не по заслузі: як не вмієте, пане, битися, — не беріться!

[1]) Три велетні в боротьбі за карла.

У другій половині 1907 р. здоровля Франка вже поважно було захитане. Першим недобрим сигналом була поезійка п. н. „Блюдитеся біса полуденнаго", видрукована у листопадовій книжці „Л. Н. Вістника" за 1907 р. під псевдонімом „Невідомий", написана у Криворівні у вересні того року, але заповнена змістом львівського „літнього палу". Основою тої поезії — це Франкова галюцинація у білий день. Досі в поезіях Франка ми бачили яскраві картини нічних галюцинацій, а в оцій поезійці вперше закріплена його галюцинація у білий день. Поет іде тротуаром „смугою тінистою", нагло його зір „спинивсь на мить" і він побачив „білу постать дрібну" торік померлої любки, яка „тихо йшла в противний бік в палючій пасмузі літній", вгледіла його, зупинилася, „вхопилась за грудь", напів розкрила уста, повернула до нього лице „біле наче сніг" і — зникла...

„ВЕЛИКИЙ — ШУМ".

У маєвій книжці „Л. Н. Вістника того року почала друкуватися Франкова повість „Великий шум" і скінчилася у грудневій книжці. Франко, як звичайно, писав ту повість з книжки на книжку, через те й відзеркалюється в ній добре поступ Франкової недуги. Повість скоро, після появи її перших глав, почала звертати на себе увагу неприродністю акцій, ситуацій, сцен, малюнком осіб, галюцинаційно-романтичним елементом та сороміцькими словами. Сороміцького елементу, як оповідали мені В. Гнатюк, і Іван Джиджора, було далеко більше у рукописі повісти, тільки редакція пропускала їх скільки могла, не стягаючи на себе гніву автора. Я бодай не чув від Гнатюка, щоб автор за це робив які докори редакції. Як помічали ми, й засновок повісти не був дуже оригінальний; у головних рисах він був узятий з „Панських жартів", тільки інакше був трактований і розвинений. Автор хотів дати малюнок селянського життя в попанщизняних часах і відношення селян до двора, але під пером задуманий малюнок почав тратити чимраз то більше реалістичних рис, децентралізувався, розбивався на фантастичні сцени, аж накінець роздвоївся на дві романтичні історії доньок дідича села, пів-українця, Суботи. Повість „Великий шум" як цілість показує упадок творчого духа Франка, але все-ж деякі картини, як наприклад їзда селом на маленькому візочку чортика-Годіери з гострим, лисячим косом, з цапиною борідкою, у брудно-сірому циліндрі, на тлі мелянхолійної осінньої природи, або хочби етнографічний, але поетично оброблений опис весілля з велетом-Думяком, який ставить собі на долоню молоду дружину й обношує її по весільній хаті, манять наше око, хоч одночасно і непокоять фосфоричними блисками фантазії. А вже не кажу про ґрандіозний страховинний малюнок-галюцинацію кривавого ока. Що за страшна галюцинація і з якою силою, драматизмом, несамовитою поезією вона описана Франком! Спершу чути „стукіт доброго годинника". Надслухуєш звідки той стукіт і тобі видається, що він добувається „немов з глибокого нутра землі, де почало битися якесь шалене серце: тук, тук, тук!" Відчиняєш вікно, напружуєш зір, і серед ночі бачиш раптом „на білій дорозі" — кривавe око. „Одно-одиноке кривавo-червоне. Вирнуло і стоїть собі, ані не ворухнеться. Немов лежить на голім гладкім снігу і жевріє. І від нього, так, виразно від нього, йде

ників, громадянство Трускавця взяло дуже численну участь у богослуженнях і жалібному зібранні.

Скільщина.

У Сколім клепсидри від товаришів зброї сповістили громадянство про смерть б. Начального Вождя. На будинку Українського Захисту та читальні „Просвіти" і „Лугу" вивішено жалібні прапори.

Заходом філії Т-ва „Охорони Военних Могил" 3-го липня ц. р. у переповненій громадянством церкві місцевий парох о. М. Мосора і о. Ковалюк відправили панахиду. На другий день відправлено заупокійну Службу Божу.

Філія Т-ва ОВМ подбала, щоб дістати землю зі стрілецьких могил на Маківці, яку у спеціяльній урні д-р Степан Булак завіз від комбатантів на могилу б. Начального Вождя.

Свіжість тіла та успіх, успіх осягнеш вживаючи ПУДЕР проти ПОТУ SUDORYN АП. КОВАЛЬСКІ

Чижиків будує „Народній Дім".

Остання жахлива подія, що трапилася нічю з неділі на понеділок у підльв'івському селі Чижикові, де жертвою безприкладного бандитського нападу впала родина Касперських, тим прикріпа для всього українського громадянства не тільки Чижикова, але й узагалі, що це нещастя стрінуло родину відомих українських патріотів та пильних робітників на національно-культурній ниві. Потішаємося тим, що двом братам, які у важкому стані залишились у Нар. Лічниці, пощастить швидко прийти до здоровля та повернутися з повними силами до дальшої праці у рідному селі.

Бо в Чижикові праці багато. Багато тому, що українські громадяни Чижикова, яке зараховується до найсвідоміших наших сіл, зрозуміли, що національно-культурної праці не можна складати на кого іншого і самому сидіти з заложеними руками, але всім нам треба братися до роботи, всім разом і на всіх ділянках нашого національного життя, як хочемо дочекатися колинебудь кращої долі для цілого нашого народу. І тому чижиківські громадяни не дивилися на те, що роблять інші села, але сказали собі твердо, що Чижиків мусить бути таким селом, щоб воно в українському національному організмі було тим справним колісцятком, яке нічим не спинює ходу цілої машини. І цю свою постанову Чижиків переводить послідовно в життя. Найкраща в повіті споживча кооператива, добре зорганізована читальня „Просвіти", кружок „Сільського Господаря", кружок „Рідної Школи", кружок „Союзу Українок" (тепер припинений), „Луг" (теж припинений) — це свідки тієї великої національно-культурної праці, що її піднялися та з муравлиною впертістю ведуть українські громадяни Чижикова, маючи за завдання серед найважчих обставин зберегти село в цілости для нашого народу.

Якби символом отої духової праці чижиківських українців у всіх їх установах є величавий „Народній Дім", що його будують громадяни спільними жертвами і спільними силами. Дім великий, одноповерховий, що коштуватиме коло 70.000 золотих. Але ані цей великий кошт, ані ті перешкоди, що їх мають чижиківські українці у звязку з будовою „Народнього Дому", не спиняють їх у початому ділі та не знеохочують. Ота завзятість при тій будові, ота громадсько-національна солідарність можуть бути зразком для багатьох наших сіл. Та не тільки сіл...

Одною з важних причин безперечних успіхів національної праці в Чижикові треба уважати гармонійну співпрацю громадян з місцевим парохом, **о. Осипом Скульським,** відомим патріотом і національно-громадським діячем. Це ще один доказ, що тільки єдність та солідарна співпраця усіх громадян може довести до великих успіхів.

Українці з Чижикова докінчують „Народній Дім", цими днями дають дах. Ось-ось і будова буде завершена і в селі стане проречистий сьідок національно-громадської єдности й солідарности, що перемагають і найбільші перешкоди. Чижиківські українці знають, що перешкоди є на те тільки, щоб їх перемагати.

*

Довідуємося, що стан Степана й Осипа Касперських поправився і нема ніякої небезпеки для їх життя.

*

Дир. **Олександер Костик,** що перебуває тепер на відпустці, надіслав через Адміністрацію „Діла" 3 золотих на поміч родині Касперських, яким бандити здемолювали хату та спричинили великі кошти лікування, і кличе інших українських громадян прийти з допомогою жертвам нападу.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє число „Діла" (162) підпало конфіскаті за передову статтю пос. В. Кузьмовича про Холмщину і Підляшшя.

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ" у Львові,** при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потребн „Рідної Школи".** 1527

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І пов., телефон 254-46. 1430

— **Лікар-дентист Чичула Володимир, Ярослав,** абс. Стоматольог. Академії у Варшаві, відкрив канцелярію й ординує **в Тернополі, вул. Пілсудського 18.** Власна технічна робітня. 1526

— **Лікар-ляринольог І. Федейко** виїхав на відпочинок. Вернеться 15. серпня ц. р. 1580

— **Пансіон „Стахова Воля" в Гребенові** — серед карпатських гір і смерекових лісів над Опором, у власнім кількаморговім саді та городі поручає кімнати. Концерти, дансінги — щодня. Смачна, здорова кухня. Ціни приступні. Власна постіль побажана. 1582

— **Комісія Виховних Осель і Мандрівок Молоді** просить усіх, що їдуть у пятницю зранку на табори на Соколі й Остодорі прийти якнайскорше на збірку на головний двірець у Львові. З огляду на брак місця в поїзді, що відїздить в год. 17.15, частина буде мусіти відїхати в год. 6.40 рано. Пригадуємо, що збірка всіх назначена на год. 6-ту зранку, дня 29. липня ц. р. 1589

дужче, що раз дужче стукання"... „Око не ворушиться з місця, але росте, швидко росте, двоїться. Тепер уже виразніше видно: це не одно око, але якась темна тінь що-хвилини заслонює одно око, а друге жевріє раз-у-раз. І тук, тук, тук. — Що це за стукання? Перед кривавим оком видно не одну темну тінь, а дві. А за тими двома тінями виринає нараз більша, ширша, якась безформена і чорна тінь"... Що це таке? — „Це смерть... їде... своєю брикою і своїми демонськими кіньми з кривавими очима"[2])... Та, коли б то таку страшну візію вичарувала була фантазія поета, щоб ударити нас по нервах і захопити нашу душу яскраво-хмарним малюнком! Але де-ж там! Це не фантазія, — це страшна галюцинація, яку пережив сам Франко[3]). В. Гнатюк питав його звідки взялася в його повісти така страшна візія з кривавим оком, і він сказав йому, що це його галюцинація і що галюцинації взагалі мучать його.

ДЖЕРЕЛА ГАЛЮЦИНАЦІЙ.

Коли ми шукатимемо зерна, з якого виросла така темно-багрова квітка Франкової галюцинації, ми легко знайдемо його. Ви читали „Місію" Франка або його переклад із Віктора Гюго „Сумління"? Отже у „Місії" є згадка, що брати патра Ґавдентія знайшли і принесли до хати „одно людське око", „велике, криваве око", що довго „являлось йому в снах величезне, оживлене", а й у „Сумлінні" „око дивнеє, отверте, аж горить і не змигаючи... з тьми глядить". Коли-ж Франко перекладав „Сумління" у 1897 р., а „Місію" мусів свіжо читати у 1906 р., випускаючи у світ збірник новель „Місія, Чума, Казки і Сатири", і коли, як сам жалувався, під кінець 1907 р. часто находили на нього „припадки смутку і мелянхолії", то не буде тепер дивне, що давне зерно, впавши на добрий пухкий грунт, хворі розстроєні нерви, скоро зійшло й видало з себе таку дивну, таємничу темно-багрову квітку.

Восени 1907 р. Франко був дуже пригнічений, зосередженний в собі самім і сумний. Він жалувався, що в останніх роках за науковими студіями він не всилі був стежити за новими течіями в сучасній белєтристиці; що властиво треба йому розпрощатись з літературною критикою й одночасно забігав до книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка, виписував та купував багато творів модерних, популярних під той час письменників. А часом знову то таки добре охоплювали його душу — розпука й безнадійність. Усе своє життя він бачив у чорних кольорах. Мало що зробив він, а ще менше з того, що зробив, перейде до потомности. Він метушився і нервувався. Так мало життя перед ним, стільки треба б іще зробити і не стає вже сил. Хоч би зібрати докупи бодай важніше з того, що понаписувалося. Та й годі!... Я силкувався розважити поета, але даремно. Мої слова не мали відгомону...

Але бували хвилини, коли і ясніші промінчики пробивалися крізь чорну хмару, що оповила була душу Франка і тоді він гнав від себе чорні думки і бував яснішим, веселішим. Таким я бачив його раз десь у вересні чи жовтні того року. На дворі стояла погода. Малесенькі павучки снували тонесеньке, срібне павутиння, що літало в повітрі, обсотувало сухе бадилля, корчики і нас не минало. Сонце огрівало нас своїм лагідним, теплим промінням. А ми гуляли стрийським шляхом, далеко поза домом поета. Поет був у доброму настрої і розказував мені тоді, що пише широко задуману історію української літератури. Робота йде йому дуже скоро. Пише без віддиху і за кілька тижнів написав уже до Сковороди. Сковороду треба йому ще трохи постудіювати, але він має надію, що скоро упорається з ним і піде далі. Поет був задоволений і снував пляни на майбутнє. Але недуга незабаром розвинулася в гострій формі й перекреслила пляни. Поет мабуть станув на Сковороді і не закінчив широко задуманої історії української літератури. З написаного надрукував він тільки початок: „Теорія й розвиток історії літератяри".

(Далі буде).

[2]) Далі описано, як без стукоту заїхала перед дім велика чорна брика; як перед нею „без найменшого скрипу і брязкоту відчинилася важка, грубими штабами окована брама"; як „нараз так само безголосно відчинилися двері покою, вийшла висока чорна постать з чорним непрозорим серпанком на лиці — і кинулася до нього"...

[3]) Поет як звичайно, малює психічне тло, на якому розгорнулася його галюцинація: „він в часі скромної вечері під боком жінки якось ступнево сумнів, нарешті стратив апетит... пішов до свойого покою і тут знов почув у душі якусь дивну трівогу, що гнала сон від його очей. Не роздягаючися, він пустився знов ходити туди і сюди по покою, мов кінь у кираті. Його думки, як сполошені птахи літали і бачилось раз-по-разу билися об якісь чорні хмари"... На нього „від самого початку острої зими часто находили такі припадки смутку й мелянхолії, але ще ніколи вони не були такі сильні і болючі, як сьогодня, цеї зоряної, а так зловіщо тихої й глухої ночі. Він похилив чоло на стіл і важко розплакався, а виплакавшися і обтерши хусткою мокрі очі, немов рішився на щось страшне і немилуче, підійшов до вікна, відчинив його, не вважаючи на трескучий мороз і вихилився з нього горішньою частю тіла надвір"...

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

— **Уродини Митрополита.** Дня 29. липня ц. р. припадають 73-ті роковини уродин ВПреосв. Митрополита Кир Андрея який перебуває тепер у Підлютому. З цієї нагоди складаємо Їх Ексцеленції щирі побажання. — **Редакція.**

— **Розкопують могили полеглих стрільців УГА.** Минулої неділі 24. ц. м. явився війт волости Наварії з кількома робітниками в селі Полянці пов. Львів і викопав тлінні останки полеглих стрільців УГА в 1918-19 р. з могили під церквою на городі одного господаря. Розкопав теж братську могилу на цвинтарі. Кости полеглих вивіз невідомо куди. Могилу під церквою зрівнано зі землею.

— **Концерт духовної музики у Трускавці.** Дрогобицький церковний хор під управою о. проф. С. Сапруна виступить гостинно з концертом духовної музики в неділю 31. ц. м. в церкві у Трускавці.

— **Перевіз жертв летунської катастрофи до Львова.** Минулої середи пополудні особовим поїздом з Чернівець привезли вісім домовин жертв летунської катастрофи на Буковині. Зі Львова відвезли кілька домовин до Варшави і до інших міст, звідкіля походили жертви катастрофи. Тіла двох убитих похоронять у Львові, інших — у Варшаві.

— **Наука у народніх і середніх школах** починається 3. вересня ц. р. Вістки деяких часописів, будьто початок шкільного року 1938-39 буде спізнений, виявилися неправдивими.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

— **За зневагу Ст. Штайгера.** До городського міського суду у Львові вніс Ст. Штайгер, який є тепер адвокатом у Бендзіні, акт обвинувачення проти адв. К. Позовського з Кракова за зневагу. Адв. Ст. Штайгер почувається ображеним словами адв. Позовського, який підчас розправи проти Добошинського перед судом присяглих у Львові висловився словами: „Тут на тій салі, де відповідав Штайгер, який виконав атентат на през. Войцеховського"... Як відомо, 15 років тому перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти Ст. Штайгера за атентат на през. Войцеховського, але суд увільнив його від вини і кари.

— **Львівська хроніка.** В ресторані М. Поради при вул. Личаківській ч. 7. помер минулої ночі нагло 59-літній Франц Ліпец, шлюсар міських трамваїв. Влада веде слідство у справі висвітлення наглої смерти. — В заведенні братів Альбертинів при вул. Замарстинівській намагався скінчити самогубством 28-літній каліка М. Сескінчити самогубством 28-літній каліка М. Сечник. Причиною намаганого самогубства психічна депресія у звязку з довготревалим калічництвом. — При вул. Шараневича напав невідомий мужчина на Р. Губерта і зранив його ножем у плечі. Губерта відвезли до шпиталю. Поліція шукає за напасником. — У друкарні Єгера застрайкували робітники. Страйк має економічний підклад. Крім того робітники домагаються, щоб друкарня приняла назад трьох усунених друкарів.

— **До Берези Картуської** вислала адміністраційна влада 26. ц. м. Л. Кроштайна з Луцька тому, що зволікав з відновленням дому. Крім того до Берези помандрувало кількох кримінальних проступників. І так з Лодзі вислала влада Е. Вайнтравба, який продавав фікційні рахунки ріжним купцям, які намагалися таким чином не платити податків, далі Г. Янушкевича, професійного касового злодія, М. Гарфінкля, пачкаря з Люблина; Чеслава Гжиловіча, бандита з Ченстохови; Ст. Лішка, злодія з Кельеччини і Ф. Міхальського, вломника з Варшави.

— **Діти хорують на прищицю.** 3-літня Ванда Кішка з Нижатич пов. Перемишль захорувала на прищицю; її ізолювали. — У Рівнім появилась поголоска, що там захорував на прищицю один хлопчина, який заразився підчас купелі.

— **Краєва хроніка.** На передмістю Равн Руської самохід з Люблина наїхав на фіру Костя Лаби. Оба коні важко покалічені, одного з них треба було добити. — Підчас віднови одного з домів у Горлицях робітник М. Янтас доторкнувся електричних проводів, що його поразили і він упавши на землю важко потовкся. Перевезений до шпиталю помер.

— **Гебрейська учительська семинарія на Закарпатті.** З Мукачева наспіла вістка, що тамошня міська рада звернулася до міністерства освіти з домаганням утворити в Мукачеві гебрейську учительську семинарію.

— **Град понад 100 грамів.** У Модені і в околиці в північній Італії впав град ваги понад 100 грамів, величини курячого яйця. За 10 хвилин град повибивав більшість шиб у місті. На дооколичних полях дуже великі втрати.

— **Виорав горщок зі срібними монетами.** Перед кількома днями селянин з Кмецянки новгородського повіту, виорав горщок зі старими срібними і мідяними монетами, яких було 3.319 штук. Монети важили понад 2 кг. Селянин зложив їх на станиці поліції.

— **Асфальтові шоси і поширення рака.** Управитель міської лябораторії Парижа Клінг зголосив Медичній Академії меморіял, в якому виказує на основі хемічних і фізико-хемічних дослідів на звірятах, що асфальтові шоси і дороги є одною з головних причин поширення недуги рака. Меморіял викликав велике зацікавлення в широких медичних і технічних колах.

— **Пробні лети повітреплава коло Москви.** Від кількох днів в околицях Москви відбуваються в тайні пробні лети большевицького повітреплава нового типу „СССР В. 10". Повітреплав огляне військова комісія і віддасть його до вжитку армії.

— **Притягав до відповідальности невинних людей.** В Москві закінчився процес проти прокуратора московського окружного суду Безпаментева, який — каже акт обвинувачення — „починав процеси без причин". Минулого року Безпаментев притягнув до судової відповідальности 750 осіб. Суд засудив його на 5 років вязниці.

— **Сліди нафти у Франції.** Недалеко Ліль у північній Франції натрапили на сліди нафти. В околицях міста переводять пробні верчення. Місцеве населення запевняє, що сліди нафти находилися вже давно в околиці Сен Поль здовж берегів ріки Тарноас.

— **Масове затроєння людей несвіжим мясом.** Большевицька влада замкнула різні в Тирасполі, Кривім Розі і Сталіні та фабрику ковбас у Червонім Лучі за страшний бруд. Мясними виробами згаданих підприємств затроїлося багато людей і вояків на Сов. Україні.

— **Ріжні вісти.** Мусоліні приняв на авдієнції шефа штабу фашистівської міліції ґен. Руссо, який склав звіт зі своєї подорожі до Німеччини. — Згідно з новим розпорядком німецького уряду власники 10- і 20-маркових золотих монет мусять їх вимінятн у райхсбанку.

—o—

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАРІЯТ ББ ЩЕ ІСТНУЄ.

У польській пресі появилася вістка, що деякі б. дівчі „Безпартійного блоку співпраці з урядом" дістали повідомлення, підписане послом Брженк-Осінським як ґенер. секретарем ББ, що ґенер. секретаріят ББ пренісся до нової домівки. Ця подія викликала чималу сензацію, бо, як відомо, ББ перед трьома роками розвязався.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Минулого понеділка 25. ц. м. відбулася перед трибуналом окружного суду в Бережанах розправа проти 21-літнього хлопця **Дмитра Королишина** з Гинович, якого прокуратор притягнув до відповідальности за державну зраду зі ст. 97 § 1. к. к. (за приналежність до ОУН). Акт обвинувачення каже, що дня 12. травня ц. р. поліцаї Д. Пітуха і Я. Кубаля стрінули вечором підс. Д. Корблишина з М. Петровом з Жукова на гостинці між Жуковом і Гиновичами. Підчас ревізії підс. Д. Королишин намагався викинути щось з кишені. Засвітивши електричну лямпку поліцай — каже акт обвинувачення — знайшов письмо з приказом до членів ОУН, щоб зійшлися на стрічу. Свідки оборони стверднли, що підчас особистої ревізії підс. Д. Королишин тримав увесь час руки догори і не бачили, щоб він щонебудь витягав з кишені або теж викидав. Трибунал засудив підс. **Д. Королишина на 6 років вязниці і на втрату громадянських прав на 6 років.** Трибуналові проводив д-р Нендзовський, обвинувачував прок. Вашевський, підсудного боронили адвокати: **д-р Ф. Коковський і д-р В. Бемко,** оба з Бережан.

ЗА ВБИВСТВО ВЛАСНИКА РЕСТОРАНУ.

Перед трибуналом окружного суду в Станиславові відбулася у вівторок 26. ц. м. розправа проти 36-літнього **Михайла Миняйлюка** родом з Коломиї, якого прокуратор притягнув до відповідальности за грабункове вбивство власника ресторану Богдана Демянчука з Надвірної з початком липня ц. р. На питання председника у справі особистих даних Миняйлюк спершу нічого не відповів, згодом пробурмотів: „Все маєте записане, отже все вже знаєте, маєте докази, я не маю вже що втратити. Чи буду говорити, чи ні, все одно". По відчитанні акту обвинувачення підс. Миняйлюк нічого не відповідав, лише потакував головою. З відчитаних актів виходить, що підсудного засудив коломийський суд у 1920. р. на 12 років за вбивство судового урядовця Стромберґа та його двох синів. Підчас відчитування актів підсудний заявив: „Мене це згубило". Далі підсудний признався до вбивства ювиліра у Станиславові Рогера в 1935. р. На дальші питання председника підсудний відповів: **„Прошу мене не питати, за присуд смерти подякую".**

На питання прок. Матковського, чому вбив Б. Демянчука підсудний відповів, що „ніщо не змусить його до відповіди" додаючи, що „не є першим ні останнім".

Сестра вбитого 16-літня О. Демянчук зізнала, що в год. 6-ій рано відкрила вбивство свого брата. Підсудного знає, бо приходив часто до крамниці. Св. Р. Сирочинський, поліційний агент зі Станиславова зізнав про арештування вбивника 5. ц. м. у Станиславові, де стрінув підсудного припадково на вулиці. Тому, що підсудний видався йому підозрілим, затримав його і підчас ревізії знайшов кілька пачок чоколяди, пляшку спірту і коло 300 зол. Підсудний запевняв, що вкрав чоколяду з будки біля дівчя. Опісля вирвався з рук і почав утікати, але свідок зловив його при допомозі поліцая. Тоді вбивник заявив: „Ну! Ви зловили добру штуку". На поліції відмовив зовсім зізнань.

Далі підсудний признався теж до вбивства Михайла Коваліва в листопаді 1936. р. на полях Павелча під Станиславовом. Убив його тому, щоб забрати його особисті документи. Ними теж убивник легітимувався до останніх днів.

По промові прокуратора підсудний вклонився зі словами: „дякую". Трибунал засудив убивника **М. Миняйлюка на кару смерти.** Засуджений не хотів приняти оборонця, якого йому визначив суд і председникові заявив, що апеляції не буде зголошувати, бо це „зайве".

—o—

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує
1348 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

† Посмертні згадки.

ІВАН ПАХОЛОК.

У вівторок, 26. липня ц. р. помер у шпиталі Народньої Лічниці у Львові визначний член УНДО, господар Іван Пахолок зі Старого Села, пов. Бібрка у 57. році життя. І. Пахолок був від наймолодших літ активним членом УНДО та всіх культурно-господарських установ у своєму селі і в повіті. В. Й. П.!

—o—

Спорт.

В ЧОМУ СУТЬ СПРАВИ?

Перемиський ендецький тижневик „Земя Пшемиска" відкриває карти тієї гри, що відбувається на площині голосної вже нині справи Сим — ТШЛ. Цей перемиський тижневик не оперує такими відчемними брехнями, як інші відомі вже нашим читачам польські газети, але ставить справу ясно й без обинків: іде про те, щоб української дружини не допустити до Окружної Ліги, бо, мовляв, якщо вже тепер не затамуємо розвитку українців на спортовому полі, то потім буде вже за пізно. Ось і цілий секрет безприкладної нагінки на Сим, яку повела частина польської преси, що робить це під плащиком висмоктаних з пальця брехень і наклепів на перемиську дружину та її публіку.

„Земя Пшемиска" пише між іншим, що відповідні змагання мусять виграти ТШЛ, а третіх рішальних змагань Сим теж не сміє виграти... Отже справу, змагань Сим — ТШЛ поставив згаданий часопис у площину засади, що українська дружина не має права до зависку нарівні зі своїм суперником.

Так поставлена справа мусить зацікавити ввесь наш спортовий загал, цілий український спортовий світ. Наше становище ясне: українські спортовці не сміють допустити до злосливих засади і права-звичаю, що панує під спортовим оглядом партнерові. Тому тепер наші делегати до В.Г.Д. й Управи Округи мусять обстоювати за всяку ціну засаду чистої гри й обективности на терені спортових магістратур, якби і там хтонебудь хотів цю засаду підважити.

ОГОЛОШЕННЯ

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги влилючно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулковського 3.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 28. 7. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".

Пятниця 29. 7. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Субота 30. 7. год. год. 4. попол. „Іван". Год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом"

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТОВМАЧ:

28. VII. Жінка на цензурі. (Вистуи Стефи Стадникової).

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКУЛИЧИН:

28. VII. Манева.

29. VII. Безталанна.

30. VII. Гетьман полуботок.

ВОРОХТА:

1. VIII. Мати найманчка.

2. VIII. Чесна Сусанна.

АНТИКВАРСЬКИЙ ЯРМАРОК

місячник, містить **безплатно** оголошення тих, що хочуть продати чи купити книжки, часописи, ноти та перекладуе дешево всякі видання в усіх мовах. Ціна примірника в видавництві тільки 1 зол., у продавців 2 зол.

ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,
1579 Станиславів, Иосафата 4. 1-4

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнач бличе".

АНОЛЬО: „Аларм у Пекіні".

АТЛЯНТИК: „Остров засуджених".

БАЛТИК: „Почалось у поході", „Двоє з юрби".

БАНДА: „Промені загладу", „Пізнавши в Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Тільки раз кохала"; „І шампанська ніч".

ЄВРОПА: „Комботтанти".

КАСІНО: „Королівський свічник".

КОШЕРИЙК: „Останній акт пімста"; „Мілюнер на тиждень"; Метч: Шмеллінг —Люї.

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Не довіряй мужчині", „Виграна на Монго".

МІРАЖ: „Благословення земля".

МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не знала любови".

ПАЛЯЮ: „Бомбовий дім і С-ка".

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „В заметілі вогню й заліза" та додатки.

РІЯЛЬТО: „Світ говорить про нас".

РОКСІ: „Найгарнішний день у моєму житті".

СВІТ: „Гра змислів", „Таємниця самотнього дому".

СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".

ТОН: „Тіні Парижа", „Каверна на границі.

УТІХА: „Срібна торпеда" і ревія.

ХИМЕРА: „Дівча з далекої півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

Присилайте передплату

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 28. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх., 8.00 Плити, анонс., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Вес. час в Кнаї, пл., 14.15 Форт. реціталь, 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. й суспол. вістки, 15.10 Заятр. програма, 15.15 „Мої вакації" опов., 15.30 „Таємниці Львова", пов. з 1848 р., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Сальон. музика, 16.40 „Як повстає авто?" гутірка, 16.45 Турист., літниц., коспер., фейл., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Камер. музика, 17.40 „Через степи", оповід. капіт., 17.55 Гальо увага, 18.00 Перегляд видавн., 18.10 Вязанка шлеських нар. пісень, хор 18.30 Театр увин: слуховище „Тривога в Сан Антоніо", 19.10 Концерт лавреат. Варш. Консерваторії, 19.30 Акт. гутірка, 19.40 Розр. концерт, в перерві „Пайстра нема вдома" скеч, 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Актуалія, 21.10 Співи, речіталь, 21.35 П. ч. симф. конц. з Парижа, 22.30 Авдиція Нар. свята з Перу з Варшави, 22.50 Спорт. вістки, 22.55 Льок. спорт. вістки, 23.00 Ост. вістки веч. денника і мет. комунікат.

Пятниця, 29. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. концерт, 8.00 Ран. авдиція для дітей, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 (Полудн. муз. з пл., 14.35 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Заятр. програма, 15.15 Гутірка для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Сальон. музика, 16.45 „Казимир" репорт., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Плити з попсненнями, 17.45 „Легко до історії не перейдемо", 17.55 Гальо увага, 18.00 Електр. захалір, гутірка, 18.10 Концерт, 18.45 Літерат. нарис про сучасну повість, 19.00 Поль. форт. творн, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві „Паві Лілл мусять вміхати" скеч, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Літер. репортаж, 21.10 Вечір дами. пісень, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льок. спорт. вістки, 22.05 Вес. концерт бажань, 23.00 Ост. вістки веч. денника і метеор. помун.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 28. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Танки, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Флет, 20.30 Співи. речіт., 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 13.00 21.45 22.00 Цигам. музика, 17.25 18.00 Військ. орх., 19.25 Співи. речіт., 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 16.00 Орхестра, 21.00 Вечір. музика, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 16.00 Розр. концерт, 19.00 Весела музика, 21.00 Розр. музика, КОШИЦІ 18.15 Для Запарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ісабо" оп. Масканія, МІНХЕН 13.15 16.00 22.45 23.00 Розр. музика, 18.20 Солісти, ПРАГА 12.45 14.10 Популяр. концерт, 18.20 Орх., 20.35 21.00 „Легенда про Кітежу" оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 22.00 Розр. мельодії, 22.30 23.15 Танк. музика.

Пятниця, 29. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 Розр. музика, 15.30 Солісти, 17.30 Пісні, хор, 20.10 Славні диригенти, 21.00 Цигра, БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні, 18.30 Нар. музика, 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 18.00 23.20 Цигам. музика, 19.00 Легка музика, 20.25 21.00 22.00 „Отелло" оп. Верділ, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 18.00 Нар. мельодії, 20.10, 21.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Віольонч. речіт., 20.10 21.00 Вес. вечір, 23.30 24.00 Нічний концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Орх., 21.00 Концерт орх., 22.00 Концерт хору, 22.30 23.00 Танк. музика, МІНХЕН 13.15 16.00 Розр. концерт, 18.20 Солісти, 20.10 21.00 Симф. Бріннера, орх., ПРАГА 14.10 Концерт, 17.00 Військ. орх., 18.20 Сальон. музика, 20.35 21.00 Хор морав. учит., 21.05 Симф. Фереттера, 22.30 Слов. танки Дворжака на форт., РАДІО ПАРІ 18.00 Музика й пісні, 20.15 Пісні, 23.00 24.00 Нічн. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет. Карабелія, 23.15 Танк. музика.

Субота, 30. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 20.10 Вечір. конц., 23.30 ,24.00 Легка й танк. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. муз., 21.00 Орх., 22.15 Нар. пісні, 23.00 Росій. романси, 23.30 Танк. муз., БУДАПЕШТ 17.00 Робітничий хор, 18.20 Джез. муз., 19.30, 20.00 Нар. пісні і цигам. орх., 21.35, 22.00 Лег. муз., 23.10 Танк. муз. ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 18.00 Розр. конц., 23.30 Лег. й танк. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Весела муз., 20.10 Вечірн. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Лег. муз., 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.20 Пісні й розр. муз., 23.55, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 13.10 Пісні й танки, 20.10 Вес. веч., 23.20 Танк. муз., ПРАГА 12.45 Популяр. конц., 18.20 Танк. муз., 19.20, 20.00 На зеленій луці" — опер. Бенеша, РАДІО ПАРІ 21.00, 22.00 Вечір. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз., РИМ 18.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Андрій Шеніс" — оп.

БІРЖА.

Львів, 27 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·07, 89·60, Долярн американські 5,30·50, 5·28·00 Долярн канад. 5·27·50—5.25·00. Фінляндські 29·274—291·00. Франки фр. 14·74—14·64, Франки швайцарські 121·95—121·15 Фунти англ. 26·20—26·04, Гульдени голл. 100·25—99·75, Корони ч. 15·25—14·80 Кор. дан. 117·00—116·15 Кор. норв. 131·63—130·65. Корони шв. 135·09—134.10 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·27—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Яиці.

Банк Польський 125·00 Цукор, 36·00 Вугель 32·25, Ліпапол 92·00. Можеів 14·25, Острозець 59·00, Старахозичі, 39·50 Тарабурш 48·00.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 66.75, 3 інв. 1 ем. 85·38, серія 91·90 3 пов. інв. 2 ем. 81·75 серія ненот. 3. конверс. 70·00 прем. дол. 42·25 4 консол. 67·25

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 27. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·80 зол.
молоко 15—16 сот.
яиця (копа) 3·85 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко вдержана на яиця слаба.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ панни до торговлі. Зголошення до „Діла" під „Кавція 300". 1584 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

ДО ВИНАЙМУ або продані дім 2 рест. кімнати, кухня, веранда півтора морга городу в Тисьменниці, 7 км. від Станиславова. Відомість: Львів, ул. Шумлинських ч. 15, м. 8. 1567 2—3

ПРОДАМ 3 морги города в центрі літниця. Петро Гавришук, Космач к. Коломиї. 1-1

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЛЯНКА". Пальма, куліль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 16-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 6—10

ЛІТНИЦЯ

ЯМНА — сонячні кімнати на серпень, пересесть дешево до вишайму. Т. Галушинська, Ямна коло Яремча. 1581 1-2

РІЖНІ

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-І АЗ. Дістанете всюди. 1297 10-0

ТРИВКУ ондулянцію гарно і старанно, заграничним течнем виконує Штір, Брама Андріолів (Ринок 29). 1583 1-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ОРДИНАТОР
Д-р Нарциз Лукянович
спеціяліст у нервових і психічних недугах ВЕРНУВСЯ і ординує щодня від 3—5 попол.
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. САПІГИ 6.
1573 Тел. 114-10. 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.15
шукаючі праці . . . . . зол. 0.10
слова товстим друком подвійно. зол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

Зв редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 164 (14.993). Львів, пятница 29. липня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК, Ч. 10, II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ще тільки короткий час! оказійна продаж убрань, пальт суконних, полотняних, мужеських і жіночих, спортових мариварок і т. д. — у фабриці убрань РОТ І РУДЕРФЕР ЛЬВІВ, Легіонів З. і. п. (над Кіном Паляс)
1996 1 — 2

Польський уряд знову жаліється на празьку комуністичну централю.

Польський посол у Празі зложив чехословацькому урядові нову ноту у справі діяльности празької комуністичної централі на терені Польщі.

Відповідаючи на чеську ноту з 28. червня, польський уряд стверджує, що чеська влада легковажить факти, зясовані у польській ноті з 22. березня ц. р. та не вживає відповідних засобів, щоб зліквідувати деструктивну діяльність чехословацької компартії. Польський уряд готов помогти в цій справі чехословацьким органам безпеки.

Сотник Відеман їде знову до Льондону.

„Дейлі Мейль" подає, що сотник Відеман приїде у пятницю до Льондону з письмом Гітлера до Чемберлена. У цьому письмі мабуть будуть умовини англо-німецьких переговорів у справі летунського пакту. З огляду на приїзд Відемана, прем. Чемберлєн відложив виїзд до Шотляндії на ферії.

Льорд Рансімен виїде до Чехословаччини 6. серпня.

Як подають з Льондону, льорд Рансімен виїде до Праги як дорадник чехословацького уряду для меншинних справ, 6. серпня.

Він мабуть візьме зі собою трьох людей: секретаря, правного дорадника та знатока чехословацьких справ.

Присуд на 2 клайпедських німців.

Командант клайпедського краю засудив двох німців: Кунке на 3 місяці вязниці, Прайзера — на 6 місяців за те, що вони недавно напали на закордонних пластунок, які верталися з джемборі в Ковні.

ОБУРЕННЯ СЕРЕД НІМЦІВ.

Всі німецькі організації у Клайпеді та в околиці зорганізували віча, на яких гостро критикували присуд. Як говорять, німецькі організації хотять уладити маніфестацію проти того присуду.

НІМЦІ ПОБИЛИ ЛИТОВЦЯ.

Німецько-литовські сутички трапляються дальше. Недавно на члена організації литовської молоді Гофмана напало на вулиці трьох мужчин, які говорили по німецьки; вони важко його поранили.

Ферії британського парляменту.

В середу відбулось останне засідання британського уряду перед парляментарними феріями, які пічнуться ще цього тижня.

1. листопада парлямент збереться, щоб закінчити цю сесію, 8. листопада — на нову сесію.

Поворот фінляндського міністра закордонних справ.

Фінляндський міністр закордонних справ Гольсті вернувся домів після довшої подорожі по Америці, Англії, Франції та Данії. Підчас тої подорожі він переговорював з міністрами Бонне і Галіфаксом та репрезентував свій уряд на копенгаській конференції.

Червоні війська на правому березі ріки Ебра, відтяті від головних сил.

Як подають зі Саляманки, червоні частини, які перейшли Ебро і дістались на територію націоналних військ, попали в дуже скрутне положення: вони втратили звязок зі своїми головними силами, не можуть діставати муніції.

Вже тепер можна вважати, що червона контрофензива покінчилася повною невдачею.

Чи Злучені Держави Північної Америки наладнають взаємини з Ватиканом?

Вашинґтонський державний департамент поручив ґенеральному консулятові у Римі затвердити документи ватиканської влади, щоб вони могли служити як докази в американських судах. Не значить те, щоб Злучені Держави назвали дипльоматичні взаємини з Ватиканом, все таки цей крок має чимале значіння для нормалізації американсько-ватиканських взаємин, які перервано з хвилиною упадку папської держави.

Де починаються незайві „обєкти"?

(З приводу аргументації ПАТ-а й „Іскри", чому сконфіскували пастирський лист православних єпископів.).

Львів, 28. липня 1938.

Вчора подали ми коротку нотатку про конфіскату пастирського листа православних єпископів у справі розбирання церков на Холмщині. Не маємо наміру сперечатись, чи зміст цього листа заслуговував на конфіскату, чи ні, бо наші завваження зустрілаб тоді подібна доля, яка зустріла пастирський лист: вони не побачилиб денного світла... Звернемо тільки увагу на незвичайно характеристичну аргументацію ПАТ-а й аґенції „Іскра".

Ось лист, підписаний усіми архиєпископами та єпископами православної Церкви в Польщі,а насвітлює — згідно з тією аргументацією — „тенденційно й незгідно з фактичним станом річей" справу „ліквідації зайвих православних обєктів на терені деяких повітів люблинського воєвідства". До того заміту ПАТ-а додає „Іскра", що аргументація пастирського листа не дається погодити „з добре зрозумілим інтересом православної Церкви в Польщі". Справді важко не писати сатири. Ми моглиб становище обох аґенцій уважати ґазетярським тріком або димовою заслоною, колиб не було раніш „холмської" соймової і сенатської дискусії, інформацій варшавського „Слова" та „Діла" і широко відомих уже соймових інтерпеляцій у справі розбирання церков на Холмщині і Підляшші. Невжеж після цього всього, після докладніського вичислення й описання розібраних церков, з яких деякі були з 12, 15, і 16. століття, після описів, як їх розбирано, після проголошення списку 42 теж розібраних церков, які мішана комісія, зложена з православних єпископів та представників польського уряду, згідно призначила відкрити — чи після цього можуть поважні аґенції вживати аргументу, що, мовляв, усунено „зайві православні обекти"? Невжеж може хтонебудь повірити, що збір усіх православних єпископів, відомих з незвичайно — може й перебільшено — осторожних виступів, міг здобутися на аргументацію, незгідну з рацією держави?!

Ясно, що аргументів конфіскати не треба шукати там, де їх подають обі аґенції. Ми їх теж не будемо аж шукати — вони ясно видні. Обмежимось лише до підкреслення, що ПАТ та „Іскра" намагаються зводити прилюдну опінію на фальшиві сліди.

Однак на марґінесі сказаного один скромний запит: Чи просто істеричні цькування та брехні напр. такого „ІКЦ" не „можуть відємно впливати на стан спокою і публичного порядку"? (Цитат з комунікату „Іскри" — Ред.). Чи не є саме „в добре зрозумілім інтересі державної рації", щоб цього роду інформації, як їх подає — на українські теми — польська брукова преса, загалом не бачили ніколи денного світла?

Ми маємо співчуття для товариської солідарности, добре теж розуміємо станову журналістичну етику. Отож співчуємо кожному часописові, з якого він не походив би середовища, коли побачимо на ньому білу пляму. Але — далебі! — на скаженину, якою щораз лютіше

опльовує все, що українське, польська брукова преса, нема іншої ради, лише намордник!...

Ми вповні свідомі, що це наше побажання, поза ревом радости і глуму саме тієї преси, яка так підриває стан нормального життя нашої дільниці та під адресою якої пишемо ці замітки, — не матиме ніякого ефекту. „Радости і глуму", бо ця преса знає, що наш голос — це голос в пустині. Та проте можеб так пп. з ПАТ-а й „Іскри" бодай для розривки порівняли сконфіскований пастирський лист з першим з краю виступом „ІКЦ" в українських справах?...

Залишім врешті ці запити, що в нашій дійсности є радше стилістичними вправами, ніж голосом теж громадян держави, які поруч обовязків, що їх сумлінно виконують, мають і якісь права. У цій дійсности радше треба погодитися, що права, яких домагаємось, ледви чи „згідні з державною рацією". Саме тому, що їх домагаємося ми. І справді. Коли доведемо до льогічного кінця аргументацію ПАТ-а й „Іскри", то дійдемо до висновку, що такими самими „обєктами", невигідними для сьогоднішньої польської державної рації, є не лише розібрані в „деяких повітах" православні церкви. „Невигідна" є і православна єрархія, яка тих обєктів боронить, невигідний і сентимент, православного населення, яке до тих „обєктів" у столітній традиції привязалось, невигідні врешті всі українці, які солідарно приєдналися, без ріжниці віри, до цього сентименту. Га, трудно...

Зате коли і які поступки православної єрархії були вигідні? Тут ми не дамо власної відповіди. Вирученося більш авторитетною в таких справах установою: К. А. П-ом, себто польською Католицькою Пресовою Агенцією. Наші читачі мабуть тямлять новинку „Діла" перед кількох днів, де ми інформували про обурення тієї агенції з приводу становища українських послів-католиків у справі поунійних дібр. „Косцюл католіцкі не вєлє може мець поцехи з того родзаю визнафуф", писала КАП. Ось і розвязка питання. „Поцеха" буде з православних і католиків українців тоді, коли вони добровільно, ще й із подякою за вияснення „добре зрозумілого" їхнього власного інтересу, погодяться і на ревіндикацію, і на усування „зайвих обєктів", і на перехід на латинство. І коли, як знавці власної справи, допоможуть, щоб українська проблема перестала взагалі непокоїти ПАТ-а, „Іскру", КАП-а і т. д....

Дозволимо собі — несміливо та з належним респектом — звернути увагу панам з усіх трьох агенцій, що справа, яку вони так хотіли б упростити, бодай трохи складніша. Не наше діло повчати їх, який має бути підхід польської політичної думки і формуючих цю думку агенцій до тих складних питань і коли цей підхід буде корисніший для польської державної рації. Ми скромніші від „Іскри", яка береться повчати єрархію православної Церкви, що для тієї Церкви є „добре зрозумілим інтересом". Та таки не видержимо, щоб не зробити одного завваження: Перспектива потрібна і в публіцистиці. (Пристойність теж.). І публіцистика грузне на мілині, як усякий корабель, коли цю перспективу губить...

—o—

ЗНОВУ БОМБИ В ІРЛЯНДІЇ.

В четвер рано вибухла бомба у Бельфасті перед домом Меківені, що в 1935. році кандидував до парляменту Північної Ірляндії. Вибух не зробив більшої шкоди.

—o—

ПРЕМІЄР ЧЕМБЕРЛЄН НА АВДІЄНЦІЇ У КОРОЛЯ.

Король Юрій приняв на авдієнції прем. Чемберлєна і поділився з ним враженнями зі свого побуту у Франції.

—o—

МУСОЛІНІ НЕ ПРИНЯВ ДЕЛЄГАЦІЇ ФАШИСТІВ-ЖИДІВ.

Делегація фашистів-жидів хотіла відвідати Мусолінія, щоб поінформуватися, як далеко уряд посунеться у здійснюванні нової расової програми.

Мусоліні не приняв делегації.

—o—

НІМЦІ НЕВДОВОЛЕНІ ЧЕХОСЛОВАЦЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ СТАТУТОМ.

Німецька преса гостро критикує оголошений вчора національний статут. Вона підкреслює, що празький уряд не взяв у ньому під увагу найважніших німецьких постулятів, як територіяльна автономія і правна особовість для судетських німців.

Нова чистка в СССР.

Ще у свіжій памяти тисячі розстрілів з зими й весни цього року, що їх „щаслива батьківщина геніяльного Сталіна" виконала на „запроданцях світового капіталу", таких, як маршал Тухачевський і шеф ГПУ Ягода, а вже наближається черга на нову „чистку" й нову криваву розправу.

За повідомленням англійської преси з Москви відбулося в половині цього місяця на Кремлі засідання Політбюра при участи і під головуванням Сталіна, на якому постановлено у вересні ц. р. перевести нову „генеральну чистку" партії від „небезпечних, заговірницьких, троцкістівських та інших фашистівських" елементів. Референтував сам Сталін. Він оповідав, що внутрі партії аж кишить від заговірницьких „ячейок", а на два міліони членів партії найменше 30 відсотків треба викинути поза скобки: половину з них, найнебезпечнішу, в „інтересі будівництва соціялізму" треба раз на все „заліквідувати". Особливож гостро говорив Сталін проти т. зв. „активістів", тобто тих „безідейних" елементів, що, вдаючи надмірну ревність, компромітують большевизм і спинюють „соціялістичне будівництво".

У висліді промови Сталіна Політбюро вибрало комісію „чистки" під проводом шефа ГПУ Єжова. Ця комісія предложила вже проект „чистки" і пленум Політбюра його затвердив. По думці проекту буде створених 500 підкомісій, кожна у складі чотирьох осіб, що розїздитимуть по цілому СССР, переводячи „чистку" в окремих округах та районах. Крім того Політбюро організує 15 партійних судів, що по бажання підкомісій вестимуть розправи. Рішення цих судів будуть безапеляційні. Чистка треватиме три місяці, тобто до 1. грудня ц. р. Місяць грудень призначено на переорганізування партії так, щоб „з 1. січнем 1939. р. — як сказав Єжов — відроджена і переформована партія могла станути до нових змагань та нових боїв".

Вістка про нову „чистку" блискавкою пролетіла по всіх просторах СССР, викликуючи всюди небувалу паніку. Ніхто з партійців не почуває себе безпечним. Багато большевицьких діячів утікає і скривається, де тільки може. Між іншими з Москви утік співробітник „Правди" Каценеленбоген. Багато з комуністів, щоб рятувати свою власну шкуру, засипує окремі команди ГПУ доносами на інших. А чимало є також таких, що пробують дістатися за межі СССР. У звязку з цим ГПУ загострило контролю на всіх кордонах, особливож на морських побережжах. Самовбийства партійців на Україні, Білоруси і Кавказі є жахливою інструкцією чергового вибуху божевілля, що називається в совітській мові „чисткою". Але це є водночас незбитий доказ, що внутрішне положення СССР має всі признаки щораз більшої анархії.

У справі площі Сокола Батька.

На руки президента Польщі Мосьціцького наспіла телеграма, підписана всіми центральними організаціями українців у Канаді, в якій ці організації просять залишити площу Сокола-Батька в посіданні українського народу.

—o—

З польського руху на наших землях.

Зі звіту „Тов. Розвою Зем Всходніх" у Варшаві за останні два роки виходить, що найдіяльнішим з 6-тьох регіональних кружків, які існують при цьому товаристві (кружки Львова, Золочева, Тернополя, Бережан і Чорткова), є кружок **Бережани.** Товариство звернуло найпильнішу увагу на Бережанщину, тіснішу батьківщину маршала Ридза Сьміглого, спонукуючи цілу низку варшавських організацій та установ перебрати опіку над окремими селами. В подробицях представляється справа цієї опіки так:

1) Академічні товариства шкіл політичних наук у Варшаві, Вильні та Кракові взяли на себе обовязок „культурного, освітнього й господарського двигнення" сіл: **Кальне й Вівсе;**

2) Товариство урядовців Почтової Каси Ощадности (ПКО) обняло опіку над селом **Буще,** де вже в цьому році буде готовий „Дім Людовий" і доставлені будуть фонди для створення „безвідсоткової каси", з якої мають користати мешканці збірної громади Буще. Урядовці інших відділів ПКО переняли такий самий протекторат над селами: **Поточани, Плихів, Урмань, Дрищів, Шумлянн, Вербів** і **Калинівка.** Доставлено вже до цих сіл книжки, зшитки, матеріял до писання, ноти до співу, орхестри, спортове приладдя, а вбогих дітей обдаровано крім того одягом. З цього само джерела вислано радіоапарати для шкіл;

3) Союз Молоді Далекого Сходу піклується селом **Надорожнів;**

4) Організації в Катовицях взяли на себе опіку над селом **Дібще.**

Бережанський кружок при „Тов. Розвою Зем Всходніх" спонукав військові кола заопікуватися **двома** вселюдними школами Бережанщини. Переговори з іншими організаціями, щоби приєдналися до цієї акції, ведуться з успіхом. Управа цього кружка виєднала в урядових колах дозвіл завести в Бережанщині управу тютюну; також за її почином відбуваються винозбори з Заліщиках.

Крім того управа бережанського кружка постаралася про субвенцію в сумі 1.500 зол. на докінчення будови „Дому Людового" в селі Баранівці, бережанського повіту і про більші або менші грошеві допомоги на будову кількох костелів та римо-кат. каплиць. Врешті вислано для польських освітніх установ Бережанщини 24 нових радіо-апаратів, які розділено в день імянин марш. Ридза Сьміглого.

*

В минулому році осіло у нас, переселившись із корінних польських земель, 600 ремісників з родинами, разом коло 2.000 осіб. Цих кольоністів фінансували „Каси безвідсоткового кредиту" та „Польський Союз".

Китай хоче продати Англії залізницю Кантон-Шунтун.

До Шангаю наспіла вістка, що представники китайського уряду запропонували губернаторові британської кольонії Гонкон китайську частину Кантон—Кавмон (до граничної місцевости Шунтун). Ціна невідома.

Японська преса протестує: Англія — мовляв — купуючи ту залізницю, нарушила би пакт 9-ох держав.

ВИБУХ У СКЛАДІ МУНІЦІЇ В МУКДЕНІ.

У манджурському місті Мукдені вилетів у повітря великий японський склад муніції та зброї, вартости кількох міліонів. Підозрівають, що це хтось підложив вогонь під той магазин.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА ЙДУТЬ ВПЕРЕД.

Японські війська, що оперують на пограниччі провінції Асвей і Гупе посуваються на схід.

Як подає Домей, японці відбили китайський наступ під Інтаном з великими втратами.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь нарід, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти", її філій і читалень. З цією метою видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Арештування грецьких троцькістів.

Грецька поліція арештувала 10-ох троцькістів, членів організації, що мала звязки з 4. інтернаціоналом. Ревізії дали дуже багатий доказовий матеріял.

ЗДЕМАСКОВАНІ ЛИЦАРІ.

В ч. з 23. ц. м. помістив „Ілюстровани Курєр Цодзєнни" вступну статтю з алярмуючим закликом до всіх відповідальних польських чинників проти Центросоюзу з цього приводу, що він буцімто заключив з німецькими господарськими організаціями в Польщі таку умову в справах експорту збіжжа, яка має всі риси протидержавної і протипольської акції. Того самого дня я вислав до нашої преси заяву з подрібним виказом усіх збіжево-збутових операцій Центросоюзу за минулий і цей рік та ствердив у ній категорично, що ані дотепер, ані на будуччину Центросоюз не звязаний ніякою умовою з будьякою німецькою фірмою в Польщі чи за її границями в справі експорту збіжжа чи в будь-якій іншій справі.

Нині, 27. липня, знову читаю передовицю в цім самім „ІКЦ" на цю саму тему і з **приємністю ствердую, що й цим разом „ІКЦ"** (у відповіді на мою категоричну заяву про повну безпідставність його алярму) **ані одним словом не важився подати будьякі докази на те, що проголошена ним умова Центросоюзу з німцями дійсно істнує.** Замість заперечити моїм цифровим доказам з минулого та моїй категоричній заяві, що ніякої умови поімж Центросоюзом і німцями не було й нема, себто замість подати напр. дату, місце чи зміст умови, яка буцімто все таки має істнувати, „ІКЦ" далі плете небилиці про полк. Коновальця, Генляйна, бомби й револьвери і т. п. та далі кидає голословні, пусті наклепи проти українських господарських установ, **забуваючи на свій моральний обовязок доказати алярмуючою передовицею про змову Центросоюзу з німцями проти Польщі.**

В таких умовинах залишається мені тільки ствердити, що повну безпідставність алярму „ІКЦ" про змову Центросоюзу з німцями тепер доказує вже не тільки моя заява в українській пресі з 23. ц. м., але й нинішня пуста відповідь „І. К. Ц." на цю мою заяву. Сам цей факт ще раз доказує, що боротьба з українською кооперацією, як буцімто протидержавним рухом, ніколи не дасться погодити з почуттям права, правди й чести. На ніщо не здадуться клевети „І. К. Ц." на українську кооперацію, що її здоровий ріст — це німецькі організаційні взірці чи німецькі або будь-які чужі капітали, бо ціла сила нашої кооперації в тім, що вона є вірним проявом нашого духа, нашої старої української культури.

Ворохта, 27. липня 1938. **Остап Луцький,**
голова Ради Центросоюзу.

Концепція, що не витримує критики.

Відповідь „українських імперіялістів".

III.

Полемізуючи з нашими поглядами про всесторонню залежність Криму від України, п. Ігіт намагається доказати, що концепція незалежної татарської держави на Кримі реальна.

Перш за все він негує геополітичну залежність Криму від України. На нашу тезу, що у минулому Крим не належав до України лише з огляду на тепер неістнуючі чинники, (себто степові орди, що відділювали Україну від моря) п. Ігіт ставить іронічне питання: перед якою то „українською великодержавою" охоронили ті чинники Крим (ст. 13—14). Відповідь проста: перед київською державою, до якої зрештою північний Крим належав деякий час і яка не зуміла там закріпитися лише з огляду на безнастанний натиск степових орд, що відтяли Україну від моря; кримський ханат повстав щойно опісля.

П. Ігітові невідомо, що Крим лучиться з рештою України не лише природною Перекопською шийкою, але й залізницею та шляхом, який проходить через Чонгарський півострів, міст і греблю та залізницею з Геніченська на Арабатську косу. Через Перекоп нераз вдиралися на Крим запорожці та двічі большевики, через Чонгарський півостров — група Болбочана, через Арабатську косу — запорожці, крім того 1737 р. москалі. Для оборони перед запорожськими походами збудовано твердині в Перекопі та в Арабаті. (Яворницький: История запорожских козаков 3 т., С. Петербург 1892—7; Історія Українського Війська. Львів 1936; Б. Монкевич: Слідами новітних запорожців, Львів; В. Петрів: Спомини III. т., Львів 1930; В. П. Семенов: Росія XIV. т., С. Петербург 1910, ст. 672 і 803).

Заміт п. Ігіта, мовляв: запорожці вдирались лише у приграничні околиці Криму неправдивий — бо напр. Сірко чи Михайло Дорошенко гуляли по цілому Криму — і несуттєвий — бо хто сфорсує Сіваш, не стріне ніякої іншої природної барієри. Зрештою Сіваш, мілкий (найбільші глибини до 1½ м., гл. Семенов XIV, ст. 17), ще й до того деколи обнижує рівень. „При здобутті Перекопу большевиками — пише п. Ігіт (ст. 15) відіграла ролю обставина, що у західній частині Сівашу нечайно обнизився рівень води, чого зовсім не брало під увагу біле командування, вважаючи, що Сіваш — непрохідний". І п. Ігіт не бере під увагу досвідів минулого та уявляє собі, що Крим — це майже острів, дуже легкий до оборони. Не знаємо, де п. Ігіт чув думку маршала Оранше д'Еспре, мовляв: добре і модерно озброена 30-тисячна армія вистарчить, щоб оборонити Крим від півночі (ніякого джерела п. Ігіт не подає). Знаємо лише, що Врангель того не зумів зробити, дарма, що мав навіть 60.000 війська, коли евакував Крим. (E. Hurwicz: Geschichte des russischen Bürgerkrieges, Berlin 1927, ст. 299).

Не вірить п. Ігіт, що Крим залежний від України економічно і що вона може змусити його до послуху блокадою: Україна — мовляв — сама на тому потерпіла би, Крим має ще й інші, поза Україною шляхи транзиту й експорту, зрештою інші заінтересовані держави не допустили би до блокади (ст. 16). Замість відповідати на ці всі точки, згадаємо про осінь 1918 р., коли то Україна змусила Крим до капітуляції економічною блокадою, дарма що тоді вона сама була виснажена війною та революцією і залежала від Німеччини. (Ахматович: Tragedia tatarów Krymskich. Rocznik Tatarski, t. I. Wilno). 1932, ст. 258—260, Дорошенко II., ст. 217—214). Нашу заввагу, що на випадок українсько-кримського конфлікту кримські пляжі опустіли би, п. Ігіт легковажить. Йому мабуть невідомо, яке значіння для кримської господарки має тих 30.000 літників, що кожного року заливають кримське побережжя.

Зрештою обговорюючи господарські стратегічні і т. п. навіть етнічні мотиви, що на нашу думку стверджують необхідність обеднання

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 5

Двобій.

На дворі тієї ночі панувала негода. Громи вдаряли у лісі то тут, то там а розірвані блискавкою хмари страшно блищали.

— Боже! Боже! — кричав у лісі батько без памяти, — де ти, Боже? Хочеш воювати? Ну, ходи! Воюй зі мною, але не зі слабою дитиною! Я вже мужчина! Дивлюсь тобі в очі, противлюсь тобі! Убий мене!

Лискавки на небі перехрещувались, начеб хотіли сказати: — Мовчи, ти червяку!

— Сюди вдар! Сюди бий! Блисни на мене так, як я на тебе!

І при тім наміривши пістолетом до неба, вистрілив у хмари.

В тій хвилині вилетів з хмари, що саме розділилась, осліпливий вогнистий блиск і розбив підчас грюхоту липу, якої галуззя звисало над головою навіженого.

Челядь зі здивування впала на коліна й закрила собі очі. Але як горіло дерево, він зробив крок вперед та потрясаючи розкуйовдженим волоссям, підняв звертаючи своє обличчя до неба й крикнув:

— Не влучив! Отже, ще раз!

І водночас вистрілив ще раз у небо.

Але опісля вдарився обома руками в груди:

— Сюди стріляй! Сюди вдар! Влучи в мене, бо ти володар, ти Бог!

Але в повітрі все змінилось, не блискало вже; настала мовчанка, спокій. Дощ перестав падати, вітер затих. Дерева не шуміли, запанувала глибока святочна тиша.

Навіжений непевним кроком вертався до замку; ніхто незважувався йти за ним. Підіймаючись сходами і тримаючись поручня, він стрінув лікаря. Його обличчя сяло з радости.

— Пане! Хай буде Богові подяка! Ваш син вже виздоровлює!

— Га! — крикнув радісно батько. — Я переміг!

* * *

Дитя справді виздоровіло. Виросло і за якийсь час стало мужчиною. І стало таким чоловіком, як цього бажав собі його батько, на якого виховував його. Дикий, хитрий, неустрашний, сліпо відважний.

Його повага подобалась батькові. — У нього моя кров! Нехай вибуяє! Робить дурниці? Так і годиться молодому! Проциндрює гроші? Має їх досить! Не кориться перед ніким? Так, як його батько! Непостійний у коханні? Нехай уживає світа!

У двацятьчетвертім році кружляли про нього всякі вістки від Відня аж до турецької границі. Батько захоплювався ним.

Був це парубок із гарним, ніжним обличчям. В день його уродин покликав його батько до себе.

— Сину, та вже повнолітній! Думаю, що ти повинен би одружитися.

— Я теж так думаю.

— Граф Лобковіц має дуже гарну дочку.

— Я це знаю.

— Я призначив тобі її за жінку.

— Гаразд!

Кондай думав, що має слухняного сина.

— Тепер прошу тебе про щось. Це дурниця, але вяже мене до того присяга. В нашій скарбниці є один ковток з амулетом. Його історію тільки я знаю та не висповідаюсь пред тобою. На заручинах я просив твою маму, щоб вона носила його. І жив я з нею щасливо ціле життя, а по її смерти я знайшов щастя в тобі. Тепер прошу тебе, передай і ти своїй майбутній жінці оцей талісман.

— Гаразд!

Юнак узяв ковток. Потім назначили день, коли граф Йосиф приведе до дому свою жінку. Його батько, граф Габор не міг з ним їхати, бо ревматизм мучив його. Але приготовлявся, щоб прияти новоженців з княжою парадою.

Граф Йосиф дозволив на приготування.

В означений день, коли вже весільні гості зійшлися, приказав старий граф перенести себе в родиннім кріслі до передпокою, щоб там прияти наречену; хотів при мармурових сходах привитати її, коли приїде коляска, запряжена в шість пар коней.

Коляска приїхала; з позолоченого возу виступив молодий граф, а за ним з розгорілими очима, вся в румянцях гарна, руська — циганка, що тримала на обох руках по одній дитині.

— Це моя дружина... — сказав граф Йосиф, представляючи своєму батькові маму своїх двох дітей.

— Що? Що це таке? — заплакав старець і хотів встати, але впав знову у крісло.

Його син Йосиф показав мовчки на ковток в уху циганки.

— Ти одружився з нею? — крикнув злісно батько.

— Це мама моїх двох дітей, — відповів бундючно граф Йосиф.

— Гайдуки! — крикнув з усієї сили старий магнат з обличчям червоним від гніву, — зловіть цю дівку та її насіння, привяжіть до шиї камінь та киньте їх у рибник!

— Батьку! Ця жінка і ці діти — мої!

— Вони собаки! Киньте їх у рибник!

Гайдуки знали, що мусять слухати й кинулись до жінки, хапаючи за дітей та за її довге волосся.

(Далі буде.)

Вже надійшло
свіже
ПИВО ПІЛЬЗНЕНСЬКЕ
до
БРІСТОЛЮ

Криму з Україною, п. Ігіт називає їх чисто імперіялістичними і навіть само слово мотиви кладе у знаки наведення (ст. 20-21, 25). На думку п. Ігіта те все не має впливу на питання, чи незалежна кримська держава може істнувати.

Не думаємо на цьому місці розглядати теоретичного питання, наскільки суттєві для істнування незалежної держави стратегічні та господарські умовини, пригадаємо лише, що історичні права куди більше підходять під поняття імперіялістичних, бо вони не рахуються з теперішніми умовинами і потребами, трактуючи територію та її населення як приватну власність, що її можна набути правом завживання. Та справжнім курйозом є, коли до імперіялістичних аргументів п. Ігіт зараховує також і етнічний, дарма, що на ньому побудована Вільсонова програма — альфа і омега політичного світогляду п. Ігіта.

Покликуючись на право самоозначення народів, п. Ігіт очевидно намагається доказати, що кримські татари можуть ним користуватися, себто — що вони становлять більшість населення Криму. У його твердженні (ст. 24) можемо виріжнити дві частини: 1) **тепер** татари становлять більшість **постійного** населення Криму, 2) у **майбутньому** татари здобудуть на Криміабсолютну більшість.

Опираючись на якесь кримське совітське видання з 1936 р. („Bütür Kyrym"), п. Ігіт твердить, що 1926 р. татари становили 81% сільського, себто постійного населення Криму і 19% міського, себто напливового. Цього джерела не мали ми змоги провірити, тому й не знаємо, чи взагалі подає воно такі цифри, а якщо так — на якій основі. Можемо лише стверднти, що вони неправдиві, **бо совітська конскрипція з 1926 р. ствердила, що татари становлять лише 36,6% сільського населення Криму і 11,7% міського. Всіх татарів жило тоді на Кримі 179.382 душ, вони становили 25,1% всього населення.** (Гл. „Статистичні таблиці українського населення в СССР, за переписом 17. XII. 1926 р." вид. Українського Наук. Інституту у Варшаві, ст. 23—24).

Можна мати ріжні застереження що до большевицьких конскрипційних і статистичних метод, але й фальшування має свої межі; якщо ні, большевики могліб були так само твердити, що УССР має 25% українського населення. Зрештою вже і давніші урядові статистики ствердили, що татари не мають більшости на Кримі; на основі конскрипції з 1897. р. було їх там 38,6% (С. Рудницький: Основи землезнання України II., Ужгород 1926, ст. 25).

На якій основі п. Ігіт висловлює надію, що в майбутньому татари здобудуть більшість на Кримі, і то абсолютну? Справа дуже проста: у програмі татарської політичної еміграції передбачено поворот на Крим 2-ох міліонів татар, що виемігрували до Туреччини, Румунії та Болгарії, втікаючи перед російським гнетом. Залишаються лише два маленькі питання, яких п. Ігіт не взяв під увагу: чи справді татарська еміграція настільки численна та чи можливо її переселити на Крим.

Цифру 2,000.000 ставить під питайний знак навіть татарський історик д-р Абдула Зіні Сойсаль („Z dziejów Krymu", Варшава 1938, ст. 80). Відкіля взялось на еміграції стільки татар? Ріжні автори ріжно оцінюють чисельність татарської еміграції; д-р Зіні наводить авторів, які обчислюють татарську еміграцію за минуле століття на пів міліона, населення Криму в минулому столітті на півтора міліона. Польський дослідник сходу, генеральний секретар варшавського Східного Інституту О. Гурка називає ті дані „байками з традиції" і на основі багатого історичного матеріялу доказує, що у хвилині, коли Крим прилучено до Росії, жило там 120.000 татар(O. Górka: „Liczebność Tatarów krymskich i ich wojsk." Warszawa, 1936. — Ст. 51. і 60.)

Колиб навіть чисельність татарської еміграції справді доходила до тої фантастичної цифри 2,000.000, не значить те, щоб шляхом переселення було можна дати татарам більшість на Кримі. Тоді Крим мав би 2,700.000 мешканців, себто понад 100 на квадратовий кільометер — більше ніж такі багаті краї як Франція, Швайцарія, Чехословаччина. Не знаємо, чи автори ідеї репатріяції давньої кримської еміграції застановилися над питанням, з чого жило би населення Криму майже чотири рази більше ніж тепер. Якщо така кольонізація Криму взагалі можлива з економічного погляду, її могла би перевести хіба татарська держава. Значить — у хвилині боротьби за ту державу татари були би все одно у меншині.

Не до нас належить розглядати питання, яким засобом можна здійснити утопійні пляни. Ми знаємо лише дійсність: на Кримі живе нецілих 180.000 татар, себто 25% населення півострова Ці цифри перерішують усяку полеміку. Вони стверджують, що татари не мають **основи** покликуватися на право самоозначення народів.*) Що важніше — що вони не мають **змоги** утворити незалежної держави.

„Чисельність народу без сумніву грає ролю в його боротьбі за незалежність, але не менше важною річю є його ступень розвитку і єдности, окремішна культура та історично-державна традиція" — пише п. Ігіт (ст. 12), забуваючи, що навіть нарід найбільше дозрілий з політичного і культурного погляду не зуміє утворити держави на території, де він становить лише четвертину населення. Досвід з минулого, що його розглянемо в черговій (і кінцевій) статті, це вповні потверджує.

Б. Галайчук.

*) Конскрипція з 1926 р. ствердкує, що на 16 кримських округ лише 2 мають абсолютну татарську більшість (бахчисарайська 76.7% і судакська 71.7%) і 2-релятивну (ялтинська 42.1% і карасубазарська — 40.5%). Значить — на основі права самоозначення народів татари могліб виднягати претенсії хіба до частини кримського півострова, що обіймає майже цілу верховину Яйли та гірське побережжя.

Юліян Опільський
ІДОЛИ ПАДУТЬ
Історична повість із часів ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Два томи.
НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „Д І Л А"
ЦІНА зол. 4·—
Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх кни. арних краю.
Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у царгородських імператорів з метою одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 31

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XVI.

ЦІКАВИЙ ІНЦИДЕНТ.

Два дні перед Різдвом у 1908 р. я зайшов був до поета. З сірого неба сипався густий, мокрий сніг. Я приніс декілька позичених у поета книг і хотів переглянути його антольогію чеських поетів. Поет радо приніс мені зі своєї бібліотеки антольогію, але що скоро стало вечоріти, він сказав: „Шкода очей, візьміть до дому, то переглянете краще"! Я подякував і при тій нагоді просив вибачення, що не приніс позиченого журналу „Світ", але трудно було мені забрати всі книжки з собою, а проте мені треба ще зробити деякі виписки і я принесу його за кілька днів після свят. Поет на те сказав байдуже: „Нічого, нічого!" Я хотів прощатися і йти до дому, але він задержав мене. „Чекайте, — каже він до мене — напєтеся зі мною чаю, підемо разом"... Сам приніс він чай для себе і для мене, ми на борзі випили, зібралися й вийшли з хати. Поет узяв з собою паперову торбинку з коректою, яку хотів зараз занести у друкарню. Ми йшли, перескакували свіжі купи снігу і балакали по приятельськи. Поет був навіть говіркий. На дворі більше, як дома. Він розказував мені, що як багато має мороки з редагуванням „Кобзаря" Шевченка, а тут валиться на нього робота за роботою, а все спішне, віддиху нема, пиши й пиши, ба, щоб спокійно писати, але де там, його в останніх часах страшенно болить голова, і то покілька днів з черги, а при тім ломить у костях у лівій руці якась мара, — такий біль, що ночами спати не можна... Так балакаючи, ми зайшли до друкарні. Поет віддав коректу директорові К. Беднарському і вийшов кудись. Я думав, що він пішов до складачів. Чекаю, — не приходить. А то він надумався, лишив мене і пішов додому, не попрощавшись зо мною. Не міг я зміркувати такої поведінки поета, аж зрозумів її на другий день. Я мав їхати на свята до брата і пішов купити собі білет. Вертаюся і застаю листа від Франка. Хтось — не міг розвідати хто — приніс його і поклав на мій стіл. Розриваю коверту і читаю листа. Франко пише мені в тому листі, що я, затримавши у себе „Світ", допустився супроти нього вчинку, якому й назви він не всилі знайти. Я не можу собі й уявити, яку драму спричинив у його душі своєю неточністю. Він не знайшовши в бібліотеці на своєму місці „Світ", робив переверти у цілій хаті, напастував дітей, підозрівав їх у крадежі „Світу" і бігав по всіх львівських антикварнях, чи його нема де в кого, щоб відкупити. А накінець було написано: „Бажаю Вам кращих свят, як я їх буду мати". Лист дуже засмутив мене і я зараз подумав собі: „З Франком щось недобре"... Але мені було спішно їхати і я на цей лист відповів зі свят, зараз на другий день після мого приїзду, виправдуючи себе, що коли я хотів би присвоїти собі „Світ", я був би зовсім не згадував йому за нього, тимчасом я кілька разів питав поета, чи „Світ" потрібний йому, а він казав, що можу задержати його в себе скільки хочу. Повернувши зі свят додому, я не гаючись узяв „Світ", антольогію і ще мабуть якусь книгу, і таки ввечір пішов з ними до В. Гнатюка, який у тойчас жив недалеко від Франка і розказавши йому свою історію з Франком, просив його, щоб він післав своїм сином ті книги Франкові, бо я не хочу з ними йти до нього, щоб не мати якої неприємности. Гнатюк вислухав мене спокійно й навіть на думку не приходило йому, щоб моя історія з Франком була наслідком якої нервової недуги поета, навпаки він заспокоював мене, що не бачить у Франковій поведінці нічого анормального. Він саме сьогодні був з Франком у каварні, Франко розказував йому, що вислав до мене сердитого листа з приводу „Світу", але, коли він розяснив йому, що може мені ще „Світ" потрібний і що я йому його поверну, подібно, як йому повертаю позичені книги, Франко заспокоївся і був веселий. Та не скінчили ми ще добре нашої балачки, аж тут іде сам Франко. Він привітався з нами, був бадьорий — і в доброму настрою. Принесені мною „Світ" та інші книги лежали на кріслі і я, показуючи на них, сказав: „Ось приніс я вам позичене, завтра пан Гнатюк буде ласкавий відіслати вам!" На це Франко засоромився, видно, що було йому прикро, він почав обіймати мене і стискати руку: „Aber lassen Sie das! — казав він мені — держіть собі книги, скільки вам треба. Мені їх не треба... Я так тільки... Заспокійтеся"!... Франко з Гнатюком умовились були кудись піти ще на свята, тому ми зараз вийшли з хати. Я попрощався з ними, а вони пішли своєю дорогою. Коли я пізніше бачився з Франком, він завжди старався бути дуже ласкавий до мене, немов хотів затерти колишне прикре.

(Далі буде).

З польської преси.

Що Павел Рукушевскі бачив на „кресах"?

Свого часу писали ми про те, що польські медики отворили спеціяльні табори призначені на те, щоб поправити санітарні відносини на „кресах". Було з тими таборами багато шуму і крику, потім якось не багато було про них чути, а тепер ось новий шум: табори вертаються. Варшавське **„АБЦ"** (ч. 221 з 28-го липня ц. р.) пише, що студенти привезли з тих таборів багато матеріялів з ділянок: лікарської, суспільної та національної. Але понад усіма враженнями з праці бере верх крик: Окраїни горять! Пророчистим висловом того настрою є — пише „АБЦ" — лист одного з учасників таборів, що його „АБЦ" друкує товстим друком. Варто і нам почути дещо з того, що автор листа, якийсь Павел Рукушевскі, бачив на кресах. Він пише:

„Русини, яких українські висланці зорганізували і систематично вчать ненависти до Польщі, змагають до того, щоб створити самостійну державу. В кожному селі, навіть найбіднішому, де український елемент взяв верх, є кооперативи і світлиці т. зв. читальні, яких метою є вести протипольську пропаганду на всіх фронтах. Деякі села і цілі волости цілковито зукраїнізовані під проводом війтів і солтисів — українців, а нечисленні поляки мусять мовчати або вирікатися своєї польщини у страху перед репресіями. Я сам був свідком подібних фактів".

Бідний той Павел Рукушевскі! Певно бідака перший раз виїхав поза своє село і на превелике диво довідався, що є сторони, де люди не балакають польською мовою. Шкода, що не прочитав він собі Квітчиного „Сватання на Гончарівці". Там від вислуженого солдата, Скорика, що всюди бував, довідався б був, що „прийльош у Францію, так там усьо француз начало; а у Німеції — другой народ, немец до единого, а уш нашаво і не спрашуй; у Туреччину прийди, так куда ні аберніс, усьо туркі, усьо туркі, аж сумно! А во всякой землі гаворят не по нашому". І був би пан Павел Рукушевскі не дивувався, що там, куди він приїхав, говорять не по польськи, і може зрозумів би навіть своїм медичним розумом те, що зрозумів своїм солдатським розумом Скорик, що у всякій землі говорять не по нашому.

Пан Павел Рукушевскі твердить, що метою українських кооператив та читалень є вести протипольську пропаганду на всіх фронтах. Цікаво, звідки пан Павел про це знає, чи може вичитав він це у статутах тих установ, чи може представники кооператив і читалень йому довірочно подали це до відома?

Пан Павел Рукушевскі досконалий спостерігач. Він, наприклад, побачив, чи вивідав, що:

„Безробітна українська інтеліґенція організує людність по селах до майбутньої боротьби з Польщею. В часі наших мандрівок ми стрічали українців, які хвалилися своїм ворожим відношенням до нашої держави, ба, навіть заявляли, що Польща для них не існує та що вони не признають ніякого польського уряду. Такі слова говорили наші вороги на наших землях, 40 км. на південь від Львова".

Ви собі уявляєте?! Приходить пан Павел Рукушевскі до села, а українці до нього: „Знаєте, пане Павел, ми ворожо наставлені до вашої держави і не признаємо ніякого польського уряду". Не знаємо, з ким пан Павел говорив, але важко нам повірити, щоб українці, яких караюють за українські пісні, за шапки, говорили — до того перед чужими, незнайомими людьми — речі, про які знають, що їх могліб за те карати. А може пану Павлові розказували, що українці так говорять?

Пан Павел бачив і чув на „кресах" просто жахливі речі:

„Головне забороло українства, найбільші вороги Польщі — це греко-католицькі священники й українські вчителі. Перші, негідно вживаючи релігії до політичних цілей, зуміють зробити з проповідниці політичну трибуну, пятнувати прилюдно прихильних Польщі русинів, наказувати співати українські нац. пісні (я сам чув, як людність у селі Страшевичі коло Самбора співала після богослуження в церкві українську національну пісню), не дають розгрішення після сповіди у священника-поляка, накликують ставити опір владі і бойкотувати польські крамниці, фальшують польські прізвища. Сьогодні безкарно починають носити „вовчі" козацькі шапки на знак приналежности до майбутньої України.

„Учителі довели до того, що в деяких місцевостях русіньска молодь ніколи не говорить по польськи, навіть коли добре вміє. І за найбільшу образу уважає, коли її хтось запідозрить, що вона польська".

Пан Павел Рукушевскі дуже дивується. Цікаве, що він сказав би на те, якби хтось так приїхав до його рідного села та переконував його земляків, що вони не поляки?! І якби мав такі дикі претенсії до польських священників та польських учителів, як має пан Павел до українських?! Бо щодо тієї політики з проповідниць та національних пісень, то пан Павел видно ніколи не був у костелі, бо якби був, то переконавсяб, як виглядає проповідь польського священника і чи не співають у костелі національних пісень.

Пан Павел Рукушевскі обурений:

„В одному з сіл в околицях Самбора, в часі побуту в українській читальні, я просив місцевих хлопців, щоб заспівали польську пісню. На мої неуступні пропозиції відповіли... українським гимном п. н. „Могила", в якій співається про смерть українських стрільців у боротьбі з поляками".

Чи зясовуєте собі ситуацію? Буває, що культурна людина попаде свідомо чи випадково в якусь сторону, де живе інший нарід. То їй цікаво пізнати цей нарід, його життя, його одяг, його пісні і т. д. і т. д. Все воно цікаве для культурної й освіченої людини познайомитися з тим, чого досі не знала. Але пан Павел Рукушевскі ні! Він зайшов до української читальні і... конче давай йому польську пісню! І то конче! Чому? Бо пан Павел Рукушевскі не може зрозуміти того, що є на світі ще й інші мови крім польської, не менше гарні та не менше важні, а найважніше — народам, що їх уживають не менше милі, як пану Павлові його польська мова. Але пан Павел цього не розуміє і посувається до нечуваного нахабства: в чужій читальні, де був як гість, вимагає, щоб йому співали його пісні. Гадаємо, що відповідь тих хлопців, що заспівали не гимн — як пану Павлові здавалося, бо в нього все гимни і національні пісні — але українську народню пісню, то ця відповідь була дуже делікатна, хоч ті хлопці мабуть не студіювали в університеті, як пан Павел.

Пан Павел Рукушевскі кінчить свій лист, що вкінці:

„Ціле польське громадянство мусить зрозуміти, що надійшла рішуча хвилина діяти, мусимо рятувати креси, бо ворог вріс у силу і чекає тільки знаку до боротьби. Креси в небезпеці, рятуймо креси! Українці мусять дістати відправу, гідну великого народу".

Направду страшно. І гадаємо собі, якби так пан Павел мав те, чого одно сотворіння не має... Але потішаємось одним: уже неодному народові давали таку відправу, про яку думає пан Павел Рукушевскі, і ті народи ту відправу витримували. Бо народ — то моцна штука, пане Павел!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 30 (18) липня 1888.

„НЕВІЛЬНИЦТВО XIX-го СТОЛІТТЯ".

Австрійська влада викрила великі зловживання еміграційних фірм в Освенцімі, що просто обдирали емігрантів, між якими було багато наших людей. Про той „набір" емігрантів несовісними агентами, які мали зобовязання доставити робітників до Америки і за те заробляли добрі гроші, пише дописувач „Діла", називаючи його невільництвом XIX-го століття". Між іншим описує він перевіз звербованих емігрантів:

„Заїздить перед перон в Освенцімі тягаровий поїзд. До двох возів пакують по 40, 50 і навіть 60 „штук" емігрантів. У возі нема ані лавки ані стільця. Треба їхати або стоячи або лежачи на долівці, „штука" на „штуці". Коли вже вози „наладовані" замикають двері і вже не відчиняють їх аж у Гамбурзі. Розуміється, що в возах нема навіть вікна!"

КУЛЬТУРНИЙ ПАНСЛАВІЗМ.

„З нагоди ювилею хрещення Руси відбулось в Петербурзі торжественне засідання тамошнього благотворительного комітету, на якому був також сербський посол Симич і відомий д-р Жівний. Жівний мав промову, в якій обговорював панславізм з культурного-історичного, релігійного і літературного становища і доказував, що панславізм має тільки культурне значіння, не політичне".

ЄПИСКОПСЬКА ЛІТНА ПАЛАТА В ЗАЛІЩИКАХ.

„Під проводом заліщицького декана, о. Гавансьного, створився комітет, що має занятися будовою літньої палати для станиславівського єпископа в Заліщиках. Обчислено кошти і комітет вирішив зібрати третину тих коштів у сумі 9.000 зр. добровільними жертвами.

АРХИКНЯЗЬ РУДОЛЬФ У ЛЬВОВІ.

З Кракова, загостивши подорозі до Ряшева, Ярослава і Перемишля, приїхав архикнязь Рудольф до Львова та відбув перегляд війська на болонях коло Голоска.

Вага і значіння дошкільного виховання.

Кілька слів про прив. семинарію для виховниць дошкіль.

Говоримо сьогодні дуже багато про виховання, про цілі виховання, про виховників, про ріжні чинники виховання тощо. І нічого дивного, цеж „вік дитини". Дуже основно обговорено всі ці справи на прилюдних конференціях на виховні теми, що їх уладив у Львові Генеральний Інститут Католицької Акції гр.-кат. Галицької Церковної Провінції за почином його Жіночої Секції. Висновки з дискусій, що відбувались після рефератів, були дуже цінні і вони повинні стати напрямними для католицьких виховників.

Між висновками із цих прилюдних конференцій є такі, що торкаються вихованця. Появились вони вже друком і читаємо там таке: „І. Вартість дитини в католицькій виховній системі найкраще бачимо із слів Христа: „Хто прийме одно таке мале дитя, Мене прийме" (Мат. 18, І). Католицька педаґоґіка бачить у дитині образ і подобу Божу.

Душа дитини найподатливіша на виховні впливи в роках 1—7 і тимсамим добрий чи злий вплив у цих роках залишає тривкий слід на ціле життя, про що бабтьки й виховники повинні постійно памятати. Чи не слід би нам над оцими питаннями направду поважно призадуматися? Що зроблено у нас досі для виховання дітей у роках 1—7?

„Українська Захоронка" та „Рідна Школа" розвивають уже працю в формі захоронок і дитячих садків. Але це ще далеко не все. Захоронки розвиваються звичайно тільки в містах і містечках, по селах — на жаль — дуже рідко, дитячі садки організовані тільки на час жнив, а закон з 11. березня 1932 р. про устрій шкільництва передбачує, що держава повинна засновувати дошкілля для виховання дітей у дошкільному віці.

Працювати на становищах виховниць і провідниць дошкіль можуть тільки жінки з відповідними кваліфікаціями. Вже й тепер свідоцтво скінчення захоронкарської семинарії необхідне для тих, що стараються про працю в захоронці, чи хочби в дитячих садках.

Тимчасом досі у нас дуже мало зрозуміння для цієї преважної справи і треба боятися, що наші найменші перейдуть під опіку чужих виховниць, бо своїх нема. Ми ще не вміємо заздалегідь дбати про майбутнє і події життя застають нас непідготованими.

Нема сумніву, що дошкілля розвинуться і то розвинуться дуже скоро, тому треба подумати про відповідне число фахово вишколених виховниць дошкільних установ.

Є у нас школа для фахової освіти і підготовки виховниць дошкіль — це **приватна семинарія для виховниць дошкіль ім. Св. Йосафата СС. Василіянок з українською мовою навчання у Львові при вул. Потоцького ч. 95.** Має вона упрошених державних шкіл, себто право прилюдности. Наука триває 4 роки; до І. кляси можуть зголошуватися кандидатки, що покінчили 6 кляс вселюдної школи. Приписаний вік кандидаток: від 13—17 літ. Старші (18 літ) можуть бути приняті виключно по одержанні диспенси від віку, що її дає Куратория заходом Дирекції. До прохання про приняття до школи, які можна вносити ще до 1. вересня, треба долучити опис життя, метрику, свідоцтво з останньої кляси і посвідку щіплення віспи. Місячна оплата за науку 22 зол.

При школі є теж виховний інститут, ведений фаховими силами, вселюдна 6-клясова школа і взірцево ведене дошкілля для дітей від 1—7 літ.

Сторінка без політики.

Нові досліди над барвою волосся.

Щораз більше людей сивіє на світі, щораз більше смарує сиве волосся всякими фарбами, щоб закрити сліди старости. А проте знаємо, що сивий волос це ще не ознака старости. Є зовсім старі люди — не сиві, є зовсім молоді — здорові, повні енергії з сивою головою. Нема нічого поганішого, як старша поважна жінка, з голови якої злізає фарба або яка виглядає як вимальований страхополох, хоч їй здається, що вона помолодила себе, закривши сивину.

Чому люди сивіють, цього ще не знають точно вчені. Відомо, що від страху можна посивіти за одну ніч; від журби і клопотів швидше ніж від безжурного життя. Та є й випадки, що умово недужі, які зовсім були сиві, діставали дивній природний колір волосся — чорний.

Наше волосся складається з тої самої рогуватої субстанції, що роги волів, копита коней або наші нігті. Ця субстанція „кератин" не розпускається ні у воді ні у квасах. Щойно після довшого вивару у сірці можна дослідити у темно-коліровій рідині останню складовину, досі ще хемічно нерозкладну, що імовірно надає колір волоссю. Є це т. зв. мелянін. Двох професорів німецького університету у Празі д-р З. Сторш і д-р Р. Ріхтер ствердили, що волосся не складається з одноцільної субстанції; воно має два елементи „левкокератид" і „мелянокератид" — що містять біляві та чорняві тільця, без огляду на те, чи хто має чорне чи біле волосся. Тільки сивина і волосся т. зв. альбіносів не має „мелянокератиду" — чорних тілець. Є ще третій елемент „родокератид" у волоссі рудих, що нагадує малесенькі клаптики помідорів. Переходи ріжних ступнів чорного волосся від ясно-чорного до темно-чорного залежать від ріжних сполук. При хемічному їх розкладі надибуємо ріжні несподіванки. Як можна використати дотеперішню наукову аналізу для практичного фабрикування волосся покищо невідомо.

—o—

Середньовічні подорожі до Тартарії.

Подіями на сході Азії цікавляться щораз ширші кола читачів. Китай, Японія, Тибет, Монголія — все це країни далекі від нас й таємничі, які манили в давнину подорожників. Тут хочемо дати короткий нарис подорожей у середньовіччі на Далекий Схід.

Ще в минулому столітті учні в італійських школах говорили до своїх товаришів-брехунів: „О, а тебе порядний Марко Польо!". З цього виходилоб, що великий італійський подорожник Марко Польо, що жив у XIII. столітті, був неабияким брехуном. Тимчасом є тут певного роду трагізм у несправедливій оцінці Марка Поля. І то тим більше, що така фраза була в обізі навіть тоді, коли наука зрегабілітувала описи славного венеціянина з його подорожі на Схід, і то майже у всіх подробицях. Кажемо „майже", бо Марко Польо нераз вплітав до своїх оповідань дещо неправдивого. Це робив він на те, щоб своїм оповіданням надати більше атракції, а може й тому, що не мав спромоги особисто перевірити подавані факти. Та це були тільки незначні епізоди, які в нічому не впливали на правдивість цілости його вісток про Азію.

Карієра Марка Польо.

І дивно нам тепер виглядає, що середньовічна Европа, темна й убога, що жила під чаром таємничого — в її переконанні — багатого Сходу, не дала віри найдостовірнішій реляції про нього Марка Поля. Свідчить про це невелике число видань пригод Марка Поля в порівнянні з описами деяких інших тодішніх мандрівників, які — як то кажуть — подавали вістки „виссані з пальця".

Марко Польо відбув свою подорож в XIII. столітті на двір володарів Монголії, що були тоді панами імперії, найбільшої в історії світа. Він перебуває на дворі великого хана Кубіляя, що управляв своєю імперією з Китаю, відграваючи при ньому велику ролю як його дорадник. Та роля була така велика, що нині японці приписують йому авторство нападу і підбою японських островів. Під кінець XIII. ст. по довголітнім побуті на Сході вертається Польо до рідної Венеції. Вертається з великими багатствами — не дурно походить він з міста і з родини купців — які йому пізніше приспорили прізвище „міліон".

В тому часі Венеція вела затяжні війни з Генуєю за володіння на морі і за морські дороги на Схід.

Дня 7. вересня 1298. р. в морськім бою біля острову Курціоля генуенці побили венеціян, а Марко Польо, як вожд одної з венеціянських галер, дістається до неволі. Сидячи в генуенській тюрмі оповідає своєму товаришеві недолі пізійцеві Рустіціяно свої східні пригоди. Цей захоплюється цими оповіданнями і переповідає їх у французькій мові та видає друком п. з. „Книга всячини і чудес світа".

Ось як завдячуємо Маркові Польо перший опис Далекого Сходу в середніх віках та опис його володарів-монголів, званих також татарами, яких звуть і досі хибно на заході тартарами.

Татари і тартари.

Татар, татарин — це назва одного із монгольських племен. Коли Европа зустрілася з монголами підчас їх нападів, прийняла для них назву „татари". Цю назву легко можна було уподібнити до грецької назви підземного світу — тартар. А врешті спустошення, яке несли за собою монголи, їх дикі звичаї та жорстокість, врешті страх, який вони кинули на цілу Европу, дали право називати їх тартарами — себто висланцями підземного світу.

Але Марко Польо не був єдиним, що дійшов у середньовіччі на Далекий Схід і дав нам опис того таємничого краю та його мешканців. Ще скоріше за нього дійшов до Тартарії в рр. 1271—1295 Іван Пляно де Карпіні, архиєпископ Антіварі, висланий як делеґат до володаря монголів папою Інокентієм IV. Він їхав до Азії через Чехію, Шлеськ, Краків, Волинь і Київ, який був тоді немов границею знаного в тому часі світа. Карпіні нічим не зражувався і завдяки своїй величезній енергії дістався до столиці ханів монголів в Середущій Азії (1247—1248). Рівночасно з ним вислав папа через Малу Азію друге посольство, зложене з домініканів (з Карпінім їхали францісканці).

Посередництво.

Тоді в Европі ніхто не знав, де находиться столиця того страшного володаря, тому папа числив на те, що коли не одно, то друге посольство дійде до мети і „королеві й народові тартарів" віддасть листа, де взивав їх, щоб перестали нападати й переслідувати християн. Одночасно оба посольства мали завдання дивитися на все відкритими очима і дати звіт з того, що хоче робити той незнаний нарід. Карпіні вивязався знаменито зі свого посольства, чого не можна сказати про провідника другого посольства, о. Ецеліно. Цей заїхав на двір ґубернатора Малої Азії і там застряг. Не здав іспиту як посол через свою занадто велику гордість і невміння підійти до справи.

Рубрук.

Кілька літ пізніше маємо нове посольство до монголів. Його вислав французький король Людовик Святий. Цю місію поручив він францішканцеві Вільгельмові Рубрук, знаному теж під латинщеним назвищем Рубруквіс. Цей відважний чернець дійшов через Царгород, Чорне Море, чорноморські степи і Волгу до Каракорум, до столиці великих ханів. Своє звідомлення про подорож представив він королеві Людовикові в обширній книзі (рр. 1253—55). Рубрук був незвичайно характерною людиною. В своїй подорожі зустрів він фальшивого пустинника, котрий намовляв володаря Монголів Мангу-хана, щоб прийняв християнство, а тоді стане паном Франції і світа. До того самого намовляв Рубрука, щоб у тому дусі впливав на хана. На ті намови Рубрук відповів: „Брате, дуже радо буду його намовляти, щоб охрестився, бо я в тій цілі сюди прибув... Скажу йому теж, яку радість з того матимуть французи і папа, і обіцяю, що буду їм братом і приятелем. Але що вони будуть його невільниками і будуть йому платити данину, того я ніколи не скажу, бо це булоб незгідне з моїми переконнями".

Рубрук — християнин не любить татар-поган. У своїй оцінці людей він іде за міркою католицької віри і не багато говорить доброго про інших, особливо монгол. Та всеж його книжка є великим джерелом пізнання їх звичаїв і обичаїв, що нераз вражали автора і давалися йому в знаки. Так напр. він каже, що татарин має поганий звичай присідати денебудь для природної потреби цілком не соромлячись і вважає, що то саме відповідна хвиля вести з ним поважну дискусію.

Стільки знало середньовіччя про Далекий Схід, на який тепер звернені очі цілого світу з приводу китайсько-ніппонської і здається вже в найближчому часі большевицько-ніппонської війни.

2.000-ЛІТНЄ ОЛИВНЕ ДЕРЕВО.

Незвичайний зразок рослинного „Метузалєма" находиться в Португалії, в провінції Алентейо, в посілости міністра рільництва Е. Фернандеза де Олівейра. Є це оливне дерево, що має понад 2.000 років. Це дерево має від землі до корони 2.35 м. а обвід на висоті людини 9 м. Хоч яке воно старе, цілком здорове і видає овочі, даючи що року 600 кг. маслин, себто 60—70 л. оливи. Оливкові дерева відзначуються довговічністю і дуже часто можна стрінути дерево, що має кількасот, а навіть і тисячу літ. Та хіба мало на світі є дерев, ровесників оливного дерева з Алентейо.

—o—

КІЛЬКО Є АВТ НА ЦІЛОМУ СВІТІ.

Від 1926 до 1937 року розвиток моторизації незвичайно посунувся вперед. Держави, що давніше мало продукували і вживали авт тепер заняли перші місця в тій ділянці.

У Злучених Державах у 1926 році було 22.137.000 штук авт, у 1937 — 28.221.000. Приріст авт зріс на 28 прц. Зате в Англії приріст зріс удвоє. В 1926 році було 1.024.000 штук авт, а в 1937 р. — 2.242.000. У Франції майже втроє побільшилося число авт. Було їх 891.000, а є 2,167.000. В Німеччині чотирократно побільшилося число авт. В 1926 р. було 319.000 штук, а 1937 р. — 1,447.000. В Італії трикратно побільшилося число авт. Було їх 138.000, є 341.000. В Каналі на 49 прц. було 829.000 — є 1,234.000. У Північно-Африканській Унії було 77.000, а є 282.000. У Бельгії подвоївся приріст авт: 97.000 було, а є тепер 202.000.

—o—

ПРИЧИНА РОЗВОДУ.

23-літня англійка а Льондону Мінніс Дейвіс домагається розводу, подаючи небуденний аргумент. Вона каже, що її чоловік завів її до якогось бюра і сказав їй там підписати якийсь папір, буцімто підготовчий акт, на випадок, якби вона колись згодилася вийти за нього заміж. Вона ніколи не заявила, що хоче вийти заміж і щойно згодом довідалася, що підписала шлюбний акт. У газетах, які передають цю звістку, нема інфомацій, чи Мінніс Дейвіс теж через помилку разом почала мешкати зі своїм чоловіком, чи вернулася до своєї хати.

—o—

ВЕЛИЧЕЗНИЙ КРИШТАЛ.

Найбільший із досі знаних кришталів находиться в Зединених Державах Півн. Америки в копальні Етта. Є це мінерал сподумен, що належить до ґрупи кремянів (глинокремян літим). Величезний криштал цього мінералу лежить 3 метри під поверхнею землі і має форму стовпа довгого на 1.75 м. і грубого на 0.80 м.

—o—

НОВА ЛАКОМИНКА.

В одному великому льондонському готелі працює тепер як кухар — „шеф кухні" „Королівсько-Гавайського Готелю" з Гонолюлю, бельґієць Едґард Кіна, що почав свою карієру як хлопець до кухонної послуги у Льондоні. Він має за завдання задовольняти смак ріжних подорожних з далеких країв, щоб кожний із них міг у Льондоні зїсти те, що любить. Крім найвибагливіших европейських страв він знає всілякі витребеньки, які, як упевняє, мають незвичайний смак. Є напр. гавайська чорнильна риба, яку їдять із кремовим сосом з кокосового молока. На перший сніданок має бути приємний сік — овочів — помаранч, ананасів та папаї (щось як кавун), який вливають до заморожених чарок. У високих ананасових штабах пють якийсь холодний „чай". Европейці, що попробували гавайських страв жаліють, що не живуть на Гаваях.

Після нападу на родину Касперських

У ЧИЖИКОВІ.

Слідство у справі нападу на родину Касперських у Чижикові не закінчене і сьогодні ще нічого не можна сказати про те, хто той напад виконав і що було його причиною. На підставі зібраних дотепер даних можна твердити, що це не був напад з грабіжницькою метою, бо грабіжники, що шукають за грішми чи іншими цінностями, не бють образів та без конечної потреби вікон. Зрештою побиті Касперські не кажуть, щоб бандити домагалися від них грошей. Їх оклики, з якими вони звертались до Касперських, свідчать про те, що причина нападу була зовсім інша.

Цікаве, що пишучи про цей напад у Чижикові, львівське ендецьке **„Слово Народове"** (ч. 215 з 27-го ц. м.) особливо підкреслило, що родина Касперських, на яку зроблено напад, „вела перед" у тій акції, наслідком якої „кільканацять осіб" перейшло з римо-католицького обряду на грецький. Перейшли, як відомо, і самі Касперські.

*

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **д-р Іван Німчук** 5 зол., **Осип Боднарович** 3 зол., **Евген Зибликевич** 2 зол., **Михайлина Косач** 2 зол.

Здвиг наших найменших на площі Сокола-Батька.

„Ой зацвили незабудьки, зацвили, українські діти цілу площу вкрасили"... співали наші найменші пісеньку власного укладу з 10-ох львівських півосель Т-ва „Українська Захоронка" у Львові на площі Сокола-Батька в четвер 28. ц. м.

Заходом Комітету українських півосель при Т-ві „Українська Захоронка" вже від 6 літ відбувається у Львові в літніх місяцях 10 півосель у всіх львівських дільницях. Управа „Української Захоронки" під проводом своєї енергійної голови, п. Софії Ракової, при щедрій допомозі ВПреосв. Митрополита, деяких наших установ, підприємств і громадян, робить справді корисне діло, опікуючись нашою найбіднішою дітворою. Значне число дітей висилає Комітет щорічно до осель у Милованні, Коршеві та Старяві. Кількасот українських дітей проводить літні місяці в півоселях, під дбайливим доглядом кваліфікованих виховниць. Одного дня відбувають діти свій „зїзд" на площі Сокола-Батька.

Через непорозуміння з дирекцією трамваїв діти приїхали на площу Сокола-Батька цілу годину пізніше. Коло 12 год. зачалася дефіляда наших найменших перед головою Т-ва „Українська Захоронка", запрошеними гістьми та представниками української преси.

Наперед маширували півоселі зі Знесіння Старого й Нового (74 дітей), потім Клепарів (50 дітей), Сигнівка (46 д.), Жовківське (68 д.), Личаків (72 д.), Горішній Личаків (50 д.), Баторівка (46 д.), Левандівка (54 д.), Городецьке (півоселя зі св. Юра — понад 100 дітей), вкінці Богданівка (65 д.). Разом було понад 600 дітей. Звичайно попереду йшли найменші, потім постепенно старші. Діти здоровили вселими окликами „гаразд" та співали пісні. Здалека виглядало, немов би ціла площа була прикрашена живими коралями.

Відтак діти посідали багатобарвними віночками по цілій площі, а „Маслосоюз" і „Золотий Колос" подбали про те, щоб діти заспокоїли свій апетит. Понад 1000 малих рученят „озброїлося" у пляшки з квасним молоком, булочки і рогальки які скоро зникали. Провідниці та помічниці не встигали заспокоїти всіх вимог та відповідати на всі запити.

— А прошу пані, колн буде кава? — питає може трилітня потіха.

— А що буде на трете? — дзібонить якийсь малий смакун, хоч ще „першого" не дістав.

Таким і цим подібним запитам нема місця.

Нараз з усіх сторін надсунули чорні хмари. Зірвався вихор, що зривав з малих голов капелюшки і котив ними по площі, як мячем.

Уся малеч сховалася — немов курята під крила квочки — під дерева та до шатень і будинку дозорця. Десь недалеко вдарив грім. Дощ лив, як із цебра. Деякі діти почубилися, відстали від своїх півосель, важко з ними договоритися, бо зачали вже хлипати...

На щастя, дощ скоро перестав падати — і все скінчилось якнайкраще.

Шкода, що цей симпатичний здвиг наших найменших не уладжено в неділю, щоб і наша широка публика могла ним натішитися...

—o—

Мексик допускає посередництво

постороньої держави у конфлікті з Англією.

Президент Мексику заявив представникам преси, що мексиканський уряд допустив би інтервенцію третьої держави, щоб знову налагодити дипльоматичні взаємини з Англією.

МЕКСИКАНСЬКИЙ НАЙВИЩИЙ СУД ВІДКИНУВ ВІДКЛИК НАФТОВИХ ТОВАРИСТВ.

Мексиканський найвищий суд відкинув відклик нафтових товариств, які твердили, що націоналізація нафтового промислу незгідна з конституцією.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

25.000 британських вояків

проти 1.600 арабських партизантів.

У Палестині і Трансйорданії є 25.000 британського війська й поліції, разом із т. зв. арабським легіоном. Військо дуже добре озброєне, але воно бється неохоче, — тому на перший плян все висилають поліцію, яка має більші втрати ніж армія.

Зорганізованих і вишколених арабських партизанів обчислюють на 1.600; їм помагає все арабське населення.

ОБА ЕСПАНСЬКІ УРЯДИ ПРИНЯЛИ ПРОЕКТ ЕВАКУАЦІЇ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

Як це ми згадували, барсельонський уряд офіційно приняв проект комітету неінтервенції у справі евакуації добровольців з Еспанії. Як твердять у льондонських урядових колах, ген. Франко також приняв той проект, але видвигнув деякі умовини, що їх тепер розглядають у Льондомі.

РОЗБУДОВА ЗАЛІЗНИЦЬ В АВСТРІЇ.

Німецький уряд приступив до розбудови австрійських залізниць: залізничу сітку поширять, деякі лінії подвоять. Великий тунель під Мілими Таврами получить Стирію з Каринтією.

ПОМІЧ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Згідно з офіційними даними, влада Злучених Держав та поодиноких стейтів видала від 1932. року 22 міліярди долярів на боротьбу з безробіттям і оживлення господарського руху.

ЕСПАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ УРЯД ВИСИЛАЄ СРІБЛО ДО ФРАНЦІЇ.

Барсельонський уряд вислав до Парижа 9 ваґонів навантажених срібними штабами і монетами вартости 56,000.000 франків.

Політичні й фінансові кола Парижа зацікавлені тою подією. Не відомо, чи барсельонський уряд виконує якусь заплату, чи хоче забезпечити своє срібло на випадок упадку Барсельони.

—o—

БРИТІЙСЬКИЙ ПОСОЛЬСЬКИЙ ТРИБУНАЛ БУДЕ ПРАЦЮВАТИ ПІДЧАС ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ФЕРІЙ.

Спеціяльний посольський трибунал, що розглядає заміт зради державної тайни проти посла Сендіса, повідомив предсідника палати послів, що не покінчить своїх обовязків до парляментарних ферій. З огляду на те прем. Чемберлєн запропонує парляментові, щоб цей трибунал міг підчас ферій працювати й оголосити присуд.

ВИМИНАЙ ІНШИХ З ЛІВОГО БОКУ!

ЗДЕМЕНТОВАНА ПОГОЛОСКА.

З Берліну повідомляють: Одна зі закордонних телеграфічних агенцій принесла вістку, що Гітлєр у четвер виїде до Берліну на важну конференцію і по дорозі виголосить у Бреславі промову.

З німецьких міродатних кол інформують, що ця поголоска не правдива. У Берліні не буде ніякої наради, Гітлєр спиниться у Бреславі лиш на один день.

Убрання до міри

з найліпших матеріялів поручає

ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

НОВИНКИ.

— **Стан здоровля Преосв. Коциловського,** як нас повідомляють з Відня, поправився значно. Достойний Пацієнт почувається по тяжкій операції лівої щоки зовсім добре, гарячки не має вже від яких двох тижнів. Тепер Преосв. Коциловський перебуває вже як виздоровець у Парк-санаторії (XIII. округа Відня).

— **Празник св. Ілії у Кривчичах** під Львовом відбудеться в неділю 31. ц. м. Торжественна Служба Божа зачнеться в год. 10. До численної участи в цьому торжестві запрошує львівських українців церковний комітет.

— **Уляна Кравченко вийшла зі шпиталю.** Довідуємося, що ще в перших днях липня наша знана поетка-сеніорка Уляна Кравченко повернулась зі шпиталю додому. В шпиталі перебувала поетка повних 12 тижнів .Як відомо, Уляна Кравченко зломила була ногу. Тепер вже нога зовсім здорова, так, що поетка може зовсім добре ходити.

— **Управа Українського Шпиталю** Народньої Лічниці повідомляє, що бл. п. Іван Пахолок помер у Загальнім Шпиталю у Львові, а не в Українськім Шпиталю, як ми вчора подали через помилку.

— **Масові ревізії й арештування.** В ріжних місцевостях Сх. Галичини поліція переводить масові ревізії й арештування, а староства забороняють нашим культурно-освітнім товариствам уладжувати якінебудь імпрези. Отже дня 24. ц. м. поліція арештувала Василя і Богдана Бандеру в Тростянця. Дня 25. ц. м. арештувала поліція в Долині Олексу Притуляка, студ. аґрономії, братів Михайла і Миколу Мацевика — робітників, Льва Кіпецького шлюсаря, Зеновію Левицьку кравчиню, Василя Маруняка столяра, Оксану Винник гімн. абсольвентку та Івана Шумського кооператора. По переслуханні на поліції І. Шумського та О. Винник — обоє вийшли на волю, всіх інших відвезла поліція до судових арештів у Стрию. Далі поліція арештувала в Бучачі Якова Болнара і студ. Шиманського.

— **Далі розкопують стрілецькі могили.** „Новий Час" з 29. ц. м. повідомляє: В понеділок 25. ц. м. прибув до Скнилова відділ робітників і при асисті місцевої поліції розкопав стрілецьку могилу на місцевому цвинтарі, де спочивало 12 стрільців. Раніше їхні могили були розкинені по полях. В 1920-му році їх ексгумували і поховали у спільній могилі на скнилівському цвинтарі. Де забрали тліючі останки, не знати. Поліція заявила, що має приказ зліквідувати цю могилу.

— **Український священник перед судом.** Перед судом станув о. О. Гулевич, гр.-кат. завідатель з Лозини. Прокуратор закидує йому, що він змінював у метриках польські прізвища на українські.

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** У днях 1, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 27, 29, 31. серпня ц. р. відбудуться на військовій стрільниці на Замарстинові у Львові вправи військових відділів з гострим стріляннам. Прохожі повинні пристосуватися до вказівок стійок, що будуть сторожити в цих місцях.

— **Епільоґ драми в жидівському шпиталі.** Слідчий суддя звільнив з вязниці Бензіона Перльмутера, що з милосердя убив у жидівському шпиталі невилічимо хорого приятеля. На розправі буде він відповідати з вільної стопи.

— **Львівська хроніка.** На пл. Більчевського поштовий самохід переїхав 62-літню Р. Фединську, яку відвезла каретка рятункового поготівля до шпиталю. — На станції Підзамче у Львові помер учора вечором портіер І. Крілик. — У брамі будинку при вул. Городецькій ч. 84, невідома жінка підкинула 3-місячного хлопчика, яким заопікувався дільницевий уряд. Поліція шукає за мамою. — В лазні при вул. Божничій несподівано помер службовик лазні, 48-літній Альберт Андрийчук.

— **Краєва хроніка.** В ночі з вівторка на середу трьох вломників вломилося до помешкання Якова Туха вТуринці, пов. Жовква, і забрали одно одіння, золотий годинник, електричну ліхтарку та 10 л. горівки. За вломниками вибіг Тух, до якого стрілив один з утікачів, але не поцілив. Під замітом влому поліція арештувала: Петра Кавка, Вол. І Марка Скоропадів. — В. Шпігель, бляхарський челядник з Перемишля, напився сільного квасу і помер. — Возьний снятинської гімназії М. Лазарищук ловив рибу у Пруті, несподівано він утратив рівновагу і втонув. — У Тернополі кинувся під поїзд 26-літній адвокатський конципієнт м-р Самуель Пфефер. Поїзд відтяв йому ноги і він помер у шпиталі з упливу крови.

— **Таємне вбивство шофера коло Городка.** В ночі зі середи на четвер приїхав до Завадович, пов. Городок, шофер Р. Гельм зі Львова з дівчичем зі Завадович. За хвилину розляглося з ліса кілька стрілів з кріса, від яких згинув шофер. Під замітом убивства поліція арештувала 36-літнього Фурдаша, полевого сторожа місцевого дідича.

— **Смерть під звалищами вугілля.** У вівторок 26. ц. м. дійшло до катастрофи в копальні вугілля „Вуєк" у Бринові під Катовицями, де стіна вугілля присипала чотирьох вуглекопів. Завдяки негайній ритунковій акції, вирятовано трьох важко ранених вуглекопів, бо один з них Людвонь вже не жив

— **32 театри** буде в Польщі в найближчому сезоні, з того 14 в самій Варшаві. У варшавських Польщі. Згадатиб лише, що становище директора лише у двох: Народовім і Летнім, зате змінюються директори театрів в інших містах Польщі згадатиб лише, що становище директора Великого Театру і Ріжнородностей у Львові, обняв Маріян Шпакевич, директор театру з Вильна, становище директора театру ім. Словацького в Луцьку обняв відомий автор і режисер Януш Страхоцький зі Львова. Одночасно зі Львова відходить кілька артистів (ок), а саме: Венцковський, Невярович і Нічевська до Варшави, а С. Барвінська, Рачковська-Шиндлерова і Шиндлер до Познання.

— **Страшна мотоциклева катастрофа** трапилася 27. ц. м. на шосі Шамотули—Касінуф у Познанщині. Мотоциклем їхав 43-літній Казимир Шувальський зі своєю дружиною Тересею з Нірнберґа. Шувальський хотів взяти мапу від своєї дружини, але тоді втратив керму над мотоциклем, що ударився з деревом. Наслідки катастрофи були страшні, бо Шувальський розбив собі голову до пня, а його жінка важко зранилася.

— **Фабрика вилетіла в повітря.** В одній з фабрик Банка Бістріче на Словаччині дійшло до вибуху, що знищив зовсім будинок. 35 робітників ранених, шкоди сягають 40 міліонів чеських корон.

— **Найшвидший поїзд в Італії.** В середу відбулася пробна їзда нового електричного поїзду на шляху Рим—Неаполь при участи міністра комунікації. Пересічна швидкість поїзду дійшла до 200 км на годину. По закінченні електрифікації останнього відтинка шляху Міляно—Больонія за 7.30 год. можна буде заїхати з Міляно до Больонії.

— **Розстріляли намагаються стероризувати селян.** В Донецькому басейні на Сов. Україні відбувся процес двох селян за підпали збіжжа. Суд засудив селян Левицького і Гущула на розстріл та конфіскату майна за підпали збіжжя від 1935 р., щоб не платити державі податків. Цікаво, що процес відбувся в колхозі, де було в останньому часі найбільше підпалів, щоб стероризувати селян.

— **Велика афера в Румунії.** Карний суд у Букарешті засудив урядовця дирекції лісів фондації „Каса Падурільор" на 5 років вязниці за присвоєння 11 міліонів леїв. У звязку з цим процесом переведено подрібну контролю книговости в дирекції лісів, що дала дійсно сенсаційні висліди. Отже контроля виявила, що внаслідок зловживання нема 100 міліонів леїв. У звязку з цією аферою поліція арештувала кількадесять осіб.

— **Трагічний кінець за залицяння до жінки.** Дня 25. ц. м. жидівський власник бюра щоденників і реклям у Чернівцях Йосиф Ноє зранив револьверовими стрілами д-ра А. Добровольського, суддю з Хожова, який виїхав на відпустку до Черновець до своєї рідні. Львівська „Хвіля" пише, що Й. Ноє стрілив до судді Добровольського тому, що він залицявся до його жінки. Раненого суддю відвезли до шпиталю в Чернівцях, де по операції він помер у середу 27. ц. м. Убивника арештувала поліція.

— **Буревій над Монтреалем.** Над провінцією Квебек у Канаді перейшов буревій і спричинив великі шкоди. Найбільше шкоди має м. Монтреаль, де є одна особа вбита, 14 важко ранених. Шкоди від буревію обчисляють на сотки тисяч долярів.

— **Смертельний скок із 17-го поверху.** На очах кількатисячної юрби проходжувався 28-літній Джон Ворд у Ню Йорку по ґзимсі, широкім на 35 цм., на 17-ім поверсі хмародеру при 5-ій Авені (головній вулиці, де живуть мільонери). Ворд проходжувався по ґзимсі кілька годин і курив одну папіроску за другою. Даремне намагалася поліція переконати Ворда, щоб перервав свій прохід по ґзимсі. Коли-ж пожежна сторожа намагалася дістатись до нього по драбинах — Ворд загрозив, що скочить на вулицю. Тоді поліція припинила всякий рух при 5-ій Авені, а пожежна сторожа розтягнула сітку на висоті 16-го поверху. Цілу цю сцену сфільмували фільмові оператори. Коли-ж поліцаї ввійшли до помешкання Ворда і хотіли скинути його до сітки. — Ворд закурив останню папіроску і скочив з ґзимсу перелетівши кілька центиметрів поза сіткою і впав на вулицю, де згинув. Слідство виявило, що Ворд вернувся перед кількома місяцями з дому божевільних. По сварці з мамою і сестрою рішив скінчити самогубством і тому виліз через вікно на ґзимс, звідкіля скочив на вулицю.

— **Страшна смерть у пропасти.** На закруті дороги недалеко Сімпльону впав у пропасть вантаний самохід, яким їхало сім осіб. Три особи згинули, чотири важко ранені. Недалеко болгарського міста Ловеч на гірській дорозі вантажний самохід, що мав знищені гамульці, наїхав на автобус, яким їхало 14 пасажирів. Шоферові не вдалося стримати автобусу, що ударився з барієрою, проломив її і впав у пропасть. Кількох пасажирів важко ранених.

— **Негус виграв процес.** Апеляційний суд у Льондоні розглянув позов б. цітаря Абісинії Гайле Селясіе на основі якого негус домагався заплати 10 тисяч фунтів штерлінгів від англійської фірми за концесію на радіо-телеграфічну комунікацію між Аддіс-Абебою та Англією. Суд першої інстанції признав себе не компетентним рішати в цій справі. Апеляційний суд видав корисний присуд для б. Селясіе зі засудом фірми на заплату суми 10 тисяч фунтів штерлінгів і на зворот коштів процесу. Тепер англійська фірма має право внести рекурс до 21 днів від цього присуду.

— **Автобус полетів у пропасть.** Недалеко болгарського міста Ловеч на гірській дорозі вантажний самохід, що мав знищені гамульці, наїхав на автобус, яким їхало 14 пасажирів. Шоферові не вдалося стримати автобусу, що ударився з барієрою, проломив її і впав у пропасть. Кількох пасажирів важко ранених.

— **За швидко випустили з вязниці.** До вязниці в Торонто привели В. Правза, якого недавно випустили на волю, щоб відвідав своїх найближчих. Радість звільненого вязня була дуже коротка, бо по приході до хати найближчих застав уже поліцаїв, які відставили його назад до Торонта. На протести звільненого вязнична влада вияснила йому, що помилково випустили його на волю, бо має ще сидіти 30 днів у вязниці.

— **Перед новим показовим процесом у Москві.** ГПУ підготовляє тепер матеріял до процесу „шкідників", які „спричинили" велитенський зріст смертности в часі між першою і другою пятирічкою. Сталін шукає нових жертвенних „козлів", щоби відвернути від себе страшну ненависть населення за смерть мільонів політичних засланців, головно селян яких загнали до примусової праці в копальнях до вирубу дерева в лісах північного Сибіру та до будови шос і залізничих шляхів у безводних пустинях Середущої Азії. Політичні засланці масово вмирали на тиф, малярію і скорбут, бо не мали ні що їсти ні ніякої опіки. Зрештою, ніхто не журився долею політичних засланців, а з пошестями не можна було боротися без лікарів, лікарств і шпиталів. Головним підсудним у новім процесі має бути б. комісар здоровля СССР Семашко. Разом з ним засяде на лаві підсудних Сергеєв, б. комісар здоровля російської республики. — „Правда" помістила статтю прокуратора Вишинського на тему завдань совітського права. З цієї статті виходить, що в СССР приступають шойно тепер до устійнення правних засад на основі нової конституції. Всіх, які мали свою думку в цій справі, арештовано як ворогів народу. Таким ворогом народу — пише Вишинський — виявився відомий теоретик марксизму проф. Пашуканіс і довголітній комісар справедливости Криленко.

— **Ріжні вісти.** В Антіохії, головнім місті санджаку Александрети, зникнули фези. На ринку забракло капелюхів і тому турки купують шапки. Багато мужчин ходять з відкритою головою, бо не хочуть носити фезів. — Декрет румунського короля змінив військовий регламін і тепер вояки зможуть носити довге волосся. Зате декрет заборонив носити монокль, хіба, що військовий лікар дозволить на це. — Управа націонал-соціялістичної партії дозволила носити відзнаки партії лише членам партії. Зате кожний німець може носити металеву свастику. — Віденський магазин мод Цвібак, що був жидівською власністю, перестане істнувати. Пятиповерховий дім цієї фірми розберуть, а на його місці збудують дім каси ощадности м. Відня. — В Сен Люї в Сенеґалю, французи будують велике цивільне і військове летовище. З невідомих причин дійшло до вибуху ґазів на французькому підводному човні „Еспоар" у Тульон. Двох моряків затроїлося ґазами. — По кількатижневім побуті у Венеції королева Египту виїхала з чотирьома доньками з Італії до Будапешту.

— **Запір.** Звідомлення шкільних лікарів у лічницях для недуг шлунка і кишок підкреслюють, що гірка вода **Францішка Йосифа** є першорядним природним проносним засобом.

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

Зі судової сали.

ОСУДЖУЄ ТА ВІДРІКАЄТЬСЯ КОМУНІЗМУ.

Перед трибуналом окружного суду в Самборі відбулася розправа проти 31-літнього **Івана Яворського,** б. студента львівської політехніки, якого прокуратор притягнув до відповідальности за державну зраду зі ст. 97. § 1. к. к. (за приналежність до КПЗУ). Підсудний зі сльозами в очах осудив своє минуле і заявив, що є завзятим ворогом комунізму і Совітів. Признався до приналежности до КПЗУ від 1925. р., де займав ріжні становища від „курієра" до члена центрального комітету. В 1928. р. підчас масового арештування комуністів утік до СССР, де розчарувався до комунізму, побачивши страшну дійсність большевицького „раю". Щоб вирватися з „раю" виїхав до Румунії на фальшивий пашпорт, де вів комуністичну діяльність. Одначе влада арештувала його і румунський суд засудив його на три роки вязниці. По трьох роках виселила його Румунія до Ч. С. Р. тому, що підсудний мав фальшивий чеський пашпорт. В 1937. р. Яворський приїхав до Польщі і тут довідався, що большевики розстріляли його брата, а його самого засудив большевицький суд позаочно на 10-літнє заслання на Соловки. Тоді підсудний заломився зовсім психічно і зголосився до прокуратора в Самборі.

Трибунал засудив Івана Яворського на кару **5 років вязниці,** зменшивши кару на основі амнестії на **2 і пів року.**

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ВІДЕНЬ — ПЕТЕРБУГ". (КОРОЛІВСЬКИЙ СВІЧНИК).

Шпигунська фільма. Якийсь гурт російських революціонерів переловлює російського великого князя у Відні, куди він приїхав провести приємно час. Його тримають як вязня в якійсь великопанській палаті так довго, доки не прийде відповідь на висланий ним лист, продиктований революціонерами, до царя із проханням звільнити засудженого на смерть революціонера. Тільки такою ціною цар може спасти життя своєму синові. Але хто відвезе з Відня до Петербурга лист? Знову один російський князь — революціонер, що нераз уже брав на себе таку місію. Вслід за ним чи точніше: водночас виїде молода російська ґрафиня, що теж служить батьківщині, як уміє, себто теж як шпигунка на боці офіціяльної царської влади. Вони обидвоє будуть старатися перевести один королівський свічник, який пересилає російський амбасадор у Відні одній княжні у Петербурзі як дарунок. Це свічник Марії Антуанети і він так штудерно зроблений, що в ньому можна помістити незамітно лист. Поправді: заголовок фільми неточний, бо свічників є два. По дорозі зовсім звичайний злодій краде дорогоцінні свічники, продає їх і вони мандрують у світ. Двоє емісарів — князь і ґрафиня — що помістили свої дорогоцінні листи у двох свічниках, без взаємного відома, здоганяють ці свічники. Можете догадатися, що коли головну ролю князя грає Віліям Пауел і головну ролю ґрафині Люіза Райнер, то вони після свого останнього кохання в „Маскараді", не можуть бути байдужі одне одному і вони ведуть дуже цікаву гру від першої до останньої сцени.

✝ Посмертні згадки.

МИКОЛА ХОЛОД.

Дня 22. липня ц. р. невідомий злочинець убив залізом 72-літнього Миколу Холода в Тучапах, пов. Городок, у його городі біля хати. В неділю 24. ц. м. відбувся величавий похорон цього старенького загально поважаного господаря в Тучапах, заслуженого для громади і церкви. М. Холод був головою парохіяльного комітету і дяком. Підчас світової війни багато натерпівся у талергофському таборі, опісля не менше підчас відомої „пацифікації" в 1930. р. У похороні взяло участь трьох священників і маса народу з Тучап та дооколичних сіл. Підчас похорону співав хор читальні „Просвіти" з Тучап. В. Й. П.!

МИХАЙЛО СЛОБОДА.

З віденського „Українського Філятеліста" (ч. 5—6 за травень—червень ц. р.) довідуємося, що у Відні помер ще з кінцем квітня ц. р. в 52. році життя співробітник того журналу, б. старшина артилерії Михайло Слобода, рідний брат дружини проф. Антона Крушельницького, покійної Марії Слобода-Крушельницької. Причина його смерти — angina pectoris. В. Й. П.!

—o—

Допис.

ЖУРАВЕНЩИНА.

Свято 70-ліття „Просвіти" в Старому Селі. В неділю 24. липня ц. р. відбулю Старе Село біли Журавна ювилейне свято в честь „Просвіти". Зі всіх дооколичних сіл прибули великі маси народу, головно молоді, були також і хори. Та, на жаль, свято мусіло відбутися скромніше, як проектовано його в програмі, бо староство в Жидачеві дало дозвіл як у саму неділю та заборонило найважніші точки, як похід на площу, дефіляду і головне: відбути саме свято під вільним небом. Праця молоді, що з таким трудом спадила площу до свята, пішла на марне і воно мусіло відбутись у тісній домівці. Та проте свято принесло великий успіх моральний, бо зібрані численно маси з увагою слухали бадьорого спізу хорів та промови організатора з філії „Просвіти" в Журавні п. Януша Петра. Наприкінці все, що лиш живе, одним могутнім гомоном відспівало „Ще не вмерла Україна".

Журавно без світла. Найбільшою болячкою і пригьобою для Журавна як міста є те, що воно не має вуличного освітлення. Управа міста вічно сварить ся на тему електрики, одначе в цього ніхому хісна нема. Можеб так вищі адміністраційні чинники звернули на це увагу, бо в часі темних ночей може прийти кара до катастрофи через брак світла в місті.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Районове ювилейне свято „Просвіти" в Молодовичах. В неділю 24. ц. м. заходами читальні „Просвіти" в Молодовичах перемиського повіту відбулося районове ювилейне свято Просвіти, що почалося торжественною Службою Божою в місцевій церкві, яку відправив о. Косовоєа ів. з Гороховець зі о. Гнатишак Ів. з Кормянич (місцевий парох). Прекрасну проповідь виголосив о. проф. д-р Мельник Мих. з Нижанкович. Проповідник підкреслив значіння освіти в розвою народу та зазначив, що тільки тісна співпраця Церкви і Просвіти причиняться до кращого майбутнього українського народу. Крім о. д-ра Мельника короткі проповіди виголосили ще і о. Косовоєа і о. Гнатишак. Після Служби Божої всі три духовенства помянули память померших членів Просвіти та членів читалень району. По виході народ перейшов до городу одного з господарів Молодовичі, де відбулася святочна академія. Національним гимном та торжественним підношенням прапору розпочалась академія. Святочну промову, повну глибоких думками, виголосив з питомим собі хистом д-р Хробак Микола, голова філії „Просвіти" в Перемишлі. На дальшу програму вложились продукції хорів з Пикулич під управою дяка Литвина, з Нижанкович під упр. Пикулицького, з Кормянич під упр. Поливки, з Германович під упр. Кунця, рецитацій, деклямацій, історія читальні в Молодовичах, яку подав Гринишин Микола. Тут варто згадати, що читальня Просвіти в Молодовичах святкувала рівночасно 10-ліття свого істнування. Неодну тяжку колоду приходилось основникам читальні в Молодовичах тому 10 літ усувати, з неодним темним духом мусіли вони боротись. Були випадки, що кацапи, які тоді майже всецілo володіли Молодовичами та довколишніми селами, до крови побили свідомих українців. Був час, що ці українці не могли себе визивати українцями. Та завзяті, основники читальні „Просвіти", таки перемогли. Розвінчалось кацапство, бо мусіло уступити живій українській ідеї, і вже сьогодні в районі кацапи зовсім вимирають. Своїм запалом та своєю послідовністю молодовичани вплинули й на сусідні села. Під пінець академії злучені хори відспівали дві пісні під упр. просвітянського організатора проф. Микити Степана. На закінчення промовив опікун району п. Глембоцький Захарій, який на руки голови філії д-ра Хробака М. вложив привіт Матері-Просвіті та членові основникові Просвіти о. шамбелянові Цегельському. Молитвою „Боже Великий" закінчилося свято. Це ювилейне свято безумовно причинилося до піднесення серед прилюдних українців духа, а москвофільським недобиткам, що загладали ся плотів та углів, ще зайвий раз прийшлось переконатися, що українська національна ідея живе. Вкінці треба підкреслити, що всі українські хати в селі були прикрашені прапорцями та малінками.

Ще один польський памятник. Перед двома тижнями розпочались на площі 3-го Мая в Перемишлі роботи при будові памятника „орльонт пшемиских". Памятник має бути відкритий у 20-ті роковини здобуття Перемишля польськими військами. Будова памятника має коштувати кількадесять тисяч золотих.

КОЛОМИЯ.

Після Заг. Зборів Філії „Просвіти". Прошу ласкаво помістити в „Ділі" в рубриці „Дописи" під „Коломия" спростування 1) дотично допису в ч. 117 „Діла" під наголовком „Загальні Збори Філії „Просвіти" і 2) дотично допису в ч. 149 „Діла" під наголовком „Нарада громадянства в справі Філії „Просвіти". А то ад 1): Загальні Збори Філії „Просвіти" в Коломиї відбулися не 10. травня ц. р., але 10. квітня ц. р. Централя „Просвіти" у Львові прислала спис членів коломийської філії не з датою 8. квітня, бо Філія „Просвіта" дістала в канцелярії Товариства „Просвіта" на 24 годину перед Загальними Зборами лише вказ включних вкладок членів коломийського району за 1937 і 1938 р. у 400 позиціях, що не є рівнозначне зі списом членів. Отже неправдою є, що Виділ Філії знехтував список членів Філії, надісланий їй централею у Львові, а правдою є, що Виділ Філії не діяв від централі „Просвіти" ніякого спису членів Філії. Далі неправдою є, що Виділ Філії дозволив брати участь у Загальних Зборах з правом голосування і вчленам, а правдою є, що на Загальних Зборах Філії „Просвіти" в Коломиї брали участь лише фізичні і правні члени та делегати читалень „Просвіти" з району Філії згідно з постановами статуту. Неправдою є, що д-р Кузьмич спротивився домаганню п. д-ра Станкевича перевести провірку членів, а правдою є, що на внесок, поставлений членом Товариства п. Дмитром Коцабою, Загальний Збір переважаючою більшістю голосів признав таку провірку зайвою супроти подвійної контролі членства при вступі на велику салю Щадничої Каси. Неправдою є, що д-р Кузьмич своєю нетактовною, непросвітянською поведінкою перетворив Збори у збориша, яке нагадувало радше ярмаркотний мітінг, а правдою є, що д-р Кузьмич своєю холоднокровністю і тактом удержав Збори в порядку і лише одна, у відношенні до цілости Зборів мала група осіб з д-ром Станкевичем на чолі намагалася ці Збори розбити і своєю дійсно нетактовною і непросвітянською поведінкою старалася ці Збори перемінити в мітінгове зборище. Неправдою є, що ухвалено внесення відложити Збори до часу винесення справи членства, а правдою є, що такого внесення не ухвалено. Ад 2): Загальні Збори місцевої Філії „Просвіти" дня 10. квітня ц. р. не були зазарядковані головою Філії д-ром Кузьмичем та його дорадником д-ром Новодворським і помічником д-ром Турянським, бо ці Загальні Збори скликав Виділ Філії „Просвіти" згідно з постановами статуту, а ні д-р Новодворський і д-р Турянський не входили навіть у склад Виділу. Неправдою є, що д-рів А. Кузьмича, І. Новодворського й І. Турянського посвячено коломийське громадянство поза скобки громадянського і товариського життя, бо зробила це тільки невідповідальна за свої вчинки коломийська група так званих „авангардистів" під проводом Е. Войткова й О. Сливинського та кількацятьох незадоволених старших громадян включно з д-ром Станкевичем, Дм. Николишином і Володимиром Кобринським у числі 15 осіб. Неправдою є, що роля й діяльність дотеперішніх Виділів Філії від десятка літ, майже цілий час під головуванням д-ра А. Кузьмича, подягала на основі насвітлення п. Дм. Николишина на нацьковуванні селян проти інтеліґенції та недопущенні її до співпраці на селі, і дальше, що ті Виділи Філії „Просвіти" співпрацювали з такими типами, як Голуб, нерозумно господарили майном Філії, нехтували розпорядки і вказівки Головного Виділу, а правдою є, що Виділи Філії були не лише під головуванням д-ра А. Кузьмича, але також під головуванням д-ра Андрія Чайковського, Ромуальда Думіна, Антона Крушельницького, д-ра Івана Новодворського і Йосифа Чайківського і дальше правдою є, що насвітлення п. Дмитра Николишина є грубою клеветою й очорненням ролі й діяльности Виділів Філії, на чолі яких стояли між іншими особи, що відзавна лежать уже в могилі і не можуть самі боронити своєї чести. Вкінці неправдою є, немовто ні адвокат Могильницький, повновласник пп. Кузьмича і С-ки, ні вони самі особисто не згодилися на пропоновану о. прелатом Русином реальну спробу ліквідації конфлікту через скликання нових Загальних Зборів, а правдою є, що і адвокат Могильницький, повновласник Кузьмича і С-ки, і вони самі особисто бажали ліквідувати конфлікт і заявили, що проти скликання Філією „Просвіти" в Коломиї надзвичайних Загальних Зборів згідно з постановами статуту засадничо не мають ніяких застережень і це все представили у своїх письмах, адресованих саме до о. прелата Русина з дати: Коломия 23. травня, 1. червня і 6. червня 1938. Прошу приняти, Вшановний Пане Редакторе, виголови мого високого поважання **Адвокат д-р Антін Кузьмич**, голова Філії Т-ва „Просвіта" в Коломиї і председник Загальних Збор'в цієї Філії в дні 10. квітня 1938.

ЯВОРІВ.

Повітовий луговий попис. Горячий та погідний липневий день. Від самого ранку в неділю 17. ц. м. напливають до домівки яворівського „Лугу" зі сіл луговики в зелених одностроях та луговички в гарних народніх строях. Їх завізвала Повітова Лугова Старшина на повітовий попис. Дикурний підстаршина реєструє стан кожного прибувшого „Лугу". Година 10, збірка всіх присутніх „Лугів" і дикурний при звіті каже: присутніх 265 луговиків в одностроях, 37 без однострою та 187 луговичок у народніх строях, разом 489. По звіті прибувають ще свіжі „Луги". Год. 13, зачався попис збіркою всіх луговиків (-чок) на площі під лісом, а не — як було в програмі — походом під ліс, бо староство заборонило похід. Паде приказ „Позір!" „Направо гляньо!" і голова Повітового Лугу голосить голові Великого Лугу д-рові Дашкевичеві, що на попис прибуло 203 умундурованих і 37 неумундурованих луговиків та 158 луговичок, разом 488. У повоєнних часіх Яворів уперше гостив у себе таке велике число зорганізованої молоді. По звіті голова Великого Лугу зложив привіт та висловив радість, що яворівський повіт не залишається позаду, а навпаки — тутешня молодь радо горнеться до Лугової Організації, та завізвав усіх до ще інтенсивнішої праці й дисципліни. Після того почалися вправи, які започатковано „Метеликом" і закінчено молитвою. Всі вони випали задовільно, коли взяти під увагу, що деякі „Луги" істнують ще не цілий місяць. По вправах д-р Дашкевич в окруженні Повітової Старшини відобрав дефіляду що вийшла імпозантно. По дефіляді всі луговики (-чки), задоволені виконанням приказу Повіт. Старшини, провели дальший час приємно аж до самого вечора та розійшлися домів з тою вірою, що праця, яку виконує Лугова Організація, принесе велику користь українському народові. **Луговий.**

—o—

Спорт.

СЯН — ТШЛ.

Відплатні змагання за вхід до Окружної Ліги між цими дружинами відбудуться в неділю 31. липня ц. р. **на площі Погоні.** Початок **в год. 11. передполудником.**

Ми переконані, що наша публіка буде висказувати свої почування та реагувати на події на границі тільки в культурний спосіб і не дасть себе нічому й нікому спровокувати. Культурної поведінки вимагає наше добре ім'я та інтерес нашої перемиської дружини. Виконати спокій, успокоювати своє оточення та усувати таким чином осередок нервового захитання — це завдання всіх українських спортовців і прихильників спорту на всіх змаганнях взагалі, зокрема на недільних змаганнях Сян — ТШЛ.

ЗОРЯ — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Фінальні змагання за вхід до Б-клясс між львівською Зорею і перемишлянським Стшельцом відбудуться в неділю 31. липня ц. р. **на площі Сокола-Батька.** Початок **в год. 5. пополудні.** Наша дружина виступить до цих змагань у найкращому своєму складі з Гарбачевським на чільнику нападу.

Апелюємо на цьому місці до симпатиків нашої львівської дружини, щоб вони поводилися так, як бажали би, щоб перемишлянська публіка вела себе на відплатних змаганнях у Перемишлянах.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ У БОКСІ.

Товариські боксерські змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 31. липня ц. р. **на площі Погоні.** Початок **в год. 3.30** пополудні. Обі дружини виступлять у найсильніших складах. У вісімці України побачимо між іншими Білого, Пашина і Помірка.

РУСЬ (УЖГОРОД) — С. К. ЗЕМПЛІН-МИХАЙЛІВЦІ 5:2 (4:0).

Перші змагання за чехословацьку чашу виграла Русь у Михайлівцях легко і без більшого зусилля, не зважаючи на те що правий помічник Копчай і правий заложник Кріж (Павло) грали дуже слабо. Найкращою частиною Руси був напад з Чанчіковим на чільнику. Єдиний Ковач на лівому крилі не достройося до своїх знаменитих товаришів. Видів до 1000.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Ярослав Кузьмів: ПИСЬМЕННІ ВПРАВИ В НАРОДНІЙ ШКОЛІ. Завдяки — методика — розподіл — зразки лекцій. Педагогічно-Методична Бібліотека. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства". Львів, 1937. 8-ка, стор. 80.

Д-р Микола Пушкарь: ДІТИ, ЩО ІХ ТЯЖКО ВИХОВАТИ. Педагогічно-методична Бібліотека. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства". — Львів, 1938. 8-ка, стор. 32.

Іван Могильницький: ПРАВДА про Загальні Збори Т-ва „Просвіта" в Коломиї в дні 10. квітня 1938 р. та про дійсних виновників розбиття організованого українського національно-громадянського життя на Покутті. Накладом автора. Коломия, 1938. 8-ка, стор. 18.

Іван Филипович: ШКОЛА В ГОРДИНІ. Нарис з історії шкільництва. Педагогічно-Методична Бібліотека. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства". Львів, 1938. 8-ка, стор. 16.

Аркадій Животко: РУКОПИСНІ ЧАСОПИСИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ. Педагогічно-Методична Бібліотека. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства". Львів, 1938. 8-ка, стор. 27.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця 29. 7. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Субота 30. 7. год. год. 4. попол. „Іван". Год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом"

Неділя 31. 7. год. 4. попол. „Мусиш бути моєю". Год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКУЛИЧИН:
29. VII. Бенталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найдичка.
2. VIII. Чесна Сусанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Аларм у Пекіні".

АТЛЯНТИК: „Острів засуджених".

БАЛТИК: „Почалось у поїзді", „Двоє з юрби".

ВАНДА: „Промені загладжують", „Пізнавши з Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Тільки раз кохала"; „Її лакейська ніч".

ЕВРОПА: „Комбатанти".

КАСІНО: „Королівський свічник".

КОПЕРНІК: „Останній акт пімсти"; „Мільонер на тиждень"; Метч: Шмеліні—Люї.

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Не довіряй мужчині", „Вправа на Монго".

МІРАЖ: „Благословенна земля".

МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не знала любови".

НАПІС: „Бляковий дім і С-ка".

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „В заметілі вогню й заліза" та додатки.

РІЯЛЬТО: „Світ говорить про нас".

РОКСІ: „Найгорішний день у моєму житті".

СВІТ: „Гра змислів", „Таємниця самотнього дому".

СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".

ТОН: „Тіні Парижа", „Кавярня на гранині".

УТІХА: „Срібна торпеда" і ревія.

ХІМЕРА: „Дівча з далекої півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 29. липня 1938.

6.45 Рухавка, 7.00 Ран. дениик, 7.15 Ран. концерт, 8.00 Ран. авдиція для дітей, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Полуд. муз. з пл., 14.35 Спорт. гутірка, 15.00 Бірка, 15.05 Господ. і суси. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Гутірка для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Сальон. музика, 16.45 „Казимир" репорт., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Плити з полисненнями, 17.45 „Легко до історії не перейдемо", 17.55 Гальо увага, 18.00 Електр. вакляр, гутірка, 18.10 Концерт, 18.45 Літерат. варте про сучасну повість, 19.00 Поль. форт. твори, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві „Наші Леви мусять вигхати" скеч, 20.45 Вечір. дениик, 20.55 Літер. репортаж, 21.10 Вечір. дами. пісень, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льок. спорт. вістки, 22.05 Вес. концерт бажань, 23.00 Зст. вістки веч. дениика і метеор. комун.

Субота, 30. липня 1938.

6.45 Рухавка, 7.00 Рам. дениик, 7.15 Ран. муз. — орх., 8.00 Пог. ран. авд., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Лег. муз. з пл., 14.15 Обід. муз., 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. прогр., 15.15 Театр улиц: слуховище „Останній поль. чорт", 15.45 Госп. вістки, 16.00 Орх., 16.45 „Як не треба подорожувати" фейл., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Радіов. магазин, 17.45 Гутірка про Рудки, 17.55 Гальо увага, 18.00 Наша прогр., 18.10 Сніа. речіт., 18.45 Поет. квадранс про Мазовєцка, 19.00 Сирник. речіт., 19.20 Авт. гутір., 19.30 Танк. муз., 20.00 Авд. для поляків закорд., 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.50 Спорт. вістки: виспід легкоатлет. матчу Польща—Румунія, 21.54 21.54 Спорт. вістки, 22.00 Година несподіц., 23.00 Ост. вістки вечір. дон. і метеороль. комун.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 29. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 Розр. музика, 15.30 Солісти, 17.30 Пісні, хор, 20.10 Славні диригенти, 21.00 Цитра, БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні, 18.30 Нар. музика, 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 18.00 23.20 Циган. музика, 19.00 Легка музика, 20.25 21.00 22.00 „Отелло" оп. Верді, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 18.00 Нар. мельодії, 20.10, 21.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Віольнч. речіт., 20.10 21.00 Вес. вечір, 23.30 24.00 Нічний концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Орх., 21.00 Концерт орх., 22.00 Концерт хору, 22.30 23.00 Танк. музика, МІНХЕН 13.15 16.00 Розр. концерт, 18.20 Солісти, 20.10 21.00 Симф. Брікнера, орх., ПРАГА 14.10 Концерт, 17.00 Військ. орх., 18.20 Сальон. музика, 20.35 21.00 Хор морав. учит., 21.05 Симф. Ферстера, 22.30 Слов. танки Дворжака на форт., РАДІО ПАРІ 18.00 Музика й цвіти, 20.15 Пісні, 23.00 24.00 Нічн. концерт, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет. Карабелія, 22.15 Танк. музика.

Субота, 30. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 20.10 Вечір. конц., 23.30 24.00 Легка й танк. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. муз., 21.00 Орх., 22.15 Нар. пісні, 23.00 Росій. романи, 23.30 Танк. муз., БУДАПЕШТ 17.00 Робітничий хор, 18.20 Джез. муз., 19.30, 20.00 Нар. пісні і циган. орх., 21.35, 22.00 Лег. муз., 23.10 Танк. муз. ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 18.00 Розр. конц., 23.30 Лег. й танк. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Весела муз., 20.10 Вечірн. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Лег. муз., 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.20 Пісні й розр. муз., 23.55, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 18.10 Пісні й танки, 20.10 Вес. веч., 23.20 Танк. муз., ПРАГА 12.45 Полуд. конц., 18.20 Танк. муз., 19.20, 20.00 На зеленій луці — опер. Бенеша, РАДІО-ПАРІ 21.00, 22.00 Вечір. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз., РІМ 18.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Андрій Шеніс" — оп.

Неділя, 31. липня 1938.

БЕРЛІН 12.00 14.00 Муз. орх., 21.00 Вечір танк. орх. і солісти, 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Серб. вечір, 22.20 Гавай. квартет, 23.45 Танк. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Військ. оркестра, 15.45 Циган. музика, 17.00 18.00 Орх., 18.50 19.00 Джез. музика, 20.15 21.00 Оперет. мельодії, 21.55 22.00 Циган. музика, 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 13.00 Розр. музика, 15.30 Сирник. сольо, 22.30 23.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Розр. концерт, 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, Святоч. авдиція з нагод. 950 л. хрищення Руси-України, МІЛЯНО 17.15 18.00 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: 2 опери Каселія й Педрояля, МІНХЕН 14.00 Розр. музика, ПРАГА 12.25 Розр. музика, 15.30 Попул. концерт, 16.45 Військ. оркестра, 18.00 Розр. музика, 18.30 Марші й вальси, 19.20 20.00 „Весілля" радіофільма, 20.20 Легка музика, 21.10 „Шегерезада" симф. сюїта Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.30 Циган. оркестра, 20.15 21.00 22.00 23.00 Ріголетто, опера Верді, 23.45 24.00 Танк. музика, РІМ 17.15 18.00 Симф. концерт, 20.35 Розр. музика, 23.15 Танк. музика.

надійшли

найновіші моделі

FORD „10"

Одні з найбільших самоходів 4 циліндрових на ринку.

Авторизований продавець: „ВЕКАТЕ" С-ка з о. в.

Львів, Зиблікевича 13. Тел.295-01.

БІРЖА.

Львів 28 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 89·70. Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·90—5·25·01. Фльорени голл. 291·84—291·10. Франки фр. 14·75—14·65, Франки швайцарські 122·05—121·25 Фунти англ. 26·24—26·08. Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·25—14·80 Кор. дан. 117·10—116·25 Кор. норв. 131·83—130·85 Корони шв. 135·29—134·30 Ліри італ. 23·55—22·80, Марки фінлян. 11·29—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тенденція 25·15—25·90, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор, 39·75 Вугіль 32·75, Лісопил 92·00, Можелів 14·75, Островець 62·00, Стараховичі, 39·50 Габербуш 48·75.

Папери

4 і пів пром. внутр. 67·50, 67.25, 3 і пів 1 ем. 83·33, серія V 3·00 3 пов. ім. 2 ем. 82·38 серія непот. з. конверс. 70·00 преміов. 42·13 конверс. 67·25

Тенденція сильна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 28. липня 1938.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·65 вод. 1 кг. масла бочков. екст. з опак. 2·90 вод. молоко 15—16 сот. сметана (кона) 3·85 вол.

Тенденція на масло звишкова на молоко здержана на ниці сальба.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОРАДИ канцелярійні жінкам, мужам дадуть без практики місьні філії взаємної спілки. Письменні інформації: **В. Магун, Станиславів, Йосафата 4.** 1579 2-3

АПЛІКАНТА рутиновання шукає адепт біля Львова. Зголошення до Адміністрації під „Жовтень". 1594 1-3

ЛІТНИЦЯ

ЯМНА — сонячні кімнати на серпень, вересень дешево до винайму. Т. Галущинська, Ямна коло Яремча. 1581 2-2

КУПЛО — ПРОДАЖ

БІЛЬШУ пральницю, галянтер.-косметичну, центр позитового місто, з причини виїзду зараз продам. Зголошення: „Діло" під „5.000". 1595 1-

МАШИНА до писання Сміт-Брос, 36 км українськи, оказія. Бузька, Романовича 9 Тел. 113-55. 1597 1-

РІЖНІ

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на майнодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1568 3—3

ВАСИЛЬ КУЗЬМАК, емер. упр. школи в Ходорові уневажнює документ: „Legitymacja urzędnicza" z dnia 27. II. 1935. L. 15.545, wydana przez Izbę Skarbową we Lwowie— який вкрадено 28. червня 1938 р. 1-3

ЗАВЕДЕННЯ лікарсько-дентистичне Д-р Б. БАРАНЕЦЬКОГО у Львові, вул. Миколая ч. 23 нечинне з причини вакацій. 1502 1-5

ОГОЛОШЕННЯ.

ЛІТЕРАТУРА

місячник письменства й видавничо-книгарської справи запрошує ним усіх, особливо молодих починаючих авторів прислати негайно для поміщення свої твори та праці з усіх ділянок.

Містить і перекладн. Приймає видання і пресу для рецензій і бібліографії. Дає справки, поради, оцінки творів.

Окремий зошит у видавництві тільки 1 зол. 20 сот., у продавців 2 зол.

ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,

1579 **Станиславів, Йосафата 4.** 1-3

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИ

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 165 (14.996). Львів, субота 30 липня 193[illegible]. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Новий голова головної ради УССР та її президії.

Як подають з Москви, головою найвищої ради УССР вибрали Бурмістенка, головою президії найвищої ради — Корнійця.

На совітській Білоруси головою найвищої ради вибрали Наталевича, його заступниками — Мельникова і Мальцева.

РЕВОЛЮЦІЯ НА КРЕТІ.

ГУБЕРНАТОР ОСТРОВА З УРЯДОВЦЯМИ ПОПАВ У ПОЛОН

До Атен наспіла вістка, що на Криті вибухла революція під проводом Мітсотакіса, сестрінка Венізельоса. 500 повстанців обсадило місто Канеу та місцеву радіостацію. Губернатор з усіми урядовцями попав до неволі. Уряд вислав на Крету кілька полків.

Чехословацький уряд готов змінити національний статут.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАТУТ ПЕРЕДБАЧУЄ НА ЦІОНАЛЬНО-ТЕРИТОРІЯЛЬНУ АВТОНОМІЮ.

Як подають з Парижа, чехословацький уряд запевнив французький, що недавно оголошений текст національного статуту не є дефінітивний. Заки уряд його предложить парляментові, він ще зможе його змінити, як покінчить переговори з Генляйном

Рівночасно празький уряд підкреслює, що ще зовсім не опубліковано найважнішої частини національного статуту, а саме постанов про автономію і компетенції провінціональних сойміків та національних курій; йде про те, щоб не утруднювати дальших переговорів.

Сотник Відеман поїде і до Парижа?

— „Івнінг Стандарт" висловлює здогад, що сотник Відеман виїде з Льондону до Парижа, щоб почати німецько-французькі розмови, рівнобіжні до німецько-британських.

Той щоденник міркує, що англо-німецький летунський пакт буде мати характер технічного, подібно як морський

Бельгійський король вибирається до Парижа.

Як говорять у Парижі, бельгійський король Леопольд III. приняв запросини на офіційну візиту в Парижі — зробить її мабуть з початком 1939. року. Ще передтим, 15. жовтня ц. р. Леопольд відбуде разом з мамою і братом Шарлем півофіційну візиту в Парижі, щоб узяти участь у відслоненні памятника в честь його батька Альберта I. на Ке д' Орсе.

Національні літаки скинули 150 бомб на Валенсію.

У четвер появилась над Валенсією ескадра національних літаків. Вона летіла так високо, що годі було її помітити, опісля обнизилась так нечайно, що не було часу пустити в рух алярмових сирен.

Одна з бомб ушкодила британський пароплав та вбила на його чердаку контрольора комітету неінтервенції, данця Альберта Моеск, і кухаря.

ЩЕ ОДНА НЕВДАТНА ОФЕНЗИВА ЧЕРВОНИХ НАД ЕБРОМ.

Як подає Радіо Насіональ, минулої ночі червоні знову намагались перейти Ебро, але їхній наступ заломався з великими втратами; 200 червоних попало в полон

ПРИСУД НА ЕСПАНСЬКОГО ПОЛІТИКА.

Національна військова влада затвердила присуд військового трибуналу на б. заступника голови кортезів, Хозе Розада Хіля, що 1. жовтня 1936. р. поставив прихильний внесок для еспанського червоного уряду.

Хіль оправдувався, що він зголосив свій внесок лише тому, щоб уможливити національну конспірацію в Мадриді.

ГОЛЯНДІЯ ВХОДИТЬ У ВЗАЄМИНИ З ЕСПАНСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ УРЯДОМ.

Голяндський уряд постановив увійти у взаємини з урядом ген. Франка. Оба уряди небавом обміняються дипльоматичними агентами.

Совітське судно на еспанських територіяльних водах.

На естонські територіяльні води вплинуло поспішне судно совітської граничної сторожі, яке затрималося довший час півтора км. від пристані Нарви. Естонська гранична сторожа обстріляла совітське судно і воно втікло у напрямі Ленінграду.

Естонський посол у Москві дістав наказ зложити протест.

Бійки між мусулманами й буддистами в Бірмі.

43-ОХ УБИТИХ, 300 РАНЕНИХ.

Від 3-ох днів тривають у Ранґуні бійки між мусулманами і буддистами. Причиною є книжка, якої автор, мусулманин, обидив будвійська і панцирних військ не зуміла опанувати ситуації — дотепер 43 особи згинули, коло 300 ранено.

ЗАКОН НА ПРОБУ.

Львів, 29. липня 1938.

Законом на пробу назвав віцепремієр і міністр скарбу та фактичний керманич теперішньої економічної політики Польщі п. Квятковський проект закону про фінансові засоби на підтримку цін хліборобських витворів, що є господарсько узасаднені. Цей проект вніс уряд додатково в часі останньої надзвичайної соймової сесії, внаслідок чого цю сесію продовжили. Проект внесено не без натиску деяких рішальних хліборобських кол і не без визначної участи в цьому керманичів міністерства хліборобства і земельних реформ, міністра Понятовського і віцеміністра Моравського. З цього мабуть не дуже був вдоволений міністр скарбу з огляду на фінанси держави, чому він дав вислів у часі соймової дискусії, кажучи, що доцільність нового закону викажеться найскоріше за рік. Цей час може виказати і його малу доцільність та його хиби, що вимагатимуть ревізії і його конечної новелізації.

Але не бракує серед польської преси і польських політичних кол голосів, що метою згаданого проекту є не лише чисто господарські мотиви — санація теперішнього мало відрадного положення хліборобства. Бо є і такі голоси, які кажуть, що новий проект має теж і політичні цілі, а саме: приєднати для уряду широкі маси дрібних польських хліборобів, що не вважаючи на всі заходи були і є досі у своїй величезній більшости поза впливами урядових кол чи проурядових партій, ставлячися критично, а то й негативно до починів уряду і до урядової політики взагалі.

Які й не булиб справжні мотиви уряду щодо внесення згаданого проекту — бо попри економічні могли бути і мотиви, диктовані потребами внутрішньої політики sensu stricto, — залишається факт, що проект з хвилиною, як стане законом, відобється без сумніву на економіці хліборобства, і можливо дальше на кишені широких кол споживачів зпоза хліборобських сфер. Проектодавці запевняють, правда, що скарбова оплата до трьох золотих від одного квінталя муки і каші не матиме впливу на підвишку їх ціни в роздрібній продажі, зокрема не подорожіє хліб, та тільки життя викаже, чи ті запевнення будуть справді стійні. Недовіря до урядових запевнень має за собою дуже численні прецеденси.

Отже ще зовсім невідомо, яке слово скаже про новий закон тверда дійсність і чи він справді причиниться до помітного зменшення господарської скрути і тривкішої поправи господарських відносин у хліборобстві, бо не слід забувати, що не вважаючи на деяке економічне поліпшення взагалі, не припинилися ще пертурбації в господарському житті. Остання велика світова економічна криза, що повстала на переломі 1929/30 років, ще і досі в цілости не уступила, хоч від років 1934/35 слідно вже деяку поправу, у деяких ділянках доволі значну. Але в останніх часах — мабуть не без впливу Марса, що щораз більше вирнає на овиді, — господарська кон'юнктура знову погіршилася. Зі Злучених Держав Північної Америки, країни багатьох важних сирівців, сигналізують можливість нового значного погіршення кон'юнктури на довший час, що готове принести нову чергову економічну пертурбацію і то на довший час, знижку цін, у першу чергу — як звичайно — на хліборобські витвори, і вслід за цим першим явищем застій у фабричній і промисловій продукції, зріст безробіття, загострення соціяльних відносин і всякі інші лиха, що їх неминуче несе зі собою господарська скрута, що довше триває.

Останню кризу, найдовшу і найглибшу з повоєнних економічних криз, відчуло найболючіше передовсім хліборобство внаслідок величезної знижки цін на хліборобські продукти, рослинні і тваринні. Вона у неминучій послідовності потягнула за собою теж і знижку цін на фабричні і промислові вироби через зменшення покупної сили хліборобського споживача, хоч не у такому відношенні, як у хліборобстві. Сталося це тому, що промисл і банки й торгівля, що стоять у його службі, краще і суцільніше зорганізовані, як хліборобство, і своїми організаціями мають найчастіше величезний вплив на економічну політику держави. Повстали відомі ножиці, що в критичному часі найбільше прикроювали й обкроювали якраз хліборобство, в часі, коли монопольні і картелеві ціни хоронили промисловців, нераз ще і збагачуючи їх визиском мас.

До господарських струсів причинялася часто і автаркічна система, що панує сьогодні у світі з митними мурами і тоталістична політика поодиноких держав. Автаркією і тоталізмом державні чинники встрявали щораз більше в господарське життя, впливаючи рішально на продукцію, ціни, товарообмін і розподіл продуктів, при чому держава ставала сама продуцентом і торговцем зі шкодою для приватних підприємств і творчої приватної ініціятиви.

Польща — це хліборобська держава з 70% хліборобського і то у величезній перевазі дрібнохліборобського населення, якого економічне положення вирішне для економічного стану цілої держави. Хлібороб творить тут основну масу споживачів, від покупної сили яких залежить цілість економічного життя. Отже річ у тому, щоб хліборобський варстат праці був активний — поплатний, себто, щоб ціни на хліборобські витвори були такі, що вможливлювали хліборобові дальше вести господарство без зменшення його тривкої субстанції та з можливістю нових інвестицій та уліпшень. При загальній господарській скруті, яку бачили ми в Польщі в перших роках нинішнього десятиліття, село жило тільки коштом своїх життевих соків — наче медвідь чи борсук у зимі, — а коли що й вивозило на ринок, то були це справді голодові продукти. Як знаємо, за сезону завмерло і місто, що ожило щойно тоді, коли від 1934/35 піднеслися ціни на хліборобські витвори.

Рішальною для поплатности хліборобства в Польщі є ціна на жито, що є тут основним збіжжевим продуктом, яким кормляться і тут і яке йде теж у більших масах за кордон, що й має свій вплив на активність платничого білянсу держави. Ціна на жито як на головний рослинний продукт має посередньо вплив і на інші роди збіжжя та інші рослинні продукти, як теж і на ціни живих тварин, що знову є головним продуктом дрібних хліборобств, бо для збіжжевої господарки на продажу працюють передовсім більші, фільваркові господарства.

Щоб збільшити поплатність хліборобства польські державні чинники, намагаються впливати на устійнювання цін на збіжжя експортовими преміями, з яких користали головно торговці збіжжям, а продуценти дуже мало, закупом збіжжя для війська, для підтримки ціни, зачетами для хліборобів під застав збіжжя, низьковідсотковими позичками на штучні погної, на інвестиції та піднесенням господарської культури і організації. Деяку, хоч незначну, ролю грала тут і субвенційна політика для хліборобських організацій, з якої українські організації майже зовсім виключувано.

Страх, щоб ціни на хліборобські продукти, у першу чергу на збіжжя — і знову головно на жито, — катастрофально не впали, зродив проект закону, про який на вступі була мова. Його мета: устійнити ціну на жито у висоті 20 золотих за один квінталь через окремий податок, найвище до трьох золотих від одного квінталя житньої, пшеничної і ячмінної муки та пшеничної і ячмінної каші на внутрішньому ринку, при чому мука і каша, призначені для власного споживання хлібороба і хлаборобського робітника, є вільні від податку, як теж мука і каша, призначені на вивіз за кордон. Обовязок оплати цього податку тяжить на млинах, а буде він хитатися до найвищої границі трьох золотих, відповідно до ціни жита так, щоб ціну жита втримати коло 20 зол. Податку не платиться, коли ціна жита перейде на час більше як 30 днів понад 20 зол. за квінталь. Висоту оплати устійнює міністр скарбу в порозумінні з міністром хліборобства і земельних реформ на підставі пересічних нотувань на варшавській біржі. Він теж знесе ту оплату, коли ціна жита в часі 20 черговик днів, а з того в трьох останніх перейде 20 зол. Зібрані з цього податку гроші йдуть до розпорядження міністра хліборобства і земельних реформ. Він розпоряджає ними на потреби хліборобства в порозумінні з міністрами скарбу і промислу та торгівлі, вислухавши опінії окремої комісії, складеної з представників центральних організацій хліборобських промислово-торговельних, ремісничих і споживачів. Ближчі подробиці у виконавчому розпорядку.

Як сказано, — це закон на пробу, якого стійність і доцільність викаже щойно саме життя і який щойно після проби треба буде по році відповідно зновелізувати. Згадано вже теж, що його мета: при помочі державної інтервенційної політики грошевими засобами, зібраними з того податку, впливати на устійнення цін хліборобських продуктів, щоб втримати поплатність хліборобських варстатів. Чи ця політика увінчається повним успіхом, сумніваємося. Буде це радше один з паліятивів, бо до тривкого уздоровлення хліборобства треба ще цілої низки інших основних змін з ріжних ділянок підставового значіння, як будова нових шляхів з твердою поверхнею, нових залізниць, регуляції рік, меліорацій, залісення, комасацій, зміни земельної політики взагалі в прикордонних повітах зокрема, основної зміни земельної політики супроти українського хліборобства, зміни тарифової політики на залізницях в хосен дальших від заходу господарств якраз хліборобських, більшої свободи рухів для хліборобських організацій і загального піднесення хліборобської культури, не кажучи вже про потребу основної зміни податкової системи для хліборобства. Без того всього згаданий закон буде не тільки законом на пробу, але і справді без тривкого значіння. **Д-р Степан Баран.**

ПІТ ЗНИК!..
ПУДЕР SUDORYN

усуває основно
ПІТ ВОНЬ

КОПЕНГАГЕН І ЖЕНЕВА.

(Від власного кореспондента.)

Женева, 26. липня 1938.

В суботу 23. ц. м. почалась, а на другий день уже закінчилась конференція сімох міністрів закордонних справ держав осьовської групи. Але ця коротка конференція викликала чимале вражіння спеціяльно в Парижі та у Берліні і матиме очевидно поважний вплив і на відносини держав, що зберуться на осінню сесію в Женеві. В офіційнім повідомленні виданім по закінченні конференції зазначено таке: „Сім держав зібраних у Копенгагені готові брати участь у кожній інтернаціональній спробі злагіднення, залишаючись незалежними щодо ріжних утрупувань держав. Ці держави підтримувалиб, колиб до цього прийшло, змагання, щоб обмежити зброєння та висловились би за умовою про питання повітряного бомбардування. Уряди цих держав мають намір продовжувати своє співробітництво в Лізі Націй, але вони постановили уважати систему санкцій за необовязкову. Ліга Націй повинна збільшити свою діяльність у тому напрямі, щоб омминути конфлікти та затіснити міжнародне співробітництво". Міністри постановили підтримувати тісний звязок розглядаючи спільно поважні міжнародні питання Вони відбуватимуть сходини в часі найближчої Асамблеї Ліги Націй.

Отже головною метою конференції в Копенгагені було устійнити спільну тактику осьовських держав у Женеві у справі санкцій Але цим спільність їх інтересів не обмежується. Перші спроби зближення Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії, Голяндії, Бельгії і Люксембургу зроблено ще в 1930 р., коли ці держави намагалися спільно боронитися проти світової кризи, і заключили навіть в 1932 р. для цього умову, яка зрештою не мала поважнішого значіння. Але звязки між ними утрималися і зміцнилися особливо в часі санкційної кріяи. Їх участь у санкціях принесла їм поважні господарські шкоди і розчарування щодо цілої женевської системи „колективної безпеки". Поразка політики санкцій завдала тяжкий удар цій системі та засаді „неподільности миру", які так пильно розбудовувала московська дипльоматія в Женеві і в цілій Европі. Держави, що залишалися невтральними в часі світової війни, почали негайно заходи, щоб наново здобути цю невтральність, коли в Европі виникла нова небезпека війни. Ця акція невтральних держав зросла поважно, коли до їх табору пристала фактично і Бельгія по відомій заяві короля Леопольда в жовтні 1936 р. Найбільше вплинув на держави осьовської групи без сумніву приклад Швайцарії, яка спромоглася на весну цього року в повній мірі відновити свою стару невтральність. Ці держави, як виходить із резолюції прийнятої конференцією, лишаються вірними Женеві, але жадають рішуче реформи пакту, а саме скасування 16. параграфу, що наказує примусову участь у санкціях.

Яке значіння має копенгагенська конференція, видно між іншим з того, що німецька преса поставилась до неї наскрізь прихильно, а французька, принаймні офіціозна, преса поставилась до неї досить критично. Зокрема паризький „Ле Тан" уважає постанови конференції суперечними, бо учасники її з одного боку проголошують свою вірність Лізі Націй і жадають посилити її діяльність, а з другого боку домагаються скасування обовязковости участи в санкціях передбачених проти напасника, що творять „основу колективної безпеки" потрібної саме для тих самих малих держав. Що суперечність ця тільки так виглядає, доводить „Фелькішер Беобахтер" зазначуючи, що невтральні держави мали вже нагоду бачити практичну вартість цієї „колективної безпеки", та що вони почувають себе загроженими зовсім не від Німеччини, а від Москви. Це торкається передовсім Фінляндії, проти якої спрямовано в першу чергу московську експанзію, але загроженими почувають себе теж і всі скандинавські держави, що при населенню в 16½ міліонів мусять боронити території втроє більшої за Німеччину.

Щодо становища московського уряду супроти конференції в Копенгагені не може бути розуміється найменшого сумніву. Ця позиція може бути лише наскрізь ворожа. Відносини між Москвою та Фінляндією досить напружені. Совітська преса закидає фінляндському урядові, що він усе більше схиляється в бік „німецького фашизму", сприяє укріпленню Аляндських островів, підбадьорує фінляндських „фашистів" в їх „протисовітських виступах" і т. і., а тимчасом сама московська влада арештує фінських рибалок та барки дослідників моря, що необережно наближаються до совітських кордонів, винищує карельське населення та укріплює гарячково прикордонні смуги, що межують з Фінляндією. Зокрема Швецію та Норвегію непокоїть розвиток московської експанзії на Білому Морі та Льодовім Океані, що тимчасом допровадив тільки до катастрофи кількох совітських кораблів, що даремне намагаються видобутися з криги.

Деякі довірочні справи порушені на конференції до резолюцій не дістались. Але одна з них, що стала відома пресі, досить характеристична для цілого протимосковського напрямку копенгагенських нарад. А саме: Голяндія мала запропонувати іншим учасницям нарад визнати національну Еспанію з урядом Франка на чолі. Цьому ніби спротивилась Бельгія з причин ідеольогічних, але переговори в цій справі тягнуться далі.

В Женеві викликала конференція осьовських держав дуже зрозуміле велике зацікавлення, а в деяких колах і неспокій. Значіння копенгагенських постанов тим більше, що їх підтримають у Женеві очевидно не лише Польща та Естонія з Латвією, але і деякі інші малі европейські держави. Отже фронт держав ворожих засаді обовязкової участи в санкціях та „колективної безпеки" буде настільки широкий, що Франція ледви чи зважиться підтримувати московський уряд у цій справі в Женеві. Отже виринає можливість, що на осінній Асамбеї зруйнують найголовніші дотеперішні основи пакту Ліги Націй. Та чи створять на їх місце нові, побачимо незабаром.

М. Данько.

Алькоголіям стелить ліжко сухот.

З ПРЕСИ

„Чуємо глухий рокіт на Україні"...

У віденському „Ноєс Вінер Журналь" (ч. 16.052 з 27. липня ц. р.) появилася стаття генералмайора Михайла фон Форнера п. н. „У совітській Україні шаліє голод".

„В останніх тижнях — читаємо там — надходить щораз більше вісток про повстання в голодових областях совітської України та про шаління московських ватаг у тій нещасній країні. Якщо ще треба якогонебудь доказу на неможливість і протиприродність большевицького режіму, то ним може бути те, що навіть на просторах благословенного від самої природи чорнозему, що від непамятних часів був справжнім шпихлірем цілої Росії, тепер шаліє голод. Більшість українського селянства зігнали до примусових господарств (колхозів). Худобу, господарське приладдя і збіжеві припаси забрали від непевних селян. Таким чином неврожаї, що час до часу і на цих урожайних областях трапляються, доводять до катастроф. Щоб рятуватися перед голодовою смертю, селяни намагаються тут і там, нераз дуже гострими засобами, увільнитися від своїх безпосередніх гнобителів. Наслідком того є криваві карні експедиції московських володарників.

„Від століть український сорокмільоновий народ, що живе клином між москалями і поляками, добивається своєї державної самостійности та приєднання до західної культури. Старе київське князівство, серце українських земель і культурний предтеча Росії, дісталося в половині шіснацятого століття під польське панування і яких сто літ пізніше перейшло під владу Росії. Кожний знає славний образ, що в характеристичний спосіб змальовує долю українського народу, на якому гонить безкраїм степом кінь з привязаним Мазепою, що підчас бою під Полтавою був союзником Карла XII-го проти Петра Великого. Москалі, що уважали український народ, який живе над Чорним Морем, перешкодою до їх власної експанзії, заперечували існування української нації і твердили, що українська мова — це „діялект" московської. Дарма, що українці мали вже розвинену літературу, яку вже Гердер похвально згадав. Але в тому часі для більшої безпеки новобранців, що говорили тим діялектом, за царських часів відсилали до найбільш віддалених військових частин в Росії та Сибірі. Те саме робили з українськими професорами, священниками й урядовцями. Хоча совітська Україна згідно з конституцією повинна мати внутрішню самостійність, то й тепер уживають там тих самих способів. Велика прірва між совітськими володарниками, наставленими у всеросійському напрямі та українськими селянськими масами, що, хоч їх дуже вимучили, у своєму ядрі залишилися ненарушені, не зменшилася.

„Від давна випробувані симпатії у відношенні до нас німців є і на совітській Україні і серед семи мільонів української вітки, що входить у південну Польщу. Під цим оглядом українці творять для нашого народу один з мостів на схід. В останніх десятках літ німецькі провідні діячі дуже часто займалися українськими проблемами, що раз-у-раз виринали, та їх впливом на відносини на европейському сході. Як ось д-р фон Шойбнер-Ріхтер, що впав 9-го листопада 1923 р. поруч свого вождя, як кровавий свідок руху. Недавно „зліквідований" своєчасний президент совітської України і пізніший посол в Льондоні, Раковський, дуже часто звертав у Москві увагу на рани українського народу і для своєї прибраної української батьківщини — він був болгарин — домагався в імя дальшого втримання совітського союзу справжньої самостійности у найширшому розмірі.

„Як ми вже згадали, майбутній розвиток на широких, заселених українських просторах, що простягаються від південної Польщі до Дону і Чорного Моря, без сумніву вяжеться з нашими майбутніми господарськими та політичними інтересами. Понад боєвий гам в Еспанії і Китаю чуємо глухий рокіт на Україні і бачимо як там спалахують пожежі".

* * *

Очевидна річ, що цією статтею найбільше втішився наш приятель — краківський „ІКЦ". Він аж руки затирає. Це для нього доказ, що „український рух став знаряддям у німецьких руках та що він має бути мостом для німецького війська, що машерує на схід Европи".

„Стаття німецького генерала — пише „ІКЦ" — є крім цього доказом, що німецька політика передбачує криваву заверюху не тільки біля наших східних кордонів, але й на наших південно-східних землях. Ця заверюха має бути початком німецького походу на схід. Бо як інакше розуміти слова, які кажуть про „глухий рокіт на Україні та пожежі, що там спалахують?"

Українська Греко-Католицька Церква у Франції.

Брюселя, в липні 1938.

Чотири дні побуту в Парижі підчас великодніх ферій дали мені змогу познайомитися, щоправда тільки поверховно, з громадським життям нашої еміграції в Парижі і поінформуватися про загальний стан організаційного життя наших виселенців, що розкинуті меншими та більшими громадами на цілій території Франції. Заснування української греко-католицької парохії в Парижі наприкінці минулого року і швидкий ріст її діяльности стали осередньою подією в останньому році організованого українського життя у Франції.

З о. Перідоном стрічався я в Парижі щодня. Щодня рано я заходив до скромної каплиці на Рю де Жергові, де о. Перідон відправляв богослуження і неодну годину перевів із ним на розмові в „провізоричній" парохіяльній канцлярії. М. ін. о. Перідон перечитував мені листи, що наспівають до нього щодня з усіх закутин Франції. Лектура тих листів дала мені змогу переконатися, якою національною цінністю є українська греко-католицька парохія у Франції і з якими радощами стрінув її загал наших еміґрантів.

Користаючи тепер з переїзду о. Перідона через Бельгію до родини в Ротердамі, я попросив його подати інформації про нашу молоду парохію у Франції, у формі відповіди на декілька питань:

— Як представляється чисельно й організаційно загал нашої еміграції у Франції?

— Дотепер не переведено статистики нашої еміграції у Франції. Приблизне число наших еміґрантів у Франції 50 до 60 тисяч. Незначна частина тої еміграції пливка, сезонова. Переважна частина обхоплена організаційними рямцями націоналістів (Український Народній Союз), шаповалівців, уенерівців і Робітничого Союзу. З уваги на число членів, організаційну цінкість та впливи на першому місці треба поставити Український Народній Союз. Майже при кожній громаді істнує „Просвіта", крім цього кілька шкілок (в Шалєті, Ліоні, Кнютан-

---

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 32

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XVII.

У НЕДУЗІ.

Якийсь час я не бачився з Франком, аж десь під кінець лютого 1908 р. довідуюся від Івана Джиджори, що Франко лежить хворий. Тоді кажу я йому: „Може ми пішли б відвідати його"... „А добре! — відповідає Джиджора — не маю нічого проти того". Ми умовились і ввечір зайшли до Франка. Франко лежав у своїй спальні на ліжку, нероздягнений, у папучах, легко прикритий ковдрою. В хаті в нього, як звичайно, було холодно. Коли ми ввійшли, він схопився з ліжка і присів на ньому. „Спасибі вам! — каже поет — що ви прийшли" — і привітався з нами. „Поки ви прийшли, мені ввижалося, що в мене на ліжку, скрізь, по ковдрі, було багато кертиць. Я проганяв їх від себе, але вони гуртом тиснулися до мене"... Поет, видко, був задоволений, що з нашим приходом він позбавився кертиць. Він жалувався далі перед нами, що в нього бувають часті напади мігрени, нераз по кілька днів, що його дуже ломить у лівій руці і що він не може через те спати. Він покликав був до себе лікаря др. Лева Коссака, той сказав йому, що в нього недуга кинулася на нирки і записав йому якесь лікарство, від якого сто волів згинуло б, а він видержує. Від лікарства йому не полекшало, але ще погіршало. Змалку він страждав багато від недуг, але ще не було йому так гірко, як тепер. Др. Коссак радить йому їхати до Ліпіка в Славонії лікуватися йодовою водою. Може йод що поможе йому... Накінець поет перевів розмову на іншу тему. Він почав говорити про рукописи Марка Вовчка, про взаємини її до Куліша, але його слова були темні і не мали реальної основи.

Густа, чорна тінь упала від жалісливих слів поета і нам стало від них важко й сумно на душі. Особливо вразила нас гірка відомість з поетових вуст про дуже поганий, безвихідний стан його недуги. Нам не хотілося вірити, що той велетень духа бореться з тяжкою, безвихідною недугою. Ми попрощались з поетом і просто від нього пішли до проф. Михайла Грушевського поділитися з ним сумною відомістю. І того вечора всі три ми журилися Франком.

ЛІКУВАННЯ І НОВА СТАДІЯ НЕДУГИ.

За спонукою М. Грушевською виділ Наук. Тов. ім. Шевченка признав Франкові більшу, грошову підмогу, так що в другій половині березня 1908 р. поет лаштувався вже в дорогу.

Перед самим відїздом він ще був на засіданні виділу Наук. Тов. ім. Шевченка. Памятаю, як нині, він пильно робив коректу другого тому „Галицько-руських народніх приповідок" і дивно посміхався. „Ось дивна історія тепер зі мною — каже поет — пишу і слова втікають мені зпід пера. Напишу, читаю, бракують слова"... Проф. Грушевський тішився, що настала гарна погода, що поетові буде добре їхати і що мабуть він поїде на Будапешт. Але поет усміхнувся і заперечив: „Ні, — на Відень; тепер танцює у Відні Дункан і я мушу побачити її"... „Оо! — здивувався проф. Грушевський, — нічого, нічого, пане докторе, побачите Дункан"... Потім я і ще дехто з виділових побажали Франкові щасливої дороги і розпрощалися з ним, а Франко мабуть з проф. Грушевським пішли в двійку додому. Дня 21 березня 1908 р. Франко пустився в дорогу.

В Ліпіку почав зараз наш поет лікуватися: він за приписом ординуючого лікаря д-ра Вісберґера пив тамошню гарячу мінеральну воду, де було „більше щавної, ніж йодової матерії", купався в теплій воді і електризував болющу руку. Спочатку його здоровля поправилося було, біль у лівій руці вступився і він міг у вільних хвилинах займатися літературною працею, але це не тривало довго. Чи „від надміру випиваної мінеральної води", як пише поет, чи з якої іншої причини, стан здоровля поета погіршився: його мучили гарячка й безсонниця, а то й галюцинації. У фрагменті своїх спогадів п. з. „Історія моєї хороби", подиктованих своєму синові Андрієві[1]), він каже, що „раптом одержав можність говорити через т. зв. почту духів з віддаленими особами". І так одного дня, як описує докладно свою галюцинацію поет, він „почув голос а властиво шептання померлого... Михайла Драгоманова", який почав „докоряти" поетові тим, що через нього йому гірко жити на тамтому світі і подав за причину теперішнього свого невідрадісного життя видрукування поетом його листів до нього та до інших людей. Драгоманів докоряв теж помилкою, зробленою ним у своїх „Студіях над народніми піснями", де написав, він,

---

[1]) Рукопис знаходиться у Франковому архіві під N. 377 в бібліотеці Наук. Товариства ім. Шевченка. Володимир Дорошенко звернув на нього мою увагу й за це дякую йому дуже.

жі) і пластові організації (Париж, Ліон, Нільванж).

— Хто опікувався релігійними справами еміграції перед заснуванням греко-католицької парохії?

— Якщо не рахувати трьох тисяч православних українців, що мають свого пароха о. Бриндзана, то треба сказати, що довгу низку літ українська еміграція у Франції була без духовної опіки. Доривочні поїздки духовників поміж нашу еміграцію могли тільки в мінімальній мірі зарадити тій прикрій недостачі. Не треба додавати, що такий стан давав фатальні наслідки.

— Як повстала українська греко-католицька парохія у Франції?

— Довгу низку літ наша еміграція у Франції, відчуваючи пекучий брак власної греко-католицької парохії, робила ріжні заходи, щоб її дістати. Вкінці восени минулого року Східня Конгрегація призначила мене парохом на Францію.

— Як іде праця?

— Терен занедбаний, але добрий. Треба багато їздити і я майже постійно в розїздах. Щодня почта приносить мені гору листів, на які треба відповідати. Все те вимагає великих видатків. Авторитетні джерела не були би в стані покрити тих всіх видатків. На щастя в допомогу місії приходять добровільні датки і жертви від парохіян, але і не тільки від парохіян. Велика частина матеріяльної помочі приходить з Голяндії, де ціла католицька преса відгукнулася дуже прихильно на факт заснування української греко-католицької парохії в Парижі і проголосила заклик до голяндських католиків складати датки на її фонд. Заклик не залишився без успіху.

Наша еміграція горнеться до церкви. В самому Парижі я запричащав досі дві тисячі наших дівчат, що перебувають тут на службі. Частина еміграції ще під впливом соціялізму й атеїзму їй присвячую найбільше свого труду.

Місія розпоряджає покищо скромним числом працівників: о. Братко в Ліоні й о. Леськевич у Штрасбурзі. Восени цього року чисельний стан нашого священства у Франції збільшиться.

— Чи ідеольогічно-партійне розбиття нашої еміграції у Франції не проявляється шкідливо у відношенні до Вашої місійної праці?

— Назагал ні. Навіть радикальна організація шаповалівців прийняла дуже прихильно створення місії та служить мені адресами своїх членів, ба навіть спрямовує їх безпосередньо до мене. Релігійний та національний характер діяльности місії знаходить дуже податний ґрунт до обєднання серед наших емігрантів.

Накінець о. Перідон оповідає мені про незвичайно цікаві та складні політично-адміністративні перипетії, серед яких відбулася панахида по бл. п. полк. Коновальцеві в Парижі і з усмішкою показує мені велику статтю поміщену в одному з голядських комуністичних часописів. Це репортаж про згадану панахиду. Автор статті — комуніст — наводить в ній фантастичні докази, що о. Перідон і ціла його, відома в Ротердамі родина — це агенти ОУН.

Прощаюся з о. Перідоном, бажаючи йому щасливої дороги і витривалости в його дальшій відповідальній та нелегкій праці.

Ж. П.

КОСИ — СЕРПИ

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

безконкуренційні.

❀ ❀ ❀

Хроніка Совітської України.

З ВИСОЧИНИ ПТАШИНОГО ЛЕТУ.

На двірці „Київ — вантажний“ підпалено цистерну з нафтою. Ведуть слідство.

Житомирський обласний суд засудив на розстріл „запеклого ворога колгоспного ладу, бандита“ Юрченка, що забив „активного громадського працівника“, комсомольця Онійчука.

У Волновахському зернорадгоспі Сталінської области згоріло на пні від підпалу 50 га пшениці і 2 комбайни. Слідство провадиться.

Харківський тракторний завод імени Орджонікідзе надсилає на вимоги запасні частини для тракторів або такі, що зараз зношуються і стають неможливі для використання, або в такому вигляді, що їх взагалі не можна використовувати. Слідство провадиться.

Біля Херсону Миколаївської области затонула баржа з зерном нового урожаю. Винних у цьому затримано. Слідство провадиться.

Залізничник Павлюк затримав в районі Жмеринського залізничого вузла Вінницької области невідомого, що розбірав залізничі рейки. Слідство провадиться.

У Полтаві майже по всіх вулицях розвернено брук, покопано глибокі траншеї, вулиці завалено тисячами тон каміння, проте роботи не провадять. Це все розпочаті, а потім покинуті роботи: по реконструкції шляхів до залізничих двірців, каналізаційні та водопровідні. Голову міської ради Власенка зняли з посади й заарештували. Провадиться слідство.

Камянець-Подільський обласний суд засудив „ворога колгоспного ладу“ Гука на розстріл за те, що він убив „кращого активіста“, секретаря сільської комсомольської організації Ткачука.

Установлено, що у Дніпропетрівській области по базах зіпсовано від довгого перехову краму на 15 міліонів карбованців, тоді, як цього краму ввесь час не було по крамницях области. Слідство провадиться.

У колгоспі імени Марті в Одеській области згоріло на пні 24 га пшениці від підпалу. Слідство провадиться.

Виявилось, що чимало колгоспів Чернигівської области навмисне показують значно менший урожай з га, ніж це буває справді, гадаючи в такий спосіб здати державі менше зерна. Слідство провадиться.

У Ворошилоградській области, Біловодському районі, через невідремонтування досі зерносховища зерно для передачі державі колгоспники звалювали просто на току. Зерно це підпалено, пожежу згашено, але зерно зіпсовано. Слідство провадиться.

Суд Молдавської АССР засудив на розстріл „ворога колгоспного ладу“ Ярового за вбивство комсомольця, члена виборчої комісії, Рака.

Це взято з совітських газет за час від 19. до 22. липня ц. р. Справді товаришеві Успенському та його обласним помічникам нема коли й відпочити.

ТЕАТР В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ НА ПІВНОЧІ.

У Карелії закінчились гостинні виступи київського театру української драми ім. Франка. Дві вистави показано спеціяльно прикордонникам. Пригадаємо, що до прикордонної варти на північному заході і на півночі СССР беруть переважно українців.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В МОСКВІ.

19. липня в Москві відкрито виставу українського мистецтва, де приблизно є 350 праць з малярства, графіки, різбарства. Як відомо тепер від совітського мистця вимагають „соціялістичного реалізму“. Рецензії московських газет відмічають серед картин на першому пляні полотна Ф. Кричевського, що „чудесно володіє і формою, і фарбами“: „Веселі дояри“, „Дівчата“, „Мати“. Далі звертають увагу на „зимовий пейсаж“ Хворостецького, „Збирають яблука“ Шовкуненка. Добрі картини молодих малярів Дерегуза, Костецького. Та зовсім не життєво, слабо, фальшиво намальовані картини: „Повстання на крейсері Очаків“ Мучника, „Смерть Шорса“ Карповського, „Устин Кармелюк“ Азовського. Добра різьба Фрідмана, Цімермана, Волькензе, Гельмана і Тенера (це теж „українці“!). Прегарна графіка Касіяна, Пустовійта, Плещинського, Дерегуза.

ВИДАННЯ ТВОРІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Відзначаючи 25-річчя з дня смерти письменниці Держлітвидав випускає монографію Л. Підгайного про життя і творчість Лесі Українки. „Гослитиздат“ готує видання творів письменниці у російській мові. Держнацменвидав випустив збірку поезій Лесі Українки жидівською мовою в перекладі Гофштейна.

ПІДГОТОВА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ.

Управління вищої школи Наркомосвіти УССР не задоволене з вислідів державних іспитів у педагогічних вищих школах. Та що й казати. По всіх інститутах вражає неписьменність студентів з російської мови. В письменних роботах студенти роблять по 50 помилок, таксамо й в устних відповіддях. Взагалі на Україні не можна знайти ні одної педагогічної вищої школи, де добре знали б російську мову. А тут з Москви вимагають і вимагають: мусить українське населення знати російську мову. А проте майбутні вчителі мало журяться тим, де вчився Пушкін, коли жив Ломоносов, і з ким поєдинкувався Лермонтов.

Л.

що „цитована Драгомановим Лѣтопись Грабянки“ ані на ст. 224 (І. ч. „Політичних пісень українського народу XVIII—XIX. ст.) ані на жадній іншій зовсім не згадує про Медведівку, Ведмедівку і ми не знаємо, відки взяв Драгоманів цей цитат“. Даремне виправдувався поет, що „мав право і навіть обовязок“ видрукувати листи Драгоманова, які мають „великий літературний і біографічний інтерес“ та обіцявся спростувати згадану помилку, але Драгоманів стояв на тому, що він зовсім не писав до нього листів, тільки „якийсь названий“ ним, але поетові „зовсім невідомий секретар“, і загрозив поетові поставити його „перед суд божий“, бо „не тільки він сам, іле й інші покійники в небі не можуть витримати“ з поетом. Драгоманів „вмовляв“ в поета, що він „страшний грішник“, „не повинен зовсім жити на світі“ та, що „сам він“ страждає через поета „від якихось прошкурок“. Поет не давав віри грозьбі Драгоманова, думав, що його заспокоїли слова поета, але „не минув тиждень, коли одної ночі в якій поет лежав у сильній гарячці, його збудили зо сну різкі голоси невидимих йому духів, з яких один відчитав йому декрет, що запозивав його на суд божий, і велів йому підписати якусь декларацію, а опісля саме опівночі йому велено вийти з покою „під загрозою“, що інакше дім, у якому живе, „зараз завалиться“. Поет хотів одягтися, „бо ніч була дуже холодна“, але духи „під загрозою божого грому заборонили брати шубу і шапку“. Коли поет „гоненний грізними голосами, в самім сурдуті і з черевиками в руках вийшов з подвіря на вулицю“, його „погнали“ духи „дорогою, що веде з містечка на поле і раз-у-раз грозячи“, що його „зараз грім забе, веліли“ йому геть „кинути черевики“, потім скинути з себе „сурдут, у якім у кишені була“ його „нотатка і 360 корон“, потім „камізельку, в якій був годинник з золотим ланцюжком“, „потім суконні штани, в яких в кишені була портмонетка з 19 коронами“, „полотняні штани і накінець сорочку“, якої поет „вже не хотів скинути“. Тоді духи веліли поетові „зійти з дороги, перейти через рів і перелізти через пліт“. Він зробив так, як вони йому казали і знайшовся „на стернині“. „Тою стерниною вниз погнали“ духи його „на луку, покриту великими калюжами і перерізану крутою річкою, що пливе біля Ліпіка“. Духи гонили поета „від калюжі до калюжі“, „велячи“ йому „переходити через них“, аж довели його так „до річки“, але від неї вони „завернули знов у противну сторону“. „Під найстрашнішими загрозами“ духи заборонили поетові вертатися до Ліпіка, а коли він не хотів іти далі і оглядався, щоб почути „відки йдуть голоси“, вони „насміхалися“ з нього, кажучи: „ти не побачиш нас!“ Тоді духи й „зложили щось мовби суд“, на якому засудили його, „на найстрашніші муки пекельні, а перед тим на побуть у якійсь горі протягом 18.000 літ“. Після суду поет „почув“, немов під ним „ворушиться земля“ і немов він „з безмірною скорістю перелітає безмірні простори“. „По кількох мінутах наступив перестанок, в часі якого ріжні духи в тім числі духи Наумовича і Гушалевича підносили проти“ нього „найстрашніші закиди і докори“, а накінець лишили його самого „серед болотяної толоки недалеко ліпіцької дороги“.

(Далі буде).

Що ще викопали
в княжому Галичі-Крилосі?

Княжий Галич-Крилос, 28. VII. 1938.

Недавно ми писали, що в Княжому Галичі-Крилосі цього року ведуть дальші розкопи на місці митрополичої катедри і на „Золотому Тоці", де був княжий терем-палата.

На місці Осмомислової катедри дотепер відкрито дві північні нави і частинно третю т. е. головну наву. Находиться тут багато тинку з останками фресків, що ними був прикрашений собор. Впадає в очі ціла низка кольорів, що їх ужито до поліхромії. Крім фрагментів фресків находиться поважна кількість фрагментів романських і вчасно-готицьких різьб у камені. Ті находки дадуть змогу історикам мистецтва означити стиль декорацій галицької катедри, та час, в якому вона істнувала.

На „Золотому Тоці" цілий ряд находок знаних тільки з великих княжих городищ вказує на те, що справді тільки тут міг бути княжий терем. Найшлися тут рідкі привісні печатки-буллі з кириличними і грецькими написами, срібні ажурові ковтки київського виробу, дуже багато фрагментів скляних браслетів імпортованих з Киева, кілька бронзових нагрудних хрестиків, кілька сереньовічних, західньоевропейських монет, кусні імпортованої кераміки т. зв. корчаг-амфор на теж імпортоване вино, і багато інших цінних находок. Підчас розкопів відкрито теж кілька кухонних і пекарських печей, кілька ям на відпадки та деякі подробиці, що вяжуться з будовою фортифікаційних обектів.

Все те вказує на дуже живі політичні, культурні та торговельні взаємини княжого Галича з культурним Сходом і Заходом.

Щойно тепер по 3-тижневих розкопах показується наскільки щаслива була думка Виділу Товариства Прихильників Культурно - історичного Музею Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові в першій мірі прослідити цілий „Золотий Тік"..

Коли на місці Осмомислової катедри находяться монументальні мури собору і кусні фресків та різьб — то на „Золотому Тоці" находиться дуже багато дрібних памяток, що мають велику культурно - історичну вартість.

Починають напливати вже прогульки, головно нашої інтеліґенції. Розкопи відвідало теж декілька польських журналістів та німецьких спеціялістів, а в найближчих днях заповів свій приїзд станиславівський воєвода.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 31 (19) липня 1888.

„АСПІРАЦІЇ РУСЬКОГО НАРОДУ".

„Мадярський орган „Пешті Напло" вмістив на підставі інформацій з Харкова статтю про українсько-руський рух у Росії. „Аспірації руського народу — сказано в тій статті — який змагає до того, щоб створити самостійну державу з руською народностю на території нинішньої Росії, заслуговують на велику увагу Европи і до них зовсім не треба ставитися як до утопій. Українська партія заслуговує на підтримку цілого цивілізованого світа. Евентуальність створення самостійної руської держави треба брати в рахунок у всіх комбінаціях щодо будуччини Европи".

ВЕЛИКА УКРАЇНА.

„Діло" наводить замітку польського „Пшеґльонду", який пише, що дістав з Льондону відозву зредаговану по німецьки і підписану: „Українські патріоти". Метою відозви є познайомити европейську публіку, як Росія поступає з русинами. Відозва ця очевидно написана для інформації европейського денникарства про силу і значіння руського народу.

У тій відозві мова про руську літературу, наведені в ній уступи з творів Огоновського і Костомарова, а вкінці подано, що русинів-українців є 22,356.232 душ, а саме: під владою Росії 18.000.000, в Галичині 3,516.542, на Буковині 239.690, на Мадярщині 600.000. Дочисливши до цього 3,592.057 білорусів, твотворить ця відозва великий український нарід з числом людности 25,948.289 і протиставить його російському народові, якого число людности подає на 34,389.871.

По думці тієї відозви 26 мілионів русинів-українців можуть створити сильну державу під назвою „Велика Україна", тому підписані просять всіх людей доброї волі, щоб підтримували цілі русинів і за ними промовляли".

ВИБОРИ ДО СОЙМУ.

В сільській виборчій окрузі Снятин-Заболотів від українців кандидує о. Кирило Гаморак, священник зі Стецеви, від полянів вірменин Мойса. У сільській виборчій окрузі Рудки-Комарно стає як кандидат Володимир Лушпинський, нотар з Комарна.

БУРСА У ПЕРЕМИШЛІ.

Намісництво затвердило статут товариства „Бурса ім. св. о. Николая в Перемишлі", і товариство зараз уконституувалось.

Египетський король вибирається до Туреччини.

Єгипетський король Фарук виїде у найближчому місяці до Царгороду, щоб відвідати президента Туреччини.

ПОВОРОТ ТУРЕЦЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Турецький міністр закордонних справ Рушді Арас, що репрезентував президента на похоронах румунської королеви, виїхав після 2-денного побуту в Сінаї до Анкари.

ЄГИПЕТСЬКА КОРОЛЕВА В БУДАПЕШТІ.

Єгипетська королева-мати приїхала з 4-ма дочками до Будапешту. На двірці повитав їх в імени регента його син Микола Горті і представники влади.

Проект федерації між Іраком і Сирією.

У Бейруті відбулась неофіційна нарада визначних представників Іраку й Сирії, що обговорювали проект союзної держави, до якої увійшлиб Сирія та Ірак. Опісля учасники наради зложили звіт представникам Англії, яка мабуть не висуває ніякого спротиву проти того обеднання.

ІРАК І ПАЛЕСТИНА.

Голова парляменту Іраку приїхав до Дамаску на нараду зі сирійськими політиками у справі палестинського конґресу, що має небавом відбутись у Каїрі.

Небавом приїде до Єрусалиму премієр Іраку. мета подорожі невідома.

ЗМІНА КОМАНДАНТА ФРАНЦУСЬКИХ ВІЙСЬК У СИРІЇ ТА НА ЛИВАНІ.

Головний командант французьких військ у Сирії та на Ливані відплив до Франції, бо його заіменували членом найвищої военної ради.

МАНІФЕСТАЦІЇ В БАҐДАДІ У СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

У Баґдаді відбулись демонстрації в оборони палестинських арабів. Демонстранти домагались від уряду інтервенції в ім'я солідарности арабських народів.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 6

Двобій.

В тій хвилині закипіла в юнакові та сама кров, що стріляла в небо: кров його батька!

Він вирвав від одного гайдука пістоль, Гукнув вистріл; батько впав крівавий з крісла... Чи вміє Бог також з пістолета стріляти?...

Після цього страшного вчинку кожний втікав з того місця. Весільні гості, гайдуки, жінка зі своїми дітьми. Душегубець утік до замку і там сховався.

Старець був смертельно ранений. Але три дні мусів ще жити, щоб бачити все, що сталося далі. Він мусів дивитись на те, як державні урядовці прийшли сюди з озброєними гайдуками, щоб знайти убійника; як знайшли його схованого в дірі в замку. Юнак боронився наче навіжений. Кинули ним перед очима батька на землю, звязали його, били його по лиці, закували йому руки й ноги в кайдани... Чув, як дзвеніли ланцюги, коли за волосся тягнули його мармуровими сходами! Як озивались його болісні викрики! Плач сина, через якого батько викликав Бога на двобій, над котрим, наче над віницею свого ока сторожив, якого так дуже кохав — і котрий його убив! І якого голова покотиться за ним до могили! Та гарна, біловолоса голова, зовсім подібна до голови матери, голова, яку у трьох порах її життя відмалювали мистці — у спальні батька з ріжних рям усміхається: як немовля, як хлопця, як юнака. І нині ще востанне намалюють його як засудженого на смерть, щоб образ його після тогочасного звичаю три дні перед стратенням висів на людське посміховище.

Але й це не було ще досить для старця на смертельнім ложі

Мусів ще жити, щоб побачив, як третього дня державний опікун майбутню вдову по його синові ввів з її дітьми до замку, так, начеб замок належав до нього! Закон приняв ту циганку за правдиву жінку й той самий закон зробив її вдовою!

І щойно тоді, коли ця гарна, русява жінка станула перед смертельним ліжком, тягнучи за собою довгий, шовковий серпанок та підіймаючи на руках свої діти, і дивилася на свій ковток з перлою: тоді він сконав!

За пів року кинули за ним гарну золотоволосу голову його сина до могили.

...Бог уміє також мечем рубати!

* * *

Але не проповідуймо містицизму. Хто противиться Богові так, як ми віруємо в нього, той визиває на бій природні стихії, що творять світ. Той починає бій з літом і зимою, з теплотою крови і непомильністю чисел, з органічною силою хемії, з публичною опінією, з історією льогіки цілого людства, зі всім, що непереможне і в чому находиться божа сила.

Але цим не закінчився той бій із Богом. Цілі століття відогравали його ріжні дії в сотих відмінах злої долі, ішов двобій незглибний у фантазії, пристрасти та хулі, двобій з усім й проти всього, що означало спокій, мир, що люди любили, що було правилом доброї поведінки, або що було законом, писаним хочби в серці або на пергаменті.

По роках замок дістався до рук дітей циганки. Вони були близнюки. Їх Батько та їхній дід були непохитні люди, але не мали ворогів, з якими моглиб воювати.

Ці брати жили в незгоді й заложили дві ворожі родини. І кілько членів мали ті родини, стільки ворогів стояло одних проти одних.

Цеж був бій, цеж були олімпійські бої за те, хто зуміє ліпше нишити. Хто видумав найогиднішій вчинок, той ставав клясичним переможцем. Коли між ними повстав гнів, вони хапали за пістолі та рушниці. Стріляли в себе, у своїх слуг, у своїх урядовців. Це йшло їм так легенько, як іншим людям злісні слова і за кожним із них ішла ціле життя та невідклична куля, яку прадід вистрілив у небо.

У цьому бою впав жертвою їхній ґрафський маєток.

Четвертим нащадкам не залишилось з нього нічого, крім чудового чатардського замку і цей лишився тільки тому, що не було на нього купця. Він годився тільки для великих панів.

Два правнуки поселились у ньому. Один поселився на першім поверсі, другий в приземеллі. Той, що мешкав нагорі, викопав молодшому братові до його помешкання канал і погрожував йому, що втопить його, наче якусь миш, у брудній воді. Але цей дав зробити собі комин вгору й викурив старшого брата, наче лиса з нори.

Або коли вони засіли до карт і одного дня програв молодший своє право на замок та свою одежу, що її мав на собі, а старший брат вигнав його голого з дому; другого дня, позичивши собі гроші, виграв знову молодший майно старшого брата й вигнав його в сорочці з дому на сніг.

Доля цих братів вкривалася з дня на день гумористично-смутним серпанком. Коли вже їх ніхто не лякався, коли вже ніхто не гнівався на них, люди почали сміятись з них.

Це був найгірший удар долі.

Ніколи не народилась в тій родині дівчина, якої даром булаб: любов, спокій — примирний настрій. Завсіди родились чоловічі нащадки, завсіди тільки ненависники, борці, убийники... вже в чотирьох поколіннях.

* * *

(Далі буде).

Сторінка без політики.

ПРИМХИ АМЕРИКАНОК.

В цьогорічнім літнім сезоні американські красуні появилися на пляжах Фльориди в „костюмах" незвичано оригінальних, що ними здивували навіть дуже вигадливих жінок. Попросту „повипалювали" собі на тілі ріжні сильветки і десені. Це випалювання переводиться майже без болю. Місця призначені на рисунковий взірець прикриваеться, а решту обнажуеться. Для цього виготовляють спеціяльні шабльони („патрони"), як при малюванні стін, при чому повитинані місця темніють від соняшних променів, а прикриті лишаються ясні. Зроблений у той спосіб образ незвичайно ефектовний. Найбільш пригожі для такого „випалювання" прикрас є плечі, бо вони рівні і на них можна помістити найбільший рисунковий шабльон. Дехтері американки мають уже цілі плечі вкриті рисунками. Рисунки до тих шабльонів рисують спеціяльні рисівники-декоратори, які за свою фантазію дістають величезні гонорарі. Але сама думка того рода оздоби не нова. Вже в найдавніших часах двірські садівники прикрашували при помочі соняшних променів овочі, які йшли опісля на стіл королів. Садівники наклеювали на незрілі ще овочі від соняшної сторони корони й монограми своїх володарів. Під впливом сонця овочі набирали на непокритих місцях прегарного рожевого коліру, а закриті місця залишалися блідозелені. Колись овочі, а тепер плечі вередливих американок.

З усіх кінців світа.

Офіціяльна статистика повідомляе, що в 1936 р. 62 американських громадян заплатило податок від доходу вище міліона дол. У порівнянні з 1935 р. число міліонерів в Америці зросло на 21 осіб, але все це мало у порівнянні з роком 1929 коли всіх міліонерів було 513. Найбільше міліонерів є в Ню-Йорку, потім у стейті Пенсильванія.

У спальні англійського короля підчас побуту його в Парижі положили кілька книжок, які були власністю і лектурою короля Людовика XIV. Чи англійський король мав час їх переглянути перед сном, про це париська преса не згадуе.

Князь Віндсору слухав зі свого яхту радіовий звіт про те, як приймали його брата-короля в Парижі. Пополудне він виїхав до Помпеї, зїв обід у Геркулянум і купив усі англійські та французькі часописи, які там були.

У ріжних містах Америки відкрили тепер безплатні прилюдні курси для безробітних батьків, які можуть навчитися, як поводитися зі здоровлям своїх дітей. В останніх часах багато дітей умирае через недбайливу опіку в гигіені.

В астрономічній французькій обсерваторії на шпилі Пиренеїв помістять лямпу, що матиме силу 50.000 свічок. Сяйво від неї попливе у простір, щоб поробити експерименти, в якій мірі воно пробиває густоту атмосфери.

Недалеко Ерзерума ціле село переселилося на інше місце, тому, що гора, яка висіла над ним, могла його засипати.

Шведський уряд вибудуе корабель увесь з міді, а не зі сталі. Досі в Европі є тільки три такі кораблі.

У Льондоні 15-літній учень Спайсер покінчив самогубством, залишивши записку, що не бажае жити, бо його не хотіли прийняти на добровольця в ніяку армію: ні в англійську, ні в італійську, ні в еспанську, ні в китайську.

Французький міністр Жорж Боне заявив журналістам, що із усього церемоніялу звязаного з відвідинами королівської пари у Франції, він не брав участи тільки в одному засіданні, на якому вирішали спис страв для першого офіціяльного обіду. „Я єдиний у світі француз — він заявив — що не розуміеться на їжі".

Югославянський уряд нагородив орденом св Сава славного теннісиста Доиальда Беджа.

У париських пристанях ствердили, що до Европи приходить щораз більше контрабандних посилок нового опяняючого порошку, який виробляють з мексиканських кактусів. Новий наркотик зветься мескалін і вже дуже поширився у Спол. Державах. Він знайшов теж аматорів у Парижі.

У Вашингтоні помер 31-літній Джон Шеб, що мав славу найбільшого у світі черевяня. Він важив 370 кг так, що його домовину мусіло нести 12 караванярів.

У мадярській окрузі Кішкунфелегігаза 18-літній парубок Немчок після сварки з батьком на злість йому проковтнув вітвертий ножик завдовшки на 15 центиметрів.

Годинники в астрономічній обсерваторії у Грінич спізнилися за останніх 65 місяців на 1 секунду.

Найбільше поширеним часописом у світі називае себе орган англійських соціялістів „Дейлі Геральд", якого наклад за останніх пять років не був нижчий від 2 міліонів.

У Ліоні вибудували нову почту, яку архітекти називають одною з найдоцільніших і найгарніших будівель світа.

Летун Юз спростовуе газетні вістки, буцім-то його перелет коштував 300.000 дол. Поправді він коштував усього 5.000 дол., але тільки тому, що на ріжних летовищах не хотіли від нього брати нічого за бензину. Ціна апарату була 60.000 дол., а не 200.000 дол.

—o—

Найдовша промова оборонця.

В 1815 р. відбувався у Франції процес проти генерала Траоль. Той процес був тим особливий, що його оборонці виголошували промови перед трибуналом без перерви 5 днів і ночей. І шло про те, щоб виграти на часі, бо суд засудив генерала на смерть, а його жінка саме поїхала до Парижа, щоб виднати у короля помилування для чоловіка і ще вернутися на час, заки суд виконае присуд. Адвокати змінялися що три години, аж врешті виступив знаний правник Бернгард, пізніший радник касаційного Трибуналу, і почав читати тритомовий твір Ляллі-Толлендаля про війну з 1813 р. Знаменитий адвокат не маючи вже теми до промови, мусів чимсь заповнити призначений для нього час на промову і... читав. Президент трибуналу здивувався і запитав його, що це має значити і нащо він читае той твір. Тоді Бернгард відповів холоднокровно:

— Я дам пізніше пояснення по прочитанню того твору.

Одначе судді не могли довше видержати і просили самі адвокатів, щоб їх звільнили бодай на якийсь час від тої оригінальної оборони. Оборонці генерала згодилися на коротку перерву, після якої промовляли далі, аж до хвилини, коли їх повідомлено, що Траоля помилували. Ця оборона була досі найдовша з усіх, у судовій практиці.

Перша смертна кара на електричнім кріслі.

Кару смерти на електричнім кріслі виконано вперше в 1889 р. в Новім Йорку. Злочинець, що його тоді страчено і в той спосіб імя його перешло до історії, називався Райч. Ось як пише про це одна із англійських газет з того часу: „Американці дуже поспішилися із тою новинкою, хоча умовини, при яких електричний струм спричинюе смерть людини, ще докладно незнані. Кілька телят і одного коня вбито для проби з бажаним успіхом і товариство судової медицини видало навіть приписи як переводити кару смерти при помочі електрики. Треба ужівати змінного струму електромоторичної сили 1.000—1.500 вольт, який змінюе свій напрям щонайменше 300 разів на секунду. На даний знак струм переходить через голову. Райч скінчив життя в одній хвилині, наче ражений громом. Час від хвилини, коли засуджений сів на крісло, аж до хвилини його смерти, тягнувся 15 секунд".

РОЗШУКИ ЗОЛОТА.

В 1937 році на французьких кольоніях видобули 7 тон жовтого металю, тоді, коли в цілому світі видобули в тому самому році 1.100 тон золота. Золото находиться і добуваеться в західній Африці і в французькій Ґвяяні. Тепер французький міністр кольоній дістав від парляменту 100 міліонів франків кредиту, щоб у той спосіб поширити діяльність товариств, що займаються розшуками золота на кольоніях. 7 тон золота, що його видобули на французьких кольоніях, як обчислюють фахівці має 280 міліонів франків вартости, тимчасом торговельний дефіцит Франції дійшов до 15 міліярдів франків. Колиб видобули ще більше золота на кольоніях, тоді то золото моглоб покрити той великий дефіцит. В останніх часах удосконалили техніку, побільшили число шукачів золота в Африці, так, що Франція стодіваеться, що цим разом вдасться багато більше видобути золота. Покищо в ряді добувачів золота перше місце займае Англія. Вона з полудневої Унії, Австралії, Канади і Родези одержуе 56% усього добутого золота на світі. Друге місце займае СССР (14%), третє Америка (13%).

—o—

РОЗКОПИ У ТРОЇ.

До Царгороду прибула в останньому часі археольогічна місія з Кеймбрідж. Та місія має на мір звидіти викопалини на тому місці, де колись стояла Троя, недалеко Дарданелів. В тому районі працюе вже від кількох літ американська експедиція під проводом проф. Блеґена. Як подае преса, цьогорічні праці тої експедиції мають бути вже останніми, бо район Трої вже цілком до воєнної смуги проливу Дарданелів.

—o—

БАНДИТ ІЗ ТРОЯНДАМИ.

Кілька місяців шукала американська поліція за бандитом, який у Вашингтоні дуже зручно крав самоцвіти по багатих домах, залишаючи по собі на памятку червону троянду. Його назвали „трояндовим бандитом". Після численних крадежей у Вашингтоні, він переніс свою „діяльність" до Ню-Орлеанс, але там йому не повелося. Бандит має 18 років і не вміе пояснити, чому він завсіди залишав по собі троянди. Міліонерки не давали себе потішити одною квіткою, коли пропадали їх бриліянти.

—o—

КОЛИ „МУЖЕСЬКІ ПРАЧКИ" СТРАЙКУЮТЬ.

Недавно в Делі вибухнув незвичайно цікавий страйк. Всі пральні застрайкували. Головною причиною страйку, як звичайно, була низька платня робітників пральні. В Делі жінки не перуть білля, тільки мужчини. Всі ті „мужеські прачки" використали великі спеки, що саме тоді прийшли. Мешканці примушені були зміняти білля по кілька разів денно. Страйк ще не закінчився, але можна сподіватися, що закінчиться він у користь страйкарів, бо спеки тривають дальше.

ВЕСЕЛЕ

ЗРОЗУМІЛА.

— Уяви собі, що мій нареченний назвав мене восьмим чудом світа!

— Це дуже гарний комплімент! А що ти йому відповіла?

— Я відповіла йому, що як здибаю його з якимнебудь чудом з тих інших сімох, то йому очі видряпаю!

З НАРОДНЬОЇ ШКОЛИ.

— Якжеж, Івасю, твій новий учитель?

— Добрий, але нічого йому не можна вірити. Вчора він сказав, що 6 і 2 є 8, а нині сказав, що 4 і 4 також 8.

ОБОРОНА.

— Обвинуваченний має слово. Що він може сказати у своїй обороні?

— Я просив би панів суддів узяти на увагу молодий вік мого адвоката.

ВИМОВА.

Підчас гостини англійської пари в Парижі при якійсь нагоді публика витала теж свого президента Лебрена. Один англієць, що сидів у юрбі ввесь час, кричав:

— Нехай живе Любе!

— Алеж пане — звернувся до нього один француз — президент Любе вже давно не живе, наш теперішній президент називається Лебрен.

— Я це сам знаю, але прізвище Лебрен мені важко вимовляти, а Любе — легко!

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

З коштами паспорту, дороги, мешкання й повного утримання коштує місячний побут:

В Берліні	зол. 681.—
у Відні	зол. 672.—
в Мілляно	зол. 825.—
в Парижі	зол. 777.—

ЯК ДОБУТИ ГРОШІ НА КОРИСНЕ ПЕРЕВЕДЕННЯ ВІДПУСТКИ ЗА КОРДОНОМ РАДИТЬ

Пром-банк

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Стан садкової справи

в станиславівському і товмацькому повіті.

Цього року акцію за організацією дитячих садків розвів Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи" дуже широко. Доложено всіх зусиль, щоб ця акція випала якнайкраще та щоб врешті заспокоїти потреби українського населення на полі дошкільного виховання.

Вже в лютім та березні Рада Повітового Союзу Кр. Р. Ш. скликувала старшину кружків з округи на наради в справі організації дитячих садків. Крім цього відбуто цілу низку таких нарад у поодиноких районах, як Тисьменниця, Отинія, Богородчани та Товмач. Відбуто десятки анкет в поодиноких селах, присвячених виключно садковій справі. Таких анкет було 52.

Цього року вперше зорганізовано провідниць в окрему секцію, що в скорому часі обеднала доволі поважне число осіб, потрібних до обсади дитячих садків у доволі великій окрузі. Для невишколених провідниць заходом та коштами Ради влаштовано одномісячний курс, який покінчило з великим успіхом 17 провідниць. Розведено широку пропаганду за організацією спільного харчування в поодиноких садках. Кілька кружків згодилося вести спільну кухню й поробило до цього підготову. Підшукано нові відповідні домівки для дитячих садків, що далеко більше відповідали ніж дотепер читальняні салі.

Рада ПСКр Р. Ш. та старшина поодиноких кружків Р. Ш. вложили справді багато праці в підготову цієї акції, щоб створити дітям відповідну атмосферу для їх фізичного й духового розвитку. З Ради цими підготовними працями кермував дир. Никифор Даниш.

Після цієї підготови внесено до станиславівського староства в днях від 20. до 27. квітня 25 подань за дозволом вести дитячі садки, а до товмацького 9 подань. Щойно 8-го червня станиславівське староство полагодило частину подань, решту полагодило 14-го червня. Товмацьке староство дало конкретну відповідь щойно 7. VII. В Станиславівщині дозволено 10 садків, а заборонено 15, в Товмаччині дозволено 1, а заборонено 8.

У станиславівському повіті заборонили вести садки в таких селах:

1) На передмісті Станиславова, **Бельведер**, заборонено вести дитячий садок, мовляв, невідповідний льокаль та провідниця п. **Ольга Литвинович**. В тому льокалі вели тричі дитячий садок з великим успіхом і то за згодою повітового староства, а цього року льокаль став непридатний, бо близько зорганізовано півкольонію ТШЛ. Провідниця не відповідає вимогам, передбаченим для провідниць дитячих садків, хоч має покінчену гімназію та курс для провідниць дитячих садків, але пшеводнічкі вакаційних польських півкольоній вповні відповідають хоч мають ледви 7 кляс народньої школи та курс для „пшеводнічек".

2) Кружок Р. Ш. в **Богородчанах** Старих плянував цього року зорганізувати три садки у своїй громаді, але невідповідні льокалі та запропоновані провідниці знову були причиною, що не дістали дозволу. Слід звернути увагу, що в тих льокалях ведено кілька літ дитячі садки за згодою староства й усе було добре, аж цього року льокаль нараз „допсувся". Провідниці в наших умовинах мають повні кваліфікації, бо хто більше надається до ведення дитячого садка, як не абсольвентки учительських семинарій та курсів для провідниць дитячих садків та провідниці з кількалітньою практикою. До цього села призначено на провідниць пп. Розалію й Мирославу Яворських та Ольгу Онуфреїв. Всі вони мають скінчені учительські семинарії та курси для провідниць дитячих садків, а п-ни Розалія Яворська та Ольга Онуфреїв мають дволітню практику як провідниці.

3) Кружкові Р. Ш. в **Угринові Горішнім** не дозволили вести дитячого садка, бо „невідповідний" льокаль. Для садка призначено обширну читальняну салю з підлогою, чисто вибілену та з виходом на великий майдан біля домівки. В цьому селі ПСКр. Р. Ш. хотів вести доживлювання вбогої дітвори своїм коштом, бо в березні майже ціле село погоріло й ця підмога для села була дуже на часі. Але це зовсім не переконало пана старосту й „невідповідний" льокаль заважив на долі української дітвори.

Натомість ТШЛ веде свою півкольонію й заманює туди українських дітей кавою та хлібом. Багато дітей ловиться на цей гачок.

4) Кружок Р. Ш. в **Крехівцях** не дістав дозволу на ведення дитячого садка, бо знов невідповідний льокаль, хоч у ньому кілька літ ведено садок. Кружок вишукав іншу домівку, більш придатну й зголосив її у старості, але досі староство нічого не відповідає та не провірює придатности цієї домівки, хоч від дня зголошеної зміни минає 5 тижнів. Зате в селі веде свою півкольонію ТШЛ, але для... українських дітей.

5) В **Микитинцях** не дозволили вести садка, бо льокаль не відповідає санітарним вимогам, хоч у тому льокалі міститься школа і шкільний інспектор не каже звідтіль її забрати. Пропонована провідниця не відповідає вимогам приписів, хоч має покінчену учительську семинарію і два курси для провідниць дитячих садків і вела два роки дитячий садок за згодою того самого староства. Провідниця за той час не була судово ані адміністративно карана, в політичній роботі незаанґажована. Всеж панна Іванна Лапук не надається на провідницю дитячого садка. Зрештою, в селі є півкольоія ТШЛ. Старшина кружка внесла відклик до воєвідства, і крім цього голова був особисто у воєвідстві питатися, чому властиво їм заборонили вести садок, то дотичний референт відповів, що треба належати до „Млодей Всі", а тоді не буде ніяких трудношів у видачі дозволу на садок.

6) В **Радчі** заборонили вести садок, бо льокаль невідповідний, хоч у цьому льокалі ведено два роки садок, а цього року староство признало його невідповідним, хоч ніяка комісія не провірювала його придатности.

7) В **Підпечарах** не дозволили вести дитячого садка, бо не відповідає льокаль та провідниця п. Ольга Гавадзин. В цьому льокалі міститься школа, а провідниця вела вже садок минулого року в тому самому повіті за згодою цього самого староства.

8) В **Іваниківці** не дозволили вести садка, бо не відповідає провідниця п. Анна Дівнич та льокаль, де мав міститися садок, не відповідає санітарним вимогам. У цьому льокалі був три роки дитячий садок, а провідниця має негірші кваліфікації від інших провідниць.

9) У **Викторові** не дозволили відкрити й вести дитячий садок, бо не відповідає льокаль та провідниця п. Марія Коропецька, б. учителька державної народньої школи. Льокаль був придатний кілька літ, а провідниця була учителькою державної народньої школи і два роки вела дитячі садки так, що в наших умовинах має найвищі кваліфікації.

10) В **Забережі** не відповідає льокаль і пропонована провідниця. Кружок змінив льокаль та провідницю, але староство й досі цієї зміни не прияло до відома.

11) В **Ямниці** льокаль, що був придатний 5 літ, цього року нараз став непридатним, а провідниця, що 5 літ вела садок у Ямниці, цього року не має відповідних кваліфіяків. Ця провідниця п. Марія Вольфінгер має скінчену гімназію та два курси для провідниць дитячих садків і, як вище згадано, пять літ практики.

12) В **Угорниках** не відповідає льокаль і провідниця п. Осипа Федів, абсольвентка учительської семинарії та курсів для провідниць дитячих садків. Вела дитячий садок 2 роки в цьому самому повіті за згодою цього самого староства.

13) В **Угринові Долішнім** не дозволили вести дитячого садка, бо невідповідний льокаль та провідниця п. Евгенія Пясецька. В селі веде півкольонію ТШЛ.

14) На подання кружка Р. Ш. в **Боднарові** досі нема ніякої відповіди, хоч від внесення подання з поповавками минуло 6 тижнів. Вірімо, що на це подання староство зовсім не відповість.

Крім цього заборонено вести дитячі садки пп. Анастазії Смеречинській, абсольвентці семинарії, Евгенії Павлюківній, абсольвентці семинарії та б. учительці, Степанії Онуфреївній, абсольвентці учительської семинарії та Дарії Маланяківній, абсольвентці малої гімназії та курсу для провідниць дитячих садків.

З широкої акції, з великих плянів не лишилося майже ніщо, бо всього 10 дозволів, а 15 заборон.

Староство виставляло заборони на однакових друках, здається для цього згори приготованих, де в порожних рубриках вписувано імя та прізвище провідниці та аргументацію заборони, що в усіх випадках була однакова: „поневажпропонована пшеводнічка не одповіда вимогом пшевідзяним для пшеводнічек для огруджуф дзеценцих ораз льокаль не одповіда пшепісом санітарним".

В товмацькім повіті заборонено вести дитячі садки в 8-ох громадах. Дві громади дістали відповідь на письмі, а одна дозвіл. Заборони мотивуються тими самими аргументами: „льокаль і пшеводнічка".

На цілім терені діяння ПСКр. Р. Ш. ведеться 11 садків, де в 1935-36 було 34, а в р. 1936-37 — 21.

(ДОПИС З ПЕРЕМИЩИНИ.)

Від 8-ми літ члени дутої орхестри читальні „Просвіти" Перемишль-Середмістя носили підчас своїх орхестральних виступів ґранатові шапки з жовтими випусками, подібні до т. зв. „мазепинок". Ношення цих шапок членами орхестри, і то виключно підчас виступів, за тих кілька літ увійшло в звичку. В тих шапках орхестра виступала не тільки в Перемишлі й повіті, але й у сусідніх повітах. Аж нараз, по 8-ох роках, комусь це не подобалось. Зараз по дні 19. ц. м., після походу на т. зв. „пикулицький цвинтар", почали тягати членів орхестри по комісаріятах та випитувати, „як, звідки, хто, куди" і т. д. У висліді більшість членів орхестри дістали на днях адміністраційні кари у висоті 15 зол. за те, що „неправне носілі чапкі мазепінкі". Цікава тут ще одна справа: всі ці карні накази хтось поправив, комусь видалося, що для бідного ремісничого термінатора чи навіть челядника за мала кара 5 зол., тож поправив на 15 зол.

В дні 26. ц. м. почтарі розносили по Перемишлі й повіті інші карні накази. А саме: перемиська повітова адміністраційна влада потягнула до відповідальности членів хорів, що брали участь у поході на пикулицький цвинтар 19. ц. м. І тих з початку тягали і таксамо випитували. І всі хористи заявили, що вони співали „Боже Великий" (в дещо змодифікованому тексті), то кількасот співаків-хористів покарано гривною у висоті 30 зол. за те, що молитвою „Боже Великий" „в мейсцу публічним демонстрацийне оказалі нехенць для Панъства польскего".

Всі покарані вносять спротиви.

—o—

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ ТАЙСУ.

Японські війська обсадили місто Тайсу, віддалене на 80 км. від Нанкіну.

Японські летуни кілька разів бомбардували китайські частини, що відступали з Кіюнкіяу на Ганчан.

Один за всіх і всі за одного.

ЧИЖИКІВ НАЙКРАЩИЙ ЗРАЗОК ГРОМАДЯНСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТИ НЕСЕМО ВАМ ВІНОК...

Вчора, тобто в четвер, Чижиків був свідком справді дуже відрадного прояву громадянської солідарности. Громадяни спільними силами вижали збіжжя Касперських, що впали жертвою бандитського нападу й не можуть самі працювати, і вчора принесли вінок старій матери Касперських, що не тільки пережила жахливу ніч з 17-го на 18-го липня, але тепер ще залишилася на гарячий час жнив безпомічна, бо її сини і невістка лікуються.

Громадяни несли вінок з традиційними піснями і передали його з традиційними побажаннями матері Касперській. Не треба додавати, що це була дуже зворушлива хвилина, коли женці бажали матері, щоб вона та її діти якнайшвидше прийшли до здоровля.

ПОГРОЗИ.

Та все-ж тривога, що нависла над Чижиковом, не проходить. На паркані Андрія Пухальського причіпив хтось картку з такою погрозою у польській мові: „Пане Пухальський, якщо ви до 14-ти днів не вернетеся до того, чим ви були, то чекає вас таке весілля, як Касперських". Андрій Пухальський, один з тих, що перейшли на греко-католицький обряд.

На цій самій картці було ще й письмо з погрозами до колишньої голови кружка „Союзу Українок" в Чижикові, Розалії Гнатишин.

Не диво, що громадяни Чижикова у постійній тривозі, що котроїнебудь ночі когось іншого може стрінути те саме, що стрінуло родину Касперських. Але гадаємо, що компетентні чинники займуться тими письменними погрозами.

ГРОМАДСЬКА КРИНИЦЯ.

Ми вже писали про те, що громада Чижикова мусіла відступити площу під „Дом Людови". Приїздило вже кілька комісій, що ту площу раз-у-раз вимірюють. Останнім разом якась комісія так виміряла ту площу, що захопила до неї і громадську криницю та станула на становищі, що її прийдеться засипати. Ясно, що громадяни, які з цієї криниці користали, запротестували проти цього. І за цей протест їх притягають тепер до відповідальности.

*

НА ДОПОМОГУ РОДИНІ КАСПЕРСЬКИХ.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Володимир Тарновецький,** Львів, 2 зол., **Константина Малицька,** Львів, 5 зол., **С. Берковська,** Львів, 10 зол., **Невідома,** Львів, 5 зол., **Михайло Таранько,** Львів, 5 зол. і кличе Всеч. о. мітрата Базюка, проф. Михайла Осінчука і д-ра Романа Осінчука з Черча.

—o—

Надзвичайна сесія сойму і сенату скінчилася.

Президент Польщі замкнув надзвичайну сесію сойму і сенату розпорядком з днем 28. ц. м. Згаданий розпорядком доручив у четвер директор правного бюра у президії ради міністрів В. Пачоський маршалам сойму і сенату.

—o—

Нагінка на членів київського уряду.

На минулій сесії найвищої ради УССР гостро критикували наркома освіти Хоменка, наркома комунальної господарки Задорожного і наркома здоровля Овсеенка.

Фінсько-совітський конфлікт.

Большевики спинили плавбу фінляндських кораблів по Неві між Фінським заливом і озером Ладогою, дарма, що погодились на неї у договорі, заключеному в 1927. р. в Тарту. Фінляндський уряд рішив нергійно інтервеніювати, тим більше, що большевицький крок наражує на безробіття коло 4.000 фінляндських моряків.

ПОРОЗУМІННЯ У СПРАВІ ВОЄННИХ ДОВГІВ?

„Нюз Кронікл" подає поголоску, що поїздка американського міністра скарбу Моргентава доведе до порозуміння у справі воєнних довгів. Прем. Чемберлен запросив мін. Моргентава до Льондону — він звернувся до през. Рузвелта зі запитом, чи приняти запросини.

—o—

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ МЕКСИКАНСЬКОГО НАФТОВОГО ПРОМИСЛУ І ГОЛЯНДІЯ.

Голяндський шарже д'афер передав мексиканському урядові меморіял, в якому зясовано голяндське становище у справі націоналізації мексиканського нафтового промислу, що торкнулось і голяндських інтересів. У цій справі мексиканський віцеміністр закорд. справ вибирається до Европи.

—o—

БРАЗИЛІЙСЬКІ ІНТЕГРАЛІСТИ ПЕРЕД СУДОМ.

Поліційна влада обвинувачує перед міжстейтовим трибуналом безпеки б. провідника інтеґралістів Плінія Сальґада і б. губернатора Фльорес да Куна, що вони були головними організаторами пучу 11. травня ц. р.

—o—

ПОЖЕЖА У ПАЛАТІ ГІТЛЄРА?

У пресі появилась вістка, що у канцлерській палаті в Берліні при Вільгельмштрасе вибухла пожежа. 11-ох робітників арештовано як підозрілих у підпалі.

ПЕРЕД НАДЗВИЧАЙНОЮ СЕСІЄЮ НАЙВИЩОЇ РАДИ СССР.

На 10. серпня скликано найвищу раду СССР на надзвичайну сесію; це перше надзвичайна сесія, відколи істнує СССР. Як твердять у поінформованих колах, сесію скликано у звязку з положенням на Далекому Сході, — вона мабуть буде становити велику демонстрацію проти Японії та протикомуністичного пакту.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ОБМЕЖИВ АВТОНОМІЮ УНІВЕРСИТЕТІВ.

Японський міністр освіти Аракі підписав декрет, на основі якого ректорів і деканів університетів не будуть вибирати, лиш іменувати. Про те повідомив він на окремій конференції всіх ректорів.

НОВИНКИ.

— **В 73-ті роковини уродин** Митрополита Шептицького відправив о. прал. Л. Куницький співану Службу Божу в пятницю 29. ц. м. в год. 9-ій рано в каплиці на подвірі св. Юра. Співав гарно хор дяків святоюрської бурси. Незважаючи на вакаційний час і будний день народу було багато. По богослуженні хор відспівав многоліття Митрополитові.

— **„Свобода" ч. 29.** вже вийшло з друку. На 20-ти сторінках друку містить воно всі матеріяли щодо останніх церковних подій на північно-західних землях. Зокрема містить воно три інтерпеляції у справі положення православної церкви і ревіндикації так зв. поуніятських церковних маєтків; відповідь міністра внутрішніх справ у справі Гриньок і соймові промови в тих справах виголошені в часі цієї надзвичайної парляментарної сесії сенатором Луцьким і послом Бараном. Це побільшене число висилаємо тільки передплатникам. Хтож зпоза них бажав би мати всі ці матеріяли, нехай звернеться до адміністрації „Свободи", Львів, Підвалля ч. 7/III. з замовленням на це число, при чому нехай до замовлення долучить 50 сотиків у почтових марках. — **Адміністрація „Свободи".**

— **Ревізії й арештування в Журавні.** В четвер 28. ц. м. в год. 6-ій ранком поліція прийшла до Р. М. в Журавні і по переведенні ревізії в дир. Степана Федака арештувала його разом з молочарським практикантом Василем Кундою та відставила на станицю поліції. Одночасно поліція перевела в тій самій годині ревізії й арештування в селах: Монастирець, Старе Село і Володимирці. В Монастирці арештувала і відставила до Журавна Семена Марчука, і Куника Івана, у Старому Селі Попадика Петра і Осипа Салія, у Володимирцях Осипа Іваника і Пилипа Табаку. Поліція переводить ревізії й арештування далі.

— **Ревізії.** Зі Станиславова пишуть нам: Минулого тижня перевела поліція ревізію в селянина Василя Стасинюка. Не зважаючи на те, що згаданого селянина не було в хаті, поліція вдоволилася присутністю малої дівчини і перевела основну ревізію, але нічого не найшла, і нічого не забрала. За чим поліція шукала не відомо.

— **Спека і злива з дощем.** Від кількох днів давалася у знаки населенню Польщі страшна спека під впливом сухого повітря, що напливає зі Скандинавії і північного СССР. У Москві температура дійшла до 35 ступнів Цельзія, у Варшаві доходило до 45 ступнів Цельзія на сонці. Сильна спека панувала теж у Львові до четверга, 28. ц. м., коли то над Львовом та околицею перейшла зливна буря з градом і громами. На Филипівці грім знищив три антени, і град повибивав вікна. В пятницю спека далі давалася в знаки мешканцям Львова.

— **Чи прийде обнижка цін бавовняних виробів?** У звязку з обнижкою цін бавовняної пряжі від 28. ц. м. сподіються обнижки цін бавовняних виробів. У найближчих днях відбудуться вибори нової управи союзу продуцентів бавовняної пряжі тому, що теперішня управа подалася до димісії по обнижці ціни пряжі.

— **Польський ксьондз не хоче сповідати білорусина.** Польська преса пише: В Жодзіських вилейського повіту, де живуть самі білорусини парохом є польський священник. До цього кс. Яна Яськевіча зайшов сповідатися білорусин-католик Антін Гришкевич з с. Паніжани і почав сповідатися по білоруськи. Тоді ксьондз зажадав від нього, щоб сповідався по польськи. Коли Гришкевич заявив, що по польськи не може, ксьондз крикнув: „То ідзь сповядаць сен до Вільна до ксендза бялоруса" — і зі зліцтю покинув сповідальницю. Такі то речі діються тепер на Білоруси.

— **Страшний зріст залізничих катастрох у Польщі.** З оголошених статистичних даних виходить, що 1937 р. було в Польщі 1.523 залізничі катастрофи. Це найбільше число залізничих катастроф в останніх сімох роках від 1390 р., коли то трапилося 1.248 катастроф. Зі загального числа 1.523 катастроф було 312 випадків на залізничих переїздах, 113 випадків з вискоченням поїздів з рейок, 99 зударів і 999 інших залізничих випадків. У цих катастрофах згинуло 497 осіб, з того 125 залізничих працівників, 37 подорожніх і 335 інших осіб. Раненних було 765 осіб, з того 394 залізничих працівників і 150 подорожніх.

— **Нові трамваї та автобуси у Львові.** Управа м. Львова рішила, щоб дирекція міських трамваїв приступила до будови великої возівні для поміщення нових трамваїв. У найближчому часі 30 нових трамваїв заступлять старі трамваї, в першу чергу ті, що курсують на лінії Янівська рогачка і Личаківський цвинтар. Далі міська управа уруховись чотири нові автобуси, щоб наладнати комунікацію з найдалі віддаленими кінцями міста і середмістям. Управа трамваїв переведе таку пробу на відтинку: Новий Львів—Персенківка—Власна Стріха і середмістя.

— **Львівська хроніка.** В четвер 28. ц. м. у ночі помер нагло на удар серця суддя окружного суду у Львові В. Канецький, який в останньому часі був предсідником у багатьох процесах. — У пятницю передполуднем скочила з вікна будинку при вул. Гетьманській ч. 22. з третього поверху молода, пристійна жінка, яку відвезла каретка у важкому стані до шпиталю. Покищо не вдалось устійнити прізвища цієї жінки. — При вул. Краківській самохід наїхав на 5-літнього хлопчика В. Підфігурного і зранив його в голову. — Ще 26. ц. м. вийшла з дому 32-літня умово хора учителька Феліція Драхус і не вернулася домів.

— **Краєва хроніка.** Дня 28. ц. м. передполуднем в Коломиї у ткальні Заґера, артилерійне стрільно розірвало 13-літнього хлопця Й. Ленца, уч. 7-ої кляси вселюдної школи. Хлопець приніс свому братові і теті снідання до фабрики. Стрільно вживали робітники довший час як тягар для придержування прядива. — Дня 27-го ц. м. полудні кинувся під поїзд у Тернополі 26-літн. С. Пфеффер, адвокатський конципієнт з Тернополя. Поїзд відтяв Пфефферові обі ноги. У дуже важкому стані відвезли Пфеффера до лічниці, де він від упливу крови помер. Причина самогубства невідома.

— **Хвиля пожеж.** У Гарасимові пожежа знищила 13 господарств. Пожежні сторожі з доколичних сіл гасили вогонь до пізного вечора. Пожежу спричинили діти, які залишилися без опіки. — В Петликівцях Нових пов. Бучач згорів дім Е. Домбського, що його підпалив семи-

літній синок, який хотів похвалитися перед товаришами, що вміє обходитися з запальничкою. — Минулої ночі вибухла пожежа в будинках Анни Поради в Слободяках недалеко Немирова. — Лікуванці з Немирова оглядали велику заграву пожежі, що спопелила хату і всі господарські будинки А. Поради. Причина пожежі невідома. — Над Вулькою Мазовецькою пов. Рава Руська перейшла буря з громами і зливним дощем. Від грому згинув кушнірський челядник І. Вайнтрауб, який їхав на фірі зі збіжжям І. Галки.

— **Домагаються підвишки платень і короткого часу праці.** Всі організації робітників на Горішнім Шлеську виповіли дотеперішню тарифу платень і домагаються підвишки платні та скорочення часу праці. Робітники сподіються, що свої домагання осягнуть без страйку.

— **Закаменували наколесника.** Недалеко села Малч під Томашевом напало двох мужчин на 21-літнього наколесника Владислава Кубриня і закаменували його. Вбивники втікли. Поліція арештувала під замітом убивства двох братів Чеховичів.

— **Крівава бійка між жидами у Вильні.** В середу відбулося жидівське віче при вул. Коньській у Вильні, що його скликала партія „Поалей Сіон" у звязку з подіями в Палестині. Під час віча — пише польська преса — дійшло до бійки між присутніми і сіоністами-ревізіоністами, які напали і побили кільканацять жидів. Поліція арештувала кільканацять осіб.

— **22 міліярди на боротьбу з безробіттям.** Уряд Злучених Держав і стейти видали від 1932 р. на боротьбу з безробіттям та на оживлення господарського руху майже 22 міліярди доларів.

— **Відтиски пальців на кожному документі тотожности.** На основі розпорядку німецького уряду всі громадяни Німеччини, які скінчили 18-ий рік життя, обовязані мати документи тотожности, т. зв. карти ідентичности. Кожний такий документ крім фотографії та опису особи матиме теж відтиски пальців.

— **Брудні і переповнені гостиниці.** „Правда" нарікає на погану організацію кримських живців. І так в Ялті вибудовано нову гостинницю на 250 кімнат, але дотепер ще її не відкрито, бо нема постелі. Гостинниці в Ялті переповнені і брудні, а управителі не можуть усунути цього, бо без дозволу тресту не можна звільнити навіть послугачки. Ціла діяльність тресту зводиться лише до осягнення якнайбільших зисків.

— **Сміливa подорож човном через пролив Берінга.** Відомий учений і подорожник єзуіт о. Бернард Губард переїхав пролив Берінга шириною на 400 км. човном, збудованим зі шкір морських львів. О. Бернард переїхав пролив з двома американськими студентами університету і шістьома ескімосами. Сміливий подорожний хотів доказати, що в передісторичних часах люди могли переплинути в подібних човнах з Азії до Америки. Одночасно хотів підтвердити теорію про походження ескімосів та індіян від жовтої арійської раси, що в її правдивість не вірили учені в останніх часах.

— **Ліквідація 1.100 банків у Злучених Державах.** По оголошенні мораторії для банків у Злучених Державах кілька років тому зліквідовано дотепер 1.100 банків. Крім того — як виходить з офіційних даних вдалося 42 банки санувати.

— **Півтора міліона сардинок кинули до моря.** Французькі рибаки кинули до моря 1½ міліона сардинок тому, що фабриканти консерв давали їм низьку ціну, 400 франків за 100 кг. Рибаки обурені на фабрикантів ще й тому, що консументи платять за тузін сардинок 1.25—1.50 франків.

— **Самохід під колесами льокомотиви.** В середу вечором льокомотива особового поїзду на дилляху Беняконе — Ліда наїхала на вантажний самохід на залізничім переїзді. Льокомотива тягнула самохід кільканацять метрів і розторощила його зовсім. Важко раненого шофера Левіна і власника транспорту Мясніка відвезли до шпиталю у Вильні.

— **10-літній хлопчина вирятував дитину зі ставу.** На острові Тексель в місцевости Кой впала 4-літня дитина до глибокого ставу. 10-літній хлопчина, який здобув дипльом плавання та їхав човном оподалік, скочив до води і вирятував потапаючу дитину.

— **Малим човном зі Швеції до Англії.** Молодий швед Еріксон, який перед двома місяцями виїхав зі Стокгольму човном, довгим на три метри, приїхав до Англії. Еріксон плив здовж берегів Німеччини, Голяндії, Бельгії та Франції.

— **Розладдя шлунка і кишок.** Спеціялісти радять дослівно заявляють, що природну гірку воду **Францішка Йосифа** можна поручити як дуже успішний домашній засіб.

Зі судової сали.

СЕНЗАЦІЙНА ПЕРЕПАЛКА МІЖ СВІДКОМ І АДВОКАТОМ.

У четвер 28. ц. м. окружний суд у Луцьку розглянув чотири справи за комуністичну діяльність, в яких підсудних боронив адв. Салямон Грудер зі Львова. На розправі дійшло до сензаційної перепалки між адв. Грудером і одним зі свідків Іляріоном Еммою, секретарем окружного комітету К. П. З. У., який вказуючи на адвоката у схвилюванні заявив: „Для цього саме пана ми збирали гроші від найбідніших, щоб він зі складок нуждарів міг будувати собі каменицю". Далі свідок вияснив, що центральний йкоімтет К. П. З. У. наказав збирати по 2 зол. для партійних адвокатів, з яких одним є саме адв. С. Грудер. Председник наказав запротоколувати, а прокуратор доручив відіслати відпис протоколу зізнань св. Емми до прокуратури, щоб притягнула адв. Грудера до карної відповідальности.

ВІДГОМІН БІЛЕННЯ ПЛОТІВ НА СЕЛІ.

Перед окружним судом у Станиславові відбулася розправа проти селянина І. Козаришина з Монастирчан за побиття солтиса і радного. Оба вони прийшли 23. червня ц. р. до Козаришина і доручили йому, щоб в означеному часі відновив дім і вибудував новий пліт та побілив його. Підс. Козаришин доведений до розпуки дорученням відновити дім і збудувати пліт у дуже короткому часі та до того ще на передніжку — вхопив за косу і кинувся на солтиса Князевича, але він вирвав йому косу. Опісля вхопив за мотику і побив солтиса та радн. Підгірського. Суд засудив Козаришина на 9 місяців вязниці.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „РОМАН ІЗ СКАРБОВИМ УРЯДОМ",
комедія на 3 дії Ліхтенберга.

Автор, дотепний австрійський комедіописець і фейлетоніст, що залюбки переносить дію своєї злобної фантазії на париський ґрунт. Перекладачі додали до його тексту деякі актуальні дотепи. Сама тема гостра, актуальна від часу, як державна машина почала витискати із громадян щораз-то нові податки. Тут іде про найбільше шкурний податок: доходовий. Знайшовся у Парижі чоловік, який прийшов до того висновку, що платити податки повинно бути приємністю, а не обовязком. Тоді держава виглядалаб інакше, бо її громадяни заходилиб до податкового уряду з такою самою приємністю, як редактор того революційного часопису, що виступаючи проти неприємної форми податків, хоче ними безпосередньо опалювати кімнату, де працює гарна дівчина, яка веде податкову реєстратуру.

Типи податкових урядовців виведені в цій пєсі, атмосфера податкового бюра і фантазія молодого реформатора складається на дотепну комедію, з веселими ситуаціями. Всі глядачі, що платять і не платять податки погоджувалися із влучними рефлексіями героїв цього видовища.

Капітальний тип створив Шлетинський, дуже свобідно почував себе у своїй симпатичній ролі Войтецький, Барвінська була як личить наївна та приємна, дуже добрі були артисти і в менших ролях.

м. р.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „АЛЯРМ У ПЕКІНІ".

Дія йде в 1900. р. у Пекіні підчас бунту китайських боксерів, що хотіли заволодіти европейською дільницею, щоб прогнати всі европейські посольства та всіх „білих". Китайці дістали контрабандою модерну зброю та муніцію і підготовляють атаку на головний дипльоматичний будинок, де знайшли захист усі представники европейських посольств, разом із нечисленним відділом війська, що не перевищав 500 вояків. У кількадесяти кільометрах від Пекіну стоять більші европейські військові відділи, але заки вони прийшлиб на підмогу з европейців та їх будинків не залишилось би в Пекіні ні сліду. Европейці творять спільну команду. Є між ними двох давніх приятелів, що через одну молоду жінку, в якій обидва закохалися, витворюють настрій ворожнечі. Ця молода жінка відограла несвідомо велику роль в доставі зброї китайцям. Інтрига переведена дуже інтелігентно, зацікавлення глядача зростає, нерви загострені від сцен битви. Це фільма німецького виробництва з легенькою, але дуже гарно проведеною протикитайською тенденцією в імені европейської солідарности проти дикого Сходу. Є теж приємні сценки надихані гумором, хоч уся фільма вимагає добрих нервів

† Посмертні згадки.

Д-Р ДМИТРО МАРКОВ,

визначний діяч передвоєнної москвофільської партії, талановитий організатор і публіцист та посол до австрійського парляменту з виборчої округи Броди—Сокаль—Лопатин—Радехів від 1907. р., помер на днях у Словаччині, на еміграції. Похорон відбувся у Братиславі 28. ц. м.

Покійник був безперечно маркантною політичною індивідуальністю і відіграв визначну ролю в т. зв. новокурсному русі передвоєнного москвофільства. За це його на самому початку війни арештували, потім поставили перед австрійський воєнний суд і в 1915. р. засудили у Відні на кару смерти. Врятувала йому життя інтервенція українських послів, еспанського короля й інших. Помилуваний на досмертну вязницю, вийшов з неї з хвилиною розпаду Австрії.

В 1919. р. перебував Марков у Парижі, де наблизився до Української Делеґації на мирову конференцію. З власного почину допомагав він особливо в галицькій справі через свої звязки в російських дипльоматичних колах. У 1922. р. приїхав був до Відня до тодішнього закордонного галицького уряду, з заявою від себе і своїх політичних однодумців, що хоче віддати свої сили та знання для державного будівництва. Більше того — в імя рятування Батьківщини він погоджувався на національне самовизначення українського народу, тільки ставляв пропозицію, щоб у будучій Українській Державі взяли під увагу у високих школах також науку російської мови.

Покійник — це була безумовно чесна людина, що у днях історичної проби вміла найти шлях до свого народу. В. Й. П.!

Дописи.

РОГАТИНЩИНА.

„Кресові лицарі" в Григорові працюють. В селі Григорові, рогатинського повіту, праця „кресових лицарів" почалась від биття шиб у читальні „Просвіта". Перший раз — це було якось недавно, другий раз нічю з 23. на 24. липня п. р. Вечором 24 липня відбувся нагад цих „лицарів" озброєних в коли і т. п., з місцевим солтисом у проводі, на домівку читальні. Колиж вони побачили, що їм не вдається штука, спровадили поштерунківого з Журова. Коні поштерунковоого висилали місцевий шпихар і власник крамнині. Та поштерунковий приїхавши стверднв тільки, що все в порядку і не зробив нікого закиду. Це, розуміється, дуже не подобалося „лицарям" і вони попри погрози на адресу всіх українців зігнали злість на вікнах Володислава Салабана на приходстві і заявляли на другий день, що це тільки початок. До вікон ужили „лицарі" півтора до 5-кільограмових „каміночків".

КРЕМЯНЕЦЬ.

Ревіндикація православної церкви в с. Старім Олексинці. По наказу волинського воєводи 25. липня п. р. адміністративна влада забрала від православних церкву в с. От. Олексинці у Кремяниччині. В олексинецькій парафії живе к. 1000 осіб православних і 10 родин латинників. У 1756 р. місцевий дідич гр. Ржищевський збудував був костел, котрий з ходом часу дійшов до упадку, бо не мав парафіян; руїни його в 1860 р. Ржищевський передав особливим актом православним мешканцям с. Олексинця під церкву, на ремонт котрої парафіяни вклали зі своїх власних коштів досить значну суму і на консервацію кам'яного будинку церкви шорону витрачали немалі гроші. Однаке часи змінились і тепер комусь забаглося залишити православних без довгу молитви та вилести фермент серед місцевого населення. Дня 25. липня приїхав до Олексинця заступник кремянецького епископа Осостович, котрий наказав вивозити образи і предмети релігійного культу спеціяльно для того навятим людям, бо місцеві громадяни відмовилися не тільки брати участь у розбірці іконостасу, але навіть бути при цьому присутніми. Вони тільки представникові влади висловили протест проти відібрання церкви і заявили, що улягають фізичній силі. Між іншим слід зауважити, що ті наняті робітники поводилися некультурно — перебували в церкві з цигарками в зубах і в шапках, а одна панікатоличка, жінка якогось „уряднйка", навіть ввела до церкви собаку. Винесені з церкви образи та іконостас вложено в порожній хаті.

Спорт.

Сян — ТШЛ. Відплатні змагання за вхід до Окр. Ліги між цими дружинами відбудуться в неділю 31. п. м. на границі Погоні. Початок в год. 11. перед полуднем.

Зоря — Стшелєц (Перемишляни). Змагання цих дружин за вхід до Б-ляни відбудуться на площі Сокола Батька в неділю 31. липня **в год. 2.30 пополудні,** а не — як вчора у нас подано — в год. 5-ій. Зміна години зматчу спричинена проханням Стшельца, що має поворотний поїзд до Перемишляни в год. 6-ій.

Україна — Погонь у боксі. Боксерська стріча репрезентаційних вісімок України і Погоні відбудеться в неділю 31. п. м. на площі Погоні. Початок в год. 3.30 пополудні.

УКРАЇНА — СТРІЛА (Жовква). Товариські змагання в ножному м'ячі між цими дружинами відбудуться в неділю 31. п. м. у Жовкві.

Наколесницький біг на трасі Львів—Миколаїв—Львів (70 км.) для нелїцензіонованих, з участю змагунів усіх львівських клюбів, відбудеться в неділю 31. п.м.

С. Т. Україна звернулася до кількох чільних клюбів Державної Ліги з пропозицією розіграти 14. і 15. серпня товариські футбольні змагання у Львові. Тому, що АКС не дав ясної відповіди, Україна законтрактувала на згадані дні І. дружину Краковій.

УСК (Ст. Самбір) — Запорожець (Нижанковичі) 4:1. Товариські змагання, розіграні в Старому Самборі, вирішили господарі у свою користь після рівнорядної гри. В І. половині переважали **гості, в II-ій господарі.**

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 7-8. Липень-серпень 1938. Львів".

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник 41. Ч. 8. Серпень 1938. Жовква.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 30. 7. год. год. 4. попол. „Іван". Год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом"

Неділя 31. 7. год. 4. попол. „Мусиш бути моєю". Год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Понеділок, 1. 8. год. 8. веч. „Іван".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКУЛИЧИН:
30. VII. Гетьман Полуботок

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найманчка.
2. VIII. Чесна Сусанна.

АНТИКВАРСЬКИЙ ЯРМАРОК

місячник, містить **безплатно** оголошення тих, що хочуть продати чи купити книжки, часописи, ноти та перекроплює дешево всякі видання в усіх мовах. Ціна зошитка в видавництві тільки 1 зол., у продавців 2 зол.

ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,
1579 **Станиславів, Йосафата 4.** 1-4

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ клище".
АПОЛЬО: „Алярм у Пекіні".
АТЛЯНТИК: „Острів засуджених".
БАЛТИК: „Почалось у поїзді", „Двоє з юрби".
ВАНДА: „Промені загадки", „Пізнались в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Не забудь про мене", „Белля Донна".
ЕВРОПА: „Комбатанти".
КАСІНО: „Королівський свічник".
КОПЕРНИК: „Останній акт пімсти"; „Міліонер на тиждень"; Метч: Шмелінг —Люї.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Не довіряй мужчині", „Виграна на Монго".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Грізний Біль" (з Волесом Бірі).
ПАЛЯС: „Банковий дім і С-ка".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Сам на сам" і „Пят і Паташон у раю".
РІЯЛЬТО: „Світ говорить про нас".
РОКСІ: „Будем усе моєю" й додатки.
СВІТ: „Візник ч. 13", „Таємний плян Р. S".
СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".
ТОН: „Тіні Парижа", „Кавярня на границі.
УТІХА: „Срібна торпеда" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівча з далекої планети".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд" — місто чудес".

ФОТОПЛАСТІКОН „Скитовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 30. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. муз. — орх., 8.00 Пог. ран. авд., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Лег. муз. з пл., 14.15 Обід. муз., 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програм., 15.15 Театр улиці: слуховище „Останній поль. чорт", 15.45 Госп. вістки, 16.00 Орх., 16.45 „Як не треба подорожувати" фейл., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Радіом. магазин, 17.45 Гутірка про Рудки, 17.55 Гальо увага, 18.00 Наша прогр., 18.10 Спів, речіт., 18.45 Поет. квадранс про Мазовша, 19.00 Скринк. речіт., 19.20 Акт. гутір., 19.30 Танк. муз., 20.00 Авд. для поляків закорд., 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.50 Спорт. вістки: виспід легкоатлет. метчу Польща—Румунія, 21.54 21.54 Спорт. вістки, 22.00 Година неспод., 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеорол. комун.

Неділя, 31. липня 1938.

7.15 Ран. пісня, 7.20 Ран. концерт, 8.00 Ран. денник, 8.15 Хліборо. газетка, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліборо. гутірка, 9.05 Поль. пісні, 9.15 Регіон. трансс. з Новгородка, 11.45 Муз. перегляд, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. трансмісія, орх. берлін. фільгарм., 13.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис, 13.15 Обід. муз. орх., 15.00 Авдиція для села, 16.30 Театр улиц: „Гість з Америки", 17.05 Спів. речіталь, 17.35 Звук. тижневик, 18.00 Слов.-муз. авдиція: „В тигар. світл. в Новгородку", 18.30 Підвечір. при мікрофоні, 18.55 Бюро студій, 20.00 Завтр. програма, 20.05 Популя. слов.-муз. авдиція: П. Онуфрій звиджує Польщу, 20.35 Льок. спорт. вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечір. денник, 21.00 „Та йой": Спілічка, вес. авдиція, 21.40 Гутірка про вітрильництво, 21.48 Львів. спорт. вістки, 21.49 Збір. спорт. вістки, 22.00 „Трубадур" оп. Вердія, опер. репортаж, 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комун.

Понеділок, 1. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. музика, 8.00 Погід. ран. авдиція: плити, анекд., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Вязанка, орх., 15.00 Бірда, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програр., 15.15 Мої вакації, пов., 15.30 „Мужики" Реймонта, IV ч. Літо, фрагм. з муз., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт, орх., 16.45 Царство слонів, фейл. 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Львів. пера, набр. вірші, 17.25 Музика з пл., 17.0 Полуд. муз., орх., 17.55 Гальо увага, 18.00 Ідні на старт, гутірка, 18.10 Пісні Вердія, 18.30 Форт. і книжка, 19.00 Вояцька авдиція, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. конц. вор. кап., 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Техн. скринька, 21.10 Розр. конц., орх., 21.50 Сп. вістки, 22.00 Льок. спорт. вість., 22.05 Вес. концерт банани, 23.000 Ост. вістки вечір. денника і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 30. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 20.10 Вечір. конц., 23.30 ,24.00 Легка й танк. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. муз., 21.00 Орх., 22.15 Нар. пісні, 23.00 Росій. романи, 23.30 Танк. муз., БУДАПЕШТ 17.00 Робітничий хор, 18.20 Джез. муз., 19.30, 20.00 Нар. пісні і цигам. орх., 21.35, 22.00 Лег. муз., 23.10 Танк. муз. ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 18.00 Розр. конц., 23.30 Лег. й танк. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Веселя муз., 20.10 Вечірн. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Лег. муз., 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.30 Пісні й розр. муз., 23.55, 24.00 Танц. муз.; МІНХЕН 18.10 Пісні й танцы, 20.10 Вес. веч., 23.20 Танк. муз., ПРАГА 12.45 Популя. конц., 18.20 Танк. муз., 19.20, 20.00 Но зеконц., 18.20 Танк. муз., 19.20, 20.00 „На зеленій луці" — опер. Бенеша, РАДІО-ПАРІ 21.00, 22.00 Вечір. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз., РИМ 18.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Андрій Шеніє" — оп.

Неділя, 31. липня 1938.

БЕРЛІН 12.00 14.00 Муз. орх., 21.00 Вечір танк. орх. і солісти, 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Серб. вечір, 22.20 Гавай. квартт., 22.45 Танк. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Військ. орхестра, 15.45 Циган. музика, 17.00 18.00 Орх., 18.50 19.00 Джез. музика, 20.15 21.00 Оперет. мельоді, 21.55 22.00 Цигап. музика, 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 13.00 Розр. музика, 15.30 Скринк. соло, 22.30 23.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Розр. концерт, 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, Святоч. авдиція з наг. 950 л. хрищення Руси-України, МІЛЯНО 17.15 18.00 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: 2 опери Каселія й Педроліа, МІНХЕН 14.00 Розр. музика, ПРАГА 12.25 Розр. музика, 15.30 Популя. концерт, 16.45 Військ. орхестра, 18.00 Розр. музика, 18.30 Марші й вальси, 19.20 20.00 „Весілля" радіофільма, 20.20 Легка музика, 21.10 „Шегерезада" симф. суїта Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.30 Цигап. орхестра, 20.15 21.00 22.00 23.00 Ріголєто, опера Вердія, 23.45 24.00 Танк. музика, РИМ 17.15 18.00 Симф. концерт, 20.35 Розр. музика, 23.15 Танк. музика.

Понеділок, 1. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 19.00 Розр. муз., 17.00 Форт. реч., 20.10 „Чар голосу", 21.00 Орх., БІЛГОРОД 18.15 Болгарські пісні, 18.45 Серб. нар. пісні, 20.00, 21.00 Опера з пл., 22.15 Спів. речіт., БУДАПЕШТ 13.30, 17.30, 18.00, Орх., 19.20, 20.00, 3.10 Цигап. муз., 20.55, 21.0 Форт. речит., 22.00 Оперет. мельод., ВІДЕНЬ 15.30 Твори Ліпта, 18.15 Форт. твори, 19.00 Пісні дитяч. хору, 20.10, 21.00 Вес. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 муз. новинки, 19.15 Вес. муз., 20.10, 21.00 Вечір. муз., 22.30 Муз. мініят., 23.00 Розр. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття: балалайк. орх., радіоспевка, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.10, 22.00 Оперет. Лоскавалля, 23.15 Танкова муз., МІНХЕН Розр. конц., 18.20 Муз. альбом, 19.15 Вес. муз., 21.20 Солісти, ПРАГА 17.40 Дуети Шуберта, 18.20 Сальон. муз., 19.25, 20.00 Військ. орх., 20.30, 21.00 Швайц. нац. свято, РАДІО ПАРІ 20.15 Вільнонч. речіт., 20.30 21.00 22.00 „Антар" героїд, казка Дітова, РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30, 21.10 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. конц., 23.30 Танк. муз.

БІРЖА.

Львів 29. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·12, 89·65, Долярн американські 5.30·50, 5·28·01 Долярн канад. 5 27·50—5.25·00. Флорени гол. 292·69—290·95, Франки фр. 14·74—14·64, Франки швайцарські 122·00—121·20 Фунти англ. 26·20—26·04, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·00 Кор. дан. 117·05—116·20 Кор. норв. 131·63—130·65, Корони шв. 135·14—134.15 Літ італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·87—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тель Авів 26·15—25·90, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Яйця.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·7 5 Вугодь 32·50, Ліґнон 90·50. Можеїв 14·75, Островець 62·00, Старохо вичі, 39·25 Габербуш 48·75.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 67.38, 3 інв. 1 ем. 83·00, серія ненот. 3 поз. інв. 2 ем. 82·38 серія ненот. 5. конверс. 70·00 прем. дов. 42·13 4 консол. 67·25

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 29. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. пак. в опак. 2·90 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 3·85 зол.

Тенденція на масло звишкова на молоко вдержана на яйця слаба.

Пізнайте! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

КУПЛЮ — ПРОДАЖ

МАШИНА до писання Сміт-Брос, 36 кл. українська, окасія. Бувша, Романовича 9, Тел. 113-55. 1597 2-3

БІЛЬШУ крамницю галянтер.-косметичну, центр повітового міста, з причини виїзду зараз продам. Зголошення: „Діло" під „5.000". 1595 2-3

22 ПАРИ висортованих футбольних черевиків до продажі. Зголошуватися до господаря С. Т. „України" п. Омеляна Верхоли „Пласт", ул. Городецька 95. 1599 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО інжиніра хемік. Письменні зголошення до „Діла" під „Заряз". 1600 1-3

МЕШКАНИЯ

КІМНАТА до винайму, вхід із клітки сходової, перший поверх праворуч. Уні Люблинської 11. 1598 1-2

РІЖНІ

ВАСИЛЬ КУЗЬМАК, емер. упр. школи в Ходорові уповажнює документ: „Legitymacja urzędnicza" z dnia 27. II. 1935. L. 15.545, wydana przez Izbę Skarbową we Lwowie— який вигадено 23. червня 1938 р.2-3

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Й. ШТРАССЕР (передпе Крака), Галицька 15 **(подвіря).** 1578 2-10

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Присилайте передплату

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 165 (14.997). Львів, неділя 31 липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ще тільки короткий час! оказійна продаж убрань, пальт суконних, полотняних, мужеських і жіночих, спортових маринарок і т. д. — у Фабриці убрань РОТ І РУДЕРФЕР Львів, Легіонів З. і. п. (над Кіном Паляс)
596 2 — 2

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР" У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20. — Тел. 504-47.
приймає до обезпечення:
а) ВІД ОГНЮ хатні й господарські рухомости, худобу, пашу, збіжжя, товари, як теж будинки вільні від примусу обезпечення;
б) ВІД КРАДЕЖІ-ВЛОМУ домашню обстанову, товари в крамницях і складах, готівку, векслі, вартісні папери, урядження церков, канцелярій і бюр, машини до писання і рахування і т. п.
в) ВІД ГРАБЕЖІ готівку при її переносинах і перевозі.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку в ЦЕНТРОБАНКУ У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

ЦЕНТРАЛЬНА Малопольська Каса Ощадности У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публичного права.
Видає ощадностеві книжечки на імя і предявника,
з порукою держави
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Заісцеві вплати — П. К. О. 500-198.

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ виїхав як щорічно до Щавниці.

Після замкнення сесії.

Львів, 30. липня 1938.

Щойно замкнена надзвичайна сесія польських законодатних установ у відріжненні від двох попередніх надзвичайних літніх сесій з 1936 і 1937 р. мала за завдання вирішити не тільки низку актуальних справ, що їх давніше полагоджувано звичайно декретами президента на основі відповідних повновластей, не лише ратифікувати ріжні міжнародні договори, що знову є парляментарною формальністю, але й установити на майбутнє структуру установ територіяльної самоуправи при помочі окремих виборчих ординацій. Тут входимо вже без сумніву в ділянку внутрішньої політики і плянів уряду на найближчу будучність. З цієї причини минулу сесію слід назвати сесією політичною.

На денному порядку минулої соймової сесії з предложення уряду — на надзвичайній сесії посольська законодавча ініціятива виключена — знайшлися справи 1) ратифікаційні, 2) шкільно-освітні, 3) фінансово-господарські, 4) самоуправні і врешті 5) стягнений у часі дискусії проект міністра Грабовського про участь судових лавників у вимірі карного судівництва замість скасованих цього року судів присяглих.

З довгої низки ратифікацій міжнародних договорів, якими на терені польського сойму звичайно ніхто не цікавиться, бо їх тексту не можна зміняти, а лише відкинути в цілости, довгу і гарячу дискусію викликала тільки одна справа. Нею був проект закону про затвердження договору з дня 20. червня 1938 р. між Апостольською Столицею і Річпосполитою Польською в справі поуніятських земель, церков і каплиць, яких католицьку Церкву позбавила Росія. Цей договір був властиво тільки формальною легалізацією заістнуваних давно фактів, коли бувші уніятські землі (і не лише уніятські, а й такі, що ніколи уніятськими не були!) забрала польська держава майже в цілости без окремих законів і без відшкодування вже в перших часах польської влади. Землю роздано кольоністам і військовим осадникам. Автохтонне українське православне населення не дістало з тих земель нічого, при чому не могло воно користати і з парцеляції. Що ліпші церкви — мурované й деревляні — тай інші нерухомі обекти забрано під римо-кат. костели, хоч велика більшість з них не була збудована уніятами. Решту замкнено і їх доля на Холмщині й Підляші відома з моєї соймової інтерпеляції.

Сучасне положення Православної Церкви в Польщі насвітлено у промовах українських послів і сенаторів, галичан і волиняків, саме при нагоді згаданого договору, яким Ватикан за 12.000 га землі і 2.500.000 п. зол. відступив Польщі величезну більшість нерухомого майна, що нібито належало колись до уніятів, а до 1918 р. було у правному і фактичному посіданні Православної Церкви. Не треба забувати, що Православна Церква не має і до нині правно унормованих відносин у Польщі. Ціль цього відтворила докладно суто політична дискусія у соймі і сенаті над ратифікацією згаданого вище договору. Канвою дискусії були польсько-українські взаємини в історії і сьогоднішніх днях, що так наглядно взоруються на ходах історичної Польщі.

Фінансово-господарські проекти: новеля до закону про Фонд Праці і проекти про конверсії доляровних позичок (їх вже оголошено як зако-

Грецький уряд здавив революцію на Криті.

Як подають з Атен, тамошні урядові кола не привязують ваги до революції, що вибухла на Криті та представляють її хід ось як: **Підчас зміни варти коло 400 вояків опанувало місто Канеу. Влада вислала туди сухопутні, морські й летунські частини, що опанували ситуацію.**

На Криті вже спокійно.

НАСЕЛЕННЯ КРЕТИ НЕ ПІДТРИМАЛО РЕВОЛЮЦІЇ.

Грецька телеграфічна агенція повідомляє: **Грецька преса осуджує революцію на Криті. Населення Крети й цілої Греції дало зворушливі докази вдячности й симпатії для свого національного уряду, який є досить сильний, щоб при підтримці народу запевнити лад і спокій.**

Населення заняло неприхильну поставу супроти повстанців.

КОМУНІСТИ ПІДТРИМАЛИ РЕВОЛЮЦІЮ?

У грецькій пресі появилася вістка, що до повстанців у Канеї прилучились комуністи.

КОМУНІКАТ ГРЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У ВАРШАВІ.

Грецьке посольство у Варшаві офіційно повідомляє, що на **Криті вповні привернено спокій і лад. Замах мав наскрізь льокальне значіння, здавлено його в самих початках.**

Нова кровава японсько-совітська сутичка.

В БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Пресовий виділ наркому закорд. справ видав комунікат, яким повідомляє, що **у пятницю в год. 16. два японсько-манджурські відділи перейшли совітський кордон біля озера Хасан та намагались заняти гору 2 км. на північ від озера, але совітська гранична сторожа прогнала їх.**

По обох сторонах є убиті й ранені.

Совітський шарже д'афер у Токіо дістав наказ зложити протест, скидаючи всю відповідальність на Японію.

У ЯПОНСЬКОМУ НАСВІТЛЕНН.

До Токіо наспіла вістка з Кореї, що **у пятницю в год. 14.40 совітський відділ без ніякої причини обстрілював японсько-манджурську граничну станицю 800 метрів від Чанкуфену та перейшов кордон. Після 1-годинної битви японці прогнали большевиків за кордон.**

ХІД ІНЦИДЕНТУ.

Команда кореанської армії повідомляє: **В пятницю коло 10-ох совітських вояків перейшло совітсько-манджурський кордон на південний захід від Шакаофен та почали будувати укріплення. Японсько-манджурські стежі прогнали їх, опісля відступили на дальші горбки, щоб оминути дальших ускладнень.**

Пополудні большевики дістали поміч і перейшли до наступу, та японці відбили його. Японсько-манджурські частини стоять тепер проти совітських.

ПОЛОЖЕННЯ НА СОВІТСЬКО-МАНДЖУРСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ ПОВАЖНЕ.

Як стверджує Домей, японські військові кола вважають ситуацію поважною з огляду на вчорашній граничний інцидент. Японське командування проявило чимало терпеливости й холоднокровности супроти совітської окупації гори Чанкуфен. Японці шукали мирної розвязки справи, але мабуть большевики зрозуміли це як слабість, бо знову нарушили манджурський кордон.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

ни у Вістнику Законів ч. 52 з 26. липня ц. р.) — врешті про устійнення цін за хліборобські витвори, з природи річи не викликали політичної дискусії. Щодо останнього проекту для підтримки життєздатности хліборобства були голоси частини польської преси, що внесення урядом цього проекту крім господарських цілей мало теж на меті приєднати для уряду прихильність польських селянських мас, на які вже не від сьогодні уряд і проурядові політичні організації ведуть безуспішні лови. Ніякої живішої дискусії не викликала і справа законопроекту про академію фізичного виховання, яку й вирішено по думці уряду.

Інакше вже було з проектами з ділянки територіяльної самоуправи, якими були: статут для міста Варшави і виборчі ординації до міських, сільських громадських, волосних і повітових рад, що їх полагоджено в дуже приспішеному темпі зі страху, щоб громадянство не мало часу ширше заговорити.

Ближче обговорення статуту для міста Варшави поминаємо, як далеку для нас справу. Зазначуємо тільки, що основи його спираються на підставових постановах закону про територіяльну самоуправу з 1933 р., де остаточно рішальний голос має таки державна адміністрація.

Сущних змін нема також і у виборчих ординаціях, є тільки зміна формальна, що замість дотеперішніх міністерських виборчих регулямінів, які міністр внутрішніх справ міг змінять кожної хвилини, будуть виборчі ординації у формі законів. Зміни, що їх тепер уведено, торкаються головно виборчої техніки й виборчої процедури і назагал для виборців вони корисніші від попередніх постанов. Але те все справи незасадничі, бо полишено і на будуче майже непорушений всеможний вплив державної адміністрації на особовий добір ухвалюючих і виконавчих органів територіяльної самоуправи.

В загальній дискусії не порушено з польської сторони основних питань територіяльної самоуправи — складу її органів і повних гарантій свободи їх виборів, компетенції і відношення її до державної адміністрації. Польська більшість разом з віцеміністром Корсаком станула на тому становищі, що територіяльна самоуправа є тільки одним з органів загальної адміністрації, якої керма мусить бути в руках держави. Або інакше, в життєвій практиці територіяльна самоуправа має бути тільки одним з органів у руках державного адміністратора — отже по правді бути світлом, що не світить. Воно зрештою годиться з пануючою в урядових колах тенденцією взяти в руки державної бюрократії можливо якнайбільший засяг публичного життя з виключенням чи обмеженням громадянської ініціятиви і недержавних організацій.

На тлі сірої дискусії, що не порушувала засадничих проблем, відмітимо промову пос. Целевича, що теоретично і порівняльно обговорив основні ідеї територіяльної автономії, узасаднюючи при тому наше домагання територіяльної автономії для українських земель у Польщі.

В нових ординаціях залишено теж надальше посередність при виборах до волосних і повітових рад. Мій внесок на комісії і на пленумі сойму, щоб увести загальне, безпосереднє, тайне і пропорціональне право голосування усіх виборців при виборах до волосних і повітових рад, перепав. На пленумі сойму заявились за ним тільки українські і жидівські посли та ледви тільки кількох польських послів. Перепав теж у сенаті анальогічний внесок сенатора Децикевича.

Ясно, чому польська більшість у соймі і сенаті заняла негативне становище до безпосередности волосних і повітових виборів. Зробила вона це виключно з польських національно-політичних мотивів, щоб дати старості змогу при знаних у нас практиках пересіяти якнайбільше українських кандидатів та штучно задержати і на будуче польські більшости у волосних і повітових радах на українській етнічній території. Очевидно, українська репрезентація голосувала проти самоуправних проектів.

Нові самоуправні закони є політичним інструментом у руках державної адміністрації. Цей інструмент важний не лише в границях територіяльної самоуправи, він діє теж у гору при устійнюванні кандидатів на підставі обовязуючих виборчих ординацій до сойму і доборі електорів при сенатських виборах. А охоти на зміну тих ординацій нема в урядових колах ніякої.

З нових виборчих самоуправних ординацій польська опозиція невдоволена. Ендеки тому, що не скастровано при цій нагоді жидів у містах, лівиця з цієї знову причини, що полишено і на будуче всемогучість старостів при комунальних виборах. Своє невдоволення з нових законів виказують особливо людовці. Правлячі в Польщі круги, що хотіли би зловити для себе польських селян, не дуже беруть собі до серця критичне наставлення людовців до нових законів. Вонк сподіються, що людовці не збойкотують самоуправних виборів — а вони недалеко — і засівши в органах територіяльної самоуправи зможуть переперти частину своїх кандидатів до сойму і сенату при наказаній тихій зичливости старостів. А вже в соймі і сенаті уряд зуміє з ними поговорити!

Д-р Степан Баран.

армія. Точки 8—12 проекту статуту трактують тільки про поширені управнення окремих громад. Отже завваги судето-німецької та словацької преси, що проект статуту базується на непорушности існуючої 20 років чехословацької конституції, в засаді згідні з правдою.

Але навіть маючи цю безспірну правду перед очима, годі погодитися з докорами цієї преси, нібито проект статуту не вводить узагалі ніяких суттевих змін у положенні національних меншин Чехословаччини. Цей полемічний випад далекий від правди. В дійсности уважний читач проекту статуту набирає переконання, що чехословацький уряд, обстоюючи в засаді непорушність єдности республіки, **хоче одночасно наділити меншинне громадянство такими правами, які у практиці рівняються управненням до національно-культурної та господарської самоуправи.** Бо що значить постанова 5-ої точки проекту статуту про те, що адміністраційні урядовці на областях, замешкалих громадянами одної і тої самої народности, мають рекрутуватися зпоміж громадян тої народности? Це значить, що місцева адміністрація на території, скажім, судето-німецькій має бути таки в німецьких руках. Що значить далі постанова шостої точки, що кожна народність матиме скількість шкіл, яка відповідалаб її чисельности і додаткова постанова третьої точки, що діти не можуть бути виховувані особами іншої народности, як їхні родичі? Це значить хіба ніщо інше, як те, що напр. німецьке шкільництво має бути своє власне та під своєю власною управою. Ця саме шоста точка проекту статуту передбачує, що громади й округи мають в акції допомоги для населення однаково поступати супроти всіх національностей — пропорціонально до їхньої чисельности та що засада пропорціональности буде обовязувати при всіх публичних роботах. Отже — іншими словами — фінансові приходи й видатки з приходів громад та округ на німецькій, словацькій і всякій іншій національній території мають повертатися на користь населення даної території. Чи це у практиці не є частинне здійснювання територіяльної самоуправи? А врешті незвичайно важна і для кожної національности, що не є панівна в державі, постанова третьої точки проекту статуту про те, **що окремий закон забезпечує охорону національности і передбачує кару від 6 місяців до 5 років вязниці за кожну спробу винародовлення.** Шукайте в будьякій іншій державі, де є національні меншини, або навіть де є великі, мілінові від віків автохтонні народи, такого закону про охорону Богом даної національної індивідуальности! Даремні будуть ваші пошукування...

Коли мати в тямці, що меншинний статут чехословацького уряду є **ще тільки проектом**, тобто базою для переговорів та евентуального дальшого поширення і поглиблення його постанов у користь менших, то при всіх, здава-

Напередодні перебудови Чехословаччини.

Справа внутрішньої перебудови чехословацької республики, попереджена загрозою війни з Німеччиною та гомінкою тяганиною по всіх майже европейських дипльоматичних канцеляріях, увійшла нарешті у вирішну стадію. По двомісячних майже нарадах політичний комітет при раді міністрів ЧСР виготовив і 27. ц. м. проголосив проект статуту та мовного закону, як основу до переговорів з представниками національних меншин, що малиб початися уже з початком серпня, зараз після приїзду англійського посередника льорда Рансімена.

Відгомін на оголошені проекти в меншинній пресі Чехословаччини не ворожать гладкого та легкого ходу переговорів. Навпаки, труднощі а радше — як це назвав премієр Чемберлен в англійській палаті послів — величезні небезпеки, що їх криє в собі чехо-судетська проблема, вийдуть на верх насправді щойно тепер, коли ця проблема зі сфери теоретичних дискусій і взаємного залякування стане віч-на-віч з практичною реалізацією. Переговори ще не зачалися, а вже на сторінках судето-німецької та словацької преси з одного боку і чеської з другого спалахнула гостра суперечка про те, чи урядові проекти статуту й мовного закону можуть бути основою до перебудови Чехословаччини. Німці та словаки твердять, що ці проекти — це тільки корисніша інтерпретація існуючої конституції, одначе щось безконечно далеке від їхніх домагань національно-територіяльної самоуправи, власного сойму і, як цього хочуть словаки, власної територіяльної армії. Чехи відповідають, що проектований статут і мовний закон є крайньою межею претенсій та достаточно забезпечують національно-культурний і господарський розвиток національних меншин; піти ще дальше, означалоб кінець Чехословаччини. „Генляйнівці — пише редактор Рішка в „Лідових Новінах" — домагаються від нас неможливих уступок. Дати ці уступки — рівнозначне із самовбивством".

Навіть коли брати як правду, що ці часописні словесні сутички можуть бути тактичним маневром, щоб виторгувати більше, вжеж таки — судячи із передконференційної атмосфери — переговори заповідаються невесело і льорд Рансімен дістав твердий горіх до згриження.

Коли уважно та із застановою прочитаємо 13 точок оголошеного чеським урядом проекту статуту, то — ніде правди діти — **формально не находимо в цьому проекті здійснення німецьких чи словацьких вимог органічної перебудови держави.** У проекті ні словом не згадано про територіяльний сойм чи яке інше політичне тіло, що малоб самоуправні компетенції на території з німецькою або словацькою національною більшістю, про уряд якогось намісника чи губернатора тієї території, про територіяльну міліцію чи поліцію, не кажучи вже про здійснення такої вимоги, як територіяльна

лосяб, діяметрально протилежних розходженнях надія на компроміс має багато виглядів на успіх. Тим більше, що в успішному внутрішньому упорядкуванні та стабілізації відносин у Чехословаччині заангажований **престіж Великої Британії.**

Яка позиція в кінцевім білянсі перебудованої Чехословаччини припаде на долю **українського Закарпаття?** Ось важке питання, що нас безпосередньо й до живого цікавить. Дня 28. ц. м. відбув український посол із Закарпаття Ревай довгу конференцію з премієром Чехословаччини Годжею і він напевно поінформує українську пресу Закарпаття про стан справи.

Наші освітні прогалини.

ДУМКИ ПІСЛЯ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВИСТАВИ.

Найвидатнішою подією нашого культурного життя в місяці червні ц. р. була безперечно Перша Українська Педагогічна Вистава. На ній побачили ми в предметах і символах не лише наші педагогічно-виховні змагання та фактичні досягнення, але також завважили одночасно й усі прогалини та недомагання в нашому шкільництві й вихованні. З цього повинні ми поробити відповідні висновки та заходи, щоб задовольнити всі сучасні розвиткові потреби народу.

Попри всі технічні хиби й недостачі Першої Української Педагогічної Вистави — а вони безперечно були й нема потреби їх заперечувати — мала вона і позитивні свої важні сторінки. Тут переконалися ми наочно, що школа, освіта, виховна праця це — по своїй найглибшій природі — динаміка. В статичних формах представлені тут були динамічні процеси, як вияв збірної національної енергії народу. Ці процеси не перериваються ні на мить. Це доказ, що наш нарід і в найважчих умовинах живе та розвивається.

Але найбільше таке значіння Першої Української Педагогічної Вистави, на нашу думку, в тому, що ми побачили образово всі прогалини й недомагання в освіті та вихованні нашої молоді. Одні з них незалежні від нас, від нашої волі, на інших ми можемо мати вплив та внести потрібні поправки. Одних і других ми не сміємо занедбувати.

Є в нас у ділянці виховання й освіти нові надбання, що повинні нас радувати та додавати охоти до дальшої праці. Ми маємо незаперечені досягнення в ділянці дошкільного виховання, переорганізували та змодернізували середнє шкільництво, придбали трохи фахового шкільництва. Зате понесли ми болючі втрати в дотеперішньому стані посідання. З двох мап стану українського народнього шкільництва — мапи шкільництва з 1866—67 рр. та 1936—37 рр. — повіяло на нас сумом. Ми тратимо, майже втратили наше народнє шкільництво. Правду цю всі знаємо; але вистава пригадала нам, що ми не повинні з нею зживатися, привикати байдуже до неї. Треба в цій справі розбудити в народі якнайбільшу активність. Хто знає, чи не требаб нам теж подвоїти та потроїти акцію в справі приватного народнього шкільництва.

Педагогічна Вистава поставила нам перед очі і другу гірку та знану всім правду, — що в нас не було і по нинішній день нема свого високого шкільництва, українського університету. Це перестаріла, але по нинішній день незагоєна культурна рана на нашому національному організмі. Чи робимо ми якінебудь заходи, щоб її вилікувати?

Ця вистава пригадала нам також, що наше виховання й освіта неповні, однобокі. Наше загальне політичне становище, факт, що ми недержавна нація, спричинює таке шкідливе явище, що ми не маємо зовсім деяких родів новітнього шкільництва. Наша молодь не виховується на моряків, летунів, моторовців, телефоністів, телеграфістів, гірників, радіових і кінових техніків, не знає нічого з ділянки військового вишколу та оборони краю. Ледви чи будемо ми в недовгому часі мати такі школи. Але наше громадянство та наша молодь не сміють легковажити цих нових родів технічної освіти. Хто з наших молодих людей може і де тільки може, повинен користати з вище вказаних шкіл. Народові в ріжних хвилинах та ситуаціях життя потрібні все й усюди люди в ріжною освітою та фаховим знанням.

Наш спортовий рух, наше фізичне виховання дуже кволе, безбарвне та розпорошене ідейно й тактично. В цій справі потрібний нам якийсь ідейний один провід, якесь тактичне обєднання. Чи прийде до цього?

Потрібна нам також своя журналістична школа. Наша національна преса в останніх роках дуже розрослася і мабуть дальше буде розростатися. Вже сьогодні десятки, а може й сотки людей працюють у своїй рідній журналістиці. Хто свідомий величезного впливу преси на ідеольогічні процеси та поширення культури в народі, той погодиться з поглядом, що журналіст повинен мати високу й фахову освіту, добуту у фаховій журналістичній школі. Чи факт, що голова нашої журналістичної організації був запрошений у склад почесної президії

МАВРИКІЙ ЮКАЙ. 7

Двобій.

Там між Дунаєм і Тисою тепер це виглядає інакше. Вже нема там стад і стаєн під широким небом; все зоране й засіяне. Перед нашими очима виринає чудова мозаїка нив ясно- і темнозелених, біля них мальовничо виглядають рожеві та жовті квадрати. Тут і там крикливо червоний пояс та фіялкові беріжки: тютюневі та олійкові квіти. Між ними перехрещуються полівди, появляються господарські будинки в залізних огорожах. Дороги лучать міста з селами і з середини багатої озимини пнуться вверх комини величезних фабрик — ці велитні модерних казок, де живе новий дух світа.

Тепер іде там інший бій — німців з мадярами: на полі промислу. Це бій, якого перемога обом сторонам іде на користь.

Це сталося по багатьох пересудах минулих часів. З рицарських замків залишилися гідні пошани руїни, ніхто вже більше не хвалиться своїми шляхотськими знаками, з підданого став вільний чоловік, привілеї зникли, місце манастирів заняли школи, а рікою пробиває собі дорогу пароплав. Зникнув уже також старий спосіб господарювання: мотори сіють, косять, молотять. Замість диких жеребців, замість диких сальашів та стаєн, стоять тут модерні стайні, замість розбійничих ватаг їздять подорожні.

Чатардський замок теж зійшов нінащо. Останні два нащадки підкопали собі ґрунт під ногами ще на початку століття. З нього повстала фабрика. Багатий слезький промисловецьЗібельман купив той замок. Його син є тепер його власником. Замкову вежу, що нінащо не годилась від того часу, від коли не могла повівати на ній хоругов замкового пана, давно вже розібрали, а з цегол тієї вежі вибудували високий димар.

Замість замкової вежі димар! А замість замку цукроварня! Замість шляхотського гербу вивіска з написем, а перед місцем, де була давніше панська загорода — залізниця. Але булоб краще, якби там була ще коршма. Власник чатарської фабрики міг би попросту собі на станцію приїхати, але тепер — тому, що по середині лежав ліс — мусить пів години обїзджати й мусить побічними дорогами возити свій товар на стацію.

Власник фабрики, що купив всі дооколичні великі маєтки, хотів би за всяку ціну купити той ліс. Але завсіди дістав від власника відповідь, що ліс фідеїкомісійний, отже, що ліс не продається.Тоді фабрикант хотів здобути бодай дозвіл, щоб міг прорубати собі лісом дорогу до стації. Але власник ліса спротивився. При фідеїкомісійних маєтках не вільно зрубати ані одного дерева.

А власником лісу був Тібор Кондай, останній чоловічий нащадок колись такої могутньої родини. Цей ліс був тепер його єдиним майном по його предках. Не попустить з нього ні стебла соломи, а його помешкання — це той білий дім, де маже перед двома століттями його прадід Ґабор гостив чорним хлібом „лабанців". Правнук не бачив у себе ще ніколи стільки гостей. Ніхто його не відвідує. Нещастя не має приятелів. А щож він тоді робить? Як усередині ліса живе? Цього не бачив ніхто. Ціла лісова площа була обтикана колами й перед кожним входом находилась деревляна табличка з надписом: „Лови заборонені".

Але лови дають велику радість.

Часто блукають пристрасні німроди до далеких країн, коли довідаються про особливу породу диких звірят. Сувора погода в диких країнах на ріці Драві, а також метелиця в Мараморошських лісах, зводять часто в рибальській хаті або у вівчарській колибі особи, що походять з чотирьох сторін світа, зовсім незнаних.

Так стрінулись одного дня під кінець жовтня в залишеній колибі в Мараморощі чотири ловці з панського стану, що їх одного за другим загнала туди несподівана буря. Вони всі хотіли стріляти тетереви, які в Угорщині такі рідкі, що справді не виплачується гонитись за ними по трицять миль.

Пани запалили собі люльки, витягнули зі своїх торбин останки поживи, подавали собі великі круглі дзбанки, наповнені вином та знаменито бавились, а на дворі шаліла метелиця.

Один із них був уже сивий мужчина, другий дуже сильної будови тіла, третій кремезний, четвертий пристійний юнак з прилизаними вусами. Кожний красунь, тільки бери й малюй!

Якби був так збудився угорський прабатько Альмош, що саме поміж цими горбами є похований вже тисяча літ, і якби побачив тих чотирьох за спільним столом, то певно прославив би їх у повісти про тих сімох проводирів сивого Кунта, сильного Губу, кремезого Зуарда й меткого Левента.

Коли вже ловці в народній угорській мові оповіли собі найвеселіші анекдоти, сказав один з них:

— Ну, це гарно, що в цій мадярській пустині випадково зійшлись чотири правдиві мадяри, що балакають так гарно своєю рідною мовою... Ми могліб собі вже і прізвища сказати.

Сивий мужчина сказав трохи вагаючись:

— Називаюсь Брауенфальс.

Другий веселіше додав:

— Каленберґ — моє імя.

Усміхаючись відповів то, що питався:

— Гаразд, а я звусь Травтенав.

Тепер ані юнак не міг стриматись:

— А мене кличуть Отокар Зібельман.

Загальний сміх.

Перші три імена були вже знані давно в Угорщині, з ними були звязані угорські великі маєтники на цілі століття, славні родини, проводирі політичних та народніх партій. Але четвертий був новий чоловік, але і цей запустив уже коріння.

І в оповіданні цім кожне слово правдиве, хоча не сухо передане, як в історії. Бо особли-

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 209-30.

Першого Українського Педагогічного Конгресу в 1935 р. не є символічний? Не говорить нам нічого?

Тепер, по Першій Українській Педагогічній Виставі приходить мабуть слушна пора на реалізацію думок, видвигнених з нагоди Першого Українського Педагогічного Конгресу: в нас дуже бажана координація шкільних проєктів та виховної праці; треба створити в народі нові категорії думання в справах виховання й освіти; добре булоб може створити якусь міжорганізаційну Центральну Культурно-Виховну Раду. А передовсім треба нам усім з найбільшою енергією забратись як до оборони, так і до розбудови українського шкільництва.

І. Ю.

УРЯД УРЯДУЄ.

КАНДИДАТИ НА „ВОРОГІВ НАРОДУ".

Це у Києві, де у дзеркалі асфальту широченного Хрещатику відбиваються вітрини численних крамниць: і розкішно обладнаних „Гастрономів", і „державидавів", і „універмагів"; різнокольорові неони вивісок кіна; перлинні намиста електричних ліхтарів.

Це у Києві, де завзято подзвонюючи мчать довгі червоні трамваї на високі узгір'я і знову провалюються кудись глибоко наділ, де швидко сунуть сині тролейбуси, дослівно обліплені людьми.

Це у Києві шелестять гумовими шинами блискучі урядові авта повз Софійського заповідника, повз памятника Богдана Хмельницького, Майданом Героїв Перекопу, висаджуючи біля входи велетенського будинку Раднаркому УССР людей у білих „толстовках", в українських вишитих сорочках, з різнокольоровими татарськими тюбетейками на оголених головах (така вже мода у „відповідальних робітників"!) або з кокетними червонними хусточками (так уже годиться „відповідальним робітницям!"), з туго набитими теками у руках.

Це в столиці української совітської соціялістичної республіки розпочинається засідання Ц уряду — Ради народніх комісарів.

У великій салі з портретами „вождів" по стінах, з прекрасними меблями все готове, порозкладене на червоному сукні довгого стола— білий папір, олівці; у відчинені високі вікна ллється вечірне повітря, насичене і Дніпровською вогкуватістю, і нагрітими сонцем пісками, соснами, покошеним сіном Броварських далечин.

Та не поспішають „відповідальні", спізнюються; це теж годиться показати, що людина страшенно занята, що має до чорта „навантажень" службових і партійних, „ну просто ніколи" та й годі! І всі роблять вигляд, що вірять один одному.

Але зібралися.

Головує сам голова ради народніх комісарів, Демян Коротченко, з високим, значно полисілим чолом, у розхристаній толстовці. Тримає себе під „старого більшовика", тобто треба бути брутальним, лаятися, кричати на всіх, говорити всім „на ти". Це так і годиться „відповідальному у республіканському масштабі". Зрозуміло у відношенні до підлеглих, а перед „відповідальними у союзному масштабі" то і нижче за траву, тихше за воду. Проте наскільки сьогодні з Центрального партійного комітету нікого нема, то можна тримати скільки хочеш на народніх комісарів.

Поруч сидять заступники голови: Марчак і Жила. Трицятипятилітній Марчак тримається під европейця, недурно він професор, отже в білому комірці, краваткою, навіть на голову вкладає не кашкет, а капелюх. Це теж дуже модно, але не завсіди безпечно. Жила — теж молода людина у вишитій сорочці.

Добре памятає Марчак, як замість Жили сиділи поруч з ними два інші заступники голови: Сухомлин і Тягнибіда і ще не так давно, який місяць тому!... Та на такі теми не тільки розмовляти, але й на самоті думати не рекомендується. І не модно, і не безпечно. Тим більше, що і „товариш Успенський" недалеко сидить. Йому не обовязково бувати на цих засіданнях, бо він же підлеглий тільки Москві, а не українському урядові, але він завжди цікавиться цими засіданнями... Цікавиться, цікавиться, а потім дивись, фотель котрогонебудь з наркомів стає порожній. Он уже декілька засідань порожніє фотель наркома місцевої промисловости, Чубаря, брата московського. Уклонились йому. Сам Коротченко запобігав. А тепер?! З одного боку воно, зрозуміло, приємно, що не на тебе звернув „товариш Успенський" увагу, що занятий кимсь іншим, ну, а з другого... на кого тепер черга?!...

Он сидить нарком соціяльного забезпечення Явдоха Легур у своїй червоній хустці. Цій жінці щастить. Справді з незаможніх і неписьменних селянок. Трохи підучилась, пішла у семенних селянок. Трохи підучилась, пішла у сестри-жалібниці, поступила в партію. А тут тобі і наркомів фотель, і орден, і до верховної ради обрано! Сказано жінка, так з нею і носяться, щоб можна було на який випадок козирнути нею.

А ось двійка зовсім молодих парубчаків — це нарком земельних справ Мурза та його заступник Луценко. У них у кожного аж по дві великі теки в руках.

Найбільше відомостей у цій галузі вимагає Москва. Отже щодня доводиться складати нові пляни, нові звіти. І так добре виходило: розробили довженний плян — цілі простягала, коли саме і в якій області починати збирання озимини, а коли городовини. А тут з місць телеграми за телеграмами, щоб починати озимину. Ну, зрозуміло, не можна ж не за пляном! А тут чи сонце пригріло, чи чорт зна що трапилось. І озимина вже аж сипиться, і городина теж, а ще і сіно не покосили! А потім за звітами з областей стільки то комбайнів відремонтовано, а поправді виходить, що це тільки передбачене „за пляном". І знову треба ремонтувати щойно відремонтовані! І норм за пляном не виконують. І при збиранні комбайнами в багатьох місцях допускають високе зрізання стерні (таке виросло тобі високе!), а цеж скільки зерна гине, і солома гине!!... Цілі відділи у наркоматі тільки те і роблять, що друкують ці

ва чарівна міць находиться в угорській землі, на якій цвітуть квіти в піску, казки про свободу, а коли їх зірвати, то кров з них тече; у стиску руки угорця, в яснім зорі угорських дівчат; в тім свобіднім, великім повітрі безкраїх пустинь на рівнині; у загальнім жалю за минулим і в недостачі повної надії на майбутнє; в мадярській народній пісні та в коханні.

Цієї події не вважайте за похвалу угрів ані угорських німців, — бо це тільки сухі факти.

Насміявшись, ловці оповідали собі взаємно, яким способом сюди дістались. В їх маетках майже скінчилося молочення, власник цукроварні не міг ще почати працювати, бо цукровий буряк був ще у землі. Але як тільки прийде час жнив, тоді вже немає спокою вдень ані вночі, але до того часу є ще багато часу, щоб полювати на тетереви. І він додав:

— Очевидно там коло мене в долині, багато ближче ліс, де теж находяться ще стада тетеревів!

— Тетереви? У тебе? — питався старий пан, киваючи головою. — Не знаю дійсно такого місця, хоч знаю цілу Угорщину від одного кінця до другого. Де це може бути?

— В чатардськім лісі.

— А це є прецінь щось! — крикнули всі враз. — Там мабуть є теж і буйволи!

Потім оповідали собі, що чули про власника чатардського ліса. До нього не дуже безпечно наближатись на віддаль рушниці. Кожного застрілить, хто переступить його поріг. Краще голодуватиме, ніж продав би кусник дерева зі свого лісу. Живиться тільки дичиною, хліба не має ніколи в хаті. Вино, що його дістане за шкіри звірят, не є для нього досить міцне. Щастя, що його ніхто не бачить, коли пе. Дурень! сказали всі.

— Але я мушу таки щось дістати! — твердив Зібельман. — Коли інакше це не буде можливе, тоді одружуся з його дочкою!

На ці слова вибухнули всі сміхом.

— Чорнокнижниця з залізним носом, наче в мадярській казці. Панна зі свинячим рилом!

— Що мені на тім залежить! Візьму її! Я-ж підприємець! Мушу мати дорогу чатардським лісом!

Ловці відповіли на це, що він чортівський юнак. Потім полягали на свої сільські гуні, накрились своїми кожухами й один одному бажав, щоб йому снилось те, чого собі бажає.

* * *

За тиждень по цій стрічі в Марамароші їхав Отокар Зібельман до того чарівного ліса й доїхавши до першого граничного кола, привязав до нього свого коня, наказав одному з людей, що збирали цукровий буряк, щоб сторожив йому коня, а сам пустився стежкою до ліса.

Пробиваючись гущавиною, де вечірні сутінки й малинові кущі заповняли простір, пригадав собі народню казку про „тернову рожу", дуже улюблену в Угорщині. З недалекої віддалі дивились на нього без страху серни й олені, на галузях воркала горлиця, тетерев розширював свій хвіст наче віяльце і золотий бажант розтягав теж свій довгий хвіст. З діри дуплавого дерева дивилась наче з вікна родина ласиць, а на круглій поляні стояв на задніх лапках заяць з гострими вухами, начеб питався: „Бо хтож це, що сюди приходить?" Не виглядало, щоб яка тварина боялась нового гостя.

Зібельман не мав рушниці, тільки ручний топірець, що по угорськи зветься „фокош". І його взяв тільки на охорону у випадку, якби на нього той чудак пан чи пси напали.

Про ліс ходили погані чутки. І робітники, що збирали цукровий буряк перестерігали Зібельмана, щоб уважав на себе, бо ґраф Тібор Кондай застрілить кожного, хто вступить до його ліса. Він міг очевидно попрямувати до ґрафової хати, але не зробив того, бо його вже попередили ті, що знали ґрафа Тібора, що ґраф запре двері, як тільки побачить, що хтось до його дому приближається. Зібельман ішов лісом закрутами, щоб підійти зі задньої сторони до самітнього дому, щоб наче з неба туди впасти.

Як так блудив по лісі, смерклося. Але місяць ясно світив крізь гилля дерев. Накінець Зібельман прийшов на поляну й оглядав дім, що стояв перед ним.

На переді находився довгий ґанок, заросліий диким вином, якого листя осінь уже забарвила на жовто й на червоно.

На ґанку сиділа жіноча постать. Перед нею стояв столик, на якім лежала ґітара і як здавалось, вязка нот. Місяць засипував ту постать срібним своїм сяєвом.

Зібельман почав знову думати про казку про „тернову рожу". Лісова русалка в білому одязі, якої русяве волосся, наче пекуче золото, спливало по її плечах. Її чарівна білява постать осяяна світлом місяця. Її ніжні, білі пальці вичаровували зі струн ґітари захватну пісню. Співала мягким симпатичним голосом мельодію, її варіяції, опісля взяла ноти, зазначила щось, але, як здавалось, не дивилась на те, що пише.

Дивлячись на місяць, писала з напіввідкритими устами, начеб хотіла перенести на папір те його проміння. І здавалось, що це жіноче єство не замітило його появи, а це Отокара дуже тішило. Висока трава зменшувала шум його кроків, але його постать освічували промені місяця. Могла його побачити.

Голосним „добрий вечір" старався звернути на себе її увагу.

Жіноча постать налякалась цього звуку й обернувшись до чужинця, відповіла лагідно на привіт.

Отокар уявляв собі „чародійку зі залізним носом" інакше. Але можливо, що це не вона.

— Називаюсь Отокар Зібельман, ваш сусід і шукаю пана ґрафа, — сказав ввічливо.

— Мого батька нема дома — відповіла лагідно дівчина.

(Далі буде).

Ощадність облагороднює,
тому щадім усі і складаймо ощадности
В ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ
вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11).

аляни та звіти про збирання озимини та городини. А тут тобі запитання: а як з бурячками? а як з бавовником? як з кукурудзою? як з соняшником?... Ну, звісно пишеш, друкуєш, надсилаєш. Навіть уже і не страшно! З другого боку там у Москві теж не розберуться у цих простиралах та хто їх і читатиме? а з другого... що ж робити? нарком земельних справ завжди був, є і буде найпевніший кандидат до „ворогів народу"...

Таксамо себе почуває і нарком насінних і тваринницьких радгоспів, Шило. На папері у нього дуже добре все виходить — скільки саме відсотків зроблено того то, скільки мусять іще зробити. А поправді сам чорт ногу зломить! І чомусь то радгоспи почали вже збиральну кампанію, а зерна державі не віддають ?! Ну хай би то колгоспи, а то радгоспи теж! А тут з Москви вимога за вимогою, телеґрама за телеґрамою, та все телеґрами „блискавки" — так і і по московському дехто каже: „молнії поза чергою", „молнії поза чергою убиральні"!!

А ще завжди добрий кандидат до „ворогів народу" це уповноважений наркомату заготівель СССР при уряді УССР. І товариш Кащеєв добре це розуміє.

Ну, що ж ти скажеш, коли ніхто не думав, що збирання урожаю почнеться так швидко? воно і не закінчено, ні ремонту старих зерносховищ, ні будівництва нових. А ці прокляті хахли привезуть зерно на здачу та як побачуть, що нема зерносховища, то замість того, щоб покищо відвести зерно до дому, зсипають просто на землю. Там, пишуть, гори зерна повиростали! А до зерносховищ возили, возили, зсипали, зсипали, все здавалось добре, а це вони десь подіставали зерна зараженого на кліща та і понавозили. Зерносховище значить заражене, отже наново ремонтуй, дезинфекуй!!

Небезпечне становище і наркома освіти Хоменка. Як не дбає він про русифікацію, як не запроважує її він усіма засобами, дивись і вискочить звідки небудь „українізація". Ну зрозуміло і київські і московські ґазети вилають і Коротченко вилає, і до ЦК партії покличуть, і там вилають. Добре, як ще на цьому скінчиться!?

Недобре себе завжди почуває і нарком торгівлі Лукашов. Ну, що ж його робити, коли ці прокляті хохли завжди хочуть щось покупати, для чогось то їм і цукру потрібно, і соли, і сірників хочуть. А як нема по крамницях, зараз дописі до Москви посилає. А головне, що він, Лукашов, мало і розуміється в цій торгівлі. Ніколи в житті нею не займався, покупав правда дещо у крамницях, коли ще був робітником на ткацькій фабриці на Московщині. Так ось узяли і „висунули" його на наркома. Ну, звісно, підписуєш пляни, звіти та ще цією хохлацькою мовою хтось закатить, нічого і не розбереш, а підписуєш. Правда, дав наказ, щоб усі урядові папери писали „революційною мовою" великого братерського народу, бо і Ленін писав нею, і Сталін пише. Нічого! — кажуть сам Хрущов похвалив це! Може і вивезе!

Непевне становище і наркомів: харчової промисловости. Балики, легкої промисловости Міми й охорони здоровля, Овсієнка. Завжди нарікають на них, завжди пишуть про непорядки по їхніх наркоматах до ґазет. Правда, вони сидять на своїх фотелях тільки по півтора, по два місяці, але чи зверне на це „увагу" „товариш Успенський"? Отже запобігають вони перед „товаришем Успенським", попельничку йому підсунуть, сміються улесливо, коли він навіть ще не скінчив дотепу.

Значно спокійніше себе почувають: нарком фінансів Курач (жадної-же самостійности! всім Москва розпоряджається!) і нарком юстиції Бабченко (тут також вся каральна система перейшла або до Єжова з його „наукомвундельцями, або до Вишинського з його прокуратурою, підпорядкованою тільки йому, цілком обминаючи владу УССР).

Але кому всі заздрять так це наркомові лісової промисловости Ушкалову. Адже щойно зняли і заарештували попереднього наркома Казимира Косіора, брата Станислава. Отже тепер усе можна деякий час звертати на нього. Хай лісозаготівний плян другого кварталу зірвано! Хай незадовільно реалізовано завдання вивозу лісу! Хай виявлено, що в наркомлісі приховали від держави аж 650 тисяч кубометрів готових лісоматеріялів. Хай! Тепер уся справа покищо тільки в ліквідації наслідків шкідництва, а вже над цим зуміє попрацювати „товариш Успенський", отже якісь місяці 2—3 можна тільки лаяти „ворогів народу". І ось тягнеться засідання, реферують, дискутують, вносять пропозиції і резолюції, курять, п'ють чай...

Розносить чай „товариш Щитик" з раднаркомівського буфету.

Розносив він його і за часів веселого Любченка і сухотника Бондаренка... Сиділиж за цим столом і Шелехес, і Порайко, і Сухомлин, і велитень Балицький, і Затонський, і Рекіс, Якір... Невідомо, де і поховано їх, якщо поховано...

І пропонує нарешті Коротченко просто закликати всіх колгоспників, всіх працівників сільського господарства зібрати урожай в найкоротший речинець і здати все належне державі. Одноголосно! І справді: патріотично і видно, що рада народніх комісарів таки попрацювала.

А чи не лоскоче щось під серцем у Коротченка? Звісно, лоскоче! Захочуть у Москві причепитися до чогось, і буде те, що з Постишевим, Кудрявцевим, Косіором. Одна надія, що все вже так заплуталось, все так хаотичне... Ніхто не розбереться, ніхто собі не дасть ради, ні тут, ні у Москві...

— „Засідання закриваю!"

Всі виходять на підїзд, підїздять авта. Добре, ще один день якось проминув. Правда, завжди по ночі арештовують. Та чому саме мене? Може й когонебудь іншого?!

Світить місяць з високого київського неба. Таксамо він світив, коли Київ був вільний, таксамо світитиме, коли Київ знову буде вільний.

Гл. Г.

М. ЧУБАТИЙ.

Через Відень до вільного князівства Ліхтенштайн.

(Подорожні враження).

Тогорічне весняне засідання Міжфедеральної Ради „Пакс Романа" вирвало мене на тиждень з цілоденної праці в школі та Академії і перенесло у зовсім інший світ, у глибокі швайцарсько-австрійські Альпи, до єдиної ще нині самостійної німецької держави, у вільне князівство Ліхтенштайн, розкинене в Альпах на пограниччі Швайцарії та Форальбергу. Там на запрошення князя-реґента Франца Йосифа та його уряду, як приятелів Пакс Романа, мало відбутися дводенне засідання тої всесвітньої організації.

Хоч як недогідна була це пора на виїзд: кінець квітня та початок травня — гарячий час у школі, а далека дорога на 6 днів сумнівної вартости приємність, то все-ж я відчув вдоволення, коли з заграничним пашпортом та міжнародним білєтом у кишені я сидів у вагоні Львів—Відень поспішного поїзду на львівськім головнім двірці.

Хоч нераз довелося проїздити ту дорогу, та може ніколи я не їхав з таким зацікавленням як тим разом. Охота побачити нинішній згітлеризований Відень мусить зродитися у кожного, кому те місто безжурного життя та питомої віденської „ґемітліхкайт" нечуже.

Знав я те місто у часах габсбурської світлости як студент місцевого університету. Мав я нагоду бачити наддунайську столицю в часах її повоєнної руїни (1922. р.), і в часах „червоного" Відня (1930) та під владою католицько-кооперативного режиму самопевного Шушніґа (1935).

Куди не повернешся вяжуть тебе якісь спомини з Віднем і нервово-воєнні, і веселі — безжурні і сумом сповиті. І Штадтпарк і Календберґ і Деблінґ, а передовсім українська дільниця Йозефштадт промовляють до тебе споминами. Хібаж не палить тебе тепер цікавість побачити який той Відень нині, в часі історичного перелому?

Крізь Краків, пограничні Зебжидовіце та Богумін наш поїзд уночі перетинає чеські Моравії та вчасним ранком впадає на пограничну чесько-австрійську стацію Бжецляв — давній Люнденбурґ.

Від ревізій аж у голові крутиться: „Пасі просім; цельні ревізіє; мате девізи", дарма що граничний рух тепер дуже слабий. Ось і перші свастики на ручних опасках пограничної служби. Які вони незвичайні саме на тій стації! І знов „райзепессе бітте; цольревізіон; цольревізіон; девізен анмельден!" Слава Богу, що скінчилася та метушня, серед якої можна голову стратити. Призабудеш у нинішній подорожі зробити одну дрібну формальність, напр. зголосити девізи — ти пропав у дальшій дорозі. Гірш виїзді на черговім кордоні не вивезеш ні шеляга, хоч сідай та плач.

Напів пустий поїзд рушив у дальшу дорогу крізь територію нині вже не Австрії, а Остмарку. Перед очима майнули добре знані стації Бернгардсталю, Дірнкруту; у нашім переділі крім мене та одної пані-німки з Бельська, ще галицький жидок, справдішний герой, якщо тепер подорожує у Відень. Колись то їхалося туди як до тата, а Леопольдштадт приймав старозаконних як рідна мама; нині не те. Наш принагідний товариш подорожі помітно перестрашений та попередливо чемний; зрештою це знаменитий хист тої раси пристосовуватися до кожночасних життєвих обставин.

Не минуло пів години, а вже зявляється око і вухо гітлерівського режиму, у чорному однострою, з трупячою головкою на шапці член штурмштафети; нова контроля пашпортів політичної поліції. Негайно відчуваємо благодать нашого арійського походження; освідомлюю собі, що я і та пані нині тут еліта... Не спостереглися ми самі, як перед 7-ою зранку наш поїзд заїхав на віденський східний двірець, що цілий аж червоний від прапорів з ломаним хрестом серед білого колеса.

Виходиш з двірця — всюди та сама повінь прапорів, хоругвок, відзнак, наліпок, транспаретів. Доми повні тих декорацій, що рідшають тільки на могутніх бльоках міських робітничих домів вздовж Ґіртлю, здвигнених міською управою за володіння червоних у Відні.

Зате цілий Ринґ, з цісарським Бургом аж рої́ться від символів нового режиму. На Гельденпляцу десятки робітників працюють, щоб вкопати велитенську, 70-метрову ялицю з глибоких Альп, розтяту надвоє та знов змонтовану. Завтра поставлять її, прикрасять гітлерівськими барвами та відзнаками як людово-австрійський символ весни „майбавм"; подібне дерево стане теж завтра всередині Берліна, дарма що північній Німеччині цей звичай чужий.

Відень у захваті від нового ладу; та хто знає Відень з давніших часів, цей захват неприродний. Бо сказавши правду: той добродушний Відень вальса над синім Дунаєм, Відень Грін-

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Сумний досвід недавного минулого.

Відповідь „українських імперіялістів".

IV.

Історія потверджує те, що кажуть цифри. П. Ігіт уважає, що з історії кримського національного руху ми повинні витягнути льогічний і консеквентний внесок, що незалежний Крим необхідний (ст. 21). Прикро нам, що до такого внеску ніяк не можемо дійти і мусимо повторити висновок з одної з наших давніших статтей: „Кримські татари ніколи*) не зуміли утворити навіть на короткий час справді татарської і справді незалежної держави, тому не можемо повірити, що вони це зуміють у майбутньому. Пригадуємо, що татарський курултай та директорія з 1917 р. були установами більше національно-громадянськими ніж територіяльно-державними (що стверджує текст конституції і чого не зумів ясно заперечити п. Ігіт на 4. стор. своєї брошури). Пригадуємо, що кримський уряд Сулькевича, який зрештою мав характер державної влади, не був татарським урядом, лише татарсько-російським (коли не... російсько-татарським). Важніші ресорти у ньому позаймали давні царські урядовці, що вели протиукраїнську нагінку і навіть проголошуючи кримську республику, виразно підкреслили, що це лише тимчасовий твір, готовий у відповідний мент зрезигнувати з незалежности. 18. червня краєвий уряд Криму (Сулькевича) заявив, що його завданням є зберігати самостійність Криму аж до вияснення його міжнародньої ситуації**). Інтерпретуючи цю заяву та пізнішу політику того уряду проф. Д. Дорошенко доходить до висновку („Історія Української Держави" II. ст. 209-10), що „члени кримського уряду дивилися на Крим як на інтегральну частину російської держави, яка тільки тимчасово живе самостійним життям, заки знову не відбудується „единая, неділимая".

Та молодим кримським публіцистам це невідоме. Зате вони бояться обєднання з Україною, бо... Україна може сфедеруватися з Росією!***). Допускаючи можливість українсько-російської федерації, згадані татарські автори мабуть беруть під увагу федералістичну заяву гетьмана Скоропадського. Вони забувають, що на ту заяву українська нація зареаґувала повстанням і прогнанням гетьмана. Забувають вони, що навпаки, уряд Сулькевича не проголосив ніколи дефінітивної незалежности і залишив фірточку до обєднання з Росією, та це не лише не наразило його на упадок, але навіть не понизило його в очах пп. Ігіта, Ортая та їхніх однодумців.

Про національне обличча уряду Сулькевича свідчить склад його делеґації, яка в осени 1918 р. виїхала до Киева, щоб полагодити настільки важну справу як питання міжнародньо-правного становища Криму супроти України: на 4-ох кримських делеґатів було 3-ох москалів (Чернов, Никифоров і Фріман) і лиш один татарин (Ахматович) — зрештою навіть не кримський, а литовський. (Дорошенко II ст. 214). Цей — просто символічний — склад крим. делеґації пояснює, чому так важко було 1918 р. зговоритись Україні з **кримським** урядом, дарма, що на весну того самого року українське командування так легко найшло спільну мову з **татарським** населенням Криму. (В. Петрів: Спогади, II. Львів 1930, Б. Монкевич „Слідами новітніх запорожців", Львів). Ніякого українсько-татарського конфлікту 1918 р. не було, Україна виступила тоді з репресіями не проти татар, а проти кримського уряду, що своїм політичним обличчам та своєю політичною лінією відповідав національному складові населення Криму. Також і **в майбутньому неможливий збройний зудар між українською і татарською державою,** що про нього у такому марсовому тоні пише п. Ігіт (ст. 18-19). Російська більшість на Кримі не підчиниться татарській меншині; вона може хіба сама проголосити Крим незалежною державою — незалежною принайменше від України. Якщоби справді у хвилині розвалу СССР на Кримі повстала така саме держава — байдуже чи вона відклонила би своє російське обличча чи намагалась би його замаскувати — Україна мусіла би вважати Крим лише відтинком українсько-російського фронту. Татарське населення, не зважаючи на малочисельність, могло би при своїй боевій вартости мати вплив на вислід змагань на кримському відтинку. Віримо, що татарські маси спонтанно заняли би таке саме становище, як у квітні 1918 р., що вони станули би дружно до будови своєї автономної держави під опікою України.

Зрештою, може статись інакше, може перемогти вплив тих кол, для яких дилема: автономія чи незалежність не є питанням можливости і потреби, лиш питанням престіжу — а то й моди; вплив кол, які забувають, що деякі европейські народи численніші ніж татари і компактно заселені на своїй національній території (словаки, хорвати, словінці, баски) вважають автономію остаточною метою. Якщоб у висліді таких впливів татари стали засобом протиукраїнської диверсії та найшлись по противному боці українсько-російського фронту, за пролив крови не відповідалаб українська сторона.

Статистичні цифри й історичні факти — це наша одинока відповідь на погрози п. Ігіта, а рівночасно і на його запевнення, що Крим ніколи не стане Піємонтом „единої, неділимої" (ст. 17), що незалежний Крим залевнить Україні безпеку від півдня (ст. 18), що Крим зуміє оборонити свою неутральність та забезпечити рівновагу на Чорному Морі (ст. 19), що буде „чорноморською Швайцарією" (ст. 20), що запевнить безпеку України від півдня (ст. 18), що на випадок війни на Чорному Морі зуміє оборонити свою неутральність (ст. 19).

Полемізуючи з проф. Дорошенком, який у ноті до німецького уряду мотивував необхідність обєднання Криму з Україною, м. ін. небезпекою, що Крим може стати Піємонтом „единої, неділимої", п. Ігіт ставить іронічне питання: „Чому саме Крим має стати евентуальним Піємонтом для „единої, неділимої", а не Україна, яка не витворила ніколи тривкої, устабілізованої державности і — не зважаючи на підтримку двох европейських держав, на більший простір та на більшу чисельність у порівнанні з Кримом — не зуміла зберегти незалежности?" Відповідь проста: Тому, що Україна при дуже недогідних географічних умовинах зберегла незалежність від 1917 до 1920 р., оборонюючи її перед переважаючими російськими та польськими силами при неприхильній поставі великодержав****); після втрати незалежности украй-

КОСИ — СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
безконкуренційні.

*) Очевидно мали ми на думці виключно рр. 1917—20, бо йшло нам про відповідь п. Оршеві на тему кримського **самостійницького руху.** Наш висновок не відноситься до давнього кримського ханату, дарма, що цей останній ніколи не був суверенною державою, про що забув п. Ігіт (гл. ст. 13). Ще заки Туреччина формально зреклася зверхности над Кримом (1774 р.), він попав під впливи Росії (1772 р.), що росли єдак до повної анексії ханату. D-r Abdullah Zihni Soysal: Z dziejów Krymu. Warszawa, 1938.).

**) Коли уряд Сулькевича звернувся до німецького командування з проханням інтервенювати в Києві проти блькади Криму, ген. Кох отвердив, що Крим може увійти в унію, в якій провідне і домінуюче місце займалаб Україна, бо в конституції, що її ухвалив курултай, називає Крим „краєм", не „державою". (A. Achmatowicz: Tragedja Tatarów krymskich, Rocznik Tatarski" t. I., Wilno, 1932). На жаль виявилося, що та конституційна фірточка не була передбачена для України.

***) Таке написав татарський публіцист Слім Ортай („O niepodległość Krymu", Warszawa, 1936). Вважаючи доконечном доказувати в нинішніх часах, що українська політична думка виключує федералізм, ми навіть не полемізуватимемо в тим поглядом п. Ортая, називаючи його „безглуздим". П. Ігіт робить з того висновок, що нам не стало сили на відповідь! (ст. 26).

****) Підтримкою двох великодержав (Німеччини й Австрії) користувалась Україна лише три чверти року. Коли ці обі держави капітулювали в осени 1918 р. і забрали свої "тіньова з України, та остання власними силами боролась до 1920 р.

цингу та Пратеру ніколи не мав і не бажав мати свого власного політичного обличчя. За Габсбургів з ентузіязмом витав кожночасний переїзд цісарської чи архикняжої карети. Зі сумм та слізми на очах відпроваджував Франца Йосифа на вічний спочинок.

Таксамо легкодушно він робив у листопаді 1918. червону революцію та витав соціялістичних провідників. Літами голосував на кандидатів червоного фронту. Без глибшого потрясення приняв та згодом зі запалом витав новий рівнораменний хрест патріотичного фронту Шушніґа, — то чиж і свастика малаб мати більші чи менші привілеї? Недаром віденці за червоної влади при повнім „кріглю" пива співали парафразований габсбурський гимн на честь соціялістичних провідників: „Гот беваре, Гот бешіце, унзерн Реннер, унзерн Зайц. Унд дасс Гот унс авх бешіце унзерн Кайзер ін дер Швайц". Відень не мав і мабуть нині не має свого політичного обличчя; йому добре без нього. Відень толерантний, а нацизм домагається безкомпромісовости, навіть фанатизму для своєї ідеї.

Не зважаючи на перевтому складаю свою валізу на західнім двірці, звідки ввечір маю їхати у дальшу дорогу, а сам спішу крізь магістралю Маріягільф, осередок торговельного життя Відня з великими магазинами Гериґроса і Герцманского та десятками менших елєґантних фірм, що нині червоніють від прапорів та відзнак з гакенкрайцом. Вийняток становлять жидівські фірми, яким заборонено декоруватися тими відзнаками. Всюди реклама арійськости у вітринах: „Дайтш-арішес Гешефт", „дайтш-аріше Фірма зайт 100 ярен". Не бракує теж свіжоупечених арійських фірм: „Дізе Фірма ізт зайт 24. Апріль ін аріше Генде гекоммен".

Крамниці знаної фірми Дель-Ка ще не встигли змінити раси, але вже є в стадії перерисовання, про що говорить напис: „Дас Гешефт ім Цуштанде дер Умляйтунґ ін аріше Генде".

Як засуджені на смерть, з настроєм „морітурі те салютант" видніють жидівські крамниці, гітлерівські пробоєвики встигли вже на дверях та виставових вітринах наклеймити їх жидівських власників готицькими наліпками: „Юдішес Гешефт".

Та зпід серпанку модного патріотизму визирає вже то тут, то там захланна людська бестія, що на гаслах арійськости, патріотизму та на валютовім хаосі у звязку з введенням німецької марки хоче робити інтерес. На овиді появляється зріст цін, спекуляція, так знана з часів війни „прайстрайберай".

Нові пани все роблять, щоб піддержати духа „аншлюсованої" частини нації — пропаґанду та допомогою бідноті. З одного боку перед допомоговими бюрами цілі хвости, бо готельдарський застій очевидний, особливо через зломання заграничної туристики, розвинені за часів Шушніґа, завдяки підтримці західних держав. З другого боку сотні робітників заняті при декоруванню Відня прапорами, транспарентами тощо.

Після цілоденної крутанини по вулицях Відня виїжджаю експресом Відень—Ціріх у другу частину своєї подорожі крізь колишню Австрію до Вадуц, столиці князівства Ліхтенштайну, на швайцарськім кордоні.

(Докінчення буде).

†

Стефанія Тарнавецька

висл. учителька

по довгій і тяжкій недузі, по принятті Найсв. Тайн упокоїлася в Бозі дня 30. липня 1938 р. у 51. році життя.

Похорони відбудуться в понеділок, 1. серпня ц. р. в год. 4. попол. з дому жалоби при вул. Уяїзд Любельської ч. 11 ва Личаківський цвинтар, на які запрошують Свояків, Знайомих, Товаришок і Товаришів Покійної тяжким горем прибиті

Муж, Мати, Діти і Родина.

їнці на всіх відтинках ведуть змагання за незалежність.

Навпаки кримські татари, при добрих природних кордонах своєї батьківщини, не зуміли оборонитися перед збольшевизованими моряками довше як 22 дні (від 22. грудня 1918 р. до 13. січня 1918, гл. Ігіт ст. 6); коли не стало на Криму німецьких окупаційних військ, кримська республика зникла з лиця землі в одному дні, без ніякого спротиву проти російських білогвардійців. Татари обмежились до бойкоту Денікіна і Врангля та до протестів (Ігіт, ст. 10). „Замість того, щоб бунтуватися проти сильніших наїзників, татари звернулися 17. травня 1930 р. до Ліги Націй з проханням: заопікуватися малочисельним народом..."

Таке написав провідник кримсько-татарського руху п. Сейдамет — і ми наводимо його слова та кілька фактів як характеристику державнотворчих можливостей кримських татар.

Нема в цьому іронії, злоби, є лише безпристрастне ствердження дійсности — сумної дійсности: що нарід, який у минулому мав сильну державу, тепер втратив змогу самостійного державного існування. Така є дійсність і її годі змінити, не зважаючи на те, як хто на неї реагує. Хто хоче, може за прикладом струся ховати голову у пісок і будувати замки на леді. Ми лише стверджуємо дійсність і робимо з неї висновки. Коли ці висновки для когось прикрі — не наша вина; коли хтось за це на нас гнівається, це не може змінити дійсности — ані висновків.

Б. Галайчук.

Особи, які терплять на шлунок, кишки, нирки, печінку або жовч приймають радо зранці натще склянку природної гірської води **Францішка Йосифа**, бо вона справжнє безболісне, неохибне випорожнення і впливає додатньо на правильну переміну матерії.

З польської преси.

Чи це справді нові шляхи?

„Шукаючи нових шляхів". Так називається стаття Вітольда Войцеховського в тижневику молодої демократії п. н. **„Орка на угоже"** (ч. 7. з 28-го липня ц. р.). Автор шукає нових шляхів польсько-української співпраці. Ствердивши, що так звана українська проблема належить до найважніших справ, що стоять перед польською державною думкою, автор дорікає українцям, що в 1920-ому році „проспали свою волю на довший час".

„Великі історичні вигляди, які їм дала була Польща, не швидко можуть повторитися. Коли Йосиф Пілсудський по думці традиції наших батьків за вашу і нашу волю пхнув польську зброю на визволення з московського (рускего) ярма братнього народу, стрінувся з пасивною мертвотою українського громадянства".

Тепер — каже автор — український народ на сході втиснений в рами червоного самодержавія переживає ціле пекло неволі, бо Росія без уваги на державний лад залишилася собі вірна і традиція кнута, що угрунтовувалася в російській душі цілі століття, і сьогодні придушує все, що змагає до свободи. Що-ж торкається вітки українського народу, що живе в Польщі, то після доби, в якій польсько-українські взаємини укладалися в площині нездорових антагонізмів, прийшла нормалізація, що завдяки добрій волі принесла деяке відтяження. Але

„теперішній стан ще далекий від ідеалу. Походить це з одного боку від факту, що зріс вплив реакційних чинників на хід польського життя, і з другого боку причиною цього є розярення, що його вносять українські екстремістичні групи.

„Українці висувають постулят автономії. Чи він реальний?"

Відповідаючи на це питання В. Войцеховський стає на становище, що справу української меншини в Польщі треба відділити від справи України. На його думку створення незалежної України лежить в інтересі Польщі. Українці мусять здобути собі цю незалежність власним зусиллям. Без польської помочі вони цього зробити не зможуть. Але поміч можна дати тільки братньому, не ворожому народові.

„Не здається нам, щоб автономію можна було ввести, принайменше в теперішніх умовинах. Багато мусілоб змінитися по польському й українському боці. Автономію тільки тоді можна булоб зреалізувати, якби ми мали ту певність, що ваше відношення до держави, в межах якої маєте запевнений свобідний розвиток (говорю про майбутність) буде вповні льояльне, що ви не змагатимете до Малої Незалежної України, створеної з земель, що є на польському боці.

„Тільки про вас. А ми?

„Не розвяжемо української справи спираючися на т. зв. народові рухи та їх програми — тимбільш не розвяжемо її поліційними розпорядками. Тільки щиро-демократична думка може створити відповідні умовини, пригожі для розвитку тривкої, гармонійної, спертої на засадах рівноваги, співпраці всіх меншин над будовою загального добра. Тільки демократичний світогляд може вилікувати схоріння нашого життя, щоб ми могли по думці великих історичних цілей нашої культури — нести свободу іншим і собі".

Ось і все. П. Вітольд Войцеховський сказав виразно, чого він вимагає від українців, але поза фразою про демократію, не сказав ні словечка про те, як він уявляє собі на демократичних засадах поладнати справу українського народу в Польщі. Автономія ні! Отже що? Чи не краще булоб подати якусь ясну програму? А так довідуємося з тижневика демократичної молоді те саме, що ми чули вже сто разів від усяких ендеків та інших соціялістів. І чому це мають бути нові шляхи?

•

Ще слово про ту ясну програму. Заповіла редакція „Оркі на Угоже", що міститиме українську сторінку. І справді була пару разів така сторінка, в якій виступали українці. Можна було думати, що коли якісь українці співпрацюють на українській сторінці органу польської демократичної молоді, то це сталося на тлі якогось ідеольогічно-програмового порозуміння в українській справі, тобто, що ця польська демократична молодь має в українській справі програму, під якою українці можуть підписатися. А тимчасом у згаданому вгорі числі „Оркі на угоже" появилася така замітка:

„У звязку з поміщеною в попередньому числі молодо-українською сторінкою, для

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 33

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу рокович смерти поета).

ГАЛЮЦИНАЦІЇ.

В часі блукання, як сам пише поет у своїй „Історії хороби", ішов дощ і дув холодний вітер. Поета промоклого та промерзлого знайшов на другий день в десятій годині зранку за Ліпіком в одній сорочці біля великої калюжі жандар Тарнавський, який жив поруч поета у тім самім домі і лікувався. Він привіз поета до дому та поклав у ліжко і мабуть іще того самого дня відвіз його до санаторії братів Боосів, у сусіднім містечку Урпіку. Там пролежав поет кільканацять днів у гарячці. Галюцинації не переставали його мучити. Драгоманів та інші духи, як пише поет, грозили йому великим процесом у Відні а то й „розстріляннем і найстрашнішими покаліченнями". „Дух Драгоманова" радив йому „повіснтися".

Про свою пригоду у Ліпику поет написав листа до Володимира Гнатюка та мабуть іще до когось. Гнатюк дав прочитати мені того листа і з нього було видно, що душа в поета була хвора. У листі, памятаю, галюцинація була описана не так докладно, з подробицями, як у „Історії моєї хороби". В ньому писав поет, що з дому, де жив він, викликали його Драгоманів, Костомарів і Веселовський. Вони веліли йому йти якоюсь крутою стежкою зигзаковатою лінією, вивели його за Ліпік і там над якоюсь великою калюжею прочитали йому присуд, яким покарали його за якісь гріхи стражданнями, що мали тривати тисячі літ. У тому листі, наскільки памятаю, були згадані і Павлячки, в яких жив поет у Ліпіку, і жандар Тарнавський, але про санаторію, куди перевезено поета з Ліпіку, писав поет, що вона була в Пакрацу, але не в Урпіку, як пише в „Історії моєї хороби". Про Наумовича й Гушалевича не було ніякої згадки. В листі була згадка й про п. Зигмунтівську. Він бажав собі, щоб вона приїхала доглядати його в недузі. Лист був власноручний. На жаль, той лист, чи не останній писаний власноручно поетом, як казав мені Гнатюк під кінець свого життя, запропастився в часі военної хуртовини.

Згаданий лист Франка був причиною, що Наук. Тов. ім. Шевченка дало гроші і спонукало поетового сина, Тараса, поїхати у Славонію і привезти поета до Львова.

ОДНА ГОСТИНА.

Поет вернувся до Львова десь коло 20 квітня 1908 р. Про його приїзд я довідався від Володимира Гнатюка. Ми умовилися зараз відвідати поета, ввечір. Коли я прийшов до Гнатюка, він розказав мені, що Гнат Хоткевич, який жив тоді у Львові на еміграції, купив квіток і пішов з ними відвідати поета, дружина поета квітки взяла від нього, але його самого не впустила. Ми були непевні, чи й перед нами не будуть заперті двері, але поетова дружина впустила нас ласкаво і завела до Франка. Він лежав на софі горілиць з прижмуреними очима. Крізь вікно сипалося на поета блідо-срібне проміння місяця. На вікні стояли Хоткевичеві білі гіякинти. Як тільки ми ввійшли у кімнату, поет розплющив очі, ми привіталися з ним, але він далі лежав непорушно. Поет пізнав нас і розказав нам про своє нещастя.

— Прийшли до мене — оповідав поет — Драгоманів, Костомарів і Веселовський, завели у церкву, там Драгоманів вийняв зпід престола золотий молот, казав положити мені руки на ковало і так довго бив він молотом по руках, поки не зробив з них ось що, дивіться!..

Поет показав нам свої руки.

— Бачите? — в моїх руках немає тепер кісток, в них хрястка, як у дітей...

Ми подивилися на руки, вони видалися нам мягкими й були покорчені.

— На що-ж зробив би Драгоманів пану доктору таку пакість? — питає Гнатюк.

— Щоб я не писав уже більше, — відповідає поет.

Гнатюк, щоб повести розмову в інший бік, почав оповідати поетові про вбивство 12. квітня намісника Потоцького студентом Січинським.

Поет слухав мовчки Гнатюкового оповідання, а потім сказав:

— І знайшовся такий відважний українець!..

Гнатюк пішов у другу кімнату, а я ще лишився. Поет помітив це і сказав до мене: — А ви не демаскуйте поетів[1]) і не пишіть більше!.. Я також не писатиму більш... Ідіть до світла!

[1]) Натяк на мою статтю „Поезії Степана Чарнецького." (Л. Н. Вістник, 1908 р., кн. II) і на статтю „Один з ділетантів", яку поет знав у рукописі (Л. Н. Вістник, 1908 р., кн. XI).

того, щоб виминути непорозуміння, стверджуємо, що цю сторінку на автономічних засадах редагує спеціальний гурт молодоукраїнських публіцистів та що за мериторичний зміст цієї сторінки редакція у ніякому випадку не бере відповідальности".

Ясно! І згідно зі становищем Вітольда Войцеховського: **нічого не сказати ясно, щоб, Боже борони, не було непорозумінь...** З ким? З одноцілим польським фронтом в українській справі, від ендеків до молодих демократів.

Чи це теж нові шляхи?

„Цуд кресуф всходніх".

Під таким наголовком умістив познанський ендецько-католицький **„Пшеводнік Католіцкі"** (ч. 25) велику ілюстровану статтю свого співробітника д-ра Януша Дунін-Міхаловського про волинську ревіндикацію. Читаємо там:

„Поворот „зрущоних і справославйоних" під царатом поляків до віри і мови наших батьків не припиняється. Зрозуміння кривд, що їх зробили нам царські уряди, проникає щораз глибше в душу тамошнього населення. Ті, що навертаються, не обмежовуються до того, що перходять на лоно римо-католицького костела, але прагнуть своє навернення задокументувати явним жертвенним чином. Тому вони думають про будову римо-католицьких костелів, каплиць, вівтарів, домів людових і католицьких польських шкіл. Щораз більше відвертаються від усяких „вивротових" і „антипаньствових" течій. З людей байдужних або ворожо наставлених до нашої держави перемінюються повольо в добрих синів, що щиро люблять батьківщину".

Автор стверджує, що ревіндикаційний рух найбільш посилений у повітах здолбунівському, рівенському та кремянецькому. Але із інших повітах ця акція розвивається головно завдяки польським військовим осадникам. Свідчать про це такі події:

„В неділю 15-го травня ц. р. занотовано на просторі тих трьох повітів „поврут до вяри ойцуф" коло 300 душ. На другу неділю, тобто 22-го травня занотовано перехід до римокатолицького костела коло 350 душ. У свято Вознесення число навернених побільшилося ще на 600 осіб. В самому Бабині, букринської волости, рівенського повіту, склало „акт визнання" 66 осіб. Врочистість відбулася перед кс. пробощом з Тайкур, при численній участи місцевої і довколичної людности. Числа навернених в неділю 5-го червня, на Зелені Свята, ще не знаємо, але буде воно дуже поважне, бо в цілому ряді сіл населення підготовляється до урочистого переходу на лоно римо-католицького костела.

„Навіть в головній українській твердині, в луцькому повіті, що його опанувала і досі українським кермувала численна там українська інтелігенція, видно поважні виломи на нашу користь.

„Є тут село Радомисль, що його заселює давна польська шляхта загродова. На жаль те село внаслідок браку католицького ксьондза впродовж віків майже зовсім зрущилося. І ось в тому Радомислі зголосилося цими днями 58 батьків разом зі своїми родинами, щоб їх приняли на лоно правдивого костела. Католицькі богослуження відбуваються що неділі покищо у вселюдній школі, але є думка вибудувати власну каплицю. Так то те, що було колись польське, знову стає польським за посередництвом „косьцьола сьвентего".

Далі д-р Януш Дунін-Міхаловський розказує, як то ці навернені не скривають свого щастя і радощів.

„Ми були православними — говорив недавно на одній парохіяльній врочистости двацятьлітній конвертит, Ян Мосейко. — Ми були православними не тільки під російською займанщиною, але також ще довгих 19 літ в нашій вільній батьківщині. За царських часів прадіди і навіть наші найближчі були католиками, що нам стверджують метрики з тих часів... (Очевидна річ теперішній Ян Мосейко не каже, якого то католицького обряду були його прадіди, метрики напевно кажуть про те виразно. — Ред.). У тих займанських путах була дуже гостра дисципліна, особливо для польського народу. Поляк не міг заняти ніякого урядового становища, ні ніякої праці, коли не приняв православія. Ми чекали і довго зволікали. Не було нікого, хто подав би нам руку і завернув „зе збочоней дрогі", на яку загнав наших батьків примус. Ми чекали так довго, що нині навіть тяжко повірити, що вже прийшов поворот до віри батьків. Але тепер вкінці відізвалися ви наші братя, подали нам руки і вирвали нас з дороги, по якій ми досі блукали. Завдяки вам „браця кохані", ми є тепер на властивій дорозі. Мусимо триматися так, як трималися її наші брати католики, що і за царських часів витривали у своїй правдивій вірі. Ми-ж братя з польського пня! Нині стали ми прикладом для інших і мусимо старатися, як я сказав, щоб і тих, що йдуть блудною дорогою, завернути. Подаймо собі руки до єдности римського костела і польського народу".

Так говорив двацятилітній Ян Мосейко. Читаємо цю промову і дивуємось. Звідки в такого двацятилітнього хлопця, що був досі православним, така ревність для єдности костела і польського народу і таке — таке, а не інше — знання історії. Але справу вияснює нам одна дрібниця. До статті долучена світлина, на якій видно мужчину в великоміському одязі і біля нього панна. Підпис: двацятьлітній конвертит Ян Мосейко, — „обок дзлачка всьруд млодего польсцего поколенія п. Р., научицелька"... Таким чином джерело натхнення Яна Мосейка відкрите.

І далі д-р Януш Дунін-Міхаловський пише:

„Цілий той відродженецький рух має першорядне значіння для нашої державности. Це найкращий, найшляхотніший (!) і найуспішніший спосіб збільшити наше польське посідання на східних землях. Місцеве польське громадянство добре зрозуміло вагу цієї справи. Тому нічого не щадить. З великими радощами і горячим признанням привитали тут відому нашим читачам пресову круцяту. „Пшеводнік" нераз голосно читають.

„В ділі відбудови польщини і запевнення їй тривкости на перший плян висувається потреба будови костелів, головно каплиць. Рухливий на цьому полі діяльности комендант волинського Корпусу Охорони Пограниччя, полковник Гонсьорек станув на чолі одного з комітетів будови каплиці в Михалівці, кремянецького повіту. В його праці помагають йому: управитель школи Оберляйтнер з Загірець і господар Захар Бачук, донедавна православний. Знаменне, що до комітету будови входять також православні. Грунт під каплицю в Михалівці жертвували безплатно: католик Якуб Гаєвський і православний Дмитро Семенишин. Урочисте посвячення площі відбулося в неділю 22-го травня ц. р. Була це справді величава релігійно-національна маніфестація, уладжена майже над кровавою границею, за котрою простягається понура держава крови, сліз і пожежі — червона Росія, комуністичний „рай", з котрого майже щодня хтось пробує передертися до свобідної Польщі. Але продирається рідко. Переважно паде від кулі понурих червоних вояків, що докладно пильнують границь кровавого „раю" червоних харцизяків."

І автор описує, як у Михалівці зїхалися головні діячі на ревіндикаційному полі: кс. канонік Адольф Яросевич з Лановець, кс. Самусенко з Дедеркал, кс. Грабовський з Шумбару, майор Куперський (довудца баону КОП-у), представники всяких „Огніск", військових осадників, учительство, польське і руське населення найближчих сіл, плютон кавалерії КОП-у і швадрон кракусів, складений переважно з військових осадників близької осади Сенкевичі.

„І модльоно сен, пшемавяно, покшепяно взаємне на духу і сьлюбовано не уставаць в подентей збожней праци".

Того самого дня з подібною парадою клали угольний камінь під будову каплиці, на яку зібрали понад 2000 золотих готівки і багато будівельного матеріялу. В осадах Воля Вільсона і Воля Рицерска, катербурської волости на Кремянеччині, заселених військовими осадниками, почали будувати людові доми і потім зачнуть будову костела. У славних Гриньках будують людовий дім, в сусідніх Козачках, відомих з навернення на католицизм, теж поклали фундаменти під людовий дім. В Рибчі, катербурської волости, створився комітет будови людового дому. У всіх людових домах мають побудувати вівтарі, щоб до часу, заки збудують там каплиці чи костели, могли відбуватися в них богослужения.

Цю свою статтю д-р Януш Дунін-Міхаловський так кінчить:

„Так ростуть ряди вірних польщині та католицькому костелові на Волині. Отже польщина посилюється, могутніе, закріплюється. Згідно з поверховними підрахунками повернулося досі до „вяри пшодкуф" на Волині коло 8000 осіб. На „кресовій" землі ростуть ряди Могортів. Чи кожне польське серце не повинно цим радіти? І радіе воно дякуючи Найвищому за „цуд ласкі і опекен, якон отача одродзоном нашон ойчизнен, чего доводем сон власьне пшемяни заходзонце тераз на Волиню".

Тільки. Читаючи ту статтю переконуєшся наглядно, як ні трохи не зміняється світ і не зміняються люди, хоча над землею проходять століття.

Я пішов у сумежню кімнату, за Гнатюком. Там були Франкові сини і дружина. Незабаром мали прийти лікарі — д-р Лев Коссак і д-р Володимир Кобринський.

Франкова дружина була в якомусь дивному горячковому стані. В неї очі блищали несамовитими вогниками, рухи були над міру оживлені. Вона почала розказувати про Франка живо, жестикулюючи і переходячи з предмету на предмет.

— О, з Франка буде тепер пророк, — починає вона — він каже: візьму палицю в руки і проповідуватиму слово боже... І я також піду з ним і товаришуватиму йому...

— Але тепер я боюсь за нього... В нього сверблять пяти, а в кого сверблять пяти, той кажуть має замір повіситися. А я боюсь того й пильную його... То та відьма Крушельницька так заворожила його. Вона дарувала йому золотий ріг...

Франкова дружина почала сміятися й деклямувати:

miałeś, chamie, złoty róg,
miałeś, chamie, czapkę z piór:
czapkę wicher niesie,
róg huka po lasie,
został ci się ino humor.
Został ci się ino humor.

— Не вірите? — дивилася мені пильно в очі пані Франко. — А знаете, до Франка приходять у гості покійники, Драгоманів, Костомарів... і балакають з ним. А до мене приходять Старицький, Кістяковський і теж балакають зо мною. У нас тепер усе балакає: наш котик, стіл...

ДУМКА ЛІКАРІВ.

Гнатюк розмовляв з синами поета, а в мене горіла голова і я не знав, що з собою робити. Ми чекали лікарів, які мали прийти до поета й вирішити, що робити з ним далі, отже треба було ще залишитися. Накінець появився д-р Володимир Кобринський. Поет дав себе оглянути мовчки. Д-р Кобринський сказав нам, що з Франком погано, що дома він не може залишитися і що катастрофа може счинитися з ним несподівано. Потім прийшов д-р Лев Коссак, оглянув поета, поспитав його про щось і похитав головою. Лікарі зробили коротке консиліюм і вирішили примістити Франка з огляду на спосіб лікування у санаторії.

Коли ми вийшли від Франка, д-р Коссак сказав нам, що у поета міцний орґанізм, але через свою недбалість він допустив до такого поганого стану недуги. Недуга, очевидячки, в поета стара. Він придбав її ще у Відні, коли вчився у Ягіча. Довго вже лікується поет у нього. Як припікало, він приходив радитись, але ніколи не робив того, що він приказував. Загалом, дуже неслухняний і недбалий з поета пацієнт. Раз покликав був поет д-ра Коссака телеґрафічно з вакацій. — І уявіть собі, — розказує д-р Коссак — я приїжджаю, йду до Франка, бачу його здалека на вулиці, думаю підійти до нього, а він тимчасом угледів мене й перейшов на другий бік тротуару...

В ту хвилину надїхав трамвай, лікарі повсідали до нього і відїхали, а я постояв ще трохи з Гнатюком і пішов з важкими, невеселими думками додому... (Далі буде).

Літературна сторінка.

Легка книжка на вакаційну лектуру.

„Чи не могліб ви мені порадити щось легкого на подорож...?" „Чи не знаєте ви якоїсь доброї книжки, яку варт булоб прочитати на селі підчас вакацій отак собі, як підуть дощі?..." „Може маєте у своїй бібліотеці якусь цікаву повість, добру на вакації?..." — ось з якими запитами звертаються знайомі, що приготовили вже пледи, наплечники, купальні штанці, фотографічний апарат, крем для засмаження шкіри і навіть пляшку коняку, на випадок, якби, боронн Боже, хтось на прогульці занедужав.

Легка, приємна, цікава книжка? Книжка на злоту і на нудьгу? Книжка, яку можна позичити на літнівці сусідам за стіною, байдуже, чи це буде радник, студентка, священник, кооператор, старий чи молодий, спортовець чи паралітик, традиціоналіст чи модерний тип?

— Календарі ще не повиходили — кажу.

Не жартую, а кажу поважно: в якій чужій мові ви читаєте? Бо у нас такої лектури нема. Навіть т. зв. популярні книжки нелегкі. Ви-ж, якщо розумію вас, шукаєте такої книжки, яка випогодилаб ваше обличчя, у всякому разі не захмарила чола... Ви не хочете напружуватися читаючи, ані занадто хвилюватися. При Шерлоку Гольмсі чи над кримінальними повістями Воллеса ви ніби-то хвилюєтеся, але так собі приємно, гигієнічно. Як у кіні. Отже ви шукаєте книжки в роді фільми. Зміст може бути всякий, але це повинна бути низка образів, що зміняються швидкою чергою, захоплюють своєю ріжноманітністю, — барвисті, що легко розбуджують уяву.

У народів, де книжка є предметом буденного вжитку, у подорож беруть передовсім книжку легку на вагу. Вона поміщується в кишені і навіть можна прочитавши її, залишити в дарунку служниці або кельнерові. Недурно їх продають здебільша в кіосках з газетами і тютюном. На залізничій стації ви купили її, при кінці подорожі вона вже вам непотрібна.

А тепер щодо легкости „умової": це така книжка, що не вимагає від нас окремого зусилля. Читаємо її автоматично, наче слухаємо радіо або читаємо газетну статтю. Така книжка не старається нам накинути якихось ідей, переконань, не каже поглиблювати почувань.

Легка книжка не мусить бути безвартна. Так теж і „тяжка" не мусить мати літературної вартости. Відомо, що тисячі наших інтеліґентів читає з приємністю Кервуда, Дель, Е. Глін, Куртіс-Малер, Оппенгайма, але для багатьох „легкими" книжками бувають теж автори трохи вищої марки, як Вікі Бавм або Керменді. Такі французькі повістярі як Пер Бенуа або Кльод Фарер (а є їх кількадесять) завсіди мають на увазі ту ефектовність в оповіданій історії, що межує з сензаційністю.

Навіть „Криваві сензації" можуть бути легкі. Це все залежить, як у фільмі від „геппіенду" — їх щасливого закінчення. Але і це не завсіди рішає про „легкість". Адже наші книжки здебільша кінчаються погідним акордом — віри чи надії, а ввесь їх зміст часто безнадійно мелянхолійний. Причина та сама, що у шкільній науці: — найбільшу мелянхолію наводить на школярів повчальний тон, постійне намагання вчителя „вбити у голову" те, чого вони мають навчитися, піддатися його впливові, щоб стати ліпшими і розумнішими.

У нас мало „легких" книжок, бо більшість із них хоче нас виховувати. А ми вижджаючи на вакації, таксамо як школярі, хочемо відпочити від — виховання, науки.

Та чи не буває так, що люди для приємности беруть із собою на вакації наукові та фільософічні книжки? Бо для тих, що читають такі книжки постійно, вони бувають лекші, ніж найлекші повісти.

Англійці, американці чи французи вміють писати наукові книжки, найбільше спеціяльні, про найглибші проблеми, так ясно, що прочитавши речення не треба його перечитувати ще раз, щоб зрозуміти. Джінс та Еддінґтон розяснюють нам таємниці землі та міжзоряних просторів так, начеб тут ішло про звичайні справи. Велс або Ван Льон оповідаючи історію людського поступу вражають нас своєю простотою, начеб ми вийшли з темної кімнати на сонце.

Легкі повісти та оповідання, в яких нема чогось глибшого себто матеріялів до людської психольоґії залишають пустку. Фабриканти таких повістей думають тільки про людей, які не хотять думати. Але легка форма не мусить виключати глибший зміст, поважну основу.

Чи треба доказувати, що багато авторів — і ті, що пишуть повісти і ті, що пишуть наукові книжки — часто під тяжким стилем скривають брак думок. Чим хто темніше пише, тим тяжче думає.

Чому не перевидаємо вичерпаних книжок?

Одна англійська напів літературна, напів видавнича установа рішила видавати систематично огляд книжок, які вже вичерпані. Цим вона хоче звернути увагу видавничих фірм на твори, гідні того, щоб наново побачили світ.

Хоч ріжниці між нашим літературним рухом та англійським занадто великі, щоб можна від англійців запозичати видавничі ідеї, проте хто зна, чи пригадки про вичерпані книжки не придались би у нас більше, ніж в Англії, де що-години появляється нова книжка. Передовсім ми не маємо такої великої кількости авторів і книжок, щоб вони могли заспокоїти наші мінімальні інтеліґентські потреби. Мінімальні інтеліґентські потреби це дві книжки на тиждень на лектуру. А що не все те, що виходить надається на лектуру для всіх, то таки требаб бодай кількасот книжок річно для вибору.

Наша матеріяльна скрута не дозволяє нам платити гонорарів чужим авторам за право перекладу їх творів на українську мову. Через те так мало перекладають у нас чужих сучасних творів. Правда, не перекладають теж і давніших, за яких не треба платити гонорарів, але не перевидають і наших „кляснків" чи зовсім близьких нашій добі рідних авторів. Видавалось би, що наші видавництва повинні би використати ситуацію, коли у Галичині не треба платити нічого всім наддніпрянським письменникам, бо Совітський Союз не підписав міжнародньої авторської конвенції. Тимчасом таких авторів як Мирний, Тобилевич, Старицький, Нечуй-Левицький, Леся Українка, Коцюбинський ніхто у нас не передруковує. Видання їх творів рідкі, часто передвоєнні, — існують тільки розрізнені томи, а не збірні твори, а проте ніхто їх не передруковує.

Навіть для настирливих потреб школи не передруковують книжок, призначених на обовязкову лектуру, бо кажуть, що це не „випалачується".

Від нудьги до нудоти.

Не нудьга, а нудота. Нудота передає наскрізь фізичне почування осоружного, яке йде від нашої „середини". Романтичні письменники нудьгували і втікали у країну мрій, сучасні знуджені дійсністю не можуть відвернутися від неї з відразою без нудоти.

Видається дивним, майже неймовірним, що можна на таку тему ще тепер написати ще одну повість. Кілько їх написали у добі романтизму, модернізму, реалізму. Читач цієї повісти на кожній сторінці буде пригадувати собі подібні настрої з інших славних творів. А проте не заперечить, що є в Жан-Поль Сартра щось нове, наскрізь оригінальне.

Передовсім треба запамятати собі це прізвище. Воно — нове. Сартр видав колись якісь новелі і фільософічну студію про „Уяву" в дусі німецького професора Гуссерля. Але про це не мусять знати читачі літературних новин. Сартр живе в Гаврі, де є вчителем фільософії. Себе він назвав у повісти Рокентеном, а Гавр містечком Бувіль, поменшивши оба образи до карикатури.

Сюжет повісти? Живе собі у Бувіль якийсь дрібний рентієр, чудний чоловяга, що працює в бібліотеці над життєписом якогось маркіза з XVIII. віку. Колись він обїхав увесь світ, мав славних знайомих, як тепер має спомини. Мав теж і приятельку, — може навіть кохав її. Він багато читав і читає, знає добре сучасну літературу і залюбки фільософує. Його товариство? Яке може бути товариство в такій провінціяльній дірі? Нудота. Залишаються спомини про світ. Спомини? — смішне. Нема споминів — людина живе тільки теперішністю. Таксамо нема минулого ні майбутнього — це не тільки факт, але його... може ствердити навіть найточніша аналіза.

Рокентен піддає аналізі людей довкола і свої думки про них. Це ще не все. Він вивертає на нівець усі предмети людського істнування, робить їх прозорими, щоб доказати, що істнування веде тільки до суперечностей і до безглуздя. Коли піти углиб самої людської свідомости — то не надибуємо там нічого більш як ланцюг безнадійних міркувань. Ось деякі з цих міркувань: „Коли ти придивляєшся собі трохи довше у дзеркалі, то ти побачиш там малпу... Я мусів дивитись іще довше і побачив, що те, що бачу знаходиться багато нижче малпи, на межі рослинного світу, на рівні поліпів". А аналіза свідомости, власного „я" починається так: „Моя думка не я. Ось чому я не можу зупинитись. Я істную тому, що я думаю, а я не можу не думати. Навіть у цій хвилині, це жахлива річ, коли я істную, бо я відчуваю жах істнування. А я сам, моє власне „я" витягає мене з того ніщо, до якого тужу: ненависть і відраза істнування це тільки способи, щоб іще глибше загрузти в ньому."

Та хто не читав книжки Сартра помилався би, що це ще один декадентський документ нудьги. При ній можемо згадувати „Обломова" Гончарова, „Мелкого беса" Сологуба, „Порохно" Берента, деякі повісти Стріндберґа та Мірбо, а передовсім сучасних англійських песимістів: Джойса, Вірджінію Вульф та Гакслея, яких твори він знає добре. Сартр використав свою знайомість фільософії для аналізи, що порушує деякі наші буденні переживання у свіжій формі. І вже це не є таке безнадійне. Деякі французькі критики питаються, чи такий автор зможе ще написати нову повість, коли він вклав у неї так багато із власної безнадійности, зневіри та нудоти.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Літературна хроніка.

НЕБУВАЛА ПРЕМІЯ.

Товариство годівлі та опіки домашньої птиці у Франції проголосило нову премію за найкращий літературний твір, що оспіше або прославить героїв домашнього обійстя: — курки, когути та їх сповнів. У Франції когут, ясно, стоїть на першому місці, бо він — символ „галійського духа". Нагорода 5000 фр. за поему, повість, пєсу, фільму, навіть найкращому статтю. Якби жив Едмон Ростан то дістав би напевне першу нагороду за свого „Шантеклера". До журі ввійдуть крім чільних письменників також представники птиководства.

Поштова скринька.

Т. Б. „Рожі". У вашому оповіданні є трохи інвенції себто фантазії, яка пробує викликати несподівані ситуації, заінтригувати. А проте ці зустрічі у поїзді залишають враження вигаданих, неправдивих. Хто зна, чи не можнаб такої теми використати для більше природної історії, ще й зв'язаної з нашим середовищем. Чому „пані Ванда?"

Е. Ж. „Відгадала". На одній обсервації трудно розбудувати новелю. Це скоріше анекдота, що вистачилаб на малий фейлетон, хоч і написана живо.

Т. Н. Калуш. Де Ви найшли таку замозазу, на-пів божевільну історію, як „Г. М.". Сам автор Ґустав М. не належить до зовсім нормальних, а вже вибрана вами його новеля робить враження чогось безглуздого. Не вживайте „міото" замість „замість", ані „хвиля" зам. „хвилина", „шолиш" замість „шойно", ані не вживайте таких стриховин, як „приміюючися!", бо це форми чужі нашій мові.

Сторінка без політики.

ОДНОЮ НОГОЮ ПРИ ВІВТАРІ.

Невже я попав розбійникам у руки?

Був парний, червневий день. Цвітучі рододендрони заповнювали простору долину, якою я проїздив, по дорозі з пристані до манастиря Ая-Зони. Повітря було насичене пахощами, мул ліниво, але *осторожно* переступав крізь купи каміння, що стояло перед ним у дорозі, а в моїй голові роїлося від думок. Згадувалось давноминуле, любе, віддалене від сучасности рядом літ. Цитриновий гайок усміхнувся любенько за потічком, що був мені провідником. І там оте почалось. Декілька тіней виступило з гаю. Мул стригнув вухами, а я успокоюючи його, мовчки числив кріси, приціленні в мене. „Мабуть звичайні грецькі розбійники „арами" — як їх тут називають. І стало мені нараз сумно: годинник — я дістав його від брата за те, що не перепав при іспиті з математики — служив мені стільки літ — хто буде його тепер носити? А в куфрі скільки дорогих для мене речей! Багато вони не говорили. Маю сховати цей смішний револьвер; вониж мають їх більше, не зроблять мені нічого, відведуть мене тільки в село, а що буде далі то побачу. Я став Їх переконувати:

— Який-же ви поганий інтерес зробили! Хочете викупу? Хлоп дасть вам його? Хлопці! яж сам, як той пальець на тім сірім світі. Державі, з якої я втік буде зовсім байдуже, що сталося зі мною. Підождіть краще на якого — англійця або американця!

Ані мені не відповіли. Двох вело мула, йому це теж не дуже то було до вподоби, а інші довкола за мною і попереду мене. Стравді торжественний похід!! Ще почали співати нездари!

Село було близенько. За хвилину ми побачили сіро-темні оливні садки, а серед них перші хатки. Чи не найчепурніша була та, перед якою ми зупинились! А ціле село — чоловіки, жінки, старці, діти — дивилось на нас. З хати вийшов товстенький, поважний, дуже поважний чоловік, мабуть господар.

— „Кальос орісте"! — привитав мене.

Я звернувся до нього:

— Чого хочете від мене? Чого тягаете мене тут, з моїм мулом?

Він усміхнувся знову і попросив увійти до хати. Щож мені залишалося робити? Я увійшов, та сів на мягкий стілець. Товстюх — Кир Александер — заплескав. Увійшла бабуся й подала мені заварені овочі, солодощі, потім горівку та каву. Увійшло до кімнати ще декілька селян.

— Наздоровля чуженцеві й гостеві — припили до мене.

— І женихові — додав Кир Александер.

— Якому? — і оглядаючись бачу тільки самих старших селян.

Це їх лише розсмішило.

— І молодій! Гей, Зою, ходи-но сюди!

Ввійшла дівчина, мабуть 17-літня, гарненька, закукурічена.

— Ха, ха, ха, чи я подобаюсь тобі?

Із денника полоненого.

„Сиджу тут уже третій день. Кормлять мене всім можливим. Те, що з мене висушило сонце Сагари, нагородив Кир Александер своїми ягніями, тлефами, кидаїфами*) та іншими ласощами. Чиж вони хотять мене викормити, а потім зробити з мене, якто кажуть тасманські людоїди — довге порося? А коли я спитав попа Атанаса, чи й аострові їдять людей, він сплюнув із досади, перехрестився й гукнув:

— Поганський осле!

Так чогож мене тут держать?

Я пятий день у неволі.

Можна вдуріти! На село мене не пускають, тільки до саду, але й тут крутиться повно тих посіпаків з кріcами, про втечу не можна й думати! Зоя крутиться раз-у-раз коло мене, частує солодощами, таємничо всміхається, а й товстенький батько теж. — Боже милосерний — поможи мені! Це дівча непогане!

Шостий день.

Сьогодні Кир Александер говорить:

— Зоя найбагатша дівчина на острові. Аж із Псар приходили свати. Не дивуйся: 20 мулів, 50 ослів, 500 овець, 800 оливних дерев, 3 великі човни з рибальським приладдям, одно вітрильне судно, камяний дім, виноградники — чи все це має яка інша? Як думаеш, чи вистарчить на спокійне життя? Га? А дівчина як горох! Но-но, не відмовляйся, подобається тобі, таких у нас мало, кажу.

Кладусь спати й чудні думки переслідують мене: ба хлопче, так воно вже є, не зідять тебе, але оженять, — силою оженять.

Субота. Остаточно — щож? 20 мулів, 50 ослів, 500 овець — товару, аж страх збірає! — а дівчина як горох!

Таж мені це вчора вечір виложили як на лопаті. Кімната повніська. Самі старші чоловіки та жінки. Кир Александер причепурений, Зоя теж —покійну матір заступала стара тітка Агата.

„Любий чужинче — торжественно почав Кир Александер — завтра неділя. Бог вибрав тебе; завтра поведеш мою едину дочку, мою Зою, до вінця. Нічого не поможе, мусиш — така доля на тебе випала. Дякую Всевишному, що нам Тебе послав".

Припили до мене кілька разів довкола, аж мені з того закрутилося в голові. А в тій бідній голові аж до рана морочилося: „20 мулів, 50 ослів, 500 овець..."

На дворі гуділо — грецька музика доводить до божевілля. Я вийшов на подвіря; було повніське. Усі мене вітали, а молодики, що мене привели, а потім стерегли, стріляли з рушниць в повітря і кричали „хай живе!" Я ласкаво всміхався до всіх. І тільки на одного сільського красуня — він щось за багато й за часто споглядав на Зою — я дивився скоса.

„Да буде воля Твоя"! Зоя гарненька дівчина „а по шлюбі відведе мене до свого камяного дому в оливному садку ...20 мулів, 50 ослів, 500 овець" З тими думками приступив я побожно до вівтаря, що скривався у хмарах кадила. Піп Атанас служив довгу торжественну Службу, і тривало це добру годину. Нараз нам казали стати на коліна. Всеж на хвилину покинув мене спокій і не стало мені нараз повітря, коли я побачив, як піп Атанас бере до рук високі, з легкої бляхи, корони. Так, а — тепер? Я прижмурив очі, щоб не бачити як він нам хрестом благословить і кладе корони на голови. Зої я не бачив, тільки чув, що вона коло мене.

Но — але що далі?

Не дуже то ніжно потягли мене за рамя й відвели від Зої. Відкриваю счудований очі — пробі! Коло Зої стоїть на колінах той джигун, що ввесь час так нахабно пожирав її очима, — а піп Атанас кладе йому на голову корону, щось під носом бурмоче, а довкола тихесенько всміхаються. Пручаюсь — це вже справді за багато дозволяють собі ці люди. Хочу до Зої. Та кілька мозолистих рук держить мене цупко і не пускає. Уже мабуть усьому кінець.

Кир Александер дає пояснення.

„Любий чужинче, — ти зробив нам велику послугу. Це вже такий звичай у нас на острові: подружжя тоді найщасливіше, коли молоду поведе під вінець чужинець, у думці, що мусить з нею повінчатись. Щойно при вівтарі мусить зробити місце справжньому женихові. Не гнівайся за це на нас і прийми дарунки від молодої. Цю сорочку вона сама вишивала, ті панчохи вона плела, цей вдячний поцілунок вона тобі дає..." — — —

Коли я покидав село, щоб продовжати дорогу до манастиря, якого найбільшою реліквією є кусень ременя Богородиці, думав я собі: „Дівчина як горох, 20 мулів, 50 ослів, 500 овець — це все дуже гарно — та всеж да святиться імя Господне, що йшло тут тільки про чудний звичай, таких чудних мешканців цього острову".

Переклав з чеської мови

Ро. М-к.

*) Грецькі солодощі.

КОЛИ ПОВСТАВ ПЕРШИЙ БАНКНОТ.

Перший гріш повстав у 1684 році у Новій Франції, в нинішній Канаді. Тодішній губернатор Канади мав великий клопіт, коли-то йому забракло було грошей заплатити 400 воякам. І придумав він такий спосіб: потяти на чотири кусні карти до гри, написати належну суму, підписати й роздати воякам. Король ратифікував підпис губернатора своїм підписом і так повстав перший банкнот.

Ощадні — морально вищі.

Любимо говорити часто про моральну вартість людини. І навіть нераз порівнюємо: „Той морально стоїть вище від тамтого..." Та коли є яке мірило моральної вартости, то одною з добрих мірок є ощадність. Подумаймо тільки, що ощадна людина мусить мати сильну волю і характер, щоб правильно відмовляти собі неконечних приємностей і складати ощадности. Вже ця сильна воля і постійність ставить цю людину вище від інших. Та треба завважити, що ощадна людина виявляє сильну волю і характерність не тільки в ділянці ощадности, але й переносить ті цінні прикмети на інші ділянки свого життя. Бо тут служить їй сильна воля до щадження, а при кінці служить їй воля до завзятої постійности, витривалости і винахідчивости. Що собі постановить, те виконає. Який великий скарб для народу — такі люди! Вони не тільки своїми ощадностями, складаними в рідних банках, збагачують націю економічно, але й уміють послужити рідному загалові на кожнім кроці. З таких людей добрі організатори, народні діячі, оборонці народніх прав. На таких спочиває майбутність народу. Сеї чому треба ставитися до ощадних громадян з найвищим признанням, та і собі треба їх наслідувати. Бо як заощадження ощадних у своїй сумі збагачують народ матеріяльно, так і цінні духові прикмети ощадних людей збагачують народ під кожним іншим оглядом і наближають його до всестороннього добра. Ставаймож у ряди тих гідних пошани людей!

(Ю. Ш.).

ЄГИПТЯНИ РОЗСАДЖУВАЛИ СКАЛИ... ДЕРЕВОМ.

Коли туристи оглядають тепер великі єгипетські будівлі, то все насувається питання, як то єгиптяни могли будувати такі великі камінні піраміди не маючи тоді відповідного знаряддя. Досліди вчених інжинірів стверджують, що єгиптяни послуговувались дуже мудрим хоч цілком природним способом. Рисували плян піраміди, потім згідно з пляном вертіли у скалі щілину. Ту щілину поглиблювали, зовсім звичайно, вбиваючи сухі деревляні коли. Як повбивали коли, тоді намочували їх водою; ті коли набравши в себе води, просто розсаджували скали.

ЗАМІСТЬ НАРЕЧЕНОЇ СХОПИЛИ І БАБКУ.

Уся румунська преса повідомляє про один дуже гумористичний процес. Мешканець громади Дарувар під Букарештом 18-літній Йован Ільч полюбив Олену Савич. Родичі Олени Савич не давали своєї згоди, щоб Ільч одружився з їх дочкою. Крім цього Савичівна дізналася багато поганого про свого нареченого. Тоді Ільч найшов добру думку. Зі своїми приятелями вирадив, що схопить свою наречену і заведе її в непрохідні румунські ліси. До помочі згодилися три Ільчеві товариші, які за вказівками „покривдженого" молодця, вдерлися уночі до мешкання Савичів. Влізливці ввійшли до кімнати, де звичайно спала наречена Ільча, завинули її в приготовані заздалегідь коци та винесли її в поле. Коли наречену Ільча розвинули на полі з коців, то сильно всі зачудувалися, бо вони замість Савичівної схопили 58-літню її бабку. Ільч був скажений і зі злости дуже побив бабку своєї коханої. Тепер він відповідає перед судом за зорганізування захватного нападу. Суд засудив його на 2 роки тюрми.

—o—

ШТУЧКИ КОНТРАБАНДИСТІВ.

За нелеґальне перепачковування грошей з Німеччини визначена висока кара до кари смерти включно. Та контрабандисти мають свої штучки і хоч які драконські закони, то золото з Німеччини таки втікає ріжними дорогами. Якось запримітили, що коні, яких перевезли з Німеччини до Голяндії дуже тяжко віддихали. Голяндці не хотіли вірити, що коням нібито шкодить голяндське повітря і почали шукати причин того дивного явища. Що показалося? Виявилося, що ті коні продали німці такому купцеві, що ніколи не торгував кіньми, а в Німеччині мав він багатих кревняків, які були вписані, як продавці тих коней. Ще заки коні вислали, то давали їм обрік перемішаний із золотою монетою. Тому, що справа йшла про експорт, німецький уряд їшов „продавцям" на руку. Звичайно коні прибувши на місце падали. Тоді золото вибирали з середини і вписували його у банку на конто тих громадян Німеччини, які легеньким способом обійшли девізовий закон.

нині в АПОЛЬО весело!

Фільма реж. відомого Ґези ф. Больварі з улюбленим пустуном екрану

АННІ ОНДРА

„ШАЛЕНА КЛЬОДЕТА“

Перша українська півоселя в краю.

Півоселі у Львові вже мають своє право громадянства. У Львові вони розвивають свою хосенну діяльність що літа вже кілька років підряд. Однак поза Львовом подібних спроб досі не було. Очевидно з українського боку. Бо ТШЛ та ріжні інші польські суспільні організації в останніх літах просто заливають наші села й містечка своїми „пулкольоніями“, до яких ріжними обіцянками, а то густо-часто й чимось у роді примусу (забороняючи відкривати дитячі садки) затягають наших дітей.

Тому я дуже радо скористав зі запрошення відпоручниці рухливого Т-ва „Українська Захоронка“ і разом з нею поїхав поглянути на першу українську півоселю поза рогачками Львова.

Деж вона є? Очевидно там, де і слід було сподіватися: в Яворові. У тому закутку наших земель, де на пісках і млаковинних споконвіку розсілось українське плем'я і в безупинному змаганні зі скупою природою держиться цупко, наче будяк, грунту, ставить гідно чоло всім хуртовинам, що пруться зі заходу. Ставить чоло, дає відпір, держиться, росте в силу.

Отже їдемо в Яворів.

НА ТЕ ЄДИНА РАДА:

Вживати пластер LEBEWOHL, неохибний на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — На

В автобусі.

Не беремо в рахубу приказкової вже залізниці до Яворова. Вибираємо вигідніший, скорий, модерніший автобус. Легко котиться по незлій дорозі. В автобусі гамірно, головно від тієї „більшости“, що все подорожує в погоні за гешефтом. У кутку два хлопці — тихо говорять по українськи. Зачинаємо розмову з ними: хто, звідки, куди? Одному 14, другому 16 літ; їдуть з Холмщини записатися до гімназії Р. Ш. в Яворові, вчитися в рідній мові.

Яворів.

Автобус швидко проковтує кільометри і милі. Десь на якомусь закруті вирінає зза горбка Яворів. Над містом домінує висока копула церкви, а там один-другий двоповерхові доми: це будинок гімназії Р. Ш. і „Народній Дім“. Неначе вартові духа Яворівщини.

Аж ось віджаємо вже в Яворів; покищо передмістя, а там уже і місто і сам ринок.

Висідаємо з тісного та душного автобусу, пробиваємося крізь цікаву юрбу і шукаємо очима тієї людини, що не злякалася ні новини, ні труднощів — і тих матеріяльних і ще більше тих усяких інших — і взялася вести першу українську півоселю поза Львовом.

Знайшли. Ідемо назустріч п. Іванні Паарові, здоровимось і просто на півоселю. По дорозі збираємо дещо інформацій.

Півоселя.

Примістилася вона в будинку — чи точніше на подвірю — гімназії Р. Ш. Подвіря просторе, дбайливо вдержане. І якщо тільки погода сприяє, діти ввесь час на подвірю. Ось і тепер поділилися на гуртки і дуже заняті: старші хлопці грають у мяча, менші щось завзято будують у піску. А там ще один гурток потонув у лектурі якоїсь цікавої книжки. Тут група дівчат перекидується мячем, там знову групка кругом учительки: підготовляють якусь сценку. Це покищо їх тайна.

В слітних днях збираються діти в одній зі шкільних саль.

Окрім того дістають діти щоденно сніданок, обід і підвечірок.

І так діти, замість крутитися по вулицях, проводять під дбайливою опікою хосенно майже цілий день серед своїх, у рідній атмосфері.

Труднощі.

Дивує мене тільки одне: як на Яворів, то тих пів сотні дітей — якось мені геби замало.

І поки діти бавляться, збираємо дальші інформації.

Повна енергії та віри в краще, але трохи й зажурена п. Паарова інформує нас:

Ми сподівалися яких двісті дітей, поробили відповідні приготування, закупили посудину до кухні. І дійсно на початок зійшлося багато дітей. Новина манить. Згодом в одних забракло витревалости, другим видався за високий даток 2 зол. за 6 тижнів харчування дітей, ще інші ходять неправильно, бо там треба товар пасти, то ще менших дітей пильнувати, або в поле їхати. І так, як бачите, за мало ще зрозуміння для справ виховання, дбайливости за здоровля молодого покоління. Але — додає за хвилину — це тільки початок, буде краще, мусить бути краще.

Ця непорушна віра в краще уділяється і нам. Скріплює її бадьорий, повний радости життя, безжурний гамір дітвори, що долітає з подвіря.

Однак ці 2 зол. не дають мені спокою. Важу в думці відношення: два зол. і кошти прохарчування дитини в часі 6 тижнів. Невже за них можна прожити 6 тижнів?

Висказую свій сумнів.

Очевидно — вияснює п. Паарова — це нікле відношення і на покриття коштів треба шукати інших джерел. Однак ми хочемо призвичаїти наших громадян, що нічого нема даром, що все-все треба собі здобути. Але, як бачите, і тут ми зустріли серед яворівського міщанства труднощі... Щож, треба ще багато пропаганди, систематичного освідомлювання... А цього так у нас обмаль!...

Якщо можна запитати, як зарисовуються ці інші джерела прибутків? Всеж таки, кошти значні..

Очевидно! Але це нехай покищо буде моєю тайною. Однак віримо, що яворівські національні установи та старше яворівське громадянство — хоч яке воно тепер заняте своїми великими справами — не можуть відмовити своєї допомоги для тих, що їх зовуть „наша надія, наше майбутнє“.

Тимчасом подвіря пустіє, діти миються і йдуть обідати. В харчівні (в шк. році в уживанні бурси) гамірно і рухливо. По кількагодинних заняттях обід смакує.

Після обіду діти йдуть відпочати.

Нам пора до автобусу.

Яворів будується.

Але місця вже всі заняті. Доводиться почекати на другий. Півтора години часу — саме стільки, щоб оглянути те, що в Яворові нове. А його є досить. У „Народньому Домі“ продовжають одно крило. Там при земних роботах знайшли решткі давнього млина. На жаль, і камінь і коритo лежать незабезпечені, всуміш з усяким іншим будівельним матеріялом. Хоч як Яворів занятий своїми пекучими справами, все таки трохи більше пошани для давнини не зашкодило б. Народ живе не тільки сучасним. І свій музей таки на місці є.

В другому кінці міста будують складницю для П. С. К.

Найцікавіша будівля — це двоповерховий будинок „Українбанку“ при вул. св. Юра. Будує його КІР згідно з усіма вимогами сучасної техніки, до центрального огрівання включно.

Цей будівельний рух декому сіллю в оці. Не бракує ріжного роду перепон і перешкод чи навіть моментів непозбавлених гумору. Отак у знаній уже „війні з плотами“ впала жертвою хатина одної старушки-українки. Оповідають, що коли в цій справі пішла до відповідних властей делєгація, один з представників влади мав сказати: „Щож, будуєте так багато, поставте і цій жінці нову хату“. Був би незлий жарт, якби так при тому не лилися сльози обездоленої старушки...

„Емісарі“.

Коли ми так оглядали ці нові будови, проходили повз нас ріжні, вже навіть старші люди і цікаво нас розглядали, зупинялися, щось живо дискутували.

Чому вони нас так розглядають? — питаємо нашого провідника.

Воно ясне — каже провідник. Ті люди не вспіли собі освідомити, що ми живемо, що хочемо і мусимо жити і їм здається, що все, що лиш робимо, робимо за посторонньою спонукою і допомогою. От просто уважають вас за якихось емісарів, що привезли нові „фонди“ і провірюють стан та поступ праці. Вам смішно?! Нам теж. Але трудно. Хто привик жити субвенціями, не може зрозуміти, що це все — це наша довголітня послідовна праця, наші ощадности, невідхильна вимога нашого життя.

Мимоволі сягаю рукою, чи „довуд особісти“ на місці...

Тимчасом на ринок заїзджає автобус і треба прощатися.

ЕЛЄҐАНТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА, ЛЬВІВ, ҐОРДЕЦЬКОГО 51.

2.000:1.

Автобус знову проковтує кільометри. Мигають плоти: білі, попеляті, рябі, цілі й повалені і хата бідної старушки, вже без даху, з розваленими стінами... І мигають думки, одна за одною. Я повний подиву для яворівців, що в таких важких часах, в яких доля судила нам гартувати свою думку і волю і характери, не тільки видержують на своїх становищах, але й розвиваються, розбудовують свої надбання, гідно заступають свої права. Але й народжується сумнів: чи не заоднобічна ця праця? Чи не надто зматеріялізована? Хто знає... І враз з тим подив для тієї одної жінки, що без відповідного зрозуміння, без підтримки загалу яворівського громадянства, при майже повному незацікавленні яворівського жіноцтва, яке в першу чергу повинно занятися ділянкою виховання, взялася будувати в душах молодого покоління „Дім Народнього Духа“... Як мало, як ще дуже мало звертаємо увагу на ці справи! І чомусь не сходить мені з думки той знайомий мені міщанин, що все життя працював, щадив, скуповував поле, збудував дім. А дітей чужі люди виховували, бо це дешевше, бо на це не треба видати. І виховали. Донька вийшла замуж за чужинця, син оженився з чужинкою і майно пішло в чужі руки. І який хосен для народу з його праці, коли він попри матеріяльне забезпечення не зумів у душах своїх дітей відповідним вихованням збудувати духового національного забезпечення? І стає мені ясне, чому ріжні суспільні організації кинули цього літа — як повідомляла преса — 2.000 польських „пулкольоній“ на села, заселені українцями. А ми їм протиставили: одну. І ця незабезпечена якслід, і нею журяться тільки одиниці. Чому воно так? Що варта найсильніші мури, коли доступу до них не боронить живий мур сердець, мур свідомого себе і своїх завдань духа? А чейже за 15—20 літ та молодь, яку виховує хто хоче, тільки не ті, що повинні, прийде на зміну тим, що сьогодні здвигають будівлі, якими Яворів слушно гордиться.

2.000:1 в вашу некористь. Над цим треба поважно застановитися, доки не запізно. **Я. К.**

Складаючи впродовж року щотижнево:
по зол. 13.10 виїдеш на місячний побут до Берліна
по зол. 12.90 виїдеш на місячний побут до Відня
по зол. 15.90 виїдеш на місячний побут до Мілано
по зол. 15.15 виїдеш на місячний побут до Парижа

Запевнить Тобі змогу виїзду за кордон послідовна ощадність у
Пром-банку
Львів, Гродзіцких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Після нападу на родину Касперських

У ЧИЖИКОВІ.

ХТО НАПАВ НА КАСПЕРСЬКИХ?

У першому моменті після нападу, коли найважніше було забезпечити побитим лікарську опіку, важко було довідатися про всі подробиці нападу. А такі подробиці дуже важні, бо могли би кинути деяке світло на справу, яка нині всіх цікавить: хто напав на Касперських?

Довідуємося, що бандити вживали московської і польської мови. Один з них питав:

— Где ребя?

Видно, що вони добре знали самі або добре були поінформовані про родину Касперських, коли знали, що в хаті є дитина (однорічна) і чомусь за нею питали. Матері дитини, жінці Степана, вдалося втекти з дитиною надвір.

Інші говорили по польськи.

Львівське „Слово Народове" з 30-го липня ц. р. підкреслює, що напад відбувся після забави, що була тієї неділі в Чижикові, і на якій був один Касперський.

*

НА ДОПОМОГУ РОДИНІ КАСПЕРСЬКИХ.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Президія „Дружини Княгині Ольги"**, Львів, 10 зол., **д-р Василь Витвицький**, Львів, 5 зол., **Семен Шуст**, Львів, 2 зол., і кличе Володимира Квасницю й Івана Дзядів, **Володимир Рибак**, Львів, 2 зол., **Іван Калитяк**, Львів, 4 зол.

—o—

Національна офензива в Естремадурі.

Національний штаб повідомляє: На естремадурському фронті нац. війська йдуть вперед. Звичним криловим маневром зліквідували вони ворожий фронт і обсадили шлях Пуерте Ляно —Аседера. У Ля Серен нац. війська ліквідують енкляву червоних.

ПРОТИНАСТУП ЧЕРВОНИХ.

Як подає барсельонське міністерство оборони, на східному фронті червоні пішли вперед на відтинку Гандези, здобуваючи стратегічно важні горбки.

ПЕРЕПИСКА МІЖ НАЦІОНАЛЬНОЮ ТА ЧЕРВОНОЮ ЕСПАНІЄЮ.

Від початку еспанської громадянської війни до 15. ц. м. міжнародній комітет Червоного Хреста, що займається посередництвом у переписці між еспанськими родинами по обох боках фронту, переслав 1,462.070 запитів і 949.000 відповідей.

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

Арештування і ревізії в Палестині.

Ситуація в Палестині дальше напружена. В околиці Тулькарему військо й поліція перевели низку арештувань і ревізій, — найдено чимало зброї та муніції, арештовано 31 осіб.

У сутичці коло Рамат Йомам згинуло 2-ох арабів.

У Єрусалимі вибухли 2 бомби, але не зробили більшої шкоди.

Дальші присуди на клайпедських німців.

Литовський військовий комендант Клайпеди засудив за участь у заворушеннях у Клайпедській пристані Брунона й Герберта Віхерта та Вальтера Фляха на рік вязниці, Вальтера Бера, Бертольда Баєра і Гайнца Йонушіса на 6 місяців, Арно Прайслера й Адольфа Мая на 3 місяці примусової праці.

Портові робітники-німці, товариші засуджених, уладили демонстрації, розігнала їх поліція, арештуючи 3 особи.

Комуністи невдоволені з приїзду льорда Рансімена.

Частина чеської преси поставилась неприхильно до місії льорда Рансімена. Зокрема комуністичний „Остравський Денник" добачує в тій місії інгеренцію у внутрішні справи Чехословаччини та підтримку Генляйнові.

КОНФІСКАТА ЧЕСЬКОЇ ПРЕСИ ЗА ОГОЛОШЕННЯ ПРОЄКТУ НАЦІОНАЛЬНОГО СТАТУТУ.

Празьке міністерство справедливости сконфіскувало всі часописи, які принесли зміст проектованого національного статуту, і пригадало, що на ту тему не вільно писати.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ ВИЇХАВ З ПРАГИ.

Німецький посол у Празі Айзенльор виїхав на відпустку. Перед відїздом приняв його през. Бенеш і прем. Годжа.

СУДЕТСЬКА ПАРТІЯ ДЕМЕНТУЄ.

Чеська проурядова преса подавала вістки про переговори між урядом і проводом судетської партії. Пресовий бюлетин проводу судетської партії простує ці вістки і стверджує, що чесько-німецькі розмови ще не вийшли з початкової фази, яка не зобовязує контрагентів.

—o—

Китайський уряд покидає Ганков.

Китайські міністерства почали перепроваджуватись до Чункіну — ця евакуація має покінчитись до 3. серпня. Дипльоматичні представництва переїдуть до Чункіну до 23. серпня, військові команди й уряди покищо залишаться в Ганков.

ЧАНКАЙШЕК ЗНОВУ ЗАТОПИТЬ КИТАЙ?

Домеї приносить поголоску, що Чанкайшек наказе зірвати тами на ріках, щоб залити частину провінцій Гуне, Гонан і Анвей та спинити японську офензиву на Ганков.

НА ЗГАРИЩАХ КІЮКІЯНУ.

Домеї повідомляє, що перед упадком Кіюкіяну китайці зовсім спустошили це місто. Між чужинцями, що пережили облогу міста, було 22 місіонарів. Пожежа знищила більшу частину Кіюкіяну. Китайці підпалили в кількох місцях місто, біля великих складів нафти й товарів закордонних товариств підложили вони міни. Місто було дуже сильно укріплене — укріплення тягнулися 3 милі здовж ріки.

КИТАЙСЬКІ ВТРАТИ.

З Кіюкіяну повідомляють, що китайці втратили в боях за то місто понад 20.000 вбитих і ранених. Японці здобули багатий военний матеріял і чимало гармат, авт та муніції. По упадку Кіюкіяну йдуть японці далі горі рікою. Говорять, що китайська команда наказала цивільному населенню, яке не бере участи в боях, опустити місто Ганков.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 1 серпня (20 липня) 1888.

НАЙВАЖНИЙШИЙ ІНТЕРЕС.

На початок вересня мали скликати краєвий сойм. Але краєвий виділ вирішив просити уряд, щоб відложити сесію сойму на пізніше, бо з днем 1-го вересня входить в життя новий закон про податок від горівки і у звязку з тим гаґальні вимагають великих змін і треба конче, щоб в тій порі власники горалень були у себе дома.

З приводу цього „Діло" писало: „Причина справді чудна і нечувана! Про річниць скликання краєвої репрезентації має рішати інтерес шляхоцьких і жидівських горальників, до них має пристосовуватись увесь край, всі інші посли й уряд! Нехай ідуть до коша найживотніші справи краю і населення, нехай пекучі справи полагоджується серед попіху і замішанини — все те дрібниця супроти того, що „граф Горальницький" або „Шмуль Шнапсовер" мусить сидіти над кітлами і пильнувати браги! Це найважніший інтерес, перед яким мусять піти в кут всі інші інтереси".

„НЕ МУСЯТЬ КОНЧЕ ВИБРАТИ".

У звязку з кандидатурою до сойму Володимира Лушпинського „Дзенник Польскі" написав: „Володимир Лушпинський заявив, що мусить вступити до руського клюбу, але рудецькі виборці не мусять вибрати конче Лушпинського. Для нашого сойму треба людей поступових, що люблять край і підтримують його інтереси. А показується, що п. Лушпинському якби йшло у першу чергу про національну політику".

„Коротко, але зовсім виразно і ясно! — писало „Діло". — хоча, як сконстатували самі польскі газети, п. Лушпинський на зборі дня 28-го липня „розвинув так свою економічно-суспільну програму, що з нею кожна совісна поступова людина мусить згодитися", — то тільки тому, що п. Лушпинський, „як русин мусить вступити до руського клюбу", він не є вже „поступовою людиною" і „не любить краю".

„УДІЛЬНИЙ КНЯЗЬ".

Про київського генерал-губернатора, Орентелєва, що в часі ювилейного торжества 900-ліття хрещення Руси вмер нагло на коні, „Діло" писало:

„Коли вбили царя Александра II. і настав теперішній цар, і в звязку з цим мусів уступити Майков, покликали Орентелєва назад і зробили генерал-губернатором в Кисві. Тут він панував як удільний князь самовільно і з великою строгістю вісім літ і головно намагався здушити всякий національний рух на Україні. Всяке українське живе слово було в його очах найбільшим злочином, за який призначували гострі кари".

ІНДУСЬКИЙ ПОЛІТИК СТУДІЮЄ СУДЕТСЬКЕ ПИТАННЯ.

Негру, провідник лівого крила індуського конґресу, що змагає до повного унезалежнення Індії, хоче виїхати до Чехословаччини, у початку серпня. При тій нагоді він звидить землі судетських німців, щоб познайомитися зі судетським питанням.

—o—

ЗБІРНИЙ ДОГОВІР У ФРАНЦУСЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Після 2-літних переговорів заключено збірний договір між національним залізничим товариством і національною федерацією залізничих працівників, що має коло 500.000 членів.

—o—

ПЕРЕД ПОЇЗДКОЮ ФІНЛЯНДСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА ДО ЕСТОНІЇ.

Президент Фінляндії Каллio вибирається з міністром закорд. справ Гольстієм до Естонії. Програма відвідин ще не оголошена.

—o—

УСУВАЮТЬ ФІНСЬКУ МОВУ З КАРЕЛЬСЬКОЇ СОВІТСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Найвища рада карельської АССР рішила усунути фінську мову як урядову.

Обговорюючи цю постанову „Красная Карелія" твердить, що фінську мову ввели у Карелії „буржуазні націоналісти і троцьківсько-бухарінські бандити", щоб сфінщити карельців та розірвати братні звязки між ними і великим російським народом.

Председником найвищої ради Карелії вибрали Петровіча, заступниками — Павловича й Алексеєвну. (ПАТ).

Припинили діяльність чич. „Просвіти“ в Синевідську Вижнім.

Староство у Стрию припинило діяльність і наказало опечатати читальню „Просвіти“ в Синевідську Вижнім, що вела оживлену діяльність і начислювала до 700 членів. Мотиви староства, що читальня „Просвіти“ уладила академію остільки незгідні з дійсністю, що академію відбулася заходом комітету з трьох осіб. Таксамо панахиди не уладжувала читальня, лише б. старшини. Далі мовчанку на тартаку проголосили робітники з власної ініціятиви, а не за намовою читальні. Вкінці деякі громадяни носили жалібні оплатки теж з власної ініціятиви і читальня з цим усім не мала нічого спільного.

Проти рішення староства внесено відклик до воєвідства. Слід згадати, що цього року стрийське староство розвязало вже кружок „С. У.“, заборонило дитячий садок і не дозволило відкрити т-ва „Орли“ в Синевідську Вижнім. На цьому терпить найбільше молодь, що не має де гуртуватись і через те деморалізується.

Заборона жіночого табору „Орлів“.

Повітове староство в Станиславові заборонило жіночий табор Орлів на Соколі біля Галича, що мав відбутися від 1—16. 8. ц. р. Як причину заборони подало староство, що управа табору не дає гарантії публичної безпеки. Т-во „Орли“ вносять відклик до станиславівського воєвідства.

Один сензаційний запит та німецька відповідь.

ДО НАСТРОЇВ АНГЛІЙСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА СУПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

Запит посла Монтагія в англійській палаті послів, чи новозбудований аероплян типу Гевіленд, що міг би без пересідки завезти з Льондону до Берліна 40 осіб, зумів би перевезти до Берліна також 40 бомб, викликав на сторінках німецької преси величезне обурення. Усі німецькі пресові орґани приносять повідомлення про цей запит під великими наголовками, клеймять його як небуденний скандал та як злочинне цькування до війни.

„Дойтше Альґемайне Цайтунґ“ пише з цього приводу: „Слова про 40 бомб для Берліна — погані слова. Коли скажемо, що ці слова мусять викликати в Берліні ще гостріший спротив, як у Льондоні, то знаємо також, що Німеччина є озброєна проти намірів таких воєнних цькувачів. Пригадуємо слова Рудольфа Гесса, що він їх перед кількома днями сказав у Клягенфурті: „Нехай знає світ, що мир Німеччини більш ніж колибудь забезпечений збройними силами райху, силами, на чолі яких стоїть — не забувати про це — Адольф Гітлер.“

„Анґріф“ завважує, що треба назвати нелюдяністю, коли англійський посол у часі глибокого миру зважується викликати вражіння, що Англія може колись вислати 40 бомб до Берліна. „Що це могло статися на тому самому місці, на якому 24 години скорше Чемберлєн висловив, що англійсько-німецьке порозуміння булоб побажане, робить цю спробу заколоту не тільки злочинною, але й небезпечною. Про цей випадок кажемо коротко: всі народи, особливо Німеччина, мають не тільки право, але й обовязок боронитись і забезпечуватись усіми способами та засобами перед безвідповідальними і злочинними воєнними цькувачами.“

ГІТЛЄР ТАКИ ІДЕ ДО БРЕСЛЯВ.

Міністр пропаганди д-р Гебельс повідомив, що Гітлер приїде в неділю до Бреслав на святочне замкнення всенімецького гімнастичного свята.

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клінікн ординує 1458 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

НОВІ ПОСЛИ В РИМІ.

У пятницю рано італійському королеві доручили повновласти нові посли Ірану, Альбанії та Уругваю.

ПРИГАДУЄМО!!!

Що збірним осередком нашого духовенства, інтеліґенції, кол мистецьких, редакційних, промислових, купецьких, міщанських, тощо є

ЛЬОКАЛЬ

ҐАСТРОНОМІЯ

Львів, Костюшка 3. Тел. 294-85.

Незовідкритий ресторан, кімнати до снідань „Секції Ґастрономічного Промислу при С. У. К.“ дає запоруку повного вдоволення П. Т. Гостей.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ПОЇЗД.

Між Тампіко і Сан Луї Потос у Мексику особовий поїзд наїхав на динамітову бомбу. Три особи вбиті, 19 ранених. Замаховці намагалися здобути поїзд наступом, але урядові війська, що ескортували поїзд, відбили напасників і вбили їх провідника Льобарда Танію, б. посла. Танія пристав підчас повстання ґен. Седілля до урядових військ, але опісля відійшов і почав вести акцію на власну руку.

НОВИНКИ.

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ“ у Львові**, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи“.** 1527 —15

— **Спеціяліст у недугах жіночих і положництві оператор Д-р КОСТЬ ВОЄВІДКА** — Станиславів, вул. Перацького 1. **виїхав на відпочинок** і вернеться 1-го вересня. 1591 1—2

— **Лікар Степан Брик,** ординує в нутрішних недугах від 3—5, Львів, ул. Хмельовського 15 II. (бічна вул. Мохнацького). 1570, —6

— **„Хрест над Дніпром“** історичне оповідання **Антона Лотоцького** про Хрещення України вже появилося в розпродажі. **Ціна 1 прим. 50** сот. (з пересилкою 60 сот.) Хто замовить 10 книжечок — дістає 25 прц. рабату і не платить коштів пересилки. Гуртові замовлення посилати на адресу: Видавництво **„Світ Дитини“, Львів, вул. Зіморовича 2.** 1608 1—3

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоружцини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1926 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Конфіската „Робітничого Голосу“.** Цензура сконфіскувала найновіше (5.) число орґану УСДП „Робітничий Голос“ за статтю про ревіндикаційну акцію на Холмщині і Підляшші.

— **Празник св. Ілії у Кривчичах** під Львовом відбудеться в неділю 31. ц. м. Торжественна Служба Божа зачнеться в год. 10. До численної участи в цьому торжестві запрошує львівських українців церковний комітет.

— **Свято на Підлисській Горі.** Як ми вже повідомляли, в найближчу неділю 31. ц. м. відбудеться величаве свято в честь Пробудителя Галицької Землі, о. Маркіяна Шашкевича, на Білій Горі біля Підлисся. На це всенародне свято вибираються як щороку — маси народу, щоб вшанувати память М. Шашкевича. Свято на Підлиській Горі уладжує Т-во ім. М. Шашкевича в Золочеві.

Здоровий як риба!
поручаю щодня
SUMALT Suchard
на сніданнє

Пачка 100 гр. 60 сотиків.

— **На будову каплиці Матери Божої в Чайковичах зложили:** о. Мітрат Олексій Базюк 10 зол.; Любка Захарко 10 зол., Роман Оріон Климкевич 5 зол.; прочани зі Знесіння під проводом о. В. Харини 34 зол.; Леонарда Ващук 5 зол.; Н. Н. 5 зол.; Марія Ковальчак 50 сот.; о. Степан Корнова 12 зол.; Н. Н. 50 зол.; Н. Н. 3 зол.; Анастасія Добрянська через о. В. Харину 2 зол.; Теодосія Казновська 1 зол.; Софія Гучко 3 зол.; — Вп. Жертводавцям велике спасибі. О. Юрій Кміт. — Редакції усіх інших часописів прохаю дуже помістити цей виказ.

— **Присуд у комуністичному процесі у Львові.** В суботу пополудні предсідник трибуналу д-р Льокер оголосив такий присуд: д-р Вольбержанку трибунал засудив на 8 років. В. Граничку на 7 років, д-р Брістіґерову на 6 років, Вексельберґа і Ферета по 5 років, м-ра Гросфельда на 3 роки, письменників Вайтравба і Манастера по 3 роки, Кацнера і Фінеля по 2 роки. Підсудних Мандля і Анну Фельд трибунал увільнив від вини і кари.

магістра
В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО

Ідеальний на ПЛЯЖІ в СПОРТІ — ДОМА
Для панів перед і по голенні

— **Несамовите цькування львівського брусковця.** Сензаційно-револьверовий „Львовскі Ілюстровани Експрес“ з 29. ц. м. відкрив і з усіми акцесоріями сензації до відома львівської вулиці подав: нову „збродничу пропаганду україньцуф“. Сталася отся „збродня“, що правда, не у Львові, а на терені вільного міста Данціґа, і друга не менша правда, що отся „збродня“ не є ніяка „збродня“, а просто собі вистава українського мистецтва влаштована українцями, що живуть у Данціґу. Деж отже ота „збродня“, що „Льв. Ілл. Експрес“ повідомив про неї аж окремими афішами? А ось, де ота „збродня“. На виставі висить українська етнографічна карта, що унаглядніює, де і який рід української домашньої творчости є витворений. А що це українська карта — є на ній українські написи (поруч німецьких). От і кінець справі, а початок божевілля якоїсь людини, що навіть з чисто культурних справ робить на великий стиль кримінальну „збродню“. І діється це не в якімсь глухім куті, а у великому столичному місті. Булоб весело, якби не було так сумно...

ВЗУТТЯ І ПАНЧОХИ

Del-Ma

в часі літньої випродажі можна ще дістати у всіх філіях за безцін.

— **Дальші арештування в Журавенщині.** Дня 29. липня ц. р. усіх арештованих дня 27. ц. м. між ними дир. Р. Ш. Степана Федака з Журавна та Василя Литвина зі Старого Села і 8-ох людей відвезла поліція в год 6.30 рано автобусом під сильною поліційною ескортою зі Журавна до слідчих арештів у Стрию. Одночасно поліція арештувала іще в Жираві студента О. Вітрука, у Володимирцях Зенона Левицького і в Мазурівці богослова Василя Ленцика. Арештованих забрала поліція на станицю поліції до Журавна, а Вітрука на станицю поліції до Руди. В усіх поліція перевела основну ревізію, але не знайшла нічого.

— **Смертний присуд у Бережанах.** Перед трибуналом окружного суду в Бережанах відбулася розправа проти 37-літнього Андрія Мартинюка з Телячого пов. Підгайці, який знасилував 8-літню Станиславу Максимів і вбив її. Мартинюк служив в Отенбрайта в Бекерсдорфі і 12-го червня покинув службу забираючи зі

Михайло

Пересада-Суходольський

генерал-хорунжий генерального штабу Армії Укр. Народ. Республики

упокоївся дня 29. липня 1938 р. у Львові. Похорони в неділю 31. липня в 4. год. пополудні на Янівський цвинтар.

Винос тіла з Православної Церкви.

Відділ У. Ц. К. у Львові.

собою в поле його 8-літню вихованку, яку вбив. Суд засудив Мартинюка на кару смерти.

— **Львівська хроніка.** На Левандівці намагався скінчити самогубством 25-літній зарібник Крешутко, який важко зранився ножем. Його відвезли до шпиталю. — У брамі дому при вул. Городецькій ч. 59 невідома мати підкинула мале немовлятко, що ним заопікувався дільничевий уряд. — При віднові фронтової фасади дому при вул. Сапіги ч. 87 упав з драбини блихарський челядник 27-літній Абрагам Фішман і розбив собі голову. У безнадійному стані відвезли його до шпиталю.

— **Підпалили приходство.** Пишуть нам: У ночі з 20. на 21. липня „невідомі злочинці" підпалили православне приходство в с. Бабичах на Білгорайщині. Тамошній парох о. Которович урятувався. Приходство частинно згоріло.

— **Сензаційні арештування за отроєння багатого селянина.** Перед кількома днями помер нагло 34-літній багатий селянин Микола Зджалка з Волі Гамулецької пов. Львів. Молода жінка Марія заявила лікареві, що її чоловік помер на удар серця. Одначе лікареві видалася ціла справа підозрілою і тому передав місцевій поліції спеціяльний звіт у цій справі. Цією справою зацікавилася поліція зі Львова і наказала ексгумувати тіло Зджали. Аналіза органів травлення виявила, що Зджала помер від сильної отрути. Поліція арештувала жінку померщого Марію та її приятеля Павла Шнайдера, який відпекується від вини. Зате вдова призналася, що всипала до чаю порошок т. зв. „люби мене" перед смертю свого чоловіка, бо він бив її, сварився з нею і т. п. Порошок купила від якоїсь баби в околиці і всипала до чаю тому, щоб чоловік змінив свої почування супроти жінки. Тимчасом згаданий порошок виявився сильною отрутою від якої помер Зджала.

— **Нова автобусова лінія Перемишль-Сянік.** Між Перемишлем і Сяноком урухомили автобусову комунікацію, що причиниться до оживлення торговельних взаємин між обома осередками. Крім того автобусова лінія збільшить туристичний рух на Підкарпатті.

— **Краєва хроніка.** Поліція арештувала Янину Дембіцьку з Хоросна Старого к. Щирця під замітом важкого побиття 4-літнього Януша Стецева, сина робітника з Малехова. Дембіцькій віддали хлопчину на виховання в березні ц. р. Незадовго дитина почала неэдужати, а перевезена до шпиталю у Львові померла. Секція тіла виявила, що дитина мала поломані ребра, руки і ноги.

— **Німецька прогулька в Сапіжанці.** До Сапіжанки приїхало з прогулькою 14 учеників вищої технічної школи у Штум з Німеччини під проводом проф. Курта Гільдебранда. Прогульковці приїхали в гостину до німців кольоністів у Сапіжанці.

— **Страшне жниво громів.** У пятницю перейшла над Домбровським басейном сильна буря з громами, що крім великих матеріяльних шкід потягнула за собою жертви в людях. І так у Бендзіні грім ударив у дім і вбив три особи: 12-літню дівчинку Прохаску, Морісову і робітника Ожагу, а три особи важко попарив. У Днадівці під Соснівцем грім убив мешканця Кнапіка і важко зранив його жінку та його сусідку. В Соснівці грім убив у помешканні Гелену Льорек та робітника Кшивду. На полях села Дзялошин велуньського повіту, грім убив 33-літню Броніславу Стефанек. Одночасно згинув від грому в сусідньому селі Требачев її батько 56-літній Франц Стефанек. Одночасна смерть батька і доньки від грому викликала сильне враження між дооколичним населенням. Від грому згоріло 26 будинків у Новім Погості, браславського повіту. Підчас пожежі згоріла одна особа. Шкода сягає коло 100.000 зол.

— **Обкрадала костел у Сколімові.** Вже від довшого часу пропадали ріжні дорогоцінности з костела у Сколімові, між іншим згинули два килими. На днях поліційні агенти припадково стрінули у Констанціні жінку, яка продавала килими по дуже низькій ціні. Виявилось, що це 38-літня Марія Шуманьчик з Єзьорни Королівської. Арештована призналася до крадежі килимів у костелі.

— **Жертва науки.** В лабораторії Шале Медон дійшло до вибуху, підчас якого молодий учений Макс Серію втратив обі руки. Молодий учений працював над проблємою аеродинаміки.

— **Бензина з ростин.** Б. летун Жан Джованеллі заявив представникам преси, що по 4-ох роках удалося йому винайти нове плинне паливо з ростин, що має всі прикмети звичайної бензини. Ціна бензини з ростини не буде вища від ціни бензини мінерального походження. Сирівцем для продукції нового палива є зела, що їх продукція дійде 40—50 тон з гектара. З перерібки цих ростин можна осягнути 4 тон плинного палива.

— **Пожежа старинного замку в Зальцбургу.** В околицях Зальцбурґа згорів старинний замок Мітерсіль з XII. віку, в якому находилися дорогоцінні збірки. В останніх роках у замку мешкали американські міліонери та англійські аристократи, які приїздили на відпочинок до Австрії. Шкода сягає пів міліона марок.

Лікарську ординацію
В ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГАХ
по бл. п. др. Е. Дурделлі
перебрав
Др. Михайло Дубовий
та веде її у ЛЬВОВІ, вул. КОСТЮШКА 4.
(проти „Народньої Гостинниці")

— **Загинув пасажирський літак.** Чотиромоторовий американський літак „Гавайські Принци", що вилетів зі Сан Франціско до Китаю, не прилетів до тепер до Маніллі на Филипинськім острові, хоч мав осісти там ще в пятницю рано. Літаком летіло 6 пасажирів і 10 членів залоги. Останню вістку надіслав літак з віддалення 900 км. від Маніллі. На розшуки за літаком виїхало багато воєнних кораблів і літаків.

— **Великі спустошення від буревію в ЧСР.** У пятницю лютував над Моравією і Шлеськом сильний буревій, що заподіяв велитенські шкоди. В околиці Тешина знищені всі землеплоди на полях і в городах. Грім убив 16-літнього хлопця. На затоплених шосах трапилося кілька самоходовних катастроф. В одній з катастроф самохід розбився, а шофер і пасажир важко ранені.

— **Перша штаба золота з затопленого корабля.** Ще у XVIII. віці затонув підчас бурі голяндський корабель „Лютін" недалеко Голяндії, що в... штаби золота. По довгих спробах витягнути затоплений корабель на беріг прийшла в останніх днях ще одна. Голяндському кораблеві „Карімата" вдалося витягнути в ночі з четверга на пятницю першу штабку золота довгу на 20 цм., широку на 6 і пів цм., ваги 3½ кг.

— **Ріжні вісти.** Премієр стейту Онтаріо Мічель Генберн загинув з літаком на Алясці. — Управа міста Сан Франціско рішила збудувати при вїзді до порту велику статую св. Франца з Аснїжу на зразок великої статуї Свободи при вїзді до порту в Ню Йорку. — До Монтевідео приїхала спеціяльна британська летунська місія з метою наладнати правильну летунську комунікацію між В. Британією і полуднево-американськими републиками над рікою Ля Плята. — В Тунісі ширить ся пошесть тифу. — У Відні поліція усуває прошаків арештуючи кожного, що появиться на вулиці.— У травні дійшло число шлюбів у Відні до 1603, минулого року у травні було ледви 1366 шлюбів.

Посмертні згадки.

Ген.-хорунжий

МИХАЙЛО ПЕРЕСАДА-СУХОДОЛЬСЬКИЙ.

Дня 29. липня ц. р. помер у Львові, ген. штабу генерал-хорунжий Михайло Пересада-Суходольський. Михайло Степанович Пересада-Суходольський уродився 23. травня 1883 р. в місті Валки на Харківщині. Середню освіту здобув у реальній школі у м. Валках. Підчас російсько-японської війни зголосився до війська як охотник-однорічник („вольноопределяющийся") і перше боєве хрещення дістав на Сопках Манджурії. За боєві заслуги дістав рангу старшини-прапорщика. По війні вступив до Чугуївської Військової Школи, яку скінчив у ранзі підпоручника. В 1913 р. по складенні конкурсового іспиту прийняли його до Військової Імператорської Академії. Служив до світової війни у 150 піхотному Таманському полку, а скінчивши Військову Академію, пішов на світову війну, в якій брав участь до самого кінця як старшина російського ґенерального штабу.

По революції 1917 р. відразу зголосився до служби в рідній Українській Армії, в якій займав посади: начальника відділу і начальника штабу 3 дивізії у Києві та у 1919 р. отамана-квартирмайстра Київської Групи та начальника штабу 4 дивізії отамана Ю. Тютюнника. В році 1920 був начальником штабу 6. Запасної Дивізії і начальником оперативної управи при І. Генер. Квартирмайстер. Ґенерального Штабу і начальником штабу 3 Залізної Дивізії. В році 1921 був начальником Відділу Повстанчого Штабу. За боєві заслуги був піднесений до ранги полковника та ґенерал-хорунжого.

Михайло Пересада-Суходольський був визначним фахівцем військової штуки та високоздисциплінованим старшиною, яких нам так бракує. На еміграції він оселився у Львові з метою працювати для добра свого народу. По скінченні молочарського курсу у Стрию займав скромні посади в Районових Молочарнях Жовківщини, а остатньо у Лісниках, к. Бережан.

Тяжка праця та злидні, в яких він перебував з родиною, остаточно підорвали його сили та прискорили його передвчасну смерть. Покійний співпрацював з українською політ. еміграцією та був членом Відділу Українського Центр. Комітету у Львові.

О. Кузминський.

елегантно
вдягає
БЕРСОНІ

КРЕМ **HALINA** **Nr. 2**
магістра
В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО
плекає церу усуває морщини
Добрий під пудер.

Спорт.

У С. Т. „БЕСКИД" (НАДВІРНА) ЗАВІШЕНИЙ У ПРАВАХ ЧЛЕНА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Змагання за вхід до А-клясн станиславівської округи між Бескидом і Сьвітом з Монастирськ, що відбулися 24. 7. п. р. у Надвірній і скінчилися висліпом 3:3 (2:1), мали д. прикрий епільог. Звіт слідчої комісії стан. округи, що переслухувала очних свідків змагань, каже, що „коли по закінченні матчу змагуни Сьвіту згуртувалися на середині площі, щоб поздоровити приятим звичаєм дружину гостей, їх нагло заатакували і побили змагуни Бескиду тяжи в дресах. Два змагуни Сьвіту, Пельц і Варушинський, побиті так сильно, що їх відвезли до місцевого шпиталю, при чому місцевий лікар і голова Бескиду д-р Дутковський відмовив раненим першої помочі".

Урядовий комунікат, виданий з цього приводу, стверджує між іншим, що „недавно спортова влада замкнула грище Бескиду за побої на цьому грачів коломийського жидівського Дрору, так що змагання Бескид — Сьвіт відбулися на гриші ПВ і ДФ".

Не маємо досі ніякої вістки в цій справі від УСТ. „Бескид", тому здержуємося покищо з оцінкою згаданих подій.

КАЛЄНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ НА НЕДІЛЮ 31. ЛИПНЯ:

ЛЬВІВ: **Сян — ТШЛ.** Змагання за вхід до Окр. Ліги. Грище Погоні. Початок в год. 11. передполудднем.

Пригадуємо наш попередній заазив до глядачів, щоб вели себе культурно та не дали себе нікому в нічому спровокувати.

ЛЬВІВ: **Зоря — Стшелец.** Змагання за вхід до Б-класи. Площа Сокола-Батька. Початок в год. 2.30 попол.

ЛЬВІВ: **Україна — Погонь.** Товариський боксерський матч на гриші Погоні. Початок в год. 3.30 попол.

ЛЬВІВ: **Напольонічні змагання** на трасі Львів—Миколаїв—Львів для неліцензіонованих. Старт і мета біля Стрийської рогачки. Старт в год. 7. вранці. На меті треба вижидати змагунів к. год. 9.45.

ЛЬВІВ: **Чорні — Ревера.** Змагання за вхід до Держ. Ліги. Грище Чорних. Початок в год. 5.15.

ЛЬВІВ: **Гасмонея (Рівне) — Гасмонея (Львів).** Змагання за мистецтво жидівських дружин (Маккабіяда). Грище Цитаделі, початок в год. 5. попол.

ЖОВКВА: **Україна — Стоїла.** Товаровські футбольні змагання.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги вилючно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

Театри.

Великий Театр:

Неділя 31. 7. год. 4. попол. „Мусиш бути моєю". Год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Понеділок. 1. 8. год. 8. веч. „Іван".

Вівторок 2. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Театр Рідномородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати найманчика.
2. VIII. Чесна Суданна.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
1. 8. Орфей у пеклі.
2. 8. Орлеяя.
3. 8. Шалена Льола.
4. 8. Лісова пісня.
5. 8. Пригода в Черні.
6. 8. Процес Мері Дуган.
7. 8. Невольник.
8 Косова іде театр до Кут.

АНТИКВАРСЬКИЙ ЯРМАРОК
місячник, містить безплатно оголошення тих, що хочуть продати чи купити книжки, часописи, ноти та перепродує дешево всякі видання з усіх мовах. Ціна вшитка з виданнятві тільки 1 зол., у продавців 2 зол.
ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,
1579 Станиславів, Йосафата 4. 1-4

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Шалена Кльодет" з Анні Ондрою.
АТЛЯНТИК: „Острів засуджених".
БАЛТИК: „Почалось у поїзді", „Двоє в юрбі".
ВАНДА: „Промені загади", „Пізнайся в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Не забудь про мене", „Белля Донна".
ЕВРОПА: „Комбатанти".
КАСІНО: „Коростівський свічник".
КОПЕРНИК: „Людина, що жила 2 рази" й кольорові додатки.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Не довіряй мужчині", „Вправа на Монго".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Грізний Біль" (з Волесси Бірі).
ПАЛЯС: „Банковий дім і С-ка".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Сам на сам" і „Пет і Паташон у раю".
РІЯЛЬТО: „Світ говорить про нас".
РОКСІ: „Будеш усе моєю" й додатки.
СВІТ: „Візник ч. 13", „Таємний плян р. 8".
СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".
ТОН: „Тіні Парижа", „Каварня на грязині".
УТІХА: „Срібна торпеда" і ревія.
ХИМЕРА: „Музика для тебе".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд" — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (ул. Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів
якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає мо за післяплатою.
Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazeta na książkę nadawczą оправлена (200 картов) зол. 3.50
Książki wysyłkowe
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 31. липня 1938.

7.15 Ран. пісня. 7.20 Ран. концерт, 8.00 Ран. дзенник, 8.15 Хліборід. газетка, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліборід. гутірка, 9.05 Поль. пісні, 9.15 Регіон. транс. з Новгородка, 11.45 Муз. перегляд, 11.57 Сигнал часу, 12.08 Муз. трансмісія, орх. берлін. фільгарм., 13.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис, 13.15 Обід. муз. орх., 15.00 Авдиція для села, 16.30 Театр улиці: „Гість з Америки", 17.05 Спів. речіталь, 17.35 Закл. тижневик, 18.00 Слов.-муз. авдиція: „В театр. світі в Новгороду", 18.30 Підвечір, при мікрофоні, 18.55 Бюро студій, 20.00 Завтр. програма, 20.05 Популяр. слов.-муз. авдиція: П. Опуффій звиджує Польщу, 20.35 Льок. спорт. вісткн, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечір. дзенник, 21.00 „Та йой": Спілчка, вес. авдиція, 21.40 Гутірка про вітрильництво, 21.48 Львів. спорт. вісткн, 21.49 Збір. спорт. вісткн, 22.00 „Трубадур" оп. Вердія, опер. репортаж, 23.00 Ост. вісткн вечір. дзен. і метеор. комун.

ВП. Панове ДРОГІСТИ І КУПЦІ.
Фабрика косметично-перфумерійна
І. ШАХ
переведе в місяці серпні ц. р.
ВЕЛИКУ АКЦІЮ ПРОПАГАНДОВУ СВОЇХ ЗНАМЕНИТ. ВИРОБІВ
Кожний із Вп. Дрогістів і Купців, який зробить в місяці серпні у Фірмі Шах своє пінне замовлення дістане
10% ДОДАТКОВОГО РАБАТУ В ТОВАРІ ДО ВИБОРУ.
Жадайте докладних інформацій.
І. ШАХ, Варшава, Лєшно 40.

Понеділок, 1. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. дзенник, 7.15 Ран. музика, 8.00 Погід. ран. авдиція: плити, анекд., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Вязанка, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспол. вісткн, 15.10 Завтр. програм., 15.15 Мої вакації, пов., 15.30 „Мужики" Реймонта, IV ч. Літо, фрагм. з муз., 15.45 Господ. вісткн, 16.00 Розр. концерт, орх., 16.45 Царство слонів, фейл. 17.00 Вісткн з міста й пров., 17.10 Львів. пера, вибр. вірші, 17.25 Музика з пл., 17.0 Популяр. муз., орх., 17.55 Гальо увага, 18.00 Пані на старт, гутірка, 18.10 Пісні Вердія, 18.30 Форт. і книжка, 19.00 Воєнна авдиція, 19.20 Авт. гутірка, 19.30 Розр. конц. вар. кап., 20.45 Веч. дзенник, 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Техн. скрипька, 21.10 Розр. конц., орх., 21.50 Сп. вісткн, 22.00 Льок. спорт. вісткн, 22.05 Вес. концерт балянь, 23.000 Ост. вісткн вечір. дзенника і метеор. комунікат.

Вівторок, 2. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. дзенник, 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 Плити, анекдоти, комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуд. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспол. вісткн, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Авдиція для стар. дітей, 15.35 Фінансово-госпол. актуаль., 15.45 Госп. вісткн, 16.00 Сальон. орх., 16.45 Мандрівка по Поліссі, спомід., 17.00 Вісткн з міста й пров. 17.10 Серед жінок, 17.55 Гальо увага, 18.00 Веселка в болоті, гутірка, 18.10 Концерт з Кремлиня, 19.10 „На Мурманськ", фрагм., 19.30 Авт. гутірка, 19.40 Розр. концерт орх., в перерві: Япон. казка, 20.45 Вечір. дзенник, 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Хлібор. гутірка, 21.10 Розр. концерт з Катовиць, 21.50 Спорт. вісткн, 22.00 Льок. спорт. вісткн, 22.05 Легка слов.-муз. авдиція, 23.00 Ост. вісткн вечір. дзенника і метеор. комунікат.

Середа, 3. серпня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. дзен., 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 Орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., **14.00 Українська інформ. газетка**, 14.10 Соната Бетовена, **14.35 Україн. конц. бандури В. Шуля**, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспол. вісткн, 15.10 Завтр. прогр., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Госп. вісткн, 16.00 Сьнчн. орх., 16.45 Військ. відчит. 17.00 Вісткн з міста й пров., 17.10 Римський карнавал і увертура симф. орх., 17.30 Львів. комедія, фрагм., 17.55 Льок. спорт. вісткн, 18.00 Волошки й кукіль — гутір., 18.10 Скрипк. речіт., 18.45 „П. Братковський", оповід., 19.05 Спів. речіт., 19.25 Авт. гутір., 19.35 Розр. концерт, 20.45 Вечір. дзен., 20.55 Авт. гутір., 21.00 Резерва, 21.10 Шопен і Польща, 21.50 Спорт. пісп., 21.52 Спорт. вісткн, 22.00 Вечір. конц. симф. орх., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вісткн, вечір. дзен. і метеор. комун.

Шукаєте мешкання?
Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте голоошення до „Діла".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 31. липня 1938.

БЕРЛІН 12.00 14.00 Муз. орх., 21.00 Вечір танк. орх. і соліста, 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Серб. вечір, 22.20 Гавай. квартет, 22.45 Танк. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Військ. оркестра, 15.45 Цигян. музика, 17.00 18.00 Орх., 18.50 19.00 Джез. музика, 20.15 21.00 Оперет. мельодії, 21.55 22.00 Цигян. музика, 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 13.00 Розр. музика, 15.30 Сюрпрк. сольо, 22.20 23.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Розр. концерт, 22.30 23.00 24.00 Легка й танк. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, Святоч. авдиція з нагод. 950 л. хрищення Руси-України, МІЛЯНО 17.15 18.00 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: 2 опери Каселія й Педрольо, МІНХЕН 14.00 Розр. музика, ПРАГА 12.25 Розр. музика, 15.30 Популяр. концерт, 16.45 Військ. оркестра, 18.00 Розр. музика, 18.30 Марші й вальси, 19.20 20.00 „Весілля" радіофільма, 20.20 Легка музика, 21.10 „Шегерезада" симф. сюїта Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.30 Цигян. оркестра, 20.15 21.00 22.00 23.00 Ріголєто, опера Вердія, 23.45 24.00 Танц. музика, РИМ 17.15 18.00 Симф. концерт, 20.35 Розр. музика, 23.15 Танц. музика.

Понеділок, 1. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 19.00 Розр. муз., 17.00 Форт. реч., 20.10 „Чар голосу", 21.00 Орх., БІЛГОРОД 18.15 Болгарські пісні, 18.45 Серб. нар. пісні, 20.00, 21.00 Опера з пл., 22.15 Спів. речіт., БУДАПЕШТ 13.30, 17.30, 18.00, Орх., 19.20, 20.00, 3.10 Цигян. муз., 20.55, 21.0 Форт. речіт., 22.00 Оперет. мельод., ВІДЕНЬ 15.30 Творн Ліштс, 18.15 Форт. твори, 19.00 Пісні дитяч. хору, 20.10, 21.00 Вес. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 муз. новинки, 19.15 Вес. муз., 20.10, 21.00 Вечір. муз., 22.30 Муз. мініят., 23.00 Розр. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття: балалай. орх., радіосценка, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.10, 22.00 Оперет. Леонкавалля, 23.15 Танкова муз., МІНХЕН Розр. конц., 18.20 Муз. альбом, 19.15 Вес. муз., 21.20 Солісти, ПРАГА 17.40 Дуети Шуберта, 18.20 Сальон. муз., 19.25, 20.00 Військ. орх., 20.30, 21.00 Швайц. нац. свято, РАДІО ПАРІ 20.15 Вільовч. речіт., 20.30 21.00 22.00 „Антар" героїч. казка Дітона, РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30, 21.10 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. конц., 23.30 Танц. муз.

Тільки оголошуючись у
„ДІЛІ"
можете успішно продати, купити або замінити ревльність.

Вівторок, 2. серпня 1938.

БЕРЛІН 15.20 Розр. муз., 18.00 Розр. концерт, 19.00 Вес. муз., БІЛГОРОД 18.20, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Симф. конц., БУДАПЕШТ 12.05 Балалайк. орх., 13.30 Марші й вальси, 17.00 Танц. муз., 18.30, 19.00 Орх., 20.00 Мадяр. муз., 22.15 Танц. муз., 23.10 Цигян. муз., ВІДЕНЬ 15.30 Карузо з пл., 18.20 Муз., 19.00 Соната на скрип. й форт., 20.10, Вес. вечір, 21.10 Пісні й муз. ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Танц. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.00 Твори Шуманна, 19.00 Вес. муз., 20.10 Розр. муз., 21.15 Камер. конц., 20.30 Варіації Вебера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.20, 23.15 Танц. муз., МІНХЕН 12.00, 16.00 Розр. конц., 18.20 Твори Кнаба, 19.15 Марші й воєнські пісні, 20.10, 21.00 Спуховище з муз., 21.10 Хор, солісти й квартет, ПРАГА 16.10, 17.00 Попол. конц., 17.40 Любов. пісні, 8.20 Сальон. муз., 19.25 Лег. муз., РАДІО ПАРІ 19.00 Камер. муз., РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: 2 опери Каселія й Педрольо, 23.30 Танц. муз.

Середа, 3. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.0, Розр. муз., 17.00 Камер. конц., 19.00 Вес. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.15 Спів. речіт., БУДАПЕШТ 12.05 Форт. речіт., 18.00 Орх., 17.30, 18.00 Джез. муз., 19.00, 20.00, 21.00 Оперет. муз., 21.35 Орх., 22.05 Форт. речіт., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. конц., 14.10 Нім. романт. муз., 18.00 Орх., 21.00 Розр. муз., 22.30, 23.00 Конц. орх. і сол., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 19.00, 20.20, 21.00 „Дон Жуан" — оп. Моцарта, 22.30 Соната Бетовена, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 16.00, 19.00, 20.30 Розр. муз., 21.00 Пісні й муз., 21.00 Пісні й муз., 21.50, 22.00 Симф. конц., 23.15 Танц. муз., МІНХЕН 13.15, 16.00 Розр. конц., 18.20 Двофорт. муз., 19.15 Тріо, 24.00 Нічна муз., ПРАГА 12.45 Військ. орх., 17.40 Англійськ. форт. муз., 18.20 Легка муз., 21.15 Симф. Фібіха, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт. речіт., 20.00, 21.00, 22.00 Травесм. з Зальцбурга, РИМ 17.15 Форт. речіт. 19.40, 20.30, 21.50 Розр. муз., 21.00, 22.00 Камер. муз., 23.15 Танц. муз.

БІРЖА.

Львів, 30. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·07, 89·60, Доляри американські 5.30·50, 5·28·0, Доляри канад. 5·27·50—5.25·00. Фльорени гол. 292·94—291·70, Франки фр. 14·73—14·63, Франки швайцарські 121·95—121·15 Фунти англ. 26·17—26·01, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·00 Кор. дан. 116·80—115·95 Кор. норв. 131·43—130·45 Корони шв. 134·94—133.95 Ліри італ. 23·15—22·80, Марки фінлян. 11·56—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Леї Авст. 29·10—28·85, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 129·00 Цукор. 39·70 Вугіль 32·50, Дзвінок 90·50, Моджієв 14·75, Островець 62·50, Стараховичі, 39·50, Хабербуш 51·50.

Папери.

4 пін проц. внутр. 67·50, 67.25, 3 пін 1 ем. 52·50, серія 92·50 3 пов. пін. 2 ем. 81·00 серія пекот. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·25 4 конвер. 67·00

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 30. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол, 1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол, молоко 15—16 сот. яйця (копа 3·65 зол. Тенденція на масло звишкова на молоко вдержана на яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

ЗІЗД ПІВОСЕЛЬ НА ПЛОЩІ СОКОЛА-БАТЬКА.

Діти українських півосель дякують „Маслосоюзові" і „Золотому Колоссеві".

Ой заспівали незабудьки, заспівали,
Малі діти усю площу закрили.
Посідали на травицю радочком,
Зїдали хлібець з маслом і молочком.

Нехай здоров „Маслосоюз" торгує
Бо він дітей з півосель годує.
Дай-же Боже здоровлячко пекарям,
Що напекли добрих булок діточкам.

Християнський Інтернат для мужеської молоді, що студіює чинний від 15. вересня ц. р. без харчу, а від 1. жовтня з харчем. Оплата, платна обовязково згори за кожний місяць, зі сніданком 18 зол., обід 20 зол., вечеря 12 зол. Одноразово на інвентар 2 зол. Студенти, що в минулому році не були в Інтернаті вносять прохання до ректорату інтернату найпізніше до 30. серпня ц. р. Вимагані залучники: 1. поручення о. пароха або о. катехита, 2. поручення студентської фахової організації, 3. опис життя. Зразок нема. 1592

КУПНО — ПРОДАЖ

ДО ВИНАЙМУ або продажі дім 2 рази 3 кімнати, кухня, веранда півтора моргa городу в Тисьменниці, 7 км. від Станиславова. Відомість: Львів, ул. Шумлянських ч. 15, м. 8. 1567 3-3

МАШИНА до писання Сміт-Брос, 38 кл. українська, оказія. Бунда, Романовича ч. Тел. 113-55. 1597 3-3

БІЛЬШУ крамницю галантер.-косметичну, центр повітового міста, з причини виїзду зараз продам. Зголошення: „Діло" під „5.000". 1595 3-3

ОЛІЯРНЯ механічна, з повною обстановою, німецької марки „Cobie Laufers" з перерібкою 500 кг. на 8 годин, майже нова, оказійно дешево на продаж. Зголошення: „Фама", Львів, Гродзіцьких 1, II. під „Промінь". 1604 1-1

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Плажа, купіль, волкі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1582 17-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 7—10

МЕШКАНИЯ

КІМНАТА до винайму, вхід із клітки сходової, перший поверх праворуч. Улиця Любінської 11. 1598 2-2

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ВП. П. ОЛЕКСУ ЛИСА — вачальника „М. С." Стрий — прошу-пораз шестий полагодити справу моєї відпустки. Бігус Богдан. 1605 1-1

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ і ДИТЯЧІ майже **ДАРОМ**

з найтривалішим матунків і найновіших взорів **поручає** першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ. ЛЕГІОНІВ 29, в пасажі на право, зараз біля „ОРБІСУ". Направи і покриття виконуємо на місці майже даром. 2-10 Увага на адресу і число дому.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписо студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Мисливство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь приспилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

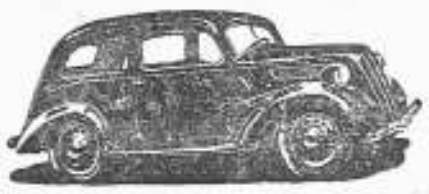

надійшли

найновіші моделі

FORD „10"

Одні з найбільших самоходів 4 циліндрових на ринку.

Авторизований продавець: „ВЕКАТЕ" С-ка з о. в.

Львів, Зиблікевича 13. **Тел. 295-01.**

RENDEZ-VOUS товариської еліти Львова ТІЛЬКИ

РЕСТОРАН І КІМНАТИ ДО СНІДАНЬ

„Pomorzanka" Львів, ул. Академічна 24.

Від 2. серпня ц. р. вечері при першорядній сальоновій музиці. Вибагливі страви, горілки, лікери, вина і меди — зокрема ДЕШЕВІ ЦІНИ.

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.

489 49-50

Смачні снідання, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЛІТЕРАТУРА

місячник письменства й видавничо-книгарської справи запрошує цим усіх, особливо молодих, починаючих авторів присилати негайно для поміщення свої твори та праці з усіх ділянок.

Містить і переклади. Приймає видання і пресу для рецензій і бібліографії. Дає справки, поради, оцінки творів.

Окремий зшиток у видавництві тільки 1 зол. 20 сот., у продавців 2 зол.

ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,

1579 Станиславів, Йосафата 4. 1-3

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Виплатовий Дім кіс, мануфактури і галянтерії, шукає агентів християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант, 4 роки практики, шукає патрона. Зголошення з умовинами до „Діла" для „С. Г." 1603 1-3

ПОСАДИ канцелярійні жінкам, мужчинам дадуть без практики міські філії взаємодопомогової спілки. Письменні інформації: **В. Магун, Станиславів, Йосафата 4.** 1579 3-3

АПЛІКАНТА рутинованого шукає адвокат біля Львова. Зголошення до Адміністрації під „Жовтень". 1594 2-3

ШУКАЄМО інжиніра хемії. Письменні зголошення до „Діла" під „Зарая". 1600 2-3

РІЖНІ

ВАСИЛЬ КУЗЬМАК, емер. упр. школи в Ходорові уневажнює документ: „Legitymacja urzędnicza" z dnia 27. II. 1935. L. 15.545, wydana przez Izbę Skarbową we Lwowie — який випадено 28. червня 1938 р. 3-3

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Й. ШТРАССЕР (передше Краха), Галицька 15 (подвіря). 1578 3-10

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, окрасна обрізів найдешевше — шкляроство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 2-15

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 74-100

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 65-0

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополюмінна 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 6-10

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 2—10

ЗАВЕДЕННЯ лікарсько-дентистичне др. **Б. Баранецького** у Львові, вул. Миколая 23, перенесене з причини евакуації. 1502 1-5

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно, заграничним течивом виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1588 2-10

ЛЕДІВНІ герметичні, новітні кухні — найдешевше „МЕБЛЯК" — Мільнів, Львів, Сикстуська 30. 1609 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ОРДИНАТОР

Д-р Нарциз Лукіянович

спеціяліст у нервових і психічних недугах ВЕРНУВСЯ і ординує щодня від 3—5 попол.

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. САПІГИ 6.

1573 Тел. 114-10. 1-3

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР

Степан Брик

ординує у внутрішніх недугах від 3—5. попол.

ЛЬВІВ, УЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО ч. 15, II.

(бічна вул. Мохнацького).

ОГОЛОШЕННЯ.

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛУБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Gołub, Pomorze.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 605 найкращої достави. 1-50

Кафлярська кооператива

„КЕРАМІКА"

ЛЬВІВ, ул. Шептицьких 16а

Телефон 296-19.

Виконує всякі кафлярські роботи солідно й на час.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Ділo" З друкарні Вид. Спілки „Ділo", Львів Ринок 10.

По конфіскаті наклад друк.

Ч. 167 (14.998). Львів, в'второк 2. серпня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Кривава битва на манджурсько совітським кордоні.

200 БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ВОЯКІВ УБИТИХ І РАНЕНИХ.

Домеї повідомляє: Пресова секція корейської армії оголосила комунікат, що японське військо відбило в неділю рано місцевість Чанкуфен і горби Шасаонін, що їх минулого тижня захопило большевицьке військо. В суботу вночі большевицьке військо під охороною гармат напало на японську стежу, невелику наслідком відпруження в окрузі Чанкуфен. Уже в пятницю большевицькі вояки перейшли нелегально кордон і почали будувати укріплення недалеко Шасапін. Прикордонна японська сторожа відбила большевицькі відділи і вернулась на свої давні позиції, щоб не доводити до сутички. Одначе пополудні большевицькі відділи напали на японців, які відбили наступ. Опісля большевицькі війська скористали з густої мряки і під охороною гарматнього вогню та повзів напали в суботу вночі на японців. Японські відділи приневолили большевицькі відділи покинути територію Манджуко і відзискали Чанкуфен та Шасаопін. В неділю в год. 7-ій рано большевицька артилерія бомбардувала ще село Койо в північній Кореї. На полі бою залишилося 30 вбитих большевицьких вояків. Большевики мають 200 вбитих і ранених. Японці здобули 11 повзів, дві гірські гармати, 2 скорострільні і багато муніції.

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ ЗА БОМБАРДУВАННЯ СІЛ.

Представник японської армії заявив журналістам, що справа для Японії скінчена. Територію Манджуко відобрали силою. Нічого більше не бажаємо. Не знаємо намірів Совітів, але якщо большевики схочуть відобрати силою ці позиції, мусять бути приготовані на ще рішучішу відправу. Командант місцевих японських сіл не звертався навіть до Токіо у справі акції проти большевицьких відділів. Кола зближені до міністерства війни дуже поважно ставляться до справи збомбардування большевицькою артилерією кореанських сіл. Відповідальність за цей інцидент спадає зовсім на Совіти.

НАРАДА В ТОКІО І ПРОТЕСТ У МОСКВІ.

В неділю пополудні прем. Коное відбув окремо нараду з міністром війни Ітаґакі і міністром закордонних справ Угакі у справі провокаційного нападу большевицьких військ в Чанкуфен і Шасаопін. З черги мін. Угакі обговорив справу прикордонного інциденту з вищими урядовцями міністерства закордонних справ, а мін. Ітаґакі з вищими урядовцями міністерства військових справ ген. Накамурою та полк. Інадою обговорив положення по інциденті під Шасаопін.

Угакі по нараді з прем. Коное доручив японському амбасадорові Шіґеімтсу в Москві скласти якнайгостріший протест проти інцидентів на манджурсько-совітському кордоні.

МОСКВА НІЧОГО НЕ ЗНАЄ...

Офіційні кола заявляють, що на кордоні не було ніяких поважніших боїв і на згаданому відтинку дійшло лише до крісової стрілянини між совітськими та японськими відділами.

ТАСС не має ніяких інформацій у цій справі.

ДАЛЬШІ БОЇ НА СОВІТСЬКО-МАНДЖУРСЬКОМУ КОРДОНІ.

Японське міністерство внутрішніх справ заборонило пресі оголошувати вістки про інциденти на совітсько-манджурськім кордоні під Чанкуфеном. Наказ обовязує пресу від минулої ночі. В Токіо кружляють поголоски, що над совітським кордоном почалися нові бої.

Церква, школа і земля.

Львів, 2. серпня 1938.

У повоєнних польсько-українських відносинах на терені Польщі вибилися на перше місце три політичні моменти, а саме: моменти звязані з церквою, школою та економією, що у практиці зарисовується найяскравіше у земельній політиці. Остання має свою історію почавши від військових кольонізаційних законів з 17. грудня 1920 р.
чи радше вже від закону з 2. серпня 1919 р., котрим сойм уповажнив раду міністрів видати розпорядок зі силою закону про оборот землею. Такий розпорядок вийшов 1. вересня 1919., на основі якого держава взяла у свої ручки регуляцію обороту землею,

Заповіджену законом з 15. липня 1920 р. широку земельну реформу ввів у життя закон про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925 р. і дальші поменші закони і розпорядки земельного і неземельного характеру включно з останнім розпорядком міністра внутрішніх справ з 26. червня ц р. до президентського декрету про границі держави, який поширено на цілу низку повітів, що досі були вільні від діяння цього закону. Земельна політика польського уряду дотично українців загально відома, як і відомі її некорисні для нас наслідки.

Відома є теж політика польського уряду у шкільній ділянці, почавши від перших літ істнування Польщі, зокрема від ери проф Стан. Грабського і його шкільного закону з 31. липня 1924 р.,

Для успішного переведення політики у ділянках церковній, шкільній і земельній пристосовано теж заздалегідь і адміністраційний поділ держави. Польська влада формуючи після війни свій бюрократичний апарат, зірвала зразу з всесильністю адміністраційно-політичного чинника, що так наглядно виступав у колишній Росії, і ще більше в Галичині в австрійських часах, де нпр. галицькому намісникові, а на низах повітовому старості, була підчинена безпосередньо більшість ресортів публичної адміністрації поза судівництвом. Польща створила у першій і другій інстанції самостійні уряди, незвязані службово і єрархічно з властивою політичною адміністрацією. Так створено куратторії і шкільні інспекторати для шкільної адміністрації, скарбові палати і скарбові уряди для податкової, окружні земельні і повітові земельні уряди для земельних справ, окружні дирекції публичних робіт для технічних, дорогових і будівельних справ і т. д. Багато з цього скасовано як самостійні уряди, приділюючи їх до політичної адміністрації, як нпр. земельні уряди. При цьому і далі істнує напрям щораз більше поширювати компетенції політичної адміністрації — між іншими і на шкільну ділянку, бо на церковні справи має вона і дальше рішальний вплив.

Політично-адміністраційний поділ на воєвідства не завжди покривається з поділом на більші одиниці (другої інстанції) з інших галузей публичної адмінстрації. Передовсім не було цього довший час у ділянці земельних справ, якщо вони творили самостійні одиниці, нема цього й досі у шкільній адміністрації. Це було подиктоване виключно національно-політичними оглядами. Мали вони своє значіння навіть і при судовій адміністрації, чого одним з доказів є скасування окружного суду в Сяноці і прилучення його території до апеляційного суду в Кракові, через що усунено цілковито українську мову зі судівництва на просторі цієї території.

Болгарія може вже зброїтися.

Грецький премієр Метаксас і представники балканської антанти та болгарський премієр Кіосеіванов підписали в неділю в Сальоніках заяву того змісту, що Болгарія осягає рівноправність у справі військових і летунських збройнь. Тепер Болгарія приступить до балканської антанти. В. Британія, Франція та Італія були інформовані про хід переговорів з Болгарією і не зголосили спротиву проти анулювання військових, морських і летунських клявзуль мирового договору в Неї. Населення столиці Болгарії довідалося про підписання договору у справі рівноправности пізно вечором. Над Софією кружляли літаки розкидаючи летючки. Політичні кола підкреслюють, що підписаний договір у Сальоніках має радше моральне, ніж практичне значіння, бо зберігає дотеперішній стан на Балканах.

Роковини залізного канцлєра.

Німецька преса широко пише про 40-ві роковини смерти канц. Бісмарка, творця II. Німеччини. „Фелькішер Беобахтер" пише, що Бісмарк знав добре, що обеднання Німеччини за його часів не було повне. Щойно націонал-соціялістична революція обеднала дійсно Німеччину. Німецька преса порівнує при цій нагоді канц. Гітлера зі залізним канцлером Бісмарком.

Нова столиця Китаю.

З Шангаю повідомляють, що китайське міністерство закордонних справ перенесене з Ганков до Чункіну. Шеф інформаційної секції був останнім урядником китайського міністерства закордонних справ, який у суботу відлетів літеком з Ганков до Чункіну.

Sygn. VI. 1. Pr. 262/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący: Sędzia S. O. R. Michale, Sędziowie S. O.: W. Kapecki i M. Frankel, w sprawie konfiskaty nr. 138 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 26. czerwca 1938 r., do Sygn. VI. 1. Pr. 262/38 — na posiedzeniu niejawnym w dniu 1. lipca 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwiona dokonaną dnia 25. czerwca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 138 z daty Lwów, dnia 26. czerwca 1938, zawierającego w artykule zaczynającym się od słów: „Holodiwka" w całości z tytułem znamiona występku z art. 170. k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Zajęty artykuł zawiera nieprawdziwe wiadomości o stosunkach więziennych w Polsce, zdolne wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: R. Michale w. r. Protokólant: J. Dorożyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kier. sekret.

Національно-політичний момент зарисовується найбільше у шкільній адміністрації, яка і є найкращим дзеркалом кожночасної державної політики у тій ділянці. До цього і достроєно відповідно територіяльний поділ на шкільні кураторії.

На українській етнографічній території діє пять шкільних кураторій: у Львові для воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського, в Кракові для Лемківщини, в Люблині для Холмщини і Підляшшя, в Бересті для Полісся і в Рівному для Волині. Українське державне і приватне середнє, фахове і вселюдне шкільництво — чи його поважніші останки — існує тільки на терені львівської кураторії; на Лемківщині до вселюдних шкіл увели буквері і читанки у лемківському говорі

На терені Холмщини і Підляшшя (люблинська кураторія) українську мову усунули цілковито навіть при науці православної релігії, хоча на цій території живе ще з історичних передпольських часів автохтонне українське населення у числі чверть міліона.

Подібне, як на Холмщині і Підляшші діється і на Поліссі, що має найвищий у Польщі відсоток (77.4 прц.) православного у величезній більшости українського, населення. Тут використовують відсутність української національної організації,

І на Поліссі українська мова — мова величезної більшости місцевого населення — не є предметом науки у вселюдній школі.

Інакше ще виглядає справа на Волині, що має 69.8 прц. православного — українського населення (числа офіційного перепису в 1931 р.). І там нема державних вселюдних шкіл з українською мовою навчання, але у більшости шкіл — т. зв. утраквістичних учать ще принайменше української азбуки. Тут є

доволі значна національна свідомість і залишки власної національної організації, є і гурток своєї інтеліґенції.

Складаючи впродовж року щотижнево:

по зол. 13.10 виїдеш на місячний побут до Берліна
по зол. 12.90 виїдеш на місячний побут до Відня
по зол. 15.90 виїдеш на місячний побут до Міляно
по зол. 15.15 виїдеш на місячний побут до Парижа

Запевнить Тобі змогу виїзду за кордон послідовна ощадність у

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

Куди прямує національно - освітня політика

окупаційної влади в Сов. Україні.

Від недавнього часу в Сов. Україні почалося систематичне цькування колишніх стовпів народнього комісаріяту освіти В. Затонського та А. Хвилі (Мусульбаса) за їхній український шовінізм...

Кожний, хто тільки хоч трохи слідкував за діяльністю того, чи другого явища на культурному фронті Сов. України, визнає обвинувачення їх в українському шовінізмі за несмачний жарт. Справді, всі ми добре знаємо, що В. Затонський від перших днів свого кермування народнім комісаріятом освіти гостро осудив свого попередника М. Скрипника за те, що він, мовляв, провадив політику примусової українізації шкіл, а А. Хвиля кинув анатему на українських націоналістів Сергія Єфремова та інших редакторів українських академічних словників за те, що вони намагалися „створити штучну бар'єру поміж українською і російською мовою".

У своїй освітній політиці В. Затонський увесь час дбав, щоб підсилити вивчення російської мови в українських школах у такій мірі, щоб учні могли читати твори російських авторів в оригіналі та немало сприяв перетворенню багатьох українських шкіл у російські, а Хвиля, один із заступників В. Затонського, старанно працював над пристосуванням української термінольогії та українського правопису до російської термінольогії і російського правопису. В цій службі директивам „геніяльного вождя народів" Сталіна В. Затонський і А. Хвиля цілковито нехтували інтересами рідного краю і українською культурою, а тому не диво, що все свідоме українське громадянство Сов. України ставилося до них з погордою, як до яничар, зате вони тішилися ласкою московських можновладців.

І ось нараз несподівано В. Затонського і А. Хвилю окупаційна влада Сов. України проголошує як буржуазних націоналістів, що намагалися „зірвати живий кровний звязок українського народу з братнім російським народом, реставрувати капіталізм в СРСР, перетворити квітучу Рад. Україну на кольонію німецького фашизму". В ділянці народньої освіти закидують їм, що, „пробравшись в органи народньої освіти УРСР всілякими засобами зривали викладання російської мови в неросійських школах", тоді як „ російська мова в умовах нашого соціялістичного суспільства стала могутньою зброєю інтернаціонального виховання мас. Тому вивчення її в школах усіх національностей великого Радянського Союзу має виняткове важливе значіння". (Див. редакційну статтю „Російська мова в неросійських школах" в журналі „Комуністична Освіта", ч. 6, 1938 р., стор. 30-у і 31-у).

Щоб виправити всю ту шкоду, що її заподіяли „закляті вороги народу", як відомо, не так давно народніх комісарів освіти Сов. України (на чолі його стоїть тепер якийсь Хоменко) та Центральний Комітет Комуністичної Партії України ухвали постанову — ввести від найближчого шкільного року російську мову, як обовязковий предмет, у всіх неросійських школах, а саме, в початкових школах з 2-ої кляси, а в неповних середніх і середніх школах — з 3-ої кляси.

Як твердить згадана вище редакційна стаття органу народнього комісаріяту освіти, „наше вчительство сприйняло постанову Раднаркому УРСР і ЦК КП(б)У, як бойову програму дій для ліквідації наслідків шкідництва в школі, для озброєння наших дітей добрим знанням чудової мови великого російського народу". А що до самої шкільної молоді, то вона — читаємо в тій самій статті — „сповнена палкої любові до великого російського народу і його чудової мови, сповнена гарячого бажання поповнити якнайкраще ті прогалини, які створились в її знаннях унаслідок дій ворогів".

Але цього мало.

Народній Комісаріят освіти за всяку ціну намагається наблизити українську мову і український правопис до російської мови і російського правопису, і саме в цьому напрямі має йти праця над виготовленням російсько - українського словника (працю цю покладено на Академію Наук УРСР, що має до 1. грудня 1938 р. випустити той словник масовим накладом) та над виготовленням нового українського правопису (працю цю покладено на Інститут Мовознавства).

Не знаю, чи поставили також і Інститутові Мовознавства певний речинець для виготовлення проекту нового українського правопису, але в 5-ому числі „Комуністичної Освіти" за 1938 рік знаходимо проект змін в українському правописі, опрацьований колективом наукових працівників Інституту Мовознавства.

Не буду тут докладно переповідати зміст усіх проектованих змін в українському правописі, вкажу лише, що при складанні того проекту, за свідоцтвом його авторів, „взято на увагу проект змін, що мають бути запроваджені в російському правописі". Цікаве також признання авторів проекту, що „кожна правописна зміна принципіяльного характеру має політичне значіння..." (Див. 46-у стор.).

Для ілюстрації того напряму, якого додержувалися автори при складанні проекту змін в українському правописі, наведу тут лише два приклади. Так, проект намічає такі форми дієприкметників активного стану: „а) теперішнього часу на — чий, напр., бажаючий; б) в окремих словах минулого часу на — ший, напр. СРСР — країна переміжного соціялізму". Другий приклад: „В проекті визнається рівноправною форма називного відмінка в функції звертання, як паралєльна у деяких іменниках чоловічого і жіночого роду до форми кличного відмінка напр. товариш і товаришу, Маруся і Марусю, Іван Петрович і Іване Петровичу".

Отож національно-освітня політика окупаційної влади в Сов. Україні послідовно йде до того, щоб спрямувати українську мову з її правописом до повного зжиття з російською мовою і російським правописом і тим самим раз назавжди покінчити з „українським націоналізмом". У боротьбі з українською мовою окупаційна влада Сов. України йде далі, ніж ішов у тій боротьбі царський уряд, який толерував українську мову для „домашнього ужитку", а український правопис лише пристосовував до російської абетки.

Як даремні були зусилля царського уряду затримати розвиток української мови і літератури ,так даремні всі засоби, що їх вживає окупаційна влада Сов. України, щоб злити українську мову з російською і тим цілковито знищити українську національну культуру.

Ст. Сірополко.

ЕЛЄҐАНТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА, ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 81.

Убрання до міри

з найліпших матеріялів поручає

ШАПІРА, вул. Личаківська 1

Спільне пастирське послання Епископату Галицької Провінції

з нагоди 950-ліття Ювилею Хрещення Руси-України

АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ
митрополит галицький, архієпископ львівський, епископ камянецький,

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
епископ станиславівський,

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ
епископ перемиський, самбірський і сяніцький,

НИКИТА БУДКА
тит. епископ патарський,

ГРИГОРІЙ ЛАКОТА
тит. епископ данийський і помічник перемиський.

ЙОАН ЛЯТИШЕВСЬКИЙ
тит. епископ ададейський і помічник станисл.

ДУХОВЕНСТВУ И ВІРНИМ МИР О ГОСПОДІ І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ.

Всевишній Бог, Сотворитель вселенної, що в безконечному Свому милосердю дав нашим предкам перейти з темряви поганства у світло Своєї Євангелії, нехай буде благословенний во віки, а Пресвяте Імя Його, Всемогучого, Всемилосерного і Вседоброго, нехай буде хвалене і благословенне во віки.

Св. Письмо, що містить у собі правди Богом обявлені і Богом подавані людству слова молитви, містить у собі слова благодарення, що ввійшли в текст Богослужень і на нашій землі та іменем нашого народу від 50 літ не перестають висказувати Всевишньому вдячність за ласку хрещення. Покоління, що зо св. Рівноапостольним Володимиром Великим прийняло хрещення і просвітилося світлом Євангелії, перше повторяло на хвалу Богові і благодарні пісні св. Письма і нашого обряду. А за ним 27 поколінь повторяло гимн благодарення, гимн похвали на честь і славу Бога, в Тройці единого.

А ми, 28-ме й 29-те покоління по тих перших предках, дивимося на ту найбільшу історичну подію нашої минувшини з віддалі століть ,але й з досвідом століть та з тою самою вдячністю, що й усі наші предки, величаємо Всевишнього за дар християнства. Цей дар зробив наш нарід народом Божим, народом святим, народом християнським і культурним та в довгому ряді століть давав нам усе силу поборювати всі труднощі життя й зберігати спадщину дідів та прадідів, передаючи її будучим поколінням. Церква Ісуса Христа виховала наш нарід і зберегла його в численних сумних добах татарських наїздів, руїни й неволі. А виховувала нарід тому, бо є „стовпом і утвердженням правди" (І Тим 3. 15), а зберігала нарід у часах руїни, бо її завдання „замісць Христа" (II. Кор. 5. 20) учити, роздавати людям у Таїнствах Божу благодать. А тими двома речами — правдою і благодаттю — кормиться людина; на правді й благодаті спирається успішний поступ, усяка сила в людстві, бо „правда і благодать Ісусом Христом сталася" (Йо. 1. 17).

Коли цього року торжественно обходимо памятку тієї великої події, то передовсім тому, щоб і самим віддати Всевишньому хвалу, честь і поклін за ту благодать і правду та щоб тебе, Дорогий Наш Народе, заохотити до вдячности й до оцінювання, чим було й чим є для нас християнство та лучність з Вселенською, Соборною, Католицькою Церквою, в якій св. Володимир і наші предки прийняли хрещення. Бо Русь стала християнська в хвилині, коли ще не існувало нещасне роздоднання. Ми стали тоді християнами католиками, себто злученими з цілим тодішнім християнським світом, що його найвищим зверхником Римський Папа.

В цю радісну хвилину 950-літнього Ювилею не хочемо пригадувати сумних і болючих подій історії нашого народу. З тих подій найсумніші та найбільш болючі ті нещасні обставини, які розбивали нарід на частини, що між собою завзято боролися, ставляючи в боротьбі брата проти брата. Від міжусобиць у княжих родах аж до теперішнього розбиття на партії і розділу між ріжні держави, уся наша історія назначена тим сумним знаком браку єдности. Як уже в родині Великого Володимира перше покоління оплакувало боротьби братів проти братів, так чи не кожне покоління боліло над внутрішніми боротьбами. Боже Провидіння поставило нас поміж Сходом і Заходом, що і в великій частині причинилося до тієї домашньої нещасти, що як чорна нитка тягнеться зі століття в століття. Можнаб цю обставину оплакувати кровавими сльозами, якщоб у світлі християнської віри хрест і терпіння не були ознакою і завдатком Божої благодати. Спадщина св. Володимира назначена була від самого початку тяжким, великим хрестом — хрестом браку згоди й єдности. Той брак єдности сам собою спричиняв уже великі терпіння, які в кожному поколінні спливали передовсім на бідних людей. Той брак єдности може був також причиною, що вороги, які окружали наш нарід, не знаходили в ньому такої відпорної сили, що робить народи могутніми й великими державами. Тому мали вони й спромогу завдати нашому народові люті удари, які довели нас до стану розбиття, упадку й пониження, в якому наш нарід тепер знайшовся. Та якщо над тією руїною, що від століть триває, сяє знак хреста, то та недуга не на смерть, але на те, щоб явилася Божа слава в ній або через неї. Тому мимо жахливого положення, в якому наш нарід находиться, розбитий і розсіяний по всіх сторонах світа, запрошуючи його сьогодні до торжественного обходження 950-літнього Ювилею хрещення наших предків за св. Володимира, — робимо це не в сумній безнадійності на завстрішню днину, а навпаки у сильному переконанні, що наш нарід може власне через ті обставини, у яких його Боже Провидіння поставило, може, і певно, відповість Божому покликанню в історії людства.

До вдячности за минуле, до покірного признавання себе до тяжких гріхів, помилок та блудів нашого народу в історії треба нам долучити взнеслу, сильну надію, що Бог, у якого руках життя і розвій народів, дасть і нашому народові достаточний розвій усіх своїх, Богом даних, сил та достаточну єдність і силу, що з єдности виходить, щоб не тільки тішитися моральним і матеріяльним добробутом, етичною силою та культурним розвитком у християнській вірі, але й сповнити серед народів світа християнське завдання, яке Боже Провидіння у християнській вірі йому вказує.

Ми, всі Єпископи Галицької Церковної Провінції, запрошуємо передовсім Преосвященних Єпископів нашого обряду й наш нарід Закарпатської Руси, Югославії, Зединених Держав Північної Америки й Канади, Румунії й Бразилії, щоб з нами злучилися, якщо на те дозволяють обставини, в обходженні цього празника.

Разом усі запрошуємо ввесь наш нарід, передовсім вірних наших Єпархій, а відтак і розпорошених по цілому майже світі емігрантів. Лучімся в цьому році в ювилейних торжествах та обходах там, де вони тільки можуть відбуватися, а в тих торжествах уникаймо всього того, що ділить і розєднює, а шукаймо всюди того, що лучить і єднає. Даймо нашому Батькові у вірі, Великому Рівноапостольському Князеві св. Володимирові, ту потіху, щоб бачив свій нарід переслідуваний і терплячий, а сильний бодай тою силою, що її дає моральна й духова єдність. Нехай будуть вони одним бодай у тих ювилейних обходах і в торжественному спомиманні тієї великої події нашої історії, що й сама була стягом єдности і народові давала напрям єдности.

Діло св. Володимира й історія того діла впродовж близько десятьох століть ще не достаточно перестудіовані в самій науці історії. Тому й на першому місці звертаємося до всіх наших істориків з закликом і запрошенням піддати якнайвсесторонніщим історичним дослідам не тільки початок християнства за часів св. Володимира, але й історію нашої Церкви від того часу аж до наших. До того самого запрошуємо й нашу студіюючу богословську і світську молодь. Нехай невпинно працюють над розясненням багатьох, досі ще невиясненних, питань нашої історії. А в історичних студіях усі шукаймо передовсім історичної правди та оминаймо по змозі духа партійної боротьби, що й при наукових студіях шукає противника понизити або побороти.

А що наше положення між Сходом і Заходом уже в минувших століттях змушувало наш нарід неначе в собі самім перетравлювати, переживати й переборювати всі точки церковного загально світового розеднання і зединення Церков, нехай наша праця в тому напрямку йде до помирення й примирення поміж нами самими, щоб тим способом довести до замирення й примирення розділені Церкви. А до того помирення може найуспішнішою дорогою є дорога історичних дослідів, що веде до висліджения цілої правди.

Крім учених істориків прийдеться нам історію нашої Церкви, історію св. Зєдинення від початку аж до наших часів, так всесторонньо представляти для наших вірних, щоб вони цілком свідомо здавали собі справу з того, що св. Зєдинення нам принесло. Наше завдання буде наш нарід довести до такої релігійної свідомости, щоб кожний умів здавати справу, як каже св. Петро (I. Пет. 3, 15), з нашої віри і з кожної правди, яка входить у визнання нашої вірн.

Нашим незединеним братам виявляймо передовсім любов. Вона є тією силою, що єднає, тією дорогою, що веде до єдности, до єдности церковної, суспільної і єдности народньої і до єдности християнської, яка була метою життя Христа, Його св. науки та Його страждань на хресті. Уникаймо всього того, що моглоб наших незединених братів зразити або відіпхнути, уникаймо й кожного поступування, що моглоб побільшувати все те, що нас розеднює.

Отців місіонарів, проповідників, провідників духовних вправ і отців катехитів не менше від всіх отців душпастирів: парохів, завідателів і сотрудників гаряче взиваємо, щоб їхня праця у цьому році була звернена до того, щоб утвердити наших вірних у вірі й скріпити в них християнське почування любови ближніх. Та любов, хоч з приказу Христа і з природи діла відкуплення мусить обнимати всіх людей цілого світа, повинна бути теж з природи теплішою, ширшою, глибшою для наших братів по крови, себто для нашого народу. Більше цього року, ніж досі, мусимо нашому народові пригадувати, скільки наші брати мусять терпіти в Радянській Україні від комунізму й безбожництва. Коли не можемо нічим помогти їм, то стараймося бодай нашими молитвами і жертвами випрошувати для них витривання в ласці Божій серед терпінь та увільнення від тих терпінь, що часом переходять усяку міру.

Обнимаючи широким серцем і широкою любовю Батьківщини всіх тих, що над Дніпром терплять, Ми далекі від того, щоб забувати на ті страждання й на ті небезпеки, що спадають з тої самої причини: комунізму й безбожництва на інші народи й на усі народи світа.

Так в історичних студіях, як і в практичному душпастирстві витягнім із забуття ясні й світлі постаті наших Архієреїв: такого Митрополита Ісидора, св. Йосафата, Митрополита Йосифа Рутського та тих багатьох мучеників, що за віру життя своє віддали на Білій Русі, Поліссі, Підляшші й Холмщині.

З Божою благодаттю та за молитвами всіх нас священників й усіх Вас, Дорогі Брати й Сестри, 950-літній Ювилей принесе без сумніву великий хосен так цілій нашій Церкві, як і поодиноким парохіям та поодиноким душам і відповість потребі скріплення засад віри й життя з віри нашого народу на всіх ділянках його культурного розвою. А в тому успіху нехай нам Бог дасть передовсім усе те, що наближає нас до єдности, себто до єдности духа, до єдности миру, до єдности любови, до тієї єдности, що її усі хочаб і до ріжних віроісповідань та до ріжних Церков належали, мусять передовсім уважати за найбільше добро християнської віри, спадщини св. Володимира. Щоб дійсно так сталося, щоб Ювилей був справді торжеством радости й торжеством любови, випрошуємо у Всевишнього Дателя всіх дібр найбільшого благословення на Вас усіх.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця і причастя Святого Духа нехай буде з усіми Вами. Амінь.

Дано в день Св. Верховних Апостолів Петра і Павла року Божого тисячу девятьсот тридцять осьмого.

† АНДРЕЙ, Митрополит.
† ГРИГОРІЙ, Епископ Станиславівський,
† ЙОСАФАТ, Епископ Перемиський,
† НИКИТА, Епископ Патарський,
† ГРИГОРІЙ, Епископ Данийський, Помічник Перемиський,
† ЙОАН, Епископ Кадоенський, Помічник Львівський,
† ЙОАН, Епископ Ададейський, Помічник Станиславівський.

Невже дійде до конфлікту між фашизмом і Ватиканом?

ПРОМОВА ПАПИ У СПРАВІ РАСИЗМУ.

Підчас авдієнції студентів колегії пропаганди св. Отець виголосив довшу промову у справі расизму і надмірного націоналізму. Папа пригадав, що сама назва „католицький" означає загальний, універсальний, а не расистівський, націоналістичний. На цій правді мусить спиратися католицький чин — Католицька Акція, що є католицьким життям і тому є зіницею ока св. Отця. Помиляється той, хто запевняє, що між Католицькою Акцією і фашистівською партією існує непереможна доктринальна ріжниця поглядів. Забувається, що цілий людський рід є одною великою універсальною людською расою. Назви „раса" слід би вживати радше для ґатунків тварин, а для людей відповідніша булаб назва „людський рід", що є одною універсальною расою. Слід би запитати, чому Італія в нещасному наслідуванні відчула потребу піти слідом Германії? Давні італійці вживали гарніших слів: ґенс італіка, стірпс Яфета (італійський рід з коріння Яфета). Хто виступає проти Католицької Акції, виступає проти Церкви, проти папи, а хто проти папи — угре. Цю правду стверджує історія. Далі св. Отець звернув увагу, що в колегії пропаґанди студіюють студенти 37-ох народів. Церква практично здійснює засаду свого універсалізму. Вкінці св. Отець пригадав універсальність відкуплення людського роду Ісусом Христом на хресті.

ЗАЯВА МУСОЛІНІЯ.

Аґенція Стефані повідомляє: Мусоліні підчас відвідин у таборі авангардистів у присутности секретаря фашистівської партії Стараче і представників фашистівських корпорацій північної Італії заявив:

„Хочу, щоб ви знали і щоб цілий світ довідався, що навіть у справі раси будемо далі рішуче йти нашим шляхом. Запевнення, що фашизм наслідує когобудь і щобудь, є абсурдом."

Єдиний католицький щоденник „Авеніре", що виходить у Римі, звернув увагу на факт, що Мусоліні перший раз забрав голос у справах расизму. Знаючи рішучість Мусолінія, слід здогадуватися, що уряд реалізуватиме послідовно свої напрямні. Щоденник пише, що всякі пресові коментарі на тему питання расизму в Італії недоцільні, бо ця справа вже вирішена.

Французька преса коментуючи заяву Мусолінія на промову папи висловлює здогади, що між фашизмом і Ватиканом дійде до конфлікту.

ЛЕОНТИНА З ЗАЯЧКІВСЬКИХ
УТРИСКО
вдова по бл. п. жовківським деканї о. Володимирі Утриско
померла по короткій недузі 31. липня 1938 р.
Похорони відбудуться в середу 3. серпня п. р. уранці в Сихівській Новій. На похорони запрошує Кревних і Знайомих
Родина.

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Монастириська.

Дня 3-го липня ц. р. відбулася в Монастириськах, бучацького повіту, панахида по бл. п. Начальному Вождові УГА, ґен. Тарнавському. Після панахиди відбулися жалібні сходини, в яких взяло участь багато громадян, що глибоко відчули втрату ґенерала. Реферат виголосив б пор. УГА д-р Горбачевський.

Угнів.

Дня 30-го червня ц. р. Клепсидри на домівці читальні „Просвіти" і на парохіяльній церкві сповістили громадян Угнова про смерть Начального Вождя УГА. На домах читальні та кооперативи появилися жалібні прапори.

Дня 1-го липня з ініціятиви Виділу читальні „Просвіти" відбулися жалібні сходини проводів цих місцевих культурно-освітніх та господарсько-кооперативних установ. Сходинами проводив голова читальні „Просвіти", адвокат д-р Іван Козак, б. сотник УГА. Присутні вшанували память Ґенерала одиохвилинною мовчанкою. Після того д-р Козак виголосив короткий реферат про життя та заслуги ґен. Тарнавського. На цих сходинах вибрано делеґацію на похорон в особах Теофіля Павлика та Івана Пікульського.

В суботу 2-го липня в год. 7-ій ранку парох Угнова, о. Олександер Трешневський відправив у місцевій церкві поминальну Службу Божу з панахидою. В часі богослуження стояв на середині церкви символічний катафальок, прибраний національними прапорами, світлиною ґен. Тарнавського, відзнаками ґенерала УГА, пропамятним хрестом УГА, вінками та живими квітами. Біля катафальку тримали почесну сторожу б. старшини, підстаршини та стрільці УГА.

Того самого дня в год. 16-тій продзвонили дзвони парохіяльної церкви в Угнові на останню дорогу Ґенералові.

Українські установи Угнова вислали на адресу Т-ва „Молода Ґромада" у Львові кондоленційну телеґраму. В часі жалібного богослуження громадяни зложили на тацу 21 зол., які відіслано українським Інвалідам.

Богородчани Старі.

Дня 3-го липня в год. 16-тій о. Бачинський в асисті о. Настюка, пароха з Заріча, відправив панахиду за душу ґен. Тарнавського. Могила, яку уставили посередині церкви, з хрестом потопала у квітах та вінках. На хресті у різьблених рамах виднів портрет Покійного Вождя. З обох боків могили звисали національні прапори, посередині жалібний. Сокільська молодь тримала почесну сторожу.

Після панахиди відбулися жалібні сходини у читальні долішній. Зібралися члени обох читалень, горішньої і долішньої, Сокола, кружка Р. Ш., кооперативи „Хліборобʼ і кружка „Сільського Господаря". Промовляли о. Бачинський та Дмитро Костюк. Зібрані мовчанкою вшанували память ґенерала і закінчили сходини національним гимном.

Равщина.

Про ненадійну смерть Начального Вождя У. Г А. бл. п. ґенерала М. Тарнавського довідалося українське громадянство Рави Руської з преси щойно 30-го червня пополудні. Того самого дня в домівці Української Бесіди відбулися жалібні сходини, в яких взяли участь старшини У. Г. А., провідники всіх установ та ширший гурт українського громадянства.

Сумною вісткою про смерть Начального Вождя поділився голова Повітового Комітету У. Н. Д. О. д-р Роман Ґоцький. Присутні вислухали його звідомлення мовчки і стоячи. На сходинах порішено вивісити на усіх українських домах жалібні прапори, надрукувати і розліпити у місті і в повіті клєпсидри з повідомленням про смерть і похорон Начального Вождя та про заупокійне богослуження. Вибрано також делеґацію у складі 3-ох бувших старшин, що репрезентувала раво-руський повіт на похороні Ґенерала у Львові і склала на Його могилі іменем усього громадянства повіту вінок із штучного дубового листя, прибраний червоними маками і накритий чорним серпанком з жовто-блакитніми стяжками, на яких був напис: Начальному Вождові У. Г. А.— Повіт Рава Руська.

В суботу, в день похорону, в год. 8. рано відслужив о. І. Блавацький у парохіяльній церкві заупокійну Службу Божу, а по Службі Божій над символічною домовиною панахиду. Співав хор під управою студ. теол. З. Золочівського. Того самого дня у всіх церквах повіту в год. 16-тій, в часі виносу тіла з церкви, дзвонили 15 хвилин дзвони. У похороні у Львові крім згаданої делеґації взяло участь понад 50 осіб з Рави Руської і повіту.

Такі жалібні сходини та заупокійні богослуження відбулися майже у кожній місцевости повіту. На окрему згадку заслуговують добре уладжені поминки в Угнові і Немирові.

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 7)

Двобій.

Зібельманові здавалось, що ця чудова зява усміхається до нього, так, як тільки знайомі вітаються. Мусів почати якусь розмову.

— Любуєтесь, панночко, нинішнім чудовим вечором, осяяним місячним світлом?

— Місячне світло? — питалась здивована. — Де воно?

„Ах" — вирвалось мимоволі з грудей здивованого юнака.

— Не бачу нічого такого — продовжала дівчина — і знову при тім усміхнулась.

Отокар задеревів. Ці очі такі проречисті, не бачили! Дівчина була с л і п а. І це Й взагалі не сумує! Усміхається, говорячи про це.

— Я тільки зверхнього світа не бачу — сказала дівчина з радістю, начеб хотіла когось розвеселити, кого своїми словами привела до смутку. — Зате тим ясніше бачу цілий внутрішній світ.

— Певно він гарний?

— Чи і ви бачите той світ, що позбавлений сонця й місяця а такий повний Світла, той де можна жити без появи живих постатей? Думаю, що кожний мусить його бачити, коли на самоті заплющить очі.

— Панночко, ви тут справді самітня?

— Коли батька нема дома, тоді я справді зовсім сама.

— І не боїтесь?

— Чому я малаб боятись? Прецінь нікому нічого злого не роблю!

— Чи не маєте страху перед злими людьми?

— То у світі і злі люди знаходяться?

За цим питанням ішов такий невинно-щирий погляд, що Отакар почав заздрити дівчині, що була сліпа!

— І не нудитесь, панночко, коли ви зовсім самотні?

— Ні. Цілий день маю працю в хаті, а коли все затихне, тоді я знаю, що це вечір. Тоді я беру свій інструмент і ми вже двоє. Він зі мною розмовляє, я з ним: я деклямую, а він дає до того мельодію й обі зливаються в одно. Це дає мені втіху.

І щоб не забути за свій настрій і щоб їй теж чужинець співчував, вона положила свої пальці на струни ґітари й заграла пісню, що Й сама зложила і супроводила Й в лагіднім моль-тоні глибокого змісту мельодією.

Отокар глядів здивований на цю ще дитинячу зяву, якої ніхто не сторожив, тільки звізди. Був би Й звичаєм аж до ранку прислухувався!

Але чиїсь кроки перервали його насолоду. Дівчина знала добре ті кроки, бо радісно схопилась і якби не була сліпа, побігла певною ходою назустріч. І обіймаючи когось, шептала: — Мій батьку!

Був це молодий, теж русявий мужчина, якого скоріше можна уважати за брата, а не батька, дівчини. Мав правильні, гарні риси лиця, тільки очі трохи були скісні, як у всіх чоловічих нащадків родини Кондаїв.

Тримав у руці довгу шкіряну скриньку. Певно скриньку на зброю!

„Ну, тепер вже наближається мій кінець", — подумав собі Отокар. Чекав на ґанку на господаря і приступив до нього.

— Пане ґрафе, я ваш сусід, Отакар Зібельман. Я хотів з вами стрінутись і тому я вліз до вашого парку, наражуючись на небезпеку, що ви мене застрілите, як на ловах.

— Я? Застрілити? — Спитався здивовано ґраф Тібор. — Шановний пане, в цім домі нема навіть і зброї.

Сказав це з очевидною щирістю, що можна було пізнати з обличчя. Ґраф подав своєму гостеві руку.

— Для охорони проти розбійників в такім самітнім хуторі рушниця не булаб зайва!

Ґраф Тібор притакнув.

— В цій хаті нема грошей. Кажу це без сорому.

Ці слова дали Зібельманові бажану нагоду згадати про мету своїх відвідин.

— А я до вас таки у грошевій справі.

— Я це думав. Будемо про це говорити аж пізніше. Передовсім повечеряйте з нами.

Ґраф шепнув кілька слів своїй дочці і вона відійшла. Ґраф завів свого гостя до кімнати і попросив його сісти.

Це була кімната, забита старими меблями. Ґраф вітворив свою прадідівську скриню і виняв з принесеної скриньки ріжні малі пігулки, що їх вложив до скрині, а опісля запер Й.

— Даруйте, що руки собі вимию; я працював над ріжними отрутами.

Отокар наляканий спитав: „Отрутами?"

(Далі буде).

Сторінка без політики.

Телефоном говорить за багато людей і... непотрібно.

Чорна лискуча телефонічна скриночка перестає бути в світі люксусом. З року на рік число телефонічних апаратів значно зростає. Це тільки доказ, що життєвий рівень не стоїть на місці, а підноситься угору. В 1928 році було в Польщі 162 тисячі зареєстрованих телефонічних апаратів, а вже в 1936 р. було їх 245 тисяч.

На 1 тисячу мешканців 7 осіб має телефонічні апарати. Це дуже мало. У Швеції, в кожній майже родині є телефон. Там на тисячу мешканців припадає 107 апаратів, в Данії — 110, в Німеччині — 51, в Англії — 59, у Франції — 35, у Швайцарії 99,в Аргентині — 28, в Еспанії — 13, в Чехах — 14, на Лотві — 37.

Число телефонічних апаратів — це ще не все.

Цікавіше булоб знати, кілько вже відбулося розмов. В Польщі в 1928 р. відбулося 544 міліони розмов, а в 1936 р. — 530 міліонів. Якто? Апаратів 50 проц. більше, а менше розмов? Погляньмо до чужих держав. Якже там виглядa ця справа?

Німці збільшили число розмов на 133 міліони. Таксамо в Англії, Франції, Японії розмови значно побільшилися. У всіх европейських державах в останнім десятилітгю телефонічні розмови пішли вгору, тільки в Польщі число апаратів збільшується, а розмови зменшуються. Такий стан можна собі пояснити. З одного боку бачимо, що господарське життя не може обійтися без телефону, з другого бачимо зубожіння людей, що в телефонічних розмовах обмежуються до мінімум.

Чи в Польщі ведуть люди тільки конечні розмови? Нехай числа промовлять.

У Швайцарії в 1936 р. на 277 міліонів переведених розмов було 90 міліонів позамістових розмов а 4,5 міліона міжнародніх, у Франції на 940 мілінів — 243 міліони позамістових і один міліон заграничних. Про що це говорить? З засади кожну розмову позамістову чи заграничну треба зачислити до розмов важних і пильних. Такі розмови звичайно відбуває купець, доставець, підприемець чи фабрикант. Місцеві розмови мають далеко менше значіння. Тому й за велике число саме цих розмов у Польщі дозволить нам сказати, що в Польщі телефонують багато, але... часто без потреби.

—o—

Швеція рай моряків.

Американці чваняться тим, що майже кожна родина у Злучених Державах має своє авто, зате шведи дуже горді з того, що кожна родина мешкає близько рік та озер і має власний човен. Шведи є загорілими прихильниками мореплавного спорту. Статистика доказує, що на 60 мешканців того краю припадає один човен. Приватних розвагових човнів начислюють коло 100 тисяч, з того більшу частину займають моторівки. Приватних вітрильників є в Швеції 15.000, крім цього на полудні і півночі краю є ще 3.000 зареєстрованих каюків. До того великого розвитку мореплавного спорту причинилися водні дороги, що перетинають цілий край, а також озера і спокійні прибережні води, які є просто раєм для аматорів мореплавства. Околиця Стокгольму має найбільше човнів, а осередком міжнароднього мореплавного спорту є Сандгам і Далярі. Там є коло 1.500 вітрильників і багато тисяч моторових човнів. Далі відомі є околиці Ґотенбурга, Норкітінг і Гіфле. Найбільше моторових човнів має місто Люлеа на березі заливу Ботня, яке начислює 800 човнів на 13.500 мешканців, то значить, що кожний 16-ий громадянин того міста має власну моторівку. Найбільше човнів пливає на озері Міляр, яке є одним з найбільших озер на світі. Поза тими зареєстрованими човнами є багато ще всяких незареєстрованих.

—o—

З усіх кінців світа.

Англійський король жертвував 100.000 фр. на бідних у Парижі. Хоч ця жертва пішла з його приватних грошей, чек виставило посольство, а не він, бо англійський король чеків підписувати не може, а грошей зі собою не носить.

Французький уряд купив за міліон 800 тис. франків замок Шомон на Льоарі, що має славетну історичну минувшину, власність князя Де Брой, щоб там зробити музей.

Княгиня Гогенльоге купила замок „Леополоьскрон" у Зальцбургу, що належав до відомого режисера Макса Райнгардта.

У Парижі святкували цими днями 30-ліття перелету Блеріо через канал Ляманш. У місті Бюк назвали одну вулицю іменем Блеріо.

В Англії спустили на воду новий трансатлянтійський пароплав Мавританію", названий у честь давньої „Мавританії", що була найшвидшим кораблем у світі. Будівля цього корабля коштувала два міліони фунтів. На пароплаві будуть три кіна, спеціяльний коридор для магазинів, плавацькі басейни і руханкові салі.

Французький інжинір Леруа, що випробовує нові типи легкопадів, скочив у місті Ліль з висоти 3.000 метрів. Легкопад не розвинувся і він убився.

Лікарське товариство у Швайцарії внесло до федеральної влади меморіял, домагаючися, щоб науку по школах скоротити до 35 годин тижнево. Головні постуляти товариства лікарів такі: пополудне і суботи вільні від науки, а також не сміє бути надобовязкових годин, крім того треба скреслити домові задачі в неділю. Учитель повинен відповідати за рівень науки в нижчих клясах.

Молода парижанка демаскує ошуканців.

Базельська „Національ Цайтунг" оповідає цікаву історію про те, як одна молода парижанка взяла на себе тяжку місію відшукати ошуканців, що фальшивими чеками видурювали гроші у ріжних банках. Її вислав у подорож один париський банк, що протратив гроші в ріжних своїх філіях у Букарешті, Варшаві та Ревелі. Агенти не вміли попасти на слід ошуканців. Молодий жіночий детектив подбав за пашпорт на імя графині Орґанді і виїхав до Ревеля. „Ґрафиня" приїхала власним автом до естонської столиці, зупинилася у великому готелі і ввечір пішла танцювати. Вона мала інформації, що саме там опинилися ошуканці. Підчас танців вона випустила з рук ніби-то нехотячи свою торбинку, з якої вилетів модерний витрих. Старший панок, що підніс їй торбинку, доглянув витрих і негайно запропонував їй знайомство з одним своїм молодшим приятелем, дуже добрим танцюристом. Між танцюристом і молодою „графинею" повстала негайна дружба. На другий день уранці парижанка-детектив запросила своїх нових знайомих на прогульку за місто автом. Вони вважали її за професійну злодійку тимбільше, що вона почала поводитися в такому стилі.

Про що можна довідатися на прогульці.

Розмова зійшла на спільні подорожі. Ошуканці почали хвалитися своїми успіхами по ріжних готелях у Варшаві, Букарешті та Ревелі. Прогулька скінчилася тим, що нові приятелі запропонували жінці „спілку". Вона мала їм улекшити доступ до вищого товариства. Коли всі вже верталися до міста, ґрафиня Орґанді, що сама шоферувала, несподівано зупинилася перед поліцією, де вже чекали агенти та поліцаї. Їх почали допитувати. Поважні джентельмени заперечували всьому, доказуючи, що вони чесні. Зате звернули свої обвинувачення проти молодої графині, яка мала у своїй торбині злодійське знаряддя. Але „графиня" вийшовши з авта забрала зі собою ще один прилад: мініятурний диктафон і накрутила його. Комісар поліції мав нагоду вислухати цілої сповіди ошуканців та їх пропозицій графині. При трусі в готелі знайшли в авантюристів сила краденых річей і чекову книжечку, якою вони вибирали із банків гроші приналежні ріжним особам.

—o—

ТОРГОВЕЛЬНІ ФЛЬОТИ НА СВІТІ.

Від 1892 ро 1937 року тонаж усіх торговельних фльот приріс майже пятикратно; з 14,562.000 тон (1892 р.) до 66,286.000 тон. Велику частину світого тонажу займає тепер Велика Британія, бо аж 31,2 проц., 18,8 проц. належить до Америки, 6,8 проц. до Японії, 6,6 проц. до Норвегії, 5,9 проц. до Німеччини, 4,8 проц. до Італії, 4,3 проц. до Франції, 4,0 проц. до Голяндії, 1,6 проц. до Еспанії, 16,0 проц. до інших країв.

За 21 років від 1892—1913 р. висота тонажу в ріжних державах дуже змінилася: Англія з 62,6 проц. загального світового тонажу (1892) зійшла до 46,1 проц. (1913), Німеччина мала 7,5 проц. в 1892 р. а 11,0 проц. в 1913 р., Франція 5,9 проц. (1892) — 4,2 проц. (1912), Америка 3,9 проц. (1892) — 9,9 проц. (1913), Еспанія 3,0 проц. (1892) — 1,9 проц. (1913), Норвегія 2,3 проц. (1892) — 4,3 проц. (1913), Італія 2,2 проц. (1892) — 2,9 проц. (1913), Голяндія 1,9 проц. (1892) — 2,9 проц. (1913), а Японія мала 1,0 проц. в 1892 р., а в 1913 р. 3,5 проц.

—o—

КРІЗА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ.

Рузвелт створив спеціяльну комісію, яка має провірити ситуацію американських залізниць. Комісія зладила звіт, який представляє стан залізниці за чвертьріччя. Виявилося, що доходи американської залізниці в тому часі зменшилися на 200 міліонів долярів у відношенні до попереднього чвертьріччя. Тепер піднесли ціну білетів в Америці, але ця підвижка невсилі поправити прикрого стану амер. залізниці.. Ціни білетів мають піднести на 15 проц., та уряд дозволив піднести тільки на 5 проц. Таким робом ціна піднесених білетів принесла додаткових приходів лише 40 міліонів долярів на чвертьріччя. Залізниці висунули домагання, щоб їм обнизити оплати, які зросли за минуле чвертьріччя. Домагання стрінулося з опозицією робітничих товариств, тому в тій справі приймуть постанову на основі арбітражу щойно в листопаді ц. р.

ВЕСЕЛЕ

ПІДХЛІБНИК.

— Так, моя кохана! так уже буває у світі, що найбільші ідіоти кохаються в найгарніших жінках.

— Ек, ти підхлібнику!

ПРИЧИНА ХВОРОБИ.

Лікар: Отже ви нарікаєте на своє серце. А ска, на вашу думку, може це бути причина? Чим ви займаєтеся?

Пацієнт: Я страшенне люблю ловити риби.

Лікар: Але-ж це дуже добрий відпочинок і зовсім не нервова праця!

Пацієнт: Для когось, хто не має дозволу ловити риби, як я, це дуже нервове!

НЕМОЖЛИВО.

— Ваш чоловік, моя пані, потребує повного спокою бодай на місяць.

— Пане докторе! це неможливо. Я потребую нової сукні і нового капелюха цього місяця.

ГОДИННИК.

Раз на тиждень професор Тичка збирається у товаристві своїх приятелів і засиджується до пізна вніч. Жінка протестує проти цього і він обіцює їй, що перед північчю буде в хаті. Але минає тиждень і професор приходить досвіта в год. 5-ій. Жінка прокидається обурена:

— То це в тебе північ? Чи ти знаєш яка година?

— Но, я спізнився на годинку — каже зовсім підхмелений Тичка — це ще нічого страшного.

В тій самій хвилині починає стінний годинник вибивати годину пяту. Професор звертається до годинника і розводить руками:

— Ми знаємо самі, що це перша година, а я ти не потребуєш аж пять разів мені це повторяти.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Друга українська дружина в Окружній Лізі.

ЛЬВІВ. СЯН — ТШЛ 1:1 (1:1)

„З великої хмари — малий дощ" — ця приповідка ілюструвала чи не найкраще всі перипетії, звязані з матчами Сяну за вхід до Окружної Ліги. Наглінка, що її польська преса повела проти Сяну після першого матчу з ТШЛ-ом у Перемишлі, не лише переходила межі пристойности, але теж і підготовляювала ґрунт під різного роду авантури на львівським матчу, включно до погрому. Мабуть відлилляння матчу минулої неділі прохолодило трохи ініціторів тієї дикої акції, бо вчорашній матч, який заповідався дуже бурхливо — закінчився спокійно, без авантур, не рахуючи різного роду вигуків та малих сутичок між публікою.

Вирішний матч закінчився реміздом, який дав Сяноні після першої перемоги зовсім жилуженій аванс до Окружної Ліги. За незвичайну жертвенність перемиської дружини, за її запал до гри, сильну волю перемоги і вигравіяність належиться признання та одночасно бажаємо при цій нагоді симпатичній перемиській дружині найкращих успіхів на будуче.

До цих превалених змагань виступила Сян у такому складі: Лозінський; Побідинський, Медвідь, Ходань, Федорович II, Ноофіта; Рашівський, Партика, Турко, Гібаленич, Медицький. ТШЛ грав у своїм найкращім складі.

У першій половині гра велася в доволі доброму темпі, без замітної перевага котроїнебудь з обох дружин. Найкращим змагуном Сяну й може взагалі на грищі був без сумніву Федорович на середині помочі. Зовсім добрими його партнерами були оба бічні: Неофіта й Ходань, зокрема цей останній. Знаменито боронив теж у кількох небезпечних ситуаціях Лозінський. Оба оборонці грали на пересічному рівні. Напад був рішуче найслабшою частиною української дружини. За винятком Турка і Гібаленича, які робили, що могли, інші грали дуже слабо. Як цілість напад теж не працював складно і хоч у полі переходили ще доволі добрі акції, під воротами рішуче не було кому їх викінчити. У другій половині безапеляційну перевагу мала перемиська дружина, якої не використала з наведених уже вище причин.

Одинокі ворота для Сяну здобув знаменитий Турко в 31 хв. із пробою. ТШЛ вирівняв уже хвилину пізніше не без вини перемиської залоги.

Після матчу обі дружини установилися на грищі до себе чолом і після того капітан ТШЛ-ю в імени своєї дружини зложив українській дружині побажання з нагоди авансу.

Судіював пожарно п. Курцвайль, на бічних лініях пп. Гавсман і Нусенблят. Видів к. 5.000.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — Ревера (Станиславів) 2:0 (1:0). Чорні грали в ослабленому складі, одначе виграли заслужено. Ворота для Чорних здобув Немец і Дронг.

КРАКІВ. Гарбарня — Домб 4:2 (2:2). Гарбарня закріпила цією перемогою позицію лідера своєї групи.

ВАРШАВА. Легія — Унія 3:1 (1:0).

КАТОВИЦІ. Шлеськ — Гриф 5:1 (4:0).

ГОРОДНО. ВКС — Погонь (Береть) 1:0 (0:0).

ЛОДЗЬ. Уніон Турінг — РКС (Басейн) 5:0 (0:0).

ВИЛЬНО. ПКС (Луцьк) — Макабі 1:0 (1:0).

В поодиноких групах гор за вхід до Д. Л. ведуть такі кінби: Уніон Турінг перед варшавською Легією Шлеськ перед Легією (Познань), Гарбарня перед Чорними і ПКС перед городенським ВКС-ом.

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла
та лікар шкірно-венер. клініки ординує
1453 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

ТУРНІР ОТРИЙСЬКИХ КЛЮБІВ.

СТРИЙ. Скала — РКС 11:0 (6:0). Друга неділя турніру стрийських команд за чашу, що їх уфундували дільно Скала, Погонь, Стрийянка й РКС принесла вилову перемогу Скалі, яка виступила у найсильнішім своїм складі, що виглядав ось як: Маленький, Дерешко, Салдан; Котурбач, Єлиїв, Матульський; Гороховяпка, Заплатинський, Герасимів, Маленький, Павлічка.

Гра велася весь час при пів'ячій перевазі Скали, в якій знаменито грав напад, за виїмком лівого й егоїстичного Заплатинського, керований грачем високої класи Герасимовим. Помічі і оборона виконали якнайкраще своє завдання, алтім не мали вони теж надто великої праці.

Ворота для Скали здобули: Герасимів 3, Заплатинський 8, Маленький 3 і Павлічка 2.

Суддіював п. Фаруга.

СТРИЙ. Стрийянка — Погонь І Б 3:2 (0:2). Погонь була краща, та не видержала у 2-ій половині темпа. Обі дружини грали дуже гостро, одначе над грою панувала судця інж. Хомишинець.

ЗА ВХІД ДО Б-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. Зоря — Сташівці (Перемишляни) 4:0 (2:0). Безапеляційна й заслужена перемога Зорі над слабим перемишлянським Сташівцем. Проте гра Зорі не могла вдовольнити, бо майже всі її змагуни грали егоїстично та недбайливо. Чомусь грачі Зорі не хочуть ніяким чином зрозуміти, що футбол: це насамперід дружинова гра. Така система, що її стосувала зокрема Зоря може колись гірко на дружині помститися. Відплатний матч відбудеться тергової неділі в Перемишлянах.

ТОВАРИСЬКІ МЕТЧІ.

Гостина України в Жовкві залишила найкраще вражіння. Львівська дружина грала комплетово у всіх лініях, зокрема нападу, в якім найкращий був Богурат. Ворота для львівської дружини здобули: Богурат 6, Свопень 3 і Воробець 2, для Стріли Маліновський 3 хорених.

Судіював п. Леськів. Публіки була на цьому метчу рекордова скількість.

ЛЬВІВ. Гасмонея (Рівне) — Гасмонея (Львів) 1:1 (1:0). Ворота для гостей стрілив Брікман, для господарів Пінус. Судія п. Тіпіе.

РЯШІВ. Ресовія — Вісла (Краків) 4:1 (3:1). Сенсаційна перемога рящівської дружини над ліговою Вислою. Ворота для Ресовії стрілили Клюз (3) і Котельницький, для Вісли Ліко. Судія п. Рабен з Перемишля.

ПЕРЕМИШЛЬ. Польонія — Чувай 4:0 (1:0). Обі дружини грали в резервових складах. Ворота для переможців стрілили Мисліверц, Залінський, Слиш і Кебуа.

КРАКІВ. Краковія — Макабі 3:0 (1:0).

В. ГАЙДУКИ. Рух — С. К. Югославія 5:2 (4:1). Югославяни розчарували численно зібраних глядачів. Рівень змагань найнадзвичайший. Ворота стрілили Петерек (3), Вілімовський і Слота для Руху та Ранач і Стефков для Югославії.

ВАРШАВА. Польонія — Югославія 2:2 (0:2).

БОКС.

Україна — Погонь 7:5.

Товариська стріча в боксі, що відбувалася на грищі Погоні 31. м. м. принесла Україні заслужену перемогу над Погонею. Виклід перемоги був би ще кращий, якби змагання відбулися у всіх вагах, бо тоді Пашин і Помірко могліб ще доконнути 8—4 точки до загальної перемоги. Поодинокі стрічі виглядали так:

Вага мухи: Мистець юніорів Модлінгер (П) переміг у третій рунді технічним к. о. дебютанта України Бойка. — 0:2.

Вага Когут: Кота (У) у стрічі з Кусяком (П) дискваліфікують у 1. рунді за безупинні клінчі. — 0:4.

Вага перо: Знаменитий Рудницький (У) перемагає у 1. рунді техн. к. о. Івакова (П). — 2:4.

Вага легка: Тут найбільша несподіванка змагань. Кулик (У) по замітній перевазі у 2-ох рундах зремісував з мистцем Львова Загродніком (П). — 3:5.

Вага півсередняг: Вже перша рунда приносить перемогу техн. к. о. Ощудлякові (У) над Брицьким (П). — 5:5.

У середній вазі: Білий (У) наче на проході випунктував високо Самборського (П). — 7:5.

Надпрограмово відбулася стріча у важкій вазі Помірка з клюбовим товаришем Дячуном, що закінчилася рішучою перемогою Помірка.

Суддіювали: на рінгу п. Бурек, на точки п. Гедьдель. — Глядачів коло 1.000.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ДЛЯ МОЛОДИКІВ.

Минулої неділі відбувся заходом України наколесницький біг на трасі Львів—Миколаїв—Львів (70 км.) для молодших змагунів (нелїцензіонованих). Стартувало 26 змагунів із таких клюбів: Україна 10, Оґнісько Рожен і Чорні по 5, Польонія (Львів) 3, С. Т. К. і Я. 2, Русалка (Золочів) 1. Біг покінчило 16 наколесників, 10 відступило з причини дефектів або фізичного виснаження. Висліди біґу були такі: 1. Рудницький (Огн.-Рожен) 2,15.34. 2) Ситник (Чорні) 2,15.35, 3) Панчак (Україна) 2,15.36. 4) Зелба (Ст.-Р.) 2,15.37, 5) Езерський (У) 2,15.38. Інші змагуни України зайняли такі місця: 7) Ганем, 8) Колтуцький II, 12) Левковеч, 13) Кокур, 14) Ясінський і 16) Мельничук.

Підчас змагань трапився нещасливий випадок, а саме на 25 км. перед Львовом змагун Польонії Калитовський Роман вибіг у повнім розгоні на якийсь придорожний камінь, розторощив колесо й упав так фатально, що заломав собі череп і тяженну кість. Важко раненого оглянув лікар д-р Льончак із Миколаєва.

НОВИНА!
„Говерля" найкращі ровери (колеса) „Буйтур"
єдиної кооперативної монтівні
Кооп. „ПЛАСТ"
Львів, Городецька 95.
Жадайте проспектів — цінників!

ПУДЕР

усуває радикально
ПІТ і ВОНЬ

Спортові новинки.

Львів—Перемишль—Львів. В неділю 7. п. м. відбудеться наколесницький біг на трасі Львів—Миколаїв—Львів (215 км.) на чашу бл. п. інж. Хрістельбовера. В цьому бігу беруть теж участь наколесники України.

Копуни України візьмуть участь в найвищому турнірі мостиської Скали, що відбудеться в неділю 7. п.м.

У. С. Т. Пролом вніс протест до П.З.П.Н. проти рішень станісл. магістратури щодо назначення судого речинця змагань з Бистрицею. Протест має всі вигляди на успішне полагодження, але в часі напівпівної повінистичної „моторизації" є можливі великі „дефекти".

До змагань з Реверою II. минулої неділі 24. 7., що скінчилися висліком 3:2 (1:1) для Ревери, виступив Пролом у зовсім зміненому складі. А саме: Цриньак, Голоненко, Багриновський, Тарафин, Керницкевич, Чаплинський, Лесюк, Зубаль, Гриньків, Урсекий і Яніб'чук. Дружина безперечно слабша від той, що грала многотечко, але теж без туїв, вічно невдоволених, що своєю поведінкою псували товаришів і анехотували до праці провід та симпатиків. На змаганнях з Реверою дружина представлялась зовсім добре і якщо її в деяких місцях скріпити такими змагунами як Зубик, Панчишин, Ольшанецький, то дружина буде напереду добра. Бо тепер в дружині є дух і охота до гри. Ніхто нікому не робить ласки.

Батько й син у легкоатлетичнім бою. На легкоатлетичних мистецтвах Швайцарії відбувся оригінальний двобій в бігу на 10 км. між батьком і сином. Переможцем вийшов син Фріц Шваб, який переміг батька і здобув мистецтво тієї конкуренції в часі 47,11. Батько Артур Шваб осягнув час 47,51,4.

Юліян Опільський
ІДОЛИ ПАДУТЬ
Історична повість із часів
ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Два томи.
НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „Д І Л А"
ЦІНА зол. 4·—
Дістанете у Видавництві „ДІЛО", Львів, Ринок 10, і у всіх книгарнях краю.
Київ за часів великого князя. — Морська виправа Володимира Вел. і його відвідини у царгородських імператорів в честь одружитися з їх сестрою. Могутні постаті варягів. Картини битв і давн. побуту.

Безпощадна боротьба большевиків з релігією.

ЗРУЙНУВАЛИ ЦЕРКВУ В ЛИСОГІРЦІ.

Краківський „Ілюстрований Курієр Цодзєнни" приносить знад большевицького кордону несамовиту вістку: **большевики розібрали у прикордонному селі церкву!** У статейці п. н. „Большевики знищили надграничну церкву на очах численно зібраної польської людности" — „ІКЦ" слушно обурюється на тих новітніх вандалів, для яких нема нічого святого, які не рахуються з почуваннями людности і розбирають церкву, що була символом релігійности населення.

Передруковуємо в цілости цю статейку, що зі справедливим, святим обуренням змальовує оту несамовиту подію. „ІКЦ" пише:

„З села „Осьнікі", кремянецького повіту, що лежить над самою польсько-совітською границею, повідомляють нас про таку подію, якої свідком була польська людність.

„Підчас відправи Служби Божої в тутешній **школі для конвертитів** (в останньому часі перейшло 50 родин з православія на католицизм) комендант стражниці КОП зауважив крізь вікно, як у сусідньому селі по совітському боці, **Лисогірці большевики почали розбирати церкву.** (Всі підкреслення „ІКЦ"). Після Служби Божої людність підійшла ближче до границі і була німим свідком святотатського вчинку.

„Большевики зірвали наперед бляху з середньої византійської копули, після чого **зірвали з неї хрест,** який з глухим лоскотом упав на землю. Потім **звалили найвищу вежу** в готицькому стилю. Большевики, якби стидаючись свого вчинку, почали роботу з протилежного боку, де польська людність не бачила. Доволі довго опирався святотатникам хрест на вежі, видно сильно прикріплений. Вкінці **впав на землю з частиною даху.**

Тимчасом решта робітників з двома вояками „бавилися" кидаючи **камінням у віконні шиби.** Проводила їм якась жінка. Довкола церкви були зібрані **діти.** Хотіли мабуть використати цей факт, щоб вщіпити в дитячі душі **ненависть до релігії.**

Коли звалили третю копулу з хрестом, у тому моменті **відізвалися громи і велика злива змусила людей припинити свое ганебне діло.**

Польська людність мала наглядний приклад, як большевики ведуть боротьбу з релігією.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 3. серпня (22 липня) 1888.

НЕВДАЛИЙ ЮВИЛЕЙ.

„Вже навіть і російська преса признає, що ювилейне торжество в Києві зовсім не вдалося. „Ст. Петерб. Ведом." висказують свій жаль, що з політичних причин не могли австрійські, болгарські, сербські і румунські славяни прибути на те торжество в такій силі, як вони того бажали і як треба було того бажати в інтересі цілого славянства. Газета висказує бажання, щоби на будуче славяни злучилися не тільки релігійно, але також й політично".

ГЕНЕРАЛ-АСТРОНОМ.

Відень, 2. серпня. До димісії ген. Куна прийшло не тільки тому, що III. корпус, якого він був комендантом, вишколювався зовсім інакше, як всі інші корпуси, бо Кун не слухав розпорядків міністерства і робив усе на свою руку, — але також і тому, що він замало часу присвячував військовій службі а займався астрономією та іншими студіями.

У вчорашньому числі у цій рубриці трапилася помилка в заміні п. н. „Удільний князь". Київський генерал-губернатор називався Дрентелен, а не Орентелен, як було хибно надруковано.

Маркіянове свято на Білій Горі.

ТРАДИЦІЙНЕ СВЯТО.

Маркіянове свято на Білій Горі біля Підлисся стало вже традицією. Як тільки сприяє погода, то в дооколичних селах мало знайдеться таких, що не хотіливб піти з поклоном на Маркіянову Гору.І справді багато їх іде, йдуть цілі маси народу. Та не тільки дооколичного. Поїзди привозять до Ожидова прочан з дальших сторін, звичайними дорогами зїзджається народ фірами й колесами.

На Білу Гору! На традиційне Маркіянове свято!

ОБМЕЖЕНА ПРОГРАМА.

Цього року влада дуже обмежила програму свята не давши дозволу на ніякі точки поза релігійними обрядами. Не можна було культурно-освітнім установам брати у святі зорганізованої участи, до того ще влада дозволила брати у святі участь тільки мешканцям золочівського повіту. Та не вважаючи на те все, як і на інші перешкоди, що з ними стрічалися прочани в дорозі, цього року прибуло на Білу Гору коло 30.000 народу. Всіх тих, що уважають своїм обовязком віддати поклін пробудникові Галицької Землі, ніщо не спинило: ні спека липневої днини ні ніякі інші перешкоди.

СЛУЖБА БОЖА.

Комітет, що займався улаштуванням свята, збудував провізоричну капличку для Служби Божої та тріюмфальну браму на привитання епископа. Напис на брамі „Витай Владико" заповідав, що **Кир Івана** чекають тут зі щирою душею та відкритим серцем. Преосвященний, що приїхав в год. 11.15, пройшов перед шпалїром соколів і сокілок до брами, де привитав Його **о. декан Василь Пришляк.** Звідти з процесіями з Підлисся й Розважова та численним духовенством з повіту і Орагнізаційним Комітетом **з д-ром Ваньом** у проводі Владика перейшов під памятник і станув до Служби Божої, яку відправив в асисті двацяти священників. Співали обєднані хори з Олеська, Волуйок і Теребежів.

Після Євангелії виголосив о. декан В. Пришляк проповідь, у якій підкреслив те, що ніхто, ніяка сила не зможе знищити тих цінностів, що їх нам передав Маркіян Шашкевич. Ці цінності — це непохитна віра і любов.

По Службі Божій промовив до народу Преосвященний Іван. Наприкінці своєї проповіди Преосвященний закликав народ скласти присягу, але таку, щоб небо гішилося і земля дрижала, присягу, що любимо Христа, любимо Пречисту Марію і любимо Україну. Народ присягав з піднесеними вгору руками.

Після проповіди Преосвященний поблагословив усіх приявних і неприявних на святі і наших зазбручанських братів.

На закінчення орхестра заграла „Боже Великий, Єдиний". Пісню підхопив увесь нарід, що відспівав теж „Многая Літа" папі римському митрополитові Андрееві й цілому українському народові.

ПАНАХИДА НА МОГИЛІ НЕВІДОМОГО СТРІЛЬЦЯ.

Після Служби Божої процесія перейшла на могилу Невідомого Стрільця біля Маркіянового памятника, де Преосвященний Іван в асисті численного духовенства відправив панахиду за Маркіяна Шашкевича й усіх, що впали в боротьбі за волю України.

На закінчення свята орхестра заграла „У дві пари несуть мари". Офіційна програма свята закінчилася, але нарід ще довго не розходився. Щойно пізня пора нагадала учасникам, що треба вибиратися в дорогу. І Біла Гора почала пустіти. Бр.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

М. ЧУБАТИЙ.

Через Відень до вільного князівства Ліхтенштайн.

(Подорожні враження).

(Докінчення).

II.

Ліхтенштайн — країна спокою і добробуту.

В переділі крім мене їде ще віденський лікар, старий парубіка і сестра шпитальна, що їдуть до Брегенц над Боденським озером, а крім них ще якесь може 18-літне чепурне, певне себе та смішно жартовливе віденське дівча з манерами дами; типове „вінер медель" із Пратеру; воно подорожує найдальше, бо аж до Констанції, як каже, до родини.

Куди переїздимо — вірна монархічна Австрія аж тане у виявах своїх прогітлерівських переконань. Злоза червоних прапорів зі свастикою на білім колесі величини транспарентів з написом: „Айн Фольк, айн Райх, айн Фірер" — попросту не видно стін залізничих двірців та державних будинків.

Цілу ніч товариство не засипляє, то розвеселяє себе жартами. В чудовім Цель ам Зее зачинає світати те ціле товариство оживляється. Йовіяльний доктор під адресою дівчини пускає вже й жарти на тему нового порядку, до речі не зовсім цензурні, що видно курсують по Відні. Але й віденське дівча не дає себе загнати в кут, ні себе дати зіпсути; відпаровує їх несогірше.

За нами вже Інсбрук. Останні дні квітня, а верхи глибоких Альп ще добре покриті старим та свіжим снігом, тому десятки лещетарів та лещетарок всідають то висідають з поїзду. Минаємо довгий тунель і ми вже не в Тиролю а Форальбергу. Видно високо ми піднялися, бо за тунелем стовідсоткова зима, сніг та заметіль як в січні; правдивий рай для лещетарів, так і хотілось би причіпити дошки та пуститися по тих безмежних пушистих снігових просторах.

На жаль у Блюденц покидає мене веселе товариство ,що пересідає на інший поїзд. Тай мені вже недалека дорога. Минаємо Фельдкірх; нас прощає гітлерівська паспортна контроля та витає швайцарська. Не спостерігся я як поїзд спинився на стації Шан-Вадуц — цілі моєї подорожі.

Доволі строга, хоч чемна, швайцарська митна ревізія і я вже серед гурту добре знаних, старих приятелів з Пакс Романа, що витають мене на двірці; ось секретар нашого бюра Р. Салят, през. Франц. Федерації Р. Мійо, редактор „Словака" Кіршбавм. Авто місцевого пароха, одного із основників Пакс Романа д. Фруора мчить крізь оселю Шан на приходство, де сніданням витає мене гостинна старенька мати господиня дому.

Ми на землі вільного князівства Ліхтенштайну, єдиної нині німецької монархії в Европі; проте не диво, що її доля в часі аншлюсу і нині дуже непевна. Держава з простором 165 квадр. кільом. та 11 тисячами людности в 9 оселях-парохіях швайцарської епархії Хур, з власним монархом — це хіба оригінал в Европі. Це типова держава-посіліть середньовічного феодального типу з князями на Ліхтенштайні, що дивним дивом залишилися по нинішній день.

Втиснена між Австрію та Швайцарію до війни вона була радше під протекторатом Габсбургів, маючи митну та почтову унію з Австрією. Князь Ліхтенштайну, як вірний „союзник" Габсбургів він навіть 1866 р. війну з Прусією та Бісмарк „забув" заключити з тим противником мир і князівство Ліхтенштайн було у воєннім стані з Прусією аж доки пруське королівство не перестало істнувати як самостійна держава. Єдиний живий ветеран з пруської війни та останній воях князівства Ліхтенштайну ще й нині деколи парадує в старім, нині вже історичнім, мундурі по вулицях столиці Вадуц; останній — кажу — вояк, бо після пруської війни скасовано військо в Ліхтенштайні; князь Іван II. зрозумів, що такій державі безпечніше без війська ніж з військом в імя засади „не пхай пальці поміж двері".

По світовій війні князівство Ліхтенштайну, вичуваючи непевність міжнароднього положення Австрії затіснило свої звязки зі Швайцарією митною унією та спільною валютою. Почту усамостійнено, а тільки залізниця залишилася в руках Австрії, тепер Німеччини, на підставі чиншового винайму простору на залізничий шлях, бо туди пробігає важна залізнича лінія Відень—Ціріх—Базель. Це все урятувало самостійність князівства.

В часі аншлюсу Австрії доля Ліхтенштайну висіла на волоску. Урятувало її 40 швайцарських митників, що символічно розставлені на австрійській границі, спинили гітлерівські відділи; фірер не хотів викликувати комплікацій з Швайцарією.

Нині Ліхтенштайн найщасливіша країна Европи. Війська нема, податки мінімальні; всю збройну силу творить 7 гарно умундурованих поліційників. Людність живе в добробуті та вдоволена зі себе і своєї держави, а її єдиною журбою — непевна майбутність та страх, щоб не стратити самостійности і з нею патріярхально-ідилічного життя.

Закарпаття.

ПРЕДСТАВНИКИ ЗАКАРПАТТЯ У МІН. БЕХІНЄ.

„Нова Свобода" повідомляє: Дня 27. ц. м. міністр залізниць ЧСР Бехінє приняв на послуханні сенатора д-ра Бачинського та посла Ю. Ревая. Розмова тревала понад годину. Представники Закарпаття предложили скарги на персональну політику залізничої управи, домагались організації окремої дирекції та будування нового залізничого шляху на Закарпатті. Міністр заявив, що сумлінно розгляне всі зажалення. Зокрема обіцяв приймати українську молодь Закарпаття на лекших умовинах до служби при залізниці, причому українська молодь здаватиме т. зв. психотехнічний іспит, на основі якого приймають до служби, в українській мові. Міністр обіцяв також, що контрольором залізниці буде іменований урядовець української народности.

На кінець представники Закарпаття поставили міністрові запит у **справі автономії. Він відповів, що справа автономії буде вирішена рівночасно з чехословацькою нормалізацією, бо годі її дальше відкладати.**

СПРАВА ЮРІЯ ПАЗУХАНИЧА.

Проти шкільного інспектора воловецької шкільної округи Юрія Пазуханича, відомого народовця, повели темні духи Закарпаття шалену нагінку. 11 осіб зпоміж мадяронів-русофілів та один галицький русофіл, внесли на руки окружного начальника у Волівці меморіял проти Ю. Пазуханича з безпідставними закидами щодо його протидержавного наставлення. Не зважаючи на письменний протест 26 громад Волівщини, які станули в обороні заслуженого інспектора українця, волівський окружний начальник післав телеграму до надзірної шкільної влади, в якій він домагається усунення інспектора Пазуханича.

„Справа Ю. Пазуханича — пише „Нова Свобода" — переростає рямки звичайної особистої справи, викликує огірчення, дезорганізацію і тимсамим шкодить консолідації внутрішніх відносин, над переведенням якої чехословацька влада працює ніч і день".

З ПЛАСТОВОГО РУХУ.

Українська пластова організація на Закарпатті може гордитися своїми досягненнями. Зокрема замітний її зріст по селах, де вона охоплює найбільше здоровий та ідейний елемент. Тепер — пластова організація Закарпаття нараховує уже 84 куренів з 2.500 членами. Як що року, так і цього літа улаштувала пластова команда літній табор для своїх членів; цим разом у Солочині коло Свалави. Над річкою під лісом розтаборилося пластове товариство, хлопці й дівчата, у 80 шатрах і надихуються чистим гірським повітрям та набирають сил до праці. Комендантом табору є студ. Бажанський, протектором проф. д-р Бирчак. Для розваги пластуни видають „Найновішу Нову Свободу", а для власного пожитку взялися будувати на таборовій площі власну домівку.

МАГІСТРАТ УЖГОРОДУ И УКРАЇНЦІ.

За час старостування панів Дубаша і д-ра Маркля в Ужгороді не принято — як пише „Нова Свобода" — ніодного українця до служби в магістраті, хіба 2—3 русофілів, а решта самі мадяри, жиди та чехи. Українець Товт, що вже три роки працює в магістраті, не може дочекатися стабілізації. Зате *принято* на постійне чеха Кралічка з 663 ч. к. платнею, хоч він зачав службу щойно в цьому році.

ЯСІННЯ — КЛІМАТИЧНОЮ СТАЦІЄЮ.

В цьому місяці перебуває в Ясінні 1.280 туристів. Усі туристичні хати переповнені. Крім чехів є анґлійці, французи і навіть шведи. В туристичній хаті під Говерлею наш земляк Ілько Досич має найбільше гостей. У нього щоденно по 100 туристів.

ВІЗИТА МІН. БЕКА В ОСЛЬО.

До Ослю приїхав мін. Бек з візитою. Французька преса пише, що Німеччина виступила рішуче проти пляну Польщі створити трак вісь від Гельсінґфорсу—Варшави до Букарешту і тому Польща мусіла обмежити свої широкі пляни.

ЧОМУ ВІДЕМАН НЕ ІДЕ ДО ЛЬОНДОНУ?

„Манчестер Ґардієн" рішуче заперечує, будьтоби почалися анґлійсько-німецькі переговори у справі обмеження летунських зброєнь. **Німецький уряд не має наміру підписувати летунського пакту — пише „Манчестер Ґардієн". Німеччина стоїть на становищі, що існування сильного совітського летунства не позволяє їй обмежити зброєння.**

В Льондоні переконані, що Совіти нездібні до інтервенції в европейському конфлікті. На випадок німецько-чехословацького конфлікту совітська інтервенція не атмиме вирішного значіння. „Манчестер Ґардієн" запевняє, що сотн. Відеман, адютант канц. Гітлєра до Льондону не приїде.

ПОГОНЯ 6-ОХ ЛІТАКІВ ЗА ДВОМА СОВІТСЬКИМИ СТАРШИНАМИ.

Фінляндська преса пише, що двох совітських старшин летунства: пор. Вакулін і майор Волков намагалися втекти до Естонії. В погоню за ними виїхало шість літаків і вислідили обох утікачів у віддаленні 100 км. від кордону.

Волков намагався скінчити самогубством, але лише зранився. Обох старшин на місці розстріляли.

СТРІЧА КАНЦ. ГІТЛЄРА З ГЕНЛЯЙНОМ.

До Бресляву на закінчення спортових ігрищ приїхав минулої неділі канц. Гітлєр і визначні націонал-соціялістичні достойники, як: Гебельс, Фрік, Руст, Цайс-Інкварт, Гіммлєр, Лей та Конрад Генляйн. Генляйна витали овацийно на кожному кроці.

ҐЕН. ФРАНКО МОЖЕ ВЛАСНИМИ СИЛАМИ ЗАКІНЧИТИ ВІЙНУ.

Визначний представник армії ґен. Франко у розмові з кореспондентом аґенції Авас заявив, що в армії ґен. Франко ніхто не рахує на закордонну поміч. Ґен. Франко має коло 800.000 людей, якими командують молоді старшини, вишколені у військових школах. Щодо закордонних добровольців, то в еспанській національній армії є дві і пів тисячі німців разом з летунами і 23 тисячі італійців. На фронті від Теруелю до Середземного моря є дві італійські дивізії, що оперують серед чисто еспанських частин. Тепер ґен. Франко, хоч завжди буде вдячний своїм союзникам за допомогу, може довести війну до переможного кінця власними силами. Відкликання добровольців має для нього радше чуттєве і засадниче значіння, ніж стратегічно-військове.

АТЕНТАТ НА КАНЦЛЄРА ГІТЛЄРА?

Вечірня преса приносить неперевірену вістку про те, що в Берліні викрили в останній хвилині бомбовий замах, який підготовляли на канцлера Гітлєра. Заговір був дуже спритно зорґанізований. Головний атентатчик міг легко диктатися до канцлєра, бо належав до СС і мав доступ до канцлерської палати. Кажуть, що ініціятива атентату вийшла з кол зближених до вбитого перед чотирма роками Рома. Інші чутки кажуть, що замах підготовили кола зближені до ґен. Шляйхера, якого гітлєрівці вбили в 1934-ому році.

Через Кенігсберґ надходять вістки про численні арештування на терені міста і в околиці. Ґестапо викрило, що заговірники мали на меті звалити гітлєрівський лад у Німеччині, головно у Східній Прусії.

ЯПОНЦІ УВІЙШЛИ НА СОВІТСЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

ТАСС повідомляє, що 31-го липня японські військові відділи нарушили совітську границю близько озера Гассан. Японські відділи почали несподівано артилерійський вогонь і потім під заслоною ночі заатакували граничні відділи СССР, що стояли на цьому відтинку. Японці обсадили совітську територію на просторі 4-ох кільометрів в глибину від границі.

В цьому місці вивязався правильний бій, що тривав кілька годин.

Брак видатків на військо від десяток літ перемінив ту малу країну в прекрасно загосподаровану закутину Европи. Всюди добрі дороги, гарні школи та церкви. Всюди зразковий лад та чистість. Радіо, електрика, лазничка, килими в хаті це предмети першої потреби кожного господарства; авто щоденний засіб льокомоції.

Мешканці дуже побожні та як я міг сам переконатися, що правдиво привязані до свого суверена та його роду князів Ліхтенштайну, що резидують у старім, феодальнім замку в Вадуц, що мов орлине гніздо причіплений до збіччя стрімкої гори.

Устрій князівства правдиво демократичний та парляментарний, повна тут свобода слова та друку; ні соціялізм, ні нацизм не знаходять тут прихильників; нпр. неділя — день першого травня цього року проминув тут як кожний недільний день.

Та всеж по аншлюсі числяться з можливістю нацистичної пропаґанди, особливо проти княжни Ельзи (вихрещеної жидівки), князь передав реґенцію князівства в руки 30-літнього сина Франца-Йосифа, якого гістьми був саме наш зізд Пакс Романа, а він сам з жінкою покинув край та виїхав до своїх дібр у Чехословаччині. У краю запанував спокій і навіть консолідація двох суперницьких партій.

Увічливий премієр д-р де Гооп, теж приятель Пакс Романа, дав мені інтервю про політичний та господарський стан тої країни. Д-р де Гооп мужчина 50-літній, інтелігентний та освічений, а це видно з того, що його відомости про відносини у Східній Европі навіть доволі докладні. Свій уряд він виконує як парляментарний міністр, призначений князем; князь санкціонує закони. До Ліги Націй Ліхтенштайн не належить; не приняли його, бо це за мала держава. Законодатну владу виконує ляндтаґ, зложений з 15 послів, з того 11 з урядової партії, 4 з опозиції. Предсідником є посол-парох Вадуц. Аншлюсових тенденцій не має; кількох молодих людей хотіло — казав — вести нацистичну акцію, одначе без ніякого успіху. Вона причинилася навпаки тільки до консолідації на терені ляндтаґу.

Уряд складається з трьох міністрів. Обовязує давне австрійське законодавство, хоч поволі щораз більше входить і швайцарське. Ліхтенштайн має тільки суди І. і ІІ. інстанції. В найвищім суді засідають делеґати-судді швайцарці та досі австрійці.

Державний буджет постійно зрівноважений по стороні прибутків та видатків має два з половиною міліонів шв. франків. На прибутки складається яких пів міліона шв. фр. від Швайцарії за мито, 700.000 шв. фр. дає почта, бо дуже гарні марки Ліхтенштайну пошукувані філятелістами цілого світу, кількасот тисяч фр. вплачують австрійські (тепер німецькі) залізниці. Тим чином мало лишається заможним підданим доповняти державний буджет.

Господарське життя населення дуже подібне до життя швайцарців. Ліхтенштайнці живуть з гірського рільництва, з випасу худоби, дрібного промислу та готелярства, бо туристичний рух в Ліхтенштайні доволі живий; продукують добре вино (Вадуц). У краю виходять два часописи — один двічі в тижні, другий тричі; цензури нема зовсім. Зрештою в Ліхтенштайні загально поширена німецько-швайцарська преса, літературні та духові потреби заспокоює теж німецька Швайцарія.

На мій запит про національність мешканців Ліхтенштайну засував мій інформатор, що їх національність є ліхтенштайнська алеманського пня, бо всі говорять німецькою мовою.

Наші засідання відбувалися в державнім будинку (регірунґсґебайде), де на ІІ. поверсі осідок ляндтаґу (на І. міністрств, в партері урядів). Гарні портрети старого роду князів Ліхтенштайну, що сягає у середньовіччя, прикрашують стіни цього мініятурного сойму та навівають на цей скромний парлямент подих середньовіччя. Одно засідання вшанував князь реґент, до речі гарячий католик, та його премієр своєю присутністю. Недільне прийняття в одним з кращих місцевих ресторанів під проводом князя дало нам змогу пізнати патріярхальні взаємини та близькі взаємини князя та його підданих.

Покидаючи по дводневім побуті ту оригінальну країну насувалися мені думки подібні як колись Жан Жакові Руссо: який політичний устрій найкращий, щоб людство могло бути щасливе? Чи часом цілий світ не живе в якійсь божевільній омані доктрин, що нібито ведуть народи до щастя, заспокоюють їх національні амбіції, а поправді щастя народам не приносять і принести не є в силі. Поставмо тільки поруч себе малий вільний та щасливий Ліхтенштайн і мілітарно-тотальні кольоси-держави з їх нуждою!

В год. 18.45 заїхав на стацію Шан-Вадуц швайцарський експрес, перериваючи мою розмову на тему націонал-соціялізму зі швайцарським митним урядовцем. Кілька хвилини і я знов в країні свастики, прямуючи тим разом другою дорогою через Мінхен-Прагу, бажаючи, хоч у переїзді, заторкнути родинне місто нацизму та Прагу в її скрутній теперішній міжнародній ситуації.

ПІДСУМКИ КРІВАВИХ БОЇВ У ПАЛЕСТИНІ.

Від 1. до 21. липня ц. р. згинуло в Палестині 123 особи, з того 75 арабів, 36 жидів і 2-ох англійських вояків. Одночасно було ранених 195 арабів і 124 жиди.

Відділи британських військ звели в неділю формальну битву з арабськими терористами в Галилеї. На полі бою залишилося 5-ох убитих арабів і дуже багато ранених.

—o—

НОВИНКИ.

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ"** у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 49—?

— **Свято на Маківці** відбудеться в неділю 7. ц. м. На стрілецьких могилах відбудеться, як кожного року, панахида з проповіддю. Комітет звертає увагу, що проповіди не вільно оплескувати. Ніяких імпрез крім церковної частини не буде.

— **Посвячення нового костела** в Куровичах пов. Перемишляни відбулося в неділю 31. липня. Костел збудовано коштом 100 тисяч золотих. На посвяченні були м. ін. воєвода д-р Білик і Маліцький та інспектор армії ґен. Фабрици, єп. Базяк зі Львова та польський амбасадор у Вашингтоні гр. Потоцький, який дав найбільше грошей на будову костела.

— **Нові іспити зрілости.** У звязку з проханням цьогорічних матуристів, що не зложили іспиту зрілости у весняному речениці, щоб їх допустити до іспиту в осени ц. р., мін. освіти повідомило, що таких іспитів не буде в осінньому речениці. Кандидати, які перепали при останній матурі, будуть могти складати нові іспити найшвидше в січні та лютому 1939 р. Докладний речинець подадуть зацікавленим окружні шкільні кураторії.

— **Ревізія в Городку.** Влада безпеки перевела минулого тижня ревізію в Миколи Горака, абсольвента гімназії в Городку. За чим шукали і яка була причина ревізії невідомо. Забрали деякі особисті записки, позатим нічого не знайшли.

— **Конфіската куховарської книжки.** Адміністраційна влада в Коломиї сконфіскувала четверте видання куховарської книжки п. н. „Як здорово і добре варити", що вийшла накладом часопису „Жіноча Доля" в Коломиї. Причиною конфіскати був знак видавництва подібний до тризуба та адреса в англійській мові „Еаст Галіція — Полянд".

— **Не були арештовані.** Наш кореспондент з Журавна пише нам: Вістка про арештування студ. О. Вітрука в Журавні і богослова В. Лещука в Мазурівці, яку я подав і „Діло" помістило дня 31. м. м. (ч. 166), виявилася неправдивою. Щож торкається арештування інших осіб у Журавенщині, то вони відповідають правді.

— **Ліквідують дріжджевий картель.** З днем 15-го серпня ц. р. міністерство промислу й торговлі наказало ліквідацію дріжджевого картелю. На його місце всі дріжджеві фабрики мають створити до 1-го жовтня добровільний союз, що буде управильнювати продукцію дріжджів. Якби до цього часу зацікавлені фабрики не створили такого союзу, уряд покличе до життя примусову організацію.

— **Конфіскують відзнаки „Просвіти".** З Рави Руської пишуть нам: Не зважаючи на публичне вияснення Головного Т-ва „Просвіти" у Львові та філій „Просвіти" декотрі постерунькові конфіскують відзнаки „Просвіти". І так дня 24. м. м. поліцай ч. 1703 забрав позолочену відзнаку „Просвіти" за 1 зол. Олексові Дудякові з Воробличина у селі Верешиця, яворівського повіту, минулого тижня комендант поліції Мазурек з Потелича сконфіскував відзнаку Наводничові Василеві з Улицька у крамниці Наводнича Василя в Улицьку і Куляківній Катрі з Рави Руської. При конфіскаті відзнаки поліцай ч. 1703 списуючи протокол заявив, що відзнаку вільно носити лише на святах „Просвіти", а не щодня. Колиж п. Дудяк вияснював йому, що він є членом „Просвіти" і згідно з дозволом міністерства має право носити відзнаку, згаданий поліцай відповів, що його не обходять доручення „Просвіти" і він має право конфіскувати відзнаки „Просвіти". Комендантові поліції п. Мазурекові з Потелича не подобалося те, що згадані мали на відзнаках чорну стяжку (жалобу по ген. Тарнавському).

Можеб так **компетентні чинники** повчили, що ношення відзнак „Просвіти" дозволене міністерством членам „Просвіти" без ніяких застережень, а ношення жалоби не вимагає окремого дозволу влади і кожному громадянинові вільно носити жалобу.

— **Трагічний поворот зі змагань.** У Монастирських відбулися в неділю 31. м. м. мячеві змагання між Стшельцом і Теспо-м з Калуша за вхід до А-кляси. На ці змагання виїхав гурт симпатиків Тесп-у спеціяльним автобусом. Вертаючись зі змагань автобус, що їхав з великою скорістю, вїхав на залізничий шлях, переломивши баріеру, яким переїздив саме тоді поїзд до Чорткова. Наслідки катастрофи були страшні. Згинув фрізієр з Калуша Л. Гіршгорн і робітник Мечислав Бялас, три особи важко ранені, кількох є легко ранених. Шофера Ожеховського арештувала поліція. На місце катастрофи виїхала судово-лікарська комісія.

— **Людовці підготовляються до нової акції.** В Ярославі відбувся повітовий зїзд людовців у присутности голови начальної ради „Людового Стронництва" Б. Грушки. Зїзд рішив одноголосно вислати негайно до начального виконного комітету партії резолюції з домаганням виконати ухвали краківського конгресу та зорганізувати на більші розміри допомогу для жертв подій з минулого року.

— **Перед масовим перекиданням учителів.** Польська преса пише, що адміністраційна влада зі східних воєвідств виступила з внесками, щоб шкільна влада масово переносила учителів народніх шкіл. Слід згадати, що минулого року влада перенесла 8.098 учителів, з того 229 „для добра школи". Таке перекидування учителів — пише Век Нови з 31. м. м. — є суперечне з дійсним добром школи і наражує учителів на болючі моральні і матеріяльні втрати. Найболючіше є те, що про перекидування учителів рішають чинники, які не знають потреб школи.

— **Львівська хроніка.** До комісаріяту поліції зголосилася Г. Савківна, замешкала при вул. Янівській ч. 147 з доносом, що Мечислав Райтер побив її по лиці та подер суконку тому, що вона не хоче бути його приятелькою. — Таксівка наїхала при вул. Міцкевича на наколесника Романа Криницького, який потовкся. — З трамваю ч. 4 вискочив 58-літній Ю. Мицак так нещасливо, що впав на хідник і добре потовкся.

— **Самогубство з кохання.** На дорозі зі села Вовкова пов. Львів до залізничої стації в Давидові розігралася невияснена трагедія в неділю 31. м. м. в год. 9-ій вечором. Дорогою мандрував 29-літній Л. Полянський, поштовий післанець зі Львова зі своєю нареченою з Вовкова та своїм знайомим. Недалеко стації в Давидові Полянський витягнув револьвер і стрілив собі в серце. Слідство виявило, що Полянський скінчив самогубством внаслідок нещасливої любови. Він хотів одружитися зі своєю нареченою, яка знову мала намір вийти заміж за іншого.

— **Великі спустошення** спричинили зливні дощі в Румунії в околиці Констанци, де вода забрала все вижате збіжжа на полях і позбавила населення цих громад цьогорічних зборів. У Тиролю зливні дощі позривали в кількох місцевостях шоси і заподіяли теж великі шкоди.

— **Дружина Дольфуса їде до Англії.** До Бульонь приїхала в неділю вдова по канц. Дольфусі з дітьми. Дружина бл. п. Дольфуса покинула Швайцарію і виїхала на постійний побут до Англії.

— **Нова міліонова афера в Румунії.** В Романешті румунська влада арештувала б. префекта Й. Волеану та начального інжиніра Руссу за зловживання. Арештовані присвоїли собі каси префектури 15 міліонів леїв.

— **75-ліття Форда.** Відомий американський самоходовий промисловець Генрі Форд святкував у пятницю 29. ц. м. роковини 75-літніх своїх уродин. З цієї нагоди дістав дуже багато дарунків і побажань. Т-во „Даймлер-Бенц" переслало Фордові модель першого самоходу, що його збудував Карло Бенц у 1855 р.

— **Катастрофа шкільного ширяка.** На летовищі в Ризі впав нагло на землю з висоти 20 метрів шкільний ширяк і зовсім розбився. Летун Відій тяжко ранений, має поломані обі ноги і руки. Причина катастрофи невідома. Чергового дня розбився недалеко табору пластунів у Лелюп над морським побережжам другий ширяк, але на щастя випадку з летуном не було.

— **Нова подорож до північного бігуна.** Відомий дослідник північного бігуна Вілкінс заявив, що візьме участь в четвертій експедиції до околиць північного бігуна, що її організує американський дослідник Лінкольн Ельсворт. Дослідники виїдуть кораблем у жовтні ц. р. до північного бігуна. Дослідники забирають зі собою спеціяльний літак, збудований до підбігунових летів.

— **XXX. конгрес есперантистів у Льондоні.** В неділю 31. липня ц. р. почав свої наради XXX. конгрес есперантистів. На конгрес приїхало 1.700 делегатів, які репрезентують 30 народів.

— **Міністри врятували три жертви катастрофи.** Вантажний самохід, що їхав у напрямі гірської місцевости „Чан Корія" в Болгарії, полетів на закруті у пропасть, де придавив трьох пасажирів. Незадовго надїхали цією дорогою автом три болгарські міністри: Нікоров — промислу і торговлі, Ніколаєв — внутрішніх справ і Банков — хліборобства. Всі три міністри поспішили негайно з допомогою жертвам катастрофи, яких витягнули важко ранених зпід самоходу.

— **Тисячі людей пропадає без сліду.** У Злучених Державах пропадають щороку без сліду тисячі людей. Згідно зі статистичними даними в 1937. р. пропало 225.809 осіб, з того 16.141 ніколи не вдалося відшукати. Між пропавшими було 2.158 осіб, які нездужали на амнезію.

— **Страшна залізнича катастрофа.** На Ямайці перекинувся особовий поїзд. Вісім вагонів упало з насипу до ріки і розбилося до скал. У катастрофі згинуло 50 осіб, а понад 80 є ранених. До катастрофи дійшло на закруті тому, що з протилежного боку наїхала льокомотива. Поїздом їхали здебільша прогульковці.

— **Перепис населення в СССР.** Рада народніх комісарів рішла перевести на території СССР в січні 1939 р. загальний перепис населення. По містах перепис відбудеться від 17—23 січня, по селах від 17—26 січня 1936 р.

— **Смерть автора популярної пісні.** У Брумвічі помер у 60 р. життя англійський популярний поет Джек Джедж, який підчас світової війни, як старшина, створив цілий цикль воєнних пісень. Ці пісні співали радо англійські вояки. Пісня „Іт із е лонґ вей" (довга дорога) була улюбленою піснею англійських вояків, так, як у нас стрілецька пісня „Їхав стрілець на війноньку" і т. п.

— **Кріваві бої на релігійному тлі.** В місцевости Мандаляй, 65 км. на північ від столиці Бурми, Рангуну дійшло до нових, величезних заворушень на релігійному тлі. У вуличних боях згинуло 67 осіб, 420 було ранених. Юрба підпалювала і грабила крамниці. Шкода сягає кілька міліонів фунтів.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „КОМБАТАНТИ".

В одному бельґійському містечку святкують роковини 18-ліття боїв з часів великої війни. Туди зїжджають колишні учасники боїв, представники армії та влади. Є і туристи, що часто тут оглядають славне місце, де завдяки небувалій сміливости двох старшин удалося врятувати цілу сотню засуджену на смерть підчас страшної гарматньої та ґазової атаки німців. На цьому відтинку воювали поруч бельґійців теж англійці. Після 18 років у тому самому місці зустрічаються давні приятелі. Та з усіх несподіваних зустрічей найбільше несподівана та, яка трапляється жінці одного старшини — вона пізнає у провіднику, що обводить туристів, того, якого колись кохала, приятеля свого теперішнього чоловіка. Цей провідник має зовсім інше прізвище; він не памятає нічого про своє минуле; він залишився там, де його ранила граната і не вернувся додому, бо ніхто не міг ствердити, хто він. На цьому тлі відграється цікава психольоґічна драма. Цікавий, свіжий сюжет з добрими артистами, у головній ролі зі славною французькою артисткою М. Шанталь.

КІНО „ПАЛЯС": „БАНКОВИЙ ДІМ І СПІЛКА (РОТШИЛЬД)".

У нічлігу для нуждарів — голодранці, пройдисвіти і всякі покидьки ґуторять про своє минуле. Виявляється, що один немолодий уже дядько називається Ротшильд. На звук цього слова, один молодий його приятель рішає ним заопікуватися і зробити йому карієру. Карієра починається від поліційного комісаріяту після першої спроби роздобути харч... на кредит. Але на поліцію викликають секретаря великого Ротшильда, що має ствердити, чи Ротшильди не посвоячені з тим бідаком. Бідак має папери в порядку і дістає підмогу 2.000 фр. Його приятель, хоч кишки ґрають йому марша, складає ці ґроші до банку, щоб мати чекову книжечку. Перед чоловіком з чековою книжечкою

і прізвищем Ротшильда, двері всіх фірм і сальонів відчиняються настіж. Два бідаки опиняються в управі великого банку, який їм передає один спекулянт переконаний, що має до діла з міліонером Ротшильдом. Як ці бідаки ведуть інтереси і як поводяться з людьми — варте сміху. Люди переконані, що мають перед собою великого Ротшильда з його секретарем, добачують в усіх їх відповідях, мовчанці, найбільш скромній чи нахабній поведінці доказ, що саме так поводяться великі бізнесмени та пани. Ця французька комедія це фінезійна сатира з прекомічними сценами. У головній ролі найбільший кіновий артист Франції Ґаррі Бор.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 29. Z 24. lipca 1938. Warszawa.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE. Dwumiesięcznik, poświęcony badaniu spraw narodowościowych. Rok XII. Nr. 1—2. 1938. Warszawa.

WSCHÓD — ORIENT. Kwartalnik poświęcony sprawom Wschodu. Rok IX. Nr. 2. Kwiecień—czerwiec 1938. Warszawa.

MOSTRA DELL' ARTE GRAFICA UCRAINA. Confederazione Fascista dei Professionisti e degli Artisti. Roma.

URANIA. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomii. Rok XVI. Nr. 3. Czerwiec 1938. Lwów.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 2. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Середа 3. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Четвер 4. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. неділний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
2. 8. Орлеяк.
3. 8. Шалена Льола.
4. 8. Лісова пісня.
5. 8. Пригода в Черчі.
6. 8. Процес Мері Дейєн.
7. 8. Новольник.
8 Косова ідe театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
2. 8. Пісня Бескаду.
3. 8. Чесна Сузанна.
4. 8. Пан Твардовський.
5. 8. Мазепа.
6. 8. Гейша.
7. 8. Гетьман Полуботок.

ДЕЛЯТИН:
8. 8. Маруся Богуславка.
9. 9. Чесна Сузанна.
10. 8. Пісня Бескаду.

Українська Нар. Капеля „Чайка".

2. 8. Козмач.
3. 8. Шепоря.
4. і 5. 8. Пістянь.
6. 8. Косів.
7. і 8. Кути.
9. 8. Кути.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнів кличе".
АПОЛЬО: „Шалена Кльодет" з Анні Ондрою.
АТЛЯНТИК: „Острів засуджених".
БАЛТИК: „Почалось у Гаїді", „Дзюдо в корбі".
ВАНДА: „Промені загладн", „Піанчиста з Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Не забудь про мене". „Белля Донна".
ЕВРОПА: „Комбетанти".
КАСІНО: „Королівський овічник".
КОПЕРНИК: „Людина, що жила 2 рази" й кольорові додатки.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Таємниця чорної кімнати".
МІРАЖ: „Благословення землі".
МУЗА: „Грізний Віль" (з Волесом Бірі).
ПАЛЯС: „Банковий дім і С-ка".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Сам на сам" і „Петр і Патасіов у раю".
РІЯЛЬТО: „Світ говорить про вас".
РОКСІ: „Будеш усе моєю" й додатки.
СВІТ: „Візник ч. 13", „Таємний плян Р. 8".
ОТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".
ТОН: „Тіні Парижа", „Канарея на границі".
УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія
ХИМЕРА: „Музика для тебе".

Вечорі опянливих мадярських мельодій і чарівної віденської музики — опери і новітні танки — у виконанні відомої орхестри сальонової „БАЙКА" — від 2. VIII. 1938.

КУХНЯ дійсно европейська ЦІНИ ЗНИЖЕНІ — цим поручає себе НОВА УПРАВА РЕСТОРАНУ І КІМНАТ ДО СНІДАНЬ Багатий буфет гарячий і холодний

„Pomorzanka" Львів, ул. Академічна 24.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд" — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Салтовід" (Пасаж Гавомана ч. 7):
„Голляндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 2. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. дennик, 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 Плити, анекдоти, вомун., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Полуд. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Авдиція для стар. дітей, 15.35 Фінансово-господ. актуальності, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Сальон. орх., 16.45 Мандрівка по Поліссі, оповід., 17.00 Вістки з міста й пров. 17.10 Серед жінок, 17.55 Гальо увага, 18.00 Веселка в болоті, гутірка, 18.10 Концерт з Кремляня, 19.10 „На Мурмань", фрагм., 19.30 Акт. гутірка, 19.40 Розр. концерт орх., з перерви: Япон. казка, 20.45 Вечір. дennик, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Хлібор. гутірка, 21.10 Розр. концерт з Катовиць, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льов. спорт. вістки, 22.05 Легка слов.-муз. авдиція, 23.00 Ост. вістки вечір. дennика і метеор. комунікат.

Середа, 3. серпня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 Орх., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Полудн. авдиц., **14.00 Українська інформ. газетка**, 14.10 Соната Бетовена, **14.35 Украін. конц. бандури В. Шуля**, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програм., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Сьмічк. орх., 16.45 Військ. відділ, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Римський карнавал і увертура симф. орх., 17.20 Львів. комедія, фрагм., 17.55 Льов. спорт. вістки, 18.00 Волошки й кухоль — гутірка, 18.10 Сьрпнк. речіт., 18.45 „П. Братковський", оповід., 19.05 Співи. речіт., 19.25 Акт. гутір., 19.35 Розр. концерт, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Реверне, 21.10 Шопен і Польща, 21.50 Спорт. вісп., 21.52 Спорт. вістки, 22.00 Вечір. конц. симф. орх., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, вечір. ден. і метеор. комун.

Четвер, 4. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. дennик, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.08 Полудненка авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Шуманові твори (форт.), 14.35 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Мужики" Реймонта, 15.30 Легка музика з пл., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Вислано до моря, концерт нар. пісні, сопран, 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісня у мист. обробітці, 17.40 „Органіст із Повікли" Сенкевича, 17.55 Гальо!Поліс! 18.00 Огляд видань, 18.10 Берліон: „Король Лір" увертура, 18.25 Театр Уяви: „Тайфун", 19.00 Легка орг. музика, 19.30 20.53 Акт. гутірка, 19.40 Відгомін минулого, концерт, у перерві новели Раорта, 20.45 Веч. дennик, 21.00 Актуалії, 21.10 Концерт легкої музики, 21.50 22.00 Спорт, 22.05—23.00 „Гостинниця під Львом" легка слов.-муз. авд., із Шепном Тоньом.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 2. серпня 1938.

БЕРЛІН 15.20 Розр. муз., 18.00 Розр. концерт, 19.00 Вес. муз., БІЛГОРОД 18.20, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Симф. конц., БУДАПЕШТ 12.05 Балалайк. орх., 19.30 Марші й вальси, 17.00 Танк. муз., 18.30, 19.00 Орх., 20.00 Мадяр. муз., 22.15 Танк. муз., 23.10 Циган. муз., ВІДЕНЬ 15.30 Карузо з пл., 18.30 Муз., 19.00 Соната на скрип. й форт., 20.10, Вес. вечір, 21.10 Пісні й муз. ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Танк. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.00 Твори Шуманна, 19.00 Вес. муз., 20.10 Розр. муз., 21.15 Кляєр. конц., 20.30 Варіації Вебера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.30, 23.15 Танк. муз., МІНХЕН 12.00, 16.00 Розр. конц., 18.20 Твори Кляйба, 19.15 Марші й воєнські пісні, 20.10, 21.00 Слуховище з муз., 21.10 Хор, солісти й квартет, ПРАГА 16.10, 17.00 Попол. конц., 17.40 Любов. пісні, 8.20 Сальон. муз., 19.25 Лег. муз., РАДІО ПАРІ 19.00 Камер. муз., РИМ 17.15 Співи речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: 2 опери Каселія й Педролля, 23.30 Танк. муз.

Середа, 3. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.0, Розр. муз., 17.00 Камер. конц., 19.00 Вес. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.15 Співи. речіт., БУДАПЕШТ 12.05 Форт. речіт., 13.00 Орх., 17.30, 18.00 Джез. муз., 19.00, 20.00, 21.00 Оперет. муз., 21.35 Орх., 22.05 Форт. речіт., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. конц., 14.10 Нім. романт. муз., 16.00 Орх., 21.00 Розр. муз., 22.30, 23.00 Конц. орх. і сол., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 19.00, 20.20, 21.00 „Дон Жуан" — оп. Моцарта, 22.30 Соната Бетовена, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 16.00, 19.00, 20.30 Розр. муз., 21.00 Пісні й муз., 21.00 Пісні й муз., 21.50, 22.00 Симф. конц., 23.15 Танк. муз., МІНХЕН 13.15, 16.00 Розр. конц., 18.20 Двофорт. муз., 19.15 Тріо, 24.00 Нічна муз., ПРАГА 12.45 Військ. орх., 17.40 Англій. форт. муз., 18.20 Легка муз., 21.15 Симф. Фібіха, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт. речіт., 20.00, 21.00, 22.00 Трансм. з Зальцбурга, РИМ 17.15 Форт. речіт. 19.40, 20.30, 21.50 Розр. муз., 21.00, 22.00 Камер. муз., 23.15 Танк. муз.

Четвер, 4. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шубертіяда, оперет., форт., 19.00 Музика пасених днів, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БУДАПЕШТ 13.30 18.00 Військ. орх., 19.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 20.30 21.00 Зальцб. фестіваль: „Тангайзер" оп. Вагнера, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.00 „Прометей" балет Бетовена, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Форт., ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 21.10 Концерт фільг., 22.25 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.15 21.00 22.00 Фестіваль Равеля, РИМ 17.15 Іт.-брас. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Мефістофель" оп. Арріга Бойто, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 20.00 Популярна музика.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 1. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·90 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . 3·85 зол.

Тенденція на масло, молоко, та яйця вдержана.

Ширіть наш часопис! **Присилайте передплату**

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, кушіль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 18-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 8—10

КУПНО — ПРОДАЖ

МАШИНА до писання Сміт-Бров, 86 пм. українська, оказія. Бунда, Романовича 9, Тел. 113-55. 1597 4-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО інжиніра хемії. Письмені зголошення до „Діла" під „Зараз". 1600 3-3

БЮРОВУ СИЛУ зі знанням бухгальтерії приймe зараз торговельно-промислове підприємство у Львові. Вимагана готівка від 8—5 тисяч зол., яка буде відповідно опроцентована і забезпечена. Зголошення до Адм. під „Розвиток-праця". 612 1-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант, 4 роки практики, шукає патрона. Зголошення з умовинами до „Діла" для „С. Г." 1608 2-3

ШУКАЄМО спільника до розширення добре розвиненого та єдиного в тій бранжі українського підприємства з капіталом 15—20 тисяч зол. Гарантуємо мінімум 30% доходу від капіталу в річному відношенні. Особиста співпраця побажана. Зголошення до Адм. під „Підприємство". 1612 1-2

РІЖНІ

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибн, рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 3-15

ЗАВЕДЕННЯ лікарсько-дентистичне **др. Б. Баранецького** у Львові, вул. Миколая 23, нечинне з причини вакацій. 1502 2-5

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
Львів, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 18.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 168 (14.999) ЛЬВІВ, середа 3. серпня 1938. Оплата поштова вінсасоп в gotówce. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Ванку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Град бомб над північною Кореєю.

НАЛЕТ 40 БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ЛІТАКІВ.

Японське міністерство війни оголосило такий комунікат:

У понеділок 1. ц. м. між год. 12.30 і 14.30 40 важких большевицьких літаків бомбардувало Чанкуфен і кілька менших місцевостей у північній Кореї. Японська протилетунська артилерія зістрілила три большевицькі літаки. Рейд большевицьких літаків виглядав так: В год. 12.30 12 большевицьких літаків перелетіло низько над становищами японських військ недалеко Чанкуфен. Ця ескадра кидала бомби та обстрілювала зі скорострілів японські становища. Бомби і вогонь зі скорострілів не були цільні. Одночасно інша ескадра бомбардувала поодинокі відтинки совітсько-кореанського кордону. В год. 2.30 понад 20 бомбовиків атакувало залізничу лінію півн. Кореї. Підчас налету зістрілено два большевицькі літаки, що мусіли осісти. Шкоди від бомбардування залізничої лінії незначні і рух поїздів відбувається нормально. Одночасно 11 совітських бомбовиків бомбардувало місто Кеїко в північній Кореї. Один большевицький літак зістрілено, два інші ушкоджені. Большевицькі бомбовики летіли без охорони мисливських і лінійних літаків. Японські літаки не брали участи в боях.

Авас повідомляє: 15 большевицьких бомбовиків бомбардувало в год. 7.40 Чанкуфен.

ЯПОНЦІ ТЕРПЕЛИВО СЛІДКУЮТЬ.

Представник кореанської армії заявив, що японські війська слідкують за налетами большевицьких літаків, але стараються не поглиблювати інциденту зберігаючи терпеливість. Японські літаки не беруть участи в боях. Чанкуфен і Шашаопін не потерпіли від бомбардування большевицьких літаків. Японські війська готові до енергійної протиакції на випадок нової большевицької провокації. Підчас битви в неділю 31. м. м. японці здобули 11 большевицьких повзів.

НАРАДИ В ЦІСАРЯ.

В понеділок вполудне прем. Коное і міністри закордонних справ, війни і маринарки поїхали до літньої резиденції цісаря до Гаями, куди незадовго прибув шеф штабу ґен. кн. Канта і зясували хід подій.

Міністри війни і закордонних справ поінформували нині кабінет про хід інциденту під Чанкуфен.

Політичні кола переконані, що інцидент не матиме дальших наслідків. Японія сподіється поладнати інцидент мировим шляхом.

МОСКВА ВМИВАЄ РУКИ.

ТАСС повідомляє, що події спровокували японці, які під осльоною артилерії посунулися 4 км. у глибину большевицької території. Кілька годин пізніше большевицькі відділи відбили втрачену територію. По обох боках багато вбитих і ранених. Японці залишили 5 гармат, 15 скорострілів і 150 крісів з муніцією. Большевицьке військо має 13 вбитих і 55 ранених. Один зі совітських повзів і одна гармата ушкоджені. Один з большевицьких летунів, який злетів з легкопадом, мабуть попав у руки японців.

Совітський шарже д' афер дістав приказ скласти енергійний протест в Токіо.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА СТВЕРДЖУЄ ПРОВОКАЦІЮ БОЛЬШЕВИКІВ.

Французька преса пише, що Чанкуфен і Шаофен є неподільною частиною території Манджу-ко. На доказ оголошують мапу російського ґенерального штабу з 1911 р. Селяни Кореї святкували від щороку свято весни на горбах, що є предметом спору.

Новий склад уряду Сов. України.

ЧУБАР ТА ЙОГО БРАТ АРЕШТОВАНІ.

Найвища Рада Сов. України створила уряд УССР у такому складі: **Коротченко** — премієром; **Жила** — його заступник, **Усіков** — голова плянової комісії, **Успенський** — комісар внутрішніх справ (ГПУ), **Башка** — комісар спожившого промислу, **Кириченко** — комісар легкого промислу, **Ушкалова** — комісар лісного промислу, **Мурза** — комісар хліборобства, **Шило** — комісар збіжевих і годівельних совхозів, **Курач** — комісар скарбу, **Борисов** — комісар торговлі. **Бабченко** — комісар справедливости, **Овсієнко** — комісар охорони здоровля, **Хоменко** — комісар освіти, **Уляненко** — комісар льокального промислу, **Чернолов** — комісар комунального промислу, **Легурова** — комісар суспільної опіки, **Компанієць** — начальник мистецьких справ, **Мечев** — начальник управи доріг.

Поодинокі делеґати Найвищої Ради Сов. України гостро критикували діяльність ком. Хоменка і ком. Овсієнка. Дуже гостро атакували дотеперішнього комісаря торговлі Лукашова і комунальної господарки Задорожнього, які не ввійшли до нового уряду.

Поголоски про арештування віцепремієра СССР **Власа Чубара** потверджуються. ГПУ арештувало теж його брата **Т. Чубара**, комісаря льокального промислу на Сов. Україні. Т. Чубар був комісарем від 20. грудня м. р. по відкликанні його брата зі становища комісаря фінансів, який був заступником прем. Молотова.

Кривавий страйк на Гавайських островах.

У місті Гільо дійшло до кривавих заворушень — у звязку зі страйком портових робітників, що тягнеться вже кілька днів. У хвилині, коли до пристані заїздив прибережний корабель, юрба з 500 осіб намагалася перешкодити причаленню корабля до порту. Поліція намагалася розігнати юрбу слізними бомбами, але нічого не могла вдіяти. Тоді поліція покористувалася зброєю. 10 демонстрантів ранених.

—o—

Присилайте передплату.

Наше становище

У СПРАВІ „МИРА ЧИ ВІЙНИ" З МОСКВОФІЛАМИ.

Львів, 2. серпня 1938.

I.

Започатковуючи кілька місяців тому дискусію на тему „мир чи війна з москвофілами", Редакція „Діла" здавала собі знаменито справу, що поруч із голосами найвищого одобрення на саму вістку, що можливе якесь порозуміння українського національного табору з т. зв. москвофільським чи староруським гуртом, — чи, вірніше кажучи, припинення спору української нації з дрібною частиною її членів, що розійшлись з більшістю своїх земляків у підході до таких засадничих питань, як поняття нації, території, рідної мови, минулого й культури, — що поруч із цими голосами радости лунатимуть і голоси найбільшого обурення. Цілком ясно: адже в українському громадянстві по нинішній день покутує чималий „комплекс російщини", той самий, який проявляється від невинного ніби захоплення лубочними московськими „циганськими романсами", до теорій, як то українці можуть кольонізувати Азію, коли тільки у згоді житимуть з Московщиною. І так само повстав у нас чейже, розвинувся і цвите той націоналізм, який не тільки прийняв протиросійське становище, як вислів своєї ідеольогії і всеукраїнської національної рації, але й відкидає все, що погрожує нарушити границі рідного національного ґетта: зближення до москвофілів це в розумінні і відчуванні великої частини нашого громадянства і безумовно величезної більшости української патріотичної молоді це мало не національна зрада. Тут уже покутує старий український комплекс нижчости: підсвідомий страх, що не ми творимо атракційну силу для тих, до кого зближимось, і не ми його до себе притягнемо, тільки дамо себе притягнути — з головою і ногами, з серцем і душею, іншими словами, — що грозить свіжа „хруняда"...

З голосів, які досі на цю тему на сторінках „Діла" появились, видно аж надто яскраво, оскільки правильні були наші передбачування. А проте треба признатися, що не рахувалися ми, що в оцій пресовій дискусії будуть лунати аж такі численні нотки — непорозуміння. Очевидно, що на боці залишаємо неповажний і невідповідальний закид „браку компетенції" (бо і з цим стрінулися), так, немов щоденник, який у свому громадянстві має те значіння, що „Діло" в українському, потребує чиєїнебудь санкції, щоб друкувати дискусійні статті на актуальну, для широкого загалу цікаву громадську тему! Непорозуміння починається з хвилиною, коли люди підходять до мерітум справи; у крутіж непорозуміння поринають однаково ті, які відразу, з місця, з обуренням відкидають саму думку порозумітися якось, чи хочби „говорити" з москвофілами, наводючи безліч усім відомих і безспірних правд з галицького минулого від 60-их рр., коли народилось тутешнє москвофільство, аж по останні подвиги пп. Ганасевичів, — як і ті, які допускають навіть можливість — ідеольогічної злагоди, так, немов між ідеями (якщо вони дійсно ідеями є) можливий торг!

А проте — чи правильна була сама думка, кинена на сторінках „Діла", чи ні, — про це рішає ще важніший чинник, ніж слушні або помилкові погляди, висловлені у дискусійних статтях. Рішає про це життя і зважуємось твердити, що життя висловилося рішуче „за". Те життя таке, що українська дійсність у Польщі (а під українською дійсністю слід розуміти все, що діється на територіях, на яких живуть українці) перестала панькатися не то з ріжницями між одним і двома „с", але й між усякими

„племінними" та „регіональними" питоменностями. Зі злорадости москвофілів над провалом „нормалізації" не вискочила їм чейже ніодна благодать. Можна теоретизувати на тему тотожности понять галицького москвофільства з російщиною та російщини з православієм і цим виправдувати той гін москвофілів до православія, який м. і. проявився і в „довірочних" інформаціях, що їх збірав від декого п. Войцеховський. Але здається сьогодні вже ніодин москвофіл не може мати надто великих надій на **поширення** православія! І напевне не любов до „Діла" та його редакторів каже пп. із „Русскаво Голосу" відмовлятися в останньому часі від кпин на тему тої української кволости, що потребує тільки москвофільського союзника, щоб не загинути остаточно. Замість цього чуємо відтіль теж оклики про потребу порозуміння. **І з одної і другої сторони проявляється здоровий гін самозбереження,** — не як політичної організації, але як нації, тої самої, спільної, до якої приналежність — свідомо чи хай навіть підсвідомо — підсуває у таких тривожних хвилинах ті самі думки про рятунок. Поява двох національних рубрик в офіціяльній статистиці для тих, що говорять тією самою мовою та іншої не знають, не створила двох націй. Факт, що на вістку про відомі минулорічні золочівські події москвофільська молодь в одному підзолочівському селі гурмою вписалась до читальні „Просвіти" є знаменитим доказом, як то і на цьому нашому відтинку робить зовсім непередбачені збитки...

Життя заявилось „за", бо чим довше триває ця пресова дискусія, тим більше таких, які призадумуються: „а може всетаки якось удалось би?..." І тому маємо враження, що пора обчімхувати вже дискусію з непорозумінь. Досі ми свідомо не старалися кермувати дискусією, лиш давали вільну волю всім дискутантам. З надісланих нам цікавіших голосів не помістили ми досі тільки одного, саме такий один клясичний зразок „комплексу російщини", який актуальну нашу дискусію вжив як відбивну для пропаганди чогось у роді „Злучених Держав Східної Европи". Сторінки „Діла" для такої пропаганди не годяться і приходиться тільки висловити найбільший жаль, коли дехто не розуміє, що оборонний одноцільний національно-політичний фронт включно з москвофілами в Польщі, а ідеольогічно-політична русофільська платформа — це **дві зовсім інші справи.** Зрештою ми були супроти всіх ш. дискутантів найбільш льояльні — і будемо надалі. Дискусії на тему „мир чи війна з москвофілами" не перериваємо: вияснюючи сьогодні її ґенезу та зясовуючи наше становище, хочемо їй тільки надати, так мовити, більш зорґанізовані й упорядковані форми. Ясна річ, що й наше становище не аподиктичне ,остаточне й невідхильне: тільки найбільші фільософи і найбільші дурні не дають себе переконати ніяким аргументам, а ні до одних ні других себе не зараховуємо.

*

Ініціятива до дискусії, що її започаткувало „Діло", вийшла — як не дивно — з деяких москвофільських кол. Велику помилку роблять ті зпоміж нас, які на москвофільський табор — хоч який він невеличкий — глядять як на щось одностайне. В ньому, що правда, тільки одна політична партія, яка через те і має монополістичний привілей репрезентації всього табору. А проте (як це зрештою скрізь буває) офіціяльні достоїнства у РСО не конче покриваються з моральним авторитетом у москвофільському гурті (не хочемо тут нікого ображувати) і є теж у тому гурті навіть люди апоза РСО, які мають свою питому вартість. Отож у москвофільському таборі віддавна були такі суперечки. Головною причиною була раніш господарка в Народньому Домі останнього державного комісаря: були серед москвофілів чесні одиниці, які ніяк не могли погодитися з традиційною тактикою РСО, яка полягала на тому, щоб формально протестувати проти комісарщини, фактично з комісарем тісно співпрацювати, миритися з тим, щоб він заявляв у пресі, що до РСО не належить, а на зїздах РСО овоційно його витати й величати і таким робом нести повну моральну відповідальність за трагічні для Народнього Дому наслідки господарки п. комісаря, зрештою — одного з найдавніших чільних москвофільських діячів, двократно раненого денікінського старшини. Другий найповажніший предмет спору — це становище до єрархії гр.-кат. Церкви. Брак зрозуміння для факту, що саме гр.-катол. Церква відіграла велику ролю в українському національному відродженні Галичини та жаль що гора св. Юра не залишилася твердинею культурного й політичного назадництва, найбільшого москвофільського союзника, це ті глибші причини, які кажуть москвофілам від довгих літ атакувати взагалі всю українську гр.-кат. єрархію та зокрема і найгостріше Митрополита. Атака сеніора п. Ґулли за пісню „Боже великий" у Волоській церкві та згадані вже вище „довірочні інформації", що з них користала редакція „Волі і Чину" та безпосередньо п. Войцеховський — були всетаки виступами, які численних поважніших москвофілів обурили: вони відчули, що це чейже скандал, щоб посередньо і безпосередньо греко-католики помагали римо-католикові до його суто політичних атак на голову греко-католицької Церкви. Тоді то ріжні поважні одиниці з москвофільського табору почали виразно казати перед своїми знайомими, українськими патріотами, що „так далі бути не може". І тоді саме виринула думка повести таку — найбільш загальникову та нікого не зобовязуючу — анкету, якої змістом булоб одно питання у наголовку.

Не потураючи ані мегальоманії ані „мінімалькомплексові", знаємо, що українство своїм активізмом, своєю життевою тугістю, ініціятивністю, своєю енергією праці, яка на всіх полях зазначує при всіх найгірших умовинах постійний поступ, — є атракційною силою для всіх тих земляків, які через незавершений процес національної кристалізації чи через специфічні історично-політичні обставини не признають з нами окремішньої національної спільноти. І знаємо теж, що у національних та соціяльних процесах ультиматуми, бойкоти та вимога капітуляцій — це не завжди найкоротший шлях до цілі.

У даному випадку — взаємин з москвофілами — треба собі зясувати з усіми точками над „і": яка наша ціль та які шляхи ведуть до неї?

ік.

Німці про свою місію в Европі.

Берлін, 31. липня 1938.

Немов у відповідь на недавній злет чеських соколів у Празі відбулася на днях у столиці німецького Горішнього Шлеську, у Бресляві, велика Олімпіяда німецьких руховиків. Величезний бреславський спортовий майдан заповнило до останнього місця 400.000 руховиків. З усіх кінців світу, навіть з далекої Австралії, приїхали представники фізичної культури німецьких поселенців, щоб узяти участь в Олімпіяді й на власні очі оглянути мітичний для них третій райх. Нічого й казати, що німецькі руханкові організації з ближчих або дальших европейських країн заступлені були дуже численними відділами руховиків та руховичок; з самої тільки Чехословаччини приїхало поверх 20.000 осіб, у цьому коло 15.000 руховиків. Не бракували також, очевидно, представники німецької руханки з Польщі. З уваги на присутність на цій Олімпіяді Гітлера і Геббельса та голосного провідника судетських німців Генляйна бреславське руханкове свято розрослося до розмірів гомінкої маніфестації німецької національної єдности. Підкреслювали власне цей момент усі промовці, що в коротших або довших бесідах звертался до учасників Олімпіяди.

Зокрема звернули на себе увагу присутніх дві промови: судето-німецького провідника Генляйна та міністра пропаґанди Геббельса.

Генляйн, подякувавши господарям райху за гостинне приняття в імени всіх закордонних німців, заявив, що „ліпше, ніж усякі слова, доказує бреславський зїзд німців з цілого світу, що **знову істнує одноцілий, великий та гордий німецький нарід, пройнятий одним світоглядом і сильною вірою. Зусилля здвигнути з державних кордонів також духові кордони між членами одного й того самого народу заломилися на почутті народнього інстинкту німецької людини.** Ми, закордонні німці, даємо державі те, що державі належиться, а нації те, що належиться нації. Як німці, **привикли ми приняті на себе обовязки сумлінно виконувати. Тому** виконання обовязків у відношенні до держав, до яких належимо, беремо **поважно та сумлінно. Але навіть як громадяни ріжних країн і держав ми є та залишаємося громадянами німецького народу (дойче Фольксбіргер), що добровільно підпорядковуються законам німецького народу як цілости. Ми стали одним народом, спільнотою усіх німців у світі".**

Висловивши далі у своїй промові подяку закордонних німців для творців третього райху, зокрема для Гітлера, Генляйн продовжував свою промову такими словами:

по цілім світі усуваючи відтиски без болю При купні домагатися оригінальної коробки LEBEWOHL На кожнім пластерку є також напис

LĘBĘWOHL

„Бачимо державний нарід Великої Німеччини, занятий могутньою розбудовою своєї історії, і черпаємо з того нову віру й нове довіря для нашої боротьби Велич і щастя Великої Німеччини є величю та щастям цілої німецької нації, але також величю та щастям цілої Европи й усіх її народів Маємо глибоке переконання, що історія призначила Німеччину на те, щоб вона найшла той новий закон для народів, який був би одинокий усилі принести дійсний та справжній мир у нашій неспокійній частині світу. Ми вернемось до нашої тіснішої вітчини горді, що доля призначила нам спеціяльне, хоч важке завдання: берегти вірно німецьку землю та німецьку кров і допомогти забезпечити німецькому народові мир. Як речник найбільшої німецької національної групи в Европі складаю заяву також іменем інших закордонних німців: **Ми є нерозривною частиною великої німецької нації".**

Міністр **Геббельс** подав на вступі своєї промови історію дотеперішніх зїздів закордонних німців, зокрема враження зі зїзду у Штутґарті у хвилині, коли третя Німеччина ставила свої перші кроки до віднови нації та обговорив досягнення III. райху за пять років. Далі заявив він, **що це булаб ілюзія думати, немовто Німеччина розвязала всі німецькі проблеми. Полагоджено досі тільки невелику їх частину, деякі проблеми стали саме тепер справою сильно актуальною, але найбільша частина тих проблем чекає своєї черги.** Німеччина веде важкий бій, економічний та політичний з сусідніми демокр. світом. Злосливі противники націонал-соціялізму не малиб нічого проти кровавої війни. Але те все діється за пізно. Нинішня Німеччина — це могуча потуга. Не маючи відваги напасти Німеччину в отвертому бою, поширюють про неї брехні, м. і. такі, що Німеччина — це один концентраційний табор.

Накресливши ріжницю між Німеччиною до 1933 р. і теперішньою, Геббельс сказав дослівно: **„Цей самий нарід, що в 1918 р. в розпуці та пессимізмі не вірив у свою власну силу, стоїть тепер з піднесеним чолом у колі інших світових потуг. Ми свідомі своєї сили, ми знаємо чого хочемо, але ми хочемо теж того, що ми знаємо. Ми не тільки говоримо, але й розвязуємо питання, що стоять перед нами. Ми свідомі великої політичної та культурної місії німецького народу в цілім світі".**

„В цих урочистих годинах, в яких довкола нас зібрані частини цілого німецького народу, в цих годинах, коли ми стаємо свідомі великої політичної і культурної місії німців у цілім світі, наші думки линуть від початку до кінця до тої людини, що дала нам національну віру та що здійснює нам наші національні надії. Фірер здоровить вас!"

Преса усього світу приняла бреславські німецькі маніфестації з мішаними почуваннями. Особливо заява Геббельса, що Німеччина має ще багато проблем до розвязання, як і заява про культурну місію німців у світі, дає багато нагоди та матеріялу до роздумування. Деякі чеські пресові органи добачують у промові Генляйна підставу до обвинувачення його за державну зраду.

І. Д.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

В сороковини смерти бл. п. ґен. М. Тарнавського.

Товариство „Молода Громада" повідомляє усіх своїх членів та українське громадянство, що в неділю 7-го серпня ц. р. в год. 12-ій вполудне відправиться в Архикатедральній церкві св. Юрія поминальне богослуження і панахида в сороковини смерти бл. п. ґенерала М. Тарнавського.

Рівночасно повідомляємо, що Митрополичий Ординаріят дозволив на прохання Ділового Комітету відправляти в краю в неділю 7-го ц. м. поминальні богослуження й панахиди за бл. п. ґен. М. Тарнавського.

Рада Т-ва „Молода Громада".

—o—

Відкривають саркофаг та апсиди Осьмомислової катедри.

Княжий Галич-Кридос, 1. 8. 1938.

Нині приступлено до відслонення закритих на зиму камяної домовини-саркофагу — по всякій правдоподібности князя Ярослава Осьмомисла й апсид митрополичої катедри, що їх минулого року відкрив д-р Пастернак. Сподіємося, що коло суботи провізорична крівля буде вже знята і буде можна знову оглядати ті дорогі нам памятки.

—o—

Заборонили літній табор Т-ва „Орли" КАУМ у Крилосі.

Від 4. 7. Т-во „Орли" КАУМ вело у Крилосі літній табор для своїх членів. 31. 7. староство у Станиславові заборонило з днем 5. 8. вести цей табор. Треба згадати, що учасники табору дуже совісно й безкорисно працювали при відслонюванні Осьмомислової катедри.

З польської акції на наших землях.

НАСТУП НА ХОДАЧКОВУ ШЛЯХТУ.

У статті „Під гаслом національного відродження" „Вєк Нови" з 29. м. м. подає вислід дотеперішньої польської акції серед т. зв. ходачкової шляхти.

„Початки праці над підкарпатською ходачковою шляхтою — пише „Вєк Нови" — сягають року 1935, коли то піднято першу спробу в турчанському повіті. Виявила вона незвичайно сильне тяготіння шляхотського елементу до організування **під гаслом національного відродження.** Небавком організаційний рух у живловий спосіб опанував ціле Підкарпаття та перекинувся на інші области Східної Галичини.

„У жовтні 1937 р. відбувся організаційний зїзд ходачкової шляхти на Підкарпатті при участи коло 4.000 учасників з львівського, станиславівського і частинно тернопільського воєвідства, на якім ухвалено зорганізувати загальний Союз. У висліді постанов зїзду випрацьовано статут Союзу Ходачкової Шляхти і приступлено до організації Союзу. В лютім 1938 р. відбувся у Перемишлі зїзд відпоручників кружків Союзу Ход. Шляхти у прияві коло 400 відпоручників, на якому вибрано центральну управу цього Союзу.

Організаційний розвиток Союзу Ходачк. Шляхти зображує отся табеля:

рік	місяць	кружків	управ на повіти	управ округи.	членів
1936	листопад	8	1	—	
1937	жовтень	83	4	2	7.500
1937	грудень	100	6	2	10.500
1938	лютий	147	8	2	12.000
1938	березень	200	12	3	14.500
1938	квітень	242	21	3	16.000

„Організаційне життя в кружках виглядає так:

До дня 13. лютого зорганізовано: зборів управ 598, відчитів 384, „оплатків" і свяченого 94, забав 168, представлень 68. В ділянці культурно-освітніх справ переведено: курсів провідників суспільної праці 2 для 100 осіб, курс інструкторів 1 для загалом 50 осіб. У більшости кружків повстали **союзні світлиці.** Крім того зорганізовано **38 рухомих бібліотек** і заінсталювано 27 радіоприймачів. У квітні 1938 р. Союз дістав від Комітету для справ ходачк. шляхти Варшаві 150 радіоприймачів. Зорганізовано **3 краєзнавчі прогульки** по Польщі, в яких взяло участь поверх 1.300 членів Союзу ход. шляхти. Розвиток „Побудки", двотижневика для ходачкової шляхти, ілюструють числа передплатників. З тих чисел виходить, що коли у вересні 1937 р. було 3.071 передплатників, то у квітні ц. р. було їх уже поверх 8.000.

„Союз частинно започаткував, частинно перевів у власній ділянці або у великій мірі допоміг будові: **61 костелів і римо-кат. каплиць, 36 „Домів Людових", 15 шкіл, 1 бурси для молоді і сиротинця.** Поза цим приміщено 6 синів ходачкової шляхти у школах і виєднано 8 наукових стипендій.

„В ділянці господарських потреб Союз прийшов з допомогою в 396 справах. Крім того признано **97 господарських позичок і 2.435 премій,** у тім числі **800 книжок** на господарські теми. Для кружків годовців худоби Союз роздав **360 румунських овець.** Незалежно від того зорганізував: **13 кас Стефчика, 7 безвідсоткових і кооперативних кас, 22 „кулка рольніче", 19 крамниць „кулок рольнічих" і 10 молочарень.** Поза тим у рямцях Союзу улаштовано **88 господарських халупничих та торговельних курсів,** а саме 29 курсів сільського пристрою, 24 курсів хатньої господарки, 6 курсів плекання овець, 18 курсів дошкілля, 3 трикотарські курси, 1 курс „страганярський", 7 курсів управи винограду.

„Національне відродження польської ходачкової шляхти почало набирати з часом щораз ширших розмірів. Організаційний рух хо-

З нагоди
950-літніх роковин хрещення Руси-України
читайте повість
Юліяна Опільського
„ІДОЛИ ПАДУТЬ"
що зображує неавичайно живо цю переломову подію,
виводить могутню постать Володимира Великого,
змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.
Накладом Видавничої Спілки „Діло".
2 томи. — Ціна 4 зол.
Дістанете у всіх книгарнях.

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 7)

Двобій.

Зібельман не хотів довго мучитись в боязкім очікуванні, що йому подадуть напитись отрути.

— Я лікар — додав ґраф. — Але, прошу вас, не говоріть про це нікому. Бо коли довідається про це уряд, то заборонить мені таку працю, я не маю дипльому.

— А хворі, що ви їх лікуєте, не зрадять вас?

— Це селяни, отже добрі сторожі моєї тайни. Лікую здебільша дитячі хвороби та пошесть худоби, бо це найгрізніша мітла нашої країни. Минулого року я охоронив діти у трьох селах від тифу. Вже три роки минуло, коли я відвернув пошесть худоби. Але ви не приходите в цій справі до мене. Це мабуть якась торговельна справа. Рідко буває, коли до мене приходить людина вищого стану. А чи не було вам сумно, коли ви входили до мене?

— Признаюся. Життя в заперті є причиною багатьох сплїток. Приходжу до вас, пане ґрафе, в тій самій справі, в якій вже мій батько листувався з вами — але без успіху. Я сказав собі: „Ет, піду до нього сам, спільно поговоримо". Дуже тішуся, що можу тільки з тим, з ким маю до діла, скінчити свої справи. Тому повторяю свою пропозицію. Якби я міг дістати від пана ґрафа цілий ліс, то дам за нього 120.000 зол. Коли ж ви не хочете його продати, тоді принаймні дозвольте мені, щоб я міг зробити собі лісом дорогу до залізниці, широку на шість сяжнів. За цей дозвіл поставте, пане ґрафе, ціну яка вам подобається. Жадна ціна не буде для мене за велика, бо я конче потребую тої дороги до торговлі.

— Дорогий пане сусіде — відповів ґраф Тібор, — Ви були до мене щирі, я буду до вас ще щиріший. Ті, що вам радили, щоб ви не йшли до мене, бо на мене находить шалена лють, говорили вони правду. Вона находить на мене. Я вже такий. Але я того демона держу залізними руками. Моя пята завсіди є на його голові. Часто він хоче мене скинути, але я не пускаю його, придушую його. Мучить мене спрага, але крім води ви не побачите ніколи на моїм столі іншого напитку. Маю немилосерну повагу, тужу за наказуванням, але не бажаю собі слуг, виконую всю працю сам зі своєю дочкою. Я налоговий стрілець, мій ліс, мій парк переповнені найгарнішими дикими звірятами, а я не маю ні зброї в хаті як також не вживаю страви, на якій була кров. Бачу, як лиховісний маєток моїх предків, де колись необмежено панували мої предки, розділений поміж селян, а я таки відвідую щоденно хатини селян кольоністів, щоб лікувати хворі діти. Я ще власник пралісу, за ціну якого я міг би стати знову великим паном і не терплю в хаті ані сотика, не сягаю за грішми, що їх мені дають селяни, але сам живу бідно, без багатьох річей обійдуся!

Отокар Зібельман здвигнув раменами: все здавалось йому якимсь божевіллям.

— Скажу вам ще більше. Побачите, що до цього нічого не додам, нічого не замовчу і сами опісля скажете: цей маєток справді непродайний! Я останній нащадок родини, з якою вяжеться прокляття. Це кожний знає. Давно оповідає народня словесність, якто мій дід був тим, що визвав Бога на двобій! Визвав його в часі, коли умирав його син. Шалена це була думка: але її основа в батьківському серцю. Кара його не минула. Дорослий син, хотячи спасти власні свої діти перед твердим серцем діда, застрілив свого батька. Ще одна шалена думка: але вона має теж свою основу в батьківським серцю. Зняли вбивникові батька голову з пліч та закопали її в цім лісі. Схоронили її тайно, не сказавши про це нікому; тільки старого дерева ховало в собі його імя на срібнім медаліонику. Давно вже медаліоник заріс корою; ніхто не знає, де мій прадід спочиває. І так моглоб статися, що на корені першого дерева, яке би далиб зрубати, висів би череп, що на мене кричав би: „Я став убийником, я вмер, я зважився на проклони тільки для тебе, а ти не залишиш мене у спокою!" Не звертайте уваги на мене! Не лякаюсь ніякого марива, але боюсь я самого себе! У тім двобою, що його почав мій прадід з Богом, жили його нащадки! Удар за ударом переслідував їх! Бог поборов їх власними руками. Ніколи передтим у нашій родині не народилась лівчина, завсіди тільки хлопці. Я останній нащадок нашої родини. Але двобій триває й досі. Але вже тільки з одної сторони. Бо я не боронюсь. Переношу терпеливо свою долю, виставляючи голову під Його удари. Але Він ще далі бе. Можливо, що вже це скоро скінчиться. — Моє дитя — дівчина. Бог не буде продовжати бою з дівчиною. А до того ще зі сліпою дівчиною. Тепер вже знаєте, чому я не продам лісу. Колиб я дістав гроші, я став би марнотратником, що непокоїв би Бога, людей, як і мої предки робили, я пропив би останню тисячівку, як вони мільони, а моя дочка булаб жебрачкою — сліпою жебрачкою! Тепер, пане, вже знаєте, чому від мене не можна з того ліса купити ані куща, ані пташиного гнізда, і тим менше кусник землі.

Зібельман схилив покірно голову. — До-

лачкової шляхти поширився не тільки у Східній Галичині але також на Волині, Поліссі та Городненщині і т. д. Проблема ходачкової шляхти стала питанням, що торкається усіх східних земель.

„У цій ситуації — кінчить „Век Нови" — було необхідно утворити клітинку, що центрально зайнялася б дослідчими роботами над цілістю проблеми й одночасно охопила б її як з погляду програми, так також тактичних і технічних засобів".

Стільки довідуємося з „Веку Нового" про акцію для „національного відродження" ходачкової шляхти. Хіба і цього досить, щоб уявити собі розміри цієї акції. Сухі числа говорять самі за себе. За неціле три роки 16.000 нащадків зубожілих українських боярських родин опинилося поза рямцями української національної спільноти, хоча — як це засвідчує кінцевий уступ ревеляцій „Веку Нового" — акція для „національного відродження" дотеперішніми досягненнями у Східній Галичині не вичерпується, а навпаки: вона ще в початковій стадії, з тенденцією поширитись і дальше поглибитись. Чого не вспіла доконати за кілька століть передвоєнна королівська Польща, що „національно відродила" тільки магнатські роди, це намагається з усіх сил в ері „самовизначення народів" за який десяток літ надробити повоєнна республіканська Польща.

Невблаганна дійсність ставляє перед українське громадянство щораз-то нові і щораз трудніші завдання. Зокрема великий і перед історією українського народу дуже відповідальний обовязок має українська ходачкова шляхта, яка — віримо в це — у своїй основній, підставовій частині зорганізовано, мужно та неагнуто поставиться до всякого натиску на неї ззовні.

Вол ють спалити столицю ніж віддати японцям.

По розбитті трьох китайських дивізій спротив китайців слабне. Наступ японців дуже сильний. Представник китайських військових кол признав, що провідники китайців радше спалять Ганкав, ніж віддадуть провізоричну столицю Китаю японським військам.

Криваві бої в Палестині.

АНГЛІЙСЬКА ПАЦИФІКАЦІЯ.

Підчас справжнього бою, який звела змоторизована військова стежа з ватагою арабів під Наблюсом, упало 8 арабів. Пятнацять арабів було ранених і 4 попало до неволі.

В Єрусалимі кружляють поголоски, що бій під Наблюсом був куди більший, як це подають урядові комунікати. Англійські втрати невеликі.

ПЕРЕРВАНА КОМУНІКАЦІЯ.

Минулої ночі перетяли невідомі справники телефонічні лінії, що лучать Єрусалим із закордоном. Телефонічне получення було кілька годин нечинне.

Високий британський комісар у Палестині відкинув прохання за помилуванням 24-літнього жидівського поліцієнта Шварца, якого засудили в січні ц. р. перед військовим судом за вбиття арабського поліцієнта.

РОЗМІРИ ПАЦИФІКАЦІЇ.

Як подають арабські джерела, пацифікація, що її перевело військо й поліція в районі Тулькарем—Наблюс—Джанін зачіпила загально 40.000 мешканців. Арештовано к. 2.000 мужчин і 100 жінок. Пацифікатори збурили к. 400 домів. Підчас поспішних ревізій знищили багато харчевих припасів та домашньої обстановн.

Найменший непослух, або лихе розуміння приказів в англійській мові дуже гостро карали. Кажуть, що повстанці з наказу тайної ради не починають боїв серед осель і навіть не борокяться, коли їх окружать, щоб охороняти тамошне населення.

Закарпаття.

ВИБОРИ ДО АВТОНОМНОГО СОЙМУ МОЖУТЬ ВІДБУТИСЯ ЩЕ ЦЬОГО РОКУ.

При кінці липня президент міністрів д-р Годжа приняв на довшій розмові голову парляментарної коаліції Підкарпатської Руси сенатора д-ра Бачинського і секретаря посла Ю. Ревая. Розмова торкалася питання, як пристосувати національний статут до Підкарпатської Руси, і справи виборів до закарпатського автономного сойму.

Премієр Годжа заявив, що уряд не робитиме перешкод, щоб вибори до автономного сойму відбулися ще цього року. Після того вивязалася широка дискусія про компетенцію і структуру майбутнього сойму і про способи, як перевести вибори до того сойму.

Що торкається національного статуту, то закарпатські парляментарні представники можуть висловитися, чи бажають, щоб національний статут та інші реформи, що їх уряд підготовляє, були важні і для Підкарпатської Руси. У звязку з цим парляментарні представники мають відбути інформаційні розмови з міністром внутрішніх справ д-ром Черним та його фахівцями-експертами як теж і з експертами президії ради міністрів. Досі так воно було, що закарпатські політичні кола предкладали свої проекти в Празі, а тепер уряд матиме власний проект, який дасть розглянути парляментарним представникам.

НЕБАВОМ СКЛИЧУТЬ ГУБЕРНІЯЛЬНУ РАДУ.

Премієр Годжа видав наказ, щоб у найближчому часі скликати Губерніяльну Раду. Цей наказ голови чехословацького уряду — пише „Нова Свобода" — кидає дивне світло на губерніяльний уряд, в якому деякі чинники без відома губернатора просто саботували скликання першої сесії Губерніяльної Ради.

„МОЛОДАЯ РУСЬ" ПЛАЧЕ ЗА ЦАРЕМ.

Інж. Федькович, основник та організатор Фенциківської „русской автономної партії", після того, як перестав бути членом тої партії, почав видавати в Ужгороді свій власний часопис „Молодая Русь". Можна було сподіватися, що з цієї „Молодої Руси" повіє справді молодечим, хоч і москвофільським духом. Але москвофіли, які молоді вони не були, своєю ідеольогією та думками звичайно старечий народ. Це виявилося вже з першого числа „Молодої Руси". У величезній статті вона плаче за старим царським режімом і царем та висловлює надію, що старий царський режім вернеться і воскресне цар.

СЕКРЕТАР УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ ІДЕ ДО АМЕРИКИ.

Губерніяльний надкомісар Микола Лацанич, секретар Української Центральної Народньої Ради цими днями виїджає до Америки на міжнародній конгрес молоді, як член делегації молоді Чехословаччини. Надкомісар Лацанич був перед двома роками як делегат на міжнародньому конгресі молоді в Женеві, минулого року в Парижі і тепер їде до Ню-Йорку на третій конгрес, що відбудеться в днях 18—24 серпня. Надкомісар Лацанич відвідає при цій нагоді наших земляків за океаном.

—o—

Зміна парляменту в Італії.

Окрема комісія Великої Фашистівської Ради предложила Мусоліньові проект реформи італійського парляменту, який його затвердив. Парлямент буде складатися з представників фашистівської партії і цехів. Нова палата заступить палату послів і перейме її компетенції. Палата буде складатися з двох національних рад: фашистівської партії і цехів. У склад першої ввійде ґенеральний секретар, інспектори й окружні секретарі фашистівської партії, до другої ради — представники цехів.

—o—

НОТА МАНДЖУРСЬКОГО УРЯДУ ДО СОВІТІВ.

Манджурський уряд вислав за посередництвом совітського генер. консуля в Харбіні протест проти совітських атаків під Ганкуфен. Манджурський уряд перестерігає Совіти, що вони несуть повну відповідальність за поважні наслідки, які можуть виринути на випадок дальшого напасного становища до Манджурії. Одначе манджурський уряд готов почати переговори, якщо Совіти зревідують своє становище.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ НАСТУП.

Пресова секція кореанської армії повідомляє, що вчора по 9. год. совітський баталіон і 9 повзів знову заатакували японців під Чанкуфен, одначе їх наступ відбили і повзи ушкодили.

9 совітських літаків перелетіло вчора над манджурською границею і скинули у двох місцях бомби.

Ювілейне Свято „Просвіти" в Вашій місцевині — це мірило національної свідомости Вашої громади.

Що писало „Діло" 59 рокіз тому.

Субота, 4 серпня (23 липня) 1883.

НЕ ТРЕБА ЗЛИВАТИ МАЛИХ ДЗВОНІВ В ОДИН ВЕЛИКИЙ.

Обговорюючи неодавну московського ювилею у звязку з 900-літтям хрещення Руси в Києві, „Діло" підкреслює, що на це свято не приїхали з малими виняткми визначні славянські дівчі епоха Росії.

„І чогож-ж мав їхати тепер до Києва напр. ветеран чех, д-р Ріґер? На зїзді у Москві 1867 р. він сказав був памятні алєгоричні слова: „Нерозум зливати малі дзвони в один великий, бо чим більше дзвонів тим краща гармонія". А тепер мав їхати до Києва — дивитись на те, як Росія робить зовсім протилежне: зараз другий величиною славянський дзвін — русько-український нарід — насильно розбивае, звучний металь кришить? Ні, для таких славян, як Ріґер, що щастя і силу славянських народів бачать не в деспотизмі, не у гнеті, але в федеративнім звязку славянських країв з повною автономією, — для таких людей не було там місця! Там треба було російським панславістам штафажі, а на штафажу може послужити і якийбудь Марков або Лучин, чи галицько-руський, чи сербський, чи болгарський".

КНЯЗЬ БІСМАРК.

„Кн. Бісмарк може знову повеличатись, що вся німецька політика в його руках. Доказом того є, що цісар Вільгельм вертаючися зі своєї подорожі, поступив насамперед до Фрідріхсруе, як ученик до свого учителя, щоб йому особисто здати справу з усіх тих вражінь, які мав підчас подорожі. Так кн. Бісмарк знає тепер з уст самого цісаря, що ухвалено в Петергофі, а це не залишиться без впливу на зїзд міністрів, що має відбутися ще цього місяця".

АРХЕОЛЬОГІЧНІ ЗНАХІДКИ В ГАЛИЧІ.

„Ц. к. центральна археольогічна комісія у Відні на останньому своєму засіданні розглядала предмети, що їх винопав д-р Шараневич в Галичі і Залуквї. Комісія ствердила, що всі ті предмети походять по найбільшій частині з перших часів середніх віків, а найцінніщим з них є срібний нашийник".

звольте мені, пане ґрафе, зробити принайменше стежку до цього дому!

Ґраф подав йому руку.

— Будете завсіди у нас милим гостем.

Солодкий звук голосу перервав їх розмову.

— Це моя дочка Цецілія — усміхався блаженно батько.

Попросила їх до вечері. На ґанку стояв застелений стіл. На ньому було розставлене те, що для богів у поемі Овідія, коли вони подорожували по землі: мід, хліб, густе молоко. Пожива, на якій була колись кров, ні алькоголь, не мали на цім столі місця.

Батько й дочка сиділи біля себе на вузькій лавочці. Отокар бачив, як дуже вони кохають одне одного, які щасливі обоє. Він заздрив їм.

Цецілія положила ніжні свої пальці на обличчя батька.

— Бачу тебе у душі своїй. Люблю тебе так сильно, що я вимоделювалаб вірно твій бюст, якби я мала віск.

— Панночко, я принесу вам у такому разі віск, — сказав Отокар.

— Найщиріша подяка вам за це.

Повечеряли. Було вже пізно. Гість попрощався і приготовлявся відходити. Коли граф довідався, що Зібельман залишив свого коня аж на самім кінці ліса, запропонував себе за провідника. Вночі легко міг би заблудити.

Ледви перейшли невеликий кусник дороги, поспішило за ними мале сільське дівча і тяжко віддихаючи, просило, щоб граф дав якийсь лік її братові.

Отокар просив графа, щоб вернувся, бо він сам уже знайде дорогу, якою прийшов. Пригадав собі, що знає, де тече потічок, а звідтам вже знає дорогу.

(Док. буде).

Правнича сторінка.

Чи можна домагатися відшкодування за знищені православні церкви?

В часописі „Хлопська Правда" (Варшава, 31-го липня 1938 р., ч. 13.) у відділі „Правних порад" читаємо:

„Тимотей М. з Білої Підляської запитує: В нашій православній парохії розібрали церкву, виставлену тому пять років за наші гроші і за дозволом уряду. Де маємо шукати справедливости і чи маємо право шукати відшкодування та від кого?

КРЕМ **HALINA**
магістра **Nr. 2**
В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО
плекає церу усуває морщини
Добрий під пудер.

Відповідь: Якщо розібрали церкву внаслідок безправного порушення урядовця, Православна Церква (а не парохія), заступлена Консисторією має право доходити відшкодування за шкоди зприводу зловживання владою чи теж беззаконности урядовця. Якщо дійсно безбезправний розпорядок урядовця, за відшкодування треба позивати до суду солідарно Державний Скарб (Генеральну Прокураторію) та урядовця, що допустився зловживання владою, що спричинила шкоду Православній Церкві Пишу тут загально, бо подробиці тої дивної події мені не відомі. **Ч. Свйонтковський,** адвокат у Варшаві.

*

З цеї поради польського адвоката з Варшави у справі знищення понад 112 православних церков на Холмщині і Підляшші в останніх двох місяцях думаємо, що скористає Митрополит Православної Церкви у Варшаві і внесе в імени Православної Церкви низку позвів до окружного суду в Люблині (по думці ст 13 § 3 уст. 2 і ст. 30к. п. ц.) за відшкодування за знищення церков на Холмщині і Підляшші. Позви за відшкодування слід вносити проти Державного Скарбу до рук уряду Генеральної Прокураторії в Люблині і проти дотичних старостів (напр. Казимира Веляновського, старости з Томашева) чи війтів (напр. Казимира Хмеля, війта лашівської волости), які видавали відповідні доручення спровадженим робітникам полякам нищити церкви.

Треба змагати за всяку ціну, щоб суд висвітлив ці „дивні події" знищення православних церков, — як пише адвокат Свйонтковський, ці „злочини" з паленням православчих церков — як це осудив уже сенатор Петражицький у своїй промові в сенаті підчас дискусії над законом у справі поуніятських дібр. Треба змагати до того, щоб суд ствердив, що не вільно нікому безкарно ломити законів, бо це доводить до заломання правовости в державі і до повної анархії. Хай суди памятають цю самоволю, що діялася при нищенні православних церков і хай винуватці понесуть заслужену кару!

ОПЛАТИ ЗА НАУКУ РЕМЕСЛА.

Міністри промислу і торговлі оголосили розпорядок з 9-го червня ц. р. (Д. З. ч. 5, поз. 407) яким дозволили промисловцям брати оплати від учеників, які вчаться такого ремесла: 1) **різьбарства** (різьба в дереві і камені), 2) **виробу оптичного приладдя і шкла; 3) токарства в дереві,** 4) **виробу музичних інструментів,** 5) **граверства,** 6) **ювілерства і золотництва,** 7) **годинникарства** і 8) **світливства.** Одначе промисловці можуть безплатно вчити учеників вище згаданих родів ремесла.

Зрештою наука інших родів ремесла є безплатна, себто ремісники не можуть брати від учеників (терміноторів) оплат за науку ремесла.

Ближчі інформації у справі науки у промислових школах і в ремісників найде кожний зацікавлений у книжечці п. н. **„Як стати ремісником",** що появилася друком у 1937 р. накладом Т-ва „Праця" ім. І. Левинського у Львові.

Слід лише згадати, що справу науки в ремісників нормує розпорядок президента про промислове право з 7. червня 1927 р. (Д. З. ч. 40 поз. 350 з 1934 р.) і ст. 477 кодексу зобовязань. Згідно з постановою цієї статті, що обовязує в тих випадках, де науки в ремісника не нормує спеціяльний закон, працедавець зобовязується підготовити ученика до практичного виконування свого звання. Тому обовязаний так навчати ученика, щоб він підготовився до свого майбутнього звання. Крім того обовязаний залишити ученикові відповідний час на науку у промисловій школі, на відпочинок і на виконування релігійних практик. Вкінці ученики мають право до 14-денної відпустки по році праці.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Обнижка стемплевих оплат від обороту нерухомостями.

З хвилиною оголошення розпорядку президента з 27. жовтня 1933 р. (Д. З. ч. 84. поз. 609) про нотарів, що наложив на широкі верстви населення обовязок зладжувати у формі нотаріяльних актів усі договори у справі продажі, обтяження і обмеження нерухомостей — оборот нерухомостями, головно між селянами, відбувається фактично у формі устних договорів продажі. Справу обороту нерухомостями заплутала ще новеля до розпорядку президента про кородони держави (Д. З. ч. 11, поз. 83 з 1937 р.), що узалежнила продаж нерухомостей між польськими таки громадянами від окремого дозволу воєводи. Цього дозволу воєводи треба навіть на виарендування нерухомости, продовження

При БОЛЯХ ГОЛОВИ НЕРВОБОЛЯХ і ГРИПІ
вживайте ПОРОШКИ для дорослих і дітей
KOWALSKINA

договору, аренди ужиткування та управи нерухомостями. До того політика старостів і воєводів, які не дозволяють купити українським селянам ні клаптика землі при парцеляції довели до того, що майже ввесь оборот нерухомстями на селі відбувається у формі устних договорів продажі, на основі яких не може новий власник заінтабулювати у грунтових книгах на себе придбаної нерухомости. Наслідок цих ріжних розпорядків, законів, специфічної політики адміністраційної влади і надто високих стемплевих та нотаріяльних оплат такий, що грунтові книги не відзеркалюють фактичного стану власности нерухомостей. Отже нині годі довідатися з грунтових книг, хто є дійсним власником дотичної заінтабульованої нерухомости. Щоб недопустити до дальшого хаосу у справі обороту нерухомостями і заохотити головно селян, щоб згідно зі ст. 82-ою згаданого розпорядку про нотаріяльний примус зладжувати всі договори перехід, обмеження та обтяження права власности нерухомости у формі нотаріяльного акту під загрозою неважности самого договору — оголошено закон з 28. квітня ц. р. (Д. З. ч. 32, поз. 276) про обнижку стемплевих оплат у справі переходу власности нерухомости. **Отже дотепер** згідно зі ст. 52-ою стемплевого закону (Д. З. ч. 64, поз. 404 з 1935 р.) **стемплева оплата** від письм, що стверджували договір про набуття нерухомости чи її продажі на ліцитації і т. п. **сягала 4% вартости нерухомости. Новий закон обнижує стемплеву оплату до 1%, якщо вартість нерухомости не перевищає 10.000 зол. Якщо вартість нерухомости більша ніж 10.0000 зол., але не перевищає 25.000 зол. — тоді стемплева оплата до 10.000 зол. сягає 1%, понад 10.000 зол. 4%. Далі закон вимагає до обнижки стемплевих оплат, щоб письмо з договором у справі набуття нерухомости зладжено в часі від діяння закону, себто від 7. травня ц .р. до 31. грудня 1940 р.** Закон не відноситься до нерухомости, що положена в межах санітарної охорони живців, що мають характер публичної ужиточности, ні не обнята правосильним загальним або подрібним планом забудування. **Далі від письменних договорів у справі набуття нерухомости вартости до 10.000 зол. не платиться постійної гіпотечної оплати,** що **виносить 3 зол.,** лише **розмірну оплату у висоті 1/3%** вартости нерухомости з тим, що згідно з законом про судові оплати ця розмірна гіпотенча оплата не може бути менша ніж 3 зол. Гіпотечну оплату платиться при внесенні подання до гіпотечного суду, щоб заінтабулював нерухомости.

Одночасно слід згадати, що міністр **справедливости розпорядком** з 3. червня ц. р. (Д. З. ч. 41, поз. 343) **обнизив винагороду нотарів за зладження акту позбуття нерухомости,** до якої відноситься закон про обнижену стемплеву оплату — 1% ось так:

до 300 зол.			— 10 зол.
понад 300 до	600 зол.	—	12 зол.
понад 600 до	1.000 зол.	—	14 зол.
понад 1.000 до	1.500 зол.	—	19 зол.
понад 1.500 до	2.000 зол.	—	24 зол.

понад 2.000 до 10.000 зол. включно: від перших 2.000 зол. 24 зол., від решти 0.8%, понад 10.000 зол. нормальна висота винагороди нотарів згідно з їх тарифою. Згаданий розпорядок обнижує теж винагороду гіпотечних писарів від внеску за переписання титулу власности нерухомости до половини з тим, що найнижча оплата сягає 6 зол.

ЗВІЛЬНЕННЯ УЧИТЕЛІВ ВІД МЕШКАНЕВОГО ДОДАТКУ.

Від 1-го серпня ц. р. прийде звільнення від обтяження спеціяльним податком від винагород мешканевих додатків, виплачуваних учителям у сільських громадах. Доходовий податок будуть обчисляти тільки від самої винагороди, без числення мешканевого додатку, що звільнить платню до 150 зол. від податку. Досі учитель, який діставав 150 зол., підлягав спеціяльному податкові, бо йому дочислювали 15 зол. мешканевого додатку.

Нема доброго снідання без кави з цикорією
ЛУНА
— яку виробляє єдина — українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Сторінка без політики.

СЕКРЕТИ ВЕЛИКОГО ГОТЕЛЯРА.

Один із найбагатших готелярів у Ню Йорку — віденець. Він зветься Ральф Гінтц. Як молодий хлопчина він почав свою службу у готелевому ліфті. У 15-ім р. життя батько завіз його до Америки. Там почав він працю від помивача тарелів у готелевому ресторані, пізніше став кельнером і куховаром. Тепер він має 8 великих готелів у різних містах Спол. Держав. Коли він уже зробив міліони, то тепер ділиться із своїми секретами, яким він завдячує своє майно: 3 і пів мільона річного доходу.

ЧЕМНІСТЬ ТА УВАЖЛИВІСТЬ ЯК РІДКО.

Його перша засада й остання — дбати за гостей у готелі. Уся його служба вишколена так, щоб готелевим гостям було приємно та вигідно, краще ніж в інших готелях, вигідніше ніж дома. Коли гість витягне з кишені папіроску, зараз поруч нього хлопець до послуг гриматиме запалений сірник, коли новий гість тільки впише своє прізвище на бланкеті, вже вся служба довкола знає, як він називається. У кімнаті кожний знайде листовий папір із своїм видрукованим прізвищем. Коли він виїжджає, дістає забавки чи інші дарунки для своїх дітей. Кельнер пробує познайомитися із примхами гостя і навіть не зважується вживати назв, які звичайно є на стравосписі, а вживає таких назв, якими звик їх назвати гість. Кожний може в ресторані дістати те, що дома любить найліпше або чого нелегко може дома дістати. Гостеві без його прохання випрасовують убрання, вкладають до кишені сірники чи шпички до зубів, за кожним разом повідомляючи про все, що для нього робять.

КАРТОТЕКИ.

Кожний, хто раз зупинився у готелі, має власну картотеку, як у поліційному бюрі. Коли готелеві детективи чи зручна служба встигли вивідати, коли цей гість святкує свої уродини, готель не забуває переслати йому побажання, навіть, коли він уже виїхав. Такі побажання пересилає управа готелю теж членам його рідні. Хто вертається до готелю, знає, що там уже знають його звички. Коли він був за першим разом чимось невдоволений — ліжком, музикою, криком дітей, він може бути певний, що на другий раз йому заощадять нервів. Містер Гінтц списав цілу книжку для вжитку своєї служби, як треба поводитися з гістьми. Він зібрав 2.000 рад і вказівок. Усі ці ради мусять знати його співробітники

ЧЕКОВА КНИЖЕЧКА.

Найтяжча справа — оцінити фінансову спроможність гостя. В Америці багачі платять чеками, отже легко може трапитися, що хтось виставить чек, що не має покриття і виїде. За цілий рік найбільший готель Гінтца „Ді Ню-Йоркер" стратив усього 2.000 долярів на несолідних чеках. Багачі зупиняючися у готелі платять звичайно за все щойно при кінці тижня і не можна від них домагатися плати згори, ані випитувати про їх фінансовий стан. Про їх фінанси мусять зібрати всі потрібні дані готелеві детективи. Коли тільки є докази, що гість прикидається багатим, а має в кишені діри, тоді управа вміє якомога чемно та скоро його позбутися. Гості дуже рідко нарікають, коли бачать, як уся служба довкола старається пізнати всі їх звички та примхи і коли вона поводиться з кожним інакше. Одні гості люблять, щоб мати при собі завсіди слуг, інші, щоб їх залишити у спокою.

Неодин гість після кількох днів побуту в готелі Гінтца переконується, що там задовольнили всі його домагання швидше, ніж за ціле життя у власному домі. Не диво, що втомлені домашніми непорозуміннями міліонери шукають на якийсь час там захисту.

З усіх кінців світа.

Помер наймолодший індійський раджа 18-літній Мітра Партаб Секер володар Ґанґпуру та Орісси. Він вступив на престіл у 1930 р. і панував над 350.000 підданими.

Паризькі фабриканти перфум приготовили нові природні пахощі, як запах лісу, вогкої землі і дощу, бо саме на такі пахощі є щораз більше амат рів.

У північній Канаді в місті Єллоунайф відкрили кіно, що буде міститися в найбільше північній частині землі. Усю апаратуру доставляють там літаками.

До музею у Компієнь (Франція) два збирачі подарували 35.000 оливяних вояків, що зображають найріжнородніші типи війська ріжних епох і народів.

У Ванкувері у пристані вибухла пожежа, що спричинила шкоди на 900.000 фунт штерл. Корабель „Королева Росії", що стояв недалеко мусів утікати від смуги вогню.

Статистика Спол. Держав стверджує, що на 37 мешканців припадає один злочинець. 200.000 американців, що тепер живуть, стануть іще душогубцями перед своєю смертю. Що 22 хвилини трапляється у Сп. Державах якийсь злочин. 180 міліонів долярів річно пропадає з рук спокійних громадян, які мусять для святого спокою платити викуп бандитам.

В італійському селі Лятісана коло Удіне 27-літня селянка уродила нараз четверо дітей — двоє дівчат і двох хлопців; усі діти та мама здорові.

Власник одного нюйорського готелю заплатив 5.000 долярів одному італійському цукорникові за секрет, як робити морозиво. Цукорник не може два роки свого припису виявити нікому більше.

Великий промисловець з Атлянтік Сіті Томас Міллєрі казав собі зробити капелюх увесь зі золота і проходжується в ньому по вулиці під охороною детективів. Міллєрі старається кілька разів на місяць звернути на себе увагу якоюсь новою штукою.

—o—

Смерть володаря найменшої монархії на світі.

Хочемо згадати про державу, що у політиці не грає ніякої ролі і тільки через те попадає на цю сторінку.

Володар князівства Ліхтенштайн, яке начислює ледви 11.000 мешканців, сивоволосий Франц І. помер дня 25. липня ц. р. на замку Фельдсберґ у Чехословаччині. На престолі він засідав 10 літ, а прожив 85 літ.

Ліхтенштайн — незалежна держава, тільки в митних справах приступила до унії зі Швайцарією, яка катож за границею репрезентує це князівство. Ця держава повстала в 1719 році, а в роках 1815—1866 була вона членом Германської Конфедерації, потім стала незалежна і по нинішній день самостійно держиться. До 1918 року держава Ліхтенштайн була злучена митною унією з Австрією, а коли монархія австро-угорська розлетілася, приступила до унії із Швайцарією. Це й помогло цій малій державі, що її не прилучили до Німеччини, в той час, коли Австрію прилучували. Франц І. довгі роки був австрійським амбасадором у Петрограді та був близьким приятелем Габсбургів. До столиці князівства міста Вадуз нераз приїжджав претендент до австрійського престолу архикнязь Отто. Там радив він із своїми прихильниками, а також мав би стрічатися з останнім австрійським канцлером Шушнінгом, який не соромився, що він є прихильником монархії. Нічого дивного, що по аншлюсі ходили чутки, що німці заатакують Ліхтенштайн, щоб таким способом зліквідувати останню станицю прихильників Габсбургів. Крім того князь Франц І. одружився був у 77 році життя з дочкою жидавихреста, великого віденського банкіра Гутмана. І тому власне Франц І. не міг бути популярний серед гітлерівців. Сивенький князь добре знав своє скрутне становище і тому для добра держави зрікся правління дня 30. березня ц. р., а владу передав стрийному внукові 32-літнього князя Франца - Йосифа. Після того покинув свою чудову палату у Відні на Банк Гассе ч. 9, де находиться одна з найбільших колекцій образів в середущій Европі і виїхав зі своєю дружиною до Чехословаччини до власного маєтку.

Князь Франц І. в останніх часах свого життя дуже хотів, щоб його наслідник князь Йосиф одружився був з дочкою цісаревої Зити, з архикняжною Аделяйдою, а шефа Габсбурґського роду Оттона конче хотів одружити із своєю стрийчною внучкою Марією Терезою. Та теперішня політична ситуація не дозволила здійснити йому його планів. Це й було великим ударом для старенького князя, який до кінця свого життя залишився вірний австрійській династії.

Смерть Франца І. відчинила нову сторінку в історії держави Ліхтенштайн.

Наслідник Франца І. Йосиф, що перебрав уряд дня 30. березня ц. р. за коротенький той час став дуже популярний і всі його піддані обдаровують його правдивою симпатією. Він прилюдно заявив, що буде старатися вдержати самостійність краю якнайдовше та буде триматися осторонь внутрішніх справ Німеччини. Парламент ухвалив резолюцію, щоб необхідно втримати самостійність держави і висловив вірність династії при владі. Приємно згадати, хоч і здрість бере, що мешканці Ліхтенштайну не платять ніяких податків, крім 1-процентового податку до доходу, а всі майже податки покриває династія з власних маєтків.

Вкінці годиться згадати, що Ліхтенштайн теоретично веде війну з Прусією від 1866 року. Вести теоретично війну — яка вигода!

Коли Австрія вела війну з Прусами, тоді Ліхтенштайн станув по боці Австрії, але коли заключали празький мир, забули про Ліхтенштайн і тому теоретично війна триває вже від 72 років.

8 ВЕЛИКИХ ФІЛЬМОВИХ ФАБРИК ПЕРЕД СУДОМ.

На внесок генерального прокуратора Кумінген почався в американськім суді федеральний процес проти 8 великих фільмових фабрик. Прокуратор закидає фабрикам, що вони змонополізували всі фільмові підприємства і таким робом перешкоджають іншим фабрикам виробляти і продукувати фільми. Прокуратор виступив проти таких фабрик: Парамавн, Ворнер Брос, ХХ. Сенчурі, Фокс, Колюмбія, Універсал і Юнайтед Артіст. Крім цих суд притягнув до відповідальности ще 25 фільмових товариств, які велику ролю відограваля на ринку збуту. Завдання процесу, згідно з домаганнями прокуратора створити свобідну конкуренцію у всіх промислових ділянках кіна і знести супремацію великих компаній над малими фабриками. Цей процес стрінувся з великою реакцією у колах великих фінансістів на Вол Стріт. Там акції фільмових товариств значно впали на курсі.

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ ЗА ВЕЛИКА.

Данський король Христіян є найбільшим половіком у своїй державі, він високий на 1 метр 99 цм. Недавно король оглядав англійський воєнний корабель ГМС „Нюкастль", який стояв у відомім порті Аарус. Коли Христіян XV. переходив кімнати, то в одній з них ударив головою у фрамугу. Він сильно вдарився, але щоб задержати рівновагу звернувся з дотепом до окруження, кажучи: „Наша величність буває часом за велика". У всякому разі данський король мав більше щастя, як Карло VIII, французький король, що вдарився головою у двері так сильно, що по двох днях помер.

—o—

ЛЮДИНА ІЗ „СТАЛЕВИМИ ЛЕГЕНЯМИ" БУДЕ ПОДОРОЖУВАТИ САМОХОДОМ.

Трагедія сина американського міліонера Суіт відома цілому світові. Той молодий чоловік по грудній недузі, яку давніше перейшов не може жити без тзв. „сталевих легенів", в яких його були замкнули. Від якогось часу стан здоровля молодця Суіта дещо покращав, так, що йому кілька разів удень позволяють відихати нормально, без тих штучних легенів. Лікарі твердять, що Суіт зможе щораз довше самостійно відихати, а по 6 роках зовсім видужає. Покищо він замкнений у штучних легенях і страшенне нудиться. Батько, який вже викинув на нього величезні суми, щоб упримнити синові час, купив йому спеціяльне авто, якім хорий молодець зможе відбувати навіть більші подорожі. Самохід є так збудований, щоб апарат, де є замкнений Суіт міг свобідні поміщатися у возі. Авто молодого міліонера коштувало 15 тис. долярів. З боків воно осклене, щоб недужий міг свобідно обсервувати околицю в часі їзди.

Нове протиукраїнське підприємство в Берліні.

Було колись...

Була матушка Расея, був батюшка цар і був... Ватик.

Отак собі Ватик, білорус по походженню і як усі перебіжчики до нації при владі великий москвотяп. Тому Ватик працював у добродійнішій з добродійних редакцій того режіму — в „Новому Времені".

І плавав Ватик як вареник у сметані.

Прийшли большевики.

Редактор Суворін та багато його співробітників втікли за кордон, а тих, що залишились арештовано та розстріляно.

Залишився і Ватик, але не тільки його не розстріляли, але він зробив ще і карієру у большевиків.

Ми не хочемо ставити Ватикові недискретних питань, але мусимо принайменше признати, що він зручний чоловяга.

Як один із провідників совітського фізичного виховання, він користується усіми совітськими благами, Тамочка (жінка його) працює в берлінському торгпредстві і Юра (син його) вчиться за кордоном.

Ватик, Боря (брат його), Тамочка і Юра — родина Солоневичей, — яку нам в цих рядках доводиться називати всупереч прийнятим тут літературним звичкам, але так як вони самі себе іменують на суспільно-політичному терені, (хоча за нашими поняттями може якось розперезано-інтимно) — стає совітською аристократією!

І здавалося би — все гаразд.

Але Ватик і Ко не тільки зручні, але і завзяті — вони тікають від совітського раю, про що і мріяти не можуть сотні мільонів підсовітського населення. Їх ловлять і увязнюють в концлягері.

В цих присілках смерти, де безконтрольно панує Г. П. У., зручна родина Солоневичей робить знову карієру, і займає настільки упривілеєне становище, що інші вязні не подають їм більше руки.

В 1934 ця меткa родина ріжними шляхами з ріжних таборів знову тікає через карельські болота та праліси з Совітського Союзу і як в байках з 1001 ночі сходяться всі одного дня тут за кордоном.

Ватик, Боря, Тамочка і Юра випускають ріжні книжки, з яких книга І. Солоневича „Росія в концлагере", хоча і вражає нас, що не звикли до совітських метод, своїм безмежним непристойним самохвальством, — цікава і заслуговує на увагу.

Ватик закладає у Софії газету „Голос Росії", приятелює з Мілюковим, друкує в його „Последніх Новостях" свої фейлетони, навязує контакт з есерівськими „Соврем. Записками", і як жидофіл воює з расизмом.

„В Німеччині нам незручно" — пише Ватик („Г. Р." ч. 13); „не жиди рішили долю імперії (російської) і навіть не вони рішають тепер долю СССР. У складі політбюро партії є лише один жид; майже вся провідна жидівська верхівка партії або розігнана або розстріляна" („Г. Р" ч. 23 і 24) якийсь п. Гольденвайзер у ч. 14. „Гол Росії" слушно пише, що люди в СССР воліють краще „якуб то не було чорну і навіть червону Росію від брунатної Гітлерляндії" і сам Ватик в тому самому числі лає „ідіотську теорію расизму"!

Але як не старається Ватик, швидко і Мілюков і Керенський розкушують його і зручна родина знову міняє, з власної чи не власної ініціятиви фронт (який це раз?) і починає шукати шляхів до тих, про „ідіотські" засади яких ще не так давно писала. Ватик перелицьовується з ніжного юдофіла у страшного юдофоба і добивається візи до... Німеччини! Але це не так просто; в Німеччині йому не довіряють і ніби то мають до цього причини.

В цих обставинах вибухає бомба в лютому у Софії, про що писала своєчасно вся преса.

Нечувана, найгіршого смаку реклама і самореклама зроблена самим І. Солоневичем навколо смерти Тамочки причинилася до численних чуток та поголосок, що поширилися з цього приводу серед еміграції.

Гидливе почуття викликають ці ніби то від крови ще липкі і брудні листки „Гол. Росії" (ч. 85), світлини з безсоромно рекламними позами Солоневичей тощо.

„Скінчене. Всі встали і перехрестилися. Юра обняв мене за плечі і сказав тільки:

— Ну шож Ватик, отже будемо перти до кінця..."

І поперли.

Бомба відкрила Сезам.

Ватик, Юра і Боря „приперли" до Берліна.

* * *

В Берліні і в Німеччині успіх.

Відчити у московській мові, відчити у німецькій мові. Всюди рекляма і рекляма! Відчити в Берліні переповнені, у Франкфурті, за словами Ватика, 5.000 слухачів, у Гамбурзі — 8.000 (відчити платні) тощо, авдиції в радіо, наклад книжок росте, Ватик хвалиться у своїй газеті, що заробив вже 40.000 марок, а до кінця року матиме 100.000, купив авто і що він є єдиною „величиною" на еміграції, отже новим вождем!

До вождів на еміграції не треба нам і привикати!

В 1933-34 рр. обявився тут вождь Светозаров, називається просто — Пельхав. Коли його жінці радили, принайменше, навчитися московської мови, вона відповіла:

„Пощо? Катерина Велика як їхала до Росії також не вміла по московськи!"

Недавно ще один еміграцький московський вождь Вонсяцький помістив на першій сторінці газети „Фашіст" свою світлину з написом:

„День народження Вонсяцького збігається з днем народження Петра Великого"!

З заздрости чи конкуренції до всіх цих „великих" Ватик проголосив себе також „величиною".

Еміграцькі гуморески цікавили би нас менше, якби ціль їх не йшла далі цих 40.000 або 100.000 марок.

Комерційні більш або менш зручні, підприємства, та й годі!

Одначе московська еміграція, вже звернула увагу на те, що вся праця Солоневичей іде фактично не на організацію, а на розклад еміграції.

Солоневичі стоять за „общевоїнський союз", але проти його командантів, вони за організацію дорослу, але проти їх провідників, вони за монархію, але проти живих монархістів, в будучій Росії наказом по військовій окрузі (!) вони зліквідують всі нові держави на західних границях Совітського Союзу тощо.

Нехай собі московська еміграція сама розбирається в тому чи націковування офіцирів проти їх проводу, москалів проти українців, грузин, урядів сумежних з Росією держав проти їх московських меншин і т. д. є білим чи червоним ділом.

Нас цікавить підприємство Солоневичей головним чином тому, що у програмі своєї руїнницької роботи воно присвячує занадто багато місця Україні і що на тлі цієї його діяльности погроза І. Солоневича в тому, що він не дасть Німеччині „оттяпати Україну" (!) (ч. 14 „Голосу Росії") якось симптоматично покривається з анальогічними погрозами червоних достойників.

* * *

У програмі своєї протиукраїнської боротьби Ватик не привіз жадного свіжого матеріялу, ні аргументації. Від нього тхне старим і перестарілим москвотяпством примітивного і безграмотного гатунку.

У своїй книжці „Росія в концлагере" І. Солоневич присвятив кілька сторінок (том І. стор. 220—226) розмові з українським вязнем Б. Б. К. (Балтійсько-Біломорського Комбінату) проф. камянець-подільського педагогічного інституту Б. Бутько, засланим на цю далеку північ на 5 років каторги (родину його заслали на Сибір).

Нижче подані скорочені уривки з цієї розмови характеристичні не тільки для „світогляду" Ватика, але ще більше для способу думання підсовітських українців, навіть у страшних умовинах большевицької каторги, — на порозі смерти. Перспектива ніколи більше не побачити Україну гнітила його ще більш ніж 5 років конц. табору.

„Проф. Бутько як і дуже багато із самостійників був переконаний у тому, що Україну зруйнували, а його вислали в концтабор не большевики, а кацапи" — пише І. Солоневич і далі додає: „Не люблю, я грішний чоловік всіх цих культур містечкового масштабу, всіх цих спроб розірвати загальноруську культуру — якаб вона не була — на шмаття всяких кисло-капустячських сепаратизмів".

— А все тому, що ви — великодержавний шовініст; свій своєму брат. Всі ви москалі-імперіялісти, і большевики і меншевики і монархісти і хто його знає ще. Це у вас в крови — відповідає Бутько.

— Я вам казав, що великоруської крови у мене нема ні каплі.

— Отже заразилися. Імперіялізм прилипає... для нас ваші кацапи гірше татарського наїзду. І за Батия так не було.

— Хіба при царському режімі, хтонебудь на Україні голодував?

— Голодувати не голодували, а давили наш нарід, душили нашу культуру. Це у вас у крові, з хахлацькою впертістю повторював Бутько — не у вас особисто — ви ренегат, перекінчик.

— Годі, Тарасе Яковлевичу, так говорити... я провів шість років на Україні — і скільки разів мені доводилося перекладати українським селянам газети і урядові накази з української мови на московську; у московській їх краще розуміли".

— Ну, це ви вже Іване Лукіяновичу, залишаєте!

— ...хто пішов во імя самостійности за Петлюрою? Ніхто, не пішов. Так і залишились: в ваґоні — директорія, а під ваґоном — територія.

— Тепер усі підуть.

— Підуть, але не проти кацапів, а проти большевиків.

— Підуть проти Москви.

— ...Як що ми тут (в концтаборі) не порозуміємося, не перестанемо жити нарізно, то всяка сволота буде нас по концтаборам таскати... Аматори найдуться.

— Якщо ви доберетеся до влади — ви будете також серед тих аматорів.

— Я не буду. Балакайте якою хочете мовою і не перешкоджайте нікому балакати так як він хоче. Ось і усе.

— Це не підходить. У Москві балакайте в якій хочете мові. А на Україні тільки по українськи... Ми боремося за своє, за свою хату. У вашій хаті, робіть що хочете, а в нашу не лізьте... Хіба при будьякому ладі самостійної України можливо булоб те, що там тепер робиться? Україна для всіх вас це тільки гінтерлянд для вашої імперії білої чи червоної — все одно. Ясно, що те, що у нас робить червоний імперіялізм — царському і в голову не приходило. Ні, з Москвою своєї долі ми звязувати не хочемо. Занадто дорого коштує... Ні, Росії маємо досить. Ми дістали від неї кріпацтво, на нашому хлібі будувалася царська Росія і тепер будується сталінська. Годі! Буде! У нас на Україні тепер вже і пісень не співають. Так! А наш нарід — хто в Сибіру — хто тут в таборі — хто на тому світі.

Розмова ця велася в березні 1934 року; на Україні цвіли степи, а Бутьки (скільки їх!) в сніжних завірюхах конали з туги за Батьківщиною.

Не знати чи Т. Бутько ще живе; а другий Солоневич доганяючи сотню тисячу марок в Берліні і забув навіть цю розмову, бо на викладі в Берліні, на який зібралося крім москалів чимало німців, представників ріжних установ, він з упертістю твердив, що ніякої України нема, що українська мова штучна і її ніхто не розуміє („багнет" — взято з французького „байонет" „пропозиція" також з французького — „пропозісіон" і т. д.!)і що з погляду внутрішньої совітської ситуації (слухайте, слухайте!) нема ніякого ґрунту для українського самостійницького руху!

Щиро виконуючи свої чи чужі завдання, І. Солоневич розперезується чимраз більше.

„...для підсовітського чоловіка тризуб асоціюється з Петлюрою, найбільше безглуздим і невдалим з усіх кандидатів на вождя — загально державного як і волосного розміру. Все, що так або інакше звязане з Петлюрою — для підсовітського чоловіка передовсім смішно. Виставляти в характері свого герба емблему, що вже стала символом жалюгідного безсилля, сміхотворної балаганщини, — значить або завидно вже вірити в свої сили, або зовсім не знати підсовітських настроїв" („Г. Р." ч. 106).

„...Про ніякі військові подвиги Петлюри мені не доводилося чути. Відношення сил між Петлюрою і Скоропадським було приблизно таке: зеро проти зеро. Київ лишився „нічиєю річею". При наближенню червоних петлюрівська армія відступала як то кажуть у военних реляціях „уникаючи зустрічі з ворогом", а як военні реляції не кажуть — тільки пяти блисками. Між „фронтами" панувала відстань гарматного вистрілу. Вистрілу морської гармати — так

„чотирнадцятидюймовки". „У результаті" — в в вагоні директорія, а під вагоном — територія. Коли білі витиснули червоних — Петлюра посунувся було до Києва і його викинули, головним чином, нагаями, майже без огнепальної зброї — і потім перейшов у повне воєнне неістнування... Якби я був жидівським політичним діячем — я би на самостійницьку карту не поставив ніодної копійки" („Г. Р." ч. 105).

Вистачить? Цих перлин можна було би наводити без кінця.

Одначе в усьому цьому не зважаючи на випробовану „зручність" Солоневичей шило вилазить з мішка:

„З погляду внутрішньої совітської ситуації нема жадного ґрунту для українського самостійницького руху!!"

„...Я на самостійницьку карту не поставив би ні копійки!!!"

Слухайте і розумійте язиці! — бо цеж говорить найбільший знавець і фахівець совітських відносин!!

Українці в Німеччині, на жаль, настільки зайняті своїми „внутрішніми" справами, що досі не мали часу не тільки якось реагувати, а навіть звернути увагу на цю нову протиукраїнську акцію в Берліні! А варто булоб!

„Язиці" же слухають і треба сподіватись зрозуміють, хоча може і не так, як би це хотілося підприємству родини Солоневичів.

Тарас Чміль.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **„Русалка"** Львів, пл. Більчевського, склад фарб і синки, 2 зол. **Володимир Павлович,** Залізці, 2 зол., **Г. Л.** Глиняни, 2 зол., **С. Б.,** Львів, 5 зол., **Володимир Калинович,** Бібрка, 5 зол., гості на іменинах проф. Володимира Сологуба, 7 зол., **Н. Н.,** 1 зол.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ НЕ ДІСТАНУТЬ ТЕРИТОРІЯЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ.

Чеський міністр почти Тучни виголосив на сходинах народніх соціялістів Бенеша довшу промову у справі теперішньої ситуації ЧСР. Промовець заявив, що **Чехословаччина готова понести якнайбільшу жертву для рятування миру в Европі.** Найновіша політика Німеччини — говорив міністр — створила добу, що її можна назвати другою добою Наполеона. Як скінчиться ця доба для ЧСР — невідомо. **Зате відомо, як доба Наполеона скінчилася для нього самого.** Судетські німці — заявив Тучни — дістануть у національнім статуті все, що їм належиться, але **під ніякою умовинною не дістануть територіяльної автономії.** Автономія — на думку міністра — **з одної республики створила би дві держави, а саме одну демократичну і другу тотальну.**

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала — Львів,** Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Конфіската.** Вчорашнє (167.) число „Діла" підпало конфіскаті за передову статтю п. н. „Церква, школа і земля", в якій цензура скреслила по кілька рядків у сімох місцях і ціле закінчення.

— **У спільнім пастирськім посланію** Епископату Галицької Провінції пропущено на самому вступі через недогляд імя Преосв. Івана, Епископа Кадоенського і Львівського Помічника.

— **Преосвященний Нярадій в дорозі до Галичини.** До Ужгороду вступив по дорозі до Галичини — Преосвященний Діонизій Нярадій, крижевацький епископ для українських католиків в Югославії. Між іншим відвідав епископа мукачівської єпархії О. Стойку і монастир оо. Василіян. Опісля з Ужгороду відїхав до Мукачева. Метою його подорожі, крім поладження своїх єпархіяльних справ, відвідати наші культурно-національні установи. З Преосвященним їде о. Фірак, парох Руського Керестура, редактор українських часописів в Югославії „Руських Новин" і „Рідного Слова".

— **Осторога перед ошуканцями.** Пишуть нам: У Заліщиках пібрав ще в березні ц. р. від наших купців якийсь Гулик Василь по 5 зол. за рекламові оголошення, які обіцяв до тижня видати друком і розіслати в повіті. Досі нема ані оголошень, ані спритного видавця, а деяким купцям навіть соромно нині признатися, що легковірно дали себе натягнути.

— **Акт обвинувачення за вбивство бл. п. Д. Стецькова.** На днях скінчили слідство проти б. кельнерки Марії Данилівної, яку арештували під замітом убивства цукорника бл. п. Данила Стецькова при вул. св. Миколи у Львові з весною цього року. Данилівна, заперечувала рішуче, наче вбила би Стецькова, але на саму згадку прізвища вбитого, діставала спазмів, або тратила притомність. Данилівну піддали під обсервацію психіятрів, які ствердили, що вона здорова. Тепер зладив прокуратор проти неї акт обвинувачення.

— **Ревізії й арештування у Винниках.** Дня 26. липня ц. р. поліція з Винник перевела ревізію у Городиських Бориса і Богдана. Борис Городиський є службовиком „Сільського Господаря" і перебував у Винниках на досвідній фармі. Обох Городиських поліція перевезла 27. м. м. до львівських Бригідок.

— **Кирило Вальницький на засланні.** „Робітничий Голос", орган УСДП, (ч. 5. за серпень) повідомляє „з достовірних джерел", що Кирило Вальницький живе на засланні в Каранганді в Азії. По приїзді Вальницького до Москви — більшевики дали йому посаду в Москві, але одночасно чекісти слідкували за кожним його кроком. Незабаром Вальницький попав під суд за... ОУН. І „за діяльність в ОУН" заслав московський суд одного з ворогів ОУН, Вальницького до Каранганди, далеко на Сибірі. Чи не сміх людям сказати: Вальницький і ОУН. Де кум, де коровай...

— **Львівська хроніка.** Авто ч. 40162 переїхало при вул. Сапіги 58-літню Пелягію Консадюк. — При вул. Білінських авто ч. 3014 трунуло наклесника А. Шупяка, який сильно потовкся. — Якийсь невідомий мотоцикліст переїхав на Любінській дорозі Івана Бугая зі Скнилова. — Якийсь проворний злодійчук украв передучора вечором на вул. Огородницькій Казимирові Ладі з Голоска Вел. портфель із 1.300 зол.

— **Краєва хроніка.** До хати Яна Ґурніцького в Стаях пов. Рава Руська, вломився невислідженний злодій, розбив куфер і вкрав 2.200 долярів та 100 зол. Ці гроші були ощадністю цілого життя Ґурніцького. — В Острівці к. Любачева згорів тартак Маркуса й Якова Штрасберґа. Шкоди було на 50.000 зол. Причина пожежі невідома. — В Зарадові пов. Ярослав грім ударив підчас бурі в хату Олега Буньк та вбив двоє дітей, а саме 9-літню Марію та 7-літнього Володимира. Одночасно грім попарив 11-літню його донечку Еву та жінку Катерину. Дім і всі будинки разом з інвентарем згоріли до тла.

— **Нагле зменшення подруж в Америці.** В останніх трьох місяцях зменшилося число подруж у стейті Ню Йорк на 60%. Причиною зменшення подруж є примус лікарських оглядин обоїх кандидатів подружжа перед шлюбом.

— **Тайне касино гри** викрила американська поліція в купелевій місцевости Льонґ Айсленд. До касина ходили грати особи з найкращого

Управа тютюну та безробіття на селі.

Одною з тем, досі ще відповідно не обговорених, це справа управи тютюну як джерела праці і заробку для цілого ряду плянтаторів тютюну

Знаємо добре, що наш край переважно хліборобський мало упромисловлений і що більшість наших господарств — це господарства малоземельні і карловаті, які не забезпечують вповні прожитку власникові і його родині.

На підставі даних Головного Статистичного Уряду — 61 прц. населення займається виключно рільництвом, городництвом і лісництвом. В тернопільськім та волинськім воєвідстві 80 прц. населення займається хліборобством. Тимчасом в інших державах, от як у СССР 77,6 прц. займається хліборобством, в Чехословаччині 34,5 прц., а Німеччині 30.9 прц.

Наше село перенаселене. Майже 2/3 усіх господарств — це господарства малі до 5 га, отже господарства малі, карлуваті. Такі господарства не можуть дати ані праці всім робучим силам ані відповідно забезпечити прожиток їх власникові. Запас землі, яку можнаб було вжити навіть при найбільш радикальній рільній реформі на доповнення карловатих господарств, дуже обмежений.

З цього бачимо як це бажане забезпечити надмірові рук на селі працю та заробіток.

Розгляньмо тепер питання наскільки і як може поправити матеріяльне становище сільського населення управа тютюну.

Як знаємо праця в хліборобстві має характер типово сезоновий. Найбільше праці припадає на час від квітня до жовтня, себто в часі засівів та весняних праць, сінокосів та жнив, осінних засівів та копання окопових. В інших порах року насилення робіт у хліборобстві значно слабне. На час тих головних праць припадає коло 175 днів праці. Отже селянська родина, що пересічно складається з 5—6 осіб розпоряджає в тім часі можливістю виконання праці підчас 875 до 1050 днів, а за цілий рік 1500 до 1800 днів праці.

Селянські господарства переважно посвячують 2/3 цілої площі під збіжжя. На залишений 1/3 поверхні управляють окопові, городину та пашу.

На підставі обчислень Виділу Економіки дрібних селянських господарств Державного Наукового Інституту Сільського Господарства в Пулавах пересічно в 5 га господарстві припадає на 1 га управи збіж від 18 до 43 днів ручної праці, при продукції паші від 13 до 35 днів праці. Управа окопових та городини вимагає 36—115 днів праці. При управі цукровних буряків коло 120 днів праці.

Отже вже з того загального огляду бачимо, що тільки в 50 відсотках використовують працю господаря та його родини в карлуватих господарствах. У щасливішім становищі є господарства типу городинно-садового. Вже 2 га господарство, що продукує городовину, потребує 500 до 800 днів праці.

Управа тютюну вимагає ще більше праці як управа городини. Пересічно на 1 га тютюневих плянтацій припадає при управі тютюну:

а) Трапезунд, Тик — Кулак, Американ — від 960 до 1200 днів праці.

б) Герцоговина, Угорсько-городового — коло 750 днів праці.

в) Вірджінії — 600 до 700 днів праці.

г) Тютюну кентуцький — коло 400 днів праці.

ґ) Махорки — 350 до 400 дні впраці.

Такого великого запотребування ручної праці не знаємо при управі інших землеплодів. Тому нічого дивного, що в околицях, де управляють тютюн відчувається брак рук до праці, головно у часі пильніших праць.

Очевидно всюди управляти тютюну не можна, а значне поширення управи тютюну може загрожувати навіть надпродукцією тютюневого сирівця. Вивозу краєвого тютюневого сирівця заграницю досі не брали під увагу, хоч без сумніву для таких тютюнів управлюваних в краю як нпр. Вірджіній, Кентуцький та махорки напевно можнаб знайти ринки збуту. В усякому разі, коли візьмемо під увагу, що в минулому році при управі тютюну на просторі 6890 га працювало 32207 плянтаторів — то управи тютюну як джерела заробітку та доходу для малоземельних господарів не можна легковажити. 1613

ПРИГАДУЄМО!!!

Що збірним осередком нашого духовенства, інтеліґенції, кол мистецьких, редакційних, промислових, купецьких, міщанських, тощо є

ЛЬОКАЛЬ

ҐАСТРОНОМІЯ

Львів, Костюшка 3. Тел. 294-85.

Козовідкритий ресторан, кімнати до снідань, „Секції Гастрономічного Промислу при С. У. К." дає запоруку повного вдоволення П. Т. Гостей.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ.

Інформації про студії у високих школах Львова, Варшави, Вильна, Кракова, Познання, Люблина та заграниці подає **Студентське Інформативне Бюро** — Львів, ул. Міцкевича 11, партер, години урядові від 12—13. На відповідь залучити марку за 35 сот.

Студентське Інформативне Бюро.

товариства. Поліція арештувала власників касина і понад 50 грачів, між ними кілька панъ. Поліція замкнула касино.

— **Відмовляються приймати товарові посилки.** Портові робітники відмовилися працювати в ночі і в неділю та свята. Кораблі, що приїхали до Марсей у суботу вечором і в неділю не могли вивантажити товарів. 2.419 подорожніх не могли відобрати своїх клунків. 8.305 тон товару, що швидко псується здебільша харчевих посилок, виладовано щойно в понеділок. Деякі корабельні товариства відмовилися прийняти товари, що швидко псуються, якщо їх мають вивантажувати в Марсей. У Ліоні сподіваться страйку робітників будівельного промислу вже в неділю. В доках у новім порті Еріо над Роданом робітники страйкують вже тиждень тому, що до праці приняли робітників, які не належать до генеральної федерації праці.

— **Тайна комуністична організація молоді на Латвії.** Минулого тижня поліція викрила тайну комуністичну організацію молоді. Перед кількома днями політична поліція довідалася довірочно, що в Ризі при вул. Мітавській ч. 88 є тайна друкарня нелеґальної комуністичної організації. Негайна ревізія викрила друкарську машину і багато комуністичної бібули. Арештовано кількох членів цієї організації, а кількох утікло за кордон.

— **Грабіж 50 тисяч долярів.** Чотирьох озброєних бандитів напало в понеділок 1. ц. м. у білий день на філію італійського банку в Ню Йорку. Грабіжники стероризували револьверами 12 клієнтів і 9-ох банкових урядовців, забрали 50.000 долярів, що лежали на бюрку касіера і втікли.

— **Згоріла фабрика деревляних виробів.** У понеділок вибухла грізна пожежа у великій фабриці деревних виробів у Таліні. Фабрика згоріла до тла, не зважаючи на великі зусилля пожежних сторожей. Кількох членів пожежної сторожі є ранених. Шкода сягає понад пів мільона корон.

— **Велика афера в Ню Йорку.** Прокуратор вніс акт обвинувачення проти 103 осіб за нарушення алькоголевого закону. Це найбільша алькоголева афера від скасування прогібіції. Між арештованими є 6 поліцаїв, 6 податкових урядовців, 15 власників дрогерій, кількох фабрикантів екстрактів до горілок і кількох лікарів. Прокуратор каже, що підсудні в останніх трьох роках продавали тижнево коло 10.000 бальонів спірту і не платили належного податку. Державний скарб має 1,8000 дол. шкоди.

— **По сварці з жінкою скочив у море.** Минулої ночі підчас візду великого трансатлянтійського корабля „Нормандії" до пристані в Ню Йорку пропав з корабля професор університету Гамільтона у стейті Ню Йорк Роберт Мур Дункан. Слідство виявило, що опівночі професор посварився зі своєю жінкою, яку побив. Лікарі заопікувалися його жінкою, а проф. Роберт Мур Дункан загинув. Здогадуються, що Дункан скочив у море.

— **Пять днів арешту за недозволений перелет понад океаном.** У Ню Йорку підготовляються до величавого привитання летуна Корігена, який вертається до Америки кораблем „Менгетен". Виконання кари 5 днів арешту, що нею покарала Корігена летунська влада за перелет понад Атлянтійським Океаном без дозволу летунської влади, припинили Корігенові.

— **Нова хвиля переслідування священників.** У свердловській провінції (б. Екатеринбурська) Г. П. У. арештувало православних священників старообрядців Степана і Саву Корляків. Далі арештувало православного священника Лаврова з Горковської провінції. Г. П. У. дуже завзято переслідує на релігійному тлі німецьких кольоністів над Волгою, де розстріляно двох священників-евангеликів Мілера з Розенфельд і Єгера з Вайценфельд під закидом агітації проти большевицького режіму.

— **Де найбільше винахідників?** Минулого року зголошено найбільше винаходів у Німеччині, бо аж 112.784. За Німеччиною йде Японія з числом 63.143 винаходів; Злучені Держави з числом 62.740 винаходів, Англія з числом 35.687, Франція з числом 17.689, у Польщі 3.832 винаходи, в того Німеччина зголосила 498, сама Польща 468, Швайцарія 108, Франція 93 і т. п. Польський патентовий уряд признав минулого року 1.734 патенти на винаходи, при чому найбільше патентів признав з хемічного і керамічного промислу, бо аж 300, на винаходи з машинового промислу признав 272 патенти, на винаходи з комунікації і транспорту 155 патентів, в електричнім промислі 144 патенти, з будівництва 117 патентів і т. п.

— **Ріжні вісти.** Відома фільмова артистка Шерлі Темпль занедужала в Бостоні. Має горячку понад 39°. Двох лікарів сидить біля недужої. — Президент Естонії Петс приймав у замку Оро на ґарден парті (гостина в городі) коло 200 осіб, усіх членів дипльоматичного корпусу в Естонії і всіх членів уряду з ген. Лейдонером. — 20 черниць приїхало з Барселюни до Льондону на британському военному кораблі. Їм удалося виїхати з Барсельони завдяки інтервенції американського посла. — Французький президент Лебрен приїхав до замку Візіль в Альпах коло Ґренобль, де побуде кілька днів. — Грецький уряд поставить в Атенах памятник св. Павла на памятку його проповіди перед аеропаґом. — На днях о. д-р Карло Речак святкував 70-ліття священства. Він є найстаршим священником у ЧСР, та має 96 років.

— **Залір.** Свідоцтва лікарських повар стверджують успішне діяння природної гіркої води **„Францішка Йосифа.**

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК": „ЧОЛОВІК, ЩО ЖИВ ДВА РАЗИ".

Професійний нюйорський бандит утікаючи перед поліцією застрілив поліцмена. Він утік, але знає, яка кара його чекає. Утікаючи вдруге вулицями, він ховається до університетської клініки і попадає саме на виклад професора, який радить лікувати вроджених злочинців оперативно. Професор твердить, що після спроб на котах і малпах, він перемінював ці створіння з дуже диких у лагідні, бо злі нахили залежні від деяких заліз у мізку. Бандит зацікавлений викладом, воліє перейти риск операції, ніж умерти на електричному кріслі. Професор у великій таємниці переводить свою операцію і коли вона вдається, промовчує перед своїм пацієнтом усе його минуле, побачивши, що пацієнт забув це минуле зовсім. Замість бандита народилася лагідна людина, що починає нове життя. Професор залишив свого пацієнта у себе дома, наче прибраного сина; цей скінчив студії і став дуже талановитим лікарем і дуже гуманною людиною. Але переведена косметична операція (крім першої головної) не могла змінити таких прикмет, як деякі рухи та голос. Давні приятелі та спільники бандити таки пізнають його. Поліція теж дістає матеріял, який дозволяє їй віднайти сліди злочинця, що пропав безслідно.

Фільма має оригінальний сюжет, переведена дуже цікаво, небанальна. Головну ролю грає мало відомий та талановитий актор Беллямі.

Крім цього у програмі дві колірові гумористичні, дуже дотепні.

КІНО „АПОЛЬО": „ШАЛЕНА КЛЬОДЕТА".

Париж. Дві великі фірми: жіночих панчіх і черевиків. Сотні дівчат-манекенів. Син директора фірми з панчохами — жертва природи, нещасливий син свого батька, бо подобається всім жінкам. Він гарний, має голос, дотеп та „шик". У себе працювати не може, бо співробітниці думають більше про нього, ніж про клієнток, через те він вступає до іншої фірми. Тут він познайомлюється випадково із власницею фірми черевиків, гадаючи, що вона прислужниця у цій фірмі. Звідсіля починаються непорозуміння — зустрічі, танці, заздрощі. Власниця фірми черевиків це молоденька гарна дівчина; її грає Анні Ондра, розсіяний пустун. Її партнер відомий віденський тенор Зенкер. Комедія як десятки інших віденського виробу, може через те вже нас так не забавляє, бо багато сцен пригадуємо собі з попередніх фільм. Деякі дрібні вигадки — нові.

Спорт.

ВІДГОМІН СПРАВИ НАДВІРНЯНСЬКОГО БЕСКИДУ.

У зв'язку з дописом, що появився в „ІКЦ" з 20. м. м., бушімто „лікар українець відмовив помочі побитим польським спортовцям", дістали ми з Надвірної інформації, що кидають інше світло на цілу справу. Виходить, що допис в ІКЦ. був звичайним наклепом (у буденному стилю цього часопису) на українського лікаря з Надвірної д-ра Дутковського.

В дійсності ціла справа виглядала в реляції нашого дописувача так: „У дні 24. м. м. УСТ Бескид грав змагання за вхід до А-кляси з монастирецьким клюбом „Оґнєлєп-Сьвіт". Змагання закінчилися нерішеним виглядом 3:3, хоч у правильному часі виглід був 3:2 для Бескиду. Одначе суддя п. Євонюк, який увесь час кривдив Бескид, продовжив гру на 6 хв. і безпосередньо після того, як Сьвіт здобув треті ворота закінчив змагання. З вини цього судді ва гриші запанувала всім веспортова атмосфера, при чому змагуни Сьвіту безкарно лаяли і провокували підчас гри змагунів Бескиду та українську публіку. Після мечу прийшло до жалюгідного інциденту між грами, який І. К. Ц. роздув ро розмірів масакри. „Побитих" змагунів Сьвіту відвезли до шпиталю, куди безпосередньо пішов д-р Я. Кучерський, заступник голови УСТ. Бескид, який у присутності шпитального лікаря д-ра Надзведзя оглянув обох „замасакрованих" грачів і не лиш не знайшов ніяких слідів „масакри", але навіть синців, чи звичайного здертого наскірка. Він ствердив лиш присутній живчик, що з уваги на відбуті перед кількома хвилинами змагання було зовсім зрозуміле. Отже не знати, де тут була „масакра", та чи не була це звичайність, обчислена на ефект симуляція. Замість під адресою д-ра Дутковського ще й тому неправдиві, що він вийшов при кінці змагань у товаристві своєї дружини й малого сина та як довго він був на гриші, ніхто до нього за поміччю не звертався, бо авантура очинилася щойно по його відході".

Отільки подає наш інформатор із Надвірної. Цілу справу роздув ІКЦ. у відомих уже цілях. Жаль тільки, що українська надвірнянська дружина не вміла запанувати над своїм обуренням та дала себе спровокувати змагунам Сьвіту. На цьому найдошкульніше потерпіло само товариство, бо як виходить з рішення станиславівської округи, вона лиш ждала на те, щоб ударити по товариству.

БОКС.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

В неділю 7. ц. м. відбудеться на площі Сокола-Батька товариська стріча боксерів України і Лехії. Україна виступить із Пашином, Білим, Поміром та новим змагуном у вазі когута. Лехія виступить у своїм найсильнішім складі, бо вже 14. ц. м. має свій перший мистецький мечъ.

УКРАЇНА НЕ ГРАТИМЕ З КРАКОВІЄЮ.

Пертрактації України з Краковією не увінчалися успіхом і стріча не відбудеться. Імовірно відбудеться зате мечъ Україна — Гарбарня в понеділок 15. ц. м.

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

17. липня відбулися в Перемишлі Сокільські окружні плавацькі змагання при участи 18 побратимів, 2 посестер із гнізд: Перемишль 8, Перекопана 4, Негрибка 4 і 1 пос., Коровники 3 і 1 пос., Трійчичі 4. Виспіди: Посестри 50 м. довільним: 1) Скірка Евгенія (Коровники) 44 сек., 2) Маруся (Негрибка) 50 сек., Побратими 100 м. довільним: 1) Барицький Іван (Перемишль) 1:00,0 хв., 2) Стахурський Степан (Негрибка) 1:11,0 хв., 3) Гарабач Дмитро (Негрибка) 1:15,0 хв., 4) Зелеа Володимир (Перемишль) 1:20,0 хв., 5) Ярошевич Михайло (Перекопана) 1:25,0 хв.

РУСЬ ЗНОВУ ПРОГРАЛА.

УЖГОРОД. **АЦ. Сп. Нова Весь — Русь 2:1 (1:1).** Важні змагання за чашу Чехословаччини Русь несподівано програла на власнім гриші у присутності 1000 власних глядачів. Програна тим прикріша, що Нова Весь грала майже цілу другу полочину в десятку, бо суддя виключив одного грача. В Руси слабо заграла ціла дружина, вдоволили лиш Чапчінов і Карман.

ЗА ВХІД ДО ЗАКАРПАТСЬКОЇ ДИВІЗІЇ.

Русь Хуст грала два мечі (субота й неділя) з львівським суперником ГШЕ. Перший мечъ на гриші ГШЕ виграла Русь 4:2. Відплатні змагання перервав суддя при стані 1:0 для Руси, тому що глядачі вдерлися на гриші. Одночасно пряшівська Славія перемогла найгрізнішого кандидата до дивізії КШЦ (Комині) 3:0 і скріпила свої надії на вхід до дивізії.

ЗА ВХІД ДО ЧЕСЬКОЇ ЛІГИ.

Минулої неділі відбулися дві важні стрічі за вхід до Чеської Державної Ліги, які дали вже майже певне вирішення. СК Ліберь зремісував із Богеміянс 1:1 і має вже заповнену Лігу. СК Батя виграв 4:1 з КАЦ-ом і має вже 99 відс. даних на Лігу, бо ледви чи Богеміянс зможе його догонити.

ФЕРЕНЦВАРОШ ВИЕЛІМІНУВАВ ЮВЕНТУС.

БУДАПЕШТ. **Ференцварош — Ювентус 2:0 (0:0).** Ювентус відпав від фіналу, бо Ференцварош програв перший мечъ лиш різницею одних воріт 2:3. Ференцварош стрінеться у фіналі з переможцем стрічі Славія — Дженова.

Нові книжки й журнали

Маріян Гавдяк: КНЯЖИЙ ГАЛИЧ. Галич 1930. Накладом кангарні й базару „Рідної Школи" в Галичі. Відбито в „Союзній друкарні" у Станиславові, Собіського 24.

Книжечка з ілюстраціями дає короткий, та довладний перегляд історичних подій, у першій мірі археольогічно-наукових дослідів і праць окремих дослідників минувшини Галича та їхніх змагань до розвязки загадочних питань, звязаних з цим предметом. Тому вона необхідна для всіх тих, що цікавляться минувшиною Галича або хотять її на місцях пізнати.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Театри.

Великий Театр:

Середа 3. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".
Четвер 4. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".
П'ятниця 5. 8. год. 8. оп. „Гейша".
Субота 6. 8. год. 8. оп. „Гейша".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. неділний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
3. 8. Шалена Льоля.
4. 8. Лісова пісня.
5. 8. Пригода в Черчі.
6. 8. Процес Мері Дуген.
7. 8. Невольник.
З Косова іде театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
3. 8. Чесна Сузанна.
4. 8. Пан Твардовський
5. 8. Мазепа.
6. 8. Гейша.
7. 8. Гетьман Полуботок.

ДЕЛЯТИН:
8. 8. Маруся Богуславка.
9. 9. Чесна Сузанна.

Українська Нар. Капела „Чайка".

3. 8. Шешори.
4. і 5. 8. Пістянь.
6. 8. Косів.
7. і 8. Кути.
9. 8. Кути.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Шалена Кльодет" з Анні Ондрою.
АТЛЯНТИК: „Тавро минулого".
БАЛТИК: „Мій пан чоловік", „Кід Галгад".
ВАНДА: „Промені загадки", „Пізнались в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Не забудь про мене", „Белля Донна".
ЕВРОПА: „Комбатанти".
КАСІНО: „Чорний пірат".
КОПЕРНИК: „Людина, що жила 2 рази" й кольорові додатки.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Таємниця чорної кімнати".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Грізний Біль" (з Волесом Бірі).
ПАЛЯС: „Вернися, моя маленька!"
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Сам на сам" і „Пет і Паталіон у раю".
РІЯЛЬТО: „Ада, це не липове!"
РОКСІ: „Будеш усе моєю" й додатки.
СВІТ: „Візник ч. 13", „Таємний плян Р. S".
СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".
ТОН: „Втікач із Сан Квентіну", „Стріл у ночі".
УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія
ХИМЕРА: „Музика для тебе".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(оп. Мар'йська)
„Люрд" — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7): **„Голляндія".**

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 3. серпня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 Орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., **14.00 Українська інформ. газетка,** 14.10 Соната Бетовена, **14.35 Україн. конц. бандури В. Шупл,** 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програм., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Симфон. орх., 16.45 Військ. відчит, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Римський карнавал і увертура симф. орх., 17.20 Львів. комедія, фрагм., 17.55 Льов. спорт. вістки, 18.00 Волошки й жоржіль — гутір., 18.10 Скрипк. речіт., 18.45 „П. Братковський", оповід., 19.05 Співи. речіт., 19.25 Акт. гутір., 19.35 Розр. концерт, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Реверза, 21.10 Шопен і Польща, 21.50 Спорт. вісти., 21.52 Спорт. вістки, 22.00 Вечір. конц. симф. орх., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, вечір. ден. і метеор. комун.

Четвер, 4. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Шуманові твори (форт.), 14.35 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Мужики" Реймонта, 15.30 Легка музика з пл., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Вислою до моря, концерт нар. капелі, сопран, 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісня у мист. обробітці, 17.40 „Органіст із Попкли" Сенкевича, 17.55 Гальо!Позір! 18.00 Огляд авдань, 18.10 Берліоз: „Король Лір" увертура, 18.25 Театр Уяви: „Тайфун", 19.00 Легка орг. музика, 19.20 20.55 Акт. гутірка, 19.40 Відгомін минулого, концерт, у перерві новеля Раорта, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуалії, 21.10 Концерт легкої музики, 21.50 22.00 Спорт, 22.05—23.00 „Гостинниця під Львом" легка словно-муз. авд., із Щепком Тольком.

П'ятниця, 5. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика алюбу мандол., 8.00 Добрийдень наймолодшим: оповідання, вірші, піснички, мельодії, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Відкіля це взялось, опов. для дітей, 15.30 Гутірка з хорями, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Сальон. секстет, 16.40 Як повстає відбірник, 16.45 На побережжі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Ясельське підгір'я, Мазурські пісні у вик. хору, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Блезки та тіні годинника, 18.10 Твори на два фортепіяни, 18.45 Поетичні новини, 19.00 Співи. реціталь Ст. Вітаса у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісенька в легіонах, розр. концерт, 20.45 Веч. денник, 21.00 Всесторонні таланти у мистецтві, діяльог, 21.10 Танк. музика у вик. орх., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 3. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.0, Розр. муз., 17.00 Камер. конц., 19.00 Вес. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.15 Співи. речіт., БУДАПЕШТ 12.05 Форт. речіт., 13.00 Орх., 17.30, 18.00 Джез. муз., 19.00, 20.00, 21.00 Оперет. муз., 21.35 Орх., 22.05 Форт. речіт., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. конц., 14.10 Нім. романт. муз., 16.00 Орх., 21.00 Розр. муз., 22.30, 23.00 Конц. орх. і сол., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 19.00, 20.20, 21.00 „Дон Жуан" — оп. Моцарта, 22.30 Соната Бетовена, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 18.00, 19.00, 20.30 Розр. муз., 21.00 Пісні й муз., 21.00 Пісні й муз., 21.50, 22.00 Симф. конц., 23.15 Танк. муз., МІНХЕН 18.15, 16.00 Розр. конц., 18.20 Двофорт. муз., 19.15 Тріо, 24.00 Нічна муз., ПРАГА 12.45 Військ. орх., 17.40 Англій. форт. муз., 18.20 Легка муз., 21.15 Симф. Фібіха, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт. речіт., 20.00, 21.00, 22.00 Трансм. з Зальцбурга, РІМ 17.15 Форт. речіт. 19.40, 20.30, 21.50 Розр. муз., 21.00, 22.00 Камер. муз., 23.15 Танк. муз.

Четвер, 4. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шубертіяда, бариг., форт., 19.00 Музика давніх днів, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БУДАПЕШТ 13.30 18.00 Військ. орх., 19.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 20.30 21.00 Зальцб. фестіваль: „Тангайзер" оп. Вагнера, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.00 „Прометей" балет Бетовена, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Форт., ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 21.10 Концерт фільг., 22.25 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.15 21.00 22.00 Фестіваль Равеля, РІМ 17.15 Ін.-брва. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Мефістофель" оп. Арріго Бойто, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 20.00 Популярна музика.

П'ятниця, 5. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт. і альтівка, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Вок. конц., БУДАПЕШТ 17.00 Форт., 19.30 Сюрпіна, 22.25 Циг. музика, ВІДЕНЬ 14.10 Легка музика, 15.30 Класична та сучасна скр. музика, 16.00, 17.10 Камер. орх., 21.00 Зальцб. фестіваль, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.10 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Сучасні пісеньки, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Орх., 20.25, 21.00 „Швайцарська родина" оп. Вайгля, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Теді еад партнер" комедія Івена Но, РАДІО РОМАНІЯ 20.25, 21.00 22.00 „Манон Леско" оп. Пучінія", РІМ 17.15 Співи, форт., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Авентура тропікаль" муз. ком. Маріо Нашімбене, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15, 20.00 „Кавалерія Русті кана" оп. Масканія".

БІРЖА.

Львів 2 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги бельг. 90·12 89·65, Долярн американські 5,30·50, 5·28·00 Долярн канад. 5 27·50—5.25·00. Фунтарени гол. 292·49—290·75, Франки фр. 14·73—15·63, Франки швайцарські 122·10—121 30 Фунти англ. 26 20—26·04, Гульдени данц. 100·25—99 75, Корони ч. 15 49—15 00 Кор. дан. 117·00—116 15, Кор. норв 131·53—130·35, Корони шв. 135·19—134 20 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·57—11·30, Марки нім. 78 00 — 72·00, Гель Авіа 26·10—25 85, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·70 Вуголь 32·75, Лісопол 90·00. Моджеїв 14·75, Островець 63·00, Стараховичі, 39·25, Хабербуш 51·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 66.75, 3 іван 1 ем. 82·50, серія 93·25 3 поз. іван. 2 ем. 81·63 серія 90·75 3. конверс. 70·00 прем. дол. 42·42 4 консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 2. серпня 1938.

1 кг. масла десер. сльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·90 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 3·85 зол.

Тенденція на масло, молоко, та яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

Доповняльні Вписи до обох Одноріч них Торговельних Коедукаційних Шкіл нижчого і вищого типу у Яворові — приймає Дирекція. У часі ферій писати до д-ра Михайла Фільма, адвоката в Яворові. 1616 1-5

Замість вінка на могилу бл. п. Свефанії Тарновецької зложили на Рідну Школу: Кооперативна „Рідна Школа 25 зол., директори Кооперативи „Рідна Школа": Іван Герасимович 10 зол., Михайло Климкевич 10 зол. і Володимир Медвецький 10 зол. 1624 1-1

Замість вінка на могилу бл. п. Стефанії Тарновецької складають на „Рідну Школу" 20 зол. Ярема Савка і Олекса Сироба.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АПЛІКАНТА рутинованого шукає адвокат біля Львова. Зголошення до Адміністрації під „Жовтень". 1594 3-3

СВЯЩЕННИК, удовець, шукає господині до управи домом. Зголошення зараз з поручennями і умовинами слати: Уряд парохіяльний в Желдці, почта Батятичі. 1619 1-3

КОТРА симпатична самітня панна або вдова коло 40 літ схоче самостійно вести дім у старшої особи. Листи до Адмін. під „Солідність". 1615 1-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант, 4 роки практики, шукає патрона. Зголошення з умовинами до „Діла" для „С. Г." 1603 3-3

МЕШКАНИЯ

ДВІ великі кімнати, передкімната, кухня, повний комфорт, перший поверх, сонячні, балькон, уже вільні — ВІЙТІВСЬКА ДВА, ріг Личаківської при трамваєвій зупинці. Вивідмає: Управа „Трансакція", Длугоша 1. 1620 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

МАШИНА до писання Сміт-Брос, 96 пм. українська, оказія. Бунда, Романовича 9. Тел. 113-55 1597 3-3

КАМЕНИЦЯ при Кохановського 59, ціла вільна, 32 помешкання — з огляду на положення надається на школу, бурсу, захоронку — ціна около 90.000. Личаківська 33. м. 4. 1615 1-2

НОВИЙ дім при трамваю, електрика, три мешкання, готівкою десять, банк 4.500 „Трансакція", Длугоша 1. 1623 1-3

КАМЯНИЦЯ повнокомфортова, 15 літ вільних, без такси, в середмісті, готівкою 55.000, банк 10.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 1-3

ВІЛЛА з городом і садом, гарне трикімнатне мешкання з верандою вже вільне, при трамваю, бічна Листопада — 15.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 1-3

НОВИЙ дім, 11 вільних літ, без такси, 4 мешкання, для купця трикімнатне вільне, 140 сяжнів городу, бічна Потоцького, 15.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 1-3

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жиркові, проти усування матиці під гарантією виконує відомі **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 75-100

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Й. ШТРАССЕР (передше Краха), Галицька 15 (подвіря). 1578 4-10

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в ріжних цінах у місті як теж і на передмістях кам'яниці, вілли, доми, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Вагчого подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 1-10

РОВЕРИ „WELTREKORD", WELTADLER" тільки **„PHONOREX"**, Городецька 38, тел. 262-45. 1618 1-6

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Степан Брик

ординує у внутрішніх недугах від 3—5. попол.

ЛЬВІВ, УЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО ч. 15, II.
(бічна вул. Мохнацького).

ОГОЛОШЕННЯ.

МЕБЛІ Ідальні, спальні, кабінети, сальони, клюви, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР
Львів, Синстуська 41. Тел. 292-79.
469 45-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

НОВООТВОРЕНА
Робітня ковдер
переробляє КОВДРИ по 2.50 зол.
Гинок, Брама Андріолього
1162 1-3 С. ДУБС.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенові шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 169 (15.000). ЛЬВІВ, ЧЕТВЕР 4. СЕРПНЯ 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Большевицькі літаки далі бомбардують КОРЕЮ.

НЕВДАТНІ НАСТУПИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ПОЛКІВ.

Штаб кореанської армії оголосив в середу 3. ц. м. в год. 11-ій (місцевий японський час, що ріжниться від середньоевропейського часу, що обовязує в Польщі, менше більше на 11 год.) комунікат про хід подій на манджурсько-большевицькому кордоні:

У вівторок напали 4 полки совітської піхоти, що їх підпомагали 19 гармат і 30 повзів, на Шашаопін в год. 3-ій пополудні. Большевицькі відділи зближилися на 200 метрів до японських становищ, але стрінулися з нагальною пальбою японського війська і тому мусіли відступити. У вівторок в год. 8-ій вечором большевицькі війська знову заатакували японські становища, але наступ відбито. Втрати большевицького війська величезні. Японські війська в дуже доброму моральному стані втримали позиції у своїх руках.

Совітська артилерія, що заняла становище 10 км. на північний схід від Козо в Кореї, бомбардувала місцевість Козо коло ріки Тюмен, але не заподіяла ніяких шкід. Мешканців Козо виселили. Большевицькі літаки кружляли дуже низько над Козо в понеділок і понесли великі втрати від протилетунської артилерії. На Козо скидали большевицькі літаки бомби з висоти 2.000 метрів, що не попадали до цілі. У вівторок 19 літаків бомбардувало знову Козо скинувши багато бомб. Одна бомба впала до городу недалеко військових бараків, друга поцілила дім кореанця.

В середу в год. 7-ій рано (японський час) три баталіони большевицького війська наступало на японські становища на горбах Чанкуфен і Шашаопін.

НАСЕЛЕННЯ ПОКИДАЄ ПІВНІЧНУ КОРЕЮ.

З огляду на постійні налети большевицьких літаків уряд Кореї наказав гасити світла в ночі в місцевостях північної Кореї, що межує зі Совітами. Мешканці Кеіко в півн. Кореї, де найчастіше появляються большевицькі літаки, дістали в середу рано наказ покинути місцевість.

ЗОРГАНІЗОВАНИЙ РУХ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Преміер Японії кн. Коное заявив в інтерв'ю з токійським кореспондентом „Фелькішер Беобахтер", що Японія годиться на мирне розмежування кордону з Совітами, але Москва не виявила належного зрозуміння в цій справі. До конфлікту з Китаєм дійшло внаслідок зорганізованого протияпонського руху, що повстав зі співпраці Чанкайшека з Коміптерном. Японія не занехає накиненої їй війни, доки не впаде уряд Чанкайшека. Зате годиться переговорювати з кожним іншим китайським урядом, що буде чесно співпрацювати з Японією.

МИРОЛЮБНІ ЗАЯВИ І ПРОТЕСТИ В МОСКВІ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив представникам преси, що ніодин японський вояк не ввійшов на совітську територію. Японські війська відбили ще горби Чанкуфену і Шашаопін, що їх захопили большевицькі війська 12. липня ц. р. Японський уряд не втратив ще надії на мирне поладнання інциденту, але все залежить від большевицького уряду. Подібну заяву склав ген. Такагіде Тодо, командант прикордонної сторожі в Манджуко, який не вірить, щоб ці події перемінилися на поважний конфлікт. Воєнні операції большевицьких відділів під Чанкуфен призначені для внутрішнього вжитку Совітів і є звичайною протияпонською демонстрацією.

Японське міністерство закордонних справ оголосило комунікат, що японська амбасада в Москві зложить у середу новий протест проти нальоту большевицьких літаків на Корею і Манджуко. Москва не дала дотепер ніякої відповіди і не зголосила протесту.

ПОНАД 300 УБИТИХ І РАНЕНИХ.

Представник корейської армії ствердив, що до вівторка 18. год. втрати під Чанкуфеном були такі: Японці мали вбитих 27 старшин і стрільців та 67 ранених; большевики — 250 старшин і вояків убитих та ранених, з чого 70 вбитих совітських вояків забрали японці з поля бою.

ЩО КАЖУТЬ БОЛЬШЕВИКИ?

ТАСС оголосив такий комунікат про бої на кордоні Манджуко:

Дня 2. ц. м. вранці японські війська знову наступали на горби Заозерної (Чанкуфен). Бої йшли цілий день. Большевицькі літаки і гармати бомбардували та обстрілювали, щоб перешкодити японським військам увійти на совітську територію. Японські вістки про бомбардування території Манджуко неправдиві. Від самого початку останніх подій большевицький уряд запевняв, що буде змагати до оборони простору, що належить до СССР. Сухопутні і повітряні сили совітської армії поступають згідно з цією директивою і акція тих військ відбувається ввесь час на совітській території. Далі ТАСС обвинувачує японських дипльоматів, що намагаються ускладнити положення. Дальша ворожа акція може мати поважні наслідки.

ХТО ПЕРЕМОЖЕ: ЛІТВІНОВ ЧИ БЛІХЕР?

Політичні кола Москви запевняють, що Літвінов налягає на мирне поладнання конфлікту на Далекому Сході. Марш. Бліхер домагається енергійної інтервенції проти Японії. В Москві переконані, що Бліхер переможе на другій надзвичайній сесії найвищої ради СССР, що відбудеться 10. ц. м. промовлятиме марш. Бліхер і дорадник китайського уряду Бородін. Добре поінформовані кола запевняють, що найвища рада СССР уповажнить уряд до рішучих кроків проти Японії.

ЩО ПИШЕ ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА?

Франц. преса пише, що **ні Совіти, ні Японія не хочуть війни.** Енергійну акцію японських військ пояснює французька преса тим, що йде тут не лише про рятування честі Японії, але і про використання інформацій, що їх дістали японці від б. шефа ГПУ. Самойловича.

Німецька преса пише, що наступ совітських військ на Чанкуфен має на меті помогти китайцям у війні з Японією.

ДО ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ належить обезпечити від огню також господарські знаряддя, живий інвентар, хатню обстанову, одяги, біллю і т. п.

У ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Наше становище

У СПРАВІ „МИРА ЧИ ВІЙНИ" З МОСКВОФІЛАМИ.

Львів, 3. серпня 1938.

II.

Наше актуальне становище до москвофілів, себто наш погляд на взаємини з москвофілами тепер і на найближче будуче, найтісніше звязаний з цілою проблемою української національної політики в Польщі. І мабуть ні на одній ділянці так яскраво не видна зміна, яка зайшла від 1935. року, як саме на прикладі, що треба конче змодифікувати наші взаємини з москвофілами. Щоб знову не викликати наскрізь фальшивий погляд, неначеб ми поручали змінити погляд на само москвофільство, як суспільно-політичне явище, або щоб не допустити до звульгаризованого висновку, що „тоді ми були сильні, то могли битися, а тепер слабі, то треба миритися", вважаємо за потрібне вказати на суть нашої ситуації у 1935. і 1938. р.

Тому три роки перед українською національною політикою у Польщі стояла одна актуальна тактична ціль: замиритись з польською стороною настільки, щоб можна спрямувати енергію, витрачувану до того часу на безпліднy боротьбу, на створювання нових позитивних і конструктивних вартостей, які з черги створили б з українського народу й українських земель у Польщі всеукраїнський бастіон політичних і культурних сил. Теорія „нормалізації" спіралась, як відомо, на „гурней і хмурней" (як кажуть поляки) міжнародній концепції, яка повисла у воздусі з моментом, коли провалилась „нормалізація". За ці останні три роки відносини так радикально змінились, що з великих плянів про польсько-українську співпрацю у майже гльобальному масштабі — залишилась тільки одна актуальна, ніби маленька, але така страшенне життєва ціль: оборона перед польським наступом. Скромно, але правдиво. Кажемо це явно і славно, бо нікого ще ніколи не здискредитувало — признаватися до своїх політичних поразок та вказувати на потребу іншої тактики, пристосованої до зміненої ситуації.

Змінена українська дійсність вимагає створити оборонний фронт. Три роки тому, коли найважнішою та найбільш актуальною справою була злагода з польською стороною — в жертву тій меті принесено розмірну дотогочасну українську міжпартійну згоду, ба навіть викликано новий внутрішньо-партійний розлам. Сьогодні для добра нашої теперішньої найбільш актуальної і пекучої життєвої цілі треба принести в жертву так само чимало своїх симпатій і антипатій і старих поглядів, які може є і надалі добрими, правильними і слушними, але не підходять під нинішній час.

Таким робом на чоло всіх нинішніх проблем висунулась **проблема консолідації**, як передумова сильного і пляново-доцільного нашого оборонного фронту. Колиж виринає питання, чи в українському консолідаційному фронті мають найтись і москвофіли, то відповідь залежить від зясування собі справи: **що нас ділить і що нас лучить?**

Ділить нас передусім погляд на самостійність української нації, ділить нас засадничий

Присилайте передплату!

підхід до справи поділу славян на народи і племена. Правда, в останньому „Русскому Голосі" його передовик та ідеольог дійшов уже так далеко, що признає в українстві „окрему політичну особовість", заявляє, що москвофіли не утотожнюють малоросів з великоросами і на площині малорущини по суті сходяться з українцями, а проте найважнішої для нас відповіди ми досі ніколи від москвофілів не дослухалися і напевно не почуємо: чи, вживаючи української термінольогії, пристосованої до ноторійно відомого наукового поділу славян, вони, галицькі москвофіли, зараховують себе до росіян (москалів), українців, чи якого іншого славянського народу? Ми завжди чуємо, що вони такі самі малороси, як ми (це вже максімум „уступки"!), але що вони русскі, члени одної великої русскої нації від Білого Моря і Тихого Океану по Чорне Море і Попрад. Отже ріжнимося в національному самоокресленні. Ріжнимося у підході до будучини нашої нації, себто у тому, що творить національний ідеал. Українська самостійна держава це для галицьких москвофілів заперечення їхнього ідеалу — сильної единої і неподільної „Руси", яку політично треба очевидно утотожнювати з Росією. Спираючи віру у державну самостійність України на історичній необхідності поділу Росії стоїмо на протилежному бігуні вірувань наших москвофілів, які в плянах поділу Росії бачать замах на цілість Руси. Та сама розбіжність панує у поглядах на культуру, як духову підвалину народу. Українське націо-

Для лікування catapy в жінок спеціально поручають природну гірку воду „Францішка Йосифа", завдяки її неохибному і незвичайно делікатному діланню.

нально-політ. відродження найтісніше звязане з відродженням української літератури, якої ренесанс прийшов через зворот до рідної народньої мови. І по нинішній день існує у нас культ рідної мови, мови простолюддя, піднесеної до висот мови літературної та розвиненої, як мови української публіцистики і науки. Наші москвофіли, хоч і признають себе „малоросами", проте святкують — Пушкіна і щорічні „дні русскої культури", на яких деклямують поетів виключно московських. Офіціяльний орган РСО, „Земля і Воля", писаний щоправда ніби українською мовою, але фактично таким жаргоном, який має підкреслювати свою повну незалежність і від української літературної мови і від т. зв. хлопістики. Репрезентаційний орган РСО — у літературній російській мові. Якаж рідна мова галицьких москвофілів, бо є їх дві: від паради для нечисленних одиниць російська і для щоденного вжитку загалу — українська, поза якою той загал ніякої іншої так і не знає.

Очевидно, поминаємо ріжниці психольогічної натури, ріжниці звичок і традиційних звичаїв та обичаїв, витворені впродовж останніх 70-ти літ. Навели ми тільки найважніші, принципіяльні, такі, від яких справді більших не може бути. А проте таки можлива ще одна більша ріжниця від тих, що нас ділять з москвофілами: це та ріжниця, яка ділить дійсно дві окремі нації. Тимчасом першою точкою у вичислюванні спільнот, які нас лучать, є ствердження факту, що без огляду на те, чим і як ми пояснимо собі існування теорії триєдиної нації у наших москвофілів та видавання їхньої газети в російській мові і їхне палке заперечування, що вони не українці, і їхне називання нас українофілами, і їх культ для гимну „Пора за Русь", — всеодно вони творять з нами один етнічний моноліт, а коли не творять ще моноліту національного з погляду сучасної теорії нації, то до цього мусить швидше чи пізніше дійти. Колиб між Східною Галичиною та Московщиною не було великанського українського етнічного валу, тоді галицькі москвофіли дійсно могліб змосковщитись. Російської національної меншини вони ніколи в Галичині не витворять: здається, що й самі вони цих амбіцій давним-давно вирекшися. Вони можуть тільки або повільною еволюцією наближуватись до українського національного пня, або — польонізуватись, і то тільки в інтеліґентській верхівці, бо на низах москвофільські села (таких одноцільних сіл і так уже майже нема) переживають ту саму дійсність, що села українські і ведуть ту саму боротьбу.

Лучить нас кровний звязок, одна територія, та сама мова і та сама дійсність. Чи це так мало, що на цій платформі не можна встановити деяких спільних точок?!

Саме про ті спільні точки, про конкретну платформу порозуміння дозволимо собі сказати кілька слів у завтрашніх кінцевих увагах.

ім.

ФРАНЦІЯ І ПАПА.

Є давне пророцтво, ще зі середньовіччя, про долю всіх папів. Про сучасного папу воно каже, що він пануватиме в дуже важких часах для всього християнства.

І саме нині, коли з комуністичної Москви, з націонал-соціялістичного Берліна та несподівано тепер зі самого фашистівського Риму, раз-у-раз падуть гасла протилежні догмам католицької церкви — „найстарша дочка католицької церкви" Франція, наближується щораз більше до Ватикану.

Коли майже ціла закордонна преса представляла Францію, як зрілу до комуністичного перевороту, — діялося це в перших місяцях після перемоги нині вже у практиці покійного „людового фронту", — папський легат кардинал Пачеллі прибув до Франції. І стався тоді дивогляд, зрештою типовий у французькому житті, що нераз заскакує чужину. Уряд „людового фронту", складений з масонів та марксистів витав його, як суверена, та вислав на його зустріч двох міністрів аж на кордон Італії. По всіх двірцях, куди переїздив кардинальський поїзд — військо здоровило зброєю, префекти виходили з поклоном, а в Парижі кардинал був гостем президента Франції.

В місті Лізіє, де відбувалися тоді торжества при мощах св. Тереси, одномільонова французька католицька юрба витала папського представника окликами: „Вів ле пап", „Нехай живе папа", а кардинал Пачеллі, відомий полігльот почав свою промову блискучою французькою мовою ось так: „Св. Отець жалує, що прикований недугою до постелі, сам особисто не міг до вас прибути"...

Католицтво у Франції — це дуже впливова і знаменито зорганізована суспільна сила, хоч церква відлучена від держави. Французькі місіонарі, французькі монахині викликають у найдальших закутинах світу своєю працею та жертвенністю пошану до французької культури та цивілізації. У французьких кольоніях, французькі ченці є побіч французьких вояків найкращими носіями французького імперіялізму.

І тому теж і офіційна сучасна Франція по довгих шуканнях та блуканнях стала на становищі, що боротьба з католицизмом непотрібна й у високій мірі шкідлива для французької закордонної політики.

Католицька карта була і є важним атутом французької дипльоматичної гри і на цю карту Франція вже нераз виграла впродовж століть.

•

Великий французький історик Жак Бенвіль в „Історії двох народів (тобто французького і німецького) аж до приходу Гітлера" подає крицевий закон для взаємовідносин Франції та папства. Франція апостольська столиця йдучи рука в руку постійно вигравали, програ Франції була одночасно й програю папи.

У боротьбі під Бувін (1214 р.) в тій першій історичній боротьбі між Францією та Німеччиною папа Інокентій III. і французький король Филип Август були спільними переможцями. Французько-римська коаліція зломила тоді імперіяльну могутність. Таким чином зродився з досвіду принцип европейської рівноваги з перевагою Франції. Рим і Франція злучилися були проти надто сильної Німеччини. „І те, що було правдою в XIII-ому столітті — пише Бенвіль — залишилося правдивим й у XIX-ому столітті. Седан був протилежністю до Бувін. Ми бачили, як впала тоді понтифікальна влада, бо король Франції був далеко від престолу, а німецьку дідичну імперію проклямували у Версаї. Ось вам крицевий ланцюг, що вяже великі дати нашої історії".

Реформи Лютра спасли були Францію, бо вони викликали внутрішні міжусобиці в Німеччині у хвилині, коли Габсбург Карло V-ий був одночасно цісарем Німеччини та королем Еспанії, а Франція була окружена з трьох боків. І тому сьогодні всі французи, без огляду на свої релігійні переконання, дуже пильно слідкують за боротьбою з католицизмом та протестантизмом у Німеччині, як теж за поступами т. зв. неопоганства на німецькій землі.

Які політичні наслідки матиме цей рух?

Перепалки між папою та диктатором Італії, французи покищо не беруть поважно, бо італійський расизм, це новородок. Бо ще так недавно італійська фашистівська догма запевняла, що расизм не відповідає генієві Італії. Старовинний Рим надавав чейже громадянство — цівітас і чужинцям, які ставали справжніми римлянами під впливом римської цивілізації — тієї цивілізації, що була сильніша, ніж всі раси, бо вони — ті раси — в ній розтоплювалися та ушляхотнювалися.

Юрій Студинський.

HISTORIA — MAGISTRA VITAE.

З думок польського історика про польське минуле.

Розбір Польщі був великою катастрофою для польського народу. Як пише історик польської літератури М. Кріль („Literatura Pol. ska w. XIX. — Tom I., Warszawa 1933), польські землі, поділені на три займанщини (Росія, Австрія та Пруси), утратили наслідком поділу фізичний і духовий звязок між собою. Їх запрягли до життя відрубних та чужих їм державних організмів, які старалися на ріжні способи всякнути в себе та засимілювати новонабуті провінції.

Австрія поділила свою частку б. Польщі на циркули, в яких урядували чужинці, німці та чехи. Почалася кольонізація чужим елементом. У школах завели чужу німецьку мову, нібито для несення культури і цивілізації, а в дійсности, щоб дітвору германізувати та австрійщити. На церкву пішов чужий натиск. Шляхту гнобили надмірними податками, селян давили панщиною, а обіцяної „автономії" годі було дочекатись. У пруській займанщині відразу завели німецьку адміністрацію та німецьке шкільництво. Почалась германізація ще в систематичніший та енергічніший спосіб, ніж в Австрії. Замкнули полякам вступ до урядів, церковні добра сконфіскували на користь держави, завели гостру цензуру. Займанницький уряд повів на велику скалю кольонізацію німецьким елементом, даючи кольоністам ріжні полекші й допомоги; він позбувався неосілої шляхти, а осілу руйнував матеріяльно. Польське селянство стогнало в підданстві.

Розпука і пригноблення польської суспільности найшли пластичний вислів у польській поезії того часу. Польський поет Немцевіч у вірші „Zale Sarmaty" кличе з великого болю, що настали часи, коли полякам „kawałka ziemi niema na mogiłę", що:

„Po tych rozbojach jedni zniechęceni
Pod nieznajome rozbiegli się cieba:
Drudzy ostatnią nędzą przyciśnieni,
W swych kiedyś domach dzisiaj żebrzą chleba:
Inni, rozdani na Moskwę i Niemce,
Na roli ojców płaczą, cudzoziemce!"

Вислідом розпуки були три невдалі повстання, легіони в чужих арміях, що в інтересі чужих імперіялізмів гноїли своїми трупами й насичували своєю кровю навіть африканські піски. Цвіт народу, ідеалісти та активісти, заледнювали займанницькі вязниці, гинули в них від тортур і сухіт, або каралися на еміґрації, розсварені там між собою в ріжних центрах, комітетах та „жондах народових".

З дальших глав тої історії Польщі довідується кожний учень середньої школи, що займанницьке ярмо найшло деяку позиційну переставку. На основі неписаного, що правда, але фактичного компромісу з австрійською династією („пши тобе, пане, стоїми і стаць хцеми") дістали поляки австрійської займанщини в 60-х роках м. ст. широку територіяльну самоуправу й віддихнули повними грудьми... Зате ліберальний у перших десятиліттях після розбору режім у російській займанщині перемінився згодом на ще тяжчу неволю. Поліцейський пристав, тайна „охрана" і розвельможнений козак у спілці з чорносотенним духовенством вхопили за глотку польський нарід. Польському громадянству не стало сили встоятись перед таким наступом засліпленого своїми імперіялістичними досягненнями східного займанця.

Трагедію положення найглибше відчула польська молодь. „На прекор стихіям" і „разсудку вопреки" вона рішила взятися до праці над відродженням прибитого духа рідної суспільности, починаючи найперше працю над собою, в ділянці власних потреб та ідеалів. З центром у Вильні повстали тайні організації „фільоматів" і „філяретів". Їхня програма була широка: поширити основно освіту в народі, скріпити почуття його національної свідомости й окремішности, підносити й устійнювати гро-

медянську опінію і громад. мораль („бо нема приязни між підлими"), зорганізувати не тільки шкільну молодь, але й міщанство та селянство і навіть військо, що вказує на те, що також ідея збройної боротьби не була польському підпіллю чужа („Література Польска веку XIX., том. I., стор. 133). Одначе діяльність цього підпілля завдала небавком важкого удару. Дітвацький по суті „злочин" члена „філяретів", Михайла Плятера, що в день 3. травня написав на гімназійній шкільній таблиці: „Віват конституція 3. мая" потягнув за собою важкі наслідки. У слідстві зраджує один з членів своїх товаришів і розкриває тайну підпілля. За „поширення нерозважного польського націоналізму" арештовано більшість членів підпілля. М. І. запроторено до тюрми й опісля заслано в глибину Росії члена „філяретів", найбільшого польського поета Міцкевича. Посипався удар за ударом, одно обмеження за другим життя і розвитку польського народу аж до вибуху російської революції в 1905 р., чи пак до світової війни. Ні декларації льояльности ендецької партії, ні революційно-терористична діяльність ППС з Пілсудським на чолі того положення не могла змінити. На завваги й переконування під адресою московських займанців з польського боку, що це не по людськи і не по славянськи та що це не лежить у власнім московськім інтересі на дальшу мету гнобити близький кровю нарід, московські імперіялісти, засліплені своєю силою, згорда відповідали, що не потребують польського менторства, бо вони самі найкраще знають, що є в їхнім інтересі.

Ще гірше було у пруській займанщині. Кольонізаційна пруська комісія далі безжалісно забирала землю, кольонізувала більшу посілість, вивласнювала й довела до відомого випадку з „возом Гжимали". Твердий селянин, виконений з хати, не уступався зі свого ґрунту, але зубами його тримав, замешкавши з ріднею на возі. Одночасно пруська школа германізувала далі польське простолюддя та добилася була таки успіху, бо на цілих областях Шлеська, Поморя і навіть частинно Познанщини з часом витворився їх розговірна мова воляпік польсько-німецьких слів. Не тільки багато польських аристократів, але й чимало ходачкової шляхти, шукаючи ласки у переможців та женячися з німкенями, тратили звязок з власним народом і „бісурменились".

В тих обставинах здавалося, що не бачити полякам своєї держави. Але як це пригадував колись один польський священник шведському королеві-переможцеві („Потоп" — Г. Сенкевича): „фортуна варіябіліс", одинокий „деус іммутабіліс". У свіжій ще памяти живучого покоління історія, як повстала польська держава. Легіон Пілсудського по боці центральних держав, але коли треба було проти них, польський легіон при антанті та „Народовий Комітет" Дмовського у Парижі, і головне — зручна пропаґанда Падеревського у вашинґтонськім „Білім Домі", у звязку зі стратеґічними потребами Франції створили Польщу в розмірах, про які ніякому полякові до війни навіть не снилося. Допомогла в цьому Польщі червона Росія, наслідниця тої самої Росії, що так звисока легковажила та іронізувала польські „менторства".

Моральна наука: Млин історії меле в наших часах прискореним темпом і невідомі є шляхи Господні. Але не треба забувати ніколи віщих слів Адама Міцкевича: Впасти може й великий нарід, але згинути тільки нікчемний.

ЕЛЄҐАНТ
О. ЛЕВИЦЬКА І СКА, ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51

З польської преси.

Не такий чорт страшний...

„Слово Народове" (ч. 219 з 31-го липня ц. р.) містить статтю п. н. „Про уявну силу української кооперації" у звязку з останніми „ревеляціями" краківського Ікаца про збіжеву умову української кооперації з німецькою. „Цю вістку — пише „Слово Народове" — українська преса лагідно заперечила, та все-ж у прилюдній опінії ця справа знайшла дуже широкий відгомін". Факт тієї умови, що не існує, дає „Слову Народовому" нагоду зробити два висновки: 1. українська кооперація має суто політичний характер, 2. українська кооперація не є така сильна, за яку вона себе подає. Що торкається першого висновку, то це стара історія, старий закид на адресу нашої кооперації. Ендекам та всяким Ікацам залежить на цьому, щоб вмовити, в кого слід, що українська кооперація — це політика. Якінебудь переконування в тому напрямі, що є інакше, нічого не поможуть.

Щодо другого висновку, то „Слово Народове" аж лекше зідхнуло, коли його зробило. „Слово Народове" твердить, що українська кооперація не така сильна, за яку „вона себе сама подає". Не знаємо того, де і коли українська кооперація казала про себе, що вона така сильна. Чому ні, українська кооперація працює, розвивається, але разом з тим вона добре здає собі справу з того, що далеко ще їй до того стану, в якому вона хотіла би і могла би себе бачити. Коли йде про силу української кооперації, то власне „Слово Народове" досі вічно лякало своє громадянство силою української кооперації, яка буцімто захоплює у свої руки всі господарські ділянки в Польщі. Але тепер „Слово Народове" зміняє фронт. Чому нагоду до тієї зміни дали йому Ікацові ревеляції про співпрацю української кооперації з німецькою — невідомо. Чи якби така співпраця навіть була, то свідчила би про слабість української кооперації? Мабуть навпаки. Але „Слову Народовому" сьогодні треба писати, що не такий чорт страшний, як його малюють, як колись треба було писати, що українська кооперація бере усе в свої руки. І пише:

„Не всім тут у Галичині було відоме, що українська кооперація не є господарським апаратом, нечулим на якінебудь контракції чи струси. Пропагандовий апарат, що його українці пустили в рух, вмо-

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ.

Двобій.

(Докінчення).

Побажавши собі доброї ночі, ґраф вернувся домів, а Отокар пішов у ліс. Але там між деревами переконався, що людина опівночі не може так добре орієнтуватись,як удень. Побачив, що заблудив та що не знає, куди йти вперед. Накінець дійшов до потічка. Тепер якби знайшов тільки міст! Але міст не появлявся. Потічок втікав безжурно далі. Отокар думав, що найрозумніше зробить, коли піде за течією потічка. Але таки ще не бачив мосту, а потічок не переставав текти. Потім нагло ліс рідшав. Отокар побачив світло і тепер запримітив, що находиться біля того самого дому, з яким розлучився.

Був у смішному положенні. Вступити туди, признатись, що по годині блуканини прийшов знову туди, звідки вирушив. В хаті мабуть вже лягли спати. Але ступав ближче. Не залишалось йому ніщо інше.

Опершись об стовп ґанку, освітлена світлом ночі, стояла там дочка пана дому наче русалка — не ворухнувшись, з очима спущеними вниз. Бачила тепер свій власний світ!

— Даруйте, панночко!

— Ах, це ви знову! — пізнала вже звук його голосу.

— Зі соромом мушу признатись, що не можу вийти з ліса. Вертаюсь проти своєї волі і я примушений просити ґрафа, щоб мене допровадив принайменше до потічка.

— Батька нема дома— відповідала. — відійшов до хворої дитини, а село дуже далеко. Зате я вас допроваджу аж до роздоріжжя.

— Це Ви, панночко? — питався здивовано

8

— Так, бо я знаю кожну стежку в нашім лісі, знаю кожне дерево!

— Але в такий пізній вечір!

— Яка це ріжниця для мене, чи день чи ніч? Ходіть тільки за мною. Виведу вас.

При тім завязала собі довкола шиї білий шаль і спішила до лісової хати. Отокар ішов за нею.

Дівчина йшла перед ним з таким знанням, таким легеньким кроком мов русалка, начеб бачила в темряві; всі місця, куди мусіли йти, вичисляла наперед.

— Тут кущ ясмину, що цього року вже другий раз цвите; тепер перейдемо біля дуплавого дерева, де живе ціла родина ласиць; зразу пізнають мене, як тільки сюди ступаю. Чуєте, як свищуть? Тут упала велика липа почерез дорогу; уважайте, щоб ви не зачіпилися.

— А ви не боїтесь?

— Чого я маю боятись?

Отокар був здивований цією милою особою, що ані не знала, що це означає: бути в ночі в лісі самітною з мужчиною!

— Тут уже міст! Прощавайте! Відсіля вже легко потрапити на кінець ліса.

— Але як тепер ви вернетеся самітня уночі?

— Ліс для мене завсіди однаково ясний, а зрештою самітна я завсіди.

— Але я боюсь, що вам моглоб щось статися по дорозі додому.

— Отже тому співатиму так довго, поки не прийду домів, а ви залишіться тут на мості так довго, поки будете чути звуки моєї пісні. Гаразд?

І так дівчина вернулась знову до темного ліса, співаючи чуттям наповнену пісню. Отокар, спершись об поруччя, прислухувався і глядів за нею, аж поки вона не зникла в лісових тінях. Спів звучав ще довго і скінчився веселим сміхом. Це був знак, що співачка вже дома.

Отокар ходив пізніше кожного дня до них і Цецилія не боялась ще нікого.

Одного дня по обіді Отокар був знову на ганку.

Цецилія закінчила різьбити бюст.

— Ось, гляньте! — сказала і простягнула до нього руку, в якій держала восковий модель. Чи гарний? Що на це скажете?

— Знаменито! — відповів Отокар, і неначе говорити хотів би тільки очима і глядіти устами, витиснув гарячий поцілунок на її руці, що її простягнула до нього дівчина без крихітки недовіря.

Дівчина легко скрикнула і з страху випала їй з руки воскова фіґурка...

Коли того самого вечора вернувся ґраф зі своєї лікарської подорожі, сказала Цецилія:

— Батьку, я боюся, я дома тільки сама.

Навчилась вже боятися!

Другого дня Отокар знову прийшов, дуже раненько.

Ледви побачив Цецилію, вже був сильно зворушений. Бо вона мала того дня тільки один ковток. Зібельман почав з нею говорити таким голосом, що виявляв повне зворушення.

— А де ви згубили другий ковток?

— Ні. Цей ковток — це родинна памятка, яку я переховую як спадщину. Жіночі нащадки нашої родини повинні носити її раз уроці. Колись цей ковток носила моя мама...

Отокарові полекшало.

Але по обіді вернувся знову і спитав господаря:

— Пане, ви були ласкаві виявити мені свою тайну. Я того не зробив. Тепер прошу вас ще про одну річ: скажіть мені, що означає цей ковток з чорною перлою?

Обличчя ґрафа Кондая захмарилось.

Потім сказав:

— Гаразд. Знайте і це. Мій прадід був у сьомилітній війні проводирем добровольчого війська. В розгарі війни здобули Шенгаузен біля Берліна. Там були королівські скарби. Замковий комендант не хотів зрадити місця, де вони були.

вляв і доказував господарську силу українського громадянства, і цим самим його зрілости до того, щоб рішати про його інші потреби: суспільні та політичні. Атмосфера, що панує в польських господарських колах в тутешній дільниці, яка неначе підтверджувала українську пропаганду — була висліцом також і настроїв громадянства, що повірило в господарську перевагу українців, при чому скала цієї віри йшла від „панюсі", що купує молоко в Маслосоюзі, аж до найбільш рішальних господарських чинників, що допускають утраквізм" до всіх своїх починів".

Отже „Слово Народове" вирішило, що цю віру польського громадянства в господарську перевагу українців, треба звалити. І вона починає це робити:

„Треба признати, що українська пропаганда зуміла насвітлити свої почини колірои якогось геройства; особливо становище української молоді, що мабуть не рахується з платнею на становищах, які займає, що паде на всякі, можливо найбільш запалі стійки — все те у багатьох випадках казало навіть з заздрощами глядіти на таку кооперацію. Але від деякого часу польське громадянство починає запримічувати, що — хоча в дуже багатьох випадках ми далеко за українцями — у висліді більш скоординованих зусиль польського господарського апарату не важко відробити втрачені залеглости. А крім цього підчас підрахунку сил своїх та українських виявлялися часто наші пригнагідні можливости".

Першим таким пробудженням польських господарських кол — на думку „Слова Народового" — це торговля збіжжям. Досі ця торговля — каже „Слово Народове" — була виключною доменою жидів та українських кооператив. Тепер цією справою занявся „Синдикат Хліборобських Кооператив", який в минулому році мав понад 5.000.000 зол. обороту дрібними кірцевими доставами. З початком нового сезону польська кооперація заключила умову, що має на меті одноцілу організацію закупу збіжжя. „Слово Народове" гадає, що саме ця умова була причиною, що українська кооперація почала буцімто балачки з німцями.

Далі „Слово Народове" стверджує велику поправу й у польській молочарській ділянці: „Малопольскі Зайонзек Млечарскі" рік цьому не тільки осягнув число молочарської продукції Маслосоюзу, але й багато його перевищив.

„Засоблювання міста в набіл представляється сьогодні у високих відсотках інакше: принайменше бачиться польські крамниці чисті та охайні" — радіє „Слово Народове".

Недавно створилася польська кооператива, що займається торговлею худоби. Вона працює — пише „Слово Народове" — при одному хліборобському товаристві і раз-у-раз збільшує свої обороти.

„Висліцом наших міркувань не буде твердження, що по польському боці вже добре: зауважуємо ще багато дінь більш особистих, як потрібних і хосенних для цілого громадянства. Але хочемо сьогодні стверлити, що якщо перешкодою до того, щоб ширше увійти в той господарський терен, що його заплутали жиди й українці, — має бути ця широко розреклямована сила й дотепність українців, — то нема що довше вагатися. Щоб тільки ми самі українцям не помагали.

Отже так воно є. Тішимося з того, що „Слово Народове" хоч раз у своему житті має чим тішитися. Тішимося, що польська кооперація на добрій дорозі до розбудови. Щасти Боже! Все воно добре мати конкурента. А щодо тієї помочі, то ми направду її не потребуємо. Будемо щасливі, як нам не будуть перешкоджувати.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 6 серпня (25 липня) 1888.

ТРОХИ ПАНСЬКОЇ ОПІНКИ.

В допискі з Рудок повідомляють, що кандидатів на посла до сойму з округи сільських громад Рудки-Комарно є аж девять. Найповажнішої з них то українець Володимир Лушпинський, нотар з Комарна і і поляк Альбін Райський, повітовий маршалок. Не вважаючи на те, що посла мали вибирати селяни, різні панки намагалися за всяку ціну провести своєго кандидата. „Грюне обивателі" закликало В. Лушпинського на нараду, щоб він як кандидат заявив свою програму і коли довіделося, що В. Лушпинський вступить до українського клюбу, почало руками й ногами прошептувати проти його кандидатури. Дописувач з Рудок пише про це:

„Тай дивно то у нас дістьсл! Вибори мають бути з курії сільських громад, селяни мають вибирати посла, щоб заступав їх інтереси — тож вони єдині компетентні вибрати кандидата, щоби отим перед ними і зголосився. А тут це право захапує собі „грюне обивателі" — панів та підпанів — і вони хочуть рішати про кандидата! Не сумніваємося, що виборці селяни і міщани округи Рудки-Комарно запротестують проти такої панської опіки. Селяни не мішаються до кандидатур з більшої посілости, не диктують панам, кого вони повинні вибрати, щоби заступав панські інтереси — тож нехай і пани не мішаються до виборів посла з сільської курії, посла, що в соймі має бути заступником селянських інтересів".

НАРОДНЄ ШКІЛЬНИЦТВО В АВСТРІЇ.

В 1886-ому році було в Австрії 7807 народніх шкіл з німецькою мовою навчання, 4319 з чеською, 1634 з українською і 1554 з польською.

ЦІСАР ВІЛЬГЕЛЬМ ПОДОРОЖУЄ.

Рим, 6. серпня. Згідно з вістнами часопису „Факфуллл" має цісар Вільгельм приїхати до Риму на пять або шість днів і замешкає у Квіринялі в палаці, звісім „Палаццина" Громадська Рада робить велику підготову на принятя цісаря.

НАЙЛІПША

»ДАЙМОН«

Барсельону знову збомбардували.

Вчора в год. 9. вечором пять тримоторових літаків типу Юнкерса скинуло на Барсельону 60 бомб і спричинили величезні шкоди.

НОВИЙ НАСТУП ЧЕРВОНИХ.

Авас повідомляє, що вчора досвіта червоні війська почали наступ на лінії Ебро. Національна армія відкинула всі наступи червоних із величезними втратами

30.000 МІЛІЦІЯНТІВ ВІДТЯТИХ.

Авас подає ще, що нац. артилерія далі обстрілює становища червоних над Ебром. Из підставі вісток, які надійшли вечором, частинам ген. Франко вдалося перешкодити у всіх спробах перегрупування червоної армії. Завдяки сильній діяльності летунів, **вдалося відтяти 30.000 міліціонерів, які перейшли були на правий беріг ріки Ебро.**

МІНІСТР БЕК У НОРВЕСЬКОГО КОРОЛЯ.

Польський міністр закордонних справ Бек був на авдієнції в норвеського короля Гакона VII. Крім того зложив він ще візити норвеському премієрові Нігардофольдові і мін. закорд. справ Котові.

ГІТЛЄР НЕ ВІРИТЬ В УСПІХ РАНСІМЕНА.

Канцлер Гітлер не вірить, щоб Рансімен розвязав судетський вузол позитивно для німців і чехів. Тому теж відкликав поїздку Відемана до Льондону, щоб не зобовязуватись супроти Анґлії.

ВЖЕ 250.000 ЖИДІВ ВИЕМІҐРУВАЛО З НІМЕЧЧИНИ.

В Берліні кружляють поголоски, що ще цього року виеміґрує з Німеччини 100 тисяч жидів. Міжнародні жидівські орґанізації намагаються дістати дозвіл на еміґрацію жидів, які перебувають у концентраційних таборах. З 800 тисяч жидів, які перебували до часу національно-соціялістичного перевороту в Німеччині, виеміґрувало дотепер коло 250.000.

ПРИЇЗД РАНСІМЕНА ДО ПРАГИ.

Льорд Рансімен з дружиною і членами делеґації прилетів вівторок пополудні літаком до Праги. На летовищі у Празі привітав їх анґлійський амбасадор у Празі.

ІНТРОНІЗАЦІЯ ПАТРІЯРХА В ЮГОСЛАВІЇ.

В середу відбулася в архикатедральнім храмі в Печ інтронізація патріярха Гавриїла, голови православної церкви в Югославії В цьому святі взяв участь ґен. Хрісте як представник короля, члени уряду, представники парляменту, багато делеґацій з краю і понад 10.000 вірних. Службу Божу відправив патріярх в асисті 14-ох епископів. Опісля виголосив проповідь підкреслюючи ролю православної церкви в боротьбі за незалежність.

РАНСІМАН БУДЕ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З ЗАКАРПАТСЬКИМИ УКРАЇНЦЯМИ.

Льорд Рансіман, що має приїхати до Праги, вестиме переговори з представниками всіх національностей в Чехословаччині. В Анґлії в останньому часі дуже цікавляться українською справою взагалі і життям українців на Закарпатті зокрема.

„Нова Свобода" подає з достовірного джерела, що льорд Рансіман вестиме переговори також з представниками українського народу на Закарпатті.

ЧЕСЬКИЙ СОЙМ ЗОВСІМ НЕ РАДИВ НАД НАЦІОНАЛЬНИМИ РЕФОРМАМИ.

Вчора пополудні відбулося 20 хвилинне засідання чехословацького сойму. По ухваленні одної точки, замкнули сойм на необмежений час. Заповіджених урядових проектів у національних справах не обговорювали на засіданні, хоч такі проекти уряд зложив соймові і сенатові.

НІМЕЧЧИНА БУДУЄ З ПОСПІХОМ ТВЕРДИНІ.

Перед кількома днями німецький міністр закордонних справ заборонив перебувати представникам чужинних армій у спеціяльних охоронних смугах на просторі 35 км. здовж західнього кордону. Подібну заборону оголошено в урядовім вістнику щодо східних кордонів. Спеціяльна смуга здовж східних кордонів охоплює такі повіти й округи: Кенігсберзький повіт, авґсбурзьку округу, Мутцен, Йоганнісбурґ, Сенсбурґ, Рессель, Ортельсбурґ, Гольштайн місто й округу. У східньо-пруському повіті округи: Ельбінґ місто й округу, Мальборґ, на познанському пограниччі Шльохав, Дойче Кроне, Нетцекрайс, Зиґе, Шляве, Руммельсбурґ, Ное Штеттін та Бромбурґ. В повіті Франкфурт над Одрою округи: Арнсвальде, Фріденберґ, Сольдін, Лянсберґ, Шверін, Остштернберґ, Вештштернберґ, Мессеріц, Кроссен, Цвібус і Бомштад. В лігніцькому повіті округи: Грінберґ, Фрайштад, Ґльоґав, Фравштад, Лібер, Лігніц округу і місто. В бреславському повіті округи: Гірав, Міліч, Воляв, Нойманк і місто Бреславз округою. Над морським берегом: острови Боркав, Нордерней, Гельґоланд і Сільт та міські округи Вільгельмсгафен і Кельн. При будові твердинь працює 200.000 робітників.

Тоді мій прадід вирвав ковток з вуха його дочки, щоб її примусити признатись. Вона з розпуки знайшла смерть в озері. Від того часу носить кожна жінка з родини Кондаїв в день роковин цієї події той ковток. Ось і вся його історія.

— Дякую вам, — сказав Зібельман. — Я доповню цю історію. Я маю другий ковток. Моя прабабуся була дочкою старого Брандта. Тут є друга частина тієї памятки.

При тім витягнув з пазухи другий ковток, що був парою першому.

— А тепер, пане ґрафе, коли знайшлися оба кусники цього скарбу, нехай вони залишаться вже разом. Тому, що ви не приймаєте подарунку, а той ковток властиво мав би належати мені, прошу вас, щоб ви мені дали обидва.

Ґраф зловив свою дочку за руку.

— Розумієш?

Дівчина затремтіла.

— Ах, отже ти цього так боялась?

Зібельман нахилився до чарівної зяви.

— О, Цецилє, погляньте на мене!

Цецилія ніжно доторкнулась своїми пальцями обличчя юнака. І ніхто мабуть цього не чув, тільки духи та її коханий, коли прошептала:

— Бачу тебе! Бачу!

І потім спустила очі й не переставала дивитись на нього у тому внутрішньому світі, де все таке гарне, все таке ясне, хоча там не світить сонце ні місяць.

День клонився до кінця. Над ними простягалось чисте, ясне золоте небо без хмар.

Тибор Кондай зложивши руки, глядів зі сльозами в очах на небо.

На позолоченім вечірнім небі світила над ними ясна звізда, наче вічне око небес, наче провідна зоря безконечного милосердя.

Двобій з Богом скінчився.

З мадярської мови переклав

Федір Беркут.

З природи і життя.

КРОВ РЯТУЄ ЖИТТЯ.

Один з найбільших здобутків медицини наших часів, це переливання крови одної людини другій, що її потребує, як це буває напр. у скровавлених осіб, дуже анемічних і т. п. Такий перелив крови, з лат. трансфузія, у багатьох випадках рятує навіть життя людини.

Вже від давніх часів вірили люди у цілющий вплив людської крови. Яких 500 літ тому був поширений погляд, що навіть знесиленому старцеві можна привернути молодість, коли випустити з нього його власну кров, а замість неї влити йому кров здорового молодця чи тварини. Одначе проби такого відмолоджування не дали доброго висліду. Навіть навпаки: виявилося, що коли до жил раненого, що ослаб від перекровавлення, влили живу, гарячу кров напр. вівці, тоді замість поправитися здоровля погіршувалося, а то і людина вмирала. Проби вливання скровавленим людям людської крови дали всього в кількох випадках добрий ефект, а найчастіше кінчались шкодою хворого. По такім переливі хворий відчував сильні болі в околиці грудей і черева, серце його ослабало і він віддихав з трудом. Часто серед таких проявів хворий умирав.

Таємниця крови.

Нині вже знаємо, що було причиною невдачі переливу крови з одної людини другій. Новіші досліди крови показали, що у людей находимо чотири групи крови. Кожна людина мусить належати до одної з чотирьох груп крови, означуваних назвою А, АБ, Б і О.

Коли якійсь людині влити до жили кров другої людини, що належить до тої самої групи, тоді вона засвоїть собі чужу кров як свою власну і стан хворого зараз поправляється після трансфузії. Коли ж до жили людини влити кров другої людини, що належить до іншої кровної групи, тоді одна кров при зустрічі з кровю другої групи стинається і ціпеніє. Сціпи крови замикають ніби корок дрібні кровоносні судини мізку, мяснів серця, кишок і викликують важкі хворобові прояви тих органів, як утрату притомности, напади серцевої кольки, кишкової, апоплексію тощо а то й наглу смерть.

Природно, що коли дослідники відкрили кровяні групи, тоді стали безвартними давні клясифікації крови людей, з яких деякі були доволі смішні, як напр. горде твердження вижчих суспільних верств, що нібито мали „блакитну кров". Тимчасом кров аристократичних родин не творить якоїсь замкненої групи, а назва „блакитної крови" походить звідти, що через тонку шкіру бездільників видко сині жили, що кожний може у себе ствердити.

Трансфузія підчас війни.

Тепер переливають кров при лікуванні багатьох хвороб, а головно добре впливає трансфузія, коли вливають кров людям, що втратили нагло багато крови. І так підчас світової війни негайною трансфузією врятували від смерти багато вояків німецьких та американських. Тим останнім означували групу крови вже перед висилкою їх на фронт, щоб пізніше підчас випадку не тратити часу на означування групи крови. Кожному воякові записували його групу крови до військової книжечки. Щоб урятувати життя людини вистане влити до жили пів до одної літри крови, а така втрата крови не шкодить зовсім тому, що дає кров.

Кроводавці.

В цілому культурному світі існують при клініках та шпиталях спеціяльні „кроводавці", себто молоді, здорові люди, що мають досліджену групу крови і докладний стан здоровля. Вони є цілий час під лікарським наглядом. Залежно від кількости крови, яку дають, вони дістають винагороду. Пересічно вони дають 300—500 цм³ крови, за що дістають 80—200 зол. (у Львові).

Кров на рецепту.

Останні досліди над людською кровю присвячені справі консервації людської крови. Коли вдасться найти спосіб як тримати виточену з жили кров незіпсованою, тоді можна буде купувати кров в аптиці, як кожне інше лікарство. Вистане купити кров відповідної групи, підогріти до температури тіла і влити до жили хворого. Покищо справа ще у лікарських дослідах.

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує
1135 при вул. СИНСТУСЬКІЙ 55. 1-10

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМ" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

Людина і світло сонця.

Світляні промені сонця діють у нашім кліматі найсильніше в літі. Вплив цих променів на організм людини дуже великий, бо світляні промені мають силу проникати через тіло людини наскрізь, як на це вказує проста обсервація, коли напр. оглядаємо під світло руку і бачимо, як світло легко пересвічує крізь пальці.

Іншим доказом на велику силу, з якою світляні промені проникають крізь живе тіло є такий дослід: коли на плечах людини, що сидить у темній кімнаті помістити фотографічну болону, відділену від тіла чорним папером де витнемо якийсь взір, то освітливши груди даної особи сильним електричним світлом на кліщі виступить відбитка взору, витятого у чорному папері. Це свідчить про те, що сильні світляні промені можуть пройти крізь людське тіло.

Колиж такий сильний вплив має сильне електричне світло, то куди сильніше діє соняшне світло, проникливіше від найсильнішого електричного світла. Ясно, що коли соняшні світляні промені діють за довго, тоді стають шкідливіші для організму, бо подражнюють внутрішні органи тіла, куди проникають.

Барва шкіри і світло.

Організм людини обороняється перед шкідливим проникненням надміру соняшних променів до середини тіла. Його обороною є барва шкіри, що залежна від кількости брунатно-чорного барвника т. зв. **меляніну.** Мелянін проглинає надмір світляних променів і не допускає їх забагато до нашого тіла. Через те чим більше в якійсь країні є сонця, тим шкіра тамошніх мешканців стає темніша, себто має більше оборонного барвника-меляніну. Чорна шкіра мурінів хоронить їх перед променями підрівникового сонця, зате люди країв із помірнованим підсонням, в якім і ми живемо, чи люди північних зимних країв, мають білу шкіру, бо там, де сонце світить мало, там непотрібно перед ним оборонятися. Що барва шкіри залежна від насвітлення сонцем даного краю, про це свідчить багато прикладів з життя цілих родів. Ось напр. антропольоги вказують на старинних греків, що колись мали дуже білу шкіру і ясно-бльонд волосся. Так зрештою самі греки все зображували своїх богів та героїв. Колиж греки переселилися з півночі у сьогоднішню Грецію, зчасом стали смагляві і темноволосі, так що тепер вони зовсім не нагадують своїх славних предків. Жарке сонце полудня змінило їм шкіру і волосся, нагромадивши в них багато барвника-меляніну.

Чи опалення — це ознака здоровля?

Багато людей уважає опалену шкіру доказом здоровля. Однак опалена шкіра може бути і в дуже хворовитих людей. Зате занадто нагле опалювання тіла може принести більше шкоди, ніж користи. І так напр. надмірне проникання світляних соняшних променів часто загострює сухоти, подражнюючи хворі легені, може відновити давно підлічену малярію та дуже значно погіршує працю серця, особливо хворого серця. Тому багато людей, що їдуть на полудне на порятування надрушеного здоровля, вертається з полудня із ще гіршим станом здоровля, погіршивши собі його надмірним просиджуванням на сонці.

У тім випадку із сонцем буває таксамо як із ліком, коли хтось, що хоче якнайскоріше поправити своє здоровля замість приписаних 2—3 ложочок зажне цілу пляшку на день, і природно лише собі тим пошкодить.

Тимто треба вживати соняшних купелів в міру і не переборщуючи, а вже безумовно заперестати їх, коли вони замість покріплення доводять до втоми.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Мімікра у тварин.

На світі є багато тварин, що свою подібність до інших тварин сильніших чи слабших від них використовують для своєї охорони чи для нападу. Є це т. зв. закон мімікри. Ось напр. в гарячих краях побіч трійливих мотилів живуть нешкідливі, що своїм виглядом зовсім до них подібні, так що лише дуже докладно приглянувшися їм можна найти між ними деяку ріжницю в будові голови, лапок та вусиків. Закон мімікри проявляється у них з такою силою, що вони подібні до їдовитих мотилів не лиш барвою і формою тіла, але і своїми рухами, повільними і важкими.

Цілий ряд тварин має таких своїх наслідувачів. Їдовита змія має свою нешкідливу посестру, що цілком подібна до неї з барви і будови тіла. Існує багато відмін мух, що своєю будовою і барвою подібні до бджіл, ос та джмелів. Їх звичайно не зачіпають птахи та інші тварини, що живляться комахами, бо добре знають про їх отруйне та болюче жало. Бджоли напр. бороняться перед тваринами, що мають на них апетит у той спосіб, що наколюють жалом тіло даної тварини і до ранки впускають пару краплин їдкої отрути, що має силу навіть убити менші тварини, а в більших (і в людини) викликує запалення. Про це добре знають птахи, тимто і мухи, подібні до бджіл, літають коло них безпечно, користаючи зі своєї подібности до бджіл.

Природник може очевидно легко відріжнити муху від бджоли, але птах, що ловить свою поживу в літі не має часу на перший погляд відріжнити мухи від бджоли і тому волить її залишити в спокою.

Закон мімікри у тварини проявляється також в інший спосіб, а саме тварини-хижаки використовують свою подібність до лагідних і нешкідливих, і в той спосіб лекше добувають поживу. Прикладом тут хижий сокіл, що живе в полудневій Америці і відживляється дрібними пташками та малими звірятками. Він цілком подібний до іншого сокола, що живиться самими комахами і не є небезпечний для птахів, котрі його зовсім не лякаються і позволяють йому літати серед своїх стад. Це використовує його хижий кревняк, що замішавшись поміж довірливі птахи без труду ловить і пожирає велику кількість птахів, які не пізнавши в ньому ворога не втікають перед ним.

Явище мімікри грає важну ролю в житті тварин, влекшуючи їм добування поживи або оборону перед хижаками.

Сторінка без політики.

Вічний наречений не дістав „задатку на віно".

Відомий багато разів караний варшавський аферист Юрій Ольшанський чотири місяці тому покинув тюремні мури і відразу приступив до нової „штуки". Тим разом нахабний аферист вибрав собі працю на матримоніяльнім полі. Він оголошувався по ріжних часописах, як багатий молодий будівельний технік і шукав багатої панни, щоб по шлюбі заложити велике будівельне підприємство. Ошуканець навязав багато звязків з ріжними паннами, а тому, що не був він надто брилкий та вмів у товаристві поводитися, вдалося йому отуманити неодну жертву. Він брав ріжні суми як „задаток на віно", буцімто на мешкання, бюрове уладження тощо. В останнім часі Ольшанський „заручився" з дочкою багатого власника складу вудженин. Та панна досить скоро пізналася на цьому вітрогоні, сама на власну руку перевела розвідку і покликала поліцію. У кімнаті „нареченої" зробили засідку. Ольшанський, що нічого не сподівався, прийшов, приніс китицю квітів нареченій і з місця радісно сповістив, що вже має чудове мешкання на бюро, але зараз таки треба дати задаток у сумі 750 золотих. Кандидатів на це мешкання багато, а він не може вибрати своїх грошей з П К. О., тому попросив у нареченої позички. Вона дала йому ту суму і він швидко вийшов, щоб нібито задаткувати мешкання. Але цим разом йому не пощастило. На сходах задержав його тайний агент, з місця заарештував і запровадив на комісаріят. Як перевели в нього ревізію, то знайшли багато „любовних листів" від ріжних наречених. Між листами теж і фальшиву легітимацію техніка та свідоцтво зрілости. Слідство виказало, що Ольшанський походить з багатої родини і колись навіть ходив на політехніку, але попав у зле товариство і зійшов на манівці. Тепер у вязниці він буде передумувати свою систему.

Божевільний скаче з 17 поверха на вулицю.

В Ню-Йорку на славній 5-ій Авені якийсь 28-літній Джон Ворд член відомої нюйорської родини вийшов на 17 поверсі через вікно і почав проходжуватися по 35 центиметровім гзимсі, що тягнеться уздовж фасади. Ворд подобав на божевільного, і так проходжувався багато годин, курючи одну папіроску за другою. Люди сходилися з усіх кінців Ню-Йорку, з зацікавленням ожидали кінця. За якийсь час повідомили поліцію. Але ні поліція ні вогнева сторожа не зуміла перервати Вордові проходу. Пожежники драбинами дістались до Ворда, але він загрозив їм, що колиб хто смів до нього зблизитися, то він кинеться вділ. Після того поліція відгородила вулицю, а вогнева сторожа на 16 поверсі розпростерла сильні сітки. Цілу ту картину фотографували фільмові оператори. Коло 200 жандармів берегло спокою. На тій вулиці задержали рух. Вуличні продавці випозичували льорнети, а букмейкери приймали заклади 3 проти 1, що Ворд кинеться вділ саме тоді, коли жандарми старатимуться трунути його до розпростертої сітки. Так і сталося. Коли жандарми, що ввійшли до Вордового помешкання хотіли ухопити його, тоді Ворд закуривши ще папіроску відбився від гзимсу, минув у розгоні сітку і впав на вулицю, де забився на місці. Виявилося, що Ворд кілька місяців тому вернувся до дому з заведення для божевільних, а посварившися з мамою і сестрою рішив наложити на себе руку.

—o—

На які недуги вмирають мешканці міст?

Головний Статистичний Уряд обчислив, що в минулому році у Польщі в містах, які нараховують понад 10.000 мешканців вимерло 44.222 особи. А в 1936. році вимерло лише 39.907 осіб.

Статистика доказує, що найбільше людей померло на серцеву недугу. І так, на серце померло 8.126 осіб, на туберкульозу віддихових дорір 5.316 осіб, на запалення легенів 4.406, на рака та інші злющі наросли — 3.975 осіб, на брак правильного розвою і внаслідок вродженого знесилення — 2.360 осіб, від старости — 2.234 особи, через недуги кормових проводів — 2.177 осіб, недуги віддихових органів — 1.143 особи. Менше є смертних випадків від заказьних недуг, як тиф черевний, грипа, красуха, червінка і т. п.

В минулому році по більших містах на 10 тисяч мешканців померло 113,4 осіб, тоді, коли в 1936. році 109,7 осіб. На 70.000 мешканців припадає 20.8 смертних випадків від недуги серця, 13,6 припадає на туберкульозу віддихових органів, 11,3 на запалення легенів, а 10,2 припадає на рака та інші злющі наросли.

Найменше померло на тиф черевний. У минулім році тільки 3 особи померли на черевний тиф.

Подружжя в Польщі.

В першому чвертьріччі 1938 р. заключили у Польщі 84.586 подруж, багато більше, як у першім чвертьріччі минулого року, коли їх було 79.043. Найбільше шлюбів узяли у воєвідствах середущої Польщі. На ті воєвідства припадає 36.82 шлюбних пар. В полудневих воєвідствах 21.505 пар взяло шлюби, у східніх воєвідствах — 19.865 пар, у західних — 8.504. У відношенні до числа мешканців, найбільше подруж зареєстрували у східніх воєвідствах, де на 1000 мешканців припадає 12 подруж. Друге місце займають воєвідства середущої Польщі — 10.3 подруж, далі полудневі воєвідства — 9.05, потім західні воєвідства 7.1 подруж на 1.000 мешканців. Коли візьмемо на увагу віроісповідання, то найбільше женяться римо-католики, бо аж 56.067, друге місце займають православні — 11.512; далі жиди — 6.164, евангелики — 1.707, — на інші віроісповідання припадає 406 подруж. Коли брати під увагу число мешканців, то найбільше одружилося православних, 11.3 на 1.000 мешканців. А на 1.000 мешканців римо-католиків припадає 10.8 подруж, евангеликів 8, жидів 7.7.

Кожна хвилина весілля коштувала 250 фунтів стерлінґів.

Люди залюбки люблять гуляти при ріжних нагодах, не зважаючи при тому навіть на кошти Славне було свого часу весілля якоїсь циганської королівни, на якому весільні гості, що зібралися з усіх усюдів гуляли й бенкетували кілька днів. Та ледви чи котренебудь із славних вінчань коштувало аж 250 фунтів стерлінгів на одну хвилину. 250 фунтів — це великі гроші, коли брати їх наприклад на наші умовини.

Саме таке весілля відбулося в церкві князів Сутерлендських в Дорноху. Внучка й наслідниця американських мілїонерів Карнегів 18-літня Люіза Карнегі-Мілер повінчалася з англійським адвокатом Гордоном Томсоном.

Батько молодої привіз на весілля не лиш пастора й органіста з Ню-Йорку, але й чимало гостей, членів тих „вибраних" 400 родин Америки, які можуть почванитися не тільки цим, що мають найбільше грошей, але й тим, що вони „налають" тон американському товариському життю. На цьому вінчанні були теж присутні начальники всіх шотляндських клянів у ріжнокольорових пестрих одягах та представники льондонського товариства.

Як каже сам батько молодої, кожна хвилина весільної церемонії коштувала 250 ф. ст. Та видовище було справді чебувале. На вулицях тиснулися маси народу з цілої околиці. Весільний коровід їхав до церкви у старинних каретах. Американки їхали, не зважаючи на спеку, у соболях та інших дорогих футряних накидках. Молода була одягнена в білу сукню, її дружки в рожеву. Усі мужчини їхали в чорних одягах.

Найбільшу увагу звертала на себе стара пані Карнегі вдова по покійнім сталевім королеві і відомому добродієві. Її сиве волосся було підфарбоване на синій кольор, на шиї мала вона чотири нитки перел рідкої краси й величини, на сукні виблискувала прегарним цвітом бриліянтова спинка. На капелюсі мала вона чудесну камелію. Переходячи через церкву, вона безперервно кланялася на всі боки, бо вона знає не лиш усіх представників американського товариства, але й усіх начальників клянів та всіх багачів Льондону й Единбурґа.

—o—

ДИРЕКТОР КАБАРЕТУ КИШЕНКОВИЙ ЗЛОДІЙ.

До Льондону приїхав один француз і його оциганив кишенковий злодій у дуже простий і примітивний спосіб. Француз їхав трамваєм, біля нього на платформі стояв якийсь старший, елегантний пан. Цей пан звернув увагу, що француз має поваляну маринарку і сам почав швидко, чемно витирати пляму. Після цього француз дуже здивувався, як перешукав усі кишені і не знайшов портфеля, де була велика сума грошей. Миттю зорієнтувався, що впав жертвою примітивного злодійського тріку. Про цей випадок повідомив він поліцію, яка внедовзі найшла злочинця. Він був звичайний собі злодій і походив із Франції. Недавно приїхав він на фальшивий пашпорт до Льондону, де заложив кабарет, займенувавши себе його директором. Хоч те підприємство добре розвивалося, він не задоволявся доходами з нього і продовжував свій давній „фах"

—o—

БЕНКЕТ 120 КУХАРІВ.

Французькі кухарі, що ладили страви на привитання англійського короля Юрія VI, уладили перед кількома днями знову бенкет, одначе цим разом вибагливі страви помандрували не до королівських шлунків, лиш до їх власних. Кухарі варили й пекли для себе самих. Меню було знамените і просто незрівняне. Одначе, щоб приготовити печену качку, мусіли запросити ще 121 кухаря, бо між ними не було аж такого доброго спеціяліста від цієї страви, щоб догодити вибагливим шлункам.

—o—

НАЧИТАЛАСЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОВІСТЕЙ.

У льондонському суді для малолітніх розглядали справу 13-літної дівчинки з містечка Грімсбі. Вона заїхала до одного з добрих готелів, заявивши, що її батько відомий лікар, приїде за кілька днів. Вона зїла обід, а за кілька годин пізніше її помітили в чужій кімнаті. Служниці дівчинка сказала, що попала туди через помилку. Власник кімнати стверднв, що звідти щезло йому 16 шилінґів. Гроші знайшли у дівчинки, крім цього перстень із бриліянтом, що щез з іншої кімнати. Дівчинка на суді заявила зовсім щиро, що начитавшися криміналиих повістей хотіла сама пережити щось сенсаційне. Іншої причини вона справді не мала, бо її батьки багаті. Малу авантуристку віддали до карного дому.

—o—

ПОДОРОЖ ЛІТАКОМ — ЛІКАРСТВОМ НА КОКЛЮШ.

У Франції видумали новий спосіб лікування дітей на коклюш. Цей спосіб дає дуже позитивні висліди. Діти, що занедужують на коклюш, вивозять літаком на висоту 2.500 метрів. Там угорі літак кружляє півтора години, потім спускається на землю. Нагла і сильна зміна повітря на такій висоті цілком виліковує дітей з коклюшу, так, що по півтора годинним літі діти здорові вертаються домів.

—o—

ЄВРОПІ ГРОЗИТЬ НОВИЙ НАРКОТИК.

У французьких пристанях сконфіскували в останніх тижнях більшу скількість невідомого досі в Европі наркотику. Новий наркотик називається „Мескаліна" і його добувають з мексиканських кактусів. Мескаліни вживають від давен-давна індіяни й також білі в Злучених Державах. З Америки замандрувала вона до Европи. Хоч ствердили, що скількість аматорів нового наркотику в Парижі сильно збільшується, поборювати законно цю нову отруту доволі важко, бо нема її на урядовій листі заборонених наркотиків.

Як учаться в Державному Рільничому Ліцею

з українською мовою навчання в Черниці.

Хоча про Державний Рільничий Ліцей з українською мовою навчання в Черниці було чимало інформацій у щоденнику „Діло" та інших часописах, то все таки численні запити, які спрямовують зацікавлені до Ліцею серед нашого громадянства спонукують нас поінформувати основніше про цю одиноку державну фахову школу з українською мовою навчання.

Державний Рільничий Ліцей у Черниці — це трилітня загально-хліборобська школа, до якої приймають учнів по закінченні гімназій всього типу або абсольвентів трилітніх фахових шкіл, до яких приймають учнів по закінченні 7 клас семиклясової школи. Переходово приймають до Ліцею теж учнів, що покінчили 6 кляс загальноосвітньої гімназії давнього типу.

Державний Рільничий Ліцей в Черниці, так як інші державні рільничі ліцеї, призначений у першу чергу для цих, що мають стати господарями на батьківському ґрунті. Чим більшу фахову підготову має хлібороб, тим лекше він дає собі раду в теперішних складних господарських умовинах. Якщо ця правда знайшла би зрозуміння серед наших хліборобів, то треба було кільканацять хліборобських шкіл ліцеального типу, щоб заспокоїти ці потреби. Найкращим вивінуванням сина хлібороба, який має залишитися на батьківському ґрунті — це дати йому необхідне фахове хліборобське знання.

На ділі велика кількість хліборобів, що залишають своїх синів на ґрунті, ще і сьогодня має в нас на цю справу мильний погляд, мовляв: „Коби було на чім господарити, а школи йому не треба". Тому необхідно цю справу кому слід відповідно висвітлити, щоб до хліборобського ліцею ішли в першу чергу ті, які по закінченні школи будуть господарити на власному ґрунті. Ніхто не може сьогодні заперечити, що чим більші труднощі й ускладнення в сільсько-господарському житті, тим більше необхідне стає фахове хліборобське знання.

Абсольвенти хліборобського ліцею, які не мають власного господарства, можуть працювати як службовики в чужих господарствах, в сільсько-господарських організаціях, можуть стати учителями сільсько-господарських курсів та шкіл хліборобського вишколу, вони можуть теж продовжати науку у високих хліборобських і споріднених школах, коли мають для цього необхідні засоби. Ледаи чи якась інша фахова школа ліцеального типу дає в наших умовинах такі широкі можливости використовувати набутого у школі фахового знання, як саме хліборобський ліцей. Через те не хочемо зменшувати ваги й потреби вишколу молоді в інших фахових школах. Вибір школи залежить від знання, якому учник має в майбутньому присвятитися. До хліборобського ліцею повинні йти передовсім всі, що мають намір працювати на ґрунті, та ті, що бажають працювати в суспільній агрономії або продовжати науку у високих хліборбських школах.

Щодо останньої категорії абсольвентів то можна стрінутися зі замітом, що до високої школи можна йти зі загальноосвітнього ліцею, в якому наука триває 2 роки, коли в хліборобському ліцею триває вона 3 роки, значить, покінчення високої школи продовжується на один рік. На це можемо відповісти, що користи, які дає покінчення хліборобського ліцею перед вступленням до високої хліборобської школи є куди більші, як продовження часу студій на один рік. Абсольвент хліборобського ліцею знає чого буде вчитися у високій хліборобській школі, він лише поширює і поглиблює своє знання, що йому багато лекше приходить, як абсольвентам інших ліцеїв; він може у високій школі спеціялізуватися в поодиноких ділянках.

Програма навчання в Державному Рільничому Ліцею з українською мовою навчання є така:

I. Фахові предмети:

	Тижнево годин: у клясі: I.	II.	III.	разом
1. грунтознавство	3	4/0*	—	5
2. плекання польових рослин	—	0/4	4	6
3. городництво і садівництво	—	0/3	3	4½
4. основи лісництва	—	—	0/2	1
5. хороби і шкідн. рослин	—	2	—	2
6. годівля і плекання тварин	3	4	4	11
7. ветеринарія	—	2	—	2
8. сільсько-господ. промисл	—	—	3	3
9. збут сільсько-госп. прод.	—	—	3/0	1½
10. сільсько-госп. інжинірія	—	3	2/3	5½
11. економіка сіл. господ.	—	3	4	7
12. практичні заняття в сільськ. господарстві	15	15	15	45
	21	33/36	38	93½

II. Помічні предмети тісно звязані зі званням:

	Тижнево годин: у клясі: I.	II.	III.	разом
13. ботаніка	3	—	—	3
14. зоольогія	3	—	—	3
15. фізика	3	—	—	3
16. хемія	5	—	—	3
17. математика	2	2/0	—	3
18. сучасні суспільно-державні й господарські питання	—	3/2	—	2½
19. основи права	—	—	2/0	1
20. гігієна	—	—	0/2	1
	16	5/2	2	21½

III. Загально-освітні предмети:

	Тижнево годин: у клясі: I.	II.	III.	разом
21. релігія	2	1	1	4
22. польська мова	2	2	—	4
23. українська мова	2	2	—	4
24. німецька мова (надобовяз.)	2	2	2	6
25. тілесні вправи	2	2	2	6
	10	9	5	24
Разом годин навчання тижнево	47	47	45	189

Теоретична наука відбувається передполуднем, практичні заняття в господарстві в полуд-

* Числа перед рискою означають кількість годин в I. півроці, за рискою в II. півроці шкільного року.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 3/4

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

13 приїзду **роковин смерти** поета.

XVIII.

РУКИ.

Зараз другого дня після свого приїзду поет рано вибрався зі своєю дружиною до міста. Вже в дорозі до Львова мучив поета дух Драгоманова докорами, чому він не дав собі чим обвинути руки, отже аж тепер, ідучи до міста, він послухав голосу Драгоманова і казав обвинути собі руки хусткою. Не памятаю вже хто, але здається мені, що д-р Степан Томашівський, розказував у Наук. Тов. ім. Шевченка, що поет, ідучи до міста, хотів ставати на коліна перед церквами і падав. Коли я питав Гнатюка на два місяці перед його смертю, чи це була правда, він сказав мені, що він знає тільки один випадок, що, коли поет був уже недалеко дому Наук. Тов. ім. Шевченка, де також жив д-р Коссак, то коло костела Кармелітів він підняв був до гори руки й падав. Мені здається, що з того одного випадку й взялася легенда, що поет розкаявся в часі своєї психічної катастрофи і молився перед церквами. Поправді поет був ослаблений, змучений дорогою і безсонницею, зовсім природна річ, що відбуваючи таку далеку дорогу зі свого дому до Наук. Тов. ім. Шевченка, міг по дорозі падати. Пізніше ніколи поет не пробував зупинятися перед церквами й молитися.

Поет ішов того дня до міста порадитися у д-ра Кобринського, що йому робити з хворими руками, а коли той, як пише поет у своїй „Історії хороби", „відправив" його „з нічим" і радив звернутися до д-ра Коссака, він пішов з дружиною до нього. Поет оповідає, що він „під впливом галюцинаційних голосів" був у д-ра Коссака „того самого дня по обіді"; що застав тоді д-ра Коссака „в якімсь дивнім замішанню"; що той передержав його з дружиною „довший час у передпокою", потім покликав їх до „ординаційної кімнати" і казав їм „знов ждати добру годину" і що аж після так довгої жданки він „покликавши, як свідків панів Беднарського, Возняка[1]), Томашівського і Гнатюка, не розпитавши... ніпрощо, велів відставити його до закладу невлічно хворих — при вулиці Дверницького", себто до санаторії братів Свйонтковських.

У САНАТОРІЇ.

У листі з дня 2. липня 1926 р. писав мені В. Гнатюк, а пізніше й усно казав мені, що він і д-р Степан Томашівський відвезли поета з його дому до санаторії. Я пригадую, що того самого дня, себто другого після приїзду поета до Львова, передполуднем і просто від д-ра Коссака, Гнатюк і д-р Томашівський відвезли поета до санаторії Свйонтковських. Я не був при тому, але пригадую, що коли я того дня вполудне прийшов до Наук. Тов. ім. Шевченка, то від Всеволода Козловського чи від Івана Джиджори я довідався, що Гнатюк і Томашівський відвезли поета до санаторії Свйонтковських просто від д-ра Коссака.

Володимир Гнатюк у згаданому листі оповідає, що коли вони у ждальні ждали Свйонтковських, поет „сидів похнюплений, дивився в землю і не говорив нічого". Незабаром отворилися двері від вітальної кімнати і появився старший лікар д-р Михайло Свйонтковський. Він знав поета і привітав його словами:

— Dzień dobry, panie doktorze!

Поет підніс тоді голову поглянув на нього і відповів:

— Jestem zły i przewrotny człowiek...

Д-р Свйонтковський заспокоїв поета, що так воно не є, як він каже, що вони добрі знайомі і він добре знає, який він є, а опісля взяв його під свою лікарську опіку.

На другий чи третій день я йшов з Гнатюком, ми здибали на дорозі молодшого лікаря санаторії, д-ра Степана Свйонтковського і поспитали його про стан здоровля поета. Він сказав нам, що з поетом дуже погано і що, як зайдуть які комплікації, то смерть його може прийти навіть дуже скоро. Очевидячки, він обіцяв нам, що санаторія зробить усе можливе, щоб здоровля поета поправити. Ми одночасно просили дозволу відвідати поета, але він сказав, що можемо відвідувати поета, але не часто, найкраще раз на тиждень і то після полудня. Просив також, щоб більше людей не приходило до поета, бо це може пошкодити йому.

(Далі буде).

[1]) Заступника директора друкарні Наук. Товариства ім. Шевченка.

невих годинах. Учні ліцею виконують всі фізичні праці, які відбуваються в сільському господарстві у відділі продукції польових рослин, городництві і садівництві, годівлі та плеканні тварин, організації та ведення сільського господарства. Кожний учень ліцею мусить пізнати, коли і які праці виконують у сільському господарстві, як кожну працю організувати, скільки та якої праці може виконати денно пересічний робітник, укінці учень сам мусить набути за час побуту в ліцею необхідної вправи у виконуванні поодиноких праць у господарстві. На практичний вишкіл кладуть у фахових хліборобських ліцеях дуже велику вагу. Лише цей може бути добрим господарем чи інструктором сільського господарства, хто сам вміє бездоганно виконати кожну працю в сільському господарстві. Саме цим ріжняться теперішні хліборобські ліцеї від давніх хліборобських шкіл подібного ступня, в яких практичний вишкіл мав більше показовий характер.

Хліборобський ліцей ставить до учнів не менші вимоги, як кожний інший ліцей. Теоретичний матеріял доволі обильний і вимагає дбайливої пильности учня, щоби його опанувати.

Практичні зайняття вимагають передовсім замилування до сільського господарства, використовування кожної нагоди для виконування фізичних праць у сільському господарстві, для провірення й утривалення теоретичного знання. Коли учень основно цікавиться практичним сільським господарством та не втікає з нього, тоді лекшою і приємнішою стає для нього наука в хліборобському ліцею і тоді кращу дістає підготову для виконування свого звання після закінчення ліцею. Тому це милий погляд, з яким часто можна стрінутися, що коли учень слабо вчиться в іншій школі, то найвідповідніша для нього буде хліборобська школа, коби був добре фізично розвинений. На ділі хліборобська школа вимагає від учнів неменшої підготови і здібностей, як кожна інша школа. Малоздібні учні мають і в хліборобському ліцею поважні труднощі в науці, коли у додатку визначаються не надто великою пильністю, можуть теж не покінчити школи.

У звязку з розбудовою кооперативного збуту сільсько-господарських продуктів та разом з тим великого запотребування на працівників з торговельно-агрономічною підготовою, вказане було би, щоб якась частина абсольвентів торговельних гімназій, що має охоту до сільського господарства, вступала на науку до хліборобського ліцею.

Учні ліцею мешкають в інтернаті, ціле удержання (мешкання, опал, світло, харч і праця) не перевищає квоти 35 зол. місячно. Шкільна оплата — 170 зол. річно, платних у двох рівних ратах з початком першого і другого півроку. Сини державних службовиків і незаможних родичів користають з полекш у шкільних оплатах, якщо вони виказують добрий успіх у науці. Крім цього учні обовязані закупити собі власним коштом необхідні шкільні прилади та підручники та покрити кошти одної з більших програмових наукових прогульок. Ці кошти устійнює Педагогічна Рада Ліцею та їх вплачують учні на початку шкільного року. Життя учнів в інтернаті зорганізоване на кооперативний лад. Крім кооперативної харчівні, яку ведуть самі учні, організуються учні ліцею в окремі гуртки для виконування ріжних завдань (уладжування ріжних імпрез, плекання спорту, підготова до громадянської праці і т. п.). Всі ці праці ведуть учні ліцею поза годинами програмового навчання під опікою учителів і інструкторів, визначених для цього Педагогічною Радою ліцею. Як ще до цього додамо обовязок учнів ліцею відбути двомісячну практику в сільському господарстві по закінченні І. і ІІ. року ліцею то будемо мати повну картину праці учня ліцею, яка має його підготовити до сільсько-господарського звання.

Цього року вийшли перші абсольвенти цієї школи — техніки сільського господарства. Вони мають засвідчити, чи ця школа дала їм те все необхідне, чого буде домагатися від них практичне життя. Треба сподіватися, що вони ще нераз будуть звертатися до ліцею, а це дасть змогу не лише їм виконати вложене на них завдання, але й сам ліцей буде більше пристосовуватися до дійсного, практичного життя у виконуванню своєї програми навчання і виховання.

Д-р Евген Храпливий.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Наталко! Всього добра в нагоди уродин Сині. Радію що Ти й Дитина здорові. Вашу адресу вислала я до Пром-банку, щоб передали Малому уродинову книжечку. Хай від перших днів привикає до ощадности. Одночасно і від себе зложила я малий дарунок на книжечку, щоб згадав колись тету Люсю.

УРОДИНОВА КНИЖЕЧКА
Пром-банку
Львів, Гродзіцких 1. І.І.Ґп.
Тел. 292-15 і 200-15.
запевнить Дитині самостійний варстат праці.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Володимир Квасниця**, Львів, 2 зол. і ключе: Олю Наконечну, Марію Денківну і Василя Центилевича; **Службовики Союзу Українських Кооператив**, Грималів, 2 зол., **Марія Головецька**, Острів, 3 зол., **м-р Гр. Кухар**, Львів 2 зол., **д-р В. Кіндрачук**, Лянцут, 10 зол., **Е. В.**, Львів, 10 зол.

Подяка.

Краєвому Т-ву Господарському „Сільський Господар", Ревізійному Союзові Українських Кооператив, Українській Кооперації усіх видів і ступнів на землях нашої Батьківщини, Товаришам фахових праць, Прихильникам і Приятелям в краю і на чужині з кол церковних, політичних, наукових, культурних і господарських з Вп. Сеніорами наших господарських змагань д-ром Костем Левицьким і О. Степаном Онишкевичем, Молоддю з IV. Вакаційного Кооперативного Курсу у Ворохті та дорослом кооперативного Курсу з Заочних Курсів Р. С. У. К. включно, а також Родині щиро дякую за — якже незаслужені мною — вияви памяти, зичливости і приязни у днях 4. і 20. липня 1938 року.

У дружній праці широких вже гуртів українських кооператорів, що дбають про господарський і духовий розвиток українського народу, найшов я своє місце і вдоволення з життя і справді не спостерігаю кілько літ його вже минуло.

Всім Другам бажаю щиро такого самого почування.

Юліян Павликовський.

Львів, у липні 1938 р.

НОВИНКИ.

— **Комітет Лікуванців Черче-Живець** уладжує **Традиційні Сезонові Вечерниці** 7. серпня ц. р. у „ПАЛАТЦІ". Настрій — гумор — темперамент — забава, повна чару і несподіванок. Вибір міс Черче на 1938. р. Початок в год. 21. Запрошень не висилаємо. 1617 1—2

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ" у Львові**, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **Спеціяліст у недугах жіночих і положництві оператор Д-р КОСТЬ ВОЄВІДКА** — Станиславів, вул. Перацького 1. **виїхав на відпочинок** і вернеться 1-го вересня. 1591 —2

— **Лікар д-р Богдан Собчук,** спеціяліст у внутрішніх недугах і ляринґольоґ, — ординує **в Тернополі, при вул. Пілсудського 17.** 1—5

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас **тільки** Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон **254-46.** 1430 —2

— **„Хрест над Дніпром"** історичне оповідання Антона Лотоцького про Хрещення України вже появилося в розпродажі. **Ціна 1 прим. 50** сот. (з пересилкою 60 сот.) Хто замовить 10 книжечок — дістає 25 пр. рабату і не платить коштів пересилки. Гуртові замовлення посилати на адресу: Видавництво **„Світ Дитини", Львів, вул. Зіморовича 2.** 1608 —3

— **Тропікальна спека у Львові.** Від кількох днів дійсно тропікальна спека дається страшенно у знаки головно мешканцям Львова і більших міст та селянам, які в поті чола з посіхом мусять жати щодня збіжжя, що під впливом африканських спек перестигло і зерно сиплеться на землю. Тропікальна спека навістила не лише Польщу, але теж цілу Европу. У вівторок 2. ц.м. найбільша спека була в Польщі та Югославії. Температура в Ризі дійшла до 40 ступнів Цельзія, в Польщі доходила до 35 ступнів у тіні, понад 40 на сонці. В деяких місцевостях Европи температура на сонці дійшла до 60 ступнів Цельзія. Метеорольоґи передбачують, що тропікальна спека в Польщі потревае ще кілька днів, хоч можливі в деяких околицях бурі з громами і зливними дощами. Назагал наглої зміни температури не буде тому, що наслідком слабоньких вітрів сухе повітря над Европою майже не пересувається. Не диво, що з більших міст виїзджають люди масово до живців, у гори і над море. З самої Варшави виїхало на днях понад 150.000 осіб. Слід згадати, що температура над Балтійським Морем сягає 28 ступнів Цельзія.

— **Осторога перед прищицею.** В половині липня ц. р. появилося поучення президента м. Львова про споживання молока і посередньо про зносини з продуцентами молока, що стикаються з тваринами, в часі загрози недуги прищиці. Це поучення подаємо в перекладі нашим читачам. Л. 4466/IV/38. У Львові, дня 27. червня 1938 р. Поучення у справі споживання неперевареного молока. Наслідком розпорядку Львівського Воєвідського Уряду з дня 17. червня 1938 р. ч. 3. 122/5/3/38 та у звязку з поширенням прищиці у тварин на терені воєвідства, зокрема у повітах: короснянськім, ланьцутськім, переворськім, ярославськім і тарнобжеськім — міська управа звертає увагу мешканцям міста Львова на небезпеку споживання неперевареного молока. Хоч у Львові не стверджено дотепер випадків прищиці, управа міста Львова вже тепер перестерігає і поучує мешканців, **що прищиця може перенестися на чоловіка чи то безпосередньо чи за посередництвом** молока хворої тварини. Отже треба дезинфекувати одіння, взуття і руки людей, що стикаються з хорими тваринами, при помочі 2% розчину соди і **передовсім варити кожне молоко, призначене до спожиття.** — Президент міста д-р Станислав Островський вр. — У звязку з тим поученням завважуємо, що найкращим способом охорони перед прищицею, зокрема в більших містах є споживання пастеризованого молока, що переводять більші молочарні, зокрема „Маслосоюз". Пастеризація сповняє цю саму функцію, що переварення молока, бо вбиває всі бактерії, зберігаючи всі вітаміни. Пастеризація усуває теж безпосередні взаємини з продуцентами молока.

— **Ледви дозвіл на три дитячі садки.** Староство дозволило Повітовому Кружкові „Рідної Школи" у Стрию вести ледви три дитячі садки. Минулого року було у стрийському повіті 57 дитячих садків.

— **Ревізії й арештування.** Дня 29. липня ц. р. львівська поліція арештувала Олексу Дацка, абсольвента гімназії по переведенні ревізії. Арештованого відвезли до Бібрки.

— **Напад на пошту в Любичі Королівській?** Вночі 2. ц. м. нічний сторож і листоноша у Любичі Королівській пов. Рава Руська завважили коло почти двох невідомих мужчин. Під замітом намаганого нападу на почту поліція арештувала Сергія Турянського ученика держ. ткацької школи в Коросні та В. Салітру з Рави Руської.

— **Бурі, град і громи.** Над Чемеринцями, пов. Перемишляни, перейшла градова туча. Град величини курячого яйця знищив плоди майже до тла, в Білій повибивав шиби в хатах. У Веселівці пов. Тернопіль грім ударив підчас

бурі в хату Бернарда Ядловського. Згорів дах вартости 350 зол. Грім убив 16-літнього Вол. Скотника в Застіночку пов. Теребовля, що був скрився під полукіпок ячменю.

— **На що собі вже позволяють?** Дня 1. ц. м. пополудні при вул. Краківській шофер, який не міг оминути возу, ударив зі злости 40-літню Єву Заваду в лице, що їхала на возі. Поміч зневаженій дало рятункове поготівля. Шофер відповідатиме перед судом.

— **Львівська хроніка.** На залізничому шляху за Персенківкою кинувся під вантажний поїзд молодий мужчина і згинув. При ньому не найшли ніяких документів і не можна устійнити ні прізвища самогубця, ні причини самогубства. — У вівторок пополудні 28-літній злодій Маєр Сімон Дуглер дістався до помешкання Гелени Колерової при пл. Марійській ч. 5 і почав перешукувати річи в шафі. На щастя надійшла Колерова і сполошила злодія, який почав утікати. За ним вибігла Колерова і на її крик злодія вдалося притримати при вул. Хорущини. Злодій помандрував до арешту. — Не повелося теж злодієві 33-літньому Маріянові Гайдерові, який всунув руку до кишені Яна Глемба у трамваю при вул. Легіонів. Глемб притримав злодія і віддав у руки поліції. — В Личаківськім парку намагалася отруїти 25-літня замужня Софія Деркач, яка ликнула 17 порошків „когутика". Причина самогубства невідома.

— **Самоходова катастрофа під Жидачевом і Калішем.** Недалеко Жидачева трапилася залізнича катастрофа, жертвами якої впала гр. Замойська, гр. Рильська і шофер. Самохід, що ним кермувала гр. Замойська з Бортник, перекинувся на насипі шутру 2 км. від Жидачева і впав до рова. Всі три особи важко ранені. Самохід поважно ушкоджений. Раненими заопікувався лікар з Жидачева, який доручив відвезти їх до шпиталю у Львові. — Під Калішем самохід землевласника Хелковського розбився до придорожнього дерева. А. Венжик помер від ран, Анна Бехман з Каліша має зломану ногу. Шофер вийшов з катастрофи здоровий.

— **Спалили живцем божевільного.** В Убишкні пов. Переворськ знайшли під вербою вуглене тіло божевільного Йосифа Гроха. Слідство виявило, що А. Грох зі своїм сином вивів з хати вночі свого божевільного сина Йосифа. На полі батько зі сином приголомшили божевільного, привязали його до верби, обложили 30 снопами жита і підпалили нещасного живцем, який теж згорів. Щойно по шматках одіння поліція устійнила, хто це згорів. Поліція арештувала здичілого батька і сина.

— **Бійка в костелі** на багнети і сокири. У Стрижеві під Меховом місцеві парубки побили своїх суперників парубків з Мехова. Чергового дня гурт молодих парубків зі Стрижова прийшов до костела у Мехові з ножами, багнетами, сокирами, молотками і камінням. При виході з костела в самім передсінку костела почалася бійка з парубками з Мехова, які напали на парубків зі Стрижева. Нападені втікли назад до костела і щойно поліція розброїла напасників, відбираючи від 12-ох осіб багнети, сокири та іншу „зброю".

— **Пошести в Польщі.** Департамент служби здоровля мін-ства суспільної опіки повідомляє, що від 10. липня до 16 липня ц. р. в Польщі зголошено 220 випадків черевного тифу, 33 — плямистого тифу, 29 — червінки, 243 — дифтериту, 149 — шкарлятини, 24 — запалення мізкових болон, 205 — одри, 297 — коклюшу, 24 — лихорадки, 26 — пологової горячки, 48 — сухіт, 94 рожі, 719 — ядухи, 3 — вутлика, 4 — гайне медина і 2 сплячки.

— **Двобій письменника з журналістом.** Перед кількома днями дійшло до двобою між відомим польським письменником Мельхіором Ваньковичем і відомим польським журналістом Валеріяном Харкевичем, головою синдикату журналістів у Вильні. Двобій відбувся у Белянському лісі під Варшавою і скінчився погано для ред. Харкевича. Раненого у груди відвезли до одної з варшавських клінік. До двобою дійшло з причини зневаги друком.

— **Перед сензаційним процесом жінки столяра з графинею.** Перед окружним судом у Кракові відбудеться процес за 30 тисяч золотих, що їх домагається жінка столяра Катерина Маслякова від гр. Яніни Зиберк-Плятер. Процес — пише польська преса — буде дійсно сензаційний. Початок цієї справи починається в 1906 р. Тоді то до Катерини Маслякової у Кракові зголосилася сестра шаритка і запропонувала їй взяти на виховання 6-тимісячного хлопчика Маріяна з аристократичної родини. На виховання дитини Маслякова мала діставати 16 зол. місячно під умовинною, що ніколи не зрадить, що хлопчик є сином гр. Яніни Плятер. Тому що родина хлопчика не вивязалася зі своїх зобовязань, Маслякова по смерти свого чоловіка попала в нужду і тому оголосила у пресі („Напщодзе"), що гр. Зероніка Зиберк-Плятер віддала внука на виховання бідній жінці, але не платить за виховання. Опісля Маслякова подбала, що Найвищий Адміністраційний Трибунал признав нешлюбному хлопчикові метрику на прізвище Маріян Зиберк-Плятер. Маріян вже оженився, а його мати Яніна Зиберк-Плятер, яка мешкає в Едінбурзі, не відповідає на домагання Маслякової. Тому вона пізвала графиню до суду, щоб заплатила їй 30 тисяч золотих за виховання та опіку над її дитиною.

— **В Туреччині не вільно розмовляти чужою мовою.** В Ізімірі (Смирна) влада покарала понад 100 осіб гривною по 1 турецькім фунті (4 зол.) за те, що занадто голосно розмовляли жидівсько-еспанською мовою. Таку кару накладатимуть на всіх, що в чужій мові розмовляти муть на прилюдних місцях.

— **Погоня за прокаженими.** З кольонії для прокажених у Тікілешті втікло понад 30 тяжко хворих мужчин, жінок і дітей. Прокажені втікли у напрямі повітового міста Тулька. Повідомлена поліція намагалась здержати втікачів, але це їй не вдалося. Щойно в місті при помочі поліції і санітарної сторожі затримали прокажених та завернули їх до табору.

— **Згоріло 80.000 корчів кави.** У стейті Сан Павльо у Бразилії згоріло 80.000 корчів кави. Причиною пожежі тропікальна спека і сильний вітер, що перекидав вогонь з одного сухого корчика на другий. Таких пожеж не знає історія від часу управи кави. Недалеко плянтацій кави, що горить, є державний кавовий департамент, що каже палити річно міліони мішків з кавою, щоб утримати бажану висоту ціни кави.

— **Пожежа поїзду в Ню Йорку.** На одній з нюйорських ліній повітряної залізниці над вулицями міста трапилася катастрофа на висоті 30 м. над вулицею. Пожежа охопила вагони з подорожніми. 10 осіб важко ранених, з того трьох подорожніх відвезли у важкому стані до шпиталю.

— **Нова страшна повінь в Японії.** Злівні дощі з хмароломом і зірвання гребель на ріці Шумі-оші довели до нової страшної повені. В околицях Кобе та Осака хвилі води залили 2.000 домів і зірвали кілька мостів. Залізнича комунікація перервана. Вода в ріках підноситься і тому сподіються поширення повені.

— **Марки летуньскої пошти Ватикану.** В найближчому часі вийде з друку серія вісьмох марок летуньскої пошти Ватикану. Поява цих марок буде неабиякою сензацією для філятелістів цілого світа.

— **Туреччина будує третій університет.** Туреччина далі відчуває недостачу професорів і доцентів університету, хоч в останніх роках запросила багато професорів університету з Німеччини, які мусіли емігрувати з політичних мотивів. Цього року міністерство освіти запросило знову трьох німецьких професорів до університетів у Стамбулі і в Анкарі. Крім того турецький уряд рішив заснувати третій університет у місті Ван для молоді зі східної Анатолії.

—o—

ТІЛЬКИ КОРОТКИЙ ЧАС!

НАЙБІЛЬША СЕНЗАЦІЯ І АТРАКЦІЯ ЛЬВОВА.

Репрезентаційний ЦИРК СТАНЄВСЬКИХ

на площі при вул. Пелчинській (доїзд трамваєм ч. 9). **Отворення** і перша вистава **в четвер**, 4. серпня в год. 8.30 веч. НОВА світова програма, 20. світових атракцій. **КОЗИР:** феноменальна **тресура 20. тигрів і 10. львів** єдиною усмирницею на світі п. Гірон, досі відомою тільки із американської фільми — **перший раз на гостинних виступах в Европі.** ЗНАМЕНИТА програма очарує всіх. Ревеляційно низькі ціни. При цирку великий звіринець— вступ 25. сотиків. По виставі чекають трамваї у всіх напрямках.

✝ Посмертні згадки.

ПАВЛИНА З КОРДУБІВ ГАРМАТІЄВА,

вдова по бл. п. Луці, б. управителеві вселюдної школи в Могильниці, упокоїлася дня 3-го серпня ц. р. в 63-ім році життя. Похорон відбудеться в четвер, 4-го серпня ц. р. в Лучці, коло Микулинець. В. Їй П.!

МИКОЛА ГЛИНСЬКИЙ,

сеніор української громади в Заліщиках, б. начальний директор „Української Каси" в Заліщиках, член Т-ва „Просвіта" у Львові, вельми заслужений і заслужений член усіх українських товариств та інституцій у Заліщиках, помер дня 29-го липня ц. р. в 71-ому році життя.

Покійний — людина кришталевого характеру і непересічної здібности, поклав своєю тихою і невсипущою працею на всіх ділянках нашого народнього життя великі заслуги для розвитку нашого народу в заліщицькому повіті.

Тому його передчасна смерть викликала загальний жаль нашого громадянства в цілому повіті.

Похорони Покійного відбувся 31-го липня ц. р. під проводом 4-ох священників при участи делегатів і членів усіх українських місцевих установ та великого числа громадян.

На похороні прощали Покійного промовами: д-р Роман Стефанович, о. Роман Добрянський і б. сенатор Василь Баранник. В. Й. П.!

СМЕРТЬ ВІДОМОГО БАНДУРИСТА.

Володимир Шуль, віртуоз-бандурист, упокоївся прийнявши Найсвятіші Тайни, 2-го серпня ц. р. в домі свого батька о. Дмитра Шуля, пароха Стоянова, у віці 28 літ.

*

Пок. Володимир Шуль — мій товариш. Разом мешкали ми в Малій Семинарії підчас гімназійних студій. Вже тоді проявляв він пристрастну любов до музики, а головно мав великий хист до технічного опановування інструментів. Завжди мріяв про бандуру. Імпонувала вона йому не лиш як історична памятка, але також (може і в першій мірі) багатством технічних можливостей. Тому бандуру розумів він на свій лад і в такому розумінні свою музику вів до вершин досконалости. Пок. Володимир Шуль перейде до історії дослідів над бандурою, його працю треба би подрібно обговорити. Цього не можна зробити у кількох реченнях. Зідивлений у свою бандуру, не счувся, як прийшла невблаганна смерть та не пожаліла кобзаря. Недуга легенів змогла його та замкнула на віки його очі.

Спи, дорогий Товаришу, заслуханий у звуки своєї „небесної бандури", як Ти звик був її звати.

Юрій Сінгалевич.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ЛЄХІЯ.

Боксерський метч обох дружин відбудеться, як ми вже вчора подавали, в неділю на площі Сокола-Батька з год. 10.30 передполудням. Лєхія виступить до цієї стрічі в такім складі: Корона, Ольберт, Сацельників, Ягодзінський, Шмід, Міхнович, Подкович і Шкварковський.

Склад України подамо в завтрішньому числі.

СЛАВІЯ ДРУГИМ ФІНАЛІСТОМ ЕВРОПИ.

У Празі відбувся півфінальний метч між Славією і Дженовою, який дав виклад 4:0. Тому, що Дженова програла в себе дома лиш 4:2. Славія перебилась до фіналу і стрінеться з мадярським Ференцвароном. У Славії грали на воротах б. грач Руси Бокшай.

Нові книжки і журнали.

ГЕТЬ З БОЛЬШЕВИЗМОМ. Молочник. Орган боротьби з большевицьким імперіялізмом. Трибуна кристалізації одної спільної думки серед усіх поневолених Московією народів. Р. II. Ч. 3. Березень, квітень, травень 1938. Львів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги включно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 4. 8. год. 8. веч. „Роман із сварбовим урядом".
Пятниця 5. 8. год. 8. оп. „Гейша".
Субота 6. 8. год. 8. оп. „Гейша".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
4. 8. Лісова пісня.
5. 8. Пригода в Черчі.
6. 8. Процес Мері Дейєн.
7. 8. Невольник.
8 Косова їде театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
4. 8. Пан Твардовський.
5. 8. Мазепа.
6. 8. Гейша.
7. 8. Гетьман Полуботок.

ДЕЛЯТИН:
8. 8. Маруся Богуславка.

Українська Нар. Капеля „Чайка".

4. і 5. 8. Пістинь.
6. 8. Косів.
7. і 8. Кути.
9. 8. Кути.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Четвер, 4. 8. вистава в год. 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ вдаче".
АПОЛЬО: „Шалена Кльодет" в Анні Ондрою.
АТЛЯНТИК: „Тавро минулого".
БАЛТИК: „Мій пан чоловік", „Кід Гавгод".
ВАНДА: „Промені загади", „Пізнайся в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Не забудь про мене", „Белля Донна".
ЕВРОПА: „Химерна експедіентка" в Даніелєво Дарія.
КАСІНО: „Чорний пірат".
КОПЕРНИК: „Людина, що жила 2 рази" й кольорові додатки.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Таємниця чорної кімнати".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Грішний Біль" (з Волесом Бірі).
ПАЛЯС: „Вернися, моя маленька!"
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Сам на сам" і „Пат і Паташон у раю".
РІЯЛЬТО: „Ада, це не лицює!"
РОКСІ: „Будеш усе моєю" й додатки.
СВІТ: „Пізник ч. 13", „Тайний плян Р. 8".
СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".
ТОН: „Втікач із Сан Квентіну", „Отріх у ночі".
УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія
УНІМЕРА: „Музика для тебе".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд" — місто чудес".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Нечинне.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 4. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. дзенник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Шумаєві твори (форт.), 14.35 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Мужики" Реймонта, 15.30 Легка музика з пл., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Вислою до моря, концерт нар. капелі, сопран, 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісня у мист. обробітці, 17.40 „Органіст із Понікли" Сенкевича, 17.55 Гальо!Позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Берліоз: „Король Лір" увертура, 18.25 Театр Уяви: „Тайфун", 19.00 Легка орг. музика, 19.30 20.55 Акт. гутірка, 19.40 Відгомін минулого, концерт, у перерві новели Расуна, 20.45 Веч. дзенник, 21.00 Актуалії, 21.10 Концерт легкої музики, 21.50 22.00 Спорт, 22.05—23.00 „Гостинниця під Львом" легка словно-муз. авд., із Щепком Тоньком.

Пятниця, 5. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Музика клюбу мандол., 8.00 Добридзень наймолодшим: оповідання, вірші, пісеньки, мельодії, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Віджіля це взялось, опов. для дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Сальон. секстет, 16.40 Як повстає відбірник, 16.45 На побережжі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Ясельське підгір'я, Мазурські пісні у вик. хору, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Блески та тіні годинника, 18.10 Твори на два фортепіяни, 18.45 Поетичні новинки, 19.00 Сціп. реціталь Ст. Вітаса у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісеньки в легіонах, розр. концерт, 20.45 Веч. дзенник, 21.00 Всесторонні таланти у мистецтві, дільог, 21.10 Танк. музика у вик. орх., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки.

Субота, 6. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Військ. орх., 8.00 Кінчасмо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для старших дітей: „Пан Твардовський" на осн. Л. Рідля, з муз. із., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт нар. капелі, сопран, 16.45 Пілсудський про себе та про польську суспільність, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбуму, 17.45 Женева — місто королів і гетьманів, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Скрипк. реціталь, 18.40 20.55 Актуальна гутірка, 18.55 Марш шляхом кадрівки, 19.05 Пісеньки з пл., 19.15 Поезія легіонів, поет. чвертьгодина, 19.30 Хоральна авдиція, хор, сол., форт., 20.00 Світанок в Олександрах, авд. для дітей, Падуть граничні стовпи, словно-музична авд., 20.45 Веч. дзенник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Концерт орх. і хору з участю солістів, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Танкова музика з плит (надає Вертава Н.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 4. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шубертіада, баритон., форт., 19.00 Музика давніх днів, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БУДАПЕШТ 13.30 18.00 Військ. орх., 19.00 Цит. музика, ВІДЕНЬ 20.30 21.00 Зальцб. фестіваль: „Тангайзер" оп. Вагнера. КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.00 „Прометей" балет Бетовена, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Форт., ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 21.10 Концерт фільг., 22.25 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.15 21.00 22.00 Фестіваль Равеля, РИМ 17.15 Іт.-брама. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Мефістофель" оп. Арріга Бойто, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 20.00 Популярна музика.

Пятниця, 5. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт. і альтівка, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Вок. конц., БУДАПЕШТ 17.00 Форт., 19.30 Скрипка, 22.25 Цит. музика, ВІДЕНЬ 14.10 Легка музика, 15.30 Класична та сучасна серр. музика, 16.00, 17.10 Камер. орх., 21.00 Зальцб. фестіваль, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.10 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Сучасні пісеньки, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Орх., 20.25, 21.00 „Швайцарська родина" оп. Вайгля, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Теді енд партнер" комедія Івена Но, РАДІО РОМАНІЯ 20.25, 21.00 22.00 „Манон Леско" оп. Пучінія", РИМ 17.15 Сніп, форт., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Авентура тропікалє" муз. ком. Маріо Нашімбене, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15, 20.00 „Кавалєрія Русткана" оп. Масканія".

Субота, 6. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Оп. музика, 20.10 21.00 Вечір танку, 22.30 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 17.30 Цит. музика, 12.00 13.15 Орх. 15.30 Для дітей, 18.00 Орх. дутих інструментів, 19.00 Хор, 20.10, 21.00 Танковим кроком по світу, вес. концерт орх. і сол., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Тоска" оп. Пучінія, ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Сальон. квартет, РАДІО ПАРІ 18.15 Оп. музика, 19.00, 20.15 Пісні, 19.45 Репетиції, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабаре, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. мельодії, СОФІЯ 18.00 Легка музика.

БІРЖА.

Львів, 3 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·12, 89·65 Долярн американські 5.30·50, 5·28·0) Долярн канад. 5 27·50—5.25·00. Фльорени гол. 291·84—290·10, Франки фр. 14·71—15·61, Франки швайцарські 122·00—121·20 Фунти англ. 26 12—25 96, Гульдени данів 100·25—99 75, Корони ч. 15 45—15 00 Кор. дан. 116·60—115 75 Кор. норв. 131·13—130·15, Корони шв. 134·64—13 3.65 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·34—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Гель Авів 26·10—25·85, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·70 Вуголь 33·00, Ліяпоп 90·00. Моджеїв 15·25, Островець 63·00, Стараховичі, 39·25, Габербуш 51·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25, 3 інв 1 ем. 83·00, серія 93·50 3 пож. інв. 2 ем. 82·00 серія 91·25 5. конверс. 70·00 прем дод. 43·00 4 консол. 67·75

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. екстра 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 зол.
молоко . . . 13—16 сот.
яйця (копа) . . . 3·85 зол.

Тенденція на масло, молоко, та яйця вдержана.

КУПНО — ПРОДАЖ

КАМЯНИЦЯ двоповерхова, початок ...тоцького, продам дешево. Відомість: Кадецька 4. Пачовська від 17—18. 1626 1-2

ПРОДАМ віз, ямашна, 7-місячного, дуже чуйного. Відомість вул. Ставова 23, Замарстинів, Коценяк. 1628 1-2

МЕШКАННЯ

ДВІ гарні кімнати, кухня, новітний комфорт, перший поверх, від 1. вересня, Тарновського 43, умовини в Упрам „Трансакція", Длугоша 1. 1621 1-3

ПАНСІОНИ

НМНА — комфортовий пансіон „СВІТЛОЗІРКА". Пляжа, куціль, великі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 19-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 9—10

ПІДПРИЄМСТВА

ШУКАЄМО спільника до розширення добре розвиненого та єдиного в тій бранжі українського підприємства з капіталом 15—20 тисяч зол. Гарантуємо мінімум 30% доходу від капіталу в річному відношенні. Особиста співпраця побажана. Зголошення до Адм. під „Підприємство". 1612 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

БЮРОВУ СИЛУ зі знанням бухгальтерії прийме зараз торговельно-промислове підприємство у Львові. Вимагана готівка від 3—5 тисяч зол., яка буде відповідно опроцентована і забезпечена. Зголошення до Адм. під „Розвиток-праця". 612 2-2

ПОТРІБНА молода доходяча до приятання один раз тижнево і прання. Адреса в Адміністрації „Діла". 1-2

РІЖНІ

ТРИВКУ операцію гарно і старанно, заграничним течиком виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 3-10

ЗАВЕДЕННЯ лікарсько-дентистичне **др. Б. Баранецького** у Львові, вул. Миколая 23, нечинне з причини заміщів. 1502 3-5

ГОДИННИКИ стінні, кишенькові, на руку направляє прецизійно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР", Львів, Личаківська 10. 1629 1-6

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

УПРАВНЕНИЙ ДЕНТИСТ
Юлій Штайнвурцель
ЛЬВІВ, УЛ. ГОРОДЕЦЬКА 124
625 ВЕРНУВСЯ. 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР
Львів, Уейського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

НОВООТВОРЕНА
Робітня ковдер
переробляє КОВДРИ по 2.50 зол.
Гинок, Брама Андріолього
1162 1-3 С. ДУБС.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 176 (15.061). ЛЬВІВ, ПЯТИНИЦЯ 5. СЕРПНЯ 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Змоторизовані бриґади їдуть на фронт.

ГОРЯЧКОВІ НАРАДИ В МОСКВІ.

Штаб кореанської армії оголосив у [illegible] 4. ц. м. в раніших годинах такий комунікат:

У боях у районі горбів Чанкуфен бере участь совітська змоторизована бриґада, в якій бере участь 230 повзів. Від 1. серпня японці знищили 29 совітських повзів. Совітська артилєрія бомбардувала безнастанно від середи рано до год. 3-ої пополудні японські становища в районі Чанкуфен і Шуліфен та село Козо в півн. Кореї. Втрати японців невеликі. На горби Шашаопін наступало три баталіони совітських військ з 15 повзами. Їх наступ підтримувало 19 гармат. У середу в год. 3-ій пополудні большевицькі війська відступали. У вівторок большевицькі війська мали 200 вбитих. Стверджено, що в боях брали участь вояки 18. полку піхоти з Новокиївська.

БИТВА ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

Битва під Шашаопін і Чанкуфен закінчилася щойно в ночі. Большевицька артилєрія обстрілювала до год. 1-ої вночі корейські села Козо і Созан міркуючи, що там є японські операційні бази. Багато большевицьких літаків перелетіло над манджурським кордоном не скидаючи бомб. Японські обсерватори доглянули над раном, що на фронті на полудне їде з Новокиївська багато повзів, важкі гармати, змоторизована бриґада і 40 дивізій стрільців. У Новокиївську сконцентровано до 60 літаків і 200 повзів.

КВІТ ЦІСАРСЬКОЇ АРМІЇ ОБСАДИВ КОРДОНИ МАНДЖУКО.

Представник японського міністерства війни заявив, що манджурсько-совітський кордон обсадило військо правильної армії. Військові експерти обчислюють большевицьке військо на манджурському кордоні на один міліон вояків. Японія сконцентрувала вже давніше „пів міліона вояків, які становлять сам квіт цісарської армії."

ЦІСАР ВІДДАЄ СВОЄ ЗОЛОТО.

У звязку з напруженим положенням між японським громадянством переводять збірку золота і дорогоцінних предметів. Цісар Гіроґіто продав державному банкові 70 предметів зі золота зі своєї приватної скарбниці. Ціна продажі дуже низька. Цісар зможе викупити ці предмети до 2-ох років.

ГОРЯЧКОВІ НАРАДИ НА КРЕМЛІ.

У звязку з напруженим положенням на Далекому Сході на Кремлі відбуваються постійні наради совітського уряду з представниками армії. Одночасно виконний комітет Комінтерну теж відбуває перманентні наради. За війною з Японією заявляються представники Комінтерну, які переконані, що перемога Японії скомунізує автоматично Китай і допоможе скомунізувати англійські і голяндські Індії та Індокитай. Тоді згідно з теорією Леніна, можна буде заатакувати Европу від Азії. Проти війни виступають здебільша військові кола, які вказують на слабку підготову Совітів до довгої війни. До цієї опінії схиляється теж сам Сталін зі страху, що війна на Далекому Сході зміцнить надто становище марш. Бліхера, якого Сталін підозріває за бонапартівські амбіції і який є одним з найзавзятіших прихильників війни з Японією.

ЯПОНІЯ ВІДКИНУЛА БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПРОТЕСТИ.

У четвер в год. 10-ій рано віцеміністр закордонних справ Гортуші відбув двогодинну нараду з большевицьким шарже д'афер Сметаніном. Віцемін. Гортуші відкинув большевицький протест з 2. ц. м. і запротестував проти постійного нарушування кордону та бомбардування літаками отвертих місцевостей в півн. Кореї. Крім того в четвер рано амб. Шіґемітсу відбув нараду з ком. Літвіновом, і запротестував проти большевицьких провокацій.

ЩО ПИШЕ БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА?

Совітська преса поміщує лише резолюції, що їх ухвалюють на вічах проти Японії. Резолюції дуже гострі і накликують уряд та партію знищити ворога, бити його на власній території та пристосувати найрадикальніші засоби.

НАРАДИ В ПАРИЖІ.

Авас повідомляє: В середу 3. ц. м. прийняв французький міністр закорд. справ Бонне совітського амбасадора Суріца, який заявив, що СССР не бажає війни. Інциденти на манджурсько-совітському кордоні вдасться поладнати мирним шляхом. Одначе за останні події на Далекому Сході СССР не бере на себе відповідальности.

Чеські літаки над Німеччиною.

Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що 3. ц. м. (в середу) появилися над чесько-німецьким кордоном два чеські літаки, що пролетіли в глибину німецької території 20 км. від кордону. Літаки кружляли довший час над укріпленим німецьким містечком Гляц — на висоті ледви 100 метрів і тоді летуни робили світлини. Ці літаки кружляли теж і над іншими місцевостями в віддаленні 30 до 40 км. від кордону. „Берлінер Льокаль Анцайґер" пише: „В дні приїзду Рансімена до Праги, нарушила Чехословаччина німецький кордон. Чехи допустилися нової провокації. Німці мусять у найгострішій формі запротестувати проти чеських виступів, що виставляють німецьку терпеливість на щораз то нові проби."

Японія пропонує мир Китаєві?

В Гонконгу кружляють поголоски, що китайський уряд дістав нові умовини, на яких Японія готова погодитися з Китаєм. Умовини миру мабуть лагідніші ніж попередні. Подробиці держать в тайні.

Наше становище

У СПРАВІ „МИРА ЧИ ВІЙНИ" З МОСКВОФІЛАМИ.

Львів, 4. серпня 1938.

III.

Політика не полягає на тім, щоб добувати речей неможливих. Навпаки, одним з її найбільш суттєвих і відповідальних завдань є ствердити, де кінчаються і де починаються межі можливого. Коли хтось гадає, що „мир" з москвофілами є рівнозначний з усуненням усяких взагалі ріжниць, які нас ділять, рівнозначний з ліквідацією спору між національно свідомим українським загалом та москвофільським табором та з ліквідацією самої проблеми москвофільства, то це не тільки наївна думка, але й вимога, яка виходить поза межі можливого. Адже смішно й казати, щоб ми приймали теорію „триєдиної нації" і своєю літературною мовою признавали російську мову (добрий товариський тон, театри, літературні клюби і т. п. вимагали в Росії вживати в російській мові ще специфічної московської вимови!) та відмовлялись від ідеї про самостійну Україну, здвиґнену на руїнах нинішньої державної Росії. І не можна чейже вимагати та сподіватись від редакторів і читачів „Русскаво Голоса" й „Землі і Волі", щоб вони так-собі, ні-сіло-ні-впало через ніч прийняли українську самостійницьку ідеольоґію, яку до вчора найпалкіше поборювали. Наші ідеольоґічні становища такі ріжні і такі взаємно суперечні, що „узгіднювати" їх цілком неможливо. Шукати якогось ідеольоґічного компромісу — це значить наражувати себе і других кожним реченням просто на національну образу. Бож „компроміс" не може нпр. обхоплювати національної термінольоґії, навіть, коли вона не змінює суті справи (не можемо чейже для приємности москвофілів називати себе „малоросами"), нема теж ніякого сенсу маркувати „ідеольоґічний компроміс" стилістичними вихилясами, які в цілу історію можуть тільки внести зайвий елемент облуди.

Тому стоїмо на становищі, що **треба залишити на боці всякі спроби вирівняти ті основні ідеольоґічні ріжниці, яких вирівняти ніяка паперова дискусія не всилі.** Не ставати взаємно супроти себе місіонарями, бо це місія не окремих осіб, лише історичного ходу подій, що залишають слід на психіці ґенерацій і приспішують те, що звемо суспільним процесом. **Мова про ідеї може нас — у нинішній стадії наших ідей — тільки розєднати. Тому краще казати мовою буденних фактів, яка нас може зблизити.** У політиці зближує не любов, тільки інтерес. Витертого гроша не вартне порозуміння, яке не спірається на свідомости обопільного інтересу (гляди: „нормалізація"!) і — навпаки — нема тривкішого порозуміння як те, що оперте на добре відчутому і зрозумілому інтересі. Український національний інтерес мати москвофілів у спільному консолідаційному оборонному фронті такий, бо чим більше у тому фронті сил одного народу (не кажемо „нації", бо і москвофіли себе до української нації не зараховують і ми признаємо ріжниці між нинішніми поняттями народу і нації) — тим сильніший фронт. Наш інтерес у тому, щоб москвофіли перестали бути тими „поржондними русинами", яких можна враґи-годи, при всяких урочистих нагодах, висувати проти нас і всіх українців у Польщі, то як частину населення, що говорить тою самою мовою і є цілком вдоволена з ситуації, або має цілком інші вимоги, то знову як якусь окрему і рівнорядну з нами національну меншину, яку „також" треба би задовольнити, якщо задовольнилось би українців, отже через яку й українські справи мусять „чекати". Наш інтерес у тому, щоб зникла легенда про „два народи" у Східній Гали-

чині, український та руский, побудована тільки на політичному спорі і політичній грі, і щоб ми самі не мусіли перед собою і чужими стидатися за тих, які з власної пильности стають „довірочними інформаторами".

Інтерес москвофілів пристати до українського оборонного консолідаційного фронту такий, що разом з поменшуванням наслідком репресій влади зорганізованих українських станиць — корчиться і вартість москвофіляв. Це звучить трохи незрозуміло, але так воно на ділі є. Бо — повторяємо те, що ми казали вчора — галицькі москвофіли не можуть витворити ніякої власної національно-політичної особовости: вони можуть (в інтелігентській верхівці) або спольонізуватись, або — наблизившись до народніх мас і української інтеліґенції, звязаної найтісніше з масами, „зукраїнізуватись". І тому, як це не звучить парадоксально, від сили українства залежить і само москвофільство. Слід на цьому місці стверднти, що дійсно є між галицькими москвофілами деякі такі розумні одиниці, які це знають і признають. Вони займають нині становище трохи подібне до тої позиції, що її займали „малороси" типу Василенка підчас Гетьманщини 1918 р.: признаючи живучість українського руху, вони гляділи на нього, як на регенераційну силу російщини: від України, мовляв, почнеться відродження Росії. Без огляду на те, як москвофіли годять своє признання для галицько-української живучої сили з своєю теорією триєдиної нації, вони сьогодні опинилися вже перед виразною дилемою: або використати різкий польський протиукраїнський наступ, прилучитися до нього і помагати в акції, яка носить невинну назву „скріплювання" польщини на кресах", себто з ненависти до українців помагати польонізувати їх та самому пасивно піддаватись польонізаційному процесові, — або ставати разом з українцями до оборони спільного з ними, українцями, але іншого ніж польський, етнічного обличчя. Нічого й казати, що оборона етносу у XX. ст. може вестись тільки через оборону й духовних цінностей, себто тих, які вже кажуть етносові кристалізуватись у націю. Тут безумовно москвофіли опиняться у складній для них ситуації, з якої зможуть вийти знову таки тільки тоді, коли цупко будуть триматися нитки льогіки. Вони мусять відповісти собі ясно на цілу низку питань. Отже: **чи існування українського шкільництва лежить в інтересі москвофілів чи ні?** Вони це питання промовчують, бідкаючи тільки, що міністерство освіти легковажить собі науку російської мови у середніх школах та російської літератури в університетах, що нема ніякої державної російської гімназії і т. д. Але російського народнього шкільництва й самі москвофіли ніколи не жадали! І вони знають, що на місце української школи приходить тільки школа одна — польська. Отже: чи вони повинні разом з нами боротися за українське шкільництво, за новелізацію „лекс Грабскі", за український університет у Львові, де — очевидно — може і повинна бути й катедра російської літератури?! Те саме торкається земельної справи: чи москвофіли не є однаково з нами заінтересовані в тому, щоб український селянин міг свобідно купити землю чи то з примусової чи добровільної парцеляції та щоб взагалі при обороті землею не грала ролі рубрика віроісповідання? А справа **оборони греко-католицької Церкви**, якої ослаблення й поменшення не скріпить чейже російського православія, лише польський римо-католицизм! А справа **фізичного виховання молоді**, справа **боротьби за доступ до державної бюрократії**, справа **економічного піднесення села**, справа **прав української мови**, зовнішньої утраквізації написів і т. д. і т. д. — чи все воно не є також інтересом москвофілів?! Чи в обороні всіх отих дібр не моглиб галицькі москвофіли зорганізовано і скоординовано виступати разом з цілим українським національно-свідомим загалом, з цілою українською нацією?!

Це, очевидно, поставилоб їх по одному боці барикади разом з українцями, з усіми наслідками від національної політики влади, зокрема від теперішнього режиму. Але — маємо враження — що страх перед тими наслідками перестав уже тяжіти на думках деяких розумніших москвофілів та вязати їм горла і руки, так само, як утратив уже силу над деякими тими українськими громадянами і (на жаль) політиками, які палко боронили „нормалізацію" тоді, коли її провал та потреба змінити тактику були вже ясні кожній дитині. Так само, як відпав страх перед репресіями, відпала оманна надія на привілеї. Між москвофільською верхівкою в Галичині щораз глибше приймається погляд, що ті колишні та евент. будучі привілеї (за поміч у боротьбі з українством) це кон'юнктуральні епізодики, звязані тільки з моментальною тактичною грою, та що доля москвофілів нероздільно звязана не з панською ласкою, що на високому коні їздить, а з долею цілого українського народу, з його і політичною і духовою силою.

Знаємо, що в цьому місці можемо почути: „Коли ви, українці, робили „нормалізацію", то робили її проти нас і вимагали нашої ліквідації". Тому, що це привичний аргумент москвофілів, вважаємо своїм обовязком з притиском підкреслити: ніколи ніодин українець з почуттям власної гідности не вимагав від поляків, щоб вони ліквідували москвофільство, як явище української дійсности. Зате правдою є, що ми були і завжди будемо виступати проти того, щоб хтонебудь з польських державних чинників підтримував москвофільство як свій польський політичний засіб проти українців! Ми ніколи не перестали твердити і твердимо надалі, що москвофільство, супроти якого стоїмо на непримиренно протилежних ідеольогічних позиціях, було **нашою внутрішньою справою**. І такою справою мусить залишитися. А тому, що нині настали виїмкові часи, всі ми, які находимось внутрі одного етнічного кола, які не перестали вживати щоденно тої самої рідної мови, які не перейшли душею до іншої нації, — можемо і повинні призадуматись над справами, від якої залежить спільна доля.

ік.

Совітська Україна у світлі німецької критики.

Притих шум і гомін, що їх був викликав у світовій пресі московський *березневий* процес.

Два із найвідповідальніших німецьких політичних місячників вмістили в минулому місяці дуже цікаві статті, присвячені вищезгаданому московському процесові і не так може самому процесові як національним рухам у Совітському Союзі — і в першу чергу українському, — що ніби відзеркалилися в цих розправах.

Автори обох статтей дбайливо намагаються відділити правду від брехні, найбільшу правдоподібність від неможливости і якщо припустити, що у своїх висновках вони приймають під увагу не тільки совітську ментальність, як вони пишуть, але правдоподібно і більш конкретне реальне знання фактичних відносин в Совітському Союзі, то обидві статті набирають особливого значіння.

Для нас, українців, вони цікаві ще й тому, що становища авторів статтей і характер журналів, в яких вони появилися, позволяють нам уважати висловлені в них думки офіційною німецькою оцінкою сучасного і недавно минулого стану річей на Україні.

Перша зі згаданих статтей зявилася в ч. 99. за червень цього року націонал-соціялістичного місячника („Національ-соціялістіше Монатсгефте" гефт 99), що, як відомо, є офіційним органом німецької нац.-соціялістичної партії і виходить за підписом та під відповідальністю Альфреда Розенберґа.

Стаття називається: „Московський процес у світлі національної боротьби". І автор очевидно з огляду на своє офіційне становище, заховався під трьома зірками.

Автора найбільш цікавить акт обвинувачення в тій його частині, де йде мова про „відділення України, Білоруси, Середньоазійських республик, Грузії, Вірменії, Азербейджану і Далекосхідного Поморя", бо розгляд його без скорочень і, навіть, в детайлях „є найкращим вступом до студій проблеми".

Переказуючи за стенограмами цілий процес, автор спеціяльно і майже виключно спиняється на зізнаниях Гринька, Шаранговича, Хаджаєва, Ікрамова — отже представників народів, що змагають до самостійности.

Найбільше місця і, я сказав би, навіть, симпатії, дає він Гринькові, хоча і не звільняє його цілковито від відповідальности за сталініяду, і доказує, що треба погодитися з тим, що Гринько був українським патріотом і що він зізнав правду про свою українську національну роботу. Мабуть, справді він належав в 1925—26 рр. до шумськізму, що у своєму дальшому і льогічному розвиткові мусів довести до незалежности України. В 1929 році вже з Москви разом з Шумським, Полозом, Максимовичем, Солодубом думав він, що наближається час для повстання на Україні. З актів процесу неясно тільки, чому це повстання не вибухло, бо всю групу, за винятком Гринька, арештували щойно в 1933 році. Автор статті цілком не вірить у шпіонську працю Гринька як і в його тісну співпрацю з Риковим.

У статті присвячено ще досить місця зізнанням білоруса Шаранговича, б. голови уряду Узбекістану, члена „Міллі ітігаль" (Нац. союз), Хаджаєва і Ікрамова, члена „Міллі істіклоль" (Нац. незалежність) і автор з очевидною симпатією до всіх цих національних рухів приходить до висновку, що вони ніколи не вцухали в Совітському Союзі.

Друга стаття д-ра Фріца Баумана „Проблема долі Совітського Союзу" появилася в числі 6-ому з цього року „Місячника для закордонної політики" („Монатсгефте фір Аусвертіге Політік"), що виходить під редакцією проф. д-ра Фріца Бербера. Проф. Ф. Бербер звязаний старою дружбою з теперішнім німецьким міністром закордонних справ, зберіг з ним до нині найтіснішний контакт.

Автор статті не тільки один з найбільших знавців східних питань, але і один з відповідальних провідників німецької східної політики. Тому, кілька нижченаведених характеристичних уступів без сумніву мусять мати, бодай, орієнтаційну вартість для українця:

„...Вражає, з якою отвертістю і з якою самопевністю оповідають обвинувачені про націоналістичні змагання їх країн. Якщо відкинути від їх зізнань додатки, які Сталін наказав вплести для свого виправдання перед большевицькою партією і комуністичними секціями інших країн, то залишається жмут правдоподібних річей, що дають досить ясну картину національних рухів в окремих краях".

Автор не вірить в те, що Риков, Бухарін підтримували самостійницькі тенденції народів, як теж не вірить він і в інтриги фашистівських держав. Але можливо, що Риков-Бухарін для того, щоб зєднати собі спільників, зробили деякі концесії Україні, але тільки для того, щоби потім їх взяти назад.

Одною з причин революції 1917 р. були самостійницькі змагання різних народів Росії. Одні зреалізували свої постуляти, інших здавили большевики".

„Політично активним силам у краю лишилось: або погодитися на те, що їх большевики зашлють і знищать, або зі всіми внутрішніми застереженнями працювати в рямцях даних можливостей. Так і в чужонаціональних країнах багато відданих народові політиків різних партійних відтінків дали себе звербувати червоними агентами і пристали таким чином більш або менш щиро до большевицької служби в надії цим шляхом може всеж прийти до цілі. Вони здобули завдяки своєму довгому перебуванню в партії перші місця у своїх країнах і стали добровільно або недобровільно співучасниками сталінського деструктивізму і винищування... Загальне невдоволення, кровавий терор Сталіна як теж міжнародне становище видалися тепер декому з них відповідними для того, щоб уважати, що прийшов вже нарешті час долю своїх народів взяти у свої руки". ...„Виходить із зізнань обвинуваченних, що стояли на чолі згаданих незалежних совітських республик, — із застереженням і щодо їх співвини в большевицьких злочинах нашої доби, — що всі вони мали лише одну мету: поборювати червоний московський імперіялізм і здобути собі свободу і самостійність. Якщо припустити, що всі ці зізнання вигадані або їх вимусило від обвинувачених ГПУ підчас слідства способами, про які багато говорилося, — то це всеж є тільки доказом, який страх має московська централя перед пробудженням народів і воскресенням політичних організацій з часів добольшевицької революції, — перед ростом рухів Петлюри, Міллі ітігаль, Міллі істіклоль..."

„...Здається, що у великих совітських республиках — Україні, Білорусі, Туркестані — вже тепер сильно займаються питанням створення майбутніх незалежних національних держав..."

„...Хто знає, чи ці обвинувачені, як ті сини, що повертаються до своїх народів, не вибрали московського світово-політичного форума для того щоби голосно оповісти своєму народові і цілому світові, про свій біль та про боротьбу, яку вони вели проти московського гнобителя... ...Може цим хотіли вони тут..: цим шляхом надхнути свої народи силою і вірою в витревалість, а світові відкрити очі".

Тарас Чміль.

Трагедія книжки.

З ПРИВОДУ ЗЇЗДУ КНИГАРІВ З ЦІЛОЇ ПОЛЬЩІ.

В червні ц. р. відбувся у Львові зїзд книгарів з цілої Польщі. Радили над мізерією торговлі з цій бранжі та над засобами і шляхами, як лихові зарадити. В інавгураційному рефераті почули ми про стан книгарства в Польщі в порівнанні з іншими краями. І так, коли у Франції одна книгарня припадає на 700 мешканців, в Німеччині й Англії на 4.000 мешканців, в Італії на 14.400, — то в Польщі одна книгарня припадає на 39.700 мешканців.

Насувається нам тут вже перша цікава проблема. Ця статистика бере під увагу людність цілої держави і число усіх книгарень без їх національного зріжничкування. Якби так в цьому напрямі статистику доповнити, то ми дістали би просто жахливу перспективу, очевидно для нас. Тоді вийшло би, що одна польська (до польських треба зарахувати майже усі жидівські книгарні, бо тут жиди подаються всюди національно за поляків; — нпр. у Львові є всього одна книгарня з виразним жидівським обличчям) книгарня припадає на яких 26.000 або і менше поляків (і жидів), зате одна українська книгарня припадає хіба на... пів міліона українців. Коли в таких умовинах польські книгарі находять притоку до лементів, то українських мусить хіба йматися дурійка.

Проте цікаво нам знати, який вихід з тієї видавничо-торговельної скрути находять польські книгарі, бо може придумані ними засоби можна би „мутатіс мутандіс" також і в нас пристосувати.

В нарадах була помітна розгубленість і нестача віри в успіх свого діла. Бо і зрозуміло: важко захвалювати товар, який мало хто хоче купувати, та й ще до того товар, неотлядно здепреціонований самим купцем. А саме таким товаром є сьогодні, в цих часах занепаду культури, книжка. Це товар здепреціонований подвійно: назверх, коли ціна книжки не стоїть в ніякому відношенні до її справжньої, продукційної вартости, коли за дорого заплачену книжку не можна виручити здебільша навіть пять відсотків первісної ціни і вона йде хіба як макулятура, — і внутрішньо, коли зміст книжки не представляє ніяких хоч сяктак тривких духових вартостей, тільки його треба підпорядковувати вимогам дуже мінливої і химерної „моди", та узалежнювати від злободенних подій і настроїв, так що він переживається і тратить актуальність майже так само швидко, як зміст часопису.

І ось саме ця обставина чи пак необхідність зарадити такому станові речі була головною турботою книгарів. Міркували вони над санацією тих невідрадних і анормальних відносин, над тим, як обмежити непристойну сваволю спекуляції і несолідної видавничої конкуренції, що без моральних скрупулів плине на хвилях нездорової сензації та порнографії, що розкладають громадянство.

Зі статистики довідуємося, що стан на польському видавничому і книгарському ринку більш ніж невідрадний. Наклад наукових творів пересічно не більший як чотириста примірників, це значить, що поза ріжними науковими установами ці твори не мають покупців і не викликують зацікавлення. Пересічний наклад белетристичних творів — дві тисячі двіста примірників. Коли взяти під увагу, що прилюдних випозичалень книжок є в Польщі коло тисячу чотириста, то це значить, що майже цілі наклади розходяться тільки між тими випозичальнями, а приватні люди майже не купують книжок. На цьому тлі виринає суперечність інтересів між польськими видавцями і книгарями. Видавці позбуваються часто майже цілих накладів безпосередньо, розпродуючи їх випозичальням і бібліотекам, і книгарні стають для них зайві, тим більше, що всі більші видавництва мають зорганізовану свою власну кольпортажу. При цьому видавці не завжди кермуються ідейними оглядами, тільки оглядами на те ,щоби задовольнити забаганки публіки. Зате книгарі, щоби поправити свої інтереси, висувають ідейні огляди і домагаються, щоби видавці перестали вже закидати книгарський ринок безвартісною макулятурою, що дотого часто деморалізує громадянство. Як практичний засіб оздоровити й оживити книгарський рух книгарні пропонують творити фундаментальні бібліотеки, складені зі сто чи більше врхигворів польської літератури, які ставали би підставою приватних, домашніх бібліотек.

Порівнюючи ці відносини на польському видавничому ринку (не книгарському) з нашими та беручи під увагу чисельність і маєтковий стан польського та українського громадянства в Польщі — не можемо не прийти до висновку, що наші відносини хоч також невідрадні, всеж розмірно кращі, ніж у наших сусідів. Правда, умовини нашого життя не позволяють нам розвинути наукову діяльність, зате інші видавництва находять у нас розмірно більше приватних покупців, ніж у поляків, хоч наше громадянство убогіше ніж польське. Слаба сторінка у нас — це майже цілковитий брак організації кольпортажі, що можна пояснити з одного боку нехіттю нашої інтелігенської молоді до торговлі, а з другого боку її зневірою, що на торговлі книжками можна також заробити, іноли навіть не найгірше. А шкода! Бо знаємо конкретні випадки, що з торговлі українською книжкою чужі торговці (жиди) мали поважні доходи, і це тільки тому, що з українців ніхто не хотів за це діло взятися.

Проект творити фундаментальні домашні бібліотеки сам по собі такий, що його варто наслідувати.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Вже нема в селі ані одного українського товариства.

Після розвязання Товариства „Український Народній Дім" у Красній, короснянського повіту, рішенням Воєвідського Уряду з 5-го березня 1938 — прийшла небавом черга на друге наше товариство, а саме на кружок „Сільського Господаря".

Рішенням з 18-го травня 1938 р. повітове староство у Коросні припинило діяльність цього товариства.

Від того рішення Рада кружка внесла обширний відклик до Воєвідського Уряду у Львові, збиваючи всі заміти. Всі думали, що на цьому і скінчиться, що адміністраційна влада не розвяже такого аполітичного товариства, як „Сільський Господар", якого представники з Централі засідають у Хліборобській Палаті у Львові.

Та ще перед упливом двох місяців від дня доручення згаданого рішення, прийшов і сам удар у формі розвязання товариства. Це рішення видав львівський Воєвідський Уряд з да-

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб виннщити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанок „ДО СОНЦЯ" — найновіша книжечка

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 35

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ПІДМОГА ДЛЯ ПОЕТА І ЙОГО МУКИ.

Одночасно десь відбулася нарада львівських громадян-українців у салі Краєвого Кредитового Союзу у Львові, щоб і матеріяльно заопікуватися поетом, що знайшовся у скрутному становищі. Вирішено розписати складки для хворого поета, назначено скарбником для цього Костя Паньківського і просили Карла Бандрівського, шкільного товариша поета, бути йому куратором. Виділ Наук. Тов. ім. Шевченка, що й раніше давав своєму великому співробітникові більші підмоги, тепер виплатив йому 1000 австр. корон і занявся складками для нього, а від 1910 року платив йому по 200 австр. корон місячно.

Поет прожив у санаторії Свйонтковських щось три місяці. Він не почував себе там добре і нарікав дуже на свою долю. Ті три місяці вилалися йому „найстрашнішими і найдивнішими" в його житті. „Перша моя вечера в тім заведенні — пише поет у „Історії моєї хороби" — була якась невимовна страва з гнилих яець, від якої я за кожною ложкою блював у своїм нутрі — сімнадцять разів". Нарікав він на братів Свйонтковських, називаючи їх людьми „молодими і без фахової освіти", які „міряли горячку", але „не думали лічити" його і „навіть не питали нічого про стан його здоровля". „Що найбільше давали йому якийсь білий порошок", якого він „по одній чи двох пробах" не хотів приймати. Ще більше нарікав поет на прислугу. „Мене держали — пише він — увесь час у замкненій келії із тапетованими дверима, без дзвінка, так, що в ніякій природній потребі не можна було достукатися слуги. Зате вночі, правильно в тім часі, коли я томлений ненастанними галюцинаціями і привидами міг на хвилину заснути, приходила інспекція в особі одного з найкремезніших слуг з голосним стуканням дверей і з ще голоснішим стуканням чобіт по підлозі і будила мене зо сну. На вікні всю ніч світилася лямпа: її світло падало мені просто в очі, а коли я часом заслонив собі очі хусткою, інспектор преспокійно відкидав мені хустку з очей".

„Перших шість тижнів у санаторії Свйонтковських, як пише поет в „Історії моєї хороби", не переставав мучити його „суд божий" скликаний над ним Драгомановим. „Основою того суду — пише поет — було якесь оскарження, уложене Драгомановим на підставі чортівських інформацій і його власних здогадів. Та цього оскарження мені не відчитано. Коли пізніше, якось припадком, прочитано частину вступу, я запротестував проти того оскарження, як зовсім несправедливого. Не можу входити в деталі того суду, який полишився не рішений, і в якому розбирано мої особисті, так сказати б, приватні гріхи, а поминено мою публічну діяльність". Про свої переживання в санаторії Свйонтковських за ті три місяці поет не хоче оповідати подрібно, бо вони „усуваються зпід прилюдної дискусії". Може тільки сказати, що там, у санаторії Свйонтковських, „за причиною Драгоманова" обидві його руки сталися „пристановищем чортівських прошкурок, які покривили їх невимовним способом", завдаючи йому „страшенні муки". Поет хотів іще розказати, як чорти „сотні разів обвивали його пальці зубатим, пекольним дротом", але казав потім своєму синові Андрієві перекреслити початок нового речення і закінчити „Історію моєї хороби".

Без сумніву, і спосіб лікування і режим і безділля в санаторії мучили поета і давали йому причину до нарікання. Все-ж, думаю, санаторія, чималу користь принесла його здоровлю і багато з його нарікань треба взятн на карб недуги, нервової вражливости. Поет був свідомий того, де він знаходиться, і це найбільше мучило і хвилювало його.

Зараз після першого тижня побуту поета в санаторії Свйонтковських я і Вол. Гнатюк пішли відвідати його. Нас покликали до вітальні і там ми застали братів Свйонтковських. Вони не дозволили нам іти до поета. Сказали нам тільки, що лікують його ртуттю та йодом і мають з ним багато клопоту: він неслухняний, має галюцинації, попадає у шал, хоче втікати з санаторії і його силоміць мусять придержувати слуги. Ми просили лікарів, щоб з огляду на високу інтеліґенцію поета вони були ласкаві до нього і дали відповідний наказ доглядачам. Лікарі заспокоїли нас, сказавши, що вони особисто знають поета і ставляться до нього гарно та видали відповідний наказ доглядачам.

(Далі буде).

ти 1-го липня 1938, а це на основі 16-ої статті про охорону границь. Від цього рішення Воєвідського Уряду Рада Кружка С. Г. внесла відклик.

Кружок Рідної Школи у Сяноці поробив заходи, щоби уладити в цьому році дитячий садок у Красній. — На внесення 21-го березня подання до повітового староства у Коросні дістала старшина кружка Р. Ш. у Сяноці дня 25-го травня ц. р. таке письмо:

Starostwo powiatowe krośnieńskie. L. Pol. 3d/21/38. Krosno, dnia 24. maja 1938. Do Zarządu Koła Rólnej Szkoły (do rąk Pana D-ra Wanczyckiego) w Sanoku, ul. Kościuszki 11.

Na prośbę z dnia 21. marca 1938 L. 89/38 o zezwolenie na urządzenie w gromadzie Krasnej dziecięcego sadka w lokalu „Silskoho Hospodara" zawiadamiam, że działalność Silskoho Hospodara w Krasnej została decyzją Starostwa z dnia 18. maja 1938 L. Pol. 273/stow/2/II/38 zawieszona, wobec czego lokal stowarzyszenia będzie zamknięty i tym samym urządzenie w nim dziecięcego sadka niemożliwe.

Co do lokalu w Wróbliku królewskim zawiadamiam, że lokal Silskoho Hospodara we Wróbliku królewskim ze względów sanitarnych i małej objętości — nie odpowiada na pomieszczenie w nim dzieci. Starosta powiatowy Frankowski, wr.

До цього коментарів не треба. Приходиться лише додати, що у селі є ще тільки одно товариство, але кацапське, а саме заснована у жовтні 1937 року читальня Качковського. Таким чином наші українські селяни з Красної не мають вже тепер жадного свого товариства. Та це зовсім не причиниться до того, щоби члени наших розвязаних товариств вписалися до москвофільського товариства.

Прикра справа, ще прикріші наслідки.

РОЗВЯЗАЛИ ДВІ УСТАНОВИ ЗА ЗДОГАДНИЙ ВЧИНОК ДВОХ ІХ ЧЛЕНІВ.

В дні 17-го м. м. хтось стрілив до управительки дитячого садка при читальні ім. Качковського в Поздячі. Стріл був хибний. Під замітом цього замаху поліція арештувала кількох молодих громадян Поздяча, між іншими Пилипа Сайка, бібліотекаря Кружка „Сільського Господаря" і Михайла Цимбалка, заступн. голови Кружка „Рідної Школи", який теж вів у селі дитячий садок. Зараз після згаданого замаху постерунок наказав постійну варту з 20 осіб українців на ніч і по 10 осіб на день та поготівля двох підвод на постерунку в Стібні, до якого належить Поздяч.

Два тижні після цього замаху Кружок „С. Г." та Кружок „Р. Ш." в Поздячі дістали з перемиського повітового староства письма, якими староство одним повідомляє, що припиняє діяльність Кружка „Сільського Господаря" і другим наказує зліквідувати дитячий садок при Кружку „Рідної Школи". У справі дитячого садка староство так мотивує своє рішення:

„W dniu 17. VI. b. r. dwaj sprawcy dokonali zamachu na życie kierowniczki ogródka dziecięcego założonego w Poździaczu przez Zarząd Czytelni im. Kaczkowskiego. Sprawcy tego zamachu, a to: Filip Sejko i Michał Cymbalko, z których drugi jest zastępcą przewodniczącego Kółka Rólnej Szkoły w Poździaczu, zeznali w śledztwie, że czynu tego dokonali, by terorem zmusić do zlikwidowania tej placówki opiekuńczej, w celu objęcia wszystkich dzieci w Poździaczu wyłączną opieką Rólnej Szkoły, która w Poździaczu prowadzi również ogródek dziecięcy. Wobec takiego stanu rzeczy, uważam bezzwłoczne zlikwidowanie ogródka dziecięcego Rólnej Szkoły w Poździaczu, ze względu na spokój i bezpieczeństwo publiczne za konieczne."

В мотивах припинення діяльности кружка „Сільського Господаря" староство теж покликується на згаданий замах і твердить, що той замах, в якому взяв участь бібліотекар кружка, є доказом, що „organizacja ta stała się szkodliwa dla życia społecznego na terenie gromady Poździacz i w wysokim stopniu zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu."

Таким чином староство за вчинок двох людей — не знаємо ще, чи вони справді його допустилися, але якби навіть так було — карає цілу громаду і розвязує установи, що не могли мати з тим вчинком нічого спільного. Значить, перемиське староство стосує т. зв. збірну відповідальність, проти якої наше громадянство вже тільки разів застерігалося. Не може відповідати ціла громада за вчинки окремих громадян чи установа за нерозважні вчинки своїх членів. Але з другого боку, якщо це правда, що згадані члени виділів обох кружків, допустилися вчинку, який їм закидають, то це ще одна пересторога, що члени наших товариств, що вже й говорити про членів виділів, не можуть допускатися нерозважних вчинків, бо не тільки що самі терплять, але дають нагоду до ліквідації товариства, чи установ, у яких працюють. Мусимо мати на увазі, що сьогодні лекше довести до розвязання старого товариства, ніж оснувати нове. Прикре воно, особливо тоді, коли ми самі прикладаємо рук до того розвязання і ще прикріше, коли це діється внаслідок наших нерозважних вчинків, нерозважних та ще до того й недоцільних.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 7 серпня (26 липня) 1888.

„БУНТ ПРОТИ ПАНСЬКОЇ ОПІКИ.

В передовій статті „Діло" особливо підкреслює факт, що у виборчій окрузі Яслo польські селяни виборці створили до допевнільних виборів селянський комітет, який письменно заявив краківському центральному виборчому комітетові, що селяни хотять вже досить панської опіки і хочуть самостійно виступати на полі праці для краю. „Нідісмося — пише „Діло" — що нинішний факт у вельській виборчій окрузі не буде відокремлений і повториться всюди там, де нарід почав протирати очі і розирати довкруги себе".

НОВЕ МІСТЕЧКО В ГАЛИЧИНІ.

„Цісар порішив дня 7-го липня ц. р., що село Більче разом з приліском Доброкути буде зарахувати до галицьких містечок".

ЗАКРИЛИ ПОЛТВУ.

„Русло Полтви при вулиці Карла Людовика вже майже зовсім забудоване. Залишилась ще частина русла від моста просто Народнього Дому до майдану Голуховських. Надіються, що до кінця вересня вже і сліду не буде по давній славетній Полтві. На забудованому руслі закладають плянтації і засівають травою".

БІЛЬШИЙ ВІД ГЕНЕРАЛА.

„Про київського генерал-губернатора Дрентельна розказують в Києві, що перед відкриттям памятника гетьмана України Богдана Хмельницького він був у клопоті, яку зробити Хмельницькому військову параду. Тому вислав телеграфічний запит до Петербурга: чи Хмельницький був генералом? На те прийшла відповідь: „Був ще більший від генерала".

„ЗНАТНИЙ МУСУЛМАНИН БАНДЕРІЮМ".

„Русскій Курьеръ" подаючи вістку в телеграмах про гостину эрхиняая Рудольфа в Босні так закінчив: „Знатний мусульманинъ Бандеріюмъ проводилъ ихъ высочествъ до назначеной для нихъ квартиры. Той „мусулманин" — це кінні бандерії, які звичайно проводять кінних гостей".

I. ЧОЛГАН.

Нічне життя Теребовлі.

песа на одну дію з епільогом.

МОТТО:

„Поштова скринька": І. Ч. „Нічне життя Парижа" — зовсім не цікаве, коли хтось описує, не бачивши його... Багато цікавіша є тема „Нічне життя Теребовлі", бо її не торкнулося ще перо ні великих ні малих письменників".

(Із „Літерат. сторінки" „Діла" ч. 154).

Дієві лиця:

Він,
Вона,
Той третій.
Комісар поліції.

Декорації: Теребовля вночі. Праворуч і ліворуч одноповерхові хмародери. Ген-ген над передмістям місяць. У глибині руїни гігантичного замку. Сцена зображає перехрестя головних вулиць, що клекочуть великоміським гамором та блимають неоновими світлами. (Остаточно може бути одна нафтова лямпа). Пахнуть липи.

ЯВА 1.

Він: (надходить розбавлений і розспіваний)
„Пиймо друзі, грай музико!
Серце моє скаче дико!"
(заточується і стає кріпко на ногах).

О, як чудово влітку у Теребовлі. Пахне сіном із широких степів Панталихи. О, брате-вітре степовий! Обидва ми сьогодні вільні. Воле моя, невже ти не триватимеш вічно?!

ЯВА 2.

Він: (до себе) Кого це я бачу? Що це за дамочка йде сюдн? Треба до неї наблизитись.

Вона (стає з боку і мовчить).

Він: Пардон, мадам. Я, здається, звідкілясь вас знаю. Ці жагучі очі та уста... де це?

Вона: (ледви чутно) Нов.

Він: Ах, ви француженка? Знаю, знаю. Це ви вижались мені на паризьких бульварах, ваш солодкий голос я чув у марсейській пристані... Кажете, неправда? Ні, у Парижі я таки не був; але я вас бачив у мріях, о пані,... гик... Ох, вибачте, погане веремя у нашій Теребовлі; чоловік від простуди дістає гикавку.

Вона: (ледви чутно) Уі.

Він: Чи я вже їв? Ні, дотепер я пив, бо спека. Але вас прошу на панську вечерю. З шампаном. Добре голубко?

Вона (мовчить).

Він: Що? В Теребовлі нема порядних локалів? Ні, моя королево, помиляєтеся. (Патетично): Послухай, як бурлить, переливається кольорами та звуками нічне життя Теребовлі! Чуєш, як лунають ніжні тони танга? Найкращі орхестри грають у нас. Осьтам сміються барвисті букви „Какаду" — найкращого бару Теребовлі, де люди плавають у морі коктейлів, мов риби, де шампан бє водограєм під стелю. Зайдемо, добре?

Вона (мовчить).

Він: Не муч мене, кохана. Не будь бездушним каменем. Не шматуй мого серця... (хоче зблизитись).

Вона: (робить гострий рух) Нов!

Він: (виходить з рівноваги) А-а!.. То ти така, моя пані! Вважай, щоб не пожалувала цього. Теребовельськими вулицями гуляють уночі апаші з ножами в зубах. Небезпечно ходити тоді самітним жінкам!

Вона: (хапається за серце) О-о!..

Він: Не бійся, моє серденько. Я тебе оборону. Нічого тобі не станеться. Але вислухай мене: я тебе кохаю. Завтра вертається моя жінка з літнища і буде по всім. Знову прийдуть сірі будні. Але ця ніч ще належить до нас. Нехай западеться цілий світ! Хай живуть теребовельські ночі!

(Кидається непритомно на Неї і вкриває її ураганом поцілунків).

ЯВА 3.

Той третій: (брутально хапає його за плече і відштовхує). Досить того, геть звідсіля!

Він: Га-га! А ти хто такий? Й чоловік чи брутальний апаш? Вступися, бо заплатиш мені за зневагу кровю!

Той третій: Мовчіть, бо дістанете в мо...

Він: Що?! Пожди, горлорізе! (замахується і паде). Ой, ой... але ви маєте силу, пане...

Той третій (вдаряє закаблуками): поліціянт ч. 2013.

ЕПІЛЬОГ.

Поліційний комісаріят. На кріслі сидить Він із змученим обличчям та підпухлою губою. За бюрком комісар.

Комісар (читає протокол): ...„Дижурний поліціянт ч. 2013 доглянув у 1-ій год. вночі на вул. Спокійній пана Х., що пяний у зовсім непритомному стані обіймав вуличну ліхтарню. На зазив поліціянта ч. 2013, щоб іти додому, обвинуваченний відповів лайкою та бійкою. Зважившн, що п. Х. ділав у непритомному стані, поліц. комісаріят у Теребовлі карає п. Х. гривною 10 зол. або двома добами арешту". Прошу підписати.

Він (бере перо й мовчки схиляється над столом).

(Завіса паде).

Прим. автора. Заявляю словом чести, що „І. Ч." це не був мій криптонім, до якого звертался „Поштова скринька" „Діла". Майбутніх режисерів моєї драми прошу вибачення, якщо я якслід не відтворив теребовельського побуту та психіки теребовельців. Мушу признатись (але пс-т! щоб редактор „Літер. сторінки" не почув), що я в Теребовлі теж не був. Поїду туди, коли зароблю багато грошей на збірці моїх драмат. творів, що появиться незабаром з нагоди 5-літнього ювілею моєї творчости. А хто знає? Може я поїду тоді до Парижа і аж там опишу нічне життя в Теребовлі.

—o—

Жіноча сторінка.

ВІДПУСТКА ЖІНКИ ГОСПОДИНІ.

Іде на відпустку чоловік-урядовець, іде син, що вже теж собі заробляє, іде й донька, яка вже в бюрі працює, висилаємо до таборів і молодших дітей, що ще до школи ходять. Всім їм належиться відпочинок і закон та суспільне обезпечення дбають про те, щоб ті, що працюють цілий рік по бюрах, фабриках, крамницях і т. д. мали бодай короткий літній відпочинок, щоб відпружити нерви та набратись нових фізичних сил і підреперувати своє здоровля. Кожний чи кожна вже не тільки місяці чи тижні, але й дні й години лічить, коли то вже вирветься на ту заслужену відпустку, на той довгожданний відпочинок, за яким і тіло і душа кричить, а школярі то вже мов спасіння чекають тих „ферій".

Але є одна істота в нашому громадянстві, що її якось поминув і закон і люди з тією відпусткою. Мовчалива вона і терпелива, то може тому світ забуває про неї. Це наша пчілка щоденного життя, жінка-господиня. Не йде тут мова про ту нашу господиню, що має для себе ще й помічницю і яка нераз вже не може дочекатися сонця, щоб кудись виїхати, з мова тут про ту нашу господиню, яких з кожним днем найжаль, стає все більше і більше, що сама мусить всього в хаті допильнувати, а як і має яку помічницю, то тільки на ту тяжку роботу і то часто таку, що з нею самою більше клопоту, як користи з неї. Ці наші жінки тягнуть щоденні свої обовязки з терпеливою усмішкою і їм самим мабуть рідко коли в голову приходить, що й їм належався би якийсь відпочинок. Ці наші господині, коли з весною починається в родині „відпусткова" гарячка тільки над тим думають, якби то так кінці з кінцями звести, щоб уся родина була зі своїх „ферій" задоволена, деб то ще якийсь сотик заощадити, щоб, коли прийде алярмова картка з якогось там відпочинку, того закутка, що вже все до-центу витрачено, щоб десь тоді мати якийсь тайний запас, з якого можна булоб щось тим „відпочинковцям" вислати. Ці наші господині перуть і прасують безнастанно перед виїздом на відпочинок і по приїзді з нього інших членів родини. Ці господині мріють про те, що коли дехто з родини виїде на відпочинок, вони матимуть трохи більше вільного часу, щоб понаправляти і привести до порядку все те, що за рік назбиралось і чекає на ту „вільнішу" хвилину. Ці наші господині знають, що в спеку і горяч чекає їх ще більша спека коло кухні, бо треба всякими запасами себе на зиму забезпечити, щоб можна було зі скромного гроша вижити, але також і щоб своїм найближчим щось трохи приліпшити в зимовій кухні. Саме про цих наших жінок-робітниць громадянство забуває цілком в добі відпусток.

Коли, для професора, урядовця, крамаря, робітника чи кого іншого, що заробляє, „відпустка" — це одночасно також свого роду винагорода, бо дістає і тоді платню, то про нашу господиню під цим оглядом і говорити не можна. А за свою цілоденну, безнастанну працю така жінка заслуговує на інше відношення. Тут справа просто в злому розрахунку. Сама ця жінка — поганий рахівник, погані рахівники — члени її родини і ціле громадянство з ними. Кожний має відмірені сили і від того, як він їх зуживатиме, залежить те, на як довго їх вистачить. Для кожної такої жінки прийде пора, коли фізичні сили і нерви скажуть — годі. Прийде пора, коли треба буде й лікарів і то може й дорогих лікарів та ліків, бо сили вичерпані і здоровля знищене. Знищене те здоровля вічним вештанням по господарстві, вічним стоянням коло кухні, вічними грошевими клопотами та заощаджуванням на тому найнеобхіднішому, про що дбається для інших членів родини, але чого звичайно відмовляє господиня собі самій. І колиб взяти олівець і папір та зробити звичайний розрахунок, то напевно вислід був би той, що наша господиня дісталаб відпустку не на один місяць, а може й подвійно чи потрійно.

Але є ще й інша справа з цими відпустками. Візьмім і ті випадки, коли й вирозумілий чоловік і вирозуміла родина вишлють таки свою опікунку на відпочинок або заберуть її в гіршому випадку з собою. І ось тут „на свіжому повітрі" починається знову нова історія. Така, звикла до праці, жінка, не може спокійно відпочивати. Їй здається, що вже досить того, що вона виїхала з міста до села, а робота таки до неї й далі належить. Що бачимо на літниську? Щадити треба й далі, тому родина улаштовується власним господарством. Привезли з собою і горшки і пательні і праця господині йде далі, тільки може в ще гірших умовинах, бо багато того, до чого вона у себе дома звикла і що має під рукою, тут, у чужому середовищі їй бракує. Ба, бракує їй ще й води і продуктів, які вона в місті все може мати під рукою. І такий „відпочинок" стає нераз справжньою тортурою.

Чи не слід би вже раз над тією справою подумати! Чи не час булоб вже нам виробити собі трохи інший погляд і відношення до праці жінки-господині дому? Анґлія і Швайцарія вже давно взяли цю справу під увагу. Там вже є спеціяльні доми відпочинку для таких господинь. Там такий відпочинок для господині вважають просто обовязковим і коли якась жінка сама не розуміє значіння такого відпочинку, то їй його просто примусово визначують. Як інакше може потім така жінка-господиня виконувати свої обовязки, як легче їй сходить потім той довгий господарський рік, коли вона мусить дбати про все і всіх навкруги себе.

Вирозумілости громадянства, вирозумілости родини і самої жінки-господині треба для того, щоб цю хибу направити, але перед тим ще треба і спеціяльної праці окремих орґанізацій, які потрохи впоювалиб цю свідомість ваги праці господині в наше громадянство. Одне тільки найголовніше лихо, що саме таких орґанізацій нам бракує.

Х. К.

ІІ. Зїзд кооперативних пропаґаторок.

У програму вакаційного кооперативного курсу РСУК у Ворохті, що відбувся 29. і 30. липня ц. р., входив „Зїзд кооперативних пропаґаторок". Брало в ньому участь 16 пропаґаторок, занятих при Союзах Кооператив. Цілий курс у Ворохті перейшло 9 пропаґаторок, інші прибули на сам Зїзд.

Інструкторський вишкіл на курсах С. Г. у Львові перейшло 12 пропаґаторок, одна скінчила курс люстраторів в РСУК, одна працювала при С. У., 2 відбули практику при повітових кооперативних осередках.

Зїздові проводив від РСУК сенатор Луцький, який представив у своїй вступній промові значіння праці пропаґаторок. Праця нова і її шляхи нові. Це майже перші спроби. Але і з цієї першої спроби пропаґаторки вийшли переможно. Промовець пригадав напрямні праці визначені на І-му зїзді і зібрані в книжечці, що її видав РСУК п. н. „Кооперативна пропаґаторка і її завдання". Вони будуть актуальні і на майбутнє. Крім цього кожний терен і його потреби вимагають особистої ініціятиви.

Потім пропаґаторки здавали звідомлення з місць. Слухаючи їх бачилося немов наші села з їх населенням у ріжних сторонах. Відчувалося всі перешкоди, які ці нові працівниці стрічають на своєму шляху. Які вони не будиб, всеж треба їх поборювати і виконувати те, що корисне і потрібне. Доводиться обслуговувати свідоміші і культурні села і кооперативи, але теж Богом і людьми забуті закутини. Нераз і не два доводиться пропаґаторкам без огляду на погоду, зимно чи болото промірювати своїми ногами далекі дороги і стежки. Часто нема де переночувати, щось теплого зїсти. Але завжди треба найти нове захоплення для своєї праці і ласкаву усмішку для всіх. Ця усмішка і добре щире слово, — це часто одинокий засіб, щоби перевести в діло намірений плян.

Щож це за плян?

Збільшити зацікавлення сільської жінки для кооперативних справ, приєднуючи її в члени кооператив. Внести красу в кооперативні домівки, виробити в сільській господині пошану до себе самої і своєї праці в родині і господарстві. Навчити її господарювати на новий спосіб, відживлювати доцільно родину, дбати про хатню гіґієну, дбати за гарний вигляд господарства, добувати нові джерела заробітків.

Чи одного треба навчити на селі? А в місті чи містечку? Чи так багато є там кооперативного знання? Чи всі міські господині закуповують в кооперативах м'ського типу, чи всі підтримують рідне виробництво? І тут теж широке поле до праці пропаґаторки.

Шуміли води Пруту, шуміли смереки довкола пансіону „Черемшини", де відбувався зїзд. Ішла рада над дальшою працею. Хай вона буде така як досі. Ініціятивна, свіжа, повна вдячних спроб у нових ділянках кооперативного життя.

Поглиблюючи своє знання новими досвідами в теорії і практиці підуть наші пропаґаторки у рідні села. Понесуть працю у найдальші закутини, а за рік зїдуться знову, щоби скласти Ревізійному Союзові свої звідомлення з праці — та зі своїми товаришками поділяться добутими досвідами. Бо кожний район інший і в кожному доводиться інакше працювати.

По кінцевому рефераті м-р Гладкої і прощальному теплому слові сенатора Луцького — понеслися горами слова кооперативної пісні:

Не страшить нас найтяжча річ,
Бо запал наш не згасне,
Минеться швидко темна ніч
І ясне сонце зійде.
Плече об плече,
Рамя об рамя,
Хай вріше, дужчає
Сільгоспська сімя.

Були на Зїзді милі гості. Пані редакторка Кисілевська, посол Пеленський, дир. Грабар, редактор Жук, директори Союзів, які брали участь в курсі, і дуже гостинний господар курсу д-р Коберський.

Голова української кооперації сенатор Павликовський прислав зїздові дуже щирий привіт.

І. Д.

Практичні поради.

Літо і осінь — це час, в якому запопадлива господиня намагається придбати всякі запаси на зиму. Давні господині з гордощами гляділи на полиці в коморі, що вгиналися від слоїків і пляшок. Були в них всякі конфітури, сорбети, соки і галярети.

Зужили до цього наші бабки і мами багато голов цукру.

Було це все знамените, але і часи були інші. Теперішня дорізня цукру, часто й овочів, при цьому невеликі заробітки не дозволяють на надто великі й дорогі запаси. Та все-ж треба щось приладити на зиму для своїх домашніх.

Способи домашньої жіночої господарки змінилися. Кухня стала лабораторією. У ній приладжують страви і запаси згідно з вимогами кухонної хемії. Не конче треба великої кількости для тривкости зимових запасів, салїцил заступаємо бензоесом, бо він здоровішний. З городовинних перетворів викидаємо оцет, заступаючи його часто сіллю або лиш докладною стерилізацією. Удосконалюємо спосіб сушення грибів, городини, овочів і ягід. Місце пересолоджених конфітур і сорбетів заступають більш практичні і дешевші джеми, повила і компоти. На німецький і чеський спосіб не треба давати до них багато цукру.

До повид можна міняти овочі кваснїші зі солодшими і так щадити на цукрі. Напр. черешні і порічки, грушки з яблоками і помідорами, гарбуз з яблоками і т. п. Для великої ощадности домішуємо до овочів моркву, буряк цукрові бурячки.

Овочеві соки можна заварювати в д. чистих і сухих пляшках (стерилізувати). Вони знамените до приладжування юшок і полив. В міру потреби можна їх заварювати з цукром.

Ягоди, як вишні, черешні, агрест, аґрус і інші можна заварювати в пляшках і слоїках зовсім без цукру. Щораз більше поширюється заварювання городини без оцту та сушення. Деякі роди городини заварюють зі сіллю.

Треба тільки одне памятати. Овочі і городина для перетворів мусять бути дуже свіжі і чисті — слоїки і пляшки мити, дезинфікувати і висушені. До миття надається найкраще порошок „Мота". Корки випарені, мусять щільно пристawати і треба їх завязати шнурками.

Хто може дозволити собі, то добре закупити аварат „Века" — він дуже практичний. Хто не може, заварює всі перетвори у звичайному банику. На дно дати сіна і перекладати ним кожну пляшку і слоїк.

Користаймо з багатого літа і подбаймо про перетвори на зиму.

І. Д.

Сторінка без політики.

ДИВОГЛЯДНІ ДОМИ.

ДІМ, ЩО ЙОГО БУДУВАЛИ 36 ЛІТ.

Вдова по голові американських заведень зброї пані Верт Вінчестер попала в сильну розпуку й тугу по втраті свого мужа. Лікарі намагалися всіма силами рятувати її перед нервовим розстроєм а то й божевіллям, одначе це їм не вдавалося. Тоді один із лікарів попав на щасливу думку, а саме, щоб відтягнути думки пані Вінчестер від небіжчика, доручив їй зайнятися будовою нового дому.

Місіс Вінчестер послухала ради лікаря й не анґажуючи навіть архітекта приступила негайно без ніяких плянів до будови нового дому. Ґрунт під той дім вибрали в околицях Сан Хозе в Каліфорнії. Місіс Вінчестер сама доглядала робітників і сама теж наймала їх за денною платнею.

Роботи коло будови того дому тривали 36 літ, значить аж до смерти місіс Вінчестер у 1922 році. Дім коштував солоні грошики... повних пять міліонів долярів. Багато з тих робітників, що їх спершу приймали на два тижні, перебули на будові двацять літ.

Една Мей Брови у своїй книжці „Історія вінчерстерського дому" пише, що той дім складається зі 160 кімнат, з яких лиш невеличка скількість нарівні зі землею. Цілий той лябіринт опалюють при допомозі пятьох ріжних систем. Одні сходи мають 42 ступні, кожний ступень високий на 2 цалі, зі закрутами, одначе ті сходи піднімаються всього на 10 стіп.

У дверях спальні місіс Вінчестер містяться скрито ріжні дзвінки, гонґи, ґудзички, сигнали й ріжні проводи, в яких важко визнатися. Дім має 47 коминів, одначе багато з тих коминів поставили лиш для прикраси. Крім того є 13 кімнат-лазничок, усі зі шкляними дверима. В одній кімнаті уставили 4 печі й 5 радіяторів із гарячим повітрям. Деякі двері мають ручки (клямки) із золота.

В міру того, як розбудовували той дім із лябіринтом кімнат і коридорів зі сходами, закрутами й закутинами, прислуга губилася в ньому. Сторож, який перебув у тому домі 18 літ, признався зовсім щиро, що до цієї пори він ще не знає всіх кімнат.

ПАПЕРОВИЙ ДІМ.

Добродій Еліс Стенмен зі стейту Масачуветс є власником єдиного цього роду дому. Добродій Еліс залюбки говорив, що нічого не можна марне кидати, що навіть прочитаний часопис, який стає після того лиш клаптиком паперу, можна якслід використати. Еліс не любив ніколи викидати часописів і ніколи їх теж не викидав. Кілька літ працював він над дослідами, якби часописний папір зробити відпорним і тривалим і вкінці знайшов такий спосіб, що дозволював йому на довго зберігати папір. При тому його спосіб зберігання часописів був цікавий ще й тим, що зміст часопису на тому зовсім нічого не тратив і кожну сторінку можна легко відділити від іншої.

У 1922 р. Стенмен почав будувати із часописних сторінок дім, якого стіни грубі на 285 сторінок. Тільки віконні рами і двері зроблені в тому дивному домі з дерева. На цілу будову пішло 100.000 примірників часописів.

Ватран зроблений із самих нюйоркських часописів і має 11 стіп висоти, бюрко зроблене з вісток про перелет Ліндберґа, із комунікатів світової війни — ліжко. Із провінціональних часописів зроблена велика підстава до годинника, з закордонних часописів — бібліотечна полиця.

Цей дім хочуть перенести на світову виставу, яку мають уладити в Ню Йорку.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Чоловік, що хоче проганяти духів.

У льондонському Таймсі є постійний відділ листів до редакції. В однім з останніх чисел той поважний англійський часопис видрукував лист такого змісту:

„Як подають часописні інформації, Анґлія має до 150 замків, в яких блукають примари. Ясно, що через таких настирливих духів власники не можуть продати своїх маєтків.

Я цікавлюся сильно всім, що звязане з привидами і можу їх зовсім легко прогнати. Одначе під умовиною, що власники замків згодяться на якийсь час і безплатно прийняти мене й моїх помічників. Справа нагороди буде актуальна щойно тоді, коли я успішно виконаю своє завдання. Не відмовте мені подати ласкаво кілька адрес осіб, яким далися у знаки примари, що блукають в їх замках.

Прийміть вислови повної пошани — Франц Юнґбавер, Ґрінбахпляц 10, Обердонав (Німеччина)."

Заразливий приклад самовбивника.

Джон Ворд, про якого ми писали у вчорашньому числі, що скочив із 17 поверха на вулицю, найшов уже наслідників.

За один день намагалося в Ню Йорку покінчити з життям „наймодніщим способом" дві молоді жінки. На щастя в обох випадках удалося їх урятувати. Одну зі самовбивниць схопили саме в той мент, коли вона перелазила через балюстраду балькону на 6-ім поверсі. Друга самовбивниця вспіла дістатися на ґзимс 16-го поверха, одначе поліція навчена гірким досвідом попереднього дня, вспіла її втягнути знову до мешкання. Невдячна самовбивниця попала в таку лють, що кинулася на поліцистів і намагалася в одного з них вирвати револьвер. Щоб успокоїти „нервову" самовбивницю, поліцієнт, не надумуючися довго, вдарив її ґумовою палицею по голові. Невдальна самовбивниця прийшла до себе аж у лічниці.

Поліція змінила тепер свою тактику і щоб не робити кандидатам на самовбивників реклями, відмовилася подати репортерам їх прізвища.

Уперта самовбивниця.

В одному льондонському шпиталі лікарі мали нагоду подивляти дуже вперту жінку, що конче хотіла покінчити самогубством. Каретка привезла до шпиталю жінку, що з невідомих причин хотіла отруїтися. Затроєння не було сильне тому і затроєна по короткому часі очуняла. Другого дня вона найшла в шпиталі контакт, відкрутила кран і ще заки втратила память — запалила сірник, щоб згоріти живцем. Ґаз очевидно вибухнув, але впертій жінці тільки згоріло волосся, бо „вогонь" здушив один лікар, який зовсім нехотячи туди навідався. Самогубниця зі сльозами в очах просила лікаря, щоб її вбив. Нещасливу жінку взяли під дуже дбайливу опіку, щоб навернути її до життя. Одначе не вдалося її припильнувати. Одного разу, коли вона говорила з сестрою милосердя, скористала з відчиненого вікна і кинулася ним на подвіря, де забилася на місці.

—o—

Найбільше астрономічне око світа.

Сочка найбільшого телескопу світа, який небавом уставлять в астрономічній обсерваторії на Маунт Пальомар у Каліфорнії, має 6 м. проміру. Завдяки такій незвичайно сильній сочці, можна буде доглянути величезну скількість нових звізд. Сила світла нового телескопу дає змогу доглянути запалену свічку, уставлену у віддалі кількинацяти кільометрів. Американські вчені сподіються, що при допомозі того телескопу вдасться їм розвязати загадку каналів, що їх видно на Марсі.

Вигладжування сталевої ленти, в яку вправлять сочку, закінчили тепер по шестимісячній важкій праці. Ця лента важить 50 тон і її мусіли перетранспортувати у трьох відтинках окремим вантажним поїздом.

АВСТРАЛІЯ ПОБОРЮВАТИМЕ ПОСУХУ.

Австралійський уряд вислав до Швеції делеґацію, яка складається з найвизнатніших інжинірів, щоб вони простудіювали ґидравлічні машини, які виробляє Швеція. Австралія головно цікавиться тим, як побороти посуху, що минулого літа в самій новій полудневій Валії принесла великі страти — там загинуло 10 міліонів овець. Щоб сяк-так запобігти посусі уряд покищо наводнює поля. У Швеції інжиніри оглянули багато водних ґатей. Головну увагу присвятили вони цементованим будівлям з великими запасами води. Із Швеції австралійська делеґація літаком відлетіла до Латвії, щоб там оглянути велику електрівню в Кеґумс біля Риги, яку будують шведські інжиніри.

Представникам австралійського уряду все докладно показували; їм давали пояснення інжиніри, що в Австралії працювали більше як 18 місяців над будовою ґігантського проекту, що мав на меті використати практично величезну водну силу Австралії. У висліді того всього австралійський уряд затвердив плян будови великої електрівні на ріці Кевоз. Крім цього також затвердив плян зелектрифікування нової полудневої Валії. У проекті є також будова електрівні на ріці Сновн у силі 250.000 КВ і електрифікація більше як 600 км. залізничої лінії, що виходить з Сідней.

—o—

СІНКЛЄР ЛЮІС АКТОРОМ.

Славний американський повістяр Сінклер Люіс, рішив випробувати свої сили на актор ській ділянці.

Дебют Люіса відбувся в малім провінціональнім місті. Він грав у песі, перерібці з його повісти „Тут це неможливе". Всі нюйоркські часописи вислали на першу виставу своїх критиків. Успіх письменника був величезний. Знаменитий повістяр виявився першорядним актором.

Після вистави Люіс заявив репортерам:

— Не знаю, чи буду грати в Ню Йорку... Я поставив цю песу і грав у ній виключно для власного вдоволення. Мене лякали, що скомпромітую свою славу письменника тим, що виступлю на сценічних дошках. Я відповів, що як воно справді так, то моя слава не дуже дорога.

—o—

САМОВБИВСТВО КОШТУВАЛО 150 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

Смертельний скок Джона Ворда з висоти 17-го поверха в готелі Ґотам при пятій вулиці коштував місто ні менше, ні більше, лиш 150 тисяч долярів.

Сам магістрат видав більше, як 30.000 дол., намагаючися урятувати самовбивника і змобілізував пожежників та поліцію. Купці, які мають у сусідстві своїй крамниці, обчислили, що вони стратили найменше 100.000 долярів, бо продовж кількох годин вулиця була заповнена юрбою і таким чином доступ до крамниць був зовсім замкнений. Також і готель Ґотам потерпів сильні шкоди.

Коли Ворд стояв на ґаимсі, радіо повідомляло що хвилини про те, що він робить і Ворд усе те чув, тому, що за його плечима стояв наставлений апарат.

Божевільний випередив своїх спасителів на кілька секунд. Якщо він був би скочив пізніше, то пожежники булиб успіли розпростерти на висоті 16-го поверху великий кусень полотна, куди теж був би Ворд упав.

—o—

ЦЕЗАР ПО-СУЧАСНОМУ.

У льондонських театрах щораз частіші спроби, щоб виставляти песи Шекспіра по модерному. Найбільше тих вистав роблять для телевізійних апаратів. За „Гамлєтом" і „Троїлем та Кресидою" прийшла черга на „Юлія Цезара". З тої песи зробили студію „сучасних диктатур". Виконавці головних роль були в італійських військових одностроях, решта громадян у звичайних сучасних одягах, а на полях битви видно було танки, літаки та ґазові маски. Плян як убити Цезара обговорюють Кассій і Брут у кавярні за склянкою пива. При вуличній метушні чути вистріли бравнінгів. Тільки Цезара пробивають кинжалом, щоб віддати ленту історичній правді. Вся драма кінчається при шумі вистрілів і літаків. У телевізійному театрі використали світло і тінь, що неможливо передати на театральній сцені. Менше вдатна новинка, як передавати монольоґом: залишити артиста з зачиненими устами, а його думки казати передавати іншим голосом. Деяким англійським критикам модернізований для телевізії „Юлій Цезар" дуже сподобався.

—o—

Участь українців у відкритті памятника королеві Альбертові

над Ізерою в Бельгії.

Дня 24-го липня ц. р. відбулося в містечку Ніївпорт, над берегами річки Ізер, яка вливається до Північного Моря, величаве відкриття памятника королеві Альбертові, що його збудували бельгійські комбатанти своєму начальному вождеві з великої війни (1914—1918). В церемонії відкриття взяли участь: королівська родина, бельгійський уряд, представники союзних армій: французької — маршал Петен, англійської та американської, що боролися під командою короля Альберта. Дуже зворушлива картина — це була дефіляда всіх боєвих прапорів бельгійської армії з кампанії 1914—1918.

На запросини організаційного комітету прибули на відкриття делегації українських комбатантських організацій у Бельгії: Товариства бувших українських Вояків в Бельгії (відділи в Брюселі і Ліежі з двома прапорами) та „Союз Українських Старшин" з одним прапором. Нашим делегатам призначили місце в групі союзників, зараз за французькими комбатантами. По дефіляді перед памятником і офіційною трибуною наша делегація склала у стіп памятника вінок з національною стяжкою і написом.

Участь українських комбатантів в маніфестації привітали окликами бельгійські комбатанти, яких було понад 30.000 людей, а заповідач радія передав на хвилях етеру про дефіляду українських прапорів.

—o—

Сензаційний шпигунський процес

у Льондоні.

В середу 3. ц. м. почався в Льондоні сензаційний процес проти б. інспектора фабрики Вікерса Армстронга, Робінзона Волкера, Він купив від одного урядовця фабрики дві копії запальників до літака, щоб опісля вислати їх до Москви .Волкер признався, що був одночасно шпигуном для трьох держав, платив урядовцям фабрик Вікерса-Армстронга по 10 шилінгів за копію.

Волкера арештували у хвилині, коли з копіями виходив із фабрики від одного урядовця.

—o—

Польська преса взиває до бойкоту Бразилії.

Польська преса пише: До Ню Йорку дійшли вістки з Куритиби, що військові власти в Парані і Сан Катеріні заборонили польським священникам виголошувати проповіди і відмовляти молитви по польськи погрожуючи арештом. Всі куритибські часописи помістили статтю, зредаговану командою військової округи в Куритибі, звернену проти польського духовенства в Парані і проти єпископа Кубіни і світового союзу поляків. Тому парох польської парохії кс. Купчик у Куритибі замкнув польський костел ім. св. Станислава, передав ключі єпископської курії і виїхав. З цього приводу польська преса накликує до бойкоту Бразилії.

БОМБАРДУВАННЯ ГАНКОВ.

Підчас налету японських літаків на Ганков в середу 3-го рано, китайці втратили в повітряних боях 37 літаків.

Китайські джерела подають, що рівночасно в цих боях китайські летуни зістрілнли 12 японських літаків.

„Вовки в овечій шкірі".

Комуністичний комітет у Ню-Йорку розіслав до католицького духовенства Ню-Йорку брошуру п. н. „Відозва до католиків", в якій провідник американських комуністів, Ірл Бравдер, „простягає руку до католиків з метою обєднання братньої співпраці". Цей факт обговорювали священники на недільних проповідях по церквах, перестерігаючи вірних перед „вовками в овечій шкірі". Парох при церкві св. Патрика заявив, що поширювання тієї комуністичної відозви треба вважати актом розпуки комуністів, яким в Америці усувається грунт з під ніг.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Стефанія Пашкевич**, Львів, 5 зол., **Евгенія Пашкевичева**, Львів, 2 зол., **Н. Н.**, Львів, 5 зол., **Іван Дзялів**, службовик „Народної Гостинниці", Львів, 2 зол. і кличе: д-ра Осипа Дзядева з Баворова і Максима Балуха зі Львова.

МІНІСТР БЕК У НОРВЕГІЇ.

З нагоди 66-тих уродин норвезького короля Гакона VII, міністр Бек вписався до окремої книги, в королівській палаті в Осльо. Відтак відбув прогульку кораблем до місцевости Гортен, де оглянув доки военних кораблів і фабрику торпед.

МІЖНАРОДНІЙ АНТРОПОЛЬОГІЧНИЙ КОНҐРЕС.

У Копенгазі відбуває наради II-ий міжнародній конґрес антропольогічних і етнольогічних наук при участи понад 700 ученних з 35 держав. На відкриття конґресу прибув король. Головною темою конґресу є справа раси в антропольогії. Після закриття конґресу 6. ц. м. учасники конґресу виїдуть на триденну подорож по Данії.

Ювілейне Свято „Просвіти" в Вашій місцевині — це мірило національної свідомости Вашої громади.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ.

Ферійна комісія Т-ва „Основа" у Львові пригадує, що подання про прийняття на всі виділи політехніки слід вносити 19-го і 20-го вересня. До подання треба долучити: 1) життепис, 2) метрику народин, 3) свідоцтво зрілости, 4) три знимки, 5) військовий документ, 6) свідоцтво моральности, коли кандидат мав перерву в науці, 7) посвідку лікарських оглядин, 8) для кандидатів на механічний виділ посвідку відбутої 4-тижневої практики.

Речинець лікарських оглядин 14-го і 15-го вересня. Оплати: за вступні іспити 20 зол., маніпуляційна 10 зол., за лікарські оглядини 4 зол.

Предмети вступного іспиту:

На **механічному виділі:** 1) математика, 2) фізика, 3) начеркова геометрія, 4) шкіцування, психотехніка. **На виділі інжинірії:** 1) математика, 2) начеркова геометрія, 3) шкіцування. На **хемічному виділі:** 1) фізика, 2) хемія На **архітектурі:** 1) начеркова геометрія, 2) шкіцування, 3) історія мистецтва. На **рільничо-лісовому виділі:** 1) математика, 2) природа Польщі.

Для підготови кандидатів до вище згаданих іспитів улаштовує Т-во „Основа", як щорічно, підготовні курси. Курси починаються 15-го серпня в домівці Т-ва „Основа". Зголошення на курси приймаються письменно до дня 10-го серпня або особисто від 10-го серпня в домівці „Основи", пл. св. Юра ч. 5. Ближчі інформації щодо вступного іспиту, курсів і т. д. дає ферійна комісія письменно до дня 10-го серпня, і від 10-го серпня в домівці „Основа" від год. 12—2. **Ферійна Комісія Т-ва „Основа".**

З нагоди
950-літніх роковин хрещення Руси-України
читайте повість
Юліяна Опільського
„ІДОЛИ ПАДУТЬ"
що зображує незвичайно живо цю переломову подію,
виводить могутню постать Володимира Великого,
змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.
Накладом Видавничої Спілки „Діло".
2 томи. — Ціна 4 зол.
Дістанете у всіх книгарнях.

СТУДІЇ В АКАДЕМІЇ ЗАКОРДОННОЇ ТОРГОВЛІ У ЛЬВОВІ.

Академія Закордонної Торговлі у Львові підготовляє кандидатів на організаторів і працівників у торговлі, промислі, банковости, адміністрації та на вчителів у торговельних школах.

Студії в А. З. Т. тривають чотири роки. У звязку з признанням школі повних академічних прав А. З. Т. буде надавати своїм абсольвентам по зложенні кінцевого іспиту титул магістра комерційних наук.

При вписі на 1-ий рік студій вступного іспиту нема. Приймають з матурою, в першу чергу з поступом добрим усіх типів, з кожним роком із більшим обмеженням, з огляду на зростаючий наплив подань. В мин. академічному році поважне число подань відкинули.

Студії в А. З. Т. вимагають систематичної інтенсивної праці увесь рік, тому поручаємо їх лише тим, що готові солідно ввесь час працювати. Що правда, від минулого акад. року обовязують деякі полекші в студіях, а саме: щоб перейти на вищий рік, треба здати лише означену кількість предметів (на I-ім році — 7); решту (5) можна здавати пізніше. Крім того при повторенні року зачислюють усі здані попередньо іспити.

Річні оплати складаються: з вписового й оплати за лікарську опіку 60 зол., річної такси 300 зол., іспитових такс по 6 зол. за кожний предмет. Разом 450 зол. річно. При вписі на перший рік треба зложити на конто оплат 210 зол. у противному випадку відмовлять вписи. Дістати відложення такси досить трудно; на I. році тільки виїмково признають кільканацятьом селянським дітям. До подання в справі відложення треба долучити свідоцтво незаможности, потверджене староством або скарбовим урядом.

Лікарські оглядини відбуватимуться в клініці при вул. Піярів 4—6 для кандидатів у днях: 20—23 вересня включно, для кандидаток: 20. і 22. вересня, в годинах 8—10. і 15.30—16.30. Посвідку оглядин можна відібрати лише особисто щойно в 48 годин по оглядинах.

До подання в справі приняття долучити: метрику хрещення, свідоцтво зрілости, свідоцтво з 8-ої кл., посвідку лікарських оглядин, військовий документ, опис життя, свідоцтво моральности, якщо кандидат (-ка) має перерву в студіях. Усі залучники мають бути в оригіналі.

Вписи принятих: 19—26. вересня.

В часі вношення подань прохаємо зголошуватися по ближчі інформації і для уможливлення евіденції принятих та відкинених подань до домівки Т-ва Українських Студентів А. З. Т., що міститься в будинку Академії (сутерини) при вул. Сакраменток 10. Години дижурного будуть означені в оповістці за габльоткою Т-ва у вестибулі.

Т-во Українських Студентів А. З. Т., як т-во професійне, гуртує всіх українців-студентів А. З. Т., дбає про плянове наставлення до студій серед своїх членів з метою виховати економіста-суспільника й підприємчивого фахівця-організатора. Улаштуванням відповідних рефератів і підготовних, передіспитових курсів, помагає видатно своїм членам у студіях. Тому з уваги на зорганізованість студентства й успіх у студіях, кожний новопринятий студент А. З. Т. — українець (ка) обовязаний (на) вписатися зараз з початком акад. року в члени цього Т-ва.

За Управу Т-ва українських студентів А. З. Т
Білинський Клявлій, голова. — Дужий Петро, секретар.

З нових видань.

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ. Верхами лемківського Бескиду. (Мандрівницький провідник по Лемківщині.) Львів, 1938. Накладом Українського Туристично-краєзнавчого Т-ва „Плай", сторін 94+2 з мапкою Лемківщини.

Перед нами невеличка, гарненька, в чепурній обгортці книжечка, написана з такою любовю до Лемківщини, яку рідко в подібних туристичних провідниках можна стрінути. В авторі можна пізнати не тільки родовитого лемка, що тепер, відірваний від рідної закутини, тужить за нею, але бачимо в ньому мандрівника, що своїми ногами перейшов усі закутини цієї прекрасної країни, заселеної лемківським племенем.

Книжечка має добрий розмір і складена вона популярно, але в науковий спосіб. Видно, автор завдав собі праці, бо на початку кинув оком на історичний розвій терену, його підсоння, рістню, не забув про праісторію людини, потім натяхнув на сліди лемківської бувальщини. Де не ступимо ногою, всюди бачимо автора перед собою, як мандрівника. Він показує нам також і теперішне життя лемків, їх культуру, змагання до кращого. Тут бачимо лемка на лоні природи, як добуває собі прожиток, як виробляє зі скал жорна, оселки, бруси до гострення, як розвозить світами смолу, дьоготь по всіх усюдах, як несе гриби і суниці до міста, як по цілій Галичині дротує горшки. Бачимо також і тих духових робітників, що працювали і працюють нині для Лемківщини.

Автор веде нас мандрівницькими шляхами і вміє вести. Показує те, що найкраще на Лемківщині, від Сянока почавши, по нашу останню твердиню в санчівській окрузі Білу Воду і Чорну Воду, де лемки випалюють вапно. Показує нам звалища давніх замків на Лемківщині, веде нас по печерах лемківських збійників, ловимо з ним пструги по лемківських річках, спинаємося по вірлиних скелях, йдемо з ним на „княжий путь" — коло Тилича, вступаємо до наших славних живців, віддихаємо свіжим гірським повітрям і викупавшися в цілющих лемківських водах, вступаємо до історичного лемківського музею в Сяноці. Всі туристи, що звиджують Лемківщину будуть авторові за цей провідник вдячні, а всі інші прочитають його як найцікавішу повістку.

Іван Филипчак.

—o—

БОМБАРДУЮТЬ ВАЛЄНСІЮ.

З головної кватири війська ґен. Франко повідомляють, що на фронті Ебро червоні потерпіли нову поразку. Їх втрати великанські. На відтинку Файон національні війська відбили атаку червоних, які втратили тут коло 300 вбитих і до 100 полонених. В околицях Ґвадалярі-яз на фронті Теруелю національне військо теж відперло наступ. І тут теж втрати червоних поважні.

Впав м. і. один червоний літак. Національне летунство бомбардувало двірці в Госпіталет і Точшаґоній та військову фабрику в Паітрозо, де вибухли пожежі.

В четвер ранком національні летуни тричі бомбардували Валєнсію. Багато бомб упало в дільницях Ґрао, Кабаналь і Назарет.

—o—

НОВИНКИ.

— **Преосв. Діонізій Няраді,** гр. кат. епископ українців у Югославії, приїхав до Галичини. Єпископ відвідав Львів, Словіту і вибирається до Підлютого.

— **Масові ревізії й арештування.** Дня 25. м. м. поліція з Гусятина перевела ревізію та арештувала: Омеляна Бздуру, гімн. ученика, Семена Москалюка, кооп. крамаря, Василя Дочака — всіх зі Сидорова та Івана Третяка кравця зі с. Кривенького коло Гусятина. — Дня 28. м. м. перевела поліція з Янчина ревізії в селах: Дусанів, Бачів, Подусільна і Болотня, перемишлянського повіту. Поліція арештувала Василя Гривнака з Бачева, Теодора Барана з Болотні, студ. прав Михайла Бабяка з Дусанова; дня 1. ц. м. Василя Івахова, гімн. абс. з Подусільної та Осипа Гриценева, секретаря збірної громади в Янчині, з Болотні. Одночасно у згаданих селах поліція переводить дальші арештування. Арештованих відвозить поліція до арештів у Перемишлянах.

— **Згоріла кооператива.** В Добрачині, пов. Сокаль, згорів громадський дім з кооперативою „Боротьба" та ремізою пожежної сторожі. Втрата 5.500 зол. Причина пожежі невідома.

— **Прищиця в Сокільниках.** У польському селі Сокільниках під Львовом появилася пошесть прищиці в коров.

— **Буря з дощем над Львовом.** В ночі зі середи на четвер 4. ц. м. перейшла над Львовом сильна буря з громами і зливним дощем. У четвер до полудня панувала далі тропікальна спека. В год. 2.30 пополудні знову перейшла буря з гроамми і зі зливним дощем.

— **Згублені предмети — можна відібрати.** У перехові управи м. Львова є до відібрання найдені на вулицях, площах і міських купелищах такі предмети: тектурові валізки, окуляри, вічні олівці, кілька в'язок ключів, кілька жіночих торбинок, золоті перстені, золоті, ніклеві мужеські й жіночі годинники і т. і., гроші в більоні, сріблі та золотових банкнотах. Повищі предмети можна відібрати після доказу права власности у Виділі Va/1 Міської Управи, вул. Рутовського 11, І. п. в год. 10—12.

— **Ціла родина затроїлася грибами.** В четвер рано виїхала каретка рятункового поготівля зі Львова до Сихова, де затроїлася грибами ціла родина робітника Михайла Будрика. У грізному стані кареткою відвезли до шпиталю у Львові 42-літнього Михайла Будрика, 45-літню Софію, 13-літнього Станислава і 8-літнього Владислава.

— **Львівська хроніка.** В четвер передполуднем робітники Михайло і Петро Шмотолохи побили важко на Бернардинській площі Мечислава Юшкевича посварившись за мулярську щітку підчас віднови фасади дому при вул. Асника ч. 1. Важко раненого Юшкевича відвезли до шпиталю, обох напасників арештувала поліція. — З помешкання Володимира Ясеницького (вул. Леґіонів 7) невідомий злодій вкрав одіння вартости 300 зол. — В ночі зі середи на четвер намагалась отроїти йодиною Катерина Затварницька (вул. Вірменська ч. 8), яку відвезли до шпиталю. — При вул. Бема наколесник наїхав на 4-літню дівчину Софію Дамерман. Її відвезли до шпиталю.

— **Страшна злива на Гуцульщині.** На днях лютувала над Гуцульщиною страшна злива. Між Косовом і Жабем вода підмила беріг, забрала половину одного мосту та зірвала другий. Крім того нанесла на дорогу масу гірського каміння так, що комунікація якийсь час була припинена. Небезпеки повені нема, бо вода з кожним днем опадає.

— **Військо врятувало село перед повним** знищенням. Підчас бурі, що перейшла в останніх днях над Ґнезненським повітом, грім ударив у стодолу одного селянина в селі Яствшембово. Саме тоді переїздила через село школа підхорунжих протилетунської артилерії. Комендант зорієнтувався вмить, що може згоріти ціле село і тому поспішив з допомогою. Військо рятувало будинок аж доки не приїхала пожежна сторожа. Вогонь зльокалізовано.

— **Обкидав поліцаїв цеглами.** З арешту у Бродах утік Франц Миколаєвич зі Сидонівки. Підчас арештування в його обороні станув брат Станислав, який з кількома іншими мужчинами розібрав швидко кухню та обкидав поліцаїв цеглою, вдаривши одного з них Чорнобая в ногу, другого поліцая Кордовського у плечі. Тому що Миколаєвич демолював теж цеглою помешкання солтиса Олександра Губерта, поліцаї покористувалися зброєю і відігнали напасників.

— **Хвиля пожеж від громів.** В останніх днях згинуло від громів на Волині 9 осіб. На полі підчас жнив згинув від грому Григор Литвинчук зі Стрілиськ пов. Володимир і Варвара Симоник зі села Воронна пов. Ковель. Під стіжками збіжжа згинули від грому Василина Артищук з Паридуб пов. Ковель і Петро Лотоцький з Чудлів пов. Сарни. Від громів у помешканні згинули: Іларіон і Теодозія Бартків, Петро і Дмитро Новосад і Наталія Штун. Крім того грім поразив кількадесять осіб. На польсько-литовськім кордоні вибухло 20 пожеж від громів. Далі грім убив одного пачкаря і двох литовських вояків з прикордонної сторожі. На польсько-литовському кордоні вибухли пожежі в 15-ох селах. До того буревій заподіяв великі спустошення в городах і на полях.

— **Перепустки до Литви.** Завдяки порозумінню прикордонної польської влади з литовською, литовська прикордонна влада почала давати індивідуальні та збірні перепустки літникам і туристам, щоб могли відвідувати прикордонні місцевости на Литві. Видали вже коло 350 таких перепусток лікувальникам із Друскеник, із яких більшість це шкільні кольонії. Перепустки видають на 1—3 дні для відвідин литовських місцевостей.

— Нешлюбні діти — **суспільною катастрофою** большевиків. Справа нешлюбних дітей прибрала в останніх часах розміри суспільної катастрофи. Аліментаційні процеси і досліди у справі устійнення хто є батьком нешлюбної дитини, є головною частиною справ, що ними займаються большевицькі суди. Такі процеси тягнуться дуже часто три роки, як це діється у Москві і переходять через усі судові інстанції, викликуючи хаос і дезорганізацію у вимірі справедливости.

— **Рятуються пожежою лісів перед погонею Ґ. П. У.** В архангельській провінції вибухли масові пожежі лісів, де державні підприємства рубають дерево. Ґ. П. У. устійнило, що підпалів доконують масово робітники, що складаються з політичних визнів з концентраційних таборів і селян, примусово засланих на північ до рубання лісів. Ці нещасливі, голодні і неоплачені заслані втікають масово по кількадесять осіб і палять ліси, щоб унеможливити дальше рубання дерева та спинити погоню за ними відділів Ґ. П. У. Ліси горять на великих просторах і викликують велитенські втрати.

— **Велика афера з пачкуванням наркотиків.** Поліція в Єрусалимі викрила велику аферу з пачкуванням героїни і кокаїни вартости кількасот тисяч фунтів штерлінґів. Героїну і кокаїну найшла поліція в окладинках понад 80 примірників біблії, що їх переслано з Парижа до Палестини. На основі інформацій паризької поліції єрусалимська поліція встигла затримати більшу кількість надісланих поштовим урядом примірників біблії.

— **Пошесть червінки між дітьми в Румунії.** В Ґалацу вибухла в останньому часі грізна пошесть червінки між дітьми і робить найбільші спустошення між бідним населенням міста. Рятункова акція натрапляє на перешкоди, бо на місці нема відповідних лікарств. Тому, що пошесть забирала щораз то більше жертв між дітьми, міністерство здоровля вислало до Ґалацу окремий гурт лікарів і відповідні лікарства.

— **Армія учителів в Англії.** З даних офіційної англійської статистики виходить, що в державних урядах було 1. квітня ц. р. 376.491 урядовців в Англії, з того 275.085 мужчин і 101.406 жінок. На пошті працювало 224.374 урядовців, міністерство праці мало 26.934, міністерства: війни, летунства і національної оборони 22.249 урядовців. Народніх учителів, які творять спеціяльну категорію, було 168.014 осіб, Слід згадати, що числа учителів зі Шкотії не вчислено сюди. Пересічний кошт утримання одного ученика вагається менше більше коло 10 фунтів штерлінґів річно.

— **Будова олімпійського села у Гельсінґфорсі.** У столиці Фінляндії Гельсінґфорсі почали вже підготовну працю до організації світової Олімпіяди в 1940 р. Найбільшою журбою організаційного комітету є придбання відповідних приміщень для спортовців, які братимуть участь в Олімпіяді і публики, що прибуде на Олімпіяду. Тому, що зацікавлення Олімпіядою дуже велике, бо напр. зі Стокгольму надійшло дотепер понад 500 замовлень на кімнати, організаційний комітет задумує в найближчому часі приступити до будови т. зв. олімпійського села, в якому мешкатимуть всі спортовці, опісля військо. Тепер Гельсінґфорс має ледви 3500 кімнат у гостинницях і пансіонах. Зате стадіон зможе примістити 50.000 видців так, що з цією справою не буде клопотів. Олімпіяда потребує 16 днів і зачнеться найскоріше 24. або 25. липня. Велику прислугу фінляндським організаторам зробила Японія надсилаючи літературу пропаґандових матеріялів.

— **Безробітний продає око за 1.500 долярів.** Безробітний Ґвайтіґ з Альберти в Канаді прочитав в однім з часописів, що сліпі можуть провидіти, якщо їм лікарі перещіплять здорові очі. Тому оголосив в одному з часописів, що продасть своє око за 1.500 долярів. Репортерам заявив, що не робить цього для реклями, лише бажає допомогти собі, науці й одному сліпому. 1.500 долярів зажадав тому, що таку саму квоту дістає робітник від обезпеченевого товариства, якщо втратить око.

— **Повінь на Формозі.** Від двох днів лютує на Формозі страшна буря зі зливним дощем. Вода підмила залізничі шляхи і тому комунікаційний рух перерваний. 30 домів завалилося, 215 під водою.

— ***Трагічний кінець любовної ідиллі.*** Мадярська преса подала вістку про трагічний кінець романтичної ідиллі мадярського аристократа з молоденькою дівчиною будапештенського міщанина. 16-літня донька одного з будапештенських кравців пізнала на острові св. Маргарети. Одешальчі. Князь запросив гарну панну до свого замку в північній Мадярщині, яка поїхала

туди. Тимчасом батьки гарної дівчини почали розшуки і знайшли її по якімсь часі в помешканні князя в Будапешті. Одначе їх донька зажила кільканацять порошків, щоб скінчити самогубством, бо князь відмовився одружитись з легковірною дівчиною.

— **Невже переворот у дактильоскопії?** Португальська кримінальна поліція ствердила дуже рідкий випадок подібности дактильоскопійних відтисків пальців і віддала ученим цю справу, щоб її висвітлили. На основі відтисків пальців арештованого проступника поліція устійнила, що він був уже 24 рази караний і двома наворотами заслапий до Африки, з того перший раз в 1908 р. Арештований заперечив цьому звертаючи увагу поліції, що не могли його висилати на заслання в 1908 р., бо мав тоді ледви 7 років. Слідство виявило, що тут дійсно йде про дві окремі особи, які мають однакові дактильоскопійні відтиски пальців.

— **Несамовита втеча небезпечного бандита.** Паріська преса пише, що зі шпиталю для божевільних в Евре втік небезпечний бандит Кусовінський. Його арештувала поліція два місяці тому підчас драматичної погоні, Кусовінський відстрілювався і тому підчас перестрілки з поліцією був ранений в голову. Перевезений до шпиталю Кусовінський втік 18. червня ц. р. Одначе поліції вдалося його арештувати і тоді Кусовінський почав зраджувати обяви умової недуги. Тому відвезено його до шпиталю для божевільних, де в останніх днях зняли йому кайдани з ніг, залишаючи його на ніч у кафтані безпеки. Тимчасом Кусовінський, хоч ще невиліченний зовсім з ран, без одного ока і зі зломаною рукою, розірвав зубами кафтан безпеки та встиг утекти зі своєї келії на трьох связаних простиралах. Довколична жандармерія бере участь у погоні за небезпечним бандитом.

— **Запір.** Передові клініки посвідчують, що природна гірка вода „Францішка Йосифа" є теж для тих, що умово працюють, для вегетеніїв і жінок старих і немічних діяльним почищувальним засобом.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ЧОРНИЙ ПІРАТ".

Фільма, що змальовує війну франко-італійських військ проти Еспанії в 1670 р. Головну ролю грає родина італійців Вентімілія, обвинуваченого несправедливо у зраді. Останній з родини Вентимілія присягає помсту еспанському князеві і став для цієї мети піратом. Ріжні перипетії нагадують місцями сцени з „Графа Монте Крісто", хоч уся фільма так і живцем наслідує пригоди на морі знані нам з американського „Капітана Бляда" і „Бунту моряків на кораблі Бавнті". Фільма — італійська. Головні ролі в ній грають цьогорічні переможці фехтувальних змагань, між ними теж одна жінка. Сцени фехтування на шпади займають у фільмі велике місце. Масові сцени зроблені цікаво, хоч уся фабула не досить ясно виведена.

—o—

Дописи.

ЗАЛІЩИКИ.

Як „ІКЦ" цькує проти всього, що українське. Недавно краківський „ІКЦ" помістив статтю під наголовком „Українське акціне вакаційне", переповнену ненавистю до тих найдрібніших і нікому нешкідливих проявів нашого життя, якими є дитячі оселі по наших селах. Чого то „ІКЦ" там не понаписував! Якою небезпекою є вони в його очах для „стану посідання"! А одночасно автор тої статті розпинається за польські дитячі садки (буквально: півпольські, кольонії) і сам не знає, чи вони існують на східних кресах, от хочби в заліщицькому повіті. В статті „ІКЦ" виразно сказано, що в заліщицькому повіті нема ані одної польської півкольонії. Як можна прилюдно писати про річи, про які дана особа не має зеленого поняття і ними не цікавиться? Як можна писати про те, що польських дит. півкольоній чи кольоній нема і в цього приводу показати в кумедну розпуку, коли такі кольонії чи півкольонії існують навіть у таких селах, де живе хочби лише кільканацятьох поляків? До цих дит. кольоній чи півкольоній ходить діти не лише в передшкільнім, але й у шкільнім віці (напр. Дзвиняч, Блищанка) І ці півкольонії чи кольонії д. добре субвенціоновані. Польські півкольонії існують у заліщицькому повіті в таких селах: Бедриківці (2 півкольонії), Блищанка, Дзвиняч (кольонія цілий рік), Жеснава, Торське, Буряківка, Винятинці, Синьків, Заліщики (захоронка). Існують такі півкольонії що й у інших селах. але цих кількох досить ми для прикладу, щоб облекшити муру дописувача в „ІКЦ". Цікаво, що дописувач „ІКЦ" походить з Торського і не бачив там (у себе під носом) польської півкольонії. Від себе мусимо завважити, що нам тяжко приходиться діставати у влади дозвіл на ведення дитячих садків. А коли вже діставмо, то лише для дітей у передшкільнім віці згідно з обовязуючими приписами. Не лише львівські дит. садків мусять відповідати санітарним вимогам, але і провідниці мусять бути чисті від політичних „промахів", бо влада строго провіряє їхні документи і хід життя і щойно по докладній провірці дає свою згоду (або не дає) на їхне приняття на провідниць садків. Отже з цього приводу нічим невиправданий страх автора статті „ІКЦ", що, мовляв, у наших дит. садках є провідниці небезпечні для цілости польської держави. На решту наклепів „ІКЦ" про дитячі садки в інших повітах (напр. Рогатинщина) не хочемо відповідати, бо напр. закиди, будьто батьки-поляки не посилають своїх дітей до польських кольоній чи півкольоній через українську пропаганду, є такі смішно-наївні, що ніяка розумна людина в них не повірить. — Автор згаданої статті „ІКЦ" торкнувся ще й луговго курсу, який мав переводити в часі ферій луговий інструктор зі Львова. Тут теж повно злобних та нісенітних наклепів, які подаємо для цікавости читачів. На основі інформацій „ІКЦ" курс мав відбутися на площі коло церкви, яка є обведена високим муром. Луговики мали робити там військові (?) вправи. В селі на всіх дорогах розставили вони стійки як розвірах, які мали доносити про появу поліції, як також не допускати поляків до місця вправ. Члени „Лугу" були вибрані у військові паси і говорили, що вони — будуче військо. Вкінці подають заклик, щоби цій акції протиставитися. Ми можемо на ці вигадки з пальця наклепи відповісти таке: Луговий курс, що відбувся не в часі ферій, але від 7. 4. до 9. 6. п. р. (про що була згадка в „Ділі"), був уладжений не лише в Торськім, але і в інших селах заліщицького повіту за дозволом влади. Програма курсу була уладжена на основі інструкцій Міністерства Внутр. Справ. Голова „Повіт. Лугу" д-р М. Долинський повідомив своєчасно про зорганізування курсу повітову владу, яка одобрила предложену програму і дала дозвіл на ведення курсу. Провідники курсу не стрінулися в ніякому селі з ніякими закидами влади. Лише в Торськім не подобалося старшому постерунковому Дудзіякові з Устечка те, що луговики робили вправи на майдані коло церкви серед села, а не на гром. площі, що віддалена від села поза 2 км. В часі курсу поліція всюди списала учасників курсу та приглядалася вправам (навіть у Торськім) і не добачала в курсі нічого надзвичайного. Лише в хворобливій уяві дописувача „ІКЦ" зявилися дивовижні страхіття, якими він хотів би засугерувати своїх читачів. Наприкінці завважимо, що „ІКЦ" без причини страхається, що в часі ферій учителі виїхали в терену і нема кому вести польську пропаганду на кресах. За це нема страху, бо на місце учителів є „обоси вакаційне", „кольонії молодежи" і повно літніків зі заходу, які при кожній нагоді змішують та плекають польського духа на кресах.

СТАНИСЛАВІВ.

З діяльности кореспондентури Пром-Банку у Станиславові. Коли перейдетесь по купцях, то нерідко почуєте голос: „Якби не Пром-Банк, то хто знає, чи я взагалі існував би, чи був би взагалі тим, чим є". Аж дивно! Ще недавно, кільна місяців тому, до намірy Пром-Банку відкрити в нашому місті кореспондентуру ставився наш загал з недовірям, вичікуюче. Ходили чутки, що Пром-Банк шоставе грішми, не дбає про забезпечення, просто ризикує кожним грошем. Старше купецтво дерзалюся з резервою. Обставини для Пром-Банку не були надто приємні. Та все таки в таких обставинах прийшлось Пром-Банкові відкривати кореспондентуру. Мало було таких, що вірили в довге й існування. Переважав голос, що й в місті не треба, бо є інші українські банки. Тимчасом життя доказало, що Пром-Банк у нашому місті був життевою необхідністю. Відчули це відразу всі ті, що з Пром-Банком навязали співпрацю. І десь відразу зникло недовіря, побоювання. Тому насувається мимохіть питання, яких „магічних" штук ужив Пром-Банк до пробиття непрохильних настроїв? Здається, що переконливим аргументом мусіли бути вислід короткої праці, що й вспіха кореспондентура за коротний час осягнути. На жаль, ми покищо цифрами оперувати не можемо, бо за ними в кореспондентурі не питали. Те, про що тут пишемо, це враження з розмов з купцями. Але воєтаки, здається нам, що „притягачем" для клієнтів є особлива тактика, особлива система співпраці Пром-Банку зі своїми клієнтами. Пром-Банк увів на український грунт новину, яку ми назвалиб „забезпечення на характер". Чули ми завсіди голоси старших економістів і банковців, що забезпечення на характер людини в банковості не має пристосування („бо що з того, що хтось хоче заплатити, коли не має в чого?"), що там передовсім забезпечення матеріяльне. Пром-Банк, здається нам, маючи на увазі творчі засади кооперативні, а саме виховання людей чесних і характерних, завдав старій засаді важкий удар. Не хочемо тим твердити, що Пром-Банк ризикує дорученими йому капіталами. Навпаки! Як ми від клієнтів Пром-Банку довідалися, він кожний гріш забезпечує 100 проц. гарантією! Йому виставає ота 100 проц. гарантія, він не шукає 150-200-відсоткової, як до того привикли деякі старі банки. Система Пром-Банку наказує його службовникам входити в підприємство своїх клієнтів, запізнаватися з ним. Тому Пром-Банк знає, чого кожному клієнтові треба, що його болить — і на все старається знайти раду, лік. „Пром-Банк — це мій опікун" — як це ми вже не раз почули. А добрий опікун завсіди дорогий і тому ми свідками такого швидкого розросту Пром-Банку, і коли за кілька літ ми скажемо, що маємо вже свідоме й характерне купецтво, то це буде безперечно великою заслугою також Пром-Банку, його системи, яка в наскрізь, здавалось би, матріялістичній ділянці національного життя зуміла відшайти й ідеалістичні моменти, зуміла накинути неперебірчивому капіталізмові засади із сфери ідеї. От тому віримо в майбутнє Пром-Банку та його кореспондентур.

Б. Л.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь нарід, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти", її філій і читалень. З цією метою видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Спорт.

КОМУНІКАТ РАДИ К. Л. К.

Кінкові змагання.

У дні 21. 8. ц. р. Філія К. Л. К. Стрий, на доручення Головної Ради К. Л. К., організує на Дністрі кінкові змагання з категорії двійок мужчин.

Ці змагання відбудуться на трасі Розвадів-Заліски (коло 28 км.). Старт під мостом у Розвадові к. Миколаєва в год. 11-ій. Мета в Заліссях коло Жидачева. На цілій трасі і на меті запевнена лікарська опіка. Організатори не забудуть і про перекуску для учасників змагань.

До Розвадова можна заїхати залізницею; відїзд зі Львова з головного двірця год. 6.40 і 7.15 рано. Приїзд до Миколаєва-Дрогобицького годину пізніше, відки вже пішки до Дністра 10 хв. ходу, або на міст в Розвадові 20 хв. ходу. Поворот потягом, або в Миколаєва вечором 20.36, або в Ходорова. Доїзд до Ходорова з Заліссів возами, якщо зголоситься відповідно скількість охочих. Хто рефлектував би на поворот до Ходорова возом, подасть це до відома Раді К. Л. К. До цих змагань запрошено змагунів Сокола і Орлів, так що боротьба буде завзята і хто здобуде першенство, ніхто не можна сказати.

Зголошення просимо слати до дня 15. 8. ц. р. на адресу: інж. Орест Монбас, Львів, вул. Потоцького 58 а.

Б. Назар, пред. реф.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЛЬВІВ—ПЕРЕМИШЛЬ РАДИМНО—ЯВОРІВ—ЛЬВІВ.

Як ми вже повідомляли, в неділю відбудуться наколесницькі змагання за чашу ім. Хрістельбівера на трасі Львів—Перемишль—Радимно—Яворів—Львів. Біг організують Чорні. З України стартують: Отепович, Буцик, Лата, Івасів, Цимбала, Пік і Федак. Хорий Бабій не візьме участи в біді.

Старт у Львові в год. 6. рано на Городецькій шосі коло Скнилова. Приїзду на мету (Янівська рогачка) можна сподіватися к. год. 1. попол. В Перемишлі буде організована харчева станиця, одначе необовязкова і часу зупинки не будуть відчислювати від загального часу.

Змагуни України будуть їхати в білих светрах із чорно-червоними полосами на грудях та в червоних шапочках. На випадок спеки повинні гладячі здоровтраси обливати змагунів водою, щоб їх відсвіжити.

ВАРШАВА. ГУНҐАРІЯ — ТІМ ПОЛЬЩІ 3:1 (2:1).

Спарінговий мечт репрезентації Польщі з Гунгартю, закінчився заслуженою перемогою мадярів. Тім грав д. слабо. Одинокі ворота для Польщі здобув Петерек із карного.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

До боксерської стрічі, яка відбудеться в неділю 7. п. м. виступить вісімка України в такім складі: Тизьо (Бойко), Троян (Шолдра), Рудницький, Отцудлик, Левкович, Білий, Пашин і Помірко. Сподіємося, що ця дружина вживе відповідну амбіцію й волю перемоги та осягне з мистцем Львова Лехією якнайкращий вислід.

ЛЬВІВ — ЛОДЗЬ.

Міжміські змагання за чашу президента держави відбудуться в неділю 7. п. м. на гриші Погоні. Початок мечту в год. 5.30 попол. У репрезентації Львова грає Скопень і Богурат з України.

Ці півфінальні змагання вирішать, котра з обох дружин перейде до фіналу, який відбудеться у Варшаві.

Нові книжки й журнали.

Euhen Onatsky: IL CUNEO UERDE. Una colonia ucraina in Estremo Oriente. Estratto dagli „Annali" del R. Instituto Superiore Orientale di Napoli. Volume X. Fasc. I– II. Dicembre 1937 — XVI. — Marzo 1938 — XVI.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 5. 8. год. 8. оп. „Гейша".
Субота 6. 8. год. 8. оп. „Гейша".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. неділний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
5. 8. Пригода в Черчі.
6. 8. Процес Мері Дуган.
7. 8. Невольник.
8 Косова їде театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
5. 8. Мазепа.
6. 8. Гейша.
7. 8. Гетьман Полуботок.
ДЕЛЯТИН:
8. 8. Маруся Богуславка.
9. 9. Чесна Сузанна.
10. 8. Пісня Бескиду.
11. 8. Гетьман Полуботок
12. 8. Мазепа.
НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Тваровський.
19. 8. Мазепа.

Українська Нар. Капеля „Чайка".

1. і 5. 8. Пістинь.
6. 8. Косів.
7. і 8. Кути.
9. 8. Кути.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Пятниця, 5. 8. одна вистава в год. 8.30 веч.

Субота 6. 8. дві вистави в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.

Неділя 7. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.

Неділя 7. 8. год. 4. поп. „Гейша". Год. 8. веч. оп. „Гейша".

Понеділок 8. 8. одна вистава в год. 8.30 веч.

Вівторок 9. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Шалена Кльодет" з Аннї Ондрою.

АТЛЯНТИК: „Тавро минулого".

БАЛТИК: „Мій пан чоловік", „Кід Гамлет".

ВАНДА: „Промені загладжують", „Пізнались в Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Не забудь про мене", „Белля Донна".

ЕВРОПА: „Хімічна експедієнтка" з Даніелею Дарів.

КАСІНО: „Чорний пірат".

КОПЕРНИК: „Людина, що жила 2 рази" й кольорові додатки.

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Таємниця чорної кімнати".

МІРАЖ: „Благословенна земля".

МУЗА: „Грізний Біль" (з Волесом Бірі).

ПАЛЯС: „Вернися, моя маленька!"

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Сам на сам" і „Пат і Паташон у раю".

РІЯЛЬТО: „Ада, це не лицює!"

РОКСІ: „Будеш усе моєю" й додатки.

СВІТ: „Візник ч. 13", „Тайний плян Р. 8".

СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".

ТОН: „Втікач із Сан Квентіну", „Стріл у ночі".

УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія

ХІМЕРА: „Музика для тебе".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Лурд — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Нечинне.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 5. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика клюбу мандол., 8.00 Добрийдень найменшим: оповідання, вірші, пісеньки, мельодії, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Бірже, 15.05 Господарські вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Відкіля це взялось, опов. для дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Сальон. секстет, 16.40 Як повстає відбірник, 16.45 На побережжі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Ясельське підгіря, Мазурські пісні у вик. хору, 17.55 Гальо! Повір! 18.00 Блески та тіні годинника, 18.10 Твори на два фортепіяни, 18.45 Поетичні новини, 19.00 Співає ресіталь От. Вітаса у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісенька в легіонах, розр. концерт, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Всесторонні таланти у мистецтві, дільог, 21.10 Танк. музика у вик. орх., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки.

Субота, 6. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Військ. орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.05 Госпп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15 Театр Уяви для старших дітей: „Пан Тваровський" на осн. Л. Ридля, з муз. іл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт нар. капелі, співан, 16.45 Пілсудський про себе та про польську суспільність, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із співочого альбуму, 17.45 Жовква — місто королів і гетьманів, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Скрипк. ресіталь, 18.40 20.55 Актуальна гутірка, 18.55 Марш шляхом кадрівки, 19.05 Пісеньки з пл., 19.15 Поезія легіонів, поет. чвертьгодинка, 19.30 Хоральна вадиція, хор, сол., форт., 20.00 Світанок в Олександрах, авд. для дітей, Падуть граничні стовпи, словно-музична авд., 20.45 Веч. дениик, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Концерт орх. і хору з участю солістів, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Танкова музика з плит (надає Варшава II.).

Неділя, 7. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт сальон. орх., 8.00 Ран. дениик, 8.15 Для села: Хл. Газетка, Орх. гармоністів, Поліпшення та посилення господарства, 8.35 Львів адоровить, 8.40 Хл. скринька, 8.50 Практичні вказівки праці для хліб. присамосідненая, 9.05 Із характеристичних творів, гр. пл., 9.15 Трансм. із Сломник: Репортаж, музика, 11.45 Культурний огляд, 12.03 Апель до отшельців, 12.06 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 Книжки мого дитинства, 13.15 Музика орх., мандоліністів, муж. хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, За кращий збір із наших сінокатей, „Заболотти ідуть до світу", Здвиг сільської секції Союзу Молодої Польщі, 16.00 Театр Уяви: Галузка розмарину, 17.30 Розр. концерт: музика, співан, тенор; у перерві в год. 19.00 Хвилина бюра студій, 19.30 Звук. тижневик, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта: словно-муз. авд. 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дениик, 21.00 „Цирк заїхав на подвіря", муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танк. музика (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 5. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт. і альтівка, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Вок. конц., БУДАПЕШТ 17.00 Форт., 19.30 Скрипка, 22.25 Циг. музика, ВІДЕНЬ 14.10 Легка музика, 15.30 Класична та сучасна скр. музика, 16.00, 17.10 Камер. орх., 21.00 Зальцб. фестіваль, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.10 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Сучасні пісеньки, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Орх., 20.25, 21.00 „Швайцарська родина" оп. Вайгля, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Телі вад партнер" комедія Івена Но, РАДІО РОМАНІЯ 20.25, 21.00 22.00 „Манон Леско" оп. Пучінія", РИМ 17.15 Співи, форт., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Авентура тропікалє" муз. ком. Маріо Нашімбене, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15, 20.00 „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія".

Субота, 6. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Оп. музика, 20.10 21.00 Вечір танку, 22.20 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 17.30 Циг. музика, 12.00 13.15 Орх. 15.30 Для дітей, 18.00 Орх. дутих інструментів, 19.00 Хор, 20.10, 21.00 Танковим кроком по світу, вес. концерт орх. і сол., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Тоска" оп. Пучінія, ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Сальон. квартет, РАДІО ПАРІ 18.15 Оп. музика, 19.00, 20.15 Пісні, 19.45 Рецитації, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабаре, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. мельодії, СОФІЯ 18.00 Легка музика.

Неділя, 7. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.25 22.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, орх., сол., БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Циг. музика, 17.10 Форт., ВІДЕНЬ 11.00 12.00 Зальцбурський фестіваль, орх., форт., 18.15 Розр. концерт, 15.30 Скр., альтівка, гітара, 18.30 19.00 Розр. музика, 20.10 21.00 22.00 „Жайворонок" оп. Лятара, КОШИЦІ 18.00 Союз закарпатських письменників, МІЛЯНО 17.00 18.00 Хроніка, опісля симф. концерт, 21.00 22.00 „В горах, гори" розр. програма, опісля орг. музика, ПРАГА 15.30 Популярний концерт, 17.05 Розр. музика, 17.45 18.00 Чеські оперет. мельодії, 18.30 Військ. орх., 22.40 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.45 Пісні, 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 22.52 (після комунікатів), 23.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза, РИМ 17.15 18.00 Пісеньки з оперова музика у вик. орх., 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 Вечір опер.: „Іль Карільон маджіко" муз. ком. Пік-Мандзагалія, „Роза Росса" оп. Ренцо Боссі, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Співає ресіталь А. Теодорової, мецосопрян, 20.45 21.00 Оперетькові мельодії.

Радіокутик.

БАЛТІЙСЬКА РАДІОФОНІЧНА КОНКУРС ДЛЯ СЕЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Секретаріят фашистівської партії в Італії організує що року культурний конкурс, в якому бере участь академічна молодь. У конкурс входить між іншим спрацювання одноголосної радіофонічної програми. Академічна молодь стає до змагань з великою охотою. В цьому році перемогла група міланських студентів Бергамо. Спрацювала вона слуховище-гутірку про славного італійського летуна Антонію Льокателлі, учасника відомого лету вокруг Бальбо до Південної Америки. Антоніо Льокателлі загинув в абісинській війні.

БАЛТІЙСЬКА РАДІОФОНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

В Таллінї недавно відбудася 8. Конференція балтійських держав у справах радіофонії. Участь у конференції взяли: Естонія, Латвія, Литва. Предметом конференції були справи, звязані з тісною радіофонічною співпрацею балтійських держав між собою та справа одностайного становиська згаданих держав на майбутній европейській Радіофонічній Конференції.

ФІНАНСИ ФРАНЦУСЬКОГО РАДІЯ.

Загальні видатки французької радіофонії в минулому 1937-му господарському році осягнули 241 міл. франків, а видатки в цьому році — тільки 188 міліонів. Надвижку в сумі 53 міліони фр. зараховано як сальдо на 1938 рік. Таким чином французька радіофонія має цього року великі фінансові можливости. Всеж з цих сум призначили цього року на програмові видатки тільки 5 міліонів.

Присилайте передплату

БІРЖА.

Львів, 4. серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 89·70 Доляри американські 5.30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5 27·50—5.25·00. Фльорени гол. 291·84—290·10. Франки фр. 14·71—15·61, Франки швайцарські 122·00—121 20 Фунти англ. 26·12—25 96, Гульдени данц. 100·25—99 75, Корони ч. 15 45—15 00 Кор. дан. 116·60—115 75 Кор. норв. 131·13—130·15, Корони шв. 134·64—13 3.65 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·54—11·30, Марки нім. 75·00 — 72·00, Тель Авів 26·10—25·85, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·70 Вуголь 33·00, Ліяпоп 90·00. Моджеїв 15·25, Островець 63·00, Старахович, 39·25, Габербуш 51 50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25, 3 і пів. 1 ем. 83·00, серія 93·50 3 поз. пів. 2 ем. 82·00 серія 91·25 3. конверс. 70·00 прем. дол. 43·00 4 консол. 67·75

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 вол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . . 3·85 вол.

Тенденція на масло, молоко, та яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

Дирекція і Службовики Земельного Банку Гіпотечного зложили вол. 30 на Фонд Вдів і Сиріт по священиках з нагоди похорону бл. п. Леонтини Уриско

КУПНО — ПРОДАЖ

РОВЕРИ „WELTREKORD", WELTADLER тільки „PHONOREX", Городецька 85, тел. 262-45. 1618 2-60

НОВИЙ дім при трамваю, електрика, три мешкання, готівкою десять, банк 4.500 „Трансакція", Длугоша 1. 1623 2-3

КАМЯНИЦЯ повнокомфортова, 15 літ вільних, без такси, в середмісті, готівкою 55.000, банк 10.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 2-3

НОВИЙ дім, 11 вільних літ, без такси, 4 мешкання, для купця трикімнатне вільне, 140 сажнів городу, бічна Потоцького, 15.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 2-3

ВІЛЛЯ з городом і садом, гарне трикімнатне мешкання з верандою вже вільне при трамваю, бічна Листопада — 15.000 „Трансакція", Длугоша 1. 1623 2-3

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в рижних цінах у місті як тим і на передмістях камяниці, віллі, домки, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 2-10

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНА молода доходяча до приятеля один раз тижнево і прання. Адреса в Адміністрації „Діла". 2-2

МЕШКАНИЯ

ДВІ великі кімнати, передкімната, кухня, повний комфорт, перший поверх, сонячні, бальков, уже вільні — ВІЙТІВСЬКА ДВА, ріг Личаківської при трамваєвій зупинці. Виймає: Управа „Трансакція", Длугоша 1. 1620 2-3

РІЖНІ

ЗАВЕДЕННЯ лікарсько-дентистичне др. Б. Баранецького у Львові, вул. Миколая 28, нечинне з причини вакацій. 1502 4-5

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 18.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 171 (15.002). Львів, субота 6. серпня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) . 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Вже заграли японські гармати.

Японське міністерство війни оголосило в п'ятницю вполудне (місцевий час) такий комунікат:

Большевицькі гармати бомбардують далі японські становища під Чанкуфен і Шашаопін. Зрештою на кордоні без змін.

У пятницю 5. ц. м. в год. 4.30 вранці почали вже грати японські гармать.

ОСТАННІ ЗУСИЛЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ КОНФЛІКТУ.

Японський амбасадор Шігемітсу відбув у четвер пополудні конференцію з ком. Літвіновом, що тревала 2 год. і 45 хвилин та торкалася ліквідації совітсько-манджурського інциденту під Чанкуфен. Амб. Шігемітсу заявив, що конфлікт можна поладнати мирно на таких умовинах:

1) Японські війська, що заняли спірні горби під Чанкуфен і Шашаопін, покинуть їх під умовиною, що совітські війська також відійдуть на означену віддаль; 2) совітська влада приобіцяє, що не займе знову згаданих місцевостей; 3) ця невтральна смуга істнуватиме до хвилини, аж комісії визначуть кордон у цьому місці.

Міродатні кола підкреслюють, що японський уряд дає змогу совітському урядові поладнати спір без ураження свого престіжу.

В пятницю вполудне японський віцеміністр закордонних справ Горінуші конферував з большевицьким шарже д'афер Сметаніном і запротестував проти бомбардування большевицькою артилерією в пятницю рано японських становищ під Чанкуфен і Шашаопін. Горінуші пригадав, що запропонував у вчорашній розмові припинення ворожої акції на кордоні.

ВОЄННА РАДА В ХАБАРОВСЬКУ. СТАЛІН ВІДКЛИЧЕ БЛІХЕРА?

В Токіо кружляють поголоски, що марш. Бліхер скликав до Хабаровська воєнну раду і зажадав від московського уряду дозволу вести енергійну воєнну акцію, зокрема збомбардувати більші торговельні і промислові осередки Японії. Між совітськими провідниками зі Сталіном на чолі і марш. Бліхером дійшло до поважних непорозумінь. Кружляють навіть поголоски, що марш. Бліхера Сталін відкличе зі становища начального вождя совітської армії на Далекому Сході. Бліхера заступить теперішній віцекомісар оборони Федько.

ЦІСАР ІДЕ НА ІНСПЕКЦІЮ МОРСЬКОГО АРСЕНАЛУ.

Цісар Гірогіто відвідає 11. ц. м. морський арсенал Йокосука й ескадри гидроплянів у Кісарасу. Тепер цісар перебуває в надморській місцевости Гаяма, куди прибув з Токіо 30. липня ц. р.

„ТАЙМС" ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКО-ЯПОНСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

„Таймс" з 5. ц. м. присвятив передову статтю большевицько-японським справам. На початку „Таймс" стверджує, що в останніх 5-ох роках були подібні до теперішнього конфлікти, хоч не в таких розмірах, що нині, здовж кордону Внутрішньої Японії і Манджуко. В деяких випадках ці конфлікти були дуже поважні, але остаточно кінчилися дипльоматичними протестами і пропозиціями установити прикордонні комісії. Тому — пише „Таймс" — розвязка справи горбів під Чанкуфен не відбігне від розвязки попередніх конфліктів. Одначе тепер є інші трівожливі ознаки. Правда і в Токіо і в Москві офіційні кола бажають, якщо вже не закінчення то бодай зльокалізування конфлікту. Хоч дипльоматична виміна поглядів має всі прикмети неуступчивости — обидва уряди у своїх офіційних заявах залишають багато можливостей, щоб остаточно порозуміти-ся. Бажання поладнати справу мирним шляхом можна доглянути більше в Японії ніж у Москві. Це зрозуміле. Якби СССР мав дійсно воєнні наміри, не міг би вибрати відповідної хвилини, бо головне зусилля Японії звернене на здобуття Ганкав, положеного 400 миль в горі ріки Янтсе. Незрозуміле лише, що всупереч мировим заявам не обмежено розмірів конфлікту. „Таймс" складає вину на командантів військовних відділів обох сторін. За дальшим розвитком подій слідкує Льондон з великим зацікавленням, хоч не зі страхом.

Густа стрілянина на Далекому Сході.

На Далекому Сході, на межі стику російської та японської імперій, точніше на манджурсько-совітському та кореансько-совітському кордоні від двох тижнів мають місце події, до яких з щораз більшою увагою прислуховується увесь цивілізований світ. З непроясненого ще у подробицях льокального інциденту, зудару прикордонних військ біля спірного узгіря Чанг Ку Фенґ розгорілися між совітськими та манджурсько-японськими військами бої, що з кожним днем прибирають на інтенсивности та, коли дослівно брати офіційні японські повідомлення, розгортаються у панораму справжньої битви. Преса усього світу ставить питання: чи це початок російсько-японської війни?

В загальному конспекті дотеперішніх подій треба перш за все безсторонньо ствердити, що **безпосередня причина кровавого російсько-японського конфлікту має багато темних місць.** До кого справді належало й тепер належить зброєю і кровю оспорювати узгіря Чанг Ку Фенґ? Обі спірні сторони конфронтують на сторінках своєї преси документи та топографічні знимки, які мають вигляд автентичности, та які різко собі взаємно суперечать. Московському документові — договорові б. Росії з Китаєм з 1886 р., з якого виходилоб, що узгіря Чанг Ку Фенґ лежить по російській боці прикордонної лінії, японці протиставлять і свої і французькі географічні карти, що мали б документувати щось зовсім протилежне. Далі: з чийого боку вийшов почин до конфлікту? В цім випадку обі заінтересовані сторони кожна про себе солідарно відпікується авторства і скидає вину одна на одну. Невсно також, в чиїх руках находиться під сучасну хвилину оспорюване узгіря; в той самий день, навіть у ту саму годину офіціяльні совітські та не менш урядові японські повідомлення кажуть вірити, що Чанг Ку Фенґ є в їхнім неподільнім посіданні. Коли шукати правди посередині, виходилоб, що це узгіря часто змінює свого посідача й переходить серед лютих боїв з рук до рук. Врешті скидається на глум та іронію і дише буйною східньою фантазією факт, що навіть дата вибуху совітсько-японського конфлікту має дві версії: за японськими джерелами совітська агресія на Чанг Ку Фенґ сталася 12. липня, а Совіти впевняють, що почалося з японського нападу у дні 15. липня. Дрібничка — різниця на три дні. Треба також з обовязку інформації звернути увагу на ще одну суперечність між японськими та совітськими повідомленнями. Японська агенція Домей щодня інформує про рейди совітської фльоти на північну Корею, про сотки скиданих совітськими літаками бомб на залізничу сітку й особливо на кореанське містечко Кейко; совітський „Тасс" те все категорично заперечує та пятнує як інсинуацію погляд, немов би Совітам у прикордонних конфліктах йшло про що інше, як тільки про оборону власної території.

А проте, якби воно й не було, є фактом, що на Далекому Сході розгорілася кровава боротьба. Під гук сотоk гармат, під гуркіт цілих колон панцирних танків та при дуже живій співучасти численних ескадр аеропланів спливають кровю горби історичного вже Чанг Ку Фенгу (по московськи Заозерная) та поблизького містечка Шатсаопінг. Наступи і протинаступи чергуються днями й ночами з небувалим завзяттям. По японській версії до 5. серпня нараховано поверх 500 вбитих і коло тисячки ранених червоноармійців. На допомогу прикордонним військам, силами яких і кровю яких цілий тиждень „полагоджувано прикордонний конфлікт" прийшли лінійні війська: по совітському боці три

Які справжні завдання Рансімена?

ПРОВІРЮВАННЯ НАСТРОЇВ, ЧИ ГРА НА ЧАС?

ПРАГА, 5. 8. Чеське пресове бюро повідомляє, що льорд Рансімен прийняв мин. четверга пополудні представників партії судетських німців — **посла Кундта, д-ра Себековського, посла Петерса і п. Шікетанца.**

Льорд Рансімен відвідав у четвер міністра закорд. справ Крофту, премієра Годжу та президента Бенеша.

„Народні Листи" пишуть, що пряця льорда Рансімена буде ділитися на два етапи: перший буде присвячений простудіюванню річевих матеріялів і внесків та розмовам з ріжними представниками. Опісля відїде льорд на кілька днів до Льондону. Після повороту почне льорд Рансімен свою властиву місію, значить місію дорадника й посередника між сторонами.

Одночасно „Народні Листи" пригадують голос англійського „Менчестер Ґардіяну", який гадає, що **тут не йде взагалі про судетонімецьке питання і тому завданням Рансімена буде пізнати становище й задуми канцлєра Гітлєра, що криються поза кулісами акції Генляйна.**

Інші інформації з Праги подають, що завданням Рансімена буде **гра на проволоку. Англія і Франція хочуть спинити агресивні пляни Німеччини у відношенні до Чехословаччини бодай до весни 1939 р.**

Болгарія дістала французьку позичку.

Болгарська телєграфічна агенція проголосила, що болгарський міністр скарбу підписав позичкову умову, що на її підставі група французьких банків відкриє болгарському урядові кредит у висоті 375 мільйонів франків у 12 ратах. Ця позичка буде опроцентована на 5 і пів прц. Умова має клявзулю, яка устійнює, що цю позичку можна зужити виключно на закупи у Франції.

полки піхоти (між ними 118 полк з Новокиївська) і змоторизована бригада, по японському числа дивізія, знята, як повідомляють, з китайського фронту. Що більше — японці мали заобсервувати на південь від Новокиївська велику совітську армію, зложену з 40 дивізій, що спішними маршами наближаються до терену воєнних операцій.

У звязку з демонстраційними чи дійсними маневрами японської фльоти, у Владивостоці мала — по японським джерелам — запанувати справдішня воєнна горячка і боєве поготівля. Обслуга кріпосних гармат не покидає ні на хвилю своїх стійок; летуни ночують кожний при своїх машинах. В ночі Владивосток потопає в темряві, тільки відгомін маршу військових стеж переривае тишину. А на територіяльних совітських водах біля Владивостоку патрюють совітські підводні човна, з яких 12 півколесом заступило морський шлях до пристани. Мав сюди прилетіти вчора шеф совітського генерального штабу Шапошников. Подібне воєнне поготівля як у Владивостоці має бути в Миколаєві та Поссеті. З уваги на цю гарячкову воєнну підготову Совітів японці — даємо слово вісткам з Льондону — стягають більшу скількість своїх дивізій з китайських фронтів і мали навіть запропонувати китайському урядові мирову розвязку і навіть з цього приводу населення китайської столиці, Ганков, улаштувати мало радісні маніфестації. Чужинні обсерватори подають в европейській пресі, що на совітсько-манджурському і совітсько-кореанському воєнному кордоні стоїть уже фронтом проти себе 400.000 совітських і 300.000 японських військ, що нині завтра розпочнуть воєнну акцію.

Воєнну? Обі заінтересовані сторони з висоти своїх урядів до подиву однозгідно впевняють, що війни собі не бажають, що ні на хвилину не тратять надії на полагоду конфлікту, а дипльоматичні представники обох сторін до нині сидять собі якби нічого не сталося на своїх акредитованих постах. По кожній битві обмінюються вони з урядами, в яких мають свій осідок, „якнайбільш рішучими протестами". В міжнародніх звичках довоєнного часу такий стан був би, очевидно, неможливий і просто не до подумання. Однак, маючи на увазі, що в наших часах наступ Італії на Абісинію відбувся без формального виповідження війни, а японсько-китайська війна велася кілька місяців без зірвання дипльоматичних взаємин, сучасні совітсько-японські бої можнаб оцінювати на грунті совітсько-японських відносин як початок війни на Далекому Сході. Виходячи з такого становища можнаб уважати взаємні „мирові" дипльоматичні ходи димовою заслоною для прикриття останньої воєнної підготови.

А всеж оптимізм не покинув світової політичної опінії. Біржа — бодай досі — ніяк не зареагувала на далеко-східній конфлікт. Панує загальне переконання, що Японія, усіми силами й засобами заангажована в затяжній війні з Китаєм, в сучаснім моменті не має ніякого розумного аргументу творити ще один воєнний фронт. Кровавий конфлікт на границі Манджурії їй дуже не на руку й не під пору і тому вона доложить усіх зусиль, щоб не допустити до нової війни. З большевиками „треба мати терпеливість" — не один уже раз підкреслював японський міністр закордонних справ, а премієр японського кабінету поставив московському урядові конкретні, дуже уступчиві пропозиції, включно з відкликанням японських військ зі спірної території, якщо й большевики зняли би своїх червоноармійців з фронтової лінії.

Московський большевицький уряд, міркує світова преса, занятий „чисткою" в середині своєї імперії і внутрішньо підважений катастрофальним положенням своєї економіки, ізольований до того від приходу Далядіе до влади у Франції на міжнародній арені, має не менше, коли не більше причин уникати війни, великої війни на такім далекім фронті, і то ще з таким жертвенним і відважним народом, як японці. Одинока льогічна рація, що веліла Совітам заострити і згустити положення на Далекому Сході, — це бажання облекшити долю Китаю бодай хвилево, бодай якоюбудь диверсією. Що в напружених відносинах на совітсько-японськім кордоні рушниці почали стріляти за часто й за густо — це, кажуть у столицях Европи, — напевно не лежало в розрахунках кремлівських володарів.

„Менчестер Ґардіен", аналізуючи положення, твердить, що всі факти промовляють проти совітсько-японської війни і що в цім випадку розмір подій є щоправда алярмуючий, але це не уявляє собою нічого нового: артилерії, аеропланів і танків уживали вже і в попередніх інцидентах. Булоб трагедією (каже той часопис) якби обі держави легкодушно з рації фальшивої амбіції або престіжевих оглядів кинулися у вир війни.

„Берлінер Тагеблят" пише, що хоч події на совітсько-манджурськім кордоні перешкаджають Японії, але не є для неї грізні, бо Токіо ніколи не спускало з ока можливости совітської інтервенції, тримаючи в поготівлі свої кращі дивізії.

Кореспондент „Ангріфу" з Манджурії повідомляє, що з факту, що Совіти скинули на відтинку узгіря Чанкуфен тільки **незначну** скількість бомб, доказує, що Совіти не мають дальших поважних намірів і обмежуться після утрати Чанкуфен до дрібних, на кордоні Манджурії бувалих і негрізних диверсій.

Також французька преса однозгідно висловлює погляд, що ні Совіти ні Японія не думають поважно про війну, а ті події, що сталися, були проти їх справжніх інтенцій та плянів.

Одначе — ці оптимістичні прогнози треба брати також з резервою. Найближчі дні покажуть, хто має слушність: оптиміти, чи песиміти та чи льогіка фактів є також льогікою червоних ватажків з Кремлю. Гучні віча проти „японського мілітаризму" в Совітах і зазиви до війни проти „акул японського капіталу" з одного боку, з другого боку факт, що японський уряд відбуває перманентні наради та кличе громадянство жертвувати золото на оборону загроженої держави — не виключають і крайньої можливости.

Ми обмежились тут тільки до інформаційного огляду подій. Оскільки ці події заторкують нас, українців, та всю українську проблєму — це цілком окрема тема.

З польської преси.

ДВА ГОЛОСИ.

В „Курієрі Віленьскому" (ч. 212 з 4-го серпня ц. р.) п. Пйотр Лемеш вмістив п. н. „Краще винищити десять церков замало, як одну забагато", статтю, що дуже виріжняється серед статтей у польській пресі про т. зв. ревіндикацію.

„В займанських часах Росія безсумніву послуговувалася для русифікаційних цілей православною церквою. Це знайшло вислів у ліквідації церковної унії і в тому поділі, що створився на землях давньої Литви: поляк-католик і руський-православний.

„Дальшим ефектом цього звязання релігії з національністю була будова церков на корінно-польських теренах, як символів русифікації, хоча не було відповідної кількости вірних для новозбудованих домів молитви.

„Відзискання незалежности і відплив напливового російського елєменту збільшив число церков, що мали виключно цей символічний характер.

„Усування цих церков символів, що не мають ніякого практичного значіння для неіснуючих визнавців православної віри, було зовсім умотивоване.

„Першим актом після відзискання незалежности, що пішов по цій лінії, була розбірка Собору на теперішньому майдані марш. Пілсудського у столиці. Останнім — ліквідація цілої низки сільських церков у східних повітах люблинського воєвідства, отже на відомому з боротьби за унію Підляшші.

„Безсумніву і там цілу низку церков розібрали слушно, бо були вони цілком безкорисні.

„Але преса ріжних відтінків підносить з цього приводу крик і протестує православна церковна влада. Чому? Чи йде їм про оборону нікому непотрібних домів молитви?

„Ми не досліджували тієї справи на місці, але догадуємося, що було деяке переборщення при визначуванні числа безкорисних церков та що метода розбору і ліквідації церков була надто швидка й безоглядна.

„Тому, що в ніякому випадку не лежить ані в інтенціях ані в інтересі польської держави створювати оманні зверхні познаки ворожого відношення до православія, варто булоб звернути кому слід увагу на девізу, яку ми виписали як наголовок цієї статті. В таких справах, де так легко викликати подражнення, на такому делікатному тлі, як релігійна сторінка людського життя, треба бути особливо обережним. Краще занедбати ліквідації 10-ти церков, що вмирають власною смертю, як знищити істнування одної церкви, що справді зосереджувала життя місцевих православних і викликати таким чином невластиві настрої і коментарі."

Поза застереженнями щодо деяких тверджень автора, треба признати, що це голос, який рідко стрічається в польській пресі, коли річ йде про українців чи православну церкву. Як дуже ріжниться від нього голос нашого випробуваного приятеля, краківського **„І. К. Ц."**. Він у ч. 215 з 6-го серпня ц. р. вмістив замітку п. н. „Дивні парохії на Люблинщині".

„Як відомо, на терені люблинського воєвідства почали ліквідувати залишки неволі, що залишилися у нас у формі православних церков, що їх займанець творив насильно з давних уніятських церков. Ці церкви були у більшости нечинні (?!) і нагадували часи неволі, а рівночасно були аргументом для ріжних „вивротових" чинників в боротьбі з польщиною. Тому акція ліквідації цих залишків зрозуміла і стрінулася серед польського громадянства з признанням".

Що це „признання" не таке вже загальне і беззастережне, свідчить про те хочби наведений вгорі голос „Куріера Віленського". Та „ІКЦ" хотів би, щоб це признання було загальне. Мало цього, він хоче ще чогось більше. Послухаймо:

„На жаль з невідомих нам причин одночасно на терені деяких повітів Підляшшя і Холмщини починають підтримувати акцію в напрямі пропаганди византійсько-славянського обряду. Цю акцію ведуть чинники, що кермували роботою ославленої комісії „Про Руссія".

„Заповідають, що на терені дієцезій підляської та люблинської при латинських єпископствах мають створити генеральні вікаріяти для византійського обряду. Треба зазначити, що в останньому часі в цих дієцезіях креювали кілька парохій цього обряду, які штучно підтримують. Мають вони дуже мало парохіян, нераз по 100 осіб, а роботу в них ведуть Василіяни спроваджені з Галичини.

„Кожного мусить вразити ця дивна робота, а вже неспокій мусить викликати будова осередків українізму на такій корінно польській землі, як Люблинщина.

„Питаємося, чому це діється і в ім'я яких інтересів? Кому залежить на тому, щоб вести акцію українізації польських сіл і в додатку елементом, що зовсім не симпатизує з польщиною.

„Починається гра, що може дати дуже сумні висліди. Найвища пора якслід сконтролювати відносини, що панують на Люблинщині, на Підляшші і Холмщині і показати край непередуманій роботі".

Ось два голоси. Один виявляє добру волю бодай до деякої міри рахуватися з дійсністю, другий знає тільки своє одне: „нема, не було і не може бути". Голоси з двох кінців Польщі: з Вильна і Кракова. Це теж характеристичне.

ДЕЩО З ВОЛИНІ.

АРЕШТУВАЛИ ЄПАРХІЯЛЬНОГО МІСІОНЕРА.

Дня 29. липня привезли з Кремінця до Луцька єпархіяльного місіонера о. Серафима Казновецького і примістили його з наказу прокуратора луцького окружного суду в місцевій вязниці. Причина арештування така: В с. Радомишлі на Луччині дооколичні осадники почали „ревіндикацію" буцімто „шляхти загродової" зпоміж українських православних селян, про походження яких найкраще свідчать їхні прізвища: Отченаш, Остророг, Воєвода й т. д. Цілковито зрозуміла річ, що єпархіяльна влада післала туди найкращу свою силу — єпархіяльного місіонера о. Казновецького, відомого ще з подій у Гриньках, щоб боронити своїх овечок. Коли о. Казновецький вернувся із своєї місії, його арештували. Як кажуть, закидають йому протидержавні висловн в промовах і образу римо-католицької релігії. Треба зазначити, що о. Казновецький відомий з обережности й залізної льогіки, себто з рис, які виключають можливість необдуманих висловів.

ОБЕРЕЖНІШЕ З ІНФОРМАЦІЯМИ.

В польській пресі раз-у-раз появляються вістки, що в такому селі навернулося тільки десяткія православних українців, в іншому тільки-то сотень чи тисяч, а разом — уже великі тисячі.

Ці числа зовсім не заслуговують на те, щоб можна було їм вірити, а тимбільше подавати їх у часописах, які читають селянські маси. Подібні невірогідні вістки з одного боку викликують паніку, а з другого — депресію й зменшують відпорність мас.

Коли поширюють ці чутки чужі часописи зі зрозумілою метою, не дивуємось. Але наші часописи повинні ставитися до них критично й без належної перевірки не передруковувати їх.

Бо це — шкодить нам...

ПІСТ І МОЛИТВА.

В усіх парохіях Волині, як здається, і інших земель, відбувся триденний піст, звязаний зі щоденними богослужбами й молитвами.

І. Гринич.

Убрання до міри

з найліпших матеріялів поручає

ШАПІРА, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

НА ХОЛМЩИНІ...

КОНФІСКУЮТЬ... ПАПЕРЦІ „КАЛИНА"!

Пишуть нам з Холмщини: 20-го липня ц. р. війт громади Молодятичі, на Грубешівщині, приїхав з поліцаєм Беристом до кооперативної крамниці у свідомому українському селі **Береста** та зажадав негайно зняти двомовну українсько-польську вивіску і замінити її польською.

Крім цього вони списали всі товари українського виробу, як: паперці „Калина", мило „Центросоюз", паста „Елєгант", цукорки „Фортуна Нова" та інші і заявили управі, що на будуче **такі товари будуть конфіскувати** (!).

Те саме було у всіх селянських кооперативах цілої громади Молодятичі, між іншим в селі Гдешин, в якому свого часу захоплювалася українською культурою польська письменниця Домбровська.

БОМБА ПІД ПРИХОДСТВОМ.

Невідомі спричинники підложили минулого тижня бомбу під православне приходство в містечку Тарногороді. Бомба вибухла в ночі, але на щастя не зранила нікого. Підкреслюємо, що це вже другий такий випадок в цьому містечку; перед місяцем вибили на тому самому приходстві всі шиби. Декан О. Матвійчук повідомив про замах поліцію.

Іншого православного священника на Білгорайщині о. Д. Павелка від деякого часу систематично обкрадають...

ПЕРШИЙ РАЗ...

Ми вже інформували про повну польонізацію православного богослужения на Грубешівщині й Томашівщині. Тепер дістаємо ще таку інформацію:

В понеділок 25-го м. м. повітовий староста в Білгораї Шаловський завізвав до себе останніх 4-ох православних етатових священників повіту, (6-ох виселили) а саме о. дек. Матвійчука, о. прот. Акуту, о. прот. Павелка та о. Которовича і в прияві коменданта поліції та референта безпеки Барча передав їм устно воєвідський наказ говорити проповіді і правити **„додаткове набоженьство з богогласніка"** (!) лише і виключно по польськи під загрозою, що на випадок спротиву негайно повідомлять воєводу Трамекура та на його приказ виселять неслухняних священників за межі повіту.

Два дні перед тим скликаним (по 2-ох з кожного села) українцям заявив той староста, що на випадок, коли їх священники говоритимуть проповіди в матірній мові — староство негайно зліквідує церкви. (!)

Таким робом в неділю 31-го липня в останніх церквах Білгорайщини, Тарногороді, Кульні, Потоці і Бабичах священники пробували виголошувати проповіди по польськи. На богослуженні були приявні представники адміністраційної влади.

*

На приказ митрополії, усі неетатові православні духовники Холмщини виїхали до монастира в Яблочині.

Гром.

Ювілейне Свято „Просвіти" в Вашій місцевині — це мірило національної свідомости Вашої громади.

До історії двох шкільних підручників.

На доручення Т-ва Катехитів і потім на урядовий приказ Митроп. Ординаріяту зладив я в 1923 р. два шкільні підручники до науки релігії в середніх школах, а саме: „Біблійну Історію Старого Завіту" і „Біблійну Історію Нового Завіту". Зладження цих підручників піднявся я не як спеціяліст від біблійних наук, яким я не був і не є, а як практик, як довголітній катехит. Я вважав, що найкращий спеціяліст не дасть середній школі доброго підручника, не маючи за собою практики. Навпаки, практик може дати гарний підручник, хоч не є спеціялістом, бо ж лекше практикові ознайомитися з предметом, ніж спеціялістові з практикою.

„Біблійна Історія Старого Завіту" мала бути коротким підручником, бо вона була первісно призначена на другий курс II. кл. (розуміється, старого типу). Як зразок до її укладу доручило мені Товариство Катехитів підручник Даймля (.Alles Testament, Biblisches Lehr- u. Lesebuch der Ge-schichte der göttlichen Offenbarung des alten Bundes für öst. Mittelschulen u. andere verwandte Lehranstalten. Unter Mitwirkung des Vereines Kath. Religionslehrer... Verfasst von D.r Theodor Deimel, Wien. 1906").

Підручник Даймля признано загально за найкращий, просто за клясичний. Дальше взяв я до помочі „Історію біблійну Старого Завіта" о. д-ра Теод. Галущинського Ч. С. В. В. спеція-

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 36

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XIX.

ОСТАННІ ПОЕЗІЇ.

Просто з санаторії ми пішли відвідати Франкову сімю, а Гнатюк хотів також довідатися, чи з Ліпіка не залишилися які рукописи. Показалося, що на бажання поета рукописи спалив його син, Тарас, і лише в одній з книг, що поет узяв був з собою, ми знайшли на листочках білого паперу три поезійки: 1) Хоч забудеш ти за мене... 2) Знов кличеш ти мене, моя богине...[1]) 3) Честь творцеві твари (уривок), які сміливо можна назвати лебединим співом поета; початок новелі „Єзуїт" (сцена на залізничому дворці) і декілька сороміцьких приповідок. Поезії прочитали ми уголос і нам вони подобалися, особливо перша. Дружина поета, яка весь час сиділа сумна, оживилася тепер, слухаючи поезії, і потішала себе, що поезією „Хоч забудеш ти за мене..." „Франко написав для неї". На жаль, отся поезія не була присвячена дружині поета. Він передруковуючи її в збірнику поезій „Давнє й нове", дав їй заголовок „Неназваній Марії". Оживившись, дружина поета почала розказувати, як поет розумів деякі евангельські оповідання про Христа, з чого виходило б, що поет зо своєю сімею балакав часом на фільософічні та наукові теми. Згадані рукописи Гнатюк узяв з собою і поезії видрукував у книжці „Л. Н. Вістника", за червень, а що сталося з фрагментом „Єзуїт" і приповідками — не знаю. Я питав Гнатюка перед його смертю, але він не памятав, де вони ділися.

Як я зайшов другий раз з Гнатюком до Франка, нас завів санаторійний доглядач до невеличкої кімнати в партері. Там лежав поет на ліжку горілиць з приплющеними очима, дуже сумний і пригноблений. Коло нього на таці лежала у дрібнісінькі квадратики покраяна якась їжа з білого мяса, але поет видно навіть не торкався її, не їв її зовсім. Ми поспитали його, чому він такий сумний і не їв обіду, а він почав голосно плакати й оповідати нам, що він засуджений на смерть і незабаром його мають повісити на шибениці. Я сказав поетові, що навіть, якби хто й засудив його на смерть, то він може сміятися з усяких таких присудів — присуд не виконають, бо у цісаря ювилей і він в тому році не підписав ще ні одного присуду смерти і не підпише. Поет перестав плакати і заспокоївся. Обличчя в нього прояснилося і розказав нам про сьогоднішні відвідини „мами", себто дружини і дітей.

ВІДВІДИНИ В САНАТОРІЇ.

Коли здоровля поета трохи покращало, з Гнатюком і мною його пішов відвідати Михайло Грушевський, якому дружина, Марія Сильвестрівна, зладила для поета гарну китицю квіток. Поет дуже врадувався приходом Михайла Сергієвича. Він лежав, але схопився і сів. Привітався з нами. Нюхав квітки, просив подякувати за них Марії Сильвестрівні, і був веселий. Розмова зійшла на літературні теми. Поет почав говорити про свої відкриття рукописів у якомусь манастирі та про рукопис, у якому є опис чудотворного лікарства на його недугу, але той рукопис замурований в одеському університеті і йому конче треба роздобути його. Під кінець наших відвідин поет відкрив свою ногу і сказав: „От, чудасія! Як тільки погляну на свою голу ногу, вискакують з неї рибки. Прошу подивитися, які срібні рибки!..." Поет дивився на відкриту ногу і посміхався, а потім замовк. Наші відвідини скінчилися і ми пішли додому сумні.

Згодом поетові вільно було вставати з ліжка і проходжуватись по доволі великому парку, що оточував санаторію. Він ходив, коли не було інших хворих — сам один. Там я і Гнатюк заставали його, коли приходили до нього. Поет скорою ходою, з похнюпленою головою, кружляв по білих стежках парку. Коли побачив нас, він зупинявся, ходив з нами, розпитував про видавничий рух та й про буденні речі, а, як утомився, сідав на лавочку. Звичайно тоді, коли він похилив голову вниз, починались в нього

[1]) Цьому сонетові дав поет у збірці „Давнє і нове" заголовок „До Музи". Первісне значіння сонета, на мою думку, було інше і мабуть поклик у ньому не „до Музи" відносився, але поет, давши пізніше йому наголовок „До Музи" і заступивши слово „клин" словом „вир", дав йому й інше значіння.

П. Т. Пром-банк, Львів. Сповістіть, що поможете своєму довголітньому шанувальні й приєднайте мені коректорівському позичку в висоті зол. 100.—. Як поруку залучую посвідки трьох шанувальників, що годяться ручити за мене зазначеними ощадностями. Наші ощадності разом перевищають зол. 100.—. З повагою — Ярослав Габка.

Дрібна ощадність запевнює позичку під заставу дрібної ощадності в

Пром-банку

Львів, Гродзицких 1. І. п.

Тел. 262-15 і 200-15.

ліста від св. Письма Ст. Завіту і доцента бібл. наук на віденському університеті), кілька інших, крім Даймля, німецьких підручників, всі наші дотеперішні підручники і польські давні і найновіші.

При укладі „Біблійної Історії Нового Завіту" я брав за зразок головно знаменитий підручник д-ра Якова Екера, професора екзегези і єврейської мови („Handbuch zur kath. Schulb.bel. Zweiter Teil: Neues Testament...") і інші німецькі, українські та польські дотеперішні підручники, між іншим кс. д-ра С. Шидельського: („Dzieje Bibl. Nowego Przymierza".)

Підручник „Бібл. Історія Нов. Заміта" подає історію Нов. Завіту словами самого св. Письма в перекладі, який одобрили всі три ординаріяти (Жовква, 1921 р.).

Оба підручники дістали апробату М. Ординаріяту, а перед апробатою мусіли їх прочитати урядові духовні цензори, бо тільки на основі оцінки таких цензорів дає Ординаріят книжці свою апробату.

Виходилоб, що все повинно бути в порядку.

Тимчасом Львівська Шкільна Кураторія не дала обом підручникам своєї апробати і не дозволила уживати їх в школі...

Що сталося?

Тут зачинається цікава історія, що кидає характеристичне світло і на відносини Шк. Кураторії до українських підручників взагалі, і на її відносини до нашого М. Ординаріяту і на відносини на нашому рідному науковому загумінку.

Апробовані Митр. Ординаріятом підручники вислала Шк. Кураторія ще від себе до оцінки і то не до якогось практичного катехита середньої шкіл, що було би ще остаточно якось виправдане, але до „спеціяліста" від біблійних наук. І цей „спеціяліст" дає справді оцінку під біблійним оглядом, і то таку, що на її основі Шк. Кураторія відмовляє підручникам своєї апробати. Що значить Даймель, Екер, Галущинський, Шидельський, Сенятицький, Торонський і всі інші німецькі, українські та польські автори шкільних підручників, супроти львівського „спеціяліста"? Що значить, що в усіх інших підручниках знаходимо ті самі біблійні „гріхи", що і в обох моїх підручниках? що значить, що переклад св. Письма Нов. Зав. апробований М. Ординаріятом після перевірки його комісією, до якої належав і який головував сам Впреосв. Митрополит?

Правда, Шк. Кураторія вислала оцінку „спеціяліста" в польському перекладі (оригінал був зладжений „язичієм") до відома Митроп. Ординаріяту, Митроп. Ординаріят передав її мені, я зладив на оцінку свою відповідь, але та відповідь не переконала референта Шк. Курат., бо апробати таки не дали.

Підручник „Біблійної історії Старого Завіту" виходить тепер другим виданням, на бажання видавця ще більш скорочений. Запримічені, здебільша друкарські помилки справлено. Якби референт Шк. Кураторії зацікавився ним і цим разом, нехай не подивується, що автор не пішов за завваги шан. рецензента і залишив майже всі виказані ним дотеперішні „промахи".

Чому?

Шан. рецензент винайшов у підручнику Ст. Зав. 32 „помилки", які майже всі, крім друкарських (зазначую, що я коректи не робив і в новому виданню не роблю), знаходяться, як уже сказано, в усіх дотеперішніх підручниках.

Ось важніші з них:

Шан. рецензент закидує мені, що я слова Бога про жінку до змії в раю відношу за католицькими авторами просто до Пр. Д. Марії, а не, як православні, до Еви.

Шан. рецензент пише: „На ст. 80 помилково наведена думка пророка Йоіля що на „рабів і на рабині зійде Дух. св." Не говориться там про „рабів", тільки про людей, яких називається (!!) „рабами Божими"". Тимчасом у Йоіля II., 28 читаємо дослівно: „...юноши ваши видѣнія увидятъ. Ибо на рабы моя и на рабыни моя во дни они изліютъ духа моего..."

„На 19 ст. — пише шан. рецензент — при вавилонцях і єгиптянах згадується про ханаанські перекази про давню історію людського роду. Хоч такі ханаанські перекази **невідомі**". Тимчасом на тему ханаанських переказів є вже ціла література. Є навіть учені (Гомель, Гундель і ін.), які запевняють, що жиди перейняли свої перекази якраз від ханаанців (гл. хочби д-р Йосиф Фельдман, Парадіс унд Зінденфаль, Мінстер і. В. 1913, ст. 80 і 90—104). Як може „спеціяліст" цього не знати, ніяк не розумію...

Інші „помилки": При створенню світу говориться за св. Письмом про „душу"; вживається антропопатизмів," не вияснюється докладніше деяких подій, як напр. чому сила Самсона лежала в довгому волоссі, яка була різниця між царством Юдським і Ізраїльським (?) і т. д. скорочується предмет; між кангами Ст. Завіту пропущено Плач Єремії (цю книгу за католицькими авторами зачислено до пророчих книг Єремії); написано, що Ірод був з іншого покоління, а він був з іншого народу; жиди не перебували в пустині 40 літ, але 38; раз названо Аарона священником; Христос не був посередником, але творцем Нов. Завіту; Христос не був за молодих літ в Єгипті (!!!); пророча школа Самуїла не була прилюдна, але приватна; якогось „Єри Кігель (??) помилково названо Єрикіел (??); Саула „перехрещено" (!) на Савло і т. д.

Перейду до другого підручника, себто до „Бібл. Історії Нов. Завіту". Здавалосяб, що тут крім друкарських помилок таки вже нічого хіба шан. рецензент не знайде, бо цілий підручник — це поділене на відповідні уступи дослівне опо-

Що писало „Діло" 59 років тому.

Середа, 8 серпня (27 липня) 1879.

УКРАЇНЦІ НЕ МАЮТЬ ПРИЧИНИ ЖАЛУВАТИСЬ.

На передовому місці знаходимо обширний зміст статті петербурзького „Новаго Времени" про „Малороссію" у зв'язку з відкриттям памятника Богданові Хмельницькому в Києві. „Новое Время" поставило три питання: 1. Чи змінилися ті обставини, що перед 234 роками спонукували частину українського народу злучитися з Москвою?; 2. чи Русь-Україна зискала щось на цій злуці?; 3. чи живе ще ідея Богдана Хмельницького як політична сила?

На перше питання „Новое Время" відповіло: хоч Польща втратила самостійність і мілітарно-аристократична польська річпосполита, що трималася у своїх руках мільони руського і литовського народу, належить до минулого, то вплив польщизну і спутизму все ще загрожує українській національности. І тому Русь-Україна повинна шукати тіснішого духового звязку з Москвою. Друга причина до цього — німці зайняли в середній Європі таке могутнє становище, що ніяка другостепенна славянська держава не може їм дорівнятися.

Друге питання назвало „Новое Время" питанням „політичної натури", але на його думку українці тільки зискали злучившись з Москвою, бо треба уважати фантазією, що коли могли були витворити якусь окрему культуру. А так Москва виволила Україну з дотеперішньої неволі, забезпечила перед турками і татарами; хліборобська Україна тільки виграла від злуки з промисловою і торговою Москвою; Москва заложила на Україні три університети; у межах російської культури вибився до европейської слави українець Гоголь; велике число українців займало високі становища в світському житті та в духовенстві; в російській армії більшість „унтер-офіцерів" — це українці. „Правда — пише „Новое Время" — українці мають завдячити все те своїм вродженим здібностям: повазі свого характеру, витривалости злучений з тонкістю ума, добродушности з відтінком гумору, хоробрости на війні, але все те показує, що вони не мають ніяких причин жалуватися і що бажання Переяславської Ради, щоби було „все єдино" вповні здійснилося: ніякої різниці у правах для українців в „общерусской" семі нема".

Відповідь на третє питання: так, бо живе три мільони малоросів, які заселюють Червону Русь, і які теж повинні злучитися з „головним пнем" славянства.

відання з Євангелій і Апост. Діянь. Але ні! Шан. рецензент знайшов і тут аж 53 помилки! Джерело всіх помилок вияснює вступ до оцінки. Ось він: „Підручник подає історію Нов. Завіту словами самого св. Письма, себто словами Євангелій і Апост. Діянь, перекладаних на так зв. (!!) **українське наріччя** (!!!), додаючи до того свої доповнення і пояснення в формі уваг".

А при кінці оцінки: „Я особисто не похваляю методи автора, щоб навчати дітей біблійної історії дослівно словами св. Письма, перекладеного на українську мову (тут уже „мова", а не „наріччя", а може тільки так у перекладі референта Шк. Кур.?). Може спонукала його до того тенденція спопулярнізування через зукраїнщення св. Письма. **Але це була би вода на млин Штунди** (!!!!). Суд про те повинна видати духовна влада, яка очевидно іншої думки, себто не бачить у тому ніякої небезпеки, а на доказ цього дала свою апробату".

Зазначені в цьому підручнику помилки — це попри кілька друкарських маловажних помилок буквально такі самі „помилки", що їх знаходимо в усіх інших підручниках (Екера, Шидельського, Бріля, Лужницького і т. д.), або просто „помилки", які повишукував шан. рецензент в українському перекладі св. Письма Нов. Завіта. Ось для прикладу: „На ст. 22 читаємо буквально за Євангелієм: „Тільки жиди не пристають з самарянами, замість, не пристава-ли"...; в Єрусалимі не є, але була купіль...; Єфрем не називається, а називалося...; на стор. 100 сказано, що Христос творив багато інших чудес, а не сказано які (??!!)... Наводити всіх „помилок" годі; скажу тільки коротко, беручи повну відповідальність за свої слова: крім друкарських помилок нема ніодної „помилки", якої не було би в св. Письмі і в інших шкільних підручниках.

На таких то оцінках шан. рецензента, оцінках несправедливих і науково не виправданих, сперла Шк. Кураторія своє рішення і відмовила своєї апробати обом підручникам. Вірю, що з другим виданням Шк. Кураторія поступить інакше, переконавшися, що впала жертвою несовісного рецензента.

Д-р Ярослав Левицький.

галюцинації. Раз на пр. розказував нам, що до нього приходить і розмовляє з ним гетьман Петро Сагайдачний. Гетьман зовсім не виглядає так, як його малюють на портретах, — він зовсім без бороди, приємний, говірливий, і дивується, що його перейменували історики на Сагайдачного-Конашевича, — його справжнє прізвище Кінаш та й годі...

Погідніший настрій у поета не тривав довго. Чим довше він сидів у санаторії, тим ставав він сумнішим, а то й сердитим. Він часто гірко докоряв нам, що він здоровий, а ми заперли його і держимо в домі для божевільних. Нарікав також на лікарів і слуг.

— Ось дивіться! — каже він підчас одних з останніх наших відвідин, показуючи на свої нові виступці, — які пакости роблять мені Свйонтовські, купили мені виступці й до нічого, — тісні, а до того пришнли до них прокляті спряжки і вони ранять мені ноги...

Гнатюк заспокоював поета, що виступці купить інші, але поет і слухати не хотів його.

— Ви подумайте яку шкоду ви робите мені, — продовжував поет свою скаргу — я сиджу тут, а там заходить до моєї хати чорний кіт і через горище виносить кудись книги з моєї бібліотеки.

Ми знали, що вдома поет не буде мати й такої опіки, як у санаторії, але коли він чим раз більше сердився й сумував та натискав на свого куратора, Карла Бандрівського, щоб забрати його з санаторії Свйонтковських, куратор Бандрівський мусів учинити його волю.

(Далі буде).

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб винищити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанок „ДО СОНЦЯ" — найновіша книжечка

Економічний огляд.

Книга - на яку чекало наше село.

На нашому господарсько-суспільному фронті слід занотувати велику і дуже радісну подію. Маю на думці велику тритомову, багато ілюстровану **„Сільсько-господарську Енцикльопедію“**, що її заходом Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар“ видає Український Видавничий Інститут.

Ця статейка не має завданням — пропагувати „С-Г Енцикльопедію“ серед читачів „Діла“. Потреба такої енцикльопедії така в нас велика й актуальна та така очевидна, що зайвим було би, зокремаж у „Ділі“, переконувати про користи з її купівлі. Зрештою У. Вид. Інститут поширив недавно проспекти, які серед свідомих шарів нашого громадянства сповнять успішно цю місію. Нема сумніву, що кожна інтеліґентна й освічена одиниця, якнебудь звязана зі сільським господарством (хлібороб, аґроном, сільський священник, кооператор, тощо), набуде для себе цю незвичайно потрібну і корисну книгу.

Та згадана енцикльопедія дуже потрібна не тільки для людей, що їх проспект чи пресові оголошення напевне „знайдуть“ і переконають. Вона дуже потрібна теж для пів міліона наших селян-хліборобів, що до них проспекти та вістки у пресі не дійдуть, або хоч і дійдуть, то „не увійдуть“, не пробють товстої шкаралущі малосвідомої рівнодушности. **Про них треба теж подумати.** „С. Госп. Енцикльопедію“ треба дати **найширшим масам наших хліборобів!**

Яку місію вона може і повинна сповнити серед нашого хліборобського загалу?

1. С.-Г. Енцикльопедія стане могутнім, успішним і незвичайно тривким вкладом у фахову самоосвіту наших хліборобів і вслід за цим у поступ та раціоналізацію нашого хліборобства.

2. С.-Г. Е. широко обговорює справи переробки, консервації і збуту с.-г. продуктів та справи кооперації і через те визначно причиниться до ліквідації чужих „посередників“ (переважно жидів) та чужого промислу, що жирують на нашому селі (збут живини, збут і перерібка шкір, овочів, тощо) та до розбудови нашого власного збуту і перерібки с.-г. продуктів.

3. Хліборобство це найздоровіший у нації консервативний елемент. С. Г. Енцикльопедія такими розділами як: „Розвиток селянського стану у світі й у нас“, „Хліборобські орґанізації на чужині й у нас“, „Соціольоґія села“, „Земельна справа у світі й у нас“ та багато подібними, дасть величезний вклад у станову самосвідомість, самопевність та здорову станову амбіцію нашого хліборобства.

4. Крім цього С.-Г. Е. широко і всесторонньо обговорює справи кооперації, економіки, права, що дотичить сіль. господарства, природничі науки, які дають теоретичну основу під сіль. господарське знання, ветеринарії та інші.

Додаймо вкінці, що буде це твір багато ілюстрований (коло 16 цілосторінкових колірових таблиць, багато колірових складових карт, приблизно 1000 чорних образків), отже водночас буде спонукувати, побуджувати, заохочувати до читання змісту.

Коли все те взяти під увагу, тоді стає ясним, що С.-Г. Енцикльопедія — це справді незвичайно важка і щаслива поява в нашому економічно-суспільному житті, яка може сповнити на селі велитенську економічно-культурну місію. Але для цього треба **кинути С.-Г. Енцикльопедію в найширші маси наших хліборобів!**

Завданням тієї статейки є підчеркнути вагу цієї справи.

Коли йде про розвязку питання, як це зробити, отже коли йде про плян акції та її переведення, то тут, ясна річ, реальну вагу може мати тільки розвязка заінтересованими міродайними чинниками, в першу чергу „С. Господарем“, Українським Вид. Інститутом і кооперацією.

Зверну ще тільки увагу на один зі засобів, що на мою думку причинився би до поширення С.-Г. Енцикльопедії.

Йде про таке: Подавляюча більшість наших селян не здобудеться на самостійну купівлю енцикльопедії. Навіть передплата розмірно низькими ратами (місячно 4 зол.), так як це оголосив „У. Вид. Інститут“, буде для них завеликим видатком. Чи не малаб успіху така розвязка тієї справи: Пропаґувати, щоб менше засібні селяни набували енцикльопедію спільними силами, напр. по трьох — один примірник. С. Г. Енц. буде мати 3 томи. Формально кожний із спільників був би власником одного тому, а користав би з усіх шляхом заміни томів з рештою спільників. Для таких „спілок“ У. В. Інст. повинен би обнизити місячну рату з 4 на 3 золоті і тоді кожний зі спільників платив би місячно 1 зол. На такий видаток по відповідній сильній пропаґанді та по відповідній орґанізації справи на місцях напевно здобудеться велика частина наших навіть досить убогих селян.

Ярослав Татомир.

Каліцтво торговлі в Польщі.

Цікаві міркування на тему торговлі, яка в обставинах **регляментації** і нею виробленої **концесійної системи** в Польщі, принесла тепер просто небезпечні для її дальшого розвитку форми, помістила „Ґазета Польска“. Строго критичні завваги автора, що підписався буквами Т. Ґ., передаємо тут у значному скороченні.

Для пересічного громадянина Польщі купець усе ще є зайвим посередником. Про ролю і завдання купця в новітньому громадянстві мало в нас говорять. Через те торговля в Польщі не сповнює своїх завдань. А якіж є ці завдання? Відповідь проста: купець є піоніром. Він відкриває водночас далекі крайни. За ним ідуть вояк і політик. Сьогодні його ініціятива полягає на розшуканні покупця. **Найти покупця — це значить збудувати фундамент для продукції.** Коли купець створить попит, викличе моду на якийсь артикул, витолкує людям, що він їм потрібний, — тойчас тоді повстає могутній промисл. Відкриваючи нові ринки збуту, поширює купець засяг виробничої діяльности. В обох випадках працює він у користь обороту, а **від обороту залежить суспільний дохід і багатство держави.** Всі ніби це знають, але цього значіння не вміють оцінити.

Що це таке **„піонір“?** Чи не людина, що відкриває невідоме. Піонір ризикує. Купець, що перший експортує якийсь артикул чи поширює його на прямому ринку, ніколи не знає, чи весь наклад його праці і грошей не пропаде марно. Навіть тоді, коли продає відомі товари, він стикається з промисловцем з вимогами пристроїв публіки і мусить висилюватися, щоб найти нових покупців. Оголошується, висилає листи і дешеві, розїздиться, організує мережу агентів. **Все те є інвестиції.** Але тоді, коли купець перехоплює чи машини вимагають інвестиції, їх вартість приймають за підклад для кредиту і довіря, то згадану діяльність купця ніколи так не цінять. **Щойно коли купець увязнить капітал, коли має дім і площі, тоді щойно може говорити з банком.**

В Польщі непопулярний є дохід, що не угрунтований посадою чи майном. Тому абсольвенти акад. торговельних шкіл майже всі сидять на посадах, тому в Польщі майже нема впливі європейських фірм. Середньовічні погляди і методи вяжуть купця з дрібним крамарем і півінтеліґентом.

Наймодніщою демаґоґією в Польщі є боротьба з купцем. Купець — це перша жертва. Напірше на нього загал, зокрема обчислює його зиски продуцент. У результаті заробітки є жебрачі і не вистарчають на нову ініціятиву. В цій нагінці забувають, що купець рискував капітал і дальше його хоче рискувати. Ціле зусилля йде до того, щоб **його знеохотити,** щоб **обмежити його розмах.** І купець пристосовується до настроїв. **Шукає монополів, регляментаційної ренти і вигідних картелевих представництв.** Він бюрократизується і перестає грати творчу ролю. Однакова форма його „творчости“ — це лише заходи, щоб здобути концесії. Регламентація торговлі створила привілеї умовини для концесійного ладування. Контінґент — це подача менша ніж попит, а через те без ринку. І багато людей „з плечами“ старається за привілеї. До президії ради міністрів бігають „купці“, просячи, щоб признали їм право спровадити 200 кг. чаю. „Ключ поділу“ доводить до того, що масові товари привозять зі закордону в межах 100—20 кг., а таке роздрібнювання значно збільшує вопити, які платить теряющий консумент і процвітають лапигоґи посередників, бо малу кількість годі купувати безпосередньо. Рівночасно зростає кількість „опініодавчих“ організацій. **Щораз більше є ділчів, щораз менше купців — щораз більше засідань, щораз менше торговлі, — щораз більші ціни, щораз менше товару і т. д. Психіка — тросна до глибини.** Тим шляхом ніколи не дійдемо до відродження...

Ці міркування не тільки цікаві своїм змістом, але часом заміткі тим, що їх видрукувала центральний орґан „Озону“ „Ґазета Польска“, що сприяє етатизмові, плянові господарці та іншим заходам, що саме і є джерелом цього затроєння психіки до глибини“...

—o—

Українські ремісничі патронати.

В найновіших двох числах газети **„Торговля і Промисл“** порушив **Сава Орсьний** незвичайно важну справу: потребу **покликати до життя** українські ремісничі патронати. Автор зазначує, що ця думка не зовсім оригінальна, бо такі інституції мають уже жиди в Польщі. Патронати повинні гуртувати **не тільки ремісників, але і громадян,** яких пікавить доля рідного ремісника та які готові жертвувати для нього частину свого часу, труду і досвіду. Вони особливо тепер потрібні, коли наші ремісники не мають своїх справжніх професійних ремісничих організацій — **цехів.** Найважнішим завданням патронатів булоб підготовити ґрунт для рідних цехів, а поки їх нема — подбати за пожвавлення праці наших ремісників на терені вже існуючих чужих цехів. Чергові завдання патронатів у представленні автора ось-такі: організувати спілки чи кооперативи для збуту ремісничих виробів, для спільного закупу сирівців, тощо, відкривати джерела кредиту, устійнювати взаємини між нашими покупцями і ремісниками, дбати за вишкіл нових ремісників, впливаючи рівночасно на зміну відношення майстрів до терміняторів, вести освітню працю (преляґенти, співробітники ремісничої преси, перекладчики).

Як бачимо — завдання проектованих патронатів широкі і великі. Через те варто, щоб ними, як теж і новим організаційним типом зацікавилось і ціле громадянство.

Господарська всячина.

— **Некорисне сальдо цьогорічного торговельного білянсу** Польщі останньо тривожить польських економістів. Проф. Рибарський, розглядаючи цей білянс на сторінках „Курєра Варш.“, не добачує можливости вирівняти його страт іншими позиціями платничого білянсу. Тому проблему сальда торговельного білянсу **називає фундементальною.**

— У звязку з покликанням до життя Бюра Сирівців при міністерстві промислу і торговлі в Варшаві, що має завданням зосередити політику засобловання промислу сирівцями, польська преса обговорює широко **проблему сирівцевої політики в Польщі,** признаючи їй першорядне значіння. Та розбудова сирівцевих джерел у краю не повинна зможе вплинути на редукцію імпорту.

— Інвестиційний рух і будова нових промислових осередків у Центр. Пром. Окрузі принесли з собою великий вспліск фахівців і працівників. Урядові круги загострили через те **надзір над цінами** харчевих засобів і мешкань.

— Ц. Ґазета Ґендльова дала як безплатний додаток з 1. серпня п. р. (ч. 172) спеціяльне число в польсько-англійській мові, присвячене взаєминам **Польщі і Японії** та її сестринній державі **Манджурії.** Число містить м. і. простору статтю директора „Економ. Федерації Японії“ п. Такашіми п. н. **„Господарське положення Японії“** та багато ілюстровану статтю Т-ва Південно-Манджурської Залізниці п. н. **„Манджурія, її промисл і господарські умовини“.**

— Польська преса збентежено нотує факт, що **не вважаючи на ухвалені збіжеві закони** включно з законом про конечність утримування пів сіль.-госп. продуктів на господарсько потрібному рівні, **ціни на збіжжа є дуже низькі.** Напр. ціна жита, яка згідно з внутрішнім урядом повинна бути 20 зол. за сотнар, є на біржах 15 зол., а в терені 12 зол. Преса накликує уряд до енергійного перестерігання збіжевих законів. М. і. „Час“ радить, щоби підвисити експортову премію, урухомити кредити на закупно збіжжа військом і іншими публичними інституціями, тощо.

— Імпорт заграничних товарів, головно сирівців, потрібних для воєнного промислу, нарушив дуже поважно **запаси золота Банку Японії.** Щедро користає з них японський уряд, який забрав Банкові знову поважну кількість золота, бо вартости 300 міл. єн, залишаючи йому вже тільки золота на 500 міл. єн.

— Справжнім парадоксом є факт, що **Франція** є заміну за вугілля **вивозить до Німеччини льотаринські руди,** що їх німці потребують до фабрикації зброї. Чимало про це цікаве в дописі паризького кореспондента Ц. Ґазети Ґендльов-ої п. н. „Парадоксальна ситуація“.

— Від політичного перевороту в Австрії справа господарської експансії в надунайські області актуалізувалась дуже мішно. Як Франції так і Англії невигідна є близькість Німеччини до Балкану. Як подає „Прагер Пресзе“ в **Льондоні** має повстати окрема інституція **„Сентр Економік“** для середущо-східної Европи. Там мають зосереджуватись змагання, щоб скріпити позицію британського промислу і торговлі на Ближньому Сході.

Сторінка без політики.

ЖІНКИ ДЕМОНИ.

Історія знає безліч таких подій, в яких неймовірно просто жорстокість та кровожадність вивели... жінки. Іноді молоді гарні жінки, красуні, що своєю появою нагадували радше ангелів, хоч їх вчинки творили густо-часто справжній пекіоп диких, несмовитих злочинів. В цілій европейській та американській пресі можна стрінути що якийсь час опис нового злочину, що його виконали такі жорстокі жінки-демони. Історія знає безліч таких славних злочинами та пролитою кров'ю жінок та і в цій повурій галерії жіночих демонів є постатті, що радше нагадують опириць-чортиць, не людей, що мають серце й душу, які керуються такими почуваннями, як любов, милосердя... Ось три постатті таких чортиць у людському тілі:

Найстрашнішою постаттю в цій галерії є, без сумніву, марґрафиня де Бренвіліе, яка стануда перед генеральним судом Франції в 1676 р.

— Обвинувачена — гремів прокуратор, була багата, коли виходила за марґрафа де Бренвіліе. Він теж мав велике майно. А одначе все їх багатство минулося за кілька літ. Пішло воно на розпустне життя, що ним гіршилася ціла околиця. Їхнім товаришем був лицар де Сен Круа, найбільший у Франції нікчемник. Але нарешті король велів увязнити цього „лицаря". Випадок хотів, що де Сен Круа пізнав у вязниці якогось альхеміка, що навчив його робити отруту.

Коли він вийшов з вязниці, Сен Круа вертається до своїх приятелів де Бренвіліе і починає разом з ними труїти людей. Марґрафиня, жадна грошей, отруїла спершу свого багатого батька, а тому, що спадщину по нім мусіла ділити з двома братами, отруїла в короткім часі і їх обох. Не знати, як довго провадилаб марґрафиня цю свою отруйницьку діяльність — але трапився припадок: один з її слуг, засуджений на шибеницю, виявив, що вона веліла йому додати отрути до їдження, подаваного братам марґрафині.

Довідавшися про це, марґрафиня втікла до Англії і Голяндії. Туга пригнала її врешті до границь Франції де її арештували. Суд засудив її на смерть і їй відтяли голову.

•

Друга жінка-вбивниця, яка перейшла до історії, не належала вправді до найвищих суспільних кол, але за те здобула рекорд убивств: згладила зі світа аж тринацятеро осіб. Вона називалася Ґотфрід, в р. 1831 засудив її суд у Бремі на смерть. Вже стоючи перед шафотом — не забуває вона про свою „зальотність" і вигладжує фалди своєї смертельної сорочки.

Злочини Ґотфрід зовсім незрозумілі. Вийшла вона молодо заміж за загально поважаного ремісника, навіть любила його і мала з ним кількоро дітей. Нагло починає обманювати його з кількома мужчинами нараз. Чоловік є тепер їй на заваді — вона вбиває його і хоче вийти за одного з коханців. Мати противиться тому, отже й вона умирає. А після цього Ґотфрід отруює по черзі дітей, батька, брата, але її коханець не думає про подружжя — отже й він дістає отруту. В останній хвилині перед смертю — злочинниця примушує його згодитися на шлюб.

Пізніше Ґотфрід вбиває для грошей і вимушує від знайомих різні записи для себе, а як тільки вона дістає в руки правні акти тих записів — їх власники сходять зі світа. Убивниця починає від 8 тисяч талярів і скоро доходить до 50 тисяч. Її злочинність виявилася припадково: один її коханець доглянув у своїй страві якісь підозрілі кришталики. Він дав їх розслідити лікареві і цей пізнав, що це зовсім поважна пайка аршеніку.

Продовж довгих місяців по її засудженню — її злочин є одинокою темою розмов у цілій Німеччині.

•

Третя постать — це повитуха Юліянна Фазекас — належить уже до нашої епохи, бо мадярський суд засудив її на шибеницю в 1931 р.

Спершу вона виконує свої обовязки на загальне вдоволення цілої околиці. Нагло в околиці вибухає справжня пошесть: вмирають десятки мужчин, але тільки жонатих. Прокуратура веліла в однім випадку перевести ексгумацію і секцію тіла. Секція виявила затроєння аршеніком. Розслідили інші домовини — те саме! Всіх отроєних віднайдено 52.

На вістку про це кілька вдів відібрали собі життя, всіх інших арештовано. Одна з них оповіла у вязниці, що повитуха давала отруту кожній жінці, яка тільки скаржилася на свого чоловіка. Чоловік за гостріше слово йшов на смерть.

Юліянну Фазекас і пять вдів засуджено на шибеницю, 47 інших пішло до вязниці на безречинцеві важкі роботи.

Найважніше — це мати терпеливість.

Докази людської терпеливости і праці проявляються не тільки в монументальних творах. Крім них є ще безліч дрібних і малих творів, які вимагають неменшої енергії.

Ось, наприклад, один китаєць, що недавно навернувся на християнство, жертвував папі його подобу, вирізьблену на зернятку... рижу. Про малечінь цієї різьби найліпше свідчить факт, що її можна оглядати тільки через сильне побільшуюче шкло.

Зновуж один японець виконав плащ неякимнебудь способом: виконали його „особисто" шовківниці, що їх терпеливий ткач уложив на обширнім столі і кермував ними за помічю тоненьких паличок.

Теж і в Европі не бракує таких архитворів людської терпеливости. Відома скрипка, що її один швайцарець виконав з сірників. — Вийшла з цього така першорядна скрипка, що своєю якістю не уступає славній скрипці Страдіварія, яка находиться тепер у державному музею в Берні.

Один гірник з басейну Сари, Леопольд Шраєр, виконав мінятуровий переріз копальні вугля у... пляшці. — В Ґосляр находиться годинник, зроблений зі соломи.

Кілька норвеських рибаків з околиць Ґвальо виконали китицю квітів з... рибячої луски. Про складність цієї роботи свідчить найкраще факт, що вони зужили на те коло 100 тисяч позднюких лусок.

Сем Кравтер, фармер з Арізони, продовж довгих 25 літ збирав чотирилистні конюшинки, що трапляються — як відомо — дуже рідко і які проте вважаються символом щастя... З цих конюшинок зложив він величезних розмірів листок, що його післав „на щастя" тодішньому президентові Гуверові.

У бельведерському музею є два портрети Пілсудського й Ридза-Сьміглого, що їх один безробітний зі Шлеська виконав з 111 тисяч звичайних шпильок.

—o—

Чоловік, який жив із людоїдами.

Перед праським карним судом станув недавно один безробітний цукорник, якого прокуратор обвинувачував у крадежі. Та крадежі не виконував він у спосіб прийнятий іншими злодіями. Дотепний цукорник, який виявився знаменитим психольогом, терен своєї діяльности переніс до парків, міських городів, взагалі до таких місць, де молоді люди — мужчини й жінки задивлені в себе забувають про цілий світ, не лиш про свої портфелі й торбинки. Отже звичайний цукорник вишукував по всіх усюдах такі закохані парки й побоючись, щоб хтось непокликаний не стягнув їх портфелів і торбинок, сам це робив. У тому дійшов він до справжньої досконалости й став пострахом закоханих парок, які вкінці повідомили про свое нещастя поліцію. По довших розшуках удалося поліції віднайти „ангела опікуна" закоханих пар і поставити його перед суд.

—o—

ПЕС ЗІ 6 НОГАМИ.

Мадярське містечко Корчаґ мало недавно небуденну сензацію. Селянин Володислав Саба приніс на ярмарок собаку. Та пя собака не була така як інші її чотироножні побратими — пес Саба мав 6 ніг, при чому „надпрограмові" ноги виросли йому коло задніх лаб. Ця собака належить до раси мадярських псів т. зв. „Кубас", одначе хоч має шість ніг, не бігає швидше ніж звичайні собаки з чотирома ногами. (АТЕ).

—o—

БІБЛІЯ ПО ЦИГАНСЬКИ.

З Білгороду повідомляють, що недавно появилася там біблія в циганській мові. Перше читання вийнятків із біблії викликало серед циганів величезне враження. Слухачі спершу плакали, відтак пустилися з радости в танець.

Цигани рішили уладжувати кожного тижня сходини в церкві села Привлека, щоби слухати біблію у зрозумілій для них мові. З тою церквою звязана леґенда. Колись у давнину цигани збудували собі церкву з білого мармуру, одначе відтак продали цю церкву румунам за плесканку сира. Очевидно що цигани сир зїли, а румуни перевезли церкву, камінь по камені до себе. Довгі часи цигани були без церкви, аж вкінці Черомир Николич, циган із Привлеку, який зібрав великий маєток грою на скрипці, дав гроші на будову нової церкви.

—o—

КУХОВАРСЬКА КНИЖКА З РЕЦЕПТАМИ НА РІЖНІ НЕДУГИ

Величезну сензацію в Льондоні викликала поява на англійськім книгарськім ринку куховарської книжки, що її видало Британське лікарське товариство.

Згадане товариство видало величезну куховарську книжку, яку публика просто розхопила. Ця незвичанйо дотепно зредаґована книжка містить незвичайно багато приписів на ріжні страви, що їх можна їсти при ріжнородних недугах.

Ця книжка містить подрібні стравосписи призначені для хорих на артретизм, сухоти, або інші недуги, при чому при кожній страві є пояснення кілько тієї страви може хорий зїсти без шкоди для себе.

Крім цього згадана книжка має докладну калькуляцію кожної страви. Перший наклад цього незвичайного популярного видання вже кінчиться і Британське лікарське товариство заповідає видання другого накладу.

—o—

ФОРД СКНЧИВ 75 ЛІТ.

Генрі Форд святкував 31. м. м. 75. роковини своїх уродин. На бенкеті, який відбувся з цієї нагоди, було більше, як 1600 люда.

Гітлер прислав автомобільному королеві великий хрест німецького орла. Як казав німецький консуль, який передавав це відзначення, фірер хоче таким чином пошанувати заслуги Форда, як піоніра в поширенні автомібілізму серед мас.

Посадник Дітройту проголосив проклямацію, в якій вказував на те, що ціле населення міста повинно бути вдячне Фордові за його добродійства для міста. У святі в честь ювилята брало участь 8.000 дітей.

Форд виголосив підчас бенкету промову, в якій заявив, що Америка є тепер на шляху до нового промислового розквіту. Директори й керманичі американських автомобільних фірм вихвалювали у своїх промовах незвичайну енергію і геніяльний талант Форда.

—o—

ПАРИСЬКІ МІДІНЕТКИ В ЕЛІСЕЙСЬКІЙ ПАЛАТІ.

Жінка французького президента п-і Лебрен не дуже любить чепуритися. Одначе перед приїздом англійської королівської пари замовила вона для себе туалети в однім із найкращих домів моди в Парижі.

Кравчині того магазину постійно їздили до Елісейської палати примірювати і пробувати сукні. Колиж усі туалети були готові, тоді п-і Лебрен запитала мідінеток, чий вона моглаб їм віддячитися. Всі однодушно відповіли:

— Дозвольте нам оглянути Елісейську палату.

Такий дозвіл вони дістали і в означений день п-і Лебрен і сам президент республики обводили кравчинь, швачок, модисток і модельок по салях палати. Відтак гостей запросили до чаю.

— Ще ніколи в Елісейській палаті не бачив я так багато молодих і гарних та елеґантних дівчат — сказав Альберт Лебрен прощаючися з мідінетками.

У справі „Українського Городу" у Львові.

ПИСЬМО СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ САМОСТІЙНИКІВ У КАНАДІ ДО ПОЛЬСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЙОСИФА БЕКА.

Канадійські українці, зорганізовані в „Союзі Українських Самостійників", надіслали до міністра закордонних справ Польщі, Йосифа Бека, письмо, якого копію в українській мові оце містимо:

До Його Ексцеленції Йосифа Бека, Міністра Закордонних Справ Річпосполитої Польської у Варшаві.

15-го липня, 1938.

Ваша Ексцеленціє:

Канадійські громадяни українського походження були у високій мірі затривожені вісткою про те, що львівське воєвідство, постановою з 10-го травня 1938 р. приступило до вивласнення площі, що має назву „Український Город", находиться в місті Львові і є власністю спортового товариства „Сокіл Батько".

Що площу закуплено зі складок, які добровільно жертвувало не тільки українське населення в колишній Австрії і тепер у Польщі, але українці з цілого світа, в тому числі і українці в Канади.

Товариство „Сокіл Батько" служить виключно гімнастично-спортовими цілями, що має величезне значіння для здорового фізичного виховання української молоді. Крім цього всі жертводавці на закупно цієї площі, а таких є багато в Канаді, уважають себе за співвласників тієї площі і, розуміється, турбуються її долею і були дуже вражені її втратою. Отже побоювання української молоді цієї площі будоб ревним ударом, який болюче відчувався ціле українське громадянство в Польщі і поза її межами. Особливо болюче відчувалосяб це в Канаді, де надається таку велику вагу фізичному вихованню молоді.

Доказом того, що сама вістка про можливість вивласнення площі товариства „Сокіл Батько" глибоко затривожила канадійських громадян українського походження, послужить цілий ряд віч, які відбулися в Канаді в часі від 12-го травня до 10-го липня, 1938 р. і на яких ухвалено резолюції з протестом проти замір забрати згадану площу. Такі віча відбулися в таких місцевостях і при співучасти наведеного числа осіб:

Дата:	Місцевість:	Число:
12-го травня 1938	Рама, Саскечеван	75
22-го травня 1938	Су Лукавт, Онтеріо	34
22-го травня 1938	Саскатун, Саскечеван	78
22-го травня 1938	Ґренлід, Саскечеван	260
22-го травня 1938	Бюфорд, Альберта	60
22-го травня 1938	Лемінґтон, Онтеріо	65
28-го травня 1938	Калмар, Альберта	100
29-го травня 1938	Смата, Саскечеван	60
29-го травня 1938	Віта, Манітоба (коло)	1000
30-го травня 1938	Гемільтон, Онтаріо	500
30-го травня 1938	Борщів, Альберта	24
30-го травня 1938	Гемільтон, Онтаріо	500
3-го червня 1938	Смокі Лейк, Альберта	106
4-го червня 1938	Сенділенде, Манітоба	40
5-го червня 1938	Сидній, Н. С.	176
5-го червня 1938	Іст Селкерк, Маніт. (к.)	125
5-го червня 1938	Торгилд, Альберта	41
11-го червня 1938	Гленлон, Альберта	207
12-го червня 1938	Ріджайна, Саскечеван	150
12-го червня 1938	Мелеб, Манітоба (коло)	850
12-го червня 1938	Брендон, Манітоба	200
12-го червня 1938	Венкувер, Б. К.	200
13-го червня 1938	Сіба Біч, Альберта	80
13-го червня 1938	Спеден, Альберта	300
14-го червня 1938	Єлов Крік, Саскечеван	23
19-го червня 1938	Мічем, Саскечеван (к.)	800
10-го липня 1938	Вінніпег, Манітоба	360

На зразок прикладаємо до цього листа нотаріяльно засвідчені копії резолюцій на вічах в таких місцевостях:

29-го травня Гемілтон, Онтаріо,	500
2-го червня Смокі Лейк, Альберта,	196
5-го червня Сидній, Н. С.,	176
5-го червня Іст Селкерк, Манітоба,	125

При тому зауважуємо, що і всі інші резолюції мають аналогічний зміст.

Гадаючи, що Ваша Ексцеленція надає поважне значіння опінії частини канадійських громадян, просимо Вас вжити Вашого впливу і авторитету перед відповідними чинниками польської адміністрації, щоб усунути можливість вивласнення площі Сокола Батька у Львові і тим самим усунути причину до занепокоєння громадської опінії канадійських громадян українського походження.

Приймість, Пане Міністре, вислови правдивої пошани.

Союз Українців Самостійників у Канаді:
П. І. Лазарович, голова. **І. І. Данильчук,** секретар.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

МЕДИЧНІ Й ФАРМАЦЕВТИЧНІ СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРИТЕТІ.

Медичні студії у львівському університеті тривають 16 триместрів, фармацевтичні 4 роки. На перший рік приймають обмежену кількість студентів (нумерус клавзус).

Кандидати складають в університетській квестурі (вул. Костюшка 9) оплати: маніпуляційну 10 зол. і за лікарські оглядини 4 зол., при чому дістають посвідку заплачення цієї квоти, карту до лікарських оглядин, друкований бланкет на подання про приняття та індивідуальну карту. Потім піддаються лікарським оглядинам, що відбуватимуться 8, 9, 10 й 13 вересня — для студентів у клініці внутрішніх хвороб при вул. Пірів 4, в годинах від 8 до 10 й від 16.30 до 17.30, для студенток у „Пшиходні Пшесівґрузлічей" при вул. Пірів 6 в годинах від 8 до 9 і від 16.30 до 17.30 у такій черзі: 8. вересня: А, Б, Ц, Д, Е, Ф, Ґ, Г; 9-го вересня І, Й, К, Л, М, Н; 10-го вересня: О, П, Кв, Р, С; 13-го вересня: Т, У, V, В, Ікс, Ипс. З. До оглядин треба взяти видану в квестурі й призначену на це карту, яку треба виповнити й на якій треба наліпити свою світлину візитового формату.

З посвідкою лікарських оглядин вносять кандидати подання в часі від 14—17. вересня до деканату лікарського виділу (вул. Маршалківська 1). До подання треба долучити: 1. метрику, 2. свідоцтво зі VII. й VIII. кл., 3. свідоцтво зрілости (кандидат, який має скінчену гімназію матем.-природ. типу мусить долучити свідоцтво зрілости з латини), 4. посвідку вплати вступних оплат, 5. посвідку лікарських оглядин, 6. виповнену індивідуальну карту, 7. якщо кандидат є у віці, що обовязує до військової служби: військові документи, 8. якщо кандидат не є цьогорічним абітурієнтом: свідоцтво моральности, виставлене повітовим або городським староством і життєпис, 9. якщо кандидат переходить з іншої високої школи в Польщі: свідоцтво відходу.

Документи й залучники мусять бути в оригіналах (евент. у рівнорядних дуплікатах), в іншому випадку деканат не буде розглядати подань.

По внесенні подань кандидати мусять здати вступний (кваліфікаційний) іспит у речниці й черзі, що будуть подані на таблицях оголошень лікарського деканату. Оплата за кожний іспит 10 зол.

Матуристи, що дістали свідоцтва зрілости у шкільному році 1937/38, і їх восени перед студіями покличуть у звязку з новим законом до військової служби, можуть старатися про при-

---

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 19.

ДОРА ВАНЬО.

Чутливе серце.

Чисто, привітно, тепло. На підлозі мягкі килими, на стінах у золочених рямцях образи (обовязково) наших славних і знаних мистців. Ніякої тандити, ніякої зайвої речі. Усе на своєму місці, все гармонізує зі собою: тло кімнатних стін, килими, що глушать всі кроки, образи на стінах, мягкі меблі, тапчан, покритий ваніткою з яворівськими вишивками, лямбрекіни у вікнах, завіски над дверима...

Одне тільки, що вас вражає тут, — це стара, велика, неестетична писальна машина. Та ви не дивуйтесь. Власниця цієї кімнати — знана і всіма журналами, що друкують вірші, признана письменниця, якій витідніше послуговуватись машиною, ніж пером. Тому не бачите тут бюрка, ні золотого вічного пера. Ви подумаєте: мабуть стати її на те, щоб такий старий „грат" заступити новою машиною, маленькою, гарненькою. Та не дивуйтесь. Це таке мале чудацтво пані Ніни, яке має, вдається, кожний знаний письменник. Вона переконана, що на ніякій іншій машині, ні при якому бюрку, ні при яких інших обставинах, як тільки на цій машині, — вона може писати такі прегарні, захопливі поезії. Ця машина тямить ще ці давні часи, коли поетка була бюровою маніпулянткою, а радше секретаркою пана інспектора знаного торговельного підприємства. Тоді то, коли закінчувала вже свою бюрову карієру, а разом з тим видрукувала свої поезії на крейдовім папері і розіслала їх задурно всім нашим видатнішим діячам, вона попрохала у бюрі, щоб їй продали цю машину. Від тоді вона не розлучається з нею.

Ці часи вже такі далекі від пані Ніни, а вона рада відсунути їх ще дальше аж до забуття. Тому не пригадуйте їй цих часів. Сьоголні вона знана, всі їй кланяються і цілують її в руки, як визначну інтелектуалістку. Вона самостійно працює, самостійно творить, хоч заміжня, але муж... Він майже не рахується. Її індивідуальність є для нього всім. О, тоді, давно, вона мусіла була всім коритись. Навіть такий возьний, що мав більше літ служби в інституції, де вона працювала, — вважав себе чимось важнішим. Тому не пригадуйте їй тих давніх часів.

Все те, що з них лишилося, це та нещасна машина, куплена може непотрібно, але з якоїсь побожної чутливости до повірниці її перших, несмілих віршилищ, що згодом „дійшли до вершин поетичної творчости".. Отже машина прикрита теж килимком виробу кооперативи „Гуцульщина" у гарних, добірних колірах, що свідчить не тільки про добрий смак господині, але теж про її „патріотизм". На стільчику біля вікна коробочка з цукорків „Фортуни", а парфуми гарної пані Ніни не куповані деінде, як тільки в Льотосі. На тлі цієї обстанови пані Ніна Заліпська, гнучка, гарна пані вбігає легким, молодим кроком у кімнату і лягає на мягкий, з гарними вишивками тапчан. Хвилину її виструнчена постать простягається у повному відпочинку та за хвилину, згадавши про щось, що хмаринкою невдоволення, лягло на її високе, біле чоло, — рвучко встає і підходить до машини. Нерадо бере в руки зімнятий, брудний лист. Він такий неохайний. Мабуть за пазухою несли його на почту. Звідки такий лист в кімнаті такої модерної чепурної дами? Пані Ніна — колись Маруся — селянська дочка. Чи це таке дивне? Чи мало наших аристократок нерадо згадує своє походження?

Пані Ніні не дуже хочеться брати за того листа, а ще менше відписувати на нього. Але... Там ждуть... Її старенька мама кожного дня чалапає до писаря довідатись, чи нема там чого з почти від дорогої Марусі.

Мама... Кохана, люба старенька і щож їй відписати на цього листа? Тут такі закарлючки, стільки правописних помилок, такий неестетичний папір!.. Пані Ніна, хоч як любить свою маму, неохоче бере в руки лист, писаний на такому поганому папері старою, зашкарублою від праці рукою. Ні, пані Ніна часом навіть гордиться своїм селянським походженням. Адже це походження дало їй таку славу серед громадянства. Перший видавець її поезій писав про неї:

— Отсе випускаємо у світ першу збірку віршів нашої славної селянської письменниці п. Ніни Заліпської, селянки, що власною, чорною працею здобула собі знання.

Так: це селянське походження, курна хата, у далекому бойківському селі, де вродилася, — мали на ціле життя залишитися декорацією її таланту. А та „тяжка" праця, котрою вона добула знання, — це були долярики, що їх тато справді тяжкою працею заробляв в Америці у фабриці Форда. Працею тяжкою, дівольськи одноманітною, що своєю безглуздою одноманітністю вбивала всі фізичні та духові сили, що своїм темпом висотувала всю енергію людини, витискаючи мов цитрину її життєву снагу. А мама добра, мама всі долярики з кривдою старших дітей посилала у Львів, щоб найменшу Марусю вивести в люди. Тато вмер, а Маруся лиш инколи згадає мамину жертву для неї.

Та про це мало хто знав. Пані Ніна воліла, щоб її хвалили за те, що вона власними силами здобула своє становище. Тому не хотіла, щоб пригадували їй ці давні часи.

(Далі буде.)

життя на університет ще цього року, в нормальному речинці. Прийняті дістануть відпустку, а в осени 1939 р. почнуть студії без нових старань.

Кандидати, що відбули військову службу можуть вносити подання у вересні або між 15-м жовтня й 8-им листопада. Всі кандидати-українці мусять необхідно зголоситися до „Медичної Громади", (Чарнецького 26/II. п., 2-го брама), що дасть змогу зробити статистику й інтервеніювати у справі принять.

—o—

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові, зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Юліян Карпінський,** Гаї Нижні, 2 зол.; **Калина Лукіянович,** Львів, 2 зол.; **Володислав Салабан,** Григорів, 2 зол.; **д-р Василь Білецький,** адвокат в Раві Руській, 2 зол.; **Іван Мельник,** Бельсько, 3 зол.; **д-р Семен Шевчук,** Львів, 5 зол.

—o—

Спірні терени в японських руках.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що спірний терен на кордоні совітсько-манджурським (горби Чанкуфен і Шашаопін) знаходяться в японських руках. **Воєнної акції не припинять так довго, доки обі сторони не відступлять із зайнятих територій.** Японський уряд почне пертрактації зі совітським урядом, якщо японську пропозицію стримання воєнних акцій приймуть.

ЯПОНІЯ УЗАЛЕЖНЮЄ СВОЮ ПОВЕДІНКУ ВІД СТАНОВИЩА СОВІТІВ.

Японський уряд не розмірковував ще справи, чи зажадає від совітського уряду відшкодування за шкоди, що їх спричинили совітські літаки бомбардуючи кореанські села.

СОВІТИ ДАЛІ ГРОМАДЯТЬ ВІЙСЬКО.

Як повідомляє японська преса, в місті Іман над рікою Усарі (в половині дороги між Хабаровськом і Владивостоком) запримітили нові рухи совітських частин та вантажних авт. З Хабаровська вислали до Іману 20 літаків.

НОВИЙ НАСТУП ЧЕРВОНИХ.

Домеї повідомляє, що в пятницю рано совітська артилерія почала бомбардувати японські становища. Треба рахуватися з цим, що совітські війська будуть намагатися відібрати японцям узгіря Чанкуфен і Шашаопін, заки ще конфлікт поладнають дипльоматичними заходами. Покищо японці здержуються від акції з уваги на пропозицію припинення воєнних акцій, що її зложила Японія Совітам у четвер.

—o—

Найбільший комуністичний процес.

Перед трибуналом безпеки в Ріо де Джанейро почався в четвер 4. ц. м. найбільший процес, який був дотепер у Бразилії. На лаві підсудних сіло 371 підсудних за участь у комуністичнім перевороті в листопаді 1935 р. у стейті Наталь з метою створити комуністичну республику. На розправі зізнаватиме 500 свідків.

Вернувся і приймаю пацієнтів
як давніше
в моїм заведенні **від 9 — 11 і від 3 — 6.**
Львів, Сикстуська 17. Тел. 265-73.
НАСС.

НОВЕ ПОВСТАННЯ КУРДІВ?

Баґдадська преса пише про нові заворушення в Курдистані і марші турецьких військ. Прикордонний рух між північним Іраком і Туреччиною зовсім спинений. До Іраку напливають вже втікачі зі східної Туреччини.

—o—

В ПАЛЕСТИНІ ВИСАДЖУЮТЬ МОСТИ.

Минулої ночі терористи схопили двох поліціянтів, що стерегли залізничих рейок під Ліддою, обстрілювали дрезину, яка везла робітників і вкінці висадили в повітря залізн. рейки та малий міст у тому районі.

—o—

ПОБИЛИ СУДЕТСЬКОГО ПОСЛА.

Посла судетських німців д-ра Айхгольца напали чехи на залізничім двірці у Празі та важко побили. Д-р Айхгольц знаходиться під лікарською опікою.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Про відкликані ювилейні свята Просвіти у Львові.

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОГО ВИДІЛУ „ПРОСВІТИ" І ЮВИЛЕЙНОГО ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

Українське зорганізоване громадянство рішенням представників **усіх** своїх установ дня 22-го квітня 1937 р., проголосило торжественно 1938-ий рік ювилейним роком „Просвіти" з нагоди 70-ліття її існування і праці.

Вибраний із представників українських установ Діловий Ювилейний Комітет узявся енергійно до праці і заздалегідь виготовив програму ювилейних свят у Львові і в краю, пустив у рух увесь організаційний апарат, щоб це свято випало всюди гідно і достойно.

У програму свята у Львові входили Всенародній Ювилейний Здвиг, посвячення прапору, похід, продукції хорів, орхестр і тіловиховних товариств, конґрес і академії.

Край прийняв цю програму з захопленням і готовився до участи. Участь заповідалася імпозантно, бо всі хотіли дати доказ своєї любови й пошани для Матері Просвіти. Заповіли свою участь і наші земляки, що живуть за границями краю, а найчисленнішу з Югославії, Закарпаття й Америки. Пороблено вже й заходи для потрібних дозволів і залізничих знижок. Одначе зреалізування наміченої програми залежало від дозволу влади. У цій справі і президія Ділового Комітету і президія Головного Виділу Просвіти поробила низку потрібних заходів.

Дня 22-го квітня 1938 р. влада дала свій дозвіл на полеву Службу Божу і посвячення прапору та промови на площі Сокола-Батька при участи делеґацій Головних Управ інших українських орґанізацій і делеґатів — **по одному** — від кожної Філії і Читальні Просвіти, та на концерт у замкненому льокалі. Натомість не дозволила на похід, конґрес української культури, участь хорів і орхестр на площі. Не вважаючи на всякі заходи це рішення стало невідкличне. Дня 4-го травня ц. р. влада зажадала від Просвіти, щоб припинила в краю акцію за масовою участю громадянства у львівському святі. Подібні доручення в рішучому тоні дістали від деяких старостів і наші філії.

У міжчасі польська прилюдна опінія, репрезентована пресою на всьому нашому терені, поставилася до цього наскрізь культурного свята ворожо і з крайною нетерпимістю. Орґанізації на своїх сходинах і преса у своїх статтях запротестували проти Всенароднього Ювилейного Здвигу і заявили, що вони до нього не допустять. Доходили вже й віродостойні інформації, як це параліжування свята мало здійснюватись.

Супроти того всього Діловий Комітет у почутті своєї **важкої відповідальности** рішив не стягати з краю ніяких делеґатів і не уладжувати свята навіть в обмежених дозволом влади границях та відбути акт посвячення прапору тихо, серед святоюрських мурів. Натомість доручив своїй президії поробити відповідні заходи, щоб льокальні і повітові свята могли відбуватися без обмежень по наміченій програмі, а в грудні щоб міг відбутися конґрес і концерти. І на це влада дала в засаді свою згоду.

Оце своє рішення про відкликання посвячення прапору на площі Сокола-Батька подав Діловий Комітет у своїх комунікатах до прилюдного відома, не наводячи згаданих мотивів, а Головний Виділ Просвіти у звязку з цим видав у своїх обіжниках відповідні інформації й доручення своїм філіям і читальням.

Ці всі речі надто добре відомі усьому українському громадянству, яке ювилейними святами Просвіти цікавилося й цікавиться.

Одначе знайшовся один український часопис, який виясненні нами справи представив невірно й тенденційно. Це „Громадський Голос", орґан українських соціялістів-радикалів. Той самий, який вже повних два роки веде проти Просвіти безтямну, неперебірчиву кампанію. Той самий, що до ювилею Просвіти віднісся не то що байдуже, але навіть ворожо, називаючи це всенаціональне свято „ювилеєм тьми".

У своїй замітці з 30-го липня ц. р. „Як було з ювилеєм", написав „Громадський Голос" **неправду** про узгіднювання програми свята у Львові і про дозвіл на конґрес української культури. Натомість усю вину „Громадський Голос" зложив на Діловий Ювилейний Комітет та на Централю, злобно написавши, що „Централя нічого не приготовила на ювилейний зїзд".

Про цілковиту безпідставність і злобу такого закиду переконані всі ті чинники, що були свідками великої праці Просвіти і гідної підготови до свята. І цей черговий напад „Громадського Голосу", як і всі дотеперішні заслуговував би на цілковите зігнорування, як би не дуже цікава й характеристична подія. Цю нотатку „Громадського Голосу" поквапно і з великою втіхою **повторив** і **використав** відомий а ворожої до українського зорґанізованого життя настанови відлам польської преси.

Уже дня 29. VII. 1938 р. помістив відповідно спрепаровану статтю „Dziennik Polski" п. н. „Perfidna metoda. Co oznacza komunikat „Prosiwity" o odwołaniu zjazdu... „z przyczyn od nas niezależnych".

„Słowo Narodowe" з дня 30. VII. 1938. помістило статтю п. н. „Kompromitacja Prosiwity". Краківський „Ilustrowany Kuryer Codzienny" з дня 30. VII. 1938. помістив статтю п. н. „W podstępny sposob stwarzają Ukraińcy pozory „szykanowania" ich przez władze".

Річева відповідь охоплена цим нашим комунікатом, а про ціль тих статтей нема що й говорити. Вона ясна і всім відома. А яка-ж ціль такої роботи „Громадського Голосу"? Чи та сама?

На те питання нехай кожний найде відповідь у своїй національній і громадській совісти.

У Львові, дня 4. VIII. 1938 р.

Діловий Ювилейний Комітет. — Головний Виділ Просвіти.

Завзяті бої над рікою Ебро.

Комунікат штабу ген. Франко подає: **На відтинку ріки Ебро відкинули ми наступи ворога. На відтинку Месвіненди наші частини пішли вперед. На гірському терені відтинка Тахо ді Ґвадаля наші частини успішно відкинули ворога, що крився в терені.**

ЛЕТУНСЬКА АКЦІЯ.

Авас повідомляє зі Сарагосси, що минулого дня кількасот літаків ген. Франко бомбардувало лінії ворожих військ на відтинку Ебро. Це бомбардування приневолило ворога закинути всі наступи на тому відтинку.

З Валенсії повідомляють, що національні летуни бомбардували вчора рано тричі Валенсію. Велика скількість бомб упала в дільницях Ґрао, Кавааль, і Нараренї.

Із Перпіньяну повідомляють, що минулої ночі мешканці Сервере чули оживлену стрілянину й гук протилетунських гармат від сторони Порт Бу. Чути було теж шум моторів і нагальні вибухи бомб. На підставі інформацій, які надійшли, саме бомбардували пристань Ляфскаля. Число жертв невідоме.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Комунікат міністерства оборони повідомляє, що на терені ріки Ебро далі тревають завзяті бої. Майже всі наступи ворога відбиті. На півночі від Файан червоні війська здобули три важні стратеґічні пункти. На фронті Леванту черв. частини далі посуваються на відтинку Ґвадалявару.

НОВИНКИ.

— **Комітет Лікуванців Черче-Живець уладжує Традиційні Сезонові Вечерниці** 7. серпня ц. р. у „ПАЛАТЦІ". Настрій — гумор — темперамент — забава, повна чару і несподіванок. Вибір міс Черче на 1938. р. Початок в год. 21. Запрошень не висилаємо. 1617 —2

— **Виступи львівських міських театрів на провінції.** Трупа львівських міських театрів під дирекцією Януша Варнецького виступить у кількох лікувальних місцевостях, а саме: 6. 8. в Риманові, 7. 8. в Трускавці, 8. 8. в Дрогобичі та 9. 8. (мабуть) в Моршині. Дадуть політичну комедію Буш-Фекете п. н. „Іван".

— **Кари на священників за панахиду.** Повітове староство у Львові покарало за відправу панахиди за душу полк. Коновальця Евгена о. Березденя Григорія, завідателя Яричева Нового, гривною 100 зол. або 10 днів арешту. — о. дек. Пилипця Петра, пароха Підлісок Великих гривною 50 зол. або 5 днів арешту.

— **Чужинці про події у православній церкві на Холмщині.** „Прагер Прессе" ч. 193 з 3-го ц. м. містить дані про 114 церков на Холмщині та про пастирський лист православної митрополії.

— За що староство закрило дитячий садок у Журавні? Дня 4. ц. м. прийшло з повітового староства з Жидачева письмо з 28. липня, в якому староство заборонило вести діяльність дитячого садка при кружку „Р. Ш." у Журавні. Як мотиви розвязання староство подало: „Заржонд кола не пжестшеґа сціслє регуляміну, понєваж гимн паньствови не бил сьпєвани". Як нашим читачам уже відомо, староство дало дозвіл на дитячий садок у Журавні під умовиною, що садівничка мусить вчити дітей „гимн паньствови".

— **Український Музей у Харбіні.** Українська Далеко-Східня „Січ" у Харбіні рішила зібрати зразки українського народнього мистецтва для музею в Українському Національному Домі в Харбіні та для розміщення деяких зразків у музеях Японії й Манчжу-Ді-Го. Українська Далеко-Східня „Січ" у Харбіні (Новоторгова 9), Манчжу-Ді-Го, звертається за піддержкою до всіх, хто вважає почин створити Український Музей у Харбіні корисним та правсльним.

— **„Микола Шугай" буде сфільмований.** Ужгородська „Нова Свобода", ч. 34 з 28-го м. м. повідомляє, що роман І. Ольбрахта „Микола Шугай" буде сфільмований. Ще лиш не відомо, в якій мові буде ця фільма накручена.

— Полекші у переїзді залізницею від 8. до 18. серпня ц. р. Від 8. до 18. серпня залізниці повторюють пільгові переїзди залізницями для дітей до 14 літ. Від 11—21. липня скористало з таких полекш 200.000 дітей. Умовини для пільгового переїзду в днях 8—18. серпня такі самі як і передше, себто кожна доросла особа, що їде на осн. нормального або пільгового білета, має право забрати зі собою пятеро дітей до 14 літ. Знижка білетів для дітей є 87 і пів проц. Опікун дітей мусить закупити карти участи для дітей в ціні 30 сот. за штуку. Після підписання карти каса видасть білєти для дітей зі знижкою 75 проц. на подорож в одну сторону. Білети ті служать опісля для безплатного повороту до станції первісного виїзду. Тому перед поворотом опікун дітей має остемплювати в білетовій касі ті карти участи та пільгові білети для дітей, вихісновані на первісну подорож. Полекша торкається І., ІІ. і ІІІ. кляси особових і поспішних поїздів.

— **Сторож у пащі льва.** В четвер вечором у цирку Станєвських у Львові розіграласа страшна сцена за кулісами цирку, але на щастя не скінчилася трагічно. Отже підчас виступу акробатів на арені, яких публика голосно оплескувала, 27-літній сторож Л. Шумовський підійшов до клітки з дикими звірятами, щоб провірити, чи вони підготовані до виступу. У хвилині, коли отворив клітку, лев схопив Шумовського за праву руку, відгриз чотири пальці і почав шарпати ІІ. На крик нападеного надбігла прислуга цирку і вирвала Шумовського з лабет льва. Раненого відвезли до шпиталю.

— **Львівська хроніка.** При вул. Рутовського самохід наїхав на наколесника Василя Лабу, який потовкся. Раненого Лабу відвезли до шпиталю. — При вул. Доїздовій самохід наїхав на 51-літнього О. Луцишина, якого в непритомному стані відвезено до шпиталю. — На Гетьманських Валах заснув у четвер втомлений Станислав Демський. Короткий сон використав приналідний злодій, який забрав Демському течку.

— **Зудар з льокомотивою.** З Зеленої виїхала льокомотива до Зеленички, щоби звести поїзд навантажений деревом до державного тартаку в Надвірній. В половині дороги до Зеленички льокомотива зударилася з льорою, навантаженою деревом. Від зудару є пять осіб ранених, яких відвезли до шпиталю в Надвірній.

— **Вбивство і самогубство у Трускавці.** В пятницю 6.30 рано прибув до Трускавця 35-літній Теодор Іванків з Завадки, пов. Долина, і пішов до ресторану Шпангів, де служила його жінка Параскева. Не заставши її в кухні, пішов до її помешкання і там підрізав їй горло бритвою. Нещаслива померла від упливу крови. Опісля Іванків побіг до ліса і повісився на дереві. Причиною злочину подружні непорозуміння.

— **Краєва хроніка.** В пятницю вранці в Синевідську знайшли на залізничому шляху тіло Станислава Фуска. Що було причиною смерти, не відомо. — На залізничому шляху Чортків—Станиславів, особовий поїзд наїхав на проїзді за залізничим мостом на Дністрі, на віз 37-літнього Петра Питрунка, який теж згинув під колесами поїзду. Його коні врятувалися. — На одній полонині у Ворохті бугай кинувся на пастуха Миколу Середюка і заколов його рогами. Пастух помер незабаром від ран.

— **Грім знищив фабрику спірту.** Підчас бурі зі зливою грім ударив у фабрику спірту в Оршґраю в Румунії. У фабриці було 10 вагонів спірту і тому вибух спірту знищив цілу фабрику. Шкода сягає понад 3 мільони леїв.

— Немовлята з двома головами і трьома ногами. В місцевости Баці в Румунії селянка Домніка Теодорова привела на світ немовлята, зрослі немов сіямські сестри. Немовлята мають дві голови і три ноги. Мама і діти здорові.

— Замість ґудзиків — малі рефлекторики. На зборах членів ліги протиавтомобілевих випадків один із членів ствердив, що самоходи, інші механічні поїзди і навіть ровери мають зазду малі рефлекторики та дають змогу завважити їх у темноті. Зате людей зокрема мужчин у темнім одінню, не видно зовсім у темноті і тому падуть жертвою випадків. Тому запропонував, щоб мужчини носили рефлекторики на одіннях замість ґудзиків. Тоді то шофери зможуть легко завважити прохожих навіть підчас найбільшої темноти.

— Жидівські лікарі можуть лікувати лише жидів. Новий розпорядок німецького уряду дозволяє жидівським лікарям лікувати лише жидів. Щоб оминути соціяльних комплікацій, відповідні лікарські орґанізації займуть перевишкіл дотоперішніх лікарів жидів на інші професї. На перевишкіл держава дасть відповідні фінансові засоби. Лікарі жиди, б. фронтові вояки, дістануть з лікарської палати звоpотну допомогу, якщо є бідні і заслуговують на підтримку. „Фелькішер Беобахтер" виясноє, що лікарський стан був дуже зажидівлений. На 37.525 лікарів у Німеччині було в осени минулого року 3.748 лікарів жидів, себто 10%. У Берліні відсоток лікарів жидів був ще вищий, бо аж 27%. Згаданий розпорядок торкнувся більше ніж половини лікарів у Відні, де на 1.787 лікарів усіх наук було 1.127 лікарів жидів, на 1.162 спеціялістів — 620 жидів, на 637 зубних лікарів — 412 жидів. У звязку з цим розпорядком виринає питання, де буде мешкати 2 159 жидівських лікарів з родинами на випадок масових ексмісій з помешкань.

— Як населення Ню-Йорку витало сміливого летуна? В четвер 4. ц. м. приплив до Ню-Йорку кораблем „Менгатен" американський летун Дугляс Коріґен, який недавно перелетів „помилково" з Ню Йорку до Ірляндії на старім літаку, що не мав навіть висильної радіостації. Коріґена витало населення Ню-Йорку з величезним захопленням, найбільшим від часу повороту Ліндберґа з Европи. У хвилині вїзду корабля до пристані відозвалися сирени усіх кораблів, фабрик і т. п. На відгомін сирен величенська юрба народу, що зібралася в порті, кинулася до берега, де мав причалити корабель. Одночасно над портом появилися ескадри літаків. Наплив юрби був такий великий, що корабель не міг приплисти до берега і висадити подорожніх. Щойно численним відділам поліції вдалося утворити шпалір, щоб Коріґен міг висісти з корабля на беріг. Сміливий летун відїхав самоходом в висті мотоциклістів до гостинниці, де ще довго витала його з ентузіязмом нюйорська вулиця. Коріґен мусів сприняти безліч фотографів і репортерів уже на кораблі, яким заявив, що до Европи полетів „помилково".

— **Страшна буря над Чорним Морем.** Перед кількома днями лютувала над Чорним Морем страшна буря, позривала з якорів у Констанці багато кораблів, що порозбивалися до скал. У запінених хвилях моря втонуло теж кілька осіб.

— Замість класти голову під топір — гинутимуть від газу. Директорія Клайпеди рішила відослати соймикові проект зміни карного кодексу. Новеля передбачує зміну виконання кари смерти. Німецький закон, що обовязує дотепер у Клайпеді передбачує виконання присудів смерти на шафоті під топором ката. Якщо соймик прийме новелю, засуджених на смерть з клайпедського краю відсилатимуть до Ковна до „газової келії", де згинуть від газу.

— Боротьба індіян з білими ще не скінчилася. Хоч оселі індіян в Америці щораз то зникають з лиця землі, боротьба індіян з білими ще не скінчилася. Індіяни боронять завзято своїх останніх теренів, що їх намагаються їм відобрати білі. Про війну індіян з білими в Канаді свідчить найкраще лист провідника індіян з Альберти, що його він вислав до короля Юрія VI. В цьому листі індіяни покликуються на обіцянки „великої білої королеви" (Вікторії) і благають її правнука, щоб заборонив білим полювати та поселюватися на теренах, що належать до них від „початку світа".

— **Розладдя в травленні.** Спеціялісти світової слави стверджують задовільні висліди лїкування природньої гірської води „**Францішка Йосфа**".

—o—

Цирк Станєвських у Львові.

Премієра цирку Станєвських, що її заповіджено барвистими афішами, відбулася у четвер вечером. Вистава викликала загальне зацікавлення публики, не вважаючи на огірковий сезон, чи може саме завдяки ньому.

Велике шатро цирку заповнене глядачами, які воліють сидіти під полотняним, ніж залізним дахом: канікула не є союзником кіна і театрів.

Цирк Станєвських відомий зі своїх попередніх вистав, приготовив і цим разом гарну програму світових атракцій, що може задовольнити навіть дуже вибагливих цирко-манів, тимбільше, що поодинокі точки стоять дійсно на мистецькому рівні. Центральною точкою теперішньої програми є гарна тресура кількадесяти тигрів та левів у презентації п. Жіро, знаного з американських фільм. Крім цього: тресура арабських коней, шкотських куциків, малп, навоздушні еволюції, ґрупа угорських акробатів Кеніет, чвірка Монґадорс — жонґлєри з паризького Бержерю, Дін-Дон музикальні сатирики, знані з радія і ґрамофонових кружків, виступ мистця антиподистів Бравна з партнеркою, акробати, коміки, виступ сестер Кулін, які презентують джокейський акт з цирку Рояль в Брукселі, та інші атракції, що доповняють цікаву програму.

Недомагання видно в адміністрації, що не може дати собі ради з юрбою глядачів. Нема зовсім програмок, з яких можна би слідкувати за акцією.

Цирк розбив свій табор при вул. Пелчинській. Є догідна комунікація трамваями навіть уночі, через що люди також не мусіляють втікати перед кінцем програми.

—o—

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ В СПРАВІ ТАБОРІВ „ОРЛІВ".

Жіночий табор „Орлів" на Соколі б. Галича відбудеться з незалежних від Товариства причин у спізненому речинці від 8—22 серпня ц. р. Зголошені до табору мають приїхати в понеділок 8-го ц. м. Цього дня буде ждати у Галичі на залізничому двірці до раніших поїздів фіра на клунки. **Таборова Комісія.**

ТАБОР ПРАЦІ „ОРЛІВ" У КРИЛОСІ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Наступні групи учасників табору будуть такі: ІІІ) 1—15 серпня; ІV) 15—29 серпня; V) 29-го серпня до 12-го вересня; VI) 12—26 вересня. Додаткові письменні зголошення до табору у Крилосі надсилати на адресу: Т-во „ОРЛИ" КАУМ, Львів, вул. Шептицьких 14. Таборова оплата за удержання 1 зол. денно.

Референт Таборів „Орлів".

—o—

Посмертні згадки.

О. ІҐНАТІЙ ЮХНОВИЧ.

Дня 2. ц. м. помер у Тухлі **о. Ігнатій Юхнович,** вислужений скільський і тухлянський декан, з правом уживання фіолетного пояса і колпака, довголітній парох Тухлі і визначний громадянин, ур. 29. грудня 1857 р. у Славятині пов. Підгайці, о. І. Юхнович упокоївся в 56 році священства — В. Й. ПІ

—o—

Спорт.

УКРАЇНА У МОСТИСЬКАХ.

Перша дружина України виїздить у неділю 7. ц. м. до Мостиськ на ювилей тамошньої Сокіл.

УКРАЇНА — ГАРБАРНЯ.

Товариський метч обох дружин відбудеться в понеділок 15. ц. м. Час і місце стрічі подамо пізніше.

ЗОРЯ — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Фінальний метч за мистецтво Ц-кляси і вхід до В-кляси відбудеться в неділю 7. ц. м. в Перемишлянах. Українська дружина рішуче перевищає свого противника, одначе повинна памятати, що до кожної стрічі треба виходити на грище з амбіцією та вірою в перемогу. Програна зі слабим Стшельцом булаб гірким розчаруванням для тих українських глядачів, що на той метч прийдуть.

ВЕЧІР БОКСУ В УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ В ХАРБІНІ.

Українська далекосхідня „Січ" 16-го м. м. уладила в „Українському Домі" в Харбіні вечір боксу. Реферпройшов з добрим успіхом.

—o—

Нові книжки й журнали.

СЛУЖБА БОЖА Б-ДУР НА МІШАНИЙ ХОР. Музика **М. О. Гайворонського.** Видавництво і друкарня Чина Св. Василія В. у Жовкві. 1933. стор. 56.

Театри.

Великий Театр:

Субота 6. 8. год. 8. оп. „Гейша".
Неділя 7. 8. год. 4. поп. „Гейша". Год. 8. веч. оп. „Гейша".
Понеділок 8. 8. год. 8. веч. „Втішаймось життям" із Ст. Ярачем.

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
6. 8. Процес Мері Дейєн.
7. 8. Невольник.
8. 8. Лісова пісня.
9. 8. Пригода в Черчі.
10. 8. Процес Мері Дейєн.
11. 8. Шалена Льоля.

КУТИ:
12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орлеяя.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
6. 8. Гейша.
7. 8. Гетьман Полуботок.

ДЕЛЯТИН:
8. 8. Маруся Богуславка.
9. 9. Чесна Сузанна.
10. 8. Пісня Бескиду.
11. 8. Гетьман Полуботок.
12. 8. Мазепа.

НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Українська Нар. Капеля „Чайка".

6. 8. Косів.
7. і 8. Кути.
9. 8. Кути.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Субота 6. 8. дві вистави в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.
Неділя 7. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.
Понеділок 8. 8. одна вистава в год. 8.30 веч.
Вівторок 9. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО".

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Шалена Кльодет" з Анні Ондрою.
АТЛЯНТИК: „Тавро минулого".
БАЛТИК: „Мій пан чоловік", „Кід Галлгад".
ВАНДА: „Промені загадки", „Пізнався в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Пікова дама" на осн. Пушкіна", „Побралися зовсім".
ЕВРОПА: „Химерна експедієнтка" з Даніелею Даріє.
КАСІНО: „Чорний пірат".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", Королівські дні в Парижі".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру".
МЕТРО: „Пізнався в Монте-Карльо", „Пропащий острів".
МІРАЖ: „Благословення землі".
МУЗА: „Грізний Біль" (з Волесом Бірі).
ПАЛЯС: „Вернися, моя маленька!"
ПАКО: вечинне.
РАЙ: „Сам на сам", „Пат і Патахон у раю".
РІЯЛЬТО: „Ада, це не лицов!"
РОКСІ: „Авдієнція в Імлі" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Нашвк ч. 13", „Таїнний плян Р. 8".
СТИЛЕВЕ: „Весна над Сеиваною" та ревія.
ТОН: „Втікач із Сан Квентіну", „Стріл у ночі".
УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія.
ХІМЕРА: „Музика для тебе".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська)
„Люрд — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Нечинне.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 6. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Військ. орх., 8.00 Закінчаємо тиждень, пог. авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.05 Госпн. і суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для старших дітей: „Пан Твардовський" на осн. Л. Ридля, а муз. із., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт пзр. капелі, сопран, 16.45 Пілсудський про себе та про польську суспільність, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбому, 17.45 Жовква — місто королів і гетьманів, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Скрипк. реціталь, 18.40 20.55 Актуальна гутірка, 18.55 Марш шляхом надрізки, 19.05 Пісеньки з пл., 19.15 Поезія легіонів, поет. чвертьгодина, 19.30 Хоральна вадиція, хор, сол., форт., 20.00 Світанок в Олександрах, авд. для дітей, Падуть граничні стовпи, словно-музична авд., 20.45 Веч. дениик, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Концерт орх. і хору з участю солістів, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Танкова музика з плит (надає Варшава II.).

Неділя, 7. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт сальон. орх., 8.00 Ран. дениик, 8.15 Для села: Хв. Газетка, Орх. гармоністів, Поліпшення та посилення господарства, 8.35 Львів здоровіть, 8.40 Хв. скринька, 8.50 Практичні вказівки праці для хліб. працюючого, 9.05 Із характеристичних творів, гр. пл., 9.15 Трансм. із Сломник: Репортаж, музика, 11.45 Культурний огляд, 12.03 Апель до отшельців, 12.06 Муз. порнок у вик. симф. орх., 13.00 Книжки мого дитинства, 13.15 Музика орх., мандоліністи, муж. хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, За кращий збір із наших співпатей, „Заболотта іде до світу", Здвиг сільської секції Союзу Молодої Польщі, 16.00 Театр Уяви: Галузка розмарину, 17.30 Розр. концерт: музика, сопран, тенор; у перерві в год 19.00 Хвилина бібліотеки студій, 19.30 Звук. тижневик, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта: словно-муз. авд., 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дениик, 21.00 „Цирк зайшов на подвір'я", муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танк. музика (надає Варшава II).

Понеділок, 8. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з плит, 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Конц. військ. орх., 8.00 Закінчаємо тижд., пог. авд., 2.03 Полудн. авд., 14.00 Легк. муз. з пл., 14.15 Китиці для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.30 Тетмаєр: „О. Петро" з муз. із., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Легка музика, 16.45 Нова Зеландія, 17.000 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед великих мистців, муз. репортаж, 17.155 Гальо! Пспір! 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Форт. реціталь, 18.50 Марш шляхом кадрівки, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Калейдоскоп, розр. концерт, співи, музика, 20.30 Трансм. з мети пл. кадрівки, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Технічна скринька, 21.00, 21.10 Сальонове тріо: скрипка, віол., форт., 21.35 Міждерж. легкоатл. мечі Польща-Норвегія, 21.55 Спорт. вістки, 22.00—23.00 Вечірня серенада, концерт орх, мандоліністів, хор, конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з плит. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 6. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Оп. музика, 20.10 21.00 Вечір танку, 22.30 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 17.30 Циг. музика, 12.00 13.15 Орх. 15.30 Для дітей, 18.00 Орх. дутих інструментів, 19.00 Хор, 20.10, 21.00 Танковим кроком по світу, вес. концерт орх. і сол., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Тоска" оп. Пуччіні, ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Сальон. квартет, РАДІО ПАРІ 18.15 Оп. музика, 19.00, 20.15 Пісні, 19.45 Репетиції, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабаре, 22.05 Симф. музика, РІМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. мельодії, СОФІЯ 18.00 Легка музика.

Неділя, 7. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.25 22.00 Розр. музика 20.10 21.00 Веселий вечір, орк., сол., БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Циг. музика, 17.10 Форт., ВІДЕНЬ 11.00 12.00 Зальцбурський фестиваль, орх., форт., 13.15 Розр. концерт. 15.30 Скр., альтівка, гітара, 18.30 19.00 Розр. музика, 20.10 21.00 22.00 „Майоронок" оп. Легара, КОШИЦІ 18.00 Союз закарпатських письменників, МІЛЯНО 17.00 18.00 Хроніка, описля симф. концерт. 21.00 22.00 „В гори, гори" розр. програма, описля орг. музика, ПРАГА 15.50 Популярний концерт, 17.05 Розр. музика, 17.45 18.00 Чеські оперет. мельодії, 18.30 Військ. орх., 22.40 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.45 Пісні, 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 22.52 (після комунікатів), 23.00 „Осуджений Фауста" оп. Берліоза, РІМ 17.15 18.00 Пісеньки й описова музика у вик. орк., 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 Вечір опер.: „Іль Карільон маджіко" муз. ком. Пік-Мандзаголія, „Роза Росса" оп. Ренцо Боссі, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Співи, реціталь А. Теодорової, мецосопран. 20.45 21.00 Оперетові мельодії.

Понеділок, 8. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера з пл., 22.15 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Соліста, 17.00 Циг. музика, 20.10, 21.00, 22.00 „Турандот" оп. Пуччіні, ВІДЕНЬ 15.30 Концерт шубертівського хору, 21.00, 22.00, Моцартівський концерт, 22.30, 23.00 Легк. та розр. музика, бас-баритон, КОШИЦІ 18.00 Форт. концерт, Музика з пл., МІЛЯНО 16.15 Танк. музика, 19.30 Розр. муз., 21.10, 22.00 „Танок щастя" оп. Штольца, ПРАГА 16.15, 17.00 Популярний концерт, 17.40 Нар. пісні, 18.20 Орх., 20.05 Дрібні Двоякові твори, орх., сол., 21.20 Яначекові твори, РАДІО Парі 18.15 Оперет. муз., 19.00 Пісні, 20.15 Віольончеля, 20.45, 21.00, 22.00, 23.00 Фестиваль Франк-а та Дебісі, РІМ 17.15 Соньо на арфі, 20.30 Розр. муз. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.10 Співи, реціталь.

Поза! Єдині українські шоферські курси **інж. Ярослава Білинського**

Провадженні українськими фахівими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і виписи щодня. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Радіокутик.

РАДІОВА ВИСТАВА.

Дня 25-го серпня п. р. почнеться у Варшаві перший раз Річна Радіова Вистава. Організує її Польське Радіо при співучасти установ та правного радіофонічного промислу. Вистава має завдання створити постійну організацію пропаганди радіофонії, розвитку радіотехніки та радіотехнічного промислу. Доцінюючи значіння Річної Радіової Виставн для господарського життя краю, протекторат над нею перебрали Павсеє Міністра Промислу та Торговлі Аугуста Розвя та Міністр Почт і Телеграфів Еміль Коліевський. Вистава відбудеться в будинку ІМКІ при вул. Конопницької 6, де тепер гарячково підготовляють три поверхи цього великого дому.

Вистава тривати.ме від дня 25-го серпня до 11-го вересня цього року. Підчас Виставн ще зорганізують низку цікавих нещодавних імпрез.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ СТАНИСЛАВІВЩИНИ.

В останніх часах звернено особливу увагу на радіофонізацію станиславівського воєвідства. Комітет радіофонізації в Станиславові та аналогічні комітети в Коломиї та Снятині мають надію, що їм вдасться важке на цьому терені завдання радіофонізації посунути вперед та довести до найдальших кеж. Сею Станиславівщини зрадіофонізоване дуже слабо, особливо гірські околиці. При цьому мережа радіових приймачів, дещо густіша з північних повітах, помітно рідне у південних повітах. Слід зазначити, що раніше саме в цих районах було слабше чути львівську станцію. Для вигоди радіослухачів по недостачу поправлено і тепер після зміщенни львівської радіовисильні — відбір в цілому станиславівському воєвідстві значно поправився.

Поважною перешкодою в акції радіофонізації міст є те, що електростанції по малих містах переважно чинні тільки у вечірніх годинах. Воєвідський уряд видав інструкції для старостів та всіх осіб, поручаючи збірні слухання авдицій львівської радіостанції.

БІРЖА.

Львів, 5 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 90·12, 89·68 Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·50—5,25·00. Фунти тол. 291·83.—290·10. Франки фр. 14·71—15·61, Франки швайцарські 122·00—121·20 Фунти англ. 26·12—25·96. Гульдени голл. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·00 Кор. дан. 116·60—115·75 Кор. норв. 131·13—130·15 Корони шв. 134·64—133·65 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·84—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Гель Авіл 26·10 —25·85 Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·70 Вугель 33·00, Ліпьон 90·00. Моджейів 15·25, Остроленць 63·00, Стараховичі, 39·25. Габербуш 51·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25, 3 інвест. 53·00, серія 93·50 3 пов. інв. 2 ем. 82·00 серія 91·25 5. конверс. 70·00 прем. дол. 93·00 4 консол. 67·75

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бальон. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . . 3·70 зол.

Тенденція на масло і молоко, сильна на яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

Замість квітів на могилу **бл. п. Стефанії Тарновецької** зложила на „Рідну Школу" зол. 8,— **Калина Луніянович.**

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ГОСПОДИНЯ з довголітньою практикою у священника шукає відповідного заняття. Зголошення: „Діло" під „Інтеліґентна". 1633 1-1

МЕШКАНИЯ

ДВІ гарні кімнати, кухня, новітний комфорт, перший поверх, від 1. вересня, Тарновського 43, умовини в Управі „Трансакція", Длугоша 1. 1621 2-3

СОНЯШНЕ, гарне, трикімнатне мешкання, комфорт, околиця Потоцького заряз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Руська 20. Тел. 230-53. 1642 1-1

РІЖНІ

ПОВІДОМЛЯЄМО ВПАНІ, що працюючі фірми Штір — **Марися і Тося** і довголітній працівник фірми Нусбаум, відомий як **Сташко** відкрили своє власне заведення при вул. **Гродзіцьких 4**, бічна Ринку і поручаються ласкавим ВПаням. 1632 1-2

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття й. ШТРАССЕР (передше Крака), Галицька 15 **(подвіря)**. 1578 5-10

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ! Тринка спідниння за 4 зол. тільки у **МАРИСІ І ТОСІ** від Штіра, **Гродзіцьких 4.** 1632 1-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

УПРАВНЕНИЙ ДЕНТИСТ

Юлій Штайнвурцель

ЛЬВІВ, УЛ. ГОРОДЕЦЬКА 124

625 **ВЕРНУВСЯ.** 1-3

ІНТЕРНІСТ

Др. Ярослав Гинилевич

ВЕРНУВСЯ

і ординує

у Львові, вул. Городецька 53 А. І. п.

1639, 1—3,

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 172 (15.003). Львів, неділя 7. серпня 1938. Орган руських місцевих господарств. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПОЖЕЖА НИЩИТЬ НЕНАДІЙНО НАШІ ГОСПОДАРСТВА тому хоронім і забезпечуймо своє майно, асекуруючи від огню також свої рухомости (хатню обстанову, господарське знаряддя, живий інвентар, пашу і збіжжя)

У ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

яке за дрібну оплату виплачує повне відшкодування за втрачене майно.

ЦЕНТРАЛЬНА

Малопольська Каса Ощадности

У ЛЬВОВІ

(раніше Галицька Каса Ощадности)

РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.

Установа публичного права.

Видає ощадностеві книжечки на ім'я і предявника

З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ

Веде рахунки біжучі і чекові.

РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.

Замісцеві виплати — П. К. О. 500-198.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

В ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас лякота, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Гармати грають -- дипльомати радять.

НОВИЙ НЕВДАТНИЙ НАСТУП СОВІТСЬКИХ ПОЛКІВ НА ЯПОНЦІВ.

Совітські частини намагалися сьогодні рано заатакувати японські становища в околиці Чанкуфен, одначе японська артилерія приневолила їх до відступу. Комунікат японського міністерства війни додає, що наступ почався по год. 6.30 рано (місцевий час).

На полудне від озера Чанчіч до наступу вирушили: курінь піхотинців і коло 50 повзів. Одночасно на японські становища на північ від Шашаопін наступав курінь піхоти з 60 повзами.

ЧИ ПРИЙДЕ ДО ПЕРЕМИРЯ?

Зі змісту розмов між японським амбасадором Шігемітсу та Літвіновом, проголошеного японським міністерством закордонних справ — виходить, на думку політ. кол — що обі сторони погоджуються в засаді на мирне полагодження граничного конфлікту. Першим висліджения граничного конфлікту. Першим висліджения граничного конфлікту. Першим висліджения

УРОЛЬОГ
Др. Богдан Макарушка
спец'яліст недуг нирок і мочево-полових органів
ВЕРНУВСЯ
і ординує від год. 3 — 6 попол.
у Львові, вул. Руська 16. І. п. Тел.: 108-85.

ника „Куріера Варшавского" проф. С. Стронського і чільного члена Стронництва Людового проф. Котя. Всі вони по черзі різко заперечили, нічеб до масонерії належали. З другого боку п. Л. Козловський покликувався на якісь масонські катальоги, заповідаючи, що прийде час оголосити на їх підставі взагалі докладні списки польських масонів. Справа булаб може притихла, якби не те, що заплутали до тієї дискусії особу Пілсудського. Появилися спомини одного зі старших пілсудчиків Барановського, який впевняв, що становище Пілсудського до масонерії було радше прихильне. Проти цього виступив голова Інституту Й. Пілсудського у Варшаві, марш. Славек, який зрештою п. Барановського в його переконанні не захитав. Нині чуємо дискусію, коли і як Пілсудський використовував масонерію для справ польської державности перед 1918. р. і які мав з нею пізніші звязки та як і відколи явно поборював масонерію.

Справа безумовно чисто польського внутрішнього характеру. Але для пізнання польських відносин вона дуже характеристична. Боротьба за саму засаду — щоб ніхто з чужоземних чинників не мав законспірованого впливу на державне життя — безперечно правильна. Зрозумілий теж острах, щоб зокрема не мали впливу ті, які у справах міжнародньої політики фактично, у практиці, посередньо а то й безпосередньо підтримують лінію совітського комісаріяту закордонних справ. А проте, коли хочемо бути обективними, то не можемо стриматись від враження, що в даному випадку, в цілому тому крику про масонів, річ іде більше про словесну боротьбу і про законспіровану кампанію проти деяких осіб, ніж про справді інші шляхи польської політики, про її інші цілі та методи праці. Бо про розбіжности на грунті конкретних життевих проблем чуємо в тій полеміці найменше.

Для нас, українців, критерієм справжнього світогляду кожного поляка та його справжнього обличчя, як діяча і політика, є його підхід до української проблеми. Але тут мусимо заявити, що не бачимо абсолютно ріжниці поміж тими, що їх зараховують до масонерії і деким із тих поляків, що масонерію найпалкіше поборюють. Масонерія без сумніву відіграла поважну ролю у визвольницькому русі народів*), сьогодні та сторінка історії масонерії вже мабуть закрита. В усякому разі не маємо найменших підстав казати про її позитивний для нас і прихильний нам вплив на терені якоїнебудь держави, в межах якої живуть українці. Коли вірити напр. п. Л. Козловському та не вірити пп. Сікорському, Ратаєві і Стронському, і коли прийняти, що вони донедавна були масонами, чи ще ними є, то чим їхнє становище до української проблеми ріжниться від становища самого п. Л. Козловського?! Очевидно, на словах нам не залежить, бо вони не свідчать про обличчя політика: пригадуємо собі часи, коли премієром був ген. Сікорський, який обіцяв і не дотримав ріжних речей п. А. Васильчукові, і коли премієром був проф. Л. Козловський, — і не можемо пригадати собі особливих яскравих ріжниць національної політики в отих двох періодах. Проти масонерії виступає нині, щоправда, і „Політика" і „Мисьль Польска", себто ті групи публіцистів, які поручають стосувати супроти українства ліберальний і толерантний курс. Але-ж проти масонерії застерігається і краківський „ІКЦ" і ті кола ОНР, які у практиці ще стоять супроти українців та українства на староендецьких позиціях. Колиж казати про безспірний лібералізм таких масонів, як пок. Аьджей Струг, то теж практичного хісна він нам ніякого не дав.

Тому нас, українців, польська дискусія про польських масонів, ані гріє ані морозить. Проблеми української масонерії у нас нема. Спроба, яка була — вже за польських часів — притягнути до масонерії також і деяких українських діячів та створити в Галичині новий осередок — не дала була ніякого позитивного висліду. Народини та розвиток нових великих ідеольогічних рухів, особливо народини і стихійний зріст націоналізму, як реакції проти комунізму, створив нові атракційні осередки думки і діла. Як довго на Сході Европи находиться СССР, якого устрій, ідеольогія і режим мусить викликувати реакцію у формі ексльосивного і воюючого націоналізму, так довго нема місця на ідеї та організаційну структуру таких організацій, як колишні масонські льожі.

ік.

*) Цікавих можна відіслати до розмірно найприступнішого інформаційного джерела: Eugen Lennhoff: „Die Freimaurer" — „історія, істота, праця і таємниця королівського мистецтва", — В-во „Phaidon-Vrl.", Zürich—Leipzig—Wien 1932, стор. 368 і 102 ілюстрацій. Про українську масонерію є там невеличка згадка у відділі „Росія", на 168 стор., де кажеться про масонські льожі у Києві, Полтаві, Одесі й Житомирі. „У 1900 р. (читаємо там) була там мова про основання української великої льожі. Але вона могла повстати тільки на час кількох місяців щойно у 1919 році, у Проскурові, підчас короткого періоду української незалежної Республики". На черговій сторінці автор палко боронить масонерію перед закидом її большевицьких симпатій. — Як відомо, кілька літ тому багато шуму наробила у нас поява у Парижі невеличкої російської брошурки на 32 стор. друку Н. Свиткова: „Масонство в русской емиграції к 1 января 1932", де маємо кілька речень про „Велику Льожу України", що про неї згадує Ленгоф. У поіменному списку названо і Петлюру („Григорий гетман") і Павла Скоропадського та кількох інших визначних діячів гетьманського періоду 1918.

Рік засн. 1808. Рік засн. 1808.
ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ
Братів Фельчинських
у КАЛУШІ — тел.: 20.
і Л. Фельчинського і С-ки
в ПЕРЕМИШЛІ — тел.: 11-08.
ДОСТАВЛЯЄМО дзвони гармонійні в різних тонах і вагах.
ПЕРЕЛИВАЄМО старі розбиті дзвони і достроюємо до гармонії по бажанню.
МАЄМО ЗАВСІДИ на складах у фабриках у Калуші і в Перемишлі більшу кількість дзвонів у вагах від 10—500 кг.
ДОСТАВЛЯЄМО дзвони без попереднього задатку, а в разі невигоди — власним возом забираємо.
УВАГА! Перестерігаємо перед наслідництвом жид. фірми Бергера в Станиславові, яка підшивається під нашу фірму.
Крім Калуша і Перемишля жадної фабрики не маємо.

Расизм в Італії.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, 1. серпня 1938.

Трапилось мені нераз, що хтось із наших чи знайомий чужинець вийшов зі мною на Капітоль та просковзуючи зором по величавих копулах ренесансу і барока, зупинявся на чотирогранній великій копулі та питав:

— А це що за баня, що в цій гармонії вражає таким дисонансом?

— Це, бач синагога...

Оттаке саме з жидами в Італії: вони є, але хто знає Італію, той знає і відчуває, що в її суспільній структурі вони творять таки окреме середовище.

Жиди тут живуть доволі приховано, для байдужого ока непомітні. До цього дуже помагає їм зовнішній вигляд, що наближує їх до народів півдня Европи. Вони тут нагадують китайських жидів, що „інколи здається вам, що це китайські жиди, то знову, що це жидівські китайці". Щойно побачивши в святині в залізній скрині „тору", переконуєтесь, що це таки жиди — як каже д-р Юзеф Векcберг про китайських жидів.

Італійське відродження та часи лібералізму принесли і жидам тут свободу і рівноправність. Впало гетто. Перечитуючи листи К. Кавура бачимо, що він вів фінансові торги з паризьким Ротшільдом. І саме за часів боротьби Італії за соборність, а ще більше в перших роках її соборности й самостійности, жиди на малий свій відсоток населення зуміли зайняти низку поважних становищ у молодій державі.

Само розселення жидів в Італії, їх зосередження вже вказує на їх тяготіння до осередків чи то державного промислу й фінансів, чи адміністраційної влади. Від найдавніших часів, постепенно (від кінця XV ст.) вони поселились у таких містах: Анкона, Ези, Спеція, Ліворно, Тріест, Верона, Рим. Це головні звена в ланцюзі розселення жидів. Ті звена сильні й досі. Найсильніші: Тріест, Анкона, Рим.

Сьогоднішня Італія нараховує понад шістьдесять тисяч жидівського населення. І на сорок чотири міліони італійців, цей малий відсоток жидів займає видні — більше чи менше — становища в міністерствах — найбільше: війни, закордонних справ, народньої культури, національного виховання, а про м-ство фінансів що й говорити. Останнє число місячника „Ля віта італіяна" за липень під наг.: „Багато жидів" вичислило дванацять провідних становищ в Національному Інституті Дослідів у руках жидів. Рим, що має до двацять тисяч жидівського населення, має і таких фінансових потентатів жидів купців, як Коен, Піперно, Таліякоццо, що мають теж великі хліборобські маєтки.

При помочі своїх поширених впливів вони й у сучасній Італії жили своїм життям. Почали виринати конфлікти на тлі суперечних інтересів держави й жидів. Уряд бореться напр. проти урбанізації, а жиди з усіх-усюдів із малих міст, сіл Італії та зза кордону, переносяться до великих міст, головно до Риму. Політичні конфлікти виринули через дві ідеольогічні течії, які не користуються симпатіями режиму: комунізм і соціялізм, дарма, що обидві вони взаємно собі суперечні.

Жива участь молодого жидівського елементу у ліво-соціялістичному та комуністичному русі в демо-ліберальному періоді перед фашистівським переворотом чимало пошкодила загальній справі жидів в Італії. Потім італійський уряд нерадо глядів на палку сіоністичну акцію, тоді, коли італійська закордонна політика казала рахуватися з мусульманським світом. Уряд поставив справу рубом: Палестина або Італія. Усі жидівські провідники заложили підданчі заяви вірности фашизмові й Італії. Це було тому два роки. Ще року нема, як розійшлась була вістка, що жидів в Італії будуть усувати з усіх державних становищ. Уряд видав півофіціяльну заяву, що це неправда та що жиди відповідно до свого відсотку займатимуть державні становища.

Приїзд Гітлера до Риму весною причинився до того, що дисонанс у суспільній структурі сучасної Італії дав себе відчути трохи яскравіше. Що до цього причинилися жиди, втікачі з Німеччини, про це й сумніву не може бути. Бо не дивлячись на те, що ті втікачі зуміли, при допомозі тутешніх жидів розмірно добре улагодитись, вони скрізь викликали настрої проти Гітлера. Дальше — ті скептичні, як не глузливі настрої у справах Еспанії, це теж дисонанс, записуваний тут на рахунок жидів: справа для італійців дуже дражлива, бо на полях бою в Еспанії по національному боці ллється італійська кров. Навіть справа домішки кукурудзяної муки при випіканні хліба заторкнула господарську політику жидів в Італії.

Таким робом ріжні причини складалися на повільне, але постійне назрівання антисеміцьких настроїв в Італії. Поки що маємо вияв тих настроїв у полеміці на тему расизму. В цій полеміці дискутанти торкаються усього життя Італії: політичного, економічного і культурного (музика, малярство, фільософія, тощо). Досі проти жидів виступали тільки одиниці, такі, як Франческо Конполя, справді великий учений, професор політичних наук, Джіованні Преціозі, редактор і видавець місячника „Ля віта Італіяна", член великої Фашистівської Ради Фаріначчі й ін. Тепер уже видно, що віжками антисемітизму поводить сам уряд.

Є тут думки, що це „не по фашистівськи" вести словесну полеміку, а просто видавати деякі розпорядки. На це відповідь така, що полеміка має познайомити населення Італії з цим питанням, щоб населення не було заскочене новими розпорядками. Маємо враження, що проголошення расизму в Італії та палка пресова полеміка, це головно осторога перед дальшим напливом жидів з інших країн Европи до Ита-

дії. Можна здогадуватися тільки, що перед якимись розпорядками влади прийдуть ще деякі зміни людей на чільних становищах ресорту внутрішньої політики Італії, хоч — щоправда — політика находиться тут в руках одних і тих самих — Мусолінія — так, що властиво зміна людей не зміняє ходу політики. Метою цієї полеміки може бути й бажання перевірити настрої жидівського населення Італії, а в першу чергу його провідних одиниць.

Не обходиться тут у цій кампанії й без проявів гумору. Є тут у Римі щоденник „Іль Джіорнале д' Італія", офіціоз між офіціозами. Його начальний редактор Вірджініо Гайда, кажуть, має доступ до „джерела" і він подає вістки з першої руки. Продавці часописів викрикують по вулицях назву цього часопису додаючи: „зі статтею Гайди!" Становище того часопису було завжди фільосемітське, що навіть виявилось у підході до — українців. Напр. усі щоденники Риму й інших більших міст Італії, не кажучи вже про провінцію, містили й містять більші й менші статті — а не замітки! — про нас, про наше життя на наших землях, чи про культурно-політичні прояви життя українців в Італії. „Іль Джіорнале д' Італія" ніколи цього не допустився: Україна, українці — невідомі йому поняття. Але виразну фарбу пустив цей часопис 28. червня ц. р. помістивши довгу статтю проти Селіна та його останньої антисемітської публікації. Стаття має такий стиль, що міг/аб бути сміло поміщена хочби і у львівській „Хвилі", при чому, обективно кажучи, з журналістичного боку написана блискуче. Але не минуло й дві неділі, а той офіціоз кинувся на жидів, як 105-відсотковий аріець.

Є в цій справі ще одна сторінка: постава Ватикану! Нема сумніву, що Ватикан є проти політики антисемітизму, проти викидання жидів з Італії, проти воюючого расизму, як теорії і як політики. Ходять чутки, що виступ уряду у справі расизму був поставлений давніше вже, але папа загрозив енциклікою. Нині вже мабуть ніякі енцикліки не стримають Мусолінія від лінії, яку зайняв супроти жидівського питання. Через те італійський антисемітизм може викликати ще другий новий фронт боротьби — конфлікту з Церквою. І тому за розвитком цих подій в Італії з таким зацікавленням слідкує нині ввесь світ.

М. Зазамський.

РОВЕРОВІ ОБОДИ

Найвище признання ощадним,

що щадять у рідних банках, наприклад:

У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.

Земельна „свобода" у селянсько-робітничій республиці.

Недавно появилась публікація Гліба Лазаревського „Земельний Устрій Совєтської України", видана у Варшаві 1938 р. Щоб познайомити наших читачів з цією справою, поміщуємо цю статтю оперту на згаданій публікації.

Землеустрій Совітської України переходив кілька стадій розвою. За першу стадію можна вважати геніяльний маневр Леніна, що з метою зєднати собі українське селянство для червоної революції, проголосив поділ поміщицької землі на українській території між українських селян. Одурений таким чином селянин дав змогу московському наїзникові загарбати всю українську землю, а себе обернути в стократ гірше, ніж перед тим, закріпощеного, безправного наймита червоного — на зміну — пана. За словом Леніна Всеукраїнський Революційний Комітет проголосив 5. II. 1920 р. закон, яким всі сконфісковані совітською владою поміщицькі держави, монастирські й удільні землі перейшли у безплатне користування безземельних і малоземельних селян і сільсько-господарських найманців. Землі трудових селян-власників залишилися надалі при них. Але вже дня 2. березня 1921 р. признають селянам користування землею тільки на час 9 років, при чому відібрали від них потрібну кількість землі під радгоспи, запасний земельний фонд і цукроварні. Щоби втихомирити викликану цим реакцію селян, встановили 27-го травня 1922 р. безречинцеве землекористування, але вже на другий рік виступили проти багатіших селян т. зв. куркулів.

Так було до 1927 р., коли то встановили землекористування тільки в складі земельної громади, що дало початок колективному землекористуванню. Було три форми колективного землекористування: 1) товариство спільного оброблення землі, тобто поодинокі господарства обеднувалися для спільних робіт; 2) сільсько-господарська артіль, де індивідуальну форму господарства замінено усуспільненим господарством; 3) сільсько-господарська комуна, де усуспільнено все аж до споживання. З цих 3-ох форм вдержалась тільки друга. Згідно з планами колективного землекористування ухвалено на V. Всесоюзному Зїзді, в травні 1929 р., колективізацію господарств незаможників і середняків з особливим притиском на нищення куркулів. І від цієї пори пішла війна проти індивідуальних землевласників (одноосібників), яка і довела до того, що по введенні в лютому 1935 р. нового статуту сільсько-господарської артілі залишилось всього коло 380.000 одноосібних господарств, які користувались несповна п'ятьора мілионами га землі на загальне число 44.545.000 га всієї землі в межах УССР. Вкінці колективізацію землекористування устійнила остаточно нова конституція СССР, яка в 6-тій статті зазначає, що земля — всенародне добро, державна власність, отже вся належить державі — себто СССР (?!).

Під цю пору справа землеустрою Совітської України представляється так. Залежно від того, кто землею користується, можна її поділити на такі групи: 1) Земля, якою користуються колгоспи; 2) земля, якою користуються індивідуально окремі господарства колгоспників; 3) земля, якою користуються індивідуальні господарства (одноосібники); 4) земля, якою користуються радгоспи (державні господарства); 5) земля, якою користуються кооперативні господарства і відділи робітничого постачання; 6) земля, якою користуються інші землекористувачі з сільсько-господарським виробництвом; 7) земля державного земельного фонду.

ЛТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 19.

ДОРА ВАНЬО. 2

Чутливе серце.

Вже втретє прочитувала листа, а ніколи не встигла дійти до кінця. Завжди хтось перешкодив...

„Слава Ісусу Христу, дорога моя дитино вжесми давно не мали від тебе вістойки (що за стиль). Ци знаеш ти, моя дівойко, що на тебе одну надія моя. Продалисмо корову та трохи приодягнуся на зиму та треба було всім, бо всі вже геть, чисто пообдирались. та, як знаеш, хлопське туне, а жидіське дороге. От купив Гриць чоботи собі, а Мариси жоні черевики, на тих старших дітиськів теж дашо кинути треба. А ти стара бабо, сиди з малими онучатами на печи та грійся. Тобі вже нічого не треба гет ми ся всьо поздирало, пальці з ходаків вилазят, а тута стара сведра, шосми ту двероки привезла здирается також. Нимаю ничо типлого абим на себе закинула абим старі плічі зогріла... а зима така страшна... а я так мирзну дівойко, гей, гей... абис могла взнати, як на біда тисне, тобис ми таки прислала дашо, абим си хоч кожуха купила даяке. Так, так дівойко... Кілько я Вас мала, кільком у світ вивела, а потіхи з Вас ни маю жадної. Пишеш ми, абимся збирала та до Тебе приїздила. Та якже я можу їхати, колим гола та боса... А до Турки дорога далека, а я хвіров ни можу нияк їхати, бо ня гет розтрясе. А на колії? Та я ни їхала ще, я як жию. Твій Тато далеко наїздився, находився. Ще заки у ту Гамерику поїхав, то пішки аж до Відня з волами ходив. А мені, баби, ни було як розїзджати. А деби я тепер на старі літа свої кости у твое камінне місто вивозила? Та якби там вмерла, не було би де ховати мене, бо там хіба камінь та камінь. Вже Ти дівойко борши приїдеш гев до мні, як я д тобі.

Пишеш жо тися добре поводит, лино гроший ни маеш. Та я, моя дівойко, вік свій звікувала і вас всіх звінувала, а певне стільки гроший і ни виділа, що ти одного дня видаеш..."

Задумалася пані Заліпська: І що тут відписати старовині? Хіба вона зможе зрозуміти мене? Хібаж вона знає, як тут живеться? Мушуж я відповідно вбратися, хоча всі бачать, як скромно вбираюся. Не можуж-ж я відректися кіна, театру, чи хочби кавярні. Адже це моя духова пожива. Мені треба доконче нових вражінь, щоб свого таланту не змарнувати.

Часописи — правда, — я їх мало купую і то тільки тому, що присилають додому, но і письменник мусить завсіди держати палець на жиячику життя. Бо поправді, що ті часописи мені нового дадуть? Те, що вони пишуть і я сама написалаб. Прочитаю заголовок статті, то вже можу цілий зміст подати... Тільки треба часом перекинути, чи нема там чого про мене...

Я вже так хотілаб ощалити, щоб післати щось мамі, але ніяк не можу. Ну, на чім-жеж тут щадити?

Чути дзвінок. Пані Ніна сердита. І знову не дадуть мені докінчити? Нагадує собі, що Ганусю післала до позичальні вілмінятн книжку. В хаті немае нікого. Вона сама. Треба самій виглянути, хто дзвонить. Коби хоч не жебрак...

— Бррр... Які осоружні всі ті вілзливці. Кожне суне їй під ніс свою гризоту... Немов би вона не мала досить своїх власних...

На всякий випадок треба скоренько причепуритись, хтоб там і не був, бо не можна знати.

Один мазок: уста, як вишні.

Пушок швиденько по лиці.

На брови нема вже часу, бо хтось настирливо домагається, щоб відчинити.

Пані Ніна, відсвіжена, накинувши на плече легоньку нагортку, а на лице милу усмішку (на всякий випадок), — виходить. Показується, що це кравчиня принесла нову сукню до міри.

— Ах, це ви, пані Таранова. Прошу, прошу, заходьте. Яка я рада. Дорога пані Таранова, ваш прихід для мене завжди в сазу пору. От саме сьогодні вранці я думала собі, чи ви зможете викінчити цю сукню до четверга. Мені її конче треба. В четвер ідемо з мужем до кавярні. Там збирається найліпше товариство. Не можу-ж я завжди в тій самій суконці ходити. Цим разом має теж бути кількох артистів-маляріа. Отже мій муж обіцяв, що підемо, якщо тільки матиму туалету, як і годиться носити пані директоровій Заліпській.

— До четверга? Тяжко буде, але попробую.

— Як думаєте, пані Таранова, чи мені в цім колірі до лиця? Я ще досі непевна, чи я добре вибрала? Може треба було взяти інший колір?

Пані Ніна не перестає говорити ввесь час, примірюючи перед дзеркалом сукню.

— А оттут... Чи Вам не здається? Щось немовто надто викроене. Тепер такі глибокі декольти не в моді. Тут знову збоку щось немов дується. Пождіть, пождіть. Принесу друге дзеркало..... О. Так, тут добре, але декольт ззаду рішуче за плиткий. Треба доконче витяти, тим більше, що спереду за глибокий. А тут о, о, о. Тих недостач є тут стільки..

Губки пані Ніни стягаються немов шнурочком. Зморшка між бровками показує, що вона невдоволена.

— Алеж, пані добродійко. Що знову? Тут таких страшних недостач нема. Признаю, що

КОЛГОСПИ.

Колгоспи — це найбільш поширена форма землекористування. Колгосп — себто сільськогосподарська артіль — це по словам статута, добровільне (?!) обєднання трудящих якогось села, станиці, хутора, щоб спільними засобами виробництва і спільною, зорганізованою працею будувати колективне, тобто громадське господарство. Це господарство ведуть на землі, що її власником є держава. Членами артілі можуть бути всі трудящі від 16-го року життя, за винятком куркулів і позбавлених виборчих прав. Їх обовязок — причинитися своєю працею до осягнення якнайбільших користей зі спільно управляної землі, берегти спільне добро, піднести трудову кваліфікацію членів артілі, їх культурний рівень, тощо. Справами артілі завідують загальні збори членів за посередництвом управи артілі в складі 5—9 осіб, вибираних на 2 роки. На чолі управи стоїть голова артілі. Йому до помочі є заступник, бригадири і завідувачі. Контролю виконує ревізійна комісія артілі.

Артіль розпадається на дві бригади: рільничу і тваринницьку. Роботу члена артілі оцінюють в трудоднях, що зазначають у трудових книжках і підсумовують наприкінці року для евіденції роботи і прибутку члена. Землю дістає артіль в безплатне та безречинц. користування в точно означ. межах, яких не можна зменшувати. Землі під загрозою кримінальної відповідальности не можна продавати, купувати, ані давати в аренду. Управа землі відбувається згідно з точно встановленими планами. Кожна артіль має до своєї розпорядимости: усуспільнені господарські будівлі, худобу робочу і годівельну та птицю. Крім цього користується машинами і тракторами Машиново-тракторних станцій (МТС), за відповідною заплатою в натурі.

Колгоспи мають доставляти збіжжа державі по встановлених дуже низьких цінах, контрактувати важніші сировини для промисловости, платити податки, асекурацію і т. д. І щойно після заспокоення всіх внутрішніх потреб колгоспу можна — і то за дозволом центральної влади СССР продавати збіжжя на вільному ринку.

Член колгоспу дістає за кожний трудодень заплату в натурі і грішми.

За невиконання зобовязань супроти держави на колгосп накладають грошеві кари, стягають примусово недоставлене і навіть притягають до судової відповідальности.

КОЛГОСПНИКИ.

Це ті, що крім колективної праці в артілі дістають для особистого користування ділянку присадибної землі величини 0.25 — 1 га з усуспільнено-земельного масиву, виключно під сад або город. Цю землю наділюють їм з окремого земельного фонду, будьто коштом одноосібників, але ніколи коштом землі колгоспу. Колгоспник у своїому дворі може мати ще власні житлові і господарські будинки, господарське знаряддя і худобу та птицю в означеній кількості. Обовязки колгоспників супроти держави такі, як і колгоспів, і подібна відповідальність з карою позбавлення волі.

ОДНООСІБНІ ГОСПОДАРСТВА.

Індивідуальні господарства, як незгідні з колективним устроєм просто вняті з під права. Тому вони заникають і невдовзі мабуть зовсім зникнуть. І хоч конституція СССР допускає істнування приватних господарств, то вони настільки залежні від держави, а навіть від її нижчих органів, що майбутність індивідуального господарства згори пересуджена. Найдрібніше невиконання накинених згори зобовязань супроти держави потягає за собою великі грошеві кари аж до конфіскати майна, а то й особисту судову відповідальність власника з кримінальними санкціями і переселенням. Обовязки одноосібників супроти держави є багато гостріші.

РАДГОСПИ.

Радгоспи — це державні підприємства, в яких держава є господарем з усіма правами і наслідками. На початку 1935 р. загальне число радгоспів на Україні було 776 з 4 мілионами га землі. В останніх роках число це значно зменшилося, поверх мілиона га землі відрізали від радгоспів і приділили колгоспам. На чолі радгоспу стоїть директор, якого призначує і звільняє Наркомат радгоспів СССР. Директор має помічника і двох заступників. Крім цього є ще управителі філій, агрономи, завідувачі і т. д. При кожнім радгоспі є політичні відділи, яких завданням є партійно-політична робота, добір кадрів радгоспу тощо. Начальник політвідділу відповідає за виконання плану і здачі продукції спільно з директором радгоспу. Супроти держави має радгосп обовязок здачі усієї продукції, податків і мірчука (від млива).

КОЛГОСПИ І ВРП.

Кооперативні господарства — це допоміжні сільські господарства, а відділи робітничого постачання (ВРП) — це підприємства, що допомагають постачанню продуктів робітникам. Одні і другі зліквідовано.

ІНШІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІ.

В першу чергу це індивідуальні робітничі господарства. Робітникам дозволено мати землю розміром 1/8 до 1/4 га на робітничу родину, виключно під городи. Тут належать ще всякі наукові заведення, дослідні інститути, сільсько-господарські стації і учбові заведення, сільські школи, дитячі будинки тощо. Всі ці землі звільнені від усякого податку і достав. Оплачують тільки мірчука.

ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД.

До державного земельного фонду належать землі, які є власністю держави і мають за завдання забезпечувати запотребування землі всіх інших землекористувачів. Найповажніший — це лісовий фонд, що числить біля 4 мілионів га лісів.

М-р П. Чорній.

плечі можна глибше витяти, щоб підкреслити білість ваших плечей. Позатим сукня мов вилита лежить на вас. Тай стать ваша така стрункa, прекрасна, що не трудно добре зробити, яку тільки хочете сукню. Якже вам до лиця у цій барві! Виглядаєте на шіснацятилітню панночку!

Пані Ніна гляділа вдоволено на свою відбитку у великому дзеркалі. Друге, менше, піддержуване дбайливо рукою кравчині вказувало на гармонію зачіски і гарно закроених білих плечей. Сукня прилягала мов до статуї. Та пані, як кожна гарна жінка бажала похвал від когоб то не було і через те вередливо підшукувала в ній усякі хиби. Гарну жінку похвали мужчин і подруг завжди псують, дарма чи вона велика інтелектуалістка чи проста робітниця.

Кравчиня поправляла дещо і з правдивою насолодою подивляла твір своїх рук, що справді цим разом їй надзвичайно удався.

— Пані добродійко! У вас такий витончений артистичний смак. Ця барва чудово дібрана до вашого лиця, волосся до всієї вашої постави. Тай загалом. Про те кожний у Львові знає: ніхто не вміє так зі смаком підібрати барви і форми кожної, окремої частини гардероби, як це вміете ви.

— Ет, перебільшуете, моя мила. Ви любите мене перехвалювати. Але, правда. Добре, що ви мені нагадали! Передовсім мусите признати, що цей хист гарно убратися я у великій мірі завдячую вам і нікому більше. Цеж ви завжди радите мені, коли, як мені вбиратись. Але... Очевидно, що в тому є дрібка і моєї співучасти, але щодо цієї сукні. Тепер слід би дібрати відповідну торбинку. Отож, порадьте мені, яка торбинка була би найвідповідніша до цієї сукні?

— Авжеж найвідповіднішою видається мені та срібна, що пані редакторова недавно купили.

— Алеж, пані Таранова. Срібна торбина до такої скромної суконки? Та що Вам? Що за думка? Ви нераз дивні. Якжеж це ви мені радите? А я щойно перед хвилиною подумала, що щодо одягу то можна зовсім здатися на ваш естетичний смак. Бачу і я завелася. Так. Навіть дуже завелася. Подумаємо самі.

— А можеб так ця вишивана з полтавським узором?

— Котра? Ах. Та, що мій муж купив мені на імянини? Ні. Ця також не надається. І колір не гармонізує з кольором цієї сукні. Вже знаю. Ви певне скажете, що тепер контрасти в моді. Так, правда, контрастово вони відповідають собі. Але... Знаєте. Я так чомусь не люблю її.

— То можеб та з крокодилиної шкіри?

— О, та — маєте рацію. Щодо кольору то вона дуже відповідна. Але, що з того, коли вона вже страшенне знищена. Я вже рік тому як її купила...

— А може...

— Ні... Знаєте, треба переглянути усі. Це вже пізніше я сама зроблю. Та мені таки здається, що між ними всіма нема ніодної, що підходилаб направду до цієї сукні. Аджеж я не хотілаб невдатним добором решти гардероби знівечити вашу чудову працю. Мушу усе дібрати, щоб тим яскравіше підкреслити чудову форму сукні. На жаль, здається, треба буде знов якусь марну десяточку видати на нову торбинку. Тай то ледви, чи стане. Тандити купувати не стану.

— Пані смак — найкращий дорадник.

— Так... так... Пригадую собі. Я вже десь на якійсь виставі щось подібного бачила. Деж це було? Пошукаю. Шкода видавати знову гроші. Я так тепер мушу ощаджувати. Але — щож зробити. Це так сказати моя фахова конечність.

— Но, хто, як хто, але пані редакторова хіба не мусять вже так дуже числитися з грошми!

— Що? що такого ви кажете? Я не мушу вязатися? Адже кожний бачить і знає, скільки платні має директор нашої установи. Чи вона така велика? А що мій муж при тому видавець, то ви думаєте, що нині видають такі книжки, що приносилиб дохід? Алеж пані Таранова. Видавництво книжок це в нинішних часах у нас річ високо патріотична, але страшенне мало оплатне. Хіба хто з наших письмаків напише якусь книжку, що моглаб розійтися в тисячах примірників. А хочби щось такого написав, то критика зараз поробить свої застереження і вже люди бояться купувати. Врешті — пощо купувати, коли можна у знайомого редактора одного чи другого позичити тай за дурно прочитати? Тай ще й дві випозичальні маємо. Правда — в них більший рух на перекладне письменство, але щож поробиш? Може колись люди навчаться і своїх письменників читати.

— Но, — я пані добродійко мало в тому визнаюся. Але мені здається...

— Не скромничайте, пані Таранова. Я знаю, що ви теж цікавитесь книжками. Знаю теж, що ви не все життя були кравчинею. Що колись, правда, інакше бувало. Як жив ще ваш небіжчик...

— Алеж, пані добродійко...

— Не бійтеся, ні. Я тільки припадково про те довідалась. Не стану нікому розповідати, що наша знана кравчиня Таранова теж колись до гімназії ходила. Знаю, що це моглоб відстрашити декого з ваших клієнток, отже я дискретна...

— Я прошу в усякому разі паню добродійку не згадувати про те, що було, минуло. Я тепер тільки кравчиня і тільки про справи, звязані з моїм фахом можу говорити.

— Ох! вибачте. Я не хотіла вас вразити. І на тепер ця розмова між нами скінчена.

(Докінчення буде.)

Національне свято Швайцарії.

(Від власного кореспондента.)

Женева, 2. серпня 1938.

Дня 1. серпня 1291 р. обединали урочистою умовою кантони Урі, Швиц і Унтервальд свої сили для оборони своїх дібр і волі. Впродовж віків обединалися навколо них інші 19 кантонів під шляхетним гаслом швайцарців — „Один за всіх, всі за одного". До традиційної засади волі приєдналась пізніше невтральність, якої конфедерація дотримувала в повній мірі і яку Федеральна Рада проголосила поновно перед цілим світом дня 21. березня ц. р.

Перший день серпня став національним святом Швайцарії, яке обходить урочисто ціле населення. По всіх містах і селах дзвонять цього дня дзвони, а по заході сонця загоряються по горбах і горах традиційні вогні.

Женева — наймолодший з усіх кантонів, вона пристала до Конфедерації щойно в 1813 р., по звільненні від наполеонської окупації, але її історія щільно злучена з історією цілої Федерації і вона святкує день першого серпня з неменшим, а може навіть і з більшим захопленням ніж деякі інші кантони, може також і тому, що вона оточена з трьох боків чужою державою. Дуже характеристично для Швайцарії, що це свято не офіційне; хоч Женева була вже від ранку прикрашена різноколіровими прапорами всіх кантонів, почалося властиве свято щойно вечором. З порту виплили чотири розкішно ілюміновані пароплави, переповнені веселим людом, кожний з орхестрою, відвідати сусідні прибережні оселі, осяяні також святочними вогнями. Але переважна більшість женевців взяла участь у традиційнім поході, що посувався через ціле місто до широчезної площі Плен-Палє, де відбуваються всі женевські віча. Попереду маширував військовий відділ з орхестрою, за ним посувались численні делегації різних товариств та організацій з прапорами, групи громадян різних кантонів в національних одягах, головно жінки, історичні групи женевців в одягах дотичних часів, старі гренадирі наполеонської доби з подовгастими барабанами, що тарахкотіли в старшний спосіб, відділ з цілим лісом швайцарських прапорів, спортовці в білих одягах і жваві, веселі юрби женевських громадян. Над Женевою літали військові літаки творячи рухомі сузірря своїми ліхтарями.

На площі, з трибуни, обставленої прапорами, промовляли представники влади, в той час, як по цілій площі то тут то там підносились і опадали світляні водограї фаєрверків та вибухали святочні петарди, заборонені властиво від цього року. Міцним голосникам промовців вони зрештою шкодили небагато. Від цивільної влади промовляв заступник голови Державної Ради Переар. Його промова зовсім не була історична, хоч і починалась від заснування швайцарського союзу. Він казав: „Ми швайцарці і будемо ними, доки будемо вірні засадам пакту, відчитанню якого ми так уважно прислухалися. Будемо сподіватися, що жертви, які швайцарський нарід приніс для зреорганізування своєї армії, віддалять від наших кордонів небезпеку, що тяжить над нами. Світові події показують нашим громадянам, як дуже треба бути обединаними". До цього єднання закликав промовець відкидаючи і спроби введення клясової диктатури і намагання деяких противників її змінити демократичну структуру Швайцарії.

Дуже характеристичне для сучасного політичного моменту, що з найбільшою промовою на національному святі в Женеві виступив представник армії, полковник Гізан. Висновки його цікаві і симптоматичні: Військо було висловом федерального союзу від моменту його заснування. Кілька років по довершенні пакту на полонині Грітлі союз довів свою збройну силу перемогою на узбіччях Моргартену. В бою біля Семпаху (1386) 1500 селян чотирьох кантонів перемогли австрійського герцога і урятували волю Союзу. Швайцарське військо втілює й тепер ще єдність націй. Його гасло: бути все готовим Як 650 років тому, так і тепер швайцарський вояк має у своїй хаті свою зброю і муніцію і плекає свого коня. Нарід є армією і армія народом".

Двадцять років тому Швайцарію врятовано від Москви завдяки рішучости військових провідників та жертвам вояків, в яких 3800 брутально вбито. Цього ми не забуваємо. І ще цього року зрадники країни ужили проти армії всіх своїх засобів: насильства, брехні, наклепів, образи. Нічого не помогло. Армія тримається добре проти демагогів, комуністів, большевиків..." Два роки тому швайцарський нарід перевищив позичку на національну оборону і перебрав на себе нові великі тягарі. Промовець дає докладний образ спортової підготови швайцарської молоді до військової служби і висловлюється рішуче проти введення постійного війська та його уніфікації. Він гостро відкидає акцію тих елементів, що „дістають накази ззовні", і закінчує при бурливих оплесках закликом до традиційного федералізму та демократії. Офіційне свято закінчено національним гимном. Але святочне хвилювання женевців тривало ще добру частину літньої ночі.

В Берні мало це свято більш офіційний характер. Там виступили з великими промовами президент Бауман і федеральні радники Піле і Мота, звертаючись до країни в німецькій та французькій мові. В Ціріху промовляв шеф військового департаменту, федеральний радник Мінгер і порівнював Швайцарію з їжаком, від якого поколеться кожний, що захоче здобути її морально чи збройно. Він висловлював також жаль, що Швайцарія не осягнула ще того рівня внутрішньої політичної єдности, якого вимагає сучасне міжнародне становище. З закликом до необхідної єдности звернувся він зокрема й до швайцарської молоді. Учасники пластового таборування, що саме закінчилося в Ціріху, взяли також участь в поході з нагоди національного свята.

Свято це закаламутили трохи ціріхські фронтисти (націоналісти) уладивши, не зважаючи на заборону, похід із смолоскипами. Але невеликі заворушення, втихомирені швидко гумовими палками, поза місцеві рямки не вийшли. На загал цьогорічне національне свято свідчить про внутрішне скріплення Швайцарії.

М. Данько.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 37

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916).

(З приводу роквин смерти поета).

XX.

ЯСНІ І ТЕМНІ ХВИЛИНИ.

Гнатюк був уже в горах, у Криворівні, коли я сам зайшов до поета, додому. Було це мабуть у серпні. Спека припікала. В поета двері стояли настіж відчинені. В кімнаті не було нікого, тільки поет. Не памятаю, як це сталося, але ми ходили обидва по кімнаті, туди і назад, і розмовляли. Спочатку ми ходили, як звичайно ходиться, але згодом поет почав ходити чимраз скоріше. Видно, йому робило приємність те, що я мушу з ним майже бігти. Коли ми скінчили так гуляти по кімнаті, ми посідали. Наша розмова того дня йшла зразу на буденні теми, а потім перейшла й на літературні. Поет пригадав собі, що я студіюю так зв. „українську школу" в польській літературі і радив мені прочитати книгу Маврикія Мохнацького „Повстане народу польскего рр. 1830 і 1831". Він говорив зі мною про буденні справи, про „українську школу" і про згадану книгу Мохнацького, доречі, розумно.

Десь у половині вересня того року я довідався від Гнатюка, що Франко переказував через Карла Бандрівського до мене, щоб я повернув йому якісь книги. В мене не було ніяких Франкових книг від січня 1907 року, тому я пішов з Гнатюком зараз у найближчу неділю до поета поспитати, які саме книги він думає, що є в мене. Коли ми прийшли до поета, він сидів недалеко від полиці, на якій було багато гарних, спілих яблук. Поет відчиняв рот, його дружина вкладала в нього кусочки яблука і він їв їх нервово. Дружина пояснила нам, що вона „так лікує Франка" яблуками та й ще лікуватиме його якимсь зіллям і він буде здоровий як раніше. Потім нарікала вона на лікарів, сказала, що нездорово годувати Франка мясом і вийшла. Тепер я поспитав поета, чи це правда, що він казав Бандрівському, що я взяв якісь книги і не віддаю. Поет відповів мені рішучим голосом:

— Так, ви взяли мені сім золотих леґенд св. Григорія і всі відбитки моєї розвідки „Слово про збурення пекла".

На це я йому: — Я леґендами не займаюся й навіть не знаю, що є сім золотих леґенд св. Григорія, а щодо відбиток, мені їх не треба, бо розвідку „Слово про збурення пекла" маю у „Записках". Автім, якби я хотів відбиток, то як член виділу Наукового Товариства я міг би їх мати скільки захочу...

Нашій розмові прислухався також син поета пок. Андрій. Він, почувши про що йде річ, миттю зняв з шафи звязані відбитки і поставив їх перед поета зі словами:

— Але-ж, тату, в нас давно стоять на шафі відбитки „Слова про збурення пекла"...

Поет поглянув цікавим оком на відбитки, засоромився і замовчав.

З цієї пори поет вже не впоминався більше від мене книжок але і я вже більше не заходив до нього додому. Ми стрічалися і балакали з собою й далі, але вже тільки в книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, на його засіданнях або на вулиці.

XXI.

ПОДОРОЖ ДО ОДЕСИ.

Десь у жовтні 1909 року Франко постановив їхати в Одесу. Видно ідея, що там, в Одесі есть замурований в університеті рукопис з описом чудотворного лікарства на його недугу, сильно опанувала була його душу й не давала йому супокою. Бандрівський радився мене та й Гнатюка, що йому робити з Франком, бо і грошей немає, і нема йому чого їхати в Одесу, а тут клопіт з їздою, коли впреться і конче захоче їхати. Ми радили йому, щоб він пішов до російського консуля, приготовані на те, що він не підпише йому пашпорту. Бандрівський і зробив так, як ми радили йому. Але поет був хитріший за нас. Коли з пашпортом не вийшло йому нічого у Львові, він поїхав у Чернівці і там, не знати за чиєю допомогою, йому підписали пашпорт і він просто з Черновець, у листопаді того самого року, поїхав в Одесу[1]). З Одеси прийшов був лист до

[1]) Д. Дорошенко (Останній побут Івана Франка у Київі, Л. Н. Вістник 1926, кн. VII—VIII) і С. Шелухин пома-

З рішень Управи Пром-банку:

Кредит будуть признавати в першу чергу тим підприємствам, в яких підприємствах чинно працює ощадностева Збірниця. Доказ зрозуміння дрібної ощадности — це доказ свідомости й совісности підприємця. Надто банк мусить моральне вобовязання супроти тих, що приходять до банку не тільки тоді, як їм треба кредиту.

Піоніри ощадностевої акції користуються довірям

Пром-банку

Львів, Гродзіцких 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

За душу нащадків нашого боярства.

ПРО „ЗОЛОТУ КНИГУ УКРАЇНСЬКОЇ ШЛЯХТИ".

Одним з найморшніших і найчастіше стосованих польською публіцистикою окреслень наступу на нас є слово „ревіндикація". Вона обхопила м .ін. також „шляхту загродову" в Галичині". Вона, мовляв, була колись польська і тепер вертається до первісного власника" чи пак „до рідного пня"...

Забута Богом і людьми Турчанщина в Галичині мала ніби то кинути перша гасло „ревіндикації" загонової шляхти. Тут то, по словам польських публіцистів проявилося „незвичайно сильне тяготіння шляхотського елементу до організації під гаслом національного (польського) відродження". А з Турчанщини пішло вже те „тяготіння" скрізь, по цілому Підкарпатті, по Волині та Поділлі. Почався той „стихійний рух" у 1935 р. а вже в 1937 міг відбутися організаційний зїзд загонової шляхти з львівського, станиславівського й тернопільського воєвідства, на якому було коло 4.000 учасників! На зїзді вирішили закласти Союз Загонової Шляхти, що в лютому 1938 р. уладив у Перемишлі зїзд відпоручників шляхотських „кулок", яких зявилося там аж 400.

Від листопада 1936 р. до квітня 1938 р. повстало тих шляхотських „кулок" аж 246 а згуртували вони в собі 16.000 загонових шляхтичів.

„Ревіндиковані" шляхтичі користуються всякими допомогами та взагалі ласкавим відношенням адміністрації, на терені їх сіл ведеться теж жвава польська суспільна робота.

На тих, що самі „ревіндикувалися" та ще й других помагали „ревіндикувати" ми не маємо ні способу ні аргументу. Люди є людьми, а голод це найгірший дорадник. Та не самі тільки лакомі й голодні опинилися в числі тих 16 тисяч! Хочеться вірити, що є поміж тими тисячами й такі що піддалися тій акції не з матеріялістичних побудів. Тут уже приходиться говорити просто про пожинив національного і станового неосвідомлення.

Ніде правди діти: польський наступ на нашу загонову шляхту був сильний і зорганізований; розпоряджав такими засобами пропаганди й агітації, що радше треба дивуватися, що його успіх такий, розмірно, невеликий. Малохарактерних одиниць нам не жаль. Куди грізніший для нас відсоток тих людей, що переходять до іншого національного табору з переконання. Їх шкода і до них треба теж промовляти аргументами, які їх переконалиб.

Зробити це нелегко, але зробити можна. Нам треба тільки сягнути в скарбницю історичної правди, винести її на світло й довести до відома тих, що помиляються.

Підставовим засобом ворожої нам аргументації, так би сказати ревіндикаційним правильником і підручником цілої акції є книжечка, що її доцільно й вирахувано спрепарував польський сенатор Владислав Пульнарович п. з. „Рицерство Польске Подкарпація". Постійним орґаном і бюлетином акції є спеціяльний часописний орґан „Побудка", що виходить у Перемишлі.

Кілька принагідних ґазетних статтей і одна брошурка, це, мабуть чи не все, що ми досі протиставили тій акції. А ніхто того не заперечить, що українській шляхті треба дати до рук не брошурку, а книгу, що в ній би вона могла проглянути себе, мов у дзеркалі й на голословні й натягані виводи могла найти в ній зависїди аргумент і доказ своєї дійсної національної приналежности від діда-прадіда. Багатотомовим польським гербарям і ґенеальоґічним студіям мусимо протиставити бодай одну, совісно й науково опрацьовану книгу провеніенції та сучасного стану української шляхти. А коли в такій книзі буде не тільки голословно сказане, але й доказане автентичними документами, що майже вся кармазинна польська шляхта, (князі й вельможі) є українського, династичного або боярського походження, а дрібна, загонова наша шляхта, це нащадки староукраїнської військово-феодальної системи оборони нашого пограниччя й земельної господарки та адміністрації наших князів, тоді нелегко буде першому-ліпшому „ревіндикаторові" фантазувати про „зукраїнщення" польського напливового елементу там, де його ніколи не було й бути не могло. Коли в такій книзі буде „чорно по білому" доказане, що не тільки більшість шляхотського, але й шляхотно-творчого елементу в польській культурі, політиці й суспільному житті, це люди безсумнівного українського походження, тоді не тільки підійметься самопочуття нашого громадянства взагалі а шляхти зокрема, але й не буде обєктивної можливости відірвати від нашого національного пня тих, що орґанічно з ним звязані.

Довідуємося, що така праця, під заголовком „Золота Книга Української Шляхти" є саме в підготуванні, й не пізніше, як з кінцем цього року повинна появитися на книгарських полицях.

Покищо устійнений її зміст, що виглядатиме так:

І. Частина: Про анахронізм і актуальність культу родового дерева в нас. II. Первопочини українського боярства, від протоісторичних часів до упадку Галицько-Волинської Держави. III. Про герби взагалі та про печатні знаки українського боярства зокрема. IV. Українські князі, пани й бояри в Литовсько-Українській Державі. V. Українське боярство в межах Польщі, від Казимира до Люблинської унії. VI. Українська шляхта в культурно-національному русі XVI. до XVII. в. VII. Українські утитуловані роди в Козаччині й державному будівництві Гетьманщини. VIII. Українське культурно-національне відродження XIX. ст. та участь шляхти в ньому. IX. Шлятха в УСС-ах. X. Шляхта в УГА, уряді та адміністрації ЗУНР. XI. Українська шляхта й ревіндикаційна акція сучасности.

II. Частина: Поіменний словник українських шляхотських родів.

Треба сподіватися, що українське громадянство прийме цю книгу з отвертими раменами. Бож вона збагатить нас на одну ще ділянку пізнання минулого, що з ріжних причин залишалася досі поза рямцями нашого зацікавлення — як це бачимо останніми часами — уможливила повести протиукраїнський наступ на ще одному відтинку.

(Хто мав би якісь завваги й побажання в звязку з цею справою, зволить написати до нашої редакції з приміткою на коперті: „Золота Книга").

Львова мабуть від д-ра Липи або від д-ра Луценка, в якому один з них сповіщав, що Франко в Одесі, і в якому були описані враження, які Франко зробив на тамошніх українців. В кого той лист і чи взагалі не пропав він підчас воєнної завірюхи, — не знаю. Коли не помиляюся, то в тому листі була якась згадка і про рукопис з описом чудотворного лікарства на Франкову недугу. Але у спогадах С. Шелухина[1]) і А. Ніковського[2]) немає ніякої згадки про той рукопис.

„WIELKA UTRATA".

Не памятаю добре, чи перед подоріжжю Франка до Одеси чи після неї, памятаю тільки, що було це восени й коло єзуїтського костела у Львові, як він здибавши мене, почав розказувати, що віднайшов дальшу частину „Dziadów" Міцкевича і хоче її друкувати в „Записках" Наук. Товариства ім. Шевченка. Мене дуже здивувало і відкриття поета і його замір друкувати „відкриту" частину „Dziadów" в „Записках" і я поспитав його яким способом вдалося йому зробити таке відкриття. Поет відповів мені, що сам рукопис щасливим випадком купив він у антиквара Гельцля й дуже радо оповів мені історію мандрівки того рукопису, далеко ширше, як написано у вступі до виданого ним рукопису п. н. „Wielka Utrata", рукопис, а властиво копія Міцкевичевого твору, переходила з рук до рук, аж накінець опинилася в руках митрополита Йосифа Сембратовича, потім кардинала Сильвестра Сембратовича, а по його смерти з його бібліотеки попала в руки Гельцля. Я поспитав поета, які докази в нього, що знайдена копія це твір Міцкевича. На це він сказав у зовсім спокійнім тоні, що він надприродним способом одержав відомість, що найдений ним рукопис дальшої частини „Dziadów", якої наголовок за задумом самого Міцкевича „Wielka Utrata", це копія Яніни Вітвіцкої[3]), знайомої Міцкевича. Я очевидячки, не хотів оспорювати вже автентичности твору Міцкевича, сумнівався тільки, чи редактор „Записок" схоче друкувати у них „Wielką Utratę", що не має нічого спільного з українознавством. На це поет сказав, що твір такий цікавий, що його треба видрукувати в „Записках". За якийсь час я довідався, що „Wielka Utrata" знаходиться вже в залізній касі директора друкарні К. Беднарського. Михайло Грушевський був у клопоті, як повестися супроти Франка, і просив мене, щоб я переглянув рукопис і сказав йому свій осуд про нього. Беднарський, посміхаючися, видав мені у великій тайні червоно оправлену книгу з „Wielką Utratą" і передне слово до неї, продиктоване Франком синові Андрієві. Я прочитав скоренько одно й друге й написав свій осуд Грушевському, що „Wielka Utrata" — це неграмотний твір невідомого автора, а передне слово Франка показує, що залізні обручі його льогіки розхитані. Передне слово Франка було тоді інакше написане, як появилося пізніше друком. В ньому з одного боку писав поет, що Міцкевич належить до „найгеніяльніших людей, яких тільки видала людська раса" і що „тяжко нам уявити собі ту силу ґенія, що проявлявся у нього іноді чи то в часі горячих дружніх розмов, особливо під впливом досить примітивної флетової музики, чи то в хвилинах самотних прогульок, чи то серед гуркоту паріських вулиць або гучних диспут польської еміґрації", а з другого боку писав про „Імпровізацію Конрада", вершок Міцкевичевої поезії, що вона „інтересна як обяв манії великости" і що Міцкевич „подав багато симптомів тої манії в ріжних психічних збоченнях, що виявлюються в ріжних уступах імпровізації". Знаходилася у тому передньому слові ще й згадка про мемуариста Миколу Маліновського, про якого пише поет, що він утратив зір, „працюючи в архівах, хроніках, а може й проливши не одну сльозу, заховану перед світом". Рівняючи тепер у памяти текст копії „Wielkiej Utraty" з видрукованим у книзі текстом, мені здається, що Франко значно виправив писаний текст, а то в ньому було стільки усяких помилок, що трудно було читати.

(Далі буде.)

дяються — перший, що Франко був у Києві 1909 р. „десь так у квітні, а може в початку травня", а другий, що Франко був у Одесі „в 1912 році".

[1]) Л. Н. Вістник, кн. VII—VIII, 1926 р.

[2]) Життя й Революція, кн. V, 1926 р.

[3]) Володислав Міцкевич писав, що Яніна Вітвіцка не тільки не була знайомою Міцкевичів, але, взагалі не було такої на еміґрації.

Інвалідські ренти б. українських вояків.

У „Деннику Законів" з 5. ц. м. появився такий розпорядок міністерства суспільної опіки і міністерства скарбу: До 31. травня 1939 р. як останнього речинця, можуть зголошувати право до інвалідських рент ті учасники б. українських формацій, що в часі 1918/19 втратили щонайменше 45% здатности до праці.

В означеному речинці можна зголошувати домагання з титулу ушкодження в часі від 1-го червня до 15. липня 1919 р. Як відомо, закон з 1932 р. признає інвалідські ренти тим учасникам б. українських формацій, які є без засобів прожитку, а речинець закінчення боїв закон означив по день 1. VI. 1919 р. В новелі до того закону спочатку 1938 р. цей речинець устійнено на день 15. липня 1919 р.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

І Румунія вже приступає до поладнання меншинних справ.

В Румунії призначено професора університету Сільвіна Драґоміра ґенеральним комісаром від меншинних справ. Згідно з постановами конституції оголошений регулямін цього комісаріяту передбачує, що

всі громадяни без ріжниці походження, віроісповідання і раси рівні перед законом та користають з тих самих політичних прав. Національні меншини можуть користуватись матірною мовою в релігійних, пресових і торговельних справах, в особистих взаєминах, на зборах і вічах. Можуть теж уживати матірної мови в судах і мають право організувати добродійні, релігійні і суспільні товариства та школи з рідною мовою навчання. Румунський уряд дасть повну підтримку меншинам у дільницях, де вони творять більшість населення. Вкінці регулямін стверджує, що начальники і референти нового ґенерального комісаріяту повинні знати мову меншини, якої справи полагоджують.

Мадярська преса пише: Румунський уряд дає доказ політичної далекозорости, оголошуючи новий статут у хвилині кризи в Чехословаччині і актуалізування національної проблеми. Новий статут є доказом, що румунський уряд освідомив собі нарешті значіння поладнання проблеми національних меншин.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ

єдина

Українська Каса Ощадности з правом пупілярности приймає ощадностеві вкладки і уділяє кредити на найдогідніших умовинах.

ЧЕК. КОНТО 144755. ТЕЛ. 1207.

Над джерелом Дністра.

ОДИН ДЕНЬ У РОЗЛУЧІ.

Репортаж.

Половина липня.

Якщо хочете побачити найгарніше місце у нашім краю, їдьте до Розлуча — казали мені знайомі бойки — і я поїхав.

Поїзд на лінії Львів-Самбір-Сянки мчить стрілою по залізних рейках. У поїзді глітно. Найбільше внуків Мойсея — вони знають, що таке свіжий „люфт". Нашого брата не видко.

— Ледви я прочитав ґазету і... вислухав концерту на цимбалах, а вже кондуктор кричить „Розлуч! Літники висідати!"...

Висідаю. Ще не зійшов на перон, а вже повно візників і „чічеронів" обскочило мене з усіх боків і кожний тягне до свого „фіякра". Ледви обігнався.

Стою і вдихаю повними грудьми гірське повітря. Казали мені, що в Розлучі найкраще улітку, тобто від червня до вересня. Тоді гори дихають здоровлям. І справді. Чую живіший обіг крови. На небі липень. Довкола чудова погода і... смерекові бори. Зміна й тиснення повітря сприяють доброму настроєві та зовсім успокоюють нерви.

Саме село Розлуч лежить удолині між верхами ланцюга гір Високого Бескиду. Зпід верішка одної такої гори, яку тут дехто називає теж горою Розлуч, від сторони села Вовче, випливає наш славний Дністер. Джерело ріки — це мала криничка, яка тепер часом навіть висихає. До Дністра, зараз коло джерела, вливаються інші малі потічки, своїми водами його підсилюють. Насолоджуюся хвилину чудовим краєвидом, але тільки хвилину, бо маю всього один день, а хочу пізнати цілий Розлуч. Часу не стає. Сходжу в гори до села. Сама ходанина по горах не представляє тут ніяких труднощів, ані небезпек, — провідників не треба.

По дорозі стрічаю тітку Гафу, від якої довідуюся, що Розлуч щойно недавно став клімативною місцевістю. Село має тепер коло 260 читичною місцевістю. Село має тепер коло 260 чи-тичною місцевістю. Село має тепер коло 260 чи-тичною місцевістю. Село має тепер коло 260 чи-т

стоїть „ліжко" — звичайна собі прича збита з дощок. Але вже тут і там, як мені казали, мають люди „панські" меблі. Долівка з глини. Сама хата „курна" або „чорна", але є вже багато хат з комінами.

Маю охоту ще почати з ґаздинею балачку про „строї", про варення тощо, але часу брак. Вже полудень, а я ще не був на літнищі. Тому кидаю кілька слів і виходжу. На дорозі коло школи бачу громадку дітей. Це — як мені відтак пояснили — польська дитяча півкольонія. Наші діти туди теж заходять на... сніданя; дають для приманн щоденно рано горнятко молока. На весну всі шкільні діти діставали сніданя. Тепер дають лиш тим з кольонії. Діти, як діти, одні в чистих одягах, але більшість у брудних і подертих сорочинках. Личка їх бліді, блідень-кі, аж сині. Це а голоду! Ґазди, яких стрічаю по дорозі, звичайно насуплені, дивляться на мене підозрливо. Певно взяли мене за екзекутора або якогось „холерника" — так називають тут між собою літників. Тут і там, бачу, білять плоти...

Так поволі заходжу в „панську" частину села, тобто на літнище. Тут уже бідн не видко. Нужда й голод тут не мають приступу. На узвічі гір розсілися чепурні віллі, в них повно літників. Здебільша внуки Авраама... Є тут кілька жидівських крамниць, пансіонів, овочарень, цукорня, фризієр і двох чи трьох сезонових лікарів. Серед повені чужих підприємств — одно наше. Це пансіон і цукорня-харчівня п. С. Ґери. Він теж має кіоск з набілом — продає вироби „Маслосоюзу".

Вечоріє. На дорозі повно літників. Недалеко чути музику. Там почався дансінґ. Кілька пар крутиться під такт джез-бенду. Настрій веселий. І не диво. Люди приїхали відпочити. Хочу оглянути докладно літнище, але... вже час до поїзду. Мушу лишити це на другий раз...

Андрій Качор.

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА, ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

Товариство, що помагає мистцям.

Коли нераз чуємо чи читаємо про те, що в якомусь іншому народі стоїть погано справа з книжками, що їх мало хто купує і тому їх наклади не переходять звичайно двох-трьох тисяч, коли чуємо, що хтось там ліквідує оперу, бо не виплачується, бо треба докладати до неї грубі тисячі, коли довідуємося, що малярі якогось там державного народу голодують, бо мало хто сьогодні купує образи, коли бачимо, що чужі літературні й мистецькі журнали ледви клигають, — то нам наче камінь спадає з грудей: що годі, мовляв, дивуватися, коли у нас те саме...

Хтось може вважати це за деяку потіху в нашому положенні, хтось може виправдувати цим всі недостачі нашої культурної праці, все те, чого в нас не зроблено і чого не робиться. Та це вже у своїй основі помилкове становище. З двох причин. По-перше: необхідности національно-культурної праці в нас та в деяких інших народів не можна навіть рівняти. Ми все ще тягнемося у хвості велико-культурних народів і перед нами ще багато праці та зусиль, щоб не тільки надробити занедбане в ріжних причин, але піти вперед, далеко вперед. По-друге: не можна рівняти обставин, серед яких ми живемо і працюємо, з обставинами, серед яких доводиться працювати іншим народам. Тому, коли клигання дечого в інших народів треба вважати за недостачу, за поганий стан, то в нас подібне клигання — це вже позитивне явище.

Щоб не було непорозуміння. Коли в якомусь народі, що має свою державу, якийсь літературний чи мистецький журнал ледви-ледви втримується, появляючись в накладі тисячі чи двох тисяч примірників, то це поганий стан. Але такий самий наклад у нас, серед наших обставин, треба вважати успіхом, бо успіхом у нас є вже сама поява журналу, що вже й говорити про те, коли він втримується і правильно виходить.

Коли виходити з такого становища, то треба ствердити в нашому національному житті дуже багато позитивних явищ, треба ствердити справді подивугідну розбудову ріжних культурних та економічних ділянок, треба ствердити розмах у праці, що на свою користь зовсім неспівмірний з нашими обставинами і нашими засобами.

Може бути, що широкий загал нашого громадянства не багато знає про те, що саме у ряді тих установ, товариств чи гуртів, що то своєю працею наближають наш народ до культурного рівня інших народів, іде повним кроком товариство, що поставило собі за мету: причинятися до розвитку **пластичного мистецтва** підтримкою тих, що те мистецтво творять. Маємо на увазі Українське Товариство Прихильників Мистецтва у Львові. Кажемо, що широкий загал нашого громадянства може мало про це товариство знає. Це тому, що не вважаючи на свою працю, Товариство Прихильників Мистецтва залишалося ввесь час якби в тіні, не дбаючи ні трохи про якийнебудь розголос. Люди, що віддають свій час і свою безкорисну працю тому Т-ву, станули на становищі, що найважніше — це вести роботу, все інше прийде само по собі разом з успіхом праці.

І працювали. Назбиралося досить того всього за ввесь час, від початку існування Т-ва, тобто від січня 1931-го року. Ще в тому самому році, в половині жовтня, улаштувало Т-во у Львові виставу картин, в якій взяло участь 37 малярів з 270 експонатами. Цю виставу відвідало 2591 осіб.

На другий рік — 4. XII. 1932 — відбулася друга виставa заходом УТПМ. В ній взяло участь 26 мистців зі 185 експонатами. В цьому самому році, але раніше, бо у квітні, у Варшаві в салях „Захенти" пройшла з великим успіхом індивідуальна виставa творів Олекси Новаківського, яку теж зорганізувало УТПМ.

В 1933-ому році Т-во прийшло на добру думку: виставу з попереднього року вислало на провінцію і вона з великим успіхом обїхала всі наші провінціональні осередки, як Тернопіль, Перемишль, Коломию, Станиславів, Дрогобич, Бережани, Підгайці і т. д. Цим Т-во зробило свого роду перелім в організації наших мистецьких виставок. Хоч така виставa у Львові триває нераз місяць чи півтора, то все-ж бувають випадки, що комусь з ріжних причин не доведеться побачити, хоч виставa відбувається в місці. Що тоді вже й говорити про тих, що мусять чекати якоїсь нагоди, щоб поїхати до Львова або таки приходиться і спеціяльно вибиратися, щоб побачити виставу. Це не завжди легко. А тут Товариство Прихильників Мистецтва зробило так, як той приповідковий Магомет з горою, що не хотіла до нього прийти: пішов до неї. Товариство Прихильників Мистецтва пішло з культом мистецтва до провінціонального громадянства і добре зробило: переконалися, що коли нашому громадянству якнебудь влекшити якусь справу, то вдячнішої публики від нього немає.

З подібним успіхом Т-во влаштувало в 1934 році в листопаді третю виставу — 19 учасників з 186 експонатами — і в лютому 1936 року посмертну виставу Олекси Новаківського, яку відвідало коло 4 тисячі осіб.

Почавши від 1931 року УТПМ уладило цілу низку відчитів з ділянки мистецтва: одні самостійно, інші (зима 1934-35) спільно з АНУМ-ом. У 1936 році Т-во уладило святочний вечір, присвячений памяті Олекси Новаківського. Тай узагалі особою цього нашого визначного маляря УТПМ особливо займалося, оцінюючи якслід його талант і становище, яке він своїми творами заняв в українському малярстві. У 1932-ому році, у 60-ліття народин мистця Т-во вшанувало йогоювилейним даром, хатою в Дорі, а в 1934 видало гарну, з багатьома чорними та кількома коліровими репродукціями його творів, монографію О. Новаківського, яку написав проф. д-р Володимир Залозецький. Ця монографія добула на виставі „Української книжки" в Празі першу нагороду.

Коли мова про видавничу діяльність, то не можна не згадати, що УТПМ помогло гурткові учнів О. Новаківського „РУБ" видати мистецький журнал „Карби".

Направду вже це, досі сказане, свідчить про те, що люди, які входять до Виділу Т-ва, не люблять бути членами Виділу для самої тієї чести, але навпаки: їх намагання ідуть в тому напрямі, щоб Т-во якось виявилося, щоб воно щось зробило. Оті намагання пізнаємо ще краще, коли бодай одним оком глянемо на харитативну діяльність УТПМ.

Не треба писати багато про те, серед яких обставин живуть сьогодні наші мистці. Коли люди, що мають постійну працю і постійну місячну платню в нинішніх часах ледви звязують кінці з кінцями, то що вже й говорити про тих, що їх існування залежне від того, чи знайдеться серед нас кілька одиниць, які можуть собі дозволити на такий вибаг, щоб купити образ. А коли навіть взяти під увагу ті заробітки, що їх можуть мати і мають наші малярі при наших видавництвах, то й те все таке невеличке і непостійне, що спирати на цьому якесь „улаштоване" життя — важко. Не диво, що багато наших мистців живе дуже скромно, а деякі то просто у злиднях. І ось тут дуже потрібна така установа, як УТПМ, що має на меті помагати нашим мистцям і матеріяльно.

Довідуємося, що УТПМ давало мистцям у потребі беззворотні підмоги, і — що найважніше — піклувалося молодими адептами мистецтва, учнями Вищого Інституту Мистецтва (давніше мистецько-декоративний відділ Державної Технічної Школи). В цьому Інституті є тепер коло 40 учнів-українців, що виявляються найздібнішими одиницями серед загалу учнів. Це здебільша бідні хлопці, що пішком прийшли до Львова і не мають нераз на склянку чаю. Треба було, щоб ними хтось заопікувався, бодай тими найбіднішими, тими що найбільш потребують. Бо хоч не можна вгадати, котрий вояк носить маршалківську булаву у наплечнику, то звичайно можна сказати, що з талановитого учня щось може бути. І тих талановитих учнів не можна було залишити їхній власній долі. УТПМ зрозуміло це якслід і уладило спеціяльну домівку, в якій дає безплатне приміщення і навіть частинне прохарчування (при допомозі деяких наших установ) учням згаданої школи. В останньому часі в тій домівці, що міститься в „Народньому Домі" найшло безплатне приміщення 7-ох учнів. Не треба казати, яка це велика поміч для тих, що не мають де мешкати і що їсти. І треба додати, що з тієї домівки користали також деякі одиниці — самоуки, що приїздили на короткий час до Львова, щоб бодай частинно доповнити своє знання з ділянки мистецтва.

Ще не кінець! Товариство придбало в Дорі 640 сяжнів площі, на якій почало будувати „Оселю Мистців". Цю площу по бл. п. Л. Чачковським Т-во придбало частинно безплатно (деякі його спадкоємці безкорисно відступили свої частини) і частинно відкупило. На ній стане 3 домики по 5 кімнат. Крім цього ателіє для мистців, що перебувають на літниську, і будинок з салею на виставн тощо. Перший з цих домиків цього року буде готовий. За ним підуть інші. Ясно, що Т-во не може зробити цього всього відразу, бо не має нараз потрібних фондів, але коли робота почалася, то вона напевно дійде до успішного кінця. Запорука — люди, що в Т-ві працюють.

Звідки Т-во бере на те все фонди? Як багато інших подібних наших товариств: з членських вкладок та з прилюдних збірок, які відбуваються час до часу з дозволу влади. І тут треба підкреслити важний момент: Виділ Т-ва вміє справді гарно вести господарку, коли при таких скромних засобах може розвивати таку широку і безсумнівно корисну діяльність.

Гадаємо, що добре було би, якби наше громадянство поцікавилося і самим Товариством і його діяльністю. Може неодин захоче стати його членом, щоб помогти у цій справді великій роботі.

О. Б.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Після похорону ґен. Тарнавського.

КОМУНІКАТ.

Діловий Комітет для уладження похорону бл. п. ґен. Мирона Тарнавського — подає до відома, що закінчив свою працю, звязану з похороном та своє звідомлення зложить громадянству після вакацій, у місяці вересні ц. р.

Діловий Комітет складає на цьому місці щиру подяку тим всім організаціям, установам, фірмам та особам, які своєю матеріяльною допомогою уможливили йому якслід влаштувати похорон бл. п. ґенерала.

До Ділового Комітету впливають письма від ріжних установ і осіб у справі памятника бл. п. ґен. Мирона Тарнавського. Діловий Комітет подає оцим до прилюдного відома, що справу збереження памяток по Начальному Вождові, як також справу видання альбому з похорону і пропамятної книги — передав Діловий Комітет покликанним до цього установам. Музей і Видавництво полагодять ці справи в порозумінні з Діловим Комітетом. Справою памятника на гробі бл. п. ґенерала — займеться Товариство Охорони Военних Могил у Львові. У звязку з тим — просить Діловий Комітет пересилати жертви, призначені на будову памятника просто на конто Товариства Охорони Военних Могил в Земельнім Банку Ґіпотечнім у Львові, з дописком „На памятник".

Діловий Комітет.

ДЕРЕВО

Кооператива з відпов. уділ.

Львів, ул. Глибока ІІ. а. тел. 261-89

ВИГОТОВЛЯЄ: проекти, плянки, калькуляції, оцінки експертизи з ділянки деревного промислу торговлі.

УЛАДЖУЄ: промислові і торговельні підприємства для збуту і переробки дерева.

ПОСЕРЕДНИЧИТЬ: в закупі і збуті деревного сирівця, тертих матеріялів і фабрикатів та машин до обробки дерева.

ПЕРЕВОДИТЬ: вируби і маніпуляції зрубові.

ПРИЙМАЄ: технічний і адміністраційний нагляд деревних підприємств та лісових господарств.

ВИШКОЛЮЄ: фахівців для праці в деревництві.

Модерні методи — кваліфіковані сили — скорість і дешевість праці — совісна і корисна обслуга П. Т. членів і клієнтів.

10 хвилин з жертвою нападу в Чижикові.

ЩО ОПОВІДАЄ СТЕПАН КАСПЕРСЬКИЙ?

Степан Касперський лежить у 41-ій салі Українського Шпиталю, на II-ому поверсі. Перше ліжко від дверей. Уже зі сходів побачив мене й оба всміхаємося назустріч. Касперський сідає на ліжку. Його ліва рука в гіпсі. Міцно, без слів стискаємо собі руки...

— Ну, як ви себе почуваєте? — присідаюся на крайчику постелі. — Видужуєте?

— Видужую поволі, Богу дякувати.

Обличчя цього 30-літнього свідомого селянина з інтеліґентними очима, що вже дивилися в очі смерті, має глибокі зморшки болю.

— Рука ще трохи болить — каже. — Але голова вже пригоїлася...

Він похилив чоло й на самому вершку черепа видно великий, 6 цм довгий, півопухлий шрам зі струпом, довкола якого вистриґли буйку чуприну.

— Здорово вас опорядили — морщу чоло від цього вигляду. — Залізом били, чи як?

— А залізом. То було щось таке грубе, як рука, а важке, що просто як вдарив, то так і прилипло. Як впало на ногу... О, я вам покажу рентґенівські світлини...

Касперський перехиляється на загіпсовану руку і здоровою правою добуває з нічного столика два великі чорні шматки паперу. Це типова світлина з апарату Рентґена: На одній кости руки, на другій — ноги.

— Це рука — показує Касперський на кістку що зломана у двох місцях поруч себе.

— А це нога...

Кістка переломана й відсунулася вбік одна від одної. Жахливий мусів бути удар, як дивно, що видержала його голова, де лячний шрам показує, як близько була смерть.

— І досі не знаєте, хто це був? Не пізнали ви нікого по голосі?

— Не пізнав. Це було так, в секундах, що і зорієнтуватись було важко. Під хатою стріляло, закричали хором: „Отаєраць, поліція!", жінка крикнула „Степане, тікай, бо поліція!" — і в хаті вже ліхтарки і крик: „Бій кабана!" Жінка крикнула ще: „Чого кричите, дитину збудите!", а я отак, як наставив руку, щоб підняти з постелі, чую удар, як мені рука опала, потім у голову... Я злетів з постелі. Хтось крикнув: „Гдя ето ребя?" — мені мигнула думка: „Большевики! Звідки вони тут взялися?" — і я під постіль. Чую несамовитий удар по нозі, пхаю голову під машину, хтось світить, бє ломом по машині, машина ломиться...

Касперському блиснить гарячкою очі від цього лячного спогаду.

— Не знаю, як вирвалася жінка. В другій хаті теж крик. Хтось бє далі по машині і лається. Хтось гопнув мене в бік чоботом, бо під постіль я не міг влізти. Нагло чую: „Вирвалась! Досить!" і як дідьки щезли. Ще потягнув котрийсь по вікні, посипалися шиби з рамою — і це все.

Касперському виступив піт на чоло й він опав на подушку. Надто лячно згадувати — і його груди дихають важко.

— Кілько їх було — не знаєте? Як виглядали — не видно було?

— Я знаю... — сідає він знову так, що чорна таблиця з його прізвищем і латинськими написами хвороби над його головою. — Може десять, може пятнацять. А пізнати було годі. Осліпили ліхтарками... Тільки от завважив, що шапки мали високо пообмотувані чимсь і попід очі хусточки, ніби бородаті були...

На салі тихо. У вікна заглядають дерева святоюрського городу. Сусід Касперського дише важко гарячкою, якась пані сидить коло свого чоловіка, що теж блідий і хворий.

— Богу дякувати, що все обійшлося добре — кажу трафаретні слова. — слідство ведуть? Допитували вас?

— Не знаю. Тоді сусіди збіглись, отець прибіг, нас на фіри — і більш нікого. Один з їхніх давно мені переказував: „Я Касперського знайде, же он мне попамента до сьмерці". Якби ми були сподівалися, булиб бодай гідно боронилися. Так спочатку, як нам заповідали, то ми в хаті мали сокири та вили. Але потім втихло, я гадав, не буде нічого...

— Але ви вже швидко підете домів? Брати вже пішли, правда?

— Вчора пішов другий. Я сам. Оба ребра, що мав зломані — пригоїлися, голова теж, ще коби рука й нога. Нога пече, осьде — висунув з під накривала загіпсовану колоду — але лікарі кажуть, що все добре. Дуже таки доглядають мене...

Він опав знову на подушку, але нагло щось згадує й піднімається:

— Були тут у мене з села, багато приходить. Оповідав один з того кінця, де вони мешкають, що П. чув, як в одного з їхніх цілу ніч товклися, аж він вийшов подивитись, що це — і бачив, як їх кілька побігло з дрюками в наш бік якраз в той час, коли сталося це все. Воно виявиться, коби тільки вернутись до села...

— Вам надоїло лежати? А і в селі будете мусіти берегтись — кажу.

— Та надоїло. Знаєте, пане редакторе, це жінка, а там жінка й дитина. Добрі люди помогли, хай їм Бог заплатить, але в хаті нікого нема. Так усе стоїть, як тієї страшної ночі, побите, поломане. Жінка пішла до своєї мами, мама мої до сестри, брати до свояків... А тут іще я курю, а на салі годі — вкучиться. Та тепер, то ще поштикульгаю на коридор, але як лежав. І журюся ще, що треба буде платити за шпиталь: брати були, мати і я вже дванацятий день...

Він знову опав на подушку.

— Пане редакторе, може маєте якісь газети? Страшенне читати хочеться й нема...

— Не турбуйтесь — кажу, витягаючи кілька „Діл" і „Нових Часів". — Вилужуйте, а тоді побачимо.

— Коби тільки скоро... От, Луґ нам розв'язали — журиться ще. — І четвертий брат, секретар Луґу, що пішов на військові вправи не дає про себе ніякої вістки. Чоловік тут, а турбота своя, домашня. Дякую вам за газети...

Наші руки міцно стискаються. Дивимося собі в очі й розуміємо себе. У двері входять односельчани Касперського і всміхаються до нього —свого брата, що потерпів за них усіх, за їх завзяття, вірність і громадську стійність.

На коридорі стоїть, задивлена у вікно, біла сестра милосердя.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові, зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Лавровичі**, Львів, 2 зол. і кличуть на таку саму суму: інж. Андрія Пясецького, інж. Богдана Рака і інж. Богдана Павлюка; **Юліян Карпінський**, Гаї Нижні, 2 зол., **Клим Шанковський**, Ланцут, 2 зол.

Кооператори „Просвіти".

Четвертий Кооперативний Курс у Ворохті висловлює свій подив до 70-літньої праці Матері Просвіти, що будила українські народні маси до свідомости, підносила їх духовий і моральний рівень і стала пробудницею і на кооперативному полі. Доцінюючи вагу загальної виховно-освітньої праці через розвиток умових і моральних сил людини, курс уважає освітню працю основою, на котрій опирається і кооперативна свідомість і нахил до спілчанської праці, на котрій здійснюється ідеал справедливого господарського ладу без визиску і пониження, а процвітає дружня співпраця одиниці для загального добра. Виховання ідейного кооператора, що єднав би в собі запал суспільної праці з чинною жертвенною любовю свого народу, повинен стати угольним каменем у дальшій освітній роботі.

Вакаційний Кооперативний Курс складає привіт в 70-ліття діяльности Матері Просвіти з вдячности за плідну працю, заявляє свою відданість тим високим гаслам, котрі поставила собі Просвіта на прапорі:

В силі духа перемога і щастя народа".

У Ворохті, дня 30. липня 1938 р.

Д-р Карло Коберський, Управитель Курсу; **Іван Паньків**, секретар.

—o—

ПЕРЕД НОВИМИ ПЕРЕГОВОРАМИ ФРАНЦІЇ З ІТАЛІЄЮ.

Французький шарже д' афер у Римі Бльондель вернувся в пятницю з Парижа, де відбув нараду з мін. Бонне у справі переговорів з Італією.

Паризький „Ле Жур" пише, що незабаром слід сподіватися нової спроби французько-італійських розмов, щоб довести до середземноморського порозуміння, аналоґічно до англійсько-італійського договору. „Ле Жур" звертає увагу, щоб французи не висували на перший плян еспанського питання.

—o—

ЗМІНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ АРМІЇ, ЯКИХ НЕ ПАМЯТАЄ ІСТОРІЯ.

В англійській армії переведено зміни, яких не памятає британська військова історія. З днем 1. серпня авансувало понад 2.000 старшин згідно з пляном міністра війни Гора Веліша, який з поспіхом відмолоджує командний склад британської армії.

По широкому світі.

Мусоліні скликав засідання ради міністрів на 1. вересня ц. р. на 10-ту год. рано.

Під проводом міністра національної господарки Ґан-Юн-Кая відплила з Манджуко до Европи місія „доброї волі", щоб відвідати Німеччину, Італію, Еспанію і Сальвадор.

Віцекороль Етіопії кн. Аоста відплив кораблем „Конте Россо" до Східної Африки по кількамісячнім відпочинку в Італії після важкої операції. Перед відїздом корабля кн. Аоста відбув довшу нараду з віцеміністром Сх. Африки ген. Теруці.

Роберта Піля з американського міністерства закордонних справ призначено віцедиректором постійного бюра в Лондоні для втікачів.

До Кільон приїхав лорд адмірал Дафф Купер.

Сторінка без політики.

Що любить і чого не любить Мусоліні.

Творець італійського фашизму й диктатор Італії Беніто Мусоліні скінчив перед кількома днями 58 літ життя. Закі Мусоліні вийшов на верх слави, перейшов незвичайно важку життеву школу. Замолоду він був соціялістом і вже у школі грозило йому виключення за вихваляння убивства короля. Відтак, як народній учитель він був соціялістичним агітатором. Коли арештували його батька, який теж був соціялістом, Беніто Мусоліні втік до Швайцарії. Чотири роки пізніше викинули його зі Швайцарії, як невигідного чужинця.

Згодом Мусоліні став чоловою постаттю соціялістичного руху, який покинув щойно тоді, коли почав вести сильну пропаганду за приступленням Італії до світової війни по боці Антанти.

Дальші події з життя італійського диктатора, його побут на фронті, творення фашистівських організацій, похід на Рим — це справи загально відомі і годі їх знову переповідати.

Суть фашизму.

В Італії є в обізі двацятьлірові монети, на яких уміщені слова Мусолінія: „Краще жити один день як лев, ніж сто літ як вівця". Це речення є змістом цілого життя Мусолінія. Коли одного разу якийсь визначний чужинець запитав Мусолінія підчас побуту в Італії, щоб він подав йому дефініцію фашизму в одним реченні, Мусоліні написав: „Ми противні вигідному життю".

Вегетеріянець.

Мусоліні, який покінчив 58 літ, має прегарне здоровля. Три роки після того, як він прийшов був до влади, занедужав він важко на шлунок. Від тієї пори їсть майже тільки овочі. Мяса не їсть ніколи, лиш іноді каже приладити собі юшку з риби. Як Гітлер так теж і Мусоліні не пе й не курить.

Любить — не любить.

Беніто Мусоліні не любить назагал аристократій, хоч його зять міністр Чіяно, якого диктатор справді по батьківськи любить, є графом. Якщо йде про інші примхи диктатора, чи пак його уподобання, то він не любить грошей, котів, ні старости. Мусоліні намагається якнайменше перебувати в товаристві старших людей, зокрема втікає перед старими жінками. Кривиться він теж невдоволений, коли хтонебудь пригадає йому його вік. Коли в 1930 р. Мусоліні скінчив 50 літ в італійській пресі не було навіть згадки про роковини уродин диктатора.... бо Мусоліні цього не хотів.

Найбільше любить вічне місто.

Хоч фашизм почав розвиватися в Міляно і щойно відти поширився на цілу Італію, хоч в Міляно повстали перші фашистівські організації, то Мусоліні з усіх італійських міст таки найбільше любить Рим. Цим теж пояснюють те, що Рим сильно змінився під кермою Мусолінія. Мусоліні прикрасив вічне місто, він теж подбав про те, щоб безцінні римські виконалини видобути і підкреслити їх справжню вартість.

Крім цього Мусоліні любить незвичайно свою найстаршу дочку Еду, жінку графа Чіяно, любить книжки, літаки. При тому пропадає за розмовами зі селянами, яких випитує про всі подробиці їх життя. Зовсім не скриває цього що любить володіти і що хотів би володіти якнайдовше.

Мусоліні забобонний.

Мусоліні вважає себе фаталістом і при тому є незвичайно забобонний. Він сам нераз оповідає, що перед кожним із шістьох атентатів, які на нього виконали, він відчував небезпеку, що йому грозила і зясовує собі підсвідомо справу з того, що щось станеться. Проте Мусоліні є відважною людиною й дуже часто виїздить без ескорти на вулиці Риму.

Про диктатора Італії, як про кожну велику людину кружляє багато анекдоток. Нпр. оповідають, що на початку своєї карієри серед тисячі інших дарунків Мусоліні дістав мумію. Цю мумію прислав Мусолінієві льорд Керневон, який саме відкопав гріб Тутанкгамена.

Ця мумія стояла в робітні-бюрі Мусолінія. Одначе, коли прийшла вістка, що льорд Керневон помер, і коли його смерть уважали пімстою фараона Тутанктамена, Мусоліні велів негайно викинути мумію з Венецької палати.

ПРИПАДОК РІШАЄ.

Ми вже писали про те, що американська статистика, якщо їй можна вірити, подає, що найбільші небезпеки ждуть людину не в дорозі, не в поїзді, не в літаку, лиш у мешканні. Головну ролю в різних нещастях, чи навпаки у щасливих подіях грає припадок.

Папіроска врятувала самовбивника.

Один молодець з Льос Анджелес хотів покінчити зі собою з причини нещасливої любови. Тому він відкрутив кран газової кухонки й хотів затроїтися газом. А що на смерть треба було трохи підождати, вийняв папіроску, щоб тобі закурити. Коли засвітив сірничку, настав страшний вибух. Сила вибуху розвалила стіну і вкинула самовбивника до сусіднього мешкання. Покінчилося на цьому, що нефортунний самовбивник трохи потовкся і вилікувався не лиш із самовбивних намірів, але й з нещасливої любови.

Необережний будівничий.

Ясно, що воно не все так щасливо кінчиться, як у згаданій події, в якій звичайний припадок ратує людське життя, так сказавши, у безналійній ситуації. Частіше буває навпаки, що дрібниця спричинює нещасливі катастрофи і трагедії.

60-літній будівничий Кравфорд із міста Канзас Сіті збудився серед ночі, щоб напитися води. Колиж відкрутив водотяг, ствердив, що водопроводні рури замерзли. Для Кравфорда, який як будівничий визнавався дуже добре на водотягах, справа була зовсім проста. Він узяв лямпу до споювання й пішов до пивниці огріти рури. На нещастя він помилився і замість скермувати полумінь лямпи на водотягову руру, скермував її на газову. Газ вибух із страшним гуком, розвалив дім і погребав під руїнами необережного будівничого.

Миш — спричинником катастрофи.

У Бордо трапилася незвичайно оригінальна подія. Родина Лятур, яка складалася з батька, матері і четверо дітей, полювала на миш, яка закралася до комірки з харчами. Вистрашена мишка втекла до зливу. Жорстока господиня дому взяла розпечений до білого гак від печі і вложила до отвору зливу, щоб убити мишку.

Та пані Лятур не знала, що її муж, загорілий комуніст, скривав за зливом чималий запас вибухових матеріялів. Розжарений гак спричинив експльозію, яка зруйнувала кілька стін дому. Ціла родина Лятур згинула на місці. Крім того ще й інших мешканців того дому вибух важко поранив.

Бажант убив машиніста.

Бажант, що важив не цілих 3 кг. задержав поспішний поїзд, що їхав із Ню-Йорку до Бальтіморе. Бажант перелітав над розігнаною льокомотивою і вдарив у шибу, за якою стояв машиніст. Шиба розбилася й бажант ударив у розгоні з такою силою машиніста, що той стратив відразу память.

Автоматичні гамульці стримали машину.

У стейті Джорджії вантажний поїзд віхав на бика, який стояв між рейками. Невідомо яким чином поїзд вискочив із рейок та злетів із насипу високого на 30 м.

Машиніст, палій та кількох людей обслуги згинуло на місці.

Камінчик зпід авта.

Людина не потребує за нещастям шукати — бо нещастя само її знайде. Гуврд, власник помаранчевої плянтації в Полудневій Каліфорнії, сидів одного вечора перед своєю вілею на лавочці й читав часопис. Дорогою попри віллю переїздив у скаженім темпі самохід і викинув колесом камінь із дороги так нещасливо, що поцілив Гуварда у виски і вбив його на місці.

Отруйні гази в кравецькій робітні.

В одному домі моди працювало 7 кравчинь. Одного дня з невідомої причини всі вони стратили притомність підчас праці. Виявилося, що крізь відчинене вікно до кімнати ввійшли отруйні гази що їх витворював свіжо помальований дах сусіднього дому. Гази були такі сильні що 2 кравчині померли, 5 хорілo дуже довго.

ВНУЧКИ КОРОЛЕВИ ВІКТОРІЇ.

Після смерти румунської королеви-матері Марії, яка була, як відомо, внучкою королеви Вікторії при життю залишилося ще 11 внучок тієї великої королеви, на загальне число 22 внучок.

Сім внучок королеви Вікторії засідало на европейських престолах: а саме російська царица Александра Теодорівна, яка померла трагічно підчас большевицької революції, грецька королева Софія, жінка короля Константина І., княгиня Шарльота Саксен-Майнінген, велика княжна геська Вікторія Теодорівна, яка вийшла замуж за великого князя Кирила та її сестра королева Марія, яка померла перед кількома тижнями. Всі вони вже померли. Зате живуть ще: норвеська королева Мавд, яка є наймолодшою дочкою Едварда VII. і б. еспанська королева Вікторія Евгенія, одинока дочка наймолодшої дочки королеви Вікторії, княгині Беатричі, вдови по князеві Генрикові Батенберському.

ОТО РАЗ ЖІНКА!

Один мадярський ветеринар зробив підчас своєї інспекції в містечку Грам жахливе відкриття. А саме на стриху одного селянського дому, положеного над берегом Дунаю знайшов він 84-літнього старця, зашитого в мішок, і такого виголодженого та виснаженого, що він нагадував радше кістяк, ніж людину. При слідстві виявилося, що жінка старця, яка мала 68 літ, сильна ще й здорова рішила позбутися старого мужа і заманивши його на стрих, зашила в мішок та держала його там 4 місяці. Час до часу давала вона йому щось зїсти і він був би напевне помер голодовою смертю, якби його не відшайшов був згаданий ветеринар.

Найцікавіше, що сусіди, які про той злочин жінки знали, боялися повідомити поліцію, бо злюща баба мала в цілому селі славу чарівниці. Нещасного старця відвезли напів живого до лічниці, злочинну жінку відставили до вязниці.

ПЕС ВАРТОСТИ 70.000 ЧЕСЬКИХ КОРОН.

Серед товарів, за які треба було платити багато і що їх перевезено в останніх днях через чехословацьку границю, був теж дорогий пес, який мав каганець із платини. Тому, що „Пусі" (так називався пес) не звернув митникові уваги на свою дорогоцінність і його пан теж дискретно промовчав, власникові дорого пса вимірили кару в валюті 170 тис. чеських корон.

—o—

Ощадність ублагороднює.

Недавно висловили ми на цьому місці кілька підхлібних та заслужених похвал ощадним людям. Ми признали м. і., що ощадність вимагає багато сильної волі і характерности від щадника, тимто ощадний стоїть безсумнівно вище морально від неощадного. Тут підкреслимо ще одну прикмету ощадних людей. Ощадна людина раз-у-раз ушляхотнює себе. Згадаймо тільки те, що ощадна людина завжди оминає непотрібні видатки, отже й не піддається спокусам, які шепчуть їй нераз уживати сумнівних приємностей коштом свого гроша а то й здоровля. Отже ощадність відтягає людину від різних налогів — і про ощадного завжди певно можемо сказати, що він не піддасться ніякому налогові. А коли подумати, що ощадний намагається використати кожну хвилину на те, щоб помножити своє добро, то зрозуміємо, що ощадна людина не може теж бути лінива. Ощадні люди належать до найбільш працьовитих. Праця — це стихія, це елемент ощадних, у праці вони чуються найкраще. Чиж не виростає в наших очах ще більше вартість ощадного громадянина для добра рідного загалу? І чи не потягає нас його добрий приклад? Ушляхотнюймож себе і ми всі — ощадністю на користь собі самим і рідному загалові.

(Ю. Ш.)

Агапій Гончаренко — „український козак-священник" (1832-1916).

Мені вже доводилося, на сторінках „Діла", кілька років тому, писати про прекрасне у всіх відношеннях видання паризького бібліофільського журналу „Временник Общества Друзей Русской Книги", що час до часу виходить під редакцією професора Лозинського, відомого російського фільольога та знавця романських літератур і Полонського, досвідченого бібліографа та книголюба, який відшукав неодин цікавий документ в російської літератури. Останній том „Временника", що саме вийшов у Парижі в обмеженій кількости примірників, може найкращий з усіх змістом і бездоганною під усіма оглядами формою. Хоч висока його ціна, ралимо нашим бібліофілам придбати цей збірник, що буде окрасою їх бібліотеки. Зміст цього видання в дечому має значіння і для українїстів, особливо стаття про Агапія Гончаренка, що її написав С. Сватиков, російський історик, донський козак з походження, що від довгих років займається студіями взаємин старої російської держави з так званими „інородцами". Під цим оглядом особливо важливі праці Сватикова про зносини російської держави з Доном та Сибіром. Треба додати, що праці Сватикова цілком наукові, а щодо політичної тенденції їх, там, де це не шкодить науковости, вони федералістичні, бо автор старий

переконаний федераліст, яких, як відомо, мало було в Росії.

Використавши журнальну та газетну літературу та невидані матеріяли архіву колишнього сумного „3-го відділу", ще й свої особисті взаємини з Агапієм Гончаренком, автор дав вельми цікавий нарис бурхливого життя цієї небуденної постаті з українського минулого, мало відомої сучасному поколінню, хоч цілком вартої того, щоб її знали і добре знали.

Шевченко мав 18 років, коли в селі Кривинь на Київщині народився Андрій Гончаренко, син священника з козацького роду, Онуфрія. Андрій вчився в тодішній київській бурсі, що виховала в ньому три головні риси, яким залишився вірний: українську стихію, ненависть до кріпацтва та аскетизм. Маючи 21 рік, Гончаренко скінчив семінарію та негайно постригся у ченці; тодішній київський митрополит Філярет наблизив його до себе. Близький до вищих церковних достойників, Гончаренко міг бачити всі негативні сторони офіційної православної церкви, що залишило в ньому слід на ціле життя. 12. липня 1857 року через Київ проїжджав зі Сибіру декабрист князь Сергій Трубецькой. Гончаренко мав нагоду розмовляти з Трубецьким про що пізніше писав і в цій розмові він побачив благословення на продовження боротьби, яку почали декабристи, боротьбу за свободу.

У листопаді 1857 року Гончаренко дістав посаду єродіякона при церкві російського посольства в Атенах. Тут він захоплювався величністю античних руїн та знаменито вивчив новогрецьку мову, стару грецьку мову Гончаренко знав уже добре. Через одного знайомого Гончаренко звязався з Герценом і почав дописувати у славнозвісний лондонський „Колокол", який тоді так блискуче видавав Герцен.

Російський посол в Атенах, дізнавшись через шпигунів про співробітництво Гончаренка в „Колоколі", зробив те саме, що роблять і тепер агенти Чека в совітськими дипльоматами, коли вони не подобаються Сталінові, а саме запрохав Гончаренка на російський військовий корабель, що стояв у Піреї, де його чекали Сокорабель, що стояв у Піреї, де його чекали Соловецькі острови. На щастя в Царгороді Гончаренка тимчасово посадили до турецької вязниці. Тоді, у 1860 році, були в отоманській столиці козаки емігранти, так звані некрасівці. Їх отаман, відомий Осип Гончар, допоміг своєму однофаменникові втекти з вязниці і наш Гончаренко, як сам писав, „утік на вічну й святу волю — **козакувати на ввесь мій вік! Слава Богу!**"

З початком березня 1860 р. Гончаренко був уже в Льондоні, де познайомився з Герценом, Огаревим та ввійшов у коло найближчих співробітників „Колокола". Одночасно Гончаренко давав лекції грецької мови, працював у Британському Музею, у відділі нумізматики та став складачем у російській емігрантській друкарні. Енергії взагалі було багато у цього нащадка козаків. Гончаренко містить низку заміток у „Колоколі" і йому належить відомий некрольог Шевченка, що його свого часу передрукувала „Київська Старина" (1898 р. кн. 2. стр. 52.) 5-го квітня 1861 року, Гончаренко був присутній на славному зібранні, яке улаштував у себе Герцен, з приводу скасування кріпацтва. Тут наш земляк познайомився з Мацінім, що дав йому листи до своїх приятелів у Злучених Державах. Тоді Гончаренко назавжди залишив Льондон і вернувся до Греції.

Відтак, починаються мандрівки Гончаренка по Близькому Сході. У Смирні польські емігранти улаштували святочний обід на честь Гончаренка, на Атонській горі він працював над грецько-латинським словником, в Єрусалимі завдяки російському епископові та російському консулеві ледве не дістався в царські лабети, але українського емігранта врятував католицький патріях. Якийсь час Гончаренко жив в Єгипті, в Александрії, де якийсь грек, правдоподібно російський агент, ударив Гончаренка ножем. Тоді він переїхав до Атен, де грецькі приятелі допомогли Гончаренкові стати громадянином Геляди. Від тоді він підписується Agapius Gontcharenko, Atenaios. Зрештою сталася подія в житті Гончаренка, про яку давно мріяв, а саме 1. січня 1865 року він приїхав до Злучених Держав, у Бостон. Був це перший православний священник на американській території і він негайно відкрив православну церкву при оселі грецького консумя. Людина з освітою й незвичайно роботяща, Гончаренко розвиває велику працю: він має грецькі виклади у протестантській академії, виконує граверські праці, дає приватні лекції ріжним достойникам, навіть російському консулеві, який не знав, що отець Агапій — небезпечний емігрант Гончаренко, за яким полювала царська поліція.

За тих часів російська держава володіла кольонією на американському суходолі, славною Аляскою, що межувала зі Сибіром. Заробивши своєю чесною працею 1.600 доларів, Гончаренко закупив друкарське приладдя і 4. жовтня 1867 року рушив у Сан Франціско, щоб заснувати друкарню, щоб, як писав у своїх споминах: „Сибіряки слухали через Тихий Океан вільну і тиху пісню з вільної Америки". Але поки Гончаренко доїхав до столиці Каліфорнії, царський уряд продав за смішно малу квоту Аляску вашингтонському урядові.

Гончаренко приїхав 6. листопада 1867 року до Сан-Франціско, де негайно заснував друкарню і, незабаром на замовлення американського державного секретаря Стюарта, ініціятора купівлі Аляски у росіян, видав розмовник для американських вояків, які приїзджали до залог Аляски. Цей розмовник мав назву „Російсько-англійська книжка зворотів". Від Стюарта Гончаренко дістав фонди на першу російську газету в Америці. Варт зазначити, що Гончаренко вимовив собі повну свободу в політичних питаннях, які може освітлити його газета. Перше число газети появилося 1. березня 1868 року під назвою англійською „Аляска Геральд" та підзаголовком „Издатель Пресвитер Агапій Гончаренко". Від четвертого числа зявилася й російська назва газети, а саме „Свобода". Газета виходила російською мовою та англійською мовою: в англійських статтях Гончаренко оповідав американцям про Аляску, а в російських друкував статті про американську конституцію і про життя російської кольонії в Сан-Франціско. В одній зі своїх редакційних статтей Гончаренко вважав необхідним підкреслити „Ми не маємо нічого спільного з льокаями старого режиму чи злодіями, що втекли з батьківщини від заслуженої кари. Ми стискаємо руку і відчиняємо наше серце тільки справжнім і святим працьовникам за свободу та поступ Росії. Наше слово правди не замовкне, бо ми не потребуємо жадного підтриму. Ми — видавець, друкар і розношик нашого часопису". Газета спочатку виходила двічі на місяць, потім перемінилася в тижневик.

Незабаром чесний Гончаренко, що мав тверді погляди, ввійшов у конфлікт з американцями. 1. липня 1868 року наш земляк видрукував у „Аляска Геральд" відозву до алеутів і росіян у Каліфорнії", не працювати на американців менш, як за пять золотих доларів удень, таксамо, як платили іншим білим робітникам. Очевидно, така відозва мало подобалася американцям, що жорстоко експльоатували колишніх мешканців Аляски, що переїхали до Каліфорнії. При таких умовинах Гончаренко швидко зробився „революціонером" і „агітатором", хоч цілий його злочин полягав у тому, що шкодив злодійським доходам, які американські фірми діставали від білих емігрантів. Російський посол у Вашингтоні, який зі свого боку не тратив з ока Гончаренка, робив теж заходи проти невтомного емігранта, і врешті губернатор Сан-Франціска позбавив Гончарнека субвенції. Але цей не скорився, а далі видавав свій орган на власні гроші. Орган цей був непохитним борцем проти російської автократії, а також проти росіян на чужині, що не вміли пристосуватися до американських умовин життя. Цікаво, що в 1872 році „Свобода" писала: „За час нашого емігрантського життя, за 12 років, ми аустрічали тільки українців і поляків, що на чужині, з усіх славянських племен, зовсім доросли до самоуправи та демократичного життя. В Туреччині, Греції, Англії та Єгипті між багатьми політичними емігрантами ми не зустрічали ніодного українця, що бідував би по за батьківщиною".

Українська стихія все більше й більше пробуджувалася в Гончаренка, який вже українською мовою у своїй газеті писав до земляків:

„Земляки мої, родаки мої на чужині! Кохайтеся, братайтеся, подивіться, в якому благу й добрі живуть другі люди вохи, французи, або лукава німота — чому би й нам в братерстві не жити". Або така патріотична відозва: „Україно, моя ненько! Козакуючи по світу вже скільки років, між всяким людом, я не бачив ще нічого краще, як тебе, українська земле. Ой, любо моя, мамо моя! Я не піду жити з тобою, бо там москаль сквернивець панує. Він скажений вже запоганив всіх дітей славянських, тільки ще не вкусить йому козацьких дітей своїми червивими зубами, бо вони дуже міцні для москаля".

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 9. серпня (26 липня) 1888.

„НЕ ЗАТИРАЄ СВОЇХ ЕТНОГРАФІЧНИХ РІЖНИЦЬ".

Про невдачу київського ювилею у 900-ліття хрещення Руси вмістив статтю краківський „Час", що теж стверднв фіясно російських торжеств у Києві як наслідок російської національної політики. Московщина — каже „Час" — хоче уважати назви Русь і Росія за синоніми. „А видно, що той синонім щораз менше розуміють та приймають ті, що в Києві є автохтонами, — ті, що самі мали право святкувати великий ювилей Володимирів. Множаться познаки змагання, яке посилюється, наддністрянської Руси, що мовчки відкидає ідентифікацію тих двох понять Руси і Росії. З винятком кількох галицьких русинів, що ідуть дорогою Наумовичів, в київських торжествах сам Київ і Україна, перед і заднїпрянська Русь були пасивні і холодні. Свідчать про те всі звіти і письма з Києва. Абстиненція була тут наглядна і свідома. Малоруський елемент доставляє, правда, багато контингенту до рядів російського чиновництва, подібно, як піддається легко під вплив нігілізму, але все-ж не затирає своїх етнографічних ріжниць і не обєднує зі своїх аспірацій народньої окремішности. Навпаки, хто слідкує за відносинами на місці, стверджує спільний економічний та суспільний поступ, який зазначує щораз більше рішучу границю двох племен". У дальшій частині статті „Час" підкреслює, що коли панславісти нараховують шістьдесять мілїонів московського народу, то в тому числі є 15 мілїонів зовсім окремого від москалів українського народу.

У звязку з цим „Діло" зауважує, що „Час", який завжди глузував собі з „21-мілїонового велитня", тепер сам мусів вказати на український нарід — хоч подає тільки 15 мілїонів — як на нарід зі свідомістю національного індивідуалізму і як на чинник, в якому міститься „загадка будуччини".

ПРОЄКТ ВІДНОВИ ЖИДІВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

„До Англії приїхав недавно рабін з Чікаго, д-р Мертон Сіверта і привіз з собою проєкт відбудови Палестини. В Англії досить радо прияли цей проєкт. Д-р Сіверта — пише „Франкфуртер Цайтунг" — це людина спокійна, практична і не зводиться нїякими мріями. Він знає, що жиди, які поселилисяб з власної волї в Палестині, лядви висталиб на шосту частину людности цієї нової держави. Цю справу студіював д-р Сіверта досить довго і привіз вже готовий плян викупу землі, поселення людности і відбудови міст, між іншими також давного Єрусалиму. Він гадає, що вже весною зможе приступити до діла, бо коли знайдеться достаточне число жидівських кольоністів, то всі держави згодяться, щоб признати цій жидівській державі незалежність і нейтральність, як це зробили зі Швайцарією та Бельгією".

Згодом Гончаренко почав доводити американським чинникам, що мешканці Аляски це — козаки, вільні люди, народжені республиканці, що всі мають право на самоуправу. Ця агітація наробила йому силу ворогів і Гончаренко в 1873 році припинив видавання „Свободи", залишив Сан-Франціско і купив хутір біля Тихого Океану, який назвав „Україна". Знаходилася ця „Україна" в 26 милях від Сан-Франціско і в 5 милях від міста. Хутір цей незабаром став відомий на цілу Америку. Багато відомих американців знало та цінило Гончаренка, як наприклад відомий письменник Генрі Джордж, видатні журналісти зі світовим іменем, як наприклад Джордж Кенан, той самий, що свого часу зробив подорож по Сибірі, опис чкого розійшовся по цілому світі.

У 80-х роках, після довгих розшуків, Павлик звязався з Гончаренком, який діставши від Павлика низку листів з Коломиї „ніби ожив". Завдяки Павликові появилися прецікаві спомини нашого еміґранта під назвою: „Споминки Агапія Гончаренка, українського козака-священника. Видав Павлик. Коломия. 1894. З друкарні М. Білоуса". Російською мовою Мордовець дав уривки цих споминів у петербурській газеті „Новости" (1894, ч. 82). Варт булоб, щоб якесь наше краєве видавництво перевидало спомини Гончаренка, які безумовно заслуговують на це.

Останні роки свого життя, певно під впливом своїх звязків з Павликом Гончаренко стає цілком свідомим українським патріотом і мріє не менше, як утворити з Аляски могутню козацьку державу, незалежну від Злучених Держав Америки. Гончаренко скомбінував собі цілу теорію, за якою Аляска це „країна козаків у Північній Америці", що ці козаки ще в кінці 18-го віку прагнули осісти в Каліфорнії та у стейті Орегон. Гончаренко знав, що мешканці Алеутських островів на запит американських урядовців твердять: „Ми козаки-алеути, ми не росіяни".

Цих козаків Гончаренко вважав справжніми українцями, на яких покладав великі надії. Що то були за надії можна зрозуміти з українських цитат у статті Сватикова, на жаль вельми скупих. Ми волілиб більше мати цих цитат, але не маючи збірки того, що писав Гончаренко, мусимо задовольнитися уривками Сватикова. Відтак, дізнаємося, що Гончаренко писав наприклад: „Моя Ненька Україна і (?) джерело козацтва, яко-же Фенікс, воскресне на добро людям, на вічну правду й волю". Він сподівався на велике повстання, що на віки знищить імя московське—варварів-людожорів".

У 1911 р. Сватиков увійшов у листування з Гончаренком, що писав російському лібералові про необхідність відірвати від Злучених Держав цілу Аляску і зробити з неї могутню козацьку державу. Заселення так званого „Зеленого Клина" мешканцями з Полтавщини та Чернигівщини викликало в Гончаренка справжнє захоплення, бо це Україна зміцнювала своє становище на Тихому Океані. Він не ховаючись писав, що відділивши Зелений Клин від Росії та зєднавши його з Аляскою можна булоб створити Тихоокеанську Україну. Щоб більше пояснити свою ідею Гончаренко на білеті, надісланім Сватикові (він долучений до статті), намалював східний та західний беріг Тихого Океану, надморський та усурійський край Російської імперії та Аляску. Як бачимо, деякі сучасні проекти, про які час до часу пишеться в японських газетах, мали свого ініціятора в особі земляка Шевченка, приятеля Герцена та вченого священника...

Сам білет Гончаренка виглядав ось так: Agapius Honcharenko Ukraina, Hayward, California, USA.

Американське суспільство графства Аламедац, де знаходився хутір Гончаренка, ставилося зі симпатією до „України" (назва хутора). Коли в 1911 році гейварській Україні загрожувала продаж за довги, місцева преса звернулася з закликом врятувати старого громадського діяча від такого нещастя, і населення гаряче відгукнулося. Хутір залишився за Гончаренком.

У 116 році, в розпалі війни, що зруйнувала царську імперію та відновила українську державу, маючи 84 роки Гончаренко помер.

Наші заокеанські земляки повинніб конче розшукати його архіви. Нема сумніву, що ці архіви освітилиб зовсім інакше, як про це пишуть росіяни, небуденну постать „Козака-священника", що цілою своєю діяльністю та вдачею нагадує нам якогось мазепинця, з тих, що опинилися на еміграції.

А якби цих архівів не знайшли, то таки святим обовязком американських українців є вібрати все, що відоме про Гончаренка та видати життепис нашого енергійного патріота.

Хто мав би це зробити, як не американські українці?

Ілько Борщак.

ГАНКОВ ГОРИТЬ.

Японська ескадра з 26-ох бомбовиків і 26-ох мисливських літаків бомбардувала в суботу вполудне летовище в Ганков. Бомби спричинили численні пожежі. Китайські літаки навіть не пробували протиставитись японській ескадрі. Протилетунська ескадра виявила малу активність.

Вернувся і приймаю пацієнтів
як давніше
в моїм заведенні **від 9 — 11 і від 3 — 6.**
Львів, Сикстуська 17. Тел. 265-73.
НАСС.

НОВИНКИ.

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ"** у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —10

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітулька 3. I пов., телефон 254-46. 1430 —9

— **„Хрест над Дніпром"** історичне оповідання **Антона Лотоцького** про Хрещення України вже появилося в розпродажі. **Ціна 1 прим. 50** сот. (з пересилкою 60 сот.) Хто замовить 10 книжечок — дістає 25 прц. рабату і не платить коштів пересилки. Гуртові замовлення посилати на адресу: Видавництво **„Світ Дитини", Львів, вул. Зіморовича 2.** 1608 —3

— Лікар **д-р Богдан Собчук,** спеціяліст у внутрішніх недугах і ляринґольог, — ординує **в Тернополі, при вул. Пілсудського 17.** —5

Поворот мін. Бека з Ослъо.

В суботу рано вернувся з Ослъо до Варшави мін. Бек з дружиною і товаришами подорожі.

В розмові з журналістами в Ослъо мін. Бек заявив, що відношення Польщі до Ліги Націй зовсім подібне до відношення Норвегії до женевської установи. Основна реформа Ліги Націй необхідна. Підкреслив теж, що **відносини між Польщею і Німеччиною задовільні.** Польща шукає інші режими домагаючись, щоб інші держави признавали структуру Польщі. Вкінці підкреслив, що **відносини між Польщею і Данцігом добрі і справа Данцігу поладнана.**

—o—

Ірак співчуває палестинським арабам.

НОВІ БОЇ.

На дорозі Ако—Сафед прийшло знову до сутички між арабськими повстанцями, при чому згинуло 3 арабів, 7 було ранених. У північним напрямі від Тель-Авіву, на дорозі, що веде до Гайфи, араби застрілили жидівського міліціянта.

Минулої ночі терористи схопили 2 поліціянтів, що берегли залізничих рейок під Ліддою.

Недалеко Мігдаль Шарон група арабів напала на жидівських робітників. Напасників відбили; один із жидівських робітників ранений.

ІРАК МАНІФЕСТУЄ СВОЮ СОЛІДАРНІСТЬ З АРАБАМИ.

Єгипетська преса повідомляє з Баґдаду, що **у всіх мечетах Іраку відбулися богослуження за арабів, поляглих у палестинських боях. Усі часописи присвятили окремі видання арабам, що борються в Палестині. У всіх містах Іраку підготовляють маніфестації арабської солідарности.**

—o—

Нова пацифікація курдів.

У найближчих днях починаються великі маневри турецької армії в районі Дерсім. У маневрах візьмуть участь три корпуси, багато танків і літаків. Метою маневрів — привернути лад і спокій, що його нарушило місцеве населення (курди).

Всі наступи червоних відбиті.

Головна кватира національних військ оголосила такий комунікат:

На фронті ріки Ебро відбито численні наступи червоних військ. Національні війська перейшли до протинаступу і здобули багато становищ ворога. На інших відтинках фронту розмірний спокій. У пятницю національні війська зістрілили 4 літаки червоних.

—o—

ПРИГАДУЄМО!!!

Що збірним осередком нашого духовенства, інтеліґенції, кол мистецьких, редакційних, промислових, купецьких, міщанських, тощо є

ЛЬОКАЛЬ

ҐАСТРОНОМІЯ

Львів, Костюшка 3. Тел. 294-85.

Нововідкритий ресторан, кімнати до снідань, „Секції Гастрономічного Промислу при С. У. К." дає запоруку повного вдоволення П. Т. Гостей.

— **Таємна смерть капраля-летуна.** В пятницю рано дві жінки зі Скнилова знайшли на залізничому шляху Львів—Стрий тіло капраля-летуна. Про страшне відкриття повідомили мешканців Скнилова. Пастушка Ксеня Бенько зізнала, що бачила трьох мужчин, які в пятницю вранці винесли тіло капраля з ліса і поклали його на залізничому шляху. Судово-слідча комісія ствердила, що згинув 27-літній капраль-летун Ромуальд Футка, який був дуже веселий і вдержував ближчі взаємини з молодою 18-літньою Яміною Гарлендеровою, жінкою робітника. З цього приводу дуже часто доходило до непорозумінь між обоїми Гарлендерами. Дійшло навіть до того, що чоловік Гарлендерової побив свою жінку підчас стрічі з капралем і хотів навіть розвестися з нею. Тому сбоїх Гарлендерів поліція арештувала під замітом убивства. Ствердженo, що Футка дістав

КОСИ — СЕРПИ

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

безконкуренційні.

❀ ❀ ❀

у четвер листа від Гарлендерової, щоб прийшов вечором на стрічу недалеко залізничого шляху. Так теж сталося, але Футко не вернувся вже живим. Тіло Футка відвезли до військового шпиталю. Секція тіла виявила, що Футка вбили і тому обоїх Гарлендерів відставила поліція до диспозиції слідчого судді. Далі слідство виявило, що до Гарлендера приїздило часто двох мужчин: один на ровері, другий на мотоциклі. Критичного четверга один залізничник бачив у лісі ровер і мотоцикль, сперті до дерева. Над висвітленням подробиць смерти Футка працює слідча влада.

— **Вбивство в кіоску.** За Зеленою рогачкою при дорозі Львів—Козельники згинув у ночі з пятниці на суботу власник кіоску 49-літній Казимир Добжанський, якого вбив ножем робітник Казимир Костка з Козельник. До кіоску зайшло опівночі трьох підхмелених робітників: Казимир і Станислав Костка та їх товариш Лятавець. Вони випили в кіоску три пляшки пива і зажадали дальших пляшок. Добжанський заявив, що хоче вже спати і тому більше пива їм не дасть. Тоді то підчас сварки Казимир Костка вбив Добжанського, його приятельку Каролину Волянін важко зранив у лице та в руку і відійшов зі своїм братом та товаришем. На крик важко раненої Волянін надбіг поліцай з недалекої поліційної станиці і візвав каретку рятункового поготівля, що відвезла ранену до шпиталю. Поліція арештувала вбивника та його брата. Тіло вбитого відвезли до інституту судової медицини.

— **Краєва хроніка.** В ночі з 1. ц. м. згоріло збіже на полі Р. Слободян. Пожежа повстала з підпалу. — Над Городенщиною і Товмаччиною лютувала буря з градом і громами та заподіяла великі шкоди. В Семенівці, пов. Городенка грім поразив смертельно Марію Чукур. В Ігровиці, пов. Товмач згоріли від грому будинки І. Ситка.

— **Яка причина розмаху „Мейскей Млечарні Звйонзковей“ у Львові?** На засіданні міської ради м. Львова 4. ц. м. виявилося, що міністерство хліборобства у Варшаві дало „Мейскій Млечарні Звйонзковей“ у Львові 600.000 зол. кредиту на розбудову підприємства. М. Львів підвищає свій уділ із 100.000 зол. до 134.000 зол. За цю суму „Мейска Млечарня“ має купити площу при вул. Городецькій під будову своєї фабрики. Радний Ротфельд виступив проти того, щоб м. Львів не дуже то анґажувалося в цю інвестицію, але його ніхто не слухав.

— **166.000 военних інвалідів у Польщі.** Минулого року було в Польщі 166.733 военних й військових інвалідів; з того 127.649 поляків, 25.661 українців, 5.236 жидів, 3.884 білорусів, 3.595 німців, 656 москалів та 52 іншої народности.

— **Страйк кравців у Лодзі.** В Лодзі страйкує 1.500 кравців. Страйкарі домагаються управильнення ставок на найближчий сезон.

— **Бойкот комуністичних організацій.** Основування комуністичних ячейок у сколективізованих рільних господарствах Совітського Союзу стрічається в рішучим спротивом селян. Вони бойкотують комуністичні організації і навіть переслідують тих, які за намовою чи під загрозою вступають до партії. І так у вороніжській окрузі існують ячейки комуністичної партії ледви в 319-ох колхозах на загальне число 3.328 колхозів. Крім того в 2.500 колхозах взагалі нема комсомольських ячейок. Це найкращий доказ, що село в СССР рішуче поборює впливи комуністичної партії, що в останніх часах може контролювати настрої селян лише через управи колхозів і управи машино-тракторних станцій, що складаються виключно з комуністів.

— **Олімпіяда в Гельсінґфорсі і Таліні?** Естонська преса обговорює проект спортовців у справі допомоги Фінляндії в організації Олімпіяди в 1940 р. Проект передбачує частинне перенесення змагань до м. Таліна, що віддалене від Гельсінґфорсу ледви 80 км., при чому в Таліні відбулись би мячеві змагання і кошівка. На днях вибуде до Гельсінґфорсу спеціяльна делеґація, щоб обговорити цей проект з олімпійським комітетом.

— **Кілько збіжжя вивезуть Злучені Держави?** Цьогорічний збір збіжжя більший на 13% від минулорічних зборів. З Америки надходять теж вістки про добрий урожай. Надвишку, що її зможуть вивезти Злучені Держави, обчисляють на 16 мілионів тон.

— **Будова мавзолею в Римі.** Мусоліні приняв братанка Ґарібальдія ґен. Етінія Ґарібальдія, який предложив проект будови памятника-мавзолею на історичнім горбі Янікулюм, в якому поховають тлінні останки італійських вояків, які боролися в 1848 і 1849 р. за здобуття Риму. Відслонення мавзолею відбудеться з весною в 1939 р. в 90-ті роковини боротьби з французькими військами під проводом маршала Удіно, князя Реджіо.

— **В аптиках лише... хінна та йодина.** В кількох полках червоної армії сибірської військової округи трапилися масові затроєння вояків мясом з хорих тварин на т. зв. „сибірську язву“. Санітарна служба не могла прийти з допомогою затровенним воякам, бо військові аптики цієї округи не дістали ніяких ліків в останніх чотирьох місяцях крім... хініни та йодини. У звязку з тим випадком арештували начальника санітарного відділу сибірської округи Перкова.

— **Найбільша пожежа лісів** навістила тепер стейт Колюмбію в Канаді. Офіційний комунікат каже, що пожежа обняла 100.000 акрів ліса. Боротьба з пожежою дуже трудна тому, що в кількох місцях невідомі злочинці понищили вужі, що ними допливає вода. Шкід покищо годі обчислити, бо ліси ще будуть дуже довго горіти. Перед пожежою виселено населення 9-ох міст. В одному місці згоріло 35 мілионів сягів дерева. Дим з моря полумені сягає до висоти 6.000 стіп і затемнює овид та засипує попелом вулиці м. Ванкуверу, що віддалене від місця катастрофи 100 миль.

— **Попіл царської родини в сейфі банку?** На сторінках паризького щоденника „Парі Соар“, французький ґенерал Жанен оголосив ревеляції про перевезення тлінних останків розстріляного останнього царя Миколи II., цариці Олександри, сина Олександра і доньок Тетяни, Ольги, Марії та Анастазії перед 18-ти роками до Европи і перехування їх у сейфі великого банку в одній з держав, що сусідують з Францією. Ґен. Жанен був шефом французької військової місії в царській Росії, опісля командантом чеського легіону на Сибірі. Ґен. Жанен запевняє, що в березні 1920 р. перевіз особисто тлінні останки царської родини з Росії через Китай до Европи, де переховував їх довший час в замку свого свояка коло Мен, де збудовано навіть спеціяльну каплицю. З ревеляції Жанена виходить, що по захопленні військами адм. Колчака Єкатеринбургу в 1919 р., де царя з його родиною розстріляли большевики з 16 на 17. липня 1918 р. у пивниці в домі Іпатієва, адм. Колчак доручив ґен. Дітріхові і судді Соколові відшукати тлінні останки царської родини. По довших зусиллях удалось устійнити всі подробиці трагічної ночі, віднайти місце, де большевики спалили тіло царя та його родини, а потім закопали в ямах від гранат. В ямі відшукано звуглені кости, руку царици з відтятим пальцем та останки одіння. Тлінні останки перевезли Дітріх і Соколов до Пекіну. Тоді ґен. Жанен робив заходи, щоб Льондин дозволив перевезти ці тлінні останки до Анґлії, але дістав відмовну відповідь. Тому ґен. Жанен перевіз їх до Франції у шкатулі, опечатаній у французькому посольстві. Вже у Франції великий князь Микола Миколаевич доручив передати тлінні останки останьому російському амбасадорові в Парижі Гєрсові, який зберіг їх у сейфі великого банку одної з держав, що сусідує з Францією.

— **Різні вісти.** В місцевости Асарі відкрив міністр суспільних справ Берцінс табор соколів, до якого зїхалося понад 2.000 соколів з цілої Латвії. — На пляжі в Перфіт коло Перпінян знайшли пляшку з записком такого змісту: Потопаємо недалеко рога Крез наслідком дефекту мотору. Підписали: Кастіліоні і Феррарі. Французька влада здогадується, що записка походить від летунів з літака національних військ що його зістрілили червоні недалеко Порт Бу. — Італійський наслідник престолу Ґумберт князь Піємонту приїхав на замок Сарсе, де від кількох днів перебуває його дружина Марія з дітьми. — Міська управа м. Ковна заборонила вживати якихнебудь світляних сигналів у місті.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

лікар
недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики
Роман Лисяк
6. приватний асистент д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує
при вул. Сикстуській 58.

Дописи.

МОНАСТИРИСЬКА.

Монастириччина „Просвіті“. Імпрезова секція при філії „Просвіти“ влаштувала вже кілька імпрез для взмацнювання „Просвіти“ в її 70-ліття, а саме: Дня 26. VI. відбувся в Устю Зеленім районовий „День української молоді“. Свято відкрив голова філії д-р Горбачевський, промову виголосив Л. Рущак, привіт Просвіті П. Рибак. З декляматорів виявилися п. Гишкова і С. Душенко. Співали хори з Монастириськ під упр. Н. Рибака, з Красієва під управою С. Кухаря і в Тростянці. Дня 12. VII. відбулося подібне свято в Варинові при чому відбулося також посвячення Кооп. Дому. Посвячення доконав о. Танчин і виголосив відповідну проповідь. Після того відбулась академія. Промовляли д-р Горбачевський, М. Чайківський, Н. Пасічник, привіт складав Н. Рибак. Співали хори з Монастириськ і Красієва. Дня 17. VII. відбувся „День української молоді“ в Лядському. Участь брали і представники околичних читалень і місцеві „Каменярі“ з прапорами й гаслами. Гарно відтанцювали „Запорожця“ Бобрівники. На жаль вразила відсутність громадян у церкві на богослуженні і панахиді за б. просвітян. Співав хор тільки з Монастириськ, який прибув на свято 20 км., а інші не могли навіть два кільометри пройти, бо влаштували у себе забаву! Знамениті промови виголосили п. п. М. Чайківський, Недільський і Шумегова. — Дня 24. VII. відбудеться районове свято „Просвіти“ в Комарівці. Участь вземуть: 10 читалень, „Луги“ з Вичілок і Валієся, „Кавеняри“ з Лядського, хори з Монастириськ і Лазарівки, як теж велике число гостей та представники філії з Монастириськ. Перед академією відбудеться імпозантний похід учасників з бандерією й оркестрою через село на площу, де відбудеться велика академія. Промови виголосили д-р Горбачевський, пп. Г. Одуд і Н. Рибак. Свято це, вперше від світової війни в Комарівці, полишило по собі дуже гарне враження.

Для осіб, що працюють умово, невластеників і жінок, які нездужають скляниця природної гірської води **„Францішка Йосифа“** вжита вчасно рано з анамонітом, скоро і приємливо ділаючим проносильним засобом шлунка і кишок. Спитайте Вашого лікаря.

РАВА РУСЬКА.

Свято Просвіти в Угнові. Ювилейні торжества з нагоди 70-ліття існування і праці Товариства „Просвіта“ заінавгурувало місцеве Угнів „Днем Української Молоді“ в неділю 17. липня ц. р. Це свято уладив ювилейний комітет, організований при читальні „Просвіти“ в Угнові під проводом голови читальні, одночасно й голови імпрезової секції, д-ра Івана Коваля при співучасти місцевого громадянства, зокрема молоді, згуртованої у читальні. Увечорі напередодні свята молодь прикрасила домінку читальні зверху зеленню, переплетеною малими національними прапорцями, над якими замаяв великий жовто-блакитний прапор. Вікна читалянської домінки, як також вікна майже всіх українських домів в Угнові прикрашено ювилейними написами Товариства „Просвіта“. Майдан над рікою Солокією, де мало відбутися свято, прибрано також зеленню і на збудованій на ньому сцені уставлено театральні лавтучки. Над сценою прикріплено трибуб, окруженій прапорцями та відзнаку „Просвіти“ у формі золотого променистого сонця з написом „Просвіта“. Свято почалося 17. липня п. р. в годині 16-ій підвезенням прапору. При звуках національного гимну, що його відграла сяноцька оркестра читальні „Просвіти“, підвівся маєстатично великий жовто-блакитний прапор на самий верхок 30-метрової щогли, вкопаної перед сценою, і прибраної теж жовто-блакитними стяжками. Після підвезення прапору мішаний хор відспівав „Просвіти время іде“, а по відспіванні п. Яків Стярко виголосив святочну промову. По промові виголосили привіти: від Кружка Р. Ш. — о. деканат Олекса Трепшевський, від Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил і кооперативного Банку Угнівщини — м-р Володимир Петрушин, від складу П. С. К. — дир. В. Мельник, від Філії Краєвого Т-ва Сільський Господар — п. В. Бас, від читальні „Просвіти“ в Угнові — д-р Іван Коваль. Відтак вислали також свої привіти представники читалень, а іменно з читальні „Просвіти“ у Вербині, Підлубцях і Щепятині. На дальшу програму свята складалися такі точки: „Повставали козаченьки“ у виконанні мужеського хору, „Лицарям хижим“ — збірна рецитація у виконанні Г. Косенюк, М. Козловського, М. Шустикевича, Н. Дорошівної, А. Окрипчук, Е. Патер, Д. Косо-

вецької, К. Шуплякевич, С. Свядницького і І. Салюка, — після „У гору стяг" у виконанні мішаного хору, народній танок, у виконанні дітвори, пісня „Воскресний Дзвін" у виконанні мішаного хору, реферати про найцінніший здобуток людини, що його виголосив п. Микола Камінський, пісня „Гей шумо браття до зброї" у виконанні мужеського хору, „Десять заповідей Молодої Просвіти" — рецитація у виконанні Е. Лисяк і М. Гулая, пісня „Сповнилась міра" у виконанні мужеського хору, „Не хилійте в дід прапору" — деклямація у виконанні Домінікн Косовицької і жива картина (Слава Просвіті). Свято закінчено співом національного гимну. Хорами проводив місцевий диригент п. Теодор Дракус. В програмі, яку представлено адміністраційній владі, староство в Раві Р. окреслило проектований похід в місцевої церкви на площу та точку „справи дітей". У тій самій декізії обмежило староство участь представників доколичних читалень в той спосіб, що дозволило вислати лише по одному делегатові з кожної місцевости. Тому у святі взяло участь не більше як 500 громадян. Не зважаючи на заборону свято відбулося дуже врочисто і принесло великі моральні і вслід за тим і матеріяльні успіхи.

Просвітянське свято у Верхраті. Дня 17. п. м. відбулося у Верхраті ювілейне свято в честь Просвіти. Свято почалося Службою Божою і панахидою у місцевій церкві, яку відслужив о. Р. Осідач, що виголосив також проповідь про значіння Просвіти для одиниці і громадянства. По вечірні на площі, при гарно прибраній сцені відслужив о. Осідач молебен. Після молебня слідувала дальша частина програми, на яку склалися: „Гимн Просвіти", „Просвіта армія іде", „Ой горе тій чайці", „Пісня молодої Просвіти", „Отелися барвінку", „Якби твоє...", „Ой у полі верба", „Ой тогди ти зажурився", „Кравлос" і „Учітеся браття мої", що їх відспівали хори (мужеський, жіночий і мішаний) під управою місцевих диригентів, святочна промова, що її виголосив п. Іван Смут, реферат про значіння Просвіти, який виголосив Михайло Василишин та деклямації „Казка про великий", „Не хилійте вдід прапору", „Конкістадори", „Каменярі" і „Привіт весні", які виголосили з повним зрозумінням Шестачка, Петришин, К. Козубаль, І. Рис і Матура з Верхрати та рецитації „Ставаймо у Просвітянські лави" у виконанні молоді з Верхрати. Співучасть у виконанні згаданої програми взяли члени читальні з Верхрати, Верхрата Монастира, Німиці, Мриглід і Пріся. Ціле свято не зважаючи на перешкоди вийшло дуже врочисто і поважно та позитивно по собі незатерте вражіння. На цьому місці слід висказати повне признання і щиру подяку проф. д-рові Осипові Хомінському за те, що не покалів труду і жертвенної праці у підготові згаданої програми.

Фестин в Раві Руській. Заходом Марійської Дружини Пань у Раві Руській відбувся дня 24. липня п. р. фестин, з якого чистий дохід призначено на потреби місцевої церкви. На фестині крім звичайної програми відбулися окружні сокільські змагання у відбиванні. До змагань стануло дружини побратимів із Сокаля, Рави Руської, Річок, Вербиці і Потелича та дві дружини посестер з Сокаля і Рави Р. Вислід змагань такий: Сокаль — Рава Руська 2:1, Сокаль — Потелич 2:0, Сокаль — Річки 2:0 і Сокаль — Вербиця 2:0. Також посестри з Сокаля виграли з Равою Руською 2:0. Перше місце здобули побратими і посестри з Сокаля і тому „Сокіл" у Сокалі увійшов як репрезентант 5-ої сокільської рава-руської округи до кращих сокільських змагунів до Львова, II-ге місце добула Рава Руська, III-тє Вербиця, IV-те Потелич і V-те Річки. Крім цього треба згадати, що минулого місяця відбулися в Раві Руській змагання в бігу, у висліді яких I-ше місце добули побратими і посестри з Річок.

Нові Лугові станиці в повіті. В цьому році в останніх місяцях помітне зацікавлення молоді спортом і в рава-руському повіті. Видно це з того, що в часі від 30. червня до 20. липня п. р. основано або внесено заголошення до староства на основання Лугів із таких місцевостей: зі Смолина, з Вороблячина, з Білої і з Улицька Зарубаного. Коли до новоосновання лугових організацій додамо основані Луги у минулому році, то слід стверднти, що під сучасний момент існує 11 Лугів і 8 сокільських гнізд на просторі цілого повіту. На число місцевостей повіту такий стан спортової організації не найкращий і в ім'я доброго виховання молоді провідники культурно-освітніх та економічних установ тих місцевостей, в яких нема ще спортової організації, мусять подбати про те, щоб негайно зорганізувати молодь у спортових товариствах.

Жнива в повіті. Жнива в повіті вже кінчаться. Коли порівняємо цьогорічний збір збіжжя з минулорічним, то слід стверднти, що в цьому році збіжжя хоч на солому кращі як у минулому році, то на зерно менш вигідні. Як нас інформують хлібороби, з одної копи жита можна буде намолотити не більше як 100 кг. (минулого року 150 кг.). Завдяки стійній погоді більшість хліборобів уже вижала, а то й звезла своє збіжжя домів.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Загальні збори Українбанку у Кремянці. Дня 3-го липня відбулися у Кремянці загальні збори членів Українського Кооперативного Банку, на які прибуло лише 54 членів на загальне число 1158 членів банку. Така мала кількість присутніх пояснюється тим, що збори скликано в невідповідному часі, коли значна більшість членів банку — селяни-хлібороби — зайнята косовицею. По статуту банку річні загальні збори мають бути скликані не пізніше квітня. Одначе правління банку вже від кількох років зволіло собі звичку призначати збори на літо, підчас пильної хліборобської праці; і але на тому не виходить тому, що на збори прибувають у більшости тільки щирі прихильники та приятелі сучасного складу правління банку, які слухняно затверджують усе те, що їм предложить правління. Так було і цього року. Зі сповідомлення правління видно, що за звітовий рік банк має оборот 2495 зол. 90 сот. Вкладкові операції стоять дуже зле, бо банк має 518 вкладників, що внесли вкладів лише на 3155 зол. або по 6 зол. на вкладника. Акцій дрібної операції банк не веде, хоч минулорічні загальні збори спеціально не доручили правлінню; одначе зовсім в цій справі нічого не зробило. Тай трудно йому щонебудь у цьому напрямку зробити, бо складається зовсім з пп. Алешкова і Шашкова, котрі своєю поведінкою себе так зарекомендували, що втратили всяке довір'я місцевого громадства. Банкові приходиться оперувати чужими грішми, позиченими на великий процент. Винен він польській центральній касі рільничих спілок 167.504 зол. 61 сот. і Державному Рільному Банкові 20.055 зол. 95 сот., разом 187.560 зол. 56 сот. Що торкається розповсюднених банком процій, то 1202 особи винні банкові суму 224.787 зол. 48 сот., у тому числі з сконвертованих позичок на 181.252 зол. 80 сот. у звітовому році признано членам 77 позичок на суму 5262 зол. Сплачено позичок лише на 11.256 зол. 70 сот. Залеглостей є 57 проц. Залягає 315 осіб на суму 90.192 зол., при чому залягає вже більше 1 року 149 осіб на суму 48.462 зол. Сума залеглих відсотків сягає коло 7.000 зол., при чому найбільш задовженими і найбільш неакуратними платниками є члени керуючих органів банку. Так наприклад голова правління п. Алешков винен банкові 7.260 зол., його дружина Зіваїда Алешкова винна 1530 зол. і відс. заплатила лише до 1. XI. 1937 р., його тесть Марія Гулова винна 3880 зол., відсотки заплачено до 1. I. 1937 р., сестрінок п. Алешкової — Вишеславцев — винен 1630 зол., відсотки заплачено лише до 1. 8. 35 р. (не платить уже 3 роки), приятелька і кума голови Алешкова — Ніна Діджіна винна 6651 зол. і відсотки не платить вже від 1935 року... Всього п. Алешков з родиною винен 20.971 зол. Другий член правління п. Шашков винен банкові 5.000 зол., відсотки заплатив по 1. I. 1938 р.; його син В. Шашков винен 808 зол., відсотки заплатив до 1. XI. 1937 р. Цього роду позички нічим не забезпечені і вони в значній мірі перевищають платоспроможність пп. Алешкових та Шашкових. Така велика заборгованість членів правління паралізує їхню енергію стягати борги з інших боржників банку, вони просто бояться, щоб їм не закидали евангельської істини: „Врачу, ісцілися сам!" Тим і пояснюється, чому загальні збори скликаються так пізно, коли вже пройшло пів року діяльности банку, тому уникаються заходи до того, щоб на зборах було якнайменше членів. Тільки при таких умовинах пп. Алешков і Шашков можуть утримуватися при владі в банку, захищаючи свої особисті інтереси. Польський ревізійний союз, до котрого належить Українбанк, устами своїх ревізорів не один вже раз оказував на ті непорядки, які запанували в банку, остерігав перед наслідками і погрожував різними репресіями; але на це не звертають уваги і все робиться по старому. Одначе пора призадуматися над положенням банку, поки ще не пізно!

—o—

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Сокола-Батька: год. 10.30 рано боксерська товариська стріча **Україна — Лехія.** Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах 8 вас.

Грище Погоні: год. 5. попол. міжмістовий півфінальний метч за чашу президента держави: **Львів — Лодзь.**

Мостиська: Ювілей мостиської Скали і стріча **Україна (Львів) — Скала.**

Стрий: грище Погоні год. 5. попол. фінальна стріча за чашу Стрия: **Скала (Стрий) — Стрийчанка.**

Перемишляни: год. 4.30 попол. фінальний метч за вхід до Б-ляни: **Зоря (Львів) — Стшелец** (Перемишляни.)

*

ЛОДЗЬ ТІМ ПОЛЬЩІ ГУНГАРІЯ 1:0 (0:0).

Дуже бурхливий метч. Однакові ворота дали польській дружині стрілив Барон.

„Комплет Бібліотеки „Діла"

24 томи вартости зол. 49·

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 30·—

	ціна поодиноко зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.50
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЯШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхновіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50
Юрій Косач: ЧАД — повість	2.—
Мих. Посацький: ГРЕЦІЯ — усміх життя — із 20 ілюстраціями	3.—
Богдан Лепкий: ДО ЗАРВАНИЦІ — „із нізин мого життя"	2.20
Гергард Геземан: УТЕЧА — повість	2.50

—o—

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.

Почтова пересилка 30 сот.

Хто замовить цілий комплєт — не платить пересилки.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

ЛЕВАДА ПРЕЧИСТОЇ. Марійські легенди. Переповів Антін Лотоцький. Видавництво ОО. Василіян. Жовква, 1938. 16-ка, стор. 118.

НОВА РАДІСТЬ. Ювілейний молебен на 950-ліття хрещення Руси-України. Зладив о. Ст. Р. Накладом Ділового Комітету Свята Християнської України. Львів, 1938. 32-ка, стор. 30.

Легко перейдеш крізь життя

вживаючи LEBEWOHL, необхідного пластру на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — Теж на кожнім пластрі є напис: LEBEWOHL

Театри.

Великий Театр:

Неділя 7. 8. год. 4. попол. „Гейша". Год. 8. веч. оп. „Гейша".

Понеділок 8. 8. год. 8. веч. „Втішаймось життям" із От. Ярачем.

Вівторок 9. 8. год. 8. веч. „Втішаймось життям".

Середа 10. 8. год. 8. веч. „Шестий поверх".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
7. 8. Гетьман Полуботок.

ДЕЛЯТИН:
8. 8. Маруся Богуславка
9. 9. Чесна Сузанна.
10. 8. Пісня Бескиду.
11. 8. Гетьман Полуботок.
12. 8. Мазепа.

НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Присилайте передплату.

Найкраща українська виключно ПАСТА до взуття і підлоги
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
7. 8. Невольники.
8. 8. Лісова пісня.
9. 8. Пригода в Черчі.
10. 8. Процес Мері Дуган.
11. 8. Шалена Льолія.

КУТИ:
12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льолія.
14. 8. Орлеяк.

Українська Нар. Капеля „Чайка".
7. і 8. Кутн.
9. 8. Кутн.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Неділя 7. 8. дві виставн: в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.

Понеділок 8. 8. одна вистава в год. 8.30 веч.

Вівторок 9. 8. дві виставн: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Едді Кантором.
АТЛАНТИК: „Тавро минулого".
БАЛТИК: „Мій пан чоловік", „Кід Галлагад".
ВАНДА: „Промені загадки", „Пізнався в Монте Карльо".
ГРАЖИНА: „Пікова дама" на осн. Пушкіна", „Побратися вам".
ЕВРОПА: „Хімерна медіентка" з Дангелею Дарія.
КАСІНО: „Чорний пірат".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", Королівські дні в Парижі".
МАРУСЯНЬКА: „Тигр із Ешнапуру".
МЕТРО: „Пізнався в Монте-Карльо", „Прокляті острів".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Гріховий Біль" (з Волосом Бірі).
ПАЛЯЦ: „Вернися, моя маленька!"
ПАКС: кінчина.
РАЙ: „Панна Петруся", „Томі в Відні".
РІАЛЬТО: „Ада, це не лицює!"
РОКСІ: „Авдієнція в Папи" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Сіттінг Буд", „Сенсацією живе світ".
СТИЛЕВЕ: „Весна над Секаною" та ревія.
ТОН: „Втікач із Сан Квентіну", „Стріл у ночі".
УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія
ХИМЕРА: „Музика для тебе".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(кін. Марійська)
„Люрд — місто чудес".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Кінчина.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 7. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт сальон. орк., 8.00 Ран. деннк, 8.15 Для села: Хл. Газетка, Орх. гармоністів, Поліпшення та посилення господарства, 8.35 Львів адоровить, 8.40 Хл. скринька, 8.50 Практичні вказівки праці для хліб. приспосіблення, 9.05 Із характеристичних творів, гр. пл., 9.15 Трансм. із Словінії: Репортаж, музика, 11.45 Культурний огляд, 12.03 Апель до отців-ців, 12.06 Муз. порядок у вик. симф. орх., 13.00 Книжки мого дитинства, 13.15 Музика орх., мандоліністи, муж. хор, 15.00 Для села: Огляд ринків різьких продуктів, За кращий збір із наших співжатей, „Заболотта іде до світу", Здвиг сільської секції Союзу Молодої Польщі, 16.00 Театр Уяви: Галучка розмарину, 17.30 Розр. концерт: музика, сопран, тенор; у перерві в год. 19.00 Хвилина бюра студій, 19.30 Звуковий тижневик, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта: словно-муз. авд., 20.35 Спорт, 20.40 Поміт. огляд, 20.50 Веч. деннк, 21.00 „Цирк заїхав на подвіря", муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 22.05—22.55 Танк. музика (надає Варшава II).

Понеділок, 8. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з плит, 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній деннк, 7.15 Конц. військ. орх., 8.00 Зачинаємо тиждень, пог. авд., 2.03 Полудн. авд., 14.00 Легк. муз. з пл., 14.15 Китиця для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.30 Театр: „О, Петро" з муз. із., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Легка музика, 16.45 Нова Зеландія, 17.000 Віжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед великих мистців, муз. репортаж, 17.155 Гальо! Позір! 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Форт. ресіталь, 18.50 Марш шляхом кадрівки, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Калейдоскоп, розр. концерт, опів, музика, 20.30 Трансм. з мети шл. кадрівки, 20.45 Веч. деннк, 21.00 Технічна скринька, 21.00, 21.10 Сальонове тріо: скрипка, віол., форт., 21.35 Міндерж. легкоатл. метч Польща-Норвегія, 21.55 Спорт. вістки, 22.00—23.00 Вечірня серенада, концерт орх, мандолністів, хор, конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пит. (Варшава II.).

ВПанове Дрогеристи і Купці
ЧИ ВИ ВЖЕ ЗНАЄТЕ
про пропаґандову акцію
фірми „Ш а х"
Коли ні? ТОДІ ЖАДАЙТЕ ПОДРОБИЦЬ!
(І. Шах, Варшава, Лешно 40),
а напевне на цім не втратите.
КОСМЕТИЧНО-ПЕРФУМЕРІЯНА ФАБРИКА „Ш А Х"
поручає ВІДОМІ ЗІ СВОЄЇ ДОБРОТИ ПЕРФУМИ, КОЛЬОНСЬКІ ВОДИ, ШМІНКИ, ПУДРИ, МИЛА і т. д.

Вівторок, 9. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з плит, 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній деннк, 7.15 Орх., 8.00 Порання при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.10 Програма на завтра, 15.15 По широкому світі, авд. для старших дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт розр. орх., 16.45 Мандрівки по Поліссі, опов., 17.00 Віжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Мандрівка по Лемківщині, Гутірка, **Лемківські пісні**, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 На перехрестях читають величаві мисливці, гутірка, інж. Аксель Стєрна, 18.10 Камер. концерт, 18.45 Пир життя, Ад. Дигасінського, 19.00 Спів. ресіталь у супр. форт., 19.20, 20.35 Акт. гутірка, 19.30 У країні казки, розр. концерт, у перерві „Золота рибка" скеч, 20.25 Легкоатлет. метч Польща-Фінляндія, 20.45 Веч. деннк, 21.00 Три знаки запиту, 21.10 На возі та під возом, словно-муз. авд., 21.50, 22.00 Спорт, 22.05—23.00 Історія комедії, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Симф. концерт у вик. орх. (Варшава II.).

Середа, 10. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з плит, 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній деннк, 7.15 Концерт орх., 8.00 Співанки при орхестрі, 12.03 Полудненва авд., 14.00 Інформ. Газетка з української мові, 14.10 **Українські пісні з пл. (Ой сів пугач, Ой на дійшла чорна хмара, Ой, чого ти зажурився, Не вір дівчино, Сцена з оп. „На хуторі", Колесса „Гей там на горі", „Ой у полі жито"**, 14.35 Увертура з пл., 15.00 Вірка, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи співа, авд. для дітей, „Пригода в Жовкві", музика з пх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Екзотичні мелодії, орх., 16.45 Варшавська битва, 17.00 Віжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Музика давніх мистців, камер. концерт, **Петро Пшеничка віол., 17.40** Старий Львів: Давні літер. прогульки, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Міські плянтації Познання, 18.10 Спів. ресіталь Вяч. Лосєвської, мецосопр., 18.45 Пир життя, Ад. Дигасінського, 19.00 Конкурсова авд. П. Радія, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 При каварнянім столику — вчора та нині, розр. концерт, 20.45 Веч. деннк, 21.00 Добір і засів жита, 21.50 22.00 Спорт 22.05—23.00 У ритмі танку, легка муз. авд., сопран, гармонійка, пл., 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 7. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.25 22.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, орх., сол., БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Цнг. музика, 17.10 Форт., ВІДЕНЬ 11.00 12.00 Зальцбурський фестиваль, орх., форт., 13.15 Розр. концерт, 15.30 Скр., альтівка, гітара, 18.30 19.00 Розр. музика, 20.10 21.00 22.00 „Жайворонок" оп. Легара, КОШИЦІ 18.00 Союз закарпатських письменників, МІЛЯНО 17.00 18.00 Хроніка, опісля симф. концерт, 21.00 22.00 „В гори, гори" розр. програма, опісля орг. музика, ПРАГА 15.30 Популярний концерт, 17.05 Розр. музика, 17.45 18.00 Чеські оперет. мелодії, 18.30 Військ. орх., 22.40 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.45 Пісні, 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 22.52 (після комунікатів), 23.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза, РИМ 17.15 18.00 Пісеньки й оперова музика у вик. орх., 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 Вечір опер.: „Ілі Карільон маджіоре" муз. ком. Пік-Мандзаґалія, „Розо Росса" оп. Ренцо Боссі, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів. ресіталь А. Теодорової, мецосопран, 20.45 21.00 Оперетові мельодії.

Понеділок, 8. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера з пл., 22.15 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.00 Цнг. музика, 20.10, 21.00, 22.00 „Турандот" оп. Пучінія, ВІДЕНЬ 15.30 Концерт шубертівського хору, 21.00, 22.00, Моцартівський концерт, 22.30, 23.00 Легк. та розр. музика, бас-баритон, КОШИЦІ 18.00 Форт. концерт, Музика з пл., МІЛЯНО 16.15 Танк. музика, 19.30 Розр. муз., 21.10, 22.00 „Танок щастя" оп. Штольца, ПРАГА 16.15, 17.00 Популярний концерт, 17.40 Нар. пісні, 18.20 Орх., 20.05 Дрібні Двожакові твори, орх., сол., 21.20 Яначескові твори, РАДІО ПАРІ 18.15 Оперет. муз., 19.00 Пісні, 20.15 Віольончеля, 20.45, 21.00, 22.00, 23.00 Фестивалі Франк-а та Дебісі, РИМ 17.15 Сольо на арфі, 20.30 Розр. муз. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.10 Спів. ресіталь.

Вівторок, 9. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Вечірня, 20.10 21.00 Шубертівський концерт, БІЛГОРОД 18.20 20.00 Нар. пісні, 22.15 Форт., БУДАПЕШТ 13.30 Цнг. музика, 18.35 Сольо на арфі, 19.30 20.00 Вечір мадярської музики, 21.20 Форт. ресіталь Фарего, 22.00 Фр. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 14.10 Нар. і міські мельодії, 18.15 Пісні та балади Райттера, КОШИЦІ 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Ревія, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.00 Симф. концерт із Квінс Гол, МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „Ілі карільон маджіоре" муз. ком. Пік-Мандзаґалія, „Розо Роса" оп. Ренцо Босі, ПРАГА 8.20 Сальон. музика, 19.25 20.00 Розр. музика, 20.55 21.00 Концерт фільг. орх., РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.15 21.00 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви: „Американська трагедія" на осн. Драйзера, РИГА 7.40 Латиська музика, РИМ 17.15 Розр. музика, 21.00 22.00 „Ілі джіро дель мондо" ком. Віолі, опісля комунікати й музика, СОФІЯ 18.00 Концерт військ. орх., 18.50 Популярна музика, 20.55 21.00 Рос. романси.

Середа, 10. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 18.00 Балет. музика, 18.30 Берлін-Рим-Токіо, пісні у вик. хорів молоді й орх., 19.00 Розр. музика, 20.15, 21.00 Веселий вечір пісні, танку й муз., БІЛГОРОД 20.00, 21.30 Спів. ресіталь, 21.00 Гумор, 22.20 Російські пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт оркестри балалайк., 17.00 Скрипка, 18.00 Танк. муз., 19.30 Спів., 20.25 Військ. орх., 21.10, 22.00 Цнг. музика, ВІДЕНЬ 12.00, 16.00, 17.10, Орх. концерт, 18.20 Моцарт-Вольф, сопр., форт., 22.50, 23.00 „Музика з Відня" орх. концерт, КОШИЦІ 7.35 Огляд преси, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Книга найкращий приятель, Музика з пл., Деклямація, Мігоєн П. „Дві перідні сестри" новели, ЛІОН 20.30, 21.05, 22.00 „Фавст" траг. Гетого з муз. Берліоза, Ліста, Шуманна, Вагнера, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 Симф. джез, 22.00 Комедія, опісля музика, ПРАГА 17.40 Скрипка, 18.20 Легка музика, 19.25, 20.00, 21.00 „Чортівський мур" оп. Сметани з плит, РАДІО ПАРІ 18.00 Пісні, 20.30 Скр. ресіт. 21.00, 22.00 Кабарет, РИМ 17.15, 21.00 Від. 21.50, 22.00 Розр. музика, СОФІЯ 19.15, 20.00, 21.00, „Ліда" оп. Керлія.

БІРЖА.

Львів 6 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·97 89·60 Доляри американські 5·30·50, 5·28·07 Доляри канад. 5·27·50—5·25·07. Фунти голл. 291·84—290·10, Франки фр. 14·71—15·81, Франки швайцарські 122·00—121·20 Фунти англ. 26·12—25·96, Гульдени данн. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·07 Кор. дан. 116·60—115·75 Кор. норв. 131·13—130·15, Корони шв. 134·64—133·65 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлянд. 11·54—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тель Авів 26·10—25·85, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

нції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·70. Вуголь 33·00, [illegible]ьвоні 90·00. Моджеїв 15·25, Островець 03·00, Старахович, 39·25. Габербуш 51·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25, 3 пів 8 ем. 83·00, серія 93·50 3 пов. зам. 2 ем. 12·00 серія 91·25 3. конверс. 70·00 прем. дол. 43·00 4 консол. 67·75

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 6. серпня 1938.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·05 вол. 1 кг. масла бочков. нкл. з опак. 2·10 вол. молоко . . . 16—17 сот. жина (кова) . . . 3·70 вол.,

Тенденція на масло і молоко зимою на місці слаба.

Подяка.

Отсим складаю щиру подяку **ВП. П. П. д-рові Гинилевичеві, спец. внутр. недуг зі Львова, д-рові Стефанівському з Бересточка і д-рові Коцюбові з Бродів** за успішне і безкорисне лікування моєї дружини в часі її тяжкої недуги. Всі Вп. П. П. лікарі виявили тільки старань і доброї волі та не жалуючи труду прибули зі Львова, з Бересточка і з Бродів, щоб нести лікарську поміч, за що я не в силі віддячитися.

Рівночасно дякую Вп. П. П. **Мицанам** і **Павлишинам** за потіху і поради, зокрема **п. Павлишиновій і п. Люсі Мицанівній** за приятельський догляд хорої.

Лікар Антін Жуковський.

Щуровичі, в липні 1938.

ОПОВІСТКА.

Доповняльні Вписи до обох Одноріч них Торговельних Кодукаційних Шкіл нижчого і вищого типу у Яворові — приймає Дирекція. У часі ферій писати до д-ра Михайла Фільца, адвоката в Яворові. 1616 2-

Замість повідомлень про наше вінчання, яке відбулося 4. VIII. 1938 у Львові, складаємо на „Рідну Школу" 25 зол. **С-лека з Калиновичів і м-р Евген Плашовецькі.**

Жертви зложені з Адміністрації „Діла": **для ділового комітету похоронів бл. п. Ґен. Тарнавського** зол. 10.— зібраних підчас панахиди в церкві в Радчі. На

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

БУВША ВЧИТЕЛЬКА займеться вихованням дітей або веденням дому тільки за утримання. Зголош. до „Діла" під „Культурна поведінка". 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Василковий Дім вис, мануфактури і галянтерії, шукає агент в христіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

КОТРА симпатична самітня панна або вдова коло 40 літ схоче самостійно вести дім у старшої особи. Листи до Адміністрації під „Солідність". 1615 2-

ІНТЕЛІГЕНТНИХ аґентів до продажі спиртових ламп шукаємо. Висока провізія. „Meteor", Warszawa, Sosnowa 6. 1637 1-1

СТАНЦІЇ

ШУКАЮ приміщення для 12-літнього сина, бажано школи Шашкевича або Грінченка, при інтелігентній родині, де був би теж хлопець в VI. класи всеначальної школи. Зголошення до 20. серпня слати до Адміністрації під „Учитель". 1649 1-5

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ПАНА САРАМАҐУ, директора театру прошу негайно подати адресу. Роман Тарновецький, Львів, Улиця Люблинської ч. 11. 1644 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

РОВЕРИ „WELTREKORD", WELTADLER тільки „PHONOREX", Городецька 38, тел. 262-45. 1618 -9

КАМЕНИЦЯ при Кохановського 59, ціла вільна, 32 кімнати — з огляду на положення надається на школу, бурсу, захоронку — ціна около 90.000. Лінкевичівська 33. м. 4. 1615 2-

КАМЯНИЦЯ двоповерхова, початок Потоцького, продам дешево. Відомість: Кадецька 4. Пачовська від 17—18. 1626 2-2

ПРОДАМ поза, ямнина, 7-місячного, дуже чуйного. Відомість вул. Ставова 23, Замарстинів, Коцовяк. 1628 2-22

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в різних цінах у місті як теж і на передмістях камениці, віллі, домн, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 3-1

МАШИНУ до писання українсько-польську продам. Адмін. „Діла" під „Марцедес". 1650 1-1

НОВИЙ дім, 11 вільних літ, без такси, 4 мешкання, для купця триімнатне вільне, 140 сяжнів городу, бічна Потоцького, 15.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 3-3

КАМЯНИЦЯ повнокомфортова, 15 літ вільних, без такси, в середмісті, готівкою 55.000, банк 10.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 3-3

НОВИЙ дім при трамваю, електрика, три мешкання, готівкою десять, банк 4.500 „Трансакція", Длугоша 1. 1623 3-3

ВІЛЛА з городом і садом, гарне триімнатне мешкання з верандою вже вільне, при трамваю, бічна Листопада — 15.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1623 3-3

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, куміль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 2-60

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 10-10

МЕШКАНИЯ

ДВІ великі кімнати, передкімната, кухня, повний комфорт, перший поверх, сонячні, балькон, уже вільні — ВІЙТІВСЬКА ДВА, ріг Личаківської при трамвайній зупинці. Вимаймає: Управа „Трансакція", Длугоша 1. 1620 3-3

ДВІ гарні кімнати, кухня, новітній комфорт, перший поверх, від 1. вересня, Тарновського 43, умовини в Управі „Трансакція", Длугоша 1. 1621 3-3

РІЖНІ

ПОВІДОМЛЯЄМО ВПАНІ, що працівниці фірми Штір — **Марися і Тося** і довголітній працівник фірми Нусбаум, відомий як **Сташко** відкрили своє власне заведення при вул. **Гродзіцьких 4,** бічна Ринку і поручаються ласкавим ВПаням. 1632 2-2

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНІК детекторовий 8.50, ЛЯМПА двополумінна 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 7-10

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ! Тривка ондуляція за 4 зол. тільки у **МАРИСІ І ТОСІ** від Штіра, **Гродзіцьких 4.** 1632 2-2

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизійніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1980 66-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 4—10

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибн, рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 4-15

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 76-100

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Й. ШТРАССЕР (передпе Краля), Галицька 15 **(подвіря).** 1578 6-10

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно, загранпчним течпвом виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 3-10

КОМПЛЕТНІ кухонні виправи — емалія 65.—, алюмінієм 99.—, з малинками, мелізмом і т. д. РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 1645 1-6

ГОДИННИКИ стінні, кишеневі, на руку направляє прецизійно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР" Львів, Личаківська 10. 1629 2-6

Відомий зі своєї знаменитої кухні
РЕСТОРАН І КІМНАТИ ДО СНІДАНЬ
„Pomorzanka" Львів, ул. Академічна 24.
запрошує П. Т. Знавців добрих страв і гарної вечерової музики — на знамениті вечері. Кухню ведуть першорядні кулінарні мистці. **Концерти славної сальонової орхестри „БАЙКА".**
Приступні ціни для всіх.

ТЕЛ. 272-46 **Шоферські курси**
самоходові і мотоциклеві для аматорів і фахівців **ІНЖИНІРСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ**
приймають зголошення на курси **щодня при вул. ТОМІЦЬКОГО 14** (давна Коперника 54)
для тих, що приїздять опіка. Наука їзди на новітніх самоходах.
ціни занижені.

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ І ДИТЯЧІ МУЖЕСЬКІ майже **ДАРОМ**
з найтриваліших гатунків і найновіших взорів **поручає** першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ. ЛЕГІОНІВ 29, в пасажі на право, зараз біля „ОРБІСУ". Направи і покриття виконуємо на місці майже даром. 2-10 Увага на адресу і число дому.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ІНТЕРНІСТ
Др. Ярослав Гинилевич
ВЕРНУВСЯ
і ординує
у Львові, вул. Городецька 53 А. І. п.
1639, 2—3,

Спец. скірн., венер. недуг і косметики
Др. ФІШЕР
б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР
Степан Брик
ординує у внутрішніх недугах від 3—5. попол.
ЛЬВІВ, УЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО ч. 15, II.
(бічна вул. Мохнацького).

УПРАВНЕНИЙ ДЕНТИСТ
Юлій Штаинвурцель
ЛЬВІВ, УЛ. ГОРОДЕЦЬКА 124
525 ВЕРНУВСЯ. 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

НОВООТВОРЕНА
Робітня ковдер
переробляє КОВДРИ по 2.50 зол.
Ринок, Брама Андріолього.
1162 -3 С. ДУБС.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, а відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

Присилайте передплату

Найдешевші меблі
в українській кооперативі **АРХО**
Львів, Корняктів 1. Тел. : 272-04

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ПАРОВА **ПРАЛЬНЯ** ХЕМІЧНА, і мистецька фарбарня **„ГДИНЯ"**
цим повідомляє Шан П. Т. Клієнтів що **перенесла** свою робітню і контору принять на вул.
ЛЕЛЕВЕЛЯ 5. 6. тел. 110-48,
і з цієї нагоди уважує ДЕШЕВИЙ ТИЖДЕНЬ 2 — 8. VIII. включно саме:

Рід мат.	Хем. чищен.	Фарбування
Плащі	зол. 2·50	зол. 4·—
Убрання	„ 2·50	„ 4·—
Сукні	„ 1·40	„ 3·—
Блюзка або светер	„ 0·75	„ 1·50

Замісцеві замовлення полагоджуємо як найскоріше.

Інж. Юрій Пясецький
держ. уповажнений інженер будови
Львів, Мучна 46, тел. 270-27
виконує усі праці в обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури.
9—19

Кафлярська кооператива „КЕРАМІКА"
ЛЬВІВ, ул. Шептицьких 16а
Телефон 296-19.
Виконує всякі кафлярські роботи солідно й на час.

Смачні сніданя, обіди і вечері, добрі напитни та перекуски тільки
В РЕСТОРАНІ
М. Кузишина
Перемишль, пл. На Брамі.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-78.
948 45-50

КІР
Львів, Уйського 5
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

„ВОДОТЯГИ"
Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0·60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10,

Ч. 173 (15.004). ЛЬВІВ, ВІВТОРОК 9 СЕРПНЯ 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-25
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Кровава битва на багнети.

ВСІ НАСТУПИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ПОЛКІВ ВІДБИТІ.

Від суботи у ночі йде вже другий день завзята битва між большевицькими та японськими військами на фронті довжини 4 милі за горби Чанкуфен і Шашаопін, що мають дуже важне стратетічне значіння і творять немов ворота до Кореї. В ночі зі суботи на неділю йшла завзята битва за горб 52, віддалений 1.500 м. на полудневий схід від Чанкуфен. На цьому відтинку большевицько-японські війська окопалися напроти себе у віддаленні 150 м., на інших відтинках на 200 і 400 метрів. Під Шашаопін гармати обох противників обстрілюються з віддалення 800 метрів. Цілу неділю йшли далі завзяті бої за горби коло Чанкуфен і Шашаопін. У боєвій акції брала участь дивізія совітської піхоти, 200 повзів і 100 літаків, які бомбардували не лише японські позиції, але також села в північній Кореї і залізничий шлях. Крім того барабанний вогонь совітської артилерії був нагальніший в неділю, ніж у суботу. Большевицькі літаки кружляли на висоті 2.000—3.000 метрів. Японська артилерія знищила 50 повзів.

Під Суфенго в Манджуко кільканацять совітських вояків перейшло кордон і почали будувати окопи. Підчас боротьби двох совітських вояків згинуло, один попав у полон. Японське міністерство війни оголосило в понеділок в год. 11.25 (місцевий час) комунікат, що недалеко східного манджурсько-совітського кордону піддалося двох совітських старшин. У понеділок рано піддалося двох совітських вояків: один коло Шашаопін, другий недалеко Гвейчунгін, повіваючи білими прапорами. У неділю в ночі совітські вояки знову наступали на японські позиції під Чанкуфен, але без успіху. Тому в понеділок вранці дійшло до боротьби на багнети за горби Чанкуфен. Боротьба тревала від год. 2-ої до 6.30, але і цієї боротьби на багнети большевицькі вояки не виграли і мусіли відступити. Втрати по обох боках велитенські. Представник кореанської армії заявив, що всі останні совітські наступи на японські позиції відбиті. Совітська армія не захопила ні пяди землі. Японські літаки ще дальше не беруть участи в акції, що використовують большевицькі літаки і бомбардують села та міста в північній Кореї. Село Козо зовсім знищене. В неділю вполудне два большевицькі літаки обстрілювали зі скорострілів місто Кеїко на полудневім березі ріки Тюмен, в якому було кількох кореспондентів закордонних щоденників. Влада наказала мешканцям міста і кореспондентам покинути місто. В неділю в год. 2-ій пополудні 20 совітських літаків бомбардувало знову місто Кеїко, на яке впав град бомб. Одночасно большевицькі літаки бомбардували залізничий шлях між Агоші і Сеюкакі, а в неділю вечором бомбардували залізничий шлях між Курісей і Кулігай та село Когі. Безнастанні налети большевицьких літаків викликали велике обурення між населенням Кореї, яке домагається, щоб японські ескадри літаків протиставилися цим налетам.

НА ЯКИХ УМОВИНАХ ПОГОДИТЬСЯ МОСКВА?

ТАСС повідомляє:

Дня 7. ц. м. амб. Шігемітсу відвідав Літвінова, який пригадав йому пропозицію з перед кількох днів про перервання воєнної акції, але японці далі наступають на совітську територію. Японський амбасадор зазначив, що японські війська займають оборонне становище і боронять лише території Манджу-ко. Літвінов відповів, що ніхто не має наміру атакувати японської території. Амб. Шігемітсу повторив пропозицію заперестати воєнну акцію з тим, що війська повинні залишитися на становищах, на яких застане їх договір. Опісля мішана комісія устійнить кордон. Літвінов відповів, що положення на місці може змінитися й обі сторони намагатимуться заняти якнайкорисніші становища у хвилині підпису договору. По довшій дискусії Літвінов висунув такі пропозиції: Воєнну акцію перервуть з хвилиною, коли обі сторони зобовяжуться не переходити означеної лінії ні не стріляти поза лінію і заберуть свої війська, якщо в хвилині договору будуть находитися поза лінією. За таку лінію слід уважати границю, означену на мапі, долученій до договору в Чунчун. Щойно тоді можна буде привернути статус кво зперед 29. липня. Після того комісія, зложена з представників СССР і по одним від Манджу-ко та Японії приступить до устійнення кордону, означеного договором у Чунчун і в долучених протоколах та мапах. Амбасадор прирік подумати над цими пропозиціями. З черги Літвінов обговорив справу інциденту Гродеково.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАМКНУЛИ ДВА ЯПОНСЬКІ КОНСУЛЯТИ.

Большевицька влада в Хабаровську повідомила у вівторок в год. 16-ій генеральний японський консулят, щоб до 48-ох годин зліквідував свої агенди. Тому члени японського генерального консуляту покинули Хабаровськ у четвер в год. 15-ій і виїхали до Владивостоку. Таксамо большевики замкнули японський консулят у Благовіщенську.

Кампанія радикалів проти „Просвіти".

Львів, 8. серпня 1938.

Конструкція Головного Виділу „Просвіти" спіралася віддавна на компромісі між УНДО й радикалами, якщо не на формальному пакті, то на звичаєвому праві. Так було до останніх Загальних Зборів, 11. червня 1936. р. Хоч у підготовчих нарадах до тих Зборів рішено той компроміс зберігти і надалі, проте самі Загальні Збори принесли несподіванку. Показалося, що ідея такого компромісу не має за собою більшости присутніх делегатів. Свіжа тоді справа Нагуєвич причинилася до загострення атмосфери нарад, які — на превеликий жаль — чимало із свого ділового характеру втратили у користь демагогії. Ми були відразу і тоді і потім далекі від того, щоб похвалювати дикі вигуки, які перешкоджували промовляти старенькому почесному членові „Просвіти" і колишньому українському міністрові, тільки тому, що він — радикал, не могли теж і не можемо з признанням казати про те, як криками не допустили до голосу промовця, який особисто потерпів був від комуністів тоді, коли його деякі молоденькі опоненти ще мабуть не знали про істнування „Просвіти". Однак фактом є, що зрештою Загальні Збори були правосильні і що ті Збори перевели згідно зі статутом Т-ва новий Виділ. До того Виділу вибрали тільки одного члена УСРП, який потім зрікся. І від того моменту радикали розпочали найбільш неперебірливу кампанію проти „Просвіти". Не проти способу ведення отих останніх Загальних Зборів, що його остаточно можна було піддати критиці (у президії засідав зрештою також один радикал); не проти способу, в який націоналістичні делегати перевалили дотеперішню конструкцію Гол. Виділу „Просвіти"; не проти деяких членів Гол. Виділу і взагалі не проти осіб та їх конкретних провин, — тільки **проти „Просвіти", проти установи,** яка має свою світлу сторінку не тільки в минулому української нації, але ще величезну місію в нинішніх і будучих днях. І тому та кампанія наших соціялістів-радикалів стала не тільки одним із найприкріших явищ сучасної внутрішньо-української дійсности, але й чимось, що просто перечить здоровому глуздові і чого — признаємось — ми не розуміємо.

Ми не вспілі зрозуміти тої тактики, яка каже разом з водою вилівати дитину, якщо — очевидно — приймемо, що сама ідея „Просвіти" і сама установа, як така, однаково дорога радикалам як і членам будьякої іншої української політичної партії. Тимчасом — на превеликий жаль — з кампанії, що її ведуть радикали кожний обективний глядач мусить винести вражіння, що вони виходять зі засновку: „коли ми є в Головному Виділі, тоді „Просвіта" є добра, — колиж нас там нема, тоді сама „Просвіта" є кепська, непотрібна і шкідлива і тому треба „Просвіту" нищити". І вони її нищать, роблячи це таким робом, що не минають найменшої нагоди, не лишають жодного числа „Громадського Голосу", щоб не бити по „Просвіті". Повторяємо: вони не боронять засади міжпартійної консолідації на терені просвітянської установи, вони не критикують поодиноких постанов Головного Виділу, які — очевидно — можуть підлягати критиці, вони не атакують окремих осіб, доказуючи переконливими аргументами, що ті особи опинились не на своєму місці, вони не провадять кампанії за нові шляхи просвітянської праці, не ведуть дискусії на тему ідейних та організаційних напрямних діяльности „Просвіти": вони бють по самій „Просвіті", утотожнюють немилі собі особи з цілою установою, відкидають прийняту у цілому світі

Sygn. akt. VI. 1. Pr. 285/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: SSO. d-r J. Locker, d-r T. Laskowski i d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 153 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 16. lipca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 285/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 22. lipca 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 16. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" Nr. 153 z daty Lwów, dnia 16. lipca 1938, zawierającego: 1) w artykule p. t. „Straszna mowa faktiw" i 2) w artykule p. t. „Nowynky" w ustępie od słów „Szcze pro" do słów „u Stawczanach" znamiona występku z art. 170. k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863). t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych.

Uzasadnienie. Wymienione ustępy podają nieprawdziwe wiadomości o położeniu cerkwi prawosławnej na Podlasiu i w Chełmszczyźnie oraz o postępowaniu organów policji, skutkiem czego mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 495 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: d-r Locker, w. r. Protokólant: Kowalski, w. r. Za zgodność: w z. Warszawczak, kier. sekretariatu.

—o—

УРОЛЬОГ
Др. Богдан Макарушка
спеціяліст недуг нирок і мочево-статевих органів
ВЕРНУВСЯ
і ординує від год. 3 — 6 попол.
у Львові, вул. Руська 16. І. п. Тел.: 108-65.

форму боротьби за свої ідеї на терені даної установи, щоб приготовити собі кращий терен для чергових Загальних Зборів, — лише відразу, з відкиненням усяких скрупулів, підважують саму установу та намагаються здискредитувати її в очах своїх земляків і всіх неукраїнців.

Очевидно, було річчю дискусійною, чи 1938-ий рік проголошувати ювилейним роком „Просвіти". Але над цією справою велись довгогодинні наради, думка такого ювилею таки перемогла, всі українські установи й організації дали на це свою згоду, до почесного й ділового комітету вступило кількадесять чільних представників зорганізованого українського світа. Справа перерішена і треба її підтримати — так каже примітивний громадянський обовязок. „Громадський Голос" думає інакше. Для нього це не ювилей „Просвіти" тільки „ювилей руйників Просвіти", „не ювилей „Просвіти", лиш ювилей темноти", і тому той часопис веде систематичну боротьбу проти самого ювилею, підрізуючи „Просвіту" морально і матеріяльно. Для „Громадського Голосу", з тим моментом, коли до Гол. Виділу „Просвіти" не ввійшли радикали, — „не істнує ніяка правдива централя „Просвіти", а є тільки „узурпатори". Цікава річ, що на рахунок тих „узурпаторів" записують радикали в полемічному розгоні і ті гріхи, що їх „Просвіта" зробила ще за попереднього Виділу, в якому силіли радикали...

З такими методами боротьби ми ніяк не можемо погодитися. Це клясичний приклад на стосування у громадянському житті тієї приповідкової засади з часів української державности: „або буде така Україна, як я її хочу, або краще хай не буде ніякої України". Це також клясичний приклад партійно-політичної заїлости, яка паралїжує всякі консолідаційні заходи та дає величезні атути в руки прихильникам тези, що неможливо пропагувати консолідацію, коли екслюсивність деяких наших католицьких та націоналістичних кол має по другому боці ще гіршу екслюсивність деяких соціялістично-радикальних кол. Ми були все і є дальше погляду, що не можна ділити громадян на дві категорії: таких, які мають право працювати в українських освітніх та суспільних установах і організаціях, і таких, які повинні найтись поза бортом зорганізованого національного життя. І тому ми були і є за засадою, що члени всіх українських національних партій є під цим оглядом рівнорядні і рівноправні. Але в ніякому разі не можемо погодитися, щоб яканебудь партія або група, втративши в управі якоїсь установи чи організації свого представника, починала валити саму установу чи організацію.

Соціялісти радикали мали у своїх руках філії „Просвіти" у таких повітових осередках: Тернопіль, Коломия, Рогатин, Самбір, Снятин, частинно Городенка. Рогатинську та самбірську філію Головний Виділ розвязав. Але передісторія розвязання тих філій, як також теперішній хаос на терені коломийської філії, вказує, що саме Головний Виділ є прихильником компромісу на місцях: коли дійшло до того, що сам радикальний голова самбірської філії виразно дорадживав Головному Виділові розвязати філію, бо його співпартійці не погоджувались на ніякі формули компромісу, і коли у Коломиї за посередницьку місію взявся навіть такий всіми признаний громадянський авторитет, як місцевий декан, — то не можна закидати Головному Виділові тільки злу волю, а себе представляти тільки як жертву непримиренности і терору! Коли радикали втратили впливи на такі повітові осередки „Просвіти", як у Зборові, Збаражі чи Яворові, то це питання звязане взагалі з еволюцією українських суспільних рухів та зміною укладу партійно-суспільних сил, а не з політикою Головного Виділу. Сила чи слабість кожної партії не залежить від волі управи одної установи. І булоб дуже сумно з тою партією, колиб дійсно її впливи залежали від доброї чи злої волі якоїсь одної львівської централі.

Останній виступ „Гром. Голосу" у справі відкликання прилюдного ювилейного свята „Просвіти" у Львові довів до скандалу, бо дав притоку до злорадости шовіністичної польської преси. Ми булиб дуже раді, колиб той виступ був кульмінаційною точкою непристойної кампанії, яку повинні піддати ревізії відповідальні чинники УСРП. Ювилейний рік „Просвіти" повинен минутися гідно, на славу просвітянської установи. Люди є людьми, помиляються, і ніхто не буде твердити, що й у „Просвіті" нема матеріялу для здорової критики. Але можна з нею підождати до кінця ювилейного року. І можна вести критику так, щоб з неї добро вийшло для установи, а не зло. Критика, якої метою буде знищити установу, стрінеться зі солідарним спротивом всього українського народу. Ввесь український нарід стоїть теж і стоятиме вірно при матері українських установ — „Просвіті".

ік.

Повідомляємо
що з днем 1. серпня 1938 р.
ми ЗЛІКВІДУВАЛИ
Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава
й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати
тільки
на конто ПКО. Львів
ч. 504.060
АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

Чи прийде до франко-німецького порозуміння?

Одна з найповажніших французьких політичних ревій помістила тепер інтервю з колишнім та без сумніву теж і майбутнім премієром Франції, Пером-Етієнон Фляйденом, що заявляє себе в тій розмові великим прихильником французько-німецької угоди.

Скажемо наперед, що пише про нього крайне ліва французька преса:

Тому, що Фляйден є дуже високого росту, отже злобні ліві язики кажуть, що він є з того приводу найбільшим державним мужем Франції. Тому, що Фляйден має два імена Пер, (тобто Петро) й Етієн (тобто Стефан) — отже вони його назвали, знаючи його про-німецькі погляди, довгим „аншлюсовим" іменем: „Сайс-Інкварт—Фляйден". Скажемо від себе, що Фляйден є золотоустим речником писаної економічної теорії професора Шарля Ріста, того неоліберала, який глядить на інтервенційні державні заходи в ділянці економії ось так: інтервенції держави є час-до-часу потрібні, але чим вони рідші, тим краще живеться всім громадянам.

Фляйден є шефом великої центрової партії. Він дуже багата людина та відомий спортсмен. Залюбки він полює в Африці на льви та тигри, а на тенісовій критій площі в Отей (у Парижі) його можна бачити, як грає в ситківку, найрадше між 11-ою та 12-ою годиною ночі — тобто по цілоденній праці. Він є батьком четверо дітей, у тім числі, як не помиляємося, має двох підростаючих синів, які, якщо французько-німецька проблема не буде їх батьком поладнана мировим шляхом — підуть на фронт у найближчій війні. Не кажемо, що цей приватний момент грає ролю в його політичному світогляді, але він без сумніву тяжить на серці кожного французького та німецького батька, який знає, що може причинитися до миру чи війни між цими двома сусідськими великодержавами.

*

Пресова телеграфічна агенція подала була головні тези Фляйдена. Повторимо їх щераз у кількох словах, даючи свої коментарі: Франція це друга по Англії світова імперіяльна потуга — 12 міліонів квадратових кільометрів — безмежні заморські багацтва та поверх сто міліонів людський матеріял. Ставити це все на карту европейських авантур — є на думку Фляйдена — чистим божевіллям. Колись впала велика імперія еспанців, які — відкривши Америку — замість її пильнувати витрачували свої сили на европейські міжусобиці: на оборону сучасної Бельгії та Італії — тих двох випадових брам на Англію, Францію та Німеччину. Між Францією та Німеччиною повинно прийти до порозуміння. Франція повинна дати Німеччині якийсь терен до господарської експанзії: найрадше в середущій та східній Европі. На закид, мовляв: Німеччина ставши панею середущої та східної Европи розібє опісля і захід, — однодумці Фляйдена відповідають, що в сучасній Европі при тій сьогодні шалючій пристрасти націоналізму — ніяка німецька гегемонія не вдасться та що схід Европи теж не піде під німецький політичний диктат. Зрештою, англо-французький блюк — Фляйден є виразним англьофілом — є надто сильний, щоб він не мав свого кінцевого слова при всіх майбутніх подіях на сході Европи.

Однодумці Фляйдена думають, що в Европі є тільки чотири великі нації: Франція, Англія, Німеччина та в останніх часах вийшла на світову арену Італія.

До всіх інших народів ставляться вони з дуже великою резервою, тому теж всі державні народи східної Европи не люблять ні Фляйдена, ні його однодумців.

Очевидна річ, що **думки Фляйдена не відзеркалюють офіційної французької політики.** Однак їх теж не можна легковажити, тимбільше, що французький премієр Далядіє не є ворожий французько-німецькому зближенню. Однак залишається ще в цілости нерозвязана проблема, як і коли може прийти до такого замирення.

Мимохіть пригадуються слова французького політика, звернені до одного українця підчас пресового бенкету: „Якщо колись прийде до французько-німецького порозуміння, тоді вся та пропаганда, що вас українців представляє у Франції за німецьких агентів, стане вам несподівано найкращим поручаючим листом до... нас французів."

Але не випереджуймо, без потреби, подій!

Юрій Студинський.

На рятунок наших скарбів!

ЩО БУДЕ З ЦІННИМИ ЗАЛИШКАМИ ПО ЗРУЙНОВАНИХ ХОЛМСЬКИХ ЦЕРКВАХ?

(Лист із Холмщини).

Холм, в початках серпня 1938.

Два тижні мандрую вже по Холмщині, відірваний від вісток з Галичини. І щойно сьогодні надибав я українську хату, де мав змогу переглянути комплєт старанно переховуваного „зачитаного" „Діла" за цілий липень. Перейшло воно — як мені казали — через сотні рук. Що більше! Бачив я вже тут нову, жовту книжечку у польській мові з інтерпеляціями і промовами наших послів і сенаторів в обороні православної церкви. Населення читає її мов біблію, хоча й не для нього вона призначена. Мимохіть хочеться передати її видавцям просьбу: панове, не забудьте прислати таких видань на Холмщину та на Підляшша більше; як би ви бачили, як тішаться тутешні люди, що їхні брати їх не забули...

Про ці всі радости, смутки і легенди, які повстають серед холмського народу, писав би широко, як би знаття, що залишиться по тому щось більше, як лише біла пляма. Сьогодні хочу ще раз звернути увагу на один фрагмент холмської епопеї, а саме на конечність негайного рятунку цінних залишків по зруйнованих холмських церквах.

Добре сталося, що Галичина й на цей фрагмент актуалій засокальського життя встигла вже звернути увагу. Маю на гадці слушні завваги п. С. Гординського, які знаходжу в одним з попередніх чисел „Діла". Якось проте не чути, щоб хтось „зі Львова" (так тут кажуть) зайнявся **реалізацією** цінних думок - проектів Шан. автора. При нагоді дозволю собі пригадати ще й те що автор помиляється, коли вважає свій зазив першим. Саме „Діло" в кінці серпня м. р. у великій передовій поставило було вже тоді такі конкретні проекти та навівши відповідні факти видигнуло низку вимог до православного митрополита.

Але це дрібниця, про яку так, мимоходом.. Переходимо оце до суті заторкненої теми. (Сміємо гадати, що пп. цензори дозволять нам

лікар
недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики
Роман Лисяк
б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки ординує
при вул. Сикстуській 58.

оперувати й деякими фактичними даними, врешгою у виключно культурно-мистецькій площині; факти ці врешгою — відомі вже широко в цілому світі з соймових та сенатських промов).

Число зруйнованих церков відоме. Ті церкви, що згоріли — пропали разом з усім майном і приладдям. Але багато церков влада розбирала, усуваючи в більшості випадків св. Дари та св. образи й ризи. Ці предмети розібрало у великій мірі між себе українське православне населення і переховує по хатах. Автор цих рядків бував у таких інтелігентських і селянських домах, де цілі світлиці виглядають нині немов церкви й каплиці. На стінах висять св. ікони, частини іконостасів. Зі стелі звисають позолочувані панікадила, а на підлозі цілими купами лежать посклалані важкі оковані євангелія та богослужбові книжки.

Діється так, де населення свідоміше і культурніше. Зате там, де, з ріжних причин, населення інакше, доводилось бачити фрагменти старих вартісних іконостасів порозвішувані на яблунях (Сагрині) і ін. Деякі св. образи, як примір, чудотворну копію чудодійного образу Турковицької Божої Матери поперевозили самі старости й комісарі поліції до статових церков. Примір. грубешівська деканальна церква — просто вщерть наповнена такими привезеними церковними цінними утенсиліями. Люди з тих сіл, де понищено церкви, побожно передавали багато святих річей до статових церков „як депозит".

Якщо мова про мистецьку вартість самих знищених церковних будівель — то втрати, що їх понесла українська культура Холмщини — надзвичайно великі. Тримаючись черги за інтерпеляцією посла д-р Барана наведемо по декілька слів характеристики тих найцінніших знищених „обектів".

1): **Церква в Щебрешині з 1184 р.** була здвигнена у перше „в камені межирічським воєводою віри руської Андрієм з Горки.

Ще в 1721 році греко-уніятський єпископ холмський та белзький — Левицький візитуючи цю церкву, знайшов у ній багато золотих старовинних чаш та срібних риз, забраних Спіcля в 1793 р. „за винагородою" до Відня. Церкву цю, яка стояла в руїнах і була під консерваторським наглядом, бо практичної вартости не уявляла хочби тому, що в Щебрешині — д. мало православних — розібрали не вважаючи на протести і оборону самих польських культурників — („Діло" про те вже повідомило ще в квітні ц. р.) — як д-р Клюковський та кількох заміських адвокатів.

2): **Церкви в Замості** не розібрали (як мильно подає інтерпеляція), маючи на гадці дійсно знищену в ночі з 24 на 25 липня правосл. капличку на місцевому „руському" кладовищі.

Зате камяна церква з 1589 р., в якій у 1720 році під проводом папського нунція Гримальдія відбувався собор греко - уніятської церкви, стоїть до нині, заміна на латинський костел св. Станислава. Проте ця заміна погано переробленою архітектурою — памяток минулого у цій церкві не зберегла. А була вона памятником — таки ніде правди діти — **толеранції великого польського державника і канцлера Яна Замойського,** що дозволив її збудувати. З найгарнішого царгородського шести-ярусного іконостасу, що був у цій церкві від 1648 р. (Облога Замостя Хмельницьким!) не лишилося ані сліду!

3) Два попередні випадки — це загибіль кам'яної архітектури. Така доля стрінула й всі дерев'яні архитвори. Назвемо хочби 2 розкішні, найкращі на цілій Холмщині церкви, знищені в містечку **Тишівцях** біля Турковичі. Щастя, що д-р Річинський з Володимира перед самою майже їх загибіллю поцікавився тими памятками й утревалив бодай світлини та коротку розвідку про них. Подібну церкву, що була під охороною воєв. консерваторського уряду в Любліні від 1923 р. — знищили в с. Гребенне.

Такий реєстр можна-би продовжувати дуже довго. Ми навели кілька даних, тільки для ілюстрації.

А тепер черга на висновки, які дозволимо собі сформулювати, як слідує:

1) Не вважаючи на наш минулорічний поклик, Православна Митрополія зігнорувала цю справу. Тепер, коли вона сама пережила гіркий досвід минулих та сучасних днів — звертаємо їй вдруге увагу на збережені вже тільки **залишки** церковного приладдя. При Митрополії існує — як нам відомо — окремий архів, існує зачаток музею з цікавими експонатами та відділами по всіх єпархіях; на чолі музею стоїть визначний фахівець і культурний наш діяч м-р Коровицький. Які їхні пляни? Чому вони не поспішають? Коли появиться відповідна постанова О. Митрополита та всіх єпархіяльних Ординаріїв? Коли Православ. Митрополія витягне консерваторську руку по загибаючі, попеліючі на вітрах і дощах решгки православної церковної культури?!

2) Думка, що її кинув в Галичині мистець С. Гординський, мусить бути зреалізована. Наші музеї мусять вислати — бодай приватно — фахівців, що забрали би (навіть до наплечників) найвартісніше з того, що залишилося. Підкреслюємо конечність нешумливого приїзду фахівців, бо буває й так, що ріжні галицькі клнаки забирають цінні церковні предмети, які їм люди завіряють, та заносять їх до власної хати для прикраси стін приватного дому.

3) Справою рятування холмської старовини слід на випадок труднощів (головно адміністраційного характеру) зацікавити навіть польські мистецькі кола. Бо коли пп. Прушинські бідкають у своїх репортажах про загибіль памяток культури на „кресах" у користь білених награнників при тротуарах, то таки може кинуть і слівце в хосен памяток церковної культури. Чейже саме тут пропадають памятки української культури, які дуже часто мають на собі польські написи.

На Холмщині жарить вогненне, жнивне сонце і люди схиляються у білих сорочках понад ланами. Піт спливає їм зі змучених облич і зрошує чорну землю. Земля піт прийме, то правда, але піт — це призначення тутешнього люду. Його ніколи не забракне на обличчях. Дощі ж і вітри розполощуть викинені на поталу скарби культури. **Роман Гучванович.**

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 38

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

2000 КОРОН ЗА НЕДОЛАДНИЙ ТВІР

Не знаю, чи охота придобрити духа Міцкевича за статтю „Поет зради", подібно, як раніше поет очистив із своїх закидів Драгоманова у другому томі листів до нього, чи охота заблищати літературним відкриттям, досить, що поета, хоча не вдалося йому видрукувати „Wielkiej Utraty" в „Записках", не покидала й далі настирлива думка випустити псевдо-міцкевичевий твір у світ власним накладом. Ані проф. О. Брікнер ані д-р Г. Бігеляйзен не були всилі переконати поета, що знайдена ним драма не Міцкевича, ані куратор поета, Карло Бандрівський, не мав сили опертися його волі і поет з руїною власної бідної каси, бо вкладом коло 2000 австр. корон видрукував перед латинським Різдвом у 1913 р. на дуже добрім папері Wielką Utratę".

Книга під назвою „Адам Міцкевич. „Wielka Utrata". історична драма з рр 1831—32" вийшла зі вступом, де безграмотний твір якогось польського, можливо таки галицького патріота, називався „геніяльним твором Адама Міцкевича, написаним у часі найвищого розцвіту його поетичної творчости" та „головною окрасою польської літератури" і „незрівняним зразком політичної драми". До книги додано життєпис Міцкевича, складений зі статті В. Спасовича, взятої з „Енциклопедического словаря Брокгауза и Ефрона", та доповнень з книги Володислава Міцкевича „Живот Адама Міцкевіча" і вибір поезій Міцкевича у Франковому перекладі.

Хоча кожда тямуща, але не злобна людина, вже з переднього слова до „Wielkiej Utraty" могла довідатися, що то хвора уява Франка приказала йому недоладню драму невідомого автора назвати геніяльним твором Міцкевича, всеж у польській пресі не обійшлося без образи Франка. Поет читав жадібно все те, що писали тоді з приводу „Wielkiej Utraty" і приймав спокійно лайки та наруги від польських критиків та журналістів, які вважали за образу для генія Міцкевича його імя на „Wielkiej Utracie". Але наш поет і далі вірив, що „Wielka Utrata" — геніяльний твір Міцкевича і в тому пересвідченні післав її Володиславові Міцкевичеві, синові Адама. Та цей, нагадавши Франкові колишню його статтю про свого батька, як поета зради, з обуренням прийняв дарунок Франка і поглузував собі з нього у листі з дати Париж, 25. січня 1914 року[1]). „Нераз простачки почувають щире зворушення перед карикатурним образом мук якого святого; таке щире зворушення охопило і Вас і завдяки йому Вам видалися нужденні вірші Міцкевичевими. Хайби це зворушення інші творячи чуда, відкрило Вам і русинам Польщу такою, яка покаже себе світові, коли скінчиться її покута" Але Франко й далі дивився „згори" на всякі наруги та глузування і в часі російської окупації Львова ладив нове видання „Wielkiej Utraty" — у німецькій мові. Я бачив у коректі перші листки того видання, що не дійшло до кінця.

[1]) Książka. Warszawa—Lwów. 1914, Nr. 1 і 2.

XXII.

СМЕРТЬ СИНА.

Коли я у 1911 році був тяжко хворий, поет прийшов відвідати мене. Він приніс тоді мені велику коробку свіжих черешень, що з трудом ніс на грудях, придержуючи її хворими руками, поставив її на стіл і сказав:

— Колись ви відвідували мене, а тепер я прийшов відвідати вас... А черешні їжте, вони вам не пошкодять, тільки поможуть...

Поет посидів у мене довший час, питав про здоровля і радив їхати в гори. Потім оглядав мої книги у шафі і йому видалося під кінець несподівано, що полиці в шафі йдуть у далеку темну глибінь. На бажання поета я замкнув шафу, він попрощався зі мною і вийшов.

Попри недугу, треба признати, у поета було ще багато практичного змислу. Хоча в нього були прикорчені руки в ліктях і пальцях, він радив собі, як міг, і робив у місті потрібні покупки для дому. Коли в 1910 р., мабуть у листопаді, заболіла його дружина на гострий нервовий розстрій, він постарався в урядах про всякі потрібні посвідки і сам приміствв її в домі для нервово хворих. Там відвідував він свою дружину й коли „мама" — так він її називав — затужила за домом і пообіцяла, що не буде робити йому пакостей, він привіз її сам додому. Дня 7. квітня 1913 року несподівано умер йому найстарший син Андрій, який у часі недуги поета був йому правою рукою і доглядав його, як кинька дитину. Засмучений поет прийшов зараз зранку до книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, позичив гроші і сам займався його похороном.

(Докінчення буде).

Свято на горі Маківці!

В ОДНО МІСЦЕ І З ОДНОЮ МЕТОЮ.

Як попередніх літ, так і тепер зійшлись на Маківку непроглядні маси народу. Зійшлись усі. Старі і молоді, батьки і діти, жінки і мужі, бідні і багаті, інтелігенти і селяни, робітники і міщани. Вже з ранку напливали вони з усіх усюдів, з ріжних земель, ріжними дорогами, ріжними стежками, ріжно вдягнені, ріжні виглядом, ріжні вдачею і ріжні поглядами. Проте зійшлись вони **в одне місце і з одною метою.**

Що зединило їх? Щож примусило їх покидати хати, товктися милями фірою, чи прямувати пішком? Чим снють ті всі, хоч сумовиті, лиця, почорнілі від утоми, примащені порохом і потом? Чому блистять умучені, невиспані очі? Чому простуються спини, тверднуть мязи, поважніють лиця?

Тому, що станув перед ними дух героїв, овіяв їх своїм подихом, зединив їх, двигнув, підсилив умучені тіла, порушив притуплену волю, наповнив їх серця вірою. Сказав він їм, що нарід з такими синами не загине.

І зійшлись вони всі. Зійшлись, щоб віддати поклін Героям, що своєю смертю оживили їх усіх. Своєю смертю дали життя духові і вірі, дали життя ідеї, за яку дали свою кров і поклали життя. Їхня смерть згуртувала тих людей.

Зійшлись такі, що вже були. Зійшлись такі, що вперше. Зійшлись такі, що самі тут свою кров полишили і такі, що тут боролись, і такі, що своїх тут мають. Зійшлись, щоб ще раз поглянути, щоб вперше побачити, щоб своїми гріхами землю зросити. Зійшлись, щоб розказати, почванитись і других повчити. Зійшлись — бо мусіли.

МАКІВКА ОЖИВИЛАСЬ...

Ще вчора сумна, тиха, здавалось нежива, Маківка — оживилась. Ріжноманітні гурти народу уставились, утихомирились. Прислухаються непорушним, тихим хрестам, гробам. Чому вони такі тихі? Чи мертві? Ні! Вони живі! Від них йде життя. Вони тихо шумлять, неначе шепочуть, неначе питають... „Чи добре зробили? Чи не на дармо?... Дайте відповідь! Таку, щоб рівна була нашій жертві!..“

Слова молитви пливуть далі. Дерева тихо шумлять, неначе співають заколисну пісню героям. Вони й сплять, відпочивають. Відпочивають по великому ділі...

На вітрі мають прапори. Уставлені при вході. Впорядники біля них вдержують енергійно лад. Нарід напливає. Спокійно, здисциплінувано. Один за одним надходять походи з хоругвами і вінками з дооколичних сіл. Ті з хоругвами стають біля гробів, ті, що несли вінки, залишають їх, і всі стають в уладні ряди. Молодь Тустановичі держить шпалір і нікого не перепускає. Хоч здається, це непотрібне. Зібрані, розуміючи повагу хвилини, самі вдержують порядок і не товпляться.

Сходяться священники з усієї околиці. Сходяться ще й гості, що приїхали в останній хвилині поїздами. Заслуговує на окрему увагу прогулька з Рогатинщини, в якій між іншими трьох учасників геройських змагань. Прогулька численна, поверх 60 осіб. Починають сходитись і найближчі мешканці.

Злучені сільські хори грімко співають. Вибиваються головно мужеські голоси, що відбиваються від узбіччя як колись стрілецька боєва пісня.

МОЛОДИЙ ЛІС...

Маківка...

Дивна ця гора. Зі старих дерев тільки стовбурі, що їх пороздирали колись гранати. На шпилі гори кілька старих смерек, решта це вже молоде, що не видало страшної хуртовини. Якийсь старий, 60-літній, учасник боїв розказує про героїв і не пізнає терену. Він тут вперше від памятних днів, а це вже чверть століття. Старе загинуло. Молоде буйно розвинулось, якби нагадувало, що нічому немає кінця...

МОЛЕБЕН ЗА ГЕРОЇВ.

Ще молитви!... Являється промовець. Пливуть слова, нагадують минуле, кажуть про сучасне, загрівають на майбутнє. Згодом молебен за Героїв. Лиця зібраних ще більш поважніють. Дехто втирає сльози. Сонцеві це байдуже. Весело гріє, припікає. Легкий вітерець шумить, порушає хоругви, прапори. Здавалосяб, дух героїв оживляє їх. Десь далеко грюкоче грім. Мимохіть тягне зір в даль, чи це не відгомін гранат!

Со святими упокой... Слова пісні приводять до дійсности... Душу раба твоєго... Це були раби. Раби Великої, Святої Справи. Не поклонились нікому, нічому. Тільки Їй. Ідеї.

Вічная память... Це вже кінець. Пісня врізується в серце, в душу, в кров. Припинює віддих, витискає сльози. Є такі, що не стримались. Плачуть...

ВЕЛИКА ЖЕРТВА...

Знову промовець. Грімкі слова лунають наче дзвін. Бє із них молодість, запал, життя. Хоч говорить про смерть. Слова його притягають очі, приковують слух. Ніхто не ворухнеться. Подих героїв прикував усіх. Промовець говорить про Велику Жертву. В імя Віри, Любови.

Скінчив. Десь починають співати. Впорядчики опановують рух. Відводять заплаканого хлопчину — згубив своїх. Не диво. В цьому році сила народу. У двоє більша, як минулого. Чи це консолідація? Коби так! Безумовно бажають собі її тутешні могили.

Починають розходитись. Спокійно, поволи, гуртками і одинцем. Не хочеться покидати святого місця. Лишати могутні гори, зрошені червоною стрілецькою кровю, зволочені білим тілом, присипані білими кістками. Ще один погляд на бідненькі гроби, на простий березовий хрест. Коли тут стане памятник, гідний Героїв?

Тадей Чорній.

*

На жаль ціла прогулька зі Львова здебільша Соколи, з незалежних причин не могла дістатися на Маківку. Довідуємося, що спеціяльно найнятий для тієї прогульки автобус, завернула поліційна стежа з Перзенківки. Автобус завіз тоді прогульковців над став у Янові, де вони пробули до вечера.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Пятниця, 10 серпня (29 липня) 1888.

УНІЯ В РАРАНЧІ.

„Буковинський уряд дозволив, щоб у Раранчі поселився на постійне греко-католицький священник як сотрудник парохії в Бокнах. Преосв. єпископ Юліян вислав до Раранча о. А. Войтіховського, сотрудника з Устя Зеленого.

ЦАР ЗАДОВОЛЕНИЙ.

„З Петербурга повідомляють, що цар кілька разів заявив, що він дуже вдоволений з зустрічі з цісарем Вільгельмом. В Петербурзі починають вірити, що кн. Бісмарк справді бажає мира з Росією“.

МИРНИЙ НАСТРІЙ.

„На бенкеті у льондонського льордмера, виданім в честь англійського кабінету, мав президент кабінету льорд Сальсбері промову, в якій так пояснив теперішню політичну ситуацію: „Взагалі щодо заграничних справ панує мирний настрій. З більшим як колинебудь довірям можу сказати, що метою всіх монархів є: забезпечити незакаламучений мир“.

ВЕЛИКАНСЬКИЙ ГЛЬОБ НА ПАРИСЬКІЙ ВИСТАВІ.

„Два французькі інжинієри ладлять на виставу гльоб, що буде мати сорок метрів обводу, а що метр є 40-мілїонковою частиною цілого обводу землі то і цілий гльоб буде мілїонковою частиною землі. Кільометри будуть представлені в міліметрах і всі географічні подробиці відповідно до своєї величини. Париж займе на цьому гльобі простір одного квадратного центиметра. Цілий цей гльоб порушатиме відповідний механізм відповідно до оборотів землі“.

ЛТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 19.

ДОРА ВАНЬО. 3

Чутливе серце.

(Докінчення.)

Кравчиня хотіла себе виправдати, щоб не вразити кліентки.

— Якщо я відважилась натякнути на ту „оощадність“, то мала на думці не видавництво гарної літератури, а господарські книжки, що їх теж ваш муж видає. Люди кажуть, що на цьому можна ще й нині в наших бідних часах зробити маєток. Та яке мені до цього діло?

— Но, правда. З господарської літератури деськолись нам щось капне. Але маєток? Можна сміятися. Чи може маєтком ви схочете назвати оцю нашу одноповерхову буду? Звичайно, люди вміють числити чужі приходи, та не знають розходів. Ви може навіть не знаєте, що я крім наших найконечніших видатків мушу посилати мамі що місяця десять золотих. А інколи навіть і більше. А у світі якось мусимо виглядати, відповідно до нашого становища. От, хочби й тепер. Коби скінчилось на торбинці. До цього ще потрібні нові мешти, капелюх, рукавички, шаль і безліч інших дрібничок. Ага! Де мені пітиб за капелюхом?

— Гарний вибір мають пані добродійка у Міки.

— Но, знаєте, у справах одягу годі так демонстраційно показувати свій патріотизм. Можете порадити ще Бережницьку чи Мак, чи може ще кого? Та дарма. Я, здається, до смерти залишуся вірна своїй Шалкевичовій. Яка в неї культура! Як зі смаком уладжені сальони! Там, як тільки що візьмеш на голову, то відчуваєш шик, елеґанцію. А шож можуть вам дати наші бідаки?

— З тим я не можу погодитись, пані добродійко. Адже наші модистки теж бували у світі і теж мають освіту. Хтож може стати їх кліентками, як не ми самі?

— В тому, дозвольте мені мати своє окреме становище, з якого я не мушу сповідатись перед кожною швачкою.

— Я прошу дуже вибачити мені, я не думала вразити пані добродійки! Але, коли пані добродійка показались настільки ласкаві, що радилися мене у справах одягу, то я відважилась.

— Но, нехай на цей раз буде вже досить того доброго. Мій капелюх мусить бути надзвичайно модний і дозвольте, що я собі сама дам раду з його вибором. Отже дуже прошу: в середу зранку принесіть. Та не забудьте про ті всі поправки, що ми про них говорили. А що до мого патріотизму, так знайте. Я усім знайомим поручаю тільки наші фірми. Але сама не можу всього у них купувати, бож ви знаєте, що я маю індивідуальний смак. До побачення, пані Таранова в середу. Жду вас нетерпеливо.

Пані Ніна йде отвирати входові двері та кравчиня не рухається. Так і слідно, що радаб ще щось сказати та не сміє. Якось так мнеться в собі і йде, не йде.

— А! Ви ще мабуть щось хочете мені сказати? Прошу. Відважно, тільки коротко, бо в мене мало часу.

— Я хотіла ще... Ласкава пані. Може пані пригадують собі, я вже нераз говорила. Моя доня здає саме матуру...

— А? Так? Певно має велику трему? Потіште її, що матура тільки перед тим така страшна, а крім цього вона-ж сильна учениця, ще й інші товаришки підготовляла. Я вже теж колись здавала. Побажайте їй від мене найкращих успіхів. Хай дуже тим не переймається. Адже професори теж люди!

— Алеж бо, пані добродійко, справа в тому, що при матурі обовязує чорна сукня, а вона її не має.

— Ага. Ви бажаєте моєї поради, чого набрати на сукню, чи як вшити її. Отже, хоча в мене не мало часу, але якось вже постараюся допомогти вам своєю порадою. Подайте мені ті журнали, що маєте в руках. Думаю, що разом вдвійку якось скоріше виберемо.

— Алеж ні, пані добродійко. Я зовсім не маю наміру нічого шити. В мене нема грошей на купно матерії, а тільки... Я тільки хотіла попросити паню добродійку відпродати мені ту чорну сукню, що я шила минулого року. Здається, пані добродійка вже її не носять.

— Щооо? Ту м о ю сукню малаб убрати ваша донька до матури? Це, знаєте, вже крайне нахабство. Я-ж плачу вам за кожну найменшу дрібничку, а ви ще чогось такого вимагаєте від мене?

— Ні, пані добродійко. Я не думала задурно. Я хотіла...

— Но, знаєте. Требаб мені пошукати краще вихованої кравчині. Ваша донька малаб ходити в такій саме сукні, в якій ходжу я? Хіба ви думаєте, що я для вас ховатиму у шафах усе старе барахло. Я вже й забула, коли перепродала її якомусь ганделесові. Ще й того не стало, щоб за кілька стібів голкою так добре платити, як я вам плачу і ще сукні додавати!

— Та я, пані добродійко, хотіла заплатити.

— Досить! Мені зовсім нецікаво знати, що ви думали! На всякий випадок вам кажу востанне: або працюватимете для мене, як досі, без ніяких надзвичайних додатків та будете памятати про ту віддаль, яка є між нами або можемо ще і сьогодні розпрощатись.

— Пані директорово! Дуже вибачте... але моя донька...

— Розмова скінчена. Прошу прислати, чи принести сукню і рахунок в середу. Я ще не знаю, чи зможу вам заплатити все нараз, але щось там на всякий випадок дістанете. До побачення пані Таранова.

— Цілую руці.

Батьки і діти під прапор „Просвіти“!

Сторінка без політики.

Тайна трьох завіщань.

Агенція Аваса повідомила перед кількома днями з Буенос-Айрес, що там потягнули до судової відповідальности під замітом сфальшування завіщання маркіза Іва Борнера та його жінку, з дому графиню Гіпевіль. Слідчий судця з Буенос-Айрес дав наказ їх арештувати, одначе тому, що маркіз та його жінка постійно живуть у Парижі, то арґентинський суд мусить їх уважати втікачами. Ціла справа виглядає так:

Арґентинський міліонер.

Ще 12. лютого 1931 р. помер у Парижі арґентинський міліонер Рікардо Ґарсія, який залишив по собі величезне майно. Ґарсія арґентинець із походження вродився в 1860 р. на сердаку англійського пароплава „Мерсей", іншими словами на британській території й тому теж він став британським громадянином. Цим громадянством чванився він ціле своє життя.

Ще батько Ґарсії замешкав був у Бордо, де вів великі купецькі діла. Рікардо Ґарсія теж мешкав у Бордо розбудовуючи далі батьківське діло.

В 1888 р. він оженився з француженкою, одначе скоро повдовів і оженився удруге з багатою полудньево-американкою. І друга жінка теж доволі швидко померла.

Побут у Парижі.

Після смерти другої жінки Ґарсія зліквідував усі свої діла й переніся до Парижа та замешкав в Отей. Він вів дуже самітне життя, при ньому були старі слуги, зі своєї рідні він удержував звязки лиш із двома своячками Обер-Арно, які мешкали в Буенос-Айресі. В Парижі Ґарсія познайомився ближче лиш із двома жінками з товариства: Маріею де Гіпевіль та її сестрою маркізою Борпер.

Після смерти арґентинського багача виявилося, що було аж 3 завіщання. Перше завіщання було зладжене в 1920 р. і відтак уневажнене з усіми потрібними формальностями в нотаря. У другому завіщанні, зладженому короткий час перед смертю, 21. січня 1931 р. старий міліонер записав ціле своє майно двом згаданим вище своячкам, зобовязуючи їх виплатити більшу суму старим слугам. Вкінці третє завіщання було зладжене 10 днів після першого на 12 днів перед смертю. В тому третьому завіщанні Рікардо Ґарсія залишав своячок без нічого та записав ціле майно Марії-Тересі де Гіпевіль і маркізі Борпер, зобовязуючи їх виплатити згадану вже суму старим слугам. Це останнє завіщання признали теж за важне й оті француженки стали власницями спадщини.

По семи літах.

Якийсь час пізніше виринули сумніви, що до правдивости третього завіщання. Арґентинські своячки міліонера почали справу про сфальшування завіщання. Справа проволікалася і щойно 8. червня п. р. суд у Буенос Айрес признав третє завіщання сфальшованим та обвинуватчував марк. Борпера і його жінку у сфальшуванні завіщання у свою користь.

Слідство устійнило, що третє завіщання було писане по французьки, хоч Рікардо Ґарсія писав виключно по еспанськи. В тому завіщанні є теж багато неясних точок — воно дає доручення про майно і приходи, яких Ґарсія ніколи не мав. Вкінці лист, у якім находилося завіщання, було вислане поштою щойно 12. II. 1931, значить аж в кілька годин після смерти Ґарсії.

Новий ворог Америки - „маріхуана".

Американська поліція веде тепер гостру боротьбу з торговцями наркотиків, які впровадили у продаж нову отруту „маріхуану", якою масово затроює себе американська молодь. 31. м. м. нюйорська поліція спалила 1.500 кг. „маріхуани", тієї рослини-дурману, що так швидко поширилася у Злучених Державах. Спалену отруту оцінюють на 125.000 долярів.

Цю рослину привезли до Злучених Держав із Мексику, де її вже від давен-давна курять туземці. „Маріхуана" відріжняється від інших наркотиків ціим, що її можна курити, як звичайну папіроску. Американська молодь, особливо студенти, просто кинулись за новою отрутою. Близько університету повиростали наче гриби на дощі торговці тієї отрути, а папіроски не менше шкідливі, як інші отрути-дурмани, напр. гашиш, чи опій, поширились між студентами з жахливою скорістю.

Тепер до боротьби з „маріхуаною" змобілізували поліцію всіх 48 стейтів. Енергічна акція поліції потрібна конче ще й тому, що ґанґстери приступили вже до організації тайного „тресту" для торговлі „маріхуаною".

Чоловік, що жде від трьох літ на смерть.

У славній американській вязниці Сінґ-Сінґ сидить у т. зв. „келії смерти" американський злочинець, відомий під псевдонімом „Дінч Говз Мікі". Він мав уже 6 розправ і на трьох розправах засудили його на смерть. Перший процес відбувся, коли його обвинувачували у вбивстві якогось торговця. Тоді суд засудив його на смерть. Від того присуду зголосив апеляцію і тоді вілбулася нова розправа, яка теж закінчилася присудом смерти. Від того присуду засуджений знову зголосив апеляцію. При 3 і 4 розправі суд не міг дійти між собою до згоди. Пяту розправу перервали, з уваги на те, що проти обвинуваченого велася нова розправа. Підчас 6 і останньої розправи засудили знову Мікея на смерть.

Одначе він запевнює, що вже освоївся зі смертними присудами і що знову зголосить апеляцію.

Справді дивна американська справедливість, коли її можна так довго водити за ніс.

—o—

Коли в Европі почали митися?

Коло 1640 р. в Парижі появилася книга п. з. „Життя вищого товариства", яка повідомляла, **що „в останніх часах знову почав у моду входити нестерпний звичай мити руки й лице. Є теж чудаки, які іноді миють теж ноги."**

В ті часи проходжуватися на повітрі не було у звичаю. Іноді багаті проходжувалися недовго по своїх стилізованих садах, при чому закривали лице або серпанками або масками, що їх принесла мода з Італії. **Маски берегли шкіру від сонця.**

Людвикові XIV. подавали кожного ранку мокре, викручене полотенце, яким він обтирав собі лице й руки. В його туалетній кімнаті не було ніяких умивальних приладів, крім невеликої чарки з водою, в яку він всаджував кінці пальців. Придворні дами і найближчі вельможі не робили навіть і цього.

Дбати про лице або про нігті — не було теж відомо і в 1800 р. Чистити зуби — майже до 1750 р. вважали незвичайною екстравагантністю. Лиш при кінці вісімнацятого століття ввійшло у звичай, що аристократи кликали до себе раз на місяць цирулика, який за день зішкробував нагромаджений на зубах камінь у членів цілої рідні.

Включно до французької революції скрізь в Европі пудрували волосся, мазали собі ріжними смаровилами лице й руки і зішкрабували фарбу щойно тоді, коли її забагато призбиралося. Митися — нікому навіть у голову не приходило. Кажуть, що цариця Анна мала звичай мити лице водою перед тим, заки намазала його маслом і відтак наложила пудру. Вода їй видавалася така добра до миття лиця, що вона відмовилася небавом від ріжних туалетних вод, які були тоді в моді.

Наполеон брав час до часу парові купелі, одначе найчастіше обмежувався лиш до витирання кольонською водою. Ґете на старости літ осуджував своє замилування до купелі, що між іншим було причиною непорозуміння між ним і Ляфатером, який купіль уважав дурною примхою.

Щойно від половини XIX. ст., головно від заведення водопроводів і каналізації, люди почали привикати до лазничок і збільшена продукція мила остаточно зліквідувала страх перед водою та приневолила полюбити миття й мило.

—o—

Чи знаєте, що...

...в Австралії живе рід глист довгих іноді на 3 м.?

...третина мешканців цілого ґльобу обходиться без ніяких меблів, спить, сідає та їсть просто на землі?

...крамничні злодії, т. зв. „шапенфельдери" обкрадають англійські крамниці на суму міліона фунтів штерлінгів річно?

...серед класичних музичних творів стрічаємо 721 разів назву „Колисанка", 615 разів „Мрія", 548 разів „Ноктюри" і 496 разів „Баркароля"?

...від часу відкриття Америки видобули люди і впровадили до вжитку 41 тис. кг. чистого золота. З того золота можна зробити шестистінник високий на 14 м.

—o—

НЕ ХОТІВ МОДНОЇ ЖІНКИ.

Густо-часто причиною подружніх трагедій та розводів буває те, що муж вимагає, щоб його жінка була завжди чепурна, гарна, зі смаком одягнена, словом мужчини не люблять немодних чи пак старомодних жінок. Так теж буває і з жінками.

Тому справді дивоглядний мотив убивства подав один французький селянин із Шатаро. Одного дня на станицю поліції у згаданому місті зайшов схвильований селянин і заявив, що він не міг довше стерпіти надмірної „поступовости" своєї жінки, яка держалася осоружних для консервативного селянина правил моди та модерних поглядів. Коли йому терпець увірвався, він застрілив жінку. Після цих слів селянин вийняв револьвер і на очах комісаря поліції застрілився.

—o—

ГАНДІ ВІДМОЛОДЖУЄТЬСЯ.

З Індій подають сензаційну поголоску, яка там кружляє, буцімто Ганді, піддаючися намовам свого окруження, погодився перевести лікування відмолодження. Це лікування має він відбути системою „Богікаякальб". Цю систему застосував славний індійський йог-жрець до відомого індійського націоналіста 76-літнього Пандіта Малявія — і лікування дало якнайкращий вислід. Ця метода (ми вже про це свого часу писали) має бути — як оповідав старенький пацієнт незвичайно важка й томляча. Пацієнт мусів пересидіти 40 днів у темниці, йому не вільно було виходити з кімнати, не вільно було купатися, митися, голитися, взагалі не вільно було рухатися. Інші подробиці цього лікування закриті тайною. Пандіт Малявія прибув на вазі, сиве волосся почорніло, зір йому помітно поправився, память і голос має тепер як за найкращих часів.

—o—

НАЙМОЛОДША СТЕНОҐРАФКА СВІТУ.

У французькім місті Сімон відбувся недавно конкурс професійних стенографок. Загальну сензацію на тому конкурсі викликала 7-літня дівчинка панна Лепот Рубін, яка здала іспит із відзначенням.

Найомолодша стенографка Франції та імовірно цілого світу пише 40 слів на хвилину на підставі тексту зовсім їй невідомого. За 3 хв. відібрала вона 120 слів і вміла відчитати свою стенограму зовсім плинко, не затримуючися й не надумуючися при тому ні на хвилину.

—o—

ВЕСЕЛЕ

ПРОВОРНИЙ ВОЯК.

Підстаршина: Що спершу треба зробити, заки почнете чистити кріс?

Вояк: Погляну на його число.

Підстаршина: Чому?

Вояк: Щоби не вичистити через помилку чужого кріса.

ВИБАГЛИВА.

— Чи можна собі уявити щось кращого, як правдивого й вірного звеличника?

— Так.

— Кого?

— Двох правдивих і вірних звеличників.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Степаняк у Львові безконкуренційний.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЛЬВІВ — ПЕРЕМИШЛЬ — ЯВОРІВ — ЛЬВІВ.

В неділю 7. ц. м. відбувся у Львові наколесницький біг за честь бл. п. інж. Хрістельбавера на терені Львів — Перемишль — Радимно — Яворів Львів. У цьому бігові брали участь найкращі наколесники Львова зі Степаняком Україна на чолі та чільні наколесники Люблина. Цей біг закінчився по драматичній боротьбі знову перемогою, під цю пору, безконкуренційного наколесника України та мистця Львова Степанюка.

Старт відбувся в год. 6 рано за Городецькою рогачкою. Відразу зав'язується між змагунами гостра боротьба; видно, що перемога не буде легка. Особливо гріють з наколесники люблинського Стшельца, які стосують знаменну тактику співпраці й починають утікати. Найгрізнішим їх суперником був, очевидно, Степанюк, та долю наче завзялися на нього. Коло Судової Вишні — дефект! Некотрібка зушника. За той час люблинці втікають. Після направи дефекту Степанюк має 2 і пів км. страченого. Та він наче машина надробляє страчені кільометри... метер за метром. За Мостиськами двох люблинців ловить дефект, з цього користає Степанюк і втікає та переїздить Перемишль першим з перевагою 2 і пів мін. у дуже добрім часі 2 год. 43 мін. Минувши Перемишль знову додає газу і їде самітний. Люблинці та Брощак з Чорних лишаються далеко позаду. По дорозі на зустріч виходять селяни, витають здалека червону шапочку змагуна, підбадьорюють його окликами і помагають як хто може. Той водою обливає, той лимонаду подає!... Хто знає, як на селі важко за кожний сотик, той лиш зуміє зрозуміти жертвенність наших селян, що з власної ініціятиви купували лимонади, щоб скріпити сили українського наколесника. Віддаль росте раз-у-раз і вкінці на Янівській рогачці з'являється численно зібраним глядачам могутня запорошена сильветка в білому светері та червоній шапці.

Славно! Степаняк прийхав першим! Час? 7 год. 42 мін. 41 сек.

Хто другий?

На відповідь мусіли глядачі зібрані на меті та судді ждати добрих двадцять хвилин, бо другий прийшов на мету Сталінський (Чорні) в часі 8,03'36" і 2/10. Черговість дальших наколесників була така: 3. Туора (Стшелєц Люблин) 8,07,36 і 4/10; 4. Нойгебавер (Стшелєц Львів); 5. Брощак (Чорні); 6. Щотка (Чорні); 7. Лата (Україна) незамітною різницею за 5. і 6. змагуном). Лата їхав увесь час д. добре (третій), одначе тому, що не було в дорозі йому подати йому харчів, зовсім знебився зі сил. За Латою прийхав ще Вучак з ЛТК і М і ціла плеяда інших змагунів. Бабій та Колтуський перетомлені попередніми бігами, участи в них перегонах не брали.

Організацією бігу займалися Чорні.

Щира подяка за зорганізування харчевого тракту (незалежно від офіціяльного) належиться проф. Романцеві з Перемишля. Також усім тім, що здовж на трасі не жаліли труду й помагали нашим наколесникам, зокрема сільській молоді, належиться найвищіпіна подяка.

Ці змагання були справді важкі й тому тим цінніша перемога знаменитого наколесника України.

Поручаємо!
„Говерля" „Буй-тур"
ТА ІНШІ РОВЕРИ (КОЛЕСА)
кооп. „ПЛАСТ"
ЛЬВІВ ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 95.
ЖАДАЙТЕ ПРОСПЕКТІВ — ЦІННИКІВ.

ЮВИЛЕЙ МОСТИСЬКОЇ СКАЛИ.

Україна — Скала 5:2 (4:0).

У дні 7. ц. м. уладила мостиська Скала ювилейне свято з нагоди 15-ліття свого існування. Участь у цьому святі взяла львівська Україна, яка грала зі Скалою товариську стрічу й виграла у високім відношенні.

В Україні грець назагал ціла дружина добре, зокрема напад. Поміч не мала надто важкого завдання. Оборонці завинили двічі і в обох випадках їх помилка коштувала страту воріт.

Скала грала, як на дружину нижчої кляси зовсім добре, тільки д. блідо грав й напад. На цьому місці мусимо висловити здивування, що в Скалі не грало кількох заслужених для товариства змагунів. Невже ні змагуни не могліб знайти спільної мови з проводом і не лишати товариства на потоку, тимбільше, що українська громада в Мостиськах д. слаба і завдання спортового товариства незвичайно важне й відповідальне. Не вільно нікому ослаблювати вистовленої на залізі ударної позиції.

Мостиський Чувай уладив у тому самому часі конкуренційні змагання з Гагібором так що ні жидівської, ні польської публіки на метчу Україна — Скала не було.

Ворота для України здобули: Зубач 4, Романець 2, Гошовський і Воробець по 1.

Судіював проф. Романець з Перемишля.

Перед метчом відбулося привітання обох дружин, при чому представник України п. Верхола Ом. вручив пропам'ятну статуетку. Опісля промовляв в імені Скали д-р Лебедович, який вручив представникові України прапорець та пригарну китицю цвітів.

Після змагань відбулося прийняття для змагунів обох дружин та забава з танцями, в якій взяли участь гравці, члени обох товариств та запрошені гості.

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польща — Тур 3:1 (3:0).** Польща виграла перший метч легко здобуваючи вже в першій половині за 15 хв. 3 голи. Суддіював п. Савицький зі Львова. Деколі дивне рішення П. З. П. Н-у, який велів відкинути протест стрийської Скали, признаючи одночасно, що суддя нарушив правильник і приписи гри.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ТЕРНОПІЛЬ. **Поділля — Єгуда 1:1 (1:0).** Товариський метч обох дружин був властиво наладнанням мирних відносин після відомого бурхливого метчу на весну п. р. В першій половині рівнорядна гра, з легкою перевагою Поділля. У другій половині перевищає Єгуда.

Обі дружини грали в ослаблених складах. Ворота для Поділля здобув Шмерка, для Єгуди Денкер. Суддіював п. Бужицький.

СТАНИСЛАВІВ. **Ревера — Стшелєц Гірка 5:0 (4:0).** Метч за честь От. Окрути.

РІШНО. **Рішно — Бистриця (Надвірна) 4:0 (4:0).**

РЯШІВ. **Гарбарня — Тесовія 2:1 (1:1).** Товариський метч. Обі дружини грали в ослаблених складах.

ЛЬВІВ. **Яновянка — Луг 4:1 (3:1).** Змагання відбувся на грищі 40 п. п. на Клепарові в 9 год. рано.

ЛЬВІВ. **Луг — С. К. Р. 2:1 (0:0).** Пополудні на грищі „Лугу". Луг осягнув перемогу над С. К. Р-ом з Левандівки. Грачі не зважаючи на перемучення, заграли добре й амбітно та осягнули заслужену перемогу.

ЗА ВХІД ДО Б-КЛЯСИ.

ПЕРЕМИШЛЯНИ. **Стшелєц — Зоря (Львів) 2:1 (1:0).** Усіх істеріків з ІКЦ., „Слова Народового", „Вежу" та інших, слід було би висилати на фінальний метч за вхід до Б-кляси до Перемишлян. Там вони булиб побачили, як справді виглядає несамовитий терор і бандитська поведінка публики, грачів та впорядників.

Годі описувати хід цього ненормального метчу. Вистане згадати, що крім грачів Стшельця участь у грі брали ще кібіци з ножами й револьверами. Ясно, що в таких умовинах Мисько явить карного перестрілив. Перед раною й розбоями вирятував змагунів Зорі несподівано добрий суддя п. Драбіковський.

Зорю жде ще третій метч. Сподіємося, що цей метч Зоря виграє, якщо знову головної ролі не гратимуть якісь несамовиті умовини.

СТОКГОЛЬМ. **Чехословаччина — Швеція 6:2 (3:0).** Міжнародній метч обох репрезентацій закінчився заслуженою перемогою чехів.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Свіжість тіла та успіх, успіх осягнеш вживаючи ПУДЕР ПРОТИ ПОТУ SUDORYN АП. КОВАЛЬСКІ

БОКС.

ЛЕХІЯ — УКРАЇНА 10:6.

Стріча розмірно молодої боксерської секції України з дружинним мистцем Львова Лехією (вона теж має у своїй дружині найбільше індивідуальних мистців) заповідалася справді сенсаційно. Були навіть такі оптимісти, що вдрожили нашій дружині перемогу. В дійсности від перемоги, в найгіршому разі від нерішеної не дуже далеко було нашій дружині. Якби не контузія обох великих пальців Помірка, фатальна тактика Ігора та брак тренінгу Пацина, могло бути зовсім інакше.

Справжньою ревеляцією стрічі був дебют молоденького, ледви 17-літнього Шолдри, кольпинівського змагуна Поділля (Тернопіль), у вазі півгуна. Перемога над мистцем Львова Ольбертом, говорить сама за себе. На другому місці слід поставити Онуфрика, який послідовно йде вперед. Стріча Білого була лиш формальністю. Цей змагун не має покищо у Львові противника.

З переможених, на першому місці слід поставити Помірка, який у зустрічі з мистцем Львова Шиварковським програв лиш на пункти. Якби Помірко пішов був відразу без проби до наступу в першій руцці, міг у найгіршому разі витягнути ремік. Пацин натрапив на твердого, хоч перерекламованого Подковича і програв через недостачу тренінгу й видержливости. Якби Пацинові стало сил у другій руцці Подкович міг лежати к-о. Ігор легковалив противника і застосував фатальну для себе тактику агресивних наступів у першій руцці та боротьби на линурах. А технікою рішучо противника перевищав. Заступник Тими Войко програв бо мусів пропрати в грубо крашим противником, хоч і він мав добрі моменти у другій руцці, коли збирав пункти у клінчах. Покищо треба йому ще багато тренінгу.

Технічні висліди цих змагань були такі:

Вага мухи: Войко програв високо на пункти з Коровою.

Вага когута: Шолдра у прегарній боротьбі високо випунктував Ольберта.

Вага пера: Рудницький по драматичній боротьбі іде в третій руцці тричі на доліки від Сидельникова і програє к-о.

Легка вага: Онуфрик виграє безапеляційно на пункти з Ягодзінським.

Півсередня вага: Ігор програв на пункти по незвичайно гострій боротьбі зі Шмитом. Оба бились нечисто.

Середня вага: Білий викінчує покозьною лявіною ударів в жолудок Тушковича вже в половині першої руцці.

Півважка вага: Пацин по драматичній боротьбі програє на пункти з незвичайно твердим Подковичом.

Важка вага: Помірко програв на пункти з кращим технічно Шиварковським.

Змагуни України на першім місці — Лехії на другім. Суддіював у рінгу п. Бонібакуховський, на пункти п. Вик. Вищів коло 1000.

Після метчу відбувся одна стріча поза конкурсом (вага півгуна), в якій Бужинський (Л) виграв на пункти з Трояном (У).

Цей метч, що відбувся на площі Сокола-Батька, був знаменитим тренінгом для наших боксерів перед мистецтвами. Усі висліди, треба признати, заслужені.

При дальшій такій послідовній праці, як досі, на чергові успіхи не треба буде ждати.

ВЕНЕЦІЯ. **Італія — Польща 12:4.** Пункти для Польщі здобули Чортек і Кольчинський. Польща виступила в ослабленім складі.

МІЖМІСТОВІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ — ЛОДЗЬ 3:2 (2:0).

Півфінальна стріча двох репрезентацій у змаганнях за чашу президента, закінчилася заслуженою, хоч рішучо за низькою перемогою Львова. Львівська дружина мала увесь час перевагу, лиш її назад не використав безліч дотідних ситуацій. Репрезентацію Львова творило 6 грачів Погоні, 2 грачів України (Скоцень і Богурат) та 2 грачів Чорних. У Львові дивно слабо заграла цим разом поміч, яка не зуміла взнавати контакту з нападом. У нападі безумовно найкращим грачем (зокрема в першій половині) був Скоцень (У) та Майовський (П). Добре теж у полі грав Богурат, одначе під воротами дивно непорадний. Зате він знаряшовував справді догідні позиції своїм партнером. Та на стрід чомусь рідко рішався. Немец на пр. крилі був добрий лиш у першій половині. Майовський д. небезпечний. Журковський (Ч) більше шкодив у нападі як помагав. Крім пригожо стрілених воріт, нічого більше не показав. З оборонної трійці найкращий Альбанський.

В Лодзі д. добра залога, мала поміч, слабший напад. Ворота для Львова здобули: Немец із карного, Скоцень та Журковський. Для Лодзі грали лучники. Другі ворота здобула Лодзь в останній секунді гри.

Суддіював п. Лінке з Катовиць. Видів к. 5000.

ВАРШАВА. **КРАКІВ — ВАРШАВА 5:3 (2:1).**

Краків сильно переважав у першій половині та на початку другої половини. Після перемоги Краків, до фіналу, який відбудеться у Варшаві як 11. листопада входить Львів і Краків.

Про шкільну мізерію „вовчі білєти", патенти та майбутність української молоді.

(Дискусійна стаття).

Щорік у тім часі, коли надходять вакації і молодь зі свідоцтвами в руках розїздиться по краю появляються в часописах статті більш-менш під однаковим наголовком: „Що дальше?" Воно так виглядає, неначеб часописи „відробляли" ті два чи три дні свою тяжку панщину, щоби знову цілий божий рік мати з того боку спокій. Бо і справді, це є своєрідна панщина висловлювати завваги та давати ради там, де треба необхідно щось придумати, порадити, а де по-правді ніякої ради нема.

Та цього року голоси української преси на цю тему загомоніли більш продовжні, тривожні, зажурені, ніж за попередніх літ. Бо коли ще кілька років тому предметом турботи була передовсім доля тієї молоді, котра, покінчивши вже окончено освіту якогось типу, прощалася зі школою на завжди, вивінована на дорогу життя вовчим білєтом „визнане грецко-католіцке", щоби побачити, що праці і місця для неї нема поза кількома українськими установами, неспівмірно тісними для такого напливу но-

вих сил, — то сьогодні предметом турботи стала ще для батьків і громадянства молодь, котра покінчила щойно школи початкові або загальноосвітні, та перед котрою вовчий білєт і в практиці стосована „змодифікована теорія расизму" майже герметично замкнула двері до всіх вищих, головно, фахових шкіл, як перед елєментом менше вартісним. Іде тут очевидно про школи державні, що є дешевші і дають потім кращі вигляди, а не про дорогі школи приватні, яких декотрі дуже важні типи (напр. педагогічні) взагалі не істнують. Отже великий загал української молоді, коли вже і пролізе крізь ріжні „бадання" „стану здровотнего", „стану інтеліґенції" та крізь не менше своєрідні „селєкції" при іспитах — опинюється перед неможливістю докінчити свою фахову освіту, а тим самим перед неможливістю здобути вже навіть тільки формальні умовини уладити собі своє життя.

Бо скінчення фахової школи дає тільки формальні умовини для праці. І тут приходимо до другої проблеми, практичних можливостей. При сучасній структурі законодавства, щоб виконувати який небудь фах, з якого можнаб дійсно вижити, треба мати передовсім „патент". Очевидно, теорія отого віроісповідного та національного „расизму" має і тут своє застосування. Не скрізь однаково перестерігають, чи виконуючі працю мають бодай який „езельспатент", але для елєменту „меншевартісного" з вовчим білєтом без цього годі. Отже з уваги на дійсну неможливість добути загалові української молоді такі „патенти", усі поради, щоби братися за ту чи іншу роботу, стають безпредметові. Вона не могтиме усамостійнитись, а могтиме йти хіба в найми та відробляти ціле життя економічну панщину у власників формальних „патентів".

Та це щойно одна сторона медалі. Мабуть ще важніша буде друга. Коли читаємо поради, щоби молодь бралася за такі фахи, як гастрономія, готелярство, всуміш з радами, щоби відкривала інтереси ювілірські, фризієрські, мануфактурні, тощо, то маємо враження, що люди, котрі дають такі ради, або не знають практично життя, або не передумали поважно того, про про що пишуть.

Отже треба передовсім тямити, що ремесло є сьогодні в стані занепаду і найкращі ремісники, що від десяток літ мають свої варстати праці, інколи при всій своїй солідности і добрій реклямі просто не можуть вдержатися. В декотрих бранжах умовини праці просто жахливі. Так напр. у кравецтві початкова платня при 10—12-годинніім дні праці дає тижнево 4—5 золотих, щоби вкінці дійти для найталановитших робітників до 14—16 зол. тижнево. — Чи дивно, коли наша молодь не хоче за такі фахи братися, з котрих всеодно сьогодні вижити не можна?!

Що іншого промисл і купецтво. Та тут треба тямити знову про дві речі. Перше, особливо в промислі, необхідна концесія, а перепони і труднощі дістати таку концесію стоять в пропорціональнім відношенні до рентовности чи пак виглядів рентовности підприемства. До таких трудних здобутків, передовсім для українця, належить концесія на ґастрономічне заведення в корисно положеному місці. А друге, щоби взагалі взятися за таке підприемство, як промислове або торговельне, до цього треба мати **відповідний капітал.** Підчеркую **відповідний.** Бо ми живемо в державі, де є лад капіталістичний і обовязують тверді писані і дійсні закони капіталістичні. Починаючи необережно інтерес із замалим капіталом, можемо при всій солідности, фаховости і рутині втратити зарівно нашу працю як і зангажований капітал, підчас коли другий нефаховий, несолідний, а зате сильний в капіталах видержить успішно конкуренцію. Та нам вкінці не діло до тих дуже і дуже нечисленних, що мають бодай невистарчаючий капітал на відкриття підприемства, — вони хай собі вже радять як знають, — зате думаємо про цей дуже великий загал, що про якісь капітали ані мріяти не може, бо ані не має тих капіталів, ані змоги і надії їх колись в житті придбати.

Організація кредиту? Це покищо утопія. Це не є в сучасних умовинах реальні чинники, що їх можна би брати під увагу. Сьогодні є тільки два роди кредиту: короткоречинцевий, за більше як пупілярним обезпеченням, або довгоречинцевий чи безречинцевий за протекцією, терціюм нон датур.

Ось чому наша молодь, маючи навіть кількадесять чи кількасот золотих готівки, воліє сидіти, як часописи пишуть, батькам на карку, ніж ризикувати, що за свою працю заплатить ще тим своїм „капіталом".

А вжеж говорити про те, щоби хтось відкрив у нас ювелірський або мануфактурний інтерес з якими-такими виглядами на успіх — було би просто зайво. Знаємо хіба таких мануфактуристів, що дають фірму, а жиди капітали. Але це також не є розвязка проблеми.

Розвязку проблеми — вихід з загрози істнування українського молодого покоління, його загалу, не кількох особливо щасливих одиниць, — можемо найти тільки у переміні істнуючого законодавства та суспільно-політичного ладу на більше ліберальний і демократичний. Але це музика прийдешнього. Всеж, незалежно від того, є в нас деякі спроможности зробити багато, щоби лихові зарадити. І так:

1) Треба вкінці раз перестати апотеозувати шкідливу для недержавної нації догму, що всяка фаховість може бути доказана лише шляхом урядових патентів та своєрідних „селєкцій", а життя улаштоване тільки на руштуванні бюрократичних формул. Приклад ми повинні брати собі з наших сусідів в часах їхньої займанщини, котрі щойно сьогодні починають признавати вартість „казьонних" патентів, видаваних на потрібних їм засадах.

2) Вишукувати такі форми устійнення „фаховости", котрі відповідалиб дійсним умовинам і потребам нашого життя, приготовляючи кадри справді вартісних для нашого майбутнього фаховців.

3) Орґанізувати наше економічне господарське і культурно-освітнє життя в такий спосіб, щоби таким справжнім фахівцям, (а не тільки формально патентованим!) забезпечити працю і справедливі умовини праці в широкому засязі, а не тільки деяким вибранцям.

4) Перевести орґанізацію кредиту, спертого не тільки на дотогочасних засадах пупілярного забезпечення майном, капіталами і доходами або протекцією, але також забезпеченого працею людини та передовсім необвантаженого лихварськими процентами і більше ще дошкульними „адміністраційними" оплатами, уділами, тощо.

5) Українська преса повинна виконувати виховну ролю супроти молоді так, щоби ця молодь дивилася на світ очима свобідного духового громадянина, а не крізь окуляри вбивчих для недержавної нації бюрократичних навичок і формул.

Це речі можливі, речі, які вже виконували інші народи в часах своєї бездержавности, які виконували та виконують всюди та по всі часи жиди, навіть там, де вони не є переслідувані.

Це вкінці речі залежні виключно тільки від нас самих.

Єлисей.

ВУЛ. ФИЛИПА ШЛЯЙХЕРА 6

(давніше Шпитальна 38) — тел. 257-10

виконує роботи конструкційні, будівельні, мистецькі залізні сходи як також усе, що входить в обсяг слюсерства. — СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ СТАЛЕВИХ І АЖУРОВИХ РОЛЄТ.

НА ДОПОМОГУ РОДИНІ КАСПЕРСЬКИХ.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові, зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Роман Клос,** Луцьк, 2 зол., **Едвард Старецький,** Львів, 5 зол., **Володимир Ворон,** безробітний, Львів, 1 зол. і кличе своїх товаришів.

—o—

БУНДЮЧНА ЗАЯВА БЛІХЕРА.

Підчас інспекції червоної армії на Далекому Сході марш. Бліхер виголосив нову промову до вояків, скидаючи вину за конфлікт на Японію: Ми не нападаємо. Ціла відповідальність за останній конфлікт спадає на Японію. Японці думають, що мають до діла з москалями з 1905. р. На щастя я не Куропаткін, лише Бліхер, а червона армія не є царською армією, що нею командували продажні старшини.

—o—

НЕСПОДІВАНА ВІЗИТА В ЄРУСАЛИМІ.

В суботу 6. ц. м. прилетів зовсім несподівано до Єрусалиму міністр кольоній Малькольм Макдональд і відбув нараду з високим комісарем Палестини та комендантом британських військ про положення в Палестині. По кількагодинній нараді міністр відїхав до Льондону.

—o—

Великі втрати китайців

Згідно останніми обчисленнями, на фронті Шангай—Нанкін китайці втратили від вересня до грудня м. р. коло 400.000 вбитих і ранених. Таких втрат не мала ніяка армія від часу світової війни. Фахівці переконані, що навіть під Верденом не було таких втрат, як у Китаю. Одначе Чанкайшек не попав у зневіру і сформував нові дивізії та воюватиме з японцями.

ЧУЖИННІ ДИПЛЬОМАТИ ПОКИНУЛИ ГАНКОВ.

Французький корабель „Фієн" відплив в суботу з Ганков до Чун-Кінгу, забираючи зі собою дипльоматичних представників Франції, Італії і Голяндії. Минулого тижня перенесли до Чун-Кінгу всі китайські міністерства. Головні дільниці Ганков і Вучанґ майже вилюднені.

ВЕЛИКА ПІДМОГА БОЛЬШЕВИКІВ ДЛЯ КИТАЮ.

Аґенція Домеї повідомляє: У Ганков є тепер 400 совітських летунів та військових дорадників. На фронт у напрямі Ву-Ган відїхало біля 600 совітських танків. До Китаю надходять нові транспорти літаків з СССР.

—o—

ЧОМУ МАРШ. ҐЕРІНҐ ВІДЛОЖИВ ІЗДУ ДО ЛЬОНДОНУ?

„Івнінґ Стандар" пише, адютант канц. Ґітлєра сотн. Відеман у своїй розмові з мін. Галіфаксом 18. липня ц. р. запропонував візиту марш. Ґерінґа в Льондоні. Сотн. Відеман заявив, що марш. Ґерінґ міг би приїхати до Льондону, щоб устійнити умовини англійсько-німецького пакту та можливости загально-господарського і кольоніяльного порозуміння. Сотн. Відеман — пише „Івнінґ Стандарт" — дістав від канц. Ґітлєра інструкцію, щоб розвідати, чи англійський уряд вважав би цю візиту на часі і чи англійська публична опінія поставилась би до цих відвідин прихильно. Льорд Галіфакс відмовився дати запевнення і тому марш. Ґерінґ не приїде до Льондону.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

З кошторисом паспорту, дороги, мешкання й повного утримання коштує місячний побут:

В Берліні	зол. 651.—
У Відні	зол. 672.—
в Мілляно	зол. 825.—
в Парижі	зол. 777.—

ЯК ДОБУТИ ГРОШІ НА КОРИСНЕ ПЕРЕВЕДЕННЯ ВІДПУСТКИ ЗА КОРДОНОМ РАДИТЬ

Пром-банку

Львів, Ґродзіцких 1. І. п.

Теп. 292-15 і 200-15.

Важливі наради

з представником закарпатських українців.

Ужгородська „Нова Свобода" пише, що директор о. А. Волошин, голова Української Центральної Народньої Ради, дістав повідомлення з Льондону, що цими днями має його відвідати урядовець міністерства закордонних справ Великої Британії.

В письмі зазначено, що згаданий урядовець буде цікавитися головно українськими справами у звязку з теперішнім положенням Підкарпаття й Чехословаччини. Тому просять о. Волошина, щоб підготовив йому матеріял і назначив час, коли англійський відпоручник може його відвідати.

Русифікація українського правопису.

Правописна комісія пок комісаріяті народньої освіти працює над новою реформою українського правопису з 1933. р., що його вважають тепер виспдом націоналістично-бухарінівсько-троцькістівського шкідництва, метою якого є штучно віддалити українську мову від російської. Слід пригадати, що правопис з 1933. р введено в життя теж під гаслом ліквідації „націоналістичних відхилень", що їх нібито мав правопис Української Академії Наук. Ось так теперішня реформа правопису буде другим етапом плянової русифікації української мови, як це довзує стаття проф. Грунського і проф. Губажевського у „Вістях" з 2. ц. м. Автори закидають дотеперішньому правописові введення багатьох польонізмів. На їх думку правопис утруднює ученикам вивчення мови „братнього російського народу".

Преображенський собор у Чернигові перемінили на маґазин

„Комсомольска Правда" повідомляє, що історичні церкви в Чернигові перейшли на торгові галі або на крамниці. І так Преображенський собор з XI. в., в якому похований князь Ігор, перемінено на склад бочок з маслом і рибних консервів. Церква св. Троїці є нині магазином харчевих продуктів. Церкву св. Бориса з X. віку перероблено на сушарню ярин.

У Москві Ґ. П. У. замкнуло в неділю 7. ц. м. протестантську церкву св. Петра і Павла. Останнього пароха цієї церкви арештувало Ґ. П. У. ще перед двома роками, але вірні сходилися далі щонеділі на молитву. Минулої неділі вірні застали церкву замкнену, а перед церквою стояли вантажні авта Ґ. П. У., на які ладовано церковні предмети. Перед кількома днями Ґ. П. У. замкнуло польський костел у Москві, всі грецькі церкви та православний собор св. Вознесення. Хоч в СССР. прийшла нова хвиля релігійного переслідування, населення горнеться масово до церкви — як це виходить з вражінь з подорожі здовж західнього кордону СССР члена найвищої ради СССР Борина, який помістив їх у „Безбожнику". Борин пише, що по всіх селах церкви переповнені старшим населенням і молодю. Священники мають найбільший вплив на ціле життя і тому комуністична акція зовсім там підупала. Тому Борин побоюється великої небезпеки для цілої совітської Росії від зросту релігійних настроїв і домагається висилки агітаторів до згаданих районів.

Відгомін І-ої вистави української ґрафіки у Римі.

Рим, 1. VIII. 1938.

Італійський щоденник „Іль Реджіме Фашіста", — ч. 170. ц. р. — якого основником і начальним редактором є Роберто Фаріначчі, член великої Фашистівської Ради, помістив обширну статтю з нагоди І-ої вистави української ґрафіки в Римі. Автор статті д-р Джіячінто Тревізонно у вступі зазначує, що ця вистава „виказує живучість українського руху, що спершись на національних традиціях, змагає до того, щоб створити самостійну унітарійну державу... Україна разом із Чорним Морем — це нація середземноморської, цивілізації, релігії католицької і православної, з традиціями, що вяжуться з латинськістю через кольонії старовинного Риму над Чорним Морем... Треба зазначити, що не дивлячись на партикулярні політичні умовини, що в них перебуває Україна, мистецтво України має свою відрубну душу."

Автор підносить значіння впливу італійського мистецтва на українське, згадує про пам'ятки Растреллія у Козельці біля Чернигова, у Батурині, про церкву Мазепи в Києві, про вплив італійського барокка на українське мистецтво, „який усе-ж підпав під дух автохтонний, що й сам Растреллі відчув і висказав це у нових оригінальних формах".

Зупиняється зокрема на М. Кричевському, ще ширше на Ю. Нарбутові, Р. Лісовському, П. Ковжунові, І. Падалці. Приємне враження викликала в ньому — як і в інших відвідувачів чужинців — праця Н. Геркен-Руссової: „Маре Нєро — Маре Нострум".

Стаття написана справді зі щирим захопленням до нашого мистецтва, з повним розумінням його, з правильним підкресленням чималого впливу італійського мистецтва на наше. Це тим краще, бо таким робом рецензент успішніше зверне увагу італійця й на нашу проблему взагалі.

Була, крім цього, мала замітка в римському щоденнику „Мессаджеро".

Тут слід зазначити, що на будуче організатори таких вистав повинні заздалегідь подбати про те, щоб зацікавити більше італійську пресу, а тим самим викликати більше зацікавлення серед італійців.

М. О.

Ріка Ебро спливає кровю.

Національні війська розбили зовсім червоних над рікою Ебром. 2000 червоних попало в полон. Національні війська похоронили понад 300 вбитих червоних, в тому кілька старшин і здобули 1600 крісів, 50 тяжких скорострілів і 180 легких та багато воєнного матеріялу, що його залишили червоні.

Національне летунство знищило на ріці Ебро міст, що його побудували червоні.

Війська ген. Франка здобули гору, що має велике стратегічне значіння і тепер війська ген. Франка панують над цілим правим берегом Ебро. Від суботи національні війська здобули 100 км² нових теренів.

ЗБОМБАРДУВАЛИ НОВИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

В суботу 6. ц. м. англійський корабель „Лейк Люґано" вивантажував товари у пристані Палямос. В тому часі надлетіли літаки ген. Франка й обкидали корабель бомбами. „Лейк Люґано" почав горіти Залога почала рятункову акцію. В 3. годині вранці надлетів знову літак ген. Франка і скинув кільканацять запальних бомб. Дальша рятункова акція була неможлива і корабель згорів. Відломки бомб ранили двох моряків.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОНСУЛЬ РАНЕНИЙ.

В суботу 6. ц. м. збомбардували національні літаки в 11.30 год. місто Аліканте. На дільницю Балявісте впало 70 бомб. На будинок англійського консуляту впала велика бомба ваги 250 кґ. і заподіяла величезне спустошення. Бомба зранила дуже важко англійського консулярного агента Ґабріеля Келіжона, який помер.

НОВА ПОВІНЬ У КИТАЮ ЗУПИНИЛА ЯПОНЦІВ.

Похід японського війська в провінціях Анґуей і Ґупей зупинила нова повінь, що повстала внаслідок зірвання ґатей на лівому березі ріки Янтсе.

В озерах Кен (на південь від Ґуанмей Леонкуан (на південь від Сусун) і Вушан (на південь від Куанші) прибула вода, що пливе з блакитної ріки, і затопила простір 3.000 кв. км. Повінь затопила коло пів міліона людности.

ТРИ ПОЇЗДИ ЧЕКІСТІВ ВІДІХАЛО НА ДАЛЕКИЙ СХІД.

З доручення шефа Ґ. П. У. Єжова, виїхало на Далекий Схід 2.500 чекістів трьома спеціяльними поїздами.

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА, ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

НОВИНКИ.

— **Записати** — запамятати і купувати. Кооперативна крамниця „ФАРБОКРАМ" у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —3—2

— **Залізничі знижки для прогульковців.** Окружна дирекція залізниць у Львові повідомляє у звязку з масовим виїздом прогульок: Місця в поїздах або вагонах безпосередньої комунікації можуть бути запевнені для прогульок, прочан і транспортів еміґрантів та робітників, що найменше по 25 осіб, якщо вони замовили місця щонайменше два дні скоріше з тим, що незаняті місця в купе або в вагоні віддадуть до вжитку іншим подорожнім. Той хто замовляє місце повинен одночасно зложити відповідну кавцію на стації виїзду. Окремі вагони дає залізниця в міру змоги для виключного ужитку групи осіб за попереднім, щонайменше тижневим заголошенням виїзду і зложенням кавції. В обох випадках кавцію вважають частинним покриттям належности за їзду.

— **Не вільно просити милостині в поїздах.** Залізнича влада ствердила, що в останніх часах збільшилося число волокит і жебраків, які прохають милостині по поїздах. Це збільшило число крадіжей між подорожніми. Варшавська дирекція залізниць заборонила жебрати по поїздах; кондуктори обовязані віддавати жебраків в руки поліції.

— **Знищили памятник у Бродках.** В селі Бродках пов. Львів побудовано на церковному

— **Покарали священика** гривною 100 зол. Тернопільське староство рішенням з дня 18. липня ц. р. покарало о. Миколу Винницького, пароха Глубічка Великого, пов. Тернопіль, гривною 100 зол. за осудження тих, які перейшли з греко-католицького обряду на римо-католицький. Від цього рішення покараний вніс відклик до окружного суду в Тернополі.

— **Як виглядатиме святкування 950-ліття хрещення України-Руси на Волині?** „Волинське Слово" (ч. 22) помістило комунікат про засідання парляментарної репрезентації ВУО, що відбулося 28. м. м. З комунікату виходить, що на цьому засіданні пос. Тимошенко поінформував, що духовна влада узгіднила з адміністраційною владою порядок святкування 950-ліття хрещення України- Руси на Волині, при чому виявилося, що загально-державний характер свята у Володимирі відпадає, а до складу головного і місцевих комітетів у справі організації святкування громадські чинники не ввійдуть.

— **Димісія пос. Тимошенка та його поновний вибір.** З комунікату парляментарної репрезентації ВУО зі засідання, що відбулося 29. липня ц. р. довідуємося: голова репрезентації пос. С. Тимошенко заявив, що у звязку з політичною ситуацією він вважає за потрібне зголосити свою димісію і просив вибрати нового голову та покинув засідання. Присутні таємним голосуванням одноголосно вибрали головою парл. репрезентації ВУО пос. С. Тимошенка. („Волинське Слово" ч. 22).

— **Намагане самогубство залюбленої жінки.** В неділю 7. ц. м. пополудні кинулася під вантажне авто при вул. Городецькій ч. 39 невідома жінка. Шоферові Юркевичеві вдалося в останній хвилині затримати авто. Тому що жінка була непритомна шофер візвав лікаря. Лікар рятункового поготівля ствердив, що невідома жінка напилася якоїсь трутизни і тому каретка відвезла її до шпиталю. Прийшовши до свідомости відмовилась подати своє прізвище і дати якінебудь вияснення. Шойно з віднайденого в її одінні молитвенника поліція довідалася, що самогубством намагалася скінчити своє життя 18-літня Яніна Гарлендерова, жінка робітника зі Скнилова, яка була любкою вбитого капраля Футка. На окладинці молитвенника був такий напис олівцем: „Називаюся Яніна Гарлендерова. Мій чоловік сидить у вязниці у звязку з убивством капраля Футка. Присягаю, що мій чоловік не винен". Поліція ще раз намагалася переслухати Гарлендерову, але недужа не хотіла подати свого прізвища і відмовила всяких вияснень. Стверджено, що Гарлендерова сиділа разом з чоловіком в арешті під замітом убивства Футка. В неділю в год. 11-й передполуднем Гарлендерову випустили на волю і вона намагалася скінчити самогубством пів години по похороні свого любка капраля Футка. Про намагане самогубство поліція повідомила родину Гарлендерової. Візвана до шпиталю сестра Гарлендера п-і Косінська розпізнала у недужій дійсно Яніну Гарлендерову, якої стан дуже грізний і ледви чи вдасться втримати її при житті.

— **За вбивство почтаря.** В окружному суді в Чорткові почалася розправа проти б. постерунконого Михайла Наконечного, якого обвинувачують за вбивство почтаря Миколи Когута.

— **Краєва хроніка.** В Купновичах Старих невідомі вбивники вбили 24-літнього М. Бербецького, який сторожив коло збіжжа. — Така сама доля стрінула 47-літнього Дмитра Грицика з Модрич, громадського вартівника, якого невідомий вбивник застрілив. — У Сколім упав у неділю 7. ц. м. з гойданки антиквар Я. Кравс зі Львова і зломив собі хребет. У безнадійному стані відвезли його до шпиталю. — В неділю 7. ц. м. згоріло у Верхраті, пов. Рава Руська, кількадесять будинків з живим і мертвим інвентарем, школа та поштовий будинок. Шкоди ще не устійнені.

— Залізнична катастрофа. Під Сохачевом особовий поїзд, що їхав з Сохачева до Козакова, наїхав на товаровий. Наслідком зудару уцілілі обі льокомотиви, чотири вагони особового і кілька вагонів товарового поїзду. Було ранених 17 осіб, у цьому чотири важко. За спричинників катастрофи уважають дижурного руху і керманича особового поїзду.

— **Вбивство й самогубство в костелі в Новім Санчі.** В парохіяльнім костелі в Новому Санчі 6. ц. м. в год. 5-тій рано підійшло підчас богослужения до вівтаря двоє молодих людей. Жінка положилася на ступнях вівтаря і тоді до неї її товариш стрілив з револьверу. Опісля вбивник застрілився. Жінку в безнадійному стані перевезли до лічниці. Виявилося, що вбивником і самогубцем є Казимир Токарчик, 34-літній робітник, його товаришкою Гелена Врубльова, 24-літня служниця. До трагедії дійшло мабуть наслідком недавного вбивства Врубля, якого мабуть вбив Токарчик і Врубльова. Тепер поліція устійнила, що револьвер, від якого згинув Врубель, належав до Токарчика. Вбитий і ранена залишили листи з мотивами свого вчинку. По випадку костел замкнули. Одначе вже за годину на доручення єпископа костел знову відчинили для вірних по відправі відповідного богослужения.

— **Самоходові катастрофи.** В понеділок трапилися дві самоходові катастрофи. Одна під Варшавою. Самохід, в якому їхав директор Загального Союзного Банку у Львові Емануїл Шоц зі своїм братом, лікарем з Відня, ударився з самоходом, що від варшавського адвоката Райста і варшавського промисловця Южиковського. Внаслідок зудару варшавський самохід перекинувся два рази. Адвокат Райст дістав струс мозку, інші вийшли без шкоди. — Під Берестям самохід, яким їхали радіовий співак, Станислав Подгурський, капельник варшавської опери Тилія і журналіст Добжинський, наїхав на залізничу запору. Дорожник, що був недалеко, дістав струс мозку, капельник Тилія зломив собі руку, інші вийшли з катастрофи з меншими ранами.

— **Повісили двох бандитів.** Дня 6. ц. м. кат повісив у Познані Фльоріяна Фігляра, який збив свою матір Еву Фігляр і господиню Ергель. — Того самого дня кат повісив у Седльцах вбивника Болеслава Сапошука. — Тепер жде своєї черги відомий бандит Марушечко, якого повісять у Варшаві.

— **Смерть Станиславського.** В неділю 7. ц. м. помер у 75-му році життя у Москві Константин Станиславський, творець відомого московського мистецького театру і довголітний його директор, режисер та актор. Станиславський створив свою окрему школу і здобув собі своїми реформами театрального мистецтва широку славу.

— **Тлінні останки Будди перевезли до Японії.** Сіямський уряд дозволив перевезти тлінні останки Будди зі столиці Сіяму Банґкоку до Ценкії в Японії. В перевезенні тлінних останків Будди взяли участь високі достойники японського і сіямського уряду. Від тепер японська Ценкія стане Меккою вірних з цілого буддійського світа, подібно досі був цією буддійською Меккою сіямський Банґкок.

— **Грізна пошесть десяткує дітей.** В стайті Мічіген появилася грізна пошесть між дітьми. Минулого тижня померло на цю недугу шестеро дітей. Комісар здоровля згаданого стейту скликав лікарів на нараду у справі боротьби з цією грізною недугою. Виявилося, що це східня червінка, яку в невідомий спосіб заволікли до стейту Мічіген.

— **25 жертв грому в Ню-Йорку.** На площі Якова Райс у Ню-Йорку грім убив три особи, поразив 16 осіб. Підчас переполоху 9 осіб було ранених.

✝ Посмертні згадки.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ РЕМІСНИКА-МЕЦЕНАТА.

Йосафат Пендюк, слюсарський майстер, член українських товариств та щедрий меценат української ремісничої молоді, **помер дня 7. липня ц. р. в 87 р. життя у Львові.**

Покійник — це одна з найгарніших постатей нашого ремісничого стану, один з тих власне, славити Бога, доволі численних сьогодні виходців з сіл і містечок, що працею власних рук, пильністю та витревалістю кладуть по наших більших містах основи під український ремісничий та купецький стан. Прийшовши до Львова хлопцем, Покійник вступив на науку до слюсаря і став згодом не тільки добрим і солідним майстром, але й доробився також значного маєтку. Довгими десятиліттями переводив інсталяції не тільки в окремих мешканнях, але й у цілих домах у Львові. Виховав, вивів у люди і вивінував сина та дочки. Сповнив як годилося свій батьківський обовязок. Але не забув за тісно родинними справами і про велику сімю-нарід, з якого вийшов, який усім серцем любив та над якого недолею всією душею до останнього віддиху страждав. Дав цьому проречисте свідоцтво княжим дарунком.

Своїм першим завіщанням з 9. липня 1925 року передав цілу свою реальність з двоповерховим домом при вул. Мончинського (давніше Мурарська) ч. 52 на власність Тов. „Просвіта", з призначенням, щоб Т-во „Просвіта" заснувало в цьому домі Українську Промислову Школу ім. Йосафата Пендюка для української ремісничої молоді. „На памятку й на добрий приклад" — каже Покійник у завіщанні — „молодим ремісникам і промисловцям, що як, член бідного Українського Народу — добуте в поті чола важкою і чесною працею майно призначив на те, щоб уможливити чесним, але незасібним молодим українським адептам ремесла і промислу добути кращу долю для себе і нашого народу".

Другим завіщанням з 30. червня 1933 р. Покійник призначив іще суму 1.000 золотих на внутрішне уладження Української Промислової Школи ім. Йосафата Пендюка.

Вістка про смерть ремісника - мецената глибоким смутком огортає не тільки українську ремісничу молодь, не тільки український ремісничий та промисловий стан, але й ціле вдячне українське громадянство. Його могила буде одночасно дорогим, вічно живим гаслом цілої нації — до праці, непохитности та жертвенности для загальної справи та загального добра. Нарід, що видає з себе таких громадян як Покійний Майстер не може загинути.

Вічна Память Тобі, добрий сину Української Землі, від роду в рід!

СТЕПАНІЯ ТАРНОВЕЦЬКА.

Дня 1. серпня 1938 р. численно зібране львівське громадянство і вчительство львівського Відділу Т-ва ВПУВ відвело на вічний спочинок на личаківському цвинтарі вислужену вчительку і небуденних чеснот громадянку, бл. п. **Степанію Тарновецьку.** Покійна вчителювала у рідному селі, Цуцинині, коломийського і Городниці, скалатського повіту, відтак у Борщовичах і довгі літа на знесінському передмісті у Львові. На жертовнику громадянської і виховної праці в школі клала ввесь труд життя. З великими громадянськими прикметами, з хрустальним характером і благородним серцем, завжди скромна, ніколи не висувалася на передове місце, але працювала жертвуючи себе понад спромогу. Була уладним членом ВПУВ та інших українських установ, яких життям цікавилася навіть у часі своєї довгої недуги до останніх днів. Яке спокійне, ясне, повне добрих діл було її життя, так тихо, в покорі серця переносила болі і непомітно відійшла від своїх найближчих і дорогих. Осиротила стареньку матір, мужа, двох синів і доню, для яких була ясним промінем. Від українського жіноцтва попрощала Покійну над гробом т. Ольга Сухова. Від родини і Т-ва ВПУВ та товариша звання промовив т. Михайло Сухий, прощаючи востанне Покійну на дорогу в незнані засвіти. Вічна Їй Память!

Дописи.

ГАЛИЧ І ГАЛИЧЧИНА.

Нова крамниця. Минулого місяця повстали в Галичі нова українська крамниця, а саме склад кухонних посудин та іншого приладдя під фірмою Л. Чолій і С-ка. Знана вже солідність продавців та конкуренційні ціни запевнюють П. Т. Відборцям повне вдоволення.

Фестин. У дні 31. липня ц. р. відбувся в Галичі заходом місцевого кружка „Рідної Школи" великий фестин. Замкова гора, де відбувався фестин, стягнула багато місцевого й доокольичного громадянства. Найріжнороднішi гри, забави й несподіванки виповнили програму, яку злива як надто обмежила. Пригравала духова орхестра з Бучполи. Вечором відбувався в „Народньому Домі" в Залуквi танкова забава. Добру організацію фестину й забави треба завдячувати праці Вп. П. Яновичів і д-ра В. Муровича.

Дитячі садки. Цього року тільки в трьох селах Галиччини (Блюдники, Острів, Перлівці) є дитячі садки. Решту, в числі 15, влада заборонила.

Розкопи в Крилосі. У Крилосі розкопи йдуть повною парою. Цими днями відкрили вже всі мури Осмомислової катедри. Прибувають прогульки з цілого краю. При розкопах працює під проводом д-ра Я. Пастернака спеціяльний табор „Орлів" у Крилосі.

Книгарня розвивається. Книгарня й Базар „Рідної Школи" в Галичі дуже гарно розвивається та з кожним днем збільшує свої торги. Там дістають усякі інформації прогульковці, що йдуть до славного Галича-Крилоса.

—o—

ґрунті ще в 1932. р. за дозволом влади памятник поляглим у визвольних змаганнях та на памятнику був хрест і відповідний напис, що його на домагання влади вже давніше затерли. В понеділок 8. ц. м. явилося у Бродках двох поліцаїв, двох панів в цивільному одінню (які заявили, що є з воєвідства зі Львова) і двох робітників, які теж знищили згаданий памятник. На запит дружини місцевого священника в чийого доручення це виконують, бо памятник стоїть на церковному ґрунті, накинулися на неї ще й образливою лайкою.

— **Покарали священника гривною 100 зол.** Тернопільське староство рішенням з дня 18. липня ц. р. покарало о. Миколу Винницького, пароха Глубічка Великого, пов. Тернопіль, гривною 100 зол. за осудження тих, які перейшли з греко-католицького обряду на римо-католицький. Від цього рішення покараний вніс відклик до окружного суду в Тернополі.

— **Як виглядатиме святкування 950-ліття хрещення України-Руси на Волині?** „Волинське Слово" (ч. 22) помістило комунікат про засідання парляментарної репрезентації ВУО, що відбулося 28. м. м. З комунікату виходить, що на цьому засіданні пос. Тимошенко поінформував, що духовна влада узгіднила з адміністраційною владою порядок святкування 950-ліття хрещення України- Руси на Волині, при чому виявилося, що загально-державний характер свята у Володимирі відпадає, а до складу головного і місцевих комітетів у справі організації святкування громадські чинники не ввійдуть.

— **Димісія пос. Тимошенка та його поновний вибір.** З комунікату парляментарної репрезентації ВУО зі засідання, що відбулося 29. липня ц. р. довідуємося: голова репрезентації пос. С. Тимошенко заявив, що у звязку з політичною ситуацією він вважає за потрібне зголосити свою димісію і просив вибрати нового голову та покинув засідання. Присутні таємним голосуванням одноголосно вибрали головою парл. репрезентації ВУО пос. С. Тимошенка. („Волинське Слово" ч. 22).

— **Намагане самогубство залюбленої жінки.** В неділю 7. ц. м. пополудні кинулася під вантажне авто при вул. Городецькій ч. 39 невідома жінка. Шоферові Юркевичеві вдалося в останній хвилині затримати авто. Тому що жінка була непритомна шофер візвав лікаря. Лікар рятункового поготівля ствердив, що невідома жінка напилася якоїсь трутини і тому каретка відвезла її до шпиталю. Прийшовши до свідомости відмовилась подати своє прізвище і дати якінебудь вияснення. Шойно з віднайденого в її одінні молитвенника поліція довідалася, що самогубством намагалася скінчити своє життя 18-літня Яніна Гарлендерова, жінка робітника зі Скнилова, яка була любкою вбитого капраля Футка. На окладинці молитвенника був такий напис олівцем: „Називаюся Яніна Гарлендерова. Мій чоловік сидить у вязниці у звязку з убивством капраля Футка. Присягаю, що мій чоловік не винен". Поліція ще раз намагалася переслухати Гарленддерову, але недужа не хотіла подати свого прізвища і відмовила всяких вияснень. Стверджено, що Гарлендерова сиділа разом з чоловіком в арешті під замітом убивства Футка. В неділю в год. 11-й передполуднем Гарлендерову випустили на волю і вона намагалася скінчити самогубством пів години по похороні свого любка капраля Футка. Про намагане самогубство поліція повідомила родину Гарлендерової. Візвана до шпиталю сестра Гарлендера п-і Косінська розпізнала у недужій дійсно Яніну Гарлендерову, якої стан дуже грізний і ледви чи вдасться втримати її при житті.

— **За вбивство почтаря.** В окружному суді в Чорткові почалася розправа проти б. постерункового Михайла Наконечного, якого обвинувачують за вбивство почтаря Миколи Когута.

— **Краєва хроніка.** В Купновичах Старих невідомі вбивники вбили 24-літнього М. Бербецького, який сторожив коло збіжжа. — Така сама доля стрінула 47-літнього Дмитра Грицика з Модрич, громадського вартівника, якого невідомий вбивник застрілив. — У Сколім упав у неділю 7. ц. м. з гойданки антиквар Я. Кравс зі Львова і зломив собі хребет. У безнадійному стані відвезли його до шпиталю. — В неділю 7. ц. м. згоріло у Верхраті, пов. Рава Руська, кількадесять будинків з живим і мертвим інвентарем, школа та поштовий будинок. Шкоди ще не устійнені.

— **Залізнича катастрофа.** Під Сохачевом особовий поїзд, що їхав з Сохачева до Козаков, наїхав на товаровий. Наслідком зудару ушкоджені обі льокомотиви, чотири вагони особового і кілька вагонів товарового поїзду. Було ранених 17 осіб, у цьому чотири важко. За причинників катастрофи уважають дижурного руху і керманича особового поїзду.

— **Вбивство й самогубство в костелі в Новім Санчі.** В парохіяльнім костелі в Новому Санчі 8. ц. м. в год. 5-тій рано підійшло підчас богослуження до вівтаря двоє молодих людей. Жінка положилася на ступнях вівтаря і тоді до неї її товариш стрілив з револьверу. Опісля вбивник застрілився. Жінку в безнадійному стані перевезли до лічниці. Виявилося, що вбивником і самогубцем є Казимир Токарчик, 34-літній робітник, його товаришкою Гелєна Врубльова, 24-літня служниця. До трагедії дійшло мабуть наслідком недавного вбивства Врубля, якого мабуть вбив Токарчик і Врубльова. Тепер поліція устійнила, що револьвер, від якого згинув Врубель, належав до Токарчика. Вбитий і ранена залишили листи з мотивами свого вчинку. По випадку костел замкнули. Одначе вже за годину на доручення єпископа костел знову відчинили для вірних по відправі відповідного богослуження.

— **Самоходові катастрофи.** В понеділок трапилися дві самоходові катастрофи. Одна під Варшавою. Самохід, в якому їхав директор Загального Союзного Банку у Львові Емануїл Шоц зі своїм братом, лікарем з Відня, ударився з самоходом, що віз варшавського адвоката Райста і варшавського промисловця Южиковського. Внаслідок зудару варшавський самохід перекинувся два рази. Адвокат Райст дістав струс мозку, інші вийшли без шкоди. — Під Берестям самохід, яким їхали радіовий співак, Станислав Подгурський, капельник варшавської опери Тилія і журналіст Добжинський, наїхав на залізничу запору. Дорожник, що був недалеко, дістав струс мозку, капельник Тилія зломив собі руку, інші вийшли з катастрофи з меншими ранами.

— **Повісили двох бандитів.** Дня 6. ц. м. кат повісив у Познані Фльоріяна Фігляра, який збив свою матір Еву Фігляр і господиню Ерґель. — Того самого дня кат повісив у Седльцах вбивника Болеслава Сапошука. — Тепер жде своєї черги відомий бандит Марушечко, якого повісять у Варшаві.

— **Смерть Станиславського.** В неділю 7. ц. м. помер у 75-му році життя у Москві Константин Станиславський, творець відомого московського мистецького театру і довголітний його директор, режисер та актор. Станиславський створив свою окрему школу і здобув собі своїми реформами театрального мистецтва широку славу.

— **Тлінні останки Будди перевезли до Японії.** Сіямський уряд дозволив перевезти тлінні останки Будди зі столиці Сіяму Банґкоку до Ценкії в Японії. В перевезенні тлінних останків Будди взяли участь високі достойники японського і сіямського уряду. Від тепер японська Ценкія стане Меккою вірних з цілого буддійського світа, подібно досі був цією буддійською Меккою сіямський Банґкок.

— **Грізна пошесть десяткує дітей.** В стайті Мічіген появилася грізна пошесть між дітьми. Минулого тижня померло на цю недугу шестеро дітей. Комісар здоровля згаданого стейту скликав лікарів на нараду у справі боротьби з цією грізною недугою. Виявилося, що це східня червінка, яку в невідомий спосіб заволікли до стейту Мічіген.

— **25 жертв грому в Ню-Йорку.** На площі Якова Райс у Ню-Йорку грім убив три особи, поразив 16 осіб. Підчас переполоху 9 осіб було ранених.

✝ Посмертні згадки.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ РЕМІСНИКА-МЕЦЕНАТА.

Йосафат Пендюк, слюсарський майстер, член українських товариств та щедрий меценат української ремісничої молоді, помер дня 7. липня ц. р. в 87 р. життя у Львові.

Покійник — це одна з найгарніших постатей нашого ремісничого стану, один з тих власне, славити Бога, доволі численних сьогодні виходців з сіл і містечок, що працею власних рук, пильністю та витревалістю кладуть по наших більших містах основи під український ремісничий та купецький стан. Прийшовши до Львова хлопцем, Покійник вступив на науку до слюсаря і став згодом не тільки добрим і солідним майстром, але й доробився також значного маєтку. Довгими десятиліттями переводив інсталяції не тільки в окремих мешканнях, але й у цілих домах у Львові. Виховав, вивів у люди і вивінував сина та дочки. Сповнив як годилося свій батьківський обовязок. Але не забув за тісно родинними справами і про велику сімю-нарід, з якого вийшов, який усім серцем любив та над якого недолею всією душею до останнього віддиху страждав. Дав цьому проречисте свідоцтво княжим даруиком.

Своїм першим завіщанням з 9. липня 1925 року передав цілу свою реальність з двоповерховим домом при вул. Мончинського (давніше Мураська) ч. 52 на власність Тов. „Просвіта", з призначенням, щоб Т-во „Просвіта" заснувало в цьому домі Українську Промислову Школу ім. Йосафата Пендюка для української ремісничої молоді. „На памятку й на добрий приклад "— каже Покійник у завіщанні — „молодим ремісникам і промисловцям, що як, член бідного Українського Народу — добуте в поті чола важкою і чесною працею майно призначив на те, щоб уможливити чесним, але незасібним молодим українським адептам ремесла і промислу добути кращу долю для себе і нашого народу".

Другим завіщанням з 30. червня 1933 р. Покійник призначив іще суму 1.000 золотих на внутрішнє уладження Української Промислової Школи ім. Йосафата Пендюка.

Вістка про смерть ремісника - мецената глибоким смутком огортає не тільки українську ремісничу молодь, не тільки український ремісничий та промисловий стан, але й ціле вдячне українське громадянство. Його могила буде одночасно дорогим, вічно живим гаслом цілої нації — до праці, непохитности та жертвенности для загальної справи та загального добра. Нарід, що видає з себе таких громадян як Покійний Майстер не може загинути.

Вічна Память Тобі, добрий сину Української Землі, від роду в рід!

СТЕПАНІЯ ТАРНОВЕЦЬКА.

Дня 1. серпня 1938 р. численно зібране львівське громадянство і вчительство львівського Відділу Т-ва ВПУВ відвело на вічний спочинок на личаківському цвинтарі вислужену вчительку і небуденних чеснот громадянку бл. п. **Степанію Тарновецьку.** Покійна вчителювала у рідному селі, Цуцинині, коломийського і Городниці, скалатського повіту, відтак у Борщовичах і довгі літа на знесінському передмісті у Львові. На жертовнику громадянської і виховної праці в школі клала ввесь труд життя. З великими громадянськими прикметами, з хрустальним характером і благородним серцем, завжди скромна, ніколи не висувалася на передове місце, але працювала жертвуючи себе понад спромогу. Була улядним членом ВПУВ та інших українських установ, яких життям цікавилася навіть у часі своєї довгої недуги до останніх днів. Яке спокійне, ясне, повне добрих діл було Її життя, так тихо, в покорі серця переносила болі і непомітно відійшла від своїх найближчих і дорогих. Осиротила стареньку маму, мужа, двох синів і доню, для яких була ясним промінем. Від українського жіноцтва попрощала Покійну над гробом т. Ольґа Сухова. Від родини і Т-ва ВПУВ та товариша звільна промовив т. Михайло Сухий, прощаючи востаннє Покійну на дорогу в незнані засвіти. Вічна Їй Память!

Допис.

ГАЛИЧ І ГАЛИЧЧИНА.

Нова крамниця. Минулого місяця повстала в Галичі нова українська крамниця, а саме склад кухонних посудин та іншого приладдя під фірою Л. Чолій і С-ка. Зміна вже солідність продавців та конкуренційні ціни запевнюють її Т. Відборним добре вдомілля.

Фестин. У дні 31. липня ц. р. відбувся в Галичі заходом місцевого кружка „Рідної Школи" великий фестин. Замкова гора, де відбувався фестин, стягнула багато місцевого й довколичного громадянства. Найрізнородніші гри, забави й несподіванки виповнили програму, яку вклав як надто обмежила. Грала духова орхестра з Баворова. Вечором відбувався в „Народньому Домі" в Залуззі танкова забава. Добру організацію фестину й забави треба завдячувати пані Вп. П. Яновичів і д-ра В. Муровано.

Дитячі садки. Цього року тільки в трьох селах Галичини (Блюдники, Острів, Перлівці) є дитячі садки. Решту, в числі 15, влада заборонила.

Розколи в Крилосі. У Крилосі розколи йдуть повною парою. Цими днями відкрили вже всі мури Осмомислової катедри. Прибувають прогульки з цілого краю. При розколах правує під проводом д-ра Я. Пастернака спеціяльний табор „Орлів" у Крилосі.

Книгарня розвивається. Книгарня й Базар „Рідної Школи" в Галичі дуже гарно розвивається та з кожним днем збільшує свої торги. Там містять усякі інформації прогульковці, що йдуть до славного Галича-Крилоса.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 9. 8. год. 8. веч. „Втішаймось життям".

Середа 10. 8. год. 8. веч. „Шестий поверх".

Четвер 11. 8. год. 8. веч. „Шестий поверх".

Пятниця 12. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДЕЛЯТИН:
9. 8. Чесна Сузанна.
10. 8. Пісня Бескиду.
11. 8. Гетьман Полуботок.
12. 8. Мазепа.

НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
9. 8. Пригода в Черчі.
10. 8. Процес Мері Дуген.
11. 8. Шалена Льоля.

КУТИ:
12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орлеяк.

Українська Нар. Капела „Чайка".

9. 8. Кути.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Вівторок 9. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півень кличе".

АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Еді Кантором.

АТЛЯНТИК: „У пастці", „Джентельмен вірить жінці".

БАЛТИК: „Саратога", „Народини зірки".

ВАНДА: „Промені загади", „Пізнався в Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Пікова дама" на осн. Пушкіна", „Побралися невчасно".

ЄВРОПА: „Химерна експедієнтка" з Даніелею Даріо.

КАСІНО: „Чорний пірат".

КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", Королівські дні в Парижі".

МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру".

МЕТРО: „Пізнався в Монте-Карльо" „Пропащий острів".

МІРАЖ: „Благословенна земля".

МУЗА: „Грішний Біль" (з Волесом Бірі).

ПАЛЯС: „Вернися, моя маленька!"

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Панна Петрусь", „Тоні з Відня".

РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.

РОКСІ: „Авдієнція в Ішлі" з Мартою Егерт.

СВІТ: „Сіттінг Бул", „Сензамією живе світ".

СТИЛЕВЕ: „Весна над Секаною" та ревія.

ТОН: „Втікач із Сан Квентену", „Стріл у ночі".

УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія

ХИМЕРА: „Хлопці в Тиролю".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Нечинне.

ВІД ДНЯ 2. СЕРПНЯ Ц. Р. — КОЖНОГО ЧЕТВЕРГА — КОНЦЕРТИ БАЖАНЬ в

„Pomorzanka" Львів, ул. Академічна 24.

При знаменитій вечері почуєте кожний Ваш улюблений твір.
НАШОЮ РЕКЛЯМОЮ є наша кухня і наші ціни.
ГАРЯЧИЙ І ХОЛОДНИЙ ДЕШЕВИЙ БУФЕТ.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 9. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з плит, 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх., 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.10 Програма на завтра, 15.15 По широкому світі, авд. для старших дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт розр. орх., 16.45 Мандрівки по Поліссі, опов., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Мандрівка по Лемківщині, Гутірка, **Лемківські пісні,** 17.55 Гальо! Позір! 18.00 На зересах чатують величаві мисливці, гутірка, опс. Аксель Стєфна, 18.10 Камер. концерт, 18.45 Шир життя, Ад. Дигасінського, 19.00 Спів. реціталь у сукр. форт., 19.20, 20.35 Акт. гутірка, 19.30 У країні казок, розр. концерт, у перерві „Золота рибка" скеч, 20.25 Легкоатлет. метч Польща-Фінляндія, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Три знаки запиту, 21.10 На возі та під возом, словно-муз. авд., 21.50, 22.00 Спорт, 22.05—23.00 Історія комедії, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Симф. концерт у пол. орх. (Варшава II.).

Середа, 10. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з плит, 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Концерт орх., 8.00 Снідання при орхестрі, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформ. Газетка в українській мові, **14.10 Українські пісні з пл. (Ой сів пугач, Ой на дійшла чорна хмара, Ой, чого ти зажурився, Не вір дівчино, Сцена з оп. „На хуторі", Колесса „Гей там на горі", „Ой у полі жито",** 14.35 Увертюри з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, авд. для дітей, „Пригода в Жовкві", музика з пл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Екзотичні мельодії, орх., 16.45 Варшавська битва, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Музика давніх мистців, камер. концерт, **Петро Пшеничка віол., 17.40** Старий Львів: Давні літер. прогульки, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Міські плантації! Познань, 18.10 Спів. реціталь Евг. Лосовської, меццосопр., 18.45 Шир життя, Ад. Дигасінського, 19.00 Конкурсова авд. П. Радія, 19.20 20.35 Актуальна гутірка, 19.30 При кавярнянім столику — вчора та нині, розр. концерт, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Добір і засів жита, 21.50 22.00 Спорт 22.05—23.00 У ритмі танку, легка муз. авд., сопран, гармоніїка, пл., 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 11. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. музика 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Італійські пісеньки у вик. Г. Бема, тенор, в супр. форт., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Мої вакації, повість Старого Доктора для дітей, 15.30 Тетмаєр: „О. Петро" з муз. іл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт солістів, 16.40 Відбірник в авті, 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. музика з пл., 17.40 „Орео", новели Сенкевича, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Коронівська недуга, 18.10 Театр Уляи: „Масик" Павла Цінцера, 18.40 Музика з пл., 18.50 Спів. реціталь Ір. Айзен у супр. форт., 19.15, 20.55 Актуальна гутірка, 19.25 Від шимі до каріоки, розр. концерт, у перерві скеч „Остання неділя", 20.45 Веч. дениик, 21.00 Актуальність, 21.10 Розспівове авто, легка муз.-слована авд., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Веселий четвер, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.10—23.55 Перша симфонія Брамса з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 9. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 Шубертівський концерт, ВІЛГОРОД 18.20 20.00 Нар. пісні, 22.15 Форт., БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 18.35 Сопьо на арфі, 19.30 20.00 Вечір мадярської музики, 21.20 Форт. реціталь Фараго, 22.00 Фр. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 14.10 Нар. і міські мельодії, 18.15 Пісні та баляди Райтера, КОШИЦІ 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Ревія, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.00 Симф. концерт із Квінс Гол, МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „Іль барільон маджіко" муз. ком. Пік-Маджагадія, „Роза Роса" оп. Ренцо Босі, ПРАГА 8.20 Сальон. музика, 19.25 20.00 Розр. музика, 20.55 21.00 Концерт фільт. орх., РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.15 21.00 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 Театр Уляи: „Американська трагедія" на осн. Драйзера, РИГА 7.40 Лотиська музика, РИМ 17.15 Розр. музика, 21.00 22.00 „Іль джіро дель мондо" ком. Віолі, опісля комунікати й музика, СОФІЯ 18.00 Концерт військ. орх., 18.50 Популярна музика, 20.55 21.00 Рос. романси.

Середа, 10. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 18.00 Балет. музика, 18.30 Берлін-Рим-Токіо, пісні у вик. хорів молоді й орх., 19.00 Розр. музика, 20.15, 21.00 Веселий вечір пісні, танку й муз., БІЛГОРОД 20.00, 21.30 Спів. реціталь, 21.00 Гумор, 22.20 Російські пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт орхестри балалайок., 17.00 Скрипка, 18.00 Танк. муз., 19.30 Спів., 20.25 Військ. орх., 21.10, 22.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00, 16.00, 17.10, Орх. концерт, 18.20 Моцарт-Вольф, сопр., форт., 22.30, 23.00 „Музика з Відня" орх. концерт, КОШИЦІ 7.35 Огляд преси, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Книга найкращий приятель, Музика з пл., Деклямація, Мігови П. „Дві нерідні сестри" новели, ЛІОН 20.30, 21.00, 22.00 „Фавст" траг. Гетого з муз. Берліоза, Ліста, Шумана, Вагнера, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 Симф. джез, 22.00 Комедія, опісля музика, ПРАГА 17.40 Скрипка, 18.20 Легка музика, 19.25, 20.00, 21.00 „Чортівський мур" оп. Сметани з плит, РАДІО ПАРІ 18.00 Пісні, 20.30 Сер. рецітр. 21.00, 22.00 Кабарет, РИМ 17.15, 21.00 Вісн. 21.50, 22.00 Розр. музика, СОФІЯ 19.15, 20.00, 21.00, „Аіда" оп. Верділя.

Четвер, 11. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 17.30 Романтична музика, форт., кларнет, 19.00 Сучасна музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 19.00 20.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 22.00 23.00 Оперетка, ВІДЕНЬ 14.10 19.05 Розр. музика, 18.20 Концерт із Льондону, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15 21.00 22.00 „Аіда" оп. Верділя, в участю Лівері Вольні, ГІЛЬВЕРЗУМ 1. 21.00 Концерт із Шевенінген із участю співачки Марії Дубас, КОШИЦІ 14.10 18.45 Вістки, 18.15 Госп. огляд, Музика з пл., МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, ПРАГА 17.40 Спів, 18.20 Сальон. музика, 22.30 Квартет ч. 2. Яначенка, ПРАГА II 20.00 21.00 „Роз-Марі" оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уляи, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Концерт т-ва авторів і композиторів, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 22.15 „Аіда" оп. Верділя (дія IV), СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.15 Популярна музика, 19.45 Форт.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 8 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·10 зол.
молоко . . . . 16—17 сот.
яйце (копа) . . . 3·70 зол.,

Тенденція на масло і молоко звиш. на яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

На Українських Інвалідів зложили в Адм. „Діла" зол. 5.30 Службовики Союзу Українських Кооператив у Гримайлові.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЕКСПОРТІВЦЯ метного, вправного бухгальтера приймемо негайно. Платня згідно з умовою. Зголошення до Адміністрації під „Підприємчивий". 1656 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в ріжних цінах у місті як теж і на передмістях камениці, віллі, доми, парцелі під корисними умовінами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 4-1

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім критий бляхою, стодола зі стайнею, все поле біля дому. Згорошення до Адмін. „Діла" під „Коломийський повіт". 1-4

ПОВЕРХОВА каменица, повнокомфортова, город, при трамваю, шеста зупинка від віденської капарні — 32.000, готівкою 22.000, банк 10.000. „ТРАНСАКЦІЯ", Длугоша 1. 1653 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДЕНТИСТ-ТЕХНІК, як помічна сила шукає заняття за скромною винагородою у Львові або на провінції. Ласкаві зголошення: Львів, Городіщьких 1. П. С. У. К. на руки п. Назарка. 1-2

РІЖНІ

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, справа образів найдешевше — цикларство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 5-15

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ІНТЕРНІСТ
Др. Ярослав Гинилевич
ВЕРНУВСЯ
і ординує
у Львові, вул. Городецька 53 А. І. п.
1639, 3—3,

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. Т. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникає при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 в.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по куплю, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.15 / зол. 0.10
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках .	зол. 0.60	шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	зол. 0.80	слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 174 (15.005). Львів, середа 10. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-40
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 304.060.
„ Валюту Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Сензаційна заява ґен. Аракі.

Японський міністр освіти ґен. Аракі, б. міністр війни, в розмові з кореспондентом „Берлінер Таґеблятт-у" на тему положення на манджурсько-совітському кордоні, заявив:

Японський уряд виявляє рішучу волю зберегти мир, чого доказом є те, що японці взяли ініціятиву переговорів. Якщо Совіти не змінять своєї провокаційної поведінки — будемо воювати. Ми не боїмося війни на двох фронтах. Якщо до кінця серпня чи пак до осени не вияснить ситуація, буде війна.

„Велика ріжниця поглядів та безперервна поміч, яку дають Совіти Китаєві, скоріше чи пізніше доведуть до конфлікту" — закінчив Аракі.

РОЗСТРІЛАМИ СПИНЮЮТЬ ВТЕЧУ СОВІТСЬКИХ ВОЯКІВ.

Японське міністерство війни оголосило такий комунікат:

Вояк совітської армії, який піддався японцям, заявив між іншим ось-що:

„Чистка" в червоній армії огорнула навіть відділи, які йдуть на фронт. Тому моральний стан совітських військ дуже поганий. Недавно розстріляли навіть команданта відділу повзів, який з 20-ма повзами хотів перейти до японців. Большевицькі вояки не вірять в успіх на Далекому Сході. Теперішню військову акцію вважають нагодою, щоби здезертирувати.

ПІДСУМКИ ВТРАТ.

Японське міністерство війни оголосило спис жертв від початку совітсько-манджурського конфлікту під Чак-ку-фен. До 6. серпня мали 70 убитих і 180 ранених. Від 6. до 8. серпня страти збільшилися до 200 осіб, так, що разом було 450 жертв. Згідно з японськими обчисленнями, Совіти мають 1500 вбитих. Японці знищили в тому часі 100 совітських танків і панцирних самоходів та зістрілили 6 совітських літаків.

ЯПОНІЯ НЕ ПЕРЕКИНЕ СВОЇХ ВІЙСЬК З КИТАЮ.

Авас повідомляє з Тієн-Тсіну: Японські кола заявляють, що ситуація на совітсько-манджурському кордоні не вплине на хід подій у Китаю. Японія не буке перекидати своїх військ з Китаю до Манджу-ко бо квантунська і корейська армія доволі сильна. Крім цього Японія має ще 5 міліонів резервістів, яких досі не покликали до зброї.

Інцидент під Чан-ку-фен був військовою демонстрацією, обчисленою на Китай. Ця демонстрація не осягнула своєї цілі, бо японці не стримали походу на Гавкав.

ПЕРЕДИШКА НА ФРОНТІ.

В понеділок 8. ц. м. від год. 11-ої панує спокій на совітсько-японському фронті.

МАРШ. БЛІХЕР САМ ОБНЯВ КОМАНДУ СОВІТСЬКИХ ЧАСТИН.

Агенція Домеї повідомляє, що маршал Блїхер, командант далекосхідної армії приїхав до Новокиївська та обняв особисто команду частин, що воюють на спірнім відтинку совітсько-манджурської границі.

У вівторок рано два важкі бомбовики і 12 легких бомбовиків зявилося тричі над японськими становищами в Чанкуфені й Шатсаопін.

Позиції японців віддалені тепер від совітських 500—100 м.

ЧИСТКА В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

Агенція Домеї повідомляє, що в червоній армії йде сильна чистка, яка обіймає теж фронтові частини.

Трьох вояків з обсади повзів піддалося японцям, заявляючи, що вони не є комуністами й не хочуть воювати. Команданта відділу повзів розстріляли за те, що він хотів піддатися японцям. З причини дезерції совітські повзи стягнули з фронту до Новокиївська.

Головні сили червоної армії стягнули з фронту й заступили новими.

НАРАДИ ЯПОНСЬКИХ АМБАСАДОРІВ У СТАМБУЛІ.

Болгарська преса обговорює зїзд японських дипльоматичних представників з Близького Сходу і Балкану, що відбувається у Стамбулі. На зїзді проводить японський представник у Москві. Ця обставина вказує, що зїзд тісно вяжеться певно з совітсько-манджурським конфліктом.

Справа національних меншин вічно актуальна!

Львів, 9. серпня 1938.

Антантські повоєнні миротворці лишили по собі в Европі стан ні війни ні мира. Твір їхнього духа — впродовж кількох років майстровані так звані мирові договори — показуються на практиці незугарною, партацькою латаниною, яка нікого вже не вдовольняє, а навпаки чим далі тим більше балканізує політичні, господарські та культурні відносини не тільки в Европі, але й у цілому світі.

Наглядно бачимо це м. і. на відтинку антантського вирішення у справі так званого меншинового питання, цієї політично-дипльоматичної сумішки з ідеалізму Вільсона, брутальности Клемансо та географічно-демографічно-історичної ігноранції членів повоєнного мирового синедріону. Доконавши на радощах переможця пошматування центральної Европи, станули вони віч-у-віч перед помотаним вузлом національних проблем, які були для них terra incognita, а від яких довгий-довгий час тряслись підвалини і Австро-Угорщини і Балкану і цілої Східної Европи. Численні статті версайського, сен-жерменського, тріянонського та севрського мирового договору і всі дальші рішення і постанови конференції Ради Амбасадорів антантських держав намагаються устійнити права й обовязки т. зв. національних меншин в Европі та пробують внести у відношення між панівними націями у новостворених державах та частинами інших народів, що в отих державах опинилися, якийсь лад і порядок, спертий на міжнародньому праві. А на сторожі цього права поставили женевську Лїгу Націй.

Сьогодні бачить кожна сяк-так тверезо думаюча людина, скільки плутанини й несправедливости, ба навіть простого заперечення дійсности антантські миротворці вложили в саме поняття національної меншини. Бо є меншини й меншини, і здавалось би, що це льогічний, історичний та політичний нонсенс ставляти на одну дошку і прикладати одну й ту саму мірку до кількатисячної національної спільноти якихсь куцоволохів з Греції або до жидівської меншини, яка живе без грунту, в діяспорі та до поверх 6 міліонів українців в одній Польщі, суцільного національного блюку і від непамятних часів автохтонів на своїй землі. А всеж, мудрість антантських державників підвела ріжні етнічні відламки і великі національні блюки, всілякі величини та культурні потенції — під один спільний знаменник і дала їм модну спільну назву: національних меншин. І в тім кітлі присилувала й нас варити свою пісну юшку.

Основою міжнароднього права, до якого відкликуються меншини, які не мають якогось сильнішого аргументу (гляди: Гітлер для судетських німців!), є *постанови про меншиневі права*, вложені у згаданих повоєнних мирових договорах. Для нас, українців у Польщі, важні є постанови міжнароднього права „про охорону національних меншин", головно з сен-жерменського договору, що був заключений 10. вересня 1919. р., та доповнення до цього договору, устійнене в рішенні Ради Амбасадорів з 15. березня 1923. р. У статтях 66, 67 і 68 сен-жерменського договору забезпечується рівність усіх громадян без ріжниці раси, мови й релігії перед законом; ніхто не сміє бути упослідженний з причини ріжниці релігії чи віроісповідання у користуванні громадськими й політичними правами, зокрема при доступі до публичних становищ, урядів і достоїнств ,або у виконуванні якогобудь ремесла і промислу. В 66. ст. сен-жерменського мирового договору виразно

СКАСУВАННЯ КОНФІСКАТИ „ДІЛА".

Sygn. VI. 1. Pr. 253/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. G. Ł. Mazicki, Sędziowie S. O.: D-r J. Locker i P. Dysiewicz, w sprawie Sygn. VI. 1. Pr. 233/38, konfiskaty czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 10. czerwca 1938 r., Nr. 125, rozpoznawszy wniosek Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 14. czerwca 1938 r., Sygn. IX. Ds. 301/38 o zatwierdzenie dokonanej dnia 10. czerwca 1938 r., przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w treści notatki zaczynającej się od słów: „Niemcki" — w całości z tytułem mieszczą się znamiona wyst. z art. 170 k. k. — na posiedzeniu niejawnym w dniu 18. czerwca 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego postanawia: wniosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie. W treści inkryminowanej notatki umieszczonej w wymienionym wyżej czasopiśmie nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. Przeto Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. Przewodniczący: Ł. Mańcki, w. r. Protokólant: J. Dorożyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kier. sekret.

(Примітка Редакції: Вищенаведена конфіската торпедами воєнних про перелет німецьких літаків над Польщею. Справа дрібна і сьогодні неактуальна).

Sygn. VI. 1. Pr. 286/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: S. S. O. d-r J. Locker, d-r T. Laskowski i d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 154 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 17. lipca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 286/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 22. lipca 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 16. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 154 z daty Lwów, dnia 17. lipca 1938 r., zawierającego w artykule p. t. 1) „Ukrajinśkyj deń u senati" od słów „I znowu na sali" do słów „uważaw by"; 2) „Nowa opika nad selom" od słów „z odnoho" d słów „selach" i od słów „Polityka" do słów „narodności"; 3) zaczynającym się od słów „Łemkiwszczyna" w całości z tytułem; 5) „Na turkowyćkomu switi" od łości z tytułem; 4) zaczynającym się od słów „Nowa faza" słów „Narid zibrawsia" do końca artykułu, znamiona przestępstw ad 1) z art. 154 § 2 i 170 k. k., ad 2) z art. 127 i 170 k. k., ad 3) z art. 170, 152 i 154 §2 k. k., ad 4) i 5) z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Artykuły od 1) — 5) zawierają nieprawdziwe i zdolne zaniepokoić ogół wiadomości o położeniu ludności ruskiej w Polsce. Artykuły ad 1) — 3) szerzą nadto ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne. Wreszcie ad 2) imputuje władzom, a zwł. ad 3) Narodowi Polskiemu postępowanie i właściwości uwłaczające czci. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: d-r Locker w. r. Protokólant: Kowalski, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kierownik sekretariatu.

сказано, що „ніякому громадянинові не можна накладати обмежень у свободі вживати якої-будь мови у приватних або ділових взаєминах, у справах релігії, преси, або в якихбудь оповіщеннях та публичних зібраннях". Щодо приндного навчання має держава в містах і повітах, де громадяни, що говорять іншою мовою, як державна, вказують значнішу частину населення, признати відповідні облекшення, щоби забезпечити у всенародніх школах дітям тих громадян навчання в їх матірній мові" (арт. 67). А врешті „в містах і повітах, де є розмірно значніше число громадян, що расою, релігією і мовою належать до меншин, буде тим меншинам забезпечена відповідна частина усіх сум, призначених на виховання та на релігійні або добродійні цілі з публичних засобів у державних, громадських або інших буджетах".

Ці постанови сен-жерменського мирового договору про охорону національних меншин підписали представники всіх сукцесійних по Австрії держав разом з представниками польської республики.

Але наше положення у Польщі міжнародньо оперте на багато ширшій правній підставі. Рішенням Ради Амбасадорів з 15. березня 1923. р. Рада Амбасадорів стверджує: „Тому, що Польща признала, що супроти східної частини Галичини етнографічні умовини конечно вимагають автономічного устрою"... вона рішила „признати границі Польщі з Росією по лінії, означеній і замаркованій за згодою обох держав і на їх відповідальність у дні 23. листопада 1922 р." (Заява польського уряду з 20. квітня 1923, ч. 49, поз. 333, Вістник Законів Р. П.)

У своїх споминах „Wspomnienia z lawy rządowej" про час перед рішенням і напередодні рішення конференції Амбасадорів з 15. березня 1923. р., тодішній премієр Польщі проф. Новак розказує, як то польським політикам і дипльоматам удалося по довгих зусиллях переконати уряди держав Антанти, що автономія для Східної Галичини, рішена в осени 1922. р. в польськім соймі, дає українському народові у Польщі повну забезпеку його політичного, культурного й господарського розвитку і як то саме на основі цієї соймової ухвали вдалося врешті-решт добути згадане рішення Ради Амбасадорів з виразною передумовою, що Польща признала конечність автономного устрою для Східної Галичини. Тому дивно й моторошно було читати голоси ендецької та неендецької польської преси з приводу автономістичних резолюцій УНДО з 7. травня ц. р. — в 16-ті роковини автономічної ухвали у варшавськім соймі і в 15-ті роковини признання Антантою цієї ухвали як дійсний факт — що, мовляв, автономічні резолюції УНДО є коли не актом просто державної зради, то бодай дикою претенсією.

Щодо Закарпаття під Чехословаччиною, то аж три міжнародні договори (версайський, арт. 81, сен-жерменський, арт. 53 і тріянонський, арт. 48) забезпечують йому автономію. Зокрема сен-жерменський договір у 53. статті каже: „Австрія признає, що так, як це союзні і заприязнені держави вже зробили, повну незалежність чехо-словацької держави, яка буде обіймати в собі автономну область русинів на полудні від Карпат"... У двацять майже літ після заключення мирових договорів, і якраз тиждень тому премієр міністрів ЧСР Годжа запевнив українського посла до чеського сойму Ревая, що це ясна як божий день справа, що Закарпаття уже в найближчій майбутності дістане двацять літ тому найбільшими потугами світу загарантовану, Лігою Націй сторожену, автономію...

Для українців у Румунії важні є постанови про охорону національних меншин з версайського та тріянонського мирового договору.

Те все треба пригадати з хвилиною, коли на европейськім овиді політичного життя знову виринула справа національних меншин як актуальна проблема, що в інтересі мирного співжиття між народами домагається справедливого та негайного вирішення. Саме тепер приступає до розвязки цієї проблеми Чехословаччина, щоправда під сильним зовнішнім натиском; запові дає в офіціяльному комунікаті охоту поладнати якось справи своїх меншин також Румунія; є вістки, що також югославянський премієр Стоядіновіч намагається навязати нитки контакту з хорватським національним проводом. Тихо тільки на польськім меншиневім відтинку — після повного провалу спроби нормалізації українсько-польських відносин. А народи, завойовані червоною Москвою, що їх вона трактує, як національні меншини, кровю сплива ють у боротьбі за своє визволення і за своє незалежне життя.

25. і 26. ц. м. відбудеться у Штокгольмі конференція представників національних меншин, в якій возьмуть участь також українські представники. Сподіємося, що хоч у такий спосіб у дискусії, що почала розгортатися довкола проблеми національних меншин і бездержавних народів, вони докинуть своє голосне й важке слово. Міністр Бек відмовився респектувати міжнародні постанови про охорону національних меншин. Польща односторонно зірвала згадані вгорі договори, аргументуючи своє становище престіжевими державницькими мотивами: не можна, мовляв, терпіти над собою тої контролі чужинецьких чинників, якої не мають інші великі держави. Але річ не у престіжі. Річ у проблемі. І проблеми не можна перекреслити ані пером ані словом. Українська проблема в Польщі неполадната. Вона стає щораз пекучіша, щораз гостріша. І вона мусить бути розвязана тільки в одній площині: признання українцям їх окремої політичної особовости та забезпекою їм таких прав і можливостей, які задовольнилиб мінімум їх політичних амбіцій та повні культурні й господарські вимоги.

20-ліття культурно-освітніх організацій

на Волині, Поліссі, Холмщині й Підляшші.

I.

Тим більше треба згадати про колишні наші культурно-освітні організації на землях Волині, Полісся й Холмщини з Підляшшям, що їх уже нема. Нема їх, як того доброго вчителя, що вмер несподіваною смертю, але учні його живуть, а в них і в їхніх дітях живуть його знання, виховне оформлення, прищеплені ідеї і національні ідеали.

Хоч у деяких містах по цей бік сокальського кордону культурно-освітня праця в організованих формах почалася роком чи двома раніше або навпаки — пізніше, але роком заснування культурно-освітніх організацій в головних пунктах (Луцьк, Холм) та наладнання самої праці й поширення її на села був рік 1918: у тому році в Луцьку повстала Повітова Просвіта (одночасно і в Острозі), а в Холмі т-во „Рідна Хата", що мала такі самі завдання й здійснювала їх у таких самих формах, як і „Просвіти". „Просвіти", що повстали в кінці попереднього 1917 року, в році 1918 (Кремянець, Рівне), оформили свою практичну роботу. Вони перші започаткували на Волині також просвітянську видавничу діяльність: рівенська „Просвіта" видала брошурку: „Т. Верхола: Про Просвіти. Порада, як засновувати сільські й містечкові Просвіти", а кремянецька „Просвіта": „Д. О. Т-во „Просвіта" на селі". Кремянець.

II.

Польська преса і перед закриттям наших культурно-просвітніх організацій обабіч Бугa на землях б. російської займанщини і після цього нераз вмовляла в своє громадянство, що „Рідна Хата" в Холмі й „Просвіти" на Волині та Поліссі прищеплені тут з Галичини й що служили вони, мовляв, галицьким політичним цілям; через те були вони буцім-то „небезпечні" і треба було їх зліквідувати.

Це суща неправда.

Просвітній рух почався на Наддніпрянській Україні задовго до війни. Перша „Просвіта" на Волині, саме в Житомирі, була заложена у 1907 р. (день зареєстрування статуту: 6. березня ст. ст.). Статут, заложений у двох мовах—російській і українській — давав Т-ву широке поле для діяльности. Згодом житомирська „Просвіта" була зачинена, інші міста не мали змоги закладати „Просвіти", з огляду на чорну політичну реакцію, але вістки про житомирську „Просвіту" все ширилися далеко на захід і північ, і мрія про таку саму організацію не перестала жити серед українського населення надбужанських земель.

Вже в 1916 р. під німецькою окупацією українські полонені разом з місцевим населенням започатковують культурно-освітню та одночасно й видавничу діяльність (часопис, календар) у Білій Підляській. Тоді теж повстає „Просвіта" з Берестя. А ледви вибухнула революція 1917 р. засновуються „Просвіти" на схід від „фронту" — в Рівному й Кремянці, а в Луцьку — „Луцька Українська Громада", організація суспільно-політична, яка, між іншим, мала завдання й культурно-освітні.

Цілком ясно, що культурно-освітній рух на землях Волині, Полісся й Холмщини з Підляшшям зродився під впливом не Галичини, а київсько-полтавського національно-культурного руху, який, що правда, перед війною багато запозичив собі ідеольогічних і практичних основ із Галичини.

III.

Культурні рухи не виринають раптом, несподівано, а наростають з попередніх, хочби мінімальних культурних надбань. Шоб дійти до початків культурно-освітнього руху на надбужанських землях, треба сягнути тут до часів братств, друкарень, „містерій", церковних хорів, ще далі — до княжої доби й аж до охрещення бужан перед 950 роками, навіть до часів поганства — до їх пісень, танців, обрядів і т. д.

Але спинимось лише на переломових 1916—1917 роках — на роках війни й революції. Невже до того часу на Волині, Поліссі й Холмщині не було виразних українських культурницьких рухів? Якби їх не було, не булоб і грунту для такої раптової та водночас і такої широкої, а головне — успішної зорганізованої культурницької праці вже в чистих українських формах. На це маємо чимало доказів, а саме:

Церковні хори майже скрізь співали й світські пісні. Поза цим співала їх скрізь молодь, співали й старші, звязуючи їх чи то з працею, чи з родинними звичаями. Навіть найбільш упосліджені холмщани вже перед самою війною відбули два „зїзди церковно-співацьких хорів" у Замості й у Білій, на яких голосно лунали українські пісні. Лунали вони навіть у російських державних школах і то в часі офіційних виступів, напр.: у духовній та вчительській семінарії у Холмі, звичайно, як окремі точки програм...

У містах вряди-годи відбувалися українські вистави мандрівних, офіційно-„малоросійських" театрів і льокальних театральних гуртків. Такий гурток у часи найбільшої реакції істнував навіть у Холмі й душею його був державний урядовець православної консисторії. Ще недавно оповідала мені одна старша холмщанка на Волині, як вона в молодому віці брала участь в українській виставі на Підляшші, що, до речі, відбулася в сільській школі заходами учителя. Завдяки праці письменника Дмитра Марковича ширилися книжечки, що виходили заходами, а часто й засобами Е. Чикаленка. Між іншим, можна було побачити їх і на офіційній виставі в білокриницькій сільсько-господарській школі на Волині.

Не сміймося: своєрідну культ.-освітню роботу робили й наші старі, часто сліпі лірники, які біля церков і на ярмарках виспівували не лише „Лазаря", „Пречиста Діво" та „Пасли пастухи вівці на горі", але й козацькі думи. І голосно лунали колядки й інші церковно-народні пісні!

Деякі неграмотні „іквцові" газетярі залюбки пишуть, що по війні прийшло на північно-західні землі „трохи" українців зі сходу чи з Галичини й почали „заводити тут українство". Їм ми не дивуємось. Але дивно, що знаходяться навіть люди й серед нас, які гадають, що до війни ніякого українського культурницького руху тут не було. Прийшли нові форми українського життя, але не саме життя, що тече то вужчим, то ширшим річищем від прастарих часів.

Нема доброго сн'дання
без кави з цикорією
Л У Н А
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

З моментом приходу німецьких і австрійських військ на ті українські етнографічні терени, які сьогодні входять у склад польської держави, та з моментом вибуху революції 1917 року досі незорганізований український культурницький рух почав вилиратися у зорганізовані форми, плодом чого були чисельні Повітові Просвіти (на Холмщині „Рідна Хата") з сільськими філіями та ріжними їхніми секціями.

IV.

Беручи загально, „просвітянська" доба на землях Волині, Полісся й Холмщини з Підляшшям тревала коло 15 років. Найдовше життя „Просвіти" в Бересті (Полісся), від 1916 р.: мала вона понад 100 читалень. „Рідна Хата" в Холмі істнувала від 1918 до 1930 р.; мала коло 300 філій (на Холмщині й Підляшші). Повітова „Просвіта" в Луцьку, що мала 134 філій, працювала від 1918 до 1932 р. Кремянецька „Просвіта" (від 1917 до 1932 р.) нараховувала 110 філій. Рівенська (1917 до 1928 р.) понад 100 філій. Дубенська (1920 до 1928 р.) мала 110 філій. Володимирська (1920 до 1929 р.) зорганізувала в повіті 74 філій. Ковельська, закрита, мала кількадесять філій. Острізька (1918 до 1929 р.) мала найменше, бо лиш 11 філій. Горохівська, найпізніше закрита, мала 63 філії.

Разом „Рідна Хата" в Холмі, берестейська „Просвіта" на Поліссі та 8 волинських повітових „Просвіт" схоплювали своєю культурно-освітньою працею коло 1.100 сіл.

Щоб зрозуміти, як широко розгорнули свою працю згадані вище наші надбужанські культурно-освітні організації та який вплив мали вони на формування світогляду нашого селянства та уклад нашого культурного життя, треба підчеркнути, що, здається, не було ділянки, в якій вони не працювали би чи якої б бодай не зачували.

Бібліотеки, театр, хори, кооперація, національні танці, українознавство, добродійність, бюра правних порад, дитячі садки, виховання молоді, видавнича й книгарська справа, підготова диригентів, майстерні (як керамічна), крій і шиття, спорт, струнні орхестри, фотографія і т. д., — все це виростало з „Просвіт". Треба ще додати, що в „Просвітах" дозрівала думка про розмосковлення церкви та підготовані були народні борці за це діло.

Всі дальші розгалуження нашого культурного життя виросли, як з матірного пня, з наших „Просвіт" і з холмської „Рідної Хати". Живучи від 8 до 15 років, вони дали нам поважну верству цілком свідомого й культурно-піднесеного населення. Ця верства народньої маси це сьогоднішній наш національний фундамент, наша сторожа й передовики життя.

Вплив „Рідної Хати" й „Просвіт" не обмежився членами й місцями осідку. Вони національно освідомлювали й старше покоління та виховували дітвору, що складає сьогодні наше свідоме юнацтво; вони дали нову цінну верству батьків і матерей, що виховують своїх дітей на добрих українців.

Нещастя наше в тому, що славної памяти наші культурно-освітні організації не встигли охопити всіх сіл Волині, Полісся й Холмщини. І там, куди не сягнули їхні впливи, українські селянські маси менше національно стійкі та більш податливі і на комуну і на сектанство і на деморалізацію. Через те вважали ми і вважаємо закриття тих наших культурних установ польською владою не тільки ударом для нас, українців, але й великою помилкою з погляду польських державних інтересів. І коли тільки національна політика уряду почне розвязувати українську проблему в конструктивній площині, в якій треба би узгіднити українські національні інтереси з польською державною рацією — необхідно в першу чергу відкрити назад українські освітні станиці.

В. Островський.

Хроніка Совітської України.

ПО ОБЛАСТЯХ УССР.

У Дніпропетрівському виходить газета Сталінської (колись вона звалася Катеринська) залізниці: „Сталинская магистраль" (російською мовою). Українська совітська преса обурюється, що в цій газеті ані 24-го, ані 25-го, ані 26-го липня не вмістили ніякої згадки про працю першої сесії Верховної Ради УССР. На нашу „контрреволвційну" думку, таке становище цілком зрозуміле: залізниця й її газета підлягають безпосередньо моск. наркоматові шляхів, то чого їм і цікавитися якимись там „хохлацькими" справами. Хай хохли, як хочуть ,граються у свій парлямент, залізничників може цікавити тільки щось справжне, московське.

У колгоспі „Нове життя", **ворошиловградської** області підчас молочення трапився вибух льокомобілі, багато вбитих і поранених. Винуватих у цьому притримали і ведуть слідство.

У **полтавській** області від трьох місяців відчувається гострий брак соли. Полтаві має доставляти сіль Харків, харківська обласна контора „Головсолі", але, як відомо, Полтаву тепер виділили в окрему область, отже Харків не хоче давати соли Полтаві а Москва не звертає уваги на полтавські скарги. Коли ж нарешті Харковові наказали надіслати сіль до Полтави, він надіслав, правда, декілька вагонів соли, але для худоби.

Не гаразд зі зборовою кампанією у **миколаївській** области, де 250 комбайнів зовсім не працюють, решта по короткій праці переходить на стан капітального ремонту. В устинівському районі трактори не працюють, бо нема трактористів, у сусідньому, компаніївському районі, трактористів використовують на іншу роботу поза їх спеціяльністю, бо нема тракторів. Обласне земельне управління, бачучи загрозливий стан, утворило „Оперативну групу", що має збирати відомости з районів; збирають телефонами. Обласний партійний комітет також утворив „оперативну групу" з такими самими завданнями, що також збирала всі відомости телефонами. Цілий тиждень обидві „групи" працювали в сусідніх будинках, не знаючи одна про одну і збирали ті самі відомости, які послужливо подавали їм райони. Нарешті, щоб якось урятувати становище, проголошено „стахановську декаду" збору комбайнами, але все залишилося, як і раніш.

На ланах колгоспу „Маяк", **чернігівської** области „ворог колгоспного ладу" Мажуга забив вилами бригадира Клинця.

На державних заготівних пунктах **київської** області, які щойно тепер відремонтували, здають зерно, заражене на кліща. Ведуть слідство з приводу цієї нової форми саботажу.

В **одеській** области часто не працюють трактори. Виявилось, що одеська область дістає нафтопродукти зі злочинною домішкою води, або піску. Ведуть слідство.

„Донбасвугілля" ніяк не може вийти з „прориву" і то досить глибокого. Щоб якось допомогти справі і поліпшити звіти про добування вугілля чимало завідувачів шахт **сталінської** области свавільно значно зменшують норму виробки, показуючи завдяки цьому кращі відсотки виконання пляну. Дехто з директорів

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 39

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

З **приводу роковин смерти** поета).

(Докінчення).

„ГОЛОСИ ДУХІВ".

Свої страждання переносив поет із стоїчним спокоєм. Йому дошкуляли дуже безладність обидвох рух, „психічний неспокій" і „слух отворений на голоси духів". Особливо „отворений слух на голоси духів", „сей незвичайний дар, одержаний" поетом „з волі Провидіння", як жалується він у передньому слові до „Нарису історії українсько-руської літератури"*), „робив йому майже неможливим усяке думане". Духи переслідували поета ріжноманітними способами; це переслідування мало „ріжноманітні фази й форми", а вже найлекшим способом їх переслідування — це був їх „безупинний крик днем і ніччю". Але і в тому безрадісному стані поет знаходив життєву радість — в нього стали „відкритими очі на зявища надзмислового світа". Завдяки тим то „очам" йому ставали явними речі заховані перед наукою й людським досвідом. „Відкриття" поета, пороблені ним тим способом — „дуже великої ваги для людскости" і поет мав надію „опублікувати" їх і „подати до загального відома тоді", коли його „руки будуть вільні і коли підсумок довголітньої праці над їх увільненням дасть змогу опублікувати все те без докорів фантазування або брехні"*).

РУКИ І ДЕМОНИ.

Хоча яка утруднена була духова праця поета, він читав багато та за допомогою секретарів виправляв старі писання, писав нові, як тільки була спромога, друкував їх. А часом він наперекір демонам таки потрапив сам писати — — за допомогою хворої лівої руки і зубів він встромлював собі перо поміж пальці правої руки і придержуючи її лівою, друкував букви. Були деколи й літературні примхи в поета; напр. він хотів у „Записках" друкувати поруч з історією літератури зразки з обговорених творів у широких виняткох, а в „Л. Н. Вістнику" хотів помістити передруком деякі глави „Нарису" історії літератури. При моїй допомозі зредагував поет тільки збірку своїх новель п. з. „Батьківщина".

Коли-ж психічна енергія залежна від структури центральної нервової системи, то з хвилиною, коли ця система попсувалася, коли недуга дійшла в поета до вершка, то помешала й ниділа в нього теж його психічна енергія. Як не прикро, а треба сказати, що з вибухом недуги в гострій формі — Франко перестав бути творцем і власником нових ідей. А коли світло його духа прогнало від нього демонів і він міг думати, то його думка ходила лише по звичних, протоптаних стежках. Нових ідей він не вмів ані засвоїти собі ані нам їх дати*).

Наш поет уважав свої руки за джерело свого страждання. Він жалувався, що його руки „сотні разів" обмотали демони „зубатим, пекольним дротом" або „чужою його організмові, одначе органічною матерією". Звичайно говорив він про обмотання своїх рук демонами тисячометровим дротом. Спочатку він думав звільнити свої руки від пекольного дроту за допомогою чудотворного лікарства, описаного в рукописі,

*) У всіх примірниках „Нарису" — з виняткох кількох — був пропущений В. Гнатюком підчас друкування уступ, що треба вставити між словами „психічним неспокоєм" і „Се нехай..." — „який причинив мені слух, отворений на голоси духів. Сей надзвичайний дар, одержаний мною з волі Провидіння, робив мені майже неможливим усяке думане". Цей уступ беру з Гнатюкового примірника.

*) Лист з дати Львів, 3 січня 1914 р. до Яна Парандовського („Przegląd" 1914, ч. 17).

*) Пор. Dr. Harry Marcuse. Energetische Theorie der Psychosen und der abnormen Bewusstseinszustände. Berlin. 1913.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

йде далі: вони приписують у звітах досить велику кількість фіктивно добутого вугілля, навіть виплачують робітникам гроші за це ніколи не добуте вугілля. І тут ведуть слідство.

Це все з економічної ділянки. З культурної можна додати, що в областях **житомирській, камянець-подільській і вінницькій** зорганізовано курси для підготови учителів російської мови на декілька сот людей в кожній.

А це вже з області адміністративної чищо. Як відомо існує (не відомо, на як довго, чи може навіть краще, на як коротко) заступник голови ради народніх комісарів УССР Жила й є народній комісар зернових та тваринницьких радгоспів УССР Шило. І ось у „Вістях" уміщено з приводу І-шої сесії Верховної Ради фотографію, на якій „радісно і щасливо" плещуть „товариші" Успенський, Коротченко і третій, досить здоровий з цілком голеною головою, мужчина. У підписі зазначено, що це Шило, а тимчасом це був Жила. Мабуть Жила образився, ну а потім це вже непорядок. Відома річ: одна слава сонцеві, інша місяцеві, а зовсім інша зіркам, ну і не випадає, щоб звичайна „зірка" Шило, був разом з такими „місяцями", як Коротченко й Успенський. Отже управитель української філії „Союзфото" Мільнер „кається", а співробітника Ланського, з вини якого це сталося, зняли з роботи й віддали під суд. І правильно: не плутай Жилу з Шилом, знай з об личчя кожного з представників влади, хоч і змінюються вони якщо не що тижня, то що місяця.

А тепер маленький шматочок з історії. Московський „Исторический журнал" глибокодумно зауважує, що політика Петра І. до України була найменше зло для українського народу.

РОКОВИНИ СМЕРТИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Ціле останнє число київської „Літературної Газети" присвячене памяті Лесі Українки. Навіть московське радіо присвятило 20 хвилин „геніальной писательнице не только украинского, но и всемирного масштаба". Складав цей радіореферат хтось, що знався на творах Лесі Українки і ставився до них з пієтизмом. Навели чимало цитат її віршів у перекладі на російську мову. Треба відмітити, що це вперше у такому розмірі згадують нашу письменницю в СССР, де декілька років тому її вважали за „контрреволюціонерку.

Як ми будуємо...

УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ НЕ МОЖУТЬ ДОБИТИСЯ ДОЗВОЛІВ НА БУДОВУ ДОМІВ.

Чортків, у серпні 1938.

Будувати щонебудь сьогодні нам українцям не приходить так легко. Справа дозволу на будову рідношкільної домівки в Чорткові відома вже ширшому громадянству. Від 1932-го року тривали заходи в тому напрямі. Великим коштом споряджено пляни, яким влада не могла нічого закинути, одначе дозволу не давала. На інтервенції відповідали, що ще шкільна куратория не дала своєї згоди. Вкінці зацікавлені дістали згоду куратории, воєвідство приняло пляни за добрі і в році 1934-ому звернуло пляни Рідній Школі в Чорткові з допискою: „Зезваля сен". Та ледви доручили пляни Раді Рідної Школи, як зараз зажадали їх назад, мовляв, браиує там підпису воеводи, а є тільки його печатка. Ну, й вернулися ті пляни до воєвідства в році 1934-му тільки для поладнання формальности: підписати, і досі там лежать непідписані. Треба було в 1936-ому році предкладати нові пляни і щойно за згодою премієра Складковського можна їх реалізувати.

В 1938-ому році на весну кооперативи в Антонові, Шманьківцях і Білій задумали будувати кооперативний дім, в якому мала бути крамниця й канцелярія. Згідно з приписами будівельного закону дозвіл на таку будову може дати сам війт. Війти справді дали дозволи і кооперативи почали будову. Раптом приходить телефонічний наказ до війтів: відібрати дозволи, а рівночасно поліція дістає наказ заборонити будову. Чому? Пан староста переконаний, що це будують не крамницю, але... театральну салю, а до цього треба дозволу воєвідства. Дарма, що та театральна саля мала мати 4 метри ширини та 5 метрів довжини, пан староста заборонив кооперативі будувати крамницю. Кооперативи мусіли внести нові пляни і подання за дозволом до Повітового Виділу. Повітовий Виділ відступив ті пляни старостві, бо, мовляв, будується льокаль.., промисловий, а на це може дати дозвіл тільки староста. Староство звертає ті пляни назад до Повітового Виділу з поученням, що крамниця це не промисловий льокаль, але торговельний і дозвіл на його будову як на звичайний будинок дає війт або Повітовий Виділ. І так справа мандрує від одної влади до другої. А треба знати, що кожна влада має обовязок полагодити справу до 6 тижнів. Отже Повітовий Виділ перетримав у себе справу 6 тижнів, передав старостві, воно перетримало у себе 6 тижнів і завернуло до Повітового Виділу, а той перетримав 6 тижнів і переслав до волости по опінію. В той спосіб пляни мандрують вже 20 тижнів від одної влади до другої і нічого не можна котрійнебудь закинути, бо вона до 6 тижнів справу полагодила. Розуміється, про будову в цьому році тих крамниць вже не може бути й мови.

Союз Українських Кооператив в Чорткові задумав будувати в цьому році в Чорткові приміщення для своїх канцелярій, своєї крамниці і помешкання для директора. Мали це бути малі кімнатки 4×6 метрів. Дозволи на такі будовництва завжди давав бурмістр і на основі бурмістрових консенсів побудовано в Чорткові вже сотні торговельних льокалів. Так, але це було можливе, коли торговельні льокалі будували жидівські купці. Справа зовсім інакше виглядає, коли українська кооператива хоче будувати для себе крамницю. На просьбу СУК-а про дозвіл на будову, прислав магістрат Чорткова таке письмо:

Zarząd Miejski w Czortkowie. Nr. Rol. B. 146/38. — Czortków, dnia 4. sierpnia 13938 r. — Do Związku Ukraińskich Kooperatyw, spółdzielni z odpowiedzialnością udziałami w Kopyczyńcach z siedzibą w Czortkowie.

Z przedłożonych planów wynika, że przeprowadzić się; maiąca budowa przy ul. Kolejowej na pgr. ikat. 1232/2 o powierzchni 2518 metr. kwadr. posiada charakter budowli przeznaczonej do użytku publicznego, a mianowicie hali targowej i wobec tego Zarząd Miejski uznaje się niekompetentnym do wydania pozwolenia na pobudowanie tej spółdzielczej hali targowej.

Do wydania bowiem pozwoleń na budowę hal targowych uprawnionym jest Wojewoda w myśl art. 384 prawa budowlanego z dnia 16. lutego 1928 (Dz. U. Rz. P. Nr. 27, poz. 202).

Prośbę zatem Związku Ukraińskich Kooperatyw skreślam w myśl art. 2. ustęp 3. rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 22. marca 1928 o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. Rz. P. Nr. 36, poz. 341) do właściwej władzy, t. j. do Pana Wojewody Tarnopolskiego w Tarnopolu, o czym się Związek równocześnie zawiadamia. L. S. Burmistrz: Michałowski, w. r.

І справа пішла до воєвідства. А воєвідство має час, воно готово потримати пляни кооперативи так довго, як пляни Рідної Школи, тобто 6 літ. Прийдеться хіба знову аж через премієра добувати дозвіл на будову дому, який у звичайних випадках замість премієра дає звичайний бурмістр. Справді, дивні відносини панують у нас, у прикордонній полосі. Від коли обовязує закон про охорону кордонів,—воєвідство в Тернополі не дало дозволу ані одному українцеві купити хочби клаптик землі в Чорткові. Є випадки, що українець продає українцеві пів морга поля, — воєвідство забороняє. Без якихнебудь мотивів, бо до такої заборони мотивів не треба. Хто цього не знає, тому важко у все те повірити. А всеж воно так є.

замурованім в одеськім університеті, а коли не пощастило йому роздобути той рукопис, він улітку їздив у Криворівню і там мочив свої хворі руки в гуцульському чуркалі (джерелі) в тому пересвідченні, що в тому чуркалі поволі розмотуються дроти з його рук. А що дроти були на руках тисячеметрові, поет потішав себе, що розкріпощення його рук ще не скоро прийде, але таки прийде колись. Але бажаний день волі для його великого духа не приходив, руки й далі були обмотані тисячеметровим дротом, демони й далі мучили бідну душу поета, а він марнів і марнів. Я останній раз бачив поета перед латинським Різдвом у 1914 році. Обличчя в нього було тоді наче з гіпсу — синяво-біле. Він стояв передімною на вулиці похилений, худий, наче тінь колишнього Франка, і питав мене, чи знаю що діється „на фронті". А коли я сказав йому, що сам знав, він водно повторяв: „біда! біда!" Того самого дня ми попрощалися востанне. За кілька днів мене арештувала царська жандармерія як „небезпечного революціонера" і подержавши кілька місяців у тюрмі, вивезла углиб Росії.

І там у татарському містечку, Буінск, десь у червні 1916 р. я довідався з газет, що великий дух покинув хворе тіло нашого Франка, що перестало бити серце трагічної людини й геніяльного поета, що впав на шляху до мети великий войовник за світло і волю України та людства...

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 11 серпня (30 липня) 1888.

ПОЛІТИКА БІЧНИХ ДОРІГ.

Довгу передову статтю присвячує „Діло" справі реформи дорогового закону, яку не вважаючи на внесок українського посла о. Січинського і позитивне становище віденського центрального уряду, галицький сойм раз-у-раз відкладав. „Просто полагодити цю справу, — писало „Діло" — сказати „так" або „ні", було для соймової більшости невигідним і вона принялась шукати бічних доріг, щоби ними оминути хлопоманський внесок руського посла і саму справу, наскільки можна присудити, задавнити або й зовсім убити".

АНАРХІСТИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ У ФРАНЦІЇ.

Підчас похорону ген. Едо, відомого провідника паризької комуни з 1871 р. анархістичні елементи уладили демонстрацію, що перейшла в заворушення. Юрба кричала: „Хай живе комуна!" У звязку з цим командант паризької залоги, ген. Сосіе видав такий наказ до війська: „При першому порушенні спокою треба зараз виступити проти опірних з багнетом і шаблею. Ніякої філянтропії!"

ЄПИСКОП СТРОСМАЄР.

„З Риму повідомляють, що поведінка еп. Стросмаєра викликала в Ватикані дуже прикре вражіння. Папа вже кілька разів доручав Стросмаєрові, щоб він не робив Австрії клопотів своїми панславістичними змаганнями. Нунцій Галімберті має ще раз повернути домоварському єпископі той погляд Ватикану. Проти Стросмаєра виступила вся німецька преса, австрійська і закордонна".

НА ТЕ
ЄДИНА РАДА:
Вживати пластер LEBEWOHL, неохибно й на відтиски. При купні домагайтесь **оригінальної коробки LEBEWOHL! — На**

Збомбардувати Кантон.

Підчас учорашнього бомбардування Кантону японськими летунами, бомба впала на французький костел. 39 осіб було вбитих, 50 ранених. Крім того в дільниці недалеко костела літаки скинули кільканацять бомб, які забили й зранили кількадесять осіб.

Органи влади міжнародньої концесії в Шангаї знову покликали до зброї здемобілізованих добровольців зпоміж російських еміґрантів. Одночасно покликали добровольців інших націй та заряджено погоїлля в чужинних гарнізонах.

На території концесії завели вийнятковий стан. Від 11.—13. ц. м булуть замкнені всі розривкові льокалі. Усі доручення видали у звязку з роковинами здобуття Шангаю японськими військами.

Правнича сторінка.

В яких випадках церкви добра звільнені від податку

ВІД НЕРУХОМОСТЕЙ НА ОСНОВІ СТ. XV. КОНКОРДАТУ.

На основі ст. XV. конкордату податкові не підлягають між іншим добра і маєткові права, доходи з яких призначені на ціли релігійного культу (напр. на будову церкви, каплиць місій і т. п.) . Саме на цій основі греко-катол. Єпископство у Станиславові внесло позов до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, що видав дня 12. жовтня ц. р. ч. реестр. 5947/36 присуд, з якого подаємо витяг за Урядовим Денником Міністерства Скарбу з 30. червня ц. р. (ч. 17):

Зачіплене оречення не признало оподаткованих нерухомостей позовниці такими, що вільні від податку від нерухомостей на тій основі, що ввесь дохід з них не пішов на ціли релігійного культу, як на будову церкви, каплиць і місій, бо більшу частину вжито на ціли незвязані з релігійним культом. Оречення спиралося при тому в таких умовинах, устійнених при досліді заторпонованих у відклику торговельних книг: з осягненого в 1929 р. доходу (нетто) 123.099,73 зол. зужито його частину (54.369.78 зол.) на надбудову дому при вул. Смольки ч. 3 і на позички управі дібр у Богородчанах, дальшу частину зужито на духовний семінар (34.782.40 зол.), зокрема на вдержання питомців, вдержання будинків і на наукову допомогу; вкінці з останньої частини (33.0.30.57 зол.) покрито видатки на захоронки, католицькі видавництва, допомоги на вдержання доходового семинаря, запомоги вдовам по священниках і т. п. Усі ці видатки зачіплене оречення вважає видатками на ціли, не звязані з релігійним культом.

Позов засадничо не зачіпає фактичних устійнень оречення щодо видаткування доходів з нерухомости. Підносить лише не вичислені в зачіпленому ореченні квоти видані на позичку для управи дібр у Богородчанах, на будову церкви, каплиць, місії, на видавництва, запомоги і т. д. підкреслюючи, що позичку, про яку згадується, звернено. Зате **позов закидає безпідставність кваліфікації видатків,** що їх зачіплене оречення не признало звязаними з цілями релігійного культу по думці ст. XV. конкордату з 10. лютого 1925 р.

Закиди позву нестійні. Поняття „на ціли релігійного культу" зі ст. XV. конкордату залишається в межах такогож поняття з постанов про маєтковий і доходовий податок — як це Найвищий Адміністраційний Трибунал орік та умотивував у своєму присуді з 29. жовтня 1934 р. ч. реестр. 7253/31 у справі з позву Чину оо. Василіян у Жовкві. Отже згідно з юдикатурою Трибуналу щодо цієї проблеми з ділянки податків вимогою звільнення — по думці конкордату— від податку від нерухомостей дібр, доходи яких призначені на ціли релігійного культу, є зужиття тих доходів на ціли самого сповнення чинитьб, що належать до обявів релігійного культу, себто на кошти набуття і вдержання предметів, уживаних при сповненні чинитьб або предметів, що служать виключно до тих чинитьб. А що в данному випадку неспірним є факт, що призначення більшої частини доходів не відповідало того роду цілям і тому що це не виходить зі ст. XV. конкордату ні сама позовниця не закидає, що справу звільнення від податку оподаткованого обекту можна розглядати частинно під кутом ужиткованих і неужиткованих доходів на ціли релігійного культу — слід ствердити, що позвана влада правильно не звільнила від податку від нерухомостей по думці згаданого присуду, що на нього Трибунал покликується.

Видаток на лікування ока, адвоката

І ДОХОДОВИЙ ПОДАТОК.

Подаємо витяг з цікавого присуду Найвищого Адміністраційного Трибуналу з 1. квітня ц. р. ч. реест. 3441/36 (Урядовий Денник Міністерства карбу з 30. липня ц. р. ч. 21).

•

Спірною є правна проблема, чи видаток на лікування недуги очей в адвоката є коштом осягнення, збереження і забезпечення доходу з адвокатури по думці ст. 6 закону про доходовий податок. Позовник переводить анальогію між очима адвоката і машиною у фабричнім підприємстві і вважає консерваційні видатки на вдержання одного і другого приладдя праці платника коштами, що їх слід відтягнути від його доходу. Одначе така анальогія не має основи в постановах закону про доходовий податок. Цей закон відріжняє рішуче предмет податку — платника — від джерел його доходу і дозволяє відтягнути від приходу видатки необхідні на вдержання їх у здатному стані до нормальної експльоатації. Зате закон не вважає такими коштами, що їх можна відтягнути від приходів, видатків на вдержання платника в стані здатнім до праці, його особистих здібностей чи то умових, інтелектуальних чи фізичних. Це виходить ясно з постанови ст. 8, уст. 3 закону, що не дозволяє відтягати від приходів видатки на ведення домашнього господарства платника і вдержання його членів родини. По думці закону не є коштами осягнення доходу не лише видатки тісно звязані зі збереженням життя платника, але також видатки з метою створити відповідні життєві умовини для його умової праці чи для розвитку і вдержування його фізичних сил. Закон не поминув би особи платника вичисляючи у ст. 3-ій джерела доходу, найбільше звязаної з осягненням доходу з нефондованих джерел, якби вважав фізичну особовість платника таким джерелом доходу. А що закон вичисляє як джерела доходу підприємства, заняття, платні і т. п., виходить, що не вважає джерелом доходу особи платника. Тому Найвищий Адміністраційний Трибунал не відступив від своєї юдикатури в цій справі і відкинув позов.

Полекші при сплаті маєткового податку.

ВІД БУДІВЕЛЬНИХ ПЛОЩ, МАЄТКОВОЇ І ЛІСОВОЇ ДАНИНИ.

Міністр скарбу розпорядком з 1. липня ц. р. (Денник Законів ч. 49) уповажнив скарбові палати і скарбові уряди 1) **відкладати і розкладати на сплати та відписувати частинно і в цілости залеглости** маєткового податку, від будівельних площ, надзвичайної маєткової данини і лісової данини; 2) **обижувати і відписувати відсотки та екзекуційні кошти від залеглостей** згаданих податків **і вкінці гривни та грошеві кари за лісову даннину.**

Згадані права признав міністр скарбу скарбовим палатам і скарбовим урядам у межах постанов §§ 101, 102 уст. 1 і 2 та 103 виконного розпорядку міністра скарбу до податкової орднинації, щож торкається лісової данини — то скарбові палати мають згадані права без огляду на висоту і час повстання залеглости.

Отже **скарбова палата має право** по думці § 101 згаданого виконного розпорядку — **розкладати на сплату** податкові належности і гривни на час до **12 місяців** — якщо йде про зачети і передплати; **на необмежений час** — інші податкові належитости і гривни до квоти 100 тисяч зол.; **до трьох років** — до квоти 250.000 зол.; **відсувати заплату** податкових належитостей і гривен до 250.000 зол. на час до 12 місяців. **Скарбовий уряд має право розкладати на сплату податкові належитости і гривни** — якщо йде про зачети і передплати **на час до 6-ох місяців; на 2 роки** — якщо йде про інші податкові належитости і гривни до квоти 25.000 зол.; **на 6 місяців** — якщо йде про податкові належитости і гривни до 50.000 зол. **Скарбова палата може відписувати** поодиноким платникам: залеглости в податках і гривнах до квоти 25.000 зол., а відсотки без огляду на її висоту. **Скарбовий уряд може відписувати поодиноким платникам:** залеглі податки і гривни та відсотки до 500 зол.: Ні скарбова палата ні скарбовий уряд не мають права розкладати на сплати ні відписувати державних і самоуправних додатків до податків.

—o—

ЧИ ВІЛЬНО ПЕРЕВОДИТИ РЕВІЗІЇ В ПОМЕШКАННЯХ ПРЕДСТАВНИКІВ ВІЛЬНОГО ЗВАННЯ.

Міністерство скарбу обіжником з 14. липня ц. р. до ч. Д. З. 16.311/I/38 (Урядовий Денник Міністерства Скарбу ч. 21) вияснило скарбовій палаті у Білостоці, що **скарбовій владі не вільно переводити ревізії помешкань ні канцелярій представників вільного звання на основі закону з 14. грудня 1923 р.** про права виконних органів скарбової влади (Денник Законів з 1924 р. ч. поз. 37) **або ст. 77 податкової ординації.** Ст. 3 згаданого закону з 14. грудня 1923 р. позволяє лише — в ділянці безпосередніх податків — **контролювати і перешукувати лише торговельні і промислові** заведення та переводити ревізію документів і книг, що є в посіданні платників у межах, закреслених відповідними податковими законами. Згідно-ж зі ст. 77 податкової ординації вільно скарбовій владі оглядати і переводити ревізії льокалів, що не мають характеру торговельних, промислових або господарських заведень, якщо довідаються, що в таких льокалях ведеться потайки торговлю і промисл.

Вкінці міністерство вияснює, що по думці ст. 142, § 1 к. п. к. можна переводити ревізію — **за дозволом суду** — якщо підозрівається деякі особи, що вони допустилися проступку або треба перевести в них домашню ревізію, щоб викрити докази вини. Одначе в таких випадках слід звертатися за дозволом до суду.

—o—

ЯКІ ПОДАТКИ ПЛАТНІ В СЕРПНІ Ц. Р.?

До 15 серпня чвертьрічний зачет на промисловий податок від обороту, що його платять платники, які не ведуть правильних торговельних книг, за II. чвертьріччя ц. р. у висоті 1/5 квоти податку виміреного за минулий календарний рік.

До 25. серпня місячний зачет на промисловий податок від обороту за 1937 р. у висоті податку від обороту, що його осягнули в липні всі підприємства, що бовязані оголошувати публично звіти про свою діяльність або складати звіти до затвердження, а з інших підприємств — торговельні підприємства I. і II. категорії та промислові I—V. категорії, що ведуть правильні торговельні книги.

Крім того в серпні платні відложені або розложені на сплати залеглости з речинцем платности в цьому місяці і податки, що до яких платники дістали платничі накази з речинцем платности теж у цьому місяці.

—o—

КРЕДИТИ НА БУДОВУ „ЛЮДОВИХ" ДОМІВ.

Міністерство хліборобства вислало до Державного Рільного Банку письмо з домаганням, щоб банк відкрив дешевий кредит на будову „людових" домів. Міністерство запропонувало, щоб відсотки не були вищі ніж 3% і щоб сплату кредиту розложено на 10 років з тим, що в перших двох роках не треба було би платити ні сотика. Банк давав би позички лише самоуправним союзам, статутовим Т-вам „Людових Домів". Вкінці міністр пропонує, щоб банк відкрив кредит покищо до висоти 150.000 зол.

З цих кредитів ледви чи скористають українські селяни. Зате при такій підмозі далі будуватимуть по наших селах „косцюлки" і „доми людове".

ПРАВА ПУБЛИЧНОЇ УЖИТОЧНОСТИ ДІСТАЛИ ДВА ЖИВЦІ.

Міністр суспільної опіки розпорядком з 22. липня ц. р. у порозумінні з міністром внутрішніх справ признав живцям у Немирові і Горинці у львівськім воєвідстві права публичної ужиточности на основі ст. 3, уст. 1 закону з 23. березня 1922 р. про живці.

Сторінка без політики.

Цілий світ забобонний.

Здавалося би, що забобонність — це лиш прикмета, чи пак хиба людей темних, неосвічених, людей бідніших, мешканців самітних островів, чи африканських джунґлів. Здавалося би, що віра у фетиші й різні талізмани приймається лиш серед людей нижчого культурного рівня. Та воно лиш так здається. Навпаки фетишизм прийнявся в цілому світі, в першу чергу в Европі, серед людей незвичайно культурних. Особливо після війни сильно поширився скрізь фетишизм. Може він змінив дещо зовнішню форму, одначе його зміст залишився далі такий самий.

Маємо забобони дуже наївні, смішні й нешкідливі, маємо забобони, які вже входять у ділянку окультизму, одначе вони всі родяться з психіки якогось покоління і мають теж величезний вплив на цю психіку.

Бо хіба фігурка, що висить в авті богача ріжниться чимнебудь від амулету, що його носить муринчик із Занзібару, чи мешканець Вогнистої Землі? Европеець повісить собі лялечку з волічки, чи слона з кавчуку, африканець кусник зуба зі слона, або хвіст гієни. Яка ріжниця? Цеж виключно справа смаку, замилування та продукційної сили відповідного краю.

Фетиші первісних людей.

Якщо порівняємо фетиші первісних людей з фетишами „масковками" культурних народів, то хто знає, чи на тому порівнянні не скористають навіть дикуни... Адже дикунів оправдує низький умовий розвиток, поганство й через те зматеріялізування релігійних ідеалів — щож може оправдувати европейців?

Один відомий французький психіятр каже, що в нинішних людей закорінився наліг, що за все, що довкола нас діється, або й що ми самі спричинюємо, відповідальність за нещастя, неуспіхи, удари долі, треба завжди скинути відповідальність на „щось". Щоб рятуватися перед несподіваними нещастями й лихом треба шукати помічника. Фетишизм — це прояв кризи характерів і волі, розшукування за рятунком по лінії найменшого опору. Адже слон, свинка, медведик, собачка, коминяр — цеж пародії нинішнього століття, пародії ангелів-хоронителів.

Багато забобонів сягає своїм початком прастарих літ, одначе ці забобони не перестають і сьогодні бути актуальні і сьогодні вони мають своїх фанатичних звеличників. Захід Европи не ріжниться в цім випадку майже нічим від Сходу. Вовка, жабу, лилика в ролі лікарів, чи ліків не треба шукати в якійсь закутині. Навпаки, таке явище можемо зустрінути навіть у найбільш культурному осередку.

Діти, що зубкують.

Щоб ці твердження не були голословні, подамо приклад. Ось хочби у Вандеї немовлятам, що дістають зубки накладають як амулет мішочки з білої або попелястої фланелі. В тих мішочках є 4 лапки черепахи. При тому треба вважати, щоб дівчаткам завісити лапки самички, хлопцям самця. Якщо амулет не помагає, значить, що зайшла помилка і лапки поміняли.

В самому серці Франції у департаменті Мену й Льоари лічать дитячі конвульсії в той спосіб, що завішують дітям на шиї намисто з вовчих зубів. У Морвані на голові людини хорої на запалення мозку кладуть живу жабу в мішочку. Чим більше жаба скаче й вививається, тим успішніше лікування.

Романтичні тирольці залюбки вживають ріжних любистків та любовних напитків. Кажуть, що найкраще впливає на розбудження любовних почувань напиток, в якому плавають дрібно посічені волоски.

Забобонний Наполеон.

Одна з найбільших перемог Наполеона мало що не стала його невдачею тому, що він утратив свій улюблений талісман. Цим талісманом була мініятура Джозефіни. Одного дня мініятура впала на землю й розбилася. Наполеон уважав це за поганий знак для себе, думаючи, що Джозефіна або хора, або... зраджує його. Щоб відсунути від себе злі вроки, він загався починати битву під Австерліц, проволікаючи так, щоб вона випала в річницю коронації, значить 2. грудня. Бій повинен був відбутися ще 21. листопада. Наполеон зволікав і давав таким чином ворогові змогу зібрати військо й маляреві... покінчити нову мініятуру.

Славний диригент Тосканіні носив підчас великих концертів у кишені своєї камізольки своєрідний талісман, а саме візитовий білет Верді з автографом.

В Польщі є один летун, який підчас усіх змагань відбуває летунські рейди.. босий. Він запевнює, що черевики принесуть йому нещастя. Жіноча панчішка під летунським шоломом — це один із найпопулярніших та буцімто найуспішніших талісманів.

Польському летунові Маковському оригінальним товаришем подорожі підчас перелету з Льос Анджельос до Варшави був медведик його синка. Справді зворушливий талісман.

Як бачимо забобонність та віра у фетиші незвичайно поширена в цілій Европі. Важко нині знайти якенебудь авто, в якому на задньому віконці не висілаб якась лялечка, малпочка, медведик, або собачка.

І чогож то дивуватися дикунам та їх вірі у фетиші.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Лікування поличниками.

У великому фльорентійському городі „Кастелльо" мала публика одного дня дивоглядне видовище.

Молодий мужчина й молода жінка стояли на мураві і без найменшої причини та схвилювання обділювали себе грімкими поличниками.

Молодих людей завели на комісаріят поліції. Там виявилося, що вони обоє студенти, муж і жінка, які побралися всього тиждень тому.

— Чомуж ви це робили? — питав комісар.

На те молодий мужчина відповів напів шепотом, що причину цього може вияснити лиш у неприсутности жінки. Коли його привели до сусідньої кімнати, він заявив, що його жінка нервово хора. Щоб вилїкувати її з цієї недуги, є лиш один засіб — уладжувати довгі прогульки й обділювати її по змозі більшою скількістю поличників. Щоб вона погодилася на поличники, він запропонував їй гру — він теж буде „брати" по лиці.

Коли опісля комісар запитав молоду жінку про причину бійки, заявила вона, що лиш поличники можуть вилічити її мужа від божевілля.

Ясно, що чудне подружжя відставили до лічниці для нервово хорих, щоб перевести над ними досліди, чи в них справді не бракує якої клепки.

Горіх причиною автомобільної катастрофи.

Недалеко Женеви трапилася недавно цікава подія, в якій виявилося, що кусник лушпинки лісового горіха став причиною автомобільної катастрофи та перервання телєфонічної комунікації. Ясно, що горіх не міг бути безпосередньою причиною. Якже воно сталося?

Один автомібіліст, що брав участь в автомібільних перегонах, розгриз безпосередньо перед стартом лісковий горіх. Кусник лушпинки дістався до хорого зуба автомобіліста, що спричинило йому жахливий біль підчас їзди і в одному менті він не міг запанувати над своїми нервами та випустив із рук керму. В цій самій хвилині авто зїхало в бік і з повним розгоном ударило в телєфонічний стовп, який зломився при самій землі. Авто впало до рова та сильно ушкодилося. Та на цьому ще не кінець, бо необережного автомобіліста засудили за мимовільне перервання телєфонічної комунікації і направу інсталяції на заплату відшкодування у висоті 147.24 фр. шв. та на 10 фр. кари за необережну їзду.

СЛОН ЗАКОЛЕНИЙ БДЖОЛАМИ.

Здавалося би, що слон належить до звірів із найгрубшою і найтвердшою шкірою та що жало бджоли не зможе йому таким чином пошкодити. Та подія, яка саме недавно трапилася в однім із великих американських звіринців, доказує, що воно бувае дуже часто навпаки. В тому звіринці була окрема загорода для слонів, покрита великими, кріслатими деревами. В однім із дерев були бджоли. Одного дня слон наближився до дерева саме в цім менті, коли бджоли вироїлися й покрили великою кулею галузку. Невідомо, чи слон проковтнув цю кулю разом із листям, що він його залюбки зривав і зїдав, чи вдавився, чи згинув від бджільних жал, в кожному разі чергового дня слон був уже мертвий. Секція виказала, що у пролику знаходився цілий згаданий рій бджіл.

—o—

ПРИМХИ МОДИ.

Восени модні парижанки будуть носити вечором на прийняттях широкі шаравари, подібні до тих, що їх колись носили гаремові красуні в Туреччині.

Перед кількома днями в одним із модних домів-маґазинів відбулася демонстрація нових моделів і публика немало здивувалася, коли на салю ввійшла дівчина-манекін в золотім капталі та сіро-гобулих шараварах.

Директор маґазину запримітивши счудування та щось гейби острах серед гостей, спішно обяснив, що ця нова туалета призначена для елеґантних верічних прийнять дома, одначе ніколи в ресторані.

До цієї новинки — примхи пані моди публика поставилася доволі холодно.

—o—

СТРИЖЕННЯ ОВЕЦЬ У САМОМУ ЦЕНТРІ ЛЬОНДОНУ.

Неімовірне може, але правдиве! В самому серці Льондону в Гайдпарку пасуться сотні овець. Кожного року союз молодих фармерів організує в Гайдпарку конкурсове стриження овець, в якому беруть участь молоді селяни з цілої Англії. 500 овець — живий інвентар парку розділюють між змагунів, при чому кожний мусить обстригати 10 овець. Стриження відбуваеться при допомозі механічних ножиць, що вимагає багато провоности і зручности та вправи. Вівці треба остригти швидко в такий спосіб, щоб вони мали відповідний, умовинами конкурсу визначений вигляд. Висока нагорода призначена для переможця конкурсу стягає кожного року багато учасників. Також і мешканці Льондону забувають у такий день за політику і свої турботи та густими лавами покривають поляну, в якій відбувається стриження льондонських овець.

ВЕСЕЛЕ

ЗА ТАКУ САМУ ЦІНУ.

Кравець: Убрання лежить, як виляте. Остання ціна 100 зол.

Гість: Що? 100 зол.? Я міг би дістати в жида за 50 зол.

Кравець: І я вам теж зроблю убрання за таку саму ціну, лиш без маринарки й штанів.

ЗАВЖДИ КЛОПІТ.

— Петрику, яж тобі казала не пити стільки морської води, бо опісля спрага ще збільшується.

— А що це вадить, мамочко? Адже в морі ще так багато води.

НАДУМАВСЯ.

На поліцію приходить якийсь добродій.

— Я вчора зложив зголошення, що моя жінка пропала і просив почати за нею розшуки.

— Ну і що?

— Я надумався... Будь ласка, не трудіться. Не шукайте за нею.

ПРАВНИЧИЙ ІСПИТ.

Професор: Скажіть мені, що це таке вексель?

Студент: Не знаю.

Професор: Як професор мушу вам дати недостаточну ноту, одначе як приятель вашого батька, можу йому лиш погратулювати.

НІХТО НЕ ПОВІРИВ БИ.

— Скажи мені, чому властиво при шлюбі конче потрібні свідки?

— Бо в іншім випадку ніхто не хотів би повірити...

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

В обороні „Українського Городу".

Українське Товариство „Взаїмна Поміч", Відділ 26 у Канаді, вислало до премієра Складковського таку телеграму:

Канада, Торонто Онт, 5. липня 1938.

Ексцеленція Складковський, президент Міністрів, Варшава, Польща.

Ексцеленціє!

З часописів довідались ми, що влада в Польщі зажадала, щоб українці відступили доконче Український Город у Львові для її потреб. Знаємо, що на закупно цієї землі величиною одинацяти моргів складали українці і складають датки вже 25 літ, щоб українська молодь мала свій майдан і мала простір, щоб могла скріпити своє здоровля спортом і руханкою.

Тепер малаб українська молодь втратити цей майдан на приказ уряду. Такий приказ викликав тут у Канаді велике здивування і невдоволення. У Львові є багато свобідного простору, який влада може купити на свої ціли і не потребує збіднювати української молоді і своїх українських громадян.

Ми канадійці складали також свої датки власне на ту площу і тому сподіваємося, що Ви, Ексцеленціє, постараєтесь, щоб цей розпорядок відкликано, чого дуже просимо.

З правдивим поважанням

голова: **І. Кучерепа.**

секретар: **Д. Червінський.**

(Печатка).

Д-р. Димитрій Марков.

Посмертний спомин.

З кінцем місяця липня ц. р. помер на Словаччині, у Братиславі: **д-р Димитрій Марков,** визначний перелвоєнний діяч москвофільської партії в Галичині. З огляду на його політичну індивідуальність додаю до згадки в „Ділі" з 30. липня ц. р. докладніший спомин про Покійного.

Д-р Димитрій Марков був спершу священником. У першому році священничого стану повдовів. Це так потрясло ним, що він покинув священничий стан, записався на правничий факультет і склав докторат прав, щоб стати адвокатом, у міжчасі займався політикою і з москвофільської партії вийшов послом до австрійського парляменту в 1907 році.

Тоді москвофіли мали вже лише пять послів до парляменту: д-р Михайло Король, о. Василій Давидяк, Володимир Курилович, д-р Димитрій Марков і д-р Николай Глібовицький. Поміж ними були два останні „дійсними" москвофілами, а три перші перехилювались до українців, маючи ще тільки деякі застереження.

Хотячи залегалізувати російську мову, як мову галицьких автохтонів, в дні 9. липня 1907 р. почав д-р Димитрій Марков говорити в парляменті у Відні **по російськи,** але віцепрезидент палати послів д-р Жачек (чех) відібрав йому голос. На це пожалувався Николай Глібовицький президентові палати послів д-рові Вайскірхнерові і доказував, що їх вибрала **російська** організація в Галичині і тому вони мають право промовляти по російськи. Наслідком цього відповів президент палати послів обом цим послам, що віцепрезидент мав право відібрати голос п. Маркові, бо **в Австрії нема російської краєвої мови.**

Галицькі москвофіли вступили були тоді на новий шлях своєї політики. Вони покінчили з „рутенциною", під якою соромливо скривалась їх „російщина" та почали явно проголошувати, що в Галичині є „два руські народи": російський (русскій) та український.

Таке поставлення справи москвофілами облекшило нам українцям видвигнути цілою силою українську ідеольогію та поглибити її між народом, а не оглядатися на ніякі тодішні консолідації з представниками неіснуючого в Галичині російського народу. У наслідку нашої праці у виборах до галицького сойму в 1913 році, ми відібрали полякам десять соймових мандатів та змели москвофільську партію, з котрої немов на показ лишився одинокий посол д-р Димитрій Марков; ми ввійшли тоді до галицького сойму в числі 31 послів.

Аж ось в дні 14. лютого 1914 р., коли в галицькому соймі рішали соймову реформу виборчу, зголосився до голосу посол д-р Димитрій Марков та намагався виголосити свою промову знову **по російськи,** краєвий маршал Адам Голуховський відібрав йому голос, покликуючись на те, що посол говорить мовою, якої не допускає соймовий регулямін. Це була остання невдача п. Маркова в галицькому соймі.

Прийшла світова війна і д-р Димитрія Маркова засудили на смерть за державну зраду. Помилований на довголітню вязницю по розпаді Австрії вийшов на волю у 1918 році. У 1919 р. перебував він в Парижі і там наблизився до Української Делегації на мирову конференцію та довідувався про наші заходи і про долю Галицької Землі. А в 1922 році приїхав він разом з редактором Вальницьким з Ужгороду до д-ра Евгена Петрушевича, як до голови Української Національної Ради, до Відня і заявив йому з власної волі і щирого переконання, що москвофільська партія в Галичині, до котрої він належав, глибоко помилялася, начеб у Галичині були два народи: „тверда дійсність у воєнному часі виказала, що в Галичині від найдавніших часів живе тільки **один наш нарід,** який ви називаєте українським, а ми малоруським, і до цього народу належимо і ми і ви, та маємо обвязок оборонювати і заступати його права, щоби здобути йому кращу долю". Таку еволюцію перейшов д-р Марков, в якого з його москвофільства осталось одно тільки бажання, а саме, щоб до російського народу не ставитися вороже та щоби у високих школах впровадити також науку російської мови.

Отсе була політична сповідь того діяча, що мав характер і відвагу сказати тяжку правду на себе і своїх, в імя кращої будуччини рідного народу.

Тому про Покійного годиться сказати, що він у днях історичних досвідів умів найти шлях до свого народу, та що його заповіт повинен обовязувати і нинішніх москвофілів. Д-р Марков був „Димитрій", а не Дмитро; тому, що так він сам себе називав і те імя було тісно з ним звязане — і я його так називаю. Але це не шкодило йому розуміти болі рідного народу та наблизитись до нього у важкій переломовій хвилині.

8. VIII. 1938.

Д-р Кость Левицький.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові, зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Петро Трускавецький,** Підбуж, 1 зол. і кличе о. крил. Івана Качмара в Перемишлі й Івана Пилипчука у Злоцькім, п. Мушина; **Володимир Менціньский,** Тернопіль, 8.50 зол., **Ярослав Танчаківський,** Рудно-Осичина, 2 зол., **Зенон Марак,** Пажно, 3 зол., **Лікуванці у Щавниці** 20 зол., **Лікуванці у Черчі** з пансіону „Надія" 16.30 зол., **о. Іван Пастернак,** Дзіболки, 3 зол. **Вас. Северин Пастернак,** Дзіболки, 2 зол., **м-р Роман Равлюк,** Балигород, 4 зол., **Антін Баландюк,** Чижів, 2 зол.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. Крушельницька.

Студентський флірт.

— Знаєш, я знову сьогодні бачила твого Марка з якоюсь панною — злорадісно сповістила щира подруга Ліду.

— Це певно його товаришка з університету. Вони разом учаться — якстій збрехала Ліда та швидко попрощала щиру доставницю спліток.

Йшла мовчки роздумуючи. Це вже не перший раз розповідали їй люди, що „її" Марко залицяється до інших дівчат. Та й сама Ліда бачила нераз, як він сміється, жартує, попросту фліртує. Це приходить йому так легко — здається самі дівчата липнуть до нього. Але він не привязує до цього ніякої ваги. Він не „зраджує" Ліди, бо ставить її вище всіх жінок на світі, а тільки коли її при ньому немає, він начебто забуває. Це-ж ясне. Всі мужчини такі самі Що з очей, те і з серця!

Ліду це болить! Вона не зазлрісна. О! до цього вона ніколи не признається, навіть перед собою самою! Але так якось дивно стискається її горло... Це бунтується її амбіція і родиться бажання помсти. З цим усім треба щось зробити. Поговорити з Марком? Ні! Ніколи у світі! Ще подумав би, що вона задрісна! Треба відплатитись йому тим самим! Досить цієї глупої вірности, яка у висліді дає тільки упокорення... Чиж це не упокорення для неї, що він умовляється з „іншими", тоді, коли всі знають, що він „ходить" з Лідою.

Вона мусить вислухувати злобні завваги товаришок! Хай раз і він попробує, як це смакує! Треба зайнсценізувати „зраду"! Та як це зробити? Пхі! Хіба ж це тяжко? Скільки то хлопців хотіло умовитись з нею „на рандку", а вона відмовила їм з міною гетьманші! Треба буде когось підшукати!

З цією наглою постановою Ліда ввійшла до „Фортуни". Зїсть порцію морозива та потелефонує до Богдана.

*

Між сьомою і восьмою годиною ввечір найбільший рух на „корсі". Ліда, вбрана в нову зелену суконку й широкий капелюх, в якому їй дуже до лиця зі срібним лисом, перевішеним через рамя, швидко просовгується поміж прохожими, що розділені на два русла, пливуть поруч, одні праворуч, другі ліворуч широким хідником Академічної вулиці. Вона зачинає гру, в якій ставкою є її щастя!

Свідомість цього нагнала на її лиця криваві румянці, а в очах загорілись вогники, що примушували стрічних молодців оглядатись за нею. Та Ліда не звертає на них уваги. Вона знає, що Марко вертаючись із викладів мусить перейти „корсом". Ось вона і зустріне його й перекомається, чи він буде сам, чи з якоюсь „іншою".

Вона йде і пильно гладить в ліву сторону, кудою пливе русло від вул. Миколая. Тому то Богдан, що наліпшов за нею, мусів дітнутись її ліктя, щоб звернути її увагу на себе.

— Цілую ручки!

— Ах! А це ви? Як це добре, що ви здогнались; я маю діло до вас.

— Цікаво! Яке діло?

— Зараз вам скажу, але наперед трохи перейдемося, добре?

— З приємністю. З вами, п. Лідо, навіть фо пекла!

— Дякую вам. Заждіть хвилину! — крикнула Ліда й побігла за Марком, що саме надійшов. — „Він іде сам! Це все брехня! Мій коханий! Люди хотять нас розлучити, а я вже-вже хотіла гніватись на нього!...

„Марку!" — кликнула за ним, та її слова заглушили оклики і веселий сміх двох панянок, з якими в цій хвилині Марко витався. Після цього вони в трійку пішли далі зовсім не помітивши Ліди, що бліда з затисненими устами стояла мов задубіла на місці. Дві струї людей плили спокійно далі. Ліда пригадала собі Богдана і швидко завернула в його сторону.

— Я дуже цікавий, яке діло ви маєте до мене. Увесь час думаю про те, та ніяк не можу догадатись...

— Ніякого діла я не маю до вас — злісно й гостро відповідає Ліда та вмить спамятується — і переходить на веселий тон — я просто так хотіла з вами бачитись! Не вірите? Ха-ха-ха! Це був тільки претекст! Чи ви нераді з цього?

— Ви не жартуєте панно Лідо? Я був би дуже радий, колиб це була правда — та я не вірю вам! Ви якось несамовито виглядаєте. А з ким ви тепер розмовляли?

— О, дурниця! Не варта говорити! Завернемося ще раз? — вона дійшла вже вул. Коперника.

— Як ви прикажете! — покірно відповів Богдан пильно слідкуючи за її нервовими руками.

На самому закруті Ліда знову побачила Марка, що стояв тепер зі своїм товариством. Цим разом Марко побачив Ліду та здивовано вклонився, доглянувши з нею Богдана. Ліда завернула перед ними, гордо відхилилася Маркові і швидко пішла з Богданом уперед.

(Далі буде).

Візита марш. Бальбо в Берліні.

У вівторок 9. ц. м. пополудні приїхав до Берліна марш. Бальбо з візитою. Його прийме марш. Ґерінґ і канц. Гітлер. Німецькі політичні кола зберігають велику резерву і заявляють, що візита є радше символом італійсько-німецької приязни, ніж далекосяглим політичним актом. Зате італійські кола привязують велике значіння до цієї візити марш. Бальбо в Берліні. На їх думку ця візита може бути основою німецько-італійської летунської співпраці.

Візита марш. Бальбо в Берліні викликала теж велике зацікавлення в Парижі. Французька преса звертає увагу, що візита італійського маршала випереджує на кілька днів подорож до Берліна французького ґен. Вісмена. З генералом поїдуть старшини військового летунства, разом зі славним летуном майором Россі. До цієї французької летунської місії привязують в Парижі велике значіння.

Несподіваний поворот двох премієрів.

Прем. Чемберлен, який виїхав до Шкотії на відпочинок і ловити рибу над берегом моря, нагло перервав свою відпустку і вертається до Льондону. Причиною повороту — каже офіційний комунікат — є сильна простуда так, що премієр мусів шукати лікарської поради в Льондоні. Наглий поворот прем. Чемберлєна викликав ріжні поголоски. Здогадуються, що причиною повороту могли бути англійсько-американські переговори у справі торговельного договору, загострене положення в Палестині, де мусів навіть їздити мін. Мекдональд і де проголосять мабуть воєнний стан та вкінці справа Чехословаччини.

Таксамо французький прем. Далядіє, який відпочив на яхті на французькій Ривієрі, покинув Кан і вернувся до Парижа.

—o—

Терор у Палестині не вгаває.

Дводенну інспекцію міністра кольоній Мек Дональда в Палестині держали в сильній тайні не лиш у Єрусалимі, але й Льондоні. Виїзд вирішено в розмові, яку відбув мін. Мек Дональд із премієром Чемберленом. Міністр хотів почути безпосередньо з уст високого комісаря та начального вождя британських частин оцінку ситуації в Палестині.

Вчора занотували в Палестині нові терористичні акти. В місті Тулькарем, партизани напали на земельний уряд та забрали документи. На ринку в Тиберіяді кинули бомбу. Один араб згинув, двох було ранених. Між Яфо чо і Тель-Авівом бомба зранила молоду жидівку. В Тиберіяді проголосили заборону покидати мешкання від смерку аж до ранку.

Турки забезпечили собі перемогу.

Спис населення в санджаку Александрети виявив, що турецька влада має 35.847 виборців, алявтська — 11.319, вірменська — 5.504, арабська — 1.845, грецька — 2.098, інші — 359. На основі цього висліду турки матимуть 358 виборців другого ступня, алявти — 113, вірмени — 55, араби — 18 і греки — 20, разом 564. Ці виборці другого ступня мають вибрати 22 турецьких послів, 9 алявтських, 5 вірменських, 2 арабських і 2 грецьких, разом 40. Отже турки матимуть у парляменті рішучу перевагу.

Турецька преса пише про цей спис в санджаку зі захопленням підкреслюючи, що французько-турецька співпраця уможливила переведення списку в атмосфері повного спокою.

—o—

Президент Туреччини нездужає?

Французька преса пише, що Кемаль Ататюрк важко хворий. Минулого тижня дістав атаки печінки так, що візвали до нього на чердак яхту „Саваroa", що стоїть у Босфорі, сімох визначних лікарів, з того 4-ох закордонних. „Парі Суар" пише, що мин. четверга стан здоровля Кемаля Ататюрка був дуже грізний. Тому відбулося тайне засідання ради міністрів у справі визначення його наслідника. Одначе досі ще нічого не рішили. Як кандидатів на становище президента Туреччини подає преса б. премієра Ісмета Інону і начального вождя армії фельдмаршала Фавзі Цесакмака. В останніх днях стан здоровля Ататюрка поправився так, що він приняв турецького амбасадора у Парижі Савда Даваса, який прибув до Туреччини, щоби обговорити справу осінньої подорожі французького міністра закордонних справ Бонне до Анкари.

Турецька влада припинила не три місяці щоденник „Тан". Здогадуються, що припинення звязане з поміщенням у цьому часописі неправдивих вісток, про стан здоровля президента Туреччини Ататюрка. Також і вечірний щоденник „Габер", що помістив передрук згаданих вісток, припинила влада на 45 днів.

—o—

Важкі втрати червоних над Ебром.

На фронті під Файон і Мекіденца далі очищували територію від ворога, при чому здобули поверх 150 скорострілів і 2000 крісів. На відтинку Ебро до національних військ перейшло багато червоних вояків, які потвердили, що червоні мали важкі втрати. На фронті Кастельон зліквідували проби перервання нац. ліній. На фронті Естрамадури ворог бомбардував села за фронтом. 6 жінок, 3 дітей та 1 пастух убиті. Нац. летуни бомбардували пристань Палямос, в якій запримітили багато вибухів.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Урядово заперечують вістки про розстріл в Аліканте 300 нац. полонених. Комунікат подає, що 2 бомби скинені нац. літаками вибухли у твердині, що потягнуло за собою жертви в людях. Тому влада рішила перенести вязнів у безпечніше місце.

Білянс одного артистичного турне.

ПОВОРОТ ДО КРАЮ МАРІЇ СОКІЛ ТА АНТОНА РУДНИЦЬКОГО.

Після 8-місячного побуту за океаном (враховуючи вже подорож туди й назад) учора вернулися до Львова відомі наші артисти — співачка Марія Сокіл та диригент Антін Рудницький. За час свого перебування у Сполучених Державах П. А. вони дали 23 концерти у ріжних містах, при чому переміряли потягами коло 7.000 (англ.) миль. П-і М. Сокіл виступила гостинно в найбільшому радієвому підприємстві в Америці „Нешенель Бродкастінґ Компані". Крім того артисти дали ініціятиву та допомогли до реалізації фільми „Запорожець за Дунаєм"; музичну ілюстрацію зладив А. Рудницький, Марія Сокіл грала головну ролю Одарки. Фільмові знимки відбувалися ще безпосередньо напередодні їх виїзду з Ню Йорку. (Докладніше про ту фільму, фільмове підприємство, організацію та переведення фільми катятиме окрема стаття, яка появиться у найближчих числах „Діла".)

Марія Сокіл і А. Рудницький, втомлені до краю величезною працею та непривичним „американським темпом" заморського життя — виїхали негайно на відпочинок у гори. В осени вертаються назад до Америки, де навязали звязки з ріжними колами, зацікавленими в реалізації дальшої низки музичних імпрез. Існує плян виставити три українські опери, сфільмувати „Довбуша" і т. д.

—o—

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хоруцини 5.**, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Лікар д-р Богдан Собчук,** спеціяліст у внутрішніх недугах і ляринґольоґ, — ординує **в Тернополі, при вул. Пілсудського 17.** —5

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє число (173) „Діла" підпало конфіскаті за новинку про Бродки пов. Львів.

— **Зацікавлення шведського ученого Гуцульщиною.** На Гуцульщині перебуває тепер шведський учений професор славянознавства в університеті в Люнд, д-р Гунар Гуннарсон, який недавно написав книжку п. н. „Славіск Горизонт" (Славянський світ). На Гуцульщині проф. Ґуннарсон збирає матеріяли до нової праці про славянські народи.

— **Пошесть прищиці в Коломиї.** До повітового староства в Коломиї зголосився один з коломийських спеціялістів горла, який ствердив в одної недужої випадок прищиці. Її донька теж занедужала на прищицю. Виявилося, що недужі пили непеварене молоко Недужих відвезли до шпиталю. Випадок з тією недугою тим цікавіший, що в коломийському повіті не занотовано прищиці між худобою.

— **469 маєтків без власників.** Суди на Поліссі і Виленщині оголосили спис нерухомостей, до яких ніхто не зголосив своїх, прав. Таких маєтків в обох воєвідствах є 469, вартости понад 20 міліонів зол.

— **Мотоциклєва катастрофа у Львові.** При вул. Понінського у Львові трапилася жахлива мотоциклева катастрофаф. Мотоциклєм їхав Вл. Шпіля разом з Г. Рихлевським, директором складу спортового приладдя. На закруті вулиці надїхав від І. Вишневського з Вовкова, Шпіля втратив панування над машиною і ъїхав з розгоном під коня. Рихлевський впав на брук і зломив собі чоло та важко потовкся.

— **Катастрофа поспішного поїзду в Руднику.** Кілька вагонів поспішного поїзду, що виїхав у понеділок в год 7.40 зі Львова до Варшави, вискочило в рейок у Руднику над Сяном. Вісьмох подорожніх легко ранених На місце катастрофи виїхала спеціяльна слідча комісія під проводом директора залізниць зі Львова Гросера і представника прокуратури. Перерви в русі не було.

— **За вбивство батька.** Окружний суд у Львові засудив Клементія Ількова зі Сідлиськ за вбиство прибраного батька на 15 літ вязниці.

— **Львівська хроніка.** При вул. Зиґмунтівській самохід ч. 40492 наїхав на наколесника Павла Сенишина, який важко потовкся. — При вул. Янівській наколесник Лотоцький наїхав на 93-літню Анну Боднар (вул. Святохресна ч. 4), яку каретка рятункового поготівля відвезла до шпиталю. — Владислав Козловський (вул. Окшеї ч. 2) підрізав собі горло. Його відвезли у грізному стані до шпиталю. — На Личаківському цвинтарі намагалася скінчити самогубством Данка Марія Крашівна, яка ликнула 23 порошки „Когутика". По переполоканні шлунка у шпиталі відослали її до дому. Причиною намаганого самогубства недостача засобів до життя. — У понеділок невідомий злодій вкрав болгаринові Константинові Георґові з кишені 1.300 зол. на пл. Берестейської Унії. Злодій втік і за ним шукає поліція.

— **Самоходова катастрофа на „закруті смерти".** Недалеко т. зв. хутору Огінських коло Берестя над Бугом, трапилася на тому самому закруті пятнайлята з черги катастрофа. Самохід, що ним їхав співак Станислав Подгурський, диригент варшавської опери Тилія і журналіст Добжинський, наїхав на залізничу запору. Всі три подорожні і дорожник, який стояв недалеко, важко ранені.

— **Смерть жидівського діяча Гавзнера.** В Тель-Авіві в Палестині помер у 64-ому році життя д-р Бернард Гавзнер, б. ген. консуль Польщі в Палестині і б. посол до варшавського сойму, довголітній голова сіоністичної організації „Мізрахі" у Сх. Галичині.

— **Зріст бандитизму під Варшавою.** На шосі в Пясечній під Варшавою прохожі знайшли в неділю 7. ц. м. 18-літнього Д. Мілєря в калюжі крови. Важко раненого відвезли до шпиталю, де лікарі перевели операцію. Ранений Мілер зізнав, що вертався ровером з Варшави до дому. По дорозі затримав його невідомий мужчина і питався, куди веде дорога. Мілер дав йому інформації і відїхав ровером. За хвилину невідомий мужчина стрілив в нього з револьверу, важко зранив його у груди і втік забравши йому ще 96 зол. Поліція уладила облаву й арештувала двох мужчин.

— Перед процесом проти Кепури за зневагу адвокатури. В пятницю 12. ц. м. відбудеться у Варшаві розправа проти відомого польського співака Кепури за зневагу адвокатури в „інтерв'ю" з польськими журналістами. Як відомо, акт обвинувачення проти Кепури вніс адв. Зигмунт Гофмокль-Островський з Варшави у звязку з цим „інтерв'ю" Кепури. Співакові вислав сул візвання на розправу до Криниці, але не відомо, чи Кепура взагалі приїде на цю розправу, бо вже мабуть виїхав за кордон.

— За кожний сотик місяць вязниці. Окружний суд у Хожові засудив Яна Мроза на 10 місяців вязниці за напад на купця Кімпкого, якому забрав 10 сотиків та ще побив його.

— 50-ліття католицького університету за океаном. Католицький університет у Сантіяго де Чіле в Полудневій Америці святкував своє 50-ліття. Згаданий університет є одним з найкраще розбудованих університетів на світі. Університет має сто професорів і 3.000 студентів з цілої Америки. Університет має такі факультети: богословський, фільософічний, природничий, медичний і хліборобський. Крім того до університету належить вища торговельна школа.

— Злодій — шефом поліції. Болівійський уряд наказав Ернестові Фляйшманові покинути Болівію, де він був заступником шефа слідчої поліції і виступав під прізвищем Ото Берґ. Він має славу знаменитого розвідчика, бо викривав змови проти уряду. В останньому часі обвинувачував кількох міністрів, будьтоби вони змовилися проти уряду, щоб ще більше здобути собі довіря урядових чинників. Тому влада Болівії ближче зацікавилася особою Ота Берґа і ствердила, що він кількома наворотами каранний у Німеччині за крадіж, зловживання, обман і т. п.

— Лев кинувся на сторожа. З мандрівного звіринця в Берліні встиг втекти з клітки лев. Коли сторож намагався загнати льва назад до клітки, лев кинувся на нього і важко його зранив. На допомогу нападеному прибіг поліцай і застрілив льва.

— Самогубство генерала. В Льондоні застрілився у власному помешканні емеритований генерал Патрік Евелін де Бері. Його тіло в піжамі знайшла рано служба. У скостенілій правій руці служба знайшла револьвер.

— Буревій зі зливним дощем і градом навістив Францію та Німеччину. Недалеко Реймс буревій знищив ціле село і повирвав придорожні дерева. Шкода сягає до трьох міліонів франків. Зливний дощ в околиці Шатейро зірвав міст і перервав шосу на шляху Париж—Бордо. Вулиці Штутґарту в Німеччині залила вода, що сягала в деяких місцях до півтора метра, бо над містом надтягнув хмаролом. Сила води була така велика, що поривала людей і вози. Мешканці Штутґарту не памятають такого хмаролому від 1906 року. — Над Стирією перейшла в понеділок градова туча така велика, що в деяких місцевостях град сягав до колін. Кільканацять господарств згоріло від громів, одна особа і багато худоби згинуло. Бурі і виливи рік знищили поля і городи. Втрати матеріяльні дуже великі. В заливі в Любеці затонуло 5 осіб підчас наглої бурі.

— Гроші кидали на вулицю. Букарештенська поліція уладила велику облаву на учасників чорної біржі. Підчас облави поліція затримала коло 3.000 осіб, з того 500 арештувала. По облаві лежало на вулиці багато закордонних валют, що їх кидали грачі на чорній біржі.

— Самоходова катастрофа пресового аташе. По дорозі до Карльових Варів у Чехословаччині зударився в неділю самохід пресового аташе польського посольства у Празі з похоронним самоходом. Самоходом їхав пресовий аташе К. Вежбянський з приятелькою, яка згинула в катастрофі. Важко раненого Вежбянського перевезли до шпиталю. — Недалеко Штетина в Німеччині вантажне авто, яким їхало 20 осіб, наїхало на придорожне дерево. Від зудару вибух збірник з бензиною. Одна особа згоріла, 7 важко ранених відвезли до шпиталю.

— Напад на церкву в Мексику. До церкви св. Магданили у столиці Мексику прийшов пос. Охоа зі своїми прихильниками. В церкві дійшло до кривавої бійки з католиками. Багато осіб важко ранених. Пос. Охоа хотів задемонструвати, що церква є далі власністю міністерства освіти, хоч президент Карденас дозволив відкрити замкнену церкву.

— Новий рід троянди. На плянтаціях троянд у Блятній, плянтатор Бем виплекав новий рід кармазиново-червоної троянди, називаючи її „чехословацькою обороною". Плянтатор виплекав кілька тисяч корчів нової троянди. Продаж цих корчів відбувається так, що покупці перечислюють гроші безпосередньо на оборону держави складанкою поштової щадниці Ч. С. Р.

— Важне для Пань дому. Незрівняну книжку з приписами Д-ра А. Еткера п. н.: „Добра господиня сама пече" дістанете у всіх кольоніяльних крамницях, книгарнях і в заступників фірми Еткер. Знижена ціна 33 сотиків. Дуже вартісна книжечка — дає багато приписів на печиво, тощо.

— Недуги кишок. Лікарські поваги стверджують, що природна гірка вода **„Францішка Йосифа"** діяє теж при подражненні кишок приємливо і безболісно.

—o—

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ТІШМОСЯ ЖИТТЯМ", комедія в 3-ох діях (4 відслонах) М. Гарта і Г. С. Кавфмана, переклад М. В. Ружицького.

Гостинний виступ варшавського театру „Атеней" Ст. Ярача.

Сюжет комедії взятий з американського життя. В іншому, ніж американське, середовищі того, що діється впродовж 4-ох відслон на сцені, не можна собі й подумати. Дрібний американський рантіє Мартін Вандергоф (Степан Ярач) прийшов одного дня до переконання, що темпо його життя рішуче за швидке й нівечить життя його та його родини, тому рішуче треба це темпо звільнити й насолоджуватись тими дрібними щасливими моментами, що їх дає буденне життя. Девіза його життя — це тішитись життям, не перейматись його прикрими сторінками. На тлі цієї фільософії й розгортається ціла акція комедії. Вона дуже жива і всупереч засаді головного героя — звільнити темпо — сама комедія має темпо дуже швидке. Комедія має одну капітальну прикмету: вона цікава від початку до кінця. Актори і режисер (З. Хмелевський) мали неабиякий клопіт: маневрувати на сцені аж 17 особами, з яких кожна для себе — це капітальний тип. Режисерія дуже дбайлива. Акторський ансамбль зі знаменитим артистом Ст. Ярачем на чолі — першорядний. **с. в.**

—o—

Спорт.

ШУКАЮТЬ ДІР У ПЛОТІ.

Вчорашній „Експрес Вечорни" пустив вістку, що у звязку з листом ТШЛ. до Перемишля виїхала окрема слідча комісія, яка на місці має прослідити всі заміти подані управою ТШЛ і якби виявилося, що ці заміти були справедливі, відбудеться ще один матч Сян — ТШЛ у Перемишлі.

Таке подав згаданий брукопець і таке забуть теж побожне бажання ріжних людців жид відомого „знизу", які зі спортом мають хіба стільки спільного, що з почуттям етики й відповідальности за свої вчинки.

Довідуємося з достовірного джерела, як ціла справа виглядає. А саме після алярму, що його счинив ТШЛ у пресі та після скарги внесеної на Сян до ЛОЗПН-у, Сян відповів гідно, як слід поважному спортовому товариству: **підтримав домагання ТШЛ перевести в Перемишлі слідство.** Одночасно Сян заложив судову скаргу проти всіх часописів, що принесли Т-ву своїми статтями шкоду й відтак не помістили спростування. Сян подав львівській управі футбольного союзу свідків, не лиш українців, але й поляків на підтвердження своїх доказів, що всі заміти під адресою Сяну зродилися в хорих умах невідповідальних за свої вчинки людей. Нам відомо, що суддя п. Саварин ніяких замітів за якісь авантури у своїм відомленні зі матчу не зробив, відомо нам ще, що поліція, яка була в Перемишлі на матчу, не мала найменшої причини до інтервенції й взагалі не пробувала нікого з управи Сяну потягати до відповідальности. Словом, Сян з чистою совістю не лиш погодився, але й обстоював **свое домагання,** щоб **делегація ЛОЗПН-у** перевела в Перемишлі слідство, переслухала свідків та вкінці ясно й недвозначно ствердила, що всі **заміти виссані з пальця.**

Сян здобув собі заслужений аванс до вищої класи чесною спортовою працею на грищі і всі заїхання на його добрі права до авансу — це шукання дір у плоті.

„СКАЛА" ЗДОБУЛА ЧАШУ СТРИЯ.

СТРИЙ. **Скала — Стриянка 2:1 (0:1).** Вирішні змагання за чашу стрийських клюбів закінчилися заслуженою перемогою Скали. Першу половину Скала грає проти вітру. Стриянка важидає зміцна гостру й навіть брутальну гру. Уже в 5 хв. Кутреба гострим стрілом у ріг здобуває для Стриянки ворота. Змагуни Скали збентежені брутальною грою противника, дозволяють йому перевести кілька небезпечних акцій. Згодом гра вирівнюється, однаже стрілова недисповиція напасників Скали, не дала змоги змінити в першій половині висліду. У другій половині Скала сильно натискає, одначе Стриянку боронить то стовп то поперечка. Щойно у 20 хв. Новик із подачі Павлічки здобув ворота. Після того Стриянка зовсім заломлюється і гра нагадує тренінг на одні ворота. Та знову пех і стрілова недисповиція не дозволили Скалі підвищити вислід. Аж у 42 хв. Новик здобуває другі ворота й перемогу для своєї дружини.

Скала грала в такому складі: Маленький II, Держко, Салдан; Матульський, Єлиґ, Котурбач; Маленький I, Новак, Герасимів, Заплатинський і Павлічка.

Після матчу п. Фаруна вручив капітанові Скали пригарну срібну чашу, підкреслюючи у своїй промові, що Скала здобула її зовсім заслужено.

•

УЖГОРОД. РУСЬ — ЧСК (УЖГОРОД) 3:2 (3:0).

Фінальну стрічу за чашу А-Зету вирішила Русь у свою користь уже в першій половині. Ворота для Руси здобув Чанчінов, Філяк і Фалеш.

•

Тому що Русь Хуст не грала відплатного матчу зі Славією Прешів, до дивізій увійшла прятівська дружина перед КШЦ кращим відношенням воріт.

•

УКРАЇНА — ГАРБАРНЯ.

В понеділок 15. п. м. відбудеться на грищі Чорних сензаційна товариська стріча між Україною та Гарбарнею, одною з найповажніших кандидатов на вхід до Д. Л. Початок матчу в год. 5. попол.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Антін Лотоцький: ХРЕСТ НАД ДНІПРОМ. Історичне оповідання. Діточа Бібліотека. Накладом Видавництва „Світ Дитини". Львів, 1938. 16-ка, стор. 64.

Сайлер-Шлєгель: НАСЛІДУВАННЯ МАРІЇ. З німецького зладив М. Ф. ЧСВВ. Видавництво ОО. Василіян. Жовква, 1938. 32-ка, стор 116.

М. Чернець: ЗЛОЧИННА ІСКРА. Про лиху книжку й пресу. Видавництво ОО. Василіян. Жовква, 1938. 16-ка, стор. 48.

о. Диякон Григорій Соловей: З ПЕКЛА ДО РАЮ. Драма з сучасного життя в 3-ох діях. Накладом автора. Дубно, 1938. 8-ка, стор. 18.

З нагоди

950-літніх роковин хрещення Руси-України

читайте повість

Юліяна Опільського

„ІДОЛИ ПАДУТЬ"

що зображує незвичайно живо цю переломову подію,
виводить могутню постать Володимира Великого,
змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.

Накладом Видавничої Спілки „Діло".
2 томи. — Ціна 4 зол.

Дістанете у всіх книгарнях.

Театри.

Великий Театр:

Середа 10. 8. год. 8. веч. „Шестий поверх".
Четвер 11. 8. год. 8. веч. „Шестий поверх".
Пятниця 12. 8. год. 8. веч. „Люди за кризі".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. летиняна.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДЕЛЯТИН:
10. 8. Пісня Бескиду.
11. 8. Гетьман Полуботок.
12. 8. Мазепа.

НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
10. 8. Процес Мері Дуган.
11. 8. Шалена Льоля.

КУТИ:
12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орлеяя.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Елі Кантором.

АТЛЯНТИК: „У пастці", „Джентельмен віонть жінці".

БАЛТИК: „Саратога", „Народжена вірна".
ВАНДА: „Пан з мільонами".
ГРАЖИНА: „Пікова дама" на осн. Пушкіна", „Побралися завчасно".
ЕВРОПА: „Химерна експедиєнтка" з Даніелею Даріє.
КАСИНО: „Невинне подружжя".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", Королівські дні в Парижі".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру".
МЕТРО: „Пізналися в Монте-Карльо" „Пропащий острів".
МІРАЖ: „Благословення земли".
МУЗА: „Перегони".
ПАЛЯС: „Простушник".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Пампа Петрусь", „Томі з Відня".
РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.
РОКСІ: „Авдієнція в Іплі" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Сіттінг Бул", „Сенсацією живе світ".
СТИЛЕВЕ: „Весна над Сеязаною" та ревія.
ТОН: „Втікач із Сан Квентену", „Стріл у ночі".
УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія
ХИМЕРА: „Хлопці з Тиролю".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Нечинне.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 10. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з плит, 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт орх., 8.00 Сніданни при оркестрі, 12.08 Полудньова авд., 14.00 Інформ. Газетка з української мові, **14.10 Українські пісні з пл. (Ой сів пугач, Ой на дійшла чорна хмара, Ой, чого ти зажурився, Не вір дівчино, Сцена з оп. „На хуторі", Колесса „Гей там на горі", „Ой у полі жито"**, 14.35 Увертюри з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, авд. для дітей, „Пригода в Жовкві", музика з пл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Екзотичні мельодії, орх., 16.45 Варшавська битва, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Музика давніх мистців, камер. концерт, **Петро Пшеничка віол., 17.40** Старий Львів: Давні літер. прогульки, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Міські плянтації Познання, 18.10 Співа. ресіталь Кас. Лососьової, мецосопр., 18.45 Пар життя, Ад. Дигасінського, 19.00 Конкурсова авд. П. Радія, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 При хаварийнім столику — вчора та нині, розр. концерт, 20.45 Веч. денник, 21.00 Добір і засів жита, 21.50 22.00 Спорт 22.05—23.00 У ритмі танку, легка муз. авд., сопран, гармоніїка, пл., 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 11. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика 8.00 Веселе добрийдень, пл., анекдоти, комунікати. 12.03 Полудньова авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Італійські піснеьки у вик. Г. Бема, тенор, в супр. форт., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Мої закапії, повість Старого Доктора для дітей, 15.30 Театвер: „О. Петро" з муз. іл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт солістів, 16.40 Відбірник в авті. 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Комер. музика з пл., 17.40 „Орсо", новеля Сенкевича, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Королівська недуга, 18.10 Театр Уяви: „Маски" Павла Ціннера. 18.40 Музика з пл., 18.50 Співа. ресіталь Ір. Айзен у супр. форт., 19.15, 20.55 Актуальна гутірка, 19.25 Від шімі до каріски, розр. концерт, у перерві океч „Остання неділя", 20.45 Веч. денник. 21.00 Актуальність, 21.10 Розспіване авто, легка муз.-словна авд., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Веселий четвер, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.10—23.55 Перша симфонія Брамса з пл. (Варшава II).

Пятниця, 12. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика у вик. сіль. орх., 8.00 Добрийдень найменшим, оповідання, пісеньки, мельодії, 12.08 Полудньова авдиція, 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Крилата сплетничарка, авд. для молодших дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Калейдоскоп, розр. концерт: сопран, тенор, форт., кларнет, органи Вірліцера, муз. конферансієрка, 16.45 Кашубська Швайцарія, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя музика, **17.45 Шляхи творчости Лесі Українки, в українській мові вик. д-р Марія Дернач,** 17.55 21.45 Спортові вістки, 18.00 Цікаве з природи та техніки, 18.10 Форт. ресіталь, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Арії з вик. Цезара Ковальського (баритон.) у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Родинна льожа, розр. концерт, орх., вок. солісти, актори, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Концерт муж. хору, у супр. форт., 21.55 Симфон. концерт. 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 10. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 18.00 Балет. музика, 18.30 Берлін-Рим-Токіо, пісні у вик. хорів молоді й орх., 19.00 Розр. музика, 20.15, 21.00 Веселий вечір пісні, танку й муз., БІЛГОРОД 20.00, 21.30 Співа. ресіталь, 21.00 Гумор, 22.20 Російські пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт оркестри балалайок., 17.00 Скрипка, 18.00 Танк. муз., 19.30 Співа., 20.25 Військ. орх., 21.10, 22.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00, 16.00, 17.10, Орх. концерт, 18.20 Моцарт-Вольф, сопр., форт., 22.30, 23.00 „Музика з Відня" орх. концерт, КОШИЦІ 7.35 Огляд преси, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Книга найкращий приятель, Музика в пл., Деклямація, Мігова П. „Дві нерідні сестри" новеля, ЛІОН 20.30, 21.00, 22.00 „Фавст" траг. Гетого з муз. Берліоза, Ліста, Шумана, Вагнера, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 Симф. джез, 22.00 Комедія, опісля музика, ПРАГА 17.40 Скрипка, 18.20 Легка музика, 19.25, 20.00, 21.00 „Чортівський мур" оп. Сметани з плит, РАДІО ПАРІ 18.00 Пісні, 20.30 Сар. ресіт. 21.00, 22.00 Кабарет, РИМ 17.15, 21.00 Віол. 21.50, 22.00 Розр. музика, СОФІЯ 19.15, 20.00, 21.00, „Аїда" оп. Верділ.

Четвер, 11. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 17.30 Романтична музика, форт., кларнет, 19.00 Сучасна музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 19.00 20.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 22.00 23.00 Оперетка, ВІДЕНЬ 14.10 19.05 Розр. музика, 18.20 Концерт із Льондону, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15 21.00 22.00 „Аїда" оп. Верділ, з участю Ліварі Волмі, ГІЛЬВЕРЗУМ І. 21.00 Концерт із Шевенінген із участю співачки Марії Дубас, КОШИЦІ 14.10 18.45 Вістки, 18.15 Госп. огляд, Музика з пл., МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, ПРАГА 17.40 Спів, 18.20 Сальон. музика, 22.30 Квартет ч. 2. Яначека, ПРАГА II 20.00 21.00 „Роз-Марі" оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Концерт т-ва авторів і композиторів, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 22.15 „Аїда" оп. Верділ (дія IV), СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.15 Популярна музика, 19.45 Форт.

Пятниця, 12. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 19.00 20.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 22.45 Циг. музика, 13.30 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.00 Танк. музика, 20.20 21.00 Концерт орх. і сол. (оперетова музика), 21.50 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 13.15 Легка музика, 16.00 Орх. концерт, форт., 18.50 19.00 Концерт сол. (альт і віол.), 21.10 Вечір пісні з Карнтії, 22.30 23.00 Концерт орх., тенор, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса, КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Дурний купив патент" пєса, Шарівські нар. пісні, Село та город, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, ОСЛЬО 20.45 21.00 22.00 „Моя сестра та я" оп. Бенацького, ПРАГА 16.15 17.00 Орх. концерт, 18.20 Танк. музика, 20.55 21.00 „Служба Божа" Яначека на орх., хор і сол. голоси, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із амер. консерваторії у Фонтенебльо. РИМ 17.15 Давня ім. музика, 21.00 22.00 „А те волію торнар" оп. Россіата, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіня.

Радіокутик.

РАДІО — ЗБРОЯ В ЧАСІ ВІЙНИ.

Закордонна преса завела дискусію на тему ваги радія, як зброї в часі війни. Започатковала цю оригінальну дискусію італійська преса, а підхопила думку — німецька. Дотеперішній висліл дискусій не такий висновок: у майбутній війні радіові голосники належатимуть до приналежностей окопів таксамо, як скорострільні та гармати.

Кожна радіостація претиме роль твердині, яку противник поборюватиме збороню пріоритою, як гранати. Примусити до мовчання радіостанцію ворога буде не меншим успіхом, як примусити до мовчанки ворожу батерію. Тому то радіотехнічний промисл кожної держави не може бути залежний від заграниці. Кожний край мусить також розпоряджати відповідно пригодованими спікерами та агентами радіової пропаганди. Такі агенти та спікери повинні знати прекрасно мову та психіку ворога, його історію, політичну організацію, суспільну структуру та військовий уклад. Деякі автори кажуть, що такий спікер буде вартий тільки, що дивізія війська.

РАДІЮ БЕЗПЛАТНО.

Італійське радіо ввело нові пільги в оплатах для своїх абонентів, а саме — звільнило зовсім від оплат інвалідів праці. Таким чином інвалідів праці зрівняли в правах з цьому відношенні з воєнними інвалідами, бо вони однакові дотепер не платили радіофонічних оплат. Водночас з цим зарядженням дирекції радія вилинові коло фашистівської партії підняли справу безплатного засобления всіх інвалідів в радіоприймачі.

ДОВКОЛА СВІТА ПРИ ПОМОЧІ РАДІЯ.

Славний американський летун Хіґ в часі свого лету довкола світа мав при собі повне радісве вивінчування, при помочі якого мав постійний контакт з землею. Його радіовисильня працювала на 5 різних хвиль, друга запасова могла працювати аж на 17 хвилях. З третьої станції летун чи його товариші могли надавати репортажі до різних европейських станцій в часі перелету через різні краї.

БІРЖА.

Львів 9 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·08, 89·60 Доляри американські 5,30·50, 5·28·05 Доляри канад. 5·99·05—5,26·50. Фльорени гол. 390·29.—288·55. Франки фр. 14·61—14·51, Франки швайцарські 121·80—121·05 Фунти англ. 26·01—25·85, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·05 Кор. дан. 116·10—115·25 Кор. норв. 130·53—129·55 Корони шв. 133·94—132·95 Ліри італ. 23·65—22·95, Марки фінлан. 11·48—11·25, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тель Авів 26·10—25·85, Марки нім. срібні 99·00 — 96·00

мації.

Банк Польський 127·00 Цукор. 40·00. Вуголь 36·25, Ліпьопол 95·00. Моджієв 17·75, Островець 71·00, Стараховичі, 42·50, Габербуш 51·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25, 3 пів 1 ем. 83·65, серія 94·25 3 пов. пів. 2 ем 82·65 серія 92·25 3. конверс. 70·00 пром. дол. 4230 4 колон. 67·25

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 9. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·10 зол.
молоко . . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . . 3·70 зол.,

Тенденція на масло і молоко зайшл. на яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

Доповняльні Вписи до обох Одноріч. них Торговельних Коедукаційних Шкіл нижчого і вищого типу у Яворові — приймає Дирекція. У часі ферій писати до дра Михайла Фільца, адвоката в Яворові. 1616 3-5

Видавництво „Діло" зложило зол. 27.— на Український Фонд Воєнних Вдів і Сиріт.

КУПНО — ПРОДАЖ

РОВЕРИ „WELTREKORD", „WELTADLER тільки **„PHONOREX"**, Городецька 38, тел. 262-45. 1618 4-6

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 6 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Й. ШТРАССКР (передше Краха), Галицька 15 (подвірє). 1578 7-10

ЛЕДІВНІ — посезонова продаж по дуже знижених цінах — РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 1645 1-5

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім критий бляхою, стодола зі стайнею, все поле біля дому. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Економійський пошт". 2-4

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШУКАЄ мужа, пожайменше з середньою освітою на становищі (найрадше заступника) симпатична на постійній посаді з придбанням. Листи: „Діло" під „Власничка легітимації 367306". 1657 1-1

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ 2-ізімнатного повнокомфортового мешкання, недалеко політехніки. Зголошення „Діло" під „Професор". 1659 1-2

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жиркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ СВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 76-100

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
Степан Брик
ординує у внутрішніх недугах від 3—5 попол.
ЛЬВІВ, УЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО ч. 15, II.
(бічна вул. Мохнацького).

ІНТЕРНІСТ
Др. Ярослав Гинилевич
ВЕРНУВСЯ
і ординує
у Львові, вул. Городецька 53 А, І. п.
1630, 3—3.

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 14.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
948 45-50

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО".

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 175 (15.006). Львів, четвер 11. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-48
Телефон Адміністрації 229-45
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060.
„ Валку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Надзвичайне засідання найвищої воєнної ради в Токіо.

Агенція Домеї повідомляє:

В середу в год. 9-ій рано (місцевий час) відбулося надзвичайне засідання найвищої воєнної ради. На засіданні міністр війни ген. Ітагакі зясував хід останніх подій у Китаю і на манджурсько-совітському кородні.

В засіданні взяв участь кн. Асака, кн. Канін, ген. Сугіяма, ген. Нішіто та віцеміністр військових справ. Крім звіту міністра Ітагакі розглянули звіти 24-ох ґенералів, між ними звіт команданта квантунської армії, ген. Нішікарі і звіт ген. Кавай, члена тайної ради.

БОРОТЬБА НА РУЧНІ ГРАНАТИ.

Міністерство війни видало в середу в год. 10.30 (місцевий час) такий комунікат: На відтинку горбів Чанкуфен дійшло до боротьби на ручні ґранати. Два совітські куріні атакували у вівторок вечором кількакратно японські позиції під Чанкуфен, але за кожним разом японці відбили наступ. Нині в год. 6-ій рано совітська артилерія почала нагально бомбардувати згаданий відтинок. Японська артилерія відповіла вогнем. На відтинку Шашаопін лінії совітських та японських військ віддалені на 500 метрів, під Чанкуфен горбом висоти на 52 метри.

НОВІ СОВІТСЬКІ ВІДДІЛИ НА ФРОНТІ.

Японське міністерство війни повідомляє: На відтинку Чанкуфен і Шашаопін прийшли на фронт нові совітські відділи. На цілому фронті нагальні бої. В год. 6-ій рано совітські полки заатакували японські становища під Янкуяпін. По годинній боротьбі наступ відбито. Японці затримали всі свої становища.

ЗБОМБАРДУВАЛИ ПОЇЗД.

Комунікат японського міністерства війни подає:

У вівторок обстрілювала совітська артилерія пасажирський поїзд між Шукаі і Кого в північній Кореї. Багато ранених між населенням.

Великі відділи совітської піхоти, артилерії і кавалерії концентруються на південний схід і північний захід від Ганш, 20 км. на північ від Чанкуфен та на північно-західних берегах заливу Поссієт. Пополудні виїхало з Новокиївська до Ганш 50 совітських танків. Коло Ганш будують большевики окопи.

КИТАЙСЬКІ ВОЯКИ КРАЩІ.

Японський щоденник „Міяко Шімбун" пише, що моральний стан відділів совітської армії, що брали участь у боях під Чанкуфен, дуже низький. Совітські вояки піддаються щораз то частіше. Щоденник додає, що китайські вояки не піддаються так легко. Тому вартість червоної армії загадочна, хоч має дуже багато літаків і панцирної зброї.

Совітський консуль покинув Корею.

ТОКІО, ПАТ:

Совітський ґенеральний консуль у Севлі (столиця Кореї) повідомив ґенерального губернатора Кореї, що виїзджає до Москви на відпустку.

„Домеї" здогадується, що совітський уряд думає використати теперішне положення, щоб скасувати консулят у Кореї.

НОВІ МИРОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ЯПОНІЇ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив представникам закордонних часописів, що Японія не думає зривати дипльоматичних переговорів у справі подій на совітсько-манджурському кордоні. Дальший хід подій залежить від Совітів. Японія висунула нові пропозиції у справі складу евентуальної мирової комісії. Раніше Японія пропонувала, щоб комісія складалася з трьох рівноправних делеґацій: японської, манджурської і совітської. Тепер японський уряд запропонував, щоб комісія складалася з двох рівноправних делеґацій: японсько-манджурської і совітської.

НАГЛИЙ ЗРІСТ ДОРІЖНЕЧІ В СССР. ТОВАРИ ЗНИКАЮТЬ З РИНКУ.

Агенція АТЕ повідомляє:

У звязку з воєнною пропагандою між населенням СССР запанувало переконання, що війна на Далекому Сході вже дійсно зачалася і тому слід якнайшвидше засобитися предметами першої потреби, що їх можна ще купити в кооперативах чи державних крамницях. Цей панічний настрій відбився відємно на совітському ринку. З продажі зникли найнеобхідніші товари і зросла спекуляція. В усіх більших совітських містах поширилася тайна торговля т. зв. „дефіцитними товарами", себто тими, що їх нема в легальній торговлі. Ціни підскочили нагло вгору і населення опинилося перед новою хвилею дорожнечі. І так кільоґрам масла коштує від 14 до 16 рублів, 1 кг. хліба від 1 до 3 рублі, пара поганого взуття від 300 до 400 рублів. Зовсім зникли з продажі текстильні вироби. Сукно на одіння можна купити в потайній торговлі по ціні 400 рублів за метер.

Перед страшними наслідками вогню

охоронитеся найкраще, якщо обезпечите своє майно (в цілости або щонайменше вартісніші господарські і домашні рухомости) від вогню в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Залицянки до польського хлопа.

Львів, 10. серпня 1938.

Коли розпався могучий колись в Польщі бльок „Хєно-Пяста" з Вінцентим Вітосом у проводі і до правління в державі прийшли люди після травневого режиму, польське село стало в опозиції до нового уряду. До травня 1926 р. було воно розділене на ріжні політично-партійні ґрупи, яких фактичні чи ідеольоґічні основи сягали в часи, коли не істнувала ще Польща як самостійна держава. Повну політичну організацію мали польські селяни тільки в Західній Галичині, яких ще в 80-ти роках минулого століття зачав організувати перший ловець на польського хлопа ексезуіт кс. Станіслав Стояловський при помочі видаваного ним тижневика „Венец і Пшчулка" і організатор перших селянських віч. Демаґоґ непересічної марки, довший час переслідуваний духовними і світськими властями, був довгі роки справдішнім божищем мазурських хлопів.

Позискати мазурські маси прийшлось таки Стояловському зовсім легко. Польське духовенство, у 90% селянські діти, було майже без виїмку на службі польської шляхти. Шляхту мазури ненавиділи з цілої душі, згадуючи панщину і свою криваву розправу з панами під командою Шелі в 1846 р. Старше мазурське покоління почувало себе радше „цісарськими дітьми" як членами польської нації, вважаючи поляками якраз зненавиджених панів, себто дідичів і взагалі „сурдутовців". Світська польська інтеліґенція теж вислугувалася шляхті і західно-галицьке мазурське село довгі десятки літ конституційної ери за Австрії було поправді без ніякого інтеліґентного проводу і без політичного освідомлення та політичної орґанізації — в часі, коли східно-галицьке село обі ті справи на добре вже собі засвоювало.

Сам без політичної освіти і без конечної характерности та внутрішнього опанування, по суті тільки плитний хоч дуже зручний хлопський демаґоґ, не міг дати кс. Стояловський мазурському селові поза вічевими комуналами якоїсь суцільної політичної програми й організації. Скомпромітований голосною збіркою на польську „лямпу" на ґріб Христа в Єрусалимі, якої там не поставив (велика збірка пропала), поєднався вкінці Стояловський зі шляхтою і епіскопами, став на їх службу і з їх ласки при кінці свого життя цей гомінкий колись „ксьонд-лямпяж" став навіть соймовим послом.

Для політичного відродження польського селянства в Західній Галичині Стояловський не дав нічого тривкого і позитивного. Однак вивчив на ловця польських душ свого учня Яна Станіського, що за взірцем свого вчителя став теж мистцем в демаґоґії і в політич. жонґлерстві. Станіський пристав до твореного тоді зі Львова — не з Кракова — Польського Стронництва Людового, якому патронував Б. Вислоух з „Курієра Львовского" як його творець, та з яким симпатизували деякі львівські польські

Sygn. akt. VI. 1. Pr. 287/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący S. O. d-r T. Laskowski, S. O. J. Niementowski, S. O. d-r K. Pomykiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 151 czasopisma p. t. „Dło" z daty Lwów, dnia 14. lipca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 287/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 23. lipca 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 16. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dło" Nr. 151 z daty Lwów, dnia 14. lipca 1938, zawierającego w artykule p. t. „Interwencja w sprawie ukraińskich politycznych więźniów" od słowa „memorjał" do „Najważniejszi", od słowa „więźniam" do „Brak", od słowa „Usunięcie" do „Dekotri", od słowa „własnij" do „i wykłykuje"; od słowa „niezadowolenia" do „uprawy", od słowa „więźniów" do „W tiuremnych", od słowa „Lwowi" do „poprawy"; od słowa „UPR" do „sprzyczyneni"; od słowa „niedopuszczalna" do „udźwiękowienia", od „także" do „nie dozwolają" i od „obłożonego" do „dołu" znamiona występku z art. 170 i 127 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa, przewidziane w § 21. ustawy drukarskiej z 17. grudnia 1862 (Dz. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony artykuł przez podanie szeregu nieprawdziwych i zdolnych wywołać niepokój publiczny wiadomości mających rzekomo ilustrować stosunki w więzieniach polskim, a w szczególności postępowanie władz więziennych dopuszcza się zniewagi tychże władz. Według §§ 487, 489, 495 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: D-r T. Laskowski, w. r. Protokólant: Kowalski, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kierownik Sekretarjatu.

—o—

демократи (Рутовський, Ревакович і ін.). У цю нову польську селянську орґанізацію при її починах вложив чимало праці і дехто з українців, між іншими І. Франко, Вічевим трибуном нової партії став Ян Стапінський, а її орґан „Пжияцель Люду" вскорі опанував мазурське село, яке і вислало Стапінського і його аґітаторів — між ними і В. Вітоса — до галицького сойму і віденського парляменту. Остаточно і Стапінський пішов шляхом свого вчителя, погодившись з пануючим в Галичині режімом. Після війни у варшавському соймі не відіграв вже ніякої помітної ролі.

„У проводі польського селянства, зразу в Західній Галичині, станув Вінценти Вітос, селянин середняк з Вержхославіц під Тарновом, вічевий учень і аґітатор Стапінського, і ще більший від нього мистець у „хлополанстві", до хвилини повстання самостійної Польщі невідома величина у польському політичному світі. Амбітний і неперебірчивий в нічому, перебрав політичну науку від свого політичного діда Стояловського і свого політичного батька і безпосереднього вчителя Стапінського, якого шандко політично цілковито зліквідував. В партії повстав розлам: більшість занвилася за Вітосом, що й оснувала свій орган „Пяст", меншість, яка з часом зникла зовсім з овиду, лишилася при Стапінськім з „Пржияцелем Люду". Вітос став диктатором галицьких мазурів, не маючи біля себе ніякого інтелігента з визначним стажем в партії.

В якийсь час пізніше став Вітос фактично у проводі польських селянських мас взагалі. Був аж надто реальний і лучився з тим, хто допоміг йому до особистої карієри, в якій скоро дійшов до самого вершка. Став патроном мазурських „кулаків" та ініціятором кольонізації польськими селянами українських земель. Тричратно був у проводі уряду. Дальше відоме. Не погодився з Пілсудським і літом 1930 р. на спілку з пепеесами започаткував в Кракові безпощадну боротьбу проти потравневого режіму. Скінчилося Берестям, процесом і засудом та втечою за кордон.

Польське селянство, що було під Росією, у своїй масі не пішло під команду Вітоса. На цьому терені діяли дві селянські партії — „Визволене" на півн. сході і сході та „Стронніцтво Хлопске" в полудневій Люблинщині і частині келецького воєвідства та середущої Галичини (Ряшів—Ярослав). Перша — „Визволене" — взорована на російських „народніках", дещо на есерах, мала у проводі людей російської політичної школи (Тугут, Максиміліян Маліновський, Вижиковський, Руг), була радикальна зі соціяльного й політичного боку. Чисельно значно менша „Стронніцтво Хлопске" під проводом львовянина Яна Домбського і своїми теренами і своєю ідеольоґією була посередині між „Визволенєм" і „Пястом". „Визволене і „Стронніцтво Хлопске" формально і публично не кумалися з ендеками (Польске Стронніцтво Народове) та їх прибудівками, як це робив Вітос зі своїм „Пястом". Брали вправді участь в коаліційних урядах, але теж часом стояли в опозиції до уряду і „Пяста". В Познанщині і на Поморі в деяких повітах люблинського воєвідства мали доволі значний голос ендеки, а на Шлеську Корфанти з хадецією.

Берестя, арешти, засуди і нагінка на людовців після відомого конґресу польської лівиці в Кракові літом 1930 р. стали притокою до консолідації всіх трьох людовцевих партій в одну суцільну організацію — „Польске Стронніцтво Людове". На його чолі станув В. Вітос, але з причини виїзду за кордон не відіграв вже в терені виднішої ролі. Не мають теж того значіння і старі людовці інтелігенти — б. маршал сойму Ратай і проф. д-р Кот. Верх у партії беруть молоді, досі незнані люди, при чому партія зискує чимало сторонників і в Познанщині та на Поморі. Зі старих людовцевих діячів Домбський помер, Тугут тільки формально перебуває в партії, а Маліновський і Руґ за ціну сенаторських мандатів перейшли в проурядовий табор.

Колишній Безпартійний Бльок співпраці з урядом хоч згуртував у себе чимало польських селян карієристів, не мав щастя у ловах на польського хлопа. Польське село держалося здалека і з недовірям. Не мав теж щастя у тих ловах і Обуз Зєдноченя Народового (ОЗОН) і праця першого керманича його сільського сектора сенатора ґен. Ґаліци не повелася зовсім і він уступив. Не йде ОЗОН-ові у польському селі і нині, а минулорічний кривавий хлоиський страйк, зараижований Польським Стронніцтвом Людовим з його пізнішими репресіями і карно-судовими засудами поширив і поглибив прірву між польським селом і владою. Не повелися вкінці і і недавні намічені [illegible] спроби замирення зі старим хлопським ватажком Вітосом. Не вдалася поїздка до Чехословаччини, де проживав В. Вітос, одного зі старих селянських людовцевих діячів Вуйцика.

Польське Стронніцтво Людове остається на дальше непохитне в опозиції до уряду і теперішнього режіму. Скінчилися покищо нічим заходи утвердити помосту між урядом і його ґвардією та польським селом, що його репрезентує ПСЛ. А при теперішній суспільній структурі Польщі — ніякий її уряд без підтримки польського села на далеку мету не може існувати. І тому уряд і дальше не занедбує справи позискати собі польського хлопа, незражений дотеперішніми невдачами.

Змінився тільки спосіб ведення отих „ловів". Принадою мають стати деякі концесії в користь польського села і то політичного — на думку уряду — і господарського значіння. Політичними концесіями малиб бути нові виборчі ординації до громадських, волосних і повітових рад, а властиво в практиці недалекі комунальні вибори. Вправді людовці протестували й осуджували нові виборчі закони, але мабуть таки візьмуть участь в комунальних виборах, які мають бути безсторонніми і чистими в тому розумінні, що людовці зможуть переперти своїх кандидатів до громадських, волосних і повітових рад у зовсім поважному числі і взяти участь у виконавчих самоуправних орґанах. Це й дасть їм спромогу опісля переперти своїх кандидатів до сойму і сенату, яких вже не збойкотують. А там на терені Варшави знайдеться змога побалакати з людовцями, не виключаючи навіть можливости їх зближення до уряду і влади, по яку людовцеві керманичі вже віддавна посягають.

Щоб приєднати собі польське село, уряд вніс недавно проект закону про устійнення цін на збіже, що вже і перейшов в соймі і сенаті. Керманичі людовцеві коли поставилися до цього проекту критично, що проте не виключає, що коли згаданий закон у життєвій дійсности дасть користи для польського села, то зможе проломити його нехіть і зблизити до уряду.

Чи вдадуться усі ті комбінації і чи уряд сучасного режіму зуміє зєднати собі польське село, покаже найближчий рік.

Д-р Степан Баран.

Чехословацька система демократії.

Демократія найкраща, але не найлекша система державного ладу. Потребує високої культури громадянства, здібности до самоуправи, знання й уміння самим собою порядкувати. Демократія ніби стара й перестаріла, але на ділі нова система державного ладу, яка лише пробнває собі дорогу в світову дійсність. Потребує ще багато досвіду і коректив. Найбільшою перешкодою її нормального розвитку є все ще некультурність широких мас, їх непривченість до самоуправи, втома після війни і революційних змагань та шукань, нехіть думати про себе і брати відповідальність за свої рішення на самого себе („краще нехай хтось буде думати, піклується, а ми мовчки послухаємо, як буде добре, критикуватимемо, як не вдасться!"), соціяльно-економічна, національна, культурна, релігійна й інша нерівність та звязані з нею антаґонізми.

Демократія, як молода система державного ладу, не має ще своїх випробованих шабльонів.

Розвиткові й закріпленню демократії надзвичайно перешкоджує перш за все відсутність певного однакового розуміння демократії, головно т. зв. псевдодемократія. Крик про рівність прав без згадки про рівність обовязків, потурання інстинктам маси без журби за її культуру, відкидання критерія компетентности, відсутність дисципліни, партійницький еґоїзм а то корупція партій і т. д.

Все це причинюється до того, що говориться про кризу демократії, якої найбільший гріх — неміч у боротьбі з комуною та большевією. В дійсности справа йде про шукання правдивіших і досконаліших форм демократії. Розуміється, маловіри й легкодухи просто вирікаються демократії, перемальовують свої прапори й сідають на чужий віз. Через те бачимо, що світ поділився на два табори. Одні, відчуваючи недостачі демократії, втікають від неї, інші намагаються її оправити, удосконалити. Серед останніх помітно дві течії: Анґлія і Франція за всяку ціну стараються зберігти старі форми, а Чехословаччина шукає нових. Головним репрезентантом політичної демократії є парляментаризм. Анґлія і Франція цупко тримаються старого парляментаризму. Чехословаччина розбудовує довкола нього нові модерніші й досконаліші прибудови, які мають надолужити недостачі старого парляментаризму: непідготованість мас до вирішування складних питань, демаґоґію й утечу від відповідальности, участь некомпетентних чинників у вирішенні спеціяльних питань і т. п. Найбільшою хибою старого парляментаризму є немов суверенність політичних груп, що походить з фальшивого розуміння рівности громадських сил і недоцінювання обовязку зберігати колективну національну, державну та іншу єдність. Кожний хворий має право кричати про свої болі, але не кожний має право лікувати. Лікарями мають бути фахівці. Так і в суспільстві: кожний має право виявляти хиби суспільства, але встановляти систему нових відносин мають тільки люди фахові. Рівне право має належати рівнознаючим. Рівне право в суспільному будівництві для людини грамотної і неграмотної це нарушення рівности грамотних та пониження їх.

Оцю головну хибу старого парляментаризму чехословацька демократія усуває спеціяльними надбудовами: 1) комітетами коаліційних партій („пятками", „сімками", „девятками"), та 2) Народньою (національною) Чехословацькою Радою.

Поруч з писаною конституцією, офіційним парляментом і т. п. установлено традицією, що ніякі поважні справи не йдуть на розгляд парляменту чи влади без попереднього розгляду їх спеціяльним комітетом, який носить просту назву „пятки", „сімки" й т. п., залежно від кількости представників партій, які складають урядову коаліцію. Цей комітет наперед розглядає й обмірковує всі важніші справи, притягаючи при потребі найвидатніших фахівців. Лише після його рішень установляється час і порядок засідань парляменту та переведення законів. Таким робом усі найгостріші бої відбуваються далеко від уха широкої недосвідченої публики. Парляментові й урядові подають вже підготовлене рішення. Уряд і президент рахуються з ними. Так слабнуть неминучі при публичних боях суперечки, прищіплюється взаємна терпимість та витворюється почуття єдности.

Оскільки в „пятках", „сімках" і т. п. заступлені не всі політичні ґрупи, то для виконання тієї самої функції в ширшому масштабі існує друга надбудова, що склалася у ході історичних подій, а саме Національна Чехословацька Рада, в яку входять представники різних партій, не лише урядових, а й опозиційних. Це орґанізація цілком самостійна, з парляментом зовсім юридично незвязана. Але вона є найбільшою підпорою парляменту та чеської національної політики. Там усі чеські державотворчі партії (праві й ліві, урядові й опозиційні) вирішують всі свої спори й намічають свою спільну лінію, яку переводять в парляменті й уряді. Національна Чехословацька Рада — орґан морального впливу на все чехословацьке національне життя. Там рішаються всі головні справи раніш, ніж мають виринути в парляменті. Там рішається все те, що не найшло порозуміння і полагоди в „пятках", „сімках" і т. п. Національна Чехословацька Рада — вищий національний апеляційний орган, до якого мають

звертатися за моральним рішенням у всіх розбіжностях усі відповідальні чинники чехословацької демократії. Установлений він неписаною конституцією чехословацької демократії існує Н. Рада тихо, непомітно. Робить певну консолідаційну роботу. Але в годинн трівоги, напружения, розтічі, виступає назверх, як найавторитетніший орган чехословацького національного суспільства.

В останніх часах виступила вона у звязку з тією ситуацією, яку ситворило приключения Австрії до Німеччини.

Для прилюдної маніфестаційної апробати сучасного політичного курсу державно-національної політики Національна Чехословацька Рада дала 23. квітня ц. р. президентові Е. Бенешові дипльом почесного її члена. Відповідаючи на акт пошани й апробати його політики, президент Е. Бенеш між іншим сказав: „Нинішня сила нашого народу й держави, їх культурна й політична зрілість, наше географічне положення, наша історія і традиція, спосіб співжиття з іншими нашими національностями, — все це передумови, які в рямцях існуючої державної форми найбільше, ніж колинінле в історії нашої землі, кажуть нашій державі бути демократичною й республиканською. Не хочу цим торкатися інших держав і режімів. Кожна держава витворює свої форми й режіми відповідно до умов і можливостей, в яких перебуває. Наша форма і наш режім не найлекший для влади. Це бачимо й чуємо щодня. Можна сказати, що це саме найтяжча форма володіння та державного керівництва. Накладає на народи, партії, провідників величезні обовязки. Вимагає постійних переговорів, концесій, обережности, строгости, реальности, добровільного терпіння, свідомої терпимости, постійної добровільно на себе накладеної жертвенности, постійного збереження миру. Не все, коротко кажучи, є саме противежністю того, що багато людей уявляє собі під демократичними свободами"... „У демократії вільна гра партійних сил обовязково веде до боротьби за погляди, інтреси, що в режімі свободи є цілком природним, самозрозумілим і цілком оправданим явищем. Одначе та боротьба може бути небезпечна для держави, коли не втримується в певних доцільних межах. У сучасній Европі, де післявоєнний розклад заміпив чимало демократій на інші режіми, демократичне громадянство, в якому єдність держави, народу і партій не підтримується засобами авторитативного режіму, потрібує звязку дисципліною, авторитетністю, правовою і поліційною строгістю та справедливістю, великою чуттевою солідарністю, високою натугою чуття, інтелекту й інтересів, щоб зберігти єдність держави й нації, силу державного апарату та морального здоровля всього державного орґанізму"...

Чехословацька Національна Рада має тепер виконати велику річ: підготовити парлямент і нарід до розумних реформ у користь інших національностей. Таким робом чехословацька демократія корегує те, що тяжко здійснити механічним зберіганням парляментарних форм. Де парлямент не має сили, діє Національна Рада й „пятки", „сімки", „девятки", які прочищують шлях формальному рішенню парляменту.

Так діє культурна нація, що має державу. Чи не добрий це взірець для нас, що ні держави, ні парляменту не маємо?

Н-р.

Вже й Мамай Фотоґрафує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМІ" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 2.3-30.

Українське вчительство на західних і північних землях.

Відкіля приходить українське вчительство на західні і північні землі? Кілько його там? Як живе та що робить?

Українське вчительство на північних і західних землях рекрутується переважно з українського народнього вчительства, що його перенесли туди з південно-східних воєвідств, та з учительських кандидатів зі Східної Галичини, Волині, Полісся, Холмщини й Підляшшя.

Дуже важко дати певну відповідь на питання, кілько всього українського вчительства на західних і північних землях. Статистики цього вчительства нема та й не може бути. Є тільки джерела, що на їх основі шляхом цифрових комбінацій та дедукцій можна дійти до приблизного числа українського вчительства на північних і західних землях. Це — стан членства професійної організації українського народнього вчительства ВПУВ.

З останнього звідомлення з діяльности за 1937 рік цього товариства довідуємося, що мало воно на західних і північних землях 212 членів. Це ті члени, що їх шкільна влада попереносила в давніших роках зі Східної Галичини „для добра школи". Це найідейніший та найхарактерніший національно елемент, що в нових, дуже важких умовинах життя не вирікся своєї національно - професійної організації та не пірвав духових ниток з рідним краєм і рідним народом.

Добра половина перенесеного українського вчительства під важкими життєвими ударами так духово заломилася, що забула про своє національно - професійне товариство, перестала цікавитися справами своєї вужчої батьківщини й українського народу. Буде цих учителів до 200 душ. Вросли вони механічно в нове довкілля та збайдужіли до всіх національних і громадянських справ. Вони не вернуться вже ніколи, як суспільний актив, до українського народу; їхніх дітей можна вважати також пропащими для нашої національної справи.

Коло 200 українських народніх учителів (-ок) — це ті молодші учительські кандидати, що шукали денебудь та якогонебудь куска хліба. І найшли його далеко на західних і північних землях. Вони поженилися там або повиходили заміж, потонули в чужо-національному дусі та пропали мабуть раз на все для українського народу.

Отже разом буде на західних і північних землях держави коло 600 душ українського народнього вчительства. З них 212 осіб належить до свого професійно-національного товариства, втримує духовий контакт з батьківським краєм та українським народом — читає українські часописи, журнали і книжки, відвідує в часі свят і вакацій свою рідню, посилає своїх дітей до середніх українських шкіл, дає жертви на народні потреби. Їх можнаб назвати духовим активом. Решта — звичайний собі статистичний людський матеріял, або й то ні.

З перенесенням українського народнього вчительства на захід приходить найчастіше руїна його родинного життя. Про це пише один перенесений учитель: „Літа плили в безнадійній туаі за літами. Прийшов час давати дітей до вищих шкіл. Післати двоє-троє нараз — нема звідки. Рада в раду і постановили ми, що дружина вернеться в рідний повіт доглядати дітей у школі. Я залишився сам у селі, де нема ні одної інтеліґентної родини, нема кому ложки борщу зварити. Живу самими яйцями та молоком, а часом навіть і пісною бараболею... Так сиджу вже кілька літ на своїй посаді. Найгірше довгі вечорі. Передплачую свої часописи, журнали і книжки. Читаю та читаю — не даю думкам волі".

Громадянської праці не може вести такий учитель ніякої, бож він кровно, емоціонально та ідеольогічно „чужа" людина серед місцевого населення. Йому ніхто не вірить. Це недовірля — якщо не брати під увагу браку національного споріднення —підготовила пропаґанда безвідповідальної брукової преси та ще більш безвідповідальних елементів. У листі одного українського вчителя таке читаємо: „Інтелігенція, вихована на всяких „Курієрках", має про нас два переконання: або „почціви русін", або „саботажиста-гайдамака". Відповідно до цього, котре з переконань бере верх, займає до нас становище. В кожному разі не любить назв: „Україна, українець" та вважає нас малокультурним, меншевартним народом, майже азіятами. Погляди своєї інтелігенції переймає й селянство та таксамо нас легковажить, не шанує".

Чи серед таких настроїв довкілля може народній учитель сповняти з успіхом свої виховні завдання в школі та поза школою? Відповідь мабуть тут зайва!

Ми завжди стояли на тому становищі, що переносини українського народнього вчительства на захід „для добра школи" — річ непедаґоґічна та з суспільного погляду зайва і шкідлива. Перенесений учитель на заході нидіє, тратить охоту до життя і праці, марнує непотрібно свої приспані громадянські сили в той час, як серед рідного довкілля був би дуже корисний і в школі та поза школою.

Допоможім йому повернутися у своє рідне село, між своїх людей. І. Ю.

—o—

З білоруського життя.

НЕДОЛЯ БІЛОРУСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

З семи білоруських гімназій залишилася тільки одна і то не самостійна, але як філія польської гімназії ім. Словацького, затиснена в темні кути будинку. Не вважаючи на те ця гімназія притягає до себе кандидатів з усіх сторін так, що в ній відчувається велику недостачу місця. До самої тільки першої кляси в минулому році зголосилося понад 80 кандидатів, підчас коли місця є тільки на 40 і тільки приняли; решта мусіла залишитися дома, на селі.

Виходилоб з цього, що білоруська гімназія повинна дістати більше приміщення і крім цього право відкрити рівнорядні кляси та — що найважніше — права самостійної школи.

Але на те все навіть частинно не заноситься. Навіть навпаки. В Урядовому Деннику виленської шкільної куратерії у списі гімназій на рік 1938-39 нема ані білоруської гімназії, ані теж гімназії ім. Словацького, до якої білоруська гімназія належить. Можна догадуватися, що у звязку з тими школами проектують якісь зміни, а це вже поганий знак, бо всякі такі зміни білорусинам ніколи не виходили на добре. Деяке світло на це могли б кинути цьогорічні весняні вступні іспити до тієї гімназії та вислід тих іспитів: на 38 зголошених кандидатів до 1-ої кляси приняли тільки 21.

До цього треба додати, що ще в минулому році замість скасованих вищих кляс білоруської гімназії досі не відкрили ніякого ліцею, хоча білорусини у цій справі спеціяльно заходились. Меморіял Білоруського Національного Комітету у Вильні до президента міністрів і міністра освіти в цій справі залишився без відповіди.

ПОЛІТИКА У СПОВІДАЛЬНИЦІ.

Липневе число журналу „Шлях Моладзі" містить з Жолзішок, вілейського повіту допис, в якому читаємо:

„У нас майже всі мешканці білорусини, отець парох — поляк. В часі великодної сповіди коли один парохіянин (подане імя і прізвище) приступив до сповідальниці і почав сповідатись по білоруськи, отець парох Ян Яськевич не витримав і зажадав, щоб він сповідався по польськи. Коли-ж той сказав, що по польськи не може, сповідник крикнув: „То йди сповідатися до Вильна до священника-білорусина" — і вийшов зі сповідальниці".

ЧОМУ „СНАПОК" ПЕРЕСТАВ ВИХОДИТИ?

Православна митрополія у Варшаві від ряду літ видає російські й українські додатки для

УРОЛЬОГ
Др. Богдан Макарушка
спец. лікар недуг нирок і мочево-статевих органів
ВЕРНУВСЯ
і ординує від год. 3 — 6 попол.
у Львові, вул. Руська 16. І. п. Тел.: 108-85.

дітей до свого тижневика „Слово". Два роки тому почала видавати місячний білоруський додаток для дітей п. н. „Снапок", під редакцією відомого білоруського педагога Сергія Павловича. Цей часопис, знаменито редагований, тішився великою популярністю серед білоруської православної дітвори. Але в останніх кількох місяцях цей часопис не появився. На запити виявилося, що митрополія припинила видавати „Снапок" на домагання адміністраційної влади. Треба при цьому замітити, що „Снапок" не був ніколи сконфіскований.

БІЛОРУСЬКИЙ ПОЕТ ВИЙШОВ З БЕРЕЗИ.

По 15-тимісячному побуті звільнили з табору відокремлення у Березі Картузькій білоруського поета Сергія Хмару. Побут у таборі дуже підкопав його здоровля.

НОВИЙ БІЛОРУСЬКИЙ СВЯЩЕННИК.

В липні ц. р. у Мюнхені висвятили на католицького священника східного обряду Михайла Маскаліка, вихованця колегії св. Андрія ОО. Бенедиктинів у Мюнхені. Він походить з несвіжського повіту.

Закарпаття.

ХОЧУТЬ СПЕНСІОНУВАТИ О. АВГУСТИНА ВОЛОШИНА.

Шкільний реферат для Закарпаття без якихнебудь законних підстав звернувся до директора учительської семинарії в Ужгороді о. Августина Волошина, щоб він вніс прохання перевести його на пенсію.

Цей крок шкільного референта супроти людини, що має великі заслуги не тільки перед українським народом, але й перед державою, викликав обурення серед українського громадянства. У звязку з цим Перша Українська Центральна Народня Рада вислала до президента д-ра Бенеша і премієра д-ра Годжі телеграми, в яких протестує проти цього кроку шкільного референта і просить, щоб вони в інтересі заспокоєння підкарпатського українського населення у цей важний для держави час цей розпорядок скасували.

„ЧУЖИНЕЦЬКА ЛЕҐІЯ" В ПЕРЕЧИНІ.

Перечинські русотяпи ніяк не можуть погодитися з фактом, що Перечин — це свідомий український центр і не хоче себе затроїти москвофільським дурманом. Кілька разів намагалися русотяпи заложити общество Духновича, але це їм не вдавалося, бо общество істнувало, але без людей, бо люди іронічно посміхалися в той бік, де на хаті висіла таблиця з написом: „Общество Духновича". Аж ось минулого року русотяпи заложили балалайкову орхестру, до якої задурили дітей з самих чужонаціональних родин, що живуть у Перечині. Отже є в цій орхестрі діти національностей: італійської, мадярської, жидівської, чеської і словацької. Перечинська дітвора називає цю орхестру „Чужинецька легія" або „Общество інородців".

Цю орхестру веде вчитель Людвик Гоер, римо-католик, невідомо якої національности, якого за якісь спеціяльні заслуги шкільний референт переніс з Мокрого до горожанської школи у Перечині.

Масовий процес на Совітській Україні.

В багатьох вуглевих трестах у Донбасі викрили контрреволюційні шкідницькі право-троцькістівські групи. Директори трестів Руденко і Повстяной та головні інжиніри станули перед судом. І їм грозить кара смерти. Акт обвинувачення закидає їм організування катастроф з людськими жертвами, зменшення продукції вугілля і саботування вказівок ком. Кагановича. Підсудні признаються до вини. Перед кількома днями суд засудив на кару смерти 4-ох керманичів вуглевих трестів.

—o—

По широкому світі.

На територіяльних водах Фінляндії появилося знову шість підводних совітських човнів з панцирником „Аврора".

У французьких Альпах почалися великі маневри при участи кількох більших військових одиниць. За ходом маневрів слідкує штаб французьких старшин з шефом генерального штабу Гамелен і військовими аташе чужих держав. На закінчення маневрів приїде през. Лебрен і прем. Далядіє.

В Абруццах в Італії відбуваються теж маневри, щоби провірити справність нової двополкової дивізії піхоти. Маневрам приглядається Мусоліні та італійський наслідник престолу.

Шеф кабінету болгарського прем. Коссіванова Дмитро Радек призначений на становище шарже д' афер у Парижі

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів
ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

Ціле село перейшло на католицизм.

„Век Нови" подає: Село Седлищі в костопільському повіті було останньої неділі тереном великого торжества, а саме переходу з православя на лоно католицького костела всіх його мешканців. Село Седлищі заселює давна загородова шляхта, яку „зрушив" займанницький уряд. Мешканці Седлищ належать від довшого часу до „Звйонзку шляхти загродовей".

Похорон пок. Йосафата Пендюка.

У вівторок 9. ц. м. львівське громадянство відпровадило на вічний спочинок тлінні останки бл. п. Йосафата Пендюка, найстаршого віком та найбільш заслуженого ділами представника творчого українського міщанського стану. Домовина спочивала в крипті вірменської церкви. Панахиду відправив та похоронний похід провадив о. кан. Семчишин в асисті двох священників. Над родинною гробницею Покійного, куди склали домовину з тліннями останками, промовив інж. М. Творидло, підкреслюючи благородні думки й заслуги Покійного, як піоніра й мецената українського ремісництва. У похороні взяли участь великі маси народу, зокрема зорганізовано з прапором Т-во „Зоря", якого Покійний був колись активним членом, причинившись поважною сумою до власного дому „Зорі". В комплеті йшло „Міщанське Брацтво", обі ремісничі бурси, члени Гол. Виділу „Просвіти" і її службовики і чимало рядових громадян.

При цій нагоді спростовуємо прикру друкарську помилку, яка трапилась у некрольогу. Пок. Йосафат Пендюк помер 7. серпня, а не 7. липня ц. р. Одночасно подаємо до відома, що у вівторок 16-го ц. м. в 9 год. ранку у церкві св. Юра відбудеться заупокійна Служба Божа.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. Крушельницька.

Студентський флірт. 2

В голові Ліди знову клубилися думки: так, це таки правда, Марко зраджує її? Це вже безсумнівне! Він робить те саме, що вечора, а тому прибігає задиханий до неї виправдуючись, що професор його задержав, що він має іспити, що не мав часу. Ах! Підлий!!! Що тепер робити? Не стрічатися з ним більше?

— Чому ви такі мовчазні? Що вам так попсувало гумор?

— Ні, ви помиляєтесь, я дуже тішуся, що відірвалася трохи від книжок. Остогидли мені! — А як ваші „ліґаменти"?

— Ех! Не згадуйте. У четвер здаю третій раз, як мене Бранд ще раз схоче спалити то його задушу як пса. Але хтоб там говорив про ліґаменти. Куди йдемо, до кіна? Ми вже на Миколая, може краще підемо до парку?

— Ні, ні! Я мушу йти до хати. — Я й не чула ся, що ми вже тут, я забула, що мушу бути в хаті, мушу, мушу.

І Ліда скрутила на вул. Зибликевича, а здивований Богдан лепетів за нею:

— Якже так? Вин самі казали, що хотіли зі мною бачитися, а тепер тікаєте. Що це значить?

— Нічого не значить! Мушу зараз бути в хаті, зрештою ви цього не розумієте!

— Зовсім нічого не розумію! Саме бачу, що ви схвильовані, тож дозвольте відпровадити себе до дому.

— Ні, Богдане! Прохаю вас вибачення. Я дійсно сьогодні недиспонована, голова мене болить. Я мушу йти, а ми побачимося ще...

— Коли, Лідо? Скажіть! Я дуже неспокійний за вас! Ви ніколи ще не були такі дивні.

— Дивна? Може. Але це пройде. Я прийду завтра на корсо. Бувайте здорові!

— Ручки цілую. Я ждатиму.

*

Ліда вже в хаті. Це тиха, маленька кімнатка, в якій вони з Марком зазнали стільки щастя, де сповнилися її дівочі мрії в розпалі кохання, де прожили вони стільки доброго та лихого. Чиж би Маркові знудилося вже таке щастя? І від чого ці дурні сльози тиснуться так до очей? Як якійсь сентиментальній гусці! Треба чимскорше вмитись і припудруватись, бо Марко прийде, щоб не побачив її журби. Про це він не повинен знати!

Вже 9-та, а його ще нема. Звичайно в тому часі вони вже пють чай, що його вона добре навчилася приладжувати. Невжеж він сьогодні не прийде?

Холодний піт виступає їй на чоло на саму згадку... Ліда ходить нервозно по хаті. Вже не стримує сліз. Вони пливуть нестримно, вимиваючи рисочки в пудрі. Очі почервоніли й запухли, а серце беться за кожним стукотом ніг по камяних ступнях і завмирає від напруги, чи ці ноги задержаться біля її дверей, чи підуть собі далі.

Усі проходять мимо, як хвилини у вічність. Поволі Ліду охоплює резиґнація. Вона сідає у фотелі під вікном і змучена нервовим вичікуванням, втишена холодом ночі, засипляє.

*

Прокидається вранці з думкою: ранок мудріший від вечора. Вчорашня трагедія чомусь блідне при повному світлі дня. А що болить її ціле тіло від невигідної позиції — то треба зробити руханку і взяти холодний туш. Швидко виконує Ліда свою постанову й щойно тоді відважується глянути у дзеркало. Під очима лягла сіра тінь, що побільшила вже й так великі Лідчині очі, а уста дістали якийсь новий вираз, ні то сумний, ні іронічний. Тільки стрункє тіло, що саме розцвітало — сварилося з нахмареним обличчям. Воно створене до радощів не признавало ніяких терпінь. Воно хотіло безжурности, сміливих, простих рухів.

Простягти рамена, засміятися, признатися щиро до вчорашніх сумнівів і болів перед ним...?

А проте високо в голівці холодний мозок розглядав ситуацію. Мозок примусив Ліду зібратися, піти на виклади та інтенсивно попрацювати цілий день, а ввечір піти на зустріч з Богданом.

— Я ждав на вас без переконання. Думав, що вже не прийдете...

— Чомуж? Коли я умовляюся — приходжу все!

— Чудово! Панно Лідо, чи ви бачили вже Клєрка Гейбла в „Сан Франціско"?

— Ні! Можемо піти. Він чудовий, стовідсотковий мужчина, але зрадливий як усі!

— Скажіть радше як усі жінки! Більше зрадливих створінь на світі нема...

— Що ви таке говорите? Мужчини подлі, брехливі, а зрада в них — найбуденніша річ у світі...

— О! Вибачайте! Я не хочу бути голословний. Оповім вам автентичний факт зі свого життя, а переконаєтесь якими вміють бути жінки! Я любився свого часу в одній панні...

(Далі буде).

З природи і життя.

З ЖИТТЯ НЕВИДНИХ ЗВІРЯТ.

Не лиш у людському, але й у звіринному світі йде завзята боротьба за буття, при чому одно звіря стає жертвою апетиту другого, сильнішого. В обороні слабших істот перед сильнішими у звіринному світі грає велику ролю їх здібність зміняти барву тіла чи пак його поверхні — шкіри. В той спосіб слабше звіря стає неначе невидне і часто таким чином рятується від загибелі.

Усі знають про таку прикмету хамелеона, малої ящірки, що звичайно має у спокою зелену шкіру; шкіра цього звірятка міниться різними барвами, звичайно вона прибирає барву середовища. Від того і пішла приповідка „змінився як хамелеон", якої вживають тоді, коли мова про людину, що часто змінює свої погляди чи орієнтації.

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА, ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

НЕСАМОВИТЕ ЗВІРЯТКО.

Хамелеон займає між звірятами, що змінюють барву шкіри перше місце щодо дивного способу свого життя. Тому не диво, що багато вчених природників присвятили свою увагу дослідам над цим дивним звірятком.

Хамелеон — це мале звірятко, що належить до родини ящірок. Воно живе переважно над берегами Середземного Моря, головно в Еспанії, також багато їх в південній Азії. Він живе майже виключно на деревах, по яких легко „подорожує" з гиляки на гилляку шукаючи за комашками, що є його поживою. Хамелеон має короткі але сильні ніжки і гнучкий хвіст, яким також помагає собі у мандрівці по шляхах дерев. На чолі має з боків двоє очей, що можуть порушатися незалежно одно від другого, праве в один бік, ліве в другий. Найбільшим скарбом хамелеона є його шкіра, що міниться всіми красками. Вона робить його невидним у кожному середовищі. Ця охоронна барва робить хамелеона невидним для комашок, на які він полює і для звірят, що полюють на нього. Його ворушкі очі дають йому змогу одночасно шукати за добичею на всі сторони. Коли комаха наблизиться до невидного хамелеона, тоді він висуває довгий липкий язик і швидким рухом ловить ним свою жертву та проковтує.

Ця ящірка є дуже пожиточна, бо нищить шкідливі комахи. Хамелеон має багато ворогів, що чигають на його смачне мясо. Полюють на нього хижі птиці, змії, а то й людина. Одначе зловити хамелеона, це велика штука, бо його охоронна барва найкраще його хоронить і робить невидним. Зате коли його вже запримітили, тоді схопити його є зовсім легко. Як ворог наближається, хамелеон зачинає сичати і надувається так, що прибирає майже вигляд кулі, а шкіра стає майже прозора і грає всіми барвами веселки.

Згідно з останніми дослідами ця прикмета хамелеона зміняти барву шкіри не залежить від його волі і потреби. Вона виступає наслідком подразнення шкіри світляними променями різної краски, які кидають предмети в окружені звіряти. Це подразнення переноситься чутливими нервами до спеціяльних залоз, що витворюють гормони, які регулюють краску шкіри.

З інших дослідів над способом життя цих цікавих звіряток заслуговують на увагу досліди над впливом світла на шкіру хамелеона. Ось напр. на сплячого в темноті хамелеона наложили мале немов сідло з паперу, а потім засвітили лямпу, намагаючись не збудити при цьому звірятка. Під впливом світла шкіра звірятка миттю змінила свою барву з винятком тієї частини, що була заслонена від світла папером. Так учені прийшли до переконання, що не може бути й мови про свідому зміну барви шкіри в хамелеона, бож ця зміна відбувається навіть підчас сну звірятка. Хамелеон легко звикає до людей і в Еспанії тримають освоєних хамелеонів у багатьох домах як живі „мухолапки".

ТАЄМНИЦЯ „МОРСЬКИХ КОНИКІВ".

Багато читачів напевно бачило в музеях чи у приватних збірках т. зв „морських коників". Їх можна найти також на березі моря, яке їх часто викидає, „Морський коник" — це мала рибка, а свою назву завдячує вона своїй витягненій головці, що подібна до кінської. Морський коник подібний своєю барвою до морських водоростів, але може її зміняти залежно від потреби.

Деякі рибки з родини тих коників мають дар обвиватися коло морських водоростів неначе стяжка, так що зливаються зовсім з водоростами і стають невидні.

Зовсім подібно поводиться маленька морська рибка, яку називають „морською голкою".

ЖИТТЯ В МОРСЬКИХ ТРАВАХ.

Коли у слою води помістити жменю морської трави, тоді в першій хвилині видається нам, що крім трави у слою нічого нема. Щойно по кількох хвилинах видно, що у слою роїться від усякого малого сотворіння: маленьких хробачків, рачків, рибок та ін. Вони спочатку зі страху знерухоміли, а потім почали рухатися і повилазили зі сховків.

МОРСЬКИЙ ПАВУК.

У Середземному Морі і в інших морях Европи й Азії живе медуза-сепія, звана також морським павуком. Вона має спеціяльний мішочок виповнений чорним, як чорнило плином, який викидає з мішочка, коли до неї наближається ворог. У каламутній воді вона стає невидна для ворога.

Медуза-сепія має ще інший охоронний засіб, що робить її невидною. Морський павук, що спочиває нерухомо на дні моря не ріжниться нічим від камінців, що теж там лежать, і міниться такими самими барвами, як вони. На рівнім пісковім дні шкіра цього „павука" гладка та рівна, на шорсткій поверхні скали вона стає подібна до неї, поморщена, на зернистім камені вона сфалдована у безліч опуків та заломів.

ПРОЗОРІ ЗВІРЯТА.

Крім згаданих звірят та їм подібних, що зміняють барву шкіри на подібну до окруження і таким чином стають невидними для ворогів, живуть ще водні звірята, що є зовсім прозорі, так що їх у воді зовсім не видно. Такою є медуза, що виглядає у воді неначе чудова цяцька з прозорого мінливого красками веселки кристалу. Коли вона мандрує під поверхнею води, тоді її горішня частина тіла, що має форму парасолі раз сплощується, то знову стає опука. Коли вода викине медузу на беріг, тоді її мертве тіло виглядає неначе прозора кулька з кристалу чи слизі і відбиває своєю білопрозорою масою від надбережного піску та каменів.

У морській воді їх часом майже зовсім не видно, а купальники догадуються, що зустрінулись з медузою щойно тоді, коли спарить їх їдкий наче кропива дотик її тіла.

Крім медуз у ріжних глибинах морських вод живе ще велике число інчих прозорих звірят, таких прозорих, що через них можна читати навіть найдрібніший друк.

З цього малого числа прикладів видно, як мати всього живого, природа, оточує своєю опікою навіть найдрібніші тварини, помагаючи їм в охороні найбільшого скарбу кожної істоти — життя.

Вомітн в історії медицини.

В одному лікарському часописі находимо цікаву розвідку про погляди людей на вомітн в ріжних добах історії.

Вомітн, чи то вони виступають природно, чи викликані штучно, вважали люди завжди чимсь неестетичним. Лікарська штука цікавилася ними вже від давен-давна. Знаємо з історії про непоміркованість римлян в їжі в добі занепаду моралі та інших чеснот. Тоді в Римі пильно шукали за всякими засобами, що спричинюють вомітн лише в тій цілі, щоб випорожнений шлунок наповнювати наново. Це було необхідне, коли напр. якийсь патрицій мав їти одного дня на два бенкети.

Лікарі і навіть ляїки вже давно запримітили, що вомітн є часто оборонним засобом організму проти деяких шкідливих чинників, як напр. при затруєнні шлунка зіпсутою поживою чи отрутою. Тому в таких випадках викликування штучно вомітів вважали лікувальним засобом.

У звязку з цим старинні аптикарі доручали усякі зела на викликання вомітів. Між іншими на першому місці були нарцизи, гіяцинти, що з тієї причини навіть мали латинську назву „баллює воміторіюс". Докладні інформації про вплив тих зел находимо в творі старинного римського лікаря Діоскуріда, що написав цілу розвідку про вплив гіяцинта на вомітн.

Одночасно старовинні лікарі звернули свою увагу на ліки, що приємирюють вомітн. Льоніцер зачисляє до таких ліків квіти та овочі гранату, живицю ялівця, материнку, кардамон, гвоздики й арабську гуму.

З тих часів, а головно з веселих часів відродження походить багато образів та штихів, на яких малярі залюбки представляли сумні наслідки усяких бенкетів та п'ятик. Ось напр. на рисунку, що походить з 16-го віку і має назву „гробіянус" видно „субітку" студентів, що п'ють, співають та б'ються. Щоб виразніше представити, що артист думає про них, він представляє їх як блазнів та у вигляді звірят. Той учасник п'ятики, що найбільше випив і сидячи під столом вомітує, має на згаданім образі голову свині. Свиню у тому часі (а то ще й тепер) вважали символом пяниці.

Подібно представляє вомітн як сумний наслідок обжирства та пянства гравюра Теодора де Брі з 1550. р. На ній видно селянина, що по важкій праці забавляється п'ятикою на Різдво, і якого підчас танцю нападають вомітн, на згіршення цілого товариства.

Таксамо курення тютюну доводить тих, що не звикли до того, до вомітів. Бачимо це на образку маляра з 1660. р., який студента, що вомітує, бо курив, хоч не привик до того і не вмів, представляє у постаті блазна.

Сцени вомітів зустрічаємо також на старовинних грецьких посудах. На деяких видно, як жінка намагається помогти і принести полекшу своєму мужеві, що забагато випив. Такі сцени на грецьких посудах свідчать про те, що й у старовинних греків такі сумні стани не були рідкі.

Врешті вомітн, головно п'яцькі, є предметом сатири та дотепів і карикатурних рисунків у наших часах, бо тепер алькоголь опанував ще ширші маси ніж це було давніше.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

ЧЕРЕВОМОВЦІ.

В цирку часто пописуються т. зв. черевомовці, що виходять на врену звичайно з усякими ляльками та псами. Підчас їх виступів публика має враження, що черевомовець мовчить, а розмова, що вона її чує, йде поміж ляльками чи псами. В дійсности черевомовець говорить не рухаючи зовсім устами, а люди дивлячись на нерухоме лице „штукара" і замкнені уста, мають враження, що це промовила лялька чи пес.

Черевомовці мають дар звужувати при помочі своєї волі відступ між голосовими струнами гортанки, що їх дрогання викликує звук. Тому, черевомовець випускаючи через довільно уложені голосові струни, струю повітря, видиханого з легенів, може говорити не набираючи віддиху довше ніж інші люди.

До успіху таких продукцій причинюється ще й те, що людське вухо доволі слабо розріжнює напрям, з якого походить звук.

Сторінка без політики.

ПРИМАРИ В ДОМІ ПАСТОРА.

Англія — це мабуть єдиний ще в Європі, а може й у світі край, де люди ще вірять у примари й час до часу їх бачать. Адже майже кожний старий англійський замок — це терен появи й гулянок ріжних духів, якими люди неменше цікавляться, як напр. політичними подіями, чи воєнними хуртовинами.

Саме тепер в Англії багато говорять про дім сільського пастора в Сесексі, в якому від 16 літ зявляються духи до тієї міри неспокійні, що священники втікають від них. Перед кількома днями єпископ, в якого єпархії міститься згадана місцевість, велів перенести священника до іншого мешкання, парохіяльний дім замкнути та по змозі продати його разом з усіми духами.

Як лиш пішла вістка, що дім пастора залишився без мешканців, туди заїхали нові гості: професор льондонського університету психічних дослідів, кількох лікарів, адвокатів, учених та аматорів духів — всіх коло 40 осіб.

Дім пастора, в якому є 23 кімнати, відразу заповнився новими, цікавими появами примар, мешканцями.

Щож розказують нові мешканці? Вони оповідають, що справді при вхідних дверях дзвонить сам від себе дзвінок, на вибитих тапетами стінах появляються написи:

„Маріянно прийди мені на поміч!"

або

„Маріянно, пора на богослуження!"

По коридорі проходжується іноді якийсь чоловік, одягнений у сірому. В повітрі чути раптом якісь зідхання, зявляються якісь вогники, окладинки книжок, що стоять на полиці, несподівано відриваються й падуть на долівку.

ЧОЛОВІК, ЩО НІКОЛИ НЕ ПРОГРАВ

З Бомбаю прийшла до Европи вістка, яка викликала велике зацікавлення серед службовиків домів гри та серед дирекцій великих корабельних ліній.

Була це вістка, що в Індіях, у місцевості Нагпур помер чоловік, якого можна вважати найщасливішим грачем світу XX ст. Він називався Карло Брайг Карер.

Коротко перед світовою війною світ довідався про істнування Карла Брайга Карера, який мав у грі просто неімовірне щастя. Відтак прізвище Карла Брайга-Карера блиснуло ще у звязку з процесом, в якому він був героєм. Той процес відбувся перед американським судом у місті Льос Анджельос.

Обвинувачення.

Чотирнацять американських та англійських купців та фабрикантів обвинувачувало тоді Карера, що він стосує підчас гри ріжні шулерські тріки й таким чином руйнує всіх своїх партнерів.

Багаті американці та заможні англійські купці, які приїхали за інтересами до Каліфорнії, обвинувачували ще Карера, що він за кілька ночей виграв від них 716.000 долярів. Прокуратор намагався навіть доказати, що Карер мав гіпнотичний талант і що саме це облекшувало йому витягати якнайбільше нечесних користей із гри.

Ніяких конкретних підозрінь і тимбільше доказів, крім згаданих замітів не було. Одинокий і найголовніший заміт був такий, що Карер постійно виграває.

Покер на судовій салі.

Обвинуваченій зажадав тоді, щоб на судовій салі переведено пробу гри, при чому погодився, щоб карти доставив йому трибунал. При тому він заявив, що завжди грав чесно, без ніяких тріків, що значених талій не вживає, що гіпнотичних здібностей не має та що він переконаний, що на судовій салі виграватиме, як при кожній іншій нагоді.

Тому що справді ніяких поважніших замітів не було, суддя погодився на таку оригінальну пробу. Негайно принесли зовсім нові карти і до гри засіли: суддя, прокуратор, оборонець та лікар психіятр, який мав оректи, чи Карер послуговується гіпнозою. При грі асистували всі пошкодовані обвинувачі.

Ця незвичайно цікава партія покера тривала кільк. годин. Замість грошей уживали штонів. Після закінчення гри суддя мусів признати, що Карер грає зовсім чесно, що зате знаменито орієнтується у всіх тайнах покера та що при тому має неімовірне просто щастя. Коли перечислили штони, виявилося, що Карер обіграв усіх своїх партнерів.

Суддя не мав іншої ради, як звільнити Карера від вини й кари.

Кілька місяців пізніше якийсь Джан Фабіно видав окрему книжку про щасливого грача. Фабіно був багатим фабрикантом, якому Карер забрав не лиш майно, але й жінку. Бо жінка фабриканта залюбилася в людині з неімовірним щастям до гри і після розводу з мужем, вийшла за Карера. Та це подружжя не було щасливе й не тривало довго. Карер розійшовся з жінкою, залишивши їй як аліменти суму 200.000 долярів, яку виграв за одну ніч в однім із клюбів Сан Франціско.

Мішанець.

Брайг Карер був мішанцем. У ньому плила кров індійки й англійця. Батько був багатим купцем на Кореї. Там теж у численних шулернях почав він свою карієру.

Вже як молодий хлопець дав він себе втягнути до гри і відразу небувале щастя стануло по його боці. Він завжди вигравав, аж вкінці два китайці, власники домів гри рішили вбити молодого чоловіка з феноменальним щастям. Тоді молодого Карера дуже сильно поранили, одначе лікарі вирятували його від смерти. Небавом після тієї події його батьки покинули Корею й перенеслися на постійне до Ню Йорку.

Вони хотіли, щоб їх син учився, мріяли, що він стане лікарем, або інжинієром, хотіли його зацікавити торговлею, та Карерові зовсім щось іншого було в голові. Він почав грати й поринув по самі вуха в ріжних азардних грах.

Пострах домів гри.

Щастя до гри, яким Карер відзначався замолоду, не покидало його і в мужеськім віці. Карер вигравав постійно в касинах гри і від стола з рулєткою ніколи не відходив без більшої виграної. Вигравав він теж на тоталізаторі й неімовірне щастя мав у покері. Здавалося, що демон гри полюбив того чоловіка та зробив його своїм вибранцем.

На другій половині земного ґльобу дирекції великих домів гри, розсіяних густо в Америці Середущій та Полудневій так страшно боялися несподіваних відвідин Карера, що в багатьох випадках обезпечувалися перед ним в обезпечених товариствах. При тому Карер був джентельменом, якому не можна було зробити найменшого заміту й не можна було йому відмовити вступу до касина. Директори домів гри були безсильні, хоч уживали ріжних способів, щоб Карерові відмовити карту вступу до салі гри. Та одночасно поява Карера в якімнебудь домі гри була не лиш найбільшою сензацією та одночасно знаменитою реклямою.

Одначе ні касина гри, ні перегонові майдани не були улюбленим тереном „діяльности" Карера. Найбільше любив він грати в покера на великих люксусових пароплавах. На таких пароплавах був він завжди сензаційною появою і завжди знаходилися багаті американці, що подорожували тими кораблями, які хотіли заграти з „вибранцем долі" й вірили, що вкінці щастя від нього відвернеться і Карер почне програвати. Одначе Карер не програвав, програвали лиш його партнери. Майно грача чимраз більше зростало. Тільки у 8 випадках Карер устав від зеленого столика без виграної... але й нічого тоді не програв.

В 1929 р. Карер оженився з прегарною індійською танцюристкою і від тієї пори замешкав постійно в Індіях.

Уроєння.

Згодом почало псуватися здоровля грача. Природа мстилася за велитенське щастя, яке за Карером ходило довгі роки крок-у-крок. Карло Брайг Карер занедужав на уроєння, які збільшалися з кожним роком. Нерви знищені довгими роками азарду, чимраз більше відмовлювали послуху.

Минали літа. На великих трансатлянтійських і прогулькових пароплавах не бачили вже пасажирі віддавна короля азарду. Минулого року жінка Карера покликала телеграфічно до Нагпуру двох славних нюйорських лікарів та заплатила їм грубі гроші за приїзд та пораду.

Ці лікарі були відомими американськими психіятрами. По кількаденній обсерації Карера та докладних оглядинах лікарі заявили, що щасливий грач ніколи вже не вернеться до здоровля, що його уроєння будуть чимраз більше зростати і що Карер попадатиме в чимраз більше божевілля.

Небавом мусіли Карера примістити в заведенні для божевільних. Ще раз появилося прізвище щасливого грача на шпальтах преси. Цим разом була це телєфонічна вістка, що Карер, не зважаючи на дбайливу опіку, якою його окружили, „наложив на себе руки".

Його недуга була доволі дивна. Він уроїв собі, що всі, яких він обіграв за ціле своє життя, змовилися на його життя та хочуть на ньому помститися.

Карер, найщасливіший грач XX ст. залишив своїй жінці велитенське майно, що його здобув по всіх усюдах азардними грами.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ДОЛЯР — РОЛЯР.

Американська поліція відкрила недавно, що в обігу появилися паперові гроші дуже подібні до звичайних долярів, лиш замість слова „доляр" був на них напис „роляр". Крім цього над портретом президента Джеферсона виднів напис: „дурень той, хто це приймає". Слідство виявило, що автором тих дивоглядних грошей був один учений, якого подали до суду під замітом фальшування.

Одначе підчас розправи знавці заявили, що про фальшування нема мови, бо банкноти мають виразний напис „роляр", не „доляр". Тому теж Ентоні Ляваль, так називається творець дивоглядних банкнотів, не може відповідати за фальшування.

Ляваль заявив, що банкноти фабрикував у наукових цілях, а саме він хотів переконатися, чи так хотів переконати своїх співгромадян про їх необережність та неувагу. Одначе тому, що він видавав денно по 5—10 таких долярів, то мав незлий дохід зі свого „винаходу". Тому суд засудив його не за фальшування, лиш за обман, за що в Америці карають ще більше.

—o—

ВІЙНА ПТАХІВ ІЗ ВУЖАМИ.

Останніми часами так сильно розмножилися у бразилійських лісах вужі, що вони стали справжнім нещастям фармерів та сільського населення. Тому теж бразилійський уряд рішив почати велику офензиву проти всіх гадюк та вужів. Крім ріжних інших засобів уряд спровадив із Західної Африки 600 штук т. зв. кардинальських птахів, відомих із того, що вони полюють на вужів та гадюк і живляться головно ними. Птахів випустили у бразилійських лісах на волю і якщо ця проба вдасться, уряд рішений спровадити ще більшу скількість тих птахів ворогів вужів і гадюк до Бразилії.

—o—

БЕНЗИНА З... ТРАВИ.

Французький винахідник Жан Джіовінелі винайшов по чотиролітніх пробах спосіб, як добувати при допомозі дестиляції погінний матеріял із трави. Скількість кальорій нової мішанки годиться зі скількістю кальорій, які містить у собі звичайна бензина. Ціна добутої з трави мішанки така сама, як ціна бензини імпортованої до Франції. Сирівець, з якого Джіовінелі добуває свою „бензину" — це окремий рід трави, що дає дуже багатий збір, бо з одного гектара можна зібрати 40 до 50 тон тієї трави.

—o—

ЗАБОРОНА НОСИТИ МОНОКЛІ.

У приказі до румунської армії подано, що моноклі вільно носити лиш тим старшинам, яким цікла приписали лікарі.

У тому самому приказі заборонюють усім ступням армії стригти коротко волосся, як воно було до цієї пори. Бороду вільно носити, одначе вояки без бороди мусять завжди ходити чисто виголені.

Оце все мотивує новий наказ тим, що „румунський нарід осягнув високий ступінь цивілізації" та що „дбайливість за волосся є одним із засадничих чинників гігієни тіла".

З польської преси.

Що розвалює державу?

Варшавська „Газета Польска" (ч. 217 з 9-го серпня ц. р.) вмістила велику статтю про національний статут Чехословаччини, в якій між іншим написала:

„Треба ствердити, що чеський проєкт не має ніяких постанов про охорону національних територій окремих національних меншин і не передбачає відповідного до етнографічних умовин територіяльного поділу держави під адміністраційним оглядом, як теж не признає правної особовости окремих національних груп. Нічого дивного, що навіть англійські політики, що не орієнтуються занадто добре у відносинах середньої Европи, мусіли признати цілу ту „статутову" гру невластивою і недостаточною".

Цей уступ дуже неподобався львівському ендецькому „Слову Народовому", яке дає до нього (ч. 229 з 10-го серпня ц. р). таку замітку:

„Звідки „Газета Польска" має ту певність, що англійські політики за рік не матимуть тих самих претенсій до Польщі? „Правна особовість!" Полякам у Чехословаччині потрібна не „правна особовість", але змога життя і розвитку. „Правна особовість" потрібна тим, що хочуть повалити Чехословаччину: німцям і тим, що хочуть розпарцелювати Польщу: „українцям"!"

На нашу думку „Газета Польска" правильно підходить до справи національного статуту в Чехословаччині. Вона тільки не договорює справи до кінця, а саме, що всі національні меншини у світі повинні мати право свобідного національного розвитку. Треба признати правду і „Слову Народовому", коли воно каже, що з подібними претенсіями виступлять і українці в Польщі. Але „Слово Народове" помиляється, якщо воно думає, що признання „правної особовости" національній меншині розвалює державу. Власне у цій помилці вся суть злої національної політики, яка на всякий випадок не скріплює держави, якби „Слову Народовому" здавалося.

ВУЛ. ФИЛИПА ШЛЯЙХЕРА 6

(давніше Шпитальна 38) — тел. 257-10

виконує роботи конструкційні, будівельні, мистецькі, залізні сходи як також усе, що входить в обсяг слюсарства. — СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ СТАЛЕВИХ І АЖУРОВИХ РОЛЕТ.

Важливі наради дипльоматів.

В ПАРИЖІ.

Мін. Бонне приняв у вівторок німецького амбасадора в Парижі гр. Вельчка, який прибув на Ке д' Орсе на домагання французького міністра закордонних справ. Мін. Бонне обговорив з німецьким амбасадором положення в Европі. Ця розмова відбулася перед нарадою мін. Бонне з прем. Даладіє, який перервав відпочинок і вернувся до Парижа.

Наради з гр. Вельчком вважають доказом відпруження французько-німецьких взаємин головно тому, що опісля французький амбасадор у Берліні Франс Понсе відвідав німецького державного підсекретаря в міністерстві закордонних справ фон Вайцзекера, який заступає мін. фон Рібентропа.

Недузі сліпої кишки запобігаємо через очищення кормового проводу раз або два на тиждень природною гіркою водою **„Францішка Йосифа"**. Спитайте лікаря.

В ЛЬОНДОНІ.

Прем. Чемберлен вернувся до Льондону, де його відвідав лікар спеціяліст ляринґольоґ. До Льондону приїде в четвер мін. Галіфакс і мін. Мекдональд з Мальти, де ще перебуває вертаючись з Палестини. Прем. Чемберлен відбуде з ними наради.

Форін Офіс відвідав у вівторок совітський амбасадор у Льондоні Майський і відбув нараду з постійним державним підсекретарем закордонних справ. Опісля відвідав Форін Офіс радник японської амбасади. Розмови мали інформаційний характер про події на Далекому Сході. Політичні кола підкреслюють, що ні СССР ні Японія не звертались до Британії у справі посередництва ні британський уряд не давав ні одній стороні ніяких порад.

У ВАШИНҐТОНІ.

Японський амбасадор Сатто відвідав державного секретаря Гулля і поінформував його про положення на Далекому Сході, зокрема про конфлікт на совітсько-манджурському кордоні.

В РИМІ.

Французький шарже д' афер розмовляв у вівторок вечором з мін. Чіяно. Французькі кола запевняють, що ця розмова не мала ніякого звязку з перерваними в травні ц. р. французько-італійськими переговорами, лише у справі Еспанії. Бльондель запевнив, що пресові вістки неправдиві про достави з Франції для червоної Еспанії і перехід 8.000 осіб з Франції до Еспанії.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі.

ПРОМ-БАНК

Львів, Ґродзіцьких 1/1. тел. 292-15 і 200-15

4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1.
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Переговори льорда Рансімена у Празі.

У вівторок льорд Рансімен відвідав прем. Годжу, опісля приняв представників судето-німецької партії. Льорд Рансімен вислав уже прем. Чемберленові обширний звіт зі своїх розмов. При кінці місяця Рансімен поїде до Льондону, щоб особисто поговорити в деяких справах з прем. Чемберленом.

„Манчестер Гардіен" пише у звязку з тими переговорами: „Англія ще раз вплинула на положення в середущій Европі так, як це зробила підчас напруження 21. травня ц. р. Тепер ще раз виявила світові, головно німцям у Чехословаччині, що вона стоїть на становищі з 21. травня, що його зясував прем. Чемберлен у палаті громад кажучи, що „головною журбою англійського уряду впливати так, щоб цей конфлікт розвязати мирним шляхом. На місію льорда Рансімена погодилася і Німеччина і Чехословаччина. Тому, якщо не хочуть зразити собі В. Британії — мусять відноситися з увагою до заходів льорда Рансімена."

—o—

Перемиря в Еспанії?

„Івнінґ Стандарт" пише, що нова перемога національних військ в останніх 10-ох днях змінила положення і тому прем. Чемберлен мабуть скористає, щоб запропонувати перемиря. 50-тисячна добірна республиканська армія знищена. Льондонські військові кола здогадуються, що барсельонський уряд по цім потрощенні не має в руках [illegible] атутів. Тому вплив у справі пропозиції перемиря в Еспанії дуже добрі.

НОВИЙ РОЗПУЧЛИВИЙ НАСТУП У КАТАЛЬОНІЇ.

Міністерство оборони видало такий комунікат: Відділи східної армії на полудне від Балягер перейшли ріку Сегра, посунулися далеко наперед, взяли багато полонених і здобули велику военну добичу.

Головна кватира національних військ видала комунікат, що новий наступ червоних військ здовж ріки Сегре на північ від Леріди стриманий. Червоні війська перейшли в ночі ріку коло 10 км. на північ від Леріди коло села Манарґен і здобули нечисленні становища військ ґен. Франка. Всі їхні зусилля внеможливив протинаступ військ ґен. Франка. Червоні війська вжили багато совітських повзів, але протиповзова артилерія стримала їх.

—o—

РОЗБИЛИ ВІДДІЛ ПОВСТАНЦІВ.

МЕКСИК, ПАТ. Генерал, що командує федеральними військами на терені Сан Люіс Потозі, оголосив комунікат, із якого виходить, що відділ федеральних військ стрінув відділ, який творив особисту охорону ґен. Седілля коло Куідад, у віддалі яких 150 км. від Сан Люіс. У бою седілістів розбито. Особистий приятель ґен. Седілля, який як збунтований ґенерал був міністром хліборобства, виконував обовязки його секретаря, був тяжко ранений і дістався в полон.

—o—

ЗБОМБАРДУВАЛИ ГОЛОВНУ КВАТИРУ КОМУНІСТІВ.

Японські літаки збомбардували столицю провінції Шенсі Сіян, що є головною кватирою VIII. китайської комуністичної армії. Від бомб згинуло багато делеґатів VII. конґресу китайської комуністичної армії. В конґресі брало участь 390 китайських делеґатів, представники з Москви і комуністичних партій зах. Европи.

—o—

ЧАНКУФЕН ГОРИТЬ.

Райтер повідомляє з Юкі (Корея):

Місцевість Чанкуфен, що лежить під горою тієї самої назви, згоріла вчора вечором по бомбардуванні совітської артилерії, що було найнагальніше від початку военної акції.

—o—

ДИВЕРСІЯ БОЛЬШЕВИКІВ МІЖ МОНГОЛАМИ.

Політичні кола в Москві широко обговорюють диверсію, що її виконують емісарі Москви в порозумінні з китайським штабом у Монголії. Диверсія полягає на тому, що большевицькі емісарі загострюють спори між монгольськими князями і військовими японськими колами. В останньому часі большевицький аґент Марголов, який швендяється в Монголії під прізвищем Шін-Гав, отруїв кн. Юна, члена монгольського уряду. Вбивство виконано так зручно, що совітська пропаґанда намагається скинути вину за отруєння кн. Юна на японців. Кружляють поголоски, що Марголов спричинив смерть монгольського князя Паня.

Далі большевики поширюють від кількох днів вістку, що 450 вояків з повним озброєнням з X-ої монгольської дивізії перейшло до китайців.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

тільки
Крем
НАШКА
магістра
В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО
усуває радикально
Веснянки Плями і т. п.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ З ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Записати — запамятати і купувати. Кооперативна крамниця „ФАРБОКРАМ" у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи". 1527 —15

— З якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —9—?

— **Ревізії у Станиславівщині.** В селі Коропець перевела поліція ревізію в трьох кооперативах. Про причини годі було довідатись. Ревізії не дали жадного висліду.

— **Масові ревізії й арештування в Яворівщині.** В Яворівщині відбуваються далі масові ревізії та арештування. На днях поліція арештувала в Бунові: Івана Матвіїва, Тимка Бучка, Гриця Озимка й Ілька Ходинчака. Цього останнього звільнили, інших відставили до арешту у Краківці. — В селі Молошковичах поліція арештувала Василя Фітеля і відставила до Яворова; в Морянцях Андрія Павука, Олексу Хрому та Андрія Гридового і всіх відставила до Краківця. — У Свидниці арештувала Анну Леськівну. В Новосілках поліція перевела низку ревізій та арештувала Петра Дідуха, в Яжеві Старім арештувала Івана Василишина, Ірзу Миколу, Ірзу Степана, Шопського Степана та Мацелюха Миколу. У Склі поліція перевела ревізію в місцевого пароха о. Михаліхи й арештувала його сина — Івана, гімн. абс., та відставила його на станицю поліції у Склі, звідкіль по кількадесятьох годинах звільнила. В Коханівці поліція арештувала кількох селян, в Чернилові арештувала Говду Гриня та відставила до арештів у Краківці.

— **Прогулька англійських учителів на Поліссі.** На Поліссі перебуває тепер прогулька 17-тьох англійських учителів під проводом проф. Росселя, знавця хліборобських справ. Прогулька цікавилась побутом і звичаями поліщуків. З прогульковцями їздив лунинецький староста. Ледви, чи англійцям показали справжнє Полісся.

— **Новий дім ТШЛ. у Вовчі.** У Вовчі в Перемишлі посвятили минулої суботи вугольний камінь під будову дому ТШЛ.

— **Страшна мотоциклева катастрофа під Заліщиками.** В ночі з 9. на 10. ц. м. в год. 11-ій зударився на перехрестю дороги з Дзвиняча і гостинця самохід кн. Свидригайла з Беремян пов. Бучач з військовим мотоциклем, що ним їхав майор Маріян Якімовський, майор Тадей Кулігівський і кап. Куцаловський, всі три старшини бригади КОП-у з Чорткова. Наслідки катастрофи страшні. Майор Якімовський згинув, інші два старшини важко ранені. Їх завіз до шпиталю адв. д-р А. Ломніцький зі Львова, який надїхав самоходом. На місце катастрофи виїхала судова комісія, щоб зладити плян місця катастрофи та устійнити, хто завинив катастрофу.

— **Львівська хроніка.** При вул. Легіонів самохід наїхав на мотоцикль Мечислава Максимовича, студ. прав та легко ушкодив мотоцикль. — На Гетьманських Валах біля бензинової стації самохід штовхнув управителя школи Лобая зі Сокільник, який потовкся. — На стації Підзамче помер нагло 7-літній Ісаак Цукеркандель, якого привезли батьки до шпиталю. — Катерина Заячківська (вул. Личаківська 15) напилася йодини, щоби скінчити самогубством. Її відвезли до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В селі Виринь недалеко Кольбушової згоріли будинки господаря Вахніцького. У стодолі знайшли звуглене тіло господаря Вахніцького. — У Цмолясі самохід переїхав жінку, яка верталася з відпусту. — У руслі ріки Ворони біля Пшеничник, пов. Товмач, найшли тіло коло 35-літнього селянина з ранами на голові та лиці. Анна Диворонюк із Чорнолізець пізнала, що це її чоловік Василь. — У Синевідську Вижнім у великім тартаку фірми МСД на 14 днів припинили працю, бо перебудовують дах на фабриці скринь. На той час утратило працю 350 робітників. — У моторовім млині Людвика Сураля в Гнильчі, пов. Підгайці, вибухла пожежа. Згорів увесь млин і госп. будинки та збіже вартости 70 тис. зол.

— **Пожежа містечка і села в одному повіті.** В містечку Лосіце пов. Седльце вибухла у вівторок 9. ц. м. в саме полудне пожежа, що знищила понад 100 домів. Шкода сягає соток тисяч золотих. Пожежу вдалося зльокалізувати щойно вечором. У рятунковій акції брали участь пожежні сторожі з 7-ох дооколичних сіл і кількох поблизьких містечок. Причиною пожежі була іскра від мотору молотілки. — Пополудні згоріло в селі Ліпіни пов. Седльце 10 хат і 27 стоділ. Шкода сягає 125.000 зол. Причиною пожежі необережність з вогнем.

— **Впав до кітла з кипятком.** У міській різні у Ґрудзьондзі трапився у вівторок 9. ц. м. трагічний випадок. Підчас вішання забитої свині так обірвався і робітник Герберт Теснер упав до кітла з кипятком. У важкому стані відвезли його до шпиталю.

— **Страшна помста бандитів.** У північних стейтах Бразилії поліція з відділами добровольців зводить завзяті бої з ватагами бандитів. У бою з поліцією поляг провідник бандитів, Верґаніно Ферейда і 9-ох його товаришів, що гуляли безкарно 18 років. 36-ох товаришів провідника бандитів втікло. Вони пімстили смерть свого провідника і вбили шість осіб, найближчих поручника, який розгромив бандитів. Голови повбиваних відослали бандити префектові містечка Транса.

— **Пожежа двох міст на Філіпінах.** Дві велитенські пожежі навістили Філіпіни, де у провінції Лаґуна згоріла одна третина містечка Сан Пуебльо. Без даху над головою опинилися тисячі осіб. Шкода сягає кілька мільонів долярів. У місті Манілі згоріло 2.000 домів, у дільниці бідаків. 12.000 осіб таборує під голим небом.

— **Мандрівка „чорного пророка" вулицями Нюйорку.** „Чорний пророк" Гарлему, муринської дільниці в Ню Йорку, вирушив на чолі юрби своїх визнавців, званих „чорними ангелами" зі старого осілку секти до нового, званого „раєм", що приміщується в сусідній віллі з віллею през. Рузвельта. Юрба, співаючи радісні пісні, викликала велику сензацію в Ню Йорку. Виявилося, що сусід президента, власник віллі, хотів піместитися на президентові за свій сусідський спір з ним і тому продав свою віллю „чорному пророкові", де буде приміщуватися вересклива секта „чорних ангелів", які постійно співають. Одначе „пророка" Гарлему викинуть незадовго з тієї віллі, бо „пророк" винен гроші власникові попереднього будинку за чинш.

— **Смерть вбивника царя Миколи II.** По довшій недузі помер у Москві Яків Юровський, вбивник останнього російського царя Миколи II. Як відомо, царя з родиною вбили большевики в ночі з 16. на 17. липня 1918. року в Єкатеринбургу, в домі купця Іпатієва. Юровський з 10-ма чекістами вистріляв на приказ Москви цілу царську родину з найближчим оточенням, нпр. прибічним лікарем Боткіном. Опісля Юровський наказав вивезти тіла вбитих за місто, де їх облили бензиною і підпалили, а тлінні останки кинули до старої копальні. Кілька днів по вбивстві на мурах міста появились офіційні комунікати про вбивство, що його виконано, мовляв, тому, що „коронований сатрап російського народу" та його родина намагалися втекти при допомозі чужих держав. Пізніше большевики намагалися замазати цілу справу і скинути вину на інших, але подрібне слідство прокуратора Соколова і ґен. Дітріха, яких призначив адм. Колчак, зізнання свідків (одного з душегубців Павла Медведєва) та спомини Ґіляра устійнили хід цілого вбивства. Характеристичне в цілій цій справі те, що перший цар династії Романових, Михайло, походив з Іпатієвського монастиря, останній цар з цієї династії згинув з теж у домі Іпатієва. Юровського, жида з походження, називає большевицька „преса" заслуженим большевиком.

— **Нема лікарів ні лікарського приладдя.** В Москві практикує тепер 12.765 лікарів, які не можуть як слід сповняти своїх обовязків, бо не мають лікарств ні лікарського приладдя. Всі московські шпиталі в оплаканому стані.

— **Летун згинув біля хати своїх батьків.** Фінляндський летун хотів окружити дім своїх батьків за містом Гельсінґфорс. Тимчасом підчас зниженого лету вітер кинув літаком до землі так, що літак розбився, а летун згинув.

Комплет Бібліотеки „Діла"

24 томи вартости зол. 49·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 30·—

	ціна поодиноко зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50
Юрій Косач: ЧАД — повість	2.—
Мих. Посацький: ГРЕЦІЯ — усміх життя — із 20 ілюстраціями	2.—
Богдан Лепкий: ДО ЗАРВАНИЦІ — „Із казки мого життя"	2.20
Ґергард Ґеземан: УТЕЧА — повість	2.50

—o—

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.

Почтова пересилка 30 сот.

Хто замовить цілий комплет — не платить пересилки

— **Зудар автобусу з моторовим ваґоном.** Недалеко міста Віпурі у Фінляндії зударився автобус з моторовим залізничим ваґоном. Автобус розбився, 16 подорожніх ранених, з того трьох важко ранених померло у шпиталі. Причиною катастрофи було нагле осліплення шофера автобусу сонцем.

— **Страшні розміри стихійних катастроф.** У Семигородщині буревій заподіяв величезні шкоди на полях і в садах. У Валеа Секасулюлуй овочеві дерева зовсім знищені. Шкоди сягають 12 мільонів леїв. Румунський уряд прийшов з допомогою пошкодованим селянам. — Великі шкоди заподіяла теж буря, що лютувала над Словаччиною. Підчас бурі в селі Черни Бальоґ грім убив під деревом двох пастухів, а двох поразив.

— **600 лікарів та аптикарів без праці.** Комісія міністерства здоровля в Румунії відобрала право виконувати практику 600-ом лікарям та аптикарям, які дотепер працювали на основі закордонних дипльомів.

— **Безоглядна боротьба з торговцями наркотиків.** Спеціяльний відділ поліції Злучених Держав до боротьби з торговлею наркотиками оголосив комунікат, що в останніх трьох місяцях сконфіскували транспорти наркотиків вартости мільона долярів. Тому ціни наркотиків у потайній торговлі зросли страшенно. І так ціна опію підскочила з 80 долярів до 260 долярів за маленьке пуделко, морфіна з 50 до 160 дол., героїни взагалі не можна дістати на ринку, а за невеличкі кількости потайні торговці домагаються велитенських сум. Поліція вестиме далі з цілою безоглядністю боротьбу з торговлею і пачкарством наркотиків. — В Байруті арештувала поліція пачкаря наркотиків, від якого забрала 10 кг. опію. Здогадуються, що пачкар є членом великої ватаги пачкарів наркотиками, що веде свою діяльність в Іраку, Туреччині, Сирії, Ливані і Палестині.

— **Ріжні вісти.** Корабель „Кунард Ґвайт Стар Ляйн" переплив Атлянтійський Океан за три дні, 21 годин і 48 хвилин. Дотеперішний рекорд найбільшого французького корабля „Нормандії", був такий: три дні, 32 години і 2 хвилини. — В естонській місцевости Пернев вибухла пожежа в найбільшому готелю і знищила більшу частину будинків у згаданій місцевости. — Югославія рішила створити т. зв. „залізні збіжеві резерви" у висоті 15.000 вагонів у звязку з непевним положенням на міжнароднім хлібнім

лікар
недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики
Роман Лисяк
б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки ординує
при вул. Сикстуській 56.

ринку. — Ціни золота на льондонському ринку підскочили до 142-ох шилінгів і 3-ох пенсів за унцію. — Болдуін з дружиною виїхав до Франції. — На автостраді Берлін—Штетин зударилися три самоходи. Шість осіб важко ранених.

Зі судової сал.

2 І ПІВ РОКУ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Від 25—29. м. м. відбувався перед трибуналом окр. суду замісцевого виділу в Сяноці розправа проти Романа Солтикевича, сина пароха з Улюча, березівського повіту. Прокуратор притягнув його до відповідальности за приналежність до О. У. Н. та за переховування сконфіскованих книжок і брошур. Дня 29. липня ц. р. **засудив суд Романа Солтикевича на 2 і пів року вязниці,** зачисливши коло 9 місяців слідчого арешту, і відібрав громадянські права на 6 літ. Боронили: адвок. д-р Володимир Загайкевич з Перемишля і д-р Стефан Ванчицький зі Сянока.

КАРА СМЕРТИ НА ПОЛІЦАЯ ЗА ВБИВСТВО ПОШТОВОГО СЛУЖБОВИКА.

У вівторок 9. ц. м. відбулася перед трибуналом окружного суду в Чорткові сенсаційна розправа проти М. Наконечного, б. поліцая в Заліщиках за вбивство поштового службовика Миколи Когута. Підсудний заперечив свою вину. Свідки обтяжили підсудного. І так св. Август Гушковський, начальник поштового уряду в Заліщиках зізнав, що Когут перед смертю заявив ось-що: Підсудний прийшов тут до поштового уряду в год. 12-ій і застукав до дверей, що я їх йому відчинив. Підсудний положився, щоб відпочати. Одночасно дав мені їсти ковбасу, що була дуже гірка, мабуть затроєна. По тих словах Когут помер. На питання предсідника свідок заявив, що критичної ночі було в сортівні, де працював Когут, понад 30.000 зол.

В год. 8.30 вечором трибунал під проводом віцепрезидента Врубля засудив поліцая Міхала Наконечного на кару смерти.

Почувши присуд, Наконечний заломився і хотів утікати, але його притримали і відвезли до вязниці.

† Посмертні згадки.

† ОСИП СТРУТИНСЬКИЙ.

Минулого тижня відвело громадянство станиславівського передмістя Книгинина-Бельведеру на вічний спочинок одного із найкращих своїх членів бл. п. Осипа Струтинського. Невблагання коса підтяла ту молоду квітку, що так рвалася до життя, що так дуже хотіла стати розрадою своїй Мамі.

Вродився бл. п. Осип 1914. р. Гімназію скінчив в роках 1925—1934. Опісля в роках 1935—1937 був на теольоґії, з якої виступив через грудну недугу. Не зважаючи на своє слабосильне здоровля, брав активну участь в громадянській праці. В роках 1931—1937 поринає у праці в „Соколі" й читальні „Просвіти". Крім того в роках 1934—35 секретарює в Студентській Секції. І всюди добуває собі признання за безголосну, тиху працю. Всюди, де треба, являється бл. п. Осип перший. Вже прикований до ліжка цікавиться далі громадянським життям, далі мріє про те, щоб вчитись, щоб працювати. Але Всевишній інакше покермував Його життям.

Місцеве громадянство прощало бл. п. О. Струтинського величаво. В похоронах взяло участь коло 800 осіб з чотирма священниками. Вінків було шість. Покійника прощав коло хати о. Судак від товариша, біля читальні „Просвіти" м-р Світний від місцевих установ. На кладовищі прощав проф. Джус від громадянства, а п. Пасічняк від студентів. Книгинин-Бельведер, а з ним і цілий Станиславів стратив ідейного й уладного члена. В. Й. П.!

З кіна.

„КАСІНО": „НЕВИДНЕ ПОДРУЖЖЯ".

Мила та весела комедія, в якій молода подружа пара (прегарна бльондинка Констанс Беннет і симпатичний красунь Гейрі Грант) по своїй „смерти" в автомобільній катастрофі перебувають і далі на нашій землі та бавляться весело дошкулюванням ближнім. Тому, що вони є нематеріяльними духами і мають дар зникати, коли їм треба, всі їх збитки минаються безкарно. Одначе найбільший їх „подвиг" це зміна способу життя їх вуйка, який під їх впливом і примусом із звичайного сірого їздака хліба став гулякою та епікурейцем.

В додатку знимки з побуту англійської королівської пари. Багато глядачів критикує промах жінки президента Франції Лебрена, яка при привитанні англійської королеви зробила перед нею двірський „диг", забувши мабуть, що її чоловік є сувереном Франції. Як кажуть — у Франції панує з цього приводу велике згіршення.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Дописи.

ПЕРЕГІНСЬКО, ПІДЛЮТЕ, ОСМОЛОДА.

Ювилейні торжества. Дня 28. липня 1938, себто в день св. Володимира відбулося у нас чергове свято Хрещення України. До нього долучилося ще храмове свято церкви св. Володимира Вел. кн. на Осмолоді і навечерня уродин Їх Високопреосвященства Митрополита Кир Андрея, що перебуває тепер на відпочинку в Підлютім. Те потрійне свято почалося торжественною Службою Божою, яку відправив Впр. о. Петро Патрило, теперішній парох і декан Перегінська. Діяконували Вел. о. Маріян Фермига, капелян ОС. Василіянок на Камениці та діякон Лев Куленій. Співав хор дівчат з захоронки ОС. Службовичь в Перегінську під проводом с. п. Пелагії. Невеличку перервою виповнили місцеві мешканці лікувальні та гості в Перегінська. Коротку, ядерну проповідь виголосив Вел. о. Остап Стерняк. В ній змалював він нам постать великого лицаря української землі і одночасно лицаря Христа, св. Володимира Вел. і вказуючи на нього як на взірець ревного християнина заохотив присутніх передусім зберігати бездоганний спарб віри в Бога та любови до своєї землі і народу. Опісля всі зібрані перейшли з Осмолоди до Підлютого і тут біля кедрової палати відбувався друга половина свята. Перед самими дверми палати установилися сідоглаві представники Перегінська зі своїм парохом на чолі та з хлібом і сіллю в руках, а за ними инші жінки і дітвора. Коли в дверях показалася постать нашого улюбленого Владики, хор дівчат привитав його співом „Многая літа!", а о. парох П. Патрило коротенькою промовою, в якій на вступі привитав Їх Високопреосвященство з прибуттям на відпочинок, так заслуженний, особливо цього року, після відомих нападів низької злоби. Опісля, складаючи щиросердечні побажання в нагоди уродин, промовець казав: „Віримо, свято віримо, що діло, на яке згідно з давнім переказом дав благословення св. Андрей Первозванний, діло, якого довершив 950 літ тому великий наш князь, „рівноапостольський" Володимир, що діло це, перебувши огненну пробу, це за Вашого життя, за Вашим благословенням, під Вашим омофором зміцніється на цілій Україні і там, де сьогодні ще сатана панує, всі одними устами, одним серцем славитимуть тривидного Бога". Закінчуючи, кликав: „Святителю Божий — моліться за нас! Пастирю добрий, ведіть нас! Владико великий, милуйте нам! На Ваш наказ готові ми на всі труди, всі подвиги для добра нашої св. Церкви, для добра нашого бідного народу. На многа літа Владико! Слава нашому доброму Архипереєві, нашому великому Страдальцеві! Слава!" „Слава!" — кликнули одноцушно всі зібрані. „Слава!" — підхопили і сині підлютські верхи, що впродовж 250-ти літ бачили й витали у себе неодного вже владику, але такого улюбленого, як Кир Андрей ніколи ще не бачили і не скоро мабуть побачать. Потім прийшли на чергу прості, правда, але щирі і зворушливі привіти, що їх склали найстарші віком, сідоглаві представники Перегінська, радіючи, що дехто з них тепер, може востаннє, має нагоду глянути в батьківські добрячі очі свого теж сідогланого Владики і Пана. За ними пішли привіти, деклямації „наших найменших", хорові продукції та гуртові зарани малорошки службовичь в Перегінську під проводом згаданої вже раз с. Пелагії, за які вібрані нагородили їх овочевами, а улюблений Батько і Опікун сотень наших дітей — образочками та цукерками. Це скромне свято залишило безперечно в серцях тих невинних діточок глибокий слід і вони довго пошептимуть у своїх серцях милий спомин про добрячого дідуся-Владику!

Очевидець.

Спорт.

„РУСАЛКА" ЗДОБУЛА ЧАШУ ЗОЛОЧЕВА.

РУСАЛКА—Ж. Т. Г. С. 7:1 (2:1).

В неділю 7. ц. м. грала золочівська Русалка останній метч за чашу Орбу. В цьому турнірі, як відомо брали участь усі 4 золочівські дружини, в тому наймолодша віком українська Русалка. Чашу несподівано здобула українська дружина. Несподівано, бож ніхто не міг сподіватися, що недавній кандидат на мистця тернопільської А-кляси Яніна програє з новиком Ц-кляси, або що Русалці вдасться зремісувати зі сильною фабричною дружиною Орб. Останній метч був уже звичайною формальністю, бо ЖТГС — це найслабша дружина в Золочеві.

Гра велася в перших хвилинах вирівнина, при чому Русалка має сильного пеха у використовуванні підворітних ситуацій. Щойно у 21 хв. Квасовський (Русалка) здобуває прегарно далеким стрілом у віконце перші ворота. Жидівська дружина реванжується воротами, здобутими в 21 хв. з карного. В 41 хв. Строчан стрілив другі ворота. У другій половині ЖТГС випадає зовсім зі сил і дає собі стрілити 5 голів зі стрілів Косаревича (2), Богонюка, Вані і Строгана.

•

28. ц. м. Русалка грає свій перший метч за мистецтво Ц-кляси з брідським Соколом у Бродах. 18. вересня грає Русалка в себе з тернопільською Метою і 25. вересня з ЖРКС-ом у Тернополі. Сподіємося, що на мистецьких метчах змагуни Русалки виявлять менше запалу і амбіції, як підчас турніру та здобудуть мистецтво.

БОКС.

Рівні: ПОЛЬЩА—ІТАЛІЯ П. 8:8.

Цей виспід є справжньою несподіванкою, бо противником польської дружини була друга дружина Італії, яка в деяких випадках перевищала першу. Несподіванкою була програна мистця Европи Колочинського.

—o—

Нові книжки й журнали.

Zenon Poray Peleński: POLITYKA UNDO w świetle autonomistycznej deklaracji Centralnego Komitetu UNDO z dnia 7. maja 1938 r. Nakładem Spółdzielni Wydawniczej „Nasze Słowo". Lwów, 1938.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 11. 8. год. 8. веч. „Шестий поверх".
Пятниця 12. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі".
Субота 13. 8. год. 8 веч. „Втішаймось життям".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДЕЛЯТИН:
11. 8. Гетьман Полуботок
12. 8. Мазепа.
НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
11. 8. Шалена Льоля.
КУТИ:
12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орлеяя.

Репрезентаційний цирк Станєвського (вул. Пелчинська).

Четвер, 11. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.
Пятниця, 12. 8. одна вистава в год. 8.30 вечером.
Субота, 13. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.
Неділя, 14. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Шаніт кличе".
АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Ен Калгорном.
АТЛЯНТИК: „У пастці". „Джентельмен ділить жінці".

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

ВАЛТИК: „Саратога", „Народний зірки".
ВАНДА: „Пан з мільонами".
ГРАЖИНА: „Пікова дама" на осн. Пушкіна", „Побралися навчасно".
ЕВРОПА: „Химерна експедієнтка" з Даніеделем Дарів.
КАСІНО: „Невидне подружжя".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", Королівські дні в Парижі".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру".
МЕТРО: „Дорога до Ріо" та „Нестерпна дівчина".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Перегони".
ПАЛЯС: „Простушник".
ПАКС: неділя.
РАЙ: „Панна Петрусь", „Тоні з Відня".
РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.
РОКСІ: „Авдієнція в Ішлі" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Корабель невільників" та „Мистці глупоти Фліп і Флап".
СТИЛЕВЕ: „Весна над Секвансю" та ревія.
ТОН: „Король бурлески", „Борнео".
УТІХА: „Рамона" та ревія.
ХИМЕРА: „Хлопці з Тиролю".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(дл Марійська)
„Атени".

ФОТОПЛАСТІКОН Святовір"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 11. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. музика 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Італійські пісеньки у вик. Г. Бема, тенор, в супр. форт., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Мої вакації, повість Старого Доктора для дітей, 15.30 Тетмаєр: „О. Петро" в муз. іл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт солістів, 16.40 Відбірник в авті. 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. музика з пл., 17.40 „Орсо", новели Сенкевича, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Королівська ведуга, 18.10 Театр Уяви: „Масни" Павла Ціннера, 18.40 Музика в пл., 18.50 Спів. реціталь Ір. Айзен у супр. форт., 19.15, 20.55 Актуальна гутірка, 19.25 Від шімі до каріоки, розр. концерт, у перерві снач „Остання неділя", 20.45 Веч. дениик, 21.00 Актуальність, 21.10 Розспіване авто, легка муз.-словна авд., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Веселий четвер, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.10—23.55 Перша симфонія Брамса з пл. (Варшава II).

Пятниця, 12. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика у вик. сіль. орх., 8.00 Добридень наймолодшим, оповідання, пісеньки, мельодії, 12.03 Полуднева авдиція, 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Крилата сплетничарка, авд. для молодших дітей, 15.30 Гутірка з хоримн, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Калейдоскоп, розр. концерт: сопран, тенор, форт., кларнет, органи Вірліцера, муз. конферансієрка, 16.45 Кашубська Швайцарія, 17.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя музика, **17.45 Шляхи творчости Лесі Українки, в українській мові вик. д-р Марія Деркач,** 17.55 21.45 Спортові вістки, 18.00 Цікаве з природи та техніки, 18.10 Форт. реціталь, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Арії в вик. Цезара Ковальського (баритон.) у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Родинна льожа, розр. концерт, орх., вок. солісти, автори, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Концерт муж. хору, у супр. форт., 21.55 Симфон. концерт. 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика (Варшава II).

Субота, 13. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, починаємо авдиція, 12.03 Полуднева авдиція, 14.03 Концерт бажань, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Бурштин" кашубська казка, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Веселі мигунці, розр. концерт, баритон форт. дует трубка, кларнет, 16.45 Пілсудський про польські орієнтації підчас війни, 17.00 Вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ритм, гутірка, музанка, 17.55 Гальо! 18.00 Наша програма, 18.10 Із фр. муз., 18.45 Поділля, поетична чвертьгодинка, 19.00 Арії та пісні у вик. Ольги Ольтіни, сопран, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 З піснею і танком по перетр. пром, округі, муз. авд., 20.00 Золотий ягайпонський вік, авд. для дітей; Поляки у Бразилії, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Для села: Нар. капела, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 11. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 17.30 Романтична музика, форт., кларнет, 19.00 Сучасна музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Цик. музика, 19.00 20.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 22.00 23.00 Оперетка, ВІДЕНЬ 14.10 19.05 Розр. музика, 18.20 Концерт із Льондону, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15 21.00 22.00 „Аіда" оп. Вердія, з участю Лівері Вольні, ГІЛЬВЕРЗУМ І. 21.00 Концерт із Шевенінген із участю співачки Марії Дубас, КОШИЦЬ 14.10 18.45 Вістки, 18.15 Госп. огляд, Музика з пл., МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, ПРАГА 17.40 Спів, 18.20 Сальон. музука, 22.30 Квартет ч. 2. Яначека, ПРАГА II 20.00 21.00 „Роз-Марі" оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Концерт т-ва авторів і композиторів, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 22.15 „Аіда" оп. Вердія (дія IV), СОФІЯ 18.00 Військ. музайка, 19.15 Популярна музика, 19.45 Форт.

Пятниця, 12. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 16.00 19.00 20.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 22.45 Цик. музика, 13.30 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.00 Танк. музика, 20.20 21.00 Концерт орх. і сол. (опереткова музика), 21.50 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 13.15 Легка музанка, 16.00 Орх. концерт, форт., 18.50 19.00 Концерт сол. (альт і віол.), 21.10 Вечір пісні з Карнтії, 22.30 23.00 Концерт орх., тенор, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса, КОШИЦЬ 7.35 Преса, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Дурний купив патент" пєса, Шарівські нар. пісні, Село та город, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, ОСЛЬО 20.45 21.00 22.00 „Моя сестра та я" оп. Венацького, ПРАГА 16.15 17.00 Орх. концерт, 18.20 Танк. музика, 20.55 21.00 „Служба Бога" Яначека на орх., хор і сол. голоси, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із амер. консерваторії у Фонтенебльо, РИМ 17.15 Давня іт. музика, 21.00 22.00 „А те волію торнар" оп. Рапіата, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

Субота, 13. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Вес. муз. авд., 22.20 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.00, 20.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.30, 20.45, 21.00 Цик. муз., 18.35, 19.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 Концерт симф. орх., 14.10 Оперові й оперезкові мельодії, 15.30 Для дітей, 16.00 Веселе муз. пополудне, 19.00 Весела каринтська авд., 20.10, 21.00 Веселий альпейський вечір, 22.00 Розр. концерт, КОШИЦЬ 7.35 Преса, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Закарпаття, „Америка в Чехословаччині" репортаж, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Розр. концерт, 22.10 Концерт інстр. дуету, МІНХЕН 16.00, 18.00 19.00, 20.00, 21.00 „Вальхірія" оп. Вагнера, ПРАГА 16.10, 18.20 Сальон. музика, орх., сол., 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.20, 21.00 „Експрес до Ніцци" оп. Вайса, РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.30, Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Спів, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія 21.40, 22.00 Розр. концерт, СОФІЯ 17.00 Камер. музика, 18.00 Легка музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

БІРЖА.

Львів 10 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·10 89·63 Долярн американські 5,30·50, 5·28·0 Долярн канад. 5·29·0—5,26·50. Фльорени гол. 289·74—288·0, Франки фр. 14·52—14·42, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти анга. 25·93—25·77, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·0 Кор. дан. 115·70—114·85 Кор. норв. 130·23—129·25 Корони шв. 133·69—132.70 Ліри італ. 23·65—22·95, Марки фінлян. 11·45—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Гельсінгфорс 26·10—25·85 Марки нім. срібні 99·00 — 96·00

Акції.

Банк Польський 127·00 Цукор. 39·50, Вугель 35·50, Ліяльон 95·50. Модкеїв. 16·75, Островець 71·00, Стараховичі 42·25. Габербуш 55·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.13, 3 пів 1 ем. 83·50, серія ненот. 3 поз. пів. 2 ем 82·50 серія ненот. 5. конверс. 70·00 прем дол. 42·60 і консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 10. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без опак. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. нед. в опак. 3·10 зол.
молоко . . . . . 15—17 сот.
яйця (копа). . . . . 1·70 зол.

Тенденція вдержана на масло, на молоко занижкова, на яйця слаба.

Подяка.

Невблагана смерть забрала зпоміж нас дня 30. липня ц. р. бл. п. **Стефанію Тарновецьку,** довголітню вчительку зі Львова-Знесіння, найдорожчу дружину й матір.

В часі довгої і важкої недуги діставала Покійна багато доказів щирої прихильности. З цього приводу складаємо прилюдну подяку всім Друзям і Прихильникам, що несли Покійній і нам слова потіхи і розради.

Складаємо щиру подяку всім Тим, що віддали Покійній останню прислугу. В першу чергу дякуємо Всч. о. сов. **Горчинському** за відправу панахиди і за провід у похоронах, Всч. катехитам о. **Яремі** і о. **Василеві** за співучасть.

Зокрема дякуємо щиро Всч. о. сов. **Лончині** і о. сов. **Каштанюкові** за сумочинку участь в сумному обряді і о. сов. **Лончині** ще й за відслуження панахиди в церкві св. Миколая.

Щиро дякуємо диригентові хору п. **Панасюкові** і всім тим Членам хору, що безкорисно взяли участь в панахиді і в похоронах та Своїм прегарним співом звеличали сумний обряд.

Дякуємо львівському **Відділові В. П. У. В.,** пп. **Горнерам,** п. **Бадлюкові** і пп. **Панасюкам** за прегарні вінці, та всім тим Друзям, що квітами заквітчали дорогу нам домовину і потім могилу Покійної.

П. **Суховій** дякуємо за сердечні прощальні слова від Українського Жіноцтва й Товаришок Покійної і п. **Сухому** за щирі слова від львівського Відділу В. П. У. В.

Дякуємо всім Тим, що Своєю численною участю в похоронах виявили пошану до Покійної.

Вкінці дякуємо всім Друзям і Прихильникам, що старалися влекшити наше важке горе і склали нам устно чи письменно слова співчуття.

Володимир Тарновецький — муж; Богдан і Роман — сини; Дарія — донька.

ОПОВІСТКА.

Товариство „Просвіта" у Львові замість вінка на могилу бл. п. Йосафата Пендюка, члена-добродія Т-ва „Просвіта", зложило 20 зол. на Ремісничу Бурсу. 1663 1-1

Виділ Т-ва Вакаційних Осель у Львові отсим складає сердечну подяку **Впов. П. Е. Войтові** за дар у сумі 50 зол. на цілі Т-ва. 1661 1-1

На Рідну Школу зложили: ВПані мгр. Кізимович і мгр. Антін Захарко адвокат у Кракові квоту 15 зол., замість повідомлень про їх вінчання, яке відбулося 23. липня ц. р. у церкві св. Николая в Бучачі.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДЕНТИСТ-ТЕХНІК, як помічна сила шукає заняття за скромною винагородою у Львові або на провінції. Ласкаві заголошення: Львів, Городіщких 1. II. С. У. К. на руки п. Назорка. 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЕКСПОРТІВЦЯ меткого, вправного бухгальтера приймемо негайно. Платня згідно з умовою. Зголошення до Адміністрації під „Підприємчивий". 1656 2-3

СТАНЦІЇ

ШУКАЮ приміщення для 12-літнього сина, близько школи Шашкевича або Грінченка, при інтелігентній родині, де був би теж хлопець з VI. класи псевародньої школи. Зголошення до 20. серпня слати до Адміністрації під „Учитель". 1649 2-5

КУПНО — ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — **поручає у великім виборі,** в рідних цінах у місті як тож і на передмістях камениці, вілли, домки, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 5-10

ПОВЕРХОВА каменица, помешкальна, город, при трамваю, шестя зупинка від віденської кавярні — 32.000, готівкою 22.000, банк 10.000. „ТРАНСАКЦІЯ", Длугоша 1. 1658 2-3

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім цегляний близько, стодола зі стайнею, все поле біля дому. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Коломийський повіт". 3-4

ДВА ДОМИ, околиця Банку Польського або половину продам. Софії 34, мешкання 12. 1662 1-1

РІЖНІ

ТРИВКУ епідуляцію гарно і старанно, заграничним течивом виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 5-10

ГОДИННИКИ стінні, кишеневі, на руку направляє пречизійно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР", Львів, Личаківська 10. 1629 -6

ОГОЛОШЕННЯ.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР
Львів, Уйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 176 (15.007). Львів, пятниця 12. серпня 1938. Орган росспівробітництва Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з доставою) . 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

КАПІТУЛЯЦІЯ БОЛЬШЕВИКІВ

ПЕРЕМИРЯ НА СОВІТСЬКО-ЯПОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

ТАСС помідомляє: Дня 10. ц. м. амб. Шігемітсу відвідав ком. Літвінова. По балачках Літвінов висунув в імени совітського уряду таку пропозицію:

1) Відділи японських і совітських військ переривають всі військові операції в четвер 11. ц. м. в год. 12-ій (місцевий час). Уряди СССР та Японії видадуть негайно відповідні доручення. 2) Совітські та японські війська залишаться на становищах, що їх займали 10. ц. м. в год. 24-ій (місцевий час). 3) Мішана комісія, зложена з двох представників СССР і 2-ох японсько - манджурських представників під проводом арбітра, що його обі сторони виберуть собі зпоміж громадян третьої держави. 4) Демаркаційна комісія вестиме свою працю на основі договорів і мап, що їх підписали уповажнені представники Росії і Китаю.

Амб. Шігемітсу приняв дві перші умовини відкидаючи третю у справі арбітражу. Тоді Літвінов підкреслив, що присутність в комісії незацікавленого і безстороннього арбітра булаб найкращою запорукою, що дійде до угоди у справі визначення кордону. Одначе з огляду на спротив амб. Шігемітсу не налягав вже на арбітраж і тому третю умовину можна вважати принятою. Якщо йде про основи, на яких має спиратися праця демаркаційної комісії, то до порозуміння не дійшло. Амб. Шігемітсу запропонував, щоб комісія приняла за основу праці, незалежно від договорів і мап, що їх запропонував ком. Літвінов, теж інші невідомі матеріяли, що їх дотепер не предложено совітському урядові.

ЛІТВІНОВ ГОДИТЬСЯ НА ВСЕ.

В Токіо оголошено комунікат, що ком. Літвінов згодився в імени совітського уряду на пропозицію амб. Шігемітсу у справі передання документів, що їх має Японія, мішаній комісії. В четвер ком. Літвінов і амб. Шігемітсу узгіднять остаточно текст договору про перемиря.

РЕАКЦІЯ НІ БІРЖІ.

На вістку про угоду між Літвіновом і амб. Шігемітсу курс паперів на токійській біржі йде в гору. Вже в перших годинах по відкриттю біржі курс більшости паперів підскочив до 5 точок вище ніж був учора — з дальшою тенденцією до звишки.

СУРМАЧ УЖЕ ЗАТРУБІВ.

Точно в год. 12-ій вполудне (місцевий час) сурмач відтрубів сигнал „перерви вогонь" на лініях японських військ під Чанкуфен.

ДЕЗЕРЦІЯ СОВІТСЬКИХ ВОЯКІВ І ВТЕЧА ШЕФА СОВІТСЬКОЇ МІСІЇ.

Домеї повідомляє:

Японським військам під Чанкуфен піддалося знову багато совітських вояків.

Париський „Матен" повідомляє, що шеф совітської військової місії у Зовнішній Монголії покинув своє становище і втік до Манджуко. Шеф совіт. військової місії забрав мабуть зі собою цінні документи на тему військової ситуації Совітів на Далекому Сході. Одночасно забрав документи, що свідчать про поважний розвиток протиталійської акції в рядах червоної армії.

НАРАДА В ЦІСАРЯ.

Міністр війни ґен. Ітаґакі і шеф ґенерального штабу кн. Канін виїхали дод надморської місцевости Гаяма, щоби скласти цісареві звіт про положення на совітсько-манджурському кордоні.

МОБІЛІЗАЦІЯ ЛІКАРІВ ТА ІНЖИНІРІВ.

Прем. кн. Коное наказав реєстрацію медиків та інжинірів згідно зі ст. 6. і 21. закону про національну мобілізацію.

Сокальський кордон та холмсько-волинська пустка.

Львів, 11. серпня 1938.

Передучора помістили ми некрольог на смерть холмсько - волинських культурно - освітніх та господарських українських установ і організацій. Автор того небуденного некрольогу, навязуючи до 20-ліття засновин тих нині вже неістнуючих наших організацій, п. В. Островський із Луцька, вичислює подрібно всі втрачені нами тамошні станиці, називаючи точну цифру сіл, що їх вони охоплювали своєю діяльністю: 1.100. Ця цифра покривається з даними, що їх навів у своєму недавньому інтерв'ю в „Політиці" кол. воєвода Борковський: „супроти українців (читали ми там) та політика (сокальського кордону) проявилася в ліквідації всіх легальних господарських і культурних організацій, що находились на терені Волині під впливами галицького УНДО. Були це з одного боку читальні „Просвіти", з другого молочарські і торговельні кооперативи. Їх загальне число сягало 800 одиниць" (п. Борковський не брав під увагу Холмщини і Підляшшя). Зліквідовано на Волині і Холмщині поверх 1.000 культурно-господарських станиць. Частину їх заповнили інші установи, які мали творити ніби аналогічну працю, тільки вже „без галичан". Галичани не малиб ніякого жалю, ані ображеної амбіції, колиб ті установи, перейнявши просвітянську ідею та ціль рідної економіки, працювали, культурно й господарсько організували нарід та виконували „власними силами" добру національну роботу. Дійсність показала, що велика частина тих нових установ це „ерзаци", які не заповнили пустки. Із тої частини чимало вже підлягло також ліквідації. Майже щоденна хроніка повідомляє про закриття тієї чи іншої „льояльної" установи. Одночасно приходять вістки, що українські маси на Волині й Поліссі, ба навіть — під впливом останніх подій — на Холмщині, відсепаровувані так дбайливо від небезпечної Галичини, щораз більш підпадають під впливи двох крайніх течій: боєвого націоналізму і комунізму. Казав про це вже і п. Борковський і кажуть про це і наші власні інформації. Очевидно, що зріст цих крайніх течій тягне за собою репресії влади, яких жертвою знову падуть українські леґальні культурно - освітні станиці; господарських нема там взагалі майже ніяких. І створена пустка щораз поглиблюється. А що репресії це завжди тільки засіб хапливий, обрахований на безпосередній вислід, який не може цілком виключити, перекреслити народньої енергії, то витворюється заворожене коло, в якому рівнобіжно йде радикалізація настроїв та адміністраційний натиск.

Таким робом проблема сокальського кордону станула знову рубом і перейшла як дискусійна тема вже на сторінки польської преси. Як безліч інших питань з польсько-української дійсности і питання сокальського кордону є одним великим непорозумінням. Острах перед „впливами Львова" був і є не тільки боротьбою з вітряками. Праджерелом того остраху є завжди ще незясоване в польській офіціяльній верхівці та цілком незрозуміле для польського громадянства питання: **чи український національний конструктивізм є корисний чи шкідливий для польської держави?** Очевидно, що польська вулиця, яка взагалі „не признає" українства, такого питання навіть не допускає. Але не маємо на увазі тих, які думають, що неґацією фактів можуть змести ті факти з лиця землі. Очевидно, знаємо навіть таких польських дівчів, які дивуються, як то за 20 літ свого істнування в Галичині адміністраційна влада не заборонила ще

Sygn. akt. VI. 1 Pr. 296/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: S. S. O. D.r St. Horodyski, S. S. O. Niementowski i S. S. O. T. Olchawa w obecności Wiceprokuratora Olszewskiego w sprawie konfiskaty Nr. 159 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 23. lipca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 296/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 28. lipca 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" Nr. 159 z daty Lwów, dnia 23. lipca 1938, zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Posoł D.r Stepan Baran u Mytropolyta Dionizja", a) w ustępie od słów „Dwi smuhy" w całości, zawierających cechy przestępstw z art. 170. k. k. i zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu przez tendencyjne, niezgodne z prawdą naświetlenie i przedstawienie akcji rewindykacyjnej na Wołyniu, Podlasiu i Chełmszczyźnie jako niszczącej rzekomo Cerkiew Prawosławną, a umożliwiającą inwazję komunistyczną, szerzenie nieprawdziwych wiadomości, mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. prac. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: SSO. Horodyski, w. r. Protokólant: Kowalski, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kierownik Sekretariatu.

Sygn. VI. 1. Pr. 307/38. Wyciąg z protokołu wspól. nego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Sędziowie S. O. d.r T. Laskowski, W. Boczar i d.r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 161 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 26. lipca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 307/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 1. sierpnia 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 25. lipca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" Nr. 161 z daty Lwów, dnia 26. lipca 1938, zawierającego: 1) w artykule zaczynającym się od słów „Masakra ukrajińskoji" w całości z tytułem zmemiona przestępstwa z art. 159 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu publiczne rozpowszechnienie przed rozprawą główną wiadomości z dochodzenia w sprawie zajścia w Czyżykowie bez zezwolenia władzy dochodzenie prowadzącej. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: D.r T. Laskowski, w. r. Protokólant: Dorożyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kier. Sekretariatu.

—o—

українським селянам говорити між собою та до своїх дітей по українськи (автентичне). Але таких „політиків" не маємо на увазі, дарма, що вони можуть мати навіть реальний вплив на національну політику влади. Говоримо про тези, які мають бодай формальні познаки льогіки, себто, з якими можна і боротися і дискутувати. До таких тез належить саме погляд, що українські львівські централі „просякли духом шовінізму" і тому треба тримати волинське громадянство і волинські селянські маси здалека від отих централь. Таким робом повстала теорія про конечність витворювати інший від Львова і організаційно і ідеольогічно незалежний тип українських установ на Волині. Відома теорія волинського політичного регіоналізму.

Дійсність виказала, що ця теорія паперова, життєво нереальна та у своїх практичних наслідках бе не по українстві, як етнічному масиві, лише по українстві, як конструктивній силі. Іншими словами: український націоналіст з підпольної організації чи український комуніст українцем бути не перестає. Однак він перестає бути громадянином держави, який працює в організації, що підлягає державній контролі та яка має точно означені наскрізь конструктивні культурні і господарські цілі. Енергія одиниць, яка виладовується у конфліктах з законом, іде на працю, яку передбачала конституція, навіть без звязку з тими міжнародніми меншиневими договорами, що їх Польща згодом з моментів державницького престіжу відкинула. І тому питання сокальського кордону не є питанням окремого територіяльного (регіонального) типу організацій. Це питання звязане виключно з питанням засадничих шляхів державної меншиневої політики: або національна асиміляція, або легалізація меншинневого конструктивізму. Третього виходу нема.

Коли хтось відкидає політику асиміляції, хочби з тих мотивів, що її у практиці не можна перевести, та одночасно зберігає сокальський кордон, то витворює квадратуру кола. Львівські освітні, господарські, суспільні, станові, професійні чи спортові установи й організації не мають ніякого вимкового обличчя. Це установи й організації, взоровані на анальогічних станицях в усьому культурному світі, пристосовані тільки, очевидно, до українських етнічних питоменностей. Підтягати всі ті централі під знаменник „шовінізму" у відріжненні від волинських „льояльних" централь, основуваних на місце зліквідованих тамошніх „Просвіт" і кооператив, це така сама фікція, як фікцією є вірити, що можна розпорядками здвигнути мур поміж суспільними течіями. Суспільні течії не знають мурів у масштабі земного гльобу, а не то в границях одної держави! До того у даному разі річ іде не про ніяку штудерну і штучно видуману та підтримувану ідею, а про творчу і конструктивну національну ідею, про патріотизм. Установи й організації, які не будуть спіратися на здорових основах, якими є ідейна ціль, конкретна програма, звязок з масами, продуктивна праця, хист, громадська чесність і дисципліна, — такі установи мусять або занидіти й умерти самі від себе, або стати експозитурами організацій, які мають нестатутові, зовсім інші власні цілі. І в одному і другому випадку вони скорше чи пізніше щезають. І залишають пустку, яку виповнює вже цілком скристалізована протидержавна робота: підпольної націоналістичної або підпольної комуністичної організації.

Так каже льогіка життя і на це нема ніякої ради, проти цієї життєвої льогіки не втримається ніяка штучна доктрина. Боротьба з комунізмом може йти тільки поглиблюванням національної ідеї. А поглиблювати національну ідею в масах можуть передусім конструктивні культурно-освітні та господарські організації, — серед українських мас національні українські організації. УНДО та уроженці Галичини тут абсолютно ніпричім. Передусім в імя правди треба ствердити, що ніяка українська галицька політична партія не має інтересу встрявати до праці культурних і господарських установ, — дальше, що на пальцях можна порахувати тих уроженців-галичан, які були службовиками волинських „Просвіт" чи кооператив. У кооперативах, що підлягали РСУК-ві, панувала навіть засада, щоб затруднювати місцевий інтелігентський та селянський елемент. Не про політичну роботу йде мова ані про „галичан" і „волиняків", тільки взагалі про українські леґальні культурно-освітні та господарські установи й організації: здвигати такі установи у Польщі без звязку з українським національним осередком у Львові це та фікція, яка так яскраво виявилась і щоденно дальше виявляється на Волині, на волинській дійсности.

Нинішня пустка на тамошніх землях довго втриматись не може. Її мусить заповнити національна енергія. Покищо заповнює на свій лад, такий, який ледан чи викликує вдоволення і захоплення влади. Не маємо найменшого бажання страшити когонебудь комуною чи націоналістичним підпіллям. Дійсність говорить голоснішою мовою ніж слова газетної статті. І ту дійсність змінити та надати інший напрямок холмсько-волинським подіям може в першу чергу державна меншинева політика. Пора піддати ревізії помилкові тези і доктрини. Нікого ще не здискредитувала відвага поглянути правді в очі, признатися до помилки та розпочати іншу роботу. Зате стояти дальше при помилковій роботі і далі вести її всупереч вимові фактів — це дуже коштовна і дуже ризиковна забава.

Ік.

З нагоди
950-літніх роковин хрещення Руси-України
читайте повість
Юліяна Опільського
„ІДОЛИ ПАДУТЬ"
що зображує незвичайно живо цю переломову подію,
виводить могутню постать Володимира Великого,
змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.
Накладом Видавничої Спілки „Діло".
2 томи. — Ціна 4 зол.
Дістанете у всіх книгарнях.

„Галіцко-Русская Матіца".

„Русскій Голос" з 24-го м. м. приніс статтю п. з. „Галіцко-Русская Матіца". По формі це інформаційна стаття про завдання і діяльність тієї установи, по суті щось в роді звіту, може з нагоди якихось зборів або засідання управи. На вступі автор звіту повчає, що „Г.-Р. Матіца" належить до тих установ, котрих діяльність не кидається у вічі, „ібо стушовивається на фоне бурних событій жізні". Це гарно сказано. З дальшого змісту звіту бачимо, що діяльність установи так „стушовивается", що її взагалі годі побачити. Всій біді винна (у що зрештою віримо) байдужність москвофільського загалу, є навіть такі, які „уважають само істнування тієї організації зайвим", а всі „упрьоки" (докори) під адресою установи безосновні і неправильні.

Дальше автор звіту запевнює нас (на слово, без наведення якихнебудь конкретних даних!), що „Матіца" „...підтримує матеріяльно всякі пожиточні почини в ділянці літератури, науки, мистецтва і т. д."... Недавно тому видала „абемістую" книгу „Галіцкая Русь — Пушкіну", а тепер приготовляє „Сборник" (мабуть третій від часу закінчення світової війни).

Свою бібліотеку і архів „Матіца" передала на „тимчасову охорону" („временное храненіе") Народному Домові у Львові і Ставропігії, а тепер приступила „...к організаціи собственной библіотеки"... бо Народній Дім став „...обектом всемożливих спекуляцій і своєї ролі — центра „русскої" культури в Галичині — не виконує".

Признаємося, що тих усіх заковик не розуміємо. Не розуміємо, яка мета науково-літературної установи, що може обійтися без бібліотеки і свою власну бібліотеку віддає в перехо́вання іншим установам. Не розуміємо, навіщо і чому вона так робить, як що вона має свою власну домівку і якщо справді не є так задовжена, що грозить їй ліцитація меблів і книжок. Не розуміємо, чому не відбере назад своєї власности з Нар. Дому, коли бачить, що Нар. Дім спроневірюється своєму призначенню, тільки приступає до організації нової бібліотеки, і вкінці не розуміємо, по якого біса (вибачте за слово) має творити нову бібліотеку, а не доповняти і розвивати стару, раз її має? Чи на те, щоби потім цю нову бібліотеку віддати знову у „временное храненіе"?

Більше, як половину статті, що має бути звітом, займає полеміка з „Ділом" з приводу декількох завваг, зроблених свого часу у статті п. з. „Ставропігія в дзеркалі останніх загальних зборів і власного звіту". Маємо враження, що авторові звіту про „Г.Р. Матіцу" забракло річевого матеріялу і тому він вишукав такий оригінальний підхід до справи. Всеж, уважаємо за доцільне піднесені там закиди не полишити без відповіди.

Всюди в цивілізованому світі так діється, що стару культурну установу обслуговує кількох чи більше одиниць, котрим вона дає прожиток, та які зате всі свої сили та працю совісно і льояльно віддають для добра і розвитку тієї установи. Інший стан, а саме такий, що стара установа не має своїх власних працівників, лише є постійно залежна тільки від доброї волі принагідних співробітників, котрі буцімто працюють з патріотизму, а в дійсности оминаючи всякої контролі можуть використовувати ту установу для ріжних посторонніх цілей — це анормальний стан. Не маючи ніяких підстав, щоб таку установу, як „Г.Р. Матіца" обвинувачувати у такій аномалії, автор статті в „Ділі", котра так не сподобовалася „Р. Голосові", розумів, що заняті в тій установі постійно люди — це службовики. Тимчасом „Русскій Голос" вважає це за якусь злобну видумку й образу та заявляє, що їх установа не має взагалі ніяких своїх власних службовиків і взагалі нікому не дає прожитку. Це ніби має бути якесь „плюс", якась похвала для установи. Однак те, чим на думку „Р. Голосу" „Г.-Р. Матіца" мала би чванитися, це в дійсности велике „мінус". Це атавістичний вантаж леґенди про т. зв. „безкорисну народню" службу „з патріотизму", а в дійсности службу безконтрольну і безвартісну, залишок з часів примітиву нашого зорґанізованого народнього життя, коли воно щойно стало будитися.

Та головний камінь образи це подана „Ділом" вістка про закуп архіву „Г.-Р. Матіци" Ставропігією. Цю вістку взяло „Діло" з цьогорічного друкованого звіту Ставропігії. Там читаємо дослівно таке: „...В послѣднее время музей пріобрѣл довоенный архив страшѣйшаго на Галицкой Руси послѣ Ставропигіи О-ва „Гал.-Р. Матица" во Львовѣ..." (Атчот, розділ V, Музей, стор. 7/8).

Вираз „пріабрйол" може мати очевидно тільки таке значіння, що Ставропігія позискала цей архів на власність чи то шляхом купна чи даровизни, а ніколи, що взяла лише в „хранѣніе". Так і передало „Діло" цей сенс, полишаючи відкритим питання, за яку ціну чи на яких умовинах довершилося це „пріабретеніе". Тимчасом „Р. Г." заперечує цей недвозначний сенс звіту Ставропігії і каже, що „...часть архива, относящаяся собственно к прошлому „Г.-Р. Матицы", передана на временное храненіе в музей Ставропигійскаго Института..."

Отже питання, кому тут вірити і як дійти правди?

З закінчення звіту дізнаємося, що не тільки „многогрешное" „Діло" негативно оцінює діяльність тієї установи, але що і москвофільська „общественність" підносить проти сучасного її стану „упрьоки", за що дістає суворий „виговор": „Колиб „общественность" проявила більше зацікавлення завданиями „Матиці", то і робота її пішлаб ширше і живіше. А тоді і „упрйоки" під адресою „Матиці" покінчились би".

Тимчасом найважніший „упрйок" — неробства, *яке звело* „Г.-Р. Матицю" майже до рівня фікції — на 100 відс. правильний. Неправильний він остільки, що не можна вимагати активности та життездатности там, де нема під них взагалі ґрунту. Відірвана від життя і народу, починаючи від своєї — для народу незрозумілої — мови, без організаційно-освітньої та ідейної підбудови, „Г.-Р. Матица" повисла у воздусі і ніякий ґеній нічого з неї не видушить. Вона мусить клигати і нидіти. І коли згаданий звіт баламутний, крутійський та нещирий, то його найбільша хиба у тому, що явно і славно не ставить точок над „і" та не признає того природного упадку „Г.-Р. Матіци".

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

З недавнього минулого.

Мої звязки з Радянською Україною у 1928—29 р.

Події останніх часів у Радянському Союзі дають всі підстави думати, що большевицька революція вступила вже в добу свого термідора. Процес самопожирання, свідками якого ми є, у своєму дальшому розвиткові неминуче мусить привести лише до загибелі системи. Але, великі простори Радянського Союзу, повільність всіх процесів на його територіях, а головним чином почуття рабства, прикмета така властива московському народові, позволяють нам гадати, що темпо большевицького термідора, цієї кінцевої стадії комуністичної революції, буде повільніше й інше ніж темпо французької революції кінця XVIII-го століття.

Інші, очевидно, будуть і форми ліквідації цього режіму.

Большевицький термідор піде по лінії розпаду Радянського Союзу і творення національних держав, у першу чергу — української.

Ще в 1917 р. найчільнішу і рішальну ролю в петербурській революції відіграли військові українського походження, що в більшости своїй може лише підсвідомо тоді наслідували свободолюбні традиції української козацької нації. За ці 20 років не тільки незмірно зросла національна свідомість українського народу, але і твердо викристалізувалися наші національно-державні постуляти. Тому, не вважаючи на ввесь теперішній московський червоний терор проти українського народу та масове фізичне винищування його Москвою, він у майбутніх подіях на Сході Европи відіграє без сумніву більшу ролю ніж в 1917 р.

Москва це передчуває і цим пояснюється її лють в останніх часах проти національних рухів на території Союзу і в першу чергу проти нашого. Розстріли, самогубства і заслання українських державних і партійних діячів, політиків, вчених, письменників, артистів та інших — всіх тих, що за останніх десяти літ ніби то були благонадійними, а нині стали небезпечними українськими сепаратистами, — заповнюють совітську хроніку останніх років.

Час не прийшов ще для того, щоби анлізувати в пресі справи Скрипника, Шумського, Хвилі, Любченка, Гринька й інших та це не конче важне нині, для сучасної української реальної політики, встановлювати правду і фантазію в деталях московських обвинувачень проти них. Натомість важним є лише не зробити основної помилки і під впливом фантастичних самообвинувачень ріжних провідників московського большевизму на судових процесах і по анальогії з ними не вважати і так званий український сепаратизм на Радянській Україні лише такою самою вигадкою і фантазією Москви.

Бо український національний державний рух над Дніпром віддавна не є ніяким маривом Москви — лише українською дійсністю. І вже прийшов час звернути пильнішу увагу на ці українські національно-державні самостійницькі процеси, що в ріжних формах та виявах, часто може мало виразних або затушованих, підточують сучасну большевицьку московську окупацію на Україні і підготовляють там майбутні події.

Одною з форм цього процесу була в 1928—1929 рр. акція, виразником якої назверх, виразником лише частковим і блідим, була газета „Українські Вісти" в Парижі. Оцими кількома часописними стовпцями спомини з цієї моєї діяльности в 1928—29 рр. я хотів би причинитися, бодай у деякій мірі, до зрозуміння цих самостійницьких процесів і внутрішньої істоти сучасної національної України. На жаль не може це бути ні вичерпне, ні точне, бо ця доба не перейшла ще до історії.

Найвищі інтереси української справи й елементарні обовязки супроти ріжних українських та закордонних чинників, що до цієї акції були причасні і що раніше або пізніше засвідчать правдивість моїх тверджень, примушують мене найцікавіші, може навіть сензаційні факти, угоди, імена і дати покищо з цілком зрозумілих причин промовчати. Тоді багато осіб цю мою діяльність скороспіло, поверхово і занадто примітивно оцінило і мені, що в інтересах найсвятішого українського ідеалу добровільно перейняв на свої плечі тягар і одіозність далеко не реклямної акції, довелося почути декілька гірких і незаслужених докорів.

Але вже сьогодні (і тим більше завтра) мусить для кожного стати очевидним, що цієї акції не можна розглядати інакше, як у тісному звязку з нинішним розвитком самостійницьких процесів на Україні й у світлі боротьби за суверенність

* * *

Вже після 1921 р. було ясне, що збройної боротьби проти московського ворога ми не в стані були дальше вести і що ця славна, але програна доба мусить уступити, принаймні на якийсь час, місце іншим методам.

Минуло ще кілька років.

Большевики заволоділи Україною, але не маючи змоги ні її опанувати, ні навіть збагнути її, мусіли вони зробити українському рухові низку концесій. На Радянській Україні починалась доба українського ренесансу. Це відбилося і на звязках радянських українців з закордоном. Бо коли Ерріо признав Совіти і до Франції почали напливати радянці, то значну частину їх творили українці ріжних родів і професій від найвищих тодішніх совітських достойників до українських патріотів на скромних культурних чи господарських посадах. Серед них було багато і моїх особистих знайомих і приятелів.

В 1926 р. в Парижі почали виходити „Українські Вісти".

Від 11-го серпня
ПОДИНОКІ ПАРИ
обуви і панчіх
Del-Ka
у всіх філіях
ЗА БЕЗЦІН

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКА.

Студентський флірт.

3

Богдан розгорнув перед уявою Ліди широкий образ свого кохання, з усіми перипетіями, терпіннями, надіями і розпукою. Ліда слухала, одначе це не перешкоджало їй пильно слідкувати за прохожими. Та вона не могла добачити Марка, що йшов увесь час за ними з суворо нахмареним обличчям. Зупинився щойно перед „Касіном", куди ввійшли Богдан і Ліда. Коли Ліда оглянулася, Марко відвернувся затиснувши зуби, а Ліда зрезигновано ввійшла до кіна, роздумуючи над тим, де міг бути в тій хвилині Марко.

Клерк Ґейбл по мистецьки залицявся до Жанети Мекдональд. Вона довго опиралася його брутальній силі, він скоріше піддався чарові її соловейкового співу. Всеж треба було аж землетрусу, щоб цих двоє кинулися собі в обійми.

Ліда бажала собі землетрусу у Львові або бодай лиш у стрийському парку, куди ймовірно поплівся Марко з якоюсь ідіоткою. Але газети про землетрус не писали від ранку нічого.

Вертаючися домів вони умовилися, що стрінуться в суботу на дансінґу Л. К. М.

— А можеб я вступив за вами, панно Лідо?

— Ні, дякую, я прийду з Марійкою. Побачимося на салі. Добраніч.

— Добраніч. Але напевно!

В Лідчиній голові памороки. Гра зачалася. Вона умовляється з Богданом, а Марко, цей нестерпний, обридливий Марко... Чому його не було сьогодні на корсі? Чому він учора до неї не прийшов? Що це? Якийсь лист. Від нього! Коханий хлопець! Він тут був! А вона ідіотка пішла з тим дурним Богданом до кіна! Яка вона смішна! Шваґре! Деж ці ключ від скриньки? Ах! Як доїжать сукя. Ось він. Зараз, зараз. Так — це його письмо. Мій хлопчик золотий. До лиха з копертою!

Що?... Стільки всього? З Лідчиного лиця збігла вся кров, а поблідлі уста прошепотіли два короткі слова листа: „Бажаю щастя! М." То так?

Ліда входить поволі до кімнати, скидає капелюх і сідає на крісло. Ні! Не треба плакати, ні! Тут треба спокою, спокою... Він певно бачив її вчора з іншим, один, єдиний раз — цеж міг бути припадок і вже — „бажаю щастя?" Заздрісний Ні! Колиб був заздрісний — то прийшов би, сварився6, вибив би, а так? „Бажаю щастя!" Перекладене на вульґарну мову: „баба з воза, коням лекше!" Йому на мені не залежить! Має іншу! А може навіть дві? І таку людину я любила! Любила? Але вже не люблю. Ненавиджу! Кінець! Він бажає мені щастя? Я йому теж! А сама? Піду з кимнебудь! З Богданом, Степаном чи Юрком, все одно! Всі мужчини дідька варті хай буде перший з краю! Коли йому так легко було мене покинути, то він не варт мене! Досить цього!

Треба йти спати. Цієї ночі вже не спатиму в фотелі. До ліжка. Коби тільки можна було заснути! Безсонна ніч? Ні, це не всміхається мені зовсім! Напюся вишняку! Тетя Оленка навіть не знала як дуже придасться мені її вишняк! Цілу склянку! Не буде забагато. Треба заснути! тільки заснути!...

*

— Можемо йти на салю.

— Зажди, ще останній погляд у дзеркало!

— Цей останній погляд, триватиме в тебе, Марійко, пів години!

— Я готова. Як думаєш, Лідо? Буде Ґеник, чи не буде?

— Чомуж би не мав бути?

— Він вчиться тепер до іспиту...

— Так говорив? О, то зовсім певно буде тут. Від якогось часу, не довіряю тим, що „дуже вчаться". Це тільки претекст...

— Е, Ґенко не такий! Але чому ти так говориш, Лідо? — Чи підозріваєш, що може Ґенко...?

— Хай Бог боронить, я нічого не підозріваю! Тільки затям одне: коли хлопець любить дівчину — то готов радше перепасти при іспиті, як не прийти на рандку! Але можеш бути спокійна: ось твій Ґеник, стоїть з Юрком коло музики.

— А твій Марко теж! Аби як вигулює з Даркою. Навіть не заждав на тебе! — не видержала, щоб не пустити „затроєної стріли" — Марійка.

Ґеник і Богдан витаються з панями.

— Як можна так спізнятися? Я думав, що ви вже не прийдете! Це жорстокість! Я мусів стояти і облизуватися від оскоми, дивлячися на інших?

— О! А чомуж ви не танцювали?

— Бо я присвятив перший танок вам панно Лідо, отже не міг ламати слова...

— О! Якіж ви словні, навіть супроти себе самого! Це справді велика жертва...

— Тимбільше супроти себе! Але для вас, панно Лідо, я готов перемести найтяжчі жертви — колиб ви тільки цього захотіли, а сьогодні, сьогодні ви такі чарівні, що кожне ваше бажання — приказ. Прошу мною розпоряджати!

— Ха-ха-ха! Ви дуже зручні. Кількома компліментами вмієте ввести партнерку в добрий гумор, як ось мене — сміялася Ліда, хоч думки її були невеселі: чому Марко не такий? — думала.

— Це ніяк! компліменти. Ви такі роскішні сьогодні, що я навіть нерадий з цього. Будуть мені вас відбивати, але я не дам! Чому вони не грають? Ябцьо з жінкою заговорився про домашні клопоти й забув про свою орхестру. Ходім пригадати йому обовязки диригента.

(Далі буде).

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Тоді я в редакції цієї газети не брав участи, але приїздив часто з Тулюзи (де представляв першорядну французьку фірму) до Парижа. Встановлювався контакт з краєм, ...розмови, перемови...

Мені запропонували стати активно до роботи. Якби я мав ще якінебудь вагання, то вони мусіли би розвіятися, коли я доповідався, що за цим стоять і ті, з ким ми поруч боролися ще у визвольні роки... Крім цього я завжди визнаю реалізм в політиці і уважаю, що як мета та принципи мусять бути непорушні, та тактика — засоби і шляхи для досягнення тієї цілі мусять бути гнучкі і змінятися залежно від обставин. А наша тактика внаслідок кволости української державної думки часто не була гнучка.

Інтереси найвищої української державної рації і в 1922-ому році вимагали використати ті надії і можливости, що тодішня кон'юнктура давала і вони були ні малі, ні утопійні.

Зріст українського національного впливу на Радянській Україні, загрозливо напружені відносини між Радянським Союзом і Польщею з їх перспективою збройного конфлікту на західних кордонах України давали всі підстави думати, що саме тепер можуть створитися сприятливі умовини для відбудови української державної незалежности.

Я перевів цілу низку розмов і перемов з радянськими українцями дуже відповідальними, навіть міродайними, або такими що належали до національної опозиції. Одночасно, ріжні впливові чужинецькі чинники запевнили мене, що українські самостійницькі постуляти рішуче підтримають за кордоном, наскільки Україна в майбутній війні зуміє зберегти, принаймні якийсь час, своє обличчя. Тодішній військовий стан в обидвох країнах промовляв за тим, що війна не дасть рішучої переваги ні одній стороні, з чого може скористати третя сторона — Україна.

Ця моя (краще сказати — наша) концепція — це не була ніяка моя фантасмагорія, це був реальний плян, розроблений спільно, в деталях і опертий на реальних чинниках на Україні, і за кордоном. Сподіваюсь, що недалекий вже той час, коли з документальними даними можна буде подати факти до вищесказаного, що будуть без сумніву для більшости української публичної опінії — сенсацією.

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею „Просвіти"?

В тісному звязку зо всім наведеним я згодився, розуміється, перебрати з кінцем 1927 р. і на початку 1928 р. редакцію „Українських Вістей" в Парижі, яких тому і не слід розглядати як якийнебудь незалежний чинник, лише треба уважати у вищезгаданій концепції одним із засобів у пляні боротьби за самостійну Україну.

Я вагався між альтернативою: заснувати нову газету з новим обличчям; але і з можливими цензурними труднощами на Радянській Україні, завжди суворішими для незнаної газети, або продовжувати під старою вивіскою, але з новим змістом вже легальний на Радянській Україні часопис. Хоч яка спокуслива була перша можливість, я в інтересах справи спинився на другій, справедливо рахуючи, що мине час поки Москва зрозуміє всю цю гру.

Я не помилився і нині „У. В." під моєю редакцією — це єдиний в історії Радянського Союзу випадок, коли легальна на цій території газета під покришкою большевицької фразеології вела найгострішу протимосковську і протибольшевицьку пропаганду.

Бо, зрозуміла річ, що згідно з нашим пляном, я в першу чергу перетворив „У. В." з часопису для закордону виключно для Радянської України.

В дійсности за ввесь час мого редагування в „У. В." явилася лише одна стаття, звернена до української еміграції, в якій я закликав наших земляків: „...передовсім: учімся французької мови, читаймо французькі книжки, ходім до французьких бібліотек і музеїв, вчімся ріжних фахів, потрібних на Україні, приглядаймося до цієї старої і досвідної нації..." (У. В. ч. 68. з 19. V. 1928). Переймаючи ролю дороговказа для національних наших сил на Радянській Україні „У. В." виразно і ясно сформулювали завдання цієї акції: **„Державна проблема полягає в тому, щоб Україна мала свою повну національно-державну і міждержавну суверенність** (У. В. ч. 68, 19. V. 1928).

На шляху до реалізації цієї мети „У. В." домагалися: **зміни конституції Рад. України.**

„...радянський союзницький статут побудований радше по анальогії з типом американського федераційного статута, ніж нпр. з типом британського союзу незалежницьких держав... дальший розвиток Радянського Союзу повинен і мусить відвертатися від анальогії з американським типом, а повертатися в напрямі до типу британського, тобто до типу союзу міжнародного права, до звязку вповні і в усьому самоправних і самостійних держав, наділених усіма ознаками і прикметами суверенних держав, в усіх без винятку ділянках державного життя, внутрішніх і зверхніх, з безумовним і абсолютним виключенням якоїнебудь залежности від центру...

...щодо української ...республики, то вона повинна згодом перебрати на себе всі галузі державного життя..." (У. В. ч. 72, 19. VII. 1928).

Обеднання всіх українських земель Радянського Союзу в українську державну цілість.

„...в межах Радянського Союзу, чи то на північних, східних чи південних кордонах України залишаються тепер поза її межами цілі території, заселені чи то компактною українською масою чи то хоча і з розмірною українською більшістю, але природно, політично, економічно й географічно звязані з Україною... обеднання всіх українських земель в одну державну цілість, хай буде задачею завтрішнього дня..." (У. В. ч. 55. 19. IX. 1927).

„...в Російській Республиці 5.808.491 або 7,08% українців... Українці заселюють сумежні з Україною губернії і головним чином північний Кавказ, Ставропольщину, Дон, Крим... Кубань українська земля зі всіх поглядів... Українізація Кубані... це перший крок, за яким логічно прийде зеднання Кубані з Україною" (У. В. ч. 60. з 27. I. 1928)...

„...Крим тепер автономна республика у складі Російської радянської федерації. Чому якраз російської, а не української?..." (У. В. ч. 72, з 19. VII. 1928).

„...Крим з географічного, економічного і стратегічного становища — безумовно доповнення і частина української державної території... Крим повинен увійти... в склад української федеративної республики..." (У. В. ч. 68 з 19. V. 1928).

Українська Держава на Далекому Сході.

„...Розвязки великої еміграційної проблеми українського народу треба шукати на Сході і Далекому Сході...

...Україна... мати розкритий шлях на Схід, на Далекий Схід, на Тихий Океан для більшого добробуту і щастя української людности і для закріплення і обезпечення суверенної української держави..." (У. В. ч. 68. з 19. V. 1928).

„...На Сході мусить повстати справжня **Нова Україна** в національно-культурному і державному звязку з [illegible] Україною в Европі.. треба зберегти азійський Схід для української кольонізаторської і світово-політичної експанзії..." (У. В. ч. 85. з 9. III. 1929).

Олександер Севрюк.

(Докінчення буде).

ЙОСАФАТ НАЗАР.

Як промовила Греція до української душі.

(Михайло Посацький: „ГРЕЦІЯ — УСМІХ ЖИТТЯ". З 20 ілюстраціями. Львів 1938. Бібліотека „Діла", 226 стор.).

На весну 1931 р. їздив проф. Посацький у Грецію, — плід тієї мандрівки книжка. Вона складається з 15 розділів. Чотири перші вводять у властиві оглядини Греції. У першій згадує автор, як він подорожував по чужих краях. Його погляд на подорожі такий, що до чужого краю треба їхати з серцем і любовю, не для заспокоєння цікавости ані не для критики. Те, що він бачив у чужих краях, усе те переживав, а не був тільки холодним глядачем. А їздив у світ того, що зневірився в книжкову мудрість і передаване нею життя „з другої руки", абстракційне, штучне й безсиле, тимто шукав справжньої життєвої мудрости та цілющої для душі сили в зустрічі з людьми ріжних країв.

Теперішню Грецію переживав автор таксамо, як і життя інших народів, серед яких бував і з тих переживань скрізь по книжці розкинув завваги про грецький побут і природу.

Його враження навіяні симпатією до новочасної Греції. Під матеріяльною нуждою гр. народу автор находить вартісні душевні прикмети: завзяття й геройство, що його проявили греки в боротьбі за визвоління з турецької неволі; патріотизм, що зединив у тій боротьбі всіх так, що не найшовся нюдин новітній Ефіяльт, який запродав би свою батьківщину ворогам; велику жертвенність, що проявляється в освітній праці молодих інтеліґентів по селах і в жертвах громадян, навіть найбідніших, на просвітні цілі; племінне спочування, що розвязує проблеми суспільних відносин без спеціяльних законів чи наказів уряду; взаємну пошану й любов у родині; а далі такі здорові прикмети характеру, як стриманість, ощадність, тверезість, гін до самоосвіти, вдовілля малим, віра в ліпшу будуччину. Свідки патріотизму та жертвенности одиниць — освітні й гуманітарні установи: школи, бурси, захисти, лічниці, що їх фундували приватні особи — багатії, тоді, як держава була бідна й не мала на те грошей.

Багато цінного досвіду можна винести з сьогоднішнього грецького життя, особливо українцеві, але не за практичними науками їздив проф. П. до Греції. Хоч у кожному культурному краї вчаться з книжок про неї і хоч учать про життя давніх греків музеї в містах західньої Европи, то таки до правдивої грецької душі доберемось — каже автор — аж тоді, коли оглянемо власними очима все те, про що читаємо, і коли приглянемось памяткам на грецькій землі серед тієї природи, що зродила їх. В нас, каже автор, вливається весняна свіжість первісної людської творчости, відкривається перед нами таємниця повставання і розросту людського духа від самих початків аж до вершка свого розвою, коли він пристанув і промовив до нас устами своїх поетів і мистців і сказав: міра, рівновага, гармонія ці три найвартніші здобутки давніх греків — це цілющий живець для душі людства, доки воно житиме; саме оглядати ці здобутки їздив наш земляк-фільольог.

У час тієї мандрівки скристалізувалися в нього думки про суть людського життя; вони зродилися були вже раніше, коли він придивлявся до життєвої практики інших народів; але аж після того, як приглянувся старородавній Греції, освідомилась йому та правда, що людське життя появляється скрізь і завжди у двох формах: він зве їх „готицьким" і „грецьким стилем життя" від головних репрезентантів, середньовічних готів і старосвітських греків. Ґотицький стиль маємо там, де люди відвертаються від природи й реального життя, як от на холодній півночі або у палених сонцем краях сходу та півдня, де вони шукають іншого життя десь далеко в безконечних сферах. Протилежний цьому стилеві є грецький там, де люди живуть серед гарної природи, обожають її, тішаться життям і проявляють невинну радісну творчість. І власне ця життєва радість, привязання до всього того, що дає природа, послух для її вказівок, насолода її красою, шукання в ній для себе сили та здоровля — це і життя стародавніх греків, здійснювання у згоді з трьома згаданими основними прикметами грецької душі — мірою, рівновагою та гармонією. В тому стилі — таємниця і джерело творчости грецького духа.

Автор переказує нам свої переживання при оглядинах грецької природи, теперішнього грецького побуту та памяток по давніх греках. Монументальні памятки стоять на першому пляні, бо задля них їздив автор на ту мандрівку; але мистецька вартість їх — та, що дає естетичну насолоду, не головна річ. Правда, його захоплює величність атинського Акрополю, краса його будівель, памятників і різьб; бо як каже анґлійський археольог Больтон, на одному місці своєї книжки про „Вічність пірамід і траґедію Помпеїв": культ краси, виявлений у досконалих різьбах і в архітектурі це найбільший дар, що його дістав нинішній світ із ласки стародавньої Греції. Але автор нашої книжки звеличує атинське мистецтво не за цю красу. Його душу порушують до глибини навіть марні з уваги на свою мистецьку вартість памятки у Спарті та Бойотії і розвалини несамовитих будівель у Мікинах і Тиринті. Найбільше вартісна в автора краса — то не та, що з геом. симетрії чи перспективи чи пропорційности мистецьких творів, тільки та, що випливає зі здійсненої ідеї добра та правди в житті. І він зазначує, що вартні для нього не самі памятки, але ті сліди давнього грецького буття, що зберегліся у тих памятках; бо він шукає передовсім життєвої правди. І він находить її саме тут. (Далі буде).

Жіноча сторінка.

НА ТЕМУ ПАНСІОНІВ.

В кількох останніх роках ініціятива наших жінок звернулася в тому напрямі, щоб творити нові варстати праці. Усамостійнюють себе пані дому, вдови, навіть молоді дівчата. Лучаться часом у спілки і пробують щастя у ріжних галузях торговлі, промислу чи інших підприемств.

Хочу нині, так ще трохи при сезоні, поговорити про одну галузь жіночої праці, а саме про ведення пансіонів у літниськах і живцях. У цьому фаху працює у нас щораз більше підприємчивих жінок.

Комусь здалека може здаватися, що винаймити чи побудувати пансіон і потім вести його — це зовсім легка річ. Можна взятися до цього комубудь, щоб тільки найти на це трохи грошей. Ось інші ведуть і заробляють.

Тимчасом ведення пансіону вимагає окремого знання. За границею є спеціяльні школи, що підготовляють фахових провідниць пансіонів і готелів. Потім відбувають вони ще і практику у великих підприемствах, а щойно тоді беруться вести власні пансіони. Подібна школа є і в Польщі, в Закопанім.

З практикою в домашньому, звичайному господарстві — перейти до того, щоб фахово вести пансіон, досить важко. Тому багато осіб, що так роблять, не витримують конкуренції зражуються і кидають часто навіть зі стратою почате діло. І тому теж часто по скінченні сезону чуємо нарікання гостей на всякі браки, які находили у наших пансіонах.

Бачимо в практиці, що одні пансіони повні гостей і всі в них задоволені — а з інших по кількох днях невдоволені гості втікають. Це знак, що вести пансіон нелегка річ і треба добре пильнувати справи, щоб гості були задоволені.

Вже при винаймі будинку на пансіон треба дивитися, щоби в ньому було все у відповідному ладі і порядку. Щоб він мав зручне і відповідне положення, багато сонця, гарну веранду. Далі йде підготова до сезону.

Тут вже треба конче подбати про відповідний добір персоналу. Брати його з поручення чи то товариств чи поважних громадян. А є у нас і тут фахівці, тільки треба їх підшукати.

Треба теж заздалегідь подбати про доставу харчів, тобто мяса, дробу, городини, молока, товщів, яєць, овочів і т. п. Можемо порозуміти ся тут з нашою кооперацією. Часто приїздять до більше знаних літниськ кооперативні самоходи, які могли би доставляти ці речі.

Щож притягає гостей до пансіону і робить йому добру рекляму?

Перш за все такт і ввічливість господині, чистота не тільки в кімнатах, але й у цілому пансіоні і довкола нього, уважлива, зручна і чемна прислуга, здорові, смачні і гарно подані харчі, однакове поведення з усіми гостями.

Гарно, хочби скромно, прибрана їдальня, чисті обруси, тарілки, ножі, ложки, вилки, бібулкові серветки, все свіжі цвіти у низоньких глечиках — додають охоти до їди і гумору. Гарно уложені страви, хочби скромні, але смачні краще смакують, ніж незугарно накладена на пощерблену тарілку навіть добра страва. Чистота і естетика притягають гостей — недбайливість їх зражує.

Канцелярія пансіону, де секретарка приймала би побажання гостей і полагоджувала формальности, звязані з приїздом чи побутом гостей. Столик з приладдям до писання до вжитку гостей, розклад поїздів, стінний годинник, сталий візник, це речі, про які треба тямити.

Працю в пансіоні треба поділити. Адміністрація, каса — в одних руках, господарські харчеві справи, нагляд над кухнею, службою — в других.

Пані, що веде пансіон мусить визнаватись на ведені і потребах кухні. Вона подає кухареві чи куховарці заздалегідь підготовані і скальокульовані стравосписи і припаси, потрібні до підготови страв. Вона припильновує видачі страв і загляне до їдальні чи все в доброму порядку. Якщо пансіон розвивається, то можна виховати собі помічницю, яка забере частину праці. Може нею бути секретарка у відповідно уложених годинах занять.

Ще одна справа, а саме платні для персоналу. Водиться так, що дівчата, які обслуговують дістають від пансіонів харч, а платню збирають собі від гостей. З цього виходять всякі непорозуміння. Добре було би подумати над цією справою і її відповідно наладнати.

Ще одне. Або робимо пансіони родинні з дітьми, або рефлектуємо на тих, які потребують повного спочинку. Або саля дансінгова, або спокій вечорами і ніччю. Одного і другого не можна погодити.

З цього усього видно, що вести пансіон — це не така проста річ і тому треба до неї фахово підготовитися. Відбути практику у якомусь першорядному пансіоні, а тоді забиратися до свого.

Зразково ведений пансіон, де гості дістають те, що було в умові, в якому панує мила атмосфера літнього чи зимового спочинку — напевно має виглядн на добрий розвиток.

При кінці — ласкаві пані, власниці пансіонів! Не жалуйте пера і паперу і дзвайте своїм майбутнім гостям добрі і докладні інформації. Через це оминете неодного непорозуміння, яке звичайно виходить тільки тому, що обі сторони не вияснили того що хочуть і що можна виконати. Кажуть, правда, що українська публика тяжка, та що за малі гроші хоче великої вигоди. Можливе. Але якби покласти однакову міру для чужих і своїх, то можна виховати і цю свою публику.

Може ці подані нами поради приходять трохи пізно. Але вони зібрані в цьогорічному сезоні, ще свіжі і і можуть служити зацікавленим у майбутньому.

І. Д.

Румунська королева Марія про моду.

Недавно померла румунська королева Марія була письменницею і журналісткою. Саме тому, що це була королева, деякі її погляди і думки, викликують більше зацікавлення. Ось що писала вона, наприклад, про моду.

„І мене так само, як і кожну іншу молоду дівчину, страшенно цікавила і хвилювала моя дівчину, страшенно цікавила і хвилювала моя перша балева сукня. У свій шлюбний день — я мала тоді 16 років — намагалась я виглядати якнайкраще. Пізніше, коли мене коронували, моїм великим бажанням було, щоб і корона мені підходила, а тому що її робили спеціяльно для мене з золота моєї країни, я вибрала собі її фасон під свій смак. А пізніше одна старша пані закидала мені, що я і в глибокій жалобі хотіла гарно виглядати.

Перейшла я ріжні фази моди. Зашнуровувала свій стан або лишала йому волю — так як того вимагала мода. Сьогодні — хвалити Бога — вже не мусимо носити шнурівок таких стиснених, що й віддихнути не можна. Це великий поступ.

Одно певне: око дуже швидко звикає до нової моди. Хоч я властиво й не можу твердити, щоб цьогорічна мода якось надзвичайно мені подобалась, але щож робити, на згадку про моду минулих років доводиться знизувати раменами.

Здається мені, що тенденція сучасної моди — це якнайбільше підкреслити ріжницю обох полів. Це має, як мені здається, і свої добрі і свої злі сторони, але багато требаб писати, якби хотіти над цим докладніше поміркувати, хоч радо признаюсь, що маю на це свій особистий погляд.

Одяг сучасних жінок йде за цією тенденцією. Можнаб сказати, що сучасні жінки, часто безпідставно, хочуть мати уділ у всьому; домагаються своїх чисто жіночих привілеїв, в той сам час, як приймають чисто мужеські методи, мужеську поведінку, мужеські спортові заняття, і — наскільки це тільки можливе — і мужеський одяг. Обтинають своє волосся, хоч саме воно було колись їх найбільшою прикрасою і мені здається, що колись ми ще будемо жалувати, що ми принесли в жертву моді цю корону своєї краси, якої на жаль так скоро знову не відзискаємо. Моя наймолодша донечка носила дитиною стрижене волосячко і з цим було їй дуже до лиця. Не мусіла також вічно накручувати свого волосся, і тому це було теж дуже практичне. Коли ж замітила, що росте, просила, щоб я дозволила, аби й її волосся відростало. Я спочатку хотіла протестувати, як це роблять всі матері, коли йде про щось, що має змінити виглял їх улюбленця. Але вона мала свій аргумент, проти якого я була безсила: „Але-ж, мамусю, я можу собі волосся кожної хвилини знову обтяти, але щоб воно виросло для того потрібно року, а то й довшого часу! А потім знаж, що прийшов би „Він", і йому коротке волосся зовсім не подобалосяб"... Мусимо признати, що такому аргументові не було що протиставити.

Автомобілі принесли першу революційну ноту до жіночої моди. Ми мусіли свої малъовничі одяги змінити на більш практичні. Треба було вбирати менші капелюшки, плащі проти пороху, коротші спідички і т. д.

Коли зникли виїздові повози, світ стратив багато зі своєї елеґанції. Молодше покоління ніколи не знатиме, як чудово виглядав наприклад, Гайд Парк, коли пізно пополудні переїздила ним королева Олександра в прегарній „вікторії" чи „баруш", запряженій чвіркою або парою прегарних коней в оздобній упряжі, яку мала тільки Англія. Тоді всі жінки були подібні до квітів, що їх виховували тільки на те, щоб були вони гарніші від інших жінок та щоб своєю красою прикрашували щоденне життя. Ці речі вже належать до минулого. Сьогодні женемося світом за життям, сьогодні не дивимось наакруги себе, але для стороннього ока ми без сумніву менш привабливе явище"...

—o—

По великому пранні.

Випрати балію білизни — це справді важка праця, по якій господиня дуже радо відпічне. Одначе на випранні не кінчиться ще її праця.

Білизну розвісила господиня на двір, на город чи інший вільний простір. Але часто треба повісити її на стрих. Тепер приходить порядкування по пранні, що є також важною працею.

Якщо перемо у пральні, то вона мусить бути випрятана, щоб виглядала як пуделочко. Горнець чи котел на білизну треба чисто вимити й вишурувати розпущеним лугом з пересіяним попелом. Вишурований сполоскати чистою водою і витерти до суха сухою стиркою. Попіл під кітлом треба вибрати, а рушти цілком вичистити. Покришку на котел чи горнець треба також вичистити, щоб аж світилася. Совісна прачка вичистить також час до часу курок від водотягу.

Також балію та все інше приладдя треба вишурувати й виполоскати. Те саме відноситься і до стола та лавок. Підлогу треба добре замести, щоби ніде не було кусків вугля чи попелу, які так часто затикають відплив води. Опісля треба сполокати підлогу. Всі щітки до шурування посуди, столів, лавок та підлоги треба сполоскати й дати висушити. Якщо вбираємо до прання деревляні черевики, то їх треба також вимити й висушити. Мокрі легко псуються.

В порядному господарстві останки мила, соди та сиики не валяються. Маємо на те спеціяльні посудини, де в потребі лише сягнемо. Одяг чи фартух, в якому перемо по пранні треба висушити, зложити або повісити.

Якщо сушимо білизну на дворі, то по його зібранні наша праця ще не скінчена. Шнурок треба порядно навинути на дошинку і вложити до якогобудь міщатка, щоби він (шнурок) не порошився. Всі кілки зберемо та сховаємо до кошичка з вічком або до полотняного мішечка. Фартух на кілки, який убираємо до вішання та при здіймаюі білизни, по зібранні білизни випорожнимо з кілків, щоби вага кілків на дурно не дерла матерії.

При збиранні найкраще білизну зараз переглянути й пересортувати. Лише недбалі господині кидають білизну без думки до коша. В порядному господарстві білизну переглядають і при збиранні кладуть ушкоджені штуки на бік. по можливости направляють ще заки намочать. Але пранням знову багато ушкодиться. Тому при збиранні кладуть ушкоджені штуки на бік. Однакове складаємо до однакового. Ушкоджені штуки даємо на магель щойно по направі.

Не раджу направляти білизни аж по прасуванні. Направкою білизна пімнеться і треба ще раз прасувати.

По пранні господиня ще не може собі відпочити. Чекає-ж на неї тільки ріжної праці! Відпічне собі аж тоді, як випрасовану, чисту та направлену білизну зложить до шафи.

Лю—Ко.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Сторінка без політики.

Припадок відкрив діямантові поля.

Венезуеля — це невелика республика в південній Америці, відома м. ін. зі своїх діямантових піль. На території Венезуелі є безліч теренів, багатих у ці дорогоцінні камінчики, та найбагатші з них — це береги й дно ріки Пао в окрузі Болівар, відкриті щойно в червні цього року. Це відкриття прийшло припадково, щасливою знахідницею була одна прачка, на прізвище Рамона Гітерер.

Одного дня — в гарний червневий ранок Рамона винесла своє білля на беріг ріки Пао. В останніх днях падав дощ і ріка прибула та її русло стало скоріше. Раптом Рамоні вихопилася з рук одна сорочка, яку вона прала й поплила з водою. Рамона, не надумуючись довго, скочила до води і вспіла схопити свою сорочку. Опісля, бродячи водою у напрямі берега, вона ненадійно скалічилася в воді до якогось гострого камінчика. Глипнувши у воду — вода була в цьому місці доволі плитка — вона побачила на дні безліч ясних камінців, що блестіли у соняшнім світлі. Вона зацікавлена схилилася і набрала їх цілу жменю. Потім всипала їх недбало в кишеню й пішла до хати.

В хаті висипала камінці зовсім байдужно на полицю, постановивши собі принагідно запитатися в місті, що це за камінчики. За яких два дні вона й справді була в місті, вступила до ювиліра — і мусіла широко відчинити очі з дива, коли ювилір сповістив її, що її камінчики — це найчистішої води діямanти.

Того самого дня вістка про це розійшлася по цілій околиці, а на другий день сотні людей — мужчин, жінок і дітей — бродили по дні ріки Пао і шукали діямантів. А діямантів було вдрід! Ба — вістка поширилася ще дальше, дійшла до столиці Венезуелі Каракас та відти в широкий світ. Над рікою Пао зароїлося. Вона сталася Меккою шукачів діямантів.

Під цю пору тисячі людей днями і ночами бродять по воді і шукають діямантів. Шукають теж у прибережнім намулі, а навіть на теренах, положених близько ріки. Діямanти трапляються всюди, так що досі нема причини нарікати: найдено тисячі найдорожчих на світ діямантів білого коліру. Одначе вільне добування діямантів у кориті ріки Пао скінчиться небавом, бо коло двацять підприємств переговорює з урядом у справі виключної експльоатації діямантодайних теренів. М. ін. за таку концесію старається теж одна нюйорська фірма, яка вже навіть вислала на місце своїх робітників і технічний персонал.

——oo——

Нові жіночі професії.

„ПОКЛИЧТЕ МІС ДЖЕФЕРСОН".

Громозвід знає Европа завдяки Америці. Громозвід відкрив Венямин Франклін 150 літ тому. Його завдання знаємо: він мусить небезпечний для життя людини та його майна грім звести на інший, безпечний шлях. І замість грім має вдарити в якийсь гарний високий будинок, він сплывае по дроті громозводу й щезає в землі.

Тепер американські часописи повідомляють про нове відкриття громозводу... жіночого громозводу, який виявився неменше корисний від звичайного сталевого громозводу.

Не думайте, що жіночий громозвід має, скажім, боронити мужів перед громами їх жінок. Ні, жіночі громозводи призначені справді для жінок і ними користуються здебільша мужчини, одначе мужі не мають з того такої безпосередньої користи. Жіночі громозводи служать у виключно торговельно-купецьких ділах.

Жіночі громозводи завели в себе всі великі американські магазини. Буває дуже часто, що котрась з експедієнток у великім русі й поспіху помилиться. От і тоді, коли експедієнтка помилилася, починає функціонувати громозвід. Одна з пань дістала замовлений товар не на час, іншій післали на фальшиву адресу, третій вислали не те, що вона купила.

Така помилка ще невелика страта, але кожна жінка ледви чи пропустить нагоду, щоб а такої помилки не зробити великої справи. Адже кожній жінці здається, що купець мусить лиш про неї памятати і про неї дбати. Автім така помилка — цеж прегарна нагода виговоритися й вилаятися зі щирого серця. А хіба мало таких жінок, що лиш ждуть тієї нагоди, щоб можна було комусь наговорити цілу копицю. При тому жінки хочуть завжди, щоб вони мали рацію...

Колиж трапиться у такому магазині помилка, клієнтка прибігає схвильована з обурення і гніву небавом до магазину. Її треба якнайшвидше заспокоїти і дати їй „сатисфакцію". Важко й недоцільно в такій великій фірмі розшукувати та устійнювати, хто провинився. Тоді на сцену входить „жіночий громозвід", що його в багатьох магазинах називають „міс Джефферсон".

„Міс Джефферсон" кличуть негайно до шефа. Він дивиться на неї:

— Що ви знову наробили, міс Джефферсон? Як ви могли замінити сукню нашій найкращій клієнтці? Ця пані купила собі з магазину сукню, а ви посилаете їй якусь гилку, жовту тандиту. Хіба ви не бачите, що її величина ледви 40, не 46? Цеж просто неймовірне. Якщо таке щераз повториться, то ви будете приневолені шукати собі іншого місця.

„Міс Джефферсон" блідне, дрижить зі страху, в неї на очах показуються сльози... Клієнтка заспокоюється і відходить вдоволена. Адже в цій фірмі так дбають про своїх клієнтів!... Автім чиє серце не змякне на вид нещасної, заплаканої, спантеличеної експедієнтки? І котрій жінці не припаде до смаку й не схлібить зменшення її талії.

„Громозвід" перечікує терпеливо бурю і жде, поки їй не „вибачать" і не позволять відійти на своє місце. Там вона жде спокійно, читаючи собі книжку, чи використовуючи якусь іншу працю, аж поки знову не зявиться нова огірчена клієнтка. Ця посада дуже добре платна, одначе кандидаток на неї куди менше, як би воно здавалося. Щоби бути добрим „громозводом", треба мати ще й деякий акторський талант. Чим більше сліз, більше виявів страху і збентеження, тим кращий ефект, тим більше вдоволення клієнтки, яка напевно не лиш не покине фірми, але ще і своїх знайомих туди затягне.

МІС РОДЖЕРС — НАЗОВНИЦЯ.

Таких нових професій як нпр. „жіночий громозвід" в Америці тепер чимало. Молоді подружжя дуже часто клопочуться, яке імя вибрати для своєї першої дитини. В Америці є окремі словарі, спеціяльно на те призначені. Та словарі не все можуть помогти в біді. Батько й мати хочуть, щоб імя їх дитини не було старомодне і з другого боку, щоб не було дуже дивоглядне і крикливе. Іменем дитини турбуються молоді родичі ще довго перед тим, заки дитина прийде на світ. І тоді в пригоді стає порадниця-назовниця, яка находить саме відповідне імя для дитини, сина чи доньки.

Ці назовниці незле заробляють. Одна з них міс Роджерс із Ню Йорку прославилася на ціле це мілїонове місто. Щоб до неї дістатися, треба день передтим записуватися на листу. В її ждальні кожного дня вичікує на пораді повно людей.

Імена треба придумувати не лиш дітям. Люди відкривають нові гостинниці, ресторани, бари, модні сальони, кіна, інститути краси і т. д. Вони теж хочуть мати якусь нову добру назву та йдуть за порадою до спеціялістки від назв. А воно справді важко знайти нову назву для якоїсь нової фірми, чи нового продукту. Не диво, що міс Роджерс та багато її наслідниць мають „повні руки" праці й не мають навіть часу відпочати.

ПЛАТНЯ ЗА БІЛЬ ГОЛОВИ.

В однім великім часописі в Шікаго появилося недавно дивоглядне оголошення такого змісту:

„Жінки, що нарікають на часті й сильні болі голови, можуть дістати постійну працю. Висока платня. Звертатися на..." і т. д.

Це оголошення дала лічниця, яка хотіла випробувати новий лік на біль голови. До того треба було 10—15 жінок, які терплять на біль голови. До лічниці зголосилося чимало кандидаток, з яких вибрали відповідну скількість. Кожна з них дістала 50 дол. місячно й повне удержання. Досліди над ліком ще не закінчилися і ліку ще на ринок не випустили. Лікарі запевняють, що досліди триватимуть ще майже цілий рік. Усі жінки, що дістали таку знамениту посаду, побоюються тепер лиш одного, щоб їх приладково не перестала боліти голова.

——o——

Коли медвідь вирветься на волю.

В Пітсбургу (Америка) скоїлася недавно така пригода. Розярений і майже скажений зі спеки величезний медвідь, якого недавно доставили до тамошнього зоольогічного городу, зі Скалистих Гір, виломив сталеву решітку своєї клітки і несподівано зявився серед відвідувачів городу.

Серед прохожих счинилася жахлива паніка. Прохожі кинулися навтеки, куди хто попав. Чотироножний утікач успів серед тої паніки щезнути за воротами городу. Поліція кинулася на автах йому назустріч. Медвідь, оглядаючися на автах йому назустріч. Медвідь, оглядаючися дико й увесь час порикуючи пустився вниз до річки. Всі, що купалися, здебільша жінки й діти, з диким вереском вискочили з води. Одні повилазали на дерева, інші повскакували на ступні авт, що проїздили вулицею.

Медведеві вдалося обманути свою погоню і він добився в околицю, забудовану багатими віллями. В одній хвилині цілу дільницю наче вимело й тоді хижак спинив трохи свій біг.

Там його дігнала погоня, прислуга зоольогічного городу з директором на чолі. Вона намагалася велитня зі Скалистих Гір схопити живого. Та це було не лиш важке, але й небезпечне, бо оскаженілий звір кидався на людей. Тоді директор городу, рад-не-рад, сам застрілив медведя, свого вихованця й любимця.

Ще довго переживав Пітсбург паніку, що її спричинив медвідь. Щойно коли всі затрашені переконалися, що медвідь не живе, вернулися мешканці до своїх віль та купальники на ріку.

Тільки зоольогічний город був уже того дня пустий. Не було охочих оглядати звірів після недавних хвилин жаху.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Пан і владика 10.000 островів.

Гусейна Нурудіна Іскандера II. проголосили врочисто королем 13 провінцій і 12.000 островів. Правда, підчинених йому провінцій нема 13 і нема теж 12.000 островів, лиш багато менше, одначе Іскандер II., як усі східні володарі, незвичайно гордиться своїм пишним титулом.

Він сидить на престолі султана Мальдівена. Так називається група коралєвих островів на Індійськім океані, 800 км. від Цейльону. 70.000 туземців магометан признає Іскандра II. своїм володарем.

Резиденція султана находиться на острові Малі, де теж і відбулася коронація. Король 13 провінцій і 12.000 островів заприсяг на жезл служити своєму дорогому народові. Представник британського уряду, який брав участь у церемонії коронації, зложив відтак привіт новому королеві.

Справжню владу над „12.000 островів" має очевидно, англійський урядовець, який не лиш контролює вивіз кокосових горіхів, сушеної та вудженої риби й черепах, але господарить теж у султанській палаті. На його домагання чергового дня після коронації Іскандер II. вислав свого найстаршого сина Алі до Кольомбо, де майбутній „володар 13 провінцій" буде вчитися англійської мови та европейських манер.

Малий князь не хотів за ніщо у світі виїхати. Він кусав, драпав, гірко плакав, одначе глухі на його просьби англійці, посадили хлопця в моторівку, хоч навіть сам „пан і володар" султан 12.000 островів просив англійців дозволити синові прожити ще рік в дома.

Іскандер II. побачить свого сина й престонаслідника щойно за рік.

Припиняє діяльність читальні „Просвіти" в Ортиничах.

На руки голови читальні „Просвіти" в Ортиничах, самбірського повіту, о. Івана Бугери, самбірське староство надіслало письмо, яким повідомило Виділ читальні, що припиняє діяльність читальні, бо вона виходить поза межі статуту і загрожує прилюдній безпеці, спокоєві та порядкові.

Зокрема староство подало такі причини припинення:

W szczególności wymienione stowarzyszenie oparte na statucie, przyjętym do zatwierdzającej wiadomości decyzją Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie z dnia 7. IX. 1926 r. L.: B: P: 12660/26:

1) Z początkiem maja b. r. urządziło zbiórkę publiczną bez zezwolenia władzy na koszta wniesienia protestu przeciwko rzekomemu projektowi oddania dobra gromadzkiego pod Zarząd gminy, — dopuszczając się tym przekroczenia działalności statutowej.

2) Dnia 12. maja b. r. przewodniczący „Proświty" dopuścił się naruszenia przepisów ustawy o ochronie Imienia Pierwszego Marszałka Polski — nie dopuścił do dzwonienia w dzwony cerkiewne w „chwili ciszy".

3) Członkowie Czytelni „Proświty" dopuszczają się stale zakłócenia spoczynku nocnego mieszkańcom tej wsi urządzając w lokalu „Proświty" awantury, krzyki i t. p.

4) Dnia 9. maja 1937 r. i 31. maja 1938 r. został pobity przez członków tej czytelni sołtys gromady w związku z wykonywaniem swych czynności urzędowych w czytelni „Proświty".

Powyższe okoliczności w zupełności uzasadniają zawieszenie działalności stowarzyszenia bez stosowania jakichkolwiek łagodniejszych środków prewencyjno-represyjnych.

Хоч читальня має право внести відклик до воєвідства, то це не стримує виконання розпорядку староства і читальня мусить зараз припинити свою діяльність.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

І. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

Хроніка Совітської України.

ПАМЯТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Дня 2-го серпня ц. р. у Києві, у салі „Палацу піонерів і жовтенят" (так зветься тепер будинок колишнього купецького зібрання, де нераз бувала за свого життя письменниця, де час до часу — дуже рідко через свою сором'язливість — (читала вона свої твори) відбувся урочистий вечір, присвячений її памяті. Салю переповнили вчені, письменники, студенти. З рефератом про творчість і життя письменниці виступив Стебун. Вірші, присвячені їй, відчитали поети Рильський, Малишко, Турянська. Читали також переклади її творів у мовах російській та жидівській. Вечір закінчився концертом, на якому виконували (спів та деклямація) твори Лесі Українки. За тамошнім звичаєм на вечорі вибрали численну президію, але не було в ній ні одного прізвища рідні письменниці. Невже нема вже нікого в живих, чи може повітря Києва та України взагалі для них шкідливе?!

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Інститут історії Академії Наук УССР здав до друку перший том „Історії України в документах і матеріялах", що охоплює період „Київської Руси від IX-го до XII ст. Туди ввійшли „нові документи" літописів і архівальних матеріялів. Розмір книги — 20 друкованих аркушів.

ДО 125-ЛІТТЯ НАРОДИН ШЕВЧЕНКА.

Президія Академії Наук УССР зобовязала Інститут Літератури видати до ювилейних днів перший том академічного видання творів Шевченка і вжити всіх заходів до випуску другого тому. Інститут літератури повинен також видати науковий збірник, присвячений ювилеєві і низку науково-популярних брошур про життя і творчість поета. Інститут етнографії і фольклору ладить збірник „Шевченко і народня творчість". Бібліотека Академії Наук підготовляє бібліографію всіх видань творів Шевченка й організує виставу, присвячену життю, революційній діяльности і творчости поета.

Винницький літературний музей імени Коцюбинського організує велику виставу, присвячену життю і творчости Шевченка.

ТЕАТРАЛЬНИЙ СЕЗОН.

Державний український драматичний театр імени Франка відкриває сезон песою Корнійчука „Правда". Далі він покаже премієри: „Ревізора" Гоголя, „Богдана Хмельницького" Корнійчука у постанові Гната Юри. У звязку з 125-тими роковинами народин Шевченка театр ставить песу С. Голованівського „Доля поета". Театр ім. Заньковецької до цього ювилею готовить „Гайдамаків".

Київська столична орденоносна опера ставить „Отелльо" Верді (театральна критика робить вигляд, що не розуміє такого вибору, але ж це безперечно, панове критики, особливо попішпись торік на „Тарасі Бульбі"!). Взагалі щось „контр революційне" є в цій київській опері. Наприклад: про „чудову патріотичну" оперу „Івась Сусанін" Глінки (для тих, хто цього не знає — ця опера за часів царату звалася „Жизнь за царя"!) йшло багато розмов, але чомусь то її немає!? Але мабуть, щоб виправдати себе з цього приводу київська опера відкидає і балет „Лісова пісня" на сюжет Лесі Українки.

Дніпропетрівська опера робить навпаки. Вона ставить „Енеїду" Лисенка й „Івана Сусаніна". „Заасекуруватись" ніколи не пошкодить.

ПАМЯТНИК АРХИТЕКТУРИ „СТАРОДАВНЬОЇ РУСИ".

Експедиція інституту археольогії Академії Наук УССР закінчує розкопи старовинного архитектурного памятника „Київської Руси" — колишньої Десятинної церкви в Києві.

На глибині 2—3 метрів розкрили стіни, які добре збереглися, знайдено капітель з ріжним орнаментом, що теж добре зберігся, фрагменти мармурових прикрас і куски фресок.

Совітська часописна замітка з цього приводу закінчується так: „Київська Десятинна церква була зруйнована підчас татарської навали в XIII-ому сторіччі. Розкопи її руїн дають змогу відтворити цей чудовий памятник архитектури стародавньої Руси".

До цього можна додати, що київська Десятинна церква збудована на місці зруйнованої, теж була зруйнована підчас московської навали в XX-ому сторіччі.

НЕ ТІЛЬКИ РУЙНУЮТЬ, АЛЕ І ГРАБУЮТЬ.

В останніх днях серпня у Москві мають відкрити у місцевому літературному музею виставу „Слово о полку Ігоревім". Буде там відділ на тему „Слово" в старому і новому мистецтві". Вичисляють експонати цього відділу, а між ними „ценнейшие", а саме фрески і мозаїка XI—XII ст.: мозаїка зі зображенням Дмитра Солунського, фреска зі зображенням пророка Самійла (буцімто святий і пророк можуть дати уяву про одяг та озброєння воїнів Київської Руси?! так принайменше компетентно заявляє московська „Правда"), а також плоскорізьба, що зображає „конных русских витязей".

Але кинни зараз нагадають особі, що це-ж справді унікати, ця фреска і мозаїка: вони знаходились у Михайлівському монастирі, а плоскорізьба теж була там вставлена в мур і теж була найцінішою памяткою української різьби XII-го віку, це було ніби зображення князя Ізяслава з Дмитром Солунським.

А казали, що по зруйнуванні Михайлівського монастиря всі стародавні цінности з нього передали до „заповідника", яким є тепер київська Софія, а „заповідник" і зветься заповідником тому, що звідти нічого не можна вкрасти, все мусить там залишатися. А ось речі з заповідника опинилися в Москві, як „ценнейшия русския древности"!..

Стара рецепта: присипляти Україну і грабувати її. Грабувати, зрозуміло, до деякого часу не так уже важко, а ось щодо присипляння якось не щастить, не хоче Україна під московською окупацією бути приспана, й бадьоро та свідомо почне діяти „в огні"!.. **Л.**

Заборона основувати Кружок Т-ва „Сільський Господар"

В ГОРОДКУ, ПОВ. ЛІСЬКО.

Starostwo Powiatowe Leskie.
L. Pol. 6/98/38.

Lesko, dnia 30. lipca 1938 r.

Do
P. T. Założycieli Kružka Krajowego Gospodarczego T-wa „Silśkyj Hospodar",
do rąk p. Dmytra Prysłupskiego
w Horodku.

Na zasadzie postanowień art. 14 i 41 Rozporządzenia Prezydenta z dnia 27. X. 1932 w przedmiocie prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) zakazuję założenie Oddziału Stowarzyszenia pod nazwą Kółko T-wa „Silśkyj Hospodar", ponieważ powstanie jego zagrażało by bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu.

Stwierdzono bowiem, że znaczna część miejscowego społeczeństwa ruskiego przeciwstawia się zdecydowanie założeniu Kółka „Silśkyj Hospodar" zwłaszcza, że założyciele stanowią element szowinistyczno-nacjonalistyczny i nie dają gwarancji prowadzenia pracy w ramach statutowych.

Wkońcu stwierdzono, że Kółko „Silśkyj Hospodar" starano się założyć w miejsce Oddziału Gimnastycznego T-wa „Łuh", którego to działalność zakazałem tut. prawomocnym orzeczeniem z dnia 22. kwietnia 1938 L. Pol. 6/26/38.

Od niniejszej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie, które podać należy przez tut. Starostwo w terminie dni 14, licząc od dnia następnego po doręczeniu.

Starosta powiatowy:
(—) Dr. Gąsiorowski.

Очевидно, основники роблять відклик і ждуть кращої правної інтерпретації права про стовариш.

З українського життя в Югославії.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У ПАМЯТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В БІЛГОРОДІ.

З нагоди 25-их роковин смерти Лесі Українки, Українська Громада в Білгороді уладила 6-го серпня ц. р. у своїй домівці літературний вечір, на якого програму склалися: реферат М. Заполенка про життя і творчість Лесі Українки і деклямації, які виконали пані: О. Волошинова, В. Доможирова та А. Сидоренко.

Про цей вечір появилася в місцевому сербському щоденнику „Време" замітка М-ира, в якій автор в коротких, але яскравих словах дав характеристику поетки та зясував ролю її творів у розбуджуванні та закріплюванні національної свідомости між українцями. Такі вислови, як „Всі її твори проткані любовю до України та боротьбою за її національне визволення"... не часто можна зустрінути в сербській пресі.

Цим літературним вечором Громада відновила свою працю, після короткої літньої перерви, і почала енергійну підготову до нового сезону. Тепер відбуваються проби песи А. Володського: „Панна штукарка". Вистава має відбутися 3-го вересня. Громада підготовляється до святкування десятих роковин свого існування, що має відбутися 1-го жовтня.

—o—

Пришлайте передплату.

Поголоски про зміни в православній єрархії у Польщі.

У православних колах Варшави, серед зацікавлених останніми загальновідомими подіями в православному світі чужинецьких пресових кол, а врешті й серед духовенства на Холмщині й Підляшші, кружляє від кількох днів настирлива поголоска про передбачені **персональні зміни** серед православної єрархії у Польщі.

Як довідуємося з достовірних джерел, можливість, що **митрополит Діонисій** мусітиме уступити та правдоподібно виїхати за кордон (до Франції), а його місце мав би зайняти **єпископ Сава,** ординарій новгородський, або навіть (чого ніхто не сподівався) о. архимандрит **Григорій Перадзе,** грузин, професор православної теольогії варшавського університету.

Ця поголоска разом з багатьма коментарями викликала в православних колах велитенське враження.

На жаль, годі покищо устійнити, кілько в ній правди. Одначе вже сьогодні — розглядаючи можливість зміни на становищі православного митрополита, можна допускати, що з двох згаданих кандидатів більше виглядів має єпископ Сава, б. рос. старшина, один з ревних польонізаторів православія, ніж грузинський професор, близький своїми контактами до східних Православних Церков.

Єпископ Сава (Савєтов) переоуває від пів тора року на самостійній новгородській катедрі, а передтим виконував обовязки епископа-помічника при митрополитові Діонисієві, себто у варшавсько-холмській епархії. На цьому становищі не тішився він ніколи симпатіями українського населення.

Можливість його кандидатури підкреслюють м. і. такі факти, як оцей, що саме він (а не арх. Олексій, як звичайно) їздив у минулому році з митрополитом до Румунії, недавно вславився організацією першого окремого приходу для православних поляків, а підчас останньої сесії парляменту польські опоненти наших послів висували його як звеличника польонізації.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 14 (2) серпня 1888.

ПОДОБАЛИСЯ СТАТТІ.

В першій новинці читаємо: „Світла ц. к. державна прокураторія так собі подобала вступні статті з двох попередніх чисел нашого часопису, а саме вступну статтю з суботнішнього числа під наголовком „Політика бічних доріг" і з понеділкового числа п. н. „Девять літ ери гр. Таффого", — що забрала їх виключно тільки для свого ужитку, побоюючись, щоби читачі не прогнівались на нас за такі статті та не перестали читати нашого часопису. Внаслідок цього ми мусіли видати нині подвійне число, а за недобровільну перерву перепрошуємо наших Вп. читачів, гріхи-ж наші нехай впадуть на нас і на — ц.к. прокураторію".

„ГОЛОВНА ПІДПОРА ВОЄННОЇ ПАРТІЇ".

„Велику сензацію не тільки в Берліні, але й у цілій Німеччині та поза її границями викликав факт, що ген. Мольтке дістав димісію зі становища коменданта генерального штабу, хоч сам про те просив, покликуючись на глибоку старість і стан здоровля. Цісар іменував його предсідником комісії для краєвої оборони. Наслідником Мольткого є ген. Вальдерзе, людина, яку уважають за головну підпору воєнної партії. Він вже кілька раз вів боротьбу з кн. Бісмарком за рішучий виступ. Вальдерзе у Відні „persona gratissima".

ВАТИКАН І НІМЕЧЧИНА.

Рим, 11. серпня. Папа наказав церковним достойникам підготовитись до найбільш торжественного принятя цісаря Вільгельма, наби він у половині жовтня захотів заїхати до Ватикану.

Чи читач „Діла" коньче мусить бути... „гайдамакою"?

До історії неторійних випадків нищення або недоручування української преси, зокрема нашого щоденника на Волині, Холмщині й Підляшші прибув ще один факт.

Оце повідомляють нас, що наш передплатник **о. Гавриїл Коробчук,** православний парох в с. Бонча, красноставського повіту, на Холмщині, дістав з почтового уряду в Краснічині за останній місяць **лише 2 числа „Діла" з дописко ю почтового урядовця на адресі: „гайдамака"!**

О. Коробчук — старший душпастир, парох найдалі на захід висуненого православного приходу, відомий як чесна, вартісна, спокійна людина і свідомий українець.

Від коли — цікаво було би знати — державні службовики з почти і яке право мають вести „політичну" картотеку клієнтів почти та вписувати на їх адресу епітети на їх власних, оплачених готівкою почтових переказах.

У почтовому музею у Варшаві можна бачити листи, адресовані... поезією.

Історія комунікацій знає теж випадки, що закохані почтовці писали любовні поезії на чужих посилках.

Але випадки, що ми їх навели, без прецедензу.

Може тією справою заінтересувався б п. міністер Калінський?

—o—

Засідання Найвищої Ради СССР

НА КРЕМЛІ.

ТАСС повідомляє: В середу 10. ц. м. відбулася на Кремлі у присутности Молотова, Калініна, Кагановича, Ворошилова і Хрущова друга сесія найвищої ради СССР. Денний порядок передбачує ухвалення буджету на 1939. р. Ця сесія має одночасно полагодити багато формальних справ, напр. узгіднити законодавство СССР з законодавствами поодиноких союзних і автономних республик, ратифікувати багато міжнародніх договорів та затвердити декрети, видані в перерві між першою і другою сесією найвищої ради СССР.

У звязку з цим засіданням „Правда" запевняє, що господарське, політичне і військове положення СССР дуже добре. Згадуючи про 106-міліярдовий буджет, „Правда" підкреслює, що „значну частину цього буджету призначено на оборонні цілі".

Найвища рада СССР приняла буджет та всі інші проєкти і скінчила своє засідання по 9-ох хвилинах.

АКЦІЯ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ ПРОТИ ЧАНКАЙШЕКА.

Китайський амбасадор у Москві відвідав ком. Літвінова жалуючись на поведінку китайських відділів, що є під впливами комуністичної партії Китаю і совітських чинників, що вважають ці відділи передовою сторожею майбутньої китайської революційної армії. Комуністичні відділи, що є у провінціях Квантун і Кіянсі, страшенне грабують місцеве населення, нищать його майно і ведуть акцію проти Чанкайшека. Китайська влада ствердила, що згадані відділи дістають безпосередньо вказівки з Москви і тому китайський амбасадор звернувся до Літвінова за виясненням. Літвінов відповів, що нічого не знає про істнування подібних китайських відділів, большевицький уряд не видавав ніяких вказівок і тому в цій справі слід шукати руки троцькістів або агентів ворожої розвідки.

Італійсько-німецький летунський договір.

У звязку з приїздом маршала Бальбо до Берліна підкреслюють, що італійський гість, який тепер виконує уряд губернатора Лівії, не відвідав досі шефа німецького інституту для кольоніяльних справ ген. фон Епа, лиш конферує виключно з ген. Герінгом. На цій підставі здогадуються, що темою розмов є виключно летунські справи, та що внаслідок розмов буде летунська умова між обома державами.

Підкреслюють ще, що Бальбо був давніше великим прихильником Франції та італійсько-французького порозуміння. Теперішний приїзд Бальба до Берліна доказує, що французько-італійське порозуміння тепер дальше, як колинебудь іноді.

НІМЕЧЧИНА И ІТАЛІЯ БУДЕ НЕПЕРЕМОЖНА.

Підчас розмови марш. Бальбо із Герінгом, яка відбулася на прийнятті в Герінга, ген. Бальбо у відповідь на тост Герінга відповів між іншим таке:

„Німеччина й Італія будуть непереможні, якщо під кермою Мусолінія та Гітлера вестимуть спільну політику.

Новий наступ національних частин

В ЕСТРАМАДУРІ.

З Мадриду повідомляють, що війська ген. Франко почали вчора новий наступ на фронті Естрамадури в напрямі Альмадену.

Це невичайно важний відтинок з точки погляду загальної ситуації червоних. Наступ відбувається у важкім гірськім терені.

Нац. комунікат подає, що на відтинку ріки Ебро нац. війська зайняли багато важних становищ. На відтинку Естрамадури повстанці йдуть уперед в поясі між ріками Хархаліха і Гвадіяна. Всі ворожі протинаступи відбиті. **Нац. частини зайняли Казаз де дом Педро.**

НЕВДАТНІ НАСТУПИ ЧЕРВОНИХ.

Наступи червоних на війська ген. Франка при усті рік Сегре, Нохуера й Робахарцана закінчилися невдачею. Араґонські частини розбили третю кріcову бриґаду.

СТРАШНА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА НА МАДЯРЩИНІ.

Мадярська телєґрафічна аґенція повідомляє: Підчас повороту прогульки до Будапешту над мадярською пуштою дійшло до катастрофи мадярського літака з невідомих причин над пероном у Дебреччині. В катастрофі загинуло 9-ох мадярських журналістів і трьох членів залоги. Летунська катастрофа викликала велике пригноблення в журналістичних колах. Літаком мадярського т-ва летунської комунікації вилетіло 9 журналістів на летунський рейд, що відбувається тепер на Мадярщині. В цьому рейді бере участь 30 туристичних літаків аероклюбів з Мадярщини, Польщі, Франції, Англії, Німеччини, Італії, Голяндії, Бельгії, Чехословаччини і Туреччини. Рейд закінчився щасливо. Учасники рейду, журналісти і запрошені гості відбували вчора традиційну прогульку до пушти Гортобадь. До катастрофи дійшло кілька кільометрів від Дебречина.

—o—

ПАЛЕСТИНА АРАБСЬКИМ КРАЄМ.

Емір Трансйорданії Абдулляг заявив кореспондентові „Джугуріет", що Палестина є чисто арабським краєм і що араби не згодяться на поділ цього краю. Єдиним виходом зі ситуації булоб лишити Палестину ще на 10 років під англійським мандатом. Жидівську іміґрацію слід обмежити до визначеної полоси. Жиди користалиб з прав меншин і булиб репрезентовані розмірно в адміністрації краю.

—o—

ВИБУХ БОМБИ В ЄРУСАЛИМІ.

В середу вечором вибухла в Єрусалимі бомба недалеко яфської брами. Жертв у людях не було. В Яфі поліція стріляла до юрби арабів, які заняли грізну поставу по бомбовім замаху на жидівський автобус.

—o—

НАРАДА МЕКДОНАЛЬДА З ЧЕМБЕРЛЕНОМ.

По повороті до Льондону мін. Мекдональд відбув нараду з прем. Чемберленом у справі положення в Палестині.

—o—

НІМЕЧЧИНА БУДУЄ З ПОСПІХОМ ТВЕРДИНІ.

„Парі Суар" друкує сензаційний звіт свого кореспондента, який подав опис велитенських німецьких фортифікаційних праць здовж кордону з Францією і Бельгією. Кореспондент описує докладно німецькі фортифікаційні лінії, над якими працює тепер понад 300 тисяч робітників-спеціялістів. Таких ліній є кілька. Одна з них називається лінія Зіґфріда, друга Гінденбурґа. Ці вістки потверджують інші французькі часописи. „Ле Жур" пише, що будова смуги фортифікацій може бути одною з найважніших подій у військовій ділянці від часу миру, бо в теперішніх умовинах не може вже бути мови про наступ на Німеччину французької армії, що мусіла би здобути пять ліній фортифікацій. Тому треба буде змінити зовсім воєнну тактику.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Іван Климко, Львів, 5 зол., Лікуванці пансіону „Надія" в Черчі, 6.30 зол., з Шешор: Олена Липинська 1 зол., д-р Денис Лукіянович 1 зол., О. і Г. Волки 5 зол., Ір. Ясінчук 1 зол., Назар Ясінчук 0.50 зол., М. Воробець, Левандівка, 1 зол., Н. К., 1 зол.

—o—

НОВИНКИ.

— **З нинішнім числом „Діла"** (176) висилаємо своїм точним Передплатникам як черговий — **за місяць липень** — повістевий, премійний додаток І. том повісти Бальзака: **„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ".** — Хто не прислав ще 25 сотиків на порто цієї книжки, нехай їх долучить до найближчої передплати. **Реклямації щодо цієї книжки Адміністрація „Діла" бере під увагу тільки до 14 днів.**

— **Новий закон про лікарську практику.** Від 10. серпня ц. р. обов'язує новий закон про виконування лікарської практики. На основі нового закону право постійного виконування лікарської практики мають особи, які: 1) є громадянами Польщі, 2) мають лікарський дипльом, виданий або признаний одним з університетів Польщі, 3) відбули одноразову практику у шпиталі по одержанні лікарського дипльому, 4) два роки мешкали і відбували лікарську практику в сільських волостях або містах, що числять нижче 5 тисяч мешканців або пять років відбували військову службу в характері військового лікаря або бодай пять років займали становище та віддавалися теоретичним і практичним студіям на одній з клінік, чи в державнім заведенні гігієни, чи в шпиталях, поручених міністром суспільної опіки, 5) є вписані на лісту членів Лікарської Палати. Новий закон не торкається лікарів, вписаних на лісту членів Лікарської Палати перед 1. квітня 1939 р.

— **Ловлять діти до польської школи.** При вул. Понінського ч. 6 мешкає наш маляр Михайло Ільків з родиною, який при кінці шкільного року записав свого синка Ярослава до народньої школи „Рідної Школи" при вул. Супінського ч. 21. Перед кількома днями прийшов до помешкання п. Ількова якийсь „панок" кажучи, що є возьним з польської школи при вул. Кадецькій і почав переконувати жінку п. Ількова, щоб підписалась, що не буде посилати своєї дитини до школи „Р. Ш.", бо мовляв ця школа буде зліквідована вже з початком нового шкільного року і всі діти мусять перейти до польської школи при вул. Кадецькій. На доказ показав довгий спис ріжних наших людей, що мовляв вже підписали добровільно, що не будуть посилати своїх дітей до школи „Р. Ш.", лише до польської школи. Вимантивши таким підступним способом підпис жінки, „панок" заявив при відході: „Тераз я пані повем, на цо бил тен подпіс. Бендзеце тераз посилаць юж дзеці там, гдзе ми хцемы. Бендзеце таньчиць так, як ми вам загремы. Ви естесьце у нас, а не ми у вас" і т. п. теревені. Наші громадяни повинні викидати таких вліяливців за двері, якщо будуть далі ходити по хатах і виманчувати підписи. Якщо дійсно згаданий „панок" вимантив від когось підписи, батьки таких дітей повинні зголосити це Головній Управі „Рідної Школи" і посилати далі своїх дітей до шкіл „Рідної Школи". Це буде гідна відповідь на зазіхання всіх „ревіндикаторів", які почали ловити наших найменших навіть у Львові. Збільшена фреквенція дітей в усіх школах „Р. Ш." виявить всім „ревіндикаторам", що в Галичині на „ревіндикаційнім" конику далеко не заїдуть.

— **Найближчі українські авдиції зі Львова.** Львівська радіостація, що як відомо передає кожного тижня в середу українську радіогазетку в год. 14. та концерт з українських кружків після неї, передаватиме в цьому місяці ще кілька українських авдицій. Це буде літературна гутірка др. Марти Деркач „Шляхи творчости Лесі Українки" в пятницю 12. цм. в год. 17.45—17.55 та тогож дня, в год. 21.00—21.10 господарська гутірка інж. Романа Голода „Годівля овець'" далі етнографічна гутірка ред. Романа Пашківського у вівторок 16. цм. (год. 21.00—21.10) про „Народній празник Маковія", опісля рецитації поезій сучасних українських поетів у польському перекладі в виконанні Льонгіна Германа 24. цм. в год. 14.25—14.35 і нарешті гутірка „Жінка в Совітах", яку перед мікрофоном виголосить дня 26. цм. в год. 17.45—17.55 др. Харитя Кононенко.

— **Залізничі знижки в осінньому сезоні.** Міністерство комунікації признало у звязку з акцією поширення сезону у краєвих живцях, індивідуальні 66-процентові залізничі знижки до 34-ох місцевостей на осінній сезон. Цей сезон почнеться 1-го вересня і буде тревати до кінця жовтня.

— **Прогулька до Ворохти.** Делегатура ліги для підмоги туристиці організує в суботу 13. ц. м. дводенну прогульку популярним поїздом зі Львова до Ворохти. Відїзд зі Львова 13. серпня ц. р. в год. 16.15. Відїзд з Ворохти 14. серпня в год. 18.53. Коштн переїзду в обі сторони 9.70 зол. Контрольні карти можна купити в білетовій касі залізничої дирекції при вул. Красіцьких 5 та в бюрах подорожі.

— **Пошесть черевного тифу в Надвірній.** У Надвірній появився черевний тиф. У коваля Візниці захворіло три особи; дві з них померли до тижня.

— **Виселили українську лікарку.** Здолбунівське староство виселило на основі розпорядку про кордони держави з прикордонної смуги на Волині п-ю д-ра Ірину Прісневську, відому українську лікарку і діячку „Союзу Українок" у Рівному.

— **Арештування.** В середу 10. ц. м. коло год. 1.35 пополудні поліцай з Журавна арештував на вулиці біля Українбанку інструктора Х. В. М. з Журавна Михайла Мудрого. Арештованого відвів до станиці поліції в Журавні.

— **100 зол. гривни на провідника табору „Орлів".** У станиславівському старостві відбулася розправа проти ред. Романа Данилевича, провідника табору „Орлів" у Боднарові. Його притягнуло староство до відповідальности на основі доносу поліції під закидом нарушення публичного ладу через улаштування публичних імпрез та зорганізування нелєгального походу членів табору, які перейшли селом до церкви. Староство покарало Р. Данилевича гривною 100 зол.

—**Бандитські напади польських парубків.** Чисто польське село Чішки коло Львова відоме зі своєї „побожности і чесности", чим чванниться в книжці-історії свого села п. н. „Чишкі коло Львова", що появилася друком з нагоди 500-их роковин істнування чішецької парохії. Одначе факти зі щоденного життя говорять зовсім що іншого. Ось в суботу вечором 6. ц. м. вертався з Винник ковальський челядник 20-літний Евген Голод з Глухович. За селом Чішками загороднло йому дорогу трьох невідомих йому з Чішок напасників, але завдяки своїй гідній поставі і зручности вийшов з цієї ситуації неушкоджений, лише удар ножа одного з цих „побожних" напасників розпоров йому блюзу і сорочку. Заохочені тим своїм подвигом чішецькі напасники прийшли на другий день, себто в неділю 7. ц. м. до Глухович на весілля вже коло 12 узброєних напасників з револьверами, втинжками і ножами та почали показувати свою силу. На щастя дістали добру віддправу від гаїаських хлопців і мусіли втїкати з Глухович як не пишні. Хто знає чим булаб ця їх „ескапада" скінчилась, якби не поліцай, який відзів їх до Чішок. Оттака в них чесність і побожність, а заразом і відвага. — **Глухівський.**

— **Хто виграв на льотерії?** У нинішнім тягненні класової льотерії впали м. ін. такі більші виграи: 25.000 зол. на ч. 36535. 15.000 зол. на ч. 74837 104509 153741. 10.000 зол. на ч. 21482 69263 111104 132045. 5.000 зол. на ч. 156072. 2.000 зол. на ч. 23609 26695 36613 69121 77604 155600. 500 зол. на ч. 10526 11354 21353 37816 87015 105939 121050 139760.

— **Мати знайшла вкрадену дитину.** В часі торгу у Сморжу біля Сколього Катерина Головчанська з Лавочного, проходячи через табор циганів, пізнала на руках в одної циганки свою дволітню дитинку, що пропала перед трьома місяцями. Головчанська закликала „Анно" і дитина розплакалася на руках циганки. Циганка твердить, що це її дитина, але Головчанська заявила, що це напевно її донечка. Поліція забрала дівчинку до громадського захисту у Сморжу аж доки не вияснить справи.

— **Кепура має донечку.** Польська преса пише, що жінка І. Кепури Марта Егерт привела на світ доньку. Перед кільк. місяцями Кепура заперечував вістку, начеб його жінка була у відмінному стані, побоюючись за популярність славної співачки, яка їхала саме тоді за океан.

— **Львівська хроніка.** До бюра окружного „Звйонзку кулек рольнічих" при вул. Хорущини ч. 12. дісталося в ночі зі середи на четвер трьох невідомих злодіїв, які розбили касу і забрали 1.500 зол. Злодії підождали в пивниці аж до рана і щойно по отворенні брами в 5-ій год. вранці вийшли з криївки. За ними вибіг сторож, але злодії встигли втікти. — В ночі зі середи на четвер поліція уладила облаву в парку Костюшки і притримала 32 проститутки, які напастували прохожих. — На перехрестю вул. Коперника і Словацького ударився самохід з трамваєм ч. 4. — При вул. Фоша помер нагло 66-літній Владислав Франц (Земяловського ч. 1). — При вул. Рапапорта невідомі ножівники пробили Антона Гарлінського.

— **Гемороїди.** Визначні хірурги стверджують, що перед і по операції давали пацієнтам природну гірку воду **„Францішка Йосифа"** з найкращим успіхом.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ **надсилати**

тільки

на конто ПКО. Львів ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

—o—

З театру.

Великий Театр: „ШОСТИЙ ПОВЕРХ", пєса в трьох діях (9-ох відслонах) Альфреда Жері, переклад И. Бродського та И. Вальдена. Гостинний виступ варшавського театру „Атеней" Ст. Ярача.

Картина життя мешканців шостого поверху паризької каменици з усіми клопотами, журбами, радощами і смутками її мешканців — це зміст нової пєси. Акція пєси обмежена ввесь час до мешканців двох невеличких мансардових кімнат, але й дієвими особами є всі мешканці шостого поверху, бо інформаційна агенція, себто язики цікавих жінок-цокотух — знаменито наладнана. Перед їхніми очима і вухами не скриється нічого, навіть найінтимніші переживання нещасливої дівчини-каліки, яку зводить „залізний" студент права Жоваль. Цей донжуан використовує всі нагоди. А що йому замало „одаліски" і дівчини-каліки — то під його дверима, а згодом і в нього зявляється таємна „сіра дама", за якою слідкують всі жінки з 6-го поверху включно до господині. А тому кожна особа пєси це прецікавий тип, якого ролю нелегко відтворити. Першорядні артисти театру „Атенеум" створюють креації на високому мистецькому рівні і разом дають справжній артистичний бенкет. Режисерія Ст. Пежанівська продумана до найменших подробиць. Публики — як на огірковий сезон — дуже багато.

м. х.

Спорт.

УКРАЇНА—ГАРБАРНЯ.

В понеділок, 15. ц. м. в 17. год. (5 поп.) на гриші Чорних стрінеться дружина України з цьогорічним мистцем сильної краківської округи Гарбарнею. Ця перша стрічa обох дружин викликала серед прихильників копаного мяча велике зацікавлення, бо Гарбарня — це недавній віце-мистець Державної Ліги й крім Краковії та Висли найліпша краківська дружина й тепер один з найповажніщих кандидатів до Д. Ліги. По знеохочній деградації з Ліги Гарбарня зреорганізувала склад дружини і представляє тепер собою гіданого противника. Самі висліди змагань за вхід до Ліги найкраще говорять про вартість цієї дружини, а саме перемога над Чорними 5:1, Реверою 7:1 і Домбом 4:2. Україна, по довшім відпочинку знову взялася солідно до трепінгів і поодинокі змагуни вже тепер виказують повну форму. Вірнмо, що Україна своїм знанням, волею та амбіцією продовжить гарно започатковану серію перемог над „заграничними" дружинами (Домб і Будафок) і доказе, що якби була здобула мистецтво Окружної Ліги, то гідно булаб репрезентувала український спорт у фінальних змаганнях. Як довідуємося Гарбарня виступить у своїм репрезентаційнім складі з Вільчкевичом, Пазурком, Піонтком, Лесиком, Полюсом і Якубіком на чолі. Склад України подамо у чергових числах.

ЗОРЯ—ЗОЖА (Винники).

Товариська стріча обох дружин відбудеться в неділю, 14. ц. м. у Винниках на гриші Зожі. Початок стрічі в год. 4.30 пополудні.

Листування Редакції.

П. Василь Ц. у Наранові: Не хочемо встрявати взагалі в шляхетку на цю тему. Тому ми не приймали статтей з атаками на даяу організацію і не вважаємо за потрібне справу якоюнебудь обороною розмазувати. Прошу зрозуміти ці наші мотиви.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 12. 8. год. 8 веч. „Люди на кризі".

Субота 13. 8. год. 8 веч. „Втішаймось життям".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечірний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДЕЛЯТИН:
12. 8. Мазепа.

НАДВІРНА:
13. 8. Пісни Бескиду.
17. 8. Чесна Сусанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КУТИ:
12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орлеяя.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Пятниця, 12. 8. одна вистава в год. 8.30 вечером.

Субота, 13. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Неділя, 14. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Елі Кантором.

АТЛЯНТИК: „У пастці", „Джентельмен вірить жінці".

БАЛТИК: „Саратога", „Народжені зірки".

ВАНДА: „Пан з мільонами".

ГРАЖИНА: „Пікова дама" на осн. Пушкіна", „Побралися зовчасно".

ЕВРОПА: „Химерна експедієнтка" з Даніелею Даріє.

КАСІНО: „Невидане подружжя".

КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", Королівські дні в Парижі".

МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру".

МЕТРО: „Дорога до Ріо" та „Нестерпна дівчина".

МІРАЖ: „Благословенна земля".

МУЗА: „Перегони".

ПАЛЯС: „Простушник".

ПАКС: вечірнє.

РАЙ: „Панна Петрусь", „Тоні з Відня".

РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.

РОКСІ: „Авдієнція в Папи" з Мартою Егерт.

СВІТ: „Корабель невільників" та „Мистці глупоти Фляп і Фляп".

СТИЛЕВЕ: „Дівчина шукає кохання" та ревія.

ТОН: „Король бурлески", „Борнео".

УТІХА: „Рамона" та ревія.

ХІМЕРА: „Хлопці в Тиролю".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Атени".

[illegible] ТІЛОН „Святовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кам і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 12. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика у вик. сіль. орх., 8.00 Добраніодень найменодшим, оповідання, пісеньки, мельодії, 12.03 Полудневa авдиція, 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Крилати сопелтичарка, авд. для молодших дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Калейдоскоп, розр. концерт: сопран, тенор, форт., кларнет, органи Вірліцера, муз. конферансієрка, 16.45 Кашубська Швайцарія, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя музика, **17.45 Шляхи творчости Лесі Українки, в українській мові виг. д-р Марія Дернач**, 17.55 21.45 Спортові вістки, 18.00 Цікаве з природи та техніки, 18.10 Форт. ресіталь, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Арії в вик. Цезара Ковальського (барит.) у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Родинна льокса, розр. концерт, орх., вок. солісти, актори, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Концерт муж. хору, у супр. форт., 21.55 Симфон. концерт. 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика (Варшава II).

Субота, 13. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, легідна авдиція, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Концерт бажань, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Бурштини" кашубська казка, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Весели мануеці, розр. концерт, баритон форт. дует трубка, кларнет, 16.45 Підсудський про польські орієнтації підчас війни, 17.00 Вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ритм, гутірка, музика, 17.55 Гальо! 18.00 Наша програма, 18.10 Із фр. муз., 18.45 Поділля, поетична чвертьгодинка, 19.00 Арії та пісні у вик. Ольги Ольгіни, сопран, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 З піснею і танком по центр. пром. окрузі, муз. опд., 20.00 Золотий найлюсський вік, авд. для дітей; Поляки у Бразилії, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Для села: Нар. капела, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II.).

Неділя, 14. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Газетка, концерт, гармоніїка, цимбали, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Справа обеспечень на селі, **8.50 Які користи дає засів одноцілого збіжа, в українській мові виг. інж. М. Девосир**, 9.05 Органи Вірліцера, пл., 9.15 Трансмісія з Трок, 11.45 Фільм. огляд, 12.03 Концерт із участю В. Лящовської, пл., 13.00 Любовна недоля Асиика, 13.15 Танк. музика, орх., пісеньки, сзр., форт., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Пісенька в житті та праці, гутірка для сіль. молоді, „Палосинік Карапета" Ф. Гетця, Сільська капела, із побуту у хл. школі, 16.30 „Гваят, що діється" ком. Ол. Фредра, 17.10 Сюр. ресіталь Е. Уміньської в супр. форт., 17.35 Звук. тижневик, 18.00 Розр. концерт, орх., сопр., барит., револерси, скрипка, саксофон, у перерві коло год. 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львів сьо варта: У рожевому вел. перемоги, 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Та йоґі, вес. авд., 21.40 Фрагм. метчу Польща-Югославія, 22.10 „Каналерія Рустікана" фрагм. з оп. Масканія, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл.

Неділя 14. 8. год. 4. попол. „Втішаймось життям". Год. 8. веч. „Шестий поверх".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 12. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 19.00 20.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 22.45 Циг. музика, 13.30 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.00 Танк. музика, 20.20 21.00 Концерт орх. і сол. (оперетькова музика), 21.50 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 13.15 Легка музика, 16.00 Орх. концерт, форт., 18.50 19.00 Концерт сол. (альт і віол.), 21.10 Вечір пісні з Карінтії, 22.30 23.00 Концерт орх., тенор, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса, КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Дурний кунів патент" леса, Шарпські нар. пісні, Село та город, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, ОСЛЬО 20.45 21.00 22.00 „Моя сестра та я" оп. Бенацького, ПРАГА 16.15 17.00 Орх. концерт, 18.20 Танк. музика, 20.55 21.00 „Служба Божа" Яначека за орх., хор і сол. голоси, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із камер. консерваторії у Фонтенебльо, РИМ 17.15 Давня іт. музика, 21.00 22.00 „А те волію торнар" оп. Раццата, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

Субота, 13. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Вес. муз. авд., 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.00, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.30, 20.45, 21.00 Циг. муз., 18.35, 19.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 Концерт симф. орх., 14.10 Оперові й оперетькові мельодії, 15.30 Для дітей, 16.00 Веселе муз. пополудне, 19.00 Весела карпатська авд., 20.10, 21.00 Веселий альпейський вечір, 22.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Закарпаття, „Америка в Чехословаччині" репортаж, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Розр. концерт, 22.10 Концерт інстр. дуету, МІНХЕН 16.00, 18.00 19.00, 20.00, 21.00 „Валькірія" оп. Вагнера, ПРАГА 16.10, 18.20 Сальон. музика, орх., сол., 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.30, 21.00 „Експрес до Ніци" оп. Вайса, РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.30, Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Спів, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія 21.40, 22.00 Розр. концерт, СОФІЯ 17.00 Камер. музика, 18.00 Легка музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Неділя, 14. серпня 1938.

БЕРЛІН 15.00 16.00 22.30 Музика, БУДАПЕШТ 15.45 Орх., 17.00 Нар. пісні з супр. орх., 21.00 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Сучасна форт. музика, 13.00 Літній концерт, 15.30 Камер. музика, 17.00 18.00 Зальцб. фестіваль, 18.50 19.00 Сільська музика у вик. сол., 20.10 21.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Травом. з Межиказборця: Краса межиказб. країни, Народні пісні, мамл. орх., Песоміям, поезія, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. вістина, 21.00 22.00 Комедія, ПРАГА 12.25 Орх., 15.30 Легка музика, 17.00 Популярний концерт, 18.30 Концерт військ. орх., 20.50 21.00 „Ракош-Ракочій" балет Яначека, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сцена, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 23.00 „Трубадур" оп. Верді, РИМ 17.15 18.00 Іт.-нім. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Петро Ібетсон" оп. Дж. Тейльора, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, мецосопран, 20.55 21.00 Фрагменти з оперет.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

Радіокутик.

КОНФЛІКТ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ З РАДІЄМ.

Конфлікт щоденної французької преси з радіом, про що ми вже писали, до свого часу ще не повністю вияснений. До старих непорозумінь дійшли нові обвини. Річ у тому, що в деяких краях починає розповсюджуватись нова конкуренткa газет „радіогазета", яка на оборотній ленті паперу друкує відомости, надсилані певними станціями. Французька преса в новому спарації добачує для себе грізного конкурента і наперед старається забезпечитись проти нього при помочі спеціяльної устави. Слід зазначити, що „радіогазета" особливо швидко розвивається в Сполучених Державах Америки та в Англії.

ЯК ЗАРОБЛЯЮТЬ ФРАНЦУСЬКІ РАДІОАРТИСТИ?

Американська преса подає, що популярний у Франції радіовий комік Сен-Ґраніс за свої щоденні виступи перед мікрофоном одержує 800 долярів місячно. Тепер найліпше заробляючим французьким артистом є М. Шевальє, який однак не любить мікрофону. В осени цього року Шевальє заанґажовано до рекляменових авдицій, за що Радіо-Сіте платитиме йому 700 долярів місячно. Американська преса вважає, що ці платні є дуже низькі.

ОПЛАТИ ЗА САМОХОДОВІ ПРИЙМАЧІ.

Товариство ББЦ запровадувало осягнення додаткового приходу в сумі 100.000 фунтів річно. Цю суму замірює зовою осягнути при помочі окремої оплати приймачів збудованих в самоходи. При дотепер обовязуючих ставках — 10-шилінгова річна оплата обіймала всілякого роду радіоприймачі, які належали до одної особи.

НОВА РАДІОПОЛІТИКА В ІТАЛІЇ.

Товариство ЕІАР розпочало тепер будову великої кількости малих радіовисилень у всіх важнішних містах Італії. Ці нові радіовисильні матимуть силу тільки 0,2 кв. і будуються з ціею метою, щоби дати можність незаможним масам населення провінцій слухати радія при помочі найдешевших приймачів. По зреалізуванні нового програму в Італії буде всього при кінці 1939 року 48 радіостанцій, числячи в тому і Триполіс та Адіс-Абебу. Коло 25 з загального числа буде районовими висильнями, кожна більша група буде мати, що дві або три рівнорядні програми на додаткових станціях.

Товариство ЕІАР має тепер 882.500 абонентів і надіється ще в кінці сего року осягнути цілий мілїон.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте голоошення до „Діла".

БІРЖА.

Львів 11 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги бельг. 90·10 89·63 Доляри американські 5·30·50, 5·28·50 Доляри канад. 5·29·05—5·26·50. Фльорени голл. 148·74—148·48, Франки фр. 14·52—14·42, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти анга. 25·93—25·77, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·05 Кор. дан. 115·70—114·85 Кор. норв 130·23—129·25 Корони шв. 133·69—132·70 Ліри стал. 23·05—22·95, Марки фінлян. 11·45—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Пезо Аргент. 25·10—24·85 Марки нім. срібні 99·00 — 96·00

Акції.

Банк Польський 127·00 Цукор, 39·50, Вугель 35·50, Лільпоп 95·50. Модзєєв. 16·75, Островець 71·00, Старакомичі, 42·25, Габербуш 35·25

Папери.

4 % пл. проц. внутр. 67·00, 67.1 % 3 пов. 1 ем. 83·50, серія неност. 3 пов. 2 ем. 82·50 серія неност. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·65 4 конверс. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 11. серпня 1938.

1 кг. масла десер. екстра без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. екстра в опак. 3·11 зол.
Молоко 15—17 сот.
Яйця (копа) 3·70 зол.

Тенденція здержана на масло, на молоко зниження, на яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

Жертви вложені в Адміністрації „Діла": **на Рідну Школу зол. 2.50 Клим Шамковський, Ланьцут; на будову церкви СС. Василіянок зол. 10. м-р Роман Шопа, Бидгощ.**

КУПНО — ПРОДАЖ

РОВЕРИ „WELTREKORD", „WELTADLER тільки „**PHONOREX**", Городецька 38, тел. 262-45. 1618 5-6

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім критий бляхою, стодола зі стайнею, все поле біля дому. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Коломийський повіт". 4—4

ПРОДАМ машину до різання паперу „Krausego", 90 цм. Зголошення: Вірменська, Костюшка 2. „Krause" 1—1

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи — емалія 65.—, алюмінієм 90.—, з мішками, заліжком і т. д. РЕНТІЙНЕР, Лєґіонів 37. 1645 2-6

СІДЛОВІ англійські мила, свіжий транспорт — БАЛІХЕВИЧ — сідлар, Львів, Шайнохи 2. 1666 1-10

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МОЛОДА, симпатична, багата жінка, по розводі з чужини, пізнає інтелігентного пана, на становищі, 42—50. Ціль по порозумінню. Зголошення до „Діла" під „Туга". 1664 1-1

МЕШКАННЯ

КОМФОРТОВОГО покою з кухнею від 1. X. шукає емеритка. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Солідна". 1658 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15; купно, продаж, винаєм і т. п. зол. 0.10; шукаючі праці зол. 0.05. Слова товетні друком подвійно.
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 177 (15.008). Львів, субота 13. серпня 193[illegible] Cena poszczuna gr.tówką. Рік [illegible]

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чому Москва пішла на уступки Японії?

МОСКВА, АТЕ. Політичний комісар червоної армії Мехліс скінчив слідство у звязку з численними дезерціями совітських вояків і старшин підчас перших боїв з японськими військами під Чанкуфен. Слідство виявило кількадесять випадків дезерції зі зброєю в руках до японців. Спеціяльний воєнний трибунал у Хабаровську розглядає тепер кілька таких справ. На лаві підсудних засіли совітські старшини і вояки за те, що не виконали наказів підчас боїв за Чанкуфен. Московські політичні кола запевняють, що вістки про дезерцію та упадок боєвого духа між вояками та командантами червоної армії на Далекому Сході викликали депресію на Кремлі. Тому то ком. Літвінов пішов на далекі уступки і дійшло до перемиря.

Кореспондент берлінського щоденника „Ангріф" на Далекому Сході повідомляє з Юкі, (місто в Кореї) про свою розмову з кількома совітськими вояками, які склали зброю і перейшли до японського війська. Большевицькі вояки, озброєні найновішою зброєю, погано відживлені та умундуровані. Ручні ґранати не мали капслів тому, що їх совітська команда з остраху, щоб вояки не звернули зброї проти своїх старшин, давала щойно в остан. хвилині перед наступом. Большевицькі вояки знеохочені і багато з них думає лише про втечу.

УМОВИНИ ПЕРЕМИРЯ. — ПЕРША СТРІЧА ПРЕДСТАВНИКІВ СОВІТСЬКОЇ ТА ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ.

В четвер в год. 20-ій (місцевий час) стрінулися на совітсько-манджурському кордоні під Чанкуфен представники обох армій: японський полковник Чо і шеф штабу Далекого Сходу совітський ґенерал Шутерн. Вони заключили таке порозуміння:

1) Обі сторони припиняють військову акцію і затримаються на своїх становищах. 2) Тіла своїх вбитих вояків перед окопами забере кожна сторона. 3) Позиції, що їх займали обі армії, будуть устійнені і затверджені вполудне 13. ц. м. 4) Порозуміння у згаданих справах спишуть на письмі, а дотичними документами обміняються обі сторони.

ОБІ АРМІЇ ЗАЛИШАЮТЬСЯ НА СВОЇХ СТАНОВИЩАХ.

Райтер повідомляє з Юкі:

Підписане нині рано військове порозуміння про перемиря постановляє, що обі армії залишаються на становищах, які займали у хвилині перемиря.

ГОРБИ ЧАНКУФЕН У РУКАХ ЯПОНЦІВ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив одному з закордонних кореспондентів, що амб. Шіґемітсу обговорив з Літвіновом низку справ у звязку з положенням на кордоні. Не виключене, що порушили теж справу договору про ненапад, але нема дотепер потвердження. Справа мішаної комісії буде незадовго поладнана. Вкінці представник міністерства заявив, що до 9. ц. м. японці мали 300 вбитих і 600 ранених. Горби Чанкуфен є далі в руках японців так, як були раніше.

СТРАТЕҐІЧНЕ ЗНАЧІННЯ.

Як відомо, горби Чанкуфен є найважнішою стратеґічною точкою в цілому районі, де сходяться кордони Кореї, Манджу-ко і СССР. Горби Чанкуфен панують над японською залізницею Юкі-Тюмен, що йде здовж кордону. З цих горбів видно мов на долоні порт Рашін, що є японською твердинею на Кореї. З другого боку з цих горбів видно совітську морську базу в заливі Посієт. Ось чому кожна сторона намагалася втримати ці горби за всяку ціну у своїх руках.

ПРОТЕСТ ТУРЕЧЧИНИ ПРОТИ НАРАДИ ЯПОНСЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ.

Турецький міністр закордонних справ склав протест японському амбасадорові в Туреччині проти конференції японських дипльоматів, що відбулась у Стамбулі. Протест мотивував тим, що Туреччина не може згодитися на їзди, що можуть бути звернені проти якоїнебудь держави, в даному випадку проти СССР, з яким Туреччина вдержує приязні взаємини.

Турецька преса пише, що в цій нараді брав участь: японський амбасадор у Туреччині, японські посли: в Румунії і в Єгипті, японські консулі: в Александрії і Бейруті, радник японської амбасади в Москві, секретар японського посольства в Афганістані та один з членів японського посольства в Тегерані.

СТРАТИ ОБОХ СТОРІН У КОРЕЇ.

На підставі японських обчислень страти по обох сторонах підчас боїв під Чанкуфеном були такі: совітські частини стратили до 11. ц. м. більше як 3000 вояків. Японці втратили до дня 9. ц. м. 300 вбитих і 600 ранених.

Негайно після закінчення боїв японські вояки застромили на своїх окопах японські національні прапори. У відповідь на це по совітському боці появилися червоні прапори.

Після перемиря сотні кореанців вертаються до своїх сіл, з яких їх підчас боїв евакували. Кореанські села знищені після бомбардування совітськими літаками.

Неписьменність — велике нещастя одиниці й народу. Вона зупиняє людину й нарід у розвитку до вищих щаблів культурного, господарського й політичного життя. Поведім скрізь завзяту боротьбу з неписьменністю українців! Боротьбу цю найкраще вести за допомогою буквара з читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

За нову амнестію.

Львів, 12. серпня 1938.

Хоч пересічний польський громадянин уважає, що говорити про амнестію та вимагати її не належить до доброго патріотичного тону, проте навіть серед поляків чути сьогодні щораз частіші голоси про потребу амнестії. Невдовзі кінчаються ферії і поодинокі міністерства приступлять до опрацювання буджету свого ресорту для осінньої звичайної буджетової сесії законодатних установ. Зробить це і міністерство справедливости, у видатках якого утримання вязниць і вязнів творить завжди дуже поважну рубрику, що її покривається з податкових впливів. Між іншими мотивами і фіскальні огляди мають нині часто велике значіння тоді, коли вирішується справа нової амнестії — себто частинне відтяження державного буджету. Та всеж рішальні мають тут бути мотиви моральної натури.

Перед відкриттям останньої надзвичайної сесії польського парляменту і в часі її тривання підносилися голоси про те, що слід перевести законодавчим шляхом нову амнестію, а навіть появилися в частині польської преси окремі вістки, що уряд справді приготовляє проект нового амнестійного закону з приводу двадцятиліття відродженої державної самостійности Польщі. Появилися в соймі і сенаті навіть петиції від окремих добродійних установ або зацікавлених безпосередньо родин вязнів, щоб на денний порядок законодатних установ поставити теж як справу пекучу — проект амнестійного закону. Такі петиції дістала рівнож і Українська Парляментарна Репрезентація. У громадянстві Польщі зачалося закорінювати переконання, що уряд піде назустріч згаданим побажанням і випрацює від себе відповідний внесок. У відповідь на це появився комунікат уряду, що всі вістки про приготування міністерством справедливости проекту нового амнестійного закону є позбавлені всяких реальних основ.

На цьому покищо справа скінчилася, що проте не спинило частини польської преси — очевидно не проурядового табору, — і дальше піддержувати свої домагання, які тимсамим як вислів громадянської думки залишились отверті й живі. А з тим нині, чи завтра кожночасний уряд мусить рахуватися.

Амнестійні закони в Польщі ніяка новина. З них користали тут доволі часто. Поминаємо низку дрібних амнестійних законів, що торкалися тільки даної категорії осіб чи пак проступків і нераз були обмежені навіть до означеної території держави. Згадаємо лише такі закони, які мали загальний характер а огляду на широкий засяг проступків та обхоплювали цілу державу. Вправді і тут амнестія не обіймала безоглядно всіх проступків і всіх проступників, бо були завжди деякі проступки чи деякі проступники, яких амнестія не торкалася, але це були тільки виїмки, вичислені докладно у самому амнестійному законі.

В монархічних державах амнестії появляються нераз з приводу важних династичних подій (зміна престолу, народини наслідника тощо), не кажучи про події загально державного значіння, як нпр. ухвалення конституції чи її зміни або дуже важних інших законів, заключення перемиря, історичні ювілеї і т. д. У Польщі, як у державі з республиканським устроєм, відпадають династичні мотиви для проголошення амнестії, але залишається добра нагода з приводу подій, що звязані з історією держави і її устрою. Залишаються мотиви продиктовані потребами реального життя, передовсім моральними спонуками, а в дальшу чергу навіть до деякої міри і фіскальними — себто буджетовими потребами.

Сказано вже, що амнестійні закони не були в Польщі надто рідкою появою. Ухвалюва-

---

Sygn. VI. 1. Pr. 301/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: S. O. D-ra St. Horodyskiego, S. O. J. Niementowskiego, S. O. T. Olchawy w obecności Wiceprokuratora Olszewskiego w sprawie konfiskaty Nr. 158 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 22. lipca 1938 r., do sygn. VI. 1. Pr. 301/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 28. lipca 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 21. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 158 z daty Lwów, dnia 22. lipca 1938, zawierającego: 1) w artykule zaczynającym się w tytule od słów „Po welykomu" w całości z tytułem, 2) „Nowynky" od słów „Kłopit" do słów „prokurator" — znamiona przestępstwa od 1) z art. 154 § 2 k. k., ad 2) z art. 159 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze na koszt bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa, przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu: ad 1) propagandę ukraińskich nacjonalistycznych haseł separatystycznych; ad 2) podanie do wiadomości publicznej szczegóły prowadzonych dochodzeń przed rozprawą główną, bez zezwolenia władzy dochodzenia te prowadzącej. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: D-r St. Horodyski, w. r. Protokólant: Kowalski, w. r. Za zgodność: w z. Warszczak, kierownik Sekretariatu.

—o—

ти їх може тільки парлямент, бо прерогативи президента держави на основі постанов квітневої конституції торкаються лише індивідуальних випадків, в яких йде про дарування вже правосильно наложеної кари чи дарування наслідків карного засуду, чи врешті про заміну кари смерти на вязницю. З важних амнестійних законів у Польщі згадаємо амнестію з приводу березневої конституції і заключення рийського договору в 1921. р., з приводу устійнення границь держави 1923. р., з приводу десятиліття відродження самостійности польської держави з 1928. р, з приводу проголошення нового зуніфікованого карного кодексу в 1932. р., — врешті останню амнестію з приводу проголошения квітневої конституції з 1935. р.

Отже минають три роки від часу, як появився у Польщі останній амнестійний закон. Викликав він свого часу, а і викликує й досі чимало застережень у значної частини польського політичного світу. Сталося це з тієї причини, що амнестійний закон з 1935. р. вистилізовано так, і то за спонукою уряду, що не обняв він так званих берестейських польських політичних вязнів, правосильно засуджених у варшавському процесі, між ними провідників людовців як колишнього премієра В. Вітоса і колишнього міністра внутрішніх справ д-ра Керніка, провідника польських соціялістів д-ра Германа Либермана і інших, що втекли за кордон, щоб не відбути наложеної судом кари. Рефлекс цього амнестійного закону дав себе відчути на всіх вічах і конгресах польських людовців, чути його було і в часі минулорічного кривавого хлопського страйку польських людовців. Відбився він відгомоном і у польській пресі, а навіть і в мурах польського сойму і сенату.

Вимога амнестії для „берестейців" є теж нині одним з моторів, що порушують амнестійну акцію у польському громадянстві, яка мабуть не ослабне, а навпаки ще і скріпиться коли уряд теперішнього режиму схоче приєднати собі людовців. А цього він напевне хоче, бачучи свої дотеперішні політичні невдачі у польському селі. З амнестією для польської політичної еміграції мусить прийти ширша амнестія.

На доцільність амнестійних законів є різні погляди в залежности від політичного, соціяльного, національного чи віроісповідного світогляду та приналежности до політичної партії, нації чи віроісповідання. Найчастіше стрічається думку, що амнестія лише на короткий час опорожнює вязниці з їх льокаторів, бо велика частина вкоротці вертається знову. Отже амнестія буцімто минається зі своїм моральним завданням — поправою вязнів дарованням кари. Частинно воно і так, але це ще не рація, щоб з приводу рецедивістів, що завжди були й будуть, не вводити в життя час до часу нових амнестійних законів. Цучи льогічно за такою аргументацією, треба би скасувати у карному праві інституцію умовного звільнення або умовного дарування решти кари, що нині вважається за один з найбільших здобутків новочасного карного судівництва.

Зрештою величезна більшість засуджених не є чейже вродженими злочинцями. Величезна більшість проступників в конфлікт з обовязуючим законом попала з приводу їх ненормальности життєвих відносин, яких найчастіше вони самі не завинили. Конфлікт і у висліді карні санкції спричинили нераз економічні кризи, як не менше і безліч щораз то нових — часто-густо сезонових законів, з якими більшість громадянства не мала навіть часу і змоги ближче зазнайомитися, а нераз і про них не знала. Накази і закази, між якими сьогодні мусить обертатися громадянин неодної держави, можуть зробити те, що Богу духа винний громадянин без ніякого злого наміру „зправа" чи „зліва" вдарить лобом об мур наказів і заказів і конфлікт і засуд готові.

Не кажемо вже про політичні проступки на національному чи соціяльному тлі. Тут „ремедура" шляхом амнестійних законів мусить бути доволі часта і тут рецидивістів є без порівнання менше як у світі кримінальних проступників. Зрештою назагал і кодексові кари є більші сьогодні як перед уніфікацією, а не без значіння є і строгий нині вязничний регулямін. Все те промовляє за тим, щоб вскорі провірити в Польщі перелюднені вязниці шляхом нової амнестії!

Д-р Степан Баран.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі,
ПРОМ-БАНК
Львів, Ґродзіцьких 1/І, тел. 292-15 і 200-15
4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1.
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

На переломі епох.

Сучасний історичний етап відзначається головокружним чергуванням подій та явищ. До речі та з користю для читаючої публики порівняти деякі характеристичні для цього нашого часу моменти з довоєнним часом і зробити спробу перспективного висновку на майбутнє.

Перша й основна признака сучасної доби є **непевність життя і майна.** Не маючи наміру ідеалізувати довоєнні часи, що мали теж свої темні сторони, треба сказати, що в рямках ясно і точно здефініованого, але щодо змісту ліберально інтерпретованого закону, для довоєнної людини стояли отвором можливости свобідного почину, свободи змагань, свобідного визнавання і голошення ідей та ідеалів. У господарській ділянці людина до війни була необмеженим посідачем свого індивідуального майна. Пашпортовий примус існував тільки в царській Росії, а державне втручання у господарський процес передбачене було тільки на випадок виїмкового стану, головним чином на час війни.

Позбавлювання прав громадянства на основі звичайного судового засуду, а навіть без ніякого засуду, як це тепер діється дуже часто напр. у Німеччині, Совітському Союзі, Італії та в інших державах — річ у довоєнних часах майже безприкладна. Без історичного прецедензу є такі дальші факти та явища актуальної сучасности: заведення у Совітському Союзі колгоспного невільництва; прикріплювання людей як бездушної машини до фабрик і заводів (аракчеївщина); безапеляційне забирання державою плодів праці громадян; масове вязнення по концентраційних та ізоляційних таборах з такими нелюдськими, варварськими методами, як напр. на Соловецьких островах у большевії; нищення домів молитви і церков, каплиць і монастирів, а в додатку переслідування священників, монахів і монахинь.

Колиб довоєнні, а навіть воєнні мерці могли встати з гробів і кинути оком на такі „досягнення" повоєнного часу, то хіба подякувалиб за такий „земський рай" і без жалю вернулисяб туди, звідки прийшли.

На господарськім відтинку в повоєнному часі діються не менші дива. Гріш — один з найголовніших обмінних засобів і забезпеки вартостей людської праці — отой, як у довоєнному часі говорено, nervus rei виконує тепер ролю коли не звичайного суспільно-господарського обману, то щонайменше ілюзії. Є ціла низка держав, яких валюта не має майже ніякого забезпечення, де твердий гріш є нецікавою бляхою, а паперовий друкованою бібулою. Під стосами цієї бібули, на яку громадянин розмінював свої реальні вартости, погребано безліч маєтків та людських екзистенцій не тільки в часі гомінкої інфляції, але й тепер, коли тиха інфляція в деяких державах є незаперечним фактом. Твердження німецьких нац.-соц. теоретиків, що гріш не мусить мати забезпечення у золоті, цінних паперах, або вартісних девізах, що, мовляв, гріш є собі тільки мірилом і покажчиком виконуваної праці — є побудовані на крихких основах і в німецьких обставинах є ці міркування типовим засобом виправдування прикрої дійсности. А коли не стане сировини до праці, яку вартість матиме друкований як гріш папір і забавкою яких дітей буде грошева бляха?

Друга признака сучасної повоєнної доби є **крайня нетолеранція у міжнаціональних і міждержавних відносинах.** Девізу диких часів і темних епох „сила перед правом" в багатьох державах утотожнено з державним інтересом, а теорія про расову вищість і нижчість довела до небувалих переслідувань і перекидування соток тисячів, коли не мільонів людей, як копаний мяч з одної країни до другої. Ломання і топтання міжнародиього права у відношенні до покривджених долею народів і взагалі людських збірнот стало буденним, звичайним, хоч загрозливим явищем. Конфлікт між Апостольською Столицею і тотальними режімами на тлі сіяння расової ворожнечі, метушня довкола Чехословаччини через неполагодження національних проблем — це тільки вирівки з понурого образу дійсности.

А на ґрунті цієї дійсности маркантно рисуються великі міжнародні явища і події:

1) большевизм і протибольшевицький світ; 2) вісь Рим-Берлін і французько-англійська антанта; 3) велико-британський імперіялізм і пробуджений до життя магометанський світ; 4) противенства інтересів японського імперіялізму з одного боку з інтересами совітського, американського, англійського, французького та китайського імперіялізму з другого боку. У звязку з цим маємо низку воєн: в Еспанії, в Китаю, на кордонах Манджурії і Кореї та стан подібний до війни в Палестині, коли не спинюватись довше над перманентним воєнним станом, що від 20 років без перерви істнує на території Совітського Союзу між мільоновими загонами Чека і вічно активними, змагаючими до незалежности немосковськими народами, в першу чергу між червоною Москвою та Україною.

Третя признака нашої доби — **це небуденні в історії людства зброєння усіх без виїмку держав світу.** Озброюються і моторизуються усі держави, втягаючи до цього навіть молодняк від 14 року життя. Кожна держава — воєнний табор. Такого розцвіту воєнного промислу, в який вкладається три четвертини всіх державних засобів і в якому днями й ночами, рекордним темпом працюють десятки мільонів робітників і робітниць, не передбачив ніякий довоєнний мрійник і фантаст. І хто міг до війни припустити можливість істнування у державах величезних, на десятки кільометрів широких, а на тисячі кільометрів довгих прикордонних областей, що найкращу землю замінять у непроглядний фортифікаційний ланцюг, як це бачимо на большевицьких кордонах від Північного Океану до Чорного Моря, на французьких та німецьких кордонах — на так званих лініях Мажіно, Зігфрід-Гінденбург і так далі і так далі — майже в усіх европейських державах? Виселювання, або обмежування у правах громадян цих укріплених прикордонних областей — річ занадто близька й відома.

Так виглядає у дзеркалі фактів і подій стан повоєнного людства, людства найвищої матеріяльної техніки, до якої вспів дійти „homo sapiens".

Для заокруглення цілообразу, хочемо зазначити в білянсі того нового, що нам принесла повоєнна доба, ще деякі характеристичні моменти, що ріжнять її від передвоєнного часу:

До війни не гомоніло так голосно гасло про самовизначення народів і ніхто не займався „волевим націоналізмом". Не було Ліги Народів і постійного розємного трибуналу в Газі. Не було ніякої соціялістичної держави по зразку Совітського Союзу і не було тотальних держав. Не було грошей без покриття, митних баріер, що кількасот кільометрів і не було — війни без виповідження.

Повоєнні часи — це тверда школа життя для окремої людини і для цілих народів, зокрема бездержавних. У конвульсіях, від яких веться увесь світ і в хаосі, який був початком також вселенної, родиться новий світ, інший від довоєнного, ще не виразний зпоза мряки противенств і, видається нам на перший погляд, недоречностей. На наших очах іде переворот соціяльних відносин глибше, ніж це без вдумчивої аналізи можна завважити; вирінають ще неясні обриси якогось іншого господарського ладу; моральні, етичні й фільософічні цінности перетоплюють в горнилі суперечних ще течій в щось нове; потенція національного чинника зростає, часом у хоробливих ще проявах, політична структура світу заломлюється і шукає нових форм для наладнання взаємин між державами й народами. Стоїмо на грані окремих епох.

Український нарід мусить розуміти, що в такім переломовім часі кожний день, кожний труд, навіть кожний удар має його ще більш загартувати. Безупинною працею, витревалістю, характерністю та жертвенністю мусимо встоятись і добути собі належне місце у світі, що родиться.

Батьки і діти під Поапор „Просвіти"!

Представники У. П. Р. у премієра ґен. Славой-Складковського

В четвер, дня 11. серпня ц. р., була у премієра ґен. Славой-Складковського українська делеґація в особах представників УПР: Василя Мудрого, Степана Витвицького, Дмитра Великановича і голови „Просвіти" д-ра І. Брика в актуальних справах нашого зорганізованого життя у звязку з останніми подіями в терені.

На представлення українських відносин у краю п. преміер заявив, що все докладно розгляне і видасть відповідні розпорядки. У розмові брав участь і директор політичного департаменту в міністерстві внутрішніх справ п. В. Жиборський.

З недавнього минулого.

Мої звязки з Радянською Україною у 1928—29 р.

(Докінчення).

УКРАЇНСЬКА АРМІЯ.

„...Територіяльне і національне будівництво армії... ще більше зміцнить звязок українського трудящого народу з армією. Правда, під цим оглядом справа посувається поволі, може надто поволі... На Україні це йде разом з поступом української держави взагалі..." (У. В. ч. 63. 10. III. 1928).

УКРАЇНСЬКА ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА.

...„української закордонної політики досі начеб і не було. Української закордонної пропаганди визвольної і соборницької, досі непомітно..." (У. В. ч. 57. 17. XII. 1927).

...диктує Україні необхідність більшої самодіяльности на міжнародньому терені..." (У. В. ч. 55. 19. XI. 1927).

„...політика Радянського Союзу супроти Річпосполитої Польської мусить бути політикою українською та білоруською і не може бути ніякою іншою..." (У. В. ч. 82. 15. I. 1929).

УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ ЗАВДАННЯ.

„...Не можна не побажати зокрема і дальшого розвитку Української Академії Наук, якій лицювало би якнайшвидше зайняти відповідне самостійне місце серед наукових Академій Світу..." (У. В. ч. 55. 19. XI. 1927).

„У. В." при кожній нагоді підносили авторитет українських національних культурних діячів: Ак. Д. Багалія (У. В. ч. 65. 3. XII. 1927), Ольги Кобилянської (У. В. ч. 57. 17. XII. 1927), Ювілей „Діла" (У. В. ч. 59. 14. I. 1928), Мих. Коцюбинського (У. В. ч. 67. 5. V. 1928), І. Франка (У. В. ч. 70. 16. VI. 1928), Лесі Українки (У. В. ч. 73. 1. XI. 1928), Марка Вовчка і інших, як теж західно-европейських культурних діячів таких як нпр. Генрика Ібзена, фанатичного оборонця індивідуальности, або Іполіта Тена, відомого ворога французької революції.

УКРАЇНСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ ДОМАГАННЯ.

„...Україна вже має свій буджет. Треба сподіватися, що розширення цього буджету... як найкраще відібеться на інтересах України"... (У. В. ч. 55. 19. XI. 1927).

„...Більша самодіяльність України на внутрішньому і зверхньому економічному терені дозволить їй краще використати свої економічні можливости..." (У. В. ч. 55. 19. XI. 1927).

ПРОТИ МОСКОВСЬКОГО ВПЛИВУ НА УКРАЇНІ.

„...у своєму непохитному переведенні українізації уряд матиме всю підтримку трудящих українців чи то в краю, чи то за кордоном..." (У. В. ч. 62. 25. II. 1928).

...„Чи не є такою контрреволюцією постійний та занадто вже довготривалий саботаж в діянці українізації на Радянській Україні? В деяких колах спостерігається в цій справі якийсь саботаж, свідомий чи несвідомий, якийсь підозріліий бюрократизм, що не може нас турбувати..." (У. В. ч. 69. 5. VI. 1928).

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПРОПАҐАНДУ ЗА КОРДОНОМ.

„...Мова йде знову про українську пропаганду за кордоном... покликані до цього єдино тільки орґани української держави... Досі нічого не чувати про діяльність **українсько**го товариства звязку з закордоном... Натомість бачимо такі явища як плякати з вуглем з російського донецького водозбору.

...Чужинці могліб у Кельні бачити, що українська преса має другорядний, краєвий характер в єдиній державі, що зветься СССР

...Київська і харківська преса мала б штамп провансальських чи бретонських листків... Вже час це припинити... (У. В. ч. 64. 24. III. 1928).

„...В програмі журналу „Радіо-Магазін", Харків, подається під заголовком „Росія"... Харківським органам, що відають українізацією, не вадило би подбати, щоби таких випадків української пропаганди під маркою „Росії" за кордоном не було..." (У. В. ч. 80. 15. XII. 1928).

„...Ми ввесь час говоримо про „український" вугіль, бо походить він з нашої території... Як за царя так і тепер воно виходить, для французів існує лише Росія, а „Донец" так мовити, під „російською окупацією"..." (У. В. ч. 63. 10. III. 1928).

„...Чехи, словаки, серби, кроати і словінці... виставили скарби свого мистецтва. А українці? їх нема..." (У. В. ч. 63. 10. III. 1928).

„...Ми, що відвідували тільки радянських вистав за кордоном, часто-густо з сумом мусіли констатувати денке нехтування, сказалиб ми, української республики..." (У. В. ч. 68. 19. V. 1928).

„...(Пресова вистава в Кельні) — а ріжних оглядів булоб на нашу думку краще і доцільніше якби Україна мала свій окремий відділ на виставці, як мають там нації і держави в десятеро менші від наших..." (У. В. ч. 71. 2. VII. 1928).

Зпсовуванню історично-ідеольоґічних баз суверенности Української Держави при кожній нагоді „У. В." давали чимало місця.

Так „У. В." проводили анальоґію між договорами Андрусівським (1667 р.) та Ризьким (1921 р.), що заключені між тими самими партнерами, розділили Україну (У. В. ч. 59. 14. I. 1928), а про Переяславський договір (1654 р.). „У. В." писали: „...українська сторона натомість бачить в переяславському акті тільки союз міжнароднього характеру між Україною і Московщиною і... який можна розвязати в якихсь означених обставинах". (У. В. ч. 86. 23. IV. 1929).

Коли СССР підписав **пакт Келльоґа**, то „У. В." виступили проти цього, бо „пакт Келльоґа боронить існуюче статус-кво в Европі...." (У. В. ч. 73. 1. IX. 1928).

„У. В." непропорціонально розширили „огляд преси" і ніби то критикуючи тутешню пресу, перепачковували таким чином на Радянську Україну в цьому розділі великі шпальти української національної преси за кордоном.

Між ріжними радянськими чинниками українськими і неукраїнськими не було одностайної оцінки можливого збройного конфлікту на західних кордонах України, хоча ця евентуальність була дуже реальна і її поважно брали під увагу. Як я вже вище писав, цей момент, що міг бути для української національної сторони найсприятливіший для відбудови української суверенної держави, творив одну з найважніших баз нашої акції і тому зрозуміло, що цьому як і ідеї Соборности України „У. В." присвятили так багато місця (У. В. ч. ч. 55, 57, 59, 63, 66, 67, 68, 69, 70, 73, 78, 80, 82, 85, 86, 89, 91 і др.).

Вплив „У. В." на Радянській Україні був реальний і немалий і він просочувався в ріжні верстви, урядові чи громадські Радянської України. Для ілюстрації відгомонів статтей „У. В." в цілком ріжних сферах вистачить двох таких прикладів.

Французькі урядовці згідно з інформаціями совітського посольства в Парижі — на посвідках (карт д'ідентіте), що видавали совітським громадянам, завжди писали — „руський". „У. В." ще в липні 1927 р. запротестували проти цього і вимагали від радянського полпредства відповідних змін. Тому, що цей протест не дав результатів, то „У. В." вдруге в різкій формі ствердили, що „радянська союзна дипльоматія досі не дала французькому урядові відповідних нових пояснень" та звернулися до Харкова „з домаганням поробити відповідні заходи, щоби українське громадянство признавали за кордоном Союзу, зокрема тут у Франції" (У. В. ч. 81. 1. I. 1929.).

Цей лист викликав дуже гостру виміну думок між Харковом і Москвою (тоді це ще було можливе) у висліді якої совітський посол у Парижі Довгалевський мав чимало прикростей.

Ще більший заколот публичного характеру викликав проголошений в „У. В." отвертий лист до М. Горкого (У. В. ч. 72. 19. VII. 1928) в якому кваліфікували цього нового тоді совітського кумира смішним чорним вороном валуєвщини та приручували його до руської чорної сотні.

Внаслідок цього, на Україні письменник Слісаренко закинув в листі Горкому те, що останній вчився по „Іловайському",*) а коли М. Горкий приїхав до Харкова то українські письменники зустріли його в будинку Блакитного дуже неприязно і промовець Постоловський просто сказав, що „воно" („непорозуміння", про яке писали Українські Вісти) внесло деякий холодок в наші взаємини..."

Такий був справжній зміст „Українських Вістей", що твердо й непохитно прямували до реалізації постулятів суверенности української держави.

Найбільш прикрою для мене самого необхідністю було вміщення кількох статтей, що йшли в розріз з настроєм українського закордонного громадянства, а іноді може навіть і ображали його почуття. Але це, як і пустодзвін та зверхня полуда большевицької фразеольоґії були тим необхідним митним тавром, без якого „Українські Вісти" з їх самостійницькими ґаслами не мали би доступу на Україну.

Наклад „У. В.", що ішов на Україну, все збільшувався, ґалетна адміністрація навмисне не задовольнила іноді всього попиту або передчасно не звернути особливої уваги непотрібних чинників. Засмальцовані числа часопису ходили по руках, за деякі примірники платили (так нпр. за „Винниченківське" число) по 10 карбованців.

* * *

Минав час.

Акція наша настільки успішно розвивалася, що в кінці 1928-го року було на часі відвідати Україну. Через Литву і Латвію і під охороною чужинецького пашпорту в жовтні 1928 р. я виїхав в подорож.

Не можу тепер в коротких словах передати того всього, що я бачив і чув, всю силу вражінь щасливих і радісних, нещасних і гірких, що я „чужинець" пережив за цих пару тижнів на своїй, але чужій землі.

Пізніше, коли почалася нагінка на все українське і українців арештували лише за те, що вони українці, багатьом у застінках Д. П. У. закидували як найбільший злочин зустрічі зі мною, „відпоручником закордонних ґенштабів та Закордонного Комітету У. П. С. Р." (!!!) Байки, що стали вже стереотипними для Совітів! Одначе, характеристичне для совітських відносин є те, що деякі з моїх старих знайомих, з якими я справді не бачився (М. Шраг та інші) признавалися перед слідчим Д. П. У. не тільки до нарад зі мною, але навіть і до „змови". Дотого я на Україні навмисне бачив тільки людей, що смішно було би їх всіх зараховувати до „змовників"; конспірації я вчився у старій школі ще за царських часів.

Я повернувся до Західної Европи з новим припливом сил та рожевими надіями, яким, на нещастя на цей раз не судилося здійснитися.

Багато ріжноманітних вражінь та споминів збереглося у мене в памяти з тієї доби. Із зустрічів з тими, що вже не живуть М. О. Скрипник залишив у мене радше приємне враження — ідейний комуніст і свідомий українець, він ши-

*) Шкільний підручник історії за царських часів.

ро вірив, що в тій системі було місце для реалізації українських національно-державних постулятів і на цьому тлі він фактично переживав трагедію. Він з гордощами нагадував, що був передплатником „Ради" до війни, що, як відомо, в тодішніх часах було найкращим свідоцтвом української свідомости. Натомість, П. Любченко, якого я близько знав ще з визвольних часів, сильно і некористно змінився на становищі совітського достойника.

Одного разу, коли я їхав до Льондону разом з одним з видатніших західно-українських політичних діячів, на пароплаві трапилася пригода, що могла була скомпромітувату всю нашу справу.

* * *

Проходив 1929 рік.

Поволі змінялася в нашу некористь міжнародня ситуація.

Українці при стерні влади чи поза ним показалися за слабі, щоб повернути колесо розвитку подій в нашу сторону. Зарисовувалося вже відпруження на західніх кордонах України, а з ним знову відходили в туман будуччини ті можливости, що були такі близькі. Ставало ясним, що поліпшення лінії Москва—Варшава, позначатиме в московській політиці погіршення лінії Москва—Харків.

Внаслідок цієї нової ситуації як теж і спеціяльного, нещасливого збігу обставин, я відчув, що ґрунт підомною хитається.

„Пролетарська Правда" вмістила гостру статтю проти націоналістично шовіністичних „У. В." Мементо!

Були й інші загрозливі познаки.

В липні 1929 р. я виїхав на вакації до Італії: Відїзджаючи я вже майже напевно знав, що випустив останнє число „У. В." За якийсь час я довідався з римських часописів про сензаційну втечу через паркан посольства всесильного радника Г. Беседовського, що був відповідальним за „українську акцію" в Парижі.

В мій альбом „на прощання" дістав я кілька почесних свідоцтв. „Українські Робітничі Вісти" в Вінніпегу (комуністична ґазета) присвятили мені як „національному провокаторові" (!) велику статтю. „У. Р. В." кидали мені почесне обвинуваченння в тому, що я вів „У. В." як націоналістичний орґан.

„Вістник Союзу Українських Громадян у Франції" (ч. 4. 10. IX. 1929), за редакцію якого відповідав комуніст Жагайдак, що дістававав інструкції від совітського посольства, помістив таку резолюцію II-го Зїзду „Сугуфу":

„Зїзд свідчить, що „У. В." підупали в очах робітництва за керуванням Севрюка. Шкідник, спекулянт Севрюк зрадив ідеольоґічну лінію, провокаційно провадив ґазету. Тому Зїзд висловлює недовіря Севрюку, знимає його з редактора „У. В." і виключає зі „Сугуфу" як руйника".

Ця резолюція мала тільки декларативне значіння, бо до „Сугуфа" я не належав, а ґазету, як я вже вище сказав, я фактично закрив вже пару місяців тому, бо час і нові обставини вимагали вже інших форм боротьби за самостійну Україну.

Олександер Севрюк.

тільки
крем
магістра
В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО
усуває радикально
Веснянки Плями і т. п.
НАЦИНА № 1

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 15 (3) серпня 1888.

КОНКУРЕНЦІЯ МИРА І ВІЙНИ.

Під таким наголовком містить „Діло" передову статтю, в якій стверджує на підставі промов англійського премієра Сальсбері й італійського міністра освіти Босселі та на підставі інших фактів і настроїв, що „мир нині далеко більше закріплений, як цього можна було ще недавно сподіватися. „А все-ж — писало „Діло" — від часу до часу охоплює якийсь лик народи Европи і все нагадується непевність ситуації. Це зовсім природна поява, яку зроджує, що так скажемо, конкуренція мира з війною. Нині взяв верх мирний настрій, щоб може вже завтра воєнні вісти потрясли до глибини всі уми в Европі".

ЮВИЛЕЙНЕ ФІЯСКО.

„Тепер вже і російські часописи признають, що ювилейне торжество в Київі зробило фіяско. „Кіевлянинъ" ось як пише: „З жалем мусимо признати, що наше торжество 900-літнього ювилею введення християнства на Руси зробило — взагалі сказавши — фіяско, бо ані місто Київ не підготовилося відповідно до святкування торжества, ані на торжество до Києва не приїхало відповідне число російських і сливянських гостей".

ІТАЛІЙСЬКА ПОРАЗКА В АБІСИНІЇ.

З Массави повідомляють, що в бою під Саганеіті італійці потерпіли велику поразку. В бою згинуло чотирьох італійських старшин, а пятий пропав без вістки.

Ґенеральний наступ японців у Китаю.

Японські війська, що оперують в полудневій частині провінції Шансі витиснули рештки китайських військ з північного берегу Жовтої ріки. Нова японська офензива почалася 7. ц. м. Під Чан-Тієн-Чен японські війська завтакували китайський відділ з 3.000 людей. Дня 9. ц. м. японські відділи зближилися до Ментсін на північнім березі Жовтої ріки знищивши кілька китайських відділів. Одночасно японські відділи заняли Лієнтсін на східнім березі Жовтої ріки розгромивши китайське військо. В найближчому часі японські війська опанують зовсім провінцію Шансі.

20 ЛІТАКІВ НАД ГАНКОВОМ.

ТОКІО. Двацять японських літаків бомбардувало сьогодні Ганков.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І В. БРИТАНІЯ ВІДМОВИЛИСЬ ВІД ПОСЕРЕДНИЦТВА.

Домеї повідомляє: Амбасадор Злучених Держав Джонсон та амбасадор В. Британії Кер відповіли відмовно на пропозицію Чанкайшека посередничити в китайсько-японському конфлікті.

БУНТ ПОЛОНЕНИХ КИТАЙЦІВ.

Коло 300 полонених китайців збунтувалося в концентраційному таборі на терені міжнародньої концесії в Шангаю і намагалися втекти. Підчас бою з міською поліцією було 15 китайців важко ранених, 52 легко ранених. Лад приприверпув щойно відділ змоторизованої поліції, що вжила слізних бомб.

—o—

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

1. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

Присилайте передплату.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКА.

Студентський флірт.

Повільний англійський вальс чергується з крикливим американським фокстротом, щоб перейти в пянке еспанське танґо. Веселка рефлекторів щораз то іншим світлом заливає салю: синявою, багром, зеленю, фіолетом.

Богданові швидко „відбили" Ліду. Вона переходить від танцюриста до танцюриста вся тіла, оживлена, розтанцьована, а може лише таку вдає? В якомусь моменті її очі зустрілися з Марковими. Вклонився — відклонилася. Стільки всього. Він досі не попросив її танцювати! Увесь час танцює з іншими. Та нехай! Коли він воліє „їх", ставить їх вище від неї. Видно, має скромні вимоги.

Довкола щасливі люди. Ось Марійка з Генеком — світа за собою не бачать! Закохана пара! Як довго? Поки не зявиться якась „вона" або „він". Дурні!

Яке гарне це танґо „Блакитне небо"! Так хотіла Ліда танцювати його з Марком. Цеж „наше танґо". При ньому ми так багато собі сказали. А тепер, з ким то він танцює? З тією поганою Галькою? Вона десь щаслива, що дістала такого танцюриста, розглядається, чи всі бачать з ким то вона танцює. А Марко, навіть такій дурній Гальці старається приподобатись! Обридливий Касанова! Коби тільки спідничка! О! Тепер щось говорять про мене. Треба вдавати веселу, говорити, говорити...

— Богдане! Так добре мені з Вами, так хотілось би...

— Що? Що, Лідочко? Я такий щасливий, я зів би Вас.

Хлопчисько притиснув Ліду з цілих сил до себе та його уста впилися в її білу шийку.

— Що ви робите? Ви нечемні! Лишіть мене! Де ви є?!

Ліда вирвалася з Богданових рук і вибігла з салі. Та у дверях від коридору хтось їй уклонився.

— Чи можу просити? Вибачте, що прошу тут на коридорі, але Ви такі все окружені, що я не міг до Вас добитися.

— О! Не шкодить! Ви прийшли дуже в пору. Ходім!

Ліда неспокійним зором шукає по салі. Чи Марко бачив це? Ох, який сором! Деж він? Галька сидить сама, а Марка нема. І Богдана теж. Що сталося? Таж Марко не бачив цього! О! вже йде! Знов до Гальки! Ну, певно, перепросив на хвилинку і вже знов вертається. Чому ніхто цієї Гальки не відібє Маркові? Видно ніхто не лакомиться на ті худі кости. А вона щаслива! Певно шепоче йому: „Я так хотілаб побачитись з вами сам-на-сам!" Мужчина ніколи не випускає оказії з рук. Чому не має скористати? Подлий! Ну! Нарешті кінець! Та, свинство! Вони йдуть на другу салю! Ще їм мало? Як так, то я тобі, Марку, покажу щось краще!

— Пане магістер! Може підемо до бару?

— О-о-о? Дуже радо! Там так симпатично. Я сам не мав відваги вам запропонувати, але як ви... там самі танґа на гармошці і що найважніше темно, можна притиснутись...

— Худоба! — подумала Ліда, а танцюрист так і не дочекався відповіди...

*

В барі невтомний гармоніст грає вже вдесяте одне й те саме танґо: „червоні" чи „блакитні" троянди! Декілька пар старається затанцювати в сам куток довгого, вузького бару й коли хтось дотепний згасить світло буде нагода попробувати поцілуватися або так близько нахилитися до вуха, як не можна при всіх. Це потривае хвилину, бо зараз же почуються голоси: світла!, світла! і тоді треба швидко вертатись до давнього „фасону".

Ліда нераз тут була з Марком. Тепер їй до болю прикро згадувати про це, а ще прикріше опинитись тут з отим новим знайомим, якому вона навіть добре не приглянулася. Все одно! Краще вже він, ніж Богдан! Може буде чемніший! Танцюють.

Але Ліда не хоче зашиватись у куток — вона танцюватиме тут з краю, щоб Марко побачив її тут як увійде. А увійде напевно, Галька його затягне. Але чому його немає? Повинен її шукати! Нагорі тепер, здається, не грають в бічній салі теж — чомуж не приходить? А, ось він! І знов з тією Галькою! Зовсім нічого не робить собі з мене! Вже танцює! І пхається в сам кут! Ах, падлюка! І такого розпусника я мала любити? Та Галька ціла впакується в нього! І наставить йому до поцілунку ті свої вічно заслинені уста. Фе!

— Ходімо звідсіля!

— Чому? Тут так добре!

— Як добре, — то лишайтеся, а я йду.

Ліда залишила ошелешеного танцюриста в барі і побігла до буфету.

— Три лямпки вина!

— Прошу дуже! Для кого?

— Для мене!

На превелике здивування та [illegible] пань з комітету — Ліда випила душком усі три чарки, залишаючи за собою гострі погляди та коментарі в роді: „Нинішня молодь", „Жінки, що пють" і „До чого то вже доходить!"

(Докінчення буде).

—o—

Економічний огляд.

Збіжеві проблєми.

Дневник Законів ч. 56 з 6. ц.м., що саме прийшов до Редакції, містить заповіджений уже давніше **закон** про засоби для підтримки господар. сько оправданих цін рільничих продуктів.

Подаємо тут **скорочений зміст** цього голосного в останньому часі закону. І так: в арт. 1. впроваджує він оплату від житньої, пшеничної і ячмінної муки та пшеничних і ячмінних круп; підлягають оплаті згадані артикули, не вважаючи на те, чи вони випродуковані в краю чи привезені з закордону. Впливи з цих оплат призначені для реґулювання цін ростинних, а відтак і звіринних сіль.-госп. продукції. Арт. 2. виключає від оплат муку і крупи, призначені на споживання продуцентом чи його працівником та на експорт. Спосіб контролі устійнять міністерства відповідних ресортів. Арт. 3. вказує, хто має обовязок платити згадані оплати, а саме: **всі підприємства (фізичні і правні особи), які перемелюють збіжжа.** Арт. 4 окреслює висоту оплати: 3 зол. від 100 кґ. муки чи круп. Висоту устійнює міністр скарбу в порозумінні з міністерством рільництва, а побір її заряджує тоді, коли пересічна ціна жита за 20 чергових днів нотування на варш. біржі і пересіч нотувань упродовж останніх 3 днів винесе нижче 20 зол. за 100 кґ. Арт. 5 згадує про майбутній розпорядок, який устійнить ріжні подробиці. Арт. 6 говорить про спеціяльне конто в покищо неозначеній ще кредитовій установі, де будуть збиратися оплати; арт. 7 — про місячні дотації держави в висоті половини впливів; арт. 8 — про органи, які розпоряджатимуть зібраними при помочі оплат засобами; арт. 9 — про звідомлення зі зужиття квот. Три чергові артикули (10, 11 і 12) містять **карні санкції**, а саме: арт. 10 каже, що хто зменшує оплату, належну за муку або крупи, підлягає карі в 20-кратній висоті зменшеної оплати і конфіскаті муки чи круп, а знову арт. 11 грозить тим, що свідомо продають, купують, переховують або перевозять муку чи крупи, на яких тяжить проступок з арт. 10, або помагають у продажі чи вкриванні карою 10-кратної оплати і конфіскаті товару. Врешті арт. 12 грозить загальною карою неслухняним у висоті 3.000 зол. Арт. 13 віддає юдикатуру дотичного арт. 10 і 11 судові, а арт. 12 — заг. адміністрації. Арт. 14 — виконання закону доручує мін. скарбу і рільництва. Останній арт. 15 подає, що закон має силу в 30 днів після оголошення.

*

Як повідомляють з Варшави — міністерства скарбу і рільництва спішним темпом підготовляють **виконавчий розпорядок** до збіжевого закону. Відбулись конференції з делєґатами госп. самоврядування, млинарського і пекарського промислу, Союзу Експортерів Збіжжа, тощо, та зібрано багатий матеріял.

Нема сумніву, що реалізація збіжевого закону скриває дуже багато труднощів. Важко передусім схопити власне запотребування продуцентів. Запроєктовано введення **карток для власної консумції.** Диспонентом і контрольором цих карток мав би бути солтис. Та цей проєкт викликав чимало застережень (особливо коли йшло про нові функції для солтисів) уже на нараді в міністерстві рільництва.

Треба зазначити, що **для українського села** устійнювання континґентів муки і круп для власного вжитку продуцентів адміністраційною владою може стати **новим інструментом** для дошкулювання менше милим для цієї влади сільським продуцентам. І **це ще більше насторожує нас до появи збіжевого закону, який** — правда — з одної сторони йде в напрямі поліпшення цін сіль.-госп. продуктів і тим представляє позитивну сторінку, то з другої сторони далеко вперед посуває інтервенціонізм держави, накладаючи нові пута на господарську діяльність громадян.

*

Збіжеве питання розглядає тепер преса в Польщі **дуже пильно.** Актуалізували його не тільки жнива і збільшена подача збіжжа на ринку, але також „неоправдана" (як висловлюються фахові кола) знижка цін збіжжа і вага того, як у дальшому буде формуватись ціна на краєвому ринку.

Зреферований вище закон, який має підтримати рентовність збіжевої господарки, вважають хлібороби одним із важніших своїх здобутків. Держава — мовляв — створила врешті якесь **мірило,** довкола якого може вже кружляти господарська її політика. „Буде вже тепер мірило — пише „Дзєннік Познаньскі", — яке вкаже, коли треба звільнити натиск шруби податкової чи зобовязань, коли приноровляти пільги й охоронні заряджения, коли не можна відкладати віддовженевої акції, тощо. Хлібороби вірять, що уряд дальше витягатиме відповідні висновки з факту устійнення граници оплатности і перестерігатиме відповідні заключення в практиці".

Але поява збіжевого закону покищо не змінює прикрого для хліборобів факту **знижки збіжевих цін.** Закон цей ще не ділає, а й тоді, коли зачне ділати, не матиме негайно впливу на формування цін. Через те хлібороби сильно занепокоєні положенням на збіжевому ринку, що **під впливом заграничних цін і алярмів про великі врожаї,** скриває небезпеку дальшої знижки цін. Союз Палат і Організацій Рільничих натискає на уряд, щоб цей інтервеніював на збіжевому ринку (закупи для апровізаційної резерви, тощо), але уряд не вважає покищо відповідним дати щось більше, як зворот мита і то в визначеній вже висоті (4 чи пак 7 зол.) та реєстрові і зачетні кредити. Переконанням уряду мабуть є те, що пише „Газета Польска" в числі з 11. серпня у передовиці „Збіжжа на цензурі". А пише вона м. і. ось-що: „Коли тільки перша хвиля подачі збіжжа ульокована буде на зовнішньому ринку або в краю, можна сподіватись, що нагромаджені фінансові засоби з титулу нового закону про оплати від муки і круп позволять у дальших періодах на скріплення акції систематичного впливу на звишку ціни збіжжа в напрямі економічно оправданої норми, щораз більше відриваючи ту ціну від дня експортової реляції".

Згадана ґазета взиває наприкінці, щоб захо-вати **багато розуму і зимної крови** в обличчі спадку збіжевих цін. Вона оптимістично дивиться на дальший розвиток подій, хоч широко обговорює цілу низку „невідомих" (консумція світова і краєва, здержливість хліборобів у подачі, тощо), які матимуть на цей розвиток свій вплив.

Український продуцент збіжжа повинен **не залишати** без уваги виглядів на кращу ціну, що їх скриває м. і, теж зреферований нами закон і на ринок кидати **тільки** ту кількість збіжжа, яку в дану хвилину кинути мусить.

Н-вич.

ПІТ ЗНИК!..

ПУДЕР SUDORYN

усуває основно

ПІТ ВОНЬ

Кредитові установи в Чехословаччині

підчас і після кризи.

Дані, подані нижче, частинно запозичені з друкованих джерел, частинно ласкаво уділені мені п. д-ром Л. Ф. Дворжаком, генеральним директором Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі. Вони дуже цікаві. Вони говорять про тяжкі хвилини, що їх пережівали кредитові установи Чехословаччини за часів світової кризи у рр. 1920—1936. Вони також свідчать про відновлення після світової кризи діяльности цих установ взагалі, та успіхів, що працюють серед сільського населення ЧСР зокрема.

Кількість усіх кредитових установ Чехословаччини, що представили свої звідомлення (установи капіталістичні, суспільні та кооперативні) досягала в р. 1936 — 8.097; з цієї кількости на сільсько-господарські кредитові кооперативи припадало 5.677.

Загальний білянс на 1. січня 1929 р. 7.535 кредитових установ досягав 88.283 мільонів ч. к.; загальний білянс на 1. січня 1936 р. 8.097 кредитових установ перевищував суму 91.100 мільонів ч. к. Загальний білянс 5.677 сільсько-господарських кредитових кооперативних організацій: а) „кампелічок"-райфайзенок, б) позичкових кас системи Шульце-Деліч та в) Центральних Союзів кредитових кооператив досягав на 1. січня 1936. р. суми 11.447 мільонів що тоді, коли білянс 5.304 кредитових установ на 1. січня 1929 р. досягав ледви 10.000 мільонів ч. к.

Найповажнішими позиціями цих білянсів є вклади. В загальній масі кредитових установ Чехословаччини, починаючи роком 1920, вклади ці незмінно ростуть (хоч правда — продовж кризи вони росли за рахунок відсотків, що їх дораховувано до вкладів). Цей зріст помічається особливо в сільських кредитових кооперативах. Останні до світової кризи притягали до своїх кас вкладів на суму, що складає поверх 8% усіх фінансових засобів Республики, тоді, коли після кризи цей відсоток підскочив аж до 12½%. Це вказує, що за час кризи довіря населення до кооперативних кредитових організацій значно збільшилося.

З другого боку, вклади в приватних банках не проявляли такої тенденції до збільшення, як вклади до кредитових установ суспільних та особливо — до кооператив. Ось напр. у 1929 р. до акційних банків внесено 19 міліярдів ч. к. вкладів, а до суспільних та кооперативних кредитових організацій — 16 міліярдів ч. к. Зновуж в 1936 р вклади до приватних банків досягали 29 міліярдів ч. к., а до інших кредитових установ — 62 міліярди ч. к. Це вказує на більше довіря населення до суспільних та кооперативних кредитових організацій, а помітне воно не лишень у ЧСР, але і в інших країнах.

Одначе, коли прийняти на увагу відсотки, що їх щорічно дораховують до вкладів (за час кризи вони дали майже 9 міліярдів ч. к.), то вийде, що суми вкладів в багатьох кредитових установах за час кризи не збільшились, а навпаки — зменшились. Але проте кількість вкладчиків за тойже період кризи піднялася у всіх кредитових установах. В 1929 р. було 9.400.000 рахунків по вкладах, а в 1936 — вже 11.000.000. Кількість вкладчиків у сільсько-господарських кредитових кооперативах в 1920 р. була коло 1,200.000, а в 1936 р. підвисась уже до 2,500.000. Та пересіч вкладів за добу кризи зменшилась: у 1929 р. вона була 4.570 к. ч. а 1936 р. — 3.923 ч. к.

На збільшення тяготіння, а можливо навіть довіря, населення до кооперативних кредитових установ мали свій вплив деякі факти, передовсім — вищий відсоток з прибутків, що виплачували кооперативні кредитові установи своїм вкладчикам. У цьому відношенні привілеї акційні банки платили найменше, а саме: 55.4% своїх прибутків; „кампелічки"-ж навпаки платили найбільше, тобто 75.6%.

Більше довіря вкладчиків до кооперативних кредитових установ, ніж до акційних приватних банків можна пояснити також і тим, що видатки (персональні та матеріяльні), що необхідні є для ведення кредитової установи, були значно менші в кооперативах, ніж у приватних банках. У відношенні до загальної суми поверених фондів, ці видатки складали в 1929 р. в приватних банках 1.8%, а в кредитових установах 0.77%. У 1936 р. ці видатки в приватних банках знижуються аж до 1.53%, а в „кампелічках" падають аж до 0.46%.

Проф. С. Бородаєвський.

(Дальше буде).

—o—

Господарська вісячина.

— Леда день появиться розпорядок дотично уконституування **Харчевого Комітету** при міністерстві рільництва. В ньому **сцентралізовані будуть агенди апровізації краю.**

— Про теперішню кононктуральну ситуацію Польщі висловив свій погляд **проф. А. Кржижановський** в інтервю з редактором „Політики". Він підкреслив, що розвиток конюнктури в Польщі залежний у вели кій мірі від політики уряду. Вона може запобігти погіршенню ситуації, або її приспішити. А ця політика тепер хитка.

Між 5. і 9. вересня п. р. відбудеться в Варшаві **парляментарно-господарський конгрес.** Англійська Палата Громад визначила вже на цей конгрес багаточленну делеґацію.

— Низка промислових підприємств у **судетській** области рішила перенести свої заведення до Праги.

— Зл. Держави П. А. осягнули 2. серпня п. р. **рекордову кількість монетарного золота,** а саме вартости: 13.020.1 міл. доларів.

— Як подає „Agence Economique et Financiere", Франції є **величезний попит на золоті монети.** Приватні особи платять несамовиту надвишку, яка **Доходить до 50% ринкової ціни золота!** Завдяки цій премії в цілій Франції розцвілась торговля монетами, як ніколи досі.

Сторінка без політики.

Край, де продають пообббирану бульбу

І ДЕ НЕМА КЛЄПСИДР.

Кожний, хто приїде перший раз до Франції, відразу запримічує ріжницю буденного життя у Франції та в нас. Ця ріжниця за сильна, щоб її не можна було відразу запримітити. Перш усього зовсім інакше відбувається там праця. Люди може працюють загально менше, як у нас, зате працюють усі та незвичайно інтензивно. Зовсім буденне *напр.* явище таке, що муж працює десь у місті, жінка веде крамницю, фризіерню, робітню, гостинницю або пансіон. Навіть як жінка працює десь на місті, то господарку веде вона сама, бо домашньої прислуги в нашім розумінні там майже не знають. В кожнім разі домашня прислуга — це привілей людей справді заможних і багатих.

ГОТОВІ СТРАВИ.

Правда, французька господиня має таке облегчене завдання, що це ведення господарства не є для неї ніяким клопотом, ні труднощами. В кожній харчовій крамниці можна дістати вже зварені страви, які треба тільки пригріти. Ріжниця в ціні між сирою яриною та вареною дуже невеличка. Бульбу купують пообббирану вже машиново. Мясо дають спекти до першої ліпшої пекарні. За спечення платять 20 сот. Чи в таких випадках праця господині справді не є сильно обмежена? При тому слід відмітити, що мужчини у Франції зовсім не мають того фальшивого сорому й займаються господаркою нарівні з жінками. По закупи ходить здебільша мужчина. Він виносить сміття і він теж дуже часто миє начиння.

Домашня прислуга у Франції, зокрема в Парижі дуже дорога. В домах середньо-заможних працює звичайно лиш т. зв. принагідна помічниця, в інших випадках до праці приходить раз на тиждень послугачка до грубшої роботи й вона бере 5 франків за кожну годину праці. Постійну служницю можна стрінути лиш в багатих домах, в яких вона дістає платню, що рівняється платні доброї уряднички та крім того постійний додаток на вино.

МІСТО БЕЗ ПОХОРОННИХ КЛЄПСИДР.

Автім не лиш у домашнім господарстві видно інші звичаї. Чужинця дивує завсіди те, що він ніколи не бачить похорону на вулицях Парижа, не бачить теж на мурах похоронних клєпсидр.

Похорони відбуваються в Парижі як усюди, бо люди скрізь вмирають. Одначе похорони в Парижі відбуваються у приспішеному темпі й тому важко їх запримітити. Караван змоторизований — за ним їде великий автобус, що везе всіх учасників похорону.

Клепсидр зовсім нема, тільки рідня небіжчика розсилає повідомлення про смерть та про дату похорону. Перед домом жалоби уміщують повідомлення, при чому катафальок стоїть найчастіше... у брамі дому. Посмертних згадок некрольогів у часописах теж нема. Є тільки рубрика, в якій подають усе: народини, весілля і смерти.

„Техніка" весіль теж зовсім інша. Перед церкву заїздить великий автобус гарно прибраний квітами. З автобусу висідають молодята, їх рідня й весільні гості. Цілий весільний похід уставляється парами й так входить до церкви.

НЕ ТРЕБА „МЕЛЬДУВАТИСЯ".

Просто неімовірні там мешканеві умовини. Як хтось хоче, може й 20 літ шукати даремне якоїсь адреси.

Адресового бюра нема. „Мельдуватися" не треба, в ніякім домі нема спису льокаторів, на дверях нема таблички з назвиськом. Найбільше ініціяли мешканця можна побачити на соломянці. Мешкання не мають чисел. Докладніші інформації подає все сторожиха. У своїм мешканні кожний собі пан і може з мешкання викинути навіть поліцію. Цікаве, що коли поліція когось арештує напр. в гостинниці, то не входить до кімнати. Поліція жде в голю, аж підозріла людина вийде з мешкання.

В КІНІ ВІЛЬНО КУРИТИ.

Курці можуть себе в Парижі вважати найщасливішими, бо там вільно курити в кожнім кіні. Кожний фотель, кожне крісло має свою попельничку і дим чомусь там зовсім не шкодить підчас сеансу. Правда, після світової війни пробували завести в кінах заборону курення, одначе та заборона викликала бурю протестів. Напр. один із фільмових критиків написав таку рецензію:

„Не знаю, яка була ця фільма, бо в кіні не вільно було курити і я маючи до вибору Мері Пікфорд та папіроску, зовсім не надумуюся... виходжу".

Чоловік, що перебув годину під водою.

Магометанин Раман Бей, який сам називає себе „чудесною людиною Єгипту", який теж студіював кільканацять літ науку йогів, піддався перед кількома днями в Льондоні оригінальній пробі.

Раман Бей перебув цілу годину під водою, без якоїнебудь школи для здоровля. Факір почав свій експеримент від того, що спершу відмовив довшу молитву, відтак заткав собі воском ніс та вухо. Уста залишив без ніякого забезпечення. Тоді, у присутности членів комісії та сотень глядачів єгиптянина вложили до вузької, герметично зачиненої скрині і в тій скрині спустили на дно плавацького басейну.

Кожна нормальна людина вмерла би за кілька хвилин, задушившися. Однак йог попав у транс і коли по годині витягнули скриню й відчинили ненарушені печатки, Раман Бей викликував враження мертвого. Колиж йому вийняли віск з носа й вуха, по кількох хвилинах він почав віддихати, чимраз глибше.

Коли лікарі слідкували за живчиком, Рамана напоїли гарячим молоком, годину пізніше „чудесний чоловік Єгипту" виглядав якби „ніколи ніщо".

Далі лікарі ствердили, що вже по двох годинах ні серце, ні живчик не зраджував найменшого сліду перебутої проби.

Дослід Рамана Бея викликав у Льондоні величезну сензацію. Раман Бей заповів, що він готов свій експеримент повторити в кожній хвилині.

„Балігу".

Це назва створена спеціяльно в Америці на означення свого роду реклями, що послуговується перебільшеними формами. Якщо зважити, що в Америці недільні видання деяких часописів-щоденників виходять у 250 сторінках друку, з того більше як 100 присвячених реклямі, то ясно, що щоби в такій масі оголошень звернути чиюнебудь увагу на якусь реклямовану фірму, то треба вживати найріжнородніших засобів і форм оголошування. Таким чином зродилося іноді карикатуральне переборщування в реклямі, якій американці дали прізвище „балігу".

Таке саме діється в ділянці радієвої реклями. В Америці істнує 561 приватних радіостацій, які спирають своє істнування майже на приходах із реклями. Тому теж 90 пр. радієвих програм присвячують реклямі. Та це не скучна, піснями чи дотепами перетикана рекляма нпр. як польських радіостацій, але з талантом написані скечі, в яких перед мікрофоном виступають слави американського мистецького літературного й акторського світу.

Відки взялася назва „Балігу" для переборщеної реклями, ніхто не знає. Одначе сьогодні — це найбільш поширене слово в Америці. Словом „Балігу" називають усі реклямові обітниці, які переступають межі правильної, звичайної спроможности.

„Балігу" — означає суперрекляму, яка намагається приголомшити всю раціональну реклямy й уживає найдивоглядніших задумів. Напр. виступи герльсів на льокомотиві мають розреклямувати лінію Транскотінеталь Експрес. Нпр. обвішують конфекційний дім від верху до землі цілими горами плащів, одягів і т. д. Якийсь фармер уладив ревію красунь на тлі величезного стіжка бульби, щоб таким чином зареклямувати консументам випекану за своїй фармі бульбу.

Суперреклама через неперебірчивість та дивоглядність своїх форм почала викликувати реакцію в американськім громадянстві, яке хоч має багато зрозуміння для потреби зовнішних ефектів, противиться надмірному переборщуванню.

До боротьби з такого роду реклямою виступив часопис „Балігу", який уже сьогодні має поверх 100.000 передплатників і є чи не одиноким часописом в Америці, який обходиться без реклями, хоч його назва є теж свого роду реклямою.

ВОРОГ ПОДАТКОВИХ ЕКЗЕКУТОРІВ.

Незвичайно грізний мексиканський бандит, який був став справжнім пострахом населення, популярно відомий під прізвищем „Ель Таляріп", дав про себе знову чути. Його справжне назвисько є Енрік Родрігез. Він нападав на податкових екзекуторів, відбирав їм гроші та якщо вони противилися, обгинав їм уха, або вішав.

Довгі роки він був пострахом податкових екзекуторів та урядовців. Перед трьома роками він спалив живцем одного екзекутора. Майже два роки гонила за Ель Таляріном поліція та ніяк не могла його зловити. Якийсь час, коли поліція наступала йому сильно на пяти, він закінчив свою діяльність, одначе тепер дав знову про себе знати.

Як подають поліційні комунікати, бандит зявився в околицях Куернавака та порозсилав листи з погрозами до податкових екзекуторів, домагаючися окупу. Вістка про нову появу бандита, якого вже вважали небіжчиком, викликала серед податкових урядовців і серед самого населення Куернаваки правдиву паніку.

—o—

ВЕСЕЛЕ

ШКІЛЬНА ЗАДАЧА 8-ЛІТНЬОЇ ДІВЧИНКИ.

„Кіт. Кіт розмножується через свої малі, які є 9 днів сліпі. Потім дістають очі, а стара ними опікується або літає по дахах з котами. Котики дуже втішні і займаються клубком ниток або іншими забавками. Потім вони вчаться ловити миші, при чім не чути їх пазурів. Вуха є короткі і гостро закінчені для сліджения мишей. Врешті миш виходить з нори. Позволяє їй пару разів перебігти, заки її зїсть. Кіт обтягнений ріжним футром. Буває електричний, коли гласкається його навідворіт. З заду за ним находиться хвіст щораз тонший, аж на кінци кінчиться. Внаслідок своїх пазурів є дуже привязаний і лазить по деревах, де ловить яйця для своїх малих".

ЦЕРКОВНА ПЕРЕШКОДА.

Одна дуже велика злісниця лежить на смертній постелі. Її муж, який хоче їй навіть в тій хвилині приподобатися своєю покірністю, питається, з ким він має оженитися по її смерти.

— А про мене, женися навіть і з чортовою мамою! — відповідає зі злістю хора.

— Це неможливе, бо на це не позволяє церковне право, тому, що тепер маю її доньку за жінку.

КУХАРСЬКА ПІДГОТОВА.

Кухарка: Хотілаб я знати, на що наша пані взяла від мене кухарську книжку?

Покоївка: Хоче приготовитися, бо на завтрішнім фестині має продавати гарячі ковбаски.

ВЖЕ НЕ ТРЕБА.

— Чи панство цього року не виїзджали до якої лікувальної місцевости?

— О, ні, наша донька вже має нареченого.

НЕОПРАВДАНЕ ОБУРЕННЯ.

— Пане! Дивитеся на мене як на крайного дурня!

— О, навпаки, уважаю вас за непомічного відгадувача думок!

У ШКОЛІ

— Івасю, якого роду є яйце?

— Залежить, прошу пана, що з нього вилізе, когутик чи курочка.

ВИСТАНЕ.

А.: Я ще не чув про жінку, що була би черевомовцем. Все говориться і пишеться тільки про мужчин.

Б. (пантофляр): Борони Боже! Ще того недоставало! Жінки й так за багато говорять.

Роковини перемоги над большевиками

ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКІ ЕНДЕКИ.

Дня 15-го серпня Польща святкує роковини т. зв. „Чуда на Вислою", тобто перемоги над большевиками, що в 1920-ому році дохо-дили вже до самої Варшави. Внаслідок польської внутрішньо-політичної ситуації так склалося, що ці роковини стали святом, яке у великій мірі використовує для своїх маніфестацій теперішня опозиція. Отже в першу чергу „Стронництво Людове", з яким іде ППС, звязує з цими роковинами у своїх маніфестаціях домагання амнестії для свого голови Вінцентого Вітоса, що саме тоді, в часі війни з большевиками і битви над Вислою був головою польського коаліційного уряду.

Ендеки — т. зв. „Стронництво Народове" — використовують ці роковини на свій спосіб. Очевидна річ — згідно зі своєю ідеольогією та програмою, яка наказує при ніякій нагоді не поминути українців. Ось дістали ми до рук летючку тернопільського відділу „Стронництва Народового". Все в ній є: і „боротьба з викраденням польських душ на кресах", і „боротьба з українським сепаратизмом", і „збунтоване банди українське, і „гайдамачизна", і „жидокомуна".

„Це день спроби — читаємо у цій летючці — й мобілізації сил польщини, яка завтра чином вирішить так, як цього вимагає інтерес Польщі. Поляки мусять правити Польщею без явної чи скритої спілки з жидами або т. зв. українцями."

Це все у звязку з роковинами битви над Вислою, тої битви, в якій — тернопільські ендеки мабуть про те забули — брали участь та кров'ю вилися за перемогу над большевиками також частини армії Української Народньої Республики. Чи лицює польським гурра-патріотам довідуватись щойно від українських „гайдамаків", що в польській военно-історичній літературі є м. і. велика книжка ген. Тадея Кутшеби про похід на Київ у 1920. році, участь у ньому українських військ та його політичне підложжя!

До іншої категорії належать вже рефлексії, що летючка з такими зворотами свобідно перейшла цензуру.

лікар

недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

6. приватний асистент д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує

при вул. Сикстуській 56.

7. Побожні пісні-молитви на 950-ліття охрещення Руси-України. Кремянець. Метелик, 4 стор.

8. Що дало українському народові християнство й що дає йому безбожницький комунізм. Кремянець. Метелик, 4 стор.

9. Чому св. Київ не святкує 950-ліття свого охрещення?. Кремянець. Метелик, 4 стор.

Треба додати, що всі ювилейні видання видавництва „Ц. і Н." випущені гарно, на доброму папері й доброю мовою. Х. Х.

—o—

З польських справ.

ПОЛЬЩА ВИСТУПИТЬ З ЛІГИ НАЦІЙ?

Агенція „Стефані" подає: В Парижі кружляють поголоски, що Польща рішила не виставляти своєї кандидатури на черговій сесії Ліги Націй та рішила ліквідувати свою постійну делегацію при Лізі Націй. Політичні кола Парижа думають, що це перший крок до виступлення Польщі з Ліги Націй.

НАРАДИ ОЗОН-У.

Дня 11. ц. м. почалися у Варшаві тридення наради головної ради Озону. Наради відкрив ген. Скварчинський. Опісля почалися праці двох комісій: рільної та освітньо-виховної. 14-го ц. м. відбудеться у Варшаві зїзд сільських діячів Озону.

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА і ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні стати прикрасою кожної української установи.

Вже внедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 цм. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх малював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ц на одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ **ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ**

в передплаті разом з пересилкою тільки 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати складанками П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ" у Львові на рах.13366. Цими днями долучимо до „Діла" окремі складанки, якими просимо слати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА", Львів, Ринок 10.

„Булоб злочином не підготовлятись".

Нова знаменна промова Мусолінія

При кінці військових вправ в Абруццах відбулася військова ревія у присутности короля та Мусолінія. По ревії Мусоліні виголосив таку промову:

„Старшини, підстаршини, капралі, вояки й чорні сорочки! Його королівська високість, король і цісар уповажнив мене, щоб вам виявити його найщирші похвали. Ви всі вояки, заслужили на цю похвалу. Підчас цих вправ виявили ви велику карність, велику витревалість на труд і високий рівень вишколу. Не могло зрештою бути інакше. Належите до нової італійської молоді, зорганізованої під ліктрським символом, що здобула імперію. І як ваші товариші, маєте вище одну амбіцію: носити зброю в службі Батьківщини. **В часах, коли в кількох частинах світа гремлять гармати, булоб божевіллям обманювати себе, булоб злочином не підготовлятись. Ми себе не обманюємо і підготовляємося".**

НОВИЙ ТИП ШВИДКОЇ ВІЙНИ.

Італійський публіцист, Гайда, пише на сторінках „Джіорнале д' Італія" у звязку зі згаданими військовими вправами, що нові італійські воєнні засади спираються на концесії швидкої і вирішної війни. Ці засади відповідають вповні італійським умовинам, що куди багатші на людський матеріял і духові вартости ніж на залізо, золото і бензину. Зате демоплютократії спочивають на великих запасах заліза, золота і бензини, але не мають більших людських сил, що зменшуються в наслідок обмеження уродин і тому є за довгою війною, що є статичною і позиційною.

На свято охрещення Руси-України.

ВОЛИНСЬКІ ВИДАННЯ.

Свято 950-ліття охрещення Руси-України з незалежних причин відбудеться на Волині скромніше, ніж повинноб відбутися хочби з огляду на близьке сусідство безбожників та й на безсумнівну роботу льокальних безбожницьких гнізд — чужих агентур.

В кожному разі місцева духовна влада подбала, щоб ширші українські православні маси мали відповідну ювилейну лектуру. „Церква і Нарід", орган волинської духовної консисторії, умістив статтю архиепископа Олексія „Слово на день 950-ліття охрещення Руси"; проф. О. Лотоцького статті: „Шляхи ширення християнства на території України", „Християнство на Україні за перших князів", „Охрещення Руси і християнство за кн. Володимира Великого", „Християнство за Ярослава та його наступників", „Джерела християнства на Руси" і „Початок єрархії в Києві" (чч. 7—14); О. Цинкаловського статтю „Сліди християнства на Волині до Володимира Великого" (чч. 11—12); прот. Г. Боришкевича: „Від кого св. князь Володимир і наші предки приняли християнську віру"; В. Островського: „Під знамя хреста", повість з часу охрещення Руси-України й інші.

Накладом видавництва „Церква і Нарід" вийшли окремими книжками, брошурками й летеликами:

1. В. Островський: „Під знамя хреста", повість. Кремянець. 52 ст.

2. О. Цинкаловський: „Сліди християнства на Волині до Володимира Великого".

3. Прот. М. Тучемський: „Життя й діяльність святого рівноапостольного князя Володимира та охрещення при ньому Руси-України", Кремянець. 32 стор., 9 ілюстрацій.

4. „Що дав Володимир Великий українському народові". Кремянець, 16 стор., 1 ілюстр.

5. Чому св. Київ не святкує 950-ліття свого охрещення?. Кремянець. 16 стор., 1 ілюстр.

6. Церква ваша мама. Кремянець, 12 стор. 1 ілюстр. (для дітей).

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

По широкому світі.

Над Естонією кружляв 20 хвилин большевицький літак, хоч його обстрілювала протилетунська артилерія.

Президент Латвії Ульманіс затвердив номінацію на послів Латвії в Берліні і Брюселі. До Берліна поїхав пос. Крівіенс, до Брюсель д-р Ельтерс.

Коло Аляндських островів кружляли два совітські підводні човни. В Гельсінгфорсі з цього приводу велике обурення.

З початком вересня виїжджає до Европи египетський міністр закордонних справ Фатал Яхія і відбуде низку конференцій в европейських столицях.

До Льондону приїхав уже шеф турецької морської місії сотн. Сайд Гальмад на переговори у справі будови военних кораблів для Туреччини.

Мусоліні приняв сен. Конті і членів італійської місії, що вернулася з Далекого Сходу, де підписала низку господарських договорів між Італією, Манджуко та Японією.

Британський уряд вислав протестаційну ноту до уряду ген. Франка у справі двократного нальоту на британський корабель „Лейк Лютаво".

През. Рузвельт запросив норвеського престолонаслідника кн. Оляфа на відкриття норвеського павільону на нюйорській світовій виставі в 1939. р. Кн. Оляф приняв запрошення і виїде до Америки зі своєю дружиною.

Французький амбасадор у Токіо склав протест проти бомбардування французької катедри в Японії японськими літаками.

Нова перемога національних військ у полудневій Еспанії.

ЧЕРВОНІ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВДАЧ.

В полудневій Еспанії на фронті Естрамадури національні війська перервали фронт червоних між ріками Ґаргалігою і Ґвадіяною на відтинку довгім 16 км. Крім Каза де дон Педро здобули національні війська Росалєс Медіяс, Месас Гранде, Роділля та багато інших важних стратеґічних місцевостей. **По упадку місцевости Гелєшаль почали національні війська наступ на Альморшон, важний стратеґічний вузол між Естрамадурою, Андалюзією і Сіюдад Реаль.** Червоні боронилися дуже завзято, але мусіли піддатися, бо їх окружили відділи ґен. Кеїпо де Ллляно. Тепер відділи південної армії віддалені ледви 30 км. він Альмадену, де є великі копальні ртути. Тому до Сіюдад Реаль прибули вищі старшини, щоб підготовити оборону. Провінцію Сіюдад Реаль прилучено до воєнної смуги. Розліплено відозви з покликом до населення, щоби взяло активну участь в обороні.

ДАЛЬШІ НАСТУПИ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

Офіціяльний комунікат головної кватири ґен. Франка подає, що національні війська йдуть вперед і **зайняли Сіера Сандта Мадалєна** та здобули багато полонених і воєнного матеріялу. При тому ворог потерпів важкі втрати.

На фронті Естрамадури **національні війська пішли 8 км. вперед, займаючи становища, які панують із півночі, полудня й заходу над Кавеца дель Буе.** Ворог залишив 800 полонених і багато вбитих. Нац. війська займають лінію Пуертоленоляно—Валь де Кавальос—Сіера де Оса—Ріо Щухаз. Летуни бомбардували побережжа Ґандії та військові обєкти Валенсії.

Барсельонський офіціяльний комунікат подає, що червоні війська відбили два ворожі наступи на Піедрас де Аольо.

„Ворожі наступи на наші позиції на правому березі Сеґре довели до легкої зміни лінії. На східнім фронті републиканці відбили ворожі наступи на відтинку Ґвазалявару й вирівняли становища. На фронті Естрамадури ведуться завзяті бої в околиці Кавеца день Буе. Урядові війська вдержали становища".

АНҐЛІЯ ПРОТИ ВИСИЛКИ ІТАЛІЙСЬКИХ ВІЙСЬК ДО ЕСПАНІЇ.

Анґлійський шарже д' афер у Римі Чарльс відвідав у середу італійського міністра закордонних справ Чіяно і **звернув йому увагу на те, що Італія далі помагає ґенералові Франко. Шарже д' афер підкреслив, що французький уряд згідно з пляном неінтервенції льояльно замкнув піренейську границю, хоч цей крок часто стрічався з гострою критикою в самій Франції. Тому французький уряд в дуже тяжкому положенні.** Сер Чарльс зазначив, що виконання пляну неінтервенції є передумовиною виконання анґлійсько-італійського порозуміння. Якщоб виявилося в майбутньому, що закиди правдиві, що італійці далі помагають ґенералові Франко, то це вплинуло б відємно на план неінтервенції взагалі і на виґляди анґлійсько-італійського порозуміння. Гр. Чіяно обіцяв розглянути закиди, про які нічого не знає. Ці самі завваги передано італійській амбасаді в Льондоні.

Ревіндикація.

В селі Старий Олексинець, кремянецького повіту, відбулася перед кількома днями ревіндикація православної церкви та передання її римокатоликам. Цю церкву побудували українці в 1756 р. Місцеве українське населення постановило побудувати нову церкву і тому зорґанізувало вже будівельний комітет.

„Ґазета Польска" з 11. 8. ц. р. подає, що в селі Погость Загородський, пинського повіту, на заряджения поліського воєводи та рішения міністерства В. Р. і О. П. ревіндикували православну церкву та віддали її до вжитку римо-католикам. Та церква була довший час замкнена, а це з цієї причини, що в селі була друга православна церква. На даху згаданої церкви виросла береза а на бані під хрестом зробили собі гніздо бузьки. Хто допустив до такого зруйнування церкви, „Г. П." не говорить.

—o—

СПАЛИЛИ ДВІРЕЦЬ У ПАЛЕСТИНІ.

Арабські активісти підпалили минулої ночі зазіжничий двірець в Бітір під Єрусалимом. На дорозі Наблюс—Єрусалим знайшли забитого араба. На дорозі Яфа—Єрусалим знайшли вбитого жида.

НОВИНКИ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Ліки подешевіють. Від 10. вересня ц. р. мають подешевіти на 10 відсотків усі ліки і специфіки. В цій справі появився вже окремий розпорядок міністра суспільної опіки. В ньому є спис 100 лікарств, що їх аптики обовязані продавати по власних цінах. Ці лікарства призначені в першій мірі для безробітних і беззем.

— Хто виграв на льотерії. В нинішнім тягненню Клясової Льотерії впали м. і. такі більші виґри: 150.000 зол. на ч. 68400, 50.000 зол. на ч. 63924, 15.000 зол. на ч. 77635, 10.000 зол. на ч. 53522, 65437, 5.000 зол. на ч. 36838, 45249, 53894, 88114, 146869, 2.000 зол. на ч. 208, 1306, 11627, 12660, 53742, 99167, 105243, 1.000 зол. на ч. 23389, 27117, 49901, 60506, 73183, 78880, 72571, 89111, 151891, 500 зол. на ч. 3506, 13784, 23428, 34974, 46270, 50816, 54737, 64667, 77426, 81712, 84474, 89217, 100762, 107784, 110260, 112398, 139800, 146316, 147156, 155454, 154638.

— 250 зол. ґривни за чорну стяжку. Повітове староство в Самборі покарало Івана Рудзінського зі Старої Ропи за ношення чорної стяжки на ювилейній відзнаці „Просвіти" трьома тижнями арешту з заміною на 250 зол. ґривни. Від цього рішення покараний вніс відклик до окружного суду в Самборі.

— Вибух найденої ґранати. В Рудці Міринській, пов. Ковель хлопці Микола Суляк і Петро Ґаврилюк найшли на полі ґранату зі світової війни, яку почали розбивати камінням. Ґраната вибухла і на місці згинули: Суляк, Ґаврилюк та Сергій Данилюк. Тяжко ранені: І. Омельчук, Л. Поставчук, Ст. Данилюк і Ст. Ґаврилюк. Тяжко ранених перевезли до шпиталю.

— Зміна назв німецьких місцевостей в Галичині. Окрема комісія підготовила вже проєкт зміни назв усіх німецьких місцевостей в Галичині, як цього домагалася польська преса, що вела кампанію проти німецьких назв кількадесяти місцевостей в Галичині.

— Два смертні присуди. Окружний суд засудив на кару смерти 37-літнього Андрія Мартинюка, який знасилував 8-літню Станиславу Максимів, а опісля вдушив її. Той сам суд засудив 31-літнього робітника Федька Дякова, який у Ступниках б. Рогатина із досі не висліджeним спільником напав задля грабежі на хату Івана Дробніцького та вбив Магдалину Дробніцьку.

— Львівська хроніка. При вул. Зибликевича ч. 23 повісилася невідома жінка. При ній найшла поліція легітимацію на прізвище: Вікторія Мікуш, 60-літня жінка емеритованого сержанта. — З помешкання купця Генрика Мангля при вул. Жовківській ч. 43 злодії вкрали столове накриття і кримський плащ вартости 3.000 зол. — При вул. Беліняків кінь копнув хлопця Здзіслава Квітоня, якого відвезли до шпиталю св. Софії.

— Краєва хроніка. Недалеко Мостиськ знайшли на полі тіло невідомого мужчини. Судово-лікарська комісія ствердила, що він згинув від удару в голову. Зі знайдених документів виходить, що вбитим є 24-літній Михайло Береска з Купинович Старих, пов. Рудки.

— Жінка зі серцем у правому боці. До білостоцького лікаря д-ра Крамажа зголосилась пацієнтка, яка нарікала на недомагання серця. Лікар ствердив, що серце цієї пацієнтки находиться по правім боці, печінка по лівім.

— Вже наперед означили число населення. Москва призначила новий спис населення на 17. січня 1939 р. Москва заповідає, що спис виявить, що в СССР живе 169 міліонів населення. Цікаве як Москва закриє у загальному списі факт, що в Совітській Україні померло в 1932 р. 6 міліонів селян від пянової голодової смерти!

— Смерть двох молоденьких українських летунів. Два молоді українці з Кліфтон Гайтс під Філядельфією Микола Мандзик і Павло Федун полетіли літаком до Ню Йорку. Оба скінчили гайскул і мали по 17 років. Оба теж були аматорами летунами. Вони хотіли літати, хоч на дворі було хмарно і дощ. Мандзик кермував літаком, що підлетів ледви на 125 стіп і нагло впав. Оба летуни згинули. Їх похоронили у Філядельфії на українському католицькому цвинтарі на Факс

ЙОСАФАТ НАЗАР. 2

Як промовила Ґреція до української душі.

М. Посацький відвідав у своїй мандрівці 10 памяткових місць і характеристиці кожного присвячено окремий розділ. Свої враження він доповнив щедро спогадами та міркуваннями, які додають книжці вартости і роблять її ще цікавішою. Спокій мягкої олімпійської рівнини пригадує йому пережите в рідному селі дитинство, грецьке село нагадує Гребенів, грецька загорода — гуцульське вориння, грецька хата — хатину в наших горах, де живуть люди зі своєю твариною; на вид істмійського каналу пересувається авторові перед очима вся історична традиція процейперекіп, іде мандрівник старою дорогою в Спарті, то він уявляє собі, що тою дорогою втікала віроломна Олена з Парисом, на мікинській землі вирінають з Гомером, Софокля і Айсхиля про долю Атріенків і жахливі злочини їх роду; невинна ясноволоса дитина на коринтських звалищах пригадує читані колись у Гомера вчинки високодумного та лицарського Белерофонта, того прекрасного Йосифа старогрецької біблії, і трагедію страшної в помсті жінки, демонічної Медеї, вину і покуту хитрого Сизифа, і душевні страждання старогрецького Гамлєта, царенка Лікофрона. А стають ті особи і дії з далекої далечини і з казкової прадавнини авторові перед очима так живо, що годі йому іноді пізнати, як каже, де кінчається дійсність, а де починається твір уяви.

От оглядаючи Олімпію бачить автор багатолюбний збір з усіх кінців грецького світа, чує його гамір, віддих; при Артемідиній біжниці над Евротасом у Спарті, на тому місці, де сікли прутами спартанських юнаків до крови, щоб вони звикали переносити біль, вважається авторові, ніби поприходили ті юнаки до води охолоджувати пекучі рани, і чує їх важкий віддих і плюскіт води, що нею обливають собі поранене тіло; в театрі в Епідаврії прислухується уявленій виставі трагедії, приглядаючися боротьбі людини з демонами, бачить, як людина не може перемогти і гине, бо за слаба.

Переживання автора ріжні своєю якістю і натугою; у Дельфах переживав автор жах, у звалищах Мікен і Тиринта — жах і почування величности, в руїнах замку Містра — сум, як у царстві смерти, у Спарті — спочивання до трагічної долі спартанців і щире відчуття тієї кривди, що зробила їм історія, осудивши, що не внесли вони нічого в культуру, коли тимчасом були це єдині повновартісні люди в стародавній Греції що внесли безцінний скарб у мистецтво життя, показавши людству вартість сили волі і самопанування, спочутливий жаль викликає пригад політичного життя давнього грецького народу, що наділений великими дарами фізичними й душевними був покликаний Божим Провидінням створити у ріжних ділянках культури величні речі, але впав через слабість характеру свого загалу; тепле спочуття має автор до теперішнього ґоецького народу, що силкується двигнути із довголітнього занепаду, з матеріяльної та моральної руїни в добі неволі; разом із грецькими мистцями тужить за кращим світом, а для всієї стародавньої Греції чує вдячність за передані нам у спадщині культурні цінности. Назагал мандрівник зазнає мало веселих переживань на вид памятників; тільки останки на атенському Акрополі, передусім Партенон, виявляють якусь таку спокійну велич, що глядач не сумує, але радіє з того життя, що залишилось іще там; всі інші руїни та останки з давніх часів розбуджують сум, тугу й жаль.

Почування при оглядании грецької природи теж не однакові: є такі краєвиди, що будять почування величности, є й такі, що пройнимають холодом, а то й жахом, одні наводять мелянхолію, інші викликують удовілля чи радість: як звичайно, то почувається мандрівник у живій грецькій природі щасливим. Автор описує в одному місці книжки той щасливий стан душі ось як: „Це світло, ясність, чисте, прозоре повітря, пах квітів, спів жайворонків і всякої пташні — вливається в наші груди: наводить на нас надземний спокій і радість. Переживаємо якусь памятну хвилину, якої пізніше забути не можемо. У нашій душі щось перетворюється: почуваємо себе змінені, інші, без минувшини і без будуччини, без долі, що нависла над нею. Нічого не думаємо і живемо лише хвилиною; відчуваємо спокій і почуваємо себе щасливі, що на цьому місці стоїмо. Гарні вали і місця підносять нашу душу у вищий світ краси-ідеалу, очищують нашу душу і дають нам відчути нашу безсмертність".

(Далі буде).

Чейз, Па. Микола Мандзик назвав був літак в Коншогокен, щоб літати у дні своїх 17-тих уродин.

— **Англійський міліонер оженився з „русинкою" з Ню Йорку.** Молодий англійський міліонер з Льондону Вівіян Орстер, оженився в Парижі з 19-літньою Павлиною Спяк, донькою лемка робітника, з 71-ої вулиці у Ню Йорку. Він належить до „староруських" товариств. Павлина Спяк пробувала щастя в Голівуді, але не досягнула того чого хотіла і поїхала до Льондону. Там співала в аристократичнім кабареті, де залюбився в ній 20-літній син великої англійської компанії Гомонт, Вівіян Орстер.

— **Льондон має понад 8 міліонів населення.** Англійська преса подає статистичні дані про населення Льондону в 1937. р. При кінці минулого року Льондон мав 8.234.000 мешканців. Приріст населення минулого року був дуже незначний. Надвишка уродин над смертністю невелика, досягла 5.000 осіб.

— **Найздоровше населення.** З даних турецького статистичного уряду виходить, що в Туреччині живе 6.241 осіб, які мають понад 100 літ, з того 3.985 жінок і 2.256 мужчин. Вони живуть здебільша у східних провінціях. Туреччина має 3,160.367 жонатих і 3,305.967 замужних. Це не є ніяка несподіванка, бо в Туреччині мужчини мусіли зрезигнувати з гаремів і тому б. гаремові жінки фігурують у статистиці, як замужні. Туреччина начислює крім того 1,050.000 вдовиць і 110.500 вдівців. Розведених 37.765 жінок і 13.173. мужчин.

— **Землетрус в Італії і Венезуелі.** В середу пополудні в околицях Реджіо відчули землетрус. Між мешканцями повстав переполох. У ночі відчули мешканці м. Квіто у Венезуелі 11 сильних струсів землі. Дах єпископської палати завалився. Ближчих вісток про катастрофу покищо нема.

— **Пошесть малярії.** В болгарськім порті Відин вибухла гостра пошесть малярії. На цю недугу занедужало 2.500 осіб, себто 10 відсотків населення.

— **Вмер професор Фробеніюс.** В Італії вмер відомий німецький етнограф, проф. Лео Фробеніюс, провідник 12-ти наукових експедицій до Африки, з яких привіз багато наукових матеріялів великої ваги. Мав 66 літ.

— **Італійська преса проти мішанців.** „Корієре делля Сера" звертає увагу, що в Міляно вродилося недавно кілька дітей, батьками яких є китайці та італійки. Щоденник домагається, щоб у майбутньому рішуче запобігти уродинам дітей мішанців.

— **Новий щасливий лет понад Атлянтійський Океан.** В середу в год. 19.30 вилетів з летунського майдану в Берліні літак „Кондор" до лету понад океан до Нюйорку. Трасу 6.397 км. літак перелетів за 25 годин і в четвер в год. 20.53 прилетів до Нюйорку. Літак летів пересічно 255 км. на годину. Летун сотн. Генке в розмові з журналістами заявив, що від половини Атлянтику була дуже гарна погода. Щойно недалеко побережжа Нової Фуиляндії літак мусів боротися зі сильним вітром. Підчас лету зужив літак 9.000 літрів бензини, маючи в запасі ще бензини на 1000 км. лету. На привитання „Кондора" в Нюйорку прибув відомий летун Вількінс. В суботу 13. ц. м. літак „Кондор" вертається до Берліна.

— **Шпигунська психоза в Англії.** Німецька преса пише, що жертвою шпигунської психози, що запанувала в Англії падають німецькі служниці та гувернантки, яких є в Англії коло 8 тисяч. Англійці масово звільняють німкинь зі служби по домах. Німецьку домову службу в Англії, що згідно з німецькими постановами щодо громадян Німеччини, які мешкають за кордоном, мусіла зголоситися до німецьких станиць, підозрівають у шпигунстві. Кампанію проти німецької служби в Англії почав соціялістичний „Дейлі Геральд", що як пише іронічно „Дойче Альгемайне Цайтунг" — бачить в німецькій амбасаді централю німецької розвідки в Англії, куди німецька служба носить свої інформації. Німецька преса гостро осуджує цю кампанію проти німецьких служниць.

— **Землетрус знищив три села.** Підземні струси у Венезуелі тревають далі. Три села, положені 25 км. від міста Квіто, знищені.

— **Добробут у Швеції з кожним роком кращий.** Шведська преса стверджує з радістю, що в 1937-38 зросли доходи Швеції рекордово і сягають 1.237.000.000 корон. В останніх двох роках доходи у Швеції збільшилися на 35%. Преса підкреслює, що цей факт причинився до розвитку культурного життя і зросту життєвої стопи цілого громадянства.

— **Викручування від військової служби.** Французька судова влада впала на слід широкої афери новобранців і наказала арештувати одного з визначних французьких змагунів копаного м'яча Бен Олі. Арештований змагун викрутився від військової служби під притокою, що має слабке здоровля. Одначе йому не перешкоджало брати участь в багатьох спортових змаганнях. Французька преса пише, що влада зацікавилася теж іншими змагунами, звільненими від військової служби з огляду на поганий стан здоровля.

— **Різні вісти.** В Тієн-Тсіні напала ватага комуністів на вязницю і випустила на волю 200 вязнів комуністів. Підчас погоні японського відділу дійшло до боротьби з утікачами, підчас якої 10 комуністів згинуло, 80 поманґрувало назад до вязниці, решта втікла. — До Перчах над озером Вертер у Каринтії прибув б. еспанський король Альфонс, де буде два-три тижні. — Найменший син през. Рузвельта рішив займатися торговлею. Незадовго буде працювати в одному з великих магазинів у Бостоні як субект з тижневою платнею 18 долярів. — Посадник Трієсту Павло Салєм подався до димісії тому, що є жидом. Обовязки посадника виконує його заступник.

— **Дитячі недуги.** В аптеках для дітей виказують природну гірку воду **„Францішка Йосифа"** вже при малих затяжних запорах з успішним вислідом.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

З організаційного життя минулого тижня відбулися сходини „Супруга", на яких голова матірного т-ва Л. Ясінчук виголосив реферат п. т.: „Службовицькі справи". В обширному рефераті торкнувся прелегент всіх справ, якими члени „Супруга" цікавляться. Велике вражіння на слухачів зробило ствердження, що загал службовиків не дбає про себе, бо не можна інакше назвати факту, що поза „Супругою" находиться ще коло 9000 службовиків. Всіх членів „Супруги" є коло 1000. Це безперечно має велике значіння в випадках, коли „Супруга" має забирати слово в імені всього українського приватного службовництва. Не дивно, що службовики не мають ще досі таких прав, які могли би мати. Дуже докладно говорив п. Ясінчук про завдання „Супруги" внутрі т-ва й на зверх. Одні й другі завдання великі й поважні. „Супруга" поставила собі за мету перевиховати громадянство: внутрі своїх членів, а слушними домаганнями в справі забезпеки службовика усе громадянство. І тому дивно й прикро, що багато службовиків не вспіли зрозуміти завдань „Супруги". Вони через свою відсутність у рядах членів утруднюють Проводові переводити в життя слушні домагання, що їх службовики ставлять своїм хліборобцям. Після реферату відкрито дискусію, в якій забирало слово багато приявних. Порушено безліч важних справ, особливо питання збірних договорів, що з незрозумілих причин зустрічається з трудностями у тих, від яких реалізація його передусім залежить. П. Ясінчук надіється, що ще восени цього року таки вдасться „Супрузі" перевести збірний договір в життя. Багато місця заняло питання, чи до „Супруги" приймати фізичних службовників. Переважала думка, що не можна тих службовників лишати без опіки, і треба булоб створити при „Супрузі" секцію фізичних службовиків. На запити вичерпно відповідав п. Ясінчук. Сходини вказали, що „Супруга" починає набирати щораз більшого значіння в національному житті і з кожним роком закріплює свій авторитет. А як ще з тих „диких" 9000 службовиків вдасться якусь частину втягнути в уладні ряди, — „Супруга" безперечно стане тоді найсильнішою нашою організацією. Це залежить від самих службовиків.

Офіційне відкриття торжества 950-ліття хрещення України відбулося в нашому місті в четвер минулого тижня. Вечором, в год. 18-тій відправили в каплиці ОО. Редемптористів молебен, підчас якого о. Величковський виголосив проповідь. Громадянства було небагато. Винуваті в цьому організатори, що дуже пізно повідомили громадян.

Нова станиця. Цими днями збогатилось наше місто на одну нову українську торговельну станицю. П. А. Смеречук відкрив гуртівню під фірмою Мануфактура „Красимир". Зайва річ доказувати потреби такої гуртівні на Станиславівщину. Гадаємо, що громадянство підтримає її всеціло, від себе бажаємо їй найкращих успіхів.

Б. Л.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Нові книжки й журнали.

Jan Slavik: Polsko, Sovětské Rusko a Československo. Praha, 1938. 8-ka.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 13. 8. год. 8 веч. „Втішаймось життям".

Неділя 14. 8. год. 4. попол. „Втішаймось життям". Год. 8. веч. „Шестий поверх".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузалка.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КУТИ:
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орлеяя.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Субота, 13. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Неділя, 14. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слава"; „Півнич кличе".

АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Еді Кантором.

АТЛЯНТИК: „У пастці", „Джентельмен вірить жінці".

БАЛТИК: „Саратога", „Народини зірки".

ВАНДА: „Дівчата з Новолінок", „Фредек уцілів цілий світ".

ГРАЖИНА: „Пікова дама" за оси. Пушкіна", „Побралися завчасно".

ЕВРОПА: „Химерна експедієнтка" з Даніелею Даріє.

КАСІНО: „Ас Кер", „В пристані жде дівчина".

КОПЕРНИК: „Індійська гробниця" (продовження „Тигра з Ешнапуру").

МАРУСЕНБКА: „Індійська пробниця" (продовження „Тигра з Ешнапуру").

МЕТРО: „Дорога до Ріо" та „Нестерпча дівчина".

МІРАЖ: „Благословенна земля".

МУЗА: „Перегони".

ПАЛЯС: „Простушник".

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Панна Петрусь", „Тоні з Відня".

РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.

РОКСІ: „Авдієнція в Ішлі" з Мартою Егерт.

СВІТ: „Корабель невільників" та „Мистці гаупоти Фліп і Флап".

СТИЛЕВЕ: „Дівчина шукає кохання" та ревія.

ТОН: „Король бурлески", „Борнео".

УТІХА: „Рамона" та ревія.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Атени".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїн і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 13. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідне авдиція, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Концерт бажань, 15.05 Господарські та суспільні вісти, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Бурштин" кашубська казка, 15.45 Господарські вісти, 16.00 Веселі мигунці, розр. концерт, баритон форт. дует трубка, кларнет, 16.45 Пілсудський про польські орієнтації підчас війни, 17.00 Вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ритм, гутірка, музика, 17.55 Гальо! 18.00 Наша програма, 18.10 Із фр. муз., 18.45 Поділля, поетична твертьгодина, 19.00 Арії та пісні у вик. Ольги Ольгіної, сопран, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 З піснею і танком що перитр. пром. округи, муз. авд., 20.00 Золотий ягайлонський вік, авд. для дітей; Поляки у Бразилії, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Для села: Нар. капела, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II.).

Неділя, 14. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Рам. денник, 8.15 Для села: Газетка, концерт, гармонійка, цимбали, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Справа обезпечень на селі, **8.50 Які користи дає засів одноцілого збіжа, в українській мові вимг. інж. М. Девосир,** 9.05 Органк Вірліцера, пл., 9.15 Трансмісія з Трох, 11.45 Фільм. огляд, 12.03 Концерт із участю В. Ландовської, пл., 13.00 Любовна недоля Асанка, 13.15 Танк. музика, орх., пісеньки, окр., форт., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Пісенька в житті та праці, гутірка для сіль. молоді, „Паломник Карпета" Ф. Гетця, Сільська капела, Із побуту у хл. школі, 16.30 „Гавот, що діється" ком. Ол. Фредра, 17.10 Окр. ресіталь Е. Умінської в супр. форт., 17.35 Звуч. тинкевич, 18.00 Розр. концерт, орх., сопр., барит., реверлерси, оцрика, саксофон, у перерві коло год. 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта: У рокошині вел. перемоги, 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Та йой, вес. авд., 21.40 Фрагм. матчу Польща-Югославія, 22.10 „Кавалерія Русткана" фрагм. з оп. Масканія, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл.

Понеділок, 15. серпня 1938.

7.15 Пісни, 7.20 Концерт орх., 8.00 Рам. денник, 8.15 Музика сальон. орх., після

богослуженнн коло год. 10.30 Франц. муз. з пл., 11.00 Легка муз. з пл., 12.03 Симф. перенос: орх., віол., 13.000 „Мої закиди" повість Старого Доктора для дітей, 13.15 Музика, спів (баритон), 15.00 Для села: Плекання овочини, 15.15 Спогади зі війни, слово-муз. авд., Продаємо овочі, діялог, Зближається новий шк. рік, гутірка для господинь, 16.30 Театр Уяви: Легіонова пісенька у квартирі", 17.00 Трансм. з життя, 17.35 Слово-муз. авд., 18.00 Концерт: орх., хор., солісти, у перерві коло год. 18.45 Акт. гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівські пера: „Будували будинок", 20.20 Музика з пл., 20.40, 21.17, 21.18 Спорт, 20.45 Веч. дзвінок, 20.55 Фрагменти веселярських змагань, 21.09 „У вовіт Ліги", 21.25 „Тому 18 літ", 21.50 Пісні (баритон) у супр. форт., 22.15—23.10 Танк. музика у вик. орх., рефрени.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 13. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Вес. муз. авд., 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.00, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.30, 20.45, 21.00 Цик. муз., 18.35, 19.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 Концерт симф. орх., 14.10 Оперові й оперетконі мельодії, 15.30 Для дітей, 16.00 Веселе муз. пополудне, 19.00 Весела баритонська авд., 20.10, 21.00 Весенній альпейський вечір, 22.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Захарпаття, „Америка в Чехословаччині" репортаж, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Розр. концерт, 22.10 Концерт інстр. дуету, МІНХЕН 16.00, 18.00 19.00, 20.00, 21.00 „Волькірія" оп. Вагнера, ПРАГА 16.10, 18.20 Сальон. музика, орх., сол., 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.20, 21.00 „Експрес до Ніци" оп. Вайса, РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.30, Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Спів, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія 21.40, 22.00 Розр. концерт, СОФІЯ 17.00 Камер. музика, 18.00 Легка музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Неділя, 14. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.00 16.00 22.30 Музика, БУДАПЕШТ 15.45 Орх., 17.00 Нар. пісні з супр. орх., 21.00 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Сучасна форт. музика, 13.00 Легкий концерт, 15.30 Камер. музика, 17.00 18.00 Зальцб. фестіваль, 18.50 19.00 Сільська музика у вик. сол., 20.10 21.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Трансм. з Межилаборця: Краса межилаб. України, Народні пісні, мандр. орх., Песимізм, поезія, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. вечірка, 21.00 22.00 Комедія, ПРАГА 12.25 Орх., 15.30 Легка музика, 17.00 Популярний концерт, 18.30 Концерт військ. орх., 20.50 21.00 „Рамош-Ракочій" балет Яначека, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 23.00 „Трубадур" оп. Вердія, РИМ 17.15 18.00 Ін.-нім. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Петро Ібетсон" оп. Дж. Тейльора, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, мецосопран, 20.55 21.00 Фрагменти з оперет.

Понеділок, 15. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.30 Форт., 18.00 Розр. конц., БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.00 Орх., 13.00 Концерт військ. орх., 15.30 Орг. ресіталь, 18.00 Спів. ресіталь Марії Бастідес, 21.20, 22.00 Концерт оп. рок., ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Легкий концерт, 19.00, 20.00, оп. Моцарта, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Військ. виконання, Концерт нар. пісень, Від коли ми стали християнами, ЛЮБЛЯНА 20.30, 21.00, 22.00 „Лукія з Ламермуру" оп. Доніцетія, МІЛЯНО 18.15 Популярна муз., 21.10, 22.00 Оперетка, ПРАГА 15.30 Конц. військ. орх., 17.20 Легка муз., 18.36 Розр. музика, 17.20, 2.00 „У повні літа", розр. програма, РАДІО ПАРІ 9.00 Вок. концерт, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. конц., РИМ 17.15 Симф. музика, 18.15 Популярна музика, 21.10 Нар. пісні, хорд. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.45 Попул. музика, 19.30 Симф. концерт, 20.45 Військ. музика.

Гов'ю! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і вписи щодня. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Катодова лямпа дуже скомплікована у своїй конструкції. Ще 20 літ тому катодова лямпа — це був продукт виключно лабораторійних дослідів. Сьогодні величезне запотребування радіових ламп покликало до життя великі фабрики, які продукують мільони цих ламп місячно.

З чого повстає катодова лямпа?

Катодова лямпа повстає зі скла, металів та повітряної порожнечі. Щоби виробити пересічну лямпу для приймача, треба зужитковати кілька родів металю, скла, які підлягають виробничій продукції прерізаним хемічним процесам. Якість зужиткованих сирівців рішає про технічну справність даної лямпи та про її довговічність. Не менш важна теж справа прецизійного монтажу ряду дрібних внутрішніх частин лямпи, де рішальну ролю відіграють незначайно дрібні частини міліметра.

Як повстає катодова лямпа?

У фабриці радіових ламп, автоматичні машини витоплюють зпочатку зі скла так звану основу лямпи. Це скляна конструкція з втопленими вже електродовими проводами, на якій буде нанизаний цілий ряд металевих електрод. Чергова основна чинність — це обсадження головки лямпи. Це головно складається з вольфрамового дротика, що має лядащі кількадесять тисячних міліметра в пересічі. Звинений в тонесеньку спіралю він невидимий для голого ока. Найменші хиби у формі волокна чи пак його невідповідна напруга викликає небезпеку скорого перепалення лямпи, при одночасній зміні її електричних приямет. Після прикріплення волокна приходить монтаж металевих електрод. Сучасна лямпа приймача має їх від трьох до восьми. Мінімальні різниці в уміщенні електрод викликають зміну приямет лямпи, що мінається в її призначенням. Тому то внутрішній монтаж лямпи відбувається під постійною контролею, яка усуває примірники з недостачами. Поверхню металевих електрод треба піддати багатьом хемічним та термічним процесам, яких метою є піднести справність діяння лямпи. Остаточною змонтоване та всесторонньо скомпрольоване цупро лямпи втоплюють дальше в окремо приготований скляний бальон. Цей бальон продукують зі спеціяльного роду скла, що мусить бути відпорне на механічний струс та зміну температури.

Тепер майже готову катодову лямпу передають на спеціяльні полиці. Їх завданням є майже ідеально усунути повітря внутрі бальону лямпи. Атмосферичне тиснення в готовій лямпі вагається в межах ледви кількох тисячних частин міліметра. Недосконала порожнеча спричиняє повну нездібність катодових ламп до праці. Тільки деякі роди ламп наповнюють дуже розрідженим шляхотним газом, напр. аргоном.

Радіову лямпу, по усуненні повітря з її нутра, складають до пасади, остаточно ще раз перевіряють на спеціяльних апаратах, запаковують і передають до магазину.

Як бачимо, продукція радіових ламп вимагає цілого ряду шляхотних родів сирівців та незвичайної докладности у виконанні. Скомпліковані машини, автомати, спеціяльно вивалїфіковений персонал та постійна докладна контроля кожної фази продукції змокливлюють масову продукцію кількоот тинів катодових ламп.

Спис жертв

НА БУДОВУ ШПИТАЛЮ ІМ. МИТРОП. АНДРЕЯ.

Виказ LIX.

Зложили: вол. 38 — І. Мельник, Бельсько, вол. 36.75 збірка на весіллі в Славатині, вол. 25 — п. Гошовський, Львів, по вол. 20: д-р А. Юревич, Незвиська, Нар. Дім в Стрию, вол. 15: д-р В. Дичок, Поморяни, по вол. 10: Кооп. „Єдність" Лубянки, інж. А. Гладій, Чеки, Район. Молочарня Горожанна Вел., адв. О. Бурачинський, Хоросниці, д-р О. Даядзів, Базорів, д-р В. Ковальчук, Катовиці, д-р Г. Кривецький, Скала Под., д-р А. Балах Монастириська, д-р В. Стефурак, Косів, зол. 9; д-р М. Сінгалевич, вол. 8: Гр.-кат. Уряд Парох. Сорока, по зол. 5: д-р М. Сірко, Броди, В. Хавтурак, Львів, о. І. Костельний, Нове Село, о. С. Метеляк, Крушець, о. А. Корнова, Люблинці, о. С. Жук, Горлинець, о. М. Черкавський, Любачів, О. Романяк, Львів, о. Нітула, Ширець, Коси. „Будучність", Соколів, о. Е. Вачинський, Бережани, д-р О. Шкварок, Будзанів, лік. О. Воробель, Ясениця Росільна, о. Л. Юрчинський, Добромірки, д-р В. Гілезнч, Золочів, д-р В. Каранович, Синів, д-р Е. Литвин, Ярослав, о. В. Навроцький, Красне, лік. вет. М. Тимик, Войнич, д-р В. Дольницький, Рожнів, д-р М. Ваньо, Буськ, д-р С. Коцюба, Завалів, Е. Роздольський, Городок, о. І. Цимбала, Колодіївка, о. Т. Крохмалюк, Підгайчики, д-р Я. Гушкевич, Станиславів, д-р В. Каранович, Камінь Кш., О. П. Карпацький, Волосянка; о. В. Плашовецький, Куровичі, о. Ю. Маковський, Яблониця, Коси. Славятин, по зол. 4: д-р Ст. Зарицький, Коаліз, о. І. Харлампович, Старицька, лік. Я. Карпович, Стовпів, Г. і М. Власевки, Волинів, по зол. 3: д-р М. Залеський, Луцьк, о. Л. Служний, Залазів, о. І. Щуровський, Отинава Н., лік. В. Клюфас, Заліщі, о. д-р Іпак, Снків; о. В. Лисько, Ракобути, Парох. Уряд Витків Новий, Пор. Ур. Маркопіль, о. М. Ковальчук, Ратище, д-р А. Річинський, Болохівмир, о. М. Качоровський, Підсосинів, д-р Ф. Лунь, Львів, д-р Т. Сеньковський, Селець, д-р Бандурва, Варяж, о. І. Наумів, Суходоли, о. Ст. Клепарчук, Чернища, лік. Л. Міщоцький, Бережани, о. Т. Кудрик Рогатин, о. В. Кунин, Збоїська, д-р П. Яцків, Тарногород, по зол. 2.50: Гр.-кат. Ур. Парох. Янів к. Теребовлі, о. І. Пелех, Сілець Беньків, д-р І. Ліпа, Варшава, д-р Н. Левицька, Львів, Ур. Парох. Белзець, о. Гуньовський, Мажіяці, о. М. Дидьо Логодів, зол. 2.25: о. Л. Сивенький, Славатин, по зол. 2: Парох. Уряд Пальчиці, Парох. Уряд Кречовичі, Пар. Ур. Бубнище, О. Дякон, Кропивник, Пар. Ур. Завадів, о. А. Задорожний, Оверянка, Пар. Ур. Кудобинці, лік. вет. Комира Богдан, Козлівщина, Пар. Ур. Хреніа, Пар. Ур. Поникна, Коон. „Самопоміч" Сворики, Пар. Уряд Плетеничі, Пар. Ур. Гряда, Пар. Ур. Славсько, П. Сивенький, Чортків, о. Зубаль, Мишковичі, Пар. Ур. Білий Камінь, о. М. Салій, Івачів, Парох. Ур. Курники, Парох. Ур. Борки Вел., лік. Б. Чехут, Судова Вишня, о. В. Левицький, Володимирці, Парох. Ур. Водники, Парох. Уряд Чолгани, о. Г. Кубай, Тростинець, Парох. Уряд Путятинці, Пар. Ур. Камінка Стр., о. А. Цебровський, Черепин, Парох. Ур. Літовище, о. М. Шиварок, Камінь, Парох. Уряд Росточки, Пар. Ур. Дмитре, о. В. Лисько, Сасів, о. В. Курилас, Бучиів, о. П. Кабляк. Бокія, о. І. Мацієвич, Старі Броди, о. Г. Воскрес, Корчин, Семків Л. Завій, д-р Ганьківський, Коломия, д-р А. Рибачевський, Отрий, о. В. Давидович, Глібовичі Са., о. О. Орищкевич. Кутище, О. П. Штурмай, Станиславчик, Парох. Ур. Гірне, Парох. Ур. Отриганці, Гр.-кат. Церква Вишнівчик, Парох. Уряд Липиця Гор. лік. вет. Омельчук А., Львів, о. Лазечко, Дубравка, о. Декайло М., Нагуже, вет. лікар, Шевчук Д., Дрогобич, о. Я. Хомик, Облазанця, Парох. Уряд Ляшки. На памятникові ліжка зложили: Коон. „Будучність", Теребовіль, зол. 500, інж. Павло Дурбак зол. 10.000, на памятникову салю радник М. Грицак зол. 4.000, учасники курсу п. Гаврисевич, на памятникове ліжко д-ра Е. Дурдевали зол. 32. Упр. гр.-катол. Церква в Оліфант, з концерту М. Сокіл долярів 178.21 (зол. 942.70). Дар з У. С. А. через Данціг дол. 11 (зол. 57.86). о. А. Рудакевич, Онкінгстонт дол. 50 (зол. 262.50). Осип Гурнік через Данціг дол. 28 (зол. 147.56).

Радіокутик.

КАТОДОВА ЛЯМПА.

Крізь дірки задньої стінки приймача таємниче світять бальони радіових ламп. Катодова лямпа є водночас символом та серцем сучасної радіотехніки. Незрівняний розвиток радіофонії, телевізії, звукового кіна, і навіть міжмістової телефонії — все це завдячуємо непоказній катодовій лямпі.

БІРЖА.

Львів, 12 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·77, 89·30 Долярн американські 5.30·50, 5·28·00 Долярн канад. 5·29·00—5.26·50. Франки голл. 290·24—288·55, Франки фр. 14·55—14·45, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти англ. 25·98—25·82, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·80—15·35 Кор. дан. 116·00—115·15 Кор. норв 130·53—129·45 Корони шв. 133·95—132.95 Ліри итал. 23·65—22·95, Марки фінлян 11·48—11·25, Марки пін. 70·00 — 72·00, Леви Авія 95·95—95·45 Марки нім. срібні 99·00 — 96·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·50, Вугель 35·25, Ліквон 93·50, Модзєв 16·00, Островець 69·00, Стараховичі, 41·75 Габербуш 55·25

Папери.

4 і пів проц. облігр. 67·00, 67.1· 3 пів. 1 ем. 62·85, серія непот. 3 пів. 1 ем. 81·75 серія непот. 5. конверс. 69·50 прем. дол. 42·65 з конверс. 67·00

Тенденція спадаюча.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 12 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·10 зол.
1 кг. молодого сиру 1·5—1·7 сот
1 яйця (копа) 3·70 зол.

Тенденція вдержана на масло, на молоко знижкова, на яйця слаба.

МЕШКАННЯ

КОМФОРТОВОГО покою з кухнею від 1. X. шукає емеритка. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Солідна". 1658 3-3

ВИНАЙМУ зараз умебльовану кімнату самітній особі, побожні некурці, осібний вхід, евентуально харч. Генінга 32, партер. 1670 1-1

НАУКА

ВПИСИ на комп. річний курс праці і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з цілим утриманням. Також приймаю на приміщений крій і шиття. ШСАРСЬКА, Стшиця вісім, бічна Хоругвини. 1669 1-4

КУПЛЮ — ПРОДАЖ

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім критий бляхою, стодола зі стайнею, все поле біля дому. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Коломийський повіт". 2·5

СІДЛОВІ англійські мила, свіжий транспорт — БАЛІХЕВИЧ — сідлар, Львів, Шайнохи 2. 1666 2-10

ПАРЦЕЛЯ, коло 500 сяжнів, на будівельні або промислові цілі, Львівських Дітей 41. до продажі. Відомість адвокат Бодек, Красіцьких 8, год. 5—7.30. 1655 1-1

РІЖНІ

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 4 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Я. ШТРАССЕР (передтим Крака), Галицька 15 (подвіря). 1578 5-10

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пуару „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вставках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 178 (15.009). Львів, неділя 14. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Не можете виїхати на відпустку чи на ферії

доки не обезпечите від крадіжі-влому свойого домашнього уряджения в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

В ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно жиячик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ

виїхав як щорічно

до Щавниці.

ЦЕНТРАЛЬНА

Малопольська Каса Ощадности

У ЛЬВОВІ

(раніше Галицька Каса Ощадности)

РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.

Установа публичного права.

Видає ощадностеві книжечки на імя і предявника

З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ

Веде рахунки біжучі і чекові.

РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.

Заісцеві видати — П. К. О. 500·198.

За самостійний український підхід до інших народів.

Львів, 13. серпня 1938.

В останньому часі, за останніх кілька тижнів, появилося кілька українських публікацій, які безумовно вартні того, щоб присвятили їм ширшу згадку. Маємо н адумці книжки пп. Ол. Лотоцького, І. Липи, Б. Ольхівського, які заплідюють думку та які можуть дати притоку до цілих дискусій. Колиж ми досі не займалися ближче цими публікаціями, зате присвячуємо вині цілу статтю з приводу деяких зворотів у книжці, що появилась ледви кілька днів тому, то робимо це виключно тому, що та публікація заторкує гостро актуальні політичні питання та деякими своїми увагами викликала вже неабиякий відгук: різкий спротив одного українського щоденника („Пропаганда та інформація", передова стаття у „Новому Часі" з 11. ц. м.), захоплену замітку львівської жидівської „Хвилі" та іронічні уваги проурядової варшавської преси (напр. стаття п. н. „Політика старих дітей" у „Курієрі Пораннім" і ін.). Очевидно, кожна публікація може стрінутись з оцінкою несправедливою, особливо, коли має читача згори ворожо настороженого. Але річ не йде тут про похвали чи догани. Річ іде про те, що лякаємось, що з огляду на характер тієї останньої публікації деякі її місця не були прийняті, як вислів офіційних українських кол та вислів справжньої української опінії. Булаб це велика помилка і непорозуміння з можливими поважними політичними наслідками. Це й спонукує нас висловити свої пішучі застереження

Маємо на увазі першу українську публікацію в польській мові, призначену для польського читача, яка не тільки заторкує основи української національної політики, але й має всі познаки півофіціяльного видання наших відповідальних політичних кол.*) Не може бути двох думок, що сама поява такої публікації — річ надзвичайно позитивна і відрадна: вона свідчить про те, що думка, яку ми віддавна заступали, щоб підходити до польського читача з інформацією про українські справи у польській мові, находить зрозуміння та конкретні реалізаційні спроби Так само матеріял у тій книжці, що торкається деклярації УНДО з 7. травня ц. р., зібраний совісно, прозоро усистематизований та вартісний з інформаційного боку. Зате мусимо мати претенсії за фальшиве інформування польського читача, тим більше, коли це діється під такою поважною фірмою, як фірма УНДО. За фальшиву інформацію вважаємо зясоване в отій публікації становище українців до німців чи пак до ІІІ. Німеччини.

Автор тієї публікації ставиться до німців і ІІІ. Німеччини не тільки наскріль негативно; але і найбільш зневажливо. Автор не бачить ріжниці між москалями і німцями та бажає Польщі, щоб вона була „сильна і здібна боротися так само з Москвою, як германізмом, бо **ані від москалів ані від німців Україна нічого доброго не сподівається і сподіватися не може."** ІІІ. Німеччину автор називає погірдливо „Гітлерією": „ніхто з українців не має амбіцій бути **погноєм нордицького „герренфольку", бути кормом для „ясноволосої бестії", стати німецькою Абісинією чи в найкращому разі якоюсь німецькою „Україна-Ко".** Дивним дивом автор не знає навіть ніяких „позитивних познак" щодо прихильнішого становища ІІІ. Німеччини та її вождя до української проблеми ніж воно було за передгітлерів-

*) Zenon Poray Pełeński: **Polityka UNDO** w świetle autentycznej deklaracji Centralnego Komitetu UNDO z dnia 7. maja 1938 r. Lwów, 1938. Nakładem spółdzielni wydawniczej „Nasze Słowo".

Японські і совітські війська відступають зі своїх позицій.

Домеї подає зміст меморівлу, що його підписали представники японських і совітських військ у пятницю в год. 21.30 (місцевий час).

Японські і совітські війська взяли під увагу, що японські і совітські позиції положені дуже близько себе на північнім боці горбів Чанкуфену, підписали такий договір:

1) Теперішне положення на північнім відтинку горбів Чанкуфену зясують обом урядам. 2) Команди японських і совітських військ гарантують, що видадуть всі можливі розпорядки, щоб не допустити до вибуху якихнебудь інцидентів недалеко горбів Чанкуфену згідно з підписаним договором японським і совітським урядом у справі перемиря. 3) Головні сили японських і совітських військ на північнім відтинку горбів Чанкуфену відступлять найменше на 80 метрів від окраю горбів Чанкуфену дня 12. ц. м. в год. 20-ій.

Міністерство війни оголосило комунікат, що представники японських і совітських військ спільно підписали мапи у справі позицій японських і совітських військ у хвилині припинення всенної акції.

Представники обох військ провірили в пятницю пополудні і ствердили, що верх горбів Чанкуфен є в японських руках, що ствердили теж представники совітської армії.

Представниками японських військ були: полк. Йошіда і майор Танака, представниками совітських військ — шеф штабу армії Шутерн і полк. Увесотов.

ПРЕСТІЖ ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ ЗРІС.

Шеф японського генерального штабу ки. Канін вислав телєграму до ген. Котаро Накамура, командата кореанської армії, з признанням за успішну оборону кордону внаслідок чого піднесла престіж японської армії.

Комунікат головної кватири кореанської армії стверджує: Від початку конфлікту кореанська армія з успіхом відбивала постійні наступи переважаючих сил большевицьких військ, що складалися з трьох дивізій піхоти, двох дивізій кінноти, 300 повзів і 100 літаків.

СОВІТСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ КОНФЛІКТ НА САХАЛІНІ.

Домеї повідомляє: В пятницю в год. 3-ій в окрузі Гандазава на полудневім Сахаліні совітська прикордонна сторожа обстріляла японських туристів, між якими був член японського парляменту Ташігіті зі своїм сином. Один із туристів ранений. Японські поліцаї виїхали з Ішішіка, щоб перевести слідство.

НАРАДА ЛІТВІНОВА З ФРАНЦУСЬКИМ АМБАСАДОРОМ.

Шведська преса пише, що минулого вівторка ком. Літвінов відбув довшу нараду з французьким амбасадором у Москві. Літвінов домагався від представника Франції запевнення, чи на випадок конфлікту між Німеччиною і СССР Франція стане по боці СССР.

Присилайте передплату.

Sygn. akt. VI. 1. Pr. 306/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: S. O. D-r T. Laskowski, Sędziowie: S. O. W. Boczar i S. S. O. D-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 162 czasopisma p. t. „Діло" z daty Lwów, dnia 27. lipca 1938 r., do sygn. VI. 1. Pr. 306/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 1. sierpnia 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26. lipca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Діло" Nr. 162 z daty Lwów, dnia 27. lipca 1938, zawierającego: w artykule p. t. „Hra ide na bilezu stawku" w całości z tytułem znamiona występku z art. 130 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości w związku z rewindykacją mem pounickich na ziemiach północno-wschodnich, które ze względu na tendencyjną myśl przewodnią artykułu mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: D-r Laskowski, w. r. Protokólant: J. Doroszyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kierownik Sekretariatu.

Рік засн. 1908. Рік засн. 1908.

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ

Братів Фельчинських

у КАЛУШІ — тел.: 20.

і Л. Фельчинського і С-ки

в ПЕРЕМИШЛІ — тел.: 11-08.

ДОСТАВЛЯЄМО дзвони гармонійні в різних тонах і вагах.

ПЕРЕЛИВАЄМО старі розбиті дзвони і достроюємо до гармонії по бажанню.

МАЄМО ЗАВСІДИ на складах у фабриках у Калуші і в Перемишлі більшу кількість дзвонів у вагах від 10—500 кг.

ДОСТАВЛЯЄМО дзвони без попереднього задатку, а в разі невподоби — взвеним коштом забираємо.

УВАГА! Перестерігаємо перед неслідництвом жид. фірми Бергера в Станиславові, яка підшивається під нашу фірму.

Крім Калуша і Перемишля жадної фабрики не маємо.

ських часів: єдиним критерієм підходу українців до німців та нинішньої Німеччини має бути (на думку автора) **можливість** повороту ІІІ. Німеччини до політики Рапалля.

З найбільшим несмаком кожний українець прочитає вульгарні вислови про німецький нарід та німецьку великодержаву. З найбільшим здивуванням кожний українець, що думає політичними категоріями, мусить спитати: який глузд у книжці, яка має полякам зясувати слушні підстави декларації УНДО, представляти себе одночасно як германофобів типу польських ендеків чи як гітлерофобів-жидів?! Коли автор зробив це, рахуючись з настроями широкої польської вулиці і бажаючи таким робом зискати її більше довіря до себе, то доказав цим повне незнання психіки польського читача: навіть, колиб ті погляди автора плили з глибини його душі і були самою щирістю та правдою — всеодно ніхто з поляків йому не повірить. Мало того: не тільки не повірить, але поставиться з призирством, як до людини, яка фальшивою монетою хоче придбати собі признання. Ефект наскрізь протилежний до замірів... Однак ми не маємо ніяких підстав підозрівати автора у нещирости. Віримо, що написане відповідає справді його поглядам. Дивуємося, але кожному вільно думати, як йому до вподоби. Зате ми певні, що це тільки його особисті та відокремлені думки, за які не відповідає провід партії, та був-би дуже раді почути в цій матерії авторитетне вияснення. Українське громадянство з отими поглядами не має нічого спільного.

* * *

У політиці нема ані любови ані ненависти. На чуттєве відношення до цілого народу чи держави складається ціла низка моментів з довгих століть. І коли у висліді повстає явище масового „фільства" чи „фобства", то й тоді нераз показується, що ті масові настрої протирічать державному інтересові даної нації. Яскравий приклад саме з польським чуттевим підходом до бох нинішніх сусідів Польщі. Загальні протинімецькі настрої, витворені головно польською русофільською ендецією та діяметральною ріжницею психік обох народів, не находить вислову в офіціяльній польській закордонній політиці, опертій на такому розумінні польського державного інтересу, як його сформулював ще за свого життя Й. Пілсудський, так само, як загальне свідоме та підсвідоме польське русофільство є поважною загрозою для будуччини Польщі. Буває теж, що масовий підхід до іншого народу змінюється буквально за одну ніч: нема кращого прикладу на це, як зміна становища жидів до німецького народу, тих жидів, які раніш ідентифікували німців з приємною для себе совітофільською та демоліберальною веймарською республикою і нині утотожнюють їх з антисемітською та расистівською ІІІ. Німеччиною. Те саме торкається всієї польської демократичної лівиці, головно ППС, яка десять і менше літ тому тріюмфально приймала у Варшаві німецьких достойників соціялістів і ні словечком не казала про німецьку небезпеку для Польщі, хоч це були часи німецько-російського союзу, себто протипольських ворожих кліщів, — та нині з чисто партійних мотивів бачить у Німеччині найбільшого та найнебезпечнішого ворога, хоч нинішня Німеччина заключила з Польщею пакт неагресії і бодай на 50% стушувала протипольську пропаганду.

Не маємо ніяких підстав кермуватися у своєму становищі до німців і Німеччини любовю, але так само нема ніяких підстав для якоїсь нашої протинімецької ненависти. Маємо з історії українсько-німецьких взаємин сумні досвіди. Знаємо, що берестейський мир не був виявом німецького політичного пляну розбити Росію, тільки конюнктуральним стратегічним та господарським ходом; знаємо і тямимо поведінку німців на Україні 1918 року, знаємо, що німецько-російський рапальський союз дав змогу слабій совітській Росії зміцнитись та переводити свої потилітки. Був час, коли на інтервенцію Крестінського „Aussenamt" видав обіжник до німецької преси „die ukrainische Frage tuscheln". Але це торкається минулого. Очевидно, що німецько-російський пакт, який жив і в концепції Бісмарка і ген. Секта і — по московському боці — у Тухачевського — може знову відродитись. Але це ніякий критерій для формування нашого **нинішнього** становища до **нинішньої** Німеччини. Ніхто з ніким не підписує пакту на 1.000 літ і у міждержавних та міжнаціональних взаєминах не бувають присяги такі, як між закоханими молодятами: до і після смерти, у цьому і другому житті.

І коли річ іде про формування українського становища до німецького народу та ІІІ. Німеччини, як його нинішньої правно-державної форми, то мусимо ствердити речі безспірні: 1) між нами та німцями не було і не може бути ніяких територіяльних спорів, 2) не було, нема і не може бути боротьби за етнічний характер земель, себто нема ніяких взаємних асиміляційних зусиль, 3) нема цивілізаційного (культурницького) суперництва і 4) нема взаємин таких, як між переможцями та переможеними. Себто: **нема в українсько-німецьких взаєминах усіх тих обективних географічних, історичних та політичних моментів, які створювали впродовж століть і по нинішній день втримують перманентний польсько-німецький конфлікт,** той конфлікт, який — не вважаючи на польсько-німецький пакт — каже польському громадянству у масі бути протинімецькою. Коли-ж оперувати далі негативами, то: 1) всі спроби прищепити на нашому ґрунті славянофільство скінчилося невдачами і так довго нема у нас для славянофільства притожого підложжя, як довго славянські сусіди українців будуть не то поборювати українські самостійницькі тенденції, але й погрожувати українському етносові, 2) не можемо лякатись німецьких господарсько-експансивних плянів, бо вони в ніякому разі не будуть більші від апетитів усіх інших держав, заінетресованих у чорноморській смузі та сухопутніх шляхах, що ведуть на схід.

Ін позіто: ІІІ. Німеччина є тою державою, яка перша ясно і в ґльобальній скалі станула на протикомуністичному ґрунті, проголосивши боротьбу з комуною, як свою історичну місію. Фактом є, що ще за формального істнування рапальського договору ІІІ Німеччина фактично його перекреслила. Можна вірити або не вірити в будучі т. зв. ідеольогічні війни, але фактом є, що повстав уже блюк антикомуністичних держав (формально та про людське око покищо тільки ідеольогічного характеру), який кожної хвилини може перетворитись у політично-мілітарний союз. Фактом є, що коли й офіціяльні німецькі чинники не склали досі ніякої обовязуючої заяви в українській справі, — німецька преса, піддана тісній державній контролі, присвячує українці більше місця, ніж преса всіх зах. держав укупі. (зрештою, котра-ж ін. держава склала таку проукраїнську заяву?!). У ІІІ Німеччині вперше в найповажніших органах преси появилась відмова від концепції російського „айнгайтліхес Віртшафтсгебіт-у" у користь концепції національних держав на руїнах нинішньої єдиної і неподільної Росії. Очевидно, не для гарних українських очей і в своєму, німецькому, інтересі. Але рівнорядно з українським національним інтересом. Ясна річ, що не все те, що діється у ІІІ Німеччині викликує українське захоплення. Але цього не треба ані нам ані німцям. Те, що добре для німецького народу, може бути кепське для українського, бо нема двох народів у світі з тією самою суспільною структурою, тими самими етнічними питоменностями, тими самими традиціями і психічними нахилами. Державний устрій ІІІ Німеччини та поодинокі доктрини націонал-соціялістичної партії — внутрішня справа німців. Кожний нарід є ковалем своєї долі і булоб просто безглуздям своє становище до чужої на-

ТОРТІН

ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР до ПЕЧИВА

кооп. „ПЛАСТ" Львів, Городоцька 25

ції пристосовувати до наших симпатій чи антипатій для його устроєвих подробиць. Зате ми, українці, як усі народи світу, з подивом приглядаємось тій великанській відродженецькій роботі, що її проводить для німецької нації нинішній вождь німецького народу та ІІІ Німеччини.

*

Ненависть до німців польської та жидівської вулиці витворює своєрідну атмосферу психози, яка отуманює декого і з наших публіцистів та політиків: їх бере страх признаватися, що ми не належимо до протинімецького ендеко-жидівського фронту. Страх є поганим політичним дорадником і ніколи не придбав нікому пошани. Нема чого лякатися: признаватися, що хтось прихильно ставиться до якогонебудь великого народу, це ще ніяка державна зрада і ніякий проступок! Не можемо піддаватися теророві „ікацової" вулиці, для якої злочином є, коли українська фірма експортує до Німеччини! Не є ми „винаходом" графа Стадіона і про українську пресу не можна казати, що бере по 40.000 марок за прихильні німцям числа. Українська преса й українська публіцистика не партиципує в отому 1½ міліоновому фонді, що його нім. міністерство пропаганди призначило на польський терен. І тому наша совість чиста, бо кермується виключно таким підходом до німців, як і до всіх інших народів, як його диктує свідомість тільки власних наших українських національних інтересів. І тому можемо явно та славно декларувати своє становище, дарма, що навіть за ці рядки може вхопитися ворожа нам демагогія та шукати в них потвердження своїх ідіотських теревень про якусь українську залежність від німців!

І коли завтра Німеччина змінилаб свою нинішню ідеольогію, коли вона перейшлаб на інші рейки міжнародньої орієнтації, коли замість оси Рим-Берлін-Токіо повсталаб знову вісь Берлін-Москва — тоді і наше становище без підшепту польської та жидівської вулиці зміниться і ми станемо ворогами тієї ворожої нам Німеччини. Нині не маємо ніяких причин до її ворогів зараховуватись і до них себе не зараховуємо. Навпаки: скріплення оси Берлін-Рим іде по лінії наших всеукраїнських інтересів. Бажаємо ІІІ Німеччині осягнути злагоду з Англією і Францією, бо це в нашому інтересі. В нашому інтересі є ізоляція Совітів, в нашому інтересі лежить упадок комунізму, в нашому інтересі лежить співчувати з **усіми тими міжнародніми силами, які не є чи не будуть ворожі розпадові єдиної Росії на ряд національних держав та які помалу, але безупинно і щораз краще орієнтуються в українській проблемі, як проблемі будуччини Европи.**

Казати про те, що ми „не хочемо стати німецькою кольонією" — сьогодні, в нинішніх умовинах буття на Совітській Україні, це щонайменше дітванство. Від німецької кольонії ділилаб нас — війна. Кожна війна на Сході Европи при всіх своїх страхіттях, ведена на українських етнічних землях, — мусить принести активізацію та актуалізацію української проблеми. Від нашого власного хисту і нашої власної сили залежить, чи ми виграємо чи знову програємо ту чергову велику шансу. Застерігатися згори проти евентуальних наслідків війни та приймати, як річ позну, теорію Дмовського, що державна Україна стане „публичним домом" — це політика дефетизму і маразму. Взорувати своє становище до чужих держав і народів на становищі наших найближчих сусідів і співмешканців — поляків, опанованих ідеями одної політичної групи, та жидів, які мають свої власні журби та порахунки, — значить зрікатися самостійности національної політики, якщо несвідомо то підсвідомо підлягаючи чужим впливам.

Не думаємо, шоб такою була політика УНДО. А коли хтось так представляє її, то робить найбільш медвежу прислугу і УНДО-ві і всьому українству.

ік.

Новий меншиневий курс у Румунії.

Минулої суботи, 6-го ц. м., румунський уряд оголосив у своїй пресі офіціяльний комунікат, змістом якого є устійнення прав національних меншин, як етнічно самостійних груп громадян, що мешкають на території сучасної румунської держави.

У комунікаті сказано, що при румунськім уряді покликали до життя комісаріят для меншиневих справ та шефом комісаріяту призначили професора університету Сильвіна Драгоміра. Завданням нового органу румунського уряду є: слідкувати за розвитком життя меншин, за потребами окремих меншин, далі стежити за виконанням розпорядків, що торкаються меншиневих груп і гармонізувати співжиття меншин з панівним румунським народом. Комісаріят для національних меншин у Румунії має управильнювати меншиневе життя у цілому його обємі на основі державної конституції та нового регуляміну, який саме проголошено.

Згідно з конституцією румунського королівства всі румунські громадяни, без ріжниці національности та віроісповідання, є рівноправні перед законом. Усі громадяни, незалежно від їхнього соціяльного стану, расового походження або віроісповідної приналежности користуються усіми політичними правами нарівні з державною більшістю.

Ці загальні й основні постанови румунської державної конституції доповнює, виясняє і прецизує новий регуляминь комісаріяту для національних меншин. Основне право кожної меншини користуватись своєю рідною мовою у своєму внутрішньому житті регуляминь доповнює і виясняє в той спосіб, що всі меншини мають право вживати рідної мови в особистих і торговельних взаєминах, у церковному житті, у пресі, на зборах і вічах, на які адміністраційна влада дала дозвіл. Меншини можуть уживати своєї мови також у судах, але внутрішнє діловодство самих судів має відбуватись у румунській мові. Національні меншини мають далі право організувати свої власні добродійні, релігійні й суспільні товариства та власні школи з рідною мовою навчання. Румунський уряд зобовязується на основі нового регуляміну дати повну підтримку меншинам на областях, де вони творять більшість населення. Вкінці регуляминь стверджує — це заслуговує на увагу, — що начальники й референти нового генерального комісаріяту повинні знати мову меншин, якої справи полагоджують. У справах, що торкаються меншин, всі міністерства мають порозумівatись з комісаріятом для меншиневих справ і узгіднювати з ним своє становище.

Як бачимо, нове устійнення взаємин румунського уряду до національних меншин, що його закріплено в регуляміні, не дає якихось окремих привілеїв цим меншинам. У порівнанні з проєктом меншиневого статуту чехословацького уряду, статуту, що, на випадок його здійснення, створює без порівнання більші можливости не тільки істнування, але й дійсного культурного, економічного та політичного розвитку окремих національностей, що входять у склад ЧСР, румунська „реформа" не витримує порівнання. Ми не переціннємо також практичного значіння новоутвореного комісаріяту для меншиневих справ у Румунії і взагалі ставимось до цієї новації з огляду на досвід минулого з обережністю та вичікуванням. Знаємо, що не буква, хочби й наймудрішого та найсправедливішого закону, а його інтерпретація у практиці рішає про його вартість. Існує-ж румунська конституція з „рівністю усіх громадян перед законом" і „з рівністю усіх громадян в усіх політичних правах" малощо не 20 років, а проте ті постанови румунської конституції були мертвою буквою, яка не перешкодила закрити всі українські школи та на деякий час навіть всі українські газети на Буковині.

Теоретично рівноправних перед законом українців Буковини позбавили за час її приналежности до Румунії усіх добутків з часів Австрії: українську мову усунули зі школи й церкви, не кажучи вже про урядові установи, організації розвязали, господарське життя спутали, а навіть увязнювали українську дітвору за пісню та за ношення вишиваних сорочок. Ще гірше діється на українській частині Басарабії, де майже перманентно істнує воєнний стан і де найменший прояв українського життя трактується як злочин супроти держави та румунського народу. Теоретична постанова румунської конституції про „рівність усіх громадян у користуванні всіми політичними правами" була досі у відношенні до української національної меншини пустим згуком, дарма, що Румунія є одною з тих держав, що підписали міжнародні зобовязання у справі охорони національних меншин.

Не хочемо займатися здогадами, які мотиви лягли в основу енунціяції румунського уряду з 6. ц. м.: Чи приклад Чехословаччини, що попала тепер у дуже скрутне положення через неполагоду у свій час проблєми національних меншин, чи може — як дехто міркує — династична політика Карла II. каже йому шукати опори для Румунії в ці непевні часи також у національних меншин. Це для нас менше важне Важний є факт, що румунський уряд заповідає готовість піти назустріч бодай мінімальним вимогам і життевим потребам своїх меншин. Коли румунські державні керманичі найдуть у собі досить доброї волі та енергії, щоб регуляминь з 6 серпня перевести у життя, то це буде розумний крок, що не тільки причиниться до нормалізації відносин унутрі держави, але й піднесе престіж Румунії назверх.

Відгомін у міжнародньому політичному світі на новий крок Румунії у справі меншин є вже й тепер, хоч регуляминь ще навіть не почав практично діяти, — дуже корисний. Паризький „Тан" витає цей акт, як розумний та доцільний, передбачуючи одночасно поліпшення з того приводу румунсько-мадярських та румунсько-болгарських відносин. Мадярська преса теж вдоволена й підкреслює, що румунський крок — це ще один доказ, що справа національних меншин актуалізується. Так само витає румунський почин у національній справі німецька преса.

Одна-одинока польська преса, поза короткими, маломовними замітками, мовчить про заходи румунського союзника й сусіда зєднати собі національні меншини. Але таке чи інше становище польської преси до меншиневих реформ в інших державах не змінить факту, що складна й пекуча проблєма національних меншин у Польщі ще чекає своєї полагоди і може бути полагоджена тільки позитивним підходом до слушних потреб та вимог меншин.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКА.

Студентський флірт.

(Докінчення.)

Ліда перейшла буфет і пішла до палярні, сіла в клюбовому фотелі і затягнулася папіросою. Вино поволі затьмарювало ум. Спершу було так гаряче в горлі — потому ця горячка переходила з кровю щораз швидше по цілому тілі і коли всі судини наповнилися цією горячою — тіло поволі ставало безвладне і Ліді зробилося сонно-слабо. Вона сиділа в глибокому фотелі і мала одне тільки бажання: сидіти так у спокою. Але уява, побуджена вином, працювала: В кількох хвилинах переплила мов у калєйдоскопі історія її цілорічної знайомости з Марком. Пізналися у спорт. клюбі, зацікавилися інтеліґенцією, якою вони обоє виріжнялися зпоміж усіх „спортовців", притягнула їх одне до одного веселість, безжурність та симпатія. Вони танцювали, читали книжки, ходили до кіна і театру та на прогульки. Коли товаришка Ліди захворіла, а Степан мусів відвезти її домів, Марко й Ліда залишились лиш у двох серед чудових гір Гуцулії над Черемошем... Чи можна було уникнути кохання. Чи треба було? Кохання перервало греблі застанови, як дикий Черемош почав гатї. Хотіла пережити гарно і щасливо своє почування. Маркове кохання не розчарувало її, переродило її в жінку, свідому свого призначення. Коли вони по двох тижнях вернулися у Львів — люди не пізнавали її. У Львові кожного дня Марко був у неї. Вони рішились повінчатись — бож Марко цього року робить дипльом.

Та тепер усе пропало. Марко ходить з „іншими", Марко „кохається" з „іншими" — як страшно боляче! А може, може він знудився нею, може тітка Оленка має рацію, коли говорить: „Дитино, перед шлюбом ніколи не будь надто увічлива для хлопця!"— Але хто там слухав би перестарілих поглядів тітки Оленки! Чомуж? Вона теж була колись молода! Може має рацію?

— Лідусь! Ти сама?

Що це? Де вона? Це Марко перед нею? Ах! Правда. Це забава. Вона сюди втікла з бару, бо цей обридливий Марко... Алеж він тут! Чого він хоче?

— Чим можу служити?

— Я... прийшов привитатись...

— Тепер? Пів до другої вночі?

— Раніше ти не була сама!

— І ти теж!

— Щож я мав робити? Ти від кількох днів зраджуєш мене!

— То це я тебе зраджую? Смішне!

— На жаль так!

— Марку! Твоє нахабство переходить всякі межі! Щоденно ходиш по корсі з якимись малпами і смієш ще мені щось випоминати!

— Ах! То це в тебе точка зачіпки? Алеж як би я був знав, що ти собі цього не бажаєш — я був би не ходив, але це ще нічого злого, зате ти — того самого дня ти пішла собі з тим високим бльондином до парку; а на другий день до кіна!

— Брешеш! В парку я не була!

— Що? Ти може не скрутила з ним на Миколая і до парку?

— На Миколая так, але потому я пішла до хати і там o! санкта сімпліцітас! ждала на тебе! А ти? Ха-ха-ха!

— Що ти кажеш? — а я як божевільний бігав по цілому парку, перешкоджуючи всім закоханим по лавках. Ти була в хаті?

— Так!

— Добре! А що ти робила вчора?

— Вчора? Була в кіні.

— Подла! А я був у тебе!

— І побажав мені щастя!

— Щож я міг зробити? А сьогодні, коли я тебе побачив знову з цим бльондином — десь тобі подобається така креатура! — все загорілося в мені! Я був би задушив його!

— Так, але ти волів танцювати з Галькою — теж смак!

— Я хотів тобі трошки погратн на нервах; я не міг упокорюватись і робити тобі сцени!

— Ох, Марку! Чому ми такі нерозумні?

— Лідусь! Лідочко! Вибач мені! Тиж знаєш, що я тільки тебе кохаю, але знаєш які жінки... Вертаюся з викладів, спішуся до тебе, а студентки доженуть, питаючи буцімто про іспит... А я не вмію відмовити. Алеж я не сподівався, що ти так це возьмеш до серця! А вкінці ти теж розмовляєш зі своїми товаришами з університету.

— Так, але я не волочусь з ними по корсії

— Моя кульпа! Але Лідочко! Ти мене раз на все навчила! Такої пекольної муки як за ті три погані дні, я не зазнав ще ніколи! Знаєш що? Якби ти схотіла виходити по мене ввечір на виклади — я так тішився би і дівчата побачили-б, що я маю наречену і далиб мені спокій, а я був би певний, що ти не ходиш кудись з цією бльонд машкарою! Я не можу дивитись на нього! Ну! Він мене буде вже раз на все уникати!

— Чому? Що ти йому зробив?

— О! Жаль тобі його? Нічого! Це йому не помогло!

— Марку! Що ти зробив з ним?

— Навчив його доброї поведінки супроти чужих наречених!

— Марку! Алеж він не знав про те!

— Нічого! Тепер вже буде знати . Як він смів тебе цілувати?

— Але на милий Біг! Ти хіба його не вдарив?

— Вдарив і то дуже!

— Марку! Який ти коханий...

Град цілунків посипався на Марка, а він здивований промовив: „І зрозумій тут жінки! Осміює його до тої міри, що цей бовван її цілує, а тепер вона тішиться, що він невинно за це дістав! Треба це було зараз першого вечора зробити!"

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

Там, де стояв Золотобанний.

Якщо розвіяти трохи сиві тумани століть, то на цій продовгастій горі, що стрімко обривалася в бік Подолу та Хрещатицької долини, що глибоким яром відділялася від міста, року 1108 будували церкву на честь патрона, київського князя, Архистратига Михайла.

Не ощаджував князь Святополк-Михайло своєї скарбниці, і збудовано справді велику святиню — білу мурована церкву, прикрашену розкішними мозаїками, неоціненими фресками.

А згодом біля цієї церкви заснувався Михайлівський монастир. Поділяв він разом з Києвом, разом з усією Україною часті злидні, разом з ними переживав щасливі дні. Облягали його мури половецькі орди, грабували його суздальці та володимирці, нищили татарські загони Батия, Менглі Гірея... Але кожного разу ніби справжній фенікс з попелу повставав білий монастир, і купалися в гарячому синьому українському небі його щиро золоті бані, а усіх кінців української землі тягнулися до нього численні натовпи прочан.

Проте вже всатновлено двоголового вірла на хресті головної бані... Красується срібна масивна труна на мощах великомучениці Варвари — подарунок Ясновельможного Гетьмана Івана Мазепи.Збудовано мурована дзвінницю.Обведено розлогу монастирську площу з численними церквами та будівлями суто українського бароку білою мурованою огорожею, що аж сліпила на сонці разом з своєю мальовничою економічною брамою...

І знову йдуть бої за Київ, облягають його знову потомки колишніх суздальців та володимирців... І вже скасовано монастир. І вже позамикано, скасовано церкви в монастирі. І надійшов час, коли українське сонце, що любило століттями відбиватися в подібних собі золотих банях Михайлівського монастиря, освітлювало тільки його руїни, хоч і не було воєнних подій. Зруйновано його на порох, а на місці його збудовано величезний будинок, що мав зватися: будинок уряду української совітської соціялістичної республики.

І мав цей будинок бути цілком закінчений 25-го липня 1938 року, коли мали в ньому зібратися „демократично вибрані" по всій совітській Україні депутати, щоб утворити новий „уряд" цієї УССР.

Але не встигли і перше засідання Верховної Ради УССР довелося відкрити в театрі імени Франка з його ясно блакитним шовком, з його ясно жовтим деревом.

В 6-ій годині вечором зібралися там усі 304 „вибранці українського народу".

З кого-ж вони складались?

Поперше український нарід, як відомо, звязаний з „братерським великим російським народом" дружбою і то не якоюнебудь, але самісінькою „сталінською" дружбою. (Це останній словотворчий винахід! Хай спробує тепер хтонебудь висловитись навіть у думках проти цієї „сталінської" дружби!) вибрав до „українського" парляменту і то не тільки „добровільно" але і в „найдемократичніший" спосіб на 304 депутатів 186 українців, 111 росіян, жидів тільки три (серед них і „сталінський нарком" Лазар Каганович), трьох молдаван і одного грузина (звідомо хто?, той самий, при згадуванні імени якого треба обовязково підноситися, плескати і кричати „ура").

З 364-ох депутатів 222 комуністи (зрозуміло всі 111 росіян) і 82 безпартійних. На 304 депутати припадає 81 жінок, серед них дві комуністки, тобто виходить, що на 82 безпартійних депутатів є тільки двох мужчин і 80 жінок, при чому між останніми депутатки не тільки досі невідомі, але й цілком мовчазні.

Робітників 153, селян 76, службовиків і представників совітської інтеліґенції 75 (а зветься робітничо-селянська держава!). З вищою освітою 80 осіб, з середньою 90, з нижчою 134. За віком від 21 до 25 років — 26 депутатів; від 26 до 30 — 51; від 31 до 35 — 77, від 36 до 40 — 63 і понад 40 років 87 депутатів („нові люди, молоді, сміливі, виросли за років революції, безмежно віддані партії Леніна-Сталіна!").

По відкритті засідання, по численних криках „ура" на честь „великого вождя" Сталіна і „малого" Хрущова, що красується своєю гладкою, випещеною постаттю в білому й добродушно поглядає з урядової льожі на наслідки своєї праці, почався вибір голови Верховної Ради або в демократично-парляментській мові: голови парляменту. Третій секретар київського обласного партійного комітету, тобто безпосередній помічник Хрущова, як першого секретаря цього обкому, Співак, пропонує вибрати на голову Верховної Ради другого секретаря Центрального комітету комуністичної партії України, Бурмістенка, теж безпосереднього помічника Хрущова. Депутати знають, як треба реаґувати на такі виступи, — отже всі плещуть і Бурмістенка вибрали одноголосно. На заступників вибрали письменника Корнійчука і лікарку Радченкову.

Отже „всеукраїнський парлямент" шанує і мистецтво, і науку, ну а на всякий випадок перебуває в руках Хрущова чи то пак Бурмістенка.

Далі на порядку дня вибір постійних комісій Верховної Ради УССР. До складу комісії законодавчих передбачень вибрали: на голову депутата голову одеського обласного виконавчого комітету, тобто одеського губернатора Кальченка, а серед 11-ти її членів: голова харківської міськради, Бобров, секретар ворошиловградського обласного партійного комітету Любавін, секретар такогож чернигівського комітету Федоров, начальник сталінського обласного відділу наркомату внутрішніх справ Чистов, другий секретар винницького обпарткому Сахаров, другий секретар харківського обпарткому Оленов, ну а решта — меншість — то вже Леженки й Черненки. Може бути Хрущов цілком спокійний за наслідки праці цієї комісії.

Буджетову комісію вибрали в складі 12 членів. Голова її — це голова дніпропетрівського обласного виконавчого комітету Караваєв, серед її членів секретар одеського облпарткому Телешов, секретар молдавського облпарткому Борісов, другі секретарі облпарткомів миколаївського Філіпов і дніпропетрівського Дорофеєв, начальник Донбасвутілля „висуванець" Касауров і голова сталінського облпвиконкому Шпильовий. Решта Шевченки, Винниченки. Зрозуміло і ця комісія „не підкачає".

Дня 27-го липня засідання Верховної Ради дійшло до свого кульмінаційного пункту, до вибору офіційної верховної влади УССР — президії Верховної Ради. Зрозуміло, найцікавіший момент — це вибір голови президії, тобто президента республики, особливо по таємничому виведенні до Москви Петровського.

Від Ради „старійшин" (що це за старійшини так і залишилось незрозуміле для величезної більшости депутатів) виступає згаданий вже Телешов і пропонує вибрати на голову президії депутата Леоніда Корнійця. Загальне здивування, але й загальні оплески, отже Корнійця вибрано одноголосно.

Хтож не такий, що уявляє собою цей новий президент української совітської республики?!

Коли в вересні 1937 року серед партійного керівництва дніпропетрівської области викрили „ворогів народу", на першого секретаря тамошнього облпарткому призначили заступника голови ради народніх комісарів РСФСР Задіонченка. Задіонченко привіз з собою з Москви молоду людину, яку й призначили на другого секретаря. Це і був Леонід Корнієц. Тихо і непомітно минали з того часу життя й діяльність цього другого секретаря, з трохи дегенеративним виразом обличчя, з навіть сутo контрреволюційною щіточкою вусів під носом.

Ще 25-го липня в київських газетах надрукували фотографію — групу депутатів дніпропетрівської области, там на першому пляні веселі й жваві Задіонченко, Караваєв, „знатний сталевар" Коробов, капітан безпеки Коркін та інші. І зпоза всіх улесливо виглядає цей самий Корнієц.

Здається і кандидатуру цю висунули зовсім недавно, бо коли 18-го червня вибрали політбюро ЦК КП(б)У, то слід булоб увести до нього і кандидата на президента республики, але цього не зробили. З таким маріонетковим президентом Хрущов може спати спокійно.

Заступниками „президента" вибрали Старченка, голову київського обласного виконавчого комітету і Константинова, „президента" молдавської автономічної ССР, на секретаря Межжеріна, 3-го секретаря одеського облпарткому.

Але ще є 15 членів президії. Тут вибрали: вже знайомих нам Кальченка, Караваева, Касаурова, Любавіна, Філіпова, а крім цього голов облвиконкомів: камянець-подільського Козирьова і полтавського Мартиненка, перших секретарів облпарткомів: винницького Мищенка, харківського Осіпова і сталінського Щербакова, секретаря ЦК українського комсомолу Усенка, командантів військових округ: київської командарма Тимошенка і харківської командарма Смірнова і нарешті „самого" Хрущова.

Не важко зрозуміти, хто фактично буде головувати на засіданнях президії Верховної Ради.

Надалі, як взагалі по добрих родинах буває, цілком по закордонному, голова ради народніх комісарів Коротченко склав свої повноваствти: „кабінет" подається до димісії.

Звичайно такі „товариші", як Щербаков, Осіпов, Борисов, Філіпов можуть собі дозволити критикувати „во всю" діяльність окремих народніх комісарів, а всі ці „Калюжні, Гайдамаки, Шовкопляси, Сліпченки нудяться по своїх місцях, стиха потирають зіпрілі руки та чекають на гасло, коли саме треба підводитися, плескати та кричати „ура".

Дісталось усім наркомам, але взагалі нічого, висловлено довіря „кабінетові", і Коротченкові доручено скласти „кабінет".

Урочисто прочитує „преміер" склад свого „кабінету", що залишився, не дивлячися на гостру критику майже без змін (критикувати легко, а де людей взяти?!). Коли згадує про наркома внутрішніх справ Успенського, „депутати" навіть без гасла плескають, всетаки безпечніше, може „товариш Успенський" навіть зауважить, хто саме плескав, а це не пошкодить.

Можна тільки звернути увагу, що відпав заступник голови раднаркому Марчак, хоч його ніхто не критикував. Взагалі він здався Хрущову непевний. На фотелі наркома місцевої промисловости сів Ульяненко, тобто попередник його, Чубар, зник, отже зник, значить, і брат його, Влас Чубар, ще недавно заступник ради народніх комісарів СССР, останній „українець" в московському уряді.

Порядок дня сесії вичерпаний, засідання закрили. Всі задоволені: Хрущов, що все вийшло цілком згідно з пляном, що може похвалитися наслідками праці в Москві, ну та й всеж приємно, коли тебе всі так люблять, справді не менш ніж Сталіна (але про це вже тільки в думці!). Отже Сталін на Москві, а я Хрущов на Києві! Зовсім як за старих княжих часів! Тепер же „модно" навіть вивчати історію держави російської!..

Всі безпосередні помічники Хрущова задоволені, бо Хрущов задоволений, а вся маса депутатів, всі ці Задорожні, Жуковці, Ткаченки та інші задоволені, бо здається з них начальство задоволене, ну, а крім цього як депутати будуть діставати що місяця по 600 карбованців!

Приходить, правда, до голови Хрущову думка, що за увесь час „співжиття" росіян з українцями всі засідання на цій загадковій Україні проходили ніби цілком добре, з виразами такої любови, відданости до Москви, що потім траплялось?!...

Е, ні, краще про це і не думати. Хоч день та наш!...

Христовий Український Народе!

У днях всенародньої скорби, коли чорна гроза спадає на Твоє релігійне та національне життя, переживатимеш в цьому році радісні та повні глибокого змісту дні. Бо оце минає девять і пів століття від того часу, коли світло Христової науки зійшло на українських землях. Зникали тоді з Української Землі ідоли поганства, а виростали величаві храми, християнські святині, як видні знаки нової, правдивої віри. Золотоверхий Київ — мати українських городів — почав пишатися хрестами-знаменами перемоги Правди над неправдою, Божого світла над силами темряви. І Дніпро широкий живіше рушив у Чорне Море, щоб світові понести вістку про духове відродження українських земель.

Девятьсотпятьдесять літ тому Україна ввійшла в сімю Христових народів. А водночас взяла на себе важкий обовязок сповнити велику історичну місію — почесне післанництво: бути оборонним муром Христового царства перед північними та східними ордами і плекати в собі, як дорогий самоцвіт, християнську віру та культуру за зразками давніх традицій Східньої Церкви. І це важне в відповідальне післанництво сповняла Україна впродовж віків. На сторожі Христової Правди і своєї національної чести ставила вона хоробрі кадри княжих дружинників та козацьких полків.

І саме цього року святкуєш, Український Народе, память цієї великої хвилини, коли Україна перебрала свою особливу місію в Христовому царстві. Була це хвилина найважніша у Твоїй славній історії, тому і память про неї така світла, така радісна!

Справді, на превеликий наш жаль, серед цієї радости ювилейного року вдираються в наші душі примари тривожної дійсности, бо не можемо відсвяткувати того ювилею так, як бажалиб цього наші серця. Не вийде на Дніпро Князь зо своїми непереможними дружинниками, ні Митрополит з почотом численного духовенства. Не пролунає на місці хрещення благодарний гимн для Всевишнього за Його велику благодать, не замають над берегами Дніпрових Хрестних вод наші релігійні та національні прапори. Жорстока дійсність на це не позволить.

Та може саме ось те преважке положення Твоє, Український Народе, усвідомить Тобі ще більше та ясніше вагу цього ювилею на Твоє величне післанництво в теперішню пору. Ювилей Хрещення Руси-України пригадує нам ту велику правду, **що відродження Нації можливе тільки на тривких підставах Христової науки.** Він повинен духово зєднити всіх, в кого б'ється українське серце. Як колись Христова віра з відрубних українських племен створила одну могутню націю, так і сьогоднї память введення Християнства повинна зродити в нас духа єдности, духа жертвенности та лицарськости, скріпити свідомість наших великих релігійних і національних цінностів та розпалити вогонь завзяття боротись за них до загину.

Тимто у цьому ювилейному році гідним відсвяткуванням найбільшої історичної події хрещення України, відновиш, Український Народе, всі свої сили, скріпиш віру в перемогу Правди над неправдою, світла над темрявою, евангельської справедливости над кривдою на Твоїй окривавленій Землі.

Нехай же цей ювилей буде передвістником, що слідом за ним звершиться пророцтво св. Андрея, коли у столиці всіх українських земель на руїнах новочасного поганства щераз і назавжди двигнеться хрест, як знак Христового тріюмфу та нашого повного релігійного і національного відродження.

(Підписи членів Протекторату й Ділового Комітету).

Сема станиця Чина ОО. Студитів.

Осмолода-Підлюте, 10. серпня 1938.

ПОСВЯЧЕННЯ СКИТУ СВ. АНДРЕЯ В КАРПАТАХ НА БОЙКІВЩИНІ.

(Г. М-й). Сьогодні 10. 8. в год. 15. відбулося посвячення церкви скиту св. Андрея Первозванного на Лужках коло Осмолоди. Ця студитська оселя побудована на гарній поляні, праворуч лісової вузькоторової залізнички, що біжить в сторону Чорної Ріки на 5 кільометрів від Осмолоди, серед гущі чарівного смерекового ліса, у стіп гірського пасма Аршиці (1516 м.), карпатського ланцюга Горганів. Біля церкви є гарний монастир і господарські будинки оселі, в якій живе 8 монахів. Це а черги сема оселя оо. Студитів (Львів дві; Унів, Зарваниця, Дора на Гуцульщині і Фльоринка на Лемківщині).

Чину посвячення довершив Високопреосв. Митрополит Кир Андрей у сослуженні нашого епископа з Югославії о. д-ра Нярадія, протоігумена о. д-ра Климентія Шептицького, о. пралата Ковальського, о. дек. Патрила, о. д-ра Кладочного, о. проф. Рудя, о. Стернюка з Перегінська, настоятеля скиту в Лужках єромонаха Тимотея Процюка і ін. в приявї гостей з живця Підлюте й Осмолоди. Цю церкву побудовано ще у XVIII ст. в Ріпному коло Рожнітова і перенесено в 1936 р. на Лужки з огляду на її замітний бойківський стиль.

Завданням монахів нової станиці є душпастирство серед великого числа лісових робітників, що тижнями перебувають у лісах на роботах. В неділі і свята ідуть монахи до колиб на верхи гір, щоб тут вести душпастирську працю. Це незвичайно велика, відповідальна, але зате дуже вдячна праця.

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА Й УСТАВ СВ. ТЕОДОЗІЯ.

Чин ОО. Студитів — це наша найстарша чернеча організація, якої початком є києво-печерська Лавра. Чернечі правила, що їх установив св. Теодор Студит і які практикували в царгородському монастирі Студіоні, застосував на Україні св. Теодозій Печерський коло 1070 р. за осолодіння великого київського князя Ізяслава, що в 1075 р. приняв із рук папи Григорія VII. королівську корону. (Чин ОО. Василіян увів у життя на Україні митрополит Велямин Рутський щойно 1617 р. по Берестейській унії). Не від речі буде тут пригадати, що св. Теодозій в протилежности до св. Антонія Печерського, підтримував разом зі своїми однодумцями кн. Ізяслава в його змаганнях завязати тісно нашу київську митрополію по смерти Ярослава Мудрого з Римом.

ВІДНОВА МОНАШОГО ЧИНУ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ В ГАЛИЧИНІ.

Обновив цей історичний наш національно питомий чин ОО. Студитів митрополит Шептицький. Ще як ігумен монастиря ОО. Василіян у Кристинополі охопив в 1898 р. організаційно чернече згуртовання тих одиниць, що бажали проводити життя не тільки на молитві, але й на фізичній праці. Друге таке обєднання завязалося в Олеську в 1899 р. З цих двох гніад утворив опісля Митрополит чин ОО. Студитів. Його затвердив в 1906 р. епископат гр.-катол. галицької провінції: Митрополит Андрей та Преосв. Чехович і Хомишин. На чолі цього чина станув о. Ігумен Климент Шептицький та проводить ним по сьогоднішній день. Першими монастирями до світової війни була лавра у Скнилові біля

ЙОСАФАТ НАЗАР. 3

Як промовила Греція до української душі.

Хоч почування й ілюзії відривають авторові думи від буденщини, а деколи навіть узагалі від дійсности, то всеж його практичній вдачі противна пасивна мрійливість і тому завертає — після хвилини забуття — його душа до діяльного думання: і ось при оглядинні приходить до слова третій первень переживань — рефлексія. Свіжа і сторожка свідомість не дозволяє глядачеві вдоволятись формами грецького життя, але спонукує його пристосовувати до тих форм — форму теперішнього нашого життя; на тлі цього порівнювання йдуть глибокі, хоч і недовгі, міркування про великі справи життя, про цінности світовідчувань і світоглядів, про споконвічні питання й вічні загадки, про тайни грецької душі, про звязок між грецькою душею і мистецтвом, про невгавну творчість людського духа, про наш лиховісний „поступ", про щастя і правду життя

Ті переживання вважає автор вельми важною для глядача справою. Не має тут ваги момент чистої емоції, задовілля. Вартість переживань перше в тому, що вони поширюють інтелектуальні обрії. І так аж оглядини старогрецьких памяток на місцях дають змогу зрозуміти багато явищ старої грецької культури: появу трагедії, реалізм Іліяди, змисл грецького мистецтва, грецьку релігію; пояснюють причини історичних фактів, як от племінної ненависти спартан до месинців, Коринту до Атен; аж після оглядин Греції прийшло авторові ясне зрозуміння не тільки всього старогрецького життя, але й нашої теперішности. Особливе в Мікинах відчув він, каже, ріжницю між абстракційним, теоретичним знанням і живою картиною та переживанням. У рефлексійних заввагах про природу відзначує автор її вплив на нашу самосвідомість; напр дельфійський краєвид дав йому відчути марноту людських діл, нікчемність чоловіка і вартість покори перед Божою всесилою. А друге, куди важніше, то моральне значіння переживань і усім їм, чи це оглядини руїн, чи уявлювання трагедії, чи спогади з історії й міфольогії, чи оглядання рукотворної краси в різьбі та архітектурі, чи нерукотворної в природних явищах, усьому тому признає автор силу перетворювати душу, очищувати її з земного натрусу, визволяти з матеріялізму, підіймати у вищий світ краси та ідеалу, досконалити людину. Тож не для чванства ні не для легкої розваги піддається автор тим почуванням, ілюзіям і уявленням; снує міркування не для того, щоб блиснути вченою, мудрою чи дотепною балачкою, але віддається переживанням із потреби душі, для самовиховання. Переживати Грецію, каже на одному місці, це значить розвивати в собі повну людину, згармонізовану, з усіми силами в ній зрівноваженими, що не шукалаб краси в абстракції, в мистецтві для самої освіти, але в самому житті.

Проф. Посацький подорожував по Греції не як учений спеціяліст, з цікавости або з любови до мармуру, до мистецтва, але з любови до тих людей, що творили це мистецтво; йшов туди, як душевно спрагнена людина, що шукає життєвої правди й тайни в тих людей, що відкрили її: вони, правда загинули, але зачарували тайму свого життя у твердий мармур, у своє мистецтво; а потрапить викликати її звідтіля той, хто дивиться на той камінь очима духа й відчуває серцем те, що скрите в ньому. Ощя авторова настанова до старогрецьких памяток визначила зміст і характер його опису: це, як каже автор, ані наукова розвідка для фільольогів, ані докладний опис природи, ані спомини: автор переказує тільки враження спокійної людини, яка в погоні за красою життя і його відвічною тайною зайшла теж до Греції, захотіла вслухатися в замерле життя і зрозуміти мову, якою промовляють до нас із-поза гробу через свої памятки старовинні греки.

В останнім розділі своєї книжки збирає автор висліди оглядин, призадумується над змістом життя, старогрецького і кожночасного. Той зміст показують йому давні греки своїми камінними памятниками так: „Не придбати щось, щоб цим задовольнятись, але невпинно боротись — ось наше і ваше призначення". Окрім того промовляє до мандрівника найвеличавіша памятка по стародавніх греках — атенський Акрополь: що правдива краса — це гармонія й міра.

Зібравши всю мандрівку проф. Посацького — нехай буде мені вільно послужитися осьтакою ніби-притчею: „Жили колись велитні думки та мистці життя. Вони знали, що мусять минутись, як минається на світі все. І не жалували величних здобутків багатовікової праці свого великого духа, і з прихильности до тих людей, що мали прийти після них, задумали зберегти ті свої здобутки від руйницької сили часу та людського варварства — закували своє життя у твердий камінь. І коли минули роки варварства, тоді почали приходити до тих їхніх памяток цікаві мандрівники і придивлялись

Львова і монастир в Босні на Камянці біля Старої Дубрави. Перший з них спалили московські війська в часі світової війни, другий зліквідовано в 1924 р. внаслідок несприятливих відносин, що зайшли на терені Югославії.

ЛЬВІВСЬКИЙ СТУДІОН ОО. СТУДИТІВ.

Чин ОО. Студитів після 40-літньої розбудови закінчує саме тепер свою організацію на верхах. У Львові при вул. Петра Скарги звертає на себе увагу нова велика будівля, що притикає до новозбудованого шпиталю „Народньої Лічниці". Це велика модерно уладжена бібліотека, архів та наукові робітні Студіону чина ОО. Студитів. Бібліотека, завдяки великим матеріяльним вкладам Митрополита Андрея, начислює понад 25.000 томів між ін. рідких і дуже цінних „візантиніка", яких не має ні одна бібліотека в Европі, за винятком може Ватикану. В цьому самому будинку приладжене також приміщення для курсантів богословії та тих кандидатів — своїх і чужих — на спеціялістів, що схочуть віддатися окремим студіям східньої церкви. Цей будинок получений коридором на першому поверсі з будинком-оселею ОО. Студитів (давніша дяківська школа), в якій находиться каплиця з прегарним іконостасом византійського стилю, що його придбав як інші сакралія Митрополит Андрей в Москві за допомогою б. гр.-катол. екзарха о. Фйодорова. Саму каплицю розмалював проф. Художнього Інституту в Києві, творець нововизантійської школи артист-маляр Михайло Бойчук. В цих будинках крім Студіону буде відкрита також іконописна школа. Нема двох думок, що ця нова наукова інституція ОО. Студитів причиниться до поглиблення унійних студій не тільки серед наших, але й чужих учених. Вартість цієї інституції сягає до чверть міліона золотих, не враховуючи сюди вартости бібліотеки й архіву.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

І. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі, — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайловська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі,

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1/Л, тел. 292-15 і 200-15

4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1.
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Один закон і дві практики.

Відповідь уряду на інтерпеляцію пос. д-ра Ст. Барана в справі конфіскати календаря „Криниця" на 1938. р.

Видавнича Спілка „Діло" у Львові видала у вересні 1937. р. великий календар під наголовком „Український Загальний Календар Криниця на 1938. рік, річник IV", що перейшов цензуру у Львові, розійшовся свобідно у тисячах примірників і досі на терені Галичини є у вільному обігу. Ані поліція, ні городське староство, ні прокуратура, ні суд у Львові згаданого календаря не сконфіскували, не знайшовши у його змісті нічого, що колідувало би з карним законом.

Пять місяців розходився цей календар без ніяких перешкод і на Волині. Щойно 11-го лютого 1938. р. повітовий староста в Луцьку рішенням з 11/2 1938 до ч. Д. 8/38 сконфіскував цей календар, а окружний суд в Луцьку на внесок прокуратора при окружному суді в Луцьку постановою з 15-го лютого 1938. р. до ч. Пр. 5/38 цю конфіскату в шести уступах затвердив, відхиляючи конфіскату тільки в одному уступі. Видавцеві — себто Спілці „Діло" доручили судову постанову про конфіскату згаданого календаря з наведенням сконфіскованих уступів, але без подання мотивів і кваліфікації проступку, що має міститися у сконфіскованих уступах.

У справі цієї конфіскати посол д-р Степан Баран зголосив у соймі інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ і міністра справедливости, запитуючи їх, чому в судовій постанові, яку доручили видавцеві, не подано карної кваліфікації і мотивації (так воно справді було) та чому є інша цензурна і конфіскаційна практика дотично українських друків у Галичині, та інша на Волині і чому український друк, що появляється леґально у Львові і тут цензурований та несконфіскований, часто по довшому часі підпадає конфіскаті на Волині, хоч карн. кваліфікація повинна бути одна в цілій Польщі з огляду на один карний закон.

На цю інтерпеляцію дістав тепер пос. д-р Ст. Баран відповідь міністра внутрішніх справ у порозумінні з міністром справедливости, в якій сказано, що заміти інтерпеляції нестійні, а саме:

1) У судовій конфіскаційній постанові наведено карну кваліфікацію і мотиви (ми вже згадали, що у відписі цієї постанови, дорученім видавцеві, того всього якраз не було). У відповіді сказано, що суд — як виходить зі змісту його постанови, — доглянувся в уступах, яких конфіскату затвердив, знамен проступку зі ст. 96 к. к., бо ці уступи підбурюють українське населення проти польського населення і польської держави. Крім цього суд ствердив, що у занятих уступах подано неточно статистичні дані щодо числа населення, як теж історичні дані у фальшивому насвітленні. З цього випливає, що заміт інтерпелянта, буцімто нема узасаднення постанови суду, неслушний, бо суд свою постанову умотивував якслід.

На запит інтерпелянта посла д-ра Ст. Барана щодо причин конфіскаційної політики, яку пристосовують на Волині при веденні надзору над пресою, міністр Складковський виясняє у своїй відповіді, що влада загальної адміністрації оцінює розповсюднювані там друки передовсім під кутом погляду місцевих умовин і потреб, так само, як відповідна влада робить це на інших просторах держави. Пристосовування цієї засади спричинює, що друки видані напр. у Львові, як у наведеному в інтерпеляції випадку, і не сконфісковані там з уваги на місцеві умовини, зі становища умовин і потреб Волині треба неоднократно конфіскувати.

Тільки каже відповідь уряду. До цієї характеристичної інтерпретації повернемося ще в окремій статті.

Ім, і дивувались. І прийшов також до них у наші дні із знаної їм землі Скитії, мрячної й холодної, дослідник життя й любець краси з ясним умом і гарячим серцем і силою своєї уяви оживив їх з холодних каменів. І вставали старосвітські люди й ворухнулось завмерле життя, ожило й поплило, як тисячі років тому, в ріжних своїх проявах. І заговорила Греція до скита-українця, новітнього Анахарзиса. І бачивши його ентузіязм для себе, розкрила перед очима його душі свою душу з усіма думами, почуваннями, бажаннями, показала свої зусилля, труди й дозвілля, радощі та смутки, тугу та вдовілля, великі задуми та чини і маленькі щоденні турботи, всі тайнощі свого земського життя. А він, новітній скит, український скиталець, прийняв ту їхню сповідь у свою душу, щоб занести все те у свій невеселий край і розказати своїм мало веселим однозем'цям".

Так повстала книжка про Грецію.

Пощо нам такої книжки в теперішній час механізації духа, американського стилю й темпа життя, „річевого" відношення до справ — без чуття й сентиментальности? — питається сам автор. І подає на своє оправдання, що саме з уваги на цей контраст рішився пустити її в світ, бо в час матеріялізму і суворої річевости відчуває кожен потребу заспокоїти вищі бажання духа й хоче з того грубого земного матеріялізму піднятися у якийсь вищий світ, у світ ідеї і вічної краси, коли не хоче взагалі втратити надії та віри у велич людського духа. „Цю книжку, каже, зродила туга за досконалішим, чистішим, шляхотнішим життям. Нехай же вона буде і для інших хрилиною відпочинку по невпинній бездушній біганині за користю, хвилиною зосередження і застанови над собою, нехай перенесе читача із сірої буденщини і щоденних турбот у світ ідеальних людських змагань за вічну красу".

Так оправдує автор видання своєї книжки. І ми згоджуємося з ним на тому з тим, що потрібна вона особливо нашій молоді. І можна сподіватися, що вона найде дорогу до молодих душ завдяки своїм прикметам і збудить, думаю, в них бажання познайомитися ближче з давньою грецькою культурою, найпаче тепер, коли після скасування клясичної гімназії буде вона менше доступна молоді та й менше — противна, бо не буде предметом офіційльної науки в такій формі, як раніше. А така книжка може стати молодим людям у пригоді в змаганні з тим лихом наших днів, що завзялось підірвати основи християнської моралі, з культом анархії в душі, тієї первісної стихії, що прориваеться наверх у розперезаній поведінці і напосілась головно на молодь.

Глянувши зверха на книжку може буде вам дивне, чого вона така обемиста. Не одна тому причина. Найперше у ній незвичайний при археольогічних справах підхід до предмету: це не тільки опис місць, памяток та їх історії, але також історія переживань мандрівника. Ця подорож обявила авторові нові життеві правди, а те нове, що відкрилось йому, потрібувало основного пояснювання. Крім того — у книжці велика кількість фактів із грецької старовини, подробиць із дослідів над нею і багато досвіду, придбаного у попередніх мандрівках. Це книжка для широкого кола читачів, а цей момент ріпає про форму викладу: він спокійний, непоказний, мова природна і нескучна

(Далі буде).

ТУРЕЧЧИНА ПОСЯГАЄ ПО СИРІЮ І ПАЛЕСТИНУ.

Публіцист Амін Сайд, один з найкращих знавців арабських справ, оголосив в каїрському щоденнику „Аль Мукатам" статтю по повороті зі Сирії, в якій ствердує, що турки ведуть енергійну акцію між арабами в Сирії, осередком якої є тепер місто Алеппо. Французька влада намагається цій акції протиділати і тому в останньому часі перевела численні арештування та конфіскати. На основі розмов з арабами автор дійшов до переконання, що багато арабів воліло би панування турків від мандатної влади европейських держав. Турецькі військові не скривають своїх протижидівських настроїв і бажання відограти ролю визволенників цілої Сирії і Палестини.

—o—

По широкому світі.

— **Відомий англійський** 79-літній посол Ленсбері виїзджає в понеділок до Будапешту, Букарешту, Софії і Білгороду, щоб перевести розмови з державними мужами у справі збереження миру.

— **Рада міністрів в Югославії** відкинула прохання пос. Міляна Петковича у справі дозволу на створення нової партії п. н.: „Селянський і народній рух".

— Бельгійський король Леопольд III. зложить офіційну візиту в Газі 21. листопада.

Не будеш нікого просити,
коли забезпечишся на всяку потребу ощадностями
У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ
вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського II.

Від Буга до Ікви.

(Враження з мандрівки).

ЗА БУГОМ...

Був гарячий липневий ранок, як ми зищеним, дірявим поромом переправились на східній беріг Буга, залишаючи за собою Холмшину.

Заповідався прозоро-погідний день без тіни хмарки на небі, вимріяний час для мандрівників, але ми ніяк не могли отрястися з настрою, що заволодів нами на тім боці ріки... А день був направду гарний. Від Буга несло вогкою прохолодою і злегка хиталися квітки на надбережній луці. Стежка вигиналася закрутами, зникала в лозах, то знову вилискувала білою стяжкою в траві. Треба було приспішити ходи й ми ще раз кинули позад себе прощальний погляд.

На обрії проти сонця чепурилися дімки малого надбузького містечка. Сонце припікає щораз ліпше. Виходимо на пільну дорогу. По обох боках поміж спілим збіжжям похилені постаті женців. Віддаль не дозволяє нам навязати довшої розмови, треба обмежовуватися тільки до короткого: „Помагай Біг!" А побалакати страх кортить, бо це-ж наша перша зустріч з волинськими селянами. Одначе наше бажання сповняється аж по кількох кільометрах дороги. На крайньому загоні жне чоловік з жінкою, між снопами бавиться біляве́нька дівчинка. Здоровкаємося.Селянин розпростовує спину й обкидує нас зацікавленим зором. Кілька вступних питань, „відки", „куда", спостереження про врожай, аж нараз увічливе обличчя хазяїна захмарюється...

Розмова вривається. Стоїмо мовчки напроти себе. Під вагою думок дядько понурює голову, права рука з серпом безвладно звисає вздовж, лівою втирає рясний піт. Не перериваємо задуми. Дядько зісуває капелюх на потилицю, ще раз пильно висушує чоло рукавом сорочки... Більше слів не знаходить. Мовчки стискає серп у долоні й повагом обертається продовжувати перерване діло. Зітхає журливо жінка й теж схиляється над стернею. Тільки голубі оченята білявої донечки вміхаються до нас безжурно зпоміж снопів.

Не балакучий наш дядько, але тим краще розуміємо його.

До села вже кілька кроків. З полегшою зідхаємо, бо при першій хаті спостерігаємо дашок криниці. Швидко крутиться корба й за хвилину з плюскотом ударяє відро в глибінь бетонів. Нема більшої насолоди для мандрівника, як прохолодити засохлі губи свіжою водою! У першому захваті не запримічуємо, що недалеко під вйшнями сивоволоса бабуся.

— Добридень, бабусю! Чи можна напитися води?

— Доброго здоровля! Пийте здорові! Води не брак.

Бабуся вже немічна й хоч живе,сидить у хаті. Балакати любить... Залишаємо самітну бабусю в молитвах і послішаємо дальше, бо не пройшли ще й половини визначеної дороги.

Поперечними стежками виходимо в поле. На нивах знов женці. Часом пристаємо на розмову. Мусимо відповідати на низку питань... нераз нелегко відповісти. Відходимо.

НА ВОЛИНСЬКИХ ХУТОРАХ ТИША.

Тут життя пливе звичайним руслом, ніщо не закаламучує спокою. Все під знаком жнив. Досріли жита, вилягла під вагою дорідного зерна золота пшениця, наїжив збілілий вус ячмінь. Не поскупила цього року в плодах щедра волинська земля. Солома як пруття, а колос важкий, „в чотири вугли", ущерть наповнений зерном. Не бракне праці нікому, ніхто не стоятиме з заложеними руками.

Ідемо повз пусті, мов вимерлі оселі. Хати, закутавшись у густі сади, дрімають у холодних затінках і ніякий звук не непокоїть їх затишшя. День притьмився жарою полудня і знеможено простягся під вогняними дотиками сонця. Не можемо оперти спокусі хоч хвилину помочити у смарагдовій тіні вишневої гущі. Пурхають сполохані горобці, лінивo лає заспаний собака. Ніхто нас не стрічає, ніхто не цікавиться перехожими мандрівниками. Розпростовуємо ноги й піддаємося безсилій знемозі. Довкола тиша. Навіть вітер стримав віддих, тільки між листками бренить якась заблукана муха. Зза вугла хати висовуються білі котики й фамільярно лащаться до наших наплечників. Догадливі хитруни! Рожеві носики вміють прослідити терен — мусимо ділитися своїми припасами. Решту доїдають кури, підбадьорені сміливістю малих котиків.

„МИ ПРАВОСЛАВНІ..."

Можемо відійти, бо ніщо більше не спинює тут нашої уваги.

Але багато не пройшли. Конче треба перечекати, аж утихомириться хоч трохи нестримна повінь сонячного жару. Це не було вже те життедайне, сонячне тепло, яке до тепер так радісно приймала кожна клітина нашого тіла. Це був справжній вогняний шал, що солоним потом заливав очі та з землі випивав останню краплю вогкости.

Вирішаємо роздобути якоїсь їжі й пообідати хоч спізненою порою. Не відразу нам це вдається і щойно на хуторі, осторонь дороги, застаємо хазяйку. Огрядна, але жива й балакуча. У льняній сорочці й у старій, волинській запасці, що своїми цеглясто-червоними красками нагадує нам гуцульську фоту. Стрінути на Волині якісь зразки давньої ноші — це рідкість, бо тут ще скоріш і в далеко більших розмірах, як у Галичині, розпанощилася міська тандита. Хазяйка доношує до роботи стару запаску, як безвартісну, немодну річ.

— Кислого молока? Заходьте в хату. Піду пошукати, може ще найдеться. Тепер тяжко на молоко, бо робітників маємо та й самим треба. Заходьте, заходьте!

— Ех, ти, непотрібе! Залишив би хоч на часок цього ровера, а то стриму тобі нема! — скрикує нагло серед розмови на кільканацятьлітнього підростка, що вслід за нами підїжджає під хату на новенькому ровері. Увесь зачервонілий, задиханий, сорочка з вишитим коміром, мокра на плечах.

— Забаг ровера й не було ради — мусіла купити, а оце тепер без памяти й міри їздить, здоровля до решти збавить. І завелося тепер з тими роверами. Ну, нехай парубки, а то й дівчата головн потратили, чудасія та й годі! Чи бачив хто коли таке?

Голос хазяйки крикливий, але невміло маскує властиве почування, що ним повне материнське серце.

— У нас всі вміють їздити. 360 роверів у селі — хвалиться „парубок" і любовно стирає порох із педалів.

Хазяйка виносить із комори череватий гладущик і запрошує до стола. З ледви стриманою цікавістю обкидує нас від стіп до голови, врешті не витримує:

— Ви либонь здалека, нетутешні?

— О-о-о, здалека!

— Відразу пізнала, що не наші. Так по всім та й по мові.

— Як то не наші? А якоюж мовою ми говоримо?

— Не так як ми, хоч ніби й так, трохи з австріяцька затягаєте. Либонь з Галіції.

— Ваша правда, з Галичини.

— Чиж не кажу, що австріяки! — радіє з своєї догадливости хазяйка.

— А ви хто, коли ми „австріяки"?

— Ми православні! — з переконанням стверджує жінка, а потім для більшої ясности додає:

— Ну да, руські, православні.

Заводимо з хазяйкою „фільольогічну" дискусію, але по хвилині бачимо, що не йде.

— Ви письменні, хазяйко?

— Та куди! Ніхто не послав до школи.

— А ваш чоловік?

— Письменний, але теж не дуже.

Наша дискусія не могла тішитися надто великими успіхами...

Це було на початку нашої мандрівки, тому ми були раді, що із слів хазяйки не мусимо робити загального висновку, тим більше, що їх так легко було зачислити на карб хазяйчиної неграмотности.

Але, на жаль, наша хазяйка не була відокремленим явищем: православними називали себе старші й молодші господарі, парубки й дівчата, шкільні діти. Тоді часто химерною асоціяцією думок пригадувалися слова хлопчика з ровером: „У нас усі їздять, у нас 360 роверів у селі".

На волинському селі непомірно росте головний рух, бо волинське село хоче придбати собі хоч частину технічних здобутків, щоб не розгубитися в головокружному темпі нашої доби. Волинська людність хоче до чиста зрівнятися ношею з мешканцями міста. Відпливають цілі ріки золотого пшеничного зерна в заміну за делікатні черевички, шовкові сукні, барвисті краватки. А одночасно з тим на затишних хуторах нерідко ще покутує перестарілий спосіб думання, який панував тут ще за часів покійного „батюшки" царя.

Де шукати причин цього?

З. Савич.

(Продовження буде).

по цілім світі усуваючи відтиски без болю При купні домагатися оригінальної коробки LEBEWOHL На кожнім пластерку є також напис
LEBEWOHL

За океаном.

ПОСВЯЧЕННЯ ВІДНОВЛЕНИХ БУДИНКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ У СТЕМФОРДІ.

В липні ц. р. відбулося торжественне посвячення відреставрованих будинків української Вищої Школи під покровом св. Василія Великого у Стемфорді. На спеціяльні запросини зявилось багато гостей, місцевих і з околиці, між ними довколичне українське та ірляндське духовенство.

Молебен в намірені школи відправив Преосвящ. Константин в асисті сусідніх українських священників, при чому співав знаменито вишколений церковний хор з Ансонії. Чужі гості з захопленням прислухувалися богослуженню нашого обряду та висказували потім своє признання.

Після молебня Владика виголосив проповідь про єдність Вселенської Католицької Церкви та про її велике значіння під теперішню пору безвірства. Після того промовляв о. Глізен, парох ірляндської церкви Пречистої Дівиці Марії на передмісті Стемфорду, який виголосив своє признання для праці української школи, що виховує дітей у правдивому релігійному дусі.

Молебен закінчився многоліттям Святішому Вітцеві, Митрополитові Кир Андрееві, Преосв. Константинові, хорові, гостям і цілому українському народові.

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ДЕНЬ В ПІВНІЧНІЙ ДАКОТІ.

День 4-го липня ц. р. — це був Український Католицький День в українських громадах: Україна, Горгам, та Вилтон у північній Дакоті. У цей день, на який припадає теж американське національне свято, прибув до України (таку офіційну назву має ця громада) Преосвященний Константин. Зійшлося багато народу з цілої північної Дакоти, з Монтани, Міннесоти і навіть з Канади. Нарід від ранішнього ранку до пізної ночі сотнями сповідався та причащався. У святі взяла участь молодь з української школи у прекрасних українських одягах.

Преосвященний Константин відправив Архиерейську Службу Божу в сослуженні місцевого пароха о. Борси і о. Володимира Білин-

ського, пароха з Міннеаполіс. Співав місцевий хор. Владика виголосив зворушливу проповідь.

Після Служби Божої відбувся спільний обід, у якому взяло участь тільки осіб, що сала під церквою показалася замала і треба було кілька разів змінятн накривала, щоб усіх угостити.

По обіді відбулися на естраді під відкритим небом продукції дітей з Рідної Школи. Діти виконували гарні вправи і деклямували чудовою, чистою українською мовою. Це заслуга Сестер Служебниць. Після дитячих виступів співав мішаний хор під орудою о. Борси. Пісня „Живи Україно" — викликала велике вражіння. Свято закінчили гимни американський та український.

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО ФІЛЬМУ „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ".

Нюйорський щоденник „Ню-Йорк Геральд Трібюн" у числі з 25-го липня ц. р. вмістив довший опис праці при фільмуванні оперетки „Запорожець за Дунаєм" у студії Василя Авраменка в Нютон. Редакція часопису додала до цього опису 5 світлин, на яких є між іншими: оперовий співак Михайло Швець в ролі Кирася, оперова співачка Марія Сокіл в ролі Одарки й українське село з церквою і хатами.

Фільму висвітлюють на 800-акровій фармі католицького монастиря Малої Квітки ОО. Бенедиктинів у Нютон.

ДЕЛЕҐАЦІЯ НА ЗАКАРПАТТЯ І ДО ВАТИКАНУ.

Головне зібрання запомогової організації закарпатських українців „Соединення" в Гомстед (Пенсильванія) вирішило вислати делеґацію на Закарпаття і до Риму в справі замирення у церковній ділянці закарпатських українців в Америці. Для цього вибрали окремий комітет, до якого увійшли: Іван Секерак, головний предсідник „Соединення", Юрій Ферріо, правний дорадник організації і д-р Петро Жідик, адвокат.

Делеґація має на Закарпатті порадитися з епископами, а потім поїхати до Ватикану і просити, щоб скасували постанову про целібат.

Те саме головне зібрання „Соединення" звільнило о. Петра Молчані з уряду духовного управителя своєї організації. Причина така, що о. Молчані відступив від греко-католицької дієцезії і пристав до незалежних.

лікар

недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра В. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки ординує

при вул. Сикстуській 56.

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні ст ати прикрасою кожної української хати і установи.

Вже внедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 цм. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ціна одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ

ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ

в передплаті разом з пересилкою тільки за 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати скл данками П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ" у Львові на рах.13366. Цими днями долучимо до „Діла" окремі складанки, якими просимо слати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА", Львів, Ринок 10.

Латаниною життя не задовольнити:

Про нові видання українських підручників для народніх шкіл.

З учительських вол дістаємо ці міркування, які йдуть на рахунок Автора. — Ред.

По світовій війні повстало чимало нових держав з новим політичним укладом, на авансцену політичного життя виступили проскрибовані дотепер народи, між людством стали поширюватися нові світогляди й ідеали, розрісся до небувалих розмірів буйний націоналізм у ріжних формах, людьми заволоділи нові ідеї, почуття та прямування. Словом, народився новий людський світ з новою соціяльно-політичною, культурною та емоціональною структурою.

Школа й виховання не могли залишатися байдужими до тих великих перемін, застигнути в старих формах і змісті дотеперішньої своєї праці в той час, коли твориться направду нове життя з новими політичними, соціяльними і культурними вартостями. Школа, виховання й освіта — це по своїй найглибшій природі динаміка. Школа й виховання має підготовляти практично молоді покоління людей до нових суспільних завдань та обовязків.

У своїй практичній виховній праці мусіла вона оглянутися за новими дидактичними засобами та методами. Серед цих засобів випробований дотепер старий — шкільна книжка, шкільний підручник — займає та мабуть ще довго займатиме перше й найважніше місце. Тому то педагоги й виховники всіх народів і держав у цілому світі кинулися гарячково до поліпшування шкільних підручників під оглядом форми та змісту. Рік-річно появляються все нові й нові шкільні підручники, беручи річ теоретично, все кращі та кращі. Появляються так часто, що стають навіть непосильним економічним тягарем для широких кол батьків. Але ніхто голосно не нарікає на цю повінь книжкових новин, бо, крім егоїстично-зарібкових намірів авторів та видавців, хочеться вірити в добру волю педагогів і виховників — послужити розвиткові культури й освіти народу. Дякуючи цим зусиллям педагогів і виховників, щезли вже довоєнні старі підручники зі всіх шкіл

Так воно діється в усьому майже світі. В нас, як звичайно, діється все навпаки! Не можна сказати, щоб українському народові не треба було нового виховання, нової школи та нової в ній книжки. Треба! Тільки-ж ця „нова" книжка серед нинішніх обставин і своєю формою і своїм змістом не може бути в братерській згоді з новим життям, з ідеалами, емоціями та змаганнями українського народу. Треба робити так, щоб вовк був ситий і коза ціла. Треба подбати про те, щоб для української школи, для українських дітей і молоді були „нові" книжки, але не нові духом і змістом виховання! І це робиться. Робиться пляново, свідомо й обдумано.

Монополь на продукцію шкільних книжок і потрібної дидактично-методичної та виховної літератури має в Польщі Державне Видавництво Шкільних Книжок у Львові. В справах українських шкільних книжок має воно рішальний та невідкличний голос. Хоча найвища апробата всіх шкільних підручників і видань належить формально до Міністерства Освіти, то в справах українських шкільних підручників Куратория Л. Ш. О. та Державне Видавництво у Львові мають свій безапеляційний вплив. Їх погляди та воля святі й непорушні в тих справах; тут користуються вони повною автономією.

Користаючи з цієї своєї автономії, випускає Державне Видавництво все „нові" й „нові" українські шкільні підручники. А продукує їх так хитро, мудро та „педагогічно", що спеціяльно українські діти в народніх школах учаться по нинішній день і дальше вчитимуться з підручників зперед добрих 50 літ. У нові міхи наливається старе, давно вже переферментоване вино. Як виглядає продукція українських шкільних підручників сучасного й довоєнного Державного Видавництва Шкільних Книжок, це бачили ми недавно на Першій Українській Педагогічній Виставі. Серед моря педагогічних, дидактичних, методичних і виховних видань, надбаних власними матеріяльними засобами незаможніх українських видавництв, задемонструвало Державне Видавництво свій видавничий дорібок для українських дітей і молоді народніх і середніх шкіл, аж на... одному невеличкому столику! На цьому столику змістився ввесь видавничий дорібок Державного Видавництва шкільних підручників за повних майже 50 літ! Крім букварів не найшли ми ні одної майже новішої формою і змістом шкільної книжки для народньої школи.

„Нові" українські шкільні підручники для народніх шкіл випускає Державне Видавництво в той спосіб що зі старих підручників, які появилися вперше в 1894 році, викидає деякі уступи історичного змісту та вставляє на їх місце нові, напр. про маршала Пілсудського, маршала Ридза Сміглого, відродження Польщі і т. д.

Це називається: **нові підручники!** І фактично вони „нові", бо на новому папері, друкують їх новими черенками та навіть у новій друкарні, бо вже не в Ставропигійському Інституті, але в друкарні Наукового Товариства Шевченка.

Це чистий глум над розвитком новочасної педагогічної думки. В той час, коли український нарід опинився в зовсім нових умовинах національно-політичного, культурного й економічного життя, коли в усьому світі змінилися основно погляди на виховання — духово-інтелектуальне, етичне й фізичне — молоді, коли настав переворот у поглядах на вагу й завдання підручників у процесах шкільного навчання й виховання і відповідно до цього змінилися всюди шкільні підручники дидактичним змістом та ідеольогічною настановою, то наші діти мають виховуватися дальше на дидактичній і педагогічно-літературній саламасі зперед 50 літ! Читатимуть наші діти „творн" в „літературній" мові зперед півстоліття в той час, коли в нас зросла загально національна та спеціяльно виховна література, розвинулася жива, літературна всеукраїнська мова. В той сам час, знання літературної мови наших дітей має обмежитися до галицько-польського макаронізму та забутого вже всіми провінціоналізму. Нічого тут не поможе факт, що коректу мови і змісту „нових" підручників переводять заслужені педагоги-україністи та добрі мовознавці.

(не фарба)
мгр. В. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО
привертає
СИВОМУ ВОЛОССЮ
ДАВНІЙ КОЛІР

Місторія Державного Видавництва Шкільних Книжок з „новими" українськими шкільними підручниками належить органічно до освяченої системи, що має на меті припинити розвиток нашої національної свідомости, звихнути розвиток нашої національної культури. Українська дитина в школі має бути відгороджена китайським муром від загальної національної культури, від актуальних справ життя всього українського народу.

Проти такої системи протестував і дальше протестуватиме український нарід. Міністерство Освіти повинно дотримати своєї обіцянки, даної професійним організаціям українського вчительства („Взаїмній Помочі Українського Вчительства" й „Учительській Громаді") в 1934 році, що до опрацьовування й видавання шкільних українських підручників для народніх і середніх шкіл будуть допущені зорганізовані українські вчителі, педагоги та виховники. Іншим поладнанням цієї справи український нарід не задовольниться.

Дрібна на перший погляд справа шкільних підручників мусить у нас найтися в комплексі найважніших справ національної політики. Політика і тільки послідовна національна політика повинна покласти край глумові над основами новочасної педагогічної думки, над свідомим викривлюванням розвитку нашої національної культури й літературної мови на терені народньої школи.

Страх перед осінними німецькими маневрами.

Французька преса широко розписується про підготову Німеччини до великих осінних маневрів. **„Парі Соар" пише, що Німеччина покликала на маневри пів міліона резервістів і 15. вересня матиме під зброєю півтора міліона вояків.**

Деякі французькі публіцисти догадуються, що осінні маневри німецької армії будуть демонстрацією німецького уряду проти Чехословаччини і бажанням настрашити Францію та Англію. Тому французький уряд вважав за відповідне заняти становище супроти цих вісток з алярмом. Авас повідомляє, що дипльоматичні кола досі не мають таких точних вісток, як ті, що їх оголосила преса. Дійсно Париж поінформований про великі німецькі маневри, але вістки про частинну мобілізацію дещо пересадні.

Англійське міністерство війни оголосило спис місцевостей у Німеччині, до яких заборонений доступ старшинам і членам чужих збройних сил тому, що там виконують фортифікаційні праці. Міністерство візвало британських громадян, щоб перед виїздом до Німеччини виєднали собі посвідки, що не належать до правильної британської армії.

ВУЛ. ФИЛИПА ШЛЯЙХЕРА 6

(давніше Шпитальна 38) — тел. 257-10

виконує роботи конструкційні, будівельні, мистецькі, залізні сходи як також усе, що входить в обсяг слюсарства. — СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ СТАЛЕВИХ І АЖУРОВИХ РОЛЕТ.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ

єдина

Українська Каса Ощадности з правом пупілярности приймає ощадностеві вкладки і уділяє кредити на найдогідніших умовинах.

ЧЕК. КОНТО 144755. ТЕЛ. 1207.

Важкі невдачі червоних в Еспанії.

Головна кватира ґен. Франко повідомляє, що на відтинку Альбарасін червоні частини намагалися кількакратно передістатися поза позиції національних становищ під Сіера Фуентес, Гвадаляру й над Тахом, одначе їх окружили. Дві дивізії розбиті до тла.

Над Ебром відбили численні протинаступи червоних. Як оповідають полонені одна лиш червона дивізія стратила поверх 4.000 убитих і ранених підчас останніх боїв.

На відтинку Сеґре ворог мав теж поважні втрати. До неволі дісталося 200 полонених, згинуло 400 червоних. Червоні намагалися передістатися через ріку, одначе багато їх втопили. Національні частини здобули 11 повзів.

На відтинку Естрамадури частиці ґен. Франка пішли знову вперед та зайняли Кавецуелю, Сіера де Торуа і Сіера деля Скабрас і здобули багато военного матеріялу.

Підчас повітряного бою на відтинку Естрамадури зістрілено 11 червоні літаки. На відтинку Ебро зістрілено 8 ворожих літаків.

Повітряні ескадри ґен. Франко бомбардували муніційні склади в Барсельоні та військові

З польської преси.

Тяжко піднестись понад чуття ненависти...

Цікавий польський голос про підхід польського громадянства до української справи.

У „Віку Новім" (з 14 серпня ц. р.) появилася знову стаття про українську справу. Називається: „Дві перспективи. Українська проблема в нашій прилюдній опінії". Автор її п. н(ехай) — відомий зі свого поважного й річевого підходу до української проблеми — відізвався цим разом на появу книжки З. Пеленського „Політика УНДО у світлі автономічної декларації ЦК УНДО", що появилася цими днями у польській мові. Стверджуючи, що у своїй полемічній частині книжка може викликати неодно застереження, автор статті підкреслює правильність висловленої у книжці думки, що польська меншинна політика „не зуміла досі видістатися з провулка внутрішньої боротьби на терен тієї конструкції, що з меншинної проблеми робить не Ахілеву пяту держави, але позитивний інструмент великої, великодержавницької акції". Далі автор статті підкреслює погляд українців, що Польща могла би зробити з них могутній політичний атут у міжнародній грі, якби тільки хотіла й уміла, а могла би це зробити виконавши українські домагання: таким чином польська держава звязала би українців зі своєю державною рацією і могутність Польщі стала би життєвим інтересом українців.

„Так вони кажуть, — замічує п. н. — Очевидно, можна на цю справу всяко дивитися, але сутнє у цій хвилині є те, що для польської опінії ціла ця проблема взагалі не істнує. Українська проблема в польській публіцистиці — це не синтеза тільки порпання у подробицях. Це нове скритовбивство ОУН, нелегальні летючки, бійка на спортовому грищі, висипана ніччю могила в честь полеглих УГА, це — словом — з найбільш долішньої перспективи підглядане життя, безсумніву правдиве, але репрезентує воно тільки фраґмент дійсности".

Автор стверджує, що є в польській публіцистиці і винятки, є часописи, що намагаються піднести українську проблему на вищий рівень, але вони не мають впливу на широкий загал, навпаки, вони відокремлені і самі приходять до переконання, що в теперішній атмосфері не можуть нічого зробити.

При багатьох жіночих недомаганнях природна гірка вода **„Францішка Йосифа"**, взята натще приносить знамениту полегшу. Спитайте Вашого лікаря.

„Бо втерлося переконання, що українська проблема означає в нашому державному білянсі тільки відємну позицію, що інакше не може бути, що нема потреби, щоби було інакше. Навіщо-ж шукати далеких і важких розвязок для суто внутрішньої проблеми, з якою зрештою якось даємо собі раду? Навіщо перетворювати і комплікувати і тимбільше посилювати справу, коли примітивний інстинкт дорадже, щоб її просто ліквідувати. Навіщо реальними концесіями обдаровувати конечного противника, з яким тривка, в історичній скалі збудована співпраця є утопією або зайвою комбінацією?

„Безсумнівне одне: отой погляд, що замикає дорогу до іншої оцінки української проблеми, підпав би ревізії, якби наш загал глибше відчував і розумів вагу аргументу, що промовляє за ревізією. Цей аргумент — то Росія".

На думку автора польське громадянство не доцінює московської небезпеки. Причина: щоденна польська преса, яка раз-у-раз пише про розклад, хаос, дезорганізацію армії, невдоволення людности, нужду і руїну в СССР. Розуміється, що це впливає на погляд, що з такою Росією не треба рахуватися. Правда, теперішній, хоч дійсний стан, не пересуджує майбутнього. Але це вже належить до ділянки передбачування, а загал у своїх реакціях не вміє передбачувати.

„Дещо інакше виглядає справа в українському громадянстві. Якщо зміна основної настанови польської опінії до української проблеми вимагає великого зусилля і визволення з багатьох антаґонізмів, вимагає піднестися понад те, що актуально болить, дражнить і гнівить, то по українському боці оце переставлення у відношенні до Польщі чи не ще важче".

Причина — міркує автор — та, що ненависть до Польщі була насущним хлібом цілої низки українських поколінь.

„Ця ненависть була спонукою у процесі національного відродження. Її тінь висить не тільки над політикою, але й над культурою і господарським розвитком. Ця ненависть є силою, яка активізує українські маси й оживлює їх так далеко, що нераз хотілосяб замітити, яке пусте та без усякого змісту було би життя багатьох українців, якби раптом їм забракло „польської теми".

„А все-ж ці маси перед трьома роками перетравили гасло нормалізації, що пропаґувало польсько-українську співпрацю. Ці маси при виборах уладно голосували на послів-поляків. Ці маси не віднернулись від своїх парляментарних представників, коли вони складали урочисті заяви за могутньою Польщею і за силою її армії. Чому? Бо тут — інакше, як у польському громадянстві — російський аргумент має повний питомий тягар. Бо образ того, що діється в Києві і Харкові, образ немилосердної боротьби, що її видала Мосва українському народові, промовив сильно до уяви українців у Польщі і придушуючи „польський комплекс" казав їм шукати опори на одного природного союзника, яким тут могли би бути поляки.

„І в цьому періоді, періоді пронормалізаційної пропаганди, українська публіцистика зуміла піднятися на вищий рівень політичного думання. Підтримуючи сильне дуже дражливу й непопулярну справу, відкривала ширші перспективи, даючи у щоденних дозах те, що рискують тільки деякі польські періодики, які читає горстка інтеліґентів."

„Які успіхи осягнула" ця українська публіцистика тією своєю пропаґандою? — питається автор. І те, що діється сьогодні в краю, насуває йому відповідь, що ціла та пропаґанда — це втрачений труд, бо ситуація така, що навіть самі „нормалізатори" нині з трудом боронять свого становища перед ударами противників.

Чому? — запитаємося у свою чергу.

Автор статті у „Віку" говорить про те, що ненависть до Польщі була насущним хлібом цілої низки українських поколінь. Міг би те саме з неменшим правом, але в більшій мірі сказати про польські покоління. Історія напевно йому не заперечилаб. Навпаки, історія підтвердилаб, що отаких самоперемог українського народу, як ота у справі нормалізації, що її автор підкреслив, було багато більше. Але вони завжди йшли в нівець, бо польському громадянству завжди тяжко було піднестися понад ненависть.

—o—

Сторінка без політики.

Щоб оминути упокорення...

Пора хліборобських жнив повинна й нехліборобів навести на одну добру думку, а саме на потребу раціонально щадити. Річ у тому, що як розумний рільник по добрих жнивах звичайно віддає свій довг і відкладає щось на ощадність, бо це пора його матеріяльної спроможности, так і кожна людина взагалі повинна саме в часі своєї спроможности подумати про свої зобовязання і про ощадність. Кожний має пору своєї спроможности та не кожний використовує її якслід. Неодин витратить готівку на будьщо, пора „спромоги" минеться і тоді не має навіть на конечні потреби. Мусить іти зазичуватися — а це прикра річ, получена завжди з меншим або більшим упокоренням. Навіть позичаючи у найліпшого друга, бентежишся і упокорюєшся, бо почуваєш до деякої міри свою нижчість у тій хвилині. А щож говорити про позички у лихварів! А тому всьому можна легко перешкодити. Треба тільки в „добрі часи" вміти відріжнити конечне від неконечного і не видавши гроша на зайву річ, заощадити його в рідним банку. Тоді в крайній потребі візьмеш собі свій гріш з банку, поминаючи вже те, що правильна ощадність створить тобі пору тривалої спроможности, поможе правильно уложити свій буджет і раз на завжди усуне небезпеку нових клопотів та упокорень. Щадім же всі, хто може, і знаймо, що тільки ощадна людина не мусить ніколи простягати руки, ні за позичкою, ні за — милостинею... (Ш.)

—o—

Засідання парляменту під землею.

Очевидно, таке засідання ще не відбулося, але напевно відбудеться в майбутньому на випадок війни. Бо хоч на фронті гремітимуть гармати — посли будуть мусіти радити безупину над ріжними державними справами. А що ворожі летуни зовсім не будуть респектувати „миротворних" нарад ріжних політиків, і тому, що посли напевне не матимуть охоти виставляти себе на ворожі бомби, в Парижі під будинком палати послів почали саме вести праці над будовою великого сховища, в якому посли зможуть спокійно радити підчас наступу ворожих літаків на Париж.

Сховища будуть так уладжені, що засідання парляменту будуть відбуватися без ніяких перешкод під землею у великій салі засідань. Праці будуть вести у швидкім темпі підчас ферій парляменту, які тривають до кінця жовтня. Ці сховища будуть одним із найбільших того роду будівель в Европі.

Двійняк Наполэона.

Наполеон помер на острові св. Олени, дня 2. травня 1821. р. Цього історично ствердженого факту ніхто навіть не пробує оспорювати. Проте були часи, в яких кружляли поголоски, буцімто той, що помер на острові св. Олени — не був Наполеоном. Низка неясних, часто таємничих і просто неімовірних фантастичних вісток, які — здавалося — стояли зі собою в деякім звязку, давали початок тим поголоскам, врешті й легенди про Наполеона. Італійська преса в новіших часах цікавиться тією справою, тому подаємо тут кілька таких поголосок, які малиб стверджувати, що Наполеон не помер на острові св. Олени.

У Вероні пропав оптик.

В січні 1823. р. отворив якийсь чужинець у Вероні на Вія Лянґа, нинішній Вія дель Конґрессо, крамницю з оптичним приладдям. Була це людина близько пядесятки, мала, кремезна постава, дуже подібна до Наполеона. Сусіди називали його в жарті „Бонапарте". Тоді той оптик дуже обурювався і відповідав гостро: „Називаюся Сільвіо Ляндрі!"

В червні 1823. р. прийшов той оптик до одного купця, з яким жив у приязни, і сказав:

— Відїзджаю в околиці Відня. Може мене вже, сусідо, більше не побачите. Коли мене не буде з поворотом по трьох місяцях, і ви не дістанете від мене ніякої вістки, то прошу переслати ось це дуже важне письмо королеві Франції. За ваш труд і за поладнання тієї справи дістанете щедру винагороду.

По тих словах віддав купцеві старанно опечатаний лист і відїхав. Минуло три місяці і тому купець, що не мав справді ніякої вістки від оптика, переслав залишений лист до Людвика XVIII.

Кілька місяців пізніше прибув до Верони високий французький урядовець поліції і виплатив купцеві суму 100.000 фр. під рішучим застереженням, щоб він про цю справу нікому не говорив. Аж на смертній постелі звірився вероне̨ць свому синові у великій тайні:

— Думаю, що той оптик Ляндрі був цісарем Наполеоном.

Чоловік, що його застрілено у Шенбрунї.

Хоч подана вгорі історія вже доволі таємна, то її підтверджує ще одна подія-трагедія, яка мала місце в Шенбруні у Відні в ночі 5. вересня 1823. р. Про цю таємну подію пише у своїх споминах під датою 5. вересня управитель замку Карло Фридрих Арнштайн ось що:

— Вчора вночі, якийсь незнаний чоловік пробував вдертися до замкового парку, хотів передістатися через мур. Сторожа вистрілила. Смертельно поцілений чоловік упав на землю. Конаючи сказав ті слова:

— Мій син... князь... король...

А що померший не мав при собі ніяких паперів, не можна було устійнити, ким він був. Одначе здавалося, що він був французом і то високого становища, бо французький уряд з великим поспіхом зажадав видачі його тіла.

Треба звернути увагу на дату:

Початок вересня 1823. Саме три місяці по виїзді оптика Сільвіо Ляндрі з Верони, який казав, що виїзджає в околиці Відня. Отже був це Наполеон, що шукав свого сина, князя Райхсштату! Більше як в два роки по своїй смерти на острові св. Олени!

Мимоволі можна схопитися за голову!

Франц Робод — „двійняк" Наполеона.

Але в ланцюзі тих поголосок приходить ще один випадок, що надає неімовірним речам всі прикмети можливости. Наполеон мусів мати свого двійняка. І мав його. Ним був Франц Робод, що походив з Балекурт над Мозелею. Він був вояком 3. полку вольтижерів і був на кілька літ молодший від Наполеона. Його незвичайна схожість до Наполеона дала йому в цілім полку назву „малого капраля". Робода звільнили в 1808. р. з війська наказом міністра поліції Фуше і приділили до служби, для особистих потреб цісаря, як його двійняка, окреслюючи ту його функцію словом „дубле". І він заступав Наполеона аж до його упадку в ріжних умовинах. Нічого дивного, що вкінці були такі, що твердили, буцімто він пішов за Наполеона на острів св. Олени і там приняв на себе всі терпіння свого володаря.

В 1816. р. на домагання паріської поліції посадник родинного міста двійняка Наполеона Балекурт посвідчив, що Робод пропав без вістки. А в списі населення м. Балекурт можна найти пізнішу дописку при назвищі Робода: „Помер на острові св. Олени, дня 5. травня 1821. р."

Це, таке особливе й до деякої міри гротескове скермування всіх тих поодиноких фактів до якоїсь цілости, дало початок леґенді про смерть Наполеона, яка перед століттям так живо займала всі голови. Ясно, що ніякий історик, що тверезо думає, навіть на хвилину не бере під увагу всіх таких фантастичних комбінацій. Але в низці неімовірних історій, якими всеж таки просякла тут і там справжня історія, леґенда про двійняка Наполеона остане напевне одним із найцікавіших розділів.

При цій нагоді звернемо увагу на те, що французький письменник Октавій Обрі описав дуже докладно останні хвилини життя Наполеова у своєму творі п. н. „Наполеон та його епоха", особливо в томі, що носить заголовок: „На острові св. Олени — Неволя Наполеона". Там так докладно представлено останні дні побуту Наполеона на вигнанні, хід його хороби, його зайняття, листування, лектуру, його окруження та врешті його смерть і похорони, що не можна сумніватися в „автентичність" особи великого цісаря.

Але коли зважимо, яке враження викликала взагалі поява Наполеона на арені історії та відтак як ним люди довгий час цікавилися, навіть по його смерти, тоді не дивниця, що на тлі його історії повставали того роду леґанди, яку ми навели в цьому оповіданні. Іч.

—o—

Чи знаєте, що...

...більшість риб не пізнає барв, тому барвні пливаки, яких уживають при вудці рибалки, не мають ніякого значіння.

...вулиці міста Готтаж Гров у стейті Орегон в Америці виложені матеріялом, який має в собі невеличкий процент золота.

...надмірне споживання цукру й солодких тісточок спричинює симптоми звані „авітамізонами", себто забурення, викликані недостачею вітамін.

...статистика американських лікарів каже, що на цукрицю хорує два рази більше жінок, як мужчин.

...в Римі за часів Цезара зорганізували першу правильну почту, яка уможливлювала комунікацію з середущою Африкою у 20-ти днях.

ХТО ВИНАЙШОВ ПАПІРОСКУ?

Мало хто з курців знає, хто й коли придумав папіроску, нині такий продукт, за яким пропадає маса людей. Отже „винахідником" папіроски був собі простий єгипетський вояк, що був у французькій службі. Він брав участь в облозі форту Сент Жан Акр у Палестині, який саме тоді облягав Наполеон. Нещастя, чи може щастя хотіло, що єгипетський мамелюк збив свою глиняну люльку, якої, як пристрастний курець, не випускав з рота. Щоб заступити собі недостачу улюбленої люльки, він напхав тютюну до паперового ладунку, з якого перше висипав стрільний порох. В той спосіб близько 140 літ тому повстав прототип першої папіроски, без якої люди дуже часто нині не можуть обійтися.

ЯК ГОРОБЕЦЬ ДІСТАВСЯ ДО АМЕРИКИ?

Ще в році 1850. в Америці не було горобців. У тому часі великі шкоди в Америці робили гусениці. Тоді американці пригадали собі на европейського жеруна-горобця, який дає собі знаменито раду з гусеницями у старім краю. В 1850. р. управа бруклінського Інституту Хліборобства спровадила 8 пар горобців, одначе вони небавом змарніли й погинули. В 1852. році спровадили більшу їх кількість і тоді горобці знаменито перезимували. Ця партія горобців-еміґрантів так там розмножилася, що тодішне звідомлення Хліборобського Інституту говорить про них, як про нещастя. В тому самому часі Філядельфія вислала спеціяльного агента до Англії, який привіз 1000 пар горобців. Гусениці щезли, але горобець там остався і задомовився не гірше, як у Старім Краю.

—o—

ВЕСЕЛЕ

Дбайливі батьки.

— Вибачте, пане докторе, що ми вас так нагло покликали. Показалося, що то цілком непотрібне.

— Таж ви, добродію, телефонували, що ваш синок проковтнув однозолотівку.

— Так, ми так спершу думали, але по перечисленні грошей жінка ствердила, що це була тільки 20-грошівка.

Виговорився.

Учитель: Я чув, що з тебе, Івасю, неякий-будь вітрогон.

Івась: О, то ще нічого, але якби ви тільки чули, що про вас говорять мої батьки!...

Вилічений.

— Якби я так нечайно захорувала й померла, то що ти робив би, дорогенький?

— Не знаю, скарбе, хіба збожеволів би...

— Так? Але мабуть скоро потім оженився би?

— О, ні, моя дорогенька, так сильно я не збожеволів би...

Проходом по Брюховичах.

(Репортаж).

Півстоліття — шмат часу, що виповняє неодно ненайкоротше життя людини. Стільки часу минуло, коли я востанне бачив Брюховичі, ще малим хлопчиком. Якось не довелося заглянути в цей бік, не було нагоди ані потреби туди їхати. Аж ось, перебуваючи кілька днів у Львові в різних справах, почув я пропозицію приятеля використати кілька вільних годин на прогульку з ним до тієї місцевости, що втішається щасливим положенням та природною красою, передумовами гарного процвітання. Цікаво булоб порівнати колишнє з сучасним, дарма, що 50 літ тому інша була сфера моїх зацікавлень, та й небагато, крім загального враження, залишилося споминів із так давно минулого часу! Всеж будилася надія дещо там на місці самому або з чужою допомогою пригадати собі.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів
ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

Наша подорож випала в будень. Ми встигли ще до „варшавського" потягу, що відходить пів до осьмої рано, але потяг був жахливо переповнений. Приятель порадив їхати „спацерівкою", що відходить чверть години пізніше. „Спацерівка" була ще більш переповнена, та нам прийшлося таки нею їхати, бо в міжчасі варшавський відїхав. В мені віджили на мент спомини воєнних часів. Як тоді, так тут тепер люди виповнювали вщерть вози, стояли на платформах, пообсідали ступні та з боєм добували місця, немов річ ішла про їх життя! Ані мови, щоб дістатися до середини. Вкінці побачив я один віз, чистий та гарний, трохи менше переповнений. Та товариш здержує мене: „Це не для нас, нам тут не вільно, кондуктор викине..." Довідуюся, що це віз для перекупнів. Таки ризикуємо: вспіли, кондуктор не побачив, їдемо.

„Тут завжди такий рух і так тісно?"

„Ні! — каже товариш. — В суботу рух менший і тоді звичайно додають ще два-три вози. А як рух великий, то від „гарнітуру" забирають бодай один віз...

Стоїмо при вікні, сперті на клунки, якими завалені лавки. Біля клунків сидять їх власники, по двох на кожній лавці. Сімнадцять хвилин їзди минає швидко, потяг спинюється при рампі перед стацією, семафор замкнений. Користаємо з нагоди і вискакуємо з потягу, хоч кондуктор протестує. Але маємо щастя: потяг іде далі і нема коли морочити собі з нами голову.

„Семафор... — каже товариш. — Ти чув, як дзвонило в дорозі між Польською Рясною та Голоском? Ось поставили автомат коштом грубих тисячів. Псується мара щораз і направа коштує за кожний раз знову таки грошенят. Давніше тримали будника, брав щось тридцять золотих платні місячно, мала людина хліб. Тепер скасували. Кошти направи автомату досі вистачилиб мабуть на платню для нього на добрих кілька літ, не казати вже про відсотки від вложеного капіталу..."

Виходимо якраз напроти склепу „Кулка" нр. 2 (є їх вже в Брюховичах чотири). Біля склепу червона почтова скринька (тут, як і при кожному іншому склепику „Кулка"). Такий вже щасливий „припадок", треба в пічку вролитися! Над входовими дверима красується напис: „Спіцедаж виробів алькогольових", а на таблиці різні оголошення. Одно друковане роздають людям у склепі: звідомлення, що „Кулко" поширює свій засяг діяльности і від вересня вестиме продаж вугля. Дають дешево, по 38 зол. за тону, та ще на 4 місячні рати. Досі єдиний склад вугля мав німець, без концесії. Рентовна ділянка торговлі лежала облогом аж до літа 1938. р.! Тепер вже „besetzt!"...

Вступаємо до склепу купити папіроски, а по правді з цікавости. Рух величезний, як у найбільших крамницях у Львові. Обслуга чемна і справна, самі молоденькі дівчата. Зараз поруч із „Кулком" друга крамниця у новій домівці. Власник, п. Коскевич, б. управитель „Кулка", син багатого селянина, людина з середньою освітою, побудував цю домівку два роки тому і робить „Кулкові" конкуренцію. Тут також рух, хоч менший, зрештою річ зрозуміла: бо не має ані трафіки ані алькоголю.

По другому боці „Кулка" ще один конкурренційний склеп. Заложив його також б. управитель „Кулка", хоч не у власній домівці. Цей має трафіку, інтерес мабуть іде, бо людей в склепі досить. А яких двадцять кроків дальше ще один споживчий склеп, стара фірма Мандельброт, що на одному місці вже від десяток літ веде інтерес і розбагатів. Має свою стару і вірну клієнтелю всіх рас і віроісповідань, форсує кредитами. На торговиці біля „кулка" ще кілька поменших споживчих склепиків, крім одного мабуть сезонові три мясарні. Всім якось іде, дороблюються маєтків, ставлять доми. **Всі купці поляки і жиди — ані одного українця.**

Ідучи головною Маршалківською вулицею яких пять хвилин у напрямку Голоска, зупиняємось при другій рампі. По другому боці залізничого шляху, де вже тягнуться т. зв. „Лончки", з великим розмахом розбудована, також в останніх роках, різня. Власник, кажуть неофіт, почав також з невеличким капіталом, приданим жінки. Сьогодні перший богач. Напроти його величавих будівель, по стороні Брюхович, в дуже корисному положенні, на сухому і високо положеному терені („Лончки" лежать на багні) бачимо посілість „Дністра". Величезна і гарна парцеля занедбана і незагосподарована, призначена на продаж. План парцеляції вже виготовлений, на великій таблиці виставлені ціни. Але сьогодні кон'юктура погана. У Брюховичах як не кожна, то мабуть що друга реальність на продаж. Передовсім випродаються жиди. Держали ціни як могли довго і пускають. Навіть один банк місяць тому продав великий обєкт, не діждавшись кращої кон'юктури і не рішаючись на дальші втрати. Бо і навіщо тратити рік річно відсотки від замороженого капіталу? І радісно глядіти на цей український маєток, і сумно стає, що він є ще пустелею, яка моглаб стати копальнею золота і дати прожиток багатьом людям, тут, поміж вирнаючими довкруги неначе зпід землі, майже без капіталів, лише працею рук і меткістю підприємця, прегарними маєтками сусідів. Ділюся моїми міркуваннями, з товаришем. Цеж вимріяне місце на станиці для філій наших центральних господарських установ! Капітали є, безробітних безліч, жаль перепона?

„Вони знають, що роблять — чую відповідь мого товариша — мають якісь свої плани."

При цій нагоді довідуюся, що два роки під ряд у сезоні „Маслосоюз" тримав тут свою крамницю, провадив навіть ресторан. Цього року її нема. Товариш пояснює, що цього року менший рух, жиди ніби бойкотують Брюховичі, бо в минулому році кількох жидів побили ендеки. Власники домівок, перекупні, взагалі вся людність, що жде літників як спасення душі, щоби „підреперувати" свої фінанси на цілий рік, не дуже з цього патріотизму рада. Ціни помешкань, що під весну стали гнати в гору, впали вмить нижче минулорічного рівня. До того прийшли ще нові порядки, що їх переводить нова „гміна" та які дуже обмежують свободу літників, замикаючи їх в межах алей невеличкого парку. Справді невелика атракція.

В ЛІТІ

купуйте мясні вироби

тільки в крамницях

„Центросоюзу"

Ринок	2.
Личаківська	150.
На Байках	8.
Софії	8.
Кентшинського	21.
Зибликевича	2.
Жовківська	175.

ЕЛЄҐАНТ

С. ЛЕВИЦЬКА І С-КА, Львів, Кордецького 51.

Доходимо до другого „Кулка" під Голоском. Тут також рух великий. Жидівський склеп у сусідстві, що донедавна мав тут монополь на торговлю, вже ледви животіє. Кажуть, що один б. управитель „Кулка" хоче і тут відкрити конкурренційний інтерес. Виглядає великі.

Вертаємось кількадесять кроків, щоби бічною вуличкою пробратися на поля і тамтуди до центрів. Товариш звертає мою увагу на город, один з багатьох прегарних загосподарованих на промисловий лад. Власник, що помер торік, інжинір Пйотрович, закупив перед зимою з ліцитації поля, щось по 40 чи 50 моргів сяжень і присвятив ціле життя праці над тим городом. Сьогодні цей маєток дає гарний прожиток його дітям, синові і доньці. Та зрештою таких упромисловлених обєктів тут безліч. Їдемо милою вуличкою, де нас неприв'ітно витає лайка собак. В новій, гарній віллі власник ексоціяліст держить мабуть пєсарню.

Поляки добираємося до нового костела. Величава будівля. Напроти новий шкільний будинок. Мала повстати приватна гімназія, комітет розпочав будову і чомусь праця припинилася. Дехто з членів комітету в міжчасі встиг уже видубувати власну домівку, а докінчити будинку гімназії не довелось. Продали державі, що було, на вселюдну школу.

Довкруги великий майдан їде на парцеляцію. Волость дає на виплат по дешевій ціні. Село лишаємо на боці і лісом виходимо до славного парку. Тут справді пусто, людей майже не зустрічаєш. Хочемо перейти в ліс, оглянути славний яр, звідкіль розкидається прегарний краєвид. Та не доводиться. На скраю ліса стовп з таблицею „Вступ заборонений". Вступу бережуть суворо гаєві. Відпала найбільша для прогульковців атракція Брюхович. У парку і здовж „Головної Алеї" руїни домівок і кіосків, колись замешкалих і ужитхованих, від кількох літ запустілих. Занепад очевидний, не поможуть нові алеї, нові на біло помальовані плоти.

Через залізничий шлях переходимо на терен „Лончек". Це вже волость Рясна Польська. Старий бір перерубаний, декуда красується вже кількалітній загайник. Давня краса природи щезла майже без сліду. На її місці впродовж кількох літ повстала нова оселя, напів містечко, а усіми питомостями галицького містечка: тіснотою, сопухом і гармідером. Товариш оповідає, що на засіданні „гміни" один зі старших мешканців „Лончек" аж плачем хотів рятувати життя старому лісові, та дарма! Фінансові огляди перемогли.

Переходячи залізничий шлях та вступаючи на територію „Лончек" я згадав чомусь слова Данто: „Пер ме сі ва фра ля пердуто генте" Так, тут справді побачив останні залишки українського автохтонства. Маленька церковця, чи пак каплиця, поруч — єдиний на цілі Брюховичі, „Лончки" і т. д., більше ніж скромний український склепик, котрого клієнтелю творять здебільша мешканці сусідніх Борок.

З тягарем на душі покидаємо цей образ української мізерії. Переходимо біля ще одного „Кулка", великого склепу „Рольніка", який відкрив якийсь емеритований „радца" і продає сам разом зі своїм зятем мабуть „познаньчиком", і прямуючи на стацію — виходимо на „Алею Закоханих". І тут майже пусто, ані сліду закоханих.

У мінорному настрою вертаємось до Львова.

Ел-ап.

Втратили віру в перемогу червоних в Еспанії.

Б. французький премієр Леон Блюм виступив на сторінках „Попльор" з покликом до посередництва в Еспанії між обома сторонами. Цей виступ є тому характерисичний, що дотепер французькі соціялісти і ціла лівиця виступали проти посередництва між барсельонським урядом та урядом ген. Франка бо вірили в перемогу червоних Леон Блюм пише, що посередництво можнаб почати щойно по відповідній підготові ґрунту, а головно по відкликанні добровольців і очевиндно при приятельському посередництві Англії й Франції. **Ця нагла зміна становища соціялістів в еспанській справі викликала велике зацікавлення в політичних колах, які міркують, що поза виступами Блюма криється ініціятива самого барсельонського уряду і в той спосіб хоче довідатися про опінію зацікавлених кол.** „Ля Ліберте" догадується, що стаття Блюма є безпосереднім вислідом останнього погрому червоних над Ебро.

НИНІ
Аґентка Г. 21
в АПОЛЬО
хоча в літнім сезоні — одна з найзнаменитших воєнних шпигунських фільм
В гол. ролях: МАРТА РІХАРД — Е. ФЕЙЛЄР, Ф. ЛЮДОВ — ЕРИК Ф. ШТРОГАЙМ — МАРТА ГАРІ — ДЕЛІЯ КОЛЬ.

Гострий лист до прем. Складковського.

В органі партії молодо-німців Польщі „Дер Анґріф" оголосив сен. Візнер лист до прем. Складковського у справі законів і розпорядків про прикордонну полосу. Сен. Візнер протестує гостро проти цих законів і розпорядків, які звернені на заході проти німців та їхнього стану посідання, і домагається зміни цих законів і розпорядків.

Пововот президента Моеціцького.

В суботу, 13. ц. м. вернувся до Варшави през. Мосціцький по 7. тижневім відпочинковім побуті в Льоврані над Адрійським морем. На президента ждали на стації Зебжидовіце всі члени уряду під проводом прем. Складковського.

З життя Волині.

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ВОЛИНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Луцьке „Жице Католіцке" (ч. 32) подає за час. „Польска Збройна" такі подробиці з процесу 5 членів КПЗУ в луцькому окружному суді:

„Іляріон Емма, довголітній член КПЗУ, був секретарем окружного комітету й „підпільним", займаючи довірочне становище в партійній єрархії. Був ідейним комуністом і до партії належав від 1933 р.".

Емма (мабуть, чех), складаючи зізнання, „рішуче твердив, що малощо не в усіх комуністичних процесах на Волині обвинувачені комуністи — це збаламучені жертви кільканацятьох жидів, що засідали в центральнім комітеті КПЗУ і кермували революційною акцією на Волині. На терен приїздять найбільше раз на кілька років. У всьому заступає їх збаламучений селянин, наражуючись на нещастя, на смерть, на втрату волі, бо бракує йому зрозуміння змісту й ваги ідеї, яку викладають йому комуністи. Суть комунізму на Волині полягає в тому, щоб заплатити вкладку на політичних спекулянтів центрального комітету КПЗУ".

Емма у своєму зізнанні казав, що „в 1937 р. зібрано на Волині 12.000 золотих буцімто на поміч для червоної Еспанії. Гроші пішли в цілості до М.О.П.Р-у на винагороди адвокатам, на дороге вбрання для членів центрального комітету, на їхні високі платні й на білі рукавички, якими імпонують темному селянинові, якого обдирають".

„Емма, — каже „Ж. Кат.", — навів приклад, як одного разу курієрка-жидівка центрального комітету, що заробляла 1.000 зол. місячно з грошей, витягнених від бідного селянина, прибувши на Волинь, дала безробітному комуністові 50 сот. і за це дозволила поцілувати себе в руку".

Наприкінці Емма заявив, що складає свої зізнання з тією метою, щоб остерегти обвинувачених перед дальшою співпрацею з комуністами.

Всі обвинувачені зложили перед судом заяву, що вирікаються назавжди комуни й всякого з нею звязку. Суд засудив кожного з них на два роки вязниці з припиненням кари.

Адвокат з Варшави, що боронив комуністів, напочатку намагався представити Емму в негарному світлі, виставляючи його як людину низького морального рівня, яку можна перекупити.

НІЧНІ ВАРТІВНИКИ Й ФОТОГРАФІЇ.

В деяких селах, що тепер включені в прикордонний пояс, місцеві чинники збільшили число нічних вартівників. А денеде сільські старости наказали селянам придбати фотографії всіх членів родини для наклеєння на „доводах особистих" чи може легітимаціях. Фотографи-аматори дістали наказ віддати свої апарати до місцевих урядів.

ВИСЕЛИЛИ СВЯЩ. ВОРОНЮКА.

Адміністраційна влада наказала залишити до 15. VIII. терен волинського воєвідства православному парохові села Піддубців на Луччині о. Воронюкові, наддніпрянцеві. Деякі польські часописи подали як причину виселення те, що о. Воронюк був головою „Просвітянської Хати" ВУО. Більш компетентні чинники подають причину, що о. Воронюк не має польського громадянства.

Як пастир, свящ. Воронюк тішився загальною любовю й пошаною. Тож не диво, що засмучені парохіяни негайно вислали делеґацію до староства з просьбою залишити їм священника на місці. Як кажуть, інтервенція не дала бажаних наслідків. Тоді делеґати звернулися до волинських послів і до воєвідської влади. Більшість делеґації складали жінки.

КОМУ ПОТРІБНИЙ ЗАКОЛОТ.

Є приписи й карні норми для тих, що заколочують публичний спокій. Булоб дуже бажаним, щоб їх застосували до тих, які в останньому часі зробили собі свого роду спорт з поширювання серед селянства найдивовижніших чуток, що заколочують спокій населення.

У жнива, коли кожна хвилина дорога, коли населення спішить зібрати плоди своєї праці не лише особисто для себе, але й для інших і цим дати підставу для державної господарської рівноваги, — різні невідповідальні чинники з невідомих нам причин залякують наше облите потом селянство найгіршими страхами.

Знаємо випадок, коли селянська делеґація до старостинського уряду навіть вказувала осіб, яких уже саме службове положення повинноб стримувати від подібних залякувань і сіяння тривоги серед населення, що не може бути в інтересі ні держави ні громади.

Можеб компетентні чинники захотіли припинити ці сплітки й залякування населення та потягати винуватих до відповідальности? **С. П.**

Несподіване загострення відносин
МЖ ІТАЛІЄЮ і ФРАНЦІЄЮ.

Італійська влада не видає від 3. серпня ц. р. ні індивідуальних ні збірних пашпортів на виїзд до Франції. Таку саму заборону видав французький уряд по нараді прем. Далядіє з мін. Боне. Французька влада заборонила виїзд до Італії без спеціяльного дозволу навіть туристам. Ця заборона обовязує від суботи 13. ц. м. 12-ої год. вполудне. Кед' Орсе вважає, що „крок Італії може дуже погано відбитися на відносинах обох держав".

Що писало „Ділі" 50 років тому.

Четвер, 16 (4) серпня 1888.

ТРЕБА ЗАВЕСТИ СВОЮ АСЕКУРАЦІЮ.

У звязку з тим, що полився проєкт закону про примусову асекурацію церковних та парохіяльних будинків і треба було передбачувати, що сойм цей закон ухвалить, „Діло" піддає думку, щоб українці створили своє окреме асекураційне товариство, щоб гроші за асекурацію церков та парохіяльних будинків не ішли в чужі руки.

ТЕЛЄГРАМА ДО МІНІСТРА ЦАРСЬКОГО ДВОРА.

„Діло" подає за „Правітельственним Вестніком" зміст телєграми, яку вислали славяни, що були на ювилейному торжестві в Києві, до міністра царського двора, Воронцова-Дашкова: „Звольте вселаскавіше наші найпокірніші слова складти до ніг Його Величества. Представники славянських, православних країв, що прибули до Києва, здавен-давна славної столиці, щоби взяти участь у великому торжестві російської церкви, поздоровляють великодушного володаря Росії і цілого православного світа, православного государя. Нехай Всевишній від віку до віку утримує нашу любиму захистницю, нашу старшу сестру, святу православну Росію, нехай відплатить у безмежній своїй ласці православній Росії її кров, котру вона проливала за нас в ріжних часах. Всевишній нехай тебе, великий царю, береже в твоїй державі; нехай дасть тобі здоровля і наповнить твоє серце радощами, нехай дасть успіх твоїм задумам і замкне губи твоїм ворогам на радість могутньої Росії і нас всіх сиріт". Підписали: Михайло, сербський митрополит, Митрофан, чорногорський митрополит та ще 54 особи.

РОЗВІД СЕРБСЬКОГО КОРОЛЯ МІЛЯНА.

„У справі сербського короля повідомляють з достовірного джерела, що ця справа перейшла тепер у фазу мирної полагоди, хоч розводовий процес іде своєю дорогою. Королева Наталія просила поради в кількох своїх приятелів у Сербії і всі вони, навіть і Ристич, радили їй, щоб вона помирилася з королем. Розважні приятелі короля і міродайні політичні особи радили також і королеві Мілянові, щоб він намагався полагодити цілу цю справу в мирний спосіб і тому можна сподіватися, що заки ще консисторія зможе упоратись з процесом, справа розводу буде вже полагоджена".

ПУДЕР
SUDORYN
AP. KOWALSKI
усуває радикально
ПІТ і ВОНЬ

НОВА ХВИЛЯ ТЕРОРУ В СССР.

В Адигехаблі на північному Кавказі суд засудив двох селян на смерть за підпал збіжжя.

Пастуха свиней в колхозі північного Кавказу „Сталінівська конституція", суд засудив на розстріл за підпал майна колхозу. Присуд виконано.

ПЕРЕГОВОРИ ПІД ОХОРОНОЮ СКОРОСТРІЛІВ.

„Домеї" повідомляє, що ген. Шутельнові, який появився на вчорашній конференції, товаришив відділ совітських вояків зі скорострілами. Японський полковник Чо прийшов на конференцію зовсім без ескорти, не взяв зі собою навіть револьвера.

Командант японських військ на горбі Чанкуфен у пресовім інтервю висловився з великим признанням про повних посвяти й відвагу підчинених йому вояків, які боронили горба Чанкуфен перед совітськими наступами.

Як виходить із пресових вісток, одержаних із Чанкуфену, совітські вояки, що є напроти японських становищ, за останніх кілька днів відчували недостачу харчів. Після перемиря японські вояки за дозволом командуючого старшини на відтинку Чанкуфен післали совітським воякам мішок харчів.

—o—

ЗНАМЕННА ЗАЯВА СТАРИШИН ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Чехи невдоволені з уступок уряду супроти судетонімецької партії. Союз старшин армії Чехословаччини оголосив заяву з такою осторогою: Ми старшини, що перші ідемо на смерть підносимо голос перестороги. Ніодин чин, ніодне слово не може довести до обмеження суверенности держави. На цьому шляху нема відвороту ні на один крок, ні навіть на волос. Ми старшини будемо боронити спадщини през. Масарика. Ми приготовані боротись і згинути, але не можемо відступити ні на крок ні одної пяди.

Подяка.

СКЛАДАЮ СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ ВИСОКОПОВАЖАНІЙ ПАНІ Д-Р МАРІЇ ГІЖОВСЬКІЙ-КРІЛИКОВІЙ ЗА ДБАЙЛИВЕ, УСПІШНЕ І ДЕШЕВЕ ЛІКУВАННЯ МЕНЕ В МОРШИНІ З НЕДУГИ ЖОВЧЕВИХ ПРОВОДІВ.

ІВАННА ПЕТРОВА.

Злука двох наших театрів.

12. серпня ц. р. у Косові на спільних загальних зборах члени Театру „Заграва" та Театру ім. Тобілевича рішили зліквідувати обидва згадані театри і створити з акторів обидвох театрів один **Великий Театр ім. Івана Котляревського.**

На загальні збори прибули представники українських установ та організацій у Косові та запрошені гості-літники, між ними сенатор О. Луцький. Косівське громадянство привитало злуку наших двох найкращих театрів комерсом у салях Рідної Школи.

До дня 5. вересня ц. р. театри будуть грати під спільною фірмою але ще окремо, а фактична злука прийде 5. IX. 1938 р. у Коломиї, звідки вже вирушать спільно у дальшій мандрівці по краю.

НОВИНКИ.

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ"** у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, локости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, 1—10

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорунжини 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —9—?

— **Лікар д-р Богдан Собчук,** спеціяліст у внутрішніх недугах і ляринґольоґ, — ординує **в Тернополі, при вул. Пілсудського 17.** 5—5

— **Цими днями появиться великий народній ілюстрований Календар „Просвіти"** на 1939 рік. На зміст Календаря складаються статті, оповідання, вірші, спогади так на просвітянські, як на історичні та суспільно-громадські теми, а також незвичайно багатий інформаційний та практичний відділ, господарські, правничі та інші поради. Зокрема приносить Календар докладні підсумки і репортажі з дотеперішніх головних ювилейних святкувань та вказівки на дальші святкування. Цінною ділянкою в Календарі є багатий статистичний матеріял, м. і. про наші міста, про стан неграмотности і т. п. Календар багато ілюстрований, з мистецькою барвною обгорткою в чотирьох кольорах арт. С. Гординського. Український загал повинен при купні календарів цього року памятати передовсім про Календар „Просвіти", тимбільше, що цікавий він для кожного українця без винятку і при своїм великім обемі, ок. 240 ст., коштує тільки 1.20 зол. Всі Читальні, Кооперативи, Мужі Довіря й інші свідомі люди повинні ширити цей Календар. Умови кольпортажі такі, як попереднього року. Замовлення слати на адресу: **„Просвіта", Львів, Ринок 10.**

— **Слухайте радієвої авдиції дня 17-го ц. м.** Перед мікрофоном львівського радія виступить в год. 14.35—15 відома наша співачка **Евгенія Ласовська,** яка відспіває низку українських пісень. В репертуарі: „І молилася я" — О. Нижанківського, дві пісні Д. Січинського: „Як почуєш в ночі" та „Не співайте мені цеї пісні", Безкоровайного „На склоні гір" і вкінці дві пісні Я. Лопатинського „Ах скільки струн" і „Чайка".

— **Чи існує тайна листування?** Пані Мілєна Рудницька інформує нас про такий факт: Дня 11. ц. м. дістала я з Філядельфії рекомендованого листа, завдресованого на мою домашню адресу (вул. Над Яром 7) і на імя мого сина. Лист має почтову стампілю Філядельфія 26. липня 1938, Registered № 284. Зовнішня коперта була заклеєна, на ній прибита карточка: „Wolna od należności celnych. — Lwów, 9. VIII. 1938". Зате друга, внутрішня коперта, яка находилась в середині першої, була розірвана, і зі змісту листа, що в ньому залишився, я зрозуміла, що частина посилки, а саме ще один лист і вирізки американських газет в таємничий спосіб з коперти щезли. Хто і з яких причин та на яких правних основах переводив ревізію листа, мені не відомо. Оскільки знаю, митну ревізію вільно переводити тільки в присутности адресата. І загалом який сенс піддавати **митній** контролі невеликий лист, в якому не можуть находитися ніякі предмети, що підлягають митній оплаті? Колиж річ не в митній ревізії, то здається також повинна про це знати заінтересована особа. Тому що такі несамовиті історії з моїм закордонним листуванням діються не перший раз, доводжу цей факт цим шляхом до відома почти у Львові зі запитом: чи існує у нас таємниця листів?

— **Напад зборівських „стшельців".** Дня 30. липня ц. р. вибрався гурт хлопців і дівчат з Малої Плавучі та Глинної фірою через Зборів на Підлисся. Фірою їхав: Пилип Древницький, Петро Древницький, Василь Древницький, Олекса Печарський, Михайло Нетребський, Федько Бабяк, Михайло Букало, Михайло Данилишин, Теодозія Іваськів, Анастазія Скибінська та Марія Кіт. Коли вони доїжджали коло год. 23-ої до Зборова тоді на зборівських хуторах заступив їм дорогу гурт озброених в кріси і палиці зборівських „стшельців". Вистрілили в гору та окликами „стуй" затримали фіру, наказали хлопцям і дівчатам злісти з воза, поставили їх рядом, наказали піднести руки до гори і перебели основну ревізію, нібито за зброєю. Забрали при цьому ось які речі: у Пилипа Древницького — ножик, у Федя Бабяка — електричну лямпку. Підчас ревізії подерли сподні Федька Бабяка, плащ у Пилипа Древницького. Ревізія відбувалася так, що хлопців били по лиці, били прикладами крісів, вигукуючи „культурні слова": **„банда українська, к...а ваша маць, хцеце України, ми вам дами могіли".** Вишивані кравитки пірвали на хлопцях і притоптали їх ногами. Переводили теж особисту ревізію в дівчат так, що не можна цього описати. Опісля перевели ревізію на возі, з якого зникли припаси харчів хлопців і дівчат. Вкінці не пустили прогульковців на Підлисся, і завернули їх до дому. По цім подвигу стшельци пішли до села Красна і тут опівночі почали густу стрілянину, викрикуючи: Ура, ура, ура. Стрівожений нарід зривався зі сну міркуючи, що це напад бандитів на село. В год. пів до першої опівночі надїхав своєю фірою парох Малої Плавучі о. Михайло Юхновіч — також до Підлисся. „Стшельци" затримали його у Красній, обступили з усіх боків віз і домагалися легітимації. Щойно сільський нічний вартівник посвідчив, що знає о. Юхновича і стшельци пустили священника, щоб їхав далі. Нападені запитують міністерство внутрішніх справ, чи „стшельци" сповнюють службу поліції у Зборові? Можеб так компетентна влада перевела слідство і покарала усіх тих, стшельців, які брали участь у згаданому вічному нападі.

Малий фейлетон.

МАСОН.

Жахливі речі! Колиб цього не казав вчений з поважним стажем та ще й колишній премієр міністрів, я сказав би — неймовірні речі! У всі клітини суспільно-політичного, навіть товариського та інтимно-родинного життя, на найчільніші позиції суспільної ерархії та урядів проліз-ли, ввірвались сатаністичні типи, службовики таємної, злочинної організації, що омотала своїми павутинними тенетами людство, та змагає кинути його на поталу демонові зла.

Ось нові revelяції. Передімною гора часописів, цікаво булоб переглянути всі, що пишуть про те, хочби довелось просидіти до світанку. А гора задрукованої бібули меншає так непомітно, не журиться нічого, що вже північ... Раз-у-раз виринають нові, величезні надписи: „Масони, масони, масони"... До того ще й „Діло" пригадало „Велику Льожу України" зперед 20-ти літ та таємничо натякнуло про заходи зробити масонами ріжних членів „Бесіди".

В моїй уяві виринає нечайно образ давно-давно минулого. Ось я одинацять чи дванацятилітня дитина, в заведенні з напів військовим ригором. День вільний від шкільної науки, якесь свято чи якогось „патрона", чи може імянини ректора, не тямлю. Нам не кажуть того дня навіть приготовляти лекції, таке, бачите, торжество, тільки дозволяють читати книжку. І я усім моїм духовим єством пірнув у цю лектуру. Вона дуже цікава: „Чорний Бог", заголовок книжки... Відслонює серпанок тайни життя! Натякає на істнування якогось жахливого злочину... Та якого? Відповіди нема. Якісь пекольні потуги, що служать „Чорному Богові", не виявлять тайни, бо це грозить навіть їх пімстою вищих сил. Моя цікавість хворобливо, через край розбуджена та незаспокоена. А дитяча цікавість і уява всіми фібрами домагається пізнати тайну, довідатись правди. За всяку ціну, хочби прийшлося піти слідами нещасного Фавста чи іншого Твардовського та записати нечистому душу.

Дарма! Минають роки, з дитини виростає юнак, дальше зрілий мужчина, вкінці щораз вище стає чоло і сягає майже по саму потилицю. Ціле життя чував я про масонів. Їх образ вязав я завжди з лектурою „Чорного Бога", 20 сотиків книжка і був би зійшов зі світа повний незаспокоєної туги за правдою. Аж ось...

Ось виринає передімною реальна постать живої людини, знаної з імени, вигляду, голосу... Стільки разів я його бачив, балакав з ним і не знав того, що найбільше було в цьому суттєве, питоме, цікаве. Масон! Цей чоловік був і є завжди масоном! І ось він відчиняє двері та входить пізною ніччю в мою кімнату і стоїть таки тут, передімною... Насупленим, похмурий, з викривленим сатаністичною злобою лицем, а очима, що палаххотять зловіщим вогнем гегечни... Ніби постать із „Вія", але одночасно хтось, кого я знаю, тільки не можу ніяк, при найбільшій натузі, пригадати собі його назвиська!

Мене здіймає панічний жах, мідяні решітки сивого волосся на голові їжаться та стають дубом. В таку пору, в саму північ, коли я самітний сиджу в кімнаті, в мене у гостях — масон! Ще такого лиха треба, щоби хто підглянув та ще й у газети пустив! Жах бере, що подумалаб про мене моя господиня, така милосерна жіноча душа, що всіх бездомних котів з цілої околиці прокормлює і навіть жебракові клаптика хліба відмовить, щоб чотироножним звіряткам не заподіяти кривди. А коли поліція довідається, то чого доброго чоловік може і до Берези попастись і емеритуру втратити: бо хоч газети пишуть, що масони є також на високих державних посадах, але де там рівнятися нашому братові: мене й непрошені відвідини масона можуть знищити!

Холодний піт ллється з чола, заливає очі. Я рішив викинути масона за двері, схопився і — опинився на долівці, об яку гепнув головою. Біля мене перевернене крісло, крізь відчинене вікно падуть на мене холодні краплі дощу, а вітер розвіває зі стола стирту польських газет, що сваряться про масонів.

Масон, як прийшов не знати звідкіль, так і щез, неначе в землю провалився. Примара чи дійсність? Далебі, не знаю!

Кирило — Вук.

— **Волосний писар пішов на „емеритуру".** Відомий українофер волосний писар Малої Плавучі Томаш Хлоста пішов на „емеритуру", бо по точнім провіренні рахунків справою мусить занятися прокуратура!

— **Нова повінь кар.** Минулого тижня кількадесять громадян Стібенця, Торок, Поздяча і Вільшан, перемиського повіту, дістали з перемиського староства карні накази, якими староство покарало кожного з них гривною по 30 зол. за те, що: „niósł wieniec z szarfami, na których znajdował się napis: „Borciam za wolu", czym w miejscu publicznym demonstracyjnie okazał niechęć i lekceważenie dla Państwa Polskiego".

— **Перевезли до вязниці у Стрию.** Арештованого 10. ц. м. Михайла Мудрого, інструктора Х. В. М. в Журавні поліція відвезла в пятницю 12. ц. м. автобусом до слідчої вязниці до Стрия. Арештованого відвезла поліція скутого в год. 6.30 рано. До автобусу вийшла рідня арештованого мати та брати і при цьому доходило до зворушливих сцен, бо стара мати мліла з жалю за сином, який був її одинокою підпорою, бо інші сини — це ще діти.

— **Чи признають кредити пошкодованим від стихійних нещасть?** Львівська Хліборобська Палата устійнила на основі анкети великі знищення від стихійних нещасть в Галичині. І так у тернопільському воєвідстві град навістив десять повітів і знищив у 48-ох громадах плоди на просторі 15.276 гектарів; у львівському воєвідстві в 5-ох повітах у 34-ох громадах знищив простір 5.677 гектарів; у станиславівському воєвідстві досі відомі втрати в Жидачівщині. Можливо, що пошкодованим признають відповідні кредити.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала злодія Е. Фріма, який вкрав на пл. Сольських Н. Филипчукові з кишені годинник вартости 50 зол. — До загального шпиталю привезли в пятницю вечором Анну Терлецьку, на яку наїхав

ЛІКАР
Володимир Лазорко
ВЕРНУВСЯ
ординує як досі у внутрішніх недугах
у Львові, вул. Мучна 10.
(бічна Лячківської)

невідомий наколесник. — На розі вул. Колонтая і К. Великого таксівка зударилася з возом М. Мельника, який впав на землю і важко потовкся. — Й. Готліб кинувся під трамвай, щоб скінчити самогубством. Моторовий спинив трамвай в останній хвилині і Готліб вийшов здоровий. — В суботу переїхала таксівка 52-літнього Карла Оссіковського.

— **Догана львівським шоферам.** У пятницю, 12. ц. м. відбулися сходини власників авт і шоферів, на яких воєвода Білик порушив справу колового руху у Львові. Воєвода підкреслив, що всі шофери мають бути 10 разів осторожніші, ніж цього вимагає потреба, щоб суспільність не бачила у них головних виновників усіх катастроф. У Львові слід доконче зменшити скорість їзди, бо тут населення не призвичаєне до більшого руху, як по інших містах. Віцестароста д-р Дембіцький заявив, що каратиме всіх вуличних музикантів за нарушення спокою і відбиратиме право їзди всім шоферам, які будуть пяні.

— **Залізнича катастрофа на стації Журавно—Новосілці.** В суботу в год. 3-ій вранці поспішний товаровий поїзд, що їхав зі Станиславова до Львова, вїхав на стації Журавно—Новосілці на сліпий шлях. У катастрофі згинув один залізничник з обслуги, пятьох є ранених, з того двох дуже важко. Ранених відвезли до шпиталю у Станиславові. До Журавна виїхала судово-лікарська комісія.

— **Краєва хроніка.** На горі „Іза" на терені громади Волосянка, пов. Сколе згорів зруб ліса Олекси Феліва. Причина пожежі невідома. — Міська управа Ряшева рішила збудувати новий шпиталь, до будови якого приступлять ще цього року.

— **Свинопас може бути корисніший від баталіону тенорів.** У пятницю 12. ц. м. відбулася перед судом у Варшаві перша розправа проти співака Кепури за зневагу адвокатського стану. Оборонці Кепури Дробневський і Шульцова запевняли, що Кепура не сказав журналістам інкримінованих слів, а саме: Якби я не був співаком, пас би свині або був адвокатським аплікантом в якійсь Козячій Долині. На доказ оборонці запропонували переслухання 19-ох варшавських журналістів. Адв. Гофмокль-Островський підтримав акт обвинувачення підкреслюючи, що стає в обороні адвокатського стану, що його атакують усі від пятьох років у Польщі. Вершком нападів є саме слова Кепури. Свою промову закінчив оборонець заявою, що один свинопас є корисніший від баталіону тенорів. Суд допустив доказ з 19-ох свідків і відложив розправу на 4. вересня ц. р.

— **Жахлива трагедія в родині наших еміґрантів.** В окрузі Ту Гілс на фармі Геррі Шаера, 70 миль на схід від Едмонтону, трапилась страшна родинна трагедія в четвер вночі 14. липня ц. р. Шаер кинувся зі залізною штабою на свою жінку Анну і смертельно її покалічив, убив свого 7-місячного синка Раймонда, тяжко покалічив свого 18-літнього шурина Петра Антонюка. Крім того побив свояків своєї жінки, які перебували хвилево в його домі, а саме: Фльоренцію Василешко, 7-літню дівчинку, що вже померла в Едгревільському шпиталі та її 10-літнього брата Якова Василешка. Лікарі не мають надії, щоби вдержати при житті Анну Шаерову, зате обоє хлопці Петро Антонюк та Яків Василешко, покинуть незадовго шпиталь. За Шаером почала погоню поліція з двома псами і 50 добровольцями зпоміж фармерів. Щойно у вівторок, 19. липня поліція зловила Шаера, недалеко містечка Кіллем, 75 миль на південь від Ту Гілс. До арештування Шаера дійшло на основі повідомлення поліції в Кемровз. Власничка ресторану в Кіллем бачила в себе підозрілу людину, подібну до Шаера, якого фотографію бачила в англійському щоденнику і повідомила поліцію, яка зловила його за містечком. Вдовець Антонюк тримав у своїй фармі двох робітників: один з них був поляк Шаєр, американський волокита. Коли Антонюк умирав, наказав доньці, щоб Шаєрові виповіла службу. Однак донька цього не зробила і проти волі батька вийшла за нього замуж. Очевидно подружжя було нещасливе і остаточно Шаер покинув свою жінку. Колиж жінка питала його чи йому не жаль покидати маленької дитини, він відповів, що по дитину ще вернеться. Свої річи Шаер попродав дуже лешево і коли вернувся, жінка дала йому їсти і заявила, що він нічого не має і може собі іти. Шаер відійшов, але пізніше вернувся і допустився страшного злочину.

— **Постійна летунська комунікація між Францією і Злученими Державами.** Від 15. серпня ц. р. курсуватиме найбільший французький гидроплян між Францією і Злученими Державами. Дня 15. ц. м. гидроплян покине летовище під Байоною і через Лісбону, Азорські острови полетить до Ню Йорку. Підчас перелету гидропляну на Атлянтійськім Океані буде кружляти корабель французького метеорольоґічного інституту „Карімар" і буде вдержувати з гидропляном постійний звязок при допомозі радія.

— **Горять ліси.** В північній гористій частині Тунісу вибухла грізна пожежа в лісах Мажоде на просторі 1.000 гектарів. Сильний східний вітер допоміг швидко поширитися пожежі.

— **Смерть сімох робітників.** У копальні олова і цини „Агіляр" в Аргентині обсунувся велитенський бльок мінералу і присипав 10-ох робітників та сторожа. Шістьох робітників і сторож згинули, двох важко ранених, а два робітники вийшли здоровими.

— **Крівава бійка між селянами і синдикалістами.** В місцевости Херан у Мексику дійшло до кр вавої бійки між селянами і робітниками-синдикалістами . Щойно військо привернуло лад. Підчас бійки згинуло 11 осіб, 11 було ранених.

— **Пошесть червінки і Гайне-Медіни.** У провінції-Утрехту лютує пошесть червінки. Санітарна влада поробила всі можливі заходи, щоб не допустити до поширення пошести. Одна особа вже померла. В місцевости Гуда занедужало 20 дітей на недугу Гайне Медіна.

— **Трагічна смерть мами.** Чеська преса пише, що підчас сильної бурі, що лютувала над Чехословаччиною, грім ударив в місцевости Турец у дерево, під яке сховалася селянка перед дощем. Маму знайшли звуглену під деревом. Дитина, що її тримала на руці, була жива і здорова.

— **Різні вісти.** В Шікаго оголошено завіщання Самуеля Інсуля, недавно померлого фінансіста, який збанкрутував. Інсуль залишив ледви 1.000 долярів готівкою, що їх записав жінці. Його довги сягають 14 міліонів долярів. — Міжнародня комісія для плянби на Дунаю рішила перенести свій осідок з Відня до Білгороду. — Гр. Кінскі відступив льордові Рансіменові до диспозиції свій замок Хлюмец, 70 км. від Праги. — Згідно зі статистичними даними в Тель-Авіві мешкає 126.000 жидів, в сусідній Яффі 10.000 жидів. — У м. Кордові в Аргентині дійшло до бійки між студентами на політичному тлі, підчас якої одного студента вбито, двох ранено. Поліція арештувала 20 осіб.

—o—

Допись.

ПЕРЕМИЩИНА.

Припинили діяльність читальні „Просвіти" в Мільнові. Головa чит. „Просвіти" в Мільнові перемиського повіту дістав минулого тижня письмо зі староства в дати 30. липня ц. р. ч. Поль. Б. 170/Л., яким староство повідомляє Виділ читальні, що припинює діяльність читальні: „ponieważ działalność ego wbrew przepisom obowiązującemu prawu, ustalonym dla stowarzyszenia, zagrożeń i sposobem działania i zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu". — В мотивах свого рішення староство подає, що: 1) „zamiast dążyć do podniesienia poziomu kulturalno-oświatowego swych członków, pod pokrywką legalnego stowarzyszenia, prowadziło działalność wrogą Państwu Polskiemu i nastawiało w tym kierunku swych członków; 2) що в читальні мали відбуватися сходини, що йшли врозріз „z panującym porządkiem prawnym". В читальні сходилися виключно члени читальні, щоб прочитати часописи, книжки, на проби аматорської вистави. Невже це суперечить постановам закону? Далі староство закидає, що Виділ читальні не скреслив з реєстру членів тих, які не були вже членами читальні. „Ponadto — закидає староство закид — stowarzyszenie przez urządzenie demonstracyjnego pogrzebu w dniu 18. II. 1937 swemu członkowi Osypowi Iwaszce, chciało okazać swoją niechęć do Państwa Polskiego i wpłynąć na ludność Mielnowa i okolicznych gromad w kierunku negatywnego ustosunkowania się do państwowości polskiej... Ostatnio t. j. dnia 12. 6. 1938 z inicjatywy przewodniczącego i członków czytelni urządzono demonstracyjny pochód na grób karanego za działalność antypaństwową Iwaszka, okazując ponownie niechęć do Państwa Polskiego i bagatelizując sobie zupełnie zarządzenia Starostwa i nie licząc się zupełnie z celami, dla których Czytelnia statutowo została stworzona." Не відречі буде згадати, що бл. п. Іванко Осип умираючи записав своє невеличке майно, вартости коло 2.000 зол. чит. „Просвіти" в Мільнові і тому то громадяни Мільнова влаштували йому величаві похорони, а дня 12. червня п. р. взяли участь у панахиді на його могилі. Невже справді участь у похоронах, хочби вязать і каравої людини є „okazaniem niechęci dla Państwa"? Чи молитва на гробі є злочином?

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ГАРБАРНЯ.

Змагання обох цих дружин викликали серед симпатиків нашої дружини справжню сенсацію. Україна не стрічалася досі ще ні разу з якоюнебудь футбольною дружиною краківської округи, тому тим годі вгорі вирішувати, де вищий рівень гри: у львівській Окружній Лізі, чи у краківській. Україна виступить проти Гарбарні у своїм найкращім складі, щоб ціла дружина мела якнайкращу заграву перед мистецькими метчами, які горево-червоні починають уже 21. ц. м.

Початок метчу в год. 5 пополудні на границі Чорних.

СЯН — ПОЛЬОНІЯ.

Перший свій метч на мистецтво Окружної Ліги починає Сян із своїм перемиським суперником Польонією. Цей метч відбудеться на границі Польонії в год. 5 попол.

Сян виступить до цих змагань у своїм найкращім складі, імовірно з Цигдалевичем на середині нападу. Оцінюючи обі дружини, треба признати, що найкращими їх частинами є помочі й ті теж лінії мабуть рішать про перемогу. Сян перевищає Польонію загалом, Польонія Сян рутиною. Запал, чи краща рутина?

КАЛУСЬКА „ЗОРЯ" в Б-КЛЯСІ СТ. О.З.П.Н-у.

Калуська футбольна дружина ремісн. Т-ва „Зоря" здобувши мистецтво П-кляси станиславівської округи та звійшла автоматично до Б-кляси. Таким чином у Б-класі стрінуться дві українські дружини, недавня п-класова Зоря та недавній А-класовий Пролом. Як довідуємося, відходку Пролому до Варшави От. О.З.П.Н. не хоче прийняти й таким чином ця справа застрягла на мертвій точці.

У. С. Т. „БЕСКИД" ПЕРЕСТАВ БУТИ ЧЛЕНОМ П. З. П. Н-у.

Комунікат ч. 27 От. О.З.П.Н-у з д. 4. п. м. повідомляє, що згідно з внеском ВГІД рішено по переведенні слідства очеркнути з листи членів ПЗПН-у УСТ „Бескид" за „шкідливу діяльність для спорту, а саме теперешнє вмішування постійних аматур та бійок, як підчас змагань, так теж і по змаганнях, в яких брали участь змагуни і члени цього клюбу".

З нагоди
950-літніх роковин хрещення Руси-України
читайте повість
Юліяна Опільського
„ІДОЛИ ПАДУТЬ"
що зображує незвичайно живо цю переломову подію,
виводить могутню постать Володимира Великого,
змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.
Накладом Видавничої Спілки „Діло".
2 томи. — Ціна 4 зол.
Дістанете у всіх книгарнях.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь нарід, усе зорґанізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти", її філій і читалень. З цією метою видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Нові книжки й журнали.

Василь Лімниченко: **УБИТЕ ЩАСТЯ.** Драма з сільського життя в пятьох діях. Бібліотека релігійної драми. Жовква 1938. Стор. 56, 8°.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ОГОЛОШЕННЯ

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 8.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 14. 8. год. 4. попол. „Втішаймось життям". Год. 8. веч. „Шестий поверх".

Понеділок 15. 8. год. 4 попол. „Шестий поверх"; год. 8. веч. „Втішаймось життям".

Вівторок 16. 8. год. 8. „Шестий поверх".

Середа 17. 8. год. 8. „Люди на вризі".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

НАДВІРНА:
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мавена.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КУТИ:
14. 8. Орлеяна.

Репрезентаційний цирк Ста[illegible]ських (вул. Пелчинська).

Неділя, 14. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Агентка Г. 21".
АТЛЯНТИК: „У пастці", „Джентельмен вірить жінці".
БАЛТИК: „Секретарка", „Народився вірш".
ВАНДА: „Дівчата з Новолінок", „Фредек ущасливлює світ".
ГРАЖИНА: „Жінки над прозаєто".
ЕВРОПА: „Радість життя".
КАСІНО: „Ас Кер", „В пристані заде дівчина".
КОПЕРНИК: „Індійська гробниця" (продовження „Тигра з Ешнапуру").
МАРУСЯНБКА: „Індійська гробниця", (продовження „Тигра з Ешнапуру").
МЕТРО: „Дорога до Ріо" та „Нестерпна дівчина".
МІРАЖ: Нечинне.
МУЗА: „Перегони".
ПАЛЯС: „Простушка".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Панна Петрусь", „Тоні з Відня".
РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.
РОКСІ: „Авдієнція в Ішлі" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Корабель невільників" та „Мистці глупоти Фліп і Флап".
СТИЛЕВЕ: „Дівчина шукає кохання" та ревія.
ТОН: „Король бурлески", „Борнео".
УТІХА: „Рамона" та ревія.
ХИМЕРА: „Хлопці з Тиролю".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Атени".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Скитовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 14. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт орк., 8.00 Ран. дениик, 8.15 Для села: Газетка, концерт, гармонійка, цимбали, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Справа обезпечень на селі, **8.50 Які користи дає засів одноцілого збіжа, в українській мові вир. інж. М. Девосир,** 9.05 Органк Віріщера, пл.,9.15 Трансмісія з Трок, 11.45 Фільм. оглид, 12.08 Концерт за участю В. Лявдовської, пл., 18.00 Любовна надоля Асиниа, 18.15 Танк. музика, орк., шісеньки, сяр., форт., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Пісеньки в житті та праці, гутірка для сіль. молоді, „Паломник Карапета" Ф. Гетте, Сільська канеля, Із побуту у хл. школі, 16.30 „Газет, що діється" кол. Ол. Фредре, 17.10 Скр. ресіталь Е. Умінської в супр. форт., 17.35 Звук. тижденик, 18.00 Розр. концерт, орк., сопр., барит., ревелерси, скрипка, саксофон, у перерві коло год. 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львів вчора сьогодня: У основинни вел. перемогн. 20.35 Спорт, 20.40 Політ. оглид, 20.50 Веч. денник, 21.00 Та ноя, вес. авд., 21.40 Фрагм. метчу Польща-Югославія, 22.10 „Кавалерія Рустікана" фрагм. з оп. Масканія, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл.

Понеділок, 15. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт орк., 8.00 Ран. денник, 8.15 Музика сальон. орк., після богослуження коло год. 10.30 Франц. муз. з пл., 11.00 Легка муз. з пл., 12.03 Симф. поранок: орк., віол., 13.000 „Мої вакації" повість Старого Доктора для дітей, 13.15 Музика, спів (баритон), 15.00 Для села: Плекання овочини, 15.15 Спогади зі життя, словно-муз. авд., Продаємо овочі, дільбог, Збливається новий шк. рік, гутірка для господинь, 16.30 Театр Уяви: Легісенова пісенька у квартирі", 17.00 Трансм. з життя, 17.35 Словно-муз. авд., 18.00 Концерт: орк., хор., солісти, у перерві коло год. 18.45 Акт. гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівські пера: „Будували будинок", 20.20 Музика з пл., 20.40, 21.17, 21.18 Спорт, 20.45 Веч. денник, 20.55 Фрагменти веслярських змагань, 21.09 „У зоріт Ліги", 21.25 „Тому 16 літ", 21.50 Пісні (баритон) у супр. форт., 22.15—23.10 Танк. музика у вик. орк., рефрени.

Вівторок, 16. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка муз. з пл.; у перерві 14.11 Гутірка ККО, 15.00 Бірка, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Шлеські діти у совні Підгалля, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт у вик. сальон. квартету, 16.35 Конкурсова авд. П. Радія, 16.45 Мандрівки по Польщі, 17.00 Бінучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед жінок: Моди, Танкові форми у новочасних композиторів, Комунікати, 17.55 Гальо! Повір! 18.00 „Сирій" прийиав до Ню Йорку, 18.10 Лісові відгомони, авд. з циклю „Фортепіян і книжка", 18.45 Пригоди Сіндбада-мореплавця, 19.00 Кларнет у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Веселий коктейл, розр. концерт, конферансієрка, жін. ревелерси, орх.; у перерві „Кімната до винайму" скеч, 20.45 Веч. денник, **21.00 Свято Маковія, гутірка в українській мові ред. Р. Пашковського,** 21.10 Словацька авдиція, 21.45, 21.55 Спорт, 22.00 У ритмі танку, муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Симф. концерт (Варшава II.).

Середа, 17. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Перше снідання при оркестрі, 12.08 Полудневе авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 З оперової музики, пл., **14.35 Українські пісні у виконанні Евгенії Лисовської (сопран) у супр. форт., (Січинський: „Не співайте мені тої пісні", „Як почуєш в ночі", „Із сліз моїх, Н. Ніжанківський „І молилася я", „Чайка", Безкоровайний „На склоні гір"),** 15.00 Бірка, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова: „Під червоними маринухами", 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт у вик. орх. мандоліністів, акордеон, 16.45 Військ. відчит, 17.00 Бінучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листки з мандрівки: У країні Міспраля, фейл., Франц. музика з пл., 17.55 Гальо! Повір! 18.00 Сольо, місто життя, 18.10 Бетовен: „Квартет ч. 7, оп. 59 ч. 1, 18.45 Пригоди Сіндбада-мореплавця, 19.00 Дуетт у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт; у перервах: Три свечі, 20.45 Вечірн. денник, 21.00 Наш город у серпні, 21.10 Гутірка про Шопена, 21.50, 22.0 Спорт, 22.05 Радіокабарет, 23.00 Ост. вістки.

ВИРІБНЯ ПАСКІВ
з ул. Галицької 5. — **перенеслася на вул. БОЇМІВ 10** (в брамі) і **поручається далі П. Т. Клієнтелі.**

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 14. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.00 16.00 22.30 Музика, БУДАПЕШТ 15.45 Орх., 17.00 Нар. пісні в супр. орх., 21.00 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Сучасна форт. музика, 13.00 Легкий концерт, 15.30 Камер. музика, 17.00 18.00 Зальцб. фестіваль, 18.50 19.00 Сільська музика у вик. сол., 20.10 21.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Трансм. з Мажкаборця: Краса мажкаборця, нарідні, Народні пісні, маид. орк., Песнеміам, поезія, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. вокчина, 21.00 22.00 Комедія, ПРАГА 12.25 Орх., 15.30 Легка музика, 17.00 Популярний концерт. 18.30 Концерт військ. орх., 20.50 21.00 „Ракоп-Ракочій" балет Яначека, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 23.00 „Трубадур" оп. Вердія, РИМ 17.15 18.00 іт.-нім. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Петро Ібетсон" оп. Дж. Тейльора, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, мецосопран. 20.55 21.00 Фрагменти з оперетов.

Понеділок, 15. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.30 Форт., 18.00 Розр. конц., БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.00 Орх., 13.00 Концерт військ. орх., 15.30 Орг. ресіталь, 18.00 Спів. ресіталь Марії Бастідес, 21.20, 22.00 Концерт оп. рох., ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Легкий концерт, 19.00, 20.00, оп. Моцарта, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Військ. захоплення, Концерт нар. пісень, Від коли ми стали християнами, ЛЮБЛЯНА 20.30, 21.00, 22.00 „Лунія з Ламермуру" оп. Доніцетія, МІЛЯНО 18.15 Популярна муз., 21.10, 22.00 Оперетка, ПРАГА 15.30 Конц. військ. орх., 17.20 Легка муз., 18.30 Розр. музика, 17.20, 2.00 „У повні літа", розр. програма, РАДІО ПАРІ 9.00 Вок. концерт, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. конц., РИМ 17.15 Симф. музика, 18.15 Популярна музика, 21.10 Нар. пісні, хорд. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.45 Попул. музика, 19.30 Симф. концерт, 20.45 Військ. музика.

Вівторок, 16. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 21.00 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Танк. муз., 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 13.30 Цит. музика, 17.15 Військ. орх., 22.05 Орх., ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Розр. концерт, 18.00 Нар. пісні, 20.10 „Сирена" вес. авд., 21.00 З Клягенфурту: концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Відчит: Що мусимо кожний знати, Музика з пл., Співачки, скеч, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Орх., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Петро Ібетсон" оп. Дж. Тейльора, ПРАГА 18.20 Орх., 21.10 Симфонія g-моль, Вайса, 22.30 Яначекові твори, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 Легка музика, 19.00 Пісні, 20.15, 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Візник Геншель" І. Галантамала, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30 Орх., 20.30, 21.00 Розр. музика, 22.10 Камер. музика, СОФІЯ 18.10 Військ. муз., 18.50, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів (сопран), 20.55 Рос. романси, 21.15 Легка музика.

Середа, 17. серпня 1938.

БЕРЛІН [illegible]0 Музика, дві орх., саксофоністи, солісти, 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 18.00 Оп. мельодії, 18.40 Ритм у танку та спорті, орх., хор дівчат, 20.10 Нар. пісні й танки, БІЛГОРОД 20.00, 21.30 Пісні, 20.30, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 17.00 Цит. музика, 19.30 Скрипка, 21.10 Далні мадярські пісні, 22.05 Орх. конц., ВІДЕНЬ 18.15 Сопран, скрипка, форт., 18.40, 19.00 Музика на нар. інструм., 21.00 22.30, 23.00 Віденська музика, ДРОТВІЧ 20.00, 21.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Що це таке кров, Музика з пл., Декляманції Семена Палыка, Музика з пл., МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Концерт джез. орх., ПРАГА 11.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Музика в 1789—1815 р., 19.00 Вісн., 20.30 21.00 22.00 Муз. розривкова програма, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, оп. танкова музика, СОФІЯ 19.15, 20.00, 21.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. музика.

БІРЖА.

Львів, 13 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·82 89·35 Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·79·00—5·26·50. Фунти голл. 290·24—288·55. Франки фр. 14·55—14·45, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти англ. 25·98—25·83. Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·80—15·35 Кор. дан. 116·00—115·15 Кор. норв. 130·53—129·55 Корони шв. 133·94—132.95 Ліри італ. 23·65—22·95, Марки фінлян. 11·48—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Гель Авів 25·25—25·45. Марки нім. срібні 99·00 — 96·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·50 Вуголь 35·25, Лісьпол 93·50, Модкелів 16·00, Островець 69·00, Старахович. 41·75 Габербуш 55·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.11 3 інв. 1 ем. 82·88, серія ненот. 3 поз. інв. 2 ем. 81·75 серія ненот. 5. конверс. 68·50 прем. дол. 42·65 4 консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 13. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·10 вол.
молоко 15—17 сот.
яйця (копа) 3·70 вол.

Тенденція вдержана на масло, на молоко зниженна, на яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

Повакаційні вступні іспити до I. і II. кляси семинарії для виховниць дошкіль СС. Василіянок у Львові, при вул. Потоцького 95, відбудуться в днях 1. і 2. вересня ц. р. Зголошення приймаємо до 31. серпня ц.р.
— Управа. **1676 1-2**

ІВАН ЗАРЕМБА, альоквент. службовець, рахунк. старшина У.Г.А., 6 літ тяжко недужий на груди в міськім заведенні для невиліченно недужних при вул. Янівській 130 — просить приміщення і опіку для дівчинки Ірини, уч. II. кл. Кушецької гімназії при вул. Куркової 14. Дівчинка без матері. Просить добрі серця помогти.
1-3

Замість повідомлень про наше вінчання, яке відбулося дня 30. 6. п. р. у Грималовій вложили на „Рідну Школу" зол. 10 і на студ. молодь зол. 10 **Марія Процик-Лукасевич,** мгр. фармації і **Володимир Комісар,** абс. В. Шк. Торг. в Катовицях.

Доповняльні Вписи до обох Однорічних Торговельних Кодукаційних Шкіл вищого і нищого типу у Яворові — приймає Дирекція. У часі ферій писати до д-ра Михайла Фільца, адвоката в Яворові. 1616 4-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Внеплковий Дім кіс, мануфактури і галантерії, шукає агентів христіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ЕКСПЮРТІВЦЯ меткого, здравого бухгальтера приймемо негайно. Платня згідно з умовою. Зголошення до Адміністрації під „Підприємчивий". 1656 -3

ІНТЕЛІГЕНТКА, здорова жінка, яка вміє добре варити, найде працю в учителя на провінції. Зголошення до „Діла" під „Негайно". 1678 1-1

ІНТЕЛІГЕНТНИХ аквізиторів до продажі спіртових лиман шукаємо. Висока провізія. **„Meteor",** Warszawa, Sosnowa 6. 1687 2-4

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ 2-кімнатного повновигідного мешкання, недалеко політехніки. Зголошення „Діло" під „Професор". 1659 2-2

КОМФОРТОВОГО покою з кухнею від 1. X. шукає емеритка. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Солідна". 1658 3-3

СТАНЦІЇ

ШУКАЮ приміщення для 12-літнього сина, близько школи Шашкевича або Грінченка, при інтеліґентній родині, де був би теж хлопець з VI. кляси всенародньої школи. Зголошення до 20. серпня слати до Адміністрації під „Учитель". 1640 3-5

НАУКА

ВПИСИ на конц. річний курс кроєю і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з цілим утриманням. Також приймаю на тримісячний крій і шиття. ПІСАРСЬКА, Оташіна-вісім, бічна Хоругвини. 1669 -4

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПРИСТІЙНА панна на постійній посаді з майном вартости 30 тисяч зол. знайде заміж за пристійного лікаря до 35 літ з готівкою 5—6 тисяч зол. Виробить посаду. Зголошення до 25. серпня: Lwów, Poczta główna, post. rest. okaz. legit. nr. 241.

ПАНСІОНИ

ПРИЙМУ учеників з утриманням. Вірменська 4. I. п. м. 2. 1672 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ПАННА середніх літ шукає праці від 1. вересня. Може займатися дом. господарством — вихованням дітей, удільти науки гри на фортепіяні, доглядати недужих. Зголошення з умовинами прошу слати на адресу: М-р Свариченський, Тернопіль, вул. Глибока 8 а. 1684 1-1

ЗАЙМУСЯ наукою або вихованням дітей. Мої предмети: німецьке, французьке, фортепіян — сольфеж. Зголошення до „Діла" під „Учитель". 1681 1-1

КУПЛЮ — ПРОДАЖ

РОВЕРИ „WELTREKORD", „WELTADLER тільки „PHONOREX", Городецька 38, тел. 262-45. 1618 6-6

ЛЕДІВНІ — посезонова продаж по дуже зниженій цінах — РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 1645 2-

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в різних цінах у місті як теж і на передмістях кам'яниці, віллі, доми, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подиж і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 6-10

ПОВЕРХОВА кам'яниця, повнокомфортова, город, при трамваю, шеста зупинка від віденської кавярні — 32.000, готівкою 22.000, банк 10.000. „ТРАНСАКЦІЯ", Длугоша 1. 1653 3-3

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім критий блехою, стодола зі стайнею, все поле біля дому. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Коломийський повіт". 1-6

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 1-20

ПЕРЕРІБКА кожер 3 вол. РОМАНОВА, Городенських ч. 4 (біля Ринку). 1680 1-8

ЕКСТРАКТИ — ГАРБІВНИКИ — ХЕМІКАЛІЇ — ФАРБИ — ТОВЩІ — олії — для промислу **гарбарського футряного** достаються зі складу **„ХЕМІЯ"**, Львів, Легіонів 23. 1654 1-5

РІЖНІ

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополуменна 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 8-10

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпиняя у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 67-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 5—10

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, справа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 6-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чеські, ниркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 78-100

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно, заграничним течивом виконує **Штір, брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 6-10

ГОДИННИКИ стінні, кишеневі, на руку направляє прецизійно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР", Львів, Личаківська 10. 1629 4-6

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ в ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття В. ШТРАССЕР (передше Краля), Галицька 15 **(подвір'я)**. 1578 8-10

СІДЛОВІ англійські мило, овінний транспорт — ВАЛІХЕВИЧ — сідлар, Львів, Шайнохи 2. 1666 3-10

ГАЛЬО!!! ГАЛЬО!!!

Нині зустрічаємося в

„Pomorzanka" Львів, ул. Академічна 24.

при знаменитій вечері — на бажання почуєш кожний Твій улюблений твір

НАША РЕКЛЯМА — НАША КУХНЯ І НАШІ ЦІНИ.

ГАРЯЧИЙ І ХОЛОДНИЙ — ДЕШЕВИЙ БУФЕТ.

ТЕЛ. 272-46 **Шоферські курси**

самоходові і мотоциклеві для аматорів і фахівців **ІНЖИНІРСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ**

приймають зголошення на курси **щодня при вул. ТОМІЦЬКОГО 14** (давна Коперника 54)

для тих, що приїздять опіка. Наука їзди на новітніх самоходах.

ціни зниженні.

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ і ДИТЯЧІ майже **ДАРОМ**

з найтривалійших матеріялів і найновіших взорів **поручає** першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ. ЛЕГІОНІВ 29, **в пасажі на право**, зараз біля „ОРЬОСУ". Направи і покриття виконуємо на місці майже даром. 4 - 10 **Увага на адресу і число дому.**

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підставн матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На першу відповідь приєлайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сіфіл., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту, волосся, близни, дьобби по вісні і плями. Масажі тривке усування зморшок, жилавків і відморожень власною методою. Тривке усування овлосіння ніг катафорезою. Сталі рямунці підшкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 1-10

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте голоошення до „Діла".

КОНКУРС.

Виділ Т-ва „Бурса ім. св. о. Николая" в Перемишлі оголошує конкурс на прийняття педагогічних настоятелів у своїх виховних установах (бурсі й інституті). Кандидати мають бути неженаті, з повними педаг. кваліфікаціями (по змозі з відбутою учительською практикою в гімназіях). Речинець — до 20. серпня п. р.

Виділ.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.

948 46-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

НОВООТВОРЕНА КРАМНИЦЯ

Львув і Колтун

Львів, ул. Жовківська 1,

поручає по фабричних цінах **шпагат — шнурки — линви — пужална — батоги** і всякі мотузяні вироби.

КІР

Львів, Уйського 5

Тел. 280-88.

Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

Смачні сніданки, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки в РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія КОПЕРНИКА 15 а.

ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
куплю, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 179 (15.000). Львів, вівторок 16. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чи Бліхер заплатить головою за невдачу під Чанкуфен.

В пятницю 12. ц. м. марш. Бліхер прилетів літаком до Москви.

Кружляють поголоски, що марш. Бліхер дістане гостру догану за свою діяльність під Чанкуфен і його відкличуть з Далекого Сходу. Кружляють теж поголоски, що на останнім засіданні ради народніх комісарів дійшло до гострої сварки між Ворошиловом і Літвіновом. Ворошилов закинув Літвіновові, що своїми дипльоматичними інтригами довів до того, що СССР змарнував добру нагоду побити Японію. Треба бути дійсно „ворогом народу", щоб не використати такого щасливого збігу обставин. Політичні кола переконані, що по приїзді Бліхера до Москви дійде до остаточної розгривки між ним та Літвіновим. Один з них мусить рішуче програти.

НОВИЙ ПРОТЕСТ ЛІТВІНОВА.

В суботу пополудні Літвінов запросив амб. Шіґемітсу до себе і запротестував в імени совітського уряду проти нарушення японськими військами в суботу 13. ц. м. совітського кордону під Чанкуфен. Літвінов покликувався на вістки, що їх дістав від ґенерального штабу червоної армії на Далекому Сході. Літвінов заявив, що якщо новий інцидент не буде вияснений, совітський уряд не буде звязаний договором про перемиря.

Амб. Шіґемітсу відкинув протест, бо японська амбасада в Москві не має ніяких вісток про такий випадок. Одночасно заявив, що звернеться за інформаціями до Токіо.

АРЕШТИ ЯПОНСЬКИХ КОМУНІСТІВ У МОСКВІ.

Домеї повідомляє:

Совітська влада наказала перевести основну „чистку" між японськими комуністами, які перебувають у Совітах у звязку з невдачею створити „людовий фронт" в Японії. Чекісти арештували в Москві понад 30 японських комуністів. Між арештованими є теж провідник японської секції комінтерну Носака та представник Японії у профінтерні Ямамото. Вони оба перебували від 1929. р. в Москві.

Всякі спроби агентів комінтерну збольшевизувати Японію не вдалися завдяки енергійній акції міністра внутрішніх справ адм. Ситсугу. Міністр наказав вирешетувати комуністичних агентів і спараліжував таким чином зовсім комуністичну акцію в Японії. Арештовані в Москві: 47-літній Санджі Носака і 46-літній Кензо Яманото кермували з Москви комуністичною акцією в Японії. По арештуванні обох провідників провід японської комуністичної партії з осідком у Москві здезорґанізований. Кілька японських комуністів покинуло кордони СССР і виїхало до Парижа.

ГЕРОЙСЬКА БОРОТЬБА ЯПОНСЬКИХ ВОЯКІВ ЗІ СОВІТСЬКИМИ ПОВЗАМИ.

Японська преса подає такі подробиці з боїв недалеко Шашаопін.

Дня 31. липня вранці почала совітська піхота наступ на японські становища при участи 50 повзів. Японські вояки почали виявляти неспокій, але комендант наказав вдержати становища за всяку ціну. Тоді вояк Кавамура вхопив протиповзову бомбу і кинувся з нею на вежу повзу, що їхав на японські становища. Повз вилетів у повітря. Бомба розірвала японця. Інші японські вояки пішли за геройським прикладом Кавамури й почали наступ на большевицькі повзи, кидаючи ручні ґранати і бомби крізь вежі повзів до середини. Таким чином японці знищили 11 повзів, інші втекли.

Дня 6. і 7. ц. м. японці знищили в той спосіб 11 совітських повзів.

СОВІТСЬКИХ ВОЯКІВ ПРИКОВУВАЛИ ДО СКОРОСТРІЛІВ.

Домеї повідомляє: **Підчас останніх японсько-совітських боїв около 40 відсотків совітських ґранат не вибухло, а совітський гарматній вогонь не був влучний.** Японські становища були 8 годин під барабанним вогнем совітської артилєрії, але всеодно були ненарушені. **Підчас наступу на Чанкуфен і Шасаопін 27-го липня стверджено, що обслуга совітських скорострілів була приковувана до скорострілів.**

Перед новою кризою політики неінтервенції.

Паризький „Ле Тан" присвячує передовицю положенню в Еспанії. „Тан" признає військову перевагу національній армії та безсумнівні мілітарні успіхи ґен. Франка. Одначе положення розвивається поволи і ледви чи націоналні війська здобудуть Валенсію та Барсельону ще перед осінню, бо спротиву республікан ще не зломано. „Тан" тривожиться мовчанкою ґен. Франка у справі висилки чужинних добровольців з Еспанії. Якщо відповідь ґен. Франко буде відмовна або прийде запізно, слід сподіватися — пише „Тан" нової кризи політики неінтервенції, що моглоб відбитися відємно на загальнім европейськім положенні.

Польща підтримає Німеччину в конфлікті з Чехословаччиною.

„Менчестер Ґардіян" подає цікавий коментар до акції польського уряду щодо скасування постійної делеґації при Лізі Націй, де на найближчій сесії обговорюватимуть справу відносин між ЧСР і Німеччиною. Тоді Польща опинилась би у клопітливому положенні, бо мусілаб підтримати Л. Націй або заняти неясне становище. Це булоб неможливе, якби Польща солідаризувалася з якоюнебудь акцією Німеччини проти Чехословаччини.

Одначе тому, що польська теза у справі національних меншин Чехословаччини ідентична з німецькою тезою, можна сподіватись, що Польща підтримає Німеччину підчас її короткого зудару з Чехословаччиною. Тут слід дошукуватися причини останніх потягнень Варшави супроти Ліґи Націй.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Кому шкодить критика?

Львів, 15. серпня 1938.

Польська влада, як відомо, страшенне вразлива на критику. Не в тому, храни Господи, розумінні, щоб слова критики брати собі до серця та піддавати ревізії своє дотеперішне становище відповідно до розумних аргументів своїх опонентів. Але взагалі воліє тих неприємних голосів не чути: установа цензури є знаменитим засобом відмежуватися від влізливців, яких професією є говорити те, що думають. Очевидно, відносини під цим оглядом у Польщі не є єдині та виняткові. У Совітах, Німеччині, Італії — критика уряду ще менш допускальна, чи — вірніше кажучи — взагалі неможлива. Але це держави авторитарні, на чолі з вождом, довкола якого витворена легенда непомильности та який не формально, а фактично бере на себе всю відповідальність за історію народу за ч. свого володіння. Подібна ситуація була й у Польщі за життя маршала Пілсудського. Але коли порівнювати тодішні рямці свободи преси щодо оцінювання ріжних явищ у польській державі та нинішні, — то кожний журналіст віддав до тамтих „добрих" часів. І польська конституція і виразні заяви найвищих державних чинників і фактичний стан у Польщі нині такий, що нема тут „авторитарности". І через те на тлі тієї аверсії до голосів критики — не лайливої, а найбільш річевої — раз-у-раз виринають з пресою та громадянством конфлікти, типові для відносин, в яких непорозуміння є одним із головних елементів дійсности.

Характеристичним причинком до цензурних відносин у Польщі є страшенна перечуленість писати сьогодні про ті справи, про які завтра всі вже голосно і говорять і пишуть. Відомо нпр., що за часів останнього кабінету Сларка. Славека цензура в Польщі була дуже гостра і критикувати методи правління премієра було просто неможливо. На другий день після зміни уряду у найпопулярнішому варшавському кабареті співали глумливі пісоньки на цю тему і кепкували собі з річей, про які ще день тому не можна було спокійно та поважно слова написати. Але це не тільки доля „неудачників", що відходять і мусять тоді зазнавати долі всіх слабих, на яких мстяться ті, що слабі були раніш. Бувають і конкретні справи, що їх чомусь висока цензура вважає недоторканим табу, яке всеодно за якийсь короткий час свою недоторканість тратить. Ось нпр. голосна нині „плотова справа". Тямимо, що навіть стаття в патріотичнім, льояльнім і подекуди послушнім львівськім „Віку Новім" на тему ригористичного розпорядку про обовязок ставити та білити плоти — була сконфіскована від першого до останнього рядка. Коли-ж справа стала голосна аж на парляментарній арені — всі відразу розписалися без ніяких обмежень і в самому краківському „Курієрку" ми недавно читали про те, якими то чудовими білими плямами на тлі гірської природи красуються гуцульські хати з тесаного дерева, білені на жадання місцевих посторункових. (Мимоходом кажучи: з львівського магістрату приходили й до Волоської церкви у Львові, одної з найкращих і найцінніших архітектурних памяток у Польщі та у світі, жадати, щоб її — побілили! Одночасно львівський магістрат утримує довкола т. зв. повставової площі у Львові, площі Східніх Торґів, ординарний пліт з поржавілого кільчастого дроту, хоч скрізь у краю громадські та держ. поліцієнти дбайливо визбирують кожний клаптик кільчастого дроту, яким не вільно городити ніякого сільського обійстя!). Не маємо ніяких сумнівів, що на другий день, коли тільки прийде зміна уряду, нинішні пп. міністри читатимуть і про теє і про ріжні інші їхні розпорядки такі речі.

яких сотньої частини не вільно подавати сьогодні до їхнього відома, явно і славно, з тою позитивною інтенцією, щоб довести до поправи відносин.

Недоторкальною темою стала для преси в Польщі справа Православної Церкви й усі ті події, що дали матеріял для інтерпеляції посла Ст. Барана. Православний єпископат у Польщі за підписами всіх без винятку владик видав у зв'язку з тими подіями пастирський лист до вірних. Лист був сконфіскований. Вияснення у справі тої конфіскати в митрополичому „Слові" підпало теж конфіскаті. Редактор виленського „Слова", колишній посол ББ Мацкевич написав у цій справі статтю, оперту мабуть на власних спостереженнях з подорожі по Холмщині: статтю теж сконфіскували. Тоді він помістив міркування про панівну систему „розбивати термометри": конфіскувати кожну таку оцінку подій у державі, яка вказує на підвищену атмосферу.

„У своїй статті (пише п. Мацкевич) я не нападав на уряд. Я не казав про якунебудь його злу волю. Але з ходу тих подій виходить, що наш уряд не доріс до вирішування справді важних проблем і що при найкращих бажаних доходить до катастрофальних для нашої держави, для нашої нації, для нашої будучини, для всіх наших мрій про великодержавницьку політику явищ. Конфіскати! Те, не найлегше. Конфіската, Береза та грошева збірка — ось три універсальні засоби стосовані в наші часи. Не маємо доріг, авт, шпиталів, є безробіття, нема шкіл, фабрик, промислу, польських міст. Треба щось тому помогти: публічна збірка, „добровільна", „спонтанічна". Щось іде погано — шукається винуватців, находиться їх (шукайте а найдете) і отсується Березу, — вкінці щось в краю показує, що збірок, Берези та малювання плотів замало для того, щоб правити великою державою — тоді просто конфіскують вістки, що появляються в газеті. На жаль, подій сконфіскувати не можна. Конфіската, це тільки розбивання термометрів, які показують підвищену температуру..."

У нашій Редакції — яких добрих 20 статтей, дописів, репортажів на православні теми. Газети ніхто не видає й не редагує на те, щоб читач діставав білий папір і тому й ми ввесь той матеріял тримаємо у столику. Але газети виходять не тільки на те, щоб читав їх власний передплатник так званий сірий „приватний" читач. Читає їх і уряд, ріжні чинники влади, всі заінтересовані суспільні чинники: на газетному матеріялі конфронтують свої розпорядки, свою політику, свою поведінку з її життєвими наслідками, з її громадян. відгуками. Коли газетам у цілій державі не вільно писати про щось,що діється на великому просторі держави, що творить тему розмов, суперечок і найпалкіших дебат у мільонів громадян, про щось, що хвилює цілу одну кількамільонову національну збірноту та викликує найповажніші застереження і в частині поважного польського громадянства, про щось, що може мати величезні історичні наслідки для всього розвитку майбутніх взаємин між двома народами, — тоді уряд розпоряджає тільки звітами підчиненої собі бюрократії та власним вдоволенням з власних діл. Увесь інший матеріял спочиває у редакційних столах. А коли прийде час, що буде вже „вільно" про все те писати, тоді неодин нинішній достойник може відкрие з дива очі та розведе руками: „ми-ж не знали, нам казали інакше, ми вперше про такі речі довідуємось..."

Однак, коли навіть припустимо, що більшість з того, що сьогодні „нецензурне", — рі-альним чинникам влади відоме, — то й тоді не розуміємо того остраху перед писаним словом, острахом перед критикою їх поведінки, їх політики. Нема в історії прецеденсу, щоб політика кепська мала добрі наслідки, тому не вільно було писати, що вона — лиха. Проблема Православної Церкви у Польщі не залежить від того, чи про політику п. Францішка Потоцького та ріжних його добровільних помічників, які „з власної пильности" взялися її відомими методами розвязувати, буде вільно писати чи ні. У даному випадку відпадає навіть аргумент, заложки при таких нагодах цитований: щоб преса не „уроблювала настроїв", не „підбурювала", не торпедувала заходів влади і т. д. Адже спеціяльно холмська та й подекуди волинська людність більшости тих голосів преси не читала! Чи православний селянин- холмщак читає „Ліло" або польське виленське „Слово"?! Аргумент пропаганди тут абсолютно ніпричім. Єдина місія тих наших голосів — це справді бути „термометрами дійсности".

Критика ніколи не шкодить тим, які є направду сильні та яких політика дійсно правильна. Недавно світ був свідком, як в Лондонському парляменті один посол гостро заатакував британського міністра військових справ за промахи в ділянці летунства Великої Британії. Коли міністр покликався на тайний військовий характер цієї справи — ввесь парлямент і все англійське громадянство взяло в оборону посла, стверджуючи, що державна тайна не може служити парваном для того, щоб закрити свою хибу та внеможливити слушну критику. Коли-ж міністр скористав з своєї влади і військові чинники завізвали того посла, щоб він явився перед ними та виправдався, звідки має оті свої відомости, парлямент ствердив, що обмежено свободу посольської діяльности і права парляменту, премієр погодився зі становищем парляменту і міністр програв. Колиж він далі урядує, то тому, що й посол атакував не особу, але злу справу, яку хотів направити. Вислідом того конфлікту було тільки знову скріплення в опінії всього світа великодержавницького престіжу Англії, якої уряд не лякається критики в ніякій ділянці своєї праці.

Не маємо претенсій, щоб у Польщі панували англійські звичаї, не хочемо покликуватися на факт, що в Гайд-Парку одночасно промовляє 10 проповідників ріжних церков і сект і нікому це не шкодить. Але всетаки не можна мовчки погодитися теж з фактом, що не вільно сьогодні обмірковувати подій, які сталися і далі діються і матимуть свої наслідки без огляду на те, чи комусь мило про них слухати чи ні.

ік.

О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА, Львів, Кордецького 51.

Боєва вартість червоної армії

У СВІТЛІ ВОЄННИХ ПОДІЙ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

На совітсько - манджурському фронті від 11. ц. м. розем. Спірне узгіря Чан-Ку-Фенг, за яке три тижні йшли криваві бої, залишилося у руках переможних японців. В очах світу зріс престіж японської армії та померкла одночасно легенда про боєву вартість червоної армії СССР.

Світова преса обговорюючи пером військових знавців реаультат совітсько - японського конфлікту на основі короткого воєнного досвіду, дає таку характеристику обох сторін, що провірили свою воєнну силу й вартість біля Чан-Ку-Фенг:

1) Кільканацятидневні бої виказали **велику боєву готовість японської армії,** здібної перемагати навіть на два фронти. Військова організація японців взірцева — дух армії геройський. Приклад японського вояка Кавамури, що кинувся під большевицький повз, підложив під нього бомбу і вилетів разом з розірваним повозом, звгативши в той спосіб дорогу іншим большевицьким повзам, находить признання не тільки в японців, але у цілому світі. Військові знавці підкреслюють вартість японської воєнної перемоги особливо з того погляду, що чисельне відношення японських воєнних сил до совітських під Чан-Ку-Фенг було в пропорції 3 : 4.

2) **Слабість червоної армії** виявилася під кожним оглядом і викликала немалу консернацію у французських військових колах. Стверджено **недостачу військового вишколу** червоноармійців, а ще більше військову неграмотність командного складу, останній факт мабуть як наслідок недавної „чистки" серед фахового старшинського корпусу. Стрілянина й бомбардування з боку червоноармійців були не доцільні та невлучні; невміння маневрувати літаками в часі боїв коштувало червону армію дуже дорого, бо японські війська зістрілили поверх 30 совітських бомбометів. Далі виявилася у цілій величі історична вже російська нездарність у постачанні. Погано відживлювані червоноармійці з подякою приняли харчі, що їх японські вояки зараз після перемиря запропонували червоноармійським частинам. Вийшли на яву також небувалі **зловживання,** особливо в інжинірському корпусі; хаос у будові військових обектів дійшов до того, що ще перед перемирям на фронті вмішався у справу політичний комісар червоної армії Мехліс і поставив понад 50 військових інжинірів перед надзвичайний трибунал у Хабаровську. Ще більше клопоту і журби має Кремль та його союзники через факт, що в совітсько-японських боях — отже при першій спробі боєвої вартости червоної армії, виявилася уповні **недостача боєвого духа та дисципліни,** не тільки серед рядовиків, але також в рядах старшин - некомуністів. Наслідком **дезерції** треба було часто змінювати частини та старшин. Японські та англійські джерела стверджують істнування у рядах червоноармійців **ненависти до комуністів і комунізму;** совітські дезертири подавали в більшости випадків як причину втечі, що не хочуть воювати тому, бо мають досить комуністичного „раю". Втеча шефа совітської військової місії у зовнішній Монголії до Манджурії з цінними документами на тему військової ситуації та настрою серед червоної армії причинилася до потвердження зізнань червоноармійських перебіжців. **Взаємне** недовіря у червоній армії дійшло до такого ступня, що наступаючі червоноармійські частини не могли нераз уживати ручних гранат тільки тому, що не було капслів до цих гранат. А не було їх тому, бо капслі розділювали між „непевні" частини аж в останній хвилині зі страху, що червоармійці можуть їх повернути проти власних старшин - комуністів і були ситуації, що під японським обстрілом не було можливости в останній хвилині ці капслі породавати.

У звязку з відомим не від нині фактом, що **добру половину далекосхідної червоної армії творять військові контингенти з України** і що чужинні обсерватори ствердили в часі загострення совітсько - японського конфлікту дальші транспорти українських частин на кордони Манджурії, можна напевно твердити, що далекосхідну невдачу большевики можуть завдячувати у великій мірі своїй злочинній господарській, культурній та національній політиці супроти українського народу. **Події на Далекому Сході дали світові повчаючу оцінку настроїв поневоленого Москвою українського народу.**

Дає цьому фактові посередній вислів також париська „Ль' Епок": „Росіяни мають на Амурі сильні позиції, здається найкращу свою армію — далекосхідню, під командуванням Бліхера.... Але який моральний стан російських частин? Що варта їхній генеральний штаб? Чи можуть вони постачати модерній армії всі потрібні засоби тією слабою транссиберійською залізничою дорогою? **Чи ангажований на Сході СССР зможе рівночасно протиставитись заатакуванню України? Чи політична ситуація у краю дозволяє передбачити успішність мобілізації усіх сил народу?!"**

І коли сьогодні, після далекосхідної невдачі, Ворошилов і Літвінов беруться за чуби, скидаючи вину одни на одного, а оба разом на далекосхідного вождя Бліхера, то це не змінює факту, що червона армія не виправдала гордих надій большевицьких керманичів та що її вартість як союзного інструменту впала найменше до половини. Та це — безсумнівно — тільки початок, бо совітсько - японський розрахунок припинився тільки на мент, і ще далеко йому до кінця...

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

Нагінка на український спорт.

Нема дня, який не приніс би нам нової ластівки завзятої, неперебірливої у засобах нагінки на ціле українське зорганізоване життя. Ця нагінка, скермована спершу лиш на наші культурно-освітні й економічні установи, скермувала останніми часами своє вістря й на українські спортові установи. Правда, український спортовий рух ніколи не міг похвалитися спеціяльними симпатіями адміністраційної влади, хіба у відємному значінні, а проте спорадичні репресії чи навіть ліквідація поодиноких тіловиховних клітин не мали ще познак системи.

Без сумніву першим та одночасно алярмовим сигналом було розвязання Українського Спортового Союзу та ліквідація майже всіх звязаних із ним організаційними нитками низових клітин. За цим першим ударом настала позірна тиша. Позірна, бо хоч адміністраційних репресій проти українських спортових установ більше не було (справу вивласнення площі Сокола-Батька залишаємо на боці, як окрему тему), проте почалася польська пресова нагінка саме проти тих українських спортових товариств, які звязані організаційно із загально-державними союзами.

Цю нагінку називаємо анонімовою, бо хоч відомі в поодиноких випадках особи, чи пресові польські органи, як безпосередні виконавці тієї нагінки, то ціла ця кампанія проти українського спортового життя має познаки дбайливо замаскованої зорганізованої акції. Ініціяторів тієї акції можна лише догадуватися.

Ціла ця нагінка обчислена виключно **на ліквідацію українського спортового життя**, байдуже, хто є її автором. Що воно так не інакше, можемо навести безліч прикладів.

Одним із таких клясичних прикладів була сецесія польських клюбів із загальних зборів ЛЗОПН-у, сецесія, до якої ініціятиву дали т. зв. „військово-цивільні клюби", створивши т. зв. „польський блюк" проти „демократичного блюку" (деякі польські робітничі цивільні клюби та українські й жидівські). Цей перший „протименшинневий" виступ на спортовій арені замітний ще й тим, що цю, між іншим невдатну, акцію „військово-цивільних" клюбів прославляли й за нею розпиналися... ендецькі часописи з львівським „Словом Народовим" на чолі.

Після цієї першої, невдатної спроби ініціятори протиукраїнської нагінки у спорті змінили тактику. Вони почали вести скриту боротьбу на кожному кроці і при кожній нагоді. Українські спортові товариства особливо такі, які мали відвагу виявляти в ріжних місцевостях свою спортову, чи навіть організаційну вищість над польськими, відразу відчули, що аполітичність спорту — це дуже умовна справа. „Аполітичність" цезала в кожній спортовій, хочби й найменшій магістратурі, коли на чергу дня випливала справа українського клюбу. Таким робом прийшли відомі події зі станиславівським „Проломом", тернопільським „Поділлям", стрийською „Скалою", львівською „Зорею" та кілька інших дрібніших, менше гомінких справ. Завершенням тієї грубими нитками шитої протиукраїнської інтриги була нагінка поведена польською пресою проти перемиського клюбу „Сян", який „посмів" перемогти польського кандидата до львівської екстракляси. Переповідати тієї неперебірливої кампанії не будемо, бо вона нашим читачам аж надто відома. Як в інших випадках, так теж і в афері „Сян"—„ТШЛ" „лайтмотивом" був, на диво, „загрожони стан посядання" у спорті. Найщирішою була в цім випадку ендецька „Земя Пшемиска", яка отверто написала, що рішуче не вільно допустити до розбудови й авансу українських спортових товариств, бо це загрожує польському спортові.

Значить — уроєний „загрожони стан посядання", яким залюбки жонглювала польська преса у відношенні до наших культурно-освітніх та економічних установ, придався і в цім випадку. Після двотижневої передишки знайшла собі львівська преса знову притоку до нагінки. Цим разом вістря звернене проти „України", яка уладила 15. ц. м. товариські змагання з краківською „Гарбарнею". Одночасно того самого дня грала „Погонь" з мадярським клюбом Кішпешті С. К. Ясно, що кожному клюбові можна уладжувати свої імпрези в такому часі, в якому йому вигідно і так теж було завжди, хіба, що товариства самі порозуміються між собою. Але „Слово Народове" ч. 231, з 12. ц. м. счиняє новий алярм:

> „Пору змагань визначили меншинні конкуренти (значить „Україна" й „Гасмонея" — прим. Ред.) на ті самі дні і на ту саму годину, в якій буде грати „Погонь".
>
> Робота яскрава й не вимагає ніяких коментарів. Ідє про те, щоб польський спортовий клюб положити на обі лопатки.
>
> Сподіємося, що львівське громадянство відповідно зрозуміє **провокаційний характер** спортових змагань, що їх грають жиди й русини саме в дні Свята польського вояка Роковин чуда над Вислою"...

Відтак іде на закінчення зазив до польської публики, щоб вона масово зявилася на гриші „Чорних". Значить, два гриби в борщ — знаменита *рекляма для польського клюбу* та удар по „Україні".

В іншу нотку вдарив проурядовий „Дзєннік Польскі" ч. 222 з дня 14. ц. м.

„Для поляків зовсім незрозумілий факт, що на афішах подано у фальшивий спосіб до відома назву грища „Чорних", не подаючи справжнього тексту назви спортового парку „Чорних", пропускаючи слова „Парк Спортови ім. маршала Польщі Йосифа Пілсудського".

Відтак погроза:

> „Бо затямте, що коли вже користаєте з польських спортових обектів — то згода — одначе не вільно вам профанувати цих місць, місць для поляків найдорожчих. В іншому випадку польські грища можуть бути замкнені для українських спортовців".

Два польські часописи ніби ріжних політ. напрямків, ріжними способами бють одноагідно український клюб. Погроза замкнути грища для українських спортовців знаменна. **особливо тепер, коли ведеться справа вивласнення площі „Сокола-Батька"!**

Як бачимо, нагінка проти українських спортових товариств не вгавае ні на мент. Чимраз важче нести українським спортовим товариствам свою діяльність, дарма, що вони її ведуть під контролею загально-державних союзів. Польські спортові діячі залюбки висувають тепер тезу, що „польські спортові магістратури — виключно для поляків". Переведення цього гасла означає посередньо вилімінування непольських клюбів, у першу чергу українських, поза скобки загально-державних магістратур. Перший випадок можемо вже занотувати у Надвірній, в якій рішенням станиславівського О.З.П.Н-у виключили УСТ „Бескид" із членів. Що воно означає в нинішню пору — не треба пояснювати, бо воно ясне, що це загибіль товариства.

Чи ця маскована акція деяких польських шовіністичних кол (за якими скриваються ріжні чинники) принесе якунебудь користь польському спортові, дуже в це сумніваємося. Чи ця акція дуже на руку централі ПВіВФ і йде по її думці теж важко повірити.

Одначе українські спортові товариства не можуть безчинно приглядатися, які висліди дає ця безкомпромісова нагінка на наше спортове життя. *Не можна допустити до того, щоб одного дня наш спортовий рух опинився на повній ласці польських клюбів, або станув перед маревом ліквідації.*

Л. І.

Чому Наполеон оминув Україну?

Французькі голоси про книжку І. Борщака „Наполеон і Україна".

Написана українською мовою книжка І. Борщака „Наполеон і Україна", очевидно могла звернути на себе увагу в першу чергу французів славістів. Голоси цих французів варто зберегти для українців не тільки з огляду на їх зміст, але також з огляду на особи, що висловили свої погляди. Рідко буває — раз на десятки років, щоб про наші книжки писали французи.

20. січня 1938. року найстарша сьогодні паризька газета „Журналь де Деба" (150 років існування) принесла у своєму фейлетоні (колись у 19. віці ці фейлетони належали до найславніших французських письменників та ввійшли в історію літератури) широку статтю під ефектовною назвою: „Держава, що померла раніш, ніж народилася Наполеоніда". Стаття підписана Альбертом Муссе, особою добре відомою в паризькому дипльоматичному, публіцистичному та науковому світі, бо Муссе належить одночасно до всіх цих світів. Директор віжить домої телєграфічної аґенції „Радіо" та вельми поважного місячника „Закордонні Справи", Муссе має неабиякий авторитет у питаннях Еспанії та славянських країн. Бо як це не дивно, він спеціяліст у таких далеких ділянках. По скінченні „Еколь де Шарт", тобто археольоґічного інституту та університету, Муссе працював довго в Еспанії, де видрукував низку важливих праць з обсягу еспанської історії, і під час великої війни відіграв велику ролю у так званій французькій пропаганді в Еспанії. По війні Муссе спеціялізується у славянських справах, студіює російську та сербську мову, мандрує по східній Европі і видає низку авторитетних праць на славістичні теми. Муссе пише у ріжних французьких газетах і журналах, і кожна його стаття є замітним явищем. Варт додати, що літературний талант Муссе також причиняється до успіху всього того, що виходить зпід його пера.

Після цих уваг переходимо до фейлетону Муссе.

„Ерудит, славянин — французької культури, п. Ілько Борщак, якому ми вже зобовязані серією першорядних студій про українські справи (ми відмічали свого часу тут його критичну бібліоґрафію української проблеми в чужинецькій літературі), приносить нам сьогодні в томі більш ніж 100 сторінок вислід довголітніх своїх розшуків про Наполеона й Україну. Ця праця, яку треба якнайшвидше видати французькою мовою, кидає зовсім нове світло на загадкові проекти, що інспірували цісарську політику супроти Московії." Переповівши головні моменти праці Борщака, французький автор завдає собі питання, чи залишаючи Москву, Наполеон не думав поставити на українську карту?

„Коли в середині жовтня 1812. року Наполеон рішився евакувати Москву, що була майже вся спалена, він, як відомо, рішив піти на Калугу, на південний схід, щоб, як пояснює офіціяльна історія — не вертатися старим шляхом, який росіяни спустошили. Чи не мав тоді Наполеон прочуття неминучої катастрофи і одночасно — несподівану шансу виправити свою фортуну, чи не мріяв Наполеон про великий південний нарід (тобто український), що тремтів під ярмом і готовий був повстати проти своїх господарів у перший день французької інвазії? У всякому разі безперечний є факт, що росіяни зрозуміли небезпеку: Кутузов кинув усі свої сили, щоб змусити Наполеона повернути на північ. Баталія під Малоярославцем, яку росіяни виграли мимоволі, поклала кінець українському міражові."

Чи були реальні бази на Україні для зорганізованого повстання? Архіви, каже Муссе, досі не дали ще своєї вичерпаної відповіді в цій справі, але „з того, що опублікував Борщак, видно, що справжнього координованого пляну повстання не було, а були лише окремі індивідуальні акції, але цього було замало, щоб мрія Готеріва (створити Наполеоніду) могла стати дійсністю".

Майже одночасно зі статтею Муссе, у місячнику „Аффер Етранжер", яким, як згадано, проводить сам Муссе, появилася у двох числах (січень—лютий) велика стаття „Наполеон і Україна". Автором її є професор Рене Мартель, що віддавна цікавиться українськими справами, яким присвятив чимало місця у своїх студіях про східно-европейські справи; між іншим книга Мартеля про Карпатську Україну, що появилася в 1935. році тепер має неабияке актуальне значіння.

Свою статтю про книгу Борщака Мартель починає довгим вступом, який варт подати в цілости, а саме:

„Як окремі люди, великі народи іноді переживають години турботи. Хоч жадна безпосередня небезпека їм не загрожує, а може саме через це ці народи (автор має на думці Францію) вагаються і непевні своєї долі роздумують. Нерішучість їх урядів назверх дивує дру-

Відомо нам, що у львівськім воєвідстві лежать уже пів року статути Українського Спортового Проводу, що їх внесли однозгідно українські спортові товариства, щоб мати свою централю, яка не лиш узгіднювала би напрямні праці серед наших товариств, але дбалаб теж про оборону їхніх загрожених інтересів. Хоч ці статути підписали поважні й відомі наші громадяни та спортові діячі, досі відповіди нема ніякої.

Невже мовчанка воєвідського уряду в цій справі покривається із загальною тенденцією деяких польських спортових кол супроти українського спорту? Чи проволікування справи із затвердженням статутів має витворити такий стан, що українські спортові товариства привязані до загально-державних союзів, мусітимуть мовчки терпіти всі образи й удари, щоб не засудити себе самовільно на ліквідацію?!

Віримо, що ціла неперебірчива нагінка на наш спортовий рух не дасть ніяких успіхів, бо український спорт станув на надто сильних підвалинах, щоб його можна було так легко зліквідувати. Українська молодь надто сильно зрозуміла вагу тіловихування, щоб так легко могла обійтися без своїх спортових товариств. Удар по спортових товариствах буде ударом по українській молоді, а удар по молоді — це удар по цілій нації. Не дивниця, що остання нагінка на українські спортові товариства внесла до загальних польсько-українських взаємин новий момент загострення і ще дужче підвищила загальну атмосферу.

Р. С.

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні от-ати прикрасою кожної української хати і установи.

Вже внедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 цм. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ціна одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ

ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ

в передплаті разом з пересилкою тільки за 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати скл данками П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ" у Львові на рах.13366. Цими днями долучимо до „Діла" окремі складанки, якими просимо сплати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА", Львів, Ринок 10.

Від Буга до Ікви.

(Враження з мандрівки).

(Продовження)

НАРЕШТІ!

Але вже в корткому часі ми стрінулися з з чимсь зовсім інакшим.

Припадкові зустрічі, припадкові розмови, а кілько чудових перлин можна з них нераз виловити!

Вже другий день ішли ми цею частиною Волині, що її сміло можнаб назвати „країною вишневих садів". Довкола хат густо сплелися вишні, над тинами вишні, здовж дороги вишні. Дерева рясно обсипані соковитими ягодами, аж

зів і підбадьоруе надії їх супротивників. Але наступає подія, яка знову доводить одним і другим помилку їх поспішних осудів. Бо велика країна завжди залишається великою країною. Коли вона хоче шукати свого шляху, не зрікаючись свободи, вона без сумніву матиме турботи, які принаймні на якийсь час, не мають націй, що замкнулися у своїх виключних оцінках та осудах. Така нація може плавати біля небезпек, переживати сумні кризи, приготовляти у тимчасових стражданнях своє більш забезпечене завтра: минуле такої нації має в собі запоруку її будуччини. Повільні зусилля поколінь дали їй глибокі прикмети, елементи сили і рівноваги, що виявляться у рішучий мент. Не треба в цьому сумніватися: такий секрет французького народу, якого маса не хвилюється перед назрілими небезпеками, яка перед страшним невідомим виявляє свою байдужність і спокій, що немало дивують найкращих знавців Франції."

„І ось у такі важкі часи друг французької нації нагадує їй найкращі дні минулого. Не йде тут виключно про військову славу: наші модерні часи, хоч не заперечують законного місця такої слави, висовують на видке місце інші зусилля, іншої якости: тягліть і передбачність у політиці, широту й певність інформацій, мудрість у докладних заходах, здібність швидко скористати зі зручної ситуації, поміркування у прийнятих рішеннях щодо тої чи іншої справи не тільки задля негайної часової необхідности, але в постійному інтересі народів і людства."

„Оці всі прикмети проявляються в політиці Наполеона супроти України, як показав нам це історик франко-українських взаємин Ілько Борщак."

(Далі буде).

утинаються під їх тягарем. На одному із таких дерев хлопчина. (Руками й зубами пильно працює).

— Хлопчику! Чи можна купити вишень?

— Не знаю, чи „мона".

— Батько дома? Іди поклич батька.

За хвилину цілий кошик прегарних червоних вишень до нашого розпорядження... Досипаємо повними пригорщами й розбалакуємося з молодим ще хазяїном. Як скоро пощастило нам добути собі в нього довіря!

— Ви з Галичини? Зо Львова? Зо самого Львова?

Симпатичне, худе обличчя хазяїна розяснюється теплою усмішкою.

— А на похороні генерала були? заскакує нас ненадійним питанням. — Читав про те в часописах. Ех, варто було побачити!

Хазяїн з місця завойовує нас на цілих сто відсотків. В короткому часі переконуємося, що маємо до діла з пильним читачем української преси, який хоче виговоритися з прочитаного, хоче поділитися думками, й дістати відповідь на наболілі питання.

— Як буде з Українським Городом? Чи заберуть?

Не вміємо відповісти на те, що непокоїть тілько міліонів українців і при кожній нагоді пригадує себе, долягає, як незгоєна, розярена рана...

Симпатичний селянин з кожним реченням більше дивує нас своєю орієнтацією й поінформованістю у всіх справах.

— Певно пренумеруєте якийсь часопис? — питаємо.

— Давніше виписував, але тепер перестав. Не доходить, відай на почті пропадає... Але ми радимо собі (в очах селянина знов зявляється добра усмішка), привозимо з повіту.

Для цікавости заглядаємо до карти і стверджуємо, що до повітового міста поверх трицять кільометрів.

Правдива проща за рідним, друкованим словом і гідний протест на містерії з українськими часописами. Вистачить по кілька таких одиниць у кожній місцевости, щоб вірити, що волинське село піде правильним шляхом.

На прощання стискаємо руку милому хазяїнові, як близькому, рідному другові й відходимо назустріч новим несподіванкам, що криються перед нами в далі на стяжках непройдених ще кільометрів.

„ХОЧЕМО УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ!"

Довкола нас знову блакить неба, хвилясті лани золотої пшениці та пянкий запах волинського літа. Знову дорога, хуторі в садах і нові, незнані люди. Стопи працьовито змагаються з безконечною довготою шляху, проходять години і знову південь з гарячим сонцем. Зупинка й відпочинок.

Цим разом не важко роздобути кислого молока. Неділя — народ святкує: в холодочку, по хатах, у клунях. Заходимо в простору й чисто позамітану хату, з дещо відмінною архитектурою, як галицькі хати. Нутро уладжене звичайно по сільському. Єдина прикраса — смугасте волинське „рядно", що ним прикрите ліжко і стіна над ліжком.

Не встигли ми ще й добре розглянутися та приміститися на лавах, як у слід за нами до хати ціла хмара дітей. Вмить ми під обсервацією кільканацяти пар цікавих оченяток. Дівчатка вичепурені по недільному в ріжнокольорових суконочках, у скарпитках і пантофельках, деякі в білих полотняних капелюшках. Хлопчики менше по святковому, дехто з них босий. На личках ще свіжі сліди вишневих ягід, в маленької Галі ввесь ротик чорний, аж по вушка. Щоб осмілити дітвору до себе, просимо їх заспівати нам якоїнебудь волинської пісні. Нелегко це від них видобути, але врешті, коли вже допиваємо майже половину молока, відважуються. Показується, що тільки початок був важкий, бо потім посипалися пісні, як з рога обильности. Співали про Марусю, що в садочку жде на свого милого, про козака та його вірного коня, про білі берези, що в полі стояли. А не були це якісь звичайні собі, коротенькі пісні. Кожна з них містила в собі довгу історію кохання, розлуки, туги, смутку, і про все те розказували дзвінкі голосочки з цілою дитячою гідністю й повагою. По концерті чуємося у справжньому клопоті, коли на прощання не знаходимо ніякого гостинця, як відплатитися дітям за гарний спів. Щоб вийти з честю, записуємо адреси найкращих співаків і обіцюємо прислати гостинця зі Львова. Дітям лишаємо вільну руку вибрати те, що малиб охоту дістати.

В дитячій громадці тиша: не вірять нашим словам, чи заскочені обіцянкою? Запевнюємо їх, що пісні були гарні й що вони рішуче заслуговують на гостинця. Щойно тепер між дітворою счиняється рух: наради, шушукання, шепіт, спершу притишений, а потім щораз голосніший так, що щораз виразніше чуємо знетерпеливлене: „Скажи, скажи, ну, скажи!"

Заохочуємо, додаємо відваги, аж врешті хтось найсміливіший відважується сказати:

„Книжку!"

Хоч як серце росте нам по цьому слові, але зберігаємо дипльоматичний спокій, щоб до решти збагнути дітвору.

— Книжку хочете? Але яку книжку?

Знову шушукання і знову взаємне заохочування: „Ти скажи, ні, ти, чому-ж я маю казати? Ну, вже, говори!"

Чорнявенька Надя, що в часі співу порядкувала цілим „хором", почувається й тепер до обовязку перейняти на себе тягар репрезентації:

— Українську! — голосно заявляє в імені всіх.

Досить, браві співаки! Це одно слово дало нам ще більше радощів, як ваші дзвінкі пісні. Книжку безумовно вишлемо, але не винуватьте нас, якщо вона не дійде до ваших рук!

КОМУ ЦЕ ПОТРІБНЕ?

Цей день був для нас винятковий, бо кожночасно, як тільки входили ми з кимнебудь у розмову, тішилися особливим довірям. Це оцінили ми щойно пізніше, тоді, коли мали нагоду переконатися, що з довірям не все легка справа. Покищо вистачало нам магічне слово „Галичина" та „Львів", щоб люди говорили з нами отверто.

Було вже добре зполудня і ми докладали всіх сил, щоби наздігнати автобус, який відходив десь перед вечором. Час, як навмисне, втікав швидко й ми вже почали жалувати, що не найняли підводи. Втім ззаду туркіт воза. Треба спробувати щастя.

— Станьте, станьте! Підвезіть нас трохи!

— Прр, гов! Чого треба? Підвезти? Ідіть, сідайте!

Селянин радо забирає нас зі собою. Правда, віз не дуже надається до їзди, бо тільки сам басаг і жмінка соломи для візника, але всеж таки можна скоротити дорогу. Дядько стягає віжки, погейкує на коней і коли переконується.

лікар
недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики
Роман Лисяк
б. приватний асистент д-ра Б. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки ординує
при вул. Сикстуській 56.

що вони й без цього добре тягнуть, обертається до нас боком. Він видно вдоволений, що трапилася нагода побалакати зі сторонніми людьми.

— Погода добра, нема чого нарікати. І жнива нічого собі, урожаї добрі, колиб хоч до кінця витримало без дощу. А в вас як там зародив хліб? Либонь земля плохіша, як у нас, хліба менше.

Це вступні речення, так сказатиб „Форшпіль" кожної розмови з селянами. У декого вона дальше не виходить поза ці границі, дехто любить зачепити ще й інші теми. Наш дядько належав до балакучих.

— У нас хліба більше, але на інше біда. У Галичині людям краще. Народ розумніший, разом іде й силу має. Ну, але це діло зовсім інакше. Є читальні, народ письменніший, читають. Я знаю там кілька сіл. На сватьбу ходив. Парубків знайомих маю. Так там, панімаєте, в неділю всі в „Просвіті", виставу дають, газети читають, балакають. Діло хороше. А в нас що? Колись тоже були читальні „Просвіти" — розвязали, а з газетами то справа зовсім крута. Народ темний, піянствує, бешкети заводить.

Дядько відруховно стягає віжки і з досадою цвяхає коні:

— Гей, хлопці, гей, не стійте! Ей, гнідий, ледащо, не стій! Вйо!

„Хлопці" і без заохоти рвуть безупинно вперед, бо це не наші миршаві галицькі шкапи, що тупцюючи стоять на місці, а тонконогі, гнучкошиї коники, якими славляться деякі волинські повіти.

— І кому це потрібне? Яка кому користь з цього? — споглядає допитливим зором з нашу сторону дядько.

Не знаємо, чи дядько хотів дістати від нас якусь задовільну відповідь, але нам було важко її найти, тим важче, чим довше перебували ми на Волині й чим краще зазнайомлювалися з тамошніми відносинами.

Бо тут не вистачав уже сам здоровий розсудок.

БЕРЕСТЕЧКО.

Були знову дні, виповнені маршами, гаряче сонце і східній, посушний вітер, нічліги з запахом свіжого сіна в стодолі, розмови з дядьками, поля, дороги...

Аж одного ранку ми пробудилися з думкою, що сьогодні будемо на місці, де спочивають кістки Богданових воїнів. Ще тільки кількацять кільометрів!

Зранку ненадійно небо засунулося хмарами й пустився дощ. Дорога розмокла, глина чіпляється обуви. Марш значно утруднений. Всеж ми мали щастя, бо коли вийшли на гору, з якої простягався вже вигляд на Берестечко, дощ ущух. В долині струною витягнулася мурована шоса і сміливо врізується в громаду білих домів. У подощевому прозорому повітрі видно все, як на долоні. Швидко перемірюємо твердь, каменисту дорогу. В містечку викликуємо справжню сензацію. Наші спортові одяги, а головно наплечники роблять нам непотрібну рекляму. Малі жидики, як настирливі мухи цілою хмарою супроводять кожний наш крок. Старі, пейсаті жиди, пристаючи на вулиці, крутять головами. Дехто з них не витримує:

— Чи паньство агеньці? Що паньство спшедеєце?

— Біду продаємо! — кидаємо для відчіпного.

— Ай, біда, пощо нам біда? Ми маємо свою біду — пробують відтинатися, догадуючись, що але трапили.

Хочемо скоріше вирватися з цього зажидівленого місця, щоб ще чого доброго не натикнутися на владу, яка готова завернути нас з дороги, як уже нераз робила з неодним „австріяком". По дорозі оглядаємо ще нову церкву, що її саме докінчують будувати. Церква монументальних розмірів нагадує своєю архітектурою собор у Володимирі, тільки незвичайно опоганює її непропорціонально низька у відношенні до цілої будови копула.

— О, наша церква мала бути така, як київський собор — інформує нас дзвінник. — Вона мала бути куди вища, але не дозволили такої будувати й мусіли зменшити. Але церква буде славна!

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

1. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

Дістанеєте у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 17 (5) серпня 1888.

МІЙ ДІМ — МОЯ ТВЕРДИНЯ.

Передову статтю присвячує „Діло" справі пошани національної гідности, підкреслюючи особливо, що українці дуже часто у взаєминах з людьми іншої національности нехтують своєю мовою.

„Превелика й здалеку йдуча податливість та смирність русинів довела до такого неправильного і невідповідного стану, якого напевно не стерпів би ніякий інший нарід. Глянемо, наприклад, на чехів або мадярів, що тим стимулюється у власній батьківщині з другою національністю. З якими гордощами беріжуть вони національної непорочности своїх понять, своєї рідної мови! Ідім і ми за їх прикладом. Цим не скривдимо нікого, бо не чужого ми бажаєм, — свого хочем права! Не треба тут ніяких революцій, ніякого геройства — це робота тиха, домашня! Зачнім від наших домів. „Мій дім — моя твердиня", — каже гордий син Альбіону — нехайже буде він у кожного русина справжньою твердинею руського духа, руського слова! Нехай кожний, хто вступає в його пороги, бачить силу тієї твердині, а напевно не посміє ставати проти неї, але мусітиме рахуватися з тією силою і пошанувати її! Але передусім беріжім прав і поваги нашої рідної мови, бо це найперше наше народне добро — беріжім нашої народньої достойности!"

ПРОМОВА ВІЛЬГЕЛЬМА II.

Франкфурт н. Одрою, 17. серпня. При нагоді відкриття памятника кн. Фридриха Карла Пруського, брата цісаря Вільгельма І-го, сказав цісар Вільгельм II-ий при толості на бенкеті: „Не може бути й мови про віддачу того, що ми здобули. Під цим оглядом нема різниці в погляді, що ми волілиб покласти трупом наших 18 корпусів армії і 42 мілїони мешканців, ми дозволити відібрати собі хочби один камінь з осягненої добичі".

Присадкувата копула на величавих мурах робить прикре враження, як недорозвинена, бевшия голова каліки на сильно розросліх раменах мужчини.

Дзвінник показує нам ще церкву у підземеллі, де тимчасово, заки докінчать цілу будову, правлять Служби.

Можемо вже спокійно відійти, бо нічого нам більше оглядати в цьому нужденному місечку. Ідемо через міст, під яким повагом котить свої хвилі повна незбагнених глибин річка Сякр, що її оспівували ще козацькі думи. На мент зупиняємось над нею. Якась причаєна, зїдна, з водою, як розтоплений темний металь. Потім ідемо просто „На Піски". На розгалуженні доріг напроти нас дядьки в темно-синіх кашкетах.

— Куди на Пляшеву?

Під козирками розясніються глибокі очі на бронзових, засмалених обличчях.

На Пляшеву? Підете онтею дорогою на ліво, а там подальше скрутіть на „сошу" й „сошею" за стовпами підете просто до самої Пляшевої. Не збудите, бо здалеку будете бачити церкву.

З. Савич.

(Продоваження буде).

ЙОСАФАТ НАЗАР. 4

Як промовила Греція до української душі.

При описах памяток, при оповіданні про історичні події і про справи біжучого життя, маємо у книжці Посацького звичайний оповідний тон з перевагою інтелектуального первня. В інших місцях автор без вагання висловлює свої почування. Він сам каже, що оглядаючи Грецію, кожний стає поетом. Видно, як вона схолихнула його душею до самих глибин. Від того мова стає ніби святочна, якась шедра, стихійна.

Та чим вона „стихійна"?

Ремствує автор (не на одному місці), що винішні т. зв. культурні люди нездатні жити справжнім життям; мовляв, ми хочемо опанувати все розумом; але й той розумовий підхід до життєвих справ такий, що пожалься Боже: живемо гадками та поняттями, але готовими, що виробили наші попередники, а брак нам свіжости та наївности, щоб сприймати явища прямим ладом. Цим засудом нашої постави проти реального життя висказав автор заповідь, що тримається її в книжці: його опис — вираз таки справжніх переживань. Відкинувши посередництво всякої вченості — термінольогії чи іншої „фаховости", він оглядав Грецію душею і серцем, так, як дивиться на речі людина зі свіжою й наївною свідомістю. Автор добрий спостерігач і живо схоплює те, що бачить. У нього „тканина думок — вимережана сяєвом грецького світла", а „промінчик грецького сонця обвивається довкола його душі".

Ясна річ, що в нас живе гін механізувати прояви життя, робити їх незалежними від свідомости, самочинними або автоматичними. Виходить, що автоматичність душевного життя сама собою добро, бо вона сприяє зберіганню енергії на непередбачені, але можливі припадки. Але вона може бути також вбивча для здібности до самостійних переживань, а навіть до самостійного думання, тоді, коли твориться під впливом інстинкту громади („баранячого гону"): коли з одиниці робиться тип без власного „я". Тільки вийняткові люди, обдаровані більшою кількістю індивідуальних рис уміють опертися шкідливому діянню того інстинкту і залишитися вірними свому самостійному думанню, у ділі та слові.

Безпосередність і щирість вислову М. Посацького зробили те, що його опис наукової подорожі для пізнання розвалин і памяток завмерлого життя читається, як повість.

Автор хотів досадно звернути читачам увагу на невідповідну форму звичайного розуміння нашої культури і на недостойну поведінку людей із того покоління, що окуталось імлою високопарних абстракцій і не добачує поваги реального життя. Він не може згодитися з таким „поступом", що через нього бідолашні люди покидають життя, бо не мають змоги заробити на прожиток собі чи своїй родині; ані з такою „культурою", щоб вихований на ній „культурний" учений археольог здирав із давньої святині таблиці з різьбами й забирав у свій край до музею „для наукових цілей"; ані з такою книжковою „мудрістю", що проти поважних домагань життя безпорадна, або й ще гірше, залякана. Не всі вискази автора можна брати дослівно. Хочби от про книжки, що ніби автор ненавидить їх. Деж там! Як він міг би ненавидіти їх, коли вони дали йому стільки матеріялу до книжки! Таж без широких і докладних книжкових студій не був би міг писати ні про коринтський перекіп, ні про Олімпію, ні про Шлімана, ні про мистецькі скарби атенського Акрополю, ні про елевсинські містерії — про всі ті прекрасні історії, що їй читаємо також з цікавістю. Без таких здобутків книжньої освіти автор був би вменшив собі творчого вдовілля, був би пустив у світ книжку без багатьох вартісних прикрас.

Книжна наука доставляє нам знання про світ і про людину, а це корм для думання, каже психольог Дімне, думання-ж — це життя духа. Ні! Проф. Посацький знає це: він осуджує ту книжкову науку, що притуплює здібність жити природним життям, тобто переживати людські справи згідно з природженими законами душі, але не може хіба ненавидіти добрих книжок; бо — Nemo odit artem, nisi forte ignorans. (Ніхто не буде такий, щоб ненавидіти вміність, хіба може нечуй). Через те загальні думки написані під впливом песимістичного настрою і прибільшеного критицизму не можуть захитати нашої віри у правильність авторових осудів, бо і там, де він піддається своїм почуванням зі шкодою для докладности, то його мотиви і відвага роблять честь його серцю. (Докінчення буде).

Сторінка без політики.

ІСТОРІЯ ЧОБОТА.

Величезний розвиток техніки в останніх століттях всеж таки в деяких ділянках не приніс майже ніяких уліпшень та важніших змін. І так напр. наше взуття не змінилося майже від часу його повстання, ні не прибрало основного вигляду.

Потреба хоронити ноги та її зміцнення була основною причиною повстання обуви. Кусень звіриної шкіри прикріплений опаскою до ноги — це перша форма чобота, з якої опісля повстав грецький сандал.

Єгипетські жреці носили сандали з волокон папірусу. В Греції жінки носили низькі черевички зі шкіри, сильно стягнені стяжкою, так, що нога виглядала, ніби мальована.

Індійські мокасини, що їх індіяни виробляювали з твердих частин шкіри антильопи або кози, мали вже зі самого початку охоронятя ногу в ході перед гострим камінням.

Ескімоська обува дуже раціональна і найбільш пристосована до ноги. Вона складається зі скелету зробленого з тонких реніфєрових дощинок-костей, які прикріплюють до ноги шнурками; до святочного одягу прикрашують її шкірою з морса.

Жахливими тортурами для жіночих ніжок були й є китайські черевички, які мали зменшувати жіночі стопи. Коли вже мова про зменшування ніг, то треба тут згадати про різні способи до цього. Найчастіше вживали металеву обуву, яка мала спиняти розвиток ноги. Такі металеві черевики вкладали ще малій дитині на ноги й масували стопи аж до тієї хвилини, коли пальці ставали гнучкі до такої міри, що кістки можна було роздучити або навіть усунути. Ця традиція була безсумніву релігійним останком, а саме китайки терпіли таку жертву на знак піддання мужові.

Історики кажуть, що широкі й гострі черевики винайшли в XIII. ст. для королеви Франції, щоби прикрити її незугарні ноги. В XIV. ст. повстала мода незвичайного видовжування обуви при помочі рога, який додавали до черевиків і чобіт. В XV. ст. мода стала більш одностайна. Жінки стали носити легкі аксамітні пантофлі з круглими кінцями, а на ті пантофлі вкладали черевики з чорної шкіри у формі сандалів.

Ношення обуви в старовину вважали за признаку приналежности до вищої суспільної верстви. У Греції і в Римі невільник мусів ходити босий на знак своєї нижчости. Що найвище дозволяли носити тонку підошву привязану вузькою стяжкою, при чому нога мусіла бути відкрита. Також і взуття жінки зраджувало її суспільне становище, бо напр. дівчата носили чорну обуву.

Давня обува з азійською вибагливістю, зі золотими або срібними клямрами, прикрашена великими дорогими каменями, вишита дорогими нитками, грала теж важну ролю в тодішнім еротичнім житті. Особливо залюблені відносилися до обуви з деяким сантиментом, а навіть рефінованою пристрастю.

Цісар Геліоґабаль хвалився, що ніколи не брав на ноги два рази тої самої пари чобіт, письменник Люцій, який хотів здобути собі прихильність Клявдія, дістав на власну просьбу як найвищу ласку, привілей здіймати зі ступні з ніг Мессаліни.

Між живими померщими.

(Кабінет пані Туссо).

Це діялося в 1762. р. В невибагливій кімнатці в Берні сидить собі добродій Жан Христоф Куртіс і майструє при воскових фігурах. Зрідка відвідують його знайомі, хіба лиш часом, щоби придивитися, з якою докладністю він різьбить у воску славних людей міста. Та одного дня по скриплячих сходах влазить до кімнатки якийсь „великий пан", що пахнув як китиця рож, одягнений був у брокати й шовки. По короткій візиті у різьбаря забирає його, перестрашеного, разом із всіма фігурами до столиці світа, до Парижа, озолоченого промінями заходячого сонця династії Бурбонів.

В короткому часі кабінет воскових фігур пана Куртіса стає осередком зацікавлення найславніших людей. Вольтер, Діреро, Руссо, цілий двір Людвика — це постійні гості Куртіса. Куртіс вже давно перестав бути скромним моделярем, має замовлень вище вуха й мусить спровадити до себе з Берна свою незвичайно здібну сестрінницю панну Марію Ґресгольц.

„Ця мала чарівничка й кінчиками пальчиків уміє виконувати чудесні твори" — пише про неї сучасний письменник.

Молода дівчинка дістає запрошення навіть до Версалю, щоб там вчити дами двору своєї штуки.

Одначе шелестливе брокатами короліство вже тріщить у всіх своїх вязаннях. Громіт його упадку вдирається і до мертвого світу воскових фігур. 12. липня 1791. р. юрба впадає до кабінету Куртіса і вимагає видачі фігур: міністра фінансів Некера, князя Орлеану та кількох інших достойників. Потім архитвори швайцарської дівчинки тягнуть по вулицях Парижу і палять їх на кострах серед реву товпи.

— Алеж це явний бунт! — говорить перестрашений король, коли його про це повідомили.

— Ні, сер — відповідають йому міністри. — Це революція.

Настали криваві часи у Франції. Та не менш кроваве було їх відзеркалення в кабінеті воскових фігур.

„Вдова" гільотина працює безупинно й щоденне приносять перед поблідле лице Марії Ґресгольц страшні, окровавлені голови страчених аристократів. Нічого не помагає пояснювання, що вона не може працювати в страшній задусі крови і напівзогнилих трупів.

Революція велить їй невблаганно увіковічнювати у воску свої найлячніші вчинки. Тягнуть Марію до мешкання Марата, щоб вона змоделювала його трупа у ванні, зараз по убивстві. Приносять їй голову її приятеля Робеспєра, страшну, з поторощеним черепом.

Її вагання, її опір і співчуття для закатованих кидають на неї підозріння, що вона бере участь у змові з аристократами. Вона попадає до вязниці. Вже визначено їй день смерти, вже обстригли їй волосся на карку — аж нараз змінюються настрої — спадає на неї ласка.

В 1795. р. Марія Гресгольц виходить заміж за Франца Туссо і під цим прізвищем здобуває — коли не безсмертність, то в кожному разі величезну славу, яка видержала всі удари тодішніх бурхливих хвиль часу.

Нині кабінет воскових фігур Марії Туссо в Льонддоні — куди вона перенесла свою робітню в початках XIX. ст., пересичена видом крови й революції — славну на цілий світ. Її кабінет видержує конкуренцію кіна та юрби глядачів постійно переходять перед постаттями славних мужів, королів, винахідників і.., злочинців.

Бо в кабінеті воскових фігур Мадам Туссо можна знайти побіч цілої ґалерії англійських королів, побіч всіх президентів Злучених Держав Півн. Америки — славного „Кубу різуна" й убивника жінок Ляндрі. Бо там змодельовано кожного, хто тільки здобув собі якесь імя у світі. Є там Мусоліні, Ґітлер, Сталін, Блюм, Ґайле Селясіе, Бернард Шов, Ґрета Ґарбо, Шерлі Темпль і славні спортовці — словом — ці люди, за якими оглянувся би кожний, якби зустрінув їх на вулиці.

А всі направду як „живі". Здається, що усміхаються до глядача, що витягають руку, що придивляються. І глядач мимоволі дивується, що князь Віндсор стоїть побіч пані Сімпсон і байдуже дивиться на сцену, яка стоїть побіч: король Юрій VI. зі своєю подругою вступає на престол у товаристві усміхнених князівен...

Тепер питання, в який спосіб „можна так вірно відтворити лице людини у воску? Це справа незвичайно великої дбайливости, докладности, великого мистецтва. Історичні постатті відтворюють на підставі докладних студій портретів, описів, памятників. Зате живих людей моделюють звичайно з природи. Спеціяльно делеговані співробітники Акц. Сп. „Мадам Туссо" заголошуються до нової слави, чи нового шефа уряду й роблять низку фотографічних знимок, доконують докладні поміри і з тим матеріялом вертаються до своїх різьбарів-спеціялістів

Голову моделюють спершу в глині й тоді роблять старання, щоб різьбар дістав дозвіл поробити „поправки" на підставі самого „оригіналу". Справджують щераз всі поміри, зазначують якісь особливі знаки. Потім робиться гіпсовий відлив і в нього вливають розтоплений віск. Коли віск остудиться і ствердне, знимають гіпсову маску й на готовім восковім лиці доконують вже останні викінчення.

Той спосіб відтворювання фігур не змінився від часів Куртіса і тільки цій обставині можна завдячувати, що по страшній пожежі в 1925 р. що знищила велику скількість воскових фігур, можна було їх наново зреконструювати на підставі перехованих гіпсових відливів.

Одначе праця ще не кінчиться моделюванням голови. Треба ще доробити волосся, а це незвичайно важка праця, бо треба майже кожний волосок укладати окремо в огрітий віск. Не легка теж справа з очима. Їх робиться із спеціяльного скла, одначе в той спосіб, щоб вони були подібні не тільки, що до барви, але з вигляду й виразу до „оригіналу". Це незвичайно важка справа, яка вимагає вже великого мистецтва.

Решта праці вже легка. Водяними фарбами підмальовують шкіру, при чому моделяр посувається до такої докладности, що напр. один міністер, який назагал але голиться, має в кабінеті воскових фігур спеціяльно дороблений темний заріст. Виконання голови триває, залежно від труднощів, які стрічає моделяр, чотири до вісім тижнів. Цю штуку опанувало небагато людей; головним мистцем у цьому напрямі є правнук Мадам Туссо, який одідичив по ній її незвичайні здібности. Правнучка Мадам Туссо дороблює волосся й малює лиця.

Кадовб випрацьовують у багато коротшому часі, при чому тільки ті частини тіла, що стоять відкриті, роблять з воску, решту з т. зв. париського гіпсу. Велику увагу звертають на точність помірів. Коли фігура убрана, тоді вона вже може ввійти до ряду громадян кабінету Мадам Туссо — може на завжди, може тільки на кілька місяців, доки не стратить на актуальности. Тоді викидають її до величезних магазинів, де мешкають сотні „вчорашніх і передвчорашніх" слав.

Між всіма тими славами живе своїм восковим ніби-життям їх творець — пані Туссо. Коли вона, як 90-літня старушка померла лагідною смертю, її син Франсіс вирізьбив її з воску природну і правдиву. Вона стоїть тепер у чорній шовковій сукні з коронковим шалем, в малім капелюшку на сивому волоссі й береже один із своїх архимистецтв: якусь *наполеонівську* красуню, що спочиває на лежанці і віддихає при помочі вбудованого годинникового механізму — спокійно й рівно майже від сто літ.

У той спосіб вирізьбила собі скромна швайцарка памятник із воску — тривкий майже як криця.

Ч.

ХТО ВИНАЙШОВ РОВЕР?

Між забутими винахідниками треба поставити теж прізвище російського панщинного колодія Артаманова з Верхотуря, який є справжнім винахідником ровера-колеса.

Артаманов збудував перше колесо коло 1800 р. Про той винахід довідався випадково цар Олександер I. Він велів тому колодієві приїхати зі своєю „машиною" до Москви на коронаційні паради, щоб там прилюдно показати свій винахід. Артаманов сів на свій досить ще примітивний ровер і переїхав ним дорогу коло 2000 км. з Верхотуря до Москви без жадного „дефекту".

Людина, що їхала на колесах, викликала в Москві велику сензацію. Попис Артаманова був одною із головних атракцій у часі коронації. Цар дарував колодієві волю і дав йому грошеву нагороду. Після коронації Артаманов вернувся вже як вільний чоловік до свого родинного села.

Та небаром і винахідник і його колесо пішли в забуття.

Кільканацять літ пізніше, в 1817 р. вдруге винайшов ровер баденський надісничий Дрейс. Першу фабрику роверів відкрив у Парижі в 1867 р. промисловець Мішо. Як відомо, тепер колесо стало такою популярною машиною, що найти її можна навіть в найбільш глухім селі. Їздять ним дорослі й діти, мужчини й жінки, урядовці й робітники, а останніх часах бачимо на колесі навіть наших селянок.

—o—

Познанські „культуртрегери".

Якесь „Стоваришшене Билих Вихованкуф Салезіяньскіх" у Познані розіслало до ріжних видавництв, між іншими і до деяких українських, письма, в яких просить, щоб надсилати йому всякі видання з ріжних ділянок знания, періодики та скомплетовані річники журналів, бо воно організуе велику наукову бібліотеку, що має служити для праці членам „стоваришшеня". Як видно з цього письма — це студентське товариство. Дістало воно до завідування приватну наукову бібліотеку д-ра мед. Генсіковського і хоче її тепер поширити. Звідси й ті письма до видавництв.

Наприкінці цього письма знаходимо такий уступ:

„Просимо приняти до відома, що тереном нашої освітньої праці мають бути також землі „кресуф всходніх", отже наші члени черпатимуть в науковій бібліотеці відомости з усяких ділянок знания, щоб до люду тих „кресуф" промовити і працювати серед нього з відповідною підготовою, маючи на увазі пропаганду, критику й освітньо - господарську рухливість руської людности і передовсім **української нації, що її штучно творять німці з відомих мотивів.**

В цьому році ми вислали на „креси всходне" своїх товаришів, що розглянули **можливости тієї праці** і ми маємо вже в своїх руках цінні спостереження, які використаємо до підготови праці на найближчий рік.

Таким чином прийдуть до нас ще одні „культуртрегери" з Познання І як видно хочуть до своєї місії добре підготовитися, коли просять українські видавництва, надіслати їм відповідні матеріяли. Солідна робота мабуть буде отих „билих вихованкуф салезіяньскіх".

—o—

ВУЛ. ФИЛИПА ШЛЯХЕРА 8

(давніше Шпитальна 38) — тел. 257-10

виконує роботи конструкційні, будівельні, мистецькі, загізні сходи як також усе, що входить в обсяг слюсарства. — СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ СТАЛЕВИХ І АЖУРОВИХ РОЛЄТ.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі.

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1/1
тел. 292-15 і 200-15

4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Ставиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Нове напруження між Італією та Анґлією і Францією.

Відомий італійський публіцист Гайда звертає увагу на сторінках „Воче д' Італія" на вістку двох фінансових льондонських щоденників у справі остороги британським міністром торговлі англійських експортерів перед розвитком торговельних взаємин з Італією аж до хвилини, доки теперішне положення не покращає. Якщо ці слова — пише Гайда — правдиві, виходить, що англійська політика стоїть в яскравій суперечности зі засадами, що їх проголошував багато разів британський уряд. Розглядаючи статистичні дані у справі італійсько-анґлійських торговельних оборотів Гайда звертає увагу, що вивіз В. Британії до Італії зменшився в першому півріччі в 1938 р. до 266 міліонів у порівнанні з першим півріччам 1937 року на 291,8 міліонів фунтів, себто на 8.9 відсотків. Обговорюючи спадок англійського вугілля до Італії Гайда пише, що велику частину італійського ринку адобула Німеччина і Польща. В останніх часах розвинулася між В. Британією і Німеччиною боротьба на европейських ринках щодо вивозу машин і вугілля. В останніх днях англійські продуценти вугілля зажадали відкриття всіх брам на італійськім ринку і стрінулися з відмовою. Слова британського міністра мають спеціяльне міжнародне значіння з огляду на кампанію лівих французьких кол, які домагаються бойкоту „тотальних держав", бо торпедують можливість міжнародньої співпраці в господарській ділянці всупереч відомим британським тенденціям поширити і влекшити світову торговлю. Італія мусить заступити анґлійські товари товарами з інших держав. Крім того становище Анґлії буде новою спонукою для Італії не мати ніяких ілюзій і буде готова на все.

Одночасно загострилась полеміка між французькою та італійською пресою у звязку з „пашпортовою" війною між Італією та Францією. Проти Італії виступила гостро навіть права французька преса „Ле Жур" пише, що французи не можуть зрозуміти до чого остаточно йде протифранцуська політика Риму і бачить у пашпортовому конфлікті ще один доказ поганого гумору італійського уряду.

Римський кореспондент „Парі Міді" в чорних красках дивиться на розвиток французько-італійських взаємин І догадуеться, що головною причиною конфлікту є те, що обі держави є по протилежній стороні барикади. Паризька преса пише, що цей конфлікт має політичний характер та є познакою погіршення атмосфери між Парижем і Римом.

Франція не може сподіватися від СССР ніякої допомоги.

З нагоди останнього совітсько-японського конфлікту ген. Нісель обговорює на сторінках „Ревю Юніверсель" значіння совітської армії і доходить до дуже песимістичних висновків. Совітська армія — пише автор — переживає кріз у кадр і цілих формацій з приводу „чистки" на політичному тлі. Хоч армія побільшила свій чисельний стан і число більших одиниць, военний матеріял змодернізовано і достосовано военний промисл до потреб армії — проте засадничих перешкод не усунено. Цими перешкодами є велитенські простори, дуже поганий стан транспорту, що утруднює мобілізацію, концентрацію і засобления відділів. По фабриках нема викваліфакованих робітників, що відбиваеться підчас миру на якости продуктів, а підчас війни утруднює засобленя армії. Змобілізована армія буде слабше обсаджена комуністичним елементом, ніж армія підчас миру й у звязку з тим менше надійна під політичним оглядом. До того дисципліна в совітській армії паде з приводу суперництва між командантами і політичними комісарями. Військове знання більшости совітських командантів далеке від запевнення успішної военної акції. Якщо йде про Францію, то якби навіть червона армія була найкраща, добре підготована і мала добрий провід, то не зможе інтервеніювати в конфлікті між Францією та її сусідами з огляду на географічне положення СССР. Совіти відділені від Німеччини державами, що заявили, що не дозволять перейти ні перелетіти їх території. З другого боку совітська маринарка ще довго мусить ждати, заки зможе відограти дійсну ролю. Тому то Франція не може ждати від Совітів ніякої допомоги.

—o—

Новий корпус до оборони лінії Мажіно.

Французький щоденник „Л' Епок" пише, що в найближчому часі слід сподіватися створення нового корпусу на східнім кордоні Франції, з осідком у Мецу або Штрасбургу. Округа корпусу під одним проводом обіймалаб укріплену смугу французького пограничча т. зв. лінію Мажіно, що тягнеться від Штрасбурга через Льотарингію до Арденів. Дотепер ця смуга була під командою коменданта XX-ої військової округи в Нансі і команди VI-ої округи в Мецу.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Н. Н.**, Львів (вдруге) 5 зол., **Макс Гнідець**, Любича—Князі, 2 зол., **Михайло Геник Березовський**, Коломия, 2 зол., **Мирослава Дубляницева**, Перемишль, 5 зол. і кличе Павлину Ришкову з Коломиї і Тараса Витвицького зі Львова; **Гр. Бабяк**, Бережани, 3 зол., **Степан Щуровський**, Бельсько, 2 зол., **І. Громницький**, Львів, 4 зол. (замість напитків); **літники** зі Синевідська Вижнього за рікою 12.50 зол., **о. Ярослав Школьник**, Германів, 2 зол.

—o—

Арештували кореспондента „Діла".

Дня 13. ц. м. відбувався перед окружним судом в Замості процес проти 10-ох українських селян з Хмілька на Білгорайщині, обвинувачених за непослух владі при розвалюванні православної церковці. На цей процес, про який розписувалася широко і польська преса, Редакція „Діла" вислала свого кореспондента п. Которовича. Наш кореспондент зголосився перед розправою в секретаріяті суду, але не вважаючи на те підчас розправи арештували його функціонарі слідчої поліції та відвели до повітової команди поліції. Тут не взяли під увагу пояснень нашого кореспондента, що він приїхав як справоздавець — перевели у нього докладну особисту ревізію, з переслуханням, що тривало 3 години і після засекветрування чотирьох друків з його пресових матеріялів (між ними інтерпеляція посла д-ра Барана) та кількох фотографій — по закінченні судової розправи випустили на волю. Зазначуємо, що в справі арештованого на судовій салі нашого кореспондента інтервеніював у влади адвокат Свйонтковський, що боронив наших селян та деякі польські журналісти, за що всім їм Редакція „Діла" складае подяку. Докладний звіт з процесу подамо в черговому числі.

—o—

ПРОВІДНИК СЛОВАКІВ ВАЖКО ЗАНЕДУЖАВ.

Провідник словацької народньої партії о. Глінка важко занедужав на запалення легенів. До Ружомберку приїхав заступник голови партії пос. Тісо і генеральний секретар Сівак та розмовляли хвилину з недужим. Біля недужого перебуває постійно пос. Сідор.

—o—

БОРОТЬБА З КИТАЄМ АЖ ДО ЛІКВІДАЦІЇ УРЯДУ ЧАЙКАЙ-ШЕКА.

Японський мін. фінансів Ікеда заявив в інтервю з японськими журналістами, що аж тепер по перемирю під Чанкуфен, Японія і СССР започаткують переговори в усіх найважніших справах. Щодо взаемин з Китаєм мін. Ікеда заявив, що війна в Китаю **не закінчиться навіть по занятті японськими військами Ганков. Японсько-китайська війна скінчиться щойно по повній ліквідації уряду марш. Чан-Кай-Шека.** По усуненні Чан-Кай-Шека Японія цінитиме співпрацю всіх великих держав у господарській відбудові Китаю.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

З українського життя на Буковині.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛА БЕЗ СВОЄЇ ЦЕРКВИ.

Вже більш 12 літ не приймають українців до православної богословської академії. Всі молоді священники, яких призначають до українських сіл — румуни. Вони уважають нижче своєї гідности навчитися мови своєї пастви. Служать, проповідують та урядують лише по румунськи.

Через те нарід оминає свою прадідну церкву. В найбільші свята у церкві лише жандарми, учителі зі шкільною дітворою та кілька старців. Народ шукає душевної відради в різних сектах, де чує Слово Боже в рідній мові.

Румунський уряд видав декрет-закон, який дуже обмежовує діяльність сект та передбачує гострі кари. Вязниці у Вижниці, Хотині, Чернівцях та Сторожинці знова заповнилися українськими селянами. Вже відбулися й перші процеси. Сімох селян з Бергомету, що зійшлися на спільну молитву, засудили по рокові вязниці. Пригадуємо, що Український Церковний Комітет" часто звертав увагу влади на наслідки румунізації церкви, але безуспішно.

АРЕШТУВАННЯ.

В с. Міткові жандармерія арештувала селянина Ігоря Вишньовського за те, що до сорочки мав прикріплену жовто-блакитну стяжку.

В с. Каранчеві над Черемошем жандармерія арештувала учасників курсу української мови. Селянин Іван Боднарюк учив вісьмох селянських хлопців писати і читати по українськи. Дітей дуже били на постерунку. Боднарюка відставили до воєнного суду в Чернівцях.

Воєнний суд у Чернівцях засудив українського купця п. Омеляна Рикла на 8 місяців вязниці та 3000 левів гривни за те, що він сказав до поліцієнта, що теперішня влада тут не вічна.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В понеділок 1-го серпня ц. р. помер у Чернівцях б. санітарний інспектор Буковини **д-р Евген Кобринський.** Покійний був щирим і працьовитим громадянином. За студентських часів був головою віденської „Січі". Лікарську кар'єру почав як окружний лікар у Босні. Поосівав дуже багато світа як корабельний лікар при австрійському Льойді. В 1902. р. осів на Буковині, в Кімполюнзі, потім у Чернівцях. Тут іменували його судовим та поліційним лікарем. Лікарська колегія вибирала його кілька разів своїм головою.

Покійний працював у всіх українських товариствах. По війні був одним з основників дуже цінної установи „Українська Лікарська Порадня". В „Порадні" працював аж до часу, коли її румунська влада розвязала.

Похорон відбувся 3-го серпня при численній участи українських черновецьких громадян. Над відкритою могилою промовляли: о. парох Зленко та відпоручники загально-громадянських та лікарських установ.

Дм. Хмара.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Записати — запамятати і купувати. Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ"** у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— Живець „Черче". З днем 20. серпня кінчиться літній сезон у Черчі і починається т. зв. 3-ій, останній. Користайте з догідних умовин лікування — знижених цін на купелі і дешевого утримання. 1685, 1—3

— З якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —9—?

— Др. Бережницький вернувся. 1687, 1—1

— Стефан Брик, лікар унутрішніх недуг **виїхав** на короткий час зі Львова.

— Архиерейська Служба Божа в 950-ліття хрещення Руси-України. В неділю, 14. ц. м. відправив Преосвященний Кир Іван в асисті о. крил. д-ра Лаби, о. крил. Л. Лужницького, о. канц. М. Галянта та о. д-ра І. Гриньоха Архиерейську Службу Божу у храмі св. Юра з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України. Діяконували о. Белей та о. Клюс. Співав хор дяківської школи. По водосвятті Преосвященний Кир Іван виголосив проповідь про заслуги кн. Володимира у хрещенні Руси-України. Пригадав теж переслідування релігії в СССР і нищення церков і візвав вірних витривати у вірі та уділив благословення всім вірним. Вкінці відспівано многоліття Св. Отцеві, Митрополитові та Українському Народові. На закінчення вірні відспівали „Боже Великий" і католицький гимн.

— „Народне свято Маковія" — так називається етнографічно - побутова гутірка ред. Романа Пашківського, яку передає львівське радіо у вівторок 16 ц. м., год. 21.00.

— Вистава лічничих зел у Ремісничій Бурсі у Львові. З нагоди закінчення курсу плекання, збирання та сушення ліково-промислових рослин, в Ремісничій Бурсі у Львові при вул. Пасічній, кооператива „Рута" у Львові влаштувала дня 14. ц. м. Першу Зільну Виставу — в салях Бурси, що триватиме до середи 17. ц. м. включно. Вистава відкрита від 9-ої год. до 19-ої. Доїзд трамваєм ч. 1.

— Вияснення. Від лікарки д-р Ірини Пріснєвської дістаємо вияснення, що „Куріер Поранний" з 7. ц. м. подав фальшиву вістку, будьтоби повітове староство у Здолбунові виселило її зі Здолбунова поза межі прикордонної смуги. Тимчасом наша лікарка сама переїхала зі Здолбунова до Рівного, де відкрила свій лікарський кабінет. Одначе у Здолбунові далі приймає недужих, але лише передполуднем, у Рівному пополудні.

— 20 зол. гривни за сходини членів релігійного брацтва. Повітове староство у Скалаті покарало о. Івана Цимбалу з Колодіївки гривною 20 зол. зі заміною на 5 днів арешту за „нелеґальни вец". Були це сходини членів релігійного брацтва в честь Митрополита Шептицького. Слід додати, що згадані сходини відбулися ще в березні ц. р. Покараний вніс відклик до окружного суду в Тернополі.

— Нові арештування. В селі Гниловодах, пов. Підгайці, поліція арештувала 7-го ц. м. Івана Бронецького, Луця Зазуляка, Мирослава Маринюка і Володимира Маринюка. Всіх відставила до судових арештів у Підгайцях.

— Арештування на Волині. Дня 11. ц. м. поліція арештувала в Рівному абсольвента медицини і тіловиховання Степана Защука.

— Нове грабункове вбивство у Львові. В суботу 13. ц. м. вечором невідомі грабіжники вбили 60-літню Анну Дзєдзіц в її помешканні при вул. св. Йосафата ч. 11. Дзєдзіцова вийшла перед кількома місяцями втретє заміж. Вбивство Дзєдзіцової відкрив її сублюкатор Новаковський, який вернувся від свого брата в неділю в год. 8-ой рано до хати. Судово-слідча комісія ствердила, що Дзєдзіцова померла від упливу крови тому, що вбивник перетяв їй жилу на карку. Вбивство мало грабунковий підклад, бо з хати пропала біжутерія, а шафа і комода були розбиті, бо грабіжник шукав за грішми. Щадничу книжечку на 2.000 зол. кинув під шафу. Яка готівка пропала — покищо не відомо. Поліція здогадується, що вбивства допустився хтось зі знайомих Дзєдзіцової, бо вона була дуже обережна і нікого з чужих до хати не пускала.

— Краєва хроніка. Підчас пересування вагонів на залізничій стації у Стрию колеса вагону відрізали палець ноги залізничника М. Олеся, два інші пальці розчавили. Нещасного відвезли до лічниці — Селянин Микита Дацюк у Боголюбах упав під колеса возу зі снопами і помер до двох годин по випадку. — В Сяні к. Ярослава втопився 17-літній ученик Леопольд Круг.

— Нове село перейшло на римо-кат. обряд? Польська преса пише, що в селі Селиська Рудня на Волині „перейшло" в останнім часі на римо-католицький обряд коло 170 православних. Преса не подає подробиць щодо самого „переходу", лише підкреслює, що селяни-шляхтичі були бідні і послухали двох польських священників з Клесова та Сари і перейшли на римо-католицький обряд.

— „Свєнто гур" у Новому Санчі відбувалося в днях від 12. до 15. ц. м., на яке спроваджено м. ін. гурт селян зі Стрийщини, як репрезентантів бойків. Підчас цих „дні гур" отворено в Новому Санчі „регіональний музей" і господарську виставу. В імпрезі взяв участь м. ін. міністр військових справ ґен. Каспшицький, який є головою управи „Звйонзку зем гурских" і віцемін. Бобковський. На цьому „свєнті гур" були теж поляки з тешинського Шлеська з Чехословаччини.

— На Сов. Україні забракло соли і нафти. Найвища рада в Москві приняла 125-міліярдовий буджет призначивши майже половину буджету на збороєння. Тимчасом господарське положення на Сов. Україні значно погіршилося. Київський „Комуніст" нарікає, що хліб у Києві такий поганий, що його не можна їсти. В околицях Києва, Харкова, Дніпропетровська та інших міст України не можна віднайти ні одної крамниці з предметами першої потреби. У Дні пропетровську, найбільшім робітничім осередку, зліквідовано 19 харчівень, в Одесі 77 харчівень. В богатьох місцевостях України нема ні соли ні нафти.

— Кара смерти на червоного ката. Зі Саляманки повідомляють, що трибунал оборони держави засудив на кару смерти вуглекопа з Астурії Раміра Мігуеля за вбивство 75 осіб. Мігуель був одним з провідників червоних в Астурії і відзначався страшною жорстокістю, як провідник революційного кривого баталіону. У Сан Роман цей баталіон розстріляв багато осіб. Важко ранених кидали до спільної могили з убитими і живцем закопували. В Сана де Градо Мігуель вбив особисто кількаканцять осіб. На розправі Мігуель признався до закинених йому злочинів.

— Відслонення памятника Наполеона на Корсиці. В понеділок 15. ц. м. почалося в м. Аяччіо на Корсиці велике свято у звязку з відслоненням памятника Наполеона в роковини його уродин 15. серпня 1764 р. Памятник відслонив міністр маринарки Кампінчі, посол з Корсики. До Аяччіо приїхало дуже багато делегацій і туристів з цілої Франції. На памятнику Наполеона виписані назви всіх переможних битв.

— Три страшні летунські катастрофи. Чехословацький літак, що вилетів з Праги до Штрасбурґа і Парижа, розбився в суботу 13. ц. м. 25 км. на схід від Кель під Дурбах. В катастрофі згинуло 17 осіб, 13 подорожніх і 4 особи з обслуги. До катастрофи дійшло тому, що з приводу мряки літак обнизив лет, зачіпив об скалу, упав на землю і згорів. Живою вирятувалася лише кельнерка, але і вона померла вже у шпиталі від ран. — В Анґлії втонув військовий гидроплян. В катастрофі згинуло 6 осіб залоги. В Мексику віднайшли на дні пропасти у стейті Вера Круз літак „Електра", що загинув ще в пятницю 12. ц. м. з 8-ох подорожніх і 3-ох членів залоги не вийшов ніхто живим. Здогадуються, що причиною катастрофи був удар грому, від якого згорів літак.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

— Побитий рекорд найшвидшого французького корабля. Великий трансатлянтійський корабель „Королева Марія" осягнула рекорд швидкости в повороті з Америки до Англії і відобрала найшвидшому французькому кораблеві „Нормандії" блакитну стяжку Атлянтику. Корабель „Королева Марія" переплив Атлянтійський Океан 1 год. і 28 хвилин швидше від „Нормандії" розвиваючи пересічну швидкість 31,69 вузлів на годину.

— Рекорд німецького літака. Великі маси народу уладили на летовищі Темпельсгоф у Берліні летунам німецького літака „Кондор" велику овацію з нагоди щасливого перелету літака з Берліна до Ню Йорку і зповоротом. Канц. Гітлер надіслав летунам телеґраму з побажаннями. На летовище прибули теж вищі старшини німецької армії з ґен. Мільхом, амбасадор Злучених Держав та посадник Берліна д-р Ліперт. Летунів привитав ґен. Мільх у заступстві марш. Ґерінґа підкреслюючи, що лет з Берліна до Ню Йорку і з поворотом не має прецеденсу в історії летунства. Літак перелетів з Ню Йорку до Берліна трасу понад 6.500 км. тому що мусів завернути на південь з приводу поганих атмосферичних умовин за 19 годин і 54 хвилини осягаючи таким чином рекорд швидкости 335 км. на годину.

— Обмежений доступ жидів до австрійських живців. Управа живця Баден під Віднем оголосила, що в майбутньому зрезиґнує зовсім з лікуванців-жидів. Тимчасом вільно буде чотирьом найвибагливіше уладженим санаторіям і готелям приймати жидів у відношенні 15 відсотків до загального числа лікуванців. Усі інші готелі, кавярні та ресторани мають вивісити таблиці з написом „жиди не бажані". Одночасно заборонено жидам ходити до парку і пити воду при джерелах. Жидам вільно буде лікуватися покищо в одному з купелевих заведень. Зате жиди мають доступ до касина гри.

— Знищення собору не можна нічим виправдати. Московський часопис „Звєзда" пише, що знищення собору Спасителя в Москві було прикрою несподіванкою не лише для вірних, але навіть для богатьох комуністів. Знищений собор Спасителя був одним з найгарніших памятників церковного будівництва і його варварське знищення не можна нічим виправдати.

— Ріжні вісти. През. Рузвельт вернувся по 5 тижневій подорожі до Вашинґтону, підчас якої звидів цілі Злучені Держави. Опісля виїхав кораблем на Тихий Океан, де ловив рибу. — До Александрії приїхав кн. Ґлюкестер з дружиною, звідкіля відїхав до анґлійської кольонії Кенії, де є управителем вуйко княжни. — Новеля до німецького карного кодексу передбачує відповідні постанови у справі охорони господарських тайн Німеччини, за нарушення яких грозять строгі кари. — В летунському рейді Румунії, Чехословаччини та Югославії, що починається 28. ц. м., візьме участь 50 літаків. Траса лету обіймає всі більші міста згаданих держав. — У Льондоні помер анґлійський композитор Лендін Рональ у 65-ому році життя.

— Справлення помилки. У статті О. Севрюка п. н. „З недавнього минулого", поміщеній в 176 числі „Діла" помилково надруковано на 4-ій сторінці у 18-му рядку „в 1922-ому році", а має бути „в 1928-ому році".

— Запір. Лікарські повчання з приложенням підкреслюють необхідне діланнє природної гірної води **„Франціška Йосифа"** теж у людей пізнього віку.

—o—

Нові книжки й журнали.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 30-31. З 24. липня 1938. Париж.

—o—

Спорт.

ДЕБЮТ СЯНУ В ОКРУЖНІЙ ЛІЗІ НЕ ВДАВСЯ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **ПОЛЬОНІЯ — СЯН 3:0 (2:0).**

Перший виступ симпатичної дружини Сяну в Окружній Лізі не вдався. Ці змагання були теж одночасно дербі Перемишля, який і надалі задержав дві дружини в О. Л.

Виклід цього метчу не повинен бути для нікого несподіванкою, бо хоч були такі оптимісти, що спираючися на гарних виклідах Сяну в товариських зустрічах із Польонією, Ярославом, чи евентуальним Чуваєм, вірили в перемогу Сяну — то в мистецьких метчах грає вирішну ролю рутина й нервове наставлення дружини. А ці обі чинники згори перорішували справу. Вся Польонія, яка грає в О. Л. від початків її істнування має куди більше бойового досвіду, як молода дружина Сяну, яка перейшла ще до того таку важку вогненну пробу підчас змагань за вхід до О. Л. Сян виїшов до бою з виснаженими нервами та виснаженій кондиційно, відразу напрадивши на одного з найсильніших суперників в О. Л. та вічного кандидата на мистця. А українська дружина, засугерована голосами польської преси, відразу підходила до цих змагань з боку побуту в О. Л. Ці всі чинники мали безсумнівну величезний вплив на поставу української дружини. Першу пробу Сян уже перейшов, тепер лиш треба привернути душевну рівновагу, вияснити свої, безсумнівну високі спортові вартости, то знову прийдуть успіхи, одні за другими.

Інша справа, що деякі зміни мусять ще провід Сяну перевести у дружині. Віримо, що це легко прийде, тимбільше, що Сян має д. добрий дорібок. Тому вже сьогодні можемо зовсім сміло заявити, що якщо Сян пробудеться першої трьом та освоїться з „великими" противниками, своєю грою зовсім добре буде їм дорівнювати й деякі клюби О. Л. навіть перевищати. В кожнім разі за місце в О. Л. нема потреби побоюватися, очевидно, як не пічнуть знову діяти ріжні окремі чинники, які зі спортом не мають нічого спільного.

До перших своїх змагань в О. Л. Сян виступив у такому складі: Лозинський, Побідинський, Медвідь; Ходань, Федорович, Неофіта; Нижанківський, Суський, Турко, Ґібалевич, Медицький.

Польонія: Чтернастек, Коньський, Зелінський; Главач, Калтковський, Дутко; Дикий, Клайн, Карпик, Лунь і Ендрух.

Сян рішуче розчарував і заграв несподівано слабо. Слабо грала середуща трійка нападу, за виїмком обох крайників. В помочі слабший був цим разом Федорович. Ходань на звичайнім рівні. В обороні знаменитий був Побідинський, дивно слабий Медвідь.

В першій половині зимітна перевага Польонії, яка вже в 4 хв. здобула перші ворота зі стрілу Дикого. У 24 хв. Медвідь... підвищує виклід для Польонії зі самовбивчого стрілу по розі Ендруха. У другій половині переважає Сян, одначе стрілова лемеч нападу не дозволяє змінити виклід. Зате Польонія підвищує в 10 хв. виклід до 3:0.

Суддював п. Курцвайль. Видців в. 1200.

ІНШІ ВИСЛІДИ О. Л.

ЛЬВІВ. **Р. К. С. — ЛЕХІЯ 0:0.**

РКС грав без Наймана, Желіська й Паламарчука безнадійно слабо. Лехія виграла краще особливо в нападі. Розмокле, фатальне грище рішуче не надавалося до гри. В Лехії грав б. змагун П. Сокола Вельгош.

РЯШІВ. **РЕСОВІЯ — ПОҐОНЬ І Б 6:4 (4:3).**

Справжня новість воріт. В обох дружинах найкраще грали напади. В Погоні д. слабий воротар Ріхтер. Ворота для Ресовії здобули: Врубель, Божик, 2, Малиновський 2 і Клюз, для Погоні Матіяс 2, (Едінак і Панас. Суддював п. Ребен із Перемишля.

ЯРОСЛАВ. **ВКС — КОРОНА 8:0 (3:0).**

Несподівана високоперева перемога Ярослава над слабою Короною. Особливо слабо грали обі воротарі. Ворота для ВКС-у здобули: Міхалік 3, Літинський 3, Тлучинкот і Урбаньчик. Суддював п. Далецький з Перемишля.

*

В табелі веде покищо після високої перемоги ВКС Ярослав перед Польонією та Ресовією. По одному пункові має Лехія та РКС. Без гри: Україна, Чорні, Гасмонея, Юнак, Погонь — Стрий. Три останні місця займають: Погонь І Б, Сян і Борова.

А. КЛЯСА.

ТЕРНОПІЛЬ. **ЛЕҐІОН — ПОДІЛЛЯ 2:0 (1:0).**

Перший свій мистецький метч осінньої рувади почало Поділля невдачею. На українській дружині фатально відбилося вакаційне безділля. Зате Легіон виставив свій найкращий склад і переміг наскільки заслужено. Перші ворота для Легіону здобув Урбан у 10 хв. з далекого стрілу. Не зважаючи на зусилля обох дружин, виклід залишився до половини незмінений. Після перерви зливний дощ вплинув до тієї міри на гру, що нагадувала радше примітивну й безладну копанину. Другі ворота здобув Легіон зі стрілу Фрешкля у 15 хвилинах.

Суддював п. Гіль.

НОВИНА!

„Говерля" найкращі ровери (колеса) **„Буйтур"**

єдиної кооперативної монтівні

Кооп. „ПЛАСТ"

Львів, Городецька 95.

Жадайте проспектів — цінників!

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

ДРОГОБИЧ. **ТУР — ПОЛЬНА (Перемишль) 2:1 (0:1).**

Другий метч за вхід до А-кляси приніс перемогу Турові і справу входу вирішить третій метч.

За ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІҐИ.

КАТОВИЦІ. **ДОМБ — ЧОРНІ 8:0 (3:0).**

Катастрофальна програна львівських Чорних у Катовицях із Домбом була справжньою несподіванкою для всіх, навіть для переможців. Хоч Домб переміг у високому відношенні, проте ця перемога не має для нього особливого значіння, при одночасній перемозі Гарбарні над Реверою.

СТАНИСЛАВІВ **ГАРБАРНЯ — РЕВЕРА 4:1 (1:0)**

Ворота для Гарбарні здобули: Скура 2, Пяурок і Новик, для Ревери Рудзик. Суддював п. Буковинський із Радому. Ревера була без сумніву кращою дружиною і виграла зовсім заслужено. Одиноким непевним гравцем Гарбарні був воротар Войцеховський.

Ревера грала нерале, одначе не вміла використовувати підворітних ситуацій.

ПОЗНАНЬ. **ШЛЄСЬК — ЛЕҐІЯ 2:1 (0:1).**

Шлеськ виграв із познанською Легією завдяки кращій фізичній кондиції та видержливости.

ЛУЦЬК. **ПКС — ВКС (Городно) 6:2 (3:1).**

Певна перемога ПКС-у над слабим противником.

БЕРЕСТЯ. **ПОҐОНЬ — МАКАБІ (Вильно) 3:3.**

В Бересті Погонь примісувала несподівано з виленською Макабі.

ВАРШАВА. **РК (Басейн) — ЛЕҐІЯ 3:1 (1:0).**

В першій половині сильна перевага РКС-у, у другій вирівнана гра. Ворота для переможців здобули: Банасік 2 і Середзян, для Легії Цепура.

ЛЮБЛИН. **УНІОН ТУРІНҐ (Лодзь) — УНІЯ 3:0 (3:0).**

Легка перемога лодзької дружини.

ТАБЕЛЯ ЗМАГАНЬ ЗА ВХІД ДО Д. Л.

I. група.			
1. Уніон Турінґ	5	10:0	17.3
2. РКС	5	5:5	12:13
3. Легія (Варшава)	5	4:6	8:13
4. Унія (Люблин)	5	1:9	5:15
II. група.			
1. Шлеськ	4	8:2	11:4
2. Легія (Познань)	3	3:3	6:6
3. Гриф (Торунь)	3	1:5	4:11
III. група.			
1. Гарбарня	5	8:2	21:9
2. Домб	5	5:5	19:9
3. Чорні	5	4:6	5:15
4. Ревера	5	3:7	5:15
IV. група.			

В IV. групі веде ПКС перед ВКС-ом, Погонею (Берестя) і Макабі.

ТОВАРИСЬКІ МЕТЧІ.

ЛЬВІВ. **Кішпешт — Погонь 2:0 (2:0).** Мадярські професіонали показали д. гарну гру, особливо в нападі. Найкращий лівий крайник і лучник. Ворота здобув лівий крайник.

ЛЬВІВ. **Краковія — Гасмонея 5:1 (5:1).** Краковія грала концертово, одначе не напружувалася. Гасмонея грала у своїм старім складі.

СТРИЙ. **Погонь — Кадіма (Борислав) 2:1 (1:1).** Погонь грала лиш з трьома гравцями першої дружини. Кадіма не видержала кондиційно.

ВЕЛИКІ ГАЙДУКИ. **Ґунґарія — Шлеськ 8:4 (5:1).** Ґунґарія була безсумніву кращою дружиною.

ВИЛЬНО. **Сьмігли — Олімпія (Латвія) 3:3 (2:1).**

БОРІЩІВ. **Нордія — УСК (Стрілковичі) 2:0 (1:0).**

БОКС.

ЛЬВІВ. **Чорні — Тім Ґелядя (Львів-Варшава) 10:8.**

ТЕРНОПІЛЬ. **ЖРКС — Тім ҐелядЯ 10:4.**

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Ґаґібор 8:4.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Зміни речинців О. Л. На спільне прохання Сяну й Польонії ВҐіД зімінив речинці гор у такий спосіб: 28. 8. Погонь Стрий — Сян замість Сян — Погонь. 11. 9. Україна — Польонія замість Польонія — Україна, 30. 10. РКС — Польонія замість невіданих. 6. 11. Сян — РКС замість РКС — Сян.

Речинці змагань резерв О. Л. 21. 8. Україна — Погонь; 18. 9. Чорні — Україна; 2. 10. Гасмонея — Україна. 16. 10. Україна — РКС; 6. 11. Україна — Лехія.

Доцьо Полатайко. До України перейшов б. найкращий змагун Бескиду в Надвірній, популярний Доцьо Полатайко, який ґратиме на середині помочі.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 16. 8. год. 8. „Шестий поверх".
Середа 17. 8. год. 8. „Люди як ярлі".
Четвер 18. 8. год. 8. „Втішаймось життям".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. неділний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БИТЬКІВ:
16. 8. Гейша.
17. 8. Пісня Бескиду.
18. 8. Чесна Сузанна.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

ПОРОГИ:
21. 8. Маруся Богуславка.
22. 8. Пісня Бескиду.
23. 8. Гетьман Полуботок.

ПЕРЕГІНСЬКО:
24. 8. Бетгалінна.
25. 8. Чесна Сузанна.
26. 8. Пісня Бескиду.
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.

Незадовго театр виступить голосну пєсу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці".

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Підніч кличе".
АПОЛЬО: „Агентка Г. 21".
АТЛЯНТИК: „Сильні люди".
БАЛТИК: „Жінка на дво тижні", „Романтичний мільонер".
ВАНДА: „Дівчата з Новоліпок", „Фредек ущасливлює світ".
ГРАЖИНА: „Жінки над прірвою".
ЕВРОПА: „Радість життя".
КАСІНО: „Ас Кер", „В пристані ждє дівчина".
КОПЕРНИК: „Індійська гробниця" (продовження „Тигра з Ешнапуру").
МАРУСЕНЬКА: „Індійська гробниця" (продовження „Тигра з Ешнапуру").
МЕТРО: „Герої моря", „Від вівтаря до четверга".
МІРАЖ: Нечинне.
МУЗА: „Перегони".
ПАЛЯС: „Простушник".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Панна Петрусь", „Тоні з Відня".
РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.
РОКСІ: „Весела четвірка".
СВІТ: „Корабель невільників" та „Мистці глупоти Фаїв і Фляп".
СТИЛЕВЕ: „Вередлива експедієнтка" та ревія Борушського.
ТОН: „Король бурлески", „Борнео".
УТІХА: „Рамона" та ревія.
ХИМЕРА: „Голос джунглів" із Гарі Піїем.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Зі Женеви до Ліону".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовид"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 16. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. вид., 14.00 Легка муз. з пл.; у перерві 14.11 Гутірка ККО, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Шлеські діти у сонці Підгалю, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт у вик. сальон. квартету, 16.35 Конкурсова вид. П. Радія, 16.45 Мандрівки по Полісі, 17.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед жінок: Моди, Танкові форми у початкових композиторів, Комунікати, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 „Сирій" приїхав до Ню Йорку, 18.10 Лісові відгомони, вид. з циклю „Фортепіян і книжка", 18.45 Пригоди Синдбада-мореплавця, 19.00 Кларнет у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Веселий коктейль, розр. концерт, конферансієрка, жін. ревелєрси, орх.; у перерві „Кімната до винайму" скеч, 20.45 Веч. денник, **21.00 Свято Маковія, гутірка в українській мові ред. Р. Пашковського,** 21.10 Словацька авдиція, 21.45, 21.55 Спорт, 22.00 У ритмі танку, муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Симф. концерт (Варшава II.).

Середа, 17. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Перше сніданок при оркестрі, 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 З оперової музики, пл., **14.35 Українські пісні у виконанні Евгенії Ласовської (сопран) у супр. форт., (Січинський: „Не співайте мені тої пісні", „Як почусш в ночі", „Із сліз моїх, Н. Ніжанківський „І молилася я", „Чайка", Безкоровайний „На склоні гір")**, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова: „Під червоними маримухами", 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт у вик. орх. мандолінїстів, акордеон, 16.45 Військ. відчит, 17.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листки з мандрівки: У країні Містраля, фейл., Франц. музика в пл., 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Солов, місто цвітів, 18.10 Бетовен: „Квартет ч. 7, оп. 59 ч. 1, 18.45 Пригоди Синдбада-мореплавця, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт; у перервах: Три свічі, 20.45 Вечірн. денник, 21.00 Наш город у серпні, 21.10 Гутірка про Шопена, 21.50, 22.0 Спорт, 22.05 Радіокабарет, 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 18. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Веселе добрийдень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., госп. вістки, 14.15 Оркестральні плити, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Мої візитації, повість Старого Доктора для дітей, 15.30 Тайни Львова, повість із 1848 р., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Октет із арфою, 16.40 Конкурсова гутірка П. Радія, 17.00 Бікучі вістки, з міста та провінції, 17.10 Сарматський ресіталь у сусп. форт., 17.40 Читаємо Сенкевича, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 У римського лікаря, 18.10 Концерт хору, 18.30 Театр Уляп: „Що він із тим зробив" Рух. де Кордова (Англія), 19.00 Форт. твори Гайдна та Бетовена, 19.20, 21.00, 0.55 Актуальна гутірка, 19.30 Із країн Півдня, розр. концерт: орх., сол., у перерві мандрівника анекдота, 20.45 Веч. денник, 21.10 Муз. мозаїка, спів, два форт., цимбр, самсофон; 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 „Гостинниця під львом" весела словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, гутірка в нім. мові, 23.15 до 23.55 „Фігарове весілля" Бетовена з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 16. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 21.00 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Танк. муз., 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 13.30 Циг. музика, 17.15 Військ. орх., 22.05 Орх., ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Розр. концерт, 18.00 Нар. пісні, 20.10 „Спека" вес. авд., 21.00 З Кляґенфурту: концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Відчит: Що мусимо кожний знати, Музика з пл., Співачки, скеч, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Орх., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Петро Ібетсон" оп. Дж. Тейльора, ПРАГА 18.20 Орх., 21.10 Симфонія д-моль, Вайса, 22.30 Яначекові твори, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 Легка музика, 19.00 Пісні, 20.15, 21.00, 22.00 Театр Улян: „Візник Геншель" І. Гавптмана, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30 Орх., 20.30, 21.00 Розр. музика, 22.10 Камер. музика, СОФІЯ 18.10 Військ. муз., 18.50, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів (сопран), 20.55 Рос. романси, 21.15 Легка музика.

Середа, 17. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Музика, дві орх., саксофоністи, солісти, 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 18.00 Оп. мельодії, 18.40 Ритм у танку та спорті, орх., хор дівчат, 20.10 Нар. пісні й танки, БІЛГОРОД 20.00, 21.30 Пісні, 20.30, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 19.30 Скрипка, 21.10 Давні мадярські пісні, 22.05 Орх. вопи., ВІДЕНЬ 18.15 Сопран, скрипка, форт., 18.40, 19.00 Музика на нар. інструм., 21.00 22.30, 23.00 Віденська музика, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Що це таке кров, Музика з пл., Деклямації Семена Панька, Музика з пл., МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Концерт джаз. орх., ПРАГА 11.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Музика з 1789—1815 р., 19.00 Вісн., 20.30 21.00 22.00 Муз. розривкова програма, РІМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, оп. танкова музика, СОФІЯ 19.15, 20.00, 21.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. музика.

Четвер, 18. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх. музика, 15.00 Нар. музика й танки, 17.00 Концерт солістів, 18.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.00 Орх. концерт, 17.25 Форт., 18.20, 19.00 Концерт мадяр. музики, 20.00, 21.00 „Банк-Бан" оп. Беркеля (фрагм.), 22.05 Джаз. тріо, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00, 21.00, 22.00 „Пелей і Мелісзанда" оп. Дебісія, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Симф. орх., 16.00 Легка музика, 17.10 Розр. музика, 18.20 Солісти, 22.30 Легка й танк. музика, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Тригранний капелюх" оп. Леслі-Сміта, КОШИЦІ 7.35, 14.10 18.45 Вістки. 18.15 Культ. огляд, Музика з пл., „Тестамент" опов, МІЛЯНО 17.15 Пісні на сопр. і баритон., 19.30, 20.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Скрипка, 22.20 Концерт хору ОСЛЬО 18.25 Скрипка, ПРАГА 17.40 „Молодість" сюїта Яначека на дуті інстр., 18.20 Сальон. квартет, 19.25 Співаймо всі разом, попурі, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИГА 18.50 Лотиські нар. пісні, РІМ 17.15 Танк. муз., РІМ 19.30 Розр. музика 21.00, 22.00, 23.00 „Парізіна" оп. Масканні, СОФІЯ 18.30 Військ. муз., 19.30 Популярна музика, 20.00 Сопран, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00 „Ле Метр де Шапель" ком. оп. Пера.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 15 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·90 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . . 3·70 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

ІВАН ЗАРЕМБА, альсмант. службовик, рахунк. старшина У.Г.А., 6 літ тяжко недужий на груди в міськім заведенні для невилічимо недужих при вул. Янівській 130 — просить приміщення і опіку для доньки Ірини, уч. II. кл. Кушецької гімназії при вул. Курковій 14. Донька без матері. Просить добрі серця помогти.

2-3

Подяка.

В імені цілої рідні бл. п. **Миколи Глинського в Заліщиках** складаю цією дорогою щиру подяку:

В. Панам Директорам Загального Шпиталя в Заліщинах: Д-р М. Долинському і Д-р А. Розенові за безкорисну лікарсько-опікунську опіку.

Впр. Духовенству, місцевому й з повіту та превелебному Хорові читальні „Просвіти" в Заліщинах за участь в похоронах.

Всім українським Установам в Заліщинах на чолі з **ВП. Д-ром В. Баранником і Д-ром Р. Стефановичем** за зорганізоване віддання останньої прислуги Покійному і Всім Особам, які устно чи письменно чи через сложення пішків заявили своє співчуття в нашому великому горю.

Сердечне Спасибіг!

Теофан Глинський.

Львів, в серпні 1938.

КУПНО — ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в ріжних цінах у місті як теж і на передмістях хаминиці, віллі, доми, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 7-10

СІДЛОВІ англійські мила, свіжий транспорт — ВАЛІХЕВИЧ — сідлар, Львів, Шайнохи 2. 1666 -10

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЗАЙМУСЯ наукою або вихованням дітей. Мої предмети: німецьке, французьке, фортепіян — сольфеж. Зголошення до „Діла" під „Учителька". 1681 1-1

РІЖНІ

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, скрапа обрізів найдешевше — шкляроство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 7-15

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
НОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
куплю, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 180 (15.001). Львів, середа 17. серпня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-40
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Між СССР та Японією таки дійде до війни.

Паризький щоденник „Л'Епок" помістив цікаву розмову свого кореспондента з японським амбасадором Сугімурою в Парижі про міжнародне положення.

На вступі виявив амбасадор песимізм щодо майбутніх совітсько - японських взаємин, бо ці взаємини сперті на дуже непевних основах. Хоч Японія не хоче війни, але слід зазначити, що в Кореї і Манджурії є найкращі японські відділи, готові кожної хвилини відбити наступ большевиків.

Далі амб. Сутімура звернув увагу на комуністичну пропаґанду, яку Японія рішена побарювати і тим слід поясновати протикомуністичний пакт. Совіти нагромадили біля брам Японії величезний воєнний матеріял. Це дуже непокоїть японську публичну опінію. Величезне число совітських літаків, нагромаджених у Владивостоці, готове кожної хвилини до наступу на японські міста, і села. 100 підводних совітських човнів загрожує японським комунікаційним шляхам.

На питання, чи Японія мала б якийсь інтерес у конфлікті зі Совітами, амбасадор сказав:

„Так, знищення воєнної бази у Владивостоці".

Щодо взаємин з Францією, заявив Сутімура, що вони не найкращі. „Знаємо, що французько - совітський пакт не охоплює Далекого Сходу, але хто-ж міг би перешкодити, щоб тепер до Владивостоку помандрував французький воєнний матеріял. Таксамо докладно звертали ми увагу на французьку поміч для СССР, як колись на німецьку.

До французької помочі для Китаю амбасадор не привязує більшого значіння, бо вияснення французького міністерства закордонних справ про спинення висилки воєного матеріялу до Китаю вважає правдивим.

Виміна політичних вязнів і полонених в Еспанії.

Міністерство закордонних справ у Льондові оголосило такий комунікат:

Оба еспанські уряди згодилися за посередництвом англійського уряду, щоб під наглядом комісії трьох, вибраної англійським урядом, переведено взаїмну виміну політичних вязнів і воєнних полонених. На чолі цієї комісії стоїть англійський фельдмаршал сер Филип Четкур, членами комісії б. ґенеральний консуль у Відні Дік і полк. Гай. Комісія радитиме в Тулюзі і вдержуватиме звязок з обома урядами при допомозі звязкових старшин. Виміна обійме всіх вязнів і полонених. Праця комісії матиме військовий характер.

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ ВАЛЄНСІЮ И АЛІКАНТЕ.

Пять літаків типу „Савоя" вилетіло зі своєї бази на Майорці і скинули понад 100 бомб на Валєнсію та Аліканте. Бомби ушкодили три англійські кораблі: „Фредадор", „Гілферн" і „Ноемі Юлія". На кораблі „Фредедор" відломок бомби зранив важко британського обсерватора комітету неінтервенції та кількох членів залоги. На кораблі „Гілферн" згинув англійський телеграфіст Емері.

ДАЛЬШИЙ НАТИСК НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

Головна кватира національних військ оголосила такий комунікат:

На фронті ріки Ебро національні війська взяли до неволі в останніх двох днях понад 1.000 полонених. Протинаступи червоних на відтинку Сеґре відбито з великими втратами. На фронті Естрамадури очищено остаточно горби Манцано і Кандерґа. Деякі відділи неприятеля, що ставили завзятий опір, винищено до ноги. Здобуто м. Зара Капіля і три сусідні горби. На цьому відтинку попало до неволі 800 полонених. На полі битви червоні залишили 300 вбитих. Зістрілено бомбовик і мисливський літак червоних.

Ескадри ґен. Франка бомбардували порти Барсельони, Тараґони й Аліканте.

Візита шефа французького летунства в Берліні.

До Берліна приїхав у вівторок 16. ц. м. з офіційною візитою шеф французького летунства ґен. Віємен. „Німецький нарід — стверджує Берзен Цайтунґ — витає старого фронтового вояка, колишнього лицарського противника. Ми переконані, що візита є одним зі зусиль до взаємного зближення обох народів".

Візита ґен. Віємена викликала теж живе зацікавлення публичної опінії і політичних кол Парижа. „Парі Соар" стверджує, що хоч офіційні заяви кажуть, що візита ґен. Віємена має курту-зійний характер, то без сумніву розмови ґен. Віємена перейдуть поза рямці технічних летунських розмов тимбільше, що програму побуту ґен. Віємена і марш. Бальбо особисто опрацював марш. Герінґ. У хвилині коли німецькі маневри — пише „Парі Соар" — викликують трівогу, побут ґен. Віємена в Берліні свідчить, що Франція зберігає холодну кров і приймає з довірям вияснення німецького уряду щодо характеру німецької військової підготови.

Репресії за заяву чеських старшин.

Німецький щоденник „Цайт ам Монтаґ" повідомляє, що відповідального редактора органу чеських старшин „Дустойніцке Лісте" притягнула влада до карної відповідальности за оголошення заяви чеських старшин, що викликала за кордоном неприхильне враження. Щоденник не подає чи до карної відповідальности притягне влада теж відповідального редактора щоденника „Злін" і відомого промисловця Батя, на статтю якого покликувалася заява чеських старшин.

Паризький „Ентрансіжан" пише, що своєю заявою чеські старшини хотіли недопустити до уступок у користь судетських німців і довести до димісії уряду прем. Годжі, щоб у новому кабінеті здобули вирішний голос військові кола. „Ентрансіжан" радить чеським старшинам призадуматись над положенням Ч.С.Р. і поступати згідно з чеськими національними інтересами. Як би тепер — запевняє „Ентрансіжан" — дійшло до кризи чеського кабінету, то така криза була б однозначна з загальним конфліктом.

ДЕМАҐОҐІЯ замість політики.

Львів, 16. серпня 1938.

Вчора, в понеділок 15-го серпня, у цілій Польщі йшли маніфестації з приводу 18-их роковин перемоги над московськими большевиками у битві під Варшавою, перемоги, що прийняла у поляків відому назву „чуда над Вислою". У нинішньому польському партійно-політичному та ідеольоґічному розпорошенні нема такого державного чи національного свята, в якому всі польські табори йшлиб разом. Навпаки: всі групи признають і дану дату також „своєю", вартою відсвяткувати й і собі, то з правила використовують її для своїх вузьких і менших, інколи дуже вузеньких і дуже маленьких цілей.

Так було і цим разом. Окремо роковини „чуда над Вислою" святкував ОЗОН, який виступив немов у ролі експонента уряду й офіціяльних чинників на місцях. В академіях ОЗОН-у брали участь представники влади та війська, провідники ОЗОН-у находились теж поруч із представниками влади, які приймали дефіляду військових та піввійськових формацій і ріжних проурядових суспільних орґанізацій. Свято тої частини польського громадянства мало характер маніфестації на честь війська та на честь памяти Й. Пілсудського, головного автора надвіслянської перемоги. Окремо виступило Стронництво Людове. Його маніфестації були не тільки виявом культу для селян-вояків, які полягли в обороні загроженої батьківщини, але й мали вже виразну закраску демонстрації проти теперішнього уряду й режіму; не дурно в цілому ряді повітів старости заборонили були їх та свою заборону тільки в останній хвилині відкликали на виразний приказ варшавського центру, який перед самоуправними виборами та розмірно недалекими виборами до нового сойму і виборами президента виявляє супроти людовців радше примирні ніж войовничі тенденції. Людовці складали на своїх зборах присягу, що польські хлопи завжди готові пролити кров за рідний край, але одночасно додавали присягу вірности для свого вождя — Вінкентія Вітоса, який даремне чекає на чужині на амнестію. Третьою ґрупою, яка маніфестувала, було Стронництво Народове, себто ендеки. Їхню участь у святі роковин перемоги над Росією можна пояснити хіба тільки тим, що вони не могли допустити, щоб їх не було, щоб їх неприсутність надто кидалась в очі, бо „неприсутні ніколи не мають рації". Маніфестації ендеків обмежились теж лише до пропаґанди своїх партійницьких ґасел: ендеки просто використали нагоду, щоб з приводу історичних роковин ще один зайвий раз пописуватись своєю привичною та ноторійною відомою демаґоґією. Бо як інакше назвати виступ, який з нагоди роковин військової перемоги над московським большевизмом в найбільш лайливий та непристойний спосіб атакує — українців та жидів?

Для польської ендеції вчорашні роковини були тільки відбивною для їх старої місії: шкодити ненависть і заїлість до всіх, хто у Польщі неполяк. Яку іншу причину мали вони, коли рішались брати активну участь у вчорашньому польському святі? Можна зрозуміти ввесь табор Пілсудського, для якого ті роковини дорогі: адже той 1920-тий рік був дійсно роком нерозривно звязаним з іменем Пілсудського, похід на Київ зродився з його політичної концепції, з його планів будувати будуччину молодої держави на тій найбільшій ґарантії безпеки, яку давалоб розбиття єдиної неподільної Росії, та перемога над червоною Москвою — не вважаючи на всі дискусії військових фахівців — нероздільно звязана з іменем тодішнього начального вождя армії і начальника держави. Правда, більшість того табору продовжує культ імени Й.о-

Марія Рачинська

по довгих і тяжких терпіннях, прийнявши Найсвятіші Тайни упокоїлася в Бозі дня 13. серпня 1938 р. у 22-ій весні життя.

Похорони відбулися в Ульгівку, повіт Рава Руська дня 16. серпня ц. р. в 9. годині.

РОДИЧІ, СЕСТРИ і РОДИНА.

сифа Пілсудського радше тільки формально, бо поклоняється сьогодні політичним віруванням, що мало мають з віруванням Пілсудського спільного: вся мода на націоналізм в ОЗОН-і, ліцитація в націоналістичному ексклюзивізмі ріжних достойників ОЗОН-у з іншими польськими націоналістичними групами, — все воно іншим дише духом, ніж Пілсудського відозва: „До українського народу" з травня 1920 року. Не дивує нас теж, що напр. п. майор Домонь, промовляючи на вчорашній академії у Великому Театрі у Львові, не вважав за потрібне (як виходить з газетніх звітів) ані словечком згадати про те, що в поході на Київ та в боях підчас відвороту з великою битвою під Варшавою включно брали участь і союзницькі війська української армії УНР, які дотримали вірности до самого кінця: коли хтось активно бере участь в актуальній протиукраїнській роботі, то деякі історичні згадки бувають немилі. Але це вже тільки так собі, мимоходом...

Можна теж зрозуміти участь у вчорашньому святі роковин чуда над Вислою польських селян та інтелігенції зпід знаку Стронництва Людового. Адже у тодішні важкі й переломові для Польщі дні на чолі польського уряду стояв їх чоловік, Вінкенти Вітос, а найчисленнішим елементом тодішньої польської армії було таки польське селянство. І тому добре, слушне й логічне право, тієї політичної партії згадати з нагоди отих роковин незлим тихим словом свого лідера та впімнутися за нього. Але просимо відповісти нам на запит: що лучить ідеольогію польських ендеків з ідеольогією Пілсудського, з ідеєю походу на Київ, з концепцією поділу Росії та всією війною з Росією і перемогою над нею?!

Очевидно, на тодішніх полях боїв впало напевне чимало і членів польської ендеції, як політичної партії, і слушно партія повинна вшанувати їх память. Але політично ввесь 1920 рік, рік польсько-російської війни, був роком ендецької поразки, був ударом в їх політичну ноторійну русофільську орієнтацію, був тим, проти чого вони найпалкіше і тоді виступали і проти чого борються по нинішній день, атакуючи імя Пілсудського головно саме за його „федералізм", за його протиросійський фанатизм, за його відвагу не рахуватися з волею та настроями ендеції і розпочати війну з Росією. По нинішній день політична думка польської ендеції пройнята не так франкофільством, як саме русофільством, і в Росії, як союзнику бачить найкращого гаранта польської державности, загроженої — на думку цієї ендеції — тільки від одного зовнішнього ворога — Німеччини — та одного ворога внутрішнього — національних меншин.

Пропагувати політичне русофільство в роковини перемоги над Росією — це таки не личювало. Але пропагувати боротьбу з усіми непольськими народами у Польщі — це коник, завжди готовий вганятися по польській вулиці. І вчора польські ендецькі промовці знову розперезались. На ендецьких вічах у Львові та в менших галицьких містах і містечках гриміло від палких слів на тему „зброднічих кованьː українських „вивротовців", аж захлистувалися ендецькі промовці від проповідування правди, що Польща це „паньство народове", в якому треба „знищити" всі „зброднічі мнейшості". Очевидно: треба тільки знищити та виселити на іншу планету всіх неполяків-громадян Польщі, зокрема і вперше чергу треба позбутися компактної кількамільонової маси українців, а тоді вже напевне Польща стане однородною польською національною державою. Це тільки та одна мала дрібничка, яку саме й пропагують зробити ті найкращі фахівці від національних справ.

Це брехня, що історія є вчителькою життя. Нікого вона ще не навчила і не навчить. Неправда, що партійно-політичні провідники повинні відріжнювати демагогію від політики і схилятись до політики зі шкодою для демагогії. Політика — річ трудна і невдячна. Демагогія легка, найкращою кваліфікацією бути жрецем в її святині є моцні голосові струни та сильні легені. Демагогія завжди ще поплатний інтерес. І не глибінь політична святкує тріюмфи, тільки демагогічна плитkість, найбільший політичний примітивізм. Це ніщо, що наслідки демагогії, як системи, завжди в історичній скалі сумні. Хтоб там журився, що буде за кількадесять чи кількасот літ! Демагогія добра на нинішній день і вчорашній день був знову повний польської ендецької демагогії. Але таких днів є більше, вони взагалі не минаються у нас. І разом складаються на польсько-українську дійсність, затроєну бацилями ендецької демагогії, при якій нема місця на політику.

ік.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

І. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

Японія і Совіти.

Японсько-совітська війна висіла на волоску. Правда, прийшли вістки про замирення, але це більш як певно замирення епізодичне. Це не першина на манджурському кордоні, це вже такий своєрідний звичай в Азії.

Не хочу писати тут ні про можливости такого конфлікту у майбутньому, ні про підготову обох сторін, ні про число убитих, ні про те що Літвінов відповів японському амбасадорові.

Хочу звернути увагу наших читачів на одну річ, яка мабуть теж може мати вплив на хід подій, а саме: на почуття чести.

Вихована на славних військових традиціях, японці, не вважаючи на їхній тендітний виглял, вроджені вояки. Віддані сліпо своєму цісареві, уважають вони за найбільшу честь віддати своє життя для батьківщини. Почавши від звичайного стрільця аж до найвищих генералів, у кожного з них саможертва і посвята — це річ сама собою зрозуміла. Цим і пояснюється, що у японців нема відзначення за хоробрість і за боєві подвиги. Все громадянство відноситься тому з найбільшою пошаною до свого війська.

В японській історії не знайдете одного випадку, де японців перемогли. Досить пригадати події під Порт Артуром, де тисячі так званих „людських гранат" доказали того, чого цілий світ, а принайменше самопевні і чваньковаті москалі не сподівалися. Ще сьогодні імя Чушіма, де гордість царської імперії пішла на дно моря, викликує подив у всіх знавців морської баталії.

Не диво, що ці славні традиції виробили у японців почуття самопевности і гордости.

За останніх тридцять літ японці зуміли створити таку модерну армію, фльоту і летунство, що богато держав їх їм завидує. Вони осягнули це невпинною працею. Довгі роки вони з найбільшим завзяттям училися від европейців та американців, щоби діпняти того, що поклали собі за мету, а саме: бути незалежними на кожному полі від чужинців. І так створили вони фльоту, яка нічим не гірша від англійської чи американської і летунство, що сьогодні в Китаю доказує просто чудес. Та не лише на цьому полі перевели вони еманципацію від чужини.

Візьмім наприклад промисл. Хто то міг був подумати ще тому десять літ, що Японія конкуруватиме сьогодні з Англією та Америкою? Хто не знає прегарних шовкових виробів чи японської порцеляни? Хто не бачив тих малих японців, що по всьому світі продають на вулицях всякі дрібнички за безцінь?

Хочу згадати ще про одну характеристичну прикмету японців. Привязані до своєї землі, плодовиті більш ніж інші, загартовані у вічній боротьбі зі стихійними нещастями, вони чисельно постійно ростуть. Їх батьківщина їм не вистачає і тому мусять шукати прожитку в інших краях, дуже часто з величезними перешкодами. Та всюди, де воно не було б, японець не зречеться своєї національної приналежности, навпаки, він гордиться нею.

І власне ця гордість, це почуття національної чести не дозволяє Японії під цю пору уступити Совітам. Очі цілого азійського світу звернені на них у цій боротьбі, що вони ведуть проти большевизму. За всяку ціну, не лякаючись найбільших зусиль і жертв, вони мусять відкинути цю большевицьку провокацію. Ось це власне елемент, що рішатиме в цьому майбутньому зударі.

Що-ж до Совітів, то для них це питання чести не істнує. Це буржуйські тонкости, з яких вони давно виросли. У них виробилася інша традиція: чистка. І так буде і цим разом. Якщо не повезе, підуть їх нинішні „герої" на гак і знову писатимуть про фашистівських псів, зрадників, запроданців і тому подібне.

Н. С. С.

Нема доброго снідання без кави з цикорією

ЛУНА

— яку виробляє єдина — українська кооп. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Великі маневри в Німеччині почалися.

В понеділок 15. ц. м. почалися великі маневри німецької армії в Ітеборґ під Берліном, на які приїхав канц. Гітлер і марш. Ґерінґ. В Ітеборґ постійно відбувалися маневри німецьких збройних сил, ще за цісаря Вільгельма, зокрема найбільші артилерійські маневри. Тепер в Ітеборґу збудовано велику летунську базу. Терен маневрів в Ітеборґ окружили військові стійки, які недопускали нікого без спеціяльних посвідок, зокрема ніяких цивільних осіб. Проблеми, що їх розглядали підчас маневрів, окутані тайною. Крім того маневри відбуваються в усіх прикордонних провінціях. І так на маневри у Сх. Прусії виїхали військові аташе чужих держав, які перебувають у Берліні. Неменше зацікавлення викликують маневри на Шлеську, недалеко кордонів Чехословаччини і в Баварії. В найближчому часі відбудуться великі маневри в Надренії, Шлезвіку і Меклембурзі. В цьогорічних маневрах беруть теж участь ті резервісти, які боролися підчас світової війни. Тому в усіх більших містах великий рух військових відділів і змоторизованих одиниць. Німецький уряд рішуче вістки закордонної преси заперечив, будьтоби цьогорічні маневри були пробною мобілізацією.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Від Буга до Ікви.

(Враження з мандрівки)

(Продовження)

ДОРІЖКА СЕРЕД ЗБІЖЖЯ.

Тимчасом ми не пішли „сошею", бо чорноброва молодиця, що жала при дорозі пшеницю, порадила нам краще.

— Ей, не мусите йти „сошею". Он у збіжжі доріжина, „мона йти полем, полем і аж під Пляшевою вийти на „сош".

— Гаразд, хазяйко! Дякуємо!

Чудова, незрівняна пільна доріжка, що місцями переходить у стежку. В горі небо з неспокійними хмарами, по обох боках праворуч й ліворуч дві стіни спілої пшениці. Більше нічого. Одностайний, визолочений сонцем мур стоїть рівно й відгороджує нас від решти світа. Часами налине вітер. Сколихне колосистою хвилею, набере повні пригорщі запахів і знов віллється переганятися з хмарами. Між колосками лишається тільки шепіт і сріблистий сюркіт коників. Можливо ціле життя йти тією доріжкою, не надокучивши. Місцями в пшеничній стіні вилім. Це жито стоїть у копах, або жнуть жінці. Смагляві, чорнобриві, з лискучими, допитливими очима. Не можемо перейти попри них мовчки.

— Боже, помагай! Чи далеко ще до Пляшевої?"

Сяйво усмішки в очах.

— Недалеко, ось і церкву вже видко!

Справді: з-поза хвилястих збіж церква! Більше не питаємо. Чуємо приплив зворушення. Жінці відводять нас очима й довго ще глядять у нашу сторону.

Приспішуємо кроку й очей не можемо відірвати від чудової зяви. На блакитньому тлі неба пять копул і пять високих хрестів на них. Довкола чорні, гриваті хмари, але сонце має ще силу змагатися з ними, шоб безперервно опромінювати церкву на протилежному боці. Це сильно підносить красу картини, робить її незвичайною.

На полі знову жито в копах. Між копами корови, громадка дітей і дідусь у темно-синій шапці. Дідусь підходить аж до стежки. Як можна не заговорити до нього?

— Доброго здоровля дідусю! Чи зайдемо ще перед дощем на Пляшеву!

Щось теплого й мякого зявляється на здусеному обличчі й зникає.

— На Козацькі Могилки?

Дідусь мекне, глибоко зідхає, липиться кудись у бік. Потім підносить очі й вже рівним голосом питає: „На Пляшеву?" І розглядаючи хмари, впевняє: „О-ого, зайдете, не буде сьогодні дощу".

Можливо, але не зашкодить поспішати, бо сонце вже за хмарою.

ОЖИВАЄ МИНУЛЕ.

До монастиря св. Юрія на Козацьких Могилках можна тільки з одного боку пізійти сухою ногою, бо довкола нього болотисті, млакуваті луки. Хочемо скоротити собі дорогу й без надуми йдемо просто на стежку. Ґрунт під ногами скоро розмякає, підходить водою. Вкоротці мусимо скидати черевики й іти дальше босоніж. Місцями так грузько, що ноги западаються аж до колін. Мимоволі нагадується історія: „Велике болото захищало козацький табор". І нараз в уяві починають пересуватися картини: десь тут на цих полях гетьман Богдан зо своїми полками, два ворожі табори напроти себе, бій! Десь віроломний хан з дикою татарвою. Крик, іржання коней, мечі, кулі. Нагло зрала: татари втікають. Гетьман злоганяє хана, хоче зупинити й сам попадає в засідку.

Память виразно пригадує призабуті історичні факти, геройські постаті козацьких полковників. Он там десь над Пляшевою хоробрий Джеджалик зо своїм табором впродовж 10 днів відпирав ворожий наступ. А в котрому місці лицарський, очайдушний Богун, цей орел між Богдановими полковниками через трупи й кров, через непрохідні болота перевів козацькі відділи, рятуючи їх від загибелі. Де казав козакам робити греблі з возів, шатер, контушів, сідел і кожухів? Хто не пішов тоді під охороною його гострої шаблі, того кістки залишилися тут до сьогодні....

Ідемо якби упоєні якимсь дивним чаром, уява працює інтенсивно, хвилинами аж до затрати почуття дійсности. Над нами низько нависли хмари. Заноситься на дощ. З церковних хрестів зривається стадо галок і летить на захід.

ТАЄМНИЦЯ.

В потоці, що у стіп монастиря, сполокуємо з ніг чорну грязюку й виходимо на горбок. Тут дві церкви. Новіша, мурована й старенька, дерев'яна. На монастирському подвірі кілька чеців. Один з них з чорною бородою і з чорним, довгим волоссям, що спадає йому аж до рамен, годиться бути нам провідником.

— Пожалуста, заходьте! — З місця зачинає російською мовою.

Відчуваємо розчарування, багато сліз не розуміємо.

Нутро церкви нічим незамітне. Як і всі православні церкви, переладована іконами й малюнками святих. Хочемо скоріше побачити якісь історичні памятки, або хоч місце де спочивають козацькі кістки.

Чернець підлобрений нашим датком на церкву, стає ввічливий, балакучий.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1

ЙОСАФАТ НАЗАР. 5

Як промовила Ґреція до української душі.

(Докінчення).

Неодного застановить певно зараз назва книжки: Як і чому „Греція — усміх життя"? І що воно буде та щаслива Греція? І земля і природа і підсоння і люди, теперішні й давні, все те Греція, але чи все те вираз блаженства такий, як усміх? Землю, підсоння й природу, коли не зважати на деякі вийнятки, можна вважати щасливими, але чи такі досконалі й щасливі люди? Новий грецький нарід, ледви підноситься з довговічної руїни, як читаємо в передостанніх розділі книжки, і далеко йому ще до того стану, в якому знаходяться европейські народи. І до щастя? Де-де?!

А давні греки? Коли тямимо їх історію, то правда, були в них люди з високовартними прикметами душі, такими як геройство, лицарськість, патріотизм, високодумність; але скільки більше прикладів на приземні гони й руйницькі інстинкти, як завись, міжплемінна ненависть, донощицтво, навіть зрада. Їх політичне й суспільне життя то тверда боротьба за форму цього життя й за місце між сусідами, нарешті програна боротьба. То ж, коли слухати історії, тієї, що бере на увагу політичне й суспільне життя, може ще дещо зі щоденного, родинного та особнього, то Греція, тоб-то люди й їх доля — ніякий усміх; старосвітські греки такі самі бідолахи, як і теперішні, хіба, що в теперішніх немає таких проявів моральної безвартности: то не про ту Грецію з історії каже заголовок. Та замість морочити собі голову здогадами спитаймося ліпше книжки: пригадаймо собі з неї, чого їздив автор у ту мандрівку, з ким хотів зустрічатися, з ким говорив, що чарує його, захоплює й настроює душу на могутні звуки, тоді і знатимемо, що це та Греція, що зявляється йому як „джерело життєдайної сили, як невмируща весна людства і вічної краси" і як край, „де зацвіла вперше весна людського духа", і „де пережило людство свою весну"; і „той щасливий нарід", що полишав у Дельфах памятки своєї мудрости у висказах про основи й методи морального життя; той грецький світ, що здійснював красу життя у трьох її первнях, що стали прикметами грецької душі, в мірі, рівновазі й гармонії; то те покоління велитнів, що в своїй радісній духовій творчости підносилось понад сіру буденщину й наближувалось до божества та створило величну культуру, що навіть її мертві свідки — памятки, такі плодотворчі для душевного життя далеких-далеких нащадків. Та щаслива грецька стихія, що на неї складаються земля, підсоння, природа і люди зі своїми душевними функціями, це й є та „Греція", що нею всміхнулось життя до світа; а вона сама всміхнулась до автора такими сильними і гарними переживаннями, що він зібрав їх у книжці: ось як промовила Греція до української душі.

Є в ній теж ілюстрації. Це світлини краєвидів, панорам і видів будівель та розвалин. Вони у звязку з текстом і прикрашують книжку, богату і цікаву змістом, що переданий природною і щирою мовою, — прозорим стилем. Вона не належить до „легких", бо має багато наукового матеріялу, через-те треба читати її уважно; читання вимагає думання і саме тим книжка варт того, щоб читати її неодин раз.

Автор знаний у нас мандрівник, а мандрує по світі не тому, що вичерпав уже у своєму краї всі можливости осолоджувати собі гірке життя й хоче зажити ще й тими насолодами, що дає зміна обставин. Якби було так, то любив би їздити тільки до тих країв і в ті місця, куди їздять звичайно із чванства, де є вигода, розвага, приємність для змислів. Ні, він недолюблює модних осередків, великих міст, бо там масковані люди й не легко добачити правду поза їх складним буттям, а шукає закутин, де живуть прості люди зі щирою душею і відкритим серцем. Він заїздить неохоче до готелів з гальонованою обслугою, блискучими обставами й успіхою вигодою, а воліє зайти до простої людської оселі, бо тут привітніше наївній душі; від теоретиків і фахівців він утікає до природи, до пастухів, до соснового гаю, на гори, на самоту, бо душевні переживання вартніші для нього, ніж збирання матеріялів для теоретичного знання. Встає, скоро день, коли сплять іще товариші, іде дивитись на краєвид, зустрічати схід сонця, радуватись прозорим повітрям, синім небом і морем, пахом квітів і сосняни, слухати раннього шептання листя й пташиного щебетання, пережити чудовий ранок під грецьким небом. А при оглядані тієї роскішної чужини лине думкою до рідного краю, тоді стають йому перед його очима рідні гори, полонини — пастух зі своєю чередою й село з тихими вербами, хати зі своєю нуждою. — Гребенів, певне Ворохта зі своїм Перехресним, хоч він і не згадує про неї. А найдивніше вже хіба нам, звичайним людям те, що з тієї Греції, з якої такі дорогі йому спомини, він не взяв ніякої речі на памятку; кілько буде нас таких, що не взяли б хоч дрібничок, яких для себе і для своїх? Зате привіз щось краще й дорожче: вилелівну тканину думок. І зладив із них книжку й подарував нам, гостинця з Греції.

М. Посацький створив собі власну філософію життя, що стала йому дороговказом, як здійснювати красу в житті. Висліком його труду у службі тієї Божої ідеї є ця книжка: чи цим здобутком задоволиться автор? Мабуть ні, бо одне з його домагань не вдоволятись пережитим, але старатись за прийдешнє й змагатись за нову форму життя; творці „грецького стилю", сказали йому, що шукати нової форми — завдання нашого життя. Нехай же він шукає, а як знайде, то може поділиться знайденим із нами, а ми приймемо його новий твір з таким удовіллям, як прийняли оцей.

P. S. Були досі, наскільки знаю, тільки два голоси про цю книжку: загальна оцінка М. Рудницького в „Ділі" і коротенька рецензія в „Пшеглондзі клясичнім" з 1938 р. 4. 3

Легко перейдеш крізь життя

зживаючи LEBEWOHL, необхідного пластру на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — Теж на кожнім пластрі є напис: LEBEWOHL

— Вот, здесь, смотрите, икона Казанской Богоматері, которая сама аднавляется.

З нас не дуже уважні слухачі й чернець ще раз хоче зацікавити нас чудесною іконою.

— Ніхто її не перемальовував, сама від себе відновляється. А тут мощі св. Юрія, тут мощі св. Варвари, тут ікона такого то святого, тут такого", і т. д. і т. д.

Багато ще дечого говорить нам інформатор, але ні словечком про те, на що чекаємо від самого початку. Вкінці, вичерпавши все, що мав сказати, завів нас до підземелля. Радісним неспокоєм стискаються нам серця. Може вже врешті чернець опамятається й перестане нас тримати в напрузі. Святочно скупчені сходимо наділ. Стиснене, льохове повітря вдаряє нам в обличчя. Церква подібна у своєму уладженні до горішньої, тільки убогіша. А чернець знов своє: Тут така чудесна ікона, тут така, тут такий святий, тут мощі". Крапка.

Чернець скінчив і з легка подзвонюючи ключами, готовий до відходу.

— А де спочивають козацькі кістки? — обривається врешті наша терпеливість. Чернець здригається, як від несподіваного удару, затріпує руками й ховає голову в комір своєї ряси.

— Не слишал, не свідомий, не відаю.

Ми зовсім остовпіли від здивування. Як то не чув? Чи-ж це може бути?

Чернець ще глибше втягає голову в рамена й робить рух, якби хотів заткати вуха. В очах не то переляк, не то тупа впертість, а потім хитрий блиск.

— Вот, панімаєте, це хтось вас мильно поінформував, тут нічого нема, можливо, що колись було, але тепер нічого нема, нічого!

Нам стає вже досадно. До чого властиво ця дивна й незрозуміла гра? З чого тут робити таємницю?

— Може о. ігумен міг би дати нам якісь інформації у цій справі?

Чернець набирає вже певности.

— О. ігумен тоже нічого не знає й не скаже. Ані я, ані о. ігумен, ані ніхто інший нічого вам не скаже, ні! — підтверджує рішуче й виходить горі сходами.

На дворі, щасливий, що може чимось інакшим заняти нашу увагу, поспішно заговорює:

— А тепер вам покажу вашу уніятську церкву. Да, зовсім схожа з уніятською церквою.

Справді, має рацію. Зараз трохи нижче стоїть прекрасна старенька трибанна церковця, загально звана під назвою церкви Б. Хмельницького, що так живо нагадує нам наші старі галицькі церкви. Внутрі та сама привітливість, та гармонійність у лініях склепінь, та сама поважність у виконанні іконостасу. Ця церква побудована 2 роки перед боєм під Берестечком і кажуть, що Хмельницький зі своїми старшинами молився в ній перед боєм. Первісно стояла вона в поблизькому селі Острові над річкою Пляшевою там, де тепер камінний хрест на приходському городі. На Козацькі Могили перенесли її кілька літ перед світовою війною.

Вигляд церкви поправляє відразу наш настрій. Тут відзискуємо рівновагу, як від доторку доброї долоні. Чернець здебільша мовчить і не дає вже ніяких пояснень. За хвилину просить вибачення і скоренько відходить правити вечірню. Дякуємо йому за труд і запитуємо, чи не можнаб ще говорити з о. ігуменом. Не хочеться з нічим відходити й щось немов прикорує нас до цього місця. Сідаємо на лавочці під деревами й чекаємо. Напроти нас церква св. Юрія з великим малюнком Розпяття на головній стіні, по лівій руці церковця Хмельницького. Минає пять хвилин, ніхто не виходить, минає других пять хвилин, знов нікого нема, врешті проходить чверть години й ми залишаємо думку про те, щоб ще з кимсь тут говорити.

По подвірі ходить обслуга й бавляться хлопчики з монастирського сиротинця.

Заманюємо до себе одного з них. Малий Сергійко не лякається нас і розумно відповідає на всі наші запити.

— Козацькі кістки тут поховані — показує на цементову плиту, що перед входом до церкви св. Юрія. Тут замурували ще тамтого року, казали замурувати, щоб люди не оглядали.

Сергійко дуже поважний. Він не має ні батька, ні матері й виховується тут у монастирі. Ходить до школи, що в селі. Дуже любить читати про козаків, турків і татарів.

Сутеніє і зрідка починає накрапати дощ. Треба поспішити, щоб ще перед вечором пошукати нічлігу. Пригортаємо хлопчину голівку Сергія, в якій так багато недитячої поваги й бажаємо йому, щоб колись виріс на дужого, відважного козака. Дорогою сходимо в село. Поміж деревами у вечірньому сумерку залишається на невеликім горбку дві церкви. Мимохіть приходить на думку питання: „Яка таємна сила в цьому клаптику землі з горсткою зотлілих людських кісток зперед трьох сотень літ, коли тільки зусиль іде на те, щоб навіть спомин розвіяти в людській душі?!"

З. Савич.

(Докінчення буде).

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! **ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!**

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА і ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні стати прикрасою кожної української хати і установ.

Вже внедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 см. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ц на одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ

ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ

в передплаті разом з пересилкою тільки за 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати скл данками П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ" у Львові на рах.13366.
Цими днями долучимо до „Діла" окремі складанки, якими просимо слати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА", Львів, Ринок 10.

Л. І. 2

Чому Наполеон оминув Україну?

(Продовження)

Зупинившись досить широко на літературній якости праці Борщака, автор завдає собі питання: яке було становище України в кінці 18-го віку? Оповівши ситуацію Правобережжя, Лівобережжя, та Степової України, Мартель переходить до докладної та ядерної аналізи змісту „Наполеон і Україна". З питомим йому хистом справжнього історика Мартель підкреслює на довгих сторінках найсутніші менти української, так мовити, політики Наполеона. Властивий французькому вченому блискучий стиль робить як завжди лектуру його статті справжньою насолодою.

Варт переказати кінцеві завваги Мартеля: „Ми згідні з автором книги, що Наполеон поправді тримався з резервою щодо питання національностей у Росії. По суті то він не перейшов стадії інформації та пропаганди. Коли обстанова змушувала його зважуватися на справжні рішення, як наприклад у справі Польщі, він робив територіяльні зміни з обережністю, яку ті, що були заінтересовані у змінах називали острахом. Можливо, що Наполеон тримав у резерві карти, якими він готовий був грати у відповідний мент. Мусимо всеж ствердити, що він не грав тими картами. Він не підніс повстання кріпаків у Росії, він не покликав до немилосерної боротьби проти росіян всі ці народи — України, Кубані, Грузії, якими його пропаганда займалася з невтомною впертістю"

„Що треба — питає далі Мартель — залишити зі сторінок книжки, яку тут розглядаємо, і в якій часто промовляє справжня любов до нашої країни? З делікатністю, що робить йому честь, Борщак стримався осуджувати політику Наполеона супроти його батьківщини. Він залишив це важке завдання критиці. Але насамперед одна увага. Коли в кінці великої війни, українське питання стояло на черзі дня, деякі особи й далеко зовсім немалі в нас вжили заходів, щоб усунути це питання одним лише словом: „Україна, казали вони, це тільки звичайна німецька інтрига". Правда теж саме казали про Польщу перед російською революцією. В одному, як і у другому випадку, цей упрощений присуд був несправедливий. Якщо Україна колись була „інтригою", то історично і впродовж віків це була насамперед „французька інтрига". Читач уже це зрозумів і нема потреби на цьому зупинятися. Політика Наполеона в Україні не була оригінальна. Вона нічого не принесла нового. Імператор задовольнився тим, що пішов мудро і з методою слідами широкого шляху, який приготовили вже Старий Режім і Революція.

Традиційна політика Франції заснована на принципі рівноваги сил. Тому версальський кабінет боїться сили Росії, що прагне розірвати рівновагу не тільки на сході Европи, але прагне також гегемонії на цілому суходолі.

Що-ж робить французька політика? Вживає союзів і методи диверзій. Україна — знаменитий приклад, що ілюструє політичну реакцію захисту Франції. Чи маємо до діла зі Старим Режімом, чи з Революцією, чи з Наполеоном. — ця політика розвивається льогічно, певно, без огляду на симпатії чи антипатії. Маємо перед собою лінію розумну, раціональну, за методою Декарта: ніяких сантиментів у політиці! Це один з афоризмів Наполеона. Одначе наші політичні діячі чудово розуміли почуття приязни і симпатії, які відчували майже одностайно наші інформатори про Україну. Всі французи, що жили недалеко козацької нації, були очаровані відвагою її синів, всі вони відчули чар українського села, чистого, манірного, окрашеного яскравими колірами. Всі вони відчули здорову та міцну радість, що підноситься від плодовитої та роскішної козацької землі. Але ця щира ніжність не мала жадного впливу на прозорі міркування. Метода Декарта, складена з розуму та ясности, брала завжди верх над спокусами, хоч прихильними і могутніми, — почувань.

Щоб здійснити таку інтеліґентну акцію, яких засобів уживала політика Наполеона, наслідниця традиції попередньої дипльоматії?

Наполеон хотів бути точно поінформований. Він хотів знати, що робиться на Україні. Для цього він посилав аґентів, вимагав меморіялів, інспірував праці, яких ясні та обєктивні висновки він схоплював чудово. Наполеон утримував також аґентів, що мали завдання приготовити на місці можливу інтервенцію. Можна назвати цю систему системою гри на комбінаціях. Події могли викликати сприятливу ситуацію, яку треба було негайно використати. Може хтось скаже, що це була лукава політика? Такий осуд був би надто раптовий і несправедливий. Ми скажемо, що ця система єдина відповідає динамізмові, що скривається в концепції у самому понятті великої держави".

(Докінчення буде).

Сторінка без політики.

Як повстають штучні прикраси?

Вже здавен-давна людина старається наслідувати витвори природи. Також у ділянці штучних каменів удалося довести їх витвір до досконалости. У цьому напрямі людина керувалася або бажанням краси або просто зиску.

Всім нині відомо, що діямант і бриліянт — це „звичайний" камінний вуголь. Тому хеміки — і врешті навіть не-хеміки — довго роздумували над тим, чи не вдалось би синтетичною дорогою створити такі камені — і показалося, що воно можливе. Мистецтво природи можна підробити так прецизійно, що „штучні" клейноти своєю красою дорівнюють природним. Шафіри, рубіни, перли, аметисти — всі ті малесенькі чудесні камінчики, що приковують наш зір своїм блеском — сьогодні продукуємо незвичайно по мистецьки. Ця продукція тепер вже значно дешевша ніж довготривале, нераз навіть небезпечне для життя пошукування за природними каменями серед скель.

Звичайно називаємо „штучне" каміння до прикрас „склом". Це не випадкова назва, бо справді більшість імітацій дорогого каміння дістаємо зі скла.

Скло є стопом піску (кремяниці) з поташом і крейдою. Коли замість вапна додати до мішанини, що з неї повстає скло, домішку олова, тоді маємо оловяне скло. Таке скло має сильний полиск і через те уживаємо його до виробу дешевших родів штучного каміння до прикрас. Фахово ошліфоване оловяне скло на перший вигляд пригадує діямант. До виробу дорожчого каміння уживаємо скла, в якому кремяницю заступаємо значно дорожчим боровим квасом, що надає склу незвичайний полиск. Скло того роду має теж велике пристосування в оптиці.

Крім оловяного скла головним матеріялом, з якого виробляють синтетичні клейноти, є ще т. зв. піреxсове скло, яке має цю прикмету, що воно не товчеться, відпірне на ділання хемічних складників і видержує високу температуру (тому уживають його в лябораторійній праці).

Щоби дістати при фабрикації колірові камені, треба скляний стоп відповідно забарвити. Ця праця вимагає незвичайної прецизії і субтельности. Рубінову барву надає стопові дрібний додаток т. зв. золотої пурпури або алізарини. Алізарину давніше добували з коріння марени, а тепер синтетично з антрацену. Блакитну барву надає індиго, барвник споріднений хемічно з нафталіною, що його добувають із погазової мази.

Але оці імітації дорогого каміння є мало вартісні. Щоб осягнути такий вислід, що його осягає природа за сотні й тисячі літ, учені почали переводити хемічні аналізи правдивих клейнотів. Аналіза рубіну виказала, що це корунд забарвлений слідами хрому. В 1902 р. французький хемік Берней пустив на валочок з глинки полумінь. Одночасно згори падали на глину малесенькі частинки мішанини глинки і хрому. У висліді — повстав штучний витвір, що мав всі прикмети рубіну. Невеликі рубіни (до 5 каратів) не можна відріжнити від природних рубінів, бо вони мають ті самі прикмети, отже твердість і навіть в дуже побільшуючім склі не виказують ріжниці. Але зате ріжниця — і то дуже поважна — є в ціні: правдивий рубін дорожчий від синтетичного коло 50 разів.

Як виглядають більші штучні рубіни? Правдиві клейноти в міру величини набирають більше полиску, прозорости і краси, штучні саме навпаки — тратять всі ці прикмети. Тому великі штучні камені дуже рідкі. Найбільші штучні рубіни, які ще можуть дорівняти природним — не бувають більші, як 10-каратові.

Але й інші дорогі камені можна дістати при помочі синтези. Шафір є також корундом, має тільки блакитне забарвлення, аметист — це фіялковий корунд, опаль, що має таку гарну гру барв (відси назва — опалізація) є сполукою кремяниці, топаз, що виступає в кількох відмінах — є мішаниною кремяну і флюокремяну глину. Безбарвний і прозорий кришталь кварцу а саме т. зв. гірський кришталь, по ошліфуванні знаменито імітує діямант та навіть бриліянт.

Денна продукція штучних каменів до прикрас дає коло 15 тис. каратів. Здавалось би, що така скількість може вже в короткому часі наситити ринок. Одначе не треба забувати, що з причини твердоти, штучне каміння має велике пристосування в електротехніці і годинникарстві. Годинники ліпших фірм мають замість металевих осей, що можуть зчасом стертися, оси рубінові. Тільки незамітна їх кількість, а саме ті, що їх прозорість, барва і краса, можуть конкурувати з природними, уживаємо до прикрас.

— Як відріжнити правдивий камінь від штучного? — може запитати ляїк.

На таке питання досвідчений золотар мусить усміхнутися. Для нього це ясне і просте. Для нього кожний світячий камінчик взятий зручно кінчиками тоненьких щипчиків оглядний під світлом — живе.

Під світлом правдивий камінь показує дрібнесенькі, фантастичні плямки й жилки, якими природа зазначила свій мистецький твір. Безладні, попутані, дрібні рисочки у всіх напрямах. Навіть найуважливіша і найдокладніша робота людини не дає того ефекту у штучних каменях.

До одного ювеліра принесли одного разу чотири шафіри. Мали це бути правдиві, цейльонські. А цейльонські шафіри майже білі, незвичайно лискучі, їх характеристичною прикметою є невеличка блакитна плямка. Ювелір уложив їх на скляній підставці, оглянув до світла. Виявилося, що вони всі мали таку саму плямку, але... на тому самому місці. Це були — розуміється — синтетичні шафіри. Бо природа ніколи не повторюється.

У Франції повстав в останньому часі при Промисловій Палаті спеціяльний уряд для контролі правдивих дорогих каменів. Кожний виданий там до контролі клейнот дістає малу метрику, яка гарантує його шляхотні „уродини". У нас знавцями є ювеліри та шліфери. І. Ч.

Несамовитий музей.

Такий музей оснувала пані Галкот, англійка. В 1922. р. вона втратила чоловіка, який залишив їй велике майно. Небавом вона дістала вістку про смерть свого брата, поручника, убитого в Індії. Його убили в хвилині, коли він чистив фільтьр до води. Нещасна жінка, що наразі втратила двоє дорогих її серцю людей, попала в дивну манію. Вона стала збирати всякі предмети, звязані так чи інакше з якимсь нещастям. Читала багато часописів і, як тільки довідалася про якесь нещастя, що хтось повісився, отруївся, розбився самоходом, вона негайно приїжджала на місце — і скуповувала предмети, звязані з тим нещастям, які — по її думці, були причиною трагедії. Вона хотіла ті предмети „унешкідливити". Продовж 15 літ зібрала 2.300 предметів, списаних докладно в катальозі. Її вілля, від стрику до пивниць, була заналена тими збірками: частинами розбитих авт, склянками по отруті, перами, що ними самогубці писали свої прощальні листи, мотузками повішених і т. д. Були там і рукавички, які вкладала одна дама саме у хвилині, коли її переїжав поїзд, і годинник, що затримався в моменті смерти свого власника, і ножик, що ним хтось перетяв собі жили. За цей останній предмет пані Галкот заплатила 50 фунтів штерлінгів. Мотузок, що на ньому повісився якийсь адвокат, коштував 75 фунтів. Врешті пані Галкот видала осьтак ціле своє майно коло 30 тисяч фунтів — і попала в нужду. Були такі, що хотіли відкупити від неї деякі предмети — як шнурки по висільниках (що, як кажуть, приносять щастя), але п. Галкот не хотіла „випускати на свободу" предметів, що приносять нещастя. Врешті один американець, м-р Голдсон, закупив від неї цілу колекцію за 12 тисячів фунтів. Вона продала її під умовиною, що його музею не розберуть, ані не зліквідують. Але вдову справді переслідувало якесь фатум. Чек на 12 тис. фунтів не застав її живої. Вона померла нагло. Новий власник музею мав клопіт з перевізкою цього оригінального музею до Америки. Як відомо, моряки дуже забобонні. Ніякий корабель не хотів забрати на чердак небезпечних пачок. Щойно капітан невеличкої „Міс Мері" згодився зафрахтувати вантаж. Всі в пристані були переконані, що „Міс Мері" не запливе до Америки. Зі залогою прощалися як зі засудженими на смерть. Тимчасом корабель щасливо доплив до Америки, транспорт вивантажили і тепер ним тішиться новий власник, одивачілий багач, який не знає, на що краще зужити гроші.

ЗОЛОТІ КЛЮЧІ АКТОРКИ.

Суд в Голівуді, Каліфорнія, засудив Сандру Мартін, секретарку 28-літньої фільмової актрки з Франції, Сімони Сімон на 9 місяців вязниці, за те, що вона на чеках для неї дописувала більші суми, й таким чином обікрала акторку на 600 долярів.

На суді секретарка казала, що Сімона Сімон доручила їй замовити два золоті ключі до фронтової брами свого дому, які передала одному молодому джентельменові.

З уваги, що це не мало нічого спільного з процесом та що Сімона Сімон була позовницею, не обвинуваченою, судця заборонив їй розкривати ім'я обдарованого золотими ключами. Він загрозив їй, що може сидіти у вязниці й 42 роки, якщо нарушить цю заборону.

—o—

КОМОРНИК ЗЛІЦИТУВАВ... КОМОРНИКА.

В доволі невеселій ситуації опинився один чеський коморник, який одного дня побачив у суді на чорній таблиці своє прізвище з приміткою, що за залеглі податки він має в себе перевести екзекуцію і зайняти „рухомости".

Рад-не-рад пішов екзекутор до свого мешкання й поналіплював печатки на власних меблях, при чому сусіди сильно співчували нещасному коморникові. Та це співчуття не було дуже щире і коморник приймав його, зовсім зрозуміло, як вияв злорадости.

—o—

МАКАБРИЧНИЙ ДОТЕП САМОВБИВНИКА.

Чеська поліція знайшла на полі якогось таємничого трупа, напів згнилого. В одній кишені знайшла поліція лист адресований до себе, який вияснював, що річ іде про самовбивство. Зміст листа був справді дивоглядний та несамовитий.

Отже невідомий на вступі стверджував, що він сам наложив на себе руки з причини невилікувальної недуги і далі написав таке:

„Якщо поліції вдасться мене зідентифікувати, то я вписую моїй рідні (якої прізвища теж не подав) такі вартісні предмети...

Тут іде докладна листа з подачею предметів та осіб (очевидно без прізвищ). З одягу самовбивника залишилися лиш стрипіхи. Та навіть і з цього можна здогадатися, що самовбивник подбав про те, щоб не залишити ніяких знаків, що облекшували поліції віднайдення правдивого прізвища та виконання завіщання. Єдиною вказівкою залишилися поліції окуляри та фальшиві зуби „дотепного" самовбивника.

—o—

ВЕСЕЛЕ

Гумор Марка Твейна.

Марка Твейна не покидав гумор навіть у прикрих хвилинах його життя. Одного разу, коли він лежав хорий у шпиталі, попросив доглядачку, щоб дала йому щось їсти. Вона подала йому ложку відживних солей.

— Алеж це замало! — скаржиться Твейн.

— Не вільно вам нічого більше їсти — відповідає доглядачка.

— Ну, то хай уже буде! А тепер прошу дати мені щось прочитати. Може принесете мені, сестро,... якусь почтову марку.

Однакові бажання.

Урядовець до шефа: Хотів би я нині попобудні піти на похорон тещі.

Шеф: Я також.

Пишна кравна.

Малий Кон оповідає при обіді, що вчитель учив їх у школі про Аляску, де день тривае шість місяців і стільки ніч. Старий Кон дивується і говорить захоплений:

— Хотів би я там провадити свій інтерес і хотів би там мешкати.

— Чому? — питає жінка.

— Представ собі, — каже Кон — приходить хтось із пеклем, який треба платити, і я йому кажу: „Прошу прийти завтра рано!"

Гарні духи.

— Чи ще ходиш на спіритистичні сеанси?

— О, нема дурних! На останім сеансі в Неґбитих, дух Александра Великого украв мені золоту шпильку від краватки!

Правнича сторінка.

Українське прізвище в метрикальних книгах і карне право.

В органі Союзу Українських Адвокатів „Життя і Право" за червень 1938 р. (ч. 2.) появилася стаття загально відомого воєнного адвоката а багатьох політичних процесів д-ра Л. Ганкевича п. н. „Українське назвище в метрикальних книгах і карне право", яку передруковуємо в цілости з уваги на основне обговорення гостро актуальної справи, за яку нині священники раз-у-раз відповідають перед судом. — Прим. **Ред.**

Парохіяльні метрики введено як акти цивільного стану найвищою постановою австрійського цісаря Йосифа II. з дня 20. II. 1784 року. Згідно з §§ 7. і 8. тієї постанови нагляд над метриками мали епископи, а ц. к. старости мали дбати про відповідне ведення парохіяльних метрик. Так було за часів абсолютизму в Австрії. Опісля міністерство внутрішних справ у Відні рескриптом з дня 16. IX. 1875 Ч. 1767 оголосило, що згідно з дотеперішнім звичаєм парохіяльні уряди трьох католицьких обрядів мають вести метрики: уроджених, подружених і померших в **латинській мові.** Одначе сторони, що вписують власноручно свої імена до метрик уродин і подруж. можуть вписувати їх у мовах: польській, українській або німецькій.

У старих метрикальних книгах ведено метрикальні вписи латинською або польською мовою, а прізвища своїх парохіян греко-католицькі пароxи вписували звичайно в польській транскрипції і польському виговорі. І так для прикладу: парохіян, які називалися „Вовк, Заяць, Добрянський" записували як: „Вільк, Зайонц і Добжаньскі". Щоно в пізніших часах, кільканацять років перед світовою війною, греко-католицькі пароxи почали були писати метрики в українській мові, також прізвища та імена у транскрипції і виговорі цієї мови. В широких масах населення залишився виразний слід з тих часів, бо дуже часто можна стрінутись на селі із висловом: я називаюся „Заяць", а мене пишуть (в метриці) „Зайонц". Та не тільки прізвища й імена, але також закінчення прізвищ стали тепер предметом судових розправ, бо у старих метриках українські імена і прізвища були записані греко-католицькими парохами у транскрипції і виговорі польському, отже „Левіцкі, Ковальскі, Козловскі", замість у транскрипції й виговорі українському: „Левицький, Ковальський, Козловський".

Причиною останнього конфлікту були відписи (копії) тих метрик, що їх зажадали адміністраційні власти для своїх потреб. Греко-катол. пароxи у тих відписах подали імена і прізвища своїх парохіян у транскрипції і виговорі української мови. Адміністраційні власти вважали, що це українізація польських прізвищ і зажадали від о. парохів, щоб вони в цих відписах подавали імена і прізвища у транскрипції і виговорі польської мови. Коли вони цього не зробили, наложили на них **грошеві кари.** В останніх часах адміністраційні власти відіслали ці відписи до прокуратури окружних судів і вона виготовила проти тих о. парохів акти обвинувачення зі ст. 287 к. к. нібито за посвідчення неправди щодо обставини, що має правне значіння.

І відбулося вже досі кілька розправ, на яких засудили цих греко-католицьких парохів в I. і II. інстанції. Для прикладу наведемо зміст обвинувачення зі ст. 287 к. к. у трьох конкретних випадках: **У першому,** — обвинувачено о. пароха в тому, що як парох греко-католицької парохії посвідчив неправду, *вписуючи у відписі з акту* хрещення прізвище „Домбровський" як „Дубровський"; у **другому** — що як парох греко-католицької парохії у зробленому ним для урядових цілей витягу з метрики хрещення мужчин вписав: а) Яна Завадського — як Івана Завадського, б) Яна Осуховського — як Івана Осуховського, а тимсамим, як той, що веде книги цивільного стану, отже як урядник, потвердив неправду щодо обставини, що має правне значіння. У **третьому** — що як парох греко-катол. парохії, видаючи на поручення староства **посвідчення** уродин і хресту щодо Андрія Шклярського, отже ділаючи в характері урядовця „цивільного стану, змінив у ньому самовільно прізвище „Шклярскі" на „Шклярський", себто потвердив *неправду щодо обставини, що має* правне значіння. Становище прокуратури є неслушне і необосноване ні фактичним, ні правним станом.

Фактичний стан.

У першому випадку о. парох у зробленому відписі з метрики подав „Дубровська", замість „Домбровска", як було в оригіналі. В актах цієї справи находиться посвідка громадського уряду, що Домбровська називає сама себе Дубровською та під цим прізвищем її загально в селі знають. Тому парох, виповнюючи рубрику назвища, можливо зовсім махінально написав Дубровська, бо так у щоденному житті її називають і кличуть, а в кожному разі написав правду, бо вона так в дійсности називається.

У другому випадку парох у витягу з метрики написав Іван Завадський. І тут направду спірна квестія, чи імя Іван, якщо його пишеться у транскрипції і виговорі **польської** мови, слід писати Іван чи Ян.

У третьому випадку — як робив відпис з метрики батька Андрія Шклярського з оригіналу в латинській мові, подав у відписі це прізвище у транскрипції і виговорі української мови тимбільше, що його син Іван Шклярський є вже вписаний в метриці уродження як Шклярський. Граматика польської мови — маємо тут на думці „Засади пісовні польскей" Йодловського і Ташицького, вид. Національним Закладом ім. Осолінських у Львові в 1936 р. — каже на 51. ст., що українських прізвищ не спольщується і пишеться їх у транскрипції та виговорі української мови.

Одначе не лише самі прізвища спірні, але також й імена. Для прикладу: Українське імя: Іван, якщо його пишемо у транскрипції і виговорі польської мови, виринає питання, чи слід його писати „Іван", чи „Ян". В польській літературі, у найзнаменитших її перекладах світової слави творів славянської літератури на польську мову стрічаємось усе з іменем Іван, а не Ян. І з тієї причини ще ніхто не підніс закиду русифікації польської мови, коли в перекладі Достоевського чи Толстого стрічаємося з іменем „Іван", а не „Ян"; також у польських гімназіях учителі історії у своїх викладах з російської історії говорять про царя „Івана", а не „Яна Грізного".

А коли до цього граматично-транскрипційно-мовного хаосу додамо ще хаос цісарських постанов і розпорядків, ц. к. міністерства внутрішних справ у Відні і ц. к. намісництва у Львові від часів цісарського розпорядку Йосифа II. з 1784 р. і до того всього додамо ще розпорядок львівської митрополичої консисторії, виданий до підчиненого духовенства, то справді тому греко-католицькому парохові дуже важко зорієнтуватися в цьому лябіринті.

Дуже поважна польська наукова національна установа ім. Осолінських видала, як ми вже згадали, граматику польської мови. Ця граматика видана точно згідно з постановами ортографічного комітету Польської Академії Наук у Кракові з дня 24. квітня 1936 р. і ці ортографічні постанови затвердило міністерство освіти дня 24. червня 1936 р. Отся граматика каже виразно, **що українських прізвищ у польській мові не польщиться.**

Знову-ж згаданий розпорядок греко-катол. митрополичої консисторії з липня 1937 р. до ч. 6.184 каже: „Поручається духовенству звернути увагу на те, що адміністраційна влада жадає спростування в метрикальних книгах українських родинних прізвищ на польські, спираючися на тому, що деякі пароxи в старих метрикальних книгах вписували прізвища в польській мові, думаючи, що для латинських метрик краще надаються польські прізвища. Тому поручається українським священникам, щоб українізували спольщені родинні прізвища, чи то в нових метриках чи у витягах з давних метрик".

Адміністраційні власти, навіть суд I. інстанції в Золочеві в одному присуді каже, що підс. священник самовільно і безправно, цілево й навмисне змінив прізвище парохіянина, щоб надати український виговір та затерти сліди польського походження. Тимчасом справа мається навпаки, бо перші, що почали **польонізувати** українські прізвища — були українські пароxи.

Правний стан.

Суди станули на становищі, що підсудні є урядовцями в розумінні ст. 287 к. к. Це становище не є обосноване. Передусім мусимо стверднти, що нема ніякого ні австрійського ні польського закону, що створив би державні метрикальні уряди; що адміністраційна влада не установлює ніяких католицьких урядовців і ніякий католицький священник не складає ні присяги, ні службового приречення щодо способу

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ **надсилати**

тільки

на конто ПКО. Львів
ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

ведення метрикальних книг, тимсамим пароxи не є ніякими державними службовиками. Суд I. інстанції в Золочеві станув ще на становищі, що парох є урядовцем цивільного стану, якого оплачує (?!) державний скарб. Звідки це взяв суд I. інстанції, не знаю, бо на основі припису тридентського собору пароxи виконують ці функції безплатно. Церква веде свої метрики не на основі приказу чи поручення держави, але на основі приписів тридентського собору та передовсім на основі канону 470. §. I., що каже:

„Habeat parochus libros parochiales, id est librum baptisatorum, confirmatorum, defunctorum, etiam librum de statu animarum, accurate pro viribus curet et omnes hos libros secundum usum ab Ecclesia probatum vel a proprio ordinario praescriptum conscribat et diligenter asservet."

В б. австрійській займанщині, як ми вже зазначили, адміністраційні власти мали по епископах лише нагляд над способом ведения метрикальних книг, але не мали легітимації видавати якісь дальші постанови. В Польщі ст. I. конкордату з 1925. року постановляє: „Католицька Церква, без ріжниці обрядів, буде в Польській Річипосполитій користати з повної свободи. Держава запевнює Церкві свобідне виконування духовної влади і церковної юрисдикції, як також свобідну адміністрацію і ведення своїх справ і своїх дібр згідно з Божими правами і канонічним правом." На основі пленарної конференції епископів Польщі в 1925. р. вийшла постанова, яку згодом взяли до протоколу конференції папської комісії з представниками міністерства освіти в дні 21. квітня 1926. р., що державні уряди звертаються до духовенства безпосередньо лише у приватних справах священника і в метрикальних справах. В усіх інших справах державні уряди порозумівають ся з духовенством тільки через дієцезіяльні курії. А що в даному випадку маємо до діла з метрикальними справами, то не можна уважати пароха за урядовця. На цьому становищі станув і новий карний кодекс. Колиб навіть приняти, що в даному випадку парох зробив якусь неправильність, то маємо на це ст. 24 права про проступки, що каже: „хто покликаний вести книги цивільного стану, а не зробив у них згадки про обставину, що має бути записана, або зробить це незгідно з дійсністю підлягає карі..." і т. д.

З того виходить ясно, що той, хто веде книги цивільного стану не є урядовцем по думці ст. 287 к. к., хіба тільки урядовцем „суі генеріс" і що законодавець в цій спеціяльній статті установив спеціяльну карну санкцію. Це каже ця ст. 24, що хто є покликаний вести книги цивільного стану, не зробить в них... Отже кому в даному випадку парох у відписі метрики написав щось незгідне з дійсністю, то має відповідати зі ст. 287 к. к., а коли те саме зробить у книгах цивільного стану, себто в оригіналі, то відповідає лише зі ст. 24 права про проступки. Це і нельогічне і противиться загальній засаді, бо відпис хіба менше важний ніж оригінал, себто книга цивільного стану.

Суди станули на становищі, що пароxи посвідчили неправду щодо правної обставини, дуже важної, хочби в ділянці цивільного права: дальше, що вони ділали з повною свідомістю, що фальшують документ. Це становище судів є необосноване, бо нема тут єства карогідного вчинку. Сама метрика не є ніяким документом, на основі якого влада щось рішалаб. Метрика є тільки ствердженням фактів. Єство зі ст. 287к. к. булоб дійсно тоді, якби **факти** подані в тому метрикальному відписі були **фальшиві.** Наприклад, якби фальшива була дата уродження, місцевости, подружого чи неподружого походження або прізвища родичів. У даних випадках нема про це мови, бо самі факти

правдиві і щодо них нема ніякого сумніву, також нема ніякого сумніву також їдентифікації особи, а тимсамим нема ніякого посвідчення неправди щодо обставин, що мають правне значіння.

Нема злого наміру. В даному випадку парох не має наміру чимнебудь вводити владу у блуд і подавати неправдиві або фальшиві дані: навпаки, подає імена і прізвища у правдивому виговорі і правдивій транскрипції. Карний кодекс у принятому в науці поділі розрізнює дві ступні вини: навмисної вини (dolus) і необережної (culpa). Підсудний мусить мати свідомість безправности свого вчинку; крім того мусить знати ті фактичні обставини свого вчинку, що відповідають обставинам законного єства вчинку. Вимога свідомости про згідність вчинку з законним єством проступку є головною і одинокою основою, бо інакше [illegible] же зі ст. 20 § 1. к. к., себто з „еррором фактіс" (помилкою щодо факту) та „еррором юріс" (з помилкою щодо права).

„При великій ріжнородности постанов нового законодавства, що карає нераз за такі вчинки, які лєгально дозволені, може легко трапитись, що громадянинові до голови навіть не прийде, що його поступок підпадає під карний припис." (Глязер-Могильницький).

Тому, що в даному випадку нема ні єства вчинку ні злого наміру, то могла мати присудження тільки ст. 24 закону про проступки.

Апеляційний Суд у Львові затвердив досі всі присуди перших судів. Тепер ідуть касації до Найвищого Суду у Варшаві.

Д-р Лев Ганкевич.

Процес за події в Хмільку перед Окружним Судом в Замості.

(Власна кореспонденція).

Замостя, 13. серпня 1938 р.

Дня 1-го серпня ц. р. Окружний Суд в Замості на виїздній сесії у Білгораї почав був розглядати першу збірну справу, що виринула на тлі відомих подій на Холмщині і Підляшші.

Перед судом у Білгораї стануло тоді 31 православних селян і селянок з с. Хмілька, обвинуваченних з 132, 133 і 164 ст. к. к.

Акт обвинувачення закидав селянам **Петрові Мартишеві, Іванові Сурмачеві, Іванові Адамусові** та 28 іншим їхнім односельчанам, що 24-го та 25-го квітня і також 3-го і 15-го травня ц. р. брали участь у зборах, що намагалися зірвати печатку, яку наложив волосний війт на двері православного дому молитви в с. Хмільок. В акті обвинувачення — подаємо за варшавським „Словом" з 7. ц. м. ч. 31—32, є м. і. мова й про те, що „товпа чоловіків та жінок в числі 200 душ силою приневолила до втечі війта Матисяка з поліцією, після чого сама відкрила двері церковці, зірвавши печатку. Церковця — як каже акт обвинувачення — була поставлена нелегально". Натомість селяни доказують, що влада дозволила їм збудувати церкву під умовою, що підчас виборів до сойму та сенату голосуватимуть на державну листу, що селяни й зробили."

Процес у Білгораї викликав велитенське зацікавлення в цілій околиці. Обвинуваченних, що їх боронило 4-ох адвокатів (3 поляків і 1 жид) з адв. Свйонтковським з Варшави у проводі — суд звільнив з вязниці, в якій від часу подій перебували, а розправу відложив на 13-го серпня та переніс її до Замостя.

ПРОЦЕС ПОЧИНАЄТЬСЯ.

Окружний суд в Замості міститься в старій палаті Замойських, адвигненій італійцем Марандієм. Тут відбувалися дотепер всі відомі процеси за комуну. Сьогодні публика на салі карних розправ — інша. Сидить судія **Матковський**, боронять два польські адвокати, **Свйонтковський** з Варшави та **Мазур** з Білгорая. Обвинувачені селяни стовпилися за дерев'яною огорожею. Біля них, згідно з новими приписами, сидить узброєний баґнетом поліцай. На салі — кількох місцевих українських інтелігентів, двох-трьох судових урядовців і кількох жидків. Окремої лавки для преси нема, але преса є: крім нас, кореспонденти „Дзенніка Людового", й „Роботніка" з Варшави. Оце і все.

ЗІЗНАЄ ПАН СТАРОСТА.

На початку оборона ставить внесок прийняти до актів справи, виготовлений архітектом Зарембою, план православного дому молитви в Хмільку і здавально-приймальний протокол, що його підписав православний білгорайський декан Матвійчук у справі переносу літургічного приладдя зі старої церкви в Хмільку до нової. Крім цього адв. Свйонтковський просить суд переслухати як свідка православного пароха того села о. Івана Олійника для конфронтації з віцестаростою Барчом.

Суд приймає всі внески та починає переслухувати свідка прокуратури, білгорайського віцестароста Едварда Барча.

Пан віцестароста має 45 років, але виглядає на значно старшого. Він пригорблений, але відповідає самопевно. На домагання оборони його заприсягають.

Суддя: Яка була ліквідація церкви в Хмільку? Чи перевели її на приказ староства

Свідок: Православний дім молитви зліквідовано на приказ адміністраційної власти, коли староство довідалось **приналідно** про його існування.

Суддя: Суд устійнив, що в Хмільку розібрали церкву з огляду на безпеку. Чи ця церква була філіяльна?

Свідок: Я є від 10-и років віцестаростою і ніколи у Хмільку не був. Знаю, що там була стара спорохнявіла церква.

Суддя: Чи селяни робили заходи за дозволом легалізації православної церкви?

Свідок: Час-до-часу бували у нас делеґації, але ми дозволу, ані затвердження не видавали.

Суддя: Ви поступали згідно з тимчасовим законом про Православну Церкву?

Адв. Свйонтковський: І згідно з конституцією?

Суддя: Ну, зрозуміло...

Свідок говорить, що дозвіл на будову молитовного дому може видавати війт, як будівельна влада, а на запит судді, чи він колибудь бачив зложений обороною план церковці — відповідає рішуче негативно.

Прокуратор: Хто затверджує такий план?

Свідок: Воєвідський уряд; навіть на ремізу для пожарників, чи кіно, тимбільше на святиню.

Адв. Свйонтк.: Чи віцестарості відомо, що в Хмільку відбувалися богослуження?

Свідок дає неясну відповідь.

Адв. Свйонтк.: Якто, отже панове не маєте реєстрації православних приходів?

Свідок: Маємо в повіті 4 етатові парохії, про ніщо більше ми не знали.

Адв. Свойнтк.: Але чи-ж ви не знали справді про православні богослуження у Хмільку?

Свідок: Здається, властиво не знаю коли, може бути, тої весни...

Адв. Свйонтк.: А про 1935. р., а в 1936. р.? Нічого не відаєте?

Свідок: Ні.

Суддя читає з тимчасового закону про Православну Церкву уступ, де є мова, що православний єпископ має обовязок що три місяці реєструвати всі існуючі православні приходи в адміністраційної влади і питає, чи в тих єпископських списках був Хмільок.

Свідок: Не був. Зрештою тимчасові приписи **це — провізорія, це — так би мовити — закон на пробу, без більшого значіння...**

Адв. Свйонтк.: Чи о. Олійник не був у вас? Чи не приносив вам затвердженого волостю плану?

Свідок: Не пригадую собі.

Адв. Свйонтк.: Чи часом на плані молитовного дому не було комина?

Свідок: Прошу Високого Суду! Я вічно перевантажений роботою і не люблю затримуватися при справах. Я — здається — сказав тоді о. Олійникові ляконічно, що це все не належить до староства.

Адв. Свойнтк.: У 1935. р. восени був гарячий час, що нервував адміністраційну владу. Чи панове не взяли тоді на себе ніяких зобовязань, що вас звязували? Чи і ви і ваш староста не давали тоді ніяких зобовязань?

Свідок: Маємо тепер 1938. рік. Не пригадую собі.

Адв. Свйонтк.: Ви не пригадуєте собі...

Свідок: Пригадую, що був кілька разів о. Олійник.

КВІТ В. ГАЛЯНДЖЕВИЧОВОЇ
прилетав
СИВОМУ ВОЛОСЮ
ДАВНІЙ КОЛІР

Адв. Свйонтк.: Пригадуєте собі...

Оборона воскрешує „лаконічного" свідка питаннями в справі видачі дозволу на будову дому церкви в Хмільку, але свідок нічого собі не пригадує.

Суддя: Чи йшло про те, щоб зліквідувати сам дім, чи „плящуфку"?

Свідок: „Плящуфку", але в тих розпорядків не видавав.

Прокуратор: А може йшло вам, пане старосто, про незгідність з планом будови?

Свідок: Про одно і друге.

Адв. Мазур: Чи не староство видало наказ про спосіб ліквідації православної церковці у Хмільку?

Свідок: Спосіб і форма — для нас байдужі. Важна для нас — ціль. Наказ видавав особисто староста Шаловський у своїх виїздах у повіт.

На просьбу адв. Свйонтковського віцестароста Барч конфронтують з селянином Симусем.

Входить не старий ще селянин і кланяється в пояс судові.

Суддя: Прошу вас, Симусь, скажіть, чи ви їздили до староства?

Селянин: Їздив. Наш священник дав тоді пляну старості плян, ощей самий (показує на плян у руках судді).

Суддя: Чи ви щось тоді говорили про богослуження?

Селянин: Говорили.

Суддя: Пане старосто, було так?

Свідок Барч: Виключене!

Адвокати: Чи ви, Симусь, дійсно вручили старості плян?

Селянин: Так. Дім церковний мав бути 15 метрів довгий, 7 метрів широкий...

Прок.: Чи це належало до компетенції старости?

Свідок Барч: Я цим не цікавився.

ЩО КАЖЕ О. ОЛІЙНИК.

Перед судом стає свідок оборони **о. Іван** Олійник, б. парох Хмілька.

Суддя: Кілько вам, пан-отче, років?

Свідок: 26.

Адв. Свйонтк.: Чи був якийсь плян церкви, де ви служили?

Свідок: Я був пятим з черги священником у Хмільку. Хмілецька церква була опечатана, дав ми рішили збудувати собі дім молитви, щоб не тинятися зі святинями по приватних хатах і подвірях. Ми рішили йти по раду і поміч до старости і почали що четверга оббивати його пороги.

Суддя: Прошу отця, пощо так багато говорити. Чи ви вручили свій плян того дому старості?

Свідок: Власноручно зложив п. Барчові. Староста порадив нам, щоб пляну не затверджувати у воєвідстві, бо це багато коштуватиме, лише обіцяв залагодити все через громаду. Від п. віцестарости власне одержав відповідне письмо в тій справі урядовець громади Павлович...

Суддя: Попович.

Свідок: Ні, Павлович. Попович — це один із обвинуваченних, що склав в арешті декларацію переходу на латинство. Громадський уряд виконав усе згідно з письмом староства, змірив площу під будову і не ставив перешкод. В 1936. році відбулося посвячення нового дому, на яке прибула навіть у гості до мене поліція.

Прокуратор: А чому вам не вистачала стара церква?

Свідок: Її закрила влада.

Адв. Свйонтк.: Чи ви, пан-отче, були у Хмільку підчас заворушень?

Свідок: Мене внесли на руках до церкви і я почав св. Службу Божу.

Прок.: Чи вас не підозрівали в агітації?

Свідок: Ні.

В цьому місці суд проголошує пятихвилинну перерву, підчас якої Вашого кореспондента задержала поліція і перевела на переслухання до повітової команди. Тому ми й не мали змоги стенографувати дальшого ходу процесу. Як довідуємося, суд після знаменитих промов обох оборонців замкнув судовий провід і заповів

проголошення присуду на 12. годину у вівторок 16. ц. м.

*

В окружному суді в Замості відбуваються що кілька днів ріжні процеси проти неетатових православних священників. Дня 9. серпня ц. р. суд розглядав м. і. справу 5-ох таких священників, а саме **о. Якимчука, о. Жуковського, о. Олійника, о. Вальченка та о. Розумного,** обвинувачених за „нелегальне виконування душпастирських обовязків". Майже всіх засудили на 2 або 3 тижні арешту та гривну по 150—200 зол. Оборона внесла касацію. **КТВ.**

—o—

Кривава битва на горі Кармель в Палестині.

На горі Кармель дійшло в понеділок 15. ц. м. до формальної битви між відділом війська й арабськими терористами. Араби уладили засідку на жидівських кольоністів, які верталися вантажним самоходом під ескортою поліції. Тому що кольоністи довго не верталися, жидівська поліція зааларумувала поліцію і військо. В напрямі гори Кармель вирушив незадовго відділ війська і знайшов гурт убитих жидів і 8 нападників. У бою з британською поліцією згинуло 7-ох арабів.

В околиці Єрусалиму дійшло до формальної битви між відділом війська та ватагою арабів. Кілька повстанців згинуло. В Єрусалимі одного з арабських поліцаїв важко ранили, другого вбили. В Наблюсі арабські повстанці приневолили одного з нотаблів виплатити їм 1.000 фунтів штерлінгів.

Виїзд Преосв. о. Нярадія до Югославії.

Дня 15 серпня ц. р. покинув єпископ югославянських українців о. д-р Няради Підлюте, де перебував у гостині у Високопреосв. митрополита Шептицького і мешкав у митрополичій кедровій палаті. В неділю 14. серпня з нагоди першого дня 950-ліття ювилею хрещення Руси-України, Преосв. Няради відправив велику Службу Божу у підлютській церкві у сослуженні о. протоєрея Табінського і о. проф. Сампари. Діяконували о. проф. Рудь і капелян СС. Василіянок о. Фарміґа. В часі Служби Божої, Ексц. митрополит виголосив проповідь, пояснюючи значіння свячення води у цілому краю у звязку з цим великим історичним ювилеєм українського народу. Перші слова своєї проповіди звернув Високопреосв. митрополит під адресою Преосв. Нярадія, витаючи в його особі достойного гостя й щирого приятеля, що своїми щорічними відвідинами галицьких земляків підкреслює наверх вагу та потребу ідейної єдности і солідарности всіх українців світа. Після Богослужби Преосв. Діонисій посвятив воду, якою покропив священників і вірних. Це водосвяття було проєктоване на ріці Лімниці, але через непогоду воно відбулось в церкві. На закінчення таборитки з дівочого табору на Соколі заспівали молитву: „Боже великий", яку підхопили вірні і пісню співала ціла церква. Після архиерейського благословення, якого уділив Преосв. Няради, оба архиереї серединою шпаліру вірних і таборитки подалися до кедрової палати. В понеділок зранку лікуванці у великому числі прощали Преосв. Нярадія, який відїздив мотором, окликами: „До побачення!" Преосв. Няради вступає ще на один день до Станиславова, щоб відвідати Преосвященних Хомишина і Лятишевського.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 20 (8) серпня 1888.

ПЕРЕДВИБОРЧА АГІТАЦІЯ.

У звязку з соймовими виборами у Снятинщині дописувач „Діла" писав:

„Агітатори польського кандидата Мойси розвинули незвичайну агітацію та звиваються на всі боки, намагаючись здобути собі людей то горівкою, то пивом, то ковбасами і дріблями. Дня 17-го ц. м. давав п. Мойса великий банкет громадським начальникам і писарям, зібраним того дня в Заболотові і вибрав на це дім Хаїма Вольфрама. Тут посадили за чотирьох столи зібраних начальників і писарів, а на столи понаставляли вина, пива, рибу, булки, прецлі, тютюн і т. д. Коло любеньких гостей увихались жиди агітатори та п. Мойса, його товариш бар. Капрі з Хлібичина, п. Вагнер, секретар снятинського староства та інші. Пани проходжувались між столами та прислухуючись комізам писарчунів та жидів потакували на все".

Покищо ця агітація не мала великого успіху, бо наприкінці банкету багато війтів заявило, що не будуть підтримувати кандидатури Мойси.

ТЕАТР В ШОПІ.

З Бережан пишуть, що приїде туди театр під дирекцією Біберовича і Гриневецького. „Наш театр буде давати вистави в оранжерії, на ту ціль збудованій, шопі, бо тимчасовий управитель бережанських дібр п. К. Тишковський відмовив замкової салі, що як театрові, так і публиці лише на добре може вийти, бо замкова сала невигідна та з поганим доступом. Правда, що дирекція буде мати більші кошти, але є надія, що бережанці й доокольична інтелігенція винагородять їй той більший видаток".

ЧУДА МНОЖАТЬСЯ.

Новинка під таким наголовком: „Зпід Радехова нам пишуть: Кажуть, що у Кривім, в хаті одного селянина відновилися два образи. Один з них занесли до церкви, а другий залишили в хаті. Народ товпиться коло хати і сягодні численні жертви. Львівська консисторія повинна вглянути енергійно в цілу ту справу".

По широкому світі.

До Манджуко виїздить 20 японських парляментарів з вищої та нижчої палати, щоб спеціяльно оглянути спірний терен, на якому недавно велися бої.

В Шангаї команданти чужих гарнізонів у міжнародній концесії рішили скріпити стежі на вулицях міста, щоб перешкодити провокації та застрашуванню китайського населення.

—o—

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— **Живець „Черче".** З днем 20. серпня кінчиться літний сезон у Черчі і починається т. зв. 3-ий, останній. Користайте з догідних умовин лікування — знижених цін на купелі і дешевого утримання. 1685, —3

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоружинин 5., поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Рентгенольог д-р Ярослава Рудницька-Криштальська** вернулася з відпочинку. 1691

— **„Охронка" і „Дом Польскі".** У Пістині, косівського повіту викінчують будову „Охронки Польск-ої", а в Шешорах, тогож повіту, „Дому Польск-ого".

— **Відгомін белзецького вбивства.** Засуджені на кару смерти за участь у вбивстві в Белзці Ілярій Кук і Володимир Качор, після відкинення касації, звернулися з просьбою до президента держави, щоб їх помилував. Канцелярія окружного карного суду в Золочеві вислала всі акти в тій справі до міністерства справедливости для предложення їх президентові держави.

— **Львівська хроніка.** З бюра перекладів Чурука при пл. Академічній злодії вкрали дві машини до писання вартости понад 1.800 зол. — При вул. Фридрихів 29-літній Маріян Бенько вирвав Перлі Шпінеровій торбинку з 300 зол., зранив ножиком її доньку Каролину, щоб не кричала і почав утікати, але на крик нападених надбіг поліцай та зловив злодія. — При вул. Городецькій таксівка наїхала на віз Теодора Рабки з Малехова, з якого впала на вулицю жінка Рабки і потовклася. Віз теж ушкоджений.

— **Поліський ярмарок у Пінську.** В понеділок 15-го ц. м. відкрито в Пінську третій з черги поліський ярмарок з метою оживити господарку на Поліссі.

— **Нова радіостація на Литві.** Литовська делегація кінчить переговори в Льондоні з відомою радіотехнічною фірмою „Марконі" у справі будови нової висильної радіостації на Литві. Нова радіостація надаватиме теж авдиції для литовців в Америці та матиме телевізійну станцію.

— **Конфісковану зброю перепродували знову чигунам.** Адміністраційна влада на Литві повела завзяту бортьбу з поширеними чигунами (дикими стрільцями), яким відбирає зброю. Опісля цю зброю продавала на ліцитації торговцям, які знову перепродували її назад чигунам.

— **Прогулька чеських учителів у СССР.** До Ленінграду приїхала на днях прогулька з 75-ох учителів з Чехословаччини. Метою прогульковців познайомитися зі станом совітського шкільництва.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 21.

РОМАН ДОЛЖИЦЬКИЙ.

ОЛЕНКА.

Оленка Данилків змалечку вірила в своє щастя. Її неня і сільська ворожиха Феня, вмовляла в неї та в її маму, що Оленка мусить бути щаслива, бо сам Бог наперед дав важний знак: Оленка прийшла на світ у рожевому чіпку. Не ворожки вина, що їмость була хвора і не могла точно про те переконатися.

В тій вірі Оленка зростала у свого батька, отця Дамяна та своєї мами, їмості Ольги, в тихому сільському кутку, де ні буйний вітер, ні лиха пригода не станули ніколи проти неї, і не сколихнули її дитячим щастям.

Її віддали до вчительської семінарії. Там вона пізнала ширший світ, що замикався в колі її товаришок а згодом і товаришів. Тоді вона довідалася, що кожна дівчина винна сама собі зловити своє щастя, якщо не хоче бути „старою панною". Та Оленці й на думку не приходило „ловити щастя". Що за смішна вигадка! Щастя не бальончик, який можна тримати на шнурку! Ні, ті товаришки направду смішні. Нехай собі ловлять, що хочуть, вони самі припудринки, а вона — дівчина з порядного дому, на таке не дасть себе намовити. Поперше — вона гарна без пудру. По друге — її суджений прийде до неї, хочби вона яка була погана. Хто їй не вірить нехай поспитає старої ворожихи та няні Фені про чіпчик щастя.

Оленка Данилків здає матуру та їде на село. Матура— хто її з нас не знає? Панні вільно тоді при мамі попудрити собі личко і карміном натерти усточка, хлопцям папіроскою почастувати свого батька і від нього зажадати годинника, нового гарнітуру, капелюха та бамбусової палички. Але буває, що пудра розвіється на вітрі, кармін із уст відібється на чужих устах, а літа йдуть і нічим їх припудрити ні наружевити тих химерних літ! Уже другий рік після матури жде панна Оленка на своє щастя у батька сивоволосого отця Дамяна та матері, рухливої їмості.

Прийшла раз стара Феня на попівство позичити муки на „вроки", а панна Оленка має довгі коси в шампуні. — Ото-то, їмостуню, ото! Такої красуні у світі не знайдете другої! Та й князенко для неї десь росте, гей пава пишний. Заждіть, заждіть, ще день-два і прийде.

Замість князенка прийшов молодий питомець, що мусів висвячуватися. То був білявий несмілий хлопець — Степан Попович, а приїздив заявди з мамою. Імостею з недалекого села, бо батько від довшого часу лежав у ліжку на ноги. Степан був хлопець із товариською огладою, мав виманікірені пальці та білі рукавиці. Оленка мусіла його бавити, ходити з ним на прохід і відповідати на всі питання. Одного дня старі договорилися, а Степан відїхав усміхнений, щоб приготовитися до найтяжчої в житті духовника проповіді — освідчин.

Оленка чогось посумніла, а може лише споважніла. Їй бо — сказала мама — годиться бути поважною в тій небуденній хвилині, як хлопець на колінах кине їй до ніг своє серце та скаже: „Люблю вас, панно Оленко".

З тими думками вона пішла до старого маминого куфра по червону стяжку до волосся. Куфер був „американський", а в ньому в безладді лежали старі сукні, каптаники, фраки, комірці та всякі старі речі. Оленка рідко до них заглядала, та сьогодні вони їй напричуд подобалися. Ось мамина спідниця: у поясі поморщена, а вдолині, як буфрована парасолька, повівае зморшками. Або каптаник: як пишно він пристає до її стану! Он іще капелюх: вона візьме його і приміряє в сальоні, бо тут нема дзеркала. Щоб то так при ній був „пін". Убрав би старий татів фрак, пасисті візитові штани і „циліндер". То була би пара! Стара мода вернулася би у всій своїй красі.

(Далі буде)

— **Дві нові летунські катастрофи.** Літак, що вдержує комунікацію між Женевою і Ліоном, упав з висоти 15 метрів негайно по злеті і розбився. Крім членів залоги літаком їхало трьох французьких громалян. Один з них згинув, а три особи ранені. — В заливі Ріо де Жанейро затонув у понеділок німецький літак. Причини катастрофи, в якій згинуло 8 осіб, покищо незияснені. Злет літака відбувся в дуже некорисних атмосферичних умовинах, бо на побережжі панувала густа мряка. Не задовго рибаки завважили, що літак упав до моря і чули розпучливі крики подорожніх. Водолази ствердили, що літак ударивши об поверхню моря розломився на дві частині і що спочивае у глубині пятьох метрів. Покищо видобули пять жертв катастрофи.

— **Сотки тон овочів гине.** „Вечерная Москва" гостро виступае проти господарки в московських елеваторах, призначених до магазинування овочів. Усі ці елеватори нездатні до вжитку. Хоч до Москви щоденно тепер привозять понад 136 тон овочів, їх нема на ринку, бо вони лежать на залізничій стації, або гниють в елеваторах.

— **Велика повінь у північній Кореї.** Від 13-го ц. м. падуть у північній Кореї зливні дощі. Тому вода виступила з рік і потоків та знищила коло 300 домів. 40 осіб утратило життя. Повінь навістила округу Агочі, що потерпіла дуже від бомбардування совітських літаків підчас недавніх боїв.

— **Великий урожай пшениці в Канаді.** Цьогорічний урожай в Канаді найкращий від десять років. Фармери сподіються дістати за збіжжя найбільше гроша від 1929 року. Збір пшениці перевищить пересічний збір за останніх 10 років — 311,000,000 бушлів і дійде до 300,000,000 бушлів. Минулорічна продукція пшениці в Канаді дала тільки 182,505,000 бушлів. Заподіяні шкоди на пшениці є тільки 13%, коли в минулому році було 60% шкоди, що її спричинила посуха і пільні коники. Вартість минулорічного збору пшениці обчисляе домініяльне статистичне бюро на $ 157,000,000. Вартість цьогорічної пшениці буде тричі більша від торічньої, хоч теперішні ціни доволі низкі. Підчас жнив буде в Канаді 2,000,000 бушлів непроданої пшениці з минулого року.

— **Білі мурашки зїли понад 8.000 фльоренів.** Один купець в Голяндській Індії дістав 34.000 фльоренів за варення соли і гроші сховав до бляшаної пушки в шафі. Незадовго виїхав у довшу подорож. По повороті до дому ствердив з острахом, що білі мурашки залізли до бляшаної пушки і знищили банкноти на 8.000 фльоренів. Зі загальної суми 34.000 фльоренів не залишилося навіть слїду з 2.000 фльоренів, а з 6.305 фльоренів ледви рештки, на яких не можна пізнати навіть чисел.

— **Сензаційний процес у Ню-Йорку.** Перед судом у Ню-Йорку почався в понеділок 15. ц. м. сензаційний процес проти Джемса Гайна одного з провідників демократичної партії, двох гангстерів: Вайнтравба і Шенчавза та адв. Пегре за хабарництво і зловживання. Сподіються, що розправа виявить закулісові ходи підс. Джемса Гайна і „гангстерів", щодо натиску на нюйорських урядовців і поліцію. Гангстери признались до закинених їм провин.

— **Виконали присуд на жидівського поліцієнта.** Сьогодні, в год. 8. рано на подвірю твердині Ако в Палестині виконали присуд смерти на жидівськім поліцієнті Мардохаю Шварцові. Шварца повісили.

— **Туристичний рух у Бельгії замвер.** Ще ніколи Бельгія не мала по війні такого препоганого туристичного сезону, як цього року. Велитенські гостинниці в Остенді, Спа і т. д. світять пустками. Звичайно до Бельгії приїздили масово туристи з Англії і Голяндії, але цього року виїхали до Франції користаючи з низького курсу франка. Таксамо французькі туристи, які раніше відвідували Остенду, залишилися у Франції. Одначе найбільше крови напсували самі бельгійські туристи, які виїхали на відпочинок до Франції, користаючи там з низького курсу франка.

— **Буревій з хмароломом і градом над Німеччиною.** З усіх частин Німеччини, головно з західних і полудневих дільниць надходять тривожні вістки про велитенські шкоди, що їх заподіяв буревій з градом і хмароломом. Найбільші шкоди заподіяв хмаролім у містечку Ліндав, де вода залила цілі дільниці. В горішній Баварії буревій перервав комунікаційні получення. Бреґенцька лісна залізниця мусіла в неділю перервати рух, бо гірські потоки підмили шлях. Недалеко Дорнбірн від дощів обсунулася земля і засипала шосу на просторі кількасот метрів. У Вестфалії грім убив дві особи. У Надренії великі знищення заподіяв хмаролім.

— **Ріжні вісти.** В м. Леґнано в Італії отроїлось мясом 50 осіб. Стан затроєних дуже грізний. — В Літль Куран у стейті Онтаріо в Канаді втопився 21-літній Денні Додж, спадкоємець 10-мілїонового майна. — Німецький уряд позбавив 75 осіб громадянства. — Льорд Ален відлетів з Праги до Льондону. — До Італії приїхав б. египетський премієр Нагас Паша, провідник партії вафдистів. — Англійський король і королева прибули до замку Ґлеміс, де кілька днів будуть гістьми американського банкира Морґана.

— **Побідна боротьба з опиром веснянок.** Боротьба з опиром веснянок могла би стати основою багатотомової літератури, яка уваглядиновала би ширшу засобів у боротьбі людського зроду з цією висипкою золотистих і брунатних плямок, що опоганюють шкіру і церу. Всі засоби, як парасолі, прерізні заслони, часто гумористичні показалися неуспішними, навіть особами. Щойно новітній косметиці вдалося по довголітніх лабораторійних дослідах добути в цій боротьбі перемогу. Вона створила успішні охоронні препарати. Серед уживаних у цьому препаратів вибивається на перший плян крем і мило „Лешніцера", виріб відомої в цім ґалузі фірми Аптикар Дранч і Сна в Бельську. Цей препарат усуває весняники і всяку іншу нечистоту шкіри і цери та хоронить перед новими весняниками, які опоганюють лице.

— **Запір.** Фахові свідоцтва лікарських повар підкреслюють додатне діяння природної гірної води **„Францішка Йосифа"** в людей, які вживають мало руху.

—o—

Спорт.

ГАРБАРНЯ — УКРАЇНА 4:2 (2:2).

По довгій вакаційній перерві мала українська публіка знову змогу побачити Україну на зеленій мураві. Всі сподівалися, що по вакаційнім відпочинку та по двох легких спарінґових метчах наша дружина задемонструє гру на високому й гарному рівні. Та цим разом прийшло сильне розчарування. Дружина чорно-червоних виявила таку слабу форму, таку ріжку недостаточну тренінґу, таку комбінаційну хвоїсть, що іноді жаль було дивитися на непорадність поодиноких грачів, яких противник обіграваз, як лиш хотів. Якщо дружина чорно-червоних хоче справді відіграти в осінніх мистецьких розгривках ролю гідну її назви та традиції, то змагуни мусять забратися пильно до своєї заправи. Мистецька боротьба буде цього року вшяка, хто знає, чи не важча, як іншими роками, успіхи самі не прийдуть. При нинішній системі гри сама техніка не вистачає. Автім і висока техніка змагунів України, стала вже лиш легендою... Словом, до осінніх мистецтв треба забратися відразу солідною працею.

Оці всі завваги не справдують поразки чорно-червоних, лиш вказують хибові недостачі, які слід якнайшвидше направити.

На справдження невдачі маємо інший, хоч може дивний аргумент. Дивний, бо годі його інакше назвати, коли справдливим слабої гри України, в першу чергу нападу, була неприсутність одного грача — Скоценя. Правда, в першій половині не було теж у нападі й Мікльоша і Гошовського рішуче не можна вважати провідником нападу, проте найдошкульніше давалося відчути брак Скоценя II. Всі напасники возилися з мячем під воротами, як кіт зі салом і просто ждали в найідеальніших позиціях, щоб противник забрав їм мяч та звільнив їх з обовязку стріляти на ворота. Навіть Богурат, завжди такий проворний і небезпечний під воротами, цим разом випав дивно блідо. В найважніших ментах завжди падав, ховався або спотикався. Що на це вплинуло? Брак коріїв при черевиках, чи слаба кондиція? Одно і друге мусить конче поправити. Також і стріл він зовсім затратив. На диво, в першій половині ні середущої трійки напасників ще найкраще випав на правім лучнику... Романець (помічник). Назагал оба крайники були цілий час кращі від трійки, хоч Тихоліз але почувається на лівім крилі. Магоцький одиноко мабуть у дружині, зертується до форми. Мікльош І, який відбував тепер форсовні військові вправи у Стрию, випав теж блідо. У цій ревії напасників та їх заступників найслабше випав Гошовський.

Кращою частиною дружини від нападу була поміч, одначе й вона заграла на гіршому рівні, як при кінці весняної руханки. Найпевнішим пунктом був без сумніву Цимбала на середині. Коратницький (у першій половині) на правій помочі грав якось дивоглядно. В одному менті стопував знаменито грача, відібрав йому зі, здавалося стрічеиої позиції, мяч, прегарно підтягав і в найдогіднішій ситуації подавав просто... противникові під ноги. Добрі заграння чергувалися в нього з компромітаційно-примітивними. А що тих других заграть було більше, то він і цим разом розчарував. Аж дивно, що Коратницький такий добрий матеріял на грача так якось (з власної вини) марнується. На лівій помочі задебютував Полатайко, б. грач Бескиду (Надвірна), який завжди грав на середині помочі. Дебют можна вважати зовсім удатним, зважаючи, що він грав не на своїй позиції, в чужім для себе окруженні й без відповідної заправи. Сподіємося, що Україна матиме в ньому згодом доброго помічника. У другій половині позицію бічних помічників займали Скоцень І та Романець. Ні один ні другий не перевищали нічим своїх попередників, при чому Романець хвалював глядачів своїм кунстштюком. Скоцень в ще далі лиш прегарним матеріялом на грача. В безпосередній зустрічі, все небезпечний для противника, він виходив переможцем, одначе обіґрати його було доволі легко.

Головний тягар праці й відповідальности за виспід спадав на заложників і треба признати, що вони оба назагал виконали вислід своє завдання і оба теж грали ввесь час рівномірно. Правда, деякі помилки коштували страту воріт, але годі вимагати, щоб при безнастанних небезпечних наступах Гарбарні наші оборонці не зробили ніодної помилки. Босий достроївся своєю грою до рівня цілої дружини. В деяких ментах боронив прегарно, в деяких непевно. Пропущений третій та четвертий гол може він записати на своїм конті, хоч мусимо признати, що досі конто Босого було назагал чисте. Сподіємося, що й понеділковий метч — це лиш хвилеве недотягнення форми.

Гарбарня грала рівномірно у всіх лініях, зокрема добре грала залога й напад. Ціла дружина виявила знаменту кондицію (другий метч з черги у двох днях — обі стрічі виграні), взірцевий старт до мяча, прецизну гру головами та добуденну техніку. Тактичні заграння розвязувала Гарбарня д. шаблёново й тому записуємо твердження, що Україна в повнім складі наперед за другим разом перемогла б Гарбарню, тільки тому, що легко збагнути її тактику.

Стрічу попередили взаємні привіти, обміна дарунками (Україна передала прапорець, Гарбарня — статуетку) обі дружини станули перед суддею п. Нусенблятом у такому складі:

Гарбарня: Войцеховський, Пйонтек, Стамґуш; Лесик, Вільчкевіч, Солодан; Полюс, Пазурек, Новак, Скура і Кшемень.

Україна: Босий, Воробець, Мікльош II; Полатайко (Романець), Цимбала, Коратницький (Скоцень I); Тихоліз, Богурат, Гошовський (Мікльош), Романець, Магоцький.

Від перших хвилин замітна перевага Гарбарні, яка скановує гриже. Щойно по кількох хвилинах Україна отрясається з тієї переваги, переводить навіть кілька складних комбінацій, одначе нема кому використати ствідсотково ідеальних підворітних нагод. Зате небезпечніші акції Гарбарні кінчаться двома голями. Перший гол упав із доволі далекого стрілу правого крайника. Босий сподівався, що мяч піде в аут і навіть не боронив. Тимчасом мяч поцілив у сам ріжок і відбившися від поперечки, попав у сітку. Другі ворота були радше самобійчі, бо легкий до оборони стріл Босий, змілений власним заложником, фатально пропустив до воріт. Україна здобула перші ворота при замітній співвині заложника Гарбарні, який допоміг непорадному Богуратові залхати мяч до воріт. Зате другий гол, що його здобули чорно-червоні, був не лиш найкращим голем цієї стрічі, але мабуть усіх цьогорічних стріч. По прегарній бісі, вигущений Романцем, Магоцький стріляв в повному розгоні капітальну півсонку бомбу на ворота — і мяч лискавкою опинився в сітці, хоч воротар очайдушно кинувся до цього, здавалося безнадійного, з гострого кута стрілу.

У другій половині Україна зовсім розчарувала. Зміни, переведені у складі, замість вийти чорно-червоним на користь, внесли у дружину незрозуміду й непотрібну самопевність. На цій самопевности вийшла найкраще Гарбарня, яка несподівано здобула двоє воріт при замітній співучасти Босого. Щойно останні хвилини приносять сильні наступи України, одначе безуспішні з наведених на вступі причин.

Проте метч був удатний, бо виказав українській дружині всі її хиби й недостачі, які при добрій волі поодиноких змагунів зовсім легко можна буде викорінити.

Видїла к. 3000.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ. **Кішпешт — Погонь 1:0.** Обі дружини грали в дещо змінених складах. Мадяри здобули ворота майже в останніх хвилинах гри.

ВИННИКИ. **Зоря (Львів) — Зожа 3:2.** Гостина львівської Зорі у Винниках принесла українській дружині заслужену перемогу над Б-клясовим противником.

ДРОГОБИЧ. **Краковія — Юнак 4:3 (1:2).** Гра рівнорядна й доволі цікава.

ВИЛЬНО. **Сьмігли — Олімпія (Латвія) 3:2.**

РУСЬ ДЕКЛЯСУЄ УАЦ.

УЖГОРОД. **Русь — УАЦ (Ужгород) 10:0 (2:0).** Товариська стріча Руси зі своїм недавнім суперником з дивізійних мистецтв, який у вирішних змаганнях поміг „славному" КАЦ-ові переобивавши грачів Руси — дала Руси повну сатисфакцію. Русь заграла знаменито, особливо у другій половині, коли задемонструвала прецизну приємну гру. Найкраще в Руси грали: Чанчіков, Кармон, Філяк і Мозер. Ворота для Руси здобули: Філяк 3, Крик 2, Мозер 2, Кармон і Чанчіков по 1. Видїв усього 800.

Нові книжки й журнали.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonialnej. Rok XV. Nr. 8. Sierpień 1938. Warszawa.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 17. 8. год. 8. „Люди на кризі".
Четвер 18. 8. год. 8. „Втішаймось життям".
Пятниця 19. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечірній.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БИТЬКІВ:
17. 8. Пісня Бескиду.
18. 8. Чесна Суванна.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.
ПОРОГИ:
21. 8. Маруся Богуславка.
22. 8. Пісня Бескиду.
23. 8. Гетьман Полуботок.
ПЕРЕГІНСЬКО:
24. 8. Бесталанна.
25. 8. Чесна Суванна.
26. 8. Пісня Бескиду.
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.

Незадовго театр заграє новий голосну пєсу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка в вулиці".

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пєлчинська).

Середа, 17. 8. дві вистави: о год. 4.30 попол. і о год. 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пісня кличе".
АПОЛЬО: „Агентка Г. 21".
АТЛЯНТИК: „Сильні люди".
БАЛТИК: „Жінка на дво тижні", „Романтичний міліонер".
ВАНДА: „Дівчата з Новолінок", „Фредек увіковічнює світ".
ГРАЖИНА: „Жінки над пропастю".
ЕВРОПА: „Радість життя".
КАСІНО: „Ас Кер", „В пристані жде дівчина".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Герої моря", „Від вівторка до четверга".
МІРАЖ: Нечинне.
МУЗА: „Перегони".
ПАЛЯС: „Проступник".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Після бурі" з Люізою Райнер.
РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.
РОКСІ: „Весела чвірка".
СВІТ: „Корабель невільників" та „Мистці глупоти Фліп і Флап".
СТИЛЬВЕ: „Вередлива експедієнтка" та ревія Борунського.
ТОН: „Король бурлески", „Борнео".
УТІХА: „Рамона" та ревія.
ХИМЕРА: „Голос джунглів" із Гарі Піллем.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Зі Женеви до Лісну".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїн і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 17. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Перше сніданок при оркестрі, 12.03 Полудньова хвилина, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 З оперової музики, пл., **14.35 Українські пісні у виконанні Евгенії Лєсовської (сопран) у супр. форт., (Січинський: „Не співайте мені тої пісні", „Як почуєш в ночі", „Із сліз моїх, Н. Ніжанівський „І молилася я", „Чайка", Безкоровайний „На склоні гір"),** 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтре, 15.15 Трохи пісні, трохи слова: „Під червоними маримухами", 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт у вик. орх. мандоліністів, акордеон, 16.45 Військ. відгук, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листки з мандрівки: У країні Містрала, фейл., Франц. музика з пл., 17.35 Гальо! Позір! 18.00 Солач, місто цвітів, 18.10 Бетовен: „Квартет ч. 7, оп. 59 ч. 1, 18.45 Пригоди Сіндбада-мореплавця, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.20 Розр. концерт; у перервах: Три свічі, 20.45 Вечірн. денник, 21.00 Наш город у серпні, 21.10 Гутірка про Шопена, 21.50, 22.0 Спорт, 22.05 Радіокабарет, 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 18. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., госп. вістки, 14.15 Оркестральні плити, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Мої вакації, повість Старого Доктора для дітей, 15.30 Тайни Львова, повість із 1848 р., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Октет із арфою, 16.40 Конкурсова гутірка П. Радія, 17.00 Біжучі вістки, з міста та провінції, 17.10 Скрипковий ресіталь у супр. форт., 17.40 Читаємо Сенкевича, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 У римського лікаря, 18.10 Концерт хору, 18.30 Театр Уяви: „Що він із тим зробив" Руд. де Кордова (Англія), 19.00 Форт. твори Гайдна та Бетовена, 19.20, 21.00, 0.55 Актуальна гутірка, 19.30 Із країн Півдня, розр. концерт: орх., сол., у перерві мандрівничка анекдота, 20.45 Веч. денник, 21.10 Муз. мозаїка, спів, два форт., цитра, саксофон; 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 „Гостинниця під львом" весела словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, гутірка в нім. мові, 23.15 до 23.55 „Фігарове весілля" Бетовена з пл. (надає Варшава II).

Пятниця, 19. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Розр. орх., 8.00 Добридень найменшим, опов. Реймонта та пісеньки, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., госп. вістки, 14.15 Популярна музика з пл., у перерві о год. 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.10 „Уявім собі" вес. авд. для жінок, 15.30 Гутірка з хоримі, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперетькова музика з пл., 16.45 Краєм Поділля, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Пл. із поясненнями: Ігор Стравінський „Свято весни", 17.45 Програмова резерва, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Динамомашина, 18.10 Бетовен: Тріо ц-моль оп. 1, ч. 3. 18.45 Літер. новини, 19.00 Музика з пл., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 На шлеську ноту, розр. концерт: сільська орх., сопран, бас, веселі анекдоти, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Львівські перл: Корн. Балянциер: Вибрані вірші, 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Живий концерт бажань, орх., конферансієр, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Нові платні славних артистів (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 17. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Музика, дві орх., саксофоністи, солісти, 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 18.00 Оп. мельодій, 18.40 Ритм у танку та спорті, орх., хор дівчат, 20.10 Нар. пісні й танки, БІЛГОРОД 20.00, 21.30 Пісні, 20.30, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 19.30 Скрипка, 21.10 Давні мадярські пісні, 22.05 Орх. конц., ВІДЕНЬ 18.15 Сопран, скрипка, форт., 18.40, 19.00 Музика на нар. інструм., 21.00 22.30, 23.00 Віденська музика, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Що не тане кров, Музика з пл., Деклямації Семенія Павьва, Музика з пл., МІЛЯНО 17.35 Танк. музика, 21.00 Концерт джез. орх., ПРАГА 11.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Музика з 1789—1815 р., 19.00 Віол., 20.30 21.00 22.00 Муз. розривкова програма, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, оп. танкова музика, СОФІЯ 19.15, 20.00, 21.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. музика.

Четвер, 18. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх. музика, 15.00 Нар. музика й танки, 17.00 Концерт солістів, 18.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.00 Орх. концерт, 17.25 Форт., 18.20, 19.00 Концерт мадяр. музики, 20.00, 21.00 „Банк-Бан" оп. Беркеля (фрагм.), 22.05 Джез. тріо, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00, 21.00, 22.00 „Пелєй і Мелісанда" оп. Дебісія, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Симф. орх., 16.00 Легка музика, 17.10 Розр. музика, 18.20 Солісти, 22.30 Легка й танк. музика, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Тригравний капелюх" оп. Лєслі-Сміта, КОШИЦІ 7.35, 14.10 18.45 Вістки. 18.15 Культ. огляд. Музика з пл., „Тестамент" опов. МІЛЯНО 17.15 Пісні на сопр. і баритон., 19.30, 20.00 Розр. музика, 21.00 Комедія. 21.35 Скрипка, 22.20 Концерт хору. ОСЛЬО 18.25 Скрипка, ПРАГА 17.40 „Молодість" суїта Яначека на дуті інстр., 18.20 Сальон. квартет, 19.25 Співаймо всі разом, попурі, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИГА 18.50 Латиські нар. пісні, РИМ 17.15 Танк. муз., РИМ 19.30 Розр. музика 21.00, 22.00, 23.00 „Паріжіна" оп. Масканія, СОФІЯ 18.30 Військ. муз., 19.30 Популярна музика, 20.00 Сопран, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00 „Ле Метр де Шапель" ком. оп. Пера.

Пятниця, 19. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 15.30 18.00 Музика, 17.20 Соната Г-дур Бетовена, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.35 Пісні у вик. хору хлопців, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.00 Орх., 19.30 Свято мад. пісні, 21.25 22.00 Концерт орх., 22.50 Циг. музика, ВІДЕНЬ 16.00 17.10 Розр. концерт, 18.45 19.00 Весела літня авд., 20.10 Весела нар. авд., КОШИЦІ 7.35 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Биржок" скеч, Концерт Ліди Поповичевої у супр. форт., МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 21.00 Пісеньки в супр. орх., 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, опісля танк. музика, ОСЛЬО 18.20 Спів, ПРАГА 12.45 Сальон. музика, 18.20 „Свінг-Бенд" розр. і джез. музика, 21.30 Оп. мельодій Остерчіля, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із ам. консерваторії з Фонтенебльо, 18.30 Форт., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви: „Ль Абе Констентен" драма Кремє і Де Курсея, 23.00 Концерт, РИМ 17.15 Джез. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Комедія, СОФІЯ 19.25 20.00 „Паяци" оп. Леонкавалля.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2.85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2.90 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 3.70 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

Приватна Дівоча Гімназія СС. Василіянок в Яворові дістала повні права державних шкіл. Додаткові вступні іспити до всіх кляс відбудуться 1. і 2. вересня ц. р. 1692

Цим повідомляємо, що заше вінчання відбулося в дні 30. VII. п. р. у Станиславові. **Галя з Дрогомірецьких і Володимир Кіллрі** та з цієї нагоди складаємо 50.— зол. на „Рідну Школу". 1689

Доповняльні Вписи до обох Одноріч. Торгозельних Коедукаційних Шкіл нижчого і вищого типу у Яворові — приймає Дирекція. У часі ферій писати до д-ра Михайла Фільца, адвоката в Яворові. 1616 5-5

ІВАН ЗАРЕМБА, зльокант, службовик, рахунк. старшина У.Г.А., 6 літ тяжко недужий на груди в міським заведенні для невилічимо недужих при вул. Янівській 130 — просить приміщення і опіку для доньки Ірини, уч. II. кл. Купецької гімназії при вул. Куркової 14. Донька без матері. Просить добрі серця помогти. 3-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

СВЯЩЕННИК, удовець, шукає господині до управи домом. Зголошення вряди з рекомендаціями і умовинами слати на адресу: Уряд парохіяльний в Желіші, почта Битиччє. 1619 2-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 2-3

СІДЛОВІ англійські мила, свіжий транспорт — ВАЛІХЕВИЧ — сідлар, Львів, Шайнохи 2. 1666 5-10

РІЖНІ

НАЙДЕШЕВШЕ купиш ковдри вовняні — шовкові — ажурівки ковдер РОМАНОВА, Гродзіцьких 4 (біля Ринку). 1680 1-7

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи — емалія 65.—, алюмінієм 99.—, з млинками, заліжком і т. д. РЕНТШНЕР, Лєгіонів 37. 1645 3-6

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополумінна 6.—, ліхтарки, батерії „Дайон" — найдешевше ЦЕНТРАЛІЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 9-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, вирікові, проти усування матиці: під гарантією виховує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 79-100

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Й. ШТРАССЕР (передпе Краха), Галицька 15 (подвіря). 1578 9-10

ОГОЛОШЕННЯ.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюони, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
948 49-56

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всілі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 806 1-50

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 181 (15.002). Львів, четвер 18. серпня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Большевики нарушили перемиря.

Представник міністерства закордонних справ рішуче заперечив, будьтоби японські війська нарушили договір про перемиря ствердживши, що це саме большевицькі війська нарушили договір про перемиря.

Комунікат каже, що 13. ц. м. ком. Літвінов склав на руки амб. Шіґемітсу протест, мовляв японський відділ зі 40 вояків посунувся коло 100 м. на совітську територію та заняв північний бік горбу Чанкуфен. Тому совітський уряд домагається, щоб японські війська відступили найменше на 100 м. від позицій, занятих перед підписанням перемиря. Якщоб Японія не погодилася на те, Совіти вважатимуть перемиря зірване Японією складаючи всю відповідальність за це на японський уряд. Амб. Шіґемітсу устійнив факт, що дня 12. серпня совітські відділи посунулися 80 метрів наперед від позицій, устійнених дня 10. ц. м. та почали копати стрілецькі рови і будувати становища під скорострільні у віддаленні 5 метрів від теперішніх японських позицій. Тому Шіґемітсу поручив секретареві японської амбасади в Москві Міякаві заявити директорові східного департаменту комісаріяту закордонних справ Міронову, що совітські запевнення про нарушення Японією перемиря зовсім безпідставні і що це совітські відділи перші перейшли поза устійнену лінію. З тієїж причини японський уряд не може прийняти совітського протесту, спертого на фальшивих вістках. Опісля Міякава зложив протест на руки совітського уряду за нарушення Совітами перемиря додаючи, що японський уряд домагається від совітського уряду широго виконання умовин перемиря.

Летунський пакт між Францією та Німеччиною?

Шеф штабу французького летунства ґен. Віємен прилетів до Берліна в год. 13.30 пополудні. На летунському майдані Штакен, прибраному німецькими і французькими прапорами привітав його французький амбасадор Франсуа Понсе з військовим та летунським аташе, ґен. Мільх і шеф летунського штабу ґен. Штумпф. Ґен. Мільх привітав ґен. Віємена в імени марш. Ґерінґа. Ґен. Віємен перейшов перед почесною четою й опісля був на сніданні в касині старшин летунського полку. В середу ґен Віємен відвідав ескадру мисливських літаків ім. Ріхтгофена в Деберіц і фабрику літаків у Ляйпціґу. Ґен. Віємен побуде в Німеччині до неділі.

Політичні кола в Берліні переконані, що візита ґен. Віємена повинна довести до відпруження між Францією та Німеччиною. Здогадуються теж, що ґен. Віємен та марш. Ґерінґ обговорять справу летунського пакту між Францією та Німеччиною на зразок морського договору між Англією та Німеччиною.

Французька преса з вдоволенням підкреслює сердечну атмосферу привитання ґен. Віємена в Берліні і стверджує, що ґен. Віємен з марш. Ґерінґом порушать теж справу договору про обмеження летунських зброєнь.

Французький щоденник „Ексцельзіор", відомий зі свого зближення до міністерства закордонних справ і з висловлювання півофіційних поглядів Ке д' Орсе пише, що Німеччина хотілаб довести до порозуміння у справі **обмеження летунських зброєнь** і що завданням ґен. Віємена підготовити разом з ґен. Мільхом технічні справи, звязані з таким порозумінням. Французька прилюдна опінія вдоволена візитою ґен. Віємена в Берліні головно тому, що ця візита зійшлась із початком великих німецьких маневрів.

„Дойче Альґемайне Цайтунґ" пише, що в особі ґен. Віємена Німеччина витає представника французької армії, „з якою, як ми вже мали змогу нераз ствердити, буде лекше дійти до порозуміння на площині взаїмної пошани і признання, ніж з деякими міжнародніми напрямками французької політики". „Берлінер Тагеблят" підкреслює, що зустрічі з б. комбатантами завжди влекшували щире обговорення важливих проблем і що нині, коли світова преса алярмує про долю мира в Европі, **„ніщо не може бути корисніше, ніж візита французького ґенерала в шефа німецького летунства".**

Ультимат Москви до Чанкайшека.

Японська рада міністрів рішила на вчорашньому засіданні продовжувати без найменшого ослаблення воєнні, дипльоматичні і господарські зусилля з метою дефінітивного повалення уряду марш. Чанкайшека, щоби створити новий режім у Китаю. Упадок міста Ганков признала рада міністрів найважнішою метою. По інциденті зі Совітами під Чанкуфеном задумує японський уряд вести бої у Китаю інтенсивніше ніж досі, щоб опісля звернути відповідну увагу на Совіти.

Кореспондент токійського щоденника „Ніші-Ніші-Шімбун" з Гонкону повідомляє, що з Москви вернувся 14. ц. м. до Ганкав совітський амбасадор Луганець-Орельський і предложив марш. Чанкайшекові низку вимог у формі ультимату.

Совітський уряд висунув такі домагання: 1) Змобілізувати китайські комуністичні війська до оборони Ганкав; 2) Признати совітському військовому дорадникові вирішний голос у стратегічній кермі воєнними операціями; 3) Втримати за всяку ціну Ганкав; 4) Признати рівномірну участь у воєнній раді в Ганкав комуністичним ґенералам і ґенералам центральної армії; 5) Марш. Чанкайшек зліквідує диктатуру не лише у військових справах, але також в інших ділянках. За сповнення цих вимог совітський уряд прирік марш. Чанкайшекові велику підмогу, у противежному випадку перестане підпомагати Куомінтан.

Марш. Чанкайшек заявив, що відповідь дасть по нараді з поодинокими провідниками Куомінтану.

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею „Просвіти"?

Хто хоче зразково вести господарство

мусить обезпечувати від огню і від крадежі-влому своє рухоме майно (живий і мертвий інвентар, збіжжя і пашу) в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ФРАНЦУСЬКА ГРА в українській проблємі.

У наших руках останнє число „Бюлєтня закордонних справ", дуже поважного журналу, зближеного до офіціяльних кол, де находимо прецікаву статтю присвячену українській справі. В дуже короткому часі — переповідаємо зміст цієї статті — французька публична опінія може бути поставлена перед доконаним фактом повстання української держави, яка щодо простору та числа населення хто зна чи не перевищатиме території та людности европейської Франції. Як відомо Франція є звязана на европейському сході ріжними договорами та умовами, однак французька політика не може в ніякому разі легковажити собі українського чинника — цю свідому своїх національних бажань компактну, українську, патріотичну масу, що живе на тім відтинку Европи в ріжних державах та яка буде в практиці рішальним чинником в усіх східньоевропейських поділях. Ось така є провідна теза згаданої статті.

Подібні думки заступає нераз на сторінках радикально-соціялістичного щоденника „Ля Репюблік" відомий французький письменник та публіцист Пер Домінік та багато інших визначних французьких політиків.

Французи здають собі з того ясно справу, що схід Европи ферментує та переходить велику політичну еволюцію. Раз-ураз падуть у французькі вуха чутки про сильний український національний рух та про звязані з тим рухом безконечні розстріли і вязниці. Україна — цей світового значіння чинник у міжнародній політиці — є предметом щораз більшої уваги французьких політичних кол.

У нас є дуже поширений погляд, що Франції постійно залежатиме, щоб на сході Европи був одноцілий, політичний велит, очевидячки з московською командою, який шахував би німецькі плечі на випадок французько-німецької війни. Цього кольоса у ролі союзника мала бісмарківська Німеччина за собою — і тоді Німеччина була переможницею; цього кольоса не мала Німеччина Вільгельма II. — і тоді Німеччина була побита. Говорять, що націонал-соціялістична Німеччина, щоб раз на все знищити цю східну опору великодержавної французької політики в Европі, хоче поділити російську імперію на цілий ряд малих чи середньо-малих держав, які перестануть бути небезпекою Німеччині при кінцевій французько-німецькій розправі.

Можливо, що французам було би вигідніше мати на сході Европи одноцільного та політично-централізованого союзника, однак француз вадто великі реалісти, щоб вони домагалися чогось неможливого. Схід Европи є такий, як він є, а не такий як би його хтось хотів мати. Зате постійно залежить французам, щоб схід Европи був їм приязний. Коли наша княжна Анна виходила заміж за французького короля Генрика I., то вже тоді виразно зазначена була політична лінія Франції на Сході Европи. Це підкреслюють

всі французькі історики. Вона — ця лінія — ніколи не змінилася у самому принципі. Тільки, що реальна французька політика в бігу століть мусіла числитися з реальними силами на сході Європи — ми українці такою реальною силою не були, від полтавської поразки. Симпатії Франції та антанти до України вже підчас нашої національної революції ясно висловлювані у заявах їх представників у Києві, мусіли остигнути по берестейському мирі. І якщо нині щораз частіше обговорюють у Франції українське питання, то нема найменшого сумніву, що французи починають бачити в українцях **реальну силу**. Французька політична думка не хоче теж допустити, щоб українські симпатії були виключно проти німецькі — про це можна зовсім виразно нераз прочитати, а ще частіше почути у Франції.

У справі Закарпаття французи кажуть, що вони не допустять, щоб цей край, що лучить з собою держави Малої Антанти перейшов у мадярські руки. Про відносини в тій країні Франція є поінформована книжкою проф. Рене Мартеля „Ля Рютені сюбкарпатік" — „Підкарпатська Русь". Українську справу в Польщі обговорював недавно і то прихильно та річево щоденник „Л' Євр", орган зближений до премієра Далядіе. Є теж очевидно і ворожі нам в тій справі голоси, а „німецька інтрига" є при тій нагоді часто згадувана. Зрештою „німецька інтрига", це постійний улюблений коник протиукраїнської пропаганди у Франції. Однак доля хотіла, що цих інформаторів про українське „германофільство" почали підозрівати у Франції саме за... проні-мецькі тенденції.

Офіціяльна Франція глядить нині на цілу східно-европейську, отже і на українську проблему згідно з політ. максимою: **wait and see**: чекати та глядіти. Коли, напраклад, деякі націоналістичні французькі кола жадали, щоб Франція зірвала пакт з СССР — тоді французька пресова агенція пустила в рух ось такий коментар: „Не забуваймо, що канцлер Гітлер продовжив з СССР рапальський договір і тому ми теж не маємо покищо ніякої причини зривати нашого пакту з СССР."

Нам, українцям, треба пильно стежити за тим зростом зацікавлення українськими справами у Франції. Наш самостійний український національний інтерес каже нам шукати собі приятелів у цілому світі. Факт, що в нашому культурному житті (літературі, малярстві, різьбарстві, журналістиці) щораз поважнішу ролю грають українці, які мали щастя чи то придбати високу освіту у паризьких наукових заведеннях чи перейнятися високою духовою атмосферою Франції, цей факт напевне чимало колись причиниться до франко-української приязни, якій не можуть стати на перешкоді наші симпатії для інших великих народів.

Юрій Студинський.

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

Теорія білих плям.

(Вакаційні рефлексії).

„Бляґа або пляґа" — говорить завжди мій знайомий старий денникар, коли тільки вхопить до рук газету з білими плямами. А як його питати, що значить це римоване дво-слово, відповідає завжди однаково: або хтось з „наших" набрехав, або цензура змеґальоманилась на пункті приналежности до білої раси, ет!..." І старий журналіст махає нервово рукою, а потім „гряде" на найближчий шинк і торощить білу заразу". На докір цензорам і білим плямам!

*

Нагадую собі старого „перомана" майже щодня підчас теперішніх вакацій взявши в руки жмут „нових" газет, що їх привіз зіпрілий листар з пошти. Повторюю при кожній з них його слова, лише на „білу" на селі ніяково ходити. Не тому, щоб її не було. Хорони Боже, того дару всюди повно. Але тому, що навіть коли людина отут, на засокальському селі, заманджає до „спулдзельні" і хотілаб з людьми при скляночці бодай лихої лімоняди посидіти, селяни обовязково зараз питають: „А що там у світі ґа? Як кажете, японец бє „наших"? А що ґерманец?...

— Та хіба-ж ви з радія не знаєте?!

— Ет... що там радіо. Воно каже одно, а роблять друге. Ви ж, конєшно, газети почитуєте...

І ось вам добалакались. Що я їм покажу, білу пляму в цензурованій ґазеті? Щоб висміяли?

*

Біла пляма в ґазеті має свою історію, а ця з черги виплекала навіть свою окрему філософію, філософію білої плями, інакше кажу — чи білої небезпеки.

На жаль, не маю під рукою несконфіскованої історії преси і цензури. Без того годі спамятати прецікаві перипетії, що скоїлись коли-будь довкола тієї вічно ворожої собі двійки героїв: редактор та цензор. Тому й мушу загальновідомі факти заступати неконтрольованими, залишками з власної памяти.

Кажуть, що Наполеон ненавидів пресу, хоч умів писати гостро і блискуче. Кажуть, що він був найбільшим та найзникливішим цензором. І — мабуть не вийшов на цьому добре. Гадаю, що якби Наполеон був менше разів переможцем, менше конфіскував, а більше писав і редагував світ не забув би так швидко малого капраля. А так Бальзак, чи Гюго довше пестимуть людську уяву, ніж діла Наполеона, завойовника земель і... жіночих сердець. Кажуть, правда, що кожний старшина і майже кожний... цензор тішаться жіночими симпатіями, але і один і другий не повинні забувати, що добрий письменник ще й по смерти не виходить з рук, чи вірніше з будуарів гарного полу....

Батько французької преси — Ренодо був лікарем і — потайки — складав любовні поезії. Від жінок, особливо чужих, не міг відігнатися. Завдяки їхнім примхам і своєму знанню та непересічній вимові зробив кар'єру. Першу життєву катастрофу мав через... цензора, з яким посварився за одну спільну знайому. Відтак збанкротував і вмер у вязниці. А й нині Ренодо — відомий кожному журналістові і кожному цензорові — речник і оборонець правди; тимчасом по цензорах — залишається разом зі зміною режиму, що їх інструує — найчастіше слід їхніх грізних олівців у старих річниках газети. А це замало, щоб перейти до історії культури.

*

Такі „рефлєксії" приходять у голову, при „читанні" вибіленої мов „польські плоти" (дотепер були лише такі дороги; за збаналізоване порівнання вибачайте) преси.

Візьмеш „Діло" біле, береш „Н. Час" — рябий, хапаєш за чужі щоденники (очевидно зперед б-ох днів) — а там на дві методи: в тих, в яких нема і не варто нічого читати — чорно, в усіх *інших* — *біло*. Як в зимі, або як у білій гарячці. Не дурно сміливий редактор з Вильна, Мацкевич розмірковує над термометрами....

І так нема що читати, хоча бідні журналісти, що лишилися у спеку по редакціях — так терпеливо й „мовчазно - віддано" запихають усі шпальти, щоб — як певно шляхотно думають — люди на вакаціях не нудьгували. Та з тією людською, і тимбільше вакаційною психольоґією ніяк не дійдеш до ладу.

Лежить собі гурт таких нероб на сонці і... „чекає на нову газету". Нарешті приходить листар. Є газети! Беремо, читаємо, а там — білі плями.

Всі відкладають пресу на бік (за винятком одного старшавого пана, що переглядає рубрику матримоніїв) з погірдливим жестом рук. е — мовляв — нема що читати.

А жінки зараз до чоловіків: „найцікавіше, видно конфіскують. Я й казала, що тепер не варто дурно платити за газету. Можеб ми не відновляли передплати. Мені цілкоґ вже стріпались пантофлі.... Зрештою „Swiatowid" раз на тиждень вистарчить" і т. д. і т. д....

А редактори десь там головами крутять, руками помахують....

*

P. S. Передайте ласкаво Хв. Адміністрації, щоб стримала ґазету. Сюди, за Сокаль приходить „Діло" раз на тиждень табунами і то не ціле, тільки віддертими сконфіскованими частинами....

Р. Гучванович.

„Спортова імпреза на Лємані".

(Від нашого кореспондента).

Женева, дня 10. серпня 1938.

Спорт став *органічним* складником нашої цивілізації. По тисячах років вертається світ до ідеалів старої Гелляди. Сила, вправність, витревалість, швидкість змислів і крицева воля здобувають не меншу пошану ніж подвиги людського інтелекту. Молода данка, що за 44 год. переплила 60 км. від Швеції до Німеччини, чотири німецькі альпіністи, які перші вибрались на північний шпиль Айґеру, мистці копаного мяча, боксу, ситківки і т. ін. здобувають славу не меншу ніж кінові зірки; їх витають голови держав і преса присвячує їм цілі шпальти. Поза тою безмежною віддалею, яка істнує поміж античним спортом і його сучасними нащадками, їх таки єднає спільна моральна основа, воля і рівність змагунів. У старій Греції невільників виключили з *олімпійських* ігрищ, у нашій добі виключили совітських підданців з інтернаціональної спільноти спортовців. І цілком слушно. У ріжних країнах молодь, виплекана спортом, має ріжні національно-політичні ідеали, але на структуру і розвиток спорту вони безпосереднього впливу не мають. Кожна европейська держава підтримує ті чи інші галузи спорту, впливає навіть часом на напрямок його розвитку, але спортовці не відчувають на собі примусу, засад вільного змагання ніхто не накидає і не нарушує. Цілком інакше виглядає справа „фізкультури в СССР. З нагоди цьогорічної традиційної маніфестації совітських „фізкультурників" у серці СССР у Москві, писала большевицька преса про „рух молодих патріотів", впроваджуючи новий термін „совітського патріотизму" і до спортової ідеольоґії. Секретар ЦК комсомолу Косарйов пояснив, що комсомол керує „фізкультурниками" відповідно до потреб червоної армії. В цілому світі тіловиховання молоді *причиняється* до вищої боєздатности військових кадр, що з тієї молоді складаються. А проте ніхто ніде ніколи не проголошував спорту знаряддям військової сили!

Швайцарія є справжнім раєм літнього і зимового спорту. Гори, озера, лагідне підсоння і чудові шляхи дають безмежні спортові можливости для місцевого населення і для відвідувачів з усіх закутків широкого світу. Особливо великий туристичний рух дає змогу Швайцарії уладжувати і дуже коштовні інтернаціональні змагання, в яких спортовці можуть показати свій хист в опануванні машин, що ввійшли у сферу модерного спорту. Три дні від суботи до понеділка відбувалися в Женеві перегони моторових човнів, ріжних розмірів і конструкцій. До цієї імпрези Женева *пильно* готувалась кілька днів. На побережу Вільсона, напроти старої будівлі Ліги Націй вирнула залізна вежа з величезним перегоновим годинником, голосником та інши-

ми знаряддями потрібними для кермування перегонами, а під нею протягнися трибуни для почесних гостей і преси. Здовж цілого шляху перегонів стояли тисячі стільців і лавок для тих, що мали змогу заплатити 3—4 франки: дорого, що не мали багато більше як франк на забаву, мусіли стояти у смузі відмежованій штахетами, чи сидіти на травиці в парку Мон-Репо. Часто описані подинамки перегони здалека. Хрестаті води Леману показалися ще не досить чистими для скоплених перегонових човнів, для яких може бути небезпечною і звичайна качулка на шляху їх несамовитого гону. Отже прибережне населення дістало суворий, хоч і зайвий наказ не кидати ніякого сміття до води: гуттешні люди ніколи цього не роблять. Такі самі суворі накази видано всім, що могли вибратись на озеро недалеко місця перегонів. Доказом послуху для тих приказів служить факт, що ніхто не потерпів ніякого лиха за ввесь час перегонів.

Вже два дні перед початком перегонів загули мотори човнів, чутні здалека навколо побережжя. Власники перевірювали машини і знайомилися з тереном перегонів. Нарешті прибув сер Малькольм Кемпбел, власник „Блакитного Птаха", світовий рекордист швидкости моторових човнів. 2. вересня м. р. осягнув він 208 кільометрів на годину і мав намір осягнути на Лемані 215 км., як сам заявив представникам преси, що зуміли дістатися до нього, коли він з своїми інжинірами і техніками перевірював свою безконкуренційну машину. На просьбу президента організаційного комітету він відкрив перегони зробивши повним ходом два кола по водній арені. Враження несамовите від такої машини, що летить немов понад поверхнею води. Зрештою цей „птах" збиває такі хвилі і піну, що його за ними ледви видно. У перегонах брали участь човни категоріями відповідно до їх ваги, сили машини, кількости потрібної бензини і т. і., групами від 3 до 8 одиниць. Особливо чисельні були човни з поззабортовими моторами різних систем. Ці мотори здобувають тепер широке більшого розповсюднення завдяки своїй практичности і розмірно невеликій кількости зужиткованої бензини. Їх можна знімати і насаджувати на кожний човен, відповідно пристосованих для цього. Хибою їх, не стільки може для власника, як для оточення, є шум, он радше рев, які вони видають, особливо при швидкій ході. Пів гузина таких човнів при перегонах в еліпсі приблизно на 2 кільометри довжини просто оглушують глядачів. Розміри цих човнів зведено до мінімума, необхідного, щоб вдержати мотор і спортовця на воді. Так само доведено до мінімума і площу тертя човна об воду, чи спротив води його рухові. Тому ці човни не пливуть властиво, а скачуть по воді, висуваючись на дві третини з неї при швидкій ході від 67 до 110 км. на годину, в залежности від сили машини і конструкції човна. Але багато залежить і від справности та відваги самих керманичів. Кожний з них намагається вкарбати найбільш внутрішнє себто стійкішу лінію видовженого кола і стати повз буї по найбільш простим кутом. Очевидно, при цьому грозить небезпека перевернути човен чи зударитися з противником. Випадки одного і другого роду трапились і при женевських перегонах. Лиха при тім ніодному змагунові не було. Вони мають на собі ратунковий пояс. Човен має наперед герметично закритий порожній переділ, який не дає йому піти на дно. Але про перемогу по втраті навіть кількох хвилин при такій катастрофі нема чого й думати. Той самий наслідок має і найменша хиба чи перерва у праці машини. У перегонах здобувають голяниці 12 перемог, французи 11, швайцарці 3 і Англії припала одна. Гарна погода сприяла перегонам, що притягнули чимало чужинецьких глядачів, що при сучасній кризі туристики мало для Женеви велике значіння. Штучні вогні та бенкет, в якім взяли участь чужинецькі дипльомати і женевські достойники, закінчили цю інтернаціональну імпрезу.

М. Данько.

О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА, Львів, Кордецького 51.

Від Буга до Ікви.

(Враження з мандрівки).

(Докінчення).

ПОЧАЇВСЬКА ЛАВРА ЗДАЛЕКА.

Вперше побачили ми Лавру в Кремянці з гори Бони. У синій далечині на узгірю майоріли зариси веж, легкі мов мрія, мов привид, вичарований з прозорих хмаринок і мряки. Це було для нас як зов простору, що не дозволяє мандрівникові довго затримуватися на одному місці. І ми скоро покинули в зеленій котловині Кремянець, що своїми краєвидами так дуже нагадував нам наші карпатські міста. Веселим пружним маршом через гору, через Чорний Ліс, через молодий гайок і запашне поле виходимо на дорогу, звідки знову замаячіла перед нами Почаївська Лавра. Гора й обриси веж набирають уже виразности, стають чимсь конкретним. З кожним кільометром ростуть граціозні будівлі, прибувають щораз то нові подробиці, але за якийсь час дорога сходить униз і обрій пустіє. Сумніє від цього поле, хоч подавньому пахне гречка, бренять пчоли, а при дорозі, цвите буркун, остріжка й дика конюшина. Години довжаться. Час до часу перешумить попри нас авто, погірдливо сипне в очі піхотинцям курявою й самопевне своєю швидкістю зникне у віддалі. На щастя по дорозі ліс з густими сплетами молодої грабини. Відсвіжені його холодноватими затінками не відчуваємо, як кінчиться чудова лісова алея з зеленим склепінням над головою. А за лісом аж пристаємо від захвату. Знову Лавра, але якаж могутня у своїй красі! В першій хвилині здається нам, що перед нами ожила одна з ілюстрацій київської Печерської Лаври. Особливо найвища вежа з золоченим дахом така нам знайома з київських краєвидів. А одна з церков, найкраща між усіми, яка дуже схожа з нашим, львівським св. Юром.

Усі церкви й будівлі, підперті здолу зеленим валом дерев зливаються в одну цілість і роблять величаве враження. Ціла околиця набирає від цього якогось іншого вигляду, іншого значіння й здається, що тут під опікунськими крилами отих чудових церков панує якийсь безперервний святочний настрій. Поля видаються кращі, більше плодючі, люди ліпші, ласкавіші для себе.

Задивлені у прегарну картину швидко доходимо до містечка й незабаром ми за лаврськими воротами.

В УСПЕНСЬКОМУ СОБОРІ.

Між деревами, мов у парку, церкви. Перша праворуч від входу з круглою, на жовто помальованою банею — це церква св. Трійці. Чимсь чужим віє на нас від її московсько-византійської архітектури. Зверхній малюнок над її входовими дверми вражає браком якогонебудь мистецтва.

Посередині лаврських будівель величава дзвінниця, якої вежу видко далеко на всю околицю. Ідемо дальше, просто до камяних сходів, щоб передовсім оглянути церкву, що так нам нагадує св. Юра. Це Успенський Собор, побудований при кінці 18 ст. Василіянами. (Недаром нагадує св. Юра!) Церква відчинена, бо саме щось правлять. Входимо до середини

Л. І. 3

Чому Наполеон омивув Україну?

(Докінчення).

Одначе Наполеон не використав до кінця своїх зусиль на Україні. Чому? Тут ми можемо оперувати лише гіпотезами, і можливо, що Борщак не погодиться з нами. Бо нам здається, що Наполеон не був певний у глибокій реальности українського національного руху. Тенденції цього руху не здавалися йому досить міцними і досить рішучими. Чи не був тоді український рух почуттям мало поширеним у народі, яке знала лише дуже мала еліта і яке селянські маси відчували тільки в негативній формі ворожнечі до москалів, але без ідеольогічної глибини і без якогось конструктивного характеру? Нехай вибачать нам цю нашу особисту гіпотезу. Може вона не зовсім точна. Вона у всякому випадку, дає єдине можливе пояснення трохи загадкової поведінки Наполеона".

До цієї самої теми професор Мартель кільканадцять місяців пізніше вернувся ще раз, присвятивши у березневій книжці відомого славістичного місячника „Ле Монд Сляв" 15 сторінок петіту книжці Борщака. З цієї довгої рецензії найавторитетнішого славістичного журналу у світі, необхідно подати текстуально висновок Мартеля, що є одним із постійних співробітників паризького журналу.

„Перечитуючи ці давні сторінки про минуле, зазнаєш дивного враження. Здається, що всі ці пляни, всі ці проблеми, що їх ми подали вище, ми бачимо тепер у зовсім аналогічній формі, у виразах та зворотах, дуже близьких до писань наполеонівської доби. Але ці писання належать вже не французам і вони не у франц. журналах та газетах. Україна залишається предметом великої політики. Але вже не до Франції звертає Україна свої очі.

Нема в цьому чогось неприродного. Коли нарід, дуже великий нарід, бо він має більше ніж 40 міліонів, не дістав ще місця, на яке він уважає, що має право, змагання цього народу, його надії або коли хочете, скажемо, його мрії використовують ріжні протилежні політики. Це є карта, якою грають, сила, яку визволяють, щоб розчленити цілість, поділити цю цілість; людський чинник, яким кермують задля егоістичної мети, бо хто, будь ласка, в наші часи турбується про лицарський ідеал?

„У цій грі кожний знає про що йде річ. Коли нація віднайшла свою національну свідомість, коли це почуття перейшло від еліти до маси, тоді вона вже виграла справу. Їй залишається тільки чекати на годину визначену долею. Чекаючи, вона прийме кожну допомогу, яку зустрічає. Вона добре знає, які ці допомоги егоістичні. Але це байдуже. Важливі тільки наслідки. Приходить заверюха в Европі, переділ територій, байдуже який буде кінець боротьби, — нарід, яким грали протилежні сторони, заангажований в заверюсі, кінчає тим, що тріюмфує. Він визволиться тоді не тільки від своїх колишніх ворогів, але головно від своїх нових друзів, яких він здивує своєю невдячністю. Кінець цього всього може бути цікавий".

Професор Мартель, пишучи в журналі, що де в інших справах має іноді офіціозний характер, у вищенаведеному фраґменті не поставив крапок над „і" і обмежився лише натяками. Але ці натяки наш читач, певно легко розгадає. Ми правда не зовсім згідні зі шановним автором, що „очі України звертаються до Німеччини", але коли прийняти навіть такий погляд, тоді треба признати, що професор Мартель дав надзвичайно слушну формулу фальшиво інтерпретованого (напр. поляками) „германофільства" українців, про яке так голосно час до часу твердять ріжні наші приятелі.

Професор Мартель має рацію. Якби навіть прийшла така міжнародня констеляція, при якій Німеччина в той чи інший спосіб причинилась би до відновлення української національної держави, то можна бути певним, що ця держава не буде залежати ані від Німеччини, ані від якоїсь іншої держави, бо український нарід хоче бути сам господарем на своїх землях. Зрештою все те, що сталося на Україні в 1918 році є запорукою, що Україна не піде під нічию гегемонію, якої нема чого лякатися.

І вже від першого кроку всміхаємося від приливу радощів, тільки тут сонця й блакиті. Здається, начеб уся краса наших піль увійшла під склепіння церкви. Який добрий і ласкавий мусить видаватися вірним Бог у цій святині.

Охолонувши від першого враження, починаємо розглядати все подрібно.

Праворуч вівтар, під яким відтиск ноги Пречистої Діви, що — як кажуть — колись завилася тут пастухам. По стінах церкви безліч, вони просто переладовані малюнками біблійного змісту. Малюнки на стінах головної нави представляють цілу низку чудес, що — як кажуть — доконувалися при чудотворній іконі Почаївської Божої Матері. Їх мистецьке виконання назагал на доволі низькому рівні. Позитивне враження викликує церква своєю архітектурою, загальною кольористикою, гарним іконостасом.

Хочемо побачити чудотворну ікону, але нема кого поспитати про неї, бо всі ченці, що в церкві, зайняті відправою. При одному з вівтарів звертають нашу увагу мощі святих, що уміщені тут у металевій скриньці за склом. Розглядаємо кусники хресного дерева, мощі св. Олександра, св. Варвари... аж раптом чуємо чиюсь руку на плечах і поспішний шепіт:

— Ліпте, пріложітесь до ікони!

В першій хвилині не розуміємо, про що йде й чого хоче від нас старенький, бородатий послушник. Але відвертаємося до іконостасу й бачимо, як поволі на шовкових шнурах спускається вділ мала, металева ікона. Підходимо ближче, де стоїть гурток вірних у молитовному скупченні. Деякі з них видно зворушені. Якась пані виймає хустинку й дискретно втирає очі, побіч неї сільська жінка, не вважучись зовсім, дає волю сльозам. Вірні падуть навколішки, віддають поклін Богородиці й по одному підходять цілувати ікону. Робимо те, що й усі та доторкаємо чолом зимного металю ікони. Тільки кілька латинських священників, не наближаючись стоять поза балюстрадою й пильно приглядаються цілій церемонії. Ікона поволі підходить угору й затримується високо над іконостасом.

Відправа скінчена. Люди розходяться.

Старий послушник смішно малого росту човгає по церкві тяжкими чобітьми й похитуючись з боку на бік, наближається до брами. Треба й нам виходити.

Перед церквою приковує наші очі чудовий величавий краєвид. Яка грандіозна ширина обріїв, який безмір простору! Аж віддих запирає, як від наглого приливу вітру, здається, груди не всилі витримати такого напору, хоч повітря вияткова спокійне. Око нічим неспинене біжить свобідно далеко на південь аж там, де мріють вежі підкаменецького домініканського „кляштору". Стоять напроти себе дві святині й через безмежжя піль переглядаються з собою. Хоч віддалені від себе простором, культурою, духом, але близькі культом Марії.

Сонце поволі спускається вділ і зникає за обрієм. Блакитня віддаль забарвлюється злегка фіолетом. На заході довго ще стоїть кровава заграва. Вечірний холод пригадує нам, що за плечима ніч і що треба подбати про своє приміщення.

ВРАНЦІ.

Ночуємо добре в лаврському готелі, а ранком перед шестою ми знову в Лаврі. Маємо в плані розглянути околицю з вежі дзвінниці. Дзвінниця саме відчинена. Вибігаємо на сходи. На котромусь із поверхів два підростки в чорних рясах тягнуть за шнур дзвона. Вітер свавільно розвіває їх довге до рамен волосся, шарпає полами ряси і вдаривши об стіни, отворами дзвінниці виносить на поля металічні звуки. Виходимо на сам верх. Краєвид ще могутніший, ще більш розлогий, як той, що оглядали вчора. На півночі у віддалі синіють верхи кременецьких гір, довкола нини, під ногами збитою отарою міщанські домики. Дзвін стихає, пора на діл. У церкві вже правлять. Співає лиш кілька монахів, але голоси їх зіспівані й достроєні до себе, то зливаються в одному тоні, то розходяться чудовою гармонією акорду. В хорі спеціяльно вибивається низький, глибокий бас, що ним співає молодий, головусий хлопець у рясі. Хвилинами здається, що це співає не людський голос, але грає якийсь звучний інструмент. Поруч нього дзвінкий сильний альт. Змагається, хоче дорівняти іншим голосам, вреші віднаходить свої тони й на них творить власну мельодію. Це хлопя з рожевими щоками в обрамованні ясного волосся. Чернечий одяг дивно контрастує з його молодістю, з його хлопячою, невирослою ще постатю. Голоси деяких богомольців долучуються до хору, скріплюють його, не псуючи гармонії. Інші моляться, найбільше пара стареньких — дідусь і бабуся. Обоє замашним рухом раз-у-раз хрестяться й упівголос шепчуть свої „отченаші".

По відправі вірні йдуть ще помолитися до мощів св. Йова Залізо, що спочивають у саркофагу на тому місці, де колись жив у печері цей праведник. Знову побожні співи, молитви, поклони. Здається, ціле повітря Лаври пересякле людськими молитвами; кожний її камінчик вицовганий колінами побожних богомольців, що йдуть тут безконечною чергою від століть.

ЧУЖИЙ СВІТ.

Перед відходом з Лаври оглядаємо ще найбільшу по Успенському Соборі церкву св. Трійці, що сильно не гармоніює з цілістю лаврських будівель. Внутрі церкви та сама московська „казьонщина", що і в її зверхньому вигляді. Архітектура томить своїм тягарем, мадонки понурі, непривітні й до скучности однотонні. Похмуро дивляться святі іконостасу, постававши в ряд, як на „стройсь", у кожного та сама голова й той сам рух. Грізно споглядає Христос, а навіть обличчя Марії звичайно таке добре й лагідне, тут суворе й неприступне. В такій церкві хіба люди не розмовляють з Богом, тільки мовчать і слухають. Чимскоріше виходимо з цього місця, що мало нагадує нам Божий дім.

Але в Почаївській Лаврі не тільки цей зразок чужого будівництва вражає дисонансом душу українця. Незрозумілий, а то й болючий для нас той сильно вкорінений російський дух, що панує тут на кожному кроці. Ченці переважно вживають російської мови, в найкращому випадку російсько-української мішанини. Російська мова є тут все ще тією упривілейованою, панівною мовою, як колись перед літами. На інформативних таблицях польські і російські написи. Нема тільки мови тих людей, що сотнями тисяч заливають щорічно лаврські церкви.

...На городі Лаври сонце й вітер, за її розлогими садами поле та простір. Час у дорогу!

ПОВОРОТ.

Незабаром ми вже на битому шляху, залишивши за собою церкви, побожні співи, молитовний шепіт, ченців у чорному, — той цілий незвичайний і замкнений у собі світ, мовчазливий та невразливий на те життя, що рвучкими ріками пропливає поза його мурами.

По південному марші останній етап мандрівки: залізний дверець, рейки, поїзд. За вікнами вагону у швидкому бігу чергуються з собою пократковані загонами поля, гаї, села.

Ось вже Галичина.

Прощай Волинська Земле! Наше знайомство не повинно закінчитися на цій першій короткій стрічі. Багато добрих хвилин завдячуємо тобі. Колись у днях, що вийдуть із синяви майбутнього, ми знову зустрінемося. Ти з п'янким запахом своїх розлогих піль і з багатогранною душею своїх людей, ми з широко відкритими очима і з памяттю, що невсипуще пасує кожний твій пропа.

З. Савич.

—o—

Справа виселення з Гриньок.

ВІДПОВІДЬ УРЯДУ НА ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ ПОСЛА Д-РА БАРАНА.

З кінцем березня ц. р. посол д-р Степан Баран вніс у соймі інтерпелюцію до міністра внутрішніх справ і міністра віроісповідань та освіти в справі виселення з громади Гриньки, кремінецького повіту на Волині, пятьох тамошніх громадян у звязку з навертанням на римо-католицизм тамошніх українських православних селян та в справі шиканування українського православного населення згаданої громади. В інтерпеляції виказано, що виселені з Гриньок селяни зовсім непричасні у зневаженні портретів достойників держави в народній школі в Гриньках 17-го жовтня 1937 р., що дало почин до репресій і широко нині відомої „місійної акції" в користь римокатолицтва. Їх виселили тому, що були свідомими українцями і як такі стояли на перепоні для згаданої „місійної акції", що її веде КОП і війт Стадніцький.

У відповіді на цю інтерпеляцію пос. д-р Ст. Баран дістав письмо мін. Складковського, яке подаємо в цілости в українському перекладі:

До Пана Маршала Сойму.

У відповіді на письмо з дня 2. квітня 1938 р. L. P. IV. 240/PP. маю за шану переслати в порозумінні з Паном Міністром Віроісповідань та Публичної Освіти відповідь на інтрпеляцію посла д-ра Степана Барана в справі виселення з простору прикордонної полоси на час трьох літ на підставі ст. 6, уст. 3 розпорядку Президента з дня 23. XII 1927 р. про границі держави (В. З. Р. П. ч. 11, поз. 83 з 1937 р.) волинським воєводою розпорядком з дня 15-го березня 1938 р. №ВРО — 10/38 з громади Гриньки, волости Ланівці, повіту Кремянець, селян: Кипріяна Дубового, Гаврила Цимбалюка, Мусія Зиска, Євфима Гаврилюка й Остапа Зиска, тамошніх постійних мешканців — як теж у справі шиканування православного українського населення згаданої громади унеможливлюванням йому слухати богослужень в тамошній православній церкві та відібранням особистої виказки і перепустки православному парохові і деканові в Ланівцях о. Малюжинському, до якого парохії належать православні вірні громади Гриньки; цю інтерпеляцію приняв сойм на 81-ому засіданні в дні 31-го березня 1938 р.

Населення громади Гриньки в числі 113 мешканців внесло дня 15-го листопада 1937 р. подання до повітового старости в Кремянці про виселення з громади, що лежить у прикордонній полосі, кількацяти агітаторів, між ними і згаданих в інтерпеляції.

Просьба населення мала безпосередній звязок з подіями в дні 17-го жовтня 1937 р. в Гриньках, де зневажено портрети найвищих достойників держави. Ті події насвітлив я подрібно у відповіді на попередню інтерпеляцію в справі переходу православних української народности на римокатолицизм, пересланої на руки Пана Маршала письмом з дня 25-го березня 1938 р. № РИ 10/8/1.

Вичислені в інтерпеляції мешканці громади Гриньки були провідниками протидержавного руху, а їх діяльність загрожувала безпеці і оборонним інтересам у прикордонній полосі. У звязку з тим волинський воєвода рішенням з дн. 15. III. 1938 р. № ВРО — 10/38, виданим на підставі ст. 6, уст. 3 розпорядку Президента Річпосполитої з дня 23. XII. 1927 р. про границі держави (В. З. Р. П. ч. 11, поз. 83 з 1937 р.), заборонив їм мешкати і перебувати на просторі прикордонної полоси на час трьох літ.

У наведених умовинах не бачу ніяких причин, щоб відхилити згадане рішення волинського воєводи.

Щодо замітів інтерпелянта, начеб православному українському населенню громади Гриньки унеможливлювали слухати богослужения у тамошній православній церкві через відібрання особистої виказки і перепустки православному парохові в Ланівцях о. Малюжинському, стверджую, що вони оперті на помилковому представленні справжнього стану, бо о. Малюжинський має граничну перепустку, яку йому виставило повітове староство в Кремянці і на основі якої може в Гриньках перебувати і свобідно порушатися.

Місцева влада не робить о. Малюжинському ніяких трудощів у виконуванні душпастирських обовязків, хоча село Гриньки односторонним актом духовної влади дня 27-го грудня 1937 р. відділено від парохії в Грибовій і прилучено до Ланівців. Це незгідне з обовязковими у цій справі правними постановами, а саме з 9-ою точкою Тимчасових постанов про відношення Уряду до православної Церкви, котра вимагає при зміні границь парохій попереднього порозуміння з Міністром Віроісповідань та Публичної Освіти. Супроти браку такого порозуміння село Гриньки можнаб вважати приналежним до парохії у Грибовій і місцева влада була би в праві відмовити о. Малюжинському виконувати там духовну юрисдикцію. — Підпис: Славой Складковський, міністр.

Що до справи о. Малюжинського в інтерпеляції посла д-ра Барана подано докладно, коли і серед яких обставин не допущено його до відправи богослужень у Гриньках та відібрано йому справді на якийсь час перепустку на право побуту в Гриньках, зробили це органи КОП-у. Цю подію, що справді трапилася, у міністерській відповіді зовсім промовчали, а вона чейже була основою інтерпеляції посла д-ра Барана дотично о. Малюжинського. Що до виселених слід згадати, що вони — господарі-селяни — не вели ніякої протидержавної агітації і досі ніколи не були карані, були тільки як свідомі українці невигідні для декого зі сучасних „місіонарів".

З природи і життя.

Половий добір у звірят.

Звірята мусять важко боротися за своє існування. Природа для них немилосерна. З цієї боротьби виходять переможно тільки звірята найкраще пристосовані до обставин, серед яких їм приходиться жити. Це полягає на тому, що звіря пристосовує свою будову тіла, спосіб життя та звичаї до даних умовин життя. Діється це головно через т. зв. природній добір звірят, що відограв і відограє велику ролю в розвитку звіринного і також рослинного світа нашої землі.

На чому полягає природній добір?

Це природне пристосування звіряти до умовин, серед яких воно живе, полягає на тому, що у звіряти виступають на перший плян і розвиваються ті дідичні прикмети, які дають йому змогу перетривати серед даних життєвих обставин. Коли звіря не зуміє розвинути в собі здібности приноровитись до обставин, серед яких живе, воно звичайно вигибає. Так повстали і розвинулися в багатьох звірят усякі прикмети, що причинюються до їх безпеки, охорони чи влекшують їм здобути поживу. Інші звірята, що не зуміли розвинути у себе подібних прикмет, які вможливлюють і влекшують їм життя, вигинули і належать до історії.

Зразком такого природного добору прикмет є нпр. мотиль калліма, що має крильцята подібні до листка дерева. Інший приклад це жирафа, що має довгі ноги і шию, що вможливлюють їй зїдати листя з високих пальм. Таксамо і шкаралупа черепахи віддає їй велику прислугу як охорона безборонного звіряти перед хижаками.

Одначе не все у звіринному світі діється так ідеально. Багато звірят не позбулося ще багатьох прикмет, що послаблюють їх життєздатність. Ось нпр. доросла жаба, що має характер сухопутнього звіряти, (такого, що живе на суходолі), має шкіру, що не зносить посухи. У сухому середовиші жаба гине. Вона звязана тісно з водою і мусить жити тільки близько води, тимбільше, що тільки у воді може вона складати свої яєчка. Тому і життєвий інстинкт жаби пхає її туди, де є вода.

Штучний добір прикмет у звірят.

Наука про дідичність знайшла свій початок у ствердженні, що нпр. пес родить завсіди пса, корова корову і т. д. Далі батьки з одної раси бульдогів родять дітей бульдогів, ямники — ямників і т. д. Коли приглянутися цілим поколінням звірят видно, що навіть такі подробиці як форма лобини, довжина хвоста, барва шерсти та ін. переходять від батьків на потомство.

Коли люди спостерегли, що звірята дідичать прикмети своїх батьків, почали це явище використовувати. Годуючи домові тварини вони звертали увагу на ті прикмети, які їм були найбільш хосенні, як нпр. плідність, обильність і добра якість молока в корови, мясо, товщ та щітина у свині, у коня витривалість на труди та скорий хід, у кролика мясо та шерсть і т. д.

Годувальники звірят вибирають відповідно до того таких самців і такі самички, які їм під наведеними оглядами відповідають, а потомство так вибраних звірят переймає від батьків їх прикмети. За кілька поколінь можна у тих звірят сильно зміцнити бажану прикмету.

Так нпр. виховано багато відмін голубів, що нерва дуже ріжняться між собою. Усі вони походять від диких голубів, тільки годувальники висунули в них на перший плян деякі їх прикмети, осягаючи наприклад, через відповідний добір самця та самички бажаний хвіст, довгий чи короткий дзьоб, гортанку тощо. Інші звернули увагу на скорість лету голубів і внаслідку маємо рід т. зв. почтових голубів, які визначаються знаменитою орієнтацією в просторі та швидким летом, що доходить і до 1 км. на мінуту. Завдяки цим прикметам вживають їх, головно в часі війни, до скорої пересилки вісток.

Саме ці блискучі висліди дослідів над половим добором голубів і внаслідку спромога дістати чи висунути на перший плян через такий добір бажані дослідником прикмети, надхнули славного дослідника у тій ділянці Дарвіна до його дослідів над дідичністю половим добором.

При помочі цього т. зв. штучного добору людина розвиває у звірят та рослин прикмети корисні чи милі для себе, коли природний добір розвиває прикмети корисні для самого звіринного чи рослинного організму. І саме завдяки вищезгаданим обсерваціям і дослідам маємо нині так багато витворених штучно звіринних (всякі раси псів, голубів, котів, птахів і т. п.) та рослинних (усякі відміни квітів) форм, і як кажуть дослідники цієї справи, шляхом штучного полового добору в майбутньому можна буде витворити ще неодну ростинну чи звіринну відміну, про яку нам тепер і не сниться.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі,

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрунтмана 6.
7) Тернополь, Тарнавського 6а.

ПРО ЛЮДСЬКІ НІГТІ.

Нігті, що покривають вершки наших пальців, це не лише залишок з прадавніх часів, коли первісна людина подібно як звірята вживала їх до оборони і розшарпування добичі, — вони мають і нині важне значіння для людини.

Охорона пальців.

Одно з найважніших завдань нігтів людини — це охорона перед зимном, яку вони дають кінчикам пальців, що є найдальшими від серця частинами тіла. Кров, що допливає до кінчиків пальців, вже значно охолоджена. Одночасно кровоносні судини пальців дуже тонкі і тиск та перебіг крови в них дуже малий, а це теж збільшує вражливість кінців пальців на холод і влекшує їх відмороження.

Ніготь збудований з рогової субстанції, що є злим провідником тепла, себто не перепускає його, і тому він хоронить кінець пальця перед холодом. Крім цього нігті — це немов малі панцирі, що хоронять пальці від малих ушкоджень. Не менш важне значіння мають нігті і для змислу дотику, бо при доторку чи обмацуванні якогось предмету подушечки пальців присуваються до нігтів.

„Жалоба" під нігтями.

Багато людей тримає свої нігті нечисто і тому під їх горішнім рубцем назбирується усякий бруд, що виглядає немов чорний жалібний рубець на посмертній клепсидрі. Звідсіля і насмішлива назва такого рубця бруду „жалоба".

Колись у старинних народів був, що правда звичай запускати на знак жалоби по близькій людині довгі нігті, за якими звичайно назбирувалося багато бруду, але тепер такого звичаю вже нема, та все-ж зустрічаємо багато людей, що носять таку „жалобу", хоча їх близькі втішаються найкращим здоровлям.

Небезпека за нігтями.

„Жалоба" за нігтями це не тільки особиста справа даної людини, це — як слушно кажуть гігієністи — справа суспільної ваги, бо вона загрожує здоровлю цілої суспільности.

І так нпр. у бруді, що міститься зі нігтями, находили нераз яйця глист. Якщо людина з брудними нігтями працює як кухар чи кельнер у ресторані, тоді гості легко можуть дістати на обід порцію глист. Таксамо не можна собі уявити нпр. хірурга з брудними нігтями, бо по його операціях прийшлоб напевно до закаження крови.

Таксамо до примітивних правил гігієни належить втримувати в чистоті нігті пальців ніг, бо в бруді, що міститься за ними залюбки осідають лярви бліх і така людина стає потім розсадником цих немилих і докучливих сотворінь.

Нігті у сільських звичаях.

Один дослідник гігієни серед сільського населення запримітив, що в деяких околицях матері не обтинають дітям нігтів до 1-го року життя. Це його дуже зацікавило і він почав розпитувати матері за причиною того, але ніодна з них не хотіла йому цього вияснити. Врешті одна старушка зрадила йому, що довгі нігті потрібні немовляткові на випадок, якби воно вмерло, бо довгі нігті помагають йому на тім світі дістатись до раю!

Згаданий дослідник каже жартом, що від тоді як тільки зустріне людину з нігтями, яких від місяців не торкалися ножиці, то має охоту спитати, чи вона не вибирається часом до раю.

Китайські мандарини і новітні мандаринки.

Кожний мабуть читав у повістях чи оглядав на екрані давних китайських достойників, мандаринів, що обовязково мали нігті найменше на кілька цм. довгі. Такий мандарин плекав свої нігті перед цілими роками, бо нігті ростуть досить повільно, менш-більш 1 міліметр на тиждень, а нігті на пальцях ніг чотири рази повільніше. Чим вище стояв даний достойник у єрархії, тим довші нігті мусів мати. Щоби не ушкодити тих відзнак достойности, мандарини накладали на пальці спеціальні футерали. Але в Китаю така мода вже давно минула, зате у нашому світі є багато осіб, для яких вершком елегантности є довгі як кігті манікіровані нігті. Особливо багато жінок має такі уподобання. Надмірне вживання манікіру, де часто обтинають нашкірень, що покриває насаду нігтя знаряддями сумнівної чистоти, наражує багато з тих людей на прикрі наслідки, як нпр. скаліченя та ропіння, що часто доводять до втрати так дбайливо плеканого нігтя, часом і пальця.

Таксамо дуже нездоровий є звичай обгризувати нігті, бо аматори такої „розваги" мають звичайно нігті не надзвичайно чисті, зате ввесь бруд переносять просто до уст. Тому таким людям слід опанувати свою звичку і не переносити міліонів бактерій з нечистих нігтів до уст.

—o—

Електричність і труп.

Людина кермує мязами по своїй волі. На приказ волі корчиться той чи інший мяз виконуючи свою працю чи рух. Звичайно в кожному русі бере участь не один мяз, але ціла їх група. Мало людей має рідку здібність напинати окремі мязи по своїй волі. Належать тут головно добре вигімнастиковані силачі. У них видно, як під шкірою появляються і зникають тверді кульки стягнених мязів.

Мязи людського тіла можна примусити до корчів без участи людської волі, перепускаючи через них електричний струм. Звідсіль і походить відоме явище, що когось „вхопить" електричний струм: це буває як хтось необережно доторкнеться електричного проводу, то не може тоді того проводу відкинути, хоча відчуває біль. Діється це тому, що скорчені під впливом електричности мязи не піддаються його волі.

Таксамо реагують на вплив електричного струму мязи свіжого трупа, який ще не задеревів, під впливом подражнення електричним струмом труп починає порушати рукою, ногою, головою, отвирає та замикає уста, — що, розуміється, робить макабричне вражіння.

Сторінка без політики.

Признався добровільно до вбивства,

ЯКОГО НЕ БУЛО.

Кілька тижнів тому пропала в Льондоні одна молода дівчина, на прізвище Аліція Санд, яка працювала як помічниця господині в одному багатім домі. Одного дня Аліція Санд вийшла з віллі своїх хліботодавців і більше не вернулася.

Що сталося?

Ніхто не міг сказати нічого певного, куди поділася молода дівчина. Почали догадуватися, що — або її схопили торговці „живим товаром", або — вона впала жертвою якогось убивства. Коли минуло три дні — і молода дівчина не дала ніякого знаку життя — власник віллі повідомив поліцію. „Скотленд Ярд" почав розшуки, але без ніякого успіху.

Агенти Скотленд Ярду вже від першої хвилини почали підозрівати, що її таки вбито, і справді — далеко за Льондоном знайшли під кущем при дорозі якийсь жіночий капелюх і трохи дальше рукавички.

Згублена рукавичка.

Щодо капелюха не було певности, зате щодо рукавички — то господині дому зізнала, що вона зовсім певно належала до молодої і гарної дівчини.

Одначе поліція стояла перед загадкою, бо не найшла нещасної. Та ось одного дня — бахнула неякабудь сензація: до поліції зголосився один молодий вояк і признався, що це він убив Аліцію Санд вистрілом з револьверу. Як причину він подав, що кілька разів він освідчався молодій дівчині, але вона рішуче відкидала його освідчини.

Врешті одного дня, доведений до розпуки, він пішов близько віллі, де жила його дівчина, і підглянувши, як вона вийшла з хати — напав її на дорозі і хотів ужити супроти неї сили. Дівчина боронилася, а він — скажений від гніву і пристрасти — застрілив її, а тіло закопав.

Арештований плутається в зізнаннях.

Очевидно, вояка арештували. Він називався Діксон. Поліція трохи здивувалася, що Діксон поводиться спокійно, але знала з практики, що таке трапляється часто у злочинців.

На запит поліції, де він закопав тіло своєї жертви — Діксон почав плутатися. І взагалі він не вмів пояснити багато подробиць убивства.

Несподіванка!

Та ось кілька днів після арештування Діксона зявилася несподівано на поліції — сама Аліція Санд! Була здорова і весела!

Що сталося?

Вона оповіла цілу пригоду: вона вже від довшого часу кохалася з одним торговельним агентом і саме критичного дня вона умовилася без відома своїх хліботодавців — взяти з ним шлюб. Вона пішла до кравецького магазину, одяглася й обоє поїхали на шлюб. Безпосередньо по шлюбі обоє виїхали в пошлюбну подорож до Франції.

І ось у Франції щаслива „молода" вичитала в часописах, що її, мовляв убили — і що більш — арештували вбивника. Вона негайно сіла на корабель і приїхала до Льондону.

Що ж на те Діксон?

Спровадили Діксона. Цей щойно тепер признався, що він навіть на очі не бачив ніколи Аліції Санд і що все вилумав від початку до кінця.

Чому? Ось чому: його полк відходив до Палестини. А Діксон страшно не хотів там їхати. І ось він придумав плян: вичитав у газеті про таємниче вбивство Аліції Санд і хотів з цієї обставини скористати. Думає собі: признаюся до вбивства, мене трохи потримають, полк виїде, а тоді я виясню справу — і мене таки залишать в Англії.

Так і зробив. Але з того маленькою різницею, що таки мусить відсидіти кілька літ у вязниці. Йому грозить 2—5 літ за дезерцію (бо так окреслила військова влада його вчинок), і відтак його наженуть з армії.

ПЛИН KLAWIOL «АП КОВАЛЬСКИ» УСУВАЄ ВІДТИСКИ ЗГРУБІННЯ СКІРИ
СІЛЬ KLAWIOL ЗАПОБІГАЄ ВСІЛЯКИМ НЕДОМАГАННЯМ МІР

ХТО НЕ ПЛАТИТЬ ПОДАТКІВ, ТОЙ ДІСТАНЕ БУКИ.

Еспанський уряд береться гостро до своїх податкових неплатників та післяплатників. Для мужчин визначили як кару примусові роботи, підчас яких засуджені мусітимуть працювати так довго, аж доки не відробляють залеглих податків. Жінки, які не платять правильно своїх податків підпадають кари... буків.

Еспанська адміністраційна влада має — як кажуть — листу з 2000 прізвищ поганих та впертих податкових платників і від 1. вересня (від того дня буде обовязувати новий розпорядок) всі неплатники особливо жінки відчують, дослівно, на власній шкірі, що погано задиратися зі скарбовим урядом.

Чи воно багато поможе — теж питання. Багато людей напевне буде воліти відробити, або дістати, ніж платити готові гроші.

—o—

ТРАГІЧНИЙ ДВОБІЙ ДІТЕЙ.

На Мадярщині сильно поширені двобої. Діти доволі часто мають змогу почути, як старші говорять про двобої. Недавно теж розіграла в місті Сомбателі драма, що зродилася на цьому ґрунті.

Два 9-літні хлопчики бавилися у двобій. Один узброївся дитячим пістолем, другий узяв батьків бровнінґ.

Бровнінґ був набитий і за першим стрілом малий двобійник убив на смерть свого товариша.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Ціла міська рада у вязниці.

Радні міської ради в англійськім місті Нешефорд пережили недавно не конче приємну ніч. В міській салі відбувалося засідання громадської ради, яке протягнулося до пізної ночі. Міський дверник, який сидів при вході, перетомлений цілоденною службою так важко переймався нарадами, що навіть не стямився, як заснув щасливим, здоровим сном утомленої людини. Колиж він зголом пробудився і почув що в салі панує повна тиша, переконаний, що радні порозходилися вже домів, замкнув спокійно входові двері до салі на ключ та пішов далі до хати докінчувати перерваний сон.

Та батьки міста зовсім не розійшлися ще були домів, але робили якісь обчислення (не виключене, що дехто теж передрімався) і у хвилині вільній від дискусії на салі настала справді повна тиша. А що все має свій кінець, то й засіданню міської ради, хоч яке воно було ділове, прийшов край і всі радні зі замітною полекшою та навіть очевидною втіхою повставали зі своїх місць, щоб піти домів на добре заслужений відпочинок. Можна собі уявити спершу їх счудування, відтак збентеження, опісля схвильованя та обурення, коли вони застали двері замкнені й коли на їх оклики ніхто не відповідав. Дехто з радних почав пояснювати собі цілу халепу, що мабуть у місті вибухла революція і що їх увязнили.

Коли вистукування у двері нічого не помагало й коли виявилося, що двері й замки були солідної англійської роботи, рад-нерад повідчиняли панове радні вікна наостіж і счинили такий крик, що розбудили не лиш безталанного дверника, але й добру половину міста. Заспані мешканці позбігалися з усіх боків у нічних одягах під ратуш і серед загального сміху звільнили бідолах — радних.

Коли председник клюбу парубків жениться.

Одним із найбільших англійських клюбів та притім найдивоглядніших — це „клюб парубків". Членом того клюбу може стати лиш той, хто є „принціпіяльним та витревалим парубком" та той що відкидає від себе всяку думку про подружжя.

Цей клюб повстав ще всередині XVIII. ст. і від тієї пори вважають його справжнім осідком ненависти до жінок. Председника цього клюбу вважали жінки завжди найбільшим своїм ворогом.

Два місяці тому один зі старих членів клюбу заявив збентеження, що хоче женитися. Ця заява викликала справжню бурю серед членів. Председник клюбу Люї Кавфман пустив у рух усі пружини, щоб лиш розбити подружжя. Це теж йому і вдалося. „Блудний син" зірвав зі своєю суджоною, покаявся і вернувся знову між членів клюбу.

Ця подія, що про неї богато писали англійські часописи, викликала величезне враження серед жіночого населення Англії. Кавфмана засипали листами й назвали не лиш завзятим ворогом жінок, але й ворогом людства взагалі. Жінки насміювалися з нього, клили собі, грозили пімстою... Одна молода льондонка написала до завзятого председника клюбу парубків такого листа:

„Бажаю, щоб вас постигла найгірша кара, на яку ви лиш заслуговуєте! Щоби ви полюбили жінку і зрадили той проклятий клюб, якому ви головуєте".

Бажання, чи пророцтво молодої льондонки сповнилося. 57-літній Люї Кавфман, найзавзятіший зпоміж завзятих, залюбився несподівано на старости літ у міс Кетлін Льовтер Мор — і жениться з нею. Коли про те лиш довідалися члени клюбу із 1000 членів, більше як половина зголосила негайно своє виступлення. А з тієї половини найменше половина пожениться.

ВЕСЕЛЕ

ЗУБ ЗА ЗУБ.

Славний професор анатомії в Мінхені д-р Рідінґер заки ще почав студіювати, був фризієром. Одного разу підчас лекції анатомії він мусів вирвати одного студента, тому що той мав тупе операційне приладдя. Озлоблений студент хотів дошкулити професорові й хочав оправдуватися, що не знається на остренні, бо ніколи не був фризієром.

— Очевидно — відповів професор. — Бо якби ви були фризієром, то напевне булиб ним остали на все!

БАТЬКО ВОЛЬТЕРА.

Славний французький різьбар Гудон (1741 — 1828) вибрався одного разу до театру, як то кажуть — „на шварц".

— З якої причини хочете ввійти без білету до театру? — питає його білетер.

У відповідь Гудон показує з гордістю на погруддя Вольтера, що прикрашувало театральне фое й каже:

— Цього чоловіка я видав на світ!

— А то знаменито! — відповідає білетер. — Для батька Вольтера все вступ вільний до театру!

Скромний.

Він: Хотів би я вічно цілувати твої стопи!

Вона: Не будь плавуном; людина сягає все вище!

У дентиста.

— Хто найдовше жде? — питає з усміхом дентист, відчинивши двері ординаційної кімнати.

— Думаю, що я — відізвався кравець. — Я доставив пану докторові убрання вже два роки тому.

Уміє купувати.

Перекупка: Чого хочеш, малий?

6-літній Івась: Прошу мені дати меду горнятко за 50 сот.

Перекупка наливши меду: А де маєш гроші?

Івась: У горнятку на дні!

Зміна Червоного уряду в Барсельоні.

Реконструкція уряду премієра Негріна обчала лиш дві теки, а саме уступив лиш міністр праці Айґазе і міністр без теки Ірухо. Новим міністром праці став Моанс Регас, який належить до зединеної соціялістичної партії Каталонії. Новий міністр без теки Томас Більбао Госпіталєнт належить до еспанської соціялістичної партії. Востанне виконував він уряд еспанського консула в Перпіньян.

Після реконструкції уряду проголосили комунікат, в якому уряд стверджує знову, що шанує права автономічних округ та висловлює радість із приводу участи в уряді каталонців та басків.

В ЦІЛІЙ ЕСПАНІЇ БЕЗ ЗМІН.

Авас повідомляє, що полудньова армія ген. Кейпо де Ллано далі очищувала у вівторок пояс Пероа Сапідля. Середуща армія залишилася далі на своїх становищах. На фронті Ебро не було ніякої діяльности піхоти. На інших фронтах майже зовсім спокійно.

Комунікат головної кватири ген. Франко подає, що національні війська перевели нагальний наступ на фронті Теруелю, на відтинку Альбарасін. Майже цілий правий беріг ріки Тахо опинився в національних руках. На фронті Естрамадури нац. війська далі пішли вперед у горах Чіменея на відтинку Валь де Кавалєрос. Ворожий наступ на відтинку Кавеца дель Буе відбили. Національні летуни бомбардували в ночі на 15. ц. м. військові обєкти Валенсії, Барсельони й Аліканте, та в понеділок барсельонську пристань, магазин бензини в Бадальона і пристань Ляхойоса.

ВУЛ. ФИЛИПА ШЛЯЯХЕРА 6

(давніше Шпитальна 38) — тел. 257-18

виконує роботи конструкційні, будівельні, мистецькі, залізні сходи як також усе, що входить в обсяг слюсарства. — СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ СТАЛЕВИХ І АЖУРОВИХ РОЛЄТ.

Смерть провідника словаків.

У вівторок, 16. ц. м. вечором, помер у Братиславі на обосторонне запалення легенів довголітній пробудник словацького народу та невтомний борець за самоуправу Словаччини о. Андрій Глінка.

Покійник, уроджений в 1864. р. як селянська дитина, з трудом та серед недостач покінчив гімназію та духовну семінарію. У 1889. р. був висвячений, а в кілька літ потім став пароха Ружомберка, з яким звязане його ціле душпастирське життя. На арену політичного життя покійник виступив у 1896. р. і від того часу, повних 40 років, історія національного й політичного відродження Словаччини звязана з іменем покійника. В 1905. році дав він почин до заснування Словацької Людової Партії. Діяльність цієї партії та її провідника, о. Глінки, що йшла в напрямі національного пробудження затурканого довгим мадярським панованням словацького народу, накликала на голову покійника гострі репресії. Мадярські можновладці не зжахнулися навіть перед кровавою масакрою: в 1906. р., у часі словацьких зборів у містечку Чернові кинулись мадярські жандарми силою розігнати учасників. Протести зібраних вбли сумне жниво — 8 вбитих словаків. О. Глінку з місця арештували як головного бунтаря і засадили на 33 місяці до вязниці у Сегедині. Одначе цим не покінчилась справа для Глінки; мадярська по духові й перекопанням церковна єрархія припинила його у виконуванні душпастирських обовязків. Завдяки шумові, що піднесли з цього приводу славянські політичні кола і наслідком успішної пропаганди американських словаків, словацька мартирольогія стала гомінкою в Европі, а імя о. Глінки широко відоме. Сам о. Глінка, вийшовши з тюрми, поїхав до Риму й досяг привернення йому прав пароха. За час світової війни стояв о. Глінка під поліційним доглядом і строгою цензурою мадярської адміністрації; точка політичної акції словаків переноситься поза межі краю, і головними речниками її стають американські словаки.

Щойно після війни й після розпаду наддунайської монархії, словаки дістають можливість легальної праці в самому краю. 19. грудня 1919. р. збираються у містечку Жіліні словацькі діячі на великий конґрес: проводить йому о. Глінка. Відновили на тому конґресі Словацьку Людову Партію та її пресовий орган „Словак" і сбміркували новостворене положення словацького народу. У звязку з т. зв. пітсбурським договором конґрес ставить на чергу дня здійснення самоуправи Словаччини. Таке домагання підносить о. Глінка також у своїй першій промові в чеському соймі в січні 1919. р. Розлам серед словаків на сторонників о. Глінки — автономістів і сторонників праського централізму заохочує уряд Чехословаччини проходити байдуже над настирливими словацькими вимогами у справі самоуправи. Словацька Людова Партія порішила вислати о. Глінку до Парижа, добиватись справедливости для словаків перед Мировою Конференцією. О. Глінка виїздить майже потайки, а дорога його на Париж повела через Варшаву. Тут стрінувся він з тодішнім начальником держави марш. Пілсудським і дістав не тільки паспорт на виїзд до Парижа, але й маршруту для дальшої словацької акції за автономією. У Франції Глінці не повезло: на інтервенцію чехословацького уряду мусів він покинути Париж і вернувся до краю, де був зараз заарештований.

Праським урядовим колам діяльність о. Глінки сильно піщла на нерви. Вони зробили спробу притягти словаків до співпраці в уряді, обіцюючи одночасно, що небавком наступить також здійснення самоуправи в Словаччині. Але співучасть двох членів Словацької Людової Партії у праському уряді скоро скінчилася. О. Глінка відкликав обох членів з уряду, виступив з урядової коаліції і повів ще завзятішу кам-

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 21.

РОМАН ДОЛЖИЦЬКИЙ. 2

ОЛЕНКА.

Та годі. „Він десь тепер нову примірює гардеробу на завтрішні освідчини, а вона таки пошукає тієї стяжки, може десь на дні куфра лежить. Оленка ледви дібралася до дна, стільки „лахів" у куфрі було, але стяжки так і не знайшла. На дні куфра лежало розгорнене простирало, вишиване краєвими галицькими узорами. Відгорнула простирало, а там повно старих листів. Оленку взяла охота „переглянути" материне листування. Вона досі з ніким іще не листувалася, за винятком батька-матері, тому рада прочитає, якто колись її батько писав до мами.

Сіла на край куфра і читала лист за листом. Назагал листи не були цікаві. Її батько не грішив красномовністю, а з листів було видно, що любовного листа важко йому було склеїти. Та попався їй до рук великий лист, із зовсім іншим письмом. В Оленки затіпалося серце. Отже ще хтось інший крім тата писав до мами?!

Живо побігла по ньому очима. Так. Це писав до її мами, „до панни Ольги", якийсь незнаний Оленці пан і перестерігав її, щоб „не занапастила своєї долі становищем імості". Бо, „крім дітей, курок, качок і гусок світа божого не будете бачити".

Хвилину Оленка наче задубіла. Ще живіше забилося їй серце стиснене, неначе у кліщах. Оленка кинула з рук листа і як була в старій маминій спідниці та корсетику, вибігла до кухні, насипу стримуючи сльози. Імость мама розсілася серед кухні на дзиглику і годує стадо кричущих серед кухні на дзиглику і годує стадо крикливих качок замішкою з картопель і муки. Спочатку їй тяжко було допитатися „чого дитина плаче", та коли почула, що її доцечка скоріше за цигана вийде, ніж за теольога, — ні словечка докору їй не сказала.

Так прило „перше Оленчине щастя", наче банька миляна на сонці. Оленка відчула, як у неї всередині щось „дзенькнуло", як за шкільних часів на ратуші годинник.

*

Дівочі сльози бувають ріжні. Раз купив би за них дорогий самоцвіт, такі вони щирі та теплі. То знову буває... Але Оленка не знає інших сліз, крім гарячих, із дна самого серця добутих.

Може її давні товаришки, ті, що вчили її ловити щастя, вміли плакати інакше, але її вони навчили вірити у своє щастя. Не її вина в тому, що її одурили. Ось стара Феня вже довго не показується на попівстві, щоб її потішити рожевим чіпчиком. Не показується на попівстві від того дня, як панич Стефко поїхав із гарбузом. Вона залишилася на піч і дерла пір'я. Не передбачила стара, що дівчині за одним щастям друге може всміхнутися.

А було це так: У червні вернувся до села молодий інжинір-аргоном Михайло Гладкий, що пять літ не показувався в село, пропадаючи на лекціях. Батько його ледви дихав на своєму господарстві і йому в голові не містилося навіть вчити сина.

А син таки добився свого і оце вернувся в село „скінченим паном". Оленка знала Михайла Гладкого ще як була в народній школі. Тоді, хоч був він гімназистом, був у неї „Михасем", або таки „Сясем". Опісля вони розсталися і пять років не бачили одне одного. Тепер їй було цікаво побачити того Михася, що мав титул інжиніра, ну, й відповідну до титулу повагу. Михайло Гладкий мало за пять років змінився. Був, як раніше, скромний і любив, як його кликали Михасем, а не „паном інжиніром".

Проходили вакації. Дружба між Оленкою і Гладким затіснялася. Оленка була весела і їй здавалося, що ще ніколи з ніким так свобідно й легко не розмовляла, як із Михайлом. Раз на проході вони розговорилися на добре. Тоді вона зняла з пальця перстень своєї мами та положила його на руку Михайлові

— Поносіть ви трохи, мені вже знудився — сказала вона з усмішкою на лиці.

— А щож я вам на руку вложу, коли я не маю ніякого?

— Чи справді не маєте? А ваші батьки то без перстенів заручувалися?

— Вони то взагалі не заручувалися. Але, в мене є небіжки-мами перстень. Звичайний, доморобний. Купила його в циганів. Він мабуть мідяний, чи з якогось іншого металю. Не те що ваш, шляхотний.

— Хай буде якийнебудь.

— Панно Оленко, але тямте, що це перстень моєї мами. Він, хоч мідяний, дорожчий мені за найдорожчі. Я не хотів би, щоб ви його часом...

— Алеж, пане Михайле, що ви говорите! — і вона його чимдуж потягла до старого „Гладія" по мідяний перстень.

*

Плив час. Увечір мав прийти Михайло. Він уже за кілька днів відіде. Оленка відчинила широко вікна, сперла лікті на варцаби, взяла голову в долоні й дивиться в білий вечір.

Думала... Який чудовий вечір! І світ який! А чогож її навчили в школі інакший бачити світ, ніж він у дійсности? Чому цей книжковий, цей інтернатський світ такий далекий від того дійсного, що за вікном? Учителі вчили її писати про цей світ шкільні задачі. То всі вони пильно берегли, щоб у ці задачі, крім граматики і диспозиції не вкрався часом відрух людського серця, що пристрасно когось кохає, за кимось гине. Такі були вчителі.

Тепер вона написалаб їм одину справді добру задачу. Її напевно викинулиб з інтернату, та вона того не злякаласяб. Тепер вона пізнала світ, такий, як він є. І людей, таких, що пристрасно ненавидять і жагуче люблять. Бо тепер вона сама любить. Хоч пізно, та всеж вона відшукала любов. Вона любить подвійно...

*

(Докінчення буде).

пайю за автономією Словаччини, яка тревае б перестанно до нині.

Покійник відходить зі світу, здається, якраз напередодні здійснення автономічних змагань слоаків і у хвилині, коли перебудова чехословацької республики є актуальним питанням дня.

Відношення покійника і його партії до українців, що їх влучено до території Словаччини, було, на жаль, таке саме як словацьких централістів і йшло в напрямі пословачення українців Пряшівщини. З того приводу між словаками-глінківцями й українцями Закарпаття ніколи не було ближчих і тепліших взаємин. Скільки і чи причинився до цього невідрадного українсько-словацького недовірливого сусідства також покійник, — годі обговорювати над свіжою могилою. Удекорований орденом відродженої Польщі сходить він зі світа одними оплакуваний, другими ненавиджений, але всіми шанований як патріот свого народу, як неустрашний борець і як людина великого гарту і завзяття.

Мировий заклик Гуля.

ВАШИНГТОН. Державний секретар Гуль виголосив у вівторок промову, яку передавало радіо, в якій знову звернувся із закликом до світа, щоб при регуляції міжнародніх взаємин стосувати наладнані вже правила. Міжнародня торговля може розвиватися — говорив Гуль — тільки тоді, коли буде привернений мир і коли спори будуть поладнувати мирним шляхом, та коли всі кривди усунуть без пристрасти. Ніхто не може мати права грозити силою. Ніхто не зовинен дозволювати собі вмішуватися до внутрішних справ інших держав, або виконувати збройні наїзди. Злучені Держави не могливб тоді надалі залишатися байдужніми глядачами напрямків суперечних із законами, таких, що намагаються занепокоїти міжнародне життя й таких, що легковажать фінансові зобовязання. Добробут Злучених Держав був би загрожений якби в інших державах панувала вбогість, голод та занепад. Злучені Держави привитали би мирну співпрацю з іншими народами для привернення миру, безпеки й добробуту на світі

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні стяти прикрасою кожної української хати і установи.

Вже вкедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 цм. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ц на одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ

ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ

в передплаті разом з пересилкою тільки за 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати скл даннами П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ" у Львові на рах.13366. Цими днями долучимо до „Діла" окремі складанки, якими просимо слати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА", Львів, Ринок 10.

З церковно-православних справ.

ЮВИЛЕЙНІ ТОРЖЕСТВА У ВАРШАВІ.

Ювилейні торжества з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України мала відсвяткувати ціла Православна Церква у Польщі. З незалежних причин, на Холмщині, Підляшші та Поліссі святкування того великого ювилею не відбулося або мало характер тихих церковних відправ.

У Варшаві відбулася в неділю 31-го липия д. р. в митрополичому Соборі величава Служба Божа з участю митроп. Діонисія. Святочну проповідь виголосив найстарший мітрат о. протопресвитер Теодорович.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

МЕМОРАНДУМ СОБОРУ ПРАВОСЛАВНИХ ЄПИСКОПІВ.

Як ми вже своєчасно інформували, Надзвичайний Собор Православних Єпископів, що відбувся 16-го липня ц. р. (посланіе якого цензура сконфіскувала) склав текст спеціяльного меморандум для голови держави.

Як повідомляе православне „Слово", примірники того меморандума вручив в понеділок 1-го серпия ц. р. п. **Рощицький,** секретар Священного Синоду (за окремим благословенням митрополита Діонисія) в цивільній канцелярії президента Мосціцького в Головному Інспектораті Збройних Сил (на імя марш. Сьміглого-Ридза) та в Президії Ради Міністрів (на імя премієра Складковського). „Меморандум Святого і Священного Собору Єпископів Святої Автокефальної Церкви у Польщі" має дату 16-го липня і торкається справи — подаємо за „Словом" — розвалення православних святинь на Холмшині.

КОНФІСКАТИ.

В останніх тижнях варшавська цензура сконфіскувала: велику передову „Слова" з 7-го ц. м. п. з. „Що буде завтра", українську брошурку на турковицьке свято п. з. „Христос у Холмщині" та відоме вже сьогодні широко „Посланіе" Собору Православних Єпископів. Цікаво, що конфіската цього ост. прийшла щойно в кілька днів після екопедиції друку. На Холмщині — як довідуємося — перевели конфіскату „Посланія" по православних приходствах повітові комісарі поліції. Останне, наполовину сконфісковане, число „Слова" приносить м. ін. передрук статті „Діла" п. з. „Де починаються незайві обекти" та текст промови українських галицьких парляментаристів в обороні Православної Церкви.

ЩО КАЖЕ ПОЛЬСЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ НА ХОЛМЩИНІ.

Українське громадянство знае вже зі сторінок „Діла" про джентельменський жест посла д-ра **Клюковського** в оборонi розвалюваної церкви — памятника старовинної культури в Щебрешині, чи дідича **Чекановського** з Дяконова, що з власної ініціятиви шукав рятунку для православної церкви в його селі, яку розбирали.

Тепер маемо нагоду зареєструвати ще більше таких фактів:

Оце, як довідуємося, поляк **сенатор Лехніцький** з Серебрища к. Холму, відомий діяч Озону інтервеніював у місцевого старости Абрагамовича з метою стримати розбірку церков у повіті, а польські поміщиці **Пйотровські** з Верховини та Жданного хочуть власним коштом відбудувати знищену — як відомо з 2-ої інтерпеляції посла Барана — церковцю в селі **Сільці,** де діялися чуда.

Що писало „Ділу" 50 рэків тому.

Вівторок, 21 (9) серпня 1888.

ЦАРСЬКІ МАНЕВРИ.

„У присутности царя почалися дня 18-го ц. м. в околиці Петербурга великі маневри, в яких взяли участь 68 баталіонів піхоти, 46 шкадронів кавалерії і 150 гармат. Підчас цих маневрів вживають полевого телеграфу, полевої почти, пекарень та відділу наколесників".

СМЕРТЬ О. ГРИГОРІЯ ШАШКЕВИЧА.

„О. Григорій Шашкевич, архипресвитер і настоятель собора клироса, генеральний вікарій і офіціял, совітник і референт епископської консисторії, настоятель пресвитеріяльного дому, почесний крилошанин львівської архиепархії, предсідник комісії, що завідує епархіяльним фондом вдів і сиріт, б. міністердус епархіяльним фондом вдів і сиріт, б. міністердус епархіяльним фондом вдів і сиріт, б. міністердус

Федь Чорний

український політичний вязень з Голого Равського

помер 15. серпня 1938 року в 24 році життя, звосмотрений Найсвятішими Тайнами, по перевезенні до Загального Шпиталя — на запалення олегочної

Похорони відбудуться в четвер, 18. серпня ц. р. в год. 16-ій з каплиці Анатомії при вул. Пекарській ч. 52 на Янівський цвинтар.

До участи в похоронах просять Свояків, Друзів і Знайомих

Родина і Друзі.

душпастир українського робітництва повернувся з відпочинку і з днем 19. серпня ц. р. зачинає знову відправляти богослуження і голосити проповіди що неділі і що свята в год. 12. вполудне у храмі св. Спаса — як минулого року. Парохіяльний Уряд запрошує на ці „двана цятки" усіх робітників-українців, щоб ще численніше ніж минулого року — горнулися до Церкви. В справах духових порад приймає о. Капелян у понеділки, середи і пятниці від год. 13—20 у своєму мешканні при вул. Пасічній 2.

— **Ніодна українська приватна школа у Львові не зліквідована.** Повідомляємо, що на терені м. Львова ведуть підозрілі і невідповідальні за свої вчинки *людці*, неукраїнської народности, агітацію за вписуванням дітей до неукраїнських шкіл, причому послуговуються неправдивим аргументом, що раз ту, то знову іншу школу „Р. Ш." зліквідовано та дають батькам до підпису відповідні заяви. По засягненні інформацій з компетентного джерела Канцелярією Народньої Організації м. Львова *стверджуємо, що не зайшла ніяка зміна* в сітці шкіл „Р. Ш." у Львові. Взиваємо наших членів (нок) протиліяти цій шкідливій діяльности та повести акцію за вписом дітей до українських шкіл у Львові. — Президія Народньої Організації м. Львова.

— **Популярний поїзд до Славська.** Делегатура ліги для підмоги туристиці організує в неділю 21-го серпня ц. р. прогульку популярним поїздом зі Львова до Славська. Відїзд зі Львова 21-го серпня в год. 6,40, поворот зі Славська 21-го серпня в год. 20.03. Кошти проїзду в обі сторони 6,36 зол. Контрольні карти їзди можна купити в білетовій касі П. К. П. у Львові при вул. Красіцьких 5 і в бюрах подорожі.

— **Розшуки за джерелами води для Ярослава.** Ярослав шукає тепер джерел, відділя могліб водопроводи доставляти воду містові. Під Полкинями натрапили на великі водні джерела, що могліб покрити третину запотребування. Одначе ця вода має велику домішку мангану і заліза так, що її треба було б очищувати окремими фільтрами.

— **Хмаролім знищив залізничий шлях.** У вівторок 16. ц. м. пополудні перейшла над повітами ряшівським, ланцутським і переворським сильна буря з громами і зливним дощем. В наслідок хмаролому виступили з берегів потоки і ріки. Вода з ріки Вислок підмила залізничий шлях між Ланьцутом і Рогужном. Тому особові та товарові поїзди зі Львова до Кракова їдуть окружною дорогою на Розвадів і Дембіцу або на Хирів—Ясло. Таким чином подорож до Кракова продовжено на три години. Вчорашній львівський поїзд приїхав до Кракова щойно в год. 3-ій рано.

— **Страшне знищення від буревію і громів.** Згідно зі статистичними даними над новгородським воєвідством лютували кількакратно сильні бурі з градом і громами та заподіяли в кількацятьох місцевостях величезні спустошення. Від громів вибухло 75 пожеж і 17 осіб втратило життя.

— **Самогубство 18-літньої лівчини.** В поліційних арештах при вул. Сапіги намагалась повіситись 18-літня Текля Горняк, яку арештувала поліція під закидом крадіжи годинника. Крім того Горняківна ликнула шпильку від волосся. Її відвезли до шпиталю.

— **Страйк при будові фабрики „Цьмелюф".** При будові фабрики „Цьмелюф" у Богухвалі вибух страйк. Застрайкувало 50 звичайних робітників, які домагалися підвишки платні з 30 сот. на 50 сот. за годину. Управа будови готова підвищити платні так, що страйк мабуть швидко скінчиться.

— **Самохід упав до ріки.** Недалеко містечка Вишгород упав до ріки вантажний самохід при переїзді через міст над Бзурою. Самохід переломив баріери і впав до води з висоти 10-ох метрів. Шофер Голембйовський помер, його помічник Новак важко ранений. Самохід видобули з води, але свині, що їх віз самохід подушились на дні ріки.

— **Конгрес „Пакс Романа".** Від 22 до 30. серпня ц. р. відбудеться XVII. конгрес „Пакс Романа" в Югославії в Рогашка Слятіна від 22 до 26 серпня, у Блед від 26 до 29 і в Любляні 30. серпня. На цей конгрес вибирається, як і минулими роками, українська делеґація.

— **Поворот турків.** Турецька преса пише, що цього року вернеться до Туреччини 17 тисяч еміґрантів турків, з того 12 тисяч з Румунії і 5 тисяч з Болгарії, згодом прийме теж з Югославії. Як відомо Туреччина виселила всі свої меншости, як греків, вірмен та інших.

— **Напад бджіл на двох селян та чотири коні.** Під Сепенрад у Вестфалії напав рій бджіл на двох селян і чотири коні, що тягнули молотілку. Бджоли покусали так страшно свої жертви що коні згинули негайно, а селяни борються зі смертю у шпиталі.

— **Втеча 7-ох слонів з цирку.** З цирку „Буліон" в Голяндії втікло сім слонів і понищили по дорозі багато підміських городів. За містом слоні попадали до старих фортифікаційних ровів, з яких їх відвели назад до цирку.

Всяку нечистоту цери, чорновість, сверблячку, гнійні висипки і т. п., які повстають через або травлення і завеличиному кров шкодять неохідно по частім уживанню природної гіркої води **„Францішка Йосифа".**

— **Варварський напад на поїзд з робітниками.** Влада веде енергійне слідство у справі нападу на поїзд з робітниками в Мексику, підчас якого згинуло з рук напасників 26 робітників. Відділи війська шукають за ватагою бандитів, які по вбивстві робітників вистрілами з револьверів покалічили ще свої жертви штилетами. Деяким залізничникам дарували життя, але вирівали їм язики. Слідство виявило, що провідник бандитів Льорес мав спис своїх жертв.

— **„Небезпека" перед жидівськими еміґрантами.** Від березня до липня ц. р. в Міляно внесло прохання на побут в Італії 580 жидів з Австрії, 572-ох жидів з Німеччини і 410 жидів з Польщі. Італійська преса подає згадану вістку п. н.: „небезпека".

— **Низьких ростом не приймають до війська.** Офіційний комунікат каже, що внаслідок поправи італійської раси підскочив теж пересічний ріст молодих мужчин в Італії. Тому влада підвищила мінімум росту для кандидатів до військових шкіл піхоти, кавалерії, артилерії і штабів до 1,65 м., а межу росту в формаціях карабінерів зі 1,70 до 1,75 м. Італійська преса пише, що це наслідок 16-літньої дбайливости уряду про фізичну поправу італійської раси.

— **Полк. Ліндберґ летить до Москви.** Полк. Ліндберґ відлетить разом з дружиною на своїй авіонетці з Варшави до Москви. Польсько-совітську границю перелетять над Столицями.

— **Нова жертва невловного опира.** Американська поліція викрила на полях недалеко Кліленду покраяне тіло жінки. Поліція переконана, що це вже 11-та жертва одного і того самого злочинця, який доконує вбивства від кількох років.

— **Будова каналу Одра—Дунай—Лаба.** Хоч політичні відносини між Прагою і Берліном дуже напружені, чеські господарські кола далі слідкують за всіми зусиллями у справі будови каналу Одра—Дунай—Лаба. Чеські господарські кола домагаються приспішення підготовних праць і мобілізації фінансових засобів, щоби приступити до самих робіт при будові каналу. Створення на території Чехословаччини водного шляху, що получив би систему водних доріг західної і полудневої Европи, що є найдогіднішим і найдешевшим транзітом для експорту західної Европи, головно Німеччини на полудне і схід, дасть Чехословаччині дуже важний атут у господарських взаєминах з Німеччиною, бо уможливить пристосувати репресії на випадок якихнебудь транспортових перешкод для чеського експорту. Чеська преса з вдоволенням подає факт, що краєвий уряд у Брні вставив до прелімінаря буджету на 1939 р. мілїон корон на підготовні праці при будові каналу. Це вже третя поважна підмога на будову каналу Одра—Дунай—Лаба.

— **Розшуки по цілій Франції за літником.** Французька влада безпеки шукає по ліцій Франції за мешканцем Парижа Месажером, який перед кількома днями виїхав на вакації на певне, бачуючи, що йому загрожує важка недуга або навіть смерть. Месажера покусав перед кількома днями пес, як опісля виявилося скажений. Повідомлено негайно париську поліцію, що Месажер зголосився до інституту Пастера і піддався щепленню проти скаженини. Тимчасом Месажер виїхав з Парижа на відпочинок не залишивши нікому своєї адреси. Тому преса помістила вістки на передових місцях, з покликом, щоби явився в Парижі.

— **Шукають за найгрізнішим бандитом.** У прикордонних місцевостях Мексику і Злучених Держав влада веде слідство, щоб устійнити, чи на згаданій території не живе потайки найбільший бандит останніх часів Сейс Пістолярс. Він має на своїй совісти понад 500 бандитських нападів і коло 20 вбивств. Хоч загально переконані, що Сейса Пістоляса застрілили ще в 1881 р., то і тепер розійшлася поголоска, що в дійсности бандит утік до Мексику, де тепер живе у стейті Сенора.

— **Пожежа складу муніції.** У вівторок у ночі вибухла пожежа у складі муніції в Мезе недалеко Дамаску. Вибухли великі кількости меліту, від якого згоріло чотири сусідні будинки. По півторагодинній ратунковій акції пожежу вгасили. Жертв у людях не було.

—o—

Посмертні згадки.

ОЛЕНА З РАДЗИКЕВИЧІВ ГУНЬОВСЬКА.

В суботу 13. ц. м. померла у Ланівцях, борщівського повіту, дружина місцевого пароха Олена з Радзикевичів Гуньовська у 56 р. життя. Була це людина великого серця, зразкова жінка та матір. Ревні сльози односельчан, які масово взяли участь у величавих похоронах, свідчили найкраще про ню любов і пошану, яку дружина о. пароха здобула своїм примірним життям серед них. В. Їй П.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

1. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 1 і у всіх книгарнях краю.

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б.

Перший мистецький мечі осінньої руйди гратиме Україна в неділю 21. ц. м. на гриші Чорних. Погонь із відомих уже причин відмовила свого гриша й оба клюби зірвали зі собою усі лепаки.

В год. 9. рано відбудеться на гриші Чорних стріча резерви України з резервою Погоні за мистецтво А-класи. В годині 11. відбудеться стріча Україна — Погонь І Б. Україна виступить до цих змагань уже зі Овоценом II. який після контуазії на мечу Львів — Ясло уже видоровів.

ЗОРЯ — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Третій вирішний мечі обох дружин визначено на неділю 21. ц. м. Поки що не відомо, де він відбудеться, бо обі дружини мають дістати в цій справі письменне повідомлення. Імовірно що вирішна стріча відбудеться у Львові, або у Винниках.

Сподіваємся, що Зоря виїдзе у вирішному мечі всю найбільшу амбіцію, завзяття та волю перемоги, щоб увійти до II-класи. Віримо, що грачі Зорі продумають наслідки вату завдання, що на них спочиває і виконають це завдання у 100 відсотках.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 18. 8. год. 8. „Втішаймось життям".
П'ятниця 19. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі".
Субота 20. 8. год. 8. „Люди на кризі"

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БИТЬКІВ:
18. 8. Чесна Сузанна.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.
ПОРОГИ:
21. 8. Маруся Богуславка.
22. 8. Пісня Бескиду.
23. 8. Гетьман Полуботок.
ПЕРЕГІНСЬКО:
24. 8. Безталанна.
25. 8. Чесна Сузанна.
26. 8. Пісня Бескиду.
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.

Незадовго театр виставить голосну пєсу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці".

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пізніч влаче".
АПОЛЬО: „Агентка Г. 21".
АТЛЯНТИК: „Сильні люди".
БАЛТИК: „Жінка на два тижні", „Романтичний міліонер".
ВАНДА: „Дівчата з Новоліпок", „Фредек ушляхетнює світ".
ГРАЖИНА: „Жінки над пропастю".
ЕВРОПА: „Радість життя".
КАСІНО: „Ас Кор", „В пристані жде дівчина".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Герої моря", „Від вівторка до четверга".
МІРАЖ: Неznане.
МУЗА: „Перегони".
ПАЛЯС: „Тяжко зради" на осн. Ст. Цвайга.
ПАКО: нечинне.
РАЙ: „Після бурі" з Луізою Райнер.
РІЯЛЬТО: „Моя ненька мама".
РОКСІ: „Весела чвірка".
СВІТ: „Корабель невільників" та „Мистці глупоти Фліп і Флап".
СТИЛЬНЕ: „Вередлива експедієнтка" та ревія Борунського.
ТОН: „Володар пречі" і додатки.
УТІХА: „Буєт залоги" та ревія.
ХИМЕРА: „Голос джунглів" із Гарі Пілем.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Зі Женеви до Лісну".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовид"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Каїм і Сини)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 18. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Веселе добрийдень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., госп. вістки, 14.15 Орхестральні плити, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Мої закопії, повість Старого Доктора для дітей, 15.30 Тайни Львова, повість із 1848 р., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Октет із Арфою, 16.40 Конкурсова гутірка П. Радія, 17.00 Біжучі вістки, з міста та провінції, 17.10 Скрипковий ресіталь у супр. форт., 17.40 Читаємо Сенкевича, 17.55 Гальо! Повір! 18.00 У римського лімора, 18.10 Концерт хору, 18.30 Театр Уяви: „Що він із тим зробив" Руд. де Кордова (Англія), 19.00 Форт. творн Гайдна та Бетовена, 19.20, 21.00, 0.55 Актуальна гутірка, 19.30 Із країн Півдня, розр. концерт: орх., сол., у перерві мандрівничка анекдота, 20.45 Веч. денник, 21.10 Муз. мозаїка, спів, дво форт., цитра, саксофон; 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 „Гостинниця під львом" веселя словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, гутірка в нім. мові, 23.15 до 23.55 „Фігарове весілля" Бетовена з пл. (надає Варшава II).

П'ятниця, 19. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Розр. орх., 8.00 Добрийдень найменшим, опов. Реймонта та пісеньки, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., госп. вістки, 14.15 Популярна музика з пл., у перерві а год. 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.10 „Уявім собі" вес. авд. для жінок, 15.30 Гутірка з хоримн, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперетнова музика з пл., 16.45 Краса Поділля, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Пл. із поясненнями: Ігор Стравінський „Свято весни", 17.45 Програмова резерва, 17.55 Гальо! Повір! 18.00 Дикамомашина, 18.10 Бетовен: Тріо ц-моль оп. 1. ч. 3. 18.45 Літер. новини, 19.00 Музика з пл., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 На шпильку ноту, розр. концерт: сільська орх., сопран, бас, веселі анекдоти, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Львівські пера: Корн. Баллвендер: Вибрані вірші, 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Живий концерт балади, орх., конферансієр, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Нові плити славних артистів (Варшава II).

Субота, 20. серпня 1938.

6.30 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудневa авд., 14.00 Господарські вістки, музика з пл., 14.15 Музика з пл., 15.05 Господарські вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Про мурашнико Самбо та тотирьох лакомих тигрів", для молодших дітей, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Танковим кроком від Токаю до Балатону, словно-муз. [illegible] орх., солісти, конферансієр, 16.45 Гротескові забави, гутірка, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Новини зі світа і новини з плит, 17.45 Винники місто тютюну, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів, форт., скрипка, 18.45 Порошін у „Книжні вботих" І. Касперовича, поет. чвертьгодина, 19.00 Мадярські балади Золтана Кодалія у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 14.30 Нар. каланда, 20.00 Про хмелінські дзвони, авд. для дітей, На відпусті, авд., 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами радія, 21.10 „Фліс" оп. в одній дії Ст. Моніушка, 22.25, 22.35 Спортові вістки, 22.40 Танк. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Танк. муз. з плит (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 18. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх. музика, 15.00 Нар. музика й танки, 17.00 Концерт солістів, 18.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.00 Орх. концерт, 17.25 Форт., 18.20, 19.00 Концерт мадяр. музики, 20.00, 21.00 „Бавк-Бав" оп. Беркелія (фрагм.), 22.05 Джез. тріо, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00, 21.00, 22.00 „Пелей і Мелісанда" оп. Дебісія, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Симф. орх., 16.00 Легка музика, 17.10 Розр. музика, 18.20 Солісти, 22.30 Легка й танк. музика, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Тригранний капелюх" оп. Леслі-Сміта, КОШИЦІ 7.35, 14.10 18.45 Вістки. 18.15 Культ. огляд, Музика з пл., „Тестамент" опов, МІЛЯНО 17.15 Після ва сопр. і баритон., 19.30, 20.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Скрипка, 22.20 Концерт хору ОСЛЬО 18.25 Скрипка, ПРАГА 17.40 „Молодість" сюїта Яначека на дуті інстр., 18.20 Сальон. квартет, 19.25 Співаймо всі разом, попурі, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИГА 18.50 Латиські нар. пісні, РИМ 17.15 Танк. муз., РИМ 19.30 Розр. музика 21.00, 22.00, 23.00 „Парізіна" оп. Масканія, СОФІЯ 18.30 Військ. муз., 19.30 Популярна музика, 20.00 Сопран, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00 „Ля Мер" де Шапель" ком. оп. Пера.

Пятниця, 19. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 15.30 18.00 Музика, 17.30 Соната Г-дур Бетовена, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.35 Пісні у вик. хору хлопців, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.00 Орх., 19.30 Свято мад. пісні, 21.25 22.00 Концерт орх., 22.50 Циг. музика, ВІДЕНЬ 16.00 17.10 Розр. концерт, 18.45 19.00 Весела літня авд., 20.10 Весела нар. авд., КОШИЦІ 7.35 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Биржа" скеч, Концерт Ліди Поповичевої у супр. форт., МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 21.00 Пісеньки в супр. орх., 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, опісля танк. музика, ОСЛЬО 18.20 Спів, ПРАГА 12.45 Сальон. музика, 18.20 „Свінг-Бенд" розр. і джез. музика, 21.20 Оп. мельодії Остерчіля, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із ам. консерваторії з Фонтенебльо, 18.30 Форт., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви: „Ль Абе Констентен" драма Кремє і Де Курселя, 23.00 Концерт, РИМ 17.15 Джез. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Комедія, СОФІЯ 19.25 20.00 „Паяци" оп. Леонкавалля.

Субота, 20. серпня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Вок. авд., 18.0 Розр. муз., 19.45 Веч. гомін, 20.10 Концерт, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.20 Розр. музика, БУДАПЕШТ 13.25 Оп. орх., 14.35 Легка музика; 18.20, 19.00 Циг. музика, 21.25 Мадяр. музика, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 13.15 Орх. концерт, 20.10, 21.00 З італ. опер, орх., сопран, тенор, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спорт. актуалії, Трансмісія з Ужгороду: Катаєв: Дорога цвітів, драма, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30 Камеральна музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Парізіна" оп. Масканія, ОСЛЬО 20.00, 21.00, 22.00 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 20.35 Концерт фільг. орх., 21.25 Серенада ес-дур Дворжака на смичк., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет. 22.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля Чіта Роза" оп. Раподамі, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.45 Вальси, 19.00 Популярна музика, 19.45, 20.00 Форт. ресіталь В. Бурката.

БІРЖА.

Львів, 17. серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Банкноти банк. 89·62 — 89·15 Долари американські 5.30·50, 5·28·00 Долари канад. 5 29 00—5.26·50. Фунтарони гол. 290·50.—288·65. Франки фр. 14·54—14·44, Франки швайцарські 122 00—121 20 Фунти англ. 25 97—25·81, Гультдени данц. 100·25—99 75, Корони ч. 15 80—15 35 Кор. дан. 115·90—115·15 Кор. норв. 130·53—129·55 Корони шв. 133·94—132.95 Ліри італ. 23 65—22·95, Марки фінлян. 11·48—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·95—25·45 Марки нім. срібні 99·00 — 96 00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39 50 Вуголь 35·25, Ліквідов 93·50. Моджеїв 16·00, Остроленць 69·00, Стараховичі, 41·75 Габербуш 55 25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.13 3 і пів 1 ем. 82·88, серія ненот. 3 поз. і пів. 2 ем 81·75 серія ненот. 5. конверс. 68·50 прем дол. 42·65 4 консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 17. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . . 3·70 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

Замість вінків на могилу Ніни Майстер, донечки-одиначки Панства Зіни Шепель і Фридрика Майстра у Варшаві зложили 20.— зол. на Рідну Школу **Іван Чепелюк і Степан Білий.** За цей дар щиро дякує Головна Управа Р. Ш.

КУПНО — ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в ріжних цінах у місті як теж і на передмістях кам'яниці, віллі, доми, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 8-10

СТАНЦІЇ

ШУКАЮ приміщення для 12-літнього сина, близько школи Шашкевича або Грінченка, при інтеліґентній родині, де був би теж хлопець з VI. класи всенародньої школи. Зголошення до 20. серпня ділати до Адміністрації під „Учитель". 1649 4-5

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант справний, змінить патрона. Листи з узовинами винагороди до Адмін. для „Магістра". 1693 1-2

РІЖНІ

ТРИВКУ опдулицю гарна і стораннo, заграничним течивом инкнує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 20). 1583 7-10

ГОДИННИКИ стінні, кишеневі, на руку направляє пренсійно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР", Львів, Личаківська 10. 1629 4-6

ПЕРЕРІБКА кождер з зол. РОМАНОВА, Городоньких ч. 4 (біля Ринку). 1680 4-8

СІДЛОВІ англійські мила, свіжий транспорт — БАЛІХЕВИЧ — сідлар, Львів, Шайнохи 2. 1666 6-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
спеціяліст недуг уха, носа і горла
Ілярій Федейко
ВЕРНУВСЯ
і ординує від 10—12 і 3—5 у **ЛЬВОВІ** при вул. ЗЕМЯЛКОВСЬКОГО ч. 2, І. пов. Телефон 297-62 (бічна площі св. Юра). 1694 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 162 (15.003). Львів, пятниця 19. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10 II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 501.065.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) . 5.00 зол.
квартерально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТН. КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

‡ Д-р Степан Смаль Стоцький

КОЛ. ПРОФЕСОР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ И ПИСЬМЕНСТВА НА УНІВЕРСИТЕТІ В ЧЕРНІВЦЯХ, ПОЧЕСНИЙ (ДО 1937. Р. В ДІЙСНІЙ СЛУЖБІ) ПРОФЕСОР УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ПРАЗІ, ПРОБУДНИК І ДОВГОЛІТНІЙ ПРОВІДНИК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА БУКОВИНІ, ВИЗНАЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ, КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ І НАУКОВИЙ ДІЯЧ, КОЛ. ПОСОЛ З. У. Н. Р. У ПРАЗІ, КОЛ. ПРЕДСТАВНИК ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ УРЯДУ З. У. Н. Р. У ВІДНІ, ЧЛЕН УСЕУКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК У КИЄВІ, ДІЙСНИЙ ЧЛЕН СЛАВЯНСЬКОГО ІНСТИТУТУ У ПРАЗІ, ПОЧЕСНИЙ (І ДІЙСНИЙ) ЧЛЕН НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ, ПОЧЕСНИЙ ЧЛЕН Т-ВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ, ТОВ. „НАРОДНІЙ ДІМ", „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА", „УКРАЇНСЬКА КНИГОЗБІРНЯ" В ЧЕРНІВЦЯХ, Т-ВА „МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ" У ПРАЗІ, ОСНОВНИК „КАРПАТІЇ", ОСНОВНИК МАЙЖЕ ВСІХ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ І ЕКОНОМІЧНИХ ТОВАРИСТВ І УСТАНОВ НА БУКОВИНІ, ЧЛЕН ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ „ДІЛО" І Т. Д. І Т. Д.

В середу ввечір, коло 9. год., прийшла з Праги телеграфічна звістка, що того самого дня, 17. серпня 1938. р., після довгих мук і страждань закінчив своє багате великими ділами життя один із найчільніших українських діячів старшого покоління, одна з найсвітліших постатей українського національного відродження — проф. д-р Степан Смаль-Стоцький.

Про те, що Покійний професор здавна тяжко нездужає, доходили до нас чутки, і ми ділилися з Читачами нашого щоденника цими звістками, маючи повну надію, що сильна природа таки недугу переборе. Кожна нова відомість про те, що стан здоровля Покійного поправляється, сповняла нас радістю, бо ж, хоч не молодий віком, професор Степан Смаль-Стоцький був вічно молодий духом, живо цікавився всіма подіями і до останніх часів, уже тяжко недужий, не кидав праці. Ще два тижні перед смертю встиг виготовити проект статуту Академії Наук, про яку був у нас свого часу офіціяльний комунікат еміграційного уряду У. Н. Р., та вже 8. ц. м., після сильної внутрішньої кровотечі, цілком знемігся, і 17. серпня в 79. році життя перестало бити Його таке для національних справ гаряче серце.

Знаємо, що звістка ця, яку подаємо, сповнить смутком тільке наше громадянство сумом огорне всіх і не тільки тих, що жили з Ним, особисто Його знали, з Ним працювали й високо Його поважали, а й тих, що хоч злегка знайомі з історією нашого народу на всіх землях, де він живе...

Бо ж покійний професор Степан Смаль-Стоцький — творив історію. Творив її на невеличкому шматочку української землі, на Зеленій Буковині, яку Він силою Свойого таланту, Своєю невичерпною енергією, невсипущою працею довів до розквіту, з невідомої ще в 80. рр. XIX. ст. з національного погляду землі зробив країну, де українці були зовсім рівновартним народом із усіма націями, що заселювали Буковину, мали свою національну автономію, свої школи, жили вільним, майже повним національним життям...

З фаху педагог, від 1885. р. професор університету в Чернівцях, Покійний працював на всіх ділянках національного життя, добирав до праці відповідних людей, ставляючи їх на чоло установ і товариств, які сам основував, приєднував до українства всіх, що виявляли в собі іскорку якоїсь творчости, і за такий короткий розмірно час підніс українство на Буковині до таких висот, про які мало хто мріяв. Високо цінячи т. зв. чорну роботу, проф. Степан Смаль-Стоцький ніколи сам цієї роботи не цурався — бо ж для народу, та ще в такому стані, в якому були ми в 80. рр. XIX. ст., все було однаково важне: часопис, календар, господарська брошурка, шкільний підручничок, популярний виклад, хор, читальня і водночас — краєва політика, краєва культура, а далі — студентські справи, міщанські сходини й т. д. І так цілими роками, скрізь і скрізь... Сам відкривав сільські читальні, сам основував райфайзенські каси, а то й диригував хором, а до того — праця на університеті й по всіх українських товариствах у Чернівцях і поза Чернівцями, праця, звязана зі становищем народнього провідника. Не дармо говорили перед війною, жартуючи, що, мовляв, „Буковинська Русь і проф. Степан Смаль Стоцький — це одне". При всьому цьому Покійний находив іще час на наукову працю, на наукові сходини, на працю у Краєвій Шкільній Раді, у Краєвому Банку й т. д.

Покликаний перед світовою війною до війська, Покійний не бачив від 1914. р. Буковини. Те, що з нею сталося після 1918. р., сповняло Його душу невимовним болем. Його колишнім бажанням було спочити на Буковині. Та доля інакше судила. Від 1920. р. зажив на еміграції, де й закінчилося Його таке багате, трудолюбне життя. Зачуваємо, що останнім бажанням Покійного було лягти на вічний спочинок на кладовищі у Кракові, де від 1915. р. спочиває Його Дружина. Коли Родині вдасться перевести в життя цю останню волю Покійника, в похоронах зможе взяти участь українське громадянство Галичини, а може й Буковини, та віддати останній поклін цій Великій Людині, цьому всебічному Національному Працівникові та вченому европейської міри (про наукову діяльність пок. проф. Степана Смаль Стоцького буде в нас окрема стаття одного з Його учнів)...

*

Наостанець декілька слів про життєвий шлях покійного академіка (члена Академії Наук) Смаль Стоцького.

Народився він 8. січня (27. грудня ст. ст.) 1859. р. в селі Немолові в Радехівщині, де прожив до 10. року життя (чудовий образ із дитячих літ подають спомини Покійного п. з. „Немолів"). За гарний голос Його приняли до бурси Ставропигійського Інституту, де він і пробув до скінчення гімназії 1879. р. На університет ходив у Чернівцях, де брав живу участь у студентському житті, зорганізувавши хор при т-ві „Союз", що піснею розбуджувало приспале національне життя на Буковині. В 1883. р. подався на університет до Відня, склав докторат і незабаром габілітувався на доцента славянської фільольогії. Саме тоді звільнилася була катедра української мови й письменства на чернівецькім університеті (по проф. Гнаті Онишкевичеві), і 1885. р. Покійний став професором цих дисциплін у Чернівцях.

Від того часу починається Його праця на всіх полях національного життя. Майже десять років редагує „Буковину", де містить статті, які й досі не втратили свого значіння, далі видає тижневик „Руска Рада", від 1892. р. стає послом до буковинського сойму (до 1912, а далі (від 1911.) до австр. парляменту у Відні. Сміливий, відважний, Він ішов у політиці простолінійно, тимто коли ту лінію почав заломлювати приєднаний ним самим для українства пок. Микола Василько, проф. Стоцький із ним розійшовся (1913. р.) і ніколи вже з ним не зійшовся. Боротьба, яка почалася між кол. приятелями, довела до того, що проф. Стоцький відійшов від політичного життя. Та 1913. рік, рік тієї боротьби, це — найтяжчий час у житті Покійного професора, і його противник воював такими засобами, що навік залишається чорною плямою в історії буковинського народу на Буковині. Инший, не проф. Стоцький, був би не переніс усіх тих наклепів і ганебних обвинувачень, що їх кидали Йому під ноги колишні Його вихованці. Та Він, селянська дитина, що виросла змалку в боротьбі з обставинами і в ній загартувалася, спокійно все перетерпів. Він знав, що все це скоромине, що правда вийде на верх, і воно так і сталося. Тепер ціла Буковина добре знає, чим був для неї покійний проф. Стоцький, і за 1913. р. доводиться багатьом соромитися...

В війні проф. Стоцький служив при польовому суді й неодному вирятував життя в тих понурих, тяжких часах доносів та наклепів. Пізніш Йому доручено нагляд над просвітньою працею, що її провадив „Союз визволення України" у фрайштадському таборі (Горішня Австрія), де сформувалася була 1917. р. дивізія сірожупанників, яку проф. Стоцький і виправив був на Україну. Тоді Його обрали головою Боєвої Управи УСС. По упадку Австрії став послом З. У. Н. Р. у Празі. Пізніш, коли зорганізовано український університет у цьому місті, Покійний обняв катедру українського мовознавства на університеті й викладав там до часу, доки тяжка недуга не прикувала Його до ліжка.

У Празі брав участь у науковому й культурному житті, був головою 2. Українського Наукового Зїзду, він Товариство „Музей визвольної боротьби України", всіма силами дбаючи про те, щоб це товариство мало свою власну домівку (це і сталося з початком цього року). Вже тяжко недужий, занявся статутом „Академії Наук" і довів його до кінця...

Багате й таке плідне ділами життя проф. Степана Смаль-Стоцького чекає свого історика. Думаємо, що це незабаром і станеться. Покищо звістку про Його смерть українське громадянство приняло з великим смутком. На домівках „Наукового Товариства імени Шевченка", „Просвіти", „Карпатії", „Ревізійного Союзу Українських Кооператив" й ин. — повівають чорні прапори. Хоч і тяжко погоджуючись із сумною дійсністю, кличемо й ми від себе:

Вічна Йому Пямять!

—o—

Один закон і дві практики.

Львів, 18. серпня 1938.

Під таким заголовком помістили ми в ч. 178 „Діла" з 14. ц. м. відповідь премієра Складковського на інтерпеляцію посла д-ра Ст. Барана в справі конфіскати виданого Спілкою „Діло" у Львові календаря „Криниця" на 1938 р. З цієї відповіди найзамітніший кінцевий уступ. На запит інтерпелянта посла д-ра Ст. Барана щодо причин конфіскаційної практики, яку пристосовується на Волині при веденні нагляду над пресою і взагалі друками, премієр Складковський як міністр внутрішніх справ дав дуже знаменну відповідь. А саме висловив він, що влада загальної адміністрації на Волині оцінює розповсюднювані там друки передовсім під кутом погляду місцевих умовин і потреб. Пристосування цієї засади спричинює, що друки видані напр. у Львові, як у наведеному в інтерпеляції д-ра Барана випадку, і не сконфісковані там з уваги на місцеві умовини, зі становища умовин і потреб Волині треба неоднократно конфіскувати.

Така інтерпретація чи радше виправдання цензурної практики на Волині начальним керманичем державної адміністрації — не новина. Діється подібне на Волині вже від кількох літ, при чому конфіскується на Волині не лише видані в Галичині українські друки і тут несконфісковані та вільно продавані, але йдеться ще дальше. Проти тих, що поширюють несконфісковані в Галичині українські друки, які йшли нераз довгими місяцями свобідно і на Волині, виконується карно-судові процеси за поширювання тих друків в часі, коли не були ще сконфісковані і на Волині.

Конфіскату з правила переводять політичні власти першої інстанції, себто повітові староства, про що доносять негайно до прокуратури, а окружні суди на внесок прокуратора з правила ті конфіскати затверджують. Як карну кваліфікацію проступку, що знаходиться у змісті заняття друку, наводиться звичайно ст. 170 к. к. (публичне розповсюднювання фальшивих відомостей, що можуть викликати публичний неспокій) — рідше ст. 127 к. к. (публична зневага властей, уряду, війська, воєнної маринарки або їх частин) або ст. 152 к. к. (публична зневага або висміювання польського народу або польської держави), а вже зовсім рідко ст. 96 к. к. (приготування до довершення злочину державної зради), хоч і цю останню статтю наводить теж у своїй мотивації волинська конфіскаційна практика. Наводять там деколи й інші статті карного кодексу чи пак інші проступки, яких в інкримінованих українських друках, виданих легально у Львові, не доглянули львівські цензорські власти.

Вже згадано, що на Волині потягають навіть перед суд тих, що розповсюднювали в найлїпшій вірі легально видані у Львові українські друки і тут несконфісковані і то за час розповсюднювання, коли ті друки не були ще і на Волині сконфісковані. Такий випадок зайшов у 1937. р. з нашим волинським діячем Василем Ярмолюком з Рівного, якого притягнули до судово-карної відповідальности за поширювання брошури про земельні справи і земельну політику посла д-ра Степана Барана під наголовком „За рідну землю" — „Народ без землі — риба без води", яка появилася у Львові в листопаді 1936. р. як відбитка несконфіскованих статтей з львівської „Свободи", офіціального органу УНДО. Ця брошура д-ра Ст. Барана є і нині в явному і свобідному книгарському обороті в Галичині і її тут вільно публично розповсюднювати. На Волині її сконфіскували щойно в чотири місяці після її появи, коли вона і на Волині встигла вже розійтися у сотнях примірників.

Таку подвійну цензорську і конфіскаційну практику — іншу в Галичині й іншу на Волині чи взагалі на північних українських землях у Польщі, відчувають дуже діймаво українська преса й українські видавці в Галичині. Не тільки відчувають, як вихований у правопорядку і правопочутті, що не можуть зрозуміти двох політ. практик і двох політичних доктрин супроти одного народу в одній державі, але і не розуміють цієї бухгальтерії. Адже ж і львівські цензорські власти не беруть під свій омофор українських редакторів і видавців, які у них — як це відомо — не мають якоїсь спеціяльної протекції. Не мають її зокрема видавці українських календарів, призначених на масовий збут серед звичайних сірих читачів — рівнож за голосним сокальським кордоном.

Важне тут ще й друге. Слід признати, що якраз львівські цензорські власти, адміністраційні, прокураторські і судові, мають без порівнання більшу практику і тим самим більше знання не лише законних постанов і їх інтерпретації, але теж і польсько-українських взаємин у минулому і сучасности, бож у Львові є головний осідок української пресової і книжкової продукції. Того всього нема на Волині і взагалі поза Галичиною, де поява українського друкованого слова на території Польщі поза Галичиною є не таким частим явищем. Тим самим державні органи в Польщі поза Львовом чи Галичиною, що виконують цензорські функції над українським словом, дуже мало ознайомлені з українською проблемою і з історією польсько-українських відносин. І коли львівські цензори, які є немов спецами у порушуваній ними справі, не бачать в цензурованому ними українському друку, в його змісті, ніякого проступку з карного кодексу, то річ дуже дивна, що добачують це їхні товариші по фаху поза Львовом, або конкретно якраз на Волині.

Пресові проступки оцінюється на основі двох законів — пресового закону і карного кодексу. Проступки з пресового закону є формальної натури і досить рідким явищем. У засаді діє карний кодекс. У Польщі нема ще уніфікації пресового закону і обовязують дальше дільничеві закони, а саме на території колишньої Росії пресовий декрет з 7. лютого 1919. р., а в Галичині австрійський пресовий закон з 17. грудня 1862 р. та XXVII. частина австрійської карної процедури з 23. травня 1873. р.

Польська квітнева конституція з 1935. р. не знає зовсім окремих гарантій свободи преси і друку, а тільки у ст. 5, уст. 2, запевнює громадянам змогу розвою їх особистих вартостей та свободу совісти, слова і товариств. На основах свободи преси і друку спираються в засаді і австрійський пресовий закон з 1862. р. та польський пресовий декрет з 1919. р., постановляючи, що преса є свобідна й підпадає тільки тим обмеженням, що передбачені в карному кодексі або в інших законах.

Від 1. вересня 1932. р. діє в Польщі одноцільний карний кодекс. Його постанови є абсолютні для цілої території держави і для всіх громадян. Проступок виконаний друком це порушення карного кодексу і він абсолютний для цілої території держави. Ніякої умовности тут зовсім нема. Що є пресовим проступком у Львові з порушенням карного кодексу, є таким самим проступком і на Волині. Отже не можна пристосовувати засади — як це говориться у відповіди премієра Складковського, — що друки, видані у Львові і несконфісковані там з уваги на місцеві умовини, зі становища і потреб Волині треба неоднократно конфіскувати. Це така теза, яка валить тезу зуніфікованого карного кодексу і треба було зголосити її перед його уніфікацією, а не після неї.

На сторінках „Діла" ми порушували нераз справу цензорських практик у Польщі, між іншим і в недавній редакційній статті. Цю тему порушуємо і нині у правничому насвітленні, коли йде про один закон і дві практики в ділянці цензури українських друків у Галичині й на Волині. Кінчимо заввагою, що подібна практика на дальшу мету дуже небезпечна, бо у своїй послідовности може довести до підорвання авторитету законів.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Коспюшка 123.
2) Перемишль, Ягайловська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торгівлі,

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

4) Сокаль, Коспюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1.
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Ревія совітських маршалів.

І хоч ніби перестали гуркотіти гармати, цокотіти кулемети там, на сопках Манджурії, на тому, здавалосяб такому далекому й такому байдужому, а по суті такому близькому й цікавому для українців, фронті, хоч ніби вирішено передати розвязання прикордонної суперечки замість військовим силам, мирній демаркаційній комісії, мало хто увірить в довговічність тамошньої тишини.

Справді, те, що москалі називають заозірною височиною, а японці узгірям Шатсаопінг і те, що перші називають Безіменною височиною, а другі — горбом Чанґкуфенґ — це першорядний стратегічний пункт, що горує над заливом Посета, що може загрожувати й Хабаровському і навіть Владивостокові.

Отже чи можуть москалі або японці відмовитись від цього пункту на підставі якихсь там документів, що їх буде подавати в безумовно достатній кількости протилежна сторона?!

А коли документи не переконують у прикордонних суперечках, то їх звичайно вирішують гармати, танки, літаки. Питання тільки в тому, кілько часу треба буде кожній стороні для цього „переконування" себе матеріялами протилежної, й водночасно для зміцнення своїх сил біля спірних кордонів?

Хто-ж може брати участь в цих остаточних розіграх велитенської шахової гри поміж Росією та Японією, гри, що тягнеться вже кілька десятків років? Хто може керувати військовими російськими силами в цих, таких близьких, так кровно цікавих для українців цілого світа розіграх?!

Спробуймо пригадати сильветки російських військових начальників, зробивши це як найобективніше, бо перемога над ними на папері ще не гарантує справжньої перемоги, бо краще переоцінити ворога, ніж не дооцінити.

Ясно, в першу чергу той, хто хоче бути славетним военачальником...

„В дивизиях и ротах
Под солнцем боевым,
Как камень самородок,
Сверкает имя Клим!"

Або „Ис нами Ворошилов, наш первый красный офицер!..."

Невеличкий на зріст, (але й Наполеон був такого зросту!), завжди дбайливо виголений, одягнений у військовий однострій, який часто змінює: сьогодні в загально-маршальському, завтра в білому літньому, післязавтра в морському... Акуратний, завжди дивиться до свого записника, завжди посміхається білими зубами зпід підстрижених вусів... Сірі очі дивляться самовпевнено... Квапливі рухи (але-ж такі були й у Наполеона!). ...Любить, минаючи командантів, підійти до червоноармійця, ласкаво розпитувати його, розмовляти з ним (Наполеон та його вусачі-ґренадири!)...

Лутанський слюсар... і перший маршал, залізний (в ніякому разі не сталевий!) нарком! (А хто був у дитинстві Наполеон?!).

Правда, вже можна і звикнути до цього високого, на жаль досі плятонічного, становища.

Пригадується бойова молодість: вивід червоної армії з України, зпід удару німців. Оборона Царицина, але-ж там далеко не провідне становище, перемоги першої кінної, але-ж там був і Будьонний... Південно-західній фронт, але-ж там був Тухачевський!... Легендарне захоплення Перекопу, але-ж там були Фрунзе і Блюхер... (трохи не так, як у Наполеона!). І молодости давно вже нема, сріблиться скрані, за три роки вже шестеро хрестиків доведеться відмітити. А деж справжня слава? А головне і часи надійшли не Наполеонівські, доводиться керувати воєнними подіями не на білому коні, а за столом кабінету, потрібна не особиста хоробрість, якої справді не бракувало; потрібне по-перше знання, по-друге знання, по-третє знання!..

Хочеться війни, а якщо хтось інший, здатніший, перебе славу для себе?!...

Може і краще без війни?!.

Така сильветка першої особи на шаховій дошці в грі червоних проти жовтих.

Другий — високий, стрункий з призирливим поглядом очей зпід густих брів, з призирливим посміхом зпід підстрижених чорних вусів, з гарним інтеліґентним обличчям, ніби зовсім не селянин з походження. Цьому є що пригадати, це він розгромив оренбурських козаків Дутова, це він на чолі своєї дивізії пройшов увесь Сибір, переслідуючи колчаківців, це він захопив Кахівський плацдарм, це він бере Перекоп. Це він, це Блюхер командує у східньому Сибірі народньо-революційною армією, це про Блюхера співають у Сибірі, як про героя „Волочаєвських днів"...

І коли затверджено ордер Червоного Прапора, ні у кого не було сумніву, що першим цим ордером повинен бути нагороджений Блюхер; потім йому ще додали аж три такі ордери.

А року 1929-го він на чолі щойно створеної далекосхідньої армії бе китайців. Може це і не занадто значна перемога, але перемога, єдина воєнна перемога з останніх часів! І знову ордер червоної зірки, а там ордер Леніна.

Безумовно з усіх живих воєнних начальників у червоній Росії — це Блюхер найбільш овіяний славою. І він це відчуває. „Я не Куропаткін — каже він — я Блюхер!"

Але одне битись з Дутовим, Каппелем, Врангелем за перших часів громадянської війни, коли червона армія ще чекала майбутнього, ще вірила в нього; одне воювати з китайським військом 1928-го року та зовсім інше вести — не бій, не два, але війну з японськими арміями, якими керують начальники в успіхому разі такі, що мають великий практичний досвід, не кажучи вже про їхнє знання; та зовсім інше вести червону армію у бій 1938 року. Бо коли правильний вислів, що кожна армія перед війною — це сфінкс, то червона армія — подвійна загадка.

І може сорокдевятьлітній Блюхер і на місці бути, командуючи армією, навіть фронтом, та чи не треба когось, що керував би і Блюхером?! А головне чи можуть східні очі кремлівського самодержця дивитись з пілковитим довірям на цього далекосхіднього маршала...

Ну добре, ну перемога, то значить нова слава, а чи в ореолі цієї слави захоче Блюхер, завжди далекий від кремлівських інтриг, завжди не такий ортодоксальний комуніст, діяти й з Кремлем, чи не захоче ще більшого? А хто може стати йому на перешкоді?! Може справді краще, безпечніше, щоб не було війни?... А чи не залежить тільки від Кремля? Не можна-ж без кінця йти на уступки Японії?!..

Про третього маршала, цього большевицького Мюрата, з його лихими вусами колишнього вахмістра Приморського драґунського полку, можна сказати, що його воєнна карієра закінчена. Не можна сказати, що вона не була блискуча, ні! Утворення кінної армії, її знамениті рейди зв'язані з іменем Семена Будьонного, людини справді значної особистої хоробрости, людини цілком на місці на чолі, тієї по суті орди, людини, яка всеж за начальника штабу мала генерала генерального штабу Машковського, колишнього професора Військової Академії з тактики кінноти.

55 років не такий ще і Матусаїлів вік, але вже-ж не скочити „Семену Михайловичу" на коня, не вихопити шаблі з піхви й вимахуючи нею над головою не мчати що духу, галасуючи, на чолі кінноти...

Якби не революція, був би тепер „Семен Михайлович" репрезентативним швайцаром у якійнебудь установі, ну а тепер, по революції, став репрезентативним маршалом, якого обов'язок командувати парадами на червоній площі в Москві, приймати парали спортсменів і фізкультурників, подивляти закордонних гостей на дипльоматичних прийняттях, як можна вийти та може іноді у відповідних обставинах, розпрасувати, вдарити тропака.

Бездоганний проділ посередині напомадованого, ще темного, але вже значно поріділого волосся. Голене породисте обличчя з ніби незадоволеними устами, гострий проникливий погляд. Дуже вдячний. Працьовитий. Мовчазний. Майже зважди у своєму кабінеті, заставленому шафами з книгами, зі столами, завваленими географічними мапами, рисунками. О, цей начальник штабу червоної армії, генерального штабу (головечних часів) командарм І. рангу, 56-літній Борис Шапошніков, теж має свій ідеал, теж бажає наслідувати.

Його ідеал, це „великий мовчун" Мольтке (розуміється старший), що створив для Німеччини плани воєн 1866 та 1870 р., які так блискуче виправдалися на ділі.

І може у нього, у Шапошкінова, в його опанцирених шуфлядах, теж заховані коверти з варіянтами планів війни з державою А, з державою В і так далі. І чи не цій людині буде дорученість здійснювати свої пляни, керувати воєнними подіями, пересувати військові сили на відповідній шаховій дошці?!

А може слід згадати ще про когонебудь. Може не зайве згадати ще про людину з також

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ
1. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА
„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"
Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і дешикарства.
ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

багатим воєнним минулим: і на Кавказі, і в Криму, і в боях проти Денікіна. Це-ж Федько на чолі останків своєї 58-ої дивізії цілком неожидано захоплює Київ 13. жовтня 1919 від добровольчої армії, сіючи серед неї паніку й очищаючи Київ (правда тільки на 3 дні) від великих добровольчих сил. Це Федько бе Врангеля, здушує кронштатське повстання, повстання Антонова у Тамбовській губернії, повстання басмачів у Таджикістані. Він також має 6 ордерів. Цей селянин з Роменщини перший вступає до наново утвореної військової Академії і закінчує її. Р. р. 1933—1934 він позичник Блюхера на Дал. Сході, потім перевели його до Києва, а потім призначили на заступника самого Ворошилова.

Федько єдиний, що може до деякої міри заступити Блюхера, отже це єдина постать, якою можна загрожувати Блюхерові, якою можна зашаховувати далекосхідного маршала. (Як помітимо якийнебудь ухил, усунемо тебе зі становища, а на твоє місце є кандидат: Федько, і герой, і в курсі далекосхідніх справ).

І тому краще Федька тримати у Москві, приголублювати його, мати його за „свого", за „кремльовського".

О, багато людей ще хотіли мати вплив на далекосхідні справи, особливо найближчі „вихлята з сталінського гнізда" — Єжов та Мехліс, які весь час конкурують між собою.

Та Єжову все ще не зовсім по собі. Як-не-як, а це-ж його креатура був Люшков, по втечі якого вповні зараз же почали наступати і якраз в тому самому місці, через яке втік Люшков. Може Мехліс і хотів би зразу викопати йому ямку та теж не зовсім по собі, в останніх часах почали помічати за багато „контрреволюцій" поміж жидами...

А головне, яка причина висувати нового фаворита, Маленкова? Усюди почав його брати з собою Сталін. Тут-уже і не до Далекого Сходу.

Гл. Л.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 21.

РОМАН ДОЛЖИЦЬКИЙ. 3

ОЛЕНКА.

(Докінчення).

— Оленко, пан Михайло вже від пів години, а тебе годі відшукати — перебила роздумування Оленки пані Ольга. — Ходи скоро!

В сальоні при столі сидів Михайло Гладкий і живо розмовляв з отцем Дамяном. Як подавали руку один одному, Гладкий помітив, що мізинний перстень, підвинений папірцем, міцно держиться Оленчиної руки.

— Що ви думаєте почати в місті? — питався отець Дамян, а Оленка сперла голову на стіл і слухала уважно.

— Що я думаю почати? На спілку з двома товаришами закладаємо фабрику повила. Може спочатку не буде і маленьке підприємство і не заслуговує аж на назву підприємства, але може за якийсь час...

Ані отець Дамян, ані Оленка не скрили свого здивування. Михайло Гладкий знав, що ідеалом отця Дамяна було: державна посада, або священича раса. Всі інші, вільні професії не находили зрозуміння в його голові, освіченій на ц. к. зразках.

— А не краще вам про посаду подбати, ніж якусь там фабрику закладати? Фабрика рискована річ.

— За посаду сьогодні важко. Та річ не в тому. Ще недавно, а то й сьогодні купуємо за *тисячі* чужі повила з наших овочів. І на це видаємо великі гроші в чужі кишені. Тож скажіть, чому нам самим не почати цієї галузі продукції, тоді, коли ми вже маємо своє масло, каву, мило та десятки інших виробів.

— Розумію добре, а бачите всеж то... робити марципану... вибачте за щирість, але якось смішно. Мені чомусь нагадується баба, як держить у подолку макітру і колотить бульбу. Їй Богу... Ха-ха-ха!

Отець Дамян зайшовся сміхом. Спочатку він сміявся так про себе, але мав таку звичку, що, як сміявся, то широко, гучно навіть без більшої потуги. Навіть сльози скапували йому на товсте лице, уста сміяли, а він увесь аж сопів.

Михайло Гладкий хвилинку здивовано вижидав, а там користаючи з того, що Оленка вибігла до кухні, встав і обурений вийшов з кімнати.

Оленка довідалася на другий день, що Михайло вранці виїхав. Вона не могла собі знайти місця з туги і врази. Ані батько, ні мати не могли переконати її, що „він не для неї". Вона щодня ходила дорогою попри хату Михайлового батька, та ніколи не важилася вступити на подвіря...

Раз помітив її старий „Гладій", Михайлів батько, як вона довго вистоювала на дорозі та нерухомо дивилася на його загороду. Вервулесяне попівство цілою сторчуни. Там заглядає паню Поповичеву, Стефкову маму. Приїхала просити цілого Данилкових на весілля. Стефко женитьсе і просить їх до себе. Він ніякої вражи за Оленчин „гарбуз" не чує, бо не справа серця і то молодого серця.

— Їжте, пашо Оленко, їжте. Стефко так дуже просив! Пізнаєте його дружину і для себе може знайдете хлопця. Їх буде у Стефка багато, самі питомці!

Та Оленка не далася намовити. Казала, що трохи нездужає і може завтра приїде сама. Тоді справді Данчи із Вижечею поїхали, а вона залишилася сама. Зараз післала найменша за старою Фенею.

Стара прийшла засапавшись, сама не знала від чого почати. Вона рада би розважити „дитину" й себе спрацювати, що вона „старуля" помилилася в її щасті, а радше помилила її в тому рожевій цінних. Стара на порозі, підперлася на костурі й замислася.

— Сідайте, бабцю, сідайте. Я зараз прийду, а ви покищо спакуйте оці одяги до валізи. Все, що тут на тапчані.

Старій ходять руки, як по кросних яворовий човник. Складає гладко всяке білля та сукні і кладе до валізи, а в голові, наче пацюки довбає в ганні, шукає гадки. Оленка за пів години вернулася з сумежних кімнат. Була вбрана, як на дорогу у спортовий зелений костюм і бронзові черевики. Перед ганок заїхав візник і ждав, вилискуючи з утіхи батогом.

— Бабцю, ви зашишитеся тут так довго, аж вернуться тато й мама.

— А ти... ти?..

— Як вернуться тато й мама, то ви їм скажіть, що Оленка поїхала до міста...

— До міста, литинов? Сама без жадної опіки?!

— Так, сама, бо Оленка вже не хоче нікої опіки. — тут їй заломився голос. — Ні, ні. Так не кажіть, ні. Скажіть, що... — тут вона вже не могла стримати сліз...

Стара Феня нагнулася аж до землі й затомлювала руки, заголосила, наче по небіжчику.

— Боже, Боже! І що я маю, бідна, діяти, Боже?

— Цитьте, цитьте, бабо. Дивіться, я вже не плачу. Скажіть татові й мамі, що Оленка поїхала до міста по своє щастя, бо воно ніяк не хоче само до неї прийти.

З цим вона вхопила до рук валізи й вибігла на ганок. Феня чіпнувшись поли жакету Оленки, не хотіла її пустити.

— Поганий! розказала Оленка вічникові. Парубок шварнув молоді каштани батогом і підскочивши на рессорах, вирушив на дорогу. Тут пасерун ще раз по товстих хребтах каштанів і рушили, а місця затягнув просто в сонце:

„Співав би я співав, лем я пути не маю
Де за пута діла, любов пути дяла.
Гей!"...

Оленка усміхнулася до свого нового щастя

Проти втечі молоді з села.

(Лист з села)

Дехто може махне рукою, прочитавши наголовок цієї кореспонденції, ще й з дописко̀ю: лист з села! Подумає: „Хіба мало у нас пишеться про село? Таж в кожному майже числі „Діла", чи інших українських часописів, можна найти якусь згадку про нього"... Не перечу, — пишуть у нас про село багато, але що пишуть? Звичайно: про якісь нещастя і випадки, про різні культ.-освітні свята, про аматорські вистави, вечерниці, фестини, про розвиток культурно-освітніх та економічних установ — і поза цим майже нічого більше.

А тимчасом наше село в повоєнних часах дуже змінилося: піднеслося культурно, розвивається під економічним оглядом, — прямує шляхом розбудови кооперативної і приватної торговлі та промислу до самовистарчальности, освідомилося національно. Але при цьому наше село в повоєнних часах дуже перенаселене: людей рік-річно прибуває, наслідком чого робиться тіснота і приходить голод на землю, а в парі з цим і велика нужда. Правда, в останніх часах, в нас агітують за тим, щоб надмір сільського населення, а головно той найкращий, найбільш життєздатний, так сказатиб: „завойовницький" елемент, ішов до міста і тимсамим з одного боку відтяжував село, а з другого здобував неопановане досі місто. І саме про той елемент, що мав би йти до міста, у нас пишуть дуже багато, мовляв: „мусимо опанувати міста, бо коли міста будуть наші..." і т. д.

Безперечно, що міста для нас — це дуже важна проблема і ми мусимо присвячувати їй багато уваги, але разом з цим не можемо забувати про тих, що залишаються в селі. Бо село, поза тією невеликою кількістю нашого населення по містах, — це ввесь український нарід. Тому на село ми повинні звертати якнайбільшу увагу, так як це роблять в останніх часах: німці, італійці, і навіть поляки. Вони хочуть виховати твердий, здоровий і характерний селянський стан, який хочуть зробити фундаментом могутньости своїх націй і держав. Вони спеціяльно опікуються селом, дають йому щораз більші права і можливости кращого істнування... Цими правами вони хочуть розбудити любов і привязати селянина до землі і злучити його з нею нерозривно, щоб він не позбувався її, не кидав і не втікав до міста та не збільшував кадрів безробітних.

Селянським станом національних меншин держави спеціяльно не опікуються, навпаки різні кольонізаційні та парцеляційні закони звернені проти нього. Про це ми, українці, знаємо може найкраще.

А такої опіки над селянським станом, щоб розбудити любов та привязання до землі, потребує під теперішню пору і наше село. Бо і в нас в останніх часах зявилося між молоддю якесь хоробливе недолюблювання та недоцінювання землі. Як не віриге, то підіть на село і спитайте першого-ліпшого стрічного селянина, як там його син, чи буде з нього колись добрий господар, то він вам замахає руками і відповість: „Ой, де там вже буде з нього господар, де... не любить він так тієї земельки святої, як я, і не любить на ній господарити"...

І правду той селянин скаже, бо справді теперішня селянська молодь не відноситься з таким пієтизмом до землі, як старі газди, їх батьки та діди. І робити на землі не люблять. Нема у неї тієї набожности при обробітці землі, при починанні косовиці, жнив, при першій оранині, сійбі і т. п. Старі роблять це зі святочним настроєм та насолодою, а молоді з мусу: аби зробити та збутися. Не побачите теж у молодих тієї господарности та запопадливости, що в старих: ніколи не побачите, щоб хтось з молодих на селі ніс, так як це роблять нераз старші, один колосок, соломинку, або картопляну бадилинку з поля до дому, бо „шкода". Того молодий ніколи не зробить: перейде, омине, не піднесе і не занесе до дому.

Таксамо старше покоління рідко коли позбувалося землі. Продавав її хіба якийсь пияк або марнотравник, але щоби порядний і статочний газда продав землю без крайної необхідности — це була велика рідкість. А тепер молоді, як дійдуть до повнолітности, торгують землею наліво й направо, продають її на якубудь благу потребу, що її нераз і без продажі ґрунту можна залагодити. Але найбільше продають на те, щоб за ці гроші заложити собі якусь крамницю в місті, (в багатьох випадках такі селянські, недосвідчені купці дуже швидко банкротують, тратять гроші і стають крайніми злидарями) щоб тільки не жити на селі і не працювати на ґрунті. Хтось може сказати, що все це відноситься до найменш свідомої селянської молоді. На жаль, навпаки: чим свідоміші і більш очитані одиниці, тим більше не люблять землі і праці на ній.

Такий стан дуже загрозливий для нашого села і ми мусимо його усунути. Бо брак привязання і любови і -парі з цим легке позбування землі, тієї землі, якої віками тримаємося, в яку ми дуже міцно запустили своє коріння і не дамося вирвати з неї жадним історичним бурям, — це для нас справді велика загроза. Для нас земля: усе! Коли ми втратимо землю, — тоді з ролі господарів, автохтонів на нашій землі зійдемо до ролі... зайдів. А позбудемося ґрунту під ногами, тієї опори й фундаменту, — землі, — тоді вже нас можуть швидко викреслити зпоміж живих народів. Тому цим хоробливим станом, цією пошестю недоцінювання і недолюблювання землі нашою сільською молоддю повинні особливо занятися провідники наших сільсько-господарських установ і разом з нашою доброї та раціональної господарки, — поширювати любов до землі.

Степан Женецький.

Палестинський Ґордійський вузол.

Одним з огнищ всесвітнього неспокою, предметом поважної журби уряду Великої Британії, причиною обурення усього магометанського світу і схвилювання жидівського народу та нагодою до англійсько - італійської гри за панування над Середземним Морем є від довшого часу біблійна Свята Земля — Палестина. Власне навіть не ціла Палестина, а тільки її частина на захід від Йордану, яку В. Британія заняла у великій війні і в 1917 р. у тзв. декларації Бальфура оголосила жидівською державою, „Ерец Ізраель", застерігаючи собі над нею мандат від женевської Ліги Націй. Невеличка це територія (усього 23.315 км² з півторамільйоновим населенням, з чого тепер є около 250.000 жидів, коло 200.000 християн, а решта мешканців, отже поверх один мільон, припадає на арабів), не поблагословлена якимись надзвичайними природними скарбами, а проте ось уже третій рік є вона видовищем перманентної партизанщини арабської національної більшости проти жидівської меншини та проти її змагання до розбудови жидівської держави. Боротьбу, яку араби започаткували як протест проти кольонізації Палестини зайшлим жидівським елементом, ведеться незвичайно завзято, безоглядно, усіми способами і засобами революційного підпілля до виступів цілих озброєних загонів включно. Наслідком цього у Палестині витворилось таке положення, що навіть досвідчені і зручні у штуці панування над кольоніями англійці стоять перед завданням, яке, здається, переросло їхнє уміння і досвід, а на всякий випадок надзвичайно хвилює англійську прилюдну опінію.

Зайнявши в 1917 р. Палестину англійці мали на увазі не так будівництво жидівської держави як розбудову нафтових проводів з Мосула через Палестину до Середземного Моря. Ірак Петролеум Компані, доставець нафти для англійської середземноморської фльоти, охорона його нафтопроводів та інтересів — це була для англійців суттєва причина до захопления Палестини, при чому „Ерец Ізраель", жидівська національна домівка, мала з вдячности бути вартовим англійського нафтового інтересу. Якоїсь ближчої, ясніше й детальніше розробленої програми для заповнення рямців жидівської державности у Палестині, англійці не мали й мабуть не хотіли мати, залишаючи за собою в евентуальних суперечках між жидами та арабами ролю „чесного маклера", що користає там, де два чубляться. Пригадати ще треба недотриману англійську обіцянку арабам, допомогти їм до панарабської держави, обіцянку, завдяки якій полк. Льоренсові вдалося втягнути арабів до війни проти Туреччини. У практиці показалося, що англійська пасивність і безпрограмність в Палестині видала погані наслідки, бо довела до арабського національного повстання. Причини його такі:

Скуповування жидами землі на кольонії наповнило кишені арабських поміщиків і піднесло ціни на землю та орендну заплату. З другої сторони розвиток — завдяки жидівському капіталові — промислу й торговлі у Палестині привабив арабську імміграцію із сумежних країн. В результаті палестинські міста наповнились арабським місцевим і зайшлим пролетаріятом, що з завистю і ворожнечею стежив за переходом землі з арабських у жидівські руки. І саме з рядів цього арабського пролетаріяту вийшли перші протижидівські протести, змови та терористичні акти. На ґрунті почуття економічної кривди росла прискореним темпом серед арабів національна свідомість, а коли ще й комінтерн заобсервував у Палестині пригожий терен, на якому можна руками невдоволених арабів робити різні пакости В. Британії, загострені палестинські відносини перемінилися у справдішне пекло на землі. Англійська адміністрація пробувала спочатку успокоїти арабське невдоволення уступками, зокрема обмежуючи доплив жидівської імміграції. Навіть на початкові акти терору гляділи англійці з деяким вирозумінням і поблажливістю. До Палестини прислали нові військові частини, але поставлено їх тільки у стан поготівля. А для справдішнього замирення вислали з Льондону комісію під проводом льорда Піля, якій доручили завдання вистудіювати положення та випрацювати плян розмежування інтересів арабського і жидівського населення. Комісія льорда Піля прийшла після довгих студій на місці до висновку, що в інтересі замирення треба поділити Палестину на три частини: на жидівську й арабську державу та на мандатну англійську область, до якої входилиб святі місця і невелика надморська смуга.

Цей проект, принятий англійським урядом, викликав протести і з жидівського і арабського боку. Араби закидують проектові, що він хоче загнати їх у внутрішні гористі й неврожайні околиці, а жиди підносять заміт, що приділювана під їхню державу частина Палестини є найгустіше заселена і що поділ Палестини на таких умовинах виключає можливість дальшої кольонізації та позбавляє жидів, переслідуваних тепер у світі, можливости найти приют у жидівській державі. Покінчилось тепер не на словах. Уже не тільки араби, але також і жиди перейшли від протестів до кровавих діл. Убивства, саботажі та напади і протинапади цілими загонами — це буденне явище палестинської дійсности. Жертви в людях в однім місяці липні висловлюються цифрою — 208 убитих і 457 ранених. Гинуть у тій суматості не тільки жиди й араби, але й „розємці": англійські поліцисти, вояки та урядовці. Тому, що у внутрішню палестинську боротьбу активно встрявають одновірці арабів з Іраку, Єгипту і т. д., пробувала англійська адміністрація загородити кордони Палестини кільчастим дротом. Але й це не помогло. Англійці посилають одну „технічну комісію" за одною, але араби ігнорують запросини цих комісій до переговорів. Щораз то нові курені англійських кольоніяльних військ причалюють до палестинських портів — і це даремне. Ось филя невдоволення і бунту росте з дня на день. Англія опинилась у палестинській тісній вуличці, перішена, що далі почати, щоб бодай забезпечити свої нафтові проводи, які вже кілька разів „арабські банди" ушкоджували й перервали.

В цьому моменті розгоріли до жару національних пристрастей у Палестині і в хвилині зрозумілої нервової атмосфери в самій Англії, сталася подія, що звернула на себе загальну увагу: ніякими часописними вістками не попереджений і найбільшою дискрецією оповитий проект міністра британських кольоній

Мек-Донелда до Палестини. Про цей його по у Палестині світ довідався аж тоді, коли він зїпком вертався через Абукір до Мальти. Уже сам факт, що англійський міністр кольоній переривае свій вікенд і потайки відбуває таку велику й морочливу дорогу — вказує на важкі і пильні справи та є доказом, що Англія рішилася у палестинській справі перетяти помотаний вузол. Цю метушню та енергію англійського уряду мали спричинити ніби якісь автентичні покази чи документи, що інші європейські великодержави є головними спричинниками англійських труднощів у Палестині.

Яких заходів ужие тепер англійський уряд — між рядками англійської преси можна вичитати, що будуть вони далекойдучі та рішальні — ніхто нічого певного покищо не каже. Є тільки повідомлення арабського часопису „Аль Башір", який в сенсаційний спосіб приносить подробиці розмови між британським міністром кольоній Мек Донелдом і єгипетським премієром Магмудом. Мек Донелд мав категорично заявити, що „Англія не всилі зломити свого слова, яке дала жидівському народові і що вона далі стоїть на становищі, що найкращою розв'язкою палестинської проблеми є поділ на три частини". А зараз після виїзду Мек Донелда напливати почали до Палестини щораз то нові транспорти англійських військ усіх родів зброї, які мають перебрати на себе місію „успокоєння" країни. Палестинська трагедія доходить до свого вершка.

Насувається питання: що зробить британський уряд коли при всіх драконських заходах не вдасться йому спацифікувати палестинської революції? Чи буде роками або й десятиліттями борикатися за мосульську нафту (відіграла вона свою ролю і в нашій справі, у рішенні Ради Амбасадорів з 15. березня 1923.?), чи може зреазигнує з палестинського мандату, щоб не робити собі ворогом усього магометанського світу? Поживемо — побачимо!

На всякий випадок потверджується випробувана правда, що легковажний і безпрограмний підхід до національної проблеми та невирішення її у свій час і справедливо, мститься навіть на найбільших державах і народах.

—o—

Забалаканий голос науки на Волині.

(Праця проф. К. Ходиницького).

I.

Живемо в часах, які дуже нагадують часи 1917—1918 рр.

Були це роки якогось дивного духового заморочення людей, в якому все малювалося навідворот: користь — шкодою, шкода — користю, здоровий розсудок — дурощами, чесність — підлістю, шляхотність — варварством і навпаки. І так до безкраю.

Наука тоді була в куті разом із „сонниками" й „оракулами". Учені стали посміховиськом юрби. „Героєм дня" був той, хто ні з чим не рахувався, глузував з льогіки й самої природи річей, хто найголосніше вигукував, кидав найгігантиші пляни й обіцяв чуда, якби був співтворцем всесвіту й законодавцем життя.

— Бажаете, щоб річка потекла назад? Щоб зникла з поверхні землі якась „класа" чи цілий нарід? Чи щоб люди враз забалакали іншою мовою, втратили память минулого, перестали любити, що досі любили, і в чужому бачили рідне? Прошу дуже! Все зробимо! Раз-два-три, — і готово.

Вчені і взагалі здорові розумом люди ховалися тоді й не сміли писнути. Говорили лише „герої дня", говорили найголосніше, вимахували руками найенергічніше, тупали ногами найгрізніше. І їх слухали.

Чи не бачимо сьогодні чогось подібного?

Сьогодні має голос п. Терих у своєму „історіософському" творі „За програму кресової політики" та в своїх промовах у різних „кресових" містах. Сьогодні говорить п. Подгорський у своєму творі про „кресову" п[illegible]ку. Говорить у „І. К. Ц." п. Петерс, пророкуючи поділ на Холмщині. Говорить у Тернополі ген. Жуковський про те, що українців треба „евтемізувати" або перероблти на інших людей.

Говорять ще X, У і сотні, тисячі інших, імен яких ніхто не знає й ніколи знати не буде.

І всі говорять те саме: що українців „не було, нет і бить не может".

А як то й є, то можна зробити так, щоб їх не було. І можна це зробити дуже легко. Раз-два-три, — і все буде полагоджене!

А що-ж на це ті, з правдивими польськими прізвищами — Лосі, Бончковські та інші? Що на це люди науки?

Вони сьогодні немодні. Їх голоси треба загалушити. А самі вони можуть посидіти десь на „сірому кінці". Сьогодні говорять лише ті, що „все можуть зробити". Особливо повинні мовчати люди науки, бо вони завжди щось „пальнуть" не в пору й недоречі...

Але...

Знайшовся один учений, відомий професор К. Ходиницький, автор великої праці про православну церкву в Польщі, та й на загальний крик: „Не було, нема й бути не може" голосно відповів:

— А таки було!..

Може сказав би він і більше: що є й буде. Але він — історик, повинен говорити лише про те, що було. Отже й забалакав. Цікавитеся, де? В V-му й VI-му тт. видання „Рочнік Волиньскі" у статті „З дзеюв православія на Волиню".

II.

Проф. Ходиницький охоплює у своїй статті час від початків православія на Волині до берестейської унії і боротьби з нею. Але побіжно насвітлює й інші сторінки життя, дуже цікаві для сьогоднішнього моменту.

СПОРТ і український КРЕМ МЕРІДА

Це два невідлучні приятелі

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 22.

ЛІДІЯ РОМАНІВНА.

Котлетик.

Розсипався шкільний дзвінок радісною бурею звуків. Зідхнула вдоволено навіть пані Соня, вчителька французької мови. Наосліх поправила зачіску, забрала з катедри книжки й кинувши головою ученицям, на прощання, вийшла з кляси.

Хвилинку було тихо. Це було після шестої години і всі були втомлені. Шелепали зшитки та записники — комусь упав з рук олівець й різко дзенькнувши, покотився по долівці. З першої лавки вистрибнула Тося Горобчук, обернулася до товаришок і по акторськи простягнувши руки роспучливо вгору, простогнала: — Ах доленько! а я думала, що вже не видержу!

Завернула своїми життєрадісними, збитошними очима і стулила мелянхолійно повні губки. Мичка білявого волосся вихопилася зпід гривки й настовбурчилась над чолом. Чорнява, завжди поважна Галя Смерека притакнула хитнула головою:

— Егеж! французьке у четвер... кара Божа з тією граматикою! Я наприклад попросту не можу зрозуміти нащо французам „сіпжонтіва"...

Тася замахала руками і зложивши їх, опустила униз.

— Ах, ні! Граматика то ще пів біди! Я маю багато більший клопіт: я голодна! Безмірно, невимовно голодна! Від другого сніданку минуло уже три години!! І я загалом не памятаю чи був він чи ні! Я заздрю кухарам, цукорникам, навіть усім тим хлопчакам, що замітають мясарські крамниці! Скажіть бодай хто з вас, що нині на обід?! Чи був хто з вас нині десь недалеко кухні? Чи не вдалось хоч так більш-менш занюхати?!

Ірка Трачук ще раз кокетливо глянула до маленького дзеркальця докінчивши пригладжувати свої русяві бріжки й засміялась:

— Чи тобі не все одно?! Адже і так солідно проковтуєш усе пять разів денно все, що дадуть!! А зрештою сама ти повинна знати. У четвер маємо борщ з вудженинкою, на „другє" котлетик плюс барабулька, плюс салатка з сирої капусти! Тече тобі слинка, ге?!

Тася кинулась до Ірки, ухопила її за плечі і струсонула нею з усіх сил своїми жилавими, дуже кріпкими руками.

— Мовчи, мовчи, чуєш?! Бо я не відповідаю за свої вчинки!! Ух, хто вигадав давати їсти всім разом, а не тоді, коли людська душа голодна!

Побігла до своєї лавки, припала головою до неї і скам'яніла. Товаришки складали своє шкільне добро, мили руки громадою біля умивальниць та сміялися. Вони любили Тасю за її буйну, веселу, добрячу вдачу, за те, що одноманітні інститутські години озолочувала сонячними промінчиками. Була сміливa і щира як дітвак. Вчилась стільки, скільки дозволила посидіти над книжкою її непосидюща вдача.

Осьмачкам співала мало відомі коломийки та куплети, молодшим товаришкам розказувала казки про розбишак, „нових" учила „порядно" застелювати ліжка і кожному, хто хотів, застругувала олівець. На павзах мандрувала по всіх клясах, розважала кожного в іншому клопоті і всім радила не турбуючись, чи хто слухає її ради.

Вчителі та „малі" тикали їй, хоч була уже пятачкою. Не можна було інакше. Як виглядало б „ви" звернене до Таськи Горобчук, що завжди стрибала, бігала, реготалась, метала камінцями у воронячі гнізда та височенних каштанах у саду?

Окрему ділянку в її житті творили прояви її незвичайного здоровля. Мала такі яскраві румянці на щічках, що пані Омельська, найстарша наставниця частенько безцеремонно приглядалась їй крізь окуляри, підозріваючи, чи „Таська не переборщує у косметиці". Таська сама припрошувалась, що поможе спекатись теоретичної Хімії, носила з нею клунки товаришок, коли вони зїздились після свят чи ферій. Боролася з „малими" доводячи їх до сліз своїми жилавими долонями.

Чудово справлялась з усіма спортами, дозволеними гімназисткам і найкраще почувалась у гімнастичних штанцях, що прегарно достроювались до її хлопячих, трохи індіянських рухів. Належала завжди до комітетів усіх шкільних імпрез, коли йшло про технічну підготову до них, тобто коли треба було прибивати цвяхи, розвішувати килими, совати драбиною, змітати порохи мітлою на предовгім дрючку. І наприкінці ще одна рисочка у вдачі Таськи Горобчук: вона любила і вміла їсти! Рвала великі шматочки хліба своїми блискучими зубами, їздила зручно ложкою по тарілці, як каюком по воді. На те, що у їдальні знаходилось на столі дивилась хижим поглядом гірського яструба, широко та „апетитно" — як дехто казав — роздувала свій кирпатий носик, коли тільки наближались полумиски. Це все очевидно у межах форм дозволених панею Гаївською що деколи пригадувала кількома словами добрий тон.

В їдальні була „звичайна" їда; „надзвичайна" приходила до Таськи поштою з дому у величезних клунках двічі на місяць. Не було там нічого „великого" на думку її блідоньких, тендітних товаришок: от такі собі звичайні, тільки трохи більші буханці хліба та масло. Але Тася вигодована на подільській пшениці раділа хлібом, нюхала його припечену шкірку, заплющувала очі з вдоволя. Краяла грубими окрайцями і їла... їла завзято, захопливо!

Товаришки називали її крадьки перед „старшими" жерухом. Вона ображувалась; зрештою Таська вже давно полагодила справу з прізвищами принципіяльно: „По доброму можна мене називати як хочете — жерухом, дурнем, ідіотом, телебаком... але застерігаюсь: цього не сміє бути у сварці або в лютті!

(Далі буде).

„Під віроісповідним оглядом, — каже проф. Ходиніцький, — **православіє на Волині мало рішучу перевагу. Натомість упродовж XV. в. католицький елемент (на Волині) був дуже слабий.**“) Католики виступали там лише завдяки підтримці литовських великих князів. Волинське „біскупство“, яке утримували Витовт і Жигмонт, не відогравало більшої ролі в житті Волині...“

„Поза нечисленним духовенством, **незначне число католиків зустрічалося серед напливового населення міст, зокрема в Луцьку...**“ В другій половині XV. в. **до злитих верств православних князів і волинської шляхти** католицизм проникає шляхом подружих звязків з католицькими родами“.

Але, каже автор, „віроісповідне питання зовсім не викликувало в ті часи ані конфліктів, ані антагонізмів“. В тій самій родині (напр. Острожських, Гольшанських і ін.) можна було бачити одних членів — православних, других — католиків.

„Взагалі-ж католицизм слабо проникав на Волинь і православіє було пануючою релігією в усіх верствах громадянства“.

Проф. Ходиніцький підкреслює **велику ролю волинських українських князів і шляхти в в справі наділення парохій землею й будування церков.** Отак, напр., Олізар Кирдеєвич, маршалок волинської землі й луцький староста, надав красносельському монастиреві під Луцьком села із своїх родових маєтків. Свидригайло в документах-даровизнах землі волинській шляхті нераз зазначав, що шляхта може давати з тих земель дар для православної церкви. Церковні й монастирські землі на Волині мали одно джерело — маєтности православної української шляхти та князів. **Звідси ясно, хто має до них спадщинні права.**

При цій нагоді згадаємо за землю, на якій стоїть луцький православний собор, а також дім, у якому міститься воєвідський уряд, і брацькі будинки. **Цю землю подарував князь Василь Красний (гарний) Острожський і сам побудував на ній православну церкву.** А згодом уже на цій землі замість церкви повстав бернардинський монастир. Згадки про це знайдемо у Стецького й інш.

Проф. Ходиніцький каже, що в XVI. в. мішані подружжя стають частіші, бо **збільшується наплив польок з Корони.** Питання релігій, дідей від мішаних подруж, „регулювалося на підставі добровільної умови“.

Взагалі, на думку автора, **„католицизм проникав дуже повільно й не робив поважнішої шкоди в злитих верствах православного громадянства...“** „Католицький костел також не доверши на Волині значніших змін“. **В XVI-ому столітті на Волині було всього три костели: в Луцьку, в Кремянці й Рівному.**

На люблинському соймі 1569 р. коли проголосили злуку Волині з Короною, представник волинських українських князів Константин Вишневецький звернувся до Жигмонта Августа з просьбою запевнити їм релігійні свободи, бо, мовляв, „ми ріжної релігії, а переважно грецької, щоб через те не були принижені, щоб ніхто то другої релігії не був потягнений“. Король у відповідь волинським українським князям сказав:

„A co się tyczy uniżenia waszmościów, nigdy te we mnie nie było, abych miał niższe mieć nad drugie, którzy się poczciwie z narodu rycerskiego porodzili. Jako też we wszelkich wolnościach pokąd mnie Pan Bóg chować będzie, chować chce.“

А в волинським привілеї 27-го травня 1569 року король уже на письмі запевнив **„цілковиту рівноправність князям і шляхті римського й грецького обряду“.**

Після акту 1569 р., каже проф. Ходиніцький, **„зміцнилося перш за все осадництво польської шляхти“.** Але українські князі й шляхта Волині боронили своєї окремішности, домагаючись запевнення, що **„руська мова буде надалі урядовою мовою їх воєвідства“.** Жигмонт Август у волинським привілеї запевнив, що всі судові акти й декрети, а також королівські листи будуть висилатись на Волинь „не якім іннім, ено руским пісмем і одправоване бить майон часи вечнемі“. Наприкінці 1569 р. король на скарги волинської шляхти, що привілей не виконується, вияснив, що канцелярія „szafuje listy i odprawia wedle potrzeby a żądania każdego, kto chce po rusku, tedy ruskie, a kto po polsku, tedy też polskie“.

Дуже цікаве твердження проф. Ходиніцького, **що в XVI. в. „впливи польської культури й мови ледви поверховно торкнулися волинського громадянства. Волинська шляхта вживала в розмові й письмі української мови. По українськи писало також і православне духовенство.“** Луцький єпископ Кирило Терлецький навіть присягу на унію складав перед папою в руській (українській) мові.“

„І пізніше, — каже проф. Ходиніцький — **в перших роках XVII-го століття волинське громадянство було майже цілком одноціле. Православна віра була панівна, а українська культура, що виросла на візантійському ґрунті, мала значну перевагу“.**

Варто підкреслити ще одне цікаве твердження проф. Ходиніцького, дуже актуальне в наші дні, а саме: що **в понятті тодішнього українського і польського громадянства, державної льояльности українських православних князів і шляхти не ототожнювали зо зреченням своєї національности й віри.**

Для прикладу автор згадує дуже міцних у своїй українській національності й православній вірі князя Богуша Корецького й українських шляхтичів Загоровських, що виявили безсумнівну льояльність до польської держави. Петро Загороський у своєму тестаменті дав заповіт дітям, **щоб „письма свого руського й розмови руськими словами не занедбували“,** а його син Василь теж у тестаменті льояльність до польської держави „сполучує з пересторогою (дітям) **берегти руську мову, звичаї, а перш за все бути вірним вірі грецькій“.**

Льояльний князь Богуш Корецький був, так би мовити, руським націоналістом і ревним православним: він багато зробив для православних святинь Володимира та його околиць.

III.

Порівняймо тепер рівень політичної мудрости XVI—XVII. і XX. століть, тодішніх королів, починаючи від Жигмонта Августа, і сьогоднішніх чолових політичних діячів, а особливо „реві ндикаторів“ душ і нерухомостей. На чию користь виходить це порівнання й яке століття повинноб червоніти, здається ясно.

Ясно все це власне з наукової праці польського ученого, проф. Ходиніцького.

Якже дивно звучить у нашому XX-ому столітті головний мотив сьогоднішніх політичних діячів-ревіндикаторів: „Будете добрими громадянами, як будете католиками“. Чому ніхто не чув цього від королів згаданих століть?

На моторошному „затміневому“ тлі сьогоднішньої дійсности від праці проф. Ходиніцького повіває солідністю, високою культурою і просто яскравою ясністю розуму.

Очевидно, політики минулих століть на цілу голову були вищі від багатьох сьогоднішніх і розуміли ту просту істину: що той, **хто здібний задля якоїсь користи чи зо страху зректися своєї віри та національности, для держави менше надійний, ніж той, хто до зради нездібний.**

Зрештою, сьогоднішніми героями дня є не історики Ходиніцькі, а ті, що криком і тупанням вміють заглушити й голос історії, і відвічну правду, і здоровий розум.

Але, коли існують проф. Ходиніцькі, то ще не все на світі втрачене.

В. Островський.

*) Серіоз підкреслення наше.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА і ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні стати прикрасою кожної української хати і установи.

Вже внедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 цм. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ц'на одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ

ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ

в передплаті разом з пересилкою тільки за 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати скл данками П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ“ у Львові на рах.13366.
Цими днями долучимо до „Діла“ окремі складанки, якими просимо слати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА“, Львів, Ринок 10.

Кооперативна школа в Яворові.

Останній Зїзд Окружних Союзів, що відбувся 16-го червня ц. р. заявився за заснуванням кооперативних шкіл. Навчання на одно- ви дво-місячних кооперативних курсах не дає змоги учням охопити цілість подаваних предметів та засвоїти вповні потрібне знання. Наш вироблений уже кооперативний рух потребує кооперативних працівників, якслід підготованих до праці в кооперативних установах усіх ступнів.

Якщо кооперативний працівник засвоїть собі заздалегідь методу праці, тоді наш кооперативний рух буде поступати та розвиватися пляново.

Брак підготованих кооперативних працівників відчувають голо́вно наші низові кооперативи.

Щоби цю прогалину заповнити, порадив РСУК кружкові Р. Ш. перемінити торговельну школу в Яворові на кооперативну, яка дала би кооперативам у першій мірі фахово вишколеного крамарів і книговодів.

Ця школа істнує вже три роки, як однорічна торговельна коедукаційна школа Р. Ш. у Яворові. Фреквенція в цій школі постійно зростала. І так як у першому році істнування школи було ледви 28 учнів, то в третьому році це число зросло потрійно. Віримо, що фреквенція у цій школі буде в цьому шкільному році велика з огляду на її кооперативний характер навчання.

Звичайно батьки не знаючи докладно стану нашого кооперативного шкільництва посилають своїх дітей до чужих шкіл.

Ми кидаємо гасло: **діти кооператорів до кооперативних шкіл.** Це гасло мусить захопити головно кооператорів на селі, що думають посилати своїх дітей на початку цього шкільного року до фахових шкіл.

Нашим завданням є познайомити ширший загал кооператорів з цією школою, щоб усі охочі могли нею зацікавитися і вчас вписати до неї свої діти.

У цьому шкільному році буде в Яворові дві одноріжні коедукаційні школи. Одна, кооперативна нижчого типу для тих учнів, що покінчили вселюдну школу сільську та міську і вища — купецька для абсольвентів гімназій нового типу. До школи може вписуватися молодь до 18-го року життя. Оплата річно 180 зол. Для учнів цієї школи урухомлено бурсу за оплатою від зол. 25 місячно. Бідніші учні можуть користати зі знижкових оплат за науку і приміщення в бурсі.

Програма навчання в кооперативній школі достосована до вимог нашого кооперативного життя. Попри фахові предмети, що їх обовязані вчитися учні в ранішніх годинах, Управа школи проектує урухомити правильні пополудневі вправи, з ділянки кооперативної торговельної практики.

Кличемо: **Діти кооператорів до кооперативної школи в Яворові.**

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ“, що її видала „Просвіта“ в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Жіноча сторінка.

Привіт „Дружині Княгині Ольги“ з Далекого Сходу.

Заснування „Дружини Княгині Ольги“ стрінулося — як цього можна було сподіватися — з живим відгомоном серед широких кол українського жіноцтва не тільки в краю, але й у всіх осідках української еміграції. Рівно в місяць після наради, на якій покликано до життя „Дружину Княгині Ольги“, себто дня 12-го серпня ц. р. наспів до неї лист із Далекого Сходу, а саме з міста Харбіну від Організації Українок Національний Кольонії в Маньджу-Ді-Го, за підписом голови пані Корди-Федорової. На коверті подана докладна адреса „Дружини“, значить за один місяць вістка про створення нової організації дійшла аж на Далекий Схід і вернулася назад до Львова у формі щирого привіту, висловів співчуття з приводу важкого удару, що постиг галицьке жіноцтво та побажань успіхів у дальшій праці. „Не падіть на дусі, скупчуйте свої духові сили, дасть Бог, що Ваша організація дасть знову блискучі вислідн для нас і цілого українського народу“ — пишуть далеко-східні сестри своїм землячкам у Галичині.

—o—

Перед кінцем шкільних вакацій.

Літо так швидко минає, що й оглянутись не встигаємо, а тут уже й осінь з її турботами надходить.

Та ще скоріше, як нам дорослим, минає літо шкільній дітворі. Вирвавшись зі шкільних мурів на волю діти не хочуть навіть думати про те, що ось надійде знову шкільний рік, а з ним всі обовязки та тісні рямці щоденного життя, виповнені школою та домашніми працями, які вже не дадуть змоги свобідно бігати та бавитись, а за якими нераз не буде й часу бодай трохи побути на свіжому повітрі десь у садочку чи бодай у міському перелюдненому парку. Особливо прикрий буде цей перехід від волі і забави тим дітям, які мали те щастя, що могли свої вакації перебути десь на селі чи літниську чи то з родиною, чи у бабці, тети, чи може у т. зборі з усіми його принадами і веселим товариством.

Хтож має подбати про те, щоб початок шкільного року і поворот до міста та розлука з любими товаришами відбувався для дитини, як можна, легче й безболісно, як не батьки? І ось маму в першу чергу чекає знову милий, але не легкий обовязок ввести свою дітвору у шкільний рік, злагіднити всі зависані з цим хоч може й невеликі, але всеж досить немилі зміни.

Йде тут також про те, щоб і фізично перехід для дитини не був дуже радикальний і щоб те, що набулось взімку, не тратилось дуже скорим темпом восени.

Довелось мені цими днями почути таку розмову, що її вели між собою голосно мої сусідки в трамваю:

— Пише мені сестра, що наш Владко добре себе почував у них на селі. Поправився і мав веселе товариство, то й думати не хоче про поворот до школи. Ми вирішили, щоб приїхав до міста вже останнього дня.

— А я своїм уже казала приїхати. Хай потрохи звикають до міського руху і життя, бо потім буде гірше, коли прийде все нараз і школа і домашні ріжні обовязки...

Погляд тієї другої мами видається мені далеко доцільніший. Справді, перейти з сільського спокою до міського руху і дорослій людині не легко. Міський гамір, потреба старанішого одягу, а зрештою навіть і перехід до міської страви, а найголовніше зміна повітря, все це відемно впливає не тільки на нерви, але й навіть на фізичний стан кожного, хто вертається до міста. В перших днях людина просто губить рівновагу, поки звикне знову до нового оточення. А вже про дітей і говорити нема що.

Кожна мама мусить уважно ставитись до цих змін, бо мають вони потім наслідки на цілий рік і дуже часто один-два дні можуть у дитини зіпсувати, що направлялося тижнями й місяцями навіть.

Такі переходи прикрі особливо тоді, коли батьки вертаються з дітьми разом з літниська. Звичайно маму-господиню чекають в місті від першої хвилини ріжні пильні справи і турботи. І помешкання треба привести до порядку, що вимагає нераз навіть основного ремонту, і ріжні запаси на зиму зробити і інше. Тоді мама не може присвячувати дитині тільки уваги, як дитина цього потребує. Дуже часто в перших днях з харчуванням є деякі труднощі, бо ще життя не ввійшло у свої рейки, дитина мусить їсти ріжну нуджену чи якісь випадкові на швидку руку приготовані страви. В помешканні порохи і пахне свіжим мальованням, що зовсім не корисне для дитячих легенів, звиклих на селі до чистого повітря. Дитина не має такої волі руху, а ще до всього трохи й сумує за товаришами з літниська. І далеко краще буде і для дитини і для мами, коли до цього всього не прийде ще відразу школа з її ригором, який, правда, може на початку року не є такий гострий, але який вже обмежує волю дитини та нагадує їй про довгий шкільний рік, що її чекає і навіть для найкращих учнів потрохи важкуватий.

Дбайлива мама мусить тут трохи пожертвувати собою. Раз, якщо треба робити якісь основні порядки в помешканні, то по змозі треба ізолювати в якийсь спосіб від цього дітей, чи то лишити їх ще на літниську чи що іншого, подруге не привозити дитини до міста в останній день перед школою, так що воно ще й відпочити не встигло і до нових порядків дома не звикло, як уже й шкільні обовязки приходять, потрете треба подбати, щоб і фізично дитина по змозі найменше відчула перехід з села до міста.

Як дитину пустимо першого дня до школи так їй потім і цілий рік піде. Якщо дитина прийде випочата, з відповідною з дому настановою, то й праця вчителям буде легша. Знайде він охочу до праці голову, а не перетомлену новими враженнями, а через те й від першого дня неуважну дитину. Тоді й контакт учителя з учнем буде легший і легше буде йому дисциплінувати його громадку. При добрій співпраці батьків з учителями мине і той, такий сьогодні дітям небажаний, шкільний рік так само швидко, як минули для них веселі, радісні вакації.

та-та.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти“!

І в окулярах хочемо бути гарні.

Сонце, вскраве сонце гарно впливає може на нашу шкіру, коли опалюємося, але не зовсім добре впливає на очі, особливо коли вони трохи ослаблені бюровою чи якою іншою працею. Мусимо вибирати окуляри, але не хочемо гратити в них своєї привабливости, навпаки, може хтілиб додати собі трохи таємничости та навіть деякої елеганції. Сучасні промисловці, які вже не знають як і що вигадати, щоб догодити гарним панам, знайшли і тут спосіб і виробляють не тільки обвідку окулярів у ріжних кольорах, але пристосовують до неї і скло.

На великих пляжах, чи в модних світових літниськах, побачите отже: бльондинок з синіми очима і рожевою церою в окулярах з рожевою обвідкою і сірими мов дим склами; рудавих, або шатинок з зеленими очима або пивними в окулярах з обвідкою в кольорі волосся, але зі склами попелясто зеленими чи рожевими; брунеток з чорними очима і рожевавою церою в окулярах з рожевим склом, а в вишневій обвідці, або скла темно-жовті з такою самою обвідкою; сивавих пань з синіми очима і рожевою церою побачите в окулярах зі склами сірими чи рожевими, а обвідкою прозоро сріблястою; елегантних сивих старших пань можна бачити в окулярах з обвідкою кремовою або фіялковою зі склами рожевими, синіми, або попелясто-зеленими.

Від вас і вашого смаку залежить, люби пані, щоб ви дібрали собі відповідні окуляри так само, як і відповідну тоалету.

ВГУ. Л. РАБІЗЯВСЬКОГО
ВИМАГАЄ
СВОЄМУ ВОЛОССЮ
ДАВНІЙ КОЛІР

Балачки про моду.

ДИТЯЧА БІЛИЗНА.

За літо діти підросли, будемо робити їм новий запас білизни. При цьому памятатимемо про дві головні засади: добра якість матеріялу і крій.

Матеріял, який він не був би, мусить бути найкращої якости. Робити дитячу білизну з дешевих, але не тривких матеріялів — це велике марнотравство, бо хоч, правда, діти скоро ростуть і тому їх білизна й одяг скоро стають для них малі, то зате мусимо памятати, що дитячі речі, а вже особливо білизну треба дуже часто і старанно прати, а від цього матеріял нищається і дешевенький, слабенький матеріял навіть не витримає і того короткого часу, на який дитині білизну шиємо. Мусимо також памятати й про те, що одяг дитини мусить бути естетичний у вигляді, бо від цього дитина звикає на ціле життя до гарних річей, які вона буде більше шанувати і до краси та естетики довкола себе. Дитячий смак виробляється від тих найраніших літ, коли нам навіть не здається, що дитина взагалі звертає увагу на своє оточення.

Тепер про крій. Крій дитячої білизни мусить бути якнайпростіший і такий, щоб у нічому не обмежував руху дитини та розвитку її тіла.

Найкращим дитячим одягом будуть сорочинки, штанятка, для дівчаток ще й комбінації з білого бавовняного трикоту. Цей матеріял має для дитячої білизни неоцінені вартости: його легко прати, він провіяний і втягає в себе добре піт, мягкий у доторку і легко розтягається. З гігієнічного боку цей матеріял перевищує усі інші. До того всього цей матеріял дуже добрий для шиття дома і кожнаощадна мама може вши ти для своїх потомків з того, розмірно навіть не дуже дорогого матеріялу і сорочинки і штанятка сама. Добре надається цей матеріял і для ріжних комбінацій, чи то під суконочку для дівчинки чи одноцільну сорочинку зі штанятками для хлопчика. Такі „штаняткові“ комбінації дуже прості в крою. Спереду вони розтяті на цілу довжину і запинаються на гузички, а ззаду розтяті впоперек в стані і теж застібнуті на три гузики. Така комбінація ніде дитину не тисне і особливо вліті дуже приємна.

З батисту чи перкаліни в квіти, горошки чи з звірятками можна для тих найменших теж зробити прегарні частини дитячої білизни. Особливо гарні такі взористі матеріяли на нічній білизні.

Гарного сорту попелінка в пружки чи крати, сирий шовк — добре надаються для хлопчиків, особливо тих, що вже ходять до школи. Спідні штанята можуть бути навіть і з вени, але всеж найкраще для цього надається бавовняна трикотина.

Нічні сорочинки все довгі, вільні з вільним рукавом і без коміріз. А взимі добра піжама з двох частин — штанят і блюзочки тільки ті штанята треба припинати на вільний станичок, а не робити поясу з гумою, бо це тисне дитину в стані і дуже впливає на кровообіг.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ **надсилати**

тільки

на конто ПКО. Львів
ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА“.

ПИСТУВАННЯ.

Вп. Та-Та. Вашу статтю з технічних причин мусіли скоротити. Просимо на пропоновану Вами тему написати до „Жіночої Сторінки“.

Сторінка без політики.

„Чорний рай" над Гудсоном.

Ми вже писали чимало про т. зв. „чорного бога" чи пак „божеського отця" муринського пророка, який створив в Америці релігійну секту, яка нараховує вже сотки тисяч членів. Муринів обхопив справжній релігійний шал. Спершу поліція намагалася зацікавитися діяльністю чорного пророка, одначе це до нічого не довело, хіба лиш до сильного схвилювання серед муринських мас. „Чорний бог" придумав добрий дотеп, а саме рішив поселитися недалеко палати президента Рузвельта. Очевидно, що за „чорним богом" потягнулися його прибічники.

Як відбулося святочне переселення „раю" муринського бога на нове приміщення? Описують це доволі яскраво американські часописи.

Сам „божеський отець" і також його ангели та архангели переїхали до нового раю на великих човнах-барках у супроводі двох військових орхестр. В новім домі відбувся бенкет і коли вождь — бог сів за стіл, його пророки, ангели й архангели гукнули таке дзвінке „алилуя", що в домі Рузвельта аж шиби задзвонили. Стіл, як то кажуть, просто ломився під тягарем срібла і кришталів. Вся посудина була прикрашена ініціялами „бога". Підчас бенкету ангели й архангели зїли тьма-тьменну курей, індиків, свинячих котлетів та інших страв. Про те, скільки в „раю" випили напитків, нюйорські часописи скромно мовчать. Апетит мали в раю всі знаменитий, бо як кажуть, коло півночі не стало вже харчів. А що води там не пили, свідчить найкраще й те, що після бенкету дві й пів тисячки ангелів співали й танцювали до пізної ночі. В кожнім разі, якщо президент Рузвельт зайде до свого дому в Ню Йорку, матиме нагоду щодня вислухувати чорноангельських співів.

Цю „приємність" уладив президентові його шкільний товариш Спенсер, який недолюблював Рузвельта й постійно його поборював. Місце, в якому чорні примістили свого бога і свій рай було власністю Спенсера. Це місце називали Криворогом і ось тепер Спенсер, щоб дошкулити Рузвельтові, продав той ґрунт за дешеві гроші муринам на будову „чорного раю".

Молоде подружжя „на око".

В Білгороді велику сенсацію викликало подружжя молодої і при тім багатої віденки Кароліни Фрідберг, яка вийшла заміж за простого вуличного кольпортера мусульманина Нухича. Це незвичайне подружжя не пояснюють ексцентричністю молодої жінки. Це подружжя було для Кароліни Фрідберг, як жидівки єдиним способом не лиш покинути Відень, але і врятувати своє майно.

В Сараєві мешкає вже від давна тесть молодої жінки, з яким вона листувалась і в якого вона просила поради та захисту після ан-шлюсу. За його порадою К. Фрідберг розвелася зі своїм першим мужем, студентом віденського університету Генриком Ліберманом і посвідку розводу, разом із повновластю на заключення нового подружжя переслала до Сараєва. Там на підставі повновласти та згідно зі законом тарпяту, заключили її подружжя з мусульманином М. Нухичем. Таким чином віденська жидівка стала автоматично югославянською громадянкою, зберегла ненарушним своє майно та дістала югославянський паспорт, який дає їй повну свободу рухів.

Подружня умова заключена по всім правилам тарпяту, передбачує відшкодування, яке має заплатити сторона, яка захоче розвестися. Висоту відшкодування визначено всього на 1000 динарів. Та бідний кольпортер, який ніколи не побачить своєї подруги з нетерплячкою жде тієї хвилини, коли вона зажадає розводу.

Білгородська „політика" повідомлює, що таких подруж тепер богато в Сараєві.

——o——

Забутий острів.

На старих норвеських картах зазначений невеличкий острів положений на Тихім Океані. Автори карти указували, що той острів відкрили скандинавські моряки. На нинішних морських картах нема того острову і знайти його до цієї пори не вдалося, не зважаючи на кількакратні спроби.

Одначе тому, що норвеські географічні карти відзначалися небувалою точністю і совісністю, то в моряцьких колах вирішили, що острів був імовірно вулканічного походження й тому щез.

І лиш зовсім недавно британський корабель, який ішов із Сан Франціско до Сідней зійшов трохи в бік зі свого звичайного шляху та відкрив острів, що його подавали старі норвеські карти. Острів був на тому самому місці, в якому був зазначений на картах.

Цей острівець невеликий і зовсім незамешкалий. Залога корабля відкрила лиш на острові пребагату рослинність. Важко лиш зрозуміти, чому кораблі, що випрявлялися в розшуки за забутим островом, не могли його знайти.

Клопоти магараджі з дорогоцінностями.

„Дейлі Телєграф" повідомляє з Калькути про дивний конфлікт між магараджею Дарбангаю та митним урядом.

Магараджа Гірай Дарбангайський купив минулого року в Парижі намисто Марії Антуанети за 3 мільони франків.

Коли намисто прислали до Бомбаю, британський митний уряд зажадав від магараджі, щоб він заплатив 1.500.000 франків мита. Прислане намисто магараджа приготувався. Митарі не уступали й магараджа рад нерад мусів заплати и вимагану суму.

Одначе магараджа не погодився з рішенням митного уряду й подав скаргу до суду. Після довгих коротощів він переміг. Британська влада приказала митному урядові звернути магараджі півтора мільона франків уже ним заплачених, мотивуючи своє рішення тим, що привезене намисто не було призначене ні до особистої користи, ні на продаж, ні на дарунок.

Магараджа має незвичайно дорогу збірку історичних дорогоцінностей і намисто Марії Антуанети було призначене саме до доповнення тієї збірки.

Малі авантурники вкрали корабель.

Перед кількома днями до гостинниці у приставнім місті Куксгафен прибуло двох хлопців, з яких один мав 14 літ, другий найбільше 15. Вони приїхали з місцевости Ельбінґ та висвітили готелевому дворникові, що вони будуть вичікувати на своїх батьків, які саме знаходяться на перлаку яхту, який відбуває рейд по Північнім Морі. Вони запевнювали, що яхт їх батьків причалять небавом до Куксгафен.

Одначе в дійсності оба хлопці втекли від своїх батьків, які справді мешкали в Ельбінґ і вони приїхали до Куксгафен лиш тому, щоб украсти якийсь яхт і доплисти ним до Еспанії.

Малі авантурники крутилися якийсь час у пристані, як вкінці звернули увагу на гарний яхт „Фіделіо", який стояв при „молье" і на якому нікого не було.

Хлопці понакуповували в місті собі різних речей та поробили запаси перед своєю подорожею в невідоме. Серед речей, що вони їх накупили за украдені в батьків гроші перед утечею, були консерви, припаси бензини, одяги і смарів. тому що яхт „Фіделіо" був моторовий. Крім того купили вони два кріси й револьвери.

На другий день вечором оба хлопці всіли до таксівки, завантажили до неї закуплені припаси та заявили портієрові, що їдуть до пристані, бо в найближчих годинах має причалити яхт їх батьків. І справді вони поїхали до пристані, підождали там до ночі, ваййшли на пустий чердак яхту та пізно вночі виїхали з пристані та скермувалися до гирла Везери.

Та на їх нещастя, один із моряків, які творили залогу Фіделія, хотів вернутися над ранком на чердах і яхту не застав у пристані. Тоді він заалярмував органи пристаневої влади. Одночасно готелевий дворник теж почав підозрівати, що не все в порядку і повідомив про свої побоювання поліцію. За малими втікачами вислали негайно пристаневі моторівки, які дістали наказ задержати й арештувати малих авантурників-злодіїв. І справді моторівки задержали яхт уже майже в гирлі Везери.

Обох хлопців арештували і щойно тоді повідомили про все їх батьків.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

СОБАКА, ЩО ПРИНОСИТЬ ДОЛЯРИ.

Ріжні вже були собаки. Були собаки, що приносили своїм панам харчі, що носили листи до коханих і від них приносили, були собаки, що приносили загублені діти, одначе не було ще собаки, яка приносила би кожного дня готові гроші.

Цілий Техас говорить тепер, як запевнює „Ню-Йорк Геральд" про звичайного собі домашнього пса, якому на прізвище „Шіп". Його пані живе в Сен Антоніо і вже від двох тижнів її мудрий пес приносить їй кожного дня коло 12. год. в зубах один доляр. При тому „Шіп" весело вимахує хвостом, коли господиня бере в нього гроші. Одначе гарчить, бреше та шкірить зуби, коли хтонебудь інший підходить до нього.

„Шіп" бігає кожного дня раном за грішми, одначе куди він іде, нікому не вдалося устійнити. Як здогадуються, пес відкрив мабуть місце, в якім закопані крадені гроші, або викуп, що його дістали гангстери. Всі банкноти старі які були в обігу в Америці 10 літ тому.

——o——

ВИЛІЧЕННЯ СЛІПИХ.

В міській лічниці в Сан Франціско відбулися перед кількома днями дві сенсаційні операції: пастора і молодого піяніста. Їм обом перещіпили рогові плівки з очей старої жінки, яка померла два тижні тому.

11. ц. м. з очей сліпих зняли наложені після операції перевязки і вони на превеликну свою радість знову побачили денне світло.

Піяніст, який має тепер всього 21 рік, стратив зір у 1934 р. Він скрикнув:

— О, я бачу, бачу!... і зімлів.

Пастор звертався до вязниці до засуджених із пропозицією купити від них рогівку, одначе стрінувся з відмовою. Саме під ту пору померла 80-літня старушка і її свояки погодилися відступити її рогівку до перещіплення.

Хірург, який переводив операцію, переконаний, що оба сліпі відзискали зір на завжди.

——o——

ПОДРУЖНЯ ЛЬОТЕРІЯ НА КУБІ.

Подружжя — це справжня льотерія, чуємо залюбки таку пословицю. Спираючися мабуть на цьому твердженні, що подружжя це справді льотерія, міський уряд Гавани на Кубі створив справді щось у роді подружньої льотерії. Молоді люди обох полів, які шукають для себе товариша, чи товаришки життя, мусять про те лиш повідомити міський уряд.

Кожного кандидата, чи кандидатку до подружжя відсилають до лікаря і якщо лікарські оглядини ствердять, що кандидат чи кандидатка здорові, їх приймають до подружньої льотерії. А сама льотерія уладжена дуже просто. Перерізують напополовину помаранчі і дві ріжні половини кидають у два ріжні кошики. Один кошик призначений для мужчини, другий для жінки. Ці, що мають половинки одної й тієї самої помаранчі, можуть не відкладаючи, получитися законним шлюбом.

Молодята з льотерії дістають цілковите уладження мешкання з трьох кімнат, при чому мешкання заплачене вже на пів року згоди. Після народин першої дитини подружжя видають 4.000 фо.

З польської преси.

Відгуки одної брошури та одного її вискоку.

ПАН ГРАБИК ШУКАЄ РЕПРЕЗЕНТАНТА.

Як і треба було сподіватися, наша стаття п. н.: „За самостійний український підхід до інших народів" (гл. „Діло" ч. 178 з 14 серпня ц. р.) дала нагоду всяким Ікацам та іншим Грабикам пустити нову хвилю ординарних наклепів та обвинувачень на українців та українську політику. Статті, що появилися з цього приводу у варшавському „Курієрі Пораннім" та краківському „Ікаці", пророчисто виявляють ту насолоду, з якою їх автори вхопилися за наше становище у згаданій статті, щоб у свою чергу і ще раз вмовляти у всіх і вся, що — як пише наш випробуваний приятель „Сар" з „Ікаца"

„політика українських сепаратистів є всупереч усім запереченням „Діла" й усієї української преси, знаряддям німецької політики".

„Хочемо знати, хто репрезентує українську політику?" — питається п. Кл. Гр. або, як це загально відомо д-р Клявдіюш Грабик, наш давний знайомий зі „Слова Польского" та з його ендецького ще наслідника „Курієра Львовского", а тепер начальний редактор озонівського „Курієра Пораннего". Питається у наголовку великої передової статті у цьому таки **„Курієрі Пораннім"** (ч. 225 з 16-го серпня ц. р.), бо

„хотіліб ми знати, що направду думають українські політики".

П. Грабикові з цілої книжки п. Зенона Порая Пеленського найбільш (чи може одиноко) сподобалася протинімецька лайка, себто саме то, що ми вважали в цій книжці зайвим. Мимоходом кажучи, п. Кл. Гр., вірний методі всезнайка, хвалиться таким знаменитим знанням українських відносин, що плутає автора книжки з теперішнім послом Зиновієм Пеленським, називаючи його зрештою бувшим послом. Але пану Грабикові залежало на тому, щоби всупереч супозиції „Діла", що становище п. Зенона Пеленського в даній справі в його книжці „Політика УНДО" — це його особистий погляд, підкреслити, що

„брошура п. Пеленського, б. посла і діяча бодай не останнього, але радше навпаки, загально відомого й чолового — має всі познаки щонайменше півофіційної інтерпретації ухвал УНДО".

„Але й п. Кедрин не зараховується до останніх. Його опінія має свою вартість серед українських голосів. Український публіцист висказується — річ не без значіння — в „Ділі".

Пан Грабик хоче знати ясно:

„Хто-ж з цих двох людей репрезентує українську політику? Не можна мати ніяких претенсій до польської опінії, що хотіла би знати, хто і що серед українців репрезентує, заки почне розмірковувати постуляти з того боку".

Віримо, що п. Грабик серед українських відносин не орієнтується і не знає хто і що серед українців репрезентує. Але йомуж це байдуже, бо він волів би, щоб власне в українців ніхто нікого й нічого не репрезентував, щоб в українців був хаос і розгардіяш. І колиб не сумні нинішні внутрішні українські відносини, то п. Грабик, при всій своїй зарозумілості, може не кидав би так відважно нікчемні погрози:

„Але від одної завваги не можна стриматися: якщо п. Кедрин уважає, що метою політики його громадянства є знищити комунізм, то напевно за підставу тієї політики повинен уважати передусім найтіснішу співпрацю з Польщею, що саме передучора обходила 18-ліття перемоги над большевизмом. Завдяки тій перемозі може м. ін. п. Кедрин так спокійно розмірковувати в Польщі на сторінках „Діла" проблему співпраці української політики з „усіми міжнародніми силами" і в першому ряді з Німеччиною... Проста людська вдячність наказувала би п. Кедринові памятати про цю обставину. А коли п. Кедрин не хоче скромну прислугу. А коли п. Кедрин не хоче бути вдячний — його річ. Ми цим турбуватися не будемо. Бо дамо собі раду і без його вдячности. Але борючися з евентуальними труднощами та після їх перемоги — відішлемо п. Івана Кедрина, правда, не до всіх чортів, але до його „міжнародніх сил", що йому тоді напевно щось поможуть. Так, як помагають... сьогодні".

— У нашій статті ми зайняли становище дуже ясне: ми підтримали все те, що сказано про декларацію УНДО, зате осудили ті ординарні німецькі вискоки автора брошури, які тубільці зовсім не лицювали. Пан Грабик робить саме з отого становища до німців осередок справи: так, начеб воно щонебудь змінювало справу, що українці вимагають у Польщі того, що їм належить, а чого не дістають! Справа репрезентації українства тут абсолютно ніпричім: коли річ іде про такого „партнера" і контрагента, як п. Грабик і його однодумці, то з цього боку відразу і згори резигнуємо з представницького мандату.

Щодо оцінки битви під Варшавою у 1920 р., то дозволимо собі пригадати п. Грабикові, що той український журналіст, супроти якого він приймає тепер бессервісерсько-менторський тон, до походу на Київ у 1920. ставився позитивно вже тоді, коли він, пан Клявдіюш Грабик, був ще трабантом ендецької політичної думки, яка пятнувала Йосифа Пілсудського мало не найпогамшим зрадником — саме за той похід, за варшавський договір і за війну з Росією.

Щодо „відсилання" українців то — очевидно — п. Грабик належить до тих, яким дуже прикро, що не можуть всіх українців „відіслати" не тільки з їх претенсіями, але і фізично, з їх ногами та головою на якийсь Мадагаскар. Але колиб так два покоління тому „вислали" були українців з Галичини, то й сам п. Грабик був би прийшов на світ на тому Мадагаскарі...

25 НІМЕЦЬКИХ МІЛІОНІВ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Ми вже мали кілька разів нагоду виказати, що один з Ікацівських писак захованих за псевдонімом чи криптонімом „Сар", стовідсотковий ігнорант в українських справах, що не вагається перекручувати історичні факти та послуговуватися клеветою, щоб тільки оплювати провідників українського народу, здискредитувати їх в очах українського і польського громадянства. Ось тепер у своїй статті в „І. К. Ц." (ч. 227 з 18-го серпня ц. р.) п. н. „Міліони і надхнення з заграниці... Джерела „оживлення" українського руху в Галичині" він пише про згадану статтю „Діла":

„Далі автор статті в дуже нервовий спосіб заперечує, будьтоби українська преса й українська публіцистика брала якусь лайку з півторамілїонового фонду, що його призначило німецьке бюро пропаганди для польського терену. Твердить, що єдиним мотивом співпраці з німцями є для тієї публіцистики й преси український національний інтерес. Вкінці намагається доказати, що нема української залежности від Німеччини, не вважаючи на зичливість українців супроти Берліна".

Це більш-менш правильно передані думки з нашої статті. А тепер висновки п. Сара з цих думок:

„Ці твердження офіційного органу „УНДО („Діло" **ніколи** офіціяльним органом УНДО не було і не є! — прим. Ред.) — це документ, що вдарає в очі. Вони вказують ясно, звідки український рух черпає свою життєвість. Політика українських сепаратистів не вважаючи на всі заперечення „Діла" і цілої української преси, є знаряддям німецької політики".

Читач збаламучений. Він не розуміє цих висновків, прочитавши передтим наведені думки статті „Діла", але в ньому залишається враження, що це-ж само „Діло" писало про те, що українська політика має якісь звязки з німецькою. А щоб це враження було ще сильніше, то п. Сар твердить категорично:

„Не поможе боєвому українству заперечувати, що черпає моральну й матеріяльну підтримку від німців. Говорять про це факти, в останньому хочби призначення „вождом" б. ген. Зелінського і признання українцям 25 міліонів золотих на роботу!

„Важко заперечити, що це власне тільки спеціяльною маркою пальної зброї послуговувалися й послуговуються боєвики ОУН, важко заперечити, що то в Берліні діють ріжні централі українського руху, а в Данцігу є українська експозитура, що її виделегували „стоталізовані" еміграційні осередки до праці в Польщі.

„одну рацію треба признати „Ділові", а саме, що не користає з півторамілїонового берлінського фонду, бо цей фонд на українські цілі грубо більший (власне тих 25 міліонів).

„Стаття „Діла" повинна врешті відкрити очі всім тим чинникам у Польщі, що в українській справі мали ще якусь злуду".

Отже п. Сарові не поможуть ніякі заперечування, бо в його інтересі є, щоб було так, як він каже. Йому треба конче, щоб українські публіцисти чи українська преса взяла від німців 25 міліонів і він твердить, що так справді є. Але — як це роблять звичайно клеветники — твердить загальниково, не каже хто і де, тільки „25 міліонів на українські цілі". І досить. Щоб, якби що до чого, можна було викрутитись або **щоб узагалі ніхто не міг потягнути за те п. Сара до судової відповідальности.** І все те зроблене на те, щоб з одного боку посіяти неспокій та взаємні підозріння серед українського громадянства, а з другого накликати нагінку на українців. Давні випробувані методи. Очевидно: декому дуже тяжко повірити, що хтось може формулувати своє становище до чужого народу без інспірації дашніми аргументами!

ПРО АВТОНОМІЮ НЕМА МОВИ!

Книжка пана Зенона Пеленського викликала відгомін також і в „Газеті Польській" (ч. 225 з 18-го серпня ц. р.). Пише про неї п. С. М. у статті п. н. „Про політику УНДО". П. С. М. уважає згадану книжку позитивним явищем вже хочби тому, що вона переривае „клявзулю мовчанки" українців у польській мові, а це „вже є прояв доброї волі і бодай словного наближення до польського громадянства". Але автор статті гадає, що п. Пеленському не вдалося успішно відперти всі польські закиди на адресу УНДО за його автономічну декларацію. Бо що торкається, наприклад, твердження, що декларація УНДО не була підо впливом акції Генлайна, то сам п. Пеленський — пише п. С. М. — заявляє, що хвилина, в якій проголошено декларацію, була догідна для українців.

„Хвилина справді була догідна для українців"... Так, в цьому — якщо йде про інтереси українського сепаратизму — ані на хвилину не сумніваємося. Але УНДО-ві, якого політики п. Пеленський є мабуть уповноваженим висловником, залежить чейже — автор це нераз повторює — на сильній Польщі. Польща не може бути — пише п. Пеленський „малою або слабою державою", бо „що ж українцям... зі слабої Польщі, що в додатку лежить між гітлерівським молотом та большевицьким ковалом". Погодити це, вже не тільки з погляду держави, але навіть польського націоналізму, стовідсотково слушне становище з тенором декларації, виданої у хвилині „справді для українців догідній", — це видається нам загадкою, якої ми не чуємося всилі розвязати. Бо з державного погляду декларація УНДО, проголошена в травні — не могла в ніякій мірі причинитися до будови сили Польщі. Могла і тільки — віримо, що проти інтенцій авторів — послаблювати".

Вкінці автор займає становище до самого постулату автономії. Польща — каже він — хоча відноситься позитивно до ідеї незалежности України поза своїми межами, то не може апробувати постулату автономії у себе, бо це доводило би до державного дуалізму, отже підважу-

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 22 (10) серпня 1888.

„ВСЕНАРОДНЄ ДОМАГАННЯ".

У передовій статті п. н. „Слівце до наших конституційних репрезентантів" „Діло" писало:

„В теперішній порі, коли кінчиться вакаційний відпочинок і вже за пару тижнів почнуться засідання краєвих соймів, відбуваються в інших краях Австрії поважно репліційні соймики, які уладжують соймові та парляментарні посли. Особливо чеські та німецькі посли обїздять пильно свої округи і стають перед виборцями нетільки в одному, але часто в більше місцях, намагаючись вітіснутись з якнайширшою публікою і розкрити перед нею свої гадки про теперішнє політичне положення.

„Маємо всяке право дивуватися нашим руським послам, особливо соймовим, які не мають причини соромитись за свою діяльність, а все-ж вже від декількох літ не можуть якось зібратись, щоб стануги перед своїми виборцями.

„Тому ми йдучи за численними голосами, які доходять до нас від довшого часу зпоміж руського загалу, пригадуємо нині нашим конституційним репрезентантам той їх безперечно многоважний обовязок і маємо повну надію, що вони якнайскорше здійснять це справедливе, всенародне домагання".

ПОХОРОН О. ГРИОРІЯ ШАШКЕВИЧА.

У коротшому звіті з похорону о. Григорія Шашкевича я якому зазначено, що попри численну участь духовенства (130 священників) не було на ньому багато людей, читаємо: „Проповідь в церкві виголосив крил. Літинський. З неї віяв дуже великий холод. Проповідник не вичислив ні одної заслуги покійника для руського народу і руської церкви. В чому шукати причини, важко догадатися. А чейже пок. Григорій грав видну ролю в нашому краю".

СКРІПЛЕННЯ МИРА.

Льондон, 22. серпня. „Таймс" доносить, що зїзд Кріспіого (італійський міністр закордонних справ) з пп. Бісмарком є доказом скріплення союзу держав середньої Европи і цим самим скріплення мира.

вало би одноцілість польської держави. Але відкинення цього постуляту — на думку п. С. М. — не свідчить про негативне відношення Польщі до тих українських вимог, що містяться в рамах одноцілої держави. А тому, що п. Пеленський присвячує тим постулятам річеві завваги, автор статті гадає, що на цій площині є великі вигляди на співпрацю та нормалізацію польсько-українських взаємин.

У теорії — так, але як ця „співпраця" виглядає у практиці, про це каже більш 3-літній досвід „нормалізаційного" періоду.

Плян розв'язки конфлікту в Чехословаччині.

„Дейлі Експрес" пише, що льорд Рансімен зібрав уже матеріял, щоби скласти плян розв'язки конфлікту між чехословацьким урядом і судетськими німцями. Такий плян висунуть тоді, якщо розібються безпосередні розмови між обома сторонами. Деякі англійські щоденники пишуть про можливу стрічу льорда Рансімена з канц. Гітлером. „Ню Кроніка" підкреслює, що хоч міністерство пропаганди в Берліні заперечило вістки, будьтоби канц. Гітлер запросив льорда Рансімена, проте льорд Рансімен у розмові з представниками судетських німців висловив бажання особистої стрічі з канцлером. Це бажання подано до відома Берліна. Канц. Гітлер теж бажає такої розмови з льордом Рансіменом, якщо ініціятива вийде від британського державного мужа.

В середу 17. ц. м. през. Бенеш приняв прем. Годжу. Пополудні льорд Рансімен склав візиту прем. Годжі. Опісля прем. Годжа пішов на третє зчерги засідання членів уряду з делеґатами судето-німецької партії.

ГОСТРА ЗАЯВА ПРЕДСТАВНИКА СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.

На цьому засіданні виголосив пос. Кундт довшу промову схарактеризувавши хід переговорів з урядом та представниками коаліції. Покликавшись на заяву прем. Годжі щодо його доброї волі, заявив теж добру волю судетських німців.

Зчерги пос. Кундт скритикував проєкт національного статуту тому, що статут не вводить в життя засади рівноправности поодиноких національних груп. Згаданий статут не відбігає від дотеперішніх поглядів і засад уряду та зовсім не зближається до підставових домагань судетських німців. Пос. Кундт виступив рішуче проти трактування судетських німців як меншини, якій уряд задумує за гарантувати лише правну опіку.

Німці домагаються такої перебудови держави, в якій не будуть ніякою меншиною, але матимуть рівні політичні права в державі. Доцільний національний статут буде лише такий, що запевнить поодиноким народам у межах їх території правдиве самоврядування. Те, що пропонує уряд, є пародією самоврядування. Д-р Кундт заявив, що переговори продовжуватиме тільки тоді, якщо чеський уряд визнає добру волю не тільки шляхом заяв при столі нарад, але також в становищі чеської преси, чеських товариств та ріжноманітних політичних організацій.

ЧИ ДІЙДЕ ДО МІЖНАРОДНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У СПРАВІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ?

Французька преса пише, що якщо місія льорда Рансімена у Празі не вдасться, прем. Чемберлен скличе міжнародню конференцію, щоб рятувати мир в Европі. Канц. Гітлер не має нічого проти такої концепції під умовиною, що в цій конференції не братимуть участи Совіти і Чехословаччина.

Зріст впливів комуністів у Барселюні.

КОНФЛІКТ МІЖ КАТАЛЬОНЦЯМИ ТА ЧЕРВОНИМ УРЯДОМ ЕСПАНІЇ.

Урядова криза в Барсельоні виявила глибокий конфлікт, що існує від довшого часу в еспанському уряді. З уряду уступило двох міністрів Айхваде, представник республиканської каталюнської партії та Ірухо, представник поміркованих басків. Їх місце заняли комуністи Хозе Моа Рехас і Томас Більбао. Оцінка й аналіза цієї урядової кризи дуже важка, бо в Барсельоні дуже гостра пресова цензура. Французька преса пише, **що криза тревала довше ніж її офіціяльно проголосили в Барсельоні,** бо ще від неділі. Причиною димісії згаданих міністрів були декрети, що ввели мілітаризацію робітників у воєнному промислі та загострили політичний терор, обмеживши автономні права Каталюнії. Тому на знак протесту уступив мін. Айхваде, якого підтримав представник басків.

По останній реконструкції уряд Нехріна пішов ще дальше в ліво і зовсім сперся на соціялістах, комуністах та анархістично-синдикалістичних профсоюзах. Заступником Нехріна буде міністр закордонних справ Альварез дель Вайо, великий прихильник Совітів. Це доказ, що большевицькі впливи в червоній Еспанії дальше помітно зросли.

НОВІ БОЇ В ЕСПАНІЇ.

Комунікат головної кватири подає зі Саляманки, що нац. війська перевели на відтинку Сегурбе (фронт Ебро) на широкі розміри закроєну операцію. Ворог зазнав невдачі і стратив при тому багато полонених та воєнного матеріялу. Нац. війська знищили 4 повзи та поховали 270 ворожих трупів. Також і на полудневім відтинку фронту Ебро нац. війська пішли вперед та зайняли кілька становищ. На цьому відтинку знищили 2 повзи совітського походження. На фронті Естрамадури відбили ворожі наступи на відтинку Кавеца дель Буе. Нац. летуни бомбардували військові обекти та залізничі двірці в Сегорбе, Тараґоні, Камбріліс, та пристані в Ґандії, Росас і Валенсії.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Комунікат червоних подає, що на полудневий схід від Ґандесси на фронті Ебро відбили наступ повстанців. В Мадриді, в університетському місті червоним удалося викликати вибухи мін, що спричинило сильні страти повстанців. Ворожі частини, які перейшли були ріку Цухар, мусіли відступити на другий беріг ріки

РОЗБИТІ ДВІ БРИҐАДИ.

Багато мешканців теренів зайнятих ще червоними, перейшло на національний бік та оповіли, що міжнародня бриґада „лісоді", яку вважали найкращою частиною червоних, зовсім розбита. Також сильно розбита інша міжнародня бриґада „шампесен" і її мусіли зреорганізувати.

Нове загострення відносин між Фінлянд.єю та СССР.

Протест у Москві.

Недалеко Іноені совітська прикордонна сторожа захопила човна двох фінляндських рибаків, які ловили рибу на територіяльних водах Фінляндії. Совітські вояки змусили рибаків крісами привязати свої човни до совітських куртів і швидко відплили в напрямі Ленінґраду. У звязку з новим інцидентом фінляндське міністерство закордонних справ доручило своєму послові в Москві скласти протестаційну ноту з домаганням негайного звільнення рибаків.

Швидка розбудова німецької фльоти.

Шеф штабу німецької маринарки Ґузе заявив у Кільоні, що доки у Штетині, замкнені по версайським трактаті, будуть в найкоротшому часі урухомлені. Віцеадмірал Ґузе заявив, що Німеччина будує тепер два панцирники містоти 35.000 тон; кінчить будувати панцирники „Шарнгорст" і „Гнайзенав", містоти 26.000 тон. Крім того влучено до фльоти 16 торпедовців по 1625 тон і 50 підводних човнів містоти 250—700 тон. Уряд плянує будову 31 нових воєнних кораблів, два панцирники по 19.250 тон, 6 важких кружляків і 30 моторових торпедових суден.

Присилайте передплату.

Наступ на Ганкав почався.

Японці почали новий наступ у провінції Шансі, щоб ударити на Ганкав звідночі.

ПОШЕСТЬ ХОЛЄРИ ДЕСЯТКУЄ ВІЙСЬКО.

Страшна пошесть холєри, що прибирає щораз то більші розміри, може довести до перервання воєнної акції над рікою Янґ-тсе. З Кію Кіян, що є операційною базою японських військ проти Ганкав, надійшли вістки, що в японській армії занедужало 5.000 вояків. У японських шпиталях лежить тепер 20.000 вояків на цю недугу.

ЯПОНСЬКА АМБАСАДА ВИЯСНЮЄ ПОБУТ ЯПОНСЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ У ТУРЕЧЧИНІ.

Анатолійська агенція подає, що представник японської амбасади в Анкарі повідомив турецьке міністерство закордонних справ, що побут японських дипльоматів у Стамбулі має наскрізь приватний характер та не має ні політичних, ні господарських цілей.

Таким чином той комунікат подав відповідь на турецьку ноту до японської амбасади. Як відомо, в турецькій пресі появилися вістки, що буцімто на конференції японських дипльоматів радили над засобами скріплення японської протикомуністичної пропаґанди в балканських державах та на близькому Сході.

—o—

ПОХОРОНИ О. ҐЛІНКИ.

Похорони о. Ґлінки відбудуться в неділю 21. ц. м. пополудні в Ружомберку, де жив і працював словацький політик. Його поховають покищо на місцевому цвинтарі.

Високо-успішний розвиток вкладів Ощадности в Комунальних Касах Ощадности

Місяць липень приніс Комунальним Касам Ощадности в Галичині новий доказ повного довіря суспільности.

Прибуло 2.112 нових вкладників

які збільшили їхне число до 572.534. *Через це вже новий* **15 громадянин** Галичини є власником ощадностевої книжечки К.К.О. Ощадностові вклади в 93 Комунальних Касах цієї ділянки і Центральної Маломольської Каси Ощадности **зросли в місяці липні на 4.297.500 зол. і**

осягнули суму 251 мільонів 919 тисяч 725 золотих.

Пораховані в дні 30. червня ц. р. відсотки за пів року дають около 5 мільонів золотих, які в липні і серпні допишуть до диспозиції вкладників цих Кас.

НОВИНКИ.

З ОГЛЯДУ НА ТЕ, ЩО В ПЯТНИЦЮ 19. Ц. М. СВЯТО ПРЕОБРАЖЕНІЯ ГОСПОДНЬОГО — НИНІШНЄ ЧИСЛО „ДІЛА" ПОЯВЛЯЄТЬСЯ У ЗБІЛЬШЕНОМУ ОБЄМІ 12 СТОРІНОК. — ЗАВТРА „ДІЛО" НЕ ПОЯВИТЬСЯ. — ПІСЛЯЗАВТРА ВИЙДЕ „ДІЛО" ЗНОВУ ОБЄМОМ 12-ТИ СТОРІНОК.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675. —10

— **Вже вийшов і продається великий народній ілюстрований Календар „Просвіти" на 1939 рік.** На зміст Календаря складаються статті, оповідання, вірші, спогади на просвітянські, історичні та суспільно-громадські теми, а також незвичайно багатий інформаційний та практичний відділ, господарські, правничі та інші поради. Зокрема приносить Календар докладні підсумки й репортажі з дотеперішніх головних ювілейних святкувань та вказівки на дальші святкування. Цінною ділянкою в Календарі є багатий статистичний матеріял, м. ін., про наші міста, про стан неграмотности, тощо. **Календар багато ілюстрований, з мистецькою обгорткою у чотирьох барвах арт. С. Гординського.** Український загал повинен при купні календарів цього року памятати передовсім про Календар „Просвіти", тимбільше, що цікавий він для кожного без винятку українця і при своїм великім обемі 232 стор. **коштує тільки 1.20 зол.** Всі Читальні, Кооператівни, Мужі Довіря та інші свідомі люди повинні ширити цей Календар. Умови кольпортажі такі, як попередього року. Замовлення слати на адресу: „Просвіта", Львів, Ринок 10. 1670 4—2

— Порядок Богослужень в церкві Преображення св. Спаса у Львові на празничний день 19. VIII. 1938. Читані Служби Божі в год. 5.30, 5.30, 9 і 12-тій рано. І. Співана Служба Божа а год. 7.30 рано. Соборна Співана Служба Божа з проповіддю в год 10. рано; по Сл. Божій Водосвятія і свячення овочів. Вечірня в год. 16.

— Українська Порадня Матерей при вул. Ходоровського ч. 15 отворена щодня, крім неділь і свят, **від год. 10—11.** 1699

— Ревізії й арештування. У звязку з розкиненими відозвами О. У. Н. в зобрівському повіті дня 24. липня поліція переводить масові ревізії й арештування. В арештах у Зборові перебуває від трьох тижнів коло 20 хлопців навмисне чекаючи розправ. Судова влада не дозволяє передавати арештованим білля чи харчів, а староство не дозволяє на ніякі імпрези.

— Припинили діяльність Кружка Р. Ш. в Сяноці. Управа Кружка Рідної Школи в Сяноці дістала письмо від львівського воєвідства, яке заборонило вести діяльність покликуючись на ст. 16. розпорядку президента про кордони держави. Від рішення воєвідства управа Кружка внесла відклик.

— Перед розправою проти 6-ох священників. Прокуратор окружного суду у Стрию притягнув до відповідальности о. декана Базилевича з Княжолук, о. Бордуна з Турі Великої, о. Гаврилюка з Мізуня, о. Михайлова з Велдіжа, о. Руденського з Рахині й о. Чорнеґу з Долини за провину зі ст. 287 к. к., мовляв, вони „фальшували" метрики, бо писали закінчення прізвищ на — „ий" та „ич".

— Виселюють зі Стрийщини. Повітове староство у Стрию письмом з 13. ц. м. виселило зі стрийського повіту Володимира Дармохвала, люстратора С. К. у Стрию, Нестора Уґеру, співвласника фірми „Теам" і Микиту Опришка з Грабівця. Всі три мають покинути прикордонний пояс до 5 днів.

— Зливні дощі з хмароломами лютували в останніх днях над Косівщиною і спричинили великі шкоди на полях і в садах та знищили гірські дороги. Комунікація на шляхах Жабє—Ільця—Зелене і Жабє—Буковець перервана. На дорозі Жабє—Слупейка і Жабє—Ільця вода вимулила багато небезпечних провалів.

— Перед новою розправою проти Добошинського. Окружний суд у Львові пересунув розправу проти Добошинського з 29. ц. м. на 19. вересня ц. р. на прохання адв. Стипулковського, який перебуває за кордоном. Один з адвокатів м-р Мацейко зголосив внесок, щоби трибунал допустив доказ із 12-ох присяглих суддів, які 15. лютого ц. р. видали свій вердикт на інж. Добошинського.

— Краєва хроніка. На гостинці під Станиславовом автобус ПКП, що курсує між Станиславовом і Богородчанами, наїхав на 5-тилітнього хлопця Івана Григорчука, який згинув на місці. — Дощі, що падуть від кількох днів, зробили великі шкоди в косівському повіті в полі, садах та на дорогах. Води знесли два мости та попереривали дороги. — В часі робіт при будові „Дому Людового" в Щуровичах, радехівського повіту, натрапили під підлогою дому, в якому містилася колись за австрійських часів, станиця жандармерії, людський кістяк, який — як оцінюють лікарі — лежав там яких 35 літ.

— Бурі зі зливним дощем перейшла вчора над Моравською Остравою і Тешинським Шлеськом. На передмістях Острави вода затопила багато крамниць і внеможливила комунікацію. Громи ушкодили в кількох місцях електричні проводи і позбавили багато громад електричного світла. Радіостація в Моравській Острові стримала на пів години надачу авдицій. Вода в Одрі й Острависі піднеслася на два метри. Село Башка майже ціле під водою. Шкоди дуже великі.

— Приїзд 70 еспанських учителів до Москви. До Москви приїхала з червоної Еспанії прогулька 70 еспанських учителів і педагогів на курси пропаґанди. По закінченні курсів еспанські учителі виїдуть до полудневої Америки як кваліфіковані аґітатори Комінтерну.

— Прогулька маляйського султана до Берліна. Дня 31. ц. м. виїде до Німеччини султан Джогору, маляйської держави, що є під протекторатом В. Британії. Чи султан відвідає Льондон, покищо не відомо. Султан Джогору відїде з Німеччини до Злучених Держав.

— Найбільші склади муніції загрожені пожежою. В околиці Льонспрінґ у стейті Тексас вибухла велика пожежа ліса, що загрожує одному з найбільших американських військових складів муніції. В цих складах находиться кількадесять тисяч тон вибухових матеріялів. Тому влада змобілізувала негайно кілька баталіонів народньої ґвардії, що приступили негайно до рятункової акції. Положення вже було безнадійне, бо хвиля вогню була віддалена ледви один кільометер від перших будинків складу муніції. Майже в останній хвилині вітер змінив свій напрям так, що є слаба ще надія опанувати положення.

— Самоходова катастрофа голяндського посла. В дорозі з Берліна до Голяндії самохід голяндського посла в Берліні ван Рапарда дістався під товаровий поїзд при переїзді залізничого шляху між Мінден і Бікебург. Самохід зовсім розторощений. Шофер вийшов здоровий з цієї катастрофи, а важко ранений посол помер у шпиталі в Булебурґу не відзискавши притомности.

— 20.000 долярів за напад на католицьку Церкву. Одно з біблійних товариств заанґажувало з відчитом прелеґента, який перед мікрофоном міської радіостації у Філядельфії гостро напав на католицьку Церкву. Негайно по відчиті один зі священників зложив протест проти тенденції відчиту. Опісля справа опинилася в суді. Суд станув на становищі, що вину поносить біблійне товариство, що заанґажувало та інспірувало прелеґента. Суд засудив біблійне товариство на відшкодування в сумі 20.000 долярів на цілі католицької Церкви. Слід згадати, що прелеґентом був суддя. Присуд викликав у цілій Філядельфії величезне вражіння.

— Згорів польський літак в Букарешті. В четвер ранком на летунському майдані в Букарешті згорів літак „Льоту", що мав вистартувати до Варшави. Апарат загорівся від мотору. Подорожні встигли вчас вийти з літака, тільки баґажу не вдалося вже врятувати. До Варшави вистартував запасовий літак.

— Велитенська акція комуністів в Америці. На засіданні слідчої комісії палати послів представник національних товариств, що поборюють акцію комуністів, предложив 9 великих деревляних таблиць, на яких списано цілу аґітаційну літературу комуністів у Злучених Державах. Комуністи видають у Злучених Державах 608 часописів і мають 640 організацій, зорганізованих під такими невинними назвами як „оборони миру" і т. д. Комуністи ведуть найбільшу акцію між робітниками і молодю, викликують страйки і т. д. Представник протикомуністичної ліґи предложив документи, що понад 2.000 молодих комуністів виїхало до Еспанії як добровольці.

— Протиґазові маски, що не дають охорони. „Дейлі Експрес" оголошує висліди спроб з видержливістю ґазових масок, що їх британський уряд магазинує для цивільного населення. Комітет фахівців з членів парляменту і журналістів перевів у ґазовій коморі досвіди з ґазами, що їх уживали підчас світової війни. Виявилося, що маски, призначені для цивільного населення, не дають відповідної охорони. По кількох хвилинах члени комітету мусіли покинути комору, при чому одна особа важко занедужала.

— Процес проти двох совітських старшин. Воєнний трибунал у Ленінграді розглядав справу двох старшин інтендантури червоної армії, Данилова і Кудика за саботаж у засоблюванні харчами відділів військової ленінградської округи. Трибунал засудив Кудика на 10 років, Данилова на 5 років вязниці.

— Облава на торговців чужих валют. Поліція в Чернівцях уладила облаву на торговців чужих валют, арештувала 24 особи і сконфіскувала більшу кількість чужих валют. Поліція окружила три вулиці, на яких сходяться спекулянти „чорної біржі" і перевела особисту ревізію в усіх прохожих.

— Спеціяльні комуністичні школи для жінок. Орґан словацьких комуністів „Словенске Звести" повідомляє, що заходом комуністичної партії отворять 5. вересня ц. р. спеціяльні комуністичні школи для жінок. У Тісовці буде така школа для словацьких жінок, у Кежмароку для німецьких жінок.

— Найбільший дзвін на світі. В місцевости Турнен у Бельгії кардинал Ван Рой посвятив чотири нові дзвони, з яких найбільший важить чотири тисячі кільоґрамів.

— **Запір.** Вже старі майстри лікарської науки признавали з признанням природній гіркій воді **„Францішка Йосифа"** примету найбільшого довіря як засіб на протищення кипок.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

З нагоди
950-літніх роковин хрещення Руси-України
читайте повість
Юліяна Опільського
„ІДОЛИ ПАДУТЬ"
що зображує незвичайно живо цю переломову подію,
виводить могутню постать Володимира Великого,
змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.
Накладом Видавничої Спілки „Діло".
2 томи. — Ціна 4 зол.
Дістанете у всіх книгарнях.

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б.

В неділю 21. п. в. стає репрезентаційна дружина України до важких змагань за мистецтво Окружної Ліги. Навчена минулорічними досвідами не може дружина чорно-червоних злегковажити ніодних змагань, бо відтак виявляється, що кожний страчений пункт йде на вагу золота. Двічі мала наша дружина змогу здобути мистецтво О. Л. і двічі вони їй майже в останній хвилині втікали з рук. Виявляється, що страчені на початку осінніх гор пункти, рішали при кінці про уклад табелі. Тому всі змагуни України повинні про це весь час памятати і виявляти підчас гор якнайбільше завзяття, запалу та волі перемоги. Особливо цього року, в теперішніх умовинах змагуни України повинні памятати, що найкращою відповіддю на всі відомі затії — буде здобуття мистецтва О. Л.

Перша мистецька стріча відбудеться на границі Чорних в год. 11. передполудником. В год. 9. рано грає Україна II — Погонь II за мистецтво А-кляси.

ЗОРЯ — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Вирішні треті змагання обох дружин відбудуться в неділю 21. п. м. **імовірно** у Винниках. Докладніші дані про час і місце стрічі подамо в черговім числі.

НОВИЙ СТАРТ НАКОЛЄСНИКІВ УКРАЇНИ.

В неділю відбудеться у Львові наколесницький біг Стшельца за мандрівну чашу на відсаль 100 і 60 км. В бігу на 100 км. для ліцензіованих беруть з України участь: Бабій, який уже видужав по півторамісячнім відпочинку, Стецяняк, Бушик, Федак, Лаго, Панчак, перший виступ у „ліцензії", та вперше цього року Колтуський.

В бігу на 60 км. (для власників перегонових карт) беруть участь наші наколесники: Езерський, Левкович, Рудницький, Коцур, Ганиш, Колтуський II, Доманський, Яким і Корабель.

Старт у год. 7. рано коло Скнилова.

КАЮКОВІ ЗМАГАННЯ.

Комунікат Ради К. Л. К.

Дня 21. серпня п. р. Філія К. Л. К. у Стрию організує на припоручення Ради КЛК каюкові змагання на трасі Розвадів — Залісці. Траса довга на 28 км.

Старт 21. 8. в год. 11. біля моста в Розвадові. Мета під мостом в Залісцях. Змагання відбудуться в категорії двоособових каюків без керми. Льосування черги старту відбудеться на місці, перед змаганнями. На трасі нема жадної тами, ані інших перепон (крім мілини), що могли би ушкодити каюк.

До Розвадова вигідний дойзд залізницею зі Львова і зі Стрия. Відїзд зі Львова до стації Миколаїв-Дрогобиче в год. 6.40, 7.15, приїзд до Миколаєва в годину пізніше. Зі стації до Дністра 10 хвилин ходу, на міст в Розвадові 20 хв. Поворот із Миколаєва в год. 13.38 і 19.50 в напрямі на Львів, на Стрий в год. 16.04 і 19.49.

Від місця мети (міст у Залісцях) 7 км. до Ходорова. Відїзд з Ходорова до Львова в год. 20.20.

У змаганнях беруть участь звагуни Сокола, Орлів і К. Л. К. тому теж боротьба за перше місце заповідається дуже сенсаційно. Імени першуна боронить Філія К. Л. К. Львів, що на останніх каюкових змаганнях, у складі Рибачек-Славецький здобула першенство ще за істнування Українського Спортового Союзу.

Б. Назар, прес. реф.

Листування Редакції.

ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕФЕРЕНТ „ДІЛА" перебуває на відпустці і вернеться у вересні ц. р. Тому всі справи, які торкаються фейлєтонів у „Ділі", раніш надісланих рукописів повістей до Бібліотеки „Діла", коректорських змін у видрукованих белєтристичних творах, врешті всі листи, адресовані на імя літературного референта „Діла", — мусять підождати до вересня ц. р. Ш. авторів просимо не хвилюватися: кожна працююча людина має право на коротку річну відпочинку.

Театри

Великий Театр:

Пятниця 19. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі".

Субота 20. 8. год. 8. „Люди на кризі"

Неділя 21. 8. год. 4. попол. „Люди на кризі", год. 8. веч. „Шестеро всіх".

Театр Руханкової Культури:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

Сьогодня:

19. 8. Мазепа.

20. 8. Гетьман Полуботок.

ПОТОМ:

21. 8. Маруся Богуславка.

22. 8. Пісня Бескиду.

23. 8. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пісня кличе".

АПОЛЛО: „Аґентка Г. 21".

АТЛАНТИК: „Сильні люди".

БАЛТИК: „Жінка на два тижні", „Романтичний міліонер".

ВАНДА: „В. З. 6 не причалив", „6 літ кохання".

ГРАЖИНА: „Жінки над прірвою".

ЄВРОПА: „Радість життя".

КАСІНО „Він мені", „Малий джентельмен".

КОЛЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".

МАРУСЯНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".

МЕТРО: „Герої моря", „Від зимірка до четверга".

МІРАЖ: Нечинне.

МУЗА: „Блакитна залога".

ПАЛЯС: „Танго зради" на осн. Ст. Цвайґа.

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Після бурі"

РІЯЛЬТО: „Моя повна мама".

РОКСІ: „Гра життя" і додаток.

СВІТ: „Нансі Стіл пропала", „Нещасливе почалося".

СТИЛЬЄВ: „Вередлива експедиторка" та ревія Борунського.

ТОН: „Володар прерій" і додатки.

УТІХА: „Буят залоги" та ревія.

ХИМЕРА: „Голос джунглів" із Ґарі Пілем.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Зі Женеви до Ліону".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Сянкович"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-в Каїм і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 19. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Розр. орх., 8.00 Добрийдень найменодшим, опов. Реймонта та пісеньки, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., госп. вістки, 14.15 Популярна музика з пл., у перерві в год. 14.30 Спортова ґутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та проф. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.10 „Умім собі" вес. авд. для жінок, 15.30 Ґутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперетькова музика з пл., 16.45 Краса Поділля, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Пл. із поясненнями: Ігор Стравінський „Свято весни", 17.45 Програмова резерва, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Дивамомашина, 18.10 Бетовен: Тріо п-моль оп. 1. ч. 3. 18.45 Літер. новини, 19.00 Музика з пл., 19.20 20.55 Актуальна ґутірка, 19.30 На шлеську ноту, розр. концерт: сільська орх., сопран, бас, веселі анекдоти, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Львівські пера: Кора, Балавендер: Вибрані вірші, 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Живий концерт бажань, орх., конферансієр, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Нові плити славних артистів (Варшава II).

Субота, 20. серпня 1938.

6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Кінчаймо тиждень, погідна авд., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Господарські вістки, музика з пл., 14.15 Музика з пл., 15.05 Господарські вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Про мурининтко Самбо та чотирьох лакомих тигрів", для молодших дітей, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Танковим кроком від Токаю до Балятону, словно-муз. авд., сальон. орх., солісти, конферансієр, 16.45 Ґротескові забави, ґутірка, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Новини зі світу і новини з плит, 17.45 Виники місто тютюну, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів, форт., скрипка, 18.45 Пороаїн у „Книжці вбогих" І. Каспровича, поет. увертьтодинка, 19.00 Мадирські бізади Золтана Кодалія у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна ґутірка, 14.30 Нар. капеля, 20.00 Про хмелінські дзвони, авд. для дітей, На відпусті, авд., 20.45 Веч. денник, 21.00 Ґутірка зі слухачами, радія, 21.10 „Фліс" оп. в одній дії Ст. Моніюшко. 22.25, 22.35 Спортові вістки, 22.40 Танц. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Танц. муз. з плит (Варшава II).

Неділя, 21. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Орх., 8.00 Рад. денник, 8.15 Для сеи: Хл. газетка, Музика гармоністів, Ґутірка, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліб, скрипка, 8.50 Люби і кохай, 9.05 Музика з пл., 11.00 Легка музика з пл., 11.45 Пластичний огляд, 12.03 Симф. порадок, 13.00 Два кохання Кшиштофа Норвіда, 13.15 Музика сальон. орх., реведерна, сопран, форт., дует, бориг., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Гостина фр. хліборобів, Музика з пл., 16.30 Старосвітський курант, 17.00 Моніюшко: П. Смичк. квартет ф-дур. 17.30 Звуковий тиждень, 18.00 Музика, співи; у перерві в год. 18.55 Хвилина бюра студій. 20.00 Програма на завтра, 20.05 Популярна словно-муз. авд., 20.35 21.10 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Американські мигунки: Весела Сирота, 22.00 У музикальним настрою: пісеньки, саксофон, форт., скрипк. тріо, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танц. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 22. серпня 1938.

6.15 Пісня, 6.20 Музико з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Рад. денник, 7.15 Концерт орх., 8.00 Зачинаємо тиждень, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Китиця для всіх, музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Вигравка по скарби, 15.20 Тайни Львова, повість із 1848 р., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт розр. орх., 16.45 Серед земляків у Бразилії, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Знаєте, то послухайте, легкий концерт, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 22.50 Спорт, 18.10 Клявіятюрний реціталь, 18.30 Конкурсова авд. П. Р., 19.00 „Кавалір Срібної Рози" оп. Р. Штрауса, трансм. з фестівалю у Зальцбургу; у перерві коло год. 20.00 Актуальна ґутірка, коло год. 21.12 Веч. денник, Актуальна ґутірка, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танц. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 19. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 15.30 18.00 Музика, 17.30 Соната f-дур Бетовена, БІЛҐОРОД 18.20 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.35 Пісні у вик. хору хлопців, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.00 Орх., 19.30 Свято мад. пісні, 21.25 22.00 Концерт орх., 22.50 Циг. музика, ВІДЕНЬ 16.00 17.10 Розр. концерт, 18.45 19.00 Весела літня авд., 20.10 Весела вар. авд., КОШИЦІ 7.35 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Бирюк" скеч, Концерт Ліди Попович у супр. форт., МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 21.00 Пісеньки в супр. орх., 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, опісля танц. музика, ОСЬЛО 18.20 Співи, ПРАҐА 12.45 Сальон. музика, 18.20 „Свінг-Бенд" розр. і джез. музика, 21.20 Оп. мельодії Остерчіан, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із зал. консерваторії з Фонтенебльо, 18.30 Форт., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви: „Ль Абе Константен" драма Кремів і Де Курсея, 23.00 Концерт, РІІМ 17.15 Джез. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Комедія, СОФІЯ 19.25 20.00 „Паяци" оп. Леонкавалл.

Субота, 20. серпня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Вок. авд., 18.0 Розр. муз., 19.45 Веч. денник, 20.10 Концерт, 22.30 Легка й танц. музика, БІЛҐОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.20 Розр. музика, БУДАПЕШТ 13.25 Оп. орх., 14.35 Легка музика, 18.20, 19.00 Циг. музика, 21.25 Мадяр. музика, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 13.15 Орх. концерт, 20.10, 21.00 З італ. опер, орх., сопран, тенор, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спорт, актуалії, Трансміся з Ужгороду: Катаєв: Дорога цвітів, драма, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30 Камеральна музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Паризіна" оп. Масканіні, ОСЬЛО 20.00, 21.00, 22.00 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, ПРАҐА 18.20 Сальон. музика, 20.35 Концерт фільг. орх., 21.25 Серенада ес-дур Дрожака на смичк., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РІІМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля Чіта Роза" оп. Ранодата, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.45 Вальси, 19.00 Популярна музика, 19.45, 20.01 Фортеп. реціталь В. Бурката.

Неділя, 21. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Австрійські нар. мелодії, 19.20 Хвилина музики, 20.00 21.00 Беседа музика, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 11.00 12.00 Симф. концерт, 15.00 Для дітей, 15.30 Смичк. квартет ф-дур Нільзена, 18.40 19.00 Нар. пісні, КОШИЦІ 18.00 Словно-муз. авд., МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 Комедія, МІНХЕН 20.30 21.00 „Ластівка" оп. Пуччіні, ПРАҐА 15.30 Легка музика, 17.15 Моравські нар. пісні, 18.30 19.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.00 Симфон. РІІМ 15.30 18.55 19.00 Сальон. музика та дотепні пісні, РІІМ 17.15 18.00 Пісеньки у супр. орх., 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ріголєто" оп. Верді, СОФІЯ 18.00 Легка й танц. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Співи, мецосопран.

Понеділок, 22. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Форт., 19.45 Веч. гомін, 21.00 Танц. музика, БІЛҐОРОД 20.00 21.00 Опера з пл., 21.30 Нар. пісні, 22.15 Співи, реціталь, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт балалайк. орх., 13.20 Військ. орх., 19.20 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 16.00 Розр. концерт, 18.15 Пісні Вольфа та Регера, 19.00 Вес. нар. авд., ДАПТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.00 20.00 21.00 22.00 „Кавалір Срібної Рози" оп. Р. Штрауса, КОШИЦІ 18.00 Орх. музика, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка. МІНХЕН 19.00 Симфонія Брукнера, ПРАҐА 16.15 Скрипк. концерт Чайковського, 20.35 Прібні Лондонські теми, РАДІО ПАРІ 20.45 21.00 22.00 23.00 Фестіваль Равеля, РІІМ 17.35 Форт., 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Муз. вечірка, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт. СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.15 Співи.

БІРЖА.

Львів 18 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Банкноти долар 5.267/5.287, 100 Долярів американських 5.30-50/5.350, Долярів канад. 5.29.01—5.26.59, Фунтів стерл. 26.50-35/26.65, Франки фр. 12.54—12.45, Франки швайцарські 1.2.00—1.21.20, Франки белг. 25.97—25.81, Гульдени голл. 140.25—93.75, Корони ч. 15.80—15.35, Кор. дан. 115.90—115.15, Кор. норв. 130.53—129.55, Корони шв. 133.91—132.95, Ліри італ. 23.65—22.95, Марки фінлян. 11.68—11.25, Марки нім. 70.00 — 72.00, Тель Авів 25.95—25.45, Марки нім. банкові 99.00 — 96.00

Акції.

Банк Польський 125.00, Цукор. 39.50, Вугіль 35.25, Ліквідон 98.50, Можсеїв 16.00, Остроленть 69.00, Страхівничі, 41.75 Габербуш 55.25

Папери

4 і пів проц. вінтер. 67.00, 67.10, 3 інв. 1 ем. 92.88, серія вепот. 3 пов. інв. 2 ем. 81.75 серія вепот. з конверс 68.50 прем дол. 42.65 з конвол. 67.30

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 18 серпня 1938.

1 кг. масла десер. більок. без оп.	2.85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2.90 зол.
молоко	14—15 сот.
яйце (копа)	3.70 зол.

Тенденція на масло та яйця вдержана на молоко зниккова.

Подяка.

Почуваюся до обовязку цією дорогою зложити сердечну подяку **Вп. Панові Дент ЯССОВІ** Львів, Сикстуська 17 за успішне упорядкування цим устної і за мистецьке вилічення двох вельми скомплікованих пістів.

Д-р Ростокович Степан.

ОПОВІСТКА.

За кошти подорожі на вакації до товариша склав на: Музей „Бойківщина" в Самборі 3 зол., Тов. „Рідна Школа" у Львові 4 зол., Українських інвалідів 4 зол., Український Шпиталь 4 зол., Фонд военних вдів і сиріт 3 зол., родину Касперських 2 зол., „Просвіту" Львів 2 зол., Українських Студентів 3 зол. **Теодозій Будзиновський, Самбір.**

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ХТО служив у колишній австрійській штабовій компанії: Erskomp. für Hilfdienst b. I. R. 10, у Новім Санчі на Заньку від **від 1. X. 1917 до 31. X. 1918,** Того просить негайно подати свою ласкаву адресу dr. D. Waśewski, Nowogródzka 22, Wilno.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДАМ працю солідному практикантові в більшому рільному господарстві. Вимагана рільнича школа. Зголошення до „Діла" під „Волинь". 1678 1-1

НАГОРОДУ, хто приготовить негайно до виїзду на цілий рік 5 до 10 хлопців на рільні роботи. Зголошення до „Діла" під „Волинь". 1678 1-1

ПАРОСІЯМИ

ДЕШЕВО — серпень, вересень. Ліси. Ґуцульщина над Прутом. Ділок-Микулинчик. Гуменникова. 1674 1-2

КУП .О — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТИНЕ, Вайди 11, тел. 238-24. 1682 3-3

НАЙДЕШЕВШЕ кухонні комбіновані пічки — шафкові — вирібки кожер РОМАНОВА, Городоцьких 4 (біля Рашу). 1680 2-7

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи — емалія 65.—, алюмінієм 90.—, з манжетами, залізком і т. д. ҐЕНТШНЕР, Личаківська 37. 1645 4-6

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в різних цінах у місті як тепер і на передмістях кам'яниці, вілли, доми, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 3-10

СІДЛОВІ англійські мила, свіжий транспорт — БАЛІХЕВИЧ — сідлар. Львів, Шайнохи 2. 1666 7-10

НАУКА

ВПИСИ на комп. річний курс кроєння і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з цілим утриманням. Також приймаю на тримісячний курс і шиття. ПІСАРСЬКА, Стшіна вісім, бічна. Хорушини. 1660 3-4

СТАНЦІЇ

ПРИЙМЕМО на мешкання з харчем до окремої сонячної, теплої, здорової кімнати з комфортом двох учнів. Дбайлива опіка, поміч у науці, можливі лекції чужих мов. Ближчих інформацій уділить: „Виноград", Львів, Листопада 61. 1697 1-1

ДО ВИНАЙМУ кімната, сонячна, елегантна, з окремим входом, коло городу, з цілим утриманням для одного або двох панів або учнів. Баденіх 7, II. пов. меш. 5. 1679 1-5

ПРИЙМУ панночки на станцію, недалеко куцецької гімназії. Ткачевич, Вислинського 12. 1671 1-2

СОНЯШНІ кімнати до винайму ученикам при інтелігентній родині в Стрию, вул. Конаржевського 31. 1675 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант вправний, змінить патрона. Листи з умовинами винагороди до Адміп. для „Магістра". 1693 2-

ТЕХНІК, дорожний, студій, доглад, залізо-бетон. Практика в Росії і Польщі. Власний поміровий інструмент. Рівне, Відок 1. Томкович. 1673 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО
Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогов'ятіння, пігменту, волосся, близни, дзьоби по вісні і плями. Масажі тривке усування зморщок, жиляків і відморожень власною методою. Тривке усування овалосіння ніг катафорезою. Сталі рямунці підшкірним запускання краски (татуування). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 1-10

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патенту
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ҐАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 183 (15.004). Львів, неділя 21. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеський Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Інж. Юрій Пясецький

державно уповажнений інженер будови

Львів, Мучна 46, тел. 270-27

Виконує усі праці з обсягу:

будівництва та промислової і житлової архітектури.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

в ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк кредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

ПАШУ І ЗБІЖЖЯ
висліди Вашої цілорічної праці і головні засоби на життя, о б е з п е ч у й т е с я від огню
в ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Д н і с т е р"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ:
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публичного права.
Видає ощадностеві книжечки на імя і предявника
з порукою держави
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Заміснові вплати — П. К. О. 500·198.

Регент Горті їде до Німеччини.

МАДЯРЩИНА ПРОГОЛОСИТЬ СВОБОДУ ЗБРОЄНЬ.

В неділю 21. ц. м. регент Мадярщини адм. Горті з дружиною приїде до Берліна з офіційною візитою. Разом з адміралом їде прем. Імреді, міністр закордонних справ Каня, міністр оборони ген. Рац, шеф кабінету регента д-р Ірой і шеф військової канцелярії регента марш. Бені. На прикордонній стації Нікельсдорф вдатиме на регента Гортія та його почот спеціяльний поїзд з мадярським послом у Берліні Стояєм, німецьким послом у Будапешті Еркмансдорфом, шефом протоколу та іншими німецькими достойниками. Поїзд спиниться у Відні, де його повитає намісник Сейс-Інкварт з представниками війська та партії. По переході перед почесною четою летунів регент Горті відїде далі до Берліна. Програма побуту мадярських гостей передбачує відвідини Нірнбергу, Гамбурга і порту Кіль, де дружина регента буде хресною мамою нового кружляка німецької воєнної фльоти. В усіх містах, що їх відвідає регент Мадярщини, підготовляються з поспіхом до такого самого величавого привитання адм. Гортія, яке Німеччина уладнила Мусолініеві. У прикордонній місцевости Нікельсдорф вибудовано величаву тріюмфальну браму. Сотні робітників підготовляють декорації західнього двірця у Відні, що буде прикрашений мадярськими і німецькими прапорами.

ЗНАМЕННА ПРОМОВА ПОС. ЕКГАРДА.

Провідник партії малих хліборобів пос. Екгардт виголосив знаменну промову підкреслюючи, що **теперішне політичне положення дає добру нагоду до здійснення слушних мадярських домагань. Слід її тепер використати, щоб опісля не було запізно.**

Далі пос. Екгардт заатакував Чехословаччину кажучи, що вона не дотримала ніодного з зобовязання, принятого в мирових договорах і то у внутрішніх і закордонних справах. За теперішне положення Чехословаччини пос. Екгардт склав відповідальність на президента Бенеша. У звязку з цією промовою пос. Екгарда і чотироденним засіданням ради міністрів, що відбулося минулого тижня в Будапешті, слід здогадуватися, що Мадярщина рішиться по візиті регента Гортія в Німеччині зломити клявзулі мирового трактату у Тріянон, що заборонив їй зброїтися. Мадярщина піде мабуть цим шляхом тому, що договором у Сальоніках балканські держави дозволили вже на зброєння Болгарії, чого не могла виєднати дотепер Мадярщина від держав Малої Антанти.

Слід згадати, що модернізація озброєння мадярської армії вже в повному ході. Інвестиційний плян, що його опрацював прем. Імреді, передбачує на зброєння міліярд пенго. Незалежно від того з публичних складок створять фонд ім. Гортія на розбудову мадярського летунства.

„Пештер Льойд", орган міністерства закордонних справ пише, що подорож Гортія до Німеччини відбудеться під знаком справедливости для давніх переможених, під знаком гарантії европейського миру, а передовсім опертя миру в наддунайському басейні на трівких і справедливих основах.

Німецька преса дуже широко розписується про цю візиту. „Фелькішер Беобахтер" пише, що завдяки праці Гортія Мадярщина здобула почесне місце всупереч перешкодам своїх ворогів. Приязнь Німеччини та Італії виявилася при цьому дуже цінною.

В політичних колах кружляють поголоски, що Німеччина загарантує кордони Мадярщини, яка зречеться своїх претенсій до Бургенляндy.

Німеччина зажадає кольоній.

Підготова до партійного конгресу в Нірнбергу вже майже скінчена. Цьогорічний зїзд, в якому візьме участь службово 400 тисяч провідників формацій націонал-соціялістичної партії, відбудеться під гаслом „Великої Німеччини" і прилучення Австрії до державного німецького організму. З Австрії приїде на конгрес понад 30 тисяч партійних дячів.

Актуальність судетського питання під теперішню пору знайде без сумніву свій вислів теж у програмі зїзду, що його устійнює тепер особисто канц. Гітлер зі своїм заступником Рудольфом Гесом та найближчими співробітниками. Крім пів міліона людей, які службово візьмуть участь у конгресі, приїде до Нірнбергу дуже багато туристів.

Політичні кола запевняють, що канц. Гітлер зажадає звороту кольоній для Німеччини — вказуючи на господарські труднощі Німеччини.

—o—

Де джерело гніву?

Львів, 20. серпня 1938.

Коли ви стрінете знайомого, громи передним кидаєте на свого дійсного чи здогадного ворога, у тому переконанні, що всі у світі мусять його теж ненавидіти, і несподівано почуєте, що ваш інтерльокутор зовсім не однозгідний з вами, вашого гніву ані не поділяє ані не підтримує, навпаки, заявляє вам, що він до того спору не вмішується, бо його інтерес інакший, — то з такого обороту розмови напевне ви не будете вдоволені. Ваша нехіть звернеться автоматично проти того інтерльокутора, якого почнете ставити на одну дошку з тамтим своїм заприсяженим ворогом. Це чисто людське, психольогічно (хоч не розумово) оправдане почування, що чоловік хоче, щоб усі думали так само, як він, і так само до всіх ставились.

Але поза тою найзвичайнішою причиною гніву частини польської преси на українців, які не хотять ставати в одну лаву фанатичного протинімецького фронту, існують очевидно причини суто політичного характеру. Сама думка, що „німецьким союзником" може бути кількамільонова українська меншина у Польщі та кількадесятимільоновий український нарід — виведить з рівноваги польських патріотів, що ненавидять німців. Очевидно, коли б не захлинний політичний рівень польської брукової преси, то зусилля польського табору, переконаного у „германофільстві" українців, ішлоб на приєднанні собі українства, української політичної думки, українських громадських настроїв. Однак це питання тісно вяжеться з проблемою конструктивної і позитивної національної політики держави супроти українців. Покищо ця проблема у Польщі не істнує, — ані у теорії, ані тим більше у практиці. Зате істнує знамените підложжя для протиукраїнської нагінки: дискусія на тему становища до німців і III. Німеччини це тільки вимріяна нагода, ще одна притока, для протиукраїнської кампанії, якої мета — не конструктивна меншинева політика, не розвязка української проблеми по лінії злагоди польсько-українських взаємин, тільки цькування влади до нових репресій. А що вся політична система, до якої входить і політичний регіоналізм з поділом української етнічної території у Польщі на кілька теренів з ріжною політикою та зі стосуванням навіть ріжної терминольогії до місцевого українського населення, і такі рішення у маленьких справах, як заборона у Тернополі матурального зїзду колишніх учнів колишньої місцевої гімназії, — що та польсько-українська дійсність доводить тільки до щораз більшої радикалізації українських настроїв, серед якої можливі всякі закордонно-політичні „фільства", — то істнує заворожене коло, з якого виходу покищо нема.

Покищо є тільки місце для таких ідіотських „ревеляцій", як про Стадіона, винахідника українців, і німецькі фонди для української кооперації і 25 міліонів німецьких марок для українців (яких, де?!), про мітичного генерала, як німецько-українського посередника у Данцігу, і про звязок тої генеральської місії зі статтею „Діла"! Маємо враження, що це цілком другорядна справа, чи редактори газет, які друкують ті всі клевети, вірять у них і дають цим свідоцтво свого знання українських справ, свого політичного розуму і досвіду, чи вони друкують ті речі „на зимно", знаючи, що хоч у них нема слова правди, проте своє завдання підвищити атмосферу міжнаціональних відносин у Польщі можуть знаменито виконати, і дають таким робом свідоцтво своїй етиці. А проте гадаємо, що протиукраїнська кампанія за здогадне „германофільство" українців має таку

„ДЕШЕВИЙ МАҐАЗИН ПАПЕРУ“
Там найдешевше купите:
всякі папери, — шкільне і бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

ЕЛЬҐАНТ
О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА, Львів, Кордецького 51.

і лихше джерело поза двома вищезгаданими причинами. Цим джерелом уважаємо свідому або може й підсвідому лють на українців, які сміють формулювати взагалі своє власне **самостійне і від польських чинників незалежне становище до міжнародніх подій та чужих держав і народів.** У головах польських патріотів не вміщається, як якийнебудь громадянин **польської держави** може думати інакшими категоріями, ніж думає загал **польського громадянства.** В його житті — це щось немов творення „держави в державі“, такої „держави“, яка веде свою власну „закордонну політику“.

Та нехіть до самостійної української думки і злість на українців за їх відвагу формулювати ту думку, не турбуючись, чи вона приємна декому з поляків чи ні, тісно звязана взагалі з нехіттю до чогонебудь у Польщі, що не є на 100% з польщиною зіспоєне. І не тільки зіспоєне, але від польських чинників, польського адміністраційного апарату та польського громадянства з усіми його можливостями — залежне. — Мимоходом кажучи, польський патріот, який обурюється, що українець важується думати власними незалежними категоріями забуває що напр. у підході до того самого німецького сусіда між самими поляками є величезні ріжниці думок, бо існує чейже ціла політична школа Владислава Студніцького, який пише явно і славно „билем і естем германофілем“ та існує офіціяльна закордонна політика п. Бека, поборювана і ендецією і Фронтом Морж і соціялістичною лівицею і жидами. Польському громадянству вільно бути політично не то здиференціонованим, але й розпорошеним, — українському громадянству не вільно мати власної думки, бо це не є польська думка.

Цей польський підхід тісно вяжеться з нехіттю признати, що Польща це не однородно національна держава та що зокрема **українська проблема це не тільки внутрішня справа Польщі, але й проблема великого міжнародного значіння** — може в нинішньому дні гостро не актуальна, а проте проблема будуччини Европи. Сама думка про одно і друге виводить деяких поляків з рівноваги. Вони воліють вперто триматися фікції „паньства народового“ і всіми можливими способами намагатися ту фікцію реалізувати з найгіршими вислідами, вони воліють негувати навіть само істнування української проблеми (ба навіть і українського народу, про який ендеки все ще пишуть тільки у „лайках“), ніж погодитися з істнуванням неприємної правди, з якої треба би робити льогічні політичні висновки та відповідно формувати нові, інші відносини. І тому українська вимога признати українців у Польщі, як окрему правну особовість — викликала такий пароксизм гніву: ті, що гніваються забувають, що та вимога істнувала вже давним-давно перед появою Генляйна на політичному овиді та що Польща сама кількакратно признавала ту окрему українську політичну особовість і в своїх конкретних пропозиціях і навіть в конкретних законах.

Засада, що „вчорашній день не подібний до нинішнього“ находить у польському становищі до українців таке застосування, що нині не тільки ніхто з поляків не хоче признати за українцями їх права до окремої правної особовости, але й саму таку вимогу характеризує, як злочин. Як злочин характеризоване теж українське становище до німців і III. Німеччини, що не покривається з германофобством польської сидеції та гітлерофобством жидів і польських соціялістів. Але на те нема ради. **Саме суть української національної політики — її незалежність. Польська політична думка може (і повинна) тільки змагати, щоб український національний інтерес вбгати у польські державні рямці, щоб погодити ті два чинники, а не доводити до їх конфлікту.** Коли цього польська політична думка не робить, а державна меншинева політика цю проблему зовсім легковажить — мусить приходити до щораз більшого напруження і загострення відносин. **Своєї самостійности українська національна політика не тільки ніколи не виречеться, але буде послідовно змагати, щоб усякі вискоки, які можуть робити враження, що в українській національній політиці грають ролю якінебудь чужі сугестії — однаково польські, німецькі, московські чи жидівські, — щоб такі вискоки ліквідувати.** ік.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі,
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Польща і Ліга Націй.

Женева, 15. серпня 1938.

Вістка „Авасу“ про намір польського уряду відкликати з кінцем осінніх заг. зборів постійну делеґацію при Лізі Націй та обмежитися заступництвом ґенерального консуля, викликала немалу сензацію не лише в тутешніх політичних колах, а й у Парижі та Льондоні. Аґенція „Телепрес“ писала з цього приводу з Парижа: „Про рішення Польщі розвязати свою постійну делеґацію при Л. Н. та про чутки, згідно з якими варшавський уряд мав би зректися також свого напів-постійного місця в Раді, писали ріжні часописи. Кореспондент „Парі-Міді“ писав з Варшави: „Коли жест п. Бека й не означає виступу Польщі з Ліги Націй, всеж не можна мати сумніву щодо того, що Польща приготовляє таким робом свій евент. виступ з Ліґи Націй. Участь Польщі в праці Ліги буде в дійсности обмежена відтепер до ролі обсерватора. В „Журналь де Деба“ Пер Бернус заявив: „З огляду на те, що ролю Ліги зведено тепер майже до зера, не булоб чого багато дивуватися чи непокоїтися з приводу цього виступу Польщі, колиб в інших відношеннях політика варшавського уряду не творила несподіванок для найкращих приятелів країни, що повстала в 1918 р... Від моменту відомої німецько-польської декларації, яка мала місце незабаром по перебранні влади Гітлером, Польща здавалось виявляла щораз більшу прихильність до Німеччини“. Цю політику Бернус уважає небезпечною для Польщі і для інших націй і сподівається, що „Польща раніше чи пізніше змінить її“... Постійна ворожість Бернуса до Німеччини відома вправді ще від часу світової війни і його часопис перебуває властиво в опозиції до уряду. Але в цім випадку він поділяє в деякій мірі занепокоєння керманичів французької політики щодо становища Польщі супроти Ліги Націй. На цю тему подає „Франкфуртер Цайтунґ“ досить цікавий допис свого кореспондента з Парижа, в якім говориться, що французька дипльоматія намагається зясувати сучасну політику Польщі; з цим наміром Боне перевів наради з амбасадором Польщі у Франції, які проте не дали бажаного французам висліду, так само, як наради французького амбасадора з міністром Беком у Варшаві. У Парижі не надають великого значіння ліквідації постійної польської делеґації у Женеві, але побоюються евентуального виступу Польщі з Ліги Націй. Заява польського уряду, що говорити про це передчасно, французької дипльоматії не заспокоїла. У Парижі мають враження, що свою дальшу участь в Лізі узалежнить Польща від реформ пакту, себто від скасування 16-го параґрафу про обовязкову участь в санкціях. А на таку реформу Франція все ще не годиться, уважаючи § 16. вугольним каменем цілої французької системи союзів. Запевненням з польського боку, що франко-польський союз істнує непорушно далі, французька дипльоматія не хоче вдоволитися і намагатися далі випровадити Польщу з її невтрального становища в справі ЧСР...

Тимчасом варта звернути увагу на те, що погляди британських політичних кол у цій і в численних інших справах поважно ріжняться від французьких поглядів. Льондон непокоїть Польща значно менше ніж Париж. Женевський „Телепрес“ повідомляє з Льондону між іншим: „Рішення Польщі відмовитися від постійної делеґації при Л. Н. уважають у льондонських політичних колах поважною політичною подією. Загально гадають, що мотивом цього польського рішення є з одного боку приязне устійнення польсько-німецьких відносин, а з другого боку вислід франко-совітського пакту та чесько-совітського союзу. Льондонські часописи зазначують польське рішення уважаючи його початком цілковитого зірвання відносин між Женевою та Польщею. Згідно з інформацією „Дейлі Мейль“ з неофіціяльних польських кол Варшави, це рішення уряду виправдують острахом, щоб Польщі не втягнули до міжнародньої метушні, викликаної ситуацією у ЧСР. „Дейлі Експрес“ з свого боку пише, що „політичні польські кола вважають Лігу Націй організацією демократичних держав спрямованою проти тотальних держав, яка без Італії, Німеччини, Японії та інших поважних держав світової опінії не заступає“.

Становище Польщі, держави, в якій перебувають міліони українського населення, супроти Ліги Націй, дуже цікаве також для українців навіть при сучаснім жалюгіднім стані женевської установи. Безпосередньо для себе українці від Ліги Націй не мають чого чекати, хоч би вже тому, що до неї належить московський уряд. Але сам факт, що цей уряд став тепер головним „оборонцем“ непорушности пакту Ліґи Н., надає особливого значіння новій польській акції в Женеві. Противитися реформі Ліги Націй буде Франції тим тяжче, що її жадає щораз більше держав, м. і. півд. держави сходу Европи та південно-американські держави, які покищо лишаються ще в Женеві. Отже підтримуючи московську тезу непорушности пакту, французький уряд поставить восени на карту сам дальше істнування Ліги Націй. Ведучи політику протимосковського фронту в Женеві польська дипльоматія наражується на небезпеку, що у висліді Ліга Націй може опинитися виключно в руках Москви і її союзників. З другого боку — виступ Польщі з Ліги був би наближенням повної ліквідації тієї установи

М. Данько.

Повідомляємо
що з днем 1. вересня 1938 р.
ми ЛІКВІДУЄМО
Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава
й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати
тільки
на конто ПКО. Львів
ч. 504.060
АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА“.

Найвидатніше працюють
ощадні люди, що складають свої ощадности
У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ
вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського II.

Хроніка Совітської України.

ДО 125-ЛІТТЯ НАРОДИН ШЕВЧЕНКА.

Імя Шевченка на совітській Україні — це один з тих нечисленних і останніх бастіонів українства, проти яких московська влада ще не відважується повести відкритого наступу. Бо підземні міни давно пішли в рух у формі фальшування деяких його творів, невідповідних для окупантської влади, фальшування світогляду поета і просто навмисного занедбування памяти про нього.

Імя Шевченка дає ще змогу українцям під окупацією виявляти себе, хоч і то, зрозуміло, в обережній формі, українцями, виявляти свої симпатії до „свого", до українського.

Отже нема нічого дивного, що підготова до святкування 125-ліття народин Шевченка перейшла норми, що їх усталила влада.

Інше питання, в яких нормах відбудеться саме святкування.

Урядовий шевченківський комітет ухвалив такі заходи: відомо-ж, що без видання творів письменника, якого ювилей святкують, не обійдеться, отже „впродовж найближчих місяців" (реченець доволі невиразний!) вийде ілюстрований „Кобзар" („вибрані твори", це-ж цілком зрозуміло) в накладі 150 тисяч примірників і неілюстрований „Кобзар", менш мистецьке видання (теж вибрані твори) в накладі 300 тисяч примірників. Інститут літератури Академії Наук має випустити перший том академічного видання. Дитяче видавництво центрального комітету комсомолу України готує до друку „Кобзаря" для дітей, це саме видавництво випускає видання й російською мовою.

Коли візьмемо під увагу голоси совітської преси, що „Кобзар" на совітській Україні — це бібліографічна рідкість, бо в продажі його ніде не дістанеш, що неписьменних на совітській Україні ніби (так принаймні твердять!) нема, що твори „вождів" і про „вождів" виходять мільйоновими накладами, то на 30 мільонів українського населення може і не так уже багато видають примірників „Кобзаря".

Далі комітет, до складу якого входить також і голова ради народніх комісарів УССР Коротченко, ухвалив звернутися до ради народніх комісарів УССР, з проханням „забезпечити закінчення" будови до ювилейної дати памятника поетові в Києві (була вже постанова уряду відкрити цей памятник у березневі дні року 1936, але уряду, що складався з „ворогів народу", отже закінчення памятника не „забезпечено"), а також з проханням збудувати памятник на могилі поета (тут уже не зазначено, коли саме). Щоб не було чого несподіваного, літературно мистецькі вечори, присвячені памяті Шевченка по всіх установах, підприємствах, колоспах та радгоспах організуватиме виключно спілка радянських письменників України. Оголошено конкурс на кращу популярну біографію Шевченка. Маляр Бурачек працює над полотнами „Реве та стогне Дніпр широкий" і „Могила Шевченка", Мищенко малює картину, де буде зображена хата, в якій народився Шевченко. Азовський — картину „Шевченко на засланні". Бесєдін малює груповий портрет „Шевченко, Добролюбов і Чернишевський" (ну, зрозуміло!).

НОВІ КНИЖКИ.

„Держлітвидав" видав збірку вибраних поезій Сосюри, її ілюстрував маляр Рубан; видав також збірку поезій Виргана „Щастя—доля". З творами цього поета довелось ознайомитися в останніх книжках „Радянської літератури". Не можу собі відмовити зацитувати деякі рядки:

...А на горі над снопами хлібами
Крильми жовтогарячими шелестіє
Лишева спека й тільки по чернігівськи
На пагорбі деінебудь о колоссі,
Воно стає рантово золотим.
А згодом осінь у село заходить
В картатій плахті, в чоботях червоних...
А одгулявши весілля, ще довго
Через усе село вона танцює
Над церковю, розхристана, аж поки
Із парини зима не завітає
На волохатих конях і свитами
Не замете всіх вулиць і ярів...

На мою думку дуже добре!

ОДЕСЬКА КІНОСТУДІЯ.

Ця кіностудія має чи не найкращі на Україні можливости. Справді маючи такий „золотий фонд", як тамошнє сонце, як „козацьке море" можна створити дуже добрі речі. І не даремно одеська кіностудія перевантажена, з казковою швидкістю виростають і зникають численні декоративні споруди на березі моря.... Але все це не має нічого спільного з Україною, це працюють знимальні групи Ленінградфільми, Москвафільми, Союздітфільм і багатьох інших.

Одеська кіностудія для себе працює над двома фільмами: „Кармалюк" і „Морской пост" (назва мовою „братнього" народу. Чому?) Працює давно, бо сценар „Кармалюка" був не зовсім „доброякісний". По перед підчас праці довелось його перероблювати, бо виявилось в ньому забагато „ворожого народові", а потім, по виправленні „сюжетна лінія його була так послаблена", що довелось знову перероблювати... А які-ж чудесні фільми можна було б створити там, скажім з морських походів запорожців?! Ну техніка фільмознимання безумовно вдосконалиться до того часу, кращі вийдуть фільми.

ТВОРЧІСТЬ КОМПОЗИТОРА ВІКТОРА КОСЕНКА.

Він написав цикль романсів на слова Тичини, з яких найпопулярніший „На майдані", цикль пісень „Бойовий шлях 44 дивізії в піснях", обробки пісень „Ой що-ж бо то тай за ворон", „Десь поїхав син" та інші, „Героїчну увертюру" для симфонічної орхестри. Тепер він працює над симфонією „Загибель ескадри".

СЕРІЯ НАРИСІВ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.

Серію нарисів, які охоплюють історію України до початку XX-го століття випускає інститут історії Академії Наук УССР. Л.

Чи є в світі краща зірка,
Як моя кохана Ірка?
Чи є в світі де царівна,
Щоб була така чарівна?
є! — кожна що вживає знаменитого — українського
крему меріда

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 22.

ЛІДІЯ РОМАНІВНА. 2

Котлетик.

Нині саме був той день, коли „надзвичайна" їда скінчилася і не було ніякої певности, що пошта принесе щось „нове". Таська тупо дивилася на долівку, сівши у кутку за таблицею і не піднімаючи голови з лавки. Здавалось, не чула всіх цих добрячих насмішок, що сипались на неї. Поруха лась аж тоді, як Іванка Леміщ відштовхнула її на край лавки і сіла біля неї. Поволеньки обернула очі в її бік і чудово роблено ю повагою весельчака дивилась на „напасть".

— Що ти хочеш від мене?!!

Голос Тасин прогудів як із льоху.

— Я?! Не хочу нічого; серце мене болить, як дивлюсь на тебе! Невже-ж у тебе у кошику нема уже нічого?! І то так ані кришечки?!

— Ні кришечки!.. — поволеньки важко прогуділа Тася. Дивилася на Іванку широко кліпаючи повіками, по котячому облизуючи губи язиком. А далі рванула собою, вхопила Іванку під руку і виструбнула з нею з лавки.

— Не маю си-ли ждати! Йду в їдальню! Хоч понюхаю, покріплюся парою, не дозволю заморити себе марно! Ухх!...

Серед реготу всієї кляси і крику Іванки, що ледви воліклась за нею, побігла до дверей. Але саме тоді роздався кухонний дзвінок і миттю вся кляса вибігла на коридор. Пішли двійками, гуртками, мимохіть заслухавшись у те, про що Тася „тарабанила" Іванці. Вона змальовувала їй бенкет з найлюбіших страв — самих ласощів, називаючи все „любо", здрібніло: шиночка, сирочок, яєчка, печені куряточка....

Зійшли сходами на перший поверх. Зустрілись тут з панею директоркою, що саме вийшла зі своєї кімнати та йшла у їдальню вкупі з усіма. Зрівнявшись з Тасею нараз поклала руку на її плече:

— З твоєї кляси хтось нині хорий?

— Ні, пані директорко! Ага!... Наді Лісовій стало погано на географії і її вивели з класи!

— Ну і якже їй тепер?

— Вона лежить у спальні. Казала Хима, що їй уже багато краще!

Пані директорка подумала хвилинку і перевела свою долоню з Тасиного плеча на її бундючну, непокірливу гривку.

— Як так, то нехай ще полежить собі! А ти постарайся занести їй обід! Очевидно сама зідж перше!... Памятай, Таську!...

Один куточок губ пані директорки піднявся у хитрій посміщці. Мабуть подумала знаючи добре „жеруна", що дуже важко булоб їй нести обід, не попоївши раніше самій.

Розійшлися. Гуділо коридорами, лунало дитячими голосками, дзеніло сміхом. Тася шугнула одна з перших у їдальню, покинувши Іванку і стануда на своїм місці, заздалегідь зложивши руки до молитви. Наприкінці перехрестилась тільки двічі й рванула ложкою. Приговорювала до борщика солоденького, до бараболь ки любої, пе вала цідунки кінчиками пальців „золотим етикам" на полумиску. Завдяки її радісним очам, пані Гаївська така

похмура, поважна, розвела свої чорні брови і всміхнулась мягко дивлючись на Тасю.

Але все гарне — скоро кінчається. За кілька хвилин не стало котлетика на Тасиній тарілці. Вона почала нудьгувати. Послухала хвилинку, як Одарка жалілась на свою кривду від професора математики і попросивши дозволу від пані Гаївської відійти від стола, побігла у кухню по обід для Наді Лісової.

Борщик несла так, якби була професійною кельнеркою і вже у дверях розважила хвору Надю:

— Не журися, як тобі не хочеться їсти то я зїм і ніхто не буде тебе чіплятися.

Вертаючися коридором по „другє" Тася побачила сірого Мурка, що у куточку біля шафи зачаївся, якби чекав на миш. Погладила його, улекшивши доступ до якоїсь діри, відсунувши шафу, й підбадьорила до ловів, посіпавши за вухо.

З „другим" Надиним Тася бігла перестрибуючи по два сходи; не треба було з ним церемонитися, як з борщиком.

Котлетик, бараболька і капуста трималися разом як перекладанець і можна було тарілкою виконувати граційні рухи, як ті кельнерки на фільмах. Тася заспівала „Комаря" і минаючи по два сходи понеслася вгору.

На диво Наля зїла ввесь борщ. Ще й цікаво потягнулась очима до тарілки, що прийшла до неї у Тасиних руках. Але зараз таки допитливо підняла їх на Тасю:

— Що це?! То у нас нинька такий о, пісний обід?!

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

„Опечатання та зоуреннн православної церкви було безправне"

СТВЕРДИВ ОКРУЖНИЙ СУД У ЗАМОСТІ.

Варшава, 18. серпня.

Окружний Суд у Замості проголосив у вівторок 16-го ц. м. в 12-тій год. дня присуд у справі відомого і голосного процесу проти 30 православних з Хмільна, обвинуваченних за непослух владі, участь в нелегальних богослуженнях і т. п.

Окружний Суд у Замості (хід розправи подало „Діло" перелучора) рішив: „усіх обвинуваченних за орґанізування збіговиска, щоб ставити опір правним наказам влади — **звільнити** від вини й кари натомість суд засудив: селянку **Олену Венгржин** за те, що вдарила поліцая з Лукової Венгерського на **пів року** вязниці з зарахуванням слідчого арешту (обвинуваченна перебула вже 3 місяці в арешті); **Юрія Тияру** й **Андрія Климчака** за словну зневагу війта Матисяка і поліцаїв на **2 місяці арешту** з припиненням кари на 3 роки.

Після проголошення присуду суддя **Матковський** подав устні мотиви присуду і м. і. признав, що **„опечатання і збурення православної церкви не мало правних і формальних підстав, тимсамим не було опору проти правних наказів влади".**

*

Присуд і мотиви заміського Окружного Суду викликали у Варшаві, особливо в правничих і адвокатських колах велике вражіння і прихильні коментарі. Цілий наклад сьогоднішнього „Дзенніка Людового" поліція сконфіскувала навіть в кіосках і в вуличних продавців. Сконфісковано кілька речень в судовому звіті кореспондента того щоденника з Замостя та полемічну статтю - відповідь „І. К. Ц." в справі його алярмів з приводу голосів англійської преси про православіе у Польщі.

*

Дня 23-го ц. м. перед Окружним Судом у Замості стане в четверте **о. Іван Олійник,** обвинуваченний за „нелегальне богослуження в нелегально збудованій церкві".

Фа—ський.

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Політична співпраця Злучених Держав в Вел. Британією?

ЗНАМЕННА ПРОМОВА ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА.

През. Рузвельтові надав університет у Кінгстен стейту Онтеріо титул почесного доктора. З цієї нагоди през. Рузвельт приїхав до Кінгстен, де в університеті виголосив таку промову:

Домінія Канади є членом британської імперії. Можу вас запевнити, що американський нарід не залишиться пасивним, якщо якнебудь імперія загрозить безпеці каналійської землі

Далі през. Рузвельт осудив протидемократичні перерости, що існують у деяких державах і додав: Генеральні штаби і пропагандові бюра інших держав дуже зацікавились Америкою, але Канаді і Злучені Держави, звязані приязню і взаїмним зрозумінням, можуть спокійно і взаїмним зрозумінням, можуть спокійно дивитися на цю діяльність не занедбуючи нічого, що моглоб причинитися до забезпечення миру світа. Якщоб навіть ці сподівання не сповнились, можемо взаїмно себе запевнити, що бодай наша півкуля залишиться сильною твердинею, в якій цивілізація може розвиватися неарушена. Вказуючи на збільшення военних запасів през. Рузвельт заявив: Тут в Америці ми вже не є так дуже віддалені від европейського континенту, щоб нас спори не цікавили або нам не загрожували. Навпаки. Всі пропагандові бюра і всі генеральні штаби за морями мусять звернути на нас увагу. Незалежно навіть від нашої волі наші засоби, наша живучість, наша господарська могутність зробили з нас життєві чинники, що діють у користь світового миру.

Промову през. Рузвельта приняли дуже прихильно в Льондоні, зокрема заяву у справі оборони Канади перед нападом. Одночасно в Льондоні підкреслюють, що радість булаб дійсно велика, якби з поглядами през. Рузвельта згоджувалися широкі маси американців. Однак, так не є. Поважна частина американської опінії є проти всякої участи в конфліктах, що не торкаються Злучених Держав. Тому не слід приписувати за великого значіння до слів през. Рузвельта, бо вони відзеркалюють лише погляди теперішньої американської адміністрації. Одначе всяке зближення Злучених Держав до інших держав світа, зокрема до В. Британії слід привитати з радістю.

„Менчестер Гардіен" пише, що промова през. Рузвельта є поширенням доктрини Монро на Канаду. Ця доктрина є угольним каменем закордонної політики Злучених Держав від 1823. р. Одночасно през. Рузвельт підкреслив заінтересованість Злучених Держав подіями в Европі.

Тася віддула губи.

— А що ж ти ще хочеш? Борщ — добра річ, правда?! Но, а котлет то що?! Не любиш?!..

Надя сіла на ліжку, відхнула і скривилась.

— Люблю... але мені чомусь котлета не дали... Гадають, що я недужа. Дивись!..

Тася встромила очі в тарілку. На ній блідо майоріла капуста і бараболька. Чистий глум. Заложила руки, постояла і струсунувши головою помчалась у кухню. Вона рішуче попрохала для своєї товаришки і мяса. На це пані управителька повагом, рішуче заявила, що вже раз поклала на тарілку котлет і то з уваги на Надю, що така худенька — великий котлет, один із найкращих.

Тася, як у безодню провалилась. Що-ж вона тепер скаже Наді? Хоч Надя не докоряла їй за котлет, але всміхалася загадочно, хитрою посмішкою. Це було дуже немиле Тасі — бентежило її. За кілька хвилин увесь інститут знав про те, як цей котлет. Пані Гаївська і пані директорка, що скоро про все дізнались, не робили з цього „квестії", але зустрінувши Тасю, ловили пальцями її під бороду або щось... наче підморгували. Товаришки всміхалися таємничо. У Тасиній голові почало прояснюватися, а з цим у серці почало сверлувати, давити, зростати до справжнього, вперше у житті зустріненого духового болю. Вона ще не знала, але підсвідомо відчула, що всі, навіть Хима, думають, що котлет Надин зїла вона сама.

(Докінчення буде).

ЩЕ ОДИН КАНДИДАТ НА ПРАВОСЛАВНОГО МИТРОПОЛИТА.

Інформації, що їх „Діло" подало у справі передбаченої зміни на становищі православного Митрополита у Польщі підтверджуються у Варшаві й надалі. Треба лише додати, що як контр-кандидат єпископа **Сави** виступає в цих поголосках не так грузин о. арх. **Перадзе**, як радше і передовсім грек о. арх. **Васдекас**, також професор православної теольогії у Варшаві, гірше від першого зорієнтований в церк.-національних відносинах у Православній Церкві у Польщі.

НА ТЕ ЄДИНА РАДА:
Вживати пластер LEBEWOHL, неохибний на відтиски. При купні домагайтесь оригінальної коробки LEBEWOHL! — На

Італія готовиться до війни.

В четвер 18. ц. м. прилетів Мусоліні на гримоторовім бомбовику на острів Пентелярія, де оглянув пристань та фортифікації, що їх з поспіхом розбудовують. Опісля появився Мусоліні на бальконі ратуша, звідки виголосив промову до населення. Пополудні вернувся літаком на летовище Літторія під Римом. Подорож Мусоліні викликала велике вражіння, бо острови Пентелярія положені на половині шляху між Сицилією і побережжям Тунісу. Острови творять велику базу підводних суден та літаків. Ці бази рішатимуть про панування над т. зв. Сицилійським каналом, що ділить Середземне Море на дві части — західну і східну. Отже на випадок евентуального конфлікту морські базн і фортифікації Пентелярії відограють дуже поважну ролю.

Італійська преса підкреслює, що це перший раз так важна морська база була предметом інспекції шефа уряду. „Лявоpo Фашіста" бачить в інспекції особливу журбу Мусолінія, коли йде про оборону Італії. „Трібуна" запевняє, що рекордовий лет Мусолінія (600 км. за дві години) на острови Пентелярія військовим тримоторовим бомбовиком є дуже вимовний. Острови Пентелярія, що донедавна вважалися далекими посілостями і без значіння, набрали за фашистівського уряду великого значіння для середземноморської потуги Італії. Мусоліні, що перший раз появився на Пентелярії, дав доказ великої сили і потуги Італії

Убрання до міри
з найліпших матеріялів поручає
ШАПІРА вул. Личаківська 1.

ІТАЛІЯ ЗАЯВЛЯЄ СВОЮ НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

В центральнім органі німецької молоді „Вілле унд Махт" появилася стаття відомого італійського публіциста Вірджінія Гайди про теперішне положення в Европі. На думку італійського публіциста всі труднощі судетської проблєми в засліпленні великодержав, що підтримують Чехословаччину і стоять на становищі політичних прав штучно створеної держави

„Італія — пише Гайда — зовсім солідаризується з національними змаганнями німців і думає, що цей конфлікт повинен бути безпосередньо поладнаний між Німеччиною й ЧСР.

„Італія не бачить причини підтримувати Чехословаччину, що з одного боку не вміє виконати довіреної їй місії в середущій Европі, з другого боку — веде ворожу політику супроти національних італійських інтересів. Тому теж Італія рішена супроти конфлікту зберігти невтральність, так як зберегла її в останніх часах супроти австрійських справ.

—o—

ПІДГОТОВЛЯЛИ АТЕНТАТ НА ТРОЦЬКОГО.

Мексиканська преса пише, що до Мексику приїхав Жорж Мінк, який дістав приказ від Г. П. У. убити Троцького. Тому дому Троцького береже зміцнена сторожа.

Із останніх хвилин бл. п. проф. Степана Смаль-Стоцького.

Із приватних джерел довідуємося дещо про останні хвилини життя покійного академіка Степана Смаль-Стоцького, і з цими хоч коротенькими звістками ділимося з шановними читачами.

Вже після кровотечі лікарі визнали стан покійного Професора за безнадійний, але всежтаки міркували, що місяць Він іще проживе. Та сталося інакше. Хоч зберігав Він ввесь час повну свідомість, голова ясно працювала, але сили помітно падали. А проте, хоч дуже ослаблений, Він розпорядився устно щодо найменших подробиць, що має статися по Його смерти, попрохав сина, д-ра Романа Стоцького, повідписувати на всі листи, жалував дуже, що де з ким із своїх приятелів не зможе вже особисто попрощатися. Дня 13. VIII. вже був дуже ослаблений, говорив тільки шепотом, і більше рухами, бо 3 дні зовсім не спав. А проте стан здоров'я не виявляв ніяких змін на гірше. Нарешті 17-го вранці стан сильно погіршився. Професор д-ра Романа пізнав, але говорити вже не міг. Коло 2-гої години попав у несвідомість, а незабаром почалася агонія. Після 5-ої сполудня Професора не стало.

Розмовляючи із сином про смерть, просив, щоб Його поховали коло дружини у Кракові, але щоб не було на похороні ні вінців ні промов.

Зачуваємо, що тіло зложено покищо в одній із церковних крипт у Празі, звідкіля згодом після полагоди усіх формальних вимог буде перевезене на кладовище у Кракові.

—o—

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ

єдина

Українська Каса Ощадности з правом пупілярности приймає ощадностеві вкладки і уділяє кредити на найдогідніших умовинах.

ЧЕК. КОНТО 144755. ТЕЛ. 1207.

З польської преси.

Проблема сокальського кордону.

НОВА СТАТТЯ КОЛИШНЬОГО ЛЬВІВСЬКОГО ВОЄВОДИ БОРКОВСЬКОГО.

Колишній львівський воєвода, п. Петро Дунін-Борковський занявся в найновішому числі **„Бюлетину Польско-Українськ-ого"** (ч. 31, з 24-го серпня ц. р.) справою сокальського кордону. Цей кордон — каже він у статті, що має такий наголовок „Проблема сокальського кордону" — творився від самого початку існування польської держави. Почалося від того, що не допустили на Волинь уніятської церкви, що на думку автора не було в інтересі польської державної рації, бо унія, хоча може й не дуже булаб поширилася на Волині, булаб відгородила Волинь від московської держави взагалі і тепер від совітської України. Та справжній сокальський кордон створив воєвода Юзевський, який зліквідував на Волині всі українські культурні й економічні установи, що були у зв'язку з галицькими централями та підтримував „Волинське Українське Обєднання", що творило льокальні українські установи. В тому „Волинському Українському Обєднанні" працювали під протекторатом воєводи Юзевського українські емігранти з Наддніпрянщини, яких воєвода Юзевський умисно спроваджував на Волинь рахуючись з браком української інтеліґенції.

Проти тієї політики воєводи Юзевського — каже п. Борковський — виступили польські політичні діячі та й ціле польське громадянство, які рахували на те, що при недостачі української інтеліґенції вдасться засимілювати українські маси. Але ця концепція не мала ніяких виглядів, бо — пише п. Борковський —

> „не тільки масова національна асиміляція, як показує практика, тепер неможлива, але навіть індивідуальна асиміляція відбувається не в той примітивний спосіб від нижчих до вищих культур, чи пак у пропорціональному відношенні до натиску, як це собі дехто уявляє... Що торкається Волині, то спеціяльно там національної асиміляції не можна собі навіть подумати просто у звязку з чисельним відношенням українців і поляків: до кого має місцева сільська людність асимілюватися, коли насправді вона не має ніякого контакту з польським елементом. Воєвода Юзевський розумів нонсенс ідеї польської національної асиміляції у відношенні до волинських українців. Коли хотів і навіть від гори перевів сепарацію волинських українців від галицьких, то не з тією метою, але щоб вимінути те, щоб голиняки підо впливом українських львовян не пересякли духом опозиції і нехіті до Польщі."

Тому воєвода Юзевський спроваджував на Волинь емігрантів з Наддніпрянщини, що так само як він репрезентували ідею незалежности України, здобутої від теперішньої Московщини при допомозі Польщі. Але — каже п. Борковський — ці наддніпрянські емігранти за ціну втримання Польщі при своїй політичній концепції ішли на всякі уступки полякам на Волині. Це, розуміється, не могло приднати їм симпатій місцевої української людности, що як автохтонна не могла і не хотіла поступатися своїми справами. Таким чином українські емігранти з Наддніпрянщини, що нібито мали бути провідниками волинських українців, властиво не мали на Волині ніякого впливу. П. Борковський підкреслює цікавий момент:

> „Не маю зрештою сумніву, на підставі моїх відомостей про українські відносини, що самі провідники ВУО, українські політичні емігранти почувають свою слабість і серед своїх земляків на Волині і не почуваються добре у своїй політичній ролі, коли натомість інші емігранти з наддніпрянської України, що активно не мішаються до політики, живуть у найкращих взаєминах з місцевою українською інтеліґенцією."

Для осіб огрядних і мязистих, у яких виступають прояви повнокровности вікакадение лікування правдивою гіркою водою **„Францішка Йосифа"** — повна скляпка щоранку вистане — є дуже доцільне.

Але якби навіть — каже п. Борковський — ідеольоґія наддніпрянських емігрантів при підтримці воєводи Юзевського була опанувала маси, то це не вийшло би на користь польській державі. Якби справді зараз вибухла війна з большевиками, на яку згідно з ідеольоґією булиб наставлені українські маси, то це був би успіх. Але як ця війна не приходить, то „психічна реакція за несповнені надії добути незалежність над Дніпром, могла би спричинити у людей, цілком опанованих тією ідеєю залім", що довів би до цілковитої зміни орієнтації на користь дотеперішніх ворогів.

„З цього зовсім не виходить, щоб українська протисовітська настанова була для польської держави шкідлива чи непотрібна. Навпаки, це невідклична передпосилка справжнього відсепарування цих теренів від Росії і співпраці з Польщею. Цю протимосковську та протикомуністичну настанову має також українське громадянство в Галичині, але ріжниться від настанови людей з ВУО тим, що їх ідея української держави над Дніпром в нічому не перешкоджує їм почуватися найтісніше звязаними з долею і біжучими справами тієї дільниці Річипосполитої, в якій уродилися, де живуть і в області якої борючись за свої національні права завжди підкреслюють свою льокальну приналежність. Як українські патріоти не перестають бути передусім патріотами льокальними, територіяльними в тій самій мірі, як і місцеві автохтонні поляки. Це одна з основних точок співпраці місцевого польського й українського громадянства на площині деяких спільних конкретних інтересів. Деякі уступки від держави мусилиб їх споти тісніше з державою і відмежувати безоглядно від кожної сусідної держави, в якій таких уступок не мали би. По цій лінії вичуття спільних льокальних і державних польсько-українських інтересів ішла безсумніву деклярація п. премієра Складковського, який сказав, що волить мати зпоміж національних меншин ситого громадянина, ніж голодного, і культурного ніж анальфабетичного. Ідучи льогічно, діяльність легальних українських культурних і господарських орґанізацій зі своїми львівськими централями не є для держави шкідлива, але її можна погодити з інтересами держави і краю.

„Супроти того, що 1) польська національна асиміляція української людности Волині виключена, 2) кожна русофільська орієнтація на окраїнах в якійнебудь формі була би найбільшим злом, 3) боєвий український націоналізм у своїй формі ОУН, як взагалі кожна революційна організація, є протидержавний і „виротови", і 4) ВУО зі згадан. вгорі оглядів не є ані масовим рухом ані спеціяльно для держави корисним, — уважаю, що скасування обмежень, які вийшли з концепції т. зв. сокальського кордону, найбільш вказане і що треба цілу концепцію сокальського кордону признати невдалим адміністраційним задумом. Невтральність у відношенні до конкуренції ріжних легальних українських напрямів і їх суспільних рухів та політичних ладів дає занадто багато прикладів, що коли державна адміністрація створює ідейницькі концепції, які підтримує бюрократичний апарат, то це ніколи не вдається і завжди доводить до зовсім протилежних наслідків. Держава адміністрація може і повинна натомість підтримувати здорові самостійні суспільні відруби, що відповідають інтересам держави.

„В суті речі треба, не віддаючись ніяким фантастичним оманам, почати відноситися до терену заселеного чи пак співзаселеного українцями в Польщі багато більш одноціло і не перебільшувати собі ріжничок, які завдяки культурній окремішности чи іншим причинам існують між поодинокими теренами.

„На випадок допущення до свобідної виміни і взаїмної нівеляції тих дещо ріжних українських елементів у Польщі в релігійній, культурній та господарській ділянці, з одного боку допуститься едино до того, що і так неминуче й поступає самочинно, супроти всяких кордонів і в боротьбі з ними, з другого боку, сам процес вирівнювання дільницевих ріжниць займе вповні увагу українського елементу на довший час, не залишаючи йому сил на експанзію у відношенні до місцевої польської людности.

„Але відібрати протекцію адміністраційних чинників прихильникам ВУО при одночасному втриманні далі сокальського кордону — це видається мені найгіршим шляхом, хоча це схиблює примітизмові тих поляків, котрі вірять, що в такий спосіб спольщиться „малосвідома" українська людність Волині. **Напевно не спольщиться, скріпиться натомість орієнтація на Совіти місцевих українців чи пак орієнтація на „третю Росію" і буде новий агітаційний жир для українського революційного підпілля. Як єдиний наслідок Польща відчула би в короткому часі дальше послаблення нашої державности на Волині".** (Підкреслення Бюлетину Польсько - Українського).

Відгуки одної нагінки.

Лист до Редакції у справі виставн „Українського Народнього Мистецтва" в Данцігу.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Звертаюсь до Вас з проханням видрукувати в Вашому часописі таке вияснення:

Кооп. „Українське Народне Мистецтво" у Львові влаштовує дуже часто виставн народнього мистецтва з торговельною метою. І так цього року в літному сезоні уладила виставу своїх виробів у Данцігу.

Перебуваючи з виставою в Данцігу, не мала я змоги вглянути в ріжні часописні вістки, що появилися з приводу тієї виставн. Тепер повернувшись, провірила я всі ті поголоски й хотілаб застерегтись в імени Кооперативи проти їх неправдивости.

Дня 30. VII. ц. р. появилась у львівському часописі „Експрес Вечорни" нотатка п. наг.: „Zbrodnicza akcja Ukraińców na terenie Gdańska".

Не беруся тут повторювати дослівно її змісту, але скажу тільки, що свій закид „злочинної пропаґенди" спирає часопис на двох доказах. А саме: мапі України при вході на виставу і написі „Заліщики" на прібнику взорів.

Зазначую, що мапа при наших виставах конче потрібна. Глядачі цікавляться часто, з яких околиць походить взір чи вишивка. Мапа виставлена в Данцігу мала **докладно подані політичні границі** Польщі, Чехословаччини, Румунії й Совітів й внутрі тих границь визначені околиці, заселені українцями. Отже тимсамим ця мапа відповідала тим, що їх тут загально уживають по наших школах і тому злочинної пропаганди в цьому не можна добачити.

Щодо напису „Заліщики", то в німецькій транскрипції не міг він інакше звучати. Написи були вдержані в німецькій мові, тому, що з такою публикою і покупцями треба нам у Данцігу рахуватись. А купецький інтерес вимагає достосуватись до їх потреб.

Це вияснення подаю на доказ труднощів, які стрічає кожний наш торговельний виступ за границею. Шукаючи збуту для наших виробів, намагаємося вишукувти нові ринки. Та важко це робити, коли в кожній культурно-господарській імпрезі добачують невідповідальні чинники „злочинну пропаґанду".

Це черговий напад польської преси на українську кооперацію.

Дякую за поміщення цієї нотатки і залишаюся з глубокою пошаною

Ірина Павликовська,
дир. кооп. „У. Н. Мистецтво".

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні стати прикрасою кожної української хати і установи

Вже внедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 цм. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ціна одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ

ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ

в передплаті разом з пересилкою тільки за 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати ск/к даними П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ" у Львові на рах.13366. Цими днями долучимо до „Діла" окремі складанки, якими просимо слати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА", Львів, Ринок 10.

Виїзд української делеґації на конґрес „Пакс Романа".

В суботу 20-го ц. м. виїхала на конгрес світового союзу католицької академічної молоді та академічної інтеліґенції „Пакс Романа", що цього року відбувається в Югославії, українська делегація складена з пяти членів, в них проф. Микола Чубатий, член екзекутиви тієї організації та директор її підсекретаріяту „Про Орієнте", о. д-р Іван Гриньох, академічний душпастир та голова Т-ва „Обнова" студ. Богдан Гончина. Конгрес відбуватисяме в місцевостях Рочаска Слятіна, Блед та Любляна в днях від 2.—30. серпня. Головною темою конгресу є **проблема: Постава академічної інтеліґенції супроти комунізму".** Ціла низка рефератів на пленумі та на комісіях ставить собі завдання висвітлити справу комунізму та його проникання серед інтелектуалів. Не брак теж теми, що живо заторкує й українські культурно-релігійні справи, бо як тему на засідання комісії „Про Орієнте" вибрав проф. Чубатий питання: **„Проблема церковного обединання в останніх 20 літах на терені Союзу Радянських Республик".** Мовами нарад є мова французька, німецька та англійська.

В програмі конгресу передбачена також в дні 29-го серпня торжественна Служба Божа в греко-католицькім обряді для всіх учасників конгресу, яку відслужить Преосв. д-р Д. Няраді, крижавецький єпископ. Звідомлення з праць конґресу міститимемо у свій час від власного кореспондента.

—o—

Свіжість тіла то успіх, успіх осягнеш вживаючи ПУДЕР ПРОТИ ПОТУ **SUDORYN** АП. КОВАЛЬСКІ

По упадку уряду Чанкайшека запанує мир.

„Пополь д' Італія" помістила інтервю свого кореспондента з японським премієром кн. Каное. Згадане інтервю є маніфестом до італійського народу. Прем. Каное запевняє, що щойно по упадку уряду Чанкайшека запанує мир на Далекому Сході. Японія вдячна Італії за виявлене зрозуміння і за підтримку японських інтересів на конференції 9-ох держав.

БОРОТЬБА З КИТАЙСЬКИМИ ПАРТИЗАНАМИ.

Японські війська заняли в полудневій частині провінції Шансі Пучов, кінцеву стацію залізничого шляху на північнім березі Жовтої Ріки. Підчас бою за Пучов китайці втратили 1 500 вбитих.

Домеї повідомляє що японська армія повела акцію у провінції Шансі, щоб знищити відділи китайських партизанів, яких число доходить до 42-ох тисяч.

Китайські партизани діють у таких округах у запіллі японських військ: 10 тисяч людей біля міста Тсінань (столиця шантунської провінції), 10 тисяч на південь від м. Тсінь, 3.500 партизанів на північному березі Жовтої Ріки, 3 500 біля м. Пінюану і 3.500 партизанів недалеко м. Тсечов.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 23 (11) серпня 1888.

„БИЛЄ ЯКІ, КАЖДИ ДОБРИ, БИЛЄ НЕ РУСІН".

У передовій статті „Діло" полемізує з двома польськими демократичними органами, краківською „Новою Реформою" та „Курієром Львовским" на тему українсько-польських взаємин у Галичині. „Нова Реформа" зробила закид, що поширене в Галичині москвофільство було причиною, що поляки станули одним фронтом проти русинів і всі польські партії напр. підчас виборів лучилися разом, щоб не допустити руського кандидата навіть тоді, коли не мали свого гідного кандидата, бо стояли на становищі що „билє які, кажди добри, билє не русін". „Діло" опрокидує цей закид і доказує, що ще не було мови про якінебудь „обединительні" змагання у відношенні до Росії і „вся політика тодішних русинів була звернена тільки на Галичину, де всі вони бажали розвивати свою національність, плекати свою мову на питомій народній основі і добиватись прав признаних їм конституцією, а все-ж від самого початку знайшли тодішні русини в цілому польському громадянстві в Галичині непримирних, завзятих ворогів, які всіма силами намагались спинити їх національний розвиток, хоч це був розвиток не москвофільства, але правдивої і щирої — руськости".

У полеміці з „Курієром Львовским" — „Діло" вказує на прикладі найновішої передвиборчої агітації, що навіть ті польські кола, що ніби то — як „Курієр Львовскі" — виходячи зі своїх демократичних засад заявляються прихильними до українців, у практиці теж визнають засаду „билє які, кажди добри билє не русін".

ПАПА ПРО ЮВИЛЕЙ ХРЕЩЕННЯ РУСИ.

„Політік" пише, що до Львова буцімто наспіла з Риму з добре поінформованого джерела вістка, яка підтверджує давну поголоску, що папа ладив енцикліку, в якій між іншим говориться теж про недавне святкування ювилею хрещення Руси в Києві, як про факт великої ваги в історії православної Церкви".

БУНТ СЕЛЯН ПРОТИ ГРАНИЧНИХ ЗМІН.

„Пешт, 23. серпня. Селяни з пограничної румунської місцевости Бобешть збунтувались і ставили збройний опір румунсько-мадярській пограничній комісії, що переводить тепер управильнення границі між Мадярщиною та Румунією".

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Іляріон Брикович**, Теребовля, 3 зол.; **Н. Н.** 5 зол.; **Н. С.** (збірка) 3 зол.; **Йосиф Копитко**, Ходорів, 2 зол.; **Александер Пісецький**, Грималів, 2 зол.; **о. мітрат Олекса Базюк**, Дора, 5 зол.; **о. Тарасевич**, Гійче, 2 зол.; **Іван Червінський**, Любачів, 3 зол.; **Іванна Геринович**, Камінка Струмилова, 3 зол. і кличе своїх знайомих; **Богдан Чехут**, вет. лікар, Судова Вишня, 1 зол.

АРЕШТУВАЛИ ШЕФА АНГЛІЙСЬКОГО ПАШПОРТОВОГО БЮРА.

Тому три дні арештували шефа пашпортового бюра англійського консуляту у Відні, капітана Кендріка. Досі Льондон не одержав вияснення в цій справі. Амбасадор Гендерсон уже двічі відвідав шефа закордонних справ міністра Рібентропа.

Каталонці проти червоного уряду

НЕХРІНА.

Всі каталонські партії крім крайно лівих зложили заяву, що підпорядковуються Компанісові. Ці партії заявляють, що Генералітад уважають єдиним каталонським урядом.

Політичні кола вважають це ворожою маніфестацією проти прем. Нехріна та заповідь боротьби проти нього. Всі каталонські пристані передано, згідно зі спеціяльним декретом, під безпосередні прикази центрального уряду. Всі провідники басків і каталонців під наглядом поліції. На мурах міста появилися написи: „Хай живе Компаніс, геть з Нехріном!"

ПЕРЕГОВОРИ З ПРЕДСТАВНИКОМ ГЕН. ФРАНКА?

Премієр Нехрін узяв участь у зїзді фізіольогів у Ціріху. Тудн приїхав теж представник уряду ґен. Франко в Льондоні кн. Альба. Тому то розійшлися поголоски про наради прем. Нехріна з кн. Альбою у справі перемиря в Еспанії.

НОВИЙ НАСТУП НАД ЕБРОМ.

Влада національної Еспанії загострила сильно прикордонну контролю. Загально думають, що це загострення тісно вяжеться з підготовою нового великого наступу національних військ, що вже дійсно почався над рікою Ебро.

Економічний огляд.

Світова збіжева продукція
і світовий збіжевий ринок на початку нової торговельної кампанії.

Рим, в серпні 1938.

Міжнародній Хліборобський Інститут у Римі подає в своїм комунікаті з 8. ц. м., що на підставі добутих відомостей цього року можна передбачити в Европі, в Зл. Д. П. Америки, в Совітах і в інших азійських краях північної півкулі надзвичайний збір пшениці.

Вже в половині липня загальна продукція передбачувана для північної півкулі, перевищала на кругло сто міліонів квінталів, себто на одну десяту, рекордовий збір з р. 1928. До цеї цифри треба ще додати збір у Совітах, які в останніх роках виказують побільшення своєї продукції.

Якщо не заістнують особливі обставини в міжчасі аж до молочення, то цьогорічний збір пшениці перевищить рекордовий збір з 1928 р. А був він початком великої економічної збіжевої кризи.

Однак обставини в порівнянні з 1928 р. змінились на гірше, бо загальний попит країв, що звичайно ввозять збіже, значно зменшився, через упадок споживання і збільшення власної продукції. Тому є майже виключене, щоб торговельні обороти зросли підчас теперішньої кампанії.

Загальна власна продукція европейських країв — імпортерів, осягнула цього року напевно більше на 20 міліонів квінталів, ніж це було попереднього року. Деякі держави, яким власна продукція не вистарчала, як Франція, Італія, Греція, признаються до доброго збору, ба навіть до надвишки. Азійські і африканські краї мабуть також осягнули збори кращі ніж середні. Попит за збіжем зі сторони країв, що звичайно ввозять, буде тепер на початку кампанії правдоподібно слабший від попиту, зареєстрованого в минулому році. Рівночасно краї, що продукують на вивіз, оферують дуже багато збіжжа.

Можна також сподіватися, що і Совіти кинуть на ринок якусь кількість збіжжа, бо й вони цього року заповідають такий гарний збір, як в інших европейських експортових краях.

Також Індія авізує надзвичайний збір, а в півн. американських краях передбачують збільшення продукції на 27 міліонів квінталів.

Посуха і незвичайна горяч можуть дещо зменшити передбачені збори, головно в Канаді, але не настільки, щоб це могло значно змінити обчислення.

Вже тепер передбачують, що оферта з країв-продуцентів на північній півкулі збільшиться на яких 25 до 33⅓, в порівнанню до попиту зі сторони країн імпортерів.

Длятого можна цілком спокійно сказати, що заки ще дозріє збіжжа на південній півкулі, світове запотребування буде вже покрите.

Н. С. С.

Від надмірного песимізму до надмірного оптимізму.

У представленні господарського положення в точно окресленому часі важну ролю грають **покажчики** чи пак **індекси,** що їх обчислюють статистичні інститути. При принятті підстави 100 у відповідному році, індексові цифри в дальших роках більшають чи меншають і є критерієм при оцінці ситуації в ріжних краях, якщо обчислення цих покажчиків відбувається таким самим способом (себто вихідна точка для обчислень є та сама).

Справа покажчиків виробництва (індексів продукції) стала тепер голосна в Польщі, бо варшавський Інститут Досліджування Конюнктури проголосив новий покажчик виробництва для Польщі, називаючи дотеперішній свій покажчик помилковим.

З довгого офіціяльного комунікату І. Д. К. подаємо тут найсуттєвіші його думки: Публікований досі покажчик виробництва не брав під увагу безпосередніх цифр продукції (з виїмком гірництва і гутництва), а основувався на кількости робітництва в пром. заведеннях, що давали працю більше ніж 20 робітникам. Підставою цієї методи було переконання, що виробництво в перетворчому промислі міняється пропорціонально до затруднення. В коротких періодах це правильне, але в довших не є це справжня міра продукції. Зростаюча раціоналізація процесу виробництва (кількостевий і якостевий зріст машин) впливала на число робітничих сил. Гол. Статистичний Уряд, розуміючи цю недосконалість обчислень, спирає від тепер покажчики виробництва **на вартости продукції нетто,** себто на вартости продукції з відрахування коштy сирівців і інших зужитих матеріялів.

Висліди тих обчислень, при задержанні давньої цифри — індексу 100 для 1928 р., є осьтакі (в скобках покажчик з давньої методи обчислювання):

р. 1929 — 101.9 (99.7), р. 1930 — 89.7 (81.8), р. 1931 — 78.2 (69.3), р. 1932 — 63.7 (53.7), р. 1933 — 70 (55.4), р. 1934 — 78.8 (62.8), р. 1935 — 84.9 (66.4), р. 1936 — 94.3 (72.0), р. 1937 — 111 (85), перший піврік 1938 р. — 119.1 (92), червень 1938 р. — 120.5 (91.4).

Нові покажчики, що ілюструють рівень продукції в Польщі, ставлять Польщу — як читаємо в комунікаті — поміж ті держави, що в розвою конюнктури стоять на переді.

В польській пресі, яка обговорює факт переходу Інституту Д. К. на нову методу обчислювання індексів, появилась **слушна думка,** що тепер статистики виказують знову надмірний оптимізм, так як давніше виказували надмірний песимізм.

Кредитові установи в Чехословаччині
підчас і після кризи.

II.

У часі кризи кредитові установи Чехословаччини не скорочували своєї діяльности при видаванні позичок. У 1929 р. видали вони позичок на суму 6.880 міліонів ч. к., у 1933 р. на суму 8.300 міліонів ч. к., нарешті, в 1936 р. 8.200 міліонів ч. к. Кількість боржників цих кооператив була ось така: в році 1929 — 734.000, в році 1933 — 868.000, а в році 1936 — поверх 900.000. Середня позичка на одного члена підвищилася: в 1929 році вона складала 8.755 ч.к. а в році 1936 — 9.132 ч. к.

Цікаво зазначити, що за час кризи населення почало виказувати у відношенні до сільських кредитових кооператив більшу активність, з більшою охотою вступало до складу членів кооператив свого району, тощо. В 1929 р. кількість таких членів досягала 1,100.000, в 1935 р. — 1,300.000, а в 1936 р. 1,400.000. З цієї кількости дійсних майже 500.000 були заінтересовані одержанням позичок з кредитових установ. Останніх членів в більшости своїй були самі кредитодавці цих установ. Фактом вступу в члени тої чи іншої кооперативи, вони одержували [illegible] почати на хід її справ. А що такий збіг [illegible] довіри вкладників до сільських кредитових кооператив

Щоб облегшити положення боржників у часі кризи, уряд зменшив в р. р. 1933 та 1936 максимально дозволені відсоткові такси від вкладів та позичок. Угоду між заінтересованими установами дотично цього проголосив уряд обовязковою для всіх і сьогодні вона уважається себе базу для кожної кредитової чи комерційної діяльности в Чехословаччині.

Щодо вкладів на відвідження, то як максимальний відсоток встановлено 3%; для вкладів, а платністю в 30 днів після виповідження — 3½, а з платністю за 90 днів — 3½%. Цікаво підмітити, що Чехословаччина находиться серед 7 держав, що мають найвищчу відсоткову стопу для вкладів (а їх Держави П. А. найвищий відсоток від вкладів: — 1%, у Швайцарії — 1½%, в Англії, Бельгії та Голляндії — 2½%, у Швеції, Франції та Чехословаччині — 3%).

Що дотичить позичок, то в ЧСР максімум вимагаючих відсотків для позичок під гіпотеку в „комплічках" є 4½%; з інших категорій позичок дозволяють побирати аж до 5%. Відсоток цей у всіх державах (крім Англії та Швайцарії) вищий, ніж у ЧСР. Однак, у більшости „комплічок" ЧСР фактично з позичок не побирають не вище, ніж 4½%. В інших кредитових установах відсоткові норми з позичок ще вищі, крім позичок, що їх уділюють за згодою Народнього Банку Чехословаччини по реесконту; розмір відсотку у даному випадку не сміє перевищати 3%.

Усі кредитові установи ЧСР заступлені в Дорадчому Кредитовому Комітеті, що існує при Народньому Банку ЧСР. Головою цього Комітету є управитель Народнього Банку. Комітет цей уповноважений встановлювати норми відсоткових стіп для вкладів та позичок, при чому оголошує висоту стопи сам уряд. Встановлення такого способу означування відсоткової стопи уможливлює конкуренцію між ріжними кредитовими установами для притягнення вкладів та уділення позичок.

III.

Коли торкнемося діяльности кредитових установ ЧСР, мусимо відмітити все більшу та більшу ролю, яку відограють місцеві Центральні Каси кооператив та їх союзів. Ці каси є не тільки установами, що регулюють грошевий обіг серед кооператив, але й ревізійними та культурно-просвітними центрами. Подібних центральних кооперативних обединань в ЧСР є 12. Згідно з законом з 1924 р., кожна сіл.-господарська кредитова кооператива повинна бути членом одного з цих 12-ти Центральних Союзів, які в свою чергу обединані в Центрокооперативі.

За останні роки згадані вище центральні союзи організації помітно розвиваються: вкладів у них в 1935 році було 1.654 міліонів ч. к. у 1936 р. 1.763 міл., а в 1936 р. — 2.127 міліонів ч. к.

Уділи членів Центральних Союзів та запасні фонди зросли з 38 міліонів ч. к. в 1925 р. аж до 172 міліонів ч. к. у 1936 р. Найбільшим з цих Центральних Союзів є „Устредні Єднота" (Центральний Союз) сіл.-госп. кооператив у Празі. Цей Союз має уділових та резервових капіталів 120.000.000 ч. к. та вкладів 1.015 міліонів ч. кор.

Центральні Союзи, що входять до „Устредні Єднота", згідно з законом не сміють провадити операцій по закупу та збуту. Для цих операцій працюють, у звязку з Центральним Союзом, особливі організації. Вони провадять свої операції по закупу та продажу при широкій підтримці кредитом Центральних Союзів. В 1928 р. вони продали ріжних предметів, що необхідні в господарстві, а також ріжних зернових продуктів — 161.000 вагонів (вагон — 100 тон) на загальну суму 1.144 міліони ч. к., а в 1936 р. — 280.000 вагонів на заг. суму 2.677 міліонів ч. к., при чому на долю кооперативи, найбільшої торговельної кооперативи, що існує при „Устредні Єднота" сіл.-госп. кооператив у Празі, припадало з цих продажів 150.000 вагонів на суму 1.500 міліонів ч. к.

До речі, повні та дуже повчаючі дані з минулої та теперішньої діяльности „Устредні Єднота" знаходимо в щойно виданій цікавій брошурі Центрального Союзу сіл.-госп. кооператив у Празі (ÚJHD. Družstevní čin Praha, 1938, сторінок 143), яку написав доктор Антін Гулька. Союз щойно недавно відсвяткував сорокліття ювилей своєї діяльности. Це ми вже відмітили в пресі та тепер можемо повторити наші побажання цьому Союзові дальшої плідної праці на кооперативній ниві.

(Докінчення буде). **Проф. С. Бородаєвський.**

Господарська всячина.

— Між 7. і 10. вересня відбудеться у Львові заходом Рільничої Палати **Збіжевий Торг-Показ,** на якому нагороджувати будуть виставлене зерно. Також можна буде продавати збіжжа і то — як подають — корисніше, ніж звичайно купцям чи посередникам.

— З Познання повернулась **до східних воєвідств** польська молодь купецьких гімназій, якій міністерство торговлі і промислу спільно з тамошньою Пр.-Т. Палатою постарались за **вакаційні практики в познанських купців.** Практики тривали 6 тижнів.

— **Великі шкоди внаслідок граду у сх.-гал. воєвідствах** (головно львівському і тернопільському) **викликали** інтервенцію самоврядування і воєвідств для видіставши **пільгових кредитів,** що їх пошкодовані мають ужити до закупу сівного зерна.

— Від 28. п. м. обовязувати буде розпорядок про **продаж курячих яєць на вагу** з зазначуванням їх якости (свіжі чи консервовані). Кари для детайлістів, що не будуть притримуватись цього розпорядку, передбачені до 500 зол.

— Найновіше звідомлення Нім. Інституту для Досліду Конюнктури доказує **значну поправу австрійської госп. ситуації після „аншлюсу".** Індекси продукції постійно зростають, особливо коли йде про залізну, паперову і текстильну бранжу. Це наслідок **нових можливостей збуту** у східних провінціях Німеччини. Безробіття значно зменшилось.

— На лондонській біржі дальше є **великий попит на золото.** Купують головно капіталісти з европ. континенту. Причина: політична ситуація і боязнь перед стабілізацією валют з підвищкою вартости долляра в відношенню до фунта і франка.

— **Льорд Рансімен** мусить не тільки розплутувати політичні питання в Ч. С. Р., але теж економічні. Господарська сторінка **судетського конфлікту** є не менше скомплікована, як і політична.

Сторінка без політики

Третій раз не вільно стати президентом.

Американська виборча традиція.

Не лиш Америка, але й Европа чимраз більше цікавиться питанням хто буде новим президентом Злучених Держав. Особливо актуальна стає ця справа в Америці, де ця актуальність збільшується з кожним днем, із кожним тижнем, із кожним місяцем. Досі не висунули ще своєї кандидатури ні республіканці, ні демократи. Та заки обі партії зголосять якихнебудь кандидатів, прилюдну думку Злучених Держав хвилює справа, чи президент Рузвелт виставить свою кандидатуру на президента утретє.

Сам Рузвелт, хоч його вже нераз про те питали, не дав досі ніякої відповіди. Він дипльоматично мовчить та держить у непевності своїх приятелів, прихильників та ворогів. Може він захоче одних і других заскочити своїм рішенням... а може сам ще не рішився у цій справі куди важнішій, ніж воно спершу здавалосяб.

Коституція „за".

Американська конституція не згадує ні словечком про те, що не вільно кандидувати в третє на становище президента Злучених Держав. Отже, засадничо, спираючися на правній підставі Рузвелт може виставити третій раз свою кандидатуру при найближчих виборах на президента Злучених Держав. Та чи його тоді вибрали би та чи його рішення не викликало-би доволі великих застережень серед найближчих політичних приятелів — це ще велике питання.

В Америці традиція — перешкодою.

На диво, в Америці не конституція стоїть на перешкоді до вибору утретє, лиш традиція. Бо воно якось уже так прийнялося, що досі ніхто не був довше президентом, як дві каденції.

Ця традиція в Америці ще й тому така сильна, що започаткував її ніхто інший, як сам „батько волі", славний вождь у боротьбі за незалежність Злучених Держав Юрій Вашінгтон.

Вашінгтона вибрали були двічі першим президентом Злучених Держав. Коли його каденція минала удруге, його всі просили, щоб кандидував утретє. Ціле населення Америки зверталося до нього з проханням, одначе той загально люблений вождь і творець Злучених Держав рішуче відмовився виставляти свою кандидатуру та при тому подав переконливі мотиви свого рішення.

Заповіт Вашінгтона

Юрій Вашінгтон сказав тоді таке:

— Третій раз рішуче не буду кандидувати. Володіння одного чоловіка, яке тривало би за довго, могло би загрожувати Америці диктатурою. Америка це край демократичний і ніколи не повинна вона про це забувати.

Населення Злучених Держав зрозуміло цей моральний заповіт свого вождя та його пошанувало.

Неменше популярним та загально люблением президентом Злуч. Держав був Уліс Грант. Його теж двічі вибирали президентом, одначе коли він хотів утретє виставити свою кандидатуру, прилюдна думка виступила проти нього, пригадуючи йому слова-заповіт Вашінгтона. Президент Грант мусів податися перед прилюдною думкою.

Невдача першого Рузвелта.

Цю традицію намагався зломити старий славний колись Теодор Рузвелт. Двічі вибраний хотів зломати традицію та виставив свою кандидатуру третій раз. Виспід не був для нього веселий — бо не зважаючи на свою велику популярність провалився на цілій лінії при виборах. Заповіт Вашінгтона був сильніший від його популярности і маси та виборці не відважилися зломити традиції.

Президент Кулідж був заступником президента Гардінга й коли Гардінг помер несподівано серед таємничих обставин, Кулідж обняв владу до кінця каденції. Американська конституція передбачує, що коли президент підчас каденції помре, зрезигнує або не зможе виконувати своїх обовязків, віцепрезидент стає автоматично президентом.

Другий чи третій раз.

Після заступної каденції Куліджа вибрали знову президентом. Був це найбільш мовчаливий та замкнений у собі чоловік між тими, що панували в Білому Домі. Одначе він мав сильну підтримку великої американської фінансієри, якій вірно служив, тому теж, коли минуло 4 роки його кермування державою, запропонували йому, щоб знову виставив свою кандидатуру. Прихильники вибору Куліджа пояснювали це в той спосіб, що не буде в тому найменшого нарушення традиції, тому, що третій раз Кулідж був президентом лиш із припадку, не з вибору і то лиш на короткий час каденції, яка залишалася Гардінгові. Нове виставлення кандидатури не було би кандидуванням утретє, лиш удруге.

Одначе Кулідж не хотів кандидувати і зложив пресі коротку заяву на письмі такого змісту:

„У третє кандидувати не буду".

Цю заяву зложив він у такий спосіб: Президент закликав журналістів на конференцію до Білого Дому, велів приладити стільки карток із відписом згаданого речення, скільки було запрошених журналістів та відтак вручив ці картки підчас пресової конференції особисто, не промовивши при тім ні словечка.

Досі ніхто не був президентом утретє.

Досі ніхто в історії Злучених Держав не був утретє президентом. Не диво, що американську прилюдну думку хвилює питання, чи Рузвельт, який переломав уже нераз американські традиції, проломить, чи пак схоче проломити й цю традицію.

Ясно, що Рузвельт хотів би стати президентом, бо він любить панувати й сам вірить у те, що вміє панувати. Він скермував Америку на нові шляхи і може схоче закінчити підчас нової каденції започатковане діло. Його прихильники залюбки підкреслюють, що завдяки реформам Рузвельта економічна ситуація Зл. Держав замітно поправилася, що зменшилося безробіття та підвищився загальний рівень життя. Кажуть, що коли Рузвельт відійде, Америці буде грозити нова катастрофа. Рузвельт має справді багато диктаторських нахилів. Крім того сильно недолюблює його велика американська фінансієра і напевне вона схоче мати свого чоловіка у проводі держави.

В кожним разі вибори президента заповідаються у звязку з традиційними навичками Америки та американців справді сенсаційно.

Дивоглядна орхестра.

Американці доходять уже просто до абсурду у своїй рекордоманії та в погоні за чимсь новим, за чимсь чого ще не було. Недавно видумали у Злучених Державах нову забаву, а саме орхестра, яка бавить гостей, мусить до тієї міри себе розбавити, щоб укінці стратила над собою володіння й робила щось дуже оригінального, щось чого досі не було. Вона повинна в екстазі забави розбивати свої інструменти. Це відбувається в той спосіб, що при кінці одні одним розбивають на голові інструменти. По кількох днях орхестра хотіла знову здивувати гостей своєю дотепністю й почала дерти на собі одяг та залишалися в самім білі, бо в запалі навіть черевики дерли на кусні. Важко знайти назву на таку дивоглядність, хіба таку орхестру можна назвати орхестрою руйників. А може ця дикунська екстаза у грі має бути лиш доказом, що людство „вертається до первісного стану" ...до дикунства.

Присилайте передплату!

Хто найвидатніше працює?

Уже кінчиться пора вакаційних відпочинків і знову по всіх установах та варстатах закипить правильна праця. Ленеде — зовсім ясно — зазначиться розвиток установи чи взагалі варстату праці збільшеним числом працівників. Коли про це мова, то слід згадати, що при приниманні нових робітників до праці, де це не було би, найбільші трудноші саме в тому, щоб передбачити, чи новий працівник буде справді продуктивний на своїм місці. Не йде тут про те, щоби хтось перепрацьовувався понад свої сили, лиш про те, щоб робітник умів працювати раціонально. Значить: щоб і без великої натуги приносив установі своєю працею справжню користь. Знавці людської праці створили вже цілу науку про ту справу і всі погоджуються м. і. у тому, що раціональність праці полягає на свого роду ощадности: наприклад, фабричний чи інший робітник повинен навчитися оминати всіх зайвих рухів, та виконувати тільки конечні, для виконання праці найбільш доцільні. Це правило дасть прикластися до кожної праці без винятку, навіть до наскрізь умової. Чи не нагадує це нам звичайної ощадности, яка полягає на тому, щоб оминати зайвих видатків і заощаджений гріш складати на щось більш доцільне? Так! Одна ощадність подібна до другої і тому певно можна сказати, що найкраще працювати вміє ощадна людина. Хто раціонально укладає свої видатки та щадить свій гріш, той зуміє і раціонально працювати. Він не прогайнує ніодної хвилини на байдикування, бо це було би проти його природи і вдачі. Він зуміє найти спосіб, щоб усяка праця була найбільш видатна. Знаючи цей додатній вплив звичайної ощадности на працю, всі великі підприємці спонукують своїх працівників, щадити гріш, і не приймають нового робітника, коли не мають доказу, що він має нахил до ощадности. Нехай це буде вказівкою і для наших людей, які стараються про працю, і для тих, що дають працю. На тому скористають одні і другі та скористає рідний загал. Цей новий струм у нашій економічній політиці повинен уже скоро зазначитися поважним зростом ощадностевих вкладів по українських банках.

Ю. Ш.

КАРІЄРА АМЕРИКАНСЬКОЇ ТАНЦЮРИСТКИ.

Неімовірну карієру зробила одна з американських балетових танцюристок Міра Дуглас, яку недавно заанґажували до одного з нюйорських ревіових театрів. Міра Дуглас є сестрою англійського старшини, який згинув підчас світової війни.

По одній з вистав Міра познайомилася з молодим нафтовим багачем Робертом Гайд, який відразу залюбився в молодій красуні й оженився з нею. Тепер танцюристка є власницею величезного майна, яке перевищає суму 6 міліонів долярів. Три місяці тому, як подають американські часописи, вона мешкала в незвичайно скромній, віднаймленій кімнаті. Заки її заанґажували до театру, в якім познайомилася зі своїм мужом, вона нераз примирала голодом.

Перескок із крайної нужди до величезного багатства навіть як на американські умовини є звичайний.

МУЖЧИНИ ВЧАТЬСЯ БАВИТИ ДІТЕЙ.

У великих та малих американських містах уладжують тепер курси як бавити та доглядати дітей. Ці курси мають великий успіх. Та це ще не було би нічого надзвичайного, якби не те, що ці курси призначені для мужчин. В першу чергу йде тут про безробітних мужчин, які тому, що нічого не заробляють, хотять бодай таким чином допомогти у праці своїм жінкам, які заробляють на удержання дому.

Ситуація дітей, які досі залишалися вдома з батьками, без матерей, які йшли до праці, не була дуже весела. Батьки не вміли давати собі з дітьми ради, не вміли інтуітивно відгадувати їх бажань як матері та не вміли якслід дітей доглядати. Тепер після закінчення курсу, зможуть і мужчини доглядати добре дітей, бодай зорієнтуються до тієї міри в цих справах, що нпр. не будуть курити папіросок та цигар підчас колисання дитини.

ЗЛОВИЛИ ВЕЛИТЕНСЬКОГО КИТА.

Англійські рибалки китів зловили перед кількома днями недалеко Скутфорі кита довгого на 9 м., який важив 4 тон. Кита викинули на заяву піску й відтак безборонного вбили.

ЧИ БУДЕ ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО У СПРАВІ ЗНИЩЕНИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВ?

Вчорашній „Дзєнник Польскі" алярмує великою замітною на першому місці газети про „протипольський пастирський лист" Митрополита Шептицького, при чому згори подає здогадний зміст того листа і полемізує з ним, погрожуючи наприкінці „належною відповіддю міродайних чинників Польщі". Ми не дістали про пляни духовних греко-католицьких владик у звязку з подіями на Холмщині і полекуди на Волині ніякої вістки і тим більше дивуємося, звідки знає про те щонебудь протиукраїнський єндеко - озонівський „Дзєнник Полы скі"?! Якщо в інформаціях „Дз. П." є крихітка правди (про намір видати пастирський лист), то це справді стид, що хтось, хто здобув собі довіря Митрополита та його оточення, не міг навіть у такій справі тримати язик за зубами, лиш провінціональним звичаєм бавиться сплетнями, що доходять до ворожих нам вух. Хіба, що замітка „Дзєнніка П." випливає зі свідомости його польських редакторів, що про відомі події дійсно не можна мовчати.

ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР до ПЕЧИВА

КООП. „ПЛАСТ" Львів, Городоцька 88

НАЦІОНАЛЬНІ КАНТОНИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Чехословацький уряд виявляє добру волю.

Льорд Рансімен відбув у пятницю нараду з прем. Годжею, який заявив, що чехословацький уряд обсадить сім вищих становищ в поштовій адміністрації судетськими німцями, призначить німців старостами в Аш і Фалькенав та становище президента окружного суду в Етер.

„Прагер Тагблят" пише, що по останній нараді делегації судетських німців з урядом прийде перерва, що протягнеться може тиждень, щоби прийшло успокоєння в напруженій атмосфері і щоби створити нові можливі умови до дальших переговорів.

Райтер повідомляє з Праги, що льорд Рансімен може опрацювати плян поділу Чехословаччини на національні кантони. І так повстали би три німецькі кантони, в яких чехи та інші національні меншини мали би такі самі права, які мали би німці в чеських національних округах. Кантони користали би з подібної самоуправи, як у північній Ірляндії. До парляменту у Празі належали би лише справи національної оборони, фінансів і закордонної політики.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

1. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.
Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

ВІДГУКИ ДНЯ.

25 міліонів.

Сидів собі як у Бога за дверми на тихім селі, у захистнім приходстві і дихав. Часописів не читав, листів не писав (нехай вибачать ті, що не дістали від мене вакаційного поздоровленнія!), а дивився як хмарки пливуть, слухав як гаї шумлять, милувався сонцем і водою. Час до часу, щоб бути все таки в курсі діла слухав вечірнього щоденника, бо ануж війна на Далекім Сході або мир на Далекім Заході.

Думав посидіти отак до кінця серпня і ніякий Чанкуфен чи Аліканте не перешкодили б мені в цьому. Але стався випадок, що перекреслив усі мої вакаційні пляни і я опинився передчасно у милім (на віддаль!) Львові.

Випадок стався в той спосіб.

Одного погідного пополудня ввійшов у мою кімнату господар хати і положив перед мене Краківський Курієрок.

— Це вже мусите прочитати — сказав, показуючи на якусь статтю. Світ кінчиться.

Я глипнув оком і побачив спершу цифру — 25 міліонів.

Цифра нічого собі і дай Боже всім разом а ще більше кожному зокрема такої цифри на щадничій книжечці.

Під цифрою стояло: „...дістають українці від німців".

— Е! — махнув я рукою. Чергова їкацівська буйда на подвійних ресорах.

— Напевно буйда! Але прочитайте, бо це вам може придатися до ваших „Відгуків"

Лишив мене віч-на-віч з Їкацом, а сам пішов доглядати стирти, бо хмарилося.

Взявся я до читання, хоч і нерадо, але сума грошей була за велика, щоб можна було зігнорувати її.

Вістка про міліони не була щоправда зовсім ясна: міністерство пропаганди в Берліні призначило для українців у Галичині.... Значить не знати, чи ті гроші вже прийшли, чи мають прийти, чи приходять ратами чи може ждуть на границі, щоби просовгнутись від Катовиці або іншим Данціг.

Спершу я сміявся, потім підсміхався, вкінці серіозно задумався... Ануж, хто його знає з тими хитрими германцями, а ще хитрішими русичами! Щоправда перед відпусткою я про ніяку субвенцію не чував, але — мій Боже — чи всі смертні люди мають знати, що творується в високих районах політики!? Таких річей не розтрублюється на всіх розпуттях велелюдних...

І враз шибнула думка: Галактіоне! Ти сидиш тут, у далекім, глухім закутку, а там у столиці повінь німецьких марок. Не кажу вже про загальні потреби, що люди десь купили нову площу Сокола-Батька, що добилися дозволу на забудування театральної парцелі, що ставлять три нові церкви, що відновили не тільки катедру Юра, але й усі будинки коло неї, що дали Просвіті ювилейний гмах, що забезпечили Рідну Школу бодай на два роки... Але головне — приватні історії... Та там десь зачети, підмоги, стипендії, а то й так — без ніякого титулу — скільки душа запрагне. Та там десь мої редакційні товариші — як мухи в меді. Одни нові меблі, другий мотоцикль, а всі підвишку і пятнацять платень. Редактор Кедрин напевно сплатив за одним махом усі залеглі рати а нові не псують йому сну, бо є з чого точно заплатити.

Геп! Милий Боже! А мене там нема.

І першим поїздом до Львова, аж закурилося. А там автом до міста, бо трамвай — для бідняків.

— Буша каменицю Шпрехера! — кидаю наказ шоферові.

— Чому буша? Шпрехер жадної не продав.

— А цей хмародер на Академічній?! Це не „Просвіти"?

— Хіба нині купили, але я не чув. А Просвіта в Ринку.

— А „Діло"?

— Також у Ринку.

Хитрі русичі — думаю собі. Гроші взяли і не показують по собі. Знаю такий випадок з війни: Громадянин розкрутив був трохи золотих річей і аж тепер помалу забуває. Добра політика, розумний спосіб.

Приїхав я на Ринок — бачу: схоли білять. Ось, уже є познаки — міркую. Заходжу в редакцію. Сидять посоловілі, спітнілі люди і орють перами по білому полі.

— Но, панове! Кажіть, хто що з вас дістав?!

— Я дістав учора наказ заплати з магістрату...

— А я картку з Ворохти...

— А я шлункові болі по кваснім молоці.

— Не жартуйте! — кажу. — А деж міліони з Берліна?

А вони мені тиць — книжку ред. Пораз Пеленського: „Політика УНДО". А там ціла сторінка на Гітлерію, і таке і сяке — до ясноволосої бестії включно.

Я тільки сплеснув руками.

— Ого! Мови нема....

І сів до праці сумний як ніколи.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і рухавки. 1675, —10

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —3—7

— **Вже вийшов і продається великий народній ілюстрований Календар „Просвіти" на 1939 рік.** На зміст Календаря складаються статті, оповідання, вірші, спогади на просвітянські, історичні та суспільно-громадські теми, а також незвичайно багатий інформаційний та практичний відділ, господарські, правничі та інші поради. Зокрема приносить Календар докладні підсумки й репортажі з дотеперішніх головних ювілейних святкувань та вказівки на дальші святкування. Цінною ділянкою в Календарі є багатий статистичний матеріял, м. ін., про наші міста, про стан неграмотности, тощо. **Календар багато ілюстрований, з мистецькою обгорткою у чотирьох барвах арт. С. Гординського.** Український загал повинен при купні календарів цього року памятати передовсім про Календар „Просвіти", тимбільше, що цікавий, він для кожного без винятку українця і при своїм великім обємі 232 стор. **коштує тільки 1.20 зол.** Всі Читальні, Кооперативи, Мужі Довіря та інші свідомі люди повинні ширити цей Календар. Умови кольпортажі такі, як попереднього року. Замовлення слати на адресу: **„Просвіта", Львів, Ринок 10.**

— **Відсунення екзекуцій до 15. жовтня.** Міністр скарбу видав розпорядок про відсунення екзекуцій за податки проти селян до 15. жовтня ц. р. Проти селян, яким вимірено 60 зол. грунтового податку, не вільно буде вести екзекуцій цілий рік.

Нині в **АПОЛЬО**

Маски лорда Блекнея

могутній архитвір реж. геніяльного А. КОРДИ на основі Великої Французької Революції. Париж під диктатурою Робеспієра... Жертви гільотини... Велич грози і сензації...

ФІЛЬМА, ЯКА НЕ МАЄ СУПЕРНИКА.

— **Д-р Степан Коржинський**, лікар діточих і внутрішніх недуг виїхав на 14 днів зі Львова.

— **Нові ціни хліба у Львові.** Від понеділка, 23. серпня, обовязуватимуть у Львові нові ціни хліба. Житній хліб 65-проц. млива буде коштувати 30 сотиків за кг., разовий 95-проц. млива 25 сот., пшенично-житній 42 сот. т. зв. куликівський 44 сот. за кг. Ціни булок без змін.

— **Третя збірка на будову костела на Знесінні.** В неділю 21. ц. м. переводитимуть поляки по вулицях Львова третю з черги збірку на будову костела на Знесінні.

— **Будують чотири нові костели.** У Станиславівщині будують чотири нові костели, а саме: в Маріямполі, Угринові Шляхотському, Сухій Ліщині і Тисьменичанах.

— **Червінка у Стрийщині.** Солтис с. Стинави Вижної повідомив санітарну владу, що в селі занедужало 6 осіб на червінку, з яких одна вже померла.

СВІЖІ — СМАЧНІ — ДЕШЕВІ

МЯСНІ ВИРОБИ

„Центросоюзу“

ПРОДАЮТЬ КРАМНИЦІ:

Ринок	2.
Личаківська	120.
На Байках	8 а.
Софії	8.
Шептицького	21.
Зибликевича	2.
Жовківська	175.

— **Поїзди до Кракова їдуть вже на Ряшів.** У четвер 18. ц. м. робітники направили залізничий шлях між Лавьцутом і Рогізном, що його знищив хмаролім перед кількома днями. Тому залізнична комунікація відбувається вже правильно зі Львова до Кракова на Ряшів.

— **Крадуть авта у Львові.** Еміль Шапіра (вул. Боніфратрів ч. 2) повідомив поліцію, що Іван Янчук із Ряшева вкрав йому авто ч. 80085 і відїхав ним мабуть до свого рідного міста. Павло Козьол із Зимної Води, шофер, авта ч. 140, власности Марінна Мазурика (Глибока 4) оставив авто на розі вул. Вірменської та Гродзіцьких, щоб на хвилину вступити до одного дому. Коли вернувся, побачив, що якийсь злодій відїхав із автом у напрямі Стрілецької площі.

— **Слідство у справі капраля Футка припинено.** В пятницю 19. ц. м. вийшов на волю робітник Тома Гарлендер, якого арештувала поліція під замітом вбивства летуна капраля Футка. Слідство виявило, що Футко згинув у нещасливім випадку на залізничому шляху. Жінка Гарлендера вийде теж на днях зі шпиталю, бо стан її здоровля щораз то кращий.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

— **Вбивство і самогубство у Львові.** В пятницю 19. ц. м. в год. 1.30 пополудні відомий авантурник І. Крейчі зранив в уста на пл. Берестейської Унії свою тещу, перекупку Розалію Солиху. Коли ранена доволіклася останками сил до криниці і пробувала змити кров Крейчі добив її вистрілом з револьверу. На площі повстав переполох між перекупками, що використав Крейчі і почав утікати фіякром, з якого зіскочив візник. Місце візника заняв приятель вбивника „Кривий“, який хотів допомогти в утечі. Одначе на відгомін стрілів вибіг від фризієра на пл. Берестейської Унії поліцай Шакальський і разом з поліційним агентом Копецьким почали здогачяти вбивника. Крейчі стрілив двічі до поліцая Шакальського, але хибив і тоді сам важко зранився вистрілом з револьверу. Його перевезли у важкому стані до шпиталю, де він помер вечором. Причиною вбивства і самогубства були родинні непорозуміння. Крейчі хотів застрілити свою жінку, яку теж у пятницю рано підчас авантури в хаті ножем зранив тому, що не дістав грошей, що їх пропивав з товаришами. По цій авантурі прийшов двома наворотами до своєї тещі на площу сподіючись, що там застане свою жінку. Тому що Солиха не хотіла відповісти зятеві, де скривається його жінка. Крейчі вбив її й опісля сам скінчив самогубством.

— **Львівська хроніка.** На площі Сольських Оліяш Ляндесман пробив ножем Юлія Клянґа (вул. Пелчинська 20). Раненого забрали до шпиталю, Ляндесмана арештували. — Невідома жінка підкинула на вул. Кадецькій біля сиротського заведення 2-місячну дівчинку. — Анна Пшесляк (вул. Окульського 5) повідомила поліцію, що кілька днів тому вийшла з хати її 16-літня дочка й досі не вернулася. — У бруховицькім лісі намагав отроїтись 17-літній Збігнєв-Здіслав-Іван Козак (вул. Городецька 131); він зажив 20 „когутиків“, одначе його урятували. Як причину намагоного самогубства подав нещасне кохання.

— **Вбили медведицю.** В с. Хрисів косівського повіту на Поліссі появилася молода медведиця, звідкіля побігла до села Спорова. Тут допали її селяни з дрючками і вбили її на місці. Цих селян притягнуть до карної відповідальности.

— **Висадили православну каплицю.** В м. Молодечнім, у ночі зі середи на четвер, невідомі злочинці висадили в повітря православну каплицю. В руїнах знайшли рештки пачки зі слідами вибухових матеріялів. Каплиця мала понад 200 років. Це нове варварство викликало велитенське вражіння між православними.

— **Краєва хроніка.** При копанні глини на полі в Петрові пов. Городенка засипало 12-літнього Михайла Кушніра, його відкопали вже неживого. — На весіллі в Осташівцях, пов. Зборів, Петро Маєний вбив свого 52-літнього батька Степана. Вбивника арештували.

— **Апеляційний суд затвердив кару смерти.** Перед апеляційним судом у Познані відбулася друга розправа проти вбивника кс. Штрайха з Любоня, Лаврентія Новака. По розправі апеляційний суд затвердив присуд кари смерти.

— **Смерть ката в нужді.** В однім зі шпиталів Монтреалю помер неофіційний кат Канади Артур Еліс. Він виконав понад 500 смертних присудів дістаючи за кожний виконаний присуд 100 долярів і діети. Міністерство справедливости оголосило, що в Канаді нема ката, щоб до міністерства не вносили прохань у справі „посади “ката. Присуд смерти має виконати шериф, який дістає на ту ціль 100 дол. Шерифи відступали виконання присудів в останніх роках катові Елісові.

— **Нова страшна летунська катастрофа.** В пятницю 19. ц. м. пополудні розбився під Морнабо італійський гидроплян „M. C. — 94“, що належав до летунської фабрики Маччі у Варесе. У катастрофі згинуло 13 осіб з префектом Варесе Маріо Чіса та його родиною. Слідча комісія устійнила, що гидроплян упав на землю пів години по старті і почав горіти. Хоч пожежна сторожа прибула на місце випадку негайно — не могла нікого врятувати. — 12 км. від Стокгольму дійшло до катастрофи большевицького літака „Аеростат“. У катастрофі ранені два пасажири і два члени залоги.

— **Нова повінь в Японії.** Внаслідок злив них дощів вода залила вже втрете 19 останніх частину міста Кобе. Під водою опинилося 10.000 домів. Залізнична комунікація між Кобе і Шимоносекі перервана.

— **Деградація за продаж тайних документів.** В Аргентині здеградували активного старшину майора Мек Гемфорда з генерального штабу, якого приділили були в листопаді 1936 р. до особи през. Рузвельта підчас його візити в Буенос Айрес. Воєнний трибунал засудив майора Мек Гемфорда на деградацію і досмертну вязницю за злочин державної зради. Виявилося, що майор запропонував військовому аташе Парагваю купно тайних військових документів.

— **Катастрофа в копальні.** В копальні фанісової глинки в Сан Мартінго до Кампо вибухло джерело води і затопило за кілька хвилин копальню. Вода затопила трьох робітників, щастьом удалося втекти.

— **Мило** — урядово пропалізоване, пр... ...ване до вовняної пери, валить до найкращої піни. Може ведатне до остатку, а густою піною і милим запахом, то лише мило Віоли, виготовляє в Перемишлі. 1-1

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ВЕРНУВСЯ

ординує як досі у внутрішніх недугах

у Львові, вул. Мучна 10,

(бічна Личаківської)

Зі судової сал.

ЗА РОЗЛІПЛЕННЯ ЛЕТЮЧОК ТРИ РОКИ ВЯЗНИЦІ.

В середу 17. ц. м. відбулася розправа перед окружним судом у Чорткові проти Ілярiона Василева зі Слобідки Горішньої пов. Бучач, якого прокуратор притягнув до відповідальности за приналежність до ОУН. Трибунал засудив Василева на три роки вязниці за провину зі ст. 154 §. г. кк, за розліплювання летючок ОУН. І. Василева боронив адв. **д-р М. Росляк** з Чорткова.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Чорних: год. 9 рано мистецькі змагання А-класи Україна II — Погонь II.

Там же: год. 11. передполудневі змагання за мистецтво Окружної Ліги **Україна — Погонь I Б.**

Грище Лугу: год. 4.30 попол. товариські змагання **Стяг — Луг.**

ЯРОСЛАВ. Змагання за мистецтво Окружної Ліги **Сян — ВКС.**

ВИШНЯ. **Грище Зорі:** год. 3.30 попол. Третя варіянта стрічі за вхід до Б-класи **Зоря — Стшелец (Перемишляни).**

З нагоди

950-літніх роковин ...рещення Руси-України

читайте повість

Юліяна Опільського

„ІДОЛИ ПАДУТЬ“

що зображує незвичайно живо цю переломову подію,

виводить могутню постать Володимира Великого,

змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.

Накладом Видавничої Спілки „Діло“.

2 томи. — Ціна 4 зод.

Дістанете у всіх книгарнях.

ОГОЛОШЕННЯ

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жульовського 3

Театри.

Великий Театр:

Неділя 21. 8. год. 4. попол. „Люди на кризі", год. 8. веч. „Шестий поверх".
Понеділок 22. 8. год. 8. веч. „В найменшому житті".
Вівторок 23. 8. год. 8. „Люди на кризі".
Середа 24. 8. год. 8. „Шестий поверх".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника:

ГОРОДЕНКА:
21. 8. Казка старого млина.
22. 8. Люди на кризі (прем'єра).
23. 8. Виступ Отефи Стадникової.
ЗАЛІЩИКИ:
24. 8. Подвійна бухгальтерія.
25. 8. Чорномори.
26. 8. Нітуш.
27. 8. Люди на кризі.
28. 8. Ой не ходи Грицю.

Український Народній театр ім. М. Садовського.

ГОРОДЕНКА:
21. 8. Маруся Богуславка.
22. 8. Пісня Бескиду.
23. 8. Гетьман Полуботок.
ПЕТЕРГІНСЬКО:
24. 8. Безталанна.
25. 8. Чесна Суванна.
26. 8. Пісня Бескиду.
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.

Незалежний театр виставить голосну драму зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці".

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнич кличе".
АПОЛЬО: „Маски льорда Блекнея" за оп. Ст. Цвайга.
АТЛАНТИК: „Сильні люди".
БАЛТИК: „Жінка на два тижні", „Романтичний мільонер".
ВАНДА: „В. З. б не причалив", „6 літ кохання".
ГРАФІНА: „Жінки над прірвою".
ЕВРОПА: „Щасливо скінчилося".
КАСІНО „Він мені", „Малий джентельмен".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Герої моря", „Від півтірка до четверга".
МІРАЖ: Нечинне.
МУЗА: „Блакитна залога".
ПАЛЯС: „Тварю зради" за оп. Ст. Цвайга.
ПАНС: нечинне.
РАЙ: „Гальки".
РІЯЛЬТО: „Моя панна Жанет".
РОКСІ: „Гра життя" і додатки.
СВІТ: „Кансі Стіл пропала", „Щастя почалося".
СТИЛЕВЕ: „Веселива експедієнтка" та ревія Борунського.
ТОН: „Володар прерії" і додатки.
УТІХА: „Вузол залоги" та ревія.
ХИМЕРА: „Голос джунглів" із Гарі Піхем.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Зі Женеви до Ліону".

ФОТОПЛАСТІКОН „Сенгавія"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-к Каїм і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 21. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Орх., 8.00 Ран. дениик, 8.15 Для села: Хл. газетка, Музика гармоністів, Гутірка, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліб. скринька, 8.50 Льон і коноплі, 9.05 Музика з пл., 11.00 Легка музика з пл., 11.45 Пластичний огляд, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Два кохання Кипріяна Норвіда, 13.15 Музика сальон. орх., револьверси, сопран, форт., дует, барит., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Гостина фр. хліборобів, Музика з пл., 16.30 Старосвітський курант, 17.00 Музика: Н. Смітх, квартет ф-дур, 17.30 Дзвуковий тижневик, 18.00 Музика, співи: у перерві о год. 18.55 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Популярна словно-муз. авд., 20.35 21.40 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дениик, 21.00 Американські мигуиці: Весела Сирена, 22.00 У музикальнім пенсіонаті: пісеньки, саксофон, форт., смичк. тріо, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 22. серпня 1938.

6.15 Пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. дениик, 7.15 Концерт орх., 8.00 Зачинаємо тиждень, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Китиця для всіх, музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суєп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Виправа по скарби, 15.30 Тайни Львова, повість із 1848 р. 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт розр. орх., 16.45 Серед земляків у Бразилії, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Знаєте, то послухайте, легкий концерт, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 22.50 Спорт, 18.10 Кларнетовий реціталь, 18.30 Конкурсова авд. П. Р., 19.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса, трансм. з фестивалю у Зальцбургу; у перерві коло год. 20.00 Актуальна гутірка, коло год. 21.12 Веч. дениик, Актуальна гутірка, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II).

Вівторок, 23. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх., 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл.; у перерві о год. 14.11 Скеч ККО, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Географічна загадка для старших дітей: „Які це міста — загадайте й кінець!" 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Орх. концерт, 16.45 Мемуарівки по Поліссі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт із пл., 17.55 Гальо-позір! 18.00 Літаючі змії, гутірка, 18.10 Камер. концерт, форт., скр., 18.45 Фрагмент із „Попіоля" Ст. Жеромського, 19.00 Оп. арії В. Желіховської, сопран у супр. форт., 19.20 Актуальна гутірка, 19.30 На балі тому чверть століття, розр. концерт, сальон. орх.; у перерві: „Дві балені гутірки", 20.45 Веч. дениик, 20.55 Молодь на окраїни, 21.10 Трансм. з Копенгагену: Данська музика, 21.50 Репортаж із лет. змагань у Львові, 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 Вечір вальсів із пл.; у перерві „Радіотехнічні новини", 22.40 Польща, як її бачать чужинці, 23.00 Ост. вістки.

Середа, 24. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 орх., 8.00 Перше сніданок при оркестрі, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Хори з плит: Людкевич, Леонтович, Кошиць, 14.25 Сучасна українська поезія у поль. перекладах, літер. нарис із рецитаціями Льонг. Германа,** 14.35 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, для дітей, 15.45 госп. вістки, 16.00 Сальон. секстет, 16.40 Конкурсова гутірка П. Р., 16.45 Загонова шляхта над окраїн, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Оперетові фантазії з пл., 17.55 Гальо-позір! 18.00 Торунь, місто цвітів, 18.10 Концерт солістів, тенор, скр., форт., 18.45 Фрагмент із Попіол-ія" Ст. Жеромського, 19.00 Віольончеля, фортепіян, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Спогади дитинства, розр. концерт, 20.45 Веч. дениик, **21.00 Експорт домашньої птиці, гутірка Евг. Томашівського,** 21.10 Шопенівський концерт, 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Новини з плит, 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 21. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Австрійські нар. мелодії, 19.20 Хвилина музики, 20.00 21.00 весела музика, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 11.00 12.00 Симф. концерт, 15.00 Для дітей, 15.30 Смич. квартет ф-дур Нільсена, 18.40 19.00 Нар. пісні, КОШИЦІ 18.00 Словно-муз. авд., МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 Комедія, МІНХЕН 20.30 21.00 „Ластівка" оп. Пуччіні, ПРАГА 15.30 Легка музика, 17.15 Моравські нар. пісні, 18.30 19.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.00 Сценка, РИГА 15.30 18.00 18.55 19.00 Сальон. музика та латиські пісні, РИМ 17.15 18.00 Пісеньки у супр. орх., 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ріголєто" оп. Вердія, СОФІЯ 18.00 Легка й танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Співи, мецосопран.

Понеділок, 22. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Форт., 19.45 Веч. гомін, 21.00 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Опера з пл., 21.30 Нар. пісні, 22.15 Співи, реціталь, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт балалайк. орх., 13.30 Військ. орх., 19.20 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 16.00 Розр. концерт, 18.15 Пісні Вольфа та Регера, 19.00 Вес. вар. авд., ДАПТШЛИНДЗЕНДЕР 19.00 20.00 21.00 22.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса, КОШИЦІ 18.00 Орх. музика, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, МІНХЕН 19.00 Симфонія Брукнера, ПРАГА 16.15 Скрипк. концерт Чайковського, 20.35 Дрібні Дворжакові твори, РАДІО ПАРІ 20.45 21.00 22.00 23.00 Фестиваль Равеля, РИМ 17.15 Форт., 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Муз. вечірка, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.15 Співи.

На виїзд на вакації
найдогідніше позичає книжки
у 5 мовах 5-10
„VITA" пл. Марійська 8

Вівторок, 23. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Музика, 17.00 Фант. гумореска, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Фальстаф" оп. Вердія, БІЛГОРОД 18.20, 20.00, 21.45 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 13.30 Циг. музика, 17.30, 20.00, 21.00 Концерт орх., ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика, 18.30, 19.00 Розр. концерт, 20.10 Симф. концерт, 21.15 Концерт на форт., орх., с-моль Шопена, 22.30 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Сирінка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Джоконда" оп. Поанчіелія, ПРАГА 17.40 Сольо на арфі, 18.20 Орх. концерт, 19.25 Сальон. музика, 21.15 Яначекові твори, РАДІО ПАРІ 18.15, 20.15, 21.00 Камер. музика, 19.00 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 „En plein feu" комедія Пасера, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 22.00 Вокконцерт, СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.30 Сирінка, 20.00 Співи, баритон, 20.55 Рос. романси, 21.50 Легка музика.

Вирібня паска
з ул. Галицької 5. **перене. слася на вул. Боїмів 10.**
(в брамі)
і поручається П. Т. Клієнтелі.

Середа, 24. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Музика, 19.00 Вобер і Фільтов, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Оперетові мельодії, БІЛГОРОД 20.00 Співи, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Сюїта, 18.10 Дуети на кларнетах, 19.00 Орх., 21.15, 22.00 Циг. музика, 22.15 Співи, ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Твори І. Штравса, 18.20 Нова музика на альтівку та форт., 22.30, 23.00 Музика з Відня орх., сол., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Хор, ОСЛЬО 20.00, 21.00, 22.15 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, ПРАГА 17.40 Квартет п-дур Фібіха, 18.30 Танк. музика, 19.25, 20.00 На народню ноту, популярний концерт, 21.00 Чех.-фр. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.30 Клявесинова музика, 17. і 18. от., 19.00 Пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Кабаре, РИМ 17.15 Сирінка, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 19.0 Легка музика, 19.30, 20.00, 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

БІРЖА.

Львів 20. серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги белг. 89·77—89·30 Доляри амер. чекові 5.30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·29·00—5.26·50, Фунти голл. 291·19—289·45, Франки фр. 14·54—14·44, Франки швайцарські 192·00—191·20 Фунти англ. 25·97—25·81, Гульдени дан. 160·25—99·75, Корони ч. 15·80—15·35 Кор. дан. 115·90—113·15 Кор. норв. 130·53—129·55 Корони шв. 133·94—132.95 Ліри італ. 23·65—22·95, Марки фінлян. 11·58—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Леї Льва 25·95—25·45 Марки нім. срібн. 99·00 — 96·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·50. Вугель 35·25. Ліквідов 93·50. Модзєєв 16·00, Островець 69·00, Старахович, 91·75 Габербуш 35·25.

Папери

4 і пів пром. винто. 67·00 67.1[illegible] 3 пів. 1 ем. 82·88. серія немот. 3 пол[illegible] пів. 2 ем. 81·75 серія немот. 5. конверс 68·50 пром дол. 42·65 4 конвол. 67·00
Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"
Львів, 20 серпня 1938.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·85 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. в оздк. 2·90 вол.
молоко . . . 14—15 сот.
яйця (копа) . . . 3·70 вол.
Тенденція на масло та яйця здержана на молоко зниження.

ОПОВІСТКА.

Повакаційні вступні іспити до І. і ІІ. кляси семінарії для виховниць дошкіль СС. Василіянок у Львові, при вул. Потоцького 95, відбудуться в днях 1. і 2. вересня ц. р. Зголошення приймаємо до 31. серпня ц.р. — **Управа.** 1676 -2

Дирекція прив. жеод. гімназії У. П. Т. „Рідна Школа" ім. М. Шашкевича в Чорткові подає до відома, що вступні іспити до всіх гімн. кляс і ліцею відбудуться 1-го і 2-го вересня 1938 року. Початок іспитів 1. IX. в год. 8. рано. Рівночасно повідомляємо, що гімназія дістала на шк. рік 1938-39 управнення державних шкіл. 1713

Жертви зложені в Адміністрації „Діла"; **для Академічної Молоді** зол. 2.— Мих. Геник Березовський, Коломия; **на Народню Лічницю** зол. 15 Гр. Бобяк, як неприйнятий гонорар меценасом д-ром Волод. Гриневичем з Бережан.

На „Рідну Школу" зложили Вп. ПП.: Марія Лацко в Гнилній 50 зол., нотар Роман Палех 24 зол. **Замість подяки Всім,** що спішили нам зі словами співчуття в найтяжчих хвилях горя з приводу смерти бл. п. Антонії Дорундяжової складають 20 зол. на Р. Ш. Орися і Богдан Дрималики. — Вп. Жертводавцям складає сердечну подяку Рада Повітового Союзу Кружків Р. Ш. у Львові.

Замість китиці квітів на могилу Незабутнього Дорогого Друга Феля Чорного — складає 10 зол. на добродійні цілі Ярослав Макарушка.

КУПНО — ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ — посезонова продаж по дуже зниженних цінах — РЕНТШНЕР, Леґіонів 37. 1645 3-4

ЕКСТРАКТИ — ГАРБІВНИКИ — ХЕМІКАЛІЇ — ФАРБИ — ТОВЩІ — олії— для промислу **гарбарського футрякого** доставляє зі складу **„ХЕМІЯ"**, Львів, Леґіонів 28. 1654 2-3

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 288-24. 1682 4-2

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в ріжних пінах у місті як теж і на передмістях камяниці, віллі, доми, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і поручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 4-10

СІДЛОВІ англійські мило, свіжий транспорт — ВАЛІХЕВИЧ — сідляр, Львів, Шайнохи 2. 1666 2-10б

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, скарпетки й інша галантерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 1-11

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ХТО служив у колишній австрійській штабовій компанії: Erskomp. für Hilfdienst b. l. R. 10. у Новім Санчі на Замку від **від 1. X. 1917 до 31. X. 1918,** Того просить негайно подати свою ласкаву адресу dr. D. Waśewski, Nowogródska 22, Wilno

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ і кухня з комфортом на І. пов до винайму від 1. вересня. Косинерська 21, І. п. 1724 1-2

НА БЮРО або магазин просторий покій в середмістю відступить Міщ. Союз Кредитовий, Руська 3. І. 1723 1-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МУЖЧИНУ характерного, становище (вища освіта), ціль подорожжа. Листи до „Ліди" під „Віра". 1672 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Високовий Дім кіс, мануфактури і галантерії, шукає агента в христіян до продажі по селах. Lodz, ul. Sienkiewicza 338.

ІНТЕЛІГЕНТНИХ авізаторів до продажі спіртових дрож шукаємо. Висока провізія. „Meteor", Warszawa, Sosnowa 6. 1637 3-4

СВЯЩЕННИК, удовець, шукає господині до управи домом. Зголошення, вряди з рекомендаціями і умовинами слати на адресу: Урад парохіяльний в Жездці, почта Витятичі. 1619 3-3

УЧИТЕЛЬКА на Заході шукає негайно інтелігентної панни, або старшої пані, до виховання двох маленьких дітей помочі в домовім господарстві. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „для учительки Віри". 1718 1-2

СТУДЕНТ (-ТКА), вагенсі молода людина **з добрим знанням французької мови**, найде у передполудневих годинах постійний заробіток. Зголошення в Адміністр. „Діла" особисто. 1-1

ШУКАЮ двох малярів до церковних робіт. Адреса: Урад Парохіяльний, Свозже Парох. 1-2

КНИГОВОДА самостійного, рутинованого приймемо на добрих умовинах повністю торговельне підприємство. Оферти в референціями під „Бізнес" до Бюра „ФАМА", Львів, Городецьких 1, II. 24/59 1-1

ДАМО стилу добру посаду за повинку 3.500 золотих.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ТЕХНІК, дорожний, отудії, догляд, залізо-бетон. Практика в Росії і Польщі. Власний повірковий інструмент. Pisze, Bilok 1. Tomkowicz. 1673 2-2

НАУКА

ВПИСИ на конц. річний курс крою і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З принципії — з пілим утриманням. Також приймаю на тримісячний курс і шиття. ПІСАРСЬКА, Отаманка весім, бічна Хоружинна. 1660 3-3

МУЗИЧНА ШКОЛА
ім. ФР. ШОПЕНА
у Львові, вул. Сикстуська 43Б. тел. 238-37.
оголошує
ВПИСИ
на шк. рік 1938/39
Для тих, що дояджають — залізничні полекші.

СТАНЦІЇ

ШУКАЮ приміщення для 12-літнього сина, близько школи Шашкевича або Грінченка, при інтелігентній родині, де був би теж хлопець в VI. класі всенародної школи. Зголошення до 26. серпня слати до Адміністрації під „Учитель". 1649 3-3

ПРИЙМУ панночки на станцію, незадовго купецької гімназії. Ткачівська, Василевського 12. 1671 2-2

ПАНСІОНИ

ДЕШЕВО — серпень, вересень. Ліки. Гуцульщина над Прутом. Ділок-Микуличин. Гузелякова. 1674 2-2

РІЖНІ

ЖАРІВКИ до 25 літів 70 сот., ГОЛОСНІК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополуменова 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛІЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 1-1

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 6—10

КОЛИ ПРИЇДЕШ — ПЕРЕКОНАЄШСЯ І СТАНЕШ ПОСТІЙНИМ ГОСТЕМ!!
Бо ніде не зїш таких знаменитих страв і таких вибагливих перекусок, гарячих і холодних — при дуже низьких цінах — як тільки в
„Pomorzanka" Львів, ул. Академічна 24.
До цього приграє Тобі від дня 2. серпня ц. р. ЗНАМЕНИТА САЛОНОВА ОРХЕСТРА „БАЙКА".

Знаменитий мистець-співак найбільших італійських, німецьких і французьких сцен **ВОЛОДИМИР КАЧМАР** буде вести в цім році шкільним **курс оперовий і сольового співу** у ЛЬВ. МУЗ. КОНСЕРВАТОРІЇ ІМ. К. ШИМАНОВСЬКОГО Вписи приймає і дає інформації: Секретаріят Консерваторії при вул. Коперника 8. (Гмах вліво „Коперник").

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ І ДИТЯЧІ майже **ДАРОМ**
з найтриваліших гатунків і найновіших взорів поручає першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ. ЛЕГІОНІВ 29, в пасажі на право, зараз біля „ОРБІСУ". Направи і покриття виконуємо на місці майже даром. 2—10 Увага на адресу і число дому.

ТЕЛ. 272-46 **Шоферські курси**
самоходові і мотоциклеві для аматорів і фахівців **ІНЖИНІРСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ**
приймають зголошення на курси **щодня при вул. ТОМІЦЬКОГО 14** (давна Коперника 54)
для тих, що прїздять опіка. Наука їзди на новітніх самоходах.
ціни знижені.

ПЕРЕРІБКА кождер з вол. РОМАНОВА, Городецьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 3-3

ГОДИННИКИ стінні, кишенькові, на руку направляє пречинайно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР", Львів, Личаківська 10. 1629 3-3

ТРИВКУ окдуляцію гарно і старанно, загранічним точним виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 8-10

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрегнайше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 68-0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці від гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 80-100

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шаби, рами, оправа образів найдешевше — шкляротво В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 5-5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики
Др. ФІШЕР
б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Бід. Кварталі) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО
Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.
УСУВАЄ: аномалії цери, дрогозапінка, пігменту, волосся, бляшки, дзьобки по вісці і плями. Масажі тривке усування зморщок, дипляків і відморожень власною методою. Тривке усування овалосівних віт катафорезою. Сталі римузиї підшкірним защусканням краски (тятуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 1-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Шукаєте мешкання?
Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

КОНКУРС.
ФІЛІЯ МУЗ. ІНСТИТУТУ ІМ. М. ЛИСЕНКА в ЗОЛОЧЕВІ розписує конкурс на становище вчителя скрипкової класи. Зголошення слати до 1. IX. 1938 р. на адресу М. Віхапська, Золочів, Коперника 2. Платня згідно з умовою. Неприняті подання без відповіді. Виділ. 1721 1-1

КОНКУРС.
Вирібня радіоприймачів **„Е-онмп" Львів, ул. Сикстуська 29** приймє на постійне у всіх більших місцевостях Сх. Гал. і Волині районових заступників до продажі своїх радіоприймачів. Зголошення з поданням дотеперішніх занять і з докученням письменних референцій слати на адресу „Е-комп" найдальше до дня 6. вересня. Неприняттям звернемо документи і сайдоцтва, якщо не буде в поданні застережене. 1712 1-3

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спец. ялового певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

МИЛО Аптикаря ВІЗЛЯ вигладжує церу склонну до прищів і угрів.
МИЛО Аптикаря ВІЗЛЯ відмолоджує і виживлює шкіру.
МИЛО Аптикаря ВІЗЛЯ надає молодечо-свіжий вигляд.
МИЛО Аптикаря ВІЗЛЯ усуває зморщки.
МИЛО Аптикаря ВІЗЛЯ стягає пори і хоронить перед повставанням угрів
МИЛО Аптикаря ВІЗЛЯ хоронить перед повставанням зморщок.

Смачні сніданя, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки
В РЕСТОРАНІ
М. Кузишина
Перемишль, пл. На Брамі.

„ВОДОТЯГИ"
Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-186.
Станиславів, 3-го Мая 12.

НОВООТВОРЕНА КРАМНИЦЯ
Львув і Колтун
Львів, ул. Жовківська 1.
поручає по фабричних цінах
шпагат — шнурки — линви — пужална — батоги і всякі мотовязні вироби.

МЕБЛІ Ідальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Синстуська 41. Тел. 282-78.
948 50-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

Навіть мурин біліє вживаючи цього мила!
МИЛО Квітові води господарські матеріали
ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

Найдешевші меблі
в українській кооперативі **АРХО**
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і вісниках	вол. 0.60	куплю, продаж, вимін і т. п.	вол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	вол. 0.80	шукаючі праці	вол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—	Остання сторінка 1/4	вол. 120.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—	Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 164 (15.005). Львів, вівторок 23. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

АНДРЕЙ
Львівський і Галицький Митрополит

ПРЕОСВЯЩЕННИМ ЄПИСКОПАМ, ВИСОКО ПРЕПОДОБНИМ КАПІТУЛАМ І ВСЕЧЕСНОМУ ДУХОВЕНСТВУ ГАЛИЦЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ.

МИР ВАМ О ГОСПОДІ І БОЖА БЛАГОДАТЬ!

Потрясаючі події останніх місяців на Холмщині змушують мене прилюдно станути в обороні переслідуваних наших братів незєдинених православних християн Волині, Холмщини, Підляшша й Полісся та завізвати Вас до молитви за них та до дня покути, щоб виднати з неба Боже милосердя.

Коло сто церков розібрано і розвалено. Много замкнено. Деякі спалено рукою незнаних злочинців. У замкнених церквах і каплицях заборонені Богослуження, і в них і поза ними. Між знищеними церквами є дорогоцінні старинні памятники церковної архітектури. Часто знищили і знаряддя релігійного культу. Людей змушували, іноді насильством, приймати католицьку віру у латинському обряді. Священників, удержуваних лептами бідного народу, що з доручення своєї Духовної Влади виконували душпастирські обовязки, виселювали та діймаючо карали грошевими гривнами або вязницею. Непозинних людей нераз бито та видалювано з їхніх осель. Навіть не вільно там учити катехізму й проповідати у матірній мові людей.

Православна Церква покрита жалобою. Православні Церкви поза границями держави наказують молитви і пости в намірі виднати з неба заперестання релігійного переслідування.

Ціле православне населення Польщі затрівожене. Населення Холмщини зранене у найсвятіших і найблагороднішх почуваннях. А всі єдинені з Вселенською Церквою восточні болюють над ударом, завданим самому ділу зєдиненння.

А те все сталося в хвилині, коли уряд предкладав соймові до ратифікації уклад у справі поунійних дібр, заключений поміж Апостольською Столицею та Польською Державою. Тим хронольогічним збігом обставин ініціятори й організатори діла знищення скидають на Апостольський Престіл одіюм того, що сталося. Події на Холмщині нищать в душах православних, незєдинених наших братів, саму гадку про можливість зєдинення, представляють Вселенську Церкву ворожою і небезпечною для православного народу. В очах кількамільонового населення Польщі Апостольська Столиця представлена співвинною діла знищення. Отвирається нову пропасть поміж Східною і Вселенською Церквою.

Кому-ж приписувати ті матеріяльні й моральні руїни? Хто-ж посмів у католицькій державі на очах представника Апостольського Престолу — Нунція, на очах многочисленних католицьких єпископів завдавати Вселенській Церкві такий страшний удар? Хто-ж посмів усупереч інтересам держави, з потоптанням традиції Маршала Йосифа Пілсудського, виконати таке безприкладне діло?

Це могло статися тільки за інспірацією укритих ворогів Вселенської Церкви та Християнства. Таке діло не могло нікому принести хісна крім них. Вони мали легке завдання, коли нищили частину Вселенської Церкви і нарід, що до тої Церкви належить, а могли заслонюватися позірними мотивами, що нищать ворогів держави. Нищили Католицьку Церкву при мовчаливій апробаті або радісних оплесках многих католиків. Ми навіть не звертались за поміччю до наших братів латинського обряду. Вони могли нам цієї помочі відмовити, уважаючи нас, наперекір яскравим доказам, що так не є, за нельояльних громадян.

Законспіровані вороги Християнства не можуть у Польщі виступати явно проти католиків, бо ці останні надто сильні. Мусять маскувати свої удари. Ділають через інших, посередньо, але і тоді можна їх пізнати по ціли, до якої прямують.

Осмілені успіхом поважилися в останньому випадку нанести тяжкий удар на неповинних і бідних селян та священників Холмщини, яких не могли оскаржувати у нельояльности для держави, удар, якого не могли оправдувати ніяким закидом, зробленим тому народові. Наносять його викликуючи патріотичних гасел як „вирівнання історичних несправедливостей" і „нищення слідів неволі", а несвідомих католиків штовхають до нехристіянських вчинків. Той удар нанесли неповинним православним так зручно, що рівночасно ударили і у Вселенську Церкву, але тим і зрадилися, показали, чим є вони в дійсности: це вороги Вселенської Церкви, вороги Християнства.

Ми болюче мусимо відчувати всі терпіння наших братів, а антихристіянські поступки мусимо напятнувати. Нищення церков у місцевостях, де церква потрібна народові, заборона відправи церковних Богослужень і карання за молитву — мусимо вважати за факти релігійного переслідування.

Мусимо, на жаль, уважати за тріюмф ворогів Церкви — масонів, той моральний удар, завданий самій ідеї зєдинення Церков та авторитетові Вселенської Церкви й Апостольської Столиці.

Мусимо запротестувати проти намагання кинути понуру тінь підозріння, що боротьбу з Православною Церквою апробує Апостольська Столиця. Мусимо також запротестувати проти того, щоби холмські події та політичну боротьбу з Українським Народом оправдувати інтересами Католицької Церкви.

Сьогодні може католицька опінія ще не зорієнтована, сьогодні ще багато католиків не здає собі справи з того, що сталося. Але те, що сталося, є і лишиться грізним мементо для католицької Польщі.

Для переслідуваних так як і для нас є потіхою, що Бог справедливий дивиться з неба на наші терпіння. Доля народів у Божих руках. Бог зможе з терпінь бідного народу випровадити правдиве тривале добро для нього, славу та перемогу для Святої Вселенської Церкви.

Дано у Підлютому в день св. Славного Пророка Іллі 20. липня Р. Б. 1938.

† АНДРЕЙ,
Митрополит.

Sygn. VI. 1. Pr. 337/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki, głosujący: S. S. O. Dyniewicz i W. Boczar w sprawie konfiskaty czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów. dnia 2. sierpnia 1938 r., do sygn. VI. 1. Pr. 337/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 17. sierpnia 1938 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 3. sierpnia 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 167 z daty Lwów, 2. sierpnia 1938, zawierającego: w artykule p. t. „Cerkwa, szkoła i zemla", a) w ustępie między słowami „17. hrudnia 1920 r." do słów „czy radsze"; b) dalej od słów „szczo i dało" do słów „zemlach"; c) w ustępie od słów „jakym" do słów „spolonizowaty", w ustępie od słów „i nadannia" do słów „tradycja je", w ustępie od słów „niwelacijno asymilacijni" do końca artykułu znamiona wyst. z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 186 2(Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wyżej wymienionych artykułów ma na celu przez niezgodne z prawdą przedstawienie położenia szkolnictwa mniejszościowego w szczególności ukraińskiego, oraz cerkwi gr. kat. w Polsce, szerzenie wiadomości mogących zaniepokoić ogół publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Czołowski, w. r. Za zgodność: Lipanowicz, kier. Sekret.

Sygn. VI. 1. Pr. 342/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki, głosujący S. O. Dyniewicz i D.r Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 9. sierpnia 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 342/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 13. sierpnia 1938 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 9. sierpnia 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 173 z daty Lwów, 9. sierpnia 1938, zawierającego: 1) w artykule p. t. „Pro szkilnu mizeriu" „Wowczi bilety", patenty ta majbutnist ukrajinskoji molodi", a) w ustępie między słowami „sobi z naszych" a słowami „czasach jichniojі"; 2) w artykule p. t. „Nowynky" w ustępie od słów „Znyszczyły" do słów „Jajkoju" oraz w wywieszce — znamiona ad ustęp 1) zbr. z art. 154 § 2 k. k., ad ustęp 2) występku z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1) użytym określeniem propagować ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne, a zatem nawoływać do popełnienia zbrodni stanu, względnie zbrodnię tę pochwalać; ad 2) przez tendencyjne i niezgodne z prawdą przedstawienie postępowania władz państwowych w Brodzkach, szerzyć wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Czołowski, w. r. Za zgodność: Lipanowicz, kier. Sekret.

Хронічні політичні ферії...

Ця стаття не походить від Редакції; вона надіслана з кругів читачів. Деякі думки, висловлені в ній, були вже в нас нераз порушувані — вони все ще (на жаль) актуальні. В листі до Редакції автор цієї статті зворушливо запевняється, що його слова не спрямовуються проти нікого та не мають заміру в жимнебудь „вколоти". Автор заступає тільки думку, щоб усі спільно призадумалися над способом виходу з політичного маразму всього українського національного табору. — **Редакція.**

Постійний неспокій, який є питоменною рисою відносин у повоєнному світі, має тенденцію дальше поширитись і поглибитись. Світ огортає гарячка, яка робить враження, що люди попали в психопатичний стан.

Коли зрівноважені льорди його величества короля Великої Британії в пору глибоких ферій не можуть знайти собі місця і, замість ловити рибку, метушливо розїзджають між місцем свого заслуженого відпочинку та Лондоном і по всіх столицях Европи — то це хіба щось значить. Не менш гідний уваги факт, що клієнти великих світових бірж, про яких йде слава, що вони чують, як трава росте, якраз тепер запопадливо скуповують свое і ще більше чуже золото по цінах, які перед роком булиб нечувані. Здається, річ зайва обговорювати такі загально відомі й на всі лади коментовані події, як кількамісячні німецькі маневри при участи півтора міліона вояків, або як лет Мусолінія зперед двох днів на інспекцію підводних човнів при острові Пантелерія, що лежить усього 80 кільометрів від території Франції; ці події говорять самі за себе. Це вже не відокремлені, підозрілого сорта „сензації", тільки симптоми дальшого загострювання міжнародніх відносин. Для людей із слабшими нервами є від чого попасти в паніку, коли будемо брати погрози італійської преси про можливість скорої та несподіваної війни.

В такім, на всякі можливости, вагітнім історичнім моменті українське політичне життя наставлене солідно на справдішні ферії. Оповідають, що в одній дієцезії поважні священники, які кільканацять днів тому зїхалися будь на реколєкції в одному містечку, першого вечора, коли могли ще свобідно між собою гуторити, не найшли ніякої іншої теми до вимін думок, як тільки про те, скільки кіріів яблук цього року менше, ніж минулого. В обставинах нашого господарського животіння тема врожаю яблук цілком життєва, але коли вона з відгалуженням про стан овець і вівса та в часі, коли земля горить під ногами, є **одинокою** темою гутірки наших інтелігентних людей, що довший час не бачились зі собою, то це таки трохи дивно. Навели ми цей факт з життя тільки як приклад і нікому не в образу, бо ми аж надто добре знаємо, що подібні, коли не яскравіші факти з громадського життя, можнаб цитувати і про наших світських людей ріжних станів і всіляких професій. Просто впадає в очі кволість нинішньої громадянської думки та пасивність громадянської опінії на події, що стаються серед нас і довкола нас, якесь затьмарення свідомости потреб і конечностей нашого збірного національно-політичного життя.

На цім психольогічнім підложжі є можливий факт, що на всіх просторах розселення і розсіяння українського народу, в такім положенні, в якім він находиться і в такім часі, в якім живемо, ніде й нічого не чути та нізвідки не видно ініціятиви пристосувати живчик нашого політичного життя до міжнароднього темпа. Добачуємо просто нехіть думати про якийсь признаний та авторитетний осередок для підготови й зорганізування збірних зусиль цілої нації на всякий випадок. Спроба скликати всеукраїнський міжпартійний конґрес повисла в повітрі, а нової спроби зійтися, порадитися і намітити шляхи української політики у всенаціональному масштабі ніхто авторитетний не підіймає. Ніхто не відважується скликати провідників народу за спільний стіл навіть тепер, коли в найближчім нашім сусідстві на півдні від Карпат блискають огники недалекої бурі, що може принестися також над нашою хатою і то в недалекій будуччині.

Замало цього року вродило яблук!... Можнаб з пересердя кричати, що ще, здається, замало бе нас доля та всяке лихо, коли наша політична думка така повільна, така немічна й така недоладна, а наш суспільницький інстинкт такий притуплений та обмежений, що не вміє віднайти себе і проявитись навіть перед лицем очевидної небезпеки, може навіть перед дванацятою годиною всесвітньої історії, в якій буде важитися доля наша та наших дітей і внуків.

Оповідають, що редактор передвоєнного москвофільського „Галичанина" Марков написав був, зміняючи тільки наголовки, аж 101 статтей на ту саму тему — проти політики т. зв. нової ери, що нею покійні Романчук і Барвінський хотіли найти якийсь місток до порозуміння з тодішніми польськими чинниками, і так згодив був цю „нову еру" в очах української суспільности, що проти цієї політики станув був одноцілий фронт від українських радикалів до москвофільських священників. Дрібна в сьогоднішньому розумінні й негативна своїм підходом справа найшла була свою спільну платформу в ментальности й ділах нашого громадянства. Чи справді неможливо нашим національним провідникам порозумітися над виходом з нинішнього українського політичного „імпасу"?! І чи „101 статтей", що появилися в українській національній пресі про потребу внутрішньої консолідації і внутрішнього спільного фронту з одним авторитетним „центром диспозицій", при нинішній національній свідомости широких українських народніх мас, таки ніякого не ма-

ВИНЯТКОВА НАГОДА!!! ВИНЯТКОВА НАГОДА!!!

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ІВАНА ФРАНКА

найвизначніших українських письменників повинні стати прикрасою кожної української хати і установи

Вже внедовзі появляться їх великі портрети, формату 35 X 50 цм. у трьох колірах на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний маляр ІВАН ТРУШ.

Ціна одного портрету 4·— зол. ХОЧЕМО ДАТИ ВАМ ВИНЯТКОВУ НАГОДУ НАБУТИ

ЦІ ДВА ПОРТРЕТИ

в передплаті разом з пересилкою тільки за 5·50 зол.

Передплату приймаємо ТІЛЬКИ до кінця серпня 1938 року.

Замовлення і гроші просимо пересилати скл даннями П. К. О. до „ЦЕНТРОБАНКУ" у Львові на рах.13366.
Цими днями долучимо до „Діла" окремі складанки, якими просимо слати гроші на портрети Тараса Шевченка і Івана Франка.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА", Львів, Ринок 10.

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ.

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

1. КОСМАЧ.

Іду цього року в Космач. Цікавить він мене, бо там ще не був. Знаю його тільки з гарних писанок, які щорічно продають старі гуцули під церквою у Станиславові у Страстний тиждень. Ідемо з дружиною і беремо нашу восьмилітню потіху до оселі КВОМУ-у в Космачі.

У Станиславові прилучується нас кільканацять осіб до львівської партії таборовиків, яких ми з бідою відшукали у довгім пульманівськім возі. Провідниці нарікають, що не вважаючи на зголошення, не дістали для дітей окремих переділів і мусять тиснутися на коридорі вагону.

Подібна історія і в Коломиї, на двірці при автобусі. Хоч автобус замовлений, не можемо дійти до порозуміння з ревізором, що не хоче згодитися, щоби в одному автобусі їхали діти з опікою і батьками, а в другому інші подорожні. Вперся чоловік, щоби діти з іншими подорожніми їхали в одному возі, а опіка й батьки в другому. Важко його переконати, що годі залишити самих дітей без опіки. Причину такого відношення пояснюємо собі тим, що ми в його очах менше вартісні громадяни, з якими не треба рахуватися. Мимоволі нагадуються мені подорожі в інших краях Европи, де на подорожнього дивляться як на клієнта залізничого підприємства та намагаються упрієминити йому подорож, тримаючись купецької засади, що „наш клієнт наш пан". Вкінці по довших торгах розміщуємо дітей згідно з бажанням проводу і виїздимо з двірця та через славний коломийський ринок (славний тому, бо єдиний у Галичині має залізничу зупинку: Коломия - ринок) і ушкоджений міст на Пруті виїздимо на добрий гостинець, що веде до Яблонова. За Яблоновом починається „австрострада першої кляси". Інжиніри, що її колись будували, певно й не припускали, що туди будуть їздити автобуси, а то булиб збудували трохи ширшу та зробили б трохи менше карколомних закрутів. Але зручний шофер перемагає ці перешкоди щасливо і ми коміть головою зсуваємося в долину Космача. Хтось з подорожніх завважує злобно, що на цій дорозі міг би бути добрий перегоновий шлях для авт; мабуть кожне авто дістало би перше місце тільки кожне в іншому зворі на дні.

Підїздимо аж до оселі на горішньому кінці Космача, котру космачани називають школою. Це дійсно шкільний будинок Рідної Школи, збудований власними зусиллями космачан, на площі, яку подарував місцевий громадянин. Тут і містилася один рік вселюдня школа, але по році влада її замкнула, чому, я не допитався. Тепер в цьому будинку оселя для дітей. Невеликий це будинок, але в гарному положенні і хоч приміщення не дуже вигідне, то діти цим не перейматься. Вони бачать довкола гори і ліси, а внизу річку, то чогож їм більше треба вліті.

Помагаємо потрохи розпаковувати річи та розмістити таборовиків (цеж діти від 6—9 літ) і забираємося з оселі, щоби не псувати порядку і не відривати уваги дітей від розпорядків проводу.

Ідемо шукати нічлігу, хто де може. Нас четверо закватерувалось на запашному сіні в оборозі і спали краще, ніж на матрацах, тільки інжинір В. не мав де ніг подіти. Але літня ніч коротка і ранне сонічко вигнало нас скоро з леговища до поблизького потока відсвіжити тіло холодною водою.

Ідемо до оселі і з таборовиками поспішаємо до церкви. По Богослуженню прощаємося з дітьми та йдемо оглядати Космач. Хто в ньому не був, нехай уявить собі велику миску, через яку перепливає гірська річка Пістинка з космацьким потоком. На дні цієї миски осередок Космача з гарною деревляною церквою, читальнею, кооперативою та гарними домиками. На узбіччях розложилися гуцульські хати і нечислені віллі, за ними трохи піль, сіножатей та чатинні ліси. Щодо краєвиду то гарна горішня частина (Плайне) та долішня від Брустур.

Населення Космача робить куди культурніше враження, ніж напр. з долини горішнього Прута. Хати, головно ті ближче осередка, чисті, просторі та ясні; прибрані гарно вишиваними рушниками, килимами та ліжниками. Люди привітні; діти й старші здоровлять християнським привітом (не чути надпрутянського „дзінь добри"). Чудова їхня одежа добором гармонійних красок. Коли поглянути в неділю біля церкви по богослужбі на їхні вишивки, витримані в червоно-помаранчевій красці, що зливається з подібною краскою фот, капчурів та хусток, то цим видом можна любуватися як найкращою картиною. Одяг чистий не тільки в неділю, але й у будень. Не диво, що тут любив перебувати покійний мистець Новаківський, що його й згадують космачани з пошаною і любовю.

В середині села нова деревляна церква; в нутрі чистенька та прибрана дуже гарно вишиваними рушниками свідчить також про культурність села. Національне обличчя мешканців пізнати по читальні, кооперативі, позичковій касі, кружку Р. Ш. як також українських крамницях та пекарні. Дивно, чому якийсь підприємчивий українець не відкриє тут якогось пансіону.

(Д. б.).

зимуть наслідку, навіть у цьому преважному моменті? Таж внутрішньо у нас не може йти спір про те, хто має правити державою, бо її не маємо, не повинен рішати спір про вартність демократії чи тоталістичного устрою, бо ми всі „тотально" не тільки здемократизовані, але навіть спролетаризовані; чейже у нас річ іде про оборону життя загроженої з усіх боків нації та про одностайне спрямування її волі та енергії в моменті історичного іспиту.

Отже виринає питання: кілько ще треба буде писати статтей і як довго переконувати всіх і вся, щоб ми від „політики" кірців яблук і зі стану хронічних політичних ферій, дійшли до того місця в нашій політичній дійсности, в якому ми від років повинні вже були бути?

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР
Др. М. Максимонько
вернувся і принимає в очних недугах
від год. 10—12 і від 15—17.
Львів, Підвалля 7|1.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Бориспав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі,
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Ввесь японський нарід воює!

ЯК ЯПОНЦІ ОБМЕЖУЮТЬ СВОЇ ПОТРЕБИ, СКЛАДАЮЧИ ЇХ НА ЖЕРТВЕННИКУ ВІЙНИ?

З Японії (Ніппону) доходять вістки про економічно-господарські труднощі, що накопичуються там щораз більше наслідком війни в Китаю. Простір „безмежної" Росії, який таку фатальну ролю відіграв у воєнній карієрі „бога війни" Наполеона, починає находити аналогію у просторах Китаю та поході японців у глиб того краю. По році тяжкої, повної жертв у людях і матеріялах війні, японська армія не встигла опанувати ще навіть третини китайської території; на території двох дальших третин чекають їх нові труднощі й нові жертви. Найгірше, що призбирані в часі миру військові засоби помітно вичерпуються а поповнення їх через недостачу сировини стає щораз тяжчою справою. В цій тяжкій для себе хвилині японський нарід рішився на майже безприкладну саможертву й самообмеження в інтересі воєнної перемоги в Китаю.

Японія бідна на сировину країна й мусить спроваджувати зза кордону великий відсоток потрібного матеріялу. Треба довозити з чужини передовсім вовну та бавовну для високо розвиненого японського промислу. З експорту текстильних фабрикатів Японія добуває найбільше девіз. Щоб цих девіз вистало не тільки на оплату робітників, але й на спровадження нової сировини, японці поробили гострі ощадностеві заходи. Обмеження індивідуальних потреб та ощадність — це гасло й наказ кожного японця. Щадіть у всьому й на кожному кроці, щоб вистало девіз на довіз сировини, якої потрібно для військових цілей — стоїть написане в кожному більшому японському підприємстві.

Щадити почав від себе голова японської держави — мікадо. Він велів зробити для себе одяг з ростинного волокна і власним прикладом заохочує японців уживати одіння з ростинної підмінки. Цей приклад зробив своє. Мов на дріжджах ростуть текстильні фабрики, в яких на поспіху й у великій кількости продукують з ростинного волокна матеріял для японської конфекції. Уніформи з дійсного сукна має відтепер мати тільки військо, бо воно бореться за добро батьківщини й народу.

„Кит — це найкорисніше звіря для японського народу" — голосять карикатуристи японських гумористичних часописів, поважна преса впевнює, що один-одинокий кит, що його зловлять численні японські фльотилі у водах південного арктичного моря, має в собі стількиж поживи, що 200 волів. Отже пощо чужинного мяса? І пощо чужинної шкіри в убогій на худобу Японії? Шкіра кита на золівки, шкіра реківа на обуву. А врештою пощо шкіряної обуви взагалі? Добрі, старі, клацаючі сандали з дерева мають стати в найближчому часі обувою всіх, також мешканців міст. Обуви, справдішньої шкіряної обуви — кажуть японці — треба лише для вояків, щоб їм було лекше машерувати.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Вже давніше заведено в Японії систему карток на опал і дотеперішні місячні рації зменшуються майже що тижня. Японія не має власної нафти; її спроваджують з Америки або з голяндських Індій, що коштує чимало девіз, які можна добути тільки з експорту. На фронтах китайської війни японці мусять уживати порушувані земними оліями військові машини: вантажні авта, повзи, стежні літаки, бомбомети й нафтою або бензиною опалювані човна. Щоби зменшити довіз нафти та бензини, японці взялися на велику скалю добувати їх з вугілля і в цей спосіб заощаджують уже деяку суму девіз.

Уже від пів року застановлено в Японії уживання сталі при будовах домів. Тому, що власна продукція сталі не вистарчає, уживається її тепер тільки для військових потреб. А що ці потреби непомірно ростуть, в Японії основано спілки для добування із дна моря затоплених кораблів. Національні союзи, школи та окремі особи визбирують, де тільки трапиться, відпадки металів, бо їх треба для війни, а війна — кажуть японці хором — мусить бути виграна.

Найбільше жури і клопоту японці мають з помітним зменшенням експорту. Світова господарська кріза і збільшені наслідком війни кошти утримання стали причиною подорожіння японського товару на світових ринках. Японці втратили також широкий китайський ринок збуту, а на занятих і знищених війною областях Китаю треба ще багато відбудовувати, щоб можна було туди з прибутком імпортувати. При такім стані річей та щоб не втратити кредиту, японці приневолені вивозити частину золотих запасів державного банку до Америки. Аби зарадити цьому лихові японці кинулися горячково збільшувати добування золота в Японії та Кореї, а державний банк оголосив одночасно відозву до населення складати на вівтарі вітчини все золото, що є в посіданні приватних осіб.

Остаточна мета Японії: створити з Японії, Манджуко та Китаю одноцілий, заспокоєний і від довозу з чужини якнайбільш незалежний

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 22.

ЛІДІЯ РОМАНІВНА. 3

Котлетик.

(Докінчення).

Жерун — егеж! Таке підозріння мали всі на чім оперти! Тася розуміла це. Передовсім усі знали, що тепер у неї „надзвичайного" запасу нема ні кришечки, а відтак ота „ідіотська гра" нині у клясі перед обідом!?!

Тася не могла збутися чорних гадок. Не знала, як розяснити своє глупе становище. Вкупі з іншими сумнівами зробила того дня перевірку своєї поведінки і рішила, що не добре, як „хто в пятій клясі не вміє задержати поваги". Ходила з похиленою головою, боялася заглянути комунебудь в очі, щоб не добачити отсих насмішливих огників, що „катували" її. Хвилинами чіплялась її гадка крикнути на ввесь свій голос, — поклястись, ударити головою об стіни: „Це не я! Кажу-ж вам, що я не знаю, як це сталося, але я дурного котлетика не зїла". Ні! це було б безглуздя — адже-ж явно ніхто не винуватив її, ніхто і словом не згадав! Тут була обережна, дуже незамітна гра думок, почувань — цілого настрою довкола неї і через те така тяжка боротьба. Тася не вчилась цього пополудня. Тупо тягалась по коридорах, а як зачула кроки пані директорки, то зовсім забула про свою гривку, що замість мережати чоло, грабличкою стояла над ним.

Ага! Ще одно помітила Тася: ніхто не „натягав" її тепер за голод ані не прозивав жерупом. Це було найважніше і означало повний переворот у відношенні до неї. Узяла якусь книжку і розсіяно поплелась у сад. Ішла водячи очима по доріжці, перебігала ніжки лавок, трависті рямці грядок з квітами. Перед нею йшли дві четвертачки. Були якісь дуже оживлені і балакали так голосно, що Тася чула кожне слово. Струнка Людка різко вимахувала рукою, якби щось „припечатувала:

— Я зразу подумала, що це Тася... сама розумієш... зліквідувала котлет і кінець!

Голос Стефи потягся важко, натиканий був зневірою, жалем:

— І хтоб-то подумав? Страшний жерун, симпатичний, — але тут трохи перейшла межу! Погано вийшло!

Людка сіпнула ніжними, вузькими плечима:

— Ну годі, нічого не порадиш! Шкода нашої Таськи!

Так, так. Таську Горобчук любили, називали „нашою", а тепер соромляться за неї, ралять над нею! Тасі замерхтіло в очах. Навманя пішла доріжкою у глибину саду, сіла на лавці схованій серед бузків і втопивши пальці у своїй занедбаній зачісці заридала. Гірко, відразу, без прелюдії. Попросту заголосила низьким, альтовим голосом, з тієї самої партії, у якій співала у хорі.

— Боже мій, Боже, що я тепер зроблю!??

Каштани довкола перестали шелестіти, здавалось висували в її бік свої рамена, якби дивувались Тасиному горю і не знали, чи мають її приголубити.

Хима найшла її зовсім охлялою.

Довго насіпалась за плече, заки протверезила Тасю.

— Прошу зараз іти до пані директорки. Казали панночку покликати! Вікна всього будинку були повні облич, блискучих очей, рук, що вимахували хусточками, коли Тася волікалася домів з садку. Не розуміла, чого хочуть від неї. Чи сталося щось таке, чи так немилосерно насміхаються з неї?! Над її розболілою головою здіймалися крики, вигуки:

— Слава жерунові! Наша Таська! Кріпись дурнику! Кріпись штибачино!...

Долі сходами, їй назустріч дудніло багато ніг. У дверях припали до неї семачки і вхопивши між себе, майже понесли вгору. На коридорі було багато товаришок. Між ними пані директорка і наставниці майже усіх кляс. Усі сміялись, але як надійшла Тася, намагались бути поважними. Попереду всіх Катря Майківська тримала Мурка у руках. Кіт люстився, вертівся, але не пускав з затисненої мордочки величезного котлєта. Пані директорка погладила Тасю по настовбурченій від волосся голові:

— Не журися, Таську! Дивись, Мурко усе вияснив! Найшов Надин котлєт на першому поверсі на сходах. Катря приловила його саме тоді, як припав до нього лапками!

Тася розвела руками. Подивилася довкола такими щасливими очима, що „слава жерунові", знова понеслося по коридорі. Після цього гримнула себе долонею по мокрому ще від плачу чолі і вигукнула низьким фальшом:

— Ну дивіться, чи не йолуп я безприкладний!?! І як це не прийшло мені у гадку? Це-ж було тоді, як я спробувала перестрибнути три сходи! Я трошки похвзнулася і тоді тарілка стала... лекша! Тоді котлєт випав з неї! Ох, я, Ярема — дурна голова.

Пані директорка вдоволеною посмішкою попрошалась з усіма і зникла за дверима своїх кімнат. Наставниці сгурбовано ходили поміж гуртками і „запрошували" йти до салі учитися. Приставали безпомічно біля тих, що тісно обступали Таську з Мурком. Вона тулила його пухнатий лобик до румяної щічки і з вдякою дивилась у його зелені очі.

— Що я булаб варта тепер без твоєї помочі?!

Ластівки краяли крильцятами блідонький блакит травневого вечора, цікаво зазирали у вікна, за якими переливалася молодість.

державний бльок — ще дуже далека до здійснення. Війна в Китаю в повному розгарі, одначе може ще довго тривати й вимагає від японців напруги всіх сил. І коли японці зуміють перевести всі недостачі і всі величезні труднощі, не заломившись, то докажуть, що вони дійсно великий нарід і їхній міністр скарбу, торговлі і промислу Ікеда — небуденний господар і державний мистець.

Ми, українці, бажаємо хоробрим японцям успіху в їх великих замірах. Для нас Ніппон — найбільший природний союзник!

Проф. д-р Степан Смаль-Стоцький та Усусуси.

В біографії покійного проф. д-ра Степана Смаль-Стоцького — як причинок до характеристики його громадянських заслуг — треба занотувати такий факт:

На засіданні Української Парляментарної Репрезентації до австрійського парляменту з дня 14. липня 1917. року стала була актуальною справа дальшої долі Українських Січових Стрільців. До президії Української Парляментарної Репрезентації вплинуло було письмо отамана д-ра Никифора Гірняка з внеском, щоб ця парляментарна репрезентація вистаралася у начальній команді австрійської армії, аби Легіон Українських Січових Стрільців перенесли за етапну службу за заслуги і жертви, понесені в боях на Маківці, на Лисоні й під Конюхами. В письмі отамана д-ра Н. Гірняка вказувано на те, що фронтові частини Усусусів в числі понад 500 стрільців витримали під Конюхами коло Бережан під баравлиним вогнем російської артилерії більше як 30 годин і своє геройство окупили такою жертвою, що з 500 стрільців лишилося було всього коло 50. Коли Легіон уживаний буде без відпочинку на таких загрозливих позиціях, то жертви будуть ще більші й тому треба його на якийсь час зняти з фронту для відпочинку і переорганізування.

Після прочитання цього письма і внеску отамана д-ра Гірняка забрали голос посли д-р Л. Цегельський і д-р К. Трильовський та поставили домагання розвязати Легіон, щоб дальше не наражувати кадрів нашої ідейної молоді на такі великі втрати. Над цим домаганням обох згаданих послів вивязалася обширна дискусія. Забрав у ній голос також присутній на засіданні проф. д-р Степан Смаль-Стоцький. Він спротивився розвязанню Легіону Українських Січових Стрільців, глибоко узасаднюючи, що це був би надто покапаний і з огляду на інтерес нації шкідливий крок, бо — говорив він — Українські Січові Стрільці — цеж завязок нашої державности. Після цієї промови Українська Парляментарна Репрезентація не прихилася до внеску послів д-ра Цегельського і д-ра Трильовського, зате вибрала проф. д-ра Степана Смаль-Стоцького головою Боєвої Управи. Протесту д-ра К. Трильовського, що усунення його з головства Боєвої Управи є кривдою для нього, Українська Парляментарна Репрезентація не взяла під увагу і головою Боєвої Управи став оборонець думки зберегти Легіон, як організацію, проф. д-р Степан Смаль-Стоцький.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Пятниця, 24 (12) серпня 1888.

„ХОРОБЛИВА ФАНТАЗІЯ“.

В італійській „Трибуні“ появилася стаття про те, що в Европі скличуть конгрес держав, який займеться в першу чергу поладнанням болгарської справи а потім міркуватиме над справою загального розброєння. „Діло“ у своїй передовій статті доказує, що ніякий такий конгрес не зможе поладнати ані болгарської справи, ані ніякої іншої, бо тоді треба було б створити якусь екзекутиву, що переводила б рішення конгресу в життя, а це неможливе.

„Ще дивніша — читаємо далі — і ще більш неможлива річ, щоб европейський конгрес мав уже в найближчому часі заняття загальним роззброєнням. Дай Боже, щоб пора такого загального роззброєння прийшла якнайскоріше, але нині і в найближчій будучинні не може бути про те й мови. Гадка загального роззброєння не нинішня; нею займаються вже від давна поодинокі впливові особи в декотрих державах і товариства. Були навіть часи, коли гадка загального роззброєння виходила від Росії, ба навіть, аж смішно сказати, від самої Туреччини. Але теорія залишилася теорією. На нашу думку загального роззброєння не дасться перевести академічними дебатами й постановами; це може вирішити лише час, а той час ще дуже далекий. Насамперед треба ще полагодити всякі національні спори, мусять відповідно угрупуватись окремі племена й народи, мусить настати в дотеперішньому суспільному ладі рішуча зміна, і аж тоді можна буде подумати про загальне роззброєння і то ще не про цілковите, а хіба тільки про зменшення мілітарної сили в окремих державах до необхідного мінімум. На наш погляд европейський конгрес і ще більше загальне роззброєння під теперішню пору, — це хіба наївний жарт або хоробліва фантазія італійського політика, викликана спекою італійського підсоння“.

Велика промова Далядіє.

Прем. Далядіє виголосив в неділю 21. ц. м. вечором промову, що її трансмітували всі французькі радіостації, про теперішнє положення Франції і заходи уряду з метою збільшення господарського стану Франції та її обороннности. Прем. Далядіє подав у своїй промові плян господарської політики уряду.

Отже прем. Далядіє ствердив, що уряд не піде на нову девалюацію, бо вона булаб перекресленням англійсько-французько-американської співпраці. Далі французький уряд є проти контролі девіз. Тому, що основою теперішніх монетарних криз Франції є зменшення національного доходу — Франція мусить збільшити свою продукцію пристосувавши 40-годинний тиждень праці до вимог свого життя і до теперішнього положення.

Міжнародні конфлікти — заявив прем. Далядіє — притягають головну увагу цілого світа. В Еспанії і на Далекому Сході лютує війна. В середущій Европі великі держави доконують перегляду своїх сил. Для їх вояків і резервістів нема вже меж часу служби, для їх робітників нема меж часу праці. Більшість країв цілого світа виявляє величезну активність. Ці факти повинні бути осторогою для Франції. Прем. Далядіє заявив, що не вірить у фаталізм війни. Як усі колишні фронтові вояки рішений зробити все, щоб охоронити Европу перед загладою її цивілізації. Франція заприязнена з великими демократіями світа, але цього за мало, бо лише національна оборона творить цілість. На сили краю і на гарантію його обороннности складається не лише сила його армії, але також щоденне зусилля у фабриці і при варстаті, тривкість монети і добрий стан фінансів. Нова девалюація ослабила би, якщо не знищилаб міжнародню співпрацю. Тому нашим обовязком омминути цю кризу. Далі прем. Далядіє підкреслив, що франк є тепер одною з найсильніших валют на світі, бо банкноти мають майже 100-відсоткове покриття. Головною причиною лиха є зменшення національного доходу Франції, що впав зі 49-ох міліярдів у 1931 р. до 22-ох міліярдів у 1937 р. Щоб збільшити національний дохід, слід працювати понад 40 годин тижнево аж до 48 годин у підприємствах, звязаних з національною обороною. Вкінці прем. Далядіє заповів податкові полекші для продукції, щоб спинити звижку цін і збільшити доходовість.

Примусова праця при будові „Домів Людових“ в Бережанщині.

П. Павло Кіндрацький у Шибалині, бережанського повіту, дістав з волости таке письмо:

Zarząd Gminny w Brzeżanach, powiat brzeżański. Pozycja listy pracy Nr. 46/1913. Brzeżany, dn. 16. sierpnia 1938 r. Do p. Pawła Kindrackiego w Szybalinie.

WEZWANIE.

Na podstawie art. 986 ustawy z dnia 23. maja 1924 r. o powsz. obow. wojskowym w brzmieniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9. listopada 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 601) Zarząd Gminny w Brzeżanach wzywa p. Pawła Kindrackiego, syna Bazylego i Anny, urodzonego w 1913. roku, zamieszkałego w Szybalinie, do zgłoszenia się od dnia 19. do 25. VIII. 1938 o godzinie 6-ej rano przy budwie Domu Ludowego w Szybalinie celem podjęcia pracy przy robocie ziemnej.

Pracę obowiązany Pan jest wykonywać przy użyciu posiadanych własnych narzędzi, jak łopata, które powinien Pan z sobą przynieść.

Kto uchyla się od obowiązku wykonywania pracy albo wykonuje ją nienależycie, podlega karze aresztu do 2 tygodni i grzywny do 500 złotych, albo jednej z tych kar. Podpis przełożonego gminy: Jędrzejowski.

Як видно з цього письма, то бережанська волосна управа використовуючи закон про заступну військову службу, примушує українців, і то масово, працювати при будові „Домів Людових“. Мало цього! Згаданого в письмі п. Павла Кіндрацького закликали до праці на 19. серпня, тобто на день, коли припадає свято греко-католицького обряду. На якій підставі бережанська волосна управа примушує українців працювати при будові польського „Дому Людового“ і до того ще каже Їм працювати в їх урочисті свята?

Крім цього завізвані працюють по 10 і пів год. денно, тобто від год. 6-ої рано, до 6-ої вечором з півторагодинною перервою. Чи це згідне з приписами про працю?

Наскільки знаємо, про цю справу вже посол бережанської землі, д-р Степан Біляк. Що він думає з ним зробити?

—o—

Присилайте передплату!

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ПРАВНИЧІ СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Правничі студії у львівському університеті тревають 4 роки (12 триместрів). Кандидати складають в університетській квестурі (вул. Костюшка 9) оплати: маніпуляційну 10 зол., за лікарські оглядини 4 зол. У квестурі кандидати дістають посвідку вплаченої оплати, карту до лікарських оглядин, друкований блянкет на подання про приняття та індивідуальну карту. Опісля кандидати піддаються лікарським оглядинам, які відбуваються для студентів у клініці внутрішніх недуг при вул. Піярів 4 в год. 8—10 і від 16.30—17.30; для студенток у „пшиходній по еціфгрузьличей“ при вул. Піярів ч. 6 в год. 8—9 і 16.30—17.30 в такій черзі: 8. вересня — А, Б, Ц, Д, Е, Ф, Г, Ґ; 9. вересня — І, Ї, К, Л, М, Н; 10. вересня — О, П, Р, С; 13. вересня — Т, У, V, В, Х, И.

До оглядин слід узяти видану у квестурі і призначену на те карту, яку слід виповнити і на якій треба наліпити свою світлину візитового формату.

З посвідкою лікарських оглядин вносять кандидати подання в часі від 12—16. вересня до деканату правничого відділу (вул. Маршалківська 1). До подання треба долучити: 1) мет рику, 2) свідоцтво VII. і VIII. кл., 3) свідоцтво зрілости, 4) посвідку вплати вступних оплат, 5) посвідку лікарських оглядин, 6) виповнену індивідуальну карту, 7) військові документи, (як ще кандидат є у віці, що обовязує до військової служби), 8) свідоцтво моральности, виставлене повітовим або городським староством, як що кандидат зложив іспит зрілости скоріше як у 1937/38 р., 9) життепис, 10) свідоцтво відходу, якщо кандидат переходить з іншої високої школи в Польщі.

Документи мусять бути в оригіналах або в рівнорядних дуплікатах, в іншому випадку деканат не буде розглядати подань.

Абітурієнти, які здавали іспит зрілости в шкільному році 1937/38 і їх покличуть перед студіями ще цього року до військової служби можуть старатися про приняття до університету ще цього року в нормальному речинці. Приняті дістають відпустку, а в осені 1939. р. почнуть студії без нових заходів. Кандидати, які відбули військову службу, можуть внести подання у вересні або між 15. жовтня і 8. листопада. Усі кандидати мусять піддатися вступному іспитові, що ділиться на письменний з лат. мови й устний з історії. Абсольвенти мат.-прир. гімназій мусять дістати при вступному іспиті щонайменше „добру“ ноту.

Усі кандидати-українці заголошуються до Т-ва „Правнича Громада“ у Львові, при вул. Міцкевича ч. 11. (Там теж можна дістати устні інформації про студії.)

—o—

Сторінка без політики.

Як рятувати моряків із підводних човнів.

Із морського дна на денне світло.

Найбільший підводний човен, який лиш існує, має Франція. Найбільшим нурцем-човном є підводний човен „Суркуф", який має відпорність 2280 тон. Отже цей човен можна зовсім добре назвати підводним кружляком.

Підводний човен „Суркуф" може перебувати під водою повних 30 годин без найменшої черепи.

Як відомо підводний човен має подвійне завдання: воно мусить однаково плавати і на поверхні води і під водою. Підводний човен „Суркуф" може зануритися до 80 м. і на такій глибині має змогу зовсім свобідно маневрувати.

Зрадливі сіти.

Підводні човни мусять мати змогу якнайглибше зануритися тому, щоб могли вони свобідно перепливати під сітчастими заслонами. Бо сітчасті заслони крім глибинних мін є найбільше зрадливими ворогами підводних човнів.

При допомозі таких сітчастих заслон замикають вїзд до пристаней і заливів та човен, який заплутається у зрадливу сітку, стає добичею ворога або коли не піддасться гине без рятунку.

Підчас світової війни сітка проти підводних човнів сягала до 40 м., бо заложити сітку на більшій глибині вже дуже важко. Тому підводний човен, який має ще дальших 40 м. до диспозиції — може на такій глибині зовсім свобідно маневрувати та кпити собі з наставленої засідки.

Підводний кружляк „Суркуф" — це останній вияв техніки, якщо йде про звинність та рухливість. Для підводного човна найкращою прикметою це здібність якнайшвидше щезати під поверхнею моря. А скорість занурювання Суркуфа така велика, що той підводний кружляк щезає з поверхні води вже 40 секунд після сигналу який взиває до занурювання. По одній хвилині не може його вже ніодин корабель побачити, по хвилині й 15 секундах не запримітить уже підводного кружляка навіть літак. Скорість Суркуфа на поверхні 21 узлів (морська міра скорости) під водою 10.

Підводні катастрофи.

Коли вже мова про підводні човни, то слід згадати про катастрофи, які трапляються підводним човнам не лиш підчас війни, але й підчас миру. Тепер скількість катастроф сильно зменшилася й підморська плавба стає чимраз більш безпечна.

Всеж таки час до часу можна почути про т. зв. аварії підводних лодок з ріжних причин. Іноді у прецизнім механізмі підводного корабля щось зіпсується. Іноді підводний корабель зударіться з наводним — і тоді теж доля підводного човна незавидна. Він спадає поволі на дно й залозі грозить повільна смерть від удушення.

Коли не стає кисня.

Нема мабуть гіршої смерти, більш трагічної, більш безнадійного конання, як на такім підводнім, розбитім човні, який стратив силу виплинути на поверхню. Лежить такий човен на дні, найчастіше без світла і залога, якій чимраз більше недостає кисня, засуджена на повільну смерть, серед жахливих моральних і фізичних мук.

Найкращі техніки світа займалися довгі роки цією проблемою і такі підморські трагедії чимраз зменшуються. Вже нині є апарати, які дозволяють вивести залогу на поверхню води зі затопленого човна. Та з тим звязана одна прежважна умовина: у критичнім, трагічнім менті всі члени залоги мусять виказати якнайбільше холоднокровности, рівноваги і здисциплінування.

Коли ушкоджений підводний човен нездібний вирнути знову на поверхню, та коли є побоювання, що рятунок може прийти запізно — командант підводного човна рішає про те, чи вільно покинути човен.

Кисневі апарати.

Тоді залога збирається у спеціяльних приміщеннях корабля. Кожний із моряків накладає щільні окуляри, відпорні на тиснення та віддиховий апарат. Коли всі мають уже понакладані апарати й коли провірено, що апарати якслід заложено, відчиняють збірники і починають поступенно наводнювати приміщення.

Вода підноситься поволі й тоді постепенно згущується повітря. Вкінці приходить така хвилина, що тиснення повітря внутрі зрівнюється з тисненням води з назовні. Таким чином легені моряків освоюються поволі з таким велитенським тисненням, яке їх жде в тому менті, коли вони стрінуться з водою.

Ясне, що всі ті підготовні чинности вимагають величезної напруги нервів, тимбільше, що вони відбуваються в дуже повільному темпі.

Одначе справжня проба нервів починається щойно тоді, коли командант дає приказ, щоб відчинити отвори.

Люди зі залоги, уставлені рядом, один за одним, виходять із середини човна і поринають в безодню морських глибин.

Один метер на хвилину.

По залізній драбині виходить кожний моряк зокрема й занурюється в темну, як безмісячна ніч, стихію. Відтак кожний моряк хватає на драбині линву прикріплену на рятунковім кораблі, або на плавцях і по тій линві вилазить поволі на гору.

Та саме тут приходить найбільша проба людської видержливости. Линва має вузол що 1 метер. На гору не вільно виходити скорше, ніж один метер на хвилину. Хто поспішиться, той ніколи не вийде живий на поверхню моря. Його кровоносні посудини потріскають з причини наглої і швидкої зміни тиснення.

Отже моряки переходять метер за метром та підлазять від одного вузла до другого. Коли перелізуть 1 м., мусять вхопитися вузла на линві та числити до 60. Відтак знову можуть піднестися на 1 м. і знову починати числення. Відбуваючи таким чином по 1 м. дороги на хвилину, виринає вкінці моряк на поверхні моря, де вже рятункові кораблі та санітарна служба займаються ним, застосовуючи ріжні, конче потрібні лікарські заходи.

Добірні люди.

Не диво, що у воєнній маринарці всіх держав службу на підводних човнах виконує спеціяльно дібрана залога.

Це люди спеціяльно дібрані й заправлені до служби на підводних човнах, люди, що від них вимагають не лиш знаменитого здоровля, але теж великої обовязковости, взірцевої дисципліни і слухняности. Тільки такі чинники можуть у хвилинах катастрофи підводного човна та в небезпеці вирятувати цілу залогу.

Найменший вилім у дисципліні, найменша недбайливість чи необережність може мати фатальні наслідки для цілої залоги підводного корабля.

Радіо грало три добі при небіжчику.

Мешканців одної камяниці у Празі та мешканців усіх сусідніх вулиць немало зацікавило те, що в одному мешканні, положеному на другому поверсі від 40 годин грав безупинну радіоприймач, наставлений на якнайсильніший відбір. Зацікавлення перемінилося вкінці в обурення й сусіди рішили звернутися до власника мешкання, щоб припинив укінці той безупинний радіоконцерт. Одначе на стукіт до дверей ніхто не відповідав, а що сторож заявив, що рішуче не бачив, щоб хтонебудь вийшов із мешкання, сусіди почали підозрівати, що в мешканні трапилося якесь нещастя. Вони покликали поліцію та у присутности поліції виломили двері до мешкання.

В кімнаті біля апарату наставленого на якнайсильніший відбір, лежав мертвий власник мешкання.

Як виявили опісля лікарські оглядини, він помер на удар серця.

Моторизація каюків.

Для ескімоського населення полярних околиць, замовили в данських фабриках 150 моторів. Ті мотори уставлять на ескімоських човнах т. зв. каюках, що їх досі гнали вперед одним обабічним веслом.

90-ЛІТНІЙ МУЖ „МІС ТУРЕЧЧИНИ".

Єгипетські часописи счинили немалий шум із приводу вінчання 90-літнього Фамі-паші, з 24-літньою красунею, яку недавно проголосили „міс Туреччиною".

В Каїрі цікавляться в першу чергу, чи 90-літній „молодий" не зміннть тепер завіщання, яке він зладив ще давніше. На підставі того завіщання ведику частину майна мали дістати ріжні єгипетські добродійні установи.

Фамі-паша відмовився від розмови з журналістами. Зате його молода жінка виявилася незвичайно балакуча.

— Любов — казала вона — це не лиш привілей молодих людей. Любов молодих людей часто легкодушна, любов старця — завжди сильна.

— Запевняю вас, що я справді щаслива. Вас дивує може наша ріжниця в літах. Та я, не зважаючи на те, що маю 24 роки, люблю мого мужа й цього не скриваю.

—o—

ЖИТТЯ ТРІЮМФУЄ.

Голяндська наукова експедиція відвідала острів Кракатав, що його 26. серпня 1883 р. навістив жахливий землетрус, який майже зовсім знищив той острів. Над водою залишилася ледви половина острову. Все інше: земля, рослинність і звірята щезли під впливом вулькану.

Тепер, коли голяндські вчені просліджували острів Кракатав по 55 роках, відкрили на нім багату фльору і фавну: коло 600 родів живин та більш як 100 родів тропічних рослин (кокосові пальми, агави, помаранчі і т. д.). Пів століття вистачило, щоб нове життя знову зацвіло на знищеній землі.

ЖИВИЙ СМОЛОСКИП.

Урядовці Каси ходих у Ризі вибралися одного дня на прогульку до Свентазе. Коли вечором запалили вони в полі спіртову машинку, щоб загріти собі мясо, яке забрали зі собою на прогульку, одна з учасниць перевернула через необережність пляшку зі спіртом. Від вогню в одній секунді зайнялася суконка нещасної жінки. Вид живого смолоскипа в полі робив несамовите вражіння. Товариші прогульки кинулися негайно нещасній на рятунок. Рятункова акція, на щастя вдалася, бо не зважаючи на важке попарення, вдалося жінку „живий смолоскип" удержати при житті.

—o—

ОДИН ВЛОМ НА 22 СЕКУНДИ.

Союз американських адвокатів видав недавно незвичайно цікавий твір, який подає сенсаційні подробиці, що торкаються злочинів. Одначе найцікавіші дані, що торкаються вломів. З тієї статистики виходить, що на 37 мешканців Злучених Держав випадає один вломник. Ще цікавіше обчислення, яке виказує, що на кожних 22 секунди припадає один поважніший влом.

У Злучених Державах є найбільше вязниць у світі, однаково скількістю та відсотком. Один з авторів того цікавого твору заявив, що статистика Зл. Д. сильно на тому втратила би якбк до неї не вчислювати величезної скількости мешканців американських вязниць.

—o—

ВОРОНА СПРИЧИНИЛА СМЕРТЬ 2 ЛЮДЕЙ.

Недалеко Обербільбрах (Німеччина) над баварською границею трапилася жахлива і при тому справді небувала подія. На дротах великої електричної натуги сіла ворона, яка спричинила через те коротку злуку (курцшлюс). Унаслідок того стопилися проводи та один із дротів упав на металеву огорожу дому. Саме в тому менті з дому виходило двоє людей, які доторкнувшися залізної клямки воріт огорожі, згинули на місці вбиті струмом високої натуги. Таким чином ворона спричинила смерть двох людей.

—o—

МАСЛО З... КАВИ.

Ріо де Жанейро. Праці хеміків бразилійської державної лябораторії, які останні роки працювали над дослідами, в який спосіб можна булоб використати надмір продукції кави, дали гарні успіхи.

Вони знайшли спосіб, як видобути із зерен кави рослинне масло, яке може мати застосування не лиш у промислі, але навіть як харчевий продукт. Як обчислюють хеміки, 14% усього тозщу потрібного для бразилійського промислу, зможуть доставити нові фабрики.

Що торкається „сирівцю" то на недостачу далі годі нарікати. Не зважаючи на сильне зменшення теренів кавових плянтацій, ще цього року кілька мілїонів мішків кави спалили в печах льокомотив.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Україна почала щасливо футбольний сезон.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б 3:1 (2:0).

Україна осягнула в першій стрічі за мистецтво Окружної Ліги програмову, хоч при тому доволі щасливу перемогу з Погонею. Дружина чорно-червоних звою виявила доволі слабу форму і тільки оборона трійка могла без ніяких застережень вдоволити своєю грою. Поміч грала д. слабо, ясніше пунктом був ще в цій лінії одинокий Цимбала. Король все ще таки до першої дружини за слабий, Романець без кондиції, при тому непотрібно придержував мяч, стримував гру та дрібнював аж до обридження. В нападі сильно давалася відчути недостача провідника. Зубач за позиційний, неенергійний та на провідника нападу не надавався. Справжнім провідником офензивних акцій був Скоцень, у першій половині найліпший грач України. Усі три голі — це посередньо його заслуга. Богурат далі не в формі. Обі крайники назагал вдоволили, при чому Магоцький був кращий від Тихоліза.

Погонь грала зовсім добре, особливо в лінії нападу. Одначе напад не вмів перейти залізної лінії залоги України. Ціла дружина Погоні грала д. гостро а то й брутально, наче продовжуючи акцію скермовану проти України, започаткованну проводом Погоні.

До цих перших мистецьких змагань виступила Україна в такому складі: Босий, Мікльош, Воробець; Король, Цимбала, Романець; Магоцький, Скоцень II. Зубач, Богурат, Тихоліз.

Погонь виставила такий склад: Рихліцький, Мерош, Бала; Валчицький, Потіха, Поляк; Матіяс І, Гвіздала, Волинін, Панас, Дрегер.

Гра почалася відразу загальними виступами Погоні, які не дали ефекту. Зате Україна переводить в 4. хв. гарну акцію, з якої Магоцький здобуває перші ворота. Погонь не заломлюється стратою воріт, стає чимраз агресивніша, осягає навіть деяку перевагу, одначе всі її акції заломлюються на залозі та Босому. Згодом Україна звільнюється з натиску „поганачів", Скоцень, який працює як машина, виставляє своїм партнерам ідеальні мячі — даремне. Одну з таких ідеальних подач проганяв назагал слабий у першій половині Богурат, який в кількох кроків стрілив бомбу понад поперечку, хоч міг легко сплясувати мяч до сітки. Здавалося, що внеслід 1:0 вдержиться до кінця. Та в 43 хв. судця п. Курцвайль дивно чутливий на „аривди" Погоні накарав карного за пострілену припадково руку. Матіяс стріляє гостро на ворота, Босий знаменито боронить і відбиває мяч. Матіяс поправляє стріл та цим разом знову майже в безнадійній ситуації боронить Босий. Хвилину пізніше після доброї центри Магоцького Богурат стріляє зблизька і 2:0.

Цей внеслід вдоволив мабуть дружину чорно-червоних, яка стомлена жахливою спекою та темпом починає грати недбайливо. Між Богуратом і Скоценем слідно якісь непорозуміння. Погонь перевалює і здобуває у 13 хв. ворота. Це знову оживляє трохи акції України та не на довго. Спека дається докучливо у знаки обом дружинам, зокрема Україні. Нудну й монотонну в тому часі гру уріжнороднюють дещо фавлі „погончів". У 35 хв. Скоцень перебивається через поміч і залогу Погоні, опиняється віч-на-віч з воротарем і в цьому мент заломник Погоні ординарно його розбиває. Скоценя знесять із грища. Воробець б карного і 3:1. Якийсь час Україна грала в десятку і в тому часі мала ще кілька нагод підвищити внеслід. Остаточно змагання закінчилися заслуженою перемогою України, яка не зважаючи на слабу гру помочі та нападу, вміла краще використати підсвітні ситуації. Всеж таки наша дружина мусить солідно попрацювати над поправою своєї форми, щоб не стрінути її в чергових мечах менше приємні несподіванки.

Суддював скандально п. Курцвайль, який бачив навіть найменші промахи України, зате не хотів бачити навіть грубих провин Погоні. А вже у відношенні уроєних офсайдів осягнув справжнє мистецтво. Спершу ці змагання мав суддювати п. Земан, одначе коли деякі „спортові діячі" з кол Погоні намагалися на нього впливати, зрікся демонстраційно суддювання.

Видів поверх 2000.

Поручаємо!
„Говерля" „Буй-тур"
ТА ІНШІ РОВЕРИ (КОЛЕСА)
кооп. „ПЛАСТ"
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 95.
ЖАДАЙТЕ ПРОСПЕКТІВ — ЦІННИКІВ.

ОКРУЖНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **РКС — ПОГОНЬ (Стр.) 1:0 (1:0).** Ворота для РКС-у здобув Кандо.

ПЕРЕМИШЛЬ. **ЛЕХІЯ — ПОЛЬОНІЯ 2:1 (1:0).** Польонія в неповнім складі з б. грачем Чуваю Білим в обороні. Ворота для Лехії добули: Кінкацький, Вельгош, для Польонії Біляк із карного.

ДРОГОБИЧ. **ЮНАК — РЕСОВІЯ 4:0 (2:0).** Ворота для Юнака здобув Шевчик, Кручек 2 і Здобилик.

САМБІР. **КОРОНА ГАСМОНЕЯ 3:1 (2:1).** Ворота для Корони здобули: Глухий, Трепка і Данковський, для Гасмонеї Пінус. Суддював інж. Хомишинець.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1)	ВКС	2	4:0	11:2
2)	Лехія	2	3:1	2:0
3)	Р. К. С.	2	3:1	1:0
3)	Юнак	1	2:0	3:0
5)	**Україна**	1	2:0	3:1
6)	Польонія	2	2:2	3:2
7)	Ресовія	2	2:2	6:7
8)	Корона	2	2:2	3:9
9)	Чорні	0	0:0	0:0
10)	Погонь Стрий	1	0:2	0:1
11)	Гасмонея	1	0:2	1:3
12)	Погонь І Б	2	0:4	5:9
13)	Сян	2	0:4	2:6

ЛЬВІВСЬКА ЗОРЯ В Б-КЛЯСІ.

ВИННИКИ. **ЗОРЯ — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ) 1:0 (1:0).**

Треті вирішні змагання Зорі зі Стшельцом за мистецтво Ц-класи та вхід до Б-класи закінчилися заслуженою, хоч рішуче за скромною перемогою Зорі. Зоря грала жертвенно й амбітно у всіх лініях, переважала від самого початку до кінця і лиш шостя та знаменита оборона воротаря Стшельця не дозволили підвищити вислід. Перші й одинокі ворота здобув Крушельницький уже в першій хвилині. Найкращою частиною дружини була поміч, зокрема Андрійчук.

Зоря важким трудом добилася справедливого авансу й за це належиться їй якнайбільше признання. Признання не лиш для змагунів, але й для проводу з дир. Костиком та п. Галушкою на чолі. Від себе бажаємо новикові Б-кляси дальших якнайкращих спортових успіхів для добра і слави українського спорту.

Зокрема звертаємося до **української спортової публики Львова**, щоб вислід принятала нову нашу Б-класову дружину та своєю участю в її змаганнях дала їй відповідну моральну та матеріяльну підтримку.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

УКРАЇНА II. — ПОГОНЬ II. 8:1 (2:1).

Першу стрічу за мистецтво А-кляси вирішила запасна дружина України у прегарному стилю високо у свою користь. На такий вислід зложилася добра гра цілої дружини, зокрема нападу, в якому середущак трійка переводила раз-у-раз прегарні акції і очинала справжній хаос у рядах противника.

Воротарем поділилися: Кицій 4, Данів 2, Дицьо й Федуш по 1. Погонь була лиш у першій половині рівнорядним противником, відтак мусіла підлатися кращій грі чорно-червоних.

СТЕП — ЛУГ (3:1 (2:1).

Товариський мечт обох дружин відбувся в Луговому Городі. Степ виступив у сильно ослабленому складі, до того цілу другу половину грав у десятку. Луг грав дуже примітивно.

Радивилів. УСК СКОБ — СТШЕЛЄЦ (Дубно) 10:1.

Весь час гнітуча перевага нашої дружини. Радивилівський клюб під опікою п. Лучкапа добуває щораз кращі успіхи.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ВАРШАВА. **Вісла — Варшавянка 3:2 (2:1).**
ВИЛЬНО. **Польонія — Сьмігли 3:0 (2:0).**
ПОЗНАНЬ. **Варта — АКС 4:3 (1:3).**
КРАКІВ. **Краковія — ЛКС 6:2 (3:0).**
ВЕЛ. ГАЙДУКИ. **Рух — Погонь 3:1 (1:0).**

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Гарбарня — Чорні 7:2 (3:2).** Обі дружини грали в неповних складах. Ні для Чорних, ні для Гарбарні цей мечт не мав уже ніякого значіння.

Лодзь. Легія (Варшава) — Уніон Турінг 1:0.
Торунь. Легія (Познань) — Гриф 2:2.
Городно. ВКС — Макабі (Вильно) 4:2.
Берестє. ПКС (Луцьк) — Погонь 7:2.
Катовиці. Домб — Резерв 5:1.
Сосновець. РКС — Унія (Люблин) 3:0 в-о.

КАЮКОВІ ЗМАГАННЯ.

В неділю 21. ц. м. відбулися на Дністрі каякові змагання Миколаїв-Залісці 28 км. По змаганнях тих стаяхно

Чистоту і свіжість тіла запевнить Тобі ПУДЕР ПРОТИ ПОТУ SUDORYN АП. КОВАЛЬСКІ

Друга невдача Сяну.

ЯРОСЛАВ. **ВКС — СЯН 3:2 (1:1).**

ВКС виступив до цих змагань у своїм повнім складі, Сян без Федоровича й Гібалевича. Федорович завдячував на заражения крови після контузії на мечту з Польонією, Гібалевич відбував тепер військові гирони. Не зважаючи на таке ослаблення дружини Сян заграв в Ярославі зовсім добре, в кожнім разі краще, як минулої неділі з Польонією. Сильно давалася відчути непристутність Федоровича на середині помочі. Буш уже по 25 хвилинах „спух". Найкращий у помочі Холань, який працював за себе й за Буша. В залозі д. добрий Любінський, Медвіть мав д. добрі й дуже слабі моменти. Напад ще досі не осягнув своєї форми, головно Турко, хоч і в нього вже слідна поправа. Вдоволили обі крайники. Суський найслабший у цілій п'ятці нападників, не може позбутися налогу придержування мяча. Головна вина за програну спадає на Лозинського, який пустив двоє воріт, що їх міг зовсім легко боронити.

Сян грав у такому складі: Лозинський, Побідинський, Медвіть; Ходань, Буш, Несфіта; Нижанківський, Турко, Партика, Суський і Медицький.

Сян відразу, після першої акції ВКС-у переймає ініціятиву та переводить кілька гарних акцій. Воротар ВКС-у боронить ефектовно в небезпечних ситуаціях. Перевага Сяну не дає успіхів і шойно капітальна бомба Турка в 10 хв. приносить перші ворота. Відтак Сян має ще нагоди до підвищення вислід, одначе марнує їх Турко. Ярослав вирівнює з вини залоги й Турка. У другій половині переважає ВКС, який добуває ворота при співучасти Медвеця та знову з вини Лозинського. При дальшій рівнорядній грі ВКС має більше щастя та здобуває треті ворота. При кінці Сян здобуває другі ворота й осягає розмірно добрий вислід (минулої неділі Корона програла в Ярославі 8:0).

Суддював д. добре п. Гавсман зі Львова.

Спортовці басейну Просвіти.

В Борславі відбувся у днях 20. і 21. ц. м. турнір 4 українських дружин, а саме Дністра (Самбір), Скали (Стрий), Ватри (Дрогобич) та Ропника (Борислава). Організацією змагань займався Ропник.

ВАТРА — ДНІСТЕР 4:0 (1:0).

Сенсація: У першій парі стрінулися колишні суперники, Б-клясова Ватра та А-класовий Дністер. Перемогла заслужено краща технічно й кондиційно Ватра. Найкращі у Ватрі Флонт та Колодрубець у нападі. Кушнір у помочі та Кобільник в обороні. У Дністрі найкращий Білинський на воротах та Маланій у помочі. Дністер грав за гостро й навіть брутально, тому теж судди виключив лівого крайнього з грища. Ворота здобули: Колодрубець 2, Кобільник і Флонт по 1. Типований на першуна Дністер мусів вдоволитися третім місцем.

Суддював добре інж. Хомишинець зі Стрия.

СКАЛА — РОПНИК 10:2 (3:0).

Ворота для Скали здобули: Малецький 5, Герасимів 3 і Павлічка 2, для Ропника Налижанів та Осередчук. Скала високо технічно завансована, одначе Ропник не заслужив на таку високу програну. Судди п. Баркевич.

ДНІСТЕР — РОПНИК 6:1 (2:1).

В першій половині рівнорядна гра, у другій перевага Дністра. Судди п. Цукер.

СКАЛА — ВАТРА 4:0 (2:0).

Скала переважала в першій половині, у другій більше з гри мала Ватра, одначе стомлена важким мечтом із попереднього дня, не видержала темпа. Судди п. Волошський слабий.

Після змагань голова борславської Просвіти о. Калінський вручив переможній дружині Скали чашу, Ватрі за II. місце дипльом, Дністрові й Ропникові пропам'ятні плякети.

О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА, Львів, Кордецького 51.

4 каюки КЛК, Соколи, які заловіли свою участь у цих змаганнях на старті не явилися. Невже соколів не стати бодай на дві обсади, чи може каюків не мають? Ні, і каюки є і люди є охочі, а чому не станули на старті то не вже їх тайна.

Каюки можна було відразу поділити на дві категорії; два з них — це каюки туристичні, але дуже довгі та зворотні та з малим заглуренням. Між ними обома по наших сподіваннях, розігралася боротьба за перше місце. Два другі каюки — це звичайні, туристичні, призначені вже згори на третє й четверте місце.

Старт відбувся під залізничним мостом у Розвадові. Всі чотири каюки виистартували разом. Зараз на перших трьох кільометрах устаглися порядком, в якому вони прийшли на мету. Тільки відділ між каюками, правді, але стало збільшалася. На мету, під мостом в Залісцях, вїхали перші, під бурхливі оплески зібраних видців селищ, організаторів зі Стрия та нечисленно зібраних львовян. — Рибачек Р.—Шеретило Ст. в часі: 2 год. 41.52, які поправили рекорд траси майже на 6 хв. Друга була обсада Карпик-Рибачек Б. в часі 3:04.05; третя Дорожинський-Назар час 3:17, четверта Козинський-Цьонка.

Організацією змагань занялась Філія КЛК Стрий. Дай Боже, щоб усі наші змагання були так зорганізовані, а вже прийняття по змаганнях було справжньою несподіванкою, за що щира вдяка панні Л. Калуській.

Б. Н-р.

НАКОЛЕСНИКИ УКРАЇНИ ЗНОВУ ПЕРШІ.

В неділю 21. ц. м. відбувся на трасі Львів—Судова Вишня—Львів (100 км.) біг за часу Стшельца, що її фундував ген. Тожажевський. Цього року здобула цей часу дружина України, чого мабуть фундатор ніколи не сподівався...

Старт був збірний для всіх, числився пересічний час трьох змагунів з одного клюбу. Індивідуальним переможцем вийшов **Степанюк, дружинником України.**

Змагуни розділилися відразу за стартом на дві групи, при чому чоловіку творили наколесники України. Згодом Степанюк відірвався від чоловіки та їхав уже самітний до півметку і з півметку до Львова. На півметку він мав уже 5 хв. переваги, на мету приїхав легко з 10-хвилинною перевагою. Степанюк не має тепер вже рішучих суперників у Львові і повинен стартувати в якійсь поважнішій „вакордовній" конкуренції. Дуже добре держав вся Панчок, одначе відпав по двох дефектах. Остаточно перемогу запевнили Україні Бабій та Бушик. Технічні висліди бігу такі: 1) Степанюк 3 год. 12 хв. 09 сек. і (1.2; 2) Нойгебавер (Стшелец) 3.22.08.0.4; 3) Бабій; 4) Дубель (Чорні); 5) Бжехва (Ч); 6) Бушик.

Загальний час України 9,57,21,0.8. 2) Чорні (минулорічний переможець) 10,08,22. Організація змагань в руках Стшельца справна.

Одночасно відбувся теж біг на 50 км. для нелицензіованих наколесників. Переміг Рудницький (Стшелец) 1,38.10, 2) Яким (Україна, давн. Дністер-Самбір) 1,38,18.

Змагунам України уладила численно зібрана публіка в Судовій Вишні бурхливі овації. Відомий боксер Україна Помірко зорганізував справжню „обливальню" з тамошніх спортовців, які всіх без винятку змагунів обливали холодною водою, що при вчорашній спеці принесло чималу полегшу.

ОКРУЖНІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

У Львові, на „Світені" зорганізувала Спорт. Секція Сокола-Батька плавацькі змагання, до яких стануло 17 змагунів і змагунок з округи, а саме: Сокіл Батько 8 побр. і 1 пос., С. IV — 1 побр., Сокіл Мшана 5 побр., Сокіл Комарно 1 побр., Сокіл Рудно 1 пос.

Висліди: Пос. 50 м. довільним: 1) Дзьоба 1:19,1 2) Байцер (Рудно) 1:37,0. **Побратими: 50 м. довільним:** 1) Модла В. (Мшана) 52.2 сек., 2) Лученко (Т-Б) 1:19, 3) Кишаєв (С-Б). **100 м. довільним:** 1) Залізняк (С-Б) 1,52.2, 2) Козачок 1:39,0, 3) Підгайський (Мшана) 1:58,0, **100 м. горілиць:** 1) Ганчар (С. IV) 1:50,4, 2) Залізняк 2:30,2, 3) Підгайський. **100 м. кліпічним:** 1) Ганчар **1:43,0,** 2) Горбаль (С-Б) 2,07,1, 3) Кусюк (С-Б) 2:08,4, **400 м. довільним:** 1) Куштір (Мшана) 9:52,0, 2) Козачок 10:47,8, 3) Підгайський.

Гінці 4X50 м.: 1) Сокіл-Батько 3:30,1.

СОКІЛЬСЬКІ ОКРУЖНІ ВІДБИВАНКОВІ ЗМАГАННЯ.

Щоби улекшити собі працю, Сокіл-Батько поділив гніздо своєї округи на 5 груп, з яких першуни мали змагатися шойно за ім'я найкращого в окрузі у Львові. І 19. ц. м. відбулися змагання в таких групах:

I) **в Каменоброді** — судця В. Тихоліз. **Перше місце здобув Сокіл Мшана,** 2) Сокіл Рудно, дальші місця Сокіл Мальчичі і Сокіл Річчани.

Сокілки з Мшани без гри вайшли до фіналу.

II) **в Задвірю** — судця О. Козачок. **Перше місце здобув Сокіл Підберізці,** 2) С. Гаї, 3) С. Залвіре, 4) С. Дідилів.

III) **в Ланах к. Щирця** — судця Р. Пузан. **Перше місце здобув Сокіл Комарно,** 2) Сокіл Хоросно Старе, 3) Сокіл Лани, 4) Сокіл Добрянн. **Посестри з Комарна** без гри вайшли до фіналу.

IV. в Підбірцях. — Перше місце здобули Підбірці перед Лисинничами й Пикуловичами.

Фінали відбулися у Львові на пл. С.-Б. в неділю 21. ц. м.

ЖІНКИ: Мшана—Комарно 2:0 (15:6, 15:4). Дуже гарне заграння посестер із Мшани. З Комарна на виріжнення заслуговує Косівна.

МУЖЧИНИ: Підберізці—Комарно 2:1 (11:15, 15:12, 15:6), дуже драматичний метч. Хоч Гнатів (бувший змагун С. Самбора) завзято „гатив", Підберізці добре опановані видержали.

Комарно—Мшана 2:0 (15:7, 15:4).

Підберізці—Мшана 2:0 (15:5, 15:4).

Першуками Львів. Округи є побратими з Підберезець, і посестри з Мшани. Дзя.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Аванс українських футбольних суддів. Виділ суддівських справ ПЗПН-у признав на своєму засіданні 10. ц. м. інж. Хомишина Володимира ліговим суддею та проф. Романця Михайла міжокружним суддею. Обом суддям бажаємо якнайкращих успіхів.

„Циган завинив, коваля повісили". Таке теж було зі справою стрийської Скали, якій метч у Дрогобичі з Тудом вело аж трьох суддів. ПЗПН признав, що такий ф був грубо проти правильника, одначе мистцем приз таки ТУР. Таким чином найгірше потерпіла на тім С ла, яку провини-експеримент судді Борути кошт; страту шанс на аванс. Самим виновникам обійшлос волі легко. Суддю м-ра Боруту покарали аж 6-ти невою дискваліфікацією, одного з вічних суддів с лили з листи членів за недостачу кваліфікацій, тр го, який буцімто протестував проти доручення п рути, звільнили. Найважніше, що головний ініціятор . лої халепи (про якого цілий басейн знає), вийшов цілий і чистий.

Нова українська Б-клясова дружина на Волині. УСК. Горинь (Рівне) — Стшелец (Дубно) 4:2. Після цієї перемоги українська дружина з Рівного здобула мистецтво Ц-класи та вайшла до Б-класи. Це перша українська дружина Волині в Б-класі. І цьому новикові бажаємо якнайкращих успіхів.

Речинці змагань Поділля: 14. 8. Легіон—Поділля (2:0); 21. 8. Яніна—Креси; 28. 8. Поділля—Єгуда; 11. 9. Легіон—Креси і Яніна—Єгуда; 18. 9. Креси—Поділля; 25. 9. Легіон—Яніна; 2. 10. Єгуда—Легіон і Поділля—Яніна; 9. 10. Єгуда—Креси.

Речинці змагань Русалки й Мети: 28. 8. Мета—ЖРКС і Сокул—Русалка; 11. 9. ЖРКС—Сокул; 18. 9. Русалка—Мета; 25. 9. ЖРКС—Русалка; 2. 10. Сокул—Мета.

Речинці змагань Руси: 4. вересня: Русь—Мше, Нова Вес—ЧСК (Кошиці), Славія (Пряшів)—КАЦ, БФТЦ—ЧСК (Ужгород). 11. вересня: Русь—ЧСК (Кошиці), МШЕ—ЧСК (Ужгород), КАЦ—БФТЦ, Нова Вес—Славія (Пряшів). 25. вересня: Славія (Пряшів)—Русь, ЧСК (Кошиці)—МШЕ, БФТЦ—Нова Вес, ЧСК (Ужгород)—КАЦ. 2. жовтня: Русь—БФТЦ, ЛШЕ—КАЦ, Нова Вес—ЧСК (Ужгород), ЧСК (Кошиці)—Славія. 9. жовтня: ЧСК (Ужгород)—Русь, Славія—МШЕ, БФТЦ—ЧСК (Кошиці), КАЦ—Нова Вес. 23. жовтня: Русь—КАЦ, МШЕ—Нова Вес, ЧСК (Кошиці)—ЧСК (Ужгород), Славія—БФШТ. 30. жовтня: Нова Вес—Русь, БФТЦ—МШЕ, ЧСК (Ужгород)—Славія, КАЦ—ЧСК (Кошиці).

Перед новим загостренням положення в Европі.

В Льондоні оголошено відповідь ген. Франка у справі відкликання добровольців з Еспанії. Еспанський національний уряд годиться відкликати добровольців під умовинною, що це саме зроблять червоні і що відкликані добровольці не вернуться до Еспанії. Національний уряд годиться признати лише дві пристані безпеки у ворожій смузі: одну в Каталонії, другу на півдні так, щоб кораблі могли довезти туди харчі і що пристані будуть далеко від терену воєнних подій. Крім того уряд ген. Франка домагається признати йому права комбатантів. Уряд не зголився на летунську обсервацію над еспанською територією.

В Льондоні побоюються, що комітет неінтервенції опиниться знову у сліпій вулиці, бо совітський амб. Майський заявив, що — СССР не піде вже на ніякі уступки ген. Франко. Крім того в Льондоні обурені, що італійська преса хвалить подвиги італійських летунів з Балеарських островів тоді, як у пристанях червоної Еспанії раз-у-раз затоплюють англійські кораблі.

Налет сімох большевицьких літаків на Корею.

ПРОТЕСТ У МОСКВІ.

В понеділок 22. ц. м. рано оголошено в Кеїко (Корея) такий комунікат:

В суботу 20. ц. м. в год. 10.30 сім совітських бомбовців кружляло не лише над манджурсько-корейських кордоном, але також понад Кеїко і полудневим берегом ріки Тумен. Бомбовики летіли на висоті 300 метрів понад місцевостями Кеїген і Кункай. Японський амбасадор у Москві склав рішучий протест проти налету большевицьких бомбовиків.

200 вбитих у Палестині.

В суботу 20. ц. м. напали арабські терористи на філію банку Беркля в м. Геброні, розброїли сторожу, підпалили будинок банку та почтового уряду. Банк має шкоди 7 тисяч фунтів штерлінгів. Недалеко міста дійшло до завзятого бою з військом, в якому взяло участь 80 панцирних авт та багато літаків. Село Мадяль Кровм знищене. Число вбитих і ранених перевищає 200 осіб.

Бедуїни проголосили „святу війну" в обороні арабів у Палестині. Боєві сили бедуїнів доходять до 40.000 осіб.

Перед процесами б. австрійських достойників.

В суботу 20. ц. м. оголошено у вістнику законів Німеччини закон „про відповідальність членів б. австрійського уряду та їхніх спільників".

Закон каже м. ін., що членів б. австрійського союзного уряду, які підчас своєї діяльности зломали закон або діяли на шкоду народу, як також усіх спільників членів уряду **можуть притягнути до відповідальности перед державним трибуналом у Відні.**

Про появу такого закону говорили вже раніше. До відповідальности притягнуть лише головних діячів, які дійсно провинилися супроти права. Комісар Біркель викінчує акти обвинувачення і тоді щойно можна буде точно означити кількість підсудних. Віденський державний трибунал буде третім трибуналом (побіч таких трибуналів у Берліні і Ляйпцігу).

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Незвичайна знахідка в Луцьку.

В старій княжій частині Луцька, а саме на Василіянській вулиці, міський уряд переводить каналізаційні роботи: закладають бетонові рури, для чого копають досить глибокий рів. Дня [illegible]-го серпня ц. р. на схрещенні Василіянської вулиці з Кармелітською робітники, копаючи [illegible] наткнулися на кінець дуже старої труни.

Через брак докладніших відомостей перемо оповідання про знахідку одного з робітників, міркуючи, що автор його під сильним вражінням міг дещо перебільшити. Ось зміст оповідання.

На глибині рову робітники докопалися до [illegible]ня дубової труни, видовбаної в колоді (як [illegible]ювали) і прикритої зверху дошкою. Молодий техні[illegible], що доглядає робіт, буцім-то наказав кінець труни рубати, щоб вирівняти лінію рову. Враз робітники скам'яніли: в труні лежала дівчина — довге волосся, на голові металевий узорчатий вінчик (кажуть, що буцім-то золотий), у вухах ковтки з дармовисами, якийсь блискучий одяг, тіло неушкоджене, очі приплющені, уста трохи відчинені. Робітник доторкнувся тіла на обличчі й грудях — тверде, зсохле. Труну, відкриту лише до грудей небіжчиками, засипали землею.

Як судити з опису, труна, вінчик і ковтки походили б з княжої доби.

Чи компетентні наукові чинники не зацікавилися б цією знахідкою?

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів
ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

Папа про переборщений націоналізм.

В неділю 21. ц. м. рано св. Отець відвідав колегію пропаганди віри, де виголосив до питомців промову на тему „Націоналізм і місії". Звертаючись до питомців папа м. ін. заявив: Бережіться богатьох небезпечних річей, зокрема переборщеного націоналізму. Є ріжні націоналізми, подібно як ріжні народи. А що народи створив Бог — то є теж місце для слушного, поміркованого й обмеженого націоналізму, злученого з усякими чеснотами. Одначе — говорив папа — бережіться переборщеного націоналізму, немов правдивого нещастя. На жаль, здається нам, що всі випадки признають нам слушність, коли говоримо про переборщений націоналізм як про правдиве нещастя, що веде до спорів, конфліктів і навіть до війни. Переборщений націоналізм зробив би місійну акцію зовсім плитколю. Тому то не туди веде дорога до джерела ласк і цивілізуючого апостольства. При кінці св. Отець уділив усім апостольського благословенства і перейшов коридором, де стояли хоругви усіх народів, заступлених у колегії пропаганди віри.

—o—

Підготова до нового великого наступу в Еспанії.

Минулого тижня прийшло в Еспанії до менших боїв тому, що національні війська підготовляються до нового великого наступу.

ЧЕРВОНІ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВДАЧІ.

Комунікат міністерства оборони каже, що в околиці ріки Ебро відбито наступи військ ген. Франка під Вілля Альба де Льос Аркос. На південному фронті Естрамадури внеможливлено перехід ріки Уеа. По довгих нападах неприятель обсадив горби Палярділя.

Комунікат штабу військ ген. Франка каже, що на фронті Валенсії відбито наступи неприятеля на відтинку горбів Саледа. На фронті Ебро бої йшли на відтинку 6 кільометрів. Неприятель має великі втрати: 550 вбитих, а 828 попало в полон і здобуто багато военного матеріялу. В суботу і в неділю національні війська зістрілили два літаки. На фронті Толедо війська ген. Франка приневолили неприятеля до втечі на відтинку Пуете дель Аркобіспо.

—o—

Прем. Нехрін виїхав до Льондону.

В паризьких політичних колах кружляє поголоска, що премієр еспанського червоного уряду Нехрін виїхав з тайною візитою до Льондону. Ця вістка розійшлась у хвилині, коли державний підсекретар міністерства внутрішніх справ еспанського уряду Рафаель Мендез, який їздив з прем. Нехріном до Швайцарії, осів сам на летовищі Перпінян, вертаючись до Барселюни. На питання журналістів, де прем. Нехрін, мін. Мандез відмовив якихнебудь вияснень. Тому то політичні кола здогадуються, що прем. Нехрін виїхав до Льондону.

З польської преси.

Жалюгідний і неповажний виступ поважного „Часу".

Справа польської політики на Волині не сходить зі сторінок польської преси. Оце варшавський консервативний **„Час"** (ч. 228 з 21-го серпня ц. р.) присвятив цій проблемі довгу передову статтю п. н. „Яскравий приклад помилкової окраїнної політики". Автор статті п. Й. М. так починає:

> „Михайло Бобжинський закінчив третій том своєї історії вказівкою, що звязання наших східних окраїн з матірним пнем, є одним з найважніших завдань відродженої держави. Сьогодні по двадцяти літах незалежности треба поставити собі питання, як польська політика вивязалася з цього завдання".

Точкою виходу для розгляду тієї справи служить для автора книжка Болеслава Подгорського п. н. „Проблєма польського громадянства і польської держави на Волині". Спираючись на твердженнях тієї книжки автор статті відповідає на питання: „Які висліди дала польська політика на Волині в національній, суспільно-господарській та культурній ділянці?" І каже, що польська політика, у всіх тих трьох ділянках була помилкова. Подгорський твердить за Леоном Василевським, що

> „в роках 1916—1917, у повітах Волині, що їх було окупувало військо центральних держав, не було навіть сліду українського руху. В 1917-ому році прибули на Волинь українські агітатори з Раштадту, але „місцева людність, що говорила по руськи, ніякої прихильности до тієї, чужої їй, і накиненої зверха українізації не виявляла не вважаючи на те, що пришелці заповідали селянам, що ті, що признають себе українцями, дістануть землю при поділі панських маєтків". Отже людність Волині складалася в тих часах у великанській своїй більшости з елементу руського походження, що до ніякої національности не признавався, уважаючи себе за „тутейших". Отже могло здаватися, що в тих умовинах спольщити Волинь це річ розмірно легка. Щоб осягнути ту ціль не треба було нікого винародовлювати. Національні відносини на Волині у двацятих роках основно ріжнилися від відносин у Східній Галичині. Тут польська політика мала від початку до діла зі свідомою своєї національної окремішности людністю, там тієї свідомости не було. Треба її було щойно розбудити. Могли це зробити або поляки або українці".

Отже навіть той „Час", що вміє підходити до політичних проблем, річево та тверезо, як зачепив справу українців, не міг піднестися понад рівень всяких „Слов Народових" та інших Ікаців. Передусім автор статті в „Часі" вірить — бо хіба вірить, коли так пише, — що волинська людність, хоч „руського" походження і хоч говорила по „руськи", то не належала до ніякої національности і з неї можна було зробити так само добре поляків як українців. Але показується, що не можна було і сам автор твердить: „Зробили це на жаль українці", тобто розбудили національну свідомість волиняків. Невже автор справді думає, що це було би так легко, якби волиняки не були українцями? Невже автор справді гадає, що походження і мова у несвідомих національно мас не визначують національности? Отже автор, а з ним разом і „Час" переконані, що Волинь зробила українською помилкова польська політика, яка

> „стає на становищі, що Волинь українська, погоджується з тим фактом і підтримує український рух єдино під умовиною його льояльности до польської державности. На Волинь проникає щораз сильніше українська акція зі Східної Галичини, починають діяти підтримувані владою пришелці знад Дніпра. Українство усвідомлює у своєму дусі місцеву руську людність, розбуджує в ній почуття приналежности до української національности. З польського боку цей рух не стрічається з ніякою контракцією. Ніхто не пробує притягнути людности Волині до польщини, не пробує навіть розбудити національного почуття серед зрутенізованих в часі займанщини поляків. Що гірше, польська людність починає почуватися на Волині чужо, вона позбавлена всякої опіки, осадники, що поселилися тут в перших роках незалежности, продають свою землю в українські руки і втікають масово „до Польщі". Коли в 1931-ому році польська влада переводить спис людности, всіх тих, що подають свою домашню мову — як „тутейшу" чи „руську", чи „православну" зараховують до української людности".

Так, на думку п. Й. М. польська політика зробила Волинь українською:

> „Українство розрослося. Волинь за тих 20 літ уподібнилася під національним оглядом до Східної Галичини. Вирнули там ті самі національні проблеми, ті самі труднощі, що існують тут. В національній ділянці висліди польської окраїнної політики на Волині рішуче відємні".

В господарській ділянці автор статті спираючись на книжці Подгорського уважає помилкою, що уряд замість спрямовувати надмір людности з перенаселеного волинського села до міст, розпарцелював між селян землю більшої посілости, але цим хліборобської структури Волині не поправив. Вкінці в культурній ділянці на Волині польська політика — на думку п. Й. М. — була теж помилкова, бо „виходячи з помилкового становища, що Волинь українська" заведено українські чи пак утраквістичні школи, в яких учителі „українські націоналісти розбуджували серед волинської людности почуття приналежности до українства".

> „Словом і в цій третій ділянці польська політика на Волині не пішла правильним шляхом. Доктринерство, задивлення в утопійні концепції заслонили їй дійсність. Точка виходу тієї політики — признання згори Волині українською землею, була фальшива, тому й силою факту мусів бути відємний вислід. Ми противимося винародовлюванню когонебудь, але уважаємо ще більшою помилкою штучно плекати чужу національність".

Ну, тепер вже на Волині „не плекають штучно чужої національности". П. Й. М. і „Час" напевно вдоволені. Але чи ця нова політика на Волині принесе те, чого хотів Михайло Бобжинський, чи обстоюючи цю політику „Час" до деякої міри не зневажає памяти М. Бобжинського, на якого авторитет покликується?

Похорон о. Глінки.

Похорон о. Глінки в Ружомберку в неділю, 21. ц. м. відбувся дуже величаво. Непроглядні маси народу зібралися на церковній площі, до яких промовляв посадник д-р Медерлі, відтак прем. Годжа, який промовляв по словацьки. Далі промовляв заст. голови словацьких автономістів д-р Тісо та інші. Пізно вечором під звуки жалібних пісень домовина з небіжчиком спочила в могилі.

МАНІФЕСТ ДО СЛОВАКІВ.

Президія словацької народньої партії оголосила в суботу маніфест до словацького народу про заслуги о. А. Глінки і візвала цілий словацький нарід до єдности, згоди та братерства.

„Перед домовиною о. А. Глінки" — кінчиться маніфест — „присягаємо, що **сильні і невгнуті, в найбільшій згоді, доведемо до виконання програми о. А. Глінки — здобуття автономії для Словаччини.** Переймаємо прапор о. А. Глінки, на який в 5. червня ц. р. присягали підтатрянські і американські словаки і під цим прапором вестимемо боротьбу аж до перемоги. В тій боротьбі дух о. Андрея Глінки буде з нами во віки".

Реґент Горті у Німеччині.

В неділю 21. ц. м. приїхав до Відня реґент Горті з почотом. На залізничому двірці привитали реґента: намісник Зайс-Інкварт, Гляйсе-Горстенав, ген. Ліст, мін. Фішбок та багато інших достойників. На промову намісника Зайс-Інкварта відповів коротко реґент Горті і опісля серед звуків мадярського гимну перейшов перед почесною четою. Звідси відїхали мадярські гості до Кіль, де відбудуться хрестини третього великого німецького панцирника. „Ессенер Національ Цайтунґ" пише, що цей кружляк матиме таке саме узброєння як „Адміраль Гіппер" та „Бліхер". Новий німецький кружляк буде останнім висловом техніки.

До Кіль приїхав реґент Горті по 9-ій год. рано в понеділок. На мадярських гостей ждав на двірці канц. Гітлер з усіми міністрами, начальний командант збройних сил ґен. фон Бравшіц, адмірал воєнної маринарки фон Редер, ген. Кайтель та інші. Канц. Гітлер привитав сердечно реґента і вручив його дружині китицю конвалій. Зчерги реґент перейшов з канцлером перед почесною четою воєнної маринарки. Маси народу витали гостей овацийно. Опісля реґент Мадярщини відїхав з канцлером до пристані на яхт „Нексе".

Паризький „Ле Тан" пише з нагоди цієї візити, що **німецькі політики хочуть втягнути Мадярщину в орбіту політичних впливів Німеччини та довести до повного зірвання Мадярщини з Малою Антантою, у першу чергу з Чехословаччиною.**

Головним предметом нарад будуть зусилля Німеччини розірвати вузли солідарности Мадярщини з іншими наддунайськими державами.

Політичні кола Льондону живо цікавляться візитою адм. Гортія. В Льондоні сподіються, що Німеччина змагатиме до ще тіснішої господарської співпраці між обома державами, щоби промостити шлях економічній експанзії Німеччини на полудневий схід. Якщо йде про політичну сторінку розмов, то на перший плян висунуть справу Чехословаччини і можливість співпраці німецької та мадярської меншини у Чехословаччині. Канц. Гітлер буде намагатися вплинути на реґента Гортія, щоб мадярський уряд офіційно висловився проти повороту Габсбургів на мадярський престіл.

Кружляють поголоски, що на Мадярщині привернуть монархію і першим королем буде реґент Горті.

НОВИНКИ.

— **Камінь Довбуша** Яшна, „Зелена Палатка" Софії Олесницької поручає на 3-ій сезон кімнати з добірним харчем. 1—2 1734

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 ..9—?

— **Д-р Ірина Сімович,** спец. хоріб шкірних і венеричних вернула й ординує при вул. Городецькій 53 а, від год. 3—5. Тел. 274—35.

— **В середу і пятницю цього тижня** передаватиме львівське радіо українські авдиції. В середу в рямках цієї авдиції, що почнеться в год. 14.00 і триватиме 35 хвилин, буде тижневий огляд подій, потім концерт українських пісень з кружків, а закінчить її рецитація Л. Германа „Сучасна українська поезія в польських перекладах"; вечором тогож дня, в год. 21.00—21.10 господарська гутірка інж. Е. Томашівського „Г спорт домашньої птиці". В пятницю 26. ц. м. в год. 17.45—17.55 передає Львів українську гутірку д-ра Хариті Кононенко: „Жінка в Совітах". Слухаймо!

— **Велика пожежа в Добрянах.** Велика пожежа знищила в неділю 21. ц. м. 15 господарств у Добрянах пов. Городок. Втрата сягає 130.000 зол. Більша частина села пішла з димом. Причина пожежі невідома.

— **Виселюють із прикордонного поясу.** Повітове староство в Стрию наказало покинути прикордонний пояс на три роки таким громадянам українцям: Несторові Учері — купцеві зі Стрия, Сливці Миколі — зі Синевідська Вижнього, Баранові Миколі — зі Завадова, Мельникові й Осипові Корчинському — з Корчина Шяхотського.

— **Збірки у школах.** У звязку з новим шкільним роком шкільна влада в Польщі видала розпорядок у справі збірок у школі. У школах вільно буде переводити збірки на цілі визначного суспільного значіння. Всякі збірки в школах мати зовсім добровільний характер.

— **Нові однострої для поліціянток.** Польська преса пише, що команда поліції приділила нові однострої для поліціянток, а саме спідниці і блюзи полевої краски, замість дотеперішньої гранатової краски.

— **Львівська хроніка.** В неділю 21. ц. м. вечором повстала пожежа в стодолі Ф. Селінської при вул. Креховецькій ч. 7 на Клепарові. Пожежна сторожа врятувала від пожежі сусідні будинки. Шкода сягає 1.000 зол. — В ресторані Пітули при вул. Янівській дійшло до кровавої бійки, підчас якої А. Камінський зранив ножем Петра Бочуна. — В ночі з неділі на пон[illegible]лок Т. Бридло побив у помешканні при вул. Сьмігівій ч. 118 Е. Юркова, якого відвезла рятункова каретка до шпиталю. — Самохід невідомого власника переїхав М. Бака з Великої Сигнівки і зломив йому праву ногу. У загальному шпиталі помер Онуфрій Луцишин, якого переїхало на днях авто.

— **Польська гімназія в Ягольниці.** Поляки з Чортківщини відкривають з новим шкільним роком приватну гімназію в Ягольниці.

— **Повінь на Буковині.** Зливні дощі з бурею і хмароломи, що лютували над Буковиною в останніх днях, заподіяли великі шкоди в Чернівцях. Буря зірвала багато дахів і перекинула кількасот телефонічних і телеґрафічних стовпів. Вода затопила майже 100 домів. Шкода сягає кількох мілїонів леїв.

— **Загадочне вбивство.** В неділю 21. ц. м. пополудні перейшло трьох еспанців легально кордон і зайшли до італійця Бартелєтія в Перпіньян, який там постійно живе. Еспанці запитали його, чи він не знає Хозе Феррасоля, відомого діяча з національної Еспанії. Бартелєтті не відповів на це питання. Тому, що еспанці загрозили йому смертю, Бартелєтті схопив стрільбу і застрілив двох еспанців, а третього зранив. Французька поліція веде слідство.

— **Судять селян за старий календар.** Військовий трибунал у Ясах видав присуд проти кількох селян за ширення старого стилю, себто календаря, що заборонений у Румунії. Провідника селян Спіридіона Морару суд засудив на один рік вязниці і втрату громадянських прав на 5 років за поширення брошур і календарів старого стилю та за агітацію проти нового стилю. Його помічників, здебільша жінок, суд засудив по кілька місяців вязниці.

— **Відкрили велитенські поклади вугілля в СССР.** Совітська преса пише, що в Казакстані відкрили велитенські поклади вугілля. Геольоґи обчисляють запаси нововідкритого вугілля на 52,6 міліярдів тон. Одночасно на березі ріки Печори відкрили поклади вугілля, що його обчисляють на 36 і пів міліярда тон. На Далекому Сході урухомили нову копальню вугілля, що покриє мабуть запотребування вугілля на Далекому Сході.

— **Згоріло 47 самоходів.** У Кишиневі повстала пожежа в ґаражі Фавеля Томасю і знищила 47 самоходів. Пожежна сторожа врятувала великі склади з бензиною, що сусідують з ґаражем. Поліція арештувала власника ґаражу під закидом підпалу, щоб внеднати обезпеченеву [illegible]ію в сумі 1,100.000 леїв.

— **Дві страшні залізничі катастрофи.** Недалеко Тріхінополі в окрузі Мадрас у полуднево-східних Індіях дійшло до катастрофи залізничого поїзду, в якій згинуло 30 осіб, а 117 було ранених. До катастрофи дійшло внаслідок хмароводу, підчас якого вода підмила залізничий шлях. У катастрофі згинули прочани мусулмани, які верталися з мусулманського свята. — На стації в Топольовстуль Маре в Семигороді особовий поїзд з Тімісари наїхав на поїзд з Люґей. Обі льокомотиви та 4 вагони знищені багато осіб важко ранених. Пересувного, що спричинив катастрофу, арештували.

— **Приспішили бранку в Австрії.** В днях 12-го до 24-го вересня мала відбутись у Відні бранка річника 1914. Цей річинець пересунули наперед, тобто бранка почнеться вже 24-го серпня.

— **Табор для жидів у Швайцарії.** Швайцарська влада скріпила поліційні відділи на б. швайцарсько-австрійській границі, щоб припинити наплив жидів, які в числі коло 50 осіб денно переходили границю. Крім цього створено спеціяльний табор, у якому приміщено вже 150 жидівських утікачів. В останніх днях швайцарська влада відставила до границі та виселила з краю 20 німецьких жидів, що прибули до Швайцарії повітряним шляхом.

— **Десятий цілунок зобовязує одружитись.** Месечузет обовязує звичай, на основі якого 10-ий цілунок залюблених означає заручини. Якщо наречений, який десять разів поцілував свою дівчину, не хоче опісля одружитися з нею — наречена має право примусити його до подружжа судовим присудом.

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Ювілейні торжества в 950-ліття Хрещення Руси-України в Городку. Новозібраний недавно місцевий Дізовий Комітет Свято Христіянської України в Городку зявляється — як найкраще зі свого завдання. Всі сили спрямовано в тому напрямі, щоби день 14-го серпня відсвяткувати як найбільш величаво. Водосвятіє запроектовано відбути на великому Городецько-Дрогодовицькому ставі, на що по довгих виходах одержано окінці дозвіл. Свято почалося співаною Службою Божою, яку відправив о. В. Дурбак зі Львова в асисті вколітів Р. Ярош та Павлишина. Підчас Служби Божої співав хор Е. Мельника. Перед богослуженням прибули процесії всіх трьох філіяльних церков а саме гарно впорядкована процесія з Дрогодович, що належить до Городецької парохії та з церков св. Івана Хрест. і св. Миколая. По Службі Божій рушив похід з процесіями на став. Порядку берегли хлопці з Дрогодович — городецьких впорядників на жаль не завважили на заході Ювілейного Комітету, не вдалося втягнути, щойно в останній хвилині доєднало кількох луговиків — дрогодовицькій молоді належиться вісоні признання і похвала. Похід відбувся у зразковім порядку. Хоч падав дощ громадянство вийшло масову участь. За процесіями йшли священники, хор у національних строях, інтелігенція, представники товариства і маси громадянства. Перейшовши вулицями Руською, Ринком та Залізничою попри парк установилися процесії над ставом, де збудовано поміст та поставлено гарно прибраний престіл; на тлі тринога хрест по середині. По боках на високих щоглах мали гордо жовтоблакитні прапори. До відправи ювілейного молебня станули о. Епіфаній Роздольський, парох Городка, о. Всеволод Дурбак зі Львова та о. Ярослав Шуст з Каменоброду. По врочистій відправі і посвяченні води виголосив о. Омелян Шараневич глибоко обдуману проповідь, що залишила в усіх незатерте враження. Представивши значіння тієї важної для України події, якою було хрещення, згадав проповідник про теперішнє незавидне положення українського народу та зазвав, що тільки гасло „Бог і Батьківщина" в силі піднести нині наш нарід духово та приготовити його до великих завдань. Неодного старика зворушила хвилина, коли на запит чи вірите в Бога, гомоном повеселося до горбів, де колись стояв замок Володислава Опольського, князя Гал. Руси — відповідь „віримо". Чи любите свою Батьківщину Україну? — „Любимо" — понеслося відгомоном над городецьким ставом. Це говорили городецькі парохіяни, нащадки тих, що колись творили сівоме міщанство за княжих часів. По проповіді та відспіванні гимну „Боже Великий Єдиний" рушив похід з процесіями назад до церкви Благовіщення, де розвязався. Слід підкреслити, що хоч падав дощ прибуло до 3.000 людей, які взяли участь в цьому небуденному торжестві. Заходом Ювілейного Комітету відбувся пополудні реферати про хрещення Руси-України. В місті виголосив реферат в салі „Поміч" голова Ювіл. Комітету п. Михайло Цуньовський. На реферат прийшло понад 150 осіб, які виповнили вщерть невеличку салю. Реферату, основно опрацьованого на основі історичних фактів, вислухали присутні з великим зацікавленням. Подібні реферати виголосили студенти в читальнях „Просвіти" у Дрогодовичах і на Заставськім Передмісті Городка. Добре було би, щоб повстав окружний ювілейний комітет з більшою участю в ньому духовенства обох денамінацій щоб завдалегідь подумати про гідне упадзднення окружного ювілейного свята Христіянської України в Городку.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 23. 8. год. 8. „Люди на вулиці".
Середа 24. 8. год. 8. „Шестий поверх".
Четвер 25. 8. год. 8. веч. „Втікаймо життям".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника:

ГОРОДЕНКА:
23. 8. Виступ Стефи Стадникової.
ЗАЛІЩИКИ:
24. 8. Подвійна бухгальтерія.
25. 8. Чорноморці.
26. 8. Нітуш.
27. 8. Люди на вулиці.
28. 8. Ой не ходи Грицю.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПОРОГИ:
23. 8. Гетьман Полуботок
ПЕРЕГІНСЬКО:
24. 8. Безталанна.
25. 8. Чесна Сузанна.
26. 8. Пісня Бескиду.
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.

Незадовго театр виставить голосну пєсу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці".

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Маски лєрда Блекнек" на осн. Ст. Цвайга.
АТЛЯНТИК: „Пригода коло Парижа".
БАЛТИК: „Правда перемагає" (Павло Муні).
ВАНДА: „В. З. 6 не признавав", „6 літ кохання".
ГРАЖИНА: „Жінки над прірвою".
ЕВРОПА: „Щастило свічкилося".
КАСІНО „Він мені", „Малий джентельмен".
КОПЕРНІК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Саратога", „Простак".
МІРАЖ: Нечинне.
МУЗА: „Блакитна залога".
ПАЛЯС: „Таємне зрадництво" на осн. Ст. Цвайга.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Гальве".
РЯЛЬТО: „Моя панна мама".
РОКСІ: „Гра життя" і додаток.
СВІТ: „Нансі Стіл пропала", „Невинне почалося".
СТИЛЕВЕ: Погоня за кавалєром" і ревія Боруцького.
ТОН: „Володар перлів", „Бунт залоги" „Меєсиальські мельодії".
УТІХА: „Пострах Дикого Заходу" та ревія.
ХІМЕРА: „Голос джунглів" із Гарі Пілєм.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ал Марійська)
„Люцерна".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-н Каїм і Сини)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 23. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудневі вістки, 14.00 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.11 Свят ККО, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Географічна загадка для старших дітей: „Які це міста — вгадайте й пімеш!" 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Орх. концерт, 16.45 Мандрівки по Полісі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт із пл., 17.55 Гальо-позір! 18.00 Літаючі змії, гутірка, 18.10 Камер. концерт, форт., скр., 18.45 Фрагмент із „Попйолія" Ст. Жеромського, 19.00 Оп. арії В. Желєзновської, сопран у супр. форт., 19.20 Актуальна гутірка, 19.30 На балі тому чверть століття, розр. концерт, сальон. орх.; у перерві: „Дві балєві гутірки", 20.45 Веч. денник, 20.55 Молодь на окраїні, 21.10 Транс. з Копенгагену: Данська музика, 21.50 Репортаж із лет. змагань у Львові, 21.56, 22.00 Спорт, 22.05 Вечір вальсів із пл.; у перерві „Радіотехнічні новини", 22.40 Польща, як її бачать чужинці, 23.00 Ост. вістки.

Середа, 24. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 орх., 8.00 Перше свідання при орхестрі, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Хори з плит: Людкевич, Леонтович, Кошиць, 14.25 Сучасна українська поезія у поль. перекладах, літер. нарис із рецитаціями Льонг. Германа,** 14.35 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, для дітей, 15.45 госп. вістки, 16.00 Сальон. секстет, 16.40 Конкурсова гутірка П. Р., 16.45 Загонова шляхта над окраїн, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Оперетковзі фантазії з пл., 17.55 Гальо-позір! 18.00 Торунь, місто цвітів, 18.10 Концерт солістів, тенор, скр., форт., 18.45 Фрагмент із Попйол-ів" Ст. Жеромського, 19.00 Вісьмочели, фортепіян, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Спогади дитинства, розр. концерт, 20.45 Веч. денник, **21.00 Експорт домашньої птиці, гутірка Евг. Томашівського,** 21.10 Шопенівський концерт, 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Новини з цлит, 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 25. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Сальон. орх., 8.00 Веселе Добрайдень: пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл. і господ. вістки, 14.15 Співи. реціталь Ст. Лобачівського в супр. форт., 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.30 Давні прогулькові лойади, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Мельодії Півночі, орх., 16.45 Нові жанри для жінок, 17.00 Отворення радіовистави, концерт симф. орх., сопран, 18.20 Ловець гадюк, 18.30 Театр Уяви: „Повною парою на Гонг-Конг" Бріпіпера (Англія), 18.53 Репортаж із радіовистави, 19.00 Нар. капели, 19.20, 20.40, 21.00 Актуальна гутірка, 19.30 „Подорожуймо" — розр. концерт у перерві „Три пародії сентичної повісти", 20.30 Веч. денник, 20.45 Для села: Власний сотик до спільної каси, 21.55, 22.00 Спорт, 22.05 У ритмі танку, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка в нім мові, 23.15—23.55 Легка й тонкова музика (Варшава II).

ЗАКОПАНЕ РАДІО.

Вівторок, 23. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Музика, 17.00 Фант. гумореска, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Фальстаф" оп. Вердія, БІЛГОРОД 18.20, 20.00, 21.45 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 13.30 Цнг. музика, 17.30, 20.00, 21.00 Концерт орх., ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика, 18.30, 19.00 Розр. концерт, 20.10 Симф. концерт, 21.15 Концерт на форт., орх., с-моль Шопена, 22.30 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Заохочати МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Джоконда" оп. Понччелія, ПРАГА 17.40 Сольо на арфі, 18.20 Орх. концерт, 19.25 Сальон. музика, 21.15 Яначескові твори, РАДІО ПАРІ 18.15, 20.15, 21.00 Камер. музика, 19.00 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 „Ен вілен фем" комедія Пасера, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 22.00 Вокл.концерт, СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.30 Скрипка, 20.00 Співи, баритон, 20.55 Рос. романси, 21.50 Легка музика.

Середа, 24. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Музика, 19.00 Вебер і Фльотов, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Оперетковзі мельодії, БІЛГОРОД 20.00 Співи, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Скрипка, 18.10 Дуети на кларнетах, 19.00 Орх., 21.15, 22.00 Цнг. музика, 22.15 Співи. ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Твори І. Штрауса, 18.20 Нова музика на альтівку та форт., 22.30, 23.00 Музика з Відня орх., сол., КОШИЦІ 18.00 Для Заохочати, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Хор, ОСЛЬО 20.00, 21.00, 22.15 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, ПРАГА 17.40 Квартет ц-дур Фібіха, 18.30 Танк. музика, 19.25, 20.00 На взрошню ноту, популярний концерт, 21.00 Чел.-фр. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.30 Клавесинова музика, 17. і 18. ст., 19.00 Пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Кабарет, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 19.0 Легка музика, 19.20, 20.00, 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

Четвер, 25. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 16.30 Веселка, слєвно-муз. авд., 17.00 Нім. пісні, 18.00 Пісні й танки різних народів, орх., сол., 19.45 Веч. гомін, 20.10, Вечір танку, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, Будапешт 12.05 Віол., 13.15 Орх., 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 17.10, Орх. концерт, 18.15 Вок. концерт, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 20.10 Воєнні пісні, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15, 21.00, 22.00 „Грізельда" оп. Масснета, „Ль спектр де ля роз" оп. Вебера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Моцартові твори, КОШИЦІ 17.15 Співи, 18.15 Для Заохочати, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 18.20 Сальон. квартет, 21.00 Словацькі нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта (Зальцбурзький фестиваль), РИМ 17.15 Концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пуччіні: „Ль табаро", „Сестра Анжеліка", „Джанні Скіні", СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.00 Легка музика, 19.20 Популярна музика, 20.00 Форт., 20.55 Мадярські пісні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 22 серпня 1938.

1 кг. масла десер. більш. без оп. 2.45 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2.50 вол.
1 кг. масла екст. вкл. з оп. деф. ціна 2.5[illegible]
молоко . . . 14—15 гот.
яйця (коса) . . . 3.70 вол.

Тенденція на масло знижкова, на яйця і молоко здержана.

Подяка.

Вп. Панам Меценасам Д-р Дерешові, Д-р Луціву і Д-р Горбовому за безкорисну й успішну оборону перед Окружним Судом у Стрию в метриальних справах скомпакть ширу подяку підписані священики домінського деканату.

о. К. Базилевич, о. І. Бордун, о. Е. Гаврилюк, о. І. Михайлів, о. В. Руденський, о. М. Чорнега.

НАУКА

ГРИ НА ФОРТЕПІЯНІ вчить дипльомована вчителька музики, абсольвентка державної консерваторії в Празі. Зголошення від 1. вересня щодня у Львові, вул. Ходкевича 9, двері ч. 18. 1732 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДАМО постійну посаду за позичку 3.500 золотих. Зголошення: „Авеніре", посередн. Львів. 1-1

УЧИТЕЛЬКА на Заході шукає негайно інтелігентної пани, або старшої пані, до виховування двох маленьких дітей помочі в домовім господарстві. Зголошення до Адміп. „Діла" під „для учительки Віри". 1715 2-2

ШУКАЮ двох малярів до церковних робіт. Адреса: Уряд Парохіяльний, Сколе **Парох.** -2

МЕШКАННЯ

КОМФОРТОВОГО покою з кухнею від 1. X. шукає емеритка. На бажання піаріяний чинш або лекція. Зголошення до Адміп. „Діла" під „Солідна". 1658 1-1

НА БЮРО або магазин просторий покій в середмістю відступить Міш. Союз Кредитовий, Руська 3, І. 1723 2-2

ПОКІЙ і кухня з комфортом на І. пов. до винайму від 1. вересня. Коперніка 21, І. п. 1724 2-2

СТАНЦІЇ

ПАННОЧКУ-ГІМНАЗИСТКУ з інтелігентного дому приймє на мешкання й утримання родина середнього урядника професора у Львові. Близько академічної гімназії, Політехніки, можуть бути лекції музики і шкільних предметів дома. Письмєнні зголошення: Редакція „Мета", Львів, Яновська 7. 1732 1-2

ПРИЙМУ на стацію учениць, або учениць. Добавлена опіка. Ольга Фанівич, Львів, ул. Болгарська 3. м. 4. (біля Політехнічної). 1738 1-2

ДО ВИНАЙМУ бімната, сонячна, елегантна, з окремим входом, коло городу, з цілим утриманням для одного або двох панів або учнів. Баденіх 7, II. пов. мешк. 5. 1679 2-5

КУПНО — ПРОДАЖ

НАЙДЕШЕВШЕ купиш ковдри вовняні — шовкові — вирібня ковдер РОМАНОВА, Городоцьких 4 (біля Ринку). 1680 3-7

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, скарпетки й інша галянтерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 2-11

РІЖНІ

ЛІКАРСЬКІ ПЛАЩІ, найбільший вибір, найнижчі ціни. „ПАЛЬОМ", вирібня одягів. Гетьманська 22. побіч Музею. 1730 1-14

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибок, рамп, справа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 9-15

СІДЛОВІ англійські мили, сніжний транспорт — ВАЛІХЕВИЧ — сідляр, Львів, Шайнохи 2. 1666 9-10

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС

Філія „Просвіти" в Косові ім. Коломиї приймє інструкт.-організатора з днем 1 вересня 1938 р.

Від кандидата вимагаємо таких кваліфікацій:

1) Щонайменше 5-літня праця в Філії „Просвіти".
2) Неперестушлений 30. рік життя.
3) Повні кваліфікації організатора і диригента хорів.
4) Добрі кваліфікації режисерські.
5) Реторичні здібности.
6) Добрі свідоцтва з дотеперішньої праці.

Платня по умові (від 100—150 зол.).

ЗА ВИДІЛ:
Д-р Ромдяк, голова. **А. Кобель,** секретар

КІР
Львів, Уйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 258
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Присилайте передплату

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспондентів по купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова тоєтим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 185 (15.006). Львів, середа 24. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

XIV. Конґрес европейських національностей у Стокгольмі.

Конґрес европейських національностей, який щороку відбувається в літніх місяцях, збираєтьс я цим разом — як ми вже свого часу згадували — у днях 25. і 26. серпня. Минулого року Конґрес радив у Льондоні, викликуючи серед тамошніх політичних і наукових кол значне зацікавлення тепер вибрано Стокгольм, осередок скандинавського світу, місцем нарад. Засідання будуть відбуватися за згодою ректора стокгольмського університету проф. д-ра Тувберґа у приміщеннях правничого факультету. Предметом нарад будуть актуальні проблеми національних меншин, а метою праць Конґресу є промощувати шлях для мирної і легальним шляхом доконуваної розвязки згаданих проблем.

У Конґресі возьме участь також українська делеґація, а саме у складі 5 осіб з Галичини і 1 українського відпоручника з Румунії; чи приїде також який український представник Закарпаття, дотепер невідомо. З уваги на те, що Конґрес не перейде хіба мовчки над справою перебудови чехословацької республики, булаб — нехай тільки з пропаґандивних мотивів — шкода, якби в цій справі забракло українського голосу.

Про наради Конґресу та виступи українських делеґатів — будемо своєчасно інформувати.

Сензаційні арештування в Москві.

Совіти перед військовою диктатурою?

До Льондону прийшла вістка, що всі військові округи вислали до Сталіна делеґації, які

зажадали в імени війська зірвання переговорів з Японією та вільної руки для далекосхіднього командування.

Сталін заявив, що це недопускальне, щоб військо мішалося до справ підчинених комісаріятові заграничних справ і **заповів, що на майбутнє витягне консеквенції з таких фактів.**

Відтак Сталін відбув конференцію з Єжовом, який ствердив, що йде тут про опозицію, яка хоче накинути совітам військову диктатуру.

На приказ Єжова арештували 60 делеґатів під замітом творення „партії активістів", яка змагає до витворення воєнного настрою, для внутрішно-політичних цілей.

Серед арештованих є теж ґен. Самойлович, брат еленого дослідника підбігунових околиць.

„Все розєднює Францію та Італію".

Італійський публіцист Вірджініо Ґайда гостро критикує закордонну політику Франції. Ґайда пригадує, що французько-італійський договір зі 7. січня 1935 р. казав догадуватися, що Франція залишить Італії вільну руку в Африці. В дійсности Франція пристосувала строгіше санкції, ніж Англія. Французький уряд не признав ще до нині італійської імперії, хоч зробило це багато більших і менших держав. Франція не наладнала з італійською імперією таких взаємин, як це зробила Англія. Крім того Франція утруднює імперіяльну італійську торговлю на шляху Джібуті—Адіс-Абеба. В Еспанії Франція веде наступ проти Італії та Німеччини. Далі автор закидає Франції, що саботує англійсько-італійський договір звертаючи одночасно увагу, що підписання подібного французько-італійського договору булоб трудне з огляду на ріжниці, що розділюють Францію та Англію в еспанській справі. Ріжниця полягає в тому, що Англія не противиться перемозі ґен. Франка. Тому то всіх цих непорозумінь не можна поладнати в одній розмові.

Підготова до наступу на Мадрид.

Пролом на фронті Толедо.

На фронті Толедо на відтинку Фуенте дель Арковіско, національні війська почали вчора великий наступ. По проломанні ворожого спротиву війська ґен. Салікета здобули багато важних позицій, як Могедас деля Хара, Альде Нуева де Сан Вартольоме, Ля Стрелля, Вальде Нуева де Варварі, Рол. Нава Рікомалільо і високорівню Острелля. До неволі попало 400 червоних, між ними комендант куріня.

На відтинку Ебро знищено гарматнім і летунським бомбардуванням ворожі становища. До неволі попав цілий полк червоних. Національні війська здобули 34 скорострілів, 800 ручних крісів і 3 повзи та поховали кількасот ворожих трупів.

Барсельона повідомляє, що на фронті Толедо армія ґен. Кеіпо де Лляно поступає вперед на відтинку Фуенте дель Арковіско.

РЕАКЦІЯ ЧОТИРЬОХ СТОЛИЦЬ НА ВІДПОВІДЬ ҐЕН. ФРАНКА.

Предсідник комітету неінтервенції віцемін. Плімавт вернувся з відпустки до Льондону і пішов до міністерства закордонних справ, де студіював відповідь ґен. Франка на британський плян у справі висилки чужих добровольців з Еспанії. Опісля відбув кількагодинну нараду зі знавцями Форін Офісу. В найближчих днях відбуде ще нараду з деякими членами комітету неінтервенції, що небавом зійдеться на засідання, щоб розглянути відповіди уряду з Бургос і з Барсельони.

Політичні кола Льондону оцінюють відповідь ґен. Франко песимістично. Здогадуються, що становище ґен. Франко підтримає Берлін та Рим і таким способом британський плян зовсім спараліжують. Анґлія вжне всіх зусиль, щоб спинити Францію перед отворенням піренейського кордону, а Чемберлен шукатиме нових шляхів успішного посередництва.

Французькі політичні кола приняли спокійно відповідь ґен. Франко. Вони підкреслюють, що відповідь уряду в Бургос не ударемнює дальших переговорів, хоч відсуває можливість висилки чужинних добровольців з Еспанії.

Півофіційні кола в Римі заявляють, що становище уряду в Бургос є позитивне, послідовне і чесне. Його відповідь доказує, що ґен. Франкові залежить на виконанні пляну і тому вказує на слабі місця британського пляну.

„Германія" пише, що льондонські і паризькі кола неслушно вважають відповідь уряду в Бургос відмовною.

——o——

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР
Др. О. Максимонько
вернувся і принимає в очних недугах від год. 10—12 і від 15—17.
Львів, Підвалля 7|I.

Історична подія.

Львів, 23. серпня 1938.

Сконфіскувати можна текст, але не можна сконфіскувати події. Сконфіскувати можна слова, але не можна сконфіскувати змісту. Коли-ж хтось думає, що можна „білу пляму" залишити на тому місці, на якому є подія на **історичну мірку**, то це „маленьке" непорозуміння. Не маємо зрештою сумніву щодо того, що вчорашня конфіската не була випливом такої легковажної думки: всі чинники, які вплинули на ту конфіскату, напевне здають собі справу, що всеодно сталася подія, якої вже ніщо й ніхто перемазати не зможе. Можливо теж, що за деякий час і польські чинники будуть схильоватися до погляду, що не тільки та конфіската була не потрібна, але й що краще булоб для держави і для Церкви і для взаємин між двома народами і для всього Сходу Европи, щоб не було тих подій, які стали причиною виступу Галицького Митрополита.

Виступ митрополита Католицької Церкви в обороні православних, в обороні їх релігійних почувань та їх права до свобідного релігійного культу, цей виступ у такій хвилині й у такій формі, в якій він вийшов, це подія, яка автоматично вписалася в історію Вселенської Церкви, в історію українського народу та історію Унії. Бо це був на ділі виступ в обороні Унії, це був оклик повний остраху за долю унійної акції, за долю великої справи — зєднання Церков. І хто-ж інший покликаний до того, щоб судити: що помагає, а що шкодить унійній місії, як не Митрополит Андрей Шептицький?! Чиє інше ім'я звязане в наших часах, у першій половині XX. століття, так сильно, так нероздільно зі справою Унії, як імя Андрея Шептицького?!

Пастирський лист православного епископату у Польщі, теж сконфіскований, був внутрішньою справою православного громадянства та Православної Церкви. Той лист у масових відбитках кружляє нині в усіх країнах з православним населенням, в усіх державах Балкану. Але пастирський лист Митрополита Шептицького став справою не тільки греко-католиків та українців: це вже справа Вселенської Церкви. Порушені в ньому такі справи й таким тоном, що над ним не зможуть перейти до денного порядку всі католицькі кола у Польщі й поза нею — навіть, колиб хотіли. Справа раптом, за одним махом, стала актуальна у всьому широкому світі. Без огляду на те, чи вчорашня перша сторінка „Діла" булаб пішла у світ задрукована чи біла. Вчорашнє число „Діла" стало бібліографічною цінністю: але газета — це тільки формальна реєстрація подій і вистане один-єдиний примірник, щоб її перевести. Коли-ж річ іде про події історичного значіння — вони ніяких формальностей не вимагають: ані редакторської апробати ані цензорського спротиву.

Пастирський Лист Митрополита Шептицького у справі подій на північно-західних землях це — з політичного погляду — просто класичний зразок на те, як то кожна поважна акція мусить викликувати реакцію, хоч би навіть здавалося, що нема абсолютно нікого, хто міг би реаґувати, чи пак — з чиєю реакцією треба

би рахуватись, як з поважною, дуже поважною справою. Це філософія надто поквапних, мало передуманих або на фальшивих засновках збудованих дій: вони завжди викликують непередбачені наслідки, які здебільша приносять більше шкоди, ніж всі здогадні, поверховні і короткотривалі користі з отієї першої поквапної роботи. Непередбачена, несподівана поява Пастирського Листа Митрополита Шептицького доказує тільки, що в українському народі є вже тільки преріжних чинників і тільки мужніх одиниць, що мовчки не може проминути вже ніщо з того, що вимагає голосної заяви. „Пацифікаційна" акція у 1930. році не рахувалася з двома чинниками: 1) силою національної свідомости та моральної стійкости українського населення і 2) численністю та активністю української европейської і заморської еміграції. І тому політичний вислід тієї акції був зведений на нівець: на внутрішньому терені доказав це вислід виборів, на міжнародньому ґрунті відгуки метушливої кампанії, що її розвели спонтанічно, ніким з краю неінспіровані ані не керковані українські еміграційні кола. Не маємо ніяких сумнівів, що так само повною невдачею скінчиться та акція деяких кол, ведена на Холмщині й Волині, яка дала притоку до вчорашнього виступу Митрополита Шептицького. Пастирський Лист Митрополита Шептицького у цій справі — це смертельний удар для тієї акції.

Андрей Шептицький має за собою цілу низку таких своїх виступів, які Його імя вписали в історію української культури, в історію Католицької Церкви, зокрема історію Унії. Врешті в історію морального відродження України і його актуальних страждань. Пригадаймо напр. виступ в обороні справи українського університету перед війною, Пастирський Лист до української молоді, Пастирський Лист разом з усіми іншими греко-католицькими владиками Галицької Провінції літом 1930. року. Але вчорашній Пастирський Лист дорівнює своїм значінням тільки одній події з життя і діяльности сідоглавого Митрополита: Його славній проповіді в обороні Греко-Католицької Церкви, за яку був арештований москалями та вивезений у глиб Московщини. Можливо, що і за той вчорашній виступ впадуть на Митрополита удари. Але чи зможуть вони зменшити історичне значіння того виступу? Чи вплинуть вони на зміну характеристики того Князя Церкви, який проявляє велич свого духа тоді, коли тіло знеможене довголітньою важкою недугою?! Його діла вищі понад суд сучасних смертників, так само як Його дух переростає ген високо духа маленьких людців, які мірять Його своєю маленькою міркою. ік.

УВАГА !!! НАГОДА !!!

В нинішнім числі „Діла" найдуть Шановні Передплатники і Читачі нашого щоденника

ЧЕКИ „ЦЕНТРОБАНКУ"

(назначені згорі червоним хрестиком), якими просимо пересилати гроші на

ПОРТРЕТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ІВАНА ФРАНКА

вел. 35Х50 цм. у трьох кольорах, які намалював мистець

ІВАН ТРУШ

Ці два портрети коштують в передплаті замість 8·— зол.

Тільки зол. 5·50

Передплату приймаємо тільки до кінця серпня 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

НЕПРИМИРНІ СТАНОВИЩА?

З повені вісток про політичну гру, яка відбувається тепер довкола перебудови чехословацької республики, в першу чергу в судетонімецькій справі, виходить, що:

1) чехословацький уряд стоїть далі за територіяльну непорушність держави, бажаючи дати національним меншинам забезпеку трактувати їх в межах існуючої конституції та на основі ліберально виконуваних законів на рівні з чеським народом; 2) англійський посередник льорд Рунсіман опрацьовує проєкт територіяльної автономії для чехословацьких національних меншин на їхніх етнографічних областях, залишаючи за центральним урядом у Празі вирішне становище в загально-державних справах; 3) судетські німці, словаки та українці домагаються не тільки якнайширшої територіяльної самоуправи, але також співвирішного голосу в центральнім уряді та власної територіяльної міліції.

Після проголошення обговореного вже на сторінках „Діла" проєкту статуту для національних меншин, в якому чехословацький уряд забезпечує національним меншинам національно-культурний розвиток і громадську самоуправу, по чеській боці зберігають мовчанку щодо дальших кроків і планів у тому напрямі. Стала відома тільки інформація чехословацького премієра Годжі, призначена для льорда Рунсімана, у справі планованої пражським урядом обсади деяких урядових місць німцями. Згідно з цією інформацією чехословацьке міністерство почт і телеграфів має наставити в почтовій централі 7 вищих урядовців німецької національности. Деяке число німецьких урядовців має бути прийняте в почтовій дирекції в Опаві і Бріксі. Так само міністерство внутрішніх справ, міністерство судівництва та міністерство залізниць має прийняти на службу деяку кількість нижчих і вищих урядовців німців —

Про план перебудови Чехословаччини, що його опрацьовує льорд Рунсіман довідуємося з пражських кореспонденцій до англійської преси. „Нюз Кронікл", „Дейлі Геральд" і „Сандей Таймс" приносять у суботнішніх числах цікаву інформацію. В Чехословаччині мають бути створені три автономні німецькі області: 1) область Чеського Лісу до Карльсбаду, 2) область промислової округи на півночі між Габльонцом і Хомотовом і 3) область промислової округи Моравії та Шлеську. Ці автономні німецькі області стоялиб у подібнім відношенні як Ірляндія до Англії. Чеська меншина та інші меншини на цій території булиб трактовані аналогічно до німецької меншини в округах з перевагою чеського населення. Околиці, замешкалі в більшости словаками або мадярами малиб бути в подібний спосіб поділені на окремі автономні округи. Всі ті округи висилалиб послів до центрального сойму у Празі. До центрального уряду належалиб справи державної оборони, фінансів та закордонної політики.

Нарис проєкту льорда Рунсімана викликав по чеській боці негодування. Більшість чеської проурядової преси закликає свій уряд не поступитися ні кроку дальше поза оголошений проєкт статуту. З боку національних меншин проєкт льорда Рунсімана стрінувся з деякою резервою, зате всю атаку сконцентровано на чехословацького премієра Годжу. Судето-німецький посол Кундт заявив, що всі дотеперішні елябораты Годжі для розвязки пекучої національної проблеми в Чехословаччині представляють собою ніщо інше, як тільки кодифікацію дотеперішніх конституційних основ, законних постанов, розпоряджень та урядових практик, які довели до теперішнього хаотичного стану і що судетські німці доти не спочинуть, доки не зломлять чеської гегемонії в республиці.

Про дальші заходи наших земляків у справі здійснення автономії українського Закарпаття, нема ніяких нових вісток. Але з чеської преси виходить, що льорд Рунсіман студіює також проблему нашого Закарпаття, і ми не сумніваємось, що наші закарпатські земляки не прогавлять актуального моменту.

Чи не кривий шлях?

ПРО НАПРЯМНІ ОСВІТИ НАШОЇ МОЛОДІ.

Вакації добігають до кінця. Наша шкільна молодь відпочиває, де може і як може та набирає свіжих фізичних і духових сил до дальшої праці над собою, до науки, освіти, до практичної підготови до життя, щоб у недалекому вже майбутньому гідно заступити своїх батьків у різних ділянках збірного народнього життя. Голови батьків і молоді починає обтяжувати нова журба: Щож далі? На який життєвий шлях ступити? Який напрям дальшої освіти вибрати?

Ця журба находить своє глибоке виправдання в теперішніх умовинах нашого національного життя та організаційній структурі сучасного шкільництва, головно середнього. Хто вступає до якоїсь категорії сучасної середньої школи, гімназії чи ліцею, наперед уже витичує майже безповоротно свій життєвий шлях. Тому так важко станути батькові, юнакові та дівчині на сякій або такій постанові. Нічого тут не поможуть навіть і психотехнічні поради, що можуть відкрити в дитині один або інший нахил. Бо щож поможе яканебудь порада, як талановитий юнак чи дівчина покінчить торговельну, промислову чи технічну середню школу та все одно не найде праці? А праця — одинока основа існування людської одиниці й спільноти.

Оця журба за працю, за можливість прожитку повернула круто в останніх літах наші традиційні погляди на освіту молоді на шлях життєвої практичности. Щораз частіше лунають у нас голоси на зборах, нарадах та навіть відбиваються голосним відгомоном і на сторінках преси, щоб нашу молодь спрямувати до торговельних, промислових і технічних середніх шкіл. Нема в цьому нічого злого, ні дивного. Загальна сучасна розвиткова тенденція народів та специфічне наше національне положення вповні виправдують таке явище.

Але в цьому й лихо, що з природного загального суспільного явища випливає часто однобічність. Однобічність це велика хиба нашого національного думання й життєвої повсякдення. Ми не вміємо ніколи вибрати золотої середини, систематичної рівноваги та любимо звичайно кидатися з одної крайности в другу, любимо однобічність тактики. Забуваємо, що кожна однобічність, навіть найдосконаліша, у своїх наслідках для практичного збірного й індивідуального життя небезпечна.

Така небезпечна однобічність запанувала в нас у поглядах і тактиці в справах виховання й освіти нашої молоді. Ми поширюємо безоглядні гасла практичного виховання й освіти нашої молоді, то значить, радимо посилати її головно до торговельних, промислових, технічних та інших фахових шкіл. При цьому справу загальної, скажім виразніше, інтелектуалістичної освіти ми залишаємо в сутінках або свідомо легковажимо. Це саме ми вважаємо загальною та небезпечною однобічністю у вихованні й освіті нашої молоді.

Цим не хочемо обезцінити вартости практичної, фахової освіти молоді. Навпаки, вона в сучаснім моменті для більшости нашої молоді вказана. Але вона не сміє в нас стати однобічним правилом у загальній системі виховання й освіти народу. Признаючи вартість практичної, фахової освіти, не можна одночасно легковажити й обезцінювати значіння загальної, інтелектуалістичної освіти.

Сучасне громадянське життя дуже складне, його всіх потреб не може задовольнити нарід з однобічною освітою. В усіх ділянках громадянського життя народу потрібні люди з різною освітою. Потрібні також і люди з загальною, інтелектуалістичною освітою.

Суспільна еліта — а без неї не обійдеться жаден нарід — виводилася дотепер зпоміж людей з загальною, інтелектуалістичною освітою. Як досвід життя повчає, люди з цією освітою дають собі дуже добре раду в усіх ділянках навіть фахової праці; скоро її опановують, поширюють і поглиблюють. Чи треба пригадувати й доказувати, що сучасну нашу кооперацію, торговлю та промисл підготовляли й розбудовували саме люди з загальною інтелектуалістичною освітою? Щойно тепер заступають їх працівники з фаховою, технічною освітою.

Нам треба провідних людей й у сфері інтелектуалістів та ідеалістів. І вони виплекуються головно у верствах громадян з загальною, інтелектуалістичною освітою.

Отже з новим шкільним роком заохочуймо наших батьків, щоб посилали своїх дітей не лише до фахових середніх шкіл. Маймо все на увазі також і високу національно-суспільну вартість загальної освіти. Заохочуймо також батьків, головно тих, що можуть, щоб посилали своїх дітей також і до загальноосвітніх середніх шкіл. Памятаймо, що сучасний культурний нарід не може обійтися без людей з вищою загальною освітою.

Повернім з кривого на всебічний, але простий виховно-освітний шлях.

І. Ю.

„Чорні берети“ на Волині.

ЗОРГАНІЗОВАНИЙ ВИСТУП „СТРОННІЦТВА НАРОДОВОГО“.

Подія дрібна, але для Волині характеристична, і з газетярського обовязку треба її відмітити: це перший на Волині після багатьох років офіційний зорганізований виступ „народової“ чи пак націоналістичної групи польського громадянства під проводом „стронніцтва народового“.

За часів панування на Волині воєводи Г. Юзевського націоналістичний табор, який складається, до речі, механічно з ріжнобарвного елементу, що його єднає лише негативне ставлення до пілсудчиків та їхніх урядових виразників. Це той польський табор, який, як ми знаємо з поодиноких атак і судових розправ польських часописів, різко виступав проти воєводи Юзевського за його „меншинну політику“. За те, річ зрозуміла, цьому таборові не давали особливої волі для протиурядових виступів.

Після уступлення воєводи Г. Юзевського всі мали враження, що настало панування польських націоналістичних елементів зі „Стронніцтвом Народовим“ на чолі, яке щораз більше рухалося й перешкоджувало „Озонові“.

Днем маніфестації націоналістичних, яскраво протименшинних сил Волині, мало бути 15-го серпня, день свята перемоги над Вислою. Заповідали цю маніфестацію заздалегідь афішки та афіші „Стронніцтва Народового“, яке проголосило свій окремий виступ на святі з окремою Службою Божою, походом, складенням вінка на памятник незнаному жовнірові й академією з участю аж трьох сил, запрошених зі Львова.

З другого боку й табор пілсудчиків, себто офіційно-проурядова група, під якої егідою йдуть самоурядові, урядничі й приватні організації включно до ремісничих і цехів, теж розвивав сильну акцію, щоб „його“ свято представлялося як найімпозантніше.

Дійшло до того, що громадян тягнули за руки одні до себе, а другі знову до себе. А ті, щоб нікому не наразитися, пересиділи свято в хаті. Особливо яскраво виявилося це в столиці Волині — Луцьку, де, на диво, свято вийшло так скромно й блідо, як ще ніколи. Учасники проурядового свята не творили й десятої частини учасників колишніх свят. Не було багато організацій, в тому числі й самоурядових. На урядовій естраді біля воєвідського уряду не було нікого.

Всі сподівалися, що в другому поході, власне — народовців, візьмуть участь тисячі-тисячі. Але ось почулися звуки дуже поганенької орхестри, замарів попереду білий, а в рядах — зелені прапорці з мечем, висунулися чорні береги й дуже боєво пилаштовані трійки — піших чоловіків, далі — жінок і наприкінці — наколесників.

Всього... менше двохсот люда!...

Хвилинна промова, присяга перед могилою незнаного жовніра, вінок і... кінець. Ще за хвилину — як би ніякого свята й не було. Словом, з великої хмари... правда, дощ таки трошки покропив.

Але найцікавіший момент був наприкінці. Дивимось — в останній трійці походу народовців машерує... українець. Переглядаємо наколесників — теж українець. З села. Кілько їх разом було, не знаємо. „Дуже просили нас, — пояснював — взяти участь. А ви знаєте, відмовити не можна...

Нам нема ніякого інтересу ставати по боці ні одної, ні другої групи, і ставимося до ферментаційного процесу в польському громадянстві лише, як сторонні обсерватори. Тільки один висновок можемо зробити для себе: в житті Волині почалася та багатоторовість, з якою 10 років боровся воєвода Г. Юзевський.

Особливо дає себе відчувати ця багатоторовість по селах, де кожний веде свою національну політику.

І врешті, — хіба це не дивно? — знаходяться такі, що починають зідхати за б. воєводою Юзевським. Навіть... уже потішають себе: що він бущімто має бути знову воєводою, або міністром внутрішніх справ...

М. С.

СТРАДЧ.

Оригінальна назва села в городецькому повіті, Страдч, з славною на всю околицю страдецькою горою та одинокою тепер на всі наші землі печерською церквою Матери Божої Нерушимої Стіни. Назва села Страдч походить від слова страдати, бо за часів татарського походу Батия (в повороті з Угорщини) погибло тут в 1243 р. багато селян і монахів Чина св. Василія Великого.

Село Страдч, перед 1243 р. називалося Стрілиська. На горі, де находиться село, був ліс. Давно колись — каже переказ — зайшло тут двох княжих стрільців з Городка, доганяючи на ловах рися. Слідом за ним дійшли до печери, в якій скрився рись. Стрільці стерегли його до другого дня, а коли вийшов з леговища, убили його. Те місце подобалося стрільцям і вони тут поселилися. Поставили собі хату, опісля невелику церкву, до котрої спровадили ченців, що жили в тому лісі, як пустинножителі. З часом викорчувано ліс і повстало сільце, в більшій частині належне до Василіян.

Головним осідком монахів була печера, де находилася печерська церковця, що її основали Василіяни. Ще до нині зберігся шостистінний камінь, на якому відправляли Службу Божу.

Сама головна печера природна, вижолоблена водою в третичних пісковиках; широка кілька, довга кількинадцять метрів. Дальше в глибину переходить печера в підземний, дуже низький хідник з бічними коморами, що виглядають немов штольні, попідпирані пісковими стовпами. Цей хідник тягнеться дуже далеко внутр гори, але він низький так, що в багатьох місцях не тільки треба згинатися в двое, але й класти ся, щоби дальше рачкуючи посунутися. Від головної печери іде ще друге рамя в південно-західному напрямі, та вже по кількинадцятьох кроках не можна іти дальше, бо тут пісковик обірвався та замкнув дальшу дорогу.

Коли головна печера без сумніву природного походження, то дальші її хідники — як на це вказують заглиблення — комори та стовпи з пісковика — це штучний твір. В тих печерах скривалися люди в часі татарських наїздів на нашу землю. Востанне скрилося в тій печері в памятному 1243-ому році, як каже переказ, коло дві тисячі людей. Головні татарські сили були вже в бою з нечисленною дружиною князя Ростислава в Бірку, підчас коли переїздили ще татарські обози попри страдецьку печеру. Випадково відкрили вони печеру і схоронених там

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ. 2)

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

2. По дорозі в Косів.

Громовиця з дощем на другий день рано затримала нас у хаті. Але зайвий раз здійснюється приповідка, що ранній дощ, як плач дівчини, довго не триває, і ми пускаємося у дальшу мандрівку до Косова. Між Прокуравою і Брустурами, при гирлі правого допливу Пістинки на поляні, дівочий табор під шатрами. Вчора тут отаборилися. Рано стрічаємо їх на ріці при миттю. Втішені дівчата любуються гірською водою та гарним краєвидом. Це місце якби вимріяне під табор для людей, що бажають відпочинку і спокою серед гірської природи.

Переходимо село Брустури та серпентиною виходимо на гору, що ділить Брустури від Річки. Тут, на горі переходимо біля типової гуцульської „гражди“, що немов мала твердиня стоїть на кінці села, та осідаємо під лісом, щоби відпочити. Дві маленькі гуцулочки стають нам в пригоді, бо приносять трохи афин і в заміну дістають гроші та кістки цукру, яким тішаться більше ніж грішми.

Карколомною доріжкою сходимо до села Річки. По обох боках доріжки глибокі звори потоків, а сама доріжка повимулювана та понищена водою, аж дивно, як то туди в часі війни втікали російські обози та артилерія. В одному місці, при доріжці росте старезний бук, що своїм корінням спинає рвучкі дощеві потоки і рятує доріжку від остаточної заглади. Може здаватися, що в його дуплах та між корінями, що вистають, сидять лісовики і мавки.

Сходимо в долину потока, що над ним розложилося село Річка. З обох боків мальовнича панорама. Вершки гір поверх 1.000 м. покриті лісами й полонинами надають цій оселі альпейський вигляд. Зрештою, краса Річки знана. Потверджує це інж. В., що бував у Швайцарії. Він в тієї думки, що не треба їхати аж у Швайцарію, щоби побачити гарні гірські краєвиди. Можна їх віднайти й у наших Карпатах. Щодо краси природи Гуцульщина може стати нарівні зі Швайцарією, та під іншим оглядом вона ще далеко-далеко поза нею, але цьому не винні ані гори, ані бори, ані самі гуцули.

Вишивки річанських гуцулок ріжняться від космацьких узорами і красками; тут переважають темніші краски, яких в Космачі не люблять, „бо сумні“. Можливо, що природа відбила тут своє тавро. Космач має багато сонця і світла, а Річка, у глибокій долині, має менше світла-радости й це відбилося на красках вишивок.

Минаємо Річку, Соколівку та наближаємося під вечір до Косова. По дорозі стрічаємо гуцулів, що з маржиною прямують на ярмарок перед св. Іваном. На похвалу Косова треба признати, що місто в останніх роках трохи „зевропеїзувалося“, або — як кажуть — „піднеслося“. Багато нових гарних домів, головно на Городі, парк солянкового заведення, ніби асфальтові вулиці та електричне освітлення змінили давній вигляд Косова.

Свій питомий характер показує Косів щойно на другий день, у храмовий день св. Івана. Дороги біля церкви заполонені різнородною юрбою. Пізнати по одязі селян з ріжних околиць Косівщини, що пішком, возами й роверами товпляться по вулицях. Між ними літники з ріжних сторін, що оглядають цікаво гуцульський одяг та вироби і цокають фотоапаратами. Вулиця перед церквою повна калік та прошаків, що намагаються звернути на себе якнайбільше уваги прохожих. Тут працюють в поті чола купці з ріжними „апетитними“ солодощами і напитками.

3. У Чорногорі.

Бути на Гуцульщині і не „вступити“ в Чорногору та не поглянути хоч на Говерлю, це так, якби не відвідувати добрих знайомих.

Їдемо з Ворохти лісною залізничкою, з якої щораз „висипаються“ гуртки польських пластунів, що розтаборилися здовж залізничого шляху від Ворохти до Форощенки, а тепер вертаються з недільного богослуження у Ворохті. Дощ, що обмив наш поїзд, розпадався вже на добре у Ворохті, і не вгавае. Зупиняємося під Кукулем та оглядаємо зі страхом небо, заслонене чорними хмарами, з яких кропить дощ та розсипаються громи, що гублять ся десь далеко у чорногорських зворах. Заходимо до будки, що її збудували робітники заняті тут при будові нової лісничівки і ждемо кінця небесного концерту. Але буря не втихає. Зігнала з Говерлі кооператорів, що рано вибралися з Ворохти на прогульку і тепер вертаються у дощі на „льорі“, хоч змоклі, але з гумором і піснею. Вагаємося, чи вертатися чи ждати кінця бурі. Клаптик синяви неба рішає; хмари звільна пересуваються десь на Марішеську, громи гуркотять по чеським боці, ми дістаємо знову гумор і рішаємося на дальшу мандрівку. Плаєм понад Озірний потік йдемо вгору, властиво не йдемо, але скачемо з каменя на камінь або таки просто бродимо у воді, бо Озірний, такий собі малий потік, нині розгулявся. Дощі додали йому сили і він пливе не тільки своїм руслом, але й плаєм, який розмив та закидав камінням. Чим дальше вгору, тим його сила маліє. Вже виглянуло сонічко, гори вкриваються дощевими випарами, наш потік щораз чистіший і ми гасимо нашу спрагу його вже чистою водою, доходимо до вододілу Прута й Черемоша та сходимо в низ до потока Бистрець і наближаємося до схоронища Карпатського Лещетарського Товариства на марішеській поло нині. Вже вечоріє. У поблизькій стаї вівчарі доять вівці. В схоронищі рух. Помоклі туристи сушаться, відпочивають, оглядають туристичні карти до завтрішньої мандрівки, або покріпляються вечерою з кухні схоронища.

(Продовження буде.)

людей. Вони заалярмували і бокові частини, що швидко покрили всю гору. Силою здобути печеру — вони не мали змоги. Але придумали страшний спосіб погибелі схороненим в ній людям, а саме розіклали при вході до печери велике вогнище, а докидаючи до нього гречаної соломи, що видає густий їдкий дим, та відповідно присунувши все огнище до печери, пустили ввесь той дим до печери. Тоді почалася в печері жахлива трагедія. В темноті підземних ходників счинилася страшна паніка, а вслід за цим безцільна метушня. Кожний хотів зачерпнути хоч трошки чистого повітря, але тимчасом падав зомлілий на землю і гинув під ногами товаришів недолі, що за кілька хвилин після того гинули таксамо. В якийсь спосіб дійшла про те вістка на гору, до монастиря. Ігумен з монахами не вагаючись, убралися в ризи та з хрестами у руках вийшли з монастиря до печери, щоби рятувати людей. Здивувався татарський хан, побачивши ченаче з під землі виросших василіянських монахів, що поважом підходили. Ігумен склонивши голову, просив погасити вогонь і не мучити невинних людей. Тоді заіскрились очі татарина, і він наче змія просичав до монахів: „Добре, але вашою кровю погашу цей вогонь!", і всіх немилосердно скатувавши, повбивав. Так згинули всі мешканці Стрілиськ, і всі отці Василіяни Печерського Монастиря. Є переказ, що аж Пречиста Діва Марія зійшла з неба, і йдучи через печері плакала над недолею нещасних людей. Після тієї страшної події село назвали Страдч, бо було тут велике страждання, а ікону Пречистої, що походить мабуть ще з василіянської церкви вважає народ чудотворною. Тому в день Успення Пречистої Діви Марії (28. серпня н. ст.) сходяться непроглядні маси людей до Страдча на прощу.

Справді, годі уявити собі краще місце, так багато вимінуване природою, як страдецька гора. А догідна комунікація дає змогу, в першу чергу львовянам, легко відвідувати те історичне місце та подихати нашим давно минулим. Бо історія Страдча така сама, як і історія усього українського народу, її сторінки записані кровю.

Страдч віддалений від Львова двацять кільометрів на захід, лежить у куті між львівським і городецьким гостинцем. Залізнича станція під самою страдецькою горою називається чомусь Кізлинка, хоча такої місцевости нема в цілій околиці. З західної і південної сторони гори пливе вдолі ріка Верешиця, що творить в південно-східній частині став. Гора висока 359 метрів; в погідні, сонячні дні видно з неї на овиді Карпати. Кільканацять метрів від вершка гори, на північному узбіччі, находиться печера, над якої входом стоїть велика статуя Пречистої, в тому місці, в якому, як каже переказ, явилася, зійшовши з неба. Праворуч, від входу до печери, є мало кому відома могила мучеників, Василіян, яку час зрівняв з узбіччям гори. В могилі збереглися кістяки в дуже доброму стані. З положення кістяків видно, які були трагічні, останні хвилини життя тих, що в тій спільній могилі лягли.

Як з цього видно, страдецька гора дуже цікава для історика, для природника і взагалі для туриста. Але нею, зокрема печерою, тепер ніхто не цікавиться. Тільки чужинці приїздять оглядати красу страдецької гори. Кожного року оглядають ріжні польські прогульки, школи, монахи, і всякого рода туристи. З українських прогульок, цього року не було ані одної.

В цьому році святкуємо 950-ліття Володимирового хрещення України, чи не слід було подумати над тим, щоб зорганізувати численну прощу під проводом спільної процесії усіх львівських церков. Не кожний в нинішніх важких часах, хочби мав найкращу волю, може відложити кілька золотих, щоби взяти участь у прощі до дальше віддалених місцевостей. Тому варто скористати з того, що Страдч лежить так близько Львова. А церква в Страдчу, якби спеціяльно на те, щоб стати ціллю для львівських прочан, має від Святішого Отця Папи Римського особлившу ласку, бо можна в ній цілий рік кожного дня доступити повного відпусту.

У храмовий день Успення Пресвятої Богородиці можна побачити на страдецькій горі прочан з далеких сторін всієї Галичини. А всі вони йдучи до Страдча співають пісню, в якій зібрана вся страдецька історія. Побачивши здалека баню страдецької церкви падуть на коліна і дякують Пречистій, що ще цього року допомогла їм прибути на це святе місце. І лине чиста, горяча пісня до стіп Тієї, що зійшла колись перед віками з неба плакати над нашою недолею.

„Ой, хто з вас терпить,
Хто журу має,
Най в Страдче спішить
Ласки благає.
Ту страдецьку Матір Божу,
Ту Пречисту Квітку гожу,
Вона всіх там жде,
Полекшу дає."

Отже ідьмо до Страдча, уладжуймо прощі до цього старого відпустового місця.

Ідьмо до Страдча особливо тепер, коли таке лихоліття настало на цілому Божому світі. Може Пречиста і тепер приходить до страдецьких печер, щоб плакати над недолею українського народу.

Ідьмо туди до Неї з молитвою подяки за дотеперішню опіку і з проханням, щоб нас не залишала.

Ідьмо до Страдча.

Анна Юлія Вояковська.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 25 (13) серпня 1888.

ГОРДО І ДОСТОЙНО СТАНЬТЕ...

На першому місці містить „Діло" статтю-відозву до виборців рудецького і скнятинського повіту, що за тиждень мають вибирати послів до сойму:

„У важній боротьбі, яка Вас жде, ідіть тісно дорогою, яку Вам вказало на те багатозаслужене політичне товариство „Народна Рада", до якого Ви віднеслись так громадно і з таким патріотичним довірям. Голос цього товариства нехай стане Вам провідним дороговказом, що заведе вас до бажаної мети, бо за ним стоїть воля і повага цілого народу, ти, бо за ним стоїть воля і повага цілого народу, всієї Руси!

„Гордо і достойно станьте супроти змагань і хитрощів тих, що нині повні масти, а завтра вже можа і не глянуть на Вас зі своєї панської висоти.

„На хитрощі нехай буде у Вас бистрота бескидського сокола, на насильство сила руського лева.

„Русь-Мати благословитиме подвиги Ваші, бла-готворний її геній покріпить Ваші сили в боротьбі".

ВІЙСЬКОВИЙ ЗАГОВІР В ЕСПАНІЇ.

„З Мадриту повідомляють до французьких часописів, що в артилерійському полку, який стоїть залогою у Вільяваро коло Мадриту, вибрили заговір, що його члени звернули були свою увагу головно на гарнізони в Мадриті, Кастальонії, Арагонії і Наварі. З цього можна би здогадуватися, що тут річ у карлістівському русі. Арештували шістьох підстаршин і кільох учителів кінної їзди, між ними також і шва-фа королівського манежа. Шістдесять нижчих старшин командерованих до артилерії та інжинірії до Мадриту, відослали назад до своїх полків.

ВОЄННА ПОЗНАКА.

Льондон, 25. серпня. Зброєння французької фльоти нібито на пробу, беруть тут дуже поважно й уважають за воєнну познаку.

Нагла зміна французького кабінету.

ДИМІСІЯ ДВОХ МІНІСТРІВ. — КОМУНІСТИ ВИПОВІДАЮТЬ ВІЙНУ ПРЕМ. ДАЛЯДІЄ.

Безпосереднім наслідком недільної промови прем. Далядіе, який скритикував сумні наслідки 40-годинного тижня праці для господарства Франції, були димісії двох міністрів: публичних робіт — Фросара і праці — Рамадіе.

Мін. Рамадіе в листі до преміера заявив, що засаднича зміна суспільної політики уряду, що виявилася у становищі преміера до 40-годинного тижня праці, не дозволяє йому на співпрацю. Мін. Фросар оголосив такий лист: Я примушений вважати недільну промову започаткуванням нової орієнтації суспільної політики уряду. Моя концепція інтересу держави в теперішнім положенні не дозволяє мені згодитися з цим напрямком.

Прем. Далядіе поладнав справу кризи в уряді до 4-ох годин. На місце Фросара міністром публичних робіт став де Монзі, на місце Рамадіе міністром праці став Помаре. Політичні кола звертають увагу на те, що призначення міністрами де Монзі і Помаре не зміняє політичного складу теперішнього уряду, бо оба нові міністри, подібно як Фросар і Рамадіе, належать до групи соціял-республиканської унії. Покидаючи міністерство війни прем. Далядіе склав таку заяву у звязку з реконструкцією кабінету: Міністри Фросар і Рамадіе уступили внаслідок уступів у моїй недільній промові на тему 40-годинного тижня праці. Премієр з признанням висловився про льояльність своїх б. співробітників, які скористали лише з права своїх власних поглядів у цій справі.

Далядіе підкреслив, що далі обстоює погляд, що Францію можна врятувати тільки нормальною працею. Франція є єдиним краєм у Европі, що завела 40-годинний тиждень праці. Франція опинилась би на краю пропасти, якщо не буде нормально працювати. Фабрики мусять відкидати замовлення у звязку зі 40-годинним тижнем праці, бо не можуть їх виконати на час. Тому то одна фабрика відкинула замовлення з Америки на 15 міл. франків.

МОБІЛІЗАЦІЯ ЛІВИЦІ?

Вся французька ліва преса заняла неприхильне становище до недільної заяви прем. Далядіе.

Соціялістичний „Попюлєр" пише, що досі підтримував льояльно кабінет прем. Далядіе, але тепер мусить з жалем ствердити, що між соціялістичною партією та урядом запанувала засаднича незгода.

Комуністична „Юманіте" погрожує урядові „мобілізацією цілої лівиці і робітничих мас".

Адміністраційна рада генеральної конфедерації праці приняла рішучий протест проти становища прем. Далядіе щодо 40-годинного тижня праці.

Правиця і радикали приняли прихильно заяву прем. Далядіе.

З листів до Редакції.

ЗАЯВА.

Оцим стверджую, що моя стаття п. заг. „Pierwszy słowiański myśliciel-lingwista", поміщена в „Kuryer-i Literacko-Naukow-im", додатку до „Ilustr. Kuryer-a Codzienn-ого", в дні 23. вересня 1935 під псевдонімом Богдан Антоневіч, використала, крім вступу, всецїло духову власність проф. д-ра К. Чеховича з його праці п. з. „Олександер Потебня, український мислитель-лінгвіст", виданої Українським Науковим Інститутом у Варшаві, так щодо змісту як і щодо буквального передання тексту, особливо на стор. 178—181 наведеної праці проф. д-ра К. Чеховича.

Тому, що вище наведена стаття була підписана моїм псевдонімом без подання авторства проф. д-ра К. Чеховича, а також моя заява, що її я помістив у „Kuryer-i Literacko-Naukow-im" з дня 13. січня 1936, була підписана рівнож моїм псевдонімом (Богдан Антоневіч) і внаслідок того для нашого ширшого загалу прогомоніла безслідно, — заявляю оцим, що жалую так факту використання мною чужої духової власности, як і факту вміщення згаданої статті в газеті „Kuryer Literacko-Naukowy", та обіцюю, що на майбутнє подібних вчинків, як цей із моїх студентських часів, допускатися не буду.

Париж 25. липня 1938.

Д-р Ярослав Рудницький, в. р.

Комісія для розсліду повищої справи стверджує, що ввиду цього, що п. д-р Ярослав Рудницький виявив вище поміщеною заявою свій жаль з приводу свого вчинку й обіцює на майбутнє подібних вчинків не повторювати, — ця справа є для п. д-ра Ярослава Рудницького громадянськи зліквідована.

Львів, дня 22. серпня 1938.

Проф. д-р В. Залозецький в. р., голова Комісії; проф. В. Радзикевич в. р., д-р М. Гнатищак в. р., члени Комісії.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

НОВИЙ АКТ ТЕРОРУ В ПАЛЕСТИНІ.

Недалеко Туль Карем кинули бомбу в англійське військове авто. Підчас вибуху згинув один сотник королівського шотляндського полку.

Правнича сторінка.

Неетатові православні парохії в світлі права.

РОЗМОВА З АДВ. СВЙОНТКОВСЬКИМ, ПОЛЬСЬКИМ ОБОРОНЦЕМ ПРАВ ПРАВОСЛАВНОГО НАСЕЛЕННЯ.

(Від власного кореспондента).

Варшава, в серпні 1938.

Справа ліквідації 114 православних церков на Холмщині й Підляшші не перестає цікавити щораз то ширші кола польського громадянства, дарма, що лаконічні комунікати „Іскри" й ПАТ-а збули її побіжними згадками, а докладніші інформації в цій справі не завжди мають змогу побачити денне світло.

Оце, наприклад, щойно тепер довідуємося, що по закінченні останньої соймової сесії, з ініціятиви самих польських сенаторів та в прикві премієра Складковського відбулася спеціяльна парляментарна конференція в цій справі, на якій польські сенатори — як кажуть — дістали авторитетне запевнення, що уряд покладе остаточний край згаданій ліквідаційній акції.

ЛІКАР
спеціяліст недуг уха, носа і горла
Ілярій Федейко
ВЕРНУВСЯ
і ординує від 10—12 і 3—5 у ЛЬВОВІ
при вул. ЗЕМЯЛКОВСЬКОГО ч. 2, І. пов.
Телєфон 297-52 (бічна площі св. Юра).
1604 -2

Зацікавлення тією акцією виявляє також польська, м. і. евангелична преса та частина адвокатури, що під проводом адв. **Генрика Свйонтковського,** урядового оборонця православної консисторії і відомого соціялістично-людового діяча Люблинщини готується до низки процесів в обороні прав православної церкви у Польщі, з яких кілька вже почалося.

Щоб висвітлити правну сторінку тіє актуальної і дуже важної проблеми, Ваш кореспондент звернувся до адв. Свйонтковського з просьбою окремого інтервю, на яке він згодився, підкресливши, що йому, як польському патріотові і політичному діячеві Люблинщини приємно ствердити, що католицьке „Діло" доцінює небезпеку релігійного конфлікту у сучасних складних обставинах.

— А чи не дивне є й те — питаємо — що справ православного населення боронить польський адвокат?

— Я, бачите, відповідає адв. Свйонтковський, знаю цей терен і знаю, що бороню слушної з нашого державницького погляду справи. Але, дозвольте, будемо розглядати цю справу з виключно правничого становища.

Акція ліквідації неетатових православних парохій та касування православних святинь у люблинському воєвідстві вже кінчиться. Скасували вже 56 чинних святинь та 58 нечинних, себто разом 114 православних церков. Треба підкреслити, що не йде тут про поуніятські церкви, ані про такі, що їх збудовано на місце уніятських. Уніятські церкви, хоча навіть були й побудовані найперше як православні, відібрано („ревіндиковано") ще перед 1926 р., правда, не для уніятської Церкви, але для римо-катол. костела. Легко зрештою зрозуміти, що „поуніятських" церков не могли розвалити, але мусіли їх „ревіндикувати". Це в Польщі розуміється само собою.

Що таке з правного боку неетатові парохії? Віроісповідання, що користають з державних дотацій, а до них належить м. ін. і православна Церква, мають етатові та неетатові парохії. Перші повстають за згодою держави, бо вона дає на удержання їх духовників дотації, передбачені буджетом міністерства віроісповідань для етатів даного віроісповідання. Інша річ, чи передбачене буджетом того міністерства число дотованих державою етатів справді реалізується. Контроля цього належить до Найвищої Палати Державної Контролі. Парохи приходств на терені центральних воєвідств є урядовцями цивільного стану, а у східніх воєвідствах ведуть церковні метрики, що їх держава признає за акти цивільного стану. Натомість неетатові парохії повстають і існують на підставі 113-ої статті Конституції з 1921 р., що загарантувала признаним державою віроісповіданням право свобідно та прилюдно виконувати свій культ і внутрішньо-віроісповідну самоуправу. Це — властиво — не парохії, лише душпастирські станиці (у евангеликів — „проповідницькі стації"), обмежені виключно до релігійних функцій, як богослуження, хрещення, вінчання і похорони, без будь-яких урядових правно-публичних повновластей.

Отже це чисто релігійні пункти, молитовні, вільні від державної інґеренції в цьому обсягу, бо акти культу, як застережені релігійній совісти громадян, користуються у Польщі свободою не тільки у тих віроісповіданнях, що їх держава правно визнала (113 ст. конст.), але також у віроісповідань, толерованих або визнаних „де факто" (ст. 111 тоїж конст.). Тому то й існування неетатових парохій, як інституцій пар екселянс релігійних, ніколи в нас не вимагало й тепер не вимагає дозволу влади. Публичний правопорядок вимагає лише, щоб їх існування подавати адміністраційній владі першої інстанції до відома. Виринає питання, чи признані віроісповідання, що їх відношення до польської держави згідно з 115 ст. березневої конституції законно урегулювали, можна обмежити до того, щоб вони творили тільки етатові, себто субсидіовані державою парохії, на які власне тому треба згоди уряду. Отже згідно з 49 ст. квітневої конституції ніякий законодатній акт (закон, декрет президента) не може перечити конституції, з чого ясно, що колиб навіть такий закон, який обмежував би діяльність признаного віроісповідання виключно до етатових парохій, існував, не міг би він перекреслити діяння 113 ст. конституції, що говорить про свободу культу. Такої ситуації нема зрештою в православній Церкві, тому дотепер не видали закону про відношення держави до тієї Церкви. Правда, існують „тимчасові приписи" з 30-го січня 1922 р. про відношення уряду (не держави!) до православної Церкви, але вони як розпорядок мін. віроісповідань — не мають сили закону, а державно-віроісповідні відносини, згідно зі 115 ст. конституції можна нормувати тільки законом. Тимчасові приписи з 1922 р. не мали і згідно з інтенцією авторів не могли мати законодатної амбіції. Говорять вони не про обовязкові норми, а про „засади", про напрямну відношення уряду до православної Церкви. Ніхто з правників не спорить, що тимчасові приписи не мають сили обовязкового закону, хоча можна згодитися, що до деякої міри заповнили вони дотеперішню програму у цьому предметі і хоча з деякими застереженнями всеж — з приводу браку попереднього порозуміння з представниками православних — можна прийняти тезу, що тимчасові приписи — це свого роду gentleman agreement (Януш Волінський „Польща і Православна Церква", Львів, 1936, стор. 140).

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Так отже ст. 113 конституції дає повну правну підставу іменуванню православних душпастирських станиць, себто т. н. неетатових парохій, що їх покликує до життя самоуправна воля Православної Церкви, як правно визнаного віроісповідання. Концепція „нелеґальности" неетатових парохій не має правної підстави і не можна вірити, щоб вийшла від відповідальних правників. Не могла вона також бути, ані не була правною підставою ліквідаційних постанов.

Оце напр. такі самі неетатові парохії існують м. ін. в німецькому Євангелико-Унійному Костелі, що діє в західних воєвідствах. Ціла організаційна система того костела спирається на т. зв. „Нотферфассунґ", існує лише „де факто" і не є признана державою. Що більше, „Нотферфассунґ" перечить розпорядкові мін. б. прусської дільниці з 3. VII. 1920 р. (Дн. Ур. Мін. б. дільниці пруськ. № 35, поз. 327). Існування парохій Еванг.-Унійного Костела спирається виключно на 113 ст. конституції, його організація охоплює не лише релігійні функції.

Чому „геніяльну концепцію" нелеґальности неетатових парохій застосували до безборнного славянського польсько-українського населення в Люблинщині, а не до німецьких парохій — важко правникові відповісти на це питання.

— Пане меценасе, чи Православна Консисторія буде домагатися через суд відшкодування за знищені церкви на Холмщині?

— Перш за все дозвольте звернути вам увагу, що ви, українська преса і українські парляментарі зробили собі злу прислугу, вживаючи в цій справі дражливого для поляків терміну „Холмщина з Підляшшям", які найліберальнішим полякам зараз же нагадують Евлогія і його роботу. Це пошкодило справі пропаганди за знищеними церквами серед нашого громадянства.

Щодо відповіди на ваше питання — то це не залежить від мене. Константую одно: Православна Церква має право домагатися повороту страт а православне населення Люблинщини має право за свою повну льояльність молитися так, як воно хоче.

КТВ

ПЕРЕНЕСЕННЯ ТЛІННИХ ОСТАНКІВ
бл. п.
Михайла Татуха
нотара в Турці і сотника У. Г. А.
відбудеться на личаківськім цвинтарі в четвер 25. серпня п. р. в год. 7.30
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
відправиться в церкві св. Спаса при вул. Краківській того самого дня в год. 9 рано, про що повідомляє Свояків, Знайомих і Товаришів Покійного
Дружина і Рідня.

Повідомляємо
що з днем 1. вересня 1938 р.
ми ЛІКВІДУЄМО
Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава
й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати
тільки
на конто ПКО. Львів
ч. 504.060
АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

КОЛИ НЕ МОЖНА ВИПОВІСТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКАМ?

Найвищий Суд у Варшаві видав рішення у справі виповідження праці. Ст. 29 закону про працю постановляє, що підчас відпустки не можна виповісти праці. На тлі цієї постанови виринули сумніви, чи закон має на думці відпустки як напр. для порятування здоровля, для поладнання родинних справ і т. д.

Найвищий Суд станув на становищі, що ст. 29. цього закону каже тільки про відпустку для відпочинку. Отже підчас інших відпусток можна буде виповідати працю.

—o—

ВИКОННИЙ РОЗПОРЯДОК ДО ЗАКОНУ ПРО ПІДТРИМКУ ЦІН ПРОДУКТІВ.

У вівторок 22. ц. м. оголошено в „Деннику Законів" ч. 62 виконний розпорядок міністра скарбу в порозумінні з міністрами хліборобства і промислу у справі виконання закону з 5. ц. м. про фінансові засоби на підтримку цін хліборобських продуктів. По надісланні нам згаданого числа „Деннника Законів" зреферуємо постанови цього виконного розпорядку на найближчій „Правничій Сторінці".

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Сторінка без політики.

Журналіст про анґлійську дієту.

„Ми — каже журналіст А. М. у своєму листі з Англії — часто читаємо в часописах про героїчних репортерів в екзотичних краях, що виставляють на небезпеку своє життя і здоровля та збирають автентичні подробиці про життя ріжних раджів, кациків та про звичаї туземців, пишучи те все дрожачою від малярії рукою, на коліні, в шатрі чи заслонюючи другою рукою світло лямпи, щоб воно не приманювало жахливих тигрів та трійливі нетлі".

Ви цьому не вірите!

Такі „буйди" називають у журналістичному говорі „михайликами". Я сам знаю кількох таких репортерів. Вони вилігуються на тапчані на вулиці Адама Плуга або на площі Переможців, узброєні в цілий комплет закордонних часописів та французький словар, і едино правдивим моментом є ця „дрижуча рука", хоч і не від малярії. Коли зважити, що у Франції пляшка найліпшого шампана коштує всього 8 зол., то ці тремтячі руки не такі то дуже страшні.

Зате ніхто не подумає про долю правдивого льондонського кореспондента над тарілкою зеленого горошку. І коли погадає собі про свого товариша з іншого краю, тоді спльовує з досади: Сидить собі такий бідолаха за кордоном та вітри гонить, попиваючи віски до сирого анґлійського бефштику. Часом бувае ще джін.

О, іроніе долі! Від девяти місяців порядний кусень кровавого бефштику є моєю мрією. Ця екзотична страва незнана в Англії навіть у славного Саймпсона на Стренді, де вдержують відвічну анґлійську кухонну традицію з часів, коли британське піднебіння не було ще знечулене.

Я ніколи не був смакуном. Коли приходилось мені виїздити за кордон, я миттю приспособлювався до дивоглядів місцевих кухарів, і колись, серед рідні, мене клали за приклад до наслідування (дивись, мовляв, Андрій не перебирае).

Тут в Англії я теж із захопленням піддався тутешнім звичаям стода та намагався спершу знайти в них самі добрі прикмети. Анґлійська кухня добра, поживна, нескладна, із сирівців найкращого ґатунку, яких постачають ріжні краї світа. Недостає в неї вирафінування, яке велить класти в себе більше поживи, ніж треба, до заспокоєння голоду. Одначе червак бунту мусів мене точити здавна і моя терпеливість, відома в колі моїх приятелів, таки вірвалася.

Сьогодні їв я на обід четвертий раз із черги „помідорову зупу", себто такий екстракт із пушки, розболтаний з молоком та пригрітий; відтак великий шмат прозорого товщу з дочепленим до нього куснем мяса (з Аргентини чи Нової Зеляндії, себто звірина має вже, рахуючи скромно, два місяці, відколи вона попрощалася з життям), на кінець є на лакоминку овочі з пушки, що тут поливають густим жовтим молочком, якого у нас додають до кисілю, а тут до всього та називають це кестерд. До мяса дали мені зелений горошок. Від трьох місяців не мав я до мяса нічого іншого, як зелений горошок! Спершу з пушки, відтак, коли прийшов сезон, свіжий, опісля знову з пушки, бо свіжий подорожів.

Я з гірким усміхом згадую мого приятеля, який саме два тижні тому виїхав до Польщі, та вже місяць наперед розкошувався самою згадкою про те, які страви велить подавати собі по тому боці Каналу. Його усміхнене обличчя я бачу в кожному зеленому горошку та на знак рішучого протесту їм горошок... ножем. (Як відомо, такий промах супроти етикети — це присуд смерти для джентельмена).

Гадаю собі: утік із життям, бо коли був би відложив дату виїзду, сьогодні лежав би з ножем, встромленим у спину, а я вперше опинився би на шестишпальтівці сензаційного процесу і на свою оборону кинув би обвинувачення Анґлії.

Усьому винна „висока життева стопа". Пересічну сіру людину не стати на служницю. Моя господиня пряче й замітає цілий дім та варить для шести льокаторів та для доньки. Крім цього мусить вона мати час на скоппінґ, на кіно, на вгощення своїх приятелюк чаєм і на лектуру. Обід теж варить вона 45—50 хвилин на 8 осіб. Доставці привозять товар на місце, замовлений телефоном, ніколи вибраний особисто. Зрештою більша частина товарів находиться в таких самих пушках, тому й нема з чого так дуже вибирати. Ярину кидає господиня просто в теплу воду і жде так довго, „поки вона не змякне". Відтак усе це на тарілку і на стіл.

Так годують 80 відсотків населення Англії, яке править світом.

Культура, нема що казати.

Завтра йду на обід до якогось французького ресторану. А хочби й до китайського.

І мушу домагатися підвишки".

Провір, чи тебе люблять?

Якийсь, очевидно, американський, психольоґ-учений, винайшов цікаву методу провірити, чи когось люблять у товаристві, чи він викликує серед знайомих антипатію.

Він уложив низку питань, на які кожна людина повинна собі щиро відповісти й кожне питання замінити в точки. Коли сума точок переступить число 60, значить, її на загал люблять. Хто здобуде тільки 30 точок, той напевно має небагато приятелів. Найбільш похвальним числом точок буде цифра 80. Анкета, яку перевів керманич психольоґічного відділу на університеті в Кольґейт, виявила, що такою цифрою може заледви похвалитися 10 прц. осіб обох полів. Найнижчим числом була цифра 12. Очевидно, можна зміняти обличчя тієї статистики й постепенно зміняти свою вдачу.

На кожну притакуючу відповідь припадає по 3 точки:

1) Чи можна завжди рахувати на твою обітницю?

2) Чи радо зрікаєшся приємности на те, щоби помогти ближньому?

3) Чи зумієш точно зясувати свої переживання, не послуговуючися брехнею?

4) Чи зумієш вкуситися в язик, коли хочеш сказати щось злобного?

5) Чи зумієш усунутися в тінь саме тоді, коли маєш охоту почванитися дотепом або розумом?

6) Чи умієш „поставитися" супроти своїх співробітників?

7) Чи поводишся з однаковою ввічливістю з шефом та підчиненими?

8) Чи стримуєшся з видачею відємного осуду про людей?

9) Чи зумієш відмовити собі приємности викпивати неприятних?

10) Чи давиш у собі жадобу панувати?

Дві точки за притакуючу відповідь.

11) Чи ти докладний, порядний, чистий, та чи можна заглянути до твоєї шафи без упередження?

12) Чи вмієш опанувати нерви?

13) Чи важко тобі здержатись від іронічної уваги, коли хтось осмішиться?

14) Чи відносишся до осіб другого полу по товариськи та ніколи по простацьки?

15) Чи поборюєш песимістичний світогляд?

16) Чи дозволюєш другому робити промахи й помилки, не звертаючи їм на те уваги?

17) Чи радо позичаєш предмети щоденного вжитку?

18) Чи намагаєшся оминати дразливі теми, які дразнили би вуха осіб, може надто соромливих?

19) Чи ніколи не встряваєш у чужі справи?

20) Чи ніколи не злостишся?

21) Чи оминаєш непотрібних дискусій?

22) Чи часто усміхаєшся?

23) Чи не замучуєш людей своєю балакучістю?

23 а) Чи не замучуєш редакцій усяких часописів своєю графоманією?

24) Чи не робиш сплетень?

Тина точка за кожну притакуючу відповідь:

25) Чи маєш погідний світогляд?

26) Чи ти є ворогом підлещування?

27) Чи зумієш слухати уважно нудних оповідань?

28) Чи вмієш не переривати розмову злищ-німи питаннями?

29) Чи маєш відразу до протекціонізму?

30) Чи не виголошуєш патетичних проповідей під адресою неморальних людей?

31) Чи зумієш мовчки переживати особисті трагедії?

32) Чи цінш вище простоту від штучної дистинкції?

33) Чи ти здебільша весело настроєний?

34) Чи зумієш запалюватися, захоплюватися?

35) Чи маєш довіря до людей?

36) Чи ти роботящий?

37) Чи ти поклав собі за основу честі ніколи нікого не „натягати" або не позичати грошей, хочби у найменшій квоті?

38) Чи ти погодився з думкою, що не навернеш ближніх на свою віру?

39) Чи вмієш поводитися дискретно в кіні, театрі, ресторані?

40) Чи вмієш сміятися так, щоби воно не разило сусідів?

41) Чи вмієш бути льояльним приятелем та не стараєшся відбивати „фліртів-симпатій"?

Коли матимете хвилинку, вільного часу, зробіть, будь ласка, повернувшись із літнища, такий малий обрахунок совісти...

Як бачимо, американці все підтягають під анкетний стрихулець.

Нема доброго снідання
без кави з цикорієм
ЛУНА
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

ВИЖЕБРАВ СОБІ МАЙНО.

В Марсей поліція арештувала 70-літнього прошака, який у шкіряній куртці переховував вартісні папери на суму 120.000 франків. Крім того він мав ще готівки на суму 1.100 франків. Як прошак, арештований, на поліції признався сам, що це майно вижебрав він за кілька літ жебранини по вулицях положених близько приста шак, жде судового присуду за прошацтво й гірко оплакує страту свого маєтку.

Хрестини німецького кружляка.

В понеділок 22. ц. м. відбулися в Кіль хрестини нового німецького 10-тисячтонового кружляка. В цьому святі взяв участь регент Мадярщини, адм. Горті, канц. Гітлер, пані Горті, члени німецького уряду, представники німецьких збройних сил і партії. Новий кружляк одержав назву „Прінц Евген".

Підчас свята виголосив промову намісник Німеччини Сайс-Інкварт, в якій ствердив, що з хвилиною створення Великої Німеччини канц. Гітлер рішив надати новому кружлякові ім'я зі загально-німецької історії. Вибір упав на назву „Прінц Евген". Ця назва, звязана з історією цілої Німеччини, символізуватиме нин'ішню ролю Німеччини між сходом і заходом.

Опісля відбулася дефіляда німецької военної фльоти.

Нема непрохідної пропасти між Францією та Німеччиною.

„Ессенер Національ Цайтунг", орган марш. Герінга пише у звязку з гостиною французького генерала Віемена у статті п. н. „Нема пропасти, що її не можна перейти", що шефові французького летунства показали німці не лише свої всі летунські уладження, але також мав він нагоду говорити з канц. Гітлером і марш. Герінгом.

Генерал Віемен уважно приглянувся Німеччині, що нібито робить военні приготування та дав німецьким летунам, які перелетіли Атлянтійський Океан, французькі летунські відзнаки, зеднуючи собі симпатії і товариську вдячність. Одночасно ген. Віемен міг наочно переконатися, що між Францією і Німеччиною нема пропасти, якої не далось би перемогти. Тому ця гостина має велике політичне значіння. Ця гостина очистила політичну атмосферу, яку на Заході малювали так чорно".

Недоля українського вчительства.

Кураторія Шкільної Округи у Львові перенесла „для добра школи" учителя п. Гр. Лилика з Полюхова Вел. перемишлянського пов. до Ценева бережанського повіту. В р. 1926 перенесли його „для добра школи" з Лагодова по викінченню провізоричного шкільного будинку. Помешкання подобалося учителеві полякові з сусіднього села, де не було шк. будинку. Пішли в курс тайні доноси і вчитель, що вложив багато праці і свого власного гроша в будову, опинився в новій місцевости, де школа була підперта кількома стовпами і грозила завалленням. Знову взявся він до праці і вибудував новий, мурований шк. будинок, а ще його не викінчив, як вже дістав покликання перед лікарську комісію.

Мотиви того передчасного покликання були *причини, на які зрештою Кураторія кілька разів давала свою згоду: будує читальню!* Властиво не була то читальня, але кооперативний дім, але і це не подобалося місцевим польським гурра-патріотам, тому пішли доноси до львівських властей.

Мотиви теперішнього перенесення діяметрально протилежні і взаємно суперечні, а саме: не веде суспільної праці і є „тихим" українським політиком. Як не кием то палкою. Робив щ с учитель — було зле, а не робить нічого — в селі — також але. За першим і другим разом стрічає його тяжка, незаслужена кара.

В даному випадку трагедія полягає в тім, що розділили вчителя від жінки, яка лишається дальше в Полюхові і мусить опорожнити помешкання молодшій від себе на 10 літ учительці. Зліквідувати в такім короткім часі дорібок майже цілого життя — це прикрість, получена з найбільшими втратами. Вправді дружина-вчителька могла б перенестися до чоловіка, але як старша, слабого здоровля учителька з ревматизмом мусить зрезиґнувати з тої можливости тому, що шкільний будинок в Ценеві мурований з мокрого каменя.

В літі спливає він водою, а в зимі стіни покриваються морозом. До такої школи переноситися учителеві в 32 році служби це те саме, *що положитися до гробу*. Родина попереднього вчителя цілий час хорувала, а він сам мусів піддатися тяжкій операції. Учителька п. Ліскович, що вчила в тій школі, перебувала цілий останній рік на відпустці.

Перед війною всі справи перенесень переходили через засідання членів шкільних рад: окружної і краєвої, в яких брали участь представники гр.-кат. обряду і вчительства, котрі почувались до обовязку боронити вчительство перед нелюдяною та химерною поведінкою інспекторів. Тепер переводить всі перенесення „для добра школи" кураторія або шкільний інспекторат без перевірки закидів і без дисциплінарного слідства. За будову людових домів дістає польськ е вчительство похвали, аванси і кращі посади, а від українців вимагають або „сполечної праци" в польському дусі, себто просто діяльности у протиукраїнському дусі, або чекає їх догана за — брак суспільної праці! Коли український вчитель працює на українському суспільному полі — чекають його доноси, шикани, перенесення або емеритура.

Учитель ніколи не довідається правдивої причини перенесення, живе під гнітучим вражінням, що зробив якийсь незнаний йому злочин, а що совість в нього чиста, тому в тяжкім болю, смутку й огірченні з затисненими зубами переноситься на нове місце осідку. Рештки українського вчительства на терені Сх. Галичини живуть у безнастанній трівозі за свою долю.

Вершком нетолеранції супроти українського вчительства треба вважати факт перенесення українського вчителя за те, що він вів (міловодство) кооперативу.

Одинокою причиною перенесення вищ зладаного вчителя є те, що в селі понад 1.000 душ населення є 157 поляків, для котрих вели в зимі народній університет, заложили читальню Т Ш. Л. і Кулко Рольніче, а солтиса запитували з міродайних кол, чи не бажав би собі змін у школі. Домагання місцевих поляків, щоб учитель був поляк і він новозаложені польські організації є частинно навіть оправдане. Але розвязка могла б прийти за порозумінням інтересованих без болючої вівісекції.

На жаль, адміністраційні і шкільні власти не хочуть навіть чути про цю зближену до справедливости розвязку, бо мусіли б признати слушність домаганням українського населення в повітах Сх. Галичини та обсаджувати школи вчителями польської і української народности в залежности від числа душ у даній місцевости.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ
1. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА
„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"
Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і деннникарства.
ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.
Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 23.

ОЛЕНКА ОМА.

РЕВІЗІЯ.

Це було ще в тих часах, коли гуділи гармати, коли на широких кулями заораних полях виростали могили з березовими хрестами.

От, тоді-то звичайному смертникові, коли він не був вояком — нічого не було вільно. Не було вільно мати тютюну ні цукру, білянин ні коців. Це були безапеляційно речі „військові".

Воякові також не було нічого вільно. Одначе вільно було йому курити досхочу і врядиводи підісти собі, коли попав у запілля...

Та листок запашного, дорогого тютюну штука непроста! Вже думкам самим люба! Тому Василь охоче зарискував в імя гасла: до відважних світ належить... і — засіяв тютюн у кукурудзах, ген далеко в царині, щоб ніяк „шандарське" око його не вгледіло.

Та таки вгледіло. Лиш прижмурилося, буцімто нічого не бачить.

А Василь рад, що штука вдалася, позривав широкі тютюневі листки. Потайки сушив їх на полі та не раз і не два із страху потом обливався, коли побачив на подвірю жандармський багнет. Геройчно вдавав, що він — нічого...

І жандарм нічого.

А що часом жмурив лукаво очі — щож про це міг знати добросердний Василь? Хто то взагалі може знати, чому жандарм часом прижмурює очі?

Вкінці Василь зняв із шнурка посилані тютюневі листки і — сховав. А коли сховав, то відітхнув і повеселішав.

І тоді саме прийшли до нього жандарми з ревізією.

— Скажіть, Василю, де у вас тютюн?

— Бігме, пани, нема в мене ніякого тютюну. Де-де в мене тютюн?! Та це відколи война — я цигарку кручу хіба тоді, як син Іван на урльоп приїде...

— Василю, то неправда! Ви дихаєте самим тютюном, а Івана на урльопі нема!

— Нема, ой нема! Пани мої гідні! Та Іван часом передасть пачку... Спасибі, тямить за старого, що любить, ой, любить си часом пакнути... Передав ми, ая! Подайно стара, пачку, там у столі, хай си пани поднивлят... А може й ви закурите? Добрий тютюнець, бігме, добрий, сказано-ж військовий...

— Та що ви нам, Василю, теревені гнете? Миж добре знаємо, що у вас є тютюн. Найкраще покажіть його. Добровільно віддайте, то й кару напевно невелику дістанете за безправне плекання тютюну.

— Бігме, пани, в мене тютюну поза от тим, що в пачці — із свічкою не знайдете! Не вірите? Так, щож, шукайте!...

І стали шукати.

Наперед у хаті. Розкидали все: навіть у піч і в комин полізли.

— Та хто би, шановні пани, тримав таку дорогінну річ, як тютюн у комині?

— Мовчи! Не питаємо — злісно закліпали на нього очима.

В коморі повисипали з діжок зерно, що його ще не все вспіли зарекві рувати, а тютюну як не було, так нема.

Лихі пішли в стайню і підлогу там здерли, а тютюну таки нема.

В стодолі розкидали все сіно, поміщали з соломою, все на пусто

Перейшлися по подвірю, по городі, скопали навіть землю там, де чогось була свіжо вуше-на без мурави — тютюну нема.

Прийшли ще раз у хату.

— Василю, ми напевно знаємо, що у вас є тютюн...

— Та як є, коли шукали, ба! ще як шукали, та не знайшли?

— Та ми знаємо, що є! Скажіть, Василю, де ви його сховали, а нічого вам за це вже не буде.

— Бігме, пани, нема! Як може бути те, чого нема?

Жандарми зглянулися один на одного:

— Василю! Знаєте, не дивіться на нас, що ми в мундурах. Не беріть нас за жандармів. Ми вас так питаєм, вже не службово, бо ми на певно знаємо, що у вас тютюн є, хоч ми і не знайшли. — Де ви його до лиха так добре сховали?!

— Ей! пани! Жартуйте здорові — зарегота вся на все горло Василь. — Та я сказав би вам, та коли бігме, нема тютюну.

Жандарми з дива не могли дійти.

Це в їх службовій практиці перший раз щось подібного траплялося. Скинули з себе строгу, урядничу, безкомпромісову обовязковість і стали звичайними людьми, дуже цікавими, такими, якими заповнений світ. Людьми, що в деякою пошаною згідні подивляти щось незвичайного у своїх ближніх тоді, коли ті ближні спроможуться на якусь більшу, дотепнішу штуку від них самих.

— Василю, даємо вам найсвятіше слово чести, що нічого вам не буде за той тютюн. Навіть тютюну вам не заберемо! Куріть собі вже його на здоровля! Лиш покажіть, де ви його так хитро сховали?

— Дякую вам красно, пани, за добре слово. І вам най дасть Бог здоровля. Але я вже знаю, яке то панське — не во гнів вам, пани — слово чести. Коли язику мені до війська забу-

НОВИНКИ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Камінь Довбуша Ямна, „Зелена Палатка" Софії Олесницької поручає на 3-ій сезон кімнати з добірним харчем. —2 1734

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоругщини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол. матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Чи Ви звернули увагу** на чеки „Центробанку", які ми долучили до нинішнього числа „Діла"? Не змарнуйте нагоди і зараз вишліть цим чеком зол. 5.50, а ми в перших днях вересня вишлемо Вам без окремої доплати **портрети Тараса Шевченка та Івана Франка**, формату 35×50 цм. у трьох колірах, на першорядному ілюстраційному картоні, що їх намалював наш славний мистець-маляр **Іван Труш.** Користуйте з нагоди передплати, яка важна тільки до кінця серпня ц. р. — **По цім речинці портрети можна буде дістати по ціні зол. 4.— за один портрет, себто два портрети коштуватимуть зол. 8.—.** Чеки, якими будете пересилати гроші є назначені червоним хрестиком. **Адміністрація „Діла".**

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє число (184) „Діла" підпало конфіскаті за Пастирський Лист Митрополита Шептицького на першій сторінці у справі подій на Холмщині, Підляшші, Волині і Поліссі.

— **Майже 14.000 наказів у справі віднови домів у Львові.** Від 25. травня до кінця липня ц. р. будівельний уряд видав у Львові 4.166 наказів у справі віднови фасад домів, 1.781 наказів у справі малювання парканів, 595 наказів у справі усунення вітрин і 1875 наказів у справі перебудови подвіря. У звязку з акцією очищення міста дільничеві уряди видали 3.213 наказів у справі віднови домів і 2.193 санітарно-порядкових наказів.

— **Екзекуція на Ілярієві Куку у Львові.** Засуджені за напад на бл. п. Ясінських у Белзці Ілярій Кук та Володимир Качор звернулися до президента держави з проханням помилувати їх. Президент помилував лиш Качора, на Кука присуд затвердив. Екзекуція відбудеться у Львові, бо засуджений перебуває в Бригідках.

— **Велика крадіж у Львові.** В суботу 20 ц. м. пополудні вломилися невідомі злодії до помешкання Л. Гарба при вул. Жовківській ч. 65 у Львові, розбили вогнетривалу касу і забрали 1.100 долярів, 4.500 зол. готівкою, біжутерію й облігації, вартости 20.000 зол. — разом вартости 30.000 зол. Покищо поліція не зловила злодіїв.

— **Львівська хроніка.** У Львові вибух загальний страйк коло 700 столярських робітників, які домагаються підвишки платні. — Густав Цверлінг повідомив поліцію, що ще 19. ц. м. вийшла з хати його служниця Софія Карчинська і дотепер ще не вернулася. — При вул. Білінських наколесник Гавснер наїхав на Магдалину Станкевич, яка важко потовклася. — У львівських броварах дійшло до вибуху малого кітла, підчас якого важко попарився 25-літній робітник Вацлав Ярош. Його відвезли до шпиталю.

— **Пропав 15-літній хлопчина.** Перед шістьома тижнями вийшов з хати 15-літній Михайло Гувало, с. Матвія з Гутиська, пов. Жовква і дотепер ще не вернувся. Батько звернувся до поліції, щоб шукала хлопця, але дотепер ще не відшукала. Хлопчина малий ростом, не вміє ні читати ні писати і гикається. Кожний, хто зустріне цього бідного, недорозвиненого хлопця, нехай повідомить найближчу станицю поліції, яка відошле його вже до батьків, які дуже журяться дитиною.

— **Трагічна смерть залюблених у Кожичах.** У понеділок 22. ц. м. пополудні розігралася в Кожичах, пов. Львів страшна трагедія на любовному тлі. Залюблений хлопець 25-літній Павло Кривута застрілив 17-літню зарібницю Анну Штукало і сам скінчив самогубством. До трагедії обоїх залюблених дійшло тому, що мама молоденької дівчини не згодилася на подружжя Кривути з Її донькою, бо він мав погану славу в селі. Залюблений по вуха Павло Кривута рішив скінчити самогубством. Перед тим написав листа до батька, в якому виявив причини свого вчинку і пішов у поле недалеко фільварку, де стрінув свою кохану. Відкликавши її на бік — Кривута застрілив її а вкрісе і сам негайно скінчив самогубством. Трагедія залюблених викликала сильне враження.

— **Краєва хроніка.** В Журавниках недалеко Білки Шляхотської глина присипала 27-літнього робітника Владислава Ляховського. — У Небилівській Слободі, пов. Калуш, земні гази витиснули на верха нафтову ропу в копальні фірми Сезам. Продукція нафти доходить до 1½ вагона денно. — На стації в Завадові згинув під колесами льокомотиви 27-літній робітник М. Ковалик з Зашкова.

— **Самоходова катастрофа на Холмщині.** Вантажний самохід з Дрогобича, що їхав до Краснаставу наїхав у кольонії Ігнасін на фіру, яку розторощив. Візник І. Ліпінський і Сахар Розенцвайг згинули, два інші подорожні важко ранені. При ударі самохід перекинувся, але шофер вийшов з катастрофи здоровий. Його арештувала поліція.

— **300 тисяч золотих відшкодування за каліцтво.** Дня 25. березня 1937 р. дійшло до страшної катастрофи моторового поїзду на лінії Варшава—Катовиці недалеко стації Рудніки. В катастрофі згинуло 5-ох залізничників і було ранених кільканацятьох пасажирів. Тепер один з подорожніх директор одного промислового концерну в Катовицях виступив до суду з позвом проти державного скарбу домагаючись 300 тисяч зол. за трівке каліцтво.

— **Автобус розбився до тополі.** В Ожарові під Варшавою трапилася в понеділок 22. ц. м. автобусова катастрофа, в якій було 16 осіб ранених. Причиною катастрофи був віз селянина, що їхав самою серединою дороги. Шофер автобусу намагався оминути віз, але автобус зудрився з придорожньою тополею, розбився і перевернувся до рова. Зпід звалищ автобусу витягнули 16 ранених осіб, з того 10 жінок. Одну з них Софію Беньковську відвезли у безнадійному стані до варшавського шпиталю. Беньковська їхала з чоловіком на похорон своєї кузинки до Варшави.

— **Сильна буря з дощем перейшла над** Лодзею та околицею. Вода затопила нижче положені вулиці і заподіяла великі шкоди у брукарських роботах кільканацятьох вулиць. Від грому повстало в околиці Лодзі кілька пожеж.

— **Страшна катастрофа в підземній залізниці.** В понеділок 22. ц. м. вечором зударилися на стації підземної залізниці при 116-ій вулиці в Ню Йорку два поїзди, які їхали з розгоном. Оба поїзди були переповнені подорожніми. Підчас зудару дійшло до страшного вибуху. На добовок згасло електричне світло наслідком короткої зуки і в тунелі залягла темнота. Невідомо звідкіля почав добуватися густий чорний дим, що утруднював страшенно рятункову акцію. Не диво, що страшний переполох огорнув усіх подорожніх. Стогін важко ранених, крики здорових подорожніх накликували до рятунку. Завізвана пожежна сторожа, санітарна служба і поліція почали виносити ранених та вбитих. Покищо винесли з тунелю 30 ранених і трьох вбитих. Розміри катастрофи величенські. Рятункова акція йде далі.

— **Гангстери заробляли по 200 міліонів долярів річно.** Процес проти діяча демократичної партії Джіма Гайнеса та його товаришів в Нью-Йорку виявив сензаційні речі з діяльности ватаги гангстерів. Розправа виявила, що ватага гангстера Флегенгаймера мала з нелегальної льотерії майже 200 міліонів долярів річного доходу. Мурин з Гарлему Помпес зізнав на розправі, що мав пересічно 8 тисяч долярів приходу щодня, але свій „похідний інтерес" мусів відступити жидові Флегенгаймерові. Інший свідок зізнав, що Флегенгаймер дав 15.000 долярів на виборчий фонд демократичної партії в 1932 р. Зате кількох його людей обсадили становища, що гарантували безкарність його ватаги.

— **Буря з градом понищила винниці.** Околиці Вінер Нойштадт навістила градова буря. Град величини яйця, падав пів години і знищив зовсім листя та овочі у винницях і садах та земляплоди на полях так, що на просторі кількадесятьох кільометрів ціла околиця зовсім знищена. Матеріяльні втрати величенські.

— **Літак упав на вулицю в Берліні.** В понеділок 22. ц. м. вечором військовий літак зачепив у дільниці Ной Кельн об дах дому і знищив ставове вікно крамниці. Літак важко зранив три особи у крамниці і легко трьох прохожих. Двох членів залоги літака врятувалося.

— **Найбільший ледник світа.** Науковці відправи уславленої експедиції Говарда відкрили на Землі ледник, що є найбільший на світі. Він має довжину 235 миль.

— **Тунель на 9.350 метрів.** У найближчому часі Болгарія приступає до будови залізничного шляху Зовеч—Троян—Карлово, що перетне Балкани. У звязку з будовою нового залізничого шляху перекопають тунель довжини 9.350 м. Буде це найдовший тунель на Балканському півострові.

рали, то дали квит та казали: слово чести, що гірші за той квит у канцелярії дістану. Я пішов туди, а там на мене висварилися та загрозили, що повісять, як ще раз прийду... І скажіть, пани добрі, защо? За мою ялівку, що я її так тяжко в час війни годував?

— Е, Василю, та то з тютюном не має нічого спільного. Тоді було інакше. Тут був недалеко фронт. А тепер інакше. Тепер ми лиш тютюну шукаємо. Но, Василю! Не вірите нам?.. Та якжеж маємо до вас говорити? Кажемо вам, що ми не як „шандарі", а так вже з простої, людської цікавости хочемо знати, як ви той тютюн „мудро" сховали...

Василь нерішуче замотав головою, а зір його непевно спинився на жінці.

— То, як, стара? Хіба вже скажу панам, коли вже так дуже наперлися знати...

Жінка з острахом глянула на нього, мовби хотіла впевнитися, чи часом Василь з глузду не зсунувся. „Оце!.. А хтож то вигадав на світі, шандарам вірн йнити! Хочби хрестом святим клявся — не вір!"...

— От, бачите, Василю, ви вже самі себе зрадили, що таки тютюн маєте. Тепер могли би ми вас за це потягнути. Та — як ми вже вам обіцяли, що нічого вам за той тютюн не буде, то вже можете нам тепер вірити, що не маємо супроти вас ворожих намірів, і — слова додержимо.

— Та... я хотів би щось наперед знати — замявся Василь, дручи потилицю.

— Кажіть.

— Хто вам доніс, що в мене тютюн?

— Ніхто не доніс. Ми самі бачили його у вас на полі.

— От, як! — здивувався. — А я думав, що то сусід котрий такий добрий...

— А сусіди знали?

— Аво! Та де знали! Ще чого! Але думав — може де підглянули... Або то нині можна комусь вірити...

— Но, Василю, так показуйте, де той тютюн?

— Та воно — ніби так... — аж зніяковів Василь. — Мені якось аж стидно показувати, бо вінжеж таки на очах.

— Як це так? На очах! — аж закричали, — коли ми його не знайшли і тепер не бачимо! — а очі в них так заносили по всій хаті.

— А он тут — вказав Василь рукою на решето, що висіло на стіні.

Спинилися на ньому недовірливим поглядом. Один з жандармів підійшов і рвучко взяв за решето.

— Ой, а беріть но, лиш поволі, бо впаде той подреться мені тютюнець, — забідкався наразі Василь, підбігаючи до решета.

Зняли. А решето справді битком набите листками повязаними гарненько в пачки.

Жандарми телеграфували собі очима, що зробили невибачну дурницю: як можна було не поцікавитись, таким решетом на стіні!

— Тьфу! Щезни! — закляли досадно.

А Василь стояв розрадуваний та усміхнений, мов дітвак, котрому вдалося обійти безкарно строгий заказ.

— Бувайте здорові, Василю, та дякуємо вам. От тепер, коли прийде нагода, то не лиш під решета, а навіть у склянки будемо заглядати.

—o—

— **Згоріло 12 коней.** У стайні поблизу коней Нерг недалеко Нант вибухла пожежа, підчас якої згоріло 12 перегонових коней. Шкода сягає 2 мільони франків.

— **Демонстрації націонал-соціялістів у Будапешті.** В неділю 21. ц. м. націонал-соціялісти зорганізували в Будапешті кілька демонстрацій в різних частинах Будапешту. Поліція арештувала кількадесять демонстрантів. До поважніших подій не дійшло.

— **75.000 долярів за головну ролю.** Летун Коріган, який недавно перелетів літаком старого типу Атлянтійський Океян, підписав контракт з одною кінематографічною фірмою. Летун відіграє у фільмі головну ролю і дістане за це 75.000 долярів.

— **Масовий наплив прочан до Люрд.** У пятницю 19. ц. м. почалося у відомій відпустовій місцевости Люрд у Франції традиційне храмове свято. Першого дня підчас Служби Божої було присутних коло 40 тисяч самих жінок. М. і. до Люрду прибуло поверх сто хорих, які молять Бога, щоб привернув їм здоровля.

— **Жіночі недуги.** Автори класичних підручників про жіночі недуги підкреслюють корисне діяння природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА теж у ділянці своєї практики.

Дописи.

МОСТИСЬКА.

Повітове Лугове Свято в 950-ті роковини хрещення України. Вже рано-вранці напливали Луги та народ до Мостиськ до місцевої маленької церковці. На неділю 21-го серпня заповів Повітовий Луг у Мостиськах Повітове Свято в 950-ті роковини хрещення України. До Служби Божої ставало пятьох священників під проводом о. дек. Куцяя. Співав прекрасно хор з Черняви. Народ не міг поміститися в церкві та мусів стояти під церквою на цвинтарі та на дорозі. Шкода, що Служба Божа не відбулася на площі, де народ був би міг її вислухати. Але перемиський Владика не дає дозволу на полезу Службу Божу навіть таку, як в 950-ті роковини хрещення України. По Службі Божій відбулося посвячення Пропам'ятної Таблиці, яку уфундували Луги мостиського повіту з написом „В 950-ті роковини хрещення України — Мостищина". Таблицю вмурували в церкві на одному з філярів. До посвячення стануло 11 священників. По посвяченні рушив похід з церкви на площу спортового Товариства „Стріла", де мало відбутися Лугове Свято. На площі відбулося водосвяття, якого доконало 11 священників. Прекрасну проповідь про віру хрещення України виголосив б. куратор о. Андрій Пшепюрський. Проповідник накреслив історію хрещення України, яке започаткувало розвій культури на Україні. У програму академії увійшли хорові точки і деклямації. Хор з Черняви відспівав пісні: „Почаївська Божа Мати", „Через поле широкеє" і „О спомагай нас Діво Маріє". „950 літ під Христовим прапором" відеклямувала луговичка з Годинь та „Проповідь Іларіона", відеклямував луговик з Годинь. Дальше ішли рухливі точки Лугів. До звіту стануло 247 луговиків і луговичок. Звіт відібрав голова Великого Лугу д-р Дашкевич, який привітав Луги мостиського повіту на Святі, бажаючи, щоби Луги були тими, що в Києві, на Володимирській Гірці засвітять назад сяйвом на хресті, що його тримає Великий Князь Володимир. Лемки, які горіли до часу, доки большевики їх не погасили. Дальше ішли лугові вправи луговиків і луговичок. Вправами командував голова Повітового Лугу хор. Осип Федина, а вправами луговичок Неля Пухалківна. Вправи вийшли гарно, рівно. По вправах попрощав Луги голова Повітового Лугу Осип Федина. У своїй промові він підкреслив велич Української Держави за часів панування кн. Володимира Великого та подав хід подій дальшої історії українського народу до найновіших часів. По дефіляді Лугів вже під вечір народ почав розходитися домів. Неділький день був прекрасний, сонячний. До Мостиськ прийшло до яких 4000 народу з усіх майже сіл мостиського повіту на це величаве свято і всі певно з задоволенням вертались назад. Та не обійшлося це величаве свято в Мостиськах без незрозумілої противації різних молодих людей, які агітували, щоби народ не ішов на свято, подаючи за причину негодування, що свято в 950-ті роковини хрещення України уладжує Повітовий Луг, а не філія Просвіти. Але ця агітація не принесла агітаторам ніякого успіху і свято відбулося величаво, і навіть сам Повітовий Луг не сподівався, що так багато народу прийде.

КОЛОМИЯ.

З мистецького життя. При Ягайлонській вулиці ч. 48 в тихому старому домі міститься робітня арт. маляра Я. Луковецького. Там працює він уже кілька літ; своєї його праці розміщені по стінах його кімнат, а багато з них прикрашує стіни місцевого Музею ім. о. Йосафата Кобринського „Гуцульщина" (м. ін. прекрасні портрети Б. Лепкого, д-ра Кубійовича й ред. О. Скалозуба) та помешкання коломийських громадян, що любуються у справжніх оригінальних мистецьких образах. Хто відвідає музей і приглянеться тим портретам, не пожалує нагоди загостити й до мистця, і ця гостина не залишиться в нього без естетичного й морального задоволення. Ввічливий мистець радо покаже йому своє надбання, а попри те поділиться своїми поглядами на завдання мистця-громадянина серед нашого народу та планами своєї дальшої праці. Власне живе відчуття громадянської повинности одна з симпатичних позитивних прикмет характеру нашого молодого мистця. Він не засклеплюється в межах мистецтва для мистецтва, але радо віддає свій дорогий час на послуги громадянству, чи то йдучи назустріч потребам театрів у декораціях сцени, чи то укладаючи величаві декоративні рами для репрезентативних імпрез, як ось концерти в честь Шевченка і Франка. Коли взяти на увагу далеко недостатнє серед громадянства розуміння вартости (мистецької й матеріяльної) таких декоративних обставин, то справді праця мистця в тому напрямі має всі познаки жертвенности для вищої ідеї. Але це не вичерпує всього. Бо ось вже другий рік 1. травня до 1. жовтня відбувається в в його кімнатах (а мистець заповідає, що й надальше щороку відбуватиметься) практично й теоретично наука всіх родів плястичного мистецтва. З неї користають, і на дальше можуть і повинні користати, всі адепти малярського й різьбарського мистецтва: в першу чергу аматори, яким потрібний короткий пристутний курс знання й естетики мистецтва; дальше ті, що бажають посвятитися малярській професії, — для таких організує мистець систематичний 3-літній курс для дорослого навчання техніки вибраної галузи плястичного мистецтва, зокрема теоретичні виклади мають дати їм основи розуміння мистецтва взагалі; а вкінці ті, що підготовляються до іспитів: учительських, технік, академій (краєвих і заграничних), до дипльоматів і патентів. Науку закінчується публичною виставою праць учнів. Першу таку виставу мало громадянство нагоду оглянути восени минулого року; вона засвідчила корисність праці мистця-вчителя і була справді великою мистецькою несподіванкою для цілого тямущого в цьому мистецтві громадянства. Так ось маємо в особі Покуття, нашій Коломиї, справжню й поважно поставлену малярську студію. Досі згуртувалось у ній коло 30-ти учнів а між ними чимало талановитих селянських хлопців, які без попередньої підготови під уважливою опікою свого вчителя від богомазних спроб дійшли в мистецьких осягах вже до замітного ступня й показують чималі вдалі. Безумовно п. Луковецький у своєму ідеалістичному пориві для почав похвали гідному ділу, на яке звернути увагу вважаємо теж своїм громадянським обов'язком. Коли трапиться однинця з хистом до малярства, а скінчила 16-тий рік життя і має охоту зазнайомитися з тим мистецтвом, а може пізніше йому й присвятитися, нехай не тратить нагоди й звернене інформацій в мистця. Бо пора і спосіб навчання, оплати, кошти приладдя, а для замісцевих і приміщення обдумані так, що дають змогу навіть незаможним користати з науки. Запізнавленим у тій справі дає мистець потрібні інформації із повним планом навчання. Ми від себе можемо щиро-му мистцеві тільки побажати, щоб його гарні задуми знайшли зрозуміння і підтримку в тих, на чию користь наставлена його праця: щоб удалось йому виховати гурт тямущих малярських прихильників та створити з них задумане мистецьке товариство для заспокоєння потреб зі всіх галузей плястичного мистецтва на Покутті та для забезпечення станових інтересів його членів. Щасть Боже!

Дм. Н.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Біле на чорнім.

Вчорашнє „Діло" дійшло до читачів з великою білою плямою на саміськім переді. Навіть наголовка, навіть підпису автора не пощадив червоний олівець. Сяде читач „Діла" (а сподіваюся, що так само з нинішними числами двох інших щоденників!) і пустить задуманий зір по білому полі...

— „Що там такого могло бути?!" — скаже до себе.

І почне догадуватися: „Вступна стаття?... Не витлядає! Вступні статті поміщувані в іншому місці. Маніфест!?... Чий? Національної репрезентації, ради, комітету?! Не було ніяких предвісників такого кроку! Що воно таке?!..

Задумається читач і полине думкою до города князя Льва, а там до каменниці Ринок 10, Костюшка 1 а, чи Чарнецького 8, а там у редакції щоденників.

— Ех, — зідхне — коби я там був! Напевно довідавсяб".

А потім сяде і напише до редакції письмо:

„Ради Бога, дорогі панове, скажіть, що було на самім переді в числі з дня 23. серпня 1938? На ласкаву відповідь залучую марку.

Остаю" і т. д.

Не знаю добре параґрафів, але мені здається, що вільно буде відписати кожному з П. Т-нтів: „Це був Пастирський Лист Галицького Митрополита Кир Андрея". Я цього у фейлетоні не подаю, бо не хочу наражувати свого кутика в „Ділі" на трудноші в друкарні. Потім вишкрабуй ціле речення, або й викидай цілий склад. Нехай собі кожний індивідуально довідається...

Біла пляма в ґазеті...

Страшенно мене цікавить... Очевидно, крім „Діла", бо в „Ділі" знаю докладно що там було. Коли вона появиться у якійсь газеті — місця собі не можу знайти, що сконфісковане. Пускаю в рух телефони, конексії і тим подібні знайомства і вкінці довідуюся, що в траві пищало. Панство! Як я тоді уважно розбираю кожне сконфісковане слово! Скільки я вичитую між рядками, скільки додумуюся. Нераз зовсім невелика подія виростає до висоти піраміди Хеопса, а кожний вислів гуде як Кирило у Волоській церкві.

Уявляю собі, що тому кількасот літ конфіската направду давала сто відсотків успіху, тому кількадесять — якої пів сотні, але нині, при такій високо розвиненій техніці (залізниці, авта, літаки, телеґрафи, телефони і загалом звязки!) не знаю чи не дає на чисто.. манка.

Один прочитає, а десятьом переповість. А що кожний твір божий, так звана людина, має крім вух і язика ще й гін до творчости, то й подає далі з домішкою власних думок. І йде сконфіскована стаття як хвиля по цілім місті, повіті, краю, а чим ширше розходиться, тим більше в ній соковитости. Коли в першій редакції було соку 15 прц, то в останній є його найменше 150.

Це все про статті, фейлетони, новинки писані в нервозній редакційній атмосфері, писані, так сказати, на коліні.

Але є речі, які не потребують постороннїх додатків, бо від них не тільки не зискують, а тратять. Такі речі бувають рідко, зате часто треба їх учитися на память.

Щоби недокладним переповіданням не ослабити історичного змісту.

Думаю, що й цими днями треба буде вважати, щоби не ослабити змісту.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

СКАЛА (СТРИЙ) — ЗОРЯ.

В неділю 28. ц. м. відбудуться у Львові сенсаційні товариські змагання двох наших футбольних дружин стрийської Скали та львівської Зорі. Обі дружини грають в Б-класі тому теж їх стріча буде одночасно міркою сил львівського футболю та провінціонального. Годі передбачити хто переможе в цих змаганнях, ми радше типували би на перемогу Скалу, яка виказує тепер реверляційну форму і диспонує д. сильним складом. Скала здобула цього року мистецтво Б-класи у своїй групі, чашу Стрия, та чашу Просвіти в турнірі Басейну. Це безсумнівно найсильніша під цю пору українська дружина на Підкарпатті.

Скала виступить у своїм найкращім складі з відомим грачем колишнього УВС-у (Прага) Гарасимовим, який вернувся до свого матірнього клюбу. Крім того львівська публика матиме змогу побачити в Скалі ще кількох інших добрих змагунів як Новак, Малецький, Павлічко, Держко та Єлінів. Докладний склад Скали подамо в одному з черговик чисел.

Ті цікаві змагання відбудуться на площі Сокола-Батька в год. 3.30 попол.

ОКРУЖНІ ВІДБИВАНКОВІ ЗМАГАННН СОКОЛІВ ЗА ПЕРШЕНСТВО ЛЬВОВА.

В неділю 28. ц. м. стрінуться на пл. Сокола-Батька усі львівські гнізда у відбивнокових змаганнях. Побачимо дружини побратимів і посестер зі Сокола-Батька, Сокола II (Стрийське), Сокола III (Городецьке), Сокола IV (Личаків), Сокола V (Замарстинів) і Сокола Голоско Велике. Початок змагань у год. 9. рано на площі Сокола-Батька.

УЖГОРОД. РУСЬ — ВІЙСЬКОВИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ XI УЖГОРОД 8:2 (3:0).

Товариський матч із військовою дружиною вирішила Русь високо у свою користь. Ворота для Русі здобули: Фалеш 5, Чавчінов 3.

СЛАВІЯ (ПРЯШІВ) — РУСЬ ХУСТ 7:3 (2:2).

Належані змагання закінчилися високою перемогою Славії, яка тепер чином входить до дивізії.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА ВИСТАРТУВАЛА.

БРАТИСЛАВА. Братислава — Батя Злін 2:0 (2:0).

Перший виступ новика Ліги закінчився його програшем

КЛАДНО. Кладно — СК Пльзень 5:2 (3:1).

НАХОД. Спарта — Наход 3:3 (1:2).

ПАРДУБІЦЕ. Пардубіце — Жіденіце 2:2 (1:1).

МОР. ОСТРАВА. Шл. Острава — Вікторія Жіжков 2:1 (2:1).

Театри.

Великий Театр:

Середа 24. 8. год. 8. „Шестий поверх".
Четвер 25. 8. год. 8. веч. „Втішаймось життям".
Пятниця 26. 8. год. 8. „Люди на кризі".

Театр Різноріднстей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського (заднні театри Загірова і Тобілевича). До 5. IX. н. р. виступають ще обі групи окремо. Їх репертуар такий:

Група А грає у Гвіздни і їде до Городенки.

Група Б. СНЯТИН:
24. 8. Орлеан.
25. 8. Під курателею.
26. 8. Лісова пісня.
27. 8. Прогода в Черні.
28. 8. Незольник.

Український Театр Йосифа Стадника:
ЗАЛІЩИКИ:
24. 8. Подвійна бухгальтерія.
25. 8. Чорноморці.
26. 8. Нігуш.
27. 8. Люди на кризі.
28. 8. Он не ходи Грицю.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ПЕРЕЛІНСЬКО:
24. 8. Безталанна.
25. 8. Чесна Сузанна.
26. 8. Пісня Бескиду.
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.

Незадовго театр виставить голосну п'єсу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці".

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пісня кличе".
АПОЛЬО: „Маски лорда Блекнея" на осн. Ст. Цвайга.
АТЛЯНТИК: „Пригода коло Парижа".
БАЛТИК: „Правда перемагає" (Павло Муні).
ВАНДА: „В. З. 6 не причалив", „6 літ кохання".
ГРАЖИНА: „Жінки над прірвою".
ЕВРОПА: „Щастливо сміючилося".
КАСІНО „Він мені", „Малий джентельмен".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Саратога", „Простак".
МІРАЖ: Нечинне.
МУЗА: „Блакитна залога".
ПАЛЯС: „Таяро зради" на осн. Ст. Цвайга.
ПАНС: нечинне.
РАЙ: „Гальзе".
РІЯЛЬТО: „Моя панна мама".
РОКСІ: „Гра життя" і додаток.
СВІТ: „Нансі Стіл пропала", „Неаннно почалося".
СТИЛЕВЕ: Погоня за кавалером" і ревія Борувського.
ТОН: „Володар прерій", „Бунт залоги" „Мексиканські мельодії".
УТІХА: „Пострах Дикого Заходу" та ревія.
ХІМЕРА: „Голос двуногих" із Чарі Пізем.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люцерна".

(вул. Коперника ч. 11 дім ф-к Кайн і Син)
„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 24. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзенник, 7.15 орх., 8.00 Перше сніданна при оркестрі, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Хори з плит: Людкевич, Леонтович, Кошиць, 14.25 Сучасна українська поезія у полк перекладах, літер. нарис із рецитаціями Пьонг. Германа,** 14.35 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, для дітей, 15.45 госп. вістки, 16.00 Сальон. с[illegible], 16.10 Конкурсова гутірка П. Р., 16.45 Заголова шляхта пад. окраїн, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Оперетнові фантазії з пл., 17.55 Гальо-позір! 18.00 Торгунь, місто шпіків, 18.10 Концерт солістів, тенор, окр., форт., 18.45 Фрагмент із Попіол-ія" Ст. Жеромського, 19.00 Вісьмомелн, фортепіян, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Спогади дитинства, розр. концерт, 20.45 Веч. дзенник, **21.00 Експорт домашньої птиці, гутірка Евг. Томашівського,** 21.10 Шопенівський концерт, 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Новини з книг, 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 25. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Сальон. орх., 8.00 Веселе Добрийдень: пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл. і господ. вістки, 14.15 Спів. реціталь Ст. Лобозівського в супр. форт., 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.30 Дамські прогулькові подоби, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Мельодії Півночі, орх., 16.45 Нові знання для жінок, 17.00 Отворення радіовистави, концерт симф. орх., сопран, 18.20 Ловець гадюк, 18.30 Театр Уяви: „Повною парою на Гонг-Конг" Брінцера (Англія), 18.53 Репортаж із радіовистави, 19.00 Нар. каденн, 19.20, 20.40, 21.00 Актуальна гутірка, 19.30 „Подорожуймо" — розр. концерт у перерві „Три народні екзотичної повісти", 20.30 Веч. дзенник, 20.45 Для села: Власний сотик до спільної каси, 21.55, 22.00 Спорт, 22.05 У ритмі танку, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка з ним мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика (Варшава II).

Пятниця, 26. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Концерт дутої орх., 8.00 Добрийдень найменшим, авд. для дітей, оповідання, плити з конферансієркою, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Сіноксон на Полісі, оповід. для дітей, 15.30 Розвязка геогр. загадки з 26. VII., 15.35 Гутірка з хорами, 15.30 Господарські вістки, 16.00 Суїта у вик. орх., 16.45 Великопольська закутина вимережана хмелярськими тичками, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя, Жива музика, **17.45 Жінка у Совітах: в українській мові виг. д-р Харитя Кононенко,** 17.55 Гальо, позір! 18.00 Електричні очі, 18.10 Форт. творн Брамса, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні трубадурів і вагантів, бас, гуслі, лютня, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Для кожного щось гарного" у вик. сал. орхестри, флет, скр., спів, форт.; у перерві Діяльоги, 20.45 Веч. дзенник, 21.00 Оборона машиністом, 21.10 Розр. концерт: пісеньки: гармоніїка, два фортепіяни, 21.50, 22.00 Спорт, 22.15 Живий концерт бажань, орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, Авт. гутірка з англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 24. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Музика, 19.00 Вебер і Фільтов, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Оперетнові мельодії, ВІЛГОРОД 20.00 Спів, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Скрипка, 18.10 Дуети на кларнетах, 19.00 Орх., 21.15, 22.00 Цнг. музика, 22.15 Спів, ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Твори І. Штравса, 18.20 Нова музика на альтівну та форт., 22.30, 23.00 Музика з Відня орх., сол., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Хор, ОСЛЬО 20.00, 21.00, 22.15 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, ПРАГА 17.40 Квартет н-дур Фібіха, 18.30 Танк. музика, 19.25, 20.00 На народню ноту, популярний концерт, 21.00 Чєл.-фр. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.30 Клявесинова музика, 17. і 18. ст., 19.00 Пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Кабарет, РИМ 17.15 Сарцина, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 19.0 Легка музика, 19.30, 20.00, 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

Четвер, 25. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 16.30 Веселка. словно-муз. авд., 17.00 Нім. пісні, 18.00 Пісні й танки різних народів, орх., сол., 19.45 Веч. гомін, 20.10, Вечір танку, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, Будапешт 12.05 Відп., 13.15 Орх., 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Льогенгрія" оп. Вагнера. ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 17.10, Орх. концерт, 18.15 Вок. концерт, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 20.10 Воєнні пісні, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15, 21.00, 22.00 „Грізельда" оп. Масснета. „Ля спектр де ля роз" оп. Вебера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Мопартові твори, КОШИЦІ 17.15 Спів, 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 23.00 Відп., ПРАГА 18.20 Сальон. квартет, 21.00 Слов. пісні нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта (Зальцб. фестіваль), РИМ 17.15 Концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пучініп: „Ілъ табаро", „Сестра Анжеліка", „Джанні Скікі", СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.00 Легка музика, 19.30 Популярна музика, 20.00 Форт., 20.55 Малярські пісні.

Пятниця, 26. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.00 Концерт симчкової орх., БІЛГОРОД 18.20 Сольо на флеті, 21.00 Спів, БУДАПЕШТ 12.05, 17.30, 18.00 Орх., 13.30 Цнг. музика, 19.20 Форт., 20.00, 21.00 Концерт хору цнг. орх., БРАТИСЛАВА 19.55, 20.00 Слов. нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00, 21.00, 23.00 „Талталізер" оп. Вагнера (Зальцб. фестіваль), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 18.00 Пісні й музика у вик. молоді, 19.00 Нар. пісні, 20.10, 21.00, 22.00 „Моніка" оп. Достала, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 Пісні у супр. орх., 21.30, 22.00, 23.00, Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.55, 20.00, 21.00 „Св. Людмила" орат. Дворжака, 22.30 Квартет 6- дур Сука. РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ля роз де Розгайм" драма Вазіота з муз., РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Пісеньки та розр. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Квартет мавд., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Корабель-марево" оп. Вагнера.

БІРЖА.

Львів 23 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72, 89·25 Доляри американські 5·30·50, 5·28·0 Доляри канад. 5·29·0—5·26·50, Фунти голл. 290·74—289·00 Франки фр. 14·55—14·45, Франки шайцарські 192·00—191·80 Фунти англ. 25·97—25·81, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·91—15·45 Корони данк. 115·95—115·10 Кор. норв. 130·48—129·50 Корони шв. 133·39—132·90 Ліри італ. 23·30—22·60, Марки фінлян. 11·47—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Гель Авзт 25·95—25·45 Марки нім. срібні 97·00 — 94·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·50, Нуголь 34·50, Лісьпол 88·25 Моджейів, 16·00, Островець 69·00, Стараховичі, 42·75 Ґабербуш 57·25

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25 3 інв. 1 ем. 84·00, серія немот. 3 поз. інв. 2 ем. 83·25 серія немот. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·50 4 консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"
Львів, 23 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. осн. сп. 2·45 вол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·50 вол.
1 кг. масла експ. вид. з оп. деф. ціна 2·5[illegible]
молоко 14—15 сот.
яйця (коса) 3·70 вол.

Тенденція на масло знижкова, на яйця і молоко здержана.

ОПОВІСТКА.

Товариський Зізд членів Укр. Техн. Товариства відбудеться 11. вересня н. р. В програмі крім статових справ розгляд актуальних питань промислу. Ближчі дані у щоденній пресі і Техн. Вістях. Зголошення участи до: Українського Технічного Товариства — Львів, Городоцьких 1. 1742

МЕШКАННЯ

КОМФОРТОВИЙ покій, кухню винайму від 1. IX. Рицерська 18. 1739 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

СІДЛОВІ англійські мила, свіжий транспорт — БАЛІХЕВИЧ — сідлар, Львів, Шайнохи 2. 1666 1-10

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 5-20

КОМПЛЯТНІ кухонні виправи — емалія —, алюмінієм 99.—, з мішками, заві —, алюмінієм 99.—, з мішками, зазіяком і т. д. РЕНТГІНКЕР, Левгонія 37. 1645 [illegible]

СТАНЦІЇ

ПРИЙМУ на станцію учеників, або учениць. Дзайлина сніна. Ольга Фанцівич, Львів. ул. Болгарська 3. м. 4. (бічна Пекарнянської). 1738 2-2

ПРИЙМУ учеників, учениць на мешкання. Спокій — комфорт. Вул. Замкановського 2 (пл. св. Юра) Сторощук. 1737 1-3

ПРИЙМУ 3 дівчинки на станцію. Поміч у науці. Фортепіян до вжитку. Околиця костела св. Антонього. Зголошення до Адміністрації під „Леницька". 1743 1-2

РІЖНІ

ЛЯБОРАТОРІЙНІ ПЛАЩІ, найліпші, найтривкіші, найдешевше тільки у виробничій „ПАЛЬОМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730а 1-14

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, яєчкові, проти усування матиці дає гарантію виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів. вул. Вірменська ч. 15. 2041 81-100

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

ФІЛІЯ МУЗ. ІНСТИТУТУ ІМ. М. ЛИСЕНКА в ЗОЛОЧЕВІ розписує конкурс на становище вчителя сарушкової класи. Зголошення слати до 1. IX. 1938 р. на адресу М. Віхапська, Золочів, Косцюшка 2. Платня згідно з умовою. Неприняті подання без відповіді. Виділ. 1711 2-3

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конп. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виповує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1.50

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
торгуває магазин і роб тан футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб ч І потечного Банку

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукачі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костюк

Видає Видавнича Спілка „Діло"

З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 166 (15.007). Львів, четвер 25. серпня 1939. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Вашку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Намагане самогубство Косіора.

ПЕРЕД НОВОЮ НИЗКОЮ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У МОСКВІ.

В Москві розійшлася поголоска, що Станіслав Косіор намагався скінчити самогубством у вязниці на Лубянці. Косіор до січня ц. р. був першим секретарем КП(б)У на Совітській Україні і першим заступником совітського премієра Молотова. Косіора арештувало Г. П. У. у квітні ц. р. під замітом опозиційної акції. Тепер Косіора примістили у вязничнім шпиталі, де його на приказ Єжова примусово відживляють тому, що він почав голодівку. Косіор потрібний тепер Г. П. У. тому, що Єжов підготовляє низку нових політичних процесів.

ВОРОШИЛОВ І БЛІХЕР ПРОТИ ДІЯЛЬНОСТИ ПОЛІТИЧНОГО КОМІСАРЯ МЕХЛІСА.

Слідство проти старшин червоної армії, що його перевели в Хабаровську за намагану дезерцію, дало сенсаційні висліди, бо обтяжило політичного комісаря червоної армії Мехліса, який своїми потягненнями здезорганізував в цілім совітський старшинський корпус. У Москві кружляють поголоски, що між ком. Мехліком і марш. Ворошиловом дійшло до гострого конфлікту. Ворошилов рішуче запротестував проти масових персональних змін у совітському старшинському корпусі і спеціяльно проти поширення компетенцій політичних комісарів в артилерії і відділах панцирної зброї. Призначені Мехлісом політичні комісарі, без відповідної освіти, викликали хаос і значно ослабили боєву здатність поодиноких одиниць панцирної зброї та артилерії. Шкідливі наслідки цієї акції ком. Мехліса виявилися підчас останніх совітсько-японських боїв під Чанкуфен. Марш. Бліхер підтримав становище Ворошилова і тому Сталін мусів згодитися бодай на хвилеве усунення в тінь свого б. секретаря Мехліса. Поголоски про ці позакулісові події на Кремлі викликали сильне зражіння в Москві.

ЗРІСТ ВПЛИВІВ КАҐАНОВИЧІВ.

У звязку з закінченням другої сесії Найвищої Ради секретар президії цієї ради Ґоркін оголосив декрети та рішення совітського уряду, що кидають цікаве світло на долю деяких нарадніх комісарів. Одним з найважніших рішень є призначення Лазара Каґановича першим заступником совітського премієра Молотова. Це становище займав б. премієр Совітської України Чубар, якого в 1933. р. перенесли з України до Москви. У травні ц. р. розійшлися поголоски про арештування Чубара. Офіційне призначення Каґановича потверджує поголоски про долю Чубара. Призначення Л. Каґановича зміцнює впливи „групи Каґановичів". Як відомо, Лазар Каґанович є теж комісарем важкого промислу і комунікації, його брат Михайло Каґанович комісарем воєнного промислу. Крім того призначено Львова комісарем будови машин і Каґанова комісарем харчевого промислу.

ВЖЕ ЗМІНЮЮТЬ БУДЖЕТ.

Найвища рада СССР приняла перед кількома днями на своєму останньому засіданні бюджет на суму 125 міліярдів і 118 міліонів рублів. Негайно по замкненні згаданої сесії найвищої ради совітський уряд підвищив бюджет до 132 міліярдів і 657 міліонів рублів. Слід згадати, що найвища рада, себто т. зв. совітський парлямент радив 11 днів, від 10. до 21. ц. м. На своєму останньому засіданні найвища рада приняла закон про пересунення хліборобської вистави на 1. серпня 1939. р., хоч цю виставу мали відкрити ще в 1397. р. Відложення вистави совітський уряд мотивував діяльністю „ворогів народу" в комісаріяті хліборобства.

Масові транспорти зброї і старшин з Москви до Китаю.

Фінляндська преса пише, що на останньому засіданні ради народніх комісарів комісар важкого промислу Каґанович обговорив положення на Далекому Сході підкреслюючи, що війна між Китаєм та Японією причинилася до великих змін у совітському промислі, що продукує зброю. 45% усіх московських фабрик подвоїло свою продукцію працюючи цілу добу. Те саме діється в інших ділянках промислу, що збільшує число годин праці, щоб покрити запотребування Китаю на воєнний матеріял. Зброю транспортують головно залізницею. На трасі Москва—Хабаровськ висилають без перерви транспорти зброї і муніції. Минулого місяця вислали до Китаю 2.300 вагонів зброї. В останньому часі ленінградські фабрики дістали такі великі замовлення від китайського уряду, що зможуть їх виконати при подвоєнім темпі праці щойно за 11 місяців. Найбільше замовлень є на повзи і протилетунські гармати. Крім достав воєнного матеріялу СССР підготовляє кадри китайських старшин, які переходять спеціяльний вишкіл у совітських школах або у відділах червоної армії. І так у 28-ох совітських гарнізонах учиться тепер понад 700 китайських старшин, а в летунських школах СССР понад 350 китайських летунів. Крім того червона армія висилає постійно старшин та інструкторів до Китаю. Від 1. липня вислано до Китаю 1.300 старшин та інструкторів червоної армії.

Страшна летунська катастрофа в Токіо.

13 УБИТИХ, 180 РАНЕНИХ.

На передмістю Токіо Оморі зударились два японські літаки підчас вправ. Причиною катастрофи була густа мряка. Розміри катастрофи страшні. Один літак упав на подвіря фабрики, в якій працювало 200 робітників. Робітники кинулися на допомогу членам залоги розбитого літака. Саме тоді дійшло до вибуху резервуару літака з бензиною. Підчас вибуху згинуло 9 осіб, 150 було ранених. З вісьмох членів залоги згинуло трьох, пятьох важко ранених. Один з летунів вискочив з легкопадом, але легкопад не розвинувся і летун розторощив собі череп. Фабрика і два сусідні мешкальні доми згоріли. Другий літак упав на дах мешкального дому над лазничкою. Оба летуни теж згинули. Згідно з останніми вістками число ранених і попарених у летунській катастрофі в Оморі сягає 190 осіб. Згинуло 13 осіб.

Нунцій у президента Мосціцького.

ПАТ повідомляє: Президент Польщі приняв у вівторок 23. ц. м. на авдієнції Нунція Апостольської Столиці Кортезія в товаристві директора дипльоматичного протоколу А. Лубенського.

БУДИНКИ

в будові аж до часу їх викінчення і уживання, фабрики і фабричні будинки, більші машини водні, турбінові і машинові, цегольні, будинки провізоричні до часового вжитку, будинки в яких міститься театральна сала, якщо сала займає бодай половину будинку (напр. сали „Народніх Домів" і Читалень „Просвіти") є вільні від примусового обезпечення в П.В.У.В. Ці будинки кожний українець обезпечує на повну вартість у

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР
Др. Д. Максимонько
вернувся і принимає в очних недугах від год. 10—12 і від 15—17.
Львів, Підвалля 7|1.

Передвиборча гра чи підготова до поважних змін?

Львів, 24. серпня 1938.

З поворотом президента Мосціцького з літнього відпочинку зза кордону формально скінчилися польські політичні ферії. Польські газети сигналізують кінець відпустки ріжних міністрів, одночасно читаємо про наради найвищих державних достойників на Замку. Формальним знаком, під яким польське політичне життя активізується і вступає в новий сезон, є недалекі самоуправні вибори. Однак фактично річ іде про поважнішу й більшу ставку: адже значіння тих самоуправних виборів не господарське, а суто політичне і коли їх вислід може рішати про структуру чергового сойму ба навіть про устроєвий зміст держави, то й підготова до них обхоплює всі ті питання, які найтісніше звязані з цілим нинішнім польським політичним життям.

Річ іде безумовно про вихід з тої нинішньої немилої ситуації, в якій з одного боку маємо несконсолідований, сильно здиференціонований ба навіть розпорошений проурядовий табор, репрезентований колишніми ББ, з другого боку — польські опозиційні партії, слабші або сильніші, а проте всі без виїмку ворожо настороженні до таких засадничих устроєвих законів, як обовязуюча виборча ординація і таких установ, як нинішній сойм, що не признає партій ані ідеольогічного поділу. Ріжниці поміж всією польською опозицією та нинішнім режімом загально відомі: первісна боротьба проти конституції затихла і ніхто вже цієї справи не підносить, зате справа виборчої ординації, участи опозиційних партій у правлінні державою (це називається „впливом на хід державних справ"), скасування існуючого у політичній практиці елітарного принципу в користь принципу політичної повновартности ріжних верств і кляс населення та його ідеольогічних напрямків, справа амнестії для польських „берестейців", — все воно творить платформу боротьби. А проте й опозиція неодностайна. Стронництво Людове, Партія Праці й ППС стоять за демократизацію та лібералізацію режіму, Стронництво Народове й ріжні націоналістичні групи (ОНР, Фалянга, група „АБЦ") схиляються радше до фашизму, до гасел авторитарности, расизму і т. д.

В урядовому та проурядовому таборі існують теж ріжниці, що творять прилюдну тайну, а то й ніяку тайну, бо ж ріжні польські щоденники і періодики, яких виданці й редактори називають себе пілсудчиками, ведуть не тільки

завзяту боротьбу одні з одними, але й спричинюють своїми опозиційними виступами більше клопоту урядові, ніж преса „засадничої" опозиції (напр. статті Пата-Мацкевича у „Слові"). Невдача полк. Коца при класні ОЗН-у не знеохотила найвищих чинників, які далі підтримують концепцію такої проурядової чи півофіціальної партії. У звязку з самоуправними виборами ОЗН (популярно званий ОЗОН-ом) проявляє збільшену активність, маючи — хоч може й невелику — все-таки деякі успіхи і серед інтеліґенції і на сільському відтинку і серед молоді; недавно марш. Сміґли-Рида вручив особисто прапор новому провінціяльному проурядовому молодечій організації Звонязек Млодей Польскі, майорові Галінатові. Перевести бодай розмірно поважну скількість своїх членів до самоуправних установ — це для ОЗН-у просто питання дальшого існування. Однак перевести їх не так легко, коли зважити, що вся польська опозиція рішилася взяти участь у самоуправних виборах.

На це рішення вплинуло кілька причин. Передовсім сам уряд, чи радше кола зближені до Замку, виказує тенденції примирити, відмовляючись від давньої тези про необхідність знищити цілком політичні партії та відсунути їх під державного життя. Дальше: як відомо, обовязуюча виборча ординація до парляментарних уставов збудована на посередній системі та спирається на самоуправних установах. Теоретично, колиб самоуправа була незалежна від державного апарату, колиб складалась вона з осіб з власним і незалежним від нікого натиску світогляду, виборча ординація не конче мусілаб бути знаряддям в руках адміністраційного апарату. Опозиційні партії рішили спробувати, тим більше, що віцеміністр Корсак запевнив, що вибору будуть „чесні і чисті".

Наскільки ця остання справа — свободи і чистоти виборів — важна і навіть вирішна щодо становища опозиційних партій, вказує на це остання вістка, яка надійшла у формі поголоски з Варшави, а саме — про створення пілого комітету оборони чистоти виборів, зложеного з представників усіх опозиційних партій. Коли брати буквально газетні звістки, польська опозиція недвозначно погрожує, що на випадок, коли не буде дотримана обітниця віцемін. Корсака, вона піде на авантури. Одночасно одні вістки кажуть про монтування блоку демократичних польських опозиційних партій („фольксфронт" без комуністів) плюс фінансово-промислові кола („Левятан"), інші знову повідомляють про блок правиці, який полягав би на порозумінні між ендецією та радикально-націоналістичними колами. Досить несподівано консерватистів. У масах населення вони не мають впливів, зате безумовно уявляють собою у польському громадянстві капітал традиції і інтелекту, головно, коли річ іде про ті молодо-консервативні кола, які приймають назву „імперіялістів".

Коли додамо до того групу марш. Славека, яка стоїть на становищі ортодоксійного збереження букви істнуючих основних законів, отже противиться однаково концепції ОЗОН-у, як монопартії, як і пророчистим натякам мін. Квятковського з його катовицької промови про можливість міжпартійного порозуміння, — то будемо мати образ метушливої діяльности всіх можливих польських партій, груп і котерій, які станули перед самоуправними виборами, як великим і переломовим для них іспитом зрілости. Справа не така легка, коли взяти під увагу, що у польському бюрократичному апараті закорінилася вже думка, що державна адміністрація та самоуправні установи це майже тотожні поняття. Повне дотеперішне підпорядкування самоуправи органам державної адміністрації поруч із атмосферою та практикою парляментарних та самоуправних виборів — це така реальна позиція у польському державному житті, що тепер не легко акуратно самоуправу та самоуправні вибори робити тереном, який має зліквідувати стан гострої боротьби між режімом і опозицією.

Ми, українці, безумовно найбільш заінтересовані в тім, щоб вибори були чесні і чисті. Зрештою — які супроти самоуправних виборів тактичні пляни й заміри наших відповідальних політичних кол, — про це, на превеликий жаль, широке українське громадянство ще нічого не знає. Що-правда, самоуправні вибори на наших землях відбудуться мабуть щойно весною будучого року, а проте вже й тепер час приготовлятися до них. Гадаємо, що та підготова має вже тепер іти не так по лінії інформацій про техніку виборів і т. д., як радше повинна брати під увагу політичну сторінку: українці не можуть перевести успішно самоуправних виборів, якщо раніш не буде зліквідований внутрішньо-український хаос і якщо не буде переведена санація на всіх тих громадсько-політичних відтинках, що санації вимагають.

ік.

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМІ" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

Міжнароднє положення у звязку з італійсько-французьким напруженням.

Між Італією та Францією, комбатантами з з великої війни та кровно найближчими латинськими посестрами, знову спалахнула з незвичайною різкістю ворожнеча, яка зайвий раз демонструє перед світовою громадою факт, кільконебухового матеріялу накопичилось на всіх кінцях нової, повоєнної Европи.

Історія цієї ворожнечі не нова; вона датується від перших повоєнних днів, від хвилини, коли антантські воєнні переможці, тріюмфально засівши на периферіях Парижа, почали ділити між собою воєнну добичу і стали краяти мапу світа, зокрема Европи, у стилю версайського мирового договору. При цьому розподілі добичі Італія, слушно чи неслушно, але почула себе скривдженою і обидженою. Ласий для такої морської держави, як вона, кусок — Дальматію, що її Англія та Франція у тайному договорі з 1915. р. обіцяли були Італії за її збройний виступ проти Австрії, відлано за почином Франції славянській Югославії. З богатих німецьких заморських кольоній Італія не дістала ні одного квадратового метра, а претенсії Італії до воєнного відшкодування вложили, мов на глум, на голу як турецький святий, мікроскопійну Австрію. Саме цей момент національної образи й почуття кривди був промотором і зародком фашистівської ідеольоґії, що найшла собі великого й відважного провідника в особі Беніта Мусолінія.

З приходом до владди в Італії фашистівської партії, що відгребала з попелу історії ідею „маре нострум" і стала пригадувати італійській нації її колишню імперську велич, зударилися інтереси і змагання Італії та Франції. Спір за паритет морських збройонь, зудар кольоніяльних інтересів в Тунісі (де є багато італійців), суперництво в наддунайському басейні, у звязку з постійними суперечками на темі державного ладу, що їх полемічно використовувала й роздувала італійська протифашистівська політична еміґрація у Франції — все те підтримувало взаємне недовіря і ворожнечу між „латинськими посестрами", що помітно зростала.

Коротке і, здавалося, надійне відпруження в італійсько-французьких відносинах можна було завважити в часі італійської воєнної кампанії в Абісинії, коли уряд Лявала відмовився був підтримати англійський проект: військовою силою не допустити до анексії Абісинії Італією. Уряд Лявала погодився — і то зі значним опізненням та під сильним натиском французької лівиці — тільки на т. зв. економічні санкції. Як приятельський жест Італії під адресою Франції повиснювали факт висилки італійських дивізій на Бреннерський провал у хвилині, коли Австрії перший раз загрозив путч, коли „Аншлюс". Але цей проблиск на італійсько-французькому політичному виднокрузі минув безслідно разом з уступленням уряду Лявала.

У Франції керма держави перейшла в 1936 році в руки лівих, що створивши під проводом Блюма-Кашена „людовий фронт", зразу заняли ворожі позиції до фашистівської Італії і наставили свою політику з одного боку на дружбу з Совітським Союзом а з другого боку на віднову антанти між Францією та Англією. Саме на час монтування „людового фронту" припадає вибух громадянської війни в Еспанії, внаслідок якої та у звязку з нею створюється непрохідна, здається, пропасть між Італією та Францією. „Латинські посестри" випинаються на полях еспанських боїв по протилежних боках фронту, а в політичному розумінні перебирають на себе провід двох прямо шипово ворожих собі таборів, що створилися довкола трагедії еспанського народу.

Факт, що Франція, не зважаючи на всі формальні зобовязання про невтручування в еспанські справи, фактично чим може й де може помагає таборові противників „збунтованого" ген. Франка, має свої причини не так у спорі світоглядного характеру, як радше в конфлікті життєвих, державних інтересів Франції та Італії. Досить поглянути на мапу Европи, щоби зрозуміти небезпеку для Франції, для її звязку з африканськими та азійськими кольоніями, більше того: для тих самих кольоній, якби в Еспанії переміг ген. Франко, як експонент молодого, амбітного італійського імперіялізму на головних перехрестях французького кольоніяльного шляху. Що прада, французька поміч еспанському червоному урядові безвідмінна (хто сумнівається сьогодні в перемозі ген. Франка?), але вона затягає війну, увязнює на еспанських фронтах не тільки 100.000 італійських вояків, але й безліч майна та енергії — що може найважніше — спинює остаточне здійснення італійсько-англійського порозуміння. На це порозуміння, у висліді якого Італія мала дістати матеріяльну, чи пак фінансову допомогу від Англії для господарської розбудови в Абісинії, покладали в Римі якнайбільшу вагу.

Затягування еспанської війни нанесло Італії багато шкоди і зробило італійців дуже дразливими. Для характеристики цього стану досить вказати, що кожний енергічніший воєнний виступ „червоних" в Еспанії, потягає за собою загострення італійсько-французького конфлікту. Вдачна від самого початку спроба недавної червоної офензиви над Ебром, в якій італійці добачують руку французького ґенерального штабу, викликала такий протифранцуський настрій в цілій Італії, якого ще ніколи мабуть не було. На іронічні голоси деяких французьких пресових органів, що італійський вояк вміє, мовляв, перемагати тільки такого противника, що озброєний в лук і стріли дикун, обурений Мусолині відповів ґенеральною забороною французам приїздити до Італії. Головний публіцист фашистівської Італії Ґайда назвав французів „гробокопателями европейської цивілізації", які еспанську війну проти російського комунізму свідомо перемінили в італійсько-французьку війну і „гробовим каменем привалили дружбу між обома латинськими народами". Італійська преса витягнула з архівів навіть лист Бісмарка до Мацціня, в якому німецький повалитель Франції писав, що Фра-

ція та Італія своєю геополітикою присуджені до вічної ворожнечі; географія — писав Бісмарк — кинула між Францію та Італію клітку незгоди у формі Середземного Моря, якої вони ніколи не поділять між собою. Панувати над Середземним Морем може на лишку м ту тільки одна держава, а тією повинна бути — на думку Бісмарка — власне Італія.

Найцікавіше з усього, що саме в розгарі отої італійсько-французької пресової канонади та в хвилині найвищого напруження італійсько-французьких відносин, приїхав до Німеччини ентузіястично витаний шеф французької військової авіяції ген. Вейлімен, з пропозиціями пакту про взаємне обмеження повітряних, а може ще й інших зброєнь та мабуть і з іншими офертами, про які могли би розказати хіба Гітлер і Герінг — все те, очевидно, з метою послабити „римсько-берлінську вісь" і зашахувати Італію в найважнішій точці її дипльоматичної стратегії в Берліні. У звязку з цим фактом, до якого мабуть причасна також Англія, становище й вага Німеччини в далекосяглій міждержавній розігрі набирає величезного значіння, підносячи авторитет і престіж третього райху до небувалих височин. „Де два бються — там третій користає".

Не може бути сумніву, що Італія доложить тепер усіх зусиль, щоб якнайскорше покінчити еспанську кампанію. А Совітський Союз намагатиметься через свої французькі експозитури спараліжувати французько-німецьке порозуміння, що наклювується. Італії треба вільних рук, щоб не дати себе дипльоматично побити в Берліні, а Совітський Союз втратив би останню свою европейську політичну позицію, якщоб між Берліном і Парижем прийшло до повної згоди.

За дальшим розвитком італійсько-французького політичного двобою ціла Европа й цілий культурний світ слідкують з запертим віддихом. З таким самим зацікавленням приняв увесь світ німецьке повідомлення, що Німеччина хоче розбудувати Східну Прусію як випадову браму проти большевизму, переселюючи туди на випадок французько-німецької згоди два міліони людей з західних областей Німеччини, щоб створити у Східній Прусії головний центр військового промислу... Розуміється само собою, що переставка питомої ваги німецької політики з Заходу на Схід автоматично притупить гостроту „римсько-берлінської оси" і утвориться нова політична констеляція, що до живого торкнулаб і наші українські інтереси. В цій констеляції може найтися місце також для поправи відносин між Італією і Францією.

Вагітні жінки повинні залобігати шкідливости, зокрема запорові, вживаючи сільничку природної гірської води **„Францішка Йосифа"**. Спитайте Вашого лікаря.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІНИКИ ДАРОМІ
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ
готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци
— капи — фіранки — Хідники
Д. Петрушевський
ЛЬВІВ Галицька 20. тел. 2-3-33

Посвячення дзвона „Володимира".

На памятку 950-ліття Хрещення України у-фундовано в Стрию за ініціятивою і заходами рухливого й працьовитого стрийського пароха о. Гаврилишина великий дзвін, ваги 744 кг. і на вшанування памяти великого подвижника і Хрестителя України, Князя Володимира Великого, названо дзвін Його іменем. Фундували дзвін своїми датками громадяни-члени стрийської парохії.

В дні 7-го серпня ц. р. відбулося посвячення цього дзвона у парохіяльній церкві. На кумів запрошено представників Товариств і Установ Стрия та поодиноких громадян. Службу Божу відправив парох о. совітник Гаврилишин в асисті сотрудника о. Мармаша. Посвячення дзвона перед церквою доконав о. парох Гаврилишин і виголосив потім дуже гарну, глибоко патріотичну проповідь. Не зважаючи на те, що був це час глибоких вакацій і багато громадян виїхало з міста, посвячення відбулося серед численно зібраного громадянства Стрия.

У понеділок, на другий день по посвяченню завішено дзвін на призначене йому місце у церковній бані, чому пригляділося багато зацікавлених парохіян. Замонтування дзвону доглядав цілий час особисто п. Фельчинський, власник фірми з Калуша, в якій набуто дзвін. Треба признати, що виконання дзвону якнайкраще. Дзвін видає гарний милозвучний голос. Коли того самого дня вечором відбулося пробне дзвонення численно зібрані громадяни просто не могли налюбуватися гарним звуком дзвона Володимира.

Міське Кредитове Товариство у Львові
ЛЬВІВ, УЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 21, ТЕЛЄФОН 276-03 і 208-96
дає власникам міських муровзних нерухомостей, положених у містах і містечках Схід. Галичини
довгоречинцеві іпотечні позички
на цілі добровільної конверсії приватних зобовязань, перебудови або ремонту, закладання водотягових інсталяцій і под. та перепроваджує конверсію зірительностей комунальних кас о-щадностей на емісійні позички.

Болгари про ювилей 950-ліття хрещення України.

Цьогорічне святкування 950-ліття хрещення України, що вже почалося низкою видань та о-ремими церковними святами у дні 15-го серпня, звязало нас тісніше через Гр.-Кат. і Православну Церкву з усіми християнськими народами й державами світу. Відгомін цього маємо у пресі ріжних народів, а м. і. й у болгарській, якої один голос наводимо.

Великий софійський щоденник „Зора" (Зоря) приніс у числі з 11. ц. м. поважну статтю свого варшавського кореспондента Петра Лунгова п. з. „Одъ Охридъ до Киевъ". У статті згадує п. Лунгов, що 14. ц. м. вся Православна Церква в Польщі й головно православні українці почали ювилейний рік з нагоди 950-ліття Хрещення України, якого осередком має бути свято у Володимирі Волинськім — історичнім місті, заложенім Володимиром Великим.

Святкування ці — на думку п. Лунгова — відсвіжують тісний звязок, що існував завжди між культурою України й культурою Болгарії. Україна, як це виказав історик С. Томашівський, прийняла християнство не з Византії, а з Болгарії, чого доказом є не тільки факт, що з Византією Україна жила не найкраще, але перш усього кирилиця, що вродилася у Болгарії, перші богослужебні книжки та перша церковна єрархія на Україні, що не малаб була успіху, якби була з Византії й говорила незрозумілою Україні грецькою мовою. Св. Климентій, що в болгарськім місті Охрид створив був великий культурний центр славянського світу, був по-

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ. 3

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

Рано будить нас сонце. Хоч косарі запевняють нас, що дощу не буде (й вони собі його не бажали), але ранішня спека не ворожить добра. Та нема нам чого ждати, бо в Чорногорі обовязує правило: „не зволікати". Йдемо на Шпиці, щоб знову поглянути на них та подивляти їх дику і грізну красу, найцікавішу з усієї Чорногори. В заглибленнях лежать ще грубі пласти брудного снігу, а з під нього випливають ледяностудені потічки. Шукаємо розцвілих корчів ґердуляна (рододендрон, альп. рожа) та, на жаль, вони вже перецвіли. Стрічаємо тільки розцвілу арніку, що золотими головками свого цвіту прикрашує зелень густого жерепу. Доходимо до нагих вершків Шпиць. Здається, що скелі вирізьблені дощем, вітром та морозом, це декорація театральної сцени, на якій природа відграє свої віковічні песи під акомпаніменти громів або пекольний шум вітрів чи сніговії при світлі блискавок або при срібному сяйві місяця. І так цілі роки, століття, безупину.

Тільки мій співмандрівник витягнув фотографічний апарат, а я скинув сорочку, щоби „вхопити" у себе трохи позафіолетних променів, що на цій висоті мають бути дуже спасенні для здоровля, як сонечко утікло за хмару та присилувало нас сховати апарат і убрати не тільки сорочку, але й верхнє одіння.

Не так то легко Шпиці дають себе людині опанувати. Резигнуємо покищо з наших намірів та йдемо дальше до головного хребта Чорногори, подивляючи різьбу великих і малих Кізлів та Говерлю, що ховає свою лису голову у хмару, немов би боялася сонящього удару. Стаємо на чеській границі (відважно, бо маємо перепустки) та оглядаємо другий бік карпатської медалі „там де Чорногора сумно угрів край витає". Наші оглядини довго не тривають, бо десь на Попі Івані загрозливо заклекотіло — може гнівний, що на його карк всадили тілько каміння під астрономічну обсерваторію та ще й хочуть його перезвати на якесь „Розсьпєвани" чи „Попєвани" по рецепті „ІКЦ", — за хвилину аже й Ребра закурилися і ми рад-не-рад почали відворот „со страхом Божим", бо цього року з громами нема жартів. Тимчасом небесні лотоки отворилися і посипався град з дощем, який кропив нас майже до схоронища.

Не любить мабуть, Чорногора, щоб по ній вештался людиська та обтовкали її старий хребет і тому частенько зганяє їх у доли, у звори, хай там товчуться та пропадають. Досить вже її порили та кільчастим дротом поперетикали в часі війни; ще й досі не затерлися сліди.

Сходимо до схоронища на Марішеській, а тут сонечко гріє — немовби нічо не було, струшуємо із себе воду та споглядаємо на негостинні Шпиці.

4. У ЖАБЄ.

Сидіти у схоронищі на бальконі та читати книжку, як це роблять якісь „зайшлі" пари, приємно і вигідно, але нас манить дальша мандрівка. Сходимо карколомною стежкою у діл до Бистреця та бажаємо такої вигідної дороги усім нашим „приятелям" непривичним до гірських мандрівок

Ледви добилися ми до потока Бистрець у місці, де ентузіяст Гуцульщини д-р Вінценц збудував собі чепуршу хатину у сусідстві старого Готича (вже небіжчика), як допала нас удруге нова серія громовиць та ще більшої зливи. Від нової дощевої купелі захистила нас колиба на поблизькій поляні. На наше щастя буря швидко проминає, ми вилазимо із недуже вже сухої колиби та залитим водою плаєм понад Бистрець сходимо до села Бистрець, що є частиною Жабя.

Минаємо нову станицю граничної сторожі, школу, що міститься у бідній, низькій гуцульській хаті, та біля церкви заходимо до туристичної стації в домі Петра Ґотича.

Туристична стація — це простора кімната у новій, гарній хаті і можна тут вигідно переночувати і покріпитися чим багата хата Ґотича та сусіднього гуцула-крамаря. Сам Ґотич статочний гуцул, бувалий у світі, вміє багато розказувати про своє військове життя, бо як артилерійський підстаршина воював і під Верденом, і на галицькому та буковинському фронті, був і в полоні у Москві. Московська лайка так роздразнила вражливу душу гуцула, що вирішив смерть собі зробити або втекти з полону. І втік. Перейшов зревольтований російський фронт та дійшов до „своїх", а вони з вдяки за те післали його на італійський фронт — у саме пекло. З гордовитістю гуцула оповідає про свої золоті та срібні медалі, за які брав багато „банок" і нині був би брав, якби небіжка Австрія не була небіжкою.

(Далі буде).

середним носієм християнства на Україну, його кирилиця, книги, писані в монастирях Охриду та священники з цього міста були першими промоторами християнства на Україні.

Між Україною й Болгарією — каже кореспондент „Зари" — є в глибокому минулому, в часах прийняття християнства, цікаві паралелі. Дарма, що Болгарія прийняла християнство вік і смерть скоріше. Ця паралеля є в тому, що і перший болгарський король-християнин, Борис І. і перший християнський володар України, Володимир Великий зуміли зробити з християнства засіб, що сементував їх держави. Борис узяв цього засобу для зєднання нахожих болгар з місцевим славянським населенням, Володимир для обєднання варягів і підчинених собі племен полян, вятичів, кривичів і радимичів в одне. Далі цю паралелю добачує п. Лунгов і в бунтах частини боярства проти християнства, що проявилися однаково в Болгарії та в Україні й різнилися хіба тим, що в Болгарії залюдовано їх, усуваючи претендента поган до престолу, Володимира, безкровно, а в Україні вони скінчилися кроваво щойно зі смертю Святополка Окаяного.

Та найбільша яскрава паралеля є — каже п. Лунгов — у тому, що чим був Охрид для Болгарії, тим є Київ для України. Оба міста створили для своїх країн золотий вік культури і були його центром та джерелом, оба проміняли далеко в сусідні землі — Охрид в Україну, Київ у Московщину — довгі століття.

Свою цікаву статтю, яка виказує велике ознайомлення кореспондента „Зари" з нашою історією, закінчує п. Лунгов завагою, що Болгарія може бути горда на свою місію, яку вона мала в поширенні християнства на Україні, а це повинно бути основою і дружнього співжиття обох — болгарського та українського — народів та їх держав у майбутньому.

Голос „Зари", часопису Болгарії, що завжди була русофільська й тепер ще не кидає мрій про реставрацію царської Росії, дуже цікавий. Відважне ставлення в ній України на належне місце доказує, що українська проблема і в Болгарії стає ясна та що там її оцінюють вкслід. (а).

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Метрикальні містерії.

Повітове староство в Чорткові письмом з дня 4. III. 1936 р. Ч. А. 24 зажадало від о. Якова Тарнавського, гр. кат. пароха в Улашківцях, надіслати для урядового ужитку метрики народин оцих дітей гр. кат. обряду: 1) Наталії Ковалів, ур. 4. X. 1933 р., 2) Йосифи Козак, ур. 14. V. 1929 р., 3) Аделі Козак, ур. 26. VII. 1932 р., 4) Олени Солтис, ур. 6. II. 1933 р., 5) Олени Кішкан, ур. 29. V. 1933 р., 6) Марії Шевчук, ур. 13. IX. 1923 р., 7) Йоанни Богун, ур. 14. I. 1931 р. і 8) Марії Левицької, ур. 21. IX. 1933 р.

Всі названі діти походять з мішаних подруж, а охрестили їх в гр. кат. церкві на виразне домагання їх батьків, які перед шлюбом заключили умову, що дітей хреститимуть в обряді батька, тобто в гр. кат. обряді. Така умова передбачена в арт. 1. закона з 25. травня 1868. Д. З. Нр. 49. про управильнення міжвіроісповідних відносин громадян держави.

Тому що староство в Чорткові зажадало тих метрик на інтервенцію римо-католицького пароха з метою переписати названі діти на латинський обряд, а це жадання не було обосноване ніяким правним приписом, тому о. Тарнавський відніссся у цій справі до Єпископського Ординаріяту в Станиславові, а крім цього вніс дня 26. серпня 1936 року проти цього жадання відклик до воєвідського уряду в Тернополі.

Єпископський Ординаріят у Станиславові письмом з дня 1. V. 1936. Ч. 2911/6, доручив о. Тарнавському завідомити староство в Чорткові, щоб у справі видачі метрик звернулося до Єпископського Ординаріяту, бо тільки він, згідно з обовязуючими правними приписами, управнений видавати відповідні зарядження підвладному собі парохіяльному урядові щодо видачі метрик, що о. Тарнавський і зробив, воєвідський уряд в Тернополі відклику о. Тарнавського не полагодив.

Здавалося, що цієї справи адміністраційна влада не буде більше торкати.

Тимчасом повітове староство в Чорткові зажадало вдруге від о. Тарнавського письмом з дня 3. III. 1938 р. Ч. А. 16 надіслати метрики народин згаданих дітей, а коли о. Тарнавський що підчиняється своїй духовній владі, тієї вимоги не виконав, староство в Чорткові загрозило йому грошевою карою в квоті 25 зол.

У дотичному письмі староство зазначило, що від цього рішення можна внести відклик до воєвідського уряду в Тернополі проти екзекуції адміністраційної влади.

Згідно з тією заміткою о. Тарнавський вніс відклик до воєвідського уряду і дістав від нього цими днями таке рішення:

Чортківське староство мало повне правоужити примусу у формі грошевої кари у відношенні до о. Тарнавського, бо він, як той, що веде метрикальні книги, має характер публичного урядовця, що підлягає державній адміністраційній владі, і виконує свій уряд з доручення держави, а не в характері автономного органу католицької церкви, і тому обовязаний всі доручення адміністраційної влади, в цьому випадку старостава виконувати.

При цьому воєвідський уряд підкреслив, що у випадку такого невиконання доручення, староство може на особу, що веде метрикальні книги, зробити карний донос до прокуратора за діяння на шкоду публичного чи теж приватного інтересу через невиконання приписаного законом обовязку.

Що торкається закиду о. Тарнавського, що чортківське староство нелегально зажадало від нього метрик дітей у віці 7—14 літ, воєвідський уряд стверджує, що в цьому випадку нема мови про якунебудь зміну обряду згаданих дітей, а тільки староство хоче привернути правний стан, що його парохіяльний уряд в Улашківцях нарушив. Є припис, що коли дітей з мішаних подруж хрестить не дотичний душпастир, він мусить до вісьмох днів після охрещення переслати приналежному душпастиреві метрикальний витяг, щоб той міг вписати ті новонароджені та охрещені діти до своїх метрикальних книг. Коли-ж парохіяльний уряд в Улашківцях цього не зробив, то староство не тільки мало право, але й обовязок припильнувати, щоб парохіяльний уряд це виконав. Таким чином тут не грає ніякої ролі вік згаданих дітей.

До цього свого рішення воєвідський уряд долучив ще письмо: 1. До повітового староства в Чорткові, 2. до гр.-кат. парохіяльного уряду в Улашківцях від повітового староства в Чорткові, і 3. до Марії Шевчук на руки її матері Павлини Шевчук. Всі ці письма торкаються розпорядку воєвідського уряду, яким він наказав викреслити з метрикальних книг греко-кат. парохіяльного уряду в Улашківцях Марію Шевчук, бо вона є латинського обряду.

Марія Шевчук не погодилася на це рішення, а тому, що має тепер вже скінчених 14 літ і по думці арт. 4. закона з 25. травня 1868, „має право вибору релігійного віроісповідання згідно зі своїм власним переконанням, а влада має на випадок потреби боронити тієї свободи вибору", вона внесла до повітового старства в Чорткові письмо, що не приймає згаданого рішення до відома, як неумотивованого в законі і жадає, щоб їй доручили поуку, чи прислуговує їй правний засіб до вищої інстанції, а на всякий випадок повідомила, що спираючися на цитованому законі заголошує перехід з обряду, до якого її насильно казали вписати, назад на гр. католицький обряд.

Цікаво, чи староство в Чорткові донесе про це згідно з приписом арт. 6, цитованого закону римо-католицькому парохові в Улашківцях, та чи буде боронити тієї свободи вибору Марії Шевчук.

Подаємо це до відома компетентній владі і У. П. Р., та просимо наших правників забрати слово в дискусії над правною сторінкою цих нових способів „ревіндикації душ".

Е.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК.

На посаді.

Зговорились: я і ревізор Повітового Союзу Кооператив — доречі, мій колишній приватний ментор. Він замашисто виписав мені вельми-приємну цидулу, де виразно стояло, що п. Мойсяк Іван уповноважнений збирати кооперативні довги.

— Ти, брат, тільки... — і рука зробила хвилястий рух, мовляв: „не фантазуй... забагато."

Я важко колихнув розумною головою, споглядаючи на другий папір — а там такі благородні речі зустрічали мої очі: Кооперативи повинні на місці платити тому-ж таки п. Іванові Мойсякові по 2 зол. удень за труд, заспокоїти його апетит та приготовити відповідний спочинок для його струджених членів. Під одним і другим документом видніли свіжі печатки Повітового Союзу Кооператив та підписи директора.

Я ніжно зложив обидва документи і з свого роду пошаною для своєї власної особи примістив їх у найкращій кишені.

А ревізор не вгавав: „Підеш тумане..." Цей додаток бренів трохи архаїчно в устах мого колишнього інструктора; він ніяк не міг привикнути до моєї головокружної карієри, навязуючи все ще до традиції... А я й не перечив; я давно зясував собі своє становище у наскрізь позитивному світлі і критика не могла мене досягти.

Ой, туман! Колись — не перечу — я був ним, але тепер!... і приємний холодок просував-ся по гордих грудях: де-де ті часи поділись!?! І я наче жалував, що вже все збагнув, що вже мене нічого не займає, що всі проблеми, що колись обсідали молодечу голову та каламутили спокій, лежали покотом, як яйця у скриньках „Маслосоюзу". Тому навіть з приємністю я слухав архаїчного епітету колишнього вчителя. Це так, начеб хто з багатиря сміявся, що в нього грошей нема! „Та-а-ак, підеш до Задубрівців, потім до Ганківців, там зголосишся до Джиґолика — це касієр. Клепок усіх він не має, але ти „зревкай" на нього — то може розрухається... потім до Белелця, Русова...

Я все гарненько списав, дещо і так затямив, хитнув головою та з гордою міною вертався додому. Тут, звичайно, почув я докори рідних: і вітрогон, і лінюх, і волоцюга, і звальок...

— Лайте, лайте!..

Про документи і про посаду я ані мру-мру... — От несподіванку їм усім зроблю, як підійду взавтра до батьків та почну прощатись: „Не згадуйте злим словом... спасибі за опіку і добре серце.. іду на свій уже хлібець і сіль!!.. Як почнуть їхні очі слізми заливатись.

А я ще кілька жалісливих слів — ні, не докину, не потраплю так знущатись, не хочу висушувати їхніх очей... Я і всі докори позабуваю їм. Хіба вони розуміли, хто в їхній хаті жив?

Мого дедю їла нужда ще з дитинячих літ. Він, хоч і людина свідоміша (доказ, що запримітивши в мені небуденний талант ще напровесні життя — негайно післав мене у школу) все-ж не міг дивитись, щоб я „дурно" сидів. „Шкода, що го таке фáлили зрáзу... Нима нічьо з тої школи! До сапи си ни бери, а з мої голови ни уступаеси!" — це так чорнив мене мій таки дедя.

Я любив ці щирі слова, — бо вони 1-о не минались з правдою, 2-о це дуже несмачне, коли батько вихвалює свою рідну дитину (хоч і талановиту): на цигана він дуже скидається.

* * *

Передімною виростали грандіозні картини кооперативної праці в повіті.

— Позбирати довги! Це-ж піднести матеріяльну культуру, цеж оживити обіг крови кооперативного організму!..

Я вже бачив свої заслуги, хоч і старався свою особу притишити, соромився розголосу, боявся навіть, щоб не загнати в кут славетних кооператорів.

Почнуть іще писати газети: такий то а такий, ну, просто небуденний юнак, так пламенно говорив... словєм кооперативний Орфей. Так... почнуть поміщувати мої світлини і Р. С. У. К. готов чого доброго покликати мене до Львова...

Але як тут покидати рідні сторони?! Тут Прут так щиро синіє і так залюбився в моє сільце, що кожного року все ближче присувається, прожолоблюючи собі дорогу через заріводний — а барви неначе в неба позичив. Про лівчат і не згадую... Вони в архітектоніці сільського краєвиду — незамінна частина.

І таке інше й таке інше. — Хтож зрештою не знає села? І покидай його після того, коли ти в ньому стільки барви знаходиш.. Ідь у холодне місто...

(Далі буде).

З природи і життя.

Боротьба за місце на землі.

На нашій землі живе дуже багато родів усяких живин, що належать до звіринного й рослинного світа. Всі вони хочуть жити, розвиватися й запевнити собі місце на землі.

Дуже докладно досліджував життя звірят і рослин Карло Дарвін і переконався, що їх родиться значно більше, ніж може втриматися при житті. Якби якийсь рід спеціяльно охороняти перед знищенням, то в короткому часі його потомки заповнилиб цілу земну кулю. Але сама природа регулює кількість живин так, що ніякий рід ані не може розвиватися зовсім свобідно без меж, ані не може зникнути безслідно, у боротьбі з сильнішим.

Хто з нас не знає малої рослинки, **кульбаби?** Її насіння скупчене в пушисту головку розсівається на всі сторони за найслабшим подувом вітру. Одна головка кульбаби має 50 до 70 насінь. Кульбаба цвите кілька разів на рік. Уявім собі, що один її цвіт дає річно тільки 100 насінь. Другого року буде вже з того цвіту 10.000 насінь. В третьому році 1,000.000, в четвертому 10.000.000, в семому році булоб аж 100.000.000.000.000 насінь.

Коли приймемо, що один корч кульбаби займає 1 цм² землі (направду займає значно більшу поверхню), то вже для десятого покоління, що походить з одного насіння кульбаби забракло би місця на нашій планеті. Для десятого покоління одної кульбаби треба булоб простору пятнацять разів більшого від поверхні континентів землі.

Але до цього не доходить тому, що не все насіння кульбаби й інших рослин приймається і дає початок новому поколінню.

Те саме можна сказати і про звірят. Обчислім, наприклад, кількість потомків одної пари **морських свинок.** За кожним породом приходить на світ 8 до 10 молодих. Візьмім до обчислень менше число 8. Приріст морських свинок йде дуже скоро. Приймім, що він є що два місяці — отже за один рік 48 свинок. У звірят родиться переважно така сама кількість самців і самичок. Отже разом з батьками за один рік є 21 самичок і 25 самців. На другий рік буде вже 600 самичок і тільки самців. Якщо всі ті звірятка втрималисяб при житті і дальше так само розмножувалися, то незадовго морські свинки заповнилиб цілу земну кулю.

Те саме відноситься і до **риб.** Ікра селедця складається зі 40.000 ячок, а осетра з 1—2 міліонів.

Ось чому сильні, хижі звірі ніколи не вигублять зовсім слабих звірят, хоч би їх пожирали в якнайбільших кількостях. Це неможливе й тому, що кожне слабе звіря має також свої способи для охорони власного життя і роду перед загибіллю.

Чи всі звірі борються за місце на землі? Чи нема таких, що живуть спокійно, перед ніким не бороняться і на нікого не нападають? Чи напр. бореться **слон?** Когож може боятися цей 3000-кілевий велитень, що його один зуб довгий на 40 цм, а широкий на 10 цм.? Своєю трубою вириває величезні дерева разом з корінням. Кожний напасник, кожне звіря згине від удару його 5-кілевих сікачів. Але слон це одно з найспокійніших звірят. Нікому не шкодить, живе в пущах Африки й Азії, та живиться листям, галузками, травою і корою дерев. Пощо та з ким мав би боротися? —

Слона уважають за найменш плідне звіря. За ціле своє життя самиця родить найбільше 6 малих. Проте, якби всі ті слони доживали старости й умирали природною смертю, то по обчисленням Дарвіна, з одної слонячої пари по 750 роках булоб 19,000.000 слонів.

Уявім собі, що в якімсь лісі живуть ніким не займані слони, розмножуються й осягають вік 100—150 літ. Їх число безнастанно зростає. Їм робиться тісно, бракує поживи. Умовини життя стають щораз гірші й не всі слони можуть у них видержати. Найслабші вигинуть. Одначе по якомусь часі ситуація поправиться, виросте нова трава, нова пожива. Але число слонів не збільшиться, бо зараз забракне поживи і знову найслабші погинуть.

Справді зі слонами діється інакше. Їх убивають люди. Цей приклад зі слонами показує, що боротьби за життя не можна оминути. Вона йде не тільки між звірами ріжних родів, як ворона й вуж, вуж і жаба, жаба й муха — але й між представниками того самого роду.

Боротьба за життя — це не конче боротьба кігтями, рогами чи копитами. Це боротьба за поживу, повітря, місце — й інші речі, потрібні до життя. Противники, що беруть участь у боротьбі можуть навіть не бачитися. Що більше: один з них може належати до рослинного, другий до звіринного світа.

В життевій боротьбі уживають звірята ріжних способів. Одні борються сильними зубами й гострими кігтями, інших хоронить величезне тіло, сила, або зручність, а ще інших рятує те, що вони дуже маленькі й можуть сховатися в таку щілинку, де їх не знайде противник. Одні звірята втікаючи, вдираються на високі дерева, інші підносяться в повітря. Деяких боронять гострі шпильки, інших знову тверда як панцир шкаралупа. Є звірята, що мають в собі отруту. Є й такі, що їх кров унешкідливлює діяння отрути.

Всі ці прикмети розділила між них природа, щоби кожна животина своєю зручністю чи силою могла здобути собі поживу та охоронитися перед противником. При житті втримуються найбільше до цього спосібні, найсильніші, найзручніші. Найслабші гинуть — і в цей спосіб природа сама упорядковує життя живин на землі.

Око й рука.

Ще й досі багато людей цікавить суть т. зв. „манькуцтва", себто ліворукости, що трапляється навіть у багатьох людей. Такі люди мають ліву руку краще розвинену щодо сили і справности ніж праву, як це є в більшости людей. —

Явище це зовсім нешкідливе і не є доказом ніякої умової чи тілесної хиби. Одначе серед несвідомих людей часто ще покутує погляд, що ліворукість — це щось ненормальне в житті і розвитку дитини і тому треба дитину всякими способами відзвичаїти від того, щоб вона вживала лівої руки. Але така дитина, яку напр. у школі учителі і переконуваннями і карами намагаються відзвичаїти від уживання лівої руки, хоч виконує всю працю правою рукою, то робить це під примусом, неохоче і незручно, та при кожній нагоді перекидає головну працю (гра в теніс, мет каменем, мячем і т. п.) на ліву руку. Таксамо як треба виконати якусь делікатну роботу така людина виконує її лівою рукою.

Причина — око.

Навіть дуже вперті виховники, що намагаються ліворуку дитину переробити на праворуку, зясовують собі вже те, що дана дитина не вживає лівої руки з упертости, але що її примушує до того якась інша сила. Потвердили це новіші досліди людського мозку. Вони виказали, що у випадках ліворукости краще розвинені, ніж звичайно, деякі частини правої мозкової півкулі, що завідує руками і чинностями лівої сторони тіла (бо нервові дороги з мозку на обвід тіла перехрещуються при виході тих доріг з мозку до хребетного стрижня, або т. зв. „хребетного мозку")

Найновіші досліди вчених кажуть припускати, що ліворукість часто може залежати від переваги лівого ока над правим.

Суперництво між очима людини.

Очі кожної людини працюють з ріжною силою, причому звичайно переважає праве око. Окулісти подають цікавий і простий доказ, що свідчить про перевагу правого ока над лівим. Треба звернути двоє очей на якийсь віддалений предмет і витягнувши перед отворені очі палець, уставити його так, щоби він закривав даний предмет. Коли ж тепер примкнемо ліве око, тоді палець і предмет накриваються далі, але як примкнемо праве око, тоді палець пересувається направо.

Протилежно буває, коли в якоїсь особи є сильніше ліве око.

Коли послаблення сили правого ока виступить у ранньому дитинстві, тоді така особа, згідно з цією теорією, стає ліворукою. На доказ правдивости тієї теорії, яка вказує на зорове розладдя, як на причину ліворукости, наводить німецький дослідник Ессер приклад. Малий хлопчина, віком 3 літ, мав через зима ліве око закрите довший час платком. Хлопчина передтим був ліворукий, а його мати надармо намагалася вплинути на дитину, щоби при їді чи забаві вживала правої руки. Та від часу, коли закрили хлопчині ліве око, дитина сама перестала вживати лівої руки та більше вживала правої. Цікаво, що коли з лівого ока хлопця зняли на кілька тижнів заслону, хлопчина знову став ліворуким, коли-ж заложили заслону на ліве око, він вернувся знову до правої руки.

На підставі цього і подібних прикладів багато дослідників каже, що перевага лівої руки т. зв. „манькуцтво" залежить не від мозку, але від зору, тому, що у цьому випадку така людина краще охоплює поле праці лівим оком, ніж правим оком, яке в ліворуких звичайно слабше.

—o—

„Гусяча шкіра".

Під впливом холоду чи наглої прохолоди в зимній воді шкіра людини стає храпава, шорстка, подібна до шкіри обскубаної гуски. Тому й називають таку шкіру „гусячою шкірою".

Подібне явище бачимо й у звірят, в яких під впливом морозу шкіра „їжиться" і стає пушиста, а під впливом тепла волоски кладуться один на одного і шерсть стає гладка.

Причиною цього явища у людей та звірят є мязневий апарат, що його має кожний волосок на шкірі людини чи звіряти. Корінь кожного волоска получений під шкірою з малим гладким мязом. Під впливом холоду цей мяз корчиться і підтягає волос догори. В той спосіб звіря обороняється перед втратою тепла, бо пушиста шерсть тримає тепло краще, ніж гладка.

Шкіра людини має такі самі мязи, вони тепер людині непотрібні і є радше залишком з прадавніх часів, коли наші предки були покриті густим волосом, що був для них одинокою охороною перед холодом. Тепер під впливом холоду ті приволосові мязики корчаться подібно як у звірят. Звичайно не бачимо наїження малого пушку, що покриває цілу шкіру людини, зате виступають виразно малі горбики при підставі кожного волоска, через що і наша шкіра стає подібна до гусячої.

—o—

Пістряк у молодих.

Одною з недуг, яких люди панічно бояться, є лихий новотвір **пістряк,** званий популярно раком. Він появляється наслідком хворобливого розвитку деяких тканок людського тіла і спричинює велике винищення хворого та скору смерть. Звичайно появляється в осіб у віці 35—60—70 літ життя. Одначе новіші досліди вказують на щораз частішу появу цього новотвора в молодих осіб, що давніше було доволі рідким явищем. І так два американські лікарі Гоя і Беджі у статистиці свого протипістрякового шпиталю ствердили від 1908 р. появу пістряка у 134 випадках в осіб у віці від 8 і пів до 31 років. За останніх 5 років в осіб нижче 30 років ствердили пістряка в 1.7 віс. Більший відсоток пістряків у тому віці припадає на жінки.

Лікарі ще не дослідили, чи та частіша поява пістряка стоїть у звязку зі шкідливістю цивілізації нашої доби, чи попросту давніше лікарі менше розпізнавали пістряка.

Б. Г—й.

Сторінка без політики.

Король, якого піддані бачили всього двічі в житті.

Король Зогу, якого вінчання відбулось нещодавно з небувалою в Альбанії помпою, є без сумніву одним із найбільших самітників світу. Його життя не бажав би собі наслідувати не тільки найбідніший володар, але й пересічний мешканець Европи чи Америки.

Палата в Тірані — це просто собі звичайна віллі, побудована у квадрат, без ніякого стилю, в городі, забезпеченому високим муром. Король, від часу, як засів на престолі, працює від ранку до ночі, не буває в нікого, ні сам не уладжує ніяких бенкетів та гостин. Раз у рік король подається самоходом у товаристві сильної ескорти на літнє мешкання — звичайно в місяці травні, — яке находиться у найдальшій закутині пляжі в Дураццо. Це собі звичайна, деревляна й партерова хатина, до якої питну воду треба возити в бочках.

Коли кінчиться літо, король Зогу повертається знову до Тірани, при чому дорога триває всього 45 хвилин. Дорогу пильно береже військо. По повороті король замикається на цілих 7 місяців у своїй резиденції.

Відколи Зогу засів на престолі, він ніколи не відбував ніякої подорожі, крім Дураццо, не тільки за кордон, але навіть по власному краю.

Він такий невидний, що за ввесь час свого панування населення всього дачі мало нагоду бачити короля: в 1935 р. на похороні матері й тепер з нагоди вінчання.

Зогу виглядає дуже добре і то так у військовому однострою, як і в цивільному одязі. Найрадше носить він гранатове убрання з дворядівкою. Він має середній зріст, матове обличчя, дещо вибілле з причини постійного побуту в кімнаті, тёмні малі вуса, які злегка притемнюють горішню губу. Король не пропагує ані лектурою, не визнає ніяких спортів, а займається виключно державними справами, встрявваючи у найдрібніші подробиці.

Зогу знає поза альбанською і турецькою мовою ще й німецьку, бо свого часу був учнем віденського Терезіяну (військової академії, яка не істнує вже від 1919 р.). Він учився теж французької та італійської мови і хоч читає плинко у тих мовах, усеж таки ними добре не говорить.

Чужинці, яким повелось бачити й говорити з альбанським королем, кажуть, що це людина живого ума та понурої а радше недовірчивої вдачі. Він говорить по німецьки, але важить кожне речення. Цей спосіб говорення робить вражіння, що король добирає слів, щоби відтак ціле речення виповісти якнайшвидше.

Його поведінка, особливо супроти чужинців, повна такту, куртуазії та увічливости. Імовірно має він хвилини вибуху, та буває тоді твердий для себе й нещадний для ворогів.

Заслужився Зогу своїй батьківщині тим, що зліквідував там зовсім феодальний устрій. Він сам був вождом дрібного клану, але йому вдалось приневолити до послуху або й до втечі з краю усіх феодальних володарів. І мабуть не прийшлось йому це надто легко.

Його положення важке ще з релігійних причин: він сам, магометанин, дбає про те, щоби його піддані: католики, православні чи магометани не чули себе покривдженими на релігійному тлі. По змозі король виступає проти скрайного націоналізму альбанців та поборює ненависть до чужинців.

Безвартісна картина за пів мільона франків.

Управа міста Лявааль, яке є головним містом французької округи Маєнне опинилася в розпуці. Виявилось, що з причини легкодушної поведінки колишнього посадника міста, який уже від давна не живе, місто зазнало важку втрату, однаково мистецьку й фінансову.

Про цю страту довідалася управа міста зовсім припадково. Теперішний посадник доручив одному з урядовців упорядкувати зовсім занедбаний міський архів. Пильний урядовець радо взявся до праці й серед старих паперів знайшов лист, що його перед багатьома роками написав до управи міста славний французький маляр Генрик Руссо.

Руссо, який тоді був ще маловідомим малярем, звернувся тим листом до управи міста з пропозицією відступити міському музеєві в Лявааль один із своїх творів „Сплячу циганку". Маляр, який імовірно знаходився тоді в дуже важких фінансових умовинах, поставив дуже скромну ціну, бо домагався лиш 1800 фр.

На той лист маляря з дати 10. червня 1898 р., відповів тодішний посадник міста відмовно, при тому в не дуже чемній формі, заявляючи, що міський музей не купує безвартісних картин.

Очевидно, посадник міста Лявааль не сподівався, що небавом після того образ Руссо викличе сензацію на виставі в Парижі. „Сплячу циганку" признали за один із найкращих творів і її ціна відразу сильно пішла вгору.

Не диво, що тепер управа міста Лявааль жалує, бо теперішна ціна картини є пів мільона франків.

Масова продукція дорожча від подрібної.

Недавно, коли Генрі Форд переїздив через Каліфорнію, задержався в Санта Фе. Коли він проходив попри стоянки з індіянськими виробами, пристанув захоплений коло стільців, що їх продавав старий червоношкірий. Кожний стільчик уявляв собою справжній мистецький твір і один не був подібний до другого.

— Кілько коштує цей стільчик? — запитав Форд.

— Пять долярів.

— Мені він дуже подобався. Маєте ще більше таких?

— Ні, кожний стільчик має іншу прикрасу.

— А можете зробити ще кілька таких?

— Так.

— Коли я замовлю 12 однакових стільців, який опуст дістану? Адже однакові стільці куди лекше зробити ніж звичайні.

Індіянин подумав хвилину і відповів:

— Дванацять стільців можу зробити по 8 долярів за штуку.

— Вісім долярів? Адже за один стільчик ви хотіли лиш 5 долярів.

— Так... Але... коли .. я роблю один стільчик, я вкладаю в нього всю мою душу... Коли мені прийдеться робити 12 однакових стільців, то це буде певимовно скучне... Мушу я теж мати за це якусь нагороду.

Американські часописи не подають, чи Форд замовив стільці після такої заяви про масову продукцію.

Дотепний шимпанс.

Про те, що шимпанси вміють думати зовсім логічно доказує подія, яка недавно трапилася в Зоольогічнім Городі в Калькуті.

Перед кліткою, в якій сиділо кількох шимпансів, затримувався дуже часто якийсь малий хлопчина. Одного разу він приніс кокосовий горіх і хотів його подати малпам. Та горіх був такий великий, що не влізся між сталеві прути клітки. Один зі шимпансів схопив горіх лапою крізь клітку й обертав його так довго аж горішну частину горіха обернув до клітки. Відтак він відгриз одиноку мягку частину кокосового горіха, яка знаходиться вгорі й намагався пробити горіх, щоб дістатися до молока, яке знаходиться в середині горіха. Колиж йому це не вдалося, почав дивитися благально на хлопця. Хлопчина подав малпі сірничку, якою шимпанс хотів пробити горіх. Та крихка сірничка зломилася. Тоді доглядачка, яка йшла з хлопчиною, подала шимпансові пильник від нігтів. Шимпанс відчинив пильником горіх і висав молоко. Опісля віддав доглядачці пильник, витягаючи лапу крізь клітку.

ХОЧУТЬ ПЕРЕНЕСТИ ІСТОРИЧНИЙ ЗАМОК.

Вздовж історичного замку „Кастель в Лювааль" у графстві Шропшір (Англія) є р Прей Брови лістав ніж вісім баштей англосаксонської епохи незвичайну пречинність. Англійські пізнавальні товариства хотять купити замок, перевезти його, розібравши кожний камінчик зокрема до Злучених Держав і там його відбудувати.

На пропозицію сильно схвилювалися й обурилися англійських історичні та предметових і вони хочуть домагатися від уряду заборони того перевозу, який міг би залишити Англію без її найкращих історичних пам'яток.

„Кастель Лювааль" — це був укріплений бастіон, один із тих, що їх побудували англійці в XIII ст. на кордоні неспокійної ще тоді Валії. В ті часи Валія вела безупинні бої з нашадками Вільгельма Завойовника.

Відтак той замок був резиденцією британських „графів-маркізів". В XVI ст. за Генрика VIII жила в ньому Катерина Арагонська. У XVIII ст. замок стан громадською власністю. У XIX ст. перемінили замок на кольонію для малолітніх злочинниць.

СУДОВЕ ВИЛУЧЕННЯ.

В середині минулого століття жив у місті Екс у Провансії предсідник суду Марен де ля Шатенре, величезний чудак та оригінал.

Одного дня, коли він сидів у себе на бальконі, вулицею надвів якийсь селянин осла, який пронизливо ревів. Старий суддя був тоді в поганому настрою і не думаючи довго схопив кріс і застрілив осла. Відтак він сказав до селянина:

— Раджу вам мене заскаржити.

Очевидно, що селянин теж і зробив так. Марена деля Шатенре віявали до суду.

На початку розправи прочитали його листа:

„Високоповажані панове судді! Не заперечую факту убивства осла, ні своєї вини. Одначе я приневолений запротестувати, щоби справу розглядали найближчі свояки покійника".

Очевидно, що після такого листа вибух величезний скандал. Марен деля Шатенре мусів податися на емеритуру і виїхати до іншого міста.

СОННИЙ ЗЛОДІЙ.

Безробітний 19-літній італієць Сильвестер Катанео з Грассі закрався вночі до віллі якоїсь пані Мартінек-Кресп. В офіцинах мешкала тільки кухарка, якої під ту пору не було дома. Катанео знайшов у її кімнаті 150 франків і збирався вже втікати, коли раптом почув кроки на сходах. Це верталася домів кухарка. Злодійчук шугнув миттю під ліжко.

Кухарка ввійшла до кімнати й негайно положилася до ліжка. Катанео хотів підождати аж вона засне, щоб відтак утекти з кімнати. Та стомлений „трудящим" днем і схвильованням сам заснув. По кількох хвилинах з під ліжка озвалося голосне хропіння.

Кухарка вискочила застрашена з постелі, вибігла й почала кликати помочі. Збіглися люди, розбудили заспаного злодійчука та обшукали. При ньому знайшли 150 франків.

Пеховатого злодія замкнули в сусідній кімнаті до часу, аж прийде поліція. Та коли прийшли поліцієнти, кімната була пуста. Катанео втік через вікно, забравши зі собою 150 франків. Його арештували щойно кілька днів пізніше, коли він пропивав у каварні те, що йому ще залишилося з украдених грошей.

Карний суд у Грассі засудив пеховатого злодія, що заснув не впору, на 6 місяців вязниці.

—o—

100.000 ДОЛЯРІВ ЗА КІЛЬКА СЛІВ.

Американське слово „сльоган" важко перекласти. Воно означає реклямове гасло, яке мусить бути коротке, ядерне, щоб його можна було легко запамятати і щоб воно впливало на уяву. Дуже часто таке гасло складається з одного, добре дібраного слова.

У Злучених Державах кожного року винаходить величезну скількість „сльоганів" і створилася нині наче окрема професія людей, які видумують „сльогани". Треба при тому відмітити, що автори таких сльоганів заробляють іноді грубі гроші.

Багато авторів сльоганів заробляє в Америці більше від реєвих авторів та авторів фільмових сценаріїв. За особливо добрий, дотепний сльоган, який впливає на людську уяву, платять навіть 100.000 долярів.

Сльогани замовляють великі промислові концерни, власники фабрик, електричні товариства і навіть управи міст.

—o—

Дивне чудо на Холмщині.

Варшава, 23. серпня.

Відлавна кружляли серед православного духовенства і населення на Холмщині чутки про дивне чудо, що сталось в с. **Пригорілім** біля Крилова.

Тепер маємо змогу за реліціями поважних наочних свідків поінформувати докладніше про те, що діється на місці б. пригорілівської церкви. В цій церкві була колись чудотворна ікона Божої Матери, до якої приходило не тільки православне, але й греко-католицьке та римо-католицьке населення. Коли в Пригорілому не стало церкви, 9-го липня ц. р. коло 5-ої год. після обіду місцеві православні і католицькі пастухи зауважили на небі хмарку, що поступнево замінилася в такий образ: вівці, над ними **зявляється Мати Божа з Ісусом**, а в ногах у неї — кропило. Один ангол біля ніг Божої Матери другий вгорі — тримає над Її головою корону.

Друге видіння: на небі зявляється великий хрест, долішня його частина відпала, а по тій, що залишилася, ходять люди. Хрест то побільшується, то маліє.

Третя зява: на сході, на хресті — розпятий Христос; Його голова склонена вправо; Христос глядить на північ. Дивні зяви викликують хвилювання цілої околиці.

—o—

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Мала Антанта годиться на зброєння Мадярщини.

У вівторок 23. ц. м. закінчилися у місті Бледі в Югославії наради міністрів закордонних справ держав Малої Антанти: Югославії, Румунії і Мадярщини. У вівторок пополудні оголошено комунікат з ходу нарад ради Малої Антанти. Комунікат висловлює вдоволення з підписання договору в Сальоніках між Болгарією та державами Балканської Антанти стверджуючи, що цей договір є висловом консолідації на Балкані і причинився до дальшого замирення.

Далі комунікат стверджує, що переговори між Мадярщиною і державами Малої Антанти, що тягнулися майже цілий рік, довели до порозуміння. Держави Малої Антанти признали Мадярщині рівноправність у зброєннях. Ліга Націй — каже комунікат — не може відповісти тепер завданням, що їх доручили їй творці пакту. Мала Антанта буде співпрацювати з Лігою Націй в межах можливости.

Комунікат у Блед викликав велике зацікавлення в політичних колах Будапешту. Признання рівноправности у зброєннях прияли в Будапешті з резервою підкреслюючи, що такі права прислуговують кожній державі, отже і Мадярщині. Двосторонні договори підпише Мадярщина з державами Малої Антанти, якщо вони поладнають справу мадярських меншин.

Мала Антанта — пише „Національ Цайтунг" — втратить ціль свого істнування, якщо признає Мадярщині повну свободу зброєнь та підпише з нею договір про ненапад. Тоді треба буде зміцнити господарські фундаменти між трьома державами, що буде не легко, бо всі три держави мають в господарській ділянці окремі цілі і змагання.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торгові

ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Дикі звичаї на Волині.

З того часу, як почали появлятися в українських часописах мої статті проти „ревіндикації душ" і в обороні православної церкви, зокрема луцького собору та каплички на Ягайлонській вулиці, трапилися такі факти: 1) пресовий, вуличного характеру, напад на мене луцького бруковця „Куріера Волиньского" в половині липня ц. р.; 2) різкий випад проти мене редакції „Політики" з дня 25-го липня і 3) напад на мене на вулиці Болеслава Хороброго в Луцьку дня 27-го липня, себто два дні пізніше, ввечорі, напередодні свята св. Володимира, коли я вертався до дому з собору після вечірньої відправи.

Напад на мене так виглядав: Поблизу Шкільної вулиці, під липами, які не пропускають світла електричної ліхтарні, підбіг до мене крадькома, ззаду незнаний „тип" і намагався вложити мені на голову капелюх з нечистотою. Через те, що я раптом обернувся, напасникові не вдалося осягнути мети (хоч, правда, трохи мене збрудив), і він чимдуж почав тікати наспоперек вулиці, щоб сховатися в неосвітленій і пустій торговельній галі.

Вмить зібрана юрба жидів і росіян, разом зі співчуттям мені, почала голосно висловлювати своє обурення з приводу подібних практик на вулицях волинської столиці.

Не соромлюся признатись до своєї релігійности. Можливо, що під впливом церковної відправи, вернувшися додому, взяв я евангелію зі свого бюрка, де вона лежить постійно, розгорнув і прочитав одне місце від Матея:

„Блаженні ви, коли вас ганьбуватимуть і гнатимуть, та розпускатимуть про вас усяку лиху славу неправдиво Мене ради".

Від жовтня минулого року на Волині трапилася ціла низка таких подій, перед якими напад на мене — це така дрібничка, якій не варто було дивуватись, і тимбільше — перейматися нею. Тому-то я, вважаючи, що згаданий напад понижує лише його організаторів та виконавців, а не мене й не український нарід, перейшов над ним до „денного порядку".

По двох днях зголосився до мене з власної ініціятиви представник поліції і просив поінформувати його про напад, заявляючи, що поліція, довідавшись про подію від сторонніх людей, вживає, в інтересах загального добра, порядку й спокою, всіх заходів, щоб відшукати напасника. А ще за кілька днів я випадково довідався, що справа вже передана прокуратурі.

І раптом, по двох тижнях, кажуть мені, що в низці польських, жидівських та інших часописів появилися сензаційні замітки про згаданий напад на мене та ще з подробицями, які не відповідають дійсності. Перевірити всі замітки було годі. Взяв першу з краю польську газету, яка попала мені в руки — „Гонец Варшавскі" (ч. 225 з дня 18. серпня) — і знайшов у ньому вістку під таким пікантним наголовком: „Капелюх з нечистотою на голові діяча УНДО", а саме:

„Луцьк, 17. 8. (Тел. вл.). На вулиці Болеслава Хороброго стався випадок, який свідчить про **азіятські звичаї серед русько-українських діячів(!).** До волинського кореспондента українського щоденника „Діло" В. Островського, який одночасно є головою повітової управи УНДО та який проходив без капелюха, підбігло **кількох зукраїнізованих (!) русинів і вложили** йому на голові капелюх, наповнений нечистотою. Островський мусів негайно взяти купіль, після чого пішов до поліції зі скаргою".

Раз вирішивши перейти над „дрібничкою" нападу до поважніших справ, які стоять сьогодні перед українським народом, я не цитував би поданої тут замітки „Гоньца Варшавского", якби в ній, як у краплинці води, не відбилися не лише таємничі сторінки нападу, але й весь жах сьогоднішньої волинської дійсности.

Перш за все фактична сторона. **Категорично тверджу, що напали на мене не українці,** бо, по-перше, українці взагалі не могли напасти на мене, а по-друге, подібні способи і знаряддя нападу не відповідають ні українській психіці, ні нашій культурі. Кореспондент каже, що в нападі брало участь **кілька осіб,** у той час як я й інші особи бачили **лише одного напасника;** очевидно, кореспондентові добре відома організація нападу й число напасників. Врешті я нікуди не ходив і нікому не скаржився, а, як сказано вище, прийшли до мене.

А тепер внутрішня сторона телефонограми „Гоньца Варшавского". Аж занадто ясно, що вказування пальцем, як на напасників, на яких-хось „зукраїнізованих русинів" (!) мало на меті одне: **відвернути увагу читачів і взагалі громадянства від справжніх напасників, без сумніву злоза українців.**

Але найхарактеристичніший для волинських відносин є висновок про „азіятські звичаї серед українсько-руських діячів". Чому серед українських? Чи через те, що напад був на українця? І чи той, хто займається подібними нападами, це „дзялач"? Той факт, що нападу доконали неукраїнці, здається цілковито уповажнює твердити, що „азіятські звичаї" запанували не серед українців, а серед когось іншого.

З сумом треба ствердити й те, що подібним способом переломлюється на шпальтах варшавської брукової преси, а іноді й місцевої вся сьогоднішня волинська дійсність. Категорично тверджу: все те, що в цій пресі пишеться про польсько-українські відносини на Волині, це, як сказав колись „Волинь", патольогічна забріханість (закламане), просто неймовірна, хоробliва потреба все перекрутити, викривити, змалювати в фальшивому, неможливому вигляді.

Не нам говорити про причини згаданих хоробливих явищ. Нам залишається тільки ствердити, що з кожним днем стає дальше до унормування взаємин на Волині. І робиться це на користь якоїсь третьої сторони, тільки не на користь польського й українського громадянства.

Зрештою, ми щораз частіше чуємо про це від більш тверезих і вдумливих представників польського громадянства, які справді з болем дивляться на „азіятські звичаї", що починають входити в місцеве життя.

Одним з доказів цього явища є те, що згаданий вище гура-патріотичний „Куріер Волиньскі" не знайшов собі вже в останньому часі читачів і симпатиків та перестав виходити (на як довго, не знаємо).

Отже є симптоми, що „азіятські" звичаї, як теж і цинічне смакування таких несмачних речей ріжними „Гоньцами" та їхніми симпатиками знайдуть собі належну оцінку й осуд серед місцевого неукраїнського громадянства. Маємо вже передвісників і того, що перед грядучими подіями на сході тверезі чинники буцім-то подбають про нормальний уклад польсько-українських взаємин.

А українці, йдучи своїми старими культурними шляхами й реагуючи на ріжні прояви життя лише культурними засобами, не звернуть з цих своїх гідних шляхів перед жадними „азіятськими звичаями".

В. Островський.

З церковно-православних справ.

(Від власного кореспондента).

Варшава, 22. серпня.

ЄПИСКОП САВА ЗАПЕРЕЧУЄ.

Чутка, що її подало „Діло", про намірені зміни серед православної єрархії у Польщі викликала широкий відгук у російських (краєвих та закордонних) пресових колах. Передрукувало її м. і. виленське **„Русское Слово"**, якого редакція дістала потім від **епископа Сави** листа такого змісту: „Згідно з канонами Св. Православної Церкви, високе місце первоєрарха Православної Автокефальної Церкви незмінне є: і кожний з єпархіяльних архиєреїв. Сумніваюсь, чи хтонебудь з духовників осміливсяб піти на цей Юдин шлях і підпасти під сувору кару канонів Св. Православної Церкви." Подаючи дослівно до відома українських читачів цю заяву, яку російська преса привитала з виразним задоволенням, підкреслюємо заразом, що чутка про згадані персональні зміни й надалі не вгаває і то серед найкраще в таких справах поінформованих російських кол у Варшаві.

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ УСУНУТИ БАГАТЬОХ ПРАВОСЛАВНИХ ДЕКАНІВ.

Ваш кореспондент довідується з найкраще поінформованих джерел, що адміністраційна влада зажадала з політичних мотивів усунути зі займаних становищ багатьох визначних православних духовників, а саме: **о. прот. Кубаєвського** — декана у Воложині, **о. прот. А. Васілевського** — декана у Браславі, **о. прот. І. Гушкевича** — декана білостоцького, **о. прот. Л. Кляєвського** — декана в Новогрудку, **о. прот. Юрія Боришкевича** — декана у Кремянці і т. д. Мотив: „побуджування міжнаціональних антагонізмів". Це домагання адміністраційної влади не є тайне, але навпаки має характер акту, „спричиненого потребами і пресією прихідної опінії".

ЄПИСКОП СИМОН ВИЇДЕ НА ПІДЛЯШШЯ.

З благословення Митрополита Діонисія, на свято Успення Пресв. Діви Марії (28-го серпня) виїде до **Володави** еп. Симон, щоб відслужити торжественну Службу Божу. Якщо не буде ніяких перешкод, свято у Володаві стане могутньою маніфестацією православного Підляшшя.

ДОЛЯ О. МІСІОНАРЯ КАЗНОВЕЦЬКОГО.

Арештований перед 2-ома тижнями волинський православний місіонар **о. Серафим Казновецький** перебуває у вязниці в Луцьку, де нікого до нього не допускають. Довідуємось, що обвинувачують його за проповідь, в якій протиставляв св. Боболі — св. Афанасія, ігумена берестейського.

Адміністраційна влада зажадала від Митрополита усунути крім того ще двох єпархіяльних місіонарів: **о. мітрата Н. Рогальського** з Вильна та **о. мітрата А. Сагайдаківського** з Гродна.

„ЗБИРАЮТЬ ДАНІ ПРО ЦЕРКВИ".

Як подає „Слово" в ч. 31—32, адміністраційна влада в Білосточчині почала збирати дані про православні церкви, цікавлючись м. і. такими питаннями: хто й коли збудував церкву? за які гроші? в якому стилі будували дану церкву і в якому стилі — вона тепер.

Причина й ціль тієї реєстрації — покищо невідома. **Фа—ський.**

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

МИ ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ **надсилати**

ТІЛЬКИ

на конто ПКО. Львів ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

Офіційний комунікат про конфіскату Пастирського Листа Митрополита Шептицького.

ПАТ повідомляє:

Адміністраційна влада у Львові наказала конфіскату українського часопису „Діло" з дня 23. серпня ц. р., що помістило Пастирський Лист Львівського Митрополита греко-русинського(?) обряду **о.** Андрея Шептицького, що насвітлює тенденційно і незгідно з фактичним станом справу ліквідації зайвих православних обєктів на просторі деяких повітів люблинського воєвідства.

*

Слід згадати, що конфіскаті підпав „Новий Час" з 24. ц. м. та „Українські Вісти" з 24. ц. м. теж за Пастирський Лист Митрополита.

Німці критикують книжку З. Пеленського.

Варшава, 23. серпня.

В багатьох німецьких пресових органах, що виходять у Польщі, появилися критичні, але поважні завваги про відому політичну публікацію З. Пеленського у польській мові. Один з найбільших німецьких щоденників **„Фрае Прессе"** з Лодзі помістив докладний звіт з тієї книжки разом з передруком передової „Діла" та крім того опублікував ще й велику статтю п. з. „Де стоять українці?", де м. ін. написано (автор статті **X.** — начальний публіцист того впливового щоденника) ось що: „Що провід партії УНДО не поділяє тих надій (збройної майбутньої інтервенції у Совітах рука-в-руку з вісю Берлін-Рим) виходить найвиразніше з дуже часто останніми тижнями цитованої книжечки зближеного до проводу УНДО публіциста Порай-Пеленського, який висловлюється пронімецьку політику неприхильними енунціяціями і цим гадає здобути собі польське довіря. Очевидно, щось таке цій книжечці, хоч вона поручає найтіснішу співпрацю українців та поляків проти Москви та евентуального Рапалля, не вдається.

Автор згадує про ріжні тенденції серед українців і доходить до висновку, що наслідком польської національної політики і теперішнього загострення польсько-українських відносин думки З. Пеленського не можуть рахувати на успіх в українському громадянстві. **КТВ.**

Затяжні бої в Еспанії.

Комунікат кватири ген. Франка стверджує, що на фронті Ебро триває дальше сильне гарматне бомбардування ворога. Під осльоною гармат піхота пішла до наступу, зломила опір противника та зайняла багато його становищ. Ворог стратив 385 убитих. До неволі попало 600 полонених.

На відтинку Кастельйо червоні намагалися перервати фронт національних військ недалеко Торасу, одначе без успіху. При тому червоні зазнали важких втрат. На полудневім відтинку фронту Естрамадура армія ген. Кеіпо де Льяно теж відбила наступ червоних і здобула 3 повзи совітської продукції.

Нац. війська зайняли на фронті Толедо: Кампільо ель Пуерто, Сан Вінсенте та звільнили дорогу між Талаверою і Арцобіспо від червоних. За останні дні національні війська зайняли простір 758 кв. км., на якому є коло 10 містечок. Червоні стратили 500 убитих та 550 полонених

БАРСЕЛЬОНА. Вчора рано водолітак національної армії бомбардував Мальграт у північній стороні Барсельони та обстрілював мешканців зі скорострілів. Він бомбардував теж двірець Бальнес, одначе спричинив при тому лиш матеріяльні шкоди. В ранішніх годинах 4 тримоторові літаки бомбардували Росас на північних берегах Катальонії. Протилетунські баторії зістрілили літак Юнкерса у віддалі 2 миль від берега. Залогу, зложену з 3-ох осіб вирятували.

СОВІТИ ВІДКИНУТЬ ВІДПОВІДЬ ГЕН. ФРАНКА.

Голова комітету неінтервенції льорд Плімут відбув у понеділок 22. ц. м. нараду з італійським шарже д'афер, який признав, що дійсно в ноті ген. Франка є деякі неясности і запропонував дальшу виміну поглядів між комітетом неінтервенції та урядом у Бургос, щоб вияснити ці неясности.

У вівторок відвідав Плімута совітський амбасадор у Льондоні Майський, який заявив, що **совітський уряд не може прийняти відповіди ген. Франка та налягав, щоб нетайно скликати підкомітет неінтервенції.**

Льорд Плімут відповів, що слід наперед вислухати, чи нота уряду ген. Франко є його останнім словом. Тоді Майський заявив, що комітет є єдиною установою, покликаною до вирішення дальших кроків щодо Еспанії.

В льондонських політичних колах сподіваються, що амб. Майський виступить з формальною вимогою скликати засідання підкомітету неінтервенції.

Льорд Плімут відбув нараду з мін. Гал факсом.

М. Процъ

ЛЬВІВ, РИНОК 14. ПОРУЧАЄ

БІЛЯ

МУЖЕСЬКЕ ЖІНОЧЕ

ПАНЧІШКИ, КРАВАТКИ і Т.Д.

КИТАЙЦІ ВИАРЕНДУВАЛИ ФРАНЦІЇ ОСТРІВ ГАЙНАН?

Агенція Домеї, покликуючися на шангайського кореспондента часопису „Йомюрі Шімбун" подає поголоску про здогадне виарендування Франції острову Гайнан урядом Чанкайшека.

Головну кватиру японських військ перенесли з Шангаю до Нанкіну.

Японські війська зайняли Матарен на полудневім березі ріки Янтсе і загрожують тепер містові Юічан, другому важному китайському становищу. На полудні японці осягнули західний беріг озера Куян та йдуть у напрямі Кулін.

Домеї повідомляє, що японці здобули ще Гайкаонтсу в половині дороги між Пучев і Фенліту. Ця сама частина війська заатакувала відтак Цінтіенсун, 10 км. від Пенлінту на ріці Янтсе.

Представники японської маринарки заперечили рішуче, що буцімто японські воєнні кораблі вживали на ріці Янтсе чужих прапорів. Такі заяви скермував представник японців під адресою китайців.

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

У ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

НОВИНКИ.

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 ×9—?

— **Лікар Володимир Лазорко вернувся** і ординує як досі у внутрішніх недугах **у Львові, вул. Мучна 10** (бічна Личаківської). 1673

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє число (185) „Діла" підпало конфіскаті за передову статтю п. н. „Історична подія". Наші читачі дістали це число „Діла" один день пізніше тому, що про конфіскату городське староство повідомило у вівторок пізно вечором.

— **Гарний почин.** Робітники й робітниці фабрики паперців і туток кооперативи „Будучність" у Тернополі зложили 31 зол. на будову памятника бл. п. ген. Мирона Тарнавського, замість квітів на могилу. — Т-во Военних Могил у Львові.

— **Вияснення.** В „Ділі" з 25. травня ц. р. (ч: 112) у статті д-ра Ст. Барана п. н. „Кольонізація та зміна метрики" є між іншим таке речення: „Клясичний приклад переходу свідомого українця М. з родиною за дозвіл інтабуляції давно купленої землі на римокатолицтво зайшов недавно в Говилові Великім, теребовельського повіту". Тому, що в теребовельському повіті і з околиці підозрівають, що це торкається родини Марущаків заявляю, що ані я, ані ніхто взагалі з родини Марущаків не перейшов на римо-католицтво. З належною пошаною Марущак Данило.

— **Підготовний курс до адвокатського іспиту.** Секретаріят організації адвокатських аплікантів у Львові, вул. Коперника ч. 7. повідомляє, що підготовний курс до найближчого адвокатського іспиту відбувається в понеділки, середи і п'ятниці від год. 5.30 до 7-ої вечором. Додаткові зголошення приймає провідник курсу.

— **Загроза повені.** У Львові падає вже третій день дощ. Температура похолодніла і тому з гір утікають літники. На вулицях міста видно прохожих в осінніх нагортках, у кальошах і на диво у снігівцях. В усіх допливах Висли вода піднеслася навіть до 3 і пів метра понад нормальний рівень і тому підкарпатським місцевостям загрожує повінь — тимбільше, що далі паде дощ.

— **Новий польський тижневик на Поліссі.** У Пінську появився новий „регіональний" польський тижневик „Земя Піньска" під редакцією Р. Горишкевича, директора польської радіостації в Барановичах.

— **Будують нові „доми людові".** В Журавні поляки докінчують будову „дому людового", а в селі Протесах пов. Жидачів звезли камінь і матеріял на будову „дому людового".

— **Православні священники відправляють богослуження попольськи.** Львівський „Дзєннік Польскі" з 25. ц. м. повідомляє, що православні священники в Тарногороді, Кульні, Потоці і Бабичах на Білгорайщині (Холмщина) рішили відправляти богослуження і виголошувати проповіди до місцевого населення виключно попольськи. „Так биць повінно вшендзе" — пише „Дзєннік Польскі", але так напевно не буде, бо життя сильніше.

— **Посвячення костела у Висовій.** В селі Висова у Грибівщині на західній Лемківщині поляки збудували новий костел заходом війська і польських організацій. Костел посвятив єпископ Лісовський з Тарнова. В посвяченні взяв між іншим участь директор департаменту міністерства освіти Новак і краківський віцевоєвода д-р Малашинський.

— **До табору в Березі Картуській** вислала на днях адміністраційна влада І. Купершмінца, одного з головних гуртівників торговлі дробом у Лодзі; Геннера, власника фабрики гумових виробів у Граєві М. Мучніка і М. Карпа з Білостоку — за діяльність на шкоду держави.

— **Львівська хроніка.** Невідомі злодії вкрали в ночі 23. ц. м. з польської митрополичої консисторії при вул. Чарнецького ч. 32 машину до писання. — При вул. Калечій пес покусав Й. Скальського. — При вул. Анчевських Т. Шуварек наїхав самоходом на 65-літнього Андрія Шусука, який потовкся. — На віз Василя Волошина з Малехова наїхало вантажне авто лодзько-варшавського т-ва з Варшави та ушкодило його.— З крамниці С. Рідельберґа при вул. Казимира Великого ч. 41 злодій вкрав 15 зол. — З помешкання Романа Вільчинського, студента політехніки при вул. Калечій ч. 7 злодій вкрав два убрання. Злодій залів до помешкання крізь вікно.

— **Згоріло троє дітей.** В селі Селище коло Володави в Люблинщині вибухла пожежа в бараку Янкля Райса. У вогні згоріло троє дітей Райса у віці від 8 до 14 років. Підчас рятункової акції Райс з дружиною важко попарилися.

— **Смертельний скок до поїзду.** Між Запитовом і Жидятичами на шляху Львів-Камінка Струмилова найшли тіло 22-літнього хлопця, якого переїхав поїзд. В одінні хлопця не найшли ніяких документів. Слідство виявило, що невідомий хлопець намагався скочити до особового поїзду, але на жаль дістався під колеса поїзду і згинув.

— **Бандитський напад на село Стримба.** В ночі з понеділка 22. ц. м. на вівторок 23. ц. м. невідомі напасники знищили 28 будинків у селі Стримба, у присілку „Буковина" недалеко Надвірної. Напасники зовсім знищили салю „Просвіти", де здемолювали сцену, куліси, бібліотеку і радіо-апарат та повибивали вікна з футринами. Зовсім здемолювали крамниці Семенюка, Спасюка й інші. В цих крамницях знищили обстанову, а товари: цукор, нафту, муку — вимішали разом. Напад тривав від год 11.30 до 1.30 вночі. Напасники стріляли і побили 10 осіб. В селі великий переполох.

— **Краєва хроніка.** В Носові пов. Підгайці невідомі напасники напали на 41-літнього Евгена Панасія і вбили його на власному подвірі. Опісля обвязали його тіло кільчастим дротом, обтяжили 5-кільограмовими камінняими і кинули до ріки Золотої Липи, що пливе пів кільометра за селом. Здогадуються, що Панасія вбили за зведення чужої жінки. — В селі Поліві пов. Перемишляни згоріла стодола солтиса зі збіжем. Шкода сягає 3.000 зол. — В Ланівцях пов. Борщів згоріла хата і господарські будинки з живим та мертвим інвентарем Гринька Габруха. Від вогню згоріли будинки двох сусідів. Шкода сягає 5.000 зол.

— **Дві летунські катастрофи.** Недалеко Букарешту трапилась у вівторок 22. ц. м. вполудне страшна летунська катастрофа. Шкільний літак упав на електричні проводи і перервав їх. Тому Букарешт не мав кілька годин електрики і трамваї припинили рух. — У Шербурзі у Франції затонув гидроплян з трьома членами залоги. Двох членів залоги врятувалося. До катастрофи дійшло підчас осідання гидроплану.

мгр. В. ПАЗЬОЗЕРСЬКОГО
привертає
СИВОМУ ВОЛОССЮ
ДАВНІЙ КОЛІР

— **Пляновний лет довкола світа понад оба бігуни.** Совітський летун Громов пише на сторінках часопису „Красний Спорт", що підготовляється до нового лету довкола світа. Траса лету з Москви йде понад північний і полудневий бігун з поворотом до Москви. Цю трасу, довгу 30 тисяч км., задумують большевицькі летуни перелетіти без осідання.

— **Напад індіян на дослідників джунглів.** На дослідників пралісів і джунглів Амазонки напали індіяни підчас переправи через ріку Ріо дас Морґас. Кількох дослідників ранених. Члени експедиції мусіли вернутися до своїх таборів.

—o—

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА ЧАШУ „ДІЛА" Й Ф-МИ СТЕФАНОВИЧА.

В неділю 4. вересня ц. р. відбудеться на трасі Львів-Миколаїв-Пісочна традиційний біг українських наколесників за мандрівну нагороду — чашу „Діла". Участь у тому біґу братимуть найкращі українські наколесники.

Одночасно того самого дня відбудеться на коротшій трасі Львів-Миколаїв-Львів біг для наколесників із переговими картами за чашу Стефановича. Чаші „Діла" боронить Степанів (Україна), Стефановича — Клим (Воря-Львів).

НАКОЛЕСНИЦЬКІ МІЖКЛЮБОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Міжклюбові наколесницькі змагання Україна — Чорні відбудуться в неділю на бічні гриша Лехії (Погулянка). На цих змаганнях наша публика буде мати змогу побачити наших наколесників на ділі, зокрема Бабія і Степанюка. Програма змагань дуже багата і передбачує австралійський біг на 10 км. (в кожній руді останній змагун відпадає), біг парами на 20 окружень, спринти на 2 окр., біги для власників перегонових карт на 2, 5 і 8 окружень. Пору цієї наколесницької імпрези подамо в черговому числі.

СКАЛА (СТРИЙ) — ЗОРЯ.

Товариська стріча обох українських 8-класових дружин відбудеться в неділю 28. ц. м. на грищі Сокола-Батька в неділю 28. ц. м. на грищі Сокола-Батька в год. 3.30 пополудні. Всі докладніші дані про той матч подамо в черговому числі.

СОКІЛЬСЬКІ ОКРУЖНІ ВІДБИВАНКОВІ ПЕРШЕНСТВА У ВІДБИВАНЦІ.

В липні й серпні відбулися в 9 округах змагання у відбиванці за ім'я найкращих відбивальників. Участь у змаганнях була рекордова. **68 дружин (в тім 9 жін.) т. є 410 змагунів (в тім 65 жінок).** А змагання відбуваються в 9 округах.

До Краєвих Відбивальникових Змагань маємо вже Окружних Першунів: **Мужчини:** Підберізці (1 окр.), Негрибка (2), Сокаль (5), Золочів (7), Рогатин (11), Станиславів (12), Збараж (13), Снятин (15). **Жінки:** Милна (1 окр.), Коровники (2), Сокаль (5), Золочів (7), Тернопіль (13). На днях оголосимо інших першунів округ. Першуни 1937 р. (мужу Язибір, жін. Сокіл III Львів) будуть своє першенство цього року боронити. Як бачимо, то всі округи дбайливо приготовляються до Краєвих Змагань, що відбудуться 9. і 10. вересня. **Дан.**

ОГОЛОШЕННЯ

За огодошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 25. 8. год. 8. веч. „Нетішаймось життям".
Пятниця 26. 8. год. 8. „Люди на кризі".
Субота 27. 8. год. 8. „Шестий поверх".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЕРЕГІНСЬКО:
25. 8. Чесна Сусанна.
26. 8. Після Бесіяду.

Український Театр Йосифа Стадника:

ЗАЛІЩИКИ:
25. 8. Чорноморці.
26. 8. Нітуш.
27. 8. Люди на кризі.
28. 8. Ой не ходи Грицю.

Український Театр Ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і Тобілевича). До 5. IX. п. р. виступають ще обі групи окремо. Їх репертуар такий:

Група А грає у Гвіздці і їде до Городенки.

Група Б. СНЯТИН:
25. 8. Під курателею.
26. 8. Лісова пісня.
27. 8. Пригода в Черчі.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Маски лєорда Блекмен" на осн. Ст. Цвайга.
АТЛЯНТИК: „Пригода коло Парижа".
БАЛТИК: „Правда перемагає" (Павло Муні).
ВАНДА: „В. З. 6 не причалив", „6 літ кохання".
ГРАЖИНА: „Жінки над пропастю".
ЕВРОПА: „Щасливо сміячилося".
КАСІНО „Вір мені", „Малий джентельмен".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЄНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Саратога", „Простак".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Життя удвійку", „Джентельмен вірить жінці".
ПАЛЯС: „Тавро врали" на осн. Ст. Цвайга.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Гальза".
РІЯЛЬТО: „Моя панна мама".
СВІТ: „Його велике кохання", „Буде ліпше".
СТИЛЕВЕ: Погоня за капелюхом" і ревія Борунського.
ТОН: „Володар прерії", „Бунт залоги" „Мексиканські мельодії".
УТІХА: „Пострах Дикого Заходу" та ревія.
ХИМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Люцерна".

ФОТОПЛАСТІКОН (ул. Словія)
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 25. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Сальон. орк., 8.00 Веселе Добрийдень: пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. над., 14.00 Легка музика з пл. і господ. вістки, 14.15 Спів. реціталь Ст. Лобінського в супр. форт., 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суд. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.20 Давні прогулькові поїзди, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Мельодії Півночі, орк., 16.45 Нові звання для жінок, 17.00 Створення

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ „БЛИСК“ ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА Станиславів, ул. Жулкевського 3

радіовістки, концерт симф. орх., сопран, 18.20 Ловець гадюк, 18.30 Театр Уяви: „Повною парою на Гонг-Конг“ Бріндлея (Англія), 18.53 Репортаж із радіовистави, 19.00 Нар. капела, 19.20, 20.40, 21.00 Актуальна гутірка, 19.30 „Подорожуймо“ — розр. концерт у перерві „Три народні екзотичної повісти“, 20.30 Веч. денник, 20.45 Для села: Власний сотик до спільної каси, 21.55, 22.00 Спорт, 22.05 У ритмі танку, сложно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка в ній мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика (Варшава II).

Пятниця, 26. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт дуової орх., 8.00 Добридень найменшим, авд. для дітей, оповідання, пісні з конферансієрком, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Цигарська музика з пл., 15.00 Бірва, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Синоскоп на Полісі, оповід. для дітей, 15.30 Розвязка геогр. загадки з 26. VII., 15.35 Гутірка з хорими, 15.39 Господарські вістки, 16.00 Суїти у вик. орх., 16.45 Великосільська закутина вимережана хмелярськими тичками, 17.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя, Жіна музика, **17.45 Жінка у Совітах: в українській мові вик. д-р Харитя Конопенко,** 17.55 Гальо, пезір! 18.00 Електричні очі, 18.10 Форт. твори Брамса, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні трубадурів і вагантів, бас, гуслі, лютня, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Для кожного щось гарного“ у вик. сал. оркестри, флет, скр., сніз, форт.; у перерві Дінльоп, 20.45 Веч. денник, 21.00 Оборона машиністом, 21.10 Розр. концерт: пісеньки: гармонійка, два фортепіяни, 21.50, 22.00 Спорт, 22.15 Живий концерт бальль, орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, Акт. гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика з пл. (Варшава II).

Субота, 27. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Кінчасмо тиждень, поезія авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Господарські вістки, 14.10 Обідня музика, орх., 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець“ на осн. Корнеля Макушинського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Із мандрівок, муз., 16.45 Останки смерекові пущі, 17.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 17.10 із співочого альбуму, 17.45 Спортові відгомони, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: віол., форт., 18.45 Фрагм. із „Нава Талея“, у перерві о. год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 Від Баторія до Собіського, авд. для дітей, 20.20 Веч. денник, 20.40 Актуальна гутірка, 20.45 Гутірка зі слухачами, 21.00 Трансм. з Риму: Ілъ Табаро („Плащ“) оп. Пуччіні, 21.55 Спорт, 22.05 Трансм. із Риму, „Сцор Анджеліка“ („Сестра Анжеліка“) оп. Пуччіні, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКІ[illegible] РАДІО.

Четвер, 25. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 16.20 Веселка, слівно-муз. авд., 17.00 Нім. пісні, 18.00 Пісні й танки різних народів, орх., сол., 19.45 Веч. геопія, 20.10, Вечір танку, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, Будапешт 12.05 Віол., 13.15 Орх., 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Льогенгрін“ оп. Вагнера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 17.10, Орх. концерт, 18.15 Вок. концерт, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 20.10 Воєнські пісні, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15, 21.00, 22.00 „Грізельда“ оп. Масснета, „Ле спектр де ля рон“ оп. Вебера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Моцартові твори, КОШИЦІ 17.15 Сніз, 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 18.20 Сальон. квартет, 21.00 Словацькі нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта (Зальцб. фестіваль), РИМ 17.15 Концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пуччіні: „Ілъ табаро“, „Сестра Анжеліка“, „Джанні Скіні“, СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.00 Легка музика, 19.30 Популярна музика, 20.00 Форт., 20.55 Мадярські пісні.

Пятниця, 26. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.45 Веч. геопія, 21.00 Концерт смичкової орх., БІЛГОРОД 18.20 Сольо на флеті, 21.00 Сніз, БУДАПЕШТ 12.05, 17.30, 18.00 Орх., 13.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 20.00, 21.00 Концерт хору циг. орх., БРАТИСЛАВА 19.55, 20.00 Слов. нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера (Зальцб. фестіваль), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 18.00 Пісні й музика у вик. молоді, 19.00 Нар. пісні, 20.10, 21.00, 22.00 „Моніна“ оп. Достала, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Бетговенівський концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 Пісні у супр. орх., 21.30, 22.00, 23.00, Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.55, 20.00, 21.00 „Са. Людмила“ орат. Двожака, 22.30 Квартет б- дур Сука, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ля роз де Рошгабен“ драма Взріота з муз., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Пісеньки та розр. музико, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Квартет мандр., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Корабель-марево“ оп. Вагнера.

Субота, 27. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., 19.45 Веч. геопія, 20.10, 21.00 „Корнелівські дзвони“ оп. Пашкета, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні й мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.00 Скрипок, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Концерт симф. орх., 15.20 Для дітей, 18.45, 19.45 Нар. музика, 20.10 Веселі співанки, 21.00 Зальцб. фестіваль: Серенада, концерт орх. дутих інстр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.35, 21.00 20.35, 21.00 „Дер Фріденстаг“ оп. Р. Штрауса, 22.30 Квартет на обой і смичк. інстр. Гайдна, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ 22.30 „Америка танцює“ танк. музика з Америки, ЛЯГТІ 19.20 Воєнські пісеньки, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Орх., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пуччіні: „Ілъ Табаро“, „Сестра Анжеліка“, „Джанні Скікі“ ПРАГА 12.45 Концерт військ. орх., 16.10 Відпочинковий концерт, 20.15 Розр. муз., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, (Равель, Дебісі), РИМ 10.30 Орх., 20.30, 21.05 Легка музика, 21.00 Драма, СОФІЯ 18.00, 21.45 Легка музико, 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.40, 20.00 Сніз.

БІРЖА.

Львів, 24 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89·87, 89·40 Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·29·00—5,26·50. Фіорени голл. 290·64—289·10. Франки фр. 14·55—14·45, Франки швайцарські 122·00—121·80 Фунти англ. 13·97—25·81, Гульденн данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·93—15·45 Кор. дан. 115·95—115·10 Кор. норв. 130·48—129·50 Корони шв. 133·89—132·90 Ліри італ. 23·30—22·60, Марки фінлян. 11·47—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·95—25·45. Марки нім. срібні 97·00 — 94·00

Яиці.

Банк Польський 125·00 Цукор, 39·50 Вугіль 34·50, Ліплоп 88·25 Моджеїв, 16·00, Острівець 69·00, Старих.овичі, 42·75 Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. с7·00, 67·25 3 інв. 1 ем. 84·00, серія неповт. 3 поз. інв. 2 ем. 67·25 серія неповт. з. конверс. 70·00 прем. вол. 42·50 з консол. 67·50

Тенденція сильніша.

ШІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 24 серпня 1938.

1 кг. масла десер. сольов. без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2·55
молоко 13—14 сот.
яйця (кона 3·70 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко зниження, на яйця вперяна.

ОПОВІСТКА.

На Український Шпиталь вложили в Адм. „Діла“ дві акції Земельного Банку по зол. 25.— п. Іван Рачок і Ольга Рачкова, учителі в Миховицях.

СТАНЦІЇ

ДО ВИНАЙМУ кімната, сонячна, елегантна, з окремим входом, коло городу, з цілим утриманням для одного або двох панів або учнів. Баденіх 7, II. пов. мешк. 5. 1679.3-5

ШУКАЮ помешкання (партер або І. пов.) для ученика І кл. гімн. в околиці головної гімназії у Львові, з дуже добрим харчем і опікою. (Може бути також другий учень). Зголошення до Адміністрації під „Родичі“. 1750 1-2

ШУКАЮ доброї станції з фортепіяном для ученині II. кл. ліцею. Зголошення під адресою Д-ра А. Зав[illegible]ного, адвоката в Теребовлі. 1717 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

КАРНІШІ, найновіші зразки у всіх кольорах від зол. 2.95 виконує ШПІННЕР, КОПЕРНИКА 30, тел. 236-88. 1752 1-5

КАМЯНИЦЯ двоповерхова, нова, доходу 6.000. Банк Господарства 20.000, доплата 40.000. „Целюлітас“ Потоцького 44. 1749 1-2

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, спарантки й інша галантерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 2-11

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Гаман, Пілсудського 24, І. п. 1745 1-10

РОБІТНИЧІ ВБРАННЯ, найліпші, найтріваліші, найдешевші тільки у виробі „ПАЛЬЮМ“, Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-7

ТРИВКУ оддушанню гарно і старанно, заграничним течником виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1588 1-10

ПЕРЕРІБКА ковдер з зол. РОМАНОВА, Городіщьких ч. 4 (біля Рінку). 1680 1-8

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Степан Брик

вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 3—5, ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО 15. (бічна Мохнацького). 1754 1-6

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головна Управа Р. Ш. розписує конкурс на учительну руханки гімназії Р. Ш. в Городенці і учителя руханки в гімназії Р. Ш. в Тернополі. Подання враз з залучниками вносити до Головної Управи Рідної Школи до дня 30. VIII. ц. р. (Львів, Сикстуська 46). 1744

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ
від 11 до 17 вересня
ТЕХНІЧНІ ТОРГИ
до 18 вересня
ВЕЛИКІ ЗНИЖКИ КОШТІВ ПЕРЕЇЗДУ!
З легітимацією Торгів і закордонним пасом—віза даром! Віза транзитова чехословацька непотрібна! Великі знижки коштів переїзду на залізницях польських, чеських і німецьких а теж летунською комунікацією.
Всякі інформації і легітимації Торгів по 8 — зол через
Wiener Messe—A. G. Wien VII.
і у почесних представників Торгів
Польське Бюро Подорожі „ОРБІС“, Св. зе. в. у Львові: ул. Легіонів 29. і площа Марійська 5.
Wagons-Lits Cook S.A., Пл. Галицька 15.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE“ 50 сот.
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

Найдешевші меблі
в українській кооперативі **АРХО**
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР
Львів, Уйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою
Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)
поручає на осінній сезон
ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове
Товар тільки першорядний.
1751 1-20 Ціни низькі.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 14.

Ч. 187 (15.008). Львів, пятница 26. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 3.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Небезпека совітсько-японської війни не минула.

НАГАЛЬНІ ВИСТУПИ СОВІТСЬКИХ СТАРШИН ПРОТИ ЯПОНІЇ.

В Хабаровську відбулося пропаґандивне віче новобранців з 1917. і 1918. річника, які мають вступити до червоної армії дня 1. вересня. На цьому вічу виголосив нагальну промову проти Японії Ричков, командант совітських збройних летунських сил на Далекому Сході. Ричков заявив, що небезпека вибуху війни над Амуром зовсім не минула і совітська армія на Далекому Сході повинна бути у стані воєнного поготівля. Ричков звернувся з покликом до новобранців, щоб „якнайкраще підготовилися до майбутньої війни, що матиме в історії СССР вирішне значіння." Крім Ричкова агітаційні промови проти Японії виголосили команданти і вояки совітських відділів, які брали участь у боротьбі в районі Чанкуфен.

ПОНАД 7 МІЛІЯРДІВ НА ПРОПАҐАНДУ КОМІНТЕРНУ.

Нагла підвишка буджету СССР зі 125 міліярдів до 132 міліярдів 657 міліонів, себто поверх 7 міліярдів прийшла вже по засіданні буджетової комісії найвищої ради СССР на доручання совітського премієра Молотова. Московські партійні кола запевняють, що до підвишки буджету дійшло по кількагодинній конференції Молотова з провідником Комінтерну Димітровом.

СТАЛІН ЗАПОВІДАЄ НОВУ „ЧИСТКУ".

Виспіди останньої сесії найвищої ради СССР викликали велике збентеження в партійних колах, зближених до Кремля, зокрема у виділі пропаганди при центральному комітеті комуністичної партії. Конституційні права найвищої ради нарушено. Понад 70 її найвизначніших членів арештовано, хоч совітська конституція запевнює їм непорушність. Державний буджет предложено під наради з 8-місячним опізненням, змушуючи найвищу раду затвердити прелімінований буджет 125 міліярдів без ніякої аналізи і дискусії. Не предложено теж господарського пляну третьої „пятирічки", що почалася з днем 1. січня ц. р. і поминено мовчанкою господарський плян на 1938 р., що його рада народніх комісарів оголосила власним декретом. Далі нарушено права ради розписуючи без її згоди внутрішню державну позичку „третьої пятирічки". Тому то виділ пропаганди комуністичної партії опинився у труднім положенні, бо не зможе з успіхом використати гасла „демократія совітського ладу" для внутрішньої і закордонної політики. Зясувавши всі ці труднощі керманич відділу пропаганди при центральному комітеті партії почув від Сталіна таку відповідь: „Не парлямент буде говорити, лише ви в парлямент. Якщо цього не зуміете — вас розжену". Ці слова Сталіна вважають погрозою нової „чистки" в совітськім апараті пропаганди.

КОМІСАРІ СТАЛІНА.

Московська преса присвячує передові статті справі призначення Л. Каґановича на становище першого заступника прем. Молотова і діяльність Каґановича та Єжова, які є одночасно комісарями двох ресортів. Каґанович крім становища віцепремієра є ще комісарем важкого промислу і комунікації, Єжов крім комісаріяту внутрішніх справ обняв ще становище комісаря водного транспорту. „Правда" пише, що Каґанович і Єжов є правдивими „комісарями Сталіна". Це найкращий доказ, що становище Єжова і Каґановича зміцнилося на Кремлі.

Величавий візд адмірала Гортія до Берліна.

В середу 24. ц. м. в год. 18.35 при звуках фанфар приїхали рівночасно на двірець Лертер у Берліні два спеціяльні поїзди, що привезли регента Гортія й канц. Гітлєра з їх почотами. Гостей привитав марш. Геринґ з дружиною, яка вручила дружині Гортія велику китицю троянд. На привітання прибув теж мін. фон Рібентроп з іншими членами уряду та достойниками. По привитанні відїхав Горті з Гітлєром, при звуках національних гимнів обох держав серед великого ентузіязму населення до б. палати президента Німеччини при Вільгельмштрассе. На вулицях, якими переїздили стояв шпалір вій ська ,за ним штафети канцлєра, охоронні штафети та гітлєрівська молодь, що ентузіястично витала Гортія. Ціла траса зокрема Бранденбурська брама, була прегарно ілюмінована. На прикрашеній алеї Унтер Ден Лінден були ілюміновані фонтанни. Фронтон палати президента, в якій замешкав Горті, потонув у цвітах. Вулиці, якими проїзджали гості, тонули в мадярських і німецьких прапорах.

На бенкеті в середу вечором виголосив канц. Гітлєр промову, в якій м. іншим заявив: „Сильні взаємини, що з холом століть зробили з наших двох народів приятелів, сягають до часів св. Степана. В недавній минувшині припечатало нашу стару приязнь братерство зброї у важких боях підчас світової війни і спільне змагання за кращу майбутність.

Я переконаний, що ця спільнота служить не тільки інтересам наших країв, але також у тісній співпраці з заприязненою з нами Італією, є запорукою дійсного і справедливого загального мира".

Далі підкреслив, що „Німеччина та її уряд з правдивою симпатією слідкує за національною відбудовою Мадярщини, що її започаткувала ваша високість у непевних повоєнних часах". Вкінці канц. Гітлєр підніс тост на здоровля регента, його дружини і за щастя заприязненого мадярського народу.

Відповідаючи адм. Горті між іншим заявив, що з великою приємністю оглядає прегарні висліди відбудови Німеччини. До спільних спогадів про вірне братерство зброї доходить ще спільна воля справедливого миру і спільна приязнь до Італії. Свою промову адм. Горті теж закінчив тостом за щастя та успіх Німеччини.

Завзяті бої арабів з військом.

Під Ханаяном у Галилеї прийшло до завзятого бою між арабами та анґлійським військом. В бою згинуло 14 арабів, 1 анґлієць ранений.

В Єрусалимі виконали атентат на комісаря поліції округи Джемін. Комісаря зранили 6 револьверовими стрілами. Справника досі не знайшли, одначе тому що підозрівають в атентаті арабів, арештували кілька осіб.

З Дамаску повідомляють, що премієр Мардам Бей почне в перших днях вересня політичні розмови в Парижі. 12. вересня він їде до Льондону, щоб перевести розмови з міністром закордонних справ Іраку, наслідником престолу Савдської Арабії та мін. Галіфаксом. Темою розмов має бути справа Палестини.

—o—

Яка правдива ціль ювилейного свята хрещення?

Львів, 25. серпня 1938.

В цьому році припадає один з найбільших ювилеїв нашої історії, 950-ліття хрещення Руси-України великим київським князем Володимиром. Подія приняття Христової віри була превеликої ваги, як ніодна інша, для долі українського народу, про це писав вже неодин історик, починаючи літописцем Нестором, аж по наші дні. Наприкінці 10-го століття причинилося воно до національної і державної консолідації одної з найбільших тоді европейських держав, увівши її у тривкий засяг тодішнього европейського культурного центру в Царгороді, що на довго став теж релігійною метрополією нової християнської держави.

Здавалось би, що не слід робити ніяких перепон у святкуванні цього великого ювилею, важного і великого для обох частин східнославянської християнської Церкви — зєдиненої з Римом і незєдиненої з ним. Ніякі перепони не повинні істнувати для звеличення цього свята, що і так у першу чергу мало мати релігійний характер і було аранжоване під проводом і покровом церковних чинників — в Галичині єпископату греко-катол. Церкви, на північних землях Собору єпископів православної Церкви в Польщі.

Цей великий ювилей Христової віри на українських землях, що має тревати цілий рік, започаткували Єпископат Греко-Катол. Церкви і Собор Єпископів Православної Церкви в Польщі окремими пастирськими листами за підписами дотичних єрархів, де вказано на значіння цього ювилею для Церкви і народу та заохочено вірних до його належного відсвяткування і утреваленя у вірі.

Ювилейний пастирський лист, що його видав Єпископат Греко-Кат. Церкви, підписав на першому місці Митрополит Андрей Шептицький, дальше усі греко-катол. єпархіяльні єпископи і їх помічники з Галичини, оба галицькі греко-катол. епископи за океаном, епископ Кріжевацький, якому підчинені колишні греко-катол. виселенці з Галичини в Югославії, — врешті генеральний вікарій греко-католицьких вірних на Буковині в Румунії. Зате впадає кожному в очі, що на цьому спільному пастирському листі нема підпису апостольського адміністратора Лемківщини, що на тому терені виконує самостійну епископську юрисдикцію, якої не має апостольський візитатор для вірних нової унії на північ від Галичини.

З приводу 950-ліття Христової віри на українських землях появилися у нас численні часописні статті й окрема література, видана уніятами і православними та призначена до масового поширення між вірними. Там теж в популярний спосіб представлено вагу цьогорічного ювилею, що його святкують усюди на українських землях, де це можна зробити і далеко поза ними на еміґрації, де істнують хочби невеликі скупчення наших людей. Не святкують врочисто цьогорічного ювилею Христової віри тільки там, де відбувся цей великий історичний акт — в Києві на Дніпрі, бо до цього не допускає там насильно большевицький безбожницький режім.

І уніяти і православні хотіли надати ювилеєві загальний всенародній характер, що мали перевести окремі ділові комітети. Так би воно й було в нормальних відносинах. На жаль нинішній стан політичних польсько-українських відносин відбився болюче на цій справі, викликуючи різні застереження влади, а то й заборони та обмеження. І так державна адміністраційна влада не дала свого дозволу на

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на вересень 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

публичне всенародне святкування ювілею 950-ліття хрещення Руси-України передовсім на Холмщині і на Підляшші. Публичні церковні ювилейні маніфестації заборонені теж і у польському воєвідстві, як зрештою у всіх православних єпархіях поза волинською.

Спинимося дещо на Волині. Тут у Володимирі була найстарша на західніх українських землях єпископська катедра, основана ще в часах Володимира Великого. І тут — самозрозуміло — мав бути осередок ювилейних торжеств, проектованих на велику мірку, що мали започаткувати місцеві свята. Так не сталося, бо прийшла заборона державної адміністраційної влади. Відбувся тільки скромний ювилей з торжественним богослуженням, що його 14. серпня ц. р. відправили волинський архиєпископ Олексій і луцький єпископ Полікарп в асисті численного духовенства і в присутності маси вірних. У поодиноких православних парохіях на Волині могли відбутися тільки місцеві церковні свята без маніфестаційного хабактеру — здебільша в „церковній огради".

Неділя 14. серпня ц. р. була початком ювилейного церковного року й у галицькій греко-кат. церковній провінції. Започаткували його церковні єрархи з Митрополитом у проводі, а відбулося воно у кожній парохії. Однак не всюди по намічений і устійненій програмі між іншим, у деяких повітах і місцевостях без передбаченого в програмі свячення води на річці чи ставі. Адміністраційна влада приказала свято відбути лише в церковних мурах, щонайбільше з процесією довкола церкви, забороняючи виразно дотичним настоятелям парохій влаштувати в дні 14 серпня ц. р. церковні процесії поза обсяг церкви і святити воду на річці чи ставі.

Таку заборону видало повітове староство в Тернополі під загрозою, що дотичного пароха потягнуть до відповідальности. Очевидно і державна адміністраційна влада може видати у виняткових обставинах заборону публичних церковних процесій з огляду на публичну безпеку — як напр. в часі загальної пошести. В засаді на основі постанов конституції, на підставі позитивних приписів закону про збори, на основі конкордату і канонічного права католицькі процесії в Польщі і поодинокі суто церковно-релігійні чинности як свячення води — не потребують дозволу світських чинників. І тому не можемо признати слушности такій забороні як її видало тернопільське староство, та мусимо підтримати спротив Митрополичого Ординаріяту, зголошений від тієї заборони до воєвідського уряду в Тернополі.

Ювилейне свято хрещення Руси-України не має абсолютно ніякої політичної тенденції. Це наскрізь релігійне свято, щонайвище національно-релігійна маніфестація. Єдиний політичний наслідок того свята це його відгуки й рефлексії по тому боці Збруча, на Совітській Україні: ніхто чейже не може мати найменших сумнівів, що такий відгук лежить в інтересах також польської держави! Зрештою, знаємо з цілою певністю, так само, як про це знає ціле українське громадянство, що єдиною метою, з якою наші церковні кола заініціювали це ювилейне свято, це — поруч із культом для історичної дати хрещення — бажання скріпити в народі релігійність та моральність.

І тому звертаємось цією дорогою до всіх чинників адміністраційної влади, щоб вони не обмежували нашого ювилейного свята хрещення, бо такі заборони походять з мотивів, які є направду непорозумінням.

Д-р Степан Баран.

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ВЕРНУВСЯ

ординує як досі у внутрішніх недугах

у Львові, вул. Мучна 10.

(бічна Личаківської)

Далядіє бореться з демагогією.

В минулу неділю в год. 8-ій вечером премієр Франції Далядіє в своїй промові, яку надавали на всі стації французького радія, виступив дуже рішуче проти 40-годинного тижня праці у Франції. Зараз після того двох членів його кабінету, міністр праці Рамадіє та міністр публичних робіт Фросар подалися до димісії. Премієр приняв ці димісії та предложив президентові Франції дві номінації до підпису: міністром праці став п. Помаре, міністром публичних робіт п. А. де Монзі.

„Мала кабінетна криза" тривала всього 4 години. Премієра оплескує вся правиця, центр та праве крило лівиці. Негодує на нього ліве та крайнє крило лівиці, тобто соціялісти та комуністи.

Великий крик та буча соціялістичного щоденника „Попюлєра" з погрозою до уряду: „Мусимо з жалем ствердити, що між соціялістичною партією та урядом запанувала засаднича незгода" — є небезпечніша для уряду, залежного від волі парляменту (тепер палата послів є на вакаціях), ніж всякого роду революційні заклики комуністичної „Юманіте" про „мобілізацію цілої лівиці та робітничих мас". Комуністичні „заповідані революції" у Франції кінчаться звичайно завізванням амбасадора СССР до палати Матіньон, чи до Ке д' Орсе, де розмова амбасадора з премієром чи міністром закордонних справ ліквідує цілий революційний комуністичний блеф французької секції Третього Інтернаціоналу. Таке вже неразбувало у Франції, а покійний міністр Барту, автор французько-совітського пакту зовсім отверто про це говорив: „амбасадор СССР не має покищо ніякої охоти кинути кордони Франції".

Французькі соціялісти, лякаючись виборчої демагогії своїх комуністичних противників, стали чемпіонами оборони принципу 40-годинного тижня праці — може навіть справедливої, але невикональної соціяльної реформи, бо ніяка інша велика держава не ввела її у себе, отже у Франції мусить постійно збільшатися дефіцит торговельного біляпсу. Франція замало продукує. Зокрема 40-годинний тиждень праці у фабриках зброї — і так до речі вже не стосований у Франції — є практичним та теоретичним абсурдом при сучасних світових збройовинях.

Це знаменито знають провідники робітничих синдикатів, провідники соціялістів та комуністична французька верхівка, тому їх крик — просто клясичний зразок демагогії. Французький уряд мусить, бодай до часу введення 40-годинного тижня праці в інших великих промислових краях, припинити реалізацію тієї соціяльної реформи. Інша річ, що демагогія не буде спочивати. Отже можливо, що побачимо у Франції бурхливі віча зі золотоустими промовами лівих вождів, бо виборча клієнтеля має свої уподобання і її треба заспокоїти бодай вічевими обіцянками.

В міжчасі Далядіє по реконструкції свого кабінету (назагал всякого роду кабінетні реконструкції т. зв. „малі кризи" заповідають завжди недалеку „велику кризу") переживає мабуть рідке вдоволення. Ціла права та центрова преса, яка останніми словами очорнювала його

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ. 4

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

4. У Жабю.

Оглядаємо гарну церковцю та „резиденцію", до якої громадяни сподіються восени дістати пароха (тепер доїздить з Жабя-Ільці) і вже заздалегідь тішаться ним та роздумують, що треба би збудувати резиденцію нову, гарнішу. Сидимо під цією старою домівкою будучого пан-отця та роздумуємо як-то витримає тут самітний священник, у цій, правда, гарній закутині, але віддаленій від центра Жабя коло 12 км., від повітового міста Косова 50 км. з гаком, а від залізничої стації в Коломиї коло сотні кільометрів. Треба справжньої посвяти та самовідречення, щоб витримати тут цілий рік, головно у слотливу осінь чи снїжну зиму. Гори гарні, чудові, але треба вродитися гуцулом, щоб уміти тут ціле життя прожити.

Ночуємо на ліжниках і під ліжниками, які виробляє сама газдиня і ранком їдемо в долину Черемоша, чи як кажуть гуцули, ріки. На роздоріжжі стрічаємо молодого гуцула з дружбою, що чекає на молоду, котра має приїхати „з гори ріки", а потім разом поїдуть до Ільці до церкви. Обидва зодягнені святочно, молодий у білій киреї з ріжними прикрасами, але вже трохи змодернізований, бо у темних штанах та черевиках. Дивуємося, чому роблять весілля у вівторок, а не в неділю і довідуємося, що це звичай вінчатися у вівторок або четвер. Не ждавшися молодої, їдемо вниз Черемошем. Пробуємо сірчаної води з джерела, що при дорозі, але пити її годі, за „сильна"

У Жабю-Краснику слухаємо радієвої музики з кооперативної крамниці (ОСУК із Заболотова) і тони якогось „шляґера" дивно звучать під шум Черемоша.

На початку Жабя-Ільці доходять нас сумні звуки трембітарів, що супроводять похорон якоїсь старої гуцулки. Ідемо в напрямі церкви і тут стрічаємо дві мальовничі картини з гуцульського життя: похорон та весілля. Молоді виминають похоронний похід та заїжджають на приходське подвіря. Це наш знайомий з Бистреця. Наперед на коні дружби, а на возі обоє молоді та дружка ще з одною дівчиною. Молода утікає перед фотографом, бо не вірить, що дістане знимку; дістається на фотоплівку тільки дружка, дівчина небуденної краси.

Посередині Жабя-Ільці докінчують будову середньовічного замку германського лицаря. Ні, вибачте, — це гуцульський музей, як нам пояснює якийсь гуцул. Смертельний гріх матиме архітект, що проектував цю незугарну камяну будівлю у серці Гуцульщини. Чи не краще збудувати було стилевий будинок, що був би зразком гуцульської архітектури? Довідуємося від жидів (вони все знають!), що у цьому будинку матимуть приміщення різні установи як суд, почта, школа, музей, пансіон і т. д.; словом це має бути репрезентаційний будинок Жабя, з тим, що центр перенесений із Слупейки до Ільці.

Під вечір доходимо до Жабя-Кривополе. Дорога з Ільці під оглядом краси краєвиду варта, щоб нею перейти. Головно чарівна долина потока Кривець від його устя до Ільці аж до села Кривополе. Минаємо школу, що виглядом нагадує школу у Бистреці та дає свідоцтво дбайливости за освіту такої модної і реклямованої Гуцульщини. Саме Кривополе, це одна із гарніших закутин Гуцульщини і якби краща дорога до Ворохти, то було би це ідеальне місце для людей, що шукають спокійного відпочинку. Вражає брак церкви, хоч до Ільці доволі далеко. Зате бачимо кілька жидівських крамниць (української ніодної) та „пів'ярень" і в одній — до речі досить чистій і привітній — рішаємося заночувати, бо в гуцульських хатах не можемо найти приміщення. Жидівка гостить нас медом з власної пасіки, яку оглядаємо біля хати. Питаюся господаря, від коли це жиди займаються пасічництвом, а він самопевно відповідає, що найкращі пасічники у Жабю — це жиди.

Покріпилися ми тут і переночували добре і недорого та ранком пустилися в останній етап нашої мандрівки. Ідемо в напрямі Ворохти. На границі косівського повіту кінчиться добрий шлях-гостинець, і зачинається дорога повна вибоїв та понищених мостів, дорога, навіть як на наші галицькі дороги, страшна. Кажуть, що це один з гріхів б. надвірнянського старости Рофецбакевича. Тепер працює над перерібкою її „гувона краща і треваліша — побачимо. Покищо копають і возять землю та жартуючи упрнємнюють собі не дуже то приємну працю на розгурти, що прямують до табору із Ворохти.

Доходимо до Аргелужі та ждемо на лісову залізничку, щоби вернутися знову до Ворохти. Жаль покидати чорногорські звори і бори, бо таки нема то „краю над ту Верховину".

(Докінчення буде).

особу ще кілька років тому, бо премієр Паладіє був президентом міністрів підчас кровавої ночі дня 6. лютого 1934. р. — пише тепер пе-ани в його честь. Паладіє дістає раз-ураз титули розумного, великого та відважного державного мужа.

Нам українцям цікава постать нового міністра п. А. де Монзі. Підчас мирової конференції п. де Монзі взивав французький уряд, щоб він визнав українську державу, тимпаче, що українські відпоручники заявили були тоді у Парижі, що Україна заплатить 30 відсотків царських довгів. П. де Монзі був великим речником зближення Франції спершу з Ватиканом, потім з Совітами. Останніми часами він дуже гостро виступав на сторінках преси та в парламенті проти лівої демагогії. Його ім'я часто згадували, як майбутнього французького амбасадора в Римі. Великий інтелектуаліст — un grand lettré — під його покровом появляється нова велика французька енциклопедія, він став минулого року предметом обстрілу франціштичного сміха за маленьку та прецікаву книжечку, в ній змальовав вірахованість та невірність жінок великих і славних мужів. Але це вже нічого не має спільного з нашою темою, а в нас теж брак цивільної відваги, щоб переповісти цей його твір на „жіночій сторінці" „Діла"...

Ю. С.

З польської преси.

В. дгомін пастирського листа митрополита Шептицького.

Сконфіскований пастирський лист митрополита Шептицького дав нагоду в першу чергу ендецькій пресі до нової серії виступів проти нашого Владики. Власне, проти митрополита особливо, абстрагуючи від справи, у звязку з якою ведуть свої атаки. Це відношення до Високопреосвященного Кир Андрея проречисто характеризує наголовок передової статті **„Слова Народового"** (ч. 243 з 25. серпня ц. р.): „Шептицький". Власне! Не річ у справі, якої митрополит Шептицький торкнувся, але річ у тому, що це саме Він зробив.

„...Шкода, що польське громадянство не може довідатись про зміст листа. Бо тоді воно дійшло би до пересвідчення, що з одного боку ведемо — тобто наш уряд — неправильну політику на східних просторах Річипосполитої, і з другого боку, що польська держава і польський нарід мають в митр. Шептицькім завзятого і невблаганного, але інтелігентного ворога. Останній лист митр. Шептицького може нам багато пошкодити у католицькому світі, хоча справа торкається православія.

„З митр. Шептицьким особисто є так, як з цілим українським рухом у Польщі. Нібито йде про будову України над Дніпром, принайменше на те це українство в Польщі навіть підтримується, а насправді повстає „Україна" під Львовом і Люблином. ...Митр. Шептицький — це символ релігійного й політичного заколоту на окраїнах Польщі... Не може так бути, щоб у кожній важній та життєвій для Польщі справі забирала слово людина, що відірвалася свідомо від польщини і зловживала щитом католицизму і церковного єдинення для підтримки національного і політичного сепаратизму".

Оце ті „гріхи", що їх ендеки, не перший зрештою раз, закидають митрополитові Шептицькому. Цим разом їх особливо подразнило те, що Митрополит виступив в обороні православія, в якому все було добре, доки „не закралося до нього українство".

„А тепер ще втручується до цих справ людина, що арогує собі в Польщі права надсудді, надпрезидента, надприматса і надпунція, і яка є чоловим представником сепаратизму.

„Цей стан мусить припинитися. Якщо польський уряд взагалі здібний до якихсь поважніших рішень, як репресійні заряджения поліційної натури, то мусить зробити поважні і рішучі кроки, гідні великої держави, що поклали би край теперішньому положенню. Мали моральне право видати пастирський лист православні єпископи, але не мав цього права митр. Шептицький".

До рішучих кроків супроти митр. Шептицького накликає другий ендецький орган: **„Гонєц Варшавскі"** (ч. 232 з 25-го серпня ц. р.) у статті п. н. „Конфіската пастирського листа митрополита Шептицького за протидержавне становище". При цій нагоді треба підкреслити, що голоси польської преси з приводу пастирського листа митрополита Шептицького здебільша повні анальфабетизму та плитких висловів. „Гонєц Варшавскі" напр. пише:

„Лист починається ось так: „До цілого духовенства звертається Андрей, „метрополіта львовскей цалей Галичини"... Вже сам титул невластивий. Митрополит Шептицький не має права арогувати собі такого титулу, бо конкордат такого титулу ніде не передбачує, а йому прислутовує титул „метрополіти львовскего обжондку грецко-русіньскего".

Шкода, що мудрагель з „Гоньца Варшавского" не поцікавився тією справою, коли вже брався про те писати. Був би не писав нісенітниць про „львовску цалу Галичину" та про невластивий титул.

Всеж „Гонєц Варшавскі" підкреслює велику вагу події:

„Трапився випадок великого значіння в нашій меншинній політиці: адміністраційна влада уважала за необхідне сконфіскувати пастирський лист, що його видав унїятський митрополит Шептицький".

Переповівши коротко за комунікатом ПАТ-а, про що мова в пастирському листі та згадавши соймові інтерпеляції посла д-ра Барана в цій справі, „Гонєц Варшавскі" пише:

„Характеристичне що в обороні православія станув католицький єпископ. Щоправда, митрополит Шептицький віддавна віддавався ілюзіям злуки двох церков: православної та уніятської. В тому дусі працював він підчас заслання в Києві і завдяки своїй акції, що зрештою не мала ніякого успіху, здобув впливи у Ватикані.

„У своєму листі висуває м. і. також і цей огляд: доказує, що події на тлі церкви утруднюють унійну акцію. Це тільки заколочування опінії, бо насправді Шептицький, дошукуючись у цілій справі акції масонів у паралїжуванні релігійної акції, що її ведуть у порозумінні з польським епископатом та за відомом нунція Кортезія, стає в обороні українського руху, якому від літ патронує".

Отже знову: українство, якого ендеки не можуть митрополитові Шептицькому дарувати.

„Справа цього виступу — кінчить „Гонєц Варшавскі" — матиме неохибно свої дальші відгомони. Польський уряд повинен виступити рішуче там, де треба, проти того, щоб чолові люди вели протидержавну акцію. Мимохіть приходить на думку голосний виступ посла Войцеховського проти Шептицького, як заколотника обопільних польсько-руських взаємин. Чи нема способів, щоб з ним скінчити?..."

Цю статтю „Гоньца Варшавского" занотував у своєму огляді преси варшавський **„Час"** (ч. 232 з 25-го серпня ц. р.) п. н. „Непристойні методи". Між іншим „Час", який попереднього дня появився з великою білою плямою на першій сторінці, пише, що була там стаття про те саме, чого торкнувся і лист митрополита Шептицького.

„Та сама доля, яка стрінула нашу вчорашню статтю, впала й на присвячений цій самій справі пастирський лист Й. Е. митрополита Шептицького... Ця конфіската дала „Гоньцові Варшавскому" привід до небувалої напасти на Й. Е. митрополита Шеп-

Втудентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК. 2

На посаді.

Та я ввесь свій сум за селом, за діллями, за гіллями та віттями вербовими, березовими, за річкою, за садками заховаю ген у кутку серця, як ховає жебрак миску борщу на весіллі.

Думка вирівалась далеко вперед, наче пружистий лошак поперед воза. А коли вже фантазія долітала до найдальших обріїв — щезало все. Я був іще у Видинові, про мене ніхто ще не знав і той кар'єрний шлях, що послався аж ген у Львів — не виходив ще покищо із Видинова.

Мою увагу прикували тепер „актуальні" справи: гардероба! Це були властиво штани й „маринарка", що булиб дуже до лиця босякові, у всякому разі не урядовцеві П. С. К.

Я постановив роздобути трохи гроша на конто моєї майбутньої пенсії. Сюди-туди, розстарав кілька золотих, позичив ровер та подався в місто. Мені треба було черевиків, плаща, капелюха.

Почалась торговля.

І сотий раз я переконувався, що англійський економіст мав рацію: „Сучасні люди геній продукції, а ідіоти розподілу". Золоті слова, геніяльні! Мабуть, таки на власній шкурі він дійшов до такого висновку, мабуть, біда йому продиктувала таку глибоку й наукову синтенцію. Ну, просто з уст мені її вирвав, бо колиб не він — так сьогодні моє прізвище красувалось би під нею. А чужинці цитувалиб: „...Як ядерно й бистро про це наш славний український економіст (моє прізвище вже знаєте!) сформив... Не довелось... нічого! Заздрість ні до чого не доведе. Може ще щось видумаю. Життя коротке та язик довгий, думок хмари, — може виберу з них кілька міцніших, так як вибирають хлопці писанки на Великдень і кину на папір.

Таке снувалось у голові кандидата на консумента блаватних товарів. Одягав я ріжні плащі: в деяких було мені до лиця так, що нащадки вибраного народу аж ехкали з подиву, аж прицмокували з медовою усмішкою.

— Ви собі, Богу дякувати... — похитували головами, маючи цілий арсенал похвал. Господи! Який то благородний народ!...

Але я відбився від теми. Бачите, вельмишановні громадяни, епізоди, наче розбійники зза кущів вискакують та припізнюють спокійно-рівномірний шлях мого оповідання.

Ідемо далі. Таке то: плаща не купив. Думаєте, кольору не підібрав, — крій мені не вподобався?

Амплітуда, громадяни, велика між „маю" і „треба" — оце дійсна причина. Гай-гай! А так хотів стати консументом блаватних товарів!... „Ідіоти розподілу!" — меланхолійно мимрив я під носом пробираючись з крамниці до крамниці. Купував, торгував, сварився з жидами, забуваючи їхню величню місію.

Дідько з ними! За черевики теж хотіли, як за рідну маму...

— Не дам! — затявся я. — Якось собі порадимо... не штука витрачувати готові гроші' Але капелюх таки куплю.

* * *

З важкими думами тікав з осоружного міста: 50 зол. за плащик! Шляг би го трафив! Та-ж вартість товару рівняється вартости праці витраченої на його продукцію. А скільки ж там тієї праці коло такого плащика?! Спекуляція!

Блискавки інтелєкту родили громи обурення: захмарилось і посипався буревійний дощ проклонів на всіх і вся. Незгідність життя з економічною теорією була така наглядна, що хотілось на ввесь світ про неї ревіти.

„Алжеж вартість товару... так... вартість товару... товару..." І виснажений мозок не зумів докінчити „вченого" речення..

(Далі буде).

тицького. Цікаве, що ця напасть — не одночасно полеміка. Так. Полеміка зі **сконфіскованою** енуніяцією. В тій полеміці „Гонец" передає зміст пастирського листа Й. Е. митрополита, але робить це в спосіб вже не тільки нельояльний, але просто непристойний. Гадаємо, що ніякий шануючий себе часопис не дозволив би собі — у випадку конфіскати енуніяції противника — на полеміку з ним, особливо в тому тоні, на який позволив собі „Гонец". Таку поведінку треба напятнувати, тимбільш, що „Гонец" дуже добре знає, що на справу ліквідації тих „зайвих православних обектів" в католицькій польській опінії думки щонайменше поділені".

Навіяли закінчення статті „Гоньца", яке ми вгорі зацитували, „Час" пише:

„Це виразне домагання застосувати супроти Й. Е. митрополита Шептицького якісь репресії. Треба жалувати, що супроти становища цензури, можуть на тему порушеної тут справи появлятися едино енуніяції у стилі „Гоньца". В такий спосіб може витворитися дуже нездоровий стан, який є завжди наслідом всякої односторонности".

Цей голос залишиться мабуть одиноким такий у цілій польській пресі.

Всі ці голоси подаємо виключно як інформаційний матеріял, не додаючи ніяких власних коментарів.

Знаменна заява у справі 40-годинного тижня праці.

Авас повідомляє, що прем. **Далядіе задумує перевести зміни в законі про 40-годинний тиждень праці декретом, не скликаючи парляменту, лише використовуючи повновласти.** Прем. Далядіе не йде зовсім про нарушення закону, лише про дозвіл відступити в деяких випадках від засади, щоб оживити продукцію. Здогадуються, що більшість партій підтримає премієра і комуністи та соціялісти не здобудуть у парляменті більшости.

СОЦІЯЛІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ СКЛИКАННЯ ПАРЛЯМЕНТУ.

Президія адміністраційної комісії соціялістичної партії наказала своїм делегатам до ради „людового фронту", що відбудеться в четвер домагатись скликання парляменту. Одночасно делегати будуть домагатись, щоб рада „людового фронту" протиставилась усяким замахам на теперішнє законодавство.

Промова прем. Далядіе знайшла живий відгомін у Москві. Большевицька преса пише, що французька комуністична партія приступить у найближчому часі до широкої пропаґандової і страйкової акції, щоб повалити уряд прем. Далядіе.

Генеральний секретар генеральної конфедерації праці склав заяву журналістам у Ню Йорку у справі недільної промови прем. Далядіе. Генеральна конфедерація праці — заявив Жуо — годиться на часову модифікацію 40-годинного тижня праці в деяких промислах, беручи лише під увагу справу національної оборони. В ніякому іншому випадку не могласьбиздитися на загальне скасування цього тижня роботи з огляду на зріст безробіття. На питання журналістів заявив, що компроміс можливий. Закон про 40-годинний тиждень праці передбачує деякі уступки. Дотепер промисловці не скористали з них. Кажемо їм: скористайте наперед з уступок, що їх передбачує закон. Якщо нові уступки необхідні, ми готові розглянути кожне положення і вести переговори. Перед відїздом до Мексику Жуо склав візиту през. Рузвельтові.

Зберігати міру в українських суперечках

на чужинецькому терені.

З кол української еміграції в Німеччині діставмо кількапакадні міркування, з якими в засаді годимося, не входячи у подробиці суперечок на тамошньому ґрунті. — Ред.

Суперництво в людськім середовищі, в людській громаді є природним явищем і являється одною з признак життя і активности. Старий це комунал, але треба його часом пригадувати. Суперництво в таких обставинах, які доля присудила нашому народові, мусить знати межі, що їх не вільно переступити, щоб з купіллю не вилити дитини.

З кол нашої еміграції в Німеччині надходить вістка, що одна її частина, невдоволена, що управа Українського Наукового Інституту находиться у більшости в руках симпатиків одного політичного напрямку, підкопується під нього способами, які можуть компромітувати ціле тамошнє українство в очах господарів і принести шкоду самій установі, що повинна бути цінністю усього українства.

Ми далекі від того, щоби вмішуватись у суперечки, що ведуться між нашими еміґрантами в Німеччині за політичний провід та за його репрезентацію. Це внутрішня еміґрантська справа. І маємо зрозуміння для погляду, що вести й політично репрезентувати українське еміґрантське життя повинна та організація, що має за собою більшість громадян, традицію і правно-моральні підстави та проявляє жвавішу діяльність. Зокрема ми зовсім не були та не є політичними симпатиками того напрямку і тої групи, що має вплини на терені Українського Наукового Інституту в Берліні.

Але як супроти, скажім, Українського Наукового Інституту у Варшаві чи українських високих шкіл у Чехословаччині не прикладаємо політичної мірки до людей, що в них працюють, тільки вартість цих культурних установ розцінюємо по вислідах їхньої праці, так самі розглядаємо корисність чи некорисність Українського Наукового Інституту в Берліні з погляду його роботи для ознайомлення чужинців з вкладом українського духа й інтелекту у скарбницю вселюдської культури. Для всіх українців є місце під сонцем і кожний має право — працювати. Це справа розуму і громадського такту, щоб керманичі Інституту, основаного й досі — як здається — совісно веденого, старалися притягати до роботи чи навіть співвирішности у справах Інституту вартісних для культурної роботи людей з іншими ідеольоґічними поглядами. І того українське громадянство має навіть право домагатися. Але це наша внутрішня українська справа, до полагоди якої не вільно потайними ходами втягати чужих, хочби навіть господарів. Це треба ясно й отверто сказати, щоб знову не повторилося, що розсвареним українцям накидується на репрезентанта царський московський генерал Біскупський, людина, що з українством абсолютно нічого не має спільного...

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Японці перервали получення

між Кантоном і Гаков.

Японські війська, які наступають здовж полудневого берегу Янце в західнім напрямі, опинилися тепер у віддалі 2 км. від міста Чінган (52 км. на полудневий захід від Кіюкіян) і пішли вчора рано до вирішного наступу на це місто.

З Токіо повідомляють, що залізничий міст між Ічаніяо та Ванцун знищили японські водолітаки. Залізнична комунікація на лінії Кантон—Ганков перервана. Вчора японські водолітаки виконали 8 налетів на залізничі лінії Кантон—Ганков і Кантон—Кумон.

Японські війська зайняли вчора рано м. Ціючен (полуднева частина пров. Шансі). Японці мають теж у своїх руках кінцеву стацію залізниці Татун—Пучов—Ганку та місто Монтінчен (на північнім березі Жовтої Ріки).

ОЛЬГА СУХОВА.

Зі спогадів яворівської інститутки.

В серпневий ранок висіла з поїзду в містечку Белзі майже нікому незнана монахиня. Хоча минало її багато людей, що йшли до церкви, бо це був празник Спаса і державне свято народин колишнього австрійськ. цісаря — то ніхто її не пізнав. Роки та монаший одяг дуже її змінили. Минула ринок, церкву, але не прямувала до рідної хати, бо батьків там вже давно не було, а на батьківщині осіли чужі люди. Завернула в маленьку вуличку й увійшла в хату брата. Після привітання, відпочила, оглянула міщанські гаразди, поговорила з дрібними діточками, що були без мами і їх виховувала бабка. Олю приголубила і сказала:

— Ти, Олю, поїдеш зі мною до школи до Яворова, вчитись на вчительку.

По кількох днях тета Мариня, що в монастирі називалася „мати Олімпія", спішила на двірець і вела за ручку 12-літню Олю з клуночком в руці. Хоча дома не було гараздів, то все-ж Олі жаль було розставатися з рідною та товаришками дитячих забав.

Тоді залізниці до Яворова ще не було. Найближча стація на шляху Ярослав-Сокаль — була Гута Зелена. Тета найняла малий візок, запряжений у два малі коники та по цілонічній їзді, над ранком приїхали у монастир. Після приїзду тета щось довго радила з матірю ігуменею...

Зразу малій Олі скучно було самій серед чужих, без ровесниць. Добра тета брала її у город, де доглядали пчілок та тулила сирітку і не раз отирала сльози та розвівала тугу.

Так минули останні дні серпня. Нараз заговорилось від дівчат, що до школи СС. Василіянок з'їжджалися з усіх усюдів, навіть з Лемківщини, Бойківщини та з Поділля. Їхали по кілька днів фірами...

В 1904-ому році покинула Оля Яворів, знову з клуночком. З благословенням тети, з її молитвою рушила у світ шукати долі. Хоча бідна, але в головці повно ідей бадьорости, віри в життя. Знайшла ідейну працю у школі, серед рідних людей. Заложила родину, виховала дітей...

По 34-ох літах, як вислужена вчителька, знову їде до Яворова відвідати старушку тету, монастир, сплатити довг вдячности. Які ріжні враження по тілько літах. Чи така школа, як вона її покинула? Чи є ще ті монахині, вчительки, що її виховували? Чи памятають вони ще добрі часи Ігумені Онисими, Ольги тай старої Маріянни, що днями і ночами варила та пекла для інституток? Чи застане стареньку тету в здоровлю, в пасіці, де пчілки бренять і зносять до вуликів медок?

З такими гадками візджає Оля в монастирське житло. Дзвонить. Фірту і двері відчиняє монахиня. Зі сльозами радости бадьоро біжить тета, мати Олімпія. Багато запитів, як за дитячих часів, трохи спогадів і вже веде стару Олю за руку до пасіки, щоб показати свої пчілки, як давно колись. Потім привітання з ігуменею, монахинями... Знову спогади... З тих, яких лишилась колись, багато нема, а тета мов сирітка серед молодших монахинь, як справжня мати і бабка серед духових дітей.

Знайшла Оля ту саму настроєву тишину в монастирській церкві. Таксамо шуміли липи коло горішньої церкви. Але школа СС. Василіянок змінилася, бо змінився цілий Яворів. Виросли національні установи, що їх двигнули уладні громадяни для загального добра народу. В цьому напевно чимала заслуга також школи СС. Василіянок, що десятками літ виховувала цілі покоління нашого жіноцтва. Вклали у те виховання багато труду катехити, як бл. п. о. Кость Миколаєвич і о. Юрій Кміт.

Школа СС. Василіянок була зразу 5-тикляссовою, відтак учительською жіночою семинарією з правами державних шкіл, а нині — це жіноча гімназія уладжена згідно з найновішими вимогами, вивінувана в наукове приладдя, має просторі ясні, соняшні, шкільні кімнати і грище до забав. Але чомусь нинішні батьки оминають Яворів, і воліють виховувати та вчити свої доньки серед великоміського шуму й гамору, бо там театри, кіна, музеї, такі необхідні для всесторонньої освіти. Можна на це ріжно дивитися. Багато наших поколінь виховувалося без того на добрих громадян.

Нині державні народи основують виховні і наукові заведення серед природи, дбаючи про здоровля дітей. Чи не добре булоб і нам користати зі шкіл, що приміщені в гарних і здорових околицях.

Коли за кільканацять днів батьки стануть перед дилемою, де примістити свої доні, — то колишня яворівська інститутка, як виховниця своїх і чужих дітей, дає раду: Яворів — школа СС. Василіянок, що видала тільки поколінь добрих громадянок. Там знайдуть дівчатка солідну опіку, добрий харч, науку серед свіжого повітря, далеко від великоміського шуму, при зразково уладженій, по европейськи вивінуваній та осаджежній добірними, кваліфікованими, ідейними учительськими силами, школі.

Жіноча сторінка.

Передшкільні клопоти.

З тяжким серцем стрічають матері на селі час, в якому доводиться розставатися по феріях з дітьми — щоб післати їх у міську школу. То була повна хата гамору і сміху і нараз це все кінчиться та приходять турботи у звязку з новим станом у житті дітей.

Приходить важке питання: де примістити дітей. Не даром казала одна сільська інтелігентка:

— Нічого не завдрю мищухам, тільки того щастя, що можуть мати дома своїх дітей.

Де примістити дітей? Що вибрати? Інститут, бурсу, світську чи монастир, чи приватну станцію? У кого? У старших, досвідчених людей, які живуть по давньому та думають ще нині давніми категоріями, чи у молодих? Як є кількоро дітей, то важко платити — треба мамі переноситися з дітьми самій до міста. Або ще один вихід: доїзд залізницею, де це можливе, водою, автобусом, або марш, як кажуть веселі учні, „автоногами".

Справа досить скомплікована, бо бачимо, що як раз дитина вийде зпід опіки батьків — то виховує її школа і „станція". В дома вона перебуває тільки на феріях — а цього небагато. Саме тому це приміщення для дітей треба добре підібрати.

Передусім з уваги на самих дітей. Життя дітей, вихованих на селі, — це щось окреме від життя міських дітей. На тлі природи, при помочі своєї дитячої уяви, витворюють собі вразливі діти свій таємничий, окремий світ. І нікого до нього не допускають — крім найкращих, випробуваних друзів. І нараз попаде така дитина у дім часто зимний і строгий, де мусить замкнутися в собі. Є діти нескомпліковані і щирі, які люблять ділитися своїми вражіннями, а є і пещені, яким теж тяжко звикнути до станційного режиму. І все те треба взяти під увагу, коли вишукуємо для дитини приміщення, щоб воно було відповідне також для її вдачі.

Крім цього, що треба дати дитині здорове мешкання і харч, треба її ще й вести та виховувати. Треба доглядати, щоб не попала у невідповідне товариство, щоб не вчилася кривити душею. А все те не легка справа, тому підшукуючи мешкання для дітей, треба дивитись, чи люди, яким своїх дітей доручаємо, зможуть вивязатися зі своїх обовязків.

Великою небезпекою для дітей є доїзд залізницею. Хто не подорожує часто і цього не бачить, нехай хоч раз переїдеться ранішнім підміським поїздом і приглянеться. Поминаємо вже дуже раннє вставання, поспіх, який не дає навіть проковтнути снідання, добігання поїздів, вичікування у зимних ждальнях і т. п. Найголовніше — це дуже ріжнородне товариство, яке може неодного злого навчити — особливо хлопців. Це під моральним оглядом. З другого боку є тут небезпеки для здоровля, а то і життя. Нераз доводиться затримати за обшивку хлопця, який не ждучи на те, щоби поїзд доїхав до станції, гойдається на дверях вагону, або спирається плечима на незамкнені двері. Ласка Божа, що не забеться хлопець в дорозі.

Приходить на думку, може утопійна ідея, чи не вдалося би створити в більших містах щось посереднє між бурсою і приватною станцією на кооперативний лад. Винайняти для кількох родин відповідне мешкання, вишукати управу, адміністративну і педагогічну і вести так свою молодь під доброю і ідейною опікою. З довезених харчів і доплат вести кухню. Кошти такої збірної станції може не були би при добрій господарці великі. А можеб дали батькам спокій, за добре поведення дітей в часі шкільного року. У вихованні є нові методи, які в такому не дуже численному молодому царстві далисяб перевести.

Покищо надумаймося добре, заки примістимо наших школярів, щоб вони не мали шкоди на душі й тілі.

І. Д.

Балачки про моду.

Найважче сказати щось про те, „що будуть носити" на початку кожного сезону. Мода, звичайно, в переходовому сезоні робить ріжні такі вибрики, що справді важко зорієнтуватись, як все те скінчиться. Ось, наприклад, на початку весняного сезону були всі дані за тим, що носитимуть багато пелерин, а потім ті моделі цілком зникли і тих пелерин навіть Париж небагато бачив, але натомість дуже принялась квітяна мода на капелюхах, хоч ми тут у Львові також не багато тих квітів бачимо.

Тепер знову в капелюхах бачимо ріжні екстравагантности, які невідомо чи втримаються, але про які всеж з обовязку треба дещо сказати. Отже капелюхи дуже маленькі і далі дуже нагадують своїм фасоном і прибранням капелюшки наших бабунь. Замість квітів багато прибрання з стяжок, тоненьких пер та ріжних спинок. Очевидно, що й зачіска пристосована відповідно до тих капелюхів. Волосся счісують тепер модні пані з потилиці наперед і укладають на самому вершечку у ріжні штудерні льоки. Часом така зачіска дуже лицює деяким особам, але загал ця мода мало практична і не має великих виглядів на те, щоб вона довше втрималась.

Загальна „лінія" мало зміняється. Сильветка далі стрункa і трохи хлопяча.

Великим успіхом користується тепер вовняна спідничка і їй у найближчому сезоні ріжні модні референтки заповідають „велику майбутність". Є навіть голоси, що спідничка з легкої вовни зявиться навіть увечорі на ріжних приняттях чи менших забавах. Певно, що до спідниччки належатиме блюзка. Є багато ріжних моделів тих блюзок, але великої зміни в їх кроїві в порівнянні з минулорічними не видно, хіба те, що знову зявляються широкі рукави, зібрані до вузького манжета. Матеріяли блюзок преріжні, від вовняних до шовкових і коронкових включно. Дуже люблена оздоба таких блюзочок — ріжні гафти. Гафтують не тільки монограми, але й цілі гасла чи імена. В Парижі ця мода гафтів мала особливо великий успіх в часі побуту там англійської королівської пари. Тоді не тільки на блюзках, але й на капелюхах, рукавицях, торбинках та деінде вигафтовували ріжні привітні оклики для королівської пари, герби Англії і Франції та ріжні символи.

З колірів заповідають жовті ріжних відтінів та знову гнило-зелений.

А зрештою маймо трохи терпеливости, найближчі тижні принесуть таки нам уже докладніші відомости від пані моди.

Рита.

Смерть леді Варвік.

Англійське жіноцтво мало велику втрату в особі леді Варвік, що недавно померла у 77-ому році життя. Була це визначна жінка, що мала великі вплини у громадському житті Англії і яку шанувало все англійське поступове жіноцтво, хоч і не годилось з її політичними переконаннями.

Леді Варвік походила з заможньої аристократичної родини Майнардів, а по смерти свого діда, що лишив їй велику спадщину, стала однією з найзаможніших дівчат вікторіянської доби. Була вона до того всього дуже гарна і розумна. Її поява при королівському англійському дворі зробила таке велике враження, що королева Вікторія вирішила одружити з нею свого наймолодшого сина Леопольда. Та доля покерувала інакше. При князеві Леопольді завжди був його прибічник льорд Брук, що пізніше через спадковість став пятим графом Варвіком. Молода міс Майнард закохалась в прибічнику князя Леопольда, а королева Вікторія, що сама вийшла заміж з великої любови, зрозуміла молоду пару і не робила їм перешкод.

Молоде подружжя Варвіків вело дуже веселе товариське життя і їх балі та приняття були знані в цілій Англії. 1895 рік був дуже тяжким роком для Англії. Біда і голод панували серед більшости населення. Леді Варвік жила далі безтурботним життям і цього року, як попередніх улаштувала велике приняття з балем, що задивував своєю розкішшю цілий край. Та той баль відіграв рішальну ролю в житті леді Варвік. Другого дня по балю зявилась в одному з соціялістичних часописів „Кляріон" велика стаття повна обурення і докорів на адресу молодої багачки, що розкидала гроші повними жменями і веселилась тоді, коли цілий край так тяжко бідував. Автором тієї статті був сам начальний редактор того часопису Роберт Братшфорд, людина дуже розумна і вплівова. Обурена статтею леді Варвік поїхала просто до редакції, щоб сказати Братшфордові, що вона про цю статтю думає. Але з редакції вона вийшла не як переможець, але переможеною. Братшфорд зумів не тільки переконати її, але й веднати для своїх ідей. Повних два роки студіює леді Варвік соціялістичні питання і перечитує уважно всю літературу з тієї ділянки. Вкінці вона проголосила: „чи добре чи зле, але соціялізм стає від нині моїм вірую"...

ВАШ ЧОЛОВІК буде Вам, Пані, через 5 літ вдячний — якщо дасьте своє вечірнє альпагове або зимнє строєве накриття до тривкого посріблення з гарантією 5-літньою. „Гальванопластер", Копернка 14. 1758 1-10

Це проголошення викликало величезний товариський скандал і її навіть попрохали не відвідувати більше королівського двору.

Леді Варвік береться до роботи. Основує ріжні школи для дівчат і хлопців. Відчиняє крамницю, в якій сама продає вироби своїх учнів-ремісників. Відбуває безліч ріжних конференцій, дає відчити на ріжні теми і навіть бере активну участь у виборах та ставить свою кандидатуру на посолку, але її кандидатура не пройшла. Була вона членом федерації соціял-демократів, а потім членом соціялістичної партії та робітничої партії. Вона подарувала свій маєток, щоб там улаштували соціялістичний університет і дім відпочинку.

Енергія леді Варвік і її доброчинність не мали меж. Вона своїм коштом утримує багатьох письменників і письменниць у своїй палаті. Сама вона багато пише, і друкує у 1929 р. свої прекрасні спогади. Вона так широко роздає своє багацтво, що при кінці світової війни опинилась сама у великій матеріяльній скруті.

Не дивлячись на її соціялістичні ідеї і віруванння велика дружба єднала її з королем Едвардом VII, що дуже її шанував за її працю і чесність. Хоч він і зовсім не поділяв її переконань і поглядів то проте терпеливо вислухував всі її соціялістичні міркування, а навіть кажуть, що леді Варвік мала на Едварда VII великий вплив і що часто король з нею радився у важних державних справах. Нарід прозвав леді Варвік — „червоною графинею".

Англійська преса і англійське жіноцтво, хоч і не у всьому годилось з ідеями і переконаннями леді Варвік, відмітили її смерть ріжними статтями та обходинами, як визначної розумом і працею та своїми добродійствами жінки.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. панна М. Р. — Станиславів. Просимо ставити питання, а ми радо дамо відповідь, якщо не буде в нашій компетенції. Ваші зауваги приймаємо до відома, хоч в дечому з Вами не годимось і на це Ви найдете відповідь у статтях, що в скорому часі зявляться на „Жіночій Сторінці". Дописи з місць радо міститимемо, тільки пишіть про речі, які можуть цікавити загал нашого жіноцтва. Нарікаєте на байдужість загалу нашого жіноцтва до тодешньої преси, — а ми до Вас приєднуємось. Так, в інших країнах це виглядає цілком інакше, але сподіваємось, що потроху і наше жіноцтво звикне до тодешньої преси та читатиме не тільки, як Ви пишете, „Сторінку без політики" чи фейлетони. Щиро вітаємо.

Сторінка без політики.

Індіянський ярмарок.

В маленькім містечку Гамопі у стейті Новий Мексик відбуваються тепер оживлені підготування до ярмарку, який удаджують там кожного року при кінці серпня. Всі червоношкірі розсіяні по американському суходолі, числять дні, які відділюють їх від того традиційного свята.

На тиждень, а то і два тижні перед початком ярмарку пустинями поростими кактами починають мандрувати високі стрункі мужчини та проворні жінки. Вони зрідка перекликаються з іншими мандрівниками, які хоч скриті за горбками, завжди відповідають такими самими дзвінкими окликами.

Індійці племени Навахо виправляються великими групами в дорогу. На нічлігах вони співають і танцюють лайже до світанку. Із семи сіл „народу миру" виїздять невеликі, але кремезні представники племени Хопіс. З Арізони мандрують апачі, колись войовниче й жорстоке плем'я, тепер торговці кіньми й мистці плетених кошиків. Із Тао йдуть індіяни Пуебльо. Це спокійні червоношкірі, які займаються хліборобством. З Кольорадо йдуть мандрівники племени Юта. Склягома висилає на ярмарок племена Кіова, Повнів та Команчів, з полудневої Дакоти мандрують тверді як сталь Сію.

Більш як тридцять племен збереться на ярмарку. Земля дрожить від барабанних ударів та боєвих окликів. Скрізь розкладають червоношкірі ватри і дим зрубаних кедрів густою хмарою піднімається до неба.

Святочний похід.

Відкриття ярмарку починається святочним походом усіх індіян вулицями Гамопи. Навахи йдуть у білих штанах і зелених фланелевих сорочках, прикрашених срібними й мідяними бляшками. На шиї та руках висять ріжні дрібні шкляні прикраси. Апачі наводять страх своїми чортівськими масками й диким воєнним танцем. Дівчата племени Зуні проходять стрункою обнаженою юрбою з глиняними дзбанками на голові. Жінки племени Тао йдуть у пестрих одягах та високих козлячих шапках, разом із своїми мужами, одягненими в білі сорочки. Грохочуть підчас походу там-тами, дзвонять мідяні дзвіночки і крізь ту незгармонізовану музику пробиваються пронизливі вигуки людей.

Ярмарок.

Головна сала ярмаркового будинку завішена дорогоцінними килимами навахів. В середині виставлені кошики з вербових прутів, ковані срібні вироби, прикраси з мушель, яскраве пір'я птахів... В середині салі кожного ранку, при сході сонця жрець-знахор племени Навахо починає символічну картину. На бронзовому піску, насипаному на долівці, він розкладає кусники забарвленої глини, які складаються на рисунки — історію якогонебудь легендарного героя. Рисунок доволі складний, одначе він мусить бути закінчений до заходу сонця. Відтак той рисунок нищать і ранком жрець починає новий рисунок.

Пополудні відбуваються змагання у скоках, гри та пописи зручности. Довкола арени співають тисячі індіян, танцюють, заручуються, печуть баранину. В повітрі порох, дим і невгомонний сміх.

Аж ось починає смеркатися й на небі запалюється низько помаранчева заграва. Білолиці відвідувачі ще товпляться довкруги павільонів, на вулиці по давньому чути співи індіян. На обох кінцях площі до танців запалюють величезні ватри. Їх хитке полумя витворює якийсь дивний, наче зачарований настрій, особливо, коли на арену входять, прикрашені височезними перами червоношкірі танцюристи.

Ніч.

Після страшного, понурого, дівольського танцю, що його виконують апачі, появляються на арені чарівники племени Навахо. Вони засаджують у землю зерно, яке під їх спів починає рости й за кілька хвилин осягає доволі велику висоту. Відтак чарівник кладе в коробку перо і, знову при співах, перо починає крутитися й танцювати.

Раптом із нічної темряви вискакує якийсь божевільний нагий чоловік. Він скаче довкола ватри, майже купаючи у вогні своє голе тіло. За ним з'являється другий, третій і вкінці ціла юрба крутиться довкола ватри і скаче крізь неї. Відтак, раптом, як вона з'явилася, так теж несподівано щезає ця юрба нагих танцюристів.

Тоді настає тиша. Туристи, дрожачи легко від свіжого нічного вітру йдуть до своїх авт. А ранком, після закінчення всіх ярмаркових церемоній червоношкірі пускаються в поворотну дорогу до своїх батьківських ватранів.

Останні відходять навахи й опісля ще довго чути здалеку їх сумовитий спів:

„Пікі—йо—йо!"

(Туди пішов я...).

Боротьба з випханими биками.

Національний еспанський спорт „тавромахія" — боротьба биків стратив тепер багато зі своєї колишньої популярности й атракційности. Очевидно все це наслідки війни, яка ведеться вже третій рік в Еспанії. Воєнні поля дають еспанцям аж забагато сильних емоцій і вони не потребують їх зовсім шукати на цирковій арені. Тому теж усі більші боротьби биків, які відбувалися підчас війни в еспанських містах, принесли своїм організаторам величезний дефіцит. Та це ще не значить, що публика не ходить на боротьбу биків. Навпаки, зокрема молодь далі цікавиться цим національним еспанським спортом і не лиш використовує кожну нагоду, щоб придивлятися боротьбі биків але сама теж дуже радо відбуває тореадорські вправи у спеціальних „тореадорських академіях". Найбільше таких шкіл має Севілля. Не зважаючи на війну, ці школи підготовляють нові кадри тореадорів, які рекрутуються іноді апоміж найенергійнішої еспанської молоді.

Випханий бик.

Управителем найславнішої школи тореадорів є славний герой арени Хозе Гонзалєз Пілін, який поставив собі за завдання вивчити у своїй школі нову генерацію великих тореадорів та аматорів „тавромахії". В цьому він має справді великий досвід.

Свої виступи на арені він покинув вже перед кільканацяти роками та відчинив школу, з якої вийшло вже багато знаменитих „бандеріліерів", пікадорів та матадорів. До школи Пілія приймають тільки молодців, які можуть почванитися якнайкращими фізичними умовинами та зділностями до боротьби з биками. Сини найкращих еспанських родів учаться разом із синами пролетарів. Найменшою межою віку для тих, що вступлять до школи тореадорів — це 16 літ. Найстарший вік — 25 літ.

Школа міститься в домі управителя. Широке подвіря уладжене на зразок циркової арени. При звуках старого грамофону, який заступає орхестру, на арену входить кількадесять учнів, які займають традиційні місця призначені для бандеріліерів, тореадорів та пікадорів. Кількох сідає на коней.

Виклад починається від теоретичних вказівок. Пілін показує учням світлини славних стріч. Відтак оповідає, як треба поводитися підчас бою та які завдання поодиноких родів борців.

Відтак приходять практичні вправи. Спершу учні вправляють у той спосіб, що наступають на випханого бика, якого тягнуть на колісцятах по арені мотузком.

Щойно, коли учні наберуть відповідної вправи, на арену пускають молодих бичків із відповідно забезпеченими рогами. Учні борються з ними, наслідуючи рухи справжніх тореадорів та послуговуються при тім тупими шпатами.

Фікційна боротьба.

Дуже оригінально й іноді навіть комічно виглядає боротьба з випханим биком.

Учні наступають на випханого манекіна з окликами: „Торо! Торо!" і колять його бандеріліями, значить вістрями, закінченими гаками, які дають їм змогу вдержатися у шкірі випханого бика. Відтак бика-манекіна, доволі неповоротного на колісцятах атакують кінні пікадори. При кінці „смертний удар" завдає випханому бикові учень, який грає ролю матадора.

Еспанський темперамент доводить іноді до того, що фікційна стріча набирає прикмет справжньої. Молоді сквапливі учні намагаються один перед одним завдати „лукві" якнайкращий удар та пописуватися якнайбільшою проворністю.

„Боротьбі" приглядається публика, яка зарочно приходить за тим до школи. Серед „шурочно приходить за тим до школи. Серед „шурубликів" є найчастіше батьки та свояки молодих кандидатів на тореадорів. Публика теж емоціонується фікційною боротьбою та голосними окликами заохочує борців і підбадьорює їх.

Кожний вдатний удар стрічає бура оплесків. Та горе незграбним учням. Публика не щадить їм злобних завваг та кпин.

На закінчення боротьби випханого бика вивертають на пісок арени, витягають поза арену публики. Усе серед радісних окликів учнів та публики. Усе як на справжній боротьбі. Що край, то інший звичай! Видно, що еспанські пристрасти до традиційного спорту сильніші від політичних, коли багато молоді замість іти до військових шкіл, присвячується... боротьбі з випханими биками.

Коти з державною платнею.

Приятель котів, відомий письменник Павло Айнер, дав недавно представникам американської преси інтерв'ю на тему котів. (Чим-же має тепер цікавішим американська преса займатися, як не котами? — прим. скл.) Кіт, на думку того письменника, є звіриною, на яку людина не може дивитися байдуже, лиш мусить станути на якомусь становищі: або кота любити, або його ненавидіти. Третього виходу — на його думку — нема. У своїм інтерв'ю той загорілий оборонець котячого роду ствердив, що ненависть, яку багато людей відчуває до кота, зовсім неоправдана. Він заявив, що лиш дві держави світу оцінили якслід вартість кота, а саме Злучені Держави Америки та Франція.

У Злучених Державах почтові уряди держать котів, які бережуть, щоб миші і щурі не гризли пачок-пересилок. Ті коти мають державні платні, а саме держава платить відповідні суми на кошти їх удержання. Кожний із начальників почтових урядів обовязаний негайно повідомити міністерство почти, коли кітка в „державній посаді" приведе котята. Тоді та кітка чи пак почтовий уряд дістає негайно підвишку, чи пак додаток на удержання малих котят, що їх згодом, коли вони підростуть, втягають на урядову листу „котячих урядовців". Тоді такі „урядовці" дістають уже свою окрему платню. Кажуть (може злобні), що генеральний директор почт має найкращий настрій тоді, коли дістане звіт про вийнятково великий „природний приріст" серед почтових котів. А що той приріст доволі великий і без державної опіки та дбайливости, не диво, що той директор має дуже часто нагоду до доброго настрою. Таких „державних котів" є вже 1000.

Ще більше оцінили вартість кота у Франції. Бо там управи військових пристаней теж дбають про те, щоб коти берегли пристаневі магазини перед щурами. У Франції розвязали котячу справу ще краще, ніж в Америці, бо коли коти постаріються, потовстіють та стають незділні ловити миші та щурі, забирають їх давні власники і управа пристані виплачує котам емеритури, у висоті половини „звичайної" платні, що вони її діставали в чинній службі.

—o—

ЗАЛОЖИВСЯ, ЩО ПІШКИ ПЕРЕЙДЕ СВІТ.

Д-р Карло Нордфорт, 39-літній данський інжинір, заложився з одним своїм товаришем, теж інжиніром у Копенгагені, що він пішки обійде цілу землю кулю не приймаючи при тому нічиєї грошевої допомоги. Оба товариші заложилися ще в 1936 р. Якщо Нордфорт виграє, то він має дістати 2.000 фунтів стерлінгів, якщо програє, то має заплатити 250 фунтів.

Нордфорт обійшов уже Німеччину, Чехословаччину, Югославію, Грецію, Італію, Францію та Бельгію і тепер зайшов до Льондону. З Льондону він переправиться до Америки, відтак пішки до Каліфорнії, відки переїде до Японії. З Японії, через Китай, Індію та Арабію верпеться він до Европи.

Умовини закладу кажуть, що інжинір не має права платити готовими грішми за свій переїзд пароплавами.

Виконання закладу не обмежене ніяким речинцем.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату конечно образи „Просвіти"!

Тактично-політичне чи ідеольоґічне порозуміння?

Голос у дискусії на тему „Мир чи війна з москвофілами".

Льояльно друкуємо цю статтю, що в своїй вершій частині подомізує з нашим становищем щодо характеру, який може мати порозуміння українського національного табору з москвофілами. Дозволимо собі тільки відразу звернути увагу, що виходною статті „Русского Голоса" ш. автор сам підтримав нашу тезу, бо доказав „ад окульос", що галицькі москвофіли стоять надто на таких протилежних ідеольоґічних позиціях, що велике наближення на такій платформі покищо неможливе. Виходить льоґічно, що порозуміння можна тільки політично-тактичне. Це ще річ, що пропаганду наших ідей мусимо вести дальше і ми ніколи не казали, що москвофільська ідеольоґія „приєднає вашу" є недоторкана! В боротьбі ідей українська національна ідея переможе, але негайне порозуміння може прийти тільки на політично-тактичній платформі. **Редакція.**

Сьогодні всі вже знають, що людські діла не є виспідом розумового, льоґічного думання, що люди не кермуються у своїх поступках наказами розуму, тільки своїми бажаннями, почуттями, симпатіями і примхами. Значить, робить часто те, що їм симпатично, хоч є свідомі, що воно недоцільно, а то й нерозумно. Це слід тямити теж, коли забираємо голос в справі: „мир чи війна з москвофілами". Слід тямити, що люди з-тамтого табору обвантажені атавістичним вантажем своєї доктрини.

Підхід до справи такий, щоби взаємини українців з москвофілами наладнати в чисто політичній площині, полишаючи на боці всі ідеольоґічні проблеми та кермуючися виключно тільки здоровим, практичним розумом, себто таким, як його поручає Редакція „Діла", можнаб назвати розумовим, льоґічним. Зате погляд, що наладнати такі взаємини можна тільки на підставі ідеольоґічного згармонізування світоглядів та підготови емоціонального підложжя, можна назвати підходом психольоґічним. В черзі довгих публікацій і статтей я змагав виказати більшу стійність цього останнього погляду.

Головний і важчий закид передовика „Діла" проти погляду про можливість порозумінни між українським і старорускім табором в ідеольоґічній площині, це закид, що це був би недопускальний торг ідеями. Очевидно, що так поставлена проблема звучить дуже прикро. Та хто переможе перше несамовите вражіння і приглянеться критично справі, мусить признати, що чейже політична ідея має зовсім інший характер ніж фільософічна концепція ідей Платона, якихось постійних, непереміннних, вічних правд всякого буття. Політичну ідею розуміємо та оцінюємо як витвір людської духовости, який повстає, доповняється і перетворюється, тобто еволюціонує з нетривких, безупинно мінливих та нерідко випадкових складників та що напрямку і можливостей тієї еволюції ніхто не годен згори передбачити. Зупинка і закріплення стану якоїсь ідеї, інакше політичної чи національно політичної думки, в одній стадії її еволюції без полишення їй змоги і права до дальшого розвитку та пристосування до дійсних умовин життя — це заскорузле доктринерство, яке веде до неминучого занепаду. Класичним зразком такого явища є історія соціялістичної доктрини в останніх десятках літ.

В такому значінні, приймаючи принцип еволюції, мусимо допустити також свого роду „торг", хоч і не ідеями. Політика це не відірвані від життя фільософічні теореми, які можуть існувати поза межами часу і простору, навіть тільки в уяві фільософа, лиш це знання і вміння практично наладнувати збірне життя одиниць і груп, що мають дуже окремішні та дуже скомплікувані зацікавлення та інтереси.

В аспекті прийдешнього можна взаємини людей наладнати так, що ріжниці між їхніми потребами і аспіраціями будуть більшати або меншати. І це становитиме суть і характер політичної ідеї. Вона може так само добре наблизити згодом розєднаних, як і розєднати близьких собі по крові. І саме це завдання виконує ідеольоґія.

Хто в доктринерській впертості відмовиться піддати свої принципи перевірці, може діждатися, що життя опрокине їх коміть головою, обертаючи в нівець усі його мрії та позбавляючи його шансів рятувати справжні світоглядові цінности, що могли б бути вирятовані. Врешті вирішний голос тут як і всюди матимуть не теоретичні міркування, тільки жива дійсність. Вона тільки може ці міркування в останній інстанції потвердити або опрокинути. І коли б спертися тільки на досьогочасних досвідах, то мабуть ті досвіди краще за всі льоґічні аргументи промовляють в користь мого погляду. Дозволю собі розглянути це „in konkreto".

Концепція виключно політичної співпраці українців з москвофілами на підставі тихого чи ясного признання недоторканости національно політичної ідеольоґії обох таборів з дальшою ідеольоґічною боротьбою вказала на можливість такої співпраці в справі спільної оборони 1) прав мови, 2) школи в рідній мові, 3) віри і Церкви та 4) суспільно-господарських інтересів, загрожених нинішньою земельно-політичною практикою. Не було ще відгуку на цей голос „Діла" з тамтого боку і не появилася ще мародайна заява, яка ставилаб проблему в чисто політичній площині. Зате появилася в ч. 29 з 7. VIII. 1938 „Русского Голосу" довжезна стаття п. Кареніна, в якій він, застерігаючись, що промовляє від себе та сподівається, що небагато з його однодумців не погодиться з ним, піддає аналізі мої ідеольоґічні тези. Цю статтю можнаб уважати узертурою до того, яке становище займуть москвофіли в практичній політиці. Випереджуючи дальші міркування, можнаб сказати, що в них покищо більш-менше „нігіль нові суб соле". А всеж поза зверхнім москвофільським китайським муром довершується якась глибока метаморфоза.

З десятьох тез, які я дозволив собі сформулувати, п. К. приймає чотири без застереження, ба навіть з докором, що хтось може сумніватися, що москвофіли їх не признають, — пять з „оговоркою", одну десь згубив. Цікаво булоб знати, котру, та не сказано. Пригадую, що коли я чотири року тому виступив з моїми поглядами, то москвофіли з п. Карениним на чолі відкинули „a limine" і „an bloc" усі мої теореми, а я стягнув собі від них анатему так, що москвофільські часописи оминали згадувати моє назвисько і наголовки моїх публікацій навіть тоді, коли підходили до їх змісту, цитуючи з них цілі уступи. Колиб не інтермеццо з 1935-го року, думаю, що і тих дальших пять тез булоб уже заакцептованих москвофілами без „оговорок". Та годі, треба ще пождати, бо виходить так нормально, що на засвоєння собі одної тези москвофіли потребують якраз один рік часу...

Обурення п. К., що зайва та образлива річ шойно домагатися від москвофілів признання, що ми й вони один нарід, — неслушне, бо чотири роки тому п. К. ще сам цієї правди не признавав, заступаючи погляд, що галицькі „русскіе" і українці (також галицькі) це дві окремішні нації. (Гл. „Русскій Голос" з 1935. р.), не кажучи вже про п. Ганасевича, який ту тезу лянсував на варшавському терені ще в 1937 році!

А й сьогодні п. К. впроваджує нову плутанину, створюючи нове поняття якихось „общероссов" та вживаючи цього терміну на означення національности галицького автохтонного населення. Отже слід з місця зробити застереження, що термін „общероссы" може мати сенс тільки на означення **політичного напрямку, течії і тенденції, а ніколи на означення національности.**

Жонглюючи поняттям нації „общероссов" та підставляючи цей термін всюди там, де треба говорити ясно про великоросів (москалів) п. К. робить якунебудь співпрацю москвофілів з українцями в обороні прав своєї власної, рідної мови, школи і культури **утопією.** Бо таку співпрацю він признає можливою тільки під умовиною, що українська мова, школа і культура буде згідна з тим, що „русское в мислі, чувстве, слове і пісме". Шкода тільки, що п. К. не подав з москвофільських видавництв і преси бодай кілька зразків того, що „русское" хочби тільки „в слове" (напр. таке „шич" зам. нічого, або такі форми як „писалисмо". Правда, як це по „общерусски"? Коли „Р. Г." недавно обурювався напр. на українське двоєння деяких шелестівок в іменниках середнього роду та кепкував собі з інших граматичних форм і мовних літературних новотворів, то він забув, що еволюцією української літературної мови та правопису кермують всетаки вічні фільольоґи, які дбають, щоб цей процес ішов згідно з історичними природними розвоєвними тенденціями. Колиж хтось їх не розуміє і вони йому смішні — най мовчить.)

Щож до звеличання російської культури, що заявляє, що тим не буде займатися, і приємне, що українська культура „кажется даже повышает культуру великоросов", то тутже починає гимн похвальний у честь великоросів, котрі створили „общерусску" (читай московську) культуру, яка є для галичан „щитом от денационалізації"...

Кажуть: Все вовка до ліса тягне. П. К. так оголомшений своєю доктриною, що не добачує, як кожне його чергове речення заперечує сенс попереднього. Психольоґічні емоціональні стани перемагають усі вимоги льоґіки. (Це, до речі, питоме всім нашим москвофілам.)

Погляд, висловлений у моїй останній тезі, що обі сторони, однаково українці як і москвофіли, повинні закинути релігійну пропаганду як засіб політичної боротьби, — особливо в аспекті сучасних подій такий слушний, що навіть москвофіли мусять це признати. Та діло в тому, як вони це слушне домагання переводять у практиці. Клясичний зразок цього дає нам саме „Р. Г." в цій же статті, в котрій про це пише. Отже аналізу цієї проблеми використовує як відбивну до чергового наклепу на українське священство і гр.-кат. єрархів. Не думаємо тут входити в мерітум усіх тих безосновних наклепів, а поспитаємо тільки, чи пісня „Боже Великий" справді може образити почування найбільш навіть правовірних москвофільських ортодоксів? Бо, якщо так є, то фанатична ненависть москвофілів до українства є така велика, що про злагоду ворожнечі не може й мови бути.

Такі самі вихилясн виявляє п. К. в справі відношення старорусинів до большевизму. Він обурюється, як можна дорікати старорусинам сепаратофільством, коли III. Інтернаціонал знівечив могутність Росії та нарушив догму одної, „неділімої", визнаючи національну окремішність українців. Але таки тут же, не узгіднюючи навіть льоґічно думок, запевняє, що тепер вже все йде до кращого, бо Сталін завернув на шлях „общерусского" націоналізму та змагає до знівечення української самостійницької ідеї. Отже який висновок з цього?! Чи не куріоз така аргументація!

Пропаганда большевизму — це сьогодні інтерес великоросів. Ця пропаганда йде через кордони, і віддаль Галичини від території, заселеної великоросами, тут не перепона. І тому погляд, що галичани, які не сусідують з великоросами, не можуть мати з ними ніяких конфліктів, цей погляд є очевидно помилковий або свідомо фальшивий. Зрештою, коли москвофіли находять спільноту інтересів галичан з москалями, то мусять признати, що теоретично може заістнувати також суперечність тих інтересів.

Як бачимо, навіть в таких справах як відношення до большевизму наші москвофіли не можуть занять виразного становища, тільки ховаються за ріжні софістерії.

Зате читаємо в статті п. К. багато про великі блага, яких галичани зазнали в минулому від Росії і великоросів. Про це ми нічого не знаємо. Зате знаємо, що Росія залюбки використовувала і готова завжди використовувати сентимент декотрих кол легковірних галичан, і то зовсім без скрупулів, для цілей своєї егоістичної імперіялістичної політики.

Може найбільш характеристична заява п. Кареніна чи пак „Русского Голосу" в справі відношення наших москвофілів до великоросів з одного та українців з другого боку. Проблема була поставлена так, що наші москвофіли у всіх конфліктах між українцями (по їхньому малорусинами), і великоросами (москалями) без за-

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

I. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

„УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ"

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства.

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.
Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

стереження стануть по боці українців а не москалів, документуючи цим свою найближчу спорідненість з першими. Отже на це таке природне і помірковане домагання відповідь з тамтого боку може бути така, що москвофіли за кожним разом від випадку до випадку мусять щойно провірити, чи домагання українців є для „общерусских", а тим самим для українських інтересів корисні чи шкідливі. Це так, неначеб хто сказав: Я твій рідний брат і приятель, але, коли ти попадеш в спір з нашим далеким свояком, то я провірю насамперед, чи ти справді маєш правду і розумієш гаразд свій власний інтерес та щойно тоді вирішу, чи мені стануть в твоїй обороні, чи проти тебе... — Не знаю, чи міг би хто признати таке становище доказом прихильности, братньої любови і почуття найближчого кровного звязку! Виходило б,що українці або самі собі вороги, або такі безглузді, що несвідомо діють на свою власну шкоду, підчас коли москвофіли, розуміючи добре інтерес свого народу, доходять до блискучих успіхів... Треба, щоби хіба хто з місяця впав на землю, щоб дефетизм українців бачив в їхній культурно-просвітянській та економічно-господарській розбудові чи навіть збереженні політичного престіжу в неймовірно важких умовинах життя, а успіхи находив у маразмі, в якому животіють сьогодні наші москвофіли.

Це така сама гумористика, як чергове макабричне домагання „Русского Голосу", щоб українські посли внеднали своїм впливом у влади для москвофілів дозвіл на відкриття в Галичині шкіл з російською викладовою мовою, за що не подбали ані навіть не думали розбивати собі голову їх власні, так добре у влади записані „депутати" і „деятелі" як славний денікінський старшина Міхал Бачинський і о. Яворський в часах найкориснішої для них політичної конюнктури!

З відповіди п. Кареніна видно, що його підхід до справи порозуміння з українським національним табором притолочує тягар старих симпатій і антипатій. Всеж, хоч він запевняє, що він висловлює погляди великого загалу своїх однодумців, я не сумніваюся, що є між ними багато таких, які мають більшу мірку критицизму й автокритицизму. І хочби з огляду на них ідеольогічна пропаганда необхідна.

Треба скинути атавістичний вантаж симпатій і антипатій, злагіднити світоглядові суперечности, що підсилюють взаїмну нехіть і ворожнечу.

Д-р В. Колпачкевич.

—o—

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ФРАНЦІЇ.

Українська Студентська Громада в Парижі подає нашим студентам, що бажають виїхати на студії до Парижа, чи до Франції взагалі, такі інформації: Записи на університеті та інших вищих школах відбуваються в місяці жовтні та листопаді (точну дату проголосять кілька тижнів перед початком записів). Треба предложити такі документи: 1) Свідоцтво народин (оригінал та переклад на французьку мову; 2) Дипльом чи свідоцтво середніх студій (оригінал та переклад на французьку мову) і 3) Подання у французькій мові на гербовому папері за 5 фр.

По надісланні цих документів Громада може постаратися про посвідку з даного факультету, якої домагаються при видачі пашпортів. Переклад документів, як також написання подання, Громада перебирає на себе, якщо кандидат надішле разом з оригіналами документів суму 110 фр. фр.

З огляду на те, що студенти приїзджають з недостаточними на прожиття засобами, Громада уважає за необхідне подати до відома, що в Парижі треба мати на студентський прожиток (мешкання, харч та найнеобхідніші видатки) 20 долярів місячно.

За докладними інформаціями звертатися на адресу: „La Parolle Ukrainienne" 3 rue du Sabot Paris 6-e. (Українська Студентська Гром

На відповідь треба долучити два міжнародні почтові купони або їх вартість у грошах.

Управа Громади.

По широкому світі.

Президент Фінляндії Каліо не поїде взагалі з візитою до президента Естонії мотивуючи поганим станом здоровля. Слід згадати, що візита президента Каліо вже двічі була визначена — на 15. і 29. серпня ц. р.

В Токіо підписали торговельний договір між Японією, Манджуко та Італією. Договір обовязуватиме від 1. вересня ц. р.

Від кого залежить мир у південно-східній Европі.

„Таймс" обговорюючи висліди конференції ради Малої Антанти в Бледі підкреслює, що для справи миру малоб позитивне значіння порозуміння в південно-східній Европі. Майбутня стабілізація в південно-східній Европі — стверджує „Таймс" — залежить не від мадярщини, але від висліду переговорів чеського уряду зі судетськими німцями.

„Таймс" звертає увагу, що методи денаціоналізації, що їх хапається чеська адміністрація, створює джерело небезпечного невдоволення між національними меншинами.

Ліндберг не любить, щоб за ним слідкували.

З Москви повідомляють про таку пригоду Ліндберга: В часі свого побуту в Москві Ліндберг звернув увагу, що якийсь тип слідкує за ним. Тому зажадав від нього вияснень, а як не дістав ніякої відповіди, сильним ударом пястука повалив агента ГПУ на землю, що той аж вратив притомність.

Дипльоматичні кола в Москві, яких шпіони раз-у-раз напастують, вивляють велике задоволення з тієї кари, що її дістав геніст. Задоволена з цього випадку і місцева публика, яка радіє, що все-ж хтось наміяв чуба представникові зненавидженого ГПУ.

Внаслідок цього інциденту Єжов припинив охорону над Ліндбергом — як каже — „з причини великої нервовости нашого американського гостя".

Велика військова ревія перед Гортім і Гітлером в Берліні.

В четвер рано почалася в Берліні велика військова ревія на честь регента Мадярщини Горті. Кажуть, що це найбільший перегляд німецького війська після світової війни. В ревії взяло участь 28 військових формацій і 16.000 вояків, 1500 самоходів, в чому понад 400 панцирних, понад 300 гармат і 150 літаків. Перед будинком політехніки по обох боках вулиці збудовано високі трибуни. В середині північної трибуни приміщено під срібним бальдахімом трибуну канцлера, з якої регент Горті і канцлер Гітлер приймали дефіляду. Ціла дорога, якою проходила дефіляда, була прикрашена маштами та прапорами.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА **Львів, Ринок 10.**

Ілярій Кук згинув.

В четвер 25. ц. м. в год. 4-ій вранці виконано присуд смерти на особі Ілярія Кука на подвірю Бригідок при вул. Казимира Великого. Кука засудив на кару смерти у березні ц. р. трибунал у відомому золочівському процесі. Найвищий Суд затвердив присуд. Тому, що президент Мосціцький не скористав з права ласки щодо І. Кука, віцепрок. д-р Еплєр повідомив про це І. Кука в середу 24. ц. м. пополудні. Крім того прокуратор повідомив про виконання присуду смерти оборонця засудженого адв. д-ра Степана Шухевича. І. Кука висповідав вязничний капелян о. д-р Липський. І. Кук попрощався вчора пополудні з матірю, а в четвер вранці перед самою екзекуцією з двома молодшими братами і сестрою. І. Кук зберіг рівновагу духа до останніх хвилин свого життя. При виконанні смерти були присутні, крім урядових осіб, теж о. д-р Липський та оборонець д-р Ст. Шухевич. І. Кука похоронили на Янівському цвинтарі, де над його могилою відправив панахиду о. д-р Липський у присутности його родини.

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— Загальноосвітний ліцей СС. Василіянок у Станиславові одержав повні права **державних** шкіл. 1756

— На запити заінтересованих подаємо до відома, що справа Господарської Школи чи пак курсу для абсольвенток середніх шкіл буде вирішена з початком вересня ц. р. і щойно тоді зможемо оголосити речинець вписів і ін. **СС. Василіянки у Станиславові.** 1756

— Конфіската „Діла". Вчорашне число (186) „Діла" підпало конфіскаті за більшу вістку про дивні чуда на Холмщині і за один більший уступ зі статті п. н. „Дикі звичаї на Волині". Тому що повідомлення про конфіскату прийшло дуже пізно наші читачі дістали „Діло" знову з великим опізненням.

— Зміна траси трамваю ч. 1. У звязку з перебудовою вулиці і трамваєвого вузла при пл. Бандурського трамваї ч. 1. курсуватимуть від 27. до 31. серпня ц. р. пл. Марійською, пл. Галицькою і пл. Бернардинською на Личаків і назад замість вул. Кілінського, Ринком, вул. Руською і вул. Підвалля.

— Дальші ревізії й арештування в Яворівщині та Бобреччині. В четвер 18. ц. м. перевела поліція зі Скла ревізію в селі Куриниках, в лугівниці поліції у Склі. Цього самого дня перевела поліція ревізії у Склі й арештувала Івана Гнилюха та Ілька Гриника. В пятницю 19. ц. м. перевела ревізію й арештувала Івана Михаліху,

абс. гімн. та Василя Мехацка. Всіх арештованих перетримано до 20. ц. м. на станиці поліції у Склі і опісля відставила до поліції в Яворові, а звідтіля 21. ц. м. всіх відставила до судових арештів у Краківці, де вони перебувають у слідстві. В судових арештах у Бібрці сидять арештовані в останніх часах: Володимир Стахурський і Микола Пердала з Бузькова, крамар кооперативи з Підмонастиря Сенько Луць, Мирослав Фіцик з Глібович Великих, Андрій Демчишин з Вільхівця і брати: Василь та Осип Фіцики зі Суходолу.

— **Львівська хроніка.** В ночі зі середи на четвер трьох напасників побило важко при вул. Коперника лікаря д-ра Й. Томашевського, який вийшов з ресторану Шіковрона. Напасників вігнали щойно шофери. Поліція арештувала двох напасників: Людвика Лісбаха, керманича відділу „Звйонзку млодей всі" та учителя Яна Ольшовського. Третій напасник утік. — З помешкання В. Сноповського при вул. Піліховській ч. 7 злодії забрали більшу кількість гардероби.

— **Бандитський грабунковий напад в Унятичах.** В ночі зі середи на четвер 25. ц. м. невідомі бандити закрадися на стрих дому 27-літнього Степана Степанюка. Опівночі злізли до сіней. Степанюк почув шелест і вийшов з хати до сіней, де його бандити важко зранили ножами. Опісля бандити скочили до хати і важко побили його жінку, забрали одіння і 100 зол. та втікли. Важко ранених перевезли до шпиталю у Дрогобичі. Стан Степанюкової безнадійний. Поліція шукає за бандитами.

— **Меморіял безробітних до през. Мосціцького.** Понад 500 безробітних умовних працівників з Познаня написало широкий меморіял до президента Польщі з проханням видати доручення, щоб змінили положення безробітних. Умові працівники просять занятн їх при тимчасових працях Фонду Праці: не приймати у Познанщині безробітних зпоза Познанщини; усунути з посад емеритів та особи, які не потребують працювати, нпр. заміжних жінок, яких чоловіки працюють, і вкінці — скасувати надчисельні години по урядах та державних і самоуправних установах, щоб дати заняття безробітним.

— **Окупаційний страйк у фабриці в Бельську.** У ткацьких фабриках Із. Фредля і спілки у Бельську на Шлеську застарйкували робітники. Робітники зажадали точного виконування збірного договору, усунення одної робітниці та праці в суботи і жидівські свята.

— **Сніг в Альпах.** В австрійських Альпах впали в останніх днях обильні сніги, що вкрили гори аж до межі залісення. Натомість в долинах дощі, які падуть від кількох днів, спричинили, що вода в ріках прибула і є небезпека повені.

— **Будова найшвидшого корабля.** Злучені Держави приступили до будови нового пасажирського корабля, що буде найшвидшим кораблем Злучених Держав. Новий великанський корабель буде довгий на 237 метрів і матиме 34.000 тон містоти. Корабель зможе забрати 1.219 подорожніх.

—**15 ранених в автобусовій катастрофі.** На шосі Клюж—Совата перекинувся автобус, яким їхало 40 осіб. У катастрофі було ранених 15 осіб, між ними 5 важко ранених, яких відвезли до шпиталю.

— **Смерть 616 осіб підчас повені.** Підчас останньої повені в північній Кореї згинуло 616 осіб, 10 осіб було ранених. Дотепер нема вісток про долю 450 осіб.

— **Концентраційний табор на острові.** Бразилійський уряд рішив створити на острові Фернандо Норонга концентраційний табор для осіб, які є небезпечні для публичного ладу або ведуть протидержавну акцію. Табор матиме форму вільної кольонії праці.

— **Арештування за символічний страйк.** Мадярська поліція арештувала 4-ох націонал-соціалістів за намову до символічного страйку шоферів автобусів, що відбувся 19. ц. м. Тоді то шофери стримали автобуси на 10 хвилин. 32-ох службовиків, які брали участь у страйку, звільнили з посади і покарали адміністраційним чинником.

— **Пошесть тифу в Ясах.** В Ясах вибухла страшна пошесть тифу. В останніх днях перевезли до шпиталю 48 недужих.

— **Мистецьке фальшування банкнотів.** Португальська поліція арештувала в Лісабоні Гілєрмо дос Сантос за фальшування 100-ескудових банкнотів португальського банку. Гілєрмо має неабичайний малярсько-граверський і рисівничий талант. Дос Сантос фальшує банкноти ручно перцем і пензлем так основно, що важко їх відріжнити від правдивих. Дос Сантос був уже кількакратно караний за фальшування банкнотів. Не зважаючи на свої винятко-

ВІДГУКИ ДНЯ.

Гарна чи погана нація?

Натуркали нам наші антропольоги про красу нашого племени і ми повірили.

— Українець? О, це гарний тип. Переважно чорнявий, тонконосий, високочолий, стрункий, вузький у поясі, широкий у плечах!

— Українка! О, це вже всім народам відома краса. Не дурно, мій пане, стільки трагедій перетерпіло наше жіноцтво. Сусіди з усіх боків зазіхали на ту красу, виправи спеціяльні уладжували, на смерть наражували. Соліман аж до Рогатина за жінкою посилав, Конъовський Бондарівну застрілив з заздрости, а ще грубо-грубо давніше французький Генрих тяжко собі сподобав Анну Ярославну. Але пощо шукати далеко! Такий визначний знавець жіночої краси як Іван Степанович, громадянин, що мав змогу вибрати собі чужу старостянку, воєводянку чи іншу каштелянку на жінку, таки волів Мотрумю Кочубеївну.

Чиж не могло в нас закорінитись переконання, що ми народ гарний, та що можемо тим величатися перед світом.

Написав свого часу Вергілій свою Енеїду, поняття не маючи, що колись перелицює її Котляревський на українську мову. А цей перелицьовуючи поняття не мав, що колись видаватимуть її так розкішно — навіть П. Т. большевики.

Оглядав я недавно це розкішне видання (60 золотих примірник!) і спершу радів. Большевики не большевики а все таки книжка як цяця. Оправа — шовк, папір крейдовий, друк вибагливий, одним словом дві слові: перша кляса. Заглядаю хто ілюстрував — Деригуз. Слава Тобі Господи! — думаю собі. — Не якийсь там москаль Штірен. Бо таки віде правди діти — Деригуз правдивий українець: назвище з двох слів, а обидва щиро українські. Напевно дасть щось типового нашого і дасть так, щоб можна було перед чужими показатись.

„Еней був парубк моторний
І хлопець хоч куди козак"...

Деклямуючи оті слова, почав я переглядати ілюстрації.

Господи! А це що?

Передімною вигулькнули ізза чудових рядків друку такі потвори, що аж страшно було дивитись. У першу чергу сам герой Еней: голова як юпка, ніс як капець, губа від вуха до вуха, очі витрішкуваті, шия як скарбового вола, ноги, як довбні, коротко: мурло і йолоп в одній особі. А його компанія!Найгіршого сорту банда опришків, пяниць і кретинів, на всякий випадок більше подібних до биків, бульдогів, носорогів чи в найліпшому разі до горилів ніж до козаків. А жіноцтво! Ніодного гарного лиця. Сама погань та ще й салом обросла. Ніби якісь рязанські перекупки, чи московські бублейниці.

Стоїш, дивишся і з дива не можеш вийти. Невже оце все українські типові парубки, дівчата, дядьки та молодиці?! Невже аж так оббрехали нас наші антропольоги, повістярі, поети і давніші малярі?!

Думаю, що ні. Здається, що це такий психічний зиз незлого маляря, бо прикро припустити, щоб це було свідоме „схамлювання" всього, що українське.

А все таки громадянине Деригуз! Варт би вас здорово подерти по другій частині вашого назвиска.

Галактіон Чіпка.

ві здібности, що запевнилиб йому добрий дохід, дос Сантос відмовляється працювати і по виході з вязниці далі по мистецьки фальшує банкноти. Арештований артист має ледви початкову освіту.

— **Трагічна купіль.** Недалеко Гендей на французько-еспанськім кордоні трапився трагічний інцидент. Трьох французів, які купалися в морі по французькім боці поплили в напрямі еспанської пляжі, хоч їх остерігали вояки прикордонної сторожі. А що пливаки не послухали окликів сторожів, посипалися на них стріли й один з пливаків згинув. Тіло вбитого перенесли його товариші на пляжу в Гендей. Слідство виявило, що сторожа вважала пливаків дезертирами з еспанського терену.

— **Страшна смерть чотирьох вязнів.** У Філядельфії померло чотирьох вязнів в одиночних келіях у вязниці Штольмесбург. Поліція арештувала двох вязничних сторожів, які осадили вязнів у сепаратках за спробу бунту з приводу „сдиноманітности у відживлюванні". Вязнів знайшли без життя, а причиною смерти було попарення цілого тіла. Слідство виявило, що в келіях було так горячо, що можна було „збожеволіти". Келії були щільно замкнені, а центральне огрівання отворене. Директор вязниці зізнав, що можливе, що хтось замкнув келії й опісля отворив парові отвори.

— **500 міліонів на закупно залізничого табору.** Концерн бельгійських банків заоферував урядові Югославії кредит у висоті 500 міліонів бельгійських франків на купно залізничого табору в Бельгії. Покищо міністерство комунікації в Югославії не дало відповіди. Здогадуються, що Югославія прийме бельгійську оферту.

— **Закінчення будови трансіранської залізниці.** В понеділок 22. ц. м. закінчено будову трансіранської залізниці, що получить Перський залив з Каспійським морем. Залізничий шлях, довжини 1.400 км., будували від 1937. р. Кошти будови сягають 28 міліонів фунтів штерлінгів. Новий залізничий шлях відкрие в пятницю шах у присутности членів дипльоматичного корпусу.

— **Оригінальна демонстрація літників.** У надморській місцевости Бульонь сюр Мер над каналом Ля Манш дійшло до демонстрації літників проти місцевої влади. Дві тисячі літників в купелевих костюмах обсадили ратуш, протестуючи проти недостаточної охорони місцевої пляжі, внаслідок чого кілька осіб затонуло. Літники примусили мера зорганізувати спеціяльну охорону літників, які купаються.

— **Сензаційний винахід італійського інжинірa.** В Кембрідж в Англії перевели досліди над автомобілем нової конструкції, винаходу італійця Петрі Салерні. В новому автомобілі Салерні усунув зовсім скриньку бігів, залишивши лише передні і задні біги. Пробний автомобіль Салєрнія вже має за собою 100 тисяч км. пробної їзди. Виявляється, що розгонова система автомобілю не виявляє ніяких слідів зужиття. Зрив цього авта незвичайний. Шість секунд по старті цей автомобіль може розвинути скорість 50 км. на год. Новий автомобіль зуживає дуже мало бензини, менше, ніж дотеперішні автомобілі. Новий автомобіль зовсім нескладний і по успішних пробах слід сподіватись його масової продукції.

— **Втеча двох убийників.** З вязниці в Букарешті втікли два вязні: Ромуль Кульда і Беля Токеш, яких суд засудив на досмертну вязницю за вбивство свого товариша Гольдшлягера. Оба вязні походять зі Семигородщини.

— **РозлаДдя у травленні.** Позаяні інтереїсти стверджують успішне діяяння природної гіркої води **Францішка Йосифа** для шлунка перемодованого їжою і напитками.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ЩАСЛИВО СКІНЧИЛОСЯ".

Хто любить сензаційні тріки американських репортерів і темпераментну гру Кароліни Льомбард та пристійного Фридерика Марча, її партнера — буде добре почуватися на цій веселій, безпретенсійній американській комедії. Згадана комедія підхоплює знаменито погоню американців за неімовірними, сензаційними подіями, в даному випадку історією вдаваної недуги молодої дівчини, яку з цією метою привозить репортер до Ню Йорку. Фільма виконана у природніх барвах.

Спорт.

СКАЛА (СТРИЙ) — ЗОРЯ.

Заповіджені сензаційні змагання між стрийською Скалою та львівською Зорею відбудуться в неділю 28. серпня ц. р. не в год. 8.30 попол., як ми заповідали, **лиш у год. 4-ій пополудні на грищі Сокола-Батька.** Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах, Скала з Гарасимовом на середині нападу, Зоря з Юськевичом і Максимовом.

Скала: Малецький II, Салдан, Дерлюк; Котурбач, Слівінський, Матульський; Павлічка, Заплатинський, Гарасимів, Новак, Малецький.

Зоря: Балдиг, Мамотюк, Зілінський; Андрійчук, Данилевич, Вовк; Максимів, Гарбачевський, Юськевич, Крушельницький, Ковалів.

Українська публика повинна якнайчисленніше зявитися на цих змаганнях, бо цього дня нема нікої української футбольної імпрези. Обовязок української публики — це матеріяльна й моральна підтримка для українських спортових товариств.

4. вересня виїздить Зоря на відплатні змагання зі Скалою до Стрия.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 26. 8. год. 8. „Люди на кригі".
Субота 27. 8. год. 8. „Шестий поверх".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ОПЕРЕТКОВО:
26. 8. Шеки Безекиду.
27. 8. Мадемуазель.
28. 8. Гетьман Полуботок.
Незадовго театр виставить голосну виставу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці".

Український Театр Йосифа Стадника:

ЗАЛІЩИКИ:
26. 8. Ягуш.
27. 8. Люди на кригі.
28. 8. Ой не ходи Грицю.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Загреба і Тобілевича). До 5. IX. ц. р. виступають ще обі групи окремо. Їх репертуар такий:

Група А грає у Львові і їде до Городенки.

Група Б. СНЯТИН:
26. 8. Лісова пісня.
27. 8. Пригода в Черчі.
28. 8. Невольник.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнів калюч".
АПОЛЬО: „Маска лєорда Блекнес" на осн. Ст. Цвайга.
АТЛЯНТИК: „Я був гангстером" („Навернений грішник").
БАЛТИК: „Правда перемагає" (Павло Муні).
ВАНДА: „В. З. б не причалив", „6 літ кохання".
ГРАЖИНА: „Жінки над прірвою".
ЕВРОПА: „Щасливо сміючилося".
КАСІНО: „Узли кохання", „Гріх молодости".
КОПЕРНІК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Саратога", „Простак".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Життя удвійку", „Джентельмен шукає жінці".
НАЛЯС: „Таємниця зради" на осн. Ст. Цвайга.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Галька".
РІЯЛЬТО: „Моя вільна жінка".
РОКСІ: „Гра життя" і додаток.
СВІТ: „Його велике кохання", „Буде інше".
СТИЛЕВЕ: Погоня за кавалєром" і ревія Боруського.
ТОН: „Засуджені", „Без приказу".
УТІХА: „Пострах Дікого Заходу" та ревія.
ХІМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петрович".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люцерна".

ФОТОПЛАСТІКОН „Львовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Каїм і Сини)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 26. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Концерт дуової орх., 8.00 Добридень найменшим, авд. для дітей, оповідання, пляти з конферансієркою, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Полудньова музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Спокоси на Полісі, оповід. для дітей, 15.30 Розвязка геогр. загадки з 26. VII., 15.35 Гутірка з хорими, 15.50 Господарські вістки, 16.00 Суїти у зам. орк., 16.45 Великопольська закутина пам'ятками хмелєвськими тичками, 17.00 Цікаві вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя, Жива музика, **17.45 Жінка у Совітах: в українській мові вигл. д-р Харитя Кононенко,** 17.55 Гальо, позір! 18.00 Електричні очі, 18.10 Форт. твори Брамса, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні трубадурів і мінезінгів, бас, гуслі, цитра, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Для кожного щось гарного" у вик. сал. орхестри, флет, скр., співів, форт.; у перерві Діяльоги, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Оборона машиністом, 21.10 Розр. концерт: піснями: гармонійка, два фортепіяни, 21.50, 22.00 Спорт. 22.15 Живий концерт бажань, орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, Акт. гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танцова музика з пл. (Варшава II.).

Субота, 27. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Кінчесе тиждень, пегілна авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., господарські вістки, 14.15 Обідова музика, орх., 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець" на осн. Корнеля Макушинського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 На маневрах, муз., 16.45 Останки смерекової пущі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбуму, 17.45 Спортові відгомони, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: віол., форт., 18.45 Фрагм. із „Пана Тадея", у перерві к. год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 Від Баторія до Собіського, авд. для дітей, 20.30 Веч. дениик, 20.40 Актуальна гутірка, 20.45 Гутірка зі слухачами, 21.00 Трамом. з Риму: Ілі Табаро („Плащ") оп. Пучінія, 21.55 Спорт, 22.05 Трамом. із Риму, „Суор Анжеліка" („Сестра Анжеліка") оп. Пучінія, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танц. музика з пл. (Варшава II.).

Неділя, 28. серпня 1938.

7.20 Орх. концерт, 8.00 Ран. дениик, 8.15 Для села: Хл. газетка, Врожіння з госп. прогульки, Пісні, 8.35 Львів здоровіть, 8.40 Час то гроші, гутірка для хліборобів, 8.50 Осіннє гноєння на зміну, 9.05 Музика з пл., 10.30 Популярна музика з пл., 11.45 Муз. огляд, 12.03 Симф. поранок: орх., сопран, 13.00 „Евуня" літ. нарис Ст. Васильєвського, 13.15 Музика орх., тенор, бас-баритон, гармонійка, два форт., 16.30 Театр Уяви: „Страдіварій" комедія М. Морея (Франція), 17.00 Рециталь на віоля да гамба в супр. форт., 17.30 Звуч. тижневик, 20.00 Програма на завтра, 20.25 Патріотизм у музичній літературі, словно-муз. авд., 20.35 21.30 Спорт. 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дениик, 21.00 „Єроним і Іванна" Виленська Загуля, 21.50 „Компнер і мельник" або „Загадкова вежа" водевіль І. Камінського в муз. опрацюванні, 22.35 Танц. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.35—23.55 Танц. музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 26. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.00 Концерт смичкової орх., БІЛГОРОД 18.20 Сольо на флеті, 21.00 Спів, БУДАПЕШТ 12.05, 17.30, 18.00 Орх., 13.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 20.00, 21.00 Концерт хору циг. орх., БРАТИСЛАВА 19.55, 20.00 Слов. нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00, 21.00, 23.00 „Тангайзер" оп. Вагнера (Зальцб. фестіваль), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 18.00 Пісні й музика у вик. моді, 19.00 Нар. пісні, 20.10, 21.00, 22.00 „Моніка" оп. Достала, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Бетговенівський концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 Пісні у супр. орх., 21.30, 22.00, 23.00, Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.55, 20.00, 21.00 „Св. Людмила" орат. Дворжака, 22.30 Квартет б- дур Сука, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ля рос де Росгайм" драма Варіота з муз., РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Пісеньки та розр. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Квартет мандр., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Корабель-марево" оп. Вагнера.

Субота, 27. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 „Корневільські дзвони" оп. Планкета, 22.30 Легка й танц. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні й мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.00 Скрипки, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Концерт симф. орх., 15.30 Для дітей, 18.45, 19.45 Нар. музика, 20.10 Веселі співанки, 21.00 Зальцб. фестіваль: Серенада, концерт орх. дутих інстр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.35, 21.00 20.35, 21.00 „Дер Фрідемстаг" оп. Р. Штрауса, 22.30 Квартет на обой і смичк. інстр. Гайдна, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ 22.30 „Америка танцює" танц. музика з Америки, ЛЯГТІ 19.20 Вощські пісеньки, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Орх., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пучінія: „Ль Табаро", „Сестра Анґеліка", „Джанні Скікі" ПРАГА 12.45 Концерт військ. орх., 16.10 Відпочинковий концерт, 20.15 Розр. муз., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, (Равель, Дебісі), РИМ 19.30 Орх., 20.30, 21.00 Легка музика, 21.00 Драма, СОФІЯ 18.00, 21.45 Легка музика, 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.40, 20.00 Спів.

Неділя, 28. серпня 1938.

БЕРЛІН 11.30 Італійські співаки, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Концерт орх., хору, сол., 22.30 Орх., квартет мандоліністів. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Орх. орх., 15.45 Хор, 17.00 18.00 Концерт орк., 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., ВІДЕНЬ 11.00 Зальцб. фестіваль: Симфонічний концерт, 20.10 21.00 Весела авд., ГАМБУРГ 20.00 21.00 „Марта" оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЯЙПЦІҐ 18.30 19.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. покчина, 2[illegible] Орх. концерт, 21.00 22.00 Комедія, оп. танкова музика, ПРАГА 9.55 Розр. музика, 15.20 17.45 18.00 Легка музика, спів, 16.00 Концерт військ. орх., 18.30 Сальон. музика, 19.25 20.00 „Подув осені" розр. програма, 21.05 Фільг, концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Сюїта, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Ля Бернеа" ком. оп. Месажера, РИМ 17.15 18.00 Симф. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Джоконда" оп. Понтіселлі, СОФІЯ 18.00 Легка й танц. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, 20.45 Вибшитки з опер.

БІРЖА.

Львів 25 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.87 89.40 Доляри американські 5.30-50, 5.26-00 Доляри канад. 5.29-00—5.26-50, Фльорени гол. 291.04.—289.30, Франки фр. 14.56—14.48, Франки швайцарські 121.90—121.10 Фунти анґл. 25.93—25.84, Гульдени дан. 100.25—99.75, Корони ч. 15.93—15.45 Кор. дан. 115.95—115.10 Кор. норв. 130.53—129.55, Корони шв. 133.99—133.00 Ліри стал. 23.30—22.60, Марки фінлян. 12.57—11.25, Марки пів. 70.00 — 72.00, Тель Авів 25.80—25.40, Марки пів. срібні 96.00 — 93.00

Акції.

Банк Польський 125.00 Цукор. 39.50 Вугель 34.50, Дізьпон 89.25, Модржеєв, 17.25, Островець 18.25, Стараховіце, 43.75 Хабербуш 37.25.

Папери.

4 і пів проц. в нутр. 67.00, 67.38 3 пів 1 ем. 84.85, серія 95.25, 3 пів [illegible] 2 ем. 83.75 серія невот. 5. конверс. 69.50 преміди 42.75 4 консол. 67.00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2.45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2.50 зол.
1 кг. масла екст. вид. в оп. деф. ціна 2.50
молоко 13—14 сот.
яйця (копа. 2.70 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко знижкова, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

Додатковий вступний іспит до І-ої кляси Купецької Гімназії „Р. Ш." у Львові Куркова 14 відбудеться в днях 1-го і 2-го вересня в год. 8-ій рано. 1761 1-2

КУПНО — ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ — посезонова продаж по дуже знижених цінах — РЕНТГЕНЕР, Жоліо-ків 37. 1645 4-5

НАЙДЕШЕВШЕ купиш ковдри вовняні — шовкові — вирібня кондер РОМАНОВА, Городецьких 4 (біля Ринку). 1680 4-7

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛІТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 6-9

ДІМ 6 кімнат, город. вільні літа, околиця дівчин Підзамче продам. Інформації: Львів, Зиблікевича 5 а, мебльова крамниця год. 3—6. 1760 1-3

МЕШКАННЯ

ВЕЛИКА КІМНАТА при Руській 3 до винайму на бюро, або мешкання. Зголошення до Адміністрації „Діла" під: „Вересень". 1762 1-2

НАУКА

ГРИ НА ФОРТЕПІЯНІ вчить дипльомована вчителька музики, абсольвентка державної консерваторії в Празі. Зголошення від 1. вересня щодня у Львові, вул. Ходкевича 9, двері ч. 18. 1732 2-2

СТАНЦІЇ

ПРИЙМУ учениць, учениць на мешкання. Спосіб — ноґфорт. Вул. Земляковського 2 (пл. св. Юра) Сторожукова. 1737 2-3

ПАННОЧКУ-ГІМНАЗИСТКУ з інтелігентного дому приймемо на мешкання й утримання родина середньошкільного професора у Львові. Близько академічної гімназії. Пішли, можуть бути лекції музики і шкільних предметів дома. Письмені зголошення: Редакція „Меги", Львів, Яворівська 7. 1732 2-2

ПРИЙМУ 3 дівчинки на станцію. Помічу у науці. Фортепіян до взятку. Околиця костела св. Антонього. Зголошення до Адміністрації під „Леонівка". 1743 2-2

ШУКАЮ помешкання (партер або І. пов.) для ученика І кл. гімн. в околиці головної гімназії у Львові, з дуже добрим харчем і опікою. (Може бути також другий ученик). Зголошення до Адміністрації під „Родичі". 1750 2-2

ШУКАЮ доброї станції з фортепіяном для ученині II. кл. ліцею. Зголошення під адресою Д-ра А. Заплітного, адвоката в Теребовлі. 1747 2-3

РІЖНІ

ЕКСТРАКТИ — ГАРБІВНИКИ — ХЕМІКАЛІЇ — ФАРБИ — ТОВЩІ — олії — для промислу гарбарського футряного достаєтесь зі складу **„ХЕМІЯ"**, Львів, Личаківська 23. 1694 3-5

КАРНІШІ, найновіші зразки у всіх кольорах від зол. 2.95 виконує ШИШНІЄВ, Коперника 30, тел. 236-88. 1752 2-5

МОТОЦИКЛЕВІ КОМБІНЕЗОНИ найліпші, найтривкіші, найдешевші лише у виробі „ПАЛЯЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-7

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу, мужеську, **Коперника 26,** подвірп. 1759 1-1

І ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26,** подвірп. 1750 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

Найкорисніше
Союзний Банк Львів
закупите у фірмі **Руська 20**

усе шкільне приладдя: наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, відznаки, числа та все інше.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і роб. тня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб. ч Іпотечного Банку

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в ціли полагодження замовлень. 1755 1-10

Присилайте передплату

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 188 (15.009). Львів, суббота 27. серпня 1938. Оплата рахункова uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-40
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Горячкові наради у справі Чехословаччини.

ПЕРЕД НОВОЮ ЗАЯВОЮ ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЄНА.

Льорд Галіфакс відбув у четвер передполуднем нараду з канцлером скарбу Саймоном і дорадником місії льорда Рансімена Астоном Ґваткіном, який прилетів у середу 24. ц. м. до Лъондону. З черги мін. Галіфакс відбув нараду з французьким шарже д' афер Камбоном.

Добре поінформовані кола запевняють, що всі розмови і наради в середу і в четвер торкалися Чехословаччини. „Дейлі Мейль" пише, що в найближчих днях британський уряд оголосить важну декларацію окреслюючи знову своє становище у справі Чехословаччини. Рішення у справі декларації запало на нараді прем. Чемберлена з мін. Галіфаксом у середу 24. ц. м.

„Дейлі Експрес" пише, що британський уряд поробить заходи, щоб поладнати напруження у звязку з положенням у Чехословаччині. Одночасно „Дейлі Експрес" запевняє, що льорд Рансімен виступить у короткому часі з власним пляном розвязки конфлікту зі судетськими німцями у Чехословаччині.

ТЕЛЄФОНІЧНА РОЗМОВА МІН. БОННЕ З ЛЬОНДОНОМ.

Авас повідомляє: Міродатні кола висловлюють здивування з приводу вісток британської преси, будьтобн прем. Чемберлен, мін. Галіфакс і мін. Саймон рішили, що британський уряд складе знову заяву з гарантіями Англії для Франції на випадок, якби Францію втягнено в конфлікт у звязку з її зобовязаннями щодо Чехословаччини. Мін. Бонне розмовляв телефонічно з французьким шарже д' афер у Льондові, який розмовляв з льордом Галіфаксом. Міністр закордонних справ не дістав потвердження вісток англійської преси, що є мабуть неточні.

НАРАДИ І ПЕСИМІЗМ ПРАГИ.

В четвер 25. ц. м. відбулося засідання політичного комітету ради міністрів, на якому прем. Годжа склав звіт з розмови з льордом Рансіменом і послом Кундтом. Опісля през. Бенеш приняв прем. Годжу та членів політичного комітету ради міністрів. Нарада у президента торкалася національних справ. Це вже третя з черги конференція політичного комітету ради міністрів з участю през. Бенеша, присвячена цим справам.

Виїзд Астона Ґваткіна до Льондону та його розмови з мін. Галіфаксом викликують дуже велике зацікавлення в політичних колах Праги. Політичні кола пояснюють поголоски, що їх поширюють у Празі невідомі джерела у справі територіяльної організації Чехословаччини, підготовою чеським урядом терену для автономії. Чеський уряд поволи підготовляє публичну опінію, що була дотепер переконана, що відкинення судетськими німцями статуту, є останньою уступкою уряду, бо бачить, що мусить піти на дальші уступки. Обсервації льорда Рансімена дійсности в Чехословаччині і некорисні для Чехословаччини настрої на заході впливають погано на настрої вирішних чеських чинників. У заявах офіційних кол вичувається нотки песимізму. Можна вичути, що офіційні кола шукають нової підстави до дальших розмов з Генляйном.

ЗАТРІВОЖЕННЯ В ПАРИЖІ.

Паріські політичні кола виявляють велике затривоження положенням у Чехословаччині. Французька преса обмежується тепер до лякоиічних вісток про хід дипльоматичних розмов льорда Рансімена і не подає настроїв, що панують між чеським громадянством і судетськими німцями. Тому здогадуються, що між народами Чехословаччини ширіться далі невдоволення, що доводить до щораз то більшого загострення внутрішнього положення.

Мала Антанта зміцнила становище Німеччини.

Париська преса писала спершу про висліди нарад у Блед як про політичні успіхи Малої Антанти. Тепер щоденник „Л'Евр" доказує, що рішення у Блед залишають зовсім на боці справу мадярської меншини в Чехословаччині. Ці наради доказують, що національна проблема в Чехословаччині не може знайти своєї розвязки на ніякому відтинку, що лише зміцнює становище Німеччини у спорі між судетськими німцями і праським урядом.

Рішучий протест Англії до ґен. Франка.

Прем. Чемберлєн відбув нараду з мін. Галіфаксом і мін. Саймоном у справі міжнародього моложения, зокрема положения в Еспанії та останньої відповіди уряду ґен. Франка. Прем. Чемберлєн хоче за всяку ціну не допустити до розбиття комітету неінтервенції. Британський уряд вислав рішучий протест до ґен. Франка у справі 60 розстріляних червоних полонених.

Льондонські політичні кола переконані, що взаємини між Англією і ґен. Франком нагло погіршилися і що Льондон візьме гострий курс супроти національного еспанського уряду.

ПРОТЕСТ КОРАБЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМЦІВ.

Одночасно комітет корабельних підприємців, які ведуть торговлю з Еспанією, оголосив 23. ц. м. комунікат, в якому виступає проти признання ґен. Франкові прав комбатантів. Комітет виступає проти того, щоб ґен. Франко затримував усі англійські кораблі під замітом перевозу недозволеної контрабанди до червоної Еспанії.

10.000 ЧЕРВОНИХ ПОПАЛО В ПОЛОН.

Комунікат штабу ґен. Франка повідомляє: На фронті Кастельйон національні війська поправили свої позиції. На відтинку ріки Ебро прогнали червоних з добре укріплених становищ. В цій акції взяли національні війська до неволі 500 вояків. Підчас боїв над рікою Ебро взяли національні війська досі до неволі понад 10 тисяч червоних вояків.

ЩО КАЖЕ КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Комунікат міністерства оборони повідомляє: На східнім фронті неприятель встиг обсадити кілька горбів в окрузі Валє де Вілябер. Відбито наступ здовж дороги з Вілля Альба до Корбеза і на відтинку ріки Каналєгас. В Естрамадурі урядові війська здобули Ель Аресіфе, Харанте, Лямахаґа і Каза де Кольобрінас та посунулися аж до верху Маровін, віддаленого 15 км. від ріки.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Тернистий шлях ґазети.

Львів, 26. серпня 1938.

Люди, які не належать до світа щоденної преси, чують хіба тільки вряди-годи про приємности видавничої і журналістичної праці в наші часи, при чому ті бідкання журналістів здебільша викликують у постороннїх слухачів жарти й дотинки. Однак буває, що часопис і відповідальний за нього журналіст опинюється в ситуації, в якій далеко до жартів. Умовини праці української преси нашому громадянству назагал відомі: відома велика справа, якій ми служимо, та трудноші, що їх у цій службі стрічаємо, — не тільки від чужих, але й на жаль, неоднократно своїх таки земляків. Це речі такі буденні, що до них ми, українські видавці та редактори, привикли, як до смаку щоденного хліба. І ми про це ширше розводитись не будемо, тим більше, що не в наших силах ці умовини змінити. Сьогодні говоримо про надзвичайні та особливо важкі обставини, в яких ми найшлись з приводу холмсько-волинських подій і їх останніх відгуків.

Ця наша важка й складна ситуація полягає у тому, що з одного боку відчуваємо натиск української прилюдної опінії та широких кол наших читачів, чому ми пишемо про ці справи так мало і так „делікатно", з другого боку маємо до діла з перечуленістю цензури чи просто з вищою польською пресовою політикою, яка не допускає ані голосів критики у цій справі ані інформаційного матеріялу. Таким робом ми опинюємось в ситуації, в якій рідне громадянство може нас посуджувати у байдужности до справ, які саме є предметом найбільшого громадянського зацікавлення, у трусливости та відірванні від життя свого народу, — та одночасно за ті самі прогріхи стягаємо репресії на ґазету у формі щоденних конфіскат, які приносять видавництву величезні матеріяльні втрати та спонукують відомі орґани польської брукової преси до нагінки проти самого видавництва, яке вони представляють немов якусь антидержавну станицю. Щоденна почта приносить дописи, інформаційні вістки, запити чи просто міркування окремих читачів на ту саму тему, про яку ми мусимо писати — найменше. Колиж щонебудь з того матеріялу хочемо використати — мусимо зупинювати експедицію ґазети і ждати до пізньої нічної пори, чи не буде конфіскати, або відразу наражувати ґазету на великі конфіскаційні втрати при видрукуванні цілого накладу: з моментом, коли позавчора сконфісковано замітку, яка може свідчити щонайвище про стан екзальтації деяких одиниць на Холмщині, та повикреслювано ріжні речення з кореспонденції нашого лущького кореспондента, старшого поважного діяча, якого якийсь темний тип напав на вулиці та який з цього приводу атакував лише певні польські громадські кола на Волині, які витворюють тамошню нездорову атмосферу,—з моментом тих конфіскат признаємось, що найбільші зпоміж нас „специ" втратили орієнтацію що може підлягати конфіскаті, а що ні. Все те, що пишеться про Волинь, Холмщину, про православні справи, про виступ Митрополита Шептицького — є для ґазети „небезпечним" матеріялом.

Очевидно, що годі розумні й льогічні аргументи протиставити тим польським пресово-громадським колам, які свідомо, на зимно, цькують владу. На це ми не маємо ніякої ради, крім голосу власної совісти та свідомости, що виконуємо свій важкий обовязок у законних рямцях. Наш часопис не є покликаний на те, щоб боротися з державою, колиж веде боротьбу проти істнуючої національної політики влади, проти деяких сторінок системи, за покращання долі рідного народу, то проте завжди

стояв і стоїть на становищі легалізму. Коли-ж ми пишемо і підлягаємо конфіскаті, то не робимо нічого іншого, як стільки інших польських часописів, які в даній справі находяться на тій самій площині. Політику конфіскат диктує загальна політика уряду. Це правда стара, як світ. Так само аксіомною правдою є, що відколи існує цензура, відтоді бореться і буде боротися з нею преса, як виразник незалежної громадянської опінії. Кому, як кому, але ендецькій пресі, яка вела і веде найбільш неперебірчиву боротьбу з урядом і режімом та яка боронила також становище ендецьких послів, коли вони голосували проти буджету держави і проти закону про побір рекрута, — ці правди повинні бути відомі. Пастирського листа Митрополита Шептицького видрукувала вся українська преса, яка з тією датою появилася і ми цікаві бачитиб такий поль. часопис, який не видрукував би пастирського листа римо-католицького архиепископа. А тій ендецькій пресі, яка сьогодні піниться і на нашого Митрополита і на „Діло", дозволимо собі пригадати її становище хочби у справі вавельського конфлікту: якими аргументами ті самі панове боронили митроп. Сапігу, стаючи в обороні престіжу церковного достойника!

Коли ще в липні була у нас сконфіскована в цілости стаття з приводу холмсько-волинських подій, стаття наскрізь теоретична, яка розглядала справу з погляду проблематики відносин між державою та Церквою і нацією, то так само були сконфісковані в цілости передові статті на ту саму тему у варшавському „Часі" і виленському „Слові". Видно що це не тільки справа, якою ми одні тільки займаємось в спосіб, що не находить апробати влади.

А проте ми є тільки — пресовою трибуною. Часопис не появляється на те, щоб читачі діставали білі плями. І тому краще зректися на якийсь час публіцистичного обмірковування церковно-православних справ і відомих подій, як дово вони творять в опінії влади „табу". Будемо обмежуватись тільки до реферування несконфіскованих голосів польської преси, вистерігаючись по змозі теж власних коментарів: кожного нашого читача просимо робити їх самому.

Кажемо це нашим читачам явно і славно та просимо не дивуватись і не реєструвати на нас, тільки співчувати з тими робітниками пера, які час до часу опинюються у подібній ситуації. ік.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Боржава, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торгівлі

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. і. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1.
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Латанина мира в Європі.

Поміж подіями міжнароднього політичного значіння, що не є „однодневками", тільки дають світло або тінь і не на найближчу грядучу сторінку історії, виріжняються особливо: 1) рішення недавньої конференції Малої Антанти щодо Мадярщини; 2) відповідь генерала Франка на англійську пропозицію у справі еспанської війни і 3) гостина державного керманича Мадярщини, адмірала Гортія в Німеччині. Про цю останню справу, яка з уваги на своє значіння вимагає докладнішого обговорення, окремо напишемо — тим більше, що тріюмфальний розїзд адм. Гортія та його міністрів по Німеччині ще не покінчився.

Мало-антантські рішення та відповідь генерала Франка льондонському комітетові невтручання в еспанські справи стоять в деякому взаємному льогічному звязку тому, що слідно на них руку одного автора, англійської дипльоматії, яка докладає усіх старань, щоби спинити вигально европейський збройний конфлікт бодай до хвилини аж сама Англія буде до війни готова...

*

В югославянському містечку Бледі (краще Велді) покінчилася у вівторок, 23. ц. м., конференція Малої Антанти, про яку югославянський премієр Стоядінович поінформував пресу обширним комунікатом. Починається цей комунікат заявою, що держави Малої Антанти будуть і надалі вести політику мира. Зокрема підкреслено вагу і значіння недавнього солунського договору між Болгарією та державами балканського союзу, яким Болгарії признано суверенність і рівноправність у справі зброєнь, що є — на думку комунікату — поважним причинком до замирення на Балкані.

У другій, найважнішій точці комунікату, що торкається Мадярщини, комунікат каже дослівно: „Постійна рада Малої Антанти з задоволенням ствердила, що переговори, які впродовж року велися з Мадярщиною, довели до деяких постанов, наслідком яких Мадярщина й Мала Антанта зрікаються уживати взаємно супроти себе аргументу сили і які признають Мадярщині рівноправність в области зброєнь. З уваги на те, що в часі переговорів над підготовою добросусідських взаємин між Мадярщиною та Малою Антантою, ще не вирішено деяких питань, тих постанов не можна покищо подати до прилюдного відома. Тому держави Малої Антанти та Мадярщина погодилися, щоб постійна Рада Малої Антанти у Бледі та уряд Мадярщини в Будапешті одночасно видали однозгідний комунікат про сучасний стан згаданих переговорів. Постійна рада висловлює надію, що дух взаємної доброї волі принесе цілковите порозуміння, яке матиме на оці добро не тільки власної країни, але й цілого наддунайського простору".

Третя точка приносить критику женевської Ліги Націй, яка не всилі ще виконати завдань, поставлених їй її творцями. Проте три держави Малої Антанти співпрацюватимуть з Женевою „у рямцях істнуючих можливостей". У найближчому періоді заступатиме Малу Антанту у Женеві Югославія.

У четвертій точці, що займається проблемою Дунаю, сказано, що знавці Малої Антанти зберуться небавком у Білгороді, щоб цю проблему основно розважити й найти розвязку, яка уможливилаб співпрацю з інтересованими державами.

В шестій точці висловлено вдоволення з приводу гармонійної співпраці держав Малої Антанти в економічних справах. Найближче засідання постійної Ради Малої Антанти має відбутися у вересні у Женеві.

Оці висліди конференції Малої Антанти найшли голосний відгомін у цілій Европі, головно з уваги на замирення з Мадярщиною. Чеський міністр закордонних справ Крофта в інтервю, що він його дав білгородському щоденникові „Време", заявив, що договір між Малою Антантою та Мадярщиною має історичне значіння. Під „історичністю" він мав, очевидно, на думці факт, що помандрувала до архіву постанова тріянонського договору про обмеження зброєнь Мадярщини, постанова, сторожами якої були власне держави Малої Антанти. Чи справдаються мало-антантські сподівання, що „Мадярщина не дасть себе тепер втягнути в авантурничий плян Німеччини дотично Чехословаччини" — покаже будучність. Як відомо, саме тепер обїздить Німеччину вкупі з Гітлером ніхто інший, тільки адмірал Горті, голова мадярської держави, і не оглядаючись на Малу Антанту, підкреслює спільноту німецько-мадярського братерства зброї з часів світової війни та спільноту історичних шляхів між обома народами. Мадяри беруть що їм корисне також від Малої Антанти, але орієнтуються на сильного спільника, що їм може ще більше дати.

Щодо апокрифічних, у мало-антантськім комунікаті двічі згадуваних невирішених іще до кінця „постанов, яких не можна покищо подати до прилюдного відома", то вони торкаються справи мадярських національних меншин, які найшлися після великої війни на території всіх трьох держав Малої Антанти. Це ціпавіша, але і трудніша до полагоди справа, ніж справа озброєння Мадярщини, яка і без мало-антантського дозволу від двох літ скільки погодила — зброїлася. Домагання Мадярщини щодо своїх земляків у Чехословаччині цікавлять нас, бо мадярські претенсії не спинюються перед українським Закарпаттям, але трактують його як свою майбутню провінцію.

*

Відповідь генерала Франка на льондонський плян усунути чужинецьких „добровольців" з Еспанії уважають одні позитивною, інші негативною, залежно від становища, яке одна чи друга сторона займає в еспанській громадянській війні. „Völkischer Beobachter" і „Giornale d' Italia" бачать у відповіді ген. Франка „значний причинок до европейського мира", між тим, як англійський „Daily Herald" та майже ціла французька преса висловлюють думку, що відповідь ген. Франка „свідомий саботаж мирових зусиль льондонського комітету про невтручання".

Який зміст цієї відповіди ген. Франка? Він пропонує найперше забрати з обох воюючих в Еспанії сторін по 10.000 „добровольців" і за тоді взятися до контролі та обчислення, скільки є тих добровольців по обох сторонах. Далі ген. Франко погоджується на знеутралізування двох портів на території червоної Еспанії, що булиб поза обсягом акції літаків національної армії і до яких моглаб причалювати чужоземна торговельна фльота без страху і без ризика. За згоду на повищі дві концесії ген. Франко домагається, щоб признали йому всі міжнародні права воюючої сторони.

Ця відповідь ген. Франка значно розходиться з пляном льондонської комісії про невтручання. Ця комісія передбачувала перш усього висилку до Еспанії міжнародньої комісії для ствердження скільки „добровольців" находиться у рядах обох воюючих еспанських сторін. Ця сторона, яка має у себе більше „добровольців", малаб першою зняти зі свого фронту й вислати поза межі Еспанії 10.000 „добровільних" вояків. Льондонська комісія натякала далі, що в інтересі правильного слідства міжнародньої комісії булоб указане, щоб на час її роботи цілком припинити воєнну акцію. „Червоний" уряд у Барсельоні прийняв плян льондонського комітету майже в цілости, коли тимчасом ген. Франко, очевидно, бажаючи зискати на часі, торгується з комітетом і буде з ним торгуватись до хвилини повної перемоги.

Мотивуючи свою відповідь, ген. Франко дав цікаві коментарі. Він заявляє, що не має довіря до міжнародніх контрольорів, бо були випадки, що ці контрольори посувалися у своїй сторонничости до того, що помагали перепачковувати зброю та муніцію для „червоних". Були навіть такі випадки — каже Франко, — що ці контрольори не були ніякі контрольори, а звичайні шпіони. Далі твердить ген. Франко, що навіть дуже безстороння міжнародня комісія не зуміє ствердити числа „добровольців" по стороні „червоних". Барсельонський уряд — на думку ген. Франка — нібито розвязав міжнародні бригади, а в дійсности розділив вже „інтернаціоналістів" між ріжні еспанські „червоні" частини. Ці „інтернаціоналісти" отримали еспанські особисті документи й названо їх еспанськими іменами та призвищами. На фронті над рікою Ебро попало в полон багато таких новоспечених „Ернесто" і „Педро". Хотячи з ними мовитись з цими „червоними еспанцями", треба уживати французької, англійської, чеської, польської, російської, мадярської і якої там ще мови...

Над цією відповіддю ген. Франка ломить собі тепер голову міжнародній льондонський комітет, що стоїть під проводом льорда Плімута та Ген. Франко, що дістав свіжі транспорти італійських „добровольців", не оглядається задалто на цей комітет, тільки переломлює у своїм переможнім поході опір „червоних" — від фронту до фронту. Наближується остання розв'язка в еспанській справі й тому англійська дипльоматія так спішиться найти якусь загату, щоб еспанська трагедія не розвернулася в европейську драму...

ВШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

До чого доводить страх у Совітах.

Скандал з засівною кампанією на Сов. Україні.

Як відомо новий малоросійський генерал-губернатор Нікіта Хрущов завів чимало нових порядків на підлеглих йому землях, завів він між іншим і газети рдсійською мовою по всіх обласних центрах. Хоч залишилися там і попередні газети українською мовою, але хто їх читає? Може по колгоспах. Зовсім інша справа підчас урядування, або скажім, у трамваю розгорнути газету російською мовою. Всякий на тебе подивиться з пошаною, а може хтонебудь навіть подумає, що ти навіть з близьких людей до Хрущова. Приємно.

Та це все говориться про місцеві, обласні газети, алеж є і всеукраїнська газета російською мовою, газета, що є органом самого ЦК КП(б)У, тобто органом самісінького Хрущова, „Советская Украина". Це вже справжній авторитет. Це вже слова „улюбленого Нікіти Сергєєвіча". Безумовно, найкраще вгадати наперед, що він хотів би сказати і наперед уже це зробити, але це нелегко, тому в усякому разі кожну думку, висловлену на шпальтах „Советской Украини" слід підхоплювати й негайно здійснювати. Це льогічно, корисно і асекурує тебе перед усякою небезпекою.

Зрозуміло, що „Советскую Украину" читають по обласних центрах з великою увагою. Ну що, як вилають нас? А може похвалять?! Може бажання якесь своє зволять висловити?!..

Та з величезною увагою читали „Советскую Украину" з 10-го серпня в місті Миколаєві. Шеб пак! Ціла стаття про Миколаївщину і зветься ця стаття „Миколаївщина перед осінною сівбою". І хоч здавалосяб, коли ще та осіння сівба почнеться, а прочитати слід. І читали. Одні дивуючись (там цілком таємно, у глибині душі) та побожно ставлячися, інші тільки ставлячися побожно. І говорилось у цій статті, що відріжняючись від інших областей, Миколаївщина перша починає осінню сівбу й що Скадовський район як найбільш південний, мусить почати її якнайраніше!

Правда, завідувач обласного земельного управління аж поперхнувся, прочитавши це. Досі-ж південні райони починали осінню сівбу навпаки, як найпізніше, та чорт його знає, що там вирішили у центрі, може така пізня осіння сівба це є вже шкідництво, контрреволюція! Чорним-же по білому надруковано і де? У „Советской Украине"! Отже треба діяти!!

І агроном Ющенко з „Советскою Украинною" в руках був уже у голови обласного виконавчого комітету. „Товариш Перфілєв", зрозуміло теж тримав у руці „Советскую Украину" і понад окуляри теж невпевнено дивився на Ющенка. Секретар обласного партійного комітету Старигін теж з газетою.

А головне, що стаття була за підписом Мірошкіна, 3-го секретаря миколаївського обпарткому. Мірошкін виглядав цілком на іменинника і навіть з деяким призирством поглядав навкола. Старигін і хотів йому зауважити, що не випадає надсилати статті до ЦК, минаючи його, Старигіна, та не випадало, може у Мірошкіна є якісь звязки з ЦК, може до нього добре ставиться сам Хрущов?! Але-ж треба діяти! Мовчанку перервав Старигін. Він стукнув кулаком об стіл. „Цей Скадовський район завжди був непевний! Сидять там ще вороги народу, шкідники! Напевно ще не починали осінньої сівби. Я думаю, що в першу чергу треба усунути з посади та заарештувати і голову районового виконавчого комітету, і начальника районового земельного відділу, нехай майор Карамишев добре візьметься за цю справу! Я зараз буду телєграфувати і телєфонувати до Скадовського, щоб завтра починали осінню сівбу. А ви, товаришу Перфілєв, телєграфуйте й телєфонуйте про це по адміністративній лінії, а Ющенко нехай негайно виїздить туди і керує сівбою на місці. А ви, товаришу Мірошкін, може напишете до „Советской Украины", що осіння сівба вже почалась у Скадовському районі та можеб уже зазначили там, що почалась вона ще 9-го серпня, ще до приходу газети?!"

І Старигін, і Перфілєв, і Ющенко, підлесливо посміхаючись, благально дивились на Мірошкіна.

Задзвонили телефони, запрацювали телеграфічні апарати. Осіння сівба на Миколаївщині почалась!

Минуло декілька днів.

І надійшло до Миколаєва чергове число московської „Правди".

І раптом!... Чи вірити очам?!.. „Правда" лає „Советскую Украину"! „Правда" глумиться над „Советскою Украиною"! „Правда" дивується, як могла „Советская Украина" надрукувати таку нісенітницю, ніби на півдні осіння сівба мусить розпочинатися якнайраніше, коли всім відомо, що сівба там починається восени досить пізно?!

Знову в Миколаєві всі тримають у руках газету, тепер уже „Правду", знову всі дивляться мовчки один на одного.

— Я-ж говорив — почав було нерішуче Ющенко.

— І нічого ви не говорили — накинулись усі на нього, а ще агрономом зветесь! Негайно телєфонувати і телєграфувати до Скадовського, щоб негайно припинили осінню сівбу та так припинили, щоб і сліду не було, що її починали! Хай Ющенко негайно їде туди і нехай це все відбудеться під його особистим доглядом... А де-ж Мірошкін? Дайте сюди Мірошкіна! Що-ж це ти контрреволюцію починаєш розводити?!.

— Їй Богу це не я! Їй Богу це не я писав! Я вже спростування послав до „Советской Украины", що тієї статті я не писав і не підписував, що вона суперечить усім агротехнічним правилам, що я ніколи не дозволив би собі підписати таку статтю! Їй Богу!!.

І знову надійшло число „Советской Украины".

У досить заплутаній формі повідомляли там, що нещасливу статтю написав і підписав чужим іменем власний кореспондент газети з Миколаївщини якийсь Андреєв... і крапка.

Полегшало на Миколаївщині, хоч там ніхто навіть майор Карамишев, не знав про істнування Андреєва. Повеселів і Мірошкін, а може ще й якусь компенсацію дадуть з центра, що покористувались його прізвищем.

І знову, тримаючи газету в руках, мовчки дивились один на одного Старигін, Перфілєв та Ющенко, а в голові у кожного думка: Як-же тепер бути? Мало ще дістати та прочитати „Советскую Україну", треба вичекати, виходить, ще декілька днів, як поставиться до надрукованого там „Правда"?! Та ще у кожного глибоко, глибоко приховалася й інша думка" „Чому у редакції „Советской Украины" не читають статтей, заки їх надрукують?"

Мовчанку перервав майор Карамишев.

— Ну, а що-ж робити з досі заарештованими: головою Скадовського райвиконкому та начальником тамошнього райземвідділу?"

Знову подивились один на одного миколаївські достойники.

— Е, нехай сидять, — навіть розсердився Старигін, — напевно за ними є якась „контрреволюція", та не нам цього шукати, це-ж ваша справа, товаришу майоре! Л.

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ. 5

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

5. Поворот з дитячої оселі.

Я знову в Космачі. Приїхав на закінчення дитячої оселі. Заходжу в пообідній порі до табору, який своєю тишею не зраджує, що тут поселилися льви, соколи та пчілки (назви таборових гуртків). Тепер пообідний відпочинок і діти в спокою травлять добрий обід. Тільки на фіртці стоїть маленький вартовий, що свистком сповіщає прихід гостя. Зявляється дижурний, впускає мене у царство дітвори та викликує мою розрадувану доню. Витаюсь з управою табору: комендантом панною С., що у своїм лагіднім, спокійнім усміху не має нічого грізного, як випадало би комендантові. Надходить обозна, панна Р., що має марсову поставу, лікар табору пані д-р К. завжди строга з вигляду та сестрички, опікунки дитячих гуртків. Усі вони зуміли за короткий, чотиротижневий час зеднати собі дітвору, створити з них один суспільний гурт, що почувався тут неначе сімя, скріпити їх на здоровлю та загартувати фізично і духово. Коштувало їх це багато праці, терпеливости та посвяти, бо цеж діти, що перший раз опинилися у новому сердовищі, в одному гурті.

Небавом надходить інж. В., що часто навідується до свого внука і став вже популярним гостем у таборі. Сидимо на подвірю та приглядаємося таборовому життю. Слухаємо співу дітей, що вчаться пісень на нинішну прощальну ватру, приглядаємося їх забавам, а вкінці йдемо шукати нічлігу, бо вечором треба подивитися на ватру.

А ватра — це велика втіха для таборовиків. Якесь дивне, таємниче враження робить цей вогонь на поляні серед лісу; якісь атавістичні спогади з давнього життя наших предків викликають танці, співи та ігри дітей довкола вогню. Має воно в собі щось маєстатичного, що розбуджує уяву та залишає незатерте враження. Не диво, що на ватру зійшлося багато гуцулів та деякі інтеліґенти з Космача. Це прощальна ватра. Діти устами своїх провідниць дякують космачанам за щиру гостину та сердечне приняття і прощають їх.

Другий день минає на підготові до повороту. Діти, а властиво таборова управа, збирають увесь виряд перевірюють річи зі списами та пакують у клунки. А як виглядає таке збирання варто побачити. Це-ж діти від 6-ти років життя. Одно не може пізнати своєї їдунки, друге своїх панчішок, третє загубило десь один мештик, інше не має ножа або ложки і т. д. За усім мусять шукати провідниці, бо дітям це байдуже, а таборовим сестричкам залежить на тому, щоби кожна дитина вернулася з тим, з чим батьки її вислали. Пані лікар важить і оглядає усіх дітей, переконується, з яким здоровлям та якою вагою покидають табор.

Вечором остання спільна молитва, прощальний приказ, похвала для добрих таборовиків, стягнення прапору і діти йдуть на спочинок, бо завтра раненько відїзд.

Ми проводимо на кватиру паню дир. К., що з туги за дітьми не могла жити у Львові і вже від кількох днів перебуває у Космачі, та йдемо також до нашого „готелю", тобто на стрих на сіно, бо рано в пятій годині треба вже бути в таборі.

Гуркіт автобусу будить заспаних таборовиків. Збираються з поспіхом, йдуть до річки митися, складають постіль, спільна молитва, снідання, ховають до наплечників харчі на дорогу, про які не забула управителька кухні та зі сумом прощають оселю: до побачення за рік. Усім жаль покидати улюблене місце і таборовикам і управі, з жалем прощаються малі гуцулки, що чотири тижні мали веселих товаришів забави. У декого й очі трохи повогчіли, а сусідка Настунька таки добре плаче. Останнє „готовсь" на прощання Космачеві і автобус підскакуючи по каменях відїздить з оселі. Залишається тільки комендант табору панна Ляся, щоби віддати домівку, та, як каже, три дні відпочити, а відпочинок заслужений, по чотирьох тижнях праці та цілоденного руху. Серед співів дітвори та прощальних окликів покидаємо привітний Космач.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Празник у Лопінці.

(Репортаж з Лемківщини).

Вже з тиждень наперед чую, як в селі говорять:

— Празник буде в Лопінці, великий празник!

Думаю собі: треба буде піти, подивитися, може вкраз побачу що цікавого... Зрештою, тут, на Лемківщині, все, що тепер діється, таке цікаве, але таке мало відоме нашому ширшому загалові. Ці наші національні, релігійні, станові і шкільні відносини. Так хотілосяб про все те розповісти ширше, докладніше, заспокоїти всіх українців, що Лемківщина живе і житиме, бо тут стоять на сторожі нашого народу тверді, гей ті камінчики на їхніх гористих та камінчастих грунтах — лемки.

НА ГОРІ ГИРЧІ.

Такі й тим подібні думки находять на голову підчас недовгої дороги, яка ділить нас від Лопінки. Тільки видряпатися поволеньки на гору Гирчу, що всадовилася, гей яка пані між двома селами, а з неї зійти поволи, — молоді можуть і швидше — кільометер-два і ви вже в Лопінці. Але хто там, видряпавшись на Гирчу, спішивсяб скоро з неї сходити? А ще до того той, що перший раз на цій горі? Таж тут, довкола вас, куди тільки не глянете, куди не повернетеся, — такі чудові краєвиди, що тільки стій тай дивися — любуйся. Он, поглянь лишень на південь: там синіють, як сказав один автор в одній своїй новелі, „гранатові гори"; онта найвища гора, що панує над багатьома меншими і над цілою околицею — це вже чеська гора. Під нею ліе границя, що ділить нас від закарпатських українців. Тоді, на схід, підніс голову над усіми горами, гей когут над стадом курей, і насупився, гейби на щось розгнівався, непоросли ніякою деревиною Явірник. Може він зі заздрощів такий недобрий, що всі дооколичні, хоч і багато нижчі від нього гори, покриті лісами — кріслатими буками, стрункими смерічками, буйними ялицями — та пишаються ними, радують ними очі прохожих, дають менші, ніж малі заробітки лемкам і... мільонові зиски жидам, що порозпаношувались тут всюди зі своїми тартаками і грабують, чистять та опоганюють лемківські гори... Може тому гнівається похмурий Явірник, хто його знає? Туди знова на право, в густих лісах, заросліх буйними травами та буряном, скрився Лупінник. Хто хоче побачити ще останки колишніх славних лемківських волів — нехай прийде сюди, тут всі дооколичні села випасають їх. Але вони вже не такі великі та крутороги з метровими рогами: о ні, тепер годі вже такі випасти — рік-два попасеш тай треба продавати, податки платити, а за решту, що лишиться, треба хліба купувати, бо не зародило...

А довкола тих вичислених і невичислених гір, бачите лемківські села, що поприміщувалися, ніби поховалися перед якоюсь небезпекою, попід горами, у затишку. Пооперезувані ті села довгими і тонкими, що заяць перескочить, прутами малоплодовитих, камінистих нивок, поприбирані зеленню ярків, яких тут дуже багато розбігаються у всі сторони. А в селах тих живуть хоч бідні, але гостинні і завзяті лемки.

В ЦЕРКВІ.

— Ходіть, не розглядайтеся так довго, бо до церкви стужилося...

Це торкає мене за плече і кличе йти далі мій найкращий друг Іван. Ми якось так з ним скомпанувались від першого разу, що тепер все і всюди оба ходимо.

Поволі, розглядаючись на всі боки, сходимо з Гирчі. Минаємо пасовиська, на яких блекоть вівці та помекує худа худоба, а трохи нижче зачинаються поля. Зійшла балачка на те, що ті поля такі малоплодовиті, що так мало дають лемкам.

— А щож то — питаюся — тут так мало гноять, чи як, що земля так мало родить?

— Та де там гноїти, — відповідає старший газда, що наздігнав і прилучився до нас на Гирчі, — ми тут зовсім не гноїмо.

— Якто не гноїте?

— А так, що тут не можна гноїти... Бо і що з того було би, якби тут газда і погноїв. Прийде злива і вода змие не тільки обірник, але й саму землю... залишаться самі камінчики. Шкода було би праці. Ми гноїмо тільки самі найліпші, на рівнині положені, грунти, там де вода не змие. А ті гірші, то так: одного року сіємо куманицю (конюшину), а потім, як вона вже вирозиться, переорюємо і сіємо овес. А як вже овес не хоче родитися, тоді знову сіємо куманицю, бо вона гноїть землю. І так раз-ураз...

Приходимо до церкви. Богослуження вже почалося. Хоч труднувато, бо прочан дуже багато насходилося, але якось входжу до середини. Церква досить величенька, вірних помістилося дуже багато. А хто пізніше прийшов і до церкви вже не міг дістатися, той на дворі молиться. В церкві всі обруси, всі хоругви і всі священничі ризи вишивані. Рушники, що над образами — також всі вишивані. Молоджава (молодь) також переважно все в народніх, вишиваних одягах. Дівчата мають гарно повишивані блюзки, спіднички, хустки. Парубки сорочки, краватки... Все те, що вишиване, називають тут: український стрій.

Лопінська парохія придбала собі молодого, з гарним голосом, дяка, він підучив молодь трохи співати, зорґанізував хор і тепер він співає на хорах. Але не тільки сам хор співає, а й всі вірні в церкві, бо тут такий звичай, що в церкві співають всі присутні.

Після богослуження, хор співає молитву за Україну: Боже, великий, единий... Справді, як гарно вражає, що майже ніхто підчас молитви не виходить з церкви. Всі стоять до кінця пісні і щойно потім виходять з церкви.

ЛЕМКІВСЬКИЙ КОНСЕРВАТИЗМ.

Численна участь лемків у богослуженні робила гарне враження. З цього приводу балачки:

— Лемки стоять твердо при своїй вірі — каже один.

— Так, бо лемки консерватисти, але, треба додати, розумні консерватисти: все те, що нове, хосенне приймають, а все, хоч нове, але що не відповідає їх традиційним нахилам, відкидають. Лемко каже: Мій батько і мій дідо тим був і я тим буду"...

Лемківщина — мало відомий край, живе здалека від широкого світа, але живе своїм життям і не загине.

Степан Женецький.

„На старе право".

З приводу найновішої історії найстаршої української фондації в Галичині.

На сторінках „Діла" згадувано вже кілька разів про фондацію князя Константина Острожського в Тернополі, основану в 1570 р., яка є нині найстаршою нашою установою в Галичині. Мета цієї фондації, відновленої в 1884 р. на основі статута, затвердженого тодішнім галицьким намісництвом, є добродійна — удержувати приют, чи як кажеться в статуті — притулиско для „підупавших тернопільських міщан русинів греко-катол. віроісповідання".

Згідно зі статутом з 1884 р., сьогодні з огляду на зовсім змінені відносини наскрізь невідповідного, управа фондації з десяти членів є досмертна, вибрана русинами (українцями) греко-католиками, що мають право голосування до міської ради в Тернополі. Від часу відновн фондації в 1884 р. аж до своєї смерти головою управи фондації, був її відновитель адвокат і бурмістр Тернополя д-р Володимир Лучаківський, а після його смерти аж до 1927 р. покійний адвокат д-р Станислав Чикалюк, оба заслужені для тернопільського українського національного життя. До світової війни фондація удержувала у своїй поверховій реальности приют для підупавших тернопільських міщан і міщанок, який щойно у найближчих тижнях має бути відновлений. Видатки на удержання приюту покриваються з доходів з фондаційних грунтів в Тернополі, що їх має фондація в обшарі близько 240 моргів.

Перед трьома роками управу фондації розвязали і воєвідський уряд у Львові, що веде тепер фондаційні аґенди колишнього галицького краєвого виділу, іменував тимчасову управу під проводом члена міської ради будівничого Андрія Фалендиша з дорученням упорядкувати відносини фондації. Це тимчасова управа виконала і в дні 15. лютого 1938 р. відбулися вибори нової управи, які відбилися широким відгомоном і на сторінках „Діла" та інших українських пресових орґанів. У проводі нової виборної досмертної управи станув будівничий Андрій Фалендиш.

Між справами фондації, які безумовно і конечно потребували якнайскорішого упорядкування згідно з вимогами теперішнього часу і змінених по війні обставин, була справа зміни статута. На просьбу тимчасової управи пос. д-р Степан Баран виготовив проект нового статута, який з деякими змінами принятими на спеціяльній нараді гурта місцевих громадян, передано тимчасовій управі. Попри цілу низку чисто технічних змін, викликаних зміненими обставинами по війні, переведено теж в статуті і засадничі зміни. А саме у першу чергу ухилено досмертність членства управи. Управу з 10 членів і 10 заступників мали вибирати громадяни української народности греко-катол. віроісповідання на час пяти літ. Активне і пасивне виборче право як теж і спосіб голосування означає кожночасна виборча ординація до міської ради в Тернополі. Означено теж докладно в проекті нового статута функції поодиноких членів управи. Одиноку зміну, що її поміщено в проекті нового статута на основі наради громадян, а що відбігає від теперішньої виборчої ординації до міської ради, є те, що пасивне виборче право мали мати тільки мужчини.

Проект передано тимчасовій управі. Вона ухвалила дальші зміни, постановляючи, що членом управи не може бути ніхто з інтеліґенції. Проти такої постанови заявився тільки дир. Микола Турин. Ця ухвала викликала загальне невдоволення і відбилася широким відгомоном теж і в пресі, що й спонукало тимчасову управу до ревізії своєї ухвали. У новій ухвалі вже не виключили інтеліґенції від членства в управі, зате помістили постанову — так званий кавуняський параґраф — на зразок арійського в Німеччині, що членом управи може бути лише уроженець Тернополя.

Такий проект нового статута переслали до воєвідського уряду у Львові у вересні 1937 р. У справі затвердження проекту нового статута була в січні 1938 р. делеґація тимчасової управи (дир. Микола Турин, нотаріяльний асесор Андрій Коблюк і міщанин Чумак) у воєвідстві у Львові і в президії Української Парляментарної Репрезентації. Проект нового статута переслали зі Львова до міністерства суспільної опіки, де Українська Парляментарна Репрезентація інтервеніювала у міністра суспільної опіки Косцялковського.

Остаточно уряд в засаді затвердив проект нового статута підчеркуючи виразно потребу і конечність такої зміни в інтересі самої фондації. Передовсім з признанням принив до відома ухилення досмертности членства управи і вибору членів управи та їх заступників на пять літ на підставі постанов обовязуючої ординації до міської ради, як теж і точного означення функцій поодиноких членів, між іншими і секретаря, якого давніше не було. Зате відкинув уряд згори так званий „кавуняський" параґраф, зазначуючи, що не можна членства в управі обмежувати лише до тих, котрі припадково уродилися в Тернополі. Не можна теж згідно з теперішнім законодавством обмежувати пасивного виборчого права жінок. Застерігся теж чомусь проти слова „українець", вважаючи, що замість нього треба ужити в статуті слова „русин". Вкінці поробив завваги щодо деяких постанов технічного характеру, що на думку уряду повинні знайтися в новому статуті.

Таке письмо уряду зі завважами до проекту нового статута наспіло вже давніше, але його управа фондації не полагодила, бо більшість її є того погляду, щоб лишилося „старе право" — себто, щоб теперішня управа могла без перешкод урядувати до смерти.

Справою зміни статута фондації цікавиться безпосередньо міністерство суспільної опіки. Тому, що управа фондації вже довший час не полагоджує зміни статута, міністерство суспільної опіки вже заургувало управу фондації, питаючи, чому не переводить зміни статута.

А управа фондації, якої більшість не хоче лишитися при „старім праві", — не відповідає ніяк, бо не зможе урядувати до смерти. Видно, що теперішня управа хоче того, щоб її розвязали та мусимо такої поведінки, яка не відповідає повазі установи.

—o—

Економічний огляд.

Мука і крупи в господарському і торговельному обороті.

У статті „Збіжеві проблєми" в „Ек. Огляді" з 13. ц. м. зреферували ми зміст закону про засоби для підтримки господарсько оправданих цін рільничих продуктів. Одночасно згадали ми про заповіджену швидку появу **виконавчого розпорядку** до тогож закону. Цей розпорядок саме й появився у „Деннику Законів" з 22. ц. м. (ч. 61, поз. 477), займаючи разом зі залучниками (зразки контрольних етикет і книг) 24 сторін друку.

Подаємо тут найсуттєвіше зі згаданого розпорядку:

Оплаті підлягають усі роди а) житньої, пшеничної і ячмінної муки (навіть їх мішанки з іншими), б) пшеничних і ячмінних круп, продукції краєвої чи заграничної, з виїмком муки і круп краєвого походження, призначених для власної консумції продуцента чи хліборобського працівника. **Обовязок оплати** повстає з хвилиною впровадження муки чи круп до вільного обороту (для краєвих продуктів перед видачею з заведень млива, для заграничних — при митній відправі). Підставою обчислення оплати є вага брутто, а стверджує оплату **етикета** на опакуванні муки чи круп. Є **три роди етикет:** з р а з о к 1) для часу коли обовязує оплата. Відповідно до кількости муки чи круп має цей зразок 5 відмін: а) синя на 3 зол. від 100 кг., б) зелена на 2.40 зол. від 80 кг., в) бронзова на 1.50 зол. від 50 кг., г) фіолетна на 30 сот. від 10 кг, г) золота на 15 сот. від 5 кг.; з р а з о к 2) для часу, коли оплата **не** обовязує (для всіх пятьох кількостей чорний кольор етикети); з р а з о к 3) для експорту. Етикети продають скарбові уряди і тільки виїмково дістануть це право громадські уряди. Оплата для краєвих продуктів може бути кредитована на 1 місяць. Етикету треба примістити на шнурку, яким завязаний є доступ до мішка, а кінці шнурка запльомбувати. Опакування може бути тільки а вагою: 100, 80, 50, 10 і 5 кг. Допустиме відхилення плюс-мінус 1%. Розважувати до паперових торбинок нижче 5 кг. брутто можуть тільки заведення детайлічного продажу продуктів млива.

Дальше розпорядок містить приписи дотично **обороту** з закордоном і Данціґом, обороту між заведеннями млива, господарського і торговельного обороту.

Господарський оборот мукою і крупами — це оборот **на власні потреби** продуцента (хліборобство — головне джерело доходу) чи його працівника. Розпорядок впроваджує **іменні карти контролі,** що їх видаватиме солтис сільської громади або заряд міської громади на госп. рік (від 1. серпня до 31. липня) або на окремі партії збіжжа. Такі карти коштуватимуть 10 сотиків і складатимуться із 3 частин (для солтиса, для млина і для продуцента, як легітимація). На в дворотній стороні млинар робити має записки чорнилом щодо кількости збіжжа і виданої муки. Відступати контроль. карти не можна під загрозою кари за надужиття. **Кооперативні сільські пекарні** у випадках виміни своїм членам збіжжа на хліб для їх власного спожиття мають **право до звороту оплати** від муки зужитої до печення цього хліба. В таких випадках вносять подання (вільне від стемпля) до скарбової палати з посвідкою ревізійного союзу чи пов. рільничої організації. Виробів із муки, що походить з госп. обороту, **продавати не вільно.**

Торговельний оборот може бути гуртовий або подрібний. Гуртовий продаж мусить відбуватись виключно в опакуваннях з ненарушеними етикетами і пльомбами.

Контроля млива збіжжа й торгов. та госп. обороту мукою та крупами в усіх його фазах є строга, бо може відбуватись у кожній порі дня чи ночі.

Велику відповідальність вкладає розпорядок на **млини.** М. і. мусять вони вести спеціяльну рахункову книжку, якої зразок поміщений в Дн. Законів. Також **гуртівні муки** мусять вести відповідну магазинову книгу. Вони можуть продавати товар тільки з мішків згідних з приписами. Останнє дотичить теж **купців-детайлістів.** Етикети з пльомбами і перевозові документи мають вони переховувати впродовж 2 років.

Розпорядок входить у життя з днем 5. вересня. Запаси зперед того дня можна без оплати продавати до 30. вересня ц. р. Але їх треба зголосити і до 30. вересня приписово опакувати та запльомбувати.

Кредитові установи в Чехословаччині
підчас і після кризи.

IV.

Ми предтим ми в попередніх частинах найважніше з того, що пережили кредитові установи в Чехословаччині підчас світової кризи. Від тоді кількість кредитових установ зросла майже на 600, складаючи на 1. І. 1937 біля 8.100 установ (між ними 5.700 кооперативних). Кількість членів в кредитових кооперативах також значно збільшилася. Основні та запасні капітали кредитових установ зменшилися на яких 20 міліонів ч. к. Загальна сума вкладів (коли прийти під увагу, що за цей час самі лише відсотки — коло 9 міліярдів ч. к. — враховано до капіталової суми вкладів) зменшилася приблизно на 8 міліярдів ч. к. Але слід відмітити, що цю поважну суму виплатили кредитові установи без більших труднощів. Це одно вже дозволяє підкреслити зміцнену адміністрацію кредитових установ та правильне керування операціями взагалі.

Операції позичкові кредитових установ протягом кризи значно збільшилися. В 1936 р. уділено позичок майже на півтора міліярда ч. к., при чому середня позичок також збільшилася, приблизно на 5%. Це заслуговує на тим більшу увагу, що в часі кризи чехословацький уряд вживав заходів, щоби виключити можливість дуже великих відсотків при позичках.

Через те є очевидним, що чисті доходи кредитових установ зменшилися майже на 50%.

Наприкінці не можна не підкреслити, що наслідком тісного співробітництва населення з різними видами кредитових установ, це населення починає виказувати більше зацікавлення до кооперативних кредитових установ, а не до акційних банків. Цей факт тим більш замітний, що — як ми вже відмітили — аналогічне явище можна спостерегти і поза Чехословаччиною, в інших державах. Нема сумніву, що завдяки тому в близькій будуччині кредитові кооперативи в Чехословаччині мають перед собою ще кращі можливости розвитку. А відомо, що й тепер стоять вони на одному з перших місць в цілому світі, коли йде про успішність їх праці.

Проф. С. Бородаєвський.

„Хліборобська Молодь".

Від пяти років видає „Сільський Господар" прегарний журналик для селянської дітвори і молоді „Хліборобська Молодь". Цей журналик із багатьох причин заслуговує на найбільшу підтримку всього нашого громадянства. Згадаємо тут дві найважніші причини:

1. Як засіб поширення фахової хліборобської освіти нашої селянської дітвори і молоді.

Хліборобство не основний і найбільший заробіток нашого народу. Нам не вільно „обмежуватися до села", але теж не вільно нам забувати, що нині 91% нашого населення (взято під увагу ех-галицькі воєвідства і Волинь) живе на селі і що для нього хліборобство не одинокий або головний заробіток праці. Та хліборобство стоїть у нас поважно на незвичайно низькому рівні. При відповідному поступі могловби воно не тільки до нормального рівня піднести життєву стопу найширших мас нашого населення, але теж могутньо піднести наш суспільний дохід та капітал і створити справді сильні підвалини для розвитку нашої кооперації, торговлі, промислу і ремесла, для розвитку „нашого міста" та духово-культурної „надбудівки".

Там, де хліборобство стоїть дуже низько (так як у нас), справа його підвеселення тісно вяжеться зі справою поширення фахової хліборобської освіти. На фронті хліборобської освіти, знову, так само зрештою як на кожному іншому виховному фронті, найважніший і найбільш надійний відтинок — це відтинок дітвори і молоді. І саме коли йде про фахове хліборобське виховання **найширших мас** нашої селянської дітвори і молоді, фаховий журналик „Хліборобська Молодь" може сповнити велитенську місію.

2. Як засіб поширення рідної хліборобської традиції.

Журимося, що найширші маси нашої дітвори і молоді ростуть без знання рідної традиції, історії, культури. Згаданий журналик передає селянській молоді крім загальної ще зокрема **нашу** хліборобську традицію.

Хліборобство — це найздоровіший у народі консервативний елемент. У звязку з цим незвичайно важне є те, як високо стоїть серед широких селянських мас **рідна хліборобська традиція.** Найуспішніше вщіпляти традицію в неформовану ще пластичну психіку дітвори. Вклад, який тут робить і могловби робити „Хліборобська Молодь" заслуговує на найбільшу увагу!

„Хліборобська Молодь" це — місячник. Має 20 сторінок друку, симпатичну вініету на зеленій складанці і є багато ілюстрований. Перечитаймо наголовки статейок: (наприклад, число за червень 1937) „Галич — стольний город могутньої держави", „Сапті могили", „Боротьба України зі степом" (Глядн: — хліб. традиція), „Які зміни відбуваються в ґрунті при витворенню поживи", „Боротьба з бур'янами", „Квіти й люди", „Ще про комашт", „Берегім птиці", „Подбайте про свійські звірята". Кінь цього: 2 статтейки про працю організації „Хліборобський Вишкіл Молоді", дуже цікаво редаговані „Практичні поради" (хліборобські), „Різне", 4 віршики, 12 ілюстрацій. При цьому журналик має рекордово низьку ціну: 10 сотиків.

Коротко: „Хліборобська Молодь" має дуже високі дані, щоби стати масовим засобом хліборобського виховання нашої селянської дітвори і молоді. Йде про те, щоби цей журналик успішно кинути у найширші маси нашої хліборобської молоді.

Причинилися би до цього між іншим ось-такі засоби:

1. Масовий кольпортаж „Хліборобської Молоді", що її в кожному селі може зорганізувати кружок „С. Г." або де його нема якенебудь культ.-освітнє товариство.

2. Пропаганда в пресі, пропаганда при нагоді різних сіль.-господарських, молочарських, кооперативних, тощо зборів, сходин та імпрез.

3. Шкаралущу виїмково темних та вбогих сіл треба проломити зорганізуванням даровой висилки журналика.

4. Кожна діточа бібліотека та кожна сільська бібліотека, що з неї користає молодь, повинні передплатити бодай по 2—3 примірники „Х. М." та спровадити собі (й оправити) минулорічні річники цього журналика.

Державні народи видають що року десятки і сотки міліонів золотих на позашкільне виховання своєї дітвори і молоді. Широкі маси нашої дітвори і молоді потребують такого виховання вдесятеро більше, ніж молодь державних народів.

Велитенським фінансовим засобам державних народів ми можемо протиставити тільки ідейну, енергійну, подвоєну працю найширших мас нашого свідомого громадянства. На таку працю ми мусимо здобутися й у даному випадку!

Кінчу закликом: **Даймо найширшим масам нашої селянської молоді фаховий журналик „Хліборобська Молодь".**

Я. Татомир.

З українського торговельного шкільництва.

Як довідуємось — дотеперішний одноріч-ний торговельний курс для абітурієнтів при купецькій гімназії Р. Ш. у Львові буде перемінений в цьому шк. році на **одноріч ну школу торговельно-адміністраційної підготови** II-го ступня. Наука зачнеться 5. вересня ц. р. і триватиме 10, а не як досі 9 місяців. Програма навчання подібна до програми дотеперішнього курсу для абітурієнтів з деякими відхиленнями. — Наплив учнів до I. кляси самої **купецької гімназії Р. Ш.** у Львові дуже поважний, бо доходить до 100. — Довідуємося також, що жіноча приватна гімназія Р. Ш. у **Станиславові** перемінена буде постепенно на **коедукаційну торговельно-кооперативну гімназію** починаючи вже з найближчого шк. року (I. кляса).

—o—

Господарська всячина.

— Підчас цьогорічних Східніх Торгів відбудеться у Львові **зїзд польських купців і промисловців Сх. Галичини.** Протекторат обняв воєвода д-р Білик.

— У вип. „Часі" з 25. ц. м. помістила д-р Софія Фіґлевич статтю п. н. **„Національна структура кооперації в Польщі".** Стаття ілюстрована трьома картами. Кінцевий висновок: польська і меншостева група майже собі рівні, тоді коли чисельність польського елементу в Польщі куди більша.

Авізована **поїздка** адмірала Гортіого і інших мадярських достойників **до Берліна** викликала чутки про далекосягучі господарські уступки Мадярщини в користь Німеччини.

Сторінка без політики.

Перша любов королеви Вікторії.

Героєм першої любови був її кузин князь кембріджський, всього кілька місяців старший від неї. Він уродився в 1819 р. від другого сина Юрія III. та мав деякі дані на королівський престіл, одначе ці дані стратив, коли в дядька народилася донька Вікторія.

Кілька літ пізніше, коли вже вирішили, що престіл має перейти на Вікторію, родинна рада вішила довести до подружжя між Вікторією та Юрієм Кембріджським. Юрій жив звичайно в Ганновері, одначе, щоб здійснити матримоніяльні плани, його почали висилати доволі часто до Льондону, де він був гостем королеви Аделяйди. Там теж перший раз, ще хлопцем, стрінувся він з княжною.

Свою кузинку назвав він тоді: „дурним, товстим і негарним дівчаком".

Колиж йому замітили, що дівчинка всього на кілька місяців молодша від нього, він відповів:

„Так, це правда, але в тому віці кілька місяців дуже багато значить".

Між дітьми виявзалася приязнь, яка згодом перейшла у взаємне призвичаєння. Мати Юрія княгиня Кембріджська запопадливо підготовлювала сватання Юрія з Вікторією та зуміла перетягнути на свій бік навіть впливових міністрів. Від 14-ти літ Юрій та Вікторія вже не розставалися. Вони разом танцювали, разом їздили до Аскот та Ітон, вели довгі розмови у Вестмінстерській палаті, підчас Різдва обмінювалися взаїмними дарунками.

Безсумніву Вікторія була сильно захоплена свояком. Він мав гарний, романтичний вигляд, добре танцював та вмів вести цікаві розмови.

Критична хвилина в цій любови настала тоді, коли княжна вступила на престіл. Тоді вже устійнили понад усі сумніви, що вона хотіла вийти заміж за Юрія, одначе вона не хотіла відразу розставатися з життєвою незалежністю, яку їй давав престіл. Довідавшися, що князь кембріджський приїхав до Англії, королева запросила його до себе в Букінгемську палату.

Стріча відбулася без постороннїх свідків, якщо колишньої гувернантки королеви, яка сиділа у другому кінці кімнати, не вважати свідком. Ця стріча сильно схвилювала молодих людей. До тієї пори вони відносилися до себе як приятель до приятельки, як свояк до свячки та вищість завжди в тому співжитті мав князь, як мужчина. Тепер ролі змінилися. Вікторія стала королевою. Їх збентеження збільшувало ще й те, що вони обоє знали тайну причину тієї стрічі, яка мала бути прольогом матримоніяльних планів. Вікторія повинна була вирішити справу свого подружжя з князем. Зновуж Юрій знав, що його покликали наче на „оглядини" і вже заздалегідь був огірчений тими „високими" оглядинами.

В ньому озвалася мужеська гордість і стріча вийшла у висліді натягнена й нещира. На відхіднім князь, мабуть твердо, рішив не дати себе „вибрати". Він був присутній підчас коронації, одначе негайно після коронаційних парад заявив міністрові війни своє бажання виїхати до Гібральтару, до тамошнього військового гарнізону на службу.

Коли премієр льорд Мельбурн повідомив про те все королеву, вона написала йому:

„Дайте князеві до зрозуміння, що він зовсім не потребує куди небудь їхати, якщо сам цього не бажає собі. Одначе рішуче забороною вам натякати, начебто це походить від мене. Також забороною вам споминати йому про це, що ви говорили зі мною в цій справі".

Після виїзду князя королева відразу стратила охоту спішитися до подружжя. Аж багато пізніше, коли міністри стали королеву переконувати, що її подружжя конче потрібне для добра держави та її підданих, вона погодилася прийняти братів: Альберта й Ернеста Саксен Кобурського, як кандидатів на „князів-подругів". Як відомо її вибір випав у користь Альберта.

Кілька днів після того королева писала до льорда Мельбурна:

„Родина Кембріджських приїздила до мене з привітом і я мушу ствердити що князь Кембріджський почував себе куди свобідніше та імовірно почувається щасливий, що відділився від мене.."

На тому скінчилося кохання королеви. Її любов до князя Кембріджу перейшла у приязнь. Ціле життя він був одним із її найближчих дорадників та 40 літ займав становище начального команданта британської армії.

Прокажені бандити.

Поліція в Осака арештувала 43 корейських бандитів, які тероризували цілу провінцію.

Ці бандити прокажені. Вони не лиш погрожували прохожим на вулицях Осаки, але вдиралися до домів, домагалися грошей, погрожуючи на випадок відмови зараженням прокавою.

Вісьмох спільників арештованих ще на волі, одначе поліція сподіється їх з дня на день арештувати.

Щоб арештувати прокажених, поліцаї одягнули гумові рукавиці, маски та спеціяльні герметично замкнені костюми, для обережности покриті дезинфекційною рідиною. Прокажених посадили в келії теж сильно передтим напущеною рідкими дезинфекційними рідинами.

Для суду мусять приладити салю так, щоб підсудні були віддалені від суддів, оборонців та публики. У вязниці будуть прокажених лікувати.

Рід Кунга.

В шантунській провінції в маленькім китайськім містечку Куфу находиться могила Кунг-Фу-Це, або Конфусія, як його назвали на свій лад єзуїти, перші европейці, що познайомилися з його фільософічними теоріями. Від найдавніших часів аж до нинішніх китайці вважають його символом усього найвищого та винловником китайських ідей.

Конфуцій був родом із Куфу і хоч за ввесь час свого життя багато терпів, то він умер і його поховали, як слід кожному справжньому китайцеві, в себе, в рідному місті Куфу. Там живуть уже від двох із половиною тисячліть його нащадки. Рід Кунґа можна вважати найстаршим у світі, при чому його родовід офіційно ствердженнй. З меншою або більшою імовірністю можна той родовід продовжити ще на дві і пів тисячі літ.

Оселя Конфуція.

Оселя Конфуція займає велику площу. Її стіна має продовження на три милі. За воротами попадаєте зразу в лябіринт будинків і малих святинь, за якими здалеку видніє жовтий дах храму. Той будинок, окружений кольонадою, має приблизно 50 стіп висоти, 80 стіп довжини та 50 стіп ширини. Китайські архітекти вжили всіх заходів, щоб надати храмові форму гідну фільософа. Також і наріжні кольони уявляють собою картину китайського мистецтва. Святиня збудована з найкращого каменя й дерева, яке лиш можна було дістати в тому краю. В порівнанні з іншими будійськими святинями, ця святиня вражає своєю обширністю. В заглибині за вівтарем стоїть величезна деревляна статуя Конфуція.

Довкола головної святині розкинені святині в честь батька, діда, жінки Конфуція, так, що серед дерев пишається наче невелике місто самих святинь. Далі йдуть могили нащадків Конфуція, починаючи від 478 р. перед Христом аж до року смерти китайського вченого.

Могила Конфуція.

До могили Конфуція веде алея обсаджена високими деревами та ряд великих камяних памятників. Сама могила незвичайно скромна. На невеликім педесталі із трьома ступнями лежить намогильний камінь. На його обох кінцях стоять підсвічники. На переді стоїть невелика ваза для жертв. Довкола багато дерева парку, що радше схожий на старий ліс

77. нащадок.

У другому кінці парку живе тепер 77. нащадок великого Конфуція. Худощавий з тоненькими рисами лиця, виглядає він майже на хлопчину, хоч він уже женатий та має сина, 78. нащадка фільософа. Його імя Кунтенун, що в перекладі означає: „Вожд, який продовжує святий дім". Китайці відносяться до цього нащадка з небувалим пієтизмом та пошаною. Японці запропонували йому престіл у завойованім ними Китаю, одначе Кунґ відкинув цю почесть.

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Ідеальна дитина.

„Британський медичний журнал" помістив статтю д-ра Леонарда, який відкрив „ідеально здорового хлопця".

Той девятилітній хлопчина, син незвичайно культурних батьків, живе серед ліса. Дім положений далеко від інших осель. До найближчої крамниці дві милі (англійські), до церкви і школи півтретя милі. З його поживи зовсім відкинули: мясо, рибу, яйця та білий хліб.

Після раніщньої прогульки (5 миль) до церкви й з поворотом, хлопцеві дають на снідання доволі великий кусень ананаса. На друге снідання він дістає шпінат, пиріг із цибулею з тонкою шкіркою пшеничного разового тіста, молоко й сир. В б. год. пополудні йому дають два яблока, помаранчу, два невеликі помідори та... пайку морозива.

Для ріжнородности хлопчині дають час до часу й інші овочі, зелену салату, квасне молоко, пироги з овочами, каляфіори з прованським маслом і т. і.

Хлопчина робить зовсім легко по 10 миль денно пішком, купається рано під зимним душем і в день бере соняшні купелі на відкритому повітрі. Учиться при тім зовсім добре й викликує враження зовсім розвиненої дитини.

Перед кількома днями хлопчину привезли до льондонської клініки на оглядини. Він важить 59 фунтів, високий на 1.40 м. Його грудна клітка дуже сильно розвинена, внаслідок правильних глибоких віддихів. Шкіра чиста й очі ясні.

Батько каже, що хлопчина ніколи не хворе, хіба лиш у ті дні, коли пє чай у товаришів, де накидається лакомо на солодкі тісточка та інші солодощі.

ЗАКОХАНІ ТЯГНУЛИ ЖЕРЕБ З КИМ ПОВІНЧАТИСЯ.

В льондонській церкві св. Івана відбулося недавно оригінальне вінчання. Перед вівтарем станули дві пари: брати близнюки женилися зі сестрами близнючками. Різниця віку між братами була три хвилини, між сестрами півтора хвилини.

Обі пари працювали в одній і тій самій фабриці та зовсім себе не знали. Одного разу сестри познайомилися у своїх знайомих з одним із братів близнюків і від першого, як то кажуть погляду, залюбилися в ньому. Коли молодець про те довідався заявив, що несподіваний конфлікт між обома сестрами можна буде легко поладнати, бо він має брата зовсім подібного й той брат напевне подобається сестрам так само, як і він.

Коли обі сестри познайомилися з обома братами близнючками, виринула нова перешкода: вони не знали котра з них у котрому з них любиться...

Цю заплутану справу поладнали вони в той спосіб, що тягнули жереб і таким чином дібравши пари, станули перед вівтарем.

—o—

ГРІМ ЗАБИВ НЕМОВЛЯ ПРИ МАТІРНИХ ГРУДЯХ.

В одним із гірських сіл у Болгарії лежала підчас бурі в маленькій кімнатці на підлаші селянка з кількамісячною дитиною. В одному моменті в хату вдарив грім, який забив немовля при матірних грудях. Сама мати вийшла з цієї події без шкоди, лиш дістала короткий нервовий атак. Ця трагічна подія, щастя в нещастю, викликала сенсацію в цілій околиці.

З польської преси.

Виленське „Слово" про лист митрополита Шептицького.

Виленське „Слово" (ч. 232 з 24-го серпня ц. р.) п. н. „Наслідки трагічно немудрих розпорядків" додало до відомого вже з „Діла" комунікату ПАТ-а про конфіскату пастирського листа митрополита Шептицького таку замітку свого головного редактора Цата-Мацкевича:

„В телеґрамі ПАТ'а не розуміємо, що має значити греко-русінський обряд. Знаємо тільки обряд греко-уніятський, видно, що наш уряд хоче мати якусь національну церкву у Східній Галичині. Це булоб справді на висоті того політичного розуму, який він в останніх потягненнях у віроісповідній ділянці виявив.

„Досі українці були у великій незгоді з росіянами. Було це для нашої національної політики вигідне. Але ми їх погодили нашою політикою у справі православної церкви. Конфіската листа Шептицького приходить по конфіскаті пастирського послання православних архиєреїв. Поґратулювати!

„Комунікат ПАТ'а повідомляє про „зайві обекти". Досі говорили про церкви, що валяться і які треба було усунути, а тепер кажуть про „зайві". Незґрабність за незґрабністю, нонсенс за нонсенсом. Кожний чесний поляк повинен молитися до св. Духа, щоб на Польщу не найшли знову якісь великі катастрофи, бо з такою політикою можна всього сподіватися."

В черговому числі **„Слова"** (ч. 233 з 25-го серпня ц. р.) редактор Мацкевич вмістив статтю п. н. „Чекаємо на енунціяції римо-католицького епископату Польщі". Ось вона в цілости:

„Справи ліквідації „зайвих", згідно з теперішньою урядовою термінольоґією, а „таких, що валилися", згідно з термінольоґією зперед двох тижнів, православних церков на Холмщині, важко торкатися, бо невідомо, що в цій справі можна писати і чого не можна. Я читав у львівському „Дзєнніку Польскім", органі наймогутнішої з підпор теперішнього режіму, бо пп. Шталя і Грабика, подані числа в цій справі, що в моїй статті були сконфісковані.

„Тому писатиму цю статтю так, щоб не дати якогонебудь приводу до конфіскати. Виминатиму факти, числа, реляції. Висловлюся тільки засадничо, в зовсім загальний спосіб.

„Пишу статті від багато літ. Почав писати їх у конспіративній пресі народової молоді ще в четвертій клясі ґімназії у Вильні, місті мого батька і мого діда. І тепер я вдячний цензурі, що загрозою конфіскат охоронила моє перо від писання про речі і подробиці, які відчуваю, як найбільшу і найбільш для мене, як поляка, болісну...

„Зупиняюся в половині речення, стверджую ще раз, що хочу виминути конфіскату.

„Повторюю натомість свою заяву, що якби я був послом, то поставив би внесок, щоб у звязку з тією справою поставити відповідних міністрів у стан обвинувачення перед державний трибунал. Цю заяву виленська цензура вже раз пустила, передрукувало її кілька ґазет, — хіба можна її повторити. Але я не є послом, а як журналіста у цій справі звязали мене зовсім конфіскати.

„Лист греко-уніятського митрополита Шептицького в цій справі таксамо сконфіскували, як передтим лист православних архиереїв. Як католик маю пошану до католицького епископа Шептицького, хоча іншого обряду. Але як поляк уважаю, що цей лист був українським політичним потягненням. Досі українці були розсварені з росіянами. Сьогодні ідуть з ними разом. Католицький епископ, але одночасно одна з голов українського націоналістичного руху, використовує в цей спосіб помилки наших політиків. Виступає як оборонець православія. Поширює свої впливи на духовий терен, про який українцям ніколи не снилося і про який, якби не наші дурниці, не могло би снитися.

„Можна в цій справі сказати, що якщо її жиди не зорґанізували чи не підсунули то вона варта була того, щоб вони це зробили. Відновлено фронт національних меншин у Польщі. Кинено за границю гасло, що Польща переводить релігійні переслідування.

„Як поляк шукаю шляхів до направи тих катастрофальних помилок і знаходжу тільки один вихід. Оце ситуацію врятувала би тільки заява римо-католицького епископату Польщі, який проголосив би цілу правду, про те, що трапилося, і який устійнив би, що ініціятива того, що сталося, не вийшла ані від католицького духовенства ані з католицьких кол. Співучасть кількох військових капелянів, католицьких священників, не може ще стягнути вини на католицизм у Польщі. Таким чином попри виступ українського епископа знайшласяб більш авторитативна заява цілого польського епископату, що злагіднило би і навіть знівечило би політичне зло тамтого виступу."

—o—

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд вільй-

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 28 (16) серпня 1888.

НЕХАЙ ВОЛОДІЄ ВАМИ ДУХ ЗГОДИ І ЛЮБОВИ БАТЬКІВЩИНИ...

На передовому місці відозва „Народньої Ради" до виборців виборчих округ „Снятин—Заболотів" і „Рудки-Комарно", в якій є між іншим такий заклик:

„Звертаємо отже всіх Вас, патріотів-виборці: Вас, Всечесніші Отці духовні, що завжди з повним пожертвуванням патріотизмом боретеся за народню справу, тебе світська інтеліґенціє, що так радо ідеш в нарід і подаєш йому помічну руку, і Вас панове Господарі і Промисловці кожного стану, що Вам дорога Ваша честь і всієї Руси — станьте безбоязно як один муж при тих виборах дня 3. вересня 1888 р. і віддайте свої голоси на цих кандидатів, що Ви їх вибрали а ми затвердили. Нехай володіє Вами дух згоди і любови батьківщини, тієї рідної неньки-землиці, а особливі і незгоди нехай щезнуть перед лицем публичної справи. Кріпкі духом і вірою отавайте на пир чести і саможертвування, ідіть на боротьбу в імені свого народнього права!"

В окрузі Снятин-Заболотів кандидував о. Кирило Гаморак, парох зі Стецевої, в окрузі Рудки—Комарно о. Михайло Матковський, парох з Горожанни Великої.

ЖИДИ ВИБИРАТИМУТЬ ПОСЛА...

„У Станиславові будуть вибирати посла до сойму — жиди. Згідно з уложеною виборчою листою всіх покликаних до голосування є 974, з чого припадає 458 на християн, а 516 на жидів. Чи не чекає подібна доля всі інші міста в Галичині?"

БОРОТЬБА МІЖ ЧЕХАМИ.

В Чехії йде завзята боротьба між старо- і молодочехами, а з тієї боротьби виходить щораз ясніше, що чехи хочуть конче домагатися привернення повних прав корони Вячеслава, але не можуть тільки згодитися щодо тактики. Молодочехи хотіли би виступати зовсім енергійно і безоглядно, а старочехи уважають, що краще поводитися розважніше".

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК. 3

На посаді.

Вітер грався з позиченим літнім плащем, що обіймав високу стать (1.85 м.) п. Івана Мойсяка. Товаришева течка що-хвилини висувалась з-під лівої пахи, начеб силоміць хотіла вернутись до свого суверена, — а сусідова парасоля глумливо подзвонювала. Сонце зійшло червоне, сердите...

Було першого листопада 1935 р.

І звсувавши собі, яке відповідальне становище я займаю — і радісно приспішив ходу.

Коли хто хотів би йти з Видинова ло Задубровець — мусить насамперед переїхати річку Прут, перейти село Орелець і вийшовши на надпрутську височину мусить прямувати на північ. За півтори години — коли в нього охота й добрі ноги — може певне покинути сумний осінній краєвид, позбутись настирливого товариства холодненького вітерця, що так безцеремонно лізе в обійми і — наче в пизницю може зійти в затишне село Задубрівці. Тітчин годинник виразно показував, що моя подорож тривала коло 90 мінут. Була за чверть девята, як я у філії кооперативи сказав: — Славайсу!

Дві бабі спідлоба глянули на мене: — На-а-віки!

— Крамар удома?

— А вам на́шьо?

— Я... (і я завагався: представитйся цим бабам, чи ні? Годиться, думаю собі це робити, чи ні? Та мій мозок секундарно вирішив, що дебютувати можна і перед бабами). Я... хотів уже сказати: ревізор... але сказав: „Я... з повітового Союзу" холодно, доводячи рівночасно до симетрії течку під пахою та вирівнюючи краватку.

— А далеко звідсіль до кооперативи?

— Там удолині!

— Бувайте! — Йдіть здорові!

Я зробив блискуче враження на бабів. Цікаво роглядаючись, я дійшов до кооперативи.

— Добрийдень! — дзвінко привітався з крамарем, з бистротою ревізора, оглядаючи кооперативу.

— Я, добродію, з П. С. К. чи можете спровадити мені когось з управи?

— Постараюсь!

Галянтно підсмикнув штани (штани — драннтя, але манери аристократичні!), розіпняв плащ, вийняв з течки Джека Льондона і пірнув у лектуру. Приходили покупці, цікаво мене оглядали, пошепки допитуючи крамаря: „Хто це?" „Це з Союзу!" — шептав крамар цікавим.

„А з Союзу, драби, з Союзу!... Колиб мені тільки хто з управи — підемо в село збирати довги, а тоді й знатимете, хто я такий!"

Нарешті заїхала на подвіря хвіра. Ввійшов високий, молодий з брунатним лицем справник. Привітались. Я дав йому прочитати ту повноваласть, що на ній було згадано про „ходження" по довжниках, де було виписано, що за труд треба заплатити 2 зол., наситити і на ніч у дім прийняти.

Прочитав, поколубав у носі.

— Уже всі поїхали в поле, нема кому з вами йти...

Довга мовчанка.

Два золоті починають ставати мрією, фікцією, оманою, абстракцією, ілюзією, фатаморганою, міражем...

— итро оре... асиль сіе... Ні, нема никого — вирішив з голосним зідханням.

— То може взавтра?

— А на завтра когось увечір найду!

Повиносив збіжжя, забрав порожні скриньки й поїхав до міста.

— А бодай же ти не вернувся, драбе! — заклекотіло десь у глибині щире закляття... Лишив мене, бачите, в кооперативі на Божу ласку...

Забравши течку, парасолю, застібнувши плащ:

— А ви куди, пане-добродію? — питає крамар.

— Йду оглянути ваше село — брехав я гладко.

На роздоріжжі вітер затанцював коло мене л утіхи... Гадав, що вже лишуся на дорозі!.. Аякже тої самої! Так от згадав я коломийську бурсу — а там і задубрівський ровесник пригадався, Цапюк (це таке прізвище!).

Відшукав його. Привіталисъ. Коло нього нічого нового: правда, він оженився, у нього вже і діти (дивіть, що за геніяльний хлопчиськоі)... Ну от... У селі нічого. Розмова не клеїлася.

Вранці я поспішно зібрався, попрощався з „другом" і подався до кооперативи. Була шоста година 2-го листопада. З управи не було ще нікого. Я мовчки сів на лавку — розгорнув Джека Льондона. Приходили покупці: шепотіли, хіхікали. І знову, як учора допитували цікавіші: „Що це за пан?" Купували, завивали, затикали... Аж ось справник —

— Ідемо? — вибіг я йому назустріч замість привіту.

— Зараз, зараз... я ще йду до одного, може він піде... Ви зачекайте!

Вийшов. Я вже й читати кинув. Тарабубнив пальцями по ляді, показуючи крамареві та іншим, що в мене є також нерви, є лють, амбіція, нетолеранція для такої поведінки. Думав, що посію жах між присутніми — а тут я збираю милосердні погляди, ледви не говорять: „Який-же ти нещасливий, хоч і вдаєш панка!"

— А чортиб вас забрали! В масі міститься глупота, а не розум — я заспокоював себе словами Ле Бона.

— Ідіть до справника, він там на краю села, а ходити з вами я не знайшов нікого... — заявив дзвінко куций замурзаний хлопчина.

Я прощався з крамарем:

— Ви, добродію, будете за свідка, що я стратив сьогоднішній день.

— Добре! — згодився похапцем крамар.

— За це його судитиме П. С. К...

Архімандрит о. Васдекас не вернеться вже до Польщі.

Варшава, 24. серпня.

Ваш кореспондент довідується з найкращих джерел, що о. архимандрит **Васдекас**, грецький професор правосл. теольогії варшавського університету, якого „Діло" за тутешніми чутками висувало як одного з **найповажніших кандидатів** на евентуальну митрополичу православну кандидатуру — та який перебуває саме тепер на студійній поїздці у Італії — **не вернеться вже до Польщі.** О. арх. Васдекаса звільнили зі становища директора правосл. інтернату для студентів богословів та з професорської катедри університету. Причиною мали послужити непорозуміння між о. Васдекасом та делегатом міністерства освіти до опіки над правосл. теольогами та спеціяльним відпоручником для церк.-правосл. справ радником **Зигмунтом Загурським,** що виникли після демонстраційної відмови студентів-богословів від спільного обіду з владою, про що „Діло" своєчасно повідомляло.

Несполівана димісія відомого професора і то в моменті, коли прилюдна опінія дянсувала його як кандидата на найвище становище, викликала зрозумілі коментарі в церковних, університетських, чужинецьких та студентських колах.

Фа—ський.

Відобрали право побуту німецькому єпископові.

Німецьке інформаційне Бюро повідомляє: Єпископові Шпролеві з Ротенбурга відобрали право побуту у Віртенбергу. Це рішення видав уряд у звязку з тим, що єпископ Шпроль був єдиним громадянином у своїй окрузі, який стримався від участи у виборах 19. квітня ц. р., що мало викликати проти нього демонстрації населення. Право побуту відобрали „в інтересі привернення спокою і ладу" та у звязку з тим, що не можна толерувати єпископа, який занедбує свої державно-політичні обовязки. Єпископ Шпроль відмовився добровільно зречися ліцензії.

По здобутті Ганкав - припинення війни з Китаєм.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що здобуття Ганкав мабуть закінчить воєнні змагання в Китаю, що не означає ліквідації китайської справи. Японію жде довга праця над господарською відбудовою і заведенням політичного ладу в Китаю. Японія поведе енергійну акцію проти комуністичних впливів і „людового фронту". По упадку Ганкав кружлятимуть поголоски про мир між Японією та урядом Чан-Кай-Шека. Ці поголоски слід уже тепер заперечити.

НАПАД ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА КИТАЙСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

В середу 24. ц. м. рано японські літаки напали на китайський поштовий літак, що летів з Гонкону до Чункіну. Під обстрілом скорострілів японських літаків китайський літак упав. Майже всі пасажири згинули, крім летуна і 2 осіб. Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що Японія не бере ніякої відповідальности за зістрілення китайського поштового літака, що курсує на лінії Гонкон—Ганкав. Літак, що належав до китайсько-американського товариства летунської комунікації, перелітав над тереном, що його японський уряд означив ще 21. липня воєнним тереном. До того практично не можливо устійнити цивільний характер невідомого літака під час лету. Зістріляний літак не був означений доволі виразними знаками, а летун з хвилиною появи літаків японської маринарки так покермував літаком, що видалося підозріляим. Японія годиться зберігати інтереси третіх держав у летунській комунікації, але виринають поважні труднощі у випадку, коли комунікація відбуваться над тереном воєнної акції.

ВЕЛИКА БИТВА З КИТАЙСЬКИМИ ПАРТИЗАНАМИ.

Домеї повідомляє, що японські війська з успіхом продовжують акцію проти китайських партизанів у північнім Китаю. В днях 21. і 22. ц. м. японці звели бої під Футін, Юнлен і Лінчен та розбили три відділи партизанів, що начислювали 2.000 вояків. У цих боях полягло 170 китайських вояків.

Підчас вчорашніх боїв за місто Дуїчан у провінції Шансі китайці втратили 570 вбитих і 60 полонених. Дуїчану боронило 2000 китайців.

—o—

Жахливий вибух бомби в Яфі.

ВІД БОМБИ ЗГИНУЛО 20 ОСІБ.

З причини бомбового замаху на ярминній торговиці в Яфі настало серед населення величезне схвилювання. Всі крамниці замкнені.

Юрба заатакувала жидівсько-англійський банк, так що мусіли стягнути поліційну допомогу. Ситуацію, яка витворилась, вважають дуже поважною.

Як подають останні вісти, внаслідок вибуху бомби на ринку в Яфі, згинуло 20 осіб, 40 було ранених.

—o—

По широкому світі.

Поліція в Дамаску викрила змову проти премієра Сирії Мардамабея, предсідника палати послів Фарес Ковра і директора Адель Азмі. Головний підсудний Насім Мояад утік.

Румунія змінить свої посольства при Ватикані і в Анкарі на амбасади.

Злучені Держави і Канада підпишуть з початком вересня торговельний договір.

Поліція в Сан Себастіян обстріляла помилково самохід італійського амбасадора при уряді в Бургос з дружиною, яка є ранена.

—o—

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Лікуванці віллі „Турчинівка"** в Черчі, 5 зол., **Володимир Ольшанський,** Львів 1 зол., **Володимир Боровик,** Львів, 1 зол., **Теодор Мирош** Львів, 1 зол., **Збірковий комітет,** Добромиль, 26.40 зол., **о. Онуфрій Гадзевич,** Рудки, 2 зол.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

НОВИНКИ.

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки **Юліян Глушевський** — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 2—2

— **Відпуст у Крилосі-Галичі** припадає в неділю 28. ц. м. З цієї нагоди повинні скористати ті, які хочуть осягнути відпуст і побачити останні розкопи та оглянути чудову крилоську околицю.

— **Прогулька до Крилоса з Журавеншини.** Дня 19. серпня ц. р. відбулася зорганізована прогулька молоді Журавеншини до Крилоса під проводом організатора Філії „Просвіти" зі Журавна Януша Петра. Участь у прогульці взяло 168 учасників на 16 фірах, 134 піхотинців, 34 наколесників й 8-ох поїздом, разом 344 учасників, молодь обох полів.

— **Ревізії й арештування в Журавеншині.** В селі Чертіж в окрузі Журавно поліція перевела на днях ревізію у двох господарів: Якима Па-

---

Я тріюмфально глянув по авдиторії: очі розширились, дістали блиск цікавости, обличчя видовжились... „Аа-а... драби! а що? я вас грубшим кінцем!.. Настрашились? Ні? тільки здивувались?.. Нехай!" Галянтно насунув я мохнатий капелюх, похитнув до крамаря головою і граційно вийшов з кооперативи. Прямував до справника. Я думав, що він десь волосся собі миче, що не додержав слова мені, урядовцеві української інституції. Не посміє і ввічі мені глянути, неборака. І по якого дідька обіцяв він? Я входив у його становище і починав уже його жаліти.

— Він там оре на городі — повідомила мене справникова жінка.

Так, волосся він не рвав — орав на широкім городі.

— ...магайбі!

— Декувáть! — і широкий усміх здеформував його фізіономію.

— Він не міг нікого знайти: тепер кожний свого пильнує — хтось ніби интересуєси кооперативою. Може у другу суботу...

Я хотів показати своє обурення, але стримався: „хіба тут зрозуміють ніжність моїх почувань?!"

— Будьте здорові! За цей день заплатите в Союзі! Цеж — і рука сягнула по тітчин годинник швайцарської марки— це вже по восьмій. Поки дійду до Белелуї — буде по девятій. І знову не буде з кім в село піти... І знову день змарнований!..

— Гай, гай! якос то буде — знову блиснув сміхом на мій холод справник і вйокнув на коні.

* * *

Я йшов... а порожнеча в душі була катастрофальна. Шукав якоїсь фільософічної правди, щоб заглушити душевну депресію. „Ванітас ванітатіс" — уже не діяло: тандита це фільософічна, а не правда. А душа прагнула правди... Я йшов... і щораз інший краєвид виринав передімною. На півночі звої горбів збігались удолину, а вдолині стояло сільце пошарпане. Наче легендарний мандрівник, наче новітній Геракль я йшов перехресними і новими стежками.

* * *

Белелуйська кооператива. Молодий, вюнкий крамар, очі бігають і не схопити їх на місці. По знайомстві я подався до управи.

Справник погодився йти в село.

— От таки знайшов людину! Треба таки признати: є багато драбів — але й чесні люди попадаються.

Зайшли до кооперативи, попросили в крамаря спис довжників. Так, він дуже охоче, але навряд чи варто йти: оце два дні, як він ходив і до вівтірка пообіцяли знести...

— Так чому-ж ти так ізразу — ідіоте, не говориш? — не сказав я, звичайно, але з люттю подумав.

Поснідав, розплатився й подався у Русів.

І знову безлюддя, і знову самотній, як Заратустра. І ні звідси, ні звідти, як то кажуть — пригадались мені дитячі літа. Згадав казки, байки, легенди, міти, перекази...

Згадав із сумом і щирим співчуттям і отого дурнуватого, що тричі здобував царівну на склянній горі. Порівнював себе до героя з тієї дитячої казки... (Не потребуєте глузувати з порівняння — тут тільки один момент однаковий: будівля зі скла). Мабуть лекше було тому дурневі здобути царівну, хоч народня фантазія саджала її на високу скляну гору — ніж мені оживити кооперативний організм у повіті та здобути 2 зол. Гай, гай!.. отак роздумуючи, я вийшов на хребет одного горба: русівська пуша зачорніла запоза обрію. За кілька хвилин я вже йшов жовтим килимом листків.

(Докінчення буде).

січника та у Якова Пакіна. По перевиданій ревізії поліція обох арештувала й відставила на станицю поліції в Ляховичах Зарічних.

— **Заборона дитячого садка.** Видія читальні „Просвіти" у Володимирцях дістав дня 23. серпня ц. р. зі староства з Жидачева письмо про заборону дитячого садка, що його вела вже два тижні п. Наталія Боровська зі Львова. Свою заборону мотивує староство тим, що „Zarząd Czytelni „Proświty" nie przestrzega zakreślonego regulaminu, ponieważ hymn państwowy nie jest śpiewany".

— **Припинили слідство проти о. С. Казновецького.** Місіонаря волинської епархії о. С. Казновецького, якого арештувала поліція за проповідь у Радомишлі, звільнили з арешту, а слідство припинили, бо нема проти нього ніяких доказів вини.

— **Розвязали „Просвіту" в Берестю.** Поліський воєвода розвязав українське культурно-освітнє т-во „Просвіта" на Поліссю, що було осередком культурного життя тамошніх українців. „Вечур Варшавскі" ч. 239 з 26. ц. м. пише, що до розвязання берестейської „Просвіти" причинилася „низка дуже поважних закидів політичної натури". Ліквідатором призначили п. Богусевича, директора „Українбанку" в Берестю.

— **Нове „коло" шляхти „загродової"** зорганізували поляки в останніх днях у селі Буцові, пов. Перемишль. Головою „кола" вибраний С. Заранський, скарбником Роман Скавінський, секретарем Микола Типар.

— **Початок шкільного року 5. вересня.** Міністерство освіти у Варшаві видало розпорядок, що шкільний рік 1938/39 зачинається дня 5-го вересня ц. р. в понеділок богослуженням. Нормальні шкільні заняття починаються в год. 8-ій рано.

— **Гострий догляд над шкільною молоддю.** У звязку зі шкільним роком, що наближається, воєводинокі кураторії опрацювали в порозумінні з міністерством освіти низку доручень, що торкаються шкільних одностроїв, поведінки шкільної молоді поза школою і т. і. Цього року обовязуватиме строго одностайність шкільних одностроїв. Учня, що не матиме приписаного одностроя, не впустять до школи, при тому не будуть звертати найменшої уваги на матеріяльні умовини батьків учня. Учениці теж мусітимуть носити однаковий однострій і гранатову вовняну суконку з відповідною скількістю закладок, чорну запаску і білий ковнірець. В ніякім випадку не вільно буде ходити до школи в колірових суконках та шовкових панчішках. Причіска мусить бути проста, без ніяких кучерів та фантазійних валочків. На суконці або плащику мусить кожна учениця мати однаковий щитик з числом школи. Одяг доповнює гранатовий берет. Вже навіть на деяких екскурсійних таборах та оселях казали ученицям вживати лиш шкільні однострої та не дозволяли їм носити легкі колірові суконки. (Трохи воно йде в розріз з поняттям модерної гігієни). Зокрема буде загострений ц. р. нагляд над „позашкільниками", значить такими, що замість до школи йдуть поза школу. Поліція дістане доручення легітимувати таких учнів та учениць. До міських парків висилатимуть інспекторів кураторії, які теж будуть легітимувати учнів.

— **Новий начальний директор польського радія.** На засіданні начальної ради польського радія у Варшаві призначили начальним директором Конрада Лібіцького, дотеперішнього начального директора П. А. Т.-а. Начальним директором П. А. Т.-а мають призначити М. Обарського.

— **Страйк столярських робітників тягнеться далі.** В домівці християнського цеху столярських майстрів при вул. Костельній 8 відбулися збори цеху у справі страйку столярських робітників. Вибрали делеґацію, що буде переговорювати з робітниками в старостві. Тепер страйкує коло 700 робітників у Львові. Переговори в інспектораті праці не довели до нічого.

— **Грабіжницький напад на помешкання судді.** В четвер 25. ц. м. у білий день напало трьох озброєних бандитів на помешкання судді Смольницького. Бандити стероризували дружину судді і забрали 130 зол., щадничу книжечку П. К. О. і втікли. Поліція уладила негайно за грабіжниками погоню.

— **Львівська хроніка.** На головнім двірці у Львові помер у четвер вечором 28-літній Герш Штайненмахер з Межирічча пов. Рівне, якого привезли до шпиталю у Львові. — При вул. Городецькій вантажне авто ч. 41601 наїхало на наколесника Володимира Матвійшина (вул. Грохівська) і поломило йому ровер. Матвійшин має шкоди 130 зол.

Повідомляємо

що з днем 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Конто ПКО. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати

тільки

на конто ПКО. Львів
ч. 504.060

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА".

— **Облава на селян.** Лісничий державних лісів К. Ковальський з Болехова уладив в лісах коло Болехова при участи 43-ох гаєвих, що перебувають на курсі, облаву на селян, які збирали в лісах без дозволу горіхи. Від селян відобрали 600 кільограмів горіхів.

— **Краєва хроніка.** В Зашкові згоріла стодола Миколи Кухти. Вогонь повстав від недокурка. Шкода сягає 2.680 зол. — На фільварку Островського у Красівці пов. Тернопіль згоріло 7 стирт збіжжа. Причина пожежі невідома. — У Фалькенштайн коло Щирця згоріла від грому стодола Густава Бахмана. Шкода сягає 2.130 зол.

— **Процес проти членів ватаги Любенецького.** Перед окружним судом у Чорткові почався 26. ц. м. процес проти членів ватаги Любенецького. Випущений на волю з вязниці в Коронові по чотирьох роках Едмунд Любенецький зорганізував восени 1937. р. ватагу, озброїв її і перевів з нею низку грабіжницьких нападів на просторі двох повітів тернопільського воєвідства, борщівського і заліщицького. По довгій погоні членів ватаги поліція зловила й арештувала, а Е. Любенецького, який убив двох постерункових, 25-го лютого ц. р. разом з його товаришем П. Лелецьким застрілили підчас облави в Торськім. Процес проти членів ватаги Любенецького потревае кілька днів.

— **Згоріла фабрика в Лодзі.** В четвер 25. ц. м. в год. 8-ій вечором вибухла пожежа у фабриці Вальчака в Лодзі, в якій працювало коло 200 робітників. Покидаючи з поспіхом фабрику залишили в будинку свої убрання враз із виплаченими їм грішми. Пожежу по кількох годинах зльокалізовано, але фабрика з великою кількістю сушеного товару і машинами згоріла. Вогонь повстав у сушарні, де загорілись сирівці від надмірного тепла. Коло 200 робітників опинилося без праці.

— **Повінь загрожує Піщанам.** Наслідком сильних зливних дощів підноситься стан води в ріках на Закарпатті. Вода в ріці Ваг піднеслася на 4 метри понад нормальний стан. Тому в Піщанах, відомім живці, виселили мешканців з нижче положених купалень і санаторій.

— **Катастрофа чеського літака.** Підчас нічних вправ чеський військовий літак опинився у мряці і пробував осісти. Тимчасом літак упав на дерева і розбився. Летун та обсерватор згинули. Катастрофа літака трапилася в околиці Маляцки.

— **Дорожнеча у Франції зростає далі.** У Франції подорожіло збіжжа, а в слід за тим подорожів і хліб. Табеля зросту цін збіжжа у Франції виявляє загальний зріст дорожнечі. В 1936. р. ціна одного сотнара збіжжа сягала 140 фр., в 1937 р. зросла до 180 фр., а тепер уже до 204 франків.

— **Грабіжницький напад на директора кабінету.** В ночі зі середи на четвер напав бандит у спальному вагоні поспішного поїзду між Темешвар і Букарештом на Я. Каспара, директора кабінету б. премієра Вайди Воєводи. Грабіжник закрався до купе і намагався задушити Каспара, який прокинувшись зі сну, витягнув револьвер. Одначе бандит вирвав йому з рук револьвер і важко зранив Каспара. Опісля забрав 450 тисяч леїв і втік через вікно.

— **Переплила канал Ля Манш.** Німецька плавачка Вендель переплила канал Ля Манш за 15 годин і 25 хвилин.

— **Завзята бійка бандитських ватаг.** Від кількох тижнів відбувається в Шікаго завзята боротьба між бандитськими ватагами. Дотепер згинуло 9 бандитів. У четвер 25. ц. м. знайшли десяту жертву бандитських порахунків. Тіло гангстера Баталії знайшли подірявлене кулями зі скорострілу. Поліція не арештувала дотепер нікого у звязку з цими вбивствами. Останнє вбивство тісно вяжеться з останніми бандитськими виправами.

— **Лік проти прищиці.** З Ціріху повідомляють, що проф. д-р Вальдман з Експериментального Інституту на острові Рімс винайшов суровицю проти прищиці. У Сх. Прусії цією суровицею вилікували дуже швидко 10.000 штук худоби.

— **Недуги переміни матерії.** Дослідники на полі лікарської науки щодо переміни матерії запевнюють, що вживаючи природної гіркої води **„Францішка Йосифа"** осягнемо знамениті висліди.

—o—

✝ Посмертні згадки.

ОЛЕКСА НИЖАНКІВСЬКИЙ.

Олекса Нижанківський, син о. Йосифа і Йосифи з Тишинських з Дідушиць Великих помер у 64. р. життя в Сіморі Кон у Злучених Державах. О. Нижанківський, один з молодших братів Остапа Нижанківського, виемігрував разом зі своїм старшим братом, покійним уже о. Володимиром, в 1902 р. до Злучених Держав, де жив до смерти. Енергійний і рухливий з природи пробував усякого хліба і все був щирим та активним українцем. Ціле життя займався, вірний родинній традиції, музикою і дириґентурою серед заморських земляків, зокрема серед молоді. Залишив дружину, Катерину з Паюків, емігрантку з Брилинець, перемиського повіту. Теплу посмертну згадку про Олексу Нижанківського помістив в американській „Свободі" (ч. 144) відомий наш музик Олександер Кошиць.

Спорт.

СТРІЧА УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН.

Досі бувало таке, що лиш мистецькі гри викликували найбільше зацікавлення нашої публики змаганнями. Тому теж українські клюби боялися рискувати та не уладжували товариських стріч між українськими дружинами, зокрема у Львові. Такі стрічі грозили майже завжди дефіцитом. Та від якогось часу слідно сильну зміну на краще. Турнір чотирох українських футбольних дружин на гриші Сокола-Батька перед двома роками викликав доволі велике зацікавлення. Ювилейний турнір „Просвіти" теж зібрав багато української публики. На провінції товариські стрічі наших дружин теж починають викликувати чимале зацікавлення.

Це явище надзвичайно відрадне й наші спортові товариства повинні вживати всіх заходів, щоб те зацікавлення якнайбільше скріпити. На тому скористають у першу чергу наші товариства та їх члени. Тому теж ініціятива Зорі і Сокола (Стрий), які грають товариські стрічі у Львові та у Стрию, заслуговує на якнайбільше признання.

Маємо вже сьогодні доволі велику скількість футбольних дружин і на відповідному рівні, тому теж звязок між нашими товариствами повинен бути якнайкращий та якнайдружніший. Якби так ще можна було відновити колишню традицію футбольних змагань дружин наших більших міст за чашу!

Та не все залежне не лиш від ініціятиви самих клюбів, але й від української спортової публики, яка своєю участю в імпрезах завжди причинюється до скріплення фінансового та організаційного становища українського клюбу.

В неділю 28. ц. м. має українська спортова публика найкращу нагоду доказати, що стріча двох українських дружин, хоч і низших у спортовій ерархії, може для неї стати неменшою атракцією, ніж мистецькі мечі, зокрема стрічі чужих дружин.

Україна виїздить до Рящева, Сян у Львові не грає лиш у Стрию, значить аматори футболю, які не знають, що зі собою у вільну неділю зробити, мають знамениту нагоду побачити товариську стрічу двох українських дружин, з яких Скала є для Львова справжньою реверляцією. Стрийська дружина має в себе змагунів, яких не посоромився би навіть найкращий клюб. Як нас повідомляють, Скала приїде в дещо зміненому складі, а саме: Малецький II, Салдан, Держко; Снігура, Матульський, Котурбач; Малецький I, Новак, Гарасимів, Павлічка й Гороховянка. Це склад, в якому Скала здобула чашу Просвіти в турнірі Басейну. Зоря виступить у складі, що ми його подали вчора.

Пригадуємо, що стріча Скала — Зоря відбудеться на гриші Сокола-Батька в год. 4. попол. Цина вступів д. низькі. Кожний сотик вкинений до каси українського клюбу, причиниться лиш до розбудови нашого спорту, гріш вкинений до чужої, не лиш пропадає, але й виходить нам на шкоду.

СТЕП — ЗОЖА (ВИННИКИ).

В неділю 28. ц. м. виїздить У. С. Т. „Степ" (Львів) до Винник, де розіграє товариські змагання з віцемистром В-кл. С. К. „Зожею". Початок змагань в год. 4. попол. на гриші С. К. Зожі.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Наколесницькі змагання Україна — Чорні, що ми вже про них писали, відбудуться в неділю 28. ц. м. на Погулянці (гриша Лехії) в год. 4. попол.

Театри.

Великий Театр:

Субота 27. 8. год. о. „Шестий поверх".
Неділя 28. 8. год. 4. попол. „Втікає життям", год. 8. веч. „Люди на кризі".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕГІНСЬКО:
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.
Незадовго театр виставить голосну п'єсу зі сучасного життя в большевії п. в. „Жінка з вулиці".

Український Театр Йосифа Стадника:

ЗАЛІЩИКИ:
27. 8. Люди на кризі.
28. 8. Ой не ходи Грицю.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і Тобілевича). До 5. IX. н. р. виступають ще обі групи окремо. Їх репертуар такий:

Група А грає у Гвіздни і їде до Городенки.

Група Б. СНЯТИН:
27. 8. Пригода в Черчі.
28. 8. Невольник.

К І Н А.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Маски льорда Блеквел".
АТЛЯНТИК: „Я був гангстером" („Навернений грішник").
БАЛТИК: „Правда перемагає" (Павло Муні).
ВАНДА: „Гра змеліла", „Герой знімовді".
ГРАЖИНА: „Жінка над прірвою".
ЄВРОПА: „Золоті жіночки".
КАСІНО: „Узли кохання", „Гріх молодости".
КОПЕРНИК: „Тягр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тягр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Великий шлях", „Почалось у поїзді".
МІРАЖ: „Благословенна земли".
МУЗА: „Життя удвійку", „Джентельмен вірить жінці".
ПАЛЯС: „Тварю вранці" на осн. Ст. Цвайга.
ПАНС: нечинне.
РАЙ: „Гальма".
РІЯЛЬТО: „Погорджена".
РОКСІ: „Пострах Монголії".
СВІТ: „Його велике кохання", „Буде ліпше".
СТИЛЬВЕ: Погоня на аеропляном" і ревія Ворушського.
ТОН: „Засуджені", „Без привозу".
УТІХА: „Пострах Дикого Заходу" та ревія.
ХІМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люцерна".

[illegible] „Святомід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Каїм і Син)
„Туреччина".

ЦЕРКВИ,

що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького
Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни ѣа пароха о. Іллі Гавришишна, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Трійці й Пр. Діви Марії.

З повагою

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші

і

Ліярня дзвонів
Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ски
в Перемишлі

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПАПИ ПІЯ XI. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНУ ПРО ОБОВ'ЯЗКОВЕ РАДІО.

Субота, 27. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 „Корнвільські дзвони" оп. Планкета, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні й мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 17.30, 18.00 Цит. музика, 19.00 Скрипка, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00, 18.15 Концерт симф. орх., 15.30 Для дітей, 18.45, 19.45 Нар. музика, 20.10 Веселі оценки, 21.00 Зальцб. фестіваль: Серенада, концерт орх. дутих інстр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.35, 21.00 20.35, 21.00 „Дер Фріденстаг" оп. Р. Штрауса, 22.30 Квартет на обой і смичк. інстр. Гайдна. КОШИЦ 18.00 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ 22.30 „Америка танцює" танк. музика з Америки, ЛЯГТІ 19.20 Вокальні пісеньки, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Орх., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пучінія: „Ілъ Табаро" „Сестра Анжеліка", „Джанні Скікі" ПРАГА 12.45 Концерт військ. орх., 16.10 Відпочинковий концерт, 20.15 Розр. муз., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Улюм. 21.10 Кабарет. 22.05 Симф. музика, (Равель, Дебісі), РИМ 19.30 Орх., 20.30, 21.00 Легка музика, 21.00 Драма, СОФІЯ 18.00, 21.45 Легка музика, 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.40, 20.00 Співи.

Неділя, 28. серпня 1938.

БЕРЛІН 11.30 Італійські співаки, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Концерт орх., хору, сол., 22.30 Орх., квартет мандоліністів, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Хор, 17.00 18.00 Концерт орх., 19.00 Нар. пісні у супр. цит. орх., ВІДЕНЬ 11.00 Зальцб. фестіваль: Симфонічний концерт, 20.10 21.00 Весела авд., ГАМБУРГ 20.00 21.00 „Марта" оп. Фльотова, КОШИЦ 18.00 Для Закарпаття, ЛЯЙПЦІГ 18.30 19.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. вечірка, 20.35 Орх. концерт, 21.00 22.00 Комедія, оп. танкова музика, ПРАГА 9.55 Розр. музика, 15.30 17.45 18.00 Легка музика, співи, 16.00 Концерт військ. орх., 18.30 Сальон. музика, 19.25 20.00 „Полуд осені" розр. програма, 21.05 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 15.00 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Ля Бернез" ком. оп. Месаджера, РИМ 17.15 18.00 Симф. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Джоконда" оп. Пончіллія, СОФІЯ 18.00 Легка й танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Співи, 20.45 Вийняткі з опер.

Понеділок, 29. серпня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Для дітей, 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Форт., 19.00 Фр. музика, БІЛГОРОД 18.50 19.00 Пісні, 20.00 21.00 Опера, БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Клівія" оп. Достала, 22.10 „Мадам Батерфляй" оп. Пучінія, фрагм., БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. квінтет, 18.30 22.40 Цит. музика, 19.20 Віол., 20.20 21.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 17.00 Гумореска, 18.20 22.30 Легка музика, 20.10 21.00 Розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.00 Вагнерівський концерт, КОШИЦ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Муз. вечірка, 21.00 22.00 Оперетка, ПРАГА 12.45 Військ. орх., 16.15 Дрібні джазові твори, 17.40 Нар. пісні, 22.30 Концерт белг. квартету, РАДІО ПАРІ 19.15 Співи, 20.15 21.00 22.00 23.00 Опера, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 19.25 Співи.

БІРЖА.

Львів, 26 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·87 89·40 Доляри американські 5,30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5 29·00—5.26·50. Фльорени гол. 291·04.—289·60. Франки фр. 14·58—14·48, Франки швайцарські 121·90—121·15 Фунти англ. 25·99—25·83, Гульдени данц. 100·25—99 75, Корони ч. 15 90—15·45 Кор. дан. 115·95—115·20 Кор. норв. 130·53—129·55, Корони шв. 133·99—133.05 Ліри італ. 23·30—22·60, Марки фінлян. 11·47—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·80—25·40, Марки нім. срібні 96·00 — 93·00

Анції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·50, Вугіль 35·00, Лісьпол 89·25, Моджеїв, 17·00, Островець 64·75, Старахович 43·75, Габербуш 57·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.38 5 інв. 1 ем. 84·88, серія 94·80, 3 поз. інв. 2 ем 83·88 серія 93·75, 5. конверс. 69·50 прем. дол. 42·70 4 консол. 67·00

Тенденція здержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 26 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. і обан. 2·50 зол.
1 кг. масла експ. вид. з оп. деф. ціна 2·50
молоко 13—14 сот.
яйця (копа) 3·70 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко зниження, на яйця здержана.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АДВОКАТСЬКОГО апліканта до самостійного ведення канцелярії приймуть від зараз. Д-р Винницький, Устрики Долішні. 1764 1-3

СТАНЦІЇ

УЧЕНИКА приймуть на станцію Львів, Собіщина 14 (бічна Театинської і ул. Войтіха), партер, мешкання 2. 1763 1-2

ШУКАЮ доброї станції з фортепіяном для ученці II. кл. ліцею. Зголошення під адресою Д-ра А. Заплітного, адвоката в Теребовлі. 1747 3-3

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ кімната, сонячна, елегантна, з окремим входом, коло городу, з цілим утриманням для одного або двох панів або учнів. Валеніх 7, II. пов. мешк. 5. 1679 4-5

КУПНО — ПРОДАЖ

УЧЕНИКИ. Капкети, сорочки, скарпетки й інша галянтерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 4-11

УВАГА!

ЗА 1 ЗОЛ. не будеш стидатися і знехаєш на вигляді якщо віддаш знищений і немодний капелюх до відомої варібні „КАПЕЛЬЮ", КЕНТШИНСЬКОГО 18. 1765 1-5

ОДНОСТРОЇ П. В. найліпші, найдешевші, найтривкіші лише у варібні „ПАЛЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-2

КАРНІШІ, найновіші аранжи у всіх кравках від вол. 2.95 виконує ШПІННЕР, КОПЕРНИКА 30, тел. 296-88. 1752 3-5

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Варібня радіоприймачів **„Е-комп", Львів, ул. Сикстуська 29** приймє на постійне у всіх більших місцевостях Сх. Гал. і Волині районових заступників до продажі своїх радіоприймачів. Зголошення з поданнєм дотеперішніх занять і з долученнєм письменних референцій слати на адресу „Е-комп" найдальше до дня 6. вересня. Непринятим звернемо документа і свідоцтва, якщо не буде в поданні застережене. 1712 2-3

Найкорисніше

закупите у фірмі Руська 20

усе шкільне приладдя: наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові блюхи, відznаки, числа та все інше.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патенту пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошувані шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вложках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 189 (15.010). Львів, неділя 28. серпня 1938. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

в ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20. — Тел. 504-47.
приймає до обезпечення:

а) ВІД ОГНЮ хатні й господарські рухомости, худобу, пашу, збіжжя, товари, як теж будинки вільні від примусу обезпечення;
б) ВІД КРАДЕЖІ-ВЛОМУ домашню обстанову, товари в крамницях і складах, готівку, векслі, вартісні папери, уряджения церков, канцелярій і бюр, машини до писання і рахування і т. п.
в) ВІД ГРАБЕЖІ готівку при її переносинах і перевозі.

ЦЕНТРАЛЬНА

Малопольська Каса Ощадности

У ЛЬВОВІ

(раніше Галицька Каса Ощадности)

РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.

Установа публичного права.
Видає ощадностеві книжечки на ім'я і предявника

з порукою держави

Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Заміснені видати — П. К. О. 500·198.

Атентат на Єжова.

В Москві оголошено рішення ради народніх комісарів про номінацію Ігнатева заступником Єжова в комісаріяті водного транспорту. Це призначення викликало в Москві численні коментарі. Єжов обняв комісаріят водного транспорту перед кількома місяцями і тоді на його внесок призначено його першим заступником у цьому комісаріяті Степанова. З оголошеного рішення про призначення Ігнатева виходить, що Степанова усунули з його становища.

Викриття „ворога народу" в найближчому окруженні Єжова викликало численні поголоски в Москві про невдатний атентат, що його виконано на днях у будинку комісаріяту водного транспорту у хвилині побуту там Єжова.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ МІЖ МОЛОДЮ І ВІЙСЬКОМ У КИЄВІ.

Хрущов відкликаний до Москви.

В Москві оголошено офіційну заборону виздити чужинцям, які мають совітські візи, до Киева і до київської округи. Кружляють поголоски, що в Києві переведено в останніх днях масові арештування між молодю і військом.

Совітська влада заборонила мешканцям київської округи покидати місцевости свого постійного замешкання без дозволу влади. Київська радіостація дістала надзвичайного контрольора, чекіста Гочалкова. Генерального секретаря КП(б)У Хрущова відкликали в четвер 25. ц. м. до Москви.

ЧОМУ СТАЛІН НЕ ІЗДИВ НА ВІДПОЧИНОК НА КАВКАЗ?

Присягли кровавy пімсту Сталінові.

Політичні кола в Москві широко пояснюють факт, що Сталін цього року не покинув дотепер Москви і не виїхав на відпочинок до Сочі на Кавказі, куди їздив щороку. Кружляють поголоски, що перед виїздом на Кавказ остеріг Сталіна його довірений Берія. Він повідомив Сталіна, що по розстрілі всіх членів автономного уряду абханської республики з прем. Нестором Лакобою на чолі, клян верховинців, до якого належав Лакоба, заприсяг Сталінові кровавy пімсту. Цей клян признає дотепер право пімсти. Г. П. У. не вдалося „спацифікувати" його, бо його члени мешкають у кривках кавказьких гір. Тепер Г. П. У. очищує околицю Сочі від верховинців, щоб запевнити Сталінові повну безпеку в його літній резиденції.

Втрати червоних над Ебром і на морі.

Радіостація ген. Франка повідомляє, що битва над Ебром тревае. Війська ген. Франка заняли багато важних становищ і взяли від початку битви над Ебром 14.000 полонених. На фронті Кастельйон червоні війська по довшій артилерійській підготові і при допомозі повзів перейшли до противступу, але мусіли відступити з великими втратами. На фронті Естрамадури нагальні наступи червоних на висунені відділи ген. Франка заломилися. На відтинку Касеронес відділи кінноти ген. Франка мусіли відступити внаслідок дуже нагального удару противника. На відтинку Монтерубіо червоні не осягнули своєї цілі. На просторі Пуенте дель Арковіско війська ген. Франка продовжують наступ і заняли місцевости Бельвіс де Хара, Ляс Томас дель Терон і багато важних становищ. Летунство ген. Франка зістрілило 9 червоних літаків.

Райтер повідомляє: До Гібральтару приплив у суботу 27. ц. м. рано еспанський червоний контрторпедовець „Хозе Люї Діяз". Контрторпедовець відплив кілька днів тому з Гавру по ремонті і вертаючись на еспанські води звів 2 і пів годинну морську боротьбу в дуже важких умовинах з кораблями ген. Франка. Контрторпедовець важко ушкоджений, але до пристані Гібральтар доплив без помочі. Втрати в людях і подробиці матеріяльних шкід покищо невідомі.

Міжнароднє значіння української справи.

Львів, 27. серпня 1938.

Українська справа щораз більше відома у світі. Навіть у моментах, коли про неї голосно не говорять, вона є пильно нотована на біржах політичного світу як справа щораз ближчого завтрішнього дня, далекосягла і така, яку необхідно поладнати. Як дрібничково та смішно виглядає на тому тлі підхід до української проблеми всієї широкої польської вулиці, ті всі „лапки" при писанні самої назви українець, як дивно і глупо читати москвофільські теревені, які все ще негують само істнування української нації, рівнорядної та рівновартної з московською.

Події на українських землях, свідком яких від 1914 р. по нинішній день є ввесь культурний світ, не могли пройти для нас марно. Неодин із актів наших визвольних змагань є по нинішній день зогиджуваний ворожою нам пропагандою. І берестейський мир і гетьманщина 1918 р. представлювані нашими противниками як доказ на „німецьку інтригу", так само як похід на Київ у 1920 р. представлюваний деким, як доказ на політичну залежність українства від поляків. А проте рр. 1917—20 і вся пізніша боротьба українства у Совітах і вся наша дійсність у Польщі та інших державах і всі виступи наші в краю, у Варшаві та на міжнародніх зїздах, і праця української еміграції в дяспорі, все воно разом дає щораз більший, щораз поважніший політичний капітал міжнароднього характеру. Особливо треба підкреслити, що тривкі сліди залишила у свідомости політичного світу також та інформативно-пропагандивна діяльність, що її вела й веде наша еміграція на обох півкулях землі від моменту вибуху війни по нинішній день. Ніяка політична еміграція не досконала. Час до часу й ми, на сторінках „Діла", пятнуємо нездорові прояви еміграційного життя і праці. А проте обективно треба ствердити, що нпр. в порівнанні з московською еміграцією, її розпорошеністю, безхребетністю, скандалістикою, при всіх величезних ресурсах, що їх вона має, — українська еміграція уявляє собою ще образ ідиллії! Треба додати, що до популяризації української справи причиняються також наші добрі сусіди: за большевицьким експериментом на Наддніпрянщині слідкує вся політично думаюча людськість, — не проходять безслідно й деякі інші події, хоч про них голосно не чутно. Хоч це болючі для нас справи, але „нема нічого злого, щоб на добре не вийшло" — в цім випадку в користь ще більшого зацікавлення світа українською справою та в таких країнах і серед таких народів, які донедавна байдужно проходили над українським питанням.

Серед безлічі справ, які творять справжній хаос відносин в Европі, а навіть у цілому світі, українська проблема є тільки одним відтинком, і тільки одною із справ, про яку знають і відчувають, що вона прийде на чергу і що тому

Sygn. VI. 1. Pr. 360/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: Wiceprezes S. O. Malicki, Głosujący: S. S. O. Dyniewicz i S. S. O. d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma p. t. „Діло" z daty Lwów, dnia 23. sierpnia 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 360/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 24. sierpnia 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 23. sierpnia 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Діло" wraz z wywieszką Nr. 184 z daty Lwów, 23. sierpnia 1938 zawierającego: w artykule zaczynającym się od słów „Andrej" w całości oraz w wywieszce znamiona wyst. z art. 170 i 127 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by ogłoszenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przez niezgodne z prawdą przedstawianie położenia prawosławia w Polsce, szerzenie tendencyjnie ujętych, nieodpowiadających istocie rzeczy wiadomości mogących wywołać niepokój publiczny, a nadto przez przedstawienie postępowania władz administracyjnych w związku z zagadnieniem prawosławia w Polsce, w sposób nieprawdziwy i władzom tym ubliżający poniżanie a zatem znieważanie władz administracyjnych Państwa Polskiego. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Czołowski, w. r. Za zgodność: Lipanowicz, kier. Sekretariatu.

треба за нею вже тепер слідкувати. Не маючи ні клаптика території з власною державністю та ніодного вояка, ми, очевидно, не маємо змоги активізувати й актуалізувати української проблеми так, щоб вимогти на сильних міра сього, щоб вони розвязку української проблеми ставили перед усякими наддунайськими, судетськими, еспанськими, палестинськими чи якими там іншими проблемами. Але це не може нас ані зневі рювати ні баламутити. Не є в нашому інтересі европейський хаос. Навпаки: хочемо бачити ввесь захід Европи та всю Середню Европу сконсолідованими. Але як довго істнує на Сході совітський хаос і як довго над Европою висить атмосфера непевности — так довго мови нема про стабілізацію всього нинішнього европейського територіяльного стану, як також стабілізацію тих систем, які бють по нас.

Один визначний англійський журналіст, який з автопсії довший час студіював положення у центральній та східній Европі та м. і. був у Харкові і Києві, переїздив через Польщу й був на Закарпатті, — заявив недавно своїм розмовцям, що центральною проблемою упорядкування відносин у Східній Европі скорше чи пізніше мусить стати справа створення української держави над Дніпром. „Не легка це справа" — говорив він — „бо це велика справа, але без заспокоєння фізично й духово здорової нації, яка рахує кількадесять міліонів, що заселюють територію на межі Сходу й Заходу Европи, не може бути мира в Европі".

Не може бути сумніву щодо цього й не є це нінаий мінус для нас, що ріжні народи — виходячи з власних інтересів і з власного погляду на світ — ріжно уявляють собі шляхи та методи розвязки української проблеми. Не треба теж лякатися ані свідомих наклепів, що їх ширить нині ворожа нам пропаганда (ось саме на іншому місці починаємо в нинішньому числі друкувати відомости про „нове протиукраїнське підприємство в Парижі"), ані тих нісенітних легенд, які родяться зі сполуки двох чинників: міжнародньої актуалізації української проблеми та політичного анальфабетизму. Таким робом европейська преса раз-у-раз алярмує світ реве ляціями: то про задуману окупацію України німцями (які фінансують ввесь український рух!), то про поділ сфери впливів на Україні між Німеччину й Англію, то знову між Німеччину і Польщу. Багато в тих поголосках фантазії, багато теж пляновоі провокаційної роботи. Здебільша джерелом тих чуток є большевицька Москва, яка хоче скомпромітувати українців в очах тих держав, які лякаються надмірного розросту німецької могучости, а не маючи власного конструктивного пляну розвязки української справи, дають себе баламутити й дезорієнтувати.

Проти нас дють теж міжнародні масонські та жидівські кола, які посередньо, наслідком своєї боротьби з націоналістичними державами, підтримують Совіти та совітський „пацифізм". І тому беручи під увагу таку силу противників, тим цікавіше, що сплетнями про стадіонівський, чи бісмарківський чи якийтам інший „винахід" українців або про „25 міліонів пруських марок" для українців Галичини можна годувати тепер хіба львівську вулицю, або політично крайно наївних людей: у широкому світі такий антиукраїнський товар не має вже збуту!

Стверджуючи факт поважного зацікавлення громадянської опінії світу українською проблемою та факт постепенного, але безупинного зросту розуміння в політичних колах Европи української проблеми в її міжнародньому аспекті, мусимо додати, що про нашу долю таки ріщати будемо ми самі: своєю працею, організованістю і готовістю до жертв та посвяти, або своїм маразмом думки та параліжем волі, своєю політ. розпорошеністю чи дефетизмом. „Такі обставини, в яких ви тепер живете" — говорять навіть розумні поляки — „можуть загартувати вас на великий, кріцевої сили нарід, або перечеркнути вас". Коли приглядаємося не тільки зверхнім подіям, серед яких є і сумні випадки заломання і багато безсилої шарпанини з зайвим та шкідливим самовинищуванням, поруч із проявами великої моральної сили та відпорности, — мусимо ствердити, що в загальному українська нація кріпшає. Маємо великі втрати і треба бути приготовленим на ще більші. Дуже можливо, що в нашу некористь зміниться навіть відсоткове національне відношення населення — і в Совітах і в Польщі і в Румунії. Але політичний потенціял українства від цього ні трохи не зменшиться! І від скількости душ не залежить сила нації!

І тому — горі імієм серця! Не вдоволяймося трафаретною фразою „нас багато — всеодно мусимо колись виплисти". Що значить відсталість і як згинути можуть великі і старі народи — бачили ми по недавньому загині етіопів, які впали знову до ряду первісних етнічних масивів без ніякого політичного обличчя. Автоматизм перестав діяти в історії, — діє творчий дух і праця.

Творчий дух і праця мусять бути девізами української нації!

„ДЕШЕВИЙ МАГАЗИН ПАПЕРУ"
Там найдешевше купиш!
всякі папери, — шкільне і бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

повстане нове озеро Женісія — на французькій території, — що матиме 23 кільометри довжини і міститиме в собі 52 міліони кубічних метрів води. Повстане воно наслідком замкнення південного виходу кайону біля Белягарду. Тут теж мають повстати дві могутні електричні стації, що витворюватимуть річно 1.800.000.000 КС, себ-то 1/10 частину цілої електричної енергії Франції, чи 1/3 частину електричної енергії Швайцарії. Зайва вода відпливатиме каналом і творитиме водопад приблизно 50 метрів висо кий, що притягатиме, розуміється туристів. Цим озером відбуватиметься плавба по найтяжчім відтинку цілої Рони. З нього до звичайного річища ріки переводитимуть судна трьома великими шлюзами, довгими по 22 метри кожна. Грунти по обох боках Рони, потрібні для переведення цілої регуляції ріки та пристосування її до плавби, вже закуплено і почалися підотовні роботи з капіталом приблизно 60 міліонів французьких франків.

Пристосування Рони до плавби — це вияв загально-европейського руху мобілізації річних шляхів. Поруч з великанським німецьким пляном перевести за кілька літ сполуку між Реном та Дунаєм, та не менше грандіозним французьким пляном, що зрештою є покищо тільки на папері, получити системою каналів Біскайський залив з Середземним Морем, переводять в життя і декілька менших проектів. Модерне господарське життя вимагає раз-у-раз більшої маси технічних матеріялів. Перевозити їх залізницями — коштувалоб задорого, і тут приходять на поміч засоби транспорту, якими користувалися наші европейські предки в прадавні часи. Тіні забутих предків відживають і в господарському житті европейської спільноти.

М. Данько.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торгівлі
4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцьких 1. і. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

ВІД РЕНУ ДО РОНИ.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 23. серпня 1938.

Коли Шекспір прославив в одному зі своїх творів Прагу як морський порт, він доказав тільки, що тодішні англійці таксамо мало знали географію, як і деякі з його земляків з доби великої війни, які гадали, що Прага біля Відня. Сучасна техніка могутніша ніж фантазія великого англійського творця незрівняних драм. Столиця швайцарських фінансів і торгівлі, Базель, зробилася морським портом, справді досить віддаленим від моря. Тяжко навантажені барки з Амстердаму допливають не лише до Базелю, а і до вище положеного Райнфельдену, незабаром плавба по Рені сягатиме аж до Брюга. Розмірно невелику гірську ріку Аар мають урегулювати численними шлюзами в той спосіб, що плавба на ньому буде сягати через бієнське по невшательське озеро аж до Івердона, положеного майже в центрі Швайцарії.

Французька Швайцарія не хоче лишатися позаду німецької. Коли Базель зробився портом, то чому не може бути ним і Женева? Рона (Родан), правда, не Рен. Пароплави по ній доходять покищо, правда, тільки до Ліону, але проекти плавби вже давно сягають до Женеви.

Сучасні політичні відносини, що спинили розвиток багатьох підприємств, сприяють не менш, ніж господарські, проектові продовжити плавбу по Рові аж до Женеви. Прихильники цього проекту вказують у пресі на те, що на випадок европейської війни плавбу по Рені спинилиб і Швайцарію відтялиб від її річного получення з вільним морем. В цьому випадку плавба по Рові малаб особливе значіння.

Одягнена в камінь пристань, Ке Турегіні, в Женеві чекає вже на середньоморські кораблі. Їй доведеться, правда, чекати ще досить довго. Найбільші труднощі, що їх треба перебороти, знаходяться недалеко від Женеви, на просторі яких 30—40 кільометрів. Тут Рона пробила собі вузький шлях між стрімкими скелями і пропливає незвичайно мальовничим каналом пінячись місцями від рвучкого бігу по досить значнім схилі свого річища. Про плавбу навіть невеликих барок тут не може бути й мови. Цим небезпечним шляхом пропливають тепер лише найвідважніші аматори каюкового спорту.

Але сучасна техніка має на все раду, розуміється, коли має потрібні грошеві засоби. Про мобілізацію цих засобів йдуть тепер переговори між Швайцарією і Францією, державами зацікавленими плавбою по Рові. Недавно відбулося засідання Швайцарської Асоціяції для плавби по Рові, на якому президент женевської секції висловив надію, що дотична французько-швайцарська комісія скаже нарешті своє рішальне слово і переговори між обома державами дійдуть до щасливого кінця. Отже коли потрібні гроші знайдуться, то біля Женеви повстане нове озеро Женісія — на французькій території, — що матиме 23 кільометри довжини і міститиме в собі 52 міліони кубічних метрів води. Повстане воно наслідком замкнення південного виходу кайону біля Белягарду. Тут теж мають повстати дві могутні електричні стації, що витворюватимуть річно 1.800.000.000 КС, себ-то 1/10 частину цілої електричної енергії Франції, чи 1/3 частину електричної енергії Швайцарії. Зайва вода відпливатиме каналом і творитиме водопад приблизно 50 метрів висо кий, що притягатиме, розуміється туристів. Цим озером відбуватиметься плавба по найтяжчім відтинку цілої Рони. З нього до звичайного річища ріки переводитимуть судна трьома великими шлюзами, довгими по 22 метри кожна. Грунти по обох боках Рони, потрібні для переведення цілої регуляції ріки та пристосування її до плавби, вже закуплено і почалися підотовні роботи з капіталом приблизно 60 міліонів французьких франків.

Пристосування Рони до плавби — це вияв загально-европейського руху мобілізації річних шляхів. Поруч з великанським німецьким пляном перевести за кілька літ сполуку між Реном та Дунаєм, та не менше грандіозним французьким пляном, що зрештою є покищо тільки на папері, получити системою каналів Біскайський залив з Середземним Морем, переводять в життя і декілька менших проектів. Модерне господарське життя вимагає раз-у-раз більшої маси технічних матеріялів. Перевозити їх залізницями — коштувалоб задорого, і тут приходять на поміч засоби транспорту, якими користувалися наші европейські предки в прадавні часи. Тіні забутих предків відживають і в господарському житті европейської спільноти.

М. Данько.

Генеральний наступ на Ганкав.

Японський офіційний комунікат каже, що генеральний наступ на Ганкав почався в суботу в год. 6-ій рано. Наступ почався від мостового причілку на захід від Кію-Кіян і з японських становищ, положених на захід від озера Поян. По кількагодинній боротьбі японські відділи здобули важну стратегічну лінію, здовж якої тягнеться західний відтинок укріплених китайських ліній, що творять оборону Ганкав. Одночасно японські відділи на північ ріки Янтсе вийшли з околиці Лючав у полуднево-західнім напрямі підтримуючи наступ на Ганкав.

БОРОТЬБА ТРІЙЛИВИМИ ГАЗАМИ?

Домеї повідомляє: Представник японського міністерства війни рішуче заперечив, будьтоби японці підчас боїв під Юішан у провінції Кінсі вживали трійливих газів. З подібними закидами виступив представник міністерства війни щодо китайців.

ГОСТРИЙ ПРОТЕСТ АМЕРИКАНСЬКОГО АМБАСАДОРА В ТОКІО.

З доручення державного секретаря Гулля амбасадор Злучених Держав у Токіо склав у п'ятницю 26. ц. м. гостру протестаційну ноту в імени свого уряду проти наражування на небезпеку життя американських громадян і безборонних цивільних подорожніх, що їздять літаками на признаних та устійнених торговельних шляхах. Амбасадор склав протест у звязку з нападом японських літаків на китайський пошитовий літак, що втримує комунікацію між Гонконом і Ганкав.

Банкроцтво комуністичної ідеї.

— „Війна між Австрією та Росією — писав Ленін у 1913-ому році до Ґоркого — булаб дуже на руку для революції (в цілій Східній Європі), але це річ сумнівна, чи Франц Йосиф І-ий та Миколушка зроблять нам таку прислугу..." Найбільший доктринер комунізму, Ленін, у тому часі був політичним ізгоєм і проживав у Кракові, пятьдесять кілька миль від Збруча, над берегами якого рік після того пронісся гомін перших стрілів... І сповнилися висловлені з такою цинічною наготою Ленінові задушевні мрії, сповнилися скоріш, аніж він сам того надіявся.

Три роки пізніше Ленін переїздить у запльомбованому вагоні до Росії, щоб лютневій революції 1917-го року надати комуністичний напрям, а після жовтневого перевороту покликати до життя большевицьку (пролетарську) диктатуру. В началі премудрости тієї диктатури Ленін поставив терор. І, здається, що й не могло бути інакше. Бо з хвилиною, коли програма большевизму заперечила дотеперішній світ разом із його віковою культурою та цивілізацією, коли потоптала християнську етику, поломила усі моральні принципи, перемінила основно суспільний лад і повалила всякі дотеперішні авторитети, то очевидно, що в імя збереження та закріплення такої влади, а на дальшу мету, в імя знищення цілого світу при допомозі „мірового пожару" — мусіли задерев'яніти в ньому всякі відрухи людяности, мусіли заніміти в ньому всякі, хочби й найтихші, голоси совісти, а натомість мусіло прийти до слова й затріюмфувати брутальне, фізичне насильство, для якого так чи сяк умотивовані масові морди, огидні тортури чи інші, хочби й найплюгавіші, злодійства сталися тільки засобом у поході до мети.

Цілих шість років шалів нечуваний терор на опанованих большевизмом територіях. Океан крови розлив воєнний комунізм (1917—23), вимордовуючи всамперед „контрреволюцію" в імя тріюмфу революції й топлячи в крові та вогні національно-державницькі зриви поодиноких, століттями гноблених Московщиною народів, в імя **„суверенного добра працюючих"**... Голови — писав злорадісно прокуратор великої французької революції Фук'є Тенвіль у розгарі найбільшої праці гільотини 1794 року — падають у нас як горішки"... У відношенні до московсько-большевицької революції цю картину треба скріпити остільки, що голови падали тут як восени листя з дерев... І це все робив большевизм тільки для реалізації своєї програми.

Та минали літа, а з ними невблаганні закони життя стали перекреслювати щораз-то натальніше комуністичну доктрину. Під напором дійсности Ленін в 1924-ім році мусів відступити від основних засад большевицької програми й проклямувати „неп", віддаючи цим робом нібитактичну данину суворим вимогам життя. На ділі-ж ця уступка була пророчистим виявом першої програної большевицької програми у війні зі життям.

В загальному, теоретики комунізму забували про одне, а саме, що життя людини, чи даної людської збірноти, це не є механічний організм, який, накручений по їхній волі чи вподобі, мусів би виконувати відповідні чинности та задовольнятися тим, з чого вони веліли йому бути задоволеним. Основні потреби людських одиниць, що правда, всі однакові, але навіть і після заспокоєння цих потреб люди творять клубовище індивідуальностей з ріжними вподобаннями, хотіннями, бажаннями. І кожне бажання є немов окремою рацією для себе. А всяка рація вважає себе кращою за ту чи іншу протилежну рацію й скоріше чи пізніше всі оті рації зачинають брати себе за чуби...

Проголошуючи програмову „пятилєтку", большевицькі головачі твердили, що щойно після її реалізації будуть заспокоєні всі основні потреби, що аж тоді прийде „суверенне добро"... І в імя того мільонові маси совітської молоді кинулися до шаленої праці, що виснажувала тіло й душу, а робітники таки просто робили перегони в продукції. І як гриби по дощі виростали в 1928—33 рр. на пустарях Росії фабрики-ґіганти, коштом страшних жертв переводжено насильну колєктивізацію сільського господарства. Але вкоротці наївна програмова теза про чудотворну силу новочасної техніки як мара розвіялась. Екстаза нової релігії машин скінчилася так скоро як і прийшла, бо показалося, що після виконання пятилітнього пляну „пролетарська батьківщина" не тільки що не могла прокормити сорока міліонів міських ротів, які взяла на свое утримання, але не могла навіть запевнити їм отих мінімальних карткових „катьолків" і по тій причині скасувала нагло хлібні та взагалі апровізаційні картки, відославши голодне населення на вільний ринок... А на вільнім ринку тимчасом хліб і взагалі всі товарі першої потреби, **подорожіли десятькратно** в порівнянні з цінами з часів „непу", а заробки обнизилися на цілу половину... Таким чином совітське населення в чамбул перемінилося щойно тепер в одно величезне схвильоване озеро голодних жебраків.

В наслідках — серцями совітської молоді заволоділи не тільки **розчарування й розпач,** але в першій мір **найглибша ненависть** до творців і виконавців большевицької програми. **Заломилась ціла віра в комуністичну ідеольогію,** миляними брунъками розприслись усі надії на неї. Бо коли не помогли такими жертвами оплачені та з таким зусиллям здвигнені фабрики й коли завело страшними засобами сколєктивізоване та змашинізоване хліборбоство, то в що більше вірити, на що рахувати, на що надіятись? Не диво, що на мурах фабрик-ґігантів почали появлятись написи „гайль Гітлер" зі свастиками, почались погроми жидів, а що пальміші зпоміж молоді хопили за бомби та револьвери... В цьому випадку життя поклало програму большевизму вже на лопатки.

Йдучи на уступки у внутрішньоху обсязі свого діяння, творці й виконавці большевицької програми не думали бодай робити подібних посунень на зовні. Все-ж ціла серія невдач у намаганнях викликати світову революцію (Мадярщина з Беля-Куном; Італія — з Маттеоті; Німеччина з Тельманом-Димітровом) приневолила їх зійти з принципіяльних програмових позицій та почати відповідні до часу й умовин та сперті тільки на півзасобах маневрування в формі творення хаотичних „фольксфронтів" та істеричної оборони ріжновидних демократій. Що більше, загонисті програмові намагання роздути світову пожежу не тільки не принесли большевикам бажаних успіхів, але навпаки, дали цілком протилежні висліди, що в засаді та з аспекту найблизчого майбутнього по всій правдоподібности будуть „каменем преткновения" їхнього кінця. Адже фашизм чи тоталізм саме в тих державах, що на них передусім було звернене вістря большевицької пропаганди, був викликаним вовком з ліса і став нічим іншим як тільки **антитезою** програми большевизму! Навіть в Еспанії, де спочатку большевицька революційна програма мала безперечні успіхи, (такі події як підпали церков, богохульні вибрики, розстріли без суду, викидування з домовин небіжчиків і наруга товпи над ними, вибирання очей полоненим стрільцям національних військ, пожежі, грабежі і т. д. зовсім зрівнялися з подіями першої фази московсько-большевицької революції) виросла вкоротці його антитеза та нещадно його вже майже викінчує.

Від вбивства Кірова (1934) до сьогодні большевицька програма (поки що буде!) рятується виключно терором. Цим разом, якби на глум, із кровю вчорашніх „класових ворогів" змішує кров старих революціонерів, найавторитетніших своїх теоретиків, найвищих військових достойників, найбільше заслужених большевиків, діячів усесоюзного, республіканського, обласного, раойнового, чи якого хто хоче калібру. Отих „старих революціонерів", нерідко випробуваних содрузів Леніна, в кількаканацять літ найвірнішої служби оця програма... визнає **запроданцями, зрадниками, шпіонами** й іншими скаженими собаками (в Україні: **націоналістами!...**), та очевидно, як і скажених собак нищить їх поголовно в супроводі театрального суду або частіше й без нього...

Та чи врятує цим себе? Мабуть таксамо, як камфорові інекції організм в агонії!

Іван Шкварко.

—o—

Нове протиукраїнське підприємство в Парижі.

I.

Недавно на сторінках „Діла" (3. ц. м.) появився цікавий допис про „Нове протиукраїнське підприємство в Берліні". Даю цій своїй статті подібний заголовок, хоч мова буде нижче не про Берлін, а про Париж. Роблю це свідомо, бо інспірація обидвох цих підприємств (хоч їх „калібр", так мовити ріжний) одна й та сама: вона йде від наших традиційних „друзів" від російської еміґрації.

Минають роки, ця еміґрація потрохи фізично корчиться, а ті, що залишились, безнастанно розкладаються у взаємних сварках і інтригах та остаточно тратять у поважних політичних колах той вплив, що його колись мали у Франції 20 років тому, коли з таким успіхом шантажували французів, проповідуючи, що вони є речниками „колишньої та майбутньої Росії". Але в одному треба віддати їй належне, в одному російська еміґрація тверда та непохитна: у ненависті до української державности, до цієї потвори вигаданої ворогами Росії. Українські політики мусять завжди памятати аксіому, що ніколи, ні при яких обставинах, російська еміґрація, без ріжниці кольорів, не помириться добровільно з українською самостійницькою думкою. Числити на щось інше можуть лише або наївні люди, або ті, що самі не стоять твердо на самостійницькому ґрунті. Ось маленький епізод, один із тисяч, який ілюструє цю правду. Недавно в хаті одного паризького публіциста було прийняття, на якому були присутні журналісти ріжних націй; поміж ними також одна з чільних постатів російської еміґрації, людина, що ввійшла вже до історії, до речі — „лівих" поглядів. Один чужинецький журналіст згадав якось про амстердамську подію. Тоді російський еміґрант сказав буквально таке: „Рідко я мав таку насолоду, як коли прочитав у ґазеті про смерть Коновальця, того чоловіка, бо це був лютий ворог Росії"...

Така канібальська заява зовсім не пошкодила коли інде в іншому товаристві цій самій людині розвивати перед чужинцями гарні думки про славянську єдність. Чуючи ці гарні висловлювання, я все думав про те, що писав Драгоманов: „Під усіми фразами про славянську єдність лежить у деяких панів традиційна жилка Івана Каліти та Аракчеева, яка дуже мало обіцює доброго в будуччині для славян і для нас".

II.

За сумною традицією нашої історії інспіратором нового антиукраїнського підприємства в Парижі є наш „землячок". Це зовсім в порядку річей.

Не було ні одного антиукраїнського акту від російського уряду, якого інспіратором не був би наш „малорос".

„Землячок" на париському терені, знову таки за нашою традицією, носить імя, знане в історії нашої культури, а саме імя Гулевича й походить від тої Гальки Гулевичівни, дружини мозирського маршала Степана Лозки, що 1615 року записала свій маєток на заснування Богоявленського манастиря й школи у Києві. І знову за нашою ганебною традицією „землячок" використовує своє історичне імя перед чужинцями для антиукраїнських заяв. Так робили й роблять всі ці Родзянки, Капністи, Шульгини (Василь), Савенки і т. д., повторюючи клясичну фразу: „Я сам малорос, але..."

На цьому місці дозволю собі на хвилину залишити пана Гулевича молодшого й згадати його батька, заслуженого російського ґенерала ґвардії, відомого професора колишньої академії російського ґенерального штабу, що й досі на еміґрації займається військовими питаннями. Думаю, що не буду некоректний (це вже історія), коли оповім тут перше й останнє побачення з ґенералом Гулевичем, таке характеристичне для нашої теми.

Було це 18 років тому, у листопаді сумного 1920 року, по остаточній евакуації України частинами нашої армії. Автор цих рядків зустрічався тоді з покійним вже послом Франклен-Буйоном, головою закордонної комісії парляменту, одним з рідких поважних французьких політичних діячів, що будучи великим і палким французьким патріотом, вважав корисним для

О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА, Львів, Кордецького 51.

своєї батьківщини існування української держави. Так ось одного разу у ждальні до кабінету того французького діяча побачив я ґенерала Гулевича, який прийшов зложити за моїм посередництвом деяким французьким колам цілу політичну декларацію, якої короткий зміст був такий: большевизм, що тоді переміг, загрожує цілій Росії і спонукує всіх російських патріотів шукати засобів, щоб його знищити. Гулевич переконався, що одним з таких засобів є український національний рух, який, мовляв, є не стільки антиросійський, як антибольшевицький. Тому він бажав би віддати свій військовий досвід українському рухові й через те прохав мене познайомити його саме з Франклен-Буйоном. При цьому, як годиться, ґенерал Гулевич додав, що він сам „малорос", згадав, розуміється про Гальку Гулевичівну і не забув підкреслити трафаретно, що завсіди захоплювався українськими піснями й „навіть" в його військових частинах співали такі пісні.

Вислухавши мого розмовця, я завдав йому лише одне питання, але на мій погляд найважливіше: „Гаразд, пане ґенерале, а що буде, як большевизм впаде й українці будуть боротися за свою державність проти нової небольшевицької Росії?"

На це ґенерал Гулевич чесно відповів, що в такому разі він... збереже „невтралітет", бо не вірить в доцільність української самостійности.

Так само отверто й автор цього допису заявив тоді російському ґенералові українського походження, що не вважає для себе можливим знайомити його з французькими діячами, що

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Над море!

Трамваї, автобуси безупинно викидають сотнями нарід перед входом до остійської станції. Усі спішаться, женуть до поїздів, які що десять хвилин несуть цю спечену сонцем юрбу до Остії. Сама думка: над море! побуджує уяву всіх: позбутись спеки міста, поринути в сині, то ізмарагдові безмежжя моря, що живим плесом корчиться і нестерпно білими хвилями, як зубами чіпається берега, гатить у нього щосили й охоплює зіпрілу людину з міста й пестить її невбагненими пестощами; синява тремтить і сама схиляється до прохолодного плеса.

Ось така настанова: над море! робить людину — звичайно, наче мула, терпеливу на спеку, на сонце — гарячкову, роздратовану, нестерпну. Щойно коли рушить поїзд і прохолодний вітер у перевертні йде по ваґоні, тоді люди стають знову добрі, усміхнені, приятельські, правдиві ближні. Тоді краще оглядаєте римлянок, їх стрункі, трохи повнаві, постаті, у яких бачите расу, гармонію. Їх одяги живі, чепурні, що не знаєш: вони фіґуру чи та їх прикрашує, оживлює. Їх зачіски, то „обарінком", мов вітільним короваєм вються дошкола голови, то ось усе волосся зібране до гори й притримане гребінчиками то клямрочками як у другій половині минулого віку. А все зо смаком, із грацією. А ті чорні, ненаситні, як та спалена, спрагнена римська Кампанія — очі! Мої приятелі, знайомі, з якими їду до Остії, тільки знай, що поцмокують:

— А, грець-же їм!...

— Та й гарні-ж бо до біса!...

І справді — як не дуже обезцінюєте сучасний вік — побачите між цими жінками всі Афродити, які є у... музеях Европи: хоч би й ту найкращу — керенайську. Тут натрапите й на Форнаріну, якої очі, це палкий жар вулькану, а плечі і решта, що можна бачити в палаті „Фарнезіна" в Римі, це гимн красі. Мимоходом: либонь єдиний правдиво пережитий твір Рафаеля — це Форнаріна!

Море від народу рябіє, кидається, міниться. Гомін такий, що важко тут визнатись — горлають люди, чи казиться море. Хвилі великими брунами радісно кидаються на людей, що пищать, іржать, скачуть, регочуться, то нуркуючи діравлять стіни високих хвиль.

Роберт Лісовський, побачивши, як ростуть білі коси розгуляної хвилі, кидається з розпростертими раменами, як в обійми коханки, і реве в розкоші. Улас Самчук, як родовитий волинян, несміло, стримано підсміхається, а коли хвиля зненацька хлосне його, він мугикає. Я ще гірше тут виходжу, бо хвиля мене кидає на обі лопатки і лечу на дно. Лісовський гасає тут нічим козак по Чорному Морі. Тут пізнаєте його вдачу: і морю підступному і тому довіряє.

Пора обіду. Море самітно бється об беріг. А народ — на стільчиках, на лавочках, на ганках кабін розставляє: макарони, мясива, сир, соковиті бресквн, чорну каву, а то й вино в цю спеку — і все, підливаючи джерельною водою, споживає. По пляжі несеться гомін вдоволення. А там — у тіні, біля кабін, у пісок заривши, народ то в карти грає, то дрімає; травить. І так — години дві-три супокою, хропіння, воркотіння молодих.

Лісовський бере фарби, палітру, а я лавку і шукаємо місця. Найшли: видно синяву моря, три ріжнокольорові парасолі, під ними сидять, то лежать у ріжнокольорових хустинках жінки і грають у карти з молодими парубками; а дальше — жовтавий пісок і небо.

— Це буде добре, Роберт?

— Побачимо...

І малює. А я — асистую й тому чи до часу:

— Роберт! Глянь — як ланя!

— Ум-гу!

І оком не кинув у ту сторону кудою пройшла ланя: так поринув у казку колірів. Це не те, що Петрусь Холодний:

— Петре! Он жук!

— Де-де?

І кинув і фарби, і палітру в траву, а сам притьмом кидається за жуком.

Улас Самчук — теж пішов над сам беріг і там сів, розгорнув часослов моря і простору і відмовляє вечерню. Сам і співає. Спів його завжди веселий. Темпо: гопак!

— Бо українська пісня слізлива. Хіба: „Вже більше літ двісті" — каже.

Парадоксальний, як усі люди пера. А вже на політику не зводіть із ним розмови! Бо все, що було до 1921. р. — це ні к бісу!

І так на цьому бенкеті сонця, моря, простору, чорних очей, колірів нашого мистця і день проходить і пре сонце в море. Й ми поїзду.

Поїзд стогонить гомоном тугої радости, втіхи несе нас до Риму.

Пізна ніч уже. А цикади в Римі ще райдикають і скобочуть небо, що зорями аж тремтить так хіхоче.

Рим, серпень 1938.

—o—

цікавляться українськими справами. На цьому вся справа й скінчилася. Вже тоді, а тепер тим більше, я мав найменше довіря до тих, все одно росіян чи українців чи навіть французів, які підходили до української справи виключно від своєї ворожости до большевизму, бо суть української справи не покривається з антибольшевизмом. Вона жила, коли ніякого большевизму не було, вона — Бог дасть — житиме й тоді, коли від большевизму залишиться тільки спомин. Від змішання цих двох понять виходить лиш трагічна путаниця. Найкращим доказом на це була доба Гетьманщини 1918 року. Скільки було в нас самостійників, що по правді зовсім не були самостійниками, а лише антибольшевиками! Де вони тепер? Велику більшість їх знайдете між **російською** еміграцією. Хто не памятає, як Ігор Кістяковський у літі 1918 р. проголошував на право і ліво свою самостійність? А де він тепер? Заступник голови національного союзу російських журналістів у Парижі і признаюся, що я червонів самотній у своїй хаті за нас усіх, коли читав, як колишній міністр внутр. справ Української Держави, українець з роду та ще доброго роду, бенкетував оце недавно з з приводу ювилею паризької чорносотенної газети „Возрожденіе", що ненавидить українців та українство. Таких Кістяковських було в нас на сотні, всі вони були ворогами України, а приняли їх лише через те до свого гурту, що вони були антибольшевиками. Як тільки їм здавалося (в цьому вони гірко помилялися), що большевизм паде, вони негайно показали своє справжнє обличчя й принесли нам свою „федерацію", до якої якраз Ігор Кістяковський теж додав свою руку.

Вертаючись до генерала Гулевича, я дійсно не помилився у своїй оцінці: він спокійнесенько вернувся до своїх друзів російських монархістів україножерів і благословив свого сина в його праці.

III.

Праця молодшого Гулевича від деяких років у Франції головним чином має за завдання поборювати на чужинецькому грунті українські державницькі змагання. Потім, у 1931 році, він видав французьку книжку „Царат і революція", в якій присвятив великий розділ українській справі. Вся стара бутафорія україножерства там зібрана, так, що сторінками Гулевича був би вдоволений і сам славетній Щоголєв, колишній київський автор україножерного підручника для царських жандармів. Молодому поколінню читачів „Діла" нагадаю, що архитвір Щоголева, на якому виховалося ціле покоління жандармів, і на жаль також і російської інтеліґенції, називався „Современное украінское двіженіе, как етап южно-русскава сепаратізма" — Київ, 1912). Отже в альбомі праці Гулевича маємо цілий протиукраїнський реквізит з найбільшим (як завжди) аргументом про „німецьку інтригу" і побічним аргументом про „зрадника" Грушевського, німецького агента, який „вигадав історію та створив мову-жаргон, змішаний з краєвого діялекту та польських і німецьких слів".

Реального значіння публікація Гулевича при всіх заходах близьких йому кол не мала ніякого. У Франції виходять тисячі книг про закордонні справи (я сам, як журналіст, дістаю у місяць в середньому щось з добрий десяток таких книг); щоб якусь з тих книжок не те що читали, але й у пресі поважно оцінювали, треба, щоб автор мав якесь знане імя, або щоб зміст його книжки був дійсно чимось цікавий. Тимчасом імя п. Гулевича нікому нічого не каже, а антиукраїнський зміст його праці трохи спізнився. Широкий загал засадничо не читає таких публікацій, а щодо кількох славістів і знавців східноєвропейських справ, вони добре вже знають вартість антиукраїнського музею Гулевичів. Грішним ділом, автор цього допису був одним із дуже малочисленних публіцистів, що зацікавилися працею Гулевича та присвятив їй кілька „теплих слів" у журналі „Монд Сляв", але так мовити з бібліографічного обовязку. Несмачний вибрик у книжці Гулевича проти покійного Грушевського не пошкодив тому, що коли у 1934 році Михайло Сергієвич скінчив своє трудяще життя у злиднях, завдяки червоним однодумцям Гулевича в українській справі, — в найбільшому славістичному журналі „Монд Сляв" автор цих рядків мав змогу освітлити справедливо життя й діяльність першого голови української держави (число за січень 1935 р.), і та стаття була джерелом для кількох інших французьких заміток про покійного.

Ілько Борщак.

(Кінець буде).

——oo——

Не чекайте аж назубний камінь розхитає Ваші зуби, бо тоді буде вже пізно! Вже нині пічніть боротьбу з каменем регулярним плеканням зубів Кальодонтом! „Два рази денно Кальодонт" — а будете мати певність, що Ваші зуби будуть здорові. Однак конечно Кальодонт, бо це єдина в краю, паста, яка має успішний в боротьбі з каменем Сульфоріцінолеат.

KALODONT проти назубного каменя.

Рідна мова — твердиня нації.

Це було, справді, щось несамовите і величне!

Давня, багата, своєрідна мова великого народу була покрита якимсь туманом небуття, переховувалася тільки по кріпацьких селах та по передпокоях, уявляла собою цілком запорошений та забруджений діямант. Але досить було зявитися геніеві, і як від могутнього удару блискавки розвіявся, зник туман; тисячами іскор замерехтів цей прегарний діямант. Здивувала і поміщичі садиби і петербурські сальони і київські кабінети вчених своєю красою, своєю багатогранністю, милозвучністю українська мова, що збереглася, виростала і розвивалась впродовж віків.

І тільки геній з суто вищою прозорливістю міг сказати ще 100 років тому, за тих часів нічим необмеженого панування Росії над Україною, що не лише ще українське слово, українська мова возвеличить досі малих, досі німих рабів, але що ця мова стане „на сторожі коло них", що вона боронитиме український нарід, його національність, уявляючи собою справжню твердиню проти всіляких наступів з усіх боків.

І як до джерел цілющої води кинулись піоніри української етнографії до скарбів української народньої мови, витягаючи їх на світ, досліджуючи їх, а талановиті майстри, користуючись ними, творили українську літературну й наукову мову.

Такий раптовий розквіт щонно відродженої української мови, цілком самостійної, цілком ріжної від російської, не міг не звернути на себе уваги Петербурга, завжди підозрілого до тих ніби і „самоотвержених малоросів".

Треба було викоренити крамолу!

І міністр внутрішніх справ граф Валуєв ніби виконав це доручення. З суто магнатською недбалістю та призирством заявивши, що української мови „ніколи не було, нема і не буде", він ужив для введення в життя цієї своєї тези всіх засобів, доступних цьому міністерству.

Але від вітру гасне тільки невеличкий вогонь, полумя від вітру розпалюється все більше і більше.

І інстиктовно зрозуміли тодішні українські патріоти, що українська мова фонетично цілком ріжна від інших, сусідніх, мусить мати і цілком ріжне, тільки властиве їй зображення, свій власний правопис. Чимало було спроб створити його: повставав і правопис Максимовича, і Драгоманова, і „Старої Громади", і Куліша і ріжні інші. Такий „сепаратизм", зрозуміло, ще більше перелякав російські і зрусифіковані впливові кола, і начальник III. відділу власної його величности канцелярії, генерал адютант Потапов, що вислужився з незаможніх курських шляхтичів, мусів вжити ще рішучіших заходів, ніж 13 років тому Валуєв. Не дуже і складні були ці заходи: забороняти і забороняти! А професор петербурського університету, так би мовити представник російської інтелігенції, одночасно і начальник головної управи у справах друку, Григоріев, отверто казав, що уряд ніби нічого не має проти „малоросійської мови" (довелося таки визнати її існування!), а бореться тільки проти сепаратистичного утворення самостійного українського правопису. „Пишіть „романовкою", (тобто офіційним російським правописом) , і ми будемо вам дозволяти всіляку белетристику!"— казав він. За небезпечне вважалося підривати три кити, на яких трималася „едина неподільна": „ять", „яри" і славетний „твердий знак"!

І знову таки штучна гребля може припинити течію тільки слабосилої річки, могутні ж хвилі зривають усі перешкоди. Прорвано, зірвано, знищено всі греблі, всі перешкоди підчас відродження України!...

Та знову москалі закладають греолі, знову вживають заходів урегулювати на свій лад, припинити, замкнути українську течію.

І як один з перших проявів українських зусиль відбудувати знову втрачену політичну суверенність, повстав могутній рух закріпити під окупацією суверенність української мови, рух, свідомий того, що з закріпленням рідної мови на національно-наукових підставах, не страшні вже будуть усілякі спроби асиміляції і денаціоналізації. Цей рух перетворився у таку творчу культурну працю, що ледви чи є йому подібна в історії.

Закидав дехто тим українським науковим силам, що вони спокусилися на „лакомство нещасное". А „лакомство" це складав „пайок" з четверти кіля якогось зеленого хліба щодня та іноді трохи напівзгнилого пшона. Та і це діставали „штатні", а численні „позаштатні" тільки дивились на це. А працювали разом і „штатні" і „позаштатні", працювали без опалу (вибігали на Велику Володимирську погрітися, бо казали, що на вулиці тепліше ніж по кабінетах та бібліотеках), без освітлення, без теплого одягу, працювали не для нагороди, не для слави (бо невідомо було, чи пощастить видрукувати), працювали тільки для майбутнього батьківщини. Бо знали, що вдосконаливши українську мову по всіх її галузях, що оформивши український правопис, відродивши національну українську фразеольогію, вони створять те, об що розібються всі ворожі атаки.

Чи треба перераховувати ті численні славетні назвиська, які будуть пишатися на мурах майбутнього Українського Пантеону, під якими буде дописка: „згинув за українську культуру"?!

І мали вони щастя на власні очі бачити, як жадібно переймав висліди їхньої праці український нарід під окупацією, вважаючи це за надійну протиотруту від небезпечних гасел, що насувалися вже з півночі. І бачили вони, що за справу національної чести вважали і старі, і молоді українці вивчити, знати як найдосконаліше свою мову, свій правопис, свою фразеольогію. Це не було бажання зберегти за собою посаду, бо для цього досить було скласти іспит з української мови, щоб дістати посвідку „другого ступня", але всі хотіли обовязково мати посвідку „І. ступня". А пригадати старого Миколу Левицького, що маючи понад 60 років чи не ретельніше за інших ходив на курси українізації, жартуючи: „а всежтаки умру, знаючи свою мову!" Не було тоді людей, що казалиб: „Я-ж українець, навіщо мені вчитися української мови?" Бо всі, хто вважав себе українцем, уважали за свій моральний обовязок справді **знати** українську мову.

І були це часи, коли ще боронив українську мову, український правопис, українську фразеольогію своїми вправовими плечима старий українець, Микола Скрипник.

Але російський дух не змінився від перенесення столиці з Петербурга до Москви, від зміни трьохколірового прапору на червоний і з незмінною лютістю ішли заходи знищити український національний рух. Розгромлено Скрипниківщину: одні падали, інші відхоплювали прапор, змінювали засоби боротьби, ішли на компроміси, на уступки (ох, як легко виступати в тозі обвинувача проти тих, хто не може боронитися), — ішли на смерть.

Замість правопису року 1927, правопису Скрипника, повстав правопис року 1933 Хвилі, (якого чомусь вважають жидом), але всетаки ще правопис український і тому такий ненависний, страшний для Москви.

Сучасний міністр внутрішніх справ Росії, походженням з нїжнегородських робітників, Єжов, що так само зоольогічно ненавидить українство, як і його попередники — представник російської аристократії граф Валуєв, представник дрібної шляхти Потапов і російської інтеліґенції Ґригоріев — та може всетаки розумніший за них, вирішив, що українська мова теоретично мусить істнувати, але фактично її мусять ліквідувати самі таки українці шляхом певних реформ, денаціоналізуючи її, наближаючи цілком до російської, нищучи український правопис, українську фразеольогію, ну а в нагороду за це можна українцям покищо залишити літери „і", „ї", та „є". Літеру ж, „ґ" вже ліквідували.

І покликали окрему комісію для цього, вже працює вона, вже вирінають різні штудерні проекти.

Є прегарна новеля Мопасана про те, як учитель француз у французькому Альзасі, що його завоювали німці, в останній раз дає лекцію з французької мови учням французам і як діти тільки тоді освідомили собі, як дорога їм, незамінна рідна мова.

Але як ріжняться, як вище стоять своїми рафінованими заходами російські окупанти України з 1938 року від німецьких окупантів Франції з 1871 року.

Нема **тепер** ніякої заборони провадити навчання українською мовою, — навпаки, воно передбачене законом, але по суті навчатимуть там російської мови подвійно: навчатимуть її і російською мовою, навчатимуть і „малоросійським наречієм'. І яка потайна трагедія тих учителів-українців, що знаючи знаменито свою мову, змушені будуть навчати українських дітей цього „наречія". Очевидно, ніякі атаки ворога не можуть мати цілковитого успіху, українська нація, українська національність — цей сучасний Верден — залишаться непереможеними, не дивлячись на ріжні льокальні успіхи, на захоплення декількох фортів...

Але чи не повинні українці поза межами Совітської України відповісти на цю частинну перемогу ворога единим фронтом досконалого знання своєї мови, свого правопису, своєї фразеольогії?!

Автор тих рядків не є фільольогом, а проте відчуває, які ріжниці між т. зв. академічним правописом а 1927 р. (так само недосконалим і „компромісовим") і теперішнім, що його накидують у Совітах. Ось нпр. новий правопис вимагає вживати дієприкметників теперішнього часу на „чий" та минулого на „ший" (таке улюблене „бувший"!), а правопис із 1927 р. рішуче доказував, що такі форми чужі українській мові і т. д.

Чи не слід нації, яка майже тисячу років тому ввійшла на шлях культури, покінчити з „отаманією" на мовному фронті і не чекаючи на майбутні можливі реформи в цьому відношенні, створити єдиний, справді консолідаційний фронт рідної мови, ставлячись до цього не як до примусу, а як до справи національної чести!

Могутній поступ української літературної та наукової мови поза межами Совітів безумовно підриває всі макіявельські заходи совітських русифікаторів, а проте й по цьому боці бачимо на фронті літературної мови явища, які повинні зникнути.

Гл. Л.

Нові підручники і шкільна лектура.

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ:

	Ціна зол.
Осипа Роганівська і Іванна Петрова: МОЯ ПЕРША КНИЖЕЧКА. Буквар	1.60
ЧИТАНКА для II кляси. VI. справлене видання	2.—
ЧИТАНКА для III кляси. VI справлене видання	2.50
ЧИТАНКА для вищих кляс. Нове справл. вид.	3.70
Кость Кисілевський: ПІЗНАЙМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ. Підручник грамат. знань	1.20
— МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВНИ до підручника „Пізнаймо українську мову"	в друку
Дальфіна Гаюсна: НАВЧАННЯ ЖИВОЇ ПРИРОДИ для V. кляси	1.80
Андрій Ластовецький: НАУКА ПРО МЕРТВУ ПРИРОДУ для V кляси	2.10

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ШКІЛ СЕРЕДНІХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ:

Арнольд Фрайліх і Володислав Орліч: МАТЕМАТИКА для I кляси	2.50
Микола Мальнич: БОТАНІКА. Підручник для II кляси	3.50
Юрій Полянський: ПОЗАЄВРОПЕЙСЬКІ КРАЇ ТА МОРЯ. Підр. до науки геогр. для III. кл.	в друку
Евгенія Туркевич: СВІТ ХЕМІЇ. Підручник хемії для III кляси	2.40
Болеслав Гавецкі: СВІТ ФІЗИКИ. Підручник фізики для III кляси	3.60
Звнон Храплівий: НАРИС ФІЗИКИ для IV кл.	в друку.
Іван Любомирович: ЛАТИНСЬКА ГРАМАТИКА	3.—

ЛЕКТУРИ:

Тарас Шевченко: КОБЗАР. Вибір поезій для середніх загально-освітніх шкіл з 50 малюнками Т. Шевченка. Приготовив до друку і пояснив В. Калинович	3.50

ЦІКАВА КНИЖКА

Збірка ілюстрованих книженок з усяких ділянок знання та письменства для молоді

Ч. 1—2	Шевченко Тарас: МАЛИЙ КОБЗАР	1.20
Ч. 3	Бучацький Борис: ЯК МИ ПЕРЕМОГЛИ	0.70
Ч. 4	Ковалисько Іван: МАНДРІВНІ ДНІ. І. ч. В долині Рибниці і Черемошу	1.50
Ч. 5	Ковалисько Іван: МАНДРІВНІ ДНІ. ІІ ч. На полонинах Чорногори	1.50
Ч. 6	Боднарчук Андрій: ПРИГОДИ САВИ УХАЧА	0.70
Ч. 8—9	Дрозд Михайло: ПЕРЕМОЖЕЦЬ ОКЕАНУ	1.20
Ч. 11	Вільхівський Іван: ПАН ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬСЬКОЇ РЕЧІПОСПОЛИТОЇ ІГНАТІЙ МОСЦІЦКІ	1.—
Ч. 14	Пятигорська Оксана: МИКОЛА ЛИСЕНКО	0.70

ЧЧ. 7, 10, 12 і 13 в друку. Крім ч. 11 всі інші книжки приготовив до друку та пояснив проф. Володимир Калинович.

поручає

Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie,

ВУЛ. КУРКОВА 21/23

Вже й Мамай Фотографує

Все приладдя в нас купує!

Фотографічна крамниця

„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.

тел. 203-30.

Скандальний вибрик чеських професорів.

Празький уряд має тепер дуже багато клопотів з трьома, чи може навіть з чотирма самостійницькими рухами, які грозять розвалити знутра чехословацьку державу, при чому акція тамошніх німців, мадяр і поляків находить всебічну моральну підтримку дотичних сусідніх держав, а акція словаків та закарпатських українців має підтримку всіх їх земляків у цілому світі і хоч зводиться до вимоги автономії, проте вдаряє в теперішній устрій держави та систему правління. По-правді, то на однім тільки Закарпатті нема у сучасну хвилину ніякого сепаратистичного українського руху, який бажав би відлучити цю територію від Чехословаччини та прилучити її до якоїсь сусідньої держави. Що більше, можна сміло твердити, що під цим оглядом є одноглідна вся українська політична думка, так само, як уся українська політична думка є проти ревізіонізму щодо Чехословаччини.

Тому ми українці маємо право домагатися і від міродайних чеських чинників повної пошани наших національних прав.

В наших руках пропагандивна брошура ректорів чеських високих шкіл, що саме появилася французькою мовою у Празі „Чеські школи в австрійському режимі і німецькі школи в чеському режимі"*), в якій чеські ректори вичислюючи всі нації в ЧСР **навіть не згадали про істнування української меншини.** Якомусь першому ліпшому чеському урядовцеві, що провалить глупу русифікаційну чи чехізаційну політику на Закарпатті, можна виправдати це його півінтелігенцією та коротким політичним розумом, бо ми, навчені досвідом, не маємо загалом до урядовців ЧСР надто високих спеціальних вимог. Інакша справа, коли перед нами текст підписаний всіми ректорами чеських високих шкіл, які в полемічній брошурі з Німеччиною не признають ніякої української меншини в ЧСР.

Українська меншина названа там російською: nationalite russe. Це підписали: ректор університету Карла IV. у Празі, ректор університету ім. Масарика в Брні, ректор університету ім. Коменського у Братиславі, ректор політехніки в Празі, ректор високої технічної школи в Брні, ректор високої технічної школи в Пшібрамі, ректор ветеринарії в Брні, ректор високої хліборобської школи в Брні, ректор теольогічного факультету Кирила і Методія в Оломуці, декан протестантської теольогії Гуса в Празі, декан католицької теольогії в Братиславі, декан протестантської теольогії в Братиславі та ректор академії мистецтв у Празі.

Очевидна річ, що цю свою книжечку розіслали чеські ректори всім закордонним університетам, визначним ученим, політикам і т. д. Ми з прикрістю підносимо цей скандальний виступ чеських інтелектуалістів супроти української нації, що живе в ЧСР та рішуче протестуємо проти цього. Хочемо теж запитати міродайні кола ЧСР, чи це в інтересі чеської державної рації підбурювати проти себе цілу українську прилюдну опінію? Вважаємо, що таким своїм виступом чеські наукові кола здискредитували себе в очах усього українського громадянства в ЧСР та поза його кордонами, представляючи себе як якусь політичну московську експозитуру. Ми цікаві, що сказалиб чеські пп. професори, колиб українські наукові кола за підписами професорів ріжних університетів перекреслили істнування чехів на якомусь великому просторі їх етнографічної землі, або колиб чеському народові накинули національну назву іншої нації?!

Цей крок чеських учених піддає під знак запиту наукову вартість цілої тої їх брошури.

*) Les Ecoles tchèques sous le régime autrichien et les écoles allemandes sous le régime tchécoslovaque par les Recteurs des établissements de l' enseignement supérieur de langue tchécoslovaque. — Prague 1938.

Дійдеш до власного підприємства

постійно складаючи свої ощадности на догідних умовинах

У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.

Туреччина розбудовує пристані за англійські гроші.

Турецький часопис „Джумгуріет" повідомляє, що Туреччина підготовляє програму публичних робіт, що їх виконають коштом англійського кредиту у висоті 10 міліонів фунтів стерлінгів. Найважніше місце займає будова портів на Чорному Морі в Чатал-Агзі і Трапезунті. Матеріял до будови доставлять англійські фірми. З цією метою повстало в Льондоні окреме бюро, що вестиме рахунки англійських достав у межах кредиту. Порт у Трапезунті буде важним осередком транзиту між Зах. Европою та Іраном, порт у Чатал-Агзі обслуговуватиме найбільший вуглевий басейн Туреччини Зонгульдак.

Перевозить і магазинує **Меблі, товари** з усіх і до всіх місцевостей краю. МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива **ГАРМА** Львів, Потоцького 11а. Телєф.: 111-21

З польської преси.

Вічно перестрашений „ІКЦ".

„В польській пресі закипіло" — каже д-р І. Кле у статті п. н. „Після конфіскати пастирського листа митрополита Шептицького" у краківському **„Ілюстрованім Курієрі Цодзєннім"** (ч. 37 з 28-го серпня ц. р.) — і підкреслює, що далі триває дискусія, в якій бере участь ціла польська й українська преса. І на свій запит: „в чому річ" відповідає:

„Оце українські впливи вдираються завдяки підтримці деяких попів, переконаних націоналістів, на терен православної Церкви!

„Про цей факт, як і про політику грекокатолицької Церкви, ми нераз вже мали нагоду алярмувати. Цей загрозливий прояв на терені православної Церкви, досі льояльної — це новий факт, що дуже затривожує. Бо прихильники „Великої України" хочуть розтягнути свої впливи навіть на Холмщині (!) та в значній частині люблинського воєвідства!! (знаки оклику — ІКЦ). На тій самій Холмщині, що в нашій історії записала найкращу карту мучеництва і звязку з римським Костелом і польщиною. Провокація і явна протидержавна робота дійшла до того, що польська влада рішила нарешті покласти край поширюваній українській агітації.

„Отже заряджено ліквідацію 130 нелегальних домів молитви, що їх вели попи, переконані прихильники українського сепаратизму, що підладали свідомо чи несвідомо також акції, яку вели комуністи.

„Ціль тих церков була тимбільш неясна що на тому самому терені істнують легальні парохії, що цілковито заспокоюють потреби людности.

„Рішення адміністраційної влади, що зліквідувала зайві церкви і на жаль осередки і щупальця державного сепаратизму, стало ще більш зрозуміле після пастирського листа митрополита Шептицького (!), що його — як це ми вже повідомляли — сконфіскували.

„Цей лист, голос зі св. Юра, який нераз дав доказ свого становища супроти польщини, займається м. ін. саме справою православних церков. Загадочною стає ситуація, в якій достойник католицької Церкви займається обороною інтересів православія"

Цю загадку, на думку іншого автора, розяснює опінія української преси, що — як д-рові І. Кле видається — „зраджує незвичайне схвилювання". А те схвилювання походить нібито з того, що „українці рахували", що пастирський лист митрополита „пройде цензуру завдяки неуважі адміністраційного чинника".

„Звідти схвилювання і нечуване обурення українського часопису під адресою спліткарів та балакунів, „які вміли вкрастися навіть в найближче окруження нашого князя Церкви, що має довіря до людей". Балакунів каже український часопис пятнувати назвою „зрадників народу".

„І оце випадає запитатися: якіж то надії покладали галицькі українці з „князем Церкви" на чолі, в тих збурених і нелегально втримуваних домів молитви православної схизми (!), коли український часопис уживає слова „зрадники". Ця щирість у звязку з неймовірною іритацією української преси, якої зразок ми навели, ще зрозуміліша на іншому тлі.

„Бо як пише „Гонец Варшавскі", українські діячі з послом Бараном внесли в соймі кілька інтерпеляцій у справі церков. Вони вказували недвозначно, що українці хочуть з суто державної проблеми, отже з відношення Річипосполитої Польської до православної Церкви — засіб до розігор для своїх іредентистичних цілей. Посол Баран був також у православного митрополита Діонисія як і у митрополита Шептицького та предкладав їм мабуть „відповідну" точку погляду. Як це виглядало — знаємо з конфіскати. Бо у висліді тих інтервенцій появився пастирський лист, що його, як спертого на фальшивих і тенденційних фактах — сконфіскували.

„З освітлення тих фактів і широкої пресової дискусії очевидне, що під плащиком оборони православія (на якій підставі?) українські провідники старими й випробуваними методами намагалися вести власну агітацію. Небезпека була тим більша, що захоплення у свої руки Церкви на Сході — це

У переходовім часі життя правдиве природна гірка вода Францішка Йосифа є відзначена випробуваним домашнім засобом. Вона усуває багато повсталих змін, які можуть виступати у різних відтінках кормового проводу. Спитайте Вашого лікаря.

З двох суперниць завсігди виграє та що у неї помічником незвичайний український **КРЕМ „МЕРІДА"**

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК. 4

На посаді.

Вдолину, вдолину, наче в глибоку миску я сходив в родинне село Василя Стефаника. По дорозі зайшов до філії кооперативи. Крамар — мій знаомий. Я сказав йому про мою місію. Аж кваснo мені зробилось від його скислої міни. Я негайно попрощався і за кілька хвилин опинився в кооперативі. Тут довідався, що справник десь недалеко сидить.

Справник складав лабудз. Привітались, розбалакались: згода, він тільки підопре кількома дрючками скирту й може йти. Тітчин годинник виказував полудень.

— От тобі й урядування! от тобі й економія часу!...

Незабаром ми вже виписували довжників. Не знаю, чи дурнуватий тішився так царівною, як я тою роботою. Ще хвилина і ми рушили в село зо списом руїнників усенароднього добра. Були там ріжні суми: і 10, і 20, і 50 сотиків, і 5 і 10 ба навіть 50 золотих.

Почалось „хожденіе по мукам..."

— Василю! Аді за довгами. Цей пан прийшов аж з Ревізійного Союзу. Будут подавати.

— Я дам, казав шо дам — то дам; сигодни ввечир принесу — таке перший довжник.

(Я вже складав промову: „Не віддаємо довгів — собі шкодимо, бо підкопуємо нашу кооперацію, нашу охорону перед визиском, ми нишимо тимсамим едину здорову клітину нашого недержавного орґанізму, ми...).

— Але вважей! — перебив мою німу промову справник. Нахаба!

— Не бійтеси!

Зайшли на порожне подвіря — тільки хата прищулилась.

Справник нашвидкуруч подавав інформації (я покивував головою, як шеф адютантові).

— Це ще й чоловік набрав — він поїхав до Канади, а вона ціпка, не хоче віддавати. Треба тиснути.

— Ви, вуйно, щось винні в кооперативі.

Вуйна перестала складати змолочені сіпки в недокінченій убікації:

— Я ни дам ні грошя! Ни браласми ті й віддавати ни буду. Аби був си затратив, де поїхав! (Це вона так про чоловіка щиро згадувала).

— Али цей пан...

— Ходімо!

Здивувався, що я так у рукавичках хотів би діло робити...

Дряпались угору до шевця. По дорозі спинились перед воротами 50-сотикового довжника. Він акуратно вязав сонішниння — жіночка-ж дружньо йому помагала.

— Вуйку, ви винні в кооперативі щось 50 сотиків.

Обернулась до нас суха, висока постать. Обличчя таке, як малюють на денатурній етикетці

Подвірячко аж душиться під напором двох великих господарств обабіч...

— Знаю, що винен. Злотника вже віддав, а 50 ші си лишило...

— Давайте, вуйку і решту, аді цей пан...

— Ни маю, ті й ни дам!

— Не мусите давати гроші — ми беремо і збіжжя по ринковій ціні.

— В мене сиди на печи четверо дітей на збіжжя кандит. А подруге, де в мене збіжжя?

— То дайте нам цього сонішнику! Акурат два кіля треба!

— Сонішнику?!... — і обличчя подібне до малюнка на денатурній етикеті, заворушилось, блідо підсміхнулось, показуючи чорні зуби. — Сонішнику?! — ще раз з недовірям перепитав.

—Так, два кіля.

— Навіть ни говоріт! Де я даю змежи дітей сонішник!..

— А це ніби багато?

— Гее... (знову блідий усміх).

— То ліпше вам тягатись по судах?

— Де я даю сонішник? Він леда дниня піде вгору!

— І шо ви стратите на двох кілях?

— Відчепітси від мене!

Ми йому обіцювали, що його сонішник не будемо продавати, що він коли схоче викупить його за 50 сот. Йде тільки про те, щоб його „довг формально зліквідувати". Він майже не слухав, розмріяно підсміхався, показуючи чорні зуби.

(Докінчення буде).

нечувано важне знаряддя в державного становища. Тому добре сталося, що польський уряд рішився покласти край загрозливій для цілої держави діяльности".

„ІКЦ" тільки дивується, як могли зчайтися польські часописи, що протиставилися тим зарядженням.

„Воно тим дивніше, що справа ліквідації зайвих церков у Люблинщині тягнеться не від нині. Це вінка несполітака. Балачки йшли вже від кількох місяців. Про незвичайно драстиве рішення був повідомлений польський епископат. Все устійнено між урядом, польським епископатом і папським нунцієм у Варшаві. Силою факту мусів знати про те, як член епископату і митрополит Шептицький. Отже заряджения було спертe на речевих передпосилках і відоме Костелові. Конфіската листа була вже тільки консеквенцією цього факту. Не поможе тут покликуватися на згідну з нашою культурою релігійну толеранцію".

І далі мова про те, що та польська релігійна толеранція була за велика і шкодила інтересам держави і висновок, що справжня толеранція не може бути суперечна з інтересом держави і добре сталося, що уряд раз перестав бути толерантний та рішився на кроки згідні з державною рацією. А під адресою польської преси, що виступила проти згаданого заряджения уряду, д-р І. Кле має таку відповідь: „Не час жалувати рож, коли горять ліси".

Міське Кредитове Товариство у Львові

ЛЬВІВ, УЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 21, ТЕЛЄФОН 276-03 і 208-96

дає власникам міських мурованих нерухомостей, положених у містах і містечках Схід. Галичини

довгоречинцеві г потечні позички

на цілі добровільної конверсії приватних зобовязань, перебудови або ремонту, закладання водотягових інсталяцій і под. та перепроваджує конверсію вірительностей комунальних кас о-щадностей на емісійні позички.

Ендеки затушовують свій вискок.

„Гонец Варшавскі", якого нечуваний напад на митрополита Шептицького занотували ми в передостанньому числі „Діла", в числі з 7-го серпня ц. р. (ч. 234) передруковуючи відому нашим читачам з попереднього числа „Діла" статтю Цата з виленського „Слова", дав такий вступ:

„Конфіската пастирського листа митрополита Шептицького відбилася голосним відгомоном в громадянстві і пресі. Важко ближче писати про цю справу, коли не знається самого змісту листа і не знається, як виглядали події на Холмщині. Є на всякий випадок проблема, яку треба в якийсь спосіб полагодити".

Цю зміну замітив і підкреслив „Час", який гостро осудив був напад „Гоньца Варшавского" на митрополита Шептицького. Зацитувавши наведений вгорі уступ „Гоньца" — „Час" пише:

„Це вже інший тон ніж кілька днів тому. Наука не пішла в ліс. Вражає тільки, що „Гонец" пише, що не знає змісту листа митрополита Шептицького. Якже він міг з цим листом полемізувати, і передусім подавати його зміст? Дивний це якийсь і дуже каркоЛомний зворот. Якраз у стилі „Гоньца".

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІННИКИ ДАРОМІ

КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ

готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци — капи — фіранки — Хідники

А. Петрушевський

ЛЬВІВ Галицька 20. тел. 213-33

Здоровий інстинкт польського громадянства.

В огляді преси „Час" (ч. 234 з 27-го серпня ц. р.) обговорюючи статтю виленського „Слова" п. н. „Чекаємо на енунціяції римо-католицького епископату Польщі" пише:

„Здоровий інстинкт польського громадянства не загинув. Від часу до часу дає про себе знати. Остерігає перед помилками. Проявом цього інстинкту є щораз живіша реакція, яка будиться в опінії проти акції, що її ведуть в Люблинщині, акції яка має офіційну назву „ліквідації зайвих православних обектів". Тієї реакції не можуть заглушити ніякі придушування, ніякі — такі в останніх днях часті — конфіскати".

І далі „Час" наводить частину статті Цата і додає:

„Ми далекі від того, щоб давати епископатові якісь ради. Але хіба можна нам створ дити, що енунціяція епископату у справі протицерковної акції вплинула би без сумніву заспокійливо на католицьку опінію".

—o—

Знаменна відозва до судетських німців.

Начальний комітет судетських німців у Празі видав знаменний комунікат. Комітет заявляє в комунікаті, що марксистівські противники вели послідовно діяльність, щоб викликати фальшиві переконання в чужинних обсерваторів, що судето-німецький рух має противників, здатних до виступу як політичний чинник користуючись силою. Тому комунікат залишає судетським німцям повну свободу у справі протиакції. Одночасно комітет відкликав дотеперішні інструкції, що наказували вречення навіть оправданої законної оборони. Комітет доручує зберігати умовини і межі слушної оборони та звертається з покликом до правників, щоб опрацювали відповідні вказівки.

Цей комунікат чеська влада сконфіскувала мотивуючи тим, що його поява нічим не оправдана, бо влада запевняє громадянам удержання **ладу легальними засобами.**

Прем. Годжа відбув у пятницю 26. п. м. пополудні нараду з представниками судето-німецької партії, опісля розмову з французьким послом у Празі Де ля Кроа.

Крім того льорд Рансімен відбув нараду з англійським послом Ньютоном. У пятницю відбулося у Празі засідання парляментарного комітету шістьох у присутности прем. Годжі. На цьому засіданні пос. Майснер склав звіт з праці комітету шістьох з членами місії льорда Рансімена над конституцією Чехословаччини. Кружляють поголоски, що меншинева реформа буде спиратися на системі меншиневих округжуп, що її принято в 1920 р. Одначе тому, що словацькі автономісти виступали проти цієї системи, її скасовано в 1927 р. за ціну приступления словацьких автономістів до урядової коаліції. Тепер задумують перевести самоуправну реформу саме на основі постанов у справі системи груп.

ДЕМАРШ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ?

Чеська преса пише, що німецький уряд виступив у кількох европейських столицях з демаршем у справі Чехословаччини підкреслюючи, що бажає мирного полагодження судетської справи, але на випадок дальшого загаяння з переговорами буде змушений здійснити домагання Генляйна всякими силами. Свою підтримку судетським німцям Берлін не вважатиме нападом на Чехословаччину. Згаданий демарш зробив німецький уряд теж у Москві, зате минув Париж. Літвінов відповів німецькому амбасадорові, що СССР стане в обороні Чехословаччини.

„Манчестер Гардіян" пише, що в Льондоні не мають надії на порозуміння між судетськими німцями і чеським урядом на дотеперішніх основах, бо їх годі зі собою погодити. Одначе справа не є — на думку Льондону — зовсім безнадійна і розвязка хоч трудна, але можлива. Чеський уряд не хоче дати автономії на територіяльних основах. Можливо, що уряд мусітиме уступити, але обмежить її застереженнями у справі оборони, поліції і фінансів. Це викличе спротив судетських німців. Тому в Льондоні переконані, що теперішній імпас не може довше тревати.

ПРИЗНАННЯ

Вп. П. Павликові Миколі, позолотареві в Жовкві.

Церковний Комітет в Угерську, стрийського деканату, складає отсим щире признання і подяку п. Миколі Павликові, позолотареві за позолочення іконостасу в церкві в Угерську. Роботу виконали Ви солідно, гарно й артистично, так що вповні можемо Вашу працю поручати всім Вп. о. Парохам і Хв. Церковним Комітетам.

Угерсько, дня 20. серпня 1938 р.

о. Антін Флюнт, парох.

Церковні провізори:
Василь Мартинишин, Дмитро Білецький, Михайло Курило, Олекса Тимуш.

Справа площі „Сокола-Батька"

З цілого краю і заграниці безнастанно напливають запити, як виглядає справа з площею Сокола-Батька. Масовий наплив запитів-писем свідчить, що українське громадянство ані на хвильку не перестає журитись справою вивласнення Українського Городу. Не маючи змоги відповісти всім листовно, подаємо, що після першої розправи, яка відбулася 14. липня ц. р. у львівському Магістраті, до цеї пори не зайшли ніякі зміни. Як відомо, речники війська, воєвідства і магістрату заявили на цій розправі, що площа Сокола-Батька потрібна для вищих цілей оборонности держави і визначили при спротиві правного заступника власників площі — окрему оціночну комісію, яка має прийти на другу розправу з готовою оцінкою вартости площі.

Покищо „Українським Городом" завідує надальше Старшина С.-Б., а на площі відбуваються дальше спортові змагання та імпрези наших товариств.

З хвилиною, якби мала наступити якась зміна в справі дальшої вивласневої процедури, поділимось негайно всіми відомостями з нашим громадянством.

Комітет викупна Українського Городу при С.-Б.

—o—

Відкриття нової купецької гімназії.

Кружок Рідної Школи ім. М. Шашкевича в Станиславові одержав концесію вести 4-літню кодедукаційну купецьку гімназію в шк. році 1938-39. Ця школа має для цілої станиславівської округи, ба навіть для сусідніх повітів тернопільського воєвідства надзвичайно велике значіння, бо це одинока на цій області українська школа того типу, а друга в краю. Вона має вишколити й виховати нові кадри фахових робітників, купців і кооператорів, бо має кооперативний напрямок (спеціялізація в IV. клясі).

Не сумніваємось, що громадянство, розуміючи вагу фахової освіти для своїх дітей (хлопців і дівчат) в теперішніх обставинах, радо запише їх до гімназії. До вступного іспиту, що відбудеться в днях **5. і 6. вересня 1938 р., можуть** приступити учні (иці), що скінчать в цьому календарному році 13 рік життя, а не переступили 17. року життя. До прохання треба долучити метрику уродження, останнє шк.свідоцтво і посвідку щіплення віспи. При вступному іспиті вимоги, як і в загально-освітніх гімназіях.

Шкільна оплата місячно 25 зол., одначе бідні а здібні учні одержать знижку.

Зголошення треба вносити до дирекції купецької гімназії в Станиславові, вул. Перацького (Липова) 82.

Як повставала фільма „Запорожець за Дунаєм".

Один з перших листів, які я й моя дружина одержали в Америці, приїхавши туди в грудні м. р., був лист із Канади від Василя Авраменка. В цьому листі, писаному, доречі, на фірмовому бланкеті „Авраменко Фільм Компані Лімітед", поруч чемностевих, дуже теплих фраз привіту для нас в Америці, Авраменко заповідав свій скорий приїзд до Сполучених Держав, щоб зустрітися з нами та поговорити про можливости нашої співпраці у фільмі „Запорожець за Дунаєм", якої продукцію він саме підготовляв.

Тому, що ми незабаром виїхали в концертове турне, яке перекидало нас з одного міста у друге, з одного стейту в інший, ми зустрілися з Авраменком щойно у лютому в Ню-Йорку. В міжчасі ми встигли неодне довідатися про нього самого, про його діяльність та передовсім про те, що нас в даному моменті найбільше цікавило: про українську фільму в Америці.

Її ініціятором був Авраменко. Спопуляризувавши в останньому десятилітті в Америці і Канаді, скрізь, де живе наша еміґрація, українські народні танки у такій мірі, що виступ із ними в „Метрополітен Опера" виповнив сцену вщерть, Авраменко, людина повна невсипущої енергії та ініціятиви, видвигнув ідею виготовити українську фільму. Першою такою спробою була перед двома роками „Наталка Полтавка", другою „Запорожець за Дунаєм".

Після кількох зустрічей, підчас яких велися розмови на загальні теми задуманої фільми, Авраменко запропонував нам в імені фільмової спілки, якої він був головою, співпрацю у фільмі в такій формі: Марія Сокіл мала грати головну жіночу ролю — Одарки, я мав написати всю потрібну музику до фільми і обняти її музичний провід. Зясувавши подрібно — вже у прияві обох найближчих співробітників Авраменка, п. Біберовича, головного „менаджера" спілки і М. Ґана, технічного директора фільми — всі подробиці, ми підписали в останніх днях лютого наші перші фільмові контракти. (Доречі: їх складення двома адвокатами і формалізація заняла нам усім повні два дні часу!).

Всю музику до фільми треба було закінчити, згідно з умовою, до 1. травня. Я її писав спочатку на підставі загального конспекту фільми, доставленого мені Авраменком, опісля, після деяких змін, переведених за взаємним порозумінням на підставі досить подрібно розробленого сценарія фільми. Вся музична праця ділилася на три частини: перерібка Артемовського музики до „Запорожця за Дунаєм", згідно з вимогами сценарія і фільмових можливостей взагалі, обріб народніх пісень і мотивів, які мали ввійти у фільму чи то як хори чи як сольоспіви або чисто орхестрові „номери", врешті оригінальна музика, здебільша ілюстраційного характеру. Ввесь матеріял — величезний, а часу, щоб його виготовити, щоб скомпонувати музику до фільми, залишалося таки дуже небогато, тимпаче, що вже на другий день після підписаної умови ми мусіли виїхати в дальше кількатижневе концертове турне. Довелося працювати і підчас довгогодинних переїздів поїздами. — Всеж на тиждень перед умовленим речинцем, саме на наш Великдень, можна було дати Авраменкові до Канади телеґрафічну вістку, що вся композиція фільми „Запорожець за Дунаєм" і орхестрова партитура готові.

При обробі „старої" музики „Запорожця" найбільша трудність лежала в її скорочуванні та інструментації. Таких номерів як нпр. оба дуети Одарки й Карася або арія Оксани „Янгол ночі" та її дует з Андрієм, з огляду на їх довжину, зовсім не можна було використати, зваживши з одного боку час їх виконування, з другого умовини фільми, де акція не сміє станути на місці, навіть підчас арій чи дуетів. Але саме ці місця — найважніші і найкращі у „Запорожці"! Вони-ж в самій акції грають необхідну ролю (головно дуети Одарки й Карася) і без них не можнаб уявити собі „Запорожця за Дунаєм"! Треба було добре наломити собі голову, щоб найти розвязку, як скоротити такі місця так, щоб і вовк був ситий і коза ціла: себто, щоб не втратили ні музично, ні з огляду на події, зазначені чи висловлені там у тексті та з другого боку, щоб час їх виконування відповідав режисерові.

Трудність інструментації знову була в тому, що звукова фільма, чи пак: техніка „здійснення" музики у фільмі вимагає цілком своєрідної інструментації та навіть відмінного добору інструментів та їх кількостевої обсади. Треба було нпр. у струнній групі до мінімум обмежити партію альтів, майже зовсім зректися контрабасу, вальторни „мішати" в спеціяльний спосіб з фаготами, висувати якнайбільше на перший плян труби, (!) гарфу і обой, зате „ховати" в інструментації флейти і кларнети... Отже, як зразу бачить кожний фахівець, майже все проти теоретичних законів та їх практичного застосування у т. зв. „симфонічній" інструментації!

Що в даним випадку практика відограє величезну ролю, це показалося і підчас самої роботи: хоча я й старався зазнайомитися теоретично з проблемами „фільмової" інструментації, то вже підчас музичних знимок, прослухавши той чи інший уже „знятий" номер, доводилося мені його переінструментовувати, щоб добути бажану звучність. А пісні „Місяцю ясний", „Янгол ночі" та два оригінальні номери (після Оксани „Прилинь" та пісня Одарки „Тихо Дунай") треба було переінструментовувати по 4—5 разів, заки вони вийшли вповні задовільно.

Із „давньої" музики „Запорожця" цілком новий вигляд матиме у фільмі пісня „Місяцю ясний" з довгим вступним „сольо" обоя й арфи, зовсім змінена в супроводі та „Молитва" („Владико неба і землі..."), написана тут для терцету (Одарка, Андрій і Кобзар). Деякі місця необхідно було перетранспоновувати на інші тонації (нпр. „Чорна хмара..."), що знову вимагало відповідної „штучної" сполуки з попереднім уступом. Зрештою майже вся музика із „старого" „Запорожця" і так мусіла вийти у більше чи менше зміненому вигляді: або від зроблених скорочень, або гармонічних, ритмічних чи формальних змін чи від інструментації. Та не зважаючи на все те, всі, що знають музику опери „Запорожець за Дунаєм" слухатимуть — можна сподіватись — цю музику у фільмі ледви чи помітивши зміни.

Взагалі вся музика до фільми „Запорожець за Дунаєм" має 53 номери. З цього тільки 16 це номери із „старого" „Запорожця"; все інше — музика написана за сценаріем фільми. Є там 13 хорових пісень (з орхестрою і без), така сама кількість ілюстраційних номерів, 5 танків та шість нових сольових пісень (по одній для Оксани й Одарки, решта для Кобзаря, який у сценарії фільми відограє важну ролю).

Вся музика фільми „Запорожець за Дунаєм" триває коло півтора години; ціла фільма висвітлюватиметься майже коло двох годин.

В першіх днях травня почали ми в Ню Йорку анґажувати співаків до хору та шукати за виконавцями головних роль у фільмі. В одній із саль дому відомої фортепіянової фірми „Стайнвей", ми прослухали за кілька днів стокількадесять співаків і співачок, які хотіли „попасти у фільму" — у хор або як солісти. Здебільша всі з них „професіонали"; із них чимало було колись членами Національної Капелі Кошиця.

Одночасно з пробами хору, які почалися зразу після його скомплєтування — вже у власній, просторій студії — почався добір артистів. Умови, яким вони мусіли відповідати, були троякі: вокального характеру, акторського та щодо вигляду — обличчя й фіґури у звязку з вимогами камери. Як важко відповісти цим умовам, доказом цього було те, що довго шукали за відповідною Оксаною. Кандидаток на цю ролю було яких трицять; були поміж ними такі, що відбували довгу подорож, нпр. з Канади, на те тільки, щоб вернутись з нічим. Були й випадки, що на ролю Оксани зголошувалися дами, у віці ...ну, скажім, з делікатности „після пятьдесяти..."

Взагалі Оксана приспорила нам найбільше клопоту, а найбільше саме тоді, коли здавалося, що вже цей клопіт упав з нашої голови. Про це — пізніше.

З обсадою інших ролі пішло лекше — хоча й це затяглось на добрих два тижні. Не хотілося зробити наменшої похибки при доборі виконавців, а було бажання найти найкращих, які тільки були. Врешті і це вдалося. Побіч Одарки — Марії Сокіл — яка за сценаріем, мала бути центральною постаттю фільми, на головну мужеську ролю, Карася, заанґажовано Михайла Швеця, першорядного оперового співака, який голосом і цілим своїм виглядом якнеможна краще підхдив до цієї ролі. (Він грав у фільмі „Наталка Полтавка" Виборного). На ролі Султана, Андрія і Кобзаря підписано контракти з неменш добрими співаками й акторами — Карлашем, Черкаським і Креоною (останній — Петро із фільми „Наталка Полтавка"). Праця з усіма цими артистами, як і з цілим дуже здисциплінованим хором, була справді приємністю — так усі вони старались розуміти, чого від них хотять і все це радо та інтеліґентно виконували. Музичні проби — з хором і солістами — тягнулися рівно місяць, щоденно по 5—6 годин. Врешті, після орхестрових проб, ми приступили до знимки музичної частини, т. зв. „чікордінґ". Вони йшли у студіях „Фільм-Арт" у Бронкс. Техніка знимок подібна, як при знимках ґрамофонових плит — з тою ріжницею, що вся апаратура і сам спосіб здіймання куди складніший і важчий.

Знимки починалися в 9-ій зранку і тяглися 5—6 годин. У великій студії де довкола стояли ще кусні декорацій накрученої там недавно фільми „Очі чорні", у кількох місцях сиділи за апаратами інжиніри та механіки, які зі слухавицями на вухах, контролювали знимку. Сама-ж головна кімната з машинами, які сприймали знимку і записували звуки на фільмову стяжку, находилася в другій салі на висоті першого поверха. Тоді, як ми на долині, в студії, виконували музичні номери, там нагорі сиділи режисери й наші директори і в голосимку слухали музики так, як вона мала вже звучати у фільмі.

Підчас знимок мусить панувати довкола найповніша тиша, бо апарати, незвичайно чулі, ловлять навіть найдрібніший шелест. Трапилося декілька разів, що знимку треба було переривати, бо інжиніри при апаратах почули раптом гудіння пропелєра літака над головами, чи стук молотка робітників, які десь недалеко направляли дім. Дарма що студія, де відбуваються знимки, зовсім ізольована, на такі випадки нема ради. На слова „Загальна тиша! Знимка!" (очевидно по анґлійськи) — всі, що були у студії — яка сотня людей — завмирали й дослівно „стримували віддих". Після слова „Готово" головний інжинір давав дзвінком сиґнал до кімнати з машинами; звідтам у відповідь давали два дзвінки до нас униз. Це був знак, що від тої хвилини апарати включені й мікрофони діють. Орхестра сиділа з приготовленими вже інструментами: смички лежали на струнах, дуті інструменти приготовлені при губах. За ким заповідали вже до мікрофону: „Номер такий то й такий. Знимка перша" — і в цій хвилині орхестра, хор і співаки починають. При найменшій помилці, навіть у випадку такого частого у струнних інструментах „задрябання" струни, треба було знимку переривати й починати все наново. У співаків найменша нечистість чи нерішучість інтонації, найменше хвилювання голосу мало такий самий наслідок. Не дивниця, що майже кожний номер доводиться повторяти по кілька разів і ввесь час у найбільшому нервовому напруженні. Не дивниця, що „зверхні" наслідки навіть півгодинної знимки можна порівняти з ефектом кількагодинного пересиджування у турецькій парні...

Клопіт з Оксаною, про який вже була згадка, вирнув тепер у ввесь ріст. Виявилося, що голос співачки, анґажованої на цю ролю, хоча й гарний, звучний та вишколений — не підходить для звукової фільми. Не помогло ні транспонування пісень на інші тонації, ні всякі зміни в нотах і способі їх виконування — голос звучав погано й годі! Вся праця з цією співачкою, усі гроші, витрачені при знимці її сцен — до речі, кожна година музичної знимки у фільмі коштує „грубі" сотні долярів! — все це пішло намарно, дарма що й цілком без будьякої вини цієї музикальної й талановитої співачки. Треба було шукати нової Оксани і робити з нею все наново.

Кілька днів після закінчення музичних знимок, після того, як стяжка з записаною музикою перейшла всякі процеси купання, сушення, тощо в лабораторіях, ми мали змогу переслухати

все, вже у такому більш-менше вигляді, як воно мало пізніше зазвучати у фільмі. Місця, які з будьяких причин не задовольняли нас на 100 відсотків, треба було „перезняти" ще раз. Щойно тоді ми відітхнули: вся музична знимка, себто й вся музична частина фільми була без закиду. Навіть більше: інжиніри „від звуку", і лябораторія ствердили, що зважившн скількість і трудність знятої музики — все вдалося найкраще.

Вже підчас тої першої частини праці над фільмою, йшла підготова до другої, до самих вже знимок. Побіч таких робіт як шиття костюмів, приготовлювання перук, рисування планів потрібних будівель, свою головну увагу дирекція звернула на те, щоб підшукати відповідну „околицю", на тлі якої могліб відбуватися знимки „Запорожця". І Дунай був потрібний, і краєвид, який виглядав би цілком як наш запоріжський...

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

Врешті найшли і краєвид.. на посілости манастиря Бенедиктинів у стейті Ню Джерсі (вона зветься мальовничо „Мала Квітка"), яких 60 миль від Ню Йорку. На великому, кількадесятиморговому просторі, положеному дуже вигідно, бо у стороні від головного гостинця, було все потрібне: озеро, яке у фільмі мабуть ніхто не відріжнить від „справжнього" Дунаю, і горби і левади (все в зелені, все повне дерев, трави, квітів. Серед цієї зелені стануло незабаром кільканацять українських хатин, з соломяними стріхами, з плотами, на яких стирчали горшки та з мальвами під вікнами... Там видніли бані сільської церкви з трьохраменними хрестами; тут знову маестатично оберталося вітрило млина... Тільки таблиці на всіх стежках, які вели до цього українського села під боком Ню Йорку, а на яких грізні слова: „Входити суворо заборонено! Приватна власність!" і т. ін. відстрашували цікавих — тільки вони розбивали ілюзію...

В половині липня усе було готове до знимок і всі ми виїхали на терен, де вони мали відбуватися. „Літль фляуер" („мала квітка") віддалений яких десять хвилин їзди автом від містечка Нютон; в цьому містечку найшла й приміщення вся наша фільмова експедиція, розмістившися у двох місцевих готелях та у всіх вільних кімнатах, які повинаймали по приватних домах. Усіх осіб було більш-менш сотня; в цьому поверх 20 осіб т. зв. технічної еліти: камерамени, електротехніки, костюмери... — усі спеціялісти з великого фільмового підприємства Фокса. Було з сорок дівчат і хлопців з Канади, які мали брати участь в масових сценах, головно у танках. „На фармі", як називали терен знимок, кілька господинь журилося прохарчуванням усіх: в окремо побудованій кухні варили ввесь день, а в одній з хат, за довгим столом сідали всі — на кілька „змін" до сніданку, обіду й вечері. Головна „зірка" фільми сідала поруч простого робітника, директори фільми чи головний режисер побіч молодих дівчаток-статисток. Та не зважаючи на ці „суспільні" ріжниці, всі мали однаково вовчий апетит та однаково скоро проковтували страву, щоб бігти назад до праці.

Праця починалася раненько — а найскоріше для Одарки — Марії Сокіл і Карася — Швеця. Вже в год. 6-ій з ранку за ними приїздило авто і відвозило їх „на фарму". Проковтнувши сніданок, в 6.30 вони сиділи вже перед дзеркалами, під руками „мейк-ап-менів" (характеризаторів) і вставали зперед цих зеркал і зпід цих рук рівно після двох годин. За той час зїздилися техніки і електромонтери і з спеціяльних авт вивантажували апарати, камери, електричні каблі, мікрофони і десятки приладів, потрібних при знимках.

Знимки починалися в 9-ій і тяглися, з одногодинною перервою на обід, до 5.30 веч. Вони вимагають від акторів не тільки незвичайно напруженої уваги, зосередження всього свого таланту та знання, але й великої фізичної витревалости. Самі приготування до знимки кожної окремої сценки тривають часом по дві години, підчас яких актори, заняті у цій сценці, мусіли стояти на одному місці під огнистим промінням липневого американського сонця (пересічна температура у липні в Ню-Йорку 50 ступнів!), або коли знимка відбувалася підчас хмарного дня або у закритому приміщенні, під неменш докучливою горяччю кількадесяти рефлекторів.

Усі ці довгі та виснажливі для нервів приготування мають на меті одне: добути якнайкращу фотографію, а ця знову залежна від відповідного освітлення та спеціяльних ефектів. Тимто бувало, що сцену, якої фактична знимка тривала 2—3 хвилини, приготовляли часом 2—3 години — в „поті чола" артистів, у буквальному розумінні цих слів! Та тут пітніти не вільно, бо це відразу псує картину в камері і самому не вільно обтерти піт з чола, щоб не попсувати характеризації! При всіх сценах присутній „мейк-ап-мен" з цілою своєю альхемічною кухнею десятків пляшок, тубок і пуделок. Це його завдання усувати найменші ознаки перевтоми на лиці артистів, чи там видно піт чи щось інше.

Дуже трудні для знимок є сцени музичні, себто ті, де акція йде підчас співу. Їх музика вже знята — тепер артисти чують себе самих (бо вони самі вже підчас музичних знимок „наспівали" свої пісні) на грамофоні, поставленому тут таки, та підчас акції, підчас самої гри мусять якнайточніше пристосовувати рухи губ до рухів, які вони робили підчас наспівування пісні. Одним словом: коли на фільмі бачимо, як артист співає, то вдійсности є це омана, бо пісню „зняли" вже передтим, а тепер артист тільки „вдає", що співає. При фільмуванні показується, як трудно цілком точно схопити всі нюанси пісень, наспіваних самим собою, передовсім, коли в них є деякі довільности темпа, фермати, тощо.

Підчас 10-ти денних знимок „на фармі" (після яких артисти, приїхавши домів коло 8-ої веч., ледви мали ще сили на купіль і негайно клались спати) погода була дуже несприятлива. Майже безупину лив дощ, мов з відра, а знимок не можна було відкладати, бо й ми з дружиною мусіли в означеному речинці відїхати і ввесь технічний склад був заангажований тижнево, отже кожний загаяний день приніс би величезні матеріяльні втрати. На щастя, до деякої міри приготовлено забезпечення на випадок непогоди: вибудували величезне шатро, покрите непромакальним матеріялом, а під цим шатром поставили ідентичні хати, як ті, перед якими чи побіч яких мали відбуватися сцени Одарки. (До речі: всі ці 10 днів знимок були присвячені виключно сценам, в яких брала участь Одарка). Завдяки тому праця не вгавала навіть підчас справді гураганного дощу, дарма, що всі працювали тоді з найбільшою посвятою, вимазані болотом від стіп до голови, перемерзлі і до краю поденервовані. Оглядаючу готову фільму, ніхто й не догалається, що прегарні сцени Одарки підчас Зелених Свят або ввесь дует Одарки й Карася „На туркинях оженюся" здіймалися підчас зливи, яка в стейті Ню-Джерзі поперевертала хати і наробила величезної шкоди! Тимпаче ніхто не пізнає, що кругом хати, яка у фільмі залита сонцем, прибрана у святочну зелень з пишно вбраною й радісно усміхненою Одаркою серед неї — що кругом, у двометровій віддалі було болото по кістки, а над камерою розвішено парасолю!

Щодня після закінчення знимок спеціяльний посланець відвозив до Ню-Йорку до лябораторій накручені цього дня фільми. А за два дні ми оглядали їх вночі в єдиному місцевому кіні, після закінчення останньої програми, де їх нам спеціяльно висвітлювали.

25-го липня, пізним вечором закінчили накручувати останні сцени Одарки. Були це сцени з Карасем і висланниками із Січі, котрі приїжджають на конях по Карася, щоб разом з ним їти в посли до царици Катерини (Доречі: у фільмі будуть і сцени на дворі Катерини). Одарка приймає гостей з Січі і шукаючи за Карасем, находить його у сні під копицею сіна. Пів відра холодної води пробуджує Карася. Бідний Швець! Добрих кілька відер води він почув на собі із рук своєї темпераментної жіночки, поки ця сцена була готова до знимки!

Цьогож дня опівночі були ми в Ню-Йорку, а на другий — уже на океані.

Саме в цих днях, коли пишу ці рядки, „на фармі" Малої Квітки в Ню Джерзі йде дальша горячкова праця над накручуванням фільми, яка після кількатижневої праці в лабораторіях, де її ріжуть, клеють, узгіднюють з музикою і т. ін., десь в листопаді повинна появитися на екранах. Через море й тисячі миль, які ділять нас тепер від наших товаришів праці пересилаємо їм усім і дирекції підприємства щирі побажання: якнайуспішніше закінчити ту фільму, яка як сподіваємося, чимало заважить на дальшому розвиткові української фільмової продукції за океаном. **Антін Рудницький.**

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 29 (17) серпня 1888.

УКРІПЛЮЮТЬ ЛІНІЮ ДНІСТРА.

В Кам'янці Подільськім перебуває тепер військова комісія під проводом полковника Верхандера, яка має розслідити на місці плян укріплень цілої над дністрянської лінії, виготовлений ще 1872 р. ген. Тодлебен. Цей плян мають переробити і предложити царові на затвердження. Незадовго мають початися всі роботи коло цих укріплень і скінчитися до літа найближчого року.

РУМУНСЬКІ МАНЕВРИ.

Загальну увагу звертають тепер на себе маневри в Румунії під Ботушанами. Румунська армія взяла собі за задачу до цих маневрів припущення, що російська армія старається переперти перехід через Прут, а румунська армія має до того не допустити.

НЕСПОКІЙ У БОЛГАРІЇ.

Від якогось часу стали ватаги розбишаків в Болгарії непокоїти вже не тільки пограничні міста, але перенесли навіть свою діяльність до самої столиці, до Софії. Як пише „Ревю де ль'Орієнт", ці ватаги мають політичне значіння і вони хочуть дати доказ того, що в Болгарії все-ж панує анархія і тому вибрали тереном своєї діяльности саму столицю, де непокоять напало недавно кількох розбишаків на дім сербського консуля Данича, але їх прогнали завчасу. Коло австро-мадярського консуляту теж арештували якихсь підозрілих людей.

Довіря загалу

здобули

мясні вироби „Центросоюзу"

ПРОДАЮТЬ КРАМНИЦІ:

Ринок	2.
Личаківська	150.
На Байках	8.
Софії	8 а.
Кентшинського	21.
Зибликевича	2.
Жовківська	175.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ВАРШАВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Прохання на всі відділи варшавського університету слід складати від 3.—15. вересня **особисто**, вплачуючи раніше у квестурі 10 зол. маніпул. оплати та 4 зол. за лікарські оглядини. До прохання слід долучити: 1) матуральне свідоцтво в оригіналі, 2) метрику народження в оригіналі, 3) життепис, 4) 5 фотографій (вимір 37×52) з власноручним підписом, 5) свідоцтво моральности (не торкається це кандидатів, що не мали перерви у студіях), 6) військовий документ, 7) свідоцтво за 6 кляс з латинської мови, якщо нема на матуральнім свідоцтві ступня (для кандидатів на лік. і фарм.), 8) квіт з оплати лікарських оглядин, 9) точно виповнену індивідуальну карту, яку одержується по вплаті маніпуляційної оплати. Кандидати, що переносяться з іншої школи, мусять долучити свідоцтво відходу.

Кандидати на відділи: лікарський, фармацевтичний, ветеринарійний і на хемію мат.-прир. відділу, здають вступний кваліфікаційний іспит, що складається з опрацювання природничих тем, передання змісту викладу чи наукової фільми, відповідей на „тести", себто питання з хемії, фізики, природи, історії, географії та перекладу уривку з чужої мови (нім., франц чи англ.). Про речинець іспиту буде окреме повідомлення. За іспит платиться коло 20 зол.

Про приняття на матем.-прир. відділ і право рішає конкурс матур. Лікарські оглядини відбуваються у кінці вересня. Приняті кандидати платять вписове 30 зол. Річна оплата, платна у трьох ратах, 200 зол.

Кандидати на відділи, де відбуваються конкурсові іспити, повинні доконче повідомити Управу У. С. Г. у Варшаві про вноше ння своїх прохань, щоб дати змогу поробити відповідні заходи для їх позитивного полагодження. — Адреса Громади: Варшава 1, скр. почт. 625, домівка при вул. Добрій 53, м. 21. Товаришки (ші), які приїздять до Варшави, можуть знайти тимчасове пристановище в домівці Громади.

Управа У. С. Г. у Варшаві.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

З війтом на обїзді волости.

ЩО МОЖНА БАЧИТИ ЗА КІЛЬКА ГОДИН ІЗДИ ФІРОЮ В ОДНІЙ ПІДКАРПАТСЬКІЙ ОКРУЗІ.

— Певне, що поїду! Таж така нагода трапляється раз на роки! — відповів я інж. В., війтові збірної волости (гміни) П, коли він запропонував мені сісти з ним на „форшпан" та поїхати „подивитися на моє газдівство", — як казав він.

Поїхали. Дядько, з парою типових сільських коней, вмостив сідало так, „щоб панів вигелепало", закурив махорку й розмірено гойдав батогом. Довкола жнива, а тут — „пачів возив". Але інж. В. потішив мене:

— Це йому краще, як возити цілий день камінь на дорогу. Так зарахують йому день і матиме спокій.

Інж. В. — одинокий війт волости в повіті П. на Підкарпатті, що є українцем. Став ним по волі і неволі: це був час „нормалізації" і староста розумував правильно: „Хочу мати одного мудрого війта!" — казав. Наслідник його був уже не такий. На зборах СПОСС заявив отверто: „Несликане! Я того українця позбенлесен!" Мій знайомий довідався про це і був чергового дня у старості: „Пане старосто! — поставив справу гостро. — Я є вибраний війт і так дуже війтом бути не друся. Жити маю з чого. Якщо ви не маєте до мене довіря, я оце нині на ваші руки війтівство зложу. Але позбутись мене ви зможете тільки тоді, якби я зробив дефравдацію, або ви доказали мені ворожість до держави. Отже?" Староста збентежився і сказав: „Я еще мам зауфане до пана. Я пану сам повєм, як не бенде мець!"

І мій знайомий лишився. Мав 80 зол. місячно, тричі в тиждень ходив до села П., де була канцелярія волости (гміни), мешкав деінде, контролював касу, підписував, розробляв важніші справи. До волости належало 6 сіл, люди були вдоволені, порядок і дороги були як слід. Навіть місцеві ендеки - шовіністи не могли нічого війтові закинути.

* * *

Ось ми доїздимо до села М. Найвідсталіше село у волості. Татарське — казав інж. В. — як пятьдесять літ тому.

Дорога досить добра, рови — пізнати — свіжо прочищені. Плоти побілені, але плотів у М. небагато. Хати під соломою, низькі, з малими вікнами. Подвіря, це видно з фіри, чисто вдержані.

— Трохи поприпрятували — каже війт. — Воно, бачите, був крик коло тих плотів, але плоти були частинкою закону. Оце село, якби ви були приїхали мин. року, просто гидь. На подвірі солома, гній, господарське причаддя, гнойівка тече аж на дорогу. А тепер нема! Слава цавіки — відклонився він якомусь дядькові в воротах. — Стій! Гальо! А у вас коли буде порядок, пане Гр.? Вам не сором? Ви ж радні, ні?

Вся ця репримєнда посипалася на голову дядька в білій сорочці, що по другий бік дороги на подвірі тільки розложив руки:

— Та то воно, пане начальнику, жнива!...

— Тепер жнива, потім зима, потім весна, а у вас буде завжди свинство. Я буду може за вас платити кару? — й інж. В. поліз до течки та витягнув нотатку. — Тієї нотатки — каже до мене півголосом — вони трохи бояться, але декого то я вже по десять разів до неї вписував. Ну, маю записати? — кинув до дядька, що безпомічно розкладав руки і підняв з землі граблі.

Коні рушили. Мій знайомий оглядав подвіря праворуч і ліворуч і робив свої завваги. Подвіря були справді чисті, позамітані, десьвке тільки стояло брудне. На одному чи двох гнойівка плила через цілий його простір.

— Оце такі були всі — каже інж. М. — Народ! Ось ви побачите село С. Там одвіку було чисто, культурно, там цих порядкових приписів не було треба. А тут? Дивіться, от хочби на цей громадський дім. Я вже чотири рази наказував солтисові вставити стовці: хтось покрав, ганок готов завалитись, а він нічого.

Будинок справді стояв бідний, нещасний.

— Або цей хрест. На грунті 50-моргового господаря, американця, а пліт коло хреста поправити не хоче і так от стоїть на ганьбу. Але цей раз я вже не дарую — і мій знайомий вписав знову щось у нотатку.

Ми проїхали попри кооперативу в ясній будинку під бляхою. Вступили на лімоняду, купили погане́ньких цукорків. Потім заїхали під загороду солтиса. Старий сивий газда у вишиваній сорянці. З подвіря пізнати, що дука, але подвіря безладне, брудне, хоч записуй на кару. Інж. В. відразу до нього: „Чому ще тих стовпців нема коло канцелярії?"

— А бо хочу їхати до Станиславова, то вже куплю!

— Бійтесь Бога, пане С. Ви українець і я українець. Ну, навіщо ж нам стати ворогами? Та візьміть в першого з краю господаря дубчака, заплатіть, вставте, най не буде сорому. Та як надіде староста то хто буде відповідати? Таж я вам уже чотири тижні тому казав, а ви мені зі Станиславовом виїздите!...

Солтис присягався, що зробить. В хаті у нього (дуже просив вступити), я зрозумів, що йому не до дубків. В селі вже двічі відбувалися вибори й він держиться тільки тим, що внесено спротив. На нового солтиса віндують силоміць „презеса" місцевого „Гнізда шляхти загродової". В селі — ніодного поляка, але свої „добрі люди" найшлися, а місцевий вчитель, з роду українець, проявляє таку „спренжисту" діяльність, що в селі повстав роздор і сварки, вирнули фальшиві амбіції і село подібне до гнізда вовків.

— Не казав я вам, що це спеціяльне село? — говорив інж. В., коли ми їхали далі.

* * *

— Бачите, це бідне й нужденне село, о, ця І., але подивіться: хати високі, подвіря чисті — є в людей якась амбіція.

Через І., в якій справді є біда (сусіди кажуть що „хто з І. то злодій") поїхали ми до П., осідку громади. В І. є Чит. „Просвіти" (старий, під соломою будинок), є і „Луг", який я відвідував іншою порою. 40 хлопців і 30 дівчат зійшлося ввечір, щоб побачити й послухати делегата зі Львова. Хлопці мають інтеліґентні обличчя і були лихі, що запізно довідалися про мій приїзд, а то вони були б зійшлися в одностроях. Дівчата - Луговички пропрощали мене велитенським, як решето „букетом" квітів. Маленька подробиця до характеристики цього села: „Луг" влаштував курс для неписьменних, який скінчило 12 хлопців і 12 дівчат.

В П. посеред села майдан. Під всенями хрест, ліворуч будинок гміни, праворуч великий, партеровий „Нар. Дім" з ґанком здовж будинку. Кооператива звідси має свою філію в І., торгує денно до 50 зол. Крамар, ввічливий хлопчисько, відчинив мені й салю „Просвіти", *простору, чисту.* На таблиці заповіджена проба, сцена заслонена — вперше я бачив таке — вишиваною білою завісою з полотна.

— То наш „Союз Українок" зробив таке — гордився крамар. — Вишивали дівчата з пів року.

Завіса — справді чудова і праці над нею було багато. На стіні крім цього — теж давно бачив — портрет д-ра К. Трильовського в червоній січовій сорочці та велика світлина „Лугу".

— Це старий „Луг" — пояснював крамар. — Нового не хотіли і маєш тепер „Сокіл". Але як робимо свято, приходять і „Луги" з І. та Р., і „Сокіл" з С. Нема того робити ріжниці, коли одним і другим ведеться скрутно.

У гміні мій знайомий сів за своє „уряндове" бюрко. Два писарі з трьох — поляки, один — наш чоловік. Інсп. В. перевірив касу, підписав якісь документи, взяв дозвіл на забаву „Лугу" на завтра, в Р., що якраз надійшла. Я слухав, як один писарчук товкмачив якомусь молодому дядькові, що буде платити кару, бо будинок поставив не на тім місці, яке визначила комісія. Потім прийшла якась баба й почала плакати, що сусід всадив їй оборіг під вікно й заступив світ. Інж. В., що знав уже цю справу й велів саме сьогодні і бабі і й „дорогові" прийти, надаремне намагався витолкувати дядькові, що правда не по його боці:

— Чоловіче, так якби я хотів, то зате, що ти ставиш оборіг без дозволу — ти мав би таку кару, що з місяць чіхався б. Розбереш, розумієш?

— Та то тимчасом, щоб було де снопи зложити — мняв шапку хитрий „ворог"

— „Тимчасом"! Ти думаєш — не знаю, що оборога „тимчасом" не ставлять. До середи розбереш, а як ні, розбере солтис на твій кошт і кара. Пане В. — повернувся до одного з писарів. — Ви мені зголосите, чи той чоловік зробить. Ідіть до дому! — сказав бабі, що кинулася дякувати й цілувати війта по руках за „поратунок бідній бабі від ворога..."

Ще кілька справ і скінчилося.

— Народ! — каже на фірі. — Ви бачили того з оборогом. Знає, нужда, що не вільно нічого будувати і будує. А потім робить так, як той багач з М., який не платив податку і за те дістав 18 зол. кари. Кажу я до нього: „Ну і навіщо тобі було платити цих 18 зол.?", а він: „А що? Мене не стати? Я ще раз 18 зол. заплачу, а таки платити не буду!"

— А чому не вільно будувати? — питаю

— Закон хоче, щоб до 30 літ зникли всі будівлі під стріхою, щоб вулиці були відповідно широкі й віддаль між будинками була. Тому є гострі приписи щодо всіх нових будинків і комісія визначує від них місце. Але визначиш, як є отакі! — і він махнув рукою в бік П.

Село С., що межує таки з І., — справді незвичайне село. Майже всі хати під бляхою, від дороги скрізь паркани і брами навіть керниці накриті під бляшаними дашками. Вікна великі, на подвірях квітники й чистота.

— Дивіться — каже інж. В. — Та сама громада і яка ріжниця. Це село не потребує наказу про порядки, тут завжди була культура і чистота.

Я дивився. Такі села — наша гордість. Великий „Нар. Дім", прегарна дерев'яна церковця з розмальованою огорожею і різьбленою брамою, посеред села — памятник Шевченка. Але — проти нього на будинку шильд „Т. С. Л."

— Хочете вступити й подивитись?

Маленька кімната, на стінах емблеми й портрети державних достойників. У селі сімох поляків, постерунок і поштар - ендек, який кожного селянина вчить, що на почті „уряндови єнзик" польський. А двері в двері з ТСЛ жидівка продає пиво й горівку...

Коні побігли на Н., що лежить над Дністром. Це бідне село, яке Дністер щороку заливав і яке тільки тепер відітхнуло.

— Оце, бачите, ця рінь під колесами — ми вже на валі. За мого „панування" будувався 3 і пів кільометровий вал, місцями на 4 м. високий, щоб охоронити село від води. Морочи було до лиха. Платили добре, але, гадаєте, хотіли місцеві робити? Мене щодня викликали з хати: то бунтуються, то нема робітників, то виганяють чужих. Зза Дністра стягали ми людей і ледви за два роки витягнули. А тут дивіться: заборона є на валі садити будьшо, а той собі висадив кучу. Гов! — ми вискочили з фіри і я був свідком нової сцени урядування війта, з репримендою, погрозами, толкмаченням.

На сільському майдані залюбки інж. В. промовляв сам. Люди крали щепи і він не міг нажалітись. Надійшов дорожник. Ішов з косою косити будяки здовж дороги.

— Хіба я годен впильнувати? — оправдувався на закид інж. В., що під його оком хтось покрав щепи... — Я тут раз на тиждень, а щепи всі подібні...

Ми перейшли валом, що виглядає імпозантно, постояли над Дністром, що в сонці котив широчезним руслом хвилі й вернулися вуличкою поміж скопичені хати, бідні, почорнілі, старі. Так і видно, що село нуждувало довгі-довгі літа..

*

Отаке моє волосіння — сміявся інж. В., коли фіра бігла на Р., в якому він мешкав, типове село, що підтягається й має Просвіту, Луг, майдан та поруч курних хат хати під бляхою. — Рад би чоловік цим людям помогти, навчити їх чогось, поралити. Хотілося б, щоб після мене залишився якийсь добрий слід, але, бачите, самі люди якісь такі дивні і між двома селами ви самі завважили: 4 км. віддалі, а цілий біби світ поміж ними й 50 літ ріжниці. А тут іще на чоловіка дивляться вовком: всі мої прикмети не можуть зрівноважити одного мого проступку, я українець.

В сонці лежали обабіч дороги села волости П. Маленького шматка землі, що живе цікавим своїм життям і над якого добром має працювати мій знайомий інж. В., війт-українець, який любив і розумів цю землю.

Остап Далекий.

Сторінка без політики.

Американські звичаї.

Один із французьких журналістів, який провів минулу зиму в Ню Йорку подає дуже цікавий та барвистий опис американських звичаїв.

Нпр. описує він не якісь малі вечерниці, але справжній баль, на який запрошують тільки „найвизначніших".

Молодих мужчин учетверо, або вп'ятеро більше, як жінок. Вони стоять як стадо баранів посередині салі, в колі танцюють пари.

За добрих старих часів молодий мужчина мусів підійти до жінки та попросити її до танцю. Тепер мода настала інша „катінг".

Молодий мужчина прискакує до якоїсь пари, клепає танцюриста по плечах і той мусить негайно відступити йому місце. Тому теж танцюристи стоять теж по середині салі, щоб краще можна було приглянутися, яку паню собі вибрати.

Якщо дівчина гарна та має успіх, вона змінює „кавалера" що три, чотири секунди. Вона не вспіє зробити навіть кілька кроків у танцю, як негайно зявляється новий, черговий кандидат. З цього приводу між нойорськими панями витворилося свого роду суперництво: хто частіше переходитиме так сказатиб, із рук до рук!

Ця мода сильно прийнялася між американською молодю. Та ця нова система має теж свої хиби. Танцюрист не має права покинути своєї партнерки, доки йому її не відберуть. Власна ініціятива в цьому напрямі не дозволена. Якщо довелося якомусь молодому американцеві вибрати собі з вечора якусь причепу, то рад-нерад мусить танцювати з нею аж до світанку.

Згаданий журналіст оповідає, що одного разу він запримітив, як молодий чоловік із розпучливим виглядом лиця держав у руках, за спиною своєї танцюристки 2-доляровий банкнот. Це мала бути премія для того, хто його визволить з важкого обовязку. Миттю знайшовся доброволець і щаслива дівчина тішилася зі свого успіху.

Почтар з Оклягоми.

Сільський почтар одного з найбільш пустинних районів Оклягоми Теодор Герберт Гілс пішов на емеритуру після 50 літ чесної служби в однім і тім самім почтовім уряді.

Гілс скінчив тепер 70 літ. Коли мав 20 літ, він почав розносити почту по фармах, розкинених одна від одної на віддаль цілих кільометрів. Робив він це пішки і при тому майже ніколи не хорів та задержав досі силу і здоровля. Харчувався Гілс виключно вегетаріянськими стравами, ніколи не пив спірту, ніколи теж не голився й не стригся. Зі своєю довгою бородою та волоссям, що спадає йому на плечі, Гілс схожий на „Різдвяного діда" і так його всі в Оклягомі називають. Гілса дуже люблять діти та вважають його наймурдішою людиною в цілій околиці.

З нагоди перенесення на емеритуру, почтова влада та співробітники старого вручили йому „почесну почтову посилку" з дарунками і грішми. Гілс переконаний, що він доживе 100 літ.

Багачка, яка вийшла за свого шофера.

У вищих букарештенських товариських колах викликало чималу сензацію вінчання мільонерки, вдови по імпортерові Мунтеяну, зі своїм шофером.

Пані Мунтеяну була ще як панянка стенотиписткою свого майбутнього мужа. Мунтеяну оженився з нею після смерти своєї першої жінки. Колишня стенотиписткa зуміла захопити свого шефа, опісля мужа не лиш красою, але теж інтеліґенцією, проворністю та торговельними здібностями. Завдяки своїм здібностям вона не тільки вміла виручити мужа в інтересах, але й сама вела інтереси, які давали великі користи.

Товариські прикмети пані Мунтеяну зєднали їй велику симпатію в найкращих товариських колах Букарешту. Після смерти мужа надскакувало їй кількох румунських аристократів, одначе молода мільонерка воліла вийти заміж за молодого й гарного шофера.

Таємничий скарб в Аргентині.

Наївний селянин жертвою обманців.

Поліція Буенос Айресу викрила величезний обман та злочин, якого жертвою став простий селянин. Одночасно при тім вияснилися деякі подробиці історичної події, яка була невияснена ще від 1806 р.

Три залізні скрині.

Ще в жовтні 1935 р. бідний селянин Скадуля із Венадо (стейт Санта Фе) наткнувся підчас праці в полі на камяну стіну, присипану землею. Коли селянин розібрав цегли, знайшов три залізні скрині і привіз їх домів. Не зважаючи на всі його заходи та зусилля, скринь не вдалося йому відчинити. За порадою інших селян Скадуля поїхав до Буенос Айрес і пішов просто до парляменту.

Було тоді ще доволі рано. В голі, куди зайшов селянин, він побачив двох гарно одягнених молодих мужчин.Скадуля з найбільшим довірям оповів їм цілу історію. Молоді люди визначили селянинові стрічу на другий день у своїй конторі. Вони назвали себе державними комісарями, один представився як д-р Монтес, другий як д-р Ґатон. А в дійності вони називалися Карльос Вальдівієр та Вінценто Петес.

Золото й бриліянти.

На другий день Скадуля прийшов у визначене місце. Молоді люди виїхали разом із ним автом на село і привезли до Буенос Айрес таємничі скрині. При допомозі заадалегідь приготованих інструментів вони відчинили без труду скрині. В одній скрині було 65 кґ. золота у штабках, у другій 44 кґ. золота та у третій 33 кґ. бриліянтів та діямантів.

— Все це варте найменше міліон пезів — сказав д-р Ґастон до селянина. — Очевидно, скарб стає державною власністю, одначе вам належиться його третина, як знахідне. Вертайтеся домів і коли всі формальности будуть поладнані, ви дістанете належні вам гроші.

Схвильований з великого щастя Скадуля вернувся до себе до Венадо. Одначе минали місяці за місяцями і „державні комісарі" не давали про себе знати. Вкінці селянинові урвався терпець і він знову поїхав до Буенос Айрес. Він знайшов обох молодих обманців з тій самій конторі, в якій він стрінувся з ними за першим разом. Вони стали оправдуватися:

— Знаєте бюрократична система... Все волічеться... Ось вам 11.000 пезів: За місяць дістанете решту.

Напад.

І справді за місяць Скадуля дістав ще 11.000 пезів і за ці гроші він купив собі кусень землі. Та коли він далі настоював і домагався, щоб йому виплатили належних 300.000, на нього напали одної ночі якісь два узброєні та замасковані бандити, вистрілили до нього кілька разів, одначе на щастя невдачно. Щойно тоді наївний селянин зрозумів, що він став жертвою обманців та повідомив про все поліцію.

Обманців арештували навіть доволі скоро, одначе вони відмовилися виявити, де скрили скарб знайдений селянином. Один з арештованих кинувся з вікна вязниці, в якій не було решітки та згинув на місці. Другого Петеса відставили до суду.

Походження скарбу.

Підчас слідства вияснилося теж відки походив скарб знайдений селянином. Це був державний скарб, що його закопав у червні 1806 р. б. віцекороль та губернатор провінції Ріо де Ля Плята, маркіз Собремонтес, який втік перед військом англійського ґенерала Бересфорда, що наступав на Буенос Айрес. Спершу думали, що губернатор вивіз скарб зі собою, одначе тому, що його вбили відтак у глибині краю, доля скарбу була невідома аж досі. Тепер знову шукають за місцем, куди злочинці скрили віднайдений скарб.

—o—

Славко підприємцем.

Мій приятель Славко заложив собі при кінці ферій мале промислове підприємство. Воно дуже скромне і міститься покищо у двох невеликих кімнатах. Але хто знає Славка, той може бути певний, що скоро розростеться воно на пять і десять кімнат та буде міститися у власнім домі, а не у винаймлених кімнатах. Бо коли Славко зумів за пять років придбати собі закладовий капітал кілька тисяч, хоча був лиш дрібним службовиком у приватній установі, то за других кілька років, працюючи у власнім підприємстві, здобуде певно багато більше. А певний я в тому, бо Славко здобув собі те все тільки завзятою ощадністю. Відмовляв собі всього та складав у рідним Банку — і з того має нині власний варстат праці та й уже двом безробітним товаришам дав працю у своїм бюрі. Крім того працює в нього кілька — очевидно українських — робітників. Дивлячись на того ощадного Славка, і я сам почуваюся краще і всі його знайомі та небагаті люди дивляться певніше в будучність. Бо знають, що коли підуть слідами Славка, то не пропадуть. Правильною ощадністю в рідним Банку дійдуть і вони до власного варстату праці, в якому знайдуть чесний прожиток самі й ще іншим дадуть змогу працювати та жити. Вони стануть направду корисними громадянами свого народу — завдяки чесноті ощадности! (Ю. Ш.)

—o—

Дентист повирикав незаплачені зуби.

Дентист Гастон Голянд в Маямі на Фльориді може справді називатися найрішучішою людиною.

Бо хоч у Маямі перебувають здебільша найбагатші американці, то всеж таки й там трапляється, що важко стягнути з когось довг. Між своїми пацієнтами мав Голянд теж якусь Блянку Белей. Дентист лікував її кілька місяців, перевів їй кілька дорогих дентистичних заходів та зладив їй дорогу протезу. Рахунок мала пацієнтка вирівняти після скінчення лікування. Та пацієнтка відволікала справу з дня на день і вкінці заплатила дентистові лиш якийсь малий зачет.

Вкінці дентистові урвався терпець. Коли пацієнтка прийшла одного дня і знову не принесла грошей, він посадив її силоміць на операційнім кріслі, звязав поясами і виймив їй з рота протезу та всі золоті пльомби, що він їх давніше заложив.

Пехувата пацієнтка подала дентиста до суду. Суд присудив, що дентист мав право відібрати незаплачену протезу, одначе не мав права здіймати золотих корон, зокрема не мав права вживати сили й тому засудив дентиста на кількаденну вязницю.

—o—

НУРЕЦЬ ЖЕРТВОЮ АКУЛИ.

Всі пасажири кораблів, які задержуються в Сінґапурі знали проворного нурця на прізвище Мунгу, який підносив із морського дна монети, які там вкидали. Була це професія Мунгу, яка давала йому прожиток 50 літ.

Недавно нурець став жертвою своєї небезпечної професії. Коли нурцював, щоб підняти монету, що її вкинула якась пасажирка великого анґлійського пароплаву, напала на нього акула. Тому, що в тім місці вода була незвичайно прозора, пасажири корабля бачили цілий хід тієї трагічної події. Та не могли на те нічого порадити. Жахливий морський хижак здавив нещасному нурцеві своїми зубами голову.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Пересторога Далядіє Франції.

З Парижа повідомляють, що вчорашний день приніс вияснення ситуації у розгривці між премієром Далядіє та крайньою лівицею й генеральною конфедерацією праці.

Хід цілоденних нарад парляментарних клюбів радикальної партії, соціялістів, комуністів і вкінці комісії порозуміння лівиці, потвердив лиш поважний успіх прем. Далядіє, який не зважаючи на зорганізовані наступи, зовсім піддержав свій погляд.

Незвичайно цікаві були наради радикального клюбу, якого учасники розійшлися під вражінням дуже сильного виступу премієра.

ДАЛЯДІЄ НЕУСТУПЧИВИЙ.

Премієр Далядіє підтримав уповні зміст своєї недільної деклярації та заявив, що не відступить навіть „на міліметер". На скріплення своїх слів зацитував він заяву секретаря ґен. конфедерації праці, який 15. червня ц. р. заявив, що якщо інші держави не приймуть 40-годинного тижня праці, то Франція не зможе видержати тієї системи праці. При тому премієр навів теж заяву соціялістичного міністра внутр. справ Дармоа, що якщо не прийде збільшення французької продукції, то робітнича кляса не зможе вдержати своїх суспільних надбань.

Відтак премієр Далядіє опрокинув ще замір металівців, що противиться збільшенню часу праці виключно з причин безробіття в цій ділянці, заявляючи, що більшість із зареєстрованих безробітних взагалі не надається до ніякої праці.

Свою промову закінчив Далядіє **пересторогою для французького парляментаризму перед „помилками , які довели до погуби ваймарську республику".**

Парляментарний клюб радикалів висловив премієрові своє довіря, доручуючи своїму представникові спротивитися всім внескам лівиці, які могли би чимнебудь нарушити політику уряду.

ДЕЛЄГАЦІЇ ЛІВИЦІ В ПРЕМІЄРА.

На засіданні порозумѣння лівиці пішли на компроміс і рішили вислати до премієра окрему делегацію за вияснѣннями.

Премієр Далядіє відповів, що не має найменшого заміру нарушити обовязуючі закони, одначе він рішений запевнити відповідні умовини праці французькому промислові, потрібному до національної оборони. При тому він зазначив, що ніколи не думав про зміну теперішньої парляментарної більшости.

ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ДАЛЯДІЄ В ПАРИЖІ.

Вчора вечором союз париських синдикатів зорганізував протестаційні збори проти останніх виступів премієра Далядіє. При кінці зборів при Авені Ваґрам почали з юрби вигукувати ворожі оклики, одначе по інтервенції поліції на вулиці настав знову спокій.

Підчас вчорашніх розмов премієра Далядіє з представниками лівиці, делегати соціялістичної партії запитали, чи імовірні зміни в законі про 40-годинний тиждень праці можуть бути переведені декретом. На те премієр відповів, що цю справу проспідиує тепер комісія правників. Це питання творить тепер засадничу точку дискусії.

Соціялісти домагаються, щоб т. зв. делегація лівиці зайняла однодушне становище, зате радикали заявили, що будуть домагатися ухвалення довіря для премієра Далядіє без ніяких застережень.

Гальо! Гальо! 294-85.
ЦЕ
„Гастрономія"
РЕСТОРАН І КОМНАТИ СНІДАНЬ
ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКА 3.
Збірний осередок широких кругів нашого громадянства. Смашна кухня, добірні напитки, ніжна прислуга, дешеві ціни. НА ЗАМОВЛЕННЯ ОСІБНИЙ ТОВАРИСЬКИЙ КАБІНЕТ.
Гостям раді. 1561 1-5

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
єдина
Українська Каса Ощадности з правом пупілярности приймає ощадностеві вкладки і уділяє кредити на найдогідніших умовинах.
ЧЕК. КОНТО 144755. ТЕЛ. 1207.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В БАРІ.

Пригашені світла, притишена музика, на середині салі крутяться в танку пари. Час до часу паде на них сніп колірового світла рефлекторів і тоді мигтять барвисті сукні дансерок, то як луска екзотичного вужа, то як крила казкових метеликів. Дансери у чорних фраках мов ворони серед колібрів. Довкола „току" при столиках публика, дивиться на других, показує себе, тікає від будня, шукає забуття, хоче згубити як найбільше смутку, а стратити як найменше грошей. Минулися часи, коли в барах стріляли корки від шампанів, плили заграничні лікери. Дідич з далекої провінції, промисловець з великого шляху, обидва з грубими портмонетками — це все давно забуті типи. Нинішка публика — це „мала чорна" і десь-не-десь „малий коняк". Нема причім забутися, бо нема за що. Якби не пригашені світла, не притишена музика і гра колірових рефлекторів, то й буденні скорби вилізлиб зпід стола як миші. А так:

„Шовковий погляд твоїх віч
Загоює черешні рани..."

Розмріяне танґо снуеться по салі як „бабине літо"; обмотує золотим павутинням столики.

„Без тебе з в грудях темна ніч
З Тобою — сонечко весняне..."

На зимно ніхто не вірить у ту цілу історію, на розум — смішні, наївні слова, але тут ніхто не бере на зимно ні на розум. Сприймає вухом і пускає просто до серця в найбільш безкритичну комірку, бо — кожному з тим добре.

Коли починається танець — перші виступають так звані „фортанцерки" і „фортанцери". Вони обовязані: коли порожно — робити публику, коли повно — робити настрій.

Ось одна пара почала танґо. Вона ставна молода красуня, він смаглявий молодий хлопець із чорним як вуголь луком брів. Ритмічним рухом пливуть по салі, професійно всміхнені, приписово задивлені в себе. Кожному може здаватися, що цілу душу вложили в ноги, а ціле серце в очі. Так мусить у їх фазу бути, хочби вже мали нині за собою пять кільометрів танґа, і з десять кільометрів ріжних фоксів.

Коліровий рефлектор освітив танцюючу пару, саксофон обгорнув їх своїм тужливим звуком, дзвіночки обсипали срібними лелітками.

Хлопче з чорними луками брів, покажися ліпше! Твоє смагляве лице мені так знайоме...

Чи справді?!... Так! Напевно ти!... Звідкіля і чому тут забрив?

dobre
ВДЕ ВТО ВІ
БЕРСОНІ

Тиж недавно задебютував у нашій літературі зовсім доброю збіркою оповідань, потім другою. Писали про тебе як про літературний талант! Невжеж діставши добрий гонорар і відсоток з розпроданих примірників ти пішов шукати вражінь — молодий український письменнику?!

Ой, знаю я ті книжкові гонорарі і ті відсотки! Не для вражінь ти тут. Не знаю чи стало тобі гонорару на вечірний одяг. Здається допозичив, щоб могти появитися в цій салі. Писав ти руками з ранку до вечора і — маєш клапоть слави, пишеш тепер ногами з вечора до ранку і — маєш кусок хліба.

Не знаю, чи жалувати тебе молодий український письменнику! Щоправда до емеритури не дослужишся, але хто нині за неї певний. А так — може твої невиспані обовязково перетанцьовані ночі зродять цікавий твір — з такого далекого нам і незнаного світа: притишеної музики, пригашених світел, коліровых рефлекторів і професійного усміху.

Галактіон Чіпка.

ДОБРА ГОСПОДИНЯ ЗНАЄ, що консерви і маринати є тривкі, смачні і здорові, якщо вони є приготовані на чистім, безбактерийнім і тривнім оцті з оцтової есенції 80% виробленим через ХЕМ. ЗАВЕД. „ГРОДЗІСК" С. А. зі знаком „РАК" на бутельці.

НОВИНКИ.

— **Зернята диких яблунь і груш** купує по високих цінах фірма **А. ТЕРПИЛЯК** — Розсадники овочевих дерев, кущів та насінне господарство **в Залуквї,** пошта Галич (Halicz). Телефон Галич № 1. ПКО ч. 500.855. — Поучення, як треба збирати зернята, щоби були придатні до вжитку — висилаємо поштою зі Залукви. Перед збиранням зернят — жадайте поучень та інформацій. 1736 1—3

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— **Заходом Студентської Секції** при Читальні „Просвіти" в Галичі відбудуться в дні 4-го вересня 1938. р. в год. 8-ій в салях „Народнього Дому" в Галичі-Залукві **Великі Вечерниці з танцями,** на яких пригравати-ме студентська орхестра з Бережан. Забаву розпічне старинний боярський танець. 1771

— **У Малій Семинарії у Львові** пічнеться наука богослуженням у понеділок 5. вересня в год. 8-ій рано. — **Дирекція.**

— **На памятник бл. п. ген. М. Тарнавського** вложили б. старшини УГА в Станиславові 49.43 зол., замість квітів на могилу. — **Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові.**

— **Не змарнуйте нагоди!** В минулу середу ми долучили до „Діла" складанки „Центробанку", назначені червоним хрестиком, щоб кожний наш Ш. Передплатник і Читач міг зараз вислати зол. 5.50 на **2 портрети Тараса Шевченка й Івана Франка,** намальовані нашим славним мистцем-малярем Іваном Трушом, у трьох колірах на пергарному ілюстраційному картоні. Просимо памятати, що зол. 5.50 — це ціна тих гарних двох портретів тільки в передплаті, якої важність минає з початком вересня, бо потім кожний один портрет коштуватиме у продажі 4 зол. **Адміністрація „Діла".**

— **Вписи** до Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові розпочинаються дня 31. серпня ц. р. Подається цілість музичної освіти на основі консерваторійного пляну навчання. Відділи: Інструментальний (сольові й орхестральні інструменти), вокальний (спів концертовий і оперовий) враз із цілістю теоретичних і практичних збірних предметів (2 орхестри в тому дитяча), два хори, камерні вправи, дирігентський курс (одно- і дво-річний), Композиція, Педагоґічний Курс (приготування до державного іспиту з музики). Ритмічна ґімнастика методою Жак-Далькроза, Курс деклямації (драматична школа). До впису треба принести остане свідоцтво. Знижки в оплаті тільки для спосібних і незаможних учнів, які зголосяться у вересні. Наука починається 5-го вересня. Секретаріят урядує і уділяє інформацій у будинку Муз. Т-ва, вул. Шашкевича 5, тел. 237-15 в год. 10—12 і 15—18, від 8. серпня тільки в год. 13—19, у філіяльному відділі на Личакові, вул. Крупярська 15 (домівка Р. Ш. ім. Князя Льва) в год. 14—18. Вищому Муз. Інститутові прислуговують права державних шкіл (залізничі легітимації групи А, трамваєві знижки, економічний додаток тощо).

— **Що на це магістрат м. Львова?** При перебудові вул. св. Петра і Павла вивожування каміння фірами відбувається від год. 2. вночі, при акомпаніяменті криків, гуркоту фір і т. п., так, що громадяни цієї вулиці не можуть вночі спати. На запит, хто таке розпорядив відповідають робітники, що магістрат. Запитуємо, чи по денній праці громадяни мають право спо-

Нині в „АПОЛЬО“
Гайді
на відкриття сезону фільма виріб. 20-th Century Fox яка перейде Ваші найсміліші бажання! ■ В головній ролі улюблена геніальна
Ширлі Темпль
Образ якого не зможете забути. ■ Дня дітей при вході несподіванка!

кійно відпочивати? Для праці при перебудові вулиці хіба повинен вистачити цілий день. Що на це відповідні компетентні чинники? Громадяни мають також забезпечені права на відпочинок по год. 22. до ранку.

— **Підвишка підміських залізничих білетів.** Від 1-го жовтня ц. р. подорожіють місячні залізничі білети у підміському русі. Не подорожіють лиш т. зв. тижневі робітничі білети.

— **Трагічні наслідки невинної прогулькн.** 14-літній син сержанта Унгегаєра, замешкалого у Львові при вул. Кохановського ч. 61 б, вибрався в пятницю 26. ц. м. зі своїм товаришем Прокитком на прогульку роверами за місто. Оба хлопці вернулися до Львова щойно в суботу рано Тому що оба малі прогульковці виїхали без дозволу батьків, які шукали за ними цілу ніч по Львові, мати Прокитка добре насварила на свого сина по його повороті до дому. Крім того пішла до Унгегаєра з жалобою на його сина тому, що він намовив свого товариша Прокитка до їзди за Львів. Молодий Унгегаєр зі страху перед своїм батьком, якого боявся, важко зранився з револьверу і помер у шпиталі.

ТОРТІН
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР до ПЕЧИВА
кооп. „пласт“ львів городецька 85

— **Львівська хроніка.** При вул. Легіонів злодій витягнув у пятницю 26. ц. м. „вічне перо“ з кишені учителя Скочиляса з Волині. Учитель дігнав злодія і відібрав перо, але злодій вирвався і почав дальше втікати. На Валах долучився до нього ще якийсь чоловік. Обох придержано. Це брати Фльоріяни, Людвик і Маріян. — Невідомі вломники забрали з крамниці образами М. Шепса у Львові при вул. Сапіги 9, кілька дорогих образів, м. ін. три образи Косака, кожний вартости 1.800 зол., образ Аксентовича і кілька менших образів, вартости 6.000 зол.

— **Залізнича катастрофа під Жовтанцями.** В суботу 27. ц. м. трапилася залізнича катастрофа біля станції Колодно—Жовтанці на шляху Львів—Камінка Струмилова, де товаровий поїзд вискочив з рейок. Один кондуктор вбитий, один кондуктор важко, а два легко ранені.

— **Страшна родинна трагедія в Бібрці.** 10-літній Гедалє Шмір, син бляхаря, вийшов на дах сусіднього незамешканого дому при вул. Коперника, щоб зірвати антену. На нещастя дріт антени впав на електричний дріт і малий хлопчина негайно помер. Батько Мойсей побачив ненормальне положення тіла свого синка на даху і сам виліз на дах. Одначе ледви доторкнувся тіла свого синка — сам помер. З черги його жінка Рахеля пішла за своїм чоловіком та сином і теж померла на даху, доторкнувшись тіла свого чоловіка. Ця страшна родинна трагедія викликала в Бібрці сильне вражіння. Трагічно померші Мойсей і Рахеля Шмір залишили ще двоє малолітних дітей.

— **Напад вовка на селянина.** На подвіря Т. Кірничука в селі Рогізно пов. Берестя прибіг вовк і почав гонити за курми. Кірничук вхопив за вила і кинувся на вовка, але заплутався і перекинувся на землю. Тоді вовк скочив на нього і сильно покусав його в карк та лице. У грізному стані відвезли Кірничука до шпиталю до Берестя, де він бореться тепер зі смертю.

— **За траву на межі вбили людину.** Минулої середи 24. ц. м. в Задвірі, пов. Перемишляни трапилася жахлива подія. На межі Гиниди Степана жала траву приблизно 60-літня жінка Юлія Савчин. Коли це побачив власник, 70-літній господар, намагався відобрати скошену траву. На метушню, яка при тому счинилася, надбіг син Савчинихи Михайло зі сокирою і двома ударами (вістрям та обухом) повалив старця на землю. Коли донька господаря почала кричати, напасник утік, зате його мати почала вістрям серпа бити непритомного Гниду по голові. Всі заходи відратувати Гниду не вдалися і він помер уночі. Вбивників арештували.

— **Краєва хроніка.** В Мельниці, пов. Любомль підчас молотілки збіжжя в господарів Андрея й Максима Ковальчуків упав між триби машини 70-літній Антін Геран. По трьох годинах нещасливий старець помер. — У селі Хомичиці, кобринського повіту, 68-літній Конрад Креліцький убив 40-літнього Івана Шибуня. Причиною вбивства була впертість, бо один другому не хотів уступитись з возом з дороги. — На залізничій стації в Дорогичині, на Поліссі, найшли легко потовченого малого хлопчика. Дитину викинув хтось з поїзду, що їхав до Пінська. Раненого відвезли до місцевого шпиталю.

— **Смерть польського маляра.** У Кракові помер 26. ц. м. перший ректор і почесний професор краківської Академії Мистецтв Теодор Аксентович, уроджений в Кронштадті в Семигороді в 1859 році. — Між Денисовом і Слободою на шляху Тернопіль-Ходорів кинувся під поїзд Зенон Дусанівський з Денисова і згинув. — На дорозі у Стриївці пов. Тернопіль сполошені коні Владислава Бурильського вбили 8-літнього Василя Чуприка, який гнав худобу в поле. — В Середнім коло Осмолоди згоріло в лісі 2.200 кубічних метрів дерева і 100 кіп кори, вартости 45.000 зол. — На фільварку Герстмана в Полтві к. Глиняи працювала група робітників з Бойківщини. При вивершуванню стирти одна з робітниць молода дівчина зіскакуючи необережно зі стирти з вилами в руках, настромилася на вила, які пробили їй родні частини. Дівчину відвезли в тяжкому стані до загального шпиталю у Львові.

— **Вбивство поліцая у Варшаві.** Поліцай Ю. Чайковський у Варшаві легітимував якогось мужчину, якого забрав на комісаріят. По дорозі арештований застрілив його і втік. Облава при помочі поліційної резерви з Голгалзінова не дала висліду. Поліцянта застрілив злодій Вацлав Тасяк, бо в руках вбитого поліцая опинилася військова книжечка вбивника.

— **Лявіна засипала долину.** В околицях Аости в Італії лявіна з масою землі засипала долину Валь Саваранче. Лявіна знищила багато гірських хат, але жертв у людях не було.

— **Смерть 16 вуглекопів.** В копальні Перегріна у стейті Гванахуто завалилося склепіння і присипало 16 вуглекопів.

— **57 жертв летунської катастрофи в Токіо.** Від вибуху бензини одного літака, що впав перед трьома днями на подвіря фабрики на передмістю Оморі в Токіо згинуло дотепер 57 осіб. Ранені робітники підчас цієї катастрофи так попарилися, що померли у шпиталі в останніх двох днях.

— **Пожежа дому совітського посольства в Ковні.** В пятницю 26. ц. м. коло 3-ої год. над ранком вибухла пожежа на стриху дому совітського посольства. Пожежа охопила дах. По двогодинній акції пожежна сторожа вгасила вогонь. Шкода сягає кілька тисяч літів.

— **Подорож з Кабулю до Берліна на операцію.** До Берліна привезли в пятницю 26. ц. м. літаком з Кабулю, столиці Афганістану немовлятко, що має 11 днів, на операцію до найкращих спеціялістів.

— **Втонуло 1119 осіб.** Підчас останньої повені в північній Кореї утонуло 1119 осіб. Крім того є 261 ранених, а 270 осіб не віднайшли. Вода забрала 4.170 домів та ушкодила 5.324 домів. Під водою залишилося ще понад 20.000 домів.

— **Катастрофальний вилив Нілю.** Публична опінія Єгипту затрівожена великими розмірами повені в Єгипті тимбільше, що стан води в Нілю зростає швидко з години на годину. Тому влада мусіла пустити воду в околиці, де ще не зібрали плодів, зокрема в Горішньому Єгипті вода залила обширні простори піль, з яких не зібрали ще збіжжа і бавовни. В Асуані рівень води перевищає на 7 метрів рівень води з минулого року. Довгі дощі в Абісинії і полудневім Судані збільшують панічні настрої населення.

— **Пожежа торфовиська.** На совітській території між Псковом та естонським кордоном вибухла пожежа торфовиська Моглінське. Товсть торфу сягає дуже глубоко помалу, що верства торфу сягає дуже глубоко помалу, що верства торфу сягає дуже глубоко помалу, що пожежі швидко не зможуть вгабоюються, що пожежі швидко не зможуть вгабоюються, що пожежі швидко не зможуть вгасити. Перед 30-ти роками пожежа торфовища на цьому терені тревала цілий рік.

— **Смерть російського письменника Купріна.** В Ленінграді помер 25. ц. м. в 69 р. життя відомий московський письменник Олександер Купрін. Він перебував до 1936. р. на еміграції у Франції. Опісля поїхав до Москви, де жив у нужді. Останніми часами жив у Ленінграді. Купрін написав низку повістей з російського життя.

— **Православний епископ Закарпаття виїхав до Югославії.** В неділю 21. серпня ц. р. православний епископ на Закарпатті д-р Дамаскин попрощався в Дубовій зі своїми вірними і виїхав до Югославії, куди перенесли його на власне бажання. Наступником Дамаскина буде д-р Володимир Раїч.

— **Великий шпиталь у Хусті** побудували коштом 20 міліонів чеських корон. Шпиталь має приміщення для 400 хорих. Кошти будови й уладження покрив краєвий уряд.

—o—

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ:

Грище Сокола-Батька: год. 4. пополудні, товариські змагання **Скала (Стрий) — Зорі (Львів).**

Грище Лєхії Погулянка: год. 4. попол. важливі змагання **Україна — Чорні.**

Рівне. Змагання за мистецтво Окружної Ліги **Україна — Рівне.**

Стрий. Змагання за мистецтво О. Л. **Сян — Погонь.**

Тернопіль. Мистецтво А-клясн **Поділля — Єгуда** і мист. Ц-кл. **Мета — ЖРКС.**

Броди. Мистецтво Ц-кл. **Русалка (Золочів) — Сокіл (Броди).**

КОМУНІКАТ РАДИ К. Л. К.

Плавацькі змагання.

У днях 3. і 4. вересня ц. р. Філія К. Л. К. у Львові організує на ставі „Свитязь“ плавацькі змагання. У цих змаганнях візьмуть участь змагуни філій К. Л. К. а краю, як теж запрошені змагуни Сокола та Орлів.

Про докладний речинець змагань і програму змагань повідомимо окремо в щоденниках.

При БОЛЯХ ГОЛОВИ НЕРВОБОЛЯХ і ГРИПІ вживайте ПОРОШКИ для дорослих і дітей KOWALSKINA

Театри.

Великий Театр:

Неділя 28. 8. год. 4. попол. „Втішаймось життям“, год. 8. веч. „Люди на кризі“.

Понеділок, 29. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі“.

Вівторок 30. 8. год. 8. „Шестий поверх“

Середа 31. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі“.

Театр Різнородностей:

Від поведілка 11. 7. нечинний

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕГІНСЬКО:

28. 8. Гетьман Полуботок.

Незадовго театр виставить голосну пєсу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці“.

Український Театр Йосифа Стадника:

ЗАЛІЩИКИ:

28. 8. Ой не ходи Грицю.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і Тобілевича). До 5. IX. ц. р. виступають ще обі група окремо. Їх репертуар такий:

Група А грає у Гвіздни і їде до Городенки.

Група Б. СНЯТИН:

28. в. Невольник.

К І Н А.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Пісня кличе“.

АПОЛЬО: „Гайді“ з Шерлі Темпль.

АТЛЯНТИК: „Я був гангстером“ („Навернений грішник“).

БАЛТИК: „Правда перемагає“ (Павло Муні).

ВАНДА: „Гра земель“, „Герой маєвода“

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулинського 3.

ВРАЖИНА: „Жінки над прірвою".
ЄВРОПА: „Золоті жіночки".
КАСІНО: „Узли кохання", „Гріх молодости".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Великий плян", „Почалось у поїзді".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Життя - уявіжу", „Джентельмен вірять жінці".
НАЛЯС: „Кохання в кайданах".
НАЇС: нічиме.
РАЙ: „Ралька".
РІЯЛЬТО: „Посоджена".
РОКСІ: „Пострах Монтоді".
СВІТ: „Його велике кохання", „Буде більше".
СТИЛЬВЕЙ: Погоня за кавалєром" і ревія Борунського.
ТОНІ: „Засуджені", „Без приказу".
УТІХА: „Пострах Дикого Заходу" та ревія.
ХІМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(вул. Марійська)
„Люцерна".
ФОТОПЛАСТІКОН
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-в Ка(м і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 28. серпня 1938.

7.20 Орх. концерт, 8.00 Ран. дениик, 8.15 Для села: Хв. газетка, Ранкова з хооп. прогульщ, Пісні, 8.35 Львів вдоровить, 8.40 Час то гроші, гутірка для хліборобів, 8.50 Осінні господарські на зміну, 9.05 Музика з пл., 10.30 Популярна музика з пл., 11.45 Муз. огляд, 12.03 Симф. ранок: орх., сопран, 13.00 „Євуня" літ. варіянт Ст. Васильківського, 13.15 Музика орх., тенор, бас-баритон, гармонійка, два форт., 16.30 Театр Уяви: „Страдіварій" комедія М. Морея (Франція), 17.00 Рециталь на віолі да гамба в супр. форт., 17.30 Звук. тижневик, 20.00 Програма на завтра, 20.25 Патріотизм у мужицькій літературі, словно-муз. авд., 20.35 21.30 Спорт, 20.40 Нолітн. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Бровим і Іванна" Вілинська Зазуля, 21.50 „Комінар і мельник" або „Завадилася вівця" водевіль І. Камінського в муз. опрацюванні, 22.35 Танк. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.35—28.55 Танк. музика з пл. (Вантажа 10.

Понеділок, 29. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Зачинаємо тиждень, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Китиця для всіх, пл. 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суоп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Виправа за скарбами, авд. для старших дітей, 15.30 „Оповідання п. Віта Нарвоя" В. Лозинського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Легка музика, орх., 16.45 У сяйві Хреста Півдня, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Знаєте, то послухайте, дитячий концерт із пл., 17.55 Галько, позір! 18.00 21.50 22.00 Спорт, 18.10 Вебер: Кларнетові варіяції б-дур оп. 33, кларнет, форт., 18.30 Конкурсова гутірка, 18.35 Репортаж із юнацьких відділів праці, 19.05 Хор, 19.25 20.55 Актуальна гутірка, 19.35 На пляжі, розр. концерт, сальон. тріо, тенор, сопран, акордеон, реклями: у перерві скеч Л. Шаралія „Королева пляжі", 20.45 Веч. денник, 21.00 Техн. скринька, 21.10 Розр. концерт, 22.05 Танк. музика з пл., 23.00 Ост. вістки.

Вівторок, 30. серпня 1938.

6.45 Рухавка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., зарядка, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., у перерві в год. 14.12 Авд. ККО, 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суоп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Репортаж із пришкільного табору, авд. для старших дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт сальон. орх., 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Орх. концерт, 17.55 Галько, позір! 18.00 Черепаха, 18.10 Альтівка, 18.45 „Без титулу" фрагм. повісти І. Крашевського, 19.00 Спів, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісонька, розр. концерт; у перерах: „У вдалині деятнота", „Наш Чорні Чаня", 20.45 Веч. денник, **21.00 Збір овочів, призначених на продаж в українській мові** інж. Ром. Паньків, 21.10 Музика з пл., Гарні голоси, 22.10 Господарські вістки, 22.20 Спортові вістки, 22.25 Танк. музика з пл., 23.00 Ост. вістки.

Середа, 31. серпня 1938.

6.45 Рухавка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Перше сніданнє при орк., 12.03 Полудн. авд., 14.10 Інформ. газетка в укр. мові, **14.10 Українська муз. з пл.**, 14.40 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суоп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Так співає Шаляпін, репортаж, пл., 16.45 Загонова пільхта півд. околиць, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Популярна музика з пл., 17.55 Галько, позір! 18.00 Ростини, що віщують погоду, 18.10 Вісьмочка в супр. форт., 18.40 „Без титулу" фрагм. пов. І. Крашевського, 19.00 Транс. з Льондону: Легка музика, 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, у перерві скеч „Вишахід" А. Аверченка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Літер.-муз. авд.: „Радість серед гір" Дж. Бертса, 23.00 Ост. вістки.

Вир биня паск в
з ул. Галицької 5. **перене. сдася на вул. Боїмів 10,**
(в брамі)
і поручається П. Т. Клієнтел.

ЗАКОРД ПОЛЬСЬКОГО РАДІО.

Неділя, 28. серпня 1938.

БЕРЛІН 11.30 Італійські співаки, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Концерт орх., хору, сол., 22.30 Орх., квартет мандоліністів, ВІЛЬГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Хор, 17.00 18.00 Концерт орх., 19.00 Нар. пісні у супр. шт. орх., ВІДЕНЬ 11.00 Зальц. фестіваль: Симфонічний концерт, 20.10 21.00 Весела авд., ГАМБУРГ 20.00 21.00 „Марта" оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЯЙПЦІГ 18.30 19.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. вечірка, 20.35 Орх. концерт, 21.00 22.00 Комедія, оп. тадкова музика, ПРАГА 9.55 Розр. музика, 15.20 17.45 18.00 Легка музика, спів, 16.00 Концерт військ. орх., 18.30 Сальон. музика, 19.25 20.00 „Подув осені" розр. програма, 21.05 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Оцінка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Ля Вернез" ком. оп. Месажера, РИМ 17.15 18.00 Симф. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Джоконда" оп. Понченлія, СОФІЯ 18.00 Легка й танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, 20.45 Вайнтки з опер.

Понеділок, 29. серпня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Для дітей, 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Форт., 19.00 Фр. музика, ВІЛЬГОРОД 18.50 19.00 Пісні, 20.00 21.00 Опера, БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Клівія" оп. Досталя, 22.10 „Мадам Батерфляй" оп. Нучінія, фрагм., БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. квінтет, 13.30 22.10 Шиг. музика, 19.20 Віол., 20.20 21.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 17.00 Гумореска, 18.20 22.30 Легка музика, 20.10 21.00 Розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.00 Вагнерівський концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Муз. вечірка, 21.00 22.00 Оперетка, ПРАГА 12.45 Військ. орх., 16.15 Дрібні Дворжакові твори, 17.40 Нар. пісні, 22.30 Концерт бельг. квартету, РАДІО ПАРІ 19.15 Спів, 20.15 21.00 22.00 23.00 Опера, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 19.25 Спів.

Вівторок, 30. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Улюблені мелодії, 19.00 20.00 21.00 Зальц. фестіваль: „Фіделіо" оп. Бетовена, БІЛГОРОД 21.45 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.30 Скрипка, 19.00 Цит. музика, 20.00 21.00 „Гейша" оп. Джонса, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 15.30 Камер. музика, 16.00 17.10 Популярна музика, 19.00 Пісня та балада, 21.15 Мадярські пісні, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Військ. концерт, 20.30 Орх., 21.00 22.00 23.00 „Джоконда" оп. Понченлія, ПРАГА 17.40 Скрипка, 18.20 Сальон. музика, 19.30 20.00 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 19.00 Пісні, 20.15 21.00 22.00 Театр Уяви „Нотр дівн дамаж" драм. Фреска Франсея з муз. Обена, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 Тріо Бетовена оп. 97, 22.35 Нар. пісні у вик. хору: СОФІЯ 18.50 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Середа, 31. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гостин, 21.00 Шуманові твори у вик. вел. оркестри, БІЛГОРОД 18.20 21.30 Нар. пісні, 20.00 Спів, 20.30, 21.00 Гумор, БЕРОМІНСТЕР 20.15 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.30 18.00 Цит. музика, 19.00 Легка музика, 20.55 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.00 Для дітей, 16.00 17.00 Концерт орх., 19.00 20.00 21.0 Зальц. фестіваль, „Фіделіо" оп. Бетовена, 22.30 Музика з Відня, розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Опіа, 21.00 22.00 Концерт орх. і сол., ПРАГА 12.45 Орх. і сол., 16.15 Квартет ф-дур Дворжака, 17.40 Спів, 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 19.00 Пісні, 20.30 Форт., 21.00 22.00 На паризькій хвилі, муз. розр. програма, РИМ 17.15 Спів, 20.30 21.00 Муз. всячина, **22.10** Орх. концерт, СОФІЯ 19.30 20.00 21.00 „Евген Онегін" оп. Чайковського, СТОКГОЛЬМ 20.00 „Мадон" оп. Масснета, І. дія, 21.00 Фінські нар. пісні.

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ
ціна зл. 1.25
в найкращих крамах
ЇШАХ ВАРШАВА

БІРЖА.

Львів, 27. серпня 1938
Грошь

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.97, 89.50 Долярн американські 5.30.50, 5.26.0; Долярн канад. 5.29.0]—5.26.50, Фунтн англ. 23.4—189.60, Франки фр. 14.38—14.49, Франки швайцарські 122.60—121.25 Чунти англ. 25.93—25.82 Гульденн голл. 160.25—99.75, Корони ч. 15.67—15.10 Корони дан. 116.00—115.15 Кор. норв. 130.48—129.50 Корони шв. 133.95—132.95 Ліри тал. 23.1—22.40, Марки фінлян. 11.47—11.25, Марки нім. 70.00 — 72.00, (сельбан. 3.80—22.40 Марки нім. срібні 97.— — 91.00

Акції.

Банк Польський 124.50 Цукор. 39.50. Вугіль 35.50, Дільонг 89.00, Модженн, 17.0, Остроленць 65.0, Стракониці, 43.75. Сабербуш 27.25.

Папери

4 і пів проц. вкупт. 67.03, 67.38 3 інвест. 26.25, серія 93.75, 3 пов. пов. 2 сер. 89.75 серія 94.50, 3. конверс. 69.50, прем. дол. 43.25 4 конвол. 67.50

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 27. серпня 1938.

1 кг. масла десер. екстра 2.40 зол. 1 кг. масла сочков. вкл. 1 сорт. 2.30 зол. 1 кг. масла екст. вкл. 2 сор. дер. ціна 2.2 , молоко 13—14 сот. маїв (кола 2.70 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко знижкова, на яйця здержана.

ОПОВІСТКА.

Додатковий вступний іспит до І-ої класи Купецької Гімназії „Р. Ш." у Львові Куркова 14 відбудеться в днях 1-го і 2-го вересня в год. 8-ій рано. 1761 2-2

Зізд б. вихованців української гімназії в Станиславові, що мав відбутись в днях 3. і 4. вересня ц. р. **відложений** ізза технічних причин на пізніший речинець, який буде своєчасно інтересованим подзний до відома. Дальші оголошення слати на адресу: о. Степан Вапрович, Станиславів, вул. Перацького 11, а датки на покриття коштів зізду на адресу: Земельний Банк Іпотечний, відділ у Станиславові вул. Собіського 11. **Комітет.**

При гімназії СС. Василіянок у Яворові відчиняють із шк. р. 1938-9 І. кл. гуманістичного ліцею. Вступні іспити відбудуться 31. серпня і 1. вересня. 1775 1-3

Голова Українського Товариства Допомоги Студентам Українцям Вищих Шкіл м. Варшави цим оголошує конкурс на прийняття дехількох студентів на безплатні вільні місця в Інтернаті названого Товариства. Першенство матимуть ті, що до прохання долучать: 1) свідоцтво про бідність і 2) документ, що свідчив би про те, що претент є студентом одної з вищих шкіл м. Варшави. Прохання приймають до 1. жовтня п. р. Адреса: Warszawa, ul. Brodnowska 14 m. 25/26 1782 1-2

НАУКА

СКОРО пізнаєш елеґантну новочасну систему крою, шиття, моделювання гардероби: жіночі, дитячої, білля. Патрон Експресс. Вирси від 29-го, Львів. Сикстуська 21, II. 1767 1-3

ІСПИТОВАНА вчителька музики уділює лекції гри на скрипці. Зголошення Сикстуська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1766 1-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Вшкільований Дім пос. мануфактури і галантерії, шукає агента христіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ІНТЕЛІГЕНТНИХ аплікантів до продажі спіртових напоїв шукаємо. Висока провізія. „Meteor", Warszawa, Sosnowa 6. 1627 4-4

АДВОКАТСЬКОГО апліканта до самостійного ведення канцелярії приймує від зараз. Д-р Винницький, Устрики Долішні. 1764 2-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ посади, дам кавцію. Зголошення „Діло" „Кавція". 1767 1-1

МЕШКАННЯ

ВЕЛИКА КІМНАТА при Русьвій 3 до винайму на бюро, або мешкання. Зголошення до Адміністрації „Діла" під: „Вересень". 1762 2-2

ШУКАЮ співьокаторки, студентки перемчество. „Діло" під „Комфорт". 1769

СТАНЦІЇ

ПРИЙМУ ученика, ученицю на мешкання. Спокій — комфорт. Вул. Замайковського 2 (пл. св. Юра) Сторошукова. 1787 3-3

УЧЕНИКА приймуть на станцію Львів, Собіщина 14 (бічна Театинської і ул. Войтіха), партер, мешкання 2. 1763 3-

ПОКІЙ для семерята, учениць, з удержанням, добра опіка, близько гімназій філій, кущенької, обіди дома й до монастирських 8/1, бічна Личаківської, Грибовська. 1785 1-2

СТАНЦІЯ з удержанням для 3-4 учнів (вниць), дбайлива опіка, вул. Личаківська 21, І. п. двері 6 (близько гім. „філії"). 1780 1-2

ПРИЙМУ на станцію дві учениці. Окрема кімната. Форгепіян. Л. Шаваєва, Львів, Янка 8, м. 5. 1777 1-1

ПРИЙМУ на мешкання 2 учнів гімн., здоровий харч, старанна опіка, вигідне приміщення. Сухий, Генінга 32. 1774 1-1

ДОБІРКА станція для учениці або студентки з повним комфортом. Сонячна кімната. Коло трамваю. Вул. Обертинських ч. 30, м. 8. Гімн. учитель. 1772 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 228-24. 1682 7-20

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, сварпетки й інша галантерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 -11

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи — емалія 65.—, алюмінієм 90.—, з блиндами, залізом і т. д. РЕНТГІНЕР, Личаків 37. 1645 6-6

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УЧИТЕЛЬКА в Станиславові, VIII гр., симпатична, поглядної вдачі, вийде заміж за старшого пана на становищі. Відповідь: Kolomyja — Kolonia, почтова скринька 21. 1788 1-1

ПАННА молоденька, кажуть, що гарна, має 30 моргів поля і 20.000 зол. хоче пізнати лише лінарн. Листи під „Рожа" до „Діла". 1778 1-1

РІЖНІ

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибн, рамп. справа обрізів найдешевше — шкляриство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 10-

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, ресорові, жиркові, против усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 82-100

ЕКСТРАКТИ — ГАРБІВНИКИ — ХЕМІКАЛІЇ — ФАРБИ — ТОВЩІ — олії — для промислу **гарбарського футрярного** доставляє зі складу **„ХЕМІЯ"**, Львів, Легіонів 23. 1651 4-7

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи І. 1557 9—10

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно, натуральним течивом виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 10-0

ПЕРЕРІБКА кождер з вол. РОМАНОВА, Гродзіцьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 5-

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на різні ціни продає, купує, міняє Гаван, Пілсудського 21. І. п. 1745 2-10

ГОДИННИКИ і біжутерію найдешевше направить українська фірма П. Карчинця у Львові; вул. Домініканська ч. 7. 1930 69-0

КАРНІШІ, найновіші зразки у всіх красках від вол. 2.95 виконує ШІППНЕР, КОПЕРНИКА 30, тел. 236-88. 1752 4-5

ПЛАСТОВІ ОДНОСТРОЇ найліпші, найдешевші, найтривкіші, лише у виробі ПАЛІПОМ, Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-7

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию гардеробу жіночу, мужеську, **Коперника 26,** подвір'я.

І ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26,** подвір'я. 1779 1-1

ЗАМІНЯЮ першорядну парохію у Львівську Архархію. Зголошення до „Діла" під „Заміна". 1770 1-1

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в ціли полагодження замовлень. 1755 2 р.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Коварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР

Степан Брик

вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 3—5, ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО 15. (бічна Мохнацького). 1754 -6

ЛІКАР

спеціяліст недуг уха, носа і горла

Ілярій Федейко

ВЕРНУВСЯ

і ординує від 10—12 і 3—5 у ЛЬВОВІ при вул. ЗЕМЯЛКОВСЬКОГО ч. 2, І. пов. Телефон 297-62 (бічна площі св. Юра). 1694 -2

лікар недуг шкірних,

венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56.

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту, волосся, бляшки, дзьоби по вісні і плями. Масажі тривке усування зморщок, жилляків і відморожень власною методою. Тривке усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі рямунці підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 1-10

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ І ДИТЯЧІ майже **ДАРОМ**

в найтривалішім гатунків і найновіших взорів **поручає** першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ. ЛЕГІОНІВ 29, **в пасажі на право,** зараз біля „ОРБІСУ". Направи і покриття виконується на місці майже даром. 6-10 **Увага на адресу і число дому.**

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вклс студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють банківців для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та перероблювання садовини й городини, д) Обробляння шкіри, е) Мілозаварство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На першу відповідь присилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

КОНКУРС.

ФІЛІЯ МУЗ. ІНСТИТУТУ ІМ. М. ЛИСЕНКА в ЗОЛОЧЕВІ розписує **конкурс** на становище вчителя скрипкової класи. Зголошення слати до 1. IX. 1938 р. на адресу М. Віхянська, Золочів, Коцюбинська 2. Платня згідно з умовою. Непрошені подання без відповіди. **Виділ.** 1711 3-3

КОНКУРС.

Вирібня радіоприймачів **„Е-комп", Львів, ул. Сикстуська 29** приймє на постійне у всіх більших місцевостях Сх. Гал. і Волині районових заступників до продажі своїх радіоприймачів. Зголошення з поданням дотеперішніх занять і з долученням письменних референцій слати на адресу „Е-комп" найдальше до дня 6. вересня. Непринятим зверпемо документа і свідоцтва, якщо це буде в поданні застережене. 1712 3-3

ФУТРА жіночі мужеські

лиси, зарукавки, шапки

поручає магазин і робітня футер

К. ЦВИНАР

ЛЬВІВ, вул. Крива 10.

поб'ч Галицького Банку

ВЖЕ ВІДКРИТА

першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою

Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)

поручає на осінній сезон

ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове

Товар тільки першорядний

1751 1-20 Ціни низькі.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166, Станиславів, 3-го Мая 12.

Смачні снідання, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки

В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

Найкорисніше закупите у фірмі Руська 20

усе шкільне приладдя: наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, відзнаки, числа та все інше.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спец яльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.** Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія КОПЕРНИКА 15 а.

ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІ

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons - London), Америки, Франції, Голяндії, Падестини, Швеції, Цейльону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського 17.

МЕБЛЕВІ МАТЕРІЯЛИ, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п. — Проектування і виконання комплетного кутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столя

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.

1784 Тел. 240-09 і 219-85. 1-0

Вже появився очікуваний альманах

ЗА ВЕЛИЧ НАЦІЇ

виданий у двадцятьліття відродження Української Гетьманської Держави 16-29 квітня 1918 року.

Книга історично-ідеольогічна. Містить у собі статті отсих авторів: Босий В., Ґ М., Годований Ст. д-р, Гомзин Б., Гу чая О. м-р, Держач Гр. д-р, Думя О., К тимович В., Ковалів П., Коструба Т., Ю кім В., Луцький В., Мурашко В., Н рук О. д-р, Пасіка М., Пачовський В., ленський Й. д-р, Пріцак Ом., Черкасе С., Шемет С.

Велика різнородність змісту — статті історичні й ідеольогічні теми — спо про 1918 рік — важні проблеми — ч численні, незнані досі знимки!

Мистецька обгортка!

Редакційна Колегія: Пасіка Микола, Карпишин Михайло, Коструба Теофі

За книжку на 156 сторін друку велик го формату ціна лиш 4 зол. 50 сот.

На висилку долучити 50 сот.

Замовляти або в книгарнях, або прям за адресу:

М-р Михайло Карпишин, Львів, Ринок 43 (в канцелярії д-ра Лещія). 1776 1-

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-30

КІР

Львів, Уйського 6

Тел. 280-88.

Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 263

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопину: 8 текстові шпальти і 4 оголошувані шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,85

1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15

купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10

шукаючі праці . . . . . вол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—

Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 190 (15.011). ЛЬВІВ, ВІВТОРОК 30. СЕРПНЯ 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-40
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Валку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Можна омину́ти війну.

ВАЖЛИВА ЗАЯВА МІН. САЙМОНА.

Міністр скарбу Джон Саймон виголосив у суботу 27. ц. м. пополудні промову в Лямарк у Шкотії про міжнароднє положення. Міністр заявив, що цей рік є переповнений клопотами і неспокоєм. Зусилля прем. Чемберлєна і мін. Галіфакса мали на меті зменшити напруження і довести до спокою. Нема причини, щоби В. Британія вела закордонну політику так, щоб були неможливі приязні взаємини між народами, що мають ріжні політичні системи. Мін. Саймон не погоджується з думкою, будьтоби війни не можна було омину́ти. До війни не дійде, якщо всі народи зроблять все можливе, щоб усунути причини до війни і льояльно будуть намагатися перемогти труднощі без огляду на те, звідкіля вони походять. В. Британія постійно кидає свої впливи на терезки миру. Міністр підкреслив, що британські зброєння не викликують недовіря між іншими народами, бо цілий світ знає, що їх не вжинють до зачіпних цілей. Усі зусилля британського уряду звернені на зміцнення основ мира і підтримують розумне п ладнання міжнародніх конфліктів, бо уряд переконаний, що дійсної розвязки не можна осягнути нагальними засобами. Насильство може в деяких випадках потягнути за собою небезпечні ускладнення, що можуть довести до необчислених наслідків. Зрозуміння цих справ д вело до повстання Ліги Націй. Британський уряд стверджує з жалем, що неприязність деяких держав ослабила Лігу. Якщо Ліга виявилась нездатною двигнути вложеного на неї тягару, це не означає, що слід покинути її засади. Навпаки. Ідея Ліги, щоб заступити силу розумом і правом, є гарною ідеєю і В. Британія буде змагати до її осягнення. В Британія завсіди гот ва причинитися до мира і це є істотою її політики.

Щож торкається Чехословаччини — становище В. Британії точно означив прем. Чемберлен у промові, що її виголосив 24. травня у парляменті. Ця заява не втратила нині нічого зі своєї вартости. Необхідні уступки всіх заінтересованих, щоби знайти розвязку трудного положення в Чехословаччині.

Британський уряд признав, що в Чехословаччині істнує дійсно проблєма, що вимагає пильної розвязки. Ми переконані, що при добрій волі всіх можна буде знайти слушну розвязку, що відповідатиме справедливим інтересам. Зайво булоб підкреслювати необхідність мирової розвязки.

Покликуючись на недавну промову американського державного секретаря Гуля мін. Саймон заявив: Те, що сказав Гуль у Вашингтоні і те, що кілька днів пізніше заявив през. Рузвельт у Канаді мусить знайти відгомін у британських серцях.

Британський уряд ужиє свого впливу на обі сторони у спорі в Чехословаччині, щоб згодилися на мирну розвязку справи. Вкінці промовець підкреслив, що льорд Рансімен не є арбітром ні суддею, але посередником і приятелем. Його праці бажає успіху цілий світ, що здає собі справу, як багато залежить від успіху його місії. Рансімен зовсім не репрезентує у Празі британського уряду, але є представником усіх, що змагають до справедливости і люблять мир. Я переконаний — заявив мін. Саймон — що всі розумні люди всіх народів мусять підтримати його і помагати, а не ставити перешкоди в його зусиллях довести до слушної розвязки чехословацької проблєми. Ми переконані, що дух справедливости переможе і знайде мирну розвязку, що погодить всі слушні інтереси.

НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ПРАСЬКОГО УРЯДУ.

До Льондону надійшли вістки, що уряд Чехословаччини опрацював нові пропозиції, як основу переговорів з представниками партії судетських німців. Зміст пропозицій не відомий. Офіційний комунікат позитивно ставиться до всього кроку чеського уряду та стверджує, що „переговори на новій основі мають на меті заспокоїти основні домагання судетських німців". Комунікат висловлює надію, що всі зацікавлені сторони зроблять все, щоб омину́ти заогнення положення. Вкінці комунікат висловлює своє застереження проти відозви партії судетських німців у справі самооборони.

ВІДГОМІН ЗАЯВИ В ПАРИЖІ.

Політичні кола в Парижі вважають мін. Саймона осторогою під адресою Німеччини. Ця заява є гарантією непорушности кордонів Чехословаччини і на випадок конфлікту з Німеччиною Анґлія підтримає без застереження Францію, що прийде з допомогою Чехословаччині.

БЕРЛІН ПРИЙНЯВ ДУЖЕ ХОЛОДНО.

Офіційну заяву мін. Саймона у справі чехословацької проблєми прийняв Берлін дуже холодно. На думку політичних кол Берліна промова мін. Саймона не подає ніякої нової розвязки судетської справи і ключ її розвязки лежить далі в руках льорда Рансімена.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ КРИТИКУЮТЬ.

Орган судетських німців „Ді Цайт" пише, що праському урядові вдалося в останніх днях приєднати для себе пресу на Заході. Промова мін. Саймона розчарувала. Вкінці орган судетських німців зазначує, що партія судетських німців буде далі обстоювати при своїх домаганнях.

САЙМОН НІЧОГО НЕ ВИЯСНИВ.

Італійський публіцист Вірджініо Гайда пише, що мін. Саймон нічого не вияснив. Довкола Праги збираються якісь темні сили, що намагаються штовхнути чеський уряд до неоправданого спротиву, щоб омину́ти загальний конфлікт. Гайда взиває В. Британію, щоб перейшла від гарних заяв до чину, що опамятав би тих, які не доцінюють дійсно грізного положення. Тоді щойно В. Британія виявила би свою правдиву волю вдержати мир, бо тратить дні і тижні, хоч може нема вже до стрчення навіть години.

ГОСТРИЙ ПРОТЕСТ НІМЕЧЧИНИ У ПРАЗІ

Німецький посол у Празі передав урядові Чехословаччини ноту з гострим протестом проти статті в щоденнику „Моравско-Шлезскі Деннік" з образливим змістом проти німецької армії. Нота домагається кари проти винуватців і запевнення, що подібні статті не появляться в майбутньому. Згадана стаття появилася теж у часописі „Позор", що виходить в Оломуці. З факту, що „Позор" видає інше видавництво, — нота доходить до висновку, що оголошення цієї статті наказано з іншого джерела.

МАНЕВРИ МАДЯРСЬКИХ ВІЙСЬК НАД ЧЕСЬКИМ КОРДОНОМ.

В околиці озера Ферто на мадярсько-німецько-чехословацькім кордоні почалися мадярські маневри, що потревають три тижні. Маневри скінчаться 10. вересня у присутности найвищих державних достойників.

Всеукраїнська ідея
чи територіяльний патріотизм?

Львів, 29. серпня 1938.

Українська політична думка находиться знову на роздоріжжі. Знову, — бо досі переживала вона вже неодин раз переломові хвилини, в залежности від переломових політичних подій. Такою подією був вибух війни, коли українська політична думка видвигнула всеукраїнську концепцію, щоправда в обмеженій формі, звязаній з династичними плянами Габсбургів. Переломовою хвилиною був розпад Австрії, коли галицько-українська думка видвигнула ідеал власної державности на галицькій території; переломовою хвилиною був відворот УГА за Збруч, коли получено долю Галичини нероздільно з долею Наддніпрянської України, з висуненим уперше гаслом Києва, як всеукраїнського центра. Трагедія „чотирокутника смерти" була на довгі роки загибіллю і тієї напрямної української політичної думки: прийшов період територіяльного, обласного, партикуляризму, який появився в істнуванні на політичній еміґрації трьох українських урядів, які провадили кожний власну дипльоматичну акцію без ніякого звязку з собою, ба навіть із взаємною явною ворожнечею. Риський мир у 1921. році та постанова Ради Амбасадорів у 1923 р. поклали край тому сумному періодові національного розладдя: оформлювання української політичної думки вернулося знову до львівського центру. Прийшов дволітній період хаотичних пошуканок: галицький закордонно-еміґраційний центр, після невдачі орієнтації на Антанту, почав орієнтуватись на Совіти, а в краю той новий напрямок найшов вислів у жалюгідній течії радянофільства („У. Партія Праці", незалежна група трудової партії); одночасно почали творитись перші завязки українського націоналізму („Заграва") та шукання реально-політичного виходу з пристосуванням до новостворено ї ситуації (автономічна резолюція Нар. Зїзду, група „Діла"). Створення УНДО поклало тому хаосові край: виринуло гасло „віри у власні сили народу", як тимчасовий засіб віднови національної енергії. Кажемо, що це був засіб тимчасовий, бо — очевидно — це гасло не могло заступити національно-політичної концепції. Формувалась вона поволі, еволюційно, у конфліктах між принципіялізмом і доктринерством та між реальними життєвими вимогами дня. Допомогла цій еволюції частинна модифікація становища наддніпрянської еміґрації, згуртованої довкола еміґраційного уряду УНР, яка полягала в тому, що та еміґрація заявила, що з риським миром не істнує для неї і варшавський договір („Без території" О. Шульгина). Таким робом помалу галицько-українська політична думка наблизилась знову до тієї концепції, що її мала рівно тому 19 літ, коли галицькі й наддніпрянські війська разом ішли на Київ.

Цю концепцію можна у найбільшому скороченні сформулювати так: 1) всеукраїнським центром є Київ, а ніяке інше українське місто, зокрема не Львів; 2) найлютішим ворогом української нації є москалі, які у своїй політиці денаціоналізації стосують навіть методи масового фізичного винищування, накидування штучних форм мови та викривлювання українського духа, користуючись, як засобом, українською мовою; 3) зпоміж усіх українських земель, що найшлись у чужо-національних державах, найбільш — з погляду міжнародніх відносин — актуальне є питання державної самостійности українських земель над Дніпром; 4) повстання української держави над Дніпром закулізує українську проблему в цілости та немов

„ДЕШЕВИЙ МАҐАЗИН ПАПЕРУ“
Там найдешевше купите:
всякі папери, — шкільне і бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

автоматично спричиниться до поправи долі й тих українців, які до тієї держави не будуть належати. Ця всеукраїнська концепція не тільки дозволила на модифікацію становища ще попередньої Української Парляментарної Репрезентації, але й стала — як відомо — ідеольогічною базою „нормалізаційної“ спроби з 1935 року. Провал „нормалізації“ та надзвичайне в порівнанні напр. з 1934. роком, загострення польсько-українських відносин, викликало в українському громадянстві такі настрої, які ставлять під знак запиту всю ту всеукраїнську політичну концепцію.

Сьогодні лунають голоси, що помилкою було видвигати взагалі таку концепцію. Треба, мовляв, від неї відмовитись і не мати вічно перед очима ідеї державности наддніпрянських земель, яка штовхає нас тут, у Польщі, на шлях погубної політичної тактики та в наслідку причинюється до ослаблення національної енергії українських галицько-волинських мас. Треба, мовляв, заперестати їздити на високому коні, з якого дуже прикрий упадок, лиш обмежитись до того ясного і для всіх зрозумілого завдання, яке по суті є обороною також і всього українства. І тому треба — чуємо — проголосити інші ідеольогічно-політичні тези: 1) кожний українець, який бореться за свої права, бореться за ввесь національний колектив, і тому кожна частина української території, яка оборонює свої права, діє одночасно як експонент всієї нації. 2) тому найпершим обовязком кожної національної території є вести свою національну політику без огляду на інші українські землі, в іншій чужонаціональній державі, 3) не від нас залежить викликати міжнародній конфлікт і тому мусимо залишити історичному ходові полій питання, де повстане найскорше український державницький центр.

Не можна не признати тому розумуванню льогіки. А проте гадаємо, що ті аргументи, ведені льогічно до самого кінця, криють у собі чималу небезпеку: вони мусять знову відродити партикуляризм, який розчленує націю на кілька територіяльних племен, не сцементованих почуттям **ідейно-політичної спільноти.** Тоді річ пересунеться з площини відношення до Росії, Польщі, Румунії чи Чехословаччини, — у площину внутрішньої української ідеольогії, у площину ідейного формування нації, як одноцілого колективу, в якому мусять обовязувати якісь спільні політичні тези, такі, які в практичному стосуванні, не довелиб до громадянської війни. Важко вжитися в ті настрої, які вже минулися: але пригадаймо собі, що чейже кільканацять літ тому між наддніпрянцями і галичанами панувала така ворожнеча, яка народилась просто у взаємну масову психозу, яка була вже більшою для нації небезпекою, ніж найгірша для українців національна політика влади. Не можна теж забувати, що програна галицької дипльоматії у 1923 р. була безумовно у великій мірі спричинена підірванням галицької проблеми від проблеми всеукраїнської, бо такі чужинецькі чинники, як італійський та англійський, не були зацікавлені у підтримуванні претенсій байдужної для них з геополітичних оглядів галицької території.

Колиб ми теж приняли без застереження теорію територіяльного патріотизму, що не признає органічного звязку та взаємного порозуміння з патріотизмом інших однонаціональних територій, то у практиці мусілиб льогічно дійти до того, що галичани перебялись би знову совітофільством та москвофільством, наддніпрянці польонофільством а українці в Румунії та Закарпатті спірались би на мадярський ревізіонізм. Це булоб рівнозначне з хаотизацією політичної думки та остаточною програною на всіх фронтах.

Гадаємо, що правда є посередині і що виступати проти всеукраїнської концепції київського центра можна і треба справді тільки тоді, коли вона вироджується у практиці в ослаблення територіяльного патріотизму. Бо **всеукраїнська ідеольогія в найменшій мірі не шкодить, не сміє шкодити, обласному, територіяльному патріотизмові.** Клясичним зразком тої групи, яка маніфестувала на кожному кроці свій всеукраїнський патріотизм, поступаючись своїм територіяльним патріотизмом, якого не могла, не вміла чи не хотіла в належний спосіб виявити, було Волинське Українське Обединання: його лідери, пропагуючи всеукраїнську ідеольогію, проявляли такий далекий політичний опортунізм на льокальному волинському грунті, що мусіли викликувати у своїх і чужих вражіння, немов їм ті льокальні справи в більшій чи меншій мірі — байдужні. Наслідки — загально відомі і невеселі не тільки з погляду льокального, але і всеукраїнського інтересу.

І тому ми завжди якнайгостріше виступали проти таких польських політиків і публіцистів, які мали для українців тільки гарні, інколи навіть дуже гарні, слова про українську державу — над Дніпром. (Із польських публіцистів виступив теж проти цього п. Ст. Лось.) Ми все казали, що вони наслідують Заглобу з його щедрою рукою щодо Нідерляндів. Але навіть у випадках, коли даний публіцист не користувався тими аргументами тільки як тактичним засобом у внутрішній польській політиці, (як наприклад кол. волинський воєвода Юзевський), але писав таке і казав згідно з своїм ідеольогічним світоглядом, — він залишався проте у сфері „Шенгайстерай“ (приклад: пок. Войтіх Стпічинський, який у 1926. році писав сенсаційні передові статті у щоденнику „Глос Правди“ в обороні самостійности наддніпрянської України та який ніколи поважно не ангажувався в справах внутрішньої національної політики Польщі). І тому теж цілком правильно схарактеризував галичан кол. воєвода Дунін-Борковський в останній своїй статті у „БПУ“, яку ми своєчасно реферували: „Протиросійський та протикомуністичний підхід має також українське громадянство в Галичині (в сриг. Малопольщі), відріжняючись проте від підходу людей з ВУО тим, що їхня ідея української держави над Дніпром в нічому не перешкоджує Ім почуватися найтісніше зісповненими з долею та актуальними справами дня тої ділянці Польщі, в якій вони народились, де живуть та в границях якої — борючись за свої національні права — завжди підкреслюють свою льокальну приналежність. Будучи українськими патріотами не перестають бути передусім патріотами льокальними, територіяльними... Педьський діяч бачить саме у тому територіяльному патріотизмі базу для польсько-української співпраці над позитивною розвязкою територіяльних справ, — ми бачимо у тому патріотизмі здорового духа нації, який признає вищі ідеали та глядить з широкої перспективи у далеке будуче, в проте не тратить ні на мить з очей небезпеки, що грозить тепер, негайно, в нинішньому дні одній частині народу на одному кусні національної території.

Всеукраїнська концепція не тратить своєї вартости, дарма, що вона тепер, через невдачу нормалізаційного періоду, перейшла виключно у сферу **теорії. Відбудовою її практичної вартости може бути тільки основна зміна польської національної політики та признання української політичної особовости.** Тому автоматично на перший плян висувається українська проблема в Польщі, як **проблема сама для себе, автоматично теж на перший плян висувається боротьба українців у Польщі за свої права. Через те** й можна сьогодні говорити про такий широкий консолідаційно-політичний фронт, в якому поруч із українськими націоналістами булиб і галицькі москвофіли, разом з усіми нами заінтересовані у збереженні деяких означених українських краєвих цінностей. Але це не може мати нічого спільного з нашим відворотом від дотепершнього нашого становища супроти Росії і комунізму! **Антиросійське й антикомуністичне становище мусить залишитись таке саме, різке й безкомпромісове!** І все галицько-волинське громадянство, найширші наші народні маси, зокрема наша молодь, мусить надалі зберігати ті моральні імпондерабілія, що їх дає всеукраїнська ідея.

ік.

Сполучені Держави Північної Америки та Канади.

Недавня промова президента Сполучених Держав Північної Америки Рузвелта перед канадійською публикою і в канадійськім містечку Кінгстон звернула на себе увагу не тільки в Америці, але й у цілому світі. „Запевняю вас“ — говорив Рузвелт — „що нарід Сполучених Держав не стоятиме бездільно, якщо канадійська земля булаб загрожена нападом з боку іншої держави“.

Вже сам підхід до справи, допущення можливости якоїсь чужинецької інвазії на канадійську землю дав світовій пресі всіх відтінків тему до ріжнородних здогадів. Ворожа Німеччині европейська преса підсуває Рузвелтові інтенцію грозити під адресою ІІІ. Німеччини, яка горячково розглядаючись за кольоніями і сировиною, не зжахнулась би якимсь несподіваним, бравурним нападом на рідкозаселену та багату на всяку сировину Канаду. В цій самій пресі аж кишить від здогадів, що заява Рузвелта стоїть у звязку з розкритою недавно німецькою шпіонською організацією у Сполучених Державах. У документах цієї організації мали найти докази про якісь, ближче неозначені, анексійні пляни Німеччини дотично одної з областей американського континенту.

Інакше насвітлює промову Рузвелта та частина американської преси, що радо бачилаб цілковиту відмову Сполучених Держав від встрявання до неспокійного европейського казану, тобто послідовне зберігання т. зв. доктрини Монроа. Той „клясично-американський“ президент у своїм маніфесті з 2. грудня 1823 р. висловився був між іншим, що уряд Сполучених Держав „не буде стояти пасивно“, якщо держави святого аліянсу (тобто тодішня европейська антанта під проводом Австрії) „хотілаб вмішатися, байдуже в якій формі, у внутрішньо американські справи“.

Стилізація недавньої промови Рузвелта в Канаді дійсно нагадує собою слова маніфесту президента Монроа з 1823 р. Патріотична американська преса, підкреслюючи це, з вдоволенням акцентує, що Рузвелт перевищив свого давнього і славного попередника, бо коли ост. під „американськими справами“ розумів тільки територію Сполучених Держав, то Рузвелт поширює доктрину Монроа ще й на Канаду. Одначе таке пояснювання промови Рузвелта найшло погану пресу в Англії. Канада, як відомо, є англійською домінією, сувереном якої англійський король, отже нічого дивного, що чимало англійських пресових органів між рядками дає Сполученим Державам зрозуміти, що британський уряд має також щось сказати про територіяльну безпеку Канади та не звертався до Рузвелта за забезпеку Канади.

Президент Рузвелт, вернувшись до Білого Дому, уважав за вказане дати своїй пресі несподівану догану, а разом з тим повчальну лекцію. Він заявляє, що американські журналісти цілком не зрозуміли його слів, що так дуже нагадують доктрину Монроя про поширення доктрини Монроа на Канаду Рузвелтом не може бути мови, бо президент Монроя у своєму голосному маніфесті **„самозрозуміло включив Канаду в круг американських держав“.** Іншими словами, заява Рузвелта, що Сполучені Держави перебирають на себе обовязок стерегти англійську домінію, Канаду, малаб бути тільки ствердженням обовязку, який Сполучені Держави вже перед сто роками взяли на себе. Не входючи ближче в історичні подробиці про те, яке було перед сто роками правно-державане положення Канади у відношенні до Англії та до Сполучених Держав (це дійсно доволі темна і спірна історична сторінка), треба всетаки ствердити факт, що промова президента Рузвелта та його коментар до неї є дійсно втручанням у внутрішні справи британської імперії. Це тим більше впадає в очі, що до південної Америки Сполучені Держави стосують інший підхід, а саме вони у відношенні до Півдня придержуються проклямації Рузвелта з березня 1933 р. про „політику доброго сусідства“ і ні одним словом ніколи не заявили своїх патронатських претенсій над територіями не то, кажім, далекої Аргентини, але й навіть сусіднього Мексику.

Як ставляться до заяви президента Рузвельта самі канадійці, між якими, як відомо, на третьому місці стоять українські переселенці, ще не знаємо. Але що в англійсько-американські відносини промова Рузвелта внесла момент недовіря — це певне. Англія дійсно мусить скоро та сильно зброїтись, коли має сміло ставити чоло всім тим небезпекам, які їй загрожують на всіх континентах та океанах.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

Чи направду ширится комунізм по наших селах?

(Лист з села)

Нераз читаємо ріжні алярми в пресі, що під впливом перенаселення і браку землі — варстату праці для селянських рук, село наше іде за голосом підшептів большевицьких агітаторів з ріжних „людових фронтів", словом: комунізується. На доказ цього вказується на ріжні комуністичні процеси, на яких між підсудними жидами, — переважно провідниками, — бувають також і українці.

Що в багатьох комуністичних процесах виступали також і українці — це правда. Також правда і те, що число тих процесів в останніх часах дуже зросло: знак, що комуністичні агітатори посилили свою розкладову роботу на нашому селі. Нема ніякого сумніву, що загальна радикалізація настроїв у масах, яка прийшла в наслідку невдачі нормал. спроби з 1935. р. вплинула також на збільшення активности комуністичної пропаґанди; зросло теж політичне совітофільство.

Але коли подивитися зблизька на ту комуністичну розкладову акцію між нашими селянами і приглянутися тим успіхам, які большевицькі агітатори досі осягнули, то можемо бути спокійні: не такий чорт страшний, як його малюють і не так глибоко запустила ця акція своє коріння в наш здоровий і відпорний національний організм, — якби це декому здавалося.

У свідомих селах большевицькі агітатори не мають ніяких успіхів, бо ті селяни, що ходять до читальні, читають свої добрі часописи і знають, „що в світі чувати", — ніколи не підуть на їх гачок. Вони добре знають, що діється в захвалюванім большевицькім „раю", а головно на большевицькій Україні, де українців масово розстрілюють та засилають на Соловки. До свідомих сіл і селян агітатори навіть не пхаються, бо добре знають, що вони нічого там не скористають і шкода їхнього труду. Зате вони намагаються стягнути і позискати для себе найтемніших типів: ріжних ножівників і злодіїв й усякі безхарактерні одиниці, які готові за гроші не тільки служити большевицьким агітаторам, але навіть рідного батька замордувати.

Що це не голословне твердження, хочу подати факт, що трапився в одному селі. Село, про яке розказую, дуже свідоме, про ніяких комуністів у ньому не було мови. У всіх установах ішла творча праця, не було ніяких партійних роздорів, ані сварок, не було розбивачів ані зпоміж старших ані молодших. Про комуністичні летючки і большевицьких агітаторів теж ніхто ніколи не чував. Молодь поза кількома одиницями була свідома, ходила до читальні, читала добрі книжки і часописи. Одне тільки погане явище було в селі: крадежі. Та в нинішніх часах, крадежі бувають майже в кожному селі, тому то і тут ніхто цьому так дуже не дивувався. Дивувалися тільки одному: хто може бути справцем крадежей, хоч більш-менш сподівалися, хто то такий. Але щож, поки за руки не зловив, не можна сказати: це злодій.

За якийсь час село ще більше почало дивуватися: від якогось часу, хтось почав розкидати комуністичні летючки і розвішувати червоні прапори по стодолах та грушах. Ба, що більше: одного разу трапилося навіть таке, що в часі якоїсь святочної академії, підчас співу національного гимну, кількох парубків (якраз, щодо яких загально в селі здогадувалися, що вони крадуть), не то, що не встали, але ще й почали сьвистати та кричати ріжні вивчені від агітаторів дурниці. Іншим разом, коли місцевий аматорський гурток давав протибольшевицьку виставу „В кігтях Г. П. У.", ті самі типи вдерлися підчас дії на сцену і домагалися припинити виставу. Розуміється, що один і другий раз впорядчики їх чемненько випросили зі салі, гарненько провчили, а щоб на будуче таке не повторилося, викреслили їх з членів усіх товариств і на ніякі імпрези ніколи до салі не впускали.

Так закінчилася їх „діяльність" і виступи в читальні, але поза читальнею, вони „діяли" дальше: розкидали летючки, вивішували червоні прапори і... нічого не робили, тільки добре їли, бавилися, мали багато грошей і найгарніше в селі вдягалися. А рівночасно з тим, крадежі повторювалися дальше і не було такої ночі, щоби комусь, десь, щось у селі не вкрали.

Ті крадежі і разом з тим комуністична „діяльність" тих типів, тягнулися в тому селі досить довго, бо щось аж півтора року. Аж одного дня велика новина в селі: вночі вкрали в одного господаря з хліва безрогу, крадіж виявилася і всіх злодіїв поарештували. Показалося, що справцями крадежі були... якраз ті „апостоли" большевицької ідеї. А коли їх позасуджували за ту крадіж по рокові і забрали до вязниці, від того часу село має і на „ідейному" і на „крадіжному" полі чистий спокій.

Між такими то типами поширюється нині комунізм. Тільки таких „комуністів", що їх судять за крадежі або таких злодіїв, що їх судять за комунізм, можна ще нині стрінути в большевицькому таборі. За такими нам нема чого жалувати. Також нема чого завидувати „людовому фронтові" таких членів. І не маємо чого боятися, що комунізм поширюється по наших селах. Хоч це не значить, що з цими незначними проявами не треба боротися.

Степан Женецький.

ОПЕРАТОР
Проф. Др. Генрик Гіляровіч
ВУЛ. ПІЛСУДСЬКОГО 18. ТЕЛ. 262-37.
вернувся.

Нове протиукраїнське підприємство в Парижі.

(Докінчення).

IV.

Гулевич хоч і перекінчик, але впертість заховав чисто українську. Не розчарований першою невдачею свого антиукраїнського вибрику він продовжує, де тільки може, воювати з українською примарою. Не з його вини кампанія ця досі бодай не мала реальних наслідків: крім кількох заміток в журналах і ґазетах, про існування яких знають лише вперті бібліографи, — я ніде у поважних органах не бачив наслідків фантазій Гулевича.

Але від деякого часу Гулевич таки найшов поважнішу авдиторію для своєї антиукраїнської пропаґанди. Наш землячок став секретарем недавно заснованого з ініціятиви російських кол французького товариства „Друзів Національної Росії". Товариство це, на чолі якого стоїть правий сенатор Лемері, має своїм завданням „поборювати большевизм, культивувати приязнь та симпатії до давньої Росії і готувати ґрунт до союзу Франції з визволеною Росією, яка буде великою імперією".

Розуміється, ми нічого не можемо мати проти того, що деякі французькі кола хочуть поборювати большевизм. Це справа французів і і в усякому разі нема сьогодні на земній кулі свідомого українського патріота, який боронив би сталінський режим, що фактично знищив решітки українських державницьких познак в їх радянській формі.

Не нам також тут суперечитися з французами, чи царська Росія варта, щоб культивувати її память. Проте той, хто займався історією всіх франко-російських аліянсів (а було їх три, тепер вже четвертий) знає, як сумно вони кінчалися для Франції.

Але нас цікавить та точка програми французького товариства, де читаємо про майбутню

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

Михайло Димет

давній львівський громадянин.

(1819 — 1890).

Михайло Димет належав у минулому столітті до найповажніших і найбільше свідомих українських громадян у Львові. У свому житті переходив він тяжкий шлях, а не покинув рідного народу та памятав про нього і помагав йому. І як би так, як він, поступали були всі наші міщани, то українське міщанство не булоб затрачувалось, а булоб піднесло свій промисл і купецтво, та міста булиб нині в наших руках. Тимчасом сьогодні мусимо **витворювати нове міщанство,** бо давнього міщанства вже нема, воно перевелось...

Михайло Димет народився 1819. року в громаді Дунаїв, бережанської округи, та звідти перейшов до Львова, де ходив до школи і тут згодом відкрив торговлю церковними парамептами, як церковні ризи, літурґічні прибори, образи і книжки, що була приміщена у Львові в Ринку ч. 20, в його домі.

Необізнаний тоді з політичними відносинами у Львові вступив був Михайло Димет до польської „Ґвардії народової" у 1848 р., за що австрійський уряд покарав його примусовою військовою службою у 63 полку піхоти, яку він відбув один рік, 9 місяців і 7 днів. Після того прикрого для нього польського політичного епізоду, взявся Михайло Димет до поважної купецької роботи та зачав думати вже про рідний нарід.

Як львівський купець визначився Михайло Димет таким чином, що на весні 1862 р. привіз він з Киева більшу скількість українських книжок, між ними поезії Шевченка та світлини українських письменників. Запас тих книжок і світлин негайно розібрали у Львові гімназійні учні і студенти університету. Рідна письменність з України зробила величезне враження на нашу інтелігентну молодь. Українські твори, головно поезії Шевченка, промовили чарівною силою до молодечих сердець, ними захоплювалась наша молодь. Вона переписувала ці поезії, вивчувала їх на память, деклямувала і поширювала по цілому краю, так, що на очах прокидалась між молодю національна свідомість, гомоніла українська розговірна мова, замість польської.*) І я дитиною бачив цю нашу захоплену молодь...

Отсе була перша і велика заслуга Михайла Димета. Його не можна називати „кольпортером" Шевченкових поезій, бо це був свідомий громадянин і меценат, що більшу частину накладів покривав **власним коштом** та поширював видавничі наклади, як ідеольоґічну пропаґанду.

На це вказує дальша діяльність Михайла Димета, бо вже в роках 1864 і 1865 вийшла у Львові накладом Михайла Димета **„Руска Читальня",** що видавав Ксенофонт Климкович: „Чайковський", роман з козацької старини Е. Гребінки; „Цигани", драма О. Корженевского, перевів з польського Д. Лозовський; „Шельменко наймит", комедія Г. Квітки; „Косове Поле", повість Хохолушка, перевів з чеського Л. Лопатинський і „Вечори на хуторі", повість М. Гоголя, переведена з московського.

В тому часі Михайло Димет спровадив, за порозумінням з Юліяном Лавровським, театральну дружину під дирекцією Омеляна Бачинського з Великої України до Галичини і таким робом ми дістали наш перший український театр...

У 1867. році дає він знову гроші на видання **німецько-українського словника** професора Омеляна Партицького, що вийшов в томуж році у Львові, з друкарні М. Ф. Поремби. А в 1880. році відступив він останній наклад того словника Товариству „Просвіта" у Львові з тим застереженням, щоби з доходу скласти окремий фонд на видання ще більшого словника. Виділ приймив „благородну" оферту М. Димета — як подано у протоколі — але мабуть досі не появився той більший словник заходами й накладом „Просвіти"...

По заснуванні „Просвіти" у 1868. р. він став її членом і своїм значнішим датком причинився до того, що у 1869. році вийшла **перша популярна книжечка** з „Просвіти" п. н. „Зоря", яку написав професор Омелян Партицький. Михайло Димет був потім членом Головного Виділу „Просвіти" в роках: 1870 до 1873 та виконував обовязки контрольора.

Доказом того, яку пошану мав Михайло Димет в українському громадянстві у Львові, служить ось яка подія: коли віче українців міста Львова 4. травня 1884. року постановило вислати депутацію до цісаря з протестом проти езуїтської реформи наших оо. Василіян, то від українців міста Львова вибрало воно до тої депутації двох членів: професора університету о.

*) Про діяльність Михайла Димета згадав у своїх споминах: професор Филип Свистун, Прикарпатська Русь подъ владѣніемъ Австріи, Львовъ, Изданіе О. А. Маркова, 1895. Відтак доповнив їх цікавими даними: професор д-р Іван Брик, в календарі „Просвіти", за 1937. рік.

„велику російську імперію", бо — розуміється — така імперія мусить, за думкою товариства, включати також і Україну. Хоч ніким не уповноважені, але сміємо запевнити шановних панів з французького товариства „Друзів Національної Росії", що такої Росії ніколи не признає та завжди буде її поборювати український нарід, який не для того проливав стільки своєї крови, щоб побачити на своїх землях „Національну Росію". Чи така Росія є в інтересах Франції — про це знову таки нехай судять самі французи. Історик франко-українських зносин, керуючись досвідом минулого, не вважатиме, що Франція буде мати якусь користь від такої Росії.

Може — все буває — ці слова у перекладі, очевидно, дійдуть до якогось члена згаданого Товариства. І такому разі вони з користю для себе прочитають текст, що звучить: „Є чутки, що царица Катерина хоче заволодіти цілою Україною. Якби так сталося, це булоб річчю незвичайного значіння для нас, бо: 1) Росія придбає забагато сил і багатств, бо Україна є безперечно найбільш родючим європейським краєм, який найбільш вабить людей поселюватись у ній; 2) Україна захищатиме Росію від Туреччини; 3) Україна наблизить Росію до володінь цісаря, річ, якої наслідків для Франції навіть не можна передбачити. „Ті слова походять не від якогось „німецького агента", а не більше і не менше, як від славного графа Вержена, знаменитого французького міністра закордонних справ, що причинився до звільнення Сполучених Держав Америки та якого імя добре відоме членам французького товариства, про яке тут ідe мова. А писав цей текст Вержен 6. травня 1780 р., як інструкцію свому послові у Росії, маркізові Вераккові. Мимоходом беручи, за тих часів для Франції „цісар" значив стільки само, що сьогодні Німеччина Гітлера.

Я навмисне навів цей старий текст, бо товариство по своїй суті є підприємством антиукраїнським і властиво для цього його й будуть використовувати. Перші французькі брошури Товариства „Від минулого до майбутнього Росії" (самого Гулевича) та „Росія і Франція" (самого Лемері) немов тільки накреслюють схему нової взаємці народів, але Гулевич *приготовляє* для Товариства спеціяльну публікацію, присвячену українській справі. Неважко передбачити в якому дусі буде написана ця публікація.

Не знаємо точно, коли вийде заповіджена „українська" публікація, але покищо французьке Товариство приготовляє в жовтні місяці російську анексію ...Анни Ярославни. З нагоди ювилею хрещення Руси французьке Товариство братиме діяльну участь у святах, які російські монархісти організують в Сенлісі, місті біля Парижа, де жила останні свої роки київська

д-ра Омеляна Огоновського і львівського купця Михайла Димета. Цісар приняв цю делегацію в дні 30. квітня 1885. р. і її іменем промовляв до цісаря професор університету і сеніор Ставропігійського Інституту д-р Сидір Шараневич. А Студентське Товариство „Січ" у Відні заіменувало тоді тих всіх трьох членів делегації своїми почесними членами.

Михайло Димет був також загально поважаним громадянином у місті Львові, бо впродовж 27 років вибирали його радним міста Львова, і довший час був він заступником президента Торговельної Палати як також директором Галицької Каси Ощадности у Львові.

Та Михайло Димет хотів ще причинитися до поширення нашої промисловости у ділянці гарбарства і білошкірництва. На ту ціль він закупив був відповідний грунт на Замарстинові і поставив там фабричні будинки та давав своєму синові потрібні фонди на ведення того інтересу, але довга недуга сина і потім його смерть припинили ці наміри і гарбарню треба було зліквідувати.

Зломаний цими подіями помер Михайло Димет у Львові 18. липня 1890. року. З торговельної практики Михайла Димета вийшла більша кількість торговельних помічників, з котрих, — оскільки тямлю — останній був Кость Урбан, що дійшов був до самостійного текстильного підприємства у Львові та несподівано помер 1909. р.

Отсі життєві змагання нашого давнього і славного львівського громадянина, котрого я знав особисто, пригадую як окрему сторінку нашої історії, бо нинішні дні найбільше годяться на те, щоб його ясна постать світила прикладом чашому громадянству.

Львів, 10 серпня 1938

княжна. Отже з доньки Ярослава роблять московку й це вона так мовити має бути патронкою евентуального пятого вже франко-російського альянсу з „Національною Росією". Ну щож, хай альянсують! Від цього ані памяті Анни нічого злого не буде, ані цілій Україні, яку вже неразна культурній ділянці окрадала „Національна Росія". Постраждає від цього лишеісторія. Колись я багато займався Анною Ярославною і можу запевнити панів з „Товариства Друзів Національної Росії", що нема ніякого тексту, повторюю ніякого, де Анну Ярославну виводили б із Москви. Не тільки виводили її французькі джерела з Києва, але завжди підкреслювали, що Київ нічого не мав спільного з Москвою. Знову таки наведу французький текст, що звучить: „Є велике провалля між київською Русю Ярослава, князівською та лицарською, дуже подібною до решти Европи, та азійською, деспотичною Москвою, ледви визволеною від монгольського ярма". Писав ці рядки у 1834 році відомий тоді французький славіст Люї Парі.

Наведений текст варта булоб поставити як мотто на програмі свята в Сенлісі, яке приготовляють російські монархісти разом зі своїми французькими приятелями, особисто без сумніву поважними людьми й французькими патріотами, але на жаль, кажучи деліканто, мало що розуміючими в питаннях східної Европи й наївно задивленими у російських „знавців".

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

V.

Хтож ці французи, які знову дали себе піймати на російський гачок? Переглядаючи немалу листу членів „Товариства Друзів Національної Росії", находжу там знайомі мені імена, людей, що так чи інакше вже виявили себе словом чи ділом в нашій многострадальній справі.

Отже бачу насамперед старенького правого сенатора Готро, який уже 10 років тому, в липні 1927 року, бенкетуючи на святі, що його уладила паріська монархічна газета „Возрожденіе", виголосив промову, де між іншим стверднв: „Щож торкається України, ми не повинні висловитися за її самостійністю. Українська маса хоче автономії, а не самостійности. Російський уряд сам матиме право рішати це питання". Одночасно п. сенатор великодушно радив поділити Правобережжя між новою Росією та Польщею.

Подаючи свого часу промову сенатора Готра в українській пресі, ми зазначували, що та програма не нова для українців, бо вони мають для неї коротку назву „Андрусів". Після десятки років нам нічого не треба змінювати в нашому підході до промови п. Готра і нас, очевидно, не дивує його присутність в „Товаристві Друзів Національної Росії".

В листі членів Товариства зустрічаємо далі спенсіонованого генерала Анрі, колишнього члена французької військової місії у Варшаві за часів варшавського договору 1920 р. Ось Люї Марен, знаний лідер правої католицької партії, енергійна при свому пізному віці людина з великими симпатіями до Польщі. Поруч з ним фігурує граф Сент-Олер. Цей колишній дипльомат матиме завжди свою сторінку в історії франко-українських взаємин, сторінку дуже сумну. З ініціятиви Сент-Олера та його „знавців" в українських справах, гохштаплера „консуля" Енна та „землячка" Василя Шульгина, у листопаді 1918 р. відбулася у Ясах ганебна нарада, на яку збіглися всі росіяни всіх кольорів і де в провокаційний спосіб лаяли українство. Пізніше Сент-Олер став активним польонофілом.

Тут-же бачимо імя особисто симпатичного колишнього правого посла, поета Магальона, який колись підтримував концепцію варшавського договору і навіть я сам чув у 1920 р. його промову, в якій він ґльорифікував той договір. Тепер він у таборі „Національної Росії", але сумніваюся, чи він краще орієнтується в наших справах, ніж у 1920-ій році, коли я особисто почув від нього, що столицею України є Тифліс!

Дуже характеристично, що велика частина членів Товариства це були колишні активні політичні полонофіли. Тепер, коли багато французів ремствує на примирні поль.-німецькі відносини, колишні французькі польонофіли стають речниками ...Росії. Штовхає їх до того постійна їх ворожість до українства, оперта передовсім на політичному, ба навіть географічному аналфабетизмі в українських справах.

Жаль, що таких людців усе ще у Франції немало, але щастя, що — щораз менше.

Ілько Борщак.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 30 (18) серпня 1888.

ЗАВДАННЯ МОЛОДІ.

У передовій статті п. н. „Красна задача для руської молодежи" пригадує „Діло" українській молоді, що минув час жнив, найтяжчої праці на селі, і почалася пора, коли селянин має трохи більше часу і голову вільнішу від клопотів, тому вона й найвідповідніша на культурно-освітню роботу.

„Руська молодь не може проводити форій так, як тобіх може проводить молодь інших народностей, тобто тільки для власної приємности і забави — руська молодь мусить лучити ту приємність з правдивим патріотичним хісном, що лежить в поважному зближенні до сільського й маломіського люду і в сердечному, не менторському, але братерському впливі на той люд. Кожний руський молодець проводячи форії на селі, повинен при всяких нагодах старатись зблизитись до народа, пізнавати його і взаємно дати народові пізнати себе і виробляти собі у народу довіря"

ПРОЗНА МОБІЛІЗАЦІЯ.

„З Петербурга повідомляють, що маневри під Єлисаветградом, на які також і цар виїжджає, це рід пробної мобілізації. В маневрах мають взяти участь два останні роки резервістів з губерній полтавської, харківської, чернигівської, курської й орельської і мають доповнити одну резервову дивізію піхоти і резервову бригаду артилерії. В цих маневрах мають застосувати також полеву почту і зробити пробу з залізницею, щоби виказати, наскільки можливий швидкий транспорт більших мас війська".

ВСЮДИ ЖИДИ!

Під таким наголовком читаємо в новинці: „На початку цього шкільного року подалося 300 студентів до приняття до київського університету. В цьому числі було 150 подань від жидів, але кураторія приняла тільки 20 з них. Таксамо в Одесі було 90 кандидатів жидів, з яких приняли тільки 6.

Ювілейне свято в честь „Просвіти"

В ЗАСТАВЧУ.

Дня 24. липня ц. р. відсвяткувало Заставче, пов. Підгайці Ювілей „Просвіти". Саля і спенальні були гарно прибрані, на сцені намальована побільшена відзнака „Просвіти". На програму святкового вечора зложилися хорові продукції, рецитації і деклямації, реферат (п. Вол. Пришляк), Привіт „Просвіті" (голова читальні п. Ізидор Сулима) і подяка від філії (п. В. Даньків). Всі точки випали вдатно, особливо подобалися пописи дітей. Свято закінчив величавий Живий Образ „Слава Просвіті", уложений на зразок, як подає журнал „Просвіта". На сцені на підвищенні стала алегорія „Просвіти" — гарна дівчина, по її боках хлопці і дівчата з відкритими книжками в руках, звернених у сторону „Просвіти". Два хлопчики клячать перед нею зі схрещеними прапорами. На переді сцени стоять дві дівчини з датами: 1868 і 1938. По піднесенні куртини хлопці і дівчата рецитують слова патріотичного вірша.

Національним гимном кінчиться це скромне, але прегарне свято в честь Матері—„Просвіти". Слід згадати, що в день свята всі свідомі громадяни Заставча прикрасили свої вікна ювилейними наліпками „Просвіти". До Головної „Просвіти" у Львові вислано збірний привіт з печатками і підписами виділових усіх місцевих установ: Читальні, Кружка Рідної Школи, Кооперативи, „Самопоміч", Госп. Кред. Спілки „Ощадність" і Кружка „Сільського Господаря".

Сторінка без політики.

„Платівум" - містечко далекої півночі.

В найдальше на північ висуненій окраїні Північної Америки — на півострові Аляски, недалеко побереж моря Берінга — в країні, що до недавна була безнадійною спірною пустинею, без дерев, без життя — почався ненадійно рух. Там відкрили платину, дорогий металь — куди дорожчий від золота. Ціна платини в останньому часі замітно піднеслася.

Шукач золота.

Це діялося в 1926 р. коли у цю сумну країну — що на кілька літніх місяців переміняється у непролазну мочаровату пустиню, три четвертини року скована ледом — прибув один шукач золота. Збудував він собі шатро й почав робити пошуканки за золотом. Та не знайшов його. Вже тиждень копав він тут і там землю, перепо*лікуючи* її — але не натрапив на найменший слід „жовтого" піску. Замість нього — траплялися маленькі грудки якогось іншого металю, що його наш шукач взяв за срібло. Але щож — марна це потіха: срібло не має такої ціни, щоб за ним іти аж так далеко і ледви чи оплатиться „шкіра за виправу". Та на безрибю і рак риба, добре й це. Наш шукач почав для потіхи збирати цей „срібний" пісок і продовж кількох тижнів „наполокав" його кілька фунтів. Врешті *потиснули морози* і він *забрався на полудне.*

Радісна несподіванка.

Зі своїм невеликим вантажем наш шукач вернувся в „тепліші" краї і в першому стрічному містечку рішив продати свій „добуток". Та ніхто не хотів від нього купити цього металевого піску, тим більше, що він не подобав навіть на срібло: він мав темніший блиск від срібла й найважніше — мав значно більший тягар, як має срібло. Сумний пошукач пішов з ним до хемічної лабораторії, щоб врешті знати бодай, що він має. І ось тут чекала його радісна *несподіванка:* в лабораторії йому сказали, що це платина — і що за свою знахідку він може взяти великі гроші. І справді — ще того самого дня він продав її за 20 тисяч долярів.

В пустині зароїлося.

На вістку про цю незвичайну знахідку кинулося шукати щастя на Дал. Півночі багато людей. Вже в короткім часі повстала там ціла оселя, що її від головного продукту цієї землі — назвали „Платінум". Оті люди покупили собі поодинокі пайки землі і стали добувати платину.

Одначе вже в короткім часі — вичерпали всі близькі терени — і нині добувають платину у віддалі яких 20—30 км. від містечка „Платінум". Способи експльоатації теж змінилися. Замість лопатами, платину добувають окремими приладами. І найбільше є на дні ріки і експльоатація посувається вздовж неї. Замість поодиноких паїв повстала нині акційна спілка, яка послуговується наємними робітниками.

Важкі умовини життя — але й поважні зарібки.

Праця там дуже важка і триває вісім годин. Робітники — це здебільша ескімоси. Одначе підчас важких зимових місяців мусять вони переїздити в тепліші околиці. Мешкають вони в бараках та шатрах, побудованих спілкою. Заробляють пересічно по 2 доляри за годину праці, але більшу половину з цього видають на скромне удержання. За одну пайку хліба з шинкою треба заплатити доляра, стільки само за пляшку пива. Годовно дорогий опал. Річ у тому, що ціла околиця зовсім позбавлена якогонебудь дерева і до огрівання шатер уживають спеціяльно збудованих малих печей, огріваних нафтою. Всі засоби харчів, нафти і т. д. спроваджують літаками і тому ціна тих продуктів така висока.

Без свят і без ніяких розваг.

Тому, що працювати там можна тільки продовж небагатьох літніх місяців — всі робітники використовують цей час тільки на працю, без найменшого відпочинку, без свят і без якихнебудь розваг. Не можна стратити ні хвилиночки часу — бо прийде зима і праця мусить завмерти на пів року. У містечку є один фризієр, раз на тиждень прилітає літаком лікар.

Досі видобули платини за 1 міліон долярів. В останньому часі ціна на платину піднеслася і рух там збільшився. В 1938 р. спровадили там машини коштом 800 тис. долярів, щоб розбудувати експльоатацію. Платина находиться у виді дрібного порошку. Виполоканий металь перевозять до *Такоми*, де його чистять. Досліди виявили, що при дотеперішних розмірах експльоатації — її вистачить ще на 20 літ.

Відтак ця околиця знову переміниться в безнадійну, сумну пустиню. А „Платінум" стане таким собі „мертваном" містечком, що їх в Америці є вже досить багато.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торгівлі
4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Ставиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Червоношкірі на „воєнній стопі" в Льос Анджельос.

Індіяни стейту Оклягома одягнули на голову воєнні прикраси, розмалювали своє тіло страшними рисунками і зявившися в Льос Анджельос, лядиться боронити свою опікунку міссіс Барнет. Хоч дім міссіс Барнет стереже дбайливо поліція, всеж таки червоношкірі вспіли продістатися до городу й там бережуть власницю дому.

Бій відбудеться тоді, коли поліція приступить до виселення власниці дому, який вона дістала від свого мужа, червоношкірого міліонера Джексона Барнета.

Десять літ тому Барнет був власником невеликого кусня землі в Оклягомі, недалеко міста Генрієти. Виявилося, що в землі була нафта і її відкупила нафтова спілка. Після цього майно Барнета підскочило до суми 7 міліонів долярів і його проголосили найбагатшим індіянином.

Теперішня міссіс Барнет була в нього кухаркою. Індіянин оженився з нею вже в пізньому віці. Барнет був одним із найбільш ексцентричних нюйорців. Кожного дня він виходив на вулицю біля свого дому й жермував вуличним рухом. Хочби не знати яка погана погода була, Барнет завжди стояв у білім, просто з голки костюмі. Він умер у 1932 р. скінчивши 92 роки.

Його свояки почали оспорювати завіщання, яке покійний зладив у користь його вдови, запевнюючи, що Барнет оженився вже тоді, коли був невідповідальний за свої вчинки. Спираючися на доказах свідків, які оповідали про ексцентричність Барнета, суд рішив відібрати вдові по ньому міссіс Барнет капітали та виселити її з дому Барнета. Вдова звернулася за допомогою до червоношкірих, які у свою чергу перевели *мобілізацію* та ввійшли на „воєнну стопу", як це вони колись називали початок воєнних акцій.

МУРИНСЬКА ПРОЦЕСІЯ.

Ще перед трьома тижнями відбулася в Ню Йорку велитенська маніфестація муринів. Маніфестація відбулася в муринській дільниці Ню Йорку Гарлемі. Мурини йшли збитими лавами по вулицях, плескали в долоні та вигукували: „Мир, браття, о чудо!.." Одночасно пять оркестр грало наймодніші нюйорські пісоньки.

На переді, у прегарнім авті, яким кермував білий шофер (божеський отець має теж своїх звеличників і між білими) їхав мурінський бог „божеський отець", як вони його називають. За ним ішли численні ряди ангелів, архангелів, пророків та інших „ранг" обох полів, всі босі та в білих одягах. Що хвилинки хтось вскакував на ступні авта, щоб стиснути чорному богові руку, або по дружньому поклепати його по плечах. Одна з пророчинь, яка їхала верхом на білому коні, не вдержалася в сідлі і звалившись, упала коміть головою у ведро зі зимним холодцем. Одначе вона незбентежена зовсім випадком, вскочила знову на сідло та їхала далі, гейби нічого не сталося.

Відтак учасники маніфестації заімпровізували танці, на які „божеський отець" дивився із вдоволеною усмішкою. Похід тривав коло двох годин. Укінці більшість ангелів так стомилася, що піт лився з них струмом. Очевидно, на час походу мусіли стримати ввесь вуличний рух і вислати кілька тисяч поліцистів, щоб вони вдержали лад у стотисячній юрбі.

—o—

НОВІТНЯ СПЛЯЧА КНЯЗІВНА.

В місцевости Катарінадорфель у східній Чехії заснула молода служниця на прізвище Шитлик ще 17. ц. м. і не зважаючи на всі заходи, не вдалося її досі розбудити. Цей дивний сон викликав не лиш сензацію серед мешканців села, але й серед представників лікарського світу, тим більше, що згадана служниця зовсім не нарікала, начеб їй щонебудь дошкулювало. В тому дні, коли заснула, вона виконувала всі свої обовязки як завжди, без найменших труднощів.

Новітню сплячу князівну відживляють на доручення лікарів штучними засобами.

—o—

„СИНТЕТИЧНИЙ ДІМ".

Такий синтетичний дім можна оглядати на виставі, зорганізованій у Франкфурті. Від 3-го вересня до 9-го жовтня ц. р. Цей дім збудували майже в цілості зі синтетичних будівельних матеріялів. Серед каміння, що його вжили до будови,... є один рід синтетичного каменя, який можна пилувати, як дерево. Також до ізоляції вжили нових матеріялів. Щоб дати змогу фахівцям познайомитися з подробицями будови цього дому, його північну стіну продовжили, не викінчуючи її при тім, так, що на перекрою можна пізнати всі матеріяли, які творять склад стін синтетичного дому.

Кімнати великі та ясні. Обстанова теж виконана зі синтетичних матеріялів та заспокоює всі найновіші вимоги. Довкола дому є малий город і посередині городу водограй у басені зі синтетичного каменя, що незвичайно вдатно імітує мармур.

ЧОЛОВІК, ЩО САМ СЕБЕ НЕ ПІЗНАВ.

Ми вже писали про успішну операцію на двох сліпих, що її перевели славні американські лікарі. Коли перед кількома днями зняли одному зі „сліпців" Едвардові Мартінові опаску з очей, хірурги заявили:

— Тепер ви можете дивитися.

Мартін, який осліп 25 літ тому, відтрунув рукою лікаря і перш усього кинувся до дзеркала. Останній раз бачив він себе в дзеркалі 17-літнім гарним молодцем із чорним волоссям.

Тепер із дзеркала дивилося на нього чуже лице, засіяне зморщками, у волоссі висріблювалися ясні, сиві смуги.

Мартін *пристанув* на мент, начеб себе не пізнавав. Відтак гірко усміхнувшися, відвернувся від дзеркала.

І ВІК НЕ ПОМІГ НА НАЛІГ.

В місцевости Мікулівці коло Мукачева помер перед кількома днями 105-літній жид на прізвище Якубович. Ще рік тому, коли мав 104 роки ставав він *перед* судом обвинуваченій у тому, що гонив нелегально спірт! Той 104-літній жид мав таке залізне здоровля і мав ще стільки сили, що сам обслугував свою горальню і сам вів торговлю спіртом, що йому давало змогу вигідно жити. Автім Якубович був теж незвичайно добрим консументом горілки з власної горальні.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Чорна неділя українських дружин.

РЯШІВ. РЕСОВІЯ — УКРАЇНА 3:1 (2:0).

Минула неділя була пещасливою для наших дружин, які стартували в мистецьких змаганнях. Програні України, Сяну й Поділля — це як на одну неділю рішуче за відважний бізнес.

Після слабої форми, що її виявила дружина Чорно-Червоних у двох останніх стрічах, мало хто сподівався перемоги нашої дружини в Рящеві, до України не виграла ще ні разу. Проте, не зважаючи на слабу форму, Україна деяк чи колинебудь іншим разом була така близька перішової, чи навіть і перемоги, як минулої неділі. Бо Ресовія — це лише тінь давньої доброї дружини. Всі її грачі грають „по гура", використовуючи при тому свій найсильніший атут — гострий старт. Мусимо признати, що стартом Ресовія рішуче перевищала Україну й тому теж заслужено перемогла. Грачі України виявили рішуче за слабий старт.

Найслабше заграв цим разом напад, досі найсильніша зброя чорно-червоних. Зокрема слабо грала середуща трійка: Сковень, Романець, Богурат. Романець рішуче не надається на вільника нападу, задовго придержує м'яч, недопільно подає і зовсім не стартує до м'ячів. Сковень непотрібно вдавався у дрібнички, забуваючи, що він стає небезпечний тільки тоді, коли швидко рішається на стріл. Богурат далі без форми. Оба крайники грали добре, одначе не було кому використовувати їх подач.

Поміч, як завжди, не спомагала нападу та обмежувалася виключно до дефензивної гри. Оборона цим разом не конче пекла. Босий пропущених воріт не завинив.

Гра велася на широкому рівні, нудьга, при тому обі дружини не могли виказатися якимись кращими комбінаціями.

Гра починається завзятими наступами рящівської дружини, яка в 16 хв. здобувае з вільного, при самовбивчій співпраці Цимбали перші ворота. Україні нічого не клеїться. Зате Ресовія підвищує у 20 хв. стан до 2:0 зі стрілу Калемби, після подачі Клоза. Такий стан, не зважаючи на зусилля обох дружин, держиться до половини.

Після перерви чорно-червоні беруться завзято до праці, спихають Ресовію до дефензиви та майже не сходять з її половини. Тека перевага принесла Україні ворота вже в 7 хв. Богурат стріляє, воротар Ресовії відбиває. Магоцький у повнім бігу стріляє не до оборони. Перевага чорно-червоних тривае далі, здавалося, що Україна не лиш успіє вирівняти, але навіть перемогти. Одначе коли Ресовія здобула з несподіваного стрілу Калемби (сильна скісна центра, що здавалося йшла на аут і опинилася в сітці) у 20 хвилині треті приодягові ворота, дружина чорно-червоних стратила надію на вирівняння, спешилася та стратила зовсім охоту до гри. І її лінії стають знемічні раз ураз рвуться на середущій трійці. Проте, Гналіз продирається кілька разів небезпечно під ворота, однаке його випаді нема кому використати.

Таким чином стріча зі слабою Ресовією, яка повинна була в найгіршім випадку закінчитися нерішеним висліком, принесла у висліді заслужену програву. Про перемогу рішив цей найважніший атут новітнього футболю — кращий старт. Отже Україні не досить старту і цю хибу мусять її грачі рішуче якнайшвидше усунути, коли хочуть своєму клюбові принести кращі успіхи.

Україна грала в такому складі: Босий, Воробець, Мікльош І, Дзнів, Цимбала, Підлісецький; Тихоліз, Богурат, Романець, Сковень ІІ, Магоцький.

Публики, яка привітала Україну вигуками та свистом к. 2000.

СТРИЙ. ПОГОНЬ — СЯН (ПЕРЕМИШЛЬ) 8:1 (4:1).

Важко писати звідомлення з цих змагань, бо якось воно неймовірно виглядає, що дружина, яка вміла в багатьох хвилинах навязати рівнорядну гру, в деяких моментах навіть переважала, програла в високому відношенні. Як воно можливе? Як до цього прийшло?

На це зложилося кілька причин.

Перемогти в нинішних умовинах на чужім гриші т. важко. В Сяні далі дається дошкульно відчувати недостача чільних нападу й таким чином офензивні акції Сяну не дають ефектівних успіхів. До того сильно далася ще в нападі відчути недостача Гібалевича та Суського. Федорович у помочі, після важкої дієти (затроєння шлунка) не видержав темпа. При тому нетевно ще грали залога й воротар (пропущені два голі). Вінніі Сян мав величезного пеха у підворітних ситуаціях, при одночасним величезним щастю Погоні. Перемога Погоні без сумніву заслужена, одначе рішуче за висока.

Хід гри досить цікавий. Вже в перших хвилинах велике щастя рятує Погонь від утрати двох голів. При повсім виразній перевазі Сяну минає перших десять хвилин гри. Одинадцята хвилина приносить наглий арт Погоні, замішання під воротами Сяну і господарі ведуть 1:0. Ця прикладна утрата воріт не заломує нашої дружини, яка далі веде гарну гру і має перевагу, яку використовує в 16 хв. Прекрасний стріл Партики і Сян вирівняв 1:1. Перевага Сяну росте, але найслабший в нападі і взагалі у дружині — Буш не використовує мурованих позицій. В 16., 18. і 19. хвилині добрячівський ратує в останньому моменті ворота. Погоні і двічі вибиває м'яч вже зі самої воротної лінії. Буш усвідомлює, хоч дуже рідко в тому часі, в офензивні акції Погоні, яка добуває у 20 хв. другі ворота, 2:1. Добра гра залоги господарів і незвичайне їхне щастя не дають змоги Сянові вирівняти. Без зміни висліду минає повних 30 хвилин. В 41 і 45 хв. підвищує Погонь стан метчу на 4:1 і на цьому кінчиться перша половина.

У ІІ. половині Сян здержує початково отверту гру, але з ходом гри увиразнюється кондиційне заломання помочі й залоги Сяну. Видно, що полуга Федоровича відбилася сильно на його кондиції. Це заломання використовує Погонь і добуває перевагу. Натиск Погоні росте, і в тому часі за гостру інтервенцію залоги судля диктує до Сяну дві карні, з яких падуть дальші два голі в 10 і 27 хвилині. У 32 і 41 хв. пришпатує Погонь ще двома голами-вислід дня.

Сян грав у такому складі: Лозинський, Ходунь, Побідинський; Рящівський, Федорович, Неофіта; Нижанківський, Турко, Буш, Партика, Мелинський.

ІНШІ ВИСЛІДИ О. Л.

Лехія — Чорні 3:2 (2:0). Чорні виступили до цих змагань без Журковського, Хмелярського і Чижевського. В першій половині переважала Лехія, у другій Чорні. Ворота для Лехії здобули Книжницький, Вільгош і Кунцевич, для Чорних Шайнер і Немен. Треті ворота здобуті Лехію були сумнівні і Чорні внесуть мабуть протест проти висліду змагань. Судіював ці змагання п. Бик Кароль, який рішуче має пеха.

Львів: Гасмонея — ВКС 1:0 (1:0). Вирівнана гра з легкою перевагою ВКС-у в другій половині. Єдині ворота для Гасмонеї здобув Шляф. Судія п. Вебер.

Самбір: Корона — РКС 3:1 (1:1). Заслужена перемога Корони, яка мала майже весь час перевагу. Ворота для Корони стріляли Дутковський, Глухий Мирон і Микола з карного. Для РКС-у Полусяток. Судія п. Дрябіковський.

Перемишль: Польонія — Юнак 2:2 (1:2). Гра жива і в гострому темпі. Кращою дружиною, головно в ІІ. половині був Юнак, який заслужив на перемогу. Ворота для Польонії здобув Дякий і Зелінський з карного. Для Юнака Кручек (2). Судіював п. В. Кухар.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Лехія	3	5:1	5:2
2) В. К. С.	3	4:2	11:3
3) Ресовія	3	4:2	9:8
4) Корона	3	4:2	610
5) Юнак	2	3:1	5:2
6) Полонія	3	3:3	5:4
7) РКС	3	3:3	2:3
8) Погонь Стрий	2	2:2	8:2
9) Україна	2	2:2	4:4
10) Гасмонея	2	2:2	2:3
11) Чкрні	1	0:2	2:3
12) Погонь І. Б.	2	0:4	5:9
13) Сян	3	0:6	3:14

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Погонь — Варшавянка 3:0 (2:0).**
ВАРШАВА. **Краковія — Польонія 2:2 (1:0).**
КРАКІВ. **Висла — Сьмігли 4:1 (1:0).**
ХОЖУФ. **Рух — АКС 4:2.**
ЛОДЗЬ: **Варта — ЛКС 0:0.**

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

КРАКІВ. **Гарбарня — Уніон Турінг 2:1 (1:).** Фінальні змагання за вхід до Д. Л. принесли перемогу гостям. На цьому метчу розбили важко воротаря Гарбарні Войцеховського, якого відвезли до лічинці.

ЛУЦЬК. **Шлеськ — ПКС 4:1.** Після цієї перемоги, Шлеськ висунувся на перше місце в табелі.

А КЛЯСА.

ТЕРНОПІЛЬ. **ЄГУДА — ПОДІЛЛЯ 2:0 (1:0).**

Поділля має постійного пеха до Єгуди, з якою програє мистецькі змагання навіть тоді, коли є на 100% кращою дружиною. Так теж було й цим разом. Поділля програло при зовсім рівнорядній грі. В деяких хвилинах (н. пр. у другій половині) навіть українська дружина замітно переважала. А підворітних ситуацій рішуче мало Поділля більше. До цієї стрічі виступило Поділля в зовсім відмолодженім складі:

Вовк, Вдодко, Терас; Волдай Чумак, Глушка; Королюк І., Доля, Королюк ІІ., Дайчак і Козуб.

НОВИНА!
„Говерля" найкращі „Буйтур"
ровери
(колеса)
єдиної кооперативної монтівні
Кооп. „ПЛАСТ"
Львів, Городецька 95.
Жадайте проспектів — цінників.

Найслабше заграла поміч, яка не вспіла навязати контакту з нападом. Тільки середущий помічник Чумак здоровий. Бічні (замкові) досім слабі. Єгуда здобула перші ворота в 41 хв. з карного, за настрілену руку.

Від 65 хв. Поділля грає в десятку, описля навіть у девятку, бо судія, як пак суддійський кандидат п. Рудзевич виключив обох грачів без найменшої причини з грища. Всеж таки, не зважаючи на ослаблення, Поділля далі натискає, однаке не має щастя. Більше щастя має Єгуда, яка у 82 хв. здобула з виплаву другі ворота.

ПОДІЛЛЯ — ЄГУДА 2:3.

Третій метч за мистецтво юніори програли рішучою одних воріт, тому, що найкращий їх грач Владко грав цього самого дня в І. дружині.

УДАТНИЙ ВИСТУП СТРИЙСЬКОЇ СКАЛИ.

Товариська стріча стрийської Скали з львівською дружиною закінчилася досім заслуженою перемогою стрийців, які були більше вирівняною дружиною і перевищали Зорю сильно в лінії нападу, якім взірцево керував найкращий грач Скали Герасимів. Добре теж грав на правім лучнику Заплатинський. Обі крайники теж удоволили. Дивно слабий у пятні напасників був Новак. Поміч без Єлиша, а молодовським Гороховинцем була найслабшою частиною дружини. Залога й воротар — добрі.

Зоря мала найкращу частину в залозі та в помочі. Напад, зложений з індивідуально добрих грачів, як цілість не зіграний і не вмів собі виробити позицій до стрілу. Найслабший у пятні Юськович, який по довшій перерві знову вернувся до Зорі. Крушельницький добрий у полі, під воротами залозного придержував мяч. Гарбачевський правильний, замало стріляє. Найкращі в нападі оба крайники, зокрема Максимів. У задозі кращий Зілінський від Микитина. Балдак на воротах непевний. У другій половині деякі грачі Зорі зовсім непотрібно стосували за гостру гру.

Після взаємних привітів, обі дружини почали гру в таких складах:

Скала: Малецький ІІ., Солдан, Держко; Гороховинка, Матульський, Котурбач; Павлічко, Заплатинський, Герасимів, Новак, Малецький І.

Зоря: Балдак, Зілінський, Микитин; Андрійчук, Данилевич, Вовк; Коваліа, Юськович, Гарбачевський, Крушельницький, Максимів.

Майже ціла перша половина велася при легкій перевазі Скали, для якої ворота здобули: Герасимів і Заплатинський. У другій половині Скала з місця переводить небезпечні акції, з яких одна кінчиться воротами, що їх здобув легким до оборони стрілом Герасимів. Згодом підчас удару Держко розбиває собі чоло і сходить з грища, так, що Скала грає до кінця в десятку. Це використовує Зоря, однаке її напад таки не вміє сформувати дефензиви окалистів. Одинокі ворота для Зорі здобув із підворітного заміщання Крушельницький ще перед випадком Держка.

При тому мусимо відмітити, що обі дружини не мали підручної аптечки. На будуче таке недопускальне, бо такий недогляд чи недбайливість може часом погано відбитися на здоровлю грачів.

Видців к. 500. Ця цифра рішуче за скромна, зважаючи, що цього дня не було у Львові цікавішого українського футбольного метчу.

Ц-КЛЯСА:

БРОДИ: **Русалка (Золочів)—Сокіл 3:2 (1:2).** Перший мистецький дебют золочівської Русалки випав зовсім удатно. Цей успіх ще й тим вартіший, що здобула його українська дружина на чужому гриці. Ворота для Русалки здобули: Квасовський 2 і Рудий. Крім цього Квасовський не використав карного. Русалка переважала майже ввесь час, одначе її напад мав пеха у стрілах, чого найкращим доказом є те, що двоє воріт здобув... помічник. Сокіл грав д. брутально. Дуже добре грав у Русалці Квасовський та Богонюк. Русалка грала в такім складі: Бойцун, Купчик, Рудецький; Червоний, Квасовський, Гупаловський; Богонюк, Строчан, Клименко, Рудий і Ванько. *Публики к. 400 осіб.*

ЖРКС—Мета 2:0 (0:0). *Мистецтво Ц-кляси*

ТОВАРИСЬКІ СТРІЧІ.

ЛЬВІВ: **Буревій—Луг 5:3 (1:1).** Перші змагання новозасновованого личаківського клюбу Буревію закінчилися зовсім заслуженою перемогою личаківців над Ц-клясовим Лугом. Ворота для Буревію здобули: Мусь 2, Михайлів 2 і Сцьо. Луг грав д. брутально. — Перед змаганнями відбулися привіти обох дружин. — Видців к. 200.

ВИННИКИ: **Степ (Львів)—Зожа 4:2 (2:0).** Заслужена перемога Ц-клясової дружини над віцемистцем Б-

класи львівської підокруги Зожею у Винниках. Степ заграв дуже амбітно і провадив уже 4:0, одначе судця (змагун Зожи) не хотів допустити до більшої поразки своєї дружини і не звертав найменшої уваги на офсайди, з яких під кінець змагань Зожа здобула двоє воріт (одні при видатній допомозі руки). Ворота для Степу здобули: Паньчишин 2, Оглій 1, Верходай 1. Для Зожи Грабовецький. — Перший свій метч за мистецтво Ц-класи осінної рунди грає Степ зі Стшельцом (Перемишляни) у Львові 4. вересня ц. р. Коли на цих змаганнях наша дружина виказже таку форму і заграє так амбітно, як до Зожі — можна мати певність високої її перемоги.

ЖОВКВА: **Стріла—Гута 2:1 (1:1).** Дуже цікаві змагання, яких висліл був неспевний до останньої хвилини. Ворота для Стріли здобув Гзуля і самобійчі.

ЛЬВІВ: **Граніт—Україна II. 4:3 (2:2).** Ворота для України здобули: Кульчицький, Каратницький і Зубач.

І НА ТОРІ НАШІ НАКОЛЕСНИКИ КРАЩІ.

На торі гриця Лехії відбулася наколесницька стріча Україна-Чорні, яка знову підкреслила вищість наших наколесників, цим разом на торі.

Висліди бігів:

Біг на 1000 м. (фінал) виграв Бабій (Україна), 2) Дрогобицький (Чорні).

Дружиновий американський біг (парами) виграла пара **(Бабій—Степаняк,** 2) Чорні (Дубель—Марціхув).

Австралійський біг (останній на кожнім окруженні змагун відпадає) виграв **Бабій,** який побив рекорд, здобуваючи в останніх 200 метрах час **16 сек.,** 2) Федак (Україна), 3) Костух (Чорні).

Біг потіхи (5 окружень) для змагунів з перетоповими картами виграв Баєрський (Україна), 2) Калагурка (Україна).

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Речинці мистецьких змагань юніорів України: 4. 9. 1938. Рекорд—Україна, Лехія—Б. Ожел, Самсон—Граніт. 11. 9. Україна—Лехія, Граніт—Гвязда, Б. Ожел—Рекорд. 18. 9. Граніт—Україна, Гвязда—Рекорд, Лехія—Самсон. 25. 9. Самсон—Україна, Б. Ожел—Граніт, Лехія—Гвязда. 2. 10. Граніт—Лехія, Рекорд—Самсон. 9. 10. Україна—Гвязда, Лехія—Рекорд, Самсон—Б. Ожел. 16. 10. Б. Ожел—Україна, Рекорд—Граніт, Гвязда—Самсон. 23. 10. Україна—Рекорд, Б. Ожел—Лехія, Граніт—Самсон. 30. 10. Лехія—Україна, Гвязда—Граніт, Рекорд—Б. Ожел.

Речинці змагань Степу й Лугу. — Група І.: 11. 9. 1938. Гутнічанка—Луг, Ютшня—Святогор, Яновинка—Самсон. 18. 9. Луг—Ютшня, Святогор—Яновинка, Самсон—Гутнічанка. 25. 9. Яновинка—Луг, Гутнічанка—Святогор, Ютшня—Самсон. 2. 10. Святогор—Луг, Ютшня—Яновинка. 9. 10. Самсон—Святогор, Яновинка—Гутнічанка. 16. 10. Луг—Самсон, Гутнічанка—Ютшня. — **Група II.:** 4. 9. 1938. Степ—Стшелец (Перемишляни), Польонія—Гвязда Штерн, СКР—Праца Польска. 11. 9. Х—Степ, Гвязда—СКР, Стшелец—Польонія. 18. 9. Степ—Гвязда, Польонія—СКР, Праца Польска—Х. 25. 9. Праца Польска—Степ, Х—Стшелец. 2. 10. СКР—Степ, Стшелец—Гвязда, Польонія—Праца Польска. 9. 10. Степ—Польонія, Гвязда—Х, Праца Польска—Стшелец. 16. 10. Х—СКР, Праца Польска—Гвязда. 23. 10. Стшелец—СКР, Польонія—Х. — Буквою Х означений клюб, що спадає з Б-класи (Орлента — Бібрка).

Чому війна в Еспанії не скінчилася в 1936 році?

Ген. Франко заявив кореспондентові Аваса, що проект комітету неінтервенції обіймає лише частину добровольців, які служать у рядах червоної армії. Це наслідок незнання дійсного стану і неприсутности зацікавлених сторін у комітеті. Члени комітету не знають, що 50% чужинців з червоної армії не обняті проектом комітету. Комітет радить відкликати європейських добровольців тоді, як уже північноамериканська преса повідомила, що між убитими чужинцями з червоної армії 50% походить зпоза европейських держав. Далі ген. Франко подав, що якби не чужинці в червоній армії війна скінчилась би ще в листопаді в 1936 р і червона армія булаб побита під брамами Мадриду. Приїзд 40.000 добровольців продовжив війну і спротив. Тоді щойно ген. Франко згодився допустити до своєї армії добровольців, які віддавна просили, щоб їх приняти. Рівномірне відкликання добровольців не може пошкодити переможному закінченню боротьби. Далі ген. Франко заявив, що Барсельона згодилася на плян, бо задумує використати його до своїх цілей і не має наміру його зреалізувати. Добровольці червоної армії мають фальшиві пашпорти, а тисячі чужинців натуралізовано. Справа відкликання чужинців дуже трудна, але можна її здійснити. Ген. Франко пригадав, що пропонував відкликання з обох боків по 10.000 чужинців. Вкінці заявив, що ті, які бажають посередництва, служать червоним і скритим ворогам Еспанії. „Національна Еспанія перемогла і не дозволить відобрати собі ні теж зменшити перемоги".

З польської преси.

„Опінія столичних політичних кол".

Львівський озонівський „Дзеннік Польскі" (ч. 237 з 29-го серпня ц. р.) вмістив п. н. „Лист митрополита Шептицького у світлі фактів" кореспонденцію з Варшави, що має характер півофіційного вияснення, тимбільше, що майже ідентичний текст появився в деяких правих варшавських часописах. Це вияснення торкається прав, з якими звязана поява листа митрополита Шептицького. „Дзеннік Польскі" зазначує у підназоловку, що це „опінія столичних політичних кол про маневри воюючого українства". Подаємо це вияснення у дослівному перекладі без якихнебудь коментарів.

„Царська влада на польських землях сконфіскувала понад 880 костелів, що були безспірною власністю католицького костела.

„Особливо царська влада переслідувала католицький костел і поляків на Холмщині і Підляшші, де створила православну епархію, оснувала духовну семинарію, де діяв відомий епископ Євлогій, один з провідників російської еміграційної церкви, ворожо наставлений до Польщі. Займанницька російська влада відбирала католикам костели і будувала церкви, а у висліді довела в 1914-ому році до числа 340 церков на терені ледви кількох повітів люблинського воєвідства.

„На терені цих повітів живе православна людність в числі ледви 210 тисяч осіб.

„Влада православної церкви намагалася для тих 210 тисяч православних зберегти штучно стан посідання у формі коло 200 церков, бо в міжчасі 99 церков повернено католицькому костелові, а незначну частину знищено в часі війни.

„Міністерство освіти признало на цьому терені 54 парохій та етнтових філій за православні, на яких утримання державний скарб давав відповідні суми. Залишилася таким чином відкрита справа істнування 90 церков, 10 каплиць і 27 домів молитви, зовсім у тих умовинах зайвих, що одночасно викликали міжвіроісповідні спори серед католиків та православних та заогнювали взаємини людности. Крім цього цих церков не втримувано у відповідному стані внаслідок браку відповідних фінансових засобів і тому вони в багатьох випадках загрожували публичній безпеці і житю мешканців. Влада православної церкви намагалася використати цей стан при помочі доконаного факту і впродовж останнього півроку вислала на той терен кількох повітів люблинського воєвідства коло 50 духовних без згоди дотичної державної влади.

„Якщо йде про матеріял, з якого рекрутувалися ті духовні ,то були це одиниці наоспіх підівчені і без відповідного морального й умового рівня, властиво агітатори, що стояли на послугах російського чи українського націоналізму.

„Деякі з них донедавна були греко-католиками зпід знаку митрополита Шептицького, а багато з них вело протидержавну агітацію черпаючи надхнення і засоби зов-

---

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК. 5

На посаді.

(Докінчення).

Швець мовчки заплатив 1.95 зол., ще хтось таки мовчки віддав кілька сотиків.

— А тепер ходімо до одного — він винен сім золотих.

— Славайсу!

— На віки!

Жінка витягала хліб з печі — а „руїнник зі операції" тягнув спроквола голубця за голубцем — не прочуваючи ніякого лиха. Саме коли ми ввійшли, він аж зачервонівся: може в горлі здоганяв один голубець другого, бо хотіли разом їхати вдолину. Поки ми добре розглянулись — уже другий голубець поїхав. Справник зразу приступив до діла:

— Ми прийшли за грішми. Цей пан з Ревізійного Союзу, буде біда, треба буде йти до суду...

— Я не дам нічьо! — аж підскочила миска з голубцями від удару в стіл. — Ви там поприймали злодіїв, шахраїв, то я шо тому винен? Давсмиму доляра і казав му аби ні гет там вімазав...

— Шо це кого обходит? Надзірній Раді ви призналаси, що винні.

— Шо признавси? Він мене намовив. Ви нашьо тримаєте таких, що крутеть! Дідька вам дам! Я вібц ходжу туди? Ходжу до читальні, ці до склепу? Чого з мене хочете?

Кричав на цілу хату.

Справник його вговорював, часто показував на мене, а я цікаво приглядався цьому оригіналові. Низький, миршавий; ніс, очі, уста, чоло — все збіглось укупу...

— Голова кретина — я ствердив, майнувши від обовязків урядовця П. С. К. у світ антропольогії. Та я хутко отямився та взявся сповняти свої чорні обовязки, хоч моя душа рвалась у світ теорії.

— Вуйку — почав я з гідністю — пощо так сильно кричати? В суді ви так кричати не будете.

— Це я так таки говорю — вже куди лагідніше пояснив миршавий чоловічок.

— Гарно, гарно, але щодо вашої справи — погано. Ви хоїтли помогти крамареві — не хотіли топити його — сказали Надзірній Раді неправду і в суді програєте.

Струя гуманних слів поплила з моїх уст і розбила граніт упертости оцього дивака.

— Злодій! Шахрай! — кричав та в тому крику не було переконання, це був тільки відрух голосових струн...

— Отже до завтра надумайтеся — сказали ми разом зо справником.

Ще довго ми ходили — багато разів повторяли ті самі речення: просили, погрожували — багато пригод зазнали, з яких 250 сотиків зібрали...

Цього вечора все було згідне з пунктами документів: гарну вечерю приготовили, вигідне ліжко послали. А коли сон зблизився до мене — застав мене в гарнім настрою... в настрою людини, що чесно сповнила свій обовязок.

Була неділя 3. листопада. Я поснідав, заховав глибоко зароблене вчора злотника і майнув у Снятин, а там і в рідне село завітав...

„І клонився я рідним нивам: ви простіть мене блудного сина!"..

Одягнутий упав на ліжко в батьківській хаті — а як сонце вилізло на овид — я прокинувся й рожевими колірами малював свої пригоди, заспокоюючи цікавість рідних.

Вкінці піднявся: повісив позичений плащ, заховав товаришеву течку, засунув у кут сусідову парасолю, почіпив на цвяшку тітчин годинник: всі емблеми урядництва...

Вийняв з кишені уповноважнення з печатками й підписами. Дивився на них, як дивляться тепер старі люди на австрійські гроші.

Пятниця, субота, неділя — всього три дні на посаді урядовця П. С. К. — а який досвід, яке поглиблення світогляду, які жнива вражінь, скільки матеріялу, щоб зрозуміти психольогію одиниці та юрби...

Тиждень я нездужав (нежит мене мучив) — пив увесь час чай з липового цвіту — а про зароблене золотого нічого й казати: пішов на лікування.

По тижневі встав здоровий тілесно й душевно. Кооперацію покинув... — ні, мене з неї покинули...

ЕПІЛЬОҐ.

Тепер, як бачите, працюю на літературній ниві (дебютую), збагачуючи рідне письменство своєрідним талантом.

Якщо і тут не поталанить — я ждатиму спокійно на ті майбутні покоління, що направлять помилки короткозорих сучасників.

В и д и н і в.

чі (Чехословаччина, Комінтерн, російська еміграція). Таким чином православна ерархія витворила безправний стан, якого ані правно ані фактично не могла толерувати державна влада.

„Державна влада відповідальна за спокій і безпеку, не могучи толерувати цього стану після порозуміння з дотеперішніми користувачами церковних обектів у справі забезпеки предметів культу, наказала розбірку коло 90 церков, 10 каплиць і 27 домів молитви як зайвих обектів, що їх установила церковна влада для побічних цілей і тепер вони непотрібні для справжніх потреб і релігійних вимог.

„Матеріял зі згаданих розібраних церков зужито на ремонт і реперацію інших православних святинь. Розбірка зайвих і таких, що загрожували публичній безпеці церковних обектів, відбулася в спокою, а місцева людність, що має досить постійного ферменту агітації та подразнення, сама помагала в розбірці цих обектів.

„По думці канонів православної церкви, приписів російського законодавства, що переходово обовязують і декрету генерального комісаря східних земель з 1918-го року державна влада диспонує, як власністю держави обектами православного релігійного культу, які віддає православній церкві до вжитку.

„Пастирський лист митрополита Шептицького сконфісковано за тенденційне та незгідне з фактичним станом насвітлення справи ліквідації зайвих православних обектів на терені кількох повітів люблинського воєвідства.

„Треба підкреслити, що митрополит Шептицький вживає в пастирському листі титулів „львівський і галицький митрополит" і звертається до епископів, капітул і духовенства „галицької провінції". Конкордат заключений між Річпосполитою Польською і Апостольською Столицею не признає такої титулятури і признає тільки титул „львівського митрополита гр.-кат. обряду. Політичні поняття і тенденції вкладає Шептицький в цього роду узурпований титул.

„Церковна влада гр.-кат. обряду звертала ся нераз до державної влади за допомогою у поборюванні православія, що поширювалося на терені Лемківщини. Це довело до створення апостольської адміністрації для лемків.

„Тепер митрополит Шептицький всупереч основним інтересам католицької церкви підтримує православія на терені, де його насильно ввела Росія для політичних цілей, внаслідок чого католицький митрополит іде по лінії політичного православія.

„Беручи під увагу інтервенцію митрополита Шептицького свого часу в справі православія на Лемківщині і його часті інтервенції у справі православія на Холмщині, треба запитати, котре становище митрополита Шептицького є висловом його переконань, а не зручно стосованою тактикою для вигривання проти держави окремих віроісповідних справ.

„На особливе підкреслення заслуговує роля української парляментарної репрезентації і католицької репрезентації, яка в особах сенатора Луцького і посла Барана починає під авспіціями митрополита Шептицького атаку на державу, звязуючись з представниками православія, щоб витворити штучний протидержавний фронт і здисконтувати інтереси українського націоналізму.

„Баран та інші члени української репрезентації завзято поборювали донедавна митрополита Діонисія і волинського архиепископа Олексія за не досить сильну українізацію православної церкви на Волині. Сьогодні зісоюзнилися з православними ерархами, бо акція на Холмщині служить інтересам українського націоналізму, поширюючи сепаратизм на неукраїнських землях.

„Характеристичне що близьким дорадником гр.-кат. капітули у Львові є архимандрит Табінський, український шовініст, б. православний духовний і б. ректор православної семинарії у Кремянці, сьогодні неофіт у східно-византійському обряді, що виграє діяльність православних і грекокатоликів для українських цілей".

Доля европейського мира залежить від рішення одної людини.

ПРОМОВА МІН. ЧЕРЧІЛЯ.

В минулу суботу міністр Черчіль виголосив промову, в якій між іншим сказав:

„Ціла Европа і цілий світ наближаються постепенно до вершка кризи, якого вже не можна довго відсувати. Війну можна вимикути, але небезпеки для мира так довго не усунеться, доки не розпустять сильної німецької армії, якої воїків покликали раптом з їх домів у ранги... Здається мені, що ніхто був би не поставив тих військових корпусів на военній стопі, якби не мав був вже згори уплянованого наміру кинути їх до акції вже у найближчому часі... Єдиним покликанням і єдиною політикою нашого уряду є — зберегти мир. Цей уряд пустив уже в непамять різні образи і зневаги, яких ми були ніколи не пустили плазом в ніякій добі нашої історії. Але було би великою помилкою котроїнебудь заграничної держави допускати, що сьогодні Анґлія не є в стані, якби цього було треба, виконати свою ролю рамя в рамя з іншими державами, коли треба буде оборонити підставові засади цивілізованого людства.

„Це дуже сумне, що в теперішню пору доля европейського мира залежить від рішення одної, единої людини. Знаємо, що німецький нарід не хоче війни, і передовсім знаємо, що не хоче війни з анґлійською імперією. Тому наша тривога вяжеться з тим незвичайним чоловіком, що стоїть сьогодні на чолі німецької держави. Вдалося йому піднести свою країну з пониження, поставив її знову в першому ряді новочасних великодержав. І було би справді катастрофальним кроком, якби ця людина хотіла відкинути раптом усе, що зробила для німецького народу, і якби вмішала його в авантуру, що мусіла би безумовно вирости до розмірів світової війни.

Конґрес національних меншин у Стокгольмі.

У столиці Швеції Стокгольмі почались 25. д. м. наради конґресу національних меншин. На конґресі заступлені такі національні меншини: німці, хорвати і словінці з Югославії, шведи з Естонії, словінці з Італії, **українці з Польщі і Румунії**, мадяри з Румунії і Чехословаччини, москалі з Естонії, Латвії, Польщі і Румунії.

Першого дня нарад представники поодиноких національностей виголосили пять рефератів. Слід згадати, що президентові д-рові Вільфанові вручив представник шведів в Японії П. Пегль в імени заступлених на конґресі національних меншин почесний дарунок з нагоди його 60-их роковин життя.

Нове політичне вбивство чекістів у Парижі.

Паріська преса подає ревеляційні вістки про політичне вбивство кілька днів тому на території Франції. В Марні недалеко Парижа виловили тіло мужчини з відтятою головою, поціправлене кулями та пробите штилетами. Слідство виявило, що

це тіло Рудольфа Клемента, особистого секретаря Л. Троцького, який пропав місяць тому в таємничих обставинах. Троцький негайно, як тільки загинув його б. секретар, заявив, що він упав жертвою Ґ. П. У.

Характеристичне, що удар штилетом ідентичний з ударами, що їх дістав минулої зими московський економіст Дмитро Навашін у Парижі та відома Летиція Торо, яку вбили в підземній залізниці в Парижі минулого року. Вбивників Навашіна ні Торо дотепер не викрили. Один правий французький щоденник повідомляє, що визначний діяч французької комуністичної партії інтервеніював перед владою, щоб не надавала розголосу справі Клемента.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Закарпаття.

ЗНОВУ АНҐЛІЙСЬКИЙ ГІСТЬ.

„Нова Свобода" пише, що після того, як англійський політичний секретар Апостол—Му... правів відвідав українських політичних представників Закарпаття, в останніх днях завитав до редакції „Нової Свободи" новий анґлійський гість. Це анґлійський політик і журналіст Чарльз І. Гаскелл з дружиною з Льондону. П. Гаскелл є представником анґлійських консерватистів і головним редактором журналу „Раше" („Росія"). В останньому часі він помістив статті про українські справи, зокрема цікаву й докладну працю про українців на Закарпатті. Тепер підготовляє книжку про українську справу і збирає до цього матеріяли. Він заявив, що анґлійське громадянство починає живо цікавитися українськими справами.

Про відносини на Закарпатті та про життя українців інформував п. Гаскелла редактор Рогач. Анґлійський гість був два рази в редакції „Нової Свободи" і оба рази в часі його присутности принесли до редакції свіжо сконфіскованого числа „Нової Свободи". На анґлійського журналіста, що не знає конфіскати, зробило це велике враження.

П. Гаскелл цікавиться виключно українськими справами. З Закарпаття поїхав на Буковину, а звідти поїде до Галичини. Минулого року був на Радянській Україні.

А. ВОЛОШИН НЕ ЙДЕ НА ПЕНСІЮ.

За „Новою Свободою" подали ми були своєго часу вістку, що шкільна влада хоче спенсіонувати о. Августина Волошина, директора ужгородської мужеської учительської семинарії. Ця вістка викликала прикре враження серед закарпатських українців, що не хотіли тратити на становищі директора семинарії заслуженого діяча. Голова „Учительської Громади" Август Штефан і посол Ю. Ревай були у цій справі у секційного шефа міністерства шкільництва Шубер та у Празі, який заявив, що о. Волошин не піде на пенсію.

УКРАЇНСЬКА ПАРАЛЕЛЬКА В ТОРГОВЕЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ.

Міністерство шкільництва на прохання батьків і на внесок дирекції Торговельної Академії в Ужгороді дозволило відкрити 1-шу клясу української паралельки при цій школі. Таким чином сповнилося давнє бажання українських батьків, бо досі число учнів в одинокій Торговельній Академії на Закарпатті було дуже обмежене.

ВАЖКА ПОРАЗКА КИТАЙЦІВ.

Агенція Домеї повідомляє, що японські війська завдали китайцям важку поразку під Трсіюян, де китайці мали 200 вбитих.

Китайці сконцентрували коло 8 тисяч війська на фронті довгому 520 км, для оборони Ганкав.

В наступі на Ганкав японці заняли місто Гошан і находяться тепер у віддалі 4 км. від перших фортифікаційних ліній, що боронять Ганкав.

ПЕРЕД НОВИМ ПОЛІТИЧНИМ ПРОЦЕСОМ У МОСКВІ.

Японська преса пише, що у другій половині вересня відбудеться новий великий політичний процес у Москві. На лаві підсудних засяде десять визначних совітських дипльоматів, між ними б. амбасадор у Токіо Юренєв, б. посол в Ослю Якубович, б. генеральний консуль СССР у Барсельоні Антонов-Овсеенко, б. совітський делеґат до Ліґи Націй Розенберґ, б. радник совітської амбасади в Токіо Райвіч і б. секретар цієї амбасади Ушков.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

ПЛЕБІСЦИТ У СПРАВІ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ

Виїзд анґлійського амбасадора з Берліна до Льондону.

До Льондону приїхав британський амбасадор у Берліні Невіль Гендерсон, якого візвав британський уряд. Амбасадор відбуде нараду з мін. Галіфаксом та прем. Чемберленом і вернеться до Берліна щойно по засіданні британського кабінету. Темою нарад буде положення в Чехословаччині.

„Сандей Таймс" здогадується, що підчас конґресу націонал-соціялістичної партії в Нюрнбергу висунуть проект оголошення плебісциту у справі судетських німців.

ІТАЛІЯ ВИСЕЛЮЄ ФРАНЦУЗІВ З ПРИКОРДОННОЇ СМУГИ.

Авас повідомляє з Ніцеї, що в суботу 27. ц. м. італійська влада попередила мера прикордонної громади Ісоля, щоб французькі громадяни, які мають посілости в долині Шатіон по італійському боці, покинули їх до 48 годин. Вони дістануть евентуально місяць часу, щоб зібрати земні плоди та вивезти свої рухомости. Французи ще не дали відповіди на наказ мера.

—o—

По широкому світі.

Регент Горті вернувся в неділю 28. ц. м. з візитом до Будапешту зі своєї візити по Німеччині.

В 10-ліття підписання пакту Бріян-Кельог державний секретар Гуль виголосив промову з гострим осудом війни, що „не приносить користи навіть переможним" і накликував виконати зобовязання пакту.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоругвини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — фірму основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3, І. пов., телефон 254-46. 1430 —9—?

— **Зміна льокалю фабрики „Меріда".** Вимога значного поширення нашої фабрики та її більшого технічного змодернізування спричинили зміну її приміщення. Тому повідомляємо П. Т. Заінтересованих, що з днем 1. вересня ц. р. нашою адресою буде: Львів, ул. Охронок 11 а, „Меріда", українська фабрика косметиків.

— **Гімназія Рідної Школи в Чорткові має права державних шкіл.** Міністерство В. Р. і О. П. рескриптом з дня 9. липня 1938 р. ч. II. S. 4453/38 на підставі § 3 розпорядку з дня 4. грудня 1936 ч. II. S 8391/36 (Дн. Ур. Мін. В. Р. і О. П. ч. 11 поз. 215) надало гімназії Рідної Школи в Чорткові почавши від шкільного року 1938/39 управнення державних загально-освітних гімназій передбачені в § 4 згаданого розпорядку.

— **Арештування в Чортківщині.** Дня 22-го ц. м. рано поліція з Білобожниці пов. Чортків, арештувала Теофіля Пшеничняка, що перебував у Калинівщині і вивезла його в невідомому напрямі. Причина арештування невідома.

— **Крадіж у церкві і на приходстві в Бережанах.** З прикрістю подаємо вістку, що в неділю 13. ц. м. невідомі злодії вкрали з церкви в Бережанах золоту чашу. — Кілька днів пізніше, в ночі з 18. на 19. ц. м. злодії дісталися ошкленим вікном на приходство до о. кан. Е. Бачинського і забрали золотий годинник з ланцюшком, шлюбні обручки та 48 зол. готівкою. Поліція шукає за злодіями.

— **До заступної військової служби** покличуть в осени і в зимі осіб, яких перенесли до резерви без відбування військової служби з 1908, 1909, 1910 і 1913 р. та осіб, яких перенесли до резерви або зачислили до загального ополчення зі зброєю або без, що не переступили 50 років життя.

— **Зливний дощ із громами** перейшов над Львовом у неділю 28. ц. м. вечором. Вода залила нижче положені пивниці і вулиці, зокрема розкопані так, що годі було перейти. В понеділок пополудні падав знову дощ у Львові та в околиці.

— **Скандальний процес у Львові.** Перед трибуналом окружного суду у Львові почалася в понеділок 29. ц. м. розправа проти поляка Стефана Конопацького, старшого пшодовніка прикордонної сторожі та львівського адвоката д-ра Натана Шаргля, жида, за вимушення більшої суми грошей від кравця Курцфельда. Підсудні **не признаються до вини.**

— **Львівська хроніка.** При вул. Стрийській невідомий наколесник наїхав на авто, впав на вулиці і важко зранився. Непритомного наколесника відвезли до шпиталю. — В „Люна-парку" при вул. Понінського впав з каруселі Н. Дучак з Голоська Малого і зломив собі праву ногу. — При вул. Понінського Ян Гіровський пробив ножем Г. Суряка на тлі заздрости за дівчину.

— **Самогубство на любовному тлі.** В неділю 28 ц. м. в год. 5.50 рано кинулася під поїзд м'ж Винниками і Львовом 23-літня Гелєна Котурівна з Маєрівки і згинула. Котурівну хотів рятувати її товариш 23-літній Едвард Янішевський, коминар з Пасік Личаківських, але поїзд відорвав йому руку і в грізному стані відвезли його до шпиталю. З найденого при Янішевському листа виходить, що обоє рішили скінчити самогубством тому, що не могли одружитись зі собою. Слідство виявило, що Янішевський мав у найближчому часі всупереч власній волі женитися з іншою дівчиною і тому за намовою Котурівної, яку дуже любив, рішив разом з нею скінчити самогубством.

— **Страшна смерть двох вязнів.** Під ескортою поліції їхало поїздом з Рибника до Катовиць двох вязнів Франц Кудла і Вінценти Зімни, яких суд у Рибнику засудив по 10 років вязниці за грабунковий напад. У хвилині, коли поїзд минав стацію Червонку, вязні — хоч оба були разом сковані — кинулися на поліцаїв, відштовхнули їх і відчинили двері ваґону. Перший вискочив Кудла і потягнув за собою скованого Зімного. Кудла вдарив головою об рампу і згинув на місці. Зімни потовкся тяжко і нема надії вдержати його при житті.

— **Нова серія страшних летунських катастроф.** У неділю 28. ц. м. пополудні вилетіла ескадра з пятьох військових літаків з летовища Дубендорф у Швайцарії на летунське свято до Люґано. Над кантоном Швіц на висоті 1.500 м. літаки попали в густу мряку і тому рішили вернутись на летовище Дубендорф. Підчас цього маневру три літаки розбилися до скал, четвертий літак почав горіти, а пятий вернувся щасливо до Дубендорфу. В катастрофі згинуло 6 старшин летунів, два важко попарилися. Ранених примістили у шпиталю в Айнзідель. На місце катастрофи прибули експедиції з поліцією кантону Швіц і підхорунжими старшинської летунської школи. По довших розшуках рятункові експедиції знайшли тіла жертв недільної катастрофи. — Підчас нічних вправ військових французьких літаків один літак упав 10 км. від По і згорів, другий згорів коло села Монтардон. У катастрофі згинуло вісім членів залоги. — В околиці м. Зіліни на Словаччині зударилися два військові літаки на висоті 400 метрів. У катастрофі згинуло двох летунів і двох членів залоги. — На летовищі Гетфілд в Англії літак „9 Альбатрос", що мав утримувати комунікацію понад Атлянтійський Океан розірвався на дві частини підчас осідання. Летун і трьох подорожніх врятувалося.

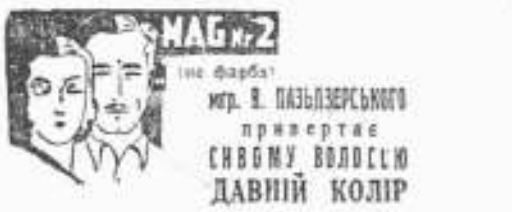

— **В сезоні консерв і маринат... Спіртовий оцет чи оцет з есенції?** Кожна добра господиня приладжує тепер запаси консерв і маринатів на цілий рік. І тільки одна справа викликує непотрібні сумніви — який оцет уживати до маринат, спіртовий чи з оцтової есенції. Котрий краще консервує маринати і не шкодить здоровлю? Лікарі і гігієністи стверджують, що оба роди оцту є для здорового організму нешкідливі. Оцту повинно вистерігатися тільки недужі на надкислинність і при схорілих печінки. Польська Фармакопея, II. видання (стор. 62) приторучає вживати спіртовий оцет як теж розтущений з оцтової есенції, як урізноправнює шодо здоровля оба роди оцту. Як відомо, спіртовий оцет має ферментаційні бактерії і по коротшім часі мутніє. Оцет з есенції не має жадних бактерій і не приймає і навіть по довшім часі не почується і не мутніє, що робить його кращим від спіртового оцту, зокрема коли йде про збереження маринат на кільки місяців.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед трибуналом окружного суду в Золочеві відбулася розправа проти Степана Галапая з Плугова пов. Золочів, якого притягнули до відповідальности за державну зраду зі ст. 97 §. 1 к. к. (за приналежність до ОУН). Трибунал засудив **Степана Галапая на три роки вязниці** і втрату публичних громадянських прав на 10 років.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 30. 8. год. 8. „Шестий поверх"
Середа 31. 8. год. 8. веч. „Люди на трисі".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. неділький.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і ім. І. Тобілевича).

ЗАБОЛОТІВ: Група Б:
30. 8. Орфей у пеклі.
31. 8. Орлеяна.
1. 9. Пригода в Черчі.
2. 9. Лісова пісня.

ГУЛУКІВ:
3. 9. Цигенський барон.
4. 9. Вій.

Група „А" грає в Снятині і в Коршові по 4. 9., а дня 5. 9. вяжджають обі групи до Коломиї. Дня 7. 9. відбудеться інавгураційне виступ. „Маруся Богуславка".

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ сигне".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Я був гангстером" („Невинний грішник").
БАЛТИК: „Маврікій".
ВАНДА: „Я збрехала", „Ґільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Жінки над прірвою".
ЕВРОПА: „Золоті жіночки".
КАСИНО: „Узли кохання", „Гріх молодости".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Великий плян", „Почалось у поїзді".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Життя удвійку", „Джентельмен вірить жінці".
ПАЛЯС: „Кохання в кайданах".
ПАНС: вечорове.
РАЙ: „Гальна".
РІЯЛЬТО: „Погорджена".
РОКСІ: „Пострах Монголії".
СВІТ: „Страшний двір" Мошинка та „Болек і Льолек" з Дюмшою.
СТИЛЕВЕ: „Чорний пірат" та ревія.
ТОН: „Засуджені", „Без приказу".
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХІМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люцерна".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 30. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. дениик, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., у перерві о год. 14.12 Агт. ККО, 14.15 Концерт баляль, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Репортаж із ширикового табору, авд. для старших дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії. 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт сальон. орх., 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Орх. концерт, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Черепаха, 18.10 Альтізка, 18.45 „Без титулу" фрагм. повісти І. Крашевського, 19.00 Спів, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісонька, розр. концерт; у перервах: „У вдальні дентиста", „Нюх Черді Чака", 20.45 Веч. дениик, **21.00 Збір овечів, призначених на продаж в українській мові вик. інж. Ром. Панькія.** 21.10 Музика з пл., Гарні голоси, 22.10 Господарські вістки, 22.20 Спортові вістки, 22.25 Танк. музика з пл., 23.00/Ост. вістки.

Середа, 31. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Перше снідання при орх., 12.03 Полудн. авд., 14.10 Інформ. газетка в укр. мові, **14.10 Українська муз. з пл.,** 14.40 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Так співає Шаляпін, репортаж, пл., 16.45 Загонова шахта під. окраїн, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Популярна музика з пл., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Роотини, що вміють посуду, 18.10 Віольончела з супр. форт., 18.40 „Без титулу" фрагм. пов. І. Крашевського, 19.00 Травом. з Льондону: Легка музика, 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, у перерві скеч „Вишахід" А. Аверченка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Літер.-муз. авд.: „Радість серед гір" Дж. Бериса, 23.00 **Ост. вістки.**

Четвер, 1. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Концерт орх. маяолонівістів, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Форт., 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.30 „Над озером" фрагм. повісти ілюстр. музикою, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, форт., 16.45 Справедливий поділ добичі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісня у мист. опрацюванні, сопран, баритон, форт., 17.40 „Листи з подорожі" Сенкевича, 17.50 21.50 Спортові вістки, 18.00 „Олімпійський ліжер" гутірка, 18.10 Із італ. опер, пл., 18.30 Театр Улан: „Щасливі" ком. А. Рибінського, 19.00 Пісні у вик. хору, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Морські відгомони, концерт у вик. октету, співів, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Актуалії, 21.10 Розр. концерт: спів, скрипка, гармоністи, хор, 22.00 Камер. музика у вик. квартету: скр., віол., форт., 22.55 Огляд преси, 23.000 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка з нім. мові, 23.15—23.55 Світ. концерт, з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 30. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Улюблені мелодії, 19.00 20.00 21.00 Зальц. фестиваль: „Фіделіо" оп. Бетховена, БЕЛҐРОД 21.45 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.30 Сюїтка, 19.00 Циг. музика, 20.00 21.00 „Гейша" оп. Джонса, ВІДЕНЬ 19.30

Розр. музика, 15.30 Камер. музика, 16.00 17.10 Популярна музика, 19.00 Пісня та Залаза, 21.15 Мадярські пісні, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МЛІЯНО 17.15 Вістьовічела, 20.30 Орх., 21.00 22.00 23.00 „Джоконда" оп. Понкієлія, ПРАГА 17.10 Скрипка, 18.20 Сальон. музика, 19.30 20.00 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 19.00 Пісні, 20.15 21.00 22.00 Театр Уяви „Нотр дінн амін" драм. Фрески Франсея з муз. Обена, РІМ 17.15 Танц. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 Тріо Бетовена оп. 97, 22.35 Нар. пісні у вик. хору, СОФІЯ 18.50 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Середа, 31. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гімн, 21.00 Шуманові твори у вик. вел. орхестри, БІЛГОРОД 18.20 21.30 Нар. пісні, 20.00 Спів, 20.20, 21.00 Гумор, БЕРОМІНСТЕР 20.15 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.30 18.00 Циг. музика, 19.00 Легка музика, 20.55 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.00 Для дітей, 16.00 17.00 Концерт орх., 19.00 20.00 21.0 Зальц. фестіваль, „Фіделіо" оп. Бетовена, 22.30 Музика з Відня, розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МЛІЯНО 17.15 Спів, 21.00 22.00 Концерт орх. і сол., ПРАГА 12.45 Орх. і сол., 16.15 Квартет ф-дур Дворжака, 17.40 Спів, 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 19.00 Пісні, 20.30 Форт., 21.00 22.00 На паризькій хвилі, муз. розр. програма, РІМ 17.15 Спів, 20.30 21.00 Муз. вечірка, 22.10 Орх. концерт, СОФІЯ 19.30 20.00 21.00 „Євген Онєгін" оп. Чайковського, СТОКГОЛЬМ 20.00 „Манон" оп. Масенета, І. дія, 21.00 Фінські нар. пісні.

Четвер, 1. вересня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 18.00 19.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 Щось для кінного, легка й танц. музика, БІЛГОРОД 20.30 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. музика, 18.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 21.30 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 15.00 Для дітей, 15.30 Вальси, 18.00 Офіцерові пісні. 21.00 Розр. концерт, 21.40 22.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МЛІЯНО 17.15 Гт.-брза. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.25 Форт., 22.20 Легка музика, МІНХЕН 19.15 20.00 „Ес штімт вас ніхт ін Еріхов" оп. Зольднера, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 16.15 Розр. музика, 17.00 Легка музика, 18.20 Сальон. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Далібор" оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Театр Уяви, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РІМ 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. вечірка, 21.00 22.00 23.00 „Лоенгрін" оп. Каталані, СОФІЯ 19.30 Популярна музика, 20.00 Спів.

Радіокутик.

АВДИЦІЇ З РІЧНОЇ РАДІОФОНІЧНОЇ ВИСТАВИ НА ЗАКОРДОННИХ ХВИЛЯХ

Найбільше американське Товариство радіофонії Н. Б. Ц. звернулося до Дирекції польської Річної Радіофонічної Виставки у Варшаві, за посередництвом радіової Комісії ІМКІ в Нью Йорку, а пропозицією трансмітувати на Америку низку цікавих авдицій, які задає студія Польського Радія в Варшаві. В звязку з цим підготовляється низка концертів, фольклористичних народніх авдицій і т. п. На спеціальну увагу заслуговує імпреза під назвою: „Аси регіонального гумору". В цій авдиції візьмуть участь всі регіональні гумористи окремих висилень. Всі зони зідуться в цій ціли до Варшави. В імпрезі візьмуть, очевидно, участь орхестра та хор Польського Радія.

Незалежно від трансмісій до Америки, рад европейських держава, як Данія, Голяндія та інші заголосили бажання трансмітувати авдиції з Річної Радіофонічної Виставки. Крім цього буде змонтована на Виставі спеціальна короткохвильна висильна станція, що працюватиме на хвилі коло 40 м. Ця короткохвильна висильня надаватиме всі авдиції зі студій Польського Радія для ретрансляційних цілого світу.

КОНГРЕС КАТОЛИЦЬКОЇ РАДІОФОНІЇ.

В днях 7—10. ц. м. відбувся в Амстердамі Конгрес Міжнароднього Бюра Католицької Радіофонії. Предметом нарад Конгресу було: проспіяти католицькі думки та життя в радіо. Конгрес розглядав зокрема дотеперішню ролю католиків в радіофонії та способи вооружаннії їх успіль.

Черговий Конгрес відбудеться в Парижі в 1938 році, в 1940 році намічено скликати Конгрес до Відня.

АВДИЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ СЕКТИ „НАУКА ХРИСТА".

В Злучених Державах Америки розвинулась секта під назвою „Наука Христа", яка має амбіцію уздоровлювати хворих тілом і душею при помочі виключно не матеріяльних засобів. Секта дуже багата, має багато власних святинь, прекрасні палати та цілу армію пропагандистів. Зовсім природно, що секта постановила також взяти для своїх цілей радія. Вона наймає за торгівельними оплатами час на півгодинні надання з американських радіостацій. Що тиждня, в наперед установленій годині, представники секти „Наука Христа" викладають перед міврофоном свою доктрину, доказуючи водночас візнанням свідків незвичайні уздоровлення.

ДІЯННЯ УЛЬТРАЗВУКОВИХ ХВИЛЬ НА ІМЛУ.

В Англії та Америці постійно ведуть досліди над способами унешкідливити страшного ворога летунства, яким є імла. Стверджено, що імлу можна розігнати тільки тоді, як її доведеться до стану згущення: тоді вона спадає у формі дощу. Щоби осягнути цю мету, треба ввести до імли якесь тіло, яке викликує її згущення.

В англійських портах переводить тепер досліди в цьому напрямі, а саме стріляють в імлу піском з великих пістоль, заладовуваних електричним способом. Така метода розганяти імлу вправилася, правда, дуже успішною, але вона задорога.

На підставі недавніх дослідів, переведених в Інституті Смітсона в Вашінгтоні виявилося, що розігнати імлу при помочі музики, але незвичайної музики, а при помочі ультразвук. хвиль дуже великої частоти. Дослідники осягнули надзвичайні висліди: ультразвукові хвилі вводять в рух та скулюблюють широкі верстви імли, яка внаслідок цього перетворюється з краплини та спадає дощем на землю.

Тепер на американських летунських майданах мають заінсталювати величезні сирени, що викликатимуть ультразвукові хвилі і по всій імовірности в недовгому часі небезпечне питання імли остаточно розвяжуть.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 29. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·30 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в оп. деф. ціна 2·5 ,
молоко . . . 13—14 сот.
яйця (попа) . . . 5·5 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко знижкова, на яйця здержана.

СПОВІСТКА.

Вписи до Муж. Допоміжничої Фахової Школи ім. Грінченка у Львові (вул. Городецька 95) відбуваються в днях 30. і 31. серпня і 1. вересня, год. 5—7 вечором. Приймається терміноторів слюсарського, столярського, шевського, кравецького та обливаних фахів. 1789 1-2

Вписи до кравецьких і торговельних відділів фахово-допоміжної дівочої школи Р. Ш. (перенесеної з вул. Моджевської 9) відбудуться в шк. домівці при вул. Мохнацького 12 в днях 30. 31. 8. і 1. 2. 9. від 17—19 год. Приймаємо абсольвентки всемар. шкіл, терміноторки й склепові практикантки. Вписове 5 і 10 зол. Наука безплатна. Початок науки в понеділок 5. 9. в 17. год. **Управа школи.**

Вписи до всенародньої 7-клясової дів. школи ім. Т. Шевченка відбудуться в днях 30., 31. 8. і 1. 2. 9. від 10—13 год. і від 5—7. (17—19. год.) в шк. домівці при вул. Мохнацького 12. **Старшина Кружка** ім. Ганни Барвінок. 1790

При гімназії СС. Василіянок у Яворові відчинюють із шк. р. 1938-9 І. кл. гуманістичного ліцею. Вступні іспити відбудуться 31. серпня і 1. вересня. 1775 2-3

З нагоди нашого вінчання складаємо 10 зол. на „Рідну Школу" І 10 зол. на Інвалідів Марія з Дебельських і Іван Свистунн.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р ЛЮДВИКА
Ляндес-Ляйнерова
ЛЬВІВ, ЛОЗІНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50.
1793 ВЕРНУЛАСЯ. 1-6

КУПНО — ПРОДАЖ

ДВІ ОДНОПОВЕРХІВКИ повнокомфортові, невикінчені, 10 і 11 убікацій продам кожну зокрема. Пасічна 9, пір Запольської, напроти парку. 1797 1-3

КАМЯНИЦЯ двоповерхова, нова, дохід 6.000. Банк Господарства 20.000, доплата 40.000. „Целерітас" Потоцького 44. 1749 2-2

СТАНЦІЇ

ПОКІЙ для емеріта, ученнів, з удержанням, добра сніда, близько гімназії філії, купецької, обіди дома й до менажок. Вул. Острожських 3/I, бічна Личаківської, Грибовська. 1785 2-2

ДО ВИНАЙМУ кімната, соняшна, елегантна, з окремим входом, коло городу, з цілим утриманням для одного або двох панів або учнів. Баденіх 7, II. пов. мешк. 5. 1679 3-5

КІМНАТА для 2 учнів або учениць з удержанням у найкращій дільниці Львова. Здоровий харч, сад, сніда, евент. поміч у науці. Юзвакова, Львів, Понінського 6 (біля св. Софії). 1795 1-2

СТАНЦІЯ для учениць і учеників, студентів. Фіголева, Марта 20/I коло гімн. СС. Василіянок на Длугоша. 1790 1-3

ПАНСІОНИ

ГРЕБЕНІВ Пансіон Яблонських відкритий цілий рік. Кімнати теплі. Управа. 1791 1-3

МЕШКАННЯ

ГРЕБЕНІВ. Віддам дам емеритів на догідних умовинах кімнату з кухнею на цілий рік. Ближчі інформації листовно. **Яблонська.** 1791а 1-3

НАУКА

ІСПИТОВАНА вчителька музики уділює лекції гри на скрипці. Зголошення Сикстуська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1765 2-3

СКОРО пізнаєш елегантну новочасну систему кроєю, шиття, моделювання гардероби: жіночої, дитячої, білля. Патрон Експресс. Вписи від 29-го, Львів, Сикстуська 21, II. 1767 2-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АДВОКАТСЬКОГО апліканта до самостійного ведення канцелярії прийму від зараз. Д-р Винницький. Устрики Долішні. 1764 3-3

АДВОКАТСЬКОГО АПЛІКАНТА до самостійного ведення канцелярії прийму негайно. Д-р Качмарський, Краковець. 1788 1-2

ВІЛЬНЕ місце осідку для лікаря-українця в повітовім місті, недалеко Львова. Інформації у одинокий лікар українець. Інформації уділить Д-р М. Керничний, Рудки, Марку на відповідь. 1798 1-3

РІЖНІ

КАРНІШІ, найновіші зразки у всіх кольорах від вол. 2.95 виконує ШПІННЕР, КОПЕРНИКА 30, тел. 286-88. 1752 3-3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, шнркові, проти усування матеші від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 83-100

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, оправа образів найдешевше — шклярство Б. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-72. 1572 11-12

НАЙДЕШЕВШЕ купиш ковдри вовняні — шовкові — вирібня ковдер РОМАНОВА, Гродзіцьких 4 (біля Ринку). 1680 5-7

ШКІЛЬНІ ФАРТУШКИ клькові, шовкові, найліпші, найдешевші, найтривкіші лише у вирібні „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-7

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в ціли полагодження замовлень. 1755 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Найкорисніше закупите у фірмі **СОЮЗНИЙ БАНК** ЛЬВІВ Руська 20

усе шкільне приладдя: наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, відznахи, числа та все інше.

КІР
Львів, Уєйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і робітня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб ч. Галицького Банку

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ЦЕРКВИ,

що бажалнб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького
Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гаврилишина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Трійці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Лїярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші

і

Лїярня дзвонів
Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ски
в Перемишлі

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 191 (15.012). Львів, середа 31. серпня 1938. Opłata pocztowa miejscowa gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Румунія розбудовує меншинне шкільництво.

БУКАРЕШТ. Агенція Радор комунікує, що міністерство освіти рішило НЕ ЛІКВІДУВАТИ МЕНШИННИХ ШКІЛ.

В округах із мішаним населенням, у яких досі не було меншинних шкіл, РІШИЛИ ВІДКРИТИ ПРИ РУМУНСЬКИХ ШКОЛАХ КЛЯСИ ДЛЯ МЕНШИН.

Нові чеcько німецькі заворушення в Судетах.

МАНІФЕСТАЦІЇ У ЧЕСТЬ ГЕНЛЯЙНА.

Із Тратенав (Трутнова) повідомляють про заворушення, які трапилися вночі з неділі на понеділок у сусіднім селі Габередорф. Між чеськими робітниками і власником гостинниці, який одночасно є провідником тамошньої організації судетсько-німецької партії, прийшло до непорозуміння, яке перемінилося в загальну бійку. Внутрішне уладження гостинниці знищили.

В понеділок вечором чехи прийшли знову й повибивали вікна гостинниці.

Тому, що жандармерія не могла завести ладу, візвали пожежну сторожу, яка розганяла учасників бійки водою. Інтервеніював теж судетсько-німецький посол Кельнер. Коло півночі, коли прибуло покликане на підмогу військо, чехи відступили з Габердорфу. Жандармерія уставила при входах до села стійки, які нікого до села не впускають. Підчас бійки було двох німців важко ранених. Їх перевезли до лічниці. Посол Кельнер повідомив про ці події міністерство внутрішніх справ та льорда Рансімена.

Конрад Генляйн відвідав учора місто Затец (Зац). Зац та всі інші села, через які переїздив Генляйн, були багато прикрашені. У всіх громадах представили Генляйнові членів нововибраних громадських управ.

ТИЖДЕНЬ, В ЯКОМУ РІШАЄТЬСЯ ДОЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Орган Ватикану „Оссерваторе Романо" обговорює чехословацьке питання на тлі останньої промови мін. Саймона і пише:

„тиждень, що тепер почався, може статись рішальним у чеському питанні. Між становищем праського уряду і судетським населенням нема досі маркантнішого зближення. Отже слід сподіватися, що праці льорда Рансімена перейдуть з дослідної фази до концилійної.

Цього тижня зробить Рансімен максимальне зусилля, щоби зблизити обі сторони. Таке зусилля конечне і нагле, головно тому, що зближається нірнберський конгрес, що займеться судетським питанням.

Лише порозуміння перед конгресом — пише „Оссерваторе Романо", — може запобігти дальшому загостренню положення.

Жінки займуть провідні становища в Совітах.

„Правда" з 29. ц. м. містить статтю, в якій автор домагається, щоб провідні становища в державних урядах і партії віддавати жінкам. „Правда" твердить, що

„небавом прийде хвилина, в якій усі мужчини СССР мусітимуть станути зі зброєю в руках в обороні кордонів Радянського Союзу перед фашистами".

Тоді внутрішне життя Совітів спічне на плечах жінок. До того відповідального завдання, вже нині треба якнайбільшу скількість жінок підготовити.

УРЯДОВЦІ СОВІТСЬКОГО ЦЕНТРОСОЮЗУ ДЕФРАВДАНТАМИ.

„Правда" атакує організацію совітської торговлі „Центросоюз", зокрема критикує гостро діяльність тієї організації на селі, де імовірно „Центросоюз" не зумів зорганізувати відповідної форми продажі і в наслідках нема в сільських крамницях сірників, соли, цукру і т. д.

„Правда" заявляє, **що майже всі урядовці „Центросоюзу" є дефравдантами і найкращим доказом цього є 345 скарг, які в останніх часах вплинули до прокуратури. Найменша сума дефравдації дає 5 тисяч рублів.**

СОВІТИ ПРИДЕРЖАЛИ РУМУНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Совітська влада задержала румунський торговельний корабель „Калінова", який відплив із пристані в Галачі у напрямі Тульчен. Підчас переїзду через лиман Дністра органи совітської влади перешукали корабель і ствердили, що серед залоги корабля був совітський громадянин Гаврило Остапенко, який перед кількома днями втік із Совітів. **Совітська влада не вдоволилася** арештуванням **Остапенка, але сконфіскувала теж румунський корабель, який перевезли до пристані Овідіополь.**

Ц. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ РАДИТЬ, ЯК НИЩИТИ „ВОРОГІВ НАРОДУ".

В Києві почалися наради Центрального Комітету комуністичної партії України під проводом І. секретаря Хрущова. Ці наради тривatимуть три дні з уваги на низку актуальних справ у політичній ситуації совітської України.

Найважнішою точкою нарад є справи, звязані з веденою далі в поодиноких партійних організаціях України акцією **ліквідації опозиційних чинників. У цій акції мають устійнити засадничі напрямні, як пізнавати „ворогів народу", що маскують свою опозиційну діяльність.** З інших точок порядку нарад заслуговують на увагу господарські справи, які в останніх часах на Україні незвичайно загострилися. Головно йде про труднощі постачання на села артикулів першої потреби та про поборювання хліборобського саботажу, який утруднює виконання пляну збіжевих достав та осінніх засівів.

ЛІНДБЕРҐ У ПЕЧЕРСЬКІЙ ЛАВРІ.

Відомий американський летун полк. Ліндберґ задержався в Києві, в якому на запрошення „Союзу воюючих безбожників" відвідав антирелігійний музей, що міститься в київській Печерській Лаврі. Ліндберґові показували, не лиш експонати протирелігійного музею, але також підземелля „Печерської Лаври", в яких переховують мощі святих, що їх „союз безбожників" використовує для своєї пропаганди. З Києва вистартував Ліндберґ до Одеси, звідки полетить до Букарешту.

Відмежувати шкільну молодь від шкідливих впливів!

КІЛЬКА ДУМОК З ПРИВОДУ ПОЧАТКУ ШКІЛЬНОГО РОКУ.

(З батьківських кол.)

Знов зароїлися вулиці міст та наповнилися шкільні будинки веселою молоддю. В неодного юнака чи дівчини притаївся ще на самому дні серця сум за рідною хатою, за дорогою ріднею, за вишнёвими садками, простором пшеничних піль, запахом зелених гаїв і левад. Але не пора сумувати, бо перед очима добре знайомі лиця товаришів. Очі світяться радощами гарно пережитих вражінь. Сказано — молодість! Яка вона щаслива, але разом з тим і небезпечна в житті людини. Особливо небезпечна тоді, коли на сторожі праці, золотих юнацьких думок та поведінки не стоять дорогі батьки, досвідчені виховники й опікуни.

Для молоді все довкола нове, оповите чаром загадковости. Вірить вона, що саме з нею починається нове життя, родиться новий світ, що вона зможе та повинна його перебудувати по своєму розумінні. Ніщо для молоді не таке дороге та привабливе, як „нові" в її уяві думки, погляди та ідеї. Вона запалюється до них, радаб за них і душу віддати. Гарна це риса юнацької духовости, але якаж вона небезпечна. В руках батька чи досвідченого виховника вона перемінюється в потенціяльний капітал, що родить нові суспільні цінности, але під впливом непокликаних та невідповідальних типів стається гострим обоюдним мячем, що сіє довкола руїну та зло.

Живемо у винятковій історичній добі найгострішої боротьби ідей та національно-соціяльних рухів. Булоб дуже наївно думати та вірити, що молодь про цю боротьбу ідей, про ці національно-соціяльні рухи нічого не знає, ставиться до них байдуже. Ні! Не забуваймо, що ми живемо в часах кіна та радія. Ніхто й ніщо не відгородить сьогодні молоді від політичних подій дня, від великих міжнародніх рухів. Молодь про них знає та реагує на них своїми думками, уявою та почуттями.

Знають про цю духову настанову молоді покликані та непокликані провідники маси. Всі стараються мати вплив на молодь, ведуть формальну боротьбу за душу молоді, намагаючись її опанувати. Це зовсім зрозуміле намагання. Той стане паном майбуття, хто опанує молодь. Переможною стане та ідея, що за нею піде молодь. Перед впливом ідей молоді не охороним. Зрештою, це небажане та непотрібне. На тому і засновується культурний поступ людства, що нові, здорові й творчі ідеї стають панівними та починають кермувати людським збірним життям.

Роля батьків, опікунів та виховників-учителів повинна обмежовуватися на морально-виховному впливі на молодь, щоб вона не реагувала чинно на боротьбу ідей чи світоглядів, щоб середнешкільна молодь не вангажувалася активно в боротьбі суспільних груп чи гуртків, головно законспірованих. Ні матеріяльно, ні фізично, ні духово молодь ще непідготована до активної суспільної боротьби. Як у кожній, так і в суспільно-ідеольогічній боротьбі мусять бути переможці та переможені. Переможеними бувають слабші. Молодь, як складовий чинник громадянства, все є слабим та непідготованим партнером боротьби. Горе тому юнакові чи дівчині, що дасться втягнути до активної суспільно-ідеольогічної чи політичної боротьби. Стане він чи вона не лише переможеним (ою), але й нещасливою жертвою. Часто таку боротьбу організують та ведуть несовісні й невідповідальні демагоги та платні провокатори. На вівтарі такої небажаної боротьби зло-

„ДЕШЕВИЙ МАГАЗИН ПАПЕРУ"
Там найдешевше купите:
всякі папери, — шкільне і бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

При БОЛЯХ ГОЛОВИ НЕРВОБОЛЯХ і ГРИПІ
Імпрегнована ПОРОШКИ
KOWALSKINA

жила наша молодь у повоєнних літах великі й дорогі жертви, ба навіть і власне життя.

Молодь повинна розуміти і памятати, що вона є направду найдорожчим скарбом народу. Вонаж майбутнє громадянство, нарід. Цей факт мають оберігати не лише старші ,але передовсім молодь сама себе мусить берегти.

Молодь не може жити поза людським довкіллям, не зустрічатися з живими людьми та не подаватися на їхні впливи — добрі чи лихі! Нехайже ця молодь шукає тільки добрих людей, добрих впливів. Найкращими людьми для шкільної молоді повинні бути їхні безпосередні опікуни учителі. Вони покликані виковувати майбутнє щастя своїх учнів. Вони мають для цього знання, розум і досвід. Їхня праця стоїть під омофором не лише службової відповідальности, але також під найвищим наказом національної совісти та громадянською контролею.

Молодь повинна вірити своїм учителям, шукати в них опіки та поради в найскладніших проблемах духового й ідеольогічного життя. Авторитет учителя мусить стояти в очах молоді дуже високо, бути святий. Про це повинно дбати не тільки саме вчительство, але й батьки та все громадянство. Не можна безкарно для святої справи виховання понижувати в очах молоді авторитету вчителя необдуманою критикою, безосновними обвинуваченнями. Учитель з підірваним авторитетом ніколи не матиме виховного впливу на молодь.

Живемо в добі грунтовної перебудови школи й виховання. Змагаймо спільно всі до того — батьки й учителі — щоб переходовий час перебудови відбився найменше некорисно на наших дітях!

Хто ще в совітському уряді?

146 народніх комісарів „зліквідували" від січня у Москві та на провінції.

Під таким наголовком приносить „Франкфуртер Цайтунг" з 25-го серпня таку власну кореспонденцію з Москви:

„Підзорливість не припиняється. Хто думав, що після кровавих подій з минулого року для „совітського народу" настане тепер час передишки, що наступить урешті стадія внутрішнього розему, той, бачить, що його сподівання були даремні. Нагінка на внутрішнього ворога з незменшеною гостротою йде далі. Далі й без перебору „розкривають і накривають". Найвищий державний прокурор СССР Вишинський саме цими днями проголосив, що „чистка" все ще не покінчена. Тільки статистик міг би сьогодні відповісти на питання: хто має владу в Совітському Союзі? Хто ще в уряді? Але також статистикові совітська влада утруднює таке ствердження, бо очевидно, не є в її інтересі подавати обсяг персональних змін.

Коли уступить з уряду якийсь член ради народніх комісарів, отже міністр, коли арештують ґенерала або високого партійного функціонаря, то нема певности, чи преса повідомить своїх читачів про цю зміну. Ще й нині совітська публика не знає нічого про усунення з уряду обох товаришів шефа уряду Косіора й Чубаря, хоч вони оба засідали ще й у партійній централі, в Політбюро. Тільки дехто встиг завважити, що в совітськім радіо-часописі нагло, 12-го травня, українська радіостація у Києві не називається уже „радіостація ім. Косіора, тільки просто довжина хвилі „РВ 87". Аж коли при постійнім перечислюванні партійних величин на сторінках плазунської преси зникло імя Косіора, а після того й Чубаря, можна було уважати цей факт як потвердження чуток, що кружляли про них обох.

Також про несподівану відставку маршала Єгорова совітський громадянин не знає нічого певного. Коли почуєте імя Вікторова, мусіліб ви думати, що він ще урядує, бо про його усунення ніколи не було ніякого повідомлення. Без гомону пропав десь тепер також комісар для справ фльоти Смірнов, так само шеф політичного контрольного апарату фльоти Шапошніков, а також шефи Північного та Каспійського Моря. Більше як 100 високих старшин, від коменданта бригади в гору, отже чверть пятих вищих комендантів усунули (коли не сталося з ними що гіршого) з рядів червоної армії, не подаючи про це ні одного рядка в пресі. Відсоток „зліквідованих" у маринарці є трохи нижчий, але й тут на ново обсаджено майже половину всіх вищих постів, а саме разом 80, хоч і про цей факт совітська преса не принесла ні словечка.

В місті Москві, як довідуемося про це з уст партійного секретаря Угарова, усунено 1441 функціонарів партійних організацій, отже 35% усього складу. Партійний секретар ленінградської области, Жданов, хвалиться іще вищими числами; в його области усунули 60% усіх партійних функціонарів. На Україні, як виходить зі звіту тамошнього партійного секретаря Хрущова, така сама доля постигла половину партійних функціонарів: з 15.861 осіб залишилося в уряді тільки 7367. Між партійними шефами (секретарями) одинацяти союзних совітських республік чистка була така гостра, що від січня ц. р. сім союзних республик отримали нового першого партійного секретаря, не беручи під увагу тих численних змін, що зайшли на постах другого і третього секретаря. Та здається, що „чистка" вдарила найсильніше по професійних союзах, в яких — як подає „Правда" — змінено аж 95% усіх функціонарів.

Як мається справа зі становищами членів уряду? В січні зібрався був перший раз „найвищий совіт" на Кремлі і чисто формально утворив новий уряд. Можна було думати: самі певні, випробувані однодумці Сталіна, самі заслужені большевики, що тішаться довірям диктатора! Ми згадували вже про Чубаря і Косіора, яких тоді назначили товаришами голови союзного уряду. Крім них викинено з уряду за пів року ще 6 комісарів; ресорти залізно-дорожного транспорту, водних шляхів, фльоти, хлібозаготівлі, машинобудівництва і харчевого промислу обсаджено новими людьми. Три дальші комісарі, здоровля, внутрішньої торговлі та деревного промислу вже дістали догану на сторінках „Правди", що значить щонайменше тільки, що їх становище захитане. Сильніше як народніх комісарів перетереблено в минулому півроці товаришів цих комісарів. У 20 ресортах зайшло аж 15 змін.

Ще грізніше виглядає справа з урядами одинацяти союзних республик, що на основі конституції творять Совітський Союз. Тут треба було вже за час останніх вісьмох місяців змінити цілий склад народніх комісарів, хоч вони лійшли до влади на місце прогнаних щойно восени минулого року. Здається, що між функціонарями союзних республік відбувається боротьба всіх проти всіх і ніхто вже не вміє напевно сказати, з яких причин цей або той „ворог народу" пішов у відставку.

Наскільки можна це ствердити з пильного читання совітської преси, від січня 1918 р. на кругло 150 комісарських становищах одинацяти союзних республик зайшло аж 101 усунень з уряду, не рахуючи пересунень. На дальшому місці подамо числа, що їх вдалося перевірити. При цьому слід зауважити, що ці дані, зокрема щодо екзотичних урядів, далеко стоять поза дійсністю. Найбільше змін було за три літні місяці, особливо в липні, в часі нарад ріжних найвищих совітів, що їх в окремих республиках саме тоді „вибирали". Але також місяці травень і червень стояли під знаком „чистки"; в тому часі відбувалися „на провінції" партійні конференції, які доставили багато обтяжуючого матеріялу. З 11 „президентів держав" змогло втриматися при владі тільки 6. Усунено Калініна (Московщина), який лишився головою Союзу, далі Петровського (Україна), що лишився як товариш голови Союзу. Подібні усунення з уряду відбулися у Казахстані, Азербейджані та Кіргізії. З поміж шефів урядів пішло не менше як 6-ох у відставку; лишилися в уряді лиш „голови совіту народніх комісарів" в Московщині, Грузії, Вірменії, Туркменістані та Таджикістані. Контрольні орґани „перечистили" ще більше товаришів голов; на їних урядах було від січня ц. р. аж 11 змін. Комісарів народнього господарства усунено майже у всіх республиках, у багатьох навіть по два або по три рази так, що статистика нараховує аж 14 змінених комісарів народнього господарства. Також у комісаріятах освіти зроблено основну „чистку"; в цьому ресорті усунено від січня 12 комісарів, міжтим коли інші комісаріяти виказують такі втрати: відійшло 9 комісарів судівництва, 8 місцевого промислу, 7 державного пляну, 7 комісарів справ здоровля, 6 фінансів, 5 рільництва, 5 внутрішніх справ і т. д. Тільки в комісаріяті соціяльної забезпеки, що є в руках жінок, не було ніяких змін. Коли зсумувати разом усіх пропавших народніх комісарів, голов урядів і голов республик (з їх заступниками) в центральному уряді і в союзних республиках, то виходить, що за пів року „зліквідовано" аж 146 нродніх комісарів".

„Франкфуртер Цайтунг" — поважний пресовий орган і його повідомлення завжди спертні на автентичному, докладно провіреному матеріялі.

Історія одної парцелі.

ВОЄВІДСЬКИЙ УРЯД У ТЕРНОПОЛІ ЗАБОРОНИВ БУДУВАТИ ЦЕРКВУ НА ПАРЦЕЛІ, ЩО ІІ ПОЛЬСЬКИЙ ДІДИЧ ДАРУВАВ ПАРОХІЇ ЩЕ 12 ЛІТ ТОМУ!

У соймовій інтерпеляції посла д-ра Степана Барана з липня ц. р., яку ми свого часу подали, засовано земельну політику воєвідського уряду в Тернополі у повітах, де обовязує декрет про охорону границь з 23. грудня 1937 р., з наведенням численних фактів, коли воєвідський уряд відмовив українським сторонам набути нерухомости без подання ніяких мотивів. У тій інтерпеляції казалось, що українець в пограничних повітах тернопільського воєвідства у практиці не може взагалі купити ані пяди землі на селі чи парцелі в місті, хоч би був не знати яким льояльним громадянином, а вже майже з правила річ виключена, щоб українське товариство (напр. читальня „Просвіти", кооператива тощо) могло дістати дозвіл в тернопільському воєвідському уряді на купно парцелі під будову.

На відмовні рішення має дотичний референт готові друки, де вписується тільки назви сторін і місцевости, без подачі мотивів, бо згаданий зновелізований декрет про границі держави звільняє воєвідський уряд від обовязку подавати мотиви відмови. Приватно говориться тільки, що петент є замало льояльний супроти польської держави, і навіть ті, що купують землю від найближчої рідні, падуть жертвою того закиду. Не поможе тут і опінія посторонку поліції про бездоганну льояльність петента.

До тих фактів, що їх навів пос д-р Баран у своїй соймовій інтерпеляції до голови ради міністрів, додамо нині факт відмови воєвідським урядом у Тернополі затвердити купно парцелі під будову греко-католицької філіяльної церкви в Нижбірку Старім, копичинецького повіту, дарованої в 1926 р. якраз під будову церкви покійним ординатом гр. Рудольфом Баворовським. Відмовне рішення воєвідського уряду в Тернополі має дату 27. червня 1938 р.

До греко-кат. парохії в Нижбірку Новім копичинецького повіту, належать теж греко-католики сусідного села Нижбірок Старий, що є віддалений щість кільометрів від Нижбірка Нового. Оба Нижбірки належать до родинної ординації графів Баворовських, якої члени ставилися завжди з пошаною до греко-кат. обряду. У 1926 р. греко-кат. мешканці Нижбірка Старого просили покійного нині ордината гр. Рудольфа Баворовського, щоби їм подарував кусень ґрунту під будову греко-католицької філіяльної церкви в Нижбірку Старім. Тому, що відно-

сини між ординацією Бавоpовських і українським греко-кат. населенням в Нижбірку Старім були дуже добрі і взаємно зичливі, ординат Рудольф Бавоpовський радо прихилився до просьби селян-українців і подарував кусень ґрунту під будову греко-кат. філіяльної церкви в Нижбірку Старім, що прилягає безпосередньо до села. З його доручення надлісничий ординатських дібр Ромуальд Кончаковський відмірив дарoвану під будову церкви парцелю та іменем ордината віддав в посідання комітетові будови церкви чи греко-католицької парохії в Нижбірку Новім. Той сам ординат письмом і власноручним підписом потвердив акт даровини і цей акт даровини признав рівнож і затвердив його син, теперішній ординат граф Еміль Бавоpовський, а то дня 2. лютого 1938 р. у присутности свідків Григорія Шолдри і Микити Лисого з Нижбірка Старого.

Згідно з повищим актом даровини, парохіяни греко-кат. обряду з доручення свого пароха і за дозволом ордината обняли дарований обшар в посідання, закопали на дарованій парцелі памятковий хрест, звезли на цю парцелю 40 кубічних метрів каміння і два вагони вапна, котре загасили і закопали. У 1930 р. приступили до будови церкви, вимурували фундаменти, котрі посвячено при нагоді місії за благословенством Преосв. Хомишина.

На весні 1938 р. закупили і спровадили 35 тисяч цегли і 100 кубічних метрів шутру і піску та зачали дальшу будову церкви на основі затверджених плянів. В часі ведення будови цього року влада заборонила дальше її вести аж до часу, коли комітет викажеться дозволом воєвідського уряду щодо власности парцелі, хоч ту парцелю набуто актом даровини ще в 1926 р. — отже ще **перед появою декрету про границі держави з 23. грудня 1927 р. — і хоч на тій парцелі ведеться будову церкви ще від 1930 р.**

Греко-кат. парохія в Нижбірку Новім, до якої належить філіяльна церква в Нижбірку Старім, внесла через свого пароха о. Северина Шанковського просьбу до воєвідського уряду в Тернополі про дозвіл набути парцелю під будову церкви, яку **фактично набула ще в 1926 р. і взяла тоді в посідання.** В поданні наведено історію цієї парцелі і будови церкви, як це тут подано вище, — але воєвідський уряд своїм рішенням з 27. червня 1938 р. цю просьбу полагодив відмовно без подання — як звичайно — причин відмови.

Проти цього відмовного рішення воєвідського уряду в Тернополі греко-кат. парохія в Нижбірку Новім внесла відклик до міністерства внутрішніх справ, куди і відослано дотичні акти; досі справа ще не полагоднана.

У відклику після подання історії парцелі і будови церкви згадано, що завданням декрету про границі держави є недопустити у приграничну полосу елементів, які могліб загрожувати публичному порядкові або безпеці держави головно через контролю в обороті нерухомостями. Такої небезпеки в даному випадку нема зовсім. Навпаки, якраз в безпосередньому інтересі держави лежить будова церкви, яка виховує своїх вірних в морально-релігійному дусі і пошані до світської влади та є заборолом проти течій, що звідусіль загрожують селові, головно від недалеких Совітів. Вже й не казати про дотеперішні великі кошти, що їх понесено на будову церкви, яку прийдеться хіба розбирати без можливости набути в селі другу відповідну площу під будову. Селяни сполівають, що міністерство візьме під увагу всі мотиви спротиву і справу полагодить позитивно.

Нема доброго снідания
без кави з цикорією

ЛУНА

— яку виробляє єдина —
українська коопер. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Роздвоєння особовости о. Лящука.

ДО ЧОГО ДОГОВОРИЛИСЯ ДЕЯКІ ПОЛЬСЬКІ РЕДАКТОРИ

(Від власного кореспондента).

Варшава, 28. серпня 1938.

Католицька „народова" польська преса, а властиво деякі її — перш за все брукові — органи пошаліли в безглуздій атаці на Їх Екс. Митрополита Шептицького.

Першу скрипку в тій акції взяв до своїх „випробуваних" рук **„Гонєц Варшавскі"** що не зважаючи на докори таки свого польського, старшого і розумнішого сусіда з одного подвіря одної каменици, **„Часу"** — піниться у нагінці на українських владик, духовенство, діячів і пресу та м. ін. у сьогоднішній передовій п. з. „Атака **українізму на Холмщину",** за познанським таким же, як і він вуличним газетищем **„Орендовнік"** написав, ось що:

„Metropolita Dionizy nie zadowolił się 60 cerkwiami, ale samowolnie i bezprawnie zaczął mnożyć ilość popów na terenie Chełmszczyzny. Najechali oni południową Lubelszczyznę i odprawiali nabożeństwa w nieuznawanych przez Państwo cerkwiach lub domach prywatnych. Takich popów specjalnego nabożeństwa zjawiło się 130. Liturgię cerkiewno-słowiańską zmieniano na „ukraińską". Wśród nowych popów znajdują się byli oficerowie armii „ukraińskiej", a nawet dawni żandarmi carscy. **W Cześnikach pod Tomaszowem Lub. osiadł pop prawosławny Łaszczuk, rodzony brat greck-kat. kanonika ze Lwowa.** W Krzemieńcu jest radcą konsystorza prawosławnego pop Kucyłowski, brat biskupa greckokatolickiego z Przemyśla.

Przy pomocy takiego duchowieństwa prowadzi się robotę polityczną na tych ziemiach przeciwko Polsce. Powiaty południowej Lubelszczyzny i Wołynia zarzucono pismami ukraińskimi.

Także komuniści przeszli do ataku. W niektórych cerkwiach rewizje wykryły składy bibuły komunistycznej i broni."

Все написане — очевидно — виссане з пальця. Переконаємо пп. редакторів **„Гоньца"** і **„Орендовніка"** трохи краще, ніж вони нас. Оце беремо до рук 184-те число **„Газети Польскої"** з дня 7-го липня ц. р. і там на стор. 9-ій в кореспонденції люблинського кореспондента того офіційного щоденника (P) читаємо таке:

„Powrót kapłana prawosławnego. Lublin, 6. 7. — Do Cześnik powrócił ostatnio ks. kanonik Mikołaj Laszczuk, długoletni proboszcz parafii prawosławnej, który odbywał miesięczną pokutę w klasztorze w Jabłecznej za nieposłuszeństwo władzom duchownym i wygłaszanie w cerkwi kazań i nauczanie religii w szkołach w języku polskim. Zasłużonemu dla polskości kapłanowi ludność parafii cześnikowskiej zgotowała wielką owację wręczając mu kwiaty i wprowadzając go uroczyście z procesją do cerkwi, która w czasie jego nieobecności była zamknięta. (r.)"

Цю замітку **„Газети Польскої"** передрукував тоді велитенськими буквами **„І. К. Ц.", „Вечур Варшавскі"**, львівська польська і навіть наша преса. П. ред. „Гоньца", коли захоче ласкаво пофатигуватися, знайде її також на сторінках свого неспокійного щоденника. Тільки якже тепер виглядатиме він супроти о. Лящука, супроти своїх читачів і самого себе?

Для більшої поінформованости пп. редакторів з **„Гоньца"** додамо про о. Лящука з Чесник ще більше інформацій. Не знаємо, чи згаданий священник має брата у Львові. Можливо, що був він в українській армії. Але нам відомо, що як **православний священник на Холмщині о. Лящук був завжди** (гляди замітка „Газ. Польскої) **смирним і послушним польським чинникам, співвидавцем „Календажа Православнего", а тепер втішається довірям деяких томашівських кол** і має бути деканом Томашівщини на місце **о. Борецького.**

Сумніваємось, чи буде цьому отцеві приємно довідатись тепер з **„Гоньца"**, що місяць тому його хвалив, що він є... український агітатор. І як виглядатиме його опікун п. томашівський адміністратор?!!

*

Щоб баламутство ріжних „І. К. Ц." та „Гоньців" не ширилося, Ваш кореспондент постарається опрацювати внедовзі **повну листу національної приналежности** холмського духовенства, позбавленого парохій.

Сьогодні на підставі особистого знання того терену і духовенства категорично можемо ствердити, що на Холмщині перебуває всього пятьох чи шістьох православних духовників-**галичан,** з походження, з яких найзамітніші й загально відомі:

1) **о. прот. Микола Лящук,** парох Чесник, етатовий, москвофіл, „поржондни русін", родом з Гаїв коло Бродів.

2) **о. прот. Спиридон Лазука,** етатовий парох с. Сідлиська к. Замостя, здається, родом лемко, викладав релігію по польськи (як і всі), був капеляном у Замості.

3) о. **Шеремета,** етатовий парох с. Берестя, москвофіл, один з найльояльніших парохів Грубешівщини.

Православне духовенство галицького походження було на тих теренах завжди ультраьояльне і ворогувало явно з духовниками місцевого, холмського походження, чи волиняками. Коротконогу брехню неповажних польських редакторів будемо для добра правди й етики у пресовій боротьбі корегувати фактами аж доки не докажемо, що ніхто інший, тільки вони, пп. редактори польських невідповідальних брукowиків поширюють на Холмщині протидержавні гасла, прислуговуючись не польській державній рації, і не українству, але — комуні.

*

На закид переховування зброї в зачинених церквах відповіло своєчасно православне **„Слово"**, що згадані церкви (в Городку та Космові) від 1919 р. були опечатані, а ключі від них мала цивільна влада.

Гром.

З польських справ.

ЗІЗД ПОЛЬСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА ЗАЯВИВСЯ ЗА ДЕМОКРАТІЄЮ.

В суботу 27-го і неділю 28-го серпня ц. р. відбувався у Варшаві зїзд „Звйонзку Научицельства Польскего". Польська преса підкреслює, що цілий зїзд стояв під знаком політики, а свідчать про те не тільки теплі статті, якими привитала зїзд ліва преса, але й промови, що їх виголошено підчас інавгураційного засідання.

Наради зїзду відкрив довшою промовою голова „Звйонзку Научицельства Польскего" Новіцький, який твердив, що „Звйонзек" здобув собі „капітал довіря" в робітничих організаціях, що належать до Центральної Комісії Порозуміння чи до клясових професійних союзів чи вкінці до З. З. З. (Звйонзек Звйонзкуф Заводових). „Цей капітал довіря — казав п. Новіцький — необхідний не для нас, не для наших професійних цілей, але для Польщі, для держави, для польської демократії, і цим самим для майбутности нашого народу, якому з цілого серця служимо". Політичне значіння цих слів залишається, очевидна річ, поза всякими сумнівами. І це підкреслило спеціяльно між іншим „Слово Народове" у своїй замітці про зїзд ЗНП: „Всупереч заходам, які обовязують професійну організацію, на зїзді говорять про політику".

Політичні моменти вичувалося і в привітальних промовах. П. Здановський іменем клясових професійних союзів заявив учительству братерство робітників, п. Гацький іменем Унії Робітничих Союзів заявив, що зближення між членами Унії та З. Н. П. не є тайне, як про це написала частина преси, але офіційне у змаганні до демократичної Польщі.

Як видно з цього, то фронтодемократичні настрої польського вчительства на зїзді З. Н. П. позначилися зовсім виразно.

На цьому зїзді зазначилося теж виразно відношення З. Н. П. до уряду і навпаки. На зїзді не явився представник міністерства освіти, а головний виконавчий комітет З. Н. П. вислав привіти тільки до президента держави, маршала Сьмігłого-Ридза і п. Олександри Підсудської. Права польська преса пояснює це тим, що „З. Н. П. далі бє чолом перед либерально-масонськими гаслами і дуже відбігає у своїх поглядах на виховання від проурядового Озону".

ГОСТРА ОПОЗИЦІЙНА РЕЗОЛЮЦІЯ „СТРОННИЦТВА ЛЮДОВОГО".

Головний виконавчий Комітет „Стронництва Людового", що відбув у минулу суботу свої наради під проводом М. Ратая, ухвалив таку резолюцію:

„Головний виконавчий комітет після докладної і совісної аналізи відносин прийшов до переконання, що внутрішнє положення в

краю, а особливо положення на селі, у найвищому ступні напружене. Постійне легковаження урядовим табором мінімальних селянських політичних постулятів, підтримуваних не тільки резолюціями, але й жертвами селянської крови, при одночасному погіршенні господарських умовин у хліборобстві, витворює стан, в якому провідні кола „Стронніцтва Людового" перестають мати і моральне право вимагати від селянських мас дальшої терпеливости і змогу втримувати їх у рямках ухвалювання резолюцій.

„Моральна відповідальність за неминучі консеквенції цього стану мусить впасти на ті чинники урядового табору, що заняті внутрішніми розіграми, не бачать того, що діється в краю, особливо на селі, і засліплені охотою втриматися при владі, легковажать собі чесні алярми й перестороги, добачуючи у них тактичне залякування, що ним послуговується опозиція.

„Головний Виконавчий Комітет супроти поваги положення уважав за вказане скликати Головну Раду Стронніцтва Людового".

В суботу влада сконфіскувала цю резолюцію так що вона не могла появитися в недільній пресі. Але в неділю конфіскату скасували.

Велику сензацію в політичних колах викликало те речення резолюції, в якому говориться про „ті чинники урядового табору", на які має впасти відповідальність за теперішнє внутрішнє положення Польщі. Появилися здогади, кого Головний Виконавчий Комітет С. Л. мав на думці. Один правий шоденник допускає, що той уступ резолюції:

„Без сумніву спрямований передовсім проти т. зв. групи полковників. Бо люди з тієї групи передовсім виступали тоді, коли були на високих становищах, проти Стр. Людового, з тих кол ішли атаки і спроби розбивання Стр. Людового. Ці кола з полк. Славеком у проводі будять у людових колах найбільшу відразу, як репрезентанти напряму тримати „за лице" громадянство".

Цей самий часопис каже, що той уступ може відноситися теж до направняцьких кол, які, правда, ніколи не патронували репресіям спрямованим проти Стр. Людового, але підтримуючи субсидіовані хліборобські організації шкодили Стр. Людовому на селі та збільшували загострення положення на сільському відтинку.

Головний Виконавчий Комітет Стр. Людового не сказав ні слова про своє відношення до самоврядних виборів ані про те, чи візьме в них участь. Про цю справу забере слово мабуть Головна Рада партії, що має незабаром зібратися. На всякий випадок Стронніцтво Людове ставить самоврядні вибори в політичну площину, а не тільки змагає добути в самоуправі якусь кількість місць для людей звязаних з партією.

Наведена резолюція Головного Виконавчого Комітету Стр. Людового свідчить про те, що балачки діячів Стронніцтва з діячами урядового табору до нічого не довели. Імовірно не дійшло до порозуміння у найважнішій для людовців справі, а саме у справі політичних емігрантів, яка з уваги на Вітоса є для людовців свого роду справою чести.

„Антипаньствове вистомпене" .. і крапка.

Маємо знову резолюцію „Ради Звйонзкуф Неподлеглосьцьових". Цим разом у звязку з відомим пастирським листом митрополита Шептицького. Отже „Рада Звйонзкуф Неподлеглосьцьових" ухвалила таку резолюцію:

1. Висловити найвище признання і вдячність урядові Річипосполитої за те, що повів плянову й послідовну акцію з метою вирівняти історичну несправедливість і затерти сліди насилля з часів неволі усуваючи зайві й накинені домівки культу, що його у свому часі насильно завели серед людности корінно польської території.

2. „Рада Звйонзкуф Неподлеглосьцьових" у Львові стверджує, що акція, яку влада започаткувала в цій ділянці, єдино правильна і треба її без уваги на тенденційне насвітлювання тієї справи ріжними елементами, консеквентно перевести аж до її цілковитої ліквідації.

3. Виступ у цій справі митрополита Шептицького мерторично нічим невиправданий. Рада кваліфікує як „вистомпене виразне антипаньствове".

Резолюцію підписали: Звйонзек Легіонстуф, Звйонзек Пеовякуф, Звйонзек Оборонцуф Львова, Звйонзек Сибіракуф, Стоважишене Ветерануф Армії Польскей ве Франції, Звйонзек Вензьнюф Ідеових, Окренгове Коло Горцежи з часуф валък о неподлеглосьць, Звйонзек Повстаньцуф Сьльонскіх, Зажеве — Скупене львовске.

Певно, це найлекша справа: не входити в суть справи і кваліфікувати кожний виступ чи кожний політичний крок українських діячів, як „антипаньствове вистомпене". Такі резолюції, як осьті наведені і подібні, для нас без значіння. Гірше, коли на справу дивляться таксамо рішальні чинники.

Що писало „Ділo" 50 років тому.

Пятниця, 31 (19) серпня 1888.

АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКА УМОВА.

„Журналь де Дебат" повідомляє, що Англія й Італія заключили угоду, згідно з якою Італія зобовязалася доставити Англії 60.000 війська на евентуальну оборону Малої Азії, а Англія гарантує оборону італійського побережжа проти Франції.

ПОВНА ЗГОДА.

„У звязку з ріжнородними коментарями та висновками, що їх роблять з приводу зїзду монархів та міністрів, каже „Норддойтше Альгемайне Цайтунг", що останні балачки державних мужів виявили повну згоду миролюбних держав. Цю згоду потвердить мабуть орган кн. Бісмарка також після стрічі гр. Кальнокого з кн. Бісмарком".

СТРАТЕГІЧНА ЗАЛІЗНИЦЯ.

Рим, 31. серпня. Італійський уряд наказав якнайскоріше будувати стратегічну залізницю з Парми до Спеції.

Закрили українську гімназію у Кремянці.

Першим проявом діяльности нового шкільного куратора Мацішевського було закриття української гімназії в Кремянці, яка в цьому році мала святкувати 20-ліття свого істнування. Дня 12-го липня, підчас ферій, прийшло повідомлення кураторії, що з днем 3-го серпня закриває гімназію. Офіційна причина закриття — невідповідний будинок, який — до речі сказати — спеціяльно вибудували для гімназії 8 років тому. Ця вістка всіх болюче вразила, бо 120 учнів залишається без науки, а вчительський персонал тратить варстат праці. І це саме в той час, коли всі кричать, що школи не можуть умістити всіх, що бажають вчитися. Щоб запобігти лихові, делегації від гімназії і українських громадських організацій вживають всіх можливих заходів у кураторії, воєвідстві і міністерствах, складаючи меморіяли і відклики. Невже можна допустити, щоб гімназія в Кремянці, проістнувавши 20 важких років і ставши на ноги, тепер пропала?

В неділю 21-го серпня в українській чесно-хрестній церкві Кремянця відбувся на інтенцію учнів української гімназії молебень до Пресв. Богородиці про збереження гімназії і про її дальше істнування. Панотець Васькевич сказав зворушливе слово, що вробило на присутних помітне враження. Церква була переповнена учнями і молоддю.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ.

Швестка.

I.

Був він собі звичайний Карел Швестка. Шевцював під Прагою. Ні високий, ні низький; мав півтора вуха, і вони в нього дуже стирчали на боки. Та й очі були не зовсім гарні — дрібний мак, а над вузеньким чолом чуприна „їжаком" такого кольору, як шапран, трохи темніша. А взагалі коли він мовчки дивився, то був подібний до ропухи.

Закінчити повну вселюдну школу він і так не спромігся, але знав, що Париж у Франції, а Мароко може в Африці. Також догадувався, що температуру міряється тепломіром, а не барометром, і твердо знав про Росію, що „Руско є могутне, вельке", а росіяни мруть переважно від того, що переїдаються.

Шевцював Швестка без захоплення, зате футболові віддава усе, що міг. Власне там йому відірвали пів вуха, коли він вів наступ, як центральний напасник, а брутальні противники збились з ним перед воротьми в купу рук і ніг. Вже було по вусі, коли суддя настирливо пищав — почекати. Швестка не любив про це згадувати, бо коли він з половинкою вуха вперше показався Маженці, то вона його висміяла і на цьому її любов скінчилася. Може вона лише скористала з того вуха, але в кожному разі від серця Швестки також половинка відорвалася. Правда за тиждень він уже своє серце виграв, але про вухо таки не любив ніколи розмовляти.

Потім прийшла війна.

Швестці тепер дуже придалися вправи в бігании на футболевому полі. Опинившись на фронті, він із швидкістю зайця перебіг до „братів русув". „Брати" його, як і інших прийняли зневажливо, курили його цигарки, клепали по плечах і питали, чи Франц-Йосиф ще ходить до дівчат. Та якби таке питання міг зрозуміти Швестка! Якби воно йому припало до душі і скільки би він міг анекдот і всякої всячини розповісти про цісаря-пана, з яким смаком та подробицями! Але Швестка лише дурновато посміхався та крутився на всі сторони, угинаючись від занадто ширих долонь своїх „братів-славян".

Потім Швестка, як і інші военнополонені, переїздив з міста до міста. Був і в Києві, і в Полтаві, був і в Харкові звідти його аж до Калуги перекинули. І ніякої України він не побачив і про неї не чув. Все для нього було одно „огромне Руско" — до нічого іншого він не доглупався, бо таки нічого іншого й не шукав. Він тільки зразу зорієнтувався, що заробити тут надзвичайно легко, і що за кожну працю можна сміливо братися. Саме тому він радісно зголосився, як фаховець — на вчителя гімнастики, коли дочув, що саме такого шукають для гімназії.

Так пройшло три роки. Три роки прекрасного життя. Раптом чеські легіони... Масарик... І то де? На Україні. І де саме? У Києві. Україна чи не Україна, а Швестка до Києва ліститься. І потім довгий-предовгий марш легіонів через Урал, через Сибір до Владивостока; океанами-морями пароплавами додому-додому. Бо таки дома найліпше. Де є таке пиво, як пільзненське? Де такі „віржінка" довгі, тонкі та сухі, що як викуриш одно, то й очі рогом лізуть на чоло. Додому-додому! Де є такі запашні оломушькі „сиречки", що їх у дамському товаристві аж ніяково їсти? Де є такі „кнедліки", де такі дівчата, що на їхніх піжках вільно міг би стояти фортепіян? Додому-додому! На звільнену батьківщину їхав Швестка.

Приїхав. Знов у Празі. Прапори, квіти, привіти, промови, слава... Знайшлися старі товариші. Гроші в кишенях брижчать, якісь ще й від держави прийшли; є з ким і з чим оглядати Прагу, чи що в ній змінилося.

Ось Флек, наприклад. Чи його густе чорне пиво зберегло ще свій смак? Зберегло. І кімнати такі самі чорні, старовинні, розмальовані, і столи ті самі дубові, чорні та тяжкі.

Але Швестка переходить на чолі цілого товариства до найдальшої кімнати — вже не той, що був колись. Це вже не швець. Де-де! Це національний герой, до якого ввесь народ до семого покоління мусить постійно відчувати глибоке зобовязання. Швестка — це пан з золотої доби, і чи йому тепер випадало братися до латання якихось дурних черевиків, що їх може носить звичайний собі Недобежал чи Поспішіл, який дальше Праги й носа свого не висовував! О, ні! Ніколи! А найголовніше, що професорові гімназії, який з першогільдейними купцями не одну нічку прогуляв, забавляючи їх своєю кумедною розмовою по русскому, таки не личило навіть згадувати про шевство.

Швестка допивав шістнадцяту гальбу, і в опозіданні ледаи-ледаи переліз через Урал, коли раптом сильно почув у собі широку московську душу — щось розбити, заверещати несвоїм голосом, заляятись. Все це він виконав. Саме тоді до Швестки підійшов хлопчина з соленими рогаликами і слухав його, розлававши рота, як галченя. Швестка пильно якийсь мент в нього вдивлявся а потім схопившись, крикнув з усієї сили: „Стой, суккин син! Застрелю гадину!" Хлопчина аж присів, позеленівши. Але Швестка ще ним не задовольнився. Він схопив гальбу, і дзеркало посипалося на підлогу блискучими пятками.

Одначе Швестка зараз зрозумів, що його земляки не варті й мизинця одного русса. Вони зовсім не зрозуміли, що це його душа захотіла побавитися, що їй в тілі тісно, душно, і що він, чеський легіонер з Руска, зрештою може собі дозволити тріснути в стіну гальбою, чи не може тріснути в стіну гальбою, га? Його просто відпровадили на вулицю, а поліцай уже подбав, щоб душевний спокій Швестки ніхто не порушив тієї ночі.

(Далі буде).

Правнича сторінка.

Ліквідація православних церков у світлі присуду

ОКРУЖНОГО СУДУ В ЗАМОСТЮ.

Варшавський „Час" з 30. ц. м. (ч. 237) передруковує за „Дзєннік-ом Людов-им" присуд окружного суду в Замостю у справі відомого і голосного процесу проти 31 православних селян з Хмілька за непослух владі, участь в нелегальних богослуженнях і т. п. Мотиви цього присуду такі вимовні, що подаємо буквальний переклад. Ці мотиви є найкращою відповідю на нечувану нагінку „І. К. Ц.", „Дзєнніка Польск-ого", „Слова Народов-ого" та іншої польської преси на Митрополлита Шептицького за Його Пастирський Лист. Вкінці мотиви цього присуду є теж найкращою відповідю на намагане оправдання акції уряду у справі ліквідації православних церков на Холмщині і Підляшші. Мотиви присуду Окружного Суду у Замостю так висвітлюють акцію адміністраційної влади:

„Прокуратура Окружного Суду в Замостю обвинуватила Петра Мартиша і 30 товаришів за те, що 24. і 22. квітня 1938 р., а надто 3. і 15. травня 1938 р. у селі Хмільку взяли участь у зборах з метою усунути печатки, що їх прибив Ян Матисяк війт волости Лукова на дверях вибудованого без дозволу православного дому молитви і Андрея Климчака та Юрія Тіяру за те, що дня 25. квітня 1938 р зневажили словно війта Матисяка і поліцаїв, а Олена Венгжин допустилася чинної зневаги поліцая Венгерського вдаривши його в лице.

Свідок Матисяк і поліція устійнили щодо першого уступу акту обвинувачення, що підс. Михайло Попович дістав дозвіл на будову мешкального дому, що його в середині уладжено на дім молитви. Тому то тричі в днях 31. березня, 2. і 6. квітня опечатав цей дім забиваючи вхід дошками. Коли 24. квітня 1938 р. довідався, що печатки знято і відбито дошки зажадав поліційної асисти та пішов до того дому і ствердив, що в ньому відправляється богослуження. По замкненні й опечатанні дверей почала збиратися юрба, що почала натискати на війта та поліцаїв і отворено двері та знято печатки. Подібні події повторилися і в чергових днях 25. квітня, 3. і 15. травня 1938 р.

Суд ставить питання: **Чи діяння війта Матисяка і службовиків поліції були правні? На це суд дає негативну відповідь,** бо:

По думці ст. 380 будівельного закону з 16. II. устійнено розпорядком президента з 3. грудня лютого 1928 р (Д. З. поз. 202), у якого тексті 1930 р. (Д. З. поз. 663) і з 14. липня 1936 р. (Д. З. поз. 405) — у випадку збудування будинку без вимаганого дозволу чи пак незгідного з дозволом — поліційно - будівельна влада, в даному випадку війт повинен візвати власника, щоб доконав змін і перерібки в означеним речинці, а щойно на випадок не виконання змін в означеному речинці влада уповажнена виконати направи і розібрати уладження в цілости або частинно коштом власника. Надто від рішень влади, що їх видають управи сільських волостей по думці ст. 391 згаданого закону, прислугує заінтересованій стороні відклик до повітового виділу. Війт Матисяк признав, що не взивав підс. Поповича, щоб перевів зміни і довів будинок до стану згідного з пляном, але будинок опечатав і забив дошками і **навіть безправно підчас побуту Поповича в арешті розібрав, що допускальне по думці ст. 380 будівельного закону тільки у випадку, коли стан будинку загрожує безпеці. Спираючись на повищих постановах слід признати, що діяння війта Матисяка з поліцією, щодо будинку Поповича не спиралися на правних постановах отже були безправні, а в слід за тим і спротив збіговища, щоб не допустити до виконання тих чинностей є некаральний. Якщо діяння війта Матисяка мали на меті внеможливити мешканцям православного віроісповідання відправляти чи вислухувати богослуження — то і під тим оглядом були безправні, бо суперечні зі ст. 113 конституції з 1921 р., що її втримала конституція з 1935 р. (Д. З. поз. 227), що гарантує кожному свободу публичної навіть збірної відправи богослужень.**

У ст. 113 конституції з 1921 р. говориться про управильнення відношення держави до віроісповідань признаних законом. У цім предметі не видано ніякого закону, що управильнював би це відношення. Тимчасово управильнює це відношення розпорядок, оголошений в Моніторі з 16. лютого.

Одначе суд уважає, що розпорядок з постановою, що філії православних церков можна творити тільки за згодою міністра віроісповідань, в нічому не може вязати, а тимбільше відхиляти права, що випливають з постанови покликаної ст. 113-ої конституції.

—o—

Зміна закону про полекші для нових домів.

Закон з 9. квітня ц. р. про інвестиційні полекші (Д. З. Ч. 26 поз. 224) вводить м. і. ось-такі зміни в полекшах для мешканевого будівництва:

Нові будови і добудовані части (добудови) закон звільняє на 10 **(десять)** років (у Ґдині до 15) від дня хочаб тільки частинного їх ужиткування 1) від податку від нерухомостей (або будинкових) враз з додатком для самоврядних союзів, 2) від всяких публичних данин, для яких підставою виміру є податок від нерухомостей (або будинковий) **крім дорогових оплат і чинитьб** (Д. З. з 1921 р. ч. 6 поз. 32 — закон про будову і вдержання публичних доріг з дня 10. 12. 1920 ст. 19 і 23 та закон з 26. 3. 1935 про чинитьби в натурі на деякі публичні цілі — ст. 6 Д. З. Ч. 27 поз. 204) — **якщо будова або добудова буде викінчена до кінця 1942 р.**

Новопоставлені будови і добудовані частини що містять в собі мешкальні льокалі **не більші ніж три кімнати** будуть звільнені від згаданого податку **на час 15 років,** але тільки у відношенні до приходів з мешкальних льокалів (у Ґдині до 25 років).

3) Всі льокалі в ново- або добудованих домах **вільні від податку від льокалів на 10 років, а льокалі не більші ніж трикімнатні на 15 років** від дня хочби тільки частинного ужиткования тих будівель.

Фізичні особи, які до кінця 1942 р. вибудують мешкальні доми або ґаражі, **мають право відтягнути кошти будови,** за винятком позичок державного будівельного фонду, **від доходу,** що **підлягає доходовому податкові** (від загальних доходів і платень), **але не більше як 15.000 зол. за перший мешкальний льокаль і 5.000 зол. за кожне чергове помешкання** (для Варшави ці квоти підвищені на зол. 20.000 і 7.000). Кошти будови ґаражу відтягається **в цілости.**

Правні особи мають право відтягнути кошти будови в такому самому розмірі, але під умовиною, що новозбудовані доми будуть містити в собі виключно одно- і двокімнатні помешкання.

Для центральної промислової округи і міста Ґдині дозволяє закон відтягати і фізичним і правним особам згадані кошти без огляду на їх висоту і без огляду на те, з кільки кімнат будуть складатися помешкання в нових домах.

Власники домів (фізичні і правні особи), які до кінця 1942 р. переведуть у вибудованих **давніше** домах каналізацію і водопроводи, мають право відтягнути від податкового доходу кошти видатковані на цю ціль з виключенням позичок, уділених державним будівельним фондом.

Вище наведені відтягання — якщо йде про дохід — що підлягають оподаткуванню згідно з І. розділом закону про доходовий податок — доконується з доходів операційного року, в якому видатковано кошти зужиті на будову або на інвестиції (каналізація, водопроводи). Якщо ця сума переступає дохід в операційнім році — надвишка буде відтягнена з доходу наступних 4 років. Якщо йде про винагороди, що підлягають оподаткуванню згідно з розділом II. закону про доходовий податок (себто про платні) — потручення доконується від платень (винагород), одержаних в році, в якім видатковано повищі суми. Якщо ці суми перевищають згадані винагороди (платні) — тоді надвишка буде відтягнена від винагород, одержаних продовж наступних 4 літ.

Право відтягнення служить вище згаданим особам також тоді, коли вибудовані ними доми перейдуть на власність третіх осіб.

Члени мешканевих кооператив користуються тими самими правами з тою ріжницею, що від податкового доходу вільно їм відтягнути титулом коштів будови кожного мешкального льокалю найвище 5.000 зол. (у Варшаві зол. 7.000).

Право потручення сум зужитих на будову служить теж особам, що побирають винагороди, що підлягають спеціяльному податкові від винагород з публичних фондів, при чому стосуються дотичні постанови зі змінами, поданими подрібно в законі. Полекша в спеціяльнім податку від винагород служить особам, що будову мешкальних домів або ґаражі укінчать по дні оголошення закону про інвестиційні полекші (15 квітня 1938) без огляду на речинець розпочаття будови.

Доходи, що приносять новопоставлені мешкальні доми в міських громадах та які складаються виключно з льокалів не більших від двокімнатних, **є вільні від доходового податку до кінця десятого податкового року** від хвилини скінчення будови, якщо будова тих домів буде викінчена до кінця 1942 р.

Добудови, внаслідок яких повстають нові мешкальні льокалі уважається щодо застосування полекш в доходовім податку на рівні з будовою нових домів.

За однокімнатний льокаль (в розумінні закону) вважається льокалі зложені з **кухні,** що є **заразом мешкальною кімнатою** і евентуально з приналежних поміщень як передпокій, лазничка і т. п. За двокімнатний льокаль **вважається** льокалі, зложені з одної кімнати і кухні крім приналежних поміщень. Дальше звільняє закон від ріжнородних стемплевих судових оплат.

Полекші, про які вище мова, належаться на основі самого закону. В який спосіб скарбова влада буде признавати ці полекші — окреслить ближче виконний розпорядок міністра скарбу.

На випадок спору, особа, яка домагається цих полекш, має це відповідно доказати.

Суму, яка припадає до відтягнення від податкового доходу (при вимірі доходового податку), платник потручує в зізнанні про дохід за відповідний операційний рік.

До зізнання слід долучити віродостойний виказ понесених на будову коштів.

Від доходового податку від платень (розділ II.) і від спеціяльного податку будуть скарбові уряди признавати полекші щойно на подання внесені зацікавленими платниками.

Речинець вношення прохань і спосіб признавання полекш подадуть у виконнім розпорядку.

Власники домів, які **перебудують** мешкальні льокалі одно- або двокімнатні **на трикімнатне або більші помешкання, тратять у відношенні до перебудованих мешкань право до полекш** передбачених для помешкань не більших від трикімнатних. Те саме стосується на випадок усунення кухні з мешкальних льокалів не більших між двокімнатних.

Згадана утрата права до полекш наступає з першим днем місяця наступного по дні, в якім хочби один льокаль побільшений віддано до ужитку або в якім усунено кухню.

Новий закон, якщо йде про постанови у справі згаданих полекш, входить в життя з днем **1. січня 1939.** З тим днем тратить обовязуючу силу давний закон про полекші для нових домів з дня 24. березня 1933 р. (Д. З. Ч. 22 поз. 173).

В порівнанні до давного закону, новий закон є менше корисний для власників нових домів, бо **скорочує** засадничо час звільнення від податків з **15 на 10 років.**

Як бачимо новий закон признає спеціяльні полекші для нових будинків на терені центральної промислової округи, міста Ґдині і для власників т. зв. малих помешкань.

Д-р Іван Грицай.

—o—

ЗАМКНЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ЛИСТИ ПЕРЕД НАЙВИЩИМ АДМІНІСТРАЦІЙНИМ ТРИБУНАЛОМ.

На тлі розпорядку міністра справедливости з 12. червня ц. р. про замкнення листи аплікантів і адвокатів на 7 років дійде до процесу перед Найвищим Адміністраційним Трибуналом. 30 адвокатських аплікантів з Кракова внесло скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу проти замкнення лист.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Сторінка без політики.

Ювилей королеви Вільгельміни.

Саме тепер відбувається в цілій Голяндії інтенсивна підготова до відсвяткування сорокових роковин володіння королеви Вільгельміни. Її коронація відбулася 31. серпня 1898 р. Вона мала всього 10 літ і 3 місяці, коли 23. листопада 1890 р. помер у 73 році життя її батько, король Вільгельм III. До часу її повноліття регенткою була мати, королева Емма.

Ювилейні церемонії почнуться 31. серпня великою військовою парадою в Газі та закінчаться щойно 7. вересня. Цього дня випустять у повітря 50.000 голубів, як символ цього, що панування королеви Вільгельміни проминуло в мирі. Голяндія не зазнала воєнного лихоліття навіть і тоді, коли в 1914—1918 р. біля її кордонів воювали мілионові армії.

Голяндці залюбки називають свій державний устрій: „Наша коронована республика". Також і полки що збунтувалися в листопаді 1918 р. небавом після перемиря домагалися: „Не рухайте королеви"!

Голяндські часописи наводять один з епізодів тих заворушень. Збунтовані частини підійшли до королівської палати в Газі. Королева вийшла до них, тримаючи за руку 9-літню тоді княжну Юліяну із князем мужом. Обоє були на вигляд, здавалося, зовсім спокійні. Королева запитала вояків, чого вони хотять.

Замісць відповіди, вояки з окликами „ура!" запряглися до королівської карити і провезли корелеву, її мужа та дочку вулицями Гаги.

—o—

В Абісинії нема жінок.

Европейці, які мешкають в Абісинії, нарікають на недостачу білих жінок, особливо в Адділ Абебі. На основі останньої статистики на двох білих мужчин припадає одна жінка.

Адділ Абебу замешкує 16.950 білих мешканців, а в цьому тільки 5.692 жінок.

Як бачимо, у столиці Етіопії білі жінки творять всього третину числа усіх білих. Цікаве, що з цього числа аж 916 жінок не походить з Італії. Вони належать до 26 різних націй. З мужчин 1.449 не є італійського походження, отже на 3-ох італійців припадає 2 жінки — неіталійки.

Італійці потішають себе, що наплив білого населення до Адділ Абеби тривае всього від двох років і напевно це відношення скількости жінок до скількости мужчин зміниться та згодом вирівняється. Усеж із цього мала потіха тим мужчинам, яким доводиться жити без білих жінок у важких умовинах Етіопії.

Цією справою цікавляться тепер італійські часописи, стверджуючи, що етіопська земля майже зовсім не знає білої жінки. Один із публіцистів заявив, що це бодай чи не найважніше питання в Абісинії, яке слід чимшвидше розвязати з уваги на 200 тисяч молодих італійців, які там мешкають.

Щоби бодай в малому ступні притупити гостроту цього питання, видали заряджения, яке дозволяє жінкам та нареченим відвідувати якнайчастіще мужчин, що мешкають в Етіопії.

Чи вільно на верблюді їздити по Парижі.

Дирекція паризької поліції мала недавно нелегке питання до розвязки. Це питання мало одночасно засадниче значіння.

Власник одного паризького ресторану кулив собі верблюда і їздив на ньому по вулицях міста, щоб зареклямувати таким чином свій ресторан.

Поява верблюда на паризьких вулицях викликала зовсім зрозумілу сензацію. Очевидно, що власник ресторану лиш цього хотів, щоб люди звернули на нього увагу.

Та верблюд рішуче не хотів прилержуватися темпа змеханізованого руху паризької вулиці і спинював той рух. За верблюдом ходили не лиш групи малих цікавих парижан, але і старші приглядалися цьому небуленному, як на метрополію світа, вуличному гостеві.

Паризька поліція, яка не виказувала рішуче зрозуміння для дотепу власника ресторану, заборонила йому вуличні прогульки на верблюді. Одначе реставратор не думає так легко уступити. Він зробив відклик до префектури, мотивуючи його в той спосіб, що верблюд є таким самим засобом комунікації, як автобус, авто, чи кінь і що нема ніякої заборони, яка не дозволяла би їздити по вулицях на верблюді. Паризька префектура не дала ще досі свого рішення в цій справі, не знаючи, який застосувати припис, чи закон.

—o—

Ідеальна сестра ідеального хлопця.

Ми вже подавали вістку про відкриття ідеально здорового хлопця, якого навіть спеціяльно оглядали в льондонській лічниці. Виявилося, що той хлопчина має неменше ідеальну тринацятилітню сестру Пікеї.

Рідня відноситься до Пікеї доволі скептично тому, що вона вчиться в льондонськім середньошкільнім пансіоні, в якому кормлять мясом та мясною юшкою. Тому теж дівчинка важить 4 фунти більше, ніж це вимагається від її росту.

Одначе, як вона лиш приїде до дому, батьки заставлять її до вегетеріянських страв і вона стратить дещо на вазі. Зате в інших випадках Пікеї перевищає свого брата. Він учиться доволі погано, його сестра ніколи не займає у школі нижчого, як третього місця між усіми ученицями. Її вибрали капітаном жіночої гаківкової дружини, є мистцем у ситківці і плаває найкраще зі своїх товаришок. Дома вона рубає дрова, лазить по деревах та помагає в господарстві.

Пікеї ніразу не хорувала, ніколи не мерзла, не любить гарячої води й цілий рік спить лиш під одним простиралом. Як на свій ріст, то вона може почванитися небувалою фізичною силою.

Прикидався духом, щоб вистрашити льокаторів.

Мешканці одного дому в Тульоні звернулися до тамошньої поліції з проханням, щоб вона прослідила причину несамовитих явищ, що від довшого часу навіщували той дім.

Поліція обсадила дім і ствердила, що там справді діються якісь неімовірні історії. Вночі чути було якісь підозрілі шелести, кроки невидних осіб та безупинні стукоти до стіни. Якась таємнича сила перевертала меблі, двигала з місця найважчі шафи та скрині та невідомо яким чином засипала мешкання градом дрібних каменів.

Поліція почала вести повільне, одначе дуже докладне слідство, яке дало ревеляційні висліди. А саме виявилося, що несамовитим і неспокійним духом був власник сусіднього дому. Він закрадався вночі на дах „дому духів" і при допомозі ріжних дотепно скомбінованих підойм, цілої системи дротів та мотузків викликував ріжні таємничі явища, що нагнавали мешканцям такого панічного страху.

Все те робив він лиш тому, щоби при допомозі „духів" вистрашити мешканців та приневолити їх покинути той дім і згодом відкупити його за дешеві гроші.

Дотепний сусід, комбінатор та дух в одній особі пішов до вязниці на кілька місяців і при тім мусів ще звернути всі страти, що їх мешканці дому зазнали внаслідок його злочинної діяльности.

РОКОВИНИ СМЕРТИ ВАЛЄНТІНА.

23. ц. м. минуло 12 літ від смерти славного фільмового актора, вимрічного аманта „божки" жінок цілого світу Рудольфа Валентіно. У 12. роковини смерти могилу фільмового аманта в Голівуді відвідало більше як 1000 жінок у жалобі, здебільша підстаркуватих.

Ціла могила була дослівно покрита повенію квітів та вінків, доставлених з усіх кінців світу. Напр. один вінець прислали із Зальцбургу, інший знову аж з Льондону від товариства приятелів памяти Валентіна.

Кажуть, що на могилу прийшла в товаристві свого шофера якась дама ціла в чорному. Вона кинулася майже без памяти на могилу й коли її намагалися піднести, вона почала кричати.

— Залишіть мене, залишіть мене!

Хвилину пізніше вона піднялася, поклала квіти на могилу й відійшла. Хто вона, на це питання ніхто не вміє відповісти, одначе цвинтарні сторожі запевнюють, що ця жінка в чорному приходить на могилу покійного фільмового красуня кожного року і завжди у глибокій жалобі.

—o—

МІЛІОН ФРАНКІВ У... ДУПЛІ.

Один студент, який проходжувався по ліску в околиці Венсен під Паржем, запримітив, як двох мужчин, що приїхали автом із Парижа, сховали у дуплі дерева якийсь клунок. Обоє мужчини не запримітили при тому студента. Коли вони віддалилися, студент підійшов зацікавлений до дерева, вложив руку до дупла та вийняв з нього таємничий клунок. Із клунком пішов студент до найближчого комісаріяту. Коли там відчинили таємничий клунок, переконалися, що містить він цінні папери вартости поверх міліона франків.

Як виявилося, ці папери вкрали злодії у віллі одного фабриканта підчас його неприсутности і побоюючися, щоб їх не приловили з паперами, скрили клунок у лісі, сподіючися, що там він буде безпечний.

—o—

СОБАЧЕ НЕЩАСТЯ.

За останніх два роки в деяких околицях Австралії дикі, бездомні собаки розмножилися до тієї міри, що для баранів та овець стали вони небезпечніші, ніж вовки. Тому теж уряд платить 7 шилінгів та 6 пенсів за кожну шкіру вбитої собаки.

Туземці взялися так пильно за винищування собак, що лиш в одній окрузі доставили більше собачих шкір, ніж є там овець і баранів. Один ловець собак заробив за 11 місяців 7.11 фунтів стерлінгів (128.000 франків, поверх 30.000 зол.) інший знову заробив 667 фунтів за 9 місяців.

Цей дивний успіх у винищуванні собак здивував владу й вона почала прослідкувати справу. Виявилося, що туземці просто завели спеціяльні фарми для диких собак і там убивали їх відповідними скількостями та у відповідних перервах часу.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ПЛОЩА ПАРУБКІВ.

Віндсорські парубки повели справжню війну за кусень міської площі, що її віддав був на вічне користування парубкам Віндсору король Едвард I.

Цілі століття вправляли парубки Віндсору на тій площі ріжні спорти і коли за Генриха VIII. місто хотіло площу продати, король не дав на це своєї згоди. За володіння королеви Вікторії міська самоуправа кілька разів ставила довкола тієї площі паркан, одначе віндсорські парубки приходили вночі й валили його.

Тепер управа міста хоче побудувати на тій площі автомобільну станцію. Одначе парубки Віндсору знову зворохобилися проти нарушення їх привілеїв і доказують, що площу подарував король на вічні часи і ніхто не може її відібрати.

В АМЕРИКАНСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ НЕ ВІЛЬНО ФІЛЬМУВАТИ.

Одна з найбільших фільмових фірм у Голівуді хотіла накрутити кілька сцен із життя парляменту у Вашингтоні, щоб пізніше ці сцени вклеїти до приготованої вже фільми.

На приказ президента Рузвельта фірмі не дозволили на виконування знимок у парляменті.

Вже 1.800 арабів згинуло в Палестині.

Єгипетська преса пише, що в останніх 3-ох тижнях від кінця липня до половини серпня ц. р., було 678 арабів убитих і ранених, по боці англійців — 109, в тому 23-ох старшин ранених і 12 вбитих. Араби ховають своїх убитих потайки на чужих цвинтарях і навіть в чужих могилах. **Союз арабських жінок, що займається евіденцією убитих, обраховує, що в конспіративний спосіб поховали дотепер 1.300 боевиків.**

На основі інформацій подають, що в рядах арабських повстанців борються, крім арабів Палестини і Трансйорданії добровольці Іраку, Сирії, Саудійської Арабії, Єгипту, Геджасу і Курдистану.

Ганкав перед упадком.

Офіційний японський комунікат стверджує, що наступ японської армії на Ганкав розвивається успішно. По дводенній битві японські війська заняли Фенлінту в полудневій провінції Шансі і Гуошан, східну частину гір Тапіег. Японська артилерія бомбардує Тункуан, станцію люнгайської залізниці. **Гуошан здобули японські війська по 30-годинній битві. Гуошан є ключевою позицією на гірському шляху,** що веде через гори Тапіег на пограниччі провінції Ангвей і Гупег та лучить Ліван і Ганкав.

Упадок Ганкав є лише справою часу — заявив японський міністр війни Ітагакі. Можливо, що марш. Чанкайшек перенесе головну кватиру до провінції Квансі або Квантуну, але і на це японці приготовані. Метою японської політики в Китаю створити тісну господарську співпрацю між Японією, Китаєм та Манджу-ко. Теперішня військова експедиція є етапом у процесі будови господарського блоку Японія—Китай—Манджу-ко.

НОВИЙ АТЕНТАТ НА СТАЛІНА.

В суботу 27. ц. м. пополудні їхав Сталін у панцирному самоході до місцевости Горкі, 20 км. від Москви. Нагло самохід зі Сталіном вїхав на дерево. Катастрофа не викликала більших наслідків, бо самохід був дуже сильний. **Сталін зломив руку вище ліктя. Два вояки Г. П. У., що товаришили Сталінові, згинули.**

Шофера Сталіна, німецького комуніста Ерика Шульце, який виконує свою службу при совітському диктаторові вже від 10-ох років, арештували і замкнули у вязниці Г. П. У. Комісар Г. П. У. Єжов добачує у згаданому випадку саботаж шофера.

ІТАЛІЯ БУДУЄ З ПОСПІХОМ ТВЕРДИНІ НАД КОРДОНОМ ФРАНЦІЇ.

Паризька преса широко обговорює справу виселення французів з Ісолі, де італійська влада забрала землю, що належала до французьких селян. Ця земля лежить над французько-італійським кордоном на території Італії. Дволітні переговори, щоб мирним шляхом поладнати цю справу, не дали успішного висліду й остаточно італійська влада рішилася виселити французьких селян. Французи покинули свої поля, забираючи під наглядом італійської влади свої рухомости.

На цих полях приступили італійські відділи інжинірів та саперів негайно до фортифікаційних праць.

—o—

ВАЖНІ НАРАДИ У ВАШИНГТОНІ І ЛЬОНДОНІ

През. Рузвельт покинув у понеділок 29. ц.м. вечором Гайд Парк і вернувся до Вашингтону. През. Рузвельт відбуде низку нарад з урядовцями державного департаменту у справі положення в Европі.

У вівторок 30. ц. м. в год. 11-ій передполудневим зійшлася на нараду на Давнінг Стріт у Льондоні кабінетова рада, в якій бере участь 15 міністрів на загальне число 22-ох членів уряду.

—o—

РОЗМОВА ПРЕЗ. БЕНЕША З ГЕНЛЯЙНОМ.

Райтер повідомляє, що у вівторок 30. ц. м. през. Бенеш буде розмовляти з Генляйном. До розмови дійде завдяки льордові Рансіменові який розмовляв з през. Бенешом у понеділок 29. ц. м. у Празі. Стрічу през. Бенеша з Генляйном зберігають у великій тайні.

—o—

УЛЬТИМАТ АНГЛІЇ ДО ГЕНЛЯЙНА.

Фелькішер Беобахтер" пише, що атмосфера в Льондоні напружена. Англія вишле свого роду ультимат до Генляйна, про який багато говорять у дипльоматичних колах. Англія мабуть за посередництвом льорда Рансімена зажадає рішуче від Генляйна згоди на опрацьований Рансіменом проект поділу Чехословаччини на кантони.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА НА ШЛЯХУ КОВЕЛЬ-ЛЮБЛИН.

У вівторок 30. ц. м. в год. 4.25 вранці на стації Конари на шляху Ковель-Люблин вискочив з рейок локомотива поспішного поїзду, два вантажні вагони і поштовий. В катастрофі згинув помічник машиніста Ян Драбік і Станислав Гораєвський, 11 осіб легко раненних. Рух поїздів відбувався з пересіданням до год. 2-ої пополудні. В год. 5.35 приїхав рятунковий поїзд. У справі катастрофи ведуть слідство.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— **Календар „Дніпро" на 1939 р.** 30-го серпня ц. р. вийшов з друку й розісланий постійним відборцям 16-ий річник календаря-альманаха „Дніпро", видання Українського Т-ва Допомоги Емігрантам у Львові. У календарі взяли участь: Вас. Богацький, Л. Гаєвський (посмертн. спомин), Лідія Горбачева, Св. Гординський, Вол. Дорошенко, Федір Дудко, Гліб Лазаревський, Галина Лащенко, Юрій Липа, Ол. Лотоцький, Ю. Магалевський (посмертн. спомин), Андрій Петренко, Гнат Порохівський, Василь Сімович і Ст. Сірополко. Ціна календаря — 1.50 зол. Адреса для замовлень: Львів, Ринок 10, Т-во Допомоги Емігрантам. 1810 1—2

— **Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові** з правами шкіл державних, на усі відділи і курси вичислені подрібно в афішах починаються дня 31. серпня ц. р. Початок науки 5. вересня. До впису належить принести останне свідоцтво. Знижки в оплаті для незаможних і спосібних елєвів, що впишуться у вересні. Секретаріят урядує і уділяє інформацій в будинку Муз. Т-ва вул. Шашкевича 5. тел. 237-15, в год. 10—12, і 15—18, від 8. вересня тільки в год. 15—19; у філіяльному відділі на Личакові вул. Крупярська 15, домівка „Р. Ш." ім. князя Льва в год. 16—18 (а не як раніш помилково подано 14—16). 1800 1—2

— **Що читає** кожний українець-спортовець-симпатик спорту, кожного понеділка вранці? Читає **„Змаг"**, бо він приносить вісти з життя українського спорту та вісти з цілого спортового світа.

— **Хрести з нагоди 950-ліття хрещення Руси.** Волосна управа в Янівці, тернопільського повіту, розіслала до гр.-кат. парохів обіжник, в якому повідомляє, що на будову хрестів-памятників з нагоди 950-ліття хрещення Руси треба довозу міністерства освіти й віроісповідань. Обіжник звертає увагу парохам, що як де вже такий хрест вибудували без міністерського дозволу, то треба його негайно усунути, бо інакше влада притягатиме до відповідальности тих, що не пристосуються до цього розпорядку.

— **Засуд православного священника.** Дня 5. ц. м. окружний суд у Рівному розглядав справу священника м. Корця о. Петра Ташівського за провину зі ст. 173 к. к. (за образу католицької релігії). Акт обвинувачення каже, що підсудний сказав до 11-літньої ученици вселюдної школи, доньки Возницького, що зі своєю родиною змінив релігію, такі слова: „Твій батько дурний і віра твоя дурна". Священник рішуче заявив у суді, що з нею взагалі не розмовляв, але йому не повірив суд. Зате суд повірив зізнанням малолітньої католички і засудив старого священника на 1 рік вязниці без припинення кари. Оборона заголосила апеляцію.

— **Ревізії й арештування в Перемишлі.** Минулого тижня поліція перевела ревізію у помешканні Бориса Вітошинського студента варшавського університету в Перемишлі. По переведеній ревізії Вітошинського поліція арештувала і кілька днів пізніше відставила до арешту окружного суду. Кілька днів перед арештуванням Вітошинського поліція арештувала в Бушковичах пов. Перемишль Володимира Павлишина абс. гімн. Причина арештування невідома.

— **Спорт-Вовна в Косові.** Цього місяця наше купецтво може похвалитися ще одною станицею, а саме виробою светрів, скарпеток і рукавиць під фірмою „Спорт-Вовна" у Косові Гуцульському. Нова робітня виробляє всякі светри, рукавиці й скарпетки для спортовців на зимовий сезон. Слід побажати новій господарській станиці успіхів у праці, а Громадянство повинно підтримати нову станицю згідно з гаслом „Свій до свого по своє", бо свої вироби нова виробня виробляє з правдивої овечої вовни, ручно попряженої нашими гуцулками. Вироби є дуже тревалі, практичні, ефектовні і що найважніше — дешеві.

— **Смерть гімназійного абсольвента у Дністрі.** З прогулькою до Крилоса приїхав між іншим 19-літній Ваченко, гімназійний абсольвент зі Сухоставу пов. Копичинці і 18-літня Марія Чеківна. Вертаючись з Крилоса обоє пішли купатися до Дністра. Перший ввійшов до води Ваченко і почав тонути. Чеківна кинулась його рятувати, хоч не вміла плавати і сама почала потопати. Обоїм поспішили з допомогою учитель С. Шулімович та Е. Абрагамович. Одначе їм удалося вирятувати лише Чеківну, бо Ваченко втопився у місці, глибокім на 4 метри.

— **Буревій з градом над Поліссям.** В понеділок пополудні перейшов над Пиньском буревій з градом, що заподіяв великі шкоди в городах і парках. Буревій поломив багато дерев. На дворі вітер перекинув на рейки велику тополю саме перед приходом поїзду. До катастрофи не дійшло лише тому, що машиніст спинив своєчасно поїзд.

— **100 тисяч на костел.** Одна з мешканок Надвірни, якась вдова Я., виграла на долярівку 40.000 долярів. Із тих грошей дала частину своїй вбогій родині у Надвірній, а на будову костела у Надвірній призначила сто тисяч зол. Костел збудують у готицькім стилі.

— **Грабіжницький напад урядовця на листаря в Тарнові.** В понеділок 29. ц. м. в год. 10.30 передполуднем на 40-літнього грошевого листаря Станислава Сургу в Тарнові напав невідомий напасник у темній брамі при вул. Валовій ч. 47. Напасник ударив листаря залізною штабою по голові, але зломив йому лише руку тому, що листар в останній хвилині заслонився правою рукою. А що листар **кинувся на напасника** і вирвав йому штабу з рук — напасник утік. Пів години пізніше поліція арештувала під замітом грабункового нападу на листаря 28-літнього Казимира Ліберу абсольвента II-го року високої торговельної школи у Кракові. Арештований Ліберa працював як урядовець у міськім банку „Каро" у Кракові по скінченні високої торговельної школи, але цю посаду покинув на власне бажання. По смерти свого батька, службовика Польського Банку в Тарнові Казимир Либера листав у спадщині дім у Жабні. Перед нападом Либера згодив таксівку за 70 зол. на їзду до Криниці і наказав шоферові, щоби ждав на нього перед брамою протилежної каменици, де напав на листаря. Залізну штабу позичив у знайомого купця харчевих товарів. Арештований Либера не признається до нападу, хоч його пізнає листар.

— **Провідником ватаги палїв „пшодовнік" поліції.** Слідча влада у Варшаві займається сенсаційною аферою, героєм якої є б. пшодовнік поліції Ян Станкевич; його помічником Желіховіч. Оба вони зорганізували ватагу, що купувала старі вантажні авта, навантажувала на них безвартісний крам, обезпечувала на високу суму і висилала в дорогу. По дорозі ватага підливала авто бензиною і підпалювала, щоб дістати від обезпеченевого товариства асекураційну премію. В одному випадку обезпеченевe т-во „Пяст" підозрівало обман і не хотіло виплатити премії. Тоді в т-ві явився пшодовнік Станкевич і заявив, що він був на місці випадку і переконався там, що пожежа повстала припадково. На основі таких авторитетних зізнань „Пяст" виплатив „пошкодованим" премію. Але на цьому не кінець. Ватага Станкевича найшла собі куди ширше поле праці. В порозумінні з власниками старих пансіонів і домиків під Варшавою ватага Станкевича займалася професійно підпалом, щоб отримати асекураційну премію. У короткому часі в Отвоцку й околиці згоріло 120 віль. У 60 випадках слідство ствердило підпал, у дальших 60 — підозрівали підпал. Разом зі Станкевичем арештовано багато осіб. Розправа буде дійсно сенсаційна.

— **Присуд на членів ватаги Любенецького.** У процесі проти спільників бандита Любенецького окружний суд у Чорткові засудив: І. Канського на 2 роки вязниці з втратою громадян-

Гальо! Гальо! 294-85.
ЦЕ
„Гастрономія“
РЕСТОРАН і КІМНАТИ ДО СНІДАНЬ
ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКА 3.
Збірний осередок широких кол нашого громадянства. Смачна кухня, добірні напитки, ніжна прислуга, дешеві ціни. НА ЗАМОВЛЕННЯ ОКРЕМИЙ ТОВАРИСЬКИЙ КАБІНЕТ
Гостям раді. 1561 1-5

ських прав на 10 років; К. Чадовського на півтора року вязниці з втратою прав на 10 років; І. Худого на 50 зол. гривни, а М. Стефанишина на 2 місяці арешту. Всім засудженим суд зачислив тимчасовий арешт. Інших обвинуваченых ще судять. Дмитра Кіцкана, найближчого товариша Любенецького, суд рішив віддати під обсервацію психіятрів.

— **Надавання поручених листів по 8-ій годині вечором.** Міністерство пошт і телеграфів у Варшаві рішило, що в усіх більших містах поштові уряди будуть приймати від 20-ої до 21-ої год. поручені листи. За експедицію листів по годинах звичайного урядування будуть брати доплату 30 сот.

— **Арештування комуністів у Чернівцях.** Поліція в Чернівцях викрила широко розгалужену комуністичну організацію. На сходинах у приватному помешканні поліція арештувала 6 комуністичних діячів.

— **Страшна пошесть холери** навістила Китай. Пошесть лютує в околиці Тієнтсіну, Шангаю, Чанкіну, Таюану та інших містах. Це жахливі наслідки воєнного лихоліття. Японські лікарі переводять масові щіплення населення проти холери.

— **Затроїлось 200 осіб.** Понад двіста осіб, головно робітників і дітей, затроїлось тістечками, які купили в пекарні на передмісті Софії. Стан здоровля 50 затроєних дуже небезпечний. Досі не устійнили, яка це була отруя.

— **Буревій зі зливним дощем** перейшов над Литвою і заподіяв великі спустошення. Буревій знищив кількадесять домів, зірвав телефонічні і телеграфічні дроти на просторі кільканацять кільометрів і знищив майже зовсім незібране ще з поля збіжжя. — Над Віднем лютує від 14 годин страшний буревій з градом та хмаролом. Маси води залили деякі дільниці міста і партерові помешкання у віллях. Найбільше потерпів Клєленберґ, де рвучкі потоки знищили винниці. Дунай виступає з берегів. Околиці Відня були через якийсь час без світла.

— **Автобус із 30-ма туристами розбився до дерева.** Під Мальтерсганзен у Турингії наїхав на придорожне дерево автобус з такою силою, що сам розбився і знищив дерево та камінний стовп. У катастрофі є 8 осіб важко ранених і 15 осіб легко ранених.

— **Дві летунські катастрофи.** В Австралії розбився пасажирський літак. Летун і трьох пасажирів згинуло, пятьох є важко ранених. У Кетат в Індії впав на землю бомбовий літак. Члени залоги згинули.

— **Катастрофа двох електричних поїздів.** У тунелю коло Кобе зударилося два електричні поїзди. В катастрофі згинуло 10 осіб, 50 є раненых. Причиною катастрофи було неправильне наставлення зворотниці.

— **Великі закупи мяса.** Уряди Злучених Держав і В. Британії доконують великих закупів мороженого мяса в Бразилії. Лише одна різня в Сао Павльо продала англійському агентові 45 000 скринь мяса. Різні і фабрики мясних консерв мусіли збільшити продукцію, бо нові замовлення напливають далі.

—**Прогулька французьких католиків до Еспанії.** 20 французьких католицьких прогульковців прибуло до національної Еспанії. Їх витала дуже сердечно цивільна і військова влада в Ірунї. В Сан Себастіян приймали сніданням французьких прогульковців у палаті намісника. Опісля прогульковці передали ген. Москардо, оборонцеві Толедо, золоту пальму для ген. Франка в доказ признання для національної еспанської армії. Зі Сан Себастіян прогульковці поїхали до Піляр до церкви св. Якова Кампостелле і Богоматері.

— **Дитина з двома головами і трьома руками.** У Темешварі в Румунії дружина шофера Вегессера привела на світ хлопчика, який мав дві голови і три руки. Одна рука була між головами і мала 7 пальців. Хлопчик помер.

— **Твори найкращих еспанських мистців вивозять до СССР.** До Одеси надійшов на днях з Еспанії величезний транспорт творів найкращих еспанських мистців: Веласкеза, Муріллі і Гої. Транспорт надійшов на трьох кораблях голяндських арматорів під адресою державного музею. Транспорт мистецьких творів і сотки альбомів, штихів та інших предметів, безцінної музейної вартости, надіслало еспанське міністерство освіти в Барсельоні.

— **Страшна помста.** У Штутгарті якийсь Штрасбургер, якого покинула жінка, убив молотком шестеро дітей, підпалив хату і сам скінчив самогубством.

— **Повінь затопила містечко і шість сіл.** Внаслідок зливних дощів середущу Анатолію навістила повінь. Вода затопила містечко і шість сіл в окрузі Нігре. Вся худоба згинула. Число жертв у людях покищо невідоме. Шкода сягає 10 мілюнів франків.

— **Зудар самоходу з автобусом.** На передмістю Берліна у Шпандав зударився автобус зі самоходом. В катастрофі було ранених трьох пасажирів самоходу та одинацять подорожніх автобусу. Самохід і автобус майже зовсім знищені.

— **Великі шкоди в Австрії** заподіяли зливні дощі, що падуть від кількох днів. У Відні буревій вирвав понад 500 дерев у публичних і приватних городах. Вода залила багато пивниць, одна особа вбита. З цілої Австрії надходять вістки про катастрофальний вилив рік, зокрема у Стирії, де вже другий раз цього року заподіяли великі шкоди. Зливи знищили теж дороги в ріжних місцевостях краю.

— **Газові маски по 5 марок.** В Австрії ведуть тепер велику пропаґанду між населенням, щоб воно купувало газові маски по 5 марок. Великі плякати накликують населення придбати необхідний засіб безпеки, що його придбало вже населення Німеччини. Гавляйтер Відня видав до населення спеціяльну відозву, щоб купувало газові маски, продажа яких починається вже в найближчих днях.

— **Горять ліси в СССР.** Недалеко Нарви горять від кількох днів у СССР велитенські простори лісів. У прикордонних околицях Естонії видно великі хмари диму.

— **Напад стада вовків.** У Ністорешті в Добруджі стадо вовків напало на вівці і розшматувало 54 вівці. З огляду на часті напади вовків міністерство хліборобства визначило по 330 левів нагороди за кожного вбитого або строєного вовка.

— **Ріжні вісти.** Болгарський король Борис виїхав до Італії по короткім побуті у Швайцарії. — На стіні вінди у празькому парляменті намалював невідомий чоловік свастику і написав „Гайль Гітлєр. — У місцевости Гатінг недалеко Бомбаю один індієць у приступі божевілля (амок) вбив 12 осіб і важко ранив 8 осіб. — Число мешканців м. Данціґа в червні ц. р. сягало 252.100 осіб. — У липні ц. р. було в Данцігу 1.133 безробітних.

— **Запір.** Звідомлення начальних лікарів у лічницях для недуг шлунка і кишок підкреслюють, що гірка кава **Францішка Йосифа** є першорядним природним проносним засобом.

З кіна.

КІНО ЕВРОПА: „ ЗОЛОТІ ЖІНОЧКИ“..

Найкращий навіть балет з мельодійними пісеньками — не держить у напрузі уваги глядача. Балет без інтриги, любовної дії не цікавить кінового глядача. І тому „дочіплено“ інтриґу з обезпеченням на життя директора ревієвого театру на міліон долярів і чиганням на життя обезпеченого двох його спільників, щоб покрити свої зловживання. Ролю „найліпшого“ обезпеченевого аґента грає милий пісенькар і добрий танцюрист Дік Повел, його партнеркою є Джоан Бльондель. **м. х.**

КІНО „АТЛЯНТІК“: „НАВЕРНЕНИЙ ГРІШНИК“.

Американська фільма, яка хоче заєсувати середовище американських ґангстерів. Один із них, коли хоче після скасування прогібіції почати „порядне“ життя і стати членом доброго товариства, попадає у грошеві труднощі, бо пиво, на якому доробився маєтку підчас прогібіції, таке погане, що його випити не можна. Перед банкротством рятує його щасливий припадок, бо найшовши у своїй віллі чужі гроші, містифікує ними своїх вірителів і вони продовжують з ним умову. Із тими гріщми звязана неймовірна для нас історія чотирьох небіжчиків, яка то хвилює макабричністю, то нудить наївністю. Головну постать відтворює Едвард Робінзон, добрий актор, відомий нам із двох ращших, кращих фільм.

Доповнює фільму цікавий додаток і тижневик П. А. Т.

Посмертні згадки.

АНТІН ВОРОБЕЦЬ.

визначний громадський діяч і організатор.

Перед кількома днями помер у громаді Заглуже під Рогатином провідний громадянин **Антін Воробець** у 83. році життя.

Покійний належав до перших свідомих громадян у рогатинському повіті, який між селянством того повіту визначувався при всякій роботі політичній від вісімдесятих років минулого століття до останнього часу.

Не було одних зборів ані наради на котрих у Рогатинщині не булоб Антона Воробця, цікавого і веселого селянина, що дзвінким голосом сміло промовляв та висловлював ясно свої думки як свідомий українець і заохочував народ до солідарности та єдности у всяких справах, де того вимагав інтерес нашого народу.

Він був діяльним помічником повітового організатора о. Стефана Городецького в Рогатинщині та займався пропаґандою загальної виборчого права в рр. 1905 і 1906 і брав живу участь у перших виборах до парляменту на підставі загального голосування в 1907 році, коли Рогатинщина найбільше причинилася до вибору двох послів до парляменту зі своєї округи: д-ра Костя Левицького і Тимотея Старуха, супроти кандидатів русофільського і польського, як також у виборах до галицького сойму в 1908 році за часів намісника Потоцького — ще на підставі давньої виборчої ординації з правибораами.

Потім від селянства рогатинського повіту піднімав він думку, щоб у Рогатині заснувати приватну українську ґімназію, а не чекати на основання державної ґімназії. І дійсно, заходами тамошнього громадянства поставлено в Рогатині величавий будинок на приміщення української ґімназії, що перед війною належала до найчисленніших і найліпше ведених ґімназій в краю під дирекцією пок. Михайла Галущинського.

Тай у воєнному часі Антін Воробець розумів нашу справу і значіння доброго висліду війни для нас. Тому піддавав він думку, щоб усі у поборовому віці йшли на війну, а старі річники робили військову службу в краю і вдержували лад по громадах.

Рідна школа і просвіта народу були все темою його розмов і діяльности в громаді. Він не допускав ані національного відступництва ані комуністичних затій ані підпільних загонів та ішов все моральним громадянським шляхом.

З покійним Антоном Воробцем зійшов до гробу довголітній селянський провідник зі старої ґвардії і визначний промовець та правдивий член колишньої української національно-демократичної партії, що лишив по собі добру пам'ять для молодшого покоління.

Його син Михайло є адвокатом у Калуші.

Д-р Кость Левицький.

МИХАЙЛО БІГУН,

дяк церкви св. Варвари у Відні, власник папського почесного хреста „про екклєсія ет понтіфіце“, чорногорського ордеру І. кл. Данила, ордеру Червоного Хреста, відзначений за 40-літню вірну службу, помер у четвер 25. ц. м. у 81 році життя. Перенесення покійника до парохіяльної церкви св. Варвари відбулося в неділю 28. ц. м. Похорон відбувся в понеділок 29. ц. м. після Поминального Богослуження з церкви св. Варвари на Центральний цвинтар.

В. Й. П.

Дописи.

ЧОРТКІВ.

Гімназія Рідної Школи у власнім будинку. Повітовий Союз Кружків Рідної Школи в Чорткові збудував на власній площі в Чорткові великий II-поверховий будинок, який має служити статутовим потребам Рідної Школи в Чорткові. Тому, що гімназія Рідної Школи в Чорткові, яку веде місцевий Кружок дотепер містилася в тісних і невідповідних приватних будинках, Кружок вніс подання до воєвідського уряду в Тернополі, щоби видав осуд по думці § 10 виконавчого розпорядку до закону про приватні школи і щодо придатности готовибудованого будинку Рідної Школи в Чорткові на приміщення школи. Згаданий будинок вибудовано згідно з найновішими вимогами техніки, гігієни і педагогії так, що має він не тільки великі і просторі салі до вправ, габінети і коридори, але також вигідні приміщення на всі інші шкільні потреби, як практичні заняття і т. п. Дня 10-го серпня п. р. Воєвідська Комісія, в склад якої входили представники воєвідського уряду в Тернополі, повітовий лікар, інжинір та делегат Куратерії Л. Ш. О. докладно оглянула цілий будинок і всі його приміщення, після чого одностайно видала опінію, що будинок надається на приміщення школи. Тернопільський воєвода м-р Малішкий прислав вже Старшині Кружка Рідної Школи в Чорткові на письмі осуд по думці § 10 виконавчого розпорядку до закона про приватні школи, що будинок надається на приміщення школи. В такий спосіб Рідна Школа в Чорткові усунула вже всі перешкоди в справі приміщення своїх шкіл у цьому будинку і з початком цього шкільного року перенесуться до нього: гімназія, ліцей та V і VI клясс вселюдної школи. Головна Управа Рідної Школи за згодою Куратерії ЛШО призначила на управителя гімназії і ліцею Рідної Школи в Чорткові п. Емілія Бачинського, дотеперішнього управителя гімназії Рідної Школи в Тернополі. Новий управитель відїдав вже Чортків, оглянув школи і видав потрібні зарядження в справі нового шкільного року та в справі додаткових вступних іспитів до всіх кляс гімназії і ліцею, які відбудуться з початком вересня 1938 р.

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб винищити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанок „ДО СОНЦЯ“ — найновіша книжечка

тільки

Крим магістра **В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО** успішно радикально **Весняники** Плями і т. п. **НАШІ №1**

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (СТРИЙ).

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між обома дружинами відбудуться в неділю 4. ц. м. в год. 11. передполудням.

В год. 9. рано відбудеться передмеч за мистецтво Ц-класи Степ — Стшелец (Перемишляни). Обі стрічі відбудуться на грищі Чорних.

СЯН — ЧОРНІ.

Пополудні (год. 4.) цього самого дня відбудуться на грищі Чорних змагання за мистецтво Окружної Ліги між новиком О. Л. Сяном та Чорними.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Русь (Ужгород) — Бескид (Севлюш) 3:1. Товариські змагання, що відбулися у Севлюші в рамках спортового свята, закінчилися сподіваною перемогою Руси. Русь обмежовувалася до гри в полі не намагаючися стріляти голів.

Сп. Нова Вес — Світ 6:1 (2:0). Товариська стріча в Новій Весн. Воротя для Світу здобув Петрик.

Чехословаччина — Югославія 3:1 (2:0). Міждержавні змагання, які відбулися в Білгороді, закінчилися заслуженою перемогою Чехословаччини. Друга дружина Чехословаччини т. зв. Львівчата грали проти репрезентації Латвії в Ризі і програли 2:1. Попередню стрічу виграли Львівчата з Литрою 2:1. Оба рази на воротях грав д. добре Бокшай. Крім цього репрезентація Праги грала ще на двох фронтах, а саме у Празі перемогла Загреб 3:2 (2:1) і в Білгороді перемогла Білгород 1:0.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 31. 8. год. 8. веч. „Люди на ярмарку“.

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечірній.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ОСМОЛОДА:
31. 8. Мазепа.
1. 9. Гетьман Полуботок.

ПЕРЕГІНСЬКО:
2. 9. Мазепа.

РИПНЯ:
3. 9. Безталання.
4. 9. Пісня Бескиду.
5. 9. Мазепа.
6. 9. Дай серцю волю.
7. 9. Невольник.
8. 9. Гетьман Полуботок.

РОЖНЯТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Безталання.
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

В осени театр завітає до Львова. Декорації до нових постанов малює арт. Бобинський.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Загреба і ім. І. Гобілевича).

ЗАБОЛОТІВ: Група Б:
30. 8. Орфей у пеклі.
31. 8. Орлеяна.
1. 9. Пригода в Черчі.
2. 9. Лісова пісня.

ТУЛУКІВ:
3. 9. Цигапський барон.
4. 9. Вій.

Група „А“ грає в Снятині і в Коломиї до 4. 9., а дня 5. 9. зїзджають обі групи до Коломиї. Дня 7. 9. відбудеться інавгураційна вистава „Маруся Богуславка“.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Північ кличе“.
АПОЛЬО: „Гайді“ з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Я був гангстером“ („Навернений грішник“).
БАЛТИК: „Маврікій“.
ВАНДА: „Я збрехала“, „Гільтайська трійка“.
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!“
ЕВРОПА: „Золоті жіночки“.
КАСІНО: „Узли кохання“, „Гріх молодости“.
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру“, „Індійська гробниця“.
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру“ „Індійська гробниця“.
МЕТРО: „Великий плян“, „Почалось у поїзді“.
МІРАЖ: „Ваш осповенна земля“.
МУЗА: „Життя удвійку“, „Джентельмен вірить жінці“.
НАЛЯС: „Кохання в кайданах“.
ПАКС: неділя.
РАЙ: „Галька“.
РІЯЛЬТО: „Посорджена“.
РОКСІ: „Пострах Монголії“.
СВІТ: „Страшний дяір“ Монюшка та „Болек і Льолек“ з Димшою.
СТИЛЕВЕ: „Чорний пірат“ та ревія.
ТОН: „Засуджений“, „Без приказу“.
УТІХА: Місто в вогні“ та ревія.
ХИМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петрович“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люцерна“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Європа“
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
„Туреччина“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 31. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Перше сніданок при орх., 12.03 Полудн. авд., 14.10 Інформ. газетка в укр. мові, **14.10 Українська муз. з пл.,** 14.40 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Так співає Шаліпін, репортаж, пл., 16.45 Загінова шахта нівд. окраїн, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Популярна музика з пл., 17.55 Гальо, посіпаки! 18.00 Ростини, що віщують погоду, 18.10 Вільочелля в супр. форт., 18.40 „Без титулу“ фрагм. пов. І. Крашевського, 19.00 Трансм. з Лондону: Легка музика, 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, у перерві свят „Винахід“ А. Аверченка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Літер.-муз. авд.: „Радість серед гір“ Дж. Бернса, 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 1. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт орх. мандолінїстів, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Форт., 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.20 „Над озером“ фрагм. повісти ілюстр. музикою, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, форт., 16.45 Справедливий поділ добичі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісня у мист. опрацюванні, сопран, баритон, форт., 17.40 „Листи з подорожі“ Сенкевича, 17.50 21.50 Спортові вістки, 18.00 „Олімпійський лісор“ гутірка, 18.10 Із італ. опер, пл., 18.30 Театр Уяви: „Щасливі“ ком. А. Рибінського, 19.00 Пісні у вик. хору, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Морські відгомони, концерт у вик. октету, співів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуалії, 21.10 Розр. концерт: співів, скрипка, гармоністи, хор, 22.00 Камер. музика у вик. квартету: скр., віол., форт., 22.55 Огляд преси, 23.000 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка в нім. мові, 23.15—23.55 Симф. концерт, з пл. (Варшава II).

Пятниця, 2. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Добрийдень найменшим, оповідання, піснька, мельоді, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Популярна музика з пл.; у перерві в год. 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Чуда“ вес. авд. для дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперетково-музична у вик. орх., 16.45 Автом по Гуцульщині, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Гутірка, пісні у вик. хору, 17.55 Танк. музика, у перерві Програма на завтра, 18.00 Штучні гормони та вітаміни, 18.10 Популярні форт. твори, 18.45 Літер. новини, 19.00 Спів. рецітал Нос. Корольківича в супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Радіова Стрільниця на радіовиставі“ І. част. розр. концерту з конферансієрською, 20.45 Веч. денник, 21.00 Діяльн. про літературу: „Поет і перекладчик“, 21.10 „Радіова Стрільниця“ II. ч. розр. концерту, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Живий концерт бляшан. орх., 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 31. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.00 Шуманові твори у вик. вел. орхестри, БІЛГОРОД 18.20 21.30 Нар. пісні, 20.00 Спів, 20.30, 21.00 Гумор, БЕРОМІНСТЕР 20.15 21.00 „Севільський цирульник“ оп. Россіні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт селістів, 17.30 18.00 Циг. музика, 19.00 Легка музика, 20.55 Концерт орх., ВІДЕНЬ 15.00 Для дітей, 19.00 17.00 Концерт орх., 19.00 20.00 21.0 Зальц. фестіваль, „Фіделіо“ оп. Бетговена, 22.20 Музика з Відня, розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Спів, 21.00 22.00 Концерт орх. і сол., ПРАГА 12.45 Орх. і сол., 16.15 Квартет ф-дур Двожака, 17.40 Спів, 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 19.00 Пісні, 20.30 Форт., 21.00 22.00 На паризькій хвилі, муз. розр. програма, РІМ 17.15 Спів, 20.30 21.00 Муз. вечірка, 22.10 Орх. концерт, СОФІЯ 19.30 20.00 21.00 „Євген Онегін“ оп. Чайковського, СТОКГОЛЬМ 20.00 „Манон“ оп. Масснета, І. дія, 21.00 Фінські нар. пісні.

Четвер, 1. вересня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 18.00 10.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 Щось для кожного, легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.30 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. музика, 13.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 21.30 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 19.30 Розр. музика, 15.00 Для дітей, 15.20 Вальси, 18.00 Шлягерові пісні. 21.00 Розр. концерт, 21.40 22.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Іт.-брас. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Форт., 22.20 Легка музика, МІНХЕН 19.15 20.00 „Ее штінт вас ніхт ін Еріхов“ оп. Зольдерра, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 16.15 Розр. музика, 17.00 Легка музика, 18.20 Сальон. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Далібор“ оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Театр Уяви, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РІМ 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. вечірка, 21.00 22.00 23.00 „Тоска“ оп. Пуччіні, СОФІЯ 19.30 Популярна музика, 20.00 Спів.

Пятниця, 2. вересня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Оперетково музика, 17.00 Форт. соната а-моль Шуберта, 18.00 З опер і оперет, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 18.50 19.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Віол., 13.00 Концерт військ. орх., 17.50 Форт., 20.35 Орх. концерт, 21.50 22.00 Концерт ірій, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 15.30 Пісні на сопр. і барит., 16.05 Популярна музика, 18.00 „Жінка“ пісні й музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.05 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 20.00 Чеські пісні Малата, РАДІО ПАРІ 19.00 Вісн., 20.15 Форт., 20.30 21.00 22.00 „Асмодей“ драма Моріяка у вик. артистів „Фр. Комедії“, РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, СОФІЯ 18.00 Концерт квартету мандр., 19.30 20.00 21.00 „Тоска“ оп. Пуччіні, ШТРАСБУРГ 21.15 22.00 „Найвичніша пісня“ кон. оп. Перголезіна.

Радіокутик.

АКЦІЯ РАДІОФОНІЗАЦІЇ КРАЮ ОБОВ'ЯЗКОМ ЦІЛОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Одним з останніх комунікатів Міжнародньої Радіофонічної Унії подано дуже цінні інформації у справі кількости радіоприймачів, зареєстрованих в цілому світі. Виявляється, що з-приблизно 1937 року статистика виказує 71.000.000 апаратів. Прийнято числити, що на один радіоапарат приходить в середньому по 4 слухачів. Таким чином при кінці минулого року на цілому світі було всього 284.000.000 слухачів. Але ці числа не докладні, та в кожному разі можна безсумнівно стверднти, що кількість населення всієї земської кулі, охопленого позитивними впливами радіофонії, фактично значно більша, як це виходить з офіційної статистики. Ця статистика наприклад зовсім не бере під увагу радіослухачів, які користають з приймачів, заінстальованих в різних публичних льокалях, як кавярні, читальні, школи, на спортових площах і т. п.

Значіння радія в сучасних умовинах життя, важучи без перебільшення величезне. Загально поширений погляд, що радіо є лишень предметом розваги — не витримує ніякої критики.

Очевидно, не можна перечити, що власник радіоприймача має у власній хаті великий приємність, користаючи з різного роду розвагових радіопередач. Дирекції всіх радіостацій беруть зовсім поважно під увагу розвагову частину радіопрограм, виходячи з засади, що після тяжкого труду належиться людині й добрий відпочинок. Але ніяка зі світових радіостацій не вирікається основного післязавдання радія, як найкращого та найвигіднішого засобу порозуміння людства. Радіо внаслідок своїх прикмет стало могучим знаряддям всенародньої освіти та всенародньої оборони. Ось чому завдання радіофонізації являється предметом сьогоднішнього зацікавлення не тільки керманичів цієї галузі нар. господарства, але й освітніх кол, громадських діячів та всього громадянства. На підставі обсервацій дотеперішнього розвитку радіофонії в різних країнах, сміло можна твердити, що поширення радія серед даного громадянства характеризує в певнійній мірі стан культурного розвитку цього громадянства та загальну цивілізацію краю. В останньому часі можна завважити між поодинокими краями сво-

го роду шляхетне суперництво на полі розвитку радіофонізації даного краю. В багатьох країнах, крім зусиль у напрямі радіофонізації краю, які роблять державні та господарські кола, багато праці приносить само організоване громадянство. Цей громадянський рух в найрізнішому поширенні у нас радіофонізації почався вже й у нас та дає зовсім добрі наслідки. Цей здоровий та наскрізь творчий рух повинен охопити рішуче усі кола нашого громадянства, щоб дав наслідки, яких вимагає край. Без сумніву, кожна суспільна ініціятива в цьому напрямі, на здоровий ґрунт, завжди зустрінеться з повною підтримкою і зрозумінням Польського Радія. Само собою зрозумілим, що суспільну акцію радіофонізації краю треба вести у повному порозумінні та гармонії з покликаними до цього чинниками Польського Радія.

НІМЕЧЧИНА Й ДАНІЯ ТРАНСМІТУЮТЬ ПОЛЬСЬКИЙ ФОЛЬКЛЬОР.

На бажання закордону Польське Радіо транслює свої авдиції призначені фольклорові, до Німеччини й Данії. Треба зазначити, що запізнавання закордонних фольклюром Польщі збільшується з кожним роком.

МОЛОДІ ДИРИГЕНТИ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Польське Радіо організує тепер 3 концерти, на яких виступлять репрезентанти молодого покоління музик-диригентів. В неділю, дня 4. 9. в год. 12.05 диригуватиме орхестрою Польського Радія молода диригентка, відома вже польським радіослухачам, п. С. Гедлєвська. Концерт відбудеться в студії ім. Річпій Радіовій Внемові, авдіки трансмітуватимуть його на всі польські радіовимпьні.

Як диригенти двох чергових недільних симфонічних порадків представляться радіослухачам випускні Варшавської Консерваторії: Болеслав Леванцовський 18. 9. та Казимир Гординяк 25. 9.

КОРОТКІ ВІСТКИ.

Французька короткохвильова станція Парі-Мондіяль видає щоденні інформаційні авдиції в 6 мовах: французькій, англійській, еспанській, португальській, німецькій, арабській та італійській. — Віденська радіостанція почала трансмісії фабричних концертів, виконуваних в часі праці робітників. Нова практика віденського радія перейнята з Німеччини. На недавно відбутому конгресі есперантистів у Льондоні виголошено низку референтів на тему: „Радіо та есперанто". — Американська преса подає, що радіова трансмісія відомих змагань Люіс-Шмеллінг коштувала фірму, яка ініціювала цю трансмісію — 47.000 долярів. — Італійське радіо завангажувало відомого тенора Тіто Шіпа до співу перед мікрофоном спеціяльних військових пісень, авдиції мають величезний успіх, жовніри слухають цих пісень в касарнях у призначені години. — В американському місті Ньюіль 74-літній пан промовляє перед мікрофоном тамошньої станції, запрошуючи своїх знайомих на генеральну пробу похорону промінця, що мала відбутися в місцевій церкві. Пробу похорону також трансмітувало радіо.

МЕРЕЖА НІМЕЦЬКОЇ РАДІОФОНІЇ

Німецька почта розпоряджає тепер 12 синхронізованими радіостаціями (асинхронізовані мережі), 11 станціями середньої сили, 10 великими радіостаціями та короткохвильними станціями. Всі німецькі письмові получені між собою мережею каблів, яка має 12.000 кільометрів і призначена виключно для емісій радіових програм. Проводи цих каблів передають без перешкод усі частоти від 30 до 8.000 кп., що відповідають найбільш вибагливим вимогам сучасної радіофонії.

ЗНАМЕНИТИЙ КРОК М. ОПОЧНА.

Управа міста Опочно постановила з днем 1-го вересня п. р. знизити на 10% ціну електрики для власників мережних радіоприймачів. Зниження обовязуватиме вже в першому більші незалежно від нагально стосованих пільг та бонифікат. Хто позбувається апарату, той автоматично тратить право до знижки.

БІРЖА.

Львів, 30. серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89·35, 89·50 Долари американські 5.30·50, 5·28·00 Долари канад. 5·29·00—5.26·50. Фунтарки год. 291·74.—289·60, Франки фр. 14·58—14·43, Франки швайцарські 122·00—121·00 Фунти англ. 25·96—25·77, Гульдени голь. 100·25—99·75, Корони ч. 15·60—15·10 Кор. дан. 116·00—114·85 Кор. норв. 129·25—129·50 Корони шв. 133·95—132.70 Ліри італ. 22·10—22·40, Марки фінляндські 11·47—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тезаври 25·80—25·30, Марки нім. срібні 90·00 — 91·00

Для шкільної молоді і дітвори білля, шкарпитки, панчохи, светери, шалики, рукавички.

Кооператива „БАЗАР" ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 3. Великий вибір — дешеві ціни!

Ваші:

Банк Польський 124·03 Цукор. 38·25. Вугіль 35·00, Ліліпол 89·25, Моджеїв, 16·25, Островець 65·00, Стрийковичі, 43·75. Габсбург 37·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.38 3 інв. 1 ем. 56·25, серія 95·45, 3 пол. інв. 2 ем. 85·25 серія непот. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 43·25 4 консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 30 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
1 кг. масла екст. вкл. з оп. дер. ціна 2·2 ,
молоко . . . . . 13—14 сот.
пиття (попа). . . . . 4·23 зол.
1 кг. ясць 1·10

Тенденція на масло вдержана, на молоко слаба, на яйця знижкова.

СПОВІСТКА.

Вписи до Муж. Домініканської Фахової Школи ім. Грінченка у Львові (вул. Городецька 95) відбуваються в днях 30. і 31. серпня і 1. вересня, год. 5—7 вечором. Приймається термінатори слюсарського, столярського, шевського, кравецького та споріднених фахів. 1789 2-2

При гімназії СС. Василіянок у Яворові відчинять із поч. р. 1938-9 І. кл. гуманістичного ліцею. Вступні іспити відбудуться 31. серпня і 1. вересня. 1775 3-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ — посезонова продаж по дуже занижених цінах — РЕНТШНЕР, Ліліовів 37. 1645-5

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Вайди 14, тел. 232-24. 1682 4-20

УЧЕНИКИ. Капелюхи, сорочки, скарпетки й інша галантерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 6-12

МЕШКАННЯ

ВИНАЙМУ покій Чарнецького 26, портер м. 1 між 5—6. 1800 1-2

СТАНЦІЇ

ПРИЙМУ на мешкання учениню всенародньої школи або нижчої гімназії. М. Лящинська, Тарновського 86. 1806 1-3

ПРИЙМУ учеників, учениць на мешкання. Спосіб — комфорт. Вул. Земляковського 2 (пл. св. Юра) Сторощукова. 1801 1-2

СТАНЦІЯ з удержанням для 3-4 учнів (иць), дбайлива опіка, вул. Личаківська 21, І. п. двері 6 (близько гімн. („філії"). 1780 2-2

КІМНАТА для 2 учнів або учениць з удержанням у найкращій дільниці Львова. Здоровий харч, сад, опіка, евент. поміч у науці. Юзвакова, Львів, Понінського 6 (біля св. Софії). 1795 2-2

ПРОФЕСОР гімназії, Львів, вул. Клушинська 7, м. 3, неподалеко філії української гімназії і української жіночої гімназії, приймє кількох учеників на стопцію. 1811 1-2

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

П. МИКОЛУ БОГАЦЬКОГО або його сестру учительку на Волині прошу подати його **теперішню адресу** до „Діла" під „Добрий знайомий". 1807 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АДВОКАТСЬКОГО АПЛІКАНТА до самостійного ведення канцелярії приймуне негайно. Д-р Качмарський, Краковець. 1788 2-3

ВІЛЬНЕ місце осілку для лікаря-українця в повітовім місті, недалеко Львова одинокий лікар українець. Інформації уділяють Д-р М. Керничний, Рудки, Марку на відповідь. 1798 2-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШУКАЄ хлопця, поважного, характерного, на вищій становищі до 40 літ. По ближчім пізнанні неминуче подружжя. Дівчина поважна і заможна. Річ тримаємо поважно. Листи зі знимкою до Адм. „Діла" під 276810". 1803 1-2

РІЖНІ

ПЕРЕПИСУВАННЯ, відбиванки, кореспонденції в чужих мовах вибагливо, дешево, речинцево, ОСТ, Пасаж Міколяша, II. сходи, телефон 223-15. 1801 1-1

ЗА 1 ЗОЛ. не будем стягатися і виеслем на виглядні ціни відділи зношений і немодний капелюх до нівомої вартості „КАПЕЛЮШ", КЕНТШИНСЬКОГО 18. 1765 2-3

ЛІКАРСЬКІ ПЛАЩІ, найбільший вибір найнижчі ціни. „ПАЛЬТОМ", поручби одягів. Гетьманська 22. побіч Музею. 1790 2-11

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Степан Брик

вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 2—5, ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО 15. (бічна Мохнацького). 1754 -6

РЕНТГЕНОЛЬОГ

Д-р ЛЮДВИКА

Ляндес-Лявендовська

ЛЬВІВ, ЛОЗІНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-55. 1793 ВЕРНУЛАСЯ. 1-6

СТОМАТОЛЬОГ

Др. мед. Мечислав Янковський

ЛЬВІВ, Лозінського 4, тел. 214-77

вернувся

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.

Догідні кредитові умовини

Новацький

Львів, Пілсудського 17. Тел. 225-21.

Найкорисніше

закупите у фірмі Руська 20

усе шкільне приладдя: пальчатники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, відznаки, числа та все інше.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-43

виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 1-50

Присилайте передплату

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ

від 11 до 17 вересня

ТЕХНІЧНІ ТОРГИ

до 18 вересня

ВЕЛИКІ ЗНИЖКИ КОШТІВ ПЕРЕЇЗДУ!

З легітимацією Торгів і закордонним пасом—віза дарма! Віза транзитова чехословацька неповторібна! Великі знижки коштів переїзду на залізницях польських, чеських і німецьких а теж летунською комунікацією.

Всякі інформації і легітимації Торгів по 8 — зол через

Wiener Messe—A. G.. Wien VII,

і у почесних представників Торгів

Польське Бюро Подорожі „ОРБІС", Сп. зо.о.

у Львові: ул. Легіонів 29. Площа Марійська 5.

Wagons-Lits Cook S.A., Пл. Галицька 15

Кравівський Готель

з рестораном і родинним дансінгом

під новою управою

основно відновлений і допровадженний до передвоєнного стану.

РЕСТОРАН під фаховою управою вже відкритий. — Першорядні нухарі. — Страви виключно на десеровім маслі.

РОДИННИЙ ДАНСІНГ від 1. вересня. Знаменита сальонова музика під диригентурою п. Альхимовича. — Кава, чай, холодники та алькогольні напитки тільки першорядної якости. — Ціни помірковані

Вже появився очікуваний альманах

ЗА ВЕЛИЧ НАЦІЇ

виданий у двадцятиліття відродження Української Гетьманської Держави 16-29. квітня 1918 року.

Книга історично-ідеольогічна. Містить у собі статті отих авторів: Босий В., Геп М., Годований Ст. д-р, Гомаюн Б., Губчак О. м-р, Деркач Гр. д-р, Думин О., Картимович В., Ковалів І., Кострупа Т., Кушнір В., Луцький Б., Мурашко В., Насарук О. д-р, Пасіка М., Пачовський В., Шевченський Й. д-р, Пріпак Ом., Черкасенко С., Шемет С.

Велика різнородність змісту — статті на історичні й ідеольогічні теми — спомини про 1918 рік — важні проблеми — поважні, незвичайні досі знимки!

Мистецька обгортка!

Редакційна Колегія: Пасіка Микола, м-р Карпишин Михайло, Кострупа Теофіль.

За книжку на 156 сторін друку великого формату ціна лиш 4 зол. 50 сот.

На висилку долучити 50 сот.

Замовляти або в книгарнях, або просто на адресу:

М-р Михайло Карпишин, Львів, Ринок ч. 43 (в канцелярії д-ра Лещія). 1776

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія КОПЕРНИКА 15 а.

ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.